minimum

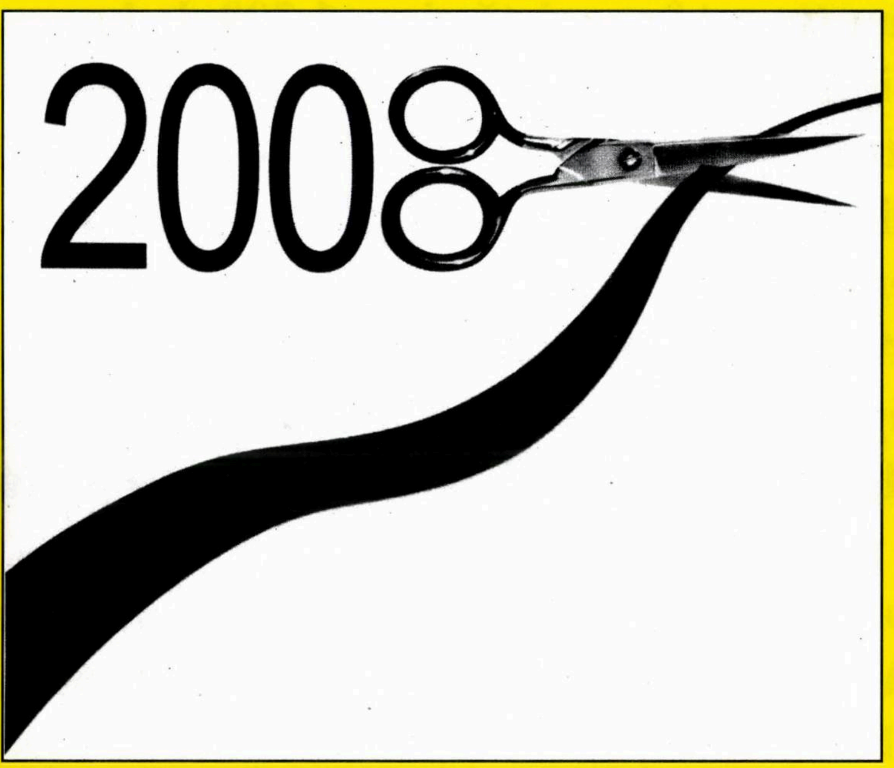

La mulţi ani, cititorilor
şi colaboratorilor noştri,
după toate calendarele!
Şi să tăiem cu bine panglica
de la intrarea în 2008!

1/1/2008 מינימום

■ ANUL XXII ■ NR. 250 ■
■ IANUARIE 2008 ■
■ 16 SHEKELI ■

Ancheta noastră

BANCUL ANULUI 2007

Care este cel mai bun banc pe care l-aţi auzit în anul ce-a trecut? Acesta e subiectul anchetei noastre de astăzi. După ce am trecut în revistă circa 1.200 de bancuri întâlnite de noi în ziare, la radio şi TV, pe Internet şi, bineînţeles, pe stradă, am ales trei dintre acestea ca… finaliste. Iar cititorii noştri sunt rugaţi să-l aleagă pe cel mai reuşit.

1) *"Terorismul din ţara noastră a fost lichidat"* (preşedintele Algeriei, Abdelaziz Buteflika, septembrie 2007, cu două săptămâni înainte de cele două atentate sinucigaşe de la Alger, capitala ţării, în cursul cărora au fost ucise sau rănite peste 200 de civili).

2) *"Vom face totul pentru a primi noi informaţii despre Ron Arad şi ceilalţi dispăruţi"* (Ehud Olmert, primul ministru al Israelului, în cursul vizitei oficiale efectuate la Paris; vara 2007).

3) *"Trebuie să lucrăm împreună pentru ca până la sfârşitul anului 2008 să înfiinţăm un stat palestinian independent, democratic şi viabil"* (Nicolas Sarkozy, preşedintele Franţei; decembrie 2007).

Răspunsurile vor fi trimise până la 15 ianuarie a.c. pe adresa colaboratorului nostru Aronel Blumenfeld, responsabil cu internetul redacţiei: Aronel@yahoo.com.

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 Decembrie

Kvetch

Ne-am obişnuit. La noi, în Israel, spre deosebire de Insulele Feroe şi alte ţări civilizate, nu trece lună fără să avem parte de ceva *important.* Luna trecută a fost parcă mai încărcată decât celelalte: am asistat la două evenimente *majore.*

Mai întâi, a apărut, cam din senin, s-ar zice, raportul Serviciilor secrete americane (CIA ş.a.) despre eforturile binecunoscute ale Iranului de a dobândi bomba atomică. Prima frază a raportului a căzut asupra noastră ca o lovitură de trăznet. Autorii acestui document (pe care administraţia de la Washington s-a grăbit să-l dea publicităţii, deşi e vorba de un text strict secret) îşi exprimă convingerea că Teheranul a încetat, încă din 2003, să mai lucreze pentru fabricarea armamentului nuclear. Unele ziare de-aici, care nu se tem să fluiere-n biserică, au scris că americanii ne-au abandonat. Dacă nu chiar ne-au vândut de-a binelea.

În realitate, se pare că e vorba de altceva. Îngrijoraţi din cauza vocilor din SUA cu autoritate (gen senatorul John McCain sau fostul ambasador la ONU, John Bolton) care cer bombardarea instalaţiilor nucleare din Iran, Departamentul de Stat şi alţi reprezentanţi ai *establishmentului* politic au lansat pe piaţă raportul cu pricina pentru a-l împiedica pe preşedintele Bush să dea, eventual, ordinul de atac. După ce s-au fript cu ciorba irakiană, politicienii la care ne referim suflă şi în iaurtul iranian. Dacă Ahmadinejad a renunţat la bomba atomică, de ce să-l mai bombardezi? La loc comanda.

Surprins, guvernul Olmert a reacţionat aşa cum ne aşteptam, abţinându-se de la comentarii şi strigând mucles la adresa celor pe care citirea raportului îi scandalizase. Majoritatea demnitarilor au respectat linia trasată la cabinetul primului ministru (ce, aţi înnebunit, vreţi să-i supărăm pe cei de la Washington?). Cu o excepţie: Avi Dichter, ministrul Securităţii interne şi, mai ales, o persoană cât se poate de competentă în materie de Iran. Acesta a spus la televiziune că afirmaţiile din raport nu reflectă realitatea şi că Ahmadinejad lucrează în continuare şi din plin la înfăptuirea planurilor sale. Chemat la ordine şi admonestat (ce-ai făcut, domnule?), Dichter nu a dat înapoi. Deocamdată, el nu a fost scos din guvern şi nici nu i s-au aranjat două-trei foste secretare care să-l acuze la poliţie de tracasare sexuală şi viol pe canapeaua din birou.

Al doilea eveniment major (de fapt "major") l-a reprezentat Conferinţa de la Annapolis, SUA, destinată "rezolvării conflictului israelo-palestinian". Cititorii noştri au urmărit, în presă şi la TV, desfăşurarea lucrărilor. Aşa cum prevăzusem în numărul trecut, conferinţa (a câta de-acest fel? a cincea, a paişpea?) s-a încheiat, într-o atmosferă cordială, cu hotărârea participanţilor de a se întâlni din noi, prin februarie 2008, la o conferinţă asemănătoare.

De ce anume au convocat americanii această întâlnire este cât se poate de limpede. Aflat în ultimele luni ale mandatului său prezidenţial, preşedintele Bush şi ai săi, criticaţi fără milă acasă şi în străinătate din cauza eşecurilor din Irak, încearcă (aşa cum făcuse Bill Clinton în 2000) să dea o "lovitură de prestigiu" pe plan internaţional: înfiinţarea până la finele lui 2008 a unui stat palestinian care să trăiască în pace şi armonie alături de Israel. Ce poate fi mai frumos decât înfăptuirea acestui obiectiv? Să tot primeşti zece premii Nobel pentru pace pentru asemenea ispravă. Noi, care îl simpatizăm pe George Bush, am primit vestea de mai sus cu un surâs blând, am murmurat: gestul contează, şi, întrucât locatarul de la Casa Albă şi-a anunţat vizita prin regiune, îi spunem: fiţi binevenit!

Cât despre rezolvarea (şi încă-n stil cic-ceac, până în decembrie 2008) a celebrului conflict, părerea noastră este cunoscută. Ea seamănă cu ideile ziaristei Sarah Honig de la "Jerusalem Post". Într-un recent comentariu, ea spune câteva lucruri demne de interes (extrase):

«Nu ştiu de câte ori am citat vorba lui Einstein despre nerozie, dar cu siguranţă am pomenit-o de nenumărate ori. El spunea că a fi nerod înseamnă "a face acelaşi lucru mereu şi mereu, dar aşteptând

Numărul 250

minimum
2008
La mulţi ani, cititorilor
şi colaboratorilor noştri,
după toate calendarele!
Şi să tăiem cu bine panglica
de la intrarea în 2008!
■ ANUL XXII ■ NR. 250 ■
■ IANUARIE 2008 ■
■ 16 SHEKELI ■

Am ajuns la numărul 250.

La apariţia lui "Minimum" scrisesem, în chip de program: "Vrem să facem o revistă bună. Asta-i tot".

Mulţumind cititorilor şi colaboratorilor noştri pentru sprijinul ce ni l-au acordat de-a lungul anilor, le spunem: rămâne aşa cum ne-am înţeles.

30 DE ZILE ■ *Jurnalul intim al lui Ben-Ami*

minimum

●

Apare lunar
Redacţia şi administraţia
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunţuri publicitare; corespondenţele se vor trimite prin poştă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 şekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 80 şekeli
1 an (12 numere): 160 şekeli
Preţul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 73 dolari
România – 68 dolari
U.S.A., Canada – 85 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 100 dolari
Insulele Fidji – 160 dolari
Expediţia cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde de conţinutul anunţurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINŢE

să obţii rezultate diferite". Această caracterizare mi-a venit în minte mai deunăzi, când am dat peste o tăietură mai veche de ziar, din "Haaretz".

Intitulată "Ziua când pacea a murit" şi apărută la 14 septembrie 2000, tăietura reprezintă un interviu acordat lui Ari Shavit de către "ultra-porumbelul" Shlomo Ben-Ami, fostul ministru de Externe al lui Ehud Barak. Ben-Ami ne oferă un monolog fascinant privind efortul cvasi-disperat al lui Barak de a obţine pacea în 2000-2001, mai întâi la Stockholm, apoi la Camp David şi în sfârşit la Taba, unde încercările lui au dat un faliment ruşinos.

Când toate acestea s-au terminat, Ben-Ami, care ţinuse un jurnal intim despre negocieri, a ajuns la concluzia că Israelul "a acţionat pe baza unei concepţii greşite despre intenţiile părţii adverse". Pentru Arafat, Oslo reprezentase un mega-camuflaj îndărătul căruia el exercita fel de fel de presiuni politice şi iniţia atacuri teroriste în scopul de a sabota însăşi noţiunea de "soluţia celor două state".

Ben-Ami notează că în timp ce Israelul se tot retrăgea de la "o linie roşie" la alta, acceptând până la urmă să ofere palestinienilor aproa-

Omul anului 2007 din aliaua română Leon Volovici și Costel Safirman

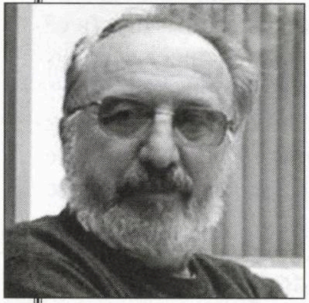

După cum se vede din titlu, de data aceasta avem o excepţie de la regulă: omul anului sunt doi. Sau, mai precis, un duo.

Dr. Leon Volovici, de la Universitatea din Ierusalim, istoric literar, şi Costel Safirman, critic de film, unul dintre "pilonii" Cinematecii din Capitală, s-au remarcat prin inteligenţa şi tenacitatea cu care au transformat Cercul Cultural din Ierusalim, înfiinţat de ei în urmă cu câţiva ani, în spaţiul cel mai înalt al vieţii culturale din *alia*. "Noi întâlniri la Ierusalim" (vol. II), apărut anul trecut şi cuprinzând extrase esenţiale din cele rostite la manifestările organizate de cei doi, s-a bucurat de un remarcabil succes de critică şi public, atât la noi, în Israel, cât şi în presa din România şi din alte locuri.

În acelaşi timp, volumul de memorialistică al lui Leon Volovici "De la Iaşi la Ierusalim şi înapoi", apărut tot în 2007, care-a recoltat numeroase elogii, poate fi considerat drept cartea anului din alia.

Aplaudăm şi noi performanţa cunoscutului duo cultural, acordând lui Volovici şi lui Safirman titlul sus-amintit.

pe tot ce cereau aceștia, inclusiv o mare parte a Ierusalimului și locurile sfinte, "în nici o clipă palestinienii nu au catadixit să schițeze vreo contra-propunere".

Asta, spune Ben-Ami, constituia miezul problemei. Partea israeliană se afla mereu într-o dilemă. Sau ne ridicăm de la masă, pentru că această clică nu vrea să formuleze nici o propunere, nici o sugestie, sau mai facem o concesie, un kvetch *(a stoarce, în idiș). În cele din urmă, până și persoana cea mai moderată simte că a ajuns la un punct când trebuie să admită că partea cealaltă nu are nimic de propus. Kvetch după kvetch, dar e inutil, ei nu sunt mulțumiți niciodată. Și discuțiile sunt fără de sfârșit.*

Ben-Ami descrie, până la cel mai mic amănunt, fiecare kvetch, fiecare poziție vitală pe care Barak și echipa lui o abandonau, după multe ezitări, fiind împinși la aceasta de palestinieni. Unul din mediatorii americani prezenți la discuții i-a spus lui Ben-Ami că "tot ce vor palestinienii aici este să vă umilească". Ei au respins, de altfel, în mod jignitor, o ultimă și nedemnă cerere a Israelului privind "suveranitatea asupra terenului de sub Muntele Sfânt, susținând că nu avem nici un drept la aceasta".

Ceea ce l-a șocat pe Ben-Ami a fost "nu numai refuzurile palestinienilor, ci, mai ales, modul totalmente disprețuitor în care refuzau. "Ei se purtau față de noi cu o aroganță nemaipomenită. Mi-am dat seama că nu voiau să facă nici cel mai mic și simbolic gest de bunăvoință. În adâncul lor, ei refuzau să admită că am avea vreun drept aici, în Israel".

Au fost și amenințări – prea puțin mascate – cu recurgerea la violență. Saeb Arekat a precizat că ultimul termen pentru a se ajunge la un acord este 13 septembrie. Două săptămâni mai târziu a izbucnit Intifada.

Tratativele de la Camp David au eșuat până la urmă, susține Ben-Ami, din cauză că "palestinienii refuzaseră să ne dea cea mai mică indicație privitoare la momentul când cerințele lor vor lua sfârșit. Impresia noastră a fost că ei încercau neîncetat să ne arunce, ca într-o gaură neagră, din concesie în concesie, fără ca noi să știm care este linia de sosire".

Concluzia inevitabilă a lui Ben-Ami a fost că "ceea ce vor ei mai mult și mai mult nu este să aibă un stat al lor, ci să-l distrugă pe al nostru".

Ca să fie clar, Ben-Ami, asemenea camarazilor săi stângiști, nu fusese în stare să renunțe la crezul său ideologic lipsit de temei. Dar, cu toate că rămăsese fidel idolilor săi ("spiritul Oslo", **n. red.**), *el ne punea în gardă împotriva tendinței de "a ignora ceea ce descoperisem atunci și anume poziția palestinienilor și islamiștilor care ne refuzau însuși dreptul nostru la existență. Noi trebuie să isprăvim cu 'cultura kvetch-ului', care ar putea să ne ducă la sinucidere. Nu mai trebuie să renunțăm la patriotismul evreiesc și israelian. Trebuie să înțelegem că nu suntem întotdeauna vinovați. Trebuie să învățăm a spune: până aici, nici un pas mai mult. Și dacă cealaltă parte vrea să ne distrugă, noi trebuie să ne apărăm".*

Ben-Ami, cel puțin, a învățat ceva. Dar Olmert, gata să repete și să amplifice greșeala lui Barak, nu a înțeles nimic. Ceea ce ne duce din nu la cuvintele lui Einstein despre cei care repetă, ca niște obsedați, greșelile trecutului.»

TENDINȚE

P.S. Ne-am gândit și noi la vorba lui Einstein zilele trecute, când, uitându-ne la televiziune, am văzut vreo 20 sau 45 de granguri, adunați la Paris pentru a participa la Conferința internațională a donatorilor. Donatori nu pentru lupta contra cancerului sau a inundațiilor din Bangladesh, ci pentru ajutorarea Autorității Palestiniene. Mahmud Abbas, prezent la Conferință pe post de martir de lux, mărturisise că se așteaptă la cca. 4 miliarde de dolari. Rezultatele fură peste așteptări. Donatorii – și-n primul rând țările occidentale – s-au angajat să

"Centrul pentru cercetarea iudaismului românesc" organizează duminică 6 ianuarie 2008, ora 17, în sala Beit Belgia de la Universitatea Ebraică din Ierusalim (campus Givat Ram) o seară literar-artistică dedicată vieții și operei lui I. Schechter

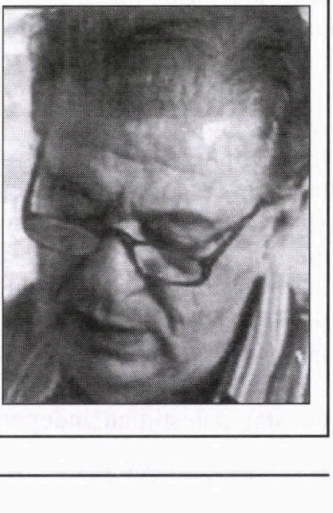

SCHECHTEREZADA

Participă: **Lya König**
Virgil Duda
Shmaia Goshen
Andrei Strihan
Leon Volovici

doneze cca. 7 miliarde de dolari.

Cu acest prilej, ziarele mai parşive au amintit că în anii din urmă, de după înfiinţarea Autorităţii Palestiniene, Apusul a virat la Ramallah, mai întâi lui Arafat, apoi lui Mahmud Abbas, peste 10 miliarde de dolari, cu rezultatele ştiute.

Acum, singura întrebare este: cum vor fi cheltuiţi aceşti bani? Aici există două şcoli de gândire. Unii susţin că cei din A.P. vor investi 45% din bani în vile pe Coasta de Azur, cu piscină şi jacuzzi, pentru familiile lui Abbas, Saeb Arekat şi altor bossi, şi 55% pentru achiziţionarea de rachete Kassam pentru bombardarea oraşelor din sudul Israelului. Cealaltă şcoală de gândire vede lucrurile invers: 55% pentru vile etc. şi 45% pentru rachete.

Israel: Domnu' Olmert, spune-ne şi nouă ce vor, de fapt, palestinienii?

«În actuala dezbatere politică, cu aspecte pe plan internaţional, referitoare la "ocazia unică şi ultimă" a realizării unei păci cu palestinienii, există... un element lipsă pe care şeful guvernului nostru preferă să-l treacă sub tăcere. Se vorbeşte despre ce doresc palestinienii şi ce ar putea să le ofere Israelul, dar nu se suflă un cuvânt despre ce ţara noastră ar putea să primească în schimbul concesiilor pe care le va face.

Cererile palestinienilor sunt clare: un stat palestinian cu capitala în Ierusalimul răsăritean, frontierele la linia de încetare a focului din 1948-1967, revenirea tuturor refugiaţilor şi descendenţilor acestora în Israel, eliberarea tuturor deţinuţilor, indiferent de gravitatea crimelor pe care le-au săvârşit.

Israelul este dispus să accepte un stat palestinian independent şi chiar o dezbatere referitoare la Ierusalimul răsăritean ar putea să găsească o soluţie. Dar ce oferă în schimb palestinienii?

Pretenţiile lor, mai ales cele referitoare la "reîntoarcerea refugiaţilor", demonstrează lipsa de sinceritate din partea palestiniană, deoarece sub acest termen se ascunde de fapt intenţia ştergerii Israelului de pe hartă. Dacă palestinienii vor un stat al lor, de ce nu vorbesc despre revenirea refugiaţilor în graniţele acelui stat? În ce priveşte eliberarea deţinuţilor, cine garantează că nu vor reveni la terorism? În definitiv guvernul palestinian le-a permis şi chiar i-a încurajat să se comporte în acest fel.

Mai rămâne un aspect pe care primul nostru ministru îl omite. Care este atitudinea majorităţii palestinienilor faţă de procesul de pace? Un sondaj efectuat de Centrul pentru mass-media şi comunicaţii din Ierusalim arată că 69% din palestinieni doresc ca toţi cei 4,4 milioane de refugiaţi şi descendenţii lor să fie reamplasaţi în Israel, indiferent de orice acord va fi realizat. Acelaşi sondaj mai indică faptul că 94% din palestinieni se opun oricărei autorităţi israeliene asupra Muntelui Templului, cu alte cuvinte refuză să accepte orice drepturi ale evreilor asupra locurilor sfinte ale iudaismului; după ei evreii nu au nici un drept acolo, la fel cum nu au nici un drept pe întregul teritoriu al Israelului. Acest lucru se poate vedea şi din faptul că atunci când acceptă soluţia "a două state", în viziunea lor nu este vorba de un stat palestinian şi unul israelian, ci de două state palestiniene, sau poate unul singur palestinian, ori în cel mai bun caz unul binaţional.

În iulie 2000, Israelul a oferit palestinienilor 90% din teritorii, incluzând părţi din Ierusalim. Nu numai că au refuzat, dar au răspuns cu un război terorist. În decembrie 2002, oferta a fost mărită la 95% din teritorii, incluzând Muntele Templului, şi Arafat a refuzat din nou. La Taba, în luna următoare, Israelul a majorat oferta la 97% şi Arafat a spus din nou "nu".

AVOCAT ŞI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Petah Tikva, str. Ichilov nr. 11
Tel.: 03/934-3242, 052/244-8793
Fax: 03/934-7401

Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

În aceste condiţii se pune întrebarea: palestinienii vor cu adevărat o rezolvare a conflictului?»

(Dintr-un articol de Jean Steiger; în "Ultima oră", 2007)

Ramallah: Cum se spune rea credinţă în limba arabilor palestinieni?

...De ce oare o fi atât de greu pentru Autoritatea Palestiniană să recunoască identitatea evreiască a Israelului? Motivul ni l-a furnizat Saeb Arekat, negociatorul şef palestinian: "Nu este acceptabil ca o ţară să-şi lege caracterul naţional de o anumită *religie*". Aha! Ce să spunem de acele ţări unde identitatea şi religia sunt strâns legate? Lista lor e lungă. Constituţia Argentinei obligă guvernul să sprijine religia catolică. Regina Elisabeta a II-a este şefa supremă a Bisericii Anglicane. În regatul Buthan, din Himalaya, Constituţia se referă la budhism ca la "moştenirea naţională" spirituală. Religia dominantă din Grecia este Biserica Ortodoxă Orientală, aşa spune Constituţia greacă. Cât despre vecinii noştri din Orientul Mijlociu, ce să mai vorbim? Drapelul Arabiei Saudite reprezintă "Shahada" – jurământul pe credinţa islamică – în litere arabe albe pe fond verde. Pe drapelul iranian, expresia "Allah Akhbar" (Allah e cel mai mare) apare de 22 de ori. Egiptul şi Iordania au înscris în Constituţie ataşamentul lor faţă de Islam. Şi, ca să păstrăm poanta pentru sfârşit, îi amintim d-lui Arekat că în legea fundamentală a Autorităţii Palestiniene, la articolul 4, se precizează că "Islamul este religia oficială a Palestinei".

Cum se spune rea credinţă în limba arabă palestiniană?

(Dintr-un articol din publicaţia israeliană în limba franceză "l'Impact"; Natania, 2007)

Ramallah: V-am spus eu: Mahmud Abbas e mai bun decât Hamasul

Marwan Abu Rass, preşedintele Adunării Ulamilor (predicatorilor) Palestinieni (un for ce depinde de Mahmud Abbas, preşedintele A.P.) insistă asupra necesităţii de a elibera Ierusalimul, "o eliberare care trebuie înfăptuită neapărat printr-un război". Abu Rass a lansat un apel tuturor ulamilor din lumea islamică, cerându-le să proclame o *fatwa* (decret obligatoriu) menită a împiedica ţările musulmane să recunoască Israelul. La un recent colocviu, Abu Rass a subliniat că "problema dreptului la întoarcere a refugiaţilor palestinieni este crucială şi priveşte întreaga naţiune islamică. Dreptul la întoarcere este inalienabil, fiind garantat de către legea divină".

(Din "Al Watan", Arabia Saudită, 2007)

România: Ofensiva Islamului

Fenomenul cel mai interesant din România de azi, la începutul lui 2008, îl constituie ofensiva, pe cât de discretă, pe-atât de puternică a Islamului pe teritoriul dintre Dunăre şi Carpaţi.

Guvernul nu vorbeşte despre asta. Nici presa, radioul sau televiziunea. Nici măcar gazetarii-vedetă care, altfel, sunt foarte curajoşi (n–am nici tată, n-am nici mamă) când e vorba de a-l ataca pe preşedintele ţării sau pe "marii corupţi". Dar oamenii bine informaţi vorbesc. În şoaptă, privind în jur, să nu-i audă cineva – dar vorbesc.

Care este problema? După ce au înregistrat câteva eşecuri în Occident – unde, ca urmare a atentatelor de tot felul de la Londra, Paris, Amsterdam etc., organizaţiile arabe au fost luate în vizor atât de serviciile secrete cât şi de o parte a mass-mediei, şi unde aşa-zisa islamofobie este în ascensiune – conducătorii Islamului şi-au îndreptat atenţia asupra ţărilor din Europa de Est. Şi-n primul rând asupra României. Aici, până la ora de faţă, activiştii islamici au fost destul de liniştiţi; nimeni nu se poate plânge că tipii din Al-Qaeda au pus bombe în metrou sau că jihadiştii s-au aruncat în aer la restaurantul Capşa, de pe Calea Victoriei. Aşa că *se poate lucra*. Pentru a lucra, însă, ai nevoie de oameni. În Occident, imigranţii musulmani se numără cu milioanele; la Bucureşti nu e aceeaşi situaţie.

În consecinţă, puterile ca Arabia Saudită sau Iranul, care se ocupă cu răspândirea Islamului în Europa, au recurs la o metodă care i-a luat pe români prin surprindere.

Emisarii de pe malurile Dâmboviţei au pornit, pe tăcute, o acţiune de convertire a românilor la mahomedanism. Ei recrutează, cu precădere, studenţi creştini săraci, oferindu-le sume importante în bani (se vorbeşte de 10-20.000 de euro de persoană) pentru a trece la Islam. Apoi aceştia sunt organizaţi în grupe mici de 10-15 oameni şi instruiţi pentru ca, la ora H, să execute misiunile încredinţate de şefii de la Ryiad sau Teheran.

Primele asemenea grupuri au luat fiinţă la Facultatea de Filologie a Universităţii din Bucureşti. La început, prin vara lui 2007, cei de la Universitate au fost surprinşi de convertirea subită a studenţilor în cauză. Pe urmă, când s-a aflat adevărul, din gura unei studente care refuzase oferta, lumea s-a alarmat. În luna septembrie, un profesor de istoria literaturii române s-a dus la Decanat, atrăgând atenţia asupra ciudatului fenomen. După ce l-a ascultat cu atenţie câteva minute, reprezentantul conducerii s-a făcut alb la faţă, ca varul, a sărit de pe scaun, a închis uşa şi i-a spus profesorului: "Taci din gură! Nu mai vorbi despre asta. Ce, vrei să te trezești cu un cuțit în spinare?"

Europa: Islamofobia

«Un raport al Centrului European de Monitorizare a Rasismului și Xenofobiei avertizează că musulmanii din Europa sunt din ce în ce mai marginalizați în societățile în care trăiesc, fiind deseori victime ale agresiunilor.

Raportul dat publicității insistă că societațile europene trebuie să recunoască existenta în sânul lor a fenomenului de „islamofobie“, diferit de rasism și xenofobie.

Cele 13 milioane de musulmani din Europa, care reprezinta 3,5% din populația UE, au mari dificultăți de integrare în societățile din care fac parte, din cauza discriminării. Ei sunt deseori asociați cu stereotipuri negative și sunt descriși de *media* pe un ton denigrator, sunt deseori amenințați verbal sau agresați fizic, proprietățile lor fiind vandalizate. Musulmanii au mai puține șanse de a-și îmbunătăți condiția socială decât concetățenii lor. Concentrate cu predilecție în zone în care condițiile de trai sunt proaste, comunitățile de musulmani înregistrează cele mai mari rate ale șomajului din societățile vestice și cel mai scăzut nivel de educație.

Autorii raportului precizează că gradul ridicat de ostilitate impotriva musulmanilor este o expresie a combinării efectelor rasismului, xenofobiei, urii împotriva imigranților și minorităților, care acționează de obicei concomitent cu islamofobia.

În plus, islamofobia a devenit mai pronunțată după declanșarea „războiului împotriva terorismului“, de când musulmanii (la fel ca arabii, evreii, solicitanții de azil, refugiații, imigranții și unele minorități vizibile) sunt tot mai mult confundați, intenționat sau nu, cu teroriștii.

La ora actuală, majoritatea abuzurilor împotriva musulmanilor sunt descrise în documentele poliției într-o manieră generală, fără a se preciza că motivația lor este islamofobia. Cercetătorii adaugă că însuși numărul musulmanilor din Europa este subestimat, ei reprezentând probabil mai mult de 3,5% din rezidenții Europei. Printre recomandările raportului se numără monitorizarea mai atentă a problemelor cu care se confruntă musulmanii, recunoașterea islamofobiei că forță activă în Europa, încetarea segregării rezidențiale și încurajarea integrării sociale a musulmanilor de la cele mai mici vârste.»

(Dintr-o relatare de Claudia Ciobanu; în "Jurnalul Național", București 2007)

Fosta Iugoslavie: Sponsorusa

«Ele nu există și nu acționează doar în Serbia, dar aici au devenit o țintă a ziarelor și revistelor, o preocupare sociologică, într-atât încât au căpătat și o denumire: sponsorusa, tinere atrăgătoare (sau chiar mai mult decât atât) dispuse să ofere în schimbul „sponsorizărilor“ venite de la bărbații bogați, fie ei oameni de afaceri, sportivi, actori sau mafioți. Tabloidele publică ghiduri cu locurile unde pot fi abordate aceste ținte, ce fel de fete preferă ei, ce automobile posedă, și nu e omisă informația cea mai importantă: ce avere au. „Nu sunt fete de origine modestă, venite de la țară în metropolă ca să-și valorifice farmecele. Sponsorusa este tipul femeii urbane, locuind singură sau cu părinții“ – scrie "Jutjarni List", cotidian croat. Desigur, există și fete care se lasă cumpărate cu un parfum bun, cu haine de firmă sau cu vreo operație estetică. Dar, în general, vor stabilitate. Sunt persoane bine educate, știu să se poarte, știu limbi străine și adeseori au o diplomă universitară. Vânătoarea nu se oprește la prima pradă obținută: Sandra Nikolici, manechin, a ieșit în lume cu fotbalistul Vladimir Ivici (jucător în campionatul grec), pe urmă cu baschetbalistul Marko Jarici (jucător în Statele Unite), se spune că ar fi flirtat cu actorul american Bruce Willis, iar recent s-a căsătorit cu cel mai tânăr miliardar rus, Andrei Melnicenko. Pentru ea globalizarea nu e un concept teoretic. Succesul nu le aduce simpatia opiniei publice: sunt considerate prostituate de lux, deși își oficializează legăturile la autoritățile civile și la Biserică. Există ziare și reviste care își sporesc tirajul arătându-le cu degetul. Când legătura se termină prost și revistele publică pozele vânătăilor lor, lumea zice „au ce au căutat“. Dar nu toți sunt la fel de intoleranți: „Când puterea economică e în mâinile unui număr mic de oameni, drumul convențional al femeilor către respect, prestigiu și bogăție este barat. Denigrate de bărbați și de femei, aceste fete sunt, de fapt, simbolul anilor sumbri ai războiului, un fenomen social kitsch“ – scrie Zoran Cirjakovici, ziarist. Un fotbalist sârb a zis odată că „dacă fetele astea ar organiza într-o zi o grevă, ar fi cea mai mare manifestare sindicală din istoria Serbiei“.»

(Dintr-un articol de Magdalena Boiangiu; în "Dilema veche", București 2007)

Banc de la Miami

– Cum se face că vii acasă pe jumătate beat?

– Nu-i vina mea: am terminat banii și n-am putut să beau mai mult.

(Comunicat de Sebastian Safiano, Miami, Florida, SUA)

Ne place... ...Nu ne place

Ne place că...

...economiştii americani David Blanchflower, de la Dartmouth College, şi Andrew Oswald, de la Universitatea Warwick, au publicat un studiu din care reiese că sexul practicat cu regularitate produce celor în cauză o satisfacţie la fel de mare ca şi o mărire de salariu de 50.000 de dolari pe an.

Ne place că...

...predicatorul musulman Muhamad Al-Arifi, din Arabia Saudită, a explicat de curând, la televiziunea din Ryad, pe înţelesul tuturor, cum e cazul cu bătutul femeilor. Iată două citate: 1) "Dacă bărbatul poate să recurgă la lovituri pentru a-şi disciplina nevasta, aceasta se foloseşte de lacrimi pentru a-l pune la punct pe bărbat"; 2) "Dacă nici mustrările şi nici refuzul de a mai dormi în acelaşi pat cu ea nu au nici un efect asupra femeii, ce soluţie ne mai rămâne la dispoziţie? Bărbatul trebuie să o bată în locurile unde nu rămân urme".

Ne place (dar numai aşa, ca idee) că...

...numita Dawn Joyce (40) din Wolverhampton (Anglia) a fost condamnată la două săptămâni de puşcărie pentru că fiica ei chiulea pe rupte de la şcoală (The King's School din Tettenhall), lipsind fără motiv de la 180 de lecţii. **Nu ne place** că, vorbind ca o putoare nemaipomenită, fata în cauză a găsit tot felul de scuze, ca de exemplu: găsise păr de pisică pe pantalonii ei, nu-i place să meargă lunea la şcoală, trebuia să-şi aranjeze patul, nu-şi găsea sacul de sport, plus, fireşte, era prea obosită.

Ne place că...

...biblioteca mult aşteptată pentru nevăzători din Natania a luat în sfârşit fiinţă, aşa cum ne anunţă cu satisfacţie directorul bibliotecii, Uri Cohen, care a reuşit, după ani de zile de luptă, să obţină bugetul necesar din partea Ministerului Culturii.

Nu ne place că...

...aşa cum scrie presa italiană, vacanţa de două săptămâni petrecută de Papa Benedict al XVI-lea în munţii Dolomiţi i-a costat pe cei de la Vatican 2 milioane de euro, ceea ce înseamnă 52.600 de euro pe zi.

Nu ne place că...

...aşa cum a dezvăluit de curând John Bolton (mustăciosul încruntat), fostul reprezentant al SUA la ONU, dl. Kofi Anan, ex-secretar general al marii organizaţii internaţionale, era atât de paranoic încât spunea despre el însuşi că este "un Papă laic".

Ne place că...

...în săptămânalul satiric francez "Charlie Hebdo" (pe care islamiştii de pe malurile Senei îl dăduseră anul trecut în judecată pentru insultarea profetului Mahomed) a apărut caricatura paşnică de mai jos:

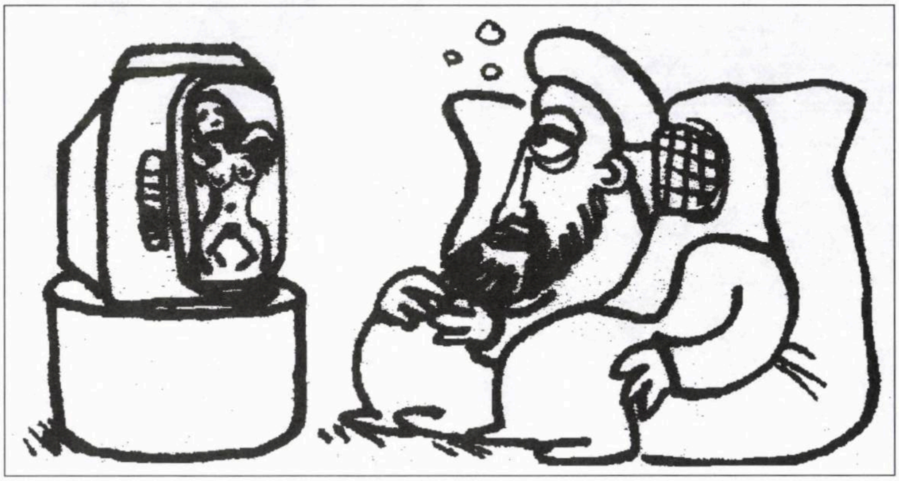

Ne place că...

...vorbind despre felul cum s-au purtat la conferinţa de la Annapolis (SUA) reprezentanţii ţărilor arabe cu ministrul nostru de Externe, d–na Tzipi Livni (căreia au refuzat să-i strângă mâna), delegatul olandez Frans Timmerman a spus că respectivii "au tratat-o pe Livni ca şi cum ar fi fost sora mai mică a lui Dracula".

Nu ne place că...

...Hod Hasharon se află pe locul I în clasamentul orașelor cu cele mai multe furturi de automobile din Israel.

Ne place că...

...potrivit unui grup de cercetători germani, mierea scade anxietatea.

Ne place că...

...pe noul cardinal al Parisului (urmașul monseniorului Lustiger) îl cheamă Andrei Douăzeci și Trei (André Vingt-trois).

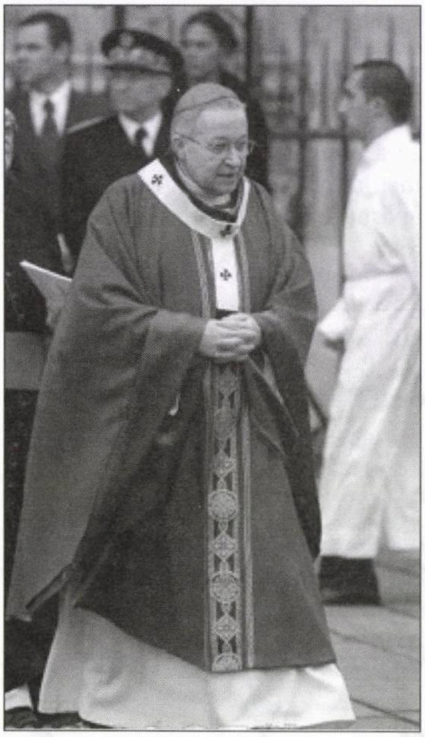

Nu ne place că...

...actorul Radu Beligan a căzut pe scările de la teatrul ArCuB din București, suferind o fractură cervicală și fiind nevoit să suspende spectacolul cu "Tache, Ianke și Cadâr" de la Teatrul Național, în care urma să joace în seara respectivă.

Ne place (în schimb) că...

...marele artist (care, de altfel, a împlinit luna trecută 89 de ani: până la 120!) este în afară de orice pericol, reluându-și, zilele trecute, activitatea.

Ne place că...

...așa cum scrie "New York Times", majoritatea (78%) palestinienilor din teritorii vorbesc despre Mahmud Abbas (așa-zisul președinte al așa-zisei Autorități Palestiniene) ca despre "primarul din Ramallah".

Nu ne place că...

...religioșii din consiliul municipal al orașului Herzlia au refuzat să voteze bugetul pe 2008, propus de Yael German, primarul orașului, pe motiv că primăria finanțează Cinemateca și alte instituții care funcționează de Shabat.

Nu ne place că...

...guvernul american a hotărât într-un moment de eclipsă a inteligenței să acorde un ajutor de un milion de dolari orașului Șhem, din Shomron, pentru a îngădui guvernului palestinian să... restabilească ordinea în acest oraș, cunoscut ca un cal breaz, ca focar permanent de terorism și bază a Hamasului în teritorii.

Ne place că...

...încercând să pună capăt furturilor de la spitalul Rambam din Haifa, poliția a arestat în flagrant delict doi cetățeni care furaseră o servietă dintr-o mașină aflată în parcare, și pe alți trei care subtilizau gențile bolnavilor internați la urgență.

Ne place că...

...băieții de la ziarul american "U.S. News and World Report" au publicat fotografia de față, înfățișând două persoane de (presupunem) sex opus făcând amor într-o mașină de spălat rufe.

Nu ne place că...

...tipii care ne f... la cap cu diferite sondaje de opinie (seker) s-au obrăznicit într-atâta încât sună la telefon, seara târziu, obligându-te să te ridici de la masă, fiindcă așa vor dumnealor, și să pierzi șirul vorbelor rostite la televizor.

Nu ne place că...

...așa cum citim în "Dilema veche", din București, studenții de la Facultatea de Medicină sunt nevoiți să scoată 1.500 de euro din buzunar de cap de om pentru a-i mitui, înainte de examene, pe profesorii respectivi.

Nu ne place că...

...potrivit unui sondaj realizat de Institutul "Pew", din Statele Unite, 26% dintre tinerii musulmani din America sunt de părere că atentatele sinucigaşe sunt pe de-a-ntregul justificate.

Nu ne place că...

...rabinul Haim Korsia, consilierul Marelui Rabin al Franţei, Joseph Sitruk, este atât de idiot încât l-a invitat pe comicul francez Dieudonné (mâncător de ovrei pe pâine la TV şi condamnat de-un tribunal parizian, în două rânduri, pentru "incitare la genocid") la un mic dejun pentru a-l lămuri că nu e frumos să fii antisemit.

Ne place că...

...în urma valului de crime ce s-a abătut în vremea din urmă asupra oraşului american Philadelphia, cetăţenii de prin partea locului vorbesc despre cunoscuta metropolă ca despre Killadelphia.

Ne place (deşi nu suntem amatori de exhibiţionism şi alte tiribombe asemenea) că...

...tânăra violonistă spaniolă Patricia Arguelles (25) s-a instalat într-o cuşcă de sticlă, în Piaţa Independenţei din Madrid, anunţând că vrea să compună o simfonie sub privirea trecătorilor; în acelaşi timp, ea ţine-n felul acesta să arate lumii cum mănâncă, doarme şi lucrează un artist.

Nu ne place că...

...hoţii de fier vechi din Hunedoara a pătruns noaptea, prin efracţie, în sala de antrenament a complexului sportiv "Michael Klein", furând o halteră olimpică cu care se pregăteau atleţii juniori din oraş.

Nu ne place că...

...aşa cum aflăm din ziarul "l'Impact", din Natania (în limba franceză), o întreprindere pentru întreţinerea spaţiilor verzi din statul Massachussets (SUA) a concediat un funcţionar pe motiv că acesta fuma... acasă. **Ne place (în schimb)** că băiatul i-a dat în judecată pe cei din conducerea întreprinderii pentru violarea vieţii sale private şi încălcarea drepturilor omului.

Ne place că...

...domnul Beniamin Ben Eliezer, ministrul Infrastructurilor, a avut îndrăzneala morală să declare următoarele: «Mărturisesc astăzi că retragerea unilaterală din Gaza a fost o mare greşeală. Eu l-am sprijinit, la timpul respectiv, pe Ariel Sharon în realizarea proiectului său de "dezangajare". Ei bine, fiecare petec de pământ pe care îl părăsim şi-l dăm palestinienilor se transformă într-o bază teroristă.»

Ne place că...

...numitul Ismael Hanye, din Hamas, fostul prim-ministru palestinian, a ţinut o cuvântare incendiară cu prilejul aniversării Declaraţiei Balfour din 1917 (care vorbea despre înfiinţarea unui Cămin Naţional Evreiesc), atacând guvernul de la Londra şi cerându-i să-şi ceară scuze şi să plătască despăgubiri pentru daunele produse de sus-amintita Declaraţie poporului palestinian.

Ne place că...

...în ziarul "Adevărul" din Bucureşti, am întâlnit informaţia de mai jos:

«Primul-ministru norvegian, Jens Stoltenberg, le-a recomandat miniştrilor din cabinetul său alimentele vegetariene, cerându-le să folosească mai multe fructe şi preparate din legume la cocktailurile diplomatice. În loc de biscuiţi sau prăjiturele, miniştrii trebuie să aleagă fructe, rulouri cu ciuperci sau alte legume, pentru a nu-i tenta pe invitaţi să mănânce hrană "nesănătoasă". "Când eşti invitat la un cocktail eşti, de obicei, în timpul serviciului şi, chiar dacă vrei să ţii regim, nu te poţi abţine şi mănânci ce nu trebuie, pentru că nu ţi se oferă nimic sănătos", a explicat premierul. Ministrul agriculturii a dezvăluit presei doleanţa premierului şi a precizat că, deşi lui îi plac foarte mult prăjiturile, nu se poate opune unei propuneri atât de "sănătoase".»

SE ZVONEŞTE CĂ...

...**Mira Iosif,** fost cronicar dramatic şi redactor la revista "Teatrul" din Bucureşti (în prezent stabilită la Bruxelles), lucrează la o carte de memorii care, după spusele unui iniţiat în materie, va cuprinde lucruri "senzaţionale" despre lumea teatrului bucureştean din anii '60-'90.

...Editura Hasefer, din Bucureşti, condusă de Ştefan Iureş, va lansa o nouă colecţie consacrată scriitorilor israelieni de limbă română. Primul volum: viaţa şi opera lui **I. Schechter.** Urmează **M. Rudich, L. Bruckstein, dr. T. Lavi** şi alţii, şi alţii.

...**Liviu Clejan,** din New Orleans, nepotul poetului Al. Dominic, care a pierdut toate cărţile scriitorului în timpul uraganului Katrina, a făcut o călătorie anume în România şi în Israel pentru a căuta în librării (unde nu se găsesc, deoarece n-au mai fost reeditate de multă vreme) sau anticariate operele unchiului său.

...regizorul de film **Radu Mihăileanu,** din Paris, încearcă să pună pe picioare o "asociaţie a evreilor-români din Franţa". Numele ei: Tristan Tzara, un autor bine cunoscut în rândurile intelectualităţii din Hexagon. Printre cei pe care i-a contactat pentru formarea unui comitet de iniţiativă: compozitorul Vladimir Cosma, scriitorul Edgar Reichmann şi realizatorul de televiziune Michel Drucker, de la postul "France 2".

...actriţa **Gabriela Vlad,** din Israel (fiica regretatului nostru corespondent la Bucureşti, Stan Vlad), este sora vitregă a noului ambasador al României în Israel, Edward Iosiper.

...foştii elevi evrei ai Şcolii de Literatură "Mihail Eminescu" din Bucureştii anilor '50-'60, aflaţi în Israel, au hotărât să se întâlnească o dată pe an la Hotelul Sheraton din Tel Aviv, să... schimbe amintiri şi eventual să scrie o carte împreună despre anii petrecuţi în sus-numita instituţie.

...Federaţia de la Bucureşti, care-l invitase pe **Mircea Crişan** să participe la sărbătorirea Purimului din 2008, a renunţat la idee, ca urmare a faptului că într-un interviu cu ziaristul român din Germania Liviu Vălenaş (*anti* cunoscut), popularul comic a declarat că "Antonescu a fost un om cumsecade pentru evrei".

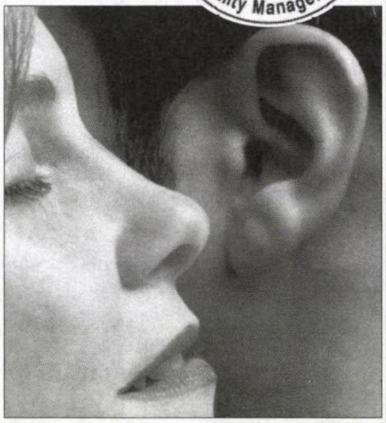

ISRATON
Aparate auditive LTD.

Către onorata şi fidela clientelă

Vă invităm în noul sediu din Tel Aviv, special amenajat – ultramodern – pentru a testa noile aparate auditive, superperformante – cele mai bune din lume.

Control auditiv gratuit celor care vin să ne viziteze până la 31 ianuarie a.c.

TEL AVIV, str. Arlozorov nr. 62,
Parter, în pasaj (lângă Ambasada României)
tel. 03/517-2910, 03/510-7317
KIRIAT ONO, str. Stern nr. 102/3
RISHON LEZION, str. Lişanski nr. 1
(bloc Macabi, parter în pasaj)

Reduceri speciale membrilor Kupot Holim

Informaţii suplimentare
la telefon 054/452-2590

www.israton.co.il **E-mail: israa@bezeqint.net**

ETC... ETC...

••• În sfârşit! De când aşteptam o veste ca asta! Ani şi ani de-a rândul, fel de fel de japiţe, derbedei, escroci cu tupeu, din categoria "omul care cere palme" sau tipi Kapo, pur şi simplu, gata să servească, săru'-mâna, ca evreu după Halaha, pe indivizii *anti*, au zburdat în voie pe lângă Comunitatea din România, fără ca nimeni să-i deranjeze cu ceva, ca să nu zic chiar să-i ia de guler şi să-i dea afară din curtea Templului Coral cu un şut în fund (filologul Al. Graur ar fi spus cur, o expresie, după el, întru totul acceptabilă între oameni civilizaţi).

Luna trecută, însă, aţa s-a rupt. Şi, renunţând la pasivitatea care nu întotdeauna e recomandabilă în viaţă, conducerea Federaţiei de la Bucureşti a pus piciorul în prag.

Motivul îl constituie un mai vechi muşteriu al nostru, numitul David Kahn. Sosind pe cai mari în România, şi prezentându-se drept preşedintele Asociaţiei Evreilor Români din America (o chestie de care n-a auzit nimeni niciodată), Kahnul sus-amintit a făcut pe Revizorul în lumea evreiască, chemându-l la ordine pe dr-ul Aurel Vainer, preşedintele FCER, şi pe colaboratorii acestuia à propos de cum îşi duc dânşii treaba. În plus, insul a stabilit relaţii mai mult decât cordiale cu senatorul C.V. Tudor, preşedintele Partidului România Mare, adică omul cel mai potrivit pe care-l poţi afla între Dunăre şi Carpaţi atunci când vrei să găseşti o soluţie pentru îmbunătăţirea vieţii evreilor din ţara noastră de origine.

Într-un comunicat de presă primit la redacţie aflăm printre altele că:

«Comitetul Director al FCER, asumându-şi întreaga răspundere, îl consideră pe dl. Kahn "persona non grata" în relaţie cu comunităţile evreieşti din România, pe următoarele considerente:

– declaraţii false şi uz de fals cu privire la asociaţia sa şi la reprezentativitatea pe care o afişează;

– încercarea ca, prin corupţie, să obţină bunuri sacre evreieşti din România;

– manifestare neprietenoasă faţă de evreimea din România, dorind să achiziţioneze terenuri în incinta unor cimitire evreieşti din România;

– atacuri calomnioase şi neadevărate la adresa FCER, a liderilor şi salariaţilor Federaţiei, în mass-media, pe cale orală şi la instanţe judiciare din România.»

"Persona non grata". Formula e bine găsită. Evitând să proclame *excomunicări* de tip religios (aşa cum a făcut, pe vremuri, rabinul Rosen când l-a tratat în acest mod tragico-mistic pe nefericitul de Alfred Hârlăoanu, autorul unei cărţi despre iudaism unde fluierase, după părerea lui Rosen, în biserică, vreau să spun în sinagogă). Vainer şi ai săi au găsit o expresie des întâlnită în diplomaţie şi care se traduce cam aşa: ieşi afară, maistre, şi ia-ţi picioarele la spinare, că pe la noi, pe-aicea, n-ai ce căuta. Gata cu intrarea obraznică la Templul Coral, de Shabat, gata şi cu Sederul de Pesah. Vrei să întrebi de Paşte, seara, *ma niştana?* Du-te la Vadim Tudor că o să-i întâlneşti pe-acolo şi pe Ion Coja, Paul Goma, Gh. Ciuhandu, Gh. Zamfir, Grid Modorcea (de la "Tricolorul") şi alţii, şi alţii.

Singura noastră întrebare, acum, după cotitura, ca să zicem aşa, de la Federaţie, este: cine urmează? Nu de alta, dar cunoaştem câteva secături de tip Kapo cărora formula "persona non grata"li se potriveşte de minune.

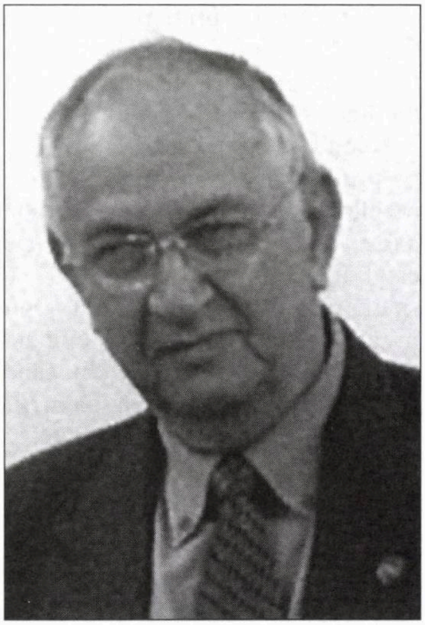

Meir Nitzan: nu e cuminte

••• Luna trecută, cititorii noştri care priveau, seara, din fotoliu, Jurnalul de pe Canalul 2 al televiziunii, au avut o surpriză. Ei au văzut un bărbat înalt, mai în etate, care se strecura sub automobilul său pentru a vedea dacă nu cumva a pus cineva vreo bombă menită să explodeze când porneşti motorul. Bărbatul acela, tras la faţă, vizibil încordat şi însoţit de-un body-guard care nu-l slăbea din priviri nici o clipă, era o figură cunoscută din *alia:* Meir Nitzan, primarul oraşului Rishon Lezion.

Din relatarea reporterului am aflat că Nitzan primise, în ultima vreme, ca şi soţia sa de altfel, câteva ameninţări cu moartea. Ba la telefon, ba în scris. Explicaţia e simplă. Ca orice primar, omul nostru are dreptul să aprobe sau să refuze fel de fel de contracte cu firmele de construcţii. Care firme lucrează – unele din ele – mână-n mână cu faimoasele "familii" de mafioţi. Acestea îl contactează pe primar, îl sfătuiesc părinteşte să aleagă firma cutare şi îi făgăduiesc, dacă e cuminte, un comision onorabil. Ca să mai plece şi el, cu nevasta, pe Coasta de Azur. Unii primari sunt, așa cum – vai! – știm prea bine din presă, cuminți. Alții, nu. Printre aceștia din urmă se află și Meir Nitzan. Bineînțeles, atunci când l-am văzut pe primarul *nostru* la TV, am fost revoltați. Și îngrijorați. Pe de altă parte, însă, ne-am și bucurat. De când ne știm, aici, în Israel, se spune despre "români" că au venit în țară cu papuci de pâslă, evitând a face gălăgie. Așa e. Dar, din când în când, unii își aruncă papucii, încălțând niște bocanci. Cu ținte.

••• Doamnele mele, vă rog să vă puneți în locul Antoanetei Ralian. Fată de "familie bună", cu educație gen pension, cunoscuta traducătoare de literatură engleză și americană în România, a fost chemată urgent, prin 1996, la directorul editurii. Acesta i-a cerut să traducă romanele lui Henry Miller. Cine nu știe despre ce e vorba, ridică din umeri la citirea celor de mai sus: și ce-i cu asta? Cine știe, nu ridică din umeri, ci izbucnește în hohote de râs, făcând cu ochiul, parșiv, și exclamând: ehehe! Fiindcă numitul Henry Miller nu este numai un romancier important, ci și unul care a aruncat în aer toate tabù-urile, descriind negru pe alb și fără perdea viața sexuală a semenilor săi. Atât de fără perdea încât, ani de-a rândul, cărțile acestui prozator american au fost socotite pornografice și interzise în America, adică în țara tuturor posibilităților. Până când yankeii s-au mai îmblânzit.

...Cum anume a reacționat Antoaneta Ralian la propunerea editorului, aflăm dintr-o mărturisire apărută în "Ziarul de Duminică", din București:

«Mi-a cerut să-l traduc pe șleau. ... Vă puteți lesne închipui că eu, cu educația mea mic-burgheză, cu puritanismul care m-a caracterizat și mă caracterizează, m-am speriat cumplit. M-am adunat și mi-am dat totuși seama că Henry Miller trebuie tradus și în românește, pentru că a făcut o adevărată revoluție în limbajul literaturii. Nu poți să-l traduci pe Henry Miller și în același timp să păstrezi la locul lor și frunzele de viță. Și l–am tradus: "Tropicul Cancerului", "Tropicul Capricornului", "Sexus" și "Plexus"... Am crezut că voi fi făcută praf de către critică. Dimpotrivă, s-a considerat că am produs o explozie în spațiul literar românesc. Cu profesorul Nicolae Manolescu în frunte, critica a fost de acord la unison că am moșit nașterea noului roman românesc. Într–adevăr, nu zic că eu am fost inițiatoarea, dar s-a început și la noi un val de erotism în literatură. Singura critică negativă a apărut în revista "Cuvântul".

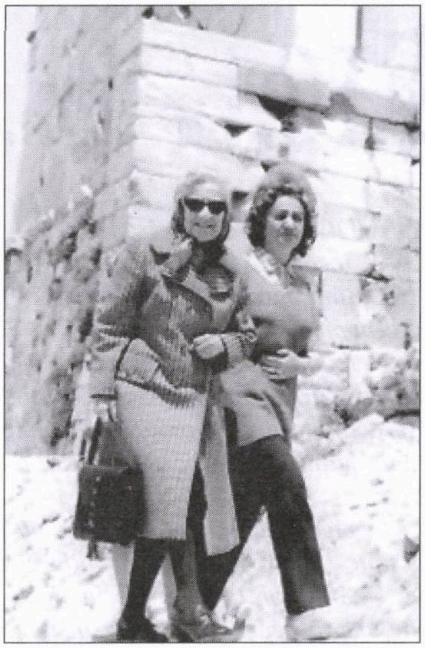

Antoaneta Ralian (stânga)
cu scriitoarea Rita Boumipapas
(Atena, 1973)

Cineva m-a criticat că pe ici, pe colo am întrebuințat și sinonime. Eram criticată că n-am numit direct, românește, toate organele sexuale și toate actele sexuale. Eu le spusesem pe românește, dar, din când în când, am mai dat și câte un sinonim. Cred sincer că Henry Miller trebuie să existe în românește. Erotismul și cuvintele sale plutesc într-o mare de artă autentică. El nu este un pornograf, ci un mare scriitor. Singurele probleme le-am avut cu mine însămi, să-mi depășesc propriile inhibiții și tabù-uri. Aveam o pudoare înnascută pe care am învins-o cu Henry Miller. La un moment dat, chiar căpătasem un fel de voluptate să traduc pe șleau... **(Nota redacției "Minimum":** eheeee!) *Repet, nu știu dacă am fost chiar prima, au fost și poveștile lui Creangă, și revista lui Geo Bogza... Nu știu.»*

••• Nu numai "Minimum" este om ca toți oamenii, ci și Uly Vălureanu, directorul agenției ISRO-pres din Haifa. Obosit, după un an de singurătate în fața computerului, unde redactează binecunoscutul buletin cu știri al agenției, omul și-a luat o vacanță pe deplin meritată. Ne vom întâlni așadat cu noutățile din buletin luna viitoare, după întoarcerea ziaristului din concediu.

Prezențe, prezențe...

■ Suntem convinși că – acolo unde se află – **Mihail Sebastian** urmărește cu satisfacție felul cum este sărbătorit centenarul nașterii sale. Mai nou, de pildă, în cotidianul "Libération", din mult iubitul său Paris, a apărut o recenzie semnată Marc Crépon despre "Jurnalul" tradus în franceză de Alain Paruit și editat la "Stock" (*«Există puține mărturii despre ceea ce a fost viața artistică, intelectuală și politică a României prinsă în vârtejul fascismelor din Europa anilor '30, puține documente atât de dramatice și sfâșietoare precum "Jurnalul" lui Mihail Sebastian, pe numele său adevărat Iosif Hechter.»*)

■ După cum s-a aflat în urmă cu trei-patru ani, poetul **Paul Celan** – a cărui căsnicie, la Paris, era bântuită de nesfârşite – şi, nu o dată, violente conflicte – a avut o iubită. Ba chiar o iubire. În Israel.

Amănunte aflăm din revista "Lettre Internationale", din Bucureşti, unde Catrinel Pleşu a dat publicităţii un grupaj din corespondenţa celor doi:

«O parte însemnată din corespondența lui Celan – scrie C. P. – *o constituie scrisorile cu Ilana Shmueli, o prietenă din tinerețe de la Cernăuți și din perioada ghetoului, care mai târziu a emigrat în Israel. După decenii, cei doi se reîntâlnesc în 1965 la Paris și se plimbă stând de vorbă o noapte întreagă prin oraș. În toamna anului 1969, Celan face o călătorie în Israel, unde se reîntâlnește cu prieteni din Bucovina, îl cunoaște pe Gershom Sholem, citește în mai multe orașe din opera sa poetică, ține o cuvântare în fața scriitorilor israelieni. Împreună cu Ilana Shmueli face un tur prin Ierusalim: "Știam că Ierusalimul va fi o cotitură, o cezură în viața mea", îi scrie Paul Celan Ilanei Shmueli în Israel, după ce se întoarce la Paris. Dar și reîntâlnirea cu vechea lui prietenă a devenit, între timp, o cezură în viața lui.*

Corespondența lor, care cuprinde 130 de scrisori și 26 de poezii de Celan, ne oferă o imagine foarte plastică a ultimelor luni din viața scriitorului, a crizelor sale, a îndoielilor, a puținelor speranțe, "trestiile din apă", cum le numește Ilana Shmueli într-o scrisoare, a modului său de creație. Scrisorile acestea sunt un document unic al iubirii și al încrederii, la sfârșitul unei vieți grele. "Tu știi ce sunt poeziile mele – și atunci când le citești eu simt asta", îi scrie Paul Celan pe 12 aprilie 1970 Ilanei Shmueli. Este ultima scrisoare. Pe 19 aprilie Celan se sinucide la Paris.

Ilana Shmueli e poetă, s-a născut în 1924 la Cernăuți, s-a stabilit în 1944 în Israel și s-a ocupat o bună perioadă de timp de pedagogie socială la Tel Aviv. În prezent trăiește la Ierusalim.»

Paul Celan

Iată şi două scrisori din grupajul sus-amintit.

«19.10.69

Dragă Paul,

Am citit în "Haaretz" un articol despre tine, care mi se pare bun. Dacă vrei, pot să-l traduc și să ți-l trimit.

Citesc mult din cărțile tale și câte ceva despre tine – și cred că înțeleg din ce în ce mai multe și ghicesc și mai multe.

Trebuie să știi că vorbesc cu tine mereu, sper să nu resimți asta ca pe o povară.

O mare lipsă de încredere în mine, mai ales în ceea ce te privește – pe care adesea am încercat să o ascund sub un aer jucăuș – este una din cauzele multor neînțelegeri. Chiar și acum, în timp ce îți scriu, mă întreb mereu dacă și în ce măsură mă vrei și ai nevoie de mine de fapt, dacă nu sunt un om de prea mică anvergură pentru tine. Pe de altă parte însă, îmi doresc atât de mult și de necondiționat să-ți dăruiesc tot ce s-a adunat în mine și asta nu poate rămâne ceva neîmpărtășit. Cum vezi, încerc să fiu simplă și tu știi foarte bine că orice numai simplu nu e.

Poți să-mi scrii dacă și cum ai început să lucrezi și cum îți merge?

Știm, fiecare dintre noi, atât de puțin despre cum decurge viața celuilalt. Poți să mă întrebi, îți voi scrie tot ce vrei să știi.

Tu, însă, spune-mi ceea ce vrei și ce poți. Mi-e dor… și mi-e încă puțină teamă.

Ilana.

45 Rue dUlm
Paris, 21 X 1969
Draga mea Ilana,

Cea de a doua scrisoare a ta a sosit, așteptată-neașteptată, scrisoarea ta – bună – cu mine.

Da, vorbește cu mine fără să te simți expusă, nu e o povară, cum te temi cu. Este contra- și ne-povară, este – dar tu știi asta.

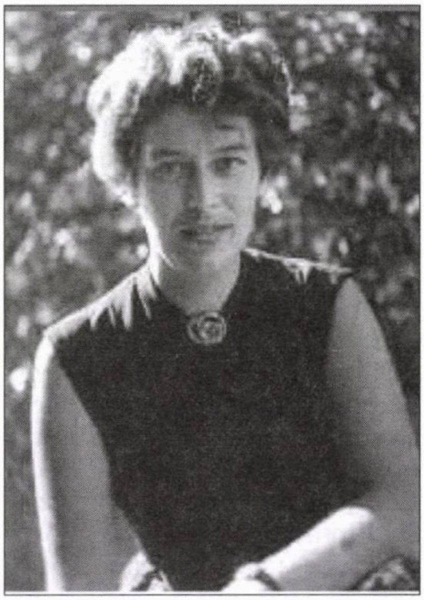

Ilana Shmueli

Am scris iarăși o mică poezie pentru tine, mâine, poimâine va fi pe drum – pe drumul spre tine și spre noi.

Te voi întreba iarăși și iarăși, cu și fără cuvinte – întreabă și tu, întreabă-mă și tu pe mine.

Încerci, spui tu, să fii simplă și

știi ca și mine că numai simplu nu e: o știu ca și tine și totuși își are locul în simplitatea care cuprinde – trebuie să cuprindă – multiplul și diversitatea.

Să nu te temi de asta, să nu te temi de tine, să te uiți în jur și să înveți că ești susținută de o mare siguranță, de – și aici parafrazez un cuvânt de-al tău – ceva de mare anvergură.

După "Atemwende" și "Fadensonnen" am continuat să scriu, două cărți sunt gata pregătite în manuscris, prima, care se va numi "Sinneinwärts", va apărea în vara anului viitor. Dar cum vor arăta însemnările mele de acum, după ce am fost la Ierusalim? Că Ierusalimul va fi o răscruce, o cezură în viața mea, știam. Dar nu știam că acolo îmi vei fi dăruită tu.

Nu doar cu ochi care respiră
Paul»

■ Poetei **Bianca Marcovici** din Haifa i-au fost publicate în ultima lună versuri inedite în revistele "Poezia", editată de "Convorbiri literare" din Iași, "Argos" – Craiova și "Vatra" – Tg. Mureș. Revistele "Argos" și "Scrisul Românesc" au publicat cronici la cel mai nou volum al poetei, "Cireșe amare sub katiușe, 2006".

■ Nu, lumea nu l-a uitat pe **Moni Ghelerter.** Recent, cei din conducerea Federației de la București au decis, în semn de omagiu pentru marele regizor de teatru, să dea Centrului de instruire și recreere din Eforie Nord numele Moni Ghelerter. Ideea este cu atât mai potrivită cu cât Moni Ghelerter, îndrăgostit de mare, obișnuia, ori de câte ori avea posibilitatea, să-și petreacă vacanțele de vară la Villa Bellona de la Eforie.

■ Dar uite că nici pe **H. Bonciu** – un scriitor dessre care se vorbește prea puțin, că așa fu destinul său – nu l-au uitat oamenii scrisului. În lunarul "Steaua" din Cluj, criticul literar Ion Pop, un bun cunoscător și exeget al literaturii de avangardă din interbelic, publică un studiu pe marginea condeierului pe care mulți l-au considerat "singurul expresionist din literatura română".

■ Și nici regretatul nostru prieten și colaborator **Mircea Săucan** nu este uitat. O evocare a eminentului regizor de film și prozator a apărut de curând în publicația bucureșteană "Fast-Food" sub iscălitura Iuliei Blaga, o cronicară de film care l-a cunoscut bine pe "sihastrul din Natzeret-Illit". Extrase:

«În 2003 am publicat prima mea carte. Așa se spune, dar nu e de fapt cartea mea, ci a lui Mircea Săucan. Se numea "Fantasme și adevăruri. O carte cu Mircea Săucan" și a fost editată de "Caietele culturale" ale "Realității evreiești", împreună cu Editura Hasefer. Pentru asta am fost de două ori în Israel ca să lucrez cu el, adică să-i văd și să-i revăd filmele, să-i citesc cărțile, să înregistrăm discuțiile, să alegem pozele.

Cu Mircea Săucan mă împrietenisem la Sibiu, la o ediție a Festivalului Internațional al Filmului Documentar și Antropologic. Adică mă plăcuse, eu fiind speriată de bombe, după care ne-am scris scrisori, el părând să înțeleagă întotdeauna mult mai mult decât i se spunea. Era în vârstă și avea probleme de sănătate. O altă venire în România era sub semnul întrebării. Cum era să ne vedem altfel pe lumea asta? Cartea a fost o idee genială, pentru care am găsit bilet de avion, și care pe mine m-a ajutat să mă duc acolo, iar pe el să aibă singura lucrare biografică, critică ș.a.m.d. publicată vreodată.

La puțină vreme după ce am fost pentru a doua oară în Israel și am terminat cartea, în 2002, problemele de sănătate ale lui Mircea s-au acutizat. A fost internat iar la spital. În timp ce înregistram (e și în carte), el mai spunea: "Iulia, poate că arunci când vom termina cartea, eu n-o să mai exist ca persoană...". Bănuiam de pe atunci, el știa că știu, dar n-am vorbit despre asta, că această carte e sfârșitul. Tot timpul, de fapt, am știut asta amândoi. Deci s-a simțit rău, a stat iar la spital, iar pe 13 aprilie, profitând de un moment când soția lui, Juja, nu era cu el, s-a stins. Apucase să vadă cartea, i-am trimis un exemplar imediat ce a ieșit din tipografie. Era foarte încântat și de cum arăta fotografia de pe copertă, și de cum era coperta (pe care o gândiserăm împreună, ca să aflăm că graficianul editurii va avea, incredibil, exact aceleași idei), și de ce era înăuntru. Îi rugase pe prietenii lui, Leon Volovici și Costel Safirman, să vină la lansarea de la București, "să n-o lase pe Iulia singură". Regizase mai mult de-atât. Costel Safirman locuia la o mătușă din Drumul Taberei, în același bloc cu mine. Lansarea a fost tristă. Pe mine mă umfla plânsul, iar afară era vântul ăla nebun care se iscă mereu când moare cineva.

La vreo lună și ceva după, primesc un mail la care rămân crucită. Scris de Juja: "Dragă Iulia, Mircea a scris acest text azi-dimineață (mai exact scrie în gând de câteva luni). Te roagă să citești cu atenție. Vine

Iulia Blaga
Fantasme și adevăruri
O carte cu
Mircea Săucan
LiterNet 2007

imediat, legat de Yom Kippur. Răspunde urgent. Te roagă să nu schimbi nimic". Și urma textul: "Cine a regizat această vizită la Nazareth a musafirului nechemat, când pentru Mircea Săucan singura zi sfântă, dincolo de orice judecată sau prejudecată religioasă, era acest Yom Kadoș, când pe balanța conștiinței lui el trebuia să rămână singur față în față cu acela al cărui nume nu se pronunță și să accepte judecarea în talerul dreptății care să cântărească răul și binele, păcatele a căror mântuire o căuta în acea zi, dar astăzi în anul 53890 (sic!) de la facerea lumii s-a așezat povară grea care îl apasă, chiar și acuma după o scurgere de timp incomensurabilă, și povara aceasta era o colivie…". Ăsta era aproape tot textul care m-a lăsat trăsnită (text care e și în carte), pentru că, normal, primul impuls a fost că mi-a scris Mircea. Apoi am stat să mă gândesc, dincolo de logica hazardului tehnic, ce voia probabil să-mi comunice. L-am și visat o dată. Arăta mult mai tânăr, nu mă vedea. Iar anul trecut, cu o noapte înainte de ziua Jujei și a nepoatei lor, Michal, am visat ceva legat de o carte cu Mircea și mi-am adus aminte să le felicit. Mircea îmi aducea aminte în fiecare an. În rest, îl simt lângă mine de câte ori mă gândesc la el.»

■ Dar ce să mai vorbim de mișcarea Dada, izvorâtă din creierul de moineștean al lui Tristan Tzara? Nici ea nu este uitată. Dimpotrivă… O corespondență de la Cosana Nicolae, apărută în "Dilema veche", ne vorbește despre prezența neuitatului curent literar-artistic pe malurile Hudsonului, la New York:

«Cei care trec pe Fifth Avenue prin fața magazinului de lux Bergdorf Goodman mai pot vedea o serie de artefacte, fotografii și postere care nu au neapărat legătură cu profilul haute couture al spațiului în cauză. În fiecare dintre vitrinele mari cu manechine în poziții provocatoare sunt puse afișe cu litere scrise haotic, fotografii sepia ale unor artiști care poartă mustățile desenate de către Marcel Duchamp Giocondei, ilustrate prinse în faldurile unor fuste lungi de brocart sau obiecte disparate, cum ar fi: o scară, un scaun, mai multe roți de lemn dințate, niște mâini elegante fără corp, un bust de lemn căruia îi ies raze de metal din gură, o femeie de mucava fără cap, alta în poziția spânzuratului din Tarot, toate printre sertare, zăbrele, busole sau arcuri. Printre ele citim discret nume ca Louis Vuitton și Giorgio Armani, dar și titlul DADA, The Museum of Modern Art (MoMA).

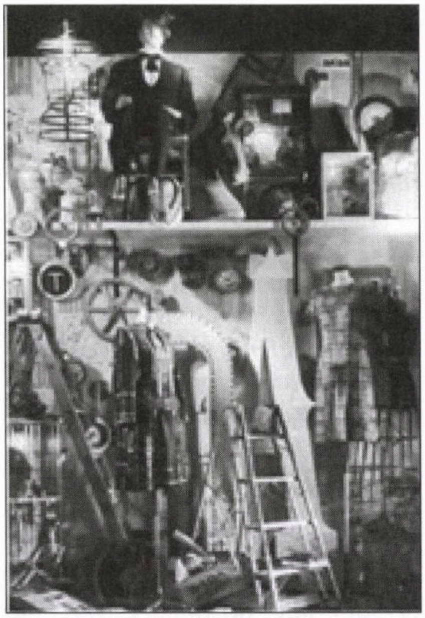

De altfel, acest aranjament al vitrinelor seamănă izbitor cu amplasarea obiectelor eterogene pe care vizitatorii se înghesuie să le privească în New York, după ce acestea au trecut prin Paris și Washington, și care alcătuiesc prima expoziție majoră de artă avangardistă DADA din 1966 încoace. Felul în care un magazin de haine, fie și foarte select, așa cum este Bergdorf Goodman, combină reclama pentru modă cu cea pentru expoziția de artă de la MoMA nu face decât să ne atragă atenția încă o dată asupra demarcației elastice dintre „înalt“ și „trivial“ în New York, unde totul se poate cu multă grație.

Expoziția de care vorbim se focalizează pe șase orașe unde, între 1916 și 1924, și-au desfășurat activitățile dadaiștii, și anume, Zürich, New York, Berlin, Köln, Hanovra și Paris. Acest tur de orizont îi cuprinde în ordine, printre alții, pe Hans (Jean) Arp, Sophie Taeuber-Arp, Hannah Höch, Raoul Hausmann, George Grosz, John Heartfield, Kurt Schwitters, Max Ernst, Francis Picabia, Man Ray, Marcel Duchamp, Louis Aragon, Johannes Baader, Hugo Ball, André Breton, Jean Crotti, Paul Eluard, I.K. Bonset, Marcel Janco, Clément Pansaers, Tristan Tzara și Hans Richter. Organizatorii au oferit două moduri de acces în săli, calea elvețiană și cea newyorkeză, impunându-și astfel propria viziune, aceea că dadaismul a pornit simultan din aceste două citadele. Pe aceeași temă însă, Tom Sandqvist, un profesor suedez de istoria artei, argumentează în cartea apărută de curând, "Dada East: The Romanians of Cabaret Voltaire", că întreaga mișcare își are originea și rădăcinile în Europa de Est. Prin premisele sale diferite, el demonstrează implicit că avangarda istorică nu este deloc un domeniu de cercetare epuizat.

Simultan, la New York, în mica galerie Francis M. Naumann din Upper East Side, a existat și o altă expoziție, intitulată "Fiicele dadaismului new-yorkez", dedicată excentricei baronese de origine germană Elsa von Freytag-Loringhoven și americancelor Clara Tish, Florine Stettheimer, Beatrice Wood, Katherine Dreier, ca și britanicei Mina Loy. Tablourile, costumele și obiectele artistice, ce le aparțin, stau dovadă pentru modalitățile lor originale de a submina regulile burgheze ale lumii lor. Iar Centrul Cultural Român din Man-

hattan a organizat o expoziţie prin care se onorează toţi autorii de origine română care au constituit atât nucleul activ al dadaismului, cât şi cronicarii cei mai asidui ai bazarului istoriei sale.»

■ "Amintiri roşii", aşa se intitulează o cronică semnată de Ovidiu Pecican în lunarul "Apostrof" din Cluj, pe marginea cărţii mult discutate a mult discutatului Sorin Toma «Privind înapoi: amintirile unui fost ziarist comunist, redactor-şef al "Scânteii" din 1947 până în 1960» (Editura Compania, Bucureşti):

«Din sectorul memorialisticii staliniste întârziate, Ed. Compania recuperează volumul lui Sorin Toma, "Privind înapoi: amintirile unui fost ziarist comunist, redactor-şef al ***Scânteii*** *din 1947 până în 1960". Fiul poetului A. Toma, ajuns la o vârstă venerabilă, îşi deapănă selectiv, însă cu un condei alert, vremurile de prigoană şi de glorie, contribuind la mai nuanţata lor înţelegere. Cititorii dornici de mari dezvăluiri l-ar putea blagoslovi, dar istoricii interesaţi de complexitatea unei epoci dure vor găsi destule motive de satisfacţie în această lectură estivală despre vremuri hibernale. (...)*

Desigur, un loc important în naraţiune îl ocupă portretele liderilor comunişti. Dintre ei, cel care reţine cel mai intens atenţia este Gh. Gheorghiu-Dej. Versatil, inteligent, cu nimic dintr-o figură gregară, un ins cu reflexe tiranice simplificate, omul care răsare din paginile memorialistului nu poate decât să suscite interesul cititorului. O dată în plus, senzaţia este că suntem deocamdată departe de evaluarea calmă a acestui stalinist de vocaţie care totuşi şi-a recuperat rădăcinile româneşti după ce vreme îndelungată păruse să le pună în paranteză, creând premisele cotiturii întrupate în primii săi zece ani de guvernare de tânărul – încă – Nicolae Ceauşescu. Între liderul comunist care reuşea să detroneze echipa moscovită a Anei Pauker şi să o înlocuiască în graţiile tătucului Stalin ori cel care decidea execuţia lui Lucreţiu Pătrăşcanu pentru a-i împrumuta ulterior ideile şi a se dispensa de prezenţa Armtei Roşii în ţară, pe de o parte, şi conducătorul României de după 1958, angajată tot mai mult în reliefarea propriilor tradiţii, se înscrie un parcurs oarecum enigmatic, ale cărui etape nu se desluşesc prea bine momentan. Pentru astfel de strădanii, paginile lui Sorin Toma, scrise cu forţă de evocare, completează salutar ceea ce ştiam din memoriile lui Silviu Brucan ori din alte documente (precum mărturiile adunate de Lavinia Betea de pe la foştii lideri de partid şi de stat, în cărţile ei de interviuri).»

••• Avram Croitoru, creatorul "Fonotecii de aur" de la Bucureşti, ştie la cine să intre în casă cu reportofonul. În nouă cazuri din zece, el găseşte oameni nu numai cunoscuţi ci şi interesanţi, pe care îi trage de limbă, făcându-i să facă "mărturisiri complete". Un exemplu recent îl constituie convorbirea cu Nestor Ratesh (fost la "Europa Liberă"). Extrase din textul apărut în "Realitatea Evreiască":

«Ani îndelungaţi, a fost pentru noi o voce. Numai o voce. Caldă, catifelată, sobră, uşor ironică. Acum, peste vreme, recunoscându-i glasul, dar şi privindu-i chipul, mi se pare firesc să preiau câte ceva din exprimarea cu care îl anunţa crainicul postului de radio "Europa Liberă" şi să mă grăbesc să dau legătura invitatului fonotecii noastre din Bucureşti. La microfon: Nestor Ratesh.

Avram Croitoru: – *Moineşti, Bacău, Piatra Neamţ, Bucureşti, Tel Aviv, Washington, München, Praga reprezintă puncte pe harta vieţii dumneavoastră. Unde credeţi că ar trebui să punem principalele borne?*

Nestor Ratesh: – Pretutindeni. Fiecare loc a adus ceva în plus în viaţa mea. Moineştiul reprezintă doar locul unde m-am născut...

– *În ce an?*

– În 1933, aprilie, 7. De acolo am fost deportaţi la Bacău, unde a fost concentrată populaţia evreiască din judeţ, foarte probabil pentru a putea fi trimisă în lagărele naziste. Ni s-a dat răgaz o zi şi-o noapte şi apoi, în nişte care cu boi, în care îţi puneai avutul şi familia, am luat drumul Bacăului. Pentru familia mea, avutul era ca şi inexistent. Părinţii erau meseriaşi. Tata murise de tuberculoză pe când aveam doar şase luni şi aveam părinţi adoptivi.

– *Şcoala aţi făcut-o la Bacău?*

– Eram în clasa a doua primară când am fost evacuaţi, iar la Bacău am apucat să dau capacitatea. După reforma învăţământului am ales să urmez la Piatra Neamţ o şcoală tehnică şi apoi am lucrat ca tehnician un an pe un şantier de lângă Bucureşti, la Fundeni.

– *Doar un an aţi lucrat pe şantier?*

– Boala tatălui s-a ţinut scai de mine şi am cărat-o cinci ani. Nu e singura dată când ceva care părea la data respectivă o tragedie extraordinară mi-a schimbat foarte mult viziunea asupra vieţii. E totuşi o boală interesantă.

– *Mi se pare cel puţin curios ceea ce spuneţi.*

– Să mă explic. Era în anul 1952. Munceam îngrozitor pe şantier, zece ore pe zi, şi apoi mă duceam la Politehnică, unde urmam cursurile Facultăţii de Energetică. Locuiam la nişte rude în condiţii indescriptibile. Tuberculoza mi-a dat răgazul de a mă identifica, de a mă cunoaşte, de a mă judeca şi de a vedea ce pot face.

– *Aţi fost internat?*

– Mai întâi la Sanatoriul "Izvor" de la Sinaia, iar apoi, în timpul facultății, am stat la Preventoriul studențesc din București. După un an și ceva de Politehnică, un doctor mi-a zis că nu sunt bun de șantier și ar fi bine să mă gândesc la o altă meserie. Atunci, am decis să fac o schimbare totală și am plecat de la Energetică la Filozofie-Jurnalistică, domeniu de care eram atras. Tot timpul facultății am stat la Preventoriu, în condiții mai bune decât ceilalți studenți-căminiști și am terminat ca șef de promoție.

– Predilecția pentru ziaristică probabil că v-a determinat să treceți pragul unei redacții.

– Eram încă student în anul trei, când decanul facultății mi-a aranjat o colaborare la "Informația Bucureștiului". Acolo m-a luat sub aripa lui protectoare Anton Celaru, care era șeful secției externe. La el mi–am făcut ucenicia, el a fost mentorul meu profesional la începutul carierei jurnalistice. Era un ziarist de clasă și un editor exigent, de la care am învățat enorm. Îmi spunea "inghiolă" și se purta părintește cu mine. Nu știu dacă era numai simpatie sau și compasiune, căci eram un tânăr provincial pripășit prin București, puțintel tuberculos. Nu aveam nici un chior în buzunar, dar voiam grozav să ajung ziarist. Celaru avea un cod secret de a nota materialele ce-i veneau la viză. Când îi plăceau, le semna "Fa", de la Faierstein, care-i era numele atunci; când le detesta, punea un "Fe" – onomatopeic idiș, exprimând dezgust.

– Care a fost parcursul după ce ați absolvit facultatea ca șef de promoție?

– Am fost repartizat la ziarul "Munca", dar nu m-au primit și am ajuns la "Constructorul", de unde, după ce am scris două articole, am fost chemat la "Agerpres", unde am lucrat la știri externe din '58 până în '71, când am depus actele ca să plec din țară.

– Până s-a aprobat plecarea, ce ați făcut?

– La sugestia lui Victor Rusu, care mă cunoștea și era pe atunci redactorul șef al publicației FCER, Șef Rabinul dr. Moses Rosen m-a primit și m-a chestionat asupra calificărilor mele.A făcut o pauză și în cele din urmă mi-a spus o parabolă talmudică. "O găinușă umbla prin curte în căutare de grăunțe. La un moment dat, găsește o perlă. O culege, dar o scuipă imediat. Indignată, perla îi cere explicații: «Cum, pe mine, care sunt purtată în coliere scumpe de regi și regine, tu mă scuipi?». Nepăsătoare, găinușa îi răspunde: «Te rog, nu te supăra, dar mie îmi trebuie grăunțe»". Am plecat foarte dezamăgit că sunt o perlă și nu un grăunte. Peste câteva zile, rabinul-șef s-a răzgândit și m–a angajat ca redactor la revistă. Pe la redacție nu am călcat, însă, niciodată, căci Rosen m-a instalat într-un birou vizavi de cabinetul lui și m-a făcut asistentul lui personal.

– Ce făceați în această calitate?

– M-am ocupat de diverse lucruri – tineret, traduceri, protocol, comunități din țară –, dar, mai ales, de vizitatorii și delegațiile străine care au venit în număr mare în anul 1972, fie cu diverse prilejuri festive legate mai ales de persoana lui Rosen – împlinirea a 60 de ani de viață și 20 de ani de rabinat – fie pentru a vedea "fenomenul unei comunități evreiești supraviețuind într-o țară cumunistă", cum îi plăcea rabinului-șef să spună. Vorbeam fluent engleza, mă descurcam binișor și în alte limbi, întrețineam conversații interesante, adesea nu tocmai pe linie. Străinii erau încântați, Rosen era mulțumit, Securitatea trepida îngrijorată.

– De unde știați?

– Păi, mișunau prin jur ofițeri în civil. Când am plecat cu un grup de rabini americani la Iași și Dorohoi, erau în tren cu noi, ușor de identificat. Am aflat unele lucruri din dosarele de la Securitate, pe care aveam să le citesc la C.N.S.A.S.

– V-au abordat vreodată direct?

– De câteva ori. Despre asta discutam cu Rosen, evident nu la el în birou, ci când îl conduceam acasă sâmbăta, mergând pe jos, după serviciul religios de la Templu. Discutam multe în acele plimbări...

– L-ați revăzut pe rabinul-șef și după ce ați plecat din România?

– Da, desigur. Ne revedeam cel puțin o dată pe an, când venea în America pentru a discuta bugetul JOINT-ului pentru România, dar și cu alte prilejuri. De câteva ori i-am luat interviuri, în care spunea lucruri interesante. Era singura personalitate cu statut oficial care dădea interviuri la "Europa Liberă".

– Înțeleg că i-ați văzut dosarul de la Securitate.

– Parțial. Dosarul ce se află la C.N.S.A.S are 47 de volume. Cea mai mare parte se compune din transcrierea convorbirilor din birou și de acasă. Fiecare vorbă era înregistrată și transcrisă, indiferent în ce limbă fusese rostită. Rosen a fost urmărit prin "acțiune informativă" până în 1963, când a fost luat în evidență prin dosarul problemă nr. 874 ca "militant activ al cultului mozaic, element dușmănos, suspect de spionaj". Nu rezultă cât a durat această urmărire, căci nu a fost desecretizat dosarul, decât până în anul 1973.

– Când vi s-a aprobat emigrarea?

– În februarie '73. După o trecere prin Israel și prin alte zone de "deparazitare", am ajuns în America.

– După cât timp vi s-a împlinit "visul american"?

– Imediat ce am coborât din avion. În perioada în care am lucrat la Federație, cunoscusem multe personalități venite cu diverse delegații. Una dintre acestea m-a așteptat la aeroport. Martin, unul dintre cei cu care mă împrietenisem încă din timpul vizitelor sale la București și care acum era în conducerea Comunității Evreiești din Washington, mi-a fost de mare ajutor în prima perioadă și mi-a rămas prieten până azi.

– Cum ați devenit corespondentul postului de radio "Europa Liberă"?

– Destul de simplu. Eu am ajuns în februarie în America, iar după două luni am găsit o slujbă – corector la o editură. N-au trecut decât trei-patru săptămâni până în ziua când secretara mi-a spus că un bărbat dorește să vorbească la telefon cu mine. Acea zi avea să-mi marcheze viitorul.

– Cine era la telefon?

– După ce am spus "Alo", aud în receptor: "Noël Bernard la telefon!". Nu mi-a venit să cred. Era în oraș și mă invita să ne întâlnim a doua zi. Ne-am văzut spre sfârșitul după-amiezei în camera sa de hotel. Nu foarte înalt, cu o alură sportivă, direct și incisiv, Bernard a trecut imediat la subiect. Îmi propunea să devin corespondentul "Europei Libere" la Washington. Cum – îmi spuneam în sinea mea – așa pe loc, fără teste, fără verificări, fără protocol? Mă rog, o fi avut el niște referințe, o fi știut ce hram port... În privința testelor, îi era necesară doar o probă de voce la microfon, programată pentru ziua următoare. Am stat de vorbă despre ce dorea să fac, cu ce frecvență, în ce manieră. Am bătut palma și foarte curând am început să vorbesc zilnic la radio. Am învățat jurnalistica radiofonică de factură occidentală prin Bernard și de la Bernard, mai curând, prin exemplu. Era un șef sever, dacă lucrai direct cu el. Pentru mine, aflat la mii de kilometri depărtare, severitatea se estompa. Era un jurnalist de excepție. Editorialele lui zilnice au fost pilde ale genului. Avea o minte clară, admirabilă capacitate analitică, exprimare succintă și directă, dicție perfectă într-o limbă română fără cusur. Oarecum curios, căci plecase în Palestina pe când avea doar 11 ani. Tatăl lui era evreu, mama săsoaică. Băiatul a făcut liceul și doi ani de facultate la Ierusalim, apoi și-a continuat studiile la Londra. Vorbea fluent ebraica, engleza, germana și alte limbi. În dosarul lui de la Securitate, pe care l-am cercetat cu mare atenție, evreitatea îi era supradimensionată. Compromiterea și lichidarea sa au fost prevăzute într-un plan de măsuri din 18 august 1980. Realizarea "măsurilor pentru a pune în practică acțiunea aprobată de "arhitectul șef", adică de Ceaușescu, a fost raportată la 22 octombrie 1980; cancerul la plămâni i-a fost diagnosticat lui Bernard două luni mai târziu, a fost operat în februarie 1981 și a murit în decembrie același an. A fost prima victimă a "epidemiei" de cancer de la "Europa Liberă", care a secerat viețile a trei directori și a moderatorului principalei emisiuni a postului, în decurs de șapte ani. Ultima victimă a fost bunul meu prieten Vlad Georgescu.

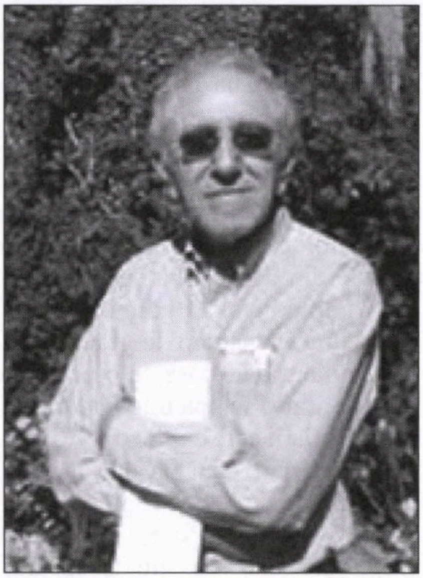

Nestor Ratesh

– Cine i-a urmat lui Vlad Georgescu ca director?

– Chiar cel cu care vorbiți. Am fost numit a doua zi după înmormântarea lui Vlad.

– Și nu v-ați temut?

– Atât cât se teme un soldat când merge la război. Am acceptat riscul din simțul datoriei și poate ca omagiu adus memoriei lui Vlad. Când m-am întors la Washington să-mi fac bagajele, m-a contactat generalul Pacepa, care m-a avertizat, a insistat să nu mă duc la München că mă vor ucide și pe mine cu armele radiologice primite de la ruși. La două luni după ce eram deja la München, am primit un telefon de la rabinul Rosen aflat în Israel și zicea că are ceva foarte important să-mi comunice, dar nu la telefon. Ne-am întâlnit la 6 martie 1989, în apartamentul lui din Tel Aviv, în prezența doamnei Amalia. Mi-a spus: "Trebuie să fiu nebun să-ți transmit un asemenea mesaj, dar trebuie s-o fac. Înainte de a pleca din București, un general de Securitate mi-a zis: «Spune-i lui Ratesh să se care înapoi la Washington că altfel pățește ce a pățit și Vlad Georgescu!»". I-am răspuns că înțeleg mesajul, dar mă angajasem să îndeplinesc funcția de director și nu eram laș s-o abandonez. La radio s-au luat măsuri severe de securitate care au redus considerabil posibilitățile de acțiune ale Securității. După cum vedeți, acum putem sta de vorbă, deci nu mi s-a întâmplat nimic.

Discuția captivantă cu Nestor Ratesh m-a determinat să-l întreb de ce nu-și scrie memoriile. Așa am aflat că acum lucrează la o carte despre actele teroriste asupra postului de radio "Europa Liberă" în anii '80, în care va face joncțiunea între amintiri, povestiri și documentele pe care le studiază de câțiva ani.»

••• Îndeobște, atunci când se vorbește despre deportările în Transnistria, istoricii scot în lumină, așa cum e firesc, rolul jucat de jandarmi, de poliţişti, de militari, de comandanţii de lagăre. Mai puţin se discută despre comportarea unei categorii care, la prima vedere este alcătuită din funcţionari paşnici fără nici o legătură cu tortura şi asasinatul. Îi avem în vedere pe cei împuterniciţi să-i jefuiască, cu acte în regulă, pe evreii alungaţi din casele lor şi hărăziţi deportării. Aceşti funcţionari – oameni şcoliţi, cu pantalonii călcaţi la dungă şi pantofii lustruiţi – erau reprezentanţii distinşi ai distinsei Bănci Naţionale.

Cercetătoarea Adina Franciska Babeş a prezentat la o masă rotundă pe tema "File din istoria evreilor din Dorohoiul de altădată" câteva mărturii despre atitudinea acestor intelectuali din domeniul finanţelor, ca şi a altora din aceeaşi speţă. Extrase din "Realitatea Evreiască":

«Deportarea a fost însoţită de jafuri şi furturi, menţionate în aproape toate declaraţiile celor deportaţi. Aşa cum Ştrul Cohn a declarat: "Lumea a fost anunţată că întreg oraşul va fi evacuat de "jidani". Evreii din târguşoarele mici au fost ridicaţi şi somaţi să-şi depună avutul la BNR, avutul fiind luat fără nici o dovadă". Ciubotaru Iţic Viderman a fost "scos din casă, cu puţinul meu avut, şi am fost trimis la gară şi acolo delegatul Băncii Naţionale, Raicu, după ce mi-a dat doi pumni în cap, mi-a făcut o percheziţie corporală şi mi-a luat trei inele de aur şi 35.000 de lei, pe care i-am avut ascunşi. Înainte cu două zile de evacuare m-am prezentat la Banca Naţională să schimb banii, după ordinele care erau… În acelaşi timp, a venit un alt domn, tot de la BNR, şi mi-a scos inelul de cununie de pe deget şi mi-a dat şapte ruble pe el". Declaraţia lui Aron Aizic este şi ea sugestivă în acest sens: "După ce schimbasem la BNR 1.000.000 – lei, ceas de aur, inele, broşă ş.a. – am primit pentru ceas, inele şi broşă 50 de ruble, ceea ce însemna acolo (în Transnistria, n.n.) o jumătate de pâine. La gara Dorohoi am fost întâmpinat de doi funcţionari de la BNR; unul cu un ciomag în mână mi-a ordonat să scot mănuşile şi, văzând inelele noastre de cununie, a dat ordin: "Măi, jidane, dacă în cinci minute nu scoţi inelele, îţi tai degetul" şi deşi inelul era încarnat de 20 de ani, l-am scos, nu ştiu singur cum. Inelele le-au pus în buzunar, umplându-şi buzunarele şi cu bijuteriile luate de la ceilalţi".

Situaţia lui Ethel Nehemia este una la fel de dramatică: "În timpul evacuării, bărbatul meu a fost dus la muncă de folos obştesc la Brăila, iar eu m-am dus la farmacistul Timuş, cu un copilaş de cinci luni, rugându-l să mă oprească şi el m-a refuzat, spunându-mi că toţi trebuie să plecăm". La fel de dramatică fiind şi situaţia lui Froim Cherbişu, situaţie care rezultă din declaraţia acestuia: "Înaintea evacuării m-am dus la dl. Timuş, să-l rog cu o cerere pentru tatăl meu, în vârstă de 85

Televiziune

Printre nenumăratele posturi de televiziune care pot fi urmărite în Israel se numără şi Pro-TV Internaţional şi TVR Internaţional.

Deşi e vorba de o televiziune străină, problema ne interesează fiindcă… ne priveşte, dar în afară de aceasta ProTV şi TVRI au în ţară nenumăraţi telespectatori români şi israelieni care urmăresc aceste emisiuni.

Iată, de exemplu, un program distractiv: "Dansez pentru tine". Timp de 7 săptămâni un grup de bărbaţi şi femei s-au pregătit pentru marea întrecere: perechea câştigătoare va căpăta un premiu în bani pentru a-şi ajuta financiar familia. Suntem informaţi că o femeie e surdă şi oarbă şi necesită un sprijin bănesc, mama unei candidate are cancer, iar pentru operaţie trebuie să investească o sumă importantă etc. etc. Pro-TV-ul ne explică toate doleanţele.

Dar pe marginea acestor cerinţe se însăilează o adevărată poveste, încât dansurile (obiectivul principal) trec pe plan secundar: într-un program de 3 ore, doar 15-20 de minute reprezintă dansul, restul sunt vorbe, vorbe – care, fără îndoială, îşi au rostul lor şi trebuie spuse, dar parcă nu la un concurs de dans, ci la o altă emisiune. Ori de câte ori apare o pereche, ni se spune că ea dansează pentru mama care e bolnavă de cancer, că vrea să câştige bani pentru ea. Când se schimbă decorul şi vine o nouă pereche, suntem torturaţi cu situaţia familială a acesteia şi aşa – repetat – ascultăm de zeci şi zeci de ori acelaşi lucru la toate perechile de dansatori.

Păcat că dansurile sunt frumoase, juriul e bun şi competent (regretăm că n-a avut nici un rol la stabilirea premiilor, ele depinzând de SMS-urile telespectatorilor, care erau subiective) – căci totul a fost umbrit de obsesia prezentării cazurilor de sărăcie etc. care au determinat acest concurs.

De aceea m-am "mutat" la TV israeliană, pe Canalul 2. Aici era "Numai în Israel", cu Erez Tal şi Orna Banai. Program distractiv.

Am asistat la un interviu cu Dudu Topaz, după care un tip agresiv a provocat scandal cu Orna Banai (aşa era numărul, vesel…), iar Orna Banai a luat în mână un tort pe care i l-a aruncat în faţă lui Erez Tal…

Eu m-am tăvălit de râs… Dumneavoastră nu?

G. Mosari

de ani, care era pe patul de moarte, ca să rămânem şi el m-a înjurat şi m-a dat afară şi a spus că nu trebuie să rămână urmă de jidan în Dorohoi. Tata a murit de emoţie după câteva zile". Ştrul Cohn a scris în declaraţia sa: "Adevărul asupra Transnistriei plana ca un spectru. Nici o scăpare. Doar bani, pentru cei ce aveau. Hienele rânjeau. Până şi sergenţii de stradă, după îndemnul celor mari, intrau în magazine, case şi cereau".»

••• Un nume de înscris în agenda cu talente din *alia:* Ileana Eitan, pictoriţă. Născută în România, venită în Israel de mică, în 1962, trăitoare la Natania, Ileana Eitan a deschis luna trecută o expoziţie personală impresionând prin amestecul de realitate şi vis ce răzbate din tablourile sale. Alo, domnu' Miha Hariş, preşedintele AMIR-ului care pregăteşte (şi tot pregăteşte) mult visatul muzeu al tribului: lăsaţi un loc pe-un perete şi pentru artista Ileana Eitan!

••• Mica noastră campanie (ca şi intervenţiile a doi-trei condeieri din alia) pentru înfiinţarea mult doritei şi necesarei librării/anticării cu tipărituri pe româneşte a început să facă valuri. Un semn în această privinţă îl constituie scrisoarea de mai jos:

«D-sale
D-lui Al. Mirodan
Director al revistei "Minimum"

În ultimul număr al revistei, la rubrica "Noi", răspundeţi unei doamne care întreabă unde ar putea găsi cărţi în limba română, că aşa ceva nu se poate găsi în Israel.

Este posibil să nu găsim cărţi în limba română de cumpărat, dar cărţi de citit se pot găsi la Acmeor, care dispune de o bogată bibliotecă cuprinzând literatură beletristică precum şi din alte domenii.

Am dorit să facem această precizare.

Cu stimă
Ing. Mioara Cohen»

Mulţumim. E o precizare utilă. Din păcate, însă, ACMEOR-ul, precum ştim, nu vinde cărţi şi încă nu are o bibliotecă de împrumut. Instituţia posedă o bogată (ba chiar admirabilă) secţie de materiale documentare privind istoria evreilor români, precum şi numeroase cărţi de literatură, artă etc. etc. Dacă te interesează o anumită !ucrare, o poţi consulta (ca la Biblioteca Naţională din Ierusalim sau la Biblioteca Academiei Române), însă numai la sediul Asociaţiei (să dăm şi adresa: Tel Aviv, Intrarea Har Sinai 1, tel. 03/566-0165). Or, în cele mai multe cazuri, omul vrea să intre într-o librărie, să-şi cumpere o carte, după care, ajuns acasă, să o citească în halat şi papuci.

...Aşa cum spuneam, însă, mica agitaţie din presă face valuri. Să sperăm că în curând ne vom trezi cu un adevărat Tsunami care să mături din cale cumplita nepăsare din *alia.*

••• Dl. Ernest Huşanu din Haifa, reh. Harduf 5/4 (tel. 1-077-3312-304) ne trimite o fotografie din anul 1972. E vorba de formaţia de muzică uşoară care a câştigat medalia de bronz (locul III) la concursul naţional din acel an.

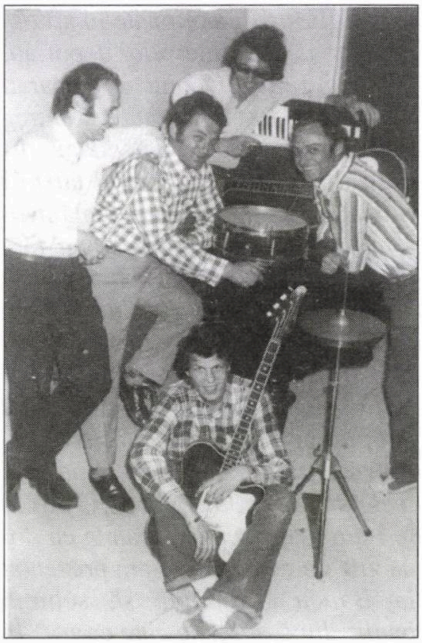

Dintre componenţii grupului, trei – şi anume: dr. Ghidi Raff (pian), prof. Bondy Stentzler (baterie) şi asis. med. Beno David (orgă) – au ajuns în Israel.

Corespondentul nostru ar dori să afle veşti de la sau despre ei (la adresa de mai sus).

●

Candidatura generalului Michel Aoun, unul din fruntaşii libanezilor creştini, la preşedinţia Libanului a fost respinsă tocmai de către cei de la care te aşteptai să-l sprijine: deputaţii creştini.

La început, n-am înţeles nimic. Apoi ne-am lămurit.

Cetăţeanul, deşi, cum ziceam, creştin, s-a dat în vremea din urmă cu islamicii din Hezbollah şi cu sirienii.

A, Oun trădător!

DOREL DORIAN

Două parabole de Anul Nou

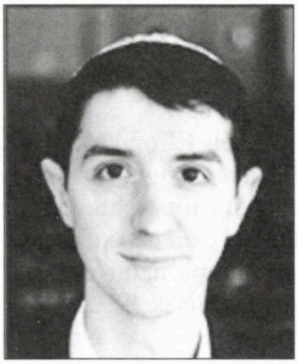

Shlomo Sorin Rosen

Cine mai este şi tânărul acesta, Shlomo Sorin Rosen, numit (lovitură de teatru în curtea Templului Coral) rabin la Bucureşti, deşi are numai 28 de ani?

Dorel Dorian, redactorul-şef al "Realităţii Evreieşti", a ascultat două dintre predicile lui Rosen. Nu le-a uitat. Şi probabil că nu le va uita niciodată.

Îmi plăcea să-l ascult pe Şef Rabinul dr. Moses Rosen z.l. vorbind, era un retor desăvârşit, capabil, întotdeauna, să capteze publicul; mi-a plăcut, îmi place şi azi, să-l ascut pe Menachem Hacohen, totdeauna convingător, inventiv ori fascinant, chiar şi în traducerea lui Bruchmaier. L-am auzit, cândva, şi pe bătrânul Şafran, mi-a plăcut mult şi Halevy.

Am avut prilejul, recent, să-l ascult şi pe tânărul rabin Shlomo Sorin Rosen, tocmai întors de la ieşiva americană. Încă din prima clipă, a ştiut să capteze atenţia celor prezenţi. Două dintre predicile sale de Anul Nou mă urmăresc şi azi. Cea dintâi – o frumoasă parabolă despre un cedru care îşi înălţase ramurile falnice spre cer, alături de un măr tânăr, inevitabil mai scund şi care cu greu putea privi cerul printre ramurile stufoase ale uriaşului său prieten, despre care ajunsese să creadă, cu admiraţie şi chiar cu puţină invidie, că poartă stele aninate în crengi. În noaptea Anului Nou, de 1 Adar, când luna se ascunsese – nu se mai vedea câtuşi de puţin! (prima zi de Rosh Hashana se şi numeşte, fără ca mulţi dintre noi să mai ştie de ce, *ziua ascunderii*) – mărul vedea totuşi stelele, agăţate parcă, întru eternitate, în cedrul cel falnic. "Ce păcat că n-am şi eu steluţe!" – se necăjea mărul, crezându-se lipsit de noroc. S-a întâmplat însă că fructele sale prea coapte, merele cele roşii, au căzut pe pământ, câteva dintre ele s-au spart în jumătăţi, lăsând astfel la vedere inima lor, cu seminţele aşezate în formă de stea. Şi mare a fost bucuria mărului care a înţeles că, iată, are şi el stelele sale în ramuri şi că Marele Creator nu-l uitase câtuşi de puţin... Fiecare, cu fructele şi cu stelele lui... Fiecare, cu rolul său sfânt, pentru că, să nu uităm, din fiecare inimioară de fruct trebuia să crească un alt măr. Aşa fusese sortit...

Cea de-a doua parabolă rostită de tânărul Shlomo Rosen m-a impresionat până la a nu o uita, cred, niciodată. Într-o bună zi, o femeie a dat buzna în sinagogă. Părea răvăşită de o mare durere, nu vedea pe nimeni în jur şi, repezindu-se direct spre *Aron Kodeş*, l-a deschis şi, întinzându-şi mâinile spre Sulurile Sfinte, ca într-o îmbrăţişare, a început să vorbească, numai ea ştia ce, repede, neîntrerupt, aproape ţipând, uneori, şi nimeni nu se dovedea în stare s-o oprească. Tinerii rabini aflaţi în sinagogă au alergat imediat la mentorul lor, un rabin mai bătrân, care se afla într-o încăpere alăturată. "Rabi, a năvălit în templu o femeie nebună care a deschis *Aron Kodeş*-ul şi urlă neîntrerupt ceva". Bătrânul a intrat în sinagogă şi a rămas o vreme, ascultând foarte atent cuvintele femeii: "Doamne, bărbatul meu este greu bolnav, de multă vreme nu mai poate munci, am mulţi copii cărora n-am ce să le dau să mănânce; iar acum m-am îmbolnăvit şi eu. Doamne, de ce?! De ce să îndurăm atâta suferinţă? ...Ia--ne la Tine, salvează-ne!". Rabinul, însoţit de discipoli, s-a întors, apoi, în cămăruţa lui şi s-a aşezat să-şi continue studiul, nu înainte de a-i linişti pe tineri. "Femeia aceea – a spus el – nu-i deloc nebună. Ea stă de vorbă cu Dumnezeu, Îl ceartă pentru toate nedreptăţile care o asupresc fără milă, Îl întreabă de ce noi, oamenii, suntem uneori osândiţi să suferim fără nici o speranţă?! Aşa că n-o tulburaţi... Cum v-aţi putut gândi s-o izgoniţi din templu?! Voi, ca de obicei, vă rugaţi, *dovănăm*, cum zicem noi, şoptind şi reunind între ele cuvinte citite din cărţi... Femeia pune întrebări, asemenea lui Iov, ea are curajul să întrebe şi să ceară să i se facă dreptate. Nu ştiu dacă Cel Sfânt o s-o audă sau o s-o ajute, dar sper, fiindcă ea a avut îndrăzneala unei rugăciuni izbucnite din inimă, cu chemare, cu credinţă, cu nesfârşită încredere în puterea Lui şi asemenea rugăciuni izbutesc întotdeauna să se înalţe spre Dumnezeu...".

Da, n-am uitat nimic, Shlomo Rosen... poate că am istorisit parabolele altfel, cu vorbele mele... Mi le-am înscris în suflet şi, mărturisesc, am fost impresionat când te-ai apropiat de mine, spunându-mi că parabolele astea nu-ţi aparţin, ci le-ai citit în cărţi, iar acum te mulţumeşti doar să le transmiţi altora. Iar eu îţi răspund acum, repetându-le, ca să învăţăm şi noi să ne rugăm în modul cel mai sincer şi, nu în ultimul rând, *să "furăm" ceva, cât de puţin, din modestia ta, Rabi!* Îţi mulţumim, Shlomo Rosen!

Sport

Ne place că...

...Marsel Efromaiski (12) din Cfar Saba a câştigat, la Antalia, în Turcia (o localitate bine cunoscută turiştilor în căutare de package-uri ieftine) campionatul mondial de şah pentru fete de 12 ani (sau mai puţin); ne place, de asemenea, să atragem atenţia că victoria fetiţei nu e ceva de ici-de colo: aşa cum a precizat Igal Lotan, preşedintele Federaţiei Israeliene de Şah, "succesul repurtat de Marsel este una din cele două performanţe cele mai importante din istoria şahului israelian; ne place, în fine, că numita Marsel ne-a dat posibilitatea ca-n lipsa bucuriilor aşteptate de la fotbalişti, să începem rubrica de faţă cu o veste plăcută.

Ne place că...

...întrebată de-un reporter al ziarului "Le Monde", la câteva zile după încheierea Campionatului mondial de rugby, din Franţa, dacă "anumiţi filozofi ar fi putut fi buni jucători de rugby", d-na Catherine Kintzler, profesoară de filozofie la Sorbona, a răspuns: «La Platon întâlnim spiritul de echipă; el ar fi strigat mereu: după mine, băieţi!"; Aristotel ar fi fost un bun antrenor, Descartes ar fi jucat bine în linia de trei-sferturi, David Hume ar fi fost un fundaş de nădejde... Oricum, sfatul pe care îl dau eu rugbiştilor e să recitească o vorbă a lui Descartes din "Tratatul despre pasiuni": "Să nu crezi niciodată că totul e pierdut, să nu crezi niciodată că ai învins de tot".

Nu ne place că...

...naţionala de fotbal a Angliei a pierdut (aşa cum am mai spus) acasă, pe Wembley, meciul cu Croaţia (3-2 pentru balcanici), ratând astfel calificarea pentru turneul final al Europenelor din 2008, făcându-se de băcănie planetară, dând suporterilor cu leuca-n cap şi determinându-i să umble până astăzi, ca năucii, pe străzile Londrei.

Nu ne place că...

...faimosul Gigi Becali, patronul echipei "Steaua", a luat-o razna de tot, declarând la postul de televiziune ProTV (îl prindem şi noi) că aşa cum i-ar fi spus un istoric, el, Gigi, este urmaşul unui fost împărat al Bizanţului, de la 1413, pe nume Fernando Becali; nu ne place, după aceea, că de la o vreme omul vorbeşte despre sine la persoana a treia, ca mareşalul Antonescu.

Nu ne place că...

...în Belgia, cearta dintre flamanzi şi valoni, care pune-n primejdie unitatea regatului, a ajuns până-ntr-acolo încât pe culoarele Federaţiei de Fotbal se vorbeşte despre posibilitatea ca echipa naţională să dispară în câteva luni, fiind înlocuită cu două selecţionate: 11-le Flandrei şi 11-le Walloniei.

Nu ne place că...

...aşa cum scrie "Gazzetta dello Sport", antrenorul echipei F.C. Torino, Walter Novellino, care, suspendat fiind, nu avea dreptul să intre în vestiarul formaţiei sale, a încălcat interdicţia, furişându-se în locul cu pricina în timpul unui meci cu F.C. Parma; ne place (în schimb) că Novellino a găsit o metodă simpatică pentru a înşela vigilenţa oamenilor de pază: el s-a ascuns într-un coş de rufe (pentru echipamentul jucătorilor) şi a discutat, de-acolo, în şoaptă cu fotbaliştii.

Walter Novellino

Ne place că...

...firma scoţiană "Eleven Forty" a lansat pe piaţă un nou joc de fotbal de masă (f. f. scump, de altfel: peste 14.000 de lire sterline), unde se înfruntă "Echipa Binelui" cu "Echipa Răului". Din echipa Binelui fac parte, între alţii, Maica Tereza, Moş Crăciun, Mahatma Gandhi, Mary Poppins şi... Dumnezeu, în vreme ce în rândurile adversarilor joacă Hitler, Jack Spintecătorul şi Vlad Ţepeş (cunoscut în Marea Britanie ca Dracula).

- Sfinții Moța și Marin
- Specialitatea ziarului "Ziua" (specialitatea casei)
- Miruna Munteanu, Vladimir Alexe, Victor Roncea și alții...

Tehnica amalgamului (sau ce băieți deștepți suntem noi)

Ani și ani de-a rândul, după 1990, lumea s-a obișnuit să împartă ziarele și revistele din România în două categorii: civilizate și fasciste. Dar, așa cum s-a observat în vremea din urmă, a apărut pe piață și o a treia categorie, mai derutantă și mai greu de catalogat. Tipăriturile unde lucrurile sunt amestecate: în pagina a doua găsești un articol corect și onest despre evreii-români, iar la pagina a opta dai peste un reportaj cu iz de "Buna Vestire".

Dr. Adrian Iancovici, un observator inteligent al mass-mediei din țara natală, s-a ocupat recent, în ziarul (mai nou, săptămânalul) "Ultima oră" de acest fenomen. Obiectul analizei sale îl constituie două publicații cunoscute. Una este revista "Lumea", cealaltă cotidianul "Ziua".

Extrase:

«Publicația "Lumea", continuatoare a vechilor sloganuri anti-americane și anti-israeliene, se străduiește să le reactualizeze. Articolul "SUA și Israelul, marii perdanți", semnat de Marian Oprea, reflectă în mod "conștiincios" acest fapt. Autorul scrie: "...te întrebi ce război mai vrea Bush să câștige. Probabil războiul împotriva celor ce nu l-au susținut să aplice soluția militară totală în Orient, a celor ce critică Israelul, singurul aliat necondiționat al Statelor Unite, aliat obsedat – ca și neo-conservatorii lui Bush – de dreptul forței în apărarea intereselor proprii".

Cât de departe merge "Lumea" cu adaptarea tematicii sale la "realitatea" de astăzi reiese, între altele, și din articolul intitulat "Două jertfe românești". Este vorba în acest articol, nici mult nici mai puțin, decât despre propunerea de canonizare a șefilor legionari Moța și Marin, morți în războiul civil din Spania. Pe când cererea de a fi trecut în rândul sfinților și fostul conducător al Mișcării legionare din România, Corneliu Zelea Codreanu?»

În continuare, dr. Adrian Iancovici examinează scrierile *«unor redactori ai ziarului "Ziua" care, pare-se, s-au specializat tocmai în aceste direcții.*

Printre acești redactori – și nu în ultimul rând – se numără Miruna Munteanu. După părerea ei, terorismul ar fi o creație americană al cărei scop ar fi salvarea industriei de război de criza provocată de sfârșitul războiului rece. Iată ce scrie ea, în acest sens, în articolul intitulat "11 Septembrie 2001, războiul trebuie să continue": "Așadar, lupta împotriva terorismului a fost inventată pentru a impulsiona industria militară americană". Și mai departe: "pentru a supraviețui are nevoie de un inamic".

Dezvăluirea rădăcinilor terorismului este și una din preocupările lui Victor Roncea. Denaturând în mod deliberat realitatea, sau ignorând-o, acesta – în editorialul publicat în "Ziua" și intitulat "Londra: ochi pentru ochi" – scrie: Terorismul care ne lovește pe noi azi este doar o formă de ***răzbunare sfântă*** *a tinerilor musulmani solidari cu zecile de mii de civili nevinovați, fiii și fiicele ucise pe capete în "războiul anti-terorist" și în conflictele din teritoriile ocupate". Este aici mai mult decât o denaturare grosolană a cauzelor terorismului. Este o încercare iresponsabilă de a-l justifica.*

Concurând ieșirile antisemite ale lui Goma, Miruna Munteanu încearcă să bagatelizeze, să ridiculizeze suferințele evreilor din România. Iată ce scrie ea în articolul intitulat "Goma și reabilitarea Statului Român": "...persoane cu merite mult mai ambigue ... se străduiesc să capitalizeze orice suferință, a lor sau a strămoșilor lor. Pentru că tatăl său, rabin și istoric, a fost obligat, la începutul războiului, la câteva luni de domiciliu forțat, un român stabilit de 40 de ani în Elveția (al cărui nume autoarea nu-l amintește) pretinde despăgubiri de la statul român".

Negaționistă înverșunată, ea se străduiește să-l reabiliteze pe criminalul de război Antonescu, susținând că Holocaustul nu ar fi avut loc (articolele: "Antonescu executat din nou la TVR", "Analize obligatorii și adevăruri impuse de stat" etc.).

În sfârșit – dar mai curând pe prim plan – alt redactor al ziarului "Ziua", Vladimir Alexe, se remarcă prin anti-americanismul și anti-israelismul (antisemitismul) său declarat. Tipic este titlul unui articol publicat de el în "Ziua": "Israel este avangarda 'mașinii de război' a SUA". Scopul Israelului ar fi – după el – "penetrarea Libanului de Sud, apoi războiul cu Siria și Iranul. Ar urma inițierea și participarea Israelului la "războiul cel lung" (?!), alături de SUA, după care "Israelul va deveni 'lider regional', iar

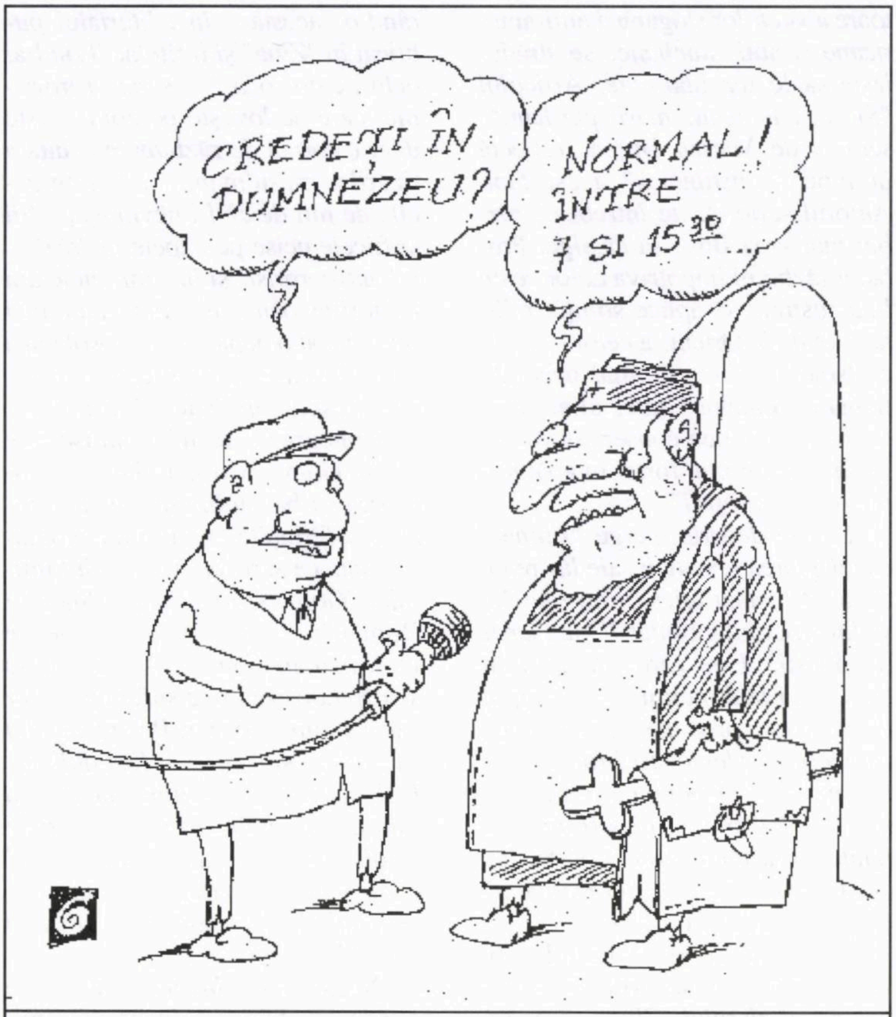
CREDEȚI ÎN DUMNEZEU?
NORMAL! ÎNTRE 7 ȘI 15^{30}...

Desen de Ion Barbu; în "Dilema veche", București 2007

SUA (și Noua Ordine Mondială – formulare care, după Alexe, cuprinde totalitatea capitalului internațional – n.n.) își vor stabili o hegemonie totală într-o zonă foarte bogată energetic"... Idei tipice unei fantezii bolnăvicioase, foarte apropiată mentalității islamiste. Fantezie care caracterizează și articolul "Harta împărțirii în Orientul Mijlociu", în care este "dezvăluit" imaginarul plan al Statelor Unite și Israelului de a șterge de pe hartă unele state existente în această parte a lumii și de a crea – în locul lor – altele noi.

Articolul "Strategia nucleară a Israelului" – de același autor – este consacrat relevării "pericolului" pe care-l reprezintă Statul Israel pentru întregul Orient Mijlociu. "Programul nuclear al statului evreu a debutat încă de la sfârșitul anilor '40". Și, mai departe: "Deținerea unui arsenal nuclear a permis Israelului să se implice activ în politica internă (a unor state arabe – n.n.), lichidând insurecții ale unor elemente considerate anti-israeliene. Așa cum s-a întâmplat la Beirut, Sabra și Shatila în 1982".

O întreagă serie de articole ale lui Vladimir Alexe se ocupă de politica americană față de Iran. Pe autor îl lasă indiferent faptul că regimul clerical fanatic din Iran este sprijinul principal al terorismului internațional, că el alimentează terorismul în Irak și că se pregătește intens în vederea obținerii armei atomice, primejduind pacea în întreaga lume. El este obsedat de ideea că "...al doilea mandat al administrației Bush va fi consacrat războiului cu Iranul, devenit o mare amenințare a monopolului american pe piața petrolului". El este informat – și se ferește să precizeze sursa – că "Trei parteneri – SUA, Israel și Turcia – formează o coaliție care va bombarda instalațiile nucleare ale Iranului" (articolul "Culisele secrete ale războiului cu Iranul"). SUA și Israelul mai sunt acuzate că folosesc "teroriștii pentru democratizarea Iranului". În articolul "Iran, războiul secret", Alexe scrie: "Mult mai alarmante sunt atacurile teroriste și operațiunile de guerilă ce s–au înmulțit ... pe teritoriul iranian. În spatele acestora se ascunde brațul lung al serviciilor secrete americane și israeliene".

Se pune întrebarea: ce anume poate motiva apariția – într-o publicație ca ziarul "Ziua" – a unor astfel de articole, care pot scădea credibilitatea sa?

...Această anomalie flagrantă a fost semnalată și în articolul "Practica amalgamului la Ziua", apărut în "Revista 22" (autor Rodica Palade). "Nici o altă publicație din România – semnalează ea – nu s-a specializat atât de mult în tehnica amalgamului așa cum face de ani buni cotidianul "Ziua". Sub umbrela pluralismului de opinie, "Ziua" și-a atras o baterie serioasă de colaboratori, toți intelectuali a căror reputație nu poate fi pusă la îndoială. Alături de ei apar însă și semnături cu o retorică aflată în totală contradicție cu analizele celorlalți. Este cazul "documentarelor" cu iz conspiraționist securistic semnate de Vladimir Alexe sau al textelor semnate de Victor Roncea.»

Un distins intelectual cu cinci cărți ascunse sub cămașă

În timpul studenției am încremenit de uimire când l-am văzut pe un coleg – care-avea să devină peste ani un distins și respectat intelectual – ieșind dintr-o librărie cu nu mai puțin de cinci cărți ascunse sub cămașă.

„De ce naiba ai făcut asta?", l–am întrebat cu oroare, nevenindu-mi să-mi cred ochilor. „Mai dă-i în mă-sa", mi-a răspuns zâmbind șmecherește, „decât să le cumpere vreun tâmpit, mai bine le șutesc eu...".

După mulți ani, în străinătate, am văzut iarași, cu ochii mei, una dintre cele mai cunoscute personalități ale literaturii române de azi furând, pur și simplu, un obiect vestimentar dintr-un magazin.

Am văzut și alte persoane publice umplându-și, în fiecare dimineață, geanta cu kilograme de sandviciuri și prăjituri de la micul dejun al hotelurilor unde erau cazate, ca să le ajungă pentru toată ziua. „Mai dă-i în mă-sa de occidentali, că au de unde să plătească", îmi șopteau văzând că mă uit la ei.

Nu-i vorba aici de scriitori sau de oameni de cultură. Ce vreau să spun e că genul de infirmitate morală care-ți permite să furi (și mai departe să înșeli, să violezi, să ucizi) nu cunoaște la noi frontiere de statut social sau de cultură, așa cum nu ține de etnie, de sex, de confesiune religioasă sau de orice alte distincții între oameni.

Ține, de fapt, de o lipsă endemică de civilizație, care la rândul ei arată paragina întregului nostru sistem educativ.

O educație dezastruoasă, o lipsă de principii morale și de valori pe care să le transmitem mai departe fiicelor și fiilor noștri ne-a transformat în ochii lumii într-un popor de barbari, de hoți și de ucigași, așa cum noi înșine, exasperați de monstruozitățile pe care românii le comit zilnic în lume și acasă, am ajuns să ne considerăm.

Familia românească a dat faliment ca instanță formatoare: copiii sunt tot mai lăsați de izbeliște, la jocuri video, la televizor și pe stradă. Școala românească își propune, pare-se, să te scoată un soi de Leonardo da Vinci, doctor în toate științele și artele, dar nu să facă din tine un om întreg.

La sfârșitul ei poți ști, eventual, diferența dintre un atribut și un complement, dar nu și diferența dintre bine și rău.

Masa românilor cinstiți e umilită zilnic de noile dovezi de barbarie pe care ziarele străine ni le vâră sub nas: noi furturi, noi violuri, noi crime, noi înșelăciuni. Cutare boxeri din lotul olimpic au furat căciuli și mănuși în America, cutare bestie a violat la Roma o femeie care ulterior a murit. Cutare polițist și-a omorât nevasta.

Aflăm despre trafic de carne vie și de droguri, de fraude pe internet, de ce cu mintea nu gândești, și peste tot vinovații se dovedesc a fi fost români.

E un nou val de ticăloșie și murdărie după cel de după Revoluție, când Germania și alte țări vestice au fost îngrozite de bandele de hoți și spărgători români. Să nu ne înșelăm singuri spunându-ne: lasă, că și la ei sunt și crime, și furturi, și mafie, și corupție.

Adevărul e că infracționalitatea românească (și, în consecință, imaginea oribilă a noastră în lume) cunoaște un nou vârf lunile acestea, tocmai când lucrurile păreau că se îndreaptă spre bine.

De doi-trei ani încoace sperasem și eu că mizeria morală pe care-o pompăm spre Occident e pe cale de dizolvare. După hoardele puse pe răutăți din anii '90 au urmat valuri de emigranți cinstiți, oameni simpli și muncitori, pentru care am o mare stimă și o la fel de mare compasiune. Nu mă mai așteptam la recrudescența criminalității din partea noastră și la răspunsul șovin din partea lor.

Șovinismul există oriunde se-ntâlnesc două culturi, e o realitate tristă a vieții omenești. Este partea de vină a localnicilor în confruntarea cu „veneticii", e treaba lor și păcatul lor.

Ce mă întristează pe mine la culme e că redresarea noastră pare să fi fost o iluzie, că nu ne potolim, că răul pare să fie endemic în noi. Că dovedim mai departe că structura noastră morală e șovăitoare, permisivă, pentru că educația de-acasă și din învățământ nu și-au făcut datoria de a ne transforma în persoane morale.

De sus până jos, între academicieni, ca și între oamenii simpli, întâlnești inși care parcă n-au avut părinți să le explice diferența dintre bine și rău, care parcă n-au mers la școală, pentru care nu există adevăr și dreptate, care judecă lucrurile în funcție doar de interesele lor de moment.

Conștiința acestor barbari ce trăiesc printre noi, oameni politici, artiști, muncitori, țărani sau prostituate, nu contează, le permite să comită orice oroare, numai să le fie lor bine. Lor nu pare să le fi spus nimeni cuvintele pe care mama mi le repeta aproape zilnic în copilărie: „Cel mai rușinos lucru de pe pământ e să iei chiar și un capăt de ață care nu e-al tău".

Să nu ne păcălim pe noi înșine. Problema imaginii noastre în lume nu sunt nici țiganii, nici câțiva scelerați care fură, ucid și violează, nici șovinismul italienilor sau al englezilor. E falimentul nostru moral, e lipsa cinstei și a corectitudinii din obișnuințele noastre de fiecare zi.

Decăderea noastră ca popor, vizibilă în sfera politică în interior și-n imaginea noastră mai rea ca oricând în afară, este produsul absenței frânelor morale la un număr copleșitor de români, victime ale unei lipse cronice de educaţie.»

(Din articolul "Falimentul nostru moral" de Mircea Cărtărescu; în "Evenimentul Zilei", Bucureşti 2007)

Care vrei, neamule, un copil?

«Într-una dintre peregrinările mele prin "pitoreasca" Românie, mi-a fost dat să întâlnesc un fenomen dramatic, demn de lumea a treia...

Mă aflam într-un tren de persoane, mai exact mergeam din Bacău spre Piatra Neamţ, când din Buhuşi a urcat o familie de romi foarte gălăgioşi. Aceştia s-au postat pe scările vagonului supraetajat în care mă aflam şi, deşi nu îi vedeam bine, am reuşit, după vocile lor stridente, să-i număr ca fiind vreo cinci.

La un moment dat, una dintre fetiţele mai mărişoare ale pirandei (11-12 ani) şi-a luat fratele mai mic (8-9 luni) în braţe şi, la îndemnul mamei, a început să-l plimbe prin vagon. Trenul era plin de elevi şi eleve de liceu şi vreo câţiva oameni trecuţi de 40 de ani. Brusc, fetiţa a început să strige ceva şi, pentru că era destul de departe de mine ca să o pot înţelege, m-am gândit că poate e vorba de ceva în genul "trei la zece mii" sau "hai să-ţi ghicesc", "dă-mi un ban să-mi iau o pâine", însă cu cât se apropia mai mult, cu atât se desluşea mai bine strigarea. Înlemnisem stupefiat! Ajunsese în dreptul meu şi acum o auzeam perfect. Cu o voce caldă însă murdărită de o detaşare cutremurătoare, chiar zâmbind amabil, fetiţa m-a întrebat: "Nu vreţi un copil?".

Pentru un moment am crezut că e vorba de o glumă şi îmi venea greu să cred că era serioasă, însă m-am dezmeticit repede şi, deşi încă bulversat, am început să-mi butonez mobilul. Căutam numărul de la Protecţia Copilului, deşi ştiam că nu-l am. Fetiţa îşi continuase drumul, văzându-mă aşa buimac, nu a mai aşteptat un răspuns.

Am încercat să mă liniştesc, conştiinţa mea îşi căuta răspunsuri, soluţii, rezolvări. Mă gândeam, printre altele, că totuşi poate ar fi fost mai bine pentru acel copil nedorit, înfometat şi chinuit (îl ţineau în bătaie de joc pe scările trenului în mers – era o păpuşă în mâna lor, mai bine zis o marionetă) să fie cumpărat de cineva care să-l îngrijească măcar... însă nu! În nici un caz! Mai bine înfiat, la orfelinat sau chiar în familia lui, dar în nici un caz vândut... e om!!!

Mă uitam printre călători şi nu vedeam nici o frunte încreţită. Una din două, mi-am zis: ori le este indiferent că sub ochii lor se produce o fărădelege – ceea ce ar fi fost dramatic –, ori sunt obişnuiţi cu aceste târguieli – ceea ce ar fi fost tragic.

Tabloul era de nedescris! Elevele îl refuzau ca pe o pungă cu seminţe sau mai degrabă ca pe ceva făinos şi scârbos, care îngraşă, iar cei trecuţi de 40 de ani se mulţumeau să privească pierduţi peisajul plaiurilor româneşti. Nu au schiţat nici măcar un simplu gest, nu zic că unii nici nu au întors capul, măcar să vadă "marfa" gângurindă...

Reuşisem să mă calmez complet şi în timpul aşteptării am asistat chiar şi la o negociere. Cineva întrebase preţul, dar pentru că eram cu spatele, nu-l văzusem, însă ascultam în continuare cum "bulibaşa" încerca să-l convingă pe acel potenţial cumpărător sau – de ce nu? – zeflemitor, că merită preţul deoarece "are toate actele în regulă".»

(Dintr-o corespondenţă de Ionuţ Tilibaşa; în "Dilema veche", Bucureşti 2007)

Ce-i nemulțumește pe români?

«Marin I. a reclamat la Asociaţia pentru Protecţia Consumatorului că folia în care sunt ambalate prezervativele se desface foarte greu aşa că „până să le scoţi nu mai ai pe ce să le pui". Reclamaţia consumatorului a fost trimisă către firma respectivă, ca o propunere pentru seriile de fabricaţie ulterioare.

Consumatorul nu este singurul nemulţumit de anumite situaţii cu care s-a confruntat de-a lungul existenţei. Deşi românii reclamă orice îi nemulţumeşte, nu toate sunt de competenţa protecţiei consumatorului. Un anume domn Stan a reclamat că soarele bate în geamul de vizavi şi apoi în casa dumnealui, aşa că nu se poate odihni după-amiaza din acest motiv. „Consumatorul" a fost sfătuit să îşi cumpere nişte draperii.

Ionaşcu A. a reclamat că abecedarele pentru clasa I şi grupa pregătitoare au prea puţine vocale, astfel încât copiii nu pot forma cuvintele cerute de educatoare şi învăţătoare. Reclamaţia a fost trimisă către producător, care a promis că va încerca să o „rezolve" cumva.

Maria D. a reclamat un magazin care nu mai avea mohair roşu de care îşi cumpărase cu două săptămâni în urmă, astfel încât nu avea cum să termine un pulovăr pe care îl începuse. Femeii i s-a explicat că aşa ceva nu se poate reclama, deoarece ţine de economia de piaţă, iar comercianţilor nu li se poate impune să aducă un anume tip de marfă. Un alt cetăţean a reclamat semaforul care stă noaptea pe intermitent şi nu poate dormi din cauza acestuia. Omul a fost direcţionat către primăria de sector.

Domnul Chiricu a reclamat stropitoarea de parbriz de la la Loganul său nou cumpărat. Conform reclamaţiei, stropitoarea pornea singură și omul se speria când era în trafic, fiind în pericol de a face un accident. Acestă reclamație a fost întemeiată, fiind un viciu ascuns al mașinii. Producătorul a fost obligat să repare defecțiunea, fără costuri suplimentare, în termen de 15 zile.

(Dintr-un articol din ziarul "Gândul"; București 2007)

Bong

«După "Pizdeț" (2002) și "Letopizdeț" (2004), Alexandru Vakulovski (scriitor basarabean) publică acum un al treilea roman, "Bong", rupt din aceeași tulpină care le alimenta și pe primele. Dacă epoca de față nu ar fi aceea a unei permeabilizări masive a definițiilor literare, permițând, ca atare, ca prin roman să se înțeleagă orice text în proză mai lung decât crede autorul că ar fi o povestire sau o nuvelă, m–aș întreba prin ce anume sunt romane structurile prozastice ale lui Alexandru Vakulovski. În "Bong", însumare de secvențe ce rulează, într-o alternanță de formule, cam aceleași personaje (unele comune cu cele lansate în "Pizdeț"), decupajele sunt, în fapt, pe cât de brutale, de scatologice, de pline de vocabular marginal și expresii violente, pe atât de lirice și de subiective, în fond. Siluetele nu se văd, peisajele nu există. Se aud voci într-o pastă narativă de mare oralitate marginală, pusă pe seama unor studenți ce aduc cu o ceată de detracați și de dezorientați, născuți dintr-o eroare a unui tată bețiv ori din viclenia unei mame dezabuzate și prostituate, crescuți în degradare și violență, având cultul bețiilor, bătăilor și al sexului trivial, înjositor, fără complicații sentimentale.

În această direcție se dezvoltă, mi se pare, originalitatea romanului "Bong", printr-o accelerare și îngroșare a mijloacelor de expresie încercate deja în "Pizdeț" și prin cantonarea în aceeași lume *underground* a disperării de bursier basarabean în România. *"Atât am fost întrebat ce caut în România, că acum mă întreb și eu. Ce pula mea caut? Doar e o țară străină, nu? Doar asta mi se spune zilnic: sunt rus, basarabean, chiar moldovean, român – nu... ești străin. (...) Pentru voi, tovarășii de la birouri, ajunși acolo prin turnătorii, prin supt pula, prin limbi în cur, voi rămne totdeauna un străin, un anarhist sau huligan, un pericol pentru liniștea voastră sufletească. Pentru că mă piș pe sufletul vostru handicapat de bovină".*»

(Dintr-o recenie de Ovidiu Pecican; în "Apostrof", Cluj, 2007)

Caragiale în „Cartea Recordurilor"

«O expoziție care conține 250 de portrete ale lui I. L. Caragiale, pentru care dramaturgul român a fost omologat de Guiness Book drept cel mai portretizat autor din lume, a fost prezentată la Institutul Cultural Român (ICR) din Madrid. Intitulată "Caragiale – cel mai portretizat scriitor din lume", expoziția a fost deschisă în perioada 19 iunie-7 iulie. Potrivit ICR Madrid, expoziția de portrete ale dramaturgului I. L. Caragiale (1852-1912) conține 250 de desene din marea colecție mondială de gen, reunite de caricaturistul român Nicolae Ioniță. El a trimis către colegii de breaslă câteva fotografii ale lui Caragiale, primind peste 1.500 de portretizări din partea unor artiști graficieni și caricaturiști din 123 de țări, dintre care 29 din Spania. Această colecție a devenit un record Guiness Book omologat, pentru cel mai portretizat autor din lume. Inedita expoziție a lui Caragiale este considerată o operă istorică fără precedent în grafica mondială. La concursul organizat *online* de Guinness Book au participat 44 de șefi de organizații și asociații naționale de artiști plastici, reprezentanți a peste 500 de ziare de importanță mondială, trei câștigători ai Premiului Pulitzer pentru caricatură de presă și artiști de pe toate continentele.»

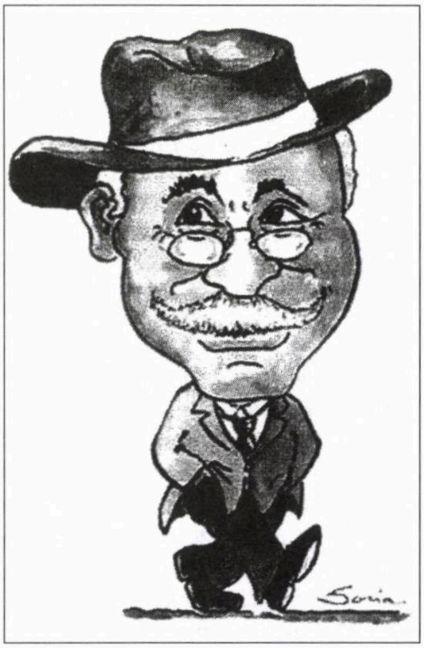

Notă lămuritoare

Ce se întâmplă când tu, prim redactor la o revistă, te trezești că, fără să-ți fi spus vreo vorbă și fără să-ți fi cerut părerea, la o cafeluță, redactorul-șef a inclus în publicația respectivă trei, patru sau șapte articole cu care conștiința ta nu se împacă defel? Și care te revoltă și te scârbesc?

O posibilitate este să taci naibii din gură, ca să nu-ți aprinzi paie-n cap cu șeful.

A doua posibilitate este să discuți cu persoana, de la om la om, să-i reproșezi că n-a ținut seama de existența ta, el eventual să te potolească, asigurându-te că data viitoare te va ține la curent cu intențiile lui, să te bată amical pe umeri și să mergeți amândoi la o țuică.

Dar mai există şi a treia posibilitate. Aşa cum aflăm dintr-o "Notă lămuritoare", apărută nu de mult în "România literară", din Bucureşti:

«Pentru a mă delimita de unele materiale apărute în revista "Eminescu" nr. 8 (29-30), anul VI, sub semnătura redactorului şef N. D. Petniceanu, public, cu rugămintea la Dvs., următoarea Notă lămuritoare:

Nicolae Danciu Petniceanu a scris şi publicat în revista "Eminescu" mai multe materiale, cum sunt "Scrisoare deschisă", "Un evreu fără nume", "Dizidenta Ana Blandiana", "Trezeşte-te popor român" (material pus pe seama redacţiei), "Corneliu Zelea Codreanu" etc., fără a-mi comunica şi mie, deşi eram Prim Redactor. Am descoperit acest lucru după ce revista se tipărise şi-mi fusese expediată (o parte) la Ilia, pentru difuzare.

Deşi majoritatea materialelor exprimă mâhniri şi nemulţumiri personale ale lui NDP, eu nu aş fi acceptat să apară, fiindu-mi străine astfel de practici.

Cum N. D. Petniceanu poartă întreaga răspundere pentru scrierea, semnarea şi publicarea materialelor amintite, subsemnatul mă delimitez total de aceste atacuri, retrăgându-mă din colegiul de redacţie ca Prim Redactor. nu voi mai colabora şi nici susţine această revistă.

Fără a avea vreun amestec în toată această "furie" a lui NDP, cer scuze celor cărora li s-au adus jigniri nemeritate.

Cu regret,
Miron Ţic»

Hotel Dracula

«Un hotel-castel trăieşte de 24 de ani din mitul lui Dracula. Îşi sperie clienţii cu cimitirul din faţă şi cu Contele ieşind din sicriu. De dragul sperieturilor, străinii dau bani graşi.

Hotel Dracula
În medalion: Bela Lugosi într-o scenă din filmul "Contele Dracula" (1931)

Treptele de lemn scârţâie-n draci, holul e îngust, zidurile sufocă, coborâm în beci, frig, beznă, becurile sunt departe, miroase a ceară. Am intrat metri buni sub pământ, de aici nici un zgomot nu se mai aude până sus. E ca-n criptă. Ghidul: o femeie cu obraz cadaveric şi ochii intraţi în orbite. Păşeşte cu o lumânare aprinsă în mână. „Am ajuns”, zice. Pe pereţi, picturi suprarealiste cu lilieci, capete de mort, monştri înaripaţi. Femeia deschide gura. Am fost ferm convinsă că face incantaţii.

Dar nu, vorbea. Rostea cuvintele în română, fără să pricep nimic. Un accent ciudat, moldo-transilvano-englez, prelungind la nesfârşit ultimele litere. M-am dumirit cu greu. „Aici este o victimă a lui Dracula (o fiară încearcă să mănânce capul unei fecioare înlănţuite), aici Dracula deasupra castelului (lună plină, cruci, gheare, dinţi şi mult, mult roşu), iată-le şi pe cele trei protejate...".

Cuvintele se rostesc grav, calm, încă puţin şi intrăm în transă, de pe perete monstrul cu pelerina îşi ridică ghearele spre noi, pe nesimţite începem să devenim nervoşi. Şi dacă povestea asta chiar are-n ea ceva adevăr? În mijlocul beciului – un sicriu închis. ”Iar aici (şi arată sicriul cu lumânarea) sunt osemintele lui Dracula. Doriţi să le vedeţi?”. Şi brusc, s-a stins lumânarea. Am auzit clar capacul sicriului trosnind şi nişte paşi bufnind pe podea. Am paralizat. Omul din sicriu s-a aruncat asupra mea cu un „uuurrrrhhh!” animalic. Apoi am auzit un ţipăt lung. Al meu. Nu mai ştiu când s-a aprins becul. M-am trezit aşa, în lumină, eu albă-n obraz, cu genunchii tremurând, femeia – râzând cu lacrimi. Îi dispăruse şi accentul ciudat.

Iar Contele – fugit pe undeva, pe la bucătărie. Scena asta se petrece aproape zilnic la singurul hotel-castel din România. Se numeşte Dracula şi este asezat în pasul Tihuţa. Pe Contele din sicriu îl joacă angajaţii hotelului. Sunt turişti care leşină lângă sicriu, dar cei mai mulţi pleacă supăraţi că băiatul de la bucătărie nu e Contele. Dar supărarea lor aduce bani frumoşi. Bat continente cu romanul vestit al lui Bram Stoker sub braţ, numai să vadă locul unde scrie c-ar fi trăit Dracula.

Chiar zici că e castel – are turnuri, curte interioară, terasă crenelată, ceas solar, stil medieval. În faţa lui s-a încropit un cimitir adevărat, cu vreo zece cruci. Recepţia: un ceas oprit pe doişpe noaptea fix, un tablou uriaş parcă rupt din „Tăcerea mieilor", cu ciopârţeli de mâini şi picioare, poze cu femei înecate-n sânge, sălbăticiuni împăiate înşirate ca icoanele-n biserică. Cinic, între două tablouri cu Dracula sfâşiind fecioare, se află afişul „Micul dejun se serveşte între orele 7 şi 10". Pleci acasă cu paşaport şi ştampilă Dracula. În cameră nu poţi să dormi că dai peste dragoni gata să-ţi sară-n cap, de pe tăblia patului.

Pe oricare parte te-ai întoarce, iar dai de alţi şi alţi dragoni, imprimaţi pe fiecare colţ de lenjerie. E bine să nu citeşti noaptea instrucţiunile de pe masă: „Puteţi merge oriunde în castel, în afară de locurile cu uşi încuiate, unde, desigur, nu veţi dori să intraţi. În sicriul din criptă nu doarme Contele, acolo se aşează cei care vor să vorbească cu el; se lasă capacul, se stinge lumina, se încuie uşa, spre dimineaţă vine cineva să descuie. Dacă Contele nu a vrut să acorde întrevederea sau era plecat la Londra, încercaţi din nou, în altă noapte. Dacă muşcaţi pe cineva care nu sângerează, aveţi o problemă".

Castelul este înconjurat de lilieci în fiecare noapte. Pentru ca hotelul să pară înmuiat în sânge, noaptea e înconjurat de lumini roşietice.

Hotelul a fost ridicat mult după apariţia romanului. Ideea s-a născut aşa: prin '60, Alexandru Misiuga, şeful judeţului la turism, a început să se tot ciocnească de străini. Ţineau morţiş că în Bistriţa există un han Coroana de Aur, exact ca în roman. Într-o zi, Misiuga a pus mâna pe carte şi a înţeles totul.

„Gata, facem hotelul şi adunăm turiştii", s-a hotărât. Hotelul s-a ridicat şi au început să curgă grupurile Societăţii Dracula din Londra. La cină, lăsau liber un scaun şi-i puneau pe spătar o pelerină neagră sau roşie. Scaunul Contelui... Cu lozinca „încasări valutare", Misiuga s-a hotărât să mai ridice un hotel, de data asta unul tip castel, exact în locul descris în carte ca fiind Pasul Bârgăului. Dar numai Ceauşescu îl putea aproba. Într-o zi, primul secretar al judeţului l-a prins pe Ceauşescu la masă, după o vânătoare de urşi în zonă. „Ne trebuie un hotel între Transilvania şi Moldova", i-a zis. „Şi cine vă împiedică să-l faceţi?", a răspuns Ceauşescu, molfăind.

Misiuga îl visa ruinat rău pe dinafară, dar de patru-cinci stele înăuntru. N-a ieşit chiar aşa, s-a opus ministrul Turismului. „Fugi de aci că nu-ţi dau eu bani să ridici o ruină", i-a strigat. Castelul s-a ridicat în şapte ani, pe vârf de versant, la 1.116 metri înălţime, culmea ironiei, faţă-n faţă cu o mânăstire de maici. Fiecare cui a fost adus de la 45 de kilometri depărtare.

Ideea beciului de speriat turiştii tot a lui Misiuga a fost. Când se oprea curentul, se trecea la felinare şi lumânări – te jurai că eşti în casa dracului. Simbolic, membrii Societăţii Dracula din Londra au cărat cărămizi pe schele şi şi-au pus semnăturile într-o sticlă pe care au zidit-o în peretele de apus al curţii interioare.»

(Dintr-un reportaj de Alina Bădălan; în "Gândul", Buc. 2007)

Cancanuri...

...despre vedetele zilei întâlnim în V.I.P. şi în toate ziarele şi revistele ce se respectă.

■ Un sondaj interesant a efectuat BCS (Biroul de Cercetări Sociale). Tema: pe cine admiră cel mai mult românii. Rezultatele le-am aflat dintr-o relatare de Răzvan Gheorghe, din ziarul "Evenimentul Zilei":

«Sondajul a fost realizat pe un eşantion de 1126 de persoane, cu o eroare statistică de plus minus 3%.

La capitolul cultură, românii îl consideră pe **Florin Piersic** cea mai importantă personalitate culturală în viaţă (18,5%), "Mărgelatu'" fiind urmat de regizorul **Sergiu Nicolaescu** şi de părintele Cenaclului "Flacăra", **Adrian Păunescu** (12,4%).

În topul celor mai iubite personalităţi culturale, urmează jurnalistul **Cristian Tudor Popescu** şi actriţa **Stela Popescu.** Abia apoi preferinţele românilor îi consemnează pe **Pleşu** (4,7%), **Dinescu** (3,9%) şi **Liiceanu** (3,8%).

Dacă **Elena Udrea** (fosta consilieră prezidenţială) a devenit un sex simbol pentru români, 27,9% dintre cei intervievaţi postând-o pe podiumul senzualităţii, diva Partidului Democrat este urmată în preferinţele românilor de vedeta de televiziune **Mihaela Rădulescu** (23,2%). Urmează **Andreea Marin** (21,8%) şi telenovelista **Nicoleta Luciu** (11,5%). Pe ultimul loc al clasamentului frumuseţilor autohtone se află fiica cea mică a preşedintelui Băsescu, **Elena.**

Românii o admiră ca interpretă pe **Irina Loghin** (18,1%), cântăreaţa de muzică populară fiind urmată de **Angela Similea** (15,2%) şi **Dan Bittman** (7,1%). Regele manelelor **Nicolae Guţă** ocupă doar locul şase al clasamentului (4,4%), în timp ce **Pepe** se zbate pe ultima poziţie a ierarhiei. Analiza BCS relevă faptul că **Ion Ţiriac** este cel mai admirat om de afaceri, 47,5% dintre cei intervievaţi mărturisind că îl preţuiesc pe fostul tenisman. Românii îl admiră pe **Gigi Becali** (35,7%), latifundiarul din Pipera fiind urmat de **Dinu Patriciu** (33%).

Sondajul BCS relevă că **Steaua Bucureşti** este cea mai iubită echipă din Liga I (42,7%), aceasta fiind urmată în clasamentul preferinţelor de **Dinamo** (13%) şi de **Rapid Bucureşti** (8,8%). De asemenea, 30,5% dintre cei intervievaţi au fost de părere că stelistul **Nicolae Dică** este cel mai bun jucător din campionatul intern, acesta fiind urmat de **Adrian Mutu,** românii ignorând faptul că Mutu activează în campionatul italian. Locul trei al clasamentului este ocupat tot de un stelist, **Bănel Nicoliţă.**»

■ Într-o zi, afaceristul (milionar în dolari) Cristian Ţânţăreanu a citit în ziarul "Libertatea" o ştire despre foto-modelul american **Pamela Anderson** (blonda cu sânii faimoşi). Acolo scria că, pierzând la un cazinou din Las Vegas, în urmă cu câţiva ani, suma de 250.000 de dolari şi neavând bani să-şi achite datoria, frumoasa blondă s-a înţeles cu partenerul ei de joc să-i plătească în natură.

Interesat de idee, Ţânţăreanu a transmis, prin intermediul ziarului "Libertatea", că este dispus să plătească aceeaşi sumă în schimbul aceloraşi servicii. Nu cunoaştem răspunsul Pamelei Anderson.

■ Cântăreaţa **Luminiţa Anghel** şi-a trimis băiatul, pe nume David, la o şcoală... evreiască.

«Fiind nemulţumită de rezultatele puştiului în clasele primare – scrie ziarul "Gândul" – solista a decis să-l înscrie la o instituţie privată. E drept că şi cheltuielile sunt mult mai mari, însa artista e mulţumită de standardele ridicate oferite de Şcoala Evreiască Lauder. "Pâna la ora 17, David vine cu temele făcute acasă. Şcoala costă cam 5.000 de euro pe an şi separat sunt cheltuielile pentru rechizite, pentru meditaţiile la limba engleză. A fost la o şcoală de stat până acum, unde nu am văzut rezultate. Acum am optat pentru o şcoală privată, în primul rând pentru siguranţa copilului, pentru faptul că atât eu cât şi soţul meu Bogdan suntem persoane foarte ocupate şi, în felul acesta, suntem salvaţi de traseele infernale pe care trebuie să le facem prin mijlocul oraşului ducând copilul sau aducându-l de la şcoală. La această instituţie există o maşină care transportă copiii din diferite colţuri ale Bucureştiului" – ne-a spus Luminiţa Anghel.»

■ Acordeonistul **Nicu Gigantu** îşi merită numele. Toată lumea este de acord că omul se numără printre cei mai mari interpreţi de muzică populară pe care i-a dat România. O convorbire din ziarul "Gardianul" cu ziarista Gabriela Dumba ne oferă amănunte despre personalitatea artistului:

«– La ce vârstă aţi început să cântaţi?

– Am început cu acordeonul şi pot spune că, la şapte ani, îl stăpâneam foarte bine. Am învăţat singur singurel, nu mi-a arătat nimeni nici măcar o notă. Pe la 13 ani, am început să merg şi eu la nunţi şi să simt gustul banilor. Cântam numai la acordeon şi doar când eram singur, acasă, cântam şi din voce, dar mi-era foarte ruşine ca nu cumva să mă audă cineva. Mama mea, Valerica, ştia că sunt foarte ruşinos, dar şi "îndrăgostit" de bani, aşa că s-a gândit ea cum să mă facă să cânt. I-a dat unuia la o nuntă trei lei şi l-a pus să mă roage să cânt "Spune, spune, moş bătrân". Când am văzut banii, am prins curaj pe loc.

– *Vă plac manelele?*

– Eu n-am cântat şi n-o să cânt niciodată manele. Eu iubesc muzica lăutarească şi piesele vechi, de valoare, pe care le-au cântat artiştii noştri: Mihaela Mihai, Anda Călugăreanu, Angela Similea şi mulţi alţii. Astăzi nu se ascultă decât zgomote, muzica adevarată e pe cale de dispariţie (Aşa e, dom' Gigantu!

– n. red. "Minimum"). Decât să-mi dea cineva zece mii de euro și să cânt manele, mai bine primesc un euro, dar cânt muzica mea. E trist că publicul este injectat în proporție de 90% cu porcării, și de vină este massmedia care promovează așa ceva.

– Pe cine admirați cel mai mult din muzica românească, dar și internațională?

– Artist mai mare decât Nicu Ploieșteau nu există și nu zic asta pentru că este prietenul meu. Marcel Pavel îmi place, de asemenea, mult de tot. Este o mare voce, ca și Monica Anghel, Ștefan Bănică jr, Sanda Ladoși, Mihai Trăistariu. O admir și pe Anna Lesko și chiar vreau să fac un duet cu ea. Mi-ar fi plăcut mult de tot să fac un duet cu Elvis. Noi avem artiști foarte buni, dar sunt și mulți care ne fac de râs.

– Care este cel mai mare bacșiș pe care l-ați primit?

– Am câștigat bani buni de când mă știu. Înainte de '89, cântam pentru oameni de stat, cu funcții importante, și am primit chiar și două sute de mii bacșiș, pe vremea aceea. Mai târziu, trei sute, cinci sute de euro. Depinde foarte mult pentru cine cânt. Eu primesc 1.000 de euro pentru două ore de cântare, dar de la prieteni nu iau niciodată bani.

– Ce părere aveți despre vedetele din muzica românească?

– Nu am nimic cu fetițele astea, dar ar trebui să muncească mult pentru a ajunge la nivelul adevăraților artisti. E păcat că oamenii ascultă așa ceva și că ridică în slavi niște "purtătoare de microfon". Prostia omenească se plătește și este vina celor care promovează așa ceva, dar este păcat ca, pentru niște interese financiare, să dispară capodoperele muzicale românești.

– Pentru cine ați cântat, de-a lungul vremii?

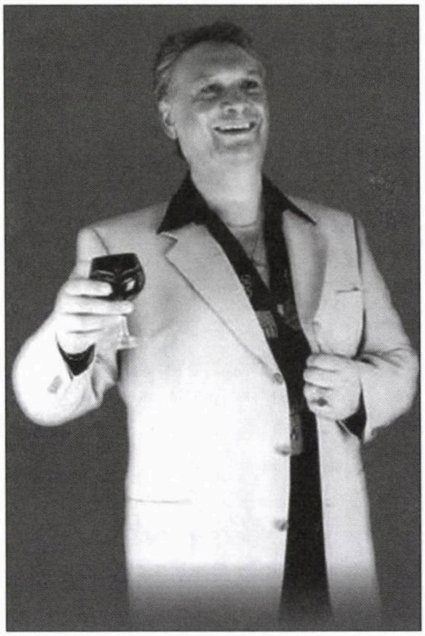

Nicu Gigantu

– Am cântat pentru toate guvernele și pentru toți președinții. Pe mine m-a îndrăgit și Emil Constantinescu, și Iliescu, și Băsescu. Nu mă intereseaza cine e la putere. Politica e politică, muzica e muzică. Eu cânt la fel oricui e dispus să mă asculte. Tăriceanu e un mare cunoscător de muzică și îl admiră foarte mult pe băiatul meu. Am făcut un duet și cu Ludovic Orban, care cântă foarte bine, toate genurile de muzică. Am cântat și pentru Arnold Schwartzenegger, pentru George Bush, pentru Berlusconi, mare amator de muzică țigănească.

– Ce pasiuni mai aveți în afară de muzică?

– Iubesc pescuitul. Eram odată pe baltă și tocmai prinsesem doi somni, când m-a sunat cineva să–mi spună că îmi dă două mii de euro dacă vin la o cântare și l-am refuzat. Mai sunt și iubăreț, îmi plac femeile brunete, înalte, bine făcute. Colecționez pălării de peste 20 de ani, am peste 100. Întotdeauna am dat bani mulți pe haine și mă îmbrac numai de la firme mari pentru că îmi place să fiu elegant.

– Care este cel mai mare vis?

– Pentru mine nu mai vreau nimic, dar mi-aș dori ca fiul meu, Alexandru, să ajungă un al doilea Elvis, sau măcar Frank Sinatra. Este foarte talentat și în maxim doi ani o să fie un mare nume în muzică.»

■ Nu numai la noi partidele politice caută să includă pe listele lor electorale diverse vedete menite a atrage voturile publicului.. Faimosul Gigi Becali, președintele Partidului Noua Generație (și, mai ales, al clubului "Steaua"), i-a propus lui **Iurie Darie** să candideze, din partea PNG, la funcția de primar al sectorului 1 din Capitală (sectorul cu multă "lume bună"). Invitat la discuții pe această temă, cunoscutul actor s-a declarat indisponibil, trimițând-o în loc, să-l reprezinte, pe soția sa, **Anca Pandrea** (de la Teatrul de Comedie), care, cu grația ce o caracterizează, a declinat oferta.

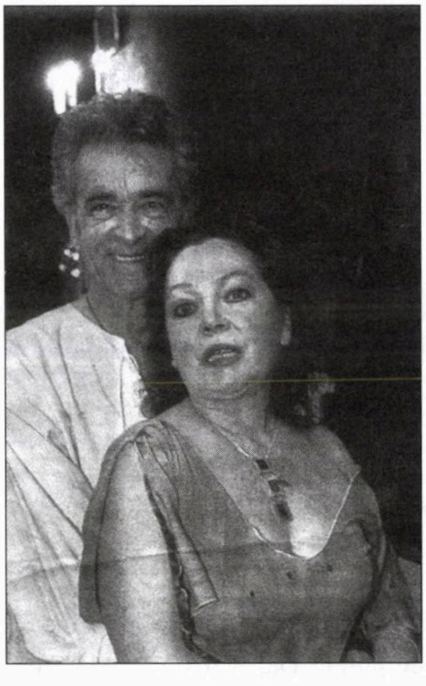

■ Eugen Istodor este, cum am mai spus (și o vom mai spune), unul din cei mai "dați în paște" autori de interviuri din România. El pregătește, de altfel, un volum de convorbiri cu oameni celebri și mai puțin celebri. Un exemplu, interviul luat cântăreței **Mihaela Mihai** (unul din capetele de afiș ale anilor '70-'80).

Istodor începe inerviul, după bunul său obicei, cu o prezentare-șoc a persoanei în cauză:

«Din senin, din iarbă verde, mi–a apărut în cale cântăreața Mihaela Mihai. Lucrasem la ziar până seara și Mihaela Mihai îi spunea unui coleg de-al meu ofurile ei de șefă de sindicat al artiștilor. Ce o mai tocau tantiile mele în bucătăria roșie a mamei! Trădătoare de țară, drogată, făcătoare de sex cu câinele, iubită de o mulțime!

– Mama, când vă vedea la televizor, zicea: „Uite-o pe drogata aia!“.

– Calomnii. Au spus așa: că am fost arestată pentru trafic de droguri, pentru spionaj, pentru trafic de valută. Pot să vă spun că singurul meu contact cu drogurile a fost de două ori în viața mea, când s-a întâmplat să vină un individ necunoscut la mine, o dată în Portugalia, unde cântam la un cazinou, și altă dată, în Canada, mulți ani după aceea. Au venit și mi-au propus marijuana. Și, bineînțeles, eu am refuzat... că, vai, că nu e nimica... marijuana e ușoară, că nu știu ce... Nu am vrut nici să-i cunosc gustul. Eu fumam țigări, tutun.

– Erați frumoasă, sunteți frumoasă. Mahalaua cârtea...

– Să știți că asta e o cruce greu de purtat. Da, a fost o cruce grea. Dar noroc că acum se termină, că nu mai sunt frumoasă. Foarte multă aversiune am avut.

– Bărbații?

– Bărbații nu. Bărbații aveau un stil tipic românesc, de genul... „aia e cântăreață“!... Cântărețele, ce mai, se „aia“ cu toată lumea... Și atunci, veneau, puneau mâna pe fund și eu trebuia să nu mă supăr. Ce m-a șocat cel mai mult era urâțenia acestui tip de persoane. Sunt foarte sensibilă la aspectul estetic al vieții, în general. E vorba de vocabular, de comportament, de obiectele din jur, de orice. Chiar de gândire. Și atunci, nu știu, era ca și cum mă agăța cineva cu o ghiulea din aia și mă trăgea în jos.

Mihaela Mihai

– Erați o păpușă Barbie...

– Da, îngrozitor! Am urât imaginea asta.

– O păpușă Barbie foarte distantă, calculată...

– Știți care e explicația? Eu am fost îngrozitor de timidă. Am fost un copil bătut.

– La modul propriu?

– Da, și foarte mult.

– De părinți?

– Da. Și am fost, în același timp, crescută în ideea că nu am dreptul să mă îndoiesc de mine însămi... asta schimbă complet tot ceea ce am spus. Pe de o parte, probabil că de aia mă și refugiam în lumea asta fictivă a romanelor, a basmelor... Și chiar și mai târziu, a romanelor grele-grele. Toată viața am avut o foame de lectură imensă. Nu puteam să stau nicăieri, oriunde m-aș fi aflat, chiar la masă, fără să am un text în față.

– Dar ați fost o fetiță rea, de vă băteau?

Păi, da, mi se întâmpla să iau câte o notă proastă, se întâmpla să rup cureaua de la ghiozdan, prostii din astea, de copil... Pentru asta luam bătaie cu cureaua de la pantaloni!

– Erau „nemți“, ca să spun așa, părinții?

– Nu, erau primitivi.

– Se spunea că sunteți plină de bani.

– Lumea visa și publicul avea dreptul să viseze, pentru că așa ar fi fost normal. Ca și artiștii români să poată să-și justifice cariera. Eram tot timpul datori, toți. Nu că nu-i aveam cu lopata, dar erau perioade când nu câștigam nimic. Era un lucru care mai compensa oarecum. Se făceau acele faimoase șușe în țară, adică în casele de cultură din țară, consiliul județean, nu știu ce, organizau spectacole și ei ne chemau și alea le făceam la negru. Toți. Ministerul Culturii știa și tolera lucrul ăsta, pentru că, în mod oficial, nu ne puteau plăti...»

Clinica de medicină alternativă

„Anita - Rehovot”

condusă de un

doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:

• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotență • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

●

De asemenea:

• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

RADU HERVIAN

Corespondență de la New York

Plimbare prin New York pe urmele bombei atomice

Una dintre cele mai controversate figuri din istoria americană a încetat din viaţă de curând, la vârsta de 92 de ani. Mă refer la Paul Tibbets, pilotul bombardierului "Enola Gay", cel care la 6 august 1945 a aruncat prima bombă atomică la Hiroshima. După cum este bine cunoscut, ravagiile au fost fără precedent. Circa 100.000 de oameni şi-au găsit moartea. Atacul a fost urmat la scurt timp de cea de a doua bombă, la Nagasaki. Cele două evenimente au grăbit încheierea ostilităţilor din cel de-al doilea război mondial prin capitularea fără condiţii a Japoniei, şi au făcut posibilă evitarea unei eventuale invazii sângeroase a Japoniei de către trupele aliate. Firesc, atacurile au dat naştere la numeroase proteste pe mapamond. La rândul lor, apărătorii atacului nuclear argumentează prin simpla matematică, susţinând că o eventuală invazie ar fi dus la un număr mult mai mare de morţi de ambele părţi, precum şi la o prelungire indefinită a războiului.

Paul Tibbets a interzis prin testament să i se facă funeralii sau să se ridice un monument în amintirea lui, desigur de teama de cei care s-ar fi grăbit să profaneze, în semn de protest, un asemenea loc de veci.

Numele de "Enola Gay" atribuit bombardierului a fost ideea lui Tibbets şi a fost dat în onoarea mamei sale. Tocmai această relaţie între un conglomerat de oţel şi aluminiu, care a jucat un rol atât de important în istoria omenirii, şi o femeie oarecare din Miami, unde s-a născut Tibbets, m-a făcut să scriu aceste rânduri.

Pentru că, la fel cu mai toate evenimentele istorice, atacurile nucleare de la Hiroshima şi Nagasaki au fost rezultatul unei acumulări de factori, unii ţinuţi în secret chiar şi acum, după peste 60 de ani de la declanşarea lor.

82
ENOLA GAY
Paul Tibbets, pilot
6 Aug. 1945

Trecând peste activităţile ştiinţifice extrem de laborioase desfăşurate în Europa şi Statele Unite de-a lungul anilor, peste remarcabilele contribuţii a nenumăraţi oameni de ştiinţă, între care Albert Einstein, Leo Szilard şi Robert Oppenheimer, proiectul de a crea o bombă atomică, cu scopul de a asigura supremaţia militară a Statelor Unite, s-a intitulat "The Manhattan Project". Istoria lui, deşi încă plină de secrete, iese la iveală încet-încet cu surprinzătoare şi interesante amănunte.

Szilard (despre care se spunea că este cel mai strălucit om de ştiinţă care nu a luat Premiul Nobel) era bun prieten şi colaborator al lui Einstein. Puţini îşi aduc aminte că cei doi au colaborat la început întru crearea unui proiect ceva mai puţin faimos, dar nu neapărat mai puţin important – ne referim la frigiderul nostru din bucătărie.

Szilard l-a convins pe Einstein să-i scrie lui Roosevelt şi să-l convingă de necesitatea de a finanţa un proiect menit să ducă la victoria aliaţilor înainte ca Germania să apuce a fabrica "bomba". A fost nevoie de statura genială a lui Einstein şi de trei scrisori, dar, până la urmă, Roosevelt a căzut de acord şi celebrul proiect a fost aprobat.

Ulterior, Leo Szilard şi lucrările sale au slujit de inspiraţie regizorului Stanley Kubrik în realizarea celebrului film din anii războiului rece, "Dr. Strangelove".

"Manhattan Project", care a în-

Leo Szilard (dreapta) cu Albert Einstein: când deschideți frigiderul, gândiți-vă la ei

ceput în 1952 și a culminat în 1945 prin lansarea bombei, s-a aflat sub controlul Corpului Militar de Ingineri al SUA, condus la vremea aceea de generalul Leslie Groves, având-l pe Robert Oppenheimer drept director științific. Peste 129.000 de oameni au participat la acest proiect. Cam tot atâția au murit în urma bombardamentelor.

De unde numele de "The Manhattan Project"?

După cum știm din filmele documentare sau din romanele de spionaj, numele strict secrete ale operațiunilor militare, ca și codurile cifrate, erau alese anume cu scopul de a deruta adversarul. Te-ai fi așteptat ca "proiectul Manhattan" să nu aibă nimic de-a face cu Manhattan-ul. Date fiind informațiile apărute în presă după război, cum că primele experiențe atomice au avut loc în deșertul statului New Mexico, obiceiul părea a fi fost respectat cu strictețe. Ei bine, conform unei cărți apărute recent în librării, numele amintit a fost ales tocmai datorită legăturilor foarte strânse între proiect și faimoasa insulă newyorkeză. Cartea unui istoric american al epocii nucleare, Robert Norris, se ocupă în detaliu de elementele manhattaneze legate de crearea bombei atomice.

Dr. Norris a făcut recent, la cererea ziarului "New York Times", o călătorie în Manhatan cu scopul de a relata cititorilor ziarului impresiile sale cu privire la această relație dintre oraș și bombă. Iar eu, curios din fire, m-am dus să explorez personal câteva din aceste locuri gândindu-mă la cititorii lui "Minimum". Am încercat să dezgrop câte un zvon, vreo părere nepublicată încă, să descopăr poate chiar vreo nouă anecdotă la subiect.

Am început în Downtown (centrul orașului), vizavi de primărie, unde se găsește un zgârie-nori care adăpostise nici mai mult nici mai puțin decât statul major al proiectului, în faza inițială. Peste 5.000 de lucrători se prezentau zi de zi aici fără să aibă habar la ce lucrează. Astăzi, vezi trecătorii, majoritatea născuți la 30-40 de ani după Hiroshima, unii lunecând pe patine cu rotile, alții cărând sacoșe pline cu marfă ieftină achiziționată la magazinele gen "taica Lazăr" din Chambers Street și grăbindu-se spre stația de metrou din vecinătate, mulți cu aparatele de fotografiat agățate la gât, îndreptându-se spre Ground zero, locul unde altădată se înălțau Turnurile Gemene de la World Trade Center.

Zăcămintele de uraniu ale SUA nu sunt faimoase. Generalul Groves a coborât până în vârful sudic al insulei Manhatan, unde l-a întâlnit pe Edgar Sengier, un proprietar de mine belgian, cu birourile în aparent nevinovata cldire aflată la numărul 25 pe Broadway și aparținând companiei de transporturi maritime Cunard, cea cu Queen Mary 1 și 2.

1.200 de tone de minereu a furnizat dl. Sengier guvernului american, la prețul de 2 dolari kilogramul. Era o afacere bună pentru ambii, partenerul belgian temându-se că mina îi va fi curând confiscată de Hitler.

Turiștii de azi din fața clădirii Cunard explorează vechiul New York, admiră statuia taurului (mascota lumii financiare americane) din districtul Wall Street, cimitirul istoric de peste drum, în care sunt înmormântați mulți dintre întemeietorii națiunii, sau își dau pur și simplu frâu liber nostalgiilor, uitându-se la marele fluviu Hudson, care se varsă aici în Oceanul Atlantic, sub privirile severe ale Statuii Libertății.

Alt gen de pietoni, cei făcând parte din elita manhataneză, își plimbă odraslele bipede sau patrupede undeva în nord-vestul Manhattan-ului, prin fața clădirii din cărămidă roșie de la numărul 155 pe Riverside Drive. Nici aceștia nu par însă a fi neapărat interesați de faptul că pășesc pe același caldarâm pe care călca odinioară Robert Oppenheimer, geniul excentric numit în fruntea echipei științifice a proiectului.

O soartă stranie, acest Oppenheimer! S-a născut într-o familie bogată, tatăl, Julius, fiind un im-

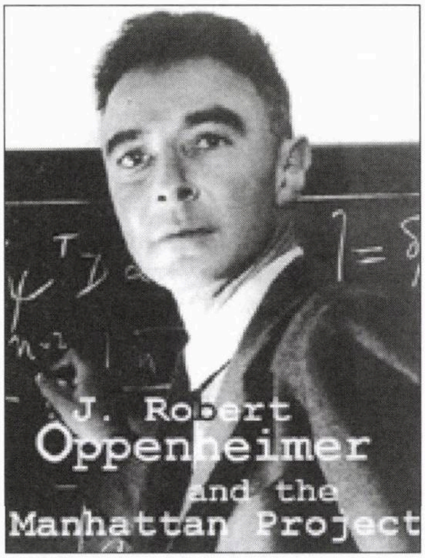

portant exportator de textile, iar mama, Ella Friedman, pictoriţă.

Micul Robert a fost împins de părinţi să devină la rândul lui pictor. Familia colecţiona tablouri de maeştri celebri. Picasso, Renoir, Van Gogh şi Cézanne împodobeau pereţii apartamentului familiei Oppenheimer. În loc să se dedice artei, Robert Oppenheimer a devenit părintele bombei atomice. Văzând în 1945 rezultatul bombelor pe care le crease, Oppenheimer, inspirat de scriptura hindu, s-a auto-poreclit "autorul morţii" şi după război a dus o activitate susţinută pentru controlul armelor nucleare şi pentru înăbuşirea în faşă a cursei înarmărilor cu Uniunea Sovietică. Ca urmare, a fost sancţionat (în epoca terorii dezlănţuite de McCarthy) cu ridicarea dreptului de a avea acces la secretele militare americane. Abia prin anii '60 a fost reabilitat de preşedintele J. F. Kennedy.

Activitatea ştiinţifică a lui Oppenheimer, legată de divizarea atomului, s-a desfăşurat câteva străzi mai încolo, tot în nord-vestul Manhatttan-ului, în incinta Universităţii Columbia. Aici, la Pupin Hall, sediul laboratorului de fizică şi astronomie, astăzi monument istoric, s-au desfăşurat în secretul cel mai desăvârşit primele experienţe. Pentru construirea primului reactor nuclear era nevoie de o mare cantitate de uraniu. Pentru transportarea mai multor tone din acest material au fost la un moment dat angajaţi 700 de studenţi de la Columbia... jucători de rugby. Ciudat, deşi în interiorul celebrului Pupin Hall se află o placă comemorativă aducând la cunoştinţă faptul că sala este un monument istoric, motivul pentru care i s-a acordat această onoare nu este specificat. Teama de publicitate pentru leagănul bombelor de la Hiroshima şi Nagasaki? Cine ştie? Publicaţia studenţească a universităţii, "Columbia Spectator", e mai puţin prudentă. Anul trecut, ea se referea la Pupin Hall drept "casa lui Manhattan Project". Într-un alt articol se mergea chiar mai departe: "Noi am inventat bomba atomică ... în subsolul de la Pupin Hall". Oare poate fi vorba de aceiaşi studenţi care au desenat de curând svastici pe uşa unui profesor universitar? Sau de cei ce l-au interpelat în mod "neparlamentar" pe Ahmadinejad, după ce l-au invitat să le vorbească la tribuna Columbiei în septembrie trecut? Vorba lui "Minimum": E o lume!

Revenind pe Riverside Drive, la malul Hudsonului, între străzile 105-106, ne găsim în faţa unui templu budhist. Locul de închinăciune japonez este înconjurat de un grilaj de fier. Dincolo de grilaj se află statuia lui Shinran Shinon, un călugăr budhist din secolul al 12-lea. Îmbrăcat într-un anteriu lung, cu pălăria tipic orientală pe cap şi ţinând un baston în mână, sfântul se uită cu un aer de superioritate la lumea care trece pe trotuar, aruncându-i de după gratii o privire grăbită ca unui animal de la grădina zoologică. Cui i-ar trece prin cap, dacă n-ar avea ideea să citească inscripţia de pe placa alăturată, că statuia este singurul obiect care a supravieţuit bombei de la Hiroshima?

Aflată la numai doi kilometri de locul unde a căzut bomba creată de Szilard şi Oppenheimer, statuia a rămas neatinsă. Ei poftim! Îţi mai dă mâna să nu crezi în budhism?

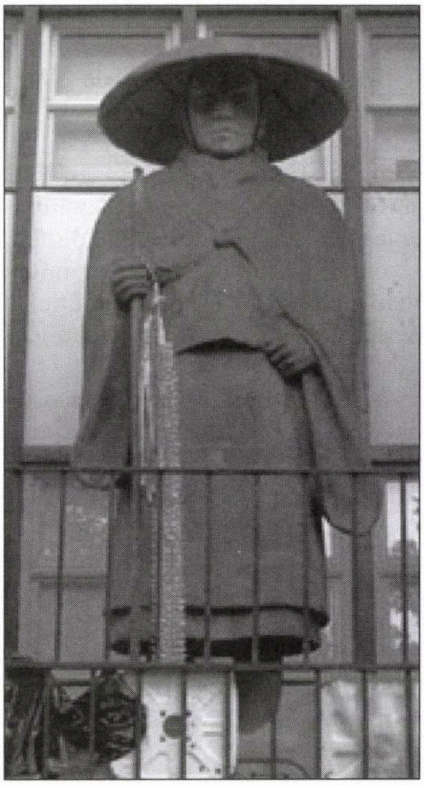

"Manhattan Project" a fost rezultatul entuziasmului şi eforturilor conjugate ale unor oameni excepţionali. Nimic mai american decât acest creuzet de amestecat tradiţii şi idei. Un ungur, Szilard, un neamţ, Einstein, un italian, Fermi, un american, Oppenheimer, şi mulţi alţii cu nume mai puţin celebre, într-un oraş-emblemă al Statelor Unite, cum este New-Yorkul, au dat naştere la prima armă care, încăputã pe mâini demonice à la Ahmadinejad ar putea distruge umanitatea.

Deoarece, aşa cum spunea de curând Ralf Gates, în vârstă de 82 de ani, unul dintre inginerii care-au lucrat la "Manhattan Project": "Când noi am început să construim bomba, am crezut că după ce-o aruncăm nu vom mai fi siliţi să purtăm vreodată alt război".

THEODOR TOIVI

Coasta de Azur (sau, altfel spus, Riviera)

– Ascultă, tu ai auzit de Nisa? Am găsit ceva avantajos pentru zilele următoare !

– Bineînţeles, răspund eu fără să fiu mirat de întrebarea tânărului coleg de serviciu. Nu ezita, du-te... şi continui indicând câteva informaţii turistice. Nisa era de altfel o destinaţie tipică a oamenilor bogaţi din România antebelică.

– Dar tu nici nu existai în perioada respectivă, de unde ştii totuşi toate chestile acestea?

Omul s-a întors din Nisa încântat, aratându-mi printre altele fotografii de cucoane top-less pe plaja de lângă Promenade des Anglais şi menţionând shukul din Ventimiglia, aflat nu departe, în Italia, obiectiv pe care, din neştiinţă, am omis să-l amintesc iniţial, alături de Monte-Carlo sau Cannes.

Uitasem episodul, vara era pe sfârşite, când tânărul apare zâmbind în spaţiul meu de lucru: Ţi-am găsit un zbor la Nisa cu 199 de dolari!

În aceeaşi zi telefonez la obscura agenţie turistică indicată în ziar şi perfectez o săptămână la Nisa, inclusiv hotelul şi maşina...

În seara zilei respective ne aflam pe aeroportul internaţional Nisa, coborând din charterul companiei Toulouse Air, care înainte de traversarea Mediteranei survolase un traseu mai puţin uzual pentru noi, incluzând coasta Egiptului, Libiei şi Tunisiei.

Un oraş vândut cu acte în regulă

Oraşul era cunoscut de greci încă din antichitate sub denumirea de Nikoia. În anul 14 î.e.n. urbea a fost cucerită de romani. În secolele următoare Nisa a aparţinut în mod succesiv Italiei şi Franţei.

La mijlocul secolului 19 Nisa aparţinea Italiei. Regele Immanuel III fiind în jenă financiară, a vândut pur şi simplu Nisa lui Napoleon III, cu acte în regulă. Din acest moment oraşul a devenit francez.

Vedere din portul Nisa

(În timpul celui de-al doilea război mondial, italienii au ocupat totuşi oraşul, până când, în 1945, Il Duce şi-a terminat cariera privind, din iad probabil, cum trupul său şi al amantei sale Clara Petacci erau spânzurate de picioare în piaţa din Milano.)

❖

Micul nostru hotel era plasat în Jardin Albert I, balconul camerei în care locuiam oferind o vedere încântătoare asupra parcului amintit mai sus, a înălţimilor care înconjoară Nisa şi a renumitului Casino Ruhl, aflat pe cealaltă parte a spaţiului verde. În stânga, la numai 50 de metri, admiram un fragment din renumita Promenade des Anglais şi albastrul Mediteranei...

Promenade des Anglais este, încă din perioada Belle Époque, locul preferat de plimbare al tuturor celor care au avut privilegiul să se afle, fie şi pentru o zi, în superba localitate. Alături de acest magnific arc de cerc, lung de 7 km., se află plaja şi renumitul golf denumit pe bună de dreptate Baie des Anges. O bună parte din marile hoteluri din Nisa, inclusiv Palais de la Méditérranée (400 $ camera) Le Méridien Nice, La Malmaison şi celebrul Hotel Negresco (295 $), sunt aşezate pe Promenade des Anglais.

Lumea se plimbă, stă pe bănci privind marea, face plajă, înoată, aleargă sau se deplasează pe biciclete, patine cu rotile sau skateboard-uri...

Avantajul acestui octombrie senin constă în temperatura confortabilă a aerului (intre 18 şi 22 de grade) şi lipsa aglomeraţiilor umane din timpul sezonului estival...

Promenade des Anglais

Piaţa Rosetti

Nu departe de hotel, înconjurată de clădiri în stil italian, se află piaţa Massena, considerată drept centrul oraşului. Am revenit aci de mai multe ori, privind admirabila arteziană Fountaine du Soleil, mai ales după ce am descoperit un restaurant chinezesc care (la un preţ onorabil) îmbina în mod fericit gastronomia imperiului celest cu vinurile albe din Provence.

Pe aproape am traversat şi o piaţă Rosetti, nume care mi-a amintit de fericita vârstă a studenţiei în Bucureşti...

Pe aproape se află un Muzeu de Artă Modernă şi Contemporană, unde am privit exponate bizare, inclusiv... automobile presate şi vopsite cu toate culorile, precum şi un imens panou cu linguriţe lipite una de alta. Dar terasa superioară a modernei cladiri tetrapoidale, oferea de jur imprejur un spectacol sublim al Nisei, pe care l-am admirat timp îndelungat...

❖

La capătul estic al Promenadei des Anglais se află portul oraşului, un imens întrând dreptunghiular albastru, colorat atât de clădirile spectaculoase de la finele secolului XIX care înconjoară cheiurile, cât şi de sutele de ambarcaţiuni ancorate: iahturi de lux, vapoare turistice de agrement, iole sau mici bărci de pescuit.

În prima dimineaţă, admirând fantastica panoramă a portului, ne–am prezentat la agenţia de închiriat maşini, unde ne aştepta o Mazda 323 parcată pe chei, automobil cu care – în memorabila săptămână care a urmat – am parcurs o parte din minunile rutiere ale Coastei de Azur: Corniche Inférieure, Corniche Moyenne şi Grande Corniche – ca să enumăr numai câteva dintre ele.

Tipul care ne-a dat automobilul (îl chema Patrick, nume care accentua oarecum culoarea locală), a precizat că în săptămâna care urmează avem dreptul să parcăm în port, exact pe cheiul de unde am ridicat maşina.

M-am comformat recomandării d-lui Patrick, ţinând seama că în această zonă supraaglomerată cu vehicule din toată Europa nu aveam practic multe opţiuni de parcare...

Această împrejurare ne-a oferit avantajul faptului că în fiecare dimineaţă, plecând din hotel spre port, trebuia să parcurgem în mod sportiv aproape doi kilometri din Promenade des Anglais, mai precis zona denumită Quai des Etats-Unis, trecând la sfârşit prin încântătoarea peninsulă Pointe des Ponchettes, aflată pe o mică înălţime înaintea portului.

Spre seară, după ce lăsăm maşina în port, parcurgem drumul în sens invers. Pe Quai des Etats-Unis există o veche poartă din piatră pe unde pătrundem în Cours Saleya, piaţa de flori a oraşului, şi de acolo în pitorescul "vieille ville", oraşul vechi al Nisei. Acest pitoresc oraş medieval, cu nenumărate străduţe şerpuind printre clădirile construite cu secole în urmă şi acoperite cu ţiglă roşie, este plin de mici restaurante şi magazine aglomerate, unde poţi gasi tot ceea ce turistul îşi poate dori (sau cum am văzut într-o reclamă: orice pentru oricine).

Într-o mică intersecţie am reuşit să ocupăm una din măsuţele puse afară, pe stradă. Acolo am servit specialitatea casei: sardele îmbrăcate cu spanac la cuptor, împreună cu deliciosul vin alb servit la carafă.

Pe serpentinele unde a murit prinţesa Grace

Intrăm în La Turbie, încântătorul oraş medieval din Alpii Maritimi, unde admirăm monumentul Trofeul Alpilor, ridicat de romani în urmă cu peste două milenii în onoarea împăratului Octavian Augustus.

Alaturi de colosul din marmoră albă, la cota cea mai înaltă a traseului Grande Corniche, admirăm una din fantasticele privelişti ale Coastei de Azur între Italia şi golful Saint-Tropez.

Ceea ce ne taie însă respiraţia în acest punct este stupefianta imagine a Principatului Monaco, aflat cu 500 de metri mai jos... ...

Obosiţi realmente de abuzul de frumos – ca să mă exprim astfel – intrăm în restaurantul alăturat, unde suntem serviţi cu o ciorbă de somon, foarte densă şi genial dreasă, alături de un delicios pilaf de orez preparat în zeama nobilei vietăţi marine.

Părăsim rondurile florale din La Turbie şi continuăm drumul spre Menton.

În dreapta apare un hotel elegant, suspendat parcă deasupra abisului în care, jos, se poate admira din nou panorama principatului. De aci pornesc serpentinele drumului abrupt pe care Principesa Grace de Monaco (fosta actriţă americană Grace Kelly) a murit într-un tragic şi oarecum misterios accident auto, în anul 1982...

Noi însă, în mod prudent, continuăm drumul pe serpentinele spectaculoase dar suficient de largi ale traseului Grânde Corniche, coborând în cele din urmă pe faleza unei alte perle a Rivierei, oraşul Menton.

Matisse, Chagall și alții

Situat în partea de sus a Nisei, Cimiez este zona de elită a aristocraticei urbe. În acest Carmel al Nisei ne-am petrecut singura dimineaţă ploioasă din oraş, vizitând două muzee remarcabile de artă modernă.

Înstalat într-o vilă genoveză din sec. 17, muzeul Henri Matisse deţine o colecţie permanentă de sculpturi, desene şi picturi ale maestrului.

Matisse si-a petrecut iernile în Nisa până în anul 1954, atras de climă, frumuseţea naturii şi apropierea de prietenii săi Picasso, Renoir şi Bonnard, care locuiau pe aproape.

Am vizitat cu interes acest muzeu, revăzând şi renumitul Nu bleu (IV) realizat printr-un procedeu tehnic cu hârtie lipită, practicat la grădiniţele de copii.

❖

Următorul lăcaş de artă vizitat a fost muzeul Marc Chagall, axat pe mesajul biblic al artistului, a cărui operă a fost puternic inspirată din folclorul evreiesc.

Parcurgem vastul lăcaş de artă impresionaţi de poezia culorilor şi fantastica interpretare a scrierilor sfinte. Într-o sală separată vedem imagini din copilăria sa, în care revin renumitele picturi cu menore, violonistul de pe acoperiş, capre, peşti şi căsuţe amărâte pe uliţele înzăpezite ale orăşelului natal....

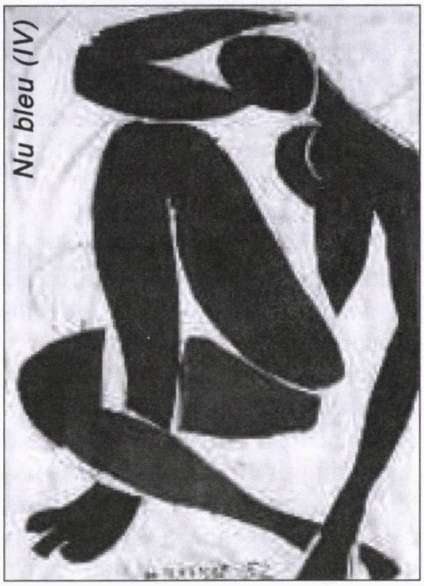
Nu bleu (IV)

Pe parcursul vizitei, împreună cu un grup din Germania, am ascultat explicaţiile erudite ale unui ghid cu barbă şi plete, amintind surprinzător de Karl Marx, ghid care a insistat asupra poeziei mistice a operei lui Marc Chagall, prezentată în acest unic muzeu destinat exclusiv maestrului...

La sfârşit l-am întrebat oarecum insinuant pe marele dascăl de ce, în docta sa expunere, a omis să menţioneze naţionalitatea şi ţara natală (Rusia) a maestrului. Omul ne-a zâmbit cu îngăduinţă, precizând că a considerat aceste date ca fiind cunoscute şi ne-a recomandat să cumpărăm una din cărţile sale având ca obiect biografia şi arta lui Marc Chagall, lucrări expuse în standul aflat la intrare.

Pictorul obţinuse o oarecare notorietate când, din 1923, s-a stabilit la Paris. În 1941, în timpul ocupaţiei naziste, se refugiază în Statele Unite. S-a întors în Europa în 1946, iar din 1949 s-a stabilit în Provence, în Franţa, unde a reuşit să redescopere energia vitală a culorilor, libertatea şi creaţia, încercând să uite încercările prin care trecuse şi mai ales spectrul războiului.

În 1960 a realizat vitraliile pentru sinagoga Spitalului Hadassa din Ierusalim, iar în 1966 lucrări murale pentru noua clădire a Knessetului din Ierusalim.

Se pare că birocraţii mapainici din Ţara Sfântă l-au primit relativ rece pe marele artist. Un alt proiect la care Chagall a muncit cu pasiune în aceeaşi perioadă au fost uriaşele mozaicuri murale din holul Operei Metropolitane din New York

În 1973, aci la Nisa, în Franţa, s-a deschis acest prim muzeu dedicat exclusiv operei lui Chagall: "Musée National Message Biblique Marc Chagall", o dovadă a celebrităţii de care se bucură artistul. Nu departe, la St. Paul-de-Vence, în 1985, Chagall a trecut într-o lume mai bună...

Abia în anul 1997 (nu este greşeală de tipar!) localitatea sa natală Vitebsk, din Rusia, îl va onora în acelaşi fel, deschizând un muzeu Chagall cu câteva copii ale lucrărilor sale, muzeu amenajat în casa familiei de pe strada Pokrovskaia. A fost o reparaţie târzie, pentru că pe tot timpul vieţii, după plecarea din URSS, Chagall fusese considerat *persona non grata* de către guvernul sovietic.

Am părăsit Cimiez, inclusiv Mânăstirea Franciscană şi plantaţiile de măslini din preajma muzeelor, privind exteriorul somptuos al hotelului Regina, unde locuiesc membrii familiei regale britanice atunci când trec prin Nisa.

Părăsim Coasta de Azur pe aşa numita Rută Napoleon, care leagă Mediterana cu oraşul Grenoble. Încerc sa-mi închipui cum a trecut Bonaparte pe acest drum când, în anul 1815, a evadat din insula Elba, ajungând în Golful St. Juan, de unde s-a întors la Tuileries, aducând francezilor o a doua rundă de văduve şi orfani...

După aproape o oră ajungem în localitatea Castellane, punctul de acces la renumitul defileu Les Gorges du Verdon, o versiune europeană a celebrului fenomen american Grand Canyon.

De la punctul superior de observaţie privim fantasticul abis creat de râul Verdon, regretând că lipsa timpului, a unui echipament adecuat şi mai ales faptul că am depăşit ca vârstă inconştienţa adolescenţei, ne-a împiedicat să facem rafting prin torentele violente care se scurg prin defileu...

Ne întoarcem în Castellane, unde luăm prânzul privind stânca bizară din centrul localităţii pe vârful căreia călugării au ridicat o bisericuţă denumită Notre Dame du Roc.

În continuare încercăm să vedem şi Cannes, punct obligatoriu pentru toţi vizitatorii Coastei de Azur. Dar trecând de localitatea Grasse, cunoscuta cetate a parfumurilor Chanel 5, am comis o greşeală de navigaţie, confundând direcţia Vest cu un drum spre Sud şi trezindu-ne în Cap d'Antibes, respectiv în localitatea Juan Les Pins, unde snoaba eroină a melodiei lui Peter Sarstadt "Where do you go to my lovely" se distra în topless cu jet-society!

Dar noi nu facem parte din jet-society şi părăsim exclusivul loc înapoi spre Nisa. Pe drum intrăm totuşi la Marina Baie des Anges din Villeneuve, să vedem neobişnuita staţiune turistică Le Diamant Bleu, formată din patru clădiri piramidale gigantice şi un debarcader sportiv pe măsură...

Ce uşor m-am înţeles cu chinezoaica de la Monte Carlo!

Am părăsit portul Nisa pentru Monaco alegând drumul din apropierea mării, cunoscut sub denumirea de Corniche Inférieure.

Traversăm Cap de Nice şi continuăm drumul pe şoseaua în arc de cerc care înconjoară încântătorul golf Villefranche. Traversând localitatea cu acelaşi nume, admirăm la est malurile împădurite ale peninsulei Cap Ferrat.

Întrăm în Principatul Monaco, împărţit în mai multe Cartiere: Monaco-Ville, unde se află conducerea statului, La Condamine, asociat cu portul Hercules, în care este ancorat iahtul princiar, Fontvieille, unde se află stadionul, universitatea şi celebrul club sportiv AS Monaco FC, şi desigur Monte-Carlo cu renumitul Casino.

În următoarele minute pătrundem în Monte Carlo şi introduc cu abilitate Mazda în parcarea subterană din centrul neobişnuitei aşezări.

Traversăm încântătorul parc cu statui şi fântâni şi realizăm cu emoţie că ne aflam în Place de Casino, inima oraşului.

În fine, oarecum coplesiţi de evenimente, ne aşezăm să bem ceva la o masă în aer liber, de unde admirăm exterioarele cazinoului şi ale nu mai puţin celebrului Hotel de Paris.

Clădirile din faţa noastră sunt fără îndoială un succes al arhitecturii din secolul 19. În partea frontală a pieţei tronează clădirea în stil baroc a cazinoului, creată în anul 1878 de Charles Garnier, autorul Operei din Paris.

Alături se află clădirea unde au locuit numeroase capete încoronate, miliardari, mari artişti, dar şi escroci internaţionali celebri: renumitul Hotel de Paris, combinaţie de opulenţă şi graţie, proprietatea societăţii Bains des Mer.

Ne ridicăm într-un târziu, după ce am achitat fără să clipesc nota de plată pentru două cafele şi apa minerală (Perrier desigur), notă aflată la înalţimea situaţiei în care ne aflam...

Renunţăm (cu părere de rău) la vizitarea sălii de jocuri şi a operei din “Salle Garnier”, coborând spre promenada din spatele cazinoului, loc care îmbină în mod fericit superba construcţie a lui Garnier cu întinderea albastră a Mediteranei...

Tocmai admiram nişte statui durdulii din bronz, când se apropie de noi o tânără chinezoaică însoţită de un june european. Am întins mâna să iau camera digitală a tânărului, crezând că oamenii doresc să le fac o fotografie.

– O, nu, am auzit că grăiţi româneşte şi am vrut să vorbim cu dumneavoastră, ne surâde exotica tânără în dulcele dialect de la nord de Milcov... Noi locuim la Piatra Neamţ, soţul este inginer şi suntem în călătoria de nuntă. Am fost întâi să-l vedem pe tataie în Hong Kong, care ne-a oferit şi călătoria pe Riviera...

– Ne face plăcere să vă întâlnim aci, răspund eu, explicându-le că locuim în Haifa, dar am învăţat româneşte la Ploieşti, unde de altfel m-am născut... şi amintesc că în tinereţe am urcat şi noi o dată pe muntele Pietricica.

Ne despărţim cu cordialitate de domnul inginer şi simpatica sa soţie, admirând ochii migdalaţi ai tinerei doamne, moşteniţi de la tataia din Hong Kong, şi dulcele grai moldovenesc, învăţat la Piatra.

Hotelul Negresco

Parcurgând Promenade des Anglais, am admirat frumoasa clădire în stil Belle Époque din 1913, proiectată de reputatul arhitect Eduard Nierman, pentru Henri Negresco, emigrant din România, născut la Bucureşti.

Din păcate, ruinat de primul război mondial, Henri a murit în 1920 la Paris având numai 52 de ani, şi stabilimentul a trecut la alţi proprietari, care au păstrat numele devenit celebru.

Întrăm uşor emoţionaţi în superba rotondă din interior, un adevărat muzeu, citind lista cu numele somităţilor care au locuit aci.

Tradiţional rendez-vous pentru politicieni, artişti, scriitori şi membri ai înaltei societăţi din toată lumea, cum ar fi regina Elizabeth a

Angliei, Hirohito al Japoniei, prințul Rainier și Grace de Monaco, Aga Khan III, regele Baudouin, președintele Truman, Winston Churchill, Nelson Rockefeller, Jean Cocteau, Marc Chagall, Henri Matisse, Picasso, Dali, Andrew Lloyd Weber, Rostropovitch, Rubinstein, Montserrat Caballé, Charles Aznavour, Louis Armstrong, the Beatles, Elton John, Gilbert Bécaud, Maurice Chevalier, Yves Montand, Mireille Mathieu, Edith Piaf, Michael Jackson, Frank Sinatra, Brigitte Bardot, Jean-Paul Belmondo, Tony Curtis, Charlie Chaplin, Catherine Deneuve, Alain Delon, Marlène Dietrich, James Dean, Kirk Douglas, Clint Eastwood, Elisabeth Taylor, Richard Burton, Orson Welles, Marlon Brando, David Niven, Charles Bronson, Cary Grant, Gary Cooper, Ava Gardner, Sofia Loren, Gina Lollobrigida, Burt Lancaster, Anthony Quinn, Alfred Hitchcock, Omar Sharif, Rudolph Valentino, Walt Disney...

În mod firesc am zăbovit omenește, privind un minut la tarifele afișate pe luna curentă.

Știți ceva? Prețurile nu erau deloc mai mari decât cele solicitate la hotelurile Dan din Tel Aviv, Le Méridien de la Marea Moartă sau Herod's din Eilat!

La Ventimiglia găsești orice

Aflându-ne la Menton, decidem să onorăm recomandarea colegului, și intrăm în orașul Ventimiglia, situat la zece kilometri est, în Italia.

Traversăm fără probleme punctul de fromtieră și după puțin timp privim intrigați un teren cu o sută de autobuze și mii de oameni care se întorceau cu sacoșe în ambele mâini. Lăsăm Mazda pe strada principală Conte di Cavour și intrăm în cel mai mare talcioc imaginat vreodată. Rulote, barăci, corturi sau simple tarabe, unde se putea cumpăra tot ceea ce-ți trecea prin cap: bascheți, pantofi de damă, articole electrice, roți de cașcaval, pești afumați, skiuri, rochii de mireasă sau computere portative. Dar era ora 17 și negustorii (mai toți bruneți) începuseră să tragă obloanele sau pur și simplu să-și demonteze efemerele facilități comerciale. Deși sunt un tip acomodabil, în mod inexplicabil, atmosfera mi-a displăcut oarecum...

În fața situației create ne-am întors pe strada Conte di Cavour la automobilul nostru japonez fără să cumpărăm nimic. Cu toate că soția era puțin iritată de faptul că am pierdut timpul în acest "shuk" în loc de a vizita vestitul San Remo, aflat la numai 10 km. est, părăsim imediat Ventimiglia în direcția Republicii Franceze.

Începuse să se însereze când – prin natura traseului – intrăm din nou în Monte Carlo și traversăm distinsa înșiruire de boutique-uri de pe bulevardul Albert I. Providența ne scoate în față un loc de parcare situat alături de un elegant magazin intitulat Jersey. Intrăm fără ezitare, decis cu orice preț să readuc zâmbetul pe fața consoartei. O doamnă distinsă ne oferă mai multe articole pentru doamne, inclusiv un superb mantou din jerse café-au-lait care este probat și adoptat imediat. În pofida croielii elegante, a delicatei culori și a unei mărci de prestigiu, prețul era realmente rezonabil. Doamna află de unde venim, și deoarece achităm cu *credit card*, consideră mantoul ca un "export în străinătate", acordându-ne o binevenită reducere prin anularea taxelor vamale și de VAT.

Tratativele s-au purtat în engleză, cu excepția unor consultări purtate exclusiv între noi, dar urmărite cu interes și de *madame*, care a rămas cu impresia că ivritul folosit în Țara Sfântă este o limbă de sorginte latină...

Afară, în mașina care rula deja pe Corniche Moyenne, lumea era mulțumită, dar eu continui discuția:

– Vezi, doamnă doctor? Cum era să te las eu să porți ceva cumpărat la Ventimiglia!

Aventurile mondeno-erotice ale fetelor din familia Grimaldi

Într-una din cele două zile alocate principatului, am vizitat Monaco-Ville. Mașina a rămas în parcarea aflată la nivelul mării și noi am urcat în cetate, sau cum scria pe indicatorul în limba engleză: "Up on the rock", adica sus pe stâncă.

Ajungem pe esplanada aflată în fața Palatului Princiar și așteptăm schimbarea gărzii Prințului, formată din carabinieri care defilează în acordurile muzicale ale unei fanfare...

Evenimentul amintit pare să nu aibă loc și ne apropiem de parapetul nordic al esplanadei, de unde privim uluitoarea priveliște a portului Hercules, mărginit de La Con-

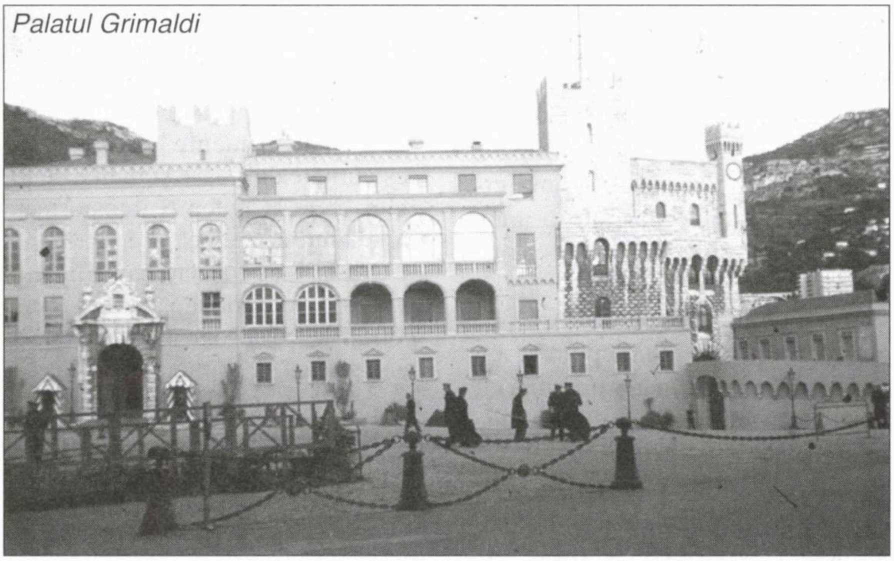

Palatul Grimaldi

damine și Monte Carlo – aflate vis à vis – așa cum apar văzute de pe ceea ce ei denumesc "le rocher".

Nu departe de palat, pe țărmul vestic al peninsulei, vizităm Saint Nicholas Cathedral, înălțată din piatră albă în urmă cu 125 de ani, care adăpostește criptele prinților defuncți, inclusiv pe cea a prințesei Grace de Monaco și pe cea a neconsolatului soț al acesteia: Rainier III.

Părăsim Monaco-Ville pășind prîn așa-numitul Vieille-ville (Orașul vechi), cu străzi extrem de înguste, care comunică prin porți arcuite și sunt străjuite de case vechi, întregul ansamblu impunând o reală atmosferă medievală.

❖

În aceeași săptămână nemaipomenită am parcurs, la volanul Mazdei și păstrând viteza legală, o buna parte din drumurile Principatului și în particular ale orașului Monte-Carlo. Erau traseele visate în tinerețe, când filmele cu Yves Montand și Jean-Louis Trintignant ne–au redat câte ceva din marile evenimente automobilistice ale locului: Formula One Monaco Grand Prix, Monte-Carlo Rally, World Rally sau Championship Circuit de Monaco.

Principatul Monaco este cunoscut multora dntre cititori mai curând din relatările presei despre aventurile mondene sau erotice ale prințeselor Caroline și Stéphanie. Dar familia Grimaldi a fost confruntată cu destule necazuri.

Acum câțiva ani a murit Prințul Rainier al III-lea de Monaco (81 ani) , cel mai longeviv monarh din Europa. Principe domnitor a devenit fiul sau, sub numele de Albert al II-lea (49 de ani, neinsurat!).

Prințul Ernst de Hannover, șeful Casei de Hanovra, soțul Prințesei Caroline de Monaco, a intrat în comă, având pancreatită acută. Anterior, fostul soț al Carolinei (fiica cea mare a Prințului Rainier), italianul Casiraghi, a avut o moarte tragică într-un accident nautic.

Nobila familie a dus totuși o viață colorată. Babacul Rainier III, înainte de căsătoria sa cu Grace Kelly, a avut un lung roman cu actrița Gisèle Pascal, iar trista perioadă de văduvie i-a fost consolată de aristocrata sa verișoară, Ira de Fürstenberg.

Simpaticul prinț Albert II (n. 1958), moștenitorul tronului, fiind încă burlac la o vârstă când alții sunt deja bunici, mi-a creat o legitimă îngrijorare privind sănătatea și ...preferințele sale sexuale, ca să mă exprim decent. Recent m-am liniștit, aflând că are doi copii recunoscuți, ce-i drept din flori: Jasmin Grace, născută în 1992, fiica chelneriței Tamara Rotolo din California, și Eric Alexandre, născut în 2002 din iubirea cu stewardesa togoleză Nicole Coste.

Plimbându-ne prin Monte Carlo am fost impresionat în mod plăcut de numeroase tinere frumuseți, conducând cu aplomb automobile Maserati, Lamborghini sau Porsche cu număr de înmatriculare din Principat, și în mod firesc ne-am pus întrebarea de ce a fost nevoit bietul Albert II să-și dăruiască inima unor plebee din Togo sau California...

Stéphanie, năbădăioasa prințesă Stéphanie

Prințesa Stéphanie Marie Elisabeth, născută în 1965, a început din adolescență să alimenteze coloanele ziarelor de scandal. La vârsta de 15 ani a avut o poveste de amor cu solistul spaniol Miguel Bosé, la 16 ani, cu Paul Belmondo, fiul actorului Jean-Paul Belmondo, în continuare cu Anthony Delon, fiul actorului Alain Delon, după care urmează Oliver Jutard. Mai târziu, la 25 de ani, lista continuă cu escrocul Jean Yves Lefur, producătorul Ron Bloom și actorul Rob Lowe, de care s-a despărțit pentru că omul nu vorbea franțuzește. În 1992 se încurcă cu bodyguard-ul ei, Daniel Ducruet, cu care are doi copii. În 1995 cuplul se căsătorește. După divorțul din 1996 (ne)fericita prințesă are un scurt roman cu fotbalistul Fabien Barthez, după care urmează frumosul actor Jean-Claude Van Damme.

Urmează o legătură romantică cu jandarmul parizian și instructor de ski Jean-Raymond Gottlieb, ca-

Familia Grimaldi
(în medalion: Stéphanie, adultă)

re devine şeful securităţii din principat şi din 1998 tatăl celui de al treilea bebeluş al prinţesei, micuţa Camille Marie Kelly. Supărat de întâmplare, babacul Rainier III ordonă expulzarea lehuzei din principat. Nefericita prinţesă părăseşte aristocratica sa patrie pentru superba staţiune franceză de ski Auron (alt. 1608 m), unde întreţine un roman de 6 luni cu barmanul corsican Pierre Pinelli.

Am părăsit principatul Monaco şi Coasta de Azur, dar paparazzi şi tabloidele au continuat să ne informeze – cu sau fără voia ei – despre Stéphanie.

În anul 2000 urmează un tur al Uniunii Europene împreună cu dresorul de elefanţi Franco Knie, om însurat şi trecut bine de 50. În 2003, deşi micutele prinţese iubeau enorm inteligentele pachiderme, părăseşte circul pentru Richard Lucas, valetul babacului (om însurat şi el), după care trece la grădinarul palatului şi, întorcându-se în familie, ca să zic aşa, are o scurtă idilă cu Philippe Junot, fostul soţ al surorii Caroline.

În acelaşi prolific an 2003 se căsătoreşte cu trapezistul portughez Adans Lopez Peres, iar în anul următor magazinele ilustrate o arată alături de crupierul Franck Brasseur.

În anul 2006 prinţesa, la 41 de ani (oricum, o vârstă!) petrece un concediu în Thailanda împreună cu un barman în vârstă de 27 de ani, numit Matthieu.

Mă văd silit să închei această concisă relatare mondenă cu numele noului boyfriend al prinţesei, actorul şi muzicianul francez Merwan Rim, cu care a şi fost fotografiată în iulie 2007 pe stadionul Louis II din Monaco…

Am introdus subiectul de mai sus în prezentele note datorită faptului că viaţa Stéphaniei reprezintă oarecum o parte din istoria cinematografiei, muzicii şi sportului din ultimul sfert de veac, motiv de interes pentru cititorii revistei "Minimum"...

Primăria din Eilat

Desfăşurat sub forma unei benzi ce se îngustează de la vest spre est între apele Mediteranei şi Alpii Maritimi, Monaco a ştiut şi a reuşit să valorifice această extraordinară poziţie geografică.

Dacă nu vezi, este greu să-ţi imaginezi un mini-stat care se întinde pe mai puţin de 2 kilometri pătraţi şi care, având cea mai mare densitate a populaţiei de pe glob, adaposteşte o mare varietate de construcţii (palate, cazinouri, biserici şi catedrale, universitate, muzee, porturi, stadioane etc.) şi mai are loc şi pentru spaţii verzi, terenuri de sport, faimoasele circuite automobilistice, precum şi alte locuri de destindere şi distracţie.

Acolo fiind, m-am gândit uneori cu tristeţe la edilii noştri din sud, care lasă ca îngusta plajă şi superba promenadă a oraşului Eilat să fie literalmente invadate de restaurante dubioase şi tarabe de tot felul, care ar putea fi transformate în localuri adecuate.

Mi-ar face plăcere ca şefii de la primăria incriminată să fie transportaţi la Nisa (dar pe banii lor) şi puşi să stea în genunchi o zi întreagă pe Promenade des Anglais, ca să înveţe cum trebuie să arate o plajă marină şi un loc de plimbare în lumea civilizată…

❖

Am părăsit Riviera Franceză cu speranţa că ne vom întoarce în viitor la Nisa, traversând incredibilul peisaj alpin al aşa-numitelor "Routes des Grandes Alpes", care pe o distanţă de 585 de kilometri leagă Geneva cu Mediterana, trecând prin Chamonix, Bourg St. Maurice şi Briançon, de-a lungul munţilor care separă Franţa şi Italia.

Sau poate într-un octombrie viitor, când folosind un zbor charter, vom vizita şi alte minuni care ne aşteaptă pe Coasta de Azur: Cannes şi Saint Tropez…

●

Ziarele ne aduc la cunoştinţă că o organizaţie a arabilor din Israel a propus boicotarea companiei El Al "din cauza controalelor de securitate umilitoare".

Au dreptate.

Cum poate accepta un cetăţean demn să fie împiedicat a urca în avion cu un revolver pentru imobilizarea piloţilor şi deturnarea avionului sau cu o mică bombă în sacul de voiaj pentru aruncarea aparatului în aer?

F. BRUNEA-FOX

Povestea unui triplu asasinat

Cerem scuze d-lor C. V. Tudor, Ion Coja, Paul Goma, Radu Theodoru, Gh. Zamfir, Gh. Ciuhandu, Grid Modorcea şi celorlalţi asemenea, dar în ianuarie, noi – evreii români – ne amintim de Rebeliunea legionară şi de pogromul fascist din zilele de 21-24 ianuarie 1941.

În paginile de faţă redăm extrase dintr-un capitol din cartea "Oraşul măcelului" de F. Brunea-Fox (1898-1977), apărută în 1944, cu o prefaţă de A. L. Zissu, şi reeditată, în urmă cu câţiva ani, la "Hasefer". Capitolul ales de noi se intitulează "Povestea unui triplu asasinat" şi vorbeşte despre masacrele din pădurea Jilava şi despre tragedia, cu adevărat *greacă,* a rabinului Zvi Gutman şi a familiei sale.

Brunea-Fox (reporterul legendar al presei din România) a fost, mai întâi, la pădurea Jilava, imediat după lichidarea Rebeliunii, după care a discutat îndeaproape cu rabinul Gutman, la acesta acasă.

Rabinul Zvi Gutman: a rămas ca un simbol al lui Ianuarie 1941

A retrăit, şi pentru mine, peripeţiile celei mai fantastice tragedii. L-am privit cu o negrăită uimire. Omul acesta cu iarmucă uzată şi caftan modest a sfidat moartea. Mai mult, a sfidat uneltele morţii, meticuloase, vigilente, fără greş, uneltele haidamacilor, experimentate pe atâtea vieţi evreieşti cu o îndemânare ce constituie singura şi exclusiva lor însuşire omenească. Şi gloanţele infailibile l-au ocolit în două rânduri. Fără voie am întins mâna, reflex, ca să primesc în contrazicere acuma cu mobilul gestului, mâna fierbinte şi materială a rabinului. I-am strâns-o ca pe o dovadă concretă, irefutabilă.

Cum s-au desfăşurat evenimentele în noaptea blestemată? Am reconstituit lugubrul film, din fragmente evocate în suspine şi pauze înlăcrimate. Deşi stabilit în miezul cartierului Văcăreşti – Str. Sinagogii – rumoarea de afară (unde se inaugurase amurgul zilei de marţi 21 ianuarie, devastările) nu răzbise în casa rabinului decât sub formă de vagi şi nedefinite ecouri. Câteva prăvălii jefuite? Fenomene endemice în istoria ante şi postbelică, privitoare la frământările cu substrat antisemit. Nici un locuitor evreu din Capitală, închis în casă odată cu întâile răpăituri de mitralieră, nu s-a aşteptat şi n-a ştiut că lucrurile fuseseră plănuite să ia o anume cale, că unul din principalele obiective ale rebeliunii, cea mai sângeroasă, cea mai vindicativă, era pogromul.

– Dacă mi-aş fi dat seama ce se petrece! se tânguie încetişor rabinul Gutman. Eram cu toţii în casă, impresionaţi fireşte de împuşcăturile şi zvonurile întunericului, dar cum să-mi închipui, eu şi ai mei, că peste puţin vom trece prin cele mai fioroase surprize. Am stat de vorbă cu băieţii, căutând să liniştim nervozitatea celor mai mici, privirea tulburată a soţiei, am rostit rugăciunea ca de obicei... Doamne, dă-ne somn paşnic, şi apără-ne pe noi şi neamul lui Israel de rele!... Dar nimeni n-a putut dormi. Într-un târziu doar băieţaşul (are şase ani) şi fetiţa au alunecat în mrejele somnului. Puişori nevinovaţi... Din încăperea alăturată auzeam şoaptele feciorilor. Nici de dânşii somnul nu voia să se lipească. De afară veneau vuiete alarmante, bocănituri, frânturi de cântece, chiote...

– Pe la vreo unu după miezul nopţii, îşi reia rabinul Gutman spovedania sincopată, am simţit primul semn nevralgic al nenorocirii ce se va prăvăli curând şi peste căminul nostru. Un sunet năprasnic de geamuri sparte, urmat de pocnetul pietrei în uşa balconului. Nu neam mişcat. E poate un proiectil rătăcit... Zvârlit la întâmplare, de o bandă în trecere prin uliţa noastră!... O clipă m-am iluzionat asupra lipsei de momeală a casei. E atât de modestă, fără aparenţă... O clipă doar. Amarnica deziluzie ne-a rechemat îndată la realitate. Se ciocănea violent în uşă. Am înţeles ce înseamnă izbiturile şi cui aparţin. Care evreu nu le-a trăit măcar o dată în cele cinci luni de descinderi, confiscări, percheziţii, prădăciuni! S-au trezit copiii, am tras la repezeală o haină pe noi, şi cu inima cât un purice, ne-am repezit să deschidem. La ce ar fi servit rezistenţa, cu uşile fragile ce le aveam, faţă de cei doisprezece hoţomani înarmaţi cu revolvere şi ciomege?

Rabinul a închis ochii. Un tremur nervos îi agită musteaţa, la evocarea acestei prime faze din greul calvar îndurat. Şi-a petrecut degetele peste faţă, ca să le retragă ude de lacrimi.

◆

Şi scena incursiunii. Soţia rabinului, femeie mărunţică şi palidă, cât o fetiţă, cu zbârcituri şi cearcăne, care s-a culcat îmbrăcată, a înşfăcat copiii în braţe. Băieţaşul scânceşte, încă sub aromeala somnului. Surioara lui, trează, impresionată de chipurile părinţilor, de zgomotul loviturilor în uşă, s-a înghemuit înspăimântată la pieptul mamei. Cei doi băieţi mari, îmbrăcaţi la repezeală, schimbă precipitat câteva vorbe cu rabinul. Acesta, în halat, papuci de casă, iarmucă, înainte de a deschide s-a oprit lângă şifonier. A scos ceva de sub nişte rufe şi a băgat în buzunarul halatului.

– Mi-am zis, ştiind cu ce intenţie vin, să le dăruiesc economiile, tot ce-am agonisit de-a lungul unei vieţi atât de puţin lucrative.

Boc! Boc! Gazda a pus dreapta tremurândă pe clanţă. La ce bun rezistenţa închipuită printr-o uşă bicisnică. Oaspeţii au dat buzna înăuntru, într-un iureş de imprecaţii şi ciubote. S-au repezit la rabin: "Hai, jidane!".

– Unde să mă duc la ora asta! Vă rog să aveţi milă de noi... Sunt bătrân, copiii mei...

Au izbucnit în hohote de râs. Unul i-a repezit o lovitură în creştet cu revolverul. Nenorocitul s-a clătinat, a simţit ceva cald prelingându-i-se pe faţă. Băieţii au intervenit:

– Ce aveţi cu tata? De ce-l loviţi? Vreţi bani? Poftim! Cruţaţi-l pe tata!

– Târtanilor! S-a isprăvit cu voi!

Au luat banii din mâna tremurândă a rabinului, apoi s-au pus pe cotrobăit. Ce să mai fure? Oameni săraci, mobilă veche, uzată, rafturi cu cărţi, garderobă cu conţinut modest. Un hoţoman a smuls din cuier o pălărie, a încercat-o la oglindă: – Faină!

Cascheta lui soioasă a aplicat-o brutal peste căpşorul băieţaşului, care tremura în braţele mamei: "Ţine, Iţic!". Copilul şi-a stăpânit ţipătul, a lăsat şapca peste ochi, aşa cum i-o îmbrăcase, ca o strachină, hoţomanul.

De afară venea zvonul pocnetelor, bocănitura înfundată a răngilor şi parilor repeziţi în obloane, uruitura camioanelor. Camarazii neobosiţi erau în dârdora operaţiilor.

Poate se înduplecă! – se iluziona părintele. Poate ne cruţă – şi-a zis, văzându-i că se pregăteau de plecare.

– Hai, jupâne! Credeai că ne-am răzgândit?

– Luaţi tot din casă!... Ce aveţi cu mine? – se ruga rabinul. Nu mai vedea cu ochiul drept, astupat de o perdea de sânge, gâlgâit din rana de deasupra frunţii.

– Nu te împotrivi, rabine, că e mai rău... Îţi dăm drumu'... Vrem să te cercetăm dacă nu eşti farmazon! – izbucni haidamacul care furase pălăria. Veniţi şi voi, adăugă, adresându-se băieţilor.

Zadarnică intervenţie a nevestei şi copiilor, zadarnice strigătele de durere, rugăminţile, bocetele.

– Ne ducem noi! – au implorat feciorii. Lăsaţi-l pe tata!

Rabinul s-a oprit o clipită. A întors reflex capul spre peretele din faţa uşii, unde atârna într-un chenar alb şi subţire fotografia unui tânăr cu ochi negri şi păr ondulat. Băiatul cel mare, Iancu.

– Soarta lui! – a murmurat pentru sine părintele. Dacă stătea în ziua aceea acasă la dânsul...

Cunoşteam amănuntul acesta penibil. O neînţelegere familială brodită taman atunci l-a împins pe fiul însurat să părăsească vremelnic căminul conjugal. A venit la părinţi. Un tiranic destin a împlinit în aceeaşi dramă, cu un matematic soroc, catastrofa. Ar fi scăpat, altminteri? Sau, cum s-a petrecut în numeroase cazuri, inchizitorii ar fi smuls şi adresa băiatului? Erau deci laolaltă, în puterea tâlharilor.

– Ne-am dus, glăsui înecat victima. Aşa cum eram îmbrăcaţi... Băieţii numai în haină... Pe scară, la coborâre, m-au pocnit încă o dată în cap. Şi pe băieţi!

Afară aştepta un taximetru. Victimele au fost înghesuite între câţiva gealaţi isterici, care se jucau cu pistoalele. Banda cealaltă a pornit-o mai departe, în cartier, după alte jertfe. Întunericul le secunda fărădelegea. Era ora unu şi jumătate noaptea.

S-au pomenit, după o leacă de călătorie în bezna străzilor, lângă o poartă de catran. Au fost îmbrânciţi pe o scară ce ducea în podul casei. Înăuntru ardeau lumini multe. Presupune, după unele indicii, că e imobilul Kaufman, din Călăraşi, convertit de câteva săptămâni în sediu tâlhăresc. Au trecut printr-un furnicar de golani înarmaţi care umblau încoace şi încolo, cărau mobile, trebăluiau nu ştiu ce la ferestrele oblonite, într-un clocot de glasuri şi porunci.

În pod se mai aflau evrei. Vreo şaizeci. A recunoscut câteva figuri... Erau aşezaţi pe nişte stinghii, inerţi, cu privirea stinsă şi umerii lăsaţi. Chinurile suferite, trupurile zdrobite cu ciomegele şi vinele groase de bou sleiseră, fără doar şi poate, vlaga nenorociţilor. Aşa înghesuiţi şi tumefiaţi, cu chipurile sângerânde şi mâinile umflate, păreau nişte accidentaţi aşteptându-şi rândul la dispensar.

Când rabinul Gutman şi cei doi fii au fost împinşi înăuntru, nici n–au tresărit. Căţau spre noii aduşi absenţi, anesteziaţi de durere, ţapeni. Dacă n-ar fi observat la un tinerel fără guler, numai cu vestă, jocul nervos al mărului lui Adam urcând şi scoborând din beregata slabă, ar fi avut impresia că au fost mumificaţi.

Dar n-a durat mult repaosul. Şi–au făcut apariţia călăii, patru la număr, şi operaţiile maltratărilor au început şi cu dânşii. Părintele gemea la caznele feciorilor, băieţii implorau să fie numai dânşii bătuţi, să li se cruţe tatăl. Feroci, călăii izbeau trupurile fără apărare cu o sete turbată. Ciomegele şi frânghia udă plouau cu pocnete surde, fiarele gâfâiau de ardoarea trebei.

– Eu mă stăpâneam cât puteam de dragul băieţilor, ei sărmanii îşi muşcau buzele să nu le aud gemetele.

Cât a durat tortura? Într-un târziu s-au trezit pe podea. Fiarele osteniseră. S-au târât unul spre altul, ca nişte mizerabile potăi betegite de bâta rândaşului, care-şi ling rănile pe maidan. O fată cu flanelă verde şi bocanci le-a repezit un picior în coaste: "Mai trăiţi, jidovilor?". (...)

❖

– Ne-am pomenit, peste vreun ceas de la venire, îmbrânciţi într-un camion. Câţi? Vreo douăzeci. Poate mai mulţi... Eu cu băieţii ne ţineam de mână. Ştiam că ne duceau la moarte... Au mărturisit-o? Nu-mi amintesc. Dar faptul că nu ne-au eliberat după schingiuire şi jaf, că ne-au înghesuit buluc în maşină, înconjuraţi de tâlhari cu revolvere, că am pornit-o spre periferie, trăda o intenţie funestă. Ne ţineam tustrei strâns de mână, lipiţi într-un singur trup şi o singură durere, şi nu îndrăzneam să ne mângâiem cu speranţa care licărea încă în sufletul nostru, că Dumnezeu nu ne va părăsi, că o minune mai poate să se întâmple. Ţin minte că la un moment dat, în vreme ce haidamacii zbierau cântecele lor afurisite, băiatul cel mare mi-a şoptit: "E o sperietoare, tată, ne vor lăsa în pace".

Cei doi fii mai mari ai rabinului Gutman, Iancu şi Iosef

Camionul cu evreii ridicaţi în imobilul Kaufman a traversat comuna Şerban-Vodă, şoseaua Giurgiului, înţesată de armată germană, comuna Jilava. Deşi târziu – trecuse de ora trei şi jumătate – la primăria ultimei comune ardea lumina. Frig. Santinela ce păzea podul de fier a lăsat să treacă maşina aglomerată peste parapeţii de scândură ai căreia se profilau busturile celor zece asasini. Victimele nu se vedeau. Erau chincite pe podea, cum li se poruncise la plecare, toropite într-o febrilă amorţeală. Părintele continua să strângă în mâna lui fierbinte mâinile îngheţate ale celor doi feciori.

Hârşâit brusc de maşină.

– Ridicaţi-vă!

Unde se află? Peisaj de zăpadă Siluete fantomatice ale copacilor... O linişte cât o lespede, ronţăită doar de motorul maşinii ce continua să funcţioneze. De undeva aproape, trâmbiţa unui cocoş. Şoferul a stins farurile.

– Coborâţi câte trei.

Când nevolnica turmă a luat contact cu şoseaua albă, când a fost împinsă pe panta din stânga spre luminişul precedând pădurea, câte trei escortaţi de tot atâţia călăi, viziunea grozăviei pregătite i-a străbătut ca un curent galvanic.

– Culcaţi-vă! La pământ, jidanilor!

Ciomegele şi mânerul pistoalelor au grăbit porunca. Apoi gloanţele. Poc! Poc! Poc! Călăii au mai dat o raită printre prăbuşiţi, au mai apăsat o dată ţeava fumegândă la tâmple şi orbite, şi când ultimul geamăt s-a stins în gâlgâitul supt de zăpadă, s-au încolonat disciplinat în cântecul marşului legionar "Sfântă tinereţe"...

Înaintea primăriei au încetinit maşina.

– Gata? – a întrebat cineva.

– Gata! – au răspuns în cor eroii, continuându-şi drumul spre glorioasele lor idealuri.

❖

Cât a durat letargia? Rabinul Gutman a deschis ochii. Cerul era încă înstelat. ... Bruscă aterizare în realitate. A perceput lângă ureche ca un geamăt. Şi într-o năprasnică fulgerare a înţeles de ce îi e frig, de ce nu poate urni braţele, peste cari se prăbuşiseră simetric, ca o dublă pavăză filială, nefericitele odrasle.

Într-un ultim elan de sublimă dragoste, l-au acoperit cu trupurile lor irevocabil osândite, mântuindu-i viaţa. Trezirea lui s-a întretăiat cu geamătul din urmă al fiului mai mare. Celălalt îşi dase sufletul înainte.

Şi-a tras încetişor braţele de sub trupurile reci, ridicându-se în picioare. Şi-a pus pe cap iarmuca căzută în zăpada unde zăcuse el, a chemat peste pleoapele lui opărite de lacrămi toată durerea tăriilor şi a început să murmure, singurul viu în peisajul inert, rugăciunea teribilă a morţii. I-a fost scris de o implacabilă ursită ca dânsul să călăuzească pe drumul nefiinţei sufletele juvenile ale copiilor. De ce l-au ocolit gloanţele? De ce nepătrunsul Judecător l-a pedepsit atât de grozav, dăruindu-i viaţa, pentru a-l târî de acum înainte, desculţ şi despuiat, pe un drum de spini şi netămăduite suferinţe?

S-a aşezat din nou între cadavrele adoraţilor. A luat un pumn de zăpadă, ştergând cu un gest delicat de mângâiere parcă sângele de pe chipul lor palid. Dar rănile tâmplei continuau să mustească. Tatăl a mai încercat o dată, ca să rămână într–un sfârşit hipnotizat, cu bulgărul rece în palmă, cu privirea ţintită spre izvoraşele active.

Prostraţie… Căutătura rătăcită asupra peisajului. Pe cearceaful alb se deosebesc plastic siluetele nemişcate, risipite ici-colea, ca şi cum s-ar fi răsturnat din loc în loc căldări de catran. Vaiete? Le percepe fără să reacţioneze, ca din altă realitate. Parcă unele cadavre au căpătat o supranaturală mişcare, un misterios şi mobil relief. Iată unul încovoiat într-o opintire de ridicare, săltat s-ar zice pe dedesubt de o mână subterană. E în picioare acuma… I se vede precis silueta clătinată şi strâmbă, între doi copaci negri… Păşeşte. Şontâc-şontâc… O ia peste şanţ, se târăşte pe povârnişul şoselei, ca să se mistuie în întuneric. Şi alt fenomen identic… Şi încă de patru ori repetat. Se urmează la scurte intervale, în direcţia celui dintâi. Numai unul o ia în sensul dimpotrivă, spre comuna Regele Ferdinand. Cine-o fi singuratecul?

Rabinul contemplă spectacolul cu o retină opacă. Dar în conştiinţa lui înnegurată, incidentul celor câţiva răniţi evadaţi dintre cadavre declanşează pesemne un resort obscur, căci iată-l aplecându-se întrebător, şi atingând maşinal chipurile scumpe. Scutură uşurel, apoi mai energic, trupurile. Inutil!…

Se crapă de ziuă. E miercuri. Unde să se ducă? O sete imensă îi arde gâtlejul. Prin vechii papuci de pâslă, frigul jilav i-a îngheţat picioarele. S-a întors spre răsărit, a murmurat rugăciunea luminii, şi, cu caftanul în vânt, a luat-o încet şi absent spre satul Jilava.

◆

– Ai scăpat, jidane! Te-ai întors, jidane! l-au întâmpinat glasuri aspre, batjocoritoare. Pe şosea pâlcurile de haimanale înarmate cu puşti, reteveie, conduşi de vătafi cu căciulă, ciubote înalte cu cătărămi la genunchi, tunică de abă cafenie de care atârna tocul revolverului, mărşăluiau zoriţi spre o destinaţie tulbure. Mărşăluiau spre Capitală, sub privirea impasibilă a soldaţilor germani, cantonaţi în sat, – ridicaţi cu noaptea-n cap din comunele învecinate, din porunca straşnică a căpeteniilor locale, primarii Doncu şi Mihăiţă, ca să îngroaşe efectivul tâlharilor care începuseră din ajun operaţiile sanguinare.

Doctorul Solomon, fratele nefericitului tânăr chimist Corneliu Solomon, şi care a fost două zile ostatec în spelunca primăriei din Jilava, a memorizat caracteristice trăsături din fizionomia dementă a acestui sat, în zodia dezmăţului antisemit. Martor al cumplitelor peripeţii prin care a trecut rabinul Gutman, el a contribuit la desluşirea atâtor episoade, uitate sau expulzate ca nişte pietre renale, printr-un efort voit de a-şi împuţina pricinile suferinţei, de către greu încercatul părinte.

Primăria Jilavei constituia o piesă importantă în mecanismul complex dar vulgar al rebelilor. Punct periferic pentru dirijarea de circumstanţă a satelor de pe şoseaua Jilavei, înfăţişa sub raport tehnic unul din orificiile de evacuare a "produselor revoluţiei": victimele evreieşti. Transformată în redută, în cuprinsul ei şi-au durat tabără dihorii voraci ai comunei, băietani cu rictus, nesăţioşii băutori de sânge iudeu. Circulau prin încăperi, numai ca să aibă prilejul să-şi zăngănească potcoavele, să primească sau să distribuie porunci sonore, să mânuiască fără ţintă imediată, aşa, de fudulie, revolverele încărcate până-n gingii. Ştafete goneau pe uliţe, telefonul zbârnâia necontenit, împroşcând veştile mai-marelui lor Mihăiţă, acest turbat, devenit, cu regimul verde, primar al suburbanei Şerban-Vodă, veşti despre progresele revoluţiei, despre succesele jafurilor şi tâlhăriilor.

Cu această imagine schiţată, puteţi sesiza spre ce viespar l-au îndreptat paşii şovăiţi ai rabinului Gutman. Sosirea lui a fost salutată cu strigăte de bucurie de răsculaţii pentru care evenimentul răzmeriţei se rezuma (ca şi pentru toţi de altminteri) la chinuirea şi căsăpirea evreilor.

În odaia în care a fost închis, ziua de miercuri a reeditat pe o scară mai lungă maltratările şi brutalităţile din imobilul Kaufman. Cu dânsul se mai aflau patru prizonieri: nenorociţii împuşcaţi la Jilava, care s-au târât printre cadavre aşa, răniţi, cu speranţa că vor scăpa cu atâta. Au fost găbjiţi pe şosea, unul câte unul, şi transportaţi în ghionţi şi îmbrânceli la primărie. Bestiile nu s-au lăsat impresionate nici de halul răniţilor, nici de acel semn

Horia Sima, conducătorul Rebeliunii legionare (dreapta), și Ion Antonescu

providențial ce ar fi trebuit să tulbure sufletul lor primitiv: fuseseră doar grațiați de zeul morții.

Doctorul Solomon, închis într-o cameră alăturată, a fost martorul nevolnic al regimului aplicat nefericiților, inclusiv rabinul Gutman. Oameni tineri. Un băiat de 24 de ani, care primise, afară de glontele ce i-a zdrelit numai grumazul, și două paturi zdravene de armă, gemea de-ți rupea inima. Avea febră. Se ruga de ceilalți captivi să vestească familia în caz că se prăpădește.

– Nu uitați! – repeta mereu. Să știe ai mei... mama... să nu mă aștepte zadarnic.

A supraviețuit miraculos singur rabinul. Dar a uitat numele sărmanului tânăr. Își amintește doar că a fost în serviciul întreprinderilor industriale Bernard Kaufman. Și-l doare această eclipsă.

Ajutorul de cantor al Templului Coral, alt deținut, avea o rană în piept. Și-o legase sumar cu o fâșie de cămașă. Dar rana continua să sângere, muind și batista și cârpele băgate sub bandaj, la fiecare mișcare.

Mai era încă un tânăr, și al patrulea, căruia schingiuirile și imobilizarea pe zăpadă i-au redeschis o veche leziune pulmonară. Tușea mereu și fitece acces găunos, ce se auzea sinistru în camera de alături, unde era închis doctorul Solomon, îi umplea gura de sânge.

Toți cinci zăceau în odaia glacială și goală, pe dușumea. Din când în când, un haidamac venea să se bucure de suferințele jidanilor. Un călcâi potcovit în coaste, scuipatul, tăvălirea nenorociților în dejecțiunile podelei, constituiau invariabilul repertoriu de gesturi al bunilor creștini. Adesea, la ferocitatea gărzilor asistau și soldații germani. Distracție gratuită. Ba un gradat neamț i-a silit să se ridice ca să-i prindă în poză. Și fiindcă victimele nu se țineau pe picioare, băieții cu suflete de crin înlesneau cu pumni și copite dorința fotografică a mosafirului străin.

– Așa vă trebuie! spunea gradatul. Voi sunteți vinovați de ce se petrece în lume!

Nici o picătură de apă. Arși de febră, își sugeau spasmodic buzele uscate, zvârcolindu-se pe podeaua clisoasă. Îi smulgeau din toropeala agitată în care cădeau, vizitele brutale. Intra, ca și cum ar fi plutit într–un abur de sânge, fiorosul Ivănceanu, executorul atâtor nevinovați, asasinul chimistului Corneliu Solomon, ridicat din comuna Regele Ferdinand, unde reușise să se refugieze, rănit în măcelul de la Jilava din noaptea de marți spre miercuri. Ivănceanu (și-a luat singur seama când a constatat eșecul rebelilor), asistentul primarului Mihăiță, își făcea apariția de câte ori avea de împlinit o dispoziție a șefului. Lăsa afară motocicleta și irupea pe sala primăriei într-un aprig bocănit de ciubote. Deschidea ușa închisorii, apoi, fără să scoată o vorbă, privea victimele.

– Ce faceți cu noi? întreba murmurat unul din răniți.

– De ce ne chinuiți? exclama altul.

Ivănceanu plimba asupra lor o căutătură rece de plumb, ca să plece ghiftuit de spectacol, fără să răspundă. Știa ce-i așteaptă în tăria nopții. De astă dată nu vor mai scăpa! Își ia dânsul sarcina asta.

Să pomenim admirabilul stoicism, socratica seninătate în fața morții, dovedită fără o șovăire, fără cel mai mărunt semn de capitulare morală și credință evreiască, de rabinul Gutman? Cât a stat cu tovarășii lui de mucenicie a căutat să-i mângâie și să-i îmbărbăteze, și-a rostit rugăciunile fără să-i pese de revolverele sau rânjetul bestiilor spectatoare. A refuzat, deși amenințat cu noi barbarii, să-și facă semnul crucii. A discutat senin și cu o mare înălțare sufletească cu o brută ce ridicase chestiunea despre sensul moral al celor două credințe.

– Nici Christos și nici Căpitanul vostru nu au predicat ura și prigonirea semenului în suferință. Peste vrerile voastre, stăpânește vrerea Atotputernicului. El este unul și la evrei şi la creştini. El dispune de soarta tuturor.

Au produs impresie cuvintele rabinului? În clipa de linişte ce a urmat, a picurat glasul angelic al tânărului şi frumosului legionar Eduard Tomescu, adolescent de 19 ani, ce pitea sub aparenţa lui de efeb blond o savantă şi rafinată cruzime:

– Dar ai să mori, rabine! – a exclamat cu o voce dulce. Şi nici un Dumnezeu nu te va scăpa!

– Nu mi-e frică de moarte. Mi–aţi luat doi fii, nu-i mult de când am simţit şi eu suflul morţii. Dacă Atotputernicul mă va ocroti, sunt zadarnice toate gloanţele voastre!

– Vom avea grijă, rabine, să nu se mai întâmple greşeala. Să nu uiţi să ceri socoteală Dumnezeului tău perciunat.

– Ha! Ha! au hohotit băieţii.

◆

Pe la miezul nopţii a intervenit o bruscă animaţie în atmosfera ce se mai potolise cu două ceasuri înainte. Tropăituri în ritm nervos, strigăte, soneria repetată a telefonului. Frumosul Eduard Tomescu a dat buzna în camera victimelor. Paznicii, trei dobitoci în straie ţărăneşti, au tresărit din picoteală. Tomescu a făcut un semn cu un anume înţeles.

– Sculaţi-vă!

S-au ridicat cu o teribilă încordare a mădularelor incendiate de febră. Rabinul Gutman a murmurat – pentru a câta oară! – rugăciunea funebră, cuprinzând în aceeaşi invocare pe nefericiţii tovarăşi de osândă. Doctorul Solomon le-a auzit paşii şovăiţi, târâţi pe scândura culoarului.

Afară aşteptau două sănii. În prima au fost urcaţi condamnaţii, în cealaltă se aflau câţiva gealaţi. Printre dânşii Ivănceanu. Tomescu s-a instalat cu victimele. Tot drumul până la pădure, vreun kilometru, n-a făcut decât să-i privească. Deosebea bine chipurile victimelor. În pupila lor albastră, pură, sclipea o ironică delectare. S-au oprit pe dreapta şoselei. De cealaltă parte, la o mică distanţă, zăceau jos, după rambleu, cadavrele omorâţilor în faptul acestei dimineţi.

Operaţia sinistră n-a durat mult. Cei cinci evrei au fost împinşi până la trunchiul unui pom. Poc! Poc! Poc! Ivănceanu în persoană mânuia cu ambele labe revolverele. De pe şosea un glas: "Gata? Mai repede!".

Bandiţii erau grăbiţi. Aşteptau, cum li se comunicase prin Mihăiţă, alte transporturi cu evrei din Bucureşti.

Tomescu, rămas la coadă, a aruncat o privire pătrunzătoare asupra rămăşiţelor sângerânde.

◆

Şi iată-l pentru a doua oară teafăr printre cadavre. Cât a stat aşa? Într-un târziu s-a ridicat, s-a frecat cu omăt pe obraz, pe fruntea ferecată într-un cerc fierbinte. E teafăr? E în dordora morţii? Peisajul ăsta încremenit, distanţat şi vag, e reflexul altei lumi? Fără să-şi dea seama ce face, a luat-o tiptil de-a curmezişul şoselei, spre locul unde zăceau feciorii. Neschimbată privelişte. Doar zăpada mai umblată. Trecuse pe aici haita ce se îndrepta spre Bucureşti, lăsând semnele ei netrebnice: descălţaseră morţii.

Rabinul Gutman s-a aşezat plângând la căpătâiul băieţilor. Pe feţele albe acuma, sângele închegat lipise ca o mască de umbră.

Mai târziu, liniştea nopţii a fost sfâşiată de uruitul unei maşini. Rabinul s-a tupilat instinctiv. Vehiculul s-a oprit de cealaltă parte, unde copacul descărnat străjuia cele patru cadavre proaspete. A auzit iarăşi strigăte de durere, pocnituri. Încă un lot de jertfe. Doamne, nu se mai termină holocaustul! Şma Israel! (...)

La câţiva paşi de locul unde zăcea nemişcat rabinul a trecut într-un muget de gemete şi sudălmi turma proaspăt adusă. Când pocnetele au încetat, când uruitul maşinii s-a estompat, ducând brutele îmbătate de

Cine vă poate ajuta dacă părinţii dv. sunt bolnavi?

NETTA - SERVICII

- ✓ **Vă asigură îngrijitori competenţi, cu experienţă, din România, pentru bătrâni, handicapaţi, invalizi – 24 de ore pe zi.**
- ✓ **Vă propune aranjamente speciale, în funcţie de situaţia şi posibilităţile dv. financiare.**
- ✓ **Vă acordă consultaţii şi îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Şvil Haţabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135, Fax: 03/731-4294

sânge, nefericitul martor al noii fărădelegi a aruncat o privire rătăcită în jur. Pe zăpadă sporiseră dungile de catran ale siluetelor inerte. În mintea destrămată de atâtea crâncene suferinţe şi privaţiuni (nu mâncase şi nu băuse nimic de marţi seară), tabloul lugubru căpăta proporţii apocaliptice, se întindea la nesfârşit, până la graniţa Universului semănat de leşuri, inundat de sânge. N-a mai putut îndura. S-a prăbuşit leşinat, ca într-o prăpastie fără fund.

Şi nu s-a terminat. L-a trezit un zgomot apropiat, un glas. "Ăsta mai trăieşte?" – a auzit ca prin vis. Apoi o scuturătură. A deschis ochii. În semiîntunericul dimineţii s-a pomenit cu trei băietani. Unul avea o puşcă. Hienele. Veniseră să despoaie cadavrele. Operaţiile erau de acum începute. Mai încolo, unde colcăiau alte siluete, trupurile asasinaţilor erau goale, complet goale. Ţăranii trebăluiau de zor, cărând hainele spre săniile şi căruţele lăsate pe şosea. Smulgeau ismenele, săltau cadavrele ca să le tragă surtucurile şi cămăşile, înjurând de câte ori se poticneau în vreo rezistenţă, mânioşi pe aceste hoituri mai puţin docile acuma decât au fost în viaţă. Alţii cercetau degetele după inele, deschideau cu dalta sau vreo unealtă de fier gurile încleştate, muncindu-se, cu o sinistră seriozitate, ca la o îndeletnicire normală, să extragă, din orificiul năclăit de sânge închegat, dinţii de aur.

– Ce facem cu ăsta? – a întrebat cineva.

– Păi să-i facem seama! – a răspuns rece cel cu puşca.

La rugăminţile rabinului, care le-a descris în puţine cuvinte fantasticele lui suferinţe, au catadicsit să-l lase să plece. Ba l-au sfătuit să o ia în altă direcţie, să nu cadă iarăşi în mâna bestiilor de la primărie.

Era lumină acuma. Dar n-a apucat să facă o sută de metri pe şosea în sensul contrar şi s-a pomenit hingherit de un drumeţ. Aparţinea tagmei tâlhăreşti.

A nimerit iarăşi la primărie, spre negrăita mirare a unei femei. L-au închis din nou în odaia goală, unde se mai afla un tânăr evreu cu numele de Groper, aparţinând ultimului lot de împuşcaţi. Scăpat numai cu o rană, a căutat să fugă, ca în cele din urmă să fie capturat.

Atmosfera din primărie se deosebea vădit acuma de aceea din ajun. Indivizii erau deorientaţi. Ecoul eşecului "revoluţionar" se presimţea vizibil. Lipseau căpeteniile, fiorosul Doncu, Ivănceanu, Tomescu.

După-amiază jandarmii postului Jilava, care se baricadaseră două zile, au pătruns la primărie. Cei trei prizonieri, rabinul Gutman, Dr. Solomon şi Groper, au fost duşi la post. Odiseea lor a stârnit o profundă impresie. Nenorociţii, trataţi aci cu omenie, ospătaţi, au fost reţinuţi să mâie peste noapte acolo. De-abia în cursul dimineţii de vineri s-au dus acasă. Înainte, rabinul Gutman s-a oprit în pădurea presărată cu cadavre despuiate. Cu un creion chimic a scris pe pielea rece a băieţilor numele fiecăruia.

– Ca să nu rătăcească fără identitate la porţile raiului, a încheiat, oftând, nefericitul părinte.

CALENDAR

Ianuarie

1 ianuarie s-a născut E. Roisman (1924)

3 ianuarie a murit Alfred Margul Sperber (1967)

3 ianuarie a murit Rose Ausländer (1988)

4 ianuarie s-a născut Sarina Cassvan (1894)

5 ianuarie s-a născut Moshe Maur-Săveneanu (1910)

7 ianuarie s-a născut Clara Haskil (1895)

8 ianuarie s-a născut Irina Gorun-Bercovici (1953)

9 ianuarie a murit Ronetti-Roman (1908)

12 ianuarie s-a născut Traian Şelmaru (1914)

12 ianuarie s-a născut Aurel Storin (1937)

15 ianuarie s-a născut Emil Boldan (1909)

15 ianuarie s-a născut Al. Robot (1916)

17 ianuarie s-a născut Marcel Avramescu (Ionathan X. Uranus) (1909)

17 ianuarie s-a născut Nelu Weinberg (1936)

19 ianuarie a murit Barbu Lăzăreanu (1957)

19 ianuarie a murit Nelu (Nathan) Weinberg (1997)

21 ianuarie s-a născut Alexandru Sever (1921)

21 ianuarie a murit Iosef Guttman (1941)

23 ianuarie s-a născut C. Săteanu (1878)

24 ianuarie s-a născut I. Reichman-Şomuz

24 ianuarie s-a născut Horia Carp (1869)

24 ianuarie s-a născut Mariana Juster (1932)

26 ianuarie s-a născut Marcel Aderca (1920)

27 ianuarie a murit Ioan Massoff (1985)

29 ianuarie s-a născut Sergiu Levin (1928)

30 ianuarie s-a născut I. Birnberg (1887)

30 ianuarie s-a născut A. G. Vaida (1910)

31 ianuarie a murit Cilibi Moise (1870)

31 ianuarie s-a născut F. Brunea-Fox (1898)

AL. MIRODAN

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL
AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

J

Jianu (Starck) Ionel (București 1905 – Paris 1993), critic de artă, publicist, a început să scrie încă de pe băncile școlii, redactând "Glasul Tinerimii", revista liceului "Matei Basarab" din București, publicând un articol despre "Viața și opera pictorului Rubens" și dezvăluindu-și astfel pasiunea pentru artele plastice, care îl va stăpâni până la sfârșit. Pleacă la Paris, "orașul visurilor sale" (și ale câtorva generații de tineri evreo-români), unde studiază Dreptul (pentru o meserie *serioasă*) și Literele (pentru suflet). Devine corespondentul ziarului bucureștean "Politica" pe malurile Senei, traduce în franceză o piesă de Victor Eftimiu ("Fantoma celei care va veni") și, la întoarcerea în țară, devine cronicar plastic la "Rampa", cronicar dramatic la "Vremea" și redactorul paginii culturale la ziarele "Ultima oră" și "La Nation Roumaine", făcând așadar ceea ce făceau cam toți condeierii timpului, adică de toate.

Om social și hiper-activ, înființează în 1931 gruparea "Forum", în cadrul căreia vor conferenția, la Fundațiile Regale, *starurile* noii generații: Mircea Eliade, Petru Comarnescu, Mircea Vulcănescu, Mihail Sebastian, C. Noica și alții (între care, desigur, și Ionel Jianu). Dar, fiindcă *unitatea* nu face parte dintre însușirile de căpetenie ale intelectualității românești, "Forumul" se destramă, fiind înlocuit cu mult mai cunoscuta grupare "Criterion", din care Jianu nu mai face parte. În 1942, în plin război, deschide, împreună cu Ecaterina Dulfu și Marc Haldner, galeria "Căminul Artei", din Pasajul Kretulescu, care organizează expoziții colective pe teme date (Florile, Nudul, Natura moartă etc.), cuprinzând lucrări din marii pictori români ai epocii și unde se va aduna, ca într-o insulă de Paris, lumea pro-occidentală a Bucureștiului. După război, încearcă să se adapteze noilor împrejurări, scoțând, în 1945, revista "Lumină și culoare", din care însă apar numai trei numere. Semnează cronica plastică în ziarul "Semnalul", este numit inspector la Comitetul pentru Artă, este ales președinte al "Asociației Criticilor de artă români", devine profesor la Institutul de Arte Plastice N. Grigorescu din București, lucrează ca redactor la ESPLA și apoi, până în 1961, la editura "Meridian".

În tot acest timp, Ionel Jianu, autor prolific, publică monografie după monografie: "Pallady", "Tonitza", "Luchian", "Gh. Petrașcu", "N. Grigorescu" etc. etc.

În 1961 părăsește micul Paris, stabilindu-se în Parisul cel Mare, împreună cu familia, datorită fratelui său Virgil Starck, din New York, care l-a "cumpărat" prin celebrul achizitor de evrei Henry Jacober, din Londra. Același frate îl va ajuta să-și cumpere un apartament la Paris și, oferindu-i pentru început o sută de mii de franci, să întemeieze o editură consacrată sculpturii contemporane. Aici, la "Arted" (așa se chema editura), Jianu scoate, în franceză, engleză, germană și spaniolă peste 60 de titluri: Zadkine și Bourdelle, Henry Moore și Rodin, Jean Arp și George Apostu. Dar lucrarea cea mai de seamă – "cartea vieții lui" – este monografia consacrată lui C. Brâncuși, un studiu de referință în lumea artelor plastice.

Ionel Jianu, București, 1932

Tu nu m-ai întrebat niciodată

În 1990 apărea, sub egida Academiei Române de Științe și Arte de la Los Angeles, volumul omagial "Un om, o viață, un destin – Ionel Jianu și opera lui". Printre *sponsori* găsim, firește, și pe rudele sale de la "Fundația Judith și Virgil Starck", din New York.

Cartea cuprinde, așa cum e firesc, numeroase date de ordin bio-bibliografic, fragmente din cele scrise de-a lungul anilor despre Ionel Jianu, precum şi câteva zeci de pagini memorialistice ale sărbătoritului.

Dacă partea cea mai importantă a vieţii lui Jianu o reprezintă, desigur, studiile sale – şi în primul rând monografia închinată lui Brâncuşi, partea cea mai interesantă pentru noi se găseşte în amintirile lui. Ionel Jianu nu şi-a publicat niciodată memoriile, dar textele despre care vorbim dezvăluie un memorialist demn de toată atenţia, îndeosebi acolo unde autorul evocă figurile prietenilor săi.

Printre aceştia, găsim şi câţiva de care I. J. s-a legat încă din tinereţe:

«Prietenia mea cu Mircea Eliade a avut un caracter cu totul special. A durat 60 de ani, dar nu ne-am văzut decât vreo 3-4 ani: din 1927, când ne-am cunoscut, până în 1928, când a plecat în India, din decembrie 1931, când s-a întors în ţară, până în toamna 1932, când a fost unul din întemeietorii grupării "Criterion", şi apoi din 1933, când a apărut romanul său "Maitreyi", până în 1935.

Ultima dată înainte de al doilea război mondial ne-am întâlnit în 1937 la Ateneu şi de atunci până la sosirea mea la Paris în 1961 a urmat o lungă tăcere.»

"Ultima dată înainte de război ne-am întâlnit în 1937...". Aici, cititorul neiniţiat se opreşte, nedumerit: dar de ce, după ce se văzuseră în 1937, la un concert, de altfel, nu la o cafea sau la un şpriţ de vin, ca de obicei, cei doi prieteni nu s-au mai întâlnit deloc până după război? O fi fost cumva Ionel Jianu plecat în Congo Belgian pentru a studia sculptura neagră? O fi prins-o pe Marga, frumoasa sa nevastă, cu prietenul de la douăzeci de ani? S-or fi certat pe viaţă şi pe moarte din cauza unui articol publicat în "Vremea"?

Nimic din toate acestea. Cine-a citit "Jurnalul" lui Mihail Sebastian ştie că 1937 este anul când Mircea Eliade a trecut cu arme şi bagaje în tabăra Gărzii de Fier, "distanţându-se" de amicii cu nume precum Starck.

Mircea Eliade şi Ionel Jianu, Paris, 1970:
Eh, Ionele, dacă toţi ovreii ar fi ca tine...

Un alt mare prieten este filozoful Constantin (zis şi Dinu) Noica. Pe acesta, Ionel Jianu îl va întâlni în anul 1929, când Noica, proaspăt ieşit de pe băncile liceului, începe să scrie la ziarul "Ultima oră". *«Ceea ce a înlesnit înfiriparea unei trainice prietenii cu Noica a fost interesul nostru comun pentru filozofie. (...) Deseori, când plecam de la redacţia "Ultimei ore", Noica mă însoţea şi pe drum asculta cu viu interes cum povesteam amănunte despre studiile mele* (la Sorbona). *Noi toţi, cei din tânăra generaţie, am crezut în oameni, în cultură, în filozofie şi acest crez comun ne-a unit în acţiunile noastre timp de câţiva ani. A trebuit să intervină după aceea o cruntă realitate care ne-a silit să deschidem ochii şi să ne despărţim. Dar unele prietenii au rămas. Pentru aceasta a fost nevoie de o mare înţelegere, de o adevărată omenie şi de o încredere neclintită în virtuţile prieteniei.*

Într-o scrisoare din 28 octombrie 1943, Constantin Noica îmi spunea: "Mă gândesc adesea la pagina luminoasă a prieteniei noastre. Un tânăr pe care îl preţuiesc mult mă întreba zilele trecute în legătură cu trecutul meu: cum aţi putut face asta? Tu nu m-ai întrebat niciodată".»

Ca şi în cazul prieteniei cu Mircea Eliade, a urmat apoi o lungă tăcere, o "noapte a prieteniei", până în preajma anului 1949.

(Continuare la "Jianu, Ionel" în numărul viitor)

IOSEF EUGEN CAMPUS

Umbre și lumini

"Fac umbră pământului, zidind zădărnicii" – spune Alexandru Lungu în unul din versurile sale, sentințe poetice concise, din recentul său volum "Ziditor de umbre înălțând zădărnicii" (editura Galateea).

Ce titlu dramatic și reprezentativ! Auto-ironic. Dar și zguduitor, în realismul său necruțător.

Face umbră pământului poetul Alexandru Lungu? Da, dar numai ca orice ființă umană. Înalță zădărnicii? Poate, dar numai rămânând om, cu puteri limitate, nu dumnezeiești, și străduindu-se mereu, deși conștient de tragica-i limitare omenească, să se apropie cât mai mult de ideal. "Zădărniciile" lui sunt "realizări omenești" prețioase.

În frumoasa ei prefață, Gabriela Melinescu subliniază cu dreptate dominarea luminii în poezia și desenele lui Alexandru Lungu. Subliniază mai cu seamă ceea ce m-a frapat și pe mine: implicarea inevitabilă a celor două elemente antitetice, lumina și umbra. «A sta în lumină – remarcă ea – înseamnă a produce umbre și a "zidi zădărnicii".»

❖

Citind placheta, dificultatea cea mare în care te afli e aceea de a alege. Ce e deosebit de reușit din aceste "126 de versuri și 36 de desene" (sau, cum spune tot el, autoironic iarăși, în dedicația volumului oferit mie: aceste "versete desuete, desene șovăite").

Mai toate sunt bune, citabile. Monoversuri care, în conciziunea lor lapidară, constituie, fiecare, o poezie impresionantă. Mai toate deschid orizonturi de vis tainic ("umbre" greu descifrabile) și adâncime metafizică (adevăruri poetice, "lumină" orbitoare).

Iată numai câteva exemple:

Pe lună plină umbrele se-adună-n sâmburi de mătrăgună

sau:

Zidindu-mi umbra duhul dobândește lumina jinduită

sau:

În pupilele cernelii cuvintele tresar tăcerile și teama

sau:

Într-o stea sângerie se lasă citit timpul prin care rătăcit-am.

❖

Succinta plachetă constituie totuși o expoziție retrospectivă în miniatură. O sinteză.

Cu elemente care-l urmăresc dintotdeauna, în întreaga sa operă.

Regăsim atmosfera de basm. Nu numai feerică, ci lărgită spre orizonturi cosmice și cu ecouri metafizice:

Ocolita teamă-n umbra codrului de-aramă se destramă

sau:

În mirifica livadă merele de aur stau să cadă.

Regăsim și ecourile, atât de frecvente în opera lui Lungu, din cultura iudaică, din biblie:

Din demult pe un nor călătorind șezum și scrisum.

Ca și în trecut, tot atât de caracteristic, ne întâlnim la tot pasul cu îngeri, care bat din aripi, fremătând poezie mistică, de înaltă tensiune:

Bătrânul înger trece purtând pe umeri poverile luminii.

❖

Nu pot încheia această scurtă prezentare fără a aduce omagiul meu minunatei realizări a dualității indestructibile soție-soț, pe care, în întreaga lor viață și activitate, o reprezintă perechea Micaela și Alexandru Lungu.

Noi toți, oricât de mărunți am fi, năzuim spre realizarea unei astfel de monade. Fermecată și atotbiruitoare.

Privim în sus spre ei, spre soții Lungu. Cu admirație și jind.

Micaelei îi închină poetul volumul său recent:

Păsări de amurg/ coboară pe fruntea/ Micaelei/ cu iubirea de deasupra/ cuvintelor.

B.B.C.

Bădărani. Banditi. Canalii.

NOTAR
MAXIMILIAN AMIAD
EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ȘI APOSTILE
ȘI REZOLVĂ
DIVERSE PROBLEME JURIDICE
TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 și 17-19

GINA SEBASTIAN ALCALAY

Leon Volovici: „De la Iași la Ierusalim și înapoi”

Cartea cu titlul de mai sus face parte, mă grăbesc s-o afirm, din specia marii literaturi.

Autorul ei nu mai necesită, cred, prezentare nici în Israel, nici în România: s-a făcut cunoscut în ambele țări – cea natală și cea adoptivă – ca istoric literar și istoric al ideilor, îndeosebi cele legate de antisemitism și de Holocaustul evreilor, cu toate urmările acestora, dar celebritatea i-a adus-o, după părerea mea, calitatea de cofondator, organizator și animator al Cercului Cultural de la Ierusalim, loc de întâlnire cu personalități culturale prestigioase din cele două țări și care, prin spiritul ce i-a fost infuzat, a devenit cel mai elevat for de dezbateri ale intelectualității româno-israeliene.

Se mai știe, concret, despre Leon Volovici că este conferențiar și cercetător la Universitatea Ebraică din Ierusalim, în cadrul Institutului de iudaism contemporan și Centrului internațional de studiere a antisemitismului, că a publicat o seamă de studii foarte apreciate, precum cele despre "Apariția scriitorului în cultura română" sau despre ideologia naționalistă, așa cum s-a răsfrânt ea în mentalitatea și opera unor scriitori români din interbelic, ca să nu mai vorbim de editarea și prefațarea a ceea ce avea să devină faimosul "Jurnal" al lui Mihail Sebastian (pe care Volovici l-a cunoscut inițial în arhiva de la Yad Vashem); că este profesor la centrele de studii iudaice ale universităților din București, Cluj și Iași, colaborator asiduu, ludic și polemic, al unor publicații din România, și încă, și încă...

Și totuși, dincolo de aspectele, să le zicem, publice, ale personalității sale, Leon Volovici mi se pare – după lectura ultimei sale cărți – a fi ceva în plus. Este, aș spune, o privire pornită din adâncurile interiorității și captând în focarul ei nu numai contururile diverselor lumi prin care a navigat, fără a uita nimic esențial, ci și pe fiecare individ care și-a lăsat o amprentă asupra psihicului său când li s-au încrucișat cărările; dar nu o privire rece, de indiferentă curiozitate, ci plină de iubire, compasiune, milă sau admirație, și întotdeauna de încercare de înțelegere, chiar când se găsea confruntat cu oameni foarte diferiți de el sau, eventual, aflați la polul opus: de la studenta care, îmbuibată în mediul familial cu prejudecățile curente în România acelor ani, îl săgeta, fără să-l cunoască personal, cu ura ei numai pentru că știa că e "jidan", sau părinții celui mai bun prieten al lui, mânați într–un prim timp de aceeași neîncredere și surdă ostilitate, până la tânărul legionar cam nebun, dintr-o rezervă de spital moldovenesc, care, putred de bolnav, rău, agresiv și respins de toată lumea, se atașase obsesiv de el, sufocându-l și jignindu-l neîntrerupt cu istorisirea isprăvilor sale ticăloase împotriva jidanilor, fără ca interlocutorul, presupus de către nebun a fi român sadea, să se decidă să-l pună la punct și, aducându-l la realitate, să-i provoace o sigură prăbușire totală; în alt registru, de la universitarul care plângea că nu izbutise să obțină o sticlă de lapte pentru copil după ore lungi de stat la coadă (Volovici i-a cedat una din cele două ale sale) la agonia marelui scriitor și prieten care a fost pentru mulți dintre noi Iordan Chimet.

Cartea, a ținut să sublinieze Volovici, este departe de a fi o autobiografie, ea consemnând doar evenimentele, activitățile, legăturile afective și întâlnirile autorului socotite de acesta ca fiind de interes general. Amplul interviu cu universitarul român Sandu Frunză, care formează prima parte a volumului, ne oferă multe detalii.

Aflăm astfel că inițial, în România, după terminarea Facultății de Filologie și angajarea sa ca cercetător la unul din institutele Academiei române, preocupările și interesele sale erau mai degrabă de ordinul istoriei literare: citea, scria, a fost coautor la "Dicționarul literaturii române de la origini până în 1900" și făcea parte, cum spune el, "din categoria oamenilor decenți". Dăduse, desigur, piept cu antisemitismul din România (îl descrie, foarte plastic, ca "un fel de prundiș ... depus pe fundul apei, din atâtea aluviuni anterioare"), dar abia mai târziu, în Israel, după ce va începe să lucreze la Yad Vashem, căpătând acces la uriașele sale surse de informare, fenomenul ca atare va ajunge să-l intereseze în mod predominant; pentru ca, într-o fază ulterioară, odată cu intrarea sa în Universitatea Ebraică, să se concentreze în special asupra formelor antisemitismului din România și Estul european, asupra istoriei dureroase a evreilor români și a relațiilor dintre evrei și români în perioada modernă, mai ales în plan cultural și intelectual.

Întâlnirea sa cu "Jurnalul" lui Mihail Sebastian și cu problematica atât de complexă a scriitorului român de origine evreiască a reprezentat pentru cercetător o cumpănă a apelor în această privință, îndemnându-l să foreze mai departe.

Constatările – extrem de penetrante – pe care le oferă despre felul cum sunt percepuți evreii în România până astăzi acoperă o multitudine de aspecte, de la "amnezia" și absența scriitorilor și filozofilor români în meditația asupra Holocaustului prin ocolirea ideii de responsabilitate și refugierea în tiparele mitologiei naționale, până la fel de fel de stereotipii, inclusiv șocanta și ades întâlnita tendință despărțitoare etnocentristă (noi românii – voi evreii) a unor oameni de bună credință din România, sub paravanul sintagmei: "Știi că eu nu sunt antisemit, dar..."

Există în cadrul dialogului cu Sandu Frunză, ca și în partea a doua a volumului, intitulată "Scrisori din Ierusalim", numeroase idei subtile și interesante asupra unor probleme, personaje sau fapte istorice controversate; de pildă despre Antonescu *(«Nu ne-a "salvat", ne-a cruțat... Dacă era un "umanist" și un "salvator" n-ar fi pierit, împușcați, înfometați sau lăsați pradă epidemiilor, patru sute de mii de evrei în Basarabia, Bucovina sau în Ucraina»);* sau despre comunism și efectele sale, chiar cele benefice, precum facilitarea accesului tinerilor la studii superioare *(«Acest dinamism însă – și aici e problema – a implicat o îndoctrinare care a pervertit în bună măsură educația, promovând "valori" care duceau nu la formarea, ci la deformarea tinerilor»).*

Dar, dincolo de ideile și informațiile pe care le cuprinde, din punctul meu de vedere volumul e atât de special în primul rând prin sinceritate, autenticitate, căldură sufletească și calități literare absolut ieșite din comun. Leon Volovici se dovedește, cum am mai spus la începutul acestor note, un prozator deosebit de talentat. Portretele părinților ("Mâinile", "Cum se face o potcoavă"), al soției, Hania, și în ultimă instanță al însuși naratorului (așa cum reiese din raporturile sale cu ceilalți sau din descrierea nedulcorata a adaptării la noua sa existență ierusalmiteană); a polonezilor pe care i-a cunoscut (și comparat cu românii) în cursul vizitelor sale la Varșovia și Cracovia *(«Un foarte pronunțat simț al demnității și un fel de simplitate esențială și matură în comportare»);* ale unor scriitori ca Mircea Săucan, Norman Manea sau Virgil Duda, cărora le dedică exerciții de admirație, sunt cuceritoare. Nu mai puțin paginile emoționante consacrate Ierusalimului, inclusiv capitala religios-creștină evocată de Gala Galaction, precum și propriile impresii ale viitorului ole hadaș: *«Apunea soarele – apusul de soare, cred că ai băgat de seamă, e foarte diferit la Ierusalim de amurgul lent european – și eu m-am așezat pe o piatră și am simțit că piatra era caldă. Din cauza soarelui oriental, pământul e cald. Și, mă gândeam eu atunci, aici mi-ar place să mor.»*

Totul e captivant în această carte, dar dacă cineva m-ar provoca să aleg fragmentul care m-a entuziasmat cel mai mult, aș alege cu siguranță "Motanul", ultima bucată, o adevarată bijuterie literară despre boală și moarte.

Într-o declarație făcută presei, d. Ran Erez, conducătorul grevei profesorilor din școlile medii, a spus:

"Multă lume n-a înțeles nici până acum pentru ce luptăm noi".

Fals. Lumea a înțeles că numitul Erez, un personaj până mai deunăzi totalmente necunoscut, a vrut să-și facă (după modelul lui Amir Peretz, de la Histadrutul din anii trecuți) un nume, datorită grevei, să candideze pe această bază la alegerile viitoare și să ocupe și el un post de ministru.

Nou!

A apărut

Pe firul de ață

de Getta Berghoff

Getta Berghoff

Pe firul de ață

Minimum ■ 2006

Povestiri din viața noastră, de acolo până aici; cu rădăcinile smulse purtate în spinare, în tumbe de aclimatizare.

«Condeiul o poartă pe nesimțite, cu emoție și iubire, către valurile furtunoase ale istoriei Israelului, pe care o retrăiește cu ochii minții.

O scriitoare cu adevărat israeliană.»

Gina Sebastian Alcalay

Prețul: 70 shekeli

Comenzi la:

GETTA BERGHOFF
POB 2635
HOLON 58126

PRIMIM LA REDACŢIE

● CĂRŢI ● REVISTE ● ŞI ● SCÂNTEIERI ● DE● GENIU ●

Iulian Băicuş

Mitul Sebastian, proiecţii pe ecranul culturii europene

Editura Hasefer, Bucureşti, 2007

Autorul acestui studiu ne propune o cercetare temerară a operei lui Mihail Sebastian din perspectiva unor scrieri din literatura europeană aparţinând aceleaşi perioade sau din trecutul nu prea îndepărtat. Ele l-ar fi putut influenţa pe scriitorul român, unele tematic, altele din punctul de vedre al structurii literare. Printre cei care sunt amintiţi de cercetător în modul cel mai frecvent îi aflăm pe Stendhal, Anatole France, André Gide, Marcel Proust, Jean Giraudoux, presupunând că au fost în mod deosebit studiaţi de Sebastian în ansamblul preocupărilor sale speciale pentru literatura franceză. De altfel, o întreagă generaţie de scriitori – autorul îi citează, printre alţii, pe Mircea Eliade, Anton Holban, ca şi pe Hortensia Papadat Bengescu şi Henriette Yvonne Stahl – au receptat, în decursul carierelor lor, şi spiritul cărţilor prozatorilor francezi, la Sebastian existând şi evidente apropieri de Huxley, Thomas Mann, James Joyce şi Virginia Woolf.

Studiul lui Iulian Băicuş înaintează până departe în substanţa operelor unor scriitori şi a unor personaje a căror rezonanţă într-un alt timp şi într-o altă manieră pot fi regăsite şi la Mihail Sebastian. Ele sunt evidente atât în proză şi teatru, cât şi în publicistica sa literară. A căuta la mari scriitori străini rădăcini îndepărtate ale operei lui Sebastian utilizând mai multe metode, inclusiv critica sociologică şi studiul comparativ, este o misiune de care autorul se achită – în opinia noastră – cu brio ducând până la capăt demonstraţia faptului că Mi-

- Mihail Sebastian la putere
- Versuri, versuri, versuri
- Un paradox numit editura "Hasefer", sau cultură evreiască fără evrei
- De unde până unde Ussais?

INSTITUTUL
CULTURAL
ROMÂN

Str. Shaul Hamelech, nr. 21, 64367 Tel Aviv
Tel.: 00972-3-6961746; fax: 00972-3-6961766
E-mail: tlv_icr@netvision.net.il

Institutul Cultural Român din Tel Aviv organizează în perioada 26 ianuarie – 1 martie 2008 expoziţia intitulată Icoane româneşti cu tematică vechi-testamentară, curator Georgeta Roşu. Vernisajul expoziţiei va avea loc sâmbătă, 26 ianuarie 2008, la orele 18:00, la Casa Artiştilor din Ierusalim (Str. Shmuel Hanagid nr. 12, Ierusalim).

Expoziţia este rodul unei cercetări efectuate de Prof. Dr. Shalom Sabar (Catedra de Folclor Comparat din cadrul Universităţii Ebraice din Ierusalim), la Muzeul Ţăranului Român din Bucureşti, cuprinzând 52 de icoane pe sticlă realizate de meşteri populari.

Evenimentul este organizat de Institutul Cultural Român din Tel Aviv în parteneriat cu Muzeul Ţăranului Român din Bucureşti, Casa Artiştilor din Ierusalim şi Catedra de Folclor Comparat din cadrul Universităţii Ebraice din Ierusalim.

hail Sebastian se afla într-un dialog neîntrerupt cu marile spirite ale veacului.

Studia et acta historiae iudeorum Romaniae

Editura Hasefer, Bucureşti, 2007

Al zecelea volum al acestei serii de studii consacrate istoriei evreilor din România, care apare sub egida filialei Iaşi a Academiei Române şi a Federaţiei comunităţilor evreieşti din România, coordonate de dr. Silviu Sanie şi dr. Dumitru Vitcu, cuprinde câteva articole de un deosebit interes, unele şi în traducere engleză, referitoare la o seamă de evenimente din istoria acestor comunităţi. Reţinem două studii care răspund şi unor aniversări la nivel european, respectiv centenarul lui Mihail Sebastian şi împlinirea a 110 ani de la naşterea lui Eugen Relgis.

Primul studiu, datorat lui Cătălin Botoşineanu, („Mihail Sebastian şi problema identităţii evreieşti în România anilor '30”) pune accentul pe afirmarea identităţii etnice a scriitorului, problemă care l-a preocupat pe acesta în mod intim dar care avea să izbucnească atunci când s-a lovit de presiunile exterioare. Sebastian a fost, în cadrul comunităţii evreieşti şi în societatea românească, un exemplu singular. A refuzat să-şi proclame asimilarea pentru că putea deveni ceea ce era deja: „un român de la Dunăre”.

Autorul trece în revistă modul în care Sebastian şi-a asumat statutul de minoritar, dar a întâlnit o generaţie de români „care simpatiza cu mişcările radicale... şi s-a apropiat de mişcarea legionară”. Din acel moment el se considera ca având „domiciliu forţat”. Remarcăm totuşi că studiul, deşi alcătuit cu profesionalism, lasă în urmă o seamă de aspecte care să explice concluzia autorului că în calitate de scriitor „evreul Sebastian trebuia să prezinte doar tragismul comunităţii minoritare”.

Articolului despre Eugen Relgis (autor: Leon Eşanu) nu-i scapă nici una din acţiunile şi scrierile marelui umanist, membru de onoare al Unversităţii ebraice din Ierusalim. Printre cele peste 40 de cărţi pe care le-a scris sunt şi importante studii despre iudaism. Leon Eşanu face un important serviciu cititorului român amintindu-i de această ilustră figură a culturii veacului trecut.

Volumul mai conţine şi alte studii, evocări, confesiuni, recenzii semnate de Mihai Ştefan Ceauşu, Alis Niculică, Dumitru Ivănescu, Cătălin Şelaru, Cristina Spinei, Şlomo Leibovici-Laiş şi un „portret” în detalii al bancherului filantrop Aristide Blank realizat de Florin Faifer.

Alexandru Lungu

O carte şi doi autori în căutarea unui titlu

Desene de Sorin Anca
Editura Autorului , f. l., 2007

E o carte pentru bibliofili concepută cu intenţia de a da expresie unor gânduri prin cuvintele poetului şi liniile desenatorului, uneori la unison al ideilor, alteori în dialog, dar în ambele cazuri producând efectul dorit, autorii cucerindu-şi cititorii prin formula lor de alianţă între vers şi desen. Alexandru Lungu este un poet de o recunoscută valoare; stabilit în Germania, el adaugă de acolo poeziei de limba română adevărate nestemate lirice. Poezia lui tinde să fie perfect rotunjită, păstrând în conţinut tensiunea unei nelinişti privind efemeritatea existenţei. Adesea, lasă impresia că inventează cuvinte de dragul unor imagini, fapt care sporeşte farmecul unor poeme: *„Furtuna tăcernică/ spintecă sâmburii/ nevăzuţi ai rodiei/ ce ochi magic/ ar şti să citească/ duhul semnelor/ rămase în urmă-i?/ Misterul burează/ taina de dincolo de zare/ prin cerul coborâtor/ se-aude un freamăt neştiut/ o destăinuire adâncă de farfurii zburătoare”* (Foşnet neştiut).

Este evident că viziunea poetului nu este una abstractă, ci, în general, se întemeiază pe conturirile concrete ale lumii, elementele naturii – norii, piatra arsă, umbrele serii, codrul, lumina crudă – alcătuind decorul în care are loc spectacolul pe care l-am putea interpreta ca o chemare nostalgică adresată formelor pure din univers.

Desenele semnate de Sorin Anca au ca element constitutiv o formă comună sugerând la un capăt cele două braţe ale unui cleşte de scos cuie cărora li se dau funcţii sugerate de profunzimea versurilor alăturate. E un „paralelism” sau o „provocare” reciprocă, poate fi şi un „pariu” pe care îl câştigă, până la urmă, iubitorul de poezie.

Shaul Carmel – Adi Cristi

Descoperă-mi ceea ce eu am pierdut

Editura Cronica, Iaşi, 2007

Şi în acest volum urmărim un dialog, de astă dată între doi poeţi pe care îi despart 17 ani de viaţă şi un spaţiu geografic, ceea ce nu poate însemna mare lucru, ei vieţuind în aceaşi limbă şi hrănindu-se de la aceleaşi izvoare ale culturii. Dialogul se bazează pe teme „date”. Temperamente diferite, autorii au avut de înfruntat rigorile unor teme care, paradoxal, lasă, în unele cazuri, câmp liber imaginaţiei iar în altele impun o limită oarecum riguroasă.

Cei doi poeţi se definesc chiar de la primele pagini, Sh. Carmel prin spiritul polemic în raport cu divinitatea şi prin religiozitatea cu care elogiază iubirea, Adi Cristi prin respiraţia largă cu care absoarbe cuvintele construind imagini insolite, uneori şocante. Nu e vorba, însă, nici de o „controversă” deşi un atare amănunt ar fi sporit vigoarea dialogului. De reţinut că promisiunea de „a dezbrăca poemul de cuvinte” se traduce printr-un efort comun de esenţializare. Adi Cristi, mai legat de spiritul pragmatic al vremii, preia cu dexteritate şi uneltele ironiei şi ale nuanţărilor subtile. Sh. Carmel este, în principal, consecvent cu sine, păstrând parţial şi statutul de poet biblic prin filtrul căruia se derulează şi temele laice.

Iată un exemplu din „*Drumul meu începe cu tine prin moarte*”: „*A trebuit mai întâi să mor/ Ca să găsesc drumul/ Care începe cu tine:/ Drum spinos/ Ca viaţa/ Început/ Neted ca moartea*” (Sh. Carmel) şi „*te-am prins de mână cum aş fi prins „peştişorul de aur”/ fără ca să-ţi viciez libertatea/ fără să-ţi risipesc iluziile/ te-am prins/ cum se prinde ultimul tren/ ultima şansă/ ultimul cuvânt/ aruncat pe uşile care se închid*” (Adi Cristi).

Mioara Iarchy Leon
Lirice
Editura Romantica, Bat Yam, 2007

Vocea poetei Mioara Iarchy Leon se aude rar, dar e o voce distinctă, caracterizată printr-un timbru timid, ceea ce nu-i scade din încărcătura lirică. Poemele ei, de obicei scurte, zgârcite în metafore, preiau, adesea, stilul „haiku”: „*Surâsul mării orb/ mângâie plaja tăcerii/ Parfumul migdalului înflorit/ Vocea ta promiţând fericire*” (Cred).

Tema iubirii este extinsă pe mai multe lungimi de undă, de unde apar versuri împlinite, dar şi câteva platitudini ca de pildă: „*Femeia dilemă, pasiune, mister/ Ochii ei sunt flori şi poeme/ Trebuie să ştii s–o înţelegi, s-o cunoşti/ Nimeni nu iubeşte aşa cum iubeşte femeia*” (pag.28).

Mioara Iarchy Leon se prezintă cu această nouă culegere – realizată sub forma un caiet şcolar – ca o poetă matură care şi-a găsit albia firească. „Lirice” e un certificat de garanţie că e pe drumul cel bun.

(Carol Isac)

Abraham Joshua Heschel
Omul nu e singur.
O filozofie a iudaismului.
Editura Hasefer, Colecţia Judaica, Bucureşti, 2007

Editura Hasefer din Bucureşti este azi un paradox al istoriei evreimii din România. Într-un timp în care numărul evreilor din România este mai mic decât oricând, continuă să iasă, dintr-o editură evreiască, zeci şi sute de cărţi fundamentale ale culturii iudaice. Monumentalul “Dicţionar Enciclopedic de Iudaism” (1150 pag.) e doar un exemplu în stare să uluiască. Cât despre colecţia *Judaica*, e o veritabilă bibliotecă de iudaism. Evrei puţini, cărţi noi multe şi serioase. Cine le citeşte? Mai ales studenţii în teologie creştină, intelectualii români interesaţi de acest capitol al istoriei spiritualităţii. Cultură evreiască fără evrei. În istoria neamului lui Israel, tragicul s-a împletit întotdeauna cu paradoxalul.

Heschel se situează printre cei mai mari filozofi ai iudaismului din secolul care a trecut: Martin Buber, Franz Rosenzweig, Andre Neher.

În timpul vieţii, se vorbea despre Heschel folosindu-se termeni exprimând dragostea şi preţuirea de care se bucura printre discipoli. Era “tata Abraham”, era “învăţătorul generaţiei noastre”. Acum, după moartea sa, survenită în 1972, la numai 65 de ani, opera sa nu încetează să iradieze şi să câştige prestigiu şi notorietate.

Celor care se tem de cărţile de filozofie le voi spune că apropiindu-se de această carte vor avea surpriza de a se întâlni cu un om viu, cuceritor, cu un poet pendulând între luciditate şi un nestăvilit élan către cuprinderea şi unirea cu inefabilul, cu de nerostitul, Cel cu care “Omul nu e singur”. Dumnezeu. Pentru cei care se feresc de acest nume, trebuie spus că Heschel ţi-L prezintă cu marea sa artă de stilist al gândirii, ca pe un personaj pe care ajungi să-L îndrăgeşti, să-L doreşti, să-L cauţi. Cartea aceasta nu seamănă deloc cu obişnuitele texte habotnice ale teologilor.

Heschel este în egală măsură filozof, moralist, erudit, savant la zi cu problematica ştiinţei moderne. Şi, mai peste tot, scriitor.

Heschel disociază cu delicateţe şi fineţe de bijutier al ideilor, între dogmă, crez şi credinţă. Aceasta din urmă e văzută de el, surprinzător, ca legată în primul rând de raţiune. Iată ce scrie el în „Omul nu e singur”: *“Verbul a crede nu este un termen teologic, ci unul epistemologic, aplicabil oricărui fel de cunoaştere”.* Apoi adaugă: *“Credinţa este o îndrăzneală spirituală”.* Este: *„Simţul suav de a descoperi divinul în orice şi importanţa sacră a orişicărei fiinţe.”* Haschel e un duşman al spiritului habotnic închistat şi îngust. Subliniază apăsat necesitatea „eliberării de bigotism”.

El demonstrează că iudaismul este departe de a fi ostil raţiunii: *“Tradiţia evreiască a stimat întotdeauna raţiunea ca pe unul din cele mai importante daruri de la Dumnezeu…. Cel dintâi lucru pentru care se roagă evreii de trei ori pe zi nu este nici pâinea de toate zilele, nici sănătatea şi nici măcar iertarea păcatelor, ci cunoaşterea: Dă-ne nouă cunoaştere, înţelegere, pricepere!”*

Gânditorul evreu nu îşi face iluzii în privinţa omului. E lucid şi realist:

“Din pricina puterii sale imen-

se, omul este potenţial cea mai rea dintre fiinţe."

"Dacă omul nu e mai mult decât uman, inevitabil e mai puţin decât atât. Numai o mică, dar crucială treaptă îl desparte atât de animal cât şi de spiritual. Starea lui permanentă este oscilaţia, permanent urcă şi coboară. La mijloc, între cele două, nu stă niciodată nimeni. Omul emancipat încă nu s-a născut".

"Omul nu e singur" este o carte care merită din plin efortul de a o citi şi de a o înţelege. Celui dispus să se aventureze în lectura ei, îi poate aduce delicii intelectuale şi spirituale de zile mari.

(Zoltan Terner)

Adrian Grunfels

În vizită la Ussais

Versuri; coperta: Miriam
Gamburg; Israel, 2007

Dacă măcar ne-am fi lămurit de unde până unde Ussais? Ştim numai că asistăm la debutul literar al lui Adrian Grunfels. Avem în faţă o călătorie în patru direcţii. Cumva autobiografică, introspectivă, facem cunoştinţă cu o carte dacă nu provocatoare, în tot cazul diferită. Improvizaţii riscante, cuvinte inventate: "haikometri, tokomani şi gheişe grafomane", plasate într-un univers bizar modelat de necesitate şi întâmplare care ne duce într-o lume neafectată de mecanizarea şi fasonul poetic actual.

Cititorul întâlneşte mereu noi personaje şi locuri: e confruntat cu bunicii, cu amintiri din serile călduroase ale Bucureştilor (vara lui '42), sau este invitat la o nuntă cu o mireasă din ţara Canaan. Putem dansa tango în Buenos Aires, dar şi admira Avignonul papilor. Ca într–un tablou de Arcimboldo, oniricul este controlat de cotidian, de ritualul zilelor obişnuite în care nu se întâmplă nimic decât nostalgia unor posibile, sperate miracole. Autorul scormoneşte prin fapte derizorii, transformându-le în prilejul unor reverii ca de pildă gândurile unui bărbat ce conduce o femeie spre casă ("Voci"):

«Apoi singuri/ într-un debut de dragoste,/ ne-am scos întâmplările la vedere,/ ne-am scos cămaşa pe cap – a ta bej cu benzi de sunet/ descheiată la mai mulţi nasturi./ aş fi putut circula într-un singur sens vezi bine»

Tributar unei optici pluraliste, poetul se simte bine în compania muzei sale virtuale Tibick Indrikova (studentă din Cluj), ce oferă prilejul unui dialog copios, cu virtuale variaţiuni pe o temă dată şi cu improvizaţii şi neaşteptate întorsături în text ("Harbor Zena"):

«tinereţea mea pentru alpinistul neasigurat/ stăm coapsă peste coapsă/ (eu: m-a durut toată seara/ stăteam în genunchi şi gemeam)/ alpinistul meu zâmbeşte privind în gol/ unde este atârnat şi spune: wow.../ agăţat de un colţ pietros/ priveşte în jos/ şi nu vede decât o tinereţe cu păr alb/ şiroind de apa de mare/ când fântânile erau otrăvite şi o încerca setea»

În final avem suspriza să constatăm însăşi negarea poeziei.

Autorul parcă se scuză că şi-a permis racourciuri poetice departe de tehnicitatea şi mecanicismul actual, aducând cu un copil care îşi demontează jucăriile într-o zadarnică tentativă de a le recombina cu viaţa de adult ("Boli acute fără leac"):

«Pacienta:/ Adâncimea căpruiului e insuportabilă./ O adulmec ca pe o fiară tânără,/ dar nu găsesc, nu găsesc nicăieri/ rădăcina ce ne despică/ şi adâncitura tălpii/ care cerne neaua proaspătă/ din ieslea întâmplărilor./ Rameau:/ Omul este surd până în momentul în care i se taie o ureche.»

Mă opresc aici, invitând cercetarea unui text proaspăt, inedit.

(Bianca Marcovici)

❖

Au sosit la POB 11472 – Tel Aviv:

Bianca Marcovici, *"Impactul ritualului";* versuri; ed. autorului; Israel, 2007.

Robert Solomon Wistrich, *"Anti-zionism and antisemitism: The Case of Bruno Kreisky"* (în engleză); Centrul Internaţional Vidal Sassoon pentru studierea antisemitismului; Ierusalim, 2007.

Hamar Radai, *"On the Road to Damascus: Bashar al-Assad and the Jews"* (în engleză); Centrul Internaţional Vidal Sassoon pentru studierea antisemitismului; Ierusalim, 2007.

"Apostrof", revistă lunară de literatură; Cluj-Napoca, nr. 10/07.

"Steaua", revistă lunară de literatură; Cluj-Napoca, nr. 7-8/07.

Sh. Carmel, *"Ultima tinereţe a septuagenarului";* versuri; cu o prefaţă de Zoltan Terner; coperta: Bogdan Spătaru; ed. Hasefer, Bucureşti, 2007.

Mihail Sebastian, *"Itinerar spiritual francez";* cuvânt înainte de Matei Călinescu; coperta: Done Stan; ed. Hasefer, Bucureşti, 2007.

●

Dr. Andy Z. Lehrer, entomolog din Maalot, a scos o carte despre insectele din Orientul Mijlociu.

Am citit şi noi lucrarea, este impresionantă, autorul descrie în amănunt 82 de specii de diptere.

Avem însă şi o observaţie critică.

Din lunga listă alcătuită de dr-ul Lehrer lipsesc câteva insecte precum tipii din Hamas, Hezbollah ş.s., ca şi indivizii Kapo de la noi.

PAUL CORNEA

Mihail Sebastian și problema identitară în „De două mii de ani”

Jurnalul. Jurnalul. Şi încă o dată Jurnalul.

Da, aşa e. Dar până să ajungă la concluziile sale privind neamul evreiesc, Mihail Sebastian a străbătut un drum lung şi chinuit.

Mărturia nr. 1 despre acest drum o constituie romanul său, mult şi cu patimă discutat în epocă, "De două mii de ani".

Profesorul Paul Cornea, de la Universitatea din Bucureşti, unul dintre cei mai de seamă istorici şi teoreticieni literari ai României de azi, a vorbit la recentul Colocviu internaţional M. Sebastian, de la Ierusalim, despre "problema evreiască" în cartea lui Sebastian din 1935.

Tema identitară se află în miezul operei lui Mihail Sebastian. Pentru extrem de tânărul jurnalist brăilean, intrat în redacţia ziarului "Cuvântul" din anii studenţiei, care se voia om de litere și autor de romane, problema originii sale etnice și a implicaţiilor ei constituia nu doar un dat irevocabil, ci o preocupare cu caracter obsedant. Levinas spune undeva că "a te interoga asupra identităţii evreiești înseamnă deja a o fi pierdut". Dar – adaugă filozoful – "într-un fel ţinem încă de ea, altminteri am evita interogaţia. Între deja și încă, se schiţează limita, asemenea unei coarde întinse deasupra căreia se aventurează și riscă iudaismul evreilor occidentali". Sebastian era un evreu est-european; pentru el, în contextul românesc al anilor 20-30, cu un antisemitism în expansiune, conștiinţa evreităţii nu izvora dintr-o frustraţie și nu putea fi eludată, era o realitate de care te izbeai cotidian, care funcţiona ca un handicap și se contura pe un fundal sumbru, de ameninţări și permanentă anxietate.

De aceea, nu e defel surprinzător că după ce-și formează mâna ca beletrist cu "Orașul cu salcâmi" și "Femei", Sebastian se apucă de un roman autobiografic, "De două mii de ani", a cărui miză nu mai era ludică și pur estetică, ci existenţială și politică, atacând curajos și fără menajamente atât de controversata și exploziva temă a statutului intelectualului evreu într-o societate caracterizată de o ordine democratică fragilă și o mișcare fascistă în plin avânt. El încearcă să răspundă aici unor întrebări decisive: poate un evreu să-și asume idealurile morale și civice ale autohtonilor? Care e rezolvarea plauzibilă a ceea ce se înţelege prin sintagma confuză de "chestiune evreiască"? Asimilarea? Sionismul? Internaţionalismul socialist? Convertirea? Cartea, apărută în 1935, de un dramatism tulburător și o contagioasă melancolie, n-a mai putut fi depășită, nici măcar egalată de altă creaţie a autorului, desigur din cauza morţii sale timpurii, la numai 38 de ani. De-abia "Jurnalul", apărut jumătate de secol după moartea scriitorului (1996), avea să reia vechea problematică, de astă dată fără nici un dram de ficţune, demontându-i iluziile, câte vor mai fi fost, și verificându-i la modul tragic perspectivele.

Relații cu generația "criterionistă"

Înainte de a zăbovi asupra tezelor lui Sebastian, vreau să observ un lucru insuficient remarcat, anume că în modul de construcţie a romanului și în modalitatea sa expozitivă, autorul se află pe o lungime de undă comună cu Mircea Eliade și ceilalţi reprezentanţi ai generaţiei criterioniste. Literatura pe care o practică se definește prin trei trăsături pe care le regăsim, emblematic, la toţi colegii săi: autenticismul – în speţă scrisul la persoana întâi, din unghiul propriei experienţe de viaţă; existenţialismul – focalizarea pe probleme-limită, în dispreţul cititorului amator de stereotipuri comode și superficialităţi amuzante; în fine, jurnalul, ca formă preferată de exprimare, prin atributele lui de directeţe, sinceritate, documentarism, individualizare și, nu în ultimul rând, de implicare în actualitate. Această solidaritate de gen și de ton nu putea eclipsa însă o diferenţă profundă de temă și atitudine; prin condamnarea antisemitismului și a falselor sale justificări, Sebastian deschidea un proces, pentru care, așa cum împrejurările au dovedit-o, lipsea în anii 30, la noi, un tribunal capabil să pronunţe o judecată dreaptă.

După izbucnirea scandalului prefeţei lui Nae Ionescu, cinică și brutală, chiar și oamenii apropiaţi de scriitor l-au abandonat. E adevărat, spre cinstea lui, Mircea Eliade a încercat atunci să-i ia apărarea. A făcut-o însă eluziv, în planul teologic, susţinând că biserica nu vorbește nicăieri de "imposibilitatea mântuirii", nu se referă la "certitudinea damnaţiei evreilor", ceea ce înseamnă că, din punct de vedere soteriologic, nu e nimic fatal în suferinţa lui Israel; graţia divină ar putea interveni oricând. Prin urmare, dacă faimoasa prefaţă "cuprinde pagini amare asupra destinului iudeu" şi "o atitudine intransigentă faţă de evreime", ea n-ar fi totuşi o operă antisemită. Ne dăm azi bine seama că Eliade se afla într-o poziţie incomodă, trebuind să opteze între devotamentul faţă de magistru şi loialitatea faţă de un prieten. De aceea, intervenţia lui nu era "admirabilă", cum spunea Ornea, ci, deşi bine intenţionată, doar abilă; în orice caz, ea evita să se pronunţe asupra fondului chestiunii. De fapt, în războiul provocat de romanul lui Sebastian, autorul a rămas singur, atacat şi dinspre stânga şi dinspre dreapta, injuriat atât de extremiştii din toate taberele, cât şi de proprii conaţionali.

Respingerea asimilismului

Nu-mi propun în aceste rânduri o analiză a romanului. Ceea ce mă interesează e aspectul său ideologic, modul în care se confruntă în ţesătura lui epică diversele opinii asupra "chestiunii evreieşti", îndeosebi problematica legată de ceea ce se numeşte cu un concept difuz, controversabil, generator de confuzii – "asimilare". Reamintesc, spre a fixa ideile, că structura cărţii se bazează pe o dezbatere clară până la didacticism, a diverselor puncte de vedere asupra situaţiei tot mai inconfortabile, de insecuritate, discriminare şi persecuţii, în care se afla populaţia iudee din ţară, ca şi, de altfel, din întreaga Europă, la începutul anilor 30. Pe de o parte, sunt prezentaţi naţionaliştii: profesorii Blidaru şi Vieru, legionarul Ştefan Pârlea, cei ce consideră că evreimea constituie o primejdie pentru statul român, fie prin numărul ei, fie prin subminarea economiei, fie prin "spiritul ei iritant", fie datorită "obligaţiei metafizice a evreului de a fi detestat". Pe de altă parte, ne sunt înfăţişaţi reprezentanţii soluţiilor de abordare a "problemei" prin resemnare, revoluţie ori evaziune, întrupaţi în ebraistul Sulitzer, comunistul S. T. Haim sau sionistul Winkler. De notat că în relatarea argumentelor pe care le enunţă protagoniştii ambelor tabere, Sebastian face un remarcabil efort de obiectivitate: se fereşte să-i ridiculizeze, îi consideră prin prisma propriilor justificări, încearcă să-şi păstreze echilibrul şi moderaţia chiar atunci când are a face cu răbufniri antisemite pătimaşe şi iresponsabile. Dar cine oare dă replica din punctul de vedere al ordinii democratice, cine vorbeşte în apărarea integrării evreilor în societatea românească, a loialităţii lor de cetăţeni, cărora Constituţia din 1923 le asigurase egalitatea în drepturi? Pare că alternativa n-o mai susţine un personaj născocit, ci însuşi naratorul, a cărui identificare cu autorul e străvezie, nestârnind nici umbra vreunei îndoieli.

Întrebarea care se pune e, în această situaţie, cum poate fi caracterizat din punct de vedere ideologic, discursul "integrator" al naratorului-autor? Ştim că atunci când doi critici, Şerban Cioculescu şi Pompiliu Constantinescu, au vorbit de "asimilism", Sebastian a reacţionat cu nervozitate, deşi îi stima pe cei doi colegi şi le era recunoscător fiindcă se numărau printre puţinii ce-i discutaseră cartea cu simpatie. În adevăr, în "Cum am devenit huligan", scriitorul protestează vehement: "Afirmaţia (că ar fi un "asimilist" – **P.C.**) mi se pare gravă şi – în măsura în care pot avea o opinie despre cartea mea – inexactă". Şi, continuă el, "cred, de altfel, cu toată tăria, că un scriitor nu poate fi asimilist. Acest lucru l-ar anula în însăşi fiinţa lui. Scrisul este un act de prezenţă – asimilismul un act de evaziune. Mai grav decât o sinucidere, el e o mutilare". Dacă un grec renunţă la neamul său, el "face cel mult o bună afacere", un evreu "făptuieşte o trădare". Căci – explică scriitorul – e mult mai greu să fii evreu – şi "sentimentul de a fi fugit de unde e greu anulează nu numai rădăcinile orgoliului tău personal, dar şi orice putinţă de a crea".

Şi totuşi evreul emancipat Iosif Hechter, prin pseudonimul ales şi omologat, prin ignorarea limbii ebraice, prin şcolile pe care le frecventase, formaţia de avocat şi om de litere, prin convingerile laice, activitatea profesională şi stilul de viaţă, prin apartenenţa la regiunea Brăilei, unde Dunărea ridicase împotriva "gustului său iudaic pentru catastrofe intime ... exemplul indiferenţei ei regale", se simţea şi se comporta ca român. Dacă mai e nevoie de o mărturie edificatoare în acest sens, iat-o, cuprinsă într-o scrisoare trimisă lui P. Comarnescu la 12 august 1936: "De ce să fiu considerat mai puţin român decât Mişu Polihroniade, de pildă, şi, ceea ce este mai umilitor, să mi se refuze chiar permisiunea de a avea un sentiment patriotic?" În acelaşi text, Sebastian adaugă: "Străbunicul meu din partea mamei, pe la 1802, era bancher în Bucureşti. A ajutat pe şefii revoluţiei de la 1848 cu bani. Părinţii mei amândoi, născuţi în ţară (tata la 1868) au vorbit numai româneşte şi m-au crescut româneşte... Copilăria mea – ca a tuturor celor din generaţia mea – s–a scurs sub semnul grijei şi dragostei de ţară" ("Manuscriptum", 4/1978).

Mai clar decât atât nici că se poate. Dar oare această insistenţă asupra deplinei integrări în societatea românească nu contrazice violenta diatribă împotriva asimilismului? Poţi fi atât de complet şi iremediabil român, rămânând în acelaşi timp evreu, nu numai datorită accidentului biografic (că eşti fiul mamei tale), ci şi pentru că recunoşti în tine existenţa "comunităţii de destin" cu toţi cei ce – după o vorbă a lui Einstein – aparţin aceluiaşi "trib"? Da, cred că lucrul acesta e posibil pentru că oamenii nu sunt croiţi după şablon, pentru că identitatea lor, în pofida ideologiilor care vor să-i sistematizeze, eliminând tranzițiile ori figurile medierii, e departe de a fi unitară și lesne inteligibilă. Nu întâmplător se vorbește azi de "dublă identitate" ori chiar de "identitate multiplă" (o fac la noi, printre alții, comparatistul Corin Braga și istoricul Victor Neuman).

Asimilarea și structura iudeo-gentilică

Să revenim la conceptul de "asimilare", recunoscând că el nu se bucură de o "presă favorabilă". Privită ca fenomen istoric și sub formele ei de masă, asimilarea a constituit însă un fenomen necesar. Ea a însoțit procesul emancipării, declanșat în Franța, spre sfârșitul secolului al XVIII-lea, sub semnul ideilor de egalitate și toleranță ale Luminilor, în condițiile ecloziunii capitaliste, care a eliberat forța de muncă și a generalizat economia de piață. Treptat, treptat, ieșirea din ghetou și accederea la modernitate s-a extins de la Vest spre Est, din Franța spre statele germane, de-aci spre Austro-Ungaria și Rusia țaristă, cele două imperii în care locuia cea mai numeroasă populație evreiască. Asimilarea a luat forme variate și inegale, în funcție de diversitatea situațiilor; a fost uneori parțial întreruptă, alteori suprimată momentan de puternice valuri antisemite; deși inegală ca ritm de desfășurare și anvergură a schimbării, ea a permis pretutindeni instruirea laică modernă, adoptarea moravurilor și stilului de viață occidental, înlăturarea interdicțiilor care frânau participarea evreilor la viața economică, politică și culturală, înmulțirea căsătoriilor mixte. A condus, în același timp, în mod inevitabil, la detașarea progresivă a oamenilor de tradițiile lor, la căderea în desuetudine a limbilor populare vorbite – sefarda și idișul – și, cel mai grav, la o lentă dar iremediabilă îndepărtare de sinagogă și de religie, care, în lungul secolelor, au reprezentat însuși temeiul identității iudaice. Totuși, asimilarea nu trebuie concepută ca "absorbție", ca o renunțare deplină la obiceiurile și particularitățile naționale specifice, cu atât mai puțin la o psihologie croită în răstimp de secole; ea poate fi înțeleasă și trăită ca "deschidere controlată", spre deosebire de asimilism, cu conotația sa de ideologie (inerentă oricărui "ism"), care tinde la uniformitate, la anularea a ceea ce e propriu și diferențiat. Însă așa cum e imposibil să-i expropriezi cuiva umbra, așa și asimilarea rămâne mai degrabă un produs hibrid, care conjugă formele noi cu un fond rezidual, mai mult sau mai puțin consistent; dar desigur, nu e mai puțin adevărat că, în multe cazuri, când e împinsă la extrem și e motivată de oportunități, logica ei poate genera și a generat integrări "fără rest" în masa autohtonilor, chiar și numeroase convertiri (de unde reapariția neașteptată, în plin secol XX, a unor cazuri de maranism). De aceea, nu e defel surprinzător că asimilatul Sebastian a condamnat în termeni lipsiți de echivoc asimilismul (cum au făcut-o pe alte meleaguri Einstein ori Hanna Arendt).

Trăsăturile proprii asimilării, în contextul unei modernizări accelerate și globalizante, au favorizat, în pofida caracterului lor ambiguu și contradictoriu, o relație nouă între gândirea evreimii și diversele culturi care i-au oferit mijloace de expresie. Fenomenul avea să ducă, după Edgar Morin, la constituirea unei "duble identități complexe, mixte sau metise", pe care el o numește "iudeo-gentilă". Acesteia i se datorează o extraordinară desfășurare de inteligență și creativitate în științe, artă și cultură, fără precedent ca amploare, profunzime și relevanță în istoria cunoașterii. Ajunge să ne gândim la numele unor Marx, Freud, Einstein, Bergson, Husserl, Wittgenstein, Popper, Claude Lévi-Strauss, fără a mai cita exemple proeminente de muzicieni, artiști, scriitori, oameni politici etc. dintr-o listă uriașă, pentru a înțelege amploarea uluitoare a fenomenului. Ceea ce e esențial să se mai rețină încă e că structura iudeo-gentilică nu e de obicei coerentă, că ea implică tensiuni și antagonisme, uneori imposibil de depășit, că admite un joc de alternative între componentele sale, atribuind, după caz, uneia sau alteia, rolul principal.

Concretizarea pe cazul românesc a structurii iudeo-gentilice e evocată cu un accent confesiv memorabil în paginile de încheiere din "De două mii de ani": «*Nu voi înceta niciodată să fiu evreu. Asta nu e o funcție din care să poți demisiona. Ești sau nu ești. Nu e vorba nici de orgoliu, nici de jenă. E un fapt. Dacă aș încerca să-l uit, aș fi de prisos. Dacă ar încerca cineva să mi-l conteste, tot de prisos ar fi. Dar nu voi înceta de asemeni niciodată să fiu un om de la Dunăre. Și ăsta tot un fapt e. Că mi-l recunoaște sau nu mi-l recunoaște cine vrea sau cine nu vrea, treaba lui, exclusiva lui treabă... Liber statul să mă decreteze vapor, urs polar sau aparat fotografic, eu nu voi înceta prin acasta să fiu evreu, român și dunărean.*» Și mai departe, declarând că nu-l interesează soluția politică a problemei evreiești, ci numai implicațiile sale, de ordin psihologic și spiritual, naratorul adaugă: «*Mi se pare mai urgent și mai eficace să realizez în viața mea individuală acordul valorilor iudaice și al valorilor românești din care această viață este făcută.*»

Alte exemple de iudeo-gentili

Modalităţi tipologice asemănătoare celei postulate aici de Sebastian, ilustrând aceeaşi dublă identitate iudeo-gentilică, se află pe toate meridianele. Ele sunt prezente printre evreii credincioşi, dar îndeosebi printre cei ce "nu conferă nici un sens religios apartenenţei la iudaism", neputând spune altceva decât propoziţia: eu sunt evreu" (Levinas). E cazul Hannei Arendt, care-i scria cândva lui Jaspers: "E un fapt că mulţi evrei sunt ca mine: total independenţi de iudaism şi totuşi evrei". Un alt exemplu e al lui Léon Blum, care-şi definea astfel poziţia: "Evreu francez, născut în Franţa dintr-un lung şir de strămoşi francezi, nevorbind decât limba ţării mele, nutrit prioritar din cultura sa, refuzând să-mi părăsesc ţara în ceasul în care mă pândeau cele mai mari primejdii, particip însă din tot sufletul la efortul admirabil ... miraculos dar transferat din planul visului în planul realităţii interne ... care asigură de-aci înainte o patrie, demnă, egală şi liberă tuturor evreilor, care n-au avut, ca mine, şansa de a o găsi în ţara lor natală. Am urmărit acest efort de când preşedintele Weizman m-a făcut să-l înţeleg. M-am simţit totdeauna şi mă simt mai mult decât niciodată solidar" (Lacouture). În acelaşi spirit, cu accent pe componenta gentilică, răspunde şi vocea lui Raymond Aron: "Ataşamentul meu pentru limba, literatura franceză, nu se justifică, este, îl trăiesc, se confundă cu propria fiinţă. Solidaritatea mea cu Israelul trebuie s-o consider mai intelectuală ori mai organică? Poate una şi alta, deopotrivă. Oricum, această solidaritate nu se ridică la nivelul Istoriei Sacre, supranaturale, al cărei loc îl rezerv credincioşilor, dar la care nu acced personal" ("Mémoires").

Foarte interesant e cazul lui Einstein, la care prevalează însă componenta iudaică şi o atitudine deschis pro-sionistă. Marele fizician a combătut vehement asimilismul, îndeosebi al evreilor hiper-zeloşi, ţinând să pară mai germani decât germanii înşişi, şi şi-a exprimat revolta faţă de atitudinea "confraţilor săi tribali" *(my tribal companions)* bine situaţi, care se simţeau inconfortabil şi-i tratau dispreţuitor pe evreii mizerabili şi flămânzi, alungaţi din Rusia de revoluţia bolşevică. În 1921, însoţindu-l pe Haim Weizman într-un tur al Statelor Unite, destinat strângerii de fonduri pentru înfiinţarea Universităţii din Ierusalim, are ocazia – după cum o spune într-o scrisoare – să "descopere" poporul evreu: "Am văzut şi înainte un număr de evrei, dar cu poporul evreu nu m-am întâlnit niciodată, nici la Berlin nici altundeva în Germania. Am găsit acest popor evreu în America, venind din Rusia, Polonia şi în general din Estul Europei. Aceşti bărbaţi şi aceste femei păstrează un sentiment naţional sănătos; procesul de atomizare şi dispersie încă nu l-a distrus. Am găsit acest popor extraordinar de dispus la sacrificiu şi o practică creativă". Semnificative sunt şi cuvintele rostite de Einstein la inaugurarea Universităţii Ebraice: "Consider ziua de azi cea mai importantă din viaţa mea. Am regretat până acum ceva în sufletul evreiesc şi anume uitarea propriului popor, uitarea aproape a fiinţei sale. Azi am fost fericit de semnele că poporul evreu învaţă să se recunoască pe sine şi să-i facă pe ceilalţi să-l recunoască drept o forţă în lume". Se vede bine că noţiunea de iudeo-gentil are avantajul că exprimă complexitatea identităţii evreieşti în contextul tumultuos şi ireductibil al lumii actuale, pe care "simpla" noţiune de evreu o ocultează.

Psihologia evreiască în viziunea lui Sebastian

Asemeni "confraţilor săi tribali" Hanna Arendt, Léon Blum, Raymond Aron, Albert Einstein, în confruntarea cu realităţile crude, imprevizibile şi necruţătoare ale Istoriei, Sebastian ia în considerare nu numai asimilarea şi asimilismul, ci şi celelalte "soluţii" ale problemei evreieşti. El refuză categoric comunismul, dar refuză şi sionismul. E totuşi o mare diferenţă. Pe S. T. Haim, reprezentantul internaţionalismului marxist, îl priveşte cu simpatie însă ironic, chiar sarcastic, cum şi merita acest revoluţionar de salon, cu capul în nori şi certitudini infailibile ("Mergem spre revoluţie, cum te văd şi cum mă vezi"). În schimb îl place pe Winkler, deşi se îndoieşte că proiectul sionist de a construi un stat evreiesc pe pământul pârjolit şi arid al Palestinei are sorţi de izbândă. "Aş vrea să învingă, dar mi-e greu să cred în victoria lui. Aş vrea să găsesc între portocalii lui palestinieni pacea pe care fiecare o căutăm unde ne-a fost scris". În altă parte, notează cu acelaşi ton sceptic: "Nu cred că evreul e în stare să trăiască direct, prin fenomen natural, un asemenea act de viaţă colectivă. O spun cu părere de rău – şi de altfel nu o gândesc pentru prima oară. Am sentimentul că mişcarea sionistă e un fapt de deznădejde: o ridicare împotriva destinului. Un tragic efort către simplitate, către pământ, către linişte". Ce ar fi spus oare Sebastian dacă ar fi apucat naşterea Israelului şi ar fi fost martorul izbânzilor economice, culturale, militare ale statului evreu? Speculaţia în jurul a ce "ar fi putut să se întâmple" e desigur gratuită, neargumentabilă convingător. Ceea ce nu ne împiedică totuşi să facem presupuneri; în ce mă priveşte, n-am nici o îndoială că la acest rendez-vous norocos cu Istoria, de atâtea ori atroce şi nemiloasă cu evreii, scriitorul ar fi trăit clipe de intensă satisfacţie, de bucurie radioasă a demnităţii regăsite. După care, în răstimpuri şi în pas cu calamităţile ce nu încetează niciodată să survină, ar fi reînceput să se tortureze cu întrebări şi să-şi facă griji...

De fapt, sfâşierea de conştiinţă, starea de permanentă anxietate caracteristică modului de a fi al lui Sebastian aparţine – cum el îşi dă bine seama – psihologiei evreieşti. E chiar una din trăsăturile sale de bază. Iudaismul – ne explică scriitorul – adoptă în faţa existenţei o atitudine tragică. "Mă întreb dacă pe umerii altui popor această istorie de masacre şi incendii n-ar fi cântărit mai uşor. E în iudaism o tensiune în stare să dea celui din urmă fapt un sens dramatic". Antiteza care zbuciumă conştiinţa iudaică, paradoxul ei fără de soluţie, ar consta în confruntarea aprigă a unei "inteligenţe în formele cele mai reci şi a pasiunii în formele cele mai despletite", a scepticismului cu înflăcărarea vizionară, a lucidităţii cu profetismul. Acestei contradicţii irezolvabile i se alătură o tendinţă spre singurătate, mai exact, dificultatea de a trece de la "eu" la "noi", de a cultiva individualul fără a dăuna solidarităţii ori invers.

Ţin să adaug, spre a întregi sesizarea ideologiei lui Sebastian, o remarcă deosebit de importantă, comunicată prin intermediul naratorului din "De două mii de ani", cu privire la tipul de comportament preconizat în rezolvarea "problemei evreieşti". De vreme ce – cum am văzut – în acord cu propriul statut identitar de iudeo-gentil, el respingea asimilismul, internaţionalismul marxist şi se îndoia de posibilităţile sionismului, ce-i rămânea de făcut? Într-o discuţie angajată cu unul dintre personajele principale ale romanului, naratorul declară că nu e interesat de "soluţia politică a problemei evreieşti", ci doar de aspectele sale psihologice şi spirituale. În esenţă "singurul chip în care se poate lămuri ceva în această foarte veche durere" este defensiv şi individualist, altfel spus, cu cuvintele textului: ceea ce este de făcut e "să încerc a rezolva eu, de unul singur, pentru propria mea viaţă, nodul de adversităţi şi conflicte ce mă leagă de viaţa românească". Aceasta nu înseamnă – ni se explică – nici însingurare, nici fugă, nici lipsă de solidaritate. "Căci nu se poate ca experienţa unui singur om care acceptă şi trăieşte cu sinceritate o dramă să nu lămurească pentru toţi ceilalţi un îndreptar".

Întrebări și perplexități

Mi se pare că, atât în planul teoriei, cât şi în cel al practicii istorice, aceste teze ale lui Sebastian sunt extrem de vulnerabile. Fără a subestima conflictul veşnic deschis între disciplina rece a criticii raţionale şi tumultul nestăpânit al sensibilităţii, e totuşi evident că acest conflict nu poate constitui principala cauză a suferinţelor evreieşti. Iar originea sentimentului de teamă şi insecuritate al evreului din Diaspora nu trebuie căutată pe teren metafizic; e vorba, mai probabil, de interiorizarea primejdiei permanente a agresiunilor şi pogromurilor, de un reflex câştigat datorită rolului de "ţap ispăşitor" pe care evreul l-a jucat în lungul secolelor. De altă parte, frapează în discursul lui Sebastian omisiunea oricărei referinţe la problematica antiiudaismului religios, care impută evreilor nu numai "deicidul", ci şi privilegiul "alianţei", pretenţia de a fi "poporul ales". În fine, credinţa că ar putea exista o rezolvare pe cont propriu a crizei raporturilor dintre evrei şi gentili, dezlegată de soarta colectivităţilor respective, se va dovedi curând o iluzie păgubitoare.

Există şi alte afirmaţii discutabile în cuprinsul romanului, unele de-a dreptul provocatoare. Simpatia pentru Sebastian nu trebuie să ne împiedice de a le semnala. Le citim azi cu uimire şi stânjeneală fiindcă pun în perplexitate, părând ieşite din pana unui acolit al lui Nae Ionescu, calitate pe care nu i-o acordăm în genere lui Sebastian: *«Nu numai că antisemitismul mi se pare explicabil, dar evreii mi se par singurii vinovaţi ... Există o obligaţie metafizică a evreului de a fi detestat ... Cred în implacabilitatea acestui fapt şi am conştiinţa că nici dumneata, nici eu, nimeni nu poate schimba nimic de aici. Dacă am putea fi exterminaţi, ar fi foarte bine. Ar fi în orice caz simplu. Dar nici asta nu se poate...»* Sigur, e aici ironie amară, e şi cinism, e şi o doză de umor macabru care ne îngheaţă pe buze la gândul a ceea ce istoriceşte a urmat. E adevărat că în 1932 nimeni nu-şi putea imagina Auschwitz-ul, totuşi glumiţele despre "exterminare" sunt deplasate: prea adesea în istorie evreii au plătit cu sângele faptul de a fi "altfel" şi nenorocul de a fi mereu disponibili ca victime expiatorii.

Fragmentul din care am citat continuă după cum urmează: *«Individual, fiecare evreu se poate întreba cu panică ce are de făcut. Să fugă, să moară, să se sinucidă sau să se boteze. Chestiune de aranjament personal, în care intră nesfârşite dureri... Colectiv, însă, nu există decât o singură cale: aşteptarea, supunerea la destin. Şi nu cred că asta*

Inspectorii Ministerului Sănătăţii au închis bufetul Knessetului din cauză că alimentele din frigidere erau infectate cu microbul Listeria.

Sperăm că e doar un început. Şi că, în curând, inspectorii vor închide şi Knessetul pentru un motiv asemănător: microbul Isteria care a infectat o mulţime de deputaţi.

înseamnă o dezertare din viață, ci, dimpotrivă, o reintrare în biologie…»

Fără îndoială, "De două mii de ani" e, în întregul ei, o carte curajoasă, remarcabilă prin denunțarea antisemitismului latent ori manifest din societatea românească, apărarea valorilor raționaliste și umaniste, pledoaria în favoarea unui statut iudeo-gentil, al dublei identități, cu atât mai prețios, cu cât mai controversat în epocă. Înainte de a se lupta cu alții, autorii își înfruntă însă propriii demoni. De-aici ingredientele insuficient asimilate ale romanului, care vin din atmosfera tulbure a vremii, ca, de exemplu, retorica pasivității față de destin (din propozițiile de mai sus) ori o frază ca următoarea: *«Există o mare voluptate a persecuției și a te simți nedreptățit este probabil una din cele mai orgolioase bucurii intime»* (care sună ca primul Cioran, din "Pe culmile disperării").

Spre sfârșitul anilor 30 și începutul anilor 40, odată cu izbucnirea celui de-al doilea război mondial și punerea în execuție a nebunescului plan al lui Hitler de "soluție finală", Istoria îl va supune pe Sebastian, desigur nu doar pe el, unei probe de foc fără precedent. "Jurnalul", început în 1935 ca o consemnare a unei vieți banale, cu mici frivolități și frământări de autor dramatic dornic să fie jucat, devine, treptat, un tulburător document de epocă și o extraordinară confesiune a unui om căruia soarta i se joacă în zaruri, găsindu-se mereu în orizontul pieirii. Înțelegem bine că această experiență-limită dă un alt preț cuvintelor și elimină impuritățile gândirii, îndeosebi spulberă iluziile. Ca urmare, "Jurnalul" renunță la teribilismele juvenile, capătă densitate, profunzime și omenesc ca nici una din operele scrise până atunci. Nu întâmplător găsim aici, la data de 29 iulie 1941, următoarea notație: *«Ce ridicolă a fost încercarea mea de a face în "De două mii de ani" o cronică a unor drame care erau încă la începutul lor! Poate tinerețea să fie o scuză valabilă? Mă va lăsa viața să-mi iau cândva, mai târziu, revanșa?»*

Știm acum cu toții că "viața" i-a permis, din fericire, lui Sebastian, să-și ia "revanșa" magnifică la care aspira, pe plan creator. Dar nimic mai mult "peste", nimic mai mult "după"…

Ne-au părăsit în 2007

I. Schechter, ziarist, scriitor; Israel.

Prof. Dr. Liviu Librescu, specialist în aeronautică; SUA.

Carol Marcovici, actor; Israel.

Horia Aramă, scriitor; România.

Petre Rado, critic de film; SUA.

Dr. Shabtai Iacobson, medic, publicist; Israel.

Marcel Marcian, scriitor; România.

Victor Bârlădeanu, ziarist, scriitor; România.

Shlomo Șitnovitzer, fruntaș sionist, fost conducător al mișcării "Betar" din România; Israel.

Jean Grossu, traducător din limbile cehă și slovacă; România.

Prof. Bela Vago, istoric; Israel.

Isidore Isou, poet; Franța.

Amos Manor, fost șef al Shabakului; Israel.

Tudor Eliad, scriitor; Paris.

Moshe Shnitzer, fost președinte al Bursei de Diamante din Israel.

Hero Lupescu, regizor de operă, fost director al Operei Române; București.

Heddy Löffler, artistă fotografă; Israel.

Matilda Ulmu, pictoriță; București.

A apărut

Iulius Iancu

AȘTEPT ZIUA DE MÂINE

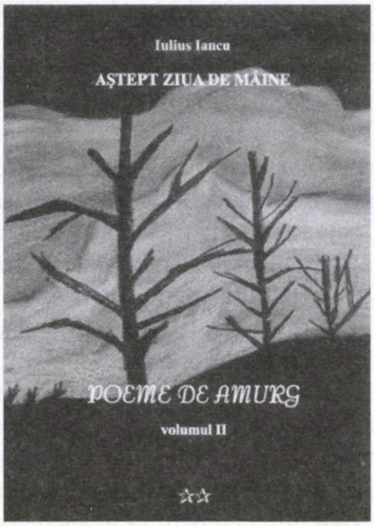

Este o istorie socială în versuri, un jurnal emoționant și reprezentativ în aceste vremuri confuze și superficiale dominate de consumerism.

Mariana Zavati-Gardner
Norfolk – Anglia

Poeziile constituie o întregire a biografiei profesionale, cu aspecte inedite ale vieții afective a omului: emoții și frământări, entuziasm și decepții, vis și realitate.

Autorul

POEME DE AMURG

Volumul II

Volumul se poate procura la AUTOR:

Dr. Iancu Iulius
17 Hardof St., Haifa 34747
Tel. 04/837-2758
Mob. 054/549-2586
Prețul: 50 șekeli

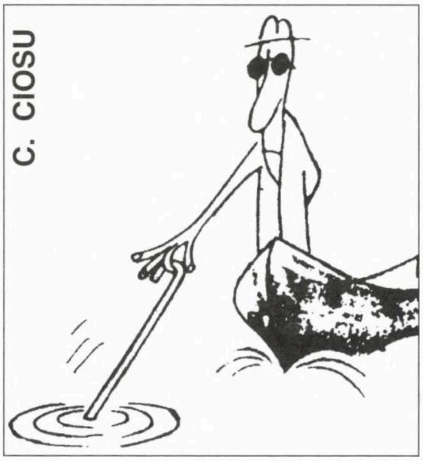

Pescuitorul de perle

Bârna din ochiul nostru

«Acest rishi (înţelept) a trăit în sudul Indiei între 1979-1950...»

("Minimum", nr. 247/07; comunicată de prof. Felix Pascal, din Ashdod, care este convins că Bhagavan Sri Ramana Maharishi – persoana despre care e vorba – a fost într-adevăr un înţelept: văzând în ce direcţie o ia lumea prin 1979, el a preferat să trăiască în vremurile ceva mai liniştite din deceniile 5 şi 6.)

Și la case mai mari

«Începând din anul 1938, sub regimul generalului Antonescu, intră în vigoare primele legi antisemite.»

("Libération", Paris, 8.11.07.)

❖

«Preşedintele Statelor Unite, Theodore Roosevelt, şi generalul Eisenhower au anunţat cât se poate de clar că debarcarea trupelor aliate în Africa de Nord reprezintă primul pas spre eliberarea Franţei.»

("Jerusalem Post", 9.11.07; comunicate de Mila Katz, din Lille, Franţa, care face două precizări: 1. generalul Antonescu nu era conducătorul României în 1938; el a ajuns la putere în 1940; şi 2. în 1942, când s-a produs debarcarea forţelor aliate în Africa de Nord, preşedintele SUA era Franklin Delano Roosevelt, şi nu Theodore Roosevelt, care murise în 1919.)

Oh, dacă Iosif II ar fi trăit în timpul deportărilor din Transnistria!

«Împăratul Iosif II (al Austro-Ungariei) a fost ocrotitor al românilor din Transnistria.»

("Viaţa noastră", 24.09.07; comunicată de ing. Radu I. Gaton, din Tel Aviv, care, tot gândindu-se şi gândindu-se, este de părere că ziarul o fi vrut să spună "Transilvania".)

Unde au greșit?

«Nu de mult, am încercat să adresez cititorilor rugămintea de a răspunde "Unde am greşit în eliberarea lui J. Pollard?".»

("Viaţa noastră", 12.11.07; comunicată de Petre Cioclu, din Kiriat Yam, care, ştiind – ca noi toţi – că Jonathan Pollard ***nu*** *a fost eliberat, zăcând în continuare în închisoare, şi-a dat seama unde a greşit autorul articolului respectiv.)*

Politica ziarului îl calcă pe nervi

«Membru în conducerea comitetului primăriei din Kiriat Gat cu o vechime de opt ani şi-a dat demisia motivând că politica dusă de primărie îl calcă pe nervi. Dar după două zile s-a răzgândit şi şi-a retras demisia declarând că nu vrea să dea satisfacţie nimănui.»

("Viaţa noastră", nr. 16.774; comunicată de Michael Hardt, din Offenbach, Germania, care mărturiseşte că ideea aceasta a ziarului, de a nu publica numele membrului cu pricina, îl calcă pe nervi.)

Se discută mult dar nu despre N. Reinhardt

«Se discută mult în ţara noastră despre meritele celui ce-a fost omul de cultură N. Reinhardt. Mă rog. Se ştie că evreul Reinhardt s-a creştinat, după care s-a călugărit.»

("Viaţa noastră", nr. 16.786/07; comunicată de Tony Lazarovici, Rishon Lezion, care este de părere că într-adevăr se discută mult, dar nu despre numitul N. Reinhardt, ci despre scriitorul N. Steinhardt.)

Executantul, călăul gramaticii

«Nu executantul, călăul, mascat sau nu, (...) rămâne o incertitudine cu voluntariatul securei şi a buturugii pe care desprinde capul de trup.»

("Viaţa noastră", 18.11.07; comunicată de Nadia Horodniceanu, din Ierusalim, pentru care rămâne o incertitudine dacă fraza de mai sus are vreun înţeles cât de cât omenesc.)

Poșta

Tiberiu Csendes, Haifa; **Wilhelm Feuerstein,** Toronto, Canada; **Sonia Mărgineanu,** Ploieşti, România; Irina Feller, Cfar Saba; **Banu Dollinger,** Ramat Hasharon (nu orice greşeală de tipar e o perlă).

S. YIZHAR

Cam aşa a fost ieri

Ne plângem (şi pe drept cuvânt) de o mie şi unul de lucruri: de Kassamurile de la Sderot, de preţuri, de cei de la Kupat Holim, de greva profesorilor, de vecinii care ne împiedică să dormim, de avocaţii veroşi care vor să ne jefuiască, de frig, de căldură.

Dar haide să facem o pauză şi să ne gândim niţel cum trăiau pe-aceste locuri cei ce-au venit înaintea noastră.

S. Yizhar, pe numele său adevărat Yizhar Smilansky, s-a născut în 1916 la Rehovot şi s-a pierdut nu de mult la Meişar, lângă Ghedera. El a fost unul dintre cei mai mari scriitori de limbă ebraică, distins cu Premiul Israel şi numeroase alte premii, printre care Brenner şi Bialik.

Romancier şi nuvelist, S. Yizhar a fost institutor, membru al Knessetului pentru şase legislaturi, profesor universitar. Epopeea sa "Zilele Tziklagului" este considerată a fi romanul fondator al literaturii israeliene.

"Mikdamot" (Premize), cartea din care publicăm primele capitole în traducerea dr. Iulian Haimovici, descrie Palestina anilor 1918-1920, fiind un roman autobiografic. Este cartea de apogeu, ultima, a acestui condei talentat. A văzut lumina tiparului în 1991.

Tată şi copil şi praf şi căldură şi împrejurimi. Un mic corp fragil într-o cămaşă şi un pantalon prea largi, operă a mamei care le-a cusut cântând, cântând şi ridicându-se să le vadă, dar nu este nimeni cui să i le arăţi, încât erau încă prea mari şi va trebui aşteptat ca acest copil să crească pentru a umple vidul actual şi aşteptând aceasta el va îndrepta cu braţele sale subţiri şi cu beţigaşele gambelor sale subţiri lucrurile pe pământ, absorbind până în adâncul său cenuşiul fragil, pentru ca el să se ivească poate într-o zi şi pentru ca să îl povestească poate cu precizie şi de asemenea să le facă văzute cui va avea răbdarea, toate aceste lucruri care sunt şi nu sunt concrete, deşi sunt în această lume văzută de aproape. Nici nu ştia şi nu putea să ştie unde era aşezat în adevăr şi că era sens în probabilitatea că nimeni încă n-a perceput şi mai întâi cum ar fi putut el să ştie că nu era pur şi simplu aşezat acolo, ci într-un adevărat teatru, în acest mic teatru unde se montează în prezent una dintre cele mai mari reprezentaţii ale lumii, această viziune a renaşterii noului evreu într-o ţară nouă, reprezentaţie a cărei temă este evreul muncind pământul ca om liber, responsabil şi independent, nici exploatator şi nici exploatat şi în care programul Tânărului Muncitor se concretizează şi se îndeplineşte, puţin dar bine; acest fapt este atât de excitant, stimulant şi emoţionant, încât oamenii de departe aud, se ridică şi abandonează patrie, părinţi, casă, studii, construirea soartei lor şi cu un sac uşor, îngreunat de doar două cărţi, Biblia pe de o parte şi Tolstoi pe de alta, strânse între veşminte care nu sunt potrivite nici climei, nici muncii, părăsesc totul, îşi iau adio şi se rup de apropiaţii lor în plâns, împingându-i aproape cu forţa, ei pleacă şi devorează spaţiile în căruţă, în tren, în vapor, până când ancorează cântând pe ţărmul de la Jaffa, care îi primeşte cu un puseu de căldură, mizerie şi şomaj, apoi ei scapă repede la Petah Tikva şi Rişon le Zion şi se duc înfometaţi dar cântând în Galileea, când deodată zboară zvonul că se va crea o exploataţie agricolă muncitorească în ţară, la Tiberiada sau la Ben Şemen şi de asemenea aici. Organizaţia sionistă va plăti materialele şi ei înşişi se vor îngriji de nevoile lor prin munca lor. Va fi o cooperativă. Iată cortina care se ridică şi spectacolul emoţionant începe.

Muncitor al pământului, ţăran natural nedepinzând de nimeni, care n-are altă perspectivă decât de a se debarasa de toate descurajările cunoscute, iată că el se îmbracă, îsi ia destinul în mâini şi demonstrează că nu există în această ţară pământ prost, nici climat insalubru, nici condiţii dificile; se scoală devreme de dimineaţă şi face în aşa fel ca ţara să aibă roşcovi, ca ţara să aibă arbori fructiferi, ca ţara să aibă câmpuri cultivate, ca ţara să aibă vaci productive şi păsări şi o grădină de zarzavaturi cu care să te poţi mândri, pini, eucalipţi care nu dau fructe dar înfrumuseţează locurile şi de asemenea o societate justă, deşi în aşteptare nu s-a ridicat decât o singură casă de piatră pentru familişti şi câteva cabane în jur, ca şi corturi, pentru celibatari şi între timp nu sunt decât treizeci şi doi de tovarăşi, treizeci de bărbaţi şi două femei, dar deja discuţiile sunt înflăcărate până după miezul nopţii, în ciuda zilei grele de lucru care îi aşteaptă dimineaţa devreme: unde să are, cu ce plug, unde trebuie să meargă fiecare catâr şi cine va merge în spatele lui, ce să se facă pe acea parcelă de susan care n-a reuşit, ce spune agronomul A. Ţioni din Ben Şemen, ce s-a scris despre acest subiect în cartea nemţească pe care tata a adus-o pentru a cunoaşte istoria exploatărilor agricole (în afară de cartea lui Einhoren, Işer Joseph ben Moshe Einhoren, Manual al muncii pământului, publicată la Londra, în 1910, cu traducere germană şi franceză a numelui plantelor) şi ce se mai poate de asemenea învăţa în plus din experienţa ţăranului arab – deşi nu despre acesta trebuie să ceri lecţii, el este sclavul pământului şi noi bineînţeles, noi suntem prietenii pământului, prieteni pe viaţă, prieteni pentru viitor.

Sfârşitul benzii de teren. Catârul se învârte şi se întoarce, tata îl încurajează chiar spunând, întoarce-te te rog, întoarce-te, întoarce-te odată. Tata n-a dojenit niciodată catârul, nici când este îndărătnic. În mod evident el n-a ridicat niciodată asupra lui biciul, nici n-a îndoit hăţurile pentru ca să-l lovească anume pe spate sau pe genunchi ca să-i dea o lecţie, el doar îi vorbeşte din timp în timp: Haide, îi spune tata, mişcă-te, şi de asemenea la sfârşitul răbdării, haide, mişcă-te, îi spune, haide, mişcă-te odată, şi aşa mai departe. Acest prostovan de catâr cu călcătura sa de picioare grele, păroase, fără cea mai mică graţie de dansator cabalin, cu ciocănirea enormelor sale copite, nu face decât să calce pe loc şi să se învârtă şi să se întoarcă. Hamurile plugului scârţâie de asemenea, el s-ar încurca în ele dacă tata, care îl îndeamnă să se poarte bine, nu ar reţine cu efort plugul greu, tot aruncând o privire rapidă la copil, pentru a şti dacă totul merge cum trebuie, jos la umbra acestui roşcov şi el revine la începutul noii brazde şi vâră cuţitul plugului în stratul dur de pământ recalcitrant, un nou rând va fi arat, cel mult două. Iarna, după ploi, se va ara aici a doua oară, se vor semăna linte sau bob, dar de asemenea pentru a îmbogăţi pământul în azot, cum scrie în cartea nemţească şi totul va arăta complet altfel. Deodată această parcelă va fi bogată în verdeaţă, verdeaţă ca o reînnoire totală, chiar şi copilul va simţi că o renaştere s-a produs în lume. Ce ştie el astăzi, ce poate el să ştie? Iată două sute de hectare de renaştere sionistă, pământul evreilor, mică insulă de verdeaţă opulentă, ştiinţifică şi nouă, înconjurată de o mare ignoranţă, de primitivism şi subdezvoltare, cu câmpuri în alternanţă monotonă, grâu peste grâu, orz peste orz. Şi gunoierea ogoarelor? Şi fertilizarea? Şi îmbogăţirea cu azot? Şi anul de pauză? Şi nutriţia? Şi dintr-o dată va fi o nouă verdeaţă în ochi. Poate şi în ochii duşmani cărora nu le va plăcea această reînnoire şi nici înnoitorii? Peste tot în jur un cerc de ostilitate. Îşi păstrează distanţa faţă de străini, reţinuţi sau nereţinuţi, Abu Şuşa, Mansura, Aquir, Vadi Sarar, la vest şi la sud şi Beit Djiz, Dir Muhizin la est, Nana jos, fără a uita beduinii din Satryia. Castina este la trei ore de mers spre sud, colonia agricolă cea mai apropiată este la două-trei ore la vest, şi să nu uităm Eqronul cel somnolent, la o oră de mers aproximativ la nord-vest şi de asemenea exploatarea agricolă soră de la Ben Şemen, la trei ore spre nord.

A fi copilul unui pionier colonist, ce înseamnă? A fi copilaşul celui ce a decis să realizeze el personal ideea, sau, cum este să ai un tată totdeauna preocupat, totdeauna obosit şi totdeauna angrenat până la gât ca să-şi termine sarcinile lui şi s-o asigure tot timpul pe mama că se trudeşte aşa numai în prima perioadă, apoi totul va fi mai uşor. Mama nu se lasă convinsă şi afirmă că acela care n-a încercat să crească doi copii de şapte şi de doi ani în acest loc pierdut nu ştie deloc ce trebuie făcut ca să nu fugi, să fierbi un rasol pe focul de ciulini în curte şi să coci pâine în cuptorul de argilă, să iei apă din puţurile cu lipitori, să ai camera totdeauna lustruită în ciuda a toate, să ai micile feţe de masă totdeauna călcate în fiecare colţ, o cameră exemplară şi când Weizman a venit într-o zi în vizită, unde l-au condus, dacă nu în această perlă a deşertului? Pe când toată lumea doarme deja, mama începe munca ei nocturnă, muncă sfântă la lumina lămpii de petrol cu abajur albastru, operă a mâinilor ei, ca tot restul, bineînţeles.

El se aşează şi scrie, moaie pana sa fină şi în litere fine, cu o scriere filiformă, în plină noapte, scrie despre posibilităţile de expansiune economică în domeniul muncii casnice, cum există în multe state orientale, de exemplu în confecţionarea de covoare, ca în Persia, în Turcia şi a căror comercializare şi reputaţie se întinde în întreaga lume. Cărţi şi ziare care vin cu vaporul şi îi ajung după ce au trecut din mână în mână, în rusă, germană şi chiar franceză sau engleză, pe care el nu le vorbeşte, dar le înţelege fără a le fi studiat vreodată, pur şi simplu pentru că a plecat spre ţară în primăvara lui 1891, când nu avea decât şaisprezece ani şi jumătate şi a avut doar timpul să studieze la *heider* şi să ia câteva lecţii particulare, citind avid tot ce-i cădea în mână; singura neplăcere este că el îşi amintea exact tot ce citise şi categorisea în capul său informaţii despre tot ce i se arăta, inclusiv capitole privind chimia, biologia, istoria şi mai ales economia şi edificarea unei politici de dezvoltare şi ajungea să fie întrebat asupra destinului colonialismului englez, francez sau german în Africa, în Asia şi chiar în America, sau ce este de învăţat din acestă intruziune a europenilor în continentele rămase în urmă, sau ceea ce trebuie să învăţăm când noi renovăm şi dăm viaţă vechiului nostru pământ, care nu este numai al nostru; despre asta Isaac Epstein a scris în "Hashiloah" un mare articol inititulat “Problema ignorată”, în care admite orbirea sionistă asupra problemei existenţei a două popoare instalate pe acelaşi pământ. Ce o să se întâmple? Despre asta tata s-a pus să scrie un articol pentru "Haolam", un articol mare care va fi publicat în mai multe numere şi magistral intitulat “De la ficţiune la realitate”; el aminteşte tuturor cititorilor că arabii nu sunt un singur popor, unii s-au instalat aici de numeroase generaţii şi ei nu trăiesc în pace nici măcar între ei, fiecare comunitate şi fiecare regiune o detestă pe cealaltă, o mare parte a ţării nu este ocupată, aşa încât nu este nimeni expropriat când ne instalăm în teritoriile astea goale, exact cum facem aici în prezent, pe acest teren gol necultivat de sute sau poate mii de ani, după cum se ştie; în plus, cumpărarea pământului va ameliora agricultura arabă pe de o parte şi va accelera plecarea arabilor spre oraşe pe de altă parte şi în sfârşit trebuie să se ştie că nu există dreptate absolută în lume, că noi nu ne preocupăm să rezolvăm pentru arabi problema identităţii lor naţionale. Aşa tata s-a aşezat şi a scris noaptea articolul pentru "Haolam".

Cât priveşte industria de covoare, ca fiind o industrie casnică venind în sprijinul agriculturii, erau înainte de toate nu covoare ci cuverturi (şi în notă sunt aduse toate alternativele posibile: tafta, pânză de in, velinţă, cuvertură, plapumă, etc.) şi acesta era într-adevăr titlul articolului în foileton din "Hapoel Haţair": "Soarta industriei cuverturilor". Ce am putea noi deci învăţa din experienţa lui Korman şi Rausher şi din aceea a sanjakului Sarwan în Iran şi, mai aproape, din aceea a lui Smyrne în Turcia, care produc, pornind de la materia primă dar graţie unei munci manuale abile, cele mai minunate covoare din lume, deşi aceasta nu este o treabă pentru noi, căci acolo fetele lucrează de la opt la douăzeci şi cinci de ani, ruşinos exploatate, ele fiind ţintuite în meseria de a ţese şi trebuie ca depăşindu-şi forţele să facă de la unsprezece la cincisprezece mii de noduri pe o înţepătură pătrată (care este egală cu 0,68 metri pătraţi) pentru cincisprezece gruşi (1,2 ruble), în timp ce experienţa arată că ceea ce se reuşeşte să se producă la Beţalel în Ierusalim într-o lună, se produce în Iran într-o săptămână şi cel care vrea să ştie mai mult să consulte "Rostnik Finansov", numerele 14 si 18 din 1902, sau articolele din "The Persian Carpet Manufactory" cu capital înregistrat de zece milioane! Şi cuvântul "The" de exemplu l-a scris pur şi simplu cu litere ebraice. Pe scurt, nu se poate mai bine rezuma decât prin ceea ce a spus rabinul Hasdai (Shabbat 140, col. B) care zice: Acolo unde reintră legumele vor reintra carnea şi peştii.

Până când? Mama se trezi. Cât e ceasul? mormăi ea. Când mergi la culcare? spuse ea cu glas plângăreţ, lumina ta este supărătoare, se întoarse ea pe o parte, copiii dorm, nu-i păcat de ochii tăi? Tu nu eşti niciodată obosit, când mergi la culcare este deja dimineaţă... şi altele ca acestea. În realitate, era deja dimineaţă, aproape ora de trezire, de ieşire, de pregătire, de adus, de pus, de luat, de rânduit şi încet-încet, mereu oprimaţi de un vag sentiment de culpă; este greu să ai satisfacţie atâta timp cât cei care scriu pentru "Hapoel Haţair", "Hashiloah" sau "Haolam" nu sunt plătiţi, dar având de primit totuşi ceva, el a comandat deja cărţi şi ziare, deci ce rămâne? El nemulţumeşte întotdeauna pe cineva. Totdeauna această incertitudine asupra a ce eşti în realitate, un ţăran care cultivă pământul, sau un erudit închis între cărţile sale, care construieşte ţara cu un hârleţ, sau care, cu pana sa, studiază modul de viaţă al omului în societate? Este aceasta etapa definitivă în care iţi vei găsi odihna, sau doar una dintre etapele drumului? spune mama. Ajunge cât am crescut copiii într-un deşert, trebuie să mergem la oraş şi să începem să trăim ca fiinţe umane. Nu rămânem etern tineri. Nu există un izvor al tinereţii pentru a-ţi regăsi forţele. Cât timp vei fi erou? Mama îi prezintă argumentele ei: îţi este uşor să fii un pionier colonist, şi toate celelalte, dar să creşti copii, să n-ai pe nimeni cu care să schimbi un cuvânt cu sens... şi ce se va întâmpla dacă vreodată, Doamne fereşte, se întâmplă ceva unui copil, ce-ai să faci atunci?

Acum tata şi catârul vin pe partea cea mai apropiată, urcând din nou câmpul, tata merge în spatele catârului, cu un mic susur care dintotdeauna este limba convenţională dintre om şi catâr, nţ, ţ, ţ, ţ, spune tata animalului, avansează, du-te, du-te, traduce tata animalului în ebraică, acesta aude, înţelege şi-şi agită coada groasă şi îşi agită urechile de măgar, îşi balansează capul mare de sus în jos făcând să sune cureaua de la frâu şi continuă să înainteze ca de obicei, nici mai repede nici mai încet, mergând calm, ignorând sionismul nerăbdător şi ora când trebuie să-l aducă pe copil acasă la mama, nu mai este decât fâşia asta de pământ de conturat şi el continuă să meargă cu o totală indiferenţă, cum se învârte şi Pământul, o indiferenţă pe care nimic n-o s-o facă să se schimbe şi el va merge aşa toată ziua sau tot anul, cu un plug de fier sau o cabrioletă ataşate în spatele lui şi fără să-şi schimbe comportamentul sau forţa va putea să zguduie această bucată compactă de pământ care trebuie sfâşiată, sau la fel de bine o căruţă plină de bălegar greoi pentru a îmbunătăţi pământul; şi bineînţeles nimic nu-l interesează mai puţin decât frumuseţea bulgărilor de pământ, de exemplu, care se urcă din adânc şi sunt comprimaţi apoi de brazdă, întorcându-se şi strălucind deodată la lumina soarelui, cu un asemenea parfum de prospeţime si o asemenea lucire inimaginabilă, că nu poţi să te abţii de la a te emoţiona, căutând cu ce lucru seamănă ele, sau cum cele două lucruri nu puteau coexista, indiferenţa în faţa muncii de arat şi emoţia în faţa rezultatelor sale, refuzul pământului de a fi zdruncinat şi deschiderea sa la frumuseţea reînnoirii şi de asemenea, în aceeaşi ordine de idei, ţăran şi erudit; dar posibilitatea acestei imposibilităţi nu s-ar fi concretizat singură şi aratul n-ar fi fost executat, dacă tata n–ar fi apăsat pe coarnele plugului, cu spatele lui curbat, muşchii săi antrenaţi şi mâinile sale chinuite de strângerea continuă. Faţă de toate aceste manifestări de oboseală, n-ai dreptul să vii cu pretexte când ari acest pământ şi tot timpul, chiar în momentele când întorcea capul spre copil pentru a vedea ce face, cu o privire care îi aducea un surâs, sau îşi permitea să-şi şteargă în fugă sudoarea de pe frunte cu dosul mâinii, sau să ia o secundă de pauză şi să încline plosca de apă spre gâtul său uscat, lucru pe care nu şi-l permitea decât când totul era făcut, terminat, perfect, întreg.

Cine ar fi crezut? Dar in realitate chiar nu crede nimeni. O fermă cu muncitori evrei, un tip cu totul nou de exploatare agricolă şi noi raporturi umane, idei îndrăzneţe asupra cooperativei. Ca acest grup al primilor de la Tiberiada, opt bărbaţi tineri şi Sara Malkin. Sau ca acest proiect al pădurii Herzl. Fiecare evreu va dona pentru a planta un arbore în memoria celui mai mare om al poporului nostru care s-a stins la mijlocul vieţii. Câţi evrei sunt în lume? Fiecare va fi solicitat să facă o donaţie pentru un arbore, aproximativ zece mărci (şi-au dat repede seama că de fapt plantarea unui arbore nu costă mai puţin de treizeci de mărci, iar numărul donatorilor ne e ruşine să-l spunem) şi în loc de unsprezece mii de măslini evreii au ajuns înainte de ultima iarnă la două mii şi nu aveau cu ce se mândri: în mod clar pământul nu era cel mai potrivit, varietatea aleasă de asemenea şi nu aşa trebuia început. Era la fel cu pinii. Nu aşa se face o pepinieră. Şi roşcovii. Părea că era deajuns să alegi sămânţă sănătoasă şi totul va merge bine. Apoi armatele, mai întâi cele turceşti, apoi cele britanice, cu caii lor mari, catârii lor graşi şi toate căruţele şi furgoanele şi tunurile şi corturile şi soldaţii care călcau, striveau şi pustiau fiecare parcelă bună, brutalizând fiecare spic, fiecare fir de iarbă şi fiecare încercare evreiască de renaştere a pământului; trebuia, se pare, să se planteze de asemenea migdali, după un plan, viţă de vie pe versanţi şi cincisprezece sute de arbori ornamentali diferiţi după sfaturile agronomului A. Ţioni din Ben Şemen şi până ca ei să crească să fie plantate şi alte plante între ei în aşteptare. Grupuri de muncitori fără şef, aşa suna ideea, ţărani care să nu exploateze munca altora şi bineînţeles nu o muncă străină, adică arăbească, ţarani autentici, ca model şi exemplu viu pentru poporul lui Israel. Aceasta era ideea.

Tata scrise mult pe acest subiect. Cine nu scria? Cine era ţăran ziua devenea scriitor noaptea şi în esenţă colonia care urma să se stabilească aici cuprindea cincizeci de familii pe o bază de două hectare şi jumătate de familie, punând în comun munca şi vânzarea produselor; vacile erau foarte bune; şi mai ales după ce Zalman se dusese la Latrun ca să înveţe de la călugări să facă o brânză selectă, urma să schimbăm acum săparea pământului cu o altă meserie; o să schimbăm vacile slabe ale arabilor pentru vaci din Damasc şi Beirut şi vom aduce şi un taur, o, da, un taur de rasă ost-frizonă care va călca vacile şi rasa acestora se va îmbunătăţi. Ţăranii evrei din satele cooperative vor vedea cum se construieşte o exploatare, cum se cultivă grânele, cum se ameliorează ceea ce există după agrotehnica de vârf şi cum se câştigă onorabil existenţa cu acest bun pământ – totul fără spoliere, fără muncă ieftină străină, fără zgârcenie şi fără filantropia vreunui baron. Gata cu agricultura primitivă urmând orbeşte munca din câmpurile arăbeşti, unde zeci de hectare nu pot asigura viaţa unei singure familii. Vom cultiva şi legume aici, şi femeile vor avea încă un domeniu pentru a-şi exercita talentele, afară de munca menajeră: vor fi albine în prisacă şi în plus o crescătorie de păsări, când rasa Leghorn va lua locul găinilor arăbeşti pestriţe; şi înainte de toate vor avea un grajd, grajdul evreiesc, şi câmpuri de plante furajere şi zece măsuri, cel puţin, în plus, în comparaţie cu agricultura privată; de asemenea, va lua fiinţă un loc de primire şi absorbţie pentru tinerii sionişti, care vor începe să imigreze, într-un cântec care se va amplifica mereu, "Aleluia". Desigur, erau şi unii care scriau despre "subiectul datoriilor" şi al cassei goale de aici, al direcţiei sioniste şi sindicatelor muncitoreşti, despre scumpetea bălegarului care se cumpără de la arabi şi fără de care nu există agricultură de vârf, despre starea vremii care nu este niciodată favorabilă sionismului şi care face întotdeauna prea mult sau prea puţin, despre întârzierea permanentă în toate operaţiile de semănat, de plantat sau de înapoiat datoriile, despre bolile misterioase care apar dintr-o dată la vaci, la puieţi, sau în crescătoria de păsări, despre discordia care este ca un blestem de care nu te poţi debarasa; iar dacă astea nu erau de ajuns, iata că Fondul Naţional pregăteşte o pepinieră de pini pentru pădurea Herzl şi a încredinţat proiectul antreprenorului Berman, care l-a subcontractat arabilor. Ar fi trebuit manifestat, făcut grevă, mişcat cerul şi Pământul ca să se repartizeze munca grupului lor. Ei ar fi făcut totul cu braţe evreieşti, ar fi defrişat şi aruncat, apoi ar fi replantat locurile defrişate fără plată suplimentară.

La iarnă se va ara încă o data această parcelă şi câmpul va fi pregătit pentru semănat. Se vor pregăti găuri pentru măslinii de o specie nouă, din Cipru şi pentru roşcovi, din Creta, pare-se. Grupul va primi noi membri şi printre ei două femei şi singurătatea nu va mai fi aşa de mare. Biroul palestinian va plăti fiecărui lucrător patruzeci şi cinci de franci pe lună şi restul va veni din producţia exploatării şi va fi împărţit echitabil, iar în ceea ce priveşte arborii din pădure se vor putea adăuga şi pini de Australia, chiparoşi şi poate de asemenea o alee de palmieri, de ce nu. Ca să fie frumos. Să fie agreabil aici. Ca să nu fie nevoie să plecăm de aici, să nu ne dispersăm, să nu terminăm printr-un eşec. Catârul se opreşte scurt acum, îşi îndoaie spatele, îşi destinde crupa şi începe să facă pipi, un jet mare galben şi mirositor, şi sub această ploaie o gaură se scobeşte şi se umple dând în jur o mare spumă galbenă, până când în sfârşit dosul său şi pielea sa fură parcurse de fiori, se scutură, adunându-şi picioarele unul după altul, şi se îndreptă, aşteptând să afle ce trebuie să facă acum: merge înainte cu munca, sau e destul şi va fi eliberat de ham, se va strânge totul şi va fi dus la grajdul de catâri, la butoiul său de apă şi la ieslea de ovăz? Şi poate acolo o să-i scoată samarul idiot şi zgarda, iar el se va putea târî gol în praf şi-şi va freca tare spatele în nisip, îşi va arăta dinţii mari, se va mai freca o dată şi astfel se va bucura de această viaţă în care totul este atât de stupid. Acum până şi tata are o pauză, deşi n-are timp de aşa ceva. Trebuie terminat lucrul, începe să fie cald şi copilul este aici. El tuşeşte stânjenit, aruncă o privire şi un cuvânt sau două care n-ajung până la cel mic, o vorbă afectuoasă, gen: iată, terminăm, sau iată vin acu', sau ceva asemănător.

Şi deodată, un moment de încordare ca şi cum s-ar întâmpla ceva aici, dar nu, nu este nimic. Se distinge ciripitul unei păsări, oare e o ciocârlie? Sau un porumbel sălbatic? Ceva ca trei ţipete şi o pauză, trei ţipete şi o pauză. O ciocârlie? Ieri a fost o pupăză în curte, un el sau o ea? O pupăză are penele aşa, benzi negre şi albe, şi cântă, pu, pu, pu, are un cioc lung şi face o reverenţă. În Biblie se vorbeşte de pupăză şi de regele Solomon care a legat de-o pasăre penele unei pupeze, sau aşa ceva (este şi cazul unei pupeze – un "el", sau o "ea"? – care şi-a făcut cuib într-un butuc din livadă, sau ceva asemănător). Şi de unde vine deodată un fel de angoasă, ca şi cum ceva n-ar merge, ca o remuşcare, ca şi cum trebuia făcut ceva care nu s-a făcut, sau ceva asemănător? Marea pălărie de paie îi adăposteşte ochii verzi şi mustaţa, bineînţeles fără ca el să evoce sau măcar să fi aflat de un oarecare Vincent care picta tablouri în Provence cu vreo treizeci de ani mai înainte (de fapt în anul lui de la Hedera), un om singur şi care ară într-adevăr exact ca el, cu aceeaşi pălărie de paie pe cap, care acoperă aceiaşi ochi verzi şi realitatea, mâinile mari apăsând în acelaşi fel pe coarnele plugului, cu aceeaşi gravitate aproape călugărească. Dar numai el întoarce capul către copil din timp în timp şi, se pare, cu un surâs care îi apare pe chip când îl vede, atât de mic, acolo jos, atât de inocent. În curând vom fi acasă. Şi va fi şi acea oboseală a omului care se culcă târziu noaptea şi se trezeşte dis-de-dimineaţă, doar ca să nu capituleze, să nu renunţe şi, muncitor al pământului fiind, să nu fie obligat să se umilească şi să devină un animal de povară. Să nu înceapă această capitulare cu care te obişnuieşti atât de uşor. Iar viaţa în această ţară să nu fie dovada unei imposibilităţi, când el a dovedit că e o posibilitate muncind tot timpul, peste tot – şi unde n-a fost? A forat la Hedera, a săpat la Rehovot, a cântat la Rişon, a predat la Petah Tikva, a fost fierar, a plantat în pădurea Herzl, a curăţit arborii, apoi, la o prăjină de Rehovot, a arat şi a secerat şi a cules viile, ducând căruţele de ciorchini de struguri la presă, şi tot timpul analiza şi scria la "Hapoel Haţair", la "Hashiloah", la "Haolam", la "Haaretz", la "Haadama" şi la "Revivim", cu tot felul de pseudonime şi iniţiale cum ar fi Vofsi, Ben Israel, B.I. şi Z.S., ca să nu pară că e lipsit de modestie.

Ceea ce s-a auzit acum este o cioară, nu încape nici o îndoială, o simplă cioară gri.

◆

El desenează pe bulgării calzi de pământ dungi subţiri cu un băţ de lemn, picioarele şi mâinile sale de păpuşă, care se ivesc din nişte haine prea mari – totuşi mama le-a cusut după măsurile sale, dar oricât l-ar măsura, hainele ies mari, ca o vizuină mare pentru un şoricel, dar el este atât de mic că tata trebuie să asculte destul de des ca să se asigure că el este încă acolo, că încă nu plânge şi că vântul uşor nu l-a luat, cu picioarele sale subţiri, picioarele de păpuşă, goale pe bulgării de pământ calzi de la miezul zilei, sau dacă lui îi e sete sau foame, pentru că niciodată acestui copil nu i-a fost încă foame şi tot ceea ce mama a gătit pe soba ei arzând crenguţe şi spini adunaţi de ea, pentru a-l face pe copil să mănânce, să mestece, să înghită o mâncare oarecare – şi, evident, întotdeauna cu o poveste de ascultat, chiar şi pentru a suta oară, ca el să deschidă mare gura pentru ca ea să-i introducă mâncarea – el va uita să înghită, în ciuda dojenilor ei, micilor ei mâini: bun, înghite, înghite deci… În van, cu atât mai mult cu cât tata îşi concentrează atenţia pe coarnele plugului de fier pe care trebuie să apeşi cu forţă ca sa nu avanseze, ci doar să zgârâie puţin partea superioară a crustei bătătorite a acestui pământ antic şi recalcitrant, fiindcă n-a mai fost folosit câteva mii bune de ani…

Nici un copil n-are nici o putere când stă lângă arătura tatei, exact cum nici o putere n-are şopârla grăbită, nici una, sau această muscă zburând în căldura zilei, sau albina sau bondarul… Şi ce rămâne? Rămâne că există un copil, o zi caldă şi o albină, sau o muscă, sau un bondar şi există un tată care ară câmpul, şi câmpul pe care aratul se continuă, până când va fi un nou câmp arat în lume.

Ştie el oare să articuleze câteva fraze? Ele sunt întotdeauna mai de înţeles pentru mama decât pentru toţi ceilalţi, chiar dacă el are doi ani, poate ceva mai puţin, pentru că suntem doar la sfârşit de iulie. Ce ştie el, care n-are încă nimic de ştiut şi de reţinut, totul provine în mod aparent din poveşti ce i s-au spus mai târziu, unele puţin după ce s-au întâmplat şi altele mult mai târziu. Dar, se pare, un mic ceva vine de asemenea din fapte de care are cunoştinţă când sosesc, căci tot ce poţi să ştii despre ce s-a întâmplat, este în mod clar după poveştile care au devenit o legendă familială şi el, totuşi, a ştiut şi a reţinut ceva, ceva care, fără a fi faptul însuşi, seamănă cu amprenta faptului, ca urmele de paşi pe pământ…

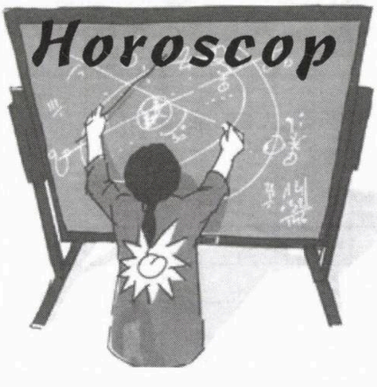

Ianuarie

Berbec (21 martie – 20 aprilie): Întâmpinaţi noul an cu mult optimism pentru că aştrii vă sunt favorabili. Toate obstacolele de care v-aţi lovit până acum se vor risipi. În relaţiile de familie vor apărea anumite tensiuni, dar le veţi aplana prin tactul şi răbdarea pe care le-aţi dovedit de atîtea ori până în prezent.

Culoare: violet.

Taur (21 aprilie – 20 mai): Nu vă neglijaţi sănătatea şi acordaţi-vă mai multă odihnă. Unele probleme care v-au preocupat se vor rezolva într-un mod neaşteptat. Legături armonioase cu oameni pe care-i contactaţi într-un caz stresant. Nu vă daţi bătut şi afirmaţi-vă convingerile fără nici o reţinere.

Numere: 1, 11, 49.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): Veţi primi curând veşti îmbucurătoare de la vechi prieteni din depărtare. Familia vă înconjoară cu înţelegere şi vă sprijină în noile dvs. planuri. Trebuie să depuneţi multe eforturi pentru a nu o dezamăgi şi, în primul rând, pentru a nu vă dezamăgi pe dvs. înşivă.

Culoare: albastru.

Rac (21 iunie – 22 iulie): A venit vremea să vă faceţi bilanţul activităţii asidue pe care aţi depus-o. Nu uitaţi că fiecare iniţiativă pe care aţi avut-o trebuie să se concretizeze sau măcar să vă deschidă o şansă spre un avantaj. Gândiţi-vă bine şi acţionaţi în consecinţă. Pe plan familial, vă veţi bucura de linişte.

Numere: 3, 12, 29.

Leu (23 iulie – 22 august): Toate eforturile vor da roade. Aveţi multă energie, idei noi. Veţi găsi sprijinul pe care l-aţi căutat şi în care v-aţi pus speranţe. Nu dezarmaţi sub nici un motiv! Lucrurile vor lua cursul dorit de dvs. Mulţi oameni vă apreciază şi au încredere în puterea dvs. de discernământ.

Culoare: portocaliu.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): Păşiţi cu multă încredere în acest nou an. Veţi pune capăt, în sfârşit, îndelungatului conflict bănesc care v-a agitat zilele şi nopţile. Acum puteţi răsufla liniştit. Tensiunea care a pus stăpânire pe întreaga dvs. familie se va risipi şi ea treptat. Luaţi-vă o scurtă vacanţă.

Numere: 4, 12, 38.

Balanţă (23 septembrie – 22 octombrie): Timpul vă copleşeşte sub povara lui. Dar cineva, care v-a fost alături în toate momentele dificile, îşi va dovedi încă o dată fidelitatea. Această persoană îşi va împlini promisiunea şi va reuşi în cele din urmă să vă realizeze o dorinţă nemărturisită. Acordaţi-i încredere! Încercaţi să vă calmaţi, căci se va face dreptate.

Culoare: bleu-ciel.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): Perioada tulbure în care aţi trăit în ultimele luni s-a încheiat. Atmosfera în familie se înviorează. Întâlnirile întâmplătoare pe care le veţi avea vor fi un prilej de bucurii. Ascultaţi-i cu atenţie pe membrii mai tineri ai familiei şi încercaţi să le daţi sfatul potrivit. Aniversarea unui amic va da frâu liber nostalgiei şi amintirilor frumoase.

Numere: 11, 23, 30.

Săgetător (23 noiembrie – 21 decembrie): Uitaţi neplăcerile pe care le-aţi avut şi gândiţi-vă că drumurile dvs. s-au limpezit. Fiţi încrezător în capacităţile şi puterea dvs. de concentrare. Partenerul/a de viaţă vă va face o surpriză. Fiţi tandru şi înţelegător. Este cea mai simplă metodă de a readuce zâmbetul celor din jur.

Culoare: galben.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Feriţi-vă să plecaţi urechea la bârfe şi la zvonurile răuvoitoare. Acest an nou va reprezenta pentru dvs. o răscruce de drumuri. Nu vă pierdeţi speranţa şi nici încrederea în sine. Adevărul va ieşi la lumină. Principalul este să vă concentraţi eforturile asupra lucrului. Cu toate acestea, aveţi dreptul să visaţi în continuare.

Numere: 13, 27, 35.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): Mici necazuri trecătoare. Priviţi situaţia cu mai multă obiectivitate şi spirit critic. Nu vă lăsaţi influenţaţi de vorbe necugetate. Acceptaţi grija prietenilor ca pe un dar preţios. Stăpâniţi-vă nervii şi nu izbucniţi la nimicuri.

Culoare: roşu.

Peşti (19 februarie – 20 martie): Aveţi acum parte de liniştea la care aţi visat atât de mult. Veştile bune de la cei dragi din depărtări vă umplu de bucurie şi mândrie. Speranţele într-o revedere apropiată se vor îndeplini mai curând decât aţi crezut.

Numere: 1, 4, 8.

Interim

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Cinel-cinel

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2										
3						■				
4					■					■
5							■			
6	■			■						
7					■					
8		■				■			■	
9							■			
10										

ORIZONTAL: 1) Cu ăsta nu faci purici. 2) Bolovan (dim.). 3) Get-beget – Afecțiuni acute localizate la călcâie. 4) Soarta zeilor – Nisip comestibil. 5) Dădeau de băut – Fricos. 6) Soare egiptean – Întreținere forțată. 7) Intră la apă de bună voie – Făcut de basm. 8) Elogii lirice! – În stup! 9) Uimire – Luat în brațe! 10) Bună de gură.

VERTICAL: 1) Alb ca varul – Foreză vie. 2) Cascadă – Luate în silă! 3) Trișori sentimentali. 4) Pregătit pentru un somn bun (inf.) – Calificat pe primul loc la proba masculină. 5) Dă de gol pe cei cu cioara vopsită – Una lângă alta la polcă! – Epoci mai lungi. 6) În otic! – Oglindă de ocazie – Pe la gene! 7) Prima victimă a insolației – Bătut la table. 8) Perla enigmisticii folclorice. 9) Bani ca la turci – Careu agricol. 10) O mică atenție – E semn că s-au încurcat ploile.

DICȚIONAR: Ofur, cra.

S. ARONOVICI

Căciuli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1									✿			
2					✿						✿	
3				✿								
4	✿								✿			
5		✿						✿				✿
6				✿			✿					
7			✿						✿			
8										✿		
9						✿					✿	
10	✿				✿			✿				
11				✿								
12							✿					

ORIZONTAL: 1) Căciular – Paradisul broaștelor. 2) Autorul tabloului "Țăran cu căciula în mână" – Brumării. 3) Calapod pentru căciulă! – Să dai cu căciula după câini. 4) Căciuli mari – Râu în Rusia. 5) Veșmânt – Se poartă odată cu căciula. 6) Căciulata – Vasile Horia – Cât un... munte. 7) Rotor marginal! – Căciulă pe patru labe! – Aici... în căciulă. 8) Îi iese părul prin căciulă (fem.) – Emil Neagu. 9) Luați după căciulă – A pune căciula-n cap (...adică invers!). 10) Cei mai buni – La o cușmă – Școlar. 11) Scoase din mîțe – Căciuliță pentru cei mici. 12) Cu căciula pe-o ureche (pl.) – Îi face bine apa de Căciulata.

VERTICAL: 1) Strămoș ce a lăsat moștenire poporului român căciula – Îți bagă părul sub căciulă – Ion Florescu. 2) Manta imaculată asortată la căciulă! – Acoperământ. 3) Fiară căreia i s-a luat blana – Moment susținut de Horia Căciulescu. 4) Face din urs... blană! – Locotenent (abr.) – Fervenți purtători de căciulă. 5) Se căciulesc din fire – Barbu Stănescu. 6) Material pentru căciula... olteanului! – Cum sunt căciulile mițoase. 7) Blănuri pentru căciuli simandicoase – Arbore care produce rășini aromatice. 8) A viețui – Flori la... măciulie – Elena Farago. 9) Sunt – Cozoroc la șapcă! – Berbeci. 10) Mițoasă – Cojocel. 11) Căciulile cupole (od.) – Romancier portughez. 12) Căciulă cu ceremonial (od.) – Cu musca pe căciulă.

DICȚIONAR: Osa, eca.

MINA NIȚĂ

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Teste: T, t, t, t, t, t, t, t, t, t, i, i, i, i, i, i, i, i, i, i, m, m, m, m, m, m, m, m, m, m, pipai, boop, rsa, dar, fi, e, ns, raft, st, pestrit, secati, ica, medicinal, capacele, c.

Intermezzo: Magnetofoane, iluzionist, m, nur, clasa, sa, anam, b, a, ten, ri, apel, aera, etica, palma, e, ata, fee, i, m, trepte, ran, usa, na, teasc, sarut, cu, riu, otet, termeni, ne, oparit, ia.

Simetrie: M, p, s, a, o, e, s, metastabilitate, mesean, secular, cosar, top, svabe, rit, ticai, atit, lat, lacusta, uli, tufis, l, eteric, coran, atu, orare, rationalitate.

Ștanțe: A, n, l, m, c, p, absolutizare, ecuatie, por, oca, m, rivali, elipsa, es, n, odata, da, tri, ari, gabarit, pretui, asuda.

C.N.N.
Ce Năimiți Nemernici

GRAŢIE

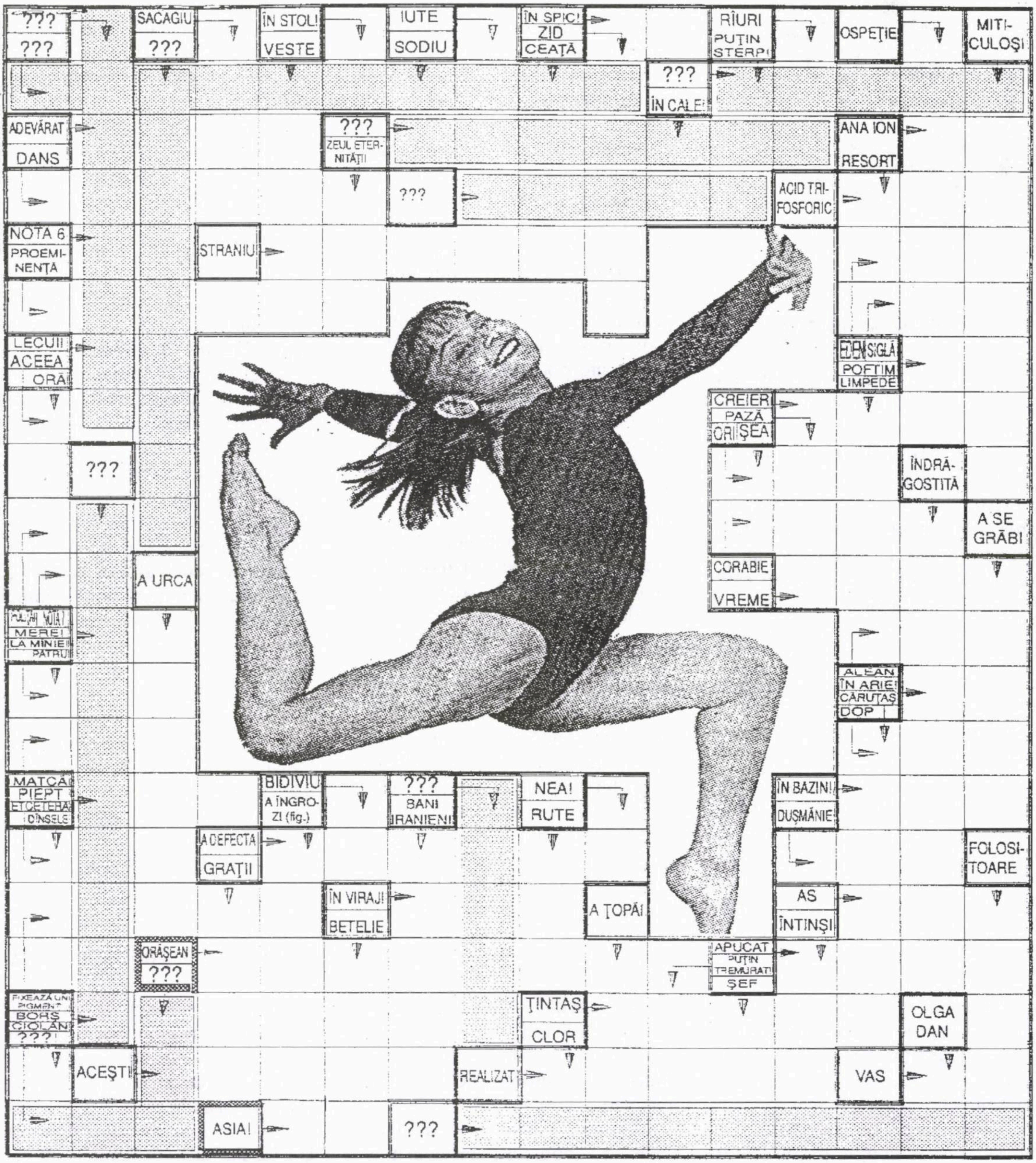
???
???
SACAGIU
???
ÎN STOL!
VESTE
IUTE
SODIU
ÎN SPIC!
ZID
CEAŢĂ
RÎURI
PUŢIN STERP!
OSPEŢIE
MITICULOŞI
???
ÎN CALE!
ADEVĂRAT
DANS
???
ZEUL ETERNITĂŢII
ANA ION
RESORT
???
ACID TRIFOSFORIC
NOTA 6
PROEMINENŢĂ
STRANIU
LECUII
ACEEA
ORĂ
POFTIM
LIMPEDE
CREIER
PAZĂ
CRIŞEA
???
ÎNDRĂGOSTITĂ
A SE GRĂBI
A URCA
CORABIE
VREME
MERE!
LA MINIE!
PATRU
ALEAN
ÎN ARIE!
CĂRUŢAŞ
DOP
MATCĂ
PIEPT
ETCETERA
DÎNSELE
BIDIVIU
A ÎNGROZI (fig.)
???
BANI IRANIENI
NEA!
RUTE
ÎN BAZIN!
DUŞMĂNIE
A DEFECTA
GRAŢII
FOLOSITOARE
ÎN VIRAJ!
BETELIE
A ŢOPĂI
AS
ÎNTINŞI
ORĂŞEAN
???
APUCAT
PUŢIN TREMURAT!
ŞEF
FIXEAZĂ UN PIGMENT
BORŞ
CIOLAN
???
ŢINTAŞ
CLOR
OLGA
DAN
ACEŞTI
REALIZAT
VAS
ASIA!
???

NOTĂ: La dezlegarea integramei veţi afla câteva cuvinte, strict tematice, legate de acest frumos sport.

DICŢIONAR: Atp, ctc, cler, lif, tana, trem, ste.

MINA şi RODICA

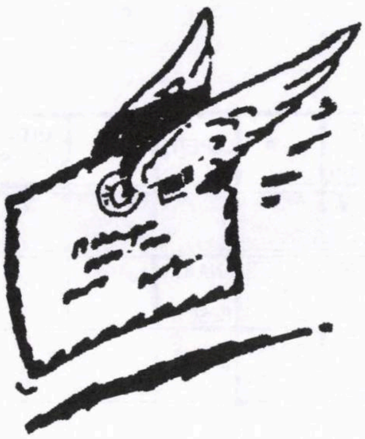

Religie și istorie

Iată câteva observaţii în legătură cu scrisoarea d-lui ing. R. I. Gaton ("Minimum" nr. 247, p. 77):

Cărţile Bibliei, indiferent de religie, nu sunt cărţi de istorie. Scopul lor, chiar şi atunci când înregistrează informaţii istorice, este de a emite un mesaj religios şi nu o lecţie de istorie. Acest mesaj este ceea ce caută în ele cel ce crede.

Evident, nu înseamnă că nu putem folosi informaţiile, mai ales când ele sunt confirmate şi din alte surse, spre exemplu pentru a afla câte ceva despre felul cum trăiau strămoşii noştri.

Înscrise după o lungă perioadă de transmitere orală, ele prezintă diferenţele inerente unei astfel de transmiteri. La nepotriviri şi repetări au mai contribuit înscrierea la diferenţe mari de timp, provenienţa tradiţiilor din diverse locuri, personalitatea autorilor, condiţiile istorice în care aceştia au lucrat etc.

Ele n-au contat pentru credincioşi, cărora le era mai importantă transmiterea tradiţiei şi nu corectarea ei, ce ar fi putut ştirbi ceva din mesajul considerat originar.

Chiar şi pentru necredincioşi aceste scrieri conţin pagini de o mare frumuseţe literară, iar diversitatea lor în formă, în jurul unei unităţi de fond, le conferă un plus de savoare.

Dintre toate evangheliile, fie canonice fie apocrife, numai două se ocupă de genealogia (de la David la Iosef) şi naşterea lui Ieşua, diminutiv Ieşu (Isus): Evanghelia după Matai (Matei) şi cea după Lucas (Luca).

Printre cei ce se ocupă cu hermeneutica, unii au explicat lipsa acestor pasaje din celelalte evanghelii prin aceea că Evanghelia după Matei (poate şi cea după Luca) s-ar fi adresat unei comunităţi de evrei ce intraseră în noua sectă. Or pentru a-i convinge pe aceştia că Ieşu fusese Mesia trebuiau aduse argumente potrivite cu ce ştiau ei despre Mesia, şi anume că se trăgea din neamul lui David. De asemenea trebuia să li se arate că tot ce se întâmplase fusese prezis în Tanah, de unde şi multitudinea de citate din Proroci.

Conform Evangheliei, Miriam (Maria) naşte pe Ieşu (Isus) în Beit Lehem (Betleem) în zilele regelui Hordus (Irod).

Întrucât personajele de mai sus aparţin, în primul rând, istoriei noastre, le-am scris conform acesteia, fiecare având trecut în paranteză corespondentul în limba română, aşa cum l-am găsit în Biblia Institutului Biblic, Bucureşti, 2001. N-am făcut asta din îngâmfare, ci pentru a da ştiutorului de ivrit posibilitatea să discearnă înţelesul pe care unele din aceste nume le au în forma lor originară, înţeles ce se pierde (dacă nu este explicat separat) la trecerea lor în altă limbă.

Citind, d-le Gaton, ce-aţi scris despre Hordus, constat ca şi dvs.: aşa se scrie istorie?

Hordus n-a fost, citez: "Rege în Iudeea între anii 40-4 î.e.n." din următoarele motive:

– În perioada 40-37 î.e.n. în ţară domnea Antigonus, înscăunat cu ajutorul parţilor;

– În 40 î.e.n. Hordus fugise din calea lor la Roma. Senatul roman îl declară rege adăugând regatului său (Iehuda, Pereia, Galil) Idumea (Edomul) de Vest şi ţinutul Cutimilor (Shomron). De fapt romanii "vindeau blana ursului din pădure" pentru că Hordus era încă un rege numai *de jure;*

– Debarcat în anul 39 î.e.n. la Acco (Ptolemais) el îşi va obţine regatul efectiv cu sabia în mână, dar numai după ce va cuceri Ierusalimul şi Antigonus va fi omorât, în 37 î.e.n., se va putea considera rege *de facto.*

– Întotdeauna unui domnitor i se indică anii de domnie efectivă, care pentru Hordus sunt 37-4 î.e.n.

Regatului său iniţial (vezi mai sus) i se vor adăuga multe alte teritorii primite cadou de la Augustus pentru servicii aduse ca vasal (nu se ştie dacă plătea tribut).

Anacronismul între moartea lui Hordus în 4 î.e.n. şi naşterea lui Ieşu există doar dacă între anul "0"… (stabilit teoretic) al erei noastre şi anul naşterii putem pune semnul egal. Or astăzi şi în cercurile religioase şi în cele laice opinia este că Ieşu s-a născut mai înainte ("La Bible de Jerusalème", Les Éditions du Cerf, 1998, indică anul 6-7 (?) î.e.n., iar "Atlas Carta Toldot Eretz Israel – Carta Ierushalaim" 1972 indică anul 5 î.e.n.).

După cum vedeţi, nu există motiv de polemică.

A. Grigoriu
Tivon

Mulțumesc, madam' Katz!

Cele ce urmează fac parte din observaţiile mele, în decursul anilor, asupra unor atitudini şi feluri de a fi ale concetăţenilor, şi mi-au lăsat un gust amar.

E ceva curios în situaţiile astea. Un locatar al unui apartament sau casă, are grijă de locuinţa lui ca de ochii din cap. Curăţă, spală, freacă, schimbă plăcile de pe podeaua din salon ("balatele") punând marmură, în dormitor așterne mochetă de la un perete la altul, bucătăria e "americană", tapete moderne pe unii pereți, etc. și unii nici nu te lasă să intri încălțat. Ce face el înăuntru, nu e treaba nimănui. Ascultă muzica ce-i place, cu tonuri de sonoritate deosebite (nu știe că mulți decibeli îi dăunează și lui), țipă sau vorbește cu cineva prin ferestrele deschise, indiferent de oră. E la el acasă. El e stăpânul faptelor și are și drepturi. Dar să-l vezi pe respectivul părăsind liftul sau coborând treptele, mergând spre ieșire. Din cutia de poștă trântește pe jos tot ce n-are folosință (și sunt atâtea!). Țigara terminată, dintre degete, o calcă cu talpa încălțămintei. Dacă iese cu câinele la plimbare, fie el sau ea, nu-i pasă în ce loc animalul își face nevoile. E treaba patrupedului, nu a bipedului.

Într-una din dimineți, în fața mea pășea un adolescent care tocmai scosese dintr-o sacoșă o tartină și un flacon cu o băutură. Terminând "micul dejun", a azvârlit sacoșa cu resturi, cu un gest de sportiv, nu în coșul de gunoi din apropiere, ci pe gardul viu, verde, protector al unei curți. Nu-i păsa.

Sunt unii care dacă au un anunț personal ("Dau lecții...", "Caut...") sau o reclamă, "ein baia". Scot din buzunar o soluție de lipit, ung și lipesc hârtia. Unde? Simplu: pe peretele sau geamul unei case sau pe un stâlp de lumină, pe trotuar. Deunăzi am văzut un muncitor de la Primărie încercând să curețe cu un cuțit toată murdăria. A reușit în parte, lăsând resturi și zgârieturi.

Inainte de Pesah se face curățenie generală. Cine n-are vechituri de azvârlit? Trotuarul din fața locuințelor e răbdător și primește ce vrei și ce nu vrei: saltele, televizoare, scaune rupte, carpete, ba chiar și sacoșe cu resturi menajere. O murdărie și un miros rău care pot dura câteva zile, căci nimeni nu se interesează când trece camionul municipal pentru colectare.

La fel de nepăsător este și motociclistul, care, dorind să intre într-o clădire, nu parchează mașina lângă bordură, chiar dacă sunt 2-3 metri distanță, ci pe trotuar, în fața intrării. Cei care trec sunt impiedicați, și unora le e chiar dificil să urce și să coboare.

Locuiesc de 20 ani într-o clădire cu 4 etaje și 8 apartamente – 8 familii. Cu vecini de treabă. Cu "vatikimii" am relații mai strânse decât cu unii veniți ulterior. Cu aceștia din urmă, ca străinii. Nici shalom, nici un gest de amabilitate la intrare-ieșire. De ce ? Nu știu. Cei "7 ani de acasă"? Poate. Nu-mi pasă. Că nu-mi place și n-am fost obișnuit așa, e altceva.

După cum se spune că "fiecare regulă are și excepții", mi s-au întâmplat și mie unele. Un tânăr locatar, într-o bună zi, m-a salutat, s-a oprit și mi-a întins o carte de vizită, ca, dacă am nevoie de un tehnician de la "cable", să mă adresez lui. Și cine n-are nevoie de așa ceva? Altă dată, având treabă la Poșta Bancară, fiind aglomerație, m-am așezat pe un scaun, așteptând să-mi vină rândul. Funcționara de la ghișeu, care mă știe și m-a zărit, a rugat pe cineva să mă lase să plătesc ce trebuia. Era ceva normal. Era din Piatra Neamț. Toda, doamnă Katz!

Trecând pe o "zebră", un șofer a oprit mașina să traversez eu. N–am făcut ca alții, să mă înclin mulțumindu-i, ci am gândit că sunt și oameni simțiți și cunosc drepturile și îndatoririle cetățenilor. Pădure fără uscături nu există.

Dr. G. Manescu
Bat Yam

Băncile... și vestitele lor comisioane

O comunicare făcută de inspectorul băncilor din cadrul Băncii Centrale a Israelului cu privire la reducerea comisioanelor bancare de la 198 la 68, comentată în mod pozitiv de mass-media scrisă și vizuală, m-a lăsat, sincer să fiu, perplex.

După ce în urmă cu vreo trei-patru ani Banca Centrală dădea din colț în colț, exprimându-și neputința în fața ofensivei turbate a băncilor de a mări, fără nici un fel de logică, numărul comisioanelor bancare, precum și sumele încasate, iată că acum, nu știu prin ce împrejurare, a hotărât că e cazul să se treacă la reducerea lor și a sumelor ce urmează a fi încasate pentru servicii. Și pentru ca acțiunea să nu fie considerată prea dură, sau, dacă vreți, prea amară, intrarea în vigoare a hotărârii Băncii Israelului va fi din luna iunie 2008.

În urmă cu ani, când băncile au pornit degringolada comisioanelor, au existat proteste ale cetățenilor, s-au format pichete care strângeau semnături pentru un protest colectiv adresat Băncii Israelului, dar nimic n-a ajutat în fața brutalității băncilor, care începuseră o concurență acerbă pentru a inventa noi comisioane.

Sumele realizate în urma acestor comisioane au constituit un procentaj, deloc neglijabil, în comunicatele emfatice ale băncilor la sfârșitul fiecărui an financiar.

Este greu de explicat cum în Israel, Banca Centrală, cea chemată, ca în orice țară din lume, la respectarea unei discipline financiare, să nu poată stăvili rapacitatea băncilor pornite în exploatarea celor care apelează la serviciile bancare.

Nu sunt însă încredințat că băncile noastre nu vor căuta alte tertipuri pentru a nu lăsa să le scape venituri atât de frumoase în rotunjirea sumelor înregistrate la capitolul câștig.

Lică Landskron
Raanana

Cuvinte stâlcite şi alte curiozităţi de limbă

Am învăţat încă din şcoală următoarea definiţie: "O gândire spusă sau scrisă se numeşte propoziţiune". La care eu aş adăuga că propoziţiunea este compusă din cuvinte, care, deci, constituie baza înţelegerii – prin vorbă sau prin scris – între oameni. Şi, de aici, importanţa de a fi exprimat şi scris corect.

Nu mai ştiu de câte ori am relevat necesitatea pentru cei ce scriu sau vorbesc "în public", printre care conferenţiari, scriitori, intelectuali, intervievaţi, dar mai ales crainicii de la TV şi radio, de a se documenta, înainte de a lua cuvântul, asupra problemelor de dicţiune, cât şi mai ales a pronunţării/scrierii corecte a cuvintelor străine (nu mai vorbesc de justeţea lor).

Şi nu mă refer aici la erori sau greşeli ortografice, în care mai ales presa cotidiană se distinge – fiind vorba de lipsa unei litere sau de o literă în plus; de intervertire de litere; sau înlocuirea literelor Î prin ç şi Ţ prin ¥ (!); de despărţirea arbitrară a cuvintelor la sfârşit de rând (să nu uităm că şi regula aceasta am învăţat-o la şcoală); ba de multe ori propoziţiunea se termină… în vânt, de nu-i mai găseşti nicăieri urmarea în publicaţie.

Deci, este vorba de probleme mai serioase de exprimare/scriere greşită a cuvintelor străine, a numelor proprii, de persoane, geografice, ştiinţifice sau altele. Dau mai jos motivele, urmate de câteva exemple, din noianul celor notate de mine:

- Majoritatea greşelilor provin din lipsa vocalelor în limba ebraică: *colestrol, fiziotrapia, pestival, patalog, difrenţial, intiligent, matmatica, conţensus* (în loc de consensus) şi multe altele;
- Dorinţa de a exprima un cuvânt străin luat de noi din engleză, cât mai aproape de exprimarea lui originală, în engleză: *instelator, keos* pentru haos, *egenda, fandamentalism, Rumenia, memograma, declerația;*
- Greşelile pentru care nu lipsa de vocale, ci lipsa de… cunoştinţe e de vină. În această grupă se numără mai ales acele cuvinte sau expresii care denotă o lipsă de cultură: *tunghistan* sau *tungsram* (pentru metalul tungsten), *pilarmonia, figiò* (pentru maşina marca Peugeot), *olimi* (un dublu plural), *Lincolen* (pentru Lincoln), *Luvăr* (pentru muzeul Louvre).

"În schimb" avem *janăr* (înrădăcinat în ebraică pentru genre), precum şi cuvântul *clişa* pentru clişeu, *brangia* pentru branşă, *Buticeli* (pentru pictorul Botticelli), *Lipţig* (în loc de Leipzig), muzeul *Du Ze de Pom* (în loc de Jeux de Pomme).

Mai apoi, vedem în presa de limbă română o mulţime de *perle:* *În 1942… Antonescu trimite 300 de mii de evrei români spre camerele de gaz* (cred că e greşit); *concert la sala de spectacole sub cerul liber* (sau, sau!); *râuri de miere şi vin în raiul islamic!* (arabii beau alcool?); *din dor în dor* (pentru "din generaţie în generaţie"); *candelabrul cu opt braţe, din Sfânta Sfintelor Templului* (menora cu şapte braţe); *prin anii '30 şi ceva* ("şi ceva" e inutil); *să unească acele busolelor* (busola nu are decât un singur ac); *echipamente într-o stare de uzură morală, septanta* (în loc de Septuaginta); *motoare turbopopulare* (pentru turbopropulsoare); *armistiţiu de arme* (pleonasm); *biserica Bucur (cea mai veche din România), după numele căreia a primit numele oraşul Bucureşti* (greşeală dublă; e vorba de o legendă; nu e cea mai veche şi nici numele oraşului nu corespunde; biserica e clădită către jumătatea sec. XVIII – cea mai veche fiind biserica Curtea Veche, pe la 1450 –, iar numele apare pentru prima oară într-un hrisov al lui Vlad Ţepeş din 1459).

Această "problemă" mă preocupă încă, şi când mai aud sau citesc azi (destul de des) astfel de cuvinte greşit exprimate sau imprimate, mă jenează la ureche şi le notez… pentru mine.

Nu-mi fac iluzii că prezenta scrisoare va schimba prea mult această situaţie, dar încercarea poate va contribui cât de cât la o ameliorare…

Ing. Radu I. Gaton
Tel Aviv

Bufniţa la meci

Nu de mult s-au desfăşurat câteva meciuri pentru calificarea în faza finală a Campionatului European de fotbal. În această etapă, meciurile – sau cel puţin cele transmise pe canale nord-americane – nu păreau interesante. De altfel de când cu invazia vedetelor sud-americane (şi africane!), unele echipe de club spaniole, italiene, engleze, care au cheltuit sute de milioane de dolari pentru achiziţionarea lor, sunt mai puternice decât echipele naţionale respective, care sunt nevoite să apeleze numai la jucători autohtoni. În plus (sau, mai degrabă, în minus), calitatea jocurilor cu accentul pus pe o defensivă exagerată ("să nu pierdem, să ciupim cel puţin un punct, eventual pierderea să fie la o diferenţă minimă") lasă de dorit şi meciurile durează… prea mult, devin plictisitoare.

Totuşi, pentru amatorii jocului de fotbal, adică americanii de provenienţă europeană sau "latină", orice joc în care mingea rotundă e lovită cu piciorul sau cu capul e preferat tuturor celorlalte. Aşa că, analizând cele câteva meciuri selecţionate de canalele americane, m-am decis pentru cel programat a fi jucat undeva lângă Marea Baltică, între Latvia şi Spania.

Neaşteptându-mă la un joc prea

pasionant – Spania nu a excelat niciodată în această "meserie", numărul vedetelor ei nu a depășit nicicând, la nici o întrecere importantă, pe cel al degetelor unei mâini, iar cât privește Latvia... să nu mai insistăm – mi-am pregătit ceva de citit, întra fazele de joc. Așa că mă uitam – cum spune zicala – cu un ochi la făină și cu altul la slănină.

La un moment dat, totuși, ceva mi-a atras atenția către ecranul televizorului: mingea își schimbase parcă culoarea, se înnegrise și "zbura" pe o traiectorie ciudată, ca un balon care se dezumflă. Derulez banda înapoi ("evenimentul" fusese înregistrat) și o pun să se miște cu încetinitorul, o stopez și ce văd? O pasăre destul de mare – o găină? nu, o bufniță măricică – intrase pe terenul de joc și concura cu jucătorii zburând după minge. Zăpăciți, jucătorii ambelor echipe intraseră în derută: să joace mingea, sau să alunge intrusul care avea avantajul că putea alege, fie să "joace" la nivelul terenului, fie să zboare la o înălțime care depășea detenta oricărui jucător. Pe arbitru – un englez cu simțul umorului – alergătura haotică de pe teren l-a amuzat. A început să râdă, fluierul amenința să-i cadă din gură, așa că s-a grăbit să întrerupă jocul.

Oamenii de ordine de pe tușă, neinstruiți pentru un asemenea eveniment, așteptau să li se dea dispoziții. Mai fuseseră incidente similare cu câini rătăciți pe teren, ba o dată cu un cocoș scăpat din brațele unui francez entuziasmat de isprăvile echipei favorite. Mai fuseseră cazuri de spectatori intrați pe teren – uneori la o temperatură (proprie!) avansată, cu hainele lăsate pe tușă, ținând cu tot dinadinsul să îmbrățișeze vreun jucător sau chiar pe arbitrul central. Dar cum să procedeze cu o pasăre care dribla 22 de jucători și nu asculta de fluierul arbitrului? Oficialii delegați de UEFA se consultau între ei: să anunțe centrul? să ia o hotărâre proprie? și care anume?

Între timp, fugărită de colo-colo, convinsă că nici una din cele două echipe nu-i vrea colaborarea, pasărea părăsi de bunăvoie terenul de joc și... se cocoță pe bara transversală a uneia din porți. Portarul respectiv, neplăcut surprins de un asemenea musafir nepoftit care, eventual, putea să-l lovească cu vreun "proiectil" parfumat, și profitând de faptul că era suficient de înalt și putea atinge bara transversală, încercă să-l "convingă" cu binișorul să părăsească poziția de unde – evident – putea urmări desfășurarea jocului. Pasărea nu se dădea însă bătută, deplasându-se cu rapiditate transversal, pe bară, ghicind cu ușurință intențiile portarului. Disperat, în cele din urmă portarul o ținti cu una din mănușile sale, destul de grele. Deși reușise să evite proiectilul, pasărea se convinse că nu-i de glumă și își luă zborul de-a lungul terenului, aterizând pe bara transversală a porții opuse.

Nu am putut să-mi dau seama ce fel de primire i-a făcut bufniței celălalt portar, deoarece camera de luat vederi și-a îndreptat atenția asupra tribunelor, unde spectatorii, plictisiți, huiduiau și cereau reluarea jocului. Nu cunosc deznodământul episodului aviar deoarece emisiunea s-a întrerupt temporar și când jocul a fost reluat, crainicul – cenzurat probabil – nu a pomenit nimic de bufniță. De altfel, timpul rezervat transmisiunii fusese deja depășit (peste 15 minute), așa că nu am putut viziona nici finalul jocului.

Am căutat apoi pe Internet, dar în afară de scorul final – 2-0 pentru Spania – nu am reuit să găsesc nicăieri vreo relatare a incidentului.

Gândindu-mă la alte locuri și alte vremuri, mi-am spus: "Uite, domnule, și ăștia umblă cu cenzura!".

S. Sfarti
Los Angeles, SUA

Ing. Sergiu Brandea, Herzlia (ne scrie despre câteva publicații evreiești din Bârlad, orașul lui I. Schechter și al lui Virgil Duda:

«Ziaristul Ion N. Oprea, originar din ținuturile Bârladului, are meritul de a fi cercetat presa moldoveană. În cartea sa "Mari personalități ale culturii române într-o istorie a presei bârlădene 1870-2003" își apleacă cu mare atenție privirea asupra publicațiilor apărute de-a lungul unei perioade istorice, în județul Tutova și în special în orașul Bârlad.

În carte sunt enumerate un număr de publicații ale comunității evreiești locale. Relevarea acestora, în contextul activității evreiești și sioniste din orașul Bârlad, cred că este foarte utilă, fiind o contribuție la istoria evreimii din această zonă a României, "Țara de Jos", cum a fost denumită în timpul lui Ștefan cel Mare.

O primă publicație este "Aurora Ționistă săptămânală". A apărut la 10 iulie 1899, editată de Sigmund Cross. O contribuție importantă a avut Adolf Axelrad (bârladean, absolvent al liceului "Codreanu" din localitate). Săptămânalul voia "să ridice prestigiul poporului evreu față de el însuși și față de poporul în mijlocul căruia trăiește". Până la 30 octombrie 1899 apar 16 numere. Iată exemple din tematica ziarului: "Națiunea evree" de Ben Israel, "Antisemitismul" de G. Molinari. În secțiunea de literatură apar articole ca: "Moise Goldfarb" de Sacher Masoch, "F. Nietzsche și evreii" de dr. Klugman; mai semnea-

C.N.N.
Ce Năimiți
Nemernici

ză foiletoane, versuri, A. Axelrad. Săptămânalul mai publică corespondențe locale și rubrici precum: "Mișcarea sionistă", "Informații despre Afacerea Dreyfuss" etc. La 22 aprilie 1900, Adolf Axelrad editează ziarul "Dați ajutor" – număr unic. În articolul semnat de dr. Fridman se arată că "70 de oameni, frați din sângele nostru, vor trece pe dinaintea ochilor voștri, îndreptându-se pe jos spre America". Se mai amintește de societatea "Drumeții", creată de tânărul Ghinsberg, "care în disperare au hotărât să plece în America pe jos, au cumpărat doi cai în valoare de 160 de lei, o haraba mare le-a fost dăruită, și-au făcut opinci ... cu o zi înainte de plecare, ei și-au scos pașapoartele, au făcut în comun o baie și pentru astăzi 19 aprilie, ei au fost gata de drum...".

Ziarul "Junimea zionistă" – organ de propagandă zionistă. Nr. 1 a apărut în ianuarie 1910, ca urmare a constituirii societății "Junimea zionistă", președinte Mihu Abramovici. Ziarul cheamă tinerimea evreiască "la o viață nouă", cu ocazia comemorării a 5 ani de la moartea lui T. Herzl, "care pentru întâia oară după 2000 de ani a făcut să fâlfâie iarăși, înaintea lui Israel, stindardul celor care visează a crea un adăpost pentru un întreg popor". Se comentează și congresul al IX-lea "zionist" care a avut loc la Hamburg. La ziar au colaborat Bernard Șteinberg, Soil Mendelovici, Iehuda Ben Iacob, garantul fiind Lupu Zingher.

Ultima publicație semnalată în carte este revista "Bar-Kochba", cu subtitlul "Revistă național-evreiască". Revista apare lunar, la început sub conducerea unui comitet. La nr. 1, în "Cuvânt Înainte", martie 1913, redacția explică cum că Bar-Kochba a fost un erou istoric care l–a învins pe împăratul roman Adrian, iar "în numele jertfelor lăsate, face să renască realizarea idealului scump evreilor, pentru desrobirea și recăpătarea patriei, așa cum ne dictează cazul nostru". După nr. 2, din aprilie 1913, preia redactarea A. Ben Moșe. "Revista noastră este exclusiv sionistă", se scria în numărul 4 de către dr. H.K. La nr. 5 redactarea revine lui Achille Finkelstein. Acesta publica un articol "La arme" în care se arată că "la această epocă glorioasă vom lua și noi evreii-români parte. Acum e momentul să dovedim că evreul-român știe să verse sângele pentru scumpa lui patrie... și că între zionism și patriotism nu există incompatibilitate".

Alte materiale publicate: "Zionism și patriotism", "Purismul de azi și cel de altădată", "Omorul ritual", "Hanuca", "Evreii, sionismul și războiul balcanic". Mai sunt publicate portrete, corespondențe etc.

Este de presupus că în Bârlad au mai existat publicații evreiești și după anul 1913, pe care autorul cărții nu le-a găsit până acum. El, însă, își continuă cercetările.»)

G. Kelemen, Beer Sheva (aveți perfectă dreptate: celebra carte a italianului Curzio Malaparte, "Kaput", unde se vorbește într-un capitol memorabil și despre pogromul de la Iași, ar trebui tradusă și în românește și difuzată prin toate librăriile. Cât despre ideea dvs. de a trimite scrierea aceasta lui Paul Goma și altora din aceeași speță, aici greșiți. Goma, ca și Ion Coja, C. V. Tudor, Miruna Munteanu, de la "Ziua", Grid Modorcea, de la "Tricolorul" etc. etc., știu foarte bine cum a fost cu Holocaustul din România. Ei nu se comportă așa cum se comportă din ignoranță. Nici vorbă de așa ceva. Ei nu se comportă ca niște ziariști sau scriitori interesați de adevăr, ci ca niște avocați care fac tot ce le stă în puteri pentru a-și apăra clientul și a-l ponegri pe reclamant.

...Și acum, o rugăminte: mai citeț, mai citeț, mai citeț! Poate găsiți pe cineva la Beer Sheva cu o mașină de scris sau un computer.)

Dr. Ernest Hușanu, Bat Yam (sunteți nou venit, poate nu cunoașteți obiceiurile presei: nu mai trimiteți aceleași materiale la două – sau paișpe – publicații în același timp. Am întâlnit recenzia dvs. în altă gazetă.)

Felicia Mohr, București (aceeași observație, privind trimiterea textelor la mai multe publicații în același timp.)

Hadassa Solomon, Ierusalim (de acord cu diagnosticul dvs.: atât Avram Burg cât și alte persoane din categoria Kapo sunt atinși de sindromul "urii evreiești de sine". Cât despre supoziția dvs. că acest sindrom ar fi rezultatul încălzirii globale a planetei, noi o redăm ca atare, spunem: poate... cine știe? și îi lăsăm pe savanți să comenteze teza dvs.)

Beno Zalmanovici, New York, SUA (scrisoarea dvs. despre Rabinul Rosen a fost interesantă și consistentă; dacă totuși mai doriți să adăugați ceva important, cu plăcere, dar – vă rugăm – fiți cât mai concis.)

Iacob Zimbler, Haifa (este, ca de obicei, un pasionat căutător de

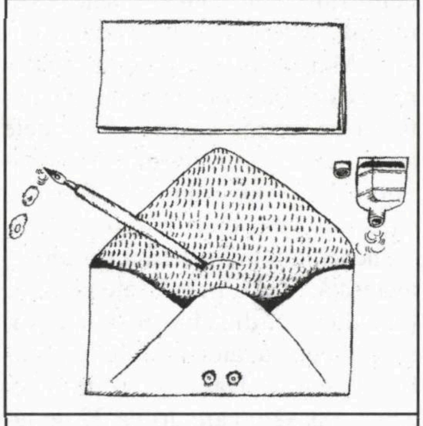

Desen de Devis Grebu; în revista "Idei în dialog", București 2007 bancuri prin gazete şi pe Internet; iată câte ceva din recolta lui:

• O doamnă intră în farmacie şi îi cere farmacistului arsenic:

– Doamnă, la ce vă trebuie arsenicul? întreabă farmacistul.

– Să-l omor pe soţul meu!

– Doamnă, nu pot să vă vând arsenic pentru acest scop, îmi pare rău, spune farmacistul.

Doamna scotoceşte prin poşetă, scoate o fotografie cu soţul ei care făcea dragoste cu soţia farmacistului şi i-o arată. Acesta se uită şi spune:

– Ah, scuzaţi-mă, n-am ştiut că aveţi reţetă.

• Ce spune un şnur când se vede în oglindă?

– Ce şiret sunt!...

• Moare toată lumea de pe Pământ şi se duce în Rai. Dumnezeu vine şi spune:

– Vreau ca bărbaţii să formeze două cozi. Una cu bărbaţii care în timpul vieţii şi-au dominat nevestele şi una cu bărbaţii care au fost dominaţi de ele. Iar femeile să plece cu Sf. Petru!

Zis şi făcut. Când Dumnezeu se uită din nou, femeile plecaseră şi bărbaţii formaseră două linii. Coada bărbaţilor dominaţi de neveste avea 100 de kilometri, iar coada bărbaţilor care îşi dominaseră nevestele era compusă dintr-un singur om. Dumnezeu se enervă:

– Bărbaţilor, ar trebui să vă fie ruşine! V-am creat după chipul şi asemănarea mea şi v-aţi lăsat ţinuţi sub papuc! Priviţi-l pe singurul meu fiu care a ştiut să stea drept şi m-a făcut să fiu mândru de el! Spune-le, fiul meu, cum ai reuşit să fii singurul bărbat de la această coadă?

– Nu ştiu, nevastă-mea m-a pus să stau aici...)

Arnold Helman, Ness Ziona (aveţi dreptate: data naşterii lui Fundoianu a apărut de două ori în acelaşi an: şi la 14 octombrie 1898 şi la 14 noiembrie 1898. E, recunoaştem, cam mult. Data corectă: 14 noiembrie.)

Izi Schwartz, Bat Yam; **Sara Kohn,** Cfar Saba; **Mirela Roth,** Sibiu, România; **Carol Isserssohn,** Frankfurt, Germania; **Soly Marcovici,** Los Angeles, SUA; **Madeleine Ben-Porat,** Ierusalim; **ing. Aurel Silvestru,** Bat Yam (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

Bursa personalităţilor din *trib*

În urcare

Dr. Aurel Vainer, preşedintele FCER, deputat, Bucureşti: hotărârea Federaţiei de a-l numi pe cetăţeanul David Kahn "persona non grata" în lumea evreiască din România (vezi rubrica "Etc.") a fost primită cu satisfacţie, ca un semn că preşedintele din curtea Templului Coral are şi muşchi şi necesarele "los cojones".

În scădere

Moshe Flitman, vice-preşedintele HOR: faptul că, într-o scrisoare adresată ziarului "Ultima oră" în legătură cu ştirea despre desprinderea câtorva filiale din Nord de conducerea centrală a organizaţiei, şi-a permis să întrebe, ameninţător: "cine v-a permis să daţi publicităţii un eveniment privind dezmembrarea..." etc., a lăsat o impresie penibilă, lumea din alia considerând că asemenea bătăi cu pumnul în masă aduc aminte de alte vremuri, alte locuri şi alte obiceiuri.

MAMAIA מַאמַאיָה

Restaurant
românesc

Grătar – pescărie

**Aer condiţionat, ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios, preţuri moderate.**

**Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784**

Vorbim şi româneşte.

În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.

*Cei care vin cu acest anunţ vor fi serviţi
cu un pahar de vin de calitate la bar*

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

Distincţii

Carol Feldman, actor, prozator: titlul de Cetăţean de Onoare al oraşului Tulcea, România.

Riri Sylvia Manor, profesor de oftalmologie, poetă: Premiul I la Concursul de Literatură "Ofer Lider", organizat de Institutul Weizman din Rehovot şi deschis persoanelor care sunt în acelaşi timp oameni de ştiinţă şi scriitori.

Aniversare

Arie Levanon, compozitor şi dirijor, Israel: 75 de ani de la naştere.

Comemorări

Ronetti-Roman, M. (Aron Blumenfeld), autor dramatic, poet: 100 de ani de la naştere. Câteva scrieri: "Radu (poemă)", "Două măsuri" (o broşură unde polemizează cu îndrăzneală pe marginea "chestiunii evreieşti") şi, mai cu seamă, piesa "Manasse", o dramă puternică, cu mare succes la public şi critică, despre care E. Lovinescu scria: "Este una din cele mai nobile opere ce a onorat literatura română".

Szasz (Spitzer) Janoş, poet, prozator, publicist de limbă maghiară: 80 de ani de la naştere. Redactor la săptămânalul "Utunk" din Cluj şi la ziarul "Elöre" din Bucureşti, este secretar al Uniunii Scriitorilor, răspunzând de problemele scriitorilor proveniţi din sânul minorităţilor naţionale. A murit în 2006.

Manifestări, manifestări...

10.12.07; la Centrul Cultural al FCER, din Bucureşti: recital de poezie Riri Manor, în regia lui Moshe Yassur şi interpretarea actriţelor Simona Bondoc şi Monica Mihăileşti.

13.12.07; seară organizată de ICR şi Arhiva Israeliană de Film pentru vizionarea filmului românesc "4 luni, 3 săptămâni şi 2 zile" de Cristian Mungiu (distins cu premiul Palme d'Or la Festivalul de la Cannes).

14.12.07; la Cinemateca din Ierusalim: întâlnire organizată de Cercul Cultural din Ierusalim, în colaborare cu ICR Tel Aviv, cu regizorul Cristian Mungiu şi actorul Vlad Ivanov cu ocazia prezentării filmului românesc "4 luni, 3 săptămâni şi 2 zile".

17.12.07; la Centrul Cultural Beit Iaakov-Iosef, din Tel Aviv: seară dedicată de Acmeor şi Centrul Cultural Beit Iaakov-Iosef memoriei prof. dr. Nicu Haas, de la Universitatea Ebraică, descoperitorul scheletului de om crucificat în urmă cu 2000 de ani la Ierusalim.

17.12.07; la Primăria din Haifa: seară de Hanuka organizată de HOR-Haifa şi Primăria din Haifa.

26.12.07; la Cercul Cultural din Haifa: seară culturală cu actorul şi prozatorul Carol Feldman pe tema: "Din culisele scenei şi ale scrisului".

Cu adâncă durere anunţăm încetarea din viaţă, la 13 decembrie a.c., după o lungă şi grea suferinţă, a iubitei noastre

ROSINA BARU

Înmormântarea a avut loc la Burbank (California).
Un gând bun pentru ea.

Filip (soţ), Dorin şi Ioan (fii), Andrei (nepot),
Kristina şi restul familiei

Prof. Jean Askenasy la ProTV

Sâmbătă 15 decembrie, la ora 18.45, postul bucureştean de televiziune ProTV a difuzat un amplu reportaj din Israel. Printre personalităţile din *alia* pe care le-au prezentat trimişii postului s-a aflat şi profesorul Jean Askenasy din Herzlia.

Răspunzând la întrebările reporterilor, cunoscutul neurolog a evocat câteva momente din copilăria şi tinereţea sa, îndeosebi pe cele trăite la Craiova.

Când s-a referit la plecarea sa în Israel, el şi-a amintit de un dialog pe care l-a avut cu un important general, Marcu, de la Ministerul de Interne.

Acesta l-a întrebat:

– D-le Askenasy, aici sunteţi un doctor preţuit, publicaţi lucrări în revistele de specialitate, sunteţi membru în Societatea Română de Neurologie şi în... (au urmat alte foruri ştiinţifice). De ce vreţi să plecaţi în Israel? Credeţi că atunci când ajungeţi la Ben Gurion o să fiţi numit ministru al Sănătăţii?

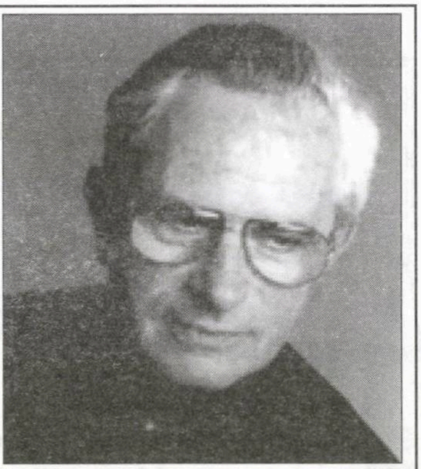

– Nu, nu cred. Şi uitaţi de ce plec. Aici sunt doctor, dar evreu. Cercetător ştiinţific, dar evreu. Şi aşa mai departe. Vreau să mă duc în Israel, fiindcă acolo voi fi numai doctor.

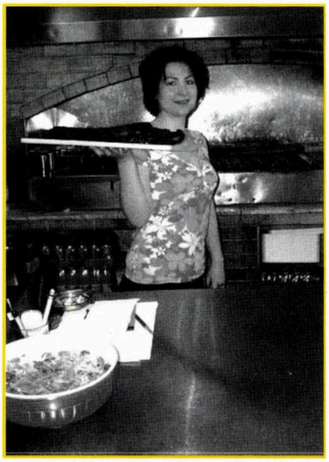

NOU!!!

Anunţăm deschiderea
Restaurantului Românesc Familial

NOU!!!

"LA PAUL"

Str. Sheerit Israel 4 (vis-à-vis de Bituah Leumi), Iaffo
Tel. 03-6812733, 054-7648747

Servim zilnic toate produsele bucătăriei româneşti: grătar (pe cărbuni), ciorbă de burtă, tochitură, ciorbă de miel, momiţe, măduvioare, creier la capac, rinichi îmbrăcaţi, sărmăluţe româneşti, antricot adevărat şi multe alte preparate deosebite.

●

VINERI SEARA MUZICĂ românească şi internaţională cu renumita MARIANA LUNGU

Primim comenzi pentru petreceri familiale până la 80 de persoane
Preţuri modeste – Vă aşteptăm cu plăcere

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

NE OCUPĂM DE:

- **DOBÂNDIREA şi redobândirea cetăţeniei române (până la gradul 2 de rudenie)**
- **TRANSCRIEREA certificatelor de căsătorie şi al certificatelor de naştere (ale celor născuţi în Israel)**
- **OBŢINEREA pensiei din România**
- **TRADUCERI legalizate în limba română**
- **OBŢINEREA oricărui document din România**

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA ŞI DE TRANSFERUL SUMEI OBŢINUTE.

Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor şi desfiinţărilor de firme (societăţi)

Contactaţi: ARIE DEGANI
Strada Adam Hacohen nr. 16 (lângă Ambasada României) Tel Aviv 64585
Tel. 03/522-8899 (Vorbim româneşte)

תיאטרון דליר ביידיש

ייִדישפּיל
תיאטרון היידיש בישראל
בהנהלת שמואל עצמון—וירצר

PREMIERĂ MONDIALĂ IN IDIŞ

COPIII UMBREI

קינדער פון שאָטן

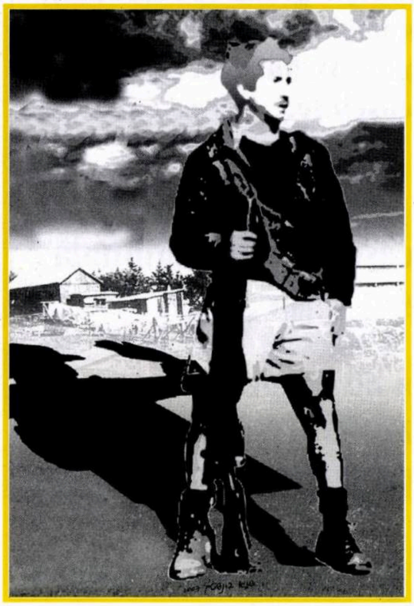

**Spectacol israelian actual,
cu prilejul aniversării a 60 de ani
de la înfiinţarea statului,
de Ben Ţion Tomer (Taitelboim)
Regia: Moti Averbuch**

**Traducere în idiş de Arie Blinder,
adaptarea în idiş – Şmuel Aţmon şi Moti Averbuch.
Muzica: Tieri Vider, decoruri: Avi Sechvi,
costume: Svetlana Bergher, lumini: Mişa Cerniavski,
mişcarea scenică: Ghilad Kimhi,
regizor secund şi traducere simultană: Lora Şaar.
În distribuţie: Dori Angel, Israel Treistman, Ilan Dabel, Uri Kovalski, Adi Giori, Anabella, Amitai Keidar, Andrei Kaşkar, Irma Stepanov, Ronit Aşeri, Nir Sapir, Miri Reghendorfer, Neţer Aloni, Smadar Ben David, Şaron Venţovski, Einat Segal, Hila Raviv.**

**REDUCERI DE 50% PENTRU PENSIONARI
PENTRU ABONAŢII MIFAL HAPAIS REDUCERI DE 40%**

Toate spectacolele încep la ora 20.00

Traducere simultană în ivrit şi rusă

IANUARIE

**2/01/08 – miercuri – Nes Ţiona – Heihal Hatarbut – 08-9304020
3/01/08 – joi – Haifa Auditorium – 04-8662244 sau 04-8382001
10/01/08 – joi – Tel Aviv – Beit Ţionei America
5254660 sau 1-800-444-660
12/01/08 – sîmbătă – Tel Aviv – Beit Ţionei America
5254660 sau 1-800-444-660
14/01/08 – luni – Beer Sheva – Heihal Hatarbut – 08-6271065
15/01/08 – marţi – Holon –Teatron Holon – 5023001/2/3
16/01/08 – miercuri – Ashdod – Diuna (matnas) – 08-8648585
23/01/08 – miercuri – Natania – Heihal Hatarbut
09-8330335 sau 09-8308811
24/01/08 – joi – Ierusalim – Şerover – 02-5605755 sau 02-6237000
27/01/08 – duminică – Tel Aviv – Beit Ţionei America
5254660 sau 1-800-444-660
28/01/08 – luni – Tel Aviv – Beit Ţionei America
5254660 sau 1-800-444-660**

FEBRUARIE

**7/02/08 – joi – Tel Aviv – Beit Ţionei America
5254660 sau 1-800-444-660
9/02/08 – sîmbătă – Tel Aviv Beit Ţionei America
5254660 sau 1-800-444-660
11/02/08 – luni – Petah Tikva Heihal Hatarbut – 03-9301195
12/02/08 – marţi – Bat Yam – Heihal Hatarbut – 03-5080031
20/02/08 – miercuri – Ghivataim – Teatron Ghivataim
03-7325340
21/02/08 – joi – Haifa – Rapaport – 04-8662244/ 04-8382001
24/02/08 – duminică – Kiriat Haim – Teatron Haţafon
04-8662244/04-8814814
27/02/08 – miercuri – Raanana – Yad Lebanim – 09-7415566**

תשלובת ישראכרט
MasterCard ישראכרט VISA

מנוי פיס
תבנית המנויים של מפעל הפיס

עיריית תל־אביב־יפו

משרד המדע
התרבות והספורט
מינהל התרבות

minimum

Nu mai staţi aşa, fraţilor! Deschideţi ochii!

9 771565 702005 02
1/2/2008 מינימום

■ ANUL XXII ■ NR. 251 ■
■ FEBRUARIE 2008 ■
■ 16 SHEKELI ■

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură și notariat

NE OCUPĂM DE:

- **DOBÂNDIREA și redobândirea cetățeniei române (până la gradul 2 de rudenie)**
- **TRANSCRIEREA certificatelor de căsătorie și al certificatelor de naștere (ale celor născuți în Israel)**
- **OBȚINEREA pensiei din România**
- **TRADUCERI legalizate în limba română**
- **OBȚINEREA oricărui document din România**

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA ȘI DE TRANSFERUL SUMEI OBȚINUTE.

Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor și desființărilor de firme (societăți)

Contactați: ARIE DEGANI
Strada Adam Hacohen nr. 16 (lângă Ambasada României) Tel Aviv 64585
Tel. 03/522-8899 (Vorbim românește)

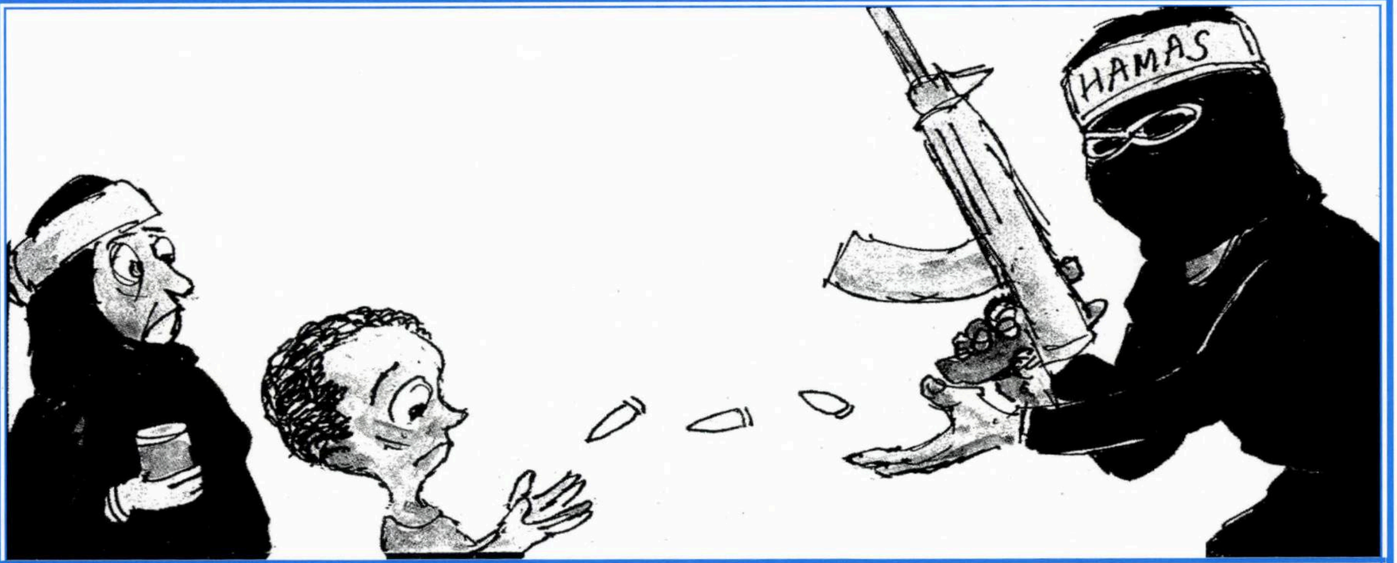

Cine spunea că Hamasului nu-i pasă de bunăstarea palestinienilor din Gaza? Și că nu face nimic pentru a asigura hrana și celelalte bunuri necesare copiilor?

Fals.

Hamasnicii oferă celor mici, zilnic, și cu generozitate, câte gloanțe poftesc, ca să tragă cu ele în evrei.

(Desen de Meir Ronnen; \n "Jerusalm Post")

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 Ianuarie

Ca de-obicei

Luna trecută nu s-a întâmplat nimic ieşit din comun.

Ca de-obicei, palestinienii au tras în fiecare zi rachete Kassam asupra cetăţenilor din Sderot, şi tot ca de-obicei armata noastră a lichidat câţiva indivizi din Hamas şi Jihadul Islamic.

Ca de-obicei, primul ministru Ehud Olmert a declarat, în legătură cu Kassamurile, că nici un stat normal nu poate suporta ca locuitorii săi să fie terorizaţi necontenit de-o putere străină, aşa cum sunt cei din Sderot; şi tot ca de-obicei, statul nostru normal nu numai că n-a făcut nimic ca să pună capăt acestor atacuri fără de sfârşit, ci a căzut în cursa întinsă de arabi, întrerupând curentul electric în Gaza şi prilejuind palestinienilor să organizeze demonstraţii monstre în stil "suntem disperaţi", să fugă cu miile în Egipt (păi, vrem şi noi un falafel, dom'le!) şi să alimenteze fericiţi televiziunile occidentale cu imagini despre "catastrofa umanitară" din Gaza.

Ca de-obicei, am trăit un moment istoric în procesul de pace, de data asta prin vizita mult *mediatizată* a preşedintelui american George W. Bush în Israel şi în regiune; şi tot ca de-obicei, a doua zi după acest eveniment istoric despre care atât oficialităţile noastre cât şi cele americane afirmaseră că au dat un nou şi hotărâtor imbold îmbunătăţirii relaţiilor dintre noi şi palestinieni, rachetele Kassam au căzut din nou pe străzile aşezărilor din Nord.

Ca de-obicei, Mahmud Abbas, preşedintele Autorităţii Palestiniene (şi partenerul nostru de pace), a condamnat Israelul pentru acţiunea sa de represalii, numind-o *masacru* (aşa cum se întâmplase mai de mult la Jenin); şi tot ca de-obicei, guvernul Olmert, în loc să-l plesnească peste bot, a continuat "negocierile" cu partea palestiniană ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

Ca de-obicei, postul de televiziune "France 2" (îl prindem şi noi), ca şi postul francez în limba engleză, de pe canalul 70 (idem), au dat la Jurnal, ca primă ştire, amănunte despre "masacrul" comis de israelieni în Gaza; şi tot ca de-obicei, guvernul a tăcut din gură, în loc să-i dea afară din ţară, cu picioare în fund, pe corespondenţii respectivi.

Ca de-obicei, pianistul şi dirijorul Daniel Barenboim a mai făcut o porcărie din categoria Kapo: după ce anul trecut refuzase demonstrativ să stea de vorbă cu o corespondentă de la "Galei Zahal", pe motiv că venise la el în uniformă militară ("nazisto-sionistă"), el a cerut şi a primit cetăţenia palestiniană; şi tot ca de-obicei, autorităţile de la noi au spus: "să trăiţi, maestre", şi l-au invitat să dea urgent câteva concerte în sala Operei din Tel Aviv, plătite cu 100.000 de euro.

Ca de-obicei, ziarele au susţinut că guvernul Olmert se clatină, cu atât mai mult cu cât Avigdor Lieberman, şeful partidului "Israel Beiteinu", s-a retras din guvern; şi tot ca de-obicei, Olmert a declarat că guvernul va continua să funcţioneze ca şi până acum, având o majoritate de 67 de deputaţi în Knesset.

Ca de-obicei, plata – mult aşteptată – a ajutoarelor pentru supravieţuitorii Holocaustului nu s-a efectuat nici luna trecută; şi, ca de-obicei, guvernul a înfiinţat o nouă comisie pentru rezolvarea problemei.

Ca de-obicei, Bibi Netaniahu, şeful opoziţiei, îl acuză pe Olmert că, de dragul bunelor relaţii cu Occidentul, vrea să dividă Ierusalimul, oferind palestinienilor partea de est a Capitalei; ca de-obicei, Olmert susţine că nu-i adevărat.

Ca de-obicei, lumea aşteaptă raportul Comisiei Vinograd privind războiul din Liban din 2006, raport de care, aşa cum se spune, depinde soarta guvernului Olmert; şi tot ca de-obicei, "Minimum" are ghinion când e vorba de asemenea evenimente, deoarece la sfârşitul lunii ianuarie, data prevăzută pentru publicarea raportului, revista noastră se va afla la tipar. Ca de-obicei, înjurăm cu sete destinul; şi tot ca de-obicei, făgăduim cititorilor că vom discuta despre Vinograd în numărul viitor.

Ca de-obicei, indiferent de ce se întâmplă în viaţa politică sau în *media* israeliană, arabii o ţin pe-a lor, una şi bună, având grijă să ne informeze, zi de zi şi ceas de ceas, că planurile lor nu s-au schimbat defel şi nici că s-ar putea schimba într-un viitor cât de cât previzibil; şi tot ca de-obicei, luna trecută ne-a adus o cantitate respectabilă de exemple în acest sens.

Iată câteva:

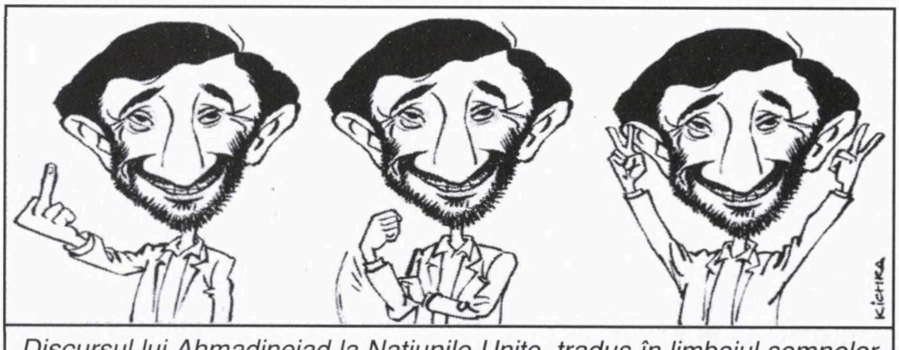

Discursul lui Ahmadinejad la Naţiunile Unite, tradus în limbajul semnelor
(Desen de Kichka; în "l'Arche". Paris)

minimum

Apare lunar
Redacţia şi administraţia
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443
Fax numai pentru anunţuri publicitare; corespondenţele se vor trimite prin poştă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 şekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 80 şekeli
1 an (12 numere): 160 şekeli
Preţul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 73 dolari
România – 68 dolari
U.S.A., Canada – 85 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 100 dolari
Insulele Fidji – 160 dolari
Expediţia cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde de conţinutul anunţurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINŢE

Fraţii maimuţelor şi porcilor

«Ierusalimul, care a fost mai întâi cucerit de Omar şi apoi eliberat de către Saladin, a fost pierdut de către musulmanii care abandonaseră calea lui Allah. Acesta e motivul pentru care evreii, fraţii maimuţelor şi porcilor, au avut îndrăzneala să-l pângărească, să-l ocupe în dispreţul întregii lumi.

Ierusalimul nu va fi eliberat prin lozinci înfierbântate sau prin concesii înjositoare. El va fi eliberat numai dacă educăm generaţia de azi în aşa fel încât să lupte împotriva evreilor, fraţii maimuţelor şi porcilor. Allah e mare, Ierusalimul va fi eliberat numai prin Jihad, prin iubirea de martiraj în numele lui Allah.»

(Dintr-o cuvântare rostită la postul de televiziune palestinian "El-Aqsa" de Ahmed Bakr, preşedintele Consiliului legislativ palestinian)

Vaccinul diabolic

«**Reporterul:** – *Aţi dat o Fatwa (decret islamic) prin care se interzice vaccinarea copiilor, întrucât aceasta ar fi o conspiraţie a evreilor şi franc-masonilor. E adevărat?*

Sadek Abdallah Ben Al-Majed: E adevărat sută-n sută.

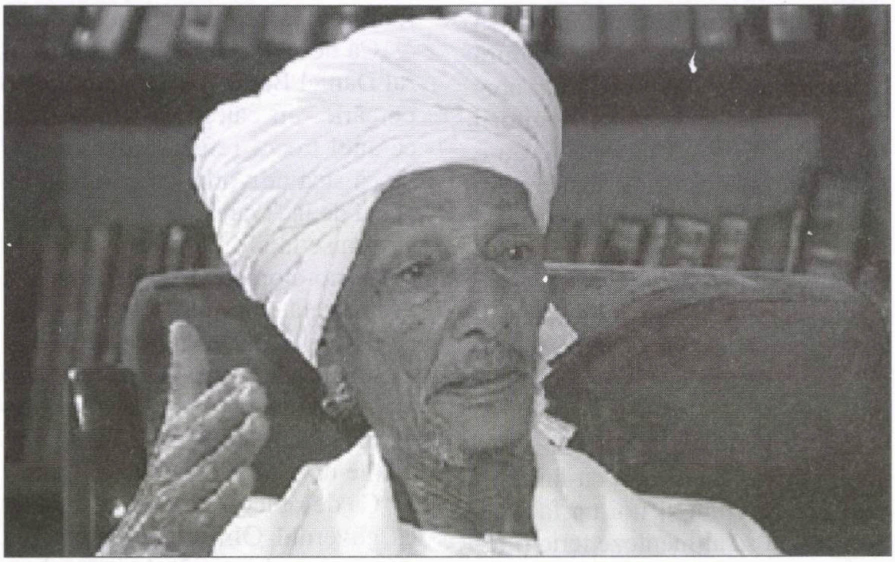

Şeicul Sadeq Abdallah bin Al-Majid la Al-Jazeera

Reporterul: *Cum asta?*

Sadek Abdallah Ben Al-Majed: Am studiat problema împreună cu doi sau trei dintre fraţii noştri… Eu consider că prin vaccinare evreii vor să-i ucidă pe copiii noştri. Allah fie slăvit, faptul că am urmărit îndeaproape această afacere a dus la salvarea a mii de copii din ghiarele mişcării evreieşti… Dacă evreii ar putea să găsească un mijloc de a-i extermina pe toţi oamenii din lume pentru ca să poată controla întreg globul, ar face asta fără ezitare.»

(Dintr-un interviu la televiziunea pan-arabă Al-Jazeera cu şeicul Sadek Abdallah bin Al-Majid,

principalul conducător al organizației "Frații musulmani" din Sudan)

Egipt, țara cu care ne aflăm (nu-i așa?) în pace

«Știați că evreii au ucis douăzeci și cinci de profeți ai lui Allah și că istoria lor întunecată e plină de asasinate și de corupție?

Știați că evreii criminali îl insultă și îl blestemă zilnic pe Dumnezeul nostru?

Știați că evreii au încercat în mai multe rânduri să-l asasineze pe Profetul nostru mult iubit (Mahomed), însă Allah, cel atotputernic, l-a salvat de la moarte?

Știați că evreii care ocupă pământul nostru și locurile noastre sfinte în Palestina mult iubită se pregătesc să ocupe și celelalte țări musulmane pentru a avea un Mare Israel de la Eufrat la Nil?»

(Dintr-un document destinat copiilor, transmis pe Internet de ramura egipteană a organizației "Frații musulmani")

La Londra, printre gentlemeni

«Aflat la vest de Londra, colegiul "Regele Fahed" este frecventat de o mie de elevi, între care copiii diplomaților arabi.

Un manual școlar consacrat tradiției islamice este împânzit, de la prima la ultima filă, cu citate din "Protocoalele Înțelepților Sionului", binecunoscutul fals antisemit. "Dovada incontestabilă a existenței acestor protocoale – se scrie în manual – o constituie faptul că numeroase intrigi, conspirații și instigări descrise în carte au avut loc cu adevărat". Sionismul este descris ca un element al marelui complot evreiesc mondial. Și celelalte "mișcări destructive" sunt enumerate cu grijă: Franc-masonii, Bnei Brit, Lions Club International, Clubul Rotary.

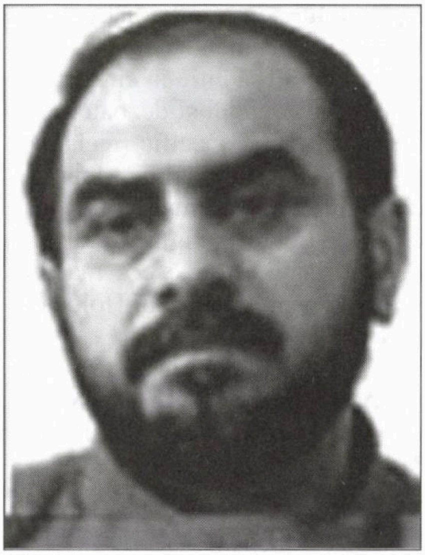

Hassan Rahimpour Azghadi

Lucrând pentru grupul de reflecție conservator "Policy Exchange", opt cercetători au răscolit bibliotecile a o sută de instituții musulmane din Marea Britanie: moschei, centre culturale, școli. ... După un an de zile de cercetări ei au descoperit 80 de lucrări ilustrând această "literatură a urii", printre care și manualul de la colegiul "Regele Fahed". În sumarul cărților respective: ura față de non-musulmani, sectarism la adresa celor care nu practică "după litera legii" discriminarea față de femei, antisemitismul, justificarea Jihadului. Librăria de la moscheea din Regent's Park vinde o lucrare care propăvăduiește decapitarea musulmanilor "răi".»

(Dintr-o corespondență de la Londra de Rémi Goddeau pentru ziarul "Le Figaro", Paris)

Cuvântul de ordine

«Imamul (Khomeiny) a vorbit clar și oficial despre necesitatea de a exporta revoluția iraniană. El a spus: "Noi vom răspândi revoluția noastră în lumea întreagă".

Imamul a fluturat stindardul națiunii islamice unificate și al uniunii maselor iraniene. El a făcut din distrugerea Statului Israel cuvântul de ordine oficial al Republicii islamice, declarând: "Israelul trebuie distrus".»

TENDINȚE

(Dintr-o cuvântare rostită de Hassan Rahimpour Azghadi, de la Universitatea din Teheran, membru în Consiliul suprem iranian pentru revoluția culturală, la Canalul I al televiziunii de la Teheran)

De fapt, era vorba de tifos

«În timpul celui de-al doilea război mondial, tifosul exantematic a lovit peste tot în Europa, iar germanii n-au avut altceva de făcut decât să ardă hainele și corpurile morților. Erau din toate națiile, creștini, musulmani și evrei: 600.000 de persoane cu totul. Apoi – după război – evreii i-au transformat pe cei 600.000 în 6 milioane. După aceea, au organizat expoziții și au construit crematorii. Toate astea pentru a dovedi că au fost persecutați și a pretinde că au drepturi asupra pământului (unde se află azi Statul Israel), întrucât sunt refugiați.»

(Dintr-o declarație făcută de Hussein Mozafar, deputat în parlamentul de la Teheran, fost ministru al Educației, la postul iranian de televiziune "Coran")

Sioniștii și apa

Vorbind despre situația dezastruoasă din provincia Darfour (Sudan), televiziunea pan-arabă Al-Jazeera a transmis o discuție între diferiți conducători islamiști din Sudan.

«Abd Al-Jalil, expert internați-

onal:
"De ce Darfour? Pentru că Darfour este aşezat deasupra celui mai mare rezervor de apă curată din Africa şi din întreaga lume. Viitorul război va fi un război pentru apă, iar Israelul vrea să controleze Darfour şi să pună mâna pe rezervele de apă pură. În Torah scrie: Oriunde veţi instala caravanele voastre de cai, va fi ţara voastră.

Un conducător musulman din Sudan:
"În spatele tuturor acestor dezastre din Darfour se află Diavolul sionist, indiferent dacă vorbeşte în engleză, în norvegiană sau în italiană.

Potrivit principiilor religiei lor, ei trebuie să construiască, în cursul mileniului III, templul lui Solomon şi să creeze Marele Israel, pentru a conduce lumea vreme de un mileniu. Noi ne găsim astăzi în cel de-al şaptelea an al mileniului III. Sioniştii sunt deci grăbiţi, trebuie să pună mâna pe rezervele de apă".

...Ca de-obicei, la citirea celor de mai sus, unii vor ridica din umeri, zâmbind imbecil: aiureli... cine o să-i ia în serios? Şi tot ca de obicei, alţii, din ce în ce mai mulţi la număr, vor recunoaşte că au înţeles, în fine, ceva despre mentalitatea arabă şi că s-au dezmeticit.

România: D. Ion Coja se ocupă din nou de "aşa-zisul" Holocaust din România

...D-sa a trimis, în acest sens, ziarelor din Bucureşti protestul de mai jos:

«Protestăm faţă de atitudinea incalificabilă a Statului Israel, a Mossadului, care îşi permit să sustragă documente istorice extrem de importante privitoare la istoria Holocaustului pentru a le distruge sau falsifica, documente pe care le împiedică astfel să intre în circuitul firesc al informaţiei şi dezbaterii ştiinţifice. În mod specific, reclamăm dispariţia manuscrisului "Memorii" de Wilhelm Filderman, document care ar fi trebuit să figureze ca sursa de informaţii istorice cea mai importantă pentru aşa-zisul Holocaust din România.

Wilhelm Filderman a fost liderul necontestat al evreilor din România o lungă perioadă, inclusiv între 1940 şi 1944, anii de persecuţii antievreieşti soldate, zic unii, cu uciderea a 400.000 de evrei. Sunt mai multe documente rămase de la Wilhelm Filderman care infirmă această cifră. Era de aşteptat ca "Memoriile" lui Filderman să aducă argumente decisive în disputa dintre istoricii care afirmă Holocaustul din România, din Transnistria, şi cei care-l contestă.

Dorinţa testamentară a lui Wilhelm Filderman a fost ca imediat după căderea comunismului "Memoriile" sale să ajungă în proprietatea Academiei Române spre a fi publicate. Intervenţia Mossadului, petrecută la începutul anilor '90, a împiedicat desfăşurarea normală a lucrurilor.

S-a ajuns astfel la situaţia absurdă şi profund imorală ca România să fie azi acuzată de Holocaust şi să i se ceară despăgubiri materiale imense, iar acuzatorii ei, adică comunitatea evreiască internaţională, susţinută de Statul Israel, de Mossad, să ascundă documentele istorice şi probele juridice cele mai importante privitoare la soarta evreilor din România acelor ani.

Contăm pe evreii care se simt solidari cu amintirea lui Filderman, cu memoria victimelor Holocaustului, contăm pe toţi cei care îşi trăiesc viaţa în respectul adevărului, iar nu în minciună, şi aşteptăm ca domniile lor să intervină cum va crede de cuviinţă fiecare, pentru a-i determina pe deţinătorii ilegali ai "Memoriilor" lui Wilhelm Filderman să restituie preţiosul document proprietarului de drept, Academia Română, spre a fi pus la dispoziţia cercetătorilor ştiinţifici, a publicului interesat!

Considerăm că nu este vorba de un interes strict românesc, ci dimpotrivă: cauza adevărului, în general, şi în mod deosebit a adevărului despre Holocaust, depăşeşte orice delimitare politică sau geografică. Interesul este deopotrivă românesc şi evreiesc! Este planetar! Global!

Mărturia lui Wilhelm Filderman nu poate lipsi din nici o discuţie privitoare la soarta evreilor din România perioadei 1940-1944. Nimeni nu are voie să ascundă această mărturie! Gestul Mossadului, recte al guvernului din Israel, de a ascunde mărturia lăsată de Wilhelm Filderman este echivalent cu recunoaşterea faptului că aceste memorii contrazic şi infirmă teza oficială a evreimii mondiale cu privire la Holocaustul din România, din Transnistria.

Amintim, în acest context, soarta pe care a avut-o "Jurnalul" scriitorului evreu Mihail Sebastian, ale cărui însemnări zilnice au aşteptat la Tel Aviv o jumătate de secol până au fost publicate, iar când au fost publicate nu a fost greu nimănui să-şi dea seama că au fost falsificate, grosolan modificate pentru a se potrivi cu teza Holocaustului din România, pe care cei mai mulţi evrei cinstiţi o resping. Menţionăm şi fondul de arhivă "Dosarul suferinţelor unei familii evreieşti", constituit în 1947 pe baza unei anchete efectuate de Congresul Mondial Evreiesc asupra tuturor familiilor de evrei din România, care au avut de răspuns unui chestionar cu peste 80 de întrebări referitoare la perioada 1939-1944. Acest fond de documente a fost scos din circuitul public sau al cercetării ştiinţifice. Se pare că a fost distrus... Cu cât se întârzie restituirea manuscrisului "Memoriilor" lui W. Filderman către Academia Română, cu atât mai mari sunt șansele ca textul original al "Memoriilor" să fie și el falsificat sau distrus.

Dorim ca protestul nostru să ajungă la cunoștința opiniei publice mondiale, a organizațiilor și instituțiilor internaționale dedicate adevărului, păcii și bunelor relații dintre popoare și state. Dorim să cunoaștem punctul de vedere al evreilor, liderii ai evreimii mondiale sau oameni de rând, al căror respect față de victimele Holocaustului trebuie să fie garanția corectitudinii cu care acest subiect este abordat de autoritățile evreiești, din Israel sau de aiurea. Considerăm că orice încercare de tăinuire, falsificare sau distrugere a documentelor legate de Holocaust este dovada lipsei de respect și de compasiune sinceră pentru victimele Holocaustului.

Cerem societății civile din Israel, liderilor religioși și cercurilor academice evreiești să se pronunțe public în această chestiune, a Memoriilor lui W. Filderman, și să ofere cât mai repede soluția impusă de regulile normalității, ale onestității și legalității: restituirea către Academia Română.

În numele colegilor din Uniunea Vatra Românească,

Ion Coja»

N. Red. Am mai discutat nu o dată despre emanațiile lui Ion Coja.

Desant artistic românesc

Prezențele culturale române în Israel au devenit monedă curentă, mai cu seamă de când cele trei inițiale cunoscute: I.C.R. (Institutul Cultural Român, din Tel Aviv) lucrează din plin și cu cap pentru răspândirea, pe meleagurile noastre, a creațiilor din țara noastră de origine.

Dar luna trecută a fost parcă una deosebită prin calitatea manifestărilor ce ne-au fost puse la dispoziție.

Mai întâi, am primit vizita Teatrului Bulandra, unul din cele mai bune de pe continentul european și de pe glob. Spectacolele prezentate de trupa din București, și în primul rând "Unchiul Vania", de Cehov, în regia rusului Iuri Kordonski, ne-au oferit privilegiul de a admira talentul unor mari actori precum Victor Rebengiuc, Irina Petrescu sau Horațiu Mălăele.

Irina Petrescu

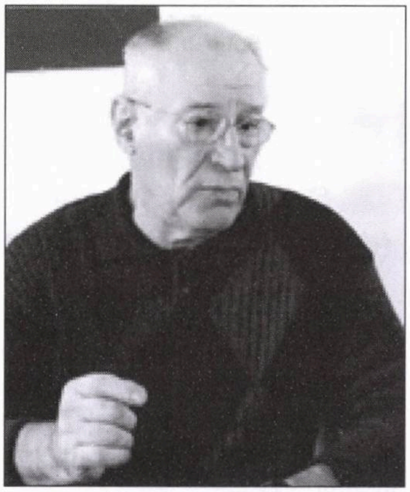

Victor Rebengiuc

Horațiu Mălăele

Apoi, filmul regizorului Cristian Mungiu – cumplit prin realismul lui – "Patru luni, trei săptămâni și două zile", distins cu Marele Premiu la festivalul cinematografic de la Cannes, a provocat aplauzele criticii, fără rezerve, și a reușit performanța de a ține afișul câteva săptămâni pe ecranele israeliene; iar celor din *alia* le-a amintit de tragedia declanșată de scelerata lege a avorturilor care a schilodit mii și zeci de mii de vieți în anii iresponsabili ai ceaușismului.

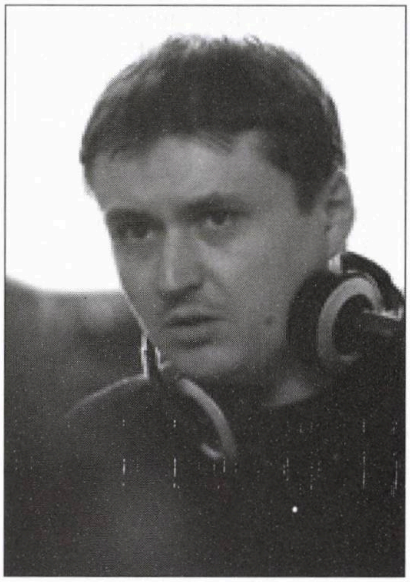

Cristian Mungiu

Acum ne vom mărgini să amintim pentru cei ce, eventual, nu cunosc subiectul, că toate afirmaţiile preopinentului despre testamentul şi memoriile lui Filderman sau despre falsificarea "Jurnalului" lui Mihail Sebastian sunt elucubraţii curate. Adică murdare.

România: Un premiu bine meritat

Nu de mult a avut loc la Bucureşti festivitatea decernării premiilor revistei "România Mare" pe anul 2007.

Printre cei distinşi cu acest premiu se află şi vestitul rav David Kahan (aşa-zisul preşedinte al aşa-zisei asociaţii a evreilor români din America). El a devenit prieten la cataramă cu senatorul C. V. Tudor, promotorul nr. 1 al antisemitismului din România de azi.

Aşa cum am anunţat, acest David Kahan a fost numit Persona Non Grata de către Federaţia de la Bucureşti.

De aceea, premierea d-sale nu a mirat pe nimeni, fiind perfect logică. Atunci când eşti *non grata* la Templul Coral, eşti cât se poate de *grata* la "România Mare".

România: Noua xenofobie

Există vreo legătură între *galeriile* de pe stadioanele de fotbal, organizate, disciplinate şi gata oricând să urle sălbatic la intrarea echipei adverse pe teren, – şi ceea ce se petrece în afara gazonului, care va să zică în viaţa noastră cea de toate zilele?

Există.

Asta o ştim şi noi (alo, Betar-Ierusalim!) şi scriitorul Mircea Mihăieş, din Timişoara.

Într-un articol din "România literară", el scrie, între altele:

«Nu e de trecut cu vederea impactul politic din ce în ce mai serios al acestor galerii. Veritabile laboratoare în care circulă cele mai respingătoare teorii – de la xenofobie şi anti-semitism, la inevitabilele poncife ale conspiraţionismului planetar –, galeriile iradiază chiar dincolo de mediul lor propriu-zis periculoase unde de şoc, propagate temeinic în straturile tulburi ale societăţii. Popularitatea, absolut incredibilă şi inexplicabilă pentru mine, a unui personaj precum generalul Antonescu îşi are originea în ideile vehiculate în cadrul unora din galeriile marilor cluburi fotbalistice. Ura de rasă şi xenofobia au devenit forme curente de exprimare a insatisfacţiei sociale. Mai vechilor categorii, tocite prin suprauz (ţiganii, evreii şi ungurii), li s-au adăugat recent chinezii şi arabii.

Am avut prilejul unei discuţii stupefiante cu un reprezentant tipic al acestui nou tip de xenofobie. "Şi totuşi, de ce-i urâţi pe chinezi? ... Aţi avut, vreodată, un conflict cu ei?", l-am întrebat pe unul din "microbiştii" devenit canal de transmisie a propoziţiilor deşuchiate ale neo-rasiştilor români. "Îi urăsc pentru că ne iau locurile de muncă", a venit replica instantaneu. Am contraatacat, la rându-mi: "Vorbiţi cumva despre tarabele la care-şi vând marfa? Sau de maşinile de cusut la care chinezoaicele lucrează precum sclavele pentru patronii români? Nu vi se pare că locurile acelea de muncă le-au creat chiar ei? şi că plătesc impozite statului român, pentru a vă da dumneavoastră un salar? Eu le-aş fi recunoscător pentru că, prin sudoarea lor, mă scutesc pe mine de muncile acelea abrutizate. Au ocupat cumva un loc de muncă pe care-l vizaţi dumneavoastră sau soţia dumneavoastră?"

Fără să clipească, preopinentul meu răspunde: "Nici vorbă. Nu mă interesează să vând marfă ieftină sau să-mi distrug plămânii în halele acelea mizerabile". Insul din faţa mea e solid, perfect echipat pentru munci ce necesită un efort fizic substanţial. Dar asta nu înseamnă că le face. Se mulţumeşte cu un salar prost într-o meserie în care nouăzeci la sută din timp trândăveşte. Burta imensă, revărsată peste curea cam de-un an încoace, arată că omul se simte bine în această postură. Are timp să dea frâu liber complexelor, prostiei fără leac şi unei uri tulburi.

Conversaţia a fost mult mai lungă şi mai neplăcută decât mi-aş fi imaginat. Şi asta pentru că nimic din comportamentul său anterior nu lăsa să se vadă imensa doză de xenofobie ce stătea la pândă în personajul jovial pe care-l văd adesea. Incapabil să se ridice la nivelul aspiraţiilor sale – nici măcar din cale-afară de exagerate -, el a găsit ţapii ispăşitori ai nefericirii sale. E o soluţie simplistă, la care omul meu nici măcar n-a catadicsit să se mediteze.

Această mică dramoletă n-ar avea un final pe măsură dacă n-aş spune că, în urmă cu vreo lună, personajul indignat că străinii au "ocupat" locurile de muncă din ţară se dădea de ceasul morţii să prindă un contract undeva prin Spania sau Italia. Ţări în care nici nu-i trece prin cap c-ar putea fi văzut ca un ţigan, arab sau, de ce nu, chiar chinez. Un chinez cu ochi albaştri, solid, cu zâmbet tâmp şi plesnind de resentimente.»

România: Surprize, surprize (dar nu cu Andreea Marin)

Un prieten din Piatra Neamţ m-a informat că municipalitatea pietreană a decis să nu retragă titlul de "Cetăţean de Onoare" conferit postmortem dictatorului Ion Antonescu în iunie 1999.

Inspiratorul propunerii de a-l

Ion Rotaru

onora pe Mareşal fusese ex-primarul Ion Rotaru, devenit în acelaşi an cunoscut în toată România datorită unei alte idei "geniale": aceea de a crea noi locuri de muncă şi noi resurse financiare prin deschiderea a două case de toleranţă (una pentru turişti şi alta pentru localnici).

La ceremonia de decernare a titlului de "Cetăţean de Onoare", Ion Rotaru i-a convocat atât pe preşedintele Comunităţii evreieşti nemţene, Harry Solomon, cât şi pe scriitorul Dorel Dorian.

Ambii născuţi la Piatra Neamţ şi neprevenіţi de surpriza lui Rotaru, cei doi s-au trezit "Cetăţeni de Onoare" în acelaşi timp cu "cel mai iubit" dintre români...

În timpul ceremoniei, Ion Rotaru a amintit că Mareşalul ordonase trecerea Prutului în timp ce se afla la Piatra Neamţ. Iar ulterior, piaţa gării locale a primit numele de "Piaţa Mareşal Ion Antonescu", în vreme ce un soclu cu bustul său fu amplasat în centrul ei.

În 2002, pentru a facilita accesul României în NATO, premierul Adrian Năstase a emis un act prin care se elimina din viaţa publică imaginea lui Ion Antonescu şi în consecinţă statuile Mareşalului au fost dărâmate şi străzile ce-i purtau numele au fost rebotezate.

Dar cum să explice localnicilor săi dispariţia soclului cu bustul Mareşalului, după ce afirmase că "nu primeşte dispoziţii politice de la Bucureşti"?

Primarul oraşului Piatra Neamţ declară în cotidianul "Monitorul de Neamţ" că statuia a fost luată "deoarece apăruseră fisuri în soclu" şi că "în astfel de condiţii, ar fi însemnat ca în scurt timp bustul de bronz să fie furat pentru a fi topit de către ţigani".

P.S. Convocarea "surpriză" la ceremonia de decernare a titlului de "Cetăţean de Onoare" mi-a fost relatată, în timpul unei vizite pe care am făcut-o la Piatra Neamţ, de către Harry Solomon, care continuă să fie preşedintele Comunităţii locale.»

(Dintr-o corespondenţă de la Joseph Alpern, Geneva, Elveţia)

România: L-au dat în judecată pe Dumnezeu şi pe toţi conducătorii lumii (sau Fandacsia-i gata)

«Ce mai este astăzi o ştire de presă? Ce importanţă merită faptul că un ţicnit l-a dat în judecată pe Dumnezeu? Unele televiziuni, anumite ziare însă au acordat spaţii largi „evenimentului".

Individul cu pricina pretinde că, dacă Dumnezeu l-ar fi păzit de ispite „aşa cum i s-a promis la botez", n-ar mai fi ajuns la puşcărie pentru săvârşirea unei crime. Omu' consideră că n-ar fi comis crima din cauza lui, ci din vina lui Dumnezeu!

Vasăzică maică-sa a dat banu' la botez, s-a rugat, a plătit popi şi lumânări şi el tot a fost tras în ţeapă!

A apărut
Iulius Iancu
AŞTEPT ZIUA DE MÂINE

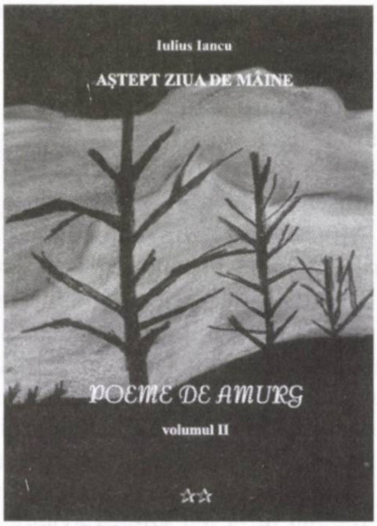

Este o istorie socială în versuri, un jurnal emoţionant şi reprezentativ în aceste vremuri confuze şi superficiale dominate de consumerism.
Mariana Zavati-Gardner
Norfolk – Anglia

Poeziile constituie o întregire a biografiei profesionale, cu aspecte inedite ale vieţii afective a omului: emoţii şi frământări, entuziasm şi decepţii, vis şi realitate.
Autorul

POEME DE AMURG
Volumul II

……

Volumul se poate procura
la AUTOR:
Dr. Iancu Iulius
17 Hardof St., Haifa 34747
Tel. 04/837-2758
Mob. 054/549-2586
Preţul: 50 şekeli

Fiindcă tribunalul i-a clasat procesul, omul continuă să se judece cu „reprezentanța" acestuia în zonă și a dat în judecată pentru aceleași cauze Mitropolia Banatului!...

Mai nou, tot undeva în România, o individă – zic marile agenții de presă – s-a apucat să dea în judecată pe toată lumea: conducătorii politici ai țării și ai lumii, de la Ion Iliescu, până la regina Angliei și „George Buș", VIP-uri, ONU, tot ce mișcă...

Motivul este din cale-afară de serios: femeia pretinde că ea conduce lumea de niște ani buni iar nenorociții ăștia profită moca de bunele ei servicii. În consecință, cere despăgubiri de miliarde de lei. Oameni sensibili la dreptu' omului, magistrații Tribunalului București au suspendat procesul numai pentru că femeia nu a dat adresa exactă a puzderiei de inculpați...

„Pretind salariu de 1.000 de miliarde lunar și pensie 1.000 miliarde lunar, începând din 1990 și tot mileniul trei pentru că eu conduc țara România, direct, științific și scriu adevărat legile țării, apăr pacea, granițele, am făcut democrație în România, am asigurat bunăstarea României.

Pretind să mă plătiți adevărat cu acte legalizate. Am martori și dovezi că e scris la dosarul meu (...). Am dovezi că eu conduc lumea, scriu la ONU și în toate țările documente, legi, constituția omenirii, valabilă tot mileniul trei", a argumentat respectabila doamnă. Ea solicită un avocat "gratuit" pentru că este pensionară și nu are alte venituri.

Dar mai are oarece pretenții: "Vreau să nu plătesc taxe sau impozite. (...) Eu am muncit corect, am scris legile, am apărat țara, neamul, am făcut dreptate și am salvat omenirea de la sfârșitul lumii. Am muncit 30 de ani în fabrică și în același timp am condus și lumea (...)".

Drept care consideră corect să mai ceară "o verighetă de aur, nuntă de aur, trei vacanțe anual gratuite, program de muncă respectat, cinci ore pe zi câte cinci zile pe săptămână, trei mese gratuite zilnic, telefon gratuit și transport (pentru că iese pe teren și ia notițe), dar și Premiul Nobel pentru Pace în valoare de 1.000 miliarde de lei anual".»

(Dintr-un articol de Marius Vasileanu; în "Adevărul literar și artistic", București)

Africa de Sud: Un Kapo (dar nu o jigodie oarecare, ci unul care va intra în istoria urii evreiești de sine)

Îl cheamă Ronnie Kasrils. Este ministrul Informațiilor în guvernul Africii de Sud. Și luptă din toate puterile, cu patimă, pentru ștergerea de pe fața pământului a Statului Israel. Un Kapo e puțin zis. Individul se poartă ca un conducător de cruciadă anti-evreiască, menită a trece prin foc și sabie Israelul.

L-a vizitat pe hamasnicul Ismail Haniye, fostul prim-ministru palestinian, în Gaza, invitându-l să facă o vizită oficială la Pretoria. Și încurajându-l să lanseze în continuare rachete Kassam împotriva orașelor noastre și să nu recunoască în nici un chip dreptul la existență al Israelului. L-a vizitat pe președintele iranian, Ahmadinejad, îmbrățișându-l și urându-i succes în producerea bombei atomice. Declarațiile lui sunt reproduse cu tam-tam în ziarele din Johannesburg și Capetown.

Câteva exemple:

«De la început, sionismul a urmărit să jefuiască pământurile populației băștinașe, pentru ca astfel Israelul să devină un stat total-mente evreiesc.»

Ronnie Kasrils

❖

(Operația efectuată de Zahal la Jenin după atentatul de la Hotel Park, din Natania) *«ne aduce aminte de suprimarea sângeroasă a revoltei din ghetoul Varșoviei în timpul celui de-al doilea război mondial.»*

❖

«Noi nu mai recunoaștem Statul Israel. Noi nu putem să recunoaștem un regim de Apartheid. Noi nu recunoaștem principiul care spune "o mie de ochi arabi pentru un ochi israelian".»

❖

«Noi nu condamnăm mișcarea Hezbollah și pe palestinieni mai mult decât am blamat forțele de eliberare sud-africane atunci când mureau și civili. Noi condamnăm politica rasistă a guvernului israelian care (în timpul celui de-al doilea război din Liban, din 2006, **n. red.**) *i-a plasat cu cinism pe proprii săi cetățeni în bătaia rachetelor.»*

❖

«Pentru conducătorii israelieni terorizarea propriilor lor cetățeni,

obligaţi să fugă din oraşele lor şi să se ascundă în adăposturi face parte din calculele lor cinice.»

◆

«Noi trebuie să-i numim "ucigaşi de copii" pe ucigaşii de copii şi să declarăm că cei ce folosesc metode amintind pe nazişti se comportă asemenea naziştilor.»

Arabia Saudită: Poliția și fustele scurte

«Suspiciunile în legătură cu poliţia religioasă din Arabia Saudită – Haya sau Comisia, cum i se spune – au început din 2002, când un detaşament al acestei formaţiuni a blocat ieşirea unei şcoli de fete pe motiv că ele nu erau decent îmbrăcate. În urma acţiunii în forţă, 14 eleve au murit. După acest eveniment, au fost impuse reguli severe: membrii formaţiunii au fost obligaţi să poarte ecusoane când sunt de serviciu, nu li s-a mai permis să aibă bâte şi li s-a ordonat ca toţi cei arestaţi să fie predaţi poliţiei civile. S-au introdus chiar şi antrenamente obligatorii în care au fost învăţaţi cum să se poarte politicos cu oamenii.

N-a folosit la mare lucru, pentru că populaţia, poliţia statului, toţi susţin acţiunile poliţiei religioase şi nu sunt deloc grăbiţi să sancţioneze abuzurile. „Promovarea virtuţii şi pedepsirea viciului rămân misiunea principală a poliţiei religioase. Ei sunt obligaţi să înregistreze dacă magazinele sunt sau nu închise în timpul celor cinci rugăciuni zilnice, să vegheze la modestia veşmintelor, la stricta separare a sexelor în timpul manifestărilor publice, să prevină vrăjitoria, să-i aresteze pe contrabandiştii de alcool. Ei trebuie să impună şi noile reguli, cum ar fi interdicţia de a vinde pisici şi câini în portul Jeddah şi interdicţia ca bărbierii să tundă şi să radă conform modei occidentale care îi "imită pe necredincioşi" în Medina, cel de al doilea oraş sfânt al Islamului" ("The Economist"). Observatorii vieţii publice din Arabia Saudită susţin că elementele de înăsprire a reglementărilor sunt însoţite de altele, moderându-le pe cele anterioare. De exemplu, nu mai sunt pedepsiţi fumătorii şi bicicliştii. Ba mai mult, s-a produs ceea ce în această ţară poate fi considerat o manifestare extremă a democraţiei: o femeie a cerut o compensaţie într-o acţiune civilă deschisă împotriva Comisiei. Împreună cu fiica ei, au fost acostate la ieşirea dintr-un supermagazin, au fost acuzate că nu sunt corect îmbrăcate, au fost îmbarcate într-un automobil al Comisiei pentru a fi duse la sediu, dar şoferul era atât de indignat, încât automobilul a intrat într-un felinar şi pasagerele au fost rănite. Oricât de indecent ar fi fost îmbrăcate, pedeapsa cu lovirea de stâlp e considerată ca fiind exagerată.»

(Dintr-un articol de Magdalena Boiangiu; în "Dilema veche", Bucureşti)

Islamul: Dribling

«Ziarul "Investors Business Daily" scrie: "Mai mulţi conducători ai comunităţii mahomedane din Statele Unite au conspirat în ultimul deceniu pentru a infiltra sistemul politic al SUA, a schimba politica Orientului Mijlociu şi a islamiza treptat America. În acelaşi timp au urzit un complot pentru a subvenţiona terorişti peste mări. Desigur, nu puteau face asta pe faţă. Deci au înfiinţat organizaţii cu nume inofensive şi filantropice".

Cele de mai sus sunt susţinute de procurori americani care citează înregistrări şi documente dezvăluite într-o investigaţie a fundaţiei "Ţara Sfântă", cea mai largă organizaţie musulmană de binefacere din America. În timpul unui miting secret la un hotel din Philadelphia, preşedintele şi alţi conducători de vază au fost înregistraţi urzind căi de a deghiza sume pentru teroriştii Hamasului drept caritate.

"Jur pe Allah că războiul este înşelătorie!", a spus Shukri Abu-Baker, acum judecat în cazul finanţării teroriştilor. "Înşeală, camuflează, pretinde că te îndepărtezi când te apropii!".

Alt participant la înalta întrunire în favoarea Hamasului era fondatorul organizaţiei CAIR (Council of American Islamic Relations), cel mai larg grup musulman din America. Omar Ahmad, ca model de înşelătorie s-a inspirat din... basketball, recomandând fentă sau dribling: "Faci un jucător advers să creadă că faci ceva, în vreme ce faci altceva".

(După "Semnalul", Toronto, Canada, 2008)

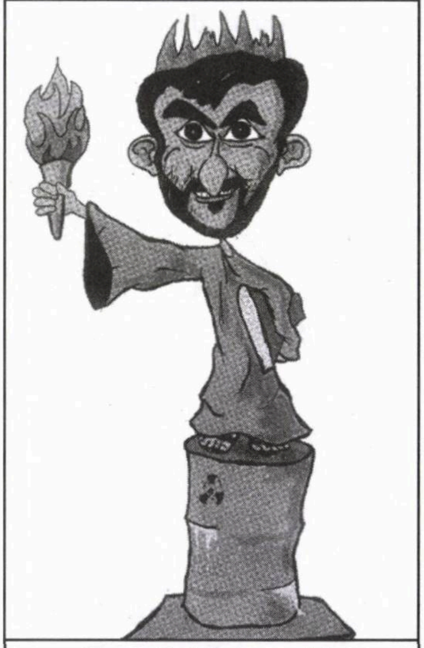

Preşedintele Iranului, Ahmadinejad, după vizita la New York: „Dacă am reuşit aici, o să-mi meargă peste tot”.

(Desen de Uri Reichert; în "Jerusalem Post", 2007)

Europa: Ultimele zile ale continentului

«Nu e vorba de valurile imaginare ale fierberii ghețarilor, ci de valurile imigrației musulmane, combinate cu scăderea natalității băștinașilor europeni – avorturi, contraceptive, dorința de a trăi comod, fără grijă de biberoane și scutece.

Walter Laqueur, celebru profesor și autor de cărți de demascare a comunismului și de studii istorice despre holocaust și sionism, activ la vârsta de 86 de ani, a publicat recent o carte cu titlul neliniștitor "Ultimele zile ale Europei".

Din păcate, datele citate de autor justifică epitaful anunțat de titlu. Demografia egalează destinul: nu ca să se înmulțească, ci doar ca să se mențină, populația Europei necesită o natalitate totală de 2,1, dar are doar 1,37. Pentru prima oară în istorie, sunt mai mulți oameni trecuți de vârsta de 60, decât cei sub 20. Vârsta medie va atinge 36 de ani în anul 2050 în Statele Unite în comparație cu 53 în Europa. Cel mai izbitor exemplu este că Yemenul, de care învățasem pe băncile școlii în România că era o mică țară arabă, are acum 22 de milioane de locuitori și va întrece, la mijlocul secolului, populația... Rusiei. Germania avea 6.800 de locuitori musulmani în 1961. Câți are acum? Puteți ghici? 3,6 milioane!

Asemenea cifre alarmante – și exacte – circulă adesea în scrierile autorilor conservatori. Singura noastră nădejde este că autorii de așa-zisă "dreapta" s-ar putea dovedi în prezicerile lor tot atât de exacți ca cei de stânga, care încă de curând scriau că "the population bomb" ne arată a fi prea mulți, cum grăia bătrânul Malthus. Au zis că globul pământesc va îngheța *(nuclear winter)* și acum s-au trezit că se va încălzi. Mai întotdeauna se întâmplă ceva neprevăzut.»

(Dintr-un articol de Crișan Făgerașu; în "Semnalul", Toronto, Canada, 2008)

Elveția: A-nțărcat bălaia

«Uniunea Democratică de Centru (UDC) este marea învingătoare în primul tur de scrutin pentru parlament, desfășurat în Elveția.

Acest partid, condus de miliardarul Christoph Blocher, a dus o campanie vehementă împotriva imigranților străini.

Pe unul din panourile din campania electorală sunt prezentate trei oi albe care alungă de pe drapelul federal o oaie neagră, iar dedesubt scrie: "Pentru mai multă securitate".

Blocher a promis să legifereze o lege potrivit căreia toți membrii familiei unui imigrant inculpat de crimă vor putea fi expulzați din Elveția.

Acest partid a promovat comercializarea unui joc computerizat în care punctajul maxim este obținut de cel care reușește să prevină intrarea imigranților și să-i alunge pe delincvenții străini.

Partidul Social-Democrat, al doilea ca mărime din Elveția, a înregistrat o înfrângere usturătoare, fiind silit să renunțe la nouă locuri în parlament.»

(Din "Ultima oră")

AVOCAT ȘI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Petah Tikva, str. Ichilov nr. 11
Tel.: 03/934-3242, 052/244-8793
Fax: 03/934-7401

Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

Olanda: Profetul Mahomed, homosexual

«Un muzeu din orașul olandez Gouda va expune o serie de fotografii cu homosexuali care poartă măști cu chipul profetului Mahomed sau al ginerelui său Ali, relateaza publicația franceză "Le Figaro", în ediția electronică. Această inițiativă va declanșa cel mai probabil reacții dure din partea comunității musulmane, după mai multe scandaluri similare, precum caricaturile daneze cu profetul Mahomed sau un desen suedez care îl înfățișează pe profet cu trup de câine. În urmă cu câteva zile, un muzeu din Haga a decis să retragă aceste fotografii, de teama unor represalii. Fotografiile au fost realizate de artistul iranian Sooreh Hera, pentru a demonstra ipocrizia președintelui iranian Mahmud Ahmadinejad, care a negat recent existența homosexualilor în țara sa. Sooreh Hera, care a cerut azil în Olanda în 2000, a declarat că a fost amenințat. "Am crezut că voi găsi libertatea de expresie în Olanda. Însă nu este o țară liberă. A devenit o dictatură islamistă", a explicat artistul.»

(După Internet, "Ziare.com", București 2007)

Lumea: Campanie contra campaniei anti-tabac

«Televiziunile din România au făcut știri despre cum se vor da jos de pe garduri și clădiri panourile care proslăvesc gustul dulce-cancerigen al țigării. Probabil că în curând acel agasant și inutil „Consumul excesiv de alcool dăunează grav sănătății" va fi susținut de „Stinge țigara, fascist fumător ce ești!". Ceea ce mă irită în această politică europeană și mondială antitutun e parțialitatea ei, faptul că tratează cu lejeritate o sumedenie de alte aspecte legate de sănătatea publică. La Copenhaga, într-o întâlnire a experților Organizației Mondiale a Sănătății, s-a conchis că principala cauză a mortalității în Europa o reprezintă bolile cardiovasculare care, statistic vorbind, au drept cauză hipertensiunea (12,8%), tabagismul (10,8%), abuzul de alcool (10,1%), excesul de colesterol (8,7), obezitatea (7,8), consumul scăzut de legume&fructe (4,4) și sedentarismul (3,5). Or, dacă vor să fie consecvenți, responsabilii cu cheltuielile de sănătate publică ar trebui să-i oblige pe producătorii de fotolii comode și pe cei de autoturisme să scrie pe produsele lor „Sedentarismul ucide!" La fel, pe toate alimentele grase ar trebui să scrie clar „O să mori, grasule!". Cred că antifumatul ar trebui să beneficieze de o modă, de trend-setteri, de vectori de imagine, de vedete-antifumătoare, nu de interdicții amenințătoare. Oamenii se vor lăsa de tutun la fel cum s-au apucat: ca să pară interesanți, trendy, cool etc.»

Autorul câtorva broșuri și pamflete negaționiste a fost condamnat la un an de închisoare fermă pentru contestarea crimelor contra umanității comise în timpul războiului în țara sa.

Ah, era să uit. Nu e vorba de d. Ion Coja, de la București, ci de un anumeVincent Raynouart (38), din orașul francez Saverne.

(Dintr-un articol de Alin Ionescu; în "Cotidianul", București)

❖

...La cele de mai sus, vom adăuga că în Israel, deputatul Yoram Marciano a organizat un lobby parlamentar care-și propune să anuleze legea împotriva fumatului în restaurante, baruri etc., votată nu de mult în Knesset. Împreună cu deputații Moshe Sharoni *(al nostru)*, din Partidul Pensionarilor, și Gilad Erdan, din Likud, el cere să se renunțe la prevederea prin care patronii de localuri sunt amendați cu 5.000 de shekeli dacă permit clienților de la masă să tragă două fumuri de țigară la o cafea.

Ancheta noastră

După cum vă amintiți, în cadrul anchetei noastre din numărul trecut (250), cititorii fuseseră chemați să aleagă, dintre trei propuneri ale redacției, cel mai bun banc al anului 2007.

Rezultatul: pe primul loc s-a clasat bancul nr. 3, sunând așa: "Trebuie să lucrăm împreună pentru ca până la sfârșitul anului 2008 să înființăm un stat palestinian independent, democratic și viabil" *(Nicolas Sarkozy, președintele Franței; decembrie 2007).*

Pentru sus-citatul banc au votat 78% dintre participanți la anchetă.

Maria Găitan-Mozes
Zâmbind... sub poverile vieții
Maximilian Amiad
Leiba Zibal și Gheorghe în două acte
2005
Dr. Iancu Feldstein

minimum editează

- Aveți în manuscris memorii personale?
- Vreți să vă publicați jurnalul intim?
- Doriți să scoateți la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginație și corectură tipografică, coperta, prefața și diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

●

Există în sfârșit o editură: minimum

Ne place...
...Nu ne place

Ne place că...

...generalul Benny Gantz, noul atașat militar al Israelului la Washington, a caracterizat astfel într–un interviu acordat ziarului "Jerusalem Post" politica guvernelor de la Ierusalim față de palestinieni: *«Ne-am retras din Gaza în 2005 și drept urmare palestinienii au dezlănțuit un val de teroare. Ne-am întors de la convorbirile de pace de la Camp David, din 2001, și, imediat, ei au declanșat un conflict. Ne-am retras din Liban și Hezbollah a pornit un război contra noastră.»*

Nu ne place că...

...întrebat la televiziune de-un spectator cât costă o cafea într-un bar oarecare, premierul spaniol Jose Luis Zapatero a răspuns: "80 de centime", stârnind astfel hohotele de râs ale ziarului "El Mundo", care l-a informat pe șeful guvernului că acesta era prețul pe vremea lui Franco, astăzi o cafea costând 1,30 euro.

Ne place că...

...voind să protesteze împotriva ridicării unei noi școli islamice în orașul Camden (lângă Sydney), finanțată de Arabia Saudită, câteva sute de australieni au înfipt pe terenul respectiv niște pari având în vârf două capete de porc.

Ne place că...

...la Paris, în arondismentul 7, s-a deschis "Café Tricot", un local unde (vezi numele) clienții au la dispoziție tot ce le trebuie ca, la o cafea și-un croissant, să se-ocupe-n liniște, până la ora închiderii, cu tricotajul.

Nu ne place că...

...o elevă în vârstă de 10 ani din localitatea Ocala (Florida, SUA), care venise de-acasă la școală cu masa de prânz, într-o cutie, a fost arestată și dată în judecată pentru că adusese și un mic cuțit cu care a tăiat friptura; nu ne place întâmplarea de mai sus fiindcă direcția școlii a explicat că fetița trebuia să fie arestată întrucât regulamentul interzice introducerea de arme în campusul respectiv.

Ne place că...

...țăranii din Suceava scot la vânzare prin Internet, pe site-ul www.anunturiagricole.ro, diferite produse alimentare, inclusiv varză murată.

Ne place că...

...în lunarul "Vatra" din Tg. Mureș, scriitorul Al. Mușina a publicat un articol unde întâlnim următoarele rânduri:

«Principalul motiv pentru care cred că românii **nu** *sunt un popor de căcat, ci, dimpotrivă, un popor ales, sunt bancurile (aici doar evreii și, eventual, rușii ne mai concurează).*

Spre exemplificare:

1) – Mă, Ioane, îți miros picioarele!

– No, mă rog frumos, miroasele!

2) – Mă, Ioane, hai în casă, că plouă!

– No, și-afară plouă!»

Nu ne place că...

...temându-se să nu jignească cumva sensibilitatea deținuților islamici de la închisoarea Guantanamo, paznicii americani au început – la ordinele superiorilor lor – să-și pună mănuși ori de câte ori ating vreun Coran aflat în celule

Ne place că...

...așa cum citim în "Yediot Tel Aviv", patronii câtorva pub-uri din "orașul alb" au cumpărat aparate pentru măsurarea gradului de alcool în sânge (5.000 de shekeli bucata), oferind astfel clienților (contra unei monede de 5 shekeli) posibilitatea să vadă dacă e cazul sau nu să se urce, după chef, la volan; **nu ne place,** însă, că aparatele în cauză funcționează aiurea: după spusele unui specialist de la poliția circula-

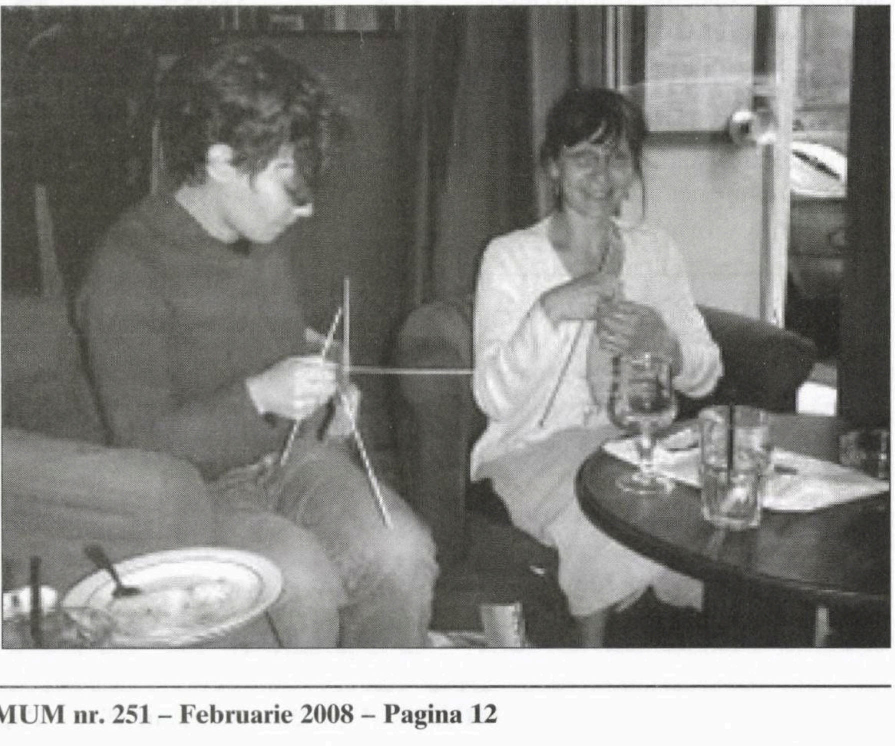

ţiei, în 20% din cazuri aparatul indică un procentaj mai ridicat de alcool, iar în 40% din cazuri, un procentaj mai scăzut, derutându-i complet pe consumatori.

Nu ne place că...

...în România există la ora de faţă 110 universităţi, de zece ori mai multe decât ar fi normal (în raport cu populaţia ţării); majoritatea acestor universităţi sunt particulare, specialitatea lor fiind furnizarea de diplome la preţ convenabil.

Nu ne place că...

...potrivit unui sondaj realizat de Departamentul de ştiinţe sociale al Universităţii din Haifa, 20% dintre arabii israelieni sunt de părere că Holocaustul reprezintă o minciună, iar cei cu studii superioare (mai luminaţi, adică) cred în teza susamintită în proporţie de 33%.

Ne place că...

...voind să concureze maşinile iudeo-creştine care umplu şoselele lumii, guvernul de la Teheran a hotărât să producă un automobil islamic; acesta se va numi "Auto-Islam" şi va fi înzestrat, la tabloul de bord, cu o busolă indicând Mecca, precum şi de o cutie specială unde să ţii Coranul.

Nu ne place că...

...vorbind despre istoricul Adrian Cioroianu, ministrul de Externe al României (pe care nu-l înghite), unul dintre cei mai culţi demnitari de la Bucureşti şi-un excelent condeier, cu rubrică săptămânală la "Dilema veche", preşedintele Traian Băsescu a spus: "Am avut mai multe deplasări cu acest om şi vă pot spune că are un deficit uriaş de educaţie. Imediat ce îi spune preşedintele un lucru, încearcă să demonstreze cât de bine îl ştie el şi vorbeşte de zece ori mai mult decât preşedintele".

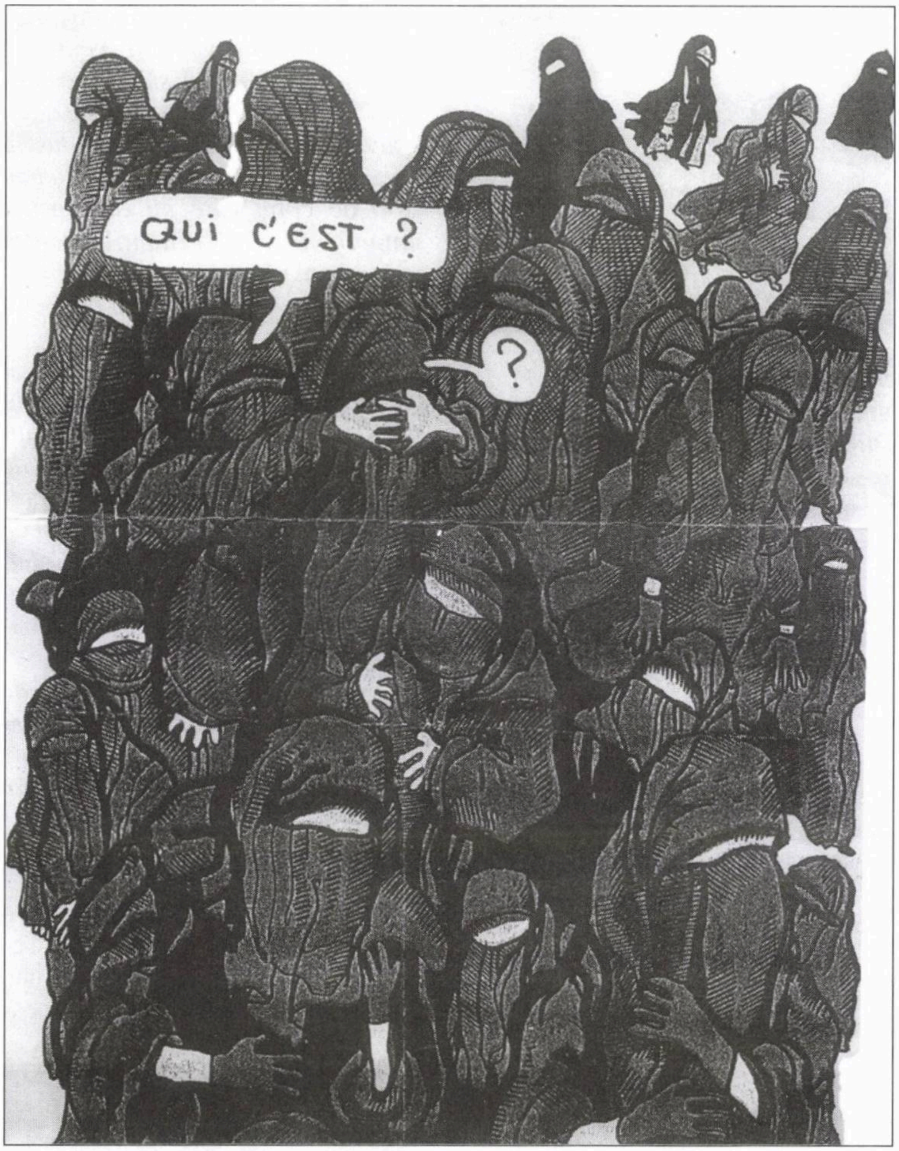

Ne place că...

...presa a făcut recent băşcălie de d. Ami Ayalon (tipul acela ras în cap) din Partidul Muncii şi ministru fără portofoliu, à propos de previziunile sale în legătură cu regiunea Gaza. În decembrie 2005, cu puţin înainte de alegerile din Autoritatea Palestiniană, el a ridiculizat la Canalul 1 al televiziunii (emisiunea "Erev Hadash) previziunile pesimiste ale lui Bibi Netaniahu, declarându-i lui Dan Margalit: "Vă spun de pe acuma, şi puteţi să scrieţi negru pe alb că Hamasul nu va învinge!". Apoi, la cinci zile după alegeri, acelaşi Ayalon a declarat pe Canalul Knesset al televiziunii: "Eu am văzut din timp ce se va întâmpla. Am scris despre asta. Am vorbit despre asta. Deja la sfârşitul lui decembrie am avertizat că Hamasul va câştiga probabil alegerile".

Ne place că...

...în ziarul "Le Monde" din Paris am dat peste desenul de mai sus, de Plantu, având ca explicaţie: "Ghici, cine e?"

Ne place că...

...aşa cum aflăm din "Dilema

veche", Sofia Loren, care, la 72 de ani, a pozat goală pentru calendarul Pirelli, stârnind bineînţeles un mare scandal în Italia, a fost absolvită de acest păcat de către episcopul de Genova; ne place, de asemenea, că înaltul prelat a declarat că, deşi Vaticanul e împotriva clonării fiinţelor umane, în cazul frumoasei actriţe de film se poate face o excepţie.

Nu ne place că...

...tânărul Eugen Ciutacu (18), elev din comuna Viziru, Brăila, a anunţat de la un telefon public că a plasat o bombă la primăria oraşului Brăila; **ne place,** în schimb, că alarma s-a dovedit a fi falsă; **nu ne place,** însă, că, arestat, tânărul Ciutacu a explicat poliţiştilor că a făcut ce-a făcut fiindcă dorea să se vadă la televizor.

Ne place că...

...în Japonia se vinde cu mare succes o pernă specială (80 de dolari bucata) pentru femeile singure, avnd forma unui tors de bărbat,cu un braţ care se încolăceşte de gâtul femeii.

Nu ne place că...

...în ziarul "Cronica Română" din Bucureşti am citit ştirea de mai jos:

«În India un taur costă mai mult decât un copil", susţin activiştii pentru drepturile omului care au organizat un marş de protest împotriva traficului de fiinţe umane la Delhi, în timp ce se desfăşura summit-ul ţărilor din Asia de Sud.

Copiii sunt vânduţi pentru a munci sau a fi puşi să se prostitueze, declară liderii Organizaţiei Salvaţi Copiii. Aceştia au adus în faţa porţilor Parlamentului Indian 200 de copii care au demonstrat împreună cu militanţii pentru schimbarea legislaţiei, care să permită legi mai bune pentru protecţia copiilor.

Bhuvan Ribhu, care s-a ocupat de un studiu care va fi publicat anul acesta, spune: "În timp ce un taur poate costa 15.000 rupii (în jur de 100 $), copiii sunt vânduţi la preţuri ce variază între 500 şi 2.000 de rupii". Poliţia a împiedicat demonstranţii să ajungă la primul ministru Manmohan Singh, pentru a-i înmâna o petiţie.

Activiştii spun că mai mult de 50.000 de copii din Nepal şi 40.000 din Bangladesh sunt vânduţi peste graniţă în fiecare an pentru a lucra în fabrici, ferme sau bordeluri.»

Ne place că...

...Rafael Antonio Lozano, un american de origine italiană din Texas, a făcut o asemenea pasiune pentru cafeaua ce se vinde în localurile firmei "Starbucks" încât a hotărât să facă turul lumii pentru a intra în toate cele 6.388 cafenele din amintita reţea (din SUA, plus alte 432 de ţări) şi a consuma, de fiecare dată, câte două ceşti de cafea; **ne place,** de asemenea, **că,** aşa cum precizează ziarul "Adevărul" din Bucureşti, regizorul Bill Tangeman, pe care ideea texanului l-a entuziasmat, a hotărât să-l însoţească pe Lozano în călătoria acestuia prin "lumea Starbucks" şi să facă un film documentar despre neobişnuitul periplu.

Nu ne place că...

...aplicând, aşa cum ştiu ei, adică nemţeşte, noua lege care prevede că un şomer care refuză un post oferit de autorităţi pierde automat ajutorul de şomaj, o chelneriţă din Berlin, în vârstă de 25 de ani, rămasă fără lucru, a fost informată că dacă nu acceptă să lucreze într-un bordel din centrul capitalei germane (atât ca chelneriţă, cât şi ca...), va rămâne fără ajutor de şomaj.

Nu ne place că...

...trei copii din comuna Tisău, jud. Buzău, au furat moaştele Sfân-

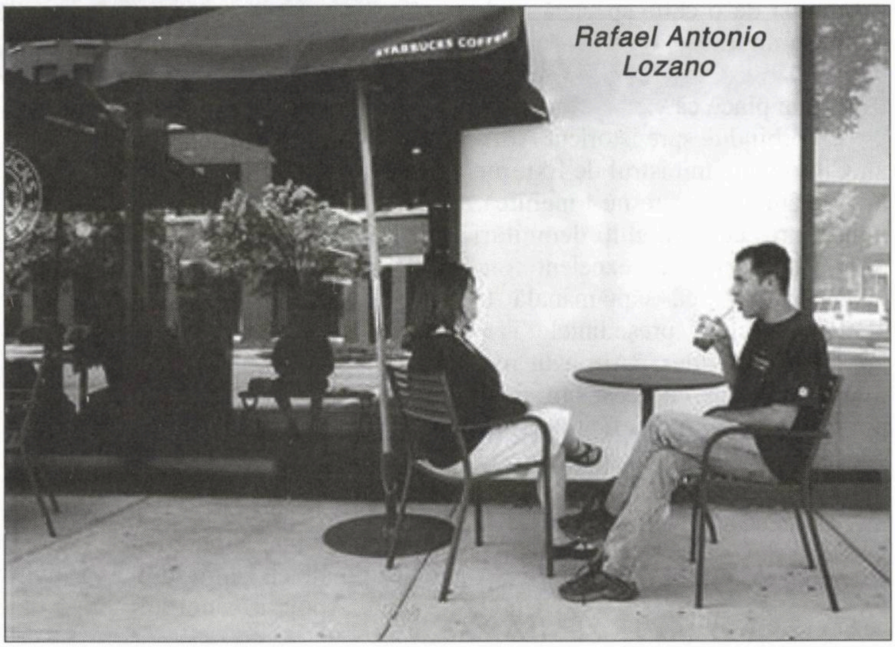

Rafael Antonio Lozano

tului Haralambie, de la mânăstirea Ciolanu.

Nu ne place că...

...preşedintele francez Nicolas Sarkozy s-a afişat la câteva săptămâni doar după ce divorţase de soţia sa, Cecilia, cu noua sa prietenă (ca să nu zicem amantă), frumoasa Carla Bruni, ex-fotomodel, în prezent cântăreaţă de muzică pop.

Ne place că...

...doi medici israelieni au fost solicitaţi de guvernul micului stat african Swaziland să se ocupe cu circumciderea cetăţenilor din partea locului, întrucât autorităţile sunt convinse că astfel numărul cazurilor de Aids (Sida) va fi redus cu 60%.

Nu ne place că...

...în India preţul cepei a crescut în vremea din urmă de la 5 rupii la 25 de rupii kilogramul, aducând milioane de gospodine la disperare, determinând ziarele să publice reţete de mâncare fără leguma în cauză, ba chiar aducând o mulţime de restaurante la faliment.

Ne place că...

...aşa cum aflăm din "Daily Mail", circa două mii de locuitori din Oxford (Anglia) au demonstrat cu pancarte împotriva musulmanilor care vor să transmită, prin megafoane puternice, de câteva ori pe zi, chemările la rugăciune ale muezinilor din moscheea centrală a oraşului; **ne place,** de asemenea, **că** dr. Mark Huckster, unul dintre demonstranţi, a lăsat deoparte frica de islamişti, spunând: "Zgomotul produs de aceste chemări la rugăciune sunt foarte neplăcute; ele mă calcă pur şi simplu pe nervi şi îmi dau impresia că trăiesc într-un ghetou musulman".

Ne place că...

...Deţinuţii de la închisoarea de maximă securitate din Mexico-City au organizat o mare demonstraţie de protest împotriva direcţiunii, care le-a interzis să mai comande pizza prin telefonul mobil şi să facă sex cu nevasta (sau amica) în celulele amenajate special pentru această activitate.

Nu ne place că...

...aşa cum reiese dintr-un studiu întocmit de Camera de Comerţ şi Investiţii din Marea Britanie, majoritatea oamenilor de afaceri englezi sunt convinşi că în România se vorbeşte limba transilvăneană.

Nu ne place că...

...în ciuda avertismentelor date de câţiva deputaţi din Knesset negustorilor care obişnuiesc să afişeze preţuri de genul 399,90 shekeli, mizând astfel psihologic pe ideea că cetăţeanul va spune, bucuros, "nu e 400, e mai puţin", luna trecută cititoarea noastră Lucia Waldman, din Tel Aviv, s-a trezit, la o farmacie de pe Dizengoff, cu chitanţa de faţă, indicând 99,90 de shekeli.

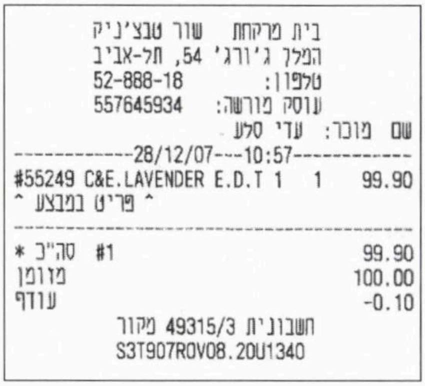

```
        בית מרקחת   שור טבצ'ניק
        המלך ג'ורג' 54, תל-אביב
        טלפון:          52-888-18
        עוסק מורשה:     557645934
                    שם מוכר: עדי סלע
-------------28/12/07---10:57-------------
#55249 C&E.LAVENDER E.D.T 1   1     99.90
^ פריט במבצע ^
-----------------------------------------
* סה"כ  #1                          99.90
מזומן                              100.00
עודף                                -0.10
          חשבונית 49315/3 מקור
          S3T907ROV08.20U1340
```

MAMAIA מאמאיה

Restaurant românesc

Grătar - pescărie

Aer condiţionat, ambianţă plăcută, serviciu conştiincios, preţuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.

Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim şi româneşte.

În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.

Cei care vin cu acest anunţ vor fi serviţi cu un pahar de vin de calitate la bar

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

Schechterazada

Ditza Goshen, coordonatoarea Centrului pentru cercetarea iudaismului românesc de pe lângă Universitatea din Ierusalim, a fost una din ființele pe care I. Schechter le-a chinuit cel mai mult. Ea ținea cu tot dinadinsul să organizeze o "seară Schechter" la Centru, dar umoristul – căruia nu-i plăceau asemenea manifestări festive – dădea din colț în colț, ducând-o cu vorba. "Da, dragă Ditza, de acord, dar nu acuma, sunt prins până peste cap, după Pesah". În vară, Ditza Goshen revenea din nou la atac. "Da, dragă Ditza, sigur, dar nu acuma, după Rosh Hashana". După "după Rosh Hashana" a urmat "după Hanuka", apoi încă o dată "după Pesah", pe urmă iarăși "după Rosh Hashana". "Sigur, dragă Schechter?" – "Sigur!" – "Să te cred?" – "Să mă crezi!".

…Și într-adevăr, seara mult așteptată a avut loc. Dar după dispariția scriitorului, din toamna anului 2007.

La 6 ianuarie a.c., Ditza Goshen s-a apropiat de microfon, dând semnalul de deschidere a "Schechterezadei", o seară literară închinată scriitorului, "I. Schechter – omul și opera".

Omul, din păcate, nu mai era de față. Rămăsese, însă, opera. Despre care au vorbit câțiva dintre prietenii și admiratorii umoristului.

Seara va avea loc, iar eu voi fi de față

Esteticianul Andrei Strihan a făcut o amplă analiză a operei lui I. Schechter, subliniind capacitatea extraordinară a acestuia de a-și ridiculiza victimele.

«Scrierile lui probează o dexteritate neobișnuită în depistarea întinsei claviaturi a răului din om și din afara lui, a viciilor sale originare și dobândite, despuiate de scriitorul satiric și lăsate privirii cititorului în toată goliciunea lor. Observator atent, Schechter pătrunde cu inteligență și subtillitate în zonele abisale ale subconștientului, pe care, prin intermediul scrisului, îl face accesibil înțelegerii raționale a cititorului.

Umorul și satira lui Schechter nu cunosc limite teritoriale. El urmărește victima pretutindeni, pe tot mapamondul, chiar și în cosmos, o demască, înecând-o în ridicol, ca apoi, tacticos, s-o pună la păstrare, țintuind-o în vasta sa cartotecă tipologică. Preferințele sale se îndreaptă spre victimele autohtone, din rândurile noastre, ale poporului ales.

Aici, pe acest teritoriu, Schechter își arată însușirile de subtil analist. Aici, pe acest fond sufletesc surprinzător de bogat în nuanțe, supus unor perpetue schimbări și capricii, aici umorul și satira lui Schechter se desfășoară în plenitudinea forței lor, scoțând în relief evidențe tragi-comice latente.»

Istoricul literar Leon Volovici a făcut, ca să zicem așa, o "descoperire" interesantă. Recitind, de curând, în vederea serii literare de la Ierusalim, cărţile lui Schechter, el a fost frapat de faptul că, dacă pui toate volumele cap la cap, îţi dai seama că ele reprezintă o adevărată "saga" a lumii evreieşti din România. Satiricul s-a ocupat în egală măsură şi de trăsăturile unchilor din Bârlad, şi de acelea ale amicilor de tinereţe din Bucureşti, şi, evident, de moravurile şi năravurile *alialei.*

Marea actriţă Lya Koenig (care a amintit de prietenia dintre soţul ei, actorul Zwi Stolper, şi I. Schechter) a citit câteva schiţe din volumele scriitorului. Citit? O artistă precum Lya Koenig nu citeşte nimic în public, ci interpretează. Surprinşi de modul cum reuşea actriţa să dezvăluie mişcarea şi dramatismul din texte, cei din sală au intuit că "jucând" frazele lui Schechter, Lya Koenig a sugerat, fără a rosti nici un cuvânt în acest sens, că schiţele (sau tabletele, sau momentele) umoristului pot constitui scenariul unui spectacol intitulat – de ce nu? – chiar *Schechterezada.*

Shmaia Goshen, fost director al emisiunilor în limbi străine de la radio Kol Israel, a citit câteva poezii şi tablete de I. Schechter. Glasul lui de crainic mult ascultat în anii trecuţi – a amintit celor din sală de nenumăratele seri când Goshen, vorbind la microfonul atât de familiar celor din *alia,* cita din "Cronicile fanteziste" sau din articolele tăioase ale lui Schechter.

Romancierul Virgil Duda, care, ca şi fratele său, regretatul critic literar Lucian Raicu, fusese prieten din copilărie cu Schechter, a evocat momente din anii petrecuţi împreună la Bârlad, Bucureşti sau în Israel. El a făcut probabil cea mai interesantă dezvăluire despre talentul lui I. S.

Vorbind la telefon cu scriitoarea Sonia Larian, de la Paris, soţia lui Lucian Raicu, aceasta şi-a amintit de cele spuse de Raicu, bolnav, cu câteva săptămâni înainte de moarte: "Într-o zi, vorbind despre ambiţiile noastre scriitoriceşti – ne întâlnisem la Bucureşti, unde şi eu şi el începuserăm să publicăm – am ajuns la concluzia că, pentru un om al scrisului, cele zece porunci sunt insuficiente. Şi că ar mai trebui adăugată încă una. A unsprezecea poruncă: să nu-l plictiseşti niciodată pe cititor. Ei bine, singurul dintre noi care a respectat cu sfinţenie această poruncă este Izu".

The Hebrew University of Jerusalem
Center for Research on Romanian Jewry

SCHECHTERAZADA

O seară literară închinată
scriitorului I.Schechter –
omul şi opera

Participă:
Lya König, Andrei Strihan,
Virgil Duda, Leon Volovici, S.Goshen

Întâlnirea va avea loc duminică,
6 ianuarie 2008
la ora 17.00, în sala Beit Belgia,
Universitatea Ebraică
din Ierusalim, Campus Giv'at Ram

La sfârşit, a luat cuvântul Malica Schechter, soţia umoristului dispărut. După ce a mulţumit organizatorilor şi publicului pentru această seară, ea a citit – înfrângându-şi emoţia – o schiţă dedicată de Schechter, la puţin timp după sosirea în Israel, fiului lor Gad, pe-atunci în vârstă de câteva luni.

Textul citit de Malica Schechter a fost ascultat într-o linişte mormântală. La sfârşit, privind în jur, am văzut câţiva oameni plângând. Aceste lacrimi au reprezentat, cu siguranţă, cele mai puternice aplauze pe care le-a obţinut vreodată creaţia lui I. Schechter.

(M. Rafael)

Cine vă poate ajuta dacă părinţii dv. sunt bolnavi?

NETTA - SERVICII

- ✔ **Vă asigură îngrijitori competenţi, cu experienţă, din România, pentru bătrâni, handicapaţi, invalizi – 24 de ore pe zi.**
- ✔ **Vă propune aranjamente speciale, în funcţie de situaţia şi posibilităţile dv. financiare.**
- ✔ **Vă acordă consultaţii şi îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Şvil Haţabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135, Fax: 03/731-4294

Un medic veterinar care a făcut-o de oaie

În ziarul "Viaţa noastră" din Tel Aviv a apărut nu de mult un articol uimitor, sub semnătura dr-ului Erwin Elias, medic veterinar din Beer Sheva.

Intitulat "Iarăşi am făcut-o de oaie", articolul atacă hotărârea "Centrului de Monitorizare şi Combatere a Antisemitismului", din Bucureşti, condus de dr. Alexandru Florian şi Marco Maximilian Katz, de a solicita autorităţilor în drept schimbarea denumirii "Institutului de Diabet, Nutriţie şi Boli Metabolice N. C. Paulescu" din Bucureşti. Acţiunea Centrului este motivată prin faptul că, aşa cum ştie oricine care are o idee cât de cât vagă despre istoria evreimii române, dr. Paulescu a fost unul dintre cei mai înverşunaţi antisemiţi şi calomniatori ai iudaismului din câţi a cunoscut ţara noastră de origine (şi a cunoscut mulţi…).

Pe scurt, dr. Paulescu a fost un savant eminent, cu merite mari şi de netăgăduit în domeniul tratării diabetului, precum şi un excelent profesor la Facultatea de Medicină. În acelaşi timp (cazul nu este unic), calităţile lui de medic şi cercetător s-au îmbinat cu o ură neîmpăcată de tip pasional împotriva neamului evreiesc. Prieten cu A. C. Cuza, "patriarhul antisemitismului românesc", a condus împreună cu acesta, în 1923, "Liga apărării Naţional-Creştine", din care s-a născut, mai târziu, mişcarea legionară. A publicat numeroase articole şi a ţinut numeroase conferinţe despre "pericolul evreiesc". La un moment dat, simţind că **nu face destul** în această privinţă, a scos o carte intitulată "Spitalul, Coranul, Talmudul, Cahalul, Franc-masoneria" (1914). Ecoul scrierii a fost mare în rândurile tineretului român, atât din cauza subiectului, cât şi datorită prestigiului intelectual dobândit de autor. Ea a jucat în România începutului de veac 20 un rol asemănător cu acela al "Protocoalelor Înţelepţilor Sionului" în Europa şi mai târziu în lumea arabă. Inutil să mai precizăm că pe uliţa evreiască a timpului, efectul a fost devastator.

Aici intră în scena Şama Salzberger, din Botoşani. Comerciant de felul lui, dar bun cunoscător al scrierilor noastre religioase, el a tipărit o carte (în chip de răspuns dr-ului Paulescu) intitulară "Adevăruri despre Talmud şi Judaism – documente şi lămuriri" (1914). De la început, din prefaţa lucrării, aflăm despre ce e vorba:

«Prea onorate D-le Profesor!

Din întâmplare mi-a căzut în mână un exemplar din cartea dvs. (…) în care formulaţi acuzaţii înspăimântătoare la adresa judaismului, afirmând că evreii s-ar conduce exclusiv după prescripţiunile Talmudului, o carte care după dvs. ar fi un cod de crime şi hoţii. (…) În mai toate afirmările dvs. v-aţi servit, vădit, de cartea lui Rohling "Der Talmudjude" şi luând ca bun tot ce conţine această carte descalificată, v-aţi crezut îndreptăţit (…) de a propovădui ura cea mai sălbatecă împotriva evreilor.

Îngăduiţi-mi, prin urmare, să aduc la cunoştinţa dvs. că acest Rohling, care, precum scrieţi dvs., "a oferit 1000 de taleri dacă Societatea Orientală Germană va judeca citatele sale ca false sau ca invenţii", a fost dovedit şi înfierat ca mincinos, ignorant, traducător fals şi tendenţios şi calomniator ordinar, de însuşi preşedintele Societăţii Orientale Germane, de celebrul profesor de Teologie Evanghelică, Franz Delitzsch din Lipsca.

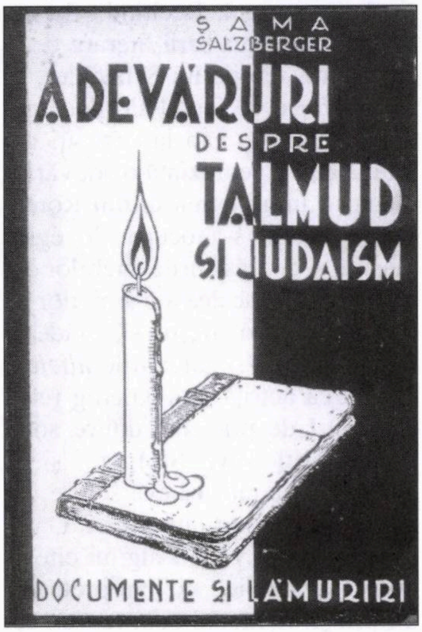

Aşa îl califică pe Rohling celebrul savant Delitzsch, în cartea sa "Rohlings Talmudjude" (…) şi întreabă: "Unde sunt cei 1000 de taleri oferiţi de Rohling cu atâta trufie şi care trebuiau să garanteze autenticitatea citatelor sale? Mai are el oare curajul de a supune opera sa judecării unui juriu al Societăţii Orientale Germane?"

Şi notaţi bine că însuşi Rohling a nutrit un respect deosebit faţă de Delitzsch, denumindu-l "al doilea Tertulian", "mare forţă spirituală" etc.»

Aşa cum citim în prefaţa la ediţia a doua a cărţii, dr. Paulescu nu l-a învrednicit pe Salzberger cu nici un fel de răspuns. Peste ani, în 1938, când starea de spirit din România era ceea ce era, a apărut o nouă ediţie, revăzută şi adăugită, a cărţii, în editura autorului (la tipografia "Slova" a lui A. Feller). Citatele din articolul nostru sunt extrase din această ultimă ediţie.

…Şi-acum, peste ani şi decenii de-a rândul, intră în scenă dr. Erwin Elias, din Beer Sheva.

Aşa cum arătasem la început,

d–sa îi întreabă pe cei de la Centrul de Monitorizare și Combatere a Antisemitismului, pe o pagină întreagă de ziar:

«Aveți voi și niscaiva exemple prin care să ne edificăm? Așa cum de pildă avem la Antonescu, C. V. Tudor? Că știți, fără exemple riscăm să-l nedreptățim (...) pe N. C. Paulescu. A scris el (Paulescu) *ceva contra evreilor?»* etc. etc.

A scris. Și ca să nu-l nedreptățim cumva pe dr. N. Paulescu, iată și câteva exemple de natură a-i edifica pe toți cei ce doresc aceasta:

Astfel, la pag. 88 a cărții lui Salzberger, citim:

«Dr-ul Paulescu, în cartea sa, (...) la pag. 42, nota 2, citează, după Rohling, din Talmudul Babli, trat. Baba Kama, f. 32, c. 2: "Dumnezeu a măsurat pământul și a dat evreilor pe goimii cu toate avuturile lor".

Acest citat (...) nu se găsește pe fila indicată de Rohling.»

Cu toate acestea, d. dr. Erwin Elias se întreabă: a scris el (Paulescu) ceva contra evreilor?

La pag. 94 citim:

«Un alt citat incriminat, de data aceasta din Maimonide, reprodus de dr-ul Paulescu (pag. 43, nota 3 ...) după Rohling: "Să nu furi, înseamnă să nu furi pe nici un om, goimii nefiind oameni".

Țin să afirm, și desfid pe oricine să-mi dovedească contrariul, că un asemenea citat nu se găsește nicăieri în opera lui Maimonide.»

Cu toate acestea, d. dr. Erwin Elias se întreabă: a scris el ceva contra evreilor?

La pag. 99 citim:

«Tot în legătură cu această incriminare mai este și aceea, (...) reprodusă de dr. Paulescu (...) că: "Dacă un jidan fură pe un goi el nu face decât să-și reia avutul său. După Talmud proprietatea unui neevreu e ca un lucru părăsit, ca un deșert, ca nisipul mării. Adevăratul proprietar legitim este ovreiul care o ia cel dintâi".

Acest citat, în sensul arătat, e o pură invențiune. Un astfel de citat nu există nicăieri, în nici unul din cele 66 de Tratate talmudice.»

Cu toate acestea, d. dr. Erwin Elias se întreabă: a scris el ceva contra evreilor?

La pag. 106 citim:

«La incriminările citate până aici, se mai adaugă și aceea de furt cu tăinuire, la fel de recomandată evreilor de Talmud, ca și frauda și jurământul fals:

"Dar (scrie Paulescu) *pentru că e vorba să-și reia avutul, toate mijloacele sunt bune, astfel în afară de furt și tăinuirea bunurilor găsite, Talmudul recomandă jidanilor frauda și chiar jurământul fals".*

Cu toate acestea, d. dr. Erwin Elias se întreabă: a scris el ceva contra evreilor?

La pag. 139-40 citim:

«În "Spitalul etc." de dr. Paulescu, la pag. 49, sub titlul "Patima de dominație", se spune că:

"După Talmud un evreu poate să trateze femeia ca în Sodoma etc. etc. (...)

Mai departe, la pag. 50, găsim următorul citat după Rohling:

"După părerea Talmudului adulterul cu o femeie care nu e jidoavcă

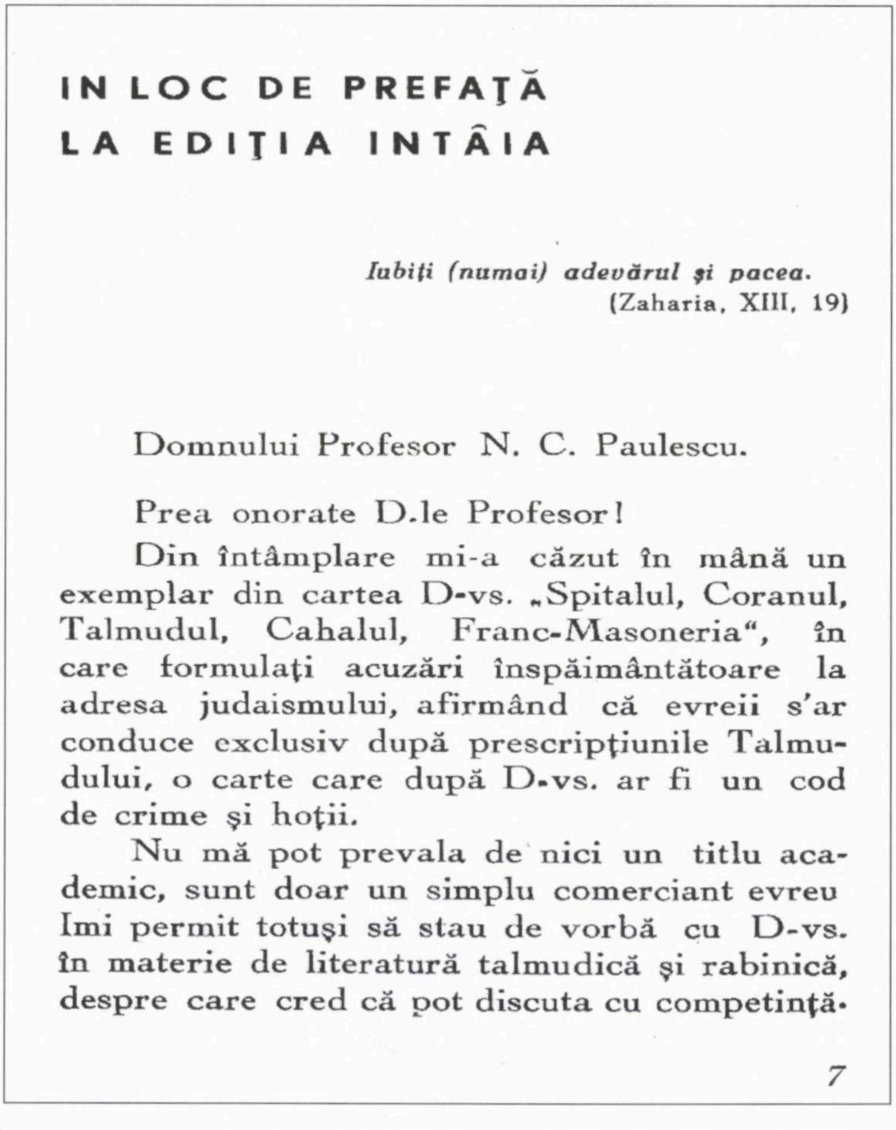

IN LOC DE PREFAȚĂ
LA EDIȚIA INTÂIA

Iubiţi (numai) adevărul şi pacea.
(Zaharia, XIII, 19)

Domnului Profesor N. C. Paulescu.

Prea onorate D.le Profesor!

Din întâmplare mi-a căzut în mână un exemplar din cartea D-vs. „Spitalul, Coranul, Talmudul, Cahalul, Franc-Masoneria“, în care formulaţi acuzări înspăimântătoare la adresa judaismului, afirmând că evreii s'ar conduce exclusiv după prescripţiunile Talmudului, o carte care după D-vs. ar fi un cod de crime şi hoţii.

Nu mă pot prevala de nici un titlu academic, sunt doar un simplu comerciant evreu Imi permit totuşi să stau de vorbă cu D-vs. în materie de literatură talmudică şi rabinică, despre care cred că pot discuta cu competinţă.

7

nu este socotit și nu poate fi pedepsit, căci la "Goi" nu există măritiș"; de asemenea "după hahami e permis jidanului să abuzeze și să necinstească o femeie necredincioasă". (...)

Culmea acuzărilor este când se afirmă la pag. 152: "că chiar după prescripțiile talmudice jidanii parcă își fac o datorie să defloreze cât mai multe fecioare creștine".

Cu toate acestea, d. dr. Erwin Elias se întreabă: a scris el ceva contra evreilor?

La pag. 152 citim:

«(...) Talmudul ar mai susține, nici mai mult, nici mai puțin, că: "Evreii sunt oameni, pe când goimii sunt porci". "

Neevreii sunt câini și măgari".

*Primul citat e pe de-a-ntregul inventat (...) iar al doilea citat, la fel, nu se găsește în Talmud, ci se găsește, **în alt sens,** în Sfânta Scriptură – Ezekiel XXIII, 20 – și Talmudul reproduce acest citat (...) însă în sens tocmai **opus:** că păgânilor **nu** trebuie să li se dea considerație de măgari.»*

Cu toate acestea, d. dr. Erwin Elias se întreabă: a scris el ceva contra evreilor?

La pag. 164 citim:

«Cu privire la comportarea evreilor față de neevrei Rohling spune: "Dacă cineva vede pe un "goi" aproape să moară, să-l ucidă. Dacă un "goi" se găsește pe lângă un puț, evreul să-l azvârle înăuntru" etc. (Dr. Paulescu: "Spitalul etc.", pag. 55).

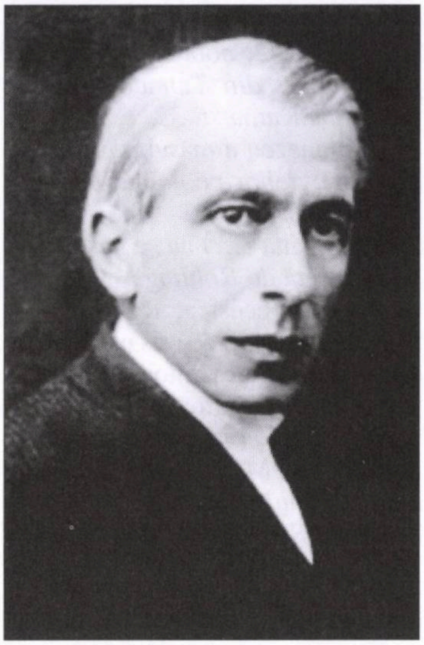

Dr. Nicolae C. Paulescu:
nu i-a răspuns lui Salzberger;
probabil că nu avea timp...

*Această afirmație e tot așa de neadevărată ca și toate cele precedente, **căci nicăieri în toată literatura talmudică nu se găsesc astfel de fraze.**»*

Cu toate acestea, d. dr. Erwin Elias se întreabă: a scris el ceva contra evreilor?

La pag. 182-83 citim:

«Citim în "Spitalul etc." dr-ului Paulescu, la pag. 56, Nota B:

"(...) a vărsa sângele unei fetițe neevreice este un sacrificiu tot atât de sfânt ca și acela al celor mai frumoase parfumuri și în același timp un mijloc de a te împăca cu Dumnezeu și a atrage binecuvântările sale".»

În fine, la pag. 12 citim:

«Spre a dovedi existența omorului ritual la evrei – cu toate că această năpastă criminală, născută în întunericul evului mediu, care a costat viața atâtor evrei nevinovați, a fost combătută de înșiși Papii de la Roma – dvs. citați la pag. 71 după un neofit anonim că:

"Rabi Solomon (Talmud) zice, pe cel mai bun dintre creștini ucide–l, adică dator este fiecare jidan să omoare un creștin, fiind convins că cu aceasta se va mântui".

Ei bine, nici cuvântul creștin, nici pasagiul citat, nici un alt pasagiu cu un astfel de înțeles nu există nicăieri, în toată literatura rabinică; iar un rabi cu numele de Solomon nu se găsește, întâmplător, în întreg Talmudul.»

Cu toate acestea, *cu toate acestea*, și încă o dată, *cu toate acestea*, d. dr. Erwin Elias din Beer Sheva se întreabă dacă dr. N. Paulescu a scris ceva contra evreilor.

Erată

La nr. 250 (ianuarie a.c.), coperta a doua, par. 3, în loc de "în cursul cărora au fost ucise sau rănite peste 200 de civili" (ceea ce nu e prea gramatical), se va citi: "în cursul cărora au fost uciși sau răniți peste 200 de civili".

NOTAR
MAXIMILIAN AMIAD
EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ȘI APOSTILE
ȘI REZOLVĂ
DIVERSE PROBLEME JURIDICE
TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 și 17-19

ETC... ETC...

••• Unul din ecourile cele mai neaşteptate şi interesante pe care le-a produs moartea fulgerătoare a lui I. Schechter a fost înregistrat la Bârlad, oraşul de baştină al umoristului. Aici pulsează o vie viaţă literară, apare un trimestrial "Baadul literar" (nu e nici o greşeală de tipar: Baad e un termen des folosit în poezia lui Cezar Ivănescu, fondatorul şi mentorul spiritual al publicaţiei), condus (cu inteligenţă şi gust) de scriitorul Gruia Novac, şi funcţionează un muzeu "Vasile Pârvan", unde întâlneşti numeroase exponate privind personalităţile din trecutul şi prezentul bătrânului oraş moldovenesc; de la Al. Vlahuţă şi George Tutoveanu la contemporanii noştri C. Chiriţă, Ion Hobană sau C. D. Zeletin.

La dispariţia lui Schechter, unii de prin partea locului şi-au amintit că scriitorul din Tel Aviv este "de–al lor", după cum tot "de-ai lor" sunt alţi autori de prestigiu: regretatul critic literar Lucian Raicu (decedat, nu de mult, la Paris) şi romancierul Virgil Duda, din *alia*.

...Şi-au amintit şi au hotărât să găzduiască în sălile muzeului "V. Pârvan" câteva mărturii despre condeierii în cauză.

Iniţiatorii acţiunii au un aliat de nădejde în Israel: ing. Sergiu Brandea. El domiciliază pe strada KKL nr. 8 din Herzlia (cod 46406) şi răspunde la telefoanele 09/957-8784 şi 050/789-3132. Sergiu Brandea caută zilele acestea cărţi, manuscrise, scrisori, fotografii şi diverse obiecte legate de autorii susamintiţi şi roagă pe toţi cei ce posedă asemenea materiale să îl contacteze neîntârziat. O sală din muzeul de la Bârlad îi aşteaptă pe *ai noştri*.

Ne alăturăm şi noi rugăminţii d-lui Brandea. Şi nu ne putem împiedica să observăm că I. Schechter, care editase în urmă cu vreo două decenii revista umoristică "Muzeul de ceară", e pe cale să ajungă, împreună cu alţi bârlădeni, la un muzeu adevărat.

••• Multe se pot spune despre deputatul Moshe Sharoni, din Partidul Pensionarilor, dar nu că ar umbla, ca alţii din trib, în papuci de pâslă. Dimpotrivă. Gata oricând a se lua la harţă cu toată lumea, inclusiv cu cei din partidul său, Sharoni s-a dovedit a fi cel mai zurbagiu dintre politicienii pe care i-a dat vreodată *aliaua.*

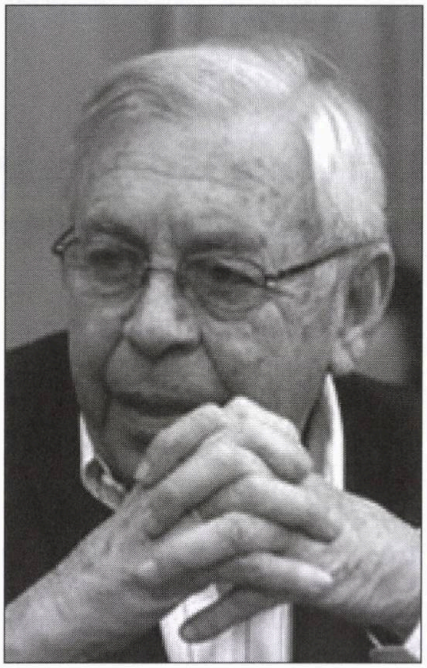

Moshe Sharoni: zurbagiu

De curând, ziarul "Jerusalem Post" l-a trecut la loc de cinste printre parlamentarii de la care ţara trebuie să se aştepte la "surprize" în anul 2008. Pronosticul cunoscutului cotidian în limba engleză este că Sharoni va sparge partidul, va forma un mic grup parlamentar condus de el şi va căuta să intre în combinaţie cu partidul care-i va garanta 2-3 locuri *sigure* pe lista viitoarelor alegeri pentru Knesset.

Noi urmărim evenimentele cu atenţie. Ţine-aproape!

••• Cota pictorului Reuven Rubin creşte, creşte mereu. La o recentă licitaţie de la casa "Sotheby" din New York un ulei pe pânză din 1924, intitulat "Ziduri la Ierusalim" a fost adjudecat pentru 300.000 de dolari.

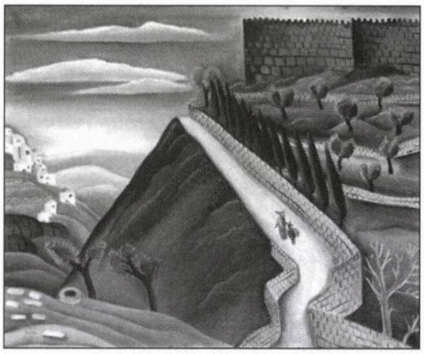

••• Revista "Dacia literară" din Iaşi a avut o idee bună. Conducerea publicaţiei a oferit scriitorului George Astaloş (trăitor la Paris) să realizeze de unul singur un număr al revistei, de la un capăt la celălalt. Iar Astaloş, condeier nu numai de mare talent ci şi multilateral (este poet, prozator, dramaturg, memorialist şi mare, mare specialist în argoul bucureştean, pe care-l cunoaşte ca puţini), a avut la rându-i o idee bună. Între cele scrise de el în numărul de faţă se află şi o pasionantă evocare a unei figuri din *trib*, bine cunoscută la vremea sa, şi practic ignorată astăzi. Nici Cercul Cultural din Ierusalim, animat de Volovici şi Safirman, nu a găsit cu cale să îi dedice o seară omagială, nici Shlomo Laiş, de la Acmeor, nu s-a îngrijit să alcătuiască un dosar cu materiale privind viaţa personalităţii cu pricina, nici măcar ICR-ul de la Tel Aviv, atât de plin de idei, de altfel, nu s-a învrednicit să-i închine o expoziţie de fotografii.

E regretabil, regretabil, regretabil. Cu atât mai mult cu cât personalitatea de care vorbim și despre a cărei activitate Astaloș vorbește pe larg, se numește Broitmann și a fost unul din cei mai de seamă spărgători de case de bani din istoria României moderne. Extrase:

«M-am născut în cartierul așa-zis evreiesc din București (un fel de "Marais" parizian sau de Brooklyn new-yorkez), unde, ca în orice cartier cu personalitate, se află, cum spune francezul, un "côté cour" și un "côté jardin". Eu locuiam "côté jardin", partea mai înstărită a zonei (Cezar Bolliac/ Popa Nan/ Pache/ Mântuleasa/ Mircea Vodă), "côté cour" circumscriindu-se în aria Vulturi/ Vitan/ Dudești/ Văcărești până dincolo de cinematograful "Izbânda". De la răscrucea din Vitan începea Republica Romilor sedentari, campioni cunoscuți și recunoscuți ai tuturor genurilor de trafic și ai jocurilor ilicite de noroc: "Uite marca, nu e marca/ Sus de șapte, jos de șapte" și alte năzdrăvănii rentabile. Între o colecție filatelică dezordonat paginată în clasoare (pierdută la pocher după stabilizarea monetară din 1947), un rugby fără reguli precise (inspirat de un film american, în care un trio comic, frații Ritz, tachina balonul oval cum nu mai văzusem în cartier) și speranța de a câștiga la cuvinte încrucișate mingea de fotbal pusă în joc de revista "Gri-Gri Junior", nu se petrecea nimic extraordinar în preajma Halei Traian, sub al cărei drapel mă născusem. Nimic, până în ziua în care Spiru Tortevici (un băiat din vecini) mi-a semnalat apariția reportajului din "Momentul".

Cumpărat, citit și dat mai departe. Era vorba de extraordinara epopee a unui gangster român devenit "Inamic public". După apariția primului articol, am devenit brusc lectorul necondiționat al "Momentului". Aventurile inamicului nostru public erau unele mai halucinante decât altele. Convins că tot ce se raporta la delincvență mă privea direct și personal, devoram ziarul, trăind întâmplările gangsterului român cu aceeași pasiune cu care cred că urmărise Platini, pe vremea când purta pantaloni scurți, atacurile și șuturile imparabile ale așilor balonului rotund, Boby Charlton sau Pele.

Scriind monografia romanțată a unui spărgător român dintre cele două războaie mondiale, un jurnalist german își începea povestirea cu fraza: "Dintre toate popoarele, doar românii sunt capabili să-și primească răufăcătorii cu covor roșu și cu fanfară pe peronul gării". Ziaristul teuton evoca întoarcerea marelui Manolescu în România, după ani de zile de guri-de-lup asmuțite împotriva seifurilor occidentale. Că faimosul Manolescu fusese sau nu primit cu covor roșu și fanfară pe peronul Gării de Nord din București nu mai contează astăzi când toate valorile noastre reale s-au degradat.

Eroul foiletonului din "Momentul" era un anume Broitmann, zis Herr Hauptmann (marii oameni au ori nume, ori porecle), care în timpul războiului își avea Cartierul General personal la Viena. Numai că spre deosebire de fiorosul Manolescu, Herr Hauptmann Broitmann nu se întorsese de la Viena ca să bea cu "prietenarii" la "Zavaidoc", la "Bufet", ori la "Stăvilar", ci ca să dea lovitura secolului: spargerea unei case de bani de fabricație engleză, despre care se spunea că până atunci nu fusese încă mușcată de vreo gură-de-lup. Ei bine, un astfel de monstru blindat se afla la București într-un magazin din centru – detaliu asupra căruia voi reveni cu lux de amănunte.

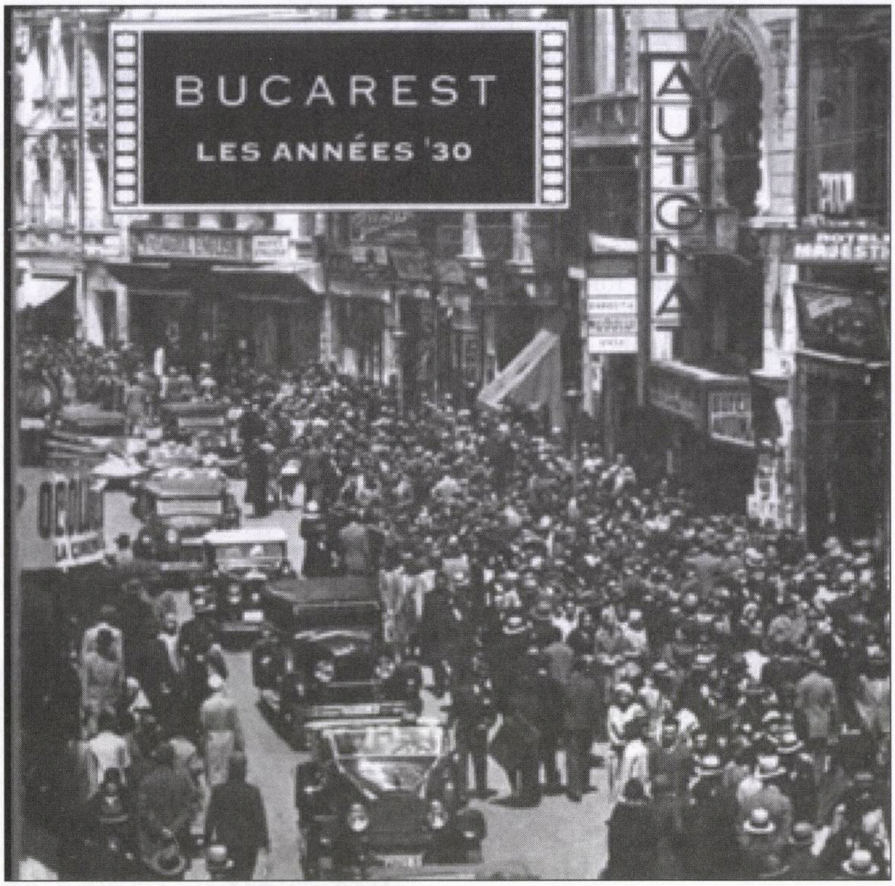

"Nu e nimic mai trist pe lume decât un evreu sărac sau o evreică alcoolică", mi-a spus marele meu prieten (criticul de artă) Eugen Schileru, el însuși evreu de luminoasă compoziție. Din câte înțelesesem, tatăl lui fusese colonel medic (Schiller, evreu ca orice neamț care se respectă), iar mama era țărancă română, dintr-o familie de ciobani înstăriți din Țara Moților. Combinație de pus la ureche! Și tot Eugen Schileru mi-a mai spus, când i-am vorbit despre mizeria din Fundătura Făurari unde se născuse gangsterul nostru național: "Când evreul se pune să fie sărac, nu se mai oprește!".

Partea săracă a cartierului ("curtea") începea mai sus de ghetoul sexual al orașului, "Crucea de Piatră", denumirea datorându-se unei cruci într-adevăr de piatră, plantată în fața farmaciei de pe Dudești colț cu strada Cantemir unde începea bucuria vieții. Fetelor din "Cruce" li se mai spunea și "Văduvele vesele". Cât despre așezămintele culturale din cadastrul erotic al capitalei ele erau: "Cafeneaua lui Willi" (unde se jucau biliarde greoaie), "Rozica" (bordel de lux, cu portar în livrea la intrare), "Marcela" (basarabeanca de serviciu, care ne recomanda "să nu mergem la bordel în zile de gloată"), faimosul "Cuib cu dragoste", cu geamurile vopsite pe dinăuntru, și alte stabilimente cu același profil.

Până în vara lui 1948, când partidul a transferat "escadroanele plăcerii" la Canalul Dunărea-Marea Neagră. Colonia de peripateticiene din "Crucea de Piatră" constituia cea mai bogată piață de desfacere a sexului pe metru pătrat din mândrii noștri Balcani geografici. Mai sus de acest "Imperiu al simțurilor" venea Vitanul cu inconfundabila frontieră etnică dintre evreii săraci și țiganii sedentari.

Regulile de coabitare erau strașnic sădite în moravurile evreilor și țiganilor, dar în galopul vecinătății se întâmpla adesea ca un țigan frumos și o evreică tulburătoare să se caramboleze pe fâșia no man's landului dintre tabu-ul etnico-sexual și tremurul amețitor al cărnii. Nu stătea în obiceiurile cartierului, dar se-ntâmpla totuși ca în vârtejul balurilor sabatice, câte o tânără evreică, roșcată peste tot, să se arunce în brațele vreunui țigan cu șlițul fierbinte și să sară din tangoul leșios drept în păcatul cărnii, iar după nouă luni să aducă pe lume un prunc adorabil cu un temperament diferit de cel al co-discipolilor lui de circumcizie. Pusă în fața actului împlinit, familia închidea ochii și adopta copilul, crescându-l cu frica "Tablelor Legii". Reciproca făcea și ea parte din joc.

...După apariția primelor episoade din "Momentul", gurile rele răspândiseră zvonul că Broitmann ar fi unul dintre specimenele corcite, ieșit dintr-un om de pe Dristor și o safardă din Fundătura Făurari. De o mult mai mică anvergură și cu o anatomie ceva mai pigmentată era fiorosul Lică Wolf, spart de volanții "Brigăzii-fulger", după eliberarea din arestul Prefecturii Capitalei. Răufăcător atipic (excitat și iute de șuriu, dar generos și plin de umor), Lică Wolf era ceva mai mult decât un "hoț de bună-dimineața", dar mai puțin decât un veritabil "lăcătuș". Nu se compara nici pe departe cu Broitmann, care moștenise ce aveau mai bun ambele ascendențe sanguine presupuse. Copil precoce, prefigurându-l pe adultul de geniu, Broitmann avusese intuiția de a face din idișul Fundăturii Făurari din fața fostului cinematograf "Rex" de pe Dudești, un impecabil Hochdeutsch care începând din 1941, prin intrarea României în Axă, ajunsese foarte la modă între "Carpații de aramă" și "Dunărea albastră".

Înarmat cu germana lui aleasă și cu geniul spargerii caselor de bani, tânărul Broitmann (când România a intrat în război locatarul din Făurari n-avea încă treizeci de ani) a început să frecventeze restaurantul "Potcoava" (sala de la subsol), unde venea o anumită categorie de ofițeri germani. Atmosfera era de un rafinament rar: orchestră redusă, café-concert din vârful arcușului, maîtres d'hôtel cu stagii la Paris, iar ca șef de ceremonii, domnul Tudorică Gherman din Hala Traian, om cu experiență mare în restaurația de lux. La "Potcoava", Broitmann se simțea ca la el acasă.

Broitmann frecventa "Potcoava" domnului Gherman cu un interes precis: voia să-și croiască o identitate pe măsura talentului său lingvistic. Adică să devină neamț. Dar nu orice fel de neamț – ci unul demn de originile și de patria lui. Pe scurt, Broitmann își pusese în cap să-și facă acte de ofițer german aflat în convalescență după o eroică faptă de arme pe frontul de Est, urmând să-și reînnoiască periodic permisia medicală. Și fiindcă tot era neamț în convalescență, să profite de statutul său de ofițer și să curețe seifurile din metropolele ocupate de Germania hitleristă. Pentru procurarea identității visate sala de la subsolul "Potcoavei", unde veneau ofițerii de elită ai Wehrmachtului, era ideală.

Într-o noapte de pomină, în care domnul Tudorică Gherman nu mai prididea cu destuparea sticlelor de șampanie (Mott, evident), Broitmann a ciupit actele militare ale unui brav căpitan din infanteria germană, dispărând definitiv de pe firmamentul constelației "Potcoava". A doua zi, temerarul postulant la gradul de căpitan s-a dus la "iconarul" cel mai dibaci din Capitală ("iconar" însemnând falsificator de acte) și, punându-i în mână statele de serviciu ale convivului său din ajun a cerut să i se facă o copie fidelă cu numele și poza lui, bineînțeles. Ziua următoare și-a procurat uniforma corespunzătoare (în timp

Cercul Militar

de război, totul se negustorește), după care a părăsit țara, făcând "garnizoană" în marile metropole europene de sub ocupația camarazilor săi din Wehrmacht. Strălucita carieră militară a viteazului căpitan începea.

Din 1941 (dată la care, înrolându-se în trupele germane de "intervenție paralelă", Broitmann declanșase propriul său război), până pe la sfârșitul anului 1943 (când Wehrmachtul nu mai era rentabil), nici un seif de pe teritoriul cucerit de-al Treilea Reich nu a rezistat fermecatului său stetoscop. Când a mirosit că mileniul național-socialismului se afla pe punctul de a-și da duhul s-a retras în Austria, organizând prin oamenii lui de legătură din țară o rețea de supraveghere însărcinată să observe mișcările proprietarului intangibilului seif de fabricație englezească aflat la București. Deținătorul blindajului căruia Broitmann visa să-i dea gaură era un bijutier celebru, un anume Garabedian – armean, cum numele lui o indică. Temperament competitiv, Broitmann viza seiful englezesc al lui Garabedian în nădejdea că va înscrie în palmaresul său profesional încă un record. Schimbând în fiecare lună pensiunea, Broitmann aștepta în capitala Austriei sfârșitul războiului, trăind ca un belfer din fosta sudoare a frunții sale de căpitan din Wehrmacht. În diversele pensiuni prin care își preumbla convalescența i se spunea "Von". Herr Hauptmann von Broitmann.

După apariția celui de-al patrulea episod despre viața și aventurile "Inamicului" nostru "public", eu și prietenii mei imediați din Hala Traian nu-l mai visam decât pe conaționalul nost din Făurari.

În al cincilea episod din "Momentul", războiul se terminase iar Herr Hauptmann Broitmann se demobilizase, părăsind uniforma verzuie a Wehrmachtului. În locul certificatului medical de ofițer în convalescență, s-a blindat cu un buletin de identitate austriac (tot "iconarul" de la București) și astfel eroicul căpitan de pe frontul de Est devenise tirolez get-beget. Din Tirolul italian, se-nțelege. Dacă-i pace, pace să fie! E de notorietate socială: odată cu reapariția franzelelor în rafturile brutăriilor și cu aprinderea felinarelor pe străzi, în țestele bucureștenilor începuse să încolțească ideea de vacanță – de plecat la mare și de bronzat pe plaja "Modern" din Constanța. Ceea ce Herr Hauptmann, bându-și șnapsul la mesele grădinilor din Viena, bănuia că se va întâmpla. Și chiar așa s-a întâmplat. Cum a venit vara, industriașii, comercianții, oamenii de afaceri, juriștii, medicii, filateliștii, misiții și alți reprezentanți ai corpurilor profesiunilor liberale și-au scos mașinile din ascunzători (teama de rechiziție din timpul războiului) și au început să brodeze planuri de vacanță.

...Uriașa librărie de pe Bulevardul regina Elizabeta ("Cartea Românească") fusese bombardată în aprilie 1944 în timpul raidurilor zilnice ale Liberatorelor americane. Ca să camufleze ruinele din fața Cercului Militar, pe atunci Picadilly, Primăria Municipiului București construise o serie de magazine, cam șubrede dar aparent elegante, cu fațadele trase într-un fel de calciovecchio din ciment. O improvizație momentană necesară pentru estetica centrului Capitalei. Magazinul din colțul străzii Edgar Quinet cu Calea Victoriei (pe același trotuar cu restaurantul Capșa) fusese închiriat de bijutierul Garabedian care expusese în vitrină câteva inele, coliere și broșe, fără să facă însă vreun negoț de bijuterii, cu toate că interiorul magazinului fusese mobilat cu șic și deschis în fiecare zi, ca orice magazn de lux. Cucoana care se ocupa de magazin (o brună răvășitoare de o rară eleganță după spusele omului de legătură al lui Broitmann) nu efectua nici o tranzacție

Reputata casă de bani, visată de fostul ofițer din Wehrmacht, se afla în subsolul magazinului din Calea Victoriei. Conform informațiilor culese de omul său, protipendada Capitalei își depusese bijuteriile în seiful din Calea Victoriei, plătindu-i armeanului o taxă lunară pentru garanția oferită de "englezoaica" lui. În concluzie, bijutierul trăia din ce producea măgăoaia anglicană, nu din giuvaergerie. Dar nu bijuteriile națiunii din seiful lui Garabedian îl tentau pe Broitmann, ci seiful în sine ca material didactic. Nu îi era dat oricărui Inamic public să aibă înscrisă în biografia sa dezvirginarea unei englezoaice de oțel, încă virgo-intacta pe piața "lăcătușeriei" blindajului internațional. Dacă din mers mai ieșea pe covertă și ceva "pietrărie", cu atât mai bine.

Contactul lui Broitmann era un anume Bot-de-Urs din Colentina (de pe Teiul Doamnei, mai exact), al cărui facies arăta așa cum porecla lăsa să se înțeleagă. Broitmann lucrase deja cu el, cu prilejul altor lovituri, și-i cunoștea potențialul operațional. În pofida maxilarului inferior, excesiv de prelungit spre înainte, Bot-de-Urs rămânea imbatabil în acțiunile de seducție. Nu se născuse încă servitoarea, bucătăreasa sau femeia în casă care să reziste vrăjitoriilor lui. Rolul lui Bot-de-Urs în "proiectul Broitmann" era să afle data exactă la care Garabedian pleca în vacanță. Or, ca să intri în posesia unei astfel de informații nu exista decât o singură posibilitate: seducerea personalului feminin din casa bijutierului. Operație care era ca un joc de copii pentr Bot-de-Urs.

Garabedian avea trei femei de serviciu: o bucătăreasă în vârstă, o tânără atrăgătoare bună la toate și o armeancă babană de pe Calea Moșilor, care se prezenta la datorie pe la opt dimineața, făcea piața, curăța legumele, aștepta să mănânce familia, spăla vasele și pleca acasă. Dacă Garabedienii aveau invitați la cină, armeanca rămânea până după servirea mesei ca să le dea o mână de ajutor camaradelor sale de lucru.

Știu aceste detalii, fiindcă la doi ani de la povestea din "Momentul" l-am cunoscut pe Bot-de-Urs. Era în perioada Alimănescu, când pegra nu mai ieșea "la cules" de teamă să nu fie masacrată de "Volanți".

Dintre cele trei femei din serviciul Garabedienilor, Bot-de-Urs s-a oprit asupra armencei.

...Lucrurile s-au petrecut întocmai cum fuseseră programate. Ciocnire întâmplătoare cu armeanca, răsturnarea sacoșei, strângerea zarzavaturilor, scuze peste scuze pentru stângăcie, transportarea cumpărăturilor până în poarta Garabedienilor și gata. Ca din întâmplare, după două zile, Bot-de-Urs dădea nas în nas cu armeanca (tot în piață) în fața unei tarabe cu fructe. Scuze retrospective și regrete sincere privind stângăcia anterioară, urmate de transportarea sacoșei.

Din cercetarea făcută prealabil, reieșea că armencei îi plăcea cinematograful și mergea cu regularitate la "American", nu departe de locuința ei, la "Splendid", ceva mai sus pe Moșilor, spre Obor, ori la "Miorița", în capul străzii, la încrucișarea cu Elisabeta și uneori chiar la "Dichiu", pe lângă Viitorului. Bot-de-Urs a întrebat-o pe mândra "armelă" dacă îi plăcea cinematograful. La ora cinci după-amiază intrau la "ARPA" pe Bulevard, sub Cercul Militar, la cinci și un sfert armeanca ofta cu stindardul lui Bot-de-Urs în palmă, la șapte erau la Tic-Tac cu o plăcintă cu brânză și două sticle de bere pe masă, iar la opt seara, treceau pragul mansardei din Calea Moșilor, unde Bot-de-Urs, fără să mai vânture amintirea sacoșei, a luat-o pe armeanca lui Garabedian la o tăvăleală de se zgâlțâia imobilul. Câteva zile mai târziu, corespondentul lui Bot-de-Urs din Viena depunea pe masa lui Broitmann următoarea telegramă: "Garabedian pleacă la mare pe data de... Stop. Magazinul e închis pe timpul vacanței. Stop. Întoarcerea e prevăzută pe cutare dată. Stop." A doua zi, Broitmann lua trenul de București, cu seiful armeanului în țeastă.

Cu toate polițiile lor militare, cu toate contraspionajele, Gestapourile, Abwehrurile și SS-urile lor, nemții nu izbutiseră să pună mâna pe intrusul din Fundătura Făurari care le infiltrase dispozitivul, în schimb românii, cu o poliție coruptă, prost plătită și deplorabil echipată, în numai douăzeci și patru de ore de la spargerea bijuteriei lui Garabedian au și pus mâna pe eroicul Hauptmann de pe frontul de Est! Văzut după experiențele din ultimii patruzeci de ani, cazul Broitmann nu mai miră pe nimeni. La noi, delațiunea face parte din moravurile civice.

Vestea arestării lui Broitmann a mâhnit tot cartierul, pe mine întristându-mă cel mai mult. Aveam nu numai impresia că argoul își pierduse valoarea de schimb, dar prinderea gangsterului meu preferat îmi răpise și ultima speranță de a-l vedea pe Herr Hauptmann al nostru în carne și oase. Și când nici un semn exterior nu mai lăsa să se întrevadă posibilitatea de a-l avea în linia de miră pe celebrul vecin de pe Făurari, temerarul jurnalist de la "Momentul" anunță hotărârea tribunalului de a se proceda la reconstituirea spargerii din Calea Victoriei.

Reconstituirea urma să aibă loc într-o luni, la ora zece dimineața. În loc să mă duc la școală, am virat-o spre Garabedian, ca toată lumea, instalându-mă confortabil pe balustrada de piatră a terasei Cercului Militar, chiar în fața giuvaergeriei. Ora zece se apropia fără să se semnaleze vreo reconstituire la orizont. Și când sutele de gură-cască de pe Calea Victoriei nu mai sperau să-l vadă pe gladiator ieșind în arenă, o cascadă de fluierături a țâșnit ca prin farmec, trezind toată suflarea din toropeala așteptării. Agenți în uniformă și inspectori de

Hotelul și restaurantul Capșa

poliție au invadat în pas alergător perimetrul, circulația s-a întrerupt brusc, tramvaiele au încetat să mai circule pe Bulevardul Elisabeta, o dubă a urcat în sens invers Sărindarii, oprindu-se în fața Capșei, un sergent de stradă s-a instalat lângă stopul manual de la intersecția Calea Victoriei – Edgar Quinet dirijând o circulație imaginară, în timp ce din duba de la Capșa (vizibil goală) au coborât doi tipi în civil, postându-se în spatele mașinii.

Imposibil să-mi imaginez unde se afla Broitmann și din ce parte urma să apară. Cocoțați pe unde a dat Dumnezeu, lectorii ziarului "Momentul" îl așteptau pe Inamicul lor public cu respirația oprită. Dintr-o dată, s-a prefigurat o vagă mișcare printre efectivele polițiștilor dinspre bulevard, polarizând privirile asistenței. Un minut mai târziu, pe trotuarul drept (cum mergeai spre Piața Palatului Regal), a apărut un fel de zidar (haine zdrențuite pline de var și coif de hârtie, cum era portul corporației pe-atunci), împingând o roabă cu scule și materiale de zidărie.

Magazinul lui Garabedian, cum am spus, era situat pe colț, având câte o vitrină mare pe fiecare dintre cele două străzi: Victoriei și Quinet. În dreptul primei vitrine (Calea Victoriei) zidarul s-a oprit și a luat o daltă și un ciocan din roabă dislocând imperturbabil cărămidă după cărămidă din zidul prăvăliei. După deschiderea unei breșe convenabile, harnicul zidar a luat un sac de hârtie din roabă pătrunzând în magazin de unde a ieșit zece minute mai târziu. În zece minute, "englezoaica" lui Garabedian dăduse ortul popii – în sacul de ciment al lui Broitmann zăcând toată aurăria și pietrăria marilor curtezane din Capitală!

Un adevărat profesionist nu neglijează nici un detaliu când pleacă de pe "șantier". Revenind din caverna lui Ali Baba, fostul ofițer din Wehrmacht a luat ciment, a făcut o moviliță de mortar cu apa dintr-un bidon și a pus cărămizile la loc una câte una, cimentându-le ca la carte. După ce a plombat breșa a împroșcat mortarul rămas pe cărămizile rezidite și, ca un autentic meșter italian, a frământat materia onctuoasă a mortarului, refăcând alveolele florentine ale calciovecchioului. Cu apa rămasă în bidon a spălat trotuarul ca să nu fie interpelat pentru "murdărie pe calea publică", și-a luat roaba și a virat-o la dreapta pe Edgar Quinet, de unde reapăru după câteva minute îmbrăcat ca un distins funcționar de minister, cu servietă elegantă la purtător. Ieșind pe Calea Victoriei, se îndreptă demn spre duba din fața Capșei, unde l-au luat în primire zdrahonii din spatele dubei.

Partea nevăzută a reconstituirii a fost relatată pe larg în ediția de după-masă a jurnalului nostru cel de toate zilele. Pe Edgar Quinet, în continuarea magazinelor străjuia un gard zis "de afișaj" destinat să ascundă ruinele Cărții Românești pe tronsonul neconstruit al străzii. Broitmann a trecut în spatele gardului (zidarul face pipi), și-a scos straiele de lucru sub care avea un impecabil costum, a făcut rocada bijuteriilor, a abandonat roaba, aruncând-o în craterul bombei și a ieșit în stradă dispărând cu grăunțele lui Garabedian în traistă. Cine îl turnase, când, unde și cum fusese arestat, nici jurnalistul de la "Momentul" nu știa. A doua zi ziarul titra cu litere de-o șchioapă pe prima pagină: "Căpitanul Broitmann înaintea ultimei bătălii".

Într-adevăr, goarna ultimei lui confruntări cu judecătorii sunase. Pe-atunci, sentința tribunalului se pronunța în absența culpabilului, căruia i se anunța cu două sau trei zile mai târziu în celulă. După jurnalistul de la "Momentul", Broitmann urma să afle hotărârea judecătorului pe joi. Miercuri după-masă a apărut în ziar ultimul capitol al "Afacerii Broitmann": un interviu luat gangsterului din Fundătura Făurari chiar în celula arestului tribunalului. Ultima întrebare a jurnalistului: "Joi vi se va anunța sentința. Cum o veți primi?" Răspunsul lui Broitmann: "În nici un fel, pentru că joi nu voi mai fi aici ca s-o aud". Vineri dimineață toată presa bucureșteană anunța: "Spectaculoasa evadare a Inamicului Broitmann". Mai frumos decât atât nu se putea.

În mintea mea de copil, grandoarea acestui spărgător nu consta în actul substituirii de identitate, pentru că nu-mi dădeam seama ce însemna în anii patruzeci ca un evreu să se deghizeze în ofițer german, dat fiind că, așa cum crescusem în hala Traian, nu știam ce însemna să fii evreu. De la o vreme începuse să se urzească ceva luș în culisele Capitalei, un fel de reorganizare a poliției care mă îndreptățea să mă îngrijorez de "starea sănătății" spărgătorului meu preferat. În perioada când Broitmann le dădea cu tifla polițiștilor, miniștrii rozalii din guvernul de coaliție puneau la cale înființarea unei "Brigăzi-fulger", afectată Ministerului de Interne. Un fel de poliție asasină, a cărei misiune consta în a-i extermina pe răufăcători.

Zis și făcut – comanda brigăzii i-a fost încredințată unui anume Alimănescu, despre care se spunea că are o agendă bine împănată cu numele, adresele și ascunzătorile marilor reprezentanți ai pegrei. Gurile rele răspândiseră zvonul că el însuși își băgase croșeta în "obiecte" înainte să devină vardistul "Brigăzii-fulger". Dar asta este o altă afacere. Importantă era metoda folosită de "Brigadă" în acțiunea de exterminare a marginalilor. Prima mișcare: împânzirea Capitalei cu informatori. Perișoară din Giulești, Oală-de-Noapte de pe Antim, Pipotă din Tei și mulți alți coriști din ansamblul "Brigăzii-fulger" au pricinuit mai multe pierderi în rândul marginalilor bucureșteni decât bombardamentele americanilor în rândul petroliștilor din Ploiești. Morții se numărau cu sutele de la venirea lui Alimănescu la "Brigadă". Metoda folosită de șeful "Brigăzii" nu cerea studii superioare. Informatorul îl anunța pe "volantul" de legătură că în cutare noapte, în jurul cutărei ore, cutare, cutare și cutare vor da o lovitură în cutare loc, Alimănescu și "volanții" lui se postau în jurul obiectivului, băieții apăreau cum fusese prevăzut și intrau în obiectiv săltând "parnusa". Simplu. Când bravii "radiologi ai cavernelor" ieșeau din "șut" cu prada–n sân, cădeau drept în brațele "volanților", care-i îmbarcau în mașinile "Brigăzii". Șeful comandoului era plasat în mașina lui Alimănescu și cap-compas: spre ieșirea din București.

Până când n-am văzut cu ochii mei trei tipi zăcând pe treptele magazinului "Pop și Bunescu" de la Sfântul Gheorghe (azi magazinul "București"), cu faimoasa carte de vizită pe piept, am crezut că povestea cu "Brigada-fulger" a lui Alimănescu era o născocire menită să le taie răufăcătorilor macaroana activității. Nici vorbă! Așa a dispărut Lică Wolf și încă mulți alți maeștri ai lumii interlope de-atunci. Cum să nu-mi imaginez că Alimănescu (ținând cont de rețeaua de informatori pe care o crease) va cădea și peste Broitmann al nostru? Adevărul este că în imaginația mea îmi vedeam eroul undeva la bordura oceanelor Sudului, înconjurat de zâne metise, care-i făceau vânt cu evantaie moi din pene de struț.

❖

Întâmplarea cu Broitmann își are happy-end-ul ei. Se scurseseră douăzeci și trei de ani de la devalizarea giuvaergeriei lui Garabedian. Era în 1971 și urma să plec la Paris cu o bursă oferită de Pierre Emmanuel de la Academia Franceză. După diverse aventuri administrative, una dintre secretarele Uniunii Scriitorilor, Jeannine Butnaru, m-a sunat să îmi spună că îmi reobținuse pașaportul ridicat de șoricarii Ministerului de Interne în ajunul plecării mele la Paris.

Conștient că nu mă voi întoarce din Franța, m-am dus la cafeneaua Podgoria, pe Magheru, să-mi beau ultima ceașcă de cafea, luându-mi astfel la revedere de la asfaltul în carnea căruia erau înfipte toate amintirile mele bune și rele. Cafeneaua era goală. Priveam strada cu o lucire apatică în ochi, negândindu-mă la nimic. Pe acest fond nostalgic de prostrație voluntară, îl văd intrând pe autorul de romane polițiste Haralamb Zincă. Mai marele meu coleg de breaslă trăgea după el o servietă burdușită cu cărți. "Pot să iau loc?" Era normal ca, într-o cafenea goală, un scriitor să vină la masa altui scriitor chiar dacă până atunci nu schimbaserăm decât saluturi politicoase pe culoarele Uniunii Scriitorilor. "Da", răspuns, și Haralamb Zincă ia loc la masă.

Ca să zic ceva, l-am întrebat pe interlocutorul meu "de unde era". Ca în tren. O întrebare mai stupidă nu puteam debita. Haralamb Zincă mi-a răspuns prompt, ca și cum i se părea firesc să-i pun o astfel de întrebare: "Din București".

...Eu sunt ca evreul din povestea lui Schileru: când încep s-o iau razna nu mă mai opresc. Ca și cum întrebarea pusă n-ar fi fost suficientă pentru a-mi etala stupiditatea, supralicitez, întrebându-l pe comeseanul meu: "Din ce cartier?" Zincă îmi răspunde dintr-o suflare: "Din Dudești, Fundătura Făurari". Am rămas mut. "Fundătura dumneavoastră", zic, "a dat un mare om". Și scot numele lui Broitmann fiind sigur că Zincă nu auzise de el. De unde! Fără nici o introducere, Zincă mă întreabă: "Știți ce-a devenit Broitmann?" La orice m-aș fi așteptat, dar la faptul că voi întâlni o persoană la curent cu ce devenise Herr Hauptmann, nu. "Acum trei luni", continuă Zincă, "a ieșit la pensie de la Ministerul Comerțului Exterior". Mi-a dedicat un exemplar din cartea proaspăt ieșită de sub tipar și ne-am despărțit.

Rememorând faptele, "misterul Broitmann" mi s-a luminat brusc. Celebrul spărgător nu evadase, ci a fost scos din arestul tribunalului de oamenii regimului ce mijea dinspre Răsărit. Pus la saramură până la venirea "tovarășilor" la putere, fioro-

sul Inamic public a fost scos la lumină, înscris pe ştatul de plată al Ministerului Comerţului Exterior şi trimis în străinătate sub acoperirea de "ataşat comercial", evident. Restul ni-l imaginăm. N-a fost nici prima nici ultima "gură-de-lup" pusă în slujba patriei în străinătate.

Recent, pe unul dintre canalele satelitului s-a transmis o emisiune de televiziune ce reunea pe platou o frigăruie de spioni ai războiului rece cum nu se mai văzuse de la faimoasele episoade "James Bond 007". "De la dreapta la stânga, câte doi numără": responsabilul de la CIA pentru ţările din Est, şeful serviciului de contraspionaj al securităţii din Republica Democrată Germană şi un general de la KGB (în treacăt fie spus, generalul vorbea un Hochdeutsch demn de invidiat până şi de cei mai sadea berlinezi), acestora alăturându-li-se câţiva istorici şi jurnalişti francezi, englezi şi americani. La un moment dat vine vorba de o operaţie de "subtilizare", în urma căreia Germania Democrată a reuşit să pună mâna pe lista nemţilor din Est care lucrau pentru serviciile secrete occidentale. "Infracţiunea" nefiind prescrisă, dar nici de actualitate, unul dintre jurnaliştii de pe platou l-a întrebat pe fostul specialist al contraspionajului Est-german cum a reuşit să-şi însuşească lista pomenită. Fostul demnitar al serviciilor speciale din Berlinul democrat spune: "Există o specie de indivizi în lume capabili să deschisă orice seif, oricât de perfecţionat ar fi el". Şi demnitarul adaugă: "Aceşti specialişti se numără pe degetele de la o mână".

Răspunsul STASI-ului era fără echivoc.. Auzindu-l pe germanul democrat nu m-am putut împiedica să mă gândesc la celebrul nostru Broitmann din Fundătura Făurari.»

Prezențe, prezențe...

■ Puţini oameni ai scrisului din *alia* se bucură de prestigiul pe care l-a dobândit filozoful **Moshe Idel,** marele specialist întru Cabala, în rândurile intelectualităţii române. Iar cartea "Ceea ce ne uneşte – Sorin Antohi în dialog cu Moshe Idel" a fost primită cu elogii de majoritatea revistelor de cultură. Un exemplu, cronica lui Paul Sandu, din "România literară":

«Apărut la Editura Polirom în colecţia "Duplex", cu titlul "Ceea ce ne uneşte", dialogul dintre Sorin Antohi şi Moshe Idel este, de fapt, întâlnirea nostalgică dintre două trecuturi, dintre două lumi a căror matrice este Moldova postbelică: un univers în parte trăit, în parte închipuit, la marginea dintre real şi literatură. Protagonistul cărţii este neîndoielnic Moshe Idel, asta însemnând că Sorin Antohi trece, pe nesimţşite, în planul al doilea, lăsând loc mărturisirilor, de multe ori turburătoare, ale celui care a plecat din România când avea abia şaisprezece ani.

Scrisă sub forma unui dialog, cartea este un prilej inedit de a ne aşeza în intimitatea amintirilor şi gândurilor lui Moshe Idel, prin intermediul cărora îl putem cunoaşte ca pe o mărturie vie a omului care, dincolo de circumstanţele istorice, şi-a întâlnit propriul destin.»

■ "Scepticismul metodic", aceasta ar fi, după criticul literar român Iulian Boldea, caracteristica poeziei lui **Andrei Fischof.** Aşa se intitulează şi o amplă cronică din lunarul "Vatra", Tg. Mureş. Scrie Boldea:

«Poezia lui Andrei Fischof nu a prea fost răsfăţată de critică, şi nu pe drept cuvânt. Poet de origine română din Israel, Andrei Fischof repetă destinul multor creatori ce stau, într-un echilibru relativ, între două limbi, între două culturi şi două literaturi. Volumele sale de poeme, publicate în limba română ("Dialog imaginar", "Uitarea de sine", "Prefăcuta linişte") sau în ebraică ("Durere albă", "Dansul cuvintelor", "Încărunţirea timpului", "Aproape că") ar fi meritat o receptare mai promptă şi mai substanţială. Surprinzând vocaţia interiorităţii ce îşi trimite sonurile în creaţiile lui Fischof, Cornel Moraru îl vede pe autor ca pe un "poet al trăirilor delicate, transpuse într-o caligrafie discretă şi rafinată a versului, mizând mai mult pe sugestie decât pe descripţie şi evocare directă... nu lucruri descrie poetul, ci rezonanţa interioară a acestora, amprente lăsate pe efigia translucidă a realului". "Prefăcuta linişte", volum publicat la Editura Hasefer în 2003, mi se pare în mare măsură reprezentativ pentru această poezie ce-şi manifestă o mare disponibilitate pentru zvonul lucrurilor umile, pentru arhitectura secretă a lumii, pentru tectonica de vis şi iluzie a imaginarului. (...) Simplitate, tehnică a notaţiei delicate şi ferme, delicateţe a imaginilor şi trăirilor, şi, nu în ultimul rând, o tentaţie a eticismului, de un discret retorism, ca şi scepticismul metodic ce transpare adesea – acestea ar fi trăsăturile ce-l disting pe Andrei Fischof în peisajul poetic românesc de aici şi din Israel.»

Nota Redacţiei "Minimum": În sfârşit, tăcutului inginer din Haifa, un tip incapabil de a-şi face reclamă (sufletul comerţului) prin urlete sau bacşişuri, i se face dreptate.

■ **Riri Sylvia Manor** publică un poem intitulat "Fără sărbători" în lunarul "Idei în dialog", din Bucureşti.

■ Mai bine mai târziu decât niciodată. Sub semnătura lui Adrian Pop a apărut în lunarul "Steaua", din Cluj-Napoca, o evocare a marelui dadaist **Tristan Tzara,** de la a cărui naştere se împliniseră în 2006 o sută de ani.

■ Un text mai puţin obişnuit despre **Fundoianu** a văzut lumina tiparului în "Vatra", din Tg. Mureş. Autoarea, Rodica Ilie, nu discută, cum te-ai fi aşteptat, nici despre poezia lui F., nici despre ideile sale privind literatura franceză, ci despre părerile scriitorului în legătură cu... mişcarea sionistă, aşa cum au apărut ele în publicaţii precum "Hatikva" din Galaţi sau "Mântuirea" lui A. L. Zissu, de la Bucureşti.

■ O amplă prezentare a *Jurnalului* lui **Mihail Sebastian** semnează Baruch Cohen (de la Institutul Canadian pentru cercetări în domeniul iudaismului) în revista "The Canadian Jewish News", din Toronto.

■ Cu prilejul împlinirii a zece ani de la încetarea din viaţă a mereu regretatului **Sebastian Costin (Sebi),** "Realitatea Evreiască" a publicat o tabletă de B. Marian.

■ Florica Courrid se ocupă pe larg în săptămânalul "Cultura" (condus de Augustin Buzura) de romanul "Raşel" de Edgar Reichmann, de la Paris, apărut recent în limba română la editura "Europress Group", în traducerea lui Al. Sârbu:

«"Raşel" e un roman alert, evocarea curge atrăgător, autorul nu insistă decât atât cât trebuie pe contextul istoric, evitând pedanteria, ca unul ce-şi consideră cititorul destul de instruit, de inteligent ca să priceapă din trei fraze. Povestea familiei Lilienthal din "oraşul austro-ungar Kronstadt, numit în limba română, după căderea imperiului habsburgic, Braşov" este repede creionată: neguţătorul de fier vechi, Maurice, are doi fii gemeni, dintre care unul va rămâne cu el (şi va avea o fiică, pe Raşel), iar celălalt merge să facă medicina la Paris, în ciuda protestelor bătrânului: "Un evreu nu trebuie să se facă medic căci nu-şi poate câştiga pâinea decât dacă Dumnezeu îi procură bolnavi. Nu e moral!" Acesta va avea la rândul său un fiu, pe Mathias, personaj principal al cărţii. Cei doi copii vor creşte în medii diferite: Raşel în umbra Carpaţilor, la Braşov mai întâi, apoi la Bucureşti, iar Mathias în capitala Franţei; fetiţa nu cunoaşte decât ritualurile rigide impuse de bunicul comun, băieţelul are bonă englezoaică şi colegi răutăcioşi ce-i spun "le boche", adică "nemţoiul" din cauza numelui cu sonorităţi germane (cred ei). Este motivul pentru care îşi adaptează numele la calendarul catolic... Prima lor întâlnire are loc cu ocazia vizitei pe care Lilienthalii din România o fac la Paris, în 1937, la Expoziţia universală:

"Speranţa de pace pe care o trezea manifestarea, splendoarea inaugurării ei astâmpărau temerile francezilor. Speranţa era falsă, splendoarea prindea mucegai. Etiopia capitulase în faţa armatei lui Mussolini care se pregătea să cotropească Albania; teritoriul Spaniei republicane se restrângea, Roma şi Berlinul îşi trimiteau avioanele în sprijinul lui Franco. Pe de altă parte, Moscova mobiliza Brigăzile Internaţionale în ajutorul republicanilor, în timp ce Stalin împuşca părinţii revoluţiei din octombrie. Împreună cu sufletul, lumea îşi pierdea minţile". Copiii ignoră acele evenimente majore, importante pentru ei nu sunt decât acelea ce-i privesc direct. Cât şi atracţia reciprocă ce se naşte acum pentru a dura o viaţă.»

■ Una din întrebările puse în deceniile din urmă evreilor "care o duceau bine în România" sună aşa: "De ce-ai plecat, domnule (sau doamnă), din România? Şi de ce te-ai dus în Israel?"

Prof. Jean Askenasy, din Herzlia, s-a aflat de curând la Bucureşti unde a participat la lansarea noilor sale cărţi "Creierul şi universul său" şi "Un minim necesar despre conştiinţă pentru un intelectual din mileniul al treilea". Cu acest prilej, el a acordat un interviu scriitoarei Angela Martin, redactor-şef adjunct al revistei "Cultura".

Prima întrebare care i-a fost pusă lui Askenasy era tocmai aceea la care ne referim mai sus. Extrase:

«**Angela Martin:** *Domnule profesor, v-aţi dedicat toata viaţa neurologiei şi aţi făcut o dublă şi frumoasa carieră – de clinician şi de profesor universitar. În 1972, când aţi emigrat în Israel, eraţi deja un medic reputat şi doctor în ştiinţe al Universităţii C.I. Parhon din Bucureşti. Aţi putea să îmi spuneţi, în ce sens decizia dumneavoastră de a părăsi ţara natală a fost una inevitabilă?*

Jean Askenasy: Ma întrebaţi în ce sens decizia mea a fost inevitabilă? Trebuie să recunosc că nu este vorba de o singură cauză. Dar, dintre cele multe, am să aleg una raţională şi una emoţională. Mama provine dintr-o familie de evrei bulgari religioşi, cu idei sioniste bine conturate, tata, dintr-o familie de evrei români asimilaţi din Craiova, pe care evenimentele din 1938-1944 i-au reîntors la conştiinţa clară a etnicităţii lor. Eram elev de liceu, în clasa I, al Colegiului Carol I când am fost exmatriculat pe motiv ca „sunt evreu“. Am continuat studiile într-o chilie a sinagogii de pe strada Horezu din Craiova cu profesori improvizaţi, chimia o preda un farmacist, matematica un contabil ş.a.m.d. După 23 August, copiilor de evrei ni s-a aprobat ca, în funcţie de notele de la examenul de capacitate, să fim reînmatriculaţi şi reprimiţi la cursuri, recunoscându-ni-se cei 4 ani de liceu. Actul de la 23 august a fost resimţit de mine ca un act de eliberare. În această conjunctură, m-am ataşat de ideile materialismului dialectic şi istoric, l-am citit pe Hegel în ediţie românească, am citit Manifestul comunist, am parcurs capitole din „Capitalul“ lui Marx, am citit „Un pas înainte, doi paşi înapoi“, precum şi cateva biografii ale lui Vladimir Ilici Lenin şi mă complăceam în a descoperi în fiecare fenomen unitatea celor două contrarii. Dialectica m-a ajutat să-mi dezvolt gimnastica gândirii. Realităţile vieţii, însă, şi noile experienţe m-au condus la un nou tip de raţionalism, un raţionalism existenţialist care, încetul cu încetul, a devenit dominant. În penultima clasă de liceu la Colegiul Carol I din Craiova, devenit Colegiul Nicolae Bălcescu, am fost exmatriculat datorită reclamaţiei unui utecist proaspăt întors din Basarabia, care a informat comitetul de partid al colegiului că în timpul unei excursii cu clasa, în prezenţa profesorului de engleză, am ţinut un discurs înflăcărat despre mişcarea sionistă. Am fost reprimit graţie intervenţiilor tatălui meu. În Facultate, după ce am fost admis conform notelor, al doilea pe listă, la terminarea anului I mi s-a fixat o taxă datorită originii mele *nesănătoase,* imposibil de achitat. Invitat de comitetul de partid, mi s-a recomandat să mă duc să lucrez în fabrică deoarece ţara are nevoie de mână de lucru, nu de o pletoră de intelectuali mediocri. Realizam că dictatura de partid poate decide soarta oamenilor. Deveneam conştient, evreu fiind, că printre membrii de partid care îmi blocau continuarea studiului medicinei erau şi evrei. În creierul meu năvăleau întrebări fără răspuns: oare destinul unui student poate fi decis de un alt student pentru că acesta are calitatea de membru de partid? Oare rolul unui cetăţean român evreu este de a decide soarta unui alt cetăţean român evreu în România? Fără să-mi dau răspunsuri clare la întrebările ce-mi tresăreau în minte, o repulsie faţă de un regim care dispunea de destinul oamenilor se instaura în creierul meu. Cine sunt aceşti membri de partid care decid destinele? Oameni cu origine sănătoasă? Ce înseamnă să ai origine sănătoasă? Această dictatură proletară este ceea ce am citit eu în Engels?

Războiul de 6 zile din 1967 m-a surprins în exilul meu predelean, unde am ajuns cu greu după ce fusesem dat afară din spital din cauza depunerii cererii de plecare definitiva în Israel. Impactul puternic resimţit datorită războiului de 6 zile asupra cetăţenilor români, m-a făcut să trăiesc momente de revelaţie etnică, de care educaţia mea de evreu asimilat m-a privat. Ajuns în Israel, am început să absorb din seva iudaismului de care fusesem înstrăinat. Absorbeam ca un burete uscat roua dimineţii tot ce puteam despre Israel, mă identificam pentru prima dată cu ceea ce eram cu adevărat. Mă simţeam egal cu toţi oamenii, aparţineam unei majorităţi, unei naţiuni, unui stat, unui guvern, unui popor cu hoţi şi prostituate, soldaţi şi generali, profesori şi studenţi care vorbeau o limbă şi cu toţii călcam pe un pământ al tuturor, care era pământul ţării mele. Realizam la modul existenţial, la vârsta de 42 de ani, valoarea cetăţeniei şi ce înseamnă să ai un stat şi un steag al tău. La vârsta tinereţii m-am înflăcărat de ideea internaţionalistă, dar numai ipostaza de evreu, cu un stat şi cu un steag, m-a făcut să înţeleg de ce oamenii plătesc de bunăvoie, cu preţul vieţii, apărarea acestor simboluri. Dominanta raţională a deciziei era să devin israelian. Am exprimat acest raţionament, fără să-l fi realizat pe deplin, în răspunsul dat generalului Marcu. Eu faceam parte din grupa „refuznicilor“ – a celor cărora li se refuza plecarea. Plecarea mea a fost urmarea aprobării listei de "refuznici" solicitaţi de Israel. Lista adusă de premierul Israelului, Golda Meir, în anul 1972, a fost înmânată personal şi aprobată de preşedintele Nicolae Ceauşescu. Generalul Marcu, care m-a vizitat în ajunul plecării, mi-a pus următoarea întrebare: „Spune-mi, pentru ce pleci? Eşti şef de serviciu la un spital universitar în capitala ţării, eşti doctor în ştiinţe, ţi s-a aprobat să lucrezi la o clinică cu plată. Crezi că în Israel te aşteaptă la aeroport să te facă ministrul Sănătăţii?“ Era o întrebare la care generalul nu avea răspuns şi care parea să-l enerveze: „Ce e setea asta de a pleca?“ – „Aici în ţară – i-am răspuns – sunt "doctor bun, dar evreu", visul meu este să devin numai "doctor bun“. Nu ştiam pe atunci că în Israel voi deveni „doctor bun, dar român“.

Dacă raţionamentul dominant a fost cel de mai sus, cauza emoţională predominantă a fost aversiunea faţă de servilismul neputincios în raport cu tot ce era bolşevic, faţă de transformarea ţării într-un mare Sovrom, faţă de lozincile pe care trebuia să le strig în contra voinţei mele la manifestaţii şi faţă de teroarea inspirată de Partid şi de Securitate. Mi s-a refuzat de 17 ori să plec în străinătate. Când şefii de secţie (din spital) au plecat în Bulgaria, mi s-a refuzat plecarea, când colegul meu, Leonard Badea, m-a invitat să fac revelionul cu el la Moscova, mi s-a refuzat plecarea în ultimele ore. Am fost dat afară din spital după ce mi-am depus cererea de plecare, am fost anchetat de Securitatea din Braşov pentru false acuzaţii, fabricate de invidia directorului Policlinicii din Predeal, dr. Rişcă. Părinţii mei au primit aprobarea de plecare la două luni după ce tata se pensionase – în aprilie 1961. Mamei, care nu concepea să plece fără mine, fiul ei unic, şeful serviciului de paşapoarte i-a spus că din motive tehnice nu putem pleca împreună şi că eu voi pleca în cursul săptămânii următoare. Această săptămână a durat 11 ani. Deseori încărcătura emoţională o depăşea pe cea raţională. Am avut dovada importanţei acestei stări emoţionale când, aflându-mă în avionul Tarom, trăiam senzaţia fizică, realmente, că avionul se întoarce și încercam, apăsând cu mâinile speteaza scaunului din față, să mă opun sensului în care simțeam că avionul se întoarce. Decizia, rațională/emoțională, a transformat plecarea în eliberare, făcând-o inevitabilă.»

Yad Vashem: Memorialul copiilor

••• Ziarul "România liberă" din București a publicat, sub semnătura Iuliei Blaga, un articol dedicat Institutului Yad Vashem de la Ierusalim:

«O vizită scurtă la Yad Vashem, cel mai amplu memorial consacrat Holocaustului, durează cam trei ore. Intrarea este liberă. Sunt în permanență foarte mulți turiști sau localnici, organizați pe grupuri. Ei ascultă indicațiile ghidului printr-o cască, dar mai ales nu riscă să se piardă. La intrare sunt rugați să închidă telefoanele mobile, să nu facă fotografii și chiar să arunce gumele de mestecat din gură, pentru că s-au descoperit gume lăsate aiurea. Noua clădire a Complexului Muzeal a fost inaugurată în urmă cu doi ani, dar construcția ei a durat zece ani.

Yad Vashem-ul a fost de fapt înființat în 1953, din dorința de a păstra memoria evreilor din toată lumea dispăruți în Holocaust. În timp, el a reușit să alcătuiască cea mai amplă bază de date referitoare la evreii dispăruți în Holocaust și la supraviețuitori. Noua clădire, proiectată de cunoscutul arhitect Moshe Safti, are forma unui paralelipiped cu spații libere pe lateral, dar și în plafon, destinate unor ferestre care lasă loc luminii. Fiind la Ierusalim ca invitată a Festivalului de Film, fac parte dintr-un grup format, cu excepția mea, din regizori și producători. Un grup pestriț – doi italieni, doi francezi, două daneze, lucru care pare s-o încânte pe doamna care ne servește drept ghid și care, timp de trei ore, ne poartă într-o goană nebună dintr-o sală într-alta (pierzându-i pe francezi pe drum). Am vizitat și muzeul similar deschis recent la Berlin, muzeele rezistenței din Tallin, Riga, precum și Muzeul Insurecției din Varșovia, dar la Yad Vashem am descoperit mult mai multă sobrietate decât mă așteptam de la cel mai important memorial de acest gen. Soluțiile de expunere sunt cât mai discrete cu putință, cât mai eficiente și mai austere, pentru ca informația să ajungă la privitor nedistorsionată. Iar informația e absolut covârșitoare. După trei ore de goană printre alte grupuri, am rămas cu frustrarea că nu am avut destul timp să privesc cât mai multe fotografii, obiecte personale, filme de arhivă, că n-am citit cât mai mult din explicațiile de pe panouri, că n-am stat măcar zece minute într-o sală. Trec aici ce mi-a rămas în minte, lucruri fugare: păpușa Gerta, expusă în vitrină, ea i-a aparținut Evei Modval, născută în 1936 în Transilvania și deportată la Auschwitz (dacă nu mă înșel, a supraviețuit), codițele împletite ale unei alte fetițe din Transilvania, Lili Hirsch (1932-1944), o pereche de ochelari reconstituită din bucățele minuscule și care e singura amintire cu care a rămas Tola Melțer de la mama sa, ucisă tot la Auschwitz, montajul de imagini care curg pe ecranul triunghiular din hol, chiar la intrare, în care evrei din Cehia, Germania sau Polonia ne fac cu mâna. Ghidul spune că, spre deosebire de muzeul vechi, cel nou se concentrează pe istorii personale. Aceasta e tendința ultimilor ani, pe care am întâlnit-o și în alte părți, și aceasta e și cea mai potrivită pentru a ajunge direct la mintea și inima omului obișnuit. Un moment deosebit al vizitei a fost cel în care, ajunși în secțiunea consacrată celor care au salvat evrei, una dintre daneze a spus că și tatăl ei a salvat evrei ajutându-i să plece cu bărcile în Suedia. Mărturia tatălui nu figura în arhivele Yad Vashem, de aceea ghidul i-a dat imediat o carte de vizită ca să scrie ce s-a întâmplat.

Yad Vashem-ul e un depozit al memoriei colective și personale. Directoarea de la Centrul Vizual ne-a spus mai multe despre munca acestui centru care nu funcționează ca arhivă, ci ca bibliotecă. Baza de date e uluitoare, dacă vii la Ierusalim poți vedea la unul din cele 50 de calculatoare practic orice lung-

metraj, scurtmetraj sau film de animaţie legat de Holocaust. Mărturiile supravieţuitorilor au început să fie înregistrate pe video din 1987, dar acum totul e digitalizat, iar titlurilor existente li se vor adauga până la sfârşitul anului încă 52.000 de mărturii strânse de Shoah Foundation, înfiinţată de Steven Spielberg.

Yad Vashem conţine, printre altele, Complexul Muzeal, Memorialul Copiilor, Grădina Celor Drepţi, Muzeul de Artă, Centrul Vizual, Institutul Internaţional pentru Cercetarea Holocaustului, Şcoala Internaţională de Studii asupra Holocaustului.»

••• Aşa cum am anunţat nu de mult, regizorul de film Radu Mihăileanu (fiul publicistrului Ion Mihăileanu) de la Paris a fost distins de către Ministerul Culturii din Franţa cu titlul de Cavaler al artelor. Cu acest prilej, la sus-amintitul minister a avut loc o festivitate, în cadrul căreia d-na Christine Albanel, ministrul (azi pe malurile Senei se spune şi ministra), a rostit o cuvântare făcând elogiul noului Cavaler. Extrase:

Radu Mihăileanu

«Sunt foarte bucuroasă să vă am aici, în mijlocul nostru, pentru a onora în dvs. un realizator de foarte mare talent, un cineast exigent, un om pasionat, care a semnat trei opere magistrale. Trei opere total diferite una de cealaltă: o dramă istorică (filmul "Trahir", **n. red.**), *un basm tragi-comic* (filmul "Train de vie", **n. red.**) *şi un film despre învăţarea "profesiunii' de om* (filmul "Va, vis et deviens", **n. red.**) *Trei opere care au cucerit critica, obţinând o frumoasă recunoaştere internaţională. Trei opere care ne vorbesc despre dezrădăcinare, despre exil, despre fiinţele acelea care, pentru a supravieţui, se smulg din rădăcinile lor, din pământul lor, din familia şi cultura lor, trebuind să înceapă o nouă viaţă, într-o ţară care, nu o dată, le este ostilă. Trei opere despre imposibilitatea de a fi tu însuţi, despre impostura forţată şi consecinţele acesteia asupra întregii vieţi. Un scriitor, un nebun, un copil: eroii dvs. sunt cu toţii, în acelaşi timp, actori şi observatori ai istoriei. (...) Există ceva care mă impresionează în mod deosebit în toate filmele dvs.: frumuseţea, forţa, expresivitatea chipurilor omeneşti. Chipul poetului George Vlaicu în "Trahir" interpretat în mod magistral de Johan Leyser... Chipul soţiei sale, fragila şi diafana Mireille Perrier. Chipul inspectorului de la Securitate... Mă gândesc de asemenea la chipurile celor doi Shlomo. Mai întâi, nebunul magnific care îşi îmbarcă tot satul în "Train de vie". Dar şi chipul micului Shlomo din "Va, vis et deviens", pe care citim neliniştea, sentimentul de a fi fost abandonat, solitudinea, rătăcirile. (...) Mulţumiri pentru această galerie de portrete excepţionale. Mulţumiri pentru operele dvs. care ne mişcă inimile. Şi mulţumiri, în acelaşi timp, pentru că la Festivalul filmului de la Berlin, din 2005, aţi fluturat paşaportul dvs. francez.»*

••• "Jurnalul" Comunităţii Evreilor din Bucureşti (redactor-şef: B. Marian) a ajuns la nr. 8. Încet-încet, noua publicaţie îşi găseşte personalitatea (sau profilul) după care alergase de la începuturi. Fiindcă, aşa cum spuneam mai de mult, problema acestui "Jurnal" este să nu vâneze pe acelaşi teritoriu precum sora lui mai mare "Realitatea Evreiască". Adică să fie eminamente bucureştean. Aici e cheia. În această lumină, remarcăm ca binevenite texte precum "Un strălucit cronicar bucureştean al vieţii evreieşti" (p. 6) sau "Contribuţia evreilor la dezvoltarea economică a Capitalei în interbelic" (p. 7).

Daţi-i aşa, fraţilor, tot înainte!

••• Unde-o fi numitul Bayer, elev la liceul "George Bariţiu" din Cluj? Mai trăieşte? Şi dacă da, unde se află? În România, în Israel, în California, la Toronto? În eventualitatea că rândurile de faţă ajung la cunoştinţa lui, îl rugăm să ne dea un semn de viaţă.

Curiozitatea noastră se datorează unui fragment din "Abisul luminat", cartea la care lucrează în prezent cunoscutul critic şi istoric literar român N. Balotă. Fragmentul a apărut în revista "Apostrof", din Cluj, şi ne aduce, în afară de un episod din viaţa lui Bayer, câteva date inedite despre atmosfera ce domnea în Ardeal în vremea legionarilor şi a rebeliunii acestora. Este de altfel momentul când tânărul Balotă pornise să ţină un *Jurnal*. Extrase:

«Evenimentul ... care precipitase hotărârea mea de a porni notaţiile zilnice era lovitura de stat avortată a legionarilor, confruntarea lor sângeroasă cu Ion Antonescu şi zurba insurecţională rapid gâtuită de armată, denumită "rebeliunea

legionară" din 21-24 ianuarie 1941. Știrile parveneau estompat în târgușorul nostru blăjean, dar soseau totuși destul de repede. În 23, când mă refeream la "evenimentele politice de ieri", aflasem despre ciocnirea dintre legionari și forțele armate, iar o zi mai târziu notam – nu fără oarecare stângăcie în exprimare – că cei dintâi fiind înfrânți, "generalul Antonescu a pus mâna pe putere, dând dictatura militară". Mai adăugam: "Se aruncă manifeste din avion, amănunte nu se cunosc încă". Unele amănunte aveam să le aflu două zile mai târziu de la Tatăl meu, care în seara aniversării mele (petrecută cu amărăciunea de a nu primi obișnuitele firitisiri de la ai mei), sosea de la București, spre marea mea bucurie. Ne aducea ultimele ziare din capitală și, mai ales, ne relata unele scene de violență la care asistase. Nu știu dacă, ascultându-l, vreunul dintre părinți murmurase vechiul adagiu: "cine trage sabia, de sabie va pieri", dar știu că m-a străbătut gândul acesta al reîntoarcerii răzbunătoare a violenței împotriva violenților. O mișcare sângeroasă se îneca în propriu-i sânge. De la asasinarea lui Iorga, legionarii, pe care nici până atunci nu-i avusesem la inimă, îmi deveniseră odioși. Repulsia mai veche era stârnită îndeosebi de sângele care mirosea grețos în ideile, dacă se pot numi astfel, ca și în actele lor. Chiar și atunci când nu vărsau un strop de sânge, violența lor era purtătoare de moarte. Ajunsesem la o asemenea convingere încă din primele clase de liceu, și nu numai din cele citite prin ziare. De altfel, jurnalul care se citea zilnic la noi în casă era "Curentul" lui Pamfil Șeicaru, nu cu totul potrivnic mișcării lui Zelea Codreanu. Dar iată unul dintre acele incidente care îmi stârniseră repulsia față de legionari și cristalizaseră în mine o atitudine cu totul potrivnică lor. Puținii colegi de clasă care-și manifestau simpatiile gardiste și, mai zgomotos, furiile antisemite se dezlănțuiseră din bun senin, într-o zi, în sala de gimnastică a Liceului "George Barițiu" din Cluj, împotriva unuia dintre colegii noștri de clasă evrei (eram într-a patra de liceu), un biet băiat mai firav decât noi toți, mai puțin în măsură decât oricare să se apere, să riposteze la desele agresiuni verbale și, cu atât mai puțin, la cele fizice. Se îngrămădiseră în jurul lui și se dedau la ceea ce părea la început un joc crud, înfășurarea victimei într-o cortină veche, plină de praf, care zăcea de mult mototolită în fundul întunecos al sălii, pe locul unde se afla un fel de scenă. Dar, tot mai înverșunați, după ce în locul colegului lor s-au aflat în fața unei momâi, s-au dezlănțuit asupra ei, au dat-o de pământ și cu picioarele au început să o calce, să o izbească din toate părțile. Intrând în sala aceea de gimnastică, n-am înțeles la început ce se petrecea acolo, de ce se agitau unii urlând și hohotind și călcând în picioare ceea ce părea să fie un sac inert de cartofi. Sărmanul Bayer țipase la început, mi-au spus cei ce asistaseră fără să intervină la scenă, dar apoi amuțise. Energumenii s-au potolit doar când am început noi ceilalți să strigăm: "L-ați omorât, măi, l-ați omorât!". Am crezut-o la început noi înșine, cei câțiva care l-am desfăcut din pânza aceea ce ar fi putut să-i fie lințoliul; colegul nostru era din fericire doar leșinat, dar plin de vânătăi, abia suflând...

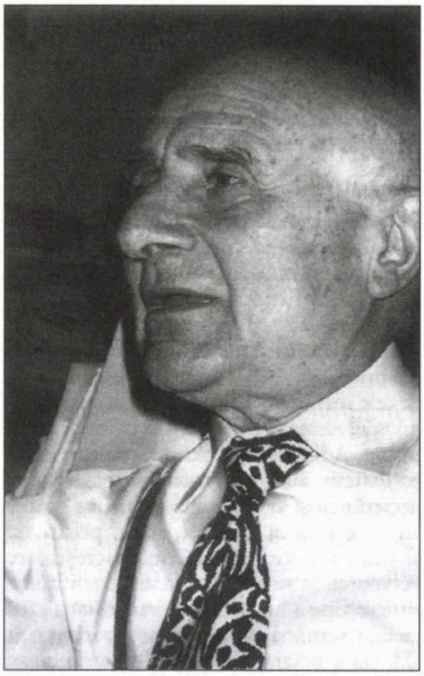
Nicolae Balotă

La ancheta dirigintelui clasei, unul singur dintre energumenii care se dedaseră la acel "joc de masacru" a recunoscut că luase parte la el. Era unul dintre elevii buni ai clasei, Mircea Fărcășan, despre care știam cu toții că este "gardist", asemenea, se pare, fraților săi mai mari. Pe acesta aveam să-l întâlnesc la Blaj, unde se refugiase și el, fiind adăpostit de un prelat. Faptul că eram amândoi "refugiați", oarecum venetici într-o clasă de băștinași, ne-a apropiat. Dar mai mult decât aceasta, o înclinație comună spre cele literare. Fervorile literare ne apropiau, dar ceea ce ne despărțea erau adeziunile politice. Nici unul dintre noi nu împărtășea judecata celuilalt asupra celor ce se petreceau în lume.. Războiul ne găsea în tabere înverșunat opuse. El era admiratorul lui Hitler și al blindatelor germane, care înaintaseră fulgerător și zdrobiseră în mai puțin de patruzeci de zile armatele franco-britanice. Germania stăpânea întreg Occidentul european și se pregătea să cucerească Estul și, poate, lumea întreagă. Eu îl execram pe Hitler, iar cuceririle ce e drept uluitoare ale armatelor germane nu mi se păreau altceva decât raidurile surprinzătoare și momentan victorioase ale unor barbari motorizați, un fel de vandali, de vizigoți sau de vikingi moderni. El se bucura de prăbușirea Franței "jidovite" și a tuturor democrațiilor, regimuri de "hulpavi negustori". Pe mine dezastrul Franței mă durea ca o rană deschisă. Cred că sufeream mai puțin de acea descompunere a României la care asistasem îndeaproape, care mă lovise pe mine și pe ai mei, ne obligase să ne părăsim casa familială, ne răvășise existența, decât de acel dezastru oricum îndepărtat al unei țări și al unei națiuni pe care nu le cunoșteam decât din cuvinte, cele ale unei limbi, ale unei culturi. Dar dezastrul Franței fusese cu totul neașteptat, atinsese dimensiuni monstruoase, siluise în mine un mit. Plânsesem toate lacrimile din mine în întunericul acelei săli de cinema din Cluj unde pe ecran îl vedeam pe Hitler întovărășit de acoliții săi și contemplând triumfător, de sus, de pe esplanada Trocadéro, Parisul de la picioarele sale.

La 24 ianuarie '41 notam în Jurnal: "Trupele germane se scurg necontenit. Care e țelul acestor trimiteri de trupe? Rusia? Enigmă. Dardanele, Turcia? Suez, Egipt, India? Epopee riscantă. Apărarea și instruirea trupelor românești? Ironie". Atât doar că Fărcășan se lumina la față văzându-le trecând spre noi cuceriri, pe când eu mă întunecam. Pentru el, ofițerii aceia proaspăt rași, care fumau cu privirile goale la ferestrele deschise ale vagoanelor, se îndreptau spre noi cuceriri în pântecul moale din sudul și estul continentului nostru și poate al altor mai vaste continente, pentru mine și spre satisfacția mea, ei se îndreptau spre moarte.

Zilele de turbulență ale "rebeliunii legionare" nu fuseseră nicidecum sângeroase în mica Romă. Calmul detașat al blăjenilor, darul înțelepciunii și umanismul bine temperat catolic au prezervat mica urbe de răutățile zurbei. Spre satisfacția elevilor, cursurile au fost suspendate o zi-două. Apoi totul și-a revenit în matca obișnuită. Am asistat la o singură manifestare a unui mic grup de legionari, mărșăluind cu drapelele în vânt și cântând voinicește prin fața catedralei Sfânta Treime. Eram bucuros că prietenul meu Fărcășan nu se afla printre ei; în schimb, eram uluit să recunosc printre cei ce defilau intonând cu foc unul din marșurile gardiste pe profesorul nostru de muzică, Sigismund Toduță. Era unul dintre dascălii mei cei mai dragi. Pe acest iubitor și cunoscător de muzică sacră, fervent al lui Bach, … pe bărbatul acesta plin de mansuetudine, charismatic, nu mi-l puteam închipui înfeudat unei ideologii a violenței mortifere, camarad al unor inși din topor. Și totuși, iată, îl auzeam cântând "Sfântă tinerețe legionară", îl vedeam ținând pasul, mărșăluind alături de cei vreo douăzeci-treizeci de necunoscuți mie, care aparțineau unei lumi ce nu avea, nu putea să aibă, eram ferm convins, nimic comun cu lumina din "Jesu bleibe meine Freude", "Recviemul" lui Mozart sau "Missa solemnis".

Din fericire, cum spuneam, Fărcășan n-a luat parte la acele ultime zvâcniri de ariergardă ale mișcării. Cred, de altfel, că el era un simpatizant al Gărzii de Fier, plin de fervoare, dar lipsit de imboldul spre participarea la o acțiune comună. Nu făcea parte, cel puțin în perioada aceea blăjeană, din vreo organizație verde. Când s-au abătut unele sancțiuni asupra unor legionari notorii iar fiul directorului nostru, al Liceului "Sfântul Vasile", a fost eliminat (antrenând cu sine și căderea tatălui său din scaunul directorial), nici Mircea, nici profesorul Toduță n-au fost tulburați. Dar dacă mai ieșeam uneori la câte o plimbare duminicală pe dealurile din jurul Blajului cu colegul meu, nu mai participam cu nici o tragere de inimă la orele de muzică, plăcute până atunci, ale lui Sigismund Toduță. Nu i-am spus nici atunci, cum nu aveam să-i spun nici mai târziu, când aveam să-l întâlnesc în orașul meu natal, de ce, în anul meu blăjean, n-am mai primit invitațiile sale, atât de amabile și pentru mine atrăgătoare, de a veni să cânt la pian acasă la el, întrucât nu aveam unde să o fac în altă parte. Ar mai fi fost pianul liceului, pe care mă pusese să cânt la o oră de muzică "Rapsodia a doua" de Liszt, după ce descoperise că fusesem elevul maestrului Ciolac la Conservatorul din Cluj. Renunțasem însă la ceva ce-mi făcea plăcere, din pricini ce nu i le puteam mărturisi.

Eram satisfăcut că legionarii pierduseră partida în confruntarea lor cu Antonescu, deși nu eram nici partizanul acestuia. Continuam să urmăresc evoluția situației, după "rebeliunea" gâtuită, notând la 25 ianuarie: "Legionarii sperează într-o eventuală întoarcere a situației în favoarea lor și nu cred că ei sunt desființați ca organizație politică". (remarc în acel "speră" influența vorbirii vetuste a bătrânilor clerici din mica Romă).»

Primim la redacție

«V-aș ruga să faceți o rectificare la cele adăugate de dvs. la scrisoarea d-nei ing. Mioara Cohen publicată în nr. 250 al revistei dvs.

Acmeor posedă două biblioteci. Una de consult – cu mii de cărți – care se referă la evreii din România și pot fi consultate pe loc la sediul nostru. A doua – cu și mai multe mii de cărți – de împrumut, în șase limbi, pe care le enumăr în ordinea descrescândă a numărului de cărți: română, franceză, ebraică, engleză, germană și idiș.

Cei interesați pot împrumuta cărți pentru a le citi acasă și pot schimba cărți, ca la orice bibliotecă de împrumut.

Biblioteca este deschisă în fiecare luni și miercuri între orele 9-11.30.

Cu mulțumiri
Dr. Shlomo Leibovici-Laiș
Președinte»

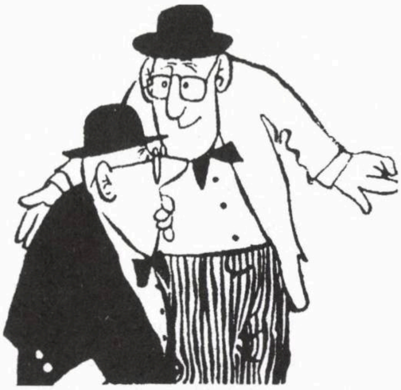

SE ZVONEŞTE CĂ...

...la editura "Hasefer" din Bucureşti se pregăteşte un volum cuprinzând texte scrise de-a lungul anilor pe marginea personalităţii şi operei lui **I. Schechter.**

...omul de afaceri **Bruno Tercatin,** din Milano (văr cu publicistul Baruch Tercatin, din Israel), va scoate un ziar în România, dedicat turismului.

...în aceeaşi ordine de idei, susamintitul **Tercatin** ar dori să editeze o publicaţie asemănătoare în Israel (în limba română).

...primul ministru român **Călin Popescu Tăriceanu** s-a aflat, la început de an, într-o vizită particulară în Israel, mai precis la Eilat, vizită ce s-a desfăşurat sub semnul discreţiei totale.

...faimosul **David Kahn,** din New York (care se prezentase ca preşedinte al aşa-zisei Asociaţii a evreilor români din America), considerat Persona Non Grata de către conducătorii Federaţiei de la Bucureşti, a încercat a doua zi după ce fusese *distins* cu Premiul revistei "România Mare" (director: C.V. Tudor), să dea spre publicare un articol la "Realitatea Evreiască", dar scriitorul Dorel Dorian, redactorul-şef al publicaţiei, l-a refuzat sec, cerându-i să părăsească urgent sediul redacţiei.

...pauza neobişnuit de lungă pe care şi-a luat-o **Uly Vălureanu,** directorul agenţiei ISROpres, din Haifa (cca. două luni de zile), s-a datorat nu numai dorinţei ziaristului de a avea, în sfârşit, o vacanţă, ci şi... unui virus. E vorba de un virus care nu l-a atacat pe Vălureanu ci... computerul agenţiei, făcând să dispară peste noapte peste o sută de pagini de ştiri din lumea *tribului.* Computerul a fost repus în funcţiune, graţie unui specialist din Bucureşti, cu care U.V. s-a întâlnit în acest scop în capitala României.

...actriţa americană **Linda Gray,** interpreta personajului Sue Ellen din serialul de televiziune "Dallas", a fost surprinsă citind... "Jurnalul" lui Mihail Sebastian, în traducerea engleză. Explicaţia: mama actriţei – evreică – era de felul ei din România. Ea a debutat sub numele Nadia Herescu, înainte de război, la Teatrul Comedia, condus de Sică Alexandrescu, apoi, măritându-se cu celebrul pilot Bâzu Cantacuzino, a luat numele acestuia. După 1944 a părăsit România, începând să joace sub pseudonimul Nadia Gray, în diferite filme italieneşti şi americane. Acum "Sue Ellen", din "Dallas", vrea, citind cartea lui Mihail Sebastian, să înţeleagă atmosfera în care a crescut, în anii '30-'40, mama ei.

ZISE...

"Noi suntem conştiinţa poporului israelian".

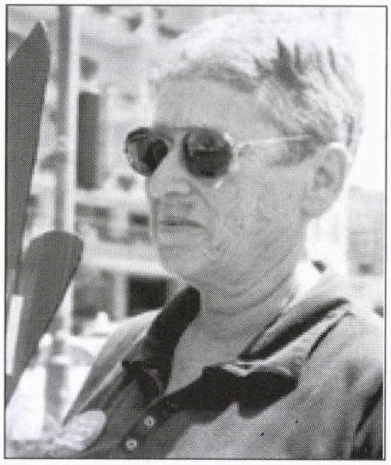

(Dintr-o declaraţie făcută ziarului "Jerusalem Post" de Dafna Kaminer, reprezentantă a grupului "Femei în negru", care militează, alături de OEP, împotriva armatei israeliene.

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Sport

Nu ne place că...

...jucătorul saudian Yasser Al-Khatani – considerat drept unul din cei mai buni fotbalişti ai anului 2007 de pe continentul asiatic – a refuzat o ofertă, foarte ispititoare, a clubului englez "Chelsea", pe motiv că noul antrenor al celebrei formaţii londoneze este un israelian, şi anume Avram Grant; nu ne place, de asemenea, că aşa cum se vorbeşte prin presă, sus-amintitul Yasser a fost ameninţat de "Asociaţia sportivilor musulmani" din Marea Britanie că dacă semnează pentru "Chelsea", va fi... aţi înţeles.

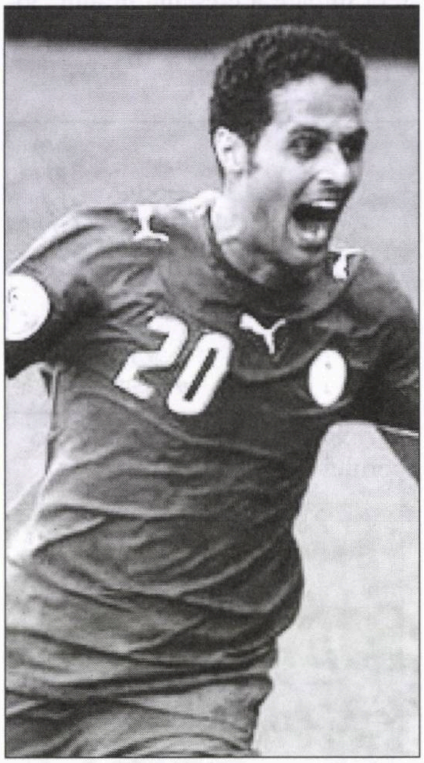
Yasser Al-Khatani

Ne place că...

...mijlocaşul brazilian Kaka, de la A.C. Milan, a fost desemnat de FIFA drept fotbalistul nr. 1 al anului trecut, primind în acelaşi timp şi trofeul "Balonul de aur" din partea revistei "France Football"; ne place, însă, mai puţin că – aşa cum am mai spus-o cu alt prilej – la prima sa apariţie pe gazon, după câştigarea titlului, publicul din tribune a scandat, în picioare, în cinstea talentatului jucător, "Ka-ka! "Ka-ka!".

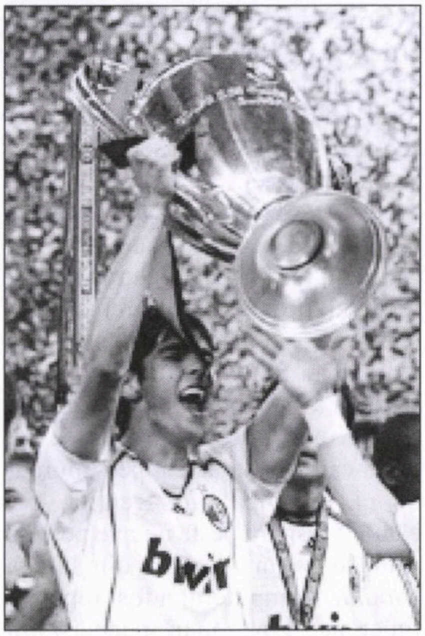
Kaka (pe numele său adevărat Ricardo Izecson dos Santos Leite)

Nu ne place că...

...în ultima vreme, confraţii noştri de la "Ultima oră" şi "Viaţa noastră" au uitat să mai publice ştiri din lumea sportului.

Ne place că...

...am primit de la corespondentul nostru Iacob Zimbler, din Haifa, câteva bancuri:

- Înaintea unui meci pentru titlu, în vestiarul uneia din echipe intră centrul atacant:

– Băieţi, ştiţi cana cu cafea a arbitrului? I-am pus în ea ulei de ricin...

Toată lumea râde. Intră şi un fundaş:

– Fraţilor, ştiţi cana cu cafea a arbitrului? I-am pus în ea nişte somnifere...

Jucătorii se prăpădesc de râs. Ultimul intră portarul echipei:

– Ştiţi cana cu cafea a arbitrului?

– O ştim! Tu ce-ai mai făcut cu ea?

– I-am băut-o toată!

- – Eşti nemaipomenit, se plânge nevasta unui *microbist*. Ştii numele tuturor jucătorilor din campionat, la ce echipe au mai jucat, câte goluri au marcat, dar nu ţii minte ziua căsătoriei noastre.

– Ei, cum să n-o ţin minte? se supără soţul. Ne-am căsătorit în ziua când naţionala noastră a pierdut acasă meciul cu Belgia.

Ne place că...

...în urma succeselor obţinute în vremea din urmă în campionat de echipa de fotbal "Politehnica Timişoara" (candidată la titlu), oficialităţile din oraşul de pe Bega au început să poarte peste tot vestminte de culoarea clubului. Astfel, Constantin Ostafciuc, preşedintele Consiliului Judeţean, arborează zilnic cravate mov, iar Adrian Orza, vice-primarul Timişoarei, poartă numai cămăşi de aceeaşi culoare. Ne place, de asemenea, că – à propos de noua modă – la sediul Comunităţii din partea locului circulă bancul că, dintre toţi şefii, numai Gh. Ciuhandu, primarul municipiului (şi mâncător de ovrei pe pâine) nu a adoptat acest obicei: cupă cum se ştie, d-sa iubeşte numai culoarea verde.

Ne place că...

...am intrat în anul când vom vedea (la vară) meciurile din turneul final al Campionatului European de fotbal (Austria + Elveţia); **nu ne place,** însă, **că** băieţii noştri, care nu s-au calificat pentru acest turneu, vor urmări jocurile la televizor.

- **Dan C. Mihăilescu a deschis un drum**
- **Până şi Ştefan Agopian... Până şi Cristian Pârvulescu**

Pe urmele lui D.C.M.

S-a scris – şi aici şi la Bucureşti – destul de mult despre surprinzătorul "derapaj" *anti* al cunoscutului critic şi istoric literar român Dan C. Mihăilescu. Aşa cum se ştie, într-o luare de cuvânt, acum memorabilă, la o adunare organizată de Institutul Cultural Român din Bucureşti, d-sa a acuzat "evreimea mondială" că îl persecută pe motive ideologice, împiedicându-l să obţină diferite burse de studiu în Occident.

Ecourile deosebit de puternice stârnite de ieşirea lui D. C. Mihăilescu se explică prin aceea că – spre deosebire de muşteriii cunoscuţi în materie, dânsul face parte din aşa-zisa *elită* a intelectualităţii româneşti, europeană, umanistă, antirasistă şi toate celelalte de cuviinţă. De aceea, izbucnirea lui a produs un adevărat şoc. E ca şi cum, asistând la o manifestare culturală, i-ai auzi pe Andrei Pleşu, pe un H. R. Patapievici sau pe un... Radu Beligan, ridicându-se în picioare şi strigând: Jos jidanii!

La început, atitudinea lui D. C. Mihăilescu păruse un caz izolat în lumea "elitei".

Dar nu era. Dimpotrivă, se pare că dl. D.C.M. a deschis un drum. Aşa cum se vede dintr-un articol al politologului Michael Shafir (fost la "Europa liberă", în prezent profesor la Universitatea din Cluj) din lunarul "Apostrof" (Cluj-Napoca). Extrase:

«Poate că cititorii în necunoştinţă de cauză se întreabă în ce ar consta ofensa (la care mă refer mai jos). *Să le reamintim că, părăsind spitalul în care fusese supus unei intervenţii chirurgicale, preşedintele* (Băsescu) *a ţinut să demonstreze că şi-a revenit lansând o săgeată la adresa ministrului Finanţelor, Varujan Vosganian. Până aici, chestie de opţiune politică personală. Numai că, în loc să-l vizeze pe Vosganian, săgeata a vizat întreaga comunitate armeană din România, ba chiar de pretutindeni, în ceea ce se voia un compliment şi o mulţumire la adresa chirurgului care l-a operat, doctorul Mircea Ghemigean. "În sfârşit", a spus preşedintele, "văd şi eu un armean bun", după care s-a corectat, pasămite, spunând: "un armean competent". Mie personal, exprimarea preşedintelui mi-a adus aminte de acei aşa-zişi amici din copilăria mea bucureşteană care mă complimentau cu "Ei, dacă toţi evreii ar fi ca tine!", eu fiind, aşadar, excepţia de la regulă.*

Dacă reacţia purtătorului de cuvânt al preşedinţiei, Valeriu Turcan, la anunţul Uniunii Armenilor din România, condusă de Vosganian, că va depune plângere în faţa Consiliului Naţional pentru Combaterea Discriminării, nu a surprins, el încercând să "dreagă busuiocul" cu afirmaţia că "şeful statului îşi exprimă aprecierea şi recunoştinţa pentru contribuţia extraordinară pe care comunitatea armeană a avut-o de-a lungul timpului la cultura şi viaţa din România", el s–a văzut "corectat" de însuşi Băsescu, care afirma apoi, în zeflemea, că şi oltenii, moldovenii sau transilvănenii s-ar putea plânge de bancurile care circulă la adresa lor.

Că şeful statului nu a înţeles nimic din incidentul repetat nu mai surprinde. Dar ce să spunem despre reacţia scriitorului de origine armeană Ştefan Agopian, care afirmă că dacă ministrul Finanţelor ar fi fost evreu, Băsescu nu şi-ar fi permis o asemenea afirmaţie? Cu alte cuvinte, în loc să critice discriminarea în sine, Agopian dă apă la moară tocmai celor care susţin că evreii şi numai ei sunt cei care beneficiază de prevederile legislaţiei anti-discriminatorii. Şi parcă ca un făcut, el ilustrează contribuţia armenilor la cultura română tocmai cu numele primului antisemit rasist de pe aceste meleaguri, Vasile Conta.

Surprinde şi afirmaţia mult respectatului politolog Cristian Pârvulescu, potrivit căreia nu ar exista pericolul unei reacţii internaţionale şi mai ales americane negative la afirmaţiile domnului Băsescu, deoarece lobby-ul armenesc din Statele Unite nu este atât de puternic precum cel evreiesc. Nu mai comentez, mă mulţumesc cu ceea ce afirmam la începutul acestei prezentări: hotărât lucru, există o inhibiţie culturală majoră pe aceste meleaguri în faţa perceperii noţiunii de discriminare.»

Ce fel de ţară e ţara în care trăim?

«Mă întreb uneori, când mă simt copleşit de toată ipocrizia, răutatea, neruşinarea şi cruzimea din jur, ce fel de ţară este ţara în care trăim? "

Şi îmi spun, ca să înţeleg bine despre ce este vorba, că nu trebuie să mă uit la lucrurile bune, chiar dacă acestea uneori durează, ci la cele rele, care, în diferite deghizamente, revin mereu.

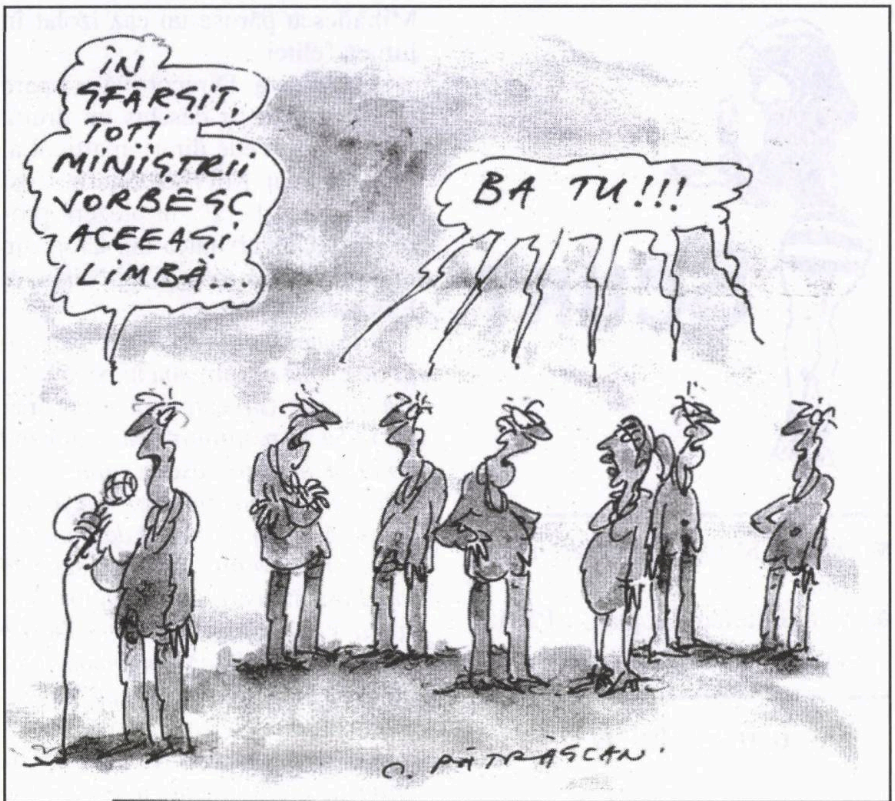
ÎN SFÂRȘIT, TOȚI MINIȘTRII VORBESC ACEEAȘI LIMBĂ...
BA TU!!!
D. PĂTRĂȘCAN

Asta-i situația în România.
Dar – știi ce? – nici pe la noi lucrurile nu stau altfel.
(Desen: D. Pătrășcanu)

Trebuie să vedem mai degrabă răul care tot revine, decât să ne îmbătăm cu apa rece a lucrurilor bune, care uneori se petrec. Așa că, în cele ce urmează, aș vrea să vă reamintesc, în caz că ați uitat vreo clipă, ce fel de țară e țara în care trăim.

Trăim în țara în care un mic grupuscul violent și tenebros poate ucide, în mai puțin de zece ani, doi prim-miniștri. O țară în care partidele care fură sunt votate, iar cele care ucid sunt aclamate. O țară în care cel mai mare istoric al ei poate fi luat pe sus de acasă, târât de barbă prin pădure, batjocorit în toate chipurile și, în cele din urmă, ucis.

O țară în care justiția face dreptate prin violarea legii, ucigând fără mandat și executând pedagogic. Cei uciși fără mandat sunt arși și îngropați în ciment, cei executați pedagogic sunt lăsați să putrezească în piețele orașelor.

Trăim în țara în care, de la o zi la alta, cetățenii de altă origine decât cea română sunt dați afară din slujbele lor, scoși pe străzi la muncă forțată ori deportați în locuri din care unii nu s-au mai întors niciodată. O țară în care, pe timp de pace, în numele luptei de clasă, vreme de 15 ani, unul din 18 cetățeni a fost privat de libertate și unul din 36 a fost ucis.

O țară în care oamenii pot fi încarcerați și deportați fără judecată; în care nici după ce a încetat teroarea de stat impotriva propriilor cetățeni acestora nu li se poate face dreptate, din motivul elementar, dar ținut sub tăcere, că statul se consideră de drept deasupra drepturilor cetățenilor săi.

Trăim în țara în care nu numai că statul poate confisca proprietățile, poate falsifica moneda, poate ucide cetățenii, îi poate întemnița și cu judecată și fără, poate ceda teritorii fără să dea socoteală și poate face oricând din lege fărădelege, peste noapte, publicând decrete și votând legi într-un arbitrar perfect, dar toate aceste fărădelegi sunt aprobate de cetățenii lui.

Trăim în țara în care oamenii pot fi torturați și uciși de către oamenii pe care legea îi pune să ne ocrotească. În țara în care cei care au torturat și ucis nu pot fi aduși în fața justiției nici după ce legile cele rele s-au schimbat, iar regimul politic care a permis crima și tortura a trecut.

Trăim într-o țară în care oamenii răi sunt întotdeauna mai tari decât legea, iar schimbarea regimurilor nu îi afectează decât pe naivi, care își dau viața, pe cei cinstiți, care se ruinează, pe cei drepți, care se sinucid, și pe oamenii obișnuiți, care se înrăiesc în disperare. Cei răi se învârtesc de toate privilegiile, cei buni devin batjocura descurcăreților.

Trăim în țara în care justiția e la cheremul politicienilor, politicienii sunt la cheremul securiștilor, iar securiștii sunt la cheremul trecutului care ne-a ruinat pe toți. O țară în care, deși trecutul nu mai există, prezentul este cu totul aservit lui; în care viitorul e lăsat să se nască din prezent numai în măsura în care prezentul se abține să contrazică trecutul de care se dezic toți.

O țară în care democrația a camuflat mereu oligarhia, așa cum populismul le camuflează guvernărilor de tot soiul apetitul dictatorial și arghirofilia.

Trăim într-o țară în care dacă tragi mâța de coadă e mai probabil datorită cinstei, decât din cauza prostiei; în care dacă pierzi un proces e mai probabil să nu fi avut bani, decât să fi fost vinovat; în care dacă nu poți rezolva o problemă e mai probabil că n-ai ştiut pe cine să mituieşti, decât că n-ai fost în regulă cu hârtiile; în care dacă nu-ţi merg afacerile e mai probabil să nu fi ştiut cui trebuie să dai şpagă, decat să fi fost incapabil; o ţară în care dacă o afacere merge e mai degrabă pentru că cineva de sus a găsit o cale de a stoarce ceva bani din ea, decât pentru că legile pieţei funcţionează; o ţară în care nici un om simplu nu câştigă, dacă un grangure nu profită; în care nimic bun nu se face pentru public, dacă nu se realizează şi un profit necinstit pentru sforarii din culise.»

(Dintr-un articol de H. R. Patapievici; în "Evenimentul zilei", Bucureşti)

Uraganul Catrina

«Elevii şcolii generale din Filiaşi cer demisia profesoarei de engleză, Andreea Elena Catrina, care a fost acuzată că a făcut sex oral chiar sub privirile copiilor, în clubul Jou-Jou din localitate, relatează revista "Cancan".

"Noi refuzăm să mai facem ore cu profa Catrina, pe care am văzut–o dezbrăcată în club, într-o poziţie indecentă. Vrem să plece de la clasa noastră", a declarat unul dintre copii, Marius C. Profesoara a refuzat să facă vreo declaraţie pe această temă, spunând doar că este victima unei înscenări.

Ancheta demarată de Inspectoratul Şcolar Judeţean Dolj este în curs de desfăşurare, iar dacă declaraţiile copiilor sunt conforme cu realitatea, Elena Catrina riscă să îşi piardă locul de muncă.»

(După Internet; "Ziare.com", Bucureşti)

Nesimţirea de la Tarom

«Într-o zi de vineri, cu ghinion desigur, am aşteptat cinci ore în barul Aeroportului "Henri Coandă" să plec spre Cluj-Napoca. O cioară nimerită în unul din motoarele aeronavei m-a făcut să constat, pe pielea mea şi, evident, cu un consum nervos pe măsură, ce înseamnă indolenţa şi nesimţirea celor pe care-i plătim din bani publici.

Avioanele au întârzieri peste tot în lume. Curse anulate sau decolări amânate am mai văzut, am mai trăit. De obicei, se lasă cu scuze, cu anunţuri repetate privind noul orar de zbor şi, câteodată, la case mari, cu un discount pentru următoarea călătorie, doar-doar nu vei renunţa să le fii client. În Amsterdam mi-a fost dat să primesc scuze, cafea şi sandviciuri din partea unei domnişoare drăguţe, trimisă de compania a cărei aeronavă avea o întârziere de o oră şi jumătate. Se întâmpla prin 1999 – aud că acum nici olandezii nu mai sunt atât de darnici, dar măcar nişte scuze sunt convins că mai au bunul simţ să ceară.

La Tarom nu există scuze. Compania, sucită şi răsucită de mai toţi miniştrii cocoţaţi în portofoliul Transporturilor, e de multă vreme un sat fără câini, din care se fură pe rupte. O sumă de băieţi şmecheri a pus stăpânire pe comisioanele grase luate la fiecare achiziţionare de aeronave, la care se adaugă zecile de contracte mănoase pentru servicii de catering, salubrizare, întreţinere şi multe altele. La fiecare schimbare de ministru se lasă cu schimbări de director la Tarom şi cu înlocuiri de contracte. Pleacă unii, vin alţii, dar nimeni nu pleacă de tot şi nimeni nu vine pentru totdeauna. Fiecare e cu gaşca lui. În ziua în care am zăcut, alături de alte câteva sute de persoane, pe Aeroportul "Henri Coandă", noul director de la Tarom era instalat de o săptămână. Probabil că rotaţia şmecherilor era în plină desfăşurare, iar la aşa cutremur cine să mai aibă timp să-şi ceară scuze de la nişte fraieri care aşteptau ca hăbăucii în aerogară venirea unui avion care să-i ducă la destinaţie?

Nesimţirea celor de la Tarom e o boală contagioasă pentru mai toate companiile rămase cu capital majoritar de stat. Pentru noi, băştinaşii, pare deja o fatalitate: n-avem cum să scăpăm de ea. Ne enervăm, ţipăm, dar nu se schimbă nimic. Pentru cele câteva zeci de francezi, italieni, englezi şi ce alte neamuri or mai fi fost prin aeroport, asta-i eticheta pe care o lipesc brusc peste borcanul cu amintiri din România. Putem să le arătăm noi zeci de mânăstiri şi castele, să-i îndopăm cu mititei, sărmăluţe şi fete frumoase, când îi laşi să aştepte ca proştii, vreme de cinci ore, un anunţ privind decolarea avionului despre care ştiu doar că are întârziere, îi ia cu... turbulenţe şi-şi pun centura de siguranţă.»

(Dintr-un articol de Robert Turcescu; în "Dilema veche", Bucureşti)

O întrebare obsedantă: ce cred străinii despre români

«"Dilema veche" a realizat o anchetă cu tema "Clişee despre România". Adina Popescu, coordonatoarea temei, propune un *exerciţiu* – cam ce cred străinii despre români şi cu ce se făloşesc compatrioţii noştri de ieri şi de azi: "Cică străinii spun despre România: că aici a fost comunism, că am avut un dictator pe care îl chema Ceauşescu şi pe care l-am asasinat de Crăciun, că am făcut o revoluţie şi ne-au "furat-o" tot ăia dinainte, că avem mulţi copii ai străzii, alţi copii bolnavi de SIDA şi mulţi câini vagabonzi, că toţi românii care au plecat iniţial peste graniţă au fost ţigani şi hoţi, iar după un timp s-au transformat în "căpşunari", că i-am dat lumii pe Dracula, pe Nadia Comăneci, pe Ilie Năstase şi pe Gică Hagi, că avem o ţară frumoasă, dar e şi multă mizerie, că drumurile sunt proaste şi serviciile şi mai proaste şi tot aşa. Toate acestea nu sunt clişee. Sunt frânturi dintr-o realitate care ne aparţine mai mult sau mai puţin, informaţii care au ajuns la urechile altora, au fost uşor de asimilat şi, cu timpul, au devenit etichete.

Răspund foarte interesant la anchetă românii Luca Niculescu, Radu Pavel Gheo, Aurora Liiceanu, Radu Paraschivescu, Manuela Preoteasa, Tudor Călin Zarojanu, Dan C. Mihăilescu şi Florin Iaru. Mai interesante mi se par opiniile unor străini – britanica Alison Mutler, directorul Biroului pentru România şi Moldova al Agenţiei Associated Press şi preşedinte al Asociaţiei Presei Străine din România, autoarea cărţii "Plecată la revoluţie", apărută la Editura Compania, şi arhitectul venezuelean Juan Carlos Negretti.

Despre Alison Mutler se poate spune fără rezerve că ştie multe despre România şi români, având în vedere că ea a fost în ţară de trei ori înainte de 1989. După revoluţie, nici nu mai contează atât de mult. Ea povesteşte cu umor că "sunt stereotipuri despre legendele gen Dracula şi despre Transilvania, în general. Străinii când vin aici îşi imaginează despre Transilvania că este un loc mistic şi vrăjit. Când de fapt această regiune a făcut parte din Europa Centrală, iar oamenii sunt foarte serioşi şi aşezaţi, nu au „exotismul“ celor din sudul ţării. Ardelenii sunt mai „nemţi“. Străinii cred însă că atmosfera din Transilvania este cea dintr-un roman cu Harry Potter, poate un pic mai „gotică“. Dar e o imagine artificială care „prinde“. Trebuie să recunosc că atunci când scriu o ştire în care se întâmplă ceva în Transilvania, dacă pun în *headline* Transilvania, ştirea „se vinde“ mai bine. Uite, de exemplu, ştirea recentă cu retrocedarea castelului Bran... a trebuit să o leg cumva de Vlad Ţepeş şi de legenda lui Dracula, ca să se facă o legătură în mintea oamenilor care citesc. Ştirea a existat şi pe "Yahoo!", iar castelul părea dintr-un film, era o poză prelucrată în *Photoshop.* Era un castel din desene animate, din "Scooby Doo!". Aşa că şi ei s-au folosit de acelaşi clişeu. A fost vreo 5 ore în *top news* şi se lega şi de turismul din România. (…)

Cele mai importante ştiri despre România, după criteriile mele? Ca temă generală, faptul că România a intrat în Uniunea Europeană. Apoi, referendumul. Mă mai interesează următoarele alegeri parlamentare, căci peisajul politic se va schimba foarte mult. Apoi, faptul că Cristi Mungiu a câştigat Marele Premiu la Cannes. Şi moartea Patriarhului Teoctist. Dar cel mai important este: „România a intrat în UE, şi acum ce facem cu ea?“. Asta poate fi o întrebare tipic românească.

Cât despre Juan Carlos Negretti, ajuns în România în 1994, acesta crede că aici "există, ca şi în Venezuela, un cult al şmecheriei. Societatea ne inoculează cumva că dacă suntem „şmecheri“ e o chestie mişto! Nu e bine să fii prostul clasei, al străzii sau al cartierului... şi atunci cel care face şmecherii e bine văzut. Nu ştiu, una dintre cauze este probabil cea a economiilor instabile, însă în ambele ţări am observat acelaşi lucru..."

La întrebarea adresată profesionistului, dacă Bucureştiul e micul Paris, Negretti răspunde că… nici vorbă! "Am căutat nişte asemănări... dar n-am găsit nici una. Există într-adevăr anumite elemente de limbaj arhitectural parizian pe care le poţi regăsi la clădirile din Bucureşti. Însă Bucureştiul are o cu totul şi cu totul altă personalitate faţă de Paris. Aşa că nu seamănă deloc. E clar: nu e nici un mic Paris aici!»

(Din lunarul "Vatra", Tg. Mureş)

Dumitru Tinu a fost ucis?

…aceasta este o întrebare pe care am întâlnit-o nu o dată în presa românească. După cum se ştie, Dumitru Tinu, fostul director al ziarului "Adevărul" din Bucureşti, şi-a găsit moartea într-un accident de automobil la 1 ianuarie 2003.

Dar mulţi gazetari care au anchetat împrejurările în care s-a produs accidentul şi-au exprimat mari îndoieli privind cauzele morţii lui Tinu. Şi au sugerat că, de fapt, ar fi fost vorba de o crimă.

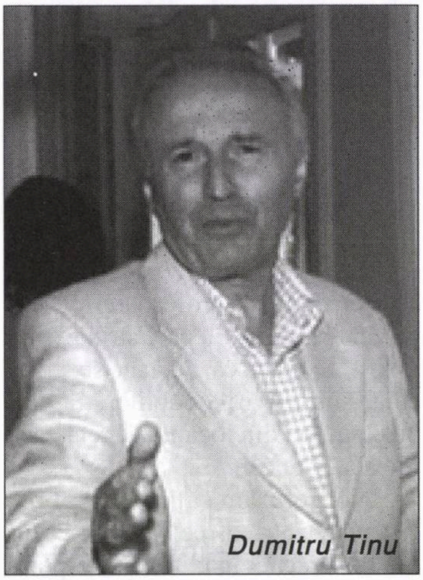
Dumitru Tinu

Încet-încet această teză a trecut de la "se zvoneşte că" la "s-ar putea să fie adevărat".

Pentru a lămuri lucrurile, Parchetul judeţului Prahova (Tinu a murit lângă Sinaia) a dispus deshumarea trupului, în speranţa că astfel misterul va fi dezlegat.

Unde-mi eşti tu, dulce limbă românească?

«Anul trecut am plecat din München pentru câteva zile în Ţară. Da, aţi auzit bine – n-am spus că am fost în România, fiindcă nu fac parte din categoria turiştilor, ci mi–am vizitat Ţara. Am fost deci în Ţara mea. În acel loc cu amintiri, cu bucurie şi tristeţe, râsete şi lacrimi, durere şi iubire – un loc veşnic frumos şi uneori chiar feeric, al cărui chip azi îl port în mine, în eul meu tăcut. Este *Heimat*-ul interiorizat, corect spus pe nemţeşte un *innere Beheimatung* (greu de pronunţat şi de aceea nu vă voi chinui în continuare cu alte expresii germane). Se spune că acest cuvânt „Heimat“, n-are sinonime în alte limbi şi nici în limba română, căci prin „vatră“ sau „patrie“ se denumeşte de fapt altceva.

Am fost şi în Bucureşti. Acolo am reîntâlnit câţiva prieteni dragi. M-au invitat la un mic *party*.

Gazda ne-a invitat la un pahar de ţuică bătrână (după ce spusesem că, fiind în Ţară, nu vreau *whisky*, nici *gin*):

– *Please, my friends,* la un *drink,* haideţi în *living.* Ileana, adu, te rog, *sticksurile* şi *snacks…*

Am discutat şi despre *weekend*-uri la Sinaia, despre *make up*-ul doamnelor din noua *high society*, probleme de *marketing* ş.a.m.d. Dar, cum era firesc, şi despre România şi UE, de la care, aşa se crede probabil şi acum, mana cerească o să cadă pe meleagurile nevinovate ale Ţării, transformându-le în mod miraculos chipul într-un stil „vestic“ şi „european“, un fenomen care s-ar putea compara cu mutaţia unei femei de la ţară care, părăsindu-şi satul, renunţă de la o zi la alta la portul ei rural şi îmbracă un costum de damă de la oraş, vopsindu-şi părul, rujându-şi buzele, iar apoi deodată apar probleme vizibile când începe să umble în pantofi cu tocuri înalte.

Lângă fostul magazin „Eva“, pe bulevardul Magheru, se află un chioşc, unde ţi se recomandă gustoşii *killer chicken.*

Întrebându-l pe omul care vinde aceste *killer chicken* ce anume vrea să ne sugereze cu reclama ciudată, mi-a răspuns că este „un slogan menit să atragă turişti străini“. Ia te uită, domnule! Poate ne vine în Ţară şi un soi de turişti care aici îşi caută moartea, consumând „pui ucigători“. Mai ştii? Mare-i grădina lui Dumnezeu în UE!

Dar problema se poate pune şi altfel.

De fapt, ce se întâmplă aici pe plan lingual? Cândva, renumitul lingvist român Alexandru Graur, care de mult nu mai este printre noi, avea o emisiune săptămânală la radio, pe care eu, pe atunci student la Filologie, o ascultam cu plăcere – „Limba noastră“. Cred că în acele vremuri pericolul pierderii sau cedării limbii române în favoarea unui miş-maş, cum se spune în limba idiş, sau, mai *up to date*, un *mixture* anglofon nu exista. Acum însă acest fenomen este *audible and visible.*

… Cine ne obligă să ne batem joc de propria noastră limbă?

Cei care doresc să vorbească limba engleză, s-o vorbească. Foarte bine. Treaba lor. Totul este *o.k., no problem,* ca să zic aşa.

Dar să nu intre cu engleza lor peste limba lui Eminescu şi Coşbuc, limba lui Blaga şi Arghezi, ca s-o spun aşa mai direct şi fără ocolişuri.

Unde-mi eşti tu, dulce limbă românească?

Recent, la Bucureşti, într-un anturaj amical, plăcut, sărbătorind o zi de naştere, cei prezenţi au început să cânte: *Happy birthday to you…*

Noi, aici, la München, nu de mult, într-o situaţie similară, fiind, după cum se pare, mai conservatori, mai înapoiaţi, am cântat: Mulţi ani trăiască!

Se poate oare crede ca limba noastră, vorbită aici, în străinătate, să aibă şansa unei vieţi mai lungi decât cea din Ţară? *Maybe yes, maybe not.*»

(Dintr-un articol de dr. Claus Stephani; în "Apostrof", Cluj-Napoca)

Notă. Dr. Claus Stephani, scriitor, istoric de artă şi etnolog, a emigrat în 1990 din Bucureşti, stabilindu-se la München. Are numeroase cărţi apărute în limba germană, atât în România, cât şi în Germania. În ultimii ani, la Editura Hasefer, din Bucureşti, a publicat volumele "Basme evreieşti", culese pe meleagurile Carpaţilor (apărute şi în două ediţii italiene), "A fost un ştetel în Carpaţi" şi albumul bilingv (român-german) de artă "Imaginea evreului în pictura modernă".

Discuție între swingeri

«Acum ceva vreme, datorită unei chat-uieli pe net, o cunoscusem pe doamna Mary (fix aşa, cu igrec, cum îi stă bine unei doamne). Avea 43 de ani, arăta obosită, era vopsită blond şi se chinuia să umble pe toace înalte şi pantaloni strâmţi, cu toate că avea picioare urâte.

Ne-am întâlnit în oraş, am mers la "Carul cu bere" şi a sărit pe mine după prima halbă. Mi-a spus clar că are chef în seara respectivă de o partidă de sex. Cum şi eu voiam o "variaţie", i-am îndeplinit dorinţa. A început un fel de relaţie fără obligaţii, un fel de "hai să ne simţim bine" din când în când, fără implicări sentimentale.

După un timp mi-a mărturisit sec faptul că ei îi plac variaţiile, că ar vrea să facem chestii noi, eventual în grup. A început să-mi povestească despre swingeri. Adicătelea cupluri în care se schimbă partenerii. Mi-a zis că ea a mai făcut asta cu alţii culeşi de pe net şi chiar i-a plăcut. A dezvoltat o filozofie întreagă despre ideea de a şti că amantul tău o pune în celălalt colţ al patului cu iubita ăluia cu care faci tu dragoste. Poliloghia devenise destul de complicată, ea se excitase în timp ce povestea, aşa că am lăsat baltă poemul despre virtuţile "schimbului de cai" şi am trecut la acţiune. Spre dimineaţă, când m-a întrebat dacă aş vrea să experimentăm împreună ce-mi povestise, fiind somnoros, i–am zis da, numai să scap de dânsa. Pleca pe la şapte-n zori spre biroul său de contabilă, iar eu mai voiam să dorm. Am întors cheia în uşă după ea şi m-am culcat la loc. Vreo două săptămâni nu ne-am văzut. Uitasem de propunerile ei... indecente. După aia m-am trezit cu un telefon. Mă invita la o petrecere *surpriză* undeva în Berceni, după Piaţa Sudului. Cum nu aveam nimic de făcut în seara respectivă, am sărit în metrou şi am pornit-o spre locul unde trebuia să mă văd cu Mary.

Spre deosebire de mine, ea avea o memorie ceva mai bună. Mi-a spus că voia să facem swing cu nişte amici mai vechi de-ai ei, un italian eşuat în Berceni şi o româncă, practicanţi ai schimbului de parteneri. Am intrat undeva într-un bloc de zece etaje. Lângă uşa liftului ne aşteptau un pechinez isteric, Giovanni, un macaronar cu barbă la vreo 50 de ani, şi doamna Micaela, o femeie cu ten închis, la 30 şi ceva. Am intrat într-un apartament confort trei, unde gazdele au pus pe masă un vin asortat cu calitatea casei. Italianul m-a luat tare: "Io face comercio cu gresie! Molto bella gresie! Tutti colori!".

Doamna, de altfel, posesoarea unui tatuaj complex în decolteu, care reprezenta un dragon care semăna cu o libelulă, a întărit, cu accent de Ferentari: "Hare gresie aşa de frumoasă, uite la noi în baie, ha pus-o el cu mâna lui!". După ce am aflat că au şi faianţă, importată din patria mamă a lui Giovanni, acesta a zis brusc: "Andiamo, Mary, facciamo amore!".

A luat-o de o aripă pe amica mea şi au plecat în dormitor, de unde în scurt timp au început să se audă gemete.

Micaela, dupa un moment de stânjeneală, m-a întrebat dacă vreau în dormitor sau să rămânem acolo, în sufragerie. Mi-am adus aminte că am prezervative la mine. Sfios şi clasic, am preferat livingroom. Din plictiseală am lăsat-o pe doamna să-mi facă un oral, apoi am pus-o deasupra, plin de lene. La sfârşit, conform dorinţei ei, am ejaculat pe animalul greu de definit de pe sânul stâng. În cealaltă cameră, lucrurile se terminaseră mai repede. Se auzeau zgomote din baie, şi din când în când vocea italianului: "Uite mia ragazza, che bellezza de gresia, piu bella de România!".

M-am echipat complet, am trecut şi eu pe la baie, unde m-au deprimat bucăţile de ceramică în nuanţă căcănie de pe pereţi. Micaela, înfofolită într-un halat de casă, a servit nişte cafea cu gust teribil de rânced. Am tăcut şi am fumat cu toţi. Mary mi-a spus că e cazul să plecăm, fiindcă oamenii se duc a doua zi la muncă.

Pe Mary nu am mai văzut-o de atunci, fiind destul de ocupat, aşa că asta a fost singura experienţă de "swinger".»

(Dintr-un articol de Toma Roman jr.; în "Jurnalul Naţional", Bucureşti 2007)

Bacșișul

Alo, turiştii! Plecaţi în România şi vă întrebaţi cum devine chestia cu bacşişul? Citiţi îndrumările de mai jos din revista "Tabu". S-ar putea să vă fie de folos.

«În secolul al XVIII-lea un restaurant britanic a pus la îndemâna clienţilor o cutie în care cei care doreau să fie serviţi mai repede puneau câţiva bănuţi. Pe cutie scria: "To Insure Promptness". Reţinând numai cele trei iniţiale a apărut cuvântul "tip", adică bacşiş. În zilele noastre ne aflăm adesea în situaţia de a da bacşiş. Dar uneori te simţi indecis asupra sumei, nu ştii exact când, cum, cui trebuie şi cui nu trebuie să dai. Nu numai tu. Noi am alcătuit o enciclopedie în miniatură a bacşişului pentru a simplifica lucrurile.

Băiat de serviciu (la hotel): Este cel care îţi cară bagajele în camera de hotel. În hotelurile de trei stele sau mai puţin îi dai un bacşiş de aproximativ un RON pentru fiecare bagaj. Bacşişul creşte până la doi-trei RON pentru un bagaj dacă acesta este greu sau voluminos sau dacă te afli într-un hotel de peste trei stele.

Cameristă. Sigur ţi-ai dorit ca atunci când te întorci seara acasă, să-ţi găseşti patul făcut şi lucrurile puse în ordine, ca la hotel. Dar acasă nu ai cameristă. Vestea bună este că la hotel nu trebuie să-i dai bacşiş cameristei decât dacă îi soliciţi servicii care nu intră în atribuţiile ei zilnice.

Cluburi. În cluburi băutura este un pic mai scumpă decât în alte locuri din care îţi poţi lua ceva de băut. Pentru o simplă bere nu trebuie plătiţi bani suplimentar. Dar pentru un cocktail unde se presupune că se munceşte un pic mai mult, bacşişul trebuie inclus. Desigur între 10-15%.

Cosmetică. Depinde de câteva coordonate care se dovedesc a fi capitale. Acestea ţin de locaţie, calitatea serviciilor şi costul acestora. În general, bacşişul trebuie cuprins între 15-20% din preţul serviciilor, mai mult sau mai puţin, în funcţie de cât de mulţumită eşti de serviciile salonului.

Florărie. La florărie dai bacşiş (câteva monezi) pentru a evita să pleci acasă cu flori ofilite sau cu durată prea scurtă de viaţă. Atunci când ceri să ţi se facă aranjamente florale mai speciale, motivezi personalul cu un bacşiş de 5-10% din preţ pentru a te asigura că buchetul va fi făcut cu atenţie.

Frizer. La frizer se lasă 10-15%. Bacşişul variază în funcţie de complexitatea operaţiunii şi de preţurile practicate. Dacă sunt mici, atunci bacşişul poate ajunge şi la 50%. Sau, în cazul unui frizer septuagenar şi şarmant la care se tunde o cunoştinţă, bacşişul este de 100%. Ulterior, frizerul pragmatic care repară ce a făcut frizerul şarmant primeşte 10%.

Maseuză. Maseuzei care vine la domiciliu nu trebuie să îi dai bacşiş. Maseuzelor de la saloanele de înfrumuseţare sau de la sălile de sport le poţi da în jur de 10% din preţul masajului. Dacă eşti din cale afară de mulţumită, poţi plusa până la 20%.

Parcare. Dacă băiatul din parcare te ajută cu pachetele sau alte bagaje, îi poţi lăsa între 1 şi 5 RON. Dacă parcarea este cu plată, nu ai de ce să dai bani, însă, de cele mai multe ori, dând bani ne asigurăm că maşina nu va păţi nimic.

Restaurant. Bacşişul trebuie împărţit cu bucătarul, portarul. În străinătate acest bacşiş poate fi trecut în nota de plată, de obicei cam 15% din valoarea notei.

Spălătorie auto. Când te duci cu maşina la spălătorie, laşi un bacşiş de doi până la cinci RON în funcţie de cât eşti de mulţumit de starea de curăţenie exterioară şi interioară a maşinii tale şi de promptitudinea cu care eşti servit. Dar, dacă ai o maşină scumpă, se aşteaptă de la tine un bacşiş mai mare, de peste cinci RON.

Taxi. Şoferilor de taxi le poţi oferi între 10 şi 15% din valoarea cursei. Nu este o regulă, desigur. Dacă nu eşti mulţumit de serviciile oferite, nu trebuie să plăteşti nimic în plus; legea taximetriei prevede ca şoferul de taxi să nu pretindă ca plată pentru prestaţia efectuată decât suma prevăzută pe bonul înmânat clientului.

Vânzătoare. De cele mai multe ori vezi ceva drăguţ ce ai vrea să cumperi, dar din diferite motive – fie nu ai bani la tine, fie nu este mărimea ta, fie doreşti o altă culoare – nu poţi s-o faci. Nu trebuie să intri în panică deoarece mereu există o vânzătoare drăguţă dispusă să "pună de-o parte" produsul dorit pe o perioadă relativă de timp. Este recomandat să-i oferi o mică atenţie, suma oferită trebuie să fie direct proporţională cu suma plătită pentru obiectul dorit.»

Cancanuri...

...despre vedetele zilei aflăm, şi nu puţine, din revista VIP şi – bineînţeles – din toate ziarele şi revistele care se respectă.

■ Gata. Suspansul a luat sfârşit. După ce aşteptase cu sufletul la gură deznodământul, lumea a răsuflat uşurată: **Andreea Marin,** frumoasa prezentatoare de la TV, a născut. O fetiţă, sănătoasă tun. Şi toată lumea este mulţumită: Andreea Marin şi soţul ei, cântăreţul Ştefan Bănică jr., cei de la televiziune, care de-abia aşteaptă ca starul să-şi reia activitatea (fie cu emisiunea ei "Surprize, surprize", fie cu altceva), şi admiratorii brunetei care abia aşteaptă să o vadă din nou pe micul ecran.

■ Ce fac, îndeobşte, actriţele specializate în telenovele? Interpretează un rol, scris de unul sau şapte scenarişti. Un personaj mai mult sau mai puţin interesant, mai mult sau mai puţin de succes, dar un personaj. **Oana Zăvoranu** însă nu se mai mulţumeşte cu aşa ceva. Ea a rupt în bucăţele un scenariu propus de regizorul Valeriu Lazarov şi a hotărât să joace altceva. Mai exact, să-şi joace propriul ei rol, interpretând-o într-un serial pe... Oana Zăvoranu. De altfel, telenovela se va numi chiar aşa: "Oana". Câteva episoade vor fi filmate în casa unde a copilărit actriţa, iar altele în vila unde locuieşte astăzi, împreună cu soţul ei, cântăreţul Pepe.

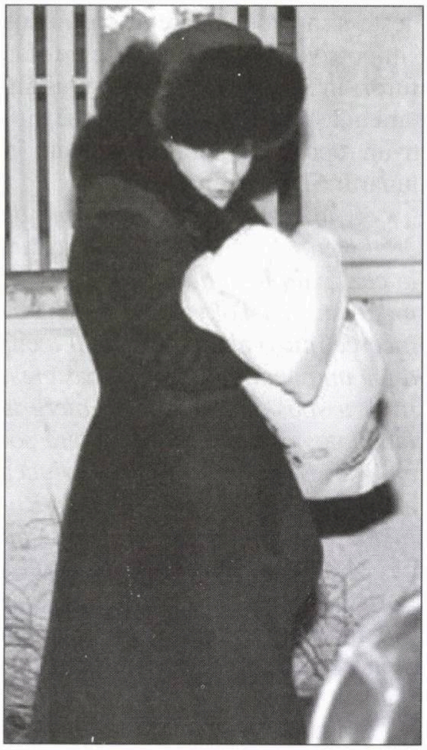
Andreea Marin Bănică cu fetiţa ei, Ana Violeta Bănică, la ieşirea din maternitate: mazal tov!

■ O cheamă **Ermina.** Şi e japoneză. Dar trăieşte de multă vreme la Bucureşti, vorbeşte perfect romă-

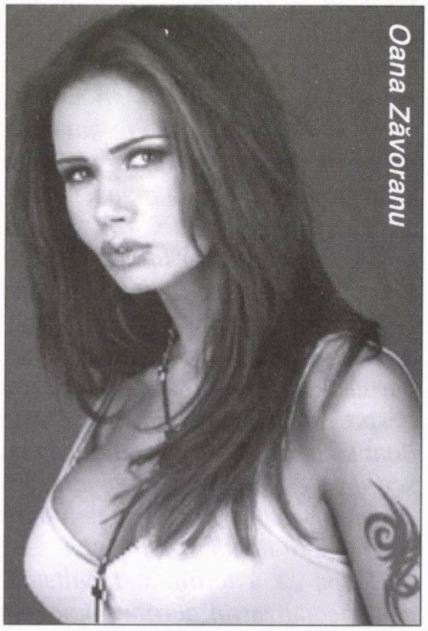
Oana Zăvoranu

neşte şi a produs câteva cosmetice "împotriva îmbătrânirii" care fac furori în rândurile showbiz-ului din ţara noastră de origine. Extrase dintr-un reportaj de Catinca Roman, în lunarul "Tabu" din Bucureşti:

«E în România de mai bine de 30 de ani. După trei încercări ratate la cea mai prestigioasă facultate de medicină din Tokyo, s-a hotărât să încerce într-o altă ţară. "Tatăl meu, după un pahar de vin la o masă festivă, a spus că mă lasă să merg la facultate, dar numai într-o ţară socialistă. Şi eu am luat promisiunea asta de bună, am cerut bursa în România, iar el nu a mai avut ce să facă. M-a lăsat să vin. Poate nu şi-a dorit din tot sufletul să mă lase să vin aici, dar a promis, şi nu a mai avut ce să facă. Când am plecat, a început să plângă".

Era anul 1974 când a ajuns prima dată în România şi a fost trimisă la Craiova pentru anul pregătitor de învăţarea limbii. În Japonia învăţase câteva luni limba română, dar la sosirea în ţară n-a putut să rostească sau să înţeleagă nici un cuvânt. Trei luni mai târziu a scris deja prima scrisoare, iar peste alte câteva luni era traducător oficial.

"Erau foarte puţini studenţi care vorbeau şi japoneza şi româna, cinci sau şase în toată ţara. Cineva a aflat de existenţa mea, şi aşa am ajuns translator pentru oficialităţi. Nu am avut emoţii când m-am întâlnit cu preşedinţi sau miniştri pentru că eu am învăţat de la mama mea că toţi oamenii sunt la fel"

I-a fost translator lui Manea Mănescu la vizita lui în Japonia când l–a întâlnit pe prim-ministrul Fukuda Take. "Am fost chemată la Securitate o singură dată. Ştiau tot despre mine, ce am făcut. Voiau doar să le confirm. M-am dus la un sediu pe Calea Victoriei şi am spus adevărul pentru că nu puteam minţi. O singură dată m-au căutat".

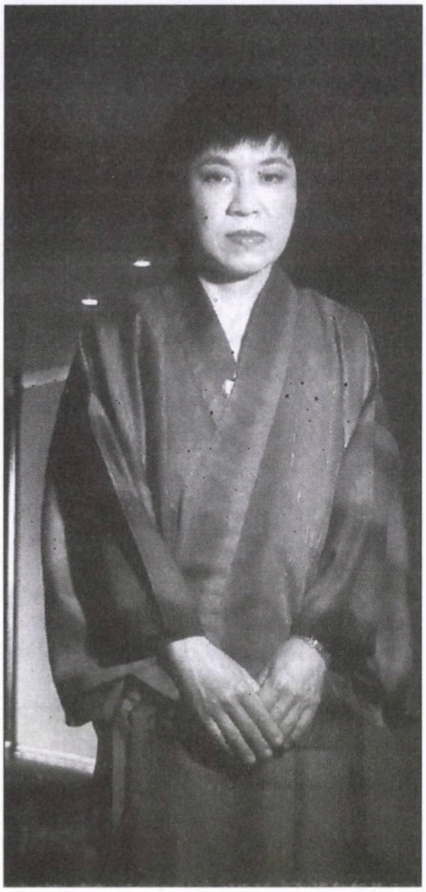

Ermina

După ce a terminat facultatea, s–a specializat în gerontologie şi a lucrat o vreme cu Dr. Ana Aslan. Acolo şi-a cunoscut viitorul soţ, Konstantinos Stergiopoulos, o întâlnire care i-a schimbat viaţa şi religia. S-a botezat şi a ajuns creştină după ce, într-o seară, i-a apărut Isus în vis. De atunci a mers tot mai des la mânăstiri, iar o parte însemnată din veniturile ei le-a lăsat acolo. Nu vrea însă să spună cum ajută mânăstirile, şi spune mereu că ajutorul ei e prea mic şi neînsemnat. Altfel, Ermina e o femeie de afaceri de succes. A îmbunătăţit tratamentul creat de Ana Aslan, personalizându-l în funcţie de nevoile clientului, şi rezultatele au apărut la clienţii ei din lumea întreagă. Ea nu le spune clienţi, ci prieteni, şi printre ei se află vedete precum soţia liderului de la Pink Floyd, miniştri sau preşedinţi. "Noi nu tratăm doar oamenii înstăriţi. Dacă un om nu are cu ce să-şi plătească tratamentul, dar are nevoie de el, o facem gratis. Dumnezeu e sus şi vede dacă nu spui adevărul şi vrei să ai ceva gratis când tu poţi plăti, aşa că nu mi–e teamă că ne înşeală lumea".

Rezultatele tratamentelor Erminei sunt spectaculoase. Bazate pe amestecuri de plante şi elemente organice, tratamentele sunt întotdeauna încercate de ea. "Am un principiu: nu pun niciodată pe piele ceva ce n-aş putea înghiţi, şi eu chiar testez toate tratamentele pe care le recomand. Dacă m-aţi vedea seara, înainte de culcare, cu cremefilm pe faţă, cu mâinile cremuite în mănuşi, aţi zice că sunt Frankenstein. Dar sunt foarte eficiente".

În primii ani de practică a medicinei, Ermina şi soţul ei câştigau modest. A fost o vreme când s-au întors în Japonia şi, pentru că nu aveau locuri de muncă, ea a predat engleza, dar au trăit mai mult ajutaţi de părinţi. Medicina şi tratamentele de întinerire au început însă pe parcurs să le asigure o viaţă confortabilă. Astfel, la începutul anilor '90, Ermina ajunsese o femeie cochetă, interesată de haine scumpe ("le cumpăram de la nişte prieteni care aveau un boutique şi mă simţeam oarecum obligată să le fac vânzare") şi de o viaţă fără griji.

În 1992 a însoţit o delegaţie a Mitropolitului Japoniei în ţara noastră şi i-a cunoscut astfel pe fostul Patriarh Teoctist, pe Prea Sfinţitul Teofan al Craiovei şi pe Prea Sfinţitul Calinic. A impresionat-o foarte tare întâlnirea aceasta, încât şi-a schimbat viaţa. "Prea Sfinţitul Calinic nu are nici un obiect de valoare personal. Are doar câteva cămăşi, nici un cont, nu e interesat de nimic material. M-a şocat, şi am început să donez din lucrurile mele. Din păcate, soţul meu continuă viaţa de lux, viaţa de noapte. Are 50 de costume, 100 de cămăşi. Mai face nişte donaţii când îşi aduce *aminte, dar continuă să trăiască în stilul acesta".*

Ermina se vede îmbătrânind frumos (graţie tratamentelor inventate de ea), dar se vede îmbătrânind aici, în România. "Aici simt că e ţara mea, locul meu. Şi dvs. trebuie să apreciaţi cultura românească pentru că sunteţi români. Nu să fiţi orgolioşi, nu să vă lăudaţi, dar să fiţi bucuroşi că sunteţi români şi că aveţi o ţară frumoasă, cu de toate: zarzavaturi bune, zăcăminte, forme de relief diferite. În Japonia noi importăm de toate. Dacă începe războiul, dvs. puteţi trăi independenţi, vă descurcaţi pentru că puteţi să vă produceţi singuri tot ce vă e necesar. Noi murim, pentru că depindem de alţii".»

■ E bine, desigur, să iei tu, actriţă de film, un premiu Oscar. Dar nici premiul "Amor" nu este de lepădat. Distincţia sus-amintită este considerată ca un "Oscar pentru filmele porno" şi a fost acordată, de un juriu internaţional, actriţei (ca să zicem aşa) **Corina Manole.**

Corina Manole

■ Sculptorul **Răzvan Constantine** a avut o idee de (cu adevărat) milioane. Stabilit de prin anii '80 în Statele Unite, la Denver (Colorado), el a devenit cunoscut datorită nudurilor feminine pe care le sculptează în "hydrostone" (ciment amestecat cu ghips) după modele vii. Artistul are la activ sculpturi după câteva actriţe cunoscute şi după... numeroase neveste "din lumea mare" pe care soţii lor le-au adus în studioul lui Constantine pentru a le imortaliza chipul. Şi trupul.

■ Dacă nici **Ilie Năstase** nu ştie de ce a divorţat Ion Ion Ţiriac (fiul lui Ion Ţiriac), atunci nimeni nu ştie. Aşa cel puţin se înţelege dintr–o relatare de Andrei Dicu, din "VIP":

«Unul dintre cele mai mediatizate cupluri din showbiz-ul românesc, Ion Ion Ţiriac – Maria Marinescu, s-a destrămat după o suită de scandaluri. Cu toate acestea, Ilie Năstase, naşul de cununie al celor doi, a declarat în exclusivitate pentru revista noastră că ar accepta cu plăcere să redevină părintele spiritual al lui Ion Ion, mai ales că familiile Năstase şi Ţiriac sunt înrudite. "Dacă fiul celui mai bun prieten al meu mi-ar cere acest lucru, nu l-aş putea refuza. În plus, tatăl său este naşul uneia dintre fiicele mele, iar acest lucru contează foarte mult pentru mine. Dacă însă aş mai fi o dată naş, mi-aş dori foarte mult ca Ion Ion să fie fericit, iar căsătoria să dureze. La mine s-a întâmplat aşa abia la a treia căsătorie, aşa că sper ca el să rezolve problema mai rapid", ne-a precizat Ilie Năstase.

Ilie Năstase

Fostul număr 1 al tenisului mondial ne-a mărturisit că nu ştie care sunt motivele care au dus la despărţirea dintre finii săi. Mai mult, el este convins că nici Ion Ţiriac nu cunoaşte dedesubturile relaţiei dintre fiul său şi nepoata lui Ion Iliescu: "Nu ştiu de ce Maria şi Ion Ion au divorţat. Cred că nici Ion Ţiriac n-a înţeles ce s-a întâmplat, pentru că totul s-a petrecut prea repede".»

Decese

Clody Berthola (94), actriţă la Teatrul Bulandra din Bucureşti, personalitate remarcabilă a scenei româneşti contemporane.

Savel Ştiopul, regizor de film.

RADU HERVIAN

Corespondenţă de la New York

Centura Borşului

Centura Borşului se numea pe vremuri, ba unii o mai numesc şi azi, o regiune deluroasă şi bucolică aflată la vreo 100 de kilometri la nord de Manhattan. Geografic, regiunea este mai curând cunoscută sub numele de Munţii Catskill. Dar pentru unii care s-au născut în ţara Bucegilor sau a Parângului, un lanţ de crestături ale pământului care arareori atinge înălţimea de 500 de metri reprezintă mai curând nişte dealuri decât nişte munţi adevăraţi; ceea ce în nici un caz nu diminuează farmecul locului admirabil în oricare dintre cele patru anotimpuri.

Poreclele pământului acesta sunt adecvate unei îndelungi (la scara americană) tradiţii ce-l acoperă de la nord la sud şi de la est la vest – tradiţia îndeosebi evreiască, cu toate atributele ei mai mult sau mai puţin umoristice. În afară de numele "centura borşului", iată alte câteva asemenea descrieri ne-academice: "Alpii evreieşti", "Sierra smântânii", "Aristocraţia beigelului".

Din punct de vedere climateric, regiunea se aseamănă cu Breaza, aflându-se cam la aceeaşi înălţime. Din punct de vedere geografic, însă, este un peisaj caracteristic al continentului nord-american, aşa cum îl vedeam în copilărie pe ecranele din Bucureşti, în filmele western – lacuri albastre, dealuri şi coline care se rostogolesc până la orizont, râuri furtunoase de munte şi pe deasupra o vegetaţie extrem de variată, de la iarba şi florile de toate zilele până la exemplare botanice rare, nemaiîntâlnite pe alte meridiane. Toamna, perioada numită pe aceste meleaguri "vara indiană", contrastul frunzelor ruginii este atât de violent şi de neaşteptat că-ţi încântă ochiul, de la verdele cel mai închis până la roşul cel mai aprins, cu toate nuanţele şi variaţiile intermediare. Este o regiune unde de altfel Bacchus, cu alaiul său de beţivi, s-ar fi simţit foarte bine, datorită unui număr important de vii ce acoperă acest pământ.

Nu, vinul din acele locuri nu se poate asemui cu producţia Californiei, nici în cantitate, nici în calitate, dar este de obicei un vin uşor şi dulceag, plăcut la desert, simplu şi fără pretenţii. Majoritatea vinurilor casher din SUA sunt originare de aici şi unele dintre ele inundă magazinele cu băuturi de pe tot continentul, în special înainte de sărbătorile evreieşti.

Munţii Catskill se întind pe o arie de aproape 700 de kilometri pătraţi. Ţărani evrei, încurajaţi de Societatea Evreiască a Agricultorilor, s-au aşezat aici încă de pe la 1820. Mai târziu, prin anii 1960, sub influenţa curentului "înapoi la cultura pământului", unii chiar au înfiinţat nişte organizaţii de tip kibuţ, cu tentă socialistă, unde în timpul liber se distrau cu manifestări culturale precum lecturi de poezie avangardistă, şezători şi dezbateri politice cu orientare de stânga.

Era sfârşitul unei ere în care evreii nu erau acceptaţi la multe dintre universităţile americane, nu puteau ocupa posturi de conducere în sistemul bancar sau în marile companii, iar cei care îşi puteau permite economiceşte să-şi ofere o mică vacanţă sau câteva zile de relaxare, erau excluşi din staţiunile de vacanţă şi din cluburile private la care puteau intra semenii lor irlandezi, italieni sau de obârşie anglo-saxonă.

La începutul anilor '70 chiar, pe când eu însumi poposeam pe coasta de est a Statelor Unite, am fost surprins peste măsură de o mostră în acest sens. Cunoscusem o fată româncă-evreică-americană. Ea a avut amabilitatea să mă iniţieze, în primele zile după sosirea mea, într-ale Americii! A venit să mă ia de la servici într-o sâmbătă la prânz. Pe vremea aceea lucram cu plăcere nişte ore suplimentare la o firmă de ingineri pe Madison Avenue. Fata m-a îmbarcat în Pontiac-ul ei decapotabil ultimul răcnet şi am pornit–o, într-o după-amiază însorită de primăvară, spre Long Island, limba de pământ aflată în partea de est a New-Yorkului. Curând, ultimele clădiri ale marii metropole au început să se rărească şi într-un târziu ne-am aflat pe şoseaua modernă pe care aluneca altădată spre reşedinţa sa Marele Gatsby, din romanul lui Scott Fitzgerald.

Vedere din Catskills

Ne aflam cam la vreo oră distanţă de Manhattan, când am părăsit autostrada şi am intrat pe un drum local care în curând a devenit uşor în pantă şi din ce în ce mai întortocheat. Deodată ne-am oprit brusc şi prietena mea mi-a arătat o poartă de fier care închidea drumul. În dreapta porţii, o pancartă verde, decorată cu desene înfăţişând rachete de tenis, indica numele unui club de

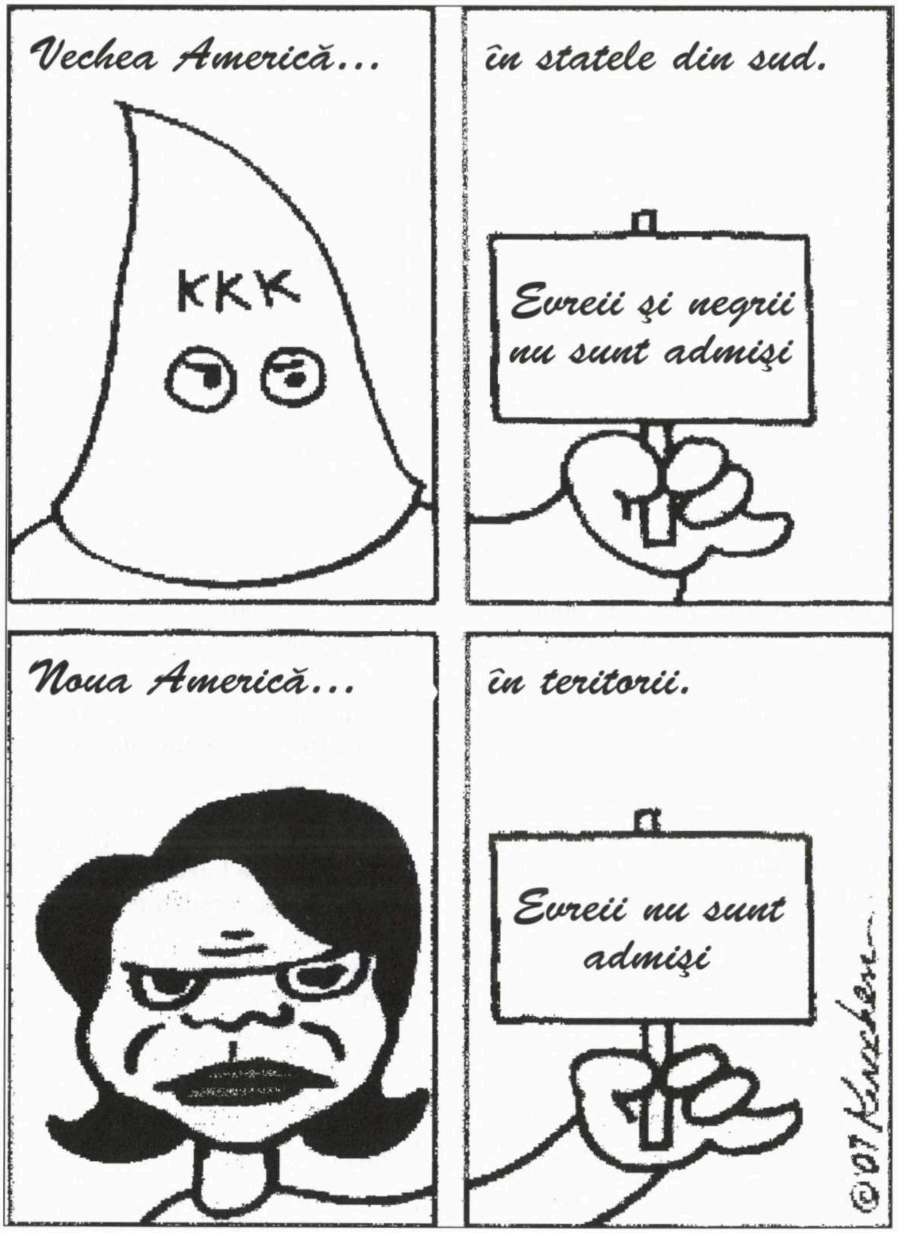
Vechea Americă...
KKK
în statele din sud.
Evreii şi negrii nu sunt admişi
Noua Americă...
în teritorii.
Evreii nu sunt admişi
©'07 Kirschen

vacanţă particular. "Numai pentru membri", scria dedesubt. Ah! Şi încă o propoziţie: "Evreii şi negrii nu sunt bineveniţi". (Ceva care, à propos, îmi aminteşte de caricatura similară de mai sus, apărută recent pe Internet la www.DryBones Blog.com, ironizând asemuirea nepotrivită făcută de Secretara de Stat Condolezza Rice, la încheierea întâlnirii de la Annapolis. "Înţeleg prin ce trec palestinienii din teritorii: şi eu am fost oprită în copilărie să beau apă din anumite fântâni, să intru în anumite restaurante" etc.)

– Cum se poate? am întrebat-o uimit pe prietena mea, pe care surpriza combinată cu revolta de pe faţa mea o făcuseră să zâmbească.

– Uite că se poate! răspunse ea. Dar nu e nici o nenorocire în asta. De altfel se pare că ăştia au uitat să şteargă povestea cu evreii şi negrii. Azi, deşi fără prea mare entuziasm... evreii cel puţin... sunt acceptaţi în acest club. Iar pe vremea când interdicţia era în vigoare, evreii aveau cluburile lor unde, dacă voiau, ar fi putut scrie pe o pancartă: Creştinii sau musulmanii sau hinduşii nu sunt bineveniţi... sau ceva în sensul acesta. Ceea ce, după câte ştiu, nu s-a întâmplat nicăieri.

– Şi unde, mă rog, ar putea exista asemenea cluburi evreieşti?

– În Catskill!

În Catskill s-au construit într-adevăr nu numai cluburi, dar şi hoteluri, la început mai mici, pe urmă din ce în ce mai mari, ca şi case de locuit. Camerele erau închiriate cu ziua, cu săptămâna sau chiar cu luna.

Unii, mai "ajunşi", îşi trimiteau nevestele cu odraslele mai mici să-şi petreacă verile la munte în aerul curat, neviciat de microbii citadini.

Regiunea a început să se dezvolte. S-au construit sinagogi, restaurante mai mult sau mai puţin casher, biblioteci, magazine alimentare, de mobilă, de materiale de construcţie, au apărut un haham, o mikve, etc.

De la muncitori, negustorii neînsemnaţi şi până la micii burghezi, în special primele generaţii de imigranţi evrei sosiţi mai ales din Estul Europei se înghesuiau în "centura borşului" fie pentru o vacanţă, fie numai pentru un weekend. Aici nu numai că scăpau de presiunea lucrului şi de stressul cotidian, dar erau şi siguri că vor fi primiţi bine, ca evrei. În zilele petrecute aici, ei participau la diverse activităţi fizice şi intelectuale care nu numai că le făceau bine, dându-le un respiro binemeritat, dar îi şi educa în noile obiceiuri şi chiar în cultura americană care se împletea cu cea evreiască tradiţională. Veneau aici şi unii care-şi câştigau pâinea distrându-i pe ceilalţi: chelneri, tineri care se angajau pe un sezon spre a strânge bani pentru traiul studenţesc de la oraş, bucătari, muzicieni, artişti, în special artişti comici.

Spun în special comici pentru că evreilor le place să râdă. Actorii care veneau aici au creat un gen de

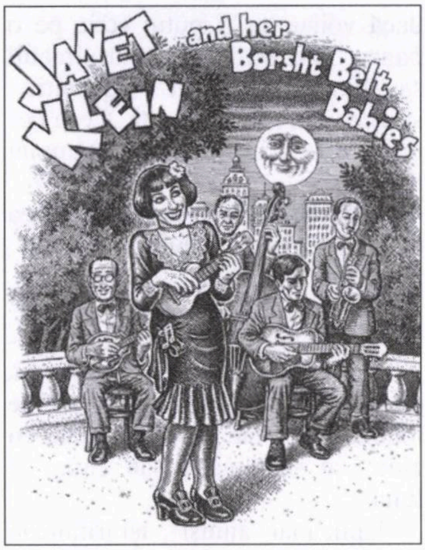

Catskills: Afiş de spectacol

umor numit "curentul borşului", care s-a dezvoltat în timp. Ei au urcat treptele celebrităţii şi sunt astăzi apreciaţi nu numai pe Broadway, dar s-au impus şi în cultura americană propriu-zisă. Cine n-a auzit de Woody Allen, de Mel Brooks, Danny Kaye, Jerry Lewis, Jackie Mason şi mulţi, mulţi alţii, care au atins cele mai înalte culmi artistice în America sau pe mapamond? Toţi au început la Catskill, înveselind cu talentul şi originalitatea lor spectatorii din Valea borşului.

Şi cum după Freud "un banc circulă de la unul la altul la fel ca ştirea despre o victorie militară", tot aşa umorul evreiesc născut în Catskill s-a răspândit în America, accentul şi tonalitatea iniţială a idişului estompându-se, iar astăzi el constituie o parte importantă a umorului difuzat pe căile moderne ale televiziunii, cinematografiei şi chiar a Internetului. Mai mult decât atât, expresii folosite originar aici au intrat în vocabularul nu totdeauna umoristic al politicienilor americani. Cel mai răspândit cuvânt în această privinţă este celebrul *"chutzpah"*. Ronald Reagan l-a folosit chiar într-unul din discursurile sale, referindu-se la colonelul Khaddafi, dictatorul Libiei. Celebrul profesor de la Harvard, avocatul Allen Derschowitz, şi-a intitulat o carte de mare succes cu acest nume. Când vor să critice partidul de opoziţie, politicienii spun adesea: "închipuiţi-vă ce chutzpah la aceşti democraţi (sau republicani)...", fără a se teme că nu vor fi înţeleşi de către audienţă.

Recent, înainte de începerea, în statul Iowa, a votării în cadrul partidelor Democrat şi Republican pentru selecţionarea de candidaţi în alegerile prezidenţiale, ziarele scriau cu naturaleţe: "E momentul Chutzpei!".

În aceeaşi categorie intră şi alte cuvinte "primordiale" evreieşti. Un critic al curentului neo-conservator remarca de curând că la adunarea festivă prilejuită de apariţia unei cărţi a lui Douglas Feith, fostul adjunct al lui Donald Rumsfeld la Ministerul Apărării, "au participat câţiva importanţi membri ai acestui grup de *mishegas"*.

În aceeaşi măsură unii politicieni sunt gata să folosească legendarul umor de Catskill pentru a-şi ataca oponenţii. Preşedintele american oferă o dată pe an o recepţie în onoarea corespondenţilor de presă de la Casa Albă. Cu acest prilej, preşedintele gazdă spune bancuri, se maimuţăreşte şi se comportă în general ca un saltimbanc pentru a părea măcar o dată pe an un om din popor, mai ales în prezenţa camerelor de luat vederi, deoarece evenimentul este transmis la televiziune.

După o asemenea performanţă a preşedintelui Clinton în anul 2000, duşmanii săi, nu puţini la număr, declarau: "Iată, în fine, Clinton şi-a găsit talentul. Nu ca preşedinte, ci ca un bufon care face bancuri ca-n Valea borşului".

Un comentator de la unul din ziarele moderate din New York folosea deunăzi un umor cu "tradiţie" referindu-se la faptul că Bush nu este prea încrezător în recentul raport al celor 16 Agenţii de Informaţii Americane (NIE) cu privire la faptul că Iranul ar fi întrerupt încercările sale de a-şi construi o bombă nucleară încă din 2003. "Unele lucruri sunt totuşi adevărate, deşi Bush crede în ele", zicea el.

Din cele peste 300 de hoteluri construite în Zona borşului între 1949-1960, azi au mai rămas poate 10-12. Evreii îşi petrec vacanţele în Israel, Insulele Caraibe, în Europa, Africa sau cine ştie unde în altă parte. În cel "mai rău" caz, pensionarii evrei se retrag la bătrâneţe în Florida, care în unele regiuni ale sale seamănă cu Catskill-ul de altădată.

Însă influenţa şi importanţa fenomenului "Centura borşului" au devenit pentru totdeauna o parte din cultura, tradiţia şi în special din umorul american.

"Între toate naţiunile, evreii sunt probabil campionii glumelor în care se auto-satirizează. Statul Israel duce la crearea unui fel diferit de anecdote. Ultima, care circulă pe Internet, sună aşa:

La înalta academie militară rusă, un ofiţer întreabă:

– Care e pericolul principal pentru Rusia?

– China, răspunde profesorul fără ezitare.

– Şi ce avem de făcut?

– Probabil va trebui să luptăm contra lor.

– Doar nu suntem nebuni! Avem cea mai scăzută natalitate şi cea mai înaltă mortalitate infantilă; vom ajunge în curând la o populaţie de sub o sută de milioane de locuitori, iar chinezii sunt peste un miliard!

– Ei şi? Evreii, în Israel, sunt numai şase milioane, şi ţin în şah peste trei sute de milioane de arabi!

Ofiţerul se luminează la faţă şi întreabă:

– Şi noi? Noi câţi evrei avem?"

(După "Semnalul", Toronto, Canada)

ISAAC MOSCU EYAL

Trei ciudățenii thailandeze

Buddha de aur (ascuns în ghips)

N-am înțeles niciodată bogatele doamne care încuiau, în locuri ascunse, bijuteriile de valori inestimabile, etalând, la ocazii, doar niște dubluri lipsite de preț. Cu toate că aceste copii se străduiau să fie cât mai aproape, ca înfățișare, de original. Toate aceste manevre erau făcute doar pentru a scăpa de hoți. Nu credeam că și o țară poate folosi strategia cucoanelor. Și totuși...

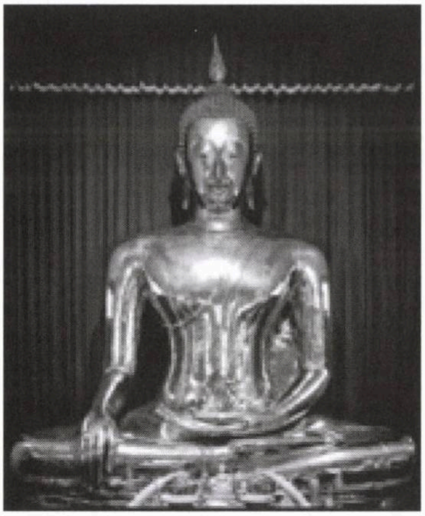

Thailanda adăpostește, de sute și sute de ani, o mare colectivitate de chinezi. Bogați, cu mână largă, ei au hotărât (cu 800 de ani în urmă) să făurească o statuie a lui Buddha care să fie cea mai mare din lume. 5.000 de kilograme de aur, au adus cei mai buni meșteri din lume și visul a prins viață. Au construit și un templu în care să troneze... cinci tone de aur. Abia atunci și-au dat seama ce problemă gravă s-a ivit. Birmanii, vecinii lor de peste graniță, năvăleau mereu, în adevărate expediții de pradă, luând cu ei tot ce avea valoare. Cum să păzești 5.000 de kilograme de aur? S–au adunat înțelepții chinezi și au hotărât: statuia va fi acoperită cu un strat de ghips. Sute de ani comoara aceasta n-a tentat nici un hoț. Toți o știau lipsită de orice valoare...

Cu 50 de ani în urmă, statuia a fost mișcată din loc. Se pregătea mutarea ei într-un templu nou. Știind-o din ghips, nimeni nu bănuia marea ei greutate. În timpul lucrului, scripeții au cedat, funiile s-au rupt și statuia a căzut. Un călugăr a constatat atunci minunea: de sub ghipsul crăpat, a apărut strălucirea aurului...

Nimeni nu l-a convins, niciodată, pe acest călugăr că la mijloc nu se află o "mare minune".

Străzi galbene

Un prieten îndrăgostit de Bangkok mă asigura, la plecare: "O să-ți placă mult. Este un oraș plin de culoare...". Aterizat la Bangkok, am găsit un oraș "plin de culori". De ce o fi folosit prietenul meu singularul (culoare)?

Mă aflam de câteva zile în capitala Thailandei. Adiram arhitectura ei, cu nimic mai prejos decât cea a marilor metropole europene, și mă minunam de coloritul viu al straielor, caselor, vitrinelor. Le-am văzut, aidoma, trei zile la rând. Doar în cea de a patra zi a apărut ciudățenia...

Regele Thailandei, Bhumibol Adulyadej (în medalion, regina Sirikit)

Coborât în stradă, m-am trezit, deodată, într-o lume de vrajă. Nu-mi venea să cred ce-mi vedeau ochii. Nu mă aflam în limitele realului. Închipuiți-vă un oraș întreg, o populație de milioane îmbrăcată, în întregime, în bluze galbene. Am încercat să aflăm de la un trecător ce se petrece. S-a uitat la noi mirat și ne-a răspuns cu o întrebare:

– Ce zi este astăzi?

– Luni.

– Atunci, aveți răspunsul...

El îl avea. Noi, nu. Alți trecători, mai vorbăreți, ne-au dumirit: regele s-a urcat pe tron acum 60 de ani. Tot anul acesta jubiliar trebuie onorat în mod special. Regele Bhumibol s-a născut într-o zi de luni, iar culoarea care i-a fost aleasă la naștere a fost galbenul. Tot anul, în fiecare zi de luni, populația va îmbrăca bluze galbene. Este omagiul adus regelui iubit...

Am cunoscut un profesor thailandez venit din provincia Chumporn. Era foarte încurcat și ne explica, cu multă sinceritate, că niciodată nu a îndrăgit turiştii mai mult decât astăzi. Căci doar turiştii îi mai salvează onoarea. A venit la Bangkok uitându-şi bluza galbenă acasă. Datorită nouă, poate trece şi el drept turist, scăpând de ruşine...

Varză şi prezervative

Concierge-ul hotelului ne zâmbi larg. Cum ar putea un thailandez să nu zâmbească? Pe acest meridian, zâmbetul este o armă de auto-apărare. Zâmbind, alungi spiritele rele. Doamne fereşte să te încrunţi. În toate ungherele vieţii tale vor năvăli răutăcioasele spirite care te vor ucide. Dar zâmbetul pe care îl etala acum concierge-ul avea în el ceva special. Şugubăţ şi misterios. Dacă vreţi un fel special de mâncare – ne spuse el – şi să aveţi o seară plăcută, vizitaţi restaurantul "Cabbages & Condoms".»

N-am fost niciodată un mare amator de varză. Şi, între noi fie vorba, nici de prezervative (condoms). Dar recomandarea interlocutorului stârnea multă curiozitate.

Bucătarii aceştia pregătesc numai varza...

Aproape fără să aştepte consimţământul nostru deplin, el ne şi comandă un taxi. După 15 minute, ne şi aflam la adresa indicată: Sukumvit Soi 12. Ne-a întâmpinat un alt zâmbet. Dar mese libere nu existau. Să aşteptăm. Putem vizita, între timp, grădina cu cele cinci clădiri ce adăpostesc... restaurante.

La intrare ne întâmpină două păpuşi de înălţimea unui om, îmbrăcate în haine de nuntă. Ea, în rochie de mireasă. El, în costum. Hainele sunt confecţionate în întregime din... prezervative. Un mare artist a reuşit să deturneze folosirea uzuală a condomului, transformându-l într-o "materie primă" pentru confecţii.

Cabbages
& Condoms

Una din sălile de mese

Cum s-a născut această trăznaie? În 1974 a luat naştere o organizaţie voluntară de planificare a familiei. În faţa exploziei demografice, dar mai ales a răspândirii bolilor venerice, organizaţia a hotărât să se ocupe de răspândirea (mai ales la sate) a prezervativului. Acţiunea cerea un efort financiar uriaş. Donaţiile nu erau suficiente. Atunci s-a recurs la comerţ. Aşa s-a născut restaurantul... şi deviza: "Din mâncarea noastră, garantăm, nici o femeie nu rămâne gravidă".

Dar numele? A derivat din dorinţa organizaţiei de a-i obişnui pe oameni să vorbească despre şi să cumpere prezervative cu aceeaşi simplitate cu care vorbesc şi cumpără legume...

Ne-am ospătat din belşug. Chelnerul ne aduce nota de plată. Pe o farfurioară, în loc de bomboane, ni se oferă... două condoame.

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL

AL. MIRODAN

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

J

Jianu, Ionel

(Urmare din numărul trecut)

Încă o dată, cititorul neinițiat se oprește contrariat. Ce e cu realitatea aceea concretă care i-a silit pe cei doi prieteni să deschidă ochii și să se despartă? Și ce anume avusese în vedere tânărul acela, când îl întrebase pe Noica: cum ați putut face asta? Și de ce îi mulțumește filozoful lui Ionel Jianu că el nu i-a pus niciodată asemenea întrebări? Și de ce o noapte a prieteniei?

Realitatea crudă (ca să vorbim ca memorialistul de la Paris) este că în 1938, Noica se înscrisese în "Garda de Fier", devenise unul din ideologii cei mai cu prestigiu ai mișcării, iar în 1940, întors de la Paris, fusese numit de către Horia Sima redactor-șef al oficiosului legionar. Iar întrebarea "cum ați putut face asta?" se traduce așa: cum ați putut sprijini rebeliunea din ianuarie 1941, când camarazii dvs. au făcut ce au făcut și când Ionel Jianu, ca și ceilalți evrei din București, au scăpat de la moarte numai printr-o minune?

Tot printre prietenii din grupul "Criterion" s-a aflat și eseistul Mihail Polihroniade. În paginile sale despre Eliade, Jianu îl pomenește adesea, reproșându-i că, într-un articol din "Vremea", ironizase pasiunea lui Eliade pentru India. «E un tip de roman, îi scria Jianu lui Mircea Eliade. Un exasperat de succes. Un om care vrea să ajungă cu orice preț și care totuși nu va ajunge. *Il pêche par trop d'habileté.* Trage prea multe sfori. Și toate acestea ies în mod inevitabil la iveală.»

MIHAIL POLIHRONIADE

«Din nefericire – își amintește Jianu – prevederile cu privire la Mișu Polihroniade s-au adeverit. A avut un tragic sfârșit în noiembrie 1938, când abia împlinise 32 de ani.»

Un tragic sfârșit... Aici cititorul neinițiat se oprește nemulțumit, întrebându-se ce vrea să zică, *la concret,* acest "tragic sfârșit". L-a călcat un automobil Ford la Șosea? L-a otrăvit o amantă cu cianură de potasiu? S-a sinucis aruncându-se de la etajul 8?

În realitate, amicul Mișu fusese ucis în 1938, împreună cu alți conducători legionari, la ordinul Regelui Carol al II-lea.

...S-ar zice că, în memorialistica sa, Ionel Jianu nu se referă în nici un chip la identitatea sa evreiască și la dramele binecunoscute în epocă à propos de această identitate. S-ar zice, de asemenea, că el nu ne comunică nimic în această privință.

Eroare.

Strădania, am zice programatică, a lui Ionel Jianu de a ocoli *problema* – spre deosebire de Mihail Sebastian, ca să dăm un singur exemplu – atât în relațiile cu oamenii, cât și în amintirile sale, ne arată că el a fost – vai! – cât se poate de evreu.

Câteva monografii:

"Pictorii revoluționari de la 1848" (București, 1951).

"Th. Aman" ((București, 1953).

"Barbu Iscovescu" (București, 1956).

"Ștefan Dimitrescu" (București, 1957).

"Iser" (București, 1958).

"Ciucurencu" (București, 1958).

"Dimitrie Demu" (Paris, 1970).

"Etienne Hajdu" (Paris, 1972).

"Andreea Bove" (Paris, 1987).

Câțiva autori pe care i-a tradus în limba română:

Peter Neagoe (1940), Jorge Amado (1952), V. Kataev (1955), Ch. Dickens (1957), Sinclair Lewis (1958).

Un duel (la care a asistat):

«La un vernisaj, Petru Comarnescu a avut un conflict cu pictorul L. Biju, care s-a terminat printr-o încăierare și o ieșire pe teren. Duelul cu pistolul a avut loc în pădurea Băneasa, iar martorii lui au fost sculptorul Ion Jalea și criticul de

artă Oscar Walter Cisek. S-au tras două focuri de către fiecare adversar. Titel (Comarnescu), generos, a tras în aer, deşi el era cel ofensat, pe când Biju l-a ţintit fără a-l nimeri. Duelul s-a sfârşit fără ca adversarii să se fi împăcat pe teren.» (Din "Ionel Jianu şi opera lui", p. 95)

Ionel Jianu şi Lyonel Scantéyé, Paris, 1976

Un scandal din pricina căruia Ionel Jianu era să facă un infarct:

(Ionel Jianu a dorit) *«să facă o carte care să adune sub acelaşi acoperământ cât mai mulţi dintre artiştii plastici români trăind şi lucrând în Occident. Laolaltă pe acei veniţi mai de mult din motive personale cu cei ce şi-au căutat azil din motive politice.*

Printre problemele ce i se pun este compunerea unei echipe redacţionale de lucru. Alege pe Gabriela Carp, pe Ana Covrig şi pe încă cineva al cărui nume refuz să-l menţionez pentru indelicateţea şi sângele rău ce i l-a făcut lui Ionel Jianu. Am fost ales ca să-l înlocuiesc. Dorind ca în cele ce voi povesti să nu reaprind un foc stins, nu dau nici numele celor care s-au lăsat duşi de nas de cel de-al treilea colaborator iniţial. Al acelora care, la instigarea lui, s-au pretat să ţese în jurul lucrării în curs o cabală nepermisă şi uimitoare. Uitând cine este Ionel Jianu ... uitând că el singur este îndreptăţit, competent, capabil, chemat să aprecieze cine se cuvine să figureze sau nu în cartea al cărei iniţiator şi titular este.

Cuprinşi de un fel de amnezie subită, aceştia fac presiuni atât de numeroase, atât de dârze, directe şi prin articole în ziare româneşti din Occident,, pentru a-l determina să elimine din volum pe un pictor român de mare valoare (Jules Perahim, **n. red.**) *pentru care scrisese deja textele de prezentare, încât Ionel Jianu, afectat, ultragiat de aceste ingerinţe cutezătoare, e pe punctul să facă un infarct. Decide să suprime pur şi simplu publicarea antologiei. Odată cu ea luni şi luni de muncă şi de bani investiţi.*

Din fericire, pictorul vizat, aflând ce se urzeşte împotriva lui şi hotărârea lui Ionel Jianu de a opri lucrarea, îl cheamă la telefon şi-i declară că nu doreşte ca din pricina lui să pătimească toţi ceilalţi artişti români. Îi propune să se retragă el singur şi-l roagă să o continue. Un act ... de elegantă renunţare, de nobleţe faţă de colegii lui. Lovitul se teme că piatra pizmei ce i se aruncă, ricoşând, va face şi alte victime.

Faptul că numele acestui mare artist român, unul dintre cei mai înzestraţi, mai talentaţi, mai reputaţi în Occident este "uitat", reprezintă o reală pierdere pentru antologie, nu pentru el.»

(Dintr-un articol de Lyonel Scantéyé, în vol. "Artişti români în Occident" – în franceză şi engleză – Los Angeles, 1986)

Autorul, grafician de meserie în România, a colaborat îndeaproape cu Ionel Jianu, fiind machetatorul (azi am spune *art director*) cărţilor editate la "Arted". Inamicii lui Perahim (stabilit în anii '80 la Paris) făceau mari presiuni atât asupra lui Ionel Jianu, cât şi – mai ales – asupra celor de la ARA (Academia Română de Arte şi Ştiinţe de la Los Angeles, SUA), o organizaţie a exilului românesc, sub a cărei egidă apăruse lucrarea. Protestatarii îi reproşau cunoscutului pictor suprarealist următoarele: 1) fusese comunist din ilegalitate; 2) în timpul războiului, luptase în rândurile armatei sovietice; 3) după 23 august 1944 ocupase o funcţie de răspundere la Uniunea Artiştilor Plastici. Respectivii ameninţaseră că dacă Jianu nu-l scoate din pagini pe Perahim, ei vor refuza să fie incluşi în volum; 4) după cum ne-a mărturisit Scantéyé, mai mult în şoaptă, cu prilejul ultimei sale vizite în Israel, protestatarii ţineau să dea o lecţie "jidanului", căruia nu-i puteau ierta succesele sale din capitala Franţei.

IOSEF EUGEN CAMPUS

Povestiri trase de păr?

Am fost şi sunt pentru pluralitate. În toate domeniile. Deci şi în critică.

Practic, de 70 de ani, o critică tinzând spre obiectivitate, atâta, puţină, cât ne e permis să atingem în acest domeniu labil. O critică riguroasă, construită logic. Puţin cam pedantă, didactică, lipsită de fantezie. Aşa e critica pe care o practic, cu limitările şi defectele ei. Alături de ea, îşi au locul alte multe, variate forme de critică, la fel de îndreptăţite, poate chiar mai eficiente. În orice caz, mai pline de vervă, de fantezie, de imaginaţie creatoare.

Am bucuria să salut apariţia unui astfel de critic literar, pe domnul Zoltan Terner, pe care l-am apreciat înainte ca poet, eseist şi romancier şi care, în ultimul timp, se manifestă şi în ipostaza de cronicar literar.

Am citit cu încântare cronica sa la "Ascensiuni" de Petre Cioclu, căci sublinia cu dreptate unele caracteristici pozitive însemnate ale scrisului lui Cioclu. Cu obiecţiile aduse romanului nu am prea fost de acord. Dar asta e mai puţin important. Fiecare critic poate avea punctul lui de vedere. Are dreptul şi datoria să şi-l exprime.

Am citit, cu aceeaşi încântare, Prefaţa pe care a scris-o la volumul de povestiri "Mireasa nebună", al lui Harry Ross (editura Onyx, 2007). Am regăsit acelaşi tip de critică literară artistică. Aceeaşi vervă. Aceeaşi fantezie creatoare.

Din păcate, între realitatea textului şi ideea centrală din critică mi se pare că s-a căscat o prăpastie de netrecut. Zoltan Terner, cred eu – şi-mi îngădui să pun punctul meu de vedere alături de al său – s-a lăsat impresionat de caracterul "incredibil" al câtorva, foarte puţine, povestiri ("Fuga din rai", "Capriciile iubirii") şi a transformat acest caracter într-o caracteristică a întregului volum. Ba chiar a scrisului lui Ross ca atare. Printr-o nejustificată, pripită generalizare a ajuns să elaboreze o teorie ispititoare prin originalitatea ei, dar plutind în aer. Neancorată în terenul concret al textului.

Terner îi recunoaşte lui Ross anumite calităţi scriitoriceşti: "autorul ştie să scrie", "are pană sigură" (eu, mai prudent, aş fi atras atenţia asupra nesiguranţei în folosirea timpului verbelor: perfectul în locul mai-mult-ca-perfectului, etc.), "clocotind de vervă".

Fără să vrea, prin ceea ce adaugă apoi, construindu-şi teoria ispititoare, anulează valoarea acestor calităţi: *«Şi mai are ceva în plus acest autor poznaş: o imaginaţie care nu cunoaşte oprelişti şi nici ezitări. Parcă nici sfieli la depăşirea limitelor sau sinchiseli faţă de regulile logicii. Ce iese de aici este o struţo-cămilă care te uluieşte uneori până la înmărmurire.»*

Mergând până la capăt pe această linie de falsă generalizare, criticul socoteşte că poate propune un nou titlu volumului, un titlu mai potrivit: *«Chiar dacă bucăţile pe care le reuneşte între coperţile sale sunt incredibile sau neverosimile. Poate chiar aşa ar fi trebuit să se cheme acest volum: "Povestiri incredibile" sau "Istorii trase de păr.»*

"Istorii trase de păr"? Da, există în volum. Dar, aşa cum spuneam, sunt două-trei din peste 30 de povestiri. Şi dintre cele mai slabe, mai artificiale. Uneori însă şi reuşite.

Parţial, în "Moartea papagalului", în care ţinta satirică (interesele băneşti ale rabinatului, cultul animalelor) salvează neverosimilul (exagerarea ca figură artistică) hotărârii văduvei de a cheltui o jumătate de milion de dolari pentru a realiza înmormântarea religioasă a papagalului iubit.

Mai deplin reuşită e istoria trasă de păr a femeii care, îmbătrânită, la cincizeci de ani de la nuntă, se "face frumoasă" şi-şi îmbracă vechea rochie de mireasă. Recelebrarea nunţii are ceva macabru, dar şi emoţionant poetic. *«El, abia se ţinea pe picioare. Ea, în rochie de mireasă, fardată violent, cu părul arzând a roşu, părea o figurină de ceară trezită instantaneu la viaţă, având chef să joace comedia sau drama căsniciei. (...) Dar în atmosfera aceea ireală era un sâmbure de poezie.»*

Marea majoritate a povestirilor sunt însă "credibile", inspirate din realitatea zilnică. Unele, mai artificiale, ("Cine a sedus-o pe Lizette", "Lozul cel mare", "Bileţele de amor", etc.), altele mai reuşite artistic. În orice caz, mi se pare neindicat să se afirme, de dragul "teoriei": *«Eroii întâmplărilor (...) nu sunt cu adevărat personaje. Caractere, adică. Fiind prea adesea incoerente. Sunt mai degrabă marionete. Mânate de un păpuşar isteţ şi capricios (...) numai ca să ne lase pe noi, cititorii, cu gura căscată. Lui Ross nu-i pasă de plauzibil sau de coerenţa logică ori psihologică.»*

Cum singur recunoaşte, schiţa "Necunoscuta din tren" are "de data asta suport psihologic". Dar suport psihologic au, în egală măsură, multe alte povestiri. "Tabloul călător" nu are suport psihologic? Nu e firească dorinţa eroului de a nu se lăsa înşelat, de a profita la maximum de preţul obţinut prin vânzarea tabloului? Şi nu e firească reacţia negustorului Mordehai Finkelstein de a accepta riscul (inerent oricărei "afaceri"), deşi nu ştie care e de fapt valoarea reală a tabloului?

"Sărmana Loretta" nu e o "istorioară trasă de păr". Ci o povestire cu fond realist, cu "suport psihologic". Care povestește, folosind ce-i drept exagerarea artistică, drama lui Herșălă, care e silit să-și părăsească bunătate de pat și de soție, ca să îngrijească de mătușa Loretta, obsedată de ideea că un străin s-a introdus în apartamentul ei și se pregătește să o ucidă.

"Fata din căruța cu morcovi" satirizează dorința multor tinere de a deveni actrițe de cinema, dar și importanța reclamei la televizor și prețurile imense care se plătesc celor care joacă în aceste filme-reclamă.

Bine condusă psihologic este povestirea, adânc împlantată în realitatea cotidiană, din "Apartament de vânzare". După ce trec prin nenumărate peripeții, în așteptarea unui cumpărător serios, mereu anunțat de agentul imobiliar Ghedeon, soții renunță la planul de a-și schimba locuința în care au trăit fericiți (cum își dau deplin seama abia acum) peste 25 de ani.

Adrian, din povestirea "Amicul din America", este tipul israelianului plecat în America pentru a face avere și care rămâne acolo sfătuindu-și prietenii să rămână în Israel, unde e mult mai bine: *«Chiar de-ți pare ciudat, noi, cei de acolo, suntem mai sioniști decât voi, cei de aici. Mereu ne gândim la țară și la poporul ales. Depărtarea nu face decât să ne lege și mai strâns de patrie. Întoarcerea e numai chestiune de timp. Și de mentalitate. Îți spui: mai stau un an, mai strâng ceva dolărei, apoi mă întorc. Dar timpul zboară, precum știi.»*

În povestirile lui Ross, dialogurile sunt mici scenete. Replicile sunt pertinente.

"Ștabul de la bancă" și-a comandat din vreme un nou costum la croitorul cel mai bun din oraș, Iankele Grinșpan. A așteptat, a așteptat, dar croitorul îl ducea cu vorba. Îl amâna și iar îl amâna. Spunea că vrea să-i livreze un costum într-adevăr bun. Și pentru aceasta se cere timp. Graba strică treaba.

În cele din urmă, în ajun de Roș Hașana, croitorul i-a adus costumul. Bancherul l-a îmbrăcat. Îi venea ca turnat. Foarte mulțumit, a declarat: *«Pot spune că ai făcut un lucru fără cusur, dar spune-mi sincer, pentru ce ai avut nevoie de șase luni? (...) Precum știi, Dumnezeu a creat lumea toată, cu pământul, cu cerul, cu apele, cu animalele, cu lumina, și cu omul, în numai șase zile. – Așa și arată!" zise Iankele fără să clipească»* ("Iankele Grinșpan, croitor de lux").

❖

Așadar, în concluzie:

Reunește volumul de față, așa cum vrea "teoria" lui Zoltan Terner, *istorii trase de păr?*

Nu. Textul infirmă teoria.

Avem de a face cu niște **povestiri.** Unele mai artificiale, altele mai reușite.

Avem de a face cu un scriitor care nu e, așa cum afirmă Zoltan Terner, "un autor totalitar care procedează samavolnic, adică după propria sa voință. Răsturnând situațiile după bunul său plac".

Avem de a face cu un scriitor, cum tot Zoltan Terner spunea, care "știe să scrie". Și care, spun eu, ca atare, trebuie luat în considerare.

CALENDAR

Februarie

1 februarie s-a născut I. M. Ștefan (1922)
5 februarie s-a născut Iosef Eugen Campus (1915)
7 februarie a murit I. Voledi (1994)
7 februarie s-a născut Florin Mugur (1934)
8 februarie s-a născut A. L. Zissu (1888)
9 februarie a murit Gherasim Luca (1994)
11 februarie s-a născut Alexandru Toma (1875)
11 februarie s-a născut Liana Maxy (1923)
11 februarie s-a născut Petre Cioclu (1928)
12 februarie s-a născut I. Peltz (1899)
14 februarie s-a născut Ion Călugăru (1902)
15 februarie s-a născut Petre Solomon (1923)
15 februarie a murit Israil Bercovici (1988)
16 februarie s-a născut Emil Dorian (1891)
17 februarie a murit Irina Gorun-Bercovici (1985)
18 februarie s-a născut Maria Arsene (1901)
18 februarie s-a născut Radu Albala (1924)
22 februarie s-a născut Eduard Jurist (1928)
22 februarie a murit Ionel Mihnea (1977)
25 februarie s-a născut Iosif Cassian-Mătăsaru (1896)
25 februarie s-a născut Virgil Duda (1939)
26 februarie s-a născut A. Axelrad (1879)
28 februarie a murit C. Săteanu (1948)
? februarie a murit Iosef Pinath, anticar (1928)

C.N.N.
Ce Năimiți Nemernici

PRIMIM LA REDACȚIE

• CĂRȚI • REVISTE • ȘI • SCÂNTEIERI • DE • GENIU •

- **Declaraţiile de dragoste ale lui Solo Juster**
- **Poezie, poezie**
- **Amintirile unui fost ambasador la Bucureşti**
- **Potopul Nr. II**

Solo Juster

Poeme – Ediție de autor

Editura autorului – Israel, 2007

Orice reîntâlnire cu lirica lui Solo Juster este prilej de bucurie pentru amatorii de poezie bună. Poetul nu ne dezamăgeşte nici de data aceasta. Volumul de versuri al octogenarului ne întâmpină cu o prospeţime şi o tinereţe surprinzătoare. Mai ales în capitolul “Poeme de dragoste” al cărţii. La 80 şi ceva de ani, poetul face declaraţii de dragoste iubitei sale cea cu care e căsătorit de o jumătate de veac. Ce poate fi mai rar şi mai preţios? Ţinând parcă de domeniul miraculosului. Iată de pildă, acest scurt poem, pur ca un diamant: *“ochii mei scânteie albastre ceruri/ priveşte-mă luând aminte / când coboară seara / apele întunecând/ sclipiri de ametist// în inimă-mi ciopleşte/ nestinsul dor de tine / un înger/ blând şi trist”* ("Dor de tine").

De menţionat şi cu prilejul acestui nou volum remarcabila unitate stilistică a întregii opere poetice a lui Solo Juster. Ca şi impunătoarea simplitate a limbajului său liric. Sau lipsa de exuberanţă metaforică din poemele lui. Parcimonios cu fiecare vocabulă, Juster nu se manifestă niciodată zgomotos, nu cunoaşte profuziuni verbale luând ochii cu bogăţia lor, nici măcar atunci când temperatura emotivă atinge cote maxime. Ca în această piesă, în care se exprimă tandru, trist şi resemnat, coexistenţa tragică între marea dragoste şi marea plecare, moartea: *“Sărutul meu de pară/ – dogoritor popas – / pe albul cărnii tale/ arde ca o stigmă/ cu fierul roşu pusă// în clipa cea din urmă/ iară/ în amintiri îţi va luci/ din dragostele toate/ una/ iubirea care/ pe rug/ te-a mistuit întâi// ...şi ultimul tău zâmbet/ atunci/ va fi al meu...”* ("Ultimul zâmbet"). Nu m–am putut abţine de la citarea în întregime a acestei impresionante nestemate lirice. În poezia lui Solo Juster, apele curg lin, fără interjecţii, fără tam-tam metaforic. Aşezat cuminte, de o viaţă, în carul poeziei sale, Juster îşi mână telegarii la pas, în voie. Nezguduind nici atunci când trece peste hârtoape. Asta neînsemnând însă nici monotonie nici lipsa tensiunii lăuntrice, a conotaţiilor dramatice sau chiar tragice ale unor piese, ca cea citată mai sus. Juster are un simţ sigur al solidităţii versului, deseori săpat, parcă, în piatră preţioasă ori gravat în lemn. Iată şi o altă mostră a liricii erotice justeriene în care ardoarea sentimentului este exprimată puternic, şi totuşi în surdină, nebuneşte şi totuşi lucid, cu o undă de sceptică ironie chiar: *“Păgâne vrăji descântă/ îndulcindu-mi clipa/ strună de vioară// scăzând lumina/ cojită/ de propriul ei contur/ la limita disperării/ inima/ mereu trădătoarea/ minte raţiunea// îndulcindu-mi clipa/ strună de vioară/ păgâne vrăji descântă”* ("Vrăji păgâne").

Noua carte de versuri a lui Solo Juster beneficiază de o prefaţă semnată de distinsa poetă şi eseistă Luiza Carol. Textul ei e subtil şi elevat analitic, expresiv şi bogat în idei. Una dintre ele ne-a reţinut în mod deosebit atenţia. Iată ce scrie dânsa: *«Nu întâmplător, poezia care deschide volumul este o poezie-dedicaţie, intitulată “Marianei” – o dedicaţie poetică pe care eu am interpretat-o ca pe o cheie menită să dea sens întregii vieţi şi întregii creaţii a lui Solo Juster. Este o poezie închinată dragostei conjugale, caz atât de rar în literatura contemporană încât mi de pare că are valoare de eveniment în sine.»*

Extinzând valabilitatea “cheii” asupra întregii lirici a lui Solo Juster, se face o mişcare care forţează puţin realitatea ansamblului poeziei justeriene. O îmbrăţişăm totuşi. E prea frumoasă ideea. O mare dragoste poate lumina o întreagă operă poetică. În cazul acesta, “umbra ochilor verzi “ ai Marianei.

Secţiunea “Alte poeme” a cărţii înmănunchează piese în care se reîntâlnesc ştiutele dimensiuni ale universului liric al poetului: ardoarea şi melancolia, reflexivitatea, distilarea şi senzualitatea orientală ("Melodii canaanite").

Am insistat însă asupra Poemelor de dragoste pentru că ele mi se par a constitui, adunate laolaltă, noutatea acestui volum.

(Zoltan Terner)

Bianca Marcovici

Impactul virtualului

Poeme; Israel 2007

Hiperprolifica poetă nu mai necesită nici o prezentare, cu atât mai mult cu cât aproape în fiecare nouă plachetă sau volum de versuri – ca şi în cel pe care îl semnalăm acum, după "Lumini diafane", comentat anterior în paginile acestei reviste – aflăm la sfârşit o listă exhaustivă a lucrărilor ei în versuri şi proză, a antologiilor la care a participat, inclusiv cele din propria operă, a colaborărilor la diferite publicaţii, a demersurilor critice care au întâmpinat-o (cu citate mai ales din Paul Cernat şi Carol Isac), a premiilor şi distincţiilor dobândite în cursul anilor, etc. etc. O listă, cum ziceam, lungă, şi, fireşte, foarte impresionantă.

Şi cu toate acestea, poemele din "Impactul virtualului", inclusiv introducerea intitulată "Mănuşi potrivite", pe care poeta, o ferventă internautǎ, o inserează "în loc de prefaţă" (metafora mănuşilor, potrivite sau nu, fiind folosită în chip de protest împotriva dirijării de către un poliţist imaginar a circulaţiei cuvintelor), vădesc o profundă nemulţumire, pe alocuri chiar revoltă şi suferinţă. Din cauza cui? De ce?

Exprimate cu nedisimulată francheţe, aceste sentimente se datorează în primul rând celor pe care scriitoarea îi consideră "detractorii" ei şi de care a fost "învinuită de poezie", ca şi cum s-ar fi aflat *"într-o ţară străină/ lăsată la vatră/ ca un soldat rănit"*, "laşilor" care *"vor să–mi desfigureze puterea cuvintelor/ trimiţându-mă în locul/ lor/ în faţa plutonului de execuţie"* (Supravieţuire", "Casa poeziei"). Alteori, adresa este şi mai directă, iar acuzaţiile şi mai virulente, ca în poezia "Am întâlnit critici fericiţi": *"Aşteptând la un colţ de drum poeţii,/ vorbind cu ei singuri/ într-un monolog pe o coardă ruptă,/ neavând nici măcar efervescenţa/ critică, nici disponibilitatea literară.../ de a compune ceva personal, cocoţându-se pe umerii/ scriitorilor! (...)/ prin titlurile lor/ de cezari ai literaturii/ din clubul bătrânilor nepremiaţi/ rupând aşa-zisa tăcere!/ Am întâlnit critici/ fericiţi minimalizându-şi grafomania/ printr-o regie perfectă,/ fără drept la replica poetului/ dar, niciodată nu e prea târziu!"*. În acelaşi registru, vanităţile unor confraţi (consideraţi) egoişti şi impertinenţi, care nu-şi văd decât "bombeul pantofului", formează de asemenea ţinta unor reflecţii poetice de o amară înverşunare.

Cât despre trăsăturile morale şi estetice puse de autoare la stâlpul infamiei, într-o "lume jegoasă" a bârfelor şi gunoaielor aruncate peste bord, o lume "a murdăriei interioare" şi a "loviturilor sub centură", unde "pantoful cu toc dă de un vierme care trebuie strivit", sunt enumerate între altele "viclenia în 5 părţi" (imagine sugerată, pare-se, de structura Simfoniei spaniole de Lalo), ipocrizia ("orgi sinistre, baletul bărbaţilor deghizaţi", al prefăcuţilor tot mai numeroşi cu "chip ingenuu" şi al "criminalilor de inimi"); "falsul lucrurilor" văzut ca un "lapte corăslit prin cearşafuri de mătase"; răul provocat de "viespi, crocodili, terorişti".

Împotriva acestui rău, sufocate nu o dată de lipsă de afecţiune şi tandreţe, de indiferenţa unor parteneri egocentrici şi egolatri care confundă iubitele sau soţiile cu "o uşă ivită în cale", în ciuda "sarmalelor filozofale turnate în cap" (după cum se vede, notele ludice nu lipsesc din aceste bobârnace pamfletare), poetele preferă uneori să se replieze asupra lor însele: *"Ne ascundem în noi cuibărindu-ne/ pur şi simplu/ invalizi"* ("Luaţi de val").

Există de altfel şi numeroase alte poeme cu accente feministe îndreptate împotriva bărbaţilor exhibiţionişti, a celor care se laudă "că pot avea orice femeie", a violatorilor, etc. Dar toate acestea şi altele menţionate mai sus sunt contracarate într-o măsură importantă de versuri mai degrabă senine, în care poeta ne apare în ipostază de bunică, obsedată de "ramuri de copac înflorite" şi de "kilogramele de nepoţi" ce îi "mărşăluiseră prin braţe", versuri exprimând nevoia ei imperioasă de puritate, întruchipată în "orhideea plăpândă" sau în crinul de pe mormântul tatălui.

Alteori B.M. se întoarce pe nesimţite la maniera şi temele ei favorite dintotdeauna: trimiteri la diferite opere picturale şi literare, precum cele ale lui Sesto Pals, Amos Oz, Mircea Cărtărescu, şi adesea ale ei însăşi, strecurate printre rânduri ("Haifa zidurilor de sprijin", "Aburi de femeie", "Cireşe amare", "Lumini diafane"); apoi multe aluzii muzicale, inclusiv cele legate de Iaşul copilăriei şi debutul ei violonistic, retrăirea unor experienţe peripatetice precum cele de prn muzeele Parisului sau în jurul fântânilor din Roma ("Fontana di Trevi"), prilej de inserţii ironice sau de meditaţii melancolice asupra atotputerniciei banului, superficialităţii oamenilor sau efemerităţii cărţilor care "trăiesc doar o clipă".

Unele din cele mai emoţionante poeme rămân cele dedicate Israelului ca "pământ roşcat", sursă de inspiraţie poetică personală – şi în special Ierusalimului, denumit *"Ierusalimul meu, noaptea viselor, divinitatea atât/ de aproape, unde dispare aroganţa spirituală/ apare grădina noastră în lumina feerică,/ revelaţia/ zidul Plângerii noastre/ singura scenă din viaţa lumină/ te simţi tu însuţi, umbra ta e cu tine/ cu inima pe zidul de granit/ te rogi pentru copiii noştri/ când lumea îţi pare surdă, mută şi bizară/ şi zidul împietrit îţi dă/ speranţă"*.

Această stare de exaltare şi extaz mi se pare în consonanţă cu autocaracterizarea pe care, în ciuda tuturor nemulţuirilor şi incriminărilor, şi-o face însăşi poeta: *"Eu sunt poeta care vede/ partea cea plină a paharului"* – uneori, aş adăuga eu, prin străfulgerări de imagini şi metafore memorabile.

Riri Sylvia Manor
Save as...
Poeme; ed. Paralela 45,
Bucureşti, 2007

Dintotdeauna, încă de pe vremea când mi le citea la telefon, înainte de a fi fost convertite în volumul "Privind", apărut în anul 2000, poemele doctoriţei Prof. Riri Manor mi s-au părut o combinaţie fericită între lirism şi cerebralitate. De fapt, ca orice operă literară de calitate, această poezie are un caracter plurivalent mai complex decât ar sugera-o ambivalenţa menţionată, dar fiind paleta ei, şi confesiv-meditativă, chiar autobiografică pe alocuri, în elanul de a se regăsi pe sine cea de altădată, şi intelectualist-livrescă, în care ataşamentul pentru idei merge mână în mână cu preaplinul simţirilor şi emoţiilor.

Tematica volumului, tulburătoare prin sinceritate, ardenţă şi autenticitate, se desfăşoară aşadar pe un registru larg în care figurează marile probleme existenţiale şi umane, amplificate prin ecourile lor în sufletul poetei: moartea şi naşterea *("Când naşti/ universul întreg/ cântăreşte doar vreo trei kilograme şi îl ţii în braţe");* năpasta bolilor incurabile care o fac pe doctoriţă să se simtă neputincioasă în a salva vieţi tinere *("Zadarnic sunt medic/ (...) Am vrut să fac o minune/ Am vrut să fiu Dumnezeu/ Şi m-am spart cioburi-cioburi/ Ca un pahar");* grozăvia bătrâneţii pândite de Alzheimer, când corpul devine "orfan de creier"; trecerea anilor ("Mi-am aruncat anii pe scaune/ ca rochiile când îţi aranjezi dulapul/ Şi nu mai e loc/ pentru rochii vechi"); "calul troian al vârstei", care o face să constate mirată că a devenit invizibilă pentru alţii când merge pe stradă, căci "mi-a murit femeia de pe chip".

Şi cu toate acestea, în ciuda a tot ceea ce s-a întâmplat, după "muşcarea feliei de paradis" şi a "feliei de infern" (ce inspirată poetic această trimitere la fericire şi suferinţă!), cu toate acestea, zic, poeta nu încetează să-şi clameze tinereţea sufletească rămasă neatinsă de uzura timpului, bucuria nealterată de a trăi, – "bucuria sălbatecă, bucuria frumoasă" –, dragostea de oameni de la care, chiar şi când au dezamăgit-o, i-au rămas "râsete şi surâsuri nuanţate"; credinţa în clipa evanescentă a prezentului, în iubirea care poate să înţeleagă fără cuvinte ("tăcerea – limbajul cel mai înalt al iubirii"), în mişcare şi multiplicitatea eului aflat în veşnică schimbare, – ideea, reluată în câteva poeme, precum "Nu încerca să înţelegi", "Acelaşi pat", "Paharul de ceai".

Nu pot să închei aceste note fără a sublinia o altă calitate esenţială poeziei lui Riri Manor: originalitatea, fuga de locurile comune şi de cărările bătătorite, asocierile inedite de idei şi cuvinte, frapante şi în versurile deja citate. Când deplânge trecerea în nefiinţă a unui semen, ea constată cu amărăciune, dar şi cu vigoare plastică: *"Mai mături un an sau un om din viaţă";* o vizită în locurile morţii în care *"fiecare pas făcut/ dura un secol/ încetinit de frică şi de gloanţe",* în care *"până şi gloanţele plângeau/ înfigându-se cu flori roşii în trupuri",* o face să evoce în prealabil satul planetar de astăzi pe unde îşi presară paşii.

Două din cele mai izbutite poeme, cele care mie mi-au plăcut, poate, cel mai mult, sunt intitulate "Cuvintele ca peştii" (cuvintele care "alunecă printre degete (...) întotdeauna altele decât cele pe care le putem atinge") şi, respectiv, "Mantaua" – excelent şi impresionant lamento prin lapidaritatea lui lipsită de patetsm – din care îmi permit să citez:

"Întotdeauna există pe cer un nor/ Să îţi ştergi cu el/ Lacrimile./ Întotdeauna există un verset în Biblie/ Sau în Coran/ Precum o manta/ De acoperit cu el/ Trupul unui soldat de douăzeci de ani".

(Gina Sebastian Alcalay)

Mihail Sebastian
Itinerar spiritual francez
Editura Hasefer, Bucureşti, 2007

Suntem informaţi, de la început, că volumul cuprinde 507 pagini extrase din publicistica lui Mihail Sebastian din anii 1927-1940 şi, în continuare, reproducerea primei ediţii a cărţii cu acest titlu apărută în 1938 la Editura Fundaţiilor Regale. Dar scriitorul avea o admiraţie constantă pentru cultura franceză şi asupra acestui aspect al personalităţii sale revine în numeroase articole şi eseuri inclusiv în „Jurnal”, care cuprinde însemnările sale din perioada 1935-1944. El comenta, aproape cu regularitate, apariţiile editoriale din Franţa, făcea aprecieri asupra legăturilor dintre cultura română şi cea franceză şi avea pentru principalii scriitori francezi un ataşament care îl depăşea pe cel al criticului dispus doar să analizeze o operă.

Un loc aparte îl ocupă în această gamă variată de preocupări opera lui Marcel Proust. De altfel, Sebastian şi-a consacrat aproape 12 ani alcătuirii unei opere de proporţii, „Corespondenţa lui Marcel Proust”, cu însemnări pe marginea a mii de scrisori. După toate informaţiile de până acum, Mihail Sebastian era singurul autor din afara Franţei care s-a ocupat de această corespondenţă, el considerând că Proust trebuie cunoscut şi ca personaj. În opinia sa „Proust este pentru cititorii săi mai mult decât un autor preferat: e un prieten. Face parte din acei rari scriitori a căror literatură devine un fapt de solidaritate morală, un legământ de prietenie...”

Volumul oferă o lectură bogată şi deosebit de instructivă oricui este interesat de cultura franceză, unul din punctele cardinale ale culturii europene şi universale. Matei Călinescu remarcă, în prefaţă, că Sebastian a fost „unul din cititorii şi „recititorii” timpurii şi constanţi ai lui Proust din România”. Ca un fapt anecdotic reţinem strânsa prietenie dintre Sebastian şi prinţul Antoine Bibescu, fost amic al lui Proust. Acesta i-a acordat autorului „Corespondenţei lui Marcel Proust” prilejul unor zile de odihnă creatoare la moşia sa de la Corcova, în zilele cele mai tragice ale vieţii sale de evreu oprimat. „Itinerar spiritual francez” nu este numai o trecere în revistă a culturii unei ţări, ci evidenţiază şi profundele legături cu aceasta pe care Mihai Sebastian le-a semnalat în cultura pe care el însuşi o slujea.

Yosef Govrin

Relaţiile israelo-române la sfârşitul epocii Ceauşescu – Din însemnările ambasadorului Israelului în România –

Editura Efes, 2007

Fost ambasador la Bucureşti între 1985-1989 şi după aceea, Yosef Govrin a dat publicităţii aceste însemnări încă în urmă cu şase ani în limbile ebraică şi engleză. Apariţia lor în limba română se datorează interesului deosebit pe care l-au avut în rândul cititorilor şi, cu precădere, printre istorici şi cercetători în domeniul relaţiilor internaţionale. Volumul constituie o bogată sursă de informaţii dintre care unele absolut inedite privind relaţiile dintre cele două ţări.

De remarcat că deşi în perioada în care autorul a funcţionat ca ambasador în capitala României dictatura lui Ceauşescu era în plin proces de degenerare pe plan intern, liderul comunist făcea eforturi pentru a strânge relaţiile cu Israelul. În această perioadă de după încheierea păcii cu Egiptul (la care el a avut un rol important), se desfăşura o intensă activitate diplomatică internaţională pentru găsirea unei soluţii a conflictului israelo-palestinian. Ambasadorul participă la numeroase reuniuni cu reprezentanţi diplomatici israelieni şi notează, de asemeni, repetatele vizite la Ierusalim ale trimişilor lui Ceauşescu.

Nu lipsesc observaţiile privind comportarea, în general amicală, a oficialilor români, dar şi cele privind existenţa tot mai dificilă a populaţiei României în condiţiile unei economii în prăbuşire şi a unei penurii cronice a produselor de strictă utilitate. Volumul necesită o prezentare mai largă dată fiind importanţa sa în istoria relaţiilor dintre Israel şi România; deocamdată am considerat necesar să-l semnalăm cititorilor.

I. Ştiru

Din nou prin lume

Editura Cronica, Iaşi, 2007

Autor a două volume cu impresii de călătorie („Un israelian în jurul lumii”, 2001 şi „Cu haina ruptă şi pantalonii de aceeaşi culoare”, 2006) I. Ştiru, ziarist descins din buna tradiţie ieşeană a gazetăriei, publică şi în Israel aceleaşi texte clare, pline de miez. Cărţile sale nu conţin doar note de drum prin ţinuturi diferite, ci sunt adevărate sinteze ale impresiilor culese pas cu pas, de regulă nu atât despre peisajele mirifice şi frumuseţile construcţilor, cât despre moravurile, năravurile şi în general despre comportamentele oamenilor întâlniţi în drum. Rezultă de aici o carte incitantă despre misterele lumii de astăzi şi captivantă ca un roman de aventuri.

Nu e, la urma urmei, fiecare călătorie în necunoscut o aventură, chiar dacă drumul este sub protecţia unei cunoscute firme de turism? I. Ştiru pleacă însă înarmat cu tot ce se poate afla despre locurile ce vor fi parcurse: totul despre istorie, aproape totul despre geografie şi o deschidere generoasă pentru a cunoaşte şi înţelege factorul uman de acolo. Aproape că nimic nu scapă privirii sale atente: gesturile şi îmbrăcămintea oamenilor, felurile mâncărurilor, tabu-urile localnicilor şi modul lor de a se descurca printre iţele existenţei.

Lectura oferită de autor este astfel a unui peregrin „profesionist” care în fiecare aşezare în care intră încearcă să-i găsească ceea ce este unic şi de neimitat. Cred că a ocolit cu ostentaţie magazinele care prin atracţiile lor îi abat pe turişti de la alte obiective. Pe lângă paşaport, cartea lui I. Ştiru este obligatorie pentru cine vrea să călătorească cu sufletul deschis.

Martin Abramovici

Noul legământ al poemului ebraic-român

Editura Cronica, Iaşi, 2007

Acesta este unul din cele treizeci de volume ale autorului, editate din 1999. Cel de faţă are 398 de pagini. Dar nu de cantitatea operei acestui poet e cazul să ne ocupăm, ci de ceea ce el spune şi este îndreptăţit să spună prin versurile sale.

Este remarcabilă cunoaşterea sa profundă a temelor religioase, a cărţilor sfinte, a Vechiului şi Noului Testament deopotrivă. E o cunoaştere pe verticală care include relaţia acestor texte cu realitatea, cu conştiinţa omenirii, în nevoia ei de pace şi înţelegere. Poemele emană optimism, atunci când pătrunzi în fibra lor intimă *(„şi calea ne-o bătătorim cu/ bucuria izbânzii asupra morţii”)*, un optimism căruia nu-i pasă de preţul său. Poetul polemizează cu cei care ignoră puterea credinţei, pledând în numele ei şi a tuturor acelora care au purtat sulurile Torei sau Crucea în decursul istoriei, sensul de „iudeo-creştin” fiind al comuniunii celor două izvoare ale măreţiei divinităţii.

Nu împărtăşesc integral părerea că există o dificultate a descifrării acestui volum sau că mesajul său major ar fi incifrat. Martin Abramovici este adeptul exprimării limpezi, a comunicării directe, uneori în stilul simplu al discursului lămuritor *(„Brahmanism, Hinduism, Iudaism/ Sintoism, Mahomedanism, Creştinism/ şi multe alte isme/ sunt religii şi tehnici ale salvării”...* etc.). Chiar dacă opera sa este vastă iar densitatea ei poate deruta, autorul aparţine speciei poeţilor care au toate şansele să se adreseze şi generaţiilor viitoare.

Ioan Patriciu
Ţărmul lacrimei
Editura Anima, Bucureşti, 2007

De poetul român Ioan Patriciu nu am auzit până acum şi, se înţelege, nu ştim ce a mai publicat. Volumul trimis redacţiei îl atestă însă ca pe un poet autentic pentru care lumea rezonează în diferite chipuri îngemănând bucuriile şi durerile. Este un cântăreţ al naturii în orice anotimp, frumuseţile primăverii, toamnei, verii şi iernii având apropieri estetice bine definite: *„De miercuri până joi,/ vara e foc/ la noi./ Ape se tâlcuiesc/ prin iarbă şerpuiesc/ izvoare tălmăcesc.../ Doamne, anu-i foarte bogat/ în spini şi bobul nelegat/ în toamne".* În altă perioadă a anului avem *„Ploaie, humă, vânt!/...Nimeni nu vrea acum/ să-mi fie martor la greu./ Nimeni nu vreau să-mi mijesacă gândul meu spre Dumnezeu./ N-am ce face, asta-i soarta mea".*

Dar, în primul rând, poetul este preocupat de propria sa devenire sufletească. Nu se desparte de natură nici când vrea să se lase în voia gândurilor. Ceea ce se întâmplă în sinea lui are când vehemenţa unei furtuni când seninătatea unei zile însorite. Pluteşte când în sferele imaginarului închipuindu-şi stări încă necunoscute, când aproape de real. Atracţia către terenul aspru al acestuia îl face să privească lucrurile cu mai multă claritate.

Volumul ne-a sosit împreună cu o scrisoare în care autorul îşi povesteşte surghiunul său în boală şi un prelungit disconfort. Îi rămâne numai scrisul – şi el împlinit cu dificultate – pentru a se regăsi pe sine. E un poet care luptă şi îi admirăm poemele ca pe nişte victorii împotriva răului.

(Carol Isac)

Amnon Rubinstein
Marea de peste noi
Roman (în ebraică); ed. Shoken, Tel Aviv, 2007

Amnon Rubinstein, profesor în Ştiinţe Juridice, laureat al Premiului Israel în cercetare juridică, fost ministru al Telecomunicaţiilor, al Educaţiei şi al Culturii, întemeietorul partidului "Daş", a publicat în ultimii trei ani cărţi de literatură. Cea mai recentă este "Marea de peste noi" (iulie 2007), primele două fiind "Şoseaua numărul cinci" şi "Cuvertura".

Publicată înainte de declaraţia alarmantă a organizaţiei ecologice "Om, natură, lege" despre pericolul creşterii nivelului apei mării datorită încălzirii globului pământesc, cartea este totuşi influenţată de ştirile şi avertismentele care se transmiteau despre acest fenomen în ultima vreme.

Deşi nu voluminoasă, cartea este foarte cuprinzătoare, îmbinând fantezia cu istoria, făcând legături între destinele unor oameni care au trăit în locuri şi timpuri diferite, începând cu ajunul izbucnirii celui de al doilea război mondial şi terminând cu anul... 2017.

Întrebându-se ce se va întâmpla cu varietatea umană a oraşului Tel Aviv când apa mării se va umfla, inundând oraşul, autorul face requiemul lui cu dragoste şi spaimă.

Aduce în carte mărturii din trecut ale unor oameni care au trăit încă înainte de holocaustul evreilor din Europa, pe vremea când numeroşi refugiaţi ajunseseră la ţărmul oraşului pe vaporul "Tiger Hill", când vasul s-a scufundat, lăsând în viaţă puţini pasageri. Mărturii de acest fel se aflau într-un jurnal ţinut de eroul principal al cărţii, Halamiş. În afară de trecutul evocat în jurnal, apare şi speranţa în viitor, întruchipată de Izuz, nepotul nepoatei lui, căreia i-a fost dedicat Jurnalul, care a fost închis într-o casetă şi a rezistat timpului în apă.

Între timp, Israelul a devenit o altă entitate decât cea de dinainte de "al doilea potop", iar Tel-Avivul s-a acoperit de verdeaţă şi vietăţi marine.

Halamiş, autorul Jurnalului, activist sionist veteran, descrie viaţa populaţiei şi a ţării în diversitatea ei; ajungând la bătrâneţe, este îngrijit de Jumbo, un muncitor străin, din Ruanda, care nu avea permis de lucru şi este mereu în pericol de a fi expulzat. Între cei doi domneşte o dragoste intensă şi o încredere reciprocă, dar când marea inundă oraşul, Jumbo părăseşte localitatea iar Halamiş nu, pentru că după părerea lui nu poate trăi în altă parte.

Chiar şi fiul mai mic al lui Hala-

●

Voind să demonstreze, în zilele acestea când preşedintele Bush ne-a vizitat ţara, că este hotărât să lupte (aşa cum se angajase în repetate rânduri) împotriva celor ce lansează din Gaza rachete împotriva Israelului, Mahmud Abbas, preşedintele Autorităţii Palestiniene, a dat dispoziţie să se taie barba şefilor din Hamas care pregătesc Kassamuri în Iehuda şi Shomron.

Americanii din suita lui Bush au fost impresionaţi de această decizie, ştiind că pentru islamişti tăierea bărbii reprezintă o ruşine insuportabilă.

Pe noi, însă, această nouă barbă pusă de Mahmud Abbas ne lasă reci.

Noi nu suntem fraieri cu cioc.

miş părăseşte oraşul, dar numai după câteva încercări nereuşite de a-l convinge pe tatăl lui să facă la fel.

În ţară a avut loc o fugă a locuitorilor spre locuri înalte, spre munţi, cu ajutorul armatei, în special al aviaţiei şi marinei. Totuşi mulţi au dispărut, mai cu seamă dintre cei ce refuzaseră să plece. Supravieţuitorii au început să construiască oraşe noi, în ţara micşorată.

Deşi începutul a fost greu, în scurt timp oamenii au început să găsească şi partea pozitivă a dramei: după dezastrul provocat de "potopul al doilea" – primul fiind cel cunoscut din Biblie – Israelul a reînviat, căpătând forţe noi.

Şi starea strategică a Israelului s-a îmbunătăţit fără precedent, încât ceea ce părea un dezastru s-a transformat într-o binecuvântare.

Autorul enumeră două cauze principale ale "minunii". Prima – echilibrul de forţe dintre Israel şi lumea arabă s-a schimbat fundamental.

Exportul petrolului de către arabi şi iranieni a suferit o lovitură puternică, deoarece aceştia nu aveau resursele economice necesare pentru a schimba metodele de extracţie a petrolului, trecând de la metode terestre la metode subacvatice.

Al doilea motiv constă în faptul că s-a creat o stare de spirit nouă, care stimulează împăcarea între evrei şi arabi, reducând şi slăbind forţele fundamentalismului islamic.

Trauma provocată de "al doilea potop" părea atât de mare, încât credincioşii celor trei religii monoteiste – musulmanii, evreii şi creştinii – vedeau în aceasta sosirea celui de "al treilea potop", care ar fi urmat să distrugă întreaga omenire.

Chiar în primul an după potop, evrei, creştini şi arabi s-au organizat în grupe pentru a trece la fapte: în sinagogi, biserici şi moschei au început să circule zvonuri că chiar forţele dumnezeieşti vor să vadă pacea în Orientul Mijlociu.

Starea de spirit dominantă a perioadei post-potopul doi a dus la înfiinţarea Confederaţiei Orientului Mijlociu, în care Israelul este membru cu drepturi egale.

Configuraţia nouă a schimbat total istoria acestei regiuni şi a Israelului şi a dus la "naşterea Noului Orient Mijlociu".

(Rozalia Bines)

❖

Au sosit la POB 11472 - Tel Aviv:

Norman Manea, *"Textul nomad";* coperta: Done Stan; ed. Hasefer, Bucureşti, 2007.

Apostrof, revistă lunară de literatură; Cluj-Napoca; nr. 11/07.

Vatra, revistă lunară de literatură; Tg. Mureş; nr. 11/07.

Lettre Internationale; revistă trimestrială (ediţia română); Bucureşti, toamna 2007.

Baadul Literar; revistă de cultură, Bârlad, nr. 2/07.

Matei Gal, *"Tainica măreţie a speranţei";* roman documentar; trad. din limba maghiară de Veronica Bârlădeanu şi Alexandru Sârbu; coperta: A. Poch; ed. Hasefer, Bucureşti, 2007.

"Mihail Sebastian comentat: Ce vârstă daţi acestor texte?"; coperta: Done Stan; ed. Hasefer, Bucureşti, 2007.

COMMITTED TO SERVICE
MEMBER OF ISRAEL'S COVENANT OF SERVICE
2 0 0 7 / 8

ISRATON
Aparate auditive LTD.

ISO 9001:2000
IQC
Institute of Quality & Control
Certified Quality Management System

Către onorata şi fidela clientelă

Vă invităm în noul sediu din Tel Aviv, special amenajat - ultramodern - pentru a testa noile aparate auditive, superperformante - cele mai bune din lume.

Control auditiv gratuit celor care vin să ne viziteze până la 29 februarie a.c.

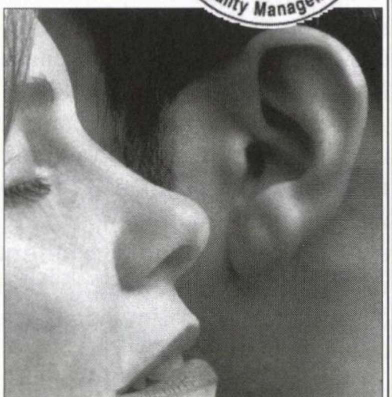

TEL AVIV, str. Arlozorov nr. 62,
Parter, în pasaj (lângă Ambasada României)
tel. 03/517-2910, 03/510-7317
KIRIAT ONO, str. Stern nr. 102/3
RISHON LEZION, str. Lişanski nr. 1
(bloc Macabi, parter în pasaj)

Informaţii suplimentare
la telefon 054/452-2590

Reduceri speciale membrilor Kupot Holim

www.israton.co.il **E-mail: israa@bezeqint.net**

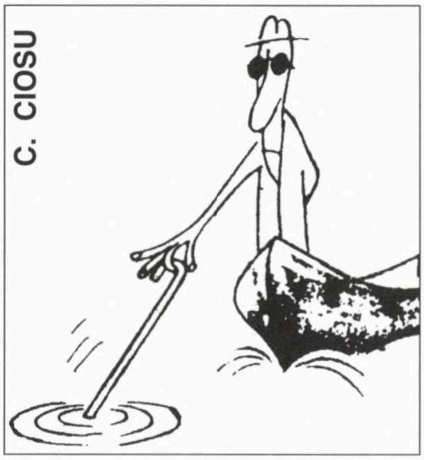

Pescuitorul de perle

Bârna din ochiul nostru

«"Manhattan Project", care a început în 1952 și a culminat în 1945, prin lansarea bombei» etc. etc.»

("Minimum", nr. 250/08; comunicată de Shlomo Bercovici, Rehovot, care e de părere că perla de mai sus e o mare bombă.)

...Și miniștrii neguvernamentali?

«Miniştrii guvernamentali au aprobat să fie declarată situaţie excepţională atât în Sderot, cât şi în aşezările de la graniţa cu Gaza.»

("Viaţa noastră", nr. 16.912/07; comunicată de Robert Glantz, din Kiriat Ono, care se întreabă: dar miniştrii neguvernamentali ce-au făcut? Au votat contra hotărârii?)

Un adevărat prieten al lui Mihail Sebastian

«Printre adevăraţii săi prieteni (ai lui Mihail Sebastian) figurează Camil Baltazar, Cella Seni (n. Serghi), Emil Gulian, Al. Rosetti, Max Blecher, Anton Holban, Mihail Sebastian şi F. Aderca.»

(Iulian Băicuş, "Mihail Sebastian – proiecţii pe ecranul culturii europene", ed. "Hasefer", Bucureşti; comunicată de Raluca Strominger, Paris, Franţa – care, ştiind că oamenii sensibili se află adesea în conflict cu ei înşişi, salută cu bucurie ştirea că Mihail Sebastian a fost bun prieten cu Mihail Sebastian.)

❖

«Pe lista neagră (a Jurnalului lui Mihail Sebastian, **n. red.**) figurează (...) Nae Ionescu, Mircea Eliade, Camil Petrescu, Marietta Sadova (...) Şerban Papacostea, poreclit... Cacaprostea, cel care dăduse ordinul să fie retrase din "Istoria literaturii" lui G. Călinescu tocmai capitolele despre scriitorii evrei.»

(Idem; comunicată de aceeaşi Raluca Strominger, care precizează că cel poreclit Cacaprostea nu era Şerban Papacostea, un istoric contemporan, ci filologul D. Caracostea, director, în anii războiului, al Editurii Fundaţiilor Regale, unde apăruse "Istoria" lui G. Călinescu.)

Asta precocitate!

«În 1665 împărăteasa Maria Theresa a construit Poarta Triumfului...»

("Orient Expres", 22.11.07; comunicată de ing. Radu I. Gaton, Tel Aviv – care precizează că vestita împărăteasă de la Viena s-a născut abia la 1717.)

Anunț

din "Viaţa noastră" nr. 16.906/07:

«Apel şi rugăminte adresate celor originari din România:

Pentru o carte în limba ebraică despre suferinţele evreilor din România în anii 1944-1940 sunt necesare mărturii şi descrieri a celor ce s-au întâmplat în acei ani; etc. etc.

Adresa mea: I. Schapira, str. Weizman 42, Rehovot 76283.»

(Comunicată de Beno Moscovici, Haifa, care ne roagă să transmitem pe această cale d-lui Schapira că este dispus să-i trimită asemenea mărturii, ba chiar şi documente, dar numai despre perioada 1940-1944.)

Cine e devină?

«Cine e devină?»

«Ne-am adus pe lume odraslele în anarhia democraţia aceasta anarhică.»

«Sederul de Paşte a evreilor americani.»

«Părinţii (...) se solidarizează cu profesorii ca să poată justifica lipsa lor de la locul de muncă, pentru faptul că n-are unde lăsa copiii?»

«Existenţa fizică ca stat.»

("Viaţa noastră", nr. 16.906/07; comunicată de Tibi Rosner, Cfar Saba, care se întreabă cine e devină pentru apariţia atâtor agramatisme într-un singur articol.)

Poșta

Gh. Kovacs-Eichner, Tivon (aveţi dreptate: ştirea din "Ultima oră", nr. din 29.11.07, cum că mandatul preşedintelui Bush se încheie în noiembrie 2009, este inexactă: mandatul cu pricina se încheie în noiembrie 2008).

O povestire de
DAN PLATON (Germania)

Doi crocodili tineri jucau tenis

În plicul cuprinzând povestirea de faţă, am găsit câteva rânduri din partea autorului:

«Stimată Redacţie, Dan Platon a făcut, cu gândul, o călătorie prin Israel şi a pus în cutia poştală a revistei "Minimum" o schiţă literară.

E drept, e cam "aiurită". Credeţi că autorul ei e mai breaz?»

Nu, nu e mai breaz, răspundem noi.

Drept care o publicăm cu plăcere.

Poarta era încuiată. Administratorul plecă să aducă cheia. Nemaiavând răbdare, dintr-un salt m-am agăţat de partea de sus a gardului, m-am săltat în mâini şi am privit înăuntru. Doi crocodili tineri jucau tenis. În boturi ţineau rachetele şi cu îndemânare loveau mingea ce cădea cu dibăcie când într-o parte, când în alta a terenului. Un hipopotam, cu ochelari fumurii, urmărea cu severitate jocul, notând în foaia de arbitraj greşelile. Câţiva elefanţi, gură-cască, stăteau în bănci şi aplaudau câte o lovitură bună, spărgând în dinţi seminţe de dovleac şi fumând chiştoace şcolăreşte unul de la altul.

Când mâinile mi-au obosit, am coborât pe asfaltul străzii. Frecându-mi braţele să le dezmorţesc, am privit vis-à-vis la atelierul de tâmplărie. Ce m-a surprins era graba muncitorilor ce lucrau la întocmirea unei scări ce părea fără de sfârşit. Curios, i-am întrebat la ce foloseşte o scară aşa de lungă. Răspunsul a fost prompt şi scurt: "Comitetul şcolar doreşte să urce elevii pe lună ca să culeagă de acolo afine şi mure ce se vând cu un preţ bun pe Terra. Cu suma realizată vor cumpăra tablă să acopere şcoala. Copiii au spart borcanul în care se aduna apa ce picura din podul şcolii când ploua. Acum apa ce curge în stropi, udă caietele şcolarilor ce au căpătat miros de mucegai".

Le-am urat spor la lucru şi am plecat. În drum spre casă, am trecut pe la şcoală să prind fluturi cu undiţa de prins peşte. Cu o floare agăţată în cârlig alergam prin curtea şcolii după fluturi, când pedagogul Guţă Ştirbu m-a strigat: "Hodorogea! Treci la cancelarie, la profesorul Bolohan, să dai socoteală pentru teza la care ai luat nota doi!".

În cancelarie profesorul Bolohan, cu teza mea în mână, perora: "Pe ăsta îl las repetent! Ascultaţi ce inepţii a putut scrie: Noi, pământenii, nu putem dispune de o cantitate aşa de mare de praf de DDT să stârpim puricii ce au invadat Luna! Aţi auzit inepţia? Berberul, nu ştie că praful miraculos se vinde în pacheţele de trei grame şi la simigeria din colţ, de lângă şcoală!".

– Bolşevicule! Eşti un... papuaş! vociferă el când mă văzu. Şi, trosc! mă plesni cu teza în cap. Să vii mâine cu tac-tu la şcoală!

Cu obrajii roşii, căci am mai primit şi două perechi de palme de la profesorul Bolohan, mergeam abătut spre casă, gândind la cei care vor urca grăbit, hip! hip! – hip! hip!, cu panerele goale pe Lună, la cules de afine şi mure şi cei ce vor coborî, hop! hop! – hop! hop!, ţinându-se în mâini pe sub scară, cu panerele pline, ţinând mânerele în gură cu dinţii încleştaţi.

Când am ajuns acasă, mama mi-a făcut semn cu degetul la gură să tac. Tata, atent, citea o scrisoare. Când a terminat lectura, bucuros, ne-a comunicat: "Unchiul Taiaco din Japonia ne-a invitat să petrecem o săptămână la el la Tokyo!" "Cu ce plecăm? a înrebat grăbită mama, cu vaporul sau cu avionul?".

Tata nu a răspuns, dar joi la opt fix am plecat. Am coborât în pivniţă, fiecare cu o lumânare groasă aprinsă în mână. În fundul pivniţei, după ce tata a deschis uşa secretă, am pornit-o înainte. Am coborât trepte, am străbătut coridoare, am făcut-o la dreapta, la stânga şi iar înainte şi iar trepte de coborât şi urcat. Ne-am strecurat prin surpături şi ruine şi tot aşa am înaintat până am ajuns în dreptul unei uşi ruginite, pe care tot tata a deschis-o, prin care a năvălit lumină şi aer proaspăt de afară.

Tata, scuturându-şi hainele de praf, ne-a spus: "În sfârşit, am ajuns!".

În geamul uşii de la casa unchiului Taiaco era prins un bileţel: "Mă întorc îndată!". După zece minute de aşteptare, tata, nemaiavând răbdare, a hotărât: "Ne întoarcem, venim altă dată, când va fi acasă!". Energic, a intrat pe uşa rămasă deschisă de la grota cea lungă. Nu-mi mai amintesc cum a fost întoarcerea, dar între timp am crescut, şi, cum era firesc, m-am însurat.

Odată, întorcându-mă mai târziu acasă, nevastă-mea, cu un tăiş în glas ce m-a îngheţat ca un vânt polar, mi-a ordonat: "Peste o jumătate de oră vin musafirii! Nu avem pâine! Înhaţă coşul şi dă fuga la brutărie. Dar vezi să nu te uite Dumnezeu pe acolo, cum ai obiceiul. Ai înţeles? Hai, şterge-o!".

Cum alergam ţinând coşul în mână, la cinematograful cu filme sexi m-am oprit pentru o clipă, să-mi trag sufletul, şi am citit reclama filmului ce tocmai trebuia să înceapă: "Dragostea nefericită dintre doi purici pederaşti". Se înţelege că mi-a stârnit curiozitatea. Am intrat, hotărât să văd doar începutul filmului, şi l-am văzut până la sfârşit. Când am ieşit, în stradă era întuneric, iar brutăria închisă.

Ce am păţit când m-am întors spăsit acasă este greu de povestit...

GINA SEBASTIAN ALCALAY

Eu şi pisicile

Curios lucru. După ce am fost muşcată cu furie asasină de cotoiul Max, am ajuns să fac o pasiune deosebită pentru pisici.

N-aş fi crezut, după ce am fost muşcată cu furie asasină de Max, cotoiul tăcut şi misterios ca un sfinx, transformat subit în panteră ahtiată de inocentă carne de om, că voi ajunge aşa, netam-nesam, să fac o pasiune absorbantă şi milostivă (era să zic, dacă nu mă temeam de ridicol, creştinească) pentru specia de feline din care făcea şi el parte.

Şi totuşi... Subconştientul nostru are atâta compartimente secrete, că niciodată nu poţi prevedea ce surprize îţi va oferi într-un moment sau altul al existenţei. O rudă a mea prin alianţă, soţul unei verişoare, care fusese închis în timpul comuniştilor pentru o falsă afacere cu cocoşei, îmi istorisise cândva cum îi salvase viaţa, în timpul unei încercări de evadare îndelung pregătite, miorlăitul insistent al unei pisicuţe drăgălaşe care abătuse exact la momentul potrivit atenţia paznicului celulei, întărâtat că nu reuşea să dea de urma ei. Să fi avut de-a face amintirea acestei povestiri abracadabrante, mult mai puţin credibilă decât amănuntele arestării şi detenţiei în sine, cu noua mea stare de spirit, asemănătoare cu aceea a lui Nietzsche când a izbucnit în plâns de mila unui cal?

Înclin să cred mai degrabă că am început să-mi îndrept sufletul către necuvântătoare după o perioadă de boală şi suferinţe fizice destul de greu de suportat în condiţii de singurătate, care au atras la rândul lor o însingurare şi mai compactă (râzi şi lumea va râde cu tine, plângi şi nimeni nu va fi dispus să te audă, sintetizează situaţia o zicală din bătrâni); o singurătate aproape totală, deci, cu şiruri de săptămâni în care nu mai răsuna clinchetul telefonului, în care nimeni nu-mi mai păşea pragul casei, în care mi se părea uneori că sunt pe cale să-mi pierd darul vorbirii – ba chiar, potrivit teoriei regretatului filozof Henri Wald – şi pe acela al gândirii. Dacă n-ai forţa necesară pentru a întreţine măcar o conversaţie telefonică, ce-ţi rămâne de făcut? Mă adresam în gând mai ales căţeilor, precum bine se ştie, adevăraţii prieteni ai omului, legaţi de el (de stăpânul lor) prin credinţă şi iubire, cu mii de dovezi de tandreţe, devotament şi bucurie nestăpânită în preajma lui. Dar nici un căţel pe care-l întâlneam nu părea nefericit, nu-mi provoca un sentiment de compătimire, de comuniune, empatie şi dorinţă de a ajuta. Toţi purtau o lesă – un colăcel în jurul gâtului – chiar şi când umblau în libertate, deci aparţineau cuiva care avea grijă de ei. În schimb, când auzeam un mieunat subţiratic de pisicuţă, ceva se topea în mine, mă opream îndelung în loc de parcă aş fi fost prinsă în ţinte, apoi începeam să scotocesc prin tufişuri sau mă îndoiam de şale pe sub maşinile care ostaţionau lângă trotuar, doar-doar o să dau de micuţa creatură la fel de abandonată şi neputincioasă ca mine, de unde emanau sunetele tânguitoare. Dar, de fiecare dată când se întâmpla să o descopăr şi voiam s-o iau în braţe, departe de a se lăsa mângâiată, poate chiar salvată, creatura fugea de rupea pământul.

Într-o dimineaţă, când mă trezisem mai bine dispusă ca de obicei şi plină de elanuri generoase (dacă nu greşesc, cineva îmi adusese în ajun nişte elogii devenite din ce în ce mai rare şi mai surprinzătoare), îndreptându-mă spre o florărie spre a cumpăra un buchet pentru doctoriţa la care aveam rendez-vous după-amiaza, m-am oprit în loc, conform obiceiului, la auzul scâncetului unui pisoiaş care, aflat la rădăcina unui copac, încerca zadarnic să se caţere mai sus. Şi iată că spre deosebire de ceea ce se întâmplase de fiecare dată, mititelul se lăsă luat în braţe fără să se zbată sau să încerce să fugă. Era urâţel, costeliv, semăna, datorită culorii – un gri murdar – mai degrabă cu un şoricel, decât cu duşmancele acestuia. De fapt, nu-mi plăcea de el, dar slăbiciunea şi neajutorarea lui mi-au stârnit o milă irepresibilă, cuplată cu o atitudine de hotărâre, cu totul necaracteristică. Mă vedeam deja cu ochii minţii în căsuţa mea în care nu mă aştepta niciodată nimeni, instalată comod în fotoliu în faţa televizorului, cu un pisoiaş drăgăstos torcându-mi în poală sau frecându-şi blăniţa de obrazul meu. "E mort de foame, ia-l acasă şi dă-i ceva să mănânce", m-a îndemnat un domn care urmărise scena în timp ce-şi curăţa maşina, oferindu-mi chiar şi o cutie în chip de mijloc de transport. N-am renunţat la buchet, şi astfel, până la florărie şi apoi în drumul de întoarcere spre casă am purtat ca un trofeu cutia cu pisoiul care scotea din când în când capul afară, uluit parcă de spectacolul străzii şi al micii lumi ce se perinda în faţa ochilor lui.

Următoarele zile i le-am consacrat în întregime. I-am improvizat un loc unde să-şi facă nevoile, şi când părea să fi învăţat lecţia, scormonind la sfârşit nisipul ca pentru a curăţa sau ascunde mizeria pe care o făcuse, simţeam satisfacţia unei mămici care a reuşit să-şi înveţe bebeluşul să se ceară la oliţă; am făcut rost de nişte recipiente adânci pentru apă sau lapte şi plate pentru brânză, carne sau peşte, îmbiindu-l mereu să bea şi să mănânce. Dar, surpriză! Pisicul n-avea câtuşi de puţin poftă de mâncare, îi schimbam mereu raţiile fără nici un rezultat, dormea mai tot timpul sau zăcea într-un fel de prostraţie imbecilă, fără să dea zile întregi nici un semn specific de recunoaştere sau ataşament. În plus, avea diaree, mirosea urât, nu o dată uita ce îl învăţasem, trebuia mereu să curăţ după el şi să suport duhoarea pe care o împrăştia în toată casa. Până la urmă, după ce l-am frecat de pomană cu hipermanganat, strecurându-i câteva picături şi în botic, excedată, dezamăgită, l-am luat la plimbare în părculeţul din faţa casei şi l-am lăsat acolo. N-a încercat să vină după mine, nu a plâns şi nici n-a manifestat vreo altă formă de părere de rău. Câteva zile la rând mi-am imaginat, când plecam în oraş, că-l voi găsi la întoarcere aşteptându-mă în faţa uşii închise. Nici gând. La început locuinţa mi s-a părut mai goală ca mai înainte, în plus căpătasem şi eu o diaree pronunţată, în ciuda hipermanganatului irosit pentru dezinfecţie şi necontaminare, la sfatul unei cunoştinţe, experimentată în materie.

Mă rog, eşti singură, ei şi? încercam să mă consolez. În bună măsură e vina ta. Caracterul omului îi face destinul, spunea bătrânul Heraclit. Când te sună cineva la telefon după o tăcere destul de îndelungată, nu ştii cum să te grăbeşti mai tare ca să scurtezi convorbirea. Eşti invitată la diverse evenimente comunitare, preferi să nu te deplasezi, după care te văicăreşti în sinea ta că eşti ignorată şi marginalizată (de parcă n-ai fi aflat că dacă vrei ca lumea să-şi amintească de tine, trebuie să fii văzută, auzită, să mai faci ici-colo câte o temenea, etc. etc.). Dar, la urma urmelor, nu e mai bine să fii propriul şi singurul tău stăpân? Să nu depinzi de altcineva, să nu ai de dat socoteală şi de purtat de grijă nimănui, fie soţ tardiv şi răscopt, prieten de ocazie sau soacră pretenţioasă? *L'insupportable légèreté de l'être*, cum pretindea Kundera? Şi da şi nu... Cum ai putea să încerci să scrii – fie şi la modul oniric – ca Ana Blandiana sau Gabriela Adameşteanu, să cânţi la pian ca mama ta pe vremuri, sau măcar să citeşti câte o carte importantă pe săptămână, dacă ai fi obligată să ieşi de trei ori pe zi cu patrupedul, să mergi cu el la veterinar la intervale regulate, să-i cumperi mâncare specială pentru câini sau pisici, etc. etc.? Bunătatea înseamnă energie, ai spus-o tu însăţi de atâtea ori... Cât despre micile tale plăceri, de pildă călătoriile senzaţionale la care încă mai tânjeşti, în nici un caz nu ţi le-ai putea satisface cu patrupezii după tine. A, dacă ai fi avut un prieten (prietenă) cu care să te asociezi în miraculoase aventuri pe mapamond, ar fi fost altceva. Dar, pe de altă parte, câte prietenii de dată îndelungată nu s-au pulverizat din cauza descoperirilor dezagreabile prilejuite de câteva săptămâni de viaţă în comun – în camera de hotel, în avion, în autobuzele care-ţi pun nervii la încercare pe drumuri anevoioase şi interminabile? Incriminări reciproce veninoase, bârfe reciproce, ba chiar ruperea relaţiilor şi regretul măcinător al unor irecuperabile vacanţe ratate – iată de rămne uneori din aceste experienţe peripatetice în doi.

Dar nu numai peripatetice... Oare nu este uneori viaţa de familie un oribil infern, mult mai greu de suportat decât existenţa de unul singur? Micaela, româncă măritată cu un evreu, nu încetează să-i facă reproşuri amare soţului, pentru a o fi adus în Israel, în mijlocul jidanilor manipulatori care nu vor să-i preţuiască talentul la adevărata sa valoare. Te las, te las, îl ameninţă neîncetat pe bietul om, îndrăgostit până peste urechi de ea. Cine e mai nefericit, vă întreb, Jean, bietul de el, sau eu, care nu sunt ocărâtă de nimeni? Daniela, mamă a cinci copii mici şi proprietara unei splendide case în Ierusalim cumpărată cu banii părinţilor din America, le închide acestora uşa în nas când vin s-o viziteze, ba chiar le interzice să-şi vadă nepoţii. De ce? Habar n-am. Manuel, un terchea-berchea îndrăgostit de o femeie frumoasă mai în vârstă decât el, cântăreaţă adorată de publicul israelian, s-a dovedit un nevrotic ros de gelozii şi complexe de inferioritate care, după multe scene aiuritoare, cu plânsete, dispariţii, reveniri şi iar despărţiri, şi-a împins soţia la clinica psihiatrică, distrugându-i cariera. Bătrânul rabin, tată de familie respectat în frumosul Carmiel, unde trăieşte, şi-a alungat fiica de acasă fiindcă făcuse un copil nelegitim cu un arab israelian, cu care i-a interzis să se căsătorească. De atunci mama, aflată între ciocan şi nicovală, trăieşte cu frica în sân, ori de câte ori încearcă să-şi potolească dorul după fată şi nepot, încălcând voinţa soţului. Şi aşa mai departe...

Ei bine, în ciuda tuturor acestor şi altor exemple prin care încercam să mă consolez pentru modul meu de viaţă solitar (ba chiar să mă conving că, dat fiind temperamentul meu, este cel mai bun posibil pentru mine) şi în ciuda primei mele experienţe cu pisoiul apatic, m-am surprins din nou, de la o vreme, preocupată până la exces de suratele lui mai mari. De câte ori ieşeam din casă pentru vreo treabă, mă pomeneam că dau târcoale lăzilor de gunoi de care nu duce lipsă cartierul, studiind pisicile care tronau nemişcate deasupra lor sau îşi îngropau boturile în prea plinul numeroaselor pungi de plastic debordând în reziduurile împrăştiate împrejur.

Înainte vreme obişnuiam să scrutez figurile, fizionomiile trecătorilor, cunoştinţelor întâmplătoare sau ale locatarilor întrevăzuţi prin uşi şi ferestre deschise, destul uneori pentru a ţese mental fel de fel de biografii volatile şi inconsistente, ca o pădure de aer. Acum mă concentram involuntar în alte direcţii. Am constatat astfel că fiecare ladă de gunoi era luată în stăpânire de o felină mare şi grasă, care părea să le domine pe celelalte, mai pipernicite, poate chiar propriile progenituri. De unde altădată nu făceam nici o deosebire între toate aceste specimene, dincolo de culoarea fiecăruia, acum descopeream cât de diferite erau unele de altele. Câte unora li se citea lăcomia în priviri, păreau rude bune cu tigrul, nu numai în ce priveşte corpul acoperit cu dungi;

altele aveau chipul lăbărţat şi pufos, cu ochi mici, mai degrabă rotunzi, foarte diferiţi de fantele puţin oblice şi fosforescente cu care eram obişnuită; m-au frapat câteodată cozi stufoase, lungi şi încârligate, mai des întâlnite la căţei, şi de altă culoare decât restul pătat al trupului; alte pisici semănau cu nişte cumetre lătăreţe şi se mişcau mai greoi decât suratele lor suple şi săltăreţe; exemplarele albe şi diafane erau rare, în schimb cele negre cu ochii gălbui – singurele puncte luminoase într-o magmă întunecată – mişunau peste tot. Ele îmi sugerau imaginea motanului letal evocat de Leon Volovici, una din multiplele înfăţişări ale lui Thanatos, văr bun cu cotoiul infernal înzestrat cu mustăţi de cavalerist, "gras cât un porc şi negru ca tăciunele", pe numele lui Behemoth, de la Bulgakov citire.

Şi totuşi, într-o zi a apărut în calea mea o făptură foarte neasemenea celorlalte, în primul rând prin faptul că nu fugea de mine, că suporta să se lase mângâiată şi că m-a urmat o bucată de drum din prima oară când am chemat-o cu tradiţionalul pis-pis-pis. Era un fel de Ileana Cosânzeana a regnului pisicesc, făcută toată din alb şi aur, cu un aer feciorelnic, sfios şi neajutorat care m-a cucerit. Aş fi fost bucuroasă s-o văd urmându-mă până acasă, ca să-i dau ceva de mâncare; dar la mijlocul aleii de după lăzile de gunoi s-a oprit de parcă n-ar fi îndrăznit să meargă mai departe: i-am văzut doar de la oarecare distanţă de intrarea în blocul meu silueta micuţă, aurie şi cuminte în poziţia de şezut ca a statuetelor egiptene. Când m-am întors cu două-trei străchinuţe rămase de la pisicul-şoricel, dispăruse.

Statuetă egipteană (Muzeul Luvru)

Dezamăgită, am încercat să-i dau de urmă seară de seară, dar degeaba, parcă intrase în pământ. M-am extins aria plimbărilor vesperale special ca s-o întâlnesc şi în toate pisicile cu un colorit asemănător o vedeam în primul moment pe ea. Se întâmpla să zăresc din spate o arătare în alb şi bej sărind peste un gard, nu-mi era lene să mă iau după ea, făceam înconjurul unor clădiri, intram în părculeţe şi grădini, mă înapoiam de două-trei ori în punctul de unde pornisem, pentru ca să descopăr de fiecare dată că nu era cea căutată, indiciul meu identitar înaintea oricărui altul fiind acela că atunci când mă vedea aproape de ea animăluţa devenea cuprinsă de panică.

În cele din urmă, când aproape că o uitasem, am descoperit că Ileana Cosânzeana locuia nu departe de casa mea, numai că stătea pitită sub nişte tufişuri din grădina vecină, catadicsind foarte rar să iasă pe trotuar şi să dea colţul spre strada mea.

Am procedat cu tact, am început s-o hrănesc la domiciliu, înfruntând ocazional şi o ploaie torenţială. Era realmente naivă şi prostuţă, lipsită de spirit practic şi instinct de conservare; se întâmpla să nici nu observe bucăţica de carne sau peşte de pe caldarâm (deşi ştiam că se dădea în vânt după ele) şi să trebuiască să-i îndrept căpşorul spre porţia ce i se oferea. Eram oare îndrăgostită de micuţa vietate, după care alergam în mod ridicol, risipindu-mi dramul de energie (ca pe vremuri, în himere escapiste populate cu Feţi-Frumoşi) în loc să-l folosesc pentru cauze mai bune, cu înfăţişări umane? Oare mă aflam deja la hotarul dintre normalitate şi nebunie?

Într-o zi a venit ca de obicei spre mine din tufişul ei, mieunând subţire în aşteptarea mâncării. Sperasem că se ataşase deja dezinteresat de protectoarea ei, dar când, hotărându-mă subit s-o iau la mine, în ciuda primei experienţe eşuate, am cuprins-o în braţe iuţind pasul, în dreptul scărilor a început să se zbată cu îndărătnicie. Sub ameninţarea unei noi zgârieturi la activul meu, a trebuit să-i dau drumul.

Câtă nerecunoştinţă! Magnanimitatea are şi ea nişte limite. Nu-i nevoie de prea mult ca să încetezi să mai ţii la o fiinţă! Încet, încet, am constatat că nu mai simţeam impulsul iraţional de a urmări şi proteja produsul setei mele de dragoste. Cu totul întâmplător am descoperit că pura, diafana Ileana Cosânzeana începuse să frecventeze lăzile de gunoi, fără să dispreţuiască scârnăviile lor în care scurma cu boticul ei delicat la unison cu celelalte beneficiare. Nu-şi mai amintea de atlfel deloc de mine. Venea uneori în direcţia mea, dar se oprea la mijlocul drumului, atrasă de conţinutul unei pungi cu resturi menajere.

Încă o iluzie spulberată? Aşi, e doar vina mea. N-am ştiut niciodată să-mi investesc sentimentele în cei (cele) care le-ar fi meritat. De unde golul de astăzi din jurul şi dinlăuntrul meu…

Noroc – nu-i aşa? – că mai există căţeii. Nu-i totul pierdut!

O povestire de
MAGDALENA BRĂTESCU

Femeia pe care o vedeam de la fereastra mea

Toate apartamentele din blocul vecin erau luminate. Numai unul rămânea mereu în întuneric. Până într-o joi. Când au intrat dansatoarea şi Rudolf Valentino.

Era o căsuţă dărăpănată, în care mă îndoiam că locuieşte cineva.

În schimb, livada ei de citrice şi măslini trăia, înflorea, purta roade, după cum le e sortit pomilor, de oriunde s-ar afla, ocrotiţi, oploşiţi, sau uitaţi de Dumnezeu şi de mâna omului.

Casele astea, din care fiii şi fiicele pleacă rând pe rând, iar părinţii îmbătrânesc prea repede şi se duc apoi, după legea firii, undeva, numai de ei ştiut, casele astea devin ulterior mărul discordiei între moştenitori. Hai, banii îi mai împarţi, dacă ştii o brumă de aritmetică şi dacă ai un avocat bun, îi plăteşti procente impertinente şi lichidezi datoria la impozite! Oricât ar rămâne ei de puţini, tot găseşti o gaură de astupat în buget sau un aparat electrocasnic de modernizat. Desigur, fără ceartă şi ruperea relaţiilor între cei care se bucură a fi din acelaşi sânge şi din aceeaşi carne, mai rar! Cine a pus laba pe dolarii de sub balate, ha? Şi pe mâna cărei cumnate au încăput sfeşnicele de argint ale bunicii Sima? De ce i se cuvine surorii Zeta inelul cu rubin şi briliante, dacă n-are copii? Cui o să-l lase? O să ajungă la străini! Şi tabloul cu godin? Şi preşul din antreu? Dar maşina de cusut? Ce are a face...o maşină e o maşină, chiar dacă nu ştii s-o foloseşti!

Ah, nesfârşitele cârteli, ciondăneli, fasoane, acreala tonului, ţipetele, hoţiile, nedreptăţile! În ce se transformă toate nimicurile astea, pe care le adunăm de-a lungul vieţii, privându-ne când de una, când de alta şi de care nimeni n-are practic nevoie, nici chiar noi înşine! Dihonie şi ură în sânul familiei care, cât de cât, se mai întâlnea de Paşte şi de Anul Nou! Ce o să se aleagă de cărţile mele în limba română? De fotografiile de la nuntă şi din excursiile la New York, Paris şi alte oraşe minune, de casetele video cu integrala James Bond, de colecţia de pantofi, de panglicile şi fusta cu paiete, de poşeta cu strasuri şi rujul Christian Dior...? “Vezi mai bine ce-o să se aleagă de tine!” mi-a retezat-o prietena mea Pepi. ”Şi lasă prostiile! Vanitate a vanităţilor, totul e vanitate!” filozofă ea ţâfnoasă. ”La gunoi! Ce-ţi mai pasă, din moment ce tu însăţi vei fi la gunoi? Şi toate sunt gunoaie, cu care ne-am murdărit viaţa!” În punctul ăsta, de obicei, caut un film de suspans pe canalul 14, ronţăi bisli cu gust de barbecue, îmi răşchir degetele de la picioare şi-mi admir manichiura impecabilă. Deocamdată trăiesc, nu-i aşa?

Deodată, un zgomot înspăimântător mă smulge din reverie, dar mai ales îmi alungă gândurile negre. Un motor, ambalat la maximum, scrâşnete, icneli, voci răguşite, întretăiate şi un fel de geamăt neomenesc.

Dau fuga în balcon, şi ce mi-e dat să văd? Toţi copacii, încărcaţi de poamele lor aproape putrezite, cu frunzele tremurând, acoperite de praful adunat după ultima ploaie din primăvara trecută, cu trunchiurile lor încă vii, cu seva încă circulând prin vinele lor vegetale, cu ecourile trilurilor păsăreşti încă răsunând, zăceau acum victimele unui tractoraş pictat, condus cu furie, înainte şi înapoi, de un Haman cu şort şi dunga posteriorului expusă vederii, aşa cum se obişnuieşte în ţărişoara noastră orientală.

Moştenitorii făcuseră cea mai profitabilă afacere: vânduseră unui antreprenor! Hâââc, dă-i! Vjjjj! Fir'ai tu să fii! Ţi-arăt eu cine-i mai tare! Păi tu m-ai făcut pe mine, zgaibă nenorocită? Prrr! “Pe o parte, prin dreapta, îţi spun!” se auzi glasul cozii de topor, care vedea toată acţiunea din perspectiva obiectivă a chibiţului. În curând, îl şi văd. Are o cămaşă descheiată la nasturi, e ras în cap şi proprietarul unei burţi înspăimântătoare. Cei doi se hotărăsc să-şi acorde şi să-i acorde duşmanului, un pin falnic, cu crengi semeţe, încărcate de conuri brune, cu miros parfumat de răşină, un răgaz.

Cât am visat la pădurile din Carpaţi privindu-l! Nu o dată am fost pe punctul să încalc teritoriul proprietăţii condamnate din vecini, să intru în livada în mijlocul căreia trona majestuos şi, fără a face cunoştinţă prealabilă, neţinând seama de manierele mele europene, să-i strâng în braţe trunchiul noduros, să-mi culc obrazul pe crăpăturile aspre şi să aspir pe nări parfumul lui bărbătesc de conifer falnic, cu spinarea dreaptă, vitejească...

Cu el se luptau acum cei doi flăcăi, iar lupta a fost lungă, istovitoare ,cinstită, pe viaţă şi pe moarte. Iar eu, ţinându-mi obrajii în palme şi sufletul la gură, am asistat la execuţia publică, în piaţa centrală.

Spre prânz, l-au urnit. S-a aplecat, ca a dojană, într–o rână. Dar tot semeţ. S-a scuturat de ace, a silă. Dar tot neclintit. Zgomotul motorului suprasolicitat căpătase volum şi dramatism. Partenerul pedestru renunţase la colaborare şi tăia surcele de foc din leşurile indiferente ale celor care fuseseră, încă în acea dimineaţă, lămâi, portocali, mandarini, măslini, plantaţi după poruncă de bunici, fii şi nepoţi de Tu b'Shvat, văruiţi primăvara, udaţi cu furtunul în zori de zi, pe răcoare, inundaţi în apa sfântă a acestor meleaguri uscate. Toţi pomi cu roade culese sau uitate, putrezite sau transformate în suc, la micul dejun. Morţi acum, dar el... nici unul nu fusese ca el. El avea şanse să învingă. Se vedea că e din tagma luptătorilor. Era dintre cei care ştiu că mai au zile, în ciuda adversităţilor de loc, timp şi acţiune şi că, de fapt, nu soarta le e potrivnică, ci uneltele ei.

Cei doi îngeri ai morţii îşi continuau fiecare drumul lor, neştiutori într-ale filozofiei vieţii, încasând salariul la întâi ale lunii, plătindu-şi impozite, împrumuturi ipotecare, taxe şcolare, rate la Supermarket şi föhnul săptămânal al nevestei, care exact în clipele acelea tragice, în care pinul trăgea să moară, îşi bea liniştită un espresso cu păhăruţul de sifon şi cojiţa de lămâie aferente, în compania prietenei de suflet, cu care se consulta în vederea achiziţionării unui aparat de preparat gauffres belges.

Lucrătorii, cu cămăşile lipite de transpiraţie pe spate, în zăpuşeala amiezii, îşi răcoreau obrajii stacojii cu apa stătută dintr-o sticlă de plastic, se scobeau în dinţi, râdeau a nesimţire şi-şi trăgeau câte o palmă zgomotoasă, când pe spinare, când pe coapse. Făceau un nou plan de atac.

Îl şi vedeam pe fălosul meu pin ars pe propriul său rug, doborât de fierăstrăul nemilos, cu coroana-i stufoasă ghilotinată, sau ciumpăvit cu securea de război.

Uruitul ameninţător al tractorului reîncepu mai abitir. Simţeam cum mi se scurtează şi mie zilele odată cu cele ale pinului, probabil centenar. L-au zgâlţâit, l-au izbit din plin, l-au împins în toate direcţiile, iar el... primea loviturile cu un soi de resemnare mândră, parcă-şi accepta sfârşitul dar îl dorea în picioare.

Când cerul s-a îndoliat, în prag de seară, cu un şuierat zeflemitor, cu un pârâit de oase frânte, cu un trosnet brutal, din rărunchi, s-a frânt. Dar rădăcinile lui pătrunse cu dragoste pătimaşă în străfundurile pământului care i-a dat viaţă, nu s-au rupt. Îmbrăţişarea lor vegetală n-a putut fi descleştată. A rămas o buturugă, chezăşie a unei existenţe demne, a unei frumuseţi în veci nepieritoare, o promisiune a renaşterii viitoare.

În tăcerea care s-a aşternut, după ce stolurile păsăretului s-au retras în culise, parcă auzeam strădania lăstarelor din ciot de a vedea lumina zilei...

Oamenii vin şi pleacă. În curtea vecină s-a construit evident un bloc. Muncitorii români au pus temeliile, chinezii au făcut finisajele, iar eu... exasperată de gălăgie, de praf, de bocăneli, de certurile dintre antreprenor şi beneficiari, mi-am comandat o pergolă de muşama, ca să mă scap cel puţin de neajunsurile provocate de murdărie şi priviri iscoditoare.

Rând pe rând au apărut maşini în parcare, s-au pus zăbrele la etajul întâi, s-a cărat mobilă şi s-a încropit un simulacru de grădină cu doi trandafiri, un strat de pansele şi un petec de iarbă. În mai puţin de o lună, seara se aprindeau, unul câte unul, becurile la toate etajele, doar un singur apartament continua să rămână cu încăpăţânare în întuneric.

S-a întâmplat într-o zi de joi, dulcea zi de joi, preferata mea dintre toate zilele săptămânii, patronată fiind de Jupiter, împărţitorul de dreptate şi ocrotitorul zodiei mele. Mai întâi, s-au deschis pleoapele insomnurate ale obloanelor, apoi uşa de la intrare, pe care o vedeam în linie dreaptă, s-a dat de perete. A apărut o doamnă şi când spun doamnă, înseamnă că arăta ca o lady, cu părul proaspăt coafat, sveltă, cu membre lungi şi îmbrăcată cu gust. Şi-a aruncat o privire circulară prin salonul gol, apoi s-a uitat la ceas. Părea o balerină ieşită la pensie de vârstă, dar care îşi păstrează până la sfârşit ţinuta, întinderea piciorului când se pune pe podea, graţia braţelor şi a degetelor de la mâini. N-a trecut mult şi uşa s-a deschis din nou. A apărut el. S-au îmbrăţişat şi s-au sărutat îndelung în mijlocul salonului pustiu. Apoi, cu braţele înlănţuite, s-au apropiat de pervaz, iar eu, ruşinată de a le fi violat intimitatea, m-am retras, purtându-le imaginea în minte. I-am numit pe ea Pnina, căci o credeam ştima sălaşului, zâna pinului pierdut, iar pe el Rudolf, căci aducea vag cu Valentino, starul din filmele bunicii. Există bărbaţi care la 70 de ani arată mai bine ca în tinereţe, barba şi mustăţile albe le dau un soi de nobleţe, un aer de prinţi orientali, cu ochi scăpărători şi pielea arămie, contrastând cu albul veşmintelor. Aşa era Rudolf. Au robotit împreună, cot la cot, la împodobirea cuibului. Până sâmbătă seara, totul era pus la punct. Şedeau amândoi lângă o măsuţă rotundă, cu picior, acoperită cu o faţă de masă care atârna până jos. Am văzut două lumânări arzând şi i-am urmărit ciocnind şi sorbind şampanie din cupe. Apoi au închis obloanele, dar nu complet, şi au stins lumina.

Duminică dimineaţă s-au îmbrăţişat în prag, iar el a dispărut toată săptămâna. În week-end toată scena s-a repetat şi aşa mereu, vreme de câteva luni. Vedeam totul ca într-un film mut. Nu puteam decât să-mi închipui vocile şi dialogul lor. *Homo ludens* din mine lucra ore suplimentare. Mi-l imaginam pe el, un important om de afaceri, ocupat până peste cap cu dosare, semnături, parteneri, pariuri, investiţii, secretare, cacialmale, serate festive, iar ea, probabil o iubire pierdută din liceu şi regăsită în amurgul vieţii. Un foc reaprins, o dragoste secretă, ascunsă de ochii lumii, undeva într-un orăşel paşnic, ca al nostru.

Toată săptămâna apartamentul zăcea ca mort. Cu ferestre închise, cu obloane ferecate, fără freamăt, fără mişcare. Ştiam că Pnina e acasă, dar sufletul ei nu.

Dar deodată, îmbrăţişarea rutinată de despărţire m-a cutremurat.

Ea nu se putea smulge din braţele lui. Se agăţase ca un copil neajutorat, îl cuprinsese cu tot trupul ei, vrând parcă să se contopească cu întreaga lui ființă. Nu știu ce-și spuneau, însă când ușa s-a trântit, ea a izbucnit într-un plâns sfâșietor. Îi săltau umerii, iar stomacul i se convulsiona. Părul i se răvășise, gura i se căscase. Marile dureri sunt întotdeauna mute și mută era pentru mine durerea ei. Ce se întâmplase oare? O ceartă de îndrăgostiți? Exclus... Părea ceva definitiv, fără apel. Pnina rămăsese cu spatele lipit de ușa dușmană. Era zguduită de suspine. Își apăsa pieptul cu ambele mâini și hohotea. Într-o tăcere deplină și paradoxală pentru mine. Apoi, cu pași târșiți, bătrânești deodată, dispăru din unghiul meu de vedere. Vedeam totul și nu vedeam pe nimeni.

Vreme de 48 de ore, toate geamurile au rămas larg deschise. Pnina n-a mâncat și n-a băut. Doar pustiu și tăcere.

Atunci mi-a trecut prin cap că s-a sinucis. Am vrut să telefonez la Poliție. Dar ce să le fi spus? Să le povestesc cum le urmăream idila? Să merg pe strada ei, paralelă cu a mea, să intru în bloc și să sun la ușă? Eram disperată de disperarea ei. Am pornit-o în goană și nu m-am oprit decât în fața interfonului. Am apăsat pe toate butoanele. Cineva mi-a deschis. Mi-am făcut socoteala unde ar fi putut fi locuința Pninei. Mi-am strivit urechea de lemnul intrării, doar doar oi distinge vreo mișcare. Clădirea toată se cufundase în tăcerea celor dispăruți prea devreme. Am bătut, mai întâi încet și temător, apoi cu pumnii și cu picioarele. Într-un târziu am auzit niște pași grei apropiindu-se de cealaltă parte a ușii. Am zbughit-o pe scări, înainte să-i aud vocea. Nu doream să-i aud vocea.

Trăia! Trăia! Pe stradă, m-am abținut cu greu să nu mă adresez trecătorilor neștiuți pentru a le împărtăși din preaplinul bucuriei mele.

Trăiește! Trăiește! O să trăiască și fără el! La început mai greu, apoi cu fiecare zi ce trece se va obișnui cu tăcerea. Le va vorbi în gând fotografiilor, suvenirurilor de doi bani jumate, amintirilor mai vechi sau mai noi. O să-și gătească o supă, o să se pieptene, încet-încet, într-o dimineață va avea curajul să se privească în oglindă, va înțelege că trebuie să-și pună puțin ruj pe buze și de aici și până la o rochie nouă nu e decât un pas. Va începe să răspundă la telefon, acceptând că restul lumii n-a dispărut odată cu Rudolf. Își va căuta colierul de granate, își va întinde ciorapii de mătase pe picioarele delicate și poate va lua în considerare, cândva, o cafea în compania unei prietene. Va plânge numai vineri și sâmbătă, constatând că n-are pe cine și de ce să aștepte. Așteptarea și tăcerea le voi împărți eu cu ea, la o distanță de câteva zeci de metri, cât ne despart blocurile noastre.

Ajunsă la mine în dormitor, gâfâind și cu un surâs fericit pe buze, primul lucru pe care l-am făcut a fost să mă întorc la punctul de observație. Parcă mă simțise. Stătea pe un scaun cu spatele la mine. Își făcuse un ceai fierbinte.

Ah, frigul acesta, când afară arde pământul și lumea continuă să mănânce nestingherită înghețată, să acționeze la maximum aerul condiționat, să-și pună comprese cu apă de la gheață pe frunte. Frigul acesta e al tăcerii și al singurătății... Vedeam ridicându-se, odată cu mâna ei obosită, aburul ceștii, aburul vieții ei întoarsă la viață.

“Drum bun, Pnina!” i-am spus fără glas. ”Aveam dreptate când susțineam că viața învinge aproape întotdeauna. Doar ești urmașa pinului solitar... Nu te da bătută!” Așa i-am vorbit, ca s-o încurajez.

Dar ea s-a ridicat agale și încet-încet a închis pe rând, din nou, toate obloanele și geamurile, tăind orice contact între noi.

Multă vreme mi-a fost teamă să privesc înspre apartamentul Pninei. Simțeam că mă întristează și parcă voiam să mă apăr, să uit, departe și totodată împreună cu ea.

Și poate că povestea asta ar fi rămas nescrisă, dacă ieri, după mai bine de doi ani de absență, nu i-aș fi văzut din nou îmbrățișați în cadrul ușii. La fel ca altădată.

Numai că acum, m-am hotărât. Mă voi duce s-o cunosc personal și să-i vorbesc. Doar e prietena mea de atâția ani...

Bursa personalităților din *trib*

În urcare

Geo Șerban, critic și istoric literar, redactor la "Realitatea Evreiască" din București: faptul că a reușit să scoată, cu prilejul centenarului Mihail Sebastian, câteva "Ediții speciale" ale "Realității", consacrate marelui scriitor, a fost salutat în lumea scrisului ca o performanță cu totul remarcabilă.

În scădere

Conducerea publicației "Perspectiva", din Natzeret-Illit": după ce lansase, cu mare ecou, știrea despre desprinderea filialelor HOR din nordul țării de centrala de la Tel Aviv, buletinul amintit nu a mai revenit cu amănuntele și precizările de rigoare, creând astfel o stare de confuzie în rândurile *alialei.*

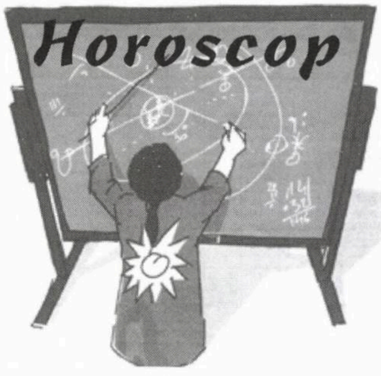

Februarie

Berbec (21 martie – 20 aprilie): O veste bună. O nuntă sau un britmila în familie vă va prilejui întâlnirea cu un vechi prieten căruia i-ați pierdut urma. El vă va face o propunere ispititoare.

Numere: 2, 7, 29.

Taur (21 aprilie – 20 mai): Șanse mari de avansare în slujbă. Nu vă arătați prea satisfăcuți de ofertă. Puteți obține mai mult, simulând nemulțumire.

Culoare: roșu.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): O iubire nouă vă așteaptă după colț. Are toate șansele să se transforme în ceva foarte serios. Tratați problema cu atenție și eleganță.

Numere: 5, 12, 29.

Rac (21 iunie – 22 iulie): Perioadă neprielnică pentru călătorii. Preferabil să amânați excursia programată. Atenție mărită la orice deplasare cu trenul sau autobuzul.

Culoare: albastru.

Leu (23 iulie – 22 august): Probabil că ați abuzat de forțele dvs. și perioada de oboseală prin care treceți este prețul pe care-l plătiți. Ea trebuie privită cu seriozitate. Tratarea cu indiferență nu reprezintă o soluție.

Numere: 2, 12, 24.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): Noua carieră care vi se propune este mult mai tentantă decât la prima vedere. Nu treceți nepăsători pe lângă ea. Viitorul ar putea să vă fericească.

Culoare: verde.

Balanță (23 septembrie – 22 octombrie): Un eveniment fericit vă va solicita un mare efort financiar. Nu disperați. O rudă sau un prieten vă va veni în autor, dovedindu-se deosebit de generoși.

Numere: 7, 21, 33.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): Nu vă lansați în cheltuieli mari. Păstrați-vă economiile. Ele vă vor fi de mare folos într-un viitor nu prea îndepărtat. În cazul de față, proverbul "păstrați bani albi pentru zile negre" este mai mult decât un imperativ.

Numere: 11, 28, 37.

Săgetător (23 noiembrie – 21 decembrie): Întoarceți înapoi o filă din arhiva vieții. O mare dragoste (prima) reintră în casă. Bucurați-vă și nu țineți seama de sfaturile unor răuvoitori.

Culoare: alb.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Vă așteaptă o călătorie lungă, plină de bucurii. Nu amânați. La întoarcere vă așteaptă o surpriză și mai plăcută.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): O moștenire nesperată vă va repune "pe linia de plutire". Atenție la cei ce stau la pândă, în speranța unui semn de slăbiciune din partea dvs. Abia așteaptă să se înfrupte și ei.

Culoare: galben.

Pești (19 februarie – 20 martie): Perioadă favorabilă unor legături amoroase. Chiar și pentru cei căsătoriți. Nu ezitați. Viața poate deveni foarte plăcută. Trebuie să știi s-o trăiești.

Numere: 4, 9, 38.

Interim

Clinica de medicină alternativă

„Anita – Rehovot”

condusă de un doctor în medicină

HOMEOPATIE

ACUPUNCTURĂ

PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:

• Dureri de orice origine •

• Paralizii (inclusiv faciale) •

• Astmă • Alergii • Nervozitate •

Insomnii • Impotență • Prostată

• Diabet • Colesterol •

• Hipertensiune •

●

De asemenea:

• Scădere în greutate

• Întreruperea fumatului

☎ **08/941-4254**

08/945-6135

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

De toate pentru toți

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1								✿					
2							✿						
3											✿		
4									✿				
5					✿		✿					✿	
6						✿				✿			
7			✿					✿					✿
8	✿			✿					✿				
9		✿					✿						
10						✿					✿		
11										✿			
12								✿					
13					✿								

ORIZONTAL: 1) Cuvinte tari – Prinsă de ureche. 2) Între patru ochi – Timp favorabil (pl.). 3) Altă treabă n-are – La Card! 4) Ceru-i ca oglinda – Rămas bun. 5) Asta-i acum – I-a mâncat para. 6) Suprapunere de ordine – De față – Se face colac. 7) În țară! – Chiuit în chiuit – Cutie cu ace. 8) În penar! – Covor – Bătaie de joc. 9) Sală de studiu – Explozii cu degajare de căldură. 10) Acasă în termeni cazoni – I se trage clapa la cântare – Ultimul semn! 11) Tot el a rîs dar altfel – Are haz. 12) Știu că o prinde somnul etc. (pl.) – Uitată. 13) Se ține bine – Se poartă frumos.

VERTICAL: 1) Nu face nimic – Se ia la întrecere. 2) Garderobe pentru foile păpușilor – Băgat în pământ totuși învie. 3) Stă și se uită – E așa din naștere (fem.). 4) Stâlpii porții (od.) – Fiare de... călcat. 5) Cărare la mijloc! – Se ia cu bon! 6) Nume bărbătesc – Intră în viraj! – Ridică în slăvi (pl.). 7) Enache Ion – Trase în țeapă – Loc de tras (înv.). 8) Tovarăș în mină – Ard gazul. 9) Nu-i mare greutate – Cască gura – Se dă la fund. 10) Căzut din cer – Cât vezi cu ochii – la urma urmei! 11) Prins într-un moment de inspirație – Căutat cu lumânarea – Fecior de sânge. 12) Slabi la construcție – Îi pare bine. 13) Cum e turcul și pistolul! – Sar cu gura.

DICȚIONAR: Boa, iuit, ursoi, titus, otel, volog.

SUMER ARONOVICI

Ocolișuri

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2								■		
3				■						
4			■						■	
5							■			
6					■					
7				■					■	
8						■		■		
9			■				■			
10		■								

ORIZONTAL: 1) Ordinea de drept. 2) Ies afară din birou – Figură înscrisă în romb! 3) Susține producția de grâu (sg.) – Reprezentanți ai puterii. 4) Coadă de crocodil! – Se aruncă dintr-un măr. 5) Una care se consumă când se înroșește – Înălțată în picioare. 6) Casă la apus – Prins în pânză. 7) Cade secerat pe câmp – Ne sunt foarte apropiați. 8) Prinși într-un brâu țărănesc – Pusă pe cal. 9) În geam! – Cuvânt de apreciere pentru un roman – Jos pălăria! 10) Mici la masă din grădiniță.

VERTICAL: 1) Primește și nu dă nimic în schimb. 2) E bine făcută. 3) Culoare de trecere... pentru agricultori! – Primește o mulțime de șuturi. 4) Încălțat la picioare! – Scos afară din celulă pentru a face mișcare – Cor răsturnat! 5) Rețeaua pescarilor la mare – Idolul... femeilor. 6) Nu sunt controlate la ieșire – Elena Ungureanu. 7) Nimic din matematică – Orientare de dreapta. 8) A se duce fără rost – Înscrise în tabele! 9) Viață de artist – Începutul durerii! – Notă muzicală. 10) Trimit mesajele la recepție.

DICȚIONAR: Ave, diva.

MINA NIȚĂ

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Cinel-cinel: Insecticid, pietricica, sadea, amor, ogur, gris, sacale, las, ra, canire, rata, mitic, i, ode, tu, e, mirare, rat, alimentara.

Căciuli: Dorobant, lac, aman, surii, u, cap, strasnic, tulerci, osa, i, serai, sal, apa, vh, masiv, rr, miala, aci, nevolnica, en, alesi, viri, o, asi, ma, elev, ite, bonetica, falosi, ficat.

Grație:, P, a, t, r, pi, a, t, campionate, sport, real, aparate, ai, cadril, inele, atp, la, ciudat, rai, relief, e, ctc, li, ia, cea, cler, e, t, sau, i, aga, arca, si, timp, mr, dor, ini, ri, vad, cep, sin, a, b, n, azi, etc, strica, ura, liant, ira, atu, ec, urbanist, luat, acreala, arcas, i, o, aisti, creat, ol, sol, aa, olimpiada.

OMUL INVIZIBIL

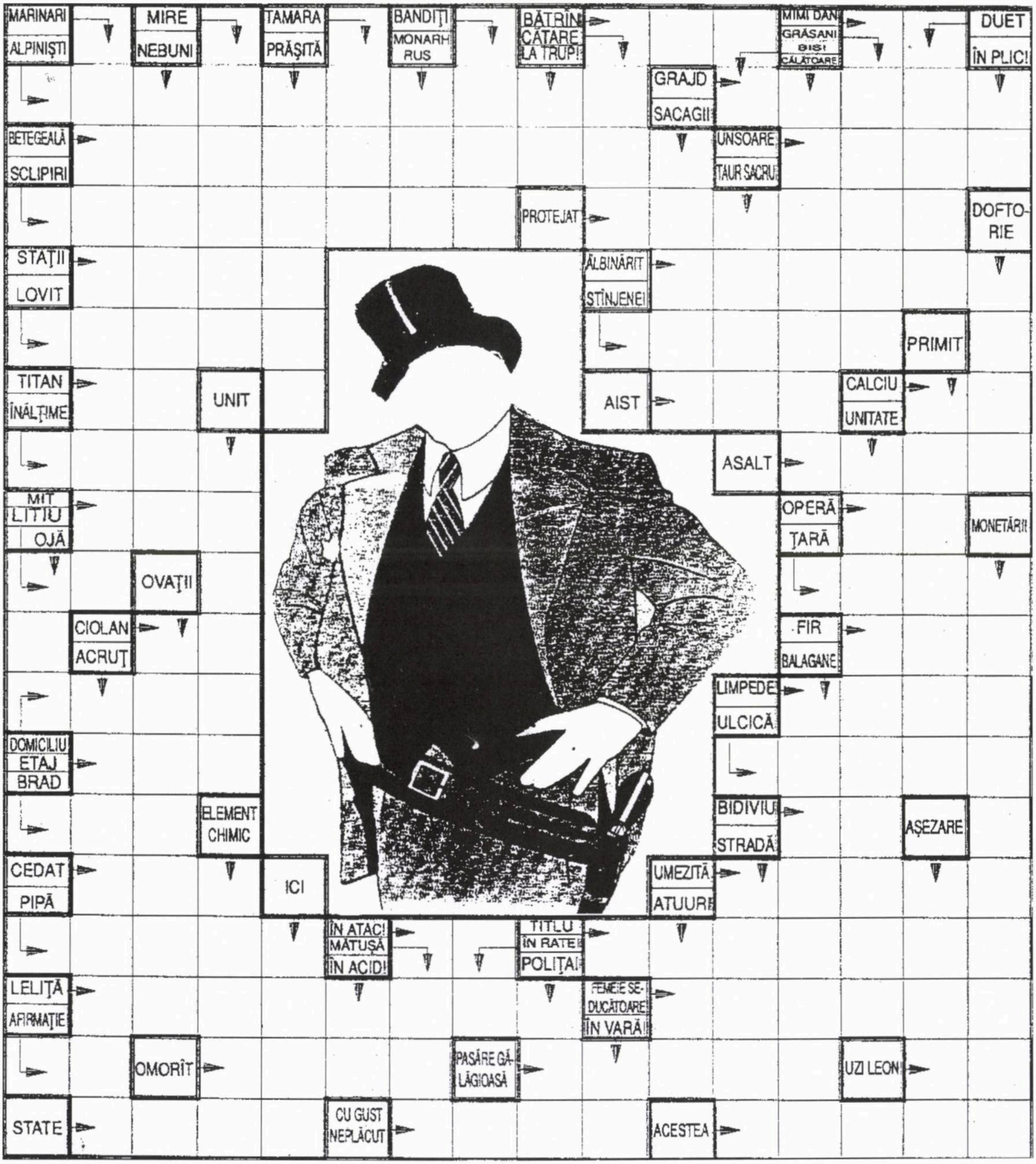
MARINARI
ALPINIȘTI
MIRE
NEBUNI
TAMARA
PRĂȘITĂ
BANDIȚI
MONARH RUS
BĂTRÎN
CĂTARE LA TRUP!
MIMI DAN
GRĂSANI BISI
CĂLĂTOARE
DUET
ÎN PLIC!
GRAJD
SACAGII
BETEGEALĂ
SCLIPIRI
UNSOARE
TAUR SACRU
PROTEJAT
DOFTORIE
STAȚII
LOVIT
ĂLBINĂRIT
STÎNJENEI
PRIMIT
TITAN
ÎNĂLȚIME
UNIT
AIST
CALCIU
UNITATE
ASALT
MIT
LITIU
OJĂ
OPERĂ
ȚARĂ
MONETĂRII
OVAȚII
CIOLAN
ACRUȚ
FIR
BALAGANE
LIMPEDE
ULCICĂ
DOMICILIU
ETAJ
BRAD
ELEMENT CHIMIC
BIDIVIU
STRADĂ
AȘEZARE
CEDAT
PIPĂ
ICI
UMEZITĂ
ATUURI
ÎN ATAC!
MĂTUȘĂ
ÎN ACID!
TITLU
ÎN RATE!
POLIȚAI
LELIȚĂ
AFIRMAȚIE
FEMEIE SEDUCĂTOARE
ÎN VARĂ!
OMORÎT
PASĂRE GĂLĂGIOASĂ
UZI LEON
STATE
CU GUST NEPLĂCUT
ACESTEA

DICȚIONAR: Aga, apis.

MINA și RODICA

Ploaia

O cunoaştem ca un fenomen meteorologic existent de când lumea şi pământul. Creatorul avea ultimul cuvânt, când şi cât să plouă. Voind să pedepsească omenirea, a pregătit potopul şi l-a ales pe Noe ca salvator. Povestea o cunoaştem şi muntele Ararat a rămas în Biblie şi geografie.

Nu numai oamenii ştiu ce e ploaia, dar şi alte vieţuitoare. Ele o prevăd, simt că se apropie şi sunt neliniştite. Semnale pentru oamenii din apropiere, să ia unele masuri.

Cu toată dezvoltarea meteorologiei, ploaia e totuşi un fenomen al naturii (şi nu singurul) greu de modificat. Lumea se bucură sau se întristeaza, se fereşte şi se apără în diferite moduri. Aşa s-a născut umbrela, cea primitivă, doar o creangă de copac cu frunziş abundent. Apoi, în Grecia sau Egipt, în secolul V î.e.n., sclavii le apărau de soare pe stăpânele lor. Mult mai târziu (cred că în Anglia) au apărut umbrele tipice, purtate cu mândrie de britanici, apoi un neamţ le-a modificat: mici şi telescopice, să le pui într-o geantă. Am văzut galoşi, trenchcoat-uri, fâşuri. Pentru cap, şapcă, basc, pălărie, o calotă de nailon peste pălăriile enorme (la unii religioşi) ba chiar şi... ziare!

S-au facut canalizări care să ducă apa spre râuri sau rezervoare. Străzile şi şoselele au o nivelare cu înclinări specifice şi cu rezultate bune. Am circulat motorizat sau ca pieton în multe locuri. Nu împroşcam trecătorii, iar "per pedes" nu călcam în băltoace şi puteam trece de pe un trotuar pe altul. În România, pe străzi fără pietre sau asfalt, erai şi eşti obligat să faci un ocol sau să-ţi uzi încălţămintea, dacă nu şi picioarele.

La noi, parcă suntem într-o ţară în curs de dezvoltare din punct de vedere tehnic. În permanenţă, undeva se sapă, se pun tuburi, se acoperă, iar se sapă... dar parcă nu se văd rezultate. În Bat Yam, pe o strada centrală, cu trafic foarte mare – Joseftal – se sapă şi se asfaltează fără sfârşit, cu ocoluri ale circulaţiei, spre nemulţumirea cetăţenilor. Primăria îşi face planul fără plan şi toată lumea are de lucru. Noi plătim.

Să nu te prindă o ploaie puternică în Jaffo sau chiar pe străzi centrale ale oraşelor. E vai de tine. Trecerea, doar prin apă. Cam nouă luni pe an sunt fără ploi, când meteorologii anunţă "picături" e ca o minune. Pe unde am intrat sau am stat la "cozi", de asta se vorbea şi cu întrebarea: "Când va ploua bine?" Ce "Annapolis", ce "Golan"!

După zilele primăvăratice, a turnat cu găleata. Pe şoselele umede, accidente cu morţi şi răniţi. În regiunea Carmiel a căzut grindină de mărimea caiselor. Fotografiile rare le-am primit în computer după un sfert de oră. Pe Hermon a nins. Kineretul a crescut cu 1 cm. la o lipsă de 300. Aşteptăm.După două zile, finish. Când durează, sudul Tel-Avivului e inundat, apa e în case, şoseaua Ayalon e ca un pârâu, în Arava oamenii se îneacă şi la Bat Yam, într-un an, în centrul oraşului, bărcile de cauciuc ale pompierilor au salvat locuitorii.

Suntem fericiţi, comparându-ne cu Bangladesh, ţara cea mai săracă, unde s-au înregistrat mii de morţi şi dispăruţi şi peste un milion de rămaşi fără nimic, de pe urma ciclonului abătut peste ei.

România parcă e o ţară ghinionistă. Secetele mari, urmate de ploi torenţiale şi inundaţii, fac din ea o ţară europeană care nu se poate pune pe picioare, cu toate ajutoarele primite. Cine-i vinovat? Nu cred că "acarul Păun".

Îmi amintesc, în Focşaniul natal, copil fiind, când ploua abundent dar scurtă vreme, cântam cu prietenii de joacă: "Plouă, plouă/ Babele se ouă/ Într-o casă nouă". Ne plăceau rimele. Făceam bărci din hârtie pe care le puneam în şuvoiul din rigola trotuarului. Plutind, se îndreptau spre gura de canal. Fugeam să le recuperăm şi o luam de la început. Soarele strălucea, cerul era albastru, aerul proaspăt, curat, uneori admiram curcubeul. Acasă, cazanul de sub burlanul coborâtor de la streaşina acoperişului se umplea cu apă. La ce servea? Cred că la spălatul pe cap. Probabil că supăraţi erau îndrăgostiţii şi pensionarii, ale căror locuri pe băncile din grădina publică erau ude, neutilizabile.

S-a încercat să se provoace ploaia prin combinaţii chimice sau metode empirice – "Paparudele", procesiuni religioase cu cruci şi prapure, rugăciuni în colectiv, cu ochii spre cer, să se întâmple ceva, o minune. Totul n-a fost decât "apă de ploaie".

Dr. G. Mănescu
Bat Yam

Mă înscriu și eu la discuția despre Rabinul Rosen

Referitor la corespondenţa din nr. 247 (oct. 2007) în legătură cu Rabinul Rosen, aş vrea să adaug şi eu anumite amănunte şi precizări.

Se ştie că a fost o figură controversată. Unii l-au apreciat pentru realizările sale în favoarea evreilor din România, iar alţii l-au criticat pentru faptul că a colaborat cu regimul comunist. Eu personal consider că nu am dreptul să-l judec pentru această colaborare. Am apreciat cultura sa, precum şi calităţile sale de orator. Din această cauză, înainte de *alia,* participam la Sinagoga Mare din Iaşi sau la cimitir de fiecare dată când el era prezent la întâlnirile cu populaţia evreiască.

Recunoscând meritele Rabinului Rosen, nu pot înţelege adversitatea şi neadevărurile sale la adresa predecesorului său, Rabinul Alexandru Şafran. Rabinul Al. Şafran, împreună cu fostul preşedinte al Comunităţilor Evreieşti din România, Dr. W. Filderman (al cărui nume nu a fost niciodată amintit de Rabinul Rosen), au avut o contribuţie importantă la salvarea multor vieţi în anii războiului.

În legătură cu demolarea unor sinagogi din timpul regimului comunist, nu putem şti dacă Rabinul Rosen putea să se opună.

Vreau să menţionez în continuare o acţiune curajoasă a Rabinului Rosen pe care eu o consider actuală şi foarte importantă, meritând a fi cunoscută.

Anul trecut eram în România, la Iaşi, când s-a comemorat Pogromul din iunie 1941. Fostul meu coleg Prof. Dr. Ing. Mihai Gafiţeanu, care a avut şi funcţia de rector al Universităţii Tehnice din Iaşi atât în timpul comunismului cât şi după căderea acestuia, mi-a povestit următorul eveniment, la care el a fost prezent:

În anul 1981 s-a comemorat împlinirea a 40 de ani de la Pogromul de la Iaşi. Autorităţile locale au programat o adunare comemorativă la sala Casei Tineretului şi Studenţilor din Iaşi, după care participanţii (printre care se afla şi Rabinul Rosen) trebuiau să plece la Cimitirul Evreiesc pentru a depune coroane la mormântul comun al celor asasinaţi la Pogrom. La această adunare a ţinut un discurs şi dl. Kareţchi, de la Institutul de Istorie a Partidului Comunist Român. În cuvântarea sa, acesta a susţinut că nu este corectă cifra de 12.000 de evrei care ar fi fost omorâţi la Pogrom, fiind vorba de numai vreo 800. Atunci Rabinul Rosen, indignat de această afirmaţie, s-a ridicat în picioare şi l-a întrebat pe vorbitor: "Câţi oameni trebuie să omoare cineva ca să fie considerat criminal? 1, 10, 100, 1.000, 10.000, câţi?"

Kareţchi nu a avut ce să-i răspundă şi după această altercaţie care a surprins oficialităţile, adunarea a fost suspendată. În continuare, la procesiunea de la Cimitirul Evreiesc au participat numai Rabinul Rosen, conducerea Comunităţii şi populaţia evreiască din zonă.

Desigur că la vremea respectivă presa comunistă nu a relatat acest incident, el nefiind necunoscut publicului.

Replica dată atunci de Rabinul Rosen este actuală şi pentru aceia căre în zilele noastre se "tocmesc" în legătură cu numărul celor asasinaţi în Pogromul de la Iaşi şi, în general, în timpul Holocaustului.

Hary Sacagiu
Haifa

Femeia Fatală

Enciclopediile definesc în general Femeia Fatală ca o femeie de o mare putere seductivă, ale cărei farmece fizice şi puterea sexualităţii trezesc în bărbaţi pasiuni irezistibile, de multe ori aducându-i în situaţii compromiţătoare, periculoase, sau chiar mortale. Ea poate fi şi victimă, prinsă într-o situaţie din care nu poate ieşi.

Cuvântul "fatal" are două înţelesuri:

– Inevitabil, care nu poate fi ocolit, iminent.

– Dezastruos, chiar mortal.

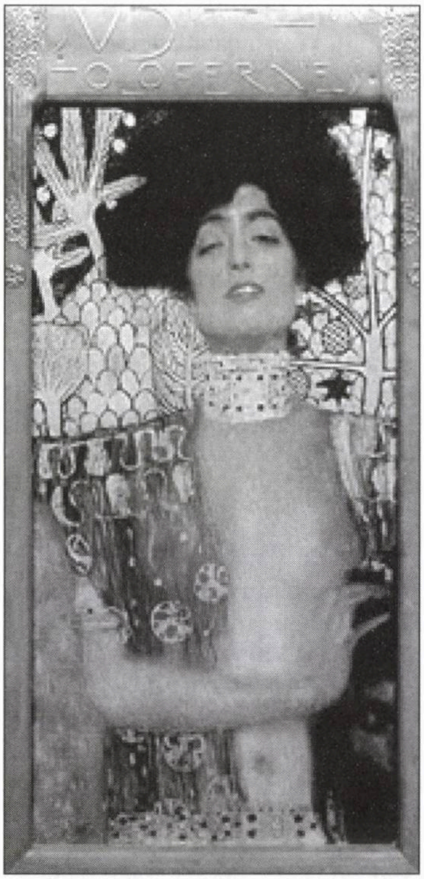

Gustav Klimt: Judith

În acest context, Femeia Fatală poate fi definită ca o femeie de care nu te poţi separa cu nici un chip, chiar dacă ştii că ea îţi poate aduce distrugerea.

Istoria noastră e bogată în femei fatale:

– Eva, care datorită persuasiunii sale a determinat izgonirea din rai a precursorilor întregului regn uman.

– Dalila, care prin puterea ei de seducţie a reuşit să-l anihileze pe gigantul Samson, predându-l filistenilor care i-au luat puterile şi i-au stins lumina ochilor.

– Judith, văduva ce a captivat cu farmecul ei pe Holofern, generalul lui Nabucodonosor, venit pentru a-i pedepsi pe evreii nesupuşi şi care reprezenta o ameninţare gravă pentru existenţa poporului ei. La un ospăţ dat în onoarea frumoasei femei, Holofern a băut atât de de mult vin, încât a adormit înainte de a reuşi să se atingă de ea. Atunci Judith i-a retezat capul cu propria lui sabie, şi cu ajutorul slujnicei sale l-a adus în tabăra evreilor, care au reuşit să-i înfrângă pe asirienii rămaşi fără conducător.

Puterea ei seductivă e redată în mod magistral în tabloul lui Gustav Klimt.

Mitologia greacă e plină de femei fatale:

Meduza, pedepsită de Athena să transforme în stană de piatră pe fiecare muritor care se va uita în ochii ei.

Nimfa Circe, care pentru a-l păstra pe Ulise, după ce i-a ospătat din belşug pe marinarii lui flămânzi şi obosiţi, i-a transformat în porci.

Frumoasa Elena, din cauza căreia a izbucnit războiul troian, care a secerat multe vieţi din ambele tabere. După moartea lui Paris, cu care fugise, s-a căsătorit cu fratele lui şi după aceea s-a întors la primul ei soţ, regele Menelaos al Spartei, cu care s-a recăsătorit; dar cu ce preţ...

Însă cea mai cunoscută legendă legată de aceste personaje este fără îndoială cea a lui Ulise şi a sirenelor. Cântecul lor minunat atrăgea în mod hipnotic navigatorii spre insula lor, în apropierea căreia bărcile lor se sfărâmau de stânci, iar navigatorii se înecau. Pentru a auzi minunata cântare, Ulise a cerut marinarilor săi să-l lege de catarg, iar ei să-şi astupe urechile cu ceară, pentru a se putea apropia de sirene fără a le auzi cântecul, care i-ar fi atras în mod inevitabil spre stânci.

Câţi din noi nu ar fi dorit să aibă prieteni care să-i lege de catarg în anumite momente!...

Femeia Fatală nu este un personaj mitologic sau istoric. În decursul secolelor şi în zilele noastre au fost şi sunt multe femei care posedă asemenea atribute, marea lor majoritate rămânând anonime.

Din cele ieşite din anonimat, se remarcă şi Thedda Barra, de origine evreică, născută pe malurile Nilului, cunoscută actriţă a filmelor mute de la începutul secolului trecut. Pentru prima oară în istoria filmului a apărut pe ecrane în costume cam transparente, ceea ce a provocat la vremea respectivă discuţii aprinse. Una din cele mai sugestive reprezentări ale ei este împreună cu un schelet (bineînţeles de bărbat); şi după cum ne-a învăţat marxismul, nimic nu e întâmplător.

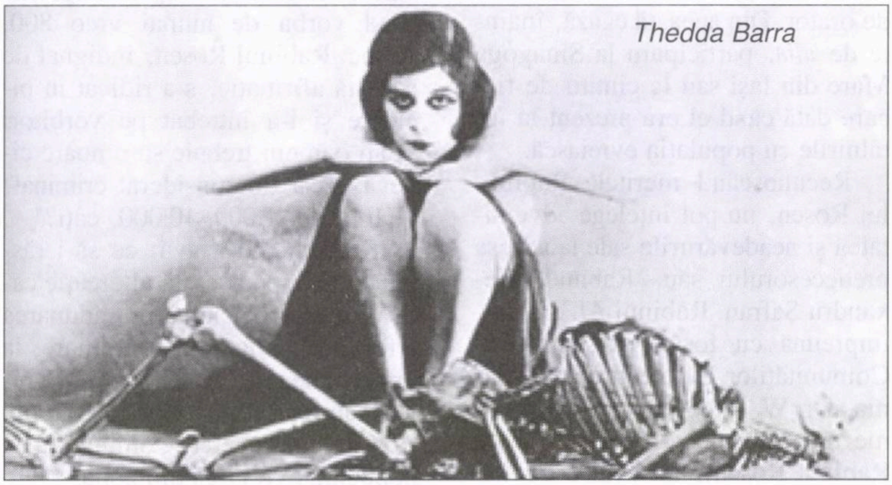

Thedda Barra

Anul trecut a avut loc la Muzeul de Artă din Tel Aviv o foarte interesantă expoziţie pe tema Femeii Fatale, de la crearea lumii şi până în zilele noastre. Nu au lipsit Greta Garbo, Marlene Dietrich (Îngerul Albastru) şi Brigitte Bardot (Le Mépris); nici Mata Hari (celebra spioană din timpul primului război mondial), Christine Keeler (una din principalele personaje care au declanşat răsunătorul scandal Profumo din Anglia anilor 60, soldat cu sfârşitul carierei politice a ministrului de război John Profumo şi demisia guvernului britanic). Nu a lipsit nici fotografia lui Cindy, agenta Mosadului care l-a sedus pe Vaanunu şi a permis capturarea şi aducerea lui în Israel.

În mod paradoxal, nu au fost prezentate două personaje sugestive şi deosebit de importante:

Alma Mahler, fascinanta femeie fatală vieneză a secolului trecut, a fost supranumită "vaduva celor patru arte", datorită legăturilor ei cu mari artişti ai secolului:

– Compozitorul Gustav Mahler, primul ei soţ, a murit din prea multă dragoste pentru ea.

– Arhitectul de mare prestigiu Walter Gropius, întemeietorul şi promotorul stilului Bauhaus, al doilea soţ, era ca o argilă moale în mâinile ei.

– Cunoscutul pictor Oskar Kokoska, care a imortalizat-o în tabloul "Logodnica vântului", a iubit-o la nebunie. După despărţirea lor, şi-a creat o păpuşă în mărime naturală cu imaginea exactă a adoratei sale, cu toate detaliile corpului ei, inclusiv cele intime.

– Romancierul Frantz Werfel, ultimul ei soţ, a scris despre ea: "Ea este una din puţinele femei magice ale secolului".

În afara lor, a mai avut multe legături intime sau de prietenie cu mari valori spirituale şi artistice ale vremii. Şi când o femeie se află în centrul vieţii unor creatori din elita intelectuală a epocii, a unor personalităţi care au scris istoria artelor, este evident că trebuie să fie dotată cu un intelect cu totul şi cu totul deosebit.

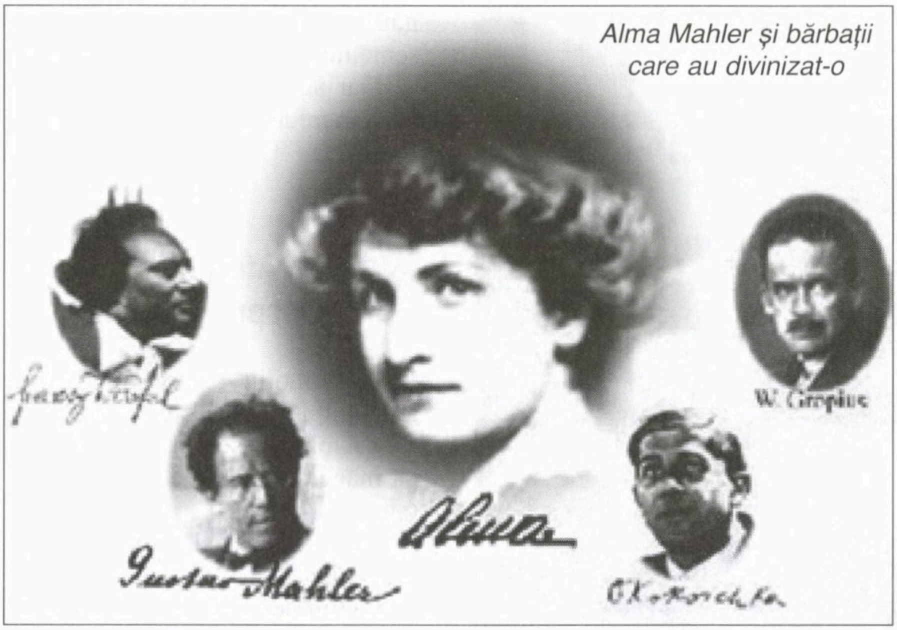

Alma Mahler și bărbații care au divinizat-o

Calificarea de Femeie Fatală depinde uneori de parametri geografici sau etnici: Judith a fost fatală pentru Holofern și eroină pentru evrei, așa cum probabil că Dalila a fost eroină pentru filisteni.

Femeia "fatală", cea cu care legătura poate avea consecințe foarte grele, nu trebuie considerată a priori un personaj negativ, distrugător. În legături interzise sau imposibile, lanțurile de aur ale dragostei îi leagă cu aceeași tărie pe amândoi.

Sfârșitul unei legături imposibile este de obicei tragic, uneori catastrofal. Dar care bărbat ar renunța la o asemenea fericire certă din cauza unei catastrofe posibile?

Napoleon Bonaparte, marele conducător de oști, marele strateg, spunea că cel mai sigur mijloc de a învinge o femeie este să fugi de ea.

...Dar parcă poți?

Maurice Lorberblatt
Bat Yam

Din nou despre germani

De câte ori abordez o temă care-i implică pe germani și Germania, am un sentiment de culpabilitate: mi se pare că nu sunt obiectivă, că sunt stăpânită de ranchiună, ceea ce ar fi ușor de înțeles și de explicat, mai ales în cazul unui evreu. Că fruntașii vieții noastre publice și politice se jură că nu sunt ranchiunoși, ci sunt stăpâniți doar de sentimentul de dreptate, de evaluarea și reevaluarea corectă a catastrofei istorice, unică în felul ei, provocată de germani, este o chestiune ce ține de regulile unui joc, la care nu eu sunt chemată să iau parte.

Și ca să nu mă situez pe poziția unei pârâcioase (voiam să mă refer la actualul defetism capitulard german în fața agresiunii islamismului-terorist), voi aduce în discuție păreri ale unor personalități de diferite mărimi și ranguri cu privire la germani.

Astăzi Germania nu este pusă într-o situație mai grea decât celelalte țări vis-à-vis de ofensiva fascismului islamic, poate chiar dimpotrivă, ei sunt apărați într-o oarecare măsură, din capul locului, prin arhetipul uman, asemănător ca structură psihică, chiar dacă Germania a cunoscut secole de dezvoltare materială, tehnică și culturală, în timp ce preopinentul islamic a stagnat la fel de multe secole. Această apropiere de spirit a cunoscut în anii național-socialismului și o alianță tacită, fondată pe interese similare, mai cu seamă politice, căci sistemele dictatoriale și antidemocratice, precum și practicarea exterminării în masă a celor care sunt altfel, anulau orice bariere. L–am văzut de nenumărate ori, în retrospective cinematografice, pe Haj Amin Husseini, celebrul Muftiu al Ierusalimului – refugiat în Germania nazistă – defilând cu brațul drept ridicat, în salutul hitlerist, în fruntea celor două divizii SS alcătuite din musulmanii din Peninsula balcanică cu sprijinul său direct și al căror părinte spiritual s-a considerat.

Tot reportajele cinematografice din timpul celui de al doilea război mondial ne fac martori ai entuziasmului și ovațiilor cu care era întâmpinat pretutindeni de către populația mahomedană Erwin Rommel, comandantul corpului de armată nazist din Africa, generalul-vedetă al Führerului. Desigur, similitudinea spirituală și simpatia reciprocă nu se mărginesc la aceste exemple.

După prăbușirea celui de al Treilea Reich, Germania a devenit, mai ales datorită ocupației americano-engleze, o țară democrată și chiar pacifistă, fără însă ca virusul nazist să fi fost eradicat de-a binelea. Exemplele ne stau la îndemână aproape zilnic.

Pe măsură ce presiunea terorismului islamic este mai mare și implicarea unor elemente germane naziste, convertite sau nu la Islam, mai substanțială, o bună parte dintre politicienii "de profesie", intimidați sau, pur și simplu, incapabili să facă față situației, se declară în dezacord cu luarea unor măsuri drastice, invocând "drepturile omului"; ca și cum nu dreptul la viață al cetățenilor germani, și nu dreptul lor de a avea un loc de muncă asigurat, care să le permită o existență pașnică și îmbelșugată, la

Muftiul Haj Amin Husseini cu un SS-ist musulman: bunicii OEP-ului

adăpost de orice pericol din partea unor psihopaţi fanatizaţi ar constitui dreptul suprem al oamenilor!

Orice iniţiativă mai fermă, venind din partea ministrului de Interne, de Externe sau al Apărării, în cazul de faţă din partea unor persoane perspicace, realiste şi cu capul pe umeri, se loveşte de argumentele invocate de nişte profesionişti ai palavrei, inconştienţi sau doar semiconştienţi, ceea ce nu face decât să aducă apă la moara fascismului islamic. Căci, cu cât clasa politică germană este mai ezitantă şi mai dezbinată, cu atât fascismul islamic devine mai incisiv şi mai îndrăzneţ.

Nu vreau să abuzez de atenţia cititorilor; mi se par însă extrem de pertinente şi sugestive observaţiile făcute de oameni care i-au cunoscut nemijlocit şi în situaţii extreme.

Winston Churchill spunea, de pildă, că "Cel mai mare reproş care li se poate aduce germanilor se referă la faptul că, în pofida inteligenţei şi curajului lor, ei sunt gata să divinizeze puterea, forţa". Şi tot el observă că "Pe germani îi poţi avea fie la beregată, fie la picioare".

Friederich Nietzsche ne încredinţează că "Un german este capabil de lucruri mari, dar este puţin probabil că le va înfăptui".

Chiar un membru al dinastiei Chamberlain, şi anume scriitorul Houston Stewart (1855-1927), ginerele lui Richard Wagner, adeptul teoriei superiorităţii rasei nordice, făcea afirmaţia că "Spiritul pătrunzător şi subtil nu a constituit niciodată apanajul teutonilor".

Mă ţin de promisiune şi aduc încă numai două citate. Primul aparţine lui Charles de Gaulle: "Acest conglomerat de instincte puternice, dar anarhice! Aceşti artişti înnăscuţi, dar lipsiţi de gust!".

Al doilea – lui Golo Mann (1909-1994), fiul lui Thomas Mann: "Cine a trăit ca german în deceniile 4 şi 5 (este vorba de secolul 20, **n.n.**) nu mai poate avea încredere în semenul său!".

Dar acum, mă întreb, se poate avea încredere?

Monica Bilan
Hannover, Germania

Aforisme
Despre ambiţii

- Memoria păstrează ziua de ieri, ambiţia naşte ziua de mâine.
- Ambiţiile se pot categorisi după mărimi: mici, medii şi nemăsurate.
- Caută şansa şi acolo unde n-ai nici o şansă!
- Guinness Book reprezintă recordurile ambiţiei, între coperţile unei cărţi.
- Inteligenţa şi ambiţia sunt două lucruri diferite, dar pot face minuni când sunt reunite.
- Himalaya este ambiţia pământului de a atinge cerul.
- Într-un singur domeniu am putea să ne lipsim de ambiţie: în avariţie.
- De fapt, omul are ambiţia în gene; de n-o foloseşte, este doar din... lene.

Despre afaceri

- În afaceri, nimeni nu cântă după note, ci după... bancnote.
- Comerciantul e un om cinstit, dar meseria îl obligă să fie un speculant.
- Nimic nu te apasă mai mult decât datoriile altora către tine.
- Nu contează cât investeşti într–o afacere, ci cât scoţi din ea.
- Încrederea este un produs care, astăzi, s-a cam... dus.
- Când intri într-o afacere fără cap, e inutil să iei cu tine pălăria.
- Comerciantul, când nu are marfă, are o explicaţie, pe care ţi-o oferă pe gratis.
- Când cumperi un produs, ne-

gustorul îţi zâmbeşte, când îl plăteşti, îţi mulţumeşte, când îl restitui, te beşteleşte.

- În afaceri sunt multe talente, dar şi multe... falimente.
- Nu te întovărăşi cu unul care are mintea scurtă şi mâna lungă.
- Într-o bijuterie, ceea ce trebuie supravegheat nu e atât marfa, cât mâinile cumpărătorului.

Despre moștenire și moștenitori

- Adunăm nu ca să lăsăm, ci ca să avem pentru zilele când nu mai putem aduna.
- Moştenirea mi-e mai aproape decât posesorul ei.
- Avarul ar lua cu sine şi aerul pe care l-a expirat în viaţă.
- Dacă vei lăsa urmaşilor tăi dragostea ta curată ai lăsat mai mult decât orice avere.
- Ceea ce nu ai dat cu mâna caldă, ţi se va lua din mâna rece.
- E o mare plăcere să risipeşti banii nemunciţi.
- Cine vrea să se căpătuiască fără muncă, nu merită să moştenească nici un cent.
- Nemulţumiţii sunt totdeauna mai numeroşi decât ceilalţi.
- Şi cel ce dă şi cel de capătă se suspectează de neloialitate.
- Moştenitorii se înmulţesc în proporţie inversă cu mărimea moştenirii.
- Ceea ce din senin pică, niciodată nu strică.
- Moştenirea este un subiect care face deliciul ziarelor, al tribunalelor şi mai ales al... avocaţilor.
- Nimeni nu se mulţumeşte cu puţin, pentru că o moştenire poartă totdeauna corola infinitului.
- E bine când moştenirea vine şi se înmulţeşte, rău-i când scade şi se topeşte.

Harry Ross
Naharia

M. Olier, Rishon Lezion (ne povesteşte o întâmplare – banală – din viaţa sa din zilele acestea:

«Cobor din maşină şiintru într-o florărie să cumpăr un buchet de flori. La ieşire mi s-a părut că aud un zgomot vag de cădere a unui obiect. Privesc în jur, nu văd nimic şi dau drumul la maşină. Ajungem la prietenii noştri, iar după câteva minute, constat că portofelul cu actele îmi lipseşte. Imediat fac legătura cu acel zgomot vag pe care-l auzisem la urcarea în maşină. Aflu numărul de telefon al florăriei şi telefonez. Aud o voce de femeie şi o rog să iasă în faţa prăvăliei ca să vadă dacă nu se află pe jos un portofel. Îmi promite, iar ies în stradă şi pornesc cu maşina spre florărie.

Acolo cobor şi, pe trotuar, văd imediat portofelul. Eram emoţionat şi bucuros, dar mai ales mirat că nu a dispărut. Îmi trece totuşi prin minte să intru şi s-o întreb pe femeie dacă nu a primit un telefon în legătură cu un portofel.

– Sigur că da, chiar mă duc să văd...

– Nu vă mai deranjaţi, l-am găsit.

– Tocmai voiam acum să mă duc să-l caut.

– Presupun că aţi fost ocupată, dar nu înţeleg cum, de aproape o jumătate de oră de când v-am telefonat, nu v-aţi dus până la uşă să priviţi o clipă afară, ştiind că un portofel părăsit în stradă dispare imediat. Mai ales că într-un portofel nu se află doar un toc sau o batistă, ci acte, bani... E o adevărată minune că l-am găsit.

Femeia părea puţin jenată. Poate că pentru florile cu care lucra avea o sensibilitate, dar în cazul de faţă nu a dovedit nici sensibilitate, nici răspundere. E foarte posibil că cel care ar fi găsit eventual portofelul meu m-ar fi căuat, dar asta e o altă chestiune.»)

Ing. M. Arielly, Haifa (ne trimite nişte versuri găsite pe Internet, iscălite Mihnea Blidariu şi intitulate "România mea":

În fiecare zi mă uit la cei de lângă mine/ şi mă întreb ce-nseamnă să trăiţi bine?/ În fiecare zi, devin tot mai convins/ că ţara asta e-un decor cu geamul spart şi becul stins./ Nu, România mea nu-i România lor,/ nu-i România celor de la televizor./ Nu-i România mea, România electorală,/ România urbană sau România rurală./ Nu-i România din sondaje sau din interviu,/ nu e o ţară playback, e o ţară pe viu./ În România mea nu se mănâncă la Mac,/ nu se prizează coca, la o sută de Jack./ Nu-i România lui Pepe sau România lui Akcent,/ nu-i România vreunui producător indiferent./ România mea nu dă vina pe „duşmani",/ nu ascultă manele şi nu azvârle cu bani./ Nu-i ţara mea aceea-n care, oricând în direct,/ vezi doar vedete proaste şi silicoane de efect./ Nu, România mea nu-i România lui Irinel,/ nu-i România la modă, nu-i România bordel./ Nici România cool, nici România chic,/ în care toţi vorbesc fără a spune nimic./ România mea nu-i România din mall,/ cu-adolescenţi crescuţi şi rătăciţi în alcool./ Nu-i ţara mea aceea-n care, dacă eşti bărbat,/ e dreptul tău să-ţi baţi nevasta cu piciorul de la pat./ România mea nu e reclamă din ziar,/ nu e spălarea de creier dintr-un moment publicitar./ România mea nu e un stat american,/ nu e-acel vis în care totul se rezumă la ban./ Nu, România mea nu-i România naţionalistă,/ nici România xenofobă, nici România rasistă./ Corneliu Vadim Tudor... locul lui e la gunoi/ nu-n Parlamentul celor plătiţi de cei ca noi./ Locul lui e lângă „marele" comunist bărbat de stat,/ lângă cei cu care a minţit şi a trădat./ În România mea, fotbalul nu e rege,/ mai presus de Justiţie, mai presus de lege./ Becali, locul lui e la şcoala de corecţie,/ acolo unde miliardele nu provoacă vreo erecţie./ Nu, *România mea nu crede în legende,/ nu crede-n discursuri, nu crede în „agende"./ România mea nu e condusă de hoți,/ nu e o țară unde toți vor să îi fure pe toți./ România mea e-o țară tristă și atât,/ în care orice vis frumos devine un coșmar urât./ România mea nu-i România lor,/ a celor care văd în tine doar un element de decor,/ doar un vot, doar o mită, doar un număr de dosar,/ doar o șpagă îndesată mai adânc în buzunar./ România mea nu-i România-n care/ democrația s-a impus cu bâte și topoare./ Nu, România asta ți-o fac, de vrei, cadou,/ pentru că sunt un revoltat, dar refuz să fiu erou./ Și dacă din toate astea măcar un vers te-a atins,/ înseamnă c-am trăit, înseamnă c-am învins...)*

Baruch Cohen, Toronto, Canada (neobositul cercetător al istoriei *tribului* a găsit prin sertare o fotocopie după un vechi număr din revista "Adam" (Martie-Aprilie 1940), condusă la vremea aceea de Miron Grindea. Desenul de pe copertă rimează cu atmosfera – tristă – a momentului. Războiul mondial era în toi, iar nemții cucereau fără probleme Europa. Printre semnatarii din numărul cu pricina: Rabinul Al. Șafran, B. Brănișteanu, E. Relgis, M. Schwartzfeld ș.a., nume cu rezonanță în epocă.)

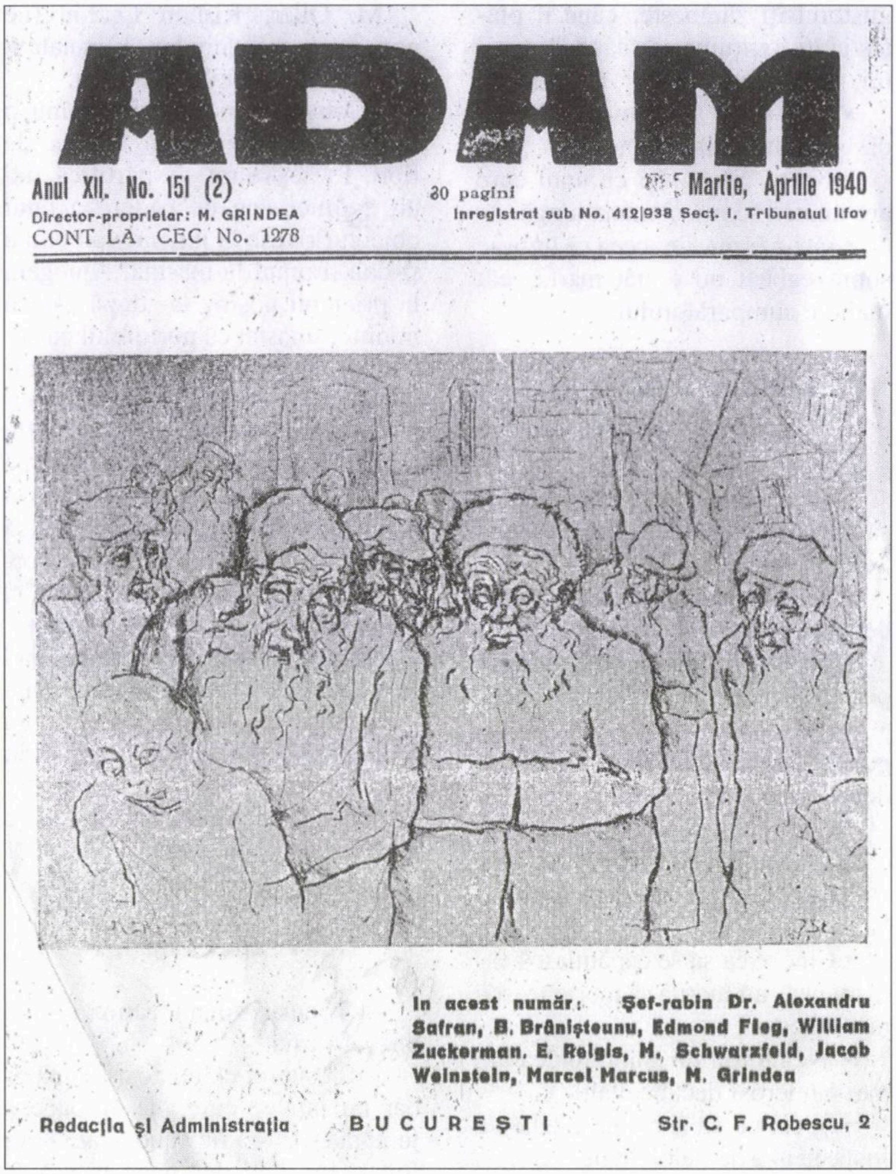

ADAM

Anul XII. No. 151 (2)
30 pagini
Martie, Aprilie 1940
Director-proprietar: M. GRINDEA
Inregistrat sub No. 412|938 Secț. I. Tribunalul Ilfov
CONT LA CEC No. 1278

In acest număr: Șef-rabin Dr. Alexandru Safran, B. Brânișteanu, Edmond Fleg, William Zuckerman. E. Relgis, M. Schwarzfeld, Jacob Weinstein, Marcel Marcus, M. Grindea

Redacția și Administrația B U C U R E Ș T I Str. C. F. Robescu, 2

Iacob Zimbler, Haifa (ne trimite, după un mai vechi și bun obicei al său, câteva bancuri culese din presă sau de pe Internet:

■ O pereche sărbătorește 65 de ani de la căsătorie! Ea: mare și solidă; el: mic și plăpând. Printre invitați se afla și un jurnalist.

– Spuneți-mi, o întreabă el pe sărbătorită, cum ați procedat în acești ani?

– A, de fapt, foarte simplu: eu hotăram ce trebuie să facă soțul, iar el făcea! Dacă nu, îl pocneam peste cap!

– Și dvs.? îl întreabă el pe soț, care au fost cei mai frumoși ani ai dvs. din timpul căsniciei?

– Cei 10 ani de prizonierat în Rusia.

■ Un tip gonea pe autostradă cu mult peste viteza legală. Văzând girofarul unei mașini de poliție, accelerează. Când își dă seama că nu mai poate, renunță. Polițistul se apropie de mașină și spune:

– Am avut o zi groaznică și vreau să mă văd acasă. Sunt foarte nervos, așa că inventează o scuză bună ca să te las să pleci.

Tipul răspunde:

– Acum trei săptămâni, nevastă-mea a plecat cu un polițist. Când te–am văzut în spatele mașinii, m-am temut că vrei să mi-o aduci înapoi!

■ În școală se aude un zgomot teribil dintr-o clasă. Directorul intră în clasă și vede îngrozit cum toată lumea țipă, se bate, unii s-au urcat pe bănci. Directorul se repede la cel mai zgomotos și-l dă afară. Imediat se face liniște.

– Unde este profesorul vostru?

– Tocmai l-ați dat afară…

■ Medicul casei este asaltat de rudele miliardarului:

– E adevărat, doctore? Chiar nu mai e nici o speranță?

– Absolut nici una! Bolnavul se va însănătoşi.

■ La o secţie de poliţie este adusă o femeie care a trecut pe roşu. Poliţistul începe să o interogheze:

– Numele?

– Popescu Maria.

– Vârsta?

– 32 de ani.

– Ocupaţia?

– Învăţătoare.

Poliţistul se ridică de la birou, zâmbeşte fericit şi îi spune:

– Minunat! Am aşteptat această ocazie o viaţă întreagă. Acum vă aşezaţi şi scrieţi de 2.000 de ori cu o caligrafie perfectă: "Dacă semaforul este roşu, trecerea este interzisă!"

■ Soţul pleacă la mare în concediu, urmând ca soţia să vină şi ea peste două zile. Ajuns la hotel, seara îi scrie soţiei un e-mail, dar tastează greşit adresa şi mesajul ajunge la văduva unui preot care decedase cu o zi înainte. Aceasta, după ce parcurge speriată e-mail-ul, scoate un urlet şi leşină.

Vrând să afle ce a putut provoca leşinul, rudele se uită şi ele pe ecranul calculatorului: "Draga mea soţie, am ajuns cu bine şi tocmai m-am cazat. Totul e pregătit pentru sosirea ta poimâine. P.S.: Vai, dacă ai şti ce cald e aici!"

■ – De ce se aseamănă femeile cu un uragan?

– Pentru că vin vijelioase şi pleacă cu case şi maşini.

■ – Poate o femeie să-l facă pe un bărbat miliardar?

– Da, dacă era multi-miliardar.

■ – Cine este omul în faţa căruia toţi bărbaţii îşi scot pălăria?

– Frizerul.

■ Un scoţian care se pieptăna de ani de zile cu acelaşi pieptene, aruncă într-o zi obiectul la gunoi. Vecinul său îl întreabă:

– James, ai înnebunit? De ce arunci pieptenele la gunoi?

– Păi i s-a rupt un dinte...

– Şi pentru un dinte arunci la gunoi pieptenele?

– Păi era ultimul dinte...

■ Pe o alee, între blocuri, o doamnă strigă:

– Madam Popescu!

La un geam îşi face apariţia o doamnă.

– Da, dragă, ce vrei?

– Madam Popescu, soţul meu e cumva la dumneata?

– Nu, dragă!

– Madam Ionescu! strigă atunci tipa. Îşi face apariţia o altă doamnă.

– Ce-i, dragă?

– Soţul meu e la dumneata?

– Nu, dragă! Dar ce-i?

– Păi, ne-am certat, a plecat furios şi când l-am întrebat unde se duce mi-a strigat din uşă: "La curve!")

Erwin Stern, Haifa (traducerea din cartea americanului Arthur D. Morse despre drama refugiaţilor evrei de pe vasul care a dobândit o tristă celebritate, "Saint Louis", este pe cât de interesantă, pe atâta – vai! – de lungă pentru posibilităţile noastre. Poate – cine ştie? – vom alege un fragment. Şi, în plus, vă rugăm să ne trimiteţi corespondenţe scurte, preferabil pe subiectele zilei. Sunt destule...)

Regina Klein, Carmiel (ne transmite veşti de la şi despre prietena ei din România, scriitoarea şi pictoriţa Felicia Marinca-Crişan, anunţându-ne, între altele, că aceasta e pe cale să scoată un album despre pictorii români de azi, inclusiv câţiva maeştri ai penelului din Israel. O veste plăcută. Aşteptăm volumul. Şi, până atunci, reproducem una din creaţiile Feliciei Marinca-Crişan.)

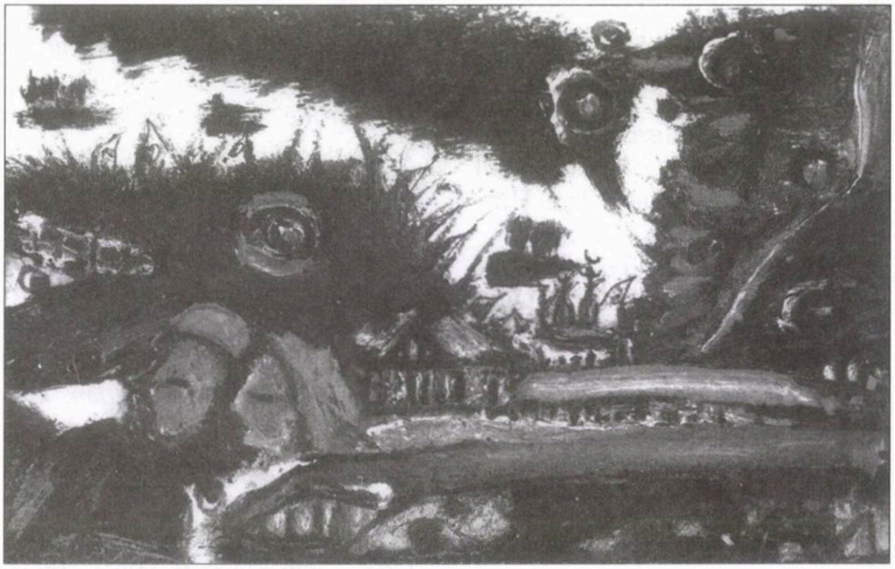

Coca Elman, Ashdod («Să vă spun cum merge poşta aici la noi. Am aşteptat **patru zile** să primesc o dovadă trimisă prin poştă de la o instituţie de aici, din Ashdod, dintr-o stradă apropiată de locuinţa mea. Unii spun că întâi corespondenţa pleacă la Tel Aviv şi apoi revine la Ashdod şi se distribuie.

Mai ştii? Trăim în Helem?»)

Dr. E. Huşanu, Haifa (dacă, aşa cum susţineţi, am făcut o confuzie, vă rugăm să primiţi scuzele noastre.)

Aurel Făinaru, Kiriat Ono; **Radu Capeleanu,** Tel Aviv; **Brigitte Steinberg,** Tel Aviv; **Solomon Resch,** Paris, Franţa; **Wanda Sestrieri,** Milano, Italia; **Any Shilon,** Holon; **Dr. Lupuşor Valeriu,** Linz, Austria; **Blumeta Herşcu,** Haifa (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

Distincții

Dr. Michael Cernea, sociolog, Washington: titlul de Doctor Honoris Causa al Universității Al. I. Cuza din Iași (vom reveni în nr. viitor).

Luiza Carol, poetă, publicistă, Israel: Diploma de onoare a revistei chineze "The World Poets Quarterly" pentru un studiu pe marginea câtorva creații din poezia chineză contemporană.

Alina Elena Bercu, pianistă, România: Premiul I la Concursul internațional de pian "Clara Haskil", de la Geneva.

Prof. Vladimir Tismăneanu, politolog, SUA: Premiul "Grupului pentru Dialog Social", de la București, pe anul 2007, pentru "efortul depus la elaborarea Raportului Comisiei Prezidențiale privitor la regimul comunist".

Aniversări

Eduard Jurist, București, unul dintre reprezentanții de seamă ai literaturii pentru copii și tineret din România de azi: 80 de ani de la naștere.

Petre Cioclu, prozator, epigramist, Kiriat Yam: 80 de ani de la naștere.

Deces

Eliezer Frenkel (n. 1920, Podul Iloaiei, Iași), traducător din limba idiș, profesor, publicist; la Ashkelon (vom reveni).

Manifestări, manifestări...

15.12.07; la sediul UNESCO din Paris: Colocviu Internațional dedicat lui Mihail Sebastian. Așa cum citim în buletinul agenției ISROpres, din Haifa:

«Sediul UNESCO din Paris a fost gazda unui colocviu internațional dedicat centenarului Mihail Sebastian, organizat de Institutul Cultural Român (ICR) Paris, Delegația permanentă a României la UNESCO, aflată sub patronajul lui Nicolae Manolescu, ambasador, delegat permanent al României la UNESCO. Dezbaterile au fost însoțite de prezentarea în premieră la Paris a filmului documentar "Sebastian", realizat de Lucia Hossu-Longin. Totodată, Nadia Lacoste, prietenă a scriitorului, a prezentat o expoziție de documente, scrisori și fotografii de epocă. Colocviul s-a încheiat cu lansarea volumelor "Jurnal" (Stock, ediția a doua), "Promenade pariziene", "Teatru" și "Femei" de Mihail Sebastian, apărute în cursul acestui an, în traducere în limba franceză. La dezbatere au participat scriitorii și teoreticienii Paul Bailey, din Marea Britanie, Jean-François Péres, Edgar Reichmann și Andreea Roman, din Franța, George Banu, Iulian Băicuș, Carmen Mușat și Andrei Oișteanu, din România, Vasile Popovici, din Maroc, și Leon Volovici, din Israel.»

6.01.08; la "Centrul pentru studierea iudaismului românesc", din Ierusalim: "Schechterezada", o seară literară închinată scriitorului I. Schechter. Au participat: Lya Koenig, Andrei Strihan, Virgil Duda, Leon Volovici, S. Goshen, precum și Malica Schechter, soția scriitorului.

Decembrie 07 – Ianuarie 08; la Institutul Cultural Român din Tel Aviv: "Culorile timpului – Arta sinagogală din Moldova", expoziție de fotografii realizată de Teodor Răileanu, jurnalist și fotograf.

6.01.08; la "Spațiul Raschi" din Paris: "Omagiu lui Al. Șafran". Au participat: Esther Starobinski-Șafran, Avinoam Șafran, Carol Iancu, Edgar Reichmann, Tudor Banuș, D. F. Lăzăroiu, Magda Cârneci, Joëlle Dautricourt, Sarah Iancu.

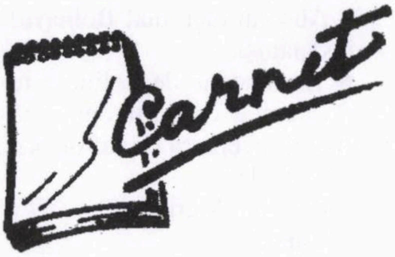

Participăm la durerea încercată de colaboratorul nostru, dr. G. Mănescu, din Bat Yam, la încetarea din viață a soției sale,

PAULA BEER

și îl rugăm să primească sincerele noastre condoleanțe.

Minimum

21.01.08; la Casa Scriitorului din Tel Aviv: seară cultural-artistică bilingvă română-idiș dedicată literaturii idiș din România, organizată de ACMEOR. Moderator: Dr. Shlomo Leibovici-Laiș.

26.01.08-3.3.2008; la Casa Artiștilor din Ierusalim: expoziție de icoane românești din sec. XIX-XX.

29.01.08; la HOR-Naharia: conferință ținută de Shlomo David pe tema "Ziua Internațională a Holocaustului".

30.01.08; la Universitatea din Ierusalim: întâlnire cu prof. Jean Askenasy cu prilejul apariției cărții "Creierul și universul său"; a prezentat prof. Moshe Idel.

30.01.08; la Cercul Cultural din Haifa: spectacol multimedia "Holocaust în inimă, gând și suflet", realizat de Nando Maria Varga.

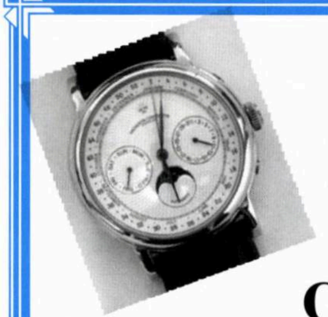

CUMPĂR

בס"ד

**ceasuri de mână bărbătești
și de damă vechi din aur.
Ceasuri din aur vechi de buzunar.
Obiecte din argint și tacâmuri vechi.
Bijuterii vechi din aur și diamante vechi și noi.
Monezi și medalii din aur, colecții diverse.**

Prețuri onorabile în numerar.

Tel. 054-4577961

(nu sâmbătă)

NOU!!!

Anunțăm deschiderea Restaurantului Românesc Familial

NOU!!!

"LA PAUL"

***Str. Sheerit Israel 4 (vis-à-vis de Bituah Leumi), Iaffo
Tel. 03-6812733, 054-7648747***

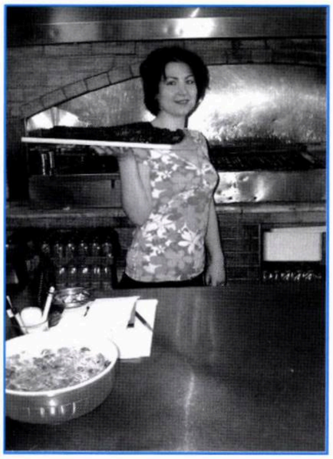

Servim zilnic toate produsele bucătăriei românești: grătar (pe cărbuni), ciorbă de burtă, tochitură, ciorbă de miel, momițe, măduvioare, creier la capac, rinichi îmbrăcați, sărmăluțe românești, antricot adevărat și multe alte preparate deosebite.

●

**VINERI SEARA MUZICĂ românească și internațională
cu renumita MARIANA LUNGU**

Primim comenzi pentru petreceri familiale până la 80 de persoane

Prețuri modeste – Vă așteptăm cu plăcere

UN EVENIMENT ARTISTIC DE EXCEPŢIE !!

Cei mai importanţi maeştri ai comediei româneşti revin în Israel în fruntea unui ansamblu de 20 de artişti, cu spectacolul muzical-umoristic

TINEREŢE FĂRĂ BĂTRÎNEŢE

UN ANSAMBLU DE 20 DE PERSOANE

STELA POPESCU

HORAŢIU MĂLĂELE

Împreună cu marii cîntăreţi CRISTINA EREMIA, VINCENŢIU ŢĂRANU, ION DIMIERU, VALENTIN RACOVEANU, DANIEL FILIPESCU, SORINA TIRON, VALENTIN TIRON şi MĂDĂLINA FLORESCU

Regia: CRISTIAN MIHĂILESCU • Muzica: ROMAN VLAD • Costume: VIORICA PETROVICI

Spectacolul se deschide cu festivitatea „10 pentru România – 10 pentru Israel. „Omul anului 2007 în teatrul romanesc": Horaţiu Mălăele şi Stela Popescu

TEL AVIV – Beit Zionei America,
miercuri 13 febr., ora 19.00 (Bijuteria „Ursu" – Alenby; tel: 03-6048125, 0544-566220)

HOLON – „Mofet",
marţi 12 febr., ora 19.00
Kupa Histadrut; tel: 0522-317655

RISHON LEZION – „Mofet",
luni 11 febr., ora 19.00
Bilete: Hakartis; tel: 03-9666141

HAIFA – Olam,
sîmbătă 16 febr., ora 19.00
Kupat Haifa, str. Berwald 11; tel: 04-8662244

minimum

Domnu' Olmert, doamnă Tzipi, domnu' Barak, vă rugăm frumos: nu mai jucaţi ţara la barbut!

03
9 771565 702005
2/3/2008 מינימום

■ ANUL XXII ■ NR. 252 ■
■ MARTIE 2008 ■
■ 16 SHEKELI ■

עיריית
באר-שבע

מוזיאון "סטרומה"
בית-הכנסת ע"ש
קדושי "סטרומה", באר-שבע

יד ושם
רשות הזיכרון
לשואה ולגבורה

Comemorarea a 66 de ani de la scufundarea vasului Struma

13-03-08

INVITAŢIE

Comemorarea va avea loc joi 13 martie 2008 la ora 18.00 la muzeul şi sinagoga Struma, piaţa Kaplan nr. 6 Beer-Sheva, în prezenţa:

Invitat de onoare Dr. Aurel Vainer, preşedintele F.C.E.R.;

Excelenţa Sa Domnul Edward Iosiper, ambasadorul României în Israel;

Domnul Iacov Terner, primarul oraşului Beer-Sheva;

Domnul Miha Harish, preşedintele A.M.I.R.;

Rabinul Ioel Tobias din Bnei-Brak.

Conferinţe:

"Holocaustul evreilor din România" în ochii istoricului Dr. Rafael Vago, secţia de istorie generală, Universitatea Tel-Aviv;

"Zestrea – povestea unor obiecte"; Doamna Haviva Peled-Carmely, directoarea sectiei obiecte şi curatoare principală Yad-Vashem.

Moderator: Domnul Arie Raiter, preşedintele muzeului şi sinagogii Struma.

La încheierea adunării: reculegere în camera IZKOR din muzeu.

Un autobuz va transporta gratuit publicul din Tel-Aviv, strada Arlozorov, spre Beer-Sheva.

Înscrieri la telefon: 03-6959047 sau 0545-386009.

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

NE OCUPĂM DE:

● DOBÂNDIREA şi redobândirea cetăţeniei române (până la gradul 2 de rudenie)
● TRANSCRIEREA certificatelor de căsătorie şi al certificatelor de naştere (ale celor născuţi în Israel)
● OBŢINEREA pensiei din România
● TRADUCERI legalizate în limba română
● OBŢINEREA oricărui document din România

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA ŞI DE TRANSFERUL SUMEI OBŢINUTE.

Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor şi desfiinţărilor de firme (societăţi)

Contactaţi: ARIE DEGANI
Strada Adam Hacohen nr. 16 (lângă Ambasada României) Tel Aviv 64585
Tel. 03/522-8899 (Vorbim româneşte)

LA ÎNCHIDEREA EDIȚIEI
Ceea ce înseamnă 25 Februarie

Criza națională (dar și internațională) de inteligență

Yehezkel Dror

Fenomenul cel mai îngrijorător de care ne lovim în zilele noastre îl constituie starea lamentabilă a inteligenței din lumea politică, juridică, *mediatică* ș.a. a Israelului.

Dar să lăsăm discursurile la o parte și să dăm câteva exemple.

Raportul Comisiei Vinograd despre războiul din vara lui 2006 cu organizația Hezbollah, din Liban – așteptat de toată lumea cu sufletul la gură – a fost dat, în sfârșit, publicității; dar, surpriză, el a mirat și dezamăgit pe toți cei ce credeau, sau măcar sperau, că autorii importantului document vor spune lucrurilor pe nume.

După prima parte a raportului, comunicată presei în urmă cu câteva luni și redactată în termeni duri (gen "tăiem în carne vie"), te așteptai ca a doua zi după prezentarea raportului final, primul ministru Olmert și ai săi să-și dea demisia, ba chiar să fie băgați în duba poliției și duși la Abu Kabir. În realitate, însă, citind raportul final, erai îndemnat să crezi că de ziua Independenței, acuși, prin mai, Olmert va fi distins cu Premiul Israel pentru conducerea exemplară a războiului.

Că membrii comisiei au turnat apă în vinul textului cu pricina n-ar fi un capăt de țară (se întâmplă, oameni suntem, nu câini). Dar, precum niște cârciumari fără de simțul măsurii, au pus atâta apă de la robinet în damigeană încât mușteriii de la masă, ciocnind paharele, au strâmbat din nas: unde-i vinul, jupâne? Or, un cârciumar care procedează în felul acesta nu este numai hoț, ci și lipsit totalmente de cap. Un hoț deștept fură mai puțin.

În plus, ca și cum raportul ca atare n-ar fi fost suficient, unul din membrii comisiei, numitul (iar de curând renumitul) Yehezkel Dror, profesor de științe politice la Universitatea din Ierusalim, a simțit nevoia să pună bomboana pe coliva voluminosului document. Liber și nesilit de nimeni, acest Agamiță Dandanache al justiției noastre s-a repezit să declare ziariștilor (citez din memorie) că membrii comisiei nu puteau să-l scoată vinovat pe Olmert, deoarece aceasta ar fi dus la căderea guvernului, la organizarea de noi alegeri și la victoria lui Bibi Netaniahu, șeful opoziției. Bravos, națiune! Care va să zică rostul Comisiei Vinograd nu fusese acela de a dezvălui adevărul despre război, ci de a împiedica venirea lui Bibi la putere... Cum să-l caracterizezi pe acest cetățean care, fără să vrea, a dat pe față dedesubturile Comisiei Vinograd și ale raportului aferent? Guguman? Sonny boy? Bătut în cap, cu cuie?

Luna trecută, după atentatul de la Dimona (pus la cale de indivizii din Fatah, care va să zică OEP), în care și-au pierdut viața doi israelieni, câțiva deputați au cerut d-nei Tzipi Livni, ministrul nostru de Externe (mă rog, "nostru" e un fel de a vorbi), să anuleze întâlnirea cu Ahmed Qurei à propos de faimosul proces de pace. Fără să-și piardă cumpătul, d-na Tzipi a răspuns că întrucât Qurei nu a anulat întâlnirea, din cauza construcțiilor efectuate de Israel la Har Homa (Ierusalim), ea nu vede de ce ar renunța la discuții din cauza atentatului de la Dimona. Cum se cheamă un ministru israelian care pune semnul egalității între faptul de a construi două case de locuit, cu dormitor, baie și bucătărie, și acela de a ucide, planificat și cu sânge rece, doi evrei, care nici măcar nu sunt "coloniști"? Idiot?

Și fiindcă tot am vorbit despre tratativele la ordinea zilei, să ne

Purim

Luna aceasta sărbătorim Purimul.

De când ne știm, în fiecare an, cu acest prilej, ne gândim, sau mai degrabă sperăm, la o superbă Estheră care să ne scape, prin talentele ei, de Hamanii de serviciu, pe care-i întâlnim, de-a lungul vieții, sub un chip sau altul.

Acum, însă, avem o veste plăcută, la care nici nu visasem. D. Mushir al-Masri, unul dintre șefii Hamasului, a declarat la un miting în Gaza: "Evrei! Nu mai aveți nici o scăpare! Noi am săpat deja gropile voastre!".

Grozav. Se poate spune că a dat în sfârșit norocul peste noi. D. Mushir habar n-are, desigur, de vechea vorbă românească: cine sapă groapa altuia, cade el într-însa!

M.

minimum

Apare lunar
Redacția și administrația
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 80 șekeli
1 an (12 numere): 160 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 73 dolari
România – 68 dolari
U.S.A., Canada – 85 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 100 dolari
Insulele Fidji – 160 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM - PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

oprim puțin asupra a ceea ce înseamnă "procesul de pace". Cu atât mai mult cu cât argumentul nr. 1 al celor ce susțin – și la noi și în afară – guvernul Olmert sună cam așa: da, știm, omului i se pot reproșa multe, dar el e singurul capabil, la ora de față, să ducă la bun sfârșit negocierile de pace. Se bate pe umeri cu Abu Mazen, se bate cu Bush și Condoleezza Rice, așa că…

Istoricul american Bernard Lewis este considerat drept cel mai mare specialist occidental în materie de Orientul Mijlociu. Iată cum vede el, într-un articol din "Wall Street Journal", *perspectivele* de pace dintre noi și palestinieni (extrase):

«Prima întrebare pe care trebuie să ne-o punem (în legătură cu conflictul) este: despre ce conflict este vorba? În principiu există două posibilități: avem de-a face cu un conflict legat de mărimea Israelului (teritorial), sau cu un conflict legat de existența ca atare a Israelului? Dacă problema o constituie mărimea Israelului, atunci suntem confruntați cu o dezbatere legată de frontiere, precum a fost pe vremuri în Alsacia-Lorena sau Texas. O asemenea problemă poate fi rezolvată pe termen lung, nu ușor, dar poate fi rezolvată. Dacă, însă, problema constă, pur și simplu, în existența Israelului, e clar că ea nu poate fi rezolvată prin negocieri. Nu există compromis posibil între a exista și a nu exista, iar nici un guvern israelian, oricare ar fi acesta, nu se va apuca să negocieze pe tema dacă această țară trebuie sau nu să existe. OEP și alți purtători de cuvânt palestinieni au dat din când în când, în mod formal, semne că recunosc Israelul; dar asta în declarațiile lor diplomatice, făcute în limbi străine. Dar ei n-au transmis niciodată acest mesaj în limba arabă, și nu-l vei găsi nici în cărțile de școală, nici în discursurile politice, nici în predicile din moschei. Termenii folosiți în arabă nu vorbesc despre încetarea ostilităților, ci despre un fel de armistițiu până ce vine timpul când războiul împotriva Israelului va putea fi dus cu mai mult succes.

Un bun exemplu în această privință îl constituie mult discutata problemă a refugiaților. În timpul luptelor din 1947-1948, circa trei sferturi dintr-un milion de arabi au fugit sau au fost determinați să fugă din Israel, refugiindu-se în țările arabe învecinate. În aceeași perioadă și după aceea, un număr ceva mai mare de evrei au fugit sau au fost alungați din țările arabe, mai întâi din partea controlată de arabi din Palestina aflată sub mandatul englez (și unde nu s-a îngăduit nici unui evreu să rămână), apoi din țările arabe unde ei și strămoșii lor trăiseră de veacuri întregi, iar în unele locuri, de-un mileniu. Majoritatea refugiaților evrei și-au găsit adăpost în Israel. De fapt, a avut loc un fel de schimb de populație, nu fără asemănare cu acela produs, cu un an mai înainte, pe subcontinentul indian, când India Britanică a fost împărțită în două: India și Pakistanul. Milioane de refugiați au fugit sau au fost alungați, în ambele direcții: hindușii și alții din Pakistan au ajuns în India, musulmanii din India – în Pakistan. Cu toții s-au instalat în noile lor locuințe, primind toate drepturile cetățenești. Remarcabil este faptul că toate acestea s-au produs fără nici un fel de ajutor internațional. Singura excepție au reprezentat-o arabii palestinieni instalați în țările arabe vecine.

Guvernul Iordaniei a acordat

TENDINȚE

Demonstranți sârbi încercând să dea foc ambasadei americane din Belgrad, în semn de protest față de recunoașterea statului independent Kosovo de către SUA

arabilor palestinieni un fel de semicetățenie, dar i-a ținut în tabere de refugiați. În alte țări arabe, ei au rămas ca niște străini apatrizi, lipsiți de drepturi cetățenești și întreținuți prin fonduri ale ONU. În mod paradoxal, dacă un palestinian ar fi fugit în Marea Britanie sau în America, el ar fi avut posibilitatea să fie naturalizat după cinci ani de zile, iar copiii săi născuți în aceste țări ar fi devenit în mod automat cetățeni. Dacă însă a fugit în Siria, Liban sau Irak, el și copiii săi au rămas fără nici o cetățenie; și așa s-a ajuns la a patra sau a cincea generație de refugiați.

Motivul acestei atitudini a fost explicat nu o dată de diverși reprezentanți arabi. Este necesitatea de a-i păstra pe palestinieni ca pe o entitate separată până ce ei se vor întoarce, pretinzând întreaga Palestină: asta înseamnă Iehuda și Shomron, Fâșia Gaza și... Israelul. Cererea privind "întoarcerea refugiaților" înseamnă, cu alte cuvinte, distrugerea Israelului. Este cam greu de presupus că această pretenție va fi acceptată de vreun guvern israelian.

...Ceea ce ne aduce îndărăt la conferința de la Annapolis, adică la procesul de pace. Dacă subiectul nu-l constituie mărimea Israelului, ci existența sa, negocierile sunt condamnate dintru început la eșec. Și în lumina experienței trecute e limpede că acesta va rămâne subiectul, până ce conducătorii arabi își vor atinge scopul (distrugerea Israelului), sau vor renunța la el. La ora de față, nici una din aceste posibilități nu pare realizabilă.»

...Așadar, în clipa în care discutăm, "convorbirile de pace" nu au nici un rost. Și-atunci, cum să-i numim noi pe politicienii, ziariștii și alți "activiști pentru pace" care ne împuie capul toată ziua cu "importanța vitală a negocierilor"? Tembeli? Zevzeci? Nătărăi?

P.S. I: Ca să fim cinstiți, tâmpenia politică nu este o exclusivitate israeliană. Ea poate fi întâlnită la case mai mari și cu pretenții intelectuale. Zilele trecute, după cum știm, albanezii musulmani din Kosovo s–au declarat în mod unilateral independenți, rupându-se de Serbia. SUA și majoritatea țărilor din Uniunea Europeană au salutat cu entuziasm această mișcare care desăvârșește distrugerea fostei Iugoslavii (visul lui Hitler). Acționând – și, mai ales, gândind – în felul acesta, occidentalii au realizat câteva isprăvi memorabile: a) întâi și întâi, au înființat cu mâna lor un stat islamic pe continentul european; b) au obligat guvernul de la Belgrad (pro-occidental, de altfel!) să respingă categoric actul separatiștilor de la Pristina; c) au lovit mortal în sentimentul național al sârbilor, făcând ca, la zece minute după proclamarea noului stat, câteva zeci de mii de sârbi să se adune în fața ambasadei americane de la Belgrad, strigând lozinci anti-Washington și dând foc clădirii. La câtă pornire anti-americană există azi pe glob, numai asta mai lipsea; demonstrații asemănătoare au avut loc în fața ambasadelor Marii Britanii, Franței, Turciei și Croației; d) a îngăduit Rusiei să marcheze câteva puncte mari cât roata carului pe tărâm internațional; refuzând să recunoască noul stat, cerând convocarea urgentă a Consiliului de Securitate al ONU și declarând că fără acordul ONU (care va să zică și al Moscovei, unul din cei cinci membri permanenți ai Consiliului de Securitate), Kosovo nu poate fi considerat un stat legitim, președintele Putin și-a văzut într-un fel visul cu ochii: lumea occidentală vede acum ceea ce nu voise să vadă ani de-a rândul, și anume că Rusia a devenit, din nou, o mare putere, capabilă să *dicteze*. În același timp, declarând că situația din Kosovo creează un precedent extrem de periculos prin aceea că încurajează (și-ncă cum!) mișcările separatiste din Spania (Ţara Bascilor şi Catalonia), România (ungurii din Transilvania, binecunoscuţi prin dorinţa lor de a se uni niţel cu patria mumă), Canada (vezi "independentiştii" din Québec), Corsica ş.a., ca să nu mai vorbim de butoaiele de pulbere de pe teritoriul Rusiei, precum Cecenia, Caucazul plin de musulmani ş.a., ş.a., Putin a cucerit nu numai simpatia Belgradului, ci şi a altor capitale.

Cum să-i numeşti pe politicienii apuseni care au obţinut această performanţă? Spuneţi dumneavoastră, că noi am epuizat stocul de înjurături pe luna martie.

P.S. II: O surpriză plăcută, tocmai bună pentru Purim. Numitul Imad Mughniyeh, şeful militar al organizaţiei Hezbollah, a fost lichidat, în plin centrul Damascului, cu ajutorul unui explozibil instalat, nu se ştie de cine anume, în automobilul său. Mai mult (ba chiar mult mai mult) decât asta, individul (care are pe – era să zicem conştiinţă – câteva mii de morţi, israelieni, americani şi francezi) ar fi fost ucis nu (aşa cum se spusese, instinctiv, la început) de vreun mossadist deal nostru, ci de fraţii săi arabi. Ziarul libanez "El-Akhbar" (în foarte bune relaţii cu Hezbollah) susţine că autorii remarcabilei fapte sunt oamenii Hamasului din capitala Siriei. Foarte bine, copii! Şi la mai mare! Căsăpiţi-vă aşa, între voi, jihadiştii. Cu entuziasm şi vitejie... Într-un ziar din Iordania se spune chiar că în afacerea asta au fost amestecate câteva servicii secrete din ţările arabe. Chestiunea pare atât de serioasă încât un oficial sirian a declarat că dezvăluirile privitoare la atentat vor provoca un adevărat cutremur în lumea arabă.

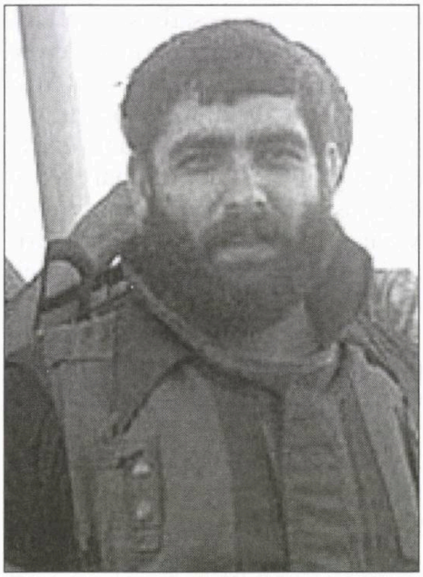

Imad Mughniyeh

Ştii ce? Să-l provoace...

Israel: Cutremur în lumea presei de limbă română

(sau la ce a dus decesul subit al lui I. Schechter)

«Cu numărul 671 al revistei „Orient Expres” s-a anunţat că publicaţia îşi încetează apariţia. Se precizează că o parte a rubricilor din „Orient Expres” vor fi mutate la „Ultima oră”, care s-a transformat recent din ziar în săptămânal şi a anunţat joi 31 ianuarie că îşi schimbă numele în „Jurnalul săptămânii”. Ziarul va fi editat de noua companie „Ofakim Itonut”, creată de ziarista Doina Meiseles de la „Ultima oră”,

„Orient Expres” şi-a început apariţia în 1995, când trustul de presă care publica ziarul „Viaţa noastră” a fost cumpărat de omul de afaceri George Edri, originar din Maroc. Edri, care nu este vorbitor de limba romană, a preluat şi săptămânalul „Revista mea”. Jean Steiger, I. Schechter, I. Petran, Sebastian Costin, Rodica Grindea şi alţii care lucrau la „Viaţa noastră” şi săptămânalul „Revista mea” au avut diferende cu noul patron. Ei au decis să publice un nou ziar – „Ultima oră” – o nouă revistă – „Orient Expres” – şi încă un săptămânal la care au renunţat ulterior.

După preluarea gazetelor, George Edri a creat o nouă echipă redacţională. În noua formulă, „Viaţa noastră” l-a avut pentru scurt timp redactor-şef pe Uli Friedberg-Vălureanu, aflat atunci în Israel ca turist. Ulterior, la conducerea ziarului a fost numit Mario Nando Varga.

Decesul subit recent al lui I. Schechter a creat o situaţie de criză, determinând transformarea ziarului în săptămânal şi acum dispariţia revistei „Orient Expres”.»

(După ISROpres, Haifa 2008)

Israel: Panică în rândul cetăţenilor care au cumpărat case în România

«Ziarul "Ziua" anunţă că autorităţile fiscale din Israel fac investigaţii în legătură cu averile unor israelieni care fac afaceri imobiliare în România. Anchetatorii au mers pe urmele afaceriştilor care tranzacţionează case şi pământuri şi au constatat încălcări grave ale legilor israeliene.

Fiscul israelian, se arată în articol, a întocmit o lungă listă cu sute de oameni, care s-au sustras de la plata impozitelor asupra câştigurilor obţinute şi care urmează să fie aduşi în faţa judecătorilor.

Numeroşi israelieni, nu toţi originari din Romania, au investit în ultimii ani sume considerabile în achiziţionarea de case, au cumpărat şi au vândut pământuri şi au construit blocuri cu locuinţe şi birouri de închiriat. Lunar, chirii în valoare de sute de mii de euro intră în buzunarele acestor noi îmbogăţiţi, fără ca veniturile lor să fie declarate fiscului israelian. Cotidianul ebraic "Yediot Aharonot" arată că aceşti oameni de afaceri acţionează sub paravanul unor firme înscrise fie în România, fie în străinătate. Primul arestat, omul de afaceri Avraham Cohen din Yavne, posedă propria sa afacere imobiliară în Romania și girează numeroase afaceri cu case și pământuri ale unor israelieni. Cohen a recunoscut învinuirile și colaborează cu anchetatorii fiscului. Ziarul ebraic scrie că în cursul anchetarii lui Cohen a "ajuns" în mâinile anchetatorilor o listă lungă cu nume de israelieni care posedă apartamente în București și în alte localități românești, primesc lunar chirii consistente, dar se sustrag de la plata impozitelor către Fiscul israelian.

După arestarea lui Avraham Cohen, au fost arestați Ovadia Mashal, Ezra Mashal și Itzhac Acoen, trei cunoscuți negustori de textile, proprietari ai firmelor "Marco Polo" și "A. D.". Aceștia au recunoscut în fața judecătorului că dețin numeroase locuințe în România, dar au "uitat" să le declare Fiscului israelian.»

(După ISROpres, Haifa 2008)

Europa: Teama de islamizare ia proporții

«Continentul european este măcinat de două valuri antagonice: prezența tot mai mare a comunităților musulmane și radicalizarea atitudinii antiislam.

Recent, la Bruxelles a fost semnată Carta Musulmanilor Europeni. 400 de asociații de confesiune islamică de pe Bătrânul Continent, inclusiv din Turcia, au semnat acest document prin care, susțin comentatorii, se face auzită vocea musulmanilor moderați.

La celălalt pol însă se află demersul mai multor partide din țări precum Germania sau Austria, care s-au unit împotriva "islamizării Europei". "Dialogul dintre civilizații" stă, de fapt, pe un butoi cu pulbere.

Osman Aziz, imamul musulmanilor din București

Carta Musulmanilor Europeni respinge "violența războiul sfânt" și acțiunile teroriste, încercând să impună o altă imagine a islamului în Europa, care cu greu poate da uitării atentatele de la Madrid din martie 2004 sau Londra din iulie 2005. Cele șase pagini ale Cartei vorbesc despre "recunoașterea musulmanilor ca și comunitate religioasă europeană", precizând că "islamul nu înseamnă terorism și nici discriminarea femeii" (nuuuuuu! dar cum poate să-ți treacă prin cap așa ceva? – **nota redacției "Minimum"**).

Documentul se concentrează în primul rând asupra musulmanilor comunitari, solicitându-le "să se integreze pozitiv în societățile din care fac parte", dar "fără să-și piardă identitatea musulmană".

Un punct esențial din acest document îl constituie conceptul de "neutralitate a statului", care ar urma să acționeze în mod imparțial față de toate religiile, permițându-le să-și exprime valorile. În consecință, musulmanii își revendică dreptul de "a construi moschei și instituții religioase, de a practica în interiorul acestora ritualurile specifice și de a respecta preceptele religioase inclusiv în modul de alimentație și îmbrăcăminte".

Aflat recent în redacția noastră, Osman Aziz, imamul de București, și-a manifestat neîncrederea în demersul celor 400 de asociații musulmane. "De obicei, aceste asociații sunt alcătuite din cupluri mixte", a spus Aziz.

Cât privește "drepturile femeii" propovăduite de Cartă, imamul a replicat că acestea "au fost stabilite o dată pentru totdeauna în Coran", iar orice modificare sau adăugare în acest sens ar însemna "încălcarea cuvântului lui Dumnezeu". În România trăiesc circa 58.000 de musulmani.

85% din aceștia locuiesc în județul Constanța, 12% în Tulcea, iar restul în orașe precum Brăila sau Galați. Din punct de vedere etnic, cei mai mulți dintre ei sunt tătari sau turci.

Peste 53 milioane de mahomedani sunt înregistrați la ora actuală pe teritoriul european, 14 milioane dintre ei trăind în țări din Uniunea Europeană. Islamul este considerat cea mai expansionistă religie din Europa, la aceasta contribuind (și) rata mare a natalității în rândul familiilor de această confesiune.

Potrivit datelor furnizate de Institutul Central al Arhivelor asupra Islamului (Soest, Germania), Rusia numără 25 milioane de islamici, iar Turcia – circa 58 de milioane.

Zona balcanică, incluzând provincia Kosovo, numără peste 6,5 milioane. Dintre statele UE, Franța are cel mai mare număr de musulmani (circa șase milioane), urmată de Germania (3,5 milioane), Marea Britanie (1,7 milioane) și Italia – peste un milion.

În Hexagon au ajuns musulmani proveniți din Algeria, Maroc și Africa Occidentală, în timp ce în Marea Britanie au sosit din Pakistan și India. Având numeroase contracte economice bilaterale cu Turcia, Germania a primit, în perioada anilor '70, numeroși imigranți turci.

Comunitatea musulmană din Franţa se bucură de un tratament special. În ciuda scandalului legat de portul vălului islamic, din 2004, când au fost interzise prin lege "însemnele religioase făţişe", la ora actuală, guvernul francez ia în calcul creşterea numărului de moschei în funcţie de rata demografică a comunităţilor de mahomedani. De altfel, chiar preşedintele Nicolas Sarkozy, în timpul campaniei electorale, s-a declarat pentru finanţarea publică a acestor lăcaşuri de cult, susţinând ideea "nici un oraş fără moschee".

Astfel, în următorii ani, în sud-estul Franţei, unde trăiesc comunităţi islamice importante, numărul moscheilor va creşte semnificativ. Nici musulmanii "italieni" nu o duc rău. În ciuda unor voci contestatare, Italia adoptă o politică de sprijinire a comunităţii islamice, a doua ca importanţă religioasă. Spre exemplu, anul acesta, în Peninsulă va fi înfiinţată prima bancă islamică, aşa cum există deja în ţări precum Olanda, Franţa sau Marea Britanie.

Scriitoarea şi ziarista Oriana Fallaci (decedată în 2006) şi-a afirmat vehement, în cărţi şi articole, antipatia faţă de prezenţa masivă a mahomedanilor pe teritoriul italian. Opinia ei, exprimată chiar şi în faţa fostului Suveran Pontif Ioan Paul al II-lea, este că, de cel puţin trei decenii încoace, asistăm la punerea în practică a tentativei lumii musulmane de a islamiza Occidentul.

Regina Noor a Iordaniei şi soţia emirului Qatarului au creat recent un fond privat de 100 milioane de dolari, destinat înfiinţării de noi locuri de muncă pentru tinerii arabi.

Această iniţiativă a fost făcută publică la Madrid unde, la mijlocul lunii ianuarie, s-a desfăşurat primul forum al Alianţei Civilizaţiilor, un organism internaţional fondat pe baza unui proiect spaniol al premierului Jose Luis Zapatero, lansat în 2004.

Filip Dewinter

La acesta au aderat ulterior peste 70 de state. Principalul scop al Alianţei este, conform fondatorilor, depăşirea neînţelegilor dintre culturi şi religii, în special dintre lumea occidentală şi cea musulmană.

"Situaţia internaţională creată după 11 septembrie 2001, ca şi celelalte atacuri teroriste care au marcat constant acest deceniu, a făcut ca dialogul între civilizaţii să devină o urgenţă umanitară", susţine fostul lider portughez Jorge Sampaio, reprezentantul ONU pentru Alianţa Civilizaţiilor.

Existenţa numărului mare de musulmani pe teritoriul Bătrânului Continent, organizarea unora dintre ei în celule teroriste de sorginte "Al Qaeda" (în Spania au fost arestaţi recent 15 pakistanezi, care puneau la cale un atentat la Barcelona) au dat apă la moară partidelor de extremă dreaptă din ţări precum Belgia, Germania sau Italia.

Astfel, la Anvers (Belgia), a fost înfiinţată organizaţia "Les villes contre l'islamisation" ("Oraşele împotriva islamizării"), care a fost prezentată presei de liderul partidului "Vlaams Belang" ("Interesul flamand"), Filip Dewinter.

Alături de acesta, şi-au mai pus semnătura pe actul de constituire preşedintele mişcării regionaliste franceze "Alsace d'Abord", Robert Spieler, precum şi lideri ai unor alte partide din Germania ("Die Republikaner"), Marea Britanie ("British National Party"), Italia sau Danemarca. Logoul organizaţiei anti-islamice seamănă cu un panou rutier pe care este desenată o moschee barată cu o linie roşie.

De altfel, islamofobia europeană, fenomen în expansiune rapidă, îmbracă forme tot mai diverse. ... Nu de mult, guvernul olandez a ţinut o reuniune de criză pentru a schiţa un răspuns la un film anti-islam pe care deputatul de extremă dreaptă Geert Wilders a anunţat că îl realizează.

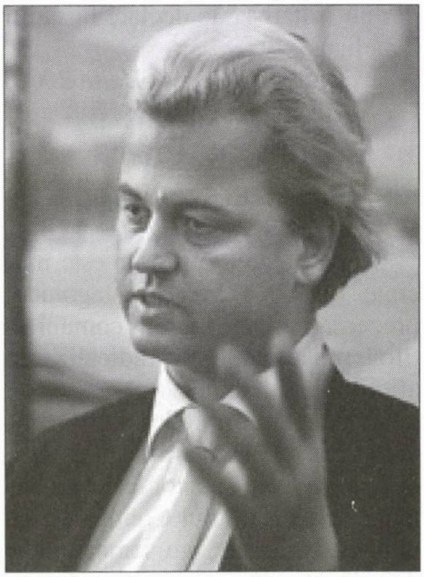

Geert Wilders

"Filmul meu spune despre Coran că este o carte înspăimântătoare şi fascistă, ce-i determină pe oameni la acte îngrozitoare", a declarat Wilders. Potrivit mass-media olandeze, guvernul a elaborat un document secret privind atitudinea pe care ar urma să o adopte în cazul unor reacţii violente ale lumii islamice în urma difuzării filmului.

O anchetă socială desfăşurată de

institutul de sondare a opiniei publice Gallup care a intervievat musulmani și nemusulmani din 21 de țări a constatat că, în proporție de 79%, danezii se simt amenințați de strângerea relațiilor cu mahomedanii, la fel ca 68% din spanioli și 67% din italieni și olandezi. Pe de altă parte, musulmanii reproșează Vestului că nu respectă lumea islamică, iar acest lucru nu este contrazis de europeni și nici de americani, susține un studiu dat publicității de Forumul Economic Mondial.»

(Dintr-un articol de Adina Șuteu; în "Adevărul", Buc. 2008)

Texas: Onoarea lui de familist

«O nouă crimă a unui fanatic. Yasser Seid, un șofer de taxi din Texas, și-a ucis cele două fiice din motive de "onoare", întrucât una din ele, Sarah Seid, în vârstă de 18 ani, era în vorbă cu un tânăr "infidel", adică nemusulman. Cu ocazia împușcării lui Sarah, Seid și-a împușcat și fiica mai mică. Yasser a lăsat cadavrele copilelor sale în taxi și a dispărut.

Banda de magnetofon înregistrată de operatorul liniei de telefon a stației de taxiuri e unul din cele mai zguduitoare documente ale epocii noastre. Se aude vocea tinerei Sarah, plângând și țipând că moare.»

(După "Semnalul", Toronto, 2008)

Arabia Saudită: O telenovelă

În Arabia Saudită, o femeie de 20 de ani a depus o plângere împotriva a șapte bărbați care i-au violat pe ea și pe companionul ei. Inițial, plângerea a fost rezolvată în defavoarea ei și femeia a fost condamnată la 80 de lovituri de bici pentru vina de a se fi plimbat cu un om cu care nu era căsătorită. Avocatul ei a făcut recurs, ceea ce a amplificat mânia Curții: sentința femeii a fost dublată și avocatului i s-a retras dreptul de liberă practică. Cazul a ajuns la Curtea Supremă. „Sistemul saudit al justiției nu este codificat, se bazează doar pe interpretarea wahabită a legii islamice și este subiectul autorității absolute a monarhiei" ("International Herald Tribune"). Publicitatea internațională dată cazului a creat totuși dificultăți. La Conferința de la Annapolis, ministrul de Externe saudit, prințul Saud al-Faisal, a fost nevoit să răspundă unui baraj de întrebări și a declarat că „este o ofensă faptul că acest caz a fost folosit împotriva guvernului și poporului saudit". A promis că instanțele vor rejudeca procesul, deși oficialii susțin vinovăția victimei, care „se angajase în acte ilicite, anterior violului". Dacă ar fi fost acuzată de adulter, sentința ar fi fost de condamnare la moarte. De altfel, într-un interviu publicat într-un ziar saudit, un judecător a declarat că dacă el ar fi trebuit să dea sentința i-ar fi condamnat pe toți la moarte: pe ea, pe el și pe violatori. Înainte de a i se fi impus legea tăcerii, femeia – de altfel căsătorită – (soțul ei n-a știut nimic despre viol, până povestea n-a devenit publică și nici acum nu a cerut divorțul) a negat orice fapt „ilicit": se întâlnise într–un automobil cu bărbatul, care îi fusese coleg de clasă, ca acesta să-i dea înapoi o fotografie de pe vremea când învățaseră împreună. Grupurile de apărare a drepturilor omului ar vrea să se implice în acest caz, dar le este frică și speră că implicațiile internaționale ale cazului îi vor determina pe judecătorii saudiți să-și revizuiască verdictul. Să sperăm că așa va fi. Am văzut fotografia femeii, se poate presupune că va supraviețui închisorii, dar biciului... Și ce se întâmplă cu femeile despre care opinia publică internațională nu știe nimic? Se presupune oare că înainte de executarea pedepsei cu biciul, citesc studii despre multiculturalism?»

(Dintr-un articol de Magdalena Boiangiu; în "Dilema veche", București)

AVOCAT ȘI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Petah Tikva, str. Ichilov nr. 11
Tel.: 03/934-3242, 052/244-8793
Fax: 03/934-7401

Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

Ne place...

...Nu ne place

Nu ne place că...

...ziarul "Ultima oră" din Tel Aviv și-a încetat apariția.

Ne place (în schimb) că...

...în locul publicației de pe strada Salame a apărut un nou săptămânal, pe nume "Jurnalul săptămânii", căruia îi dorim – sub semnul colegialității – să fie cel puțin tot atât de civilizat, onest și cu bun simț precum "Ultima oră".

Ne place că...

...într-o emisiune recentă de la televiziunea palestiniană, crainicul – care-i dus cu pluta – a spus, adresându-se unor copii din studio: "Voi nu știți că musulmanii sunt baza civilizației? Dacă nu erau musulmanii, lumea nu ar fi ajuns unde a ajuns".

Nu ne place că...

...potrivit unui sondaj publicat în ziarul german "Berliner Morgenpost", 24 la sută dintre germani, nemulțmiți de efectele reunificării din 1990, ar dori ca Zidul Berlinului să fie construit din nou.

Ne place că...

...istoricul israelian Elie Barnavi (din alia), fost ambasador la Paris și partizan convins al lui Oslo, a declarat de curând, à propos de perspectivele de pace cu lumea arabă: «Chiar dacă mâine va lua ființă un stat palestinian, și chiar dacă Statul Israel va dispare de pe fața pământului, aceasta nu-i va face, în nici un fel, pe cei din Al-Qaeda să înceteze lupta împotriva evreilor și "cruciaților".»

Ne place că...

...regizorul și jurnalistul român Dan Alexe a realizat un film documentar intitulat "Cahal în Kabul" (Marele Premiu la Astra Film Fest), unde se vorbește despre ultimii doi evrei din Afganistan, care trăiesc în sinagoga din Kabul și... se dușmănesc de moarte.

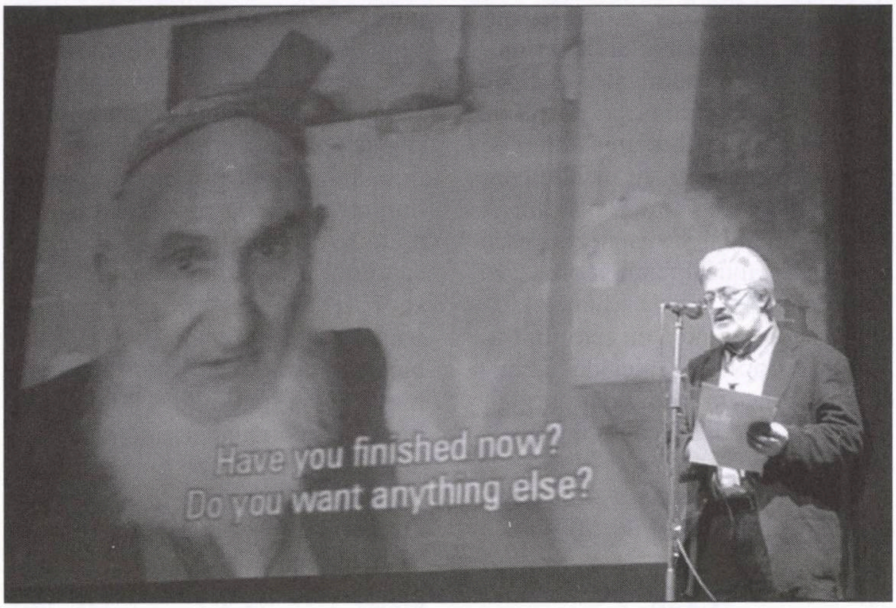
Have you finished now?
Do you want anything else?

Regizorul Dan Alexe la primirea premiului

Ne place că...

...președintele Sloveniei, Janez Drnovsek, care suferise de o boală grea de stomac, a devenit vegetarian, a renunțat la palatul lui de la Ljubljana, s-a mutat într-o cabană-n munți și practică filozofia zen, fiind hotărât să lupte din toate puterile pentru a salva planeta de războaie, sărăcie și energiile negative.

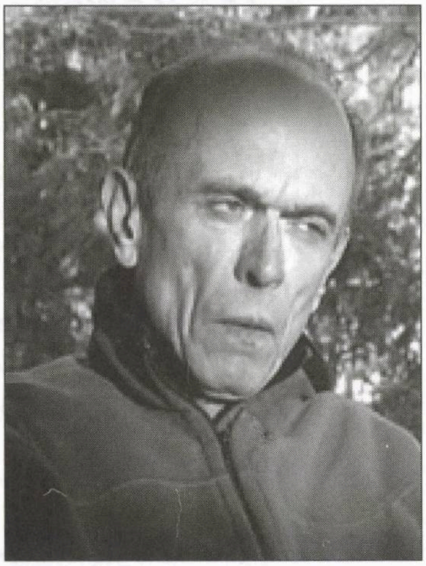

Ne place că...

...deputatul Elhanan Glaser, din Partidul Pensionarilor, a prezentat în Knesset un proiect de lege pentru instituționalizarea prostituției în Israel; bizuindu-se pe marea experiență de viață a celor din conducerea partidului, d. Glaser a făcut câteva propuneri concrete privind organizarea caselor de toleranță.

Ne place că...

...așa cum aflăm din "Dilema veche" (București), printre firmele recent înființate în România se numără și următoarele:

«Geam Alb SRL, Libertatea Presa De Ulei SRL, Oaza Sălbatică SRL (Gherla); Vis Împlinit SRL, Lady M. Aliment SRL, Planeta Sprintenă SRL (Medgidia); Picameronii SRL, Taxi Foc SRL (Pucioasa); Robii SRL (Piatra Neamț); Dar Industrial SRL (Sâncrăieni); Foaie Impex SRL (Râmnicu Vâlcea); La Tot SRL (Onești); Real

Labirint SRL (Braşov); Două Sirene SRL (Craiova); Psalmi SRL (Beiuş); Mereu Activ SRL (Constanţa); Javert SRL (Ploieşti); Competent Pur SRL (Dorohoi); Învingătorul SRL (Amara); Minte Virtuală SRL (Reşiţa); Totcevrei SRL (Voluntari); Noua Lume SRL (Aleşd); Ulise Non Dragon SRL (Blaj); Pâinea Şi Cuţitul Prod Com SRL (Bolintin Vale); Onoranţe Funerare Sfântul Petru SRL (Dej); Compromis Impex SRL (Făurei); Clipa SRL (Ocnele Mari).»

Ne place că...

...aşa cum citim tot în revista sus-amintită, numitul Dan Finuţu, judecat şi condamnat, mai deunăzi, de tribunalul din Caracal, şi-a ridicat în chip de răzbunare o casă, la el în comuna Buzescu, care imită până la ultimul amănunt clădirea tribunalului cu pricina.

Nu ne place că...

...şefii Universităţii din Tel Aviv nu s-au îngrijit nici până acuma (deşi banii nu lipsesc) să amenajeze, ca în atâtea locuri asemănătoare, toalete pentru persoanele handicapate şi ascensoare şi rampe pentru scaunele cu rotile; nu ne place, de asemenea, că nu există nici o sală de cursuri echipată cu aparate ce permit profesorilor să fie auziţi de studenţii cu aparate auditive.

Nu ne place că...

...d. Pervez, din Missisauga, Canada, şi-a sugrumat fiica, în vârstă de 16 ani, pentru că refuzase să poarte *hijab* (basmaua tradiţională a femeilor musulmane).

Ne place că...

...într-un articol din lunarul francez "l'Arche" dedicat muzicienilor (evrei şi neevrei) victime ale nazismului, am aflat că saxofonistul Sigurd Kascher (1907-2001) a fost silit să fugă din Berlin, în anul 1933, deoarece hitleriştii considerau că saxofonul era folosit numai de evrei şi negri.

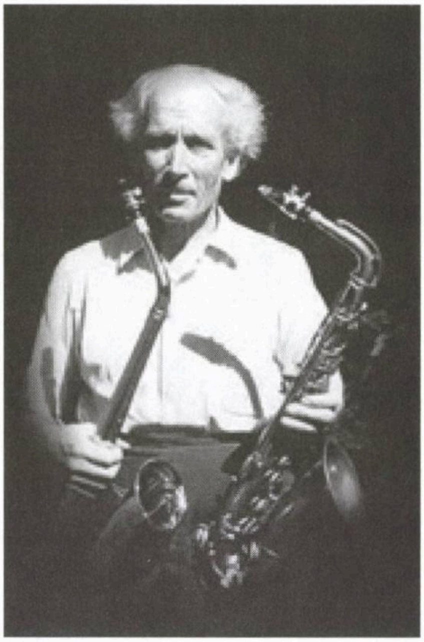

Ne place că...

...în Cuba a fost înfiinţat "Centrul naţional de educaţie sexuală", sub conducerea d-nei Mariela Castro Espin (44), nepoata lui Fidel Castro.

D-na Espin:
pare competentă în materie

Nu ne place că...

...Universitatea St. Andrews, din Scoţia, vrând să se pună bine cu islamiştii din Marea Britanie, a acordat titlul de Doctor Honoris Causa fostului preşedinte iranian Mohamed Khatami, care a sprijinit dintotdeauna, cu arme şi bani, mişcarea Hezbollah.

Ne place că...

...ziaristul Jacques Kupfer, de la publicaţia în limba franceză "l'Impact" (din Natania) a scris următoarele: «Aştept ziua când câteva zeci de mii de oameni se vor aduna într-o piaţă din Israel pentru a comemora asasinarea patrioţilor de pe vasul "Altalena".»

Nu ne place că...

...marele scriitor american Norman Mailer (Premiul Pulitzer), decedat anul trecut, a primit postum trofeul "Bad Sex în Fiction Award", acordat de revista "Literary Review" din SUA, pentru cea mai proastă scenă de sex dintr-o operă literară.

Nu ne place că...

...luând-o razna à propos de "corectitudinea politică", autorităţile din South Dakota, SUA, au interzis elevilor şcolii din Lakota să reprezinte piesa "Zece negri mititei", după celebrul roman de Agatha Cristie, pe motiv că titlul i-ar putea jigni pe cetăţenii de culoare; nu ne place nici că noul titlu propus "Zece indieni" a fost respins la rându-i, tinerii actori fiind obligaţi să joace piesa sub titlul "...Şi n-a mai rămas nici unul".

Ne place că...

...pe unul dintre autorii incluşi în "Dicţionarul General al Literaturii Române" (vol. P-R) îl cheamă Exacustodian Pauşescu.

Ne place că...

...evocând figura pitorească a

faimosului colecţionar de artă, mecena al pictorilor din anii 1910-1920, escroc şi cinic care a fost Al. Bogdan Piteşti, scriitorul Ion Vianu (fiul marelui estetician Tudor Vianu) aminteşte în lunarul "Apostrof", din Cluj, câteva din vorbele şi faptele de duh ale personajului:

«Ascultându-l pe Take Ionescu, care pleda împotrivă-i, exclamă: "Are talent, canalia!" Poetului Al. Macedonski îi trimite de Crăciun un curcan fript, împănat cu napoleoni de aur. Iată şi spovedania cinicului nemântuit pe patul de moarte, povestită de (criticul de artă) *Zambaccian: "Păcătuit-ai vreodată, cu vorba, cu fapta sau cu gândul? – Da, părinte. – Ai râvnit la bunul altuia? – Da, părinte. – Ţi-ai înşelat nevasta? – Da, părinte. – Dar dacă bunul Dumnezeu s-ar îndura şi ţi-ar dărui viaţa mai departe ai mai greşi şi ai mai păcătui? – Desigur, părinte".»*

Nu ne place că...

...aşa cum au dezvăluit biologii danezi, din cauza concentrării din ce în ce mai mari a sărurilor de halogeni din Oceanul Arctic, penisul urşilor polari se micşorează treptat-treptat, ameninţând să dispară cu totul.

●

Luptele dintre armata din Chad (Africa) şi rebelii antiguvernamentali, care au izbucnit peste noapte, au luat prin surprindere pe toată lumea. Cu atât mai mult cu cât preşedintele Debi, care susţinuse mereu că Chadul este o ţară stabilă iar armata este stăpână pe situaţie, s-a văzut asediat în palatul său guvernamental, gata-gata să fie lichidat şi silit să apeleze, în disperare, la trupele franceze, aflate într-o "misiune de cooperare" pe teritoriul ţării.

Preşedintele Debil.

Nu ne place că...

...numiţii Tzahi Tal şi Gil Goldstein, patronii unui restaurant de pe strada Yehuda Halevy din Tel Aviv, s-au lăudat în publicaţia "Time Out" (în limba ebraică) că furnizează o pizză cu totul specială la domiciliul clienţilor: persoanele care comandă respectiva pizză prin telefon primesc într-o jumătate de oră o femeie, contra cost, în locuinţa lor.

Ne place că...

...numitul Steve Flaig, funcţionar la un mare magazin alimentar din Grand Rapids, Michigan, SUA, care-şi căuta de ani de zile mama biologică (aceasta, neavând mijloace să-l întreţină, îl încredinţase în 1985 unei agenţii pentru adoptarea copiilor), a descoperit cu ajutorul Internetului că mama respectivă, pe numele ei Christine Tallady, lucra, pe post de casieriţă, în acelaşi magazin.

Ne place că...

...societatea de autobuze "Dan" a hotărât, în sfârşit, să introducă şi la noi – după modelul occidental – liniile acelea de autobuz circulare care permit turistului să facă turul marilor oraşe, coborând de câte ori pofteşte şi urcându-se din nou, tot ori de câte ori pofteşte, contra unui singur bilet.

Ne place că...

...asociaţia patronilor de bordeluri şi baruri cu strip-tease din "cartierul roşu" din Amsterdam a organizat o "zi a porţilor deschise", invitându-i pe oamenii politici olandezi să viziteze locurile cu pricina, pentru a se convinge personal de calitatea serviciilor prestate.

Nu ne place că...

...aşa cum scrie "Berliner Zeitung", dl. Cristian Robert Göring, nepotul reichmareşalului, condamnat la moarte la Nürnberg, trăieşte bine mersi într-o vilă de 30 de camere, înconjurat de-o colecţie de peste 2.500 de picturi şi sculpturi pe care bunicul său le furase din ţările ocupate de germani, şi-n primul rând din Franţa. Şi care, nu se ştie de ce, au fost lăsate familiei.

Ne place că...

...la Salonul Internaţional de

Patiserie din orașul italian Rimini, tânărul cofetar Roberto Rinaldini a prezentat, în premieră mondială, așa-numitele... bijuterii comestibile: inelele, cerceii, colierele, brățările produse de Rinaldini arată ca niște bijuterii veritabile și sunt la fel de gustoase ca orice prăjitură.

Nu ne place că...

...străduindu-se să atragă noi clienți și să-i păstreze pe cei de astăzi, Bank Leumi a hotărât să introducă, în toate filialele sale, așa-numitele "mirosuri plăcute": intrând în bancă, cetățenii vor fi încântați de mirosul de ceai verde și santal, pe care-l vor respira cu plăcere; **ne place, în schimb,** că, odată cu această inovație, nu se va mai putea spune, ca până acuma, că banii n-au miros.

Ne place că...

...în revista "Steaua", din Cluj, criticul literar Florin Mihăilescu l-a evocat recent pe scriitorul și pamfletarul francez Léon Bloy (1846-1917), despre care astăzi nu se mai vorbește, din păcate, decât f. f. puțin:

«Pentru Léon Bloy, burghezul l-a înlocuit pe Isus. Principala sau chiar exclusiva sa preocupare e aceea de a face bani, cu orice risc, cu orice sacrificiu și cu orice preț. El devine așadar, logic și inevitabil, omul de afaceri, iar afacerile dobândesc statutul unui veritabil absolutism existențial: "A fi în Afaceri, scrie Bloy, înseamnă a fi în absolut. Un adevărat om de afaceri ... nu trebuie să aibă gânduri, sentimente, ochi, urechi, nas, gust, simț tactil și stomac decât pentru Afaceri. Omul de afaceri nu cunoaște nici tată, nici mamă, nici unchi, nici mătușă, nici nevastă, nici copii, nici frumos, nici urât, nici curat, nici murdar, nici cald, nici rece, nici Dumnezeu, nici demon. El ignoră cu desăvârșire literele, artele, științele, istoria, legile. El nu trebuie să cunoască și să știe decât de afaceri".

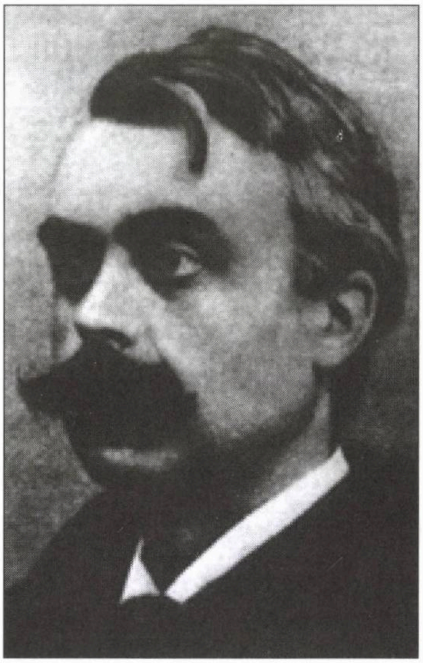

Léon Bloy

După un asemenea portret global, fără nici o rezervă și nici o nuanță, ne putem firește aștepta la orice. Aproape tot ce urmează nu face nimic altceva decât să ilustreze cele enumerate mai sus, folosindu-se cu predilecție de procedeul parabolei sau al analogiilor ipotetice. Burghezul are "un număr foarte redus de idei", e mai necredincios decât apostolul Toma, pentru el orice preocupare spirituală înseamnă "a fi cu capul în nori", în schimb "a fi practic" constituie adevărata stare sufletească, limba lui "sunt locurile comune", înțelepciunea lui dezminte orice cuvânt al celei veșnice, el "are nevoie de roz, aceasta este culoarea lui", singura lui Realitate o reprezintă afacerile, "unica splendoare pentru care trebuie să ne sacrificăm viața" – și mai ales viața altora etc. etc., totul într-un context de diatribe care de care mai usturătoare și mai corozive.»

MAMAIA מאַמאַיַה

Restaurant
românesc

Grătar – pescărie

Aer condiționat, ambianță plăcută,
serviciu conștiincios, prețuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim și românește.

În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.

Cei care vin cu acest anunț vor fi serviți cu un pahar de vin de calitate la bar

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

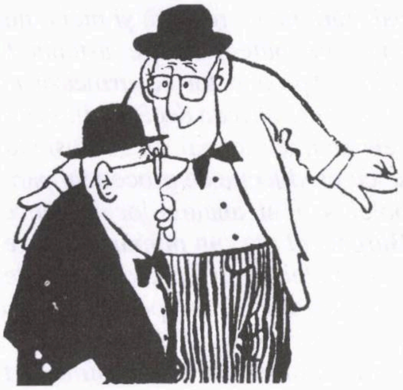

SE ZVONEȘTE CĂ...

...numărul studenților de la Universitatea din București care au trecut la islam, la îndemnul și cu... sprijinul financiar al reprezentaților organizației Al-Qaeda din România, a ajuns la aproape 1.000.

...cetățeanul american originar din România **David Kahan,** proaspăt laureat al premiului revistei "România Mare" din București, a fost inclus pe lista candidaților PRM (președinte: senatorul C. V. Tudor) pentru viitorul parlament.

...scriitorul **Sergiu Fărcășan** din Canada lucrează la un volum de memorii cu titlu (și conținut) absolut original, "Prietenii care m-au trădat". El vorbește pe rând în această carte despre amicii care "i-au înfipt un cuțit în spate" de-a lungul vieții, în diferite moduri și împrejurări.

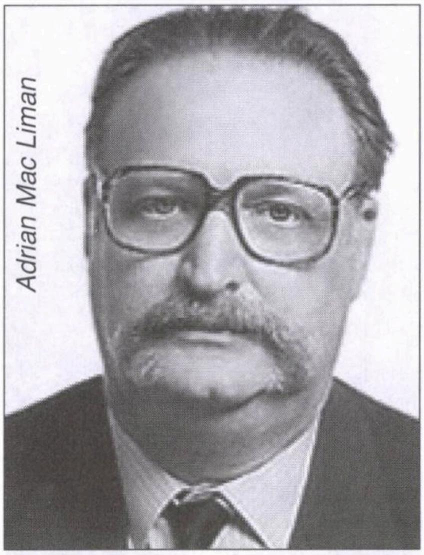
Adrian Mac Liman

...ziaristul **Adrian Mac Liman** (fiul regretatului scriitor Horia Liman), care trăiește în Spania, fiind redactor la revista Uniunii scriitorilor din Madrid, se străduiește să înființeze o asociație a evreilor-români din Occident. El a luat până în prezent contact, în acest scop, cu realizatorul TV Michel Drucker (Franța), compozitorul Vladimir Cosma (Franța), Nina Cassian și Andrei Cordescu (SUA), precum și cu criticul de teatru Mira Fichman-Iosif (Bruxelles), care ar urma să fie secretara asociației (amintim că Mac Liman s-a lansat în presa spaniolă printr-un mare scoop jurnalistic: el i-a luat, în urmă cu câțiva ani, un interviu lui Osama Bin-Laden).

...între diferite organizații ale *alialei* române a trecut o pisică neagră despre care se vorbește doar în șoaptă. Cearta a fost prilejuită de modul cum Fundația "Caritatea" din București intenționează să vireze respectivelor organizații o parte din suma provenită din vânzarea bunurilor imobiliare aparținând Comunității din România.

...și tot o pisică neagră ar fi trecut între scriitorul **Paul Goma** (Paris) și criticul literar **S. Damian** (Heidelberg), care s-au întâlnit (și certat) de curând pe malurile Senei.

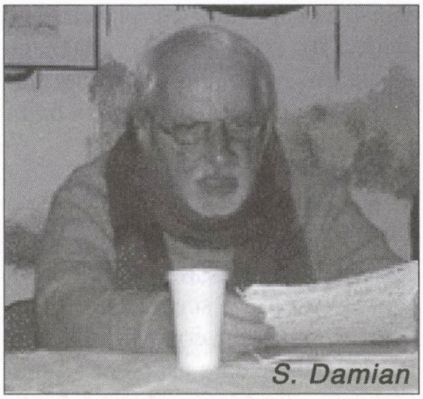
S. Damian

Dr. IANCU FELDSTEIN
DESTINE
MINIMUM ■ 2008
Maximilian Amiad
Leiba Zibal și Gheorghe
în două acte
■ 2005
MARIA GĂITAN-MOZES
Zâmbind... poverile vieții

minimum editează

- Aveți în manuscris memorii personale?
- Vreți să vă publicați jurnalul intim?
- Doriți să scoateți la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginație și corectură tipografică, coperta, prefața și diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

●

Există în sfârșit o editură: minimum

ETC... ETC...

••• Viața Federației de la București a cunoscut, de-a lungul vremilor, numeroase scandaluri, dar puține au avut ecoul celui legat de administrarea sinagogilor și cimitirelor evreiești. Voind să lămurească lucrurile, dr. Aurel Vainer, președintele Federației și deputat în Parlamentul României, ne-a trimis un comunicat de presă care discută chestiunea pe îndelete și "la concret".

Extrase:

«De mai bine de un an de zile, după cum se cunoaște, David Kahan – cetățean american, născut în România – a pornit o campanie intensă de denigrare a activității Federației Comunităților Evreiești din România, cu privire la soarta sinagogilor și cimitirelor evreiești din țara noastră.

Nu de mult, în ziarul "Maariv" din Israel a apărut un articol inițiat în mod direct de același domn David Kahan.

Așa cum am arătat, Comitetul Director al Federației Comunităților Evreiești din România l-a declarat pe acesta "persona non grata" în raporturile cu Federația Comunităților Evreiești din România. Am motivat această decizie, printre altele, prin faptul că David Kahan a încercat să corupă persoane din comunitățile evreiești pentru procurare de suluri de Tora.

În această situație, trebuie să informăm corect publicul in România, Israel și alte țări, despre starea sinagogilor și cimitirelor evreiești din România, astfel:

• Patrimoniul sacru al Federației Comunităților Evreiești din România constă în:

– 94 sinagogi, din care 41 în funcțiune;

– 809 cimitire, situate în 724 de localități, dintre care doar în 148 de localități mai trăiesc evrei.

• Din analizele concrete privind Patrimoniul sacru existent, am ajuns la următoarele concluzii:

– pentru reabilitaeea și conservarea patrimoniului sacru evreiesc sunt necesare mari eforturi umane și financiare estimate la un necesar total de cca. 50 de milioane de euro.

– în primă urgență sunt lucrări necesare pentru eliminarea numeroaselor deficiențe care contribuie la accentuarea degradării majorității sinagogilor și a cimitirelor. (...)»

După ce arată în ce constă programul de reabilitare amintit, comunicatul dă câteva exemple de lucrări în curs de executare:

«– Cu ajutorul Primăriei Municipiului București se efectuează lucrări de refacere a gardurilor, precum și alte lucrări de reparații la cele trei cimitire evreiești din București;

– sunt în curs lucrări de consolidare, reconstituire și modernizare la importante monumente istorice din patrimoniul evreiesc (Sinagoga Mare din Iași, Sinagoga din lemn din Piatra Neamț, construită în secolul 18, Sinagoga din Orăștie – lucrare finalizată în 2007, etc. Menționez că în cursul anului 2007, în urma lucrărilor efectuate, s-au reinaugurat Sinagoga Mare din București, Sinagoga din Botoșani, Sinagoga din Ploiești).

• Comparativ cu anul 2000, când pentru cimitirele evreiești s-au efectuat reparații și lucrări de întreținere în valoare de 12,8 mii USD (27 de lucrări), în anii 2006 și 2007 s-au efectuat 120 de lucrări, în valoare de 288 mii USD.

– Comparativ cu anul 2000, când la capitolul sinagogi s-au efectuat lucrări în valoare de 44.000 USD, în anii 2006 și 2007 s-au efectuat 82 de lucrări, în valoare de 477.000 USD.

– La aceste sume se adaugă lucrări de reparații la sinagogi sponsorizate și coordonate de MCC-SSC și de către autorități locale în perioada 1995-2007 în valoare de 805.000 USD.

• Așadar, în nici un caz nu poate fi vorba de neglijența Federației Comunităților Evreiești din România, a comunităților evreiești din

Sinagoga din Piatra Neamț (1766)

teritoriu sau a președintelui Federației Comunităților Evreiești din România în ce privește menținerea, păstrarea și modernizarea patrimoniului sacru mozaic.

• În puținele cazuri de *închiriere sau vânzare* a unor părți din cimitire sau terenuri anexe, s-a ținut cont de regulile canonice ale cultului mozaic, obținerea în prealabil a autorizării Cancelariei Rabinice.

– În mod practic, în anul 2005 a avut loc o vânzare la Comunitatea din Huși (teren complet separat de cimitir cu gard din stâlpi de beton și sârmă ghimpată, aflat la distanță de 4 metri de cele mai apropiate morminte), în 2004 la Comunitatea din Focșani (fost teren administrativ cu grajduri, hambar și casa paznicului, despărțit prin gard viu de zona cu morminte) și la Comunitatea din Bistrița – cimitrul din Beclean (zonă liberă de morminte cercetată la 28.06.2004 prin săpături cuprinzătoare sub îndrumarea rabinului ortodox din Ierusalim Asher Ehrenfeld).

Precizăm că în nici un caz **nu au fost vândute porțiuni de cimitire cu oseminte umane evreiești.**

Sperăm că informațiile adevărate pe care le-am comunicat sunt în măsură să permită cititorilor o mai bună înțelegere a problemelor și de a fi mai aproape de dreptate și adevăr.»

••• Au început să apară amintiri despre I. Schechter. Inginerul Sergiu Brandea din Herzlia – care funcționează azi ca un fel de ambasador al Bârladului cultural la Tel Aviv, căutând documente, fotografii și obiecte ale bârlădenilor din *trib*, pentru a le preda Muzeului V. Pârvan din bătrânul oraș moldovenesc – ne-a trimis câte ceva despre

Ce este Dada? O ilustrată?

La întrebarea (care cuprinde și răspunsul) "Mai trăiește mișcarea Dada? Da, da!" pe care am întâlnit-o de curând în "Minimum", aș vrea să adaug ceva. E vorba de dilema în care se zbăteau contemporanii agresivului curent literar-artistic din prima jumătate a veacului trecut când voiau să definească esența dadaismului. Cum am descoperit? Printr-o întâmplare când, în urmă cu câțiva ani, aflându-mă la Zürich (orașul unde "a făcut ochi" curentul dadaist), am găsit o ilustrată, editată la Hamburg și conținând textul unei reclame Dada: *"Ce este Dada? O artă? O filozofie? O poliță de asigurare contra incendiului? Sau religie de stat? Este oare Dada adevărata energie? Sau, poate, nimic și totul?"*

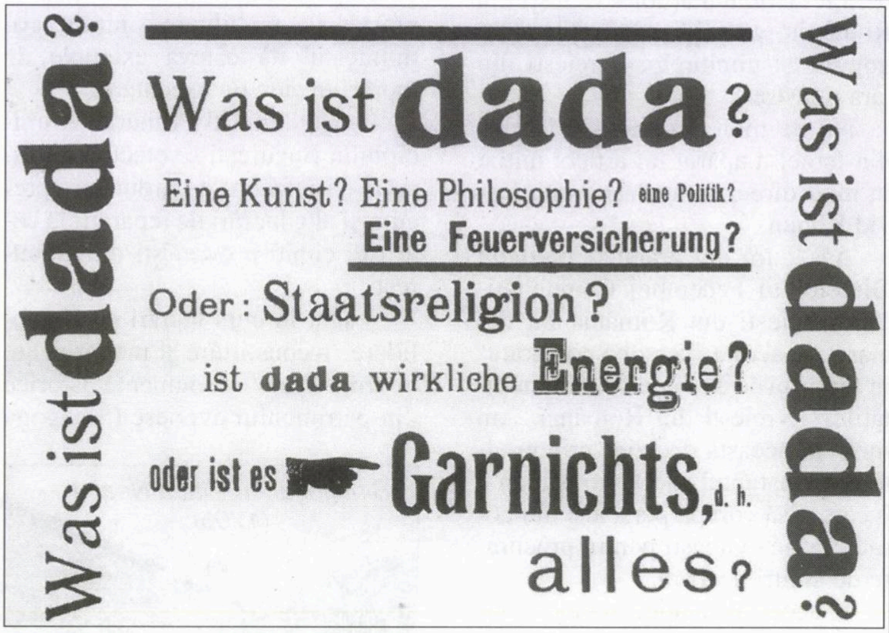

Was ist dada?

Was ist **dada**?

Eine Kunst? Eine Philosophie? eine Politik?

Eine Feuerversicherung?

Oder: Staatsreligion?

ist **dada** wirkliche Energie?

oder ist es ☛ Garnichts, d. h. alles?

Was ist dada?

De când am achiziționat ilustrata și până azi, o păstrez în biblioteca proprie, căutând din când în când să deslușesc câte un răspuns la câte o întrebare. Îmi amintesc însă de ceea ce Marcel Janco, pictorul dadaist din alia, mi-a explicat prin anii '70 când l-am intervievat în apartamentul său din Kikar Dizengoff, în prezența soției sale: *"Dacă Dada, pentru a-și crea un drum, a produs zgomote și chiar scandaluri, operele sale i–au justificat renumele prin aerul de libertate și productivitate, cu scopul unei reînnoiri a artei"*.

A. Velureanu-Gal

❖

La cele arătate de Velureanu-Gal să adăugăm și – așa, de poantă – reclama de mai jos, din revista mondenă "Star", din București.

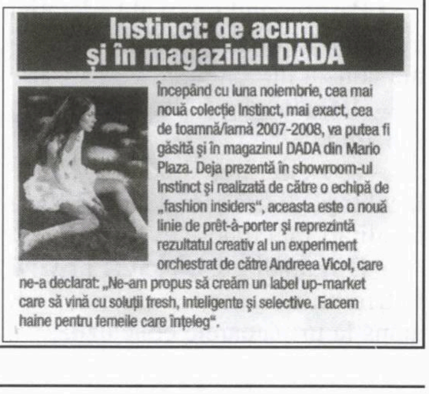

Instinct: de acum și în magazinul DADA

Începând cu luna noiembrie, cea mai nouă colecție Instinct, mai exact, cea de toamnă/iarnă 2007-2008, va putea fi găsită și în magazinul DADA din Mario Plaza. Deja prezentă în showroom-ul Instinct și realizată de către o echipă de „fashion insiders", aceasta este o nouă linie de prêt-à-porter și reprezintă rezultatul creativ al unui experiment orchestrat de către Andreea Vicol, care ne-a declarat: „Ne-am propus să creăm un label up-market care să vină cu soluții fresh, inteligente și selective. Facem haine pentru femeile care înțeleg".

copilăria și adolescența amicului său *Izi:*

«Mai întâi a plecat pentru vecie dintre noi, la București, dramaturgul Dumitru (Dolfi) Solomon, apoi criticul literar Lucian Raicu a murit la Paris răpus de boală. Recent, s-a stins brusc o altă stea a culturii noastre, ziaristul și scriitorul I. Schechter.

Întunericul veșniciei se lasă peste această excepțională generație care a văzut lumina zilei, sau a trăit, în Bârladul tinereții noastre.

În Israel torța a rămas aprinsă, ea este ținută sus de Virgil Duda, romancierul care a povestit nu o dată, în romanele sale, anii copilăriei și adolescenței bârlădene.

"Bârladul, acest Weimar, cum îl numește G. Călinescu, merită cunoscut stradă cu stradă... orice piatră a lui înseamnă istorie", scria acad. Alex. Zub.

I. Schechter (dreapta)
cu Sergiu Brandea. Iași, cca. 1965

Din strada Regală, care străbate orașul de la sud la nord, împărțindu-l în două, se desprindea o stradă scurtă care duce la piață și pe care locuitorii o numiseră "Strada Strâmbă", inima comerțului bârlădean. Aici, înaintea celui de-al doilea război mondial, de la un capăt la altul, prăvălie lângă prăvălie, în forfota căruțelor țărănești și a strigătelor negustorilor ambulanți, evreii își vindeau mărfurile: stofe, pânzeturi, încălțăminte, sticlărie, "galanterie" și ce nu?

Pe la mijlocul străzii, perpendicular pe aceasta, era o uliță pietruită cu bolovani de râu și care se numea – nu întâmplător – strada Templelor. La nr. 1 locuiam noi, cu bunicul meu, Mendel Cuperman; alături, la nr. 3 locuia familia lui Șaie Schechter cu micuțul Izi. După război, aceștia s-au mutat pe strada N. Iorga, care era prelungirea Străzii Strâmbe, după ce traversai "Regala". La câtiva zeci de metri, strada aceasta se întâlnea cu o alta, denumită Stroe Beloiescu, la colțul căreia, într-o casă cu obloane maro, trăia familia Leibovici, părinții fraților Bernard și Rubin, pe care-i vom cunoaște ca Lucian Raicu și Virgil Duda.

De fapt eram cu toții o familie. Părinții noștri erau prieteni, rude, iar noi eram împreună majoritatea timpului, la școală (am învățat în sinagogile de pe strada Templelor) și la joacă.

Dintre zecile de prăvălii de pe Strada Strâmbă, clanul familiei Schechter, frați, surori, cumnați, veri, era semnificativ. În afară de Șaie (tatăl viitorului umorist) și Lupu, mai erau Mendel, apoi Gogu, apoi magazinul lui Jan Schechter ș.a. Era "Papană", cum îl numeau toți, un comerciant ambulant care își purta marfa pe o platformă dreptunghiulară de lemn atârnată de gât, plimbându-se tot timpul pe stradă în întâmpinarea țăranilor care veneau să-și facă cumpărăturile. Porecla și-a căpătat-o pentru că făcuse milităria la aviație și se lăuda că a fost prieten cu vestitul aviator Papană.

În anii care au urmat războiului, situația demografică a străzii s-a schimbat. Unii au plecat în Eretz Israel, iar alții s-au mutat în alte orașe. Șaie rămăsese cam singur.

Pentru Șaie, omul veșnic vesel, bârlădenii aveau o considerație deosebită. În primul rând, a fost un om bun, un profesionist deosebit, magazinul lui fiind unic în oraș prin varietatea sortimentelor pe care le deținea. În plus, era dotat cu un deosebit simț al umorului.

Îmi amintesc că eram împreună cu Izi când acesta a constatat că își pierduse o mănușă de piele dintr-o pereche cumpărată recent la București cu mari eforturi. Necăjit, îi povestește lui taică-său pățania. Acesta îl întreabă "care mână i-a rămas". Auzind că e vorba de mănușa stângă, își încurajează fiul: "Dă-ncoa', să i-o vând lui Nae (acesta era un vânzător ambulant căruia îi lipsea mâna dreaptă), va fi mulțumit s-o capete la jumătate de preț".

Într-o zi, trecând prin fața magazinului, însoțit de soția mea, cu care mă căsătorisem de curând, mă oprește Șaie și îmi sărută nevasta, după ce mi se adresează: "Dacă ești gelos, poți să te duci la mine acasă s-o săruți și tu pe Rebecca" (Rebecca fiind soția sa, mama lui Izi).

Câtiva ani mai târziu, Izi, devenit ziaristul Igor Șerbu, își ia nevasta, pe Malica, și părinții, plecând în Israel.

Câteva amintiri despre Izi, cum îl numeam noi. Locul nostru de joacă era "Cercul militar", o clădire părăsită care avea doar subsolul, situată chiar în fața casei familiei Leibovici, lăsată neterminată de edilii orașului. Cred că aveam 12-13 ani când într-una din zile mă îndreptam spre casa familiei Schechter să-l iau pe Izi la joacă; eram cu toții amatori de fotbal și de "țurcă". Izi mă întâmpină ținând în mână o foaie mare de hârtie albă scrisă pe coloane ca ale unui ziar. "Uite, îmi zice, am scris un ziar". Pe foaie era *un nume de ziar şi câteva articole pe care le-am citit, ceva în legătură cu vecinii de stradă pe care noi îi poreclisem cu nume de artişti de cinema, deşi cu toţii se ocupau cu vânzarea de haine vechi.*

Aşa s-a născut ziaristul de mai târziu I. Schechter. În anii de liceu a continuat, a scris versuri, proză şi a rămas corijent la matematică.

De altfel atmosfera din grupul nostru de prieteni îl stimula, Iţolă Roimischer scria povestiri pe care le publica în ziarul local, Bernard Leibovici (viitorul Lucian Raicu) s–a întors de la Bucureşti cu premiul I pe ţară la olimpiada de literatură, Dolfi Solomon desena caricaturi şi decoruri pentru spectacolele şcolare în care Lică Solomonovici avea rolul principal. Izi hotărâse că se va face ziarist, aceasta fiind marea lui "chemare". Pleacă la şcoala de literatură M. Eminescu din Bucureşti. Un an mai târziu visul i s-a împlinit.

Noi am continuat să ne întâlnim la Bârlad, când venea să îşi vadă părinţii, sau la Iaşi, unde eram student. În timpul acesta, el era ziaristul I. Şerbu de la "Viaţa Studenţească".»

••• Ştiaţi că vestitul Henry Jacober, afaceristul de la Londra care se îndeletnicea cu cumpărarea de evrei pe valută forte din România, în anii '60-'70, fusese amorezat lulea de cântăreaţa Maria Tănase (mai precis, *marea* cântăreaţă Maria Tănase)? Cel puţin aşa reiese dintr-un document secret al Securităţii de pe vremuri, descoperit şi publicat în "Jurnalul Naţional", din Bucureşti, de ziarista Irina Munteanu.

«La 9 mai 1961 – citim în susamintitul cotidian – *într-un Raport semnat de Sali Isac, acest securist vorbeşte despre o primă întâlnire cu Maria Tănase (...) care îi povesteşte agentului despre întâlnirea ei cu Jacober, pe care îl cunoaşte de peste 20 de ani; s-a întâlnit cu el şi la Roma. Jacober a intenţionat să o ia în căsătorie.»*

MARIA TĂNASE

Aşa să fi fost? Poate. Sincer vorbind, "Minimum" nu cunoaşte adevărul. Noi vindem ce-am cumpărat.

••• După ce-a lichidat cu virusul care atacase computerul agenţiei sale, ISROpres, din Haifa, Uly Vălureanu, răsuflând uşurat, transmite, ca de obicei, informaţii din şi despre lumea *tribului:*

■ *(Din fluxul de stiri al agenţiei amosnews.ro:)*

Comisia israeliană pentru afaceri interne a anulat necesitatea vizei de intrare în Israel pentru turiştii din România, anunţă Antena 3.

Decizia a fost luată la solicitarea Ministerului de Interne, datorită faptului că România face parte din Uniunea Europeană, iar cetăţenii europeni nu au nevoie de viză pentru a vizita Israelul.

"Intrarea României în Uniunea Europeană anulează automat necesitatea vizei de intrare în Israel. Viza turistică va fi acordată pentru 90 de zile", a declarat Orli Şmuel, de la ministerul de israelian de Interne.

Ministerul israelian al Turismului informează că în 2007 s-a înregistrat o creştere spectaculoasă a numărului de turişti din Europa de Est şi, în mod special, din România, numărul lor ajungând la 19.000.

■ *(Corespondenţă de la Riri Sylvia Manor:)*

Luna aceasta am avut o surpriză extraordinară când am intrat în librăria Tzomet Sfarim – fosta Modan – de pe strada Dizengoff. Este o librărie foarte importantă, vizitată de scriitori şi intelectuali de vază, de asemenea există acolo un loc unde se poate bea o cafea şi răsfoi prin cărţi şi reviste. Pe prima masă de expunere a cărţilor, chiar vizavi de intrare şi pe locul cel mai vizibil, se afla cartea de versuri alese a Anei Blandiana "Kol Simha Potaat mişehu", tradusă în ebraică de Moshe Granot şi Sh. Carmel şi apărută într-una din cele mai bune edituri israeliene care publică poezii, Keshev Publishing House. Editorul principal al lui Keshev este Rafi Weichert, poet cunoscut şi traducătorul în ebraică al poetei poloneze câştigătoare a premiului Nobel, Shimborskaia. El este căsătorit cu o israeliană de origine română. Pictura de pe coperta cărţii este făcută de regretatul Baruch Elron. Am cumpărat cartea şi i-am spus librarului să pună alt exemplar în locul celui luat de mine.

"Bineînţeles că voi pune, astăzi s-au vândut deja patru cărţi, de aceea aţi luat-o pe ultima de pe masă".

Vă imaginaţi ce fericită am fost, căci azi e rar să se vândă în 2-3 ore cinci cărţi de poezie.

Ieri am intrat din nou şi erau vreo zece cărţi puse în cel mai vizibil loc.

Nu poate fi un semn mai bun de "israelizare" a Anei Blandiana decât acesta!

Este pentru prima oară când în perioada contemporană e publicată în ebraică o carte a unui poet român şi trebuiesc felicitaţi traducătorii, căci nu am nici o îndoială că cinstea acestei premiere i se cuvenea Anei Blandianei.

■ *(Un articol apărut în revista "Lumina" din Iaşi, semnat de Liviu Antonesei:)*

La „Casa Pogor” din Iaşi, într-o sală plină până la refuz, am participat la o lansare de carte eveniment. Împreună cu Aura Christi, editoarea cărţii, Lucian Vasiliu, gazda, Emil Brumaru, în calitate de fost coleg de liceu al autorului, Mihai Dinu Gheorghiu, prieten vechi al acestuia şi tânarul istoric Adrian Cioflanca, am vorbit despre cartea lui Leon Volovici „De la Iaşi la Ierusalim şi înapoi” (Editura Ideea Europeană, 2007). Primisem cartea cu câteva zile mai înainte şi o citisem practic pe nerăsuflate, o citisem cu enormă plăcere deşi, desigur, o carte care se referă şi la perioada războiului, la pogrom şi la comunismul românesc nu poate cuprinde numai lucruri plăcute! Plăcerea lecturii venea din altă parte, din mai multe părţi. Mai întâi, din tonul măsurat şi din simţul nuanţelor care o străbat. Leon Volovici priveşte şi îşi priveşte trecutul cu un fel de înţelepciune care nu e câştigată doar o dată cu trecerea vârstei, ci îi este oarecum consubstanţială, structurală.

În al doilea rând, plăcerea provenea şi din fapul că, într-o foarte largă secţiune a cărţii, am regăsit Iasul acela multicultural şi viu, poate sărac, însă foarte colorat, pe care am apucat să-l mai cunosc şi eu în anii şaizeci, ani ai copilăriei şi adolescenţei mele. Trăitor în acea perioadă într-un grup de case şi căsuţe de pe „Ştefan cel Mare”, zonă pe care se întind acum blocurile cu „BCR”, Banca „Ţiriac”, cu tot cu „cubul” din faţa lor, în care familiile româneşti şi evreieşti erau cam la egalitate, iar noi copiii ne jucam şi ne certam, ca toţi copiii, împreună, am şi eu amintiri despre comunitatea evreiască locală, chiar dacă din perspectiva cealaltă, românească. Şi, în ciuda diferenţei de vârstă, de peste un deceniu, dintre mine şi autor, o mulţime din amintirile noastre sunt, dacă nu comune, măcar foarte asemănătoare. Iar o mulţime îmi sunt acum provocate de excepţionala forţă de evocare a acestei cărţi!

În al treilea rând, cred că plăcerea lecturii provine şi din faptul că este vorba despre o carte foarte bine, mai întâi, vorbită, apoi, scrisă, transcrisă. Sandu Frunză, profesor la Universitatea din Cluj şi unul dintre puţinii noştri specialişti şi în iudaism, dar şi în filozofie creştină, ştie să îl provoace pe cel pe care îl ia la întrebări, formulează excelent întrebările. Chiar şi în chestiunile pe care evident le cunoaşte, se „preface” că este inocent, pentru că nu propriile viziuni şi opinii vrea să le impună, ci îl interesează mereu punctele de vedere ale interlocutorului. Şi astfel iese un dialog cald, măsurat, din care aflăm o mulţime de lucruri despre comunitatea evreiască ieşeană în care şi-a petrecut Leon Volovici copilăria şi tinereţea, despre cea românească şi, mereu în extensie, despre cea din întreaga noastră arie de cultură est-central-europeană, domeniu în care autorul lansat de noi avea să se specializeze după 1984, când a ales să se stabilească la Ierusalim, mai întâi cercetător la Yad Yashem, Institutul pentru Studierea Holocaustului, apoi cercetător şi profesor la Universitatea Ebraică şi la Institutul pentru Iudaism Contemporan. Iar acum, de la Ierusalim, cu această carte, Leon Volovici revine la Iaşi, pe calea dialogului şi a mărturisirii, dar revine oarecum pe ocolite, dacă ne gândim că, de câţiva ani, este şi profesor invitat al Universităţii clujene.

Că Leon Volovici este un extraordinar om al dialogului mi-am dat şi eu seama. Din păcate, nu în cei şapte ani cât am lucrat în aceeaşi clădire, mulţumindu-ne doar să ne salutăm politicos când ne întâlneam în uşa clădirii în care funcţionau institutele noastre de cercetare, ci acum doi-trei ani, când, participant la un simpozion despre Holocaust desfăşurat la Iaşi, Leon a acceptat să-mi fie interlocutor într-o emisiune de televiziune. O discuţie de care îmi amintesc cu o plăcere la fel de mare ca cea provocată de lectura cărţii de acum. Cred că poeta Aura Christi merită toate laudele pentru insistenţa depusă în „smulgerea” acestei cărţi din sertarele lui Leon Volovici şi Sandu Frunză. Să fie primit!»

Festivităţi prilejuite de lansarea cărţii lui Leon Volovici au avut loc la Bucureşti – în organizarea Uniunii Scriitorilor din România şi a Grupului Ideea Europeană & Euro-Press – şi la Iaşi – în organizarea Muzeului Literaturii Române şi a Grupului Ideea Europeană & Euro-Press.

■ Probabil că cititorii mai vârstnici ai newsletterului nostru îşi amintesc de fragmentul de cuplet „Fraţilor din toată ţara / Din Arad şi Hunedoara/ Din Constanţa şi Sascut/ Vă salut!/ Şi vă spun la toţi cinstit: Bine v-am găsit!”. Desigur, e vorba de scriitorul umorist Ion Pribeagu. L-a reamintit şi Octavian Sava, într-un articol publicat în ziarul „Cronica Română”. Iată fragmente din articol:

«Sătul de sărăcie şi de cenzura care îi cam respingea cupletele, uneori mai deocheate, Pribeagu s-a decis să-şi urmeze fiul care plecase în Israel. Cum de câteva ori i se respinsese cererea de emigrare, s-a decis să-i scrie chiar lui Gheorghiu-Dej. Citez din aceasta scrisoare:

"Am depus actele toate/ Şi bilet de sănătate,/ Şi fotografii recente, cazierul cu amprente,/ Plus biletul

de vaccin/ Că n-am fost supus străin,/ Note bune la purtare,/ Ordinul de concentrare,/ Act de naștere-al lui tata,/ De la fisc pe cinci ani plata./ Anexez aici chitanța/ Că-s la zi cu Manutanța,/ Am dovadă de la “Sacra”/ C-am trăit bine cu soacra,/ Că n-am bloc, că n-am moșie,/ Că n-am stat la pușcărie, Că n-am fost nici beat, nici mort./ Am și act de cununie/ Și-mi mai trebuie-o hârtie,/ Doar atata: Pașaport".

Amuzați și cei care acordau viza, l-au lăsat sa plece.»

Prezențe, prezențe...

■ "Cursuri de limba șpargă", așa se intitulează cronica publicată de poetul Constantin Abăluță, în "Ziarul de Duminică", la ultima carte a **Ninei Cassian** "Avangarda moare și nu se predă" (Ed. Vinea, București). Referindu-se la cunoscuta invenție a poetei (limba șpargă!), Abăluță este de părere că nu e vorba de *«jocuri inocente, căci au o clară coloratură polemică la adresa vetustului în poezie, a pășunismului, neaoșismului, melodramatismului intimist.*

Inteligența preia clișeele rostirii artizanale și, fără a le rupe cu totul de inteligibilul limbii române, ... le expune ridicolului unui conținut apropiat de zero. Și parcă nefiind de ajuns demolarea limbajului, poeta își exersează ironia și pe seama formelor genului liric (baladă, rondel, sonet), creând fantasmagorice șiraguri de vocabule care ne readuc în minte autori și stiluri, cu tot arsenalul poeziei clasice, toate străbătute de unda de cinism ghiduș cu care copiii desenează barbă și mustăți distinselor portrete dintr-un dicționar.

Să te joci inventând un dialect-mutant, o limbă română proiectată–n grotescul cine știe căror bolgii, iată o aventură la care puțini s–ar încumeta. Și ce este remarcabil în acest adevărat tur de forță e recunoașterea instantanee a "formei ca deformare" și, drept urmare, râsul perplexat, asemănător celui ce realizează brusc că împăratul e gol. Iată cum e căinat eroul învins de destinul neîndurator: "Făligată-i craia vendă./ Făligată foarte mult./ Lane, lane, gors de bendă,/ unde ți-e corinul ult?". Făligată foarte mult, la limita speculației, vrea să semnifice că "situația e cam albastră" și-atunci eroul, câtu-i el de "gors de bendă", de dat dracului, a încurcat-o întrucât și-a pierdut pentru totdeauna "corinul ult", cel care-i chezășuia puterea.»

■ Numărul criticilor literari români care scriu despre volumul "Noi întâlniri la Ierusalim" (București 2007) crește pe zi ce trece. Ai senzația că lumea a descoperit în activitatea cercului condus de duo **Volovici-Safirman** un fenomen aproape uimitor, ca un meteorit apărut din senin pe cerul vieții culturale. În revista "Apostrof", din Cluj, criticul și istoricul literar Ovidiu Pecican scrie:

«Plecat din țară în anii '80, Leon Volovici a dus țara cu el, la Ierusalim, după cum s-a întâmplat și în cazul altor intelectuali evrei născuți în România. Asocierea lui Costel Safirman – om de cultură cu o mare pasiune pentru cinematografie – la ideea unor întâlniri dedicate diasporei culturale din România-Israel a permis ca, începând cu anul 1993, să se desfășoare ritmic o serie de evenimente care să pună în lumină contribuția artiștilor și a cărturarilor evrei plecați din România sau rămași aici la configurarea bogăției cromatice actuale. Un prim volum al transcrierilor dezbaterilor a apărut la nu mult timp după aceea, sub titlul "Întâlniri la Ierusalim" (București, Ed. Fundației Culturale Române, 2001), dar ceea ce părea să fie o carte de sine stătătoare s-a dovedit mai pe urmă un voleu inaugural dintr-o serie care continuă, iată, cu volumul secund ("Noi întâlniri la Ierusalim", aceeași editură, 2007). Ipostaza de mediatori și creatori ai actului de cultură pe care o asumă cei doi amfitrioni îi avantajează. Prea adeseori, câmpul fertil al ideilor ori al artei devine o simplă mizanscenă a propriilor egouri. Tocmai pe dos, asumând cu discreție doar rolul de a orienta cu tact discuțiile în jurul unor contribuții prestigioase, Costel Safirman și Leon Volovici reușesc să pună sub un spot luminos personalități din lumea scrisului, a regiei de film și actoriei, a exercițiului savant și didactic. Prin cele trei părți ale cărții – "Dezbateri", "Evocări" și "Portrete" – se perindă astfel cântărețul Joseph Schmidt, actrița Lia König, Benjamin Fundoianu, Mihail Sebastian, pictorul Marcel Iancu, regizorul Mircea Săucan, prozatorul Virgil Duda, omul de teatru Constantin Anatol, artistul fotograf Sandu Mendrea, Al. Mirodan și revista "Minimum", profesorul Iosef Eugen Campus, regizorul Nae Caranfil, actorii Mariana Mihuț și Ion Caramitru, poeta Ana Blandiana. Alerte și pasionante, cu accente spontane și multă tensiune afectivă, cum este întotdeauna modalitatea orală, paginile rezultate din transpunerea în pagină a înregistrărilor sunt însă mai mult decât niște contribuții la configurarea unui panteon al culturii israeliene de ex-

presie – ori măcar de proveniență – românească. Importanța lor este că oferă un model despre ceea ce poate însemna ieșirea din idiomul și reflexele unui circuit național, așa încât ajungi să te întrebi, de pildă, de ce, din centrele culturale românești, nimeni nu asumă, cu ajutorul unor la fel de inimoși și pricepuți corifei, o misiune similară, recuperând scriptic o elită culturală româno-americană, una româno-spaniolă, româno-franceză, și, de ce nu, în lumina mai recentelor crize de creștere, una româno-italiană. (...)

Cel mai important este, probabil, că "Noile întâlniri la Ierusalim" se citesc cu elan, pe nerăsuflate, fără sincope. Discutarea operei cinematografice a lui Mircea Săucan, de pildă, stârnește nevoia unei revizitări a filmografiei acestui regizor, ale cărui producții rămân necunoscute în România generațiilor mai recente, într-un mod nepermis. Impresionează și strădania delicată și nuanțată de a recupera valorile proprii nu prin vreo abdicare de la criteriile gândirii critice, ci prin demersuri comparatiste, recursul la experți și confruntarea unor puncte de vedere cu cele ale receptorului obișnuit, însă cultivat, mărturia artistului însuși.

Dacă aș avea resursele necesare – scrie în încheiere Pecican – *aș încredința fără ezitări domnilor Costel Safirman și Leon Volovici sarcina de a pregăti lansarea la apă a produselor culturale pe care pariez, convins că resursele ar fi bine utilizate, iar rezultatele s-ar dovedi maximale. Deocamdată, câtă vreme se afla (și) pe mâinile lor, cultura israeliană produsă de artiști și intelectuali evrei plecați din România nu are de ce se teme de subreprezentare.»*

■ À propos de **Volovici,** să notăm că scriitorul Ion Vianu a publicat un interesant portret în același "Apostrof" mai sus amintit (vom reveni).

■ Lunarul "Idei în dialog" din București, condus de H. R. Patapievici, găzduiește un amplu articol al lui Daniel Cristea-Enache despre regretatul critic literar **Lucian Raicu.**

■ Despre poetul **Benjamin Fondane** (B. Fundoianu) citim două interviuri substanțiale cu scriitorii francezi Régis Jauffret și Philippe Claudel, apărute în săptămânalul "Observator cultural" din București.

■ Cerem (încă o dată) scuze celor care s-au plâns, pe malurile Dâmboviței, ba chiar și mai pe la noi, că așa-zisul festival **Mihail Sebastian,** prilejuit de centenarul nașterii scriitorului, durează prea mult, dar, uite, tocmai acum ne-a căzut în mână un exemplar din revista pariziană "Politis", care anunță că editura l"Herne a publicat un volum de teatru și cronici literare ale lui M. S., iar editura Stock a pus sub tipar ediția a doua din "Jurnalul" mult discutat; în același timp săptămânalul publică un articol de Ingrid Mercks despre viața și opera lui Sebastian. Cerem de asemenea scuze pentru că postul francez de televiziune TV-5 (îl prindem și noi) a transmis o emisiune dedicată lui Sebastian.

■ Unul care *nu se lasă* este numitul Vasile Robciuc, președintele, prea puțin cunoscut, al Asociației culturale **"Tristan Tzara"** din Moinești. El și-a propus dintru început să-i facă pe români să afle mai multe despre Tzara și a lui mișcare dadaistă. Mai nou, așa cum aflăm dintr-un articol de Grigore Constantinescu în "Jurnalul" recentului Festival "George Enescu" (ca să vezi unde te trezești cu știri proaspete despre Dada), Robciuc a inițiat, pe tăcute, editarea unui album cu melodii pe versurile lui Tzara sau legate spiritualicește de avangardă

Tristan Tzara

Intitulat "La clé de l'horizon: 21 compositeurs d'aujourd'hui à la rencontre de Dada. Musiques pour Tristan Tzara", albumul cuprinde lucrări muzicale aparținând unor maeștri de ieri, ca Roman Vlad, Tiberiu Olah, Anatol Vieru, Miriam Marbé, Aurel Stroe, Cornel Țăranu, alături de partituri mai noi, precum acelea semnate de Viorel Munteanu, Dan Dediu ș.a. Așadar, aventura "Dada" continuă. Îmbrăcând forme neașteptate.

■ Corespondentul nostru **Joseph Alpern,** din Elveția, a publicat în ziarul "Tribune de Genève" o intervenție pe marginea eternului conflict israelo-palestinian, întru lămurirea cetățenilor pașnici (dar și cam tămâie în materie de politică) din Țara Cantoanelor. «*Sunt pesimist în ceea ce privește șansele de reușită ale planului adoptat la conferința de la Annapolis. Contrar celor pretinse de propaganda anti-israeliană, conflictul israelo-palestinian este înainte de toate un conflict ideologic și nu teritorial; aceasta, din cauză că arabii neagă Israelului dreptul la existență. Atunci când a luat ființă OEP-ul, în 1967, cu scopul declarat de "a-i arunca pe evrei în mare", nu existau nici un fel de "teritorii ocupate", iar pentru majoritatea palestinienilor de astăzi termenul "ocupație" se aplică deo-*

potrivă orașelor Tel Aviv și Haifa.»

••• Avram Croitoru, de la "Realitatea Evreiască", este, precum am mai spus-o, un gazetar cu idei. Mai nou, el și-a zis: ce-ar fi să-i pun să vorbească pe reportofonul meu și pe câțiva oameni de cultură neevrei, dintre aceia care ar avea ceva de spus în legătură cu *alogenii?* Punct ochit, punct lovit. Primul din această serie – pe care o dorim cât mai lungă – este (era să spunem "bineînțeles") Radu Beligan.

Extrase:

«**Avram Croitoru:** *Însemnările din cărțile dvs. "Pretexte și subtexte", "Luni, marți, miercuri", stârnesc și azi interesul nu numai prin substanța lor dar și prin expresivitatea stilistică. Mai scrieți poezii?*

Radu Beligan: Nu, nu mai scriu. Deși George Călinescu mi-a remarcat versurile, n-am mai fost ispitit de poezie. Ce fac însă neîntrerupt, de decenii, este să citesc. Ficțiune, istorie, eseu, memorii. Uite, de pildă, zilele astea le-am străbătut în compania romanului "Întoarcerea acasă", de Bernard Schlink, apărut recent în excelenta traducere a Hertei Spuhn. E o proză care m-a fascinat. Rareori am citit un rechizitoriu mai subtil al elitei intelectuale hitleriste și al modalităților prin care ea a incitat și a justificat fărădelegea, crima, holocaustul. La un moment dat, cartea ridică întrebarea dacă lașitatea și lenea care sabotează o cauză asasină nu devin oare virtuți? Ei bine, această interogație se află și în miezul piesei "Romulus cel Mare", de F. Dürrenmatt, pe care am jucat-o la Național. Protagonistul scrierii nu se opune direct și fățiș Imperiului Roman, dar prin deliberata abandonare a îndatoririlor sale de șef de stat, zorește destrămarea unei societăți condamnată de istorie să ia sfârșit. Vreau să spun că, în interpretarea mea, m-am străduit să fac din Romulus un complice și un "agent" al viitorului și-mi place să cred că succesul spectacolului s-a datorat și acestui fel de a contesta puterea. Alteori mi-am exprimat punctul de vedere în cei mai fermi termeni. Și nu mă refer doar la Berenger din Rinocerii, de Eugen Ionescu, la Chereea din Caligula, de Albert Camus, ci și la Robespierre din Danton, de Camil Petrescu, unde am încercat să dau la iveală teroarea instalată în numele idealurilor revoluției. Dacă adăugați la toate aceste titluri "Umbra", de Evgheni Schvartz, "Zbor deasupra unui cuib de cuci", după faimosul roman de Ken Kessel... sau "Generoasa Fundație", de Buerro Vallejo - scrieri și spectacole explicit antitotalitare –, veți înțelege de ce, întrebat de Mircea Iorgulescu într-o emisiune a "Europei libere", difuzată la 15 martie 1997, am numit atitudinea mea din anii regimului comunist "un compromis responsabil", socotind că tranzacția a fost mai profitabilă pentru cultură decât pentru sistem... Nici prin fire, nici prin opțiuni nu sunt cel ce se înregimentează. Mai curând țin să mă deosebesc printr-o anumită demnitate a inteligenței, iar inteligența înseamnă și iscusință. Iscusința asta am plătit-o din greu după 1989, când am trăit o perioadă grea. Singurul care mi-a întins o mână de ajutor a fost Hary Eliad. Directorul T.E.S. m-a invitat în trupa lui, unde am și jucat, după ce prietenul meu Emil Boroghină mi-a oferit un angajament la Teatrul Național din Craiova, unde am refăcut o nouă variantă a spectacolului "Cui i-e frică de Virginia Woolf?".

– Când și unde a intrat teatrul în viața dvs.?

– La Căiuți. Acolo – n-aveam, cred, mai mult de șase ani – am văzut prima dată teatru, teatru jucat de niște învățători inimoși. Cortinele erau două cearșafuri albe. Se reprezenta "Conu' Leonida față cu reacțiunea". Caragiale, care va să zică... Nici nu se putea altfel. Acolo, pe masă, se afla o lampă cu gaz. Lampa asta cu gaz m-a urmărit toată viața. Era pentru mine scaunul galben al lui Van Gogh sau madeleina lui Proust. Oricâte spectacole magnifice am văzut de-a lungul vieții, nimic nu a putut șterge clipa în care cortina aceea, făcută din două cearșafuri, s-a deschis și am văzut lămpița aprinsă. Acesta a fost momentul de grație care a declanșat vocația mea. Din acea clipă n-am mai mâncat, n-am mai băut și n-am visat decât teatru... Dar cred că mai există și alte determinări în vocația mea pentru teatru. Bunicul patern, Adam Beligan – ce zici, domnule Croitoru, ce nume are? – era tot un fel de actor într-o reprezentație sacră, pentru că era preot într-un sat de lângă Iași, iar soția sa, presbitera Ecaterina, analfabetă convinsă până la moarte, era vară primară cu Ion Creangă. Și-au avut șapte copii, dintre care cel mai mare, Nicolae, era tatăl meu, iar mama mea era din țara care a inventat teatrul, era grecoaică... Tata a fost un personaj uimitor. La 14 ani, a întemeiat o trupă de amatori, cu colegii lui de gimnaziu, și a colindat toate târgușoarele Moldovei cu un act din Hamlet și o dramatizare făcută de el după "Sărmanul Dionis", de Eminescu. Mai târziu, tata a jucat teatru la Naționalul ieșean, dar roluri de mâna a doua. Într-o zi i-a venit ideea năstrușnică să-i ceară directorului teatrului, nimeni altcineva decât Mihail Sadoveanu, să fie o dublură la Hamlet. Sadoveanu a ascultat stupefiat și n-a găsit nimic altceva de făcut decât să-i arunce cu călimara în cap, stricându-i unicul costum. Tata s-a supărat, s-a făcut ceferist și m-a delegat să-l răzbun pe scenă. Aș vrea doar să adaug că m-am născut într-o casă cu bibliotecă și de atunci am fost înconjurat de ziduri de cărți, în mijlocul cărora m-am simțit apărat. Poate de aceea împrumut cu mare prudență volume.

– Totuşi, împrumutaţi.

– Singurul în care am avut încredere – o încredere niciodată dezminţită – este Elvin, un om de o discreţie exemplară. Lui i-am dat să citească, în anii '80, scrieri de Soljeniţân, Nadejda Mandelstam, Köstler, Silone sau "Marea teroare", de Robert Conquest. Pentru Elvin, ca şi pentru mine, lectura răspunde unei nevoi de cunoaştere, de proprie cunoaştere, unei necesităţi de intimitate şi constituie – indirect – prilejul unui examen de conştiinţă...

– Care regizor, care rol sau ce împrejurare a constituit o rampă de lansare?

– Cum să vă răspund? Un singur rol, un unic succes n-au cum asigura nici afirmarea, nici recunoaşterea unui talent. Am debutat în 1938, sub direcţia şi regia lui V.I. Popa, prilej cu care prestigiosul cronicar dramatic N. Carandino a scris: "Tânărul actor poartă în raniţă bastonul de mareşal". Dar dacă n-aş fi jucat pe Vincentzino alături de strălucitul Ion Iancovescu, în comedia "Banii nu fac nici două parale", Camil Petrescu n-ar fi spus despre mine, la Capşa, că i-am luat ochii şi l-am lăsat mut prin viteza în gândire şi fluiditate în expresie. Iar dacă soarta – îndemnată de Sică Alexandrescu – nu m-ar fi distribuit în Hlestakov din "Revizorul", de Gogol, şi presa rusă n-ar fi scris despre mine că sunt cea mai surprinzătoare şi cea mai convingătoare întruchipare a personajului, s-ar fi uitat de reuşitele din trecut.

– L-aţi cunoscut personal pe Mihail Sebastian?

– Desigur. L-am cunoscut şi m–a ajutat, în sensul că mi-a dăruit o colecţie integrală din "Petite Ilustration", care publica piese, şi am citit sute de scrieri de la el. Cred că de acolo a învăţat să construiască bine piesele. Îi plăcea foarte mult teatrul, ţin minte că odată mi-a citat o propoziţie din Stendhal ("o seară fără teatru e o seară pierdută"), dar nu punea mare bază pe dramaturgie, socotind că în opera lui e o artă mai puţin importantă decât, să zicem, romanul ori eseul. Ca om, era cuceritor. Simţea îndată greutatea, forma şi reflexele fiecărei nuanţe din ceea ce spuneai ori tăceai. Era un om de o delicateţe sufletească nemaipomenită. Dar deloc retras sau retractil, cum şi-l închipuie azi unii. Era capabil să opună cele mai îndreptăţite obiecţii şi să-şi apere opiniile prin cele mai subtile argumente. Şi o făcea totdeauna cu ironie. Iar consecinţa acestui talent o constituie o serie de inamiciţii în epocă... Bine, amintirea cea mai de preţ este premiera "Stelei fără nume". A fost o premieră despre care s-a scris şi se va mai scrie. A intrat în istorie; ea reflectă, printre altele, atât persecuţiile rasiale la care au fost supuşi evreii în regimul antonescian, dar şi un anume sprijin de care au beneficiat din partea unor categorii ale societăţii. Sebastian este o figură de prim-plan a literaturii noastre şi Jurnalul – editat prin strădaniile încununate de succes ale lui Leon Volovici – poate fi citit şi ca un document şi ca o valoare sigură a literaturii române.

– Evocaţi, vă rog, un moment din colaborarea dvs. cu Al. Mirodan, pe care aţi calificat-o ca "miraculoasa noastră aventură".

– Acest moment se numeşte "Celebrul 702", o piesă ale cărei virtuţi erau paroxismul situaţiilor şi verosimilitatea lor. De altminteri, moderaţia, măsura, linia de mijloc nu-şi găsesc locul în dramaturgia sa. Mirodan a sesizat din prima clipă că teatrul este spaţiul extremelor. Pe scenă, dacă un personaj ori o împrejurare nu-s desenate din tuşe groase, exagerate, nimic nu prinde viaţă, nu atrage privirea. Or, Mirodan a simţit asta şi a folosit hiperbola, caricatura, iar alteori fantezia. Probă e succesul dobândit de unele dintre piesele sale. De altminteri, Graham Greene, după ce-a văzut "Celebrul 702", a vrut să facă o versiune engleză a piesei. Mirodan mi-a rămas drag şi de câte ori vin în Israel, ne vedem.

– Aţi întreprins multe turnee în Israel şi...

– Şi de fiecare dată publicul mi–a răsplătit dăruirea. De altminteri, între noi e un vechi pact de reciprocă apreciere... Nu pot uita primul meu contact cu Pământul Făgăduinţei. Avionul a aterizat către miezul nopţii. În jurul meu s-au adunat mulţi funcţionari ai aeroportului. Ca să aflu că toţi erau "români": şeful vămii, şeful postului de poliţie, comandantul turnului de control şi pompierul şef. Un tânăr cu alură sportivă s-a apropiat de mine şi mi-a spus emoţionat: "Eram copil când v-am văzut jucând pe doctorul Şmil în "Apus de soare". Nu vă pot uita". Era Beni, responsabil cu combaterea traficului de stupefiante. În ce priveşte Israelul, am să vă fac o mărturisire în premieră. În 1968, se pregătea un congres ITI (Institutul Internaţional de Teatru) la Moscova, iar prezenţa Israelului nu era agreată de partea

Doctorul Şmil, din "Apus de soare"

sovietică. Nu uitaţi că ne aflam după Războiul de Şase Zile. Or, în calitate de preşedinte ITI, am purtat intense tratative cu reprezentanţii Uniunii Sovietice ca Israelul să ia parte la Congres, iar demersurile mele s-au încheiat cu succes. Îmi amintesc şi azi de faptul că mi-am pus atunci în joc toată forţa de seducţie, folosind din plin umorul ori de câte ori mă loveam de tenacea rezistenţă a partenerilor mei de dialog.»

••• Ce ţi-e şi cu destinul omului! În iunie 1941, Michael Cernea intrase, împins de la spate de jandarmi, împreună cu tatăl său, în curtea Chesturii de poliţie din Iaşi, unde aveau să fie masacraţi câteva mii de evrei; printr-o minune, a scăpat cu viaţă. Peste ani şi decenii, în 2007, profesorul Michael Cernea, sociolog, până la pensie, la Banca Mondială din Washington, trecea prin faţa fostei Chesturi, îndreptându-se spre clădirea Universităţii Al. I. Cuza, pentru a primi, într-un cadru solemn, titlul de Doctor Honoris Causa al cunoscutei instituţii de învăţământ.

Când a intrat în Aula unde urma să se desfăşoare ceremonia, sala s-a ridicat în picioare, aplaudându-l îndelung.

Apoi, profesorul Dumitru Oprea, rectorul Universităţii, a rostit un Laudatio, înfăţişând viaţa şi opera sociologului. A doua zi, acest *Laudatio* a fost tipărit în chip de broşură. Am primit şi noi un exemplar. Extrase privind ecoul lucrărilor fundamentale ale lui Cernea:

«Meritele ştiinţifice şi profesionale ale domnului Michael Cernea i-au fost recunoscute atât în ţara de adopţie, Statele Unite, cât şi în instituţia pe care a slujit-o cu devotament, dar şi cu spirit critic, şi, nu în ultimul rând, în multe universităţi şi asociaţii academice de înalt prestigiu internaţional. Astfel, în 1988, "American Anthropological Association" i-a conferit Premiul Solon T. Kimball pentru contribuţii remarcabile la Antropologia aplicată şi Politica Publică.

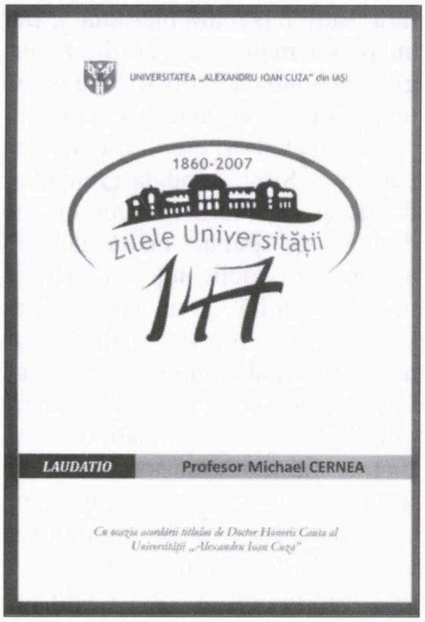

UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA" din IAŞI

1860-2007

Zilele Universităţii

147

LAUDATIO

Profesor Michael CERNEA

Cu ocazia acordării titlului de Doctor Honoris Causa al Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"

În 1995, "International Society for Appllied Anthropology" i-a conferit Premiul Bronislaw Malinowski ca recunoaştere a eforturilor savante de înţelegere şi servire a nevoilor lumii prin ştiinţa socială. Cu acel prilej, profesorul Cernea a ţinut un memorabil discurs despre rostul ştiinţei sociale şi menirea antropologilor şi sociologilor în vindecarea bolilor dezvoltării şi progresul cetăţii. A lansat o provocare la adresa "turnului de fildeş" şi a "teoriei sociale de cabinet", împlinind crezul său intelectual şi idealul lui Gusti din "Sociologia Militans". În Cuvântul Înainte la "Social Organization and Development Anthropology", discursul publicat al profesorului Cernea, Ismail Serageldin, Vicepreşedinte al Băncii Mondiale, remarca:

"Este o mare plăcere să vedem unul dintre cei mai distinşi colegi ai noştri recunoscut atât înlăuntrul, cât şi în afara Băncii, pentru viziunea, rigoarea intelectuală şi consistenţa cu care şi-a purtat mesajul său către comunitatea dezvoltării şi comunitatea ştiinţelor sociale de-a lungul a peste două decenii.

Michael Cernea este un gigant între savanţii din ştiinţele sociale, care aplică sociologia şi antropologia la problemele dezvoltării. El a militat ferm pentru adresarea problemelor sociale ale dezvoltării mult înainte de a fi la modă să se procedeze aşa. A adus claritatea gândirii şi înţelepciunea practică la îndemâna realizării sarcinilor profesionale atât în interiorul, cât şi în afara Băncii".

La retragerea din poziţia oficială ocupată în Banca Mondială, discipolii şi colegii săi au alcătuit volumul omagial "Michael Makes His Mark: The Life and Times of a Change Agent in the World Bank" (1998). Merită, cu prisosinţă, să rememorăm un fragment din medalionul pe care i l-a consacrat Robert McNamara, preşedinte al Băncii Mondiale în momentul angajării lui Michael Cernea: "Ca primul sociolog angajat la Bancă pentru a-i urmări programele ce abordau sărăcia pretutindeni în lumea în curs de dezvoltare, tu ai realizat acest lucru cu nobleţe. Vei fi multă vreme amintit ca un campion neobosit al celor săraci şi o forţă stimulatoare în impunerea agendei sociale a Băncii. Zeci de milioane dintre cei mai săraci între cei săraci îţi sunt îndatoraţi".

Profesorul Cernea face parte din multe colegii editoriale, asociaţii profesionale şi consilii ştiinţifice din lumea largă. A le prezenta în totalitatea lor reprezintă o încercare aproape la fel de dificilă ca a-i descrie şi sistematiza opera. De aceea, ne rezumăm doar la câteva din poziţiile deţinute în lumea publicaţiilor academice şi comunitatea profesională.

Între revistele ştiinţifice la care este membru al colegiului editorial, le menţionăm pe următoarele: "Journal of Applied Sociology" (SUA), "Journal of Refugee Stu-

dies" (Oxford, Marea Britanie), "Forced Migration Review" (Oxford), "Field Methods – Cultural Anthropology" (SUA), "International Journal of Rural Cooperation" (Israel) ş.a.m.d.

De-a lungul unei strălucite cariere ştiinţifice şi profesioale, profesorul Cernea a devenit membru al multor instituţii academice prestigioase, precum: American Sociological Association, American Anthropological Association, European Society for Rural Sociology, International Sociological Association, International Association for Impact Assessment, International Rural Sociology Association etc.

De asemenea, domnul Cernea este, actualmente, membru al Consiliului Ştiinţific la Swiss Academy for Development, elected fellow al American Association for the Advancement of Sciences, membru al Comitetului Tehnic al Consultative Group for International Agricultural research (CGIAR), care grupează cele mai redutabile institute de cercetare agricolă din întreaga lume, senior adviser al Social Policy Group (Elveţia), consilier şi consultant pentru multe alte organizaţii publice şi profesionale. "So much, so good", ar spune americanul. Cu cât intelectualul devotat înţelegerii nevoilor oamenilor simpli şi reformei împrejurărilor existenţei acestora este mai mult implicat în instituţiile academice şi organizaţiile publice internaţionale, cu atât e mai bine pentru toată suflarea umană.»

••• Aşa cum anunţasem în numărul trecut, a plecat dintre noi, pe tăcute, şi idişistul Eliezer Frenkel din Ashkelon. Dr. Iancu Sechter, din Ierusalim, care l-a cunoscut bine pe Frenkel, ne-a trimis o scurtă evocare a regretatului cărturar:

«Eliezer Frenkel s-a născut în 1920 la Podul Iloaiei de lângă Iaşi, orăşel în care, ca şi în toată Moldova, toţi locuitorii evrei vorbeau idiş. A învăţat Humaş cu Raşi la Heder şi la tatăl său care era "melamed". Apoi, după ce s-a mutat cu familia la Iaşi, a început să scrie, publicând câteva povestiri în limba română. Foarte curând însă a înţeles că publicul pentru care scrie el e format din evrei ce-şi trăiau toată viaţa lor în limba idiş. Acelaşi lucru s-a întâmplat şi cu Manger şi Groper, care au început să scrie în limba germană, dar au trecut repede la idiş, devenind scriitori de seamă pentru evreimea din România.

Deoarece la Iaşi nu se găseau cărţi de şcoală pentru limba idiş, Frenkel a redactat o carte de şcoală pentru începători cu titlul "Unzer Sprach" şi a publicat-o în 1941 în mod clandestin la tipografia Herzberg din Iaşi. Publicarea de cărţi evreieşti fiind interzisă la acea vreme, el a scris pe coperta cărţii "Varşovia 1932".

În timpul marelui pogrom din Iaşi, la 29 iunie 1941, Frenkel a scăpat cu viaţă printr-o minune. Atunci s-a cristalizat în mintea lui un vis: evreii trebuie scoşi urgent, nu numai din România ci din toată Europa, duşi undeva, cât mai departe de Europa cea blestemată, ca să creeze acolo un stat evreiesc cu limba oicială idiş. Visul acesta nu s-a realizat, dar se poate spune că "omul este pe atât de mare pe cât este visul lui".

Imediat după război, în 1944, împreună cu câţiva tineri (printre care s-a aflat şi subsemnatul), a deschis, în strada I. C. Brătianu din Iaşi, "Cercul Cultural Evreiesc I. L. Peretz", cu o bogată bibliotecă în idiş donată de el. În 1945, acest Cerc Cultural a publicat la Iaşi antologia poeziei idiş "Naie Idişe Dichtung", redactată de Eliezer Frenkel împreună cu scriitorul Itzhak Paner, cu o prefaţă de Iakov Groper.

În anul 1945, Frenkel a plecat la Bucureşti, unde s-a împrietenit cu poetul Iakov Groper, cu Mordehai Schechter (care avea să devină un filolog renumit pentru limba idiş), cu Gininger, Şlomo Bikel şi toţi ceilalţi scriitori şi ziarişti idiş de acolo. Cu multe eforturi, a reuşit să organizeze un simpozion (înregistrat) cu câteva figuri literare şi politice de seamă din Bucureşti: sionistul A. L. Zissu, scriitorul Felix Aderca, dr. I. Flavius, scriitorii români Tudor Arghezi, Mihail Sadoveanu şi Gala Galaction, primul ministru al României Petru Groza, ministrul Justiţiei Lucreţiu Pătrăşcanu etc. Interviurile au apărut într-un volum cu titlul "Problema evreiască văzută de…". Ulterior cartea a fost tradusă şi publicată şi în franceză.

În 1961 a plecat în Israel, după ce-şi trimisese acolo întreaga bibliotecă de cărţi în idiş, română şi franceză. S-a stabilit la Ashkelon şi s-a înscris la doctorat la Universitatea din Ierusalim cu subiectul "Poetul Eliezer Steinbarg, surse şi originalitate". Acest doctorat nu l-a terminat, dar a publicat articolul "Zu a Steinbarg bibliografie", cu o bogată bibliografie asupra fabulistului, şi în "Di Goldene Keit" teza "Eliezer Steinbarg, surse şi originalitate". Apoi a plecat în Statele Unite, unde a activat ca profesor de literatură idiş la "Jewish Teacher Seminary" din New York.

Când a decedat poetul Iakov Groper, acesta a lăsat în testamentul său rugămintea ca Eliezer Frenkel să aibă grijă de publicarea poeziilor sale în idiş şi în traducere ebraică, şi să acorde premii scriitorilor originari din România care contribuie la cultura şi istoria iudaismului român.

În 1975, utilizând banii din testamentul poetului, el a publicat volumul "Iakov Groper, Şirim Nivharim" (Poezii alese) în idiş şi ivrit.

Conform dorinţei poetului decedat, Frenkel a avut grijă timp de 15 ani să acorde, din banii lăsaţi de

Groper, premii anuale scriitorilor şi cercetătorilor care au activat în domeniul literaturii şi istoriei iudaismului român.

În 1976, la împlinirea a 10 ani de la decesul lui Iakov Groper, a redactat şi publicat o colecţie de articole în idiş şi ivrit, scrise de personalităţi de seamă despre regretatul poet, sub titlul "Iakov Groper, Işiuto Uzmano" (Iakov Groper, personalitatea sa şi timpul său).

În 1974 s-a îngrijit de publicarea cărţii lui Şlomo Bikel despre intelectualitatea evreiască din România ("Iahadut Romania").

În ultimii ani a redactat cartea "Iakov Groper b'einei doro" (Iakov Groper văzut de generaţia lui) în idiş şi ivrit, publicând-o la împlinirea a 40 de ani de la dispariţia poetului.

Profesorul Eliezer Frenkel z.l. a încetat din viaţă vineri 28 decembrie 2007, şi a fost înmormântat în cimitirul din Ashkelon.

Fie-i amintirea binecuvântată!»

••• Apariţia, parcă din senin, pe scena vieţii religioase din România a lui Sorin Rosen a surprins pe toată lumea. Şi la Bucureşti şi în străinătate. Revista de politică externă "Le Courrier International" (Paris) l-a inclus în rubrica "Personalităţi de mâine". Sub titlul "Un rabin atipic", revista scrie:

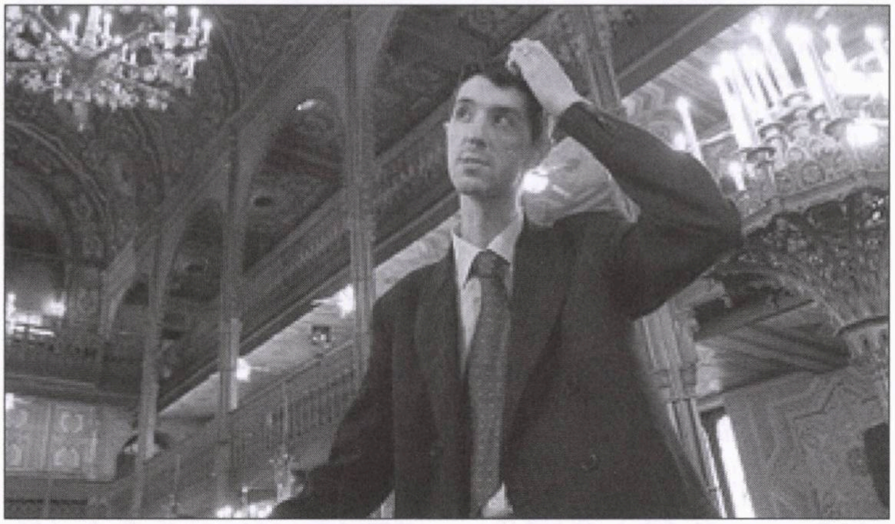

Rav Shlomo Sorin Rosen: a nimerit din plin

«Surprinzător, acest nou mare rabin din România! Are numai 28 de ani, iar ziarul "Cotidianul" l-a descris ca pe un "tânăr liniştit", ceea ce nu l-a împiedicat să apară pe Internet, în ziua când tocmai fusese numit, jucând popice. Diplomat al unei înalte şcoli rabinice din New York, el i-a uimit pe toţi, renunţând la viitorul plin de făgăduinţe ce se deschidea în faţa lui peste ocean, pentru a se înapoia în ţara natală. "Cred că această hotărâre a jucat în favoarea mea", spune el pentru a explica ascensiunea sa fulgerătoare şi cu atât mai puţin aşteptată cu cât s-a născut la Bucureşti dintr-o familie mixtă: mama creştină, tatăl evreu.

"Copil fiind, n-am avut parte de nici un fel de educaţie religioasă", explică el, înainte de a aminti de călătoria aceea în Israel, la 15 ani, când "s-a produs declicul". Sorin se pasionează de-atunci pentru tot ce este evreiesc, învaţă ebraica şi se ocupă de religie. Trei ani după aceea, un tribunal rabinic recunoaşte trecerea lui la iudaism: este evreu! Urmează o serie neîntreruptă de succese: politehnica la Bucureşti, şcoala talmudică de la New York şi acum, înalta funcţie de la Bucureşti.»

••• Alo, domnul Miha Harish, fost ministru şi în prezent preşedintele organizaţiei AMIR! Ştim de vreo şapte ani de zile că AMIR-ul în cauză pregăteşte înfiinţarea mult aşteptatului Muzeu al Iudaismului Românesc. Ştim că lucrurile merg încet, foarte încet, extrem de încet (dacă merg cu adevărat). Dar noi nu ne pierdem răbdarea şi, aşa cum am mai făcut-o şi cu alte prilejuri, vă propunem un cetăţean din *trib* care ar merita să figureze, cu o fotografie, pe unul din pereţii muzeului. E vorba de Mitty Goldin. Poate aţi auzit de el. Poate nu. Oricum, iată amănunte despre respectivul, aşa cum au apărut ele, de curând, în "Adevărul literar şi artistic" in Bucureşti, sub iscălitura cunoscutului ziarist Romulus Căplescu. Extrase:

«Copil al străzii, „enfant de la balle", cum spun francezii, Edith Piaf, învingând toate adversităţile sorţii, a ajuns, până la urmă, în scurta şi tumultuoasa ei existenţă, pe culmile gloriei, graţie vocii cu care a înzestrat-o Dumnezeu şi şansei întâlnirii unor oameni de bine, care i-au intuit, înaintea altora, talentul extraordinar.

Printre aceştia, un concetăţean de-al nostru, evreu român, născut la Focşani, Mitty Goldin, cu o biografie desprinsă parcă şi ea din paginile unui roman, aşa cum a fost cazul cu viaţa marii doamne a cântecului parizian.

Despre acest personaj cu totul ieşit din comun ne-a oferit amănunte inedite un cititor prieten din Israel, M. Gorovitz, în scrisoarea trimisă în urma unei cronici apărute, nu de mult, în "Adevărul" pe marginea filmului "La vie en rose" consacrat celei care, cu glasul ei răscolitor, a reuşit să pătrundă în cele mai adânci cute ale sufletului omenesc.

După ce s-a stabilit în Ţara

Sfântă, dl. Gorovitz, anterior gazetar cu vechi state de serviciu la fosta Agenție Română de Presă – Agerpres (astăzi Rompres), a colaborat la presa israeliană, unde a și scris, de altfel, despre Mitty Goldin, informațiile furnizate de d-sa, pe care le reproducem întocmai și pentru care îi mulțumim și pe această cale, permițând să reinserăm în circuitul nostru cultural o figură până acum practic necunoscută publicului românesc.

Când a venit pe lume, în 1895, în urbea de hotar dintre Moldova și Muntenia, nimeni din neamul Goldinilor, pe atunci la mare cinste în Focșani, n-ar fi prezis că Mordechai, sau, mai pe scurt, Moritz, va deveni cândva, sub numele de Mitty, o celebritate a varieteului francez, plămăditor, la rândul lui, al altor celebrități.

Războiul din 1916 l-a găsit pe Mitty Goldin ca ofițer în armata României, unde și-a făcut cu cinste datoria. Scurt timp după încheierea marii încleștări, se stabilește la Paris, unde, cu mici întreruperi, va rămâne până la sfârșitul vieții. Aici studiază Dreptul și, interesat de gazetărie, scoate împreună cu poetul și epigramistul român Cincinat Pavelescu tribuna de propagandă românească "L'Echo franco-roumain". În treacăt fie zis, iată un episod din viața subtilului om de litere român ("Frumoasa mea cu ochii verzi/ Ca două mistice smaralde..."), pe care probabil puțini și-l mai aduc aminte.

Tot la Paris, în 1934, Mitty Goldin, devenit între timp fondator al unei agenții artistice, are flerul de a achiziționa un teatru de revistă ajuns aproape în ruine, "La Plaza", pe care îl reface din temelii, rebotezându-l "ABC". În puțină vreme, "ABC" ajunge, sub conducerea sa, unul dintre reperele varieteului parizian.

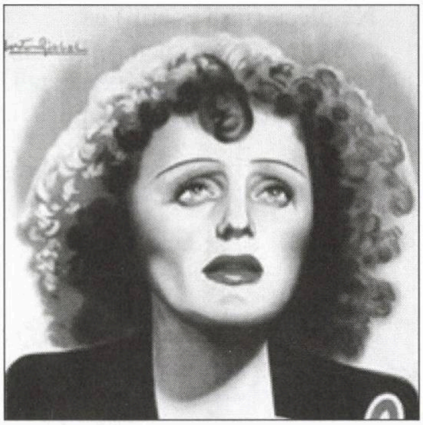

Scena teatrului "ABC" e oferită cu generozitate tinerei Edith Giovanna Gassion, descoperită în 1935, practic culeasă de pe stradă de proprietarul unui club de noapte, Louis Leplee, care i-a dat numele de scenă "La môme Piaf" ("Vrăbiuța" în argoul parizian), datorită siluetei ei fragile. Un an mai târziu, Leplee este asasinat de membrii unei bande mafiote cu care în trecut Edith avusese anumite legături. Suspectată de complicitate, va fi găsită nevinovată, dar cariera ei e în primejdie.

În acest moment dificil, Goldin îi pune la dispoziție teatrul al cărui patron este. Piaf rupe orice legătură cu fostul ei anturaj, își găsește sprijin în persoana textierului Raymond Asso (care-i va deveni și iubit) și consfințește colaborarea cu compozitoarea Marguerite Monnot, care-i va scrie multe din marile ei succese. Fără Goldin, toate acestea nu ar fi fost posibile.

Devenită celebră, va triumfa – înainte ca firul vieții sale să fie întrerupt tragic la numai 47 de ani – și pe alte scene din Paris, în primul rând legendara sală "Olympia" a lui Bruno Coquatrix, ca și din alte capitale ale lumii, dar va rămâne mereu recunoscătoare proprietarului teatrului "ABC" care, de altminteri, va fi și autorul unuia din cântecele ei de mare popularitate.

Pe scena "ABC" se vor produce și alte glorii ale vremii: Maurice Chevalier, Josephine Baker, Charles Trenet, Mistinguette, Tino Rossi, Arletty, Bourvil... Cei ce l–au cunoscut pe sufletul acestui teatru îl descriu așa cum îi place publicului să-și imagineze figura unui mare animator de showbiz: într-un costum impecabil din tweed, cu batista de mătase ieșind din buzunarul de sus al sacoului nici cu un milimetru mai mult decât trebuie, cu gâtul înfășurat de o eșarfă de asemenea de mătase și cu eterna țigară de foi "churchilliană" în colțul gurii.

A fost un show-man total. Nimic din ceea ce ține de teatrul de varieteu nu i-a fost străin. A compus textele revistelor, s-a ocupat de regie, decoruri, costume, a scris, cum am văzut, și cântece.

De calitățile sale polivalente au profitat și alții. Revistele de fastuoasă montare de la "Ziegfield Folies", din New York, sau "Colosseum" din Londra au fost, în mare parte, rodul creierului prodigios al lui Goldin.

După izbucnirea celui de-al doilea război mondial, avea, ca evreu, toate motivele să fugă din Franța. Nu i-a fost greu să facă rost de un pașaport pentru America. Nu s-a putut însă despărți de tot ceea ce constituia pentru el însăși rațiunea de a fi. A rămas deci la Paris, adăpostit de prieteni devotați.

După război, a redat "ABC"-ului strălucirea de odinioară, culegând aplauze și ca director al teatrului "Capucines". Moare în 1956, ca urmare a unei comoții cerebrale. În filmul "La vie en rose", figura sa este evocată, alături de toți cei care i-au stat în preajmă neasemuitei Edith Piaf. Ar merita un film dedicat în întregime personalității sale. În final, să mai dezvăluim un amănunt: defuncta soție a corespondentului nostru din Israel a fost nepoata lui Goldin. Și ea a strâns cu pietate tot ceea ce amintea de fecunda lui activitate. Fără strădania ei și, bineînțeles, fără râvna celui care ne-a scris, evocarea de față nu ar fi fost posibilă.»

Sport

Ne place că...

...jucătorii de tenis Andy Ram şi Yoni Ehrlich au câştigat proba de dublu masculin la marele turneu de la Melbourne, Australia, unul din cele patru întreceri pentru Marele Shlem, alături de turneele de la Roland Garros, Wimbledon şi Forrest Hills, dându-ne, în sfârşit, un prilej de mulţumire şi ajutându-ne să înghiţim mai uşor povestea amăruie cu raportul Vinograd şi cu urmările acestuia.

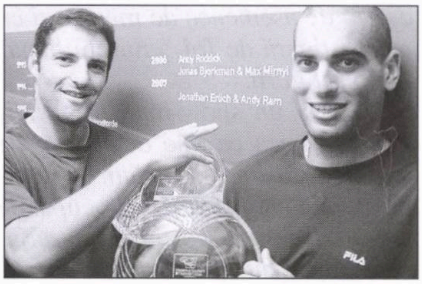

Yoni Ehrlich şi Andy Ram

Ne place că...

...echipa de baschet Hapoel Ierusalim a câştigat finala Cupei Statului de pe arena Nokia învingând formaţia Macabi Tel Aviv cu 93-89 după ce fusese condusă în a treia treime a jocului cu 22 de puncte (!) şi nici măcar cei mai fanatici suporteri din tribune sau de la televizor nu mai credeau într-o posibilă revenire a "roşiilor"; ne place fantasticul reviriment (din categoria ca-n filme) al jucătorilor din Capitală fiindcă el ne-a dat speranţe că – cine ştie? – establishmentul nostru politic va reuşi, la rându-i, să se dezmeticească, să treacă la atac din toate poziţiile şi să câştige meciul din Gaza.

Ne place (însă enorm) că...

...d-na Cao Zuosheng, din China, se va număra printre persoanele care vor purta flacăra olimpică la Olimpiada din Beijing, din 2008; motivul pentru care ne place aceasta este că sus-numita e în vârstă de 103 ani.

Beijing 2008

«Sunt sănătoasă şi mă simt bine. Sunt sigură că voi putea merge oriunde vor dori organizatorii Jocurilor Olimpice. Nu îmi va fi deloc greu să port torţa olimpică», a declarat centenara pentru cotidianul "China Daily" (declaraţie reprodusă de "Jurnalul Naţional").

În speranţa că va participa cu succes la cursa flăcării olimpice, Cao Zuosheng face zilnic mişcare. Ea merge pe jos, de două ori pe zi, câteva sute de metri; e adevarat, cu ajutorul unui baston. În plus, insistă să se spele pe cap cu apă rece, ceea ce, potrivit centenarei, o menţine în formă.

Cao Zuosheng se numără printre cei 22.000 de voluntari chinezi care vor duce flacăra olimpică pe parcursul celor 137.000 de kilometri, traseu care va trece inclusiv prin Vârful Everest, încheie "China Daily".

Nu ne place că...

...fotbalistul român Cosmin Contra şi-a pierdut (şi nu pentru prima oară) stăpânirea de sine, repezindu-se la un poliţist din Timi-

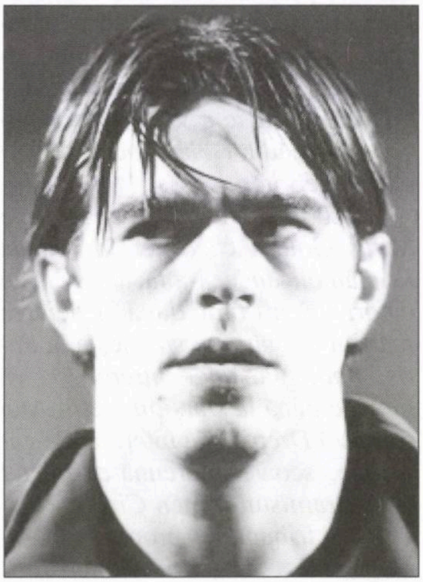

Cine vă poate ajuta dacă părinţii dv. sunt bolnavi?

NETTA - SERVICII

- ✔ **Vă asigură îngrijitori competenţi, cu experienţă, din România, pentru bătrâni, handicapaţi, invalizi – 24 de ore pe zi.**
- ✔ **Vă propune aranjamente speciale, în funcţie de situaţia şi posibilităţile dv. financiare.**
- ✔ **Vă acordă consultaţii şi îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Şvil Haţabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135, Fax: 03/731-4294

şoara, după un meci, lovindu-l cu sete şi obligându-i pe judecătorii din oraşul de pe Bega să-l condamne la un an de închisoare (cu, evident, suspendare); nu ne place isprava talentatului jucător deoarece dacă noi fusesem dintotdeauna Pentru Contra, acum ne vedem puşi în situaţia de a fi Contra Contra.

Ne place că…

…centenarul lui Mihail Sebastian a fost sărbătorit (în felul lui) şi pe terenurile de fotbal. Referindu-se la faptul că faimosul Gigi Becali, patronul echipei "Steaua", este nemulţumit că în unsprezecele de la Ghencea nu figurează destule nume mari şi, în consecinţă, vrea să achiziţioneze urgent 2-3 "stele", pe bani grei, cotidianul "Ziua" a publicat pe cinci coloane un mare reportaj, intitulat aşa cum se vede în coloana de alături, sus:

Steaua fără nume

Becali a anunţat două achiziţii de la echipe-satelit: Armenteros, de la Sevilla B, şi Eze, de la Gloria Buzău

Ne place că…

…à propos de acelaşi pitoresc şi mult mediatizat Becali, caricaturistul Devis Grebu a publicat în "Cotidianul" desenul aici de faţă, consacrat multi-milionarului din Pipera.

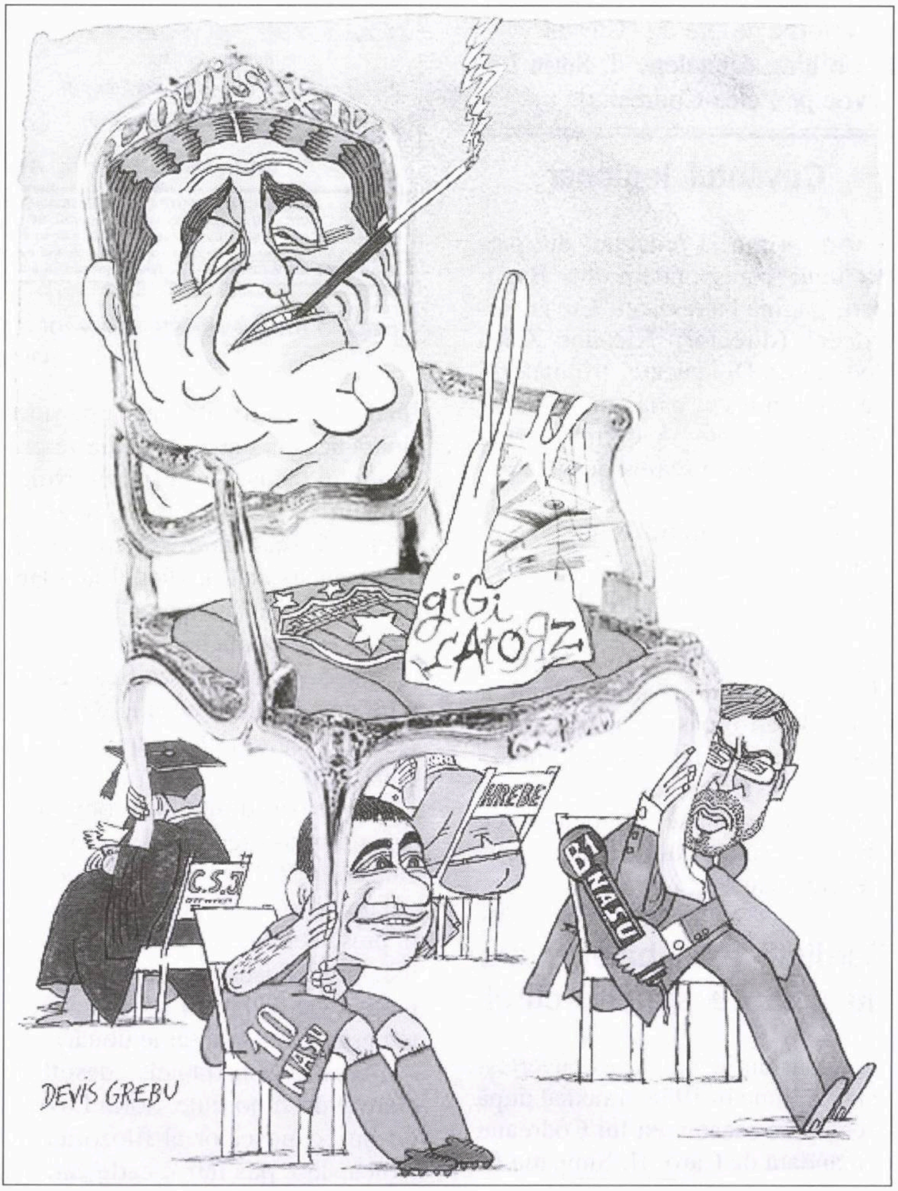

●

– Aseară, în timp ce stăteam în salonul nostru, nevastă-mea şi cu mine, şi vorbeam de tot felul, discuţia a alunecat spre chestii legate de viaţă şi moarte. I-am spus: "Nu cumva să mă laşi vreodată să trăiesc fără să simt nimic, depinzând de aparate electrice şi de lichide care picură din sticlă. Dacă o să ajung într-o asemenea situaţie, întrerupe-mi aparatele care mă menţin în viaţă." Imediat s-a sculat, mi-a închis televizorul, apoi calculatorul şi mi-a aruncat sticla de bere. M-a omorât, caţeaua…

(De pe Internet)

SCURT

- O vorbă despre un "Cuvânt"
- Ce bine îl înţelege d. Sorin Lavric pe Zelea-Codreanu!

Cuvântul legionar

Am primit la redacţie, din partea unui corespondent din Bucureşti, pagina I a revistei "Cuvânt legionar" (director: Nicador Zelea Codreanu). Din păcate, trimiţătorul s-a mulţumit cu atâta, punându-ne în imposibilitate să citim întregul număr şi să dăm seama despre conţinutul lui.

Dar nu face nimic. E bine şi aşa, fiindcă ne putem face o idee despre ceea ce se află în interiorul tipăriturii. Aşa cum spunea odată Arghezi, după ce răsfoise, la librăria Socec din Bucureşti, două-trei pagini dintr-un roman proaspăt apărut şi pusese cartea apoi la loc în raft: m-am lămurit despre ce e vorba; eu nu trebuie să mănânc tot butoiul cu brânză ca să-mi dau seama ce gust are telemeaua.

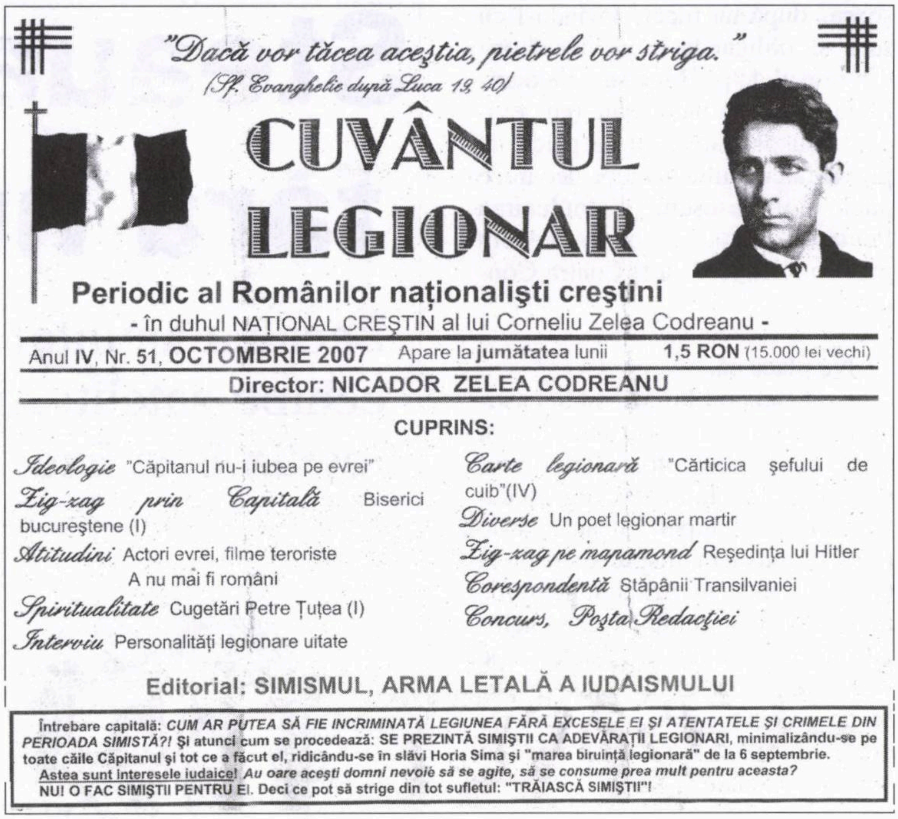

"Dacă vor tăcea aceştia, pietrele vor striga."
(Sf. Evanghelie după Luca 19, 40)

CUVÂNTUL LEGIONAR

Periodic al Românilor naţionalişti creştini
- în duhul NAŢIONAL CREŞTIN al lui Corneliu Zelea Codreanu -

Anul **IV**, Nr. **51**, **OCTOMBRIE 2007** Apare la **jumătatea** lunii **1,5 RON** (15.000 lei vechi)

Director: NICADOR ZELEA CODREANU

CUPRINS:

Ideologie "Căpitanul nu-i iubea pe evrei"
Zig-zag prin Capitală Biserici bucureştene (I)
Atitudini Actori evrei, filme teroriste
A nu mai fi români
Spiritualitate Cugetări Petre Ţuţea (I)
Interviu Personalităţi legionare uitate
Carte legionară "Cărticica şefului de cuib"(IV)
Diverse Un poet legionar martir
Zig-zag pe mapamond Reşedinţa lui Hitler
Corespondenţă Stăpânii Transilvaniei
Concurs, Poşta Redacţiei

Editorial: SIMISMUL, ARMA LETALĂ A IUDAISMULUI

Întrebare capitală: *CUM AR PUTEA SĂ FIE INCRIMINATĂ LEGIUNEA FĂRĂ EXCESELE EI ŞI ATENTATELE ŞI CRIMELE DIN PERIOADA SIMISTĂ?!* Şi atunci cum se procedează: SE PREZINTĂ SIMIŞTII CA ADEVĂRAŢII LEGIONARI, minimalizându-se pe toate căile Căpitanul şi tot ce a făcut el, ridicându-se în slăvi Horia Sima şi "marea biruinţă legionară" de la 6 septembrie.
Astea sunt interesele iudaice! *Au oare aceşti domni nevoie să se agite, să se consume prea mult pentru aceasta?*
NU! O FAC SIMIŞTII PENTRU EI. Deci ce pot să strige din tot sufletul: "TRĂIASCĂ SIMIŞTII"!

Pagina întâi a revistei "Cuvânt legionar". Ce e afară în vitrină, înăuntru-i viu şi natural

Gardiştii erau băieţi buni: au ucis cu sufletul curat

«Constantin Noica se converteşte la Legiune în 1938, imediat după executarea/asasinarea lui Codreanu comandată de Carol II. Simpatia filozofului pentru mişcare era anterioară acestei date: mulţi dintre prietenii lui făcuseră deja pasul. Noica este un întârziat, dar un întârziat decis să recupereze. Între 1938-1940, în special în 1940, când Horia Sima şi ai lui ajung la putere, Noica face publicistică prolegionară într-o stilistică specifică, înfiorător de patetică şi de stupidă. După căderea legionarilor îşi păstrează convingerile.

Urmează domiciliul obligatoriu, puşcăria, reabilitarea. Noica se căieşte în 2-3 autobiografii de angajare şi articole comandate, date în presa comunistă pentru uzul străinătăţii („Glasul Patriei"). În ultima parte a vieţii, Noica va păstra tăcerea asupra episodului legionar.

Acestea sunt faptele, destul de clare şi de cunoscute. Sorin Lavric, un bun cunoscător al filozofiei lui Noica, le-a pus într-o carte care îşi propune să reconstituie şi să explice povestea amorului Noica-Zelea-Codreanu-Legiune.

Modul în care Lavric încearcă să explice adeziunea intelectualilor (a lui Noica în particular) la Legiune este cel puţin ciudat. Lavric procedează la o identificare empatică cu legionarii şi cu admiratorii lor. Dar unde e distanţa? Unde e perspectiva critică? Unde e complexitatea contextului mai larg? Aproape nicăieri. Or, aşa se poate justifica orice. Pe acest principiu unilateral (prezentăm, ca să o înţelegem, doar vocea uneia dintre părţi), până şi zoofilia poate fi „înţeleasă" şi justificată – bunăoară, pe principiul întoarcerii la natură practicate de zoofil.

Lavric condamnă mitologia confecţionată de comunism cu privire la mişcarea legionară doar pentru a reda savoarea originală a mi-

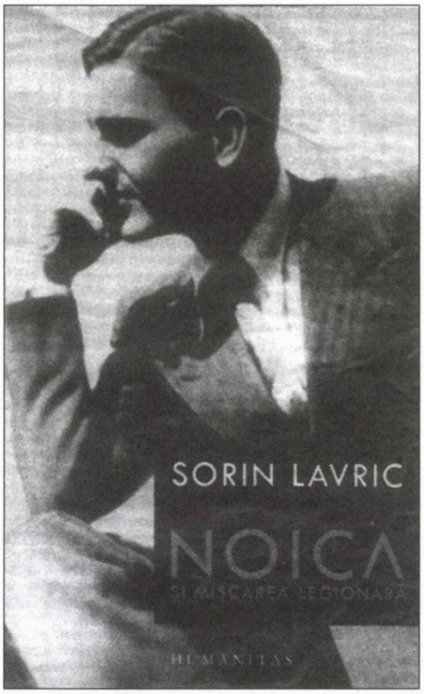

tologiei legionare. Lavric îi înţelege atât de bine pe Zelea-Codreanu&co încât le justifică antisemitismul. Cartea are un aer de hagiografie legionară: mişcare spirituală, camarazi!; de unde terorism şi fascism? Bun, băieţii au mai şi omorât nişte oameni, dar erau bine intenţionaţi, au făcut-o cu sufletul curat.»

(Dintr-o recenzie de Mihai Iovănel; în "Gândul", Bucureşti)

Martirajul limbii române

«Ar trebui să ne fie tuturor ruşine de ceea ce se întâmplă în România de la o vreme. Am reuşit să intrăm în Europa, ieşind din rândul lumii. Am devenit, ca niciodată parcă, o insulă absurdă, un conglomerat de dejecţii, plutind în derivă. Viaţa noastră cotidiană pendulează între ridicol şi convulsie, între mârlănie şi delir. Suntem cu toţii vinovaţi şi cu toţii victime. Cum ne-am mai putea reabilita în ochii noştri şi ai celorlalţi? Ce mai e de salvat? Uneori – deformare profesională – îmi spun că numai limba română, cu micul ei tezaur de împliniri intraductibile, merită încă o posteritate. Dar e limpede, pe de altă parte, că ea n-a fost niciodată mai batjocorită ca acum. Se vorbeşte sângeros de urât, cu un apetit al promiscuităţii şi al degradării de care cu greu ne vom putea vindeca. Viaţa cetăţii a devenit o baie de vulgaritate. Suntem în ochiul unui vârtej toxic, al unei tornade, care riscă să ne desfigureze.

Cu puţin timp înainte să moară, Socrate îi spunea prietenului său Criton: „...reaua folosire a cuvintelor nu e doar o greşeală de limbă, ci şi un mod de a face rău sufletelor“ (Phaidon, 115, e). A vorbi şleampăt, răstit, ofensator, grobian şi, pe deasupra, greşit, a nu acorda atenţie greutăţii cuvintelor, a spune orice despre oricine, a vorbi pentru a provoca furie sau durere sunt tot atâtea feluri de a introduce, în mediul în care te manifeşti, o primejdioasă otravă. Strici bunul gust, jigneşti buna-cuviinţă, tulburi ordinea firească a lucrurilor şi deformezi sufletele. Exigenţa unei bune utilizări a limbii se adresează mai ales oamenilor şi instituţiilor pentru care vorbirea e o profesiune: presa în toate variantele ei, şcoala pe toate nivelurile ei, scriitorii şi politicienii. Acestea sunt „mediile“ creatoare de modele. Parlamentarul care ţine un discurs nu are doar a transmite un mesaj politic, nu are doar a contracara opinia unui adversar: el livrează auditoriului său un mod de a fi, un anumit design comportamental, un sentiment global al ordinii publice şi al valorilor. „Ce-ai face în primul şi în primul rând, dacă ţi s-ar oferi sarcina guvernării?“ – a fost întrebat, la un moment dat, Confucius. Răspunsul său a sunat astfel: „Esenţialul este să numeşti corect lucrurile. Dacă denumirile nu sunt corecte, cuvintele nu se mai potrivesc. Dacă cuvintele nu se mai potrivesc, treburile statului merg prost. Dacă treburile statului merg prost, nici riturile şi muzica nu mai pot înflori. Dacă riturile şi muzica nu mai pot înflori, judecăţile şi pedepsele încetează să mai fie drepte. Dacă judecăţile şi pedepsele încetează să mai fie drepte, poporul nu mai ştie cum trebuie să se poarte“. Aşadar, de vreme ce ordinea comunitară depinde în asemenea măsură de corectitudinea limbajului înseamnă că prima îndatorire a unei guvernări adevărate este folosirea adecvată a cuvintelor.»

(Dintr-un articol de Andrei Pleşu; în "Dilema veche", Bucureşti)

De ce sunt românii complexaţi de evrei?

«Oasele multor evrei ce vorbeau româneşte la un moment dat în viaţa lor albesc de mult câmpiile Transnistriei şi râpele din jurul Odessei. Invidia românească pentru că evreii ştiu să facă un ban nu a dispărut însă. Şi nu mă refer la invidia unor partide extremiste, ce şi–au făcut o carieră din antisemitism. Mă refer la resentimentul mocnit a mii şi mii de români, ce nu se sfiesc să arunce cu ironii sau insulte, chiar şi în glumă, la adresa evreilor de ieri şi de azi. La moartea profesorului Librescu, eroul de la Virginia Tech, care şi-a pus trupul în faţa gloanţelor studentului ucigaş ca să îşi salveze studenţii, forumurile ziarelor româneşti de pe internet s-au umplut de comentarii cârcotaşe. Ba că Librescu a plecat când nu a putut de bine, ba că s-a dus la evreii lui, ca să se laude cu ce a învăţat de la români, ba că nu merită laudele care i se aduc pentru că nu era cine ştie ce geniu. La paranoia care domină aceste forumuri mă mir că nu s-a spus că Librescu nici nu ar fi murit şi că totul a fost o înscenare a Mossadului.

Paradoxul este că invidia şi resentimentele româneşti de azi şi de ieri nu aveau şi nu au nicio bază în realitate. Românii spun bancuri cu Papa şi Iţic, în care evreii apar ca avari, fără să fi întâlnit un evreu vreodată.

Iată un exemplu:

Iţic primeşte audienţă la Papă. Imediat începe să îi spună cât de vechi e restaurantul lui. „Îl am de la tata, care îl are de la bunicu', care îl are de la străbunicu', care îl are de la stră-străbunicul..." La care Papa zice: „Iţic, unde mă duci, pe vremea lui Hristos"? Iţic răspunde prompt: „Exact, vedeţi, e vorba despre Cina cea de Taină... A rămas neplătită..."

Când am auzit bancul de mai sus nu văzusem până atunci nici un evreu în carne şi oase. Sau dacă văzusem, nu aveam habar că ar fi fost evreu. De unde venea umorul, care mi se părea atunci reuşit (şi acum toxic), dacă nu din experienţă? Din faptul că în cultura română era acceptată (şi este încă) axioma că evreii sunt capabili să îl tragă şi pe Dumnezeu pe sfoară. Concluzia? Evreii sunt bogaţi pentru că sunt avari şi nemiloşi.

Supravieţuirea acestei prejudecăţi reflectă un sentiment mai general românesc. Acela al superiorităţii morale a celui care spune bancul (un român) faţă de străinul afacerist şi puţin prost (Iţic). De la 1848 încoace, românii se simt constant inferiori şi îşi găsesc refugiu într-un continuu complex de superioritate faţă de cei ce îi ţin simbolic într-o poziţie umilitoare.

Fundamental un spirit rural, sufletul românesc este mărginit de rutinele vieţii în jurul gospodăriei proprii şi a ogoarelor din preajma satului. Orice schimbare a acestor rutini, orice apariţie nouă în sat, orice idee nouă este tratată cu suspiciune.

Chiar plecaţi de la sat, chiar şcoliţi şi plimbaţi prin lume, mulţi români rămân tributari unor chingi psihologice ce le limitează procesul de adaptare la o lume modernă, diversă, fluidă, unde orice şi oricum este posibil. Confruntaţi cu noi feţe, atitudini, mâncăruri, moduri de a face diverse lucruri, mulţi români reacţionează cu un complex de inferioritate mascat ca unul de superioritate. Pentru ei, nu numai evreii sunt, deşi par oameni de succes, luzări, ci şi bietele fructe şi puii aduşi din Ungaria sau Grecia sunt fără gust, incapabile să facă faţă produselor locale.

Antisemitismul local este deci nu o obsesie fascistă, de exterminare a unei rase concurente, ci una de recunoaştere parşivă a propriei inferiorităţi ce este întoarsă pe dos şi făcută într-un sentiment de superioritate.»

(Dintr-un articol de Sorin Adam Matei; în "Adevărul", Bucureşti)

O recenzie care ne-a uns la inimă

...este aceea semnată în "Ziarul de Duminică", din Bucureşti, de Alex. Ştefănescu la cartea criticului literar Ioan Nistor şi intitulată "Rică Venturiano, critic literar". Extrase:

«Ioan Nistor are, în critica literară, discursul unui Rică Venturiano. El cade în genunchi nu în faţa Vetei, ci a autorilor despre care scrie, dar foloseşte cuvinte la fel de mari şi de lipsite de acoperire ca personajul lui Caragiale.

Cartea pe care a publicat-o recent – "Fragmente osiriene în zodia sinecdocei", Alba Iulia, Ed. Ardealul – oferă sute de exemple de stil caraghios-savant, de un bombasticism greu imaginabil.

Unele fraze sunt atât de lungi, încât ar merita consemnate în Guinness Book. Dacă cineva ar vrea să citească o asemenea frază cu glas tare, dintr-o răsuflare, s-ar asfixia pe la mijlocul ei:

"Inregistrând, din perspective preponderent senzuale, polietajarea intra şi extratextuală a lumii, nerepudiind utopia mitică salvgardantă a genezei scripturale a macroexistării şi a destinului orfic al autorului care se obstinează neîncetat să-şi decanteze jaloanele individualităţii din substanţa fluidă, anamorfică şi insidios cromatizată a unui timp înţepenit (parcă) primordial între eschatologii şi soteriologii vicariante şi orbiculare, George Vulturescu are tăria de a face din vocabulă un monstru cu două chipuri, într-o durată launtrică a rostirii narante, dialogale şi reflexive, ştie să-şi înzestreze definiţiile lirice suculente, figurările imaginative şi arsenalul acribiei perceptive cu armătura alegorico-parabolică ce merită a fi menţionată, apelează fără intermitenţe contraproductive la fulguraţiile expresivităţii şi valenţele de precisă circumscriere a anticalofiliei limitate, iar asintaxismul său postmodern se relevă, din capul locului, ca teribil(ist)ă aglutinare de imagini expresionist-simpatetice mulate pe vectorii sintagmelor nominale cu predicativitate 'extirpată' – sau numai 'înjumătăţită' – prin interactive funcţionalizări dinamice ale modurilor nepersonale."

Dincolo însă de lungimea frazelor, rămâne de neuitat stilul. La (poetul) Aurel Pantea, de pildă, criticul remarcă "trei tipuri esenţiale de motilitate regresivă" şi anume "coborârea voluntară edulcorată, coborârea injoncţionată înglobantă şi coborârea injoncţionată neîncorporantă". Comentată astfel, Poezia nu poate decât să se sperie şi să strige după ajutor, ca Veta.»

Invidia

«Într-o zi, vecinul nostru de bloc şi-a luat un aparat de aer condiţionat. Era un zăduf îngrozitor, dar noi n-aveam aparat de aer condiţionat şi nici bani ca să ne cumpărăm unul. Sufeream de căldură şi de invidie.

Aveam însă o bibliotecă. Ne-am uitat în ea şi am scos cugetările lui Seneca. Am citit de acolo o pagina-două despre bine şi sensul vieţii şi, deşi cald tot ne era, nu l-am mai invidiat pe vecin.

Ceva mai târziu, vecinul şi-a deschis un butic şi a început să umble îmbrăcat la costum la patru ace. Noi – tot cu blugi. Nu-i nimic – ne-am zis liniştiţi, citind un capitol din Etica lui Spinoza.

Apoi vecinul a apărut deodată într-un Megane argintiu. Noi n-aveam nici bicicletă, dar l-am dispreţuit citind din Phaidon al lui Platon.

Mai târziu, vecinul a schimbat Meganul pe Merţan. Nu ne-a păsat, căci şi noi il schimbaserăm deja pe Platon cu Aristotel.

Şi-a luat şi un 4T4, cel mai mare de pe stradă. Noi l-am luat pe Marcus Aurelius, care ne-a făcut să zâmbim împăcaţi.

A mai trecut o vreme şi vecinul şi-a luat nevastă nouă: blondă, frumoasă, tânără. Noi – tot cu cea veche, dar am luat Evanghelia după Ioan.

Vecinul şi-a îmbrăcat soaţa cu o garderobă întreagă şi cu blănuri, başca bijuteriile. Noi ne-am îmbrăcat spiritul citind din Eclesiast. În fine, vecinul s-a mutat într-o vilă la şosea cu gard mare, bodigarzi şi piscină. Am rezistat şi de data aceasta eroic citind Richard III.

A urmat o a doua vilă – la munte. Dupa ce am văzut-o, ne-am consolat cu Macbeth.

O a treia – la mare: am recurs la Învierea lui Tolstoi, al cărei efect l–am consolidat cu Ghilgameş, Ghandi şi Declaraţia de iubire a lui Gabriel Liiceanu. Ne-am simţit cu mult mai bine.

L-au dat la televizor la o emisiune foarte populară. Ne-am stăpânit emoţia cu o porţie de Caragiale. L-au dat a doua oară cu mare succes: am fi suferit dacă nu ne-ar fi ajutat Ananda Coomarasvamy, Cartea lui Iov şi Cazul Wagner al lui Nietzsche.

Aşa a trecut ceva mai mult timp...

Vecinul îşi lua case, maşini, iahturi. Noi răspundeam cu Balzac, Thomas Mann, Hegel, Berdiaev.

Lupta era strânsă, dar echilibrată. În sfârşit, într-o zi l-au arătat cu cătuşe la mâini, umflat de PNA. Am răsfoit atunci fericiţi Apocalipsul.

Dar peste vreo două săptămâni, vecinul nostru era eliberat şi chiar şi-a anunţat candidatura pe listele unui partid majoritar. Scârbiţi, ne–am uitat în bibliotecă. N-am mai văzut nimic. Ne-am uitat pentru a doua oară. Nu ne-a venit să credem. Pentru a treia oară ne-am uitat cu atenţie. Acelaşi rezultat: citiserăm toate cărţile.

Şi atunci ne-a cuprins invidia...»

(Dintr-un articol de Andrei Cornea; în săptămânalul "22", Bucureşti)

Mirela, Sorin şi zgârcenia occidentală

«...Plimbându-mă eu în fugă prin centrul Bruxelles-ului, n-aveam altă intenţie decât să fotografiez cât mai mult, în cele doar câteva ore pe care le aveam la dispoziţie, până urma să intrăm în sediul Parlamentului European. Aşa că, tot încercând să depistez pe unde-şi face nevoile şi veacul celebrul Manneken Pis (monumentul copilului care face pipi), am dat peste Mirela. Care, pentru a impresiona publicul, mai căra după ea, în braţe, şi un puradel de doar câteva luni. Atenţia mi-a fost atrasă de rochiile înflorate şi de basmalele ce le împodobeau capetele. Căci Mirela, din Orăştie, era însoţită, în bătălia de a-şi câştiga eurocenţii zilnici, de o alta de loc de prin Timişoara, care a refuzat arţăgoasă să-şi spună numele. La fel, n-am putut afla nici cam cât câştigă fiecare într-o zi de bântuit pieţele aglomerate ale Bruxelles-ului. "Daţi şi voi cât vă lasă inima şi cât puteţi. Sunt aici de patru ani. Am strâns ceva, cât să stau aici şi să trimit şi la Orăştie, unde îmi fac o casă", se vaită Mirela. Nu uită, bineînţeles, să se plângă puţin şi de zgârcenia belgienilor şi turiştilor. Câteva zeci de metri mai încolo, o altă surpriză. Mai mică. Alt rom hunedorean, de data asta din Simeria, cânta la un acordeon pe o terasă. Publicul, format mai ales din asiatici, tindea să devină fan al melodiilor lui Adi Minune. Pe bărbat îl chema Costel, şi spune şi el că nu vrea să plece, deşi e de câţiva ani buni în Bruxelles, unde acordeonul e principala lui sursă de venit. Nu or fi alergând ei câinii cu covrigi în coadă prin Belgia, dar se pare că-i mai bine să cânţi prin Bruxelles decât să sapi şanţuri în triajul din Simeria.

Pe Sorin l-am cunoscut la Barcelona, dând ocol după ocol la catedrala Sagrada Familia. La început s-a apropiat de grupul nostru, într-o extrem de umilă poziţie cu mâna întinsă, şi exprimându-se stângaci în spaniolă. Spunea că-i de prin Iugoslavia. Vezi Doamne, România nu mai prezintă interes de când s-a procopsit cu statutul de membră a UE. După încă câteva ture în jurul bisericii şi o nouă întâlnire, îi scapă, involuntar, cuvintele: "Grea viaţă". Apoi se apucă şi râde, de sus, de aparatul de fotografiat al unui coleg din grup. Un Smena, sau Zenit, sau ceva de genul acesta. Cu film. Îl urmăresc şi-i fac o poză, după care intrăm în vorbă. De unde e, de cât timp e prin Barcelona, cât câştigă, dacă sunt mulţi români la cerşit prin zonă. Reticent, mă întreabă de ce vreau să ştiu. "Eşti de la poliţie?" Nu. Apoi dă drumul la variante. Prima: e din Cluj, de şapte ani în Spania şi operat la coloană. Iar după un timp, a doua:

originar din judeţul Alba, expulzat în urmă cu patru ani din Spania, "şi-a făcut mâna" prin Germania până pe 4 ianuarie 2007, când a revenit pe pământ iberic. Tot operat la coloană. De dus, o duce greu, că-s mulţi, şi-n majoritate români, numai că nu vor să recunoască. Au locurile lor. Spaniolii îs cei mai zgârciţi: nu le dau un eurocent măcar. În schimb au noroc cu străinii. Dar nu români. Românii şi spaniolii nu dau nimic. Francezi, italieni, englezi – mai merge. Nici nemţii nu-s prea largi la buzunar. După spusele lui, câştigul mediu pe zi e de 20-25 de euro.»

(Dintr-un articol de Daniel I. Iancu, muzeograf la Muzeul de Etnografie şi Artă Populară din Orăştie; în "Dilema veche", Bucureşti)

Fantoma din comuna Frumoasa

«Fantoma elevei de 17 ani Grancsa Szomna, din comuna harghiteană Frumoasa, care s-a spânzurat la câteva zile după Rusalii, bântuie casa părintească, umplându-i de groază pe părinţi, dar şi pe apropiaţii acestora. Ei spun că o aud des plângând, mai ales seara târziu sau în timpul nopţii, iar când se îndreaptă, îngroziţi, în direcţia de unde se aude vocea, ei văd doar un câine...

Familia Grancsa a ajuns să-şi vândă casa. Alţi doi vecini şi-au vândut la rândul lor locuinţele, iar un al treilea, care se apucase să-şi construiască un imobil în apropiere, s-a lăsat păgubaş, afirmând că nu-şi va mai termina casa pentru că ii este frică să se mute acolo.

Grancsa Szomna, de etnie rromă, s-a sinucis. Motivul: dorea cu tot dinadinsul să depăşească limitele etniei şi era conştientă că va reuşi doar dacă învaţă. Nu a fost lăsată. Conform obiceiurilor rromilor, fetele trebuie să se mărite devreme şi să facă prunci mulţi, nu să-şi urmeze visurile, aşa cum îşi dorise ea. Fata a pierdut lupta, pe care a dus-o în scurta ei viaţă, cu tradiţia puternică a etniei din care făcea parte. A pierdut, dar nu s-a predat: a preferat să-şi pună capăt zilelor.»

Grancsa Szomna

(Dintr-o relatare de Anna Kovacs; în ziarul "Gândul", Bucureşti)

Tovarășa Găinușe, tov. Clapon, tov. Gâscă, tov. Cloșcă și alții

«Ceea ce relatez este absolut autentic şi se poate proba relativ uşor: răsfoind presa locală, Internetul sau memoria vreunul fost securist, actualmente administrator de bloc.

Într-un oraş din Moldova anilor '70 (nu-i dau numele, nu vreau să fac publicitate mascată oraşelor din Moldova anilor '70) vieţuiau următorii şefi, şefuleţi şi şefişori (scuzaţi şaşofonia): tov. Găină V., director la Agricultură şi preşedinte de onoare al "Asociaţiei de păsări şi animale mici", tov. Clapon N., şeful cadrelor pe judeţ, tovarăşa Gâscă E., preşedinta pionierilor şi şoimilor patriei, tov. Cloşcă C., inginer-şef adjunct la Dacia Service & soţia, directoare a fabricii de bere, care-şi păstrase numele de fată, Cucu Teodora, tov. Raţă V., de la OJT, tovarăşa Mierlă, vice la Cultură, altă tovărăşică, Pichere Tănţica, secretară cu economicul la UTC. Căpitanul Potârniche A. era şef la Circulaţie şi Babiţă G., viceprimar. Doar pe unul, fost impiegat, ajuns şeful gării, cu delegaţie, îl chema Popescu, Epifanie Popescu. Dar n-a rezistat decât şase luni, fiind demis pe motive de protecţia muncii şi înlocuit de tov. Puiu Cioară...

Când a venit prim-secretară tov. Alexandrina Găinuşe, s-au produs unele mărunte frământări. În locul lui tov. Sami a fost instalat director la TAPL, adică mai mare peste restaurante, bufete şi baruri de zi, tov. Porumbelu, un cadru tânăr, curajos şi niţel avangardist, poreclit de gestionari "Comis-voiajorul", autor a două gafe care au produs oarece scandal în urbe. Astfel, abia inauguratul restaurant "Cocoşul de aur" s-a metamorfozat în regim de urgenţă în "Curcanul de cristal".

Erau vremuri frumoase, blânde, tihnite. Oamenii care se strângeau de la 3 dimineaţa la cozi se cunoşteau între ei, se închegau prietenii de durată. La Avicola, condusă de tov. Plăcintă C., creşteau cei mai uriaşi curcani din viitorul fost Est comunist. Patru familii se uneau să achiziţioneze tacâmurile provenite de la un singur exemplar. Iar dacă aveai şansa să prinzi şi un cofraj de ouă, mamma mia!

Acest Plăcintă a fost multă vreme emblema, stema, efigia şi marca de preţ a localităţii, mai celebră decât capul de zimbru.

Şi azi unii oftează cu nostalgie: "Ehe! La Plăcintă, înainte!..."

(Dintr-o corespondenţă de A.

Palec; în "Dilema veche", București)

Teatrul de Comedie

De obicei, oamenii nu țin minte data când a luat ființă teatrul cutare sau cutare. Cu o excepție: Teatrul de Comedie din București, unde s–a creat o tradiție: la 5 ianuarie, în fiecare an, orice s-ar întâmpla, trupa "din spatele Poștei" își serbează ziua de naștere.

Așa s-a întâmplat și anul acesta. Dar parcă într-o atmosferă mai cu emoții ca altădată. Poate și din cauză că teatrul se îndreaptă, încet, dar sigur, spre cea de-a 50-a aniversare. Poate și fiindcă în acele zile, Radu Beligan, cel dintâi director al celebrei scene, se afla bolnav, la spital, fiind silit să lipsească de la sărbătorire.

Citim în presă:

«"Bună să vă fie inima. Mulțumesc că ați venit pe o asemenea vreme. Dacă eu am un merit ca director al Teatrului de Comedie, este că am reușit să aduc oameni de valoare și de suflet aici, la teatru. Sunt mândru ca director că păstoresc o familie, vă datorez tuturor celor care sunteți aici tot ce este Teatrul de Comedie", le-a spus George Mihăiță, directorul Teatrului de Comedie celor circa 200 de persoane invitate la eveniment, printre care Sanda Manu, Iarina Demian, Virginia Mirea, Florin Dobrovici, Gabriela Popescu, Gheorghe Dănilă, Valentin Teodosiu, dar și Dan Marius Zarafescu, șeful Serviciului Artele spectacolului din cadrul Ministerului Culturii și Cultelor. Prin tradiție, Comedia sărbătorește la fiecare 5 ianuarie prima reprezentație – spectacolul "Celebrul 702" de Al. Mirodan, în regia lui Moni Ghelerter – la teatrul înființat, în 1961, de către Radu Beligan, care l-a și condus până în '69.

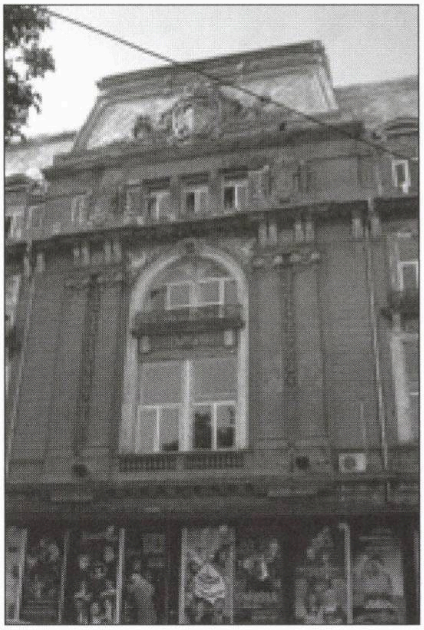

George Mihăiță și-a anunțat colegii că a fost reconfirmat în funcție de către Primăria Municipiului București, în urma unei evaluări manageriale. "Am fost ales pe încă trei ani director al Teatrului. Faptul că n-a ajuns la Primărie nici o adresă împotriva mea mă bucură, dar mă și pune pe gânduri", a declarat actorul.

Aniversarea celor "47 de ani de Comedie" a fost marcată printr-un spectacol susținut de trupa "Mondenii", formată din actorii Mirela Zeta, Dragoș Stoica, Mihai Bendeac și Andreea Gramoșteanu, care au imitat persoane publice precum Traian Băsescu, Marian Vanghele, Andreea Marin, Oana Zăvoranu, familia Prigoană etc.»

Schechter a luat cu el volumul lui Ion Focșa

...asta este părerea cunoscutului actor Ion Focșa, fost director al Teatrului din Pitești. Într-o însemnare din revista "Argeș", el scrie:

«O veste tristă mi-a parvenit din Israel. Admirabilul scriitor și om de cultură, prietenul Schechter, umorist prin formație, pentru prima dată a făcut o glumă nereușită, el care altfel ne înveselea cu fiecare număr din "Ultima oră", cotidian de limba română, unde avea pagina lui, denumită pe scurt "Lama".

A fost autorul multor cărți publicate și de editurile din România, care s-au bucurat de mare succes pentru că erau scrise cu talent, aveau haz, un umor de bună calitate à la Shalom Alehem.

Multe dintre ele mi le-a trimis cu dedicație, prin prietena noastră Ella Bernfeld, secretara de redacție și mâna lui dreaptă. Voi aminti numai o parte din aceste titluri: "Biografia romanțată a evreului", "Legitimație de instigator", "Cea mai mare țară mică", "Cartea de rugăciuni laice", "Lapte și miere". Când mi-a apărut volumul I din "Ghinionul a fost norocul meu", primul gând a fost să i-l trimit și lui Izu. Nu mică mi-a fost mirarea când am citit în "Ultima oră" o cronică ce mi-a umplut sufletul de bucurie și care scria printre altele: "Cartea lui Ion Focșa este un elixir, băutura aceea miraculoasă, preparată de alchimiști, pentru redobândirea tinereții. (...) Dragă maestre Focșa, ai fost toată viața un ghinionist!!! Ai avut norocul de a cunoaște clipele divine ale inspirației. Ferice de dumneata!"

I-am trimis nu de mult și volumul al doilea. Cred că l-a luat cu el, acolo sus, să-l citească îngerilor. Se spune că oamenii pe care i-ai iubit nu mor niciodată. Schechter a fost unul dintre ei.»

– Nu vreau să colaborez la revista aia!
– Da' ce, parcă-i după tine?

Schimbul acesta de cuvinte se potrivește de minune cu situația în care s-a aflat de curând istoricul și publicistul Alexandru Ofrim din București. Și întrucât situația nu-i face deloc plăcere, el a trimis revistei "Dilema veche" următoarea precizare:

«Mi s-a întâmplat să am tot felul de surprize prilejuite de textele pe care le public. Am sentimentul că, odată publicate, îmi scapă cu totul de sub control și se pare că oricine se poate simți liber să le folosească așa cum crede.

Fără știința mea, *au apărut două articole semnate de mine în "Tricolorul" și în "România Mare".* (conduse de C. V. Tudor, **n. red.**). *Este vorba de articolele "De unde vine numele cartierului bucureștean Balta Albă?", în "Tricolorul"; "În Ambasada SUA din București au fost instalate... trupele rusești, în războiul din 1877!", în "Tricolorul", preluat și de "România Mare".*

Textele sunt luate din cartea mea recent apărută la Editura Humanitas, intitulată "Străzi vechi din Bucureștiul de azi". Am cedat drepturile de autor acestei edituri și nu intenționez să public fragmente din această carte în nici o revistă. În plus, din felul în care apar în publicațiile respective, nu reiese că s-ar fi preluat fragmente dintr-o carte deja apărută. Se publică, pur și simplu, textele, ca și cum ar fi vorba despre o colaborare între mine și aceste reviste. Or, această colaborare ***nu există*** *și* ***nu va exista.***»

„Și ce dacă l-am omorât pe regizorul Cristian Nemescu?

«Regizorul filmului "California Dreamin'" (nesfârșit), Cristian Nemescu, sunetistul Andrei Toncu și taximetristul Dumitru Arustei și-au pierdut viața într-un accident rutier acum aproape doi ani. Cu toate acestea, prima înfățișare în procesul intentat cetățeanului englez Ali Imran, care s-a aflat la volanul "mașinii ucigașe", a avut loc abia săptămâna trecută. Mărturiile oficiale, dar mai ales cele neoficiale, i-au bulversat pe părinții regizorului.

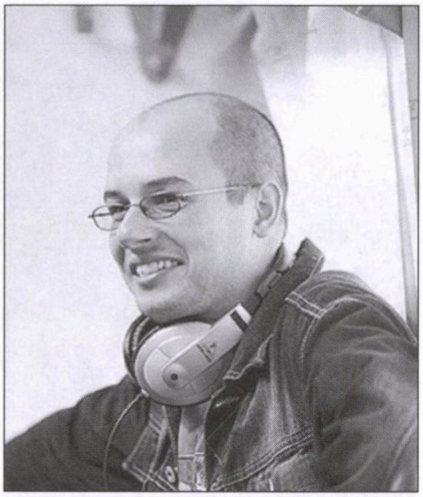

Cristian Nemescu: un infidel

De aproape doi ani, regizorul Cristian Nemescu primește premii peste premii. Post-mortem. În acest timp, drama părinților săi continuă. Pe lângă faptul că au așteptat, neputincioși, începutul procesului împotriva englezului de origine arabă Ali Imran, cel care se afla la volanul mașinii care a lovit taxiul în care se afla fiul lor, soții Nemescu s-au simțit bulversați de atitudinea arogantă a inculpatului.

La prima înfățișare de la proces, pe lângă părinții victimei și învinuitul Imran, au mai participat trei martori. Erica Nemescu, mama lui Cristian, ne-a mărturisit că unul dintre martori i-a precizat, neoficial, că în momentul accidentului, șocat de cele întâmplate, i-ar fi spus lui Imran: "Ce-ai făcut, nenorocitule? Ai omorât niște oameni!". În acel moment, englezul a avut o singură replică: "So what?" ("Și ce dacă?"). Același martor a declarat că Ali Imran a început să vorbească la telefon imediat după ce a ieșit din mașină.

Declarațiile din timpul procesului se bat cap în cap. În timp ce Ali Imran susținea că a trecut pe culoarea galbenă, cei trei martori au respins categoric această ipoteză: "Mașina Porsche a trecut pe roșu și a lovit violent taxiul".

În cazul în care englezul de origine arabă va fi găsit vinovat, conform legislației românești, riscă între doi și șapte ani de închisoare, cu suspendare. De altfel, acesta este și motivul nemulțumirii doamnei Nemescu: "Nu mă aștept ca ucigașul să pățească ceva. Mai multe personalități au scăpat nepedepsite. Este și cazul doamnei Păunescu (soția poetului și senatorului Adrian Păunescu), care nu a primit nici o condamnare".

Verdictul nu a fost încă pronunțat, urmând să mai aibă loc o înfățișare. Problemele au fost provocate tot de Ali Imran, care a anunțat că dorește să mai cheme un martor în favoarea sa. Este vorba despre un alt cetățean străin, care se afla în autoturismul Porsche Cayenne al lui Ali Imran. Până acum, acesta a fost de negăsit și nu a răspuns la citația de a se prezenta ca martor în proces. Totuși, acum câteva săptămâni, el a confirmat primirea citației și, din acel moment, procesul a devenit procedural. Acum "martorul invizibil" este așteptat la audieri...»

(Dintr-o relatare de Anca Lăpușneanu; în V.I.P., București)

Anghel T. Anuțoiu

«Am aflat, de curând, că printre persoanele care au primit din partea Institutului Yad Vashem din Ierusalim titlul de Drept între Popoare se află și un locuitor din Focșani, orașul în care m-am născut. Am vrut să aflu amănunte și m-am dus la Yad Vashem, unde am avut posibilitatea să citesc dosarul lui Anghel T. Anuțoiu, născut la Nicorești, un sat din Vrancea, în decembrie 1914.

Mama lui Anghel, romånca Ioana T. Anuțoiu, și tatăl lui – Wainer Mendel – și-au crescut băiatul în satul Naruja, județul Vrancea. Majo-

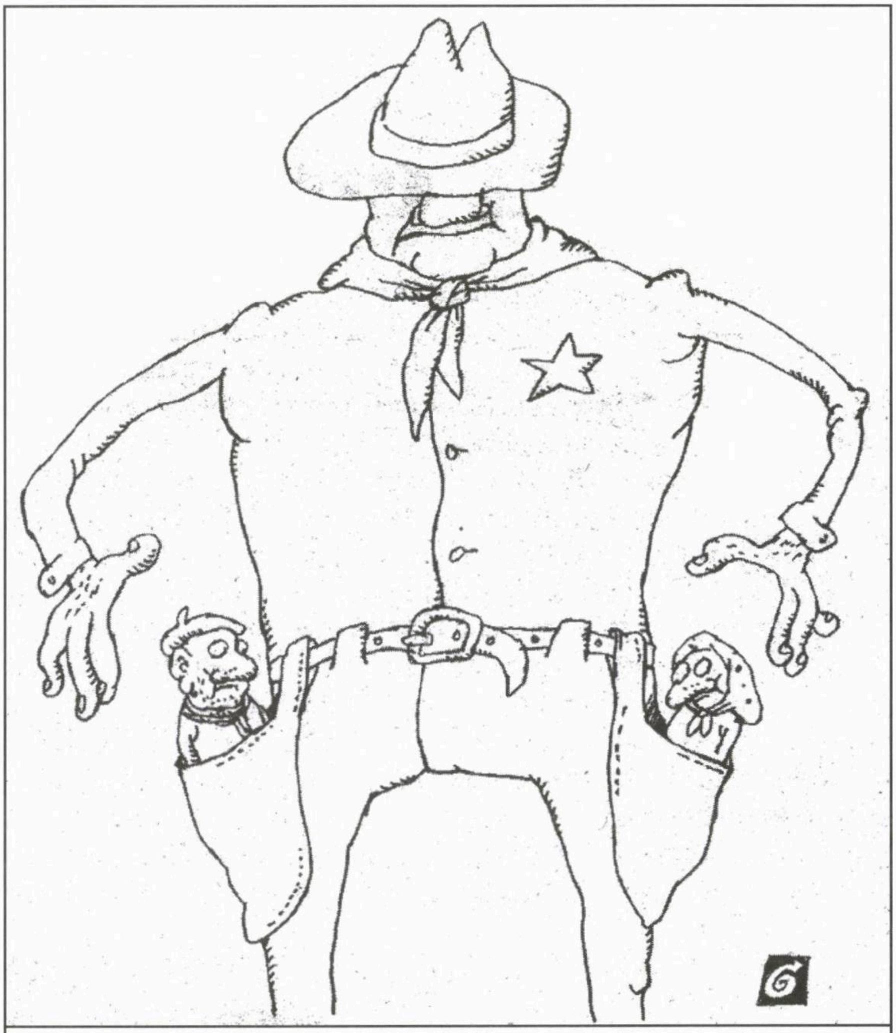

Desen de Ion Barbu; în "Dilema veche", Bucureşti

ritatea prietenilor cu care şi-a petrecut Anghel copilăria au fost evrei. El nu a avut acces la cultura şi tradiţiile evreieşti. Totuşi, în căutarea unui drum în viaţă sau ca o atracţie specială spre evrei, a legat prietenii în decursul anilor şi cu alţi evrei, printre ei şi rabini.

După terminarea şcolii a fost angajat ca secretar al Asociaţiei Veteranilor "Marele Voievod Mihai" pentru judeţele Bacău, Tecuci, Râmnicu Sărat şi Putna. În continuare, până la terminarea războiului, în 1945, a primit funcţia de secretar al comandamentului de mari unităţi. În aceste funcţie a avut acces la documente secrete cu privire la arestări, evacuări şi execuţii de evrei în România. Anghel păstra legături strânse cu prieteni români şi evrei care faceau parte din organizaţii clandestine antifasciste şi, după ce a citit aceste documente, a luat o hotărâre curajoasă: să îi ajute pe evrei, să-i salveze de la moarte, chiar dacă în acest fel îşi riscă propria-i viaţă.

Iată câteva din faptele care justifică primirea distincţiei, găsite în dosar:

Când i s-a adus la cunoştinţă hotărârea de arestare şi evacuare a evreilor din Braşov – printre care dr. Graumfeld Iancu, rabinul Ernest Deutch şi rabinul Sperber – Anghel i-a anunţat şi a reuşit să-i ascundă la un prieten pe o perioadă destul de lungă şi astfel i-a salvat de la o moarte sigură.

În oraşul Piatra Neamţ, Anghel a salvat viaţa membrilor familiei Weisman, pe care i-a ascuns la un prieten până la plecarea lor în Israel.

În 1941, în oraşul Buzău, era în legătură cu rabinul Simon Bercovici. Când a aflat că s-a emis ordin de arestare a rabinului, l-a ascuns la un prieten din copilărie şi astfel i-a salvat viaţa.

În oraşul Odobeşti, a salvat vieţile următoarelor persoane: Haim Sacagiu, Şmuel Stoleru, Liza Herşcovici, rabinul Schechter. Pe rabinul Schechter şi pe dr. Tercatin i-a adăpostit la rude ale lui.

În ajunul sărbătorii de Pesah (Paştele Evreiesc) din 1941, în oraşul Bârlad, i-a salvat de la moarte pe farmacistul Ezra Bergman, pe dr. Talik, pe dr. Bril, împotriva cărora fuseseră emise ordine de arestare şi evacuare.

Pe baza acestor fapte – şi a altora asemănătoare – Institutul Yad Vashem din Ierusalim a decis să-i acorde lui Angel T. Anuţoiu titlul de "Drept între popoare".

Din păcate, Anghel a plecat dintre noi bolnav şi sărac.

Istoria evreimii române îl va păstra în amintire cu veneraţie. În drumul său prin viaţă, el a salvat vieţile multor evrei, fapt pentru care am considerat datoria mea morală să îi dedic, cu emoţie, aceste rânduri.

Zvi Ben Dov
(fost Puiu Zilberman, Focşani)
Ramat Efal»

Textul iniţial a fost scris în ebraică.

Traducerea în limba română îi aparţine domnului J. Gheger din Ramat Gan.

(După agenţia ISROpres, Haifa, 2008)

"The Sunday People": Copiii români sunt vânduți cu prețuri între 3.000 și 15.000 de euro

«Britanicii care nu pot avea copii sau sunt respinşi în dosarele de adopţie pot cu uşurinţă să cumpere un copil din estul Europei, potrivit unei investigaţii efectuate de jurnaliştii de la tabloidul "The Sunday People" în România, la Buzău. Familiile sărace sunt dispuse să-şi vândă un copil pentru suma de 3.000 de euro fără să pună întrebări, iar unii dintre bebeluşii aduşi ilegal în Marea Britanie au doar şase săptămâni.

Acest tip de comerţ a înflorit în România şi Bulgaria de când cele două state foste comuniste au aderat la UE în ianuarie, pentru că libera circulaţie între statele membre face mult mai uşor procesul de aducere a micuţilor în Marea Britanie. Potrivit săptămânalului, ideea de obţinere a unor sume mari de bani de la occidentali înseamnă că traficul este în general condus de bande de infractori. Unii chiar au oameni care fura copii de la familiile sărace, potrivit anchetei, pentru că în acest mod traficanţii păstrează întreaga sumă dată de străini.

Autorii anchetei s-au dat drept un cuplu care nu putea avea copii şi s-au dus la Buzău, unde li s-au oferit doi copii. Unul era nou-născut, cu preţul de 15.000 de euro, iar celălalt era un băieţel de doi ani care putea fi cumpărat cu 3.000 de euro, potrivit ziarului.

Bebeluşul de vânzare se numea Florentina Caraiman. Oamenii de la "Sunday People" s-au dus în cartierul de rromi din Buzău şi au fost îndrumaţi la familia Florentinei de oamenii aflaţi într-un bar. Ei ar fi spus că „oamenii albi bogaţi vin mereu aici pentru asta“. Ziariştii s–au dus la o căsuţă unde Florentina locuia cu mama sa, Marcela, de 30 de ani, şi cu tatăl, Flaviu. Bărbatul, tată a doi copii, şi-a prezentat fiica întrebând „cât ar fi dispus cuplul să plătească“. Cei doi i–au oferit 5.000 de euro, dar Flaviu a spus că nu este de ajuns. „Nu–mi va schimba viaţa. Nu este ca şi cum aş fi câştigat la loterie“, a spus el, fluturând certificatul de naştere al Florentinei, vorbind despre micuţă ca şi cum ar fi fost o maşina la mâna a doua pusă la vânzare. „Este sănătoasă, nu am avut probleme cu ea. Are doar şase săptămâni şi ochi caprui frumoşi – vedeţi?“, a spus el potrivit relatării săptămânalului. În cele din urmă, „cuplul“ s-a declarat dispus să plătească 10.000 de lire sterline. Mama şi tatăl au rânjit în timp ce băgau în buzunar suma de 150 de lire „avans“. Bărbatul i-a condus pe cei doi la maşină şi le-a dat-o pe Florentina pentru o ultimă îmbrăţisare.

Cealaltă oferta a venit de la un traficant de copii, Ion Goguţă. El a fost găsit în Lereşti, un sat de rromi de lângă Buzău. Bărbatul de 55 de ani, care îşi spunea Jim, i-a dus pe cei doi să o întâlnescă pe Diana Doru. Diana, de 34 de ani, se chinuieşte să se descurce cu cei opt copii şi părea foarte nerăbdătoare să-şi vândă cel mai mic dintre copii, pe Bogdan, de doi ani. Însă viaţa în acel sat este atât de grea, încât „cuplul“ l-ar fi putut cumpăra pe oricare dintre cei cinci copii mai mici, potrivit ziarului.

Traficantul i-a aliniat pentru a putea fi inspectaţi şi a arătat spre Bogdan, care a izbucnit în lacrimi. „Are păr blond şi trăsături plăcute. Se va acomoda în ţara voastră şi costă 3.000 de euro“, a spus el. „Preferă să-l vândă pe Bogdan pentru că este cel mai mic şi nu este atât de obişnuită cu el, dar puteţi cumpăra pe oricare dintre ceilalţi patru băieţi“, a spus bărbatul.

„Să-l duceţi pe Bogdan în Marea Britanie este uşor, mai ales acum, că am aderat la UE. Mama lui se va duce acolo cu voi şi Bogdan şi o să vi-l lase. S-a mai făcut asta“, a explicat traficantul. El a spus că putea aranja cu actele cu oficialii britanici şi a sugerat că mai exista un mijloc – folosirea unui oficial local corupt. Goguţă a spus că putea gasi un director „prietenos“ de servicii sociale pentru a rezolva cu actele şi a adăugat că persoana respectivă va face rost de un paşaport pentru Bogdan, de acte de adopţie. „Cuplul“ a fost de acord şi a dat 200 de lire sterline garanţie.

După aceea, cei doi i-au raportat imediat la autorităţile locale pe Goguţă, părinţii Florentinei şi mama lui Bogdan.

Însă ziarul subliniază că sunt mii de alţi copii ca aceştia în România şi Bulgaria şi comentează că România a devenit o ţintă cunoscută pentru străinii care vor să adopte copii, după căderea comunismului. Politicienii de la Bucureşti refuză să spună câţi copii sunt vizaţi de acest risc, pentru că se tem că acest aspect ar leza şi mai mult imaginea ţării, notează ziarul.»

(Dintr-o relatare de Andrei Tudor; în "Gardianul", București)

Cancanuri...

...din viaţa vedetelor de orice fel aflăm din V.I.P. şi, de fapt, din toată presa.

■ Emoţii mari în legătură cu **Radu Beligan.** Tocmai când urma să iasă din Spitalul Elias (unde fusese internat în urma unei căzături stupide pe scări, despre care amintisem în numărul trecut), marele actor a luat din nou drumul secţiei de terapie intensivă. Dar să dăm cuvântul Ancăi Lăzărescu, de la revista V.I.P.:

«În urmă cu aproape o lună, maestrul Radu Beligan a căzut pe scări şi a fost dus de urgenţă la Spitalul Elias. La un moment dat,

actorul părea să-și revină, iar doctorii îl mutaseră în rezerva de recuperare. Totuși, exact când trebuia să fie externat, Beligan a făcut o complicație la plămâni, iar în prezent se află la terapie intensivă.

În spital, Radu Beligan a stat prea mult timp întins pe spate, iar funcțiile respiratorii i-au fost afectate, astfel că actorul a fost la un pas de a face pneumonie. De altfel, maestrul suferea și din pricina unor probleme mai vechi, ale coloanei vertebrale, în regiunea cervicală. Secretara lui Beligan ne-a declarat că acesta mai are de petrecut în spital două săptămâni. Cât timp a stat în rezerva de recuperare, actorul se trezea în fiecare zi la ușă cu câte un admirator, fie vizitator, fie internat, care dorea să-i ureze însănătoșire grabnică. Alții, care voiau să-l vadă, băgau capul pe ușă, după care se retrăgeau rapid.

Radu Beligan mai are însă o problemă. El a devenit foarte nervos în ultima vreme, din pricina faptului că salonul în care se află acum nu are televizor. Cu toate acestea, prietenii i-au fost mereu aproape. Printre cei care l-au vizitat se află Gheorghe Dinică, Marin Moraru și Florin Piersic.

Secretara maestrului ne-a precizat că "Mărgelatu" (Florin Piersic) i-a spus lui Beligan că-i stă la dispoziție oricând, cu orice: "Dacă e nevoie, își dă și sângele pentru domnia sa, numai să se întoarcă mai repede pe scenă". Maestrul le-a mulțumit tuturor celor care s-au gândit la el și l-au sunat, rugându-i în același timp să nu vină la spital, pentru că nu-i face plăcere să fie văzut de prieteni suferind.»

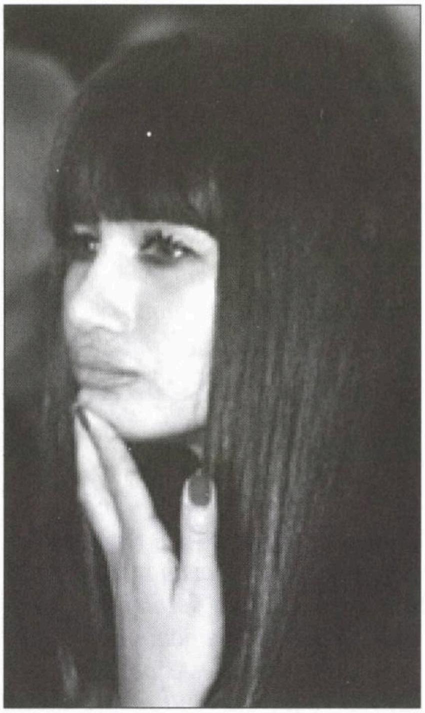

■ Că președintele Traian Băsescu, om foarte popular și gata oricând să lanseze declarații șocante, spre deliciul presei, este urmărit pas cu pas de reporteri, – nu e câtuși puțin de mirare. Mai nou, însă, paparazzi de pe Dâmbovița umblă și după **Elena Băsescu,** una din fiicele președintelui, care a devenit unul din starurile lumii mondene a momentului. Citim în lunarul "Story":

«Elena Băsescu a fost luată la bani mărunți de presă în ceea ce privește aspectul ei fizic. Am aflat că frumusețea fiicei președintelui ar putea să nu fie 100% un dar al naturii, ci și meritul unui chirurg estetician. Mai exact, Elena ar fi dat, spune gura lumii, aproape 10.000 de euro pentru a-și modela nasul, buzele și a-și reînnoi pielea printr-un procedeu de peeling chimic. Lista continuă cu un contur permanent al buzelor și tratamente de înfrumusețare de peste 5.000 de euro, în care sunt incluse unghii false, lentile de contact, extensii de păr, ședințe la solar. Elena dă dovadă că este foarte atentă cu aspectul ei fizic, iar atunci când ai destui bani, câștigați din campanii publicitare ori primiți de la părinți, micile intervenții care să te mulțumească atunci când te privești în oglindă nu ar reprezenta un mare sacrificiu.»

■ De ce nu mai participă **Miki** la Festivalul de muzică ușoară de la Mamaia? Este o întrebare pe care și-au pus-o nu o dată admiratorii talentatei cântărețe și la care răspunde (cam surprinzător, trebuie să recunoaștem) ziaristul Adi Verzilă de la revista "Star":

«Pentru fiecare voce care se respectă, premiile câștigate la festivaluri naționale și internaționale reprezintă un certificat al calităților lor. Miki este una dintre aceste voci care știe cum și ce să facă în momentul în care e pe scenă. A uimit de fiecare dată publicul cu aparițiile ei, făcând furori împreună cu Pepe. Dacă v-ați întrebat vreodată de ce nu o vedeți pe scena festivalurilor luptând pentru un premiu, ei bine, vă spunem noi cum stau lucrurile. Prin anii '90 a încercat să câștige trofeul de la Mamaia, însă s-a izbit de un lucru șocant... i s-au cerut

Miki (în mijloc)

bani pentru a pentru a avea în palmares și premiul acesta. "Nu mai particip la festivaluri de acest gen pentru că mi s-au cerut bani pentru a câștiga... 15.000 de lei la vremea aceea erau foarte mulți bani". Dorind să reușească prin propriile forțe, fiind convinsă de calitățile ei, Miki a refuzat elegant această "ofertă". Și, uite-așa, odată ce s-a fript, "suflă și-n iaurt".»

■ Un scandal de zile mari a izbucnit în cuplul **Dan Pița** (regizor de film) – **Irina Movilă** (actriță la Teatrul Național și interpretă de telenovele). Edith Alexa de la V.I.P. ne furnizează amănunte:

Irina Movilă: ca într-o telenovelă

«Viața bate filmul, iar vedetele ne-au dovedit aceste lucruri de multe ori. Este și cazul cuplului Dan Pița-Irina Movilă. Cei doi erau împreună de zece ani, iar lumea îi considera deja soț și soție. Iar când copilul pe care urmează să-l aducă pe lume Irina Movilă ar fi trebuit să-i apropie și mai mult pe cei doi, lucrurile au luat o întorsătură urâtă.

Totul a început de la zvonul lansat, se pare, chiar de către Irina Movilă, cum că Pița nu este tatăl copilului pe care actrița îl poartă în pântec. Mai mult decât șocat de veste, regizorul a dat-o pe Irina afară din casă, hotărât să nu o mai vadă în viața lui, astfel că actrița s–a mutat la părinți, într-un apartament din zona Rahovei. Irina Movilă ar fi avut dreptul să stea în casa regizorului din comuna Gruiu, la construirea căreia a contribuit material. Totuși, Dan Pița a refuzat categoric să-i cedeze această locuință, pe motiv că este prea bătrân să–și mai facă altă casă. Mai mult, se pare că regizorul le-ar fi spus unor prieteni că nu înțelege "rătăcirea" Irinei, taman acum când el este un om împlinit pe plan profesional și material. Oameni din preajma lui spun că Pița este pregătit să-și refacă viața, căutând o fată de 20 de ani, care să fie dispusă să stea alături de el până în ultima clipă.

După ce și-a încheiat socotelile cu Dan Pița, Irina Movilă l-a sunat pe pictorul Zamfir Dumitrescu să-i dea vestea cea mare: că e tătic. Acesta a fost la un pas să facă stop cardiac, mai ales că de curând se tratase în străinătate pentru o boală de inimă.

Dumitrescu a negat însă că ar fi tatăl copilului, după care i-a închis actriței telefonul în nas. Panicată, Irina a trimis mesaje tuturor colegilor din teatru pe care-i avea în agenda telefonului mobil, anunțând: "Tatăl copilului meu este Zamfir Dumitrescu". Vestea a ajuns cu repeziciune la urechile soției pictorului. Evident, a urmat cearta, dar, într-un final, conflictul s-a atenuat. Unii cârcotași spun că pictorul ar fi insistat să rămână cu soția lui de teamă ca nu cumva, atunci când va rămâne singur, Movilă să se mute cu forța în casa lui.

Până când actrița va deveni mamă, zvonurile referitoare la adevăratul tată al copilului continuă să circule prin Teatrul Național. Bârfele spun că, în ultimul timp, Irina Movilă era adusă cu o mașină de culoare bordo, de la Gruiu până în fața teatrului, de un alt bărbat.»

■ Actorul **Iurie Darie** este mereu și la nesfârșit un cuceritor. Iată-l

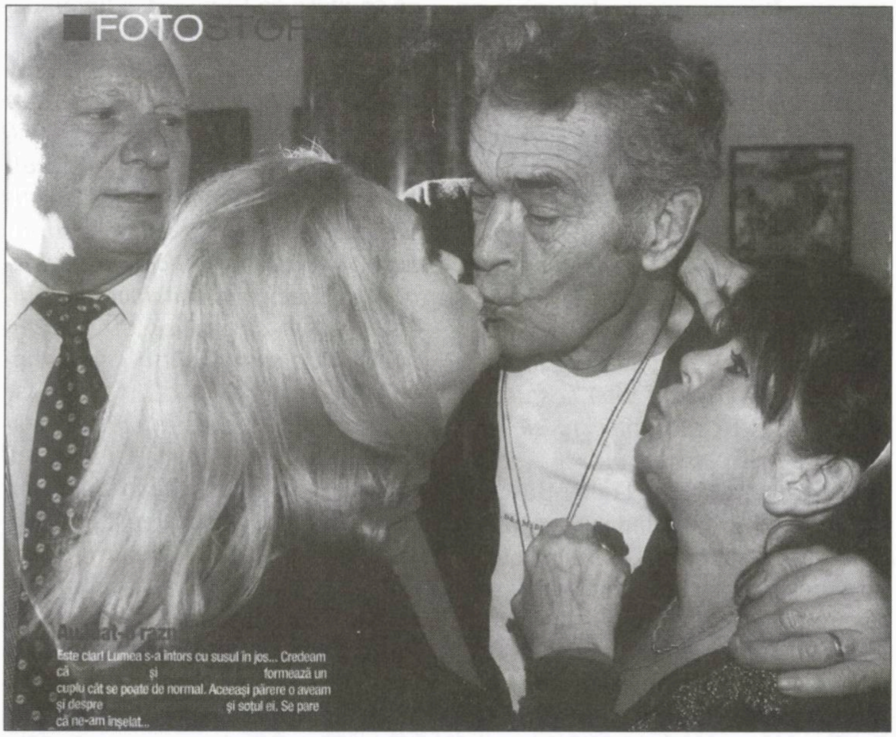
■FOTO
Este clar! Lumea s-a întors cu susul în jos... Credeam
că și formează un
cuplu cât se poate de normal. Aceeași părere o aveam
și despre și soțul ei. Se pare
că ne-am înșelat...

aici sărutând-o cu foc pe cunoscuta creatoare de modă Zina Dumitrescu. În dreapta, actriţa Anca Pandrea, soţia lui Iurie Darie, în stânga, soţul Zinei Dumitrescu.

■ **Lorena Lupu** este actriţă la Teatrul Mic din Bucureşti şi în acelaşi timp, romancieră. Apariţia ei pe scena literară a provocat vii comentarii. Mai întâi fiindcă e destul de rar să întâlneşti la o actriţă însuşiri de romancier. Pe urmă, fiindcă una din cărţile ei vorbeşte, foarte pe şleau, despre... lesbianism. Extras dintr-o convorbire cu Cezar Paul Bădescu în "Adevărul literar şi artistic":

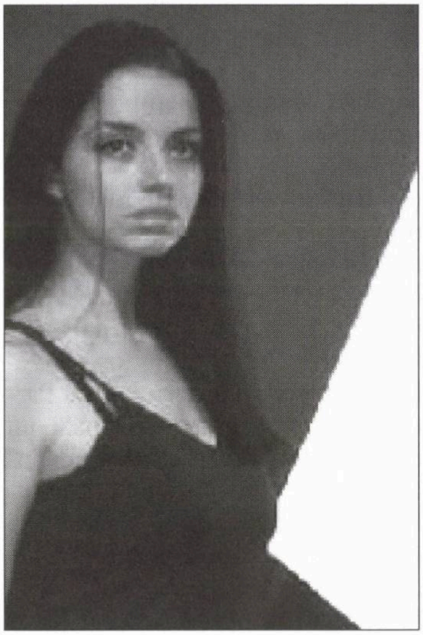

Lorena Lupu: da, aşa sunt eu!

*«– În "Rondo Capriccioso", este vorba despre o poveste de dragoste între două femei – o tânără actriţă şi o actriţă mai coaptă. Pe de altă parte, pe **blogul** tău vorbeşti tot timpul despre înclinaţiile tale homosexuale. Ce trebuie înţeles din asta?*

– Pot să spun un singur lucru: eu, când mă îndrăgostesc, nu mă îndrăgostesc de bărbaţi sau de femei, ci de oameni. Apoi, mi se pare că în România există o mentalitate aberantă legată de gay şi de relaţiile gay, încât consider că e puţin şi de datoria mea să risipesc aceste mentalităţi (având în vedere că am trăit astfel de iubiri şi adeseori erau mai nobile, mai adevărate, mai frumoase, mai profunde decât cele hetero).

– După ce a apărut cartea, nu te–ai simţit arătată cu degetul de către public (că tot vorbeai de mentalitatea rudimentară de la noi)?

– Prin cartea asta mi se pare că mi-am legitimat într-un fel dreptul de a-mi trăi iubirile la modul cel mai liber, aşa cum le simt. În "Rondo Capriccioso", încerc să arăt că o iubire homosexuală poate avea nuanţe chiar mai frumoase decât o iubire heterosexuală.

– Nu ai avut experienţe umilitoare după ce ţi-ai tipărit cartea?

– Glume proaste există pentru oricine. În gaşca mea de prieteni, având în vedere că au găsit acest subiect de glume proaste, au evitat alte subiecte care poate m-ar fi durut mai mult. Aşa că e super-OK!»

Deces

Sorin Stati (75), lingvist, profesor la Universitatea din Bucureşti şi la Universitatea din Bologna (Italia); membru de onoare al Academiei Române; la Paris, în urma unei lungi şi grele maladii.

C.N.N.

Ce Năimiţi Nemernici

A apărut

Iulius Iancu

AŞTEPT ZIUA DE MÂINE

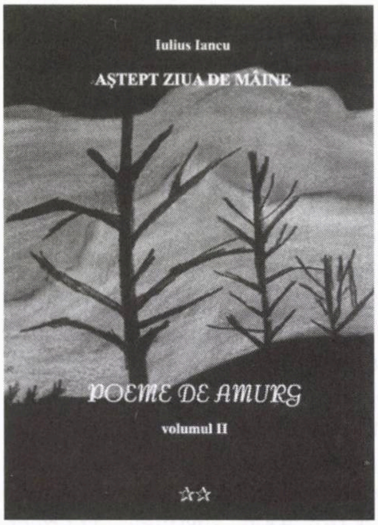

Este o istorie socială în versuri, un jurnal emoţionant şi reprezentativ în aceste vremuri confuze şi superficiale dominate de consumerism.

Mariana Zavati-Gardner
Norfolk – Anglia

Poeziile constituie o întregire a biografiei profesionale, cu aspecte inedite ale vieţii afective a omului: emoţii şi frământări, entuziasm şi decepţii, vis şi realitate.

Autorul

POEME DE AMURG
Volumul II

……

Volumul se poate procura
la AUTOR:
Dr. Iancu Iulius
17 Hardof St., Haifa 34747
Tel. 04/837-2758
Mob. 054/549-2586
Preţul: 50 şekeli

RADU HERVIAN

Corespondență de la New York

O poveste numită Bush

Americanilor le plac poveștile. Fie cele adevărate, fie basmele. Vicepreședintele Dick Cheney a fluturat înainte de invadarea Irakului ideea că Saddam fusese implicat în atacurile teroriste de la 11 septembrie 2001. 75% din populația americană l-a crezut și o mare parte îl mai crede încă.

Jack Abramoff, faimosul lobbyist apropiat de Casa Albă și care în momentul de față se află la închisoare, după ce a tras după sine o mulțime de politicieni corupți, cauzând în mare măsură pierderile republicane la alegerile pentru Congres din 2006, susținea – și era crezut – că el personal descoperise un fel de porc original în Asia, care din anumite motive era bun pentru producția de alimente cușer. El pleda în favoarea acestei "minuni", gândindu-se să deschidă în America o rețea de magazine alimentare care să ofere slănină, costiță și chiar kaiserfleisch… cușer.

Una dintre poveștile pe care o mulțime de americani au crezut-o de-a lungul anilor este numita prietenie sinceră a președintelui Bush pentru Israel.

Unii dintre noi s-au îndoit întotdeauna de aceasta și au fost în consecință tratați drept "vitriolici", "elitiști liberali" și alte asemenea epitete neparlamentare.

Desigur, ideea despre Bush-Prietenul era împărtășită și de mulți israelieni, bucuroși pe bună dreptate de invazia americană în Irak, care a înlăturat de la putere un dușman înverșunat și primejdios al Israelului. Cu toții, israelieni și americani deopotrivă, am aplaudat acest eveniment. Cine ar fi putut să uite scudurile irakiene care zburaseră deasupra Tel-Avivului în timpul războiului din Golf?

Curând după invazia americană în Irak, luam cina într-o seară la un restaurant din cartierul Georgetown din Washington, cu istoricul Jean Ancel, cunoscutul specialist în holocaustul românesc. Și el, ca atâția alții, îmi mărturisise admirația sa pentru Bush cu același argument și s-a mirat când am încercat să-i arăt că deși demn de admirație, atacul asupra Irakului n-a fost în nici un fel rezultatul prieteniei pe care Bush o purta Israelului. Mai mult decât atât, îmi exprimasem temerea că va veni o zi când sentimentele și convingerile lui Bush nu vor mai conveni prietenilor adevărați ai Israelului.

După eșecul suferit de Barak-Clinton la Camp David, am sperat că nici un președinte american nu va mai încerca să forțeze Israelul în a face palestinienilor concesii nesăbuite. Și, desigur, la începutul cadenței sale ca președinte, Bush părea să aplice acest principiu. Ani de zile, asistând la insuccesele interne și internaționale ale prezentei administrații, ne-am înfrânat dezgustul, împotrivirea sau critica, trecând cu vederea, așa cum treci cu vederea unui geniu micile sale aiureli care–ți ruinează viața de zi cu zi. Incompetența manifestată când cu dezastrul de la New Orleans, provocat de uraganul Katrina, încercarea de a preda securitatea porturilor americane pe mâinile unei țări arabe, încercarea de a numi la Curtea Supremă de Justiție o femeie totalmente nepregătită în materie, lipsa de transparență în deciziile politice ale Casei Albe, batjocorirea soldaților întorși de pe front, cărora li se cerea să-și plătească mâncarea și telefonul pe timpul cât erau îngrijiți la spitalul militar Walter Reed, unde condițiile erau de altfel insalubre, expulzarea din CIA a cadrelor care simpatizau cu Partidul Democrat, aroganța cu care fostul ministru al Apărării, Donald Rumsfeld, trata soldații pe front, cărora le spunea că "soldatul luptă cu ce are" până când echipamentul adecvat va fi fabricat și trimis, aroganța și incompetența de a declara de la bordul port-avionului "Lincoln" că "misiunea a fost îndeplinită" pe când războiul din Irak de-abia începea, asigurarea (o altă poveste) că teroriștii irakieni sunt pe ultima sută de metri, tocmai când activitatea acestora se întețise, durând până astăzi, denumirile pompoase ca "Axa diavolului" (Coreea de Nord, Iranul și Irakul), ce trebuia zdrobită, pentru ca acum, cinci ani mai târziu, să ajungem să tratăm cu coreenii, care azi opresc experiențele nucleare și mâine le reîncep, în timp ce Iranul, adevărata primejdie, își construiește în voie bomba, iar Irakul e departe de a fi devenit o oază de democrație în Orientul Mijlociu. Apoi, corupția la toate nivelurile din cadrul propriului său Partid Republican, unde deunăzi un deputat a fost acuzat de trafic de influență în favoarea organizației Al-Qaeda, concedierea unor procurori federali care refuzau să aplice legea conform ordinelor Casei Albe și ale funcționarilor din Ministerul Justiției ajunși în această poziție datorită diplomelor obținute la Facultatea Evanghelică a lui Pat Robertson, eforturile de a convinge națiunea și școlile să renunțe la Teoria Evoluției și să adopte în schimb Teoria Creaționistă… Să continui?

Și iată-l pe George W. Bush, "cel mai bun prieten al Israelului", repezindu-se în Orientul Mijlociu pentru a obține, în sfârșit, un succes politic, la final de carieră.

Desigur, doar el este primul președinte care a articulat expresia "stat palestinian", iar acum schițează alte visuri minunate, cum ar fi "ocupaţia începută în 1967 trebuie să înceteze" sau "dreptul la întoarcere – cu compensaţii". Şi uite că Bush, care, după cum spun unii, a reuşit să învrăjbească populaţia americană până la nivelul cel mai ridicat de la războiul de secesiune încoace, este gata să rezolve necazurile vechi de un secol din Orientul Mijlociu.

Dar să vedem de unde vin aceste idei strălucite. Să nu uităm că majoritatea echipei de neoconservatori care a încercat să-i facă educaţia politică (Wolfowitz a stat trei ani la Crawford, Texas, străduindu-se să-l pregătească pe viitorul preşedinte) au dispărut dezamăgiţi din cercul prezidenţial. Există însă oameni care sunt fideli până la capăt familiei Bush. Unul dintre aceştia este vechea noastră cunoştinţă James A. Baker III, cel cu "f... evreii, ei tot nu votează cu noi" şi autorul atmosferei "prieteneşti" care domnise între Israel şi SUA pe la sfârşitul administraţiei Bush-tatăl. Aparent dispărut din lumea politică, James Baker a reapărut în decembrie 2006 în calitate de co-preşedinte al celebrului "Grup de studiu asupra Irakului". Grupul a fost creat pentru a studia greşelile administraţiei în conducerea războiului din Irak şi a recomanda măsuri de redresare. Una dintre recomandări, pornind de la ideea că sursa tuturor necazurilor din Irak o constituie conflictul israelo-palestinian, recomanda încheierea unei păci între cele două părţi, bazată pe "dreptul de reîntoarcere".

Nu am fost prea convins că ar exista vreo legătură între binecunoscutul conflict israelo-palestinian şi războiul din Irak şi până acum am crezut că însăşi folosirea expresiei "drept de întoarcere" a fost o greşeală în text. Acum însă, din discuţii cu anumite surse apropiate de comisia lui Baker, am aflat că expresia a fost revizuită în mod repetat înainte de a fi fost introdusă în text. Şi cum ne-am obişnuit cu Bush, care are obiceiul de a se răzgândi în problemele politice majore "nu de multe ori, dar cam des", iat-o folosită astăzi pe larg nu de "prietenul" Baker, ci de "prietenul" Bush.

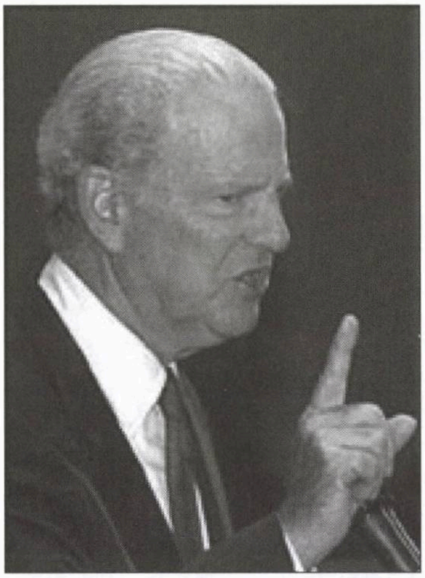

James Baker:
nu există nici o îndoială

Ştim cu toţii ce înseamnă "dreptul la întoarcere". Referirea la acest "drept" de către preşedinte este de-a dreptul şocantă. La fel cu "încheierea ocupaţiei" şi de altfel întreg conceptul de "Palestina". Unde sunt oare vremurile când Andrew Young, ambasadorul lui Jimmy Carter la ONU, a fost dat afară din administraţie după ce, contrar politicii SUA, îndrăznise să vorbească pe coridoarele Naţiunilor Unite cu reprezentantul OEP-ului?

"Nu e nici o îndoială" exte o expresie favorită a lui James Baker. Să vorbim şi noi ca el: "Nu există nici o îndoială" că James Baker, sfătuitorul şi protectorul din umbră, este din nou un factor de decizie în politica americană în Orientul Mijlociu.

Nici Condolezza Rice, secretarul de Stat şi confidentul nr. 1 al preşedintelui, nu s-a lăsat mai prejos. Ea, care compara soarta palestinienilor cu epopeea discriminării rasiale a negrilor din sudul SUA, este de părere că problema centrală a Orientului Mijlociu este... conflictul israelo-palestinian. Pe domnia-sa nu o îngrijorează încercările Iranului de a fabrica bomba atomică, nici alegerile democratice promovate de administraţia SUA prin care Hamasul a ajuns să domnească în Gaza, iar "Frăţia Musulmană" în Egipt. Nici fărâmiţarea Irakului nu o îngrijorează, nici conflictele sângeroase din Pakistan sau din Liban. Odată cu înfiinţarea Statului Palestina, Orientul Mijlociu, unde, vezi bine, "problema centrală" va fi rezolvată, va deveni o regiune liniştită şi prosperă ca o dimineaţă de toamnă pe malurile fluviului Missisipi. Odată ce Ierusalimul va fi divizat, administraţia Bush se va putea retrage la ferma din Texas, mulţumită şi cu un palmares istoric inegalabil. Ce contează că Ierusalimul aparţine nu numai Israelului ci tuturor evreilor, că intrarea triumfală în oraş în 1967 a lui Moshe Dayan a stârnit probabil cea mai cutremurătoare emoţie pe care a trăit-o vreodată un întreg popor? George Bush poate călca în picioare această emoţie, deoarece el este singurul preşedinte care poate obţine pacea... etc. etc.

Ce contează căile diplomatice spinoase pe care fiecare preşedinte american le-a urmat încercând fără succes să rezolve problema? George Bush "a articulat" soluţia şi a declarat că până la sfârşitul mandatului său faptul va fi împlinit, asigurându-i astfel locul cuvenit în istorie. Asta din cauză că prietenii săi adevăraţi şi tradiţionali, saudiţii, după ce au primit pleaşca de armament super-sofisticat, inclusiv misile, au fost atât de impresionaţi la cererea sa ca regatul să mărească producţia de petrol pentru a echilibra preţul exorbitant al benzinei la pompele şi

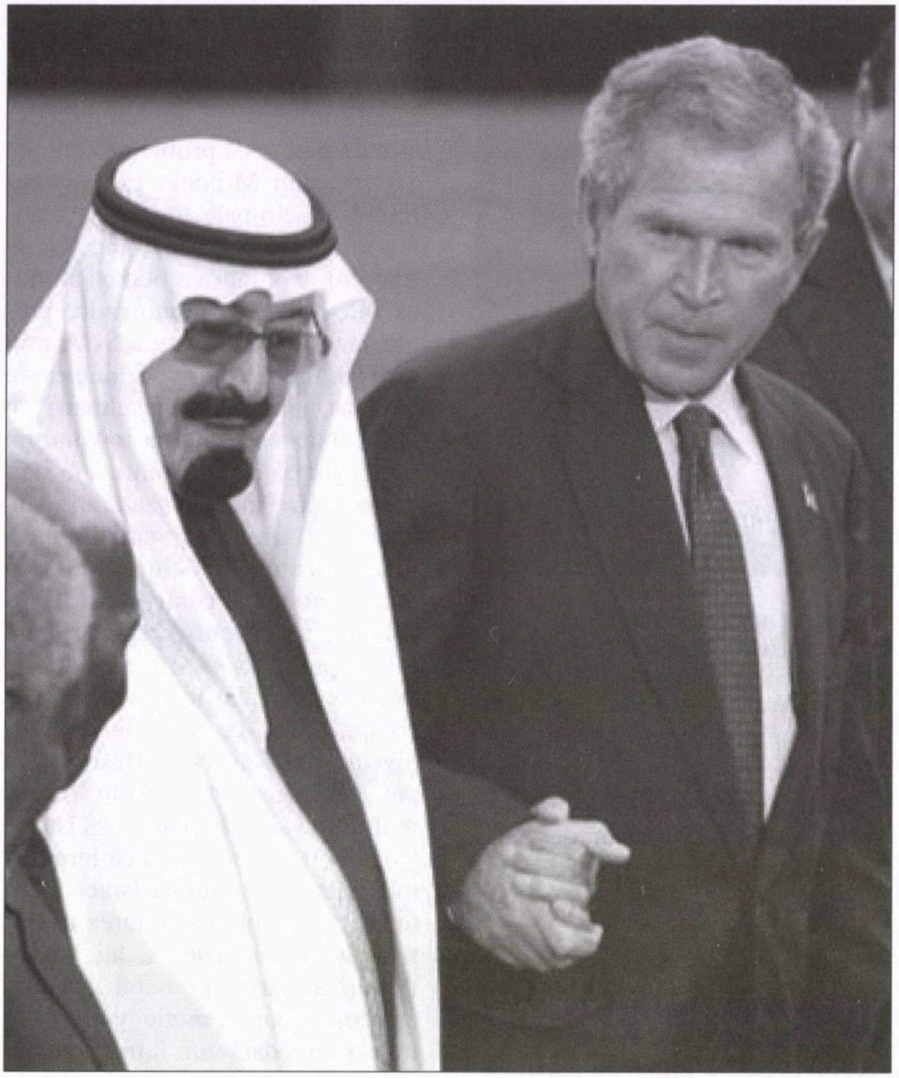

Bush şi regele Fahed al Arabiei Saudite: eu vă dau jumătate din Ierusalim, dă şi matale nişte petrol

în caloriferele americane, încât au răspuns cu un fermecător: vom vedea!

Preşedintele care spunea odată că "statul palestinian nu va fi niciodată creat prin terorism" insistă azi că el poate fi clădit "independent de terorism".

Sau, de unde pe vremuri susţinea că principalul criteriu pe care se poate construi un asemenea stat este "renunţarea fără echivoc la violenţă şi la atacuri împotriva Israelului", azi, în timp ce rachetele teroriste plouă la Sderot, administraţia Bush declară că terorismul şi incitarea la ură contra evreilor nu sunt un fapt care să ducă la micşorarea eforturilor de a crea un stat palestinian.

După cum scrie Daniel Pipes în "Jerusalem Post", dincolo de problemele interne fără precedent, conservatorii americani deplâng azi prezenţa lui Bush la Casa Albă, care este pe care să predea viitorului preşedinte un electorat divizat la maximum, o armată opusă unei intervenţii poate necesare în Iran, ridicarea la putere a Hamasului în Gaza, islamismul extremist în creştere, un dezastru pe cale să explodeze în Irak şi un anti-americanism fără precedent în toată lumea.

Părerea noastră este că dacă la sfârşitul anului trecut, vizitând Galilul, Bush a fost impresionat de farmecul istoric al locurilor, privindu-l pe Isus păşind peste ape, în ce priveşte drumul pe care el ar dori să păşim întru crearea unui stat palestinian, preşedintele visează de-a binelea.

Clinica de medicină alternativă

„Anita – Rehovot"

condusă de un doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

Tratăm cu succes:

- **Dureri de orice origine**
- **Paralizii (inclusiv faciale)**
- **Astmă**
- **Alergii**
- **Nervozitate**
- **Insomnii**
- **Impotenţă**
- **Prostată**
- **Diabet**
- **Colesterol**
- **Hipertensiune**

De asemenea:

- **Scădere în greutate**
- **Întreruperea fumatului**

☎ **08/941-4254**
08/945-6135

THEODOR TOIVI

Între Ljubljana și Zagreb, două noi vedete ale turismului european

La sfârşitul verii trecute, avionul decolat dimineaţa de pe aeroportul Ben Gurion a aterizat, în mai puţin de trei ore, pe Aerodromul Rijeka, aflat pe insula croată Krk din Marea Adriatică.

În continuare, instalaţi într-un autobuz Mercedes, am traversat podul care leagă insula cu Europa, am călătorit "în mod organizat" vreme de 8 zile prin Croaţia şi Slovenia, considerate la ora actuală drept cele mai avansate republici din ceea ce a fost pe vremuri Iugoslavia.

În perioada călătoriei am locuit în localitatea balneară slovenă Rogaska Slatina Sava, loc de unde ne–am deplasat zilnic spre punctele turistice majore din zonă. Am vizitat astfel, printre altele, Ljubljana, Postojna şi Bled din Slovenia şi respectiv Zagreb, Plitvice şi în final Rijeca din Croaţia – de unde am părăsit Peninsula Balcanică întorcându-ne acasă.

Trecerea din Croația în Slovenia (unde e de dorit să nu râdeți)

Trecerea acestei frontiere nu este o simplă formalitate. Dacă ofiţerul croat de grăniceri se mulţumeşte să intre în vehicul ştampilând cu amabilitate fiecare paşaport, intrarea în Slovenia este mai complicată...

Toată lumea coboară obligatoriu din autobuz şi trece pe rând în faţa unui ghişeu unde o tânără poliţistă, cu faţa severă, ne identifică pe fiecare în parte şi ne fotografiază paşaportul. Ghidul insistă să ne abţinem de la comentarii, şi mai ales... să nu râdem – menţionând că orice ironie poate avea consecinţe neplăcute.

În săptămâna care a urmat am traversat frontiera croato-slovacă de câteva ori, colecţionând un număr apreciabil de amintiri interesante şi numeroase ştampile pe paşaport.

Puţin despre istoria Sloveniei:

Locuitorii antici ai regiunii au fost ilyrii. În secolul 1 a început ocupaţia romană. Slovenii au apărut în zonă abia în sec. 9, stabilindu-se în Karintia, Carniola şi Styria. În continuare regiunea respectivă a făcut parte din Sfântul Imperiu Roman şi, începând cu sec. 14, din Imperiul Habsburgic. În anul 1918 s-a înfiinţat Statul Slovenilor, Croaţilor şi Serbilor, adică Iugoslavia interbelică. Între 1941 şi 1945 ţara a fost împărţită între puterile Axei. După 1945, Tito a refăcut Iugoslavia formată din şase republici: Serbia, Croaţia, Slovenia, Bosnia şi Hertzegovina, Muntenegro şi Macedonia.

Republica Slovenia având o suprafaţă de 20 de mii de km. pătraţi şi numai 2 milioane de locuitori, a fost prima ţară care s-a rupt de fosta Iugoslavie, folosind sprijinul puternic al Austriei şi îndeosebi al Germaniei.

Motivele au fost aparent de natura economică. Slovenii, reprezentând 6.6% din populaţia întregii Iugoslavii, produceau aproape 30% din întreaga economie iugoslavă, bani care intrau în visteria Belgradului... Majoritatea cetăţenilor sloveni doreau în primul rând ca valorile produse în Republica Slovenia să fie investite pentru dezvoltarea acesteia.

În al doilea rând, slovenii au preferat atractiva economie de piaţă a Uniunii Europene, refuzând categoric naţional-comunismul sârb impus de la Belgrad de Slobodan Milosevic. În consecinţă, independenţa Sloveniei a fost declarată la 25 iunie 1991, după care a urmat aşa-numitul "război de 10 zile", care s-a produs fără vărsări majore de sânge.

Ruperea economică de Iugoslavia şi trecerea la economia de piaţă a cauzat iniţial traume dureroase.

După eliberarea de Belgrad, şomajul în centrele industriale a crescut brusc la 25%. Produsele slovene, care până atunci aveau desfacere în Iugoalavia, nu satisfăceau normele de calitate ale Uniunii Europene.

Marile hoteluri din Rogalska Slatina şi alte localităţi balneo-climaterice, în trecut pline cu membrii nomenclaturii socialiste sau sindicalişti iugoslavi, s-au golit brusc şi au trebuit să fie închise...

◆

Între timp, atât în Slovenia cât şi în Croaţia, politicienii comunişti şi naţional-comunişti din timpurile lui Tito şi respectiv Milosevic, precum şi durii beligeranţi din vremea războiului civil (1991-95) au dispărut de pe scena politică.

După anul 2000, tinerii guvernanţi ajunşi la conducere în mod democratic au refăcut relaţiile diplomatice şi comerciale cu toate republicile fostei Iugoslavii, care au deschis ambasade la Ljubljana şi respectiv Zagreb.

Şi câte ceva despre economia Slovenei:

În mai puţin de 10 ani de muncă asiduă, situaţia economică şi prosperitatea Sloveniei s-au redresat fundamental. Produsele industriale slovene satisfac actualmente exigenţele UE.

Turiştii americani, germani, italieni şi, în ultimii ani, israelieni, au început să inunde ţările respective cu valută forte şi au refăcut treptat faima antebelică a vestitelor staţiuni balneare din fosta Austro-Ungarie...

Din ianuarie 2007 moneda naţională slovenă a devenit euro, venitul mediu a depăşit în anul curent 25 de mii de dolari *per capita,* iar ţara s-a integrat în Uniunea Europeană.

O bună parte din tinerii sloveni vorbitori ai limbii germane din nord-vestul ţării traversează zilnic frontiera cu Austria, lucrând ca funcţionari la băncile şi birourile din Karintia, unde beneficiază de acelaşi statut ca cetăţenii austrieci, nefiind consideraţi lucrători străini.

Tineretul intelectual din Slovenia, mai precis absolvenţii liceelor sau universităţilor, evită pe cât posibil să lucreze ca salariaţi ai statului sau în noile întreprinderi privatizate. Tendinţa generală este ca 3-4 tineri să se asocieze, înfiinţând firme particulare cum ar fi birouri de asigurare, turism, import-export, pază, asistenţă juridică, consulting şi aşa mai departe.

Ljubljana: ghirlanda de sonete

Autobuzul parchează în Kongresi Trg (Piaţa Congresului), înconjurată de clădiri spectaculoase construite în sec. 18-19, cum ar fi Universitatea sau palatul unde s-a ţinut Congresul Sfintei Alianţe în anul 1821. Oraşul era pe atunci capitala provinciei habsburgice Carniola...

Continuăm drumul per pedes prin pitoreasca aşezare – relativ osteniţi – ţinând seama că în aceeaşi zi am părăsit locuinţa cu noaptea în cap iar înaintea îmbarcării am traversat golgota traseului prin controversata clădire a noului aeroport Ben Gurion...

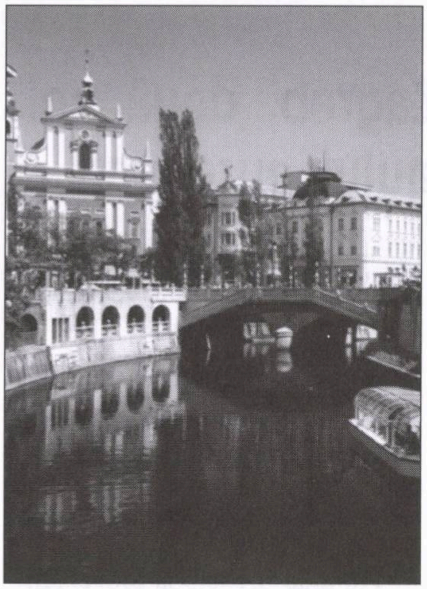

Dar călătorului îi şade bine cu drumul. Arhitectonica Ljubljanei (250 de mii loc.) este marcată de istorie: perioadele celtă, romană, italiană, franceză şi autro-ungară se succed fără întrerupere pe drumul către telefericul care ne urcă la Castelul Ljubljana (sec.12), pe terasele căruia beneficiem de o vedere panoramică a oraşului şi de... o scurtă ploaie torenţială cu descărcări atmosferice înfricoşătoare.

Imaginea dominantă a oraşului este dată fără îndoiala de clădirile construite în perioada de aur a Imperiului Habsburgic. Dintre acestea sunt remarcabile construcţiile în stil baroc cum ar fi Primăria, Fontana Robba şi biserica sf. Nicolae, clădirea neo-renaissance a Operei sau clădirea Art Nouveau a Teatrului Naţional Sloven (iniţial Teatrul German!).

❖

În final traversăm renumitul pod triplu peste râul Ljubljanica şi ajungem în Presernov Trg, piaţa care poartă numele lui France Preseren, marele poet al slovenilor, răpus relativ tânăr de o ciroză necruţătoare. Principala operă literară a acestuia, "Ghirlanda de sonete", a fost inspirată de iubirea neîmpărtăşită a romanticului poet pentru Julija Primic (sau mai pe nemţeşte Julia Primitz)...

Sonetele respective au fost scrise simultan în două limbi: slovena şi germana. Emoţionantul lirism al operei este intensificat de faptul că ultimul rând al fiecarui sonet este începutul următorului... Se formează în acest mod şi o suită de litere alcătuind numele iubitei Julija Primic... Un rol nefast în tragedia vieţii lui France Preseren l-a avut (pe lângă alcool!) cruda mamă a Juliei, care l-a refuzat în mod categoric pe genialul poet ca ginere.

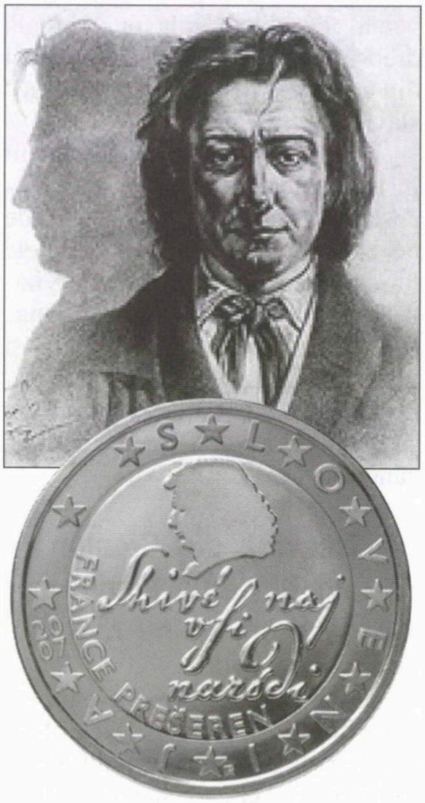

Poetul n-a uitat-o niciodată pe Julia, deşi ulterior a lăsat posterităţii şi trei copii din flori cu o oarecare Ana Jelovsek...

Patria slovenă a fost recunoscătoare marelui om, înălţând în anul 1905 statuia acestuia în faţa catedralei franciscane care domină piaţa Presernov, consacrând din anul

1991 unul din sonete ca text al imnului naţional şi în fine reproducând imaginea poetului pe moneda de 2 euro, emisă în Slovenia.

O chestie oarecum controversată a fost decizia edililor din Ljubljana de a plasa pe o clădire alăturată – în direcţia în care se îndreaptă privirea de bronz a poetului – un basorelief cu figura ingratei Julia...

Rogaska Slatina: ape minerale pentru orice beteșug

Superba staţiune balneară plasată în apropierea graniţei cu Croaţia este considerată un fel de Karlovy Vary al Sloveniei. Aci, la Grand Hotel Sava, am locuit în timpul vizitării Croaţiei şi Sloveniei. Culmile împădurite cu brazi şi foioase care înconjoară localitatea, parcurile înflorite, aleile, pavilioanele, spaurile (cum se zice acum!) şi elegantele hoteluri şi cazinouri poartă până azi amprenta a ceea ce a fost – până la primul război mondial – Imperiul Habsburgic.

Apele minerale, potrivit unei broşuri găsite în lobby, vindecă mai toate maladiile cu care este confruntat bietul turist care de regulă a depăşit 50 de ani... Am consumat exclusiv aceste licori, urmând sfatul ghidului de a evita cu orice preţ consumul apei de la robinet. Cert este însă că aerul pur al localităţii, temperatura de 15 grade Celsius a sfârşitulu de august şi liniştea absolută (doamne, ce linişte!) s-au dovedit realmente binefăcătoare pentru noi, permiţându-ne realizarea unor performanţe nebănuite la plecarea din Ţara Sfântă unde, în ziua plecării, mercurul termometrelor sărise la 35 de grade Celsius.

Când spun performanţe am în vedere în primul rând ritmul diabolic de mers al ghidului (sau "gâdelui", cum îi spuneam noi!) în cursul traseelor kilometrice alpine sau citadine, contra cronometru, prevăzute în program...

M-am interesat dacă plimbarea noastră de la orele serii prin Rogaska prezintă vreun risc. Răspunsul primit la recepţia hotelului a fost fără echivoc:

– Nici o grijă. Aci nu sunteţi la Paris, să vă smulgă ţiganii poşeta din mână!

Postojna: cea mai frumoasă peșteră din lume

Aci, în sud-vestul Sloveniei, se află cea mai mare peşteră din Europa, considerată pe bună dreptate şi cea mai frumoasă din lume…

Autobuzul Mercedes opreşte într-una din cele mai gigantice parcări auto văzute până acum.

Din miile de autobuze şi autoturisme cu numere de înmatriculare din toată Europa coboară cei 14 mii de turişti care vizitează zilnic renumita peşteră slovenă…

În faţa intrării, unde aşteptăm sosirea orei programate pe bilet, remarcăm cu satisfacţie steagul israelian alături de pavilioanele marilor puteri turistice care vizitează locul.

La ora 13 fix şuvoiul uman al seriei noastre se revarsă pe peronul unde ne aşteaptă un număr de trenuri, de fapt un şir de băncuţe montate pe platforme cu rotile, tractate de locomotive liliputane, acţionate electric…

Trenul ne transportă în subteran, pe o cale fascinantă, lungă de 8 km., spre punctul de debarcare – unde abia începe fantasticul traseu pedestru...

În naivitatea mea speologică noţiunea de peşteră era asociată cu un fel de tunel lung de circa 100 m., în care atârnau câţiva ţurţuri de piatră!

Drumul subteran al râului Pivka, prin fenomenul de escavare denumit "carst" – adică dizolvarea unor roci aflate între minerale insolubile – a creat în 4 milioane de ani această minune a naturii, greu – sau mai bine bine zis imposibil – de descris în rândurile de faţă…

Stalactite şi stalagmite uriaşe sau filiforme, precum şi diverse structuri amorfe sau asemănătoare unor fiinţe apocaliptice, de toate dimensiunile şi culorile, plasate în spaţii imense, au creat acest monumental muzeu de artă modernă, care face să pălească cele mai renumite instituţii de artă care expun operele create de geniul uman al unui Rodin, Brâncuşi, Moore sau Giacometti…

Temperatura constantă de 8 grade Celsius, aerul extrem de pur şi înălţimea sălilor prin care trecem exclud orice senzaţie de claustrare şi permit urcuşul şi coborârea sinuoasei promenade (acesta este termenul!) lungă de 1.6 km., care traversează numai o mică porţiune din cei 28 de km. ai stupefiantei minuni balcanice.

Trebuie să adaug de asemenea că iluminarea savantă a exponatelor, ca şi sofisticata arhitectonică a parcursului, au un merit de netăgăduit în valorificarea peşterii Postojna.

La un moment dat m-am pierdut de grupul meu anglofon, nimerind în raza unei ghide de limba italiană… Denumirile pronunţate în nostimul sonor milanez: Sala Bianca, Sala di Inferno, Sala di Spaghetti şi altele ne-au creat în mod suplimentar o ambianţă acustică de neuitat…

Unica locuitoare permanentă a peşterii este un fel de salamandră galbenă lungă de aproape 50 cm. şi denumită Proteus Anguineus. Într-o vitrină de sticlă sunt expuse vizitatorilor câteva exemplare vii din acest troglodit amfibiu, mereu altele, pentru a evita intrarea în depresie a sinistrelor făpturi!

Undeva spre sfârşitul traseului, natura a clădit un spaţiu subteran imens, având un efect neobişnuit de ecou. Spaţiul respectiv este folosit ca sală de concerte pentru 10 mii de spectatori. Protagoniştii sunt acceptaţi însă în mod selectiv, evitându-se pe bună dreptate afectarea fragilelor structuri carstice din tavanul sălii de agresivele vibraţii emanate de formaţiile rock. Urcăm în trenuleţul cu băncuţe cu care ajungem din nou la suprafaţa pământului, unde într-unul din restaurantele complexului, servim o bine meritată cafea cu frişcă (1,5 euro).

În continuare traversăm podul peste râul Pivka sub o ploaie cu băşici şi intrăm fugind în parcare, unde simpaticul Mr. Boian, şoferul nostru sloven, ne întâmpină în uşa autobuzului cu obişnuita lui expresie: "ihie beseder!" şi privind ploaia torenţială de afară adaugă în continuare: "mashehu-mashehu!"

O sinagogă veche și niște caricaturi noi la Maribor

Situat în nord-estul ţării, Maribor (100.000 de locuitori), capitala regiunii Stirya şi principalul oraş al Sloveniei, pare cam adormit. Arhitectura tipic habsburgică a vechii localităţi este interesantă, dar nu suficientă pentru atragerea fluxului internaţional de turişti.

Localitatea este probabil pusă în umbră de oraşul austriac Klagenfurt, situat nu departe, spre nord-vest, în pitoreasca Karintia.

Municipalitatea a găsit o soluţie pentru promovarea turismului: prezenţa evreilor, atestaţi în acest oraş din anii 1274-86. Există şi clădirea unei sinagogi medievale, considerată ca una din cele mai vechi din Europa.

Parcurgem Ulita Judovska din vechiul cartier israelit, renovat pe cât se poate... Intrăm în clădirea medievală a fostei sinagogi, lipsită de orice semn care să confirme menirea clădirii. Nu există nici un Maghen David, menora sau mezuzot.

Interiorul gol, proaspăt văruit, este prevăzut doar cu câteva tabele informative din carton alb, tipărite în slovenă, ivrit şi engleză, în care se explică în mod concis semnificaţia sărbătorilor evreieşti, unele date despre religia mozaică şi cam atât...

Cu sentimente amestecate, părăsim clădirea albă din piatră de pe malul Dravei, care a încetat să mai fie sinagogă din martie 1497, când Maximilian I a ordonat expulzarea evreilor din Karintia şi Styria – inclusiv a celor din Maribor...

Afară suntem confruntaţi cu numeroase… caricaturi antisemite plasate pe casele proaspăt zugrăvite, aflate în ceea ce a fost – acum 500 de ani – un cartier evreiesc!

Execuţia acestor grafitti este industrializată, ca să mă exprim astfel. Există probabil un şablon de carton care, odată stropit cu un spray negru, lasă pe perete imaginea confuză a unui om (sau a unei femei?) îmbrăcat în negru, ţinând în braţe o tora, la care sulurile sfinte sunt înlocuite cu două bombe! Din fericire caricatura este atât de idioată, încât foarte puţine persoane (exceptându-le pe cele avertizate) realizează despre ce este vorba!

Nu, Maribor nu poate rivaliza – şi nu va rivaliza niciodată – cu monumentalele centre spirituale evreieşti din oraşe ca Praga, Budapesta, Szeged, Arad, Timişoara sau Bucureşti...

În completarea listei cu vestigii iudaice amintite mai sus (oricum incompletă), trebuie să adaug fantastica clădire a sinagogii din oraşul Subotica (Serbia) – situată nu departe de frontiera cu România...

Republica Hvrazka (sau mai pe românește Croația)

Sâmbătă dimineaţa am intrat din Slovenia în Croaţia cu destinaţia Zagreb.

Puţină geografie:

Privind de la est la vest, harta Republicii Hvrazka are – conform acordurilor încheiate în 1995 la baza aeriana Dayton din Ohio, curioasa formă a unei... căprioare!

Peninsula Istria formează capul agilului patruped, litoralul îngust de la Marea Adriatică – lung de peste 1.000 de kilometri – constitue picioarele anterioare, iar câmpia Panonică, spre Ungaria, este definită de membrele posterioare.

Deasupra căprioarei se află Slovenia, iar între picioarele şi pântecul patrupedului, acordul (era să zic diktatul!) de la Dayton a implantat Bosnia şi Herzegovina (inclusiv Republika Srbska)

În fine, spre sud, aceeaşi Pax Americana amintită mai sus a fracturat picioarele căprioarei, întrerupând 8 kilometri din litoralul croat, pentru a asigura Bosniei o ieşire la Marea Adriatică! Ca urmare a acestui fapt, cetăţenii croaţi şi turiştii acestora care coboară din Rjeka la Dubrovnic trebue să prezinte documentele de identificare de două ori în porţiunea respectivă!

…Şi puţină istorie:

Primii locuitori ai zonei au fost ilyrii, ulterior celţii, iar în sec. 1-2 au sosit romanii, împreună cu evreii…

Croaţii au sosit abia în sec. 7 şi au trecut la creştinism în sec. 9, înfiinţând în anul 926 Regatul Croaţiei. Din anul 1102 a existat aşa-numita Uniune cu Ungaria, iar în 1525 Croaţia a devenit parte din Imperiul Habsburgic.

După căderea Imperiului Habsburgic din 1918 a urmat Iugoslavia interbelică.

În timpul celui de al doilea război mondial, armata germană de ocupaţie, cu ajutorul Organizaţiei Ustasha a fasciştilor croaţi, a înfiinţat o aşa-numită "Croaţie Independentă" – de fapt un stat marioneta al Axei – condusă de nazistul Ante Pavelic...

Între 1945 și 1991 Croația a făcut parte din Republica Federativă Iugoslavia înființată de Tito.

În fine, tensiunile create în Iugoslavia după 1980 (când Tito a părăsit scena politică) au dus la izbucnirea războiului civil dintre anii 1991-95. În ciuda motivației economice, în Croația războiul civil a căpătat un aspect deosebit de sângeros.

Minoritarii sârbi din Croația (12.5%) au încercat să-și formeze un stat în regiunea Krajina, situată la granița cu Bosnia, "garantat" de așa-numitul acord de pace Cyrus Vance.

În anul 1995 armata croată a lansat operațiunea Storm, desființând Republika Sârbă Krajina și obligând majoritatea celor 430.000 de locuitori ai acesteia (mă refer la cei care au scăpat cu viață!), stabiliți acolo din anul 1578, să se transfere în alăturata Republică Srbska sau în Serbia...

O capitală: Zagreb

Puțin timp după traversarea frontierei, autobuzul nostru intră în Zagreb, capitala Croației.

Orașul (1 milion de locuitori) are o urbanistică tipic central-europeană și o trepidantă viață culturală. Dezvoltarea științifică, industrială și high-tech din ultimii ani este de asemenea remarcabilă. Admirăm (din autobuz) imensa piață ornată cu statuia ecvestră a regelui Tomislav, majestuoasa clădire a Teatrului Național Croat (1995) și alături, luxuriantul parc Zrinjec.

Autobuzul parchează lângă primul nostru obiectiv: catedrala orașului, construită în anul 1200. Urcăm pe jos în Kaptol (orașul de sus), un complex medieval de biserici și clădiri guvernamentale. Pe traseu remarcăm o expoziție de fotografii ale persoanelor dispărute în timpul războiului civil și una din cele mai vechi farmacii din Europa. În fine, admirăm acoperișul din ceramică colorată al Catedralei Sf. Mark, situată lângă clădirea Parlamentului, decorată cu steagurile naționale și ale Uniunii Europene... Ajungem la o terasă care permite o vedere panoramică a metropolei și auzim bubuitura unui tun alăturat, care în fiecare zi amintește tuturora ora când s-a declarat independența Croației.

Coborâm în continuare scări din lemn interminabile (paralele cu linia telefericului), admirăm noile tramvaie albastre și ajungem în animatele străzi centrale pline cu magazine și cafenele tixite cu turiști și localnici...

Alăturat se afla Piața Ban Jelacic, inima capitalei croate și statuia ecvestră a baronului Iosip Jelacic, una din marile personalități ale istoriei croate, guvernatorul Regatului tripartit al Croației, Sloveniei și Dalmației din anul 1848.

Aci grupul nostru se desparte și avem la dispoziție două ore de independență. În eleganta curte interioară a unei cafenele descinsă parca din alte vremuri, servim o delicioasă cafea cu frișcă. Plata se face desigur în Kune (mai precis 15 Kune), moneda națională croată, un fel de shekel mai amărât cu 15%... Denumirea "Kune" provine de la o specie locală de jder, mamifer a cărui imagine apare atât pe drapelul național croat, cât și pe acoperișul catedralei Sf. Mark...

Marele dreptunghi al Pieței Jelacic, flancat de clădiri construite în perioda habsburgică și interbelică, dispune de numeroase coloane metalice albe care susțin corpurile de iluminat electric. Baza acestora, placată cu ceramică albă, ne-a asigurat câtva timp un binefăcător loc de odihnă sub soarele arzător al Croației, la o temperatură confortabilă de numai 18 grade C...

Un cimitir pentru toată lumea (fără deosebire de religie, rasă sau...)

Ne-am alăturat fără ezitare micului grup care și-a manifestat interesul pentru vizitarea Cimitirului Parc Mirogoj din Zagreb. Probabil cel mai mare din Europa, acest loc de veci a fost realizat, între anii 1879 și 1929, după planurile arhitectului Herman Bolle.

Aleile largi, măginite de arbori stufoși, despart șirurile unor pietre funerare elegante, construite din marmură neagră și late de aproape doi metri fiecare. Se remarcă, potrivit inscripțiilor în ivrit sau sârbocroată de pe lespezi, că sunt morminte de evrei, majoritatea ashkenazimi. Printre ele, din loc în loc, se află şi mormintele unor creştini catolici.

Este interesant faptul că sub criptele amintite se află familii întregi, uneori câteva generaţii.

Remarcăm numeroase cazuri de evrei convertiţi la catolicism. În aceste cazuri la data naşterii este gravat un Maghen David şi data decesului cu o cruce!

Partea şi mai interesantă este faptul că în acelaşi mormânt se află înhumaţi uneori şi membrii creştini al unor familii evreieşti, chestie precizată prin cruci gravate alături de anul naşterii şi decesului acestora...

În unele cazuri, familia catolică a adăugat o troiţă alături de monumentul familiei evreieşti, troiţă unde pun flori sau aprind lumânări.

Încerc să-mi imaginez cum arăta aceasta frumoasa şikse blondă care în perioada interbelică a cucerit inima tânărului doctor din familia Rosenzweig?

La capătul aleii ne oprim în faţa unui bloc impresionant din marmură neagră alături de care se află o statuie a lui Moshe cu tablele legii în mână.

Ghidul citeşte cu voce tare textul inscripţionat în ivrit, din care reiese că monumentul a fost ridicat de guvernul croat "în memoria partizanilor evrei care au căzut luptând alături de croaţi contra fascismului, a evreilor din Croaţia care au pierit în lagărele de exterminare germane precum şi (foarte interesant, adaugă ghidul) în memoria evreilor care au avut de suferit de pe urma poporului croat"... şi aceştia nu au fost puţini, completează în continuare ghidul...

Traversăm şi monumentalele Arcade, unde se află cavourile şi plăcile care acoperă locurile de veci ale unor mari personalităţi ale Croaţiei... Constatăm cu această ocazie că multe personalităţi croate – savanţi, mari medici, profesori universitari, scriitori şi artişti – au fost de origine evreiască, parte dintre ei convertiţi la catolicism.

Afară, admirăm din exterior extraordinara arhitectură a clădirilor şi spaţiilor verzi care înconjoară uluitorul loc de veci conceput de dl. Herman Bolle şi modul în care acest simbolic lacaş al înţelegerii omeneşti – în faţa morţii – a supravieţuit vitregiilor istoriei...

...şi întoarcerea la Rogasca nu-i chiar atât de simplă pe cât ai crede

Am părăsit Zagrebul, asistând pe drum la un un spectacol neobişnuit. O bună parte din europenii care şi-au petrecut vacanţa pe plajele însorite ale Adriaticii şi Mediteranei se întorceau acasă cu ocazia începerii anului şcolar... La graniţa dintre Croaţia şi Slovenia s-a format o coloană de automobile de circa zece kilometri. Germanii şi austriecii, majoritatea cu copii mici în maşină, erau pe bună dreptate nervoşi. Faptul că trebuiau să aştepte ore în şir pentru a traversa Slovenia spre Austria era greu de înţeles pentru cetăţenii Uniunii Europene, obişnuiţi să treacă frontierele – acum virtuale – fără nici un fel de formalităţi...

Şoferul nostru, omul locului, isteţ pe cât se pare, părăseşte autostrada şi urcă în zona muntoasă încercând să găsească un punct de trecere mai puţin aglomerat.

Într-un sat de munte autoritatea croată ne permite ieşirea, dar poliţistul sloven nu acceptă intrarea, specificând că trecerea respectivă este destinată localnicilor şi în nici un caz autobuzelor cu turişti...

Mr. Boian, cam nervos, întoarce Mercedesul cu abilitate şi părăseşte uliţele satului încercând alte alternative de întoarcere. Hotelul din Rogalska este situat nu departe... în Slovenia. În autobuz se face linişte şi oamenii aşteaptă tăcuţi desfăşurarea evenimentelor...

La unul din punctele următoare de frontieră şoferul are succes. Găseşte un cumătru sloven care ne ştampilează cam sictirit documentele, enervat pe bună dreptate de faptul că a fost deranjat sâmbătă seara de la o şliboviţă cu prietenii...

Vest-europenii rămaşi jos în coloana kilometrică de autoturisme se gândesc pe bună dreptate la milioanele de euro cheltuite de Uniunea Europeană pentru superba autostradă dintre München şi Istambul, autostradă a cărei eficienţă este atenuată în mod birocratic de suspiciunile interbalcanice cauzate de politica de "ethnic cleansing".

Lacul Bled, pe unde Tito chefuia cu ceilalţi "nealiniaţi"

Faimosul lac alpin Bled este înconjurat de culmi împădurite, dominate de o stâncă pe care este construit Castelul Bled. În anul 1004, întreaga zonă cuprinsă între râurile Sava Bohinjca şi Sava Dolinka a fost primită în dar de arhiepiscopul de Brixen de la împăratul Henrik II Împăratul german a pus şi o condiţie: construirea fortăreţei menţionate mai sus, în scopul controlului militar al întregii regiuni.

Autobuzul urcă serpentinele până în parcarea obiectivului turistic amintit, dupa care continuăm ascensiunea *per pedes*, folosind nenumăratele scări care conduc la terasele superioare ale fortăreţei. Fantastica privelişte care ne apare acum în faţa ochilor justifică fără îndoială toate eforturile. Lacul albastru punctat de ambarcaţiuni şi grupe de înotători, luxoasele amenajări turistice de pe maluri şi majestuoasa vedere a munţilor Gorenjeka şi a Alpilor Julieni constituie imagini de neuitat...

Auzind probabil istoria teutonă

a locului, numeroase brunhilde tinere, sumar îmbrăcate, au ocupat în mod abuziv parapetul fortăreței, folosind soarele acestui sfârșit de sezon estival pentru obținerea unui strat suplimentar de bronz.

Situația creată a făcut ca fotografiile sau filmele stupefiantelor imagini ale naturii înconjurătoare, realizate de numeroși turiști serioși dotați cu aparate de ultimă oră, să fie obturate parțial de agresivele structuri anatomice amintite mai sus...

Coborâm din cetate la un restaurant în aer liber aflat pe malul opus al lacului, unde întreaga suflare comandă specialitățile locului: kremschnit și *"grmada"* (da, așa se scrie: grmada...1.5 euro porția). Ultima specialitate menționată este realmente o veritabilă grămadă, alcătuită din diferite creme, ciocolată și frișcă, – prohibită în mod categoric celor care respectă cât de cât o dietă...

Alături, într-un parc imens, se află eleganta reședință unde pe vremuri mareșalul Iosip Broz Tito (60) și madame Jovanka (28), primeau oaspeți importanți din așa-zisul grup al "statelor nealiniate" dominat de dictatori ca Nasser, Sukarno, Fidel Castro sau Ghadaffi...

Luxul opulent al reședintei și fastul recepțiilor erau în contradicție etică cu situația amărâților din lumea a III-a, reprezentată de siniștrii musafiri ai mareșalului... Potrivit acestora, singura problemă care deranja viața sutelor de milioane de subnutriți din lumea nealiniată era existența Israelului!

Dar fantomele amintite aparțin trecutului, cel puțin aci la Bled, unde am întâlnit și o echipă de înotători din Țara Sfântă, veniți în cadrul unui concurs internațional. Un număr de participanți, din grupa de vârstă 70 plus, au parcurs în ziua respectivă traseul de 5 km., traversând apa albastră a lacului (denumit în slovenă Blejeskim Jezerom), a cărui temperatură la 22 grade C era realmente reconfortantă...

Continuăm drumul spre zona alpină a Parcului Național Triglav, dominat de vârful cu același nume care atinge înălțimea de 2.864 de metri.

Autobuzul parchează în localitatea Bohinji, situată pe malul marelui lac cu același nume, și intrăm în telecabină (sau gondolă, cum zic ei!) care ne urcă la punctul Vogel, situat la cota 1535 metri, unde se află hotelul și celebra școală de schi cu același nume. Văzute de sus, ambarcațiunile turistice electrice care navighează pe lac par furnici amfibii, în contrast cu vârfurile semețe din piatră ale munților Triglav din Alpii Julieni care înconjoară zona. Imaginea a trei din acește piscuri reprezintă stema statului pe tricolorul sloven...

Am remarcat că unul din piscurile cele mai înalte, situat nu departe în fața noastră, are înălțimea de 1966 m. și se numește... Rodica!

Plouă cu găleata la Plitvice

În zorii zilei de 4 septembrie am părăsit Rogasca Slatina și respectiv Slovenia pentru lacurile și cascadele de la Plitvice, unul din punctele turistice majore ale Croației. Acest Parc Național are 300 de kilometri pătrați și 16 lacuri legate între ele prin cascade, pe o lungime de 8 km. Punctul cel mai înalt, denumit Veliki Slap, este situat la altitudinea de 1280 m. și cel inferior la 380 m. Diferența de nivel între lacuri este de numai 135 m. și cea mai mare cascadă are înălțimea de 70 m. Prin pădurile rezervației circulă cerbi, urși, vulpi și specii rare de păsări.

Urma să parcurgem vreme de 3 ore un traseu interesant la extrem, incluzând și traversarea unuia din lacuri cu vaporașul, dar nu a fost să fie așa...

Ziua părea de bun augur, dar cerul, senin la începutul zilei, a devenit deodată întunecat. Aveam biletele de intrare în mână și intrasem în rezervație când au început deodată fulgere, tunete și o ploaie torențială care – spre deosebire de aversele din zilele precedente – nu avea de gând să se termine în 10 minute... Am înaintat până la o terasă care ne-a oferit o vedere de ansamblu a magnificului complex natural de cascade și lacuri, unde deja uzi, (împreună cu mică parte din grup), am adoptat o decizie traumatică: în acest punct întrerupem temerara expediție...

Ne-am întors la punctul de întâlnire, în holul unui elegant hotel de 5 stele, unde ne-am uscat hainele și, în fața unor farfurii cu sandviciuri stropite cu renumita bere locală, am așteptat aproape 3 ore reunirea întregului grup.

Între două cafele am fotografiat imensele fotografii ale rezervației aflate în lobby, inclusiv un uriaș urs împăiat, imagine care a generat acasă numeroase întrebări din partea nepoților...

Colegii care au continuat traseul mi-au relatat că din păcate, supuși sălbaticei dezlănțuiri a naturii din ziua respectivă, nu au putut vedea mare lucru, ochii fiindu-le ațintiți în permanență la noroaiele traseului prin care trebuiau să pășească cu o justificată prudență...

Am părăsit Plitvice pentru portul adriatic Rjeka, unde am petrecut ultima seara în Croația.

Epilog: ...și acum, vrem la Dubrovnik

Am decis, de comun acord, că oricând va fi posibil, vom reveni în Croația pe traseul care leagă stațiunea Opatja cu orașul Dubrovnik via Split, cunoscut de turiști drept Coasta Adriaticii sau, mai scurt, Dalmația...

AL. MIRODAN

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

J

Jigodie

L-am cunoscut pe I. D. Sîrbu prin 1956-57, când începusem să lucrez ca redactor la lunarul "Teatrul", din București. Revista își avea sediul în câteva camere din fosta clădire a ziarelor "Dimineața" și "Adevărul" de pe strada Sărindar (devenită C. Mille), peste drum de Teatrul Mic. Redactor-șef era criticul de teatru Horia Deleanu, iar Florin Tornea, un cronicar cunoscut în acea vreme, era redactor-șef adjunct.

Când mi-am luat biroul în primire, a venit la mine Mira Iosif, care lucra acolo și pe care o cunoscusem mai înainte destul de bine. Era soția poetului Ștefan Iosif și colaborase cu articole la presa de tineret, unde-am lucrat câțiva ani de zile.

– Dragă, îmi zice, Sîrbu ar dori să-ți vorbească. Se simte prost... înțelegi... Și vrea să...

I. D. Sîrbu lucra în camera vecină. Era la începuturile carierei sale literaro-dramatice. Avea un volum de schițe la ESPLA (Editura pentru Literatură) așteptând *aprobarea,* precum și o piesă de teatru, la Ministerul Culturii, în aceeași situație. În urmă cu câteva luni publicase o cronică "nimicitoare" la piesa mea de debut "Ziariștii", de la Teatrul Național. Din fericire, cronica lui nu a avut nici un fel de urmări în legătură cu soarta spectacolului. Vreau să spun nici un fel de urmări negative. Ba, s-ar zice că dimpotrivă. Cei de la "Teatrul" au organizat urgent o "masă rotundă" unde atât cronicarii din redacție, cât și câțiva critici din afară, au sărit, toți sau aproape toți, în apărarea piesei (îmi amintesc totul ca-n ceață, n-am la îndemână relatarea din revistă). În alte ziare, câțiva cronicari cu *nume,* ca Ecaterina Oproiu sau Radu Popescu, au vorbit în termeni favorabili despre debutul meu. În plus (și mai presus de orice), Silvian Iosifescu dăduse la "Scânteia" un foileton OK, spulberând astfel orice incertitudini care mai planau asupra piesei. O cronică pozitivă în "Scânteia" însemna, la ora aceea, garanția că spectacolul nu mai poate fi scos de pe afiș. Eram, așadar, liniștit în această privință.

I-am cerut Mirei Iosif să-l calmeze pe Sîrbu: n-am nimica cu dânsul, dacă vrea, ne vedem oricând.

După plecarea Mirei a venit la mine Sîrbu, cu un zâmbet larg pe față și mâna întinsă. Îl vedeam, cu acest prilej, pentru prima oară.

– Îmi pare bine că nu-mi porți pică pentru cronică.

– Vezi-ți, domnule, de treabă... În definitiv și la urma urmei și eu scriam la fel dacă nu mi-ar fi plăcut o piesă. Asta e meseria.

– Îmi pare bine că gândești așa. Așa gândesc și eu... Altfel, ar însemna că nu sunt un critic adevărat, ci o jigodie. Or, despre Ion Dezideriu Sîrbu poți să spui orice, dar nu că ar fi o jigodie.

Făcu o pauză și adăugă râzând:

– Să știi că nu e deloc ușor, în lumea scrisului, să nu fii jigodie.

– Sunt convins.

Ne-am despărțit în termeni cordiali și de atunci n-a mai venit vorba despre cronica lui.

Peste vreo două-trei luni am reușit, după fel de fel de peripeții, să-mi realizez vechiul meu vis (ca o obsesie sexuală) de a pleca la Paris.

M-am întors la București pe la începutul toamnei. Deschizând ușa redacției, am scos, din prag, un "salut les copains" sonor, dar numaidecât zâmbetul mi-a înghețat pe buze. Colegii pe care-i zărisem din prima clipă tăceau cu toții, având mutre de înmormântare.

Oamenii mergeau în vârful picioarelor, ștergând pereții. Mira Iosif și-a dus degetul la buze, făcându-mi semn să tac, și m-a luat repede în biroul ei.

– Nu știi nimic? – m-a întrebat în șoaptă.

– Nu. S-a întâmplat ceva?... Ce s-a întâmplat?

– L-au arestat pe Gary (așa i se spunea lui Sîrbu)... și pe Doinaș (poetul Șt. Augustin Doinaș lucra cu o jumătate de normă la revistă)...

Ceva mai târziu am aflat că și colega noastră, traducătoarea Beatrice (Trixi) Strelisker, fusese arestată; ea a fost implicată în procesul Noica, Paleologu, Steinhardt.

Peste câtva timp am găsit acasă, în cutia de scrisori, o citație prin care eram convocat să mă prezint în ziua de... la tribunal, în calitate de martor în procesul lui I. D. Sîrbu. Martor al apărării. Era prima mea (și de altfel ultima) experiență de acest fel.

I-am spus lui Tornea despre ce e vorba, întrebându-l dacă știe mai multe despre proces. Nu, nu ştia nimic. Mai primiseră şi alţii asemenea citaţii. Pe urmă, a tăcut din gură. Tornea era un om pe cât de cumsecade, pe-atâta de fricos.

Ieşind de la el, am nimerit în braţele unui coleg, care m-a luat deoparte. "Vreau să-ţi spun ceva. Tu eşti martor al acuzării sau al apărării?" – "Al apărării". – "Aha, atunci e bine. Dacă erai al acuzării, trebuia să te duci neapărat la proces. Dar pe ei nu-i interesează dacă lipsesc martori de-ai apărării. Aşa că poţi foarte bine să nu te duci".

Era o vreme când, nu o dată, martorii apărării, ca şi unii avocaţi, se trezeau, după depoziţia lor, arestaţi pe loc şi trimişi în boxa acuzaţilor.

– Mai gândeşte-te. Poate nu te duci.

M-am dus.

Nu de mult (scriu rândurile acestea în 2008) a apărut în revista "Apostrof", din Cluj (redactor-şef: Marta Petreu), un amplu material documentar despre procesul lui I. D. Sîrbu (de fapt, despre procesele, fiindcă a mai urmat unul).

Scotocind prin arhivele tribunalelor, tânărul cercetător Mihai Barbu a găsit câteva acte privind anchetarea şi judecarea lui I. D. Sîrbu (extrase):

«Tribunalul Militar al Regiunii a II-a Militare, Colegiul de fond, s-a întrunit în şedinţă publică, în ziua de 17 ianuarie 1958, cu scopul de a-l judeca pe Dezideriu Sîrbu. Preşedintele colegiului era lt.-col. de justiţie Emil Hirsch. El era secondat de doi asesori populari: lt.-col. Teodor Tudose şi lt.-col. Dumitru Guţu. Acuzarea era reprezentată de căpitanul de justiţie Ion Câmpeanu, iar secretar de şedinţă a fost desemnat Gheorghe Atanasiu. În acea vreme, Dezideriu Sîrbu stătea în Bucureşti, raionul 23 August, pe strada Lt. Victor Manu, la nr. 42. Fusese redactor la revista "Teatrul", era necăsătorit, avere personală nu avea şi îşi satisfăcuse, cu vârf şi îndesat, stagiul militar. Acum, era arestat şi învinuit pentru omisiune de denunţ, infracţiune prevăzută şi pedepsită de art. 6, aliniatul ultim, combinat cu art. 1, lit. c din Decretul 199 din 1950. La apelul nominal făcut de preşedintele colegiului, inculpatul a fost prezentat în stare de arest. Era asistat de avocatul său ales, Alfons Naghtigal. Sîrbu i-a propus, ca martori, pe regizorul Ion Olteanu, M. Dragomirescu (nu e vorba de faimosul estetician Mihail Dragomirescu, care a murit în anul 1942, la Bucureşti, ci de numele real al poetului Mihu Dragomir, născut în 24 aprilie 1919 la Brăila, mort la 9 aprilie 1964, la Giurgiu) şi Alexandru Mirodan (pseudonimul lui Alexandru Zissu Saltman, născut în ziua de 5 iunie 1927, în comuna Budeasa, Argeş).

(...) După efectuarea suplimentului de interogatoriu, preşedintele Hirsch a trecut la audierea martorilor Olteanu, Dragomirescu şi Mirodan. Depoziţiile acestora au fost consemnate în "osebite procese-verbale" care s-au ataşat dosarului. Preşedintele a dat cuvântul procurorului militar, care, în rechizitoriul său, a arătat faptele care i se impută lui Sîrbu în concluziunile de învinuire şi care au fost recunoscute, în totul, în faţa organului anchetator şi, în parte, în faţa tribunalului, la interogatoriu. Acestea, spune procurorul militar, coroborate cu declaraţiile lui Ştefan Popa (numele real al lui Şt. Augustin Doinaş **n.m.**) *şi Marcel Petrişor şi cu depoziţiile martorilor apărării audiaţi în cauză, arată că "sunt şi circumstanţe atenuante". (...)*

Martorul Ion Olteanu, artist emerit, a declarat că ştie că piesa acestuia, "Mâine începem", a fost aprobată şi avea o reală valoare artistică. De asemenea, regizorul Olteanu a arătat că "această piesă avea o tematică clară şi că valoarea ideologică era foarte importantă şi apreciată din punct de vedere politic". Apoi, Olteanu plusează, spunând că "piesa lui Sîrbu Dezideriu avea un rol clar fiind o piesă românească de valoare şi că autorul ei este pe o poziţie bună – poziţia regimului nostru".

Al doilea martor al apărării, Alexandru Mirodan, ziarist, a arătat, la fila 76 din dosar, că îl cunoaşte pe Dezideriu Sîrbu din martie 1957, lucrând în aceeaşi redacţie. Mirodan a arătat că inculpatul "a avut o atitudine pozitivă din punct de vedere politic iar în scrierile sale apăra ideile marxiste". Dramaturgul Mirodan a apreciat că "inculpatul este un cronicar de teatru servind interesele teatrului românesc iar piesa lui, "Sovromcărbune", oglindeşte lupta şi munca minerilor din anii războiului, arătând poziţia sa antifascistă". Apoi, Mirodan şi-a amintit că, odată, Sîrbu i-a cerut părerea despre un ziarist legionar ce tot venea în redacţie. Martorul Mirodan i-a recomandat să rupă relaţiile cu el, iar Sîrbu i-a urmat sfatul. La final, Mirodan se dovedeşte a fi, din perspectiva timpului, un tip vizionar în ceea ce priveşte destinul literar al celui acuzat: "inculpatul este un real talent literar şi va reuşi să fie de un real folos patriei noastre". E drept că această previziune s-a dovedit a fi fost reală abia duă moartea "inculpatului".

Ultimul martor al apărării a fost Mihail Dragomirescu. La fila 77 din dosar, Dragomirescu (poetul Mihu Dragomir) spune că îl cunoaşte pe Sîrbu de aproximativ doi ani şi jumătate, de când inculpatul i-a adus o nuvelă la redacţia "Tânărul scriitor", unde martorul era redactor-şef. Dragomirescu a declarat că Sîrbu a scris un scenariu (e vorba de "Bivoliţele") care a fost aprobat şi că, după părerea sa, "inculpatul este bine orientat din punct de vedere politic". Aceeaşi părere a avut-o

Dragomirescu și după lectura nuvelei, din care reieșea clar atitudinea sa anti-fascistă. Aceste probe aduse în favoarea inculpatului Sîrbu, atât de martorii apărării, cât și de cei ai acuzării (vezi depoziția lui Doinaș), precum și faptul că inculpatul "a dus o activitate protigioasă (sic!) în spirit democrat pe linie cultural-artistică" nu au cântărit prea greu în balanța justiției. (...)

Tribunalul, "având nevoie de timp pentru a delibera în cauză", amână pronunțarea pentru data de 23 ianuarie 1958. La acea dată, Tribunalul constată că mai are nevoie de timp pentru a studia actele dosarului și a delibera în cauză, amânând pronunțarea pentru 31 ianuarie 1958. Pronunțarea s-a mai amânat și la următorul termen (din 7 februarie 1958), iar în 14 februarie Tribunalul s-a retras în camera de consiliu pentru a delibera asupra vinovăției și pedepsei.

Pentru motivele invocate mai sus (e vorba de faptul că Sîrbu discutase în redacție cu scriitorul Marcel Petrișor, care îi îndemnase pe el și pe Doinaș să demonstreze în legătură cu evenimentele din Ungaria, din 1956 – **n.m.**), *tribunalul, în numele poporului, a hotărât în ziua de 14 februarie 1958, în unanimitate de voturi, să-l condamne pe Dezideriu Sîrbu la un an de închisoare corecțională, pentru infracțiunea prevăzută și pedepsită de art. 1, lit. c din Legea 199/'50 și art. 157 din Codul penal. Tribunalul a dispus, de asemenea, confiscarea averii personale a inculpatului, potrivit art. 2, pct. 6 din Codul penal. Tribunalul a luat act de faptul că Sîrbu stătea în arest preventiv din data de 17 septembrie 1957 și "computӑ" detenția de la acea dată.»*

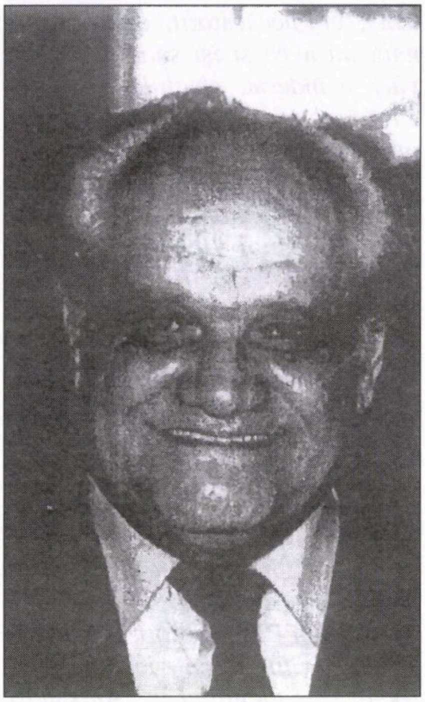

I. D. Sîrbu

După ieșirea din închisoare, Sîrbu a început să publice din nou, i s–au jucat vreo două piese de teatru, fusese numit secretar literar al Teatrului Național din Craiova. De înalnit, ne-am întâlnit din nou, din întâmplare, la Piatra Neamț, cu prilejul festivalului de teatru organizat de extraordinarul animator care a fost Ion Coman, directorul Teatrului Tineretului din oraș. După spectacole și discuții, lumea se aduna seara la barul de la etajul 8 al hotelului Ceahlău de pe malurile Bistriței, unde locuiau invitații.

Acolo l-am zărit pe I.D. Sîrbu, la o masă, cu un pahar de whisky în față, tolănit pe-o canapea și înconjurat de câțiva actori. Mă văzuse. Privirile noastre s-au întâlnit. M-am apropiat de el, salutându-l și întinzându-i mâna. Mi-a întins, după câteva clipe, o mână moale, fără să se ridice, cu o privire neagră și tăioasă. După "Ce mai faci?" și "Ce mai faci?", s-a întors la șueta cu actorii. Am murmurat nu mai știu ce, apoi am plecat la altă masă. Eram surprins și – nițel – contrariat. Ca să fiu drept, mă așteptasem ca, după toate câte s-au întâmplat, să mă îmbrățișeze și să-mi spună un mic mulțumesc. Nu mai eram tânăr, aflasem câte ceva despre viață, dar se vede că încă nu mă maturizasem indestul. Și nu apucasem să înțeleg ce înseamnă pentru unii povara insuportabilă a recunoștinței.

De-atunci, ori de câte ori ne întâlneam, pe stradă sau la Casa Scriitorilor, ne salutam reciproc, la modul politicos, și-atâta tot. Nu cred că am schimat vreodată mai mult de două cuvinte.

La sfârșitul lui decembrie 1977, telefonul meu sună prelung, făcându-mă să tresar. Era de altfel ultima zi când mai aveam telefon. Făcusem în vară cerere de plecare în Israel, primisem nu de mult pașaportul, fusesem și la Vamă cu cele 70 de kilograme de bagaje. Urma să plec peste câteva zile, cu avionul, de la Otopeni.

Ridicând receptorul, aud o voce groasă, răgușită:

– Mirodan?

– Da.

– Aici e Sîrbu... Ion Dezideriu Sîrbu.

Vorbea dezlânat, cu sughițuri, se simțea că e băut.

– Am auzit că pleci și tu în Israel.

– Da, e-adevărat.

– Bravo, întâi i-ați adus aici pe ruși, și-acuma, după ce-ați jefuit țara și nu vă mai convine, fugiți...

A urmat un potop de fraze gen "în timp ce pe mine mă băteau la Jilava, tu chefuiai la Capșa cu Paul Georgescu, cu vin de Sâmburești... Acum te duci să omori copii palestinieni..." – și altele asemenea.

Văzând că nu-i răspund, strigă:

– N-ai nimic de spus?

– Ba da. Jigodie! și am închis telefonul.

În primele clipe, eram ca și bolnav. Pe urmă, însă, m-am liniștit, amintindu-mi de replica lui Pirandello: "Nici o faptă bună nu rămâne nepedepsită".

IOSEF EUGEN CAMPUS

Banchet platonician

Am cunoscut-o pe Irina Airinei la lansarea, în Israel, a cărţii sale de interviuri "Sortiţi să vadă", apărută la Bucureşti, în editura Ideea Europeană (2007).

O femeie scundă, firavă, modestă, pe care ţi-e greu să ţi-o închipui, aşa cum este, coşcogeamite Doctor în Filologie. O vezi însă uşor ca o femeie care iubeşte oamenii, care ştie să se apropie de ei cu simplitate cuceritoare, înlesnind comunicarea de la om la om, de la suflet la suflet. Demnă urmaşă a tradiţiei socratiene, Irina Airinei aplică în mod firesc metoda acestuia, vestita maieutică. Pune întrebări scurte, dar bine gândite. Îl lasă pe celălalt să vorbească, mult, detailat. Dezvăluind ceea ce are mai preţios, dezvăluind adevărul, tăinuit în adâncurile operei, în adâncurile conştiinţei sale. Ea ascultă, modestă, atentă, înţelegătoare, făcându-se mică micuţă, disparentă. Sporind mărturisirea celuilalt printr-o întrebare scurtă, aparent neînsemnată, dar bine ţintită.

Spre deosebire de alţi intervievatori, care tind să ocupe primul loc în dialog, vorbind mult, cât mai mult, împăunându-se şi îmbătându-se cu propriile fraze, Irina Airinei este, în momentul intervievării, o prezenţă abia simţită, modestă. Aşa cum trebuie să fie un bun intervievator.

❖

Irina Airinei iubeşte Israelul, îi iubeşte în special pe israelienii proveniţi din România şi care păstrează o strânsă legătură sufletească cu ţara de baştină şi cultura ei. Lucrul acesta apare clar în capitolul "Vederi din Ţara Făgăduită" ("Haifa văzută de pe Carmel", "În drum spre mormântul sfânt", "La pas spre Marea Moartă", "Hoinărind pe Dealul Primăverii"), dar şi în capitolul "România-Israel: punţi de suflet", în care sunt consemnate interviuri cu personalităţi oficiale (ambasadoarea României în Israel, Mariana Stoica, şi ambasadoarea Israelului în România, Rodica Radian Gordon), redactori de ziare şi reviste din Israel (regretatul I. Schechter, Jean Steiger, Mario Nando Varga, Martin Marcus, Iosif Aurescu, Dragoş şi Ioana Nelersa), scriitori (Mosari, Carmel, Davidsohn, Tercatin).

Dreptul Airinei de a-şi exprima dragostea pentru poezia lui Carmel ("iubim poezia carmeliană") şi pentru scrisul lui Mosari şi Tercatin – dar nu putem să nu ne exprimăm regretul că autoarea nu s-a străduit să dea o imagine cât de cât corectă a spaţiului cultural israelian. Din acest spaţiu nu trebuiau să lipsească: în proză, scriitori ca Sever, Săucan, Duda, Mirodan; în poezie, Sesto Pals, Fischof, Solo Juster, Solo Har. Din galeria redactorilor de reviste, nu putea să lipsească figura proeminentă a lui Mirodan.

❖

Volumul de interviuri al Airinei este intitulat "Sortiţi să vadă". Numele este împrumutat din cartea cu acelaşi titlu a lui Raoul Şorban (intervievat şi el de Airinei). Cartea lui Şorban cuprindea studii asupra unor mari artişti plastici. Aceştia, ca atare, erau, în mod evident, cei *sortiţi să vadă.* Airinei ia expresia respectivă într-un sens mai larg. Cei "sortiţi să vadă" sunt aci nu numai artiştii plastici, ci toţi creatorii: scriitorii, oamenii de ştiinţă, oamenii de teatru, muzicienii.

La banchetul platonician, organizat în cartea de interviuri, sunt

Nou!

A apărut

DESTINE

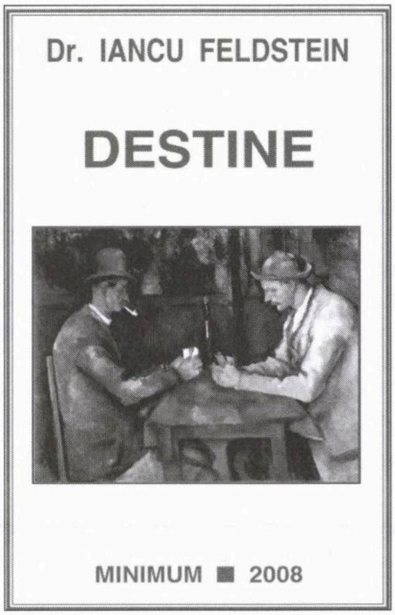

Dr. IANCU FELDSTEIN

DESTINE

MINIMUM ■ 2008

de Dr. IANCU FELDSTEIN
(Minimum, 2008)

"Destine" (ca, de altfel, şi celelalte lucrări tipărite până astăzi de dr-ul Iancu Feldstein) îţi dă senzaţia că ai de-a face cu nişte lecţii de viaţă rostite de la catedră şi menite a explica elevilor din clasă cum să evite capcanele care duc la nefericire şi, implicit, să aleagă drumul către împlinire.

Al. Mirodan

……

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 50 (cincizeci) de shekalim pe adresa:

Dr. Iancu Feldstein
Rh. Nissenboim 11/27
Haifa – 32808
Tel. 04/853-0965

invitaţi oameni de ştiinţă, academicieni, muzicieni, actori şi regizori, medici, editori, redactori de reviste.

Cartea de interviuri devine astfel un compendiu al culturii contemporane. Căci, aşa cum spuneam, modesta intervievatoare ştie, prin metodica ei maieutică, să-i facă pe convorbitori să descopere, în ei înşişi şi în opera lor, ceea ce au mai de preţ, gândurile şi sentimentele lor, adevărul lor.

Citind cu atenţie interviurile, afli o mulţime de lucruri importante, ţi se atrage atenţia asupra unor întrebări pe care nu îndrăzneai să ţi le pui explicit. Cugeţi şi tu, alături, împreună cu cei intervievaţi. Asta e marea surpriză ascunsă în modesta culegere de interviuri. Minunată surpriză.

Surpriza aceasta benefică o aflăm, de pildă, adâncind răspunsurile lui Augustin Buzura: *"Nu-i prea liniştitor să ştii (...) că sunt multe de făcut într-un timp scurt, a cărui trecere o simţi cu întreaga ta fiinţă. (...) aceste atacuri nu mă interesează. (...) Eşti, până la urmă, ceea ce ai scris, astfel că nimeni nu te poate face mai bun decât acestea". "Nimeni nu vrea să evalueze cât costă prostia, rămânerea în urmă, intoleranţa, mimarea dialogului. Sau refuzul...". "Vine o vreme când trebuie să spui ce ştii, la ce concluzii ai ajuns la capătul unei vieţi, ce întrebări esenţiale au rămas fără răspunsuri. (...) Am fost propriul meu cobai şi propriul meu cercetător. (...) Am scris exact ceea ce am crezut şi tot ce am făcut a fost (...) din nevoia de a fi de acord cu propria mea conştiinţă. (...) Răul este încă dominant, ura, suspiciunea şi prostia au devenit parte a religiei postrevoluţionare, din păcate".*

Deţinătoarea premiului
"Benjamin Fondane"
pentru întreaga operă literară
(premiul ASIRL),
poeta Bianca Marcovici
vă pune la dispoziţie câteva cărţi.

Costul cărţii "Puţin blond cu mult farmec" (ed. Hasefer, Bucureşti, antologie, poeme) – 80 de shekeli!

Împreună cu "Lumini diafane" şi "Impactul virtualului" (ed. Haifa) – 150 de shekeli!

Se poate achita şi în dolari sau în euro.

....

Comenzi în blogul personal:
http://wxwx.wordpress.com
sau la adresa autoarei:
POBox 3144
HAIFA 31032

Sau, adâncind cele spuse, din inimă, de Ioana Berindei, cea ţinută samavolnic în închisoare de regimul comunist: *"Eu mi-am dat seama, pe parcursul vieţii, că ura nu are loc în povestea asta. Nu am pe cine urî. Nu am pe cine să mă supăr. Era un regim de care nu aveai cum să scapi". "Procesul comunismului mi se pare de un ridicol nemaipomenit. Faci un proces unei ideologii, deoarece comuniştii care au făcut rele, care au schingiuit, fie că au murit, fie că au fugit, fie sunt în frunte şi s-au volatilizat. Nu ai cui să faci proces. (...) Despre Comisia condusă de Tismăneanu: noi ne trezim să facem o comisie ca să nu ne mai gândim la toate nenorocirile astea. În loc să ne dăm toate forţele pentru a ajuta oamenii, noi facem comisii ca să judecăm comunismul".*

Sau gândind la cele spuse de academicianul Solomon Marcus cu privire la cartea sa "Pornind de la un zâmbet": *"Nu este o înţelegere figurată, ci este actul propriu-zis, banal, de a zâmbi. Este o zonă a subtilităţilor, a nuanţelor, care mă fascinează... nimic precis, numai presupuneri. Fac anatomia impreciziei, diverse tipuri de imprecizie, felul în care ele apar în diverse domenii: impreciziile în ştiinţă, în artă, în literatură, în religie... (...) Adevărul este că matematica este, în primul rând, o ştiinţă a inexactităţii. De pildă, aproximaţia este, aş spune, protagonistul scenei matematicii. (...) Este o ştiinţă a aproximaţiilor, dar acestor aproximaţii căutăm să le dăm o anumită rigoare. Atunci când fac o aproximaţie, e bine să ştiu cam de ce mărime este eroarea pe care o comit". "Nu funcţionează comunicarea dintre aceste două lumi* (**n.n.** cea occidentală şi cea musulmană): *fiecare decodifică mesajele celeilalte după propriile ei coduri".*

Să participăm deci şi noi, cu modestele noastre puteri, la acest Banchet Platonician, la care ne îmbie Irina Airinei în modesta ei culegere de interviuri conduse cu metoda socratică a maieuticii. Să ne oprim în loc din când în când, punându-ne întrebări. Căutând răspunsuri. Răspunsuri cu adevăr, cum ne învaţă academicianul Solomon Marcus, numai aproximativ.

●

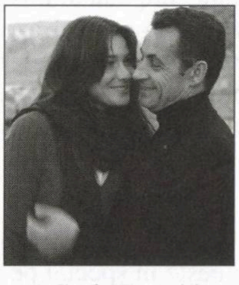

După ce s–a măritat cu preşedintele Franţei, Nicolas Sarkozy, aici în Israel, frumoasei cântăreţe Carla Bruni i se spune Hamla Bruni.

(Pentru cititorii noştri din România, vom preciza că în ivrit Carla înseamnă "ei îi este frig", în vreme ce Hamla vrea să zică "ei îi este cald".)

PRIMIM LA REDACŢIE

● CĂRŢI ● REVISTE ● ŞI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

Hannah Arendt
& Martin Heidegger
Scrisori 1925-1975

Editura "Humanitas", Bucureşti, 2007

Un volum de corespondenţă în măsură să intrige şi să suscite întrebări dramatice.

E vorba în această carte de o poveste de dragoste între o evreică şi un nazist. Dar nu fiinţe oarecare, ci personalităţi emblematice ale secolului XX. Doi filozofi.

Iată începutul idilei. Citez din prima scrisoare, datată 10.11.1925:

"Dragă domnişoară Arendt,

În seara asta simt nevoia să vă fiu iarăşi aproape, pentru a vorbi inimii dumneavoastră.

Aş vrea ca între noi totul să fie simplu, limpede şi neprefăcut. Numai atunci vom fi demni de faptul că ne-a fost dat să ne întâlnim. Că aţi devenit studenta mea, iar eu profesorul dumneavoastră, acest lucru nu a făcut decât să prilejuiască ceea ce ni s-a întâmplat.

Niciodată nu voi putea spera că îmi veţi aparţine, însă de acum înainte veţi face parte din viaţa mea, iar ea, graţie dumneavoastră, va căpăta o nouă forţă."

Prima scrisoare a lui Heidegger se încheie cu "Al dumneavoastră, M.H."

A doua, datată 21.11.1925, deci cu 11 zile mai târziu, e semnată "Al tău, M."

Hannah i-a aparţinut lui Martin. Dragoste împărtăşită. În umbra ameninţătoare a istoriei.

Între timp, la Hannah Arendt ajung zvonuri despre apropierea lui Heidegger de partidul lui Hitler şi comportamentul său faţă de evrei. Faptul rezultă dintr-o scrisoare din iarna lui 1932-1933 a lui Heidegger către iubita sa, în care filozoful se dezvinovăţeşte:

- O stranie poveste de dragoste
- Un Cassanova al zilelor noastre
- Ce vârste au aceste texte de Mihail Sebastian?

"Dragă Hannah,

Zvonurile care te nelinişteşc sunt calomnii, în deplină concordanţă cu ceea ce mi-a fost dat să trăiesc în ultimii ani. Că nu aveam cum să-i exclud pe evrei de la invitaţia de a ţine seminar, asta poate reieşi foarte bine din faptul că în ultimele patru semestre nu a avut loc absolut nici o invitaţie în acest sens. Că nu salut evrei, asta este o calomnie atât de odioasă încât merită s-o ţin minte pe viitor."

După această scrisoare a urmat o lungă tăcere între cei doi iubiţi. Se deschiseseră hăurile infernale provocate de Hitler şi în care a fost aruncată lumea: războiul, cotropirea Europei, punerea în aplicare a planului de exterminare a evreilor şi înfăptuirea acestuia aproape până la sfârşit, cu o sinistră perfecţiune tehnică a productivităţii crimei.

Hannah Arendt, nu mult după primirea scrisorii citate mai sus, e nevoită să fugă din Germania şi se stabileşte la Paris. Dar şi de aici ea trebuie să se refugieze. În 1941 se stabileşte în Statele Unite.

În toţi aceşti ani, filozoful, înrolat în rândurile membrilor partidului hitlerist, îşi vede tihnit de meditaţiile sale filozofice despre "fiinţă", semnează documente către autorităţi cu formula "Heil Hitler", scrisă de propria sa mână. Se afla în fruntea catedrei de filozofie, deţinută înaintea sa de reputatul gânditor evreu Edmund Husserl. "Gurile rele" (evreieşti desigur) afirmau că Heidegger l-ar fi înlăturat de la catedră pe predecesorul său nearian.

Următorul capitol al cărţii se intitulează "Re-vederea". Prima scrisoare a filozofului german către Hannah Arendt, după o despărţire de 17 ani, e datată 7 febr. 1950 şi începe de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat:

"Dragă Hannah,

Mă bucur că avem ocazia acum, în vremea târzie a vieţii noastre, să regăsim întâlnirea de odinioară ca pe ceva care a dăinuit".

La data aceea, Hannah Arendt redactase deja monumentala sa carte care avea s-o facă celebră: "Originile totalitarismului". Iar Heidegger era deja marele filozof al Timpului, al Fiinţei şi al Existenţei.

În corespondenţa lor, continuată până la moartea Hannei, nici un cuvânt despre evrei, Holocaust, vieţile celor doi în anii de "tăcere". Între cei doi, nici un cuvânt despre catastrofa abătută asupra evreilor. Nici un cuvânt despre "banalitatea răului", pe care Hannah Arendt a analizat-o în mii de pagini ale scrierilor ei. Despre care Heidegger nu pomeneşte nimic. E greu de înţeles. Sau poate dimpotrivă, uşor de înţeles.

Romanul epistolar pe care îl conţine acest volum narează, prin urmare (nu explicit, ci doar tacit, direct şi viu), una dintre cele mai enigmatice, stranii, paradoxale, dramatic-tragice şi de înţeles/neînţeles poveşti de dragoste ale întunecatului secol XX. Cu acest gând merită a fi citită cartea.

(Zoltan Terner)

Bianca Marcovici

Impactul virtualului

Versuri, Haifa, 2008

Se pare că a avut dreptate cel care susţinea că nu se poate face critică literară de către cineva care scrie acelaşi gen de literatură ca şi "criticatul". Adică un poet nu poate face, sau nu e cazul să facă cronică la un volum de poezii scris de un confrate, şi aşa mai departe. Nu pentru că nu ar fi obiectiv (acest lucru este mai degrabă o chestiune de fire), sau pentru că ar invidia autorul pentru vreo metaforă neaşteptată, ci pentru că, citind poemele, criticul-poet nu se poate abţine faţă de el însuşi să nu se întrebe cum ar fi scris el poemul respectiv.

Aşa şi cu noul volum al poetei şi concetăţenei mele, Bianca Marcovici, apărut de curând într-o editie personală, cu titlul "Impactul virtualului". Poeta trăieşte de fapt în trei medii, concomitent, cu sau fară a fi conştientă de schimbarea raporturilor între acestea, odată cu înţelepciunea rezultată din experienţa de viată: muzica, iubirea deplină şi necondiţionată şi Israelul ca existenţă în sine. Aceste trei cercuri se întretaie, atât în viaţa cotidiană cât şi în poeme, ca în poemul "Simfonia Spaniolă de Lalo", în care de la început suntem în faţa unui adevăr de necontestat rezultat dintr-o viaţă trăită intens: *"ţi s-a spus că Viclenia în 5 părţi/ nu mai poate să-şi închidă/ cuvintele într-un seif/ deja/ codul seifului e ştiut de toată lumea."* Iar apoi: *"viclenia cu spatele gol/ într-un dans spaniol cifrat/.../ pantoful cu toc dă de un vierme/ care trebuie strivit, ezită/ şi eu ezit".*

Cele trei cercuri se întretaie deci, născând un sector de cerc comun, în care sunt prezente toate cele trei medii. Acolo e urma impactului virtualului în fiinţa noastră, în modul nostru de a gândi şi acţiona. Ca şi al poetei. O regăsim pe Bianca Marcovici în atât de cunoscuta voce neaşteptată, izbindu-ne în primul vers al poeziei "Vulcanul": "sfârşitul lumii e un basm pentru copii", ca şi cum ne-ar readuce la proporţiile reale ale dramelor existenţiale.

Nu în ou sălăşluieşte izvorul vieţii, spune poeta, ci în ce s-a întâmplat înaintea lui, dragostea totală, adâncă, pregătitoare şi sfâşietoare totodată în legăturile noastre, căci: *"cât de greu se clădesc lucrurile în relaţiile atât de înşelătoare .../ prevăd şi aştept mereu să nu mi se întâmple ceea ce presimt în ochii tăi atât de deschişi"* ("Ce arunci pe fereastră").

Întretăierea cercurilor, impactul, doare, ca o vânătaie după o lovitură, dar nu renunţăm la nici unul din ele, nici la viaţa în această ţară caldă, nici la iubirea – iubire plină şi deplină, nici la muzica devenită încă din copilăria ieşeană lumea în sine a poetei. Iată o auto-disecţie a curajului de a fi mai presus de orice, cum spunea Marele Will, sincer cu tine însuţi:

"niciodată nu mă pregătesc pentru tine/ spontan îţi redau cum sunt cum/ uneori nu vreau să fiu,/ capăt forma ta nemăsurată/ închid ochii şi-ţi scriu/ pianul meu sună la unison, clapele/ urmăresc literele latine, cele ebraice se sting/ capăt forma ta când mă cuprinzi/ e normal să-mi repet că inspiraţia mea/ curge din izvorul pământului roşcat" ("Semne peste timp").

Poemul în cinci rânduri care dă titlul volumului vine ca un supliment interior, un fel de *coda: "ne–am legat la ochi,/ ne-am astupat urechile./ rămânem legaţi/ aşa cum lumea ne leagă/ lumea virtuală"* ("Impactul virtual").

Menţionez cea mai scurtă poezie (neobişnuit act al Biancăi Marcovici), a cărei lipsă de deznodământ se simte precum focul din craterul vulcanului nestins: *"cineva îmi cunoaşte sufletul/ altcineva trupul..."* ("Cineva).

Am lăsat la sfârşit prefaţa autoarei, venind în întâmpinarea celui prea sigur de el, precum praştia lui David în faţa lui Goliat: "Mănuşi potrivite", în care, aparent fără legătură cu atmosfera volumului, ne reaminteşte rolul mănuşii, ca parte a îmbrăcăminţii, ori ca scut împotriva frigului, ori, şi aici e legătura cu volumul însuşi, ca *"mănuşă nepotrivită a poliţistului pe post de dirijare a circulaţiei cuvântului, când el, cuvântul, vine de la sine, prin inspiraţie... De unde vine puterea de a termina o cursă, probabil de la interior, alergând spre interior."*

Aş adăuga, tocmai pentru valoarea poemelor din volum, că un plus de atenţie la corectarea textului computerizat ar fi fost de dorit.

(Andrei Fischof)

I. Ştiru

Din nou prin lume
Impresii de călătorie

Ed. Cronica, Iaşi, 2007

Am invidiat întotdeauna oamenii care, însufleţiţi de o pasiune majoră, au ştiut şi au izbutit, în pofida rutinei înrobitoare a ocupaţiilor de fiecare zi – slujbă, creşterea copiilor, aprovizionarea cu cele necesare traiului, îngrijirea sănătăţii etc. etc. – să şi-o satisfacă pe deplin. Ori, una dintre cele mai nobile şi remuneratoare pasiuni rămâne, după părerea mea, aceea a căutării şi descoperirii neobosite a frumuseţilor lumii – cu atât mai lăudabilă cu cât, prin urmele lăsate pe hârtie de mintea şi inima călătorului, ea se poate comunica uşor şi altora mai puţin norocoşi în materie.

În ceea ce mă priveşte, aceasta este în general ceea ce caut cu predilecţie într-o carte de călătorie: transmiterea unei exultări, unui entuziasm vital, izbucnind – precum capetele unor ghiocei din pământul abia desprimăvărat – între sinuozitățile datelor, cifrelor, informațiilor și relatărilor de tot felul, obiective și subiective. I. Știru se numără, cred, printre "exploratorii" care izbutesc o asemenea performanță. Independent de mijloacele stilistice folosite, el ne face părtași la bucuriile sale peripatetice și în noul său volum apărut în 2007 (după cel precedent, "Cu haina ruptă și pantalonii de aceeași culoare", despre care am scris în "Minimum" la vremea respectivă), dacă n-ar fi decât prin râvna de a ne oferi tablouri cât mai rotunde, cât mai multiforme și nu o dată atinse de un fior liric. Și ele sunt cu atât mai interesante pentru cititorul de rând cu cât se referă la meleaguri până nu de mult nu tocmai bătute de turiști. A glosa în jurul Parisului, de pildă, sau a New-Yorkului, comportă, în această lumină, o anume îndrăzneală, aș zice, după tot ce ne-a fost dat sau am fi putut să citim în decursul anilor despre aceste metropole devenite legendare prin comorile de artă pe care le conțin, multitudinea personalităților prestigioase care le-au populat, a curentelor de gândire sau de (re)prezentare a realităților succesive, din care s-au înfruptat generații după generații etc. etc.

A înfățișa cu har și spirit de observație pentru amănuntul inedit dar caracteristic, nu în ultimul rând cu recursul la diferite paranteze culturale-istorice, literare sau mitologice creatoare de atmosferă, ținuturi precum minunata coastă a Adriaticei, cu accent special asupra "perlei" sale, Dubrovnikul, sau capitala Estoniei, Tallin, sau unele orășele de pe Riviera franceză mai puțin freventate de turiști; sau, dincolo de miturile anticei Hellade și de vestigiile lor mult lăudate, caracteristicile civilizației grecești moderne, mi se pare realmente o întreprindere instrucivă și atrăgătoare.

Câteva exemple, spre ilustrare. Despre Dubrovnik (orașul vechi): *"Am urcat și noi alături de alții, sute de scări (...) și am avut senzația că urci în ceruri, sentiment pe care l-am încercat la galeria Uffizi din Florența".*

În legătură cu Tallin: *"Farmacia din Piața Primăriei este cea mai veche din lume care funcționează"* și *"Tallinul reabilitează, cu succes, eterna și veșnic tânăra și eleganta rochie".*

Despre orășelul Gourdon de pe Riviera: *"Mai curând un sat care-și umflă pieptul"; "Am avut impresia că noi am fost aceia care am deșteptat localitatea fixată la 760 de metri înălțime, pe o stâncă spânzurată de-a binelea între cer și pământ".*

Călătoria în Grecia îi amintește autorului de spiritul lui Byron, precedat de cel al nemuritorilor Euripide, Aristofan sau Sofocle, dar și al lui Aristotel, care, atunci când afirma, printre primii, că "omul este un animal social", nu putea prevedea poate *"bucuria firească, normală, a vieții"* din Grecia de astăzi, cu o capitală feerică ale cărei străzi nu se aseamănă însă *"nici cu țintirimul străzii din perimetrul helvetic sau austriac, dar nici cu zgomotul asurzitor, câteodată înspăimântător(...) din alte zone".*

Ne-a plăcut mult și relatarea excursiei la Eilat și împrejurimile sale, care abundă în detalii interesante și – cel puțin pentru mine – total necunoscute... Am aflat, de pildă, că într-un loc numit Hai Bar Iotvata a fost amenajată o suprafață de deșert populată cu animale pomenite în Biblie și lăsate să trăiască în condițiile lor naturale: de asemenea de întâlnirea în pustiu cu măgăruși și struți cu gâtul alungit, "pictat parcă de Modigliani"; sau cu ferma "Țopar", care adăpostește 250 de antilope africane și un muzeu de fluturi, pisici sălbatice, țapi și papagali... Oare le voi vedea și eu vreodată?

(Gina Sebastian Alcalay)

Shaul Carmel

Ultima tinerețe a septuagenarului

Selecție de Zoltan Terner

Editura Hasefer, București, 2007

Shaul Carmel, unul din cei mai cunoscuți poeți israelieni de limbă română, a împlinit 70 de ani. Născut ca Shaul Croitoru în comuna Ștefănești, județul Botoșani, orășel intrat în legendă datorită familiilor marilor rabini care au locuit aici, poetul nu a așteptat să devină septuagenar pentru a-si antologa opera. Câteva antologii au apărut înainte de volumul "Ultima tinerețe a septuagenarului", publicat recent în admirabile condiții grafice.

Culegerea include un ciclu de "jurnale lirice" alcătuite, în cea mai mare parte, în anii din urmă și extrase din cele 24 de volume pe care le-a publicat începând din 1956. Parte din ele au apărut și în ivrit în traducerea poeților Sandu David, Iehuda Gur-Arie, Ortizon Bartana , Iacov Fisman, Roni Somek, Margalit Matitiahu, Riva Rubin și Efraim Baruh. El însuși a tradus în ebraică poeți din România publicându-i în diverse periodice. De curând, a colaborat cu Moshe Granot la alcătuirea în ebraică a volumului de poeme "Locuită de un cântec" de Ana Blandiana.

Shaul Carmel are și un bogat palmares de premii obținute pentru opera sa între care: Premiul Sion al Asociației Scriitorilor israelieni de limbă română, Premiul Academiei Române, Premiul Tomer al Uniunii Asociațiilor de scriitori din Israel precum și alte premii și diferite distincții obținute în România.

În "Jurnalul poetului în iarnă", prima parte a antologiei, poetul își revede ritmul existenţei care, în ultimii ani, a cunoscut secvenţe grave, marcate de incertitudinile vârstei, de trecerea prin suferinţe şi de semnele sosirii inevitabile – oare când? – a sfârşitului. Tonurile sunt cenuşii, versurile au monotonia apăsării: *"Între casă, cimitir şi spital/ e totul banal, trist şi banal/ ca-n zorii veniţi după bal, / ca-n versuri de vechi madrigal"*. În continuare, poetul se înfăţişează în diferite ipostaze ale creaţiei sale, "jurnalele" încheindu-se cu scrisori testamentare propunând o anumită coerenţă etapelor sale de creaţie care se întind pe o perioadă de peste 50 de ani. Concludent pentru lirismul specific al lui Shaul Carmel este şi "Jurnalul plecării", care are semnificaţia pregătirii pentru a trece dincolo de acest spaţiu al existenţei. Decorul este din ce în ce mai sumbru, totul având desfăşurarea unei investigaţii pe fiecare treaptă care porneşte în jos, pe fiecare centimetru de realitate dură. E o epopee poate prea lungă pentru o viaţă de om care, la urma urmei, nu este decât un fir în praful universului. Monologul final ţine locul oricărei rugăciuni de spus înainte de marea trecere: *"Voi muri singur, / Fără mine/ Unicul meu tovarăş/ De-o viaţă./ Fără mine?/ Fără nimeni!/ Pentru că eu, / Numai eu/ M-am însoţit/ În drumul anevoios/ Spre nicăieri"*.

Mihail Sebastian

Ce vârstă daţi acestor texte?

Editura Hasefer, Bucureşti, 2007

La încheierea seriei de apariţii consacrate Centenarului "Mihail Sebastian – un scriitor actual (1907-2007)", editura Hasefer din Bucureşti şi-a propus să atragă mai mulţi scriitori şi artişti la comentarea operei publicistice a acestuia. E o operă uriaşă cu imense ramificaţii abordând aspecte variate ale culturii epocii. Trebuie spus că deşi Hasefer a pus în circulaţie lucrări valoroase privind raportarea operei lui Sebastian la cultura europeană şi cea universală, reflectarea lor în presa culturală din România este sub aşteptări. De altfel, nici Centenarul nu şi-a aflat o întâmpinare pe măsură, deşi manifestări speciale şi reuşite s-au putut consemna totuşi la Bucureşti, Ierusalim, Paris şi în câteva oraşe de provincie din România.

Invitaţii editurii au răspuns solicitării de a participa la elaborarea volumului, fiecare încercând să descopere o relaţie directă cu un articol al scriitorului răspunzând la întrebarea din titlu. Semnează răspunsuri 26 de artişti şi scriitori cunoscuţi. Nu ne propunem o ordine a celor mai interesante comentarii, dar cred că cel al lui George Bălăiţă, aflat faţă în faţă cu textul lui Sebastian din 1928 despre ”Bunele maniere şi justa comportare în societate”, este relevant pentru efortul autorilor răspunsurilor de a înţelege personalitatea complexă a lui Sebastian. Aflat la vârsta de 21 de ani când, „student şi publicist”, a scris acest articol, el era încrezător în valorile eterne ale civilizaţiei. Bălăiţă analizează cu subtilitate personalitatea scriitorului, firea şi slăbiciunile sale.

Radu Beligan consideră perfect actuale observaţiile lui Sebastian, din 1931, privind opera dramatică a lui Caragiale. „E fascinant cum fiecare generaţie de intelectuali descoperă în opera maestrului ceva nou, negăsit până atunci. Asta nu înseamnă anularea sau combaterea adevărurilor aflate până acum. De altfel, asta este una din funcţiile culturii, a însuma mereu alte înţelesuri, a îmbogăţi opera din alte puncte de vedere, pentru a ne defini în primul rând pe noi înşine”, scrie, între altele, marele actor.

B. Elvin comentează un articol din 1935, „Un sfert de miime de secundă” în care scriitorul puncta schimbarea la faţă a maestrului său Nae Ionescu, devenit legionar, şi apropierea de Garda de Fier a lui Mircea Eliade. Elvin reţine îngrijorarea lui Sebastian în faţa acestor transformări menţionând că „noaptea istorică” se apropie.

Remarci interesante privind actualitatea publicisticii lui Mihail Sebastian mai semnează Alex. Ştefănescu, Nicu Nitai, Ana Blandiana, Dorel Dorian, Leon Volovici, Alice Georgescu şi alţii.

Avraham Govrin

Cassanova? Între viață și ficțiune

Editura Libra, Bucureşti, 2007

La vârsta de peste 80 de ani, autorul acestui volum îşi povesteşte aventurile erotice din tinereţe, al căror număr şi a căror diversitate umplu multe pagini. Şirul lor începe de timpuriu şi cum „ziua bună se cunoaşte de dimineaţă”, fiecare loc în care a zăbovit în decursul vieţii, fie şi numai pentru scurt timp, i-a prilejuit cunoaşterea a nu puţine reprezentante ale sexului frumos. În general erau cunoştinţe efemere pentru că la familia sa actuală autorul memoriilor nu se referă decât în treacăt. Oricum, succesele sale amoroase erau, în unele cazuri, fulminante: după o primă întâlnire sau, în situaţii mai „dificile”, după două sau trei, seducţia era ca şi desăvârşită. A. Govrin din Haifa ar fi putut scrie un manual al seducătorului perfect care să servească acelor tineri pentru care misterele vrajei feminine sunt încă de nepătruns. Ritmul rapid al povestirilor incifrează, însă, din păcate, unele aspecte mărunte din care rezultă capacitatea sa de cuceritor infailibil.

Nu există aproape nici un eşec în cariera sa imperturbabilă de amorez.

Cu toate că povestirile sunt impecabile din punctul de vedere al construcţiei lor literare, rămânem cu senzaţia că imaginaţia autorului a luat-o razna şi că proporţiile „rezervei" sale de iubite sunt oarecum exagerate. Putem lua scrierea şi ca o simplă ficţiune reţinând doar plăcerea de a citi relatarea unor aventuri descrise cu şarmul neprevăzutului. Faptul exclude, de la sine, orice reproş adresat autorului, care, oricum i-am „judeca" autenticitatea povestirilor, este un prozator cu vocaţie.

Calistrat Costin

Distracţie cu fiare

Editura Universitas XXI, Iaşi, 2007

Autorul, un apreciat poet şi unul din creatorii punţii culturale dintre România şi Israel, publică un nou volum cu selecţii din opera sa recentă, realizată într-o manieră satirică şi parodică rafinată, un „unicat" în poezia română contemporană, după opinia criticului Ion Roşioru. Versurile sale se citesc cu interes şi cu plăcere; Calistrat Costin este un maestru al plasticizării cuvântului, al „aşezării" sale la locul cel mai potrivit, atribuindu-i funcţii insolite. Trece cu subtilitate de la ironie la scepticism, de la observaţia gravă la sarcasm, astfel că volumul său este un adevărat „spectacol" al stărilor parcurse de poet, stări care nu sunt decât rar ale unei bune dispoziţii. Totuşi, secţiunea a doua a volumului „Curajul de a (mai şi) râde" este, cred, şi cel mai consistent.

În conflict cu Dumnezeu din cauza erorilor de calcul ale acestuia atunci când a proiectat lumea, Calistrat Costin reproşându-i structura slabă a fiinţelor pe care le-a plămădit, observă că ne înşelăm grav închipuindu-ne „creaţiunea" ca fiind perfectă. În realitate ea a fost concepută dintr-o succesiune de greşeli (culminând cu „izgonirea din rai" pentru un fleac de vinovăţie...), iar „peste întreaga mizerie a acestei caricaturi botezată „imaculata concepţiune" *"răsare,/ înfloreşte şi rodeşte/ Dragostea,/ Dragostea şi bunul Dumnezeu".* Acestea ar fi opuse, potrivit convingerii poetului, *„celui care (zic unii îngeri...) şi-a croit atotputernicia din multă ură şi nemărginit dezgust".*

Cum în poezia acestui secol conflictul cu divinitatea este frecvent, C. Costin izbuteşte totuşi să se detaşeze prin concluziile care pun în evidenţă paradoxul „ordinii" pământene, având, câteodată, înfăţişarea unui haos desăvârşit. Dezgustul poetului faţă de ceea ce vede că se întâmplă în jurul său se metamorfozează uneori într-o stare euforică, cum se întâmplă atunci când, în metroul din Paris, se simte liber de apăsări în convingerea că o lume mai pură este posibilă. Altfel, nici măcar la judecata doctorului nu e chip de rezistat: „nu mai voiesc nici măcar să mor, doctore!", este sloganul disperării din care, prin poezia care restabileşte echilibrul dintre adevăr şi vis, poetul încearcă să se salveze.

Boris Marian

File de calendar profan

Editura Hasefer, Bucureşti, 2007

Observaţia lui Tiberiu Avramescu din prefaţa la volumul lui Boris Marian este exactă: ne aflăm ca în faţa filelor unui calendar de pe vremuri care în afara datelor obligatorii despre mersul soarelui pe cer, ne ofereau şi mici lecturi de enciclopedie. Poet pe care îl citim cu un interes în creştere, despre al cărui recent volum de versuri ne–am spus părerea într-un număr trecut al revistei, B. Marian este şi un harnic publicist. Este prezent în paginile unor reviste culturale din România precum şi ale „Realităţii evreieşti", întâlnindu-l adesea şi în coloanele ziarului „Ultima oră" (iar acum în "Jurnalul săptămânii"). În general scrie pe cele mai diverse teme, alcătuieşte schiţe de medalioane ale unor personalităţi, evocă momente ale istoriei ca şi propria copilărie.

„File de calendar profan" este o selecţie de texte din care unele au apărut şi în periodice, alcătuită cu multă grijă convingându-ne că ne aflăm în faţa unei realizări editoriale merituoase. Cum autorul a marcat, cel puţin în cazul subsemnatului, o iritare exagerată chiar şi faţă de câteva observaţii benigne, le voi evita acum, nu însă fără a susţine, de dragul adevărului istoric, că A. London, autorul celebrului roman documentar „Mărturia", despre procesul Slansky din Cehoslovacia, nu l-a „trădat" pe acesta în timpul anchetei, în pofida torturilor, sentinţele fiind dinainte decise. Ceea ce nu micşorează meritul lui B. Marian de a fi dăruit cititorilor „file de calendar", în primul rând utile.

(Carol Isac)

Au sosit la POB 11472 – Tel Aviv:

"Zohar, cartea splendorii" (texte fundamentale ale Cabalei selectate şi comentate de Gershom Scholem; traducere de Ţicu Goldstein; coperta: Done Stan; ed. Hasefer, Bucureşti, 2008.

Ion N. Oprea, *"Bârladul în presa vremurilor (1932-1949)";* cu "mărturisiri" de C. Huşanu; coperta: Paul Bobârnă; ed. PIM, Iaşi, 2007.

Solo Har, *"Popas";* versuri; coperta: Baruch Elron; ilustraţii: Vlad Strihan; Israel, 2008.

"Chemarea, revistă pentru minte, inimă şi spirit" (editor Viorica Weissman); nr. 3/2008; Ierusalim.

"Vatra"; revistă lunară, nr. 11/2007; Tg. Mureş, România.

ANDREI STRIHAN

Jurnalul lui Sebastian? Desigur. Dar să nu trecem prea ușor peste dramaturgia sa

La centenarul lui Mihail Sebastian, un sumar bilanţ ne arată că indicele de popularitate al numelui, operei şi biografiei autorului a crescut odată cu apariţia la "Humanitas", în anul 1996, a "Jurnalului 1935-1944". Iniţiată de un grup de intelectuali care înfiinţase Fundaţia Mihail Sebastian, o contribuţie importantă datorându-se colegului nostru, neobositul critic şi istoric literar Leon Volovici.

Interesul deosebit deşteptat în cercuri largi din România s-a repercutat şi în străinătate. Nu după multă vreme, "Jurnalul" a fost editat în Anglia, SUA, Franţa, Germania, Polonia. Numeroasele dezbateri organizate în diferite locuri ale lumii au condus la o cunoaştere mai bună a personalităţii scriitorului, a dramei intelectualului evreu într-o Românie fascizantă, precum şi la revelarea existenţei unei elite intelectuale româneşti cameleonice, extremiste şi antisemite cu care se confrunta derutat şi dezamăgit Sebastian.

În aceste dezbateri un loc important l-au ocupat romanul său politic "De două mii de ani" şi volumul "Cum am devenit huligan", scrieri apreciate de critica vremii, a anilor treizeci din secolul trecut, ca şi de critica actuală.

După cum era de aşteptat, însă, interesul declanşat de "Jurnal" a împins volens-nolens reevaluarea creaţiei de ficţiune a lui Sebastian, implicit dramaturgia lui – în planul secund al cercetărilor. E de amintit că piesele sale – cu excepţia "Jocului de-a vacanţa" (1938) – sunt reprezentate după 1944 ("Steaua fără nume", montată în primăvara acelui an, a avut parte, din cauza bombardamentelor, doar de puţine spectacole) fiind lăsate la discreţia aprecierilor fugitive ale cronicarilor de teatru. Singurul studiu amplu, presărat cu observaţiuni de specialitate, dar îmbâcsit cu o terminologie proletcultistă, e semnat de Vicu Mândra, în prefaţa la vol. I de teatru, ESPLA 1956. După 1989, aşa cum relatează Ion Pop în ancheta recentă din "România literară" (20 sept. 2007), "ediţia critică a scrierilor lui M. Sebastian începută foarte promiţător în 1994 de Cornelia Ştefănescu, cu un prim volum de publicistică, s-a oprit din drum...".

Dramaturgia lui Sebastian rămâne în continuare un teren de studiu defrişabil în privinţa contribuţiei specifice aduse de autor. Rămân încă în vigoare, pe lângă aprecierile unor regizori şi actori care veniseră în contact nemijlocit cu personajele sale, înţelegându-le ca fiinţe ce respiră o omenie funciară, aluziile maliţioase potrivit cărora teatrul lui Sebastian e trecător ca şi replica lui sprinţară, cu situaţii şi rezolvări scenice facile, cu personaje frivole, asemănătoare cu cele ale teatrului bulevardier. Păreri pe cât de superficiale, pe atât de eronate, simple sentinţe fără acoperire. Certitudini nefondate...

Iată de ce mi-aş îngădui să avansez câteva păreri despre aportul specific adus de M. Sebastian la dezvoltarea teatrului românesc.

Să precizez că piesele lui Sebastian, în pofida faptului că sunt puţine la număr, reuşesc să profileze originalitatea contribuţiei sale. Ele mărturisesc – prin tipologia personajelor, prin construcţia situaţiilor, prin ritmul conferit acţiunii, mânuită gradat şi în suspens permanent, prin alternarea echilibrată a umorului cu tristeţea, prin măiestria de a utiliza tehnica **qui-pro-quo**-ului, te-

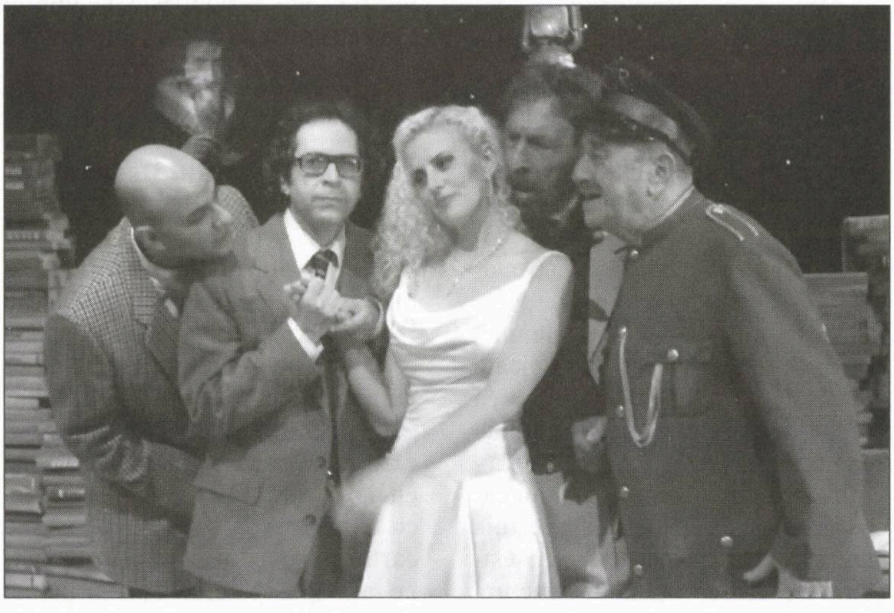

Scenă din "Steaua fără nume" (Teatrul "Karov", Tel Aviv) meinicele lui cunoştinţe teoretice despre teatru. Ca şi pentru Caragiale, Teatrul este o artă constructivă bazată pe personaje, conflict, situaţii, ritm.

După părerea mea – mă lansez cu prudenţă în această ipoteză – contribuţia esenţială şi specifică a lui Sebastian constă în crearea unui personaj **atipic,** cu trăsături inconfundabile. Un personaj zămislit în şi din imaginaţia autorului. Un visător în carne şi oase, întruchipare psihică şi morală a intelectualului ideal. Altruismul, generozitatea, inocenţa, puritatea sentimentelor, curiozitatea de a cunoaşte şi descoperi lumea, apar încarnate, pentru prima oară în literatura română, într-un personaj care se numeşte Miroiu sau prof. Andronic (din "Ultima oră") sau chiar Domnul Bogoiu (din "Jocul de-a vacanţa"). În nici un caz eroul său nu poate fi raportat la G. M. Zamfirescu, Tudor Muşatescu sau Al. Kiriţescu, cum sugerează minimalizator acad. Constantin Ciopraga în ancheta sus-amintită din România literară". Dacă aş fi adeptul metodei comparative, aş spune că personajul lui Sebastian se apropie ca aspiraţii şi ca destin al unei vieţi ciuntite de personajele lui Cehov, eşuate în comic derizoriu. Iar dacă aş duce mai departe această comparaţie, aş observa în "Gore" şi în "Primarul lunii", creaţii ale dramaturgului Al. Mirodan, pe moştenitorii legitimi ai acelui personaj atipic al lui M. Sebastian. Gore – Mirodan – ştie că *"lumea ficţiunii, imaginile n-au cusururi, neavând cusururi sunt perfecte şi fiind perfecte nu se mai pot perfecţiona. În schimb eu – vă spune Gore – dacă sunt om, înseamnă că am un avantaj enorm asupra închipuirii".* Este omenescul avantaj al devenirii, al perfectibilităţii. Visătorii îşi continuă drumul lor stelar, ştiind că *"stelele nu se abat niciodată din drumul lor".*

Al doilea aspect al contribuţiei lui Sebastian îl constituie dexteritatea demonstrată în construcţia dramatică. Textul este în întregime subordonat legilor scenei, spectacolului. În consecinţă, dialogul este esenţial, limitat strict la caracterizarea personajului, a situaţiei dramatice, la impulsionarea acţiunii. Împărţirea piesei în acte şi tablouri urmează cerinţele, necesităţile desfăşurării conflictului, ruperilor şi continuităţii acţiunii, suspensului şi loviturilor de teatru. Fiecare act se termină logic, deschizând interesul pentru momentele viitoare ale naraţiunii. Considerând ritmul ca sufletul spectacolului, piesele sale includ, în melodia proprie pe care o emană, un ritm alternativ, constant până la deznodământul final. Economia de mijloace şi procedee folosite, parcimonia în manipularea spaţiului şi a mişcării scenice, exigenţa în dozarea echilibrată a momentelor comice cu cele dramatice, conferă pieselor sale o bază de plecare sigură pentru înscenări variate, demonstraţie a rezistenţei acestui teatru în timp.

Iată două din argumentele care mă fac să presupun că o reevaluare de fond a scrierilor sale dramatice va pune în evidenţă originala contribuţie a lui M. Sebastian la dramaturgia română.

CALENDAR

Martie

1 martie s-a născut Luiza Carol (1947)

1 martie s-a născut Solomon Marcus (1925)

2 martie s-a născut Eugen Relgis (1895)

3 martie s-a născut Felix Caroly (1933)

4 martie au murit la cutremurul din Bucureşti: Veronica Porumbacu, M. Petroveanu, Savin Bratu (1977)

4 martie a murit I. Avian (1999)

5 martie a murit Moses Gaster (1939)

7 martie s-a născut E. Schwarzfeld (1855)

12 martie s-a născut N. Tertulian (1929)

13 martie a murit Sergiu Dan (1976)

13 martie a murit H. Tiktin (1936)

14 martie s-a născut A. B. Yaffe (1924)

16 martie s-a născut Margareta Sterian (1897)

17 martie a murit Mihail Rinea, ziarist (1995)

18 martie s-a născut Gina Sebastian Alcalay (1927)

18 martie a murit Iulius Pach, anticar (1951)

20 martie s-a născut Andrei Fischof (1940)

21 martie a murit Ionel Jianu (1995)

22 martie a murit B. Luca (1931)

23 martie s-a născut Radu Lupan (1920)

24 martie s-a născut dr. Iulius Iancu (1920)

25 martie a murit Alf Adania (1979)

26 martie s-a născut Felix Aderca (1891)

26 martie s-a născut S. Săveanu (1917)

26 martie s-a născut G. Iosub (1921)

28 martie s-a născut H. Fosha (1922)

29 martie s-a născut Vladimir Tamburu (1913)

29 martie s-a născut David Shlomo (1930)

30 martie a murit N. Steinhardt (1989)

31 martie s-a născut Mihail Rinea (1907)

31 martie s-a născut pictorul Jules Pascin (1895)

A. VELUREANU-GAL

Ai *noștri,* la lumina rampei

«I-ai văzut la Habima pe Lya Koenig și Iaakov Cohen în "Șoferul lui Miss Daisy"? Sunt emoționanți!"» – «Ce părere ai de piesa lui Hanoch Levin, abia acum descoperită într-un sertar al dramaturgului, "Fă-mi să vibreze inima"?» – «Am citit că Gita Munte ar fi propus titlul comediei…»

הנהג של מיס דייזי

Lya Koenig și Iaakov Cohen în "Șoferul lui Miss Daisy"

Acestea sunt frânturi din conversațiile de salon în ultima vreme ale *alialei* care, în anii din urmă, s–a obișnuit să meargă la teatru, constatând că ebraica de scenă nu mai este un "bau-bau" de care să se teamă.

Ca unul care urmărește de zeci de ani fenomenul teatral israelian, pot spune că, la ora actuală, în pauzele spectacolelor aud foarte des și insistent spectatori care între ei vorbesc românește, iar ultimele turnee ale Naționalului din București și ale Teatrului Bulandra au dovedit direcțiilor Habimei și teatrului Cameri cât de bun și pasionat de teatru este publicul alialei…

Să mai poată mira pe cineva că în distribuțiile spectacolelor (vizionate în ultimele luni doar) se află și artiști ai alialei sau odraslele sabre ale acestora? În culise, când Lya Koenig și Tatiana Canelis-Olier au jucat împreună ("Sonata toamnei" de Ingmar Bergman, "Trei femei înalte" de Edward Abee), impresiile, ca și bârfele, le-au împărtășit între ele doar în românește. Luna trecută, în februarie deci, Tatiana a avut premieră cu drama "Haghiga", după filmul danez "Festen", într-o adaptare ebraică semnată de Șlomi Moscovici (à propos, și el dintr-o familie a alialei), ca parteneri de spectacol avându-i pe Oded Teomi și Ghila Almagor, dar și pe "românii" Robert Hoelig și Oded Leopold. Cum se vor înțelege oare în culise?

Sandra Sade în "Good bye, Africa"

Rozina Cambos a descoperit ceva (surpriză), Sandra Sade Sadetașat…

Deunăzi am văzut-o pe Rozina Cambos în spectacolul de la Cameri "Fructul dragostei" de Joanna Murray-Smith, având-o ca parteneră pe foarte tânăra actriță Mihal Blankstein, ele creând un tandem pe care cronicarii l-au elogiat în unanimitate. Personal, am constatat că în "Fructul dragostei" Rozina a realizat unul dintre cele mai impresionante roluri din cariera ei ("descoperindu-se" târziu!), ca o actriță dramatică de mare tensiune și nu numai ca interpretă de roluri comice, de genul aceluia din "Actul de căsătorie" de Efraim Kishon. O altă actriță a alialei care s-a impus pe scena ebraică este Sandra Sade, interpretând în ultimii ani roluri deosebite ca factură în spectacolele teatrului Beit Lessin, ca "Desculți în parc", "Băieții istoriei" sau, actualmente, șlagărul "Good bye, Africa" de Hilel Mittelpunkt, în compania lui Sasson Gabai, Yoram Hatab, Dafna Rechter și Rafi Tavor (de asemenea originar din România); Sandra și Rafi au contribuit din plin la succesul piesei. Și, conform zicalei că mărul nu cade departe de pom, tot astfel Michael Moșonov, fiul cuplului Sandra Sade și Moni Moșonov, merge pe urmele părinților: joacă la Cameri într-un rol principal din comedia lui Neil Simon "Jurnalul de la Brigh-

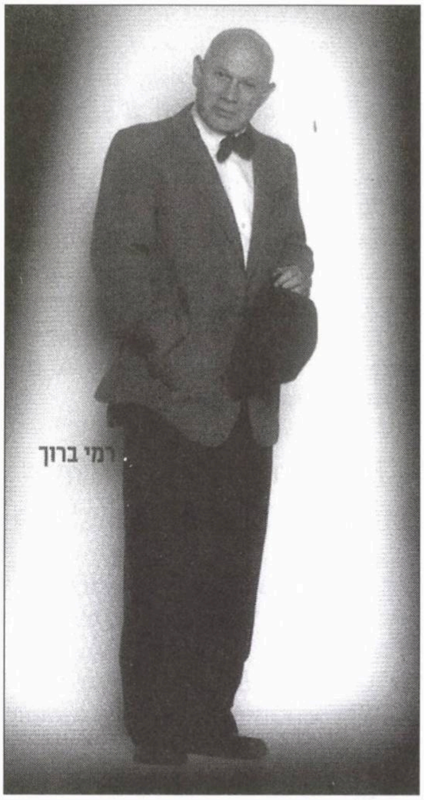

Rami Baruch: dacă-l întâlniți pe stradă, spuneți-i, pe românește, de la obraz: bravo, măi Rami!

ton Beach", bine primit de spectatori.

La Beit Lessin, o altă actriță care nu a uitat... limba română (originară din Cernăuți) este Miriam Zohar, jucând în prezent într-o piesă – "Lacul poleit" – alături de Ilan Dar și impresionând publicul vârstnic, căruia subiectul comediei îi este aproape: un cuplu conjugal la anii senectuții, când memoria bărbatului este la asfințit!

Să revenim însă la miracolul Rami Baruch, care, din anii '80, după absolvirea facultății de teatru din Tel Aviv și după primele apariții la teatrul Neve Tzedek și la festivalul din Acco, joacă de 10 ani la Cameri, relevându-se de la un rol la altul, fără ca aliaua română să știe că de fapt, talentatul actor provine dintr-o familie din România și că el însuși vorbește încă bine româna. Cu rolul principal din comedia ""Fă-mi să vibreze inima" de Hanoch Levin, Rami Baruch a dat lovitura! Presa scrisă și electronică s-a referit la spectacol entuziasmată: *"Gita Munte e minunată și Rami Baruch creează rolul-culme din cariera sa"*, a scris Michael Handelsaltz în "Haaretz"; *"Aș zice că Hanoch Levin mi-a făcut inima să vibreze prin piesa lui... Gita Munte a umplut scena prin jocul ei... Rami Baruch cu o interpretare la înălțime, binecuvântat cu talent și prezență scenică debordantă, a cucerit sala"*, a scris Zwi Goren în gazeta electronică "Habama".

B.B.C.
Bădărani.
Bandiți. Canalii.

...Și alții, incluzându-l pe Nicu Nitai

Prezența protagoniștilor din alia în spectacolele ebraice nu se rezumă la cei citați mai sus, ci este mult mai largă (cu scuzele prealabile celor pe care, fără intenție, i-am omis!): Dorit Lev-Ari (în "Anna Karenina" și "Căsătoie perfectă" la Habima, precum și la Teatrul Gheșer), Alex Peleg (în "Antigona"), Bebe Bercovici (Gheșer), Tricy Abramovici (Beit Lessin), Nathan Nathansohn (Municipal Haifa), David Kigler (Habima), Ilan Leibovici (Habima), Ohad Knoler (Habima), Hana Rieber (Beer Sheva), Michael Koreș (Habima) etc.

În ceea ce îl privește pe Nicu Nitai, el este o excepție, un pluritalent, un factotum. A creat teatrul "fringe" (marginal) după modelul londonez, este regizorul, interpretul și traducătorul piesei lui Mihail Sebastian "Steaua fără nume", iar la nevoie, și plasatorul de sală al Teatrului Karov din autogara Tel-Avivului. Nicu Nitai e întruchiparea pasiunii pentru teatru, a modestiei, prin felul cum o slujește pe muza Thalia, – și care vorbește românește tot atât de fluent cum vorbește ebraica. Monodrama sa "Căderea", după Albert Camus, a fost prezentată de peste o mie de ori, concurând ca număr de reprezentații cu "Livada spaniolă" de Itzhak Navon, fostul președinte al Statului, spectacol jucat la Habima de 10 ani și care, în martie 2008, serbează 1.000 de reprezentații.

NOTAR
MAXIMILIAN AMIAD
EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ȘI APOSTILE
ȘI REZOLVĂ
DIVERSE PROBLEME JURIDICE
TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 și 17-19

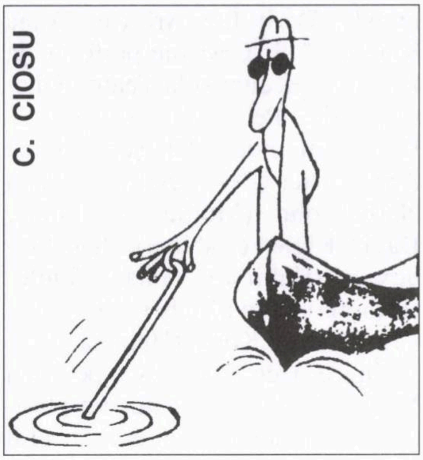

Pescuitorul de perle

În sfârșit, a căzut Olmert!

«Netanel Izak, președintele Asociației Studenților, a criticat conducerea politică a țării: oare unde o fi șeful guvernului israelian, Ehud Barak?»

("Viața noastră", nr. 16.917/08; comunicată de Roni Tismăneanu, Ghivataim, care, salutând căderea lui Olmert, îi urează noului prim-ministru Ehud Barak să lupte mai cu eficiență împotriva terorismului palestinian.)

Tată? Frate? Fiu?

«Alegerea lui François Sarkozy ca nou președinte (al Franței)» etc.

("Ultima oră", 27.12.07; comunicată de ing. Radu I. Gaton, Tel Aviv, care, știind că pe noul președinte de la Paris îl cheamă Nicolas, nu mai înțelege nimic. Și se întreabă: o fi fost ales, între timp, altul, vreo rudă apropiată?)

Cheia succesului în materie de traduceri: dicționarul

«Montmartre, Cheile Senei... Cartierul Latin, Père Lachaise etc. – locuri turistice celebre» etc. etc.

("Adevărul literar și artistic", București, nr. 883/08; comunicată de Rodica Vițeleanu, București, care atrage atenția revistei în cauză că nu se poate vorbi de Cheile Senei de la Paris ci de cheiurile Senei, carele e cu totul altceva.)

Să nu înjuri?

«Cei doi (frați gemeni Kaczynski, unul președinte și celălalt fost prim-ministru al Poloniei, **n. red.**) au insultat Germania în repetate rânduri – ceea ce n-a făcut nici un alt stat în istorie.»

("Ultima oră", nr. 3.801/07; comunicată de ec. Tereza Theiler, Ierusalim, care crede că cei din Salame au exagerat, și se roagă să aibă ea atâția ani buni câte state au înjurat Germania de-a lungul vremurilor.)

Să nu exagerăm!

«Se prevede că mările vor fi de patru ori mai înalte în 2100.»

❖

«"Cartea roșie" a lui Mao a cunoscut 800.000 de milioane de exemplare.»

("Viața noastră", 4.01.08; comunicate de Petre Cioclu, din Kiriat Yam, care consideră că și într-un caz – înălțarea mărilor – și în celălalt – tirajul cărții lui Mao – băieții au luat-o razna la numărătoare; în același timp, d-sa își dă seama cu tristețe și amărăciune că oricât de talentați ar fi poeții de limbă română de la noi, cărțile lor nu se vor putea vinde niciodată în 800 de miliarde de exemplare.)

N-a avut relații intime cu femeia, dar a violat-o

«Suspectul a ucis prostituata după ce i-a luat banii și nu a întreținut relații intime cu aceasta. La început i-a cerut femeii 150 de șekeli și când aceasta l-a refuzat, i-a astupat gura, a înjunghiat-o în gât cu un cuțit pe care îl avea la curea și a violat-o, în pofida sângerării abundente.»

("Viața noastră", nr. 16.916/07; comunicată de Sidonia Rosenstein, din Ramat Hasharon, care, ca și noi, se mulțumește să murmure: no comment.)

Poșta

Michaela Roșu, Haifa; **Suzanne Herescu,** Lyon, Franța; **Benjamin Rottenberg,** Beer Sheva, **ș.a.** (nu orice greșeală de tipar e o perlă).

Lumea financiară din Franța a fost zguduită de un scandal fără precedent izbucnit la marea bancă "Société Générale": un anume Jérôme Carviel, funcționar însărcinat cu investirea banilor la bursă, a manevrat astfel încât luna trecută banca s-a trezit cu o pierdere de aproape 5 miliarde de euro. Carviel a fost arestat și lumea așteaptă să afle cine au fost complicii săi din conducerea instituției.

Președintele băncii, Daniel Bouton, a susținut și susține în continuare că funcționarul sus-amintit a lucrat de unul singur, idee care, așa cum scrie întreaga presă de la Paris, este de neconceput.

Deocamdată, ancheta bate pasul pe loc.

Domnilor de la Procuratură, luați-l la bani mărunți pe președinte, apăsați pe-un Bouton și veți descoperi adevărul.

O povestire de
AHARON GOVRIN – Haifa

Lina

– Domnişoară, sunteţi însărcinată.
– Nu se poate, domnule doctor, eu sunt fată mare!

Ion Bunea a cunoscut-o pe superba Lina Vasiliu când el avea 22 de ani şi ea ceva peste 20 şi s-a îndrăgostit de ea de cum a văzut-o.

Povestea a început într-o seară de iarnă, când cei doi s-au întâlnit la sindrofia din casa unor prieteni comuni, Safta şi Ghiţă Doncea, cu ocazia naşterii primului copil al acestora.

Ion Bunea era absolvent al seminarului pedagogic şi ocupa primul lui post de învăţător, la şcoala primară numărul 6 din Galaţi, strada Minervei, unde fusese şi el elev. Primul fiu al Mariei şi Ştefan Bunea, negustor înstărit, cu un mare magazin central de stofă, el avea doi fraţi şi locuia la părinţi, în frumoasa casă cu grădină şi pomi fructiferi din strada Roşiori, nu departe de fundătura Adormirii, unde era casa familiei Doncea.

În familie şi printre prieteni era numit Ionuţ, după ce, până la 8-9 ani, fusese alintat cu numele Nunu. Fusese un elev sârguincios, dar nu „tocilar" sau premiant. Nu-l interesase fizica şi nici matematica, dar fusese pasionat de istorie, de geografie şi de ştiinţele naturale. Nu făcuse nici un sport în mod deosebit. Ca orice băiat la o anumită vârstă, avusese bicicletă, înota binişor, la malul Dunării sau la Cocuţa, insula de lângă malul dobrogean, până la care vâslea cu plăcere în bărci mari pescăreşti. Mai mult ca orice îi plăcea să citească, ore întregi, cărţi de călătorie, cărţi cu subiect istoric sau de aventuri. Citise în copilărie mai toate cărţile lui Jules Verne şi Karl May, toate broşurile cu Submarinul Dox, iar mai târziu devorase romanele şi culegerile de poezii din biblioteca liceului şi multe alte cărţi pe care le cumpăra.

La liceu fusese apreciat îndeosebi de profesorii de limba română, atât pentru bogatul lui bagaj de lecturi, cât şi pentru talentul literar dovedit în compuneri cu multă imaginaţie şi cu frumoase descrieri de natură. Dragostea de copii şi înclinarea naturală spre pedagogie, pe care şi-a descoperit-o ajutându-şi cei doi fraţi la lecţii, l-au făcut să aleagă profesiunea de învăţător.

Lina Popescu, prima fiică a perechii Vasile şi Elena Popescu, locuia pe strada Brăilei, aproape de capătul dinspre Ţiglina. Casa lor se găsea într-o curte mare, împreună cu încă două locuinţe, toate trei cu un singur etaj. Lina avea o singură soră, mai mică numai cu un an. Tatăl lor era funcţionar superior la Banca Moldova, iar mama lor era soră diplomată la spitalul central al oraşului. Cum ţineau să dea fetelor o educaţie aleasă, le-au înscris la 7 ani la institutul „Notre Dame de Sion", unde se predau toate materiile în limba franceză, de la clasa întâi primară până la clasa a opta de liceu, de către profesoare călugăriţe catolice. Era o şcoală scumpă, exclusivă, la care învăţau mai ales fiicele bogătaşilor oraşului. Institutul era situat peste drum de catedrală, pe strada Domnească, stradă centrală, largă, cu case boiereşti şi tei bătrâni, cu Palatul Justiţiei, biserica grecească, 3 cinematografe, un parc şi magazine elegante. Strada începea la piaţa cu statuia lui Costache Negri şi cinematograful Trianon, aproape de străzile Brăilei, Braşoveni şi Mavromol, şi se termina la Grădina Publică, un parc mare cu splendide aranjamente florale, cu alei asfaltate umbrite de arbori falnici şi cu un restaurant de unde se vedea lacul Brateş şi o întinsă privelişte. Perechile de îndrăgostiţi frecventau Grădina Publică, cu băncile ei plasate pe alei discrete, dar evitau strada Domnească, prea umblată, preferând o stradă paralelă, Mihai Bravu, poreclită „Strada Îndrăgostiţilor", la fel de frumoasă, dar fără prăvălii. Întrucât „Notre Dame" era foarte departe de casa familiei Popescu, un vecin, şofer de taxi, ducea şi aducea fetele la şi de la şcoală.

De mică, Lina era foarte frumuşică: brunetă cu păr mătăsos, lung, împletit în codiţe, cu ochi mari, luminoşi, de culoare verde deschis. Pe la 9-10 ani era foarte băieţoasă, juca fotbal cu băieţii vecinilor, ca şi cum ar fi fost unul dintre ei. Mai târziu, pe la 12 ani, Lina devenise o domnişorică, nu mai era băieţoasă, nu se uita la „puşti" mai mici ca ea şi nici chiar la băieţii de o vârstă cu ea şi roşea emoţionată când un băiat mai mare ca ea îi făcea un compliment.

În vacanţa mare dinainte de clasa a şaptea de liceu, un prieten al familiei, mai mare ca Lina cu aproape 10 ani, a început să-i facă o curte intensivă. Tânăr, înalt, sportiv, foarte prezentabil, absolvent al Academiei Comerciale, Marin Vasiliu era funcţionar la o uzină metalurgică din apropierea portului. Interiorizat, taciturn, locuind nu departe de Lina, se îndrăgostise de ea cu mult înainte de a-şi da seama de asta. Când se surprindea că se gândeşte obsesiv la ea, îşi spunea: „Lina este doar o puştancă de 16-17 ani, o fi ea frumoasă, atrăgătoare, dar nu e de nivelul meu, economist serios de 26 de ani!" Cu toate astea, cu sfială, timid, a invitat-o la un film, deşi se temea că va fi refuzat. Spre plăcuta lui surpriză, Lina a primit bucuroasă invitaţia. La cinema, după o lungă ezitare, i-a luat mâna, i-a sărutat-o, transpirând de emoţie. La al doilea film şi-a luat inima în dinţi şi a sărutat-o pe gură, fără să întâmpine nici o opunere, ba din contra. Au urmat plimbări romantice pe strada Mihai Bravu până la Grădina Publică, sărutări și mângâieri pe băncile din aleile discrete și chiar întâlniri în locuința de burlac a lui Marin.

Într-una din ultimele zile ale vacanței mari, după câteva vizite la Marin, Lina s-a simțit rău, a avut grețuri, a vomitat. Cum mama ei, Elena Popescu, era soră diplomată, Lina i s-a adresat, cerându-i sfatul și ajutorul. Aceasta i-a dat ceva contra grețurilor, apoi un purgativ, dar cum nici un medicament nu a ajutat, au decis să meargă la un medic internist. Acesta a examinat limba pacientei, a pipăit și masat mușchii abdomenului, fără să poată diagnostica vre-o maladie a aparatului digestiv. Fiind vorba de o adolescentă bine dezvoltată, care ar fi putut avea tulburări specifice vârstei, medicul internist le-a recomandat să se adreseze și unui medic ginecolog. Ca orice mamă, Elena Popescu „a intrat la idee" și a început să-și chestioneze fiica, la care aceasta a răspuns indignată că este fată mare, ceea ce va putea constata și ginecologul când o va examina. Liniștită, mămica și-a luat fetița la ginecolog. Acesta a auzit în prezența mamei toată povestea, a citit bilețelul scris de internist, după care, cum se obișnuiește în asemenea ocazii, a invitat-o pe mamă să iasă din cabinet, ca să poată s-o examineze pe fiică mai îndeaproape. Abia rămas cu juna, ginecologul i-a spus fără ocol: „Fetițo, ești însărcinată!" La care ea a protestat că este fată mare, ceea ce și el poate să confirme. Ginecologul a admis să verifice spusele fetei, a examinat-o, a constatat că era într-adevăr virgină, dar nu și-a schimbat diagnosticul.

– Spune, fetițo, nu cumva ai un prieten intim?

– Da, într-adevăr am un bun prieten și ne iubim, dar nu am acceptat să fac dragoste cu el înainte de nuntă.

– Nu v-ați jucat de-a dragostea, încălziți de sărutări și îmbrățișări?

La această ultimă întrebare Lina a pălit brusc și inima a început să-i bată cu putere.

– Acum o lună prietenul meu m-a implorat să facă, cum să spun, aproape dragoste, dar fără să pătrundă, înțelegeți, ca să nu mă dezvirgineze. I-am dat voie, și–a frecat știți ce, de mine, acolo jos și chiar a terminat și m-a umplut cu ceva vâscos. Fericit că l-am lăsat, el m–a sărutat găfâind, m-a șters cu o batistă, ne-am îmbrăcat și l-am rugat să nu mai facă asta. De atunci ne-am mai întâlnit, ne-am sărutat, dar nu m-am mai dezbrăcat. Vă rog să nu povestiți mamei nimic din ce vi-am spus!

Medicul a privit-o amuzat, puțin înduioșat de naivitatea frumoasei andolescente și i-a spus:

– Drăguțo, când v-ați jucat și prietenul tău te-a umplut cu spermă, căci cred că la vârsta ta știi ce era acel lichid vâscos, un pic a pătruns în vagin, apoi în uter, erai tocmai în plină ovulație și ai rămas însărcinată. Dacă nu crezi, pot să te trimit la laborator, ca să certifice, pe baza unei analize banale, că ești însărcinată. Fie că vrei să avortezi, adică să ți se facă raclaj, fie că vrei să naști, nu poți rămâne virgină. În loc să tăiem pielița himenului cu bisturiul, te sfătuiesc să faci dragoste de-abinelea cu prietenul tău, măcar să aveți plăcere din asta, și apoi să faci ceea ce ai să decizi: raclaj sau continuarea sarcinei și nașterea. Ai numai două luni răgaz, dacă hotărăști să întrerupi sarcina, altfel ai tot timpul să aștepți nașterea.

Uluită de cele auzite, Lina a izbucnit în plâns, disperată. Medicul a sfătuit-o să povestească totul mamei și să decidă împreună ce să facă.

Când mama, apoi tatăl, au aflat de isprava fiicei, l–au invitat pe vinovat și l-au întrebat ce intenționează să facă: ori se însoară cu Lina în cel mult o lună, astfel ca nașterea să aibe loc cam la 7 luni după nuntă, ori n–o mai vede niciodată pe Lina, după ce s-a purtat cu ea ca un iresponsabil, cu toate că e mult mai mare ca ea. Fără să ezite o singură clipă, junele amorez a declarat că este fericit că o să fie tată și e gata să se însoare imediat cu Lina, pe care o iubește din tot sufletul. S-au ciocnit pahare de vin, tinerii s-au sărutat de față cu părinții, iar a doua zi Marin a adus inelul de logodnă și s-a hotărât data nunții, așa cum propuseseră părinții fetei.

Lina a continuat să meargă la școală și după nuntă, a lipsit de la cursuri în total cam două luni, o lună înainte de naștere și una după, dar a absolvit cu succes liceul și a reușit la examenul de bacalaureat. Nu a încercat să caute vreun serviciu, ci s-a ocupat de casă și de creșterea copilului.

Când Ionuț a cunoscut-o la sindrofia de la familia Doncea, cu care părinții lui erau buni prieteni, Lina era cu adevărat superbă. Nu numai frumusețea feței, cu buzele senzuale perfect conturate, nu numai corpul zvelt, cu sânii provocatori reliefați de bluza tricotată mulată pe ei, ci mai ales privirea ochilor ei mari, verzi, calzi, l-au fascinat de cum a văzut-o. Safta Doncea l-a prezentat Linei, el i-a sărutat politicos mâna, după care a privit-o cu nesaț în ochii ei tulburători. Ionuț a simțit imediat că bătăile inimii i s-au accelerat, că s-a îndrăgostit de Lina de la prima vedere.

După o masă copioasă stropită cu vin de Murfatlar și țuică de Văleni, și după prăjiturile de casă cu care gazda se mândrea, a început dansul, la muzica patefonului. La primul dans fiecare soț și-a invitat soția, dar cum Marin Vasiliu nu știa să danseze, Ionuț a fost bucuros s-o invite el pe Lina, care s-a dovedit o dansatoare talentată. Ea a dansat și cu ceilalți musafiri, dar mai ales cu Ionuț, cel mai tânăr dintre invitați, și el nu se sătura să danseze mereu cu Lina, s-o strângă caldă, mlădioasă, în brațe. Ea i se lipea cu atâta dăruire, încât Ionuț a crezut că simte că și Lina s-a îndrăgostit de el de la prima vedere.

Câtva timp după miezul nopții, când musafirii au început să plece la casele lor, Lina și Marin și-au îmbrăcat paltoanele și au dat să iasă. Știind că Lina nu are acasă telefon și înnebunit că nu o va mai vedea, Ionuț a invitat-o la un ultim dans. Cu curajul disperării, Ionuț i–a șoptit:

– Trebuie neapărat să te întâlnesc! Te aștept mâine la ora 5 după-masă în fața cinematografului Miron, de lângă Parcul Municipal.

Lina n-a apucat să spună decât „bine”, când Marin, nerăbdător, a luat-o de mână, în timpul dansului.

Ionuț n-a dormit prea bine în noaptea aceea. Tot timpul se gândea la fermecătoarea Lina, se întreba ce însemna acel „bine”, dacă ea va veni la întâlnire. Era decis s-o aștepte și în ziua ceea și în ziua următoare, căci „mâine” spus după miezul nopții poate fi înțeles în două chipuri.

Ziua a trcut cu greu, la cinci fără un sfert Ionuț aștepta înfiorat și de frig, dar și de emoție, în fața cinematografului Miron, ca după vreo zece minute să apară Lina, și mai frumoasă, cu obrajii înroșiți de ger, foarte elegantă, cu pălărioară de fetru peste părul strâns într–un coc și purtând paltonul ultimului lor dans la familia Doncea.

De teamă că vreun cunoscut e pe acolo, Lina s-a îndreptat spre un panou cu fotografiile din film, făcându-se că nu-l vede pe Ionuț. Și el s-a îndreptat spre fotografii, s-a prefăcut surprins de întâlnire, i-a dat mâna și i-a șoptit:

– Luăm bilete separat și urcăm la balcon.

Inima îi bătea cu putere, acum era convins că și Lina se îndrăgostise de el de la prima vedere. Au intrat în cinema separat și s-au așezat la balcon în ultimul rând de scaune. Fiind vorba de un matineu, era puțină lume în cinema, iar balconul era aproape gol. Fericit, Ionuț nu contenea s-o sărute, Lina răspundea cu pasiune. Pe când Ionuț o mângâia pe pulpe, pe șolduri, pe sâni, înfiorat, Lina gâfâia de plăcere. După ce s-au înțeles asupra datei și locului viitoarei întâlniri, Lina a simțit nevoia să-i explice ce simte, cum se poate că, deși măritată din dragoste, deși are un soț care o iubește, s-a îndrăgostit de el de la prima vedere, de parcă ar fi fost nemăritată, liberă.

– Marin e mai mare ca mine cu 10 ani, are gusturi total diferite de ale mele și deși mă iubește din tot sufletul, își iubește mult mai mult munca, serviciul. De aceea rămâne până târziu la servici și eu sunt foarte mult singură. Mă ocup cu toată dragostea de băiețașul nostru, mă ajută și mama mea, citesc ore întregi, dar mă simt singură, neglijată. Când vine acasă seara, obosit, Marin nu are chef de vorbă, mai ales că el e taciturn din fire, așa că eu mă simt singură chiar în prezența lui. Știu că m-am măritat prea devreme, la 17 ani și ceva, am să–ți explic odată de ce, știu că nu mi-am trăit tinerețea cum ar fi trebuit. Când mi te-a prezentat Safta Doncea am simțit că-mi bate inima, de parcă aș fi redevenit dintr-o dată adolescenta de 17 ani dinainte de nuntă. Încearcă să mă înțelegi. Îl iubesc pe Marin, tatăl copilului meu, îmi îndeplinesc îndatoririle de soție și de mamă, dar tinerețea mea își cere și ea drepturile, nu poate fi înăbușită.

Când a apărut pe ecran distribuția, după care știau că se va face lumină, s-au despărțit cu o ultimă sărutare și au ieșit de la balcon și din cinema separat. Era aproape șapte, deja noapte, vitrinele marilor magazine de pe strada Domnească luminau puternic trotuarele curățate de zăpadă, care se mai vedea doar pe iarba din parc și pe acoperișuri.

Iarna era grea, gerul năprasnic. Ionuț și Lina nu puteau să se plimbe împreună, atât din cauza frigului cât și de teamă că vor fi văzuți prea des împreună și vreun „bine intenționat” îi va raporta lui Marin. Nu le rămâneau decât balcoanele de la cinematografe.

Timpul trecea, zăpada s-a topit chiar de pe acoperișuri și din grădini, pomii au început să dea muguri, se apropia primăvara. Sărutările, mângâierile, îmbrățișările, la cinema sau pe o bancă retrasă din Grădina Publică, nu-l mai puteau mulțumi pe Ionuț, poate nici pe Lina. Când Ionuț i-a propus să se întâlnească la baba care închiria camere cu ora, unde se întâlnise cu o prietenă în vara trecută, Lina a refuzat categoric.

– Atâta îmi lipsește, să fiu văzută ieșind dintr-o casă de rendez-vous!

În sfârșit a sosit ocazia mult așteptată: toată familia pleca cu vaporul la Tulcea, la nunta unui văr al mamei lui Ionuț. După ce la ultima întâlnire cu Lina o convinsese cu greu să vină la el în după-amiaza nunții, Ionuț a găsit un pretext ca să nu plece cu ei la nuntă: o migrenă teribilă,

Pe la ora patru Lina a sosit, emoționată și ea, transpirată după înghesuiala din tramvai și după mersul repede de la tramvai la Ionuț și poate și din cauza emoției: era doar prima dată când vor fi singuri, într-o casă, nevăzuți de nimeni. După ce s-au sărutat îndelung, Lina a dorit să meargă la baie, să facă duș. Ionuț i-a dat un halat de baie, i-a arătat cum să aranjeze temperatura apei, după care Lina a încuiat camera, s-a dezbrăcat și a început să de spele. Ionuț ar fi vrut s-o vadă goală, dar ea s–a opus hotărât. Așteptând cu nerăbdare s-o primească în brațe la ieșirea din camera de baie, Ionuț și-a luat saxofonul, instrumentul lui favorit, cu care cântase în orchestra liceului, și i-a cântat aproape de ușă un cântec atunci la modă „Dumneata, Madam, ești visul visurilor mele, etc.”, cântec banal, ieftin, dar în starea de așteptare surescitată Ionuț n-a găsit altceva mai potrivit să-i cânte. Lina a ieșit după un timp în halat și papuci, purtând în mâini pantofii și îmbrăcămintea. Ionuț a adus în camera lui două pahare şi o sticlă de Cointreau, au ciocnit paharele, au băut până la fund, după care s-au sărutat cu foc şi s-au trântit pe studio îmbrăţişaţi, tot sărutându-se. Ionuţ a băgat o mână în halatul de baie, Lina era caldă, aburind de la duş. Nerăbdător Ionuţ i-a dat jos halatul, a văzut pentru prima oară sânii fermi, ademenitori, şoldurile rotunjite sub talia subţire, dar, nedumerit, a observat că Lina rămăsese cu chiloţii pe ea. Atribuind acest lucru pudoarei, Ionuţ a început s-o sărute pe gură, pe sâni, pe pulpe, s-o mângâie pe tot corpul. Când a încercat cu blândeţe să-i dea jos chiloţii, Lina s-a opus, s-a luptat cu el, n-a vrut cu nici un preţ să se dezbrace de tot. Amândoi erau excitaţi la maximum. Ionuţ ajunsese la o erecţie complectă, Lina avea sfârcurile sânilor întăriţi, gâfâia puterenic, dar nu se lăsa dezbrăcată, cu toate implorările lui Ionuţ Ca să-l liniştească, ea i-a promis că altă dată nu o să-l mai refuze, dar acum, fără să-i explice din ce cauză, nu vrea cu nici un chip.

Lina s-a îmbrăcat şi a plecat fără un cuvânt, fără o sărutare, fără să stabilească viitoarea întâlnire. Ionuţ a rămas bolnav fizic, cu dureri acute la testicule, dar şi mai bolnav sufleteşte, răvăşit de purtarea Linei. A luat un antinevralgic puternic, încercând să scape de durerile fizice. De suferinţa şi nedumerirea din suflet nu ştia cum să scape. În zilele următoare a încercat să nu se gândească la Lina, a citit ore întregi, a mers la cinema, a cântat mult la saxofon, a început să ia somnifere ca să doarmă mai bine. La şcoală, în timpul orelor de curs, se surprindea absent, trebuind să facă un efort ca să nu piardă şirul cuvintelor când preda, sau ca să asculte răspunsul elevului scos la tablă. Îşi dădea însă seama că toate strădaniile de a nu se gândi la Lina erau zadarnice. Îi era dor de ea, îi lipsea prezenţa ei fermecătoare, zâmbetul ei, râsul ei cristalin, sărutările ei, corpul ei cald, ademenitor, chiar dacă, dintr-o cauză absurdă, nu voia să facă dragoste cu el.

Când a început vacanţa de paşte, a simţit că nu mai poate răbda, că trebuie neapărat s-o vadă, să reia legătura îmbătătoare cu ea. Într-o dimineaţă însorită de primăvară şi-a luat inima în dinţi şi a hotărât să meargă la Lina acasă. Ştia că soţul ei este la servici, poate şi mama ei este la spital. S-a urcat în tramvaiul din strada Brăilei, a coborât la penultima staţie, a găsit curtea mare descrisă de Lina şi a intrat în curte, îngrijorat la gândul că poate Marin Vasiliu este totuşi acasă, bolnav sau din altă cauză. A sunat la intrarea locuinţei din stânga curţii, emoţionat, dar străduindu-se să aibe aerul cât mai natural. La uşă a apărut Dorina, sora mai mică a Linei, semănând cu ea ca o soră geamână. Puţin fâstâcit, Ionuţ s-a recomandat, a spus că a fost în apropiere ca să viziteze un prieten bolnav şi s-a gândit să-i facă o vizită doamnei Vasiliu, pe care o cunoscuse iarna trecută la familia Doncea. Dorina l-a invitat în „salon" şi l-a rugat să aştepte câteva minute, întrucât Lina este în camera băieţaşului şi are nevoie de timp ca să se pregătească să–l primească. A plecat s-o anunţe pe Lina de musafirul neaşteptat, după care s-a întors să-i ţină de urât. Ionuţ a aflat că Dorina este studentă la „litere" la Iaşi, anul doi, şi a venit acasă în vacanţa de paşte. A observat că ea îl priveşte cu simpatie, că nu-i displace şi i-a trecut prin gând că i-ar face curte dacă n-ar iubi-o pe sora ei cu o dragoste atât de arzătoare şi de imposibilă. Lina a apărut zâmbitoare, i-a întins mâna cu prietenie şi l-a întrebat, cu un ton voit surprins:

– Cum se face că, după atâtea luni după sindrofia de la familia Doncea, te-ai gândit să mă vizitezi?

Ionuţ a răspuns cu pretextul cu prietenul bolnav şi imediat ce Dorina a ieşit din cameră ca să se ocupe de băieţaş, Ionuţ i-a şoptit Linei:

– Nu pot trăi fără să te văd. Spune repede când şi unde ne vom întâlni?

Lina era şi ea emoţionată, dar avusese timp să se gândească la întâlnirea pe care şi ea o aştepta cu nerăbdare, aşa că i-a răspuns imediat, de teamă că Dorina se va întoarce şi nu vor mai putea să vorbească decât banalităţi mondene. Ca gazdă manierată, Lina l-a servit cu dulceaţă de cireşe amare şi un pahar de apă rece, după care Ionuţ s-a despărţit de cele două surori cu: „Mi-a făcut deosebită plăcere să vă văd şi să fac cunoştinţă cu fermecătoarea Dorina." Lina a zâmbit protocolar, Dorina a roşit de plăcere, vizita a luat sfârşit.

Următoarea întâlnire, aşteptată cu inima strânsă de către Ionuţ, a avut loc trei zile mai târziu, lângă vitrina unei farmacii de pe strada Brăilei, colţ cu strada Romulus. Ionuţ era îngrijorat, Lina era vădit încurcată. După o tăcere elocventă, Lina a simţit nevoia să se explice, să înlăture norul ce plutea peste dragostea lor.

– Mi-a fost greu să plec de acasă singură, Dorina voia să mergem împreună la cinema şi a trebuit să inventez o minciună simplă, cum că mă dor dinţii şi mă duc la dentist. Nu putem fi mult timp împreună, căci o vizită la dentist nu durează ore întrgi. Şi eu am ţinut mult să te văd, să te liniştesc, după ceea ce s-a întâmplat când am fost la tine. Ştiu că ai suferit mult, ştiu că purtarea mea a fost cu totul de neînţeles după începutul minunat al dragostei noastre. Şi eu am suferit, şi eu vibram de dorinţă, cu greu m-am stăpânit şi m-am opus. Acum îmi pare râu că te-am refuzat, că mi-am înăbuşit dorinţa fierbinte de a face dragoste cu tine. Oricât de prostească ţi se va părea explicaţia purtării mele, trebuie să ţi-o spun şi te rog să mă înţelegi şi să mă ierţi. Cu o zi înainte de a veni la tine m-am întâlnit din întâmplare cu Safta Doncea. Cineva ne-a văzut o dată sau de două ori împreună şi i-a povestit ei. După ce am schimbat câteva cuvinte banale, Safta m-a întrebat cu un ton ironic: "Se pare că ţi-a căzut cu tronc amicul nostru Ionuţ Bunea. Ai gust bun, şi noi îl iubim, dar ce spune despre asta Marin?”. Bineînţeles că m-am silit să glumesc, să pretind că ne-am întâlnit din întâmplare şi că Marin nu are ce să spună, fiindcă e vorba de o coincidenţă şi nimic mai mult. Nu sunt sigură că n-am roşit când am auzit-o, deşi ştiu că Safta e o persoană drăguţă şi nu a vrut decât să mă tachineze. Când am venit la tine m-am gândit că nu aş fi putut să joc pe indiferenta şi s–o ascult chipurile amuzată, dacă m-aş fi culcat cu tine înainte. De aceea am venit decisă să nu facem dragoste, oricât vei insista, oricât îmi fi greu şi mie, oricât îţi va fi de greu ţie. După zilele şi nopţile grele trăite şi de mine de când am fost la tine, voi găsi în mine puterea să nu te mai refuz şi să fiu pregătită să răspund calmă, chiar şi după aceea, la tachinări sau insinuări ale Saftei.

Ionuţ a simţit o promisiune clară în cuvintele Linei, a înţeles cât de greu i-a fost ei să-şi ducă la capăt hotărârea, prostească în fond, luată înainte de a veni la el, după întâlnirea cu Safta Doncea. Ce bine ar fi fost dacă n-o întâlnea tocmai atunci! S-au despărţit după mai puţin de o oră, nu înainte de a se fi sărutat în grabă în curtea pustie a unei biserici din strada Romulus. Au decis să se întâlnească din nou peste două săptămâni, într–o luni, când Dorina va fi plecată la Iaşi, iar Elena, mama Linei, va fi de srviciu la spital dimineaţa, aşa că va putea după masă să aibe grijă de băieţaş. În tot acest timp Ionuţ îşi spărgea capul să găsească un loc acceptabil unde să poată fi singur cu Lina. Nu putea întreba prieteni, colegi, alţi cunoscuţi, de teamă că atunci când îl vor vedea pe stradă cu Lina vor face imediat legătura şi astfel o va compromite. Galaţi, deşi centru comercial important, era totuşi un mic oraş provincial, iar la o anumită pătură socială oamenii se cunoşteau unii pe alţii: nimeni nu era anonim, ca în marile oraşe. După întrebările, oricât de bine intenţionate, ale Saftei Doncea, trebuiau să fie şi mai precauţi, mai ales când era vorba nu de plimbări romantice sau de vizionarea de filme, ci de intrarea într-un hotel sau în orice alt loc compromiţător.

Următoarea întâlnire a avut loc la balconul cinematografului Trianon. Împăcaţi, s-au sărutat şi mângâiat mai tot timpul, dar au şi văzut ceva din film. Au convenit ca la viitoarea întâlnire să se plimbe pe strada Mihai Bravu şi să intre în Grădina Publică. Vremea se încălzise bine, era aproape vară, teii înfloriseră şi împrăştiau un parfum îmbătător, de miere. S-au întâlnit pe strada Cuza Vodă, de la care se ajunge la strada Mihai Bravu. Câteva zile înainte de întâlnire Ionuţ auzise în tramvai, cu totul întâmplător, în conversaţia unor tineri, despre un restaurant din apropierea Grădinii Publice, care are în curte o cameră separată, aşa zisă „chambre séparée”, unde puteau mânca perechi „ilegale” fără a fi văzuţi de restul clienţilor restaurantului şi unde puteau chiar să facă dragoste. Acest restaurant se găsea pe strada Domnească, la colţul cel mai apropiat de Grădina Publică. Mergând într-acolo, Ionuţ i-a povestit Linei despre acel restaurant şi i-a propus să meargă cu el, ca să vadă despre ce este vorba. Lina a fost de acord şi a rămas pe strada dintre Mihai Bravu şi Domnească, aproape de restaurant. Ionuţ a intrat în restaurant, cam pustiu la ora aceea, numai doi clienţi beau bere la o masă şi doi chelneri plictisiţi stăteau de vorbă la o altă masă. La întrebarea lui Ionuţ despre camera separată, unul din chelneri s-a ridicat, a luat o cheie de pe un cui şi l-a invitat pe Ionuţ să-l urmeze în curtea din spatele restaurantului. La semnul lui Ionuţ şi după ce a văzut că nu e nici un om pe stradă, Lina s-a asociat celor doi. Chelnerul a descuiat uşa, a deschis-o şi i-a invitat să intre. Ionuţ a examinat camera de la un capăt la altul. Avea o canapea destul de obosită, o masă ţărănească din lemn de brad, cu două scaune, o chiuvetă pe peretele din dreapta, lângă o fereastră cu perdea groasă şi, între canapea şi fereastră, un paravan. Totul părea prăfuit, neîngrijit. Cu o reacţie de neînţeles pe care şi-o va regreta ani de-a rândul, Ionuţ a strâmbat din nas şi a spus chelnerului:

– Camera e murdară, nu e pentru noi.

A ieşit cu Lina, care, înmărmurită, nu a deschis gura, au intrat în Grădina Publică, au găsit o bancă liberă pe o alee discretă şi s-au sărutat fără mare entuziasm. Au convenit să se întâlnească, aşa cum se vorbiseră, luni şi joi. Lina i-a spus ca el s-o aştepte la ora fixată numai o jumătate de oră şi să vină în acelaşi loc şi la aceeaşi oră, lunea sau joia următoare şi aşa mai departe, dacă ea nu va veni la prima întâlnire. Când s-au despărţit pe strada Mavromol, aproape de strada Brăilei, unde Lina urma să ia tramvaiul spre casă, Ionuţ nu putea să-şi imagineze că o va vedea numai peste 18 ani!

Când Lina nu a apărut la patru întâlniri succesive, la care el a aşteptat nu câte o jumătate de oră ci câte o oră întreagă, în speranţa că ea va veni totuşi, Ionuţ a decis, în disperare de cauză, să se intereseze dacă nu i s-a întâmplat ceva grav. Nu îndrăznea să meargă iar la Lina acasă, nu putea să repete minciuna cu vizitarea unui prieten bolnav, din apropiere. S-o întrebe pe Safta Doncea nici nu se gândea. A decis să meargă într-o luni dimineaţă, la terminarea orelor de curs la şcoală, la spitalul central şi să-i facă o vizită doctorului Alexiu, prieten bun al familiei. Ştia că la secţia lui lucra mama Linei şi spera s-o întâlnească „din întâmplare”, să stea de vorbă cu ea (se cunoscuseră la sindrofia de la familia Doncea) şi s-o întrebe, ca din politeţe, ce mai face Lina. Totul a decurs conform planului, Alexiu s-a bucurat să-l vadă, i-a arătat secţia de chirurgie, de care era foarte mândru. Într-una din săli sora Elena Popescu era ocupată cu sterilizarea unor bisturie şi când Alexiu s-a apropiat de ea, Ionuţ a salutat-o şi i-a amintit că se cunoscuseră iarna trecută la familia Doncea. Şi ea şi-a amintit de Ionuţ, s–a legat o scurtă convorbire, ca între persoane manierate, şi el a întrebat-o într-o doară ce mai face Lina, cum se dezvoltă nepoţelul, etc. A aflat imediat cauza dispariţiei Linei: plecase cu băieţelul la munte, la Buşteni, unde locuia o soră a lui Marin şi va rămâne acolo până la începerea anului şcolar.

A sosit vara, cu vacanţa mare. Ionuţ se simţea pustiu, singur, părăsit. Profesiunea de învăţător i se părea deodată nesatisfăcătoare, mult sub posibilităţile lui intelectuale. Cu acordul părinţilor, care erau de aceeaşi părere, a decis să-şi dea demisia de la şcoală şi să plece la Bucureşti, ca să se înscrie la universitate, la „litere şi filozofie". Era convins că bagajul lui bogat de lecturi şi diploma lui de absolvent al seminarului pedagogic îi vor scurta perioada de studii, după care avea de gând să rămână la Bucureşti şi să predea la liceu, poate chiar la universitate.

În acelaş an şi-a început studiile, a progresat repede, a reuşit peste aşteptări la examene şi a fost luat, chiar din anul următor, ca asistent, de către unul din profesori. După numai doi ani de studii a avut licenţa în „litere şi filozofie", a rămas asistent universitar, apoi conferenţiar. Pleca pentru scurt timp la Galaţi, în vacanţele universitare, dar atunci nu se mai interesa de Lina. Fără să-şi dea seama, dorul de ea se potolise. Cunoscuse la Bucureşti femei frumoase, interesante, atrăgătoare, unele măritate dar dornice de amor extraconjugal. La 32 de ani s-a însurat cu o colegă, şi ea conferenţiar universitar. Frumoasa şi interesanta lui soţie era preocupată numai de carieră, de colaborări la reviste de specialitate, de întâlniri literare, de expoziţii şi de prezenţa în cercuri mondene. Nu avea timp pentru viaţa de familie, pentru soţ şi nici nu voia să audă despre aducerea pe lume a unui copil. După repetate încercări de a o convinge să dea importanţă şi vieţii intime, Ionuţ a ajuns la concluzia inevitabilă că e mai bine să divorţeze. După cinci ani de convieţuire, au divorţat în mod civilizat. Ionuţ a părăsit elegantul apartament, proprietatea ei, şi s-a mutat într-un apartament mai modest, totuşi cochet, pe strada Mântuleasa, nu departe de piaţa Rosetti.

Era într-o după-amiază de decembrie, 18 ani după ce o întâlnise pe Lina la familia Doncea. Ionuţ avea acum 40 de ani, cu fire de argint la tâmple, era acasă, la căldură, cufundat în corectarea lucrărilor studenţilor lui. Soneria telefonului l-a smuls din lectură, l-a cam deranjat, hotărât cum era să termine corectarea tuturor lucrărilor în seara aceea. Când a ridicat receptorul a rămas uluit să audă vocea Linei, neschimbată, să se simtă întors în timp cu atâţia ani.

– Alo! Vorbeşte Lina Vasiliu. Îţi mai aduci aminte de mine? Sunt în vizită la fiul nostru, Nelu, student la medicină aici, la Bucureşti. Te-am găsit în cartea de telefon şi aş vrea să ne vedem, dacă n-ai nimic împotrivă.

– Sunt bucuros să-ţi aud vocea, cum puteam să te uit? Bineînţeles că vreau să ne vedem. Unde eşti acum?

– Sunt în garsoniera băiatului, aproape de facultatea de medicină. El nu-i acasă acum. Am văzut că locuieşti pe Mântuleasa. Pot fi la tine în jumătate de oră. Poţi să mă aştepţi în staţia dinainte de piaţa Rosetti a tramvaiului care vine de la universitate?

Ionuţ a fost de acord s-o aştepte în staţie, şi-a îmbrăcat la timp paltonul şi a ajuns în staţie cam cinci minute înante ca Lina să coboare din tramvai. Purta un palton negru de blană de lutru, care o îngrăşa. Avea faţa mai rotundă decât pe vremuri, cu semne vădite de maturizare, dar era încă frumoasă, radioasă. Anonimi în marele oraş, Ionuţ a sărutat-o pe ambii obraji, după care au pornit să facă suta de paşi până la apartamentul lui. De cum a ajutat-o să-şi scoată mantoul, Ionuţ a observat, stupefiat, că Lina era pur şi simplu obeză! Dacă în tinereţe, zveltă şi sportivă, cântărea cam 48 de kilograme, acum desigur cântărea peste 84! Ionuţ nu s-a putut abţine să exclame:

– Ce-ai făcut din tine, Lina?!

Bursa personalităţilor din *trib*

În urcare

Moshe Sharoni, deputat din partea Partidului Pensionarilor: faptul că, ridicându-se împotriva curentului, a cerut în Knesset să se renunţe la legea, uşor sifilitică, privind sancţionarea penală a celor prinşi că au aprins o ţigară în localurile publice (cafenele, baruri etc.), a demonstrat, încă o dată, că parlamentarul nu tremură de frică în faţa celor cu "corectitudinea politică"

În scădere

Avram Poraz, fost ministru: faptul că s-a dat la fund, ieşind practic de pe scena politico-socială, i-a dezamăgit pe admiratorii săi, care sunt convinşi că fostul lider al Shinui-ului poate contribui din plin la îmbunătăţirea stărilor de lucruri în rândul organizaţiilor din *alia.*

La care ea a răspuns încurcată, dar simulând nonşalanţa:

– La Galaţi n-avem multe distracţii, ca voi aici la Bucureşti, dar mâncăm bine!

Lui Ionuţ nu-i plăcuseră niciodată femeile grase. Odată, când avea 20 de ani, o fată grasă, care se îndrăgostise de el, l-a invitat la ea, ştiind că va fi singură în casă câteva ore. L-a servit cu tot felul de bunătăţi, cu vin Cotnari, s-a lipit de el şi pe şleau l-a invitat să se dezbrace şi să se culce cu ea. Ionuţ avea aşa o repulsie faţă de fete grase, încât a refuzat politicos, pretexând că îl doare capul şi de aceea nu e în stare. Fata s-a simţit atât de umilită, atât de adânc jignită, încât nu a vrut să-l mai vadă vreodată.

Acum însă era cu totul altceva. Nu era vorba de o grasă oarecare, ci de frumoasa lui Lina, pe care o iubise atât, pentru care suferise cu adevărat. Nu putea să se poarte cu ea cum se purtase cu acea fată grasă, în tinereţe. De aceea a servit-o cu prăjituri cumpărate la o cofetărie în drumul spre tramvai, au ciocnit un pahar de vin spumos, după care Lina s-a dezbrăcat, de tot de data asta. Închizând ochii să nu vadă grăsimea ce deformase superbul ei trup de odinioară, Ionuţ a făcut dragoste cu ea pentru prima oară de când o cunoştea, ba chiar a repetat după un timp, încălzit de sărutările şi mângâierile ei, ajutat şi de amintirea Linei de demult. În pauza „dintre", goi sub plapumă, au început să depene amintiri din tinereţe, din scurta lor poveste de dragoste.

– De ce ai plecat pe neaşteptate la Buşteni? De patru ori te-am aşteptat zadarnic câte o oră la locul stabilit şi numai după vizita mea la spital, la secţia de chirurgie, unde am întâlnit-o „din întâmplare" pe mama ta, am aflat despre plecarea ta.

– Probabil că şi Marin, bărbatul meu, a auzit, ca şi Safta Doncea, despre întâlnirile noastre. Taciturn cum îl ştiu, nu mi-a spus o vorbă, a stabilit cu Sanda, sora lui de la Buşteni, să vin la ea cu băieţaşul şi să rămân acolo două luni. Într-o seară m-a anunţat că a doua zi plecăm toţi trei, că el se întoarce, dar că în ultimele două săptămâni va fi cu noi şi ne vom întoarce împreună. La întrebările şi obiecţiunile mele a ripostat că aerul de munte o să ne facă bine lui Nelu şi mie şi n-a adăogat nici o explicaţie, nici o aluzie la ceea ce era probabil adevăratul scop al exilării mele. Când m-am întors am aflat de la Safta Doncea că ai părăsit postul de învăţător, că ai plecat la Bucureşti să-ţi continui studiile. Tot de la ea am aflat mai târziu că ai ajuns conferenţiar universitar, că te-ai însurat, că ai divorţat. Ştiu că ai fost de mai multe ori la Galaţi, la familie, dar niciodată n-ai încercat să mă vezi. Când ţi-am telefonat astăzi, nu eram sigură că am să te găsesc, nici că ai să vrei să ne vedem. De la ultima noastră întâlnire, acum aproape 18 ani, mă frământă întrebarea: de ce n-ai vrut să rămânem în camera separată a restaurantului de lângă Grădina Publică? Ştiai doar că de data asta nu te voi refuza. Chiar dacă, aşa cum ai spus, camera era neîngrijită, plină de praf, puteam face dragoste nu pe canapeaua aceea soioasă, ci în picioare, sau pe masă. Ani de zile mi-am spart capul, fără succes, să-ţi înţeleg purtarea. Nu mă mai doreai, sau voiai să te răzbuni pentru purtarea mea crudă şi absurdă de la tine acasă?

Ionuţ i-a răspuns că nici el nu a înţeles ce l-a împins să facă aşa ceva şi că şi el a regretat ani de-a rândul că a pierdut acea ocazie să-şi îndeplinească dorinţa atât de fierbinte, să facă dragoste cu ea.

A condus-o la tramvai, s-au sărutat pe gură şi înainte de a ieşi din casă şi în plină stradă. Înainte de sosirea tramvaiului ei, Ionuţ i-a spus, pe jumătate în glumă, pe jumătate în serios:

– Întoarsă la Galaţi, încearcă să mănânci mai puţin bine, dă jos măcar 20 de kilograme şi vino la mine după aceea să te admir şi să te iubesc.

Probabil că Lina nici n-a încercat să slăbească şi a luat vorbele lui Ionuţ drept o condiţie „sine-qua-non" ca să o mai vadă. Nu i-a mai telefonat, nu s-au mai văzut niciodată de atunci.

ZISE...

"România este ultimul imperiu din Europa".

(Vladimir Voronin, preşedintele Republicii Moldova; într-un interviu acordat ziarului "Evenimentul Zilei", Bucureşti 2008)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

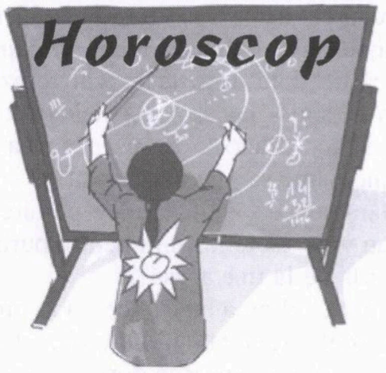

Martie

Berbec (21 martie – 20 aprilie): Mici necazuri băneşti vă îngrijorează în continuare, dar le veţi depăşi cu ajutorul neaşteptat al unor rude îndepărtate. Concentraţi-vă asupra propriului dvs. cămin; acolo trebuie să daţi dovadă de mai multă atenţie şi sensibilitate. Proiectul pe care l-aţi conceput începe să prindă contur.

Culoare: verde şi portocaliu.

Taur (21 aprilie – 20 mai): Nu vă mai amărâţi pentru fiecare fleac. Analizaţi amănunţit relaţia pe care o aveţi cu partenerul/partenera dvs.. O ruptură nu trebuie să vă sperie dacă vă va ameliora starea de spirit. Uneori, este preferabilă o operaţie dureroasă, dar cu rezultate imediate, benefice.

Numere: 5, 9, 11.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): Vine, vine primăvara... Şi veţi simţi căldura şi înlăuntrul dvs., şi în cămin. Continuaţi-vă ocupaţiile care vă pasionează şi care vă fac să vă desprindeţi de tot ce este urât şi nedrept în această lume. Menajaţi-vă forţele şi ochii.

Culoare: albastru.

Rac (21 iunie – 22 iulie): Conflictul cu un vecin ia amploare. Trebuie să luaţi hotărârea de a avea o discuţie cu el. Expuneţi-vă clar punctul de vedere şi determinaţi-l să vadă logic faptele. Un prieten pe care nu l-aţi văzut de mult vă trimite o veste îmbucurătoare. Nu ezitaţi să-l contactaţi. Cei mici din familie vă fac o surpriză.

Numere: 4, 28, 30.

Leu (23 iulie – 22 august): Vă încăpăţânaţi să vă impuneţi părerile în orice ocazie. Fiţi mai conciliant şi veţi observa că merită efortul. Renunţaţi la aerul de superioritate pe care-l afişaţi uneori şi care-i agasează pe cei din jur. Trebuie să găsiţi o modalitate de a vă umple prea multul timp liber.

Culoare: portocaliu.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): Zilele negre devin albe. Multe neplăceri din cauza cărora v-aţi necăjit se şterg acum din viaţa dvs. O invitaţie venită de departe vă bucură; daţi-i curs. Vă deranjează indiferenţa pe care o manifestă unii, dar priviţi totul cu detaşare.

Numere: 20, 31, 39.

Balanţă (23 septembrie – 22 octombrie): Aştrii sunt alături de dvs. Suferinţa care v-a măcinat mult timp se atenuează treptat. Dar mica satisfacţie pe care o aveţi acum vă provoacă un fel de durere surdă. Puteţi avea conştiinţa liniştită: nu dvs. aţi eşuat. Acum iese la iveală adevărul, care pentru unii este foarte crud.

Culoare: galben.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): În fine, poate datorită primăverii care se apropie, o senzaţie de linişte pune stăpânire pe dvs. Chiar şi durerile reumatice vă chinuie acum mai puţin. Nu refuzaţi ajutorul unor prieteni, şi nici nu le respingeţi sfaturile. Este clar că vă vor doar binele.

Numere: 3, 17, 19.

Săgetător (23 noiembrie – 21 decembrie): V-aţi asumat, doar din ambiţie, un plan prea grandios pentru puterile şi cunoştinţele dvs., fără să cereţi părerea altora, care cunosc atât capacităţile dvs. cât şi amploarea acestui proiect. Va trebui să depuneţi mari eforturi pentru a face faţă cerinţelor.

Culoare: roz.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Încet-încet, vi se ia o piatră de pe inimă. Nu trebuie să înfruntaţi ostilitatea pe care aţi remarcat-o la oameni pe care i-aţi crezut apropiaţi. Ignoraţi aceste manifestări şi detaşaţi-vă de fapte care v-au afectat profund. Regretele nu au nici un rost. Urmaţi-vă drumul care se deschide acum în faţa dvs.

Numere:1, 7, 13.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): Încercaţi să elucidaţi pe toate căile semnele de întrebare care vă frământă. Nu evitaţi o discuţie pe un ton categoric, dar logic, chiar dacă va fi neplacută. Ascultaţi recomandarea medicului: în loc de unele medicamente, plimbările vor face minuni.

Culoare: violet.

Peşti (19 februarie – 20 martie): Încrederea în propria dvs. putere de convingere se justifică din nou. Ştiţi să ascultaţi şi să vă faceţi ascultat. O sumă de bani, nu mare, dar importantă pentru dvs. în actuala situaţie, va veni din surse nebănuite, ajutându-vă. Nu exageraţi cu munca. Acordaţi-vă şi dvs. personal timpul de odihnă, de plimbare în aer liber. Aveţi mari restanţe de lectură.

Numere: 6, 8, 24.

Interim

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Odihnă activă

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2					❤						
3									❤		
4					❤		❤				
5						❤				❤	
6									❤		
7	❤			❤				❤			
8		❤			❤		❤				❤
9				❤							
10			❤							❤	
11						❤					

ORIZONTAL: 1) Acțiune de reconfortare prin ieșirea în afara orașelor în zonele de agrement din împrejurimi. 2) Avânt și voie bună în petrecerea timpului liber – Omul care-și efectuează odihna sa activă în deplasări pe jos. 3) Vestitul dans cu sărutări care a făcut înconjurul lumii – Preludiu de serenadă! 4) Atracția universală de apropiere a oamenilor – Eroul anonim al coridelor. 5) Loturi de pământ date iobagilor în evul mediu – Tras la vânătoare de arcași. 6) Unele cărora nu le place nici munca și nici odihna – Mașini la periferie! 7) Tudor Baciu – În această zi – Bon cu valoare. 8) Ion Zaharescu – Apă stătătoare. 9) Respirație maladivă – Noroc, baftă... 10) Udrea Popescu – Un adept al odihnei active, fie că o face per pedes, sau cu autoturismul. 11) Căsuța din povești – Plimbare în circuit.

VERTICAL: 1) A întrece cu mașina alt vehicol care se deplasează cu o viteză mai mică – Corpul nostru care se bucură de odihnă activă. 2) Corp simplu – Cel mai răspândit factor din natură. 3) Porțiunea de stradă cuprinsă între cele două trotuare. 4) De vis – Tantal. 5) Fir de urzeală – Materie primă pentru olărit. 6) Genul marilor și micilor narațiuni – Firicelul albastru care crește și în final poposește în apele mării. 7) Rezultatul unei corecte împărțiri – Prefix pentru păsări – Sport ce se practică la poligon. 8) Instituții de cultură – Cureaua cu care se plimbă câinii. 9) Bidiviu – Macaz – Cei mai credincioși prieteni ai omului modern. 10) Culoarea de stop care oprește circulația într-un anume sens – Jocul cu balonul rotund. 11) Omul după utilizarea rațională a timpului liber – Perioadă mare de timp.

DICȚIONAR: Sesii, ral, avi.

MINA NIȚĂ

Cu schepsis

ORIZONTAL: 1) Fondul unor depuneri – Ședință cu părinții. 2) Sare în bucate – Toată viața intră în esență. 3) Sancționat la trecerea pe roșu – Retras de la acțiune. 4) Căpriori bine înfipți (sing.) – Răcoritoare de consumat la mare. 5) Pânză cunoscută. 6) Ecou nelimitat! – Directoare de la școală! – Se despart la graniță (sing.). 7) A da semne de efort – Aflate din timp! – Ce se scrie anapoda?! 8) Armonie perfectă într-un ansamblu – Servește bine. 9) În canal! – Referință participativă a unui trio. 10) Exercită forța atracției (pl.)

VERTICAL: 1) Plecare în tradiționala Japonie (pl.). 2) Perimetrul artelor plastice – Obsedat toată viața de drobul de sare. 3) Corectitudinea cuvântului dat – Combinație azot-iod! 4) Amor spaniol (pl.). 5) Notă la limită! – Merge la băi – Nu zboară din cuib (dim.). 6) Posibilitate de ajuns – Fețe de masă. 7) Bătut până crapă – Criză de inspirație – Două teuri prin test! 8) Șmecherie pescărească – Jeep în Maroc! 9) Împărțire a timpului – Punct pe teren. 10) Viața luată ușor (pl.).

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1					■					
2						■				
3							■			
4					■					
5		■							■	
6			■			■				
7					■			■		
8							■			
9			■							
10										

DICȚIONAR: Sinod.

SUMER ARONOVICI

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

De toate pentru toți: Apasate, otita, nasuri, ocazii, unilateral, rd, lustruit, adio, asta, s, arsi, m, teanc, aci, boa, ar, iuit, stup, en, pres, ritm, a, aula, ovatii, vatra, obci, mn, aristotel, sic, navoade, omisa, scai, eleganti.

Ocolișuri: Organizare, sertare, om, pai, virili, il, cotor, t, timida, oda, azil, tesut, lan, desi, o, itari, t, sa, ea, ave, bor, r, scaunele.

Omul invizibil: N, c, t, h, mos, md, cataratori, staul, vatamatura, ulei, licariri, aparat, gari, apicol, ranit, irisi, e, ti, a, ist, ca, cota, atac, rit, op, li, a, stat, a, os, ata, casa, clar, cat, olita, pin, at, p, dat, udata, lulea, ta, palatin, lelicuta, sirena, da, ucis, gaita, ul, tari, amar, aiste.

ACCIDENT

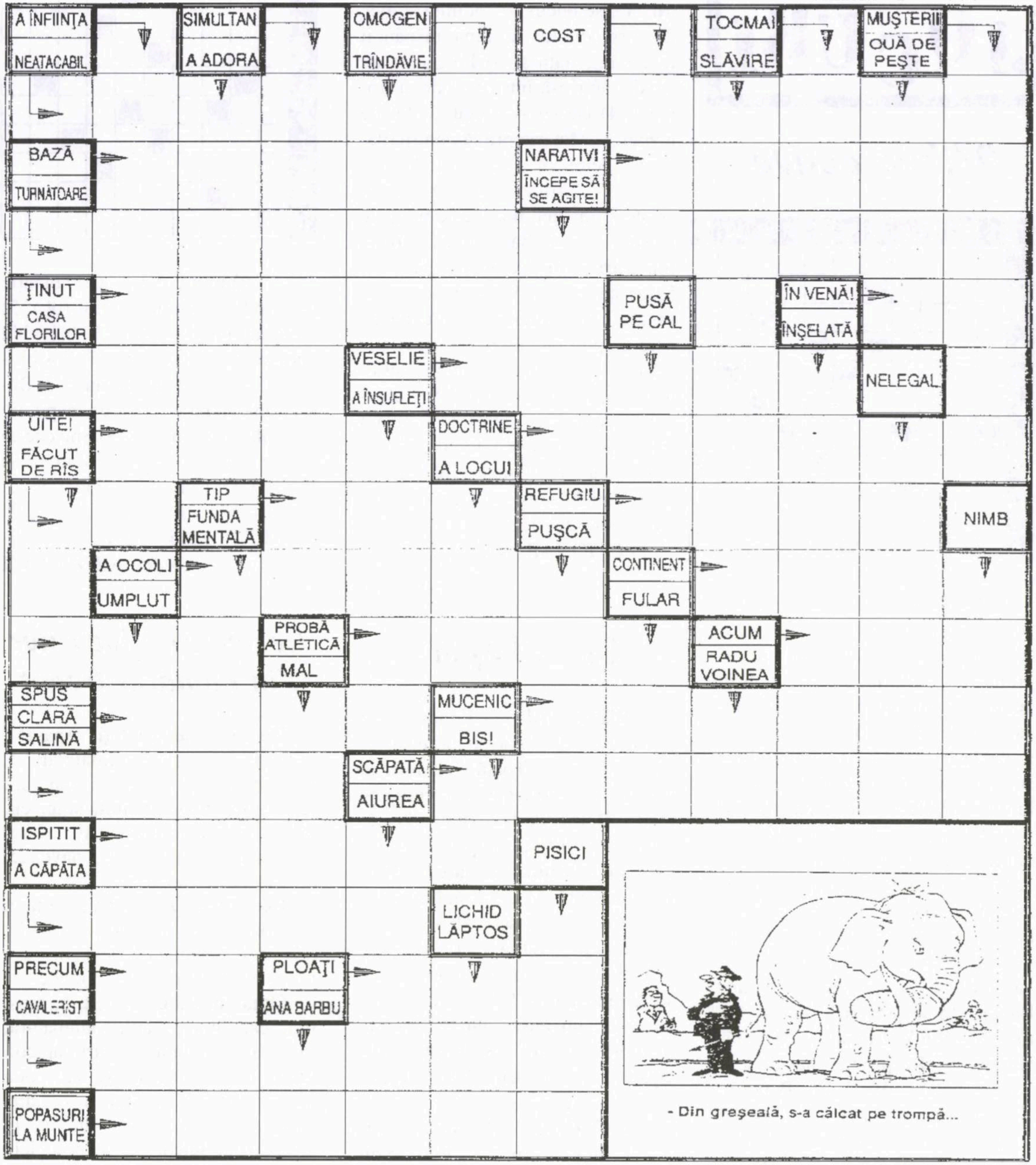
A ÎNFIINȚA
NEATACABIL
SIMULTAN
A ADORA
OMOGEN
TRÎNDĂVIE
COST
TOCMAI
SLĂVIRE
MUŞTERII
OUĂ DE PEŞTE
BAZĂ
TURNĂTOARE
NARATIVI
ÎNCEPE SĂ SE AGITE!
ȚINUT
CASA FLORILOR
PUSĂ PE CAL
ÎN VENĂ!
ÎNŞELATĂ
VESELIE
A ÎNSUFLEȚI
NELEGAL
UITE!
FĂCUT DE RÎS
DOCTRINE
A LOCUI
TIP
FUNDA MENTALĂ
REFUGIU
PUŞCĂ
NIMB
A OCOLI
UMPLUT
CONTINENT
FULAR
PROBĂ ATLETICĂ
MAL
ACUM
RADU VOINEA
SPUS CLARĂ
SALINĂ
MUCENIC
BIS!
SCĂPATĂ
AIUREA
ISPITIT
A CĂPĂTA
PISICI
LICHID LĂPTOS
PRECUM
CAVALERIST
PLOAȚI
ANA BARBU
POPASURI LA MUNTE

- Din greşeală, s-a călcat pe trompă...

DICȚIONAR: Aiure, agit.

RODICA WEINBERG

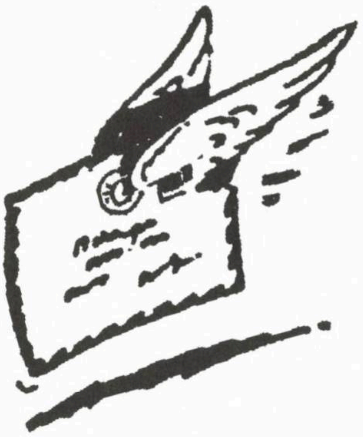

I. Schechter

Mă alătur durerii provocate de pierderea celui fără pereche în ale umorului care a fost I. Schechter. În urmă cu vreo doi ani am însoţit o prietenă a mea pentru a da un anunţ publicitar la "Ultima oră". L-am găsit pe I. Schechter şi am făcut prezentările. Cu ocazia anunţului am schimbat şi câteva vorbe. După ce am plecat, prietena mea a realizat că întâlnise un om inteligent, făcându-şi o impresie foarte bună despre Schechter. Când s-a întâmplat tragedia, am sunat-o pe prietena mea în Italia, la Florenţa, unde este şi acum, pentru a-i da vestea morţii lui I. Schechter.

A rămas blocată, şi apoi a spus: "Chiar zilele trecute mă gândeam la Schechter şi-mi planificam să vin în Israel ca turistă şi apoi să mergem împreună la I. Schechter, să-l invităm la o cafea, la o vorbă". Nu-i venea să creadă că a murit. I-am trimis ziare şi revista "Minimum", unde aţi scris detailat cum s-a întâmplat tragedia.

Chiar şi acum, mie nu-mi vine să cred că nu mai este. În mintea mea îl ştiu în viaţă, acolo la biroul lui, pe strada Salame 61. Din păcate "1 minut", atât de scump, nu mai este, "Lama" nu mai este... Dar talentul lui trăieşte printre noi.

Lucreţia Stanciu
Ramat Gan

În zilele Rebeliunii

"Povestea unui triplu asasinat" (publicată în numărul din ianuarie) mi-a adus în minte evenimente de atunci aşa cum au trecut peste familia mea. Deşi, privind retrospectiv, pentru noi ele n-au îmbrăcat tragismul familiei Gutman, atunci şi acolo, groaza noastră n-a fost mai mică.

Ploieşti. Ianuarie 1941. Ai mei au hotărât să fim împreună cu celelalte rude din oraş.

Deşi nu e târziu, s-a lăsat întunericul. Birjarul ne înfofoleşte în pături şi pornim pe drumul ce trece prin centrul oraşului. Când ne apropiem de destinaţie, suntem opriţi. Un ofiţer ne invită să facem calea întoarsă, centrul fiind ocupat de trupe.

Ajuşi acasă, aşteptăm în întuneric ştirile. Aflăm că armata fusese scoasă pentru a împiedica trecerea spre capitală a unei unităţi ce venea de la Braşov, sub comanda unui general pro-legionar.

Deodată se aud împuşcături. Vedem câteva umbre fugind pe stradă. Apoi linişte.

Îi spun lui taticu (aşa, fără căciulă pe a!): "Acesta e primul meu război!". Aveam puţin peste şase ani.

P.S. Nu ştiam atunci că liniştea era relativă şi că peste câteva luni mă voi trezi dimineaţa fără el; a fost deportat cu alţi evrei din Ploieşti în lagăr, şi nu ştiam că peste alte câteva luni maică-mea şi cu mine vom fi obligaţi să ne părăsim casa din Ploieşti (locuiam cu chirie) pentru a ne uni cu el la Piteşti, unde căpătase domiciliu forţat. Acolo vom rămâne pe toată durata războiului. Dar asta-i deja altă poveste!

Bucureşti. O străduţă liniştită face legătura între str. Traian şi Calea Moşilor, nu departe de locul unde acestea se întâlnesc. Asfaltată şi luminată noaptea, strada e atât de îngustă (două vehicule nu pot trece în paralel) încât edilii au considerat-o alee.

Automobilele nu se aventurează aici, aşa că zgomotele caracteristice sunt gânguritul porumbeilor şi gâlceava între cotoi, întrerupte rar de un "Spoooi tingir!" sau "Fiaaare vechi!". Doar toamna pufăitul unui motor de fierăstrău trece de la o casă la alta pe măsură ce sunt tăiate lemnele pentru iarnă.

Datorită apartamentelor spaţioase, casele ce mărginesc aleea au aspect de vile. Atmosferă de mică burghezie interbelică, în care legătura dintre locuitori e asigurată de "femeia" ce aduce lapte, smântână sau iaurt ("să-l tai cu cuţitu', şi mai multe nu!") şi de "olteanul" ce-şi poartă zarzavageria agăţată în cobiliţă.

Una din aceste vile, de inspiraţie Bauhaus, e locuită, cu chirie, la etaj de bunica şi străbunica din partea mamei, iar la parter de o familie de creştini, oameni sobri şi serioşi. Întâlnirile sunt rare, planul casei asigurând o separare totală: fiecare cu pivniţa lui, fiecare cu podul lui, fiecare cu camera lui de serviciu. Fiecare cu intrarea lui: la etaj duce o scară interioară mascată de o uşă la stradă, iar la parter, pe partea cealaltă a casei, se intră dintr-o curticică.

Totuşi, când întâlnirile au loc, ele sunt pline de curtoazie:

– Bună ziua.

– Bună ziua.

În noaptea "aceea" se aude soneria, urmată de bătăi puternice în uşă.

Îngrozite, bunicele îşi aşteaptă, în întuneric, soarta. Sesizat de zgomot, vecinul de la parter iese afară. Şi-i întreabă pe necunoscuţi ce vor.

– Am venit după jidani.

– Vedeţi-vă de treabă, aici nu locuiesc jidani!

Ce le-a mai spus nu ştiu, cert e că până la urmă i-a convins să plece.

Cine știe, poate asta le-a salvat viața bunicelor. Când s-au văzut a doua zi, vecinul s-a comportat în modul cel mai firesc, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat: Bună ziua, bună ziua.

Ceva se schimbase totuși: era cu adevărat o zi bună!

A. Grigoriu
Tivon

Iașul lui Leon Volovici

Micul volum – dar bogat în conținut – "De la Iași la Ierusalim și înapoi" este o lectură ce te farmecă și te invită să citești, să nu lași cartea din mână, simțindu-te partener ce-l întovărășești pe autor, împărtășind cu el anii Iașului, în care s-a născut, a crescut, a învățat, și acum ne învață pe noi, cititorii săi.

Iași a fost citadela, capitala nu numai a Moldovei, ci a României. Capitala intelectuală a României. Leon Volovici ne ia de mână, lângă el, cu el, și ne destăinuie Iașul lui! În care a crescut și astăzi este profesor universitar, nu numai la Iași, ci la Ierusalim, la București, la Cluj și unde este invitat la numeroase universități mondiale.

(Antisemitismul român, care a culminat în timpul anilor 1935-1944, și care continuă, regretabil) care a sfârșit o mare parte a comunității evreilor români, inclusiv Iașul, cu cele aproape 12.000 de victime, este o parte din istoria Iașului. A. C. Cuza, mișcarea legionară au fost copiii Iașului, leagănul antisemitismului din România.)

Mulțumim lui Leon Volovici pentru că putem citi astăzi "Jurnalul" lui Mihail Sebastian.

Puțini dintre noi, cititorii, știm efortul și mândria lui Leon Volovici, aducând la lumină viața, lupta, singurătatea, suferința lui Sebastian, dar și imensa valoare literară a celui ce a fost un intelectual de înaltă clasă: Mihail Sebastian.

Subsemnatul, bucureștean, care a trăit "Bucharest Kristallnacht" din 1941, nu m-am întors să vizitez orașul meu natal. Îl admir pe Leon Volovici pentru puterea, talentul cu care ne împărtășește, cu sinceritate și mai ales cu enorm talent, Iașul lui Goldfaden, Pomul Verde, Iașul unei strălucite comunități evreiești care nu mai este. Iașul lui Leon Volovici.

Baruch Cohen
Montreal, Canada

Dreptul la replică

În corespondența d-lui A. Grigoriu din Tivon ("Religie și istorie") publicată în numărul 250 citim:

1) Anii de domnie ai lui Irod sunt – chiar dacă "numai de jure" – 40-4 î.e.n. Dar nu asta-i important, ci:

2) Nașterea lui Isus. Era noastră, după calendarul gregorian, începe "chipurile" cu nașterea lui Isus, în anul 1. Desigur că toată lumea s-a lămurit că nașterea nu a avut loc chiar atunci... ci doar (printre alte date) la 25 decembrie, în ieslea de la Betleem, pe care am admirat-o și eu, acolo unde – cum spune poetul – "peste el un bou sufla/ căldură ca să-i deie" și unde l-au vizitat cei trei crai conduși de "steaua de la răsărit". Să nu uităm că data nașterii nu e nicăieri precizată: dacă e cu 5-6 ani sau cu 6-7 zile înainte de 1 ianuarie, nu se știe sigur.

Încă două mici observații:

– nu există "anul 0", orice numărătoare începând cu 1.

– cele două publicații menționate de autorul corespondenței nu indică sursele, dar sunt convins că nu se bazează pe informații precise. Să nu uităm că și evangheliile au apărut mai târziu.

Din nou constat că... așa se scria și așa se scrie istoria!

Ing. Radu I. Gaton
Tel Aviv

Bong

Am stat pe gânduri dacă să vă scriu, răpind din timpul dvs. prețios.

Dar "Minimum" din ianuarie 2008 m-a făcut să-mi iau inima în dinți și să vă scriu.

La pagina 27, sub titlul "Bong" apare un extras cu expresii grosolane demne de un citat pornografic, ce–mi amintesc de anii tinereții mele studențești, când treceam prin cartiere rău famate.

Cred că la nivelul artistic și literar al revistei "Minimum" așa ceva nu era publicabil.

Voi rămâne în continuare un cititor fidel al lui "Minimum", prețuind ținuta generală a revistei.

Farm. A. Bergher
Herzlia

Librărie românească, nu. În schimb există biblioteci de împrumut

În legătură cu "mini-campania" pentru înființarea unei librării de limbă română, dorim a vă face cunoscut că de aproape 4 ani funcționează la Kiriat Motzkin o bibliotecă de împrumut de carte românească, foarte bine aprovizionată cu literatură universală, beletristică, artă, istorie etc., **fără nici o plată.**

De asemenea, biblioteca, utilată cu tot echipamentul modern, aparat de aer condiționat, aparat de uscare a atmosferei pentru a nu dăuna calității cărților, permite și consultarea pe loc a cărților mai rare.Biblioteca deține circa 8.000 de titluri, printre care, de exemplu, opera lui Shakespeare în ediție bilingvă: engleză și română.

Biblioteca funcționează de două ori pe săptămână, luni și miercuri, dimineața având două echipe de bibliotecare.

Adresa: Biblioteca de limbă română "Ing. Romina Brill z.l.", Sohnut Haiehudit, Amigur – Binian Galit, reh. Tzigel 22, Kiriat Motzkin.

Telefoane: 04/822-1956 – Dr. Brill; 04/873-1495 – D-na Rubin (miercuri); 04/870-5498 – D-na Nurit Idelsohn (luni).

Dr. Brill
Kiriat Motzkin

Gândite și nerostite

• Mai curând îți ierți dușmanii decât victimele.

• Uneori îți produci dușmani, îi elaborezi chiar virtual, în vederea unui scop care nu are nici în clin nici în mânecă cu ei...

• Continua discreditare morală a unui adversar care te-a învins este foarte importantă pentru propria istorie.

• Antisemitismul, ca armă propagandistică universală, este prezent și sub aspecte moderne, se editează modele noi: germanii își permit forme colaterale – denigrarea politicii Israelului, prin gura unor personalități iudaice paranoide (și nu este de mirare!), încercarea de a strămuta momentul monoteist în Egipt (în timpul faraonului Ehnaton) este tot mai insistentă; francezii nu mai au rezerve în politica lor anti-israeliană, fiind speriați de moarte de islamiștii care se dezlănțuie barbar chiar în Franța, rușii au mizat totdeauna pe cartea islamică și pe cea antisemită, în mod deschis sau ocult.

• Participarea activă la tradiția religioasă îl apropie și pe agnostic de transcedental.

• Lupta pentru profit, micșorarea datoriilor pe care le are statul și prezervarea locurilor de muncă se va desfășura mereu, păstrând prioritatea primelor două.

• Dacă nu ești suficient de tolerant, este greu să trăiești; dacă ești tolerant – aproape imposibil!

• Între a fi atent și a manifesta sensibilitate față de cineva este o diferență de calitate: prima atitudine ține de un comportament civilizat, a doua de alteritate.

• Hitler și mareșalii lui cu monoclu n-au ținut seama nici măcar de experiența lui Napoleon Bonaparte care, cucerindu-i pe ruși, îi salva și de iobăgie; și totuși a fost învins. Nemții s-au năpustit asupra rușilor – considerați inferiori antropologic – pentru a-i transforma în sclavi și a le fura bogățiile. În aroganța lor rasistă, nu le-a trecut deloc prin minte că vor trebui să fugă cu coada între picioare!

• Recunoașterea formală a crimei săvârșite împotriva evreilor este primită până și de unii evrei ca o favoare.

• Mila pe care o manifești din instinct (empatie, alteritate) față de cineva, îți poate aduce nu numai decepție, ci și dușmănie.

• Dacă n-ar exista evreii și Israelul, politicianismul și mass-media ar rămâne văduvite de colportare nocivă, de perfidie, minciună și incitare – de senzațional deci!

• Cei care adună bani și nu-i cheltuiesc, s-ar putea să cunoască și pasiunea de colecționari.

• Există pericolul ca oamenii să–și prezinte propria experiență ca fiind universală.

Monica Bilan
Hannover, Germania

Așteptarea

Întrebarea de ce mi-a venit ideea să scriu despre cele ce urmează, are un răspuns simplu: un om la vârsta mea nu așteaptă mare lucru sau cine știe ce de la viața personală. Nici inevitabilul, pe care îl dorește să vină pe neașteptate, fără semne premonitorii.

Dar ce e "așteptarea"? În enciclopedie am găsit că e oarecum o stare a timpului, când aproape nu faci nimic, gândurile îți trec prin minte, diferite și unul după altul, în mod rapid. Să se nască primul copil, să-ți mărească leafa, să te întâlnești cu cutare, și câte și mai câte, până ajungi, dacă genele și soarta vor, ca mine.

În clasa I primară eram nerăbdător să intru la liceu, după bacalaureat la Universitate, să devin medic, să pot vindeca oameni, să le alin suferințele, să le "mângâi" sufletul, să ies la pensie. Așteptările s-au împlinit.

În Israel, așteptările se simt și te izbești de ele, necruțătoare, în permanență, în loc și timp.

Ai nevoie de un meseriaș, durează până îți fixează data și apoi ai răbdare până vine. Ai nevoie de mărci poștale sau să dai sau să primești un pachet de la Poștă, nu-i simplu: te postezi în coadă. La Bancă, la fel. Oamenii se freacă unii de alții, le simți răsuflarea în ceafă și în nas, mirosul specific. N-ai încotro. S-a redus numărul sucursalelor, dar a crescut numărul locuitorilor. La unitățile medico-sanitare, la fel. A telefona la o instituție, societate etc. e pentru unii dintre noi un hop mare de sărit. Cu rapiditate auzi că ți se recomandă pe ce butoane ale telefonului să apeși, auzi muzică și mulțumiri că ai telefonat și că ai răbdare. Ești norocos dacă îți răspunde cineva binevoitor și chiar competent. Când îmi aduc aminte cum era în urmă cu vreo 30 de ani! A avea un telefon în casă era "lunga drumului cărare". Cu fise speciale ("asimonim", cred că se chemau), cu sau fără coadă, intrai într-o cabină telefonică și vorbeai, după plac sau după numărul fiselor. Azi, când tehnica face salturi uriașe, telefonul celular, la îndemâna oricui, e o binecuvântare. Pentru cei de acasă, care așteaptă cu sufletul la gură să audă ce face copilul în Peru sau Thailanda. Dar mai important e faptul că instantaneu, militarul la datorie, în timp de pace sau de război, ia legătura cu ai lui, fără aşteptare, schimbând gânduri şi cuvinte de dragoste şi dor.

Aşteptăm, albind, o viaţă mai bună. Pensiile se măresc periodic, infinitesimal, cheltuelile cresc. Supravieţuitorii Holocaustului şi-au pierdut răbdarea, numărul lor se micşoreaza permanent şi cei care au dreptul, speră să capete ce li se cuvine. Au aşteptat acum peste 60 de ani să scape cu viaţă şi acum au primit promisiuni.

Nu aşteptăm rachete, kasamuri sau scuduri, dar ele au venit şi mai vin. Aşteptăm ploaie şi ninsoare la munte, dar nu vin îndeajuns. Dacă se anunţă zăpadă la Ierusalim, e o pregătire de forţe puternice pentru apărare şi asalt. Pe vremea mea, şcolile nu se închideau şi păşeam prin stratul de zăpadă care-mi depăşea glezna. Purtam şoşoni sau cizmuliţe, şi eram veseli.

L-am aşteptat pe preşedintele Bush, care ar fi putut spune ca Cezar: "Am venit, am văzut, am învins!". Dacă o crede, e treaba lui. Noi, sceptici, aşteptăm nu ştiu ce şi vom vedea.

Închei cu o excepţie la "timpul de aşteptare". N-aveam paşaport valabil şi voiam să-l am. La Ministerul de Interne în Holon (oficiul din Bat Yam s-a desfiinţat) am dat de o funcţionară amabilă, expeditivă şi fără tărăgeneală. În două zile am primit acasă, prin poştă, paşaportul solicitat. Se poate trece în "Cartea recordurilor".

Dr. G. Mănescu
Bat Yam

A. Spitzer, Tel Aviv (a găsit pe Internet scrisoarea de mai jos, care l-a amuzat atât de mult încât ne-a trimis-o şi nou. Ea se numeşte "Nedumerire":

«Domnule Director,

Subsemnatul Şerban Ioan Traian, cu domiciliul în str. Sibiu, muncitor în cadrul atelierului X, vă aduc la cunoştinţă cu respect următoarele:

În urmă cu mulţi ani m-am căsătorit din dragoste cu o văduvă care avea o fată de 18 ani. Tatăl meu, după căsătorie, m-a vizitat de mai multe ori, ca până la urmă să se îndrăgostească de fiica vitregă, cu care în cele din urmă să se căsătorească, fără a-mi cere consimţământul.

Deci fiica mea vitregă mi-a devenit mamă vitregă, iar tatăl meu ginerele meu. Soţia tatălui meu, adică fiica mea vitregă, care în acelaşi timp este mama mea vitregă, a născut un băiat, care este nepotul meu, fiindcă eu sunt soţul mamei fiicei mele vitrege, dar acest băiat este şi fratele meu.

În acelaşi timp, soţia mea a devenit bunică, deoarece este mama soţiei tatălui meu, iar eu sunt nepotul soţiei mele. Nu mult mai târziu, soţia mea a născut un băiat care a devenit cumnat cu tatăl meu, fiind frate vitreg cu soţia tatălui meu şi în această calitate este si unchiul meu. Copilul meu este fratele mamei mele vitrege, iar prin mama mea vitregă, soţia mea a devenit bunică şi eu am devenit bunicul meu propriu. Având în vedere cele de mai sus, întreb dacă copilul meu, care în acelaşi timp este unchiul meu, cumnat cu tata şi frate cu mama mea vitregă, are drept la alocaţie de stat pentru copii?

Cu stimă,
Şerban Ioan Traian»)

Lică Landskron, Raanana (»În cursul lunii decembrie mass-media ne-a făcut cunoscut că Inspectoratul General al Poliţiei a hotărât să facă anumite schimbări în organizarea poliţiei; schimbări care, într–un fel, s-o apropie de modul de organizare al FBI-ului.

Consecinţa acestor schimbări ar însemna o revenire la forţa de intimidare exercitată de poliţie în lumea interlopă şi în acelaşi timp o recâştigare a încrederii publice. Toate acestea legate de speranţa că poliţia nu va fi nevoită să se confrunte cu vreun val de acţiuni teroriste care să-i deplaseze acţiunile spre tărâmul siguranţei naţionale, antrenându-i întreg aparatul operativ.

Sincer să fiu, fac parte din categoria scepticilor, cu toate că poliţia are astăzi un material uman bine pregătit, că majoritatea celor angajaţi în posturi principale sunt absolvenţi al facultăţii de Drept şi că dotarea tehnică este destul de bună. Cu toate aceste progrese, poliţia israeliană este încă un aparat greoi, birocratic, depăşit de modul de acţiune al lumii interlope, care a devenit din ce în ce mai puternică şi mai periculoasă. S-ar putea spune, fără a greşi prea mult, că există chiar o teamă de a nu se intra în conflict cu capii lumii interlope. Uşurinţa cu care instanţele judecătoreşti dispun eliberarea unor infractori destul de periculoşi, sau pedepsele mici, de neînţeles pentru omul de rând, completează un tablou de blândeţe prost înţeleasă.

Atunci, cum să te mai miri că s–au găsit poliţişti care, luând legea în propriile lor mâini – lucru extrem de periculos pentru o ţară democrată – au trecut la acţiuni ilegale?

Schimbări în structura unor servicii, desfiinţarea unora, înfiinţarea altora, nu spun nimic cetăţeanului obişnuit. Dovada cea mai bună constă în aceea că, în diversele sondaje, tot mai mulţi cetăţeni îşi exprimă neînrcrederea în activitatea poliţiei. Atacurile împotriva oamenilor în vârstă, jafurile în plină zi, traficul de carne vie, tripourile etc. nu fac decât să ridice gradul de neîncredere în organele de poliţie.

Deşi populaţia ţării a crescut, depăşind deja 7 milioane de locuitori, deşi valurile de imigraţie au adus cu ele destui infractori, unii chiar cu vechi state de serviciu în ţările de origine, poliţia israeliană n-a suferit nici o reformă serioasă de la înfiinţarea Statului Israel, rămânând cu structura organizatorică veche, greoaie şi cu eficienţă redusă. Fapte infracţionale din cele mai grave rămân nerezolvate, fiind trecute la capitolul "autori necunoscuţi", iar în multe cazuri anchete pripite, nereuşite, duc la închiderea unor dosare sau la achitare din cauza probelor prost administrate.

Faţă de creşterea ridicată a infracţionismului, de ce nu s-ar organiza unităţi mobile de intervenţie rapidă, aşa cum se obişnuieşte în foarte multe locuri din lume, unităţi care să nu aştepte raportul ierarhic al ofiţerului de serviciu către şef şi hotărârea acestuia, după vreo 2-3 zile, în cel mai bun caz.

Aşadar, astăzi ne găsim în faţa unei situaţii la care trebuia să ne aşteptăm de mult. Avem o poliţie ineficientă, care se zbate într-un hăţiş birocratic, tot formând comisii de anchetă de tot felul, şi o lume interlopă cu mult curaj, violentă şi nemiloasă, care sfidează orice normă.»)

Ianfred Silberstein, Bucureşti (materialul documentar pe care ni l–aţi trimis ne-a făcut o deosebită plăcere; mai vrem!)

Ing. Matei Grisaru (interesant, dar... mai scurt!)

Solo Weinberg, Raanana, şi alţii (cărţile despre care pomenim la rubrica "Au sosit la POB 11472 – Tel Aviv" nu sunt destinate vânzării; e vorba de cărţi trimise revistei pentru a fi consemnate şi recenzate.)

Clubul "Fanii lui David Kahan"; Madonna din Petah Tikva; Olandeza din Holon; Subşeful Sectorului Suflete; Mitică ş.a. (nu, încă o dată nu: nu luăm în considerare scrisorile anonime.)

Manfred Lerner, Herzlia (aţi greşit pe toată linia: 1. G. Mosari nu este de felul lui din Iaşi, ci din Bacău; 2. iar dr. Iulius Iancu e tot din Bacău, nu din Piatra Neamţ; 3. dr. Iancu Feldstein nu e din Brăila, ci din oraşul vecin – şi rival – Galaţi; 4. Gad Schechter, fiul regretatului scriitor, nu este regizor la teatrul Hacameri, ci la Opera din Tel Aviv; 5. autoarea volumului de nuvele "Pe firul de aţă" nu este Liana Maxy, ci Getta Berghoff. Aşa e când prinzi o zi proastă; nu-ţi iese nimic.)

Victor Nămolaru, Naharia; **Mircea Petre Suciu,** Bucureşti; **prof. Gruia Novac,** Bârlad; **Frida Ball,** Ierusalim; **Irina Munteanu,** Naharia; **Sidonia Grossman,** Paris, Franţa; **Beatrice Ellenbogen,** Los Angeles, SUA; **Gertrud Pilisi,** Tivon; **M. David,** Natzeret-Illit; dr. **Myriam Shalom,** Beer Sheva (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

ISRATON
Aparate auditive LTD.

Către onorata şi fidela clientelă

Vă invităm în noul sediu din Tel Aviv, special amenajat – ultramodern – pentru a testa noile aparate auditive, super-performante – cele mai bune din lume.

Control auditiv gratuit celor care vin să ne viziteze până la 31 martie a.c.

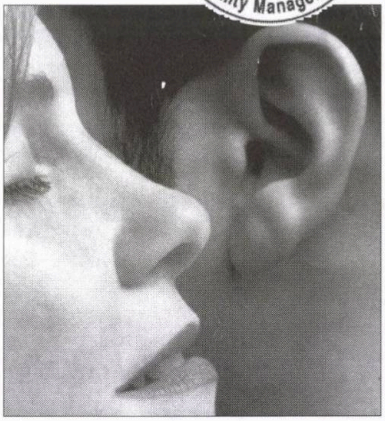

TEL AVIV, str. Arlozorov nr. 62,
Parter, în pasaj (lângă Ambasada României)
tel. 03/517-2910, 03/510-7317
KIRIAT ONO, str. Stern nr. 102/3
RISHON LEZION, str. Lişanski nr. 1
(bloc Macabi, parter în pasaj)

Reduceri speciale membrilor Kupot Holim

Informaţii suplimentare la telefon 054/452-2590

www.israton.co.il **E-mail: israa@bezeqint.net**

●

În numărul viitor:

Ambasador Eliezer Palmor:

Amintirile unui diplomat

Câteva păreri despre profesiunea de diplomat.

Turism

Prof. Andrei Marga, rectorul Universităţii din Cluj-Napoca; la invitaţia Centrului Vidal Sassoon de pe lângă Universitatea din Ierusalim (cu acest prilej, cunoscutul filozof român a fost numit cetăţean de onoare al oraşului druz Carmel).

Prof. Ladislau Gyemant, de la Universitatea din Cluj.

Prof. Michael Shafir, de la Universitatea din Cluj.

Valentin Hossu-Longin, publicist; de la Bucureşti.

Aniversări

Dr. Moshe Carmilly-Weinberger, fost şef-rabin al comunităţii evreieşti neologe din Cluj în perioada interbelică şi în timpul celui de-al doilea război mondial; 100 (o sută) de ani de la naştere (cu acest prilej rabinul centenar a primit Medalia Universităţii Babeş-Bolyai din Cluj).

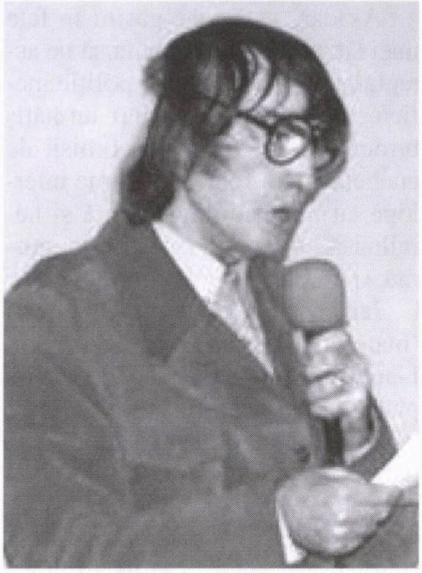

Felix Caroly, actor de pantomimă, scriitor; unul din cei mai de seamă poeţi de limbă română din Israel; 75 de ani de la naştere. (Câteva volume de versuri: "Dor de patrie", "Golem", "Meteori", "Anotimpul de cenuşă", "Idolii", "La lumina lămpii", toate Tel Aviv.)

Deces

Max Bănuş (81), ziarist, fost redactor la ziarul "Sportul" din Bucureşti şi apoi la postul de radio "Europa liberă"; după 1990 a scos la Bucureşti revista "Tinerama"; în urma unui infarct.

Manifestări, manifestări

24-25-26.01.08; la ICR din Tel Aviv: workshop-ul internaţional "Arta şi arhitectura sinagogilor din România; cu participarea unor cercetători şi experţi din România, Ungaria, Polonia şi Israel.

17.02.08; la Universitatea din Ierusalim (Centrul Vidal Sassoon pentru studierea antisemitismului): conferinţă a prof. Andrei Marga pe tema "Iudaism, creştinism şi rădăcinile culturii europene"; cu participarea prof. Robert S. Wistrich şi prof. Moshe Idel.

26.02.08; la Teatrul "Karov" din Tel Aviv: seară culturală organizată de ASIRL cu prilejul lansării cărţii "Din nou prin lume" de I. Ştiru. Cu participarea Rodicăi Grindea şi a lui Nicu Nitai şi Felix Caroly.

26.02.08; la Cercul Cultural din Haifa: evenimentul multimedia "Holocaust în inimă, gând şi suflet"; realizator: Nando-Mario Varga; moderator: Francisca Stoleru.

02.03.08, ora 16.30; la Universitatea din Ierusalim: întâlnire cu prof. Jean Askenasy şi cu poetul Solo Har-Herescu cu prilejul apariţiei cărţilor "Creierul şi universul său" (Jean Askenasy) şi "Popas" (Solo Har); prezintă prof. Moshe Idel şi prof. A. Strihan.

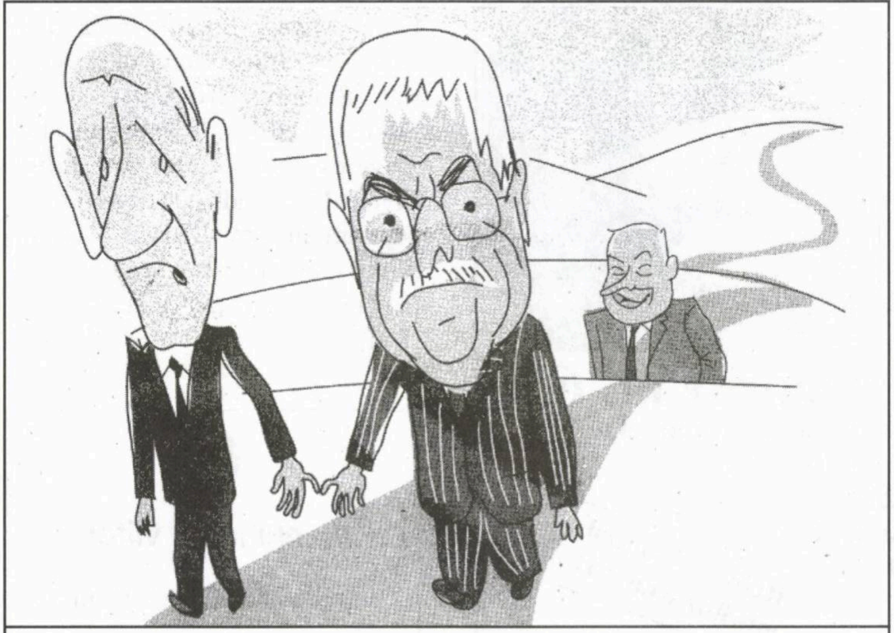

Olmert şi Abu Mazen se îndreaptă, mână-n mână, spre o nouă rundă a "convorbirilor de pace", sub privirile lui Bibi Netaniahu, care zâmbeşte parşiv

(Desen de Amos Biderman; în "Haaretz")

Erată

La nr. 251, pag. 59, col. II, par. 3, în loc de "anul… 2017", se va citi "anul 2107".

PRĂJITURI CA ÎN ROMÂNIA

Joffre, mascote, amandine, violete, cataifuri, cozonaci cu nucă, pricomigdale, ştrudel cu mere găsiţi, cu preţuri convenabile, la laboratorul cofetăriei

London

str. Vital nr. 3 (intrarea prin str. Salame),
Tel Aviv, Tel. 518-7970

London e deschis zilnic între orele 7.00-14.00

NOU!!!

Anunţăm deschiderea
Restaurantului Românesc Familial

NOU!!!

"LA PAUL"

Str. Sheerit Israel 4 (vis-à-vis de Bituah Leumi), Iaffo
Tel. 03-6812733, 054-7648747

Servim zilnic toate produsele bucătăriei româneşti: grătar (pe cărbuni), ciorbă de burtă, tochitură, ciorbă de miel, momiţe, măduvioare, creier la capac, rinichi îmbrăcaţi, sărmăluţe româneşti, antricot adevărat şi multe alte preparate deosebite.

●

VINERI SEARA MUZICĂ românească şi internaţională cu renumita MARIANA LUNGU

Primim comenzi pentru petreceri familiale până la 80 de persoane

Preţuri modeste – Vă aşteptăm cu plăcere

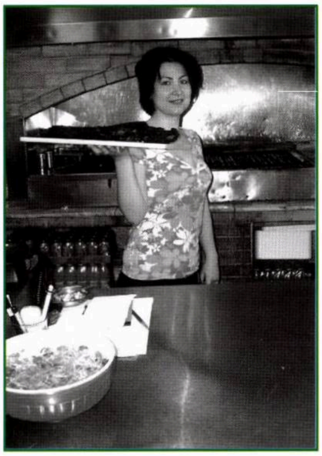

ESHET TOURS

Biroul central: str. Nahalat Yitshak 12, Tel Aviv
Tel: 6937723, 6949770, 6937760

Madeleine Perlman

vă prezintă câteva din programele ROMÂNIA 2008 la Eshet-Tours

Sfârşit de săptămână la hoteluri de 3, 4 şi 5 stele în Bucureşti.

Preţul cuprinde bilet de avion (la curse regulate) şi taxe.

ACŢIUNE SPECIALĂ – Hotel Minerva – 4 stele 599 $

- Hotel Marriot 5* – 655 $
- Hotel Crown Plaza 5* – 599 $
- Hotel Howard Johnson 5* – 699 $
- Hotel Cristal 4* – 570 $
- Hotel Phoenicia 4* – 570 $
- Hotel Lido 4* – 620 $
- Hotel Golden Tulip 4* – 633 $
- Hotel Sofitel 4* – 560 $
- Hotel Monte Nelly 4* – 591 $
- Hotel Ibis 3* – 525 $
- Hotel Ambasador 3* – 550 $
- Hotel Andy 3* – 585 $
- Hotel Central 3* – 550 $
- Hotel Venţia 3* – 553 $
- Hotel Opera 3* – 553 $

Valabilitatea biletului de avion este variabilă

MINIVACANŢE PE VALEA PRAHOVEI

în hoteluri de 3 şi 4 stele, cu bilet de avion (TAROM), taxe şi transferuri: 699 $

FLY AND DRIVE

5 zile RENT A CAR + bilet de avion şi taxe:
499 $ de persoană

**4 persoane minimum*

VACANŢE ANTI-STRESS

Confort şi sănătate
Noi metode terapeutice în renumitele staţiuni balneo-climaterice
14 zile

Felix
- Hotel Internaţional 4* (renovat) – HB – 1353 $
- Hotel Thermal 3* HB – 1225 $

Covasna
- Hotel Clermont (nou) 4* 1230 $
- Căprioara 3* – 983 $
- Covasna 2* – 873 $

Herculane – Hotel Ferdinand 4* – 1263 $

Tuşnad – Hotel Tuşnad 3* – 900 $

Pentru informaţii suplimentare, consultaţi site-ul nostru **www.eshet-tours.com**
sau broşura **Eshet-Tours**, care va fi difuzată în curând

minimum

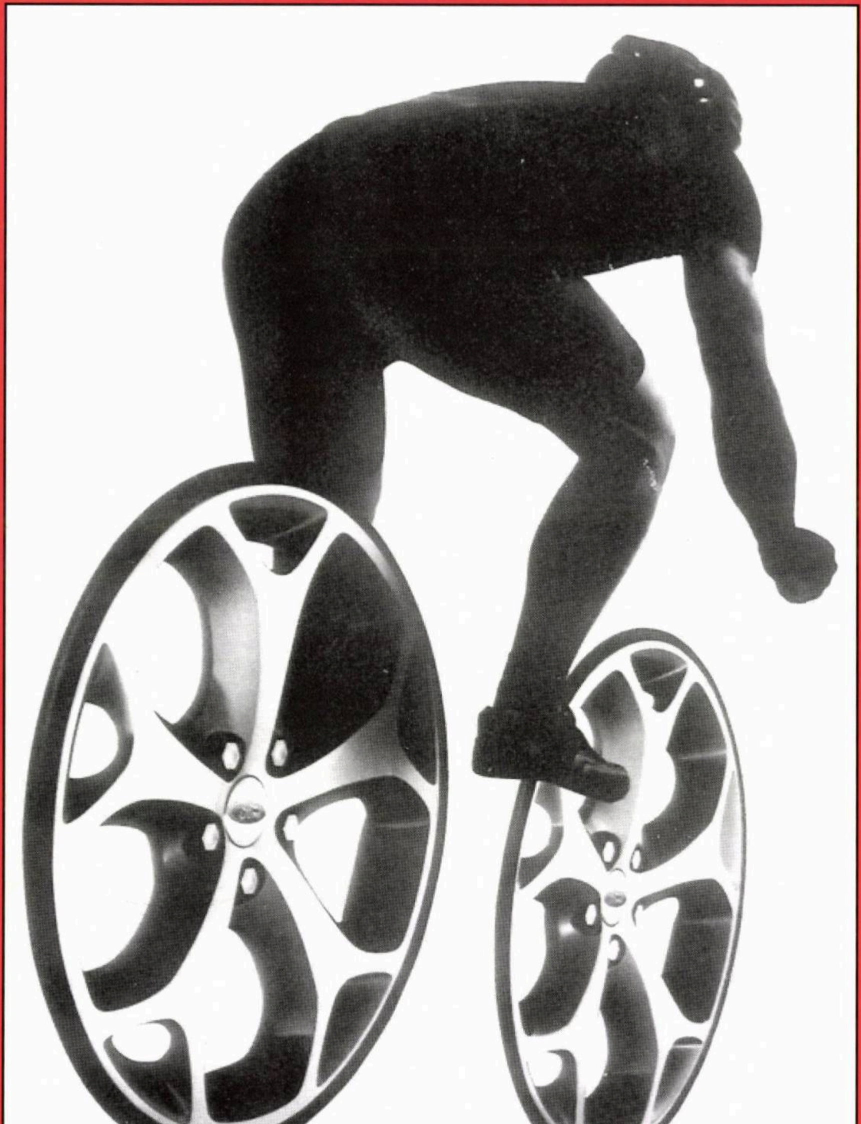

Aşa merg lucrurile la noi, astăzi. Între Putere şi popor nu mai există nici o legătură.

1/4/2008 מינימום

■ ANUL XXII ■ NR. 253 ■
■ APRILIE 2008 ■
■ 16 SHEKELI ■

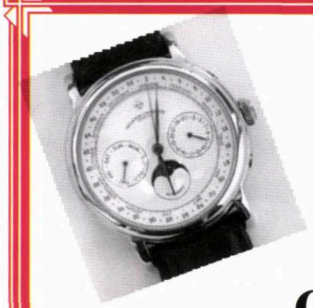

בס"ד

CUMPĂR

ceasuri de mână bărbăteşti
şi de damă vechi din aur.
Ceasuri din aur vechi de buzunar.
Obiecte din argint şi tacâmuri vechi.
Bijuterii vechi din aur şi diamante vechi şi noi.
Monezi şi medalii din aur, colecţii diverse.

Preţuri onorabile în numerar.

Tel. 054-4577961

(nu sâmbătă)

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

NE OCUPĂM DE:

- **DOBÂNDIREA şi redobândirea cetăţeniei române (până la gradul 2 de rudenie)**
- **TRANSCRIEREA certificatelor de căsătorie şi a certificatelor de naştere (ale celor născuţi în Israel)**
- **OBŢINEREA pensiei din România**
- **TRADUCERI legalizate în limba română**
- **OBŢINEREA oricărui document din România**

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA ŞI DE TRANSFERUL SUMEI OBŢINUTE.

Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor şi desfiinţărilor de firme (societăţi)

Contactaţi: ARIE DEGANI
Strada Adam Hacohen nr. 16 (lângă Ambasada României) Tel Aviv 64585
Tel. 03/522-8899 (Vorbim româneşte)

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI

Ceea ce înseamnă 25 Martie

O rachetă Kassam numită „Paris Match”

Marea majoritate a articolelor şi comentariilor privind existenţa ca atare a Israelului se ocupă, într-un fel sau altul şi cu mai multă sau mai puţină inteligenţă, de problema Kassamurilor ce se abat, de câţiva ani încoace, asupra ţării noastre. Kassamuri din Liban, în vara războiului cu Hezbollah de-acum doi ani. Kassamuri din Gaza, în zilele când scriem aceste rânduri. Cum să pui capăt acestor atacuri?

Din păcate, mass-media noastră nu se ocupă mai deloc de nişte rachete foarte primejdioase şi anume Kassamurile lansate asupra Israelului din Occident (ca de altfel şi din alte locuri de pe glob).

Fotografiile de faţă (p. 1, 2, 3, 4) au apărut în săptămânalul francez "Paris Match". Un săptămânal binecunoscut, de mare tiraj şi care, din punct de vedere politic, se vrea obiectiv şi imparţial. Publicând un reportaj semnat de Mohamed Salem şi Radjaa Abu Dagga despre evenimentele din Gaza, de luna trecută, revista ţine să deplângă, în spiritul adevărului, victimele înfruntărilor, israelieni şi palestinieni deopotrivă.

În prima fotografie vedem câţiva soldaţi israelieni ducând pe umeri, cu tristeţe, sicriul unuia dintre camarazii lor, căzut în luptă.

Ce-şi spune cititorul de pe malurile Senei? E regretabil, desigur, ar trebui să se facă odată pace acolo, în Orientul Mijlociu, dar ăsta-i războiul. Soldaţii palestinieni au omorât în luptă un militar israelian. Trag unii, trag şi ceilalţi, n-ai ce face...

În celelalte fotografii vedem câteva cadavre de copii şi adolescenţi. Ele sunt însoţite de următorul text: «Tragedia continuă. Două mii de soldaţi israelieni, sprijiniţi de tancuri Merkava şi de helicoptere Apache au năvălit în tabăra de refugiaţi din Jebaliya, în nordul Gazei, pentru a riposta la tirurile de rachete... Dar aceste tiruri despre care se zice că au fost "precise" au masacrat zeci de civili. O misilă trasă dintr-un avion de vânătoare F-16 a exterminat o familie paşnică, aflată în casa ei: tatăl, mama şi cei

Pesah

În seara de 19 aprilie sărbătorim Pesahul.

Ne vom întâlni atunci, în familie, cu toţii, la Seder, şi-l vom asculta cu atenţie pe copilul care, emoţionat, îşi va întreba părintele:

– Prin ce se deosebeşte această seară de toate celelalte seri? Ma niştana?

Noi am dori ca această magică seară, de anul acesta, să se deosebească de celelalte prin aceea că, după ce în anii din urmă am aflat, cei mai mulţi dintre noi, adevărul despre duşmanii neamului, acuma ar fi cazul să aflăm şi adevărul despre "prietenii" Israelului, ca, de pildă gazetarii de la revista franceză "Paris Match".

Minimum

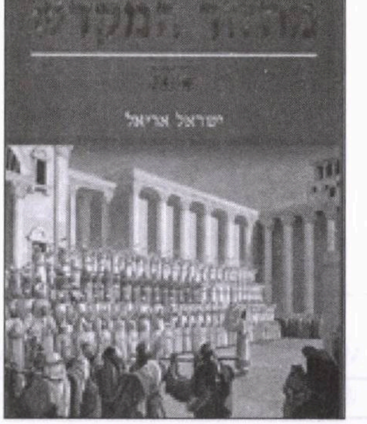

minimum

●

Apare lunar
Redacția și administrația
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 80 șekeli
1 an (12 numere): 160 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 73 dolari
România – 68 dolari
U.S.A., Canada – 85 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 100 dolari
Insulele Fidji – 160 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate
nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde
de conținutul anunțurilor
comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM - PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

patru copii ai lor. Alte familii au fost decimate la rândul lor. Spitalul Kamal Adwan este debordat, zeci de răniți se înghesuie în camerele respective. La spitalul Shifa, sălile de urgență sunt supra-aglomerate, cei mai grav răniți sunt tratați în Egipt... Un tânăr care plânge pe mormântul unuia dintre verii săi, jură: "Ei vor să ne lichideze, dar noi nu ne lăsăm"...»

Ce-și spune cititorul de pe malurile Senei? Palestinienii din Hamas sau Fatah se bat ca niște ostași, trag în ostași în uniformă, din fața lor, în timp ce israelienii ucid, cu zecile și cu sutele, copii nevinovați... De unde această pornire? Eu nu sunt rasist, nu sunt antisemit, dar, să mă ierte Dumnezeu, asta parcă-mi aduce aminte de ce-mi povestea bunica de la țară despre *omorul ritual* de pe vremuri. O fi totuși ceva adevărat în asta... Și poate că în religia lor... Altfel nu înțeleg de ce în loc să tragă în soldați, ei trag în copii... Și încă ceva: "Paris Match" nu e o revistă arabă, să zici că... E "Paris Match".»

Reportajul din "Paris Match" e doar un exemplu între altele. Imagini (și comentarii) asemănătoare, de parc-ar fi trase la xerox, au apărut la postul de televiziune France 24 (în limbi străine), în ziarele "The Independent" și "The Guardian" din Londra, la BBC, la CNN și în alte o mie de locuri (ca să nu mai amintim de "Al Jazeera", "Al Arabia" și întreaga *medie* arabă).

Efectul este devastator. Exasperat de modul cum se vorbește în Occident despre *conflict,* Eli Moyal, primarul orașului (să-i zicem martir?) Sderot, a plecat la Londra pentru a încerca să explice englezilor cum devine cazul cu Gaza. El s–a întâlnit cu câțiva gazetari și a vizitat două-trei școli pentru a răspunde la întrebările profesorilor și

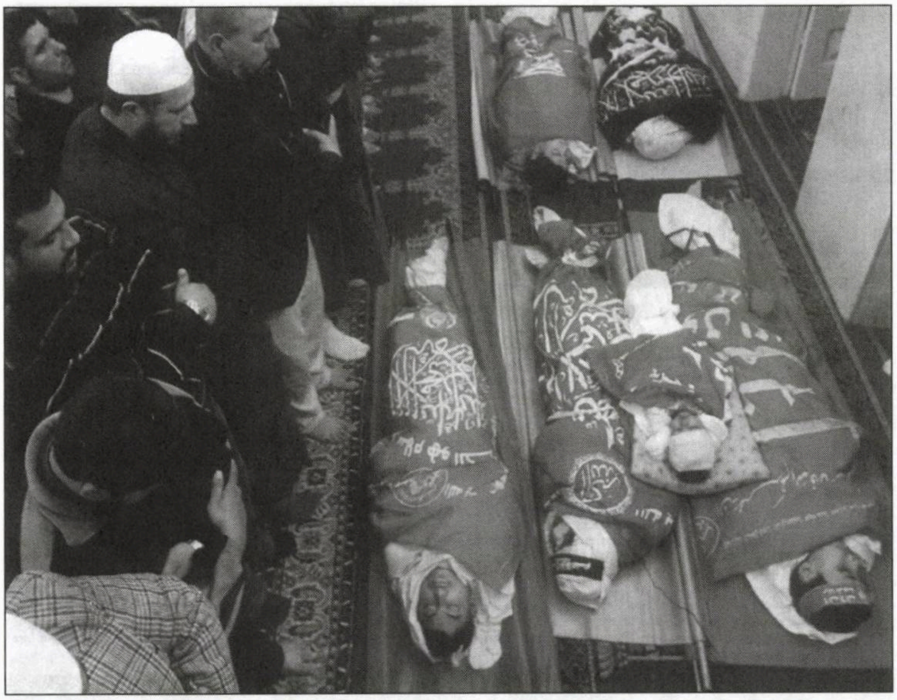

Racheta "Paris Match"

TENDINȚE

Racheta "Paris Match"

elevilor. La sfârșit, părea deprimat. "E greu, foarte greu – a mărturisit el unui corespondent al Canalului 2 al televiziunii israeliene. Ei știu ceea ce văd zilnic la televiziune și ce citesc în ziare".

Zahalul se zbate, atâta cât i se îngăduie de către guvern, să lovească în hamasnicii care lansează Kassamuri asupra orașelor noastre. Dar unde este Zahalul care să lupte împotriva sutelor și miilor de Kassamuri propagandistice care se abat, 24 de ore din 24, fără contenire, asupra Israelului?

P.S. 1: Evenimentul-șoc al lunii trecute l-a constituit, desigur, masacrul de la ieșiva Merkaz Harav din Ierusalim, soldat cu 8 morți și peste 10 răniți dintre studenții care tocmai studiau Thora în clipele când un arab de prin partea locului, intrând în clădire, a tras c-un Kalacinikov în tot ce întâlnise-n cale.

Ceea ce a atras atenția, întâi și-ntâi, este faptul că asasinul, pe nume Ala Abu Dhaim, nu venise nici din Gaza și nici din "teritorii", ci din Ierusalimul răsăritean, fiind care va să zică un arab *de-ai noștri,* cu Teudat Zehut și Bituah Leumi. În al doilea rând, departe de a fi trăit în mizerie (care mizerie, așa cum ne învață ziariștii umaniști din Apus, explică ura... și așa mai departe), tânărul făcea parte dintr-o familie bogată, una dintre cele mai înstărite din satul Jebl Mukaber. Tatăl lui face afaceri cu Primăria Ierusalimului, iar numitul Ala, el însuși, avea un autocamion de ultimul tip cu care transporta diferite mărfuri, ducând-o bine.

Larry Defner, de la "Jerusalem Post", a vrut să știe care este starea de spirit din satul lui Ala și ce gândesc cei de-acolo despre masacru. Extrase din reportajul său:

«E foarte greu să găsești pe cineva în satul Jebl Mukaber care să fie dispus a vorbi despre masacru cu un jurnalist de la "Jerusalem Post". L-am întrebat pe un cetățean care lucrează la Primăria Ierusalimului despre reacțiile oamenilor din sat. "Ei preferă să nu vorbească, mi-a explicat funcționarul. Dar

Tuturor colaboratorilor
și cititorilor noștri:
Hag Pesah Sameah!

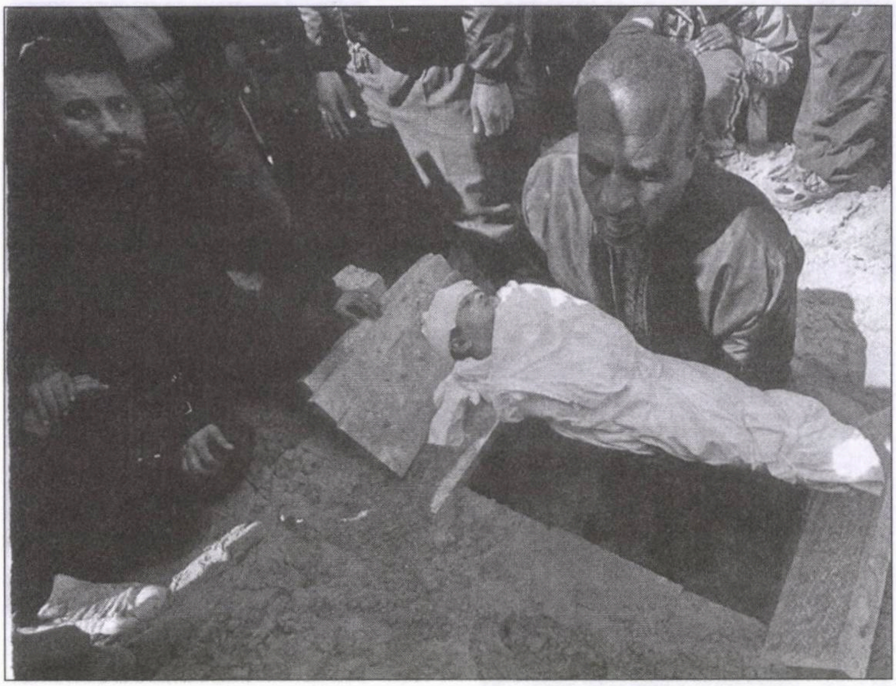

Racheta "Paris Match"

până la urmă a găsit doi locuitori gata să discute cu mine.

Aceștia sunt, amândoi, de vârstă mijlocie, familiști, născuți și crescuți în sat, absolvenți de colegiu, vorbind curent engleza și ebraica, citind zilnic presa și la curent cu emisiunile televiziunii, palestinieni laici, adepți ai formulei "celor două state".

Jamal, așa-i voi spune, a intrat în mașina mea și mi-a spus că, vorbind cu zeci și chiar sute de arabi din Ierusalim, acasă la ei, pe stradă sau la cafenea, precum și citind ziarele arăbești de prin partea locului, a constatat că marea majoritate a acestora aplaudă cu ambele mâini masacrul comis de Ala Abu Dhaim. "Ala a devenit un erou, adaugă el. Nu numai aici în Jebl Mukaber, ci și în toate teritoriile palestiniene, ca și, în general, în lumea arabă".

O cunoștință i-a spus că, ascultând o emisiune la un post de radio arăbesc, a auzit cu urechile lui câteva fete arăboaice care sunaseră în studio ca să spună că dacă autorul masacrului ar fi supraviețuit, ele s–ar fi măritat oricând cu Ala.

Cât despre Taher, acesta încearcă să-și "apere" consătenii: "Nu poți să-i pui pe toți în aceeași oală. Ați văzut pe-aici vreo sărbătorire a lui Ala? Ați văzut oameni care să împartă bomboane pe stradă? Senzația de fericire în legătură cu acest act vine din alte locuri". El admite, totuși, că tăcerea multor locuitori este rezultatul propriului lor interes. Unii oameni pot fi fericiți în sinea lor, dar tac din gură nu fiindcă ar fi sioniști și ar iubi Israelul ci pentru că muncesc în Israel și au amici israelieni.»

P.S. 2: Una din ideile fixe care bântuie pe-aici este că evreii din Diaspora au datoria de a sprijini în toate privințele Israelul (ceea ce e adevărat) și că noi nu avem nimic de învățat de la ei (ceea ce e mai puțin adevărat). Uneori, dacă nu ești îngâmfat plus a-toate-știutor în materie de "luptă contra dușmanului", este bine să tragi cu urechea la gândurile alor noștri de prin Europa.

Iată, spre exemplu, un text răspândit în rândurile *Comunității* din Franța și găsit de noi în publicația "l'Impact" a olimilor francezi din Natania. Extrase:

«Autoritățile franceze anunță cu voioșie că, din 2006 și până azi, agresiunile antisemite au scăzut cu 54%. Noi, care trăim în această țară, știm bine că un mare număr de agresiuni (insulte și lovituri) nu sunt semnalate autorităților comunitare și cu atât mai puțin poliției franceze: ideea este să nu se vorbească prea mult despre tine. În arondismentele 10, 18, 19 și 20 ale Parisului nu trece zi fără ca unul din copiii noștri să nu fie victima unei agresiuni. Agresorii sunt din ce în ce mai obraznici, fiindcă tăce-

NOTAR
MAXIMILIAN AMIAD
EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ȘI APOSTILE
ȘI REZOLVĂ
DIVERSE PROBLEME JURIDICE
TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 și 17-19

rea părinților evrei și laxismul anumitor instituții evreiești îi încurajează să aibă această atitudine. Este timpul să demonstrăm că da, comunitatea evreiască n-are de gând să se lase călcată-n picioare și că este capabilă a se apăra atunci când este atacată.

ASPEJI (asociația sportivă de apărare și întrajutorare a tineretului israelit) poate să-i ajute pe copii și tineri să înfrunte asemenea agresiuni cu succes. Noi îi învățăm "krav maga", care este un sport israelian de apărare. Noi am format zeci de tineri care sunt gata în fiecare zi să asigure paza sinagogilor. Cu prilejul diferitelor manifestări ale comunității, punem la dispoziția organizatorilor serviciile noastre de securitate. Antrenamentele noastre au loc în diferite sinagogi din Paris. Părinți, nu lăsați ca frica să pună stăpânire pe voi, gândiți-vă să faceți din copiii voștri niște evrei mândri, capabili să se apere și să-i apere pe ai lor...

(Pentru orice informație sau orice întrebare, nu ezitați să ne sunați la 06-20-38-18-33 sau să consultați site-ul nostru de pe Internet: www. aspeji.org)»

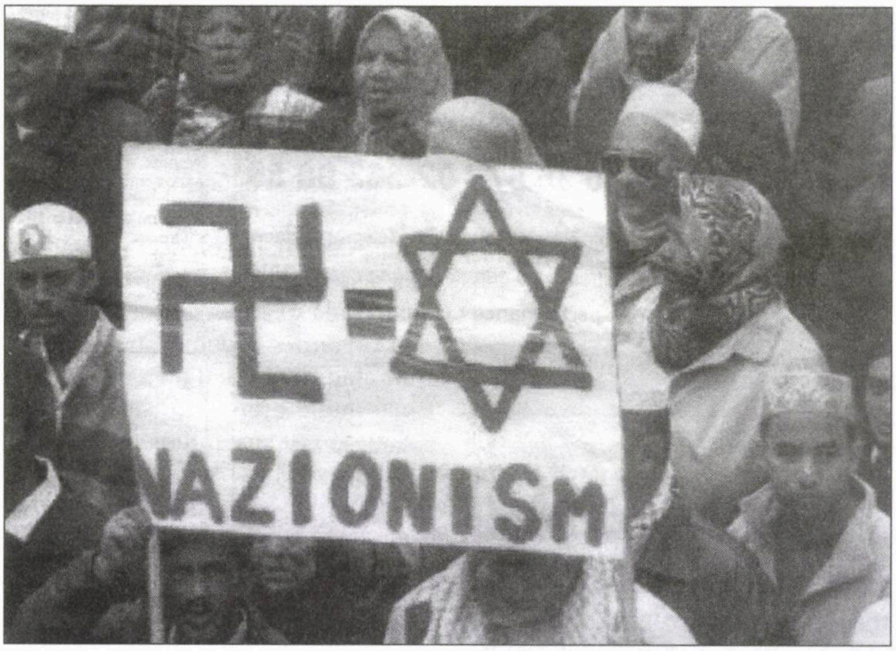

Apelul de mai sus este ilustrat cu fotografia de față, înfățișând o demonstrație anti-israeliană a islamiștilor din Paris.

Cam asta ar fi à propos de atmosfera din capitala Franței. Ah, era să uităm: Parisul este "orașul lumină".

P.S. 3: Zilele trecute, d-na Angela Merckel, cancelarul Germaniei, s-a aflat la noi în vizită, discutând cu oficialitățile de la Ierusalim despre mersul relațiilor dintre cele două țări, ca și despre câteva dintre problemele internaționale "la zi". Vizita a avut și o notă originală. D–na Merckel a venit însoțită de un număr neobișnuit de mare de mi-

Nu merită un vot de blam

Pe vremuri, în România, când doi sau trei membri de partid cu funcții importante discutau la un șpriț de vin despre o actriță cu vino-ncoace sau o secretară *bine*, își dădeau coate, exclamând: asta merită un vot de blam! Ideea era că dacă se afla că te-ai încurcat cu persoana, erai pus în discuția organizației de partid pentru încălcarea moralei proletare, sancționat cu un vot de blam și chiar, eventual, trimis "la munca de jos".

Aceste gânduri ne-au trecut prin cap luna trecută, când am aflat de pățania lui Eliot Spitzer, guvernatorul democrat al statului New York. După cum se știe, omul a fost prins că are relații intime cu o anume "Kristen" (nume conspirativ), o persoană din rețeaua de call-girls (mai pe românește prostituate de lux) "Emperor Club VIP" din Manhattan, plătind-o cu vreo 4.000 de dolari pentru o oră de amor.

Cam scump, ne-am zis. Dar poate merită, după cum merită probabil și votul de blam cu care a fost sancționat Spitzer, obligat, din cauza scandalului, să-și dea demisia din postul de guvernator.

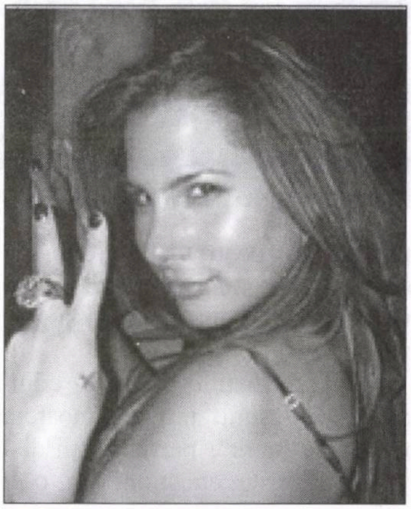

Dar când am văzut fotografia acestei Kristen, pe numele din buletin Ashley Alexandra Dupre (22 de ani), am scos o exclamație de dezamăgire.

Tipa, departe de a fi vreo Marilyn Monroe, o Ava Gardner sau o Angelica Jolie, ni s-a părut eminamente oarecare, fără nici un muc și sfârc.

Și ne-am zis: nu, nu merită un vot de blam!

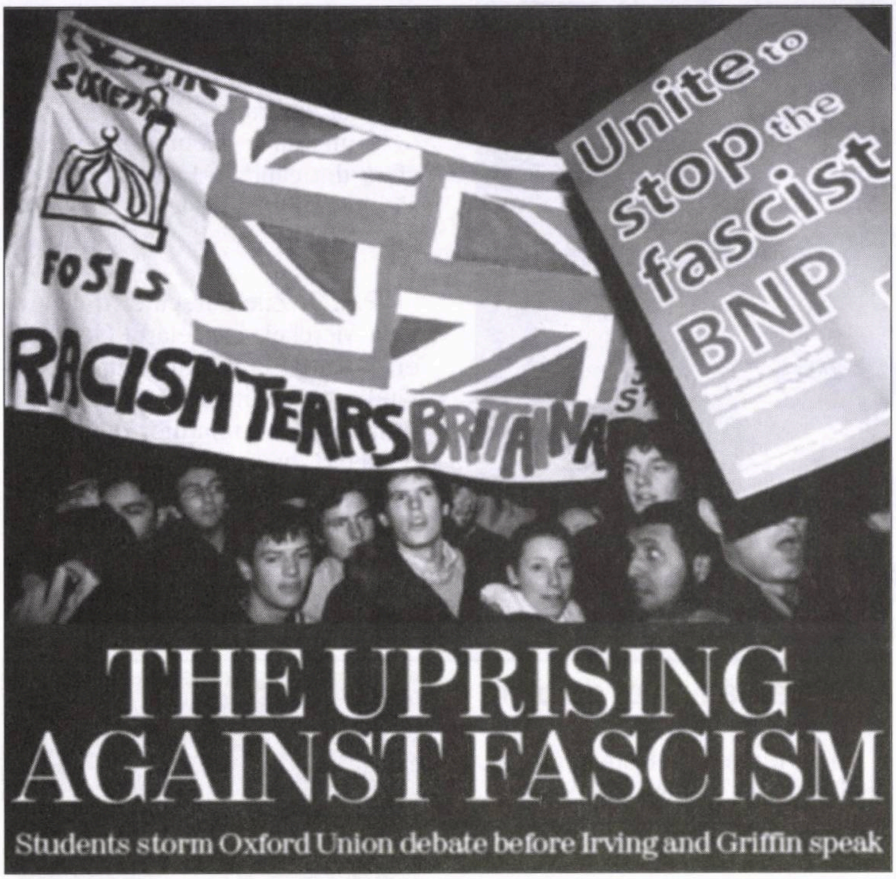
FOSIS
RACISM TEARS BRITAIN
Unite to stop the fascist BNP
THE UPRISING AGAINST FASCISM
Students storm Oxford Union debate before Irving and Griffin speak

niştri, motiv pentru care în Capitală a avut loc (premieră!) o şedinţă comună a guvernelor israelian şi german.

Din informaţiile noastre, şedinţa s-a desfăşurat într-o atmosferă bună, "de lucru", participanţii discutând diferite chestiuni "la obiect", cu seriozitate şi rigoare, sub semnul eficienţei maxime.

Din păcate, la sfârşitul vizitei, musafirii din Germania au plecat întorcându-se acasă, la Berlin, în vreme ce miniştrii noştri au rămas.

Oxford: Fascism versus antifascism

«Peste 200 de demonstranţi au pătruns la o sesiune a venerabilei societăţi de dezbatere Oxford Union, pentru a protesta împotriva prezenţei istoricului negaţionist David Irving, condamnat în Austria pentru declaraţiile sale de negare a Holocaustului, şi a lui Nick Griffins, liderul formaţiunii de extremă dreapta, Partidul Naţional Britanic (PNB). Protestatarii au strigat: "Nu vrem fascişti la Oxford. Vom apăra democraţia". Cu câteva minute înaintea dezbaterii, ei au reuşit să treacă de cordonul de securitate amplasat lângă clădirea Oxford Union şi au organizat o demonstraţie în holul clădirii. În acţiunea de protest, mai multe grupuri de studenţi s-au alăturat grupării militante "Uniţi-vă împotriva Fascismului". Uniunea Studenţilor Evrei (USE) a închiriat autobuze cu care a adus studenţi evrei din Birmingham, Bristol, Cambridge şi din mai multe campusuri londoneze pentru a se alătura reprezentanţilor Consiliului Evreiesc pentru Egalitate Rasială, Uniunii Naţionale a Studenţilor (UNS) şi mişcării "Uniţi-vă împotriva Fascismului".

Yair Zivan, de la USE, unul dintre organizatorii campaniei, a declarat că a fost "îngrozit" când a

Librăria „Mihail Sebastian" la Tel Aviv!

În sfârşit, o veste plăcută! Săptămâna viitoare se va inaugura la Tel Aviv mult aşteptata de noi toţi librărie de carte românească. Numită "Mihail Sebastian", librăria va funcţiona pe strada Kaplan (nu departe de Casa Scriitorilor) colţ cu Ibn Gvirol. Ea este opera ASILR (Asociaţia scriitorilor de limbă română) care, în felul acesta, urmează modelul Uniunii Scriitorilor din România: aceasta, după cum se ştie, administrează nu numai câteva reviste de prestigiu (în cap cu "România literară") ci şi cunoscuta librărie "Cartea Românească".

Noua librărie va pune la dispoziţia publicului atât cărţile autorilor din *alia*, cât şi numeroase cărţi, din diverse domenii, tipărite în România (literatură, artă, istorie, filozofie, dicţionare etc. etc.); ea va avea de asemenea şi-un spaţiu rezervat cărţilor vechi (anticariat). Direcţia librăriei intenţionează să organizeze seri de poezie, cu participarea scriitorilor din *alia*, lansări de carte etc. În acelaşi timp, dornică să creeze un spaţiu de convivialitate, librăria va oferi vizitatorilor posibilitatea să consume (contra cost, fireşte) o cafea sau un ceai în timp ce aceştia răsfoiesc volumele din rafturi.

Discutând cu purtătorul de cuvânt al ASILR despre manifestările ce vor fi organizate în cadrul librăriei, acesta ne-a spus:

(Continuare în pagina 8)

auzit de invitarea celor doi negaţionişti la dezbatere. "Suntem profund dezamăgiţi că preşedintele societăţii de dezbatere a permis organizarea acestei manifestări. Se pare că pe el nu-l interesează că această dezbatere îi jigneşte pe studenţii evrei", a declarat el.

Deşi independentă de Universitatea din Oxford, societatea de dezbatere este compusă mai ales din studenţi. Ei au decis prin vot să permită participarea celor doi, cu toate apelurile pentru revocarea invitaţiei. Preşedintele societăţii, Luke Tryl, a declarat: "Scopul fondării cu 184 de ani în urmă a societăţii Oxford Union a fost promovarea şi apărarea libertăţii cuvântului. Oferim posibilitatea pentru combaterea lui David Irving şi Nick Griffins".

"Democraţia echivalează cu libertatea cuvântului în măsura în care nu incită la ură împotriva celorlalţi, dar include şi dreptul de a li se spune extremiştilor că nu sunt bineveniţi, precum şi răspunderea de a proteja minorităţile. Permiţând organizarea acestui eveniment, preşedintele a pus pe planul doi soarta studenţilor evrei din campus, avantajând propria publicitate şi consider că acest fapt va transmite un mesaj cu totul negativ", a declarat Zivan.

Un purtător de cuvânt al organizaţiei "Uniţi-vă împotriva fascismului" a afirmat: "La Forumul pentru exprimare liberă, Oxford Union nu trebuia să ofere o platformă lui Nick Griffins, liderul PNB fascist, şi lui David Irving, cel care a negat în permanenţă Holocaustul. Este o deosebire imensă între a apăra exprimarea liberă şi a oferi o platformă fasciştilor. Departe de a fi campionii libertăţii cuvântului, istoria a demonstrat că atunci când fasciştii ajung la putere, desfiinţează libertatea cuvântului, democraţia, drepturile omului; ei au ucis milioane de oameni şi au încercat să anihileze comunităţi întregi".

La rândul lor, Uniunea Studenţilor de la Universitatea Oxford şi UNS au protestat împotriva evenimentului. "Negaţionistul David Irving şi liderul partidului fascist PNB, Nick Griffins, nu au ce căuta în societatea noastră multiculturală, nemaivorbind de diferitele noastre campusuri universitare", a declarat Gemma Tumelty, lidera UNS. Organizaţia noastră se opune fără echivoc rasismului şi fascismului oriunde şi-ar face apariţia şi se va opune încercărilor Societăţii de Dezbateri a Universităţii din Oxford să-i invite pe Irving şi Griffins.»

(Dintr-un articol de Eva Galambos; în "Realitatea Evreiască", Bucureşti 2008)

Premieră mondială: Costa Rica a stabilit relaţii diplomatice cu un stat care nu există!

«După ce Costa Rica a anunţat că recunoaşte oficial independenţa statului Palestina şi că-şi va trimite ambasador în regiune, autorităţile israeliene s-au sesizat imediat. Purtătorul de cuvânt al Ministerului israelian al Afacerilor Externe, Arye Mekel, a declarat pentru AFP că ţara sa este “dezamăgită” de decizia “regretabilă” a Costa Ricăi de a lega relaţii diplomatice la nivel de ambasador “cu un stat care nu există”. Pentru David A. Harris, preşedintele unei organizaţii de evrei din Statele Unite, gestul Costa Ricăi este deopotrivă dureros şi ciudat. “Ciudat, pentru că încă nu există un stat palestinian. Dureros, pentru că în această perioadă se împlinesc doi ani de când preşedintele costarican Oscar Arias şi-a retras ambasada de la Ierusalim”, spune Harris.

Costa Rica şi-a mutat ambasada din Ierusalim la Tel Aviv în 2006. Divizat de disputele continue din partea veche a oraşului, Ierusalimul nu a fost recunoscut de ONU ca fiind capitala Israelului. De aceea, toate statele au ambasade la Tel Aviv. Israelul consideră că Ierusalimul este “capitala sa indivizibilă”, împreună cu partea orientală

AVOCAT ŞI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Petah Tikva, str. Ichilov nr. 11
Tel.: 03/934-3242, 052/244-8793
Fax: 03/934-7401

Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

anexată după războiul israeliano-arab din iunie 1967. Această poziție a Israelului este contestată de palestinieni, care vor să transforme Ierusalimul în capitala viitorului lor stat, precum și de comunitatea internațională.»

(După "Jurnalul Național". București 2008)

SUA:
Fratele lui John McCain

«Joe McCain, fratele senatorului John McCain, candidatul republican la alegerile prezidențiale din Statele Unite, a publicat în Internet un articol despre evrei și Israel.

Joe McCain – care, după cum se zvonește, s-a convertit la iudaism – scrie, între altele:

«Acum în mediile de informare, predomină o mare îngrijorare – "Can Israel Survive?" ("Israelul poate supraviețui?") Nu vă îngrijorați. Acest lucru se raportează la ceva pe care palestinienii, arabii și poate majoritatea americanilor nu-l înțeleg. Evreii nu se vor lăsa încă o dată învinși. Niciodată. Și dacă lumea nu va realiza acest fapt, milioane de arabi vor muri.

...De-a lungul istoriei lumii, majoritatea victimelor persecuțiilor au fost evreii. Nu numai în timpul Holocaustului..., ci de mii de ani. Evreii au fost "poporul ales" într-un teribil și tragic sens.

...Am fost, în urmă cu circa 15 ani, o zi întreagă la Dachau și am încercat să înțeleg cum s-a putut întâmpla ceea ce s-a întâmplat. Cum ființe umane pot face asemenea lucruri altor ființe umane? În anumite momente, în anumite locuri, orice categorie a speciei umane este capabilă de atrocități contra semenilor ei, fie că este vorba de un membru în Waffen SS, fie de un polițist turc din Armenia anului 1920 sau de un membru în Ku Klux Klan.

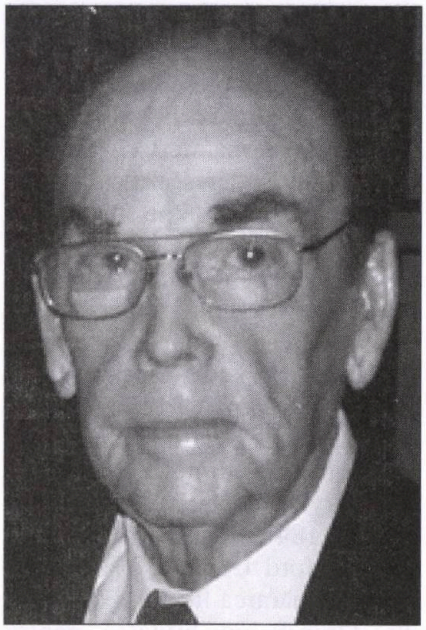

Joe McCain: evreii nu se vor lăsa încă o dată învinși

...Acum evreii au o patrie, un loc care e al lor. Nu contează de câte ori SUA și puterile europene vor încerca să tempereze Israelul. Dacă va fi vorba de supraviețuirea sa ca națiune, de poporul său, Israelul se va bate mai aprig decât o leoaică pentru apărarea puilor săi. Evreii se vor lupta cu o ferocitate, cu o fermitate și cu un curaj care ne vor ului.

...Deplângem și comemorăm data de 11 septembrie, însă nu am remarcat că Israelul are, uneori în fiecare zi, un 11 septembrie.»

Bursa personalităților din *trib*

În urcare

Prof. Beca Salomon, șefa catedrei de biotehnologie a bolilor neurodegenerative a Universității Tel Aviv, specialistă în tratarea maladiei Alzheimer: includerea ei pe lista celor 50 de oameni de știință cei mai importanți pe anul 2007, alcătuită de revista "Scientific American", a propulsat-o în rândurile savanților de reputație mondială pe care i-a dat *tribul.*

În scădere

Comitetul de conducere al organizației AMIR: faptul că, în afară de câteva prezențe la cocktailuri și recepții, comitetul susamintit nu s-a ilustrat, până în momentul de față, cu nici o înfăptuire pe linia programului inițial al asociației (înființarea mult așteptatului Muzeu al Iudaismului Românesc, organizarea primului congres al evreilor-români de pretutindeni etc.) a stârnit dezamăgirea celor din alia.

Librăria „Mihail Sebastian" la Tel Aviv!

(Urmare din pag. 6)

– Vedeți-vă, dom'le, de treabă... Asta e o păcăleală de 1 Aprilie!

Ne place...

...Nu ne place

Nu ne place că...

...aşa cum aflăm din "Dilema veche", Ministerul Educaţiei din Turcia a dispus scoaterea din manualele şcolare de istorie a celebrului tablou "Libertatea conducând poporul" de Delacroix, pe motiv că femeia care simbolizează libertatea are sânii goi.

Nu ne place că...

...primul ministru Ehud Olmert are neplăcutul obicei de a-i bate părinteşte pe umeri pe toţi liderii politici şi toate personalităţile culturale de pe glob cu care se întâlneşte.

Nu ne place că...

...printre invitaţii la festivităţile prilejuite de cea de-a 60-a aniversare a Israelului se numără şi Daniel Barenboim (muzicianul cu ura evreiască de sine), care a declarat de curând, fericit, că autorităţile de la Ramallah i-au acordat cetăţenia palestiniană.

Nu ne place că...

...pentru a-i îmblânzi pe cei din Shas şi a-i convinge să nu părăsească guvernul, primul ministru Ehud Olmert a alocat, din bugetul ţării, cca. 450 de milioane de shekeli pentru *ieshivoturile* şi alte instituţii aparţinând partidului condus de Eli Ishai.

Ne place că...

...am descoperit pe Internet următoarea reclamă a unui institut de cosmetică: "Nu flirtaţi cu femeia atrăgătoare ce iese de pe poarta noastră! S-ar putea să fie soacra dumneavoastră!"

Nu ne place că...

...bicicliştii de la noi circulă-n viteză, nestingheriţi de nimeni, pe trotuarele oraşelor, printre pietoni.

Melina Salazar: Ştii ce, Melina? Ne pare bine...

Ne place că...

...numitul Walter "Buck" Swords (89 de ani), din Harlingen, SUA, a lăsat prin testament suma de 50.000 de dolari şi un automobil Buick 2000 d-nei Melina Salazar, chelneriţă la cafeteria "Luby" din localitate, în semn de preţuire pentru felul cum l-a servit de-a lungul anilor, având grijă ca mâncarea să fie pe gustul lui şi satisfăcându-i toate capriciile.

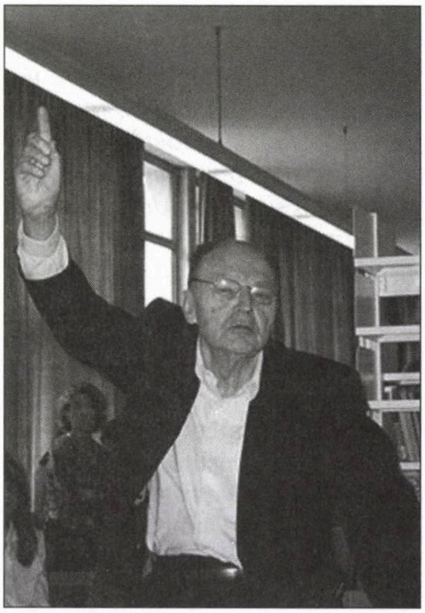

Michel Tournier: Rezistenţa franceză? Care rezistenţă, dom'le?

Ne place că...

...în revista "Cronica" din Iaşi, Cristina Modreanu publică un interviu pe care l-a luat romancierului francez Michel Tournier acasă la el, la Choisel (lângă Paris), din care extragem câteva paragrafe:

«"L-am considerat o catastrofă pe Socrate" – declară, spre indignarea cititorilor aleşi, M. Tournier: "Înainte de Socrate exista o metafizică extraordinară, cu Heraclit, Parmenide (...) Cea mai mare prostie pe care a proferat-o vreodată a fost "cunoaşte-te pe tine însuţi". E stupid. Dacă e vreun lucru pe lumea asta care nu mă interesează absolut deloc – şi tot restul mă interesează: animalele, pădurea, cerul, astrele, tot – acela e Michel Tournier (...) eu vorbesc despre lucruri exterioare, niciodată despre Michel Tournier". Alte opinii incomode: "Premiul Nobel, care se atribuie de o manieră grotescă"; "Eu nu sunt un intelectual (...) Pentru mine, intelectualul este un scriitor care se bagă unde nu-i fierbe oala"; "Sartre s-a înşelat tot timpul, a fost complice al comuniştilor, a fost complicele lui Fidel Castro, dar cunoaşteţi fără îndoială butada care spune că mai bine te înşeli cu Sartre" decât să ai dreptate cu Raymond Aron. "Corectitudinea politică?" E o "ideologie oficială". Rezistenţa? "Nu a existat nici un fel de rezistenţă în timpul Ocupaţiei. Rezistenţa a venit după. Toate astea au fost inventate după plecarea nemţilor. Înainte erau consideraţi "terros", şi eu treceam drept un ticălos de terorist pentru că ţineam discursuri contra ideologiei oficiale. Du-

pă Eliberare, întreaga Franţă s-a descoperit o ţară de rezistenţi eroici! Dar nu e deloc adevărat, toţi fuseseră colaboraţionişti, asta era doctrina oficială şi toată lumea i se ralia! Existau rezistenţi în Franţa, poate vreo sută la 45 de miloane de locuitori! Nimica toată, dar dacă-i asculţi, au fost 45 de milioane de rezistenţi!"»

Ne place că...

...aşa cum ne informează "Dilema veche", în comuna Zizin, de lângă Braşov, vestită prin apele sale minerale, a luat fiinţă, la iniţiativa d-nei Andra Dumitrescu (o persoană graţie căreia Zizinul a devenit *sat european*) o revistă pentru copii, intitulată "Zizinaşul" şi scrisă de la început până la sfârşit de copiii din localitate.

Zizinașul
ZIZIN
Revista copiilor din Zizin
Recomandată copiilor, părinților, bunicilor și tuturor curioșilor

Nu ne place că...

...direcţia şcolii elementare "Burnham Grammar School", din Marea Britanie, a interzis copiilor să mai joace fotbal în pauza de prânz, pe motiv că elevii ar putea fi loviţi în timpul "miuţei"; ne place, în schimb, că cel dintâi care a condamnat această măsură, calificând-o drept o aiureală, este un anume Tam Fry, de la "Forumul naţional contra obezităţii".

Ne place că...

...după ce dăduseră copiilor lor la naştere nume ca Napoleon, Clinton sau Indonezia, romii de la Bucureşti au început, mai nou, să-şi boteze odraslele cu numele Becali.

Ne place că...

...un mesaj introdus, în urmă cu ani, într-o sticlă de o fetiţă de zece ani din Marea Britanie, pe nume Annie, şi aruncată în Canalul Mânecii, a fost găsită de un băiat de aceeaşi vârstă, Niels Effers, din Olanda; ne place, mai ales, că după ce au intrat în corespondenţă, cei doi s-au întâlnit peste vreo câţiva ani şi s-au căsătorit.

Ne place că...

...ziarul "Viaţa noastră" a început să dea explicaţii la fotografii.

Ne place că...

...cea mai populară prezentatoare de talk-show-uri de la postul de televiziune "Aaj", din Pakistan, pe nume Ali Saleem, în vârstă de 28 de ani, este un travesti; născut(ă) ca bărbat, frumoasa din fotografie a visat încă din copilărie să fie femeie şi la 20 de ani şi-a făcut operaţia respectivă de schimbare a sexului; ne place, de asemeni, că, dacă în Pakistan, ţară islamică, homosexualitatea este, aşa cum se înţelege, interzisă prin lege, transsexualii – cărora li se spune "higra" – sunt acceptaţi în societate.

Ali Saleem: mişto higra!

Ne place că...

...salariaţii firmei japoneze de construcţii "Hime et co." din Tokyo au dreptul din partea patronilor la un concediu de câteva zile pe an pentru "suferinţe de amor"; ne place, de asemenea, că, aşa cum a dezvăluit d. Miki Hirodate, directorul firmei, lungimea concediului este în raport cu vârsta salariatului: angajaţii sub 24 de ani primesc o zi de concediu pe an, cei între 25 şi 29 de ani au dreptul la două zile, în vreme ce bărbaţii şi femeile mai în vârstă, despre care se presupune că suferă mai mult în caz de despărţire etc. primesc trei zile pe an.

Nu ne place că...

...în statul Zimbabwe din Africa (fost, pe vremuri, când se chema Rhodesia, cel mai bogat de pe continentul negru) rata inflaţiei a depăşit astăzi, când ţara e condusă de binecunoscutul dictator Mugabe, 100.000 la sută pe an.

Ne place că...

...vorbind despre independenţa mult discutată a regiunii Kosovo, politologul Yonathan Eyal (din *trib*), director pentru studii de securitate internaţională la Royal United Service Institute din Londra, a spus: "Independenţa provinciei Kosovo este o greşeală, o decizie politică luată de câteva cancelarii occidentale fără consultarea actorilor din zonă... S-a făcut o greşeală amarnică".

Ne place că...

...umblând pe Internet am dat peste textul de mai jos, intitulat "Dilemele unui şef":

*«**Vii dimineaţa târziu** – eşti exemplu negativ.*

***Vii punctual** – ai venit să-ţi spionezi subalternii la sosire.*

***Eşti prietenos cu subalternii** – vizezi popularitatea ieftină.*

***Eşti rezervat** – te consideră cu nasul pe sus.*

Îţi lauzi subalternii – *ești lingușitor.*

Îi critici – *faci pe nebunul.*

Te interesează munca subalternilor – *ești băgăreț.*

Nu te interesează – *nu ai habar de probleme.*

Faci şedinţe – *ești ședințoman.*

Nu ţii şedinţe – *lucrezi în secret.*

Dacă eşti tânăr – *n-ai experiență.*

Dacă eşti mai în vârstă – *ești sclerozat.*

Stai seara târziu – *faci pe lucrătorul supraaglomerat.*

Pleci punctual – *nu-ți dai interesul.*

Te consulţi cu colegii – *nu ești în stare să iei decizii.*

Nu te consulţi cu colegii – *vrei să ții totul în mână.*

Spui bancuri – *ești neserios.*

Nu spui bancuri – *ești plictisitor.*

Pleci în concediu – *nu te intereseaza soarta firmei.*

Nu pleci în concediu – *iți păzești scaunul.*

Îţi aperi punctul de vedere – *ești încăpățânat.*

Cedezi – *ești moale.*

Ai succes – *ai avut noroc.*

Ceva nu merge bine – *bineînțeles era de așteptat.*

Trimiţi oamenii la cursuri – *vrei să-i îndatorezi.*

Nu-i trimiţi la cursuri – *nu lași pe altul sa se ridice.*

Vii cu idei noi – *ești fantasmagorist.*

Nu vii cu idei noi – *ești refractar față de tot ce-i nou.»*

Nu ne place că...

...în Haiti bântuie o foamete atât de mare, încât mamele de pe insulă s-au obişnuit să gătească pentru copiii lor un fel de plăcinte... din argilă (pământ îmbibat cu apă).

Nu ne place că...

...aşa cum susţin grafologii americani, iscălitura senatorului Barak Obama, concurentul nr. 1 al senatoarei Hillary Clinton la investitura Partidului Democrat pentru alegerile prezidenţiale, trădează, aşa cum se vede din literele B şi O, de la începutul fiecărui cuvânt, un ego f. f. umflat.

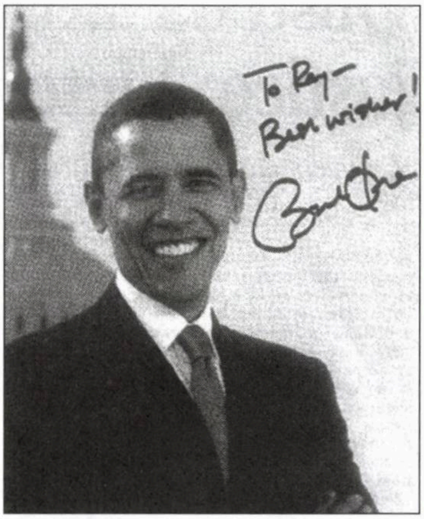

Nu ne place că...

...aşa cum transmite agenţia Reuters, numitul Antonio Nunes, directorul agenţiei naţionale portugheze însărcinată să controleze-n toată ţara modul cum este aplicată legea privind interzicerea fumatului în localurile publice, a fost prins trăgând cu sete dintr-un trabuc într-un restaurant din Lisabona.

Nu ne place că...

...potrivit unui raport difuzat pe Internet (www.local.co.il), 57% din femeile din regiunea Sharon şi 61% din Gush Dan se îngraşă în timpul iernii, punând pe ele 1-5 kilograme în plus; ne place, în schimb, că iarna de la noi a luat sfârşit.

Ne place că...

...diplomatul român Doru Costea, care îndeplineşte în momentul de faţă funcţia de preşedinte al Consiliului pentru drepturile omului al ONU (cu sediul la Geneva), a declarat următoarele ziarului elveţian "Le Temps", în chip de răspuns la întrebările ziaristului Stephane Bussard:

«– Sunteți mulțumit de modul cum tratează Consiliul conflictul israelo-palestinian?

– În această privință, Consiliul a eșuat. Problema palestiniană este extrem de complexă, având mai multe dimensiuni. Consiliul trebuie să examineze atitudinea tuturor părților implicate în conflict, nu numai pe aceea a unei singure părți (Israelul).»

Nu ne place că...

...direcţia site-ului ultraortodox de pe Internet (www.Iadaat.net) a hotărât să elimine toate fotografiile de femei din site-ul respectiv, de la judecătoarea Ruth Davison, din Comisia Vinograd, până la Hillary Clinton, pe motiv că prezenţa chipurilor feminine pe Internet (sau în presă, în general) jigneşte sensibilitatea haredimilor.

Ne place că...

...în sfârşit, primăria oraşului Tel Aviv a hotărât să modernizeze din cap până-n picioare celebrul Shuk Hacarmel, alocând în acest scop 150 de milioane de shekeli şi sperând că în felul acesta vechea piaţă cu de toate va deveni un punct de atracţie pentru turiştii de pretutindenea.

Ne place că...

...într-un reportaj transmis de la Belgrad după declaraţia de independenţă a regiunii Kosovo, un tânăr sârb a declarat la microfonul postului de televiziune parizian "France 24" (dedicat emisiunilor pentru străinătate): "Las-că o să vedeţi voi, francezii, cum e cu independenţa, atunci când musulmanii din suburbiile Parisului vor hotărî, pe motiv că ei sunt majoritari în oraşele respective, să înfiinţeze un stat independent!

Ne place că...

...la Paris a apărut, în ziua de 29 februarie a.c., un număr nou din revista "La bougie du sapeur", care s-a vândut ca pâinea caldă. Explicația succesului: publicația, veche de câțiva ani, apare numai de 29 februarie, adică o dată la patru ani, și în plus e scrisă la marea bășcălie.

la Bougie du Sapeur

N°8

Vendredi

2008

Prix : 4 €

AUTOMOBILISTES : À QUELLE SAUCE SEREZ-VOUS MANGÉS ?

CES "DRÔLES" DE POLITICIENS !

Faut-il coucher pour réussir ?

Nu ne place că...

...așa cum aflăm din "Yediot Tel Aviv", numărul divorțurilor din "orașul alb" a crescut în ultimul an cu 5,5%.

Ne place că...

...în "România literară" din București am citit următoarele:

«În fiecare an, publicația britanică "Literary Review" decernează un premiu pentru "descrierea de cel mai prost gust a sexualității" în proza de limbă engleză. Pentru 2005, premiul a revenit lui Giles Coren, un celebru critic gastronomic londonez care a debutat ca romancier cu volumul "Winkler". Fraza pentru care a fost desemnat câștigător este: "Sexul lui se agita ca furtunul unui duș căzut într-o cadă goală". Există tradiția ca premiatul să primească o statuetă și o sticlă de șampanie scumpă, în cadrul unei ceremonii cu public. Până acum, toți laureații s-au prezentat să-și ia premiul, cu o singură excepție: marele romancier și jurnalist american Tom Wolfe.

Dariga Nazarbaev, fiica președintelui Kazahstanului, și soțul ei, Rakhat Aliev: ai intrat într-un mare Rakhat, domnu' Aliev!

Ne place că...

...întrebat fiind de-un reporter american ce țară i-ar plăcea să conducă dacă ar avea posibilitatea să aleagă, Dalai Lama a răspuns: "Aș vrea să fiu președintele Rusiei, fiindcă aș avea puteri nelimitate".

Nu ne place că...

...un șofer suedez în vârstă de 79 de ani a provocat un grav accident de circulație fiindcă – așa cum s-a constatat la anchetă – nu aflase că în Suedia se trecuse la circulația pe partea dreaptă încă din anul 1967.

Ne place că...

...președintele Kazahstanului, d. Nursultan Nazarbaev, l-a concediat pe diplomatul Rakhat Aliev din funcția sa de ambasador la Viena, după ce acesta anunțase că are de gând să candideze la viitoarele alegeri prezidențiale; dar ceea ce ne place mai mult și mai mult în afacerea asta, este că Aliev este ginerele lui Nazarbaev.

●

După rachetele Kassam lansate asupra orașului Sderot, palestinienii din Gaza au trecut la arme mai sofisticate, bombardând luna trecută Ashkelonul cu rachete Grad.

Este clar: pericolul care-i amenință pe concetățenii noștri din Nord a crescut cu un Grad.

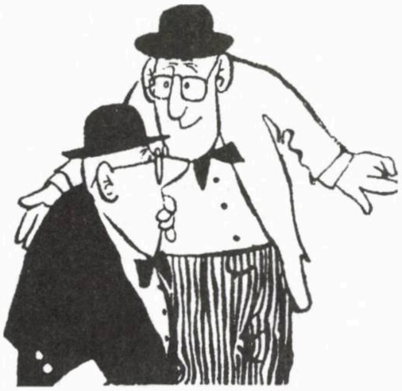

SE ZVONEŞTE CĂ...

...după decizia conducerii FCER de a-l numi pe d. **David Kahan,** din New York, *persona non grata,* pe culoarele Federaţiei şi ale revistei "Realitatea Evreiască" se vorbeşte că amintita conducere va acorda acelaşi calificativ unui număr de 2-3 cetăţeni are cochetează (ba chiar mai mult) cu PRM, partidul senatorului C. V. Tudor.

...între ICR (Institutul Cultural Român) din Tel Aviv şi comitetul ASILR (Asociaţia scriitorilor de limbă română) a trecut o pisică neagră. Ba chiar foarte neagră.

...à propos de cele de mai sus, comitetul ASILR ar fi reclamat-o pe d-na **Madeea Axinciuc,** directoarea ICR, la preşedintele Institutului Cultural Român, scriitorul H. R. Patapievizi, şi la Ministerul român de Externe, acuzând-o că refuză să colaboreze cu Asociaţia.

...unul din reproşurile aduse d-nei Axinciuc constă în aceea că a organizat o seară literară consacrată câtorva autori din alia, fără a cere în prealabil aprobare (?!) din partea comitetului ASILR

...revenind la d. **David Kahan,** acesta ar fi dat în judecată pentru calomnie ziarul în limba ebraică "Haaretz", cerând trei milioane de dolari despăgubire pentru un articol defavorabil la adresa acţiunilor întreprinse de d. Kahan în legătură cu situaţia cimitirelor şi sinagogilor din România.

...primăria oraşului Bârlad studiază o propunere, venită din partea unui grup de foşti bârlădeni aflaţi acum în Israel, de a se da unei străzi din cunoscutul oraş moldovenesc numele regretatului scriitor **I. Schechter.**

...în lumea evreiască din Paris – şi-n special printre intelectualitatea evreo-română – se comentează în mod nefavorabil faptul că regizorul de teatru **Michel Fagadau** (de felul lui din România) a refuzat, în vremea din urmă, cu prilejul unor interviuri, să recunoască faptul că este evreu, declarându-se "om universal".

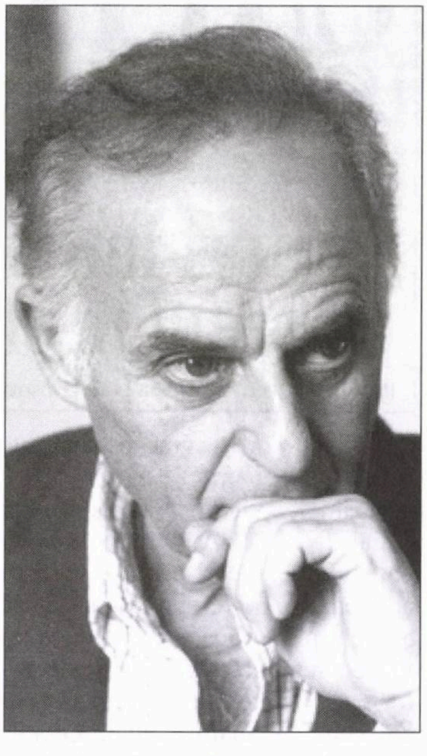

Nou!

A apărut

DESTINE

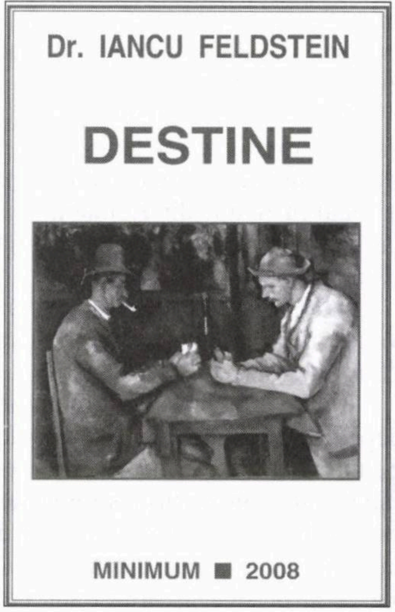

Dr. IANCU FELDSTEIN

DESTINE

MINIMUM ■ 2008

de Dr. IANCU FELDSTEIN
(Minimum, 2008)

"Destine" (ca, de altfel, şi celelalte lucrări tipărite până astăzi de dr-ul Iancu Feldstein) îţi dă senzaţia că ai de-a face cu nişte lecţii de viaţă rostite de la catedră şi menite a explica elevilor din clasă cum să evite capcanele care duc la nefericire şi, implicit, să aleagă drumul către împlinire.

Al. Mirodan

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 50 (cincizeci) de shkalim pe adresa:

Dr. Iancu Feldstein
Rh. Nissenboim 11/27
Haifa – 32808
Tel. 04/853-0965

ETC... ETC...

••• În numărul nostru trecut vorbisem despre vântul de panică ce s–a abătut asupra cetăţenilor de la noi care au cumpărat, în anii din urmă, una sau mai multe case (sau vile, sau terenuri etc.) în România. Şi nu pentru că operaţiunea aceasta ar fi cumva ilegală (nu e), dar se pare că anumiţi investitori au uitat să anunţe fiscul israelian care, ca orice fisc ce se respectă, vrea să încaseze, repede şi fără milă, impozitele de rigoare.

Departe de a se potoli, vântul de panică amintit se înteţeşte pe zi ce trece. Din presa israeliană afacerea a trecut în ziarele din România (mai cu seamă în cele financiare), instalându-se pe prima pagină.

Extras dintr-un reportaj de Răzvan Zamfir şi Vali Bârzoi în ziarul "Capitalul":

«Piaţa imobiliară autohtonă începe să se clatine, pe ici, pe colo, pe măsură ce afacerile unor dezvoltatori sau constructori străini sunt puse sub semnul întrebării chiar de autorităţile ţărilor din care provin. Iar ecourile investigaţiilor sau problemelor financiare cu care aceştia se confruntă peste hotare lovesc, sau ar putea să lovească, şi în afacerile lor de aici, fie că se desfăşoară pe segmentul închirierilor de apartamente, cum este cazul a patru afacerişti israelieni, fie în sectorul dezvoltărilor de complexuri rezidenţiale, cum este cazul "Kingdom Construcţii".

În 2003, statul israelian a decis să impoziteze câştigurile cetăţenilor săi care desfăşoară afaceri în alte ţări. După patru ani, fiscul israelian, observând că la nivelul oamenilor de afaceri există tendinţa „să se uite“ declararea acestor profituri, a declanşat o anchetă privind averile unor israelieni cu afaceri imobiliare atât în România, cât şi în alte ţări est-europene.

Cercetarea demarată a dus la întocmirea unei liste care, conform presei israeliene, cuprinde sute de persoane ce derulează afaceri pe piaţa imobiliară. Că pe piaţa românească israelienii sunt unii dintre cei mai numeroşi şi puternici jucători se ştie deja. O parte dintre aceştia, care acţiona sub paravanul unor firme înregistrate atât în România, cât şi în străinătate, a achiziţionat diferite proprietăţi, în special în Bucureşti şi în Braşov, de pe urma cărora încasa chirii lunare de sute de mii de euro, sume nedeclarate fiscului israelian.

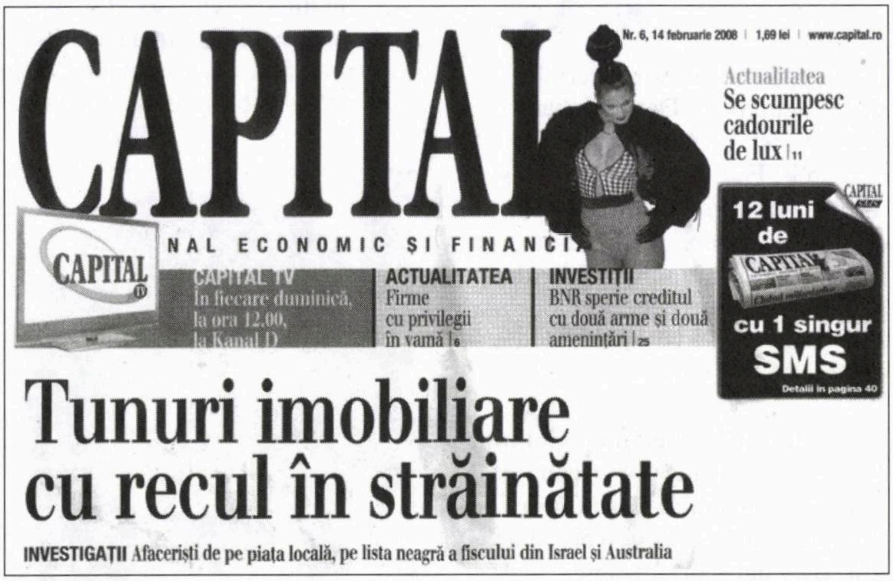

Nr. 6, 14 februarie 2008 | 1,69 lei | www.capital.ro

CAPITAL

NAL ECONOMIC ŞI FINANCI

Actualitatea
Se scumpesc cadourile de lux | 11

CAPITAL TV
În fiecare duminică, la ora 12.00, la Kanal D

ACTUALITATEA
Firme cu privilegii în vamă | 6

INVESTIŢII
BNR sperie creditul cu două arme şi două ameninţări | 25

12 luni de CAPITAL cu 1 singur SMS
Detalii în pagina 40

Tunuri imobiliare cu recul în străinătate

INVESTIGAŢII Afacerişti de pe piaţa locală, pe lista neagră a fiscului din Israel şi Australia

Primele „victime“ ale organului fiscal de la Tel Aviv au fost patru oameni de afaceri care se pare că activează în mai multe domenii, pe ambele pieţe, aceştia fiind reţinuţi în vederea cercetării. „Numele celor patru oameni de afaceri israelieni sunt Avraham Cohen, Ovadia Moshal, Erza Moshal şi Itzhack Lazar, care ar fi investit în România în domeniul imobiliar şi nu ar fi declarat aceste investiţii Autorităţii Fiscale. Persoanele menţionate sunt în cercetare, iar ancheta nu este publică“, declară pentru "Capital" consilierul economic al ambasadei României în Israel, Paul Moraru.

Avraham Cohen, din Yavne, deţine, potrivit datelor din Registrul Comerţului, 49% din capitalul social al firmei "Arena Iahalom" din Baloteşti, şi, după cum s-a scris în presa israeliană, a girat numeroase tranzacţii cu case şi terenuri ale unor conaţionali. Ovadia şi Ezra Mashal deţin câte două treimi din alte două firme, "I.E.O. Grup" din Bucureşti şi "Excelent House" din Braşov.

Presa ebraică a scris că primul reţinut, Avraham Cohen, a recunoscut învinuirile şi că în urma anchetării sale a fost realizată o altă listă ce cuprinde sute de nume de afacerişti israelieni care posedă proprietăţi în România şi se sustrag plăţii impozitelor către fiscul din Israel. O valoare a evaziunii, estimată de către reprezentanţi ai Autorităţii Fiscale israeliene, este de circa patru milioane de euro, aceştia afirmând, însă, că acesta este doar vârful icebergului, ancheta extinzându-se şi în celelalte ţări est-europene.»

••• Ing. Sergiu Brandea, din Herzlia (pe care noi îl numisem ambasadorul cultural al Bârladului în Israel) ne-a mai trimis o amintire despre regretatul I. Schechter, pe care l-a cunoscut din copilărie, jucând țurca și fotbal cu mingea de cârpă pe strada Strâmbă din orașul moldovean.

«Întotdeauna mi-a plăcut să fotografiez. De aceea, am fost foarte necăjit când mi s-a stricat aparatul de fotografiat, cu atât mai mult cu cât ne pregăteam să plecăm la Pașcani, unde avea să aibă loc logodna lui Izi Schechter și a lui Malica, viitoarea lui soție, iar eu intenționam să fotografiez, ca mărturie a momentelor unice din viața noastră.

Soluția am găsit-o rugându-l pe prietenul nostru Puiu, care tocmai își cumpărase un aparat nou, să facă dânsul fotografiile.

În compartimentul de tren care ne ducea spre Iași, atmosfera era foarte "caldă", buna dispoziție ne făcuse să uităm frigul iernii de afară. Cum ne-am urcat în tren, prietenul nostru a și început să ne fotografieze, iar activitatea și-a întețit-o când am ajuns la logodnă.

În sala unde avea loc ceremonia se adunaseră rude și prieteni de-ai logodnicului și de-ai logodnicei, pe care tocmai începusem să-i cunoaștem, iar Puiu nu pierdea nici un moment "istoric" pentru a ne imortaliza. Ne ordona tot felul de combinații, câte 4, câte 6, "doamnele la mijloc, hai, Șaie, cu Rebeca, să facem o poză cu logodnicii" – și așa a continuat toată seara.

Eu, marele amator de fotografii, mă și bucuram că viitorul album va avea zeci de fotografii, așa că l-am întrebat pe Puiu când voi primi pozele.

Acesta se uită la mine ca la nu știu ce minune și mă întreabă:

– Care poze?

– Cum, care poze? zic. Astea pe care le faci tot timpul, de când am plecat de la Bârlad!

– Eu cred că tu ești beat. Ți-ai închipuit că am film în aparat?

Am crezut că glumește, nu poți lua în serios asemenea afirmație în seara unui astfel de eveniment! Mai mult, el a continuat să fotografieze până am plecat.

Eu nu am fotografii de la logodnă. Puiu n-a glumit!»

În continuare (și în cu totul altă ordine de idei), corespondentul nostru ne aduce la cunoștință un articol apărut la Bârlad în 1945 despre practic necunoscutul pe atunci "Jurnal" al lui Mihail Sebastian:

«În Bârladul tinereții noastre a apărut o revistă, "Lumina". Pentru că suntem în perioada manifestărilor "anului Sebastian", aș transcrie pentru cititorii revistei "Minimum" un articol scris de Liviu Floda în nr. 8-9 din noiembrie 1945, din publicația amintită, pe care l-am găsit în cartea d-lui Ion N. Oprea "Bârladul în presa vremurilor".

"De pe urma lui M. Sebastian – mort în condiții atât de tragice, în primăvara aceasta – a rămas, printre alte manuscrise, și un jurnal. Sunt însemnările lui zilnice, note pe care le scria când rămânea singur cu el – numai cu el – seara, la sfârșitul unei zile în care se luptase cu viața.

"Jurnalul" lui Sebastian – din care s-au publicat recent câteva fragmente – constituie un document viu pentru vremurile pe care le-a trăit, un fișier spiritual pentru cei cu care a venit în contact, dar mai presus de orice este o oglindă perfectă a autorului însuși.

Nicăieri în opera lui M. Sebastian el nu apare mai apropiat de el și mai complet ca în aceste notații zilnice. Dacă în "De două mii de ani", în "Accidentul" sau în "Orașul cu salcâmi", M. Sebastian este numai în parte el, iar în cealaltă autorul care șlefuiește, în "jurnal" M. Sebastian este numai și numai el; el sută la sută.

Dar nu numai atâta. Dar viziunea lui politică? Câți se pot lăuda că ar fi fost în stare să scrie, în septembrie 1941, în zilele când nefastul Hitler pătrunsese adânc în pământul Rusiei Sovietice, ceea ce a notat în "jurnalul" său M. Sebastian? "Nu e nevoie să urmăresc (este vorba de harta războiului) de la zi la zi, e inutil să-ți faci rău pentru fiecare episod în parte: rezultatul final este ineluctabil! Va veni o zi când se va putea respira. Il s'agit de durer. Il ne s'agit que de cela".

Viitorul lui M. Sebastian!... Nefericite prieten, ai fost prea dur, prea tăios, prea neîngăduitor și neiertător cu tine însuți.

Ce te-a făcut să scrii la 22 decembrie 1942, în "jurnalul" tău aceste rânduri?

"Fără disperare mă gândesc că asta se cheamă un ratat. Eu, la 35 de ani, nu am nici o meserie, nici o resursă, nici o prietenie reală, nici o scăpare. Tot ce am făcut a eșuat lamentabil. Hainele mi se jerpelesc. Ghetele arată din ce în ce mai prost. Sunt jigărit, sunt obosit, sunt terminat, sunt inutil. De aici până la a întinde mâna și a cere, cât mai este?"

Întrebam mai sus "ce te-a făcut să scrii aceste rânduri". Dar mi-am adus aminte. Parcă ai dreptate... Era în iarna lui 1942. Erai un biet profesoraș – în lipsă de altă ocupație – din ghetoul în care te azvârliseră legile naziste. Aveai 5.000 de lei pe lună din care ți se scădeau vreo trei, iar din rest cât se mai putea. Păreai elegant, dar, curios, hainele – așa cum spui – începuseră să se roadă. De prieteni nu mai vorbim. Dacă ai scris: "nici o prietenie reală", se vede că știai mai mult decât noi, care te invidiam când auzeam numele istorice ale acelora cărora nu uitai să le telefonezi în fiecare recreație.

Un singur cuvânt însă l-ai greșit. Un singur cuvânt din cele pomenite mai sus ne doare cumplit: ratat. Cuvântul ne arde ca niște colți adânc înfipți în noi.

Mihail Sebastian – ratat! Ce ironie! Una din multele tale ironii...»

••• Agitaţie în Herzlia. Se pare că nici Mihaela Rădulescu, frumoasa prezentatoare de televiziune, nici soţul ei, omul de afaceri israelian Elan Schwartzenberg, nu vor mai veni curând să-şi petreacă vacanţa în vila pe care o posedă în oraşul lui Jean Askenasy. "Ziarul" (da, aşa-i zice) din Bucureşti scrie sub semnătura lui Cătălin Dumitrescu şi Bogdan Borcea:

«Elan Schwartzenberg se află în atenţia Direcţiei Naţionale Anticorupţie! Motivul este un titlu de proprietate pentru un teren aflat chiar în incinta Combinatului Petrobrazi, teren care aparţine omului de afaceri, însa acordat în condiţii suspecte, conform primăriei localităţii Brazi.

DNA a cerut Prefecturii Prahova documentele care au stat la baza reconstituirii titlului de proprietate. Primăria Brazi se află în proces cu Elan Schwartzenberg pentru terenul în suprafaţă de 10 ha. aflat în incinta Combinatului Petrobrazi. Subprefectul judeţului Prahova, Cătălin Stan, a confirmat faptul că pe adresa Prefecturii a sosit o înştiinţare de la DNA, prin care se solicită documentele care au stat la baza reconstituirii dreptului de proprietate şi că Prefectura va pune la dispoziţia oganelor de anchetă toate actele pe care le deţine în acest caz.

Terenul în cauză are o istorie ce ţine de haosul în care drepturile de proprietate s-au impartit (şi) în judeţul Prahova.

Trecutul omului de afaceri Emilian (Elan) Schwartzenberg, soţul Mihaelei Rădulescu, are destule pete negre: în 2000, Schwartzenberg a fost acuzat de două societăţi – asociate în afaceri, cu sediul în principatul Liechtenstein – de înşelăciune. "Cristalle Securities Limited" şi "Lunara Investments Limited" au susţinut că Elan Schwartzenberg le-a înşelat cu o sumă de aproape două milioane de dolari. Trei ani mai târziu, Elan a fost cercetat pentru acuzaţia de neînregistrare a sumei de 1.341.808 dolari în contabilitatea firmei "Exclusiv Site Development". Omul de afaceri israelian a scăpat cu obrazul curat după ce dosarul a fost "soluţionat" favorabil de procurorul Victor Ponta, devenit ulterior şef al Corpului de Control al premierului de atunci, Adrian Năstase.»

Curaj, domnu' Schwartzenberg! Ia-ţi elan şi sări peste obstacole!

••• Toţi ziariştii din *alia* sunt cu ochii pe Gaza. Uly Vălureanu, directorul agenţiei ISROpres din Haifa, nu face excepţie, dar, stăpânindu-şi nervii, el aruncă din când în când o privire în lumea *tribului*, transmiţând imperturbabil noutăţi despre *noi:*

■ Colette Avital, membră a Knessetului, a fost invitată să facă parte din grupul care a discutat noul film documentar "Cu ochii mari deschişi" la Cinemateca din Ierusalim, anunţă agenţia Ynews. Filmul este dedicat evoluţiei relaţiilor dintre comunitatea evreimii americane şi Israel şi, după opinia realizatorilor săi, va stârni ample discuţii în rândurile evreilor din Statele Unite. Pelicula este realizată de Paula Weimar-Kelman, pe baza unui scenariu semnat de Stuart Schoffman şi difuzat de compania Ruth Diskin Films. La discuţii au mai participat şi scriitorul Yossi Klein Halevi, scenaristul Stuart Schoffman şi Eliezer Yaari de la New Israel Fund.

Colette Avital citeşte în mod curent newsletterul "Bună dimineata, Israel!". Ea ne-a transmis un e-mail în care scrie că a citit cu emoţie articolul despre pianistul Mândru Katz, scris de muzicologul Ruth Guttman Ben Zwi. Colette Avital amintea în mesaj că l-a cunoscut personal pe pianist şi ne-a rugat să o întrebăm pe autoarea articolului dacă ştie unde se pot cumpăra CD-uri cu înregistrările lui Mândru Katz, ea posedând doar discuri vechi cu astfel de înregistrări.

Ruth Guttman Ben Zwi, care a scris o monografie "Pianistul Mândru Katz" ce va apare în curând, a răspuns prompt:

"Marea discografie a pianistului Mândru Katz nu a fost reeditată. Exista un CD admirabil apărut in SUA, editat de fostul lui student, Mordechai Shehori, care cuprinde Sonatele pentru vioară şi pian de Brahms (Op. 108) şi de César Franck, înregistrate în 1973 la Londra. cu violonistul Henryk Szeryng".

■ Ziarul "Gardianul" din Bucureşti comentează faptul că Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România (FCER) şi-a exprimat "consternarea" faţă de proiectul de lege iniţiat de senatorul Corneliu Vadim Tudor, pentru modificarea şi completarea Legii privind reglementarea dreptului de proprietate al FCER asupra lăcaşurilor de cult, cimitirelor şi altor bunuri destinate cultului mozaic.

Potrivit reprezentanţilor FCER, scrie ziarul, iniţiativa legislativă a liderului PRM este o "încercare deghizată de a obţine controlul asupra proprietăţilor sacre ale evreilor din România, care, cel mai probabil, vor fi apoi folosite în scopuri imobiliare profitabile". Preşedintele FCER, dr. Aurel Vainer, susţine într-o declaraţie, alături de rabinul şef al Comunităţilor Evreieşti din

România, Menachem Hacohen, că proiectul senatorului PRM "are la bază iniţiativa lui David Kahan, preşedintele Asociaţiei Evreilor Români din America, fără reprezentativitate". Acesta acţioneaza "împreună cu un grup periferic de evrei ultra-ortodocşi extremişti, care neagă dreptul la existenţă al Statului Israel şi cooperează cu organizaţii internaţionale antisemite şi naţionaliste".

Aurel Vainer precizează că OUG 36/2002, aprobată prin Legea 598/2002, stabileşte "clar şi fără echivoc regimul juridic al dreptului de proprietate al FCER asupra lăcaşurilor de cult, cimitirelor confesionale etc. care se află efectiv în patrimoniul acesteia". Aceste opinii au fost împărtăşite şi preşedintelui Traian Băsescu şi prim-ministrului Călin Popescu Tăriceanu în două scrisori adresate acestora. Conferinţa Rabinilor Europeni a condamnat şi ea gestul senatorului Corneliu Vadim Tudor pe care l-a catalogat drept o tentativă de a transfera proprietatea asupra cimitirelor evreieşti din România de la comunitatea evreiască către alte entităţi externe cu scopuri comerciale şi imobiliare.

■ Ne-a sosit la redacţie numărul 44 pe 2008 al revistei "Perspectiva", editata sub egida Organizaţiei din Nazareth Ilit a evreilor originari din România. În prima pagină a revistei este publicată şi următoarea scrisoare semnată de Shmuel (Samy) Katz din Haifa:

"Stimate domnule Itzhak Moshe, în primul rând, cu ocazia anului nou, vă urez la mulţi ani dvs. şi întregului grup voluntar care colaborează cu dvs. la interesanta revistă "Perspectiva", precum şi celor care v-au însoţit la înfiinţarea-reorganizarea HOR-ului din Nord. Găsesc această reorganizare ca importantă şi binevenită.

În calitatea mea de vechi activist al sionismului român, în România, şi apoi în Israel, în special ca activist în serviciul Statului Israel, în cadrul Ambasadei Israel în România, doresc să mă număr printre membrii HOR-Nord, sperând că această organizaţie va fi în viitor mai activă decât HOR Tel Aviv pentru originarii din România".

Nota Redacţiei "Minimum": Toate bune şi frumoase, dar noi nici până astăzi nu ne-am lămurit cum devine cazul cu acest HOR din Nord. Există? Nu există? Şi, dacă există, cine se află în fruntea sa şi care este programul organizaţiei?

■ Preşedintele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, Aurel Vainer, a declarat într-o conferinţă de presă că până în prezent au fost efectiv retrocedate mai puţin de o sută din obiectivele aparţinând comunităţilor evreieşti şi care au fost revendicate, a anunţat Agenţia Divers.

Comunităţile Evreieşti din România – a arătat vorbitorul – au avut şi au numeroase proprietăţi, respectiv sinagogi, cimitire evreieşti, băi rituale, dar şi alte bunuri cum ar fi şcoli de diferite grade, spitale, maternităţi, case de bătrâni, care fac obiectul restituirilor conform Legii 10 şi Legii 247. Conform spuselor d-lui Vainer, patrimoniul sacru al FCER este format din 94 de sinagogi din care 41 sunt funcţionale, 809 cimitire evreieşti din 724 de localităţi din România, din care doar în 148 mai trăiesc evrei. O analiză a situaţiei existente a dus la concluzia că ar fi nevoie de aproximativ 50 de milioane de euro pentru reabilitarea şi conservarea acestui patrimoniu.

Preşedintele FCER a arătat că Fundaţia „Caritatea", înfiinţata în anul 1999 şi cu care Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România a încheiat un parteneriat, a revendicat aproximativ 1.900 de obiective care au aparţinut comunităţilor evreieşti. Vainer a mai spus că există un acord semnat cu Fundaţia "Caritatea" prin care, anual, din veniturile obţinute de fundaţie vor fi alocate FCER fonduri de un milion de dolari pentru lucrări la sinagogi şi cimitire evreieşti.

Preşedintele FCER a precizat că legislaţia română dă drept chiriaşilor de a utiliza spaţiile respective în continuare pe durata a patru sau cinci ani, având ca obligaţie plata unei chirii. Vainer a dat ca exemplu situaţia clădirilor Spitalului Caritas din Bucureşti care au fost retrocedate, iar în anul 2009 expiră termenul de folosire a spaţiilor respective. El a arătat că în cazul spitalelor sau al şcolilor care au fost retrocedate există posibilitatea ca statul să cumpere aceste clădiri la preţul pieţei, după o evaluare a stării acestora, sau spaţiile respective să poată fi închiriate în condiţiile unei chirii stabilite în conformitate cu legislaţia.

■ „Ziarul de Vrancea" a publicat un amplu articol consacrat lui Anghel T. Anuţoiu, vrâncean onorat de Institutul Yad Vashem din Ierusalim cu titlul de "Drept între Popoare" pentru faptul că în perioada celui de-al doilea război mondial, riscându-si propria viaţă, a salvat vieţile a numeroşi evrei.

■ Echipa de elevi de liceu israelieni a învins cu cinci voturi contra două formaţia de elevi români la campionatul european de dezbăteri, organizat în limba engleză în localitatea Olomouc din Republica Cehia. Tema dezbatută a fost "Nato şi-a pierdut importanţa după încetarea războiului rece?". Echipa israeliana, formată din patru elevi de la "Aleh High School for Arts and Sciences" din Lod, s-a calificat pentru finala de la Washington a campionatului mondial şcolar de argumentare. Cei patru (Shani Mastey, 16 ani, Ori Mastey, 15, Yael Diamant, 17, şi Nadav Barak, 16) sunt membri ai Societăţii israeliene de dezbateri sociale. La concursul din Olomouc au mai luat parte echipe şcolare din Coreea de Sud, Germania, Slovacia, Croaţia şi Slovenia. Ei au fost pregătiţi de Barak Carmieli, student la Universitatea Ben Gurion din Neghev, Facultatea de inginerie industrială şi management.

Participanţilor la concurs li s-au indicat temele de dezbatere numai cu o oră înainte. Una din teme a fost "Această casă crede că dragostea şi căsătoria merg împreună la fel ca un cal şi o căruţă...". Din ceea ce părea iniţial o glumă a pornit o dezbatere interesantă cu caracter moral.

■ Ediţia a opta a remarcabilului supliment "Centenarul Mihail Sebastian 1907-2007" care însoţeşte revista "Realitatea Evreiască" are şi o pagină cuprinzând coperţile unor cărţi cu traduceri din Sebastian publicate în alte ţări. Pagina, care oferă o imagine sugestivă a ecoului în străinătate al creaţiei lui Sebastian, include coperţile volumelor "Femmes", "Promenades parisiennes" şi "Théâtre", toate apărute în Editura L'Herne din Franţa, "Diario" (1935-1944) în Editura Destino din Italia, "Journal 1935-1944. The Fascist Years" în engleză, "Dziennik 1935-1944" şi "Denik" în poloneză, "Mendek. Regeny" în Editura Konyvkiado din Budapesta, "Bezejmenna Hvezda" în cehă, şi "Misparot Haolam. Nashim" în editura israeliana "Atid" (Viitorul).

Suplimentul "Sebastian – incursiune documentară comentată" este realizat de Geo Şerban. Coperta – Sergiu Georgescu.

■ Emisiunea culturală de sâmbătă dimineaţa "Shai la Shabat" a canalului B al postului de radio Kol Israel a cuprins şi o prezentare bio-bibliografică a poetului Andrei Fischof, scriitor bilingv originar din România. Criticul literar Shai Shmuel a vorbit elogios despre recentul volum ebraic "Avak Susey Habar" ("Praful cailor salbatici") al poetului, scoţând în evidenţă că sunt rare cazurile în care un poet scrie cu succes versuri şi în altă limbă decât cea maternă. Shai Shmuel a citit poemul "De vorbă cu E. A. Poe". Fischof a fost prezent şi cu două poeme inedite în revista literară ebraică "Ayyen Ereh Shira" datată februarie 2008, iar revista ebraică "Mahut" a publicat o cronică la "Praful cailor sălbatici" semnată de dr. Moshe Granot, cunoscut filolog şi critic literar israelian, originar din România.

■ Într-o discuţie cu ziaristul pensionar V. Rusu despre gazetari evrei de altădată, a fost evocat şi numele lui Emil Ţilenschi-Ţiulescu. Gazetar original, născut la Iaşi, polemist talentat, scria foiletoane apreciate de cititori, cum rar apăreau în presa vremii.

Lucrase mulţi ani în presa de tineret din Bucureşti şi apoi a fost transferat la secţia de probleme internaţionale a ziarului "România Liberă", unde am fost colegi şi prieteni. Locuia împreună cu mama sa, într-o cameră foarte modestă de pe Calea Griviţei.

Când a venit la "România liberă", în pagina externă a ziarului se publicau numai informaţiile primite de la agenţia guvernamentală Agerpres. Pentru informarea persoanelor din conducerea gazetei şi a unora dintre redactorii secţiei externe, Agerpresul trimitea zilnic şi un buletin confidenţial sec, de o pagină sau două, pe foi de culoare galbenă. Nefiind membru de partid, nu aveam acces la acest buletin. Neţinând seama de faptul că risca să fie denunţat, Ţilenschi îmi dădea şi mie buletinul să-l citesc. Pe vremea aceea nu aveam aparat de radio acasă şi, când mi-am cumpărat unul, "Europa liberă" era bruiată şi era riscant să audă vecinii că încerci să prinzi posturi străine.

Într-o zi, mi-a povestit, puţin surescitat, că a cunoscut-o pe Beti, o doamnă care îi place foarte mult, şi că l-a invitat să vină la ea, noaptea. Era şi puţin îngrijorat. Se gândea că fostul soţ al lui Beti o poate urmări. Mi-a dat un plic, spunându-mi ca, dacă a doua zi nu vine la redacţie, să-l deschid şi să-i telefonez unui prieten de-al lui care să alerteze poliţia. În ziua următoare, când a venit, era fericit. A iubit-o pe Beti, s-au căsătorit şi au fost fericiţi împreună. După mulţi ani, s-a îmbolnăvit grav. În spital, în ultima sa zi, a spus că mai are o ultimă dorinţă: să se ducă ţinând-o de mână pe Beti.

Dorinţa i-a fost îndeplinită... (U. V.)

■ Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România, Asociaţia Culturală de Prietenie România-Israel şi Fundaţia Culturală Libra au organizat la Bucureşti, la Sinagoga Mare, prezentarea volumului „În labirintul suferinţelor" de Iosif Schwartz. Prezentarea: Daniela Tomescu, editor; Paul Schwartz, vicepreşedinte al FCER; Ion Ştiubea – publicist; Cornelia Maria Savu – scriitor, publicist şi ambasador dr. Mariana Stoica.

Într-o prezentare publicată pe coperta cărţii, Romulus Rusan menţionează: «Un adevărat studiu de caz asupra înscenărilor judiciare din anii '50 şi a articolului 209 din Codul Penal, acela care – ca un creator al infernului – a înghiţit în anii comunismului sute de mii de vieţi, 30% dintre deţinuţii politici. „Uneltirea impotriva orânduirii socialiste" putea să însemne orice – de la o glumă sau o epigramă până la deţinerea de aur şi de la ascultarea „Europei libere" până la pretinse „activităţi de spionaj în favoarea imperialiştilor". Articolul 209 l-a purtat pe autorul acestei cărţi prin cele mai dure închisori şi lagăre: la Gherla şi Galaţi, la Salcia şi Periprava; probe de iniţiere şi totodată de supravieţuire, în labirintul suferinţelor".

Această carte – spune autorul – a fost scrisă între anii 1962–1963, după ce m-am eliberat din închisoare şi m-am stabilit în Israel. Cititorul mă poate întreba: oare de ce am aşteptat atâţia ani până la editarea ei? Deoarece am avut motive bine întemeiate: în primul rând, rudele mele trăiau în România şi n-am vrut să le fac probleme celor dragi, să aibă neplăceri sau chiar să fie persecutaţi din cauza mea. În al doilea rând, dacă mă întrebaţi de ce n-am folosit un pseudonim, cum fac alţii, vă pot spune că numai naivii ar fi putut crede că Securitatea nu te-ar fi putut, cu uşurinţă, identifica. Cine a cunoscut metodele lor diabolice ştie bine că aş fi fost în scurt timp depistat, ceea ce, din cauzele menţionate, ar fi periclitat serios siguranţa rudelor mele.

Acum că în ţara unde am fost închis şi condamnat nevinovat, atmosfera a devenit alta, prielnică, m-am hotărât să editez jurnalul meu, sperând că cititorul îl va primi cu înţelegere.

Şi aş dori să menţionez: personajele acestei cărţi nu sunt figuri inventate, nu sunt fictive nici locurile unde s-au derulat evenimentele, iar numele persoanelor amintite în carte corespund exact identităţii lor.

Prezenţe, prezenţe...

■ Romancierul George Bălăiţă publică în revista "Cuvântul" din Bucureşti un portret al lui **Mihail Sebastian** la tinereţe, intitulat "Monolog". Începutul:

«Era în 1928. Mihai Sebastian are 21 de ani. Student în drept şi publicist. Bântuit de febra scrisului. Inteligent, retractil, talentat. Tenace, în ciuda moliciunii şi a ezitărilor în fel şi chip. Lucid şi pătimaş, în acelaşi timp. Balans primejdios, inimă candrie, anxios însă şi deloc "mitică" Iremediabil provincial, cu gustul înaltei societăţi. Un viitor om de lume, cam în silă, e drept, dar făcând faţă. Atins de lenea de origine divină a artistului, niciodată găsindu-se pe sine până la capăt. Jurnalist de marcă, romancier problematic, foarte înzestrat autor de teatru, printre cei mai buni pe care îi avem. Iubind femeile şi muzica, fidel până la orbire în prietenie, dezamăgitori prieteni. Evreitate pronunţată, egală iubirii fără leac pentru ţinutul natal. Dunărea şi Brăila. "Gustului iudaic pentru catastrofe intime, fluviul i-a ridicat împotrivă exemplul indiferenţei sale regale".»

■ Recenzând în "România literară volumul de interviuri luate de criticul literar Mircea Iorgulescu, anii trecuţi, pentru "Europa liberă" ("Convorbiri la sfârşit de secol"), Tudorel Urian scoate în evidenţă câteva lucruri care ne interesează în mod deosebit (fragment):

«Toate interviurile merită citite (din fiecare, orice om cu mintea şi cu sufletul deschise are ceva de învăţat), dar trei dintre ele – cele cu Radu Beligan, Leon Volovici şi Nicolae Manolescu – mi se par, din motive diferite, cu totul speciale. Maestrul Radu Beligan oferă, de la înălţimea conştiinţei sale artistice, o splendidă lecţie de bun gust şi modestie umană. În viziunea artistului, "singurul lucru care ne îngăduie să privim fără dezgust lumea în care trăim este frumuseţea pe care anumiţi oameni o creează din timp în timp pornind de la haos. Tablourile pe care le pictează, muzica pe care o compun, cărţile pe care le scriu şi, mai ales, zic eu, viaţa pe care o trăiesc. Dintre toate operele, cred că cea mai frumoasă este o viaţă bine trăită. Aş zice că este opera de artă prin excelenţă". În demenţa care a urmat schimbării de regim din decembrie 1989, Radu Beligan a fost alungat din Teatrul Naţional şi nici un alt teatru (cu excepţia Teatrului Evreiesc) nu s-a arătat interesat de serviciile sale. Puţini dintre cei care l-au admirat în anii din urmă în "Tache, Ianke şi Cadâr" îşi mai amintesc acest episod. Maestrul însă nu a uitat. El poartă încă trauma "revelaţiei ingratitudinii omeneşti". Faptul de a se fi văzut lovit de oamenii care i–au fost apropiaţi şi pe care s-a străduit să îi ajute cum s-a priceput mai bine este, pentru Radu Beligan, marea dezamăgire din perioada de tranziţie.

De mare probitate profesională şi dezinhibare intelectuală se dovedeşte Leon Volovici atunci când tratează teme foarte delicate pe piaţa ideilor precum naţionalismul sau antisemitismul. Într-o epocă a tuturor incriminărilor şi proceselor de conştiinţă, profesorul de la Universitatea Ebraică din Ierusalim adoptă o poziţie moderată, raţională, de mare bun simţ. Scrie Leon Volovici şi nu putem decât să subscriem: "Poţi foarte bine să preţuieşti opera literară a unui scriitor, să o admiri, să o consideri genială şi în acelaşi timp să discuţi liniştit şi foarte critic activitatea lui publică, angajamentele lui politice. Mă refer şi la Eminescu. Nu mi se pare că afectează cu nimic genialitatea poetului dacă pun în discuţie, cum am făcut şi eu în carte, ideologia lui politică, sau atitudinile xenofobe, sau preluarea unor stereotipuri antisemite. În situaţii similare, între cele două războaie, au fost Mircea Eliade, Emil Cioran şi alţii. Cred că va trebui să ne reobişnuim să discutăm critic despre orice şi oricine, fără teama de a denigra, în felul acesta, pe cineva, sau de a-l desfiinţa". Pe urmele lui Constantin Rădulescu-Motru sau, mai recent, Adam Michnik, Leon Volovici nu exclude existenţa unui "naţionalism civic" sau "inclusiv", nexenofob, definit doar prin elemente pozitive şi neîndreptat împotriva vreunei etnii. În fond, poţi să îţi iubeşti ţara fără să urăşti pe nimeni.»

■ Şi tot în "România literară", criticul Barbu Cioculescu (fiul marelui Şerban) comentează *Jurnalul* poetului **Petre Solomon,** apărut nu de mult în librăriile bucureştene.

Un scurt (dar cuprinzător) fragment din articol:

«"Sunt – scria Petre Solomon – în anul de grație 1942 de la nașterea lui Isus, în București – România – Sud-Estul Europei (latitudinea și longitudinea nu le mai dau aici, pentru că n-au importanță în eternitate). Sunt român de origine evreiască. (Faptul nu e important, dar e purtător de consecințe și devenit în vremea în care scriu foarte categoric)". În căutarea purei obiectivități Solomon merge la sursele împilatorului, citește cu asiduitate "Porunca vremii", transcriind sentințele unui Ilie Rădulescu sau Prundeni. Citatele din – vai! – doctorul Paulescu ("Minciuna iudaică nu poate omorî niciodată adevărul"), din așii numiți, cu îndemnuri nemascate la genocid, se succed laolaltă cu comunicate de front și chiar cu relatări despre un spectacol de revistă – foarte gustat de public – al lui Tănase. O epocă, iată, pe care mulți au uitat-o, iar alții n-au cunoscut-o deloc – și este necesar să o afle.»

Da, domnu' Cioculescu. E cam necesar.

■ Toți amatorii de pictură și sculptură din trib știau (sau știu) de galeria de artă **Ileana Sonnabend,** de la Paris, și de filiala acesteia de la New York. Dar prea puțini știu că această figură celebră în lumea artei contemporane este de felul ei din România (păstrați-i și ei un loc la muzeul viitor sau numai virtual al iudaismului românesc de la Tel Aviv). Cunoscutul realizator de televiziune Manase Radnev a întâlnit-o în carne și oase și ne furnizează, prin "Realitatea Evreiască", date inedite despre ea (extrase):

Ileana Sonnabend

«În toamna anului 1990, aflându-mă în Statele Unite în scopuri profesionale, am avut plăcerea să asist la vernisajul expoziției "Brâncuși – Capodopere din muzeele românești", organizată de criticul și istoricul de artă Radu Varia la una dintre cele mai cunoscute galerii new-yorkeze. În mijlocul participanților la deschidere am observat o femeie în vârstă, cu ochelari, mică de statură, îmbrăcată sobru, în jurul căreia roiau mereu oameni de artă, ziariști, "galeriști". Știam cine e, așa încât m-am apropiat de ea, spunându-i câteva cuvinte în română. Mi-a zâmbit, mi-a răspuns în aceeași limbă, dar, constatând dificultatea exprimării, am trecut la franceză. Am purtat o scurtă conversație și mi-am dat seama, imediat, de inteligența și autoritatea interlocutoarei mele.

Născută la București în anul 1914, în familia unui industriaș evreu, Shapira, Ileana Sonnabend a părăsit în tinerețe țara, de dragul unui evreu italian, Leo Castelli, pe care îl cunoscuse în capitala României. Cuplul, "prototip al minunatei culturi cosmopolite din Europa de dinaintea primului război mondial" – cum scria ziarul "Le Monde" –, s–a stabilit la Paris, reușind chiar, în asociație cu un francez, să deschidă o galerie în faimoasa piață Vendôme. Ascensiunea amenințătoare a nazismului i-a silit însă pe tinerii căsătoriți să se refugieze în Statele Unite, unde izbutise să ajungă și tatăl Ilenei. În 1959, după despărțirea de Castelli și recăsătoria cu Michael Sonnabend, ea inaugurează o galerie la NewYork, dar, împreună cu noul ei soț, decide să revină la Paris. Timp de aproape o jumătate de secol, până la decesul ei survenit la sfârșitul anului trecut, Ileana Sonnabend va desfășura o activitate prodigioasă pe ambele continente (în 1968 se va restabili în America), devenind unul dintre cele mai influente personaje în domeniul comerțului de artă.

Cum a ajuns o tânără din România la această situație? O spune chiar ea: "Ideea mea despre galerie este să-i ajut pe artiști să evolueze. Le cumpăr lucrările când sunt tineri și vând ieftin, îi fac celebri și scumpi". Atenția Ilenei Sonnabend s-a îndreptat în primul rând spre tinerii artiști americani. Împreună cu fostul ei soț, Leo Castelli – cu care a păstrat strânse relații de prietenie și de afaceri – a contribuit decisiv la afirmarea lui James Rosenquist, Robert Rauschenberg, Jasper Johns și Andy Warhol, unele dintre numele cele mai importante ale artei contemporane americane. Alături de cel de-al doilea soț, a procedat la fel cu generațiile următoare de artiști americani și europeni. "Cu cât operele acestora erau mai neobișnuite și provocatoare, cu atât mai bine", notează revista "Vanity Fair" într-un scurt medalion consacrat compatrioatei noastre la împlinirea vârstei de 92 de ani.»

■ Dacă lucrurile merg tot așa cu Internetul, în curând lumea nu va mai avea nevoie de ziare și reviste. Un exemplu în acest sens ni l-a dat prof. Alex. Singer, cunoscutul editor din București. El a citit ultimul volum de versuri al **Biancăi Marco-**

vici, a scris o mică recenzie, dar, în loc să o publice într-o revistă de literatură, a transmis-o prin Internet, în chip de scrisoare adresată poetei din Haifa:

«Dragă Bianca,

azi am primit cartea ta "Impactul virtualului" și seara nu am putut rezista tentației de a o citi, lăsând deoparte alte preocupări. Ți-am mai spus că niciodată nu m-am încumetat să fac un comentariu calificat referitor la valoroasele volume pe care le-ai publicat, dar totdeauna am fost impresionat de stilul tău și am crezut în talentul, sinceritatea și hărnicia cu care slujești câmpul culturii de limbă română (regret că încă nu te poți înscrie la fel de bine și în cel al culturii israeliene, în care totuși respiri). Pentru mine, ești poeta permanentă, care vibrează românește la toate frământările vieții evreilor, mai ales a celor din Iași și Haifa ***("vibrez ca o harpă din Cetatea lui David"),*** *poeta care este receptată la fel de bine la București sau la München. Poate mai altfel la Tel Aviv.*

Ei bine, tocmai de aici încep comentariul meu, probabil scandalos pentru unii (în special pentru cei ce nu se vor auziți decât pe ei). Acest nou volum al tău nu este numai o nouă dovadă a creativității tale neobosite și neafectate de încercările de ignorare sau depreciere, ci mai ales un strigăt public de chemare la purificarea aerului respirat de tribul cultural din aliaua română. O spune foarte clar prima pagină, cea cu "Mănușile potrivite". Nu e un duel imaginar, ci o cât se poate de reală conștientizare a unui moment de răscruce al colectivității scriitoricești de limbă română din Israel, caracterizat (în opinia mea) prin două aspecte problematice :

– continuitate irațională ***(lumea asta o detest/ și pe cei care/ se adună-n bârfele/ gunoaielor... restabilindu-le o ordine anume/ lumea murdăriei interioare/ și a loviturilor sub centură/ lumea care minimalizează/ munca altora, din fotolii,/ derâdere colectivă, invidie, superficialitate,/ capra altuia să moară, de ce nu, e mult mai ușor decât să ajuți!) sau schimbare fără virtualitate stimulativă)?***

– multipolaritate valorică sau ierarhia reconsolidată prin indecizie ***(ne-am legat la ochi,/ ne-am astupat urechile./ rămânem legați/ așa cum lumea ne leagă./ lumea virtuală)?***

Ghici ciupercă ce-i !

Și ca să închei trec la dulceața ta de ardei iuți: ***fidelitatea poetică e o donare/ de suflet – aceasta este esența, nu jocul continuu la bursa intereselor!***

Cartea ta are acest merit de a lansa un apel de conștiință, o chemare la clarificări care nu mai suportă amânări agreate de autorități expirate. Ceea ce nu înseamnă că nu ai merita o apreciere competentă a calităților poetice ale noii tale cărți. Sunt convins că va veni și ea. Eu gândesc doar ca un umil sociolog care a avut suficiente contacte cu viața culturală israeliană încât să-și poată exprima o opinie.

Îți doresc un an bun și noi succese.»

■ Povestirea lui Gh. Astaloș, publicată într-unul din numerele noastre trecute, despre vestitul spărgător de case de bani Broitman, a provocat încântarea cititorilor, care mai vor și altceva decât mărturii privind pe intelectualii din *trib.* Iar unii ne-au cerut să mai dăm asemenea texte. Iată mai jos ceva despre un cetățean care, fără să se fi putut lăuda cu performanțele lui Broitman, a făcut totuși, pe la începutul veacului trecut, să se vorbească despre el. Sub titlul "Furt la Banca Bercovici", Cătălin Fudulu, de la "Ziarul de Duminică" din București, scrie:

«Nathan Simcovici a primit, în noiembrie 1907, ordin de încorporare. Tânărul avea 21 de ani și lucra, ca funcționar, la Banca Bercovici din strada Lipscani nr. 12.

Înspăimântat de poveștile militărești, s-a hotărât să fugă în străinătate. Cum nu avea suficienți bani, și-a planificat "excursia" pe banii patronului.

La 30 noiembrie 1907, N. Simcovici a fost trimis de către conducerea băncii să predea la poștă, pe adresa Société Générale din Paris, o scrisoare care conținea cupoane de rentă în valoare de 23.560 lei. Tânărul s-a oprit în prima tutungerie de unde a cumpărat și completat un plic pe adresa Société Générale.

Cupoanele de rentă au fost înlocuite cu o coală nescrisă și cu un plic îngălbenit de trecerea timpului. N. Simcovici nu s-a prezentat a doua zi la serviciu, motivând că este bolnav. La 4 decembrie 1907, Société Générale a confirmat primirea scrisorii, din care lipseau însă valorile. Proprietarul Băncii Bercovici a anunțat poliția. Comisarul Vintilă Ionescu, de la Siguranța Generală, a percheziționat domiciliul lui N. Simcovici, din Calea Dudești nr. 59. A găsit o scrisoare expediată din Craiova de N. Simcovici părinților săi, prin care îi informa că "îi e bine". V. Ionescu a înțeles că N. Simcovici intenționa să părăsească România și a trimis telegrame de urmărire polițiilor din Berlin, Budapesta, Paris și Viena, precum și polițiilor portuare din Rijeca, Hâvre, Hamburg și Trieste.

Ministerul de Finanțe a informat conducerea Siguranței Generale, la 9 decembrie 1907, că N. Simcovici a vândut cupoanele de rentă, încasând suma de 14.600 lei. De asemenea, poliția vieneză a precizat că un tânăr român, cu semnalmentele lui N. Simcovici, a locuit la Hotelul Parc, cumpărând un bilet de călătorie pe ruta Viena-Paris-Hâvre și un altul pe un vapor care avea ca destinație SUA. Între timp, Siguranța Generală a interceptat o scrisoare a lui N. Simcovici pentru A-

neta Simcovici, sora acestuia, prin care îi trimitea 40 de lei și o ruga să-i distrugă singura fotografie în care se găsea împreună cu familia.

La insistențele Siguranței Generale, Consulatul român din Paris a intervenit la poliția pariziană, solicitând arestarea suspectului. Polițiștii francezi au acționat cu profesionalism, reținându-l pe N. Simcovici la Hotelul Terminus, pe data de 9 decembrie 1907. Asupra acestuia au fost găsiți 9.395 de franci și cupoane de rentă române, recuperându-se o parte din prejudiciul produs.»

••• "Ziarul de Duminică" din București a publicat lista celor mai frumoase clădiri din capitala României. Printre arhitecții menționați se află și Marcel Iancu, *al nostru*. Iar clădirea care a atras atenția ziarului este vila Hemina Hassen de pe strada Pictor Iscovescu (pe la Șosea), construită de marele dadaist în 1927.

«Marcel Iancu – scrie ziarul – *rămâne pentru istoria arhitecturii românești primul arhitect care a conceput, începând cu mijlocul anilor '20, locuințe cu vădit caracter inovator, ca mărturie a intensului efort teoretic, militant, de răspândire și dezvoltare a ideilor Mișcării Moderne în artă și arhitectură.»*

••• Ce se mai poate aduce nou (și neașteptat!) în legătură cu Mihail Sebastian, scriitorul al cărui centenar a fost celebrat și în România, și aici, și în alte locuri, într-atâta încât unii literați (inclusiv un spirit democrat precum criticul Gabriel Dimisianu, de la "România literară") s-au declarat excedați, socotind că omul este lăudat prea mult?

Iată ce se mai poate aduce nou. Lunarul "Apostrof" din Cluj (condus de Marta Petreu) a publicat un număr omagial, incluzând partitura melodiei de față, compusă de Cornel Țăranu pe versuri de Sebastian.

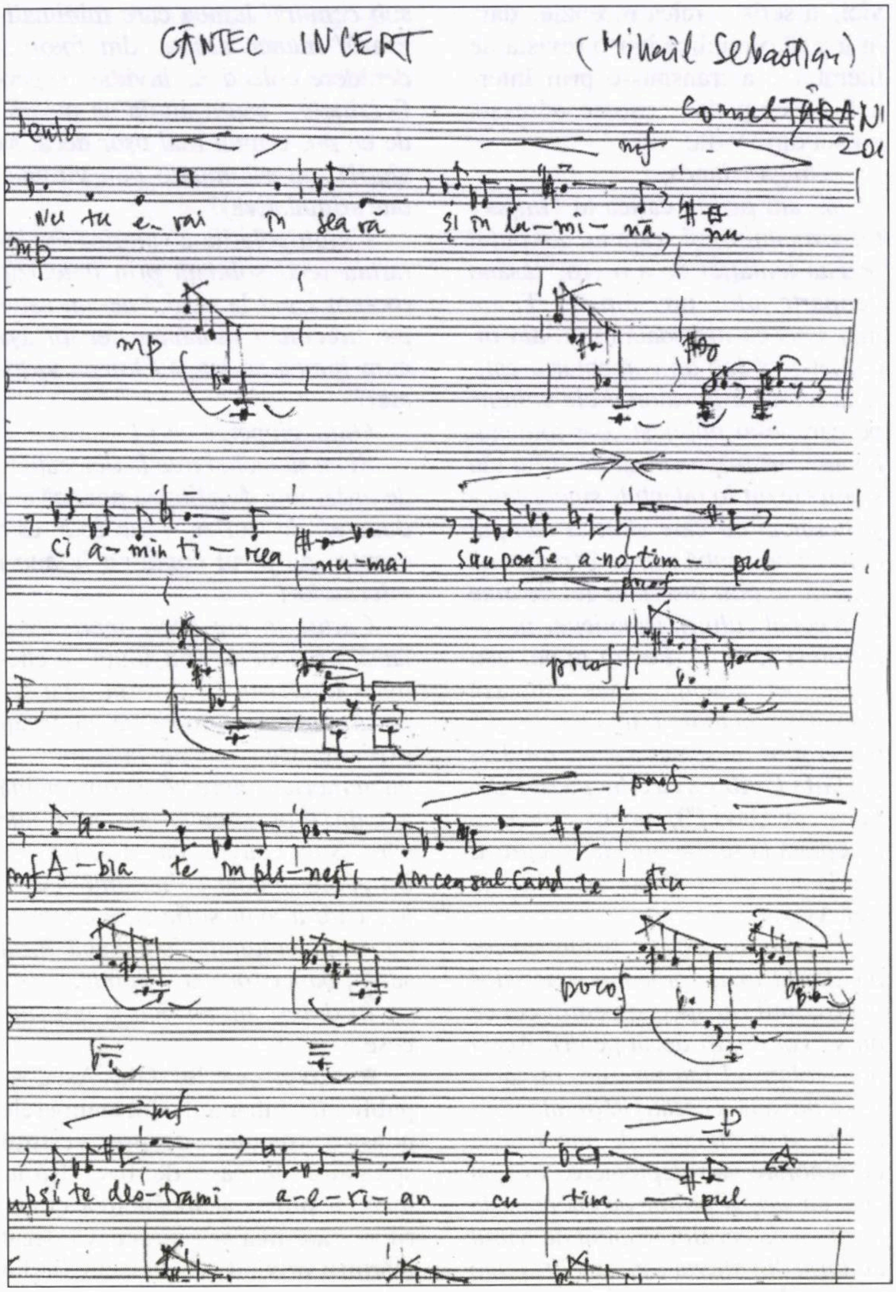

••• De unde sare uneori iepurele… În lumea presei din *alia* iepurele sare de unde te aștepți mai puțin. Ca, de pildă, din modesta tipăritură "Perspectiva", a HOR-ului din Natzeret-Illit. Băgându-se în treburile celor mari, băieții de la Natzeret și-au spus cuvântul, fără sfială, à propos de încercările binecunoscute de a-l scoate basma curată, în fața *tribului*, pe dr. N. Paulescu, mare savant român pe de o parte și mare ticălos *anti* pe de altă parte.

«În ziarul "Viața noastră" din 12.12.07 – citim sub inițialele D.M. – *dl. dr. Ervin Elias consideră ca o gafă poziția Centrului Simon Wiesenthal, din Paris, față de dr. N. C. Paulescu.*

Şi aici un NU hotărât! Fără a minimaliza activitatea ştiinţifică a lui Paulescu (aşa cum a procedat şi Acad. Cajal), noi scoatem în evidenţă activitatea sa politică antisemită şi-l considerăm ca pe unul dintre doctrinarii antisemitismului din România.

Împreună cu A. C. Cuza, adoptă zvastica, înaintea naziştilor. Una din concepţiile sale: "...jidanii trebuie exterminaţi precum ploşniţele ... acesta ar fi mijlocul cel mai simplu şi cel mai comod de a ne scăpa repede de ei".

Şi aceasta, cu circa 20 de ani înainte de apariţia "soluţiei finale". În lucrarea "Pentru legionari", apărută la Sibiu în 1936, Corneliu Zelea Codreanu îi citează în antologia antisemită pe A. C. Cuza, N. C. Paulescu etc.

Răspunzând domnului dr. Blum din Rehovot, prin articolul intitulat "După revelion", publicat în "Viaţa noastră" din 11 ian. 2008, pag. 8/14, dl. dr. Ervin Elias recidivează în cosmetizarea lui Paulescu, prezentându-l ca pe un antisemit care se încadrează în proverbul românesc "câinele care latră nu muşcă". Ocoleşte însă efectul "lătrăturilor" sale asupra generaţiilor ulterioare de criminali, care au muşcat cu otrava lătrăturilor sale.»

••• Şi fiindcă tot am pomenit de "Perspectiva", să notăm, încă o dată, binevenita rubrică "Magnet", consacrată perlelor şi agramatismelor din gazete. Câteva exemple:

*«**Infoexpres,** Haifa, nr. 3 din 23.07.07, art. "Evreii...", la col. 9 apare: "S-au interesat de curentul reformat/neolitic...". Trebuie "neolog".*

***Infoexpres** nr. 5, pag. 6, rubrica "Miturile românilor", apare "pământul de Nord". Trebuie "ţinutul NOD".*

***Viaţa noastră** din 12.10.07, pag. 6, apare de două ori Halach. Trebuie Haled.*

***Viaţa noastră** din 19.10.07, la "Contrapunct" apare "Eppour Simnove". Trebuie: e pur si muove.*

***Perspectiva,** nr. 43, pag. 6, art. "Pentru ce...", apare: Idiot ahronot. Trebuie: Iediot.»*

(Bravo, copii: când te repezi să critici pe cineva, e necesar să fii gata a-ţi face, la rândul tău, autocritica – **nota redacţiei "Minimum".**)

*«**Viaţa noastră** din 16.11.07, la "Pericopa..." apare Eliezer Steinberg. Trebuie: Steinbarg. Şi, tot acolo, deznazificare. Trebuie: denazificare.*

***Idem,** pag. 7, "Contrapunct", apare Noam Chionschi. Trebuie: Chomski.*

***Viaţa noastră** din 7.12.07, pag. 19, art. "O bucurie...", apare: "răspunsuri liniştative". Este un cuvânt nou în limba română?»*

••• Moartea profesorului Liviu Librescu în cursul masacrului de la colegiul Virginia Tech, SUA, de anul trecut, este pe cale să arunce în aer noul serial de televiziune american "The Sarah Connors Chronicles". Eroul serialului este un student care, simţind că e predestinat să salveze omenirea, ucide în neştire câteva zeci de persoane din universitatea unde învaţă. După tragedia soldată cu moartea a 32 de persoane, între care şi Librescu, televiziunea a cerut modificarea scenariului, temându-se că va fi acuzată de *popularizarea* acestui gen de asasinat şi de prezentarea în culori prea frumoase a tânărului ucigaş. Înnebunit însă vă va pierde banii investiţi până acum în serial, producătorul executiv al filmului, dl. Josh Friedman, a pledat pentru "menţinerea scenelor respective, considerând că situaţia este cât se poate de veridică". Numitul Josh (Jos!) are dreptate: ura dementă din lume e cât se poate de veridică.

••• Dacă pentru cei din *trib*, scandalul anului 2007 a fost acela legat de situaţia cimitirelor evreieşti din România, anul 2008 a început sub acelaşi semn. Polemica bântuie din plin, ajungând şi în coloanele unor importante publicaţii româneşti. Extrase dintr-un articol al cunoscutului istoric dr. Liviu Rotman, apărut în săptămânalul bucureştean "22":

«De câţiva ani, şi-a făcut loc în presa românească şi în special în "Ziua" o campanie de presă având ca subiect soarta cimitirelor evreieşti din România. Considerând că problema are un interes mai larg, cu reverberaţii în politica românească, am decis să încerc "decodificarea" asa-zisei "afaceri a cimitirelor evreieşti".

Actorii acestei "afaceri" sunt un grup de reprezentanţi ai unor organizaţii evreieşti din SUA (greu să găseşti pe cineva, din lumea evreiască americană, care să fi auzit de ele), senatorul Corneliu Vadim Tudor, cunoscut pentru... sentimentele foarte calde faţă de comunitatea evreiască, un grup de ziarişti de la "Ziua" şi, în principal, "specialistul" ziarului în probleme evreieşti, Teşu Solomovici, avocatul Cătălin Dancu, unul dintre apropiaţii lui George Becali. Învinuiţii: conducerea Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, preşedinţi de Comunităţi etc.

Un foarte succint film al evenimentelor: un anume domn David Kahan, ce reprezintă o obscură organizaţie a evreilor americani originari din România, împreună cu alte personaje, la fel de obscure, s-a declarat nemulţumit de situaţia cimitirelor evreieşti din România şi cere pentru organizaţia sa şi alte organizaţii evreieşti – niciodată numite precis – dreptul la gestionarea patrimoniului sacru evreiesc din România (sinagogi, cimitire, băi rituale etc.). Unele dintre acuzaţiile aduse sunt deosebit de grave, în special din punct de vedere al religiei mozaice. Conform acesteia, *este interzis de a înstrăina pământ în care s-au făcut înmormântări, iar părți ale patrimoniului sfânt, ca sinagogi sau băi rituale dezafectate, nu pot fi folosite decât în activități care nu sunt în contradicție cu spiritul lor primar.*

Mai întâi, problema este semnalată de ziarul "Ziua", unde Teșu Solomovici îl prezintă pe amintitul Kahan opiniei publice din România ca pe o puternică personalitate, "aflată în fruntea unui influent lobby evreiesc". Încă din acest material – apărut la 1 mai 2006 în "Ziua" – se dă și soluția: preluarea de către alte organisme – nu foarte precis definite – a acestor cimitire, pentru că liderii vieții evreiești din România sunt "...foarte subțiri în ale iudaismului religios". Cei doi domni știau că este nevoie de sprijinul unui partid politic. Asta o știa în special domnul Solomovici, care în tinerețea sa a simțit "sprijinul" partidului unic din România către partidul omolog din Israel, d-l Teșu transportând aceste ajutoare în servieta sa, după cum singur ne povestește. D-l Kahan a apelat la Partidul România Mare și la liderul său, C.V. Tudor, care a trecut la fapte: a propus un proiect de lege prin care se propunea ca "la luarea deciziilor privind situația cimitirelor și lăcașurilor de cult tradiționale de pe teritoriul României să participe și reprezentanții Comunităților evreilor de origine română din Statele Unite ale Americii, Europa și Israel, alături de Federația Comunităților Evreiești din România" (din expunerea de motive semnată de C.V. Tudor).

Ce este mai trist – trist pentru cultura politică a Parlamentului României – e că acest proiect a fost votat de Senat, în prezent așteptând votul Camerei Deputaților.

Cine ar mai putea susține că domnul Vadim Tudor este antisemit? El este – așa cum de altfel a declarat domnia-sa – singurul parlamentar care se îngrijește de patrimoniul evreiesc.

Rațiunile senatorului-tribun sunt clare: pe de-o parte, să-și "cosmetizeze" (cel puțin așa crede domnia-sa) fizionomia politică. Pe de altă parte, dacă poate să lovească moral în populația evreiască din România și în organismele sale legale nu este chiar o neplăcere pentru el.

Nu trebuie să fii jurist ca să ți se pară straniu să predai gestiunea unui patrimoniu anume unui factor pe care nici autorul proiectului nu reușește să-l numească. Poate Vadim, care crede în teoria antisemită a Protocoalelor Sionului, știe că există niste tenebroase centre de putere evreiești care controlează lumea. Dar oare asta cred și ceilalți senatori?

Numai ca acest proiect contravine Constituției României, care prevede dreptul cultelor religioase recunoscute de a dispune de propriul patrimoniu.

Calitatea îndoielnică a celor ce au provocat scandalul reiese dintr-o serie de fapte, probate documentar. Există dovezi clare că domnul Kahan a încercat să influențeze un cetățean din Beclean, pentru a face declarații incriminatorii împotriva Comunității evreiești. Tot el a încercat să corupă un președinte de comunitate pentru a-i vinde obiecte de cult din patrimoniul acelei Comunități. Domnul Kahan s-a prezentat în România ca reprezentant al importantei organizații Conference of European Rabbis. Președintele acestei organizații, rabinul Abba Dunner, a transmis conducerii FCER o notă încă din martie 2007, în care dezminte acest fapt și își exprimă sprijinul necondiționat Federației Comunităților Evreiești din România, poziție pe care o reînnoieste recent.

Poziții similare au luat cele mai importante organizații evreiești din lume, inclusiv Congresul Mondial Evreiesc. De altfel, președintele acestuia, Ronald Lauder, s-a adresat premierului României, exprimându-si surprinderea și îngrijorarea pentru proiectul de lege, care "ar duce la slăbirea Comunității evreiești și ar cauza fricțiuni și dezbinare".

Să amintim că din hora Kahan-Teșu-Vadim face parte și avocatul Cătălin Dancu, unul dintre locotenenții lui Gigi Becali, care, după cum singur arăta într-un interviu, a fost atras în această acțiune de Teșu Solomovici. Am făcut această precizare pentru a arăta diversele alianțe politice ce se realizează cu diverse ocazii – de această dată "pe spatele" cimitirelor evreiești.

Ceea ce este foarte grav este faptul că o grupare de extremiști poate să impună cu relativă ușurință o lege în Senatul României. Este un prilej de reflecție pentru societatea românească.»

••• Din când în când își mai amintește cineva și de oamenii din *alia* care au făcut ceva la viața lor. Colaboratorul nostru Ady Carmi, din Ierusalim, unul dintre veteranii presei de limba română din aceste locuri, a primit Diploma de onoare a organizației "Iubitorii Israelului bun și frumos". Amintim că Ady Carmi este invalid de război din timpul Războiului de Independență (și-a pierdut auzul).

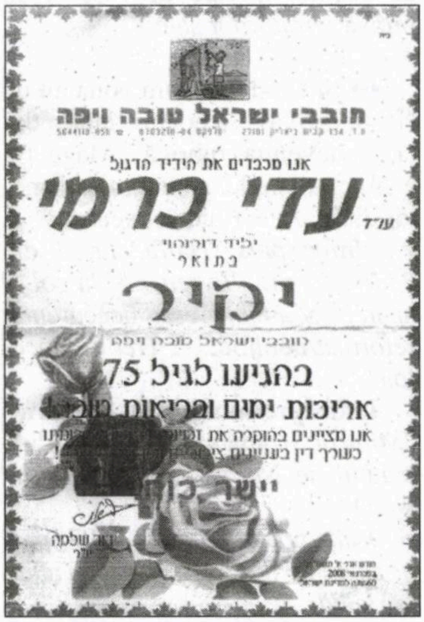

חובבי ישראל טובה ויפה

אנו מכבדים את הידיד הדגול

עו"ד עדי כרמי

יליד רומניה

בתואר

יקיר

חובבי ישראל טובה ויפה

בהגיעו לגיל 75

אריכות ימים ובריאות טובה!

יישר כוח

דוד שלמה

Ambasador ELIEZER PALMOR

Post-scriptum la "Amintiri din cariera unui diplomat"

"Amintirile" pe care le-am publicat în revista "Minimum" au evocat – în patru capitole relativ extinse – un număr de episoade şi experienţe acumulate în decursul a peste treizeci de ani de diplomaţie efectivă practicată în misiuni îndeplinite în Europa, America Latină şi acasă, în Ministerul de Externe. Hotărârea de a împărtăşi cu cititorii fondul acesta de amintiri s-a produs spontan şi cred că pot spune că ele reflectă prin varietate tematică, rădăcini istorice şi dispersiune geografică aspecte interesante ale funcţiunii diplomatice în acţiune. Tot în mod spontan am ajuns la ideea de a completa buchetul de amintiri cu o confesiune având ca obiect descrierea modului cum am devenit diplomat. La urma urmei eu nu aparţin unei familii din elita socială sau politică a ţării şi totusi am reuşit când încă nu ieşisem din categoria de "ole hadaş" să ajung să fiu admis, după cum se spune, în "prima generaţie de diplomaţi israelieni după două mii de ani". Din acest motiv – dar şi din acela al ideii destul de răspândte cum că admiterea în corpul nostru diplomatic ar depinde de o "protecţie" ilicită de care se bucură candidatul – istoria investirii mele ca diplomat merită să fie reţinută.

În ce mă priveşte, la fel ca nenumăraţi alţi adolescenţi, am ajuns să hotărăsc când încă eram elev în clasele superioare de liceu la ce facultate vreau să mă înscriu şi care să fie profesia mea la sfârşitul studiilor universitare. La această vârstă am optat pentru studiul filozofiei, după ce imaginaţia mea fusese fertilizată în această direcţie în urma unor lecturi deloc sistematice şi destul de la întâmplătoare ale unor texte din Aristotel şi Spinoza. În acea epocă însă întâmplarea m-a făcut să dau şi peste cărţile lui Stendhal şi să mă pasioneze în special lectura romanului "Roşu şi negru". Citind introducerea la roman am descoperit că Stendhal (Henri Beyle după numele său adevărat) a fost de profesie diplomat francez deţinând cam vreo treizeci de ani funcţia de consul la Trieste şi Civitavechia (în Italia). Descoperirea că scriitorul a fost şi diplomat mi-a hrănit imaginaţia până ce într-o bună zi mi-am zis că aş dori să urmez exemplul lui Stendhal. Cu alte cuvinte, să devin – ca modelul pe care l-am ales – diplomat şi scriitor. Distanţa însă între speranţă şi realizare nu era numai enormă ci şi dificil de parcurs.

Fără să intru acum în amănuntele biografiei mele în ultimii zece ani trăiţi în România, voi spune doar că experienţa mea de student izgonit de două ori din facultate, obligat să se recalifice ca mecanic de tractoare şi apoi ca electrician pentru a subzista şi în pofida acestor eforturi înlăturat în cele din urmă şi din modestul post de cecetător la Institutul de Istorie şi Filozofie al Academiei RPR din Cluj, după ce depusesem actele pentru plecare din România, m-a învăţat că aspiraţia mea stendhaliană nu are nici o şansă de realizare în România comunistă. Fie doar şi numai pentru că aşa-zisa mea "origine socială" era, cum se obişnuia să se spună, "nesănătoasă".

Situaţia mea va deveni în schimb diferită la noi, în Israel. Aici datele problemei sunt altele, ca şi perspectivele de altfel. Aici, dacă visezi, visul devine uneori realitate.

Tatăl meu părăsise România în 1950 şi înainte de plecarea lui nu am apucat să stau cu el de vorbă, sau măcar să fac vreo aluzie la planurile mele profesionale, profund străine de tradiţiile rabinice ale familiei. Aspiraţiile mele stendhaliene au rămas un secret neîmpărtăşit celor din jur. Şi totuşi, într-o scrisoare din 1958, tata mi-a scris că a citit în ziar că Ministerul de Externe din Ierusalim organizează un concurs pentru recrutarea de cadre noi şi a adăugat în mod cu totul surprinzător: "Cred că aşa ceva s-ar potrivi foarte bine şi pentru tine". Să fi fost destinul care i-a sugerat ceva despre drumul meu în viaţă?...

În orice caz, eu am aterizat în Israel în noaptea de 23 august 1960. După patru luni de căutări nereuşite după o slujbă, am devenit cercetător în cadrul "Institutului de Bibliografie Naţională" din Ierusalim şi am deţinut acest post până ce, în 1963, în urma unui anunţ în ziar ca acela despre care îmi scrisese tata, m-am prezentat la concursul Ministerului de Externe pentru recrutarea de cadre noi. De astă dată se căutau cu precădere candidaţi cu un nivel bun de cunoaştere a limbii franceze.

Concursul era compus din trei examene: două scrise şi unul, ultimul, oral. Fiecare examen era eliminatoriu. Mai important însă era faptul că examenele scrise erau anonime. Ceea ce înseamnă că expertul care examina lucrările scrise ale candidaţilor habar nu avea de identitatea acestora, căci fiecare candidat avea un număr de identificare ce figura pe caietul cu răspunsurile sale; relaţia între nume şi număr era cunoscută numai de organizatorii concursului – Comisariatul Serviciului Public.

În asemenea condiţii, posibilitatea reală de fraudă sau de promovare a unor candidaţi prin “protecţie” era exclusă.

Am reuşit să iau concursul, dar abia după un an de zile am fost invitat să lucrez în Ministerul de Externe. În tot timpul acesta mă întrebam, dar nu găseam răspuns, de ce nu soseşte convocarea mea la minister. Eu eram dornic şi nerăbdător să încep să lucrez, deşi nu prea ştiam – şi nu aveam de unde să ştiu – în ce consta activitatea practică a diplomaţilor în minister. Dar când mă întâlneam cu diferiţi prieteni, mă trezeam cu întrebari de felul acesta: "Ia spune-mi, băiatule, ce ne pregăteşti? Nu cumva ai de gând să devii prim-ministru?” – glumea câte unul. Şi când replicam că nu înţeleg întrebarea, auzeam comentarii sunând cam aşa: "Păi să ştii că a fost pe la mine un tip, ştii tu, din aceia despre care se vorbeşte numai în şoaptă, şi m-a chinuit vreo oră şi mai bine cu întrebări despre tine”.

Până la urmă am înţeles că se investiga trecutul meu din România. Dar de ce atât de mult timp? Nu găseam răspunsul.

În cele din urmă, la data de 5 august 1964, am primit emoţionat telefonul mult aşteptat, prin care eram invitat la o întevedere a doua zi cu directorul Direcţiei Personal din Ministerul de Externe. La ora convenită am fost primit cu un zâmbet amabil de către director în biroul lui şi în timp ce răsfoia dosarul meu căutând să-şi lămurească nu ştiu ce nedumerire, îmi puse următoarea întrebare: "În care dintre domeniile noastre de activitate ai vrea să lucrezi?” O întrebare potrivită pentru un diplomat care cunoaşte structura organizatorică a ministerului. Eu, însă, în această privinţă, nu aveam nici măcar cunoştinte aproximative. Dar de răspuns la întrebare trebuia răspuns şi atunci am zis, pe un ton mai degrabă şovăielnic: "Eu mă consider un om de cultură şi deci aş dori să lucrez în Direcţia Relaţiilor Culturale”. Directorul, în timp ce forma un număr de telefon, mi-a răspuns: ”Foarte bine, du-te chiar acum la directorul Relaţiilor Culturale şi vorbeşte cu el. Eu îl anunţ chiar acum că te duci să-l vezi”.

Secretara m-a introdus imediat la directorul care mă aştepta, şi acesta, cu o privire de investigator, m-a supus unui interogatoriu compus din întrebări privind pregătirea mea universitară, data sosirii mele în ţară, din ce parte a lumii am aliat şi care sunt limbile pe care le cunosc. După ce a primit răspunsuri la întrebările sale, directorul mi-a spus pe un ton ce mi se păruse că aducea a reproş: "Locul tău nu este la mine, ci la Direcţia Relaţiilor cu Europa de Răsărit. Profilul tău se potriveşte de minune cu cerinţele acestei Direcţii”.

După cinci minute mă aflam în biroul directorului Relaţiilor cu Europa de Răsărit, ambasadorul Eliezer Doron, care m-a supus şi el aceluiaşi interogatoriu biografic, după care mi-a pus pe şleau următoarea întrebare: "Când începi să lucrezi la mine?” Întrebarea directă m-a cam buimăcit, dar m-am grăbit să mă reculeg şi am spus: “Am nevoie de o săptămână ca preaviz pentru renunţarea la locul meu de muncă actual”, la care ambasadorul Doron a replicat: ”Păcat, căci aş fi vrut să începi să lucrezi chiar de ieri!...”

Am convenit să încep să lucrez peste o săptămână şi am părăsit ministerul încântat şi cu senzaţia că pluteam pe aripile fericirii. ”În sfârşit – mi-am zis – iată-mă în pragul realizării visului meu de adolescent. Peste opt zile intru în corpul diplomatic al ţării, la început desigur ca stagiar, şi totuşi ce altceva aş mai putea să-mi doresc?” În clipele acelea habar nu aveam că mă pândeşte o încercare gravă, nu peste mult timp, pusă la cale de obsesia ranchiunoasă a răului personificat.

A doua zi mi-am cumpărat o pereche de pantaloni de culoare închisă şi două cămăşi asortate, căci credeam că cineva care lucrează la Ministerul de Externe se îmbracă altfel decât unul care lucrează la Institutul de Bibliografie, şi în dimineaţa zilei de 15 august 1964 m-am prezentat în faţa ambasadorului Doron, care m-a primit cu multă bunăvoinţă şi mi-a zis: ”Secretara te va conduce în biroul tău, şi, ca să intri în temă, te apuci să citeşti dosarele din arhiva Direcţiunii. Dacă ai întrebări referitoare la documentele pe care le vei citi, vino şi întreabă-mă. Şi acum, la treabă!”

Timp de trei zile nu am făcut altceva decât să citesc telegrame şi scrisori. Am descoperit o lume care m-a fascinat, făceam cunoştinţă cu problemele "la zi" în relaţiile noastre cu “lagărul comunist”. Mă simţeam ameţit de miresmele unei situaţii de “dolce farniente intelectual” care n-a durat însă decât trei zile, căci a patra zi, dimineaţa, directorul Doron m-a chemat şi mi-a spus: ”Ajunge cu cititul. De azi înainte începi să lucrezi efectiv. Ai telefon, hârtie şi creion şi te vei ocupa de rezolvarea problemelor din scrisorile şi telegramele pe care ţi le voi transmite”.

Aşa am început să mă iniţiez în primele “secrete” ale muncii diplomatice. Cu timpul însă la acest capitol se vor adauga alte “secrete” profesionale, cum ar fi întâlniri cu diplomaţi străini, conversaţii pe teme de actualitate, prezenţe la dialoguri de nivel înalt, participări la recepţii, însoţire de delegaţii străine şi altele. Calificarea profesională a diplomatului era, în anii la care mă refer, mai degrabă produsul instruirii sale practice decât acela al studiului scolastic, deşi nu se poate spune că acumularea de cunoştinţe teoretice ar fi fost egală cu risipa de timp.

Vreau însă să revin la primele mele zile din noua mea calitate de diplomat stagiar. Izolat în eforturile mele de descifrare a lumii la porţile căreia mă aflam, instalat într-un birou auster, încăierându-mă cu greutăţile inerente oricărui început dar mulţumit de întorsătura luată de viaţă şi de micile progrese obţinute zi de zi, primesc – la vreo zece zile după intrarea mea în activitate – un apel telefonic care mă uimise prin absenţa oricărei referiri la obiect. Secretara Serviciului de Securitate din Minister mă întreabă dacă sunt liber să vin chiar acuma la o întrevedere cu şeful ei.

În timp ce mă îndreptam spre biroul şefului Securităţii aflat în baraca vecină cu baraca noastră, mă întrebam care ar putea să fie motivul convocării (Ministerul de Externe în anii aceia era un ansamblu de barăci modeste înconjurat de suprafeţe verzi şi grupări splendide de flori care creau o ambianţă pastorală plăcută). Şeful Serviciului de Securitate, un bărbat ceva mai în vârstă decât mine, cu o frunte înaltă şi o chelie avansată pe un cap aplecat într-o parte, mă aştepta aşezat la biroul lui într-o încăpere spaţioasă cu perdelele parţial coborâte ca să limiteze pătrunderea razelor solare şi gradele temperaturii înăbuşitoare. La extrema laterală a biroului se afla un tânăr care va lua note despre conversaţia dintre mine şi şef.

Am fost invitat să mă aşez pe scaunul din faţa şefului, care, fără nici un fel de introducere în temă, dar cu un zâmbet indescifrabil desenat pe buze, mi-a lansat o întrebare care a avut efectul unei explozii asurzitoare, zicând: ”Am primit o scrisoare în care ni se atrage atenţia că ai fost un membru de vază al Partidului Comunist din România. Ce ai de spus în legătură cu această afirmaţie?” Întrebarea m-a uluit şi în acelaşi timp m-a îngrijorat. Nu fiindcă ar fi fost un grăunte de adevăr în această afirmaţie; în definitiv, dacă ar fi fost aşa ceva, *organele* care mi-au cercetat trecutul timp de un an de zile ar fi reuşit să mă “demaşte”. M-a îngrijorat însă nevoia de a spulbera o calomnie de soiul acelora când o lichea te acuză că sora ta este o prostituată, deşi tu nici măcar nu ai o soră! Şi cum omul care mă interoga îmi era complet străin, mă întrebam dacă voi reuşi să-l conving că este vorba de o minciună grosolană.

L-am privit pe şeful Securităţii drept în ochi şi i-am spus pe şleau că eu ştiu cine este autorul calomniei. Făcând pe surprinsul, m-a întrebat direct: ”Chiar într-adevăr ştii? Şi cine este?” I-am răspuns: ”Cred că nu poate să fie altul decât fostul secretar general al mişcării “Bnei Akiva” din România”. Şeful Securităţii se prefăcu că nu ştie despre cine este vorba şi a trebuit atunci să mă ofer să-i completez informaţia. I-am explicat că denunţătorul a stat câţiva ani în închisorile comuniste, a scris în captivitate versuri ebraice pe care a reuşit să le trimită în Israel şi aici autorităţile, cântărind mai degrabă circumstanţele în care au fost scrise decât valoarea lor estetică, i-au conferit “Premiul Israel”.

Interlocutorul meu a continuat să-şi dea aere că nu stie de cine este vorba, dar m-a întrebat totuşi: ”Dar de ce vrea “poetul” să se răfuiască cu tine?” I-am explicat că ultima mea misiune în mişcarea sionistă a fost aceea de director al Casei de Copii din Alba Iulia cu angajamentul din partea conducerii mişcării de a-mi asigura “aliaua” împreună cu copiii de educaţia cărora mă îngrijeam. Ori, copiii au fost trimişi în Israel în toamna anului 1948 în timp ce eu mă aflam în concediu de sărbători la părinţi. Locul meu a fost vândut altcuiva din dispoziţia secretarului general. Când am aflat de cele întâmplate am trimis vorbă celui ce mi-a comercializat locul că îi propun să se ferească de mine căci dacă-l întâlnesc îi rup picioarele. Se înţelege că ameninţarea mea a fost fructul unei mânii naturale la un om tânăr şi când ne-am întâlnit din întâmplare în 1961 în grădina Universităţii din Ierusalim – prima noastră întâlnire după dizolvarea mişcării sioniste în 1947 – nu mi-am aplicat ameninţarea. Am reţinut însă că răspunsul lui la salutul meu amabil avea ceva ameninţător. La această experienţă s-a adăugat apoi avertismentul fostului şef suprem al mişcării de tineret “Bnei Akiva”, care, în 1960, când am venit să-l văd la Tel Aviv, mi-a şoptit la plecare: ”Vezi, ai grijă de tine şi fereşte-te de “poet”.

Şeful securităţii mi-a ascultat explicaţia dar nu a făcut nici un comentariu. În schimb a continuat să–mi ia un interogatoriu de două ore în pur stil K.G.B.

Ceea ce mi-a salvat cariera a fost faptul că l-am identificat pe autorul calomniei. Sunt convins că explicaţia mea spontană a produs efectul pe care îl speram şi astfel am beneficiat în continuare de posibilitatea de a parcurge toate treptele profesionale care m-au condus în decurs de trei decenii în posturi diplomatice din Belgia, Luxemburg, Norvegia, Argentina, Franta, Uruguay şi la UNESCO.

Precizez că după doi ani de zile am primit, prin surse din interiorul ministerului, confirmarea că individul care mă turnase a fost într-adevăr tipul despre care vorbesc. Apoi, după ani de zile, când eram deja prieteni buni, i-am spus într-o zi fostului şef al Seviciului de Securitate, la un pahar de bere: ”Înţeleg că nu puteai să nu mă convoci la un interogatoriu, când ai primit informaţia respectivă privind trecutul meu şi încă din partea cuiva care, la prima vedere, trebuia să-ţi fi inspirat încredere; ceea ce însă nu pot să-ţi iert este că după ce l-am identificat pe calomniator m-ai luat la întrebări timp de două ore în stil K.G.B....”

Astfel am ajuns să realizez – în mod parţial, desigur – idealul meu stendhalian.

Sport

Nu ne place că...

...la meciurile de fotbal Hapoel Petah Tikva – echipa din Natzeret şi Macabi Natania – F. C. Sahnin, oepiştii din tribune (plus hamasnicii de rigoare) au refuzat să păstreze un minut de reculegere în amintirea celor opt evrei ucişi de-un islamist la ieşiva Merkaz Harav din Ierusalim, pornind să huiduiască morţii în cor, şi să urle: bine le-au făcut!

Nu ne place că...

...de la o vreme, ziarele de limbă română de la noi ("Viaţa noastră" şi "Jurnalul săptămânii") nu mai scriu nimic despre sport, şi-n primul rând despre jocul cu băşica.

Nu ne place că...

...după Dobrin (Gâscanul) a murit (la numai 58 de ani) în România şi colegul său de naţională din anii '70-'80, centrul înaintaş Florea Dumitrache, zis şi "Mopsul", omul care a marcat două goluri în meciurile cu Cehoslovacia şi Brazilia de la turneul final al campionatului mondial din Mexic (1970); ne place însă că presa de la Bucureşti a amintit cele spuse de Cornel Dinu (alt membru al "generaţiei de aur") despre "mops": "Trebuie să cunoşti muzică clasică pentru a-l înţelege pe Dumitrache, pentru că el nu are ghete, ci viori".

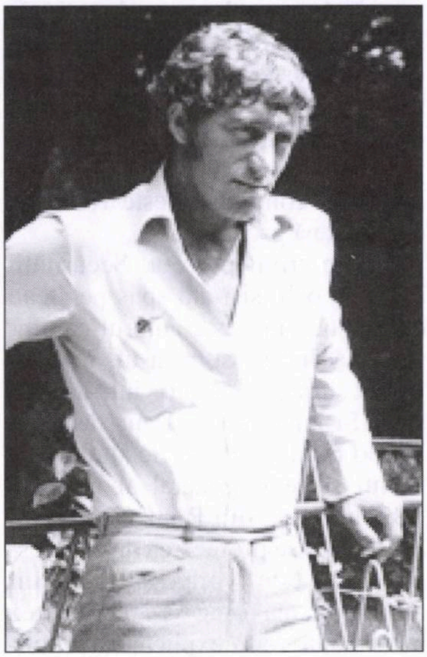

Nicolae Dobrin

Florea Dumitrache

Ne place că...

...am intrat în aprilie, ceea ce înseamnă că au mai rămas numai vreo două luni şi ceva până la începerea turneului final al campionatului european de fotbal din Elveţia şi Austria.

Ne place (în aceeaşi ordine de idei) că...

...dovedind că ştie să respecte valorile, primul ministru român Călin Popescu-Tăriceanu a hotărât ca alegerile locale, programate pentru vara 2008, să nu se suprapună cu nici un chip cu jocurile de la Europene (unde, după cum ştim, participă şi naţionala României); astfel, el a cerut ca primul tur al alegerilor să aibă loc la 25 mai, al doilea la 8 iunie şi cu asta basta cu politica, lumea va fi liberă să se uite la televizor.

Nu ne place că...

...nu de mult, la sfârşitul unui meci Steaua-Rapid, de la Bucureşti, câştigat de prima echipă, antrenorul Cosmin Olăroiu (Steaua) a strigat fericit în faţa camerelor de luat vederi (dar şi sunete...) ale televiziunii: "Băga-mi-aş p... în morţii voştri!".

Nu ne place că...

...atunci când noul portar al clubului "Manchester United" din Anglia, spaniolul Ricardo Lopez, s-a repezit în spatele porţii, la un antrenament, să-şi ia jambonul afumat pus acolo pentru când o avea poftă, nu l-a mai găsit; ceea ce nu ne place însă cel mai mult este că jambonul cu pricina nu fusese nici furat de vreun băiat de mingi nici mâncat de-un câine intrat pe teren, ci fusese luat de antrenorul britanic, care socoteşte că dacă Lopez nu renunţă la obiceiurile aduse din Spania, într-o lună de zile va pune pe el 5 kilograme.

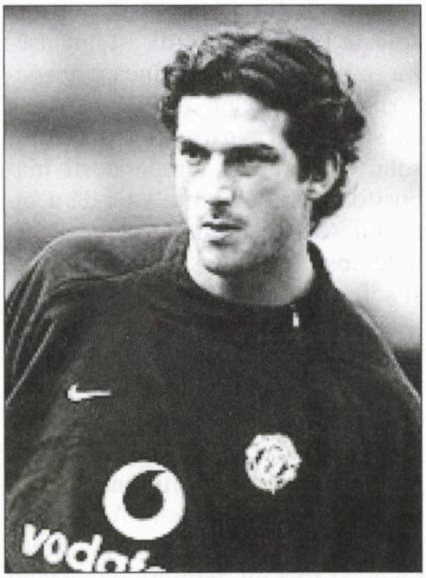

Lopez, ai grijă, băiatu', că ăştia-ţi iau jambonul

SCURT

- Revista legionară "Rost"
- Ilya Ehrenburg, un ucigaş cu sânge rece
- Loja khazară "B'nai Brith" taie şi spânzură

Ţara cu cele mai multe universităţi pe cap de locuitor

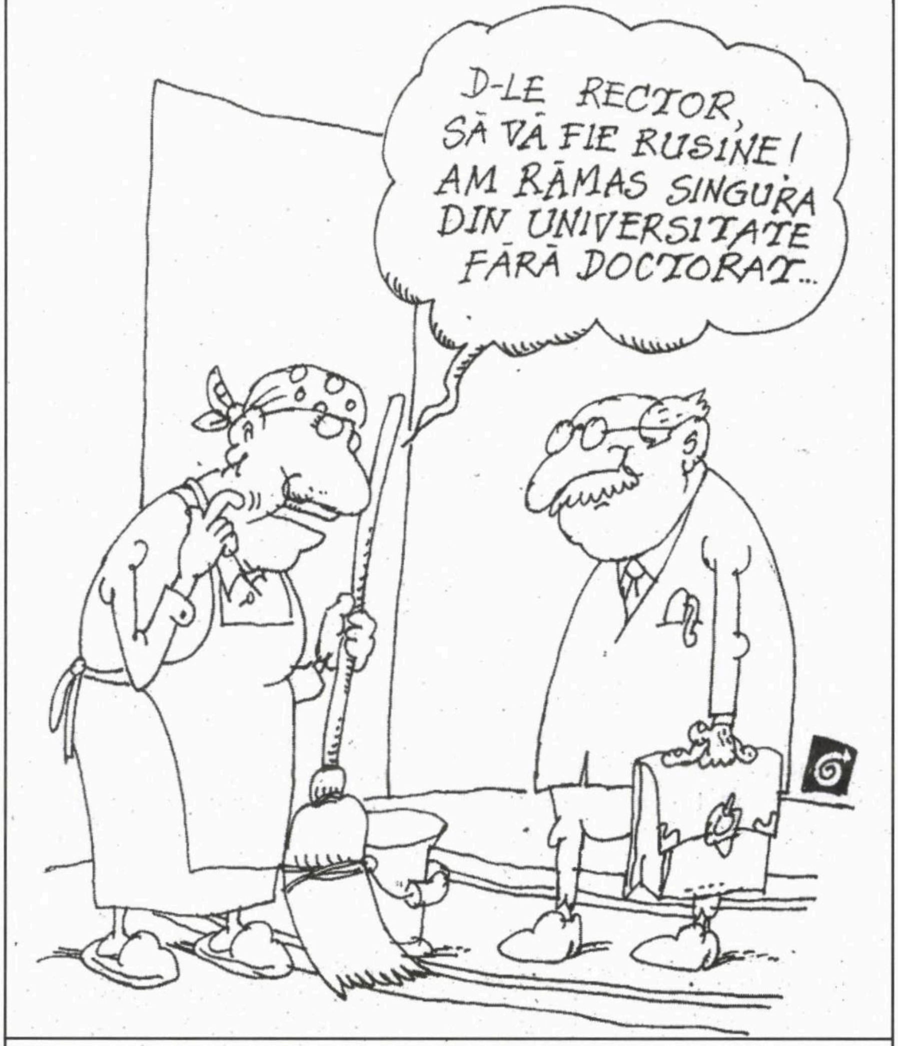
D-LE RECTOR, SĂ VĂ FIE RUŞINE! AM RĂMAS SINGURĂ DIN UNIVERSITATE FĂRĂ DOCTORAT...

Aceasta este – aşa cum arătasem într-unul din numerele noastre trecute – România anului 2008. Performanţa – cu totul şi cu totul extraordinară – a prilejuit umoriştilor din ţara noastră de origine fel de fel de bancuri.

Un exemplu: desenul de mai sus al lui Ion Barbu, apărut în "Dilema veche".

Industria Holocaustului, mereu Industria Holocaustului

«– Domnule doctor Florin Matrescu, aţi realizat o carte fundamentală pentru înţelegerea istoriei moderne şi contemporane a României, a Europei şi chiar a lumii. De ce i-aţi spus "Holocaustul roşu"?

– Întrebarea este legitimă pentru că această sintagmă îmi aparţine, fără lipsă de modestie. Nu a fost aşa de greu să găsesc această sintagmă. Nu cred că este rezultatul căutarii mele, cât al faptului că am avut curajul să folosesc acest termen care era rezervat în exclusivitate "holocaustului negru" sau "holocaustului nazist" şi de aici paralela cu ceea ce au făcut comuniştii mi s-a părut absolut firească. Aproape nu-mi vine să cred că sunt primul care m-am gândit la această sintagmă. N-a fost o chestiune de inovaţie, cât mai mult o problemă de curaj. Fiindcă în lumea vestică – mă refer în special la Germania – se spun atât de multe lucruri despre tragedia nazismului şi despre holocaustul fascist, încât aproape nimeni nu are curajul să vorbească despre cealaltă tragedie care i-a urmat nazismului.

– De ce?

– Pentru că în Germania, complexul vinovăţiei se cultivă într-un fel. Un autor celebru şi un om de mare corectitudine – este vorba de Norman Finkelstein – a avut curajul chiar să scrie o carte despre "Industria holocaustului" – reflecţii cu privire la exploatarea suferinţei evreilor. Exista cercuri care, din această tragedie a poporului evreu, au făcut un obiect aducător de bani. Vă reamintesc că, în afară de Procesul de la Nürenberg, care a fost, în principal, un proces împotriva poporului german, vinovat de holocaustul negru, s-au adăugat despăgubirile date nu numai evreilor care au suferit direct, dar şi generaţiilor care au urmat şi care însumează deja circa 180 de miliarde de euro. Bani plătiți de-a lungul timpului. Când ai în urma un asemenea trecut istoric tragic, aducător de bani și dacă îți întărește și poziția în societate, este firesc să-ți aperi cu dinții această lume ciudată a holocaustului. Ba chiar s-a deviat mai mult și s-a spus că, dacă cineva ar îndrăzni să compare holocaustul cu altă tragedie din istoria omenirii, înseamnă că relativizează un soclu de care n-ai voie să te-atingi. Rezultă de-aici o anumită teama pentru istoricii de mare faimă care au încercat să compare cele două tragedii.

– În perioada interbelică s-au realizat studii care arată că Loja B'nai B'rith de la New York ar fi capacul universal pentru toate jocurile politice, cu aparența de stânga sau de dreapta. Care este adevărul?

– Noi știm ceva despre ierarhia masonică mondială după apariția descrierii piramidei masonice a unui individ, John Todd, care a fost mason de gradul 33 și a făcut parte din Tribunalul Rothschild – o grupare de 13 – forul suprem al masoneriei mondiale. El a atras atenția că pe dolarul american se află treptele piramidei masonice, care dețin puterea mondială supremă. Cam două treimi din această piramidă o formeaza așa-numiții iluminați: ei dețin puterea efectivă a masoneriei mondiale – cam 5.000 de persoane. Estimări relative din literatura de specialitate. B'nai B'rith este ordin exclusiv kazar. Kazarii sunt o populație turcică, trecută la mozaism, în secolele VIII-IX. Are cam 500.000 de membri în lume și se încadrează în treptele superioare ale masoneriei a lui Todd. Există însă structuri masonice în care kazarii au o reprezentare prevalentă, dar nu avem spațiu aici. La întrebarea cât de puternic este ordinul kazar în structura masoneriei mondiale, răspunsul este: covârșitor.

– Așadar, masoneria este implicată în toate procesele politice mondiale, inclusiv în construirea comunismului, a epocii de aur. Nu le atribuim prea multe masonilor?

– Este un lucru pe care l-am aflat destul de târziu. Sloganul era că tancurile rusești – rareori spuneam "tancurile sovietice" – ne-au adus comunismul.

Țăranul român a venit în contact direct cu mujicul rus, care avea mitralieră, prăda, viola. El nu știa cum arată un NKVD-ist. În schimb, același țăran român, contrar propagandei comuniste, a rămas cu o imagine rezonabilă, chiar frumoasă, despre soldatul german, care plătea fiecare găină, fiecare litru de vin.

Sistemul nazist a fost un epifenomen, doar de câțiva ani. Actele de cruzime au fost opera unui număr redus de germani. Pe când sistemul sovietic și doctrina bolșevică, cu Ilya Ehrenburg – un ucigaș cu sânge rece prin instigare la crimă – au creat un soldat bolșevic reeducat, cu o morală de luptă îngrozitoare. A ucide făcea parte din doctrina de ocupant a soldatului sovietic. Pe când armata germană a venit ca parteneră în România. Când un neamț apărea în tramvai, cei din jur aveau senzația de securitate. Și când intra soldatul sovietic, săreau pe geamuri, ascundeau femeile, țuica era răsturnată în șanț. Se confruntau două civilizații, două armate.»

(Dintr-un interviu acordat de dr. Florin Matrescu, din Germania, lui Viorel Patrichi, de la revista legionară "Rost", București)

Moderatorul nu e moderat

«"Între bine și rău" este intitulată o emisiune săptămânală a TVR1, realizată și moderată de ziaristul Liviu Mihaiu. Emisiunea este totdeauna interesantă, atât datorită temelor alese, cât și calității participanților.

Ne referim, foarte succint, la emisiunea recentă la care au participat Marius Oprea, consilier al președintelui României, prof. univ. istoricul Troncotă, specialist în Servicii Secrete, cunoscutul gazetar Ion Cristoiu, economistul Bogdan Baltazar și ziarista Corina Dragotescu.

Tema aleasă a fost "Patriot sau trădător". S-a analizat o gamă largă de personalități istorice. Când a fost vorba de Antonescu, pe care emisiunea l-a caractarizat drept "patriot-criminal", s-a scos în evidență, printre altele, că a comis deportări de cetățeni români în Transnistria și s-a exemplificat numai cu deportarea de țigani, dar pe care ulterior i-a readus în țară. Arătăm că a fost vorba de 35.000 de țigani, din care s–au întors 20.000.

Dacă moderatorul "nu știe", îl informăm noi că Antonescu a deportat în Transnistria sute de mii de evrei, din care peste jumătate au fost exterminați.»

(Din "Perspectiva"; Natzeret-Illit, 2008)

Județul Dolj și-a declarat independența

Această știre de ultimă oră a fost transmisă prin Internet (Yahoo), în toată lumea, la 48 de ore după ce provincia Kosovo, din Serbia, își declarase independența. După cum se știe, reacțiile la hotărârea kosovarilor au fost împărțite. Unii au fost revoltați și îngrijorați. Alții au aplaudat. Iar alții, precum autorii informației de mai jos, au făcut bășcălie. Extrase:

«Autoritățile de la Craiova au transmis astăzi la ora 8:00 Parlamentului declarația prin care oltenii își declară unilateral independența. Printr-o mișcare total neașteptată, oltenii separatiști din Dolj, inspirați de precedentul kosovar, și-au declarat independența, cu sprijinul tacit al Chinei, Burkinei Fasso, Guyanei Franceze şi Ţării Bascilor, deşi din Ţara Bascilor încă nu au primit confirmarea în scris, faxul bascilor fiind defect.

Reprezentantul Guvernului în teritoriu a fost capturat de forţele separatiste, aplicându-i-se o bătaie ruptă din rai sau din filmele cu Van Damme, precum şi alte rele tratamente, tipice Sodomei, dar mai ales Gomorei.

Circa 4000 de olteni au invadat astăzi străzile noii capitale, Craiova, scandând sloganuri diverse, printre care: "Aruncă-mi, bă, dimigeana aia!" "Ia prazul, neamuleeeeee", "Hai Craiova!", Jos Guvernul!" şi "Unde fusăşi tu, Americo, până acum?!"

Drapelul noului stat, Oltenia, este tricolor, cu două prazuri încrucişate, simbolizând lupta pentru independenţă a oltenilor, precum şi puterea economică a acestora.

Imnul va fi celebrul cântec "Spune, spune, hoţ bătrân", deosebit de popular printre hoţii de cai în perioada dintre cele două războaie.

Sediul Imprimeriei Naţionale din Craiova este deja în mâinile forţelor separatiste, care au început să tipărească noua monedă, denumită sugestiv "Francul". Valoarea nominală a unui Franc este de un Euro. Cu toate acestea, prin satele din Dolj se zvoneşte deja că "A murit Francul".

"Valorile naţionale ale minorităţii olteneşti au dus astăzi la îndeplinirea dezideratului de veacuri în regiunea Ţinutul Oltenesc. Somăm autorităţile de la Bucureşti să recunoască de urgenţă noul stat, care beneficiază deja de o ampla recunoaştere internaţională", a precizat pentru times.ro Marko Polo Bela (reprezentantul minorităţii maghiare).

Cazanele de ţuică fierb de azi dimineaţă la capacitate maximă şi în Judeţul Olt, ai cărui locuitori susţin că Doljul le-a furat statul şi emblema naţională, ceea ce va duce posibil la un război intra-etnic. Ar mai fi, evident, şi problema zaibărului, care nu poate fi tranşată decât printr-o confruntare armată.

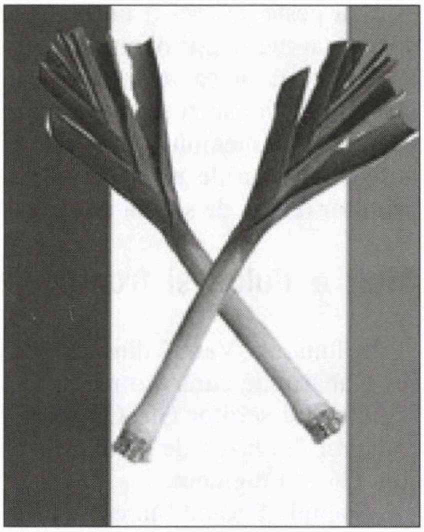

Rămânem în continuare cu ochii pe situaţie, aşteptând şi comunicatul oficial al Guvernului de la Bucureşti, care probabil nu va recunoaşte independenţa noului stat.»

Nota Redacţiei: Dintr-o informaţie confidenţială aflăm că ambasadorul Olteniei în Israel va fi prof. Jean Askenasy, din Herzlia, care, după cum se ştie, şi-a petrecut o bună parte din tinereţea sa la Craiova.

Scrisoare foarte deschisă

Unul dintre cei mai inteligenţi şi culţi demnitari pe care îi are România de astăzi este ministrul de Externe Adrian Cioroianu. Îl ştim de câţiva ani de zile din foiletoanele spirituale pe care le publica, până nu de mult, în presă (mai ales în "Dilema veche") şi din care am reprodus, nu o dată, fragmente în lunarul nostru.

Se pare însă că prestaţia lui Cioroianu ca şef al diplomaţiei de la Bucureşti nu a mulţumit pe toţi amicii şi admiratorii săi. Ba chiar pe unii i-a dezamăgit. Se întâmplă (inclusiv pe malurile Yarkonului).

Un publicist cunoscut (din care, de altfel, am citat uneori), Robert Turcescu, una din vedetele *noului val* de comentatori din presă şi de la TV, i-a trimis recent lui Cioroianu o "scrisoare foarte deschisă" prin "Dilema veche". Extrase:

«Dragă Adrian,

Ne cunoaştem de mult. Din vremea în care tu nu erai ministru de Externe şi nici nu te gândeai să intri în politică altfel decât cu ajutorul cărţilor. N-aş putea spune că m-am bucurat de prietenia ta, dar amici am fost şi sper că vom rămâne şi la finalul etapei care te-a transformat, din Adrian Cioroianu, tânăr istoric şi povestaş aparte, în liberal arogant, cu ţuţeri la purtător. Pentru că, dragă Adrian, dincolo de ceea ce se vede la televizor sau în conferinţele de la sediul MAE, eu ştiu şi pot să fac comparaţii între cum erai şi cum te-ai schimbat. Constatarea, pe scurt, ar fi: în rău. Detaliat, am să-ţi spun, poate, cândva, între patru ochi. Acum însă nu fac decât să sper că vei citi aceste rânduri. Îţi scriu pentru că nu găsesc o altă cale de comunicare. Am constatat, la finalul unei emisiuni recente, de care nu-mi aduc aminte cu foarte mare plăcere, că vorbele trec pe lângă tine. Cei şase ţuţeri din minister, cu care ai venit în platou şi care-ţi susurau cuvinte plăcute în ureche, la fiecare pauză publicitară, sunt, probabil, singurii pe care vrei să-i asculţi. Directori din minister, consilieri... Cunosc tagma. Am văzut-o spuzind pe lângă nenumăraţi demnitari. Şi se pare astăzi că-ţi sunt singurii prieteni pentru că, nu-i aşa, ai devenit om politic şi afară sunt lupii. În haita de care te temi, pe lângă adversarii din opoziţie, ai învăţat să crezi că intră şi ziariştii. De fapt – şi n-o lua ca pe un atac la persoană – te-a atins iluzia că eşti neînţeles, te crezi înfăptuitorul unor acte eroice, pe care numai proştii nu le văd, munceşti

Adrian Cioroianu şi omologul său israelian, Tzipi Livni, cu prilejul vizitei efectuate la noi luna trecută

mult şi aştepţi aplauze pentru fiecare strănut pe care-l tragi ca demnitar cu rang înalt în Guvernul ţării. Când nu primeşti semnalele dorite, intri în defensivă, urăşti oamenii din jur şi prietenii de ieri care nu mai sunt ce-au fost. Şi refuzi să asculţi.

Dragă Adrian, cu tristeţe, constat că te-a luat funcţia târâş. Un amic gazetar zicea că nu pălăria de la Externe e prea mare pentru tine, ci că de vină ar fi capul prea mic. Eu nu cred asta şi să ştii că suntem în continuare foarte mulţi cei care ţi-am apreciat spiritul şi capacitatea de a te pune în fruntea unei cauze. Dar e foarte posibil să nu fie locul tău la Externe. Se întâmplă, adeseori, să te aşezi strâmb sau pe scaunul altuia şi atunci zici frumos pardon, te ridici, te îndrepţi sau pleci. Tu n-ai reuşit să te îndrepţi în câteva rânduri. Aştept, în virtutea calităţilor de care pomeneam mai sus, să iei în calcul cea de a doua opţiune.

Dragă Adrian, ştiu că ai nevoie de sprijin şi mai ştiu şi că România are nevoie de o nouă generaţie de oameni politici, inclusiv în comunistoida instituţie numită Ministerul Afacerilor Externe. Pariul meu este că peste ani vei fi un bun om politic: ai nerv, eşti oportunist, telegenic şi-ţi place să faci istorie. Dar astăzi bine ar fi să te întorci în băncile Parlamentului, acolo unde te aşteaptă lecţiile neterminate ale primilor tăi ani de şcoală politică.

Mult e dulce şi frumoasă

În lunarul "Vatra" din Tg. Mureş a apărut de curând o recenzie a regretatului scriitor Gh. Crăciun la romanul "Ecluza" de Radu Mareş (din Cluj). Fragment:

«Faptul că Radu Mareş ia atitudine, că refuză statul de-o parte şi că, din prea multă iubire de patrie (patria nu se confundă cu locuitorii ei şi cu greşelile comise de aceştia) spune uneori vorbe grele (apogeu al exasperării şi al revoltei supreme), poate alimenta "tirul" detractorilor săi, care se simt direct vizaţi. "(...) Eu pot să zic oricând – scrie Mareş – cu un oarecare scrâşnet din dinţi, că mă cac pe România şi pe tot ce reprezintă definiţia metafizică a apartenenţei.

Mă cac, ceva mai necrispat, şi pe comunism, în semn de adio. Umanitatea îmi pare de altfel un căcat imens, aburind, sub un cer senin şi însorit... În copilărie, când aveam coşmaruri şi mă trezeam noaptea leoarcă de sudoare şi cu gura uscată, imaginam lumea ca pe un mare cadavru în putrefacţie. Dar, nu! Un căcat proaspăt, zdravăn, e mai aproape de adevăr...!"»

În aceeaşi ordine de, dacă se poate spune aşa, idei, criticul literar Alex. Ştefănescu discută în "Ziarul de Duminică" despre piesa de teatru "Koolori" de Peca Ştefan. Extras:

«Chiar şi autorul unui text licenţios trebuie să fie inventiv. Peca Ştefan, autorul piesei de teatru "Koolori" (Bucureşti, Ed. Palimpsest, 2006), nu este. El are doar plăcerea repetării la nesfârşit a unor cuvinte despre care părinţii sau profesorii i-au spus, probabil, cândva, că nu trebuie să le folosească în public. Cu plăcerea, puerilă, de a-i sfida pe maturi, dramaturgul, care nu mai este chiar un copil, întrucât a împlinit 25 de ani, foloseşte, ostentativ, exact acele cuvinte.

Şi nu o dată, nu de două ori, ci de zeci şi zeci de ori, că şi cum ar fi făcut o fixaţie:

"DAMON (trezindu-se): Ce pula mea? Ce pula mea se întamplă? George? De ce pula mea mă trezeşti? Lasă-mă în puii mei în pace. Nu sunt un căcăcios.

GEORGE: Damon, te-ai căcat pe tine?

DAMON: Ce? Ce pula mea zici acolo, George?

GEORGE: Nu mă lua cu 'pula mea', da? Căcat cu ochi ce eşti. Aici pute a căcat şi vine dinspre canapea! Eu şi cu Frank suntem OK, Rocco e mort! Tu te-ai căcat pe tine, aşa că şterge-o la duş odată până nu îmi cade nasul!"

Într-o introducere plină de emfază, autorul precizează că această piesă scrisă la New York, împreună cu altă piesă, "România 21", scrisă tot la New York, constituie o etapă importantă în cariera sa de dramaturg. În felul acesta ne sugerează că are deja o carieră. În realitate, nu se poate şti care va fi evoluţia sa. Deocamdată se prezintă în fata cititorului ca un autor imatur, care foloseşte scrisul ca pe o formă de defulare.»

Orgasmul feminin este o dovadă că există Dumnezeu

Aceasta este opinia cunoscutei poete Nora Iuga, una din cele mai de seamă reprezentante ale lirismului românesc de astăzi.

«M-am întrebat de multe ori în ultima vreme – spune ea – ce se întâmplă cu femeile trecute de 60 de

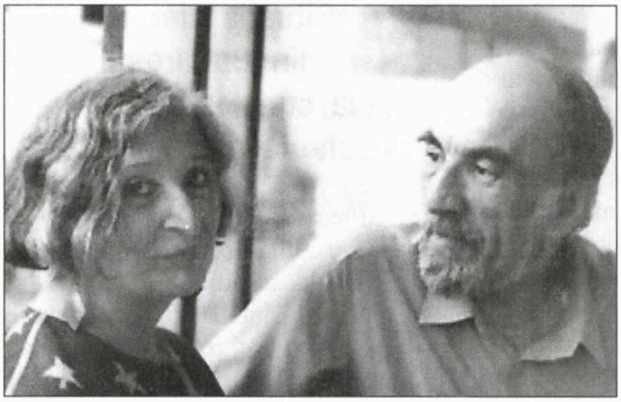

Nora Iuga şi soţul ei, poetul George Almosnino

ani. Refuză ele, oare, să-şi mărturisească anumite atracţii faţă de un bărbat, îşi refuză capacitatea de a se mai îndrăgosti? De ce? Din ruşine, din prejudecată? Nu vor să mărturisească sau, având o educaţie limitată, închistată, anacronică, şi-au băgat singure în cap că, după ce totul s-a sfârşit, a te îndrăgosti este imposibil şi deplasat? De fapt, creierul e cel care omoară funcţia, mult mai mult decât organul. Omul poate trăi iubirea la orice vârstă. Chiar şi atunci când activitatea hormonală începe să se stingă, omul poate trăi acele stări iraţionale, nebuneşti, când îţi pierzi minţile, când nu vrei decât să faci dragoste! Momentele acelea le poţi retrăi aproape fizic, prin reprezentare. Nu ştiu dacă e vorba despre un dar pe care îl am eu şi puţine femei pe lumea asta, ori este un dat de la natură, dar, oricum s-ar numi, ni-l strangulăm singure, din prejudecăţi şi false pudori. Şi apoi, mai intervine şi factorul social, anacronic şi nedrept. Urăsc feministele, dar pe undeva ele au dreptate. Nu pot să nu recunosc că întotdeauna m-am revoltat în faţa următorului fapt: bărbaţii nu sunt arătaţi cu degetul dacă la 70 de ani se afişează cu fetiţe de 18 ani, în vreme ce o femeie dacă ar face asta ar putea fi lapidată. De ce? Toţi suntem formaţi din carne, din nervi şi din sânge, toţi avem organe sexuale şi toţi avem un erotism care ne poate arunca în sublim... Nu înţeleg unde e diferenţa! De fapt, nu suntem liberi deloc şi nu facem nimic ca să fim liberi şi să ne bucurăm de tot ce ni s–a dat. Trupul e la fel de preţios şi de minunat ca sufletul, iar uneori ne dă bucurii mai mari decât acesta. Ceea ce simte un om când iubeşte (şi nu se uneşte accidental cu partenerul lui, aşa cum fac câinii) este unic. Cred sincer că orgasmul care se naşte dintr-o iubire adevărată este cel mai puternic semn că, dincolo de noi, fiinţează ceva. Dacă există un Dumnezeu, indiferent sub ce formă, care vrea să ne dea un semn de viaţă, semnul acesta nu poate fi decât orgasmul, pentru că un orgasm născut dintr-o iubire mare nu se compară cu nici o altă bucurie pe lumea aceasta. Personal, simt că această senzaţie este unică şi venită din altă parte.»

(Fragment dintr-o convorbire cu Marcela Gheorghiu de la săptămânalul "Ziarul de Duminică", Buc.)

Oral în clasa a VII-a

«Trei elevi din clasa a VII-a din Buzău, doi băieţi şi o fată, vor fi supuşi unei anchete a conducerii Liceului cu Program Sportiv din localitate, după ce au fost implicaţi în filmarea cu telefonul mobil a unei partide de sex oral în sala de curs, informează "Gândul online", citând Mediafax.

Doi dintre minori, o fată şi un băiat, au fost filmaţi cu telefonul mobil în timp ce făceau sex oral, de un al treilea coleg în luna decembrie, dar fapta lor a ajuns în atenţia conducerii şcolii abia săptămâna aceasta.

Potrivit directorului adjunct al liceului, Ionel Pororo, conducerea unităţii de învăţământ i-a chemat la şcoală pe părinţii celor trei copii, urmând ca cei trei să fie mutaţi disciplinar în alte şcoli.»

(După "Ziua de Constanţa", 2008)

Românii din Spania se tem de... români

«Mai mulţi români au cerut ajutorul Consulatului din Sevilla, după ce au fost victimele unor compatrioţi care i-au obligat să muncească la negru, în condiţii umilitoare, fără plată. Au fost sechestraţi în localitatea Cantillana, de unde au reuşit să fugă la Consulatul României din Sevilla. Românii au fost duşi la culesul portocalelor, reclamând că au stat în condiţii inumane, că au fost bătuţi şi ameninţaţi. Potrivit biroului ataşatului de interne din Ambasada României la Madrid, două persoane suspecte au fost reţinute şi alte şase sunt cercetate. Reţelele de trafic de persoane acţionează în perioada campaniilor agricole. Autorităţile române fac apel la cei care doresc să plece în străinătate să solicite informaţii numai la agenţiile judeţene pentru ocuparea forţei de muncă.»

(După "România liberă", Bucureşti 2008)

Superstiţiile

Ciprian Voicilă, de la "Dilema veche", a făcut o anchetă printre elevii de şcoală pe tema superstiţiilor. Aveţi superstiţii, azi, în 2008? Şi dacă da, care sunt acelea?

Câteva răspunsuri:

«„Să nu întâlneşti o pisică în faţa ta. Dacă o oglindă se sparge înseamnă şapte ani de ghinion. Dacă eşti încălţat cu un Adidas, nu te însori. Dacă noaptea visez urât, a doua zi îmi merge prost. Dacă te întorci din drum, îţi merge rău. Dacă calci pe gurile canalului, îţi merge rău. Dacă ies lucrurile pe dos, se schimbă vremea. Când intri pe un teren de fotbal, calci cu piciorul drept întâi, pentru a aduce noroc. Dacă îţi arunci dintele pe casă, îţi creşte altul mai bun." (Octavian Scarlat, clasa a V-a)

„Când eram mic, nu ştiam ce sunt superstiţiile. Nu ştiam nici măcar alfabetul prea bine. Ştiu clar că atunci când eram mic mă temeam de numerele impare. Orice făceam, trebuia să fac de minim două ori. Încă mai am superstiţia asta. Mă tem puţin de întuneric, deoarece când sunt sub pătură mă simt cel mai bine şi mai în siguranţă. O altă superstiţie de-a mea este că atunci când mă simt obosit, trebuie să-mi învârt o dată capul. Unii oameni mă cred nebun, dar eu le spun că asta e. Îmi place să butonez telefonul fără sens, ca şi mp3-ul meu. Îmi place să fac lucruri nebuneşti. Cum ar fi să mă bag sub un brad şi să-mi pun o pungă de cadou, mare, pe mine. Mai am superstiţii, cum ar fi: dacă trec pe sub masă (în afară de cea Sfântă) se spune că nu mai am noroc, sau când dau cap în cap cu cineva, trebuie să mai dăm o dată ca să nu rămânem proşti, sau, dacă mă calcă cineva pe un picior, trebuie să-l calc şi eu pe el pe acelaşi picior şi cu acelaşi picior, ca să nu rămânem mici. Mai este un lucru. Nu trebuie să sparg oglinda deoarece se spune că am şapte ani de ghinion." (Ştefan Vlad Cristian, clasa a V-a)

„Dimineaţa, când mă trezesc şi mă ridic din pat, primul pas îl fac cu piciorul drept ca să am noroc toată ziua. La prânz, când mă duc la şcoală, ies din casă călcând cu piciorul drept. Pe stradă trebuie să nu-mi treacă calea o pisică neagră că o să am ghinion toată ziua, iar dacă îmi trece calea o pisică albă, am noroc. Când ajung la şcoală şi cineva vrea să împrumute bani de la mine, eu îi dau cu mâna stângă, ca apoi să-i iau cu mâna dreaptă, pentru că se spune că atunci când o să-i iei cu mâna dreaptă, o să ai noroc şi o să primeşti mai mult. Când mă întorc spre casă, ies din şcoală cu piciorul drept. Când ajung acasă şi mă aşez la masă, nu mă aşez în colţul mesei, că se spune că dacă te aşezi acolo nu o să te însori. Nu mănânc nici de pe cuţit că o să mă fac rău, dar nu mănânc nici atunci când îmi fac temele, că o să uit despre ce este vorba. Iar când mă culc în pat, ultimul pas îl fac cu piciorul stâng, în semn de sfârşit al zilei. A doua zi, dacă aş avea un examen, mi-aş pune de cu seară cartea sub pernă ca să ştiu materia." (Dan Gaidău, clasa a V-a)

„Ce vă pot spune? Răspuns: Sunt foarte superstiţioasă, recunosc. Dimineaţa: când mă trezesc şi mă dau jos din pat, trebuie s-o fac cu piciorul drept, altfel toată ziua va fi plină ochi de ghinion. În timpul zilei: când merg pe stradă şi văd un canal cu patru găuri, mă grăbesc să calc pe acesta, se spune din popor că aduce noroc. Sper! Dar dacă mai calc, cumva, pe vreun canal cu 5-6-7... găuri fac 9 piruete şi după spun de 9 ori «Norocul să-mi surâdă». Dacă trece o pisică neagră sau un câine negru, fac 9 paşi înapoi, îmi retrag drumul care m-a adus acolo, fac o cruce cu piciorul drept şi scuip în sân. Seara (înainte de culcare): când mă culc, mă urc în pat cu piciorul drept şi îmi spun rugăciunea cu mâna dreaptă mai sus un pic decât mâna stângă, astfel va urma o zi începută cu dreptul. Câteva cuvinte: cred foarte mult în superstiţii deoarece sper să merite sacrificiul (nu e foarte mare, dar există) pe care îl fac direct după aceste mici reguli. Concluzie: Peste tot există reguli. Nu contează! Viaţa Este Plină De Reguli Care Trebuie Respectate." (Maria Mădălina Şerban, clasa a V-a).»

Situația ziarelor din București (așa cum este ea, fără jmecherie și cosmetizări)

«Plecarea lui Sorin Roșca Stănescu și a lui Cristian Tudor Popescu (de la cotidienele "Ziua" și respectiv "Gândul", **n. red.**) încheie o epocă a presei românești. E oarecum ultimul act sau chiar epilogul unei piese în care spiritul antreprenorial al câtorva ziariști-manageri maturi în 1989 a pierdut războiul cu investițiile masive, românești sau străine, care au concentrat proprietatea media în cinci mari grupuri: Ringier, Voiculescu, Sârbu/CME, Patriciu și Vântu.

Se va vedea în cele ce urmează că această schimbare de temelii nu înseamnă că, de mâine, presa românească va fi ori una de nivelul celei anglo-saxone, ori una aservită „mogulilor".

Biroul Român de Audit al Tirajelor (BRAT) este o asociație a breslei, care atestă tirajele tipărite sau vândute ale publicațiilor care țin să fie în rând cu lumea, altfel spus, să vândă publicitate pe baza tirajului și să se laude, dacă e cazul, cu propriile realizări. Cele mai vechi date de pe site-ul instituției sunt de acum aproape 10 ani, adică din 1998. 11 cotidiene și 3 săptămânale cu încărcătură politică sau semnificație socială supraviețuiesc, chiar dacă nu există cifre pe exact aceleași perioade. Tirajele lor spun o poveste agitată și cam lipsită de catharsis.

Academia Cațavencu. A ajuns de la aproape 62.000 de exemplare vândute în iulie-decembrie 1999 la aproximativ 35.000, în al treilea trimestru din 2007. O publicație care a jucat și încă mai joacă singură pe segmentul ei, remarcabilă prin faptul că „academicienii" au reușit să-și păstreze reputația de luptători împotriva comunismului, a corupţiei ş.a. vânzând revista de vreo patru ori: de două ori lui Sorin Ovidiu Vântu, o dată lui Mircea Dinescu şi o dată lui Sorin Marin, dacă nu cumva unii dintre aceşti cumpărători se suprapun. Cel dintâi e proprietarul actual şi, posibil, cel definitiv.

Adevărul. 188.000 de exemplare în semestrul al doilea din 1998, faţă de 34.500 în iulie-septembrie 2007. Succesorul "Scânteii" înjura imediat după Revoluţie (la propriu) partidele istorice şi pe Regele Mihai, iar după 1996 s-a reorientat radical: a început să înjure pe toată lumea, ceea ce era perfect posibil şi justificat în epoca guvernărilor Ciorbea-Vasile. Totuşi, site-ul BRAT ascunde un detaliu: din aproape 200.000 de exemplare vândute de „nava-amiral a presei româneşti“ pe atunci, doar vreo 50.000 se dădeau la chioşc. Restul erau abonamente moştenite de la "Scânteia", cu privire la care s-au zvonit diferite lucruri. Se ştie ce s-a întâmplat din 2005 încoace: plecarea echipei CTP (Cristian Tudor Popescu) pentru a fonda nereuşitul "Gândul", apoi preluarea de către Dinu Patriciu.

Capital. 49.433 de exemplare iulie-decembrie 1998 / 34.458 – iulie-septembrie 2007. „Găina cu ouă de aur“ a lui Ringier, primul titlu achiziţionat de elveţieni. Pe acolo au trecut oameni remarcabili, ca Valentin Negoiţă, Ionuţ Popescu sau Ioan Mărgărit. Cel de-al doilea s-a întors la revistă, dar cu titlu onorific, după o scurtă şi eclatantă carieră de ministru al Finanţelor în primul guvern Tăriceanu. "Capital" e în momentul de faţă o redacţie goală care scrie poveşti de succes. Cu toate acestea, nici un atac din piaţă, fie el "Săptămâna financiară" sau "Business Magazin", nu a reuşit să detroneze săptămânalul de pe primul loc. Se va întâmpla curând, dacă nu cumva noul manager al revistei, Claudiu Şerban, nu îşi va dovedi şi aici succesul.

Cotidianul. Unul dintre primele ziare apărute după 1990, sub patronajul lui Ion Raţiu. Nu se ştie exact cât vindea acum 10 ani, dar în trimestrul trei al anului trecut avea aproape 17.000 de exemplare. Curios, la cârma ziarului au fost oameni atât de diferiţi, pe la sfârşitul anilor '90, ca Ion Cristoiu sau Dan Diaconescu. Aceştia nu au reuşit totuşi nimic, în lipsa unei investiţii masive şi a unui patronat profesionist. Mai apoi, familia Raţiu a cedat 50% din acţiuni grupului Caţavencu, aflat atunci la Sorin Marin. Posibil, cei doi proprietari nu s-au putut înţelege în privinţa strategiei. Semne bune au apărut doar de când ziarul a fost cumpărat de acelaşi Sorin Ovidiu Vântu. Rămâne de văzut dacă board-ul editorial care se pregăteşte nu va strica ceea ce s–a făcut bun (dublarea, aproape, a tirajului, din 2006 încoace).

Curentul. A fost prima tentativă a aceluiaşi S.O. Vântu de a face un ziar serios. După crahul FNI, Vântu i-a vândut "Curentul" lui Mihai Iacob, cu care probabil a avut un diferend, pentru că ulterior ziarul a publicat numeroase „dezvăluiri“ (cu, dar şi fără ghilimele) despre primul proprietar. Ultimele cifre spun 88.000 de exemplare distribuite (gratuit), pe primul semestru din 2007. Mihai Iacob încearcă să repoziţioneze în ultima vreme ziarul, în chip de cotidian gratuit de business.

Evenimentul zilei. 111.000 de exemplare în iulie-decembrie 1998 / 56.500 în iulie-septembrie 2007. Ziarul a scăzut continuu de la plecarea lui Ion Cristoiu, în 1996. Nu au reuşit să facă nimic cu el Mihail Cârciog, Gruner&Jahr, Cornel Nistorescu şi nici Ringier. În decembrie 2004, la sfârşitul epocii Adrian Năstase, a izbucnit un scandal monstru între proprietarul elveţian şi redacţie, care acuza „pedeserizarea“ publicaţiei. Mai mult de jumătate din jurnalişti au plecat, ziarul e orice altceva decât pesedist, dar declinul continuu l-a dus în „zona gri“, a profitului problematic. Iar Ringier a dovedit odată, în 2004, că nu crede în lacrimi. Ci în cifre.

Jurnalul naţional. 62.390 de exemplare în iulie-decembrie 1999 / 72.264 în iulie-septembrie 2007. Al doilea cotidian generalist din România în prezent, după ce la înfiinţare i s-a spus „ziarul atât de mic, încât îl poţi citi şi în coşciug“. "Jurnalul naţional" vinde, miraculos, în ciuda proastei reputaţii a fondatorului său, Dan Voiculescu. Explicaţia stă, probabil, în numeroasele exclusivităţi şi în formula, în acelaşi timp narativă şi „de partea celor mulţi“, a ziarului.

Libertatea. 29.066 de exemplare în iulie-decembrie 1998 / 255.698 în iulie-septembrie 2007. Liderul de piaţă de azi nu „se vedea“ deloc acum 10 ani. Interesant e că cifrele din prezent au fost atinse în 2006 de aceeaşi echipă din 1998, cu aportul consultantului german Peter Prior. Şi, din nou, aceeaşi echipă, transferată la Adevărul/Patriciu, a crescut "Averea", transformată în "Click!" până către 100 de mii de exemplare, fără a lua din tirajul ziarului de unde plecaseră. Adrian Halpert, Cristian Stancu, Sorin Golea sau Elena Alexa sunt nume legate de această performanţă, dar care nu spun multe cititorului. Despre ei nu se va zice vreodată că sunt „cei mai mari ziarişti din România“, dar nici că „sunt plătiţi“ de cutare sau cutare. Cel care îi plăteşte este publicul.

România liberă. 69.842 de exemplare în iulie-decembrie 2002 / 55.359 în iulie-septembrie 2007. Se menţine miraculos (scăderea e mai mică decât a întregii pieţe), cu o formulă învechită, diferite tentative de relansare şi un scandal paralel cu cel de la "Evenimentul zilei", în 2004. Atunci, Petre Mihai Băcanu a făcut un adevărat circ pentru a se opune încercărilor de modernizare ale grupului german WAZ, proprietarul titlului. Acuzațiile de „pedeserizare“ au fost și ele simetrice cu "Evenimentul zilei", și la fel de adevărate, adică deloc. Miliardarul Dan Adamescu a preluat o parte din ziar și conducerea operațiunilor, fără succes.

Ziarul financiar. 9305 de exemplare în iulie-decembrie 2001 / 16.707 iulie-septembrie 2007: puțin și pe vremuri, și acum, însă toate sursele neoficiale vorbesc despre profitul pe care primul cotidian de business al României îl realizează la asemenea tiraje, dar cu un preț de copertă și tarife de publicitate ridicate. Asta, după mulți ani în care „Zefeul“ a fost pe pierderi: cu alte cuvinte, o idee care a așteptat să-i vină vremea.

Ziua. 44.183 de exemplare în iulie-decembrie 1999 / 16.926 în iulie-septembrie 2007. O poveste care a început frumos și s-a sfârșit prost. În anii '90 era cel mai modern, mai viu și mai bine scris cotidian de opoziție, puțin altceva decât dominatorul "Evenimentul zilei". Președintele Băsescu i-a dat o lovitură letală însă fostului său amic și susținător Sorin Roșca Stănescu, atunci când, în vara lui 2005, a spus că acesta l-ar fi amenințat.

Numai 5 dintre cele 14 titluri erau în 1998 proprietatea „celor cinci mari“. Acum, dimpotrivă, ziarele nedeținute de aceștia sunt doar 3.»

(Dintr-un articol de Iulian Comănescu; în "Dilema veche", București 2008)

Publicitate

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor publicitare. Așa e. Avertismentul acesta îl întâlnim cam în toate ziarele și revistele de pe glob. Inclusiv în "România literară" din București, unde am întâlnit reclama de față, pe-o pagină întreagă, trimisă de un anume Mihai Teclu, din Belgia.

Să fie limpede. Anunțul cu pricina nu cuprinde, după noi, nimic scandalos. Ba chiar are un aer simpatic, à la avangardă. Singurul nostru reproș este că, citind pagina trimisă din Belgia, n-am înțeles nimic. Poate că dvs. sunteți mai isteți decât noi. Fragment:

«drept de clon, sosie, dublu sie

Vidul raporturilor juridice identitare. Plagieri de/cu voal, mutație genetică; dreptul copiei, copia dreptului. Mistificare, – pur? – hazard; deliciu (contra)informativ.

Nostime stranii coincidențe... – N '85 tipărit ca pe șest, "CLAR" și

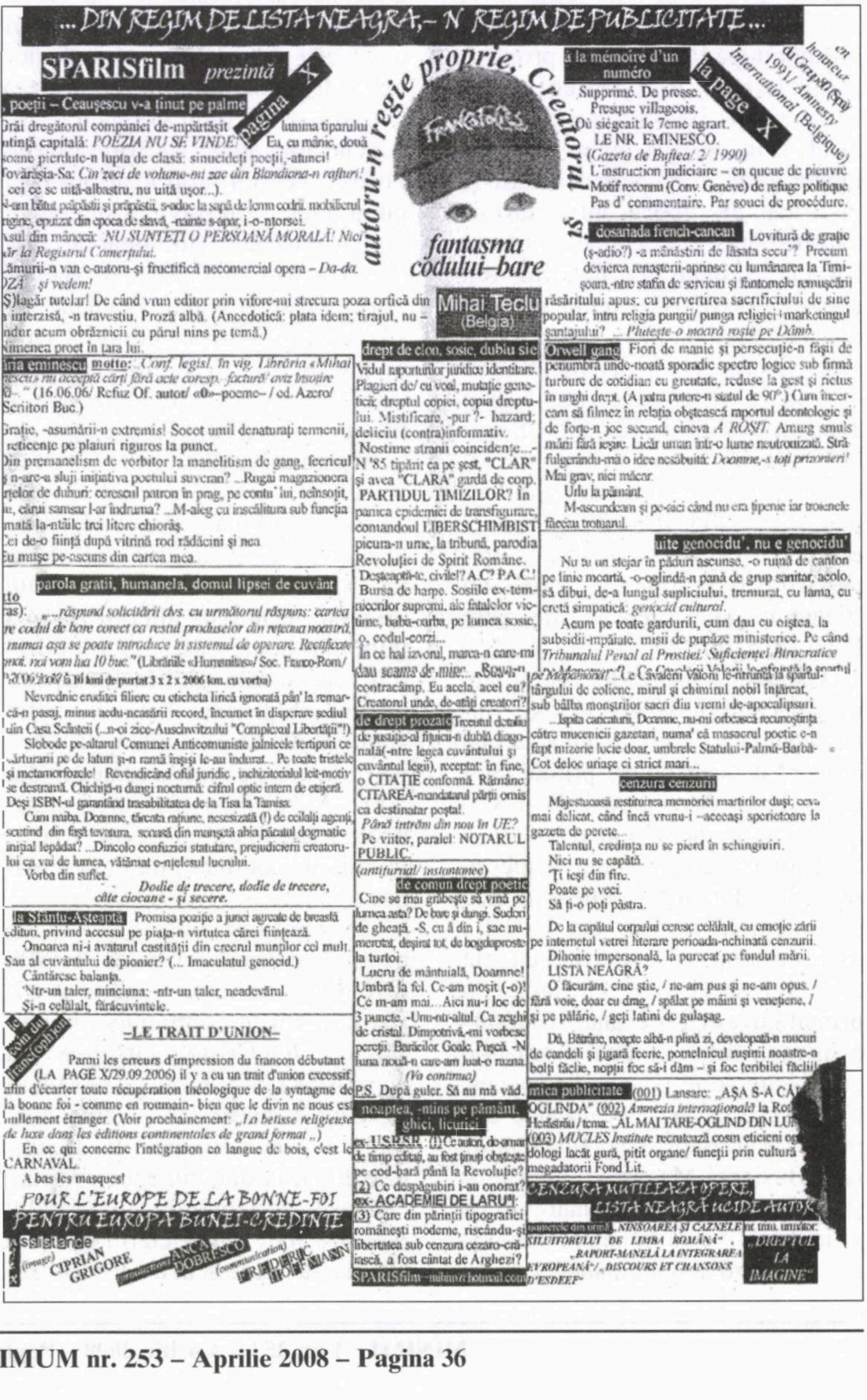

...DIN REGIM DE LISTA NEAGRĂ,– N REGIM DE PUBLICITATE...

SPARISfilm *prezintă*

pagina X

autoru-n regie proprie, Creatorul și

fantasma codului–bare

Mihai Teclu
(Belgia)

, poeții – Ceaușescu v-a ținut pe palme

răi dregătorul companiei de-mpărtășit lumina tiparului
ntință capitală: *POEZIA NU SE VINDE!* Eu, cu mânie, două
soane pierdute-n lupta de clasă: sinucideți poeții,-atunci!
ovărășia-Sa: *Cin'zeci de volume-mi zac din Blandiana-n rafturi!*
cei ce se uită-albastru, nu uită ușor...).
-am bătut păpăstii și prăpăstii, s-aduc la sapă de lemn codrii. mobilierul
igine, epuizat din epoca de slavă, -nainte s-apar, i-o-ntorsei.
sul din mânecă: *NU SUNTEȚI O PERSOANĂ MORALĂ! Nici*
ăr la Registrul Comerțului.
ămurii-n van c-autoru-și fructifică necomercial opera – *Da-da.*
ZĂ și vedem!
Ș)lagăr tutelar! De când vrun editor prin vifore-mi strecura poza orfică din
interzisă, -n travestiu. Proză albă. (Anecdotică: plata idem; tirajul, nu –
ndur acum obrăznicii cu părul nins pe temă.)
imenea proet în țara lui.

ria eminescu **motto:** *„Conf. legisl. în vig. Librăria «Mihai*
nescu» nu acceptă cărți fără acte coresp.- factură/ aviz însoțire
ă–.“ (16.06.06/ Refuz Of. autor/ «0»–poeme– / ed. Azero/
Scriitori Buc.)

ratie, -asumării-n extremis! Socot umil denaturații termenii,
reticențe pe plaiuri riguros la punct.
in premanelism de vorbitor la manelitism de gang, feericul
n-are-a sluji inițiativa poetului suveran? ...Rugai magazionera
rțelor de duhuri: cerescul patron în prag, pe contu' lui, neînsoțit,
e, cărui samsar l-ar îndruma? ...M-aleg cu iscălitura sub funcția
mată la-ntâile trei litere chioriș.
ei de-o ființă după vitrină rod rădăcini și nea
u mușc pe-ascuns din cartea mea.

parola gratii, humanela, domul lipsei de cuvânt

to
as): *„...răspund solicitării dvs. cu următorul răspuns: cartea*
re codul de bare corect ca restul produselor din rețeaua noastră,
numai așa se poate introduce în sistemul de operare. Rectificate
nct. noi vom lua 10 buc.“ (Librăriile «Humanitas»/ Soc. Franco-Rom/
20.09.2006/ la 10 luni de purtat 3 x 2 x 2006 km. cu vorba)

Nevrednic eruditei filiere cu eticheta lirică ignorată pân' la remarcă-n pasaj, minus adu-ncasării record, încumet în disperare sediul din Casa Scânteii (...n-oi zice-Auschwitzului "Complexul Libertății"!).

Slobode pe-altarul Comunei Anticomuniste jalnicele tertipuri ce cărturarii pe de laturi și-n ramă înșiși le-au îndurat... Pe toate tristele și metamorfozele! Revendicând oful juridic, inchizitorialul leit-motiv se destramă. Chichiți-n dungi nocturnă: cifrul optic intern de etajeră. Deși ISBN-ul garantând trasabilitatea de la Tisa la Tamisa.

Cum naiba, Doamne, târcata rațiune, nesesizată (!) de ceilalți agenți, scutind din fașă tevatura, scoasă din manșetă abia păcatul dogmatic inițial lepădat? ...Dincolo confuziei statutare, prejudicierii creatorului ca vai de lumea, vătămat e-nțelesul lucrului.

Vorba din suflet.

Dodie de trecere, dodie de trecere,
câte ciocane - și secere.

la Sfântu-Așteaptă Promisa poziție a junei agreale de breaslă
editori, privind accesul pe piața-n virtutea cărei ființează.

Onoarea ni-i avatarul castității din creerul munților cei mult.
Sau al cuvântului de pionier? (... Imaculatul genocid.)

Cântărese balanța.
'Ntr-un taler, minciuna; -ntr-un taler, neadevărul.
Și-n celălalt, făracuvintele.

le coin du franc(oph)on

-LE TRAIT D'UNION-

Parmi les erreurs d'impression du francon débutant (LA PAGE X/29.09.2006) il y a eu un trait d'union excessif, afin d'écarter toute récupération théologique de la syntagme de la bonne foi - comme en roumain- bien que le divin ne nous est nullement étranger. (Voir prochainement: *„La betisse religieuse de luxe dans les éditions continentales de grand format „*)

En ce qui concerne l'intégration en langue de bois, c'est le CARNAVAL.

A bas les masques!

POUR L'EUROPE DE LA BONNE-FOI

PENTRU EUROPA BUNEI-CREDINȚE

ssistance

(image) CIPRIAN GRIGORE

(production) ANCA DOBRESCO

(communication) FREDERIC HOFFMANN

drept de clon, sosie, dublu sie

Vidul raporturilor juridice identitare. Plagieri de/ cu voal, mutație genetică; dreptul copiei, copia dreptului. Mistificare, -pur ?- hazard; deliciu (contra)informativ.

Nostime stranii coincidențe...- N '85 tipărit ca pe șest, "CLAR" și avea "CLARA" gardă de corp.

PARTIDUL TIMIZILOR? În panica epidemiei de transfigurare, comandoul LIBERSCHIMBIST picura-n urne, la tribună, parodia Revoluției de Spirit Române.

Deșteaptă-te, civile!? A.C? P.A.C.! Bursa de harpe. Sosiile ex-temnicerilor supremi, ale fatalelor victime, baba-oarba, pe lumea sosie, o, codul-corzi...

În ce hal izvorul, marca-n care-mi dau seama de mine... „Roua-n" contracâmp. Eu acela, acel eu? Creatorul unde, de-atâți creatori?

de drept prozaic Trecutul detaliu de justiție-al fițuicii-n dublă diagonală(-ntre legea cuvântului și cuvântul legii), receptat: în fine, o CITAȚIE conformă. Rămâne CITAREA-mandatarul părții omis ca destinatar poștal.

Până intrăm din nou în UE?

Pe viitor, paralel: NOTARUL PUBLIC.

(antifurtnal/ instantanee)

de comun drept poetic

Cine se mai grăbește să vină pe lumea asta? De bare și dungi. Sudori de gheață. -S, cu â din î, sac numerotat, deșirat tot, de bogdaproste la turtoi.

Lucru de mântuială, Doamne! Umbră la fel. Ce-am moșit (-o)! Ce m-am mai... Aici nu-i loc de 3 puncte, -Unu-ntr-altul. Ca zeghii de cristal. Dimpotrivă,-mi vorbesc pereții. Barăcilor. Goale. Pușcă. -N luna nouă-n care-am luat-o razna.

(Va continua)

P.S. După guler. Să nu mă văd.

noaptea, -ntins pe pământ, ghici, licurici

ex-U.S.R.S.R.: (1) Ce autori, de-amar de timp editați, au fost ținuți obștește pe cod-bară până la Revoluție? (2) Ce despăgubiri i-au onorat? ex- ACADEMIEI DE LARU*|: (3) Care din părinții tipografiei românești moderne, riscându-și libertatea sub cenzura cezaro-crăiască, a fost cântat de Arghezi?

SPARISfilm–mihnn@hotmail.com

à la mémoire d'un numéro

la page X

en honneur du Grup80(Sm) 1991/ Amnesty International (Belgique)

Supprimé. De presse.
Presque villageois.
Où siégeait le 7eme agrart.
LE NR. EMINESCO.
(Gazeta de Buftea/ 2/ 1990)
L'instruction judiciaire – en queue de pieuvre
Motif reconnu (Conv. Genève) de refuge politique
Pas d' commentaire. Par souci de procédure.

dosariada french-cancan Lovitură de grație (ș-adio?) -a mânăstirii de lăsata secu"? Precum devierea renașterii-aprinse cu lumânarea la Timișoara,-ntre stafia de serviciu și fantomele remușcării răsăritului apus; cu pervertirea sacrificiului de sine popular, întru religia pungii/ punga religiei+marketingul șantajului? *...Plutește-o moară roșie pe Dâmb.*

Orwell gang Fiori de manie și persecuție-n fâșii de penumbră unde-noată sporadic spectre logice sub firmă turbure de cotidian cu greutate, reduse la gest și rictus în unghi drept. (A patra putere-n statul de 90°.) Cum încercam să filmez în relația obștească raportul deontologic și de forțe-n joc secund, cineva *A ROȘIT.* Amurg smuls mâinii fără ieșire. Licăr uman într-o lume neutronizată. Străfulgerându-mă o idee nesăbuită: *Doamne,-s toți prizonieri!* Mai grav, nici măcar.

Urlu la pământ.

M-ascundeam și pe-aici când nu era țipenie iar troienele făceau trotuarul.

uite genocidu', nu e genocidu'

Nu tu un stejar în păduri ascunse, -o ruină de canton pe linie moartă, -o-oglindă-n pană de grup sanitar, acolo, să dibui, de-a lungul supliciului, tremurat, cu lama, cu cretă simpatică: *genocid cultural.*

Acum pe toate gardurili, cum dau cu oiștea, la subsidii-mpăiate, misii de pupăze ministeriale. Pe când *Tribunalul Penal al Prostiei/ Suficienței Birocratice pe Mapamond!* ...Ce Cavalerii Valorii le-nfruntă la spartul târgului de coliene, mirul și chimirul nobil înțărcat, sub bâlba monștrilor sacri din vremi de-apocalipsuri.

...Ispita caricaturii, Doamne, nu-mi orbească recunoștința către mucenicii gazetari, numa' că masacrul poetic e-n fapt mizerie lucie doar, umbrele Statului-Palmă-Barbă-Cot deloc uriașe ci strict mari...

cenzura cenzurii

Majestuoasă restituirea memoriei martirilor duși; ceva mai delicat, când încă vrunu-i –aceeași sperietoare la gazeta de perete...

Talentul, credința nu se pierd în schingiuiri.
Nici nu se capătă.
Ți ieși din fire.
Poate pe veci.
Să ți-o poți păstra.

De la capătul corpului ceresc celălalt, cu emoție zării pe internetul vetrei literare perioada-nchinată cenzurii.

Dihonie impersonală, la purecat pe fundul mării.

LISTA NEAGRĂ?

O făcurăm, cine știe, / ne-am pus și ne-am opus, / fără voie, doar cu drag, / spălat pe mâini și venețiene, / și pe pălărie, / geți latini de gulașag.

Dă, Bătrâne, noapte albă-n plină zi, developată-n mucuri de candeli și țigară feeric, pomelnicul rușinii noastre-n bolți făclie, nopții foc să-i dăm – și foc teribilei făclii!

mica publicitate (001) Lansare: „AȘA S-A CĂ
OGLINDA“ (002) *Amnezia internațională* la Rot
Herăstrău / tema: „AL MAI TARE-OGLIND DIN LU
(003) *MUCLES Institute* recrutează cosm eticieni og
dologi lacăt gură, pitit organe/ funcții prin cultură
megadatorii Fond Lit.

CENZURA MUTILEAZĂ OPERE,
LISTA NEAGRĂ UCIDE AUTOR

numerele din urmă „NINSOAREA ȘI CAZNELE nt uma. umilitor: SILUITORULUI DE LIMBA ROMÂNĂ“, „RAPORT-MANELĂ LA INTEGRAREA EUROPEANĂ“/ „DISCOURS ET CHANSONS D'ESDEEF“

„DREPTUL LA IMAGINE“

avea "CLARA" gardă de corp. PARTIDUL TIMIZILOR? În panica epidemiei de transfigurare, comandoul LIBERSCHIMBIST picuran ume, la tribună, parodia Revoluţiei de Spirit Române.

Deşteaptă-te, civile! AC? PAC! Bursa de harpe. Sosiile ex-temnicerilor supremi, ale fatalelor victime, baba-oarba, pe lumea sosie, o, codul-corzi...

În ce hal izvorul, marea-n care–mi dau seama de mine... Roua-n contracâmp. Eu acela, acel eu? Creatorul unde, de-atâţi creatori?

de drept prozaic. Trecutul detaliu de justiţie-al fiţuicii-n dublă diagonală (-ntre legea cuvântului şi cuvântul legii), receptat; în fine, o CITAŢIE conformă. Rămâne: CITAREA-mandatarul părţii omis ca destinatar poştal.

Până intrăm din nou în UE?

Pe viitor, paralel: NOTARUL PUBLIC.

(antijurnal/instantanee)

de drept comun drept poetic

Cine se mai grăbeşte să vină pe lumea asta? De bare şi dungi. Sudori de gheaţă. -S, cu â din i, sac numerotat, deşirat tot, de bogdaproste la turtoi.

Lucru de mântuială, Doamne! Umbră la fel. Ce-am moşit (-o)! Ce m-am mai... Aici nu-i loc de 3 puncte. -Unu-ntr-altul. Ca zeghi de cristal. Dimpotrivă, -mi vorbesc pereţii. Barăcilor. Goale. Puşcă. -N luna nouă-n care-am luat-o razna.

(Va continua)

P.S. După guler. Să nu mă văd.
noaptea, -ntins pe pământ,
ghici, licurici

ex-URSS: (1) Ce autori, de-amar de timp editaţi, au fost ţinuţi obşteşte pe cod-bară până la Revoluţie? (2) Ce despăgubiri i-au onorat? ex-ACADEMIEI DE LARU^{a}I: (3) Care din părinţii tipografiei româneşti moderne, riscându-şi libertatea sub cenzura cezaro-crăiască, a fost cântat de Arghezi?

SPARISfilm˜mihim@hotmail.com»

Nota Redacţiei: Credem că autorul reclamei are dreptate când exclamă: ce-am moşit(o)!

Astăzi, la Rădăuţi

În urma celui de-al doilea război mondial, când România a luptat alături de Germania nazistă contra Puterilor Aliate (America, Anglia şi URSS), pierzând războiul, URSS şi-a anexat cu forţa Basarabia şi o parte din Bucovina (până la Prut), integrându-le în Rusia. Rădăuţi a rămas despărţit în două: o parte (până la Prut) ţine mai departe de România, şi restul e complet integrat în Rusia.

Ruşii au depus, de atunci, eforturi mari introducând limba şi cultura rusă în noile teritorii şi boicotând cultivarea limbii şi culturii române.

Într-o vizită recentă la Rădăuţi-Prut, cum se numeşte în prezent acea parte din Rădăuţi rămasă în mâinile românilor, am putut însă constata cum România propagă, pe cât se poate, cultura românească, – nu numai în limba română dar şi în ruseşte, pentru locuitorii din fosta Bucovină românească, aflată azi pe teritoriul rusesc.

Chivotul Templului Mare din Rădăuţi

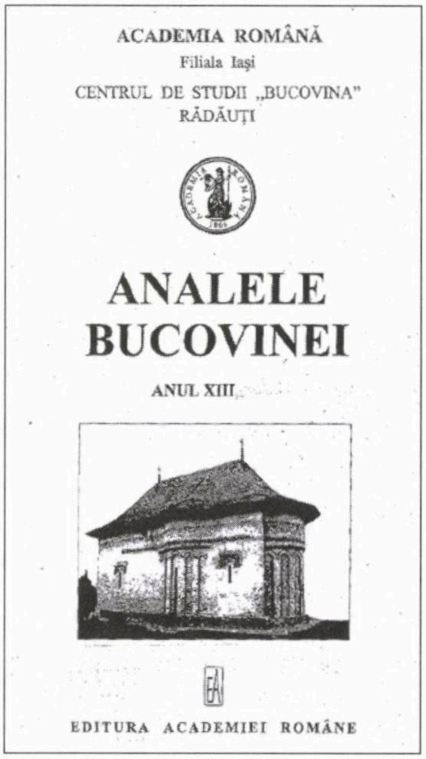

ACADEMIA ROMÂNĂ
Filiala Iaşi
CENTRUL DE STUDII „BUCOVINA"
RĂDĂUŢI

ANALELE BUCOVINEI

ANUL XIII

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

Academia Română, filiala Iaşi, a înfiinţat la Rădăuţi un centru de studii, "Bucovina", unde se editează "Analele Bucovinei", în româneşte dar cu traduceri rezumative în ruseşte, care sunt apoi difuzate nu numai în România, dar şi, îndeosebi, în Rusia (în pofida boicotului rusesc).

Am vizitat redacţia şi tipografia publicaţiei "Analelor Bucovinei" în Rădăuţi-Prut, Calea Bucovinei nr. 9, – care este subordonată direct Editurii Academiei Române.

Se tipăresc acolo nu numai "Analele Bucovinei" (circa 800 de pagini în româneşte şi ruseşte), dar şi numeroase cărţi, precum: Mircea Grigoroviţă, *Universitatea din Cernăuţi în perioada interbelică* (Suceava, Grupul Editorial "Ion Grămadă", Crai Nou-Muşatinii-Bucovina-Viitoare, 2005); Corneliu Grigorovici, *Unde sunt feciorii Bucovinei? Mușenița, studiu monografic* (Cluj-Napoca, Editura Risoprint, 2005); Emil Satco, *Pentru promovarea artei și literaturii în Bucovina. Fundația Culturală a Bucovinei la un deceniu de existență* (Suceava, 2005); Mugur Andronic, *În umbra marilor imperii ucigașe (Romanul soldatului austriac bucovinean în vâltorile Primului Război Mondial și în prizonierat în Italia și Siberia),* Suceava (editat de Societatea Culturală "Ștefan cel Mare" – Bucovina – 2005); Ion Popescu, *Românii din Ucraina. Pledoarie pentru supremația legii și adevărului* (București, Editura Transversal, 2005); Olimpia Mitric, *Cartea românească veche în județul Suceava (1643-1830). Catalog* (ediția a II-a, revăzută și adăugită, Suceava, Editura Universității "Ștefan cel Mare", 2005).

Sub tipar se află "Rădăcinile românești în glia Bucovinei" de academician Gh. Schipor, 302 pagini, în românește și rusește, și "Septentrion – Foaia Societății pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina", 280 pagini, în românește și rusește.

Ady Carmi
Ierusalim

Cancanuri...

...din viața starurilor de toată mâna aflăm (fără probleme) din "VIP", "Ciao!", "Tabu", "Șoc!" și alte reviste cu ochii pe vedetele respective:

■ **Mihaela Rădulescu** (38 de ani) ar putea deveni, în curând, din nou mamă, informează ziarul "Libertatea": *«Surse de încredere din apropierea vedetei Antenei 1 susțin că aceasta este gravidă. Se pare că Mihaela Rădulescu și soțul ei, Elan Schwartzenberg, "au lucrat" la acest proiect în timpul vacanței petrecute în Austria.*

Mihaela Rădulescu a declarat în mai multe rânduri că mai vrea un frățior sau o surioară pentru micuțul Ayan, în vârstă de 3 ani și jumătate. Se pare că gazda emisiunii "Duminică în familie" a primit, cu câteva zile în urmă, vestea cea mare: e din nou gravidă.

Deocamdată, Mihaela Rădulescu refuză să facă public acest anunț, unul dintre motive fiind teama ca sarcina să nu evolueze bine. Cu doi ani în urmă, vedeta Antenei 1 a fost la un pas de moarte după ce a pierdut un copil.»

■ "Lecție de iubire cu **Adrian Pintea**", așa se cheamă cartea de amintiri a **Laviniei Pintea,** ieșită de curând de sub tipar. Autoarea vorbește pe larg despre cei șase ani de căsătorie cu regretatul actor român (unul dintre fruntașii generației sale), care s-a stins din viață anul trecut, la 52 de ani.

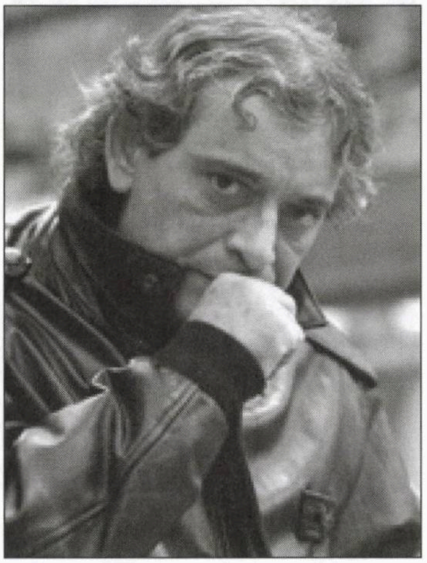

■ Nu, să nu ne închipuim că toate actrițele și cântărețele din România se mărită (sau pur și simplu se combină) cu fotbaliști. Există și excepții. Astfel, cântăreața de muzică ușoară **Oana Sârbu** trăiește de câțiva ani cu gazetarul Robert Turcescu, unul din cei mai de succes animatori de talk-show-uri de la televiziune. Întrebată de reporterul Radu Panait, de la revista "VIP", "v-ați gândit la oficializarea relației?", Oana Sârbu a răspuns: "Oficializarea relației noastre în sensul unei căsătorii? Nu. Relația noastră este una oficială, dar nu în sensul acesta, să fim căsătoriți... Nu avem deocamdată astfel de proiecte". "Există însă – a întrebat ziaristul în continuare – alt fel de proiecte pe care le aveți împreună cu Robert?". "O mulțime", a răspuns cântăreața. "De exemplu, un proiect muzical. Vom apărea

Oana Sârbu și Robert Turcescu

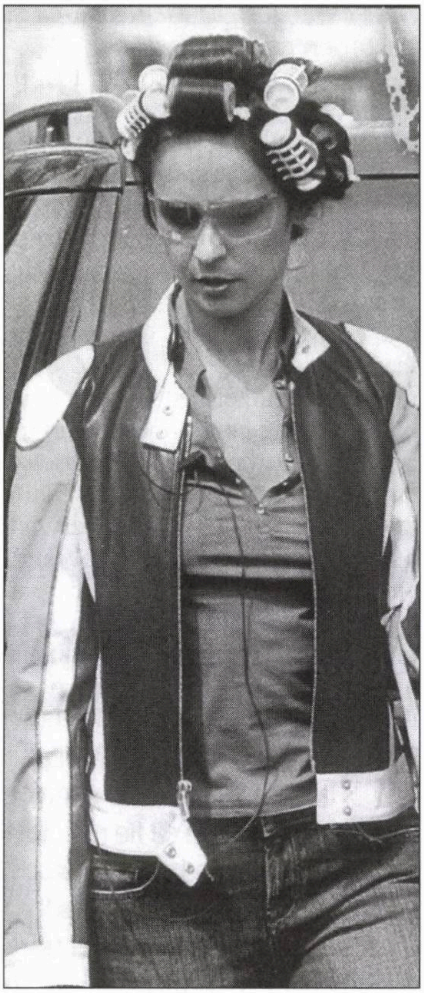

Andreea Marin:
Mi-am pus bigudiuri în păr, măi...

împreună pe scenă, în diverse spectacole".

■ Nu e uşor să lansezi o modă nouă în materie de coafură. Ai senzaţia că s-a încercat cam tot ce era posibil în această materie. Şi totuşi... Frumoasa **Andreea Marin,** animatoarea emisiunii "Surprize, surprize" de la televiziune, a reuşit să vină pe piaţa produselor capilare cu o... surpriză. Mai nou, ea a ieşit pe stradă, de la coafor, cu bigudiurile pe cap, plimbându-se aşa, nonşalant, pe Calea Victoriei. Un fotograf de la revista "Ciao!" a prins-o în flagrant delict şi acum, ideea face turul Bucureştiului. Întrebarea pe care şi-o pune toată lumea este: cine urmează?

■ Uneori cancanurile sunt triste. Cântăreaţa **Mirabela Dauer,** una din cele mai populare voci din ţara noastră de origine, are un fiu, în vârstă de 30 de ani, de la Doru Traian Popovici, cel de-al doilea soţ al ei. Din motive pe care nu le cunoaştem (tainele nepătrunse ale vieţii de familie) ea nu a mai vorbit cu băiatul de zece ani. Aşa cum se poate înţelege uşor, Mirabela Dauer n-a mai suportat această situaţie. Ea a făcut în vremea din urmă mari eforturi pentru a relua relaţia, dar fără succes.

■ Nu mai poţi să faci un pas fără să se ia un fotograf, gen paparazzi, după tine. Şi mai ales dacă intri într-un magazin, nu mai poţi să te apleci în căutarea unei perechi de pantofi. Altfel, o păţeşti ca **Oana Zăvoranu,** actriţă de telenovele la televiziune, al cărei fund a fost imortalizat pe peliculă de-un reporter al revistei "Ciao!". Ţinând seama că Oana Zăvoranu este nu numai o actriţă talentată ci şi, mai nou, una din fruntaşele PRM (Partidul România Mare), însuşirile ei ne-au făcut, ca să fim drepţi, să ne schimbăm părerea despre partidul condus de senatorul C.V. Tudor. În bine...

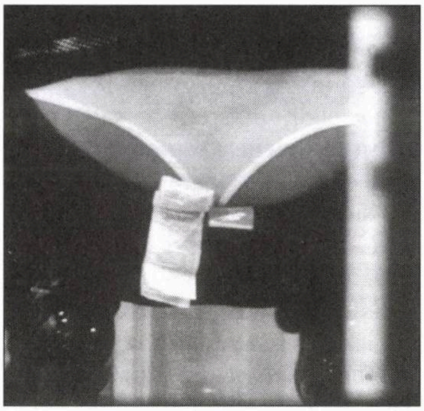

■ S-ar zice că la Bucureşti (ca şi la noi, de altfel) există destule concursuri, anchete, sondaje etc. etc. pe tema: cea mai bună actriţă, cea mai bună cântăreaţă, cel mai sezy foto-model etc. etc. Cam vreo două pe lună. Cu prilejul unei prezentări de modă de la Hotelul "Plazza Romania" s-a organizat o defilare pe scenă (probabil în premieră mondială) a "celor mai frumoase iubite de fotbalişti". Pe primul loc la cluburi s-a clasat F.C. Dinamo, cu trei reprezentante: Alexandra Enăchescu (Cristi Pulhac), Denisa Tănase (Hristu Chiacu) şi Cristina Popescu (Radu Ştefan). Numele dintre paranteze sunt ale jucătorilor cu pricina.

■ **Cătălin Botezatu** este *designerul* de modă cel mai cunoscut din România. Asemeni unui Yves St. Laurent sau Giorgio Armani de pe malurile Dâmboviţei, el face parte din "numele" momentului, alături de cântăreţii, actorii sau fotbaliştii "la modă". Ioana Popescu de la revista "Şoc!" din Bucureşti i-a luat nu de mult un interviu. Extrase:

«Te plimbi prin lume la toate prezentările de modă, dar de o vacanţă pe bune nu ai timp?

Nu prea mai am timp. Eu încerc să îmbin utilul cu plăcutul. Am fost prin toate ţările posibile, mai ales în Asia, încerc să adun cât mai multe obiecte budiste.

De unde pasiunea asta a ta pentru budism? Ce ţi-a venit?

Şi eu, la început, râdeam de chestia asta cu budismul... Am o prietenă şi râdeam de ea, că era cu budismul, apoi mi-a dat să citesc nişte lucruri, am citit de la istorie la religie şi până la lucruri legate de obiceiurile lor. Este o religie care nu te obligă să renunţi la religia primară, eu nu am renunţat la ortodoxism, şi multe din obiceiurile lor religioase seamănă cu ale noastre. De exemplu, şi ei pun lumânări la morţi sau la vii, aşa cum facem noi, numai că la ei lumânările sunt colorate mai frumos... În plus, eu sunt creştin sută la sută, cred în Dumnezeu, îmi place însă să studiez tot ce e nou şi în religia lor am descoperit şi alte concepţii vizavi de moarte, de spirit...

Cât ai cheltuit pe toate obiectele astea budiste?

Nu am dat cine ştie cât, în sensul că le luam de la bătrâni care le dădeau pentru nimic.

Apropo de afaceri, eşti băgat în foarte multe proiecte, restaurante, cluburi, modă etc. Câte afaceri ai de fapt?

Măi, sincer, nu le-am numărat, îmi place să mă asociez cu diferiţi oameni, pentru că am studiat management şi marketing şi îmi plac ideile noi.

La modă este să devii proprietar de iaht. Ai iahtul tău?

Nu o să îmi iau niciodată iaht, pentru că nu mi se pare că e un lux necesar şi eu urăsc snobismul; deşi fac parte din sistemul oamenilor cu bani, eu sunt altfel, de fapt...

Să ajungem şi la subiectul mai delicat din viaţa ta... Ai fost iubit de multe persoane – s-a spus că şi de Elena Băguci, de Ramona Bădescu, de Monica Bârlădeanu, dar s-a bârfit că te-au dorit şi băieţii.

Mă bucur că sunt iubit atât de femei, cât şi de bărbaţi şi îmi asum relaţiile cu toate femeile care au fost cu mine, căci de bărbaţi nu a fost vorba. Femeile pe care eu le-am iubit au fost toate puternice, frumoase, dar nu pot şi nu voi putea vreodată să dezvălui numele lor, să fac o listă, mi se pare o treabă pescărească. Sigur, mi-ar plăcea şi mie când stau cu mai mulţi bărbaţi şi îi aud vorbind despre iubitele sau despre soţiile lor cât sunt de pure, mi-ar plăcea să le spun vreo două, să le zic că şi eu ţi-am f...-o, dar mă abţin. Dar trebuie să spun că am observat că cele mai bune soţii sunt curvele. Eu respect şi o curvă plătită la fel de mult cât respect pe cea mai cuminte femeie din lume.

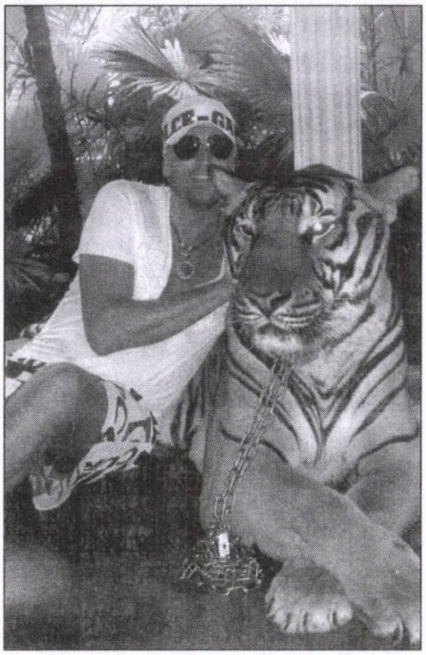

Nu te-ai afişat niciodată în ipostaze gen Iri (miliardarul Irinel Columbeanu, **n. red.**) *şi Moni* (soţia sa, Monica, **n. red.**), *adică sărutându-te cu vreo fată pe la evenimente mondene De ce? Mie, una, mi se pare un gest frumos să îţi săruţi iubita în public.*

Mie, unul, mi se pare penibil să o pupi de faţă cu toţi, chiar dacă o iubeşti la nebunie. E mai sexy să o atingi uşor, discret, pe sub masă, nu să te bulăneşti cu ea de faţă cu toţi, dar asta e părerea mea, alţii pot să facă altfel.

Ce se mai aude cu copilul pe care ai zis că îl înfiezi?

Nu s-a înţeles nimic din povestea asta... Este foarte complicat – trebuie să semnezi o groază de acte dacă vrei să aduci un copil orfan din alt colţ al lumii în România. Mai mult, erau acolo cam 98 de copii rămaşi orfani după tsunami-ul din Thailanda şi locuiau şi locuiesc în acelaşi loc. Deci după doi ani de la dezastru, să îl iei de acolo, era dificil pentru el. Ei, calea cea mai bună pentru el a fost să îi asigur cu bani, lunar, pentru orice nevoie a lui, şi nu să îl smulg de acolo.

L-ai văzut vreodată?

Normal că l-am văzut! Este un băieţel foarte drăguţ, are vreo patru ani, îl cheamă Waye – se pronunţă cam la fel cu "oaie".

Zi-ne o întâmplare mai ciudată din ultima excursie în care ai fost, ştim că ai fost în Thailanda ca să prezinţi o colecţie acolo...

Păi, în primul rând, am fost pe insula Phi-Phi – unde s-a filmat pentru filmul "Beach" – apoi am ajuns în cel mai tare cabaret de acolo, "Fantasy", unde erau sute de dansatoare şi sute de elefanţi poziţionaţi pe o scenă mare cât tot hotelul "Rex" de la Mamaia. Merită văzut aşa ceva. Apoi am fost la masaj thailandez, am făcut aşadar şi turism erotic. Fetele astea m-au înnebunit, se ung cu ulei pe tot corpul, apoi se aşează pe tine şi te masează cu corpul lor; trebuie să fii foarte tare ca să rezişti să nu îţi dai drumul până la final... Nu în ultimul rând, am făcut poză cu un tigru, care avea un dresor fără o mână, şi, la final, după zece minute de stat lângă animal, mi-a zis că, de fapt, tigrul îi înghiţise mâna în urmă cu trei ani...»

Aniversare

Geo Saizescu, regizor de film ("Un surâs în plină vară". "Păcală" ş.a.); directorul revistei umoristice "Harababura" din Bucureşti; 75 de ani de la naştere.

Geo Saizescu

RADU HERVIAN

Corespondenţă de la New York

Nu vreau să mai fac nici un fel de prezicere

Campania electorală se desfăşoară cu o furie nemaiîntâlnită de mult în peisajul alegerilor americane. Participarea la voturile de desemnare a candidaţilor fiecărui partid este atât de numeroasă încât la multe centre de vot buletinele nu au fost suficiente.

Acest fenomen se datorează membrilor Partidului Democrat, care se prezintă în mod record la urne. Diversitatea obişnuită a democraţilor, care cuprinde categorii multiple de interese, culori, vârste şi genuri este acum îmbogăţită de prezenţa unei categorii pe care nu se conta în trecut: tineretul.

Inspirat de Internet mai mult decât de orice propagandă electorală tradiţională, tineretul participă din plin la acest proces care altădată nu îl interesa mai deloc.

Blogurile şi nenumăratele situri de pe *web*, la care participă deopotrivă jurnalişti cunoscuţi, studenţi, elevi, vedete din show-urile de televiziune şi actori de cinema, ba chiar fel de fel de "băgăreţi" sau cetăţeni incapabili să acorde subiectul cu predicatul, fac ca oricine doreşte să se amestece, se amestecă, dându-şi cu părerea (mai precis cu presupusul, domnu' Hervian, cam ca la noi; **n. red.**) şi creând astfel grupuri de influenţă mai mult sau mai puţin populiste, rezultatul traducându-se în participarea la urne.

Acest entuziasm electoral pare să-i avantajeze pe democraţi, deoarece în tabăra lor se află diversitatea amintită şi deci un număr mai mare de participanţi la alegerile preliminare.

Rezultatul final, la democraţi, pare să rămână o taină până în iunie sau chiar până la Convenţia Democrată de la Denver (Colorado), din vară.

La republicani, lucrurile sunt mult mai simple. John McCain este, gata, candidatul partidului la alegeri.

Nu vreau să mai fac nici un fel de preziceri. Toţi specialiştii în alegeri, jurnalişti, politicieni de toate culorile şi din toate partidele, au făcut preziceri de-a lungul acestei campanii lungi, prea lungi, şi fără excepţie aceste preziceri au dat greş. Fenomenul electoral american actual este atât de diferit, de neaşteptat şi de şocant, încât singura prezicere corectă este "nu faceţi preziceri". Cei mai cunoscuţi dintre "prezicători" au dat-o în bară într-un mod atât de jalnic, că un simplu corespondent al "Minimum"-ului nu-şi poate asuma asemenea riscuri.

Câteva exemple: de cel puţin doi ani se tot prezice că Hillary Clinton va ajunge *absolut sigur* la Casa Albă. Şi nu mă refer la democraţi, deşi ei sunt cel mai mult de arătat cu degetul. Pentru că ar fi trebuit să-şi cunoască mai bine "statuile". Rezultatul: în prima repriză, în statul Iowa, unde s-a bucurat de sprijinul celui mai influent ziar local, Hillary s-a împiedicat de tânărul şi aşa-zis neexperimentatul senator Barak Obama, devenit între timp celebru pe mapamond.

În următoarea repriză, din statul New Hampshire, unde Bill Clinton a sosit de urgenţă, pledând cauza soţiei sale zi şi noapte, în timp ce Hillary însăşi a stors câteva lacrimi "feminine" printre consumatorii dintr-un restaurant, ea a câştigat alegerile preliminare, asigurându-şi astfel nu numai un stat important pe harta electorală, dar, mai presus de orice, o speranţă.

Într-adevăr, nimeni – cu foarte rare excepţii – nu a ajuns preşedintele SUA dacă a pierdut statul New Hampshire. În anul 2000, senatorul McCain câştigase statul şi drumul lui spre Casa Albă era deschis. Cine ar fi prezis la acea vreme că în alegerile din săptămâna următoare din South Carolina, un guvernator texan cu numele de George W. Bush va duce o campanie plină de calomnii la adresa colegului său de partid, care va duce la înfrângerea tradiţiei, McCain trebuind să mai aştepte 8 ani?

De data aceasta, în New Hampshire, Obama a lunecat pe lacrimile lui Hillary şi la rândul său s-a poticnit. De altfel, în campania electorală americană, superstiţiile sunt un factor la fel de demn de luat în considerare ca şi unele argumente politice ale candidaţilor. James Carville, celebrul "câine roşu", consilierul responsabil pentru victoriile electorale ale lui Bill Clinton în America sau ale lui Ehud Barak în Israel, mărturisea de curând că din superstiţie nu-şi schimba chiloţii când Clinton câştiga un stat, până la alegerile din următorul stat. Actualul şef al campaniei electorale a lui Hillary, un anume domn Wolfson, este mai puţin dramatic: el nu-şi schimbă puloverul…

Însă dacă este să ne luăm după superstiţii, cu rare excepţii (şi niciodată de la John Kennedy încoace), un senator n-a câştigat alegerile. OK! Dar anul acesta în competiţie sunt numai senatori – deci superstiţia nu poate decât să fie spulberată.

Prezicerile! Ce putea fi mai uşor decât să prezici, cum a făcut aproape toată lumea, că în urma sprijinului dat de senatorul Ted Kennedy şi de fiica lui John Kennedy, Caroline, ca şi de senatorul John Kerry, fost candidat la preşedinţie în

2004, Obama va câştiga statul Massachussets? Prezicerea s-a dovedit însă greşită: Hillary a câştigat.

La republicani, anul trecut, prin iunie, senatorul McCain rămăsese aproape fără bani. Rudolf Giuliani, fostul primar de New York, ca şi Mitt Romney, guvernatorul din Massachussets, aruncau cu milioanele în toate direcţiile, în timp ce McCain călătorea de unul singur cu avioane comerciale de-a lungul şi de-a latul SUA, încercând să dea viaţă unei campanii electorale care pentru el era muribundă, iar pentru "prezicători", moartă de-a binelea. Rezultat: McCain este azi candidat al Partidului Republican, în timp ce Giuliani şi Romney îşi ling rănile pe la casele lor. Giuliani este la sfârşitul carierei sale politice, iar Romney speră într-o posibilă revenire pe scenă în 2012 sau mai degrabă în 2016.

Pe deasupra, McCain mai are şi alte "defecte". Este în vârstă de 71 de ani. Reporterii îl întâmpină de obicei cu întrebarea: Cum vi se potriveşte celebrul şlagăr "Dead man walking" (Mortul plimbăreţ)? Umoriştii din presă, cruzi, după cum le este obiceiul, mai adaugă: Într-o campanie electorală atât de originală, în care participă o femeie şi un negru, singura calitate a lui McCain este că nu e mort!

Fără îndoială, suntem martorii unei cotituri istorice în America. Negrii, care nu foarte de mult trebuiau să călătorească în spatele autobuzului, sprijină astăzi cu un entuziasm indescriptibil, deşi uneori sceptic, pe candidatul negru Obama.

Femeile, care au căpătat, tot nu foarte de mult, dreptul de vot, aleargă în masă la urne să-şi sprijine candidata de acelaşi sex.

Bietul McCain, reprezentant al unui partid compromis de George Bush (unii spun că pentru multe decenii de-aci înainte), cu greu îşi face loc pe ecranele de televiziune la ştirile de seară. Experienţa sa politică îndelungată, comportarea sa cu adevărat eroică dovedită în timpul războiului din Vietnam, bunul simţ dovedit de-a lungul carierei sale în Senat şi în general un anumit farmec personal cu care se prezintă în faţa publicului, toate sunt puse la grea încercare.

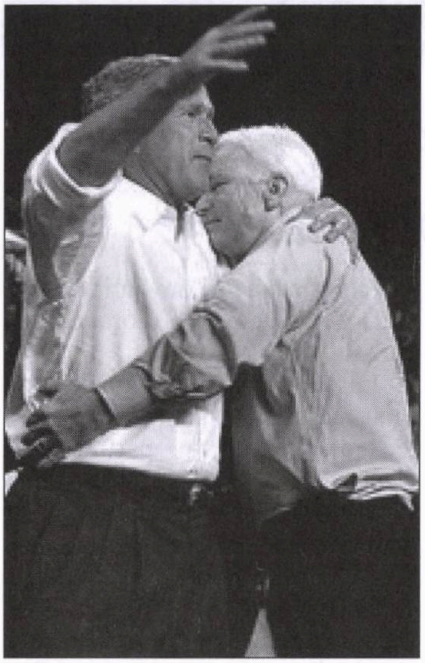

George Bush şi John McCain: îmbrăţişează-mă, dar nu prea tare

Cea mai mare dificultate pe care o are McCain este de a cuceri o minoritate decisivă a Partidului Republican, sau ce a mai rămas din ea după 8 ani de regim Bush, şi anume electoratul evanghelist şi ultraconservator. O simplă dar duioasă îmbrăţişare cu actualul preşedinte nu pare convingătoare.

Îmi amintesc că în urmă cu ani, un senator democrat din Texas, cu o alură fizică şi intelectuală foarte aristocratică, pe nume Lloyd Bentsen, candida la vicepreşedinţie împotriva republicanului (care s-a dovedit până la urmă victorios) Dan Quayle, în alegerile din 1988. Quayle era tânăr, blond şi avea o faţă deschisă de american, ca în filme, însă din păcate intelectul nu era arma sa cea mai puternică. Ca să pareze atacurile lui Bentsen cu privire la lipsa lui de experienţă, Quayle îl amintea pe John Kennedy, tot tânăr pe când se mutase la Casa Albă. Atât i-a trebuit lui Bentsen: "Domnule senator, a spus el în aplauzele mulţimii, eu l-am cunoscut pe Jack Kennedy, eram prieten cu el şi crede-mă, domnule senator, dumneata nu eşti Jack Kennedy!".

Azi, Obama este asemuit de presa de dreapta şi de stânga de pe întreg întinsul Statelor Unite cu Jack şi Robert Kennedy, şi nimănui nu-i trece prin cap că această comparaţie ar fi deplasată.

Şi pentru că suntem la citate, iată ce spunea Mike Huckleby, fostul preot din Arkansas, care, deşi lipsit de şanse serioase, a adunat totuşi mai multe voturi republicane şi a rezistat mai multă vreme în campania electorală decât oricare dintre ceilalţi candidaţi republicani, şi, deşi nu recunoaşte teoria evoluţiei, are totuşi umor: "Dacă eu voi fi alesul, casa aceea mare şi albă de pe Pennsylvania Avenue va dansa un rock and roll mai săltăreţ ca niciodată!".

Cei doi democraţi care sunt consideraţi a fi candidaţii cu adevărat serioşi în alegerile din noiembrie, Obama şi Clinton, fac schimb de insulte şi drăgălăşenii, după cum sunt instruiţi de consilierii lor. În timp ce Obama se adresează inimilor şi imaginaţiei, Hillary se adresează minţilor. Teama de un statut de "mesia" cu care este copleşit Obama are adepţi şi printre democraţi, şi printre republicani. Spun "printre republicani" pentru că mulţi dintre ei, fie dezamăgiţi de Bush, fie de-a dreptul furioşi pe el, sunt pregătiţi să voteze de data asta cu un democrat. Democraţii se amuză copios pe seama acestora. Ani de zile Hillary era totuna cu diavolul, ponegrită şi acuzată de toate cercurile republicane nu numai ca o "liberală" pregătită să ducă America spre comunism, ci pur şi simplu ca soţia lui Bill, cel ce recoltase timp de 8 ani sufragiile populaţiei naţionale şi internaţionale. Mai mult chiar, adoraţia faţă de Bill s-a prelungit ca o stafie în spatele lui Bush de-a lungul întregii cadenţe a actualului preşedinte. Ce răzbunare mai dulce pentru democraţi decât speranţa republicanilor temători – din diverse motive, unele demne de atenţie – de un preşedinte Obama, că Hillary va fi învingătoare în cele din urmă?

Nu, nu se poate şti cu siguranţă ce fel de preşedinte va fi Obama. Deocamdată el este un tânăr plin de talent politic, care face mulţimea să vibreze, dar care nu posedă încă o experienţă cât de cât serioasă în legătură cu exercitarea puterii în stat.

Personal, îmi amintesc din cartea mea de căpătâi la vârsta de 10 ani, "Cei trei muşchetari": "Dacă nu toţi oamenii sunt buni, nu înseamnă că toţi sunt răi", spunea D'Artagnan. Din timpurile mai recente şi reale îmi aduc aminte de tinereţea mea americană, pe când lucram pentru o companie ce construia avioane militare. Compania făcea un fel de afaceri, de care nu eram pe vremea aceea perfect conştient, cu un mare trust petrolier despre care ştiam că este amestecat la rândul lui în afaceri cu firme din Arabia Saudită care boicotau Israelul.

Într-o zi, directorul acestei firme a sosit la noi şi s-a organizat o primire festivă, la care am fost onorat cu o invitaţie. Din cauza aversiunii pe care o aveam pentru firma respectivă, am refuzat politicos invitaţia. Directorul a devenit ulterior Secretar de Stat al SUA şi de-a lungul cadenţei sale a întreţinut în această calitate nişte relaţii cu Israelul despre care se spunea că erau dintre cele mai calde. El se numea George Schultz.

Am amintit aceasta în sprijinul teoriei că aparenţele sau trecutul politic nu sunt neapărat concludente când e vorba de politica viitoare a omului. De ce nu s-ar aplica acest principiu şi în legătură cu o eventuală preşedinţie Obama?

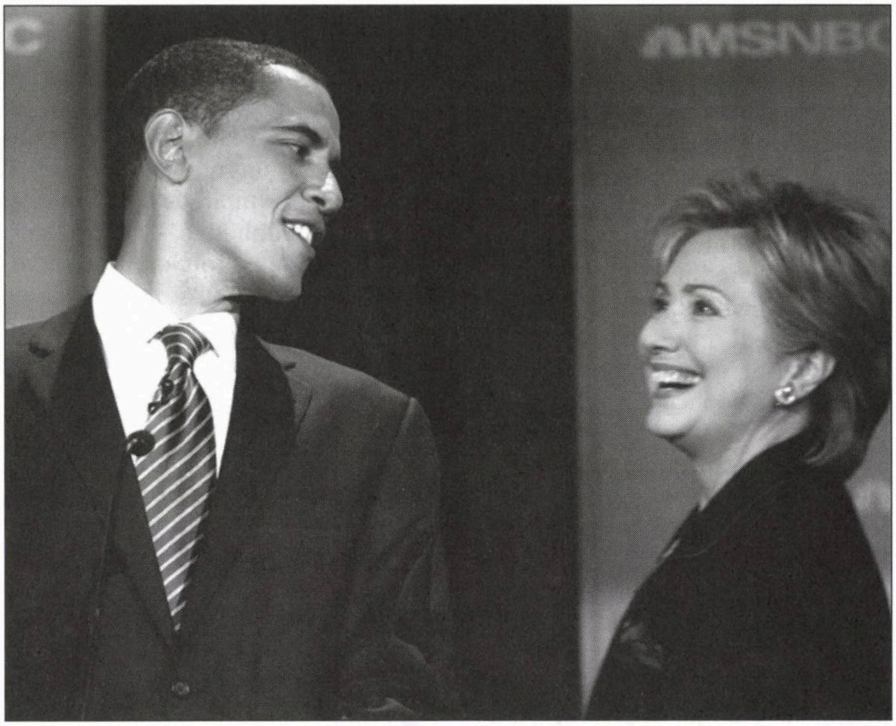
Hillary şi Obama: dar ce se ascunde în spatele acestor surâsuri largi...

Dar să ne întoarcem la citate, zvonuri şi preziceri. Un redactor de nuanţă conservatoare de la ziarul "New York Times", David Brooks, spunea de curând la televiziune că Obama, în discursurile sale idealist-înflăcărate, ridică ode Americii, în timp ce Hillary, mai ponderată şi mai realistă, stă *shiva* pentru America. Nu sunt sigur că toţi telespectatorii din America au înţeles semnificaţia acestei comparaţii.

A propos de semnificaţia cuvintelor, deschid o paranteză, numind mai jos câteva aşezări reale din SUA, despre care am unele îndoieli.

Lista, pe care o dau cu intenţia de a mai descreţi frunţile, conţine oraşe sau sate americane care, oricât vi s-ar părea de ciudat, există în realitate. Aşadar:

– Intercourse, Pennsylvania (denumirea ştiinţifică a actului sexual);

– Boring, Oregon (plictisitor);

– Hell, Michigan (iad);

– Why, Arizona (de ce);

– Climax, Michigan;

– Flushing, New York (trage apa);

– Santa Claus, Indiana (Moş Crăciun);

– Monkey's Eyebrow, Arizona (sprânceana maimuţei);

– Two Egg, Florida (două ouă);

– North, South Carolina (Nord, Carolina de Sud);

– Cut and Shoot, Texas (taie şi împuşcă).

Unele nume s-ar potrivi poate persoanei care pare a produce o mulţime de efecte mai mult sau mai puţin dorite de cei din Partidul Democrat. Este vorba de Bill Clinton. Steaua Partidului Democrat pare să-şi piardă strălucirea. În cazul în care Hillary ar ajunge preşedinte, una dintre primele probleme de care s-ar izbi va fi rolul soţului său. Greu de imaginat un Bill Clinton în rolul de "prima doamnă". De aici dificultatea de a găsi un vicepreşedinte pentru Hillary. În general, până la Dick Cheney, vicepreşedintele american juca un rol secundar. Să fii vicepreşedinte şi să-l ai pe Bill trecând înainte ar fi prea din cale-afară şi amatorii la acest post care i-ar putea aduce într-adevăr un ajutor lui Hillary în alegerile generale vor fi puţini la număr.

Se prezice (din nou acest cuvânt discreditat) că, siliţi fiind de scorul aproape egal între cei doi mari, Hillary l-ar putea convinge pe Obama să-i fie vicepreşedinte şi vice-versa. Alegătorii s-ar simţi astfel mai mulţumiţi dacă unul dintre cei doi favoriţi n-ar ocupa fotoliul principal de la Casa Albă. Dar factorul "Bill" ar putea să împiedice din start această alternativă, destul de precară oricum.

A-l îndepărta pe Bill cât mai este timp nu e un lucru posibil. Acolo unde se duce, cu unele excepţii, el face ravagii în favoarea lui Hillary. Victoria din New Hampshire şi din Nevada i se datorează în mare măsură lui, fără îndoială.

Nu numai Hillary are probleme cu un fost preşedinte. McCain nu stă nici el mai bine. Consilierii săi au contactat deunăzi Casa Albă, solicitându-l pe Bush să dea o mână de ajutor la strângerea de fonduri printre conservatori, unde McCain nu stă aşa de bine. Un amănunt însă: oamenii lui McCain îl roagă respectos pe preşedinte să facă acest serviciu, dar fără să apară prea des împreună cu McCain. Gurile rele pretind că Bush ar fi condiţionat sprijinul său pentru McCain de promisiunea acestuia de a o propune pe Condolezza Rice pentru postul de vicepreşedinte.

În timp ce Bush este încă apreciat într-o lume din care McCain nu face parte, el este atât de prost văzut de publicul american în general, încât apariţia celor doi pe aceeaşi scenă ar putea mai degrabă să-i dăuneze lui McCain decât să-i fie de folos.

Posturile de radio şi televiziune conservatoare, care au jucat un rol hotărâtor în dubla alegere a lui Bush şi care l-au sprijinit cu entuziasm de-a lungul cadenţei sale, îl urăsc pur şi simplu pe McCain şi îşi îndeamnă publicul să-l boicoteze la alegeri. Şi – din punctul lor de vedere – pe drept cuvânt. Aceasta ne duce la ultima "realizare" a lui George W. Bush: în campania electorală din 2008, participanţii la vot vor fi siliţi să aleagă realmente între doi liberali. McCain, de-a lungul carierei sale din ultimii 8 ani, nu numai că a votat adesea în Senat alături de democraţi, dar s-a exprimat în mod public împotriva diverselor iniţiative ale Casei Albe, criticând cu vehemenţă politica acesteia pe plan intern şi internaţional.

Un McCain la Casa Albă, deşi o alternativă este greu de "prezis", va fi o preşedinţie foarte asemănătoare aceleia a lui Obama sau a lui Hilla-

CALENDAR

Aprilie

2 aprilie a murit Mircea Herivan (1996)

3 aprilie s-a născut Florin Tornea (1914)

3 aprilie s-a născut Andrei Cornea (1952)

4 aprilie s-a născut Lică Bluthal (1927)

4 aprilie s-a născut I(sac) Ludo (Jacovitz) (1894)

5 aprilie a murit Ilarie Voronca (1946)

5 aprilie s-a născut Mircea Săucan (1928)

7 aprilie a murit Aurel Felea (1996)

9 aprilie a murit Paul Păun (Dr. Z. Zaharia) (1994)

10 aprilie s-a născut Maria Banuş (1914)

10 aprilie s-a născut Horia Gane (1936)

12 aprilie s-a născut Sergiu Natra (1924)

12 aprilie a murit I. Fântânaru (1994)

13 aprilie s-a născut Andrei Strihan (1924)

13 aprilie a murit Mircea Săucan (2003)

14 aprilie s-a născut Iosif H. Andronic (1897)

16 aprilie s-a născut Tristan Tzara (1896)

17 aprilie a murit Emil D. Fagure (1948)

19 aprilie s-a născut Adrian Rogoz (1921)

19 aprilie s-a născut Ileana Vrancea (1929)

19 aprilie s-a născut Petre Rado (1946)

19 aprilie a murit Ştefan Zicher (2000)

21 aprilie s-a născut Moshe Olier (1926)

23 aprilie s-a născut Emmerich Deutsch (1913)

23 aprilie s-a născut Sorin Toma (1914)

23 aprilie a murit Camillo Baciu (2005)

25 aprilie s-a născut Sebastian Ungureanu (Ianfred Silberstein) (1950)

27 aprilie s-a născut Cornel Safirman (1937)

27 aprilie a murit H. Bonciu (1950)

27 aprilie a murit Camil Baltazar (1977)

27 aprilie a murit Robert Klein (1967)

28 aprilie s-a născut Sonia Natra (1925)

28 aprilie a murit Ov. S. Crohmălniceanu (2000)

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

AL. MIRODAN

J

(Urmare din numărul trecut)

"Jidanii"

Scopul lor: să robească toate celelalte popoare.

«Jidanii constituiesc o națiune distinctă de toate celelalte națiuni... Mai mult decât atâta. Putem zice că jidanii sunt națiunea cea mai bine constituită și cea mai distinctă, din toate națiunile cari sunt pe lume. (Scopul lor este) să robească toate celelalte popoare poporului jidovesc... (pentru a asigura) stăpânirea lumii întregi de către jidani...» «Pretutindeni pe unde au trecut au ruinat, au corupt și au ajuns chiar până a nimici poporul în mijlocul căruia au trăit.» (Evreii au ales România pentru a întemeia) «o țară curat jidovească, cu alte cuvinte să stabilească acea Palestină mult așteptată și anunțată de Talmud» ... «Noi dacă nu vom lupta în contra elementului jidovesc, vom pieri ca națiune»

(Vasile Conta, "Chestia evreiască", 1879; după L. Volovici, "Ideologie naționalistă și antisemitism", Buc.; în "Problema evreiască"; ediție alcătuită de Aura Christi, ed. Ideea Europeană, București 2006).

Un pâlc negru de corbi

«Jidanii n-aveau voie nici sinagogi de piatră să aibă, astăzi ei au drept în mijlocul Capitalei havra lor, iar asupra țării ei s-au svârlit ca un pâlc negru de corbi, expropriind palmă cu palmă pe țăranul încărcat de dări, sărăcit prin împrumuturi spre a-și plăti dările, nimicit prin dobânzile de Iudă ce trebuie să le plătească negrei jidovimi. Și asta, în jargonul gazetelor vieneze, se numește a aduce civilizația în Orient. Oameni a căror unică știință stă în vânzarea cu cumpănă strâmbă și înșelăciune au fost chemați să civilizeze cea mai frumoasă parte a Moldovei.

Poporul cel mai liber și mai îngăduitor și-au plecat capul sub jugul celei mai mizerabile și mai slugarnice rase omenești. Pământul cel mai înflorit încape palmă cu palmă în mâinile cele mai murdare,

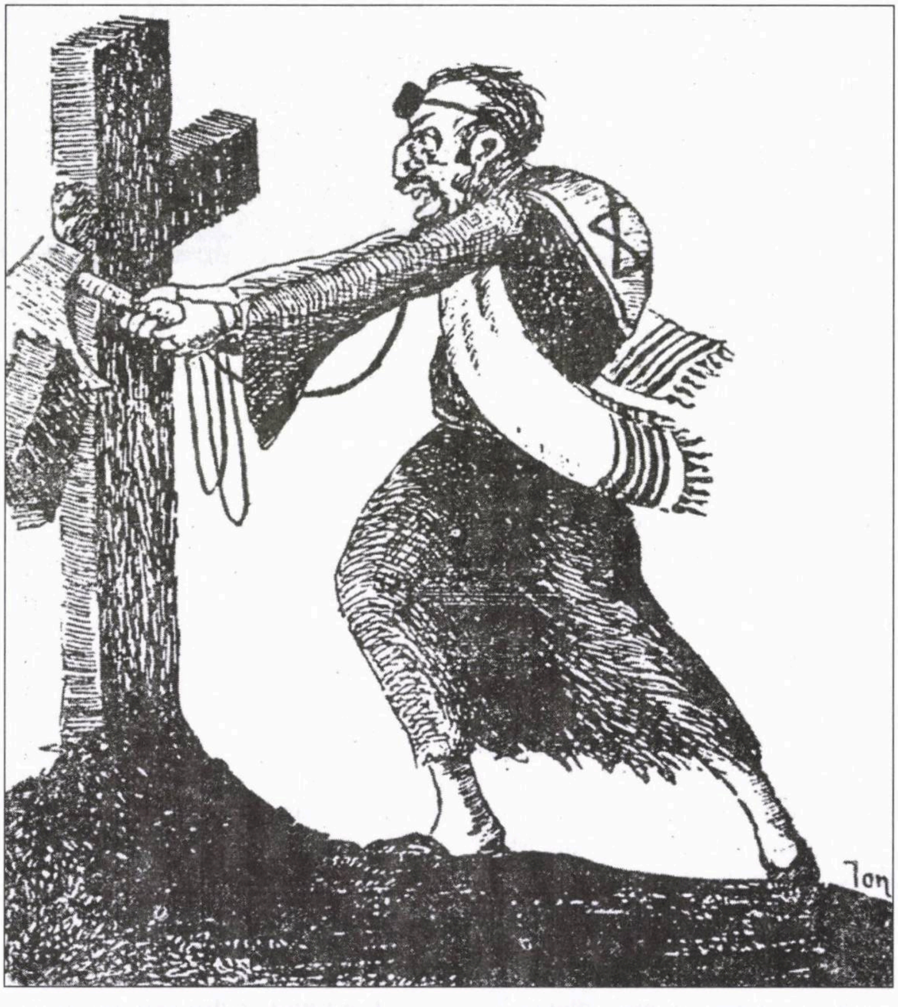

Afiș din România din anii 1920-1930; după I. C. Butnaru, "Holocaustul uitat". Vorba lui Stalin: o imagine face cât 2.000 de cuvinte raiul Moldovei se umple de neamul cel mai abject. Și findcă la toate aceste procese de expropriere agenții de împlinire au tantiemele lor, de aceea jidovimea și judecătorii merg mână în mână sub pajura creștină cu două capete.Fără a vărsa o picătură de sânge, fără muncă, fără inteligență, fără inimă, o rasă care în înjosirea ei nu are asemănare, pune mâna pe un pământ sfânt, a cărui apărare ne-au costat pe noi râuri de sânge, veacuri de muncă, toată inteligența noastră trecută, toate mișcările cele mai sfinte ale inimei noastre.»

(M. Eminescu; în "Curierul din Iași", 1877; după Ovidiu Morar, "Intelectualii români și chestia evreiască"; în "Problema evreiască", ediție alcătuită de Aura Christi; ed. Ideea Europeană; București 2006).

Jidănăria de la Cernăuți

(La Cernăuți) «cum vii de la gară vezi, în suișul greu de pe dealul înalt de lut, case mai mult murdare în care se oploșește jidovime... Jidănăria stă fără nici o treabă în prăfoasa amiază; trupuri trântite, tologite, în toate părțile; copii care se svârcolesc în murdării. Noroc că această grozăvie asiatică nu ține mult, și capătul târgului se atinge repede, începând iarăși câmpul luminos de verde... Fiecare țară are evreii ce merită, a spus cineva al cărui interes era să creadă astfel. Fiecare țară se poartă cu evreii săi cum merită ei, trebuie să fie răspunsul. Cât merită însă această păcătoasă calicime leneșă care spurcă țara pe care o locuiește?... Evreii din România, mai ales cei din Moldova, trăiesc din comerț, din schimb, din înșelăciune în paguba altora și se feresc de orice muncă grea. Ei sunt inteligenți, dar vicleni și, urmărindu-și numai interesele, caută să corupă moravurile. Sunt răzbunători și cruzi, câtă vreme nu simt un pumn viguros apăsându-le pe ceafă.»

(Nicolae Iorga, "Chestiunea țărănească și evreii noștri"; în "Neamul românesc", 1907; după Ovidiu Morar, op. cit.)

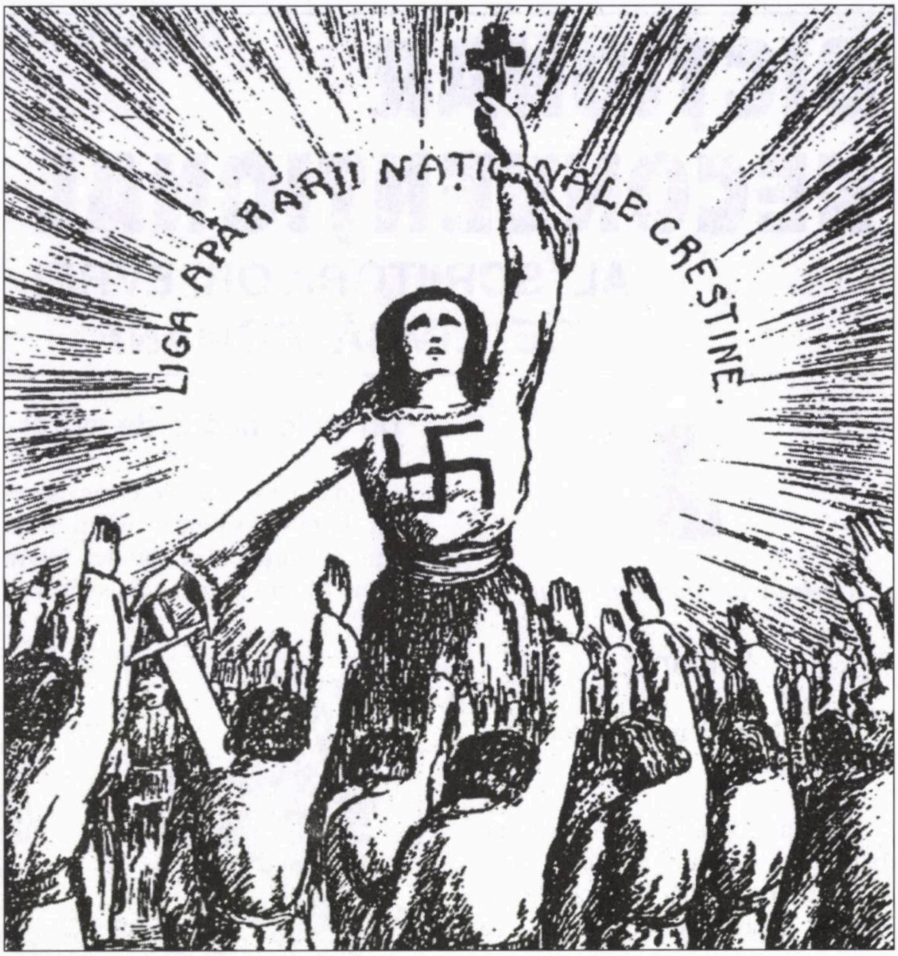
LIGA APĂRĂRII NAȚIONALE CREȘTINE.

Afiș din România din anii 1920-1930; după I. C. Butnaru, op. cit.

Ucide!

«Ucide!

Jidanii au luat ofensiva în întreaga țară distrugându-i bogățiile și subminând statul. Guvernul tace! Românii tac, de asemenea, cu toate că ei suferă. Rezultatul? Dacă noi vom fi civilizați cu beția roșie, va fi pieirea noastră.

Ucide!

Prestigiul nostru național ne comandă în mod imperios să lovim mortal pe oricine intenționează să distrugă poporul și țara noastră. Nimeni nu are dreptul de a opri brațul nostru când însăși existența României este în pericol. Onoare bărbatului care ucide trădătorul și dușmanul Patriei noastre. Terminați o dată pentru totdeauna cu rușinea de a lovi! (...) Repet: să ucizi dușmanul țării noastre nu este o crimă! Este cea mai mare onoare pentru un român! Omoară-i! Sclavii plâng, eroii ucid!»

(Din ziarul "Carpați", oficiosul partidului "Liga Apărării Naționale Creștine", înființat de A. C. Cuza și dr. N. Paulescu; 1927; după I. C. Butnaru, "Holocaustul uitat", Tel Aviv 1985)

(Continuare în numărul viitor)

IOSEF EUGEN CAMPUS

Oglinzi

Prietenul său Valeriu Negru îi scria lui Victor Rusu la 11 noiembrie 2006: *«Mi-ai spus la telefon că publicul tău actual nu ar fi interesat de o asemenea carte. Cum săă nu? Dimpotrivă! Cititorii sunt ființe curioase. Cei care te cunosc din volumele anterioare, cei ce te apreciază, chiar și cei ce nu te plac, vor dori să afle cât mai multe despre tine. Jurnalele intime, volumele de corespondență se citesc și se vor citi mereu cu interes, pentru că dezvăluie fațete noi ale personalității unui scriitor și completează imaginea vremii în care acesta a trăit. Pentru că am pomenit despre viitorul cărților, vreau să spun că, după mintea mea, cărțile-document vor fi urmărite cu un interes crescând. (…) Nu renunța la acest proiect interesant.»*

Avea dreptate Valeriu Negru să-l îndemne pe Victor Rusu să publice cartea de corespondență proiectată. "Scrisori către și de la prieteni" (editura Clusium, Cluj Napoca,) e într-adevăr o carte interesantă.

Corespondența lui Rusu cu Valeriu Negru, Norman Manea, Nicolae Steinhardt, Ilie Purcaru, Ilie Zaharia, Gheorghe Cristea, Magdalena Focșa, Sergiu Fărcășan, Dumitru Popescu, Nestor Rateș, Zoltan Terner și Gheorghe Brătescu, îngăduie – așa cum spunea și Negru – o mai bună cunoaștere a autorului și a epocii.

Prietenii aceștia sunt, în marea lor majoritate, oameni care au lucrat în redacția "Scânteii" comuniste, care au trecut prin același proces de iluzionare și trezire la realitate.

Cartea de corespondență devine un minunat joc de oglinzi paralele. Ceea ce spune Rusu și ceea ce spun corespondenții lui se întretaie și se completează reciproc. Imaginile se suprapun. Nu tulburându-se, ci clarificându-se. Îngăduind cititorului atent o mai profundă, mai apropiată de adevăr, imagine finală.

Rusu descrie, cu umor, munca redacțională:

«Îmi ieșea părul prin căciulă până izbuteam să scot de la el (de la Negru) *materialul programat. "Azi îl termin, tov. Rusu, sigur că-l termin", se jura. Și nu-l termina nici azi, nici mâine, nici poimâine. Mâzgălea fără sfârșit "A Magyar" și nu mai știu ce titlu al ziarului unguresc. Zvârlea condeiul cu penița de perete, în nu știu ce competiție de tragere la țintă ș.a.m.d. Așa el, așa Apostol, cu care făcea tandem. Parcă v-am spus, acesta din urmă avea accese erotice subite și, tot subit, lăsa totul baltă și dădea fuga în Crucea de Piatră, să se ușureze. Iar eu, șeful de secție, trebuia să țin piept lui Raicu și lui Cazin (Cazon, cum îl numise, inspirat, Fărcășan).»*

Mai serios, povestește cum munca redacțională la "Scânteia" îi devenise o povară de nesuportat:

«Am ieșit de la "Scânteia" cu o oribilă idiosincrazie pentru pagina albă. Mi-au trebuit ani ca să mă vindec. Și a fost norocul meu că m–au dat afară. Dacă rămâneam în continuare, s-ar fi terminat cu mine. În accepția proprie și prozaică a expresiei. De fapt, fusesem în pragul sinuciderii, cu un picior dincolo.»

Același efect dezastruos îl avea munca la "Scânteia" și pentru alți redactori: *«Oameni care ar fi putut scrie – o dovedesc și acum, la asfințit – și, uite, s-au irosit în vânt. De ce? Pentru că au fost striviți, zic, de cumplita mașină-compresor care a trecut peste ei.»*

"Scânteia" era, afirmă Rusu, *"o negazetă, scrisă de negazetari pentru necititori"*. În oglinda lui Negru, imaginea e diferită și vine să o "corecteze" pe cea a lui Rusu – "Scânteia", spune el, nu trebuie să uităm, este o gazetă de partid și, ca atare, tezistă. E monotonă, cenușie, dar cu luciri pe alocuri, datorită unor colaboratori talentați (Sadoveanu, Nina Cassian ș.a.).

Rusu, om cinstit, cu spirit autocritic, își recunoaște azi deschis partea de vină:

«Desigur, partea lui Sorin (Toma) *e mai gravă. El a fost, ca să folosim în sens paradoxal șablonul, agitatorul, organizatorul și propagandistul în funcțiune, dar el n-a funcționat izolat, de unul singur. Singur, n-ar fi putut acționa, singur, n-ar fi fost nociv, ci doar caraghios. Fără Olaru, Corbu, Fărcășan, Rusu, Cristea, "Scânteia" ar fi fost un car fără roate, n-ar fi ajuns nicăieri.*

Eu unul, de aici, așa gândesc, astăzi, când, la două noaptea, ora infernală, (…) mă gândesc la anii aceia, la Sorin și la mine, și-mi zic iar că sunt și eu vinovat pentru răul imens ce i s-a făcut poporului de la Dunăre și Carpați. Sigur că, și tu și eu, avem multe circumstanțe atenuante. Că eram tineri, c-am ieșit vii dintr-o experiență anterioară dintre cele mai sinistre, că am fost mințiți în mod diabolic…»

Recunoscându-i lui Sorin Toma certe calități (energia neistovită, bunacredință, meticulozitatea în argumentare, consecvența), îi reproșează totuși, în esență, felul în care a condus "Scânteia", ceea ce a făcut acolo, supunându-se dictatului de sus, cerând să fie condamnat Tito și lăudat, fără rezerve și cât mai des, Stalin.

Mai răspicată este atitudinea lui Negru față de Sorin Toma, în orice caz în ceea ce privește articolul "Poezia putrefacției și putrefacția poeziei": «Atacul lui Sorin a fost nu îndreptat împotriva micimilor de caracter ale lui Arghezi, ci împotriva uriașei valori a creației lui. A fost o acțiune comandată, absolut mizerabilă.»

Pentru jocul de oglinzi, interesant este să constatăm ceea ce spune Negru în legătură cu atacurile lui Rusu: *«Știu că Vadim și ai săi sunt, de fapt, ținta atacului tău. Dar nu înțeleg de ce procedezi ca la stră-*

vechile curţi imperiale, unde pajul mânca bătaie pentru boacănele, greşelile sau fărădelegile prinţului. De ce loveşti în cei buni, pentru a-i pedepsi pe mizerabili? De ce vezi numai răul? Şi de ce-l exacerbezi?»

Şi adaugă, pentru a-şi explica atitudinea: *«Probabil, între noi doi, există o deosebire profundă de structură. Eu nu pot să urăsc. Ura îmi este străină şi ceea ce creşte din ea. De la această infirmitate porneşte totul.»*

În privinţa aceasta, atitudinea lui poate fi apropiată de aceea a lui Steinhardt (care, exagerând, ajunge să-l acuze pe Mirodan că, în "Dicţionarul Neconvenţional", se află *«prea multă ţinere de minte a răului, mult prea multă ranchiună, vindictă şi chiar importante doze de venin»*; *«Ţinerea aceasta de minte migăloasă şi exacerbată numai a răului înveninează mai ales sufletul celui care nu poate depăşi stadiul sufletesc al vendetei. Să nu uităm: nimeni nu-i fără păcat, iar lumea nu-i matematic împărţită în buni şi răi, iar noi, evreii, nu deţinem cu exclusivitate monopolul bunătăţii, dreptăţii şi infailibilităţii.»*

Şi mai interesant este jocul oglinzilor paralele dacă luăm în considerare imaginea proiectată de Zoltan Terner.

Terner îl admiră pe Rusu fără rezerve, are chiar un ton de respect şi umilinţă ca în relaţia discipolului faţă de maestru. Şi totuşi, cerându-şi mereu scuze, îşi mărturiseşte în cele din urmă ezitările, îndoielile. În pasionata şi pasionanta lui confesiune, găseşte că pe ei doi îi apropie scrisul:

«Ne apropie şi nebunia scrisului. Ca tot ce e în afara normei, a normalului. Impulsul vital de a scrie e semn de prea-plin, dar şi de neîmplinire. (...) A scrie este un gest de "cosmicizare" a haosului trăirilor tale. Din vălmăşagul lor, scoţi sensuri, rotunjimi, învăţături pentru alţii uneori, sau metafore ori chiar mituri despre timp, viaţă, oameni, destin.»

«Dumneata eşti consecvent în credinţele şi în principiile pe care le împărtăşeşti şi le slujeşti. Crezi cu neclintire în zeiţa Raţiune. Ai optat pentru lumea raţională a "realităţii" dezvăluite de simţurile noastre. (...) Eu, aşa cum am spus, sunt, de când am venit pe lume, un fantast nenorocit. Pun imaginarul, visul şi himerele, mai presus de realitatea palpabilă. E o nerozie, ştiu. (...) Mă atrage şi mă fascinează tot ce e tainic, necunoscut sau insondabil, tot ce e ceţos, indicibil, invizibil, inefabil.»

Şi adaugă: *«Religia, întotdeauna şi pretutindeni, a făcut parte din spiritualitate. Ştiu că eşti împotriva unei asemenea idei. Eu însă o îmbrăţişez. Mi se pare cea mai probabilă. În fond, religia reprezintă una dintre componentele principale ale tradiţiei care defineşte orice colectivitate umană. (...) Omul lipsit de tradiţie, de rădăcini, este o fiinţă mutilată, alienată, cufundată într-o dizolvantă criză de identitate.»*

Vorbind despre valoarea pe care o are scrisul în viaţa lui, Rusu mărturiseşte:

«Scriu şi din motive de terapie. În ceasurile în care scriu, cad într-un fel de transă, încetez să simt durerile fizice care, altminteri, mă ţin toată ziua

Curios.

Am citit recent o frază a lui Platon, care, citându-l pe Socrate, spune că filozofia este o repetiţie a morţii. Aşa precum moartea eliberează sufletul de trup, înălţându-l în sfera frumosului şi a adevărului, la fel filozofia desprinde sufletul de învelişul său trupesc.

Cam aşa ceva mi se întâmplă mie, când scriu.»

❖

Ca şi în celelalte scrieri ale sale, şi în scrisori Rusu recurge adesea la anecdote.

Un fapt autobiografic capătă semnificaţie mai largă. La lucru, munceşte de zor. Deodată, se apropie un soldat şi, netam-nesam, îi cârpeşte câteva palme. Abia mai târziu se dumireşte. Pentru soldat, ochelarii pe care-i purta Rusu îl denunţau ca aparţinând clasei stăpânitoare. Precum monoclul purtat de un maior dandy.

O altă anecdotă ("floare", oferită cu gentileţe soţiei lui Negru, Gabi) ceva mai decoltată. Rabinul din Buhuşi, venit să vadă marea, se plimbă pe plajă cu gazda lui, rabinul din Constanţa. Vede femei în costume de baie, bronzându-se la soare.

«– Ce-i cu alea de colo?

– Se prăjesc la soare.

– Dar ce, crude nu sunt bune?»

Şi alta, cu substrat politic. Un cetăţean sovietic descoperă că i-a dispărut papagalul. Speriat, dă fuga la KGB, să se dezvinovăţească: *«Tovarăşi, credeţi-mă! Nu sunt de acord cu nimic din ceea ce spune papagalul!»*

Şi, bineînţeles, din comoara hasidismului:

«Într-un rând, rabi Levi Iţhac din Berdicev (sau poate altul) s-a mărturisit hasidimilor lui apropiaţi: "Când voi ajunge în faţa tronului Său, voi fi întrebat: Levi Iţhac, de ce n-ai fost ca Avraam? De întrebarea asta nu mi-e frică. Cum aş cuteza, Doamne, voi răspunde, să mă asemuiesc cu Avraam? La fel voi răspunde când voi fi întrebat, mai departe, de ce n-am fost ca Iţhac, ca Iaacov, ca Moşe. La toate aceste întrebări îmi va fi lesne să răspund. Numai atunci când voi fi întrebat: Levi Iţhac, de ce n-ai fost cu adevărat Levi Iţhac?, nu voi şti să răspund. De întrebarea aceasta mi-e teamă".»

❖

Cartea aceasta, cu minunatul ei joc de oglinzi paralele, a apărut din iniţiativa şi cu participarea soţiei lui Victor Rusu, care-l ajută zi de zi pe cel ce astăzi e aproape orb. Victor i–a mulţumit lui Ruth prin cuvintele calde din fruntea volumului. Se cuvine să-i mulţumim şi noi, înclinându-ne în faţa ei.

PRIMIM LA REDACȚIE

• CĂRȚI • REVISTE • ȘI • SCÂNTEIERI • DE • GENIU •

Dr. Iancu Feldstein

Destine

Eseuri; cu o prefață
de Al. Mirodan;
"Minimum", Tel Aviv, 2008

O nouă carte a nonagenarului din Haifa. Și un nou prilej de a reflecta pe marginea reflexiilor sale.

«Săptămânile trecute – scrie Al. Mirodan în prefața sa – am citit în ziare o știre care m-a entuziasmat (sentiment destul de rar încercat astăzi, după o răsfoire de gazetă cu evenimentele "la zi"): direcțiunea unui liceu din Germania (uite, îmi pare rău că nu am notat orașul) a hotărât, după discuții îndelungate, cu argumente pro și contra, să ia o măsură revoluționară privind programa analitică. Alături de materiile obișnuite – precum limba și literatura germană, matematica, fizica și chimia, științele naturale, istoria, geografia, plus muzica sau gimnastica – școala cu pricina a mai introdus, începând de anul acesta, și un... curs de fericire.

Pornind de la ideea – vai! perfect valabilă – că absolvenții liceului se aleg, după bacalaureat, cu o mulțime de cunoștințe, dar nu se pricep să trăiască și să se bucure, așa cum s-ar cuveni, de viața ce-i așteaptă la ieșirea din școală, conducerea liceului (o fi primit și aprobare de la Ministerul Învățământului?) și-a spus: haide să încercăm noi să le dăm școlarilor câteva lecții de fericire.

Citirea știrii de mai sus a coincis, pentru mine, cu citirea cărții de față a dr-ului Iancu Feldstein, "Destine", făcându-mă să-l văd dintr-o dată pe autor cu alți ochi decât până acuma.

Dacă până mai ieri îl judecam pe dr-ul Feldstein ca pe un autor pasionat de cărți, lipit de masa lui de lucru și străduindu-se să descifreze, tăcut, tainele existenței umane pe acest pământ, după informația privind experimentul german, mă uit la el ca la un profesor de fericire, angajat cu leafă lunară și concediu plătit (plus dreptul binecunoscut la grevă...) la un liceu virtual din Haifa, orașul unde trăiește.

- Profesorul de fericire din Haifa
- Acrobatul Solo Har
- Amintirile lui Mircea Petre Suciu

Ceea ce îl preocupă (ba chiar – se poate spune – îl obsedează) în paginile de față pe dr-ul Feldstein este rolul individului în construirea propriului său destin. El disprețuiește binecunoscutele și universal răspânditele teorii de cafenea care se traduc printr-o ridicare din umeri, o privire spre ceruri, un "cum mi-o fi scris..." și o sfântă nepăsare față de vechea înțelepciune ce sună așa: "ce–și face omul cu mâna lui...". Enervat de-a binelea, când aude asemenea panseuri de larg consum, autorul se ridică de pe scaun și bate cu pumnul în masă: "Nu! strigă el, nu-i așa! Nici nu vă dați seama cât de mult poate omul – și în bine, și în rău – să ia parte la crearea propriului său destin.

Iată o scurtă lecție predată de autorul nostru în fața clasei care-l ascultă numai ochi și urechi. În prelegerile sale, dom' profesor se inspiră din experiența sa (bogată, bogată...) de viață; el evită generalitățile, preferând, cu autentic talent pedagogic, să fie cât mai concret și viu cu putință.

«Mă aflam în anul patru de medicină la Iași. Era prin 1938. Zăngănitul de arme din Europa se auzea din plin.

Într-o seară am fost la un film cu Charlie Chaplin, un film cu multe scene interesante și care îți oferea numeroase prilejuri de meditație.

În drum spre gazda mea, observ de departe ieșind fum, mult fum, prin fereastra unei locuințe. Când m-am apropiat, ferestrele erau larg deschise, iar în odaie un fum de-l puteai tăia cu cuțitul. Am deslușit cu greu umbrele a patru bărbați, goi până la brâu, aflați în jurul unei mese rotunde; unii cu țigările în gură, alții având țigările pe scrumieră. În jurul scrumierelor, ceșcuțe cu cafele negre și, bineînțeles, cărțile de joc ținute în mâini și altele pe masă. Pe spătarele scaunelor erau atârnate cămășile albe.

Printre persoanele din odaie am recunoscut și un coleg care era în ultimul an de medicină. Era înalt, cu înfățișare blândă, sprâncene groase, părul răvășit. Îl chema Ițic Berl. Urma să termine facultatea peste șase luni.

Ițic Berl a fost un medic bun, altruist și foarte conștiincios. Însă jocul de cărți făcuse din el un maniac. Aproape seară de seară juca poker pe bani. Căpătase chiar un tic – mișca degetele de parcă "fila" cărțile de joc. Fuma enorm, țigară după țigară și bea cafele negre cu nemiluita, ca să nu ațipească în timpul jocului, și câte un coniac străin. În plus, whisky "Johnny Walker" sau "Ballantine's".

Nopțile pierdute la masa verde, nicotina, cafeaua neagră, alcoolul și-au spus cuvântul în timp. Devenise agitat, pierduse puterea de concentrare, avea o tuse cronică. Era epuizat.

A făcut o pneumonie acută (boală produsă de un diplococ) și la 63 de ani a murit, lăsând în urmă o soție care l-a iubit și doi copii.

La înmormântare, un cunoscut a murmurat: "Ce destin! Ar mai fi putut trăi mult!"

Dar câțiva prieteni l-au contrazis: "Nu, nu a fost destinul...".»

Unii, care se așteptau la o lucrare gen "10 sfaturi pentru a reuși în carieră și în viața personală", vor spune probabil: bine, dar dr-ul Feldstein vorbește mai puțin despre ceea ce trebuie să facem în viață și mai mult despre ceea ce nu trebuie să facem. Așa e. Și tocmai aici se află secretul metodei lui Feldstein. El a intuit un mare adevăr: a fi fericit înseamnă a te feri în toate clipele de pașii care duc la nefericire.

După cum se înțelege, elevii urmăresc cu pasiune lecțiile profesorului Feldstein și explicațiile date de acesta, la tablă, cu creta. Ei își iau notițe în maculator, iar de îndată ce ajung acasă, le recitesc cu atenție, încercând să le învețe pe dinafară. Luna viitoare se dau examenele pe trimestrul II, iar dascălul – așa i s-a dus buhul – este un tip exigent, unde nu merge cu "papagalul". Dacă ai luat un 2 la Feldstein, ai încurcat-o: ești corijent la fericire.

(M. Raf.)

Matei Gal

Tainica măreție a speranței

Ed. Hasefer, București, 2007

Matei Gal, fostul meu coleg de redacție de pe vremuri de la Agerpres (cimitirul comuniștilor ilegaliști puși pe linie moartă în anii '70-'80), este autorul unei prime cărți remarcabile, "Eclipsa" – îmbinare între Jurnal sau mai degrabă autobiografie, și operă de documentarist, înglobând în aria sa tragediile celor două mari flagele ale timpului nostru, Holocaustul împotriva evreilor și teroarea comunistă îndreptată împotriva tuturor, inclusiv a propriilor aderenți.

Aproximativ aceeași structură este menținută și în romanul-anchetă cu titlul de mai sus, numai că filele de jurnal și autobiografie aparțin celui mai bun prieten din adolescență al autorului, un tânăr sionist mort ca un erou în războiul de independență al Israelului, în timp ce epoca descrisă din unghiul de vedere al evreilor români este cea care, începută în anii celui de al doilea război mondial și trecută prin nesârșite băi de sânge și suferințele indicibile ale Holocaustului, se încheie, după noi înfruntări în jocul cu moartea – de astă dată dintre evrei și arabi – prin crearea Statului Israel.

Dintru ineput trebuie spus că, dincolo de istoria unei vieți scurte dar ieșite din comun, cartea este pasionată și pasionantă prin empatia emoțională a autorului, dublată de o extraordinară acuratețe a faptelor relatate și abundența de detalii (ce transcend cu siguranță experiența personală a eroului principal) în privința procesului de înfrângere a nazismului, a eforturilor de salvgardare a supraviețuitorilor lagărelor de exterminare, precum și a desfășurării alialei ilegale în Palestina.

Fred, prietenul autorului, era un tânăr inteligent și destul de cultivat pentru vârsta lui, dar șovăielnic din fire și oscilant în privința țelurilor lui de viitor. El emigrează mai întâi în Palestina, nu pare a găsi aici ceea ce sperase, se înscrie în Legiunea străină pentru a scăpa de arestarea cu care se "căptușise" din cauza trecerii frauduloase a frontierei spre Franța, se călește în greutățile unei experiențe militare care nu duc nicăieri, până când, odată eliberat, se regăsește în țara strămoșilor în momente cruciale pentru aceasta. Era spre sfârșitul războiului mondial, când fumul gros al crematoriilor ajungea până în Palestina mandatară, locuită de cca. 600.000 de evrei, când, pe de altă parte, provocările și confruntările violente dintre evrei și arabi, erau din ce în ce mai dese (cum am putut vedea și din excelentul roman autobiografic al lui Amos Oz "Dragoste și tenebre"), iar ideea statului Israel independent plutea în aer, în paralel cu negocierile Agenției Evreiești cu guvernul britanic și activitățile febrile ale unor organizații evreiești nou create. Despre toate acestea cartea ne vorbește cu ochii minții și sufletului lui Fred, dar, cum spuneam, nu numai. Deși se cam săturase de militărie și râvnea la o carieră fie științifică, fie literară în țara visurilor lui de acasă, tânărul se lasă convins de un camarad sionist asupra necesității absolute de a participa cu puterile sale, înainte de orice altă acțiune comună pentru crearea statului, la înfrângerea definitivă a nazismului, în lipsa căreia soarta evreimii din toată lumea ar fi pecetluită. Fred se înscrie în Brigada evreiască, creată spre sfârșitul anului 1944, ia parte activă la lupte, resimte, în zigzagul evenimentelor care-i poartă pe membrii brigăzii – ca parte componentă a armatelor britanică și americană – prin diferite zone ocupate din Italia și Germania, entuziasmul și sentimentul de triumf (amestecat la unii cu dorința de răzbunare) pentru înfrângerea naziștilor care provocaseră poporului evreu atâtea suferințe; descoperă uluiala arogantă a nemților că undeva în Italia fuseseră nevoiți să se predea reprezentanților celor mai disprețuite și maltratate victime ale lor: evreii, care cereau acum socoteală cu arma în mână pentru nedreptățile suferite, pentru genocid. Fred consideră, ca și camarazii săi, că "soarta Palestinei se va decide pe câmpul de bătălie" și tot acolo "se vor legitima nădejdile legate de statul independent evreu".

Brigada a fost caracterizată de comandantul său britanic, generalul Benjamin, drept "prima unitate de luptă evreiască legală de la înfrângerea Iudeii de către armatele romane". Sfidând moartea, ea s-a bătut cu vitejie, căpătând o notorietate internațională. Aflăm de asemenea din paginile cărții informații deosebit de interesante despre celelalte misiuni importante pe care și le-a asumat cu devoțiune brigada: îmbunătățirea situației locale a supraviețuitorilor Holocaustului întâlniți în cale, colaborarea cu organizațiile evreiești din viitorul stat Israel, anume create pentru salvarea coreligionarilor ("Nakam" și "Briha") și facilitarea emigrărilor în Palestina mandatară; răspândirea în lume a știrilor despre ororile din lagărele de concentrare vizitate (ca de pildă Mauthausen, unde fuseseră deținuți 200.000 de evrei, dar și multe altele mai puțin cunoscute); și, misiune nu mai puțin importantă, culegerea de informații despre cei mai cruzi criminali de război nemți (în vederea prinderii lor), în condiții în care luau amploare acțiunile lor subterane de deghizare, punere la adăpost și refugiere cu complicitatea diferitelor instituții și organizații locale, inclusiv biserica catolică.

Partea finală a cărții descrie atmosfera încordată din Eretz Israel, vărsările de sânge și atacurile la care erau supuși evreii din partea arabilor, superiori ca număr, dar mai ales luptele organizațiilor evreiești, în primul rând a Haganalei, în plan militar și diplomatic, până la declararea Statului, urmată de războiul de independență. În acest război a căzut Fred, prietenul lui Matei Gal, dând dovadă de un curaj excepțional.

Este meritul autorului că, mergând cu iubire pe urmele lui Fred, ale năzuințelor și faptelor sale, a reușit să desfășoare în fața cititorului, cu o impresionantă știință a folosirii amănuntelor inedite, istorice și umane (bazate, cred, pe o vastă muncă de documentare și cercetare a arhivelor integrând însemnările tânărului combatant evreu), o lucrare pe cât de captivantă, pe atât de instructivă despre partea cea mai însângerată a luptei dintre bine și rău a secolului XX.

(Gina Sebastian Alcalay)

Dan Horia Mazilu

Noi despre ceilalți - Fals tratat de imagologie

Editura Polirom, Iași, 2008

Tema este abordată din două unghiuri: "Străinii văzuți la ei acasă" și "Străinii văzuți la noi acasă".

Evreii fiind, pretutindeni, cum știm, străini prin excelență (cu tot ce decurge de aici), cartea prezintă un deosebit interes pentru toți cei interesați de trecutul evreilor în România. Inevitabil, din această perspectivă am citit-o și noi. Istoricul literar de la Universitatea din București se ocupă și el parcă mai in extenso de problema noastră:

«Teologia creștină și-a creat, de timpuriu, poncifele ei. Unul dintre acestea aruncă asupra evreilor răspunderea (o răspundere colectivă) de a-l fi "răstignit" pe Iisus Hristos. A apărut astfel ideea, stupidă, a "poporului deicid"... Evreul devine un reprezentant al Răului absolut.»

Citează apoi dintr-un text romanesc din secolul al XV-lea:

«Iară cumuș trecea trăgând svântul pre o uliță jidovască, striga Jidovii cu râsuri și cu ocări pre svântu și cine cu ce să afla avănd în măni, cu aceea arunca într-îns. Râsuri și hihote făcea. Iară unul dintr-înșii cursî în casî și zmulsî o sabie, și deacă agiunsă pre svăntul, îndată tăe cinstit capul lui. Și așea, decia dezlegară trupul și-l lăsară într-acel loc cu capul dzăcând nesocotit.»

Profesorul Mazilu, prob și detașat, are grijă să noteze:

«Sigur că această imagine a evreului este de factură livrescă, de sorginte precumpănitor "doctrinară"... Umbra – înspăimântătoare ... a poporului "deicid"... intră în "construcții" felurite "pe care literatura română veche nu le-a ignorat.»

Merită să ne oprim la un episod interesant al istoriei temei evreiești, dat în vileag în această carte. Iată-l relatat de autor:

«Într-un studiu cu un titlu plin de duritate ("Măcelul evreilor sub Mihai Viteazul al Munteniei și Aron Vodă al Moldovei. 1592-1594"), publicat în anul 1886, E. Schwarzfeld, istoric cu multe merite al comunităților evreiești din România, pornea de la un fragment din Cronica lui Baltasar Walther, editată în 1862 de Al. Papiu Ilarian în primul tom al Tesaurului de monumente istorice pentru România, pentru a constata "măcelărirea – în timpul lui Mihai Vodă – a unui număr însemnat de evrei" și înscrierea românilor între neamurile cu un comportament "inamical" față de israeliți.

Mărturisesc că fragmentul citat din ediția Papiu Ilarian a cronicii silezianului Walther (care prin 1597 ... s-a aflat în Țara Românească, la curtea lui Mihai Viteazul) mi-a produs, ca cititor de cronici, o oarecare surpriză. Citisem cronica lui Walther în versiunea publicată de Dan Simionescu în "Studii și materiale de istorie medie" și acolo nici vorbă nu era despre "uciderea unor evrei" în noiembrie 1594. E. Schwarzfeld cita însă, exact, după Tesaurus: "ucide până la unul pe toți ianiciarii... de asemenea tăie pe toți evreii, carii, după datina lor, se purta ca vânzători ai țărei".»

Profesorul D. H. Mazilu, cu o lăudabilă corectitudine, are grijă să "arbitreze" cazul, chiar dacă o face cu ezitări și o vizibilă jenă:

«Ediția Dan Simionescu pune croșete în locul acestor vorbe "indezirabile"; nu are rost să insist; nu regretatul profesor Dan Simionescu poartă responsabilitatea acestor eliminări şi textul se retipăreşte în Antologia de literatură română veche.»

Deşi părerea profesorului bucureştean despre responsabilitatea sau inocenţa editorilor ar mai putea fi discutată, episodul mărturisit de dumnealui pune în lumină practicile de "cosmetizare" a istoriei în funcţie de necesităţi ideologice.

Autorul e conştient că tratează un material încă gingaş şi controversabil ţinând de imaginea românilor. O şi spune că ceea ce face "este incitant şi chiar fascinant, dar primejdios".

Intenţia autorului, a fost, – o mărturiseşte în introducerea cărţii – aceea de a spune că "românii cei vechi ... în judecăţile lor cu privire la Ceilalţi (la cei care vorbeau o altă limbă ori se închinau altui Dumnezeu), n-au fost nici mai buni, dar nici mai "răi" decât alţii."

Cât despre tratamentul, când bun, când "altfel", faţă de evrei, al românilor, autorul acestei interesante cărţi nu poate decide în ce parte trage balanţa, şi se întreabă fără a răspunde :

"Prin urmare: au fost românii nişte toleranţi ?"

Preluăm întrebarea şi o păstrăm, şi noi, deocamdată, deschisă.

(Zoltan Terner)

Solo Har

Popas

Editura Autorului, Israel, 2007

Versurile selecţionate de Solo Har pentru această culegere destinată să marcheze un prim bilanţ al unei opere concentrată în 16 volume (cinci din ele traduse şi în ebraică) răspund, cred, aşteptării celor mai exigenţi cititori de poezie. Sunt aici poeme care au avut ecou şi au cunoscut un impact durabil, caracterizate printr-o reducţie a cuvintelor până la esenţa lor tare şi indestructibilă. Poetul se exprimă, ca să spunem aşa, lapidar dar dă majorităţii versurilor sale o încărcătură lirică majoră.

În viziunea sa totul poate fi un subiect de meditaţie. Fireşte, cerul, aerul proaspăt, marea şi întinderile uscatului. Neaşteptat, intervin în acest lung monolog şi teme din universul diurn, altfel neluate în seamă în mod special. Ca de pildă: *"Uşile se deschid şi se închid/ Povestind despre paşii trecuţi/ Dar balamalele scârţâie/ Ca vârstele uscate între zi şi noapte".* Sunt observaţii care umanizează obiecte şi locuri dându-le sensul existenţei omeneşti. Solo Har încearcă să descifreze misterele luminii, ale întunericului, ale ierbii şi ale arborilor. Este permanent în mijlocul naturii şi al lucrurilor create prin graţia divină, în dialog cu ele, întrebând, întrebându-se şi tot el dându-şi răspunsurile. Face rar câte un popas, dar şi atunci clipele îi sunt tulburate de freamătul zbuciumului interior: *„M-am oprit/ La apă, piatră şi soare/ Să pot înţelege mişcarea./ La păsări m-am oprit/ Să pot desluşi sensul zborului./ Popasul a fost mai îndelung/ La cuvânt, pentru a înţelege/ Neînţelesul".*

În pasiunea sa pentru descifrarea sensului lucrurilor şi faptelor, se imaginează acrobat elogiind omul care în înaltul cupolei, susţinut de sfori şi sârme, riscând să facă saltul mortal şi definitiv, caută cuvintele ascunse în el însuşi: *„Suspendat pe o rază/ După cuvânt, după cuvinte/ Atârnat de secunde,/ Tumbă prin care visele-s/ Albe sau negre, reci, colorate.../ O, acrobat care mori de trei ori pe zi/ Să convingi, să te convingi că răzbuni/ Frunzele căzute, stinsele stele, vorbele reci...".*

Fără îndoială, unul dintre valoroşii poeţi din familia literară israeliană care se exprimă în româneşte, Solo Har ne oferă acum una din cele mai frumoase cărţi de poezie din acest sezon de apariţii editoriale.

Benjamin Gross

Aventura limbajului

Editura Hasefer, Bucureşti, 2007

Pornind de la „legământul rostirii în gândirea iudaică", tema fundamentală a acestei cărţi, autorul explică funcţia limbajului în multiplele înfăţişări în cultura omenirii. În excelenta traducere a regretatului Horia Aramă, istoria limbajului uman este prezentată ca o fascinantă aventură ce aparţine etapelor dezvoltării civilizaţiei. Primul om solicitat să formuleze un limbaj coerent a fost chiar Adam; Dumnezeu i-a cerut să dea denumiri fiinţelor şi lucrurilor din lumea abia creată. Dar evoluţiile ulterioare au micşorat capacitatea de comunicare prin limbaj. Astfel absenţa comunicării, fatală în cazul relaţiilor dintre Cain şi Abel, îl marchează şi pe Noe „incapabil să recunoască şi să-şi elibereze avântul creator", în timpul Potopului el fiind ca şi mut, neputându-şi avertiza sau îndruma contemporanii pentru a face faţă catastrofei. Turnul Babel a dus la pierderea limbii unice provocând confuzia limbajului, dar autorul consideră că această concluzie nu se impune, dimpotrivă, ea ar fi creat o diversitate benefică.

Este pusă în evidenţă importanţa calităţii expresiei, subiect dezvoltat creator de Maimonide în raport cu virtuţile limbii ebraice, considerată în textele sacre „limba sfântă". Benjamin Gross demonstrează, citându-i şi pe alţi cercetători, că limba ebraică îşi merită denumirea ea neavând nici un cuvânt care să indice lucruri „în legătură cu care se impune discreţia exprimării" ca de pildă organele sexuale, excrementele etc., acestea fiind pomenite, când este necesar, la figurat sau prin aluzii. Studiul se referă şi la efectele negative ale limbajului, el putând fi, deopotrivă, un izvor al adevărului dar şi al minciunii (Ohohooo, şi-ncă cum! **nota red.**). Serveşte ca mijloc de comunicare şi ca instrument de legătură, dar poate fi şi denaturat provocând separarea şi disensiunea.

În ceea ce priveşte „semnele limbajului", adică literele alfabetului, şi ele sunt considerate ca având o origine sacră, în acest sens fiind menţionate explicaţiile lui Bal Şem Tov, creatorul hasidismului; el a subliniat strânsa legătură dintre limbaj şi istoria poporului evreu.

Iacov Tihman

Motl Peţitorul

Editura Hasefer, Bucureşti, 2007

Având multiple preocupări – om de afaceri dar şi inginer specialist – Iacov Tihman a condus, până anul trecut, Asociaţia organizaţilor şi comunităţilor evreieşti din Republica Moldova îndeplinind şi funcţii economice guvernamentale importante. A debutat în 2003 cu un volum de nuvele iar în 2005 a publicat, la Chişinău, romanul cu titlul de mai sus. Filmul „Miracolul dragostei", inspirat din roman a avut un oarecare răsunet. Anul trecut, Iacov Tihman a avut şi o primă expoziţie de pictură. Este deci un creator multilateral, ca prozator având calitatea de a păstra fluxul clasic al povestirii fiind un observator meticulos al unor realităţi complexe. Bucuria de a descoperi frumuseţea naturii şi a miracolului Binelui este umbrită de răutatea generată de prejudecăţi şi de viciul xenofobiei. „Motl Peţitorul" este un roman al realităţii est-europene în versiunea sa ucraineană şi moldovenească, vizând, cu precădere, destinul comunităţilor evreieşti.

Profund legat de localitatea sa de baştină, prozatorul urmăreşte periplul prin negura creată de valurile războiului la Zucov, cândva o aşezare înfloritoare. Când nemţii au invadat aceste locuri, prima lor grijă a fost să se răfuiască cu evreii. Parte dintre aceştia au fost ucişi, alţii s-au ascuns sau au fugit... Suferinţele nu aveau să se încheie nici după înfrângerea în război a Germaniei, puterea sovietică dovedindu-se la rândul ei înfricoşătoare. Mulţi evrei au fost deportaţi în Siberia de unde nu s-au mai întors. Dorinţa multora dintre cei care au supravieţuit de a fi la fel cu ceilalţi s-a spulberat în faţa unui antisemitism perfid care funcţiona implacabil. Cazul lui Monea, care fiind student strălucit era totuşi blocat de câte ori vroia să avanseze este tipic pentru regimurile comuniste cu antisemitismul lor „incifrat". Singura salvare era drumul spre Israel pe care majoritatea evreilor din aceste locuri l-au ales după multe ezitări.

Finalul este previzibil. Cititorului i se oferă o lectură încărcată şi cu detalii nesemnificative, cu înflorituri şi implicaţii colaterale stufoase. Dar bunăvoinţa îi este captată, până la urmă, având prilejul unui periplu prin labirintul existenţei din acele locuri.

Ion N. Oprea

Bârladul în presa vremurilor

Editura Pim, Iaşi, 2007

O istorie a unei vechi aşezări pe o perioadă de numai 17 ani (1932-1949) reflectată în presa vremii poate fi la fel de interesantă ca şi una acoperind un secol întreg. Este demonstraţia convingătoare pe care o face ziaristul Ion N. Oprea urmărind colecţiile de ziare şi reviste editate la Bârlad în condiţii de relativă libertate a expresiei, din anul 1949 puterea comunistă stopând capacităţile de iniţiativă individuală în multe domenii, inclusiv în cel al presei.

Anii la care se referă autorul acestei istorii au fost în general rodnici din punct de vedere cultural. Bârladul devenise un oraş care deşi „provincial" scotea la iveală valori spirituale ce depăşeau acest cadru. De reţinut că ziarul şi ulterior revista „Păreri", una din cele mai vechi publicaţii bârlădene, au fost urmate de apariţia unor reviste culturale care şi-au câştigat un prestigiu bine meritat. „Lumina", revistă „politică, literară şi de cultură generală" publica în mai 1945 un articol al lui Liviu Floda despre „Jurnalul" lui Mihail Sebastian apărut integral 50 de ani mai târziu sub îngrijirea lui Leon Volovici şi a Gabrielei Omăt.

La publicaţiile din Bârlad colaborau adesea Mihail Sadoveanu, Eugen Relgis, Isaia Răcăciuni, Ion Caraion, C.D. Zeletin şi, bineînţeles, George Tutoveanu. Se mai puteau întâlni, sporadic, în paginile acestora şi semnăturile lui Cezar Petrescu, Victor Eftimiu, Tudor Vianu, A.D. Xenopol, Tudor Arghezi. O surpriză este definiţia dată poetei Elena Farago de „scriitor bârlădean", dar, din păcate lipsesc detaliile care să completeze această localizare... Autorul evidenţiază şi contribuţiile a nu puţini intelectuali evrei la viaţa culturală a oraşului. Întâlnim, de asemenea, în paginile cărţii şi mărturii zguduitoare ale celor care au supravieţuit Holocaustului.

Mircea Petre Suciu

Otlodor

Vol.III; Editura Viaţa arădeană, Arad, 2007

Al treilea volum al romanului "Otlodor" cuprinde o galerie bogată de personaje, în majoritate ardeleni, între care personalităţi ilustre pe care autorul le-a cunoscut. De altfel, paginile cărţii cuprind şi numeroase date şi întâmplări alcătuind o frescă a epocii imediat postbelice cu incursiuni în trecut. Relatările sunt ample insistând pe detalii reprezentative, o adevărată atracţie pentru cititorul dornic să cunoască trecutul prin ceea ce avea el mai pitoresc şi mai semnificativ. Clujul şi încă câteva aşezări transilvănene sunt locurile de desfăşurare a evenimentelor surprinse în momentele lor cele mai importante.

Sfera culturală a vieţii era întotdeauna bogată, în centrul ei aflându-se, timp îndelungat, personalitatea strălucită a lui Lucian Blaga. Sunt prospectate momente din existenţa glorioasă a Teatrului Naţional din Cluj, afişele vechi cu avertismentul „doamnele cu pălării nu sunt admise în stal” evocând amintiri tandre. Este evocat şi şantierul canalului Dunăre-Marea Neagră la care lucrau forţat mii de deţinuţi politici şi, în acest context, răfuiala lui Gheorghiu-Dej cu Ana Pauker, Vasile Luca şi Teohari Georgescu cărora li s-au imputat vini imaginare. Cazul Anei Pauker este prezentat şi în latura sa evreiască: „rabinul-şef sperase că s-a reaprins o luminiţă în sufletul uscat ca iasca al Anei atunci când a sprijinit emigrarea unor coreligionari, dar se înşelase…”.

„Otlodor” conţine pagini de mare interes documentar fiind realizat cu vocaţia unui prozator prestigios. Un amănunt pitoresc este cel din amintirile de la Balşoi Teatr din Moscova, în vremea stalinismului. Aici loja oficială era prevăzută cu o perdeluţă deschisă numai în timpul spectacolului, publicului fiindu-i interzis să privească în direcţia lojii. „Ocupanţii ei (ocupantul) nu puteau fi văzuţi decât maximum una-două secunde. Ghiciţi cine era în lojă? O singură persoană, cea mai importantă a Uniunii Sovietice…”

(Carol Isac)

❖

Au sosit la POB 11472 - Tel Aviv:

Ioan Holender, *"De la Timişoara la Viena";* memorialistică; cu o prefaţă de Livius Ciocârlie; trad. de Magdalena Mărculescu; ed. Cuvântul, Bucureşti.

Aurel Antonie, *"Cenuşa";* roman; coperta: Gabriel Cristu; ed. Fundaţiei Constantin Brâncuşi, Tg. Jiu, 2007.

"Vatra – revistă lunară de literatură"; Tg. Mureş, 12/07.

"Apostrof – revistă lunară de literatură"; Cluj-Napoca, 1/08.

"Semnalul"; Toronto, Canada, februarie 2008.

ISRATON
Aparate auditive LTD.

ISO 9001:2000 IQC Institute of Quality & Control Certified Quality Management System

Către onorata şi fidela clientelă

Vă invităm în noul sediu din Tel Aviv, special amenajat - ultramodern - pentru a testa noile aparate auditive, superperformante - cele mai bune din lume.

Control auditiv gratuit celor care vin să ne viziteze până la 31 martie a.c.

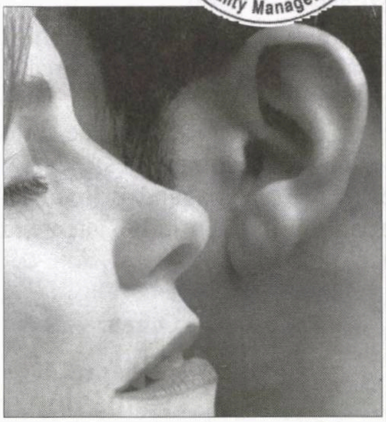

TEL AVIV, str. Arlozorov nr. 62,
Parter, în pasaj (lângă Ambasada României)
tel. 03/517-2910, 03/510-7317
KIRIAT ONO, str. Stern nr. 102/3
RISHON LEZION, str. Lişanski nr. 1
(bloc Macabi, parter în pasaj)

Reduceri speciale membrilor Kupot Holim

Informaţii suplimentare la telefon 054/452-2590

www.israton.co.il **E-mail: israa@bezeqint.net**

Cartea
„Enigmele somnului”
de Jean Askenasy
poate fi cumpărată de la Editura Viaţa Medicală Românească,
str. Ion Brezoianu 27, sect. 1,
Bucureşti,
sau de la Librăria Medicală.
Costul: 50 de roni.

A. VELUREANU-GAL

Scena și culisele

De la prințul din Danemarca la danezul Christian

Două spectacole în premieră ne-a oferit teatrul Hacameri: "Aniversarea" (A'haghiga, în ebraică), o coproducție cu Habima, și "Rosencrantz și Guildenstern au murit". La o mai atentă cugetare, nu-i chiar simplă întâmplare împerecherea celor două producții prezentate în aceeași stagiune.

"Aniversarea" este o adaptare pentru scenă de englezul David Eldrige după filmul danez "Festen", scris de trei danezi. Personajele sunt membrii unei familii daneze iar drama este acționată și dusă la culme de Christian, mezinul dinastiei, adus în stare de declin sufletesc din cauza violului trăit în copilărie și săvârșit de însuși tatăl lui, de pe urma căruia și sora lui Christian s-a sinucis. În spatele acestui caz de pedofilie în familie se ascunde în ultimă instanță faptul că... ceva putred s-a întâmplat nu numai în Danemarca din vremea lui Hamlet, ci și în dinastiile de azi... În spectacol, rolul lui Christian este interpretat cu măiestrie de Itay Tiran, tânărul actor care și-a câștigat renumele interpretându-l pe Hamlet (spectacol care ține afișul la Hacameri de patru stagiuni).

În regia lui Hanan Snir, spectacolul este zguduitor, trece cu abilitate de la stări de aparentă liniște și pace la violență și atac "sub centură". Întreg ansamblul impresionează prin jocul perfect încadrat în acțiune: Ghila Almagor, care joacă în alternanță cu Tatiana Canelis-Olier, în rolul mamei, Riki Blich, Osnat Fischman, Robert Hoenig, Hugo Yarden etc. Dar cei care excelează sunt Itay Tiran, Oded Leopold și veteranul Oded Teomi. Neapărat vizionați spectacolul, care durează o oră și 40 de minute.

◆

Tom Stopard, dramaturg britanic (născut în Cehia), a debutat în 1967 cu piesa "Rosencrantz și Guildenstern au murit", care i-a adus celebritatea. El a luat două figuri minore din tragedia shakespeariană "Hamlet" – curtenii Rosencrantz și Guildenstern – cărora regele Claudius le-a ordonat să-l urmărească pe Hamlet și să-l descoasă dacă știe că tatăl lui a fost omorât de monarhul moștenitor. Aceste roluri sunt astfel "voite" în tragedia clasică, dar Stopard le-a transformat în personaje centrale de comedie. Și încă de comedie absurdă! Replicile spirituale care, în permanenta goană de-a lungul sălii a celor două personaje, împreună cu a șefului trupei de actori de la curtea regelui (în interpretarea excepțională a lui Rami Baruch) se împrăștie ca niște scântei de inteligență. Intercalările cu scene video amintesc publicului de Hamletul original, intrat de astă dată în anturajul comicului absurd și sunt originale ca idee regizorală (Yael Ronen), dar nu întotdeauna ușurând perceperea variantei subtile a lui Rosencrantz și Guildenstern moderni.

Spectacolul merită să fie văzut pentru Rami Baruch, dacă genul absurd e pe gustul dvs. Dacă nu...

O mențiune: Oded Leopold, Tatiana Canelis-Olier, Robert Hoenig și Shlomi Moscovici (traducătorul piesei "Aniversarea") și, respectiv, Rami Baruch, sunt interpreți din *trib*.

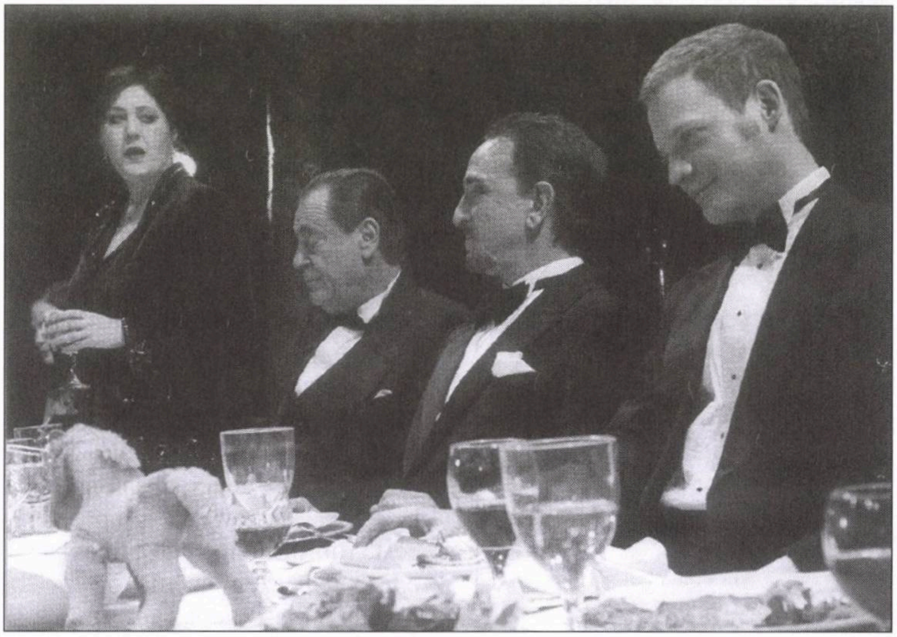

Scenă din "Aniversarea" cu Tatiana Canelis (stânga), Oded Teomi, Ohad Shahar, Itay Tiran: așa o aniversare!

B.B.C.

Bădărani. Bandiți. Canalii.

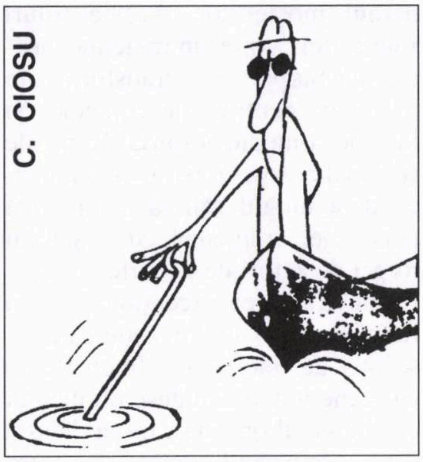

Pescuitorul de perle

Nimeni nu-i scutit de perle. Nimeni.

...nici măcar celebrul "Petit Larousse", de la Paris, la a cărui redactare și corectură lucrează sute de oameni. Căutând câteva date despre Teodor Herzl, corespondentul nostru Iacob Zimbler, din Haifa, a găsit următoarele:

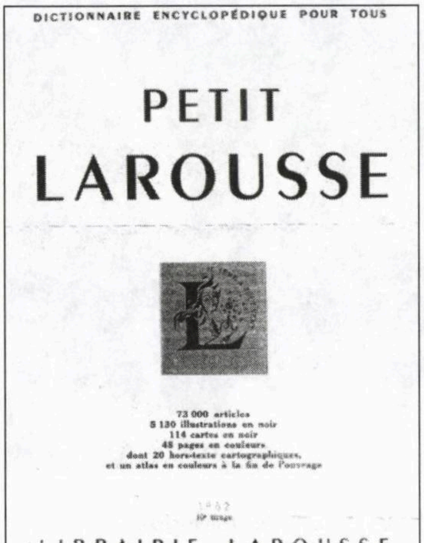
DICTIONNAIRE ENCYCLOPÉDIQUE POUR TOUS

PETIT
LAROUSSE

73 000 articles
5 130 illustrations en noir
114 cartes en noir
48 pages en couleurs
dont 20 hors-texte cartographiques,
et un atlas en couleurs à la fin de l'ouvrage

LIBRAIRIE LAROUSSE
17, rue du Montparnasse, et boulevard Raspail, 114, Paris VIe

«Herzl (Theodore), scriitor israelian ... născut la Budapesta (1860-1904) etc. etc,»

Uimit de cele citite, d. Zimbler se întreabă, ca și noi, cum de-a reușit Herzl să fie israelian înainte de înființarea Statului Israel (în 1948) și cum de Uniunea Scriitorilor de pe strada Kaplan, din Tel Aviv, nu a pomenit niciodată de faptul că literatura israeliană numără, printre vedetele ei, un talent atât de mare precum acela al lui Herzl.

În fiecare zi se descoperă ceva

«... Hadrianus (117-138) a distrus Ierusalimul și a dus restul poporului evreu la sclavie.»

("Viața noastră", 21.01.08; comunicată de Petre Cioclu, din Kiriat Yam, care consemnează cu entuziasm această descoperire istorică, el știind, ca noi toți, că Ierusalimul a fost distrus numai în două rânduri: o dată de Nabucodonosor și a doua oară de împăratul roman Titus.)

Poșta

Același **Petre Cioclu,** întâlnit și mai înainte, ne aduce la cunoștință că în "Viața noastră" (din 01.02.08) aceeași știre, intitulată "Accident la Tamra", a apărut de două ori: mai întâi în pag. 5, apoi în pag. 7. Comentariul lui Cioclu: "Decât să lipsească, mai bine să prisosească".

Magdalena Moscu, din Natania, este dezamăgită că întâlnește prea rar în presă, și la noi și aiurea, "rubricile acelea delicioase consacrate perlelor". E-adevărat, din păcate aceste rubrici sunt cam puține. Dar... există. Un exemplu ni-l dă revista franceză (ce-i drept cam satirică și de umor) "Le Canard Enchaîné". Mai nou, am avut plăcerea să salutăm hotărârea confraților de la "România literară", din București, de a-și aminti de existența acestui gen gazetăresc.

Într-un articol recent, "România literară" scrie:

«În toate timpurile, viața publică a fost plină de "perle". În toate timpurile, oamenii de spirit s-au străduit să le exorcizeze prin râs. Din perlele adunate de-a lungul timpului s-ar putea face sute de coliere ale neatenției, prostiei, ridicolului.

Într-o discuție veselă care a avut loc la noi în redacție a apărut ideea de a relua rubrica "Pescuitorul de perle" pe care o susținea, la noi, Lascăr Sebastian, traducătorul lui Petrarca și, probabil, iubitorul lui Bizet. O semna cu pseudonimul Profesorul Haddock, după un personaj de benzi desenate. Redactorii "României literare" o vor semna cu inițiale și o vor susține când vor avea cu ce. Deocamdată, câteva perluțe de ici, de colo.

- *Sommet-ul francofoniei de la București a avut și un sommet al traducerilor greșite din franceză. Între altele, mai multe ziare ("Gândul", "Evenimentul zilei") și LiterNet-ul au tradus din "Le Figaro" o frază despre... "bătălia* ***de la*** *Hernani". Or fi crezut că e un fel de bătălie de la Waterloo sau Stalingrad, și nu o bătălie literară* ***pentru*** *piesa lui Hugo, "Hernani", bătălie petrecută la un teatru, între "armata" clasicismului și cea a romantismului.*
- *"...Criptele și osemintele sunt profanate fără respect" scrie "Jurnalul Național". Este un eveniment, desigur, dar cu totul banal. Unul ieșit din comun ar fi fost dacă erau* ***profanate cu respect".»***

Samuel Bar-On, Ierusalim; **Vicky Dornheim,** Frankfurt, Germania; **Tereza Vișoiu,** Brașov, România; **av. Solomon Hechter,** Los Angeles, SUA: **Andreea Mișcă-Donatello,** Florența, Italia (nu orice greșeală de tipar e o perlă).

O povestire de
SERGIU FĂRCĂŞAN - Canada

Glăsuind pe bahaseşte

În urmă cu ani, Sergiu Fărcăşan i-a însoţit pe Gheorghiu-Dej şi I. Gh. Maurer într-o vizită oficială în Indonezia şi alte ţări asiatice. O vizită în cursul căreia s-au petrecut fel de fel de lucruri.

Mai nou, Fărcăşan şi-a publicat în revista "Semnalul", din Canada, amintirile din călătoria cu pricina. Pe cititorii noştri, relatarea cunoscutului satiric îi va uimi.

Cu ani în urmă exista iluzia că ziariştii specializaţi în probleme externe ştiu limbi străine. Am călătorit câteva luni prin ţări africane de limbă engleză cu un asemenea specialist de la ziarul “Scânteia”. Nu ştia o boabă englezeşte. Bănuiesc că singura lui calificare pentru externe fusese că voiau să scape de el de la interne. În Africa n–avea nimic de lucrat, doar să se ţină după "spatele" meu – credea că e pus să mă supravegheze – dar singurul lui moment de muncă grea, moment teribil, era la restaurante. I se dădea un menu şi trebuia să comande ca un om mare. Ca să pretindă că ştia ceva, învăţase să se uite de sus la chelner – de obicei un negru care vorbea englezeşte – şi să-i adreseze pe un ton boieresc trei cuvinte: “Parlez-vous français?” Bietul negru clătina din cap cu un aer vinovat, fără să ghicească că cele trei cuvinte mari şi late erau tot ce putea clientul alb să spună. Ignorantul, pretinzând că e dezamăgit de un local în care chelnerii nu vorbesc franţuzeşte, îmi pasa mie sarcina de a comanda în limba inferioara a lui Shakespeare. În Tanzania era să cad sub masă de râs când un chelner întrebat “parlez-vous français?” i-a răspuns voios şi răsunător, pe o voce care a făcut toate capetele să se întoarcă spre noi: “Oui, Monsieur! Qu-est-ce que vous désirez?” Omul meu s-a clătinat ca lovit, a pălit, s-a făcut mic în scaun şi n-a mai putut scoate un cuvânt, nici măcar pe româneşte.

Cu trei ani în urmă, în Indonezia, fusesem bătut eu însumi în chestiunea menu-ului. În restaurante de lux, ni se ofereau liste de menu legate în piele veritabilă, scrise în englezeşte şi, ca limbă culinară extra, franţuzeşte. De obicei eram patru inşi la masă. Trei dintre noi – Ioan Grigorescu, Virgil Dănciulescu şi cu mine – ne puneam capetele la un loc sa descifrăm numirile nemaipomenite şi să ghicim care dintre ele ascundea ceva ce se putea mânca. Toţi trei la un loc eram bătuţi de un al patrulea, Eugen Preda, correspondent de radio, care la iuţeală şi fără ezitare comanda câte un fel copios şi gustos, după care ni se scurgeau ochii. Era umilitor să comandăm ca şi el, căutam să-l batem, să descoperim un fel superior, eram trei cu trei feluri diferite şi sfârşeam regulat cu trei mâncări mai puţin bune. Asta era nedrept, mai ales că Preda era cel mai gras dintre noi şi avea mai puţină nevoie de mâncare. Cum eu eram şeful grupului de presă, după câteva zile am lăsat orgoliul de–o parte şi, găsind un unghi politic de punere a problemei, i-am spus lui Preda: “Măi omule, am o răspundere faţă de toţi corespondenţii. Trebuie să fie bine hrăniţi şi să nu aibă de alergat la closet, ceea ce ne-ar compromite patria. Aşa că mărturiseşte, te rog, cum dracu' descifrezi ce se ascunde sub denumirile astea extravagante şi te alegi întotdeauna cu ce e mai bun?” “Nu e nici un secret”, a răspuns Preda, satisfăcut de el însuşi. “Voi vă uitaţi la denumiri, să ghiciţi ce înseamnă. Eu nu-mi bat capul cu lista de feluri. Mă uit doar la preţ, şi aleg ce e mai scump.” (Desigur, nu noi plăteam.)

Amintiri de acest fel mi-au fost provocate de o carte a unui psiholog american specializat în probleme de memorie. Spunea că starea prezentă colorează memoria retroactiv: soţii în divorţ spun că nu s-au iubit niciodată, cei cu căsnicii trainice că s-au iubit întotdeauna. Studenţi cărora li se arată fotografii-“efect” – o sacoşă cu fructe revărsate, o casă lovită de un avion – după câteva zile “recunosc” şi îşi “amintesc” că au văzut fotografiile „cauză”: cineva scăpând o sacoşă sau un avion zburând spre casă, fotografii pe care, în fapt, nu le văzuseră niciodată înainte. Logica şi imaginaţia lucraseră să “îndoaie”, să adapteze şi să completeze memoria.

M-am uitat prin câteva amintiri pe care le-am scris recent şi mi s-au părut nu destul de vesele. Asta ar putea însemna că nu sunt prea bine dispus în prezent. Inversând ecuaţia, dacă aş putea pescui din trecut ceva evenimente vesele, ar însemna că acum nu mai pot de bine. Răscolindu-mi memoria, am găsit câteva episoade răzăreţe din aceeaşi călătorie, întreprinsă cu Gheorghiu-Dej, Maurer şi alţii.

Primul popas l-am făcut în Indonezia. Preşedinte era Sukarno. La prima cină oficială, şefii români au fost surprinşi de evenimente. Pretutindeni pe unde trecea Sukarno, exista o estradă cu o orchestră. Sukarno se oprea din mâncat şi arăta cu degetul spre un ministru de-al său. Acesta sărea în picioare cu veselie mare, făcea un salt la estradă şi cânta ritmic nişte versuri care îi făceau pe indonezieni să râdă în hohote şi pe români, care nu înţelegeau nimic, să râdă de politeţe. Un echivalent românesc provizoriu ar suna cam aşa:

Hopa, hopa, de trei ori
Să-ţi miroasă gura-a flori.

Desigur, aveau ceva referinţe politice din lupta pentru independenţă şi din pasiunea pentru dans, muzică şi îndeosebi pentru femei. Căldura, mâncarea, muzica ne făceau să dorim să ne prăbuşim seara în paturile noastre de hotel – dar aveam de scris şi de transmis reportaje pentru presa de acasă sau de rescris discursuri ale şefilor pentru evenimentele din ziua următoare.

În dimineaţa celei de a doua ori a treia zi, securiştii care îi păzeau pe şefi au început să circule printre noi cu o cerere urgentă: tovarăşii vor să le arătăm indonezienilor că şi noi suntem oameni de viaţă, că folclorul nostru e minunat etc. etc., deci care dintre voi, tovarăşi, se oferă să cânte câte ceva? Noi fusesem aleşi pentru călătorie nu pe bază de canto, ci datorită meritelor noastre birocratico-politice, fals-presupusei viteze la scris, abilităţii de a purta o cravată, şi mai ales iluziei că ştiam s–o rupem pe o limbă sau alta. Nimeni n-a avut curajul să se ofere să cânte, mai ales că miniştrii lui Sukarno păreau culeşi dintre tenorii teatrului de operetă.

Securiştii au venit din nou şi din nou, până când un coleg de-al meu, ziarist dar purtând în delegaţie numele de consilier, a luat pe umerii săi "povara omului alb". M-am mirat că tocmai el se găsise, de vreme ce vorbea cu un răsunător accent maghiar, dar mi-am spus că Sukarno şi ai săi n-ar observa diferenţa nici dacă tipul ar cânta un ceardaş pe ungureste. Numele eroului era Zamfir Brumaru. Identitate pre-folclorică: Zoltan Brunner.

Eram cu toţii în grădina unui palat, odihnindu-ne oasele zbuciumate, pe fotolii de trestie, într-un semicerc având în mijloc pe Sukarno şi Dej. Brumaru-Brunner a venit în faţa noastră cu paşi mândri ungureşti, a făcut o plecăciune scurtă fără să dea atenţie aplauzelor şi a deschis gura, slobozind o voce joasă şi afonă:

Pe Mureş şi pe Târna-a-ave!

A urmat o pauză lungă: mi-am spus că luase o notă falsă, şi că s-ar putea să încerce din nou. A tras-o iar:

Pe Mureş si pe Târna-a-a-a-ve!

Pauză.

Am văzut groaza din ochii lui. Păruse să-şi dea seama, pentru prima oară, că Gheorghe Gheorgiu-Dej, măsurat cu contorul sentimental drept fiul cel mai iubit al poporului, împreună cu Sukarno, şeful celei mai mari naţiuni musulmane, îl ascultau în persoană! A încremenit.

Dacă accidentul s-ar fi petrecut un an mai târziu, când se jucase prima mea piesă, educaţia teatrală mi-ar fi dat impulsul să aplaud. Românii m-ar fi urmat, şi nici un indonezian nu şi-ar fi dat seama că bietul folclorist Zolti, intimidat de auditoriul mondial, nu mai putea să–şi amintească ce curge după Târnave. Într-o tăcere de mormânt, Brumaru a bâiguit ceva că "am uitat restul" – pentrucă veni vorba, a bâigui e un verb provenit din limba maghiară – şi s-a retras cu coada între picioare.

După canto, examenul următor s-a petrecut la dans, într-un club care n-avea aer condiţionat. Locul era plin de cadâne; Sukarno avea câte un harem în fiecare localitate, probabil ca să facâ economii de deplasare a frumoaselor de la un loc la altul. Dej s-a supus invitaţiei, făcând doi paşi de dans, ca o demonstraţie, şi i-a pasat lui Maurer dansatoarea.

Aleasa zâmbea aprobativ în braţele lui Maurer în timp ce acesta îi spunea pe un ton amabil, foarte distinct: "Cum mă simt eu acuma, numai de dansat cu tine nu-mi arde! Visez să mă întorc acasă fără tine, la o baie şi un masaj." Curtezana zâmbea încântată, convinsă că i se adresau complimente. Eu eram ocupat cu o activitate subversivă, mai bine zis subţioarească. Din cauză că nu exista aer condiţionat, eu, pe sub haine lucrate la gospodăria de partid special pentru prestigiul naţional în această călătorie, haine un pic prea călduroase, mă prefăceam că mă şterg la gură cu un gros şervet de olandă splendidă. În fapt încercam să-l strecor prin haină şi cămaşă, să mă şterg de transpiraţie la subţiori. Nenorocirea mea s-a produs când un interpret de-al nostru – unul din acei specialişti care puteau traduce orice, cu excepţia a două lucruri: ce a spus un străin şi cum i-am răspuns noi – a rămas la jumătatea drumului, vreau să zic pe vine. Era moda twistului, în care Sukarno excela, şi traducătorul nostru, voluminos, încercase să se lase pe vine. Nu se lăsase până la capăt, dar nici să se ridice nu putea : era juma' jos, juma' sus, înţepenit ca o statuetă Budha în parte furată de turişti, iar noi, câţiva români curajoşi, ne-am strecurat pe sub braţele lui şi am izbutit să-l ridicăm. Ne-am simţit eroi, ca minerii din Maramureş ai lui Deşliu, care aveau de săltat un fel de dinozaur metalic.

M-am întors la şervetul meu iubit. În acel moment, unul din consilierii noştri externi mi-a adresat un gest mânios, chemându-mă la el. Locul era plin de şefi, nu ştiai de care să asculţi mai întâi. Mă temeam că voia să mă deposedeze de olanda mea, dar avea în minte ceva mult mai rău.

– Nu vă e ruşine, băieţi tineri, îi lăsaţi pe tovarăşii noştri să se chinuiască pe căldura asta! Duceţi-vă şi luaţi-le partenerele, nu vă e ruşine?!

– Nu le-am invitat din respect. Credeam că erau numai pentru demnitari.

– Lasă respectul, luaţi imediat câte o curvă şi eliberaţi-i pe tovarăşii noştri din conducere!

Am intrat în acţiune, am transmis câteva sarcini, şi l-am auzit pe Maurer gemând către un românaş care îi luase partenera din braţe:

– Tovarășe, n-am să te uit niciodată.

Cum actorii principali fuseseră eliberați de partenere, m-am așezat la loc, dar specialistul de protocol – care știa cine, ce, de ce și așa mai departe (cel puțin așa îmi închipuiam) – m-a chemat din nou:

– Ia-o pe aia! Nu vezi că stă singură și nimeni n-o ia la dans?!

Mi-am pus o mare încântare pe față și m-am dus la cadână cu o plecăciune adâncă, invitând-o. Dansa bine. În loc să mă resimt de sarcina îndurată, a început să-mi placă. Curtezana era frumoasă, chiar foarte, se lăsa condusă ca un fulg și știa englezește. Am flirtat cu ea, aveam figurile mele din tinerețe, împingându-mi un picior într-un anumit fel, și ea părea să aibă placere. – Ce faci peste zi? am întrebat-o. – Pictez, a răspuns ea. – Câștigi bani buni? – Nici un ban. – Atunci cum faci un living, din ce trăiești? La care cadâna îmi răspunde foarte natural: – Sunt nevasta numărul unu a lui Sukarno.

Era s-o scap din brațe. M-am întors ca fulgerul, să văd dacă Sukarno mă observa, să mă scuz că specialistul de la protocol mi-o indicase, dar dansatorul președinte, telepatic, părea să ghicească tulburarea mea, și a dat din cap aprobativ, ca si cum ar fi zis: – Dă-i înainte, nu te jena! Nu-i așa că-i o bucățică bună?

În ciuda zâmbetului lui complice, m-am grăbit să-mi depozitez dulcea povară, dar probabil acela a fost momentul când m-am decis să iau o inițiativă nebunească.

Trebuie să știți că nu v-am dat un tablou complet al zăpăcelii care ne cuprinsese. După folcloriseala lui pe Târnave, Brumaru se retrăsese în camera lui de hotel, punând aerul condiționat la maximum, reușind să fie probabil primul om alb care a făcut o răceală în căldura indoneziană. Unul din doctorii delegației se îmbolnăvise după ce aflase că ceea ce a mâncat la un dineu de gală erau mustăți de rechin. Am diagnosticat că mustățile i se zbârlisera în stomac. Îmi dădea mâna să glumesc: în timpul acelei cine de onoare, tușisem tot timpul, depunând delicatesele din gură în pumn și apoi deschizând mâna pe sub masă. Trimisul agenției (Agerpres), pe care îl instruisem să trimită reportajele noastre prin telex, manipulase competent o mașină conectată la nimic, așa că reportajele erau pe undeva în spațiul cosmic, poate mai călătoresc și acum, fără urmă pe pământ. În plus, consilierul principal al delegației, Ștefan Voicu, altminteri un om cumsecade, fusese lovit de ideea că tratativele între Dej și Sukarno ar putea provoca gigantice schimbări pe harta globului pământesc. Venea în camera mea, îmi cerea să-i adun urgent pe ceilalți corespondenți, și ne punea într-un cerc, în picioare. Spunea, "tovarășul zice..." apoi se oprea subit și mă întreba dacă am dat drumul la apă în baie. Zgomotul era menit să dejoace instalațiile de spionaj ale C.I.A. Eram atenționați cu toții că după atâtea pregătiri conspirative, vom afla ceva foarte important. "Tovarășul zice," șoptea Voicu, "că aceste tratative merg... Fărcășan, ai întors robinetul până la capăt? merg foarte bine. Amândoi conducătorii au decis, apropiați-vă capetele un pic... (în șoaptă:) au decis că nivelul e mulțumitor." Aceste mari secrete durau aproape o oră, în care eram toți extrem de obosiți, în timp ce Voicu, mai bătrân, se ținea sprinten, purtat de valurile importanței mondiale. Deși aveam munca mea, cu mai multe de făcut decât se puteau face în 24 de ore, Voicu mă chema să-i fiu traducător în convorbirile cu diferiți indonezieni. Furat de treabă și de căldură, uitasem să particip la o cină organizată în onoarea noastră de către ziaristii indonezieni. Ca să-mi repar păcatul, m-am gândit să leg un fel de prietenie cu șeful corespondenților indonezieni. După o vreme, l-am luat de umeri și i-am spus folcloric: – Noi, românii, suntem oameni de viață. Am un șef care îmi cam mănâncă din timp. Ajută-mă la o glumă. O să mă prefac că vorbesc în indoneziană. Orice aș spune, dă din cap ca și când m-ai înțelege, apoi spune ceva în limba ta, și eu o să mă prefac că traduc ce ai zis.

Omul a înțeles, poate n-a vrut să refuze ciudații oaspeți; a râs și mi-a promis ajutorul.

Nu mult după aceea, Voicu m-a chemat să traduc, ca de obicei, dialogul lui cu șeful de presă. Numai că, de data asta, n-am vorbit englezește.

– Ce s-a publicat azi în presa indoneziană despre vizita noastră? a întrebat Voicu.

"Traducerea" mea suna bine pe atunci, cum eram înconjurat de indonezieni, dar acum, după zeci de ani, nu mai am sunetul în urechi. Am zis cam așa:

– Huala mengiosu brobarna indonesia rumenia holopanta visitorna Dez?

Omul a dat din cap că mă înțelege și a răspuns ceva în limba lui.

– Zice că toți ziariștii au publicat reportaje entuziaste despre această întâlnire istorică.

– Au fost voci critice?

– Smirnihaha acustico mienaua crituco?

A zis din nou ceva și am tradus:

– Presa lor e ospitalieră. Președintele n-ar fi tolerat ca tradițiile indoneziene să fie încălcate de voci dizidente.

Acum vine marea surpriză. Voicu era atât de preocupat de senzaționalul conținut politic, încât n-a observat că nu vorbeam pe englezește. Ce sperasem să fie o glumă de un minut-două, devenise o infernală conversație maraton, epuizându-mi toate sunetele pe care le puteam imagina. Căldura era mare, aproape că mi-era dor de momentul politic la vocea robinetului din baie. Eram pe cale să abandonez totul, când, subit, Voicu m–a apucat de braț cu atâta putere de m-a durut:

– Pe ce limbă vorbeşti?

Am facut o mutră umilă:

– Încerc s-o rup pe limba lor, indoneziană. Au sute de dialecte. Cel principal se cheama bahasa. Nu prea reuşesc.

– Dar nu se poate! De unde poţi să ştii baha… indoneziana?

Eram plin de pocăinţă:

– Nu o ştiu, propriu-zis. Dar am fost înştiintaţi de călătorie cu două luni în urmă. Nu mai ţineţi minte, când ne-au luat măsură pentru haine? M-am dus în fiecare zi la bibliotecă. Două luni. Au la bibliotecă un manual Berlitz foarte bun. N-au vrut să mi-l împrumute pentru acasă.

– Dar nu se poate! O limbă ca asta nu se poate învăţa în două luni!

Grigorescu, care era la curent cu gluma, mi-a sărit în ajutor:

– Ştiu si eu câteva sute de cuvinte. E greu, dar nu imposibil. Şabloane: un vocabular politic de bază.

Voicu i-a făcut semn să nu se amestece şi a trecut la verificarea practică:

– Spune-i că avem tradiţii petroliere. Că sondele noastre sunt mai bune decât ale americanilor.

S-a oprit să mă asculte, cu ochii îngustaţi.

– Oilo trado oilolama sundabava rumenini perfechaid U.S.A.!

Şeful indonezian a răspuns ceva şi am tradus:

– Faptul acesta e larg cunoscut în Indonezia. Presa lor a publicat mai multe articole, săptămâni înainte de vizită.

Voicu s-a lins pe buze.

– Intreabă-l dacă poate să-mi dea tăieturi de presă.

Am glăsuit şi apoi am ascultat cu mare atenţie ce spunea indonezianul. Am “tradus”:

– O să le dea după câteva zile. Trebuie să le culeagă şi să le dea la tradus în englezeşte.

Seara, în camera noastră, Grigorescu şi cu mine ne–am prăbuşit în paturile noastre când, de la uşa încuiată, s-a auzit un ciocănit imperios. Nu ştiu de ce, dar se pare ca securitatea avea un stil special de a bate la uşă. Am deschis şi era un securist.

– Trebuie să vă însoţesc imediat în sala palatului, unde tovarăşul e cu Sukarno.

– Nu-s îmbrăcat. Viu imediat. Ştii despre ce e vorba?

– Tovarăşul i-a spus lui Sukarno că ştiţi să vorbiţi pe limba lor indoneziană. Poate au pus pariu. Vrea să le daţi o demonstraţie.

❖

– Ce ne facem? l-am întrebat pe Grigorescu.

Mai tânăr ca mine, Grigorescu era o minune de sânge rece şi auto-control. Poate era mai puţin muncit şi avea capul mai limpede.

– Fugim în junglă, a zis el.

– Care junglă? Unde junglă?

Camera noastră era la parter şi Grigorescu mi-a arătat nonşalant balconul, de pe care se putea sări într-un fel de pădurice în spatele hotelului.

❖

A doua zi, Voicu n-a pomenit de farsă, dar mi-a spus scurt:

– Tovarăşul a aflat că ziariştii indonezieni au fost insultaţi. Pregătiseră o cină de onoare şi nu te-ai arătat. Îţi faci bagajele şi te întorci în România!

I-am spus că mă împrietenisem cu şeful ziariştilor indonezieni după cina ratată, ba chiar că făceam glume împreună, dar Voicu a răspuns că delegaţia noastră era prea mare, vreo şaptezeci de oameni, că deci cădeam greu pe capul oaspeţilor indonezieni, şi deci că plecarea mea ar fi micşorat numărul un pic. Am argumentat că Sukarno avea o mentalitate de sultan şi că nu-i păsa să hrănească şaptezeci de hămesiţi, ba chiar că era probabil flatat: cu cât o delegaţie era mai mare, cu atât însemna că oaspeţii au dat mai mare importanţă vizitei. Voicu, un om cumsecade, s-a muşcat de mustaţă: probabil îi părea rău că se grăbise să-l informeze pe şef despre cina ratată. Pedeapsa îmi întuneca viitorul şi îi arăta pe şefi ca răzbunători fără simţul umorului.

– O să caut să te pun în contact cu tovarăşul, a zis el.

Ca rezultat, am aterizat în faţa lui Maurer. De vreme ce Dej nu voia să mă vadă, însemna că hotărârea fusese luată şi Maurer numai o trasmitea. Totuşi, am căutat să–mi pledez cauza, când Maurer m-a întrerupt:

– Fântânarule, iei primul avion şi te duci acasă.

– Mă cheamă Fărcăşan.

– N-are a face. Iei primul avion şi te duci acasă.

M-am întors la Voicu şi i-am făcut o mărturisire completă. Nu-mi păsa să întrerup călătoria. Dar aveam o piesă în repetiţie la teatru, prima mea piesă, şi de îndată ce se ştia că “e ceva cu Fărcăşan,” cariera mea dramatică s-ar fi sfârşit înainte de a se naşte. Cât despre călătorie. nu-mi păsa: l-am convins cu o obscenitate la modă pe atunci, “mi se fâlfâie.”

Omul s-a dus şi mi-a pledat cauza din nou. Nu ştiu ce s-a petrecut în culise, dar am fost iertat – poate aveau nevoie de mine – şi am putut începe, în Birmania şi India, o nouă serie de încurcături.

O schiţă de
DOREL SCHOR

Îţi aminteşti de mine?

– Eram în drum şi mi-am adus aminte că mi-a povestit Nelu că tu stai aici. Şi ce mi-am zis? Hai să te văd, ca doar am fost colegi… Îţi aminteşti?

Vine unul la mine acasă, neanunţat.

– Eram în drum, zice, de la nord la sud, şi mi-am adus aminte că odată mi-a povestit Nelu că tu locuieşti aicea, şi ce mi-am zis? Hai să te văd, ca doar am fost colegi de şcoală… Îţi aminteşti?

– Nu! îi tai eu entuziasmul de la început. Nu-mi amintesc…

– Cum nu? se miră el, am învăţat la aceeaşi şcoală şi în aceeaşi clasă, dintr-a-ntâia şi până-ntr-a zecea, eu te ajutam la matematică şi te mai lăsam să copiezi şi la botanică, ce, ai uitat?

– Da, precizez eu foarte sobru, am uitat!

– Nu se poate, măi omule… Când eram într-a şaptea a vrut unul să te bată, te-a aşteptat la colţ şi eu te-am salvat, i-am spus că dacă te atinge, are de-a face cu mine, îl pocnesc şi-i rup şapca, acum ţii minte?

– Nu.

– Nu se poate, era în anul când amândoi ne-am îndrăgostit de o fată de la şcoala de vizavi şi, până la urmă, eu am fost galanton şi ţi-am spus "ia-o tu", dar ea l-a preferat pe unul cu coşuri, asta îţi aminteşti?

– Nu-mi amintesc nimic…

– Atunci o să-ţi aminteşti de mine când o să-ţi spun cum în anul acela când ai fost bolnav, ţi-a curs sânge din nas şi n-ai fost la şcoală o săptămână, eu am venit în fiecare zi şi ţi-am adus lecţiile, cu toate că puteam să mă molipsesc, şi ţi-am explicat cu răbdare tot ce ne-au predat Pătrăţică şi Vartolomei şi madam Munteanu şi Turtoi de la educaţie fizică… Asta ţii minte!

– Nu ţin minte nimic!

– Curios, domnule… Atunci precis că o să ţii minte concursul acela de desen când la început au fost o sută şi la urmă am rămas numai noi doi şi eu am ieşit pe locul unu şi tu pe locul doi… Asta îţi aminteşti, nu-i aşa?

– Nu-i aşa! pun eu punctul pe i. Cred că mă confunzi dumneata. Regretele mele…

Altă dată vine altul, tot aşa, neanunţat.

– Eram în drum, zice, de la nord la sud, şi mi-am adus aminte că mi-a povestit Nelu că stai aici… Şi ce mi-am zis? Hai să te văd, ca doar am fost colegi… Îţi aminteşti?

– Nu, răspund eu prudent. Nu-mi amintesc.

– Cum nu? se miră el. Am învăţat la aceeaşi şcoală şi în aceeaşi clasă… Întotdeauna m-ai ajutat să-mi fac lecţiile şi îmi suflai când mă scoteau la tablă… Ce, ai uitat? La matematică şi la botanică…

– Parcă, parcă… spun cu bunăvoinţă.

– Domnule, trebuie să mă ţii minte… Când eram în clasa a şaptea, a vrut unul, un golan, să mă bată şi nu ştiu cum aş fi scăpat, dar ai venit tu şi l-ai luat de guler şi i-ai spus s-o întindă că-i vai de el dacă se mai ia de mine…

– Îmi amintesc destul de vag, spun. Dar eşti pe drumul cel bun.

– Sigur că da… Era în anul acela când ne-am îndrăgostit de aceeaşi fată şi până la urmă ai fost filotim şi galanton ş mi-ai spus ia-o tu, că eu am câte vreau… Dar n-a fost să fie, că mi-a suflat-o unul cu coşuri, asta îţi aminteşti?

– Cred că da…

– Bravo, îmi pare bine… În acelaşi an ai fost un adevărat coleg, când eu m-am îmbolnăvit de oreion sau de altceva şi ai venit să-mi aduci lecţiile şi mi-ai explicat tot ce ne-au predat Pătrăţică şi Vartolomei şi madam Munteanu şi Turtoi de la educaţie fizică…

– Aşa, aşa, îl încurajez. Ce amintiri frumoase…

– Sigur… Ţin minte cum ne-am concurat la desen, au fost o sută la pornire şi până la urmă am rămas numai noi doi şi pe locul întâi te-ai clasat tu, păi cine altul?! Erai de departe cel mai bun… Îţi aminteşti?

– Păi cum nu… Îmi amintesc totul foarte bine!

Pleacă şi cetăţeanul ăsta. Mă întreabă soţia cine sunt tipii ăştia doi?

– Primul, îi spun, a fost un coleg de clasă, a fost întotdeauna un invidios, dă-l în mă-sa… Al doilea e foarte simpatic şi drăguţ, dar nu-mi amintesc de el cu nici un chip… Cred că mă confundă cu altul!

Clinica de medicină alternativă
„Anita - Rehovot"
condusă de un doctor în medicină

HOMEOPATIE ● ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

Tratăm cu succes:

Dureri de orice origine • Paralizii (inclusiv faciale)
Astmă • Alergii • Nervozitate • Insomnii
Impotenţă • Prostată • Diabet • Colesterol
Hipertensiune

De asemenea:

Scădere în greutate • Întreruperea fumatului

☎ **08/941-4254**
08/945-6135

O povestire de
GETTA BERGHOFF

Pisici, iar despre pisici

În climatul de astăzi, atât de dramatic, eu îndrăznesc să vă solicit atenţia asupra unui subiect lipsit de însemnătate: nişte pisici.

Pe drept cuvânt puteţi gândi că trăiesc departe de zbuciumul zilelor, că mă preocupă numai necazurile în care au căzut pisicile!

În climatul de astăzi, atât de dramatic, eu îndrăznesc să vă solicit atenţia asupra unui subiect lipsit de însemnătate: nişte pisici. Şi nu pentru prima dată!

Pe cine interesează soarta pisicilor? Şi pisici ne trebuie? întreabă revoltaţi "stimabilii" din cartier…

Care-ar fi menirea pisicilor? Prin natura lor, nici să se alăture categoriilor de nedreptăţiţi nu sunt capabile. Pe nici o listă nu e loc de ele. Printre manifestanţii adunaţi în faţa parlamentului nostru doi ani la rând, profesorii şi-au strigat necazurile, apoi, în semn de solidaritate, au manifestat şi elevii şi dacă răsfoim filele calendarului, ne amintim de protestele studenţilor împotriva taxelor exorbitante. Tot în faţa parlamentului au trecut nu o dată invalizii şi atâţia handicapaţi neîndreptăţiţi de pensiile mizere. Acum, în faţa parlamentului au venit locuitorii Sderotului să-şi apere cauza lor atât de dreaptă. Să-şi apere viaţa.

Cum să se încumete pisicile oropsite de la natură, mici, sperioase, flămânde şi fără de puteri în glas să-şi strige nedreptatea? Dacă n-ai glas să ţipi şi pumn zdravăn să baţi în masă, nimeni nu te ştie şi nici dreptul să exişti nu ţi-l recunoaşte.

Pisicile? Nu sperie pe nimeni, nu prezintă nici un interes. Nici droguri nu consumă, nici nu sunt amatoare de perversiuni, n-au nici un fel de vicii, dimpotrivă, se înmulţesc... era cât pe ce să spun ca şoarecii, dar nu le pot aduce atâta jignire, căci şoarecii rămân şoareci şi pisicile rămân nişte animale drăgălaşe care se înmulţesc, adevărat, prea repede; dar pentru asta, în lumea noastră civilizată ar exista soluţii. Avem în ţara noastră instituţii care se îngrijesc de ocrotirea lor.

Ocrotiţi animalele, lăsaţi-le să trăiască !

Deunăzi am văzut o fotografie recentă a actriţei Brigitte Bardot şi mi-am amintit că şi ea luptă cu perseverenţă pentru apărarea animalelor. Fotografia îi arată vârsta, dar în ochi îi citesc acelaşi protest. Sunt convinsă că şi ea, ca şi mine, iubeşte şi pisicile. Sunt blânde, trăiesc pe lângă casa omului, mlădioase, curate, feline, ataşabile de primul om care-şi pleacă privirea asupra lor fără duşmănie. Ca un scâncet de copil e mieunatul lor, de cele mai multe ori de foame, iar privirea, atât de insistentă, poate lăsa indiferent numai un neom. Văzute în stradă îţi cer adăpost şi ocrotire.

În vara trecută hrănisem între 7 şi 10 pisici de pe strada unde locuiesc, de dragul unuia singur: favoritul, pe care-l înnobilasem cu numele de Mitsubishi. Îl strigam pe el şi înaintea lui soseau câţiva să-şi primească mâncarea, numai el se oprea sub palma mea să-l oblăduiesc cu mângâieri. Pentru că era singurul care beneficia de mângâierile mele, stârnise invidia regnului pisicesc şi, n-o să credeţi, l-au izgonit din ascunzătoarea lor.

Dar invidia nu se ascunde numai în neamul pisicesc. Mâini de tartor şi suflete mici s-au îndeletnicit cu exterminarea celorlalţi. Cu otrăvuri, cu acizi, chiar şi cu lopata sau bâta, lăsându-le cu ţeasta despicată să zacă pe trotuar… un tablou anatomic realist care pe tine, trecător, te făcea să tresari şi s-o iei la fugă. Devenise un antrenament, un sport matinal, o lege nescrisă şi chiar o superstiţie. Dacă reuşeai de dimineaţă să nimereşti pe unul şi să-l omori, era semn că ziua toată îţi va merge bine. Şi zi după zi, în câteva luni şi-au atins scopul şi, mulţumiţi şi mândri de isprava lor, sunt convinşi că au reuşit să stârpească rasa pisicărească a cartierului. Astfel că reprezentantul "vaad"-ului şi "eşet havaad" ai acelui bloc au cules aprecieri din partea cetăţenilor respectivi. Nu oficiale, dar a fost bucurie mare. N-a rămas păgân să nu împartă cu ei bucuria.

Deşi sesizate, nici o instituţie din cele în drept n-a intervenit pentru a pune capăt acestei cinice practici a bipezilor cu pretenţii şi nasul sus.

Nu ştiu nici eu cum mi-a venit, dar luasem aminte că istoria se repetă la 500 de ani o dată, moda revine din 30 în 30 de ani şi la jumătate de an avem alte generaţii de pisici. Aşa a apărut pe gardul de piatră, arătându-şi mutrişoarele cu o prudenţă instinctivă, altă generaţie de pisici. Foamea îi scoate din ascunzătoarea lor. Sunt urmaşii celor din curtea unde a avut loc masacrul pisicilor în anul care a trecut şi din care a supravieţuit doar o pisică, o mamă curajoasă care şi-a înfruntat duşmanii şi duşmănia fără să părăsească ascunzişul... Şi nici de stârpit n-au reuşit s-o stârpească. Cine ştie ce socoteli de pisică cu instinctele ei materne au legat-o de acea curte duşmană? Desigur, o ascunzătoare inaccesibilă domesticilor vecini.

Supravieţuise masacrului un pisoi al ei devenit astmatic, urmare a toxinelor aflate lângă gardul verde unde-şi aveau ascunzişul. Acest pisoi astmatic moştenise curajul mamei, cutezase să traverseze strada şi găsise refugiu în gradina casei mele. Fără să fie infestat de otrăvuri și toxine nimerise într-un rai de existență comună.

Pentru curajul lui, îl socotisem ca un argonaut al zilelor noastre dar nu-l mai înnobilasem cu nici un nume. Devenisem superstițioasă.

În nopțile geroase de iarnă se ascundea unde verdeața era mai abundentă. Ziua se încălzea la soare, în grădină. Fericit de belșugul de raze se rostogolea prin iarba încălzită de acest musafir grăbit și trecător.

Dar ochi răi, care nu îngăduie altuia să se bucure de viață, nu i-au îngăduit nici lui această bucurie.

Mă aștepta dis-de-dimineață pe preșul de la intrare, mă simțea înainte de a-mi auzi pașii și se trezea din somn, se inviora zgâriind cu ghearele preșul și venea spre mine cu adevărate salturi de acrobat.

M-am străduit să respect toate exigențele legate de curățenia blocului și să nu stârnesc prilej de nemulțumire.

Dimineața, pisicul mă aștepta la intrarea în bloc. La auzul altor pași, dispărea....

– Pisicul care e în fiecare dimineață la intrare, e al dumitale?

– E al nimănui, un argonaut, un refugiat scăpat cu viață din masacrul de peste drum. Eu îi dau mâncare și sper să nu supere pe nimeni că nici murdărie n-o să vă las…

– Nu vreau să-l văd în grădină, nu sufăr pisici, eu iubesc numai câinii.

– Iar eu iubesc pisicile și, fără supărare, grădina e și a mea. Frumos că iubiți câinii – am încercat să înfirip discuția cu cel din fața mea – dar, vedeți dv., pisica își face nevoile numai într-un loc curat, după care acoperă, pe când câinele nu alege locul și merge mai departe nepăsător de ce-a lăsat în urma lui, ca și insoțitorul.

– Dacă nu-l alungi, îl duc de aici, sau într-o zi, îl otrăvesc...

L-am privit în ochi, era tată și bunic și om care sâmbăta urcă cinci etaje ca să nu profaneze ziua folosind liftul.

– Nu vă cred capabil de o astfel de faptă.

– Să nu mă pui la încercare!

Continuam să vin la o oră mai matinală, să hrănesc pisicul într-o farfurie. Se părea că intuise condițiile în care trăiește și învățase să mănânce fără să arunce resturi pe de lături. În jurul lui se apropiau homeless-ii. După reacțiile lor mă alegeam cu observații interesante, legate de psihologia pisicilor și firea fiecăreia: una cuteza să se apropie, alta aștepta liniștită deoparte, dacă se nimereau doi cotoi schelălăiau unul la celălalt gata să se ia la bătaie, pierzând timp și porția de mâncare. Astfel îl ghiceam pe cel fricos și pe cel obraznic, lacom sau hrăpăreț. Le aruncam fiecăruia la distanță bucăți de carne, să nu rămână nici unul păgubit și nici să nu lase resturi pe urmele lor.

Știți ce descoperisem?

Argonautul meu, în loc să profite de farfuria care-l aștepta, era preocupat să alunge ceata de flămânzi din jurul său. Sărea pe fiecare cu ghearele, cu labele, cu o cutezanță care îl făcea să semene cu unii dintre noi, bipezii aceia care nu îngăduie și celuilalt să existe. Îl certam, îl întorceam la farfuria lui și-l mustram. Rămâneam cu argonautul meu până-și termina farfuria și-l priveam cum se gudură fericit la picioarele mele.

"Ce urât din partea ta..!" îi spuneam înainte de-a pleca.

Seara veneam să-l hrănesc a doua oară, înfruntam aceleași situații, scenele se repetau dar eu nu mă simțeam în stare să-l părăsesc, să-l pedepsesc. Mă legasem de el, prinsesem drag și milă de soarta lui, întocmai ca în relațiile dintre noi oamenii: îndrăgim pe cineva, ne dăm seama că ne șantajează și totuși persistăm în aceeași greșală. M-a indignat ceea ce descoperisem la pisic: auziți și dumneavoastră, să nu îngădui altui pisic să-i fie bine!

Într-o dimineață, când i-am adus de mâncare, n-am găsit pe nimeni pe preșul de la intrare. Doar homeless–ii mă așteptau la distanță, parcă să-mi vestească ceva rău.

L-am strigat, l-am așteptat, l-am căutat... Pe urmă mi-am amintit că pisicile sunt în dizgrația celor săraci la suflet și de duh...

De câte ori îmi amintesc de argonautul meu, mă-ntreb: cum a putut Dumnezeu, când a plămădit făptura și a hotărât să-i insufle viață, cum a putut să-i dăruie viața înainte de a o desăvârși? Ce a gândit Creatorul despre creația Lui?

Cum de n-a avut grijă în creația lui tocmai de calitate?

Să fi lăsat oare în seama noastră această trudă, înadins, să ne preocupe doar faptele bune câte trebuie în lume?

În iarna așezată la noi îmi caut pisoiul, afară e frig și ploaie și chiar Dumnezeu, dezamăgit de noi, plânge.

●

«În momentul când Islamul o să domine America, toți cei ce trăiesc pe teritoriul SUA vor fi obligați să respecte preceptele religiei noastre. Nu există altă posibilitate. Nu-ți place? Cu atât mai rău. Cară-te în altă parte și du-te la dracu'.»

(Declarație făcută de un terorist palestinian, care a cerut să nu i se dea numele, ziaristului american Aaron Klein, și apărută în volumul "Șuetând cu teroriștii", ed. World Ahead Media, 2006.

MAGDALENA BRÂTESCU

Triptic bucureştean
O clădire, un teatru şi un film

În lăcaşul zmeului

Vă mai amintiţi de fostul zmeu al zmeilor, cel care–şi arunca buzduganul cu ţinte de la mare distanţă? Ei bine, i-am vizitat lăcaşul! Am mers cale lungă pe jos, de la artezienele aducând vag cu cele din Place de la Concorde, dar complectamente lipsite de patină, culoare şi personalitate, trecând printr-un fel de Champs Elysées, mai lung şi mai lat decât cel original, dar fără viaţă, fără magazine, fără cafenele, fără agitaţia specifică unei mari şi vechi metropole civilizate. Când deodată, ridicându-mi privirile spre cerul cenuşiu şi norii îmbufnaţi, am zărit la orizont o clădire imensă situată pe Dealul Arsenalului. „E aproape cât Pentagonul! Şi mai mare decât Piramida lui Keops!” am exclamat depăşită de dimensiunile ei impresionante. Într-adevăr, din ce mergeam, se tot depărta de mine. Mă bătea gândul că e de neatins muritorilor de rând. Dar cum nimic nu poate înfrânge o voinţă nestrămutată, am răzbit până la urmă. Cerberii de la intrare, simţind că miros a om, nu mi-au permis să pun piciorul pe treptele de marmoră, decorate cu balustrade fastuoase susţinute pe coloane sculptate, decât în clipa când orologiul a sunat ora fixă. Dar am pătruns! Victorie! Totul în viaţă e o chestiune de timp şi încăpăţânare bine ghidată… Uşa din stejar masiv acoperită cu basoreliefuri şi alte ornamente a cedat, s-a deschis, iar eu m-am strecurat cu paşii înăbuşiţi de covoarele din lână de zeci de metri pătraţi, ţesute manual, în stil cubist, art déco sau românesc. Am rămas pe loc, vrăjită de bogăţia plafonierei din cristal de Mediaş, cântărind 5 tone, de coloanele de marmură roşie de Ruşchiţa, cu capiteluri de alamă, de pereţii acoperiţi cu boiserie, pe care atârnau tablouri de Sabin Bălaşa, reprezentând făpturi pe jumătate îngereşti, cu coame stufoase şi culori gingaşe în obrajii fragezi, cu trupurile eterice plutind în aerul pământenilor. Doamne, ce mică m-am simţit atunci, înconjurată de toată această splendoare de proporţii măreţe, care nu putea să fie nici măcar pe măsura uriaşului Gulliver, darămite pe-a semenilor mei! Şi-aş mai fi mers eu aşa, drum de vară până–n seară, dacă nu m-ar fi dovedit ostenelile, căci nu poţi trece cu pasul prin toate cele 100 de săli… Ş-apoi, te cam sastiseşti, iarăşi aplice de cristal cu bronz, iar draperii de catifea de 16 metri înălţime, brodate cu fir de aur şi argint de măicuţele de la Mânăstirea Agapia, iar uşi gigantice de cireş, fag, stejar sau cu geamuri de cristal, iar policandre de sute de kilograme, iar fotolii din piele veritabilă, iar caisson-uri sculptate pe tavan, iar podele de marmură albă, roşie şi neagră! Până când să stai în admiraţie în faţa unui lăcaş cu care n-ai nimic în comun? Trebuie să găseşti neapărat defecte, căci perfecţiunea e plicticoasă şi trezeşte căscatul. Poftim! N–are aer condiţionat. Şi de ce? Pentru că prin tuburile lui vin curenţi reci şi poţi răguşi? Sau pentru că tot pe acolo se pot infiltra gaze otrăvitoare? Da, şi n-are ascensoare, deoarece o coborâre triumfală pe treptele largi, dar scurte, te înalţă în ochii privitorilor. Şi încă o obiecţie, acustica lasă de dorit… Ş-atunci? Ce să facem cu toată această construcţie megalomano-căpcăunică? Unii au fost de părere să fie dărâmată, alţii să se închirieze pentru nunţi sau alte evenimente fericite. Ce păcat! Autohtonii n-o vizitează niciodată, se pare că le trezeşte resentimente sau că se tem de stafia zmeului zmeilor, care precis bântuie prin sălile pustii şi tăcute, ca un duh răuvoitor, ca un ghem de unde negative. Brr!

O zi din viaţa lui

Pe Sărindar, pe unde ieşeam cândva de la cinematografele azi dispărute, de pe fostul Bulevard 6 Martie, se află Teatrul Mic. Într-o sală arhiplină, cu spectatori de toate vârstele, care înfruntaseră o ploaie torenţială, dar nu renunţaseră la bilete, l-am văzut în carne şi oase! Pe El, pe Nea' Nicu! Cu şapca muncitorească, în faţa calapodului, bătând cuie de lemn în talpa unui pantof, gângăvit şi analfabet precum îl ştiam prea bine. Timp de trei ore, i-am urmărit evoluţia, de la crearea unei biografii fictive de ucenic revoluţionar, târât prin închisori şi trecând prin episodul transformării în general şcolit la ruşi, împins, sfătuit şi permanent încurajat de cozile de topor (printre care şi de numitul Goldenberg care vorbea cântat, în stil “ovreiesc”) şi până la faza discursurilor poticnite, îndrumărilor inepte pe toate planurile economico-socialo-politico-familialo-culturalo… etc. Alături de măria-sa se afla şi nelipsita consoartă, străduindu-se din răsputeri să buchisească lecţiile de chimie, hărnicie încununată cu nemeritatele titluri de profesor doctor inginer. Şi-n jurul lor, poporul muncitor, masa inocentă, luată de val, aruncată de colo-colo, neînţelegând nimic din dedesubturile minciunii, prefăcătoriei, din manevrele şi urzelile ale căror victime cădeau pe măsură ce timpul trecea. Aceşti figuranţi, în cântec, joc şi voie bună, cu lozinci, steaguri şi coruri, proslăveau epoca de aur şi pe conducătorii asemuiţi cu formele de relief ale ţării, cu ţara însăşi, cu minunile înseşi. Domnilor! Am râs şi-am plâns, m-am cutremurat şi m-am scuturat de groază şi de plăcere şi când m-am ridicat să plec, i-am mulţumit lui Dumnezeu că mi-a îngăduit să trăiesc ziua în care să ne putem în sfârşit bate joc, pe faţă, de cei ce şi-au bătut joc de noi şi de viaţa noastră.

Marele absent

Nicicând nu mi-am dorit mai mult să văd un film, aşa cum mi-am dorit să văd premiatul cu Palme d'Or la Cannes, mult lăudatul „Patru luni, trei săptămâni şi 2 zile”. Am ajuns cu metroul lângă Bellu, într-un centru comercial numit City Mall, ultramodern, cu scări rulante (care funcţionau), cu magazine de firmă şi lift cu totul şi cu totul de sticlă, cu sală de biliard, cafenele şi tot dichisul, ce să mai lungim vorba! Biletul de cinema nu-i de colo, costă cât un bilet la Operă, dar face toate paralele: sala e construită după ultimele standarde, în pantă şi cu scaune tapisate în catifea, în hall miroase a floricele cu unt şi muzica urlă după cerinţele moderne! Cam înainte cu 5 minute de începerea filmului (premieră în Bucureşti), continuam să fim, soţul meu şi cu mine, singurii doi spectatori. Mă temeam c-am bătut atâta drum de pomană şi până la urmă o să mi se ia jucăria râvnită cu foc. Dar nu, filmul a rulat. Eram pregătită cu batiste de hârtie şi cu apă de băut, căci sunt sensibilă din fire, iar subiectul despre care bănuiam ceva, din scurtele secvenţe prezentate la ProTV, mă privea direct şi personal, ca pe toată generaţia mea, a cărei tinereţe pură şi furtunoasă a fost iremediabil marcată, pentru tot restul vieţii, de celebrul Decret împotriva avorturilor, promulgat prin anul 1966. Acţiunea se petrece în 1984, perioadă necunoscută mie, într-un cămin studenţesc, loc necunoscut mie, iar personajele principale sunt o fată gravidă, buna ei prietenă şi un bărbat care îi provoacă un avort spontan. Drept plată, nu cere bani, ci servicii sexuale de la amândouă tinerele. Totul se petrece repede, într-o cameră de hotel, în timp ce familia iubitului prietenei sărbătoreşte o zi de naştere cu şampanie, delicatese, fripturi şi torturi de bezea. Fătul expulzat este aruncat într-un crematoriu de gunoi, iar viaţa îşi continuă cursul, cel puţin pentru fosta viitoare mamă, care se îndoapă la hotel cu mixed-grill şi apă minerală. Deci, cine să fie oare vinovatul acestei drame sufleteşti şi trupeşti? Copila inconştientă, al cărui amant nici nu apare, cea care a lăsat sarcina să avanseze, şi-a riscat viaţa într-o operaţie primitivă şi neigienică, a implicat-o pe prietena ei cea mai bună într-o aventură sexuală dezgustătoare cu un bărbat străin, sau asistentul medical care profita fără scrupule de situaţia disperată a gravidelor cu sarcini nedorite? Spectatorul e invitat să aleagă, dar eu l-am căutat zadarnic pe marele absent, pe tartorul răspunzător de sacrificiul embrioanelor, de viaţa mamelor, de viitorul femeilor, de distrugerea căsniciilor şi de moartea dragostei în timpul teroarei lui.

Dimitri Rupel

Dimitri Rupel, ministrul de Externe al Sloveniei (ţară care asigură în aceste zile preşedinţia Uniunii Europene), a cerut sârbilor ca la alegerile anticipate din mai să nu voteze cu partidele care s-au declarat împotriva independenţei regiunii Kosovo.

Furia stârnită la Belgrad de declaraţia lui Rupel e mare. Ea m-a cuprins şi pe mine. Zilele trecute, când un prieten sârb, aflat aici în vizită, m-a întrebat ce ar trebui să-i facă el acestui demnitar, i-am răspuns:

– Rupel!

Cine vă poate ajuta dacă părinţii dv. sunt bolnavi?

NETTA – SERVICII

- ✔ **Vă asigură îngrijitori competenţi, cu experienţă, din România, pentru bătrâni, handicapaţi, invalizi – 24 de ore pe zi.**
- ✔ **Vă propune aranjamente speciale, în funcţie de situaţia şi posibilităţile dv. financiare.**
- ✔ **Vă acordă consultaţii şi îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Şvil Haţabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135,
Fax: 03/731-4294

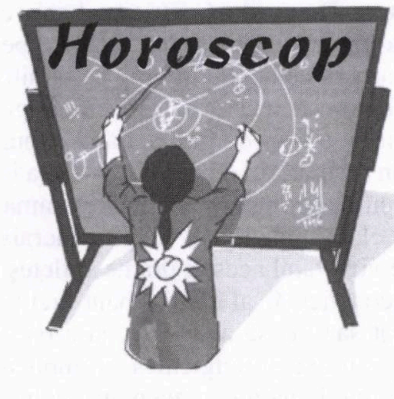

Aprilie

Berbec (21 martie – 20 aprilie): Vi se face o propunere care vi se pare tentantă, dar stăpâniți-vă primul impuls și nu-i dați curs. Ulterior, veți constata că a fost vorba de o capcană. O sumă de bani, economisită de mult și de care ați uitat, vă va fi de mare folos în luna aceasta.

Numere: 4, 6, 8.

Taur (21 aprilie – 20 mai): Problemele de sănătate care v-au chinuit în ultima vreme se atenuează. Buna dipoziție, rezultatul afecțiunii manifestate de câțiva prieteni vechi, și ameliorarea situației financiare vă vor insufla un optimism molipsitor. Călătoria pe care ați proiectat-o în interes de afaceri se amână din nou.

Culoare: verde.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): Perioada de liniște pe care ați avut-o a fost benefică. În acest timp v-ați ocupat doar de problemele dvs. personale, dăruindu-vă total pasiunilor. Fructul calmului sufletesc se va vedea în curând.

Numere: 7, 12, 29.

Rac (21 iunie – 22 iulie): Partenerul/partenera de viață își exprimă permanent nemulțumirea. Faceți efortul de a-i asculta doleanțele și încercați să remediați tot ce se poate. Nu se poate trăi într-o atmosferă atât de tensionată. Acceptați invitația unor rude de a pleca împreună într-un weekend, organizați o mică petrecere la dvs. acasă spre a-i face o surpriză soțului/soției.

Culoare: argintiu.

Leu (23 iulie – 22 august): Planurile dvs., în care ați investit atât de multe eforturi, încep să se contureze mai pronunțat. Nu vă lăsați amăgit de cuvinte dar, în același timp, nu vă speriați de cuvintele amenințătoare ale unor indivizi răutăcioși și invidioși. Mergeți pe drumul dvs., dar dați dovadă de prudența care, după cum se spune, este mama înțelepciunii.

Numere: 2, 5, 17.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): O veste bună. Veți primi un răspuns satisfăcător la o cerere pe care ați trimis-o cu multă vreme în urmă și pe care ați crezut-o pierdută. Iată deci că aveți mai multe motive de bucurie tocmai acum, când deprimarea părea să vă copleșească. În familie, mici surprize plăcute.

Culoare: roz.

Balanță (23 septembrie – 22 octombrie): Îngerul dvs. păzitor vă însoțește acum tot timpul, chiar dacă v-a dezamăgit în urmă cu câteva luni. Mulți oameni care v-au apreciat, v-au stimat și v-au fost devotați, vă resimt acut lipsa.

Numere: 11, 24, 27.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): Nu numai vremea se va schimba, ci și atmosfera din căminul dvs.. Un văr, pe care nu l-ați mai văzut de mult, vă va împrumuta o sumă considerabilă. Astfel se va rezolva problema care v-a preocupat atât de mult. Acum, vă veți putea dedica familiei și vă veți putea permite să faceți mici cadouri copiilor și nepoților.

Culoare: alb, portocaliu.

Săgetător (23 noiembrie – 21 decembrie): Începeți o filă nouă în relația cu un amic. Diferendul, cauzat de o neînțelegere, se va aplana. Nu ezitați să vă explicați din nou dacă e cazul. Menajați-vă sănătatea, impunându-vă să replicați pe un ton scăzut, cu mult calm.

Numere: 19, 21, 30.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): S-a încheiat un capitol important în viața dvs.. Obișnuiți-vă însa cu această idee și acceptați-o. O propunere surprinzătoare va veni din partea unei persoane necunoscute. Studiați-o cu atenție înainte de a da un răspuns. Disputa izbucnită între doi indivizi, pe care-i desconsiderați, va fi în favoarea dvs.. Din păcate, sunteți prea onest și nu o veți considera un motiv de satisfacție.

Culoare: albastru.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): Potoliți-vă accesele de furie. Nu căutați cu orice preț o nouă sursă de nervi. Nimeni nu va mai fi dispus să vă suporte, iar familia dvs. apropiată vă va judeca aspru. Chiar dacă uneori aveți dreptate, agresivitatea verbală nu-și are rostul.

Numere: 34, 37, 39.

Pești (19 februarie – 20 martie): Foarte curând vă veți revedea copiii și nepoțeii. Vă veți bucura din plin de fiecare clipă pe care o veți petrece împreună. Veți exulta de fericire ținându-vă în brațe nepoțeii. Mai ales spre ei s-au îndreptat gândurile și grijile dvs.

Culoare: roșu.

Interim

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Financiară

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1							♥				
2									♥		
3								♥			
4			♥			♥					
5				♥							
6		♥				♥				♥	
7					♥						
8	♥		♥				♥				
9									♥		
10								♥			
11			♥								

ORIZONTAL: 1) A păstra și a restitui – Valori recunoscute pe plan național. 2) Fonduri cu destinație expresă (pl.) – La intrare în Snagov! 3) Hârtie de valoare scoasă fraudulos din bancă – Înscris... în factură. 4) Parte! – Personalul de la conturi! – Face casa. 5) Curs scăzut – Adunare. 6) Campioni... la mașini! – Un preț fără acoperire. 7) Fond de reproducție... intrat la apă! – Obligațiuni de plată. 8) Râu în Ghana – Cumulează cursurile de suprafață. 9) Utilizează mijloace circulante proprii – Girare la exterior! 10) Adună banii după masă – Iscălitură de garanție. 11) În spatele băncii! – Valori greu de obținut.

VERTICAL: 1) Polițe de asigurare – Păstrează bonuri personale. 2) Suma unor valori recunoscute (pl.) – Fond acoperit cu un mare consum de energie. 3) Unitate – Valoare cedată – 2-3 replici! 4) O mică pană – Emite valori materiale de acoperit. 5) Niște fluiere îngemănate (pl.) – Plată eșalonată (pl.). 6) Și altele, pe scurt – Are o valoare care de la o sută scade treptat la noi. 7) Fonduri de acumulare, pic cu pic – Înmulțit. 8) Lei fără acoperire! – Acoperit cu valori. 9) Se referă la o operație de adunare – Goi-goluți! 10) Premiu râvnit de o stea – Masă reținută. 11) Plata la casă.

DICȚIONAR: Ued, pru, aven.

BIANCA NIȚĂ

Conturi

ORIZONTAL: 1) Rău... platnic. 2) Om bogat, om sărac – Lista de cursuri (pl.). 3) Înregistrează în cont curent – Reducerea până la expresie a unui curs. 4) Depune la început un capital... în bancă! – Agonie. 5) Plată întinsă – Fond solid de depuneri în mare. 6) A stârni energii – Valoare proprie românilor, azi în decădere. 7) Grupare etnică în Vietnam – Înscrise la birou din eroare! 8) Ilicit, încă de la început! – Cu foile atașate la cotor. 9) Plafon de casă (pl.) – Trageri speciale cu sau fără amortizare. 10) Dat pentru avans – Titlu la purtător.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2					■					
3							■			
4	■			■					■	
5					■					
6						■				■
7		■		■				■		
8			■						■	
9							■			
10						■				

VERTICAL: 1) Dă întotdeauna înapoi – Banca națională. 2) Expune articole în folosul clienților (numai pe bază legală) – Și altul care dă mereu înapoi. 3) Și-a pierdut capul – Vândută la periferie! 4) Brutto Register Torre (abr.) – Un cal pus... la plată! – Avansează... lichid. 5) Stoc înjumătățit! – Prins în jocul dragostei. 6) Însoțitor de ocazie la câștig – Vârstele pământului. 7) O măsură finală în sistemul financiar-bancar! – Măruntiș de casă (intrată la apă). 8) Vânătoare de lei – Avantajul maturității! 9) Valori finale... în teorie! – Apreciat în carate – Impune de la început împrumutul! 10) Returnare forțată – Valoare... fără nimic lichid!

DICȚIONAR: Meo.

BIANCA NIȚĂ

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Odihnă activă: Deconectare, elan, pieton, perinita, se, amor, c, taur, sesii, arc, g, inactive, mi, tb, azi, cec, t, iz, v, lac, ral, loterie, up, turist, r, palat, raita.

Cu schepsis: Praf, sinod, lacom, cari, emotiv, las, cerb, iaurt, a, damasc, r, co, la, tara, icni, im, ec, unison, apt, na, tustrei, ispititori.

Accident: I, c, u, p, a, c, invulnerabil, temei, epici, denuntatoare, meleag, t, en, sera, riset, t, iata, teorii, ha, ins, azil, a, evita, asia, zis, mars, acu, neta, martir, ocna, salvata, atras, primi, m, ca, uzi, calaret, tabere.

Banc de la București

O mamă își dojenește fiul:

– Așadar în Spania nu vrei să te duci; în Italia nu vrei să pleci; forbal nu știi să joci; de afaceri nu ești bun...

Bine, mă, atunci dă la facultate... să ajungem și noi de râsul vecinilor!

SILUETĂ

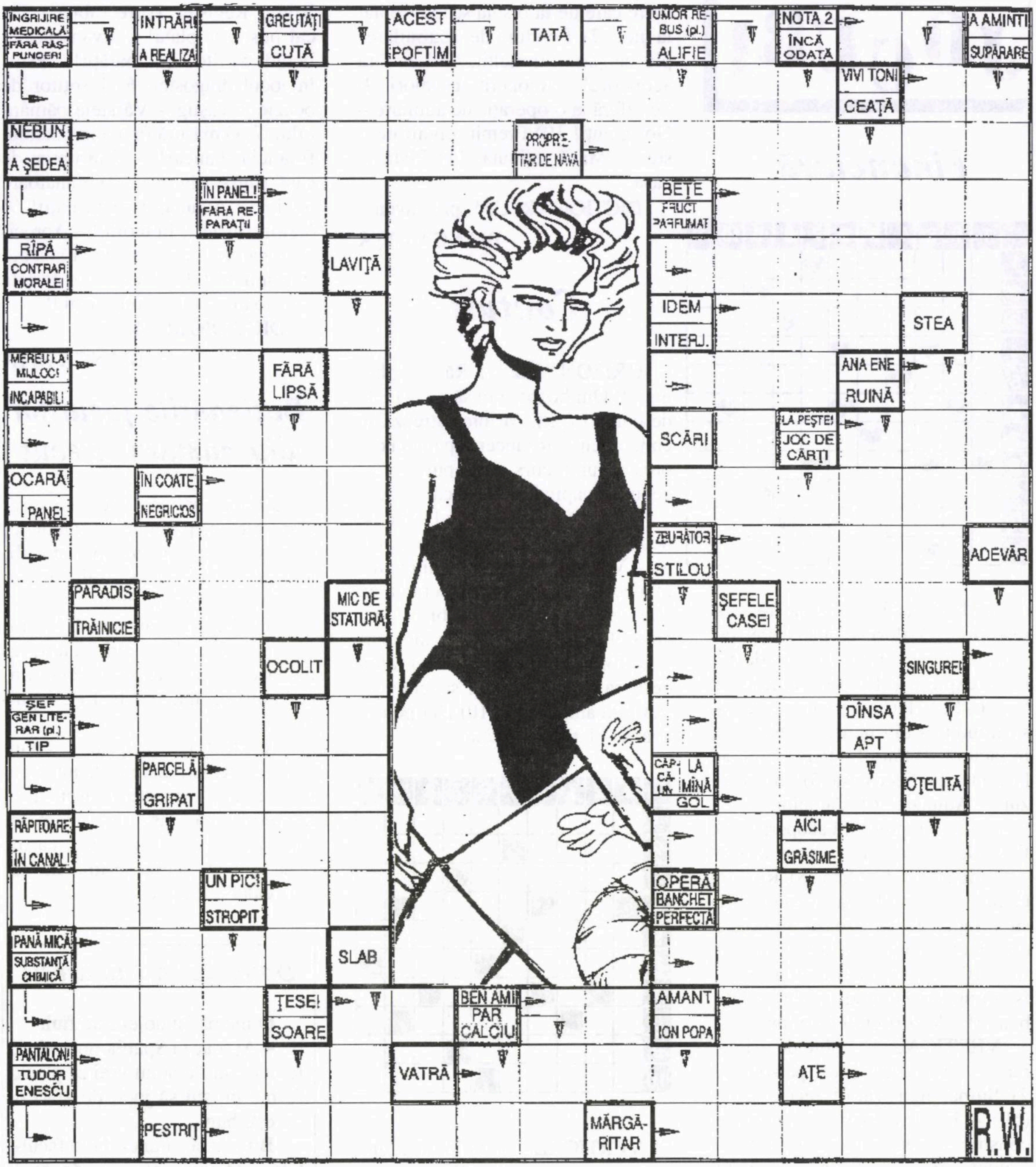
ÎNGRIJIRE MEDICALĂ
FĂRĂ RĂSPUNDERI
INTRĂRI
A REALIZA
GREUTĂȚI
CUTĂ
ACEST
POFTIM
TATĂ
UMOR REBUS (pl.)
ALIFIE
NOTA 2
ÎNCĂ ODATĂ
A AMINTI
SUPĂRARE
VIVI TONI
CEAȚĂ
NEBUN
A ȘEDEA
PROPRIETAR DE NAVĂ
ÎN PANEL!
FĂRĂ REPARAȚII
BEȚE
FRUCT PARFUMAT
RÎPĂ
CONTRAR MORALEI
LAVIȚĂ
IDEM
INTERJ.
STEA
ANA ENE
RUINĂ
MEREU LA MIJLOC!
INCAPABILI
FĂRĂ LIPSĂ
LA PEȘTE!
JOC DE CĂRȚI
SCĂRI
OCARĂ
PANEL
ÎN COATE!
NEGRICIOS
ZBURĂTOR
STILOU
ADEVĂR
PARADIS
TRĂINICIE
MIC DE STATURĂ
ȘEFELE CASEI
OCOLIT
SINGURE!
ȘEF
GEN LITERAR (pl.)
TIP
DÎNSA
APT
PARCELĂ
GRIPAT
CĂPCĂUN
LA MÎNĂ
GOL
OȚELIȚĂ
RĂPITOARE
ÎN CANAL!
AICI
GRĂSIME
UN PIC!
STROPIT
OPERĂ
BANCHET
PERFECTĂ
PANĂ MICĂ
SUBSTANȚĂ CHIMICĂ
SLAB
ȚESE!
SOARE
BEN AMI
PAR
CALCIU
AMANT
ION POPA
PANTALONI
TUDOR ENESCU
VATRĂ
AȚE
PESTRIȚ
MĂRGĂRITAR
R.W.

DICȚIONAR: Ahi, aot, ogre, tana.

Atenție, pericol: glaucoma ne așteaptă la colț!

Scopul acestui articol este de a atrage atenţia asupra uneia dintre cele mai grele şi insidioase boli de ochi. Este vorba de o grupă de boli care lezează nervul optic; leziunea poate fi produsă în urma presiunii intraoculare ridicate şi poate apărea chiar şi în cazuri cu presiune oculară normală.

Boala apare în special la persoane în vârstă; circa 2% dintre persoanele de 40 de ani şi mai mult suferă de glaucomă şi această frecvenţă creşte o dată cu vârsta. Glaucoma atacă în majoritatea cazurilor ambii ochi, dar sunt cazuri în care ea începe la unul singur, trecând mai târziu şi la celălalt. Cu timpul, boala se agravează, putând duce la orbire, în caz că nu este tratată.

Orbirea în cazul glaucomei este ireversibilă. Însă evoluţia poate fi împiedicată sau încetinită la maximum dacă este descoperită la timp şi tratată regulat. De aici, importanţa vizitelor regulate la oftalmolog pentru populaţie în general şi pentru rudele bolnavilor în special. Acelaşi lucru şi pentru bolnavii de zahăr, persoanele cu o miopie accentuată şi alţii.

O problemă serioasă este aceea că în majoritatea cazurilor, bolnavul nu-şi dă seama de anumite simptome speciale decât în stadiile avansate ale bolii. În general, sunt necesare şi alte examene, cum ar fi câmpul vizual. Deoarece leziunea în glaucomă începe la periferia câmpului vizual, vederea centrală rămâne bună, cu toate că bolnavul nu vede bine obiecte la periferie. Cu timpul, câmpul vizual se restrânge progresiv. De aici provine denumirea glaucomei drept "hoţul tăcut al vederii".

Majoritatea bolnavilor de glaucomă sunt trataţi cu diferite picături pentru scăderea presiunii oculare. Câteodată se recurge şi la pastile, la tratament cu Laser, iar în cazuri rare se recurge şi la operaţii. Cu cât mai devreme e detectată boala şi tratamentul e mai rapid, cresc şansele de prezervare a vederii pe toată viaţa În zilele noastre, circa 90% din bolnavi păstrează o vedere bună, iar orbirea a devenit rară. Se poate inerveni în orice stadiu al bolii, în scopul de a preveni agravarea.

În concluzie, recomand publicului de a se adresa în mod regulat oftalmologului pentru examinare. Acesta poate detecta glaucoma incipientă şi poate – printr-un tratament potrivit – evita leziuni ireversibile, cât şi orbirea.

În prezent, lumea este din ce în ce mai conştientă de gravitatea glaucomei, luând măsuri potrivite situaţiei. Ca urmare, circa 70 de ţări (printre care şi Israelul) au participat în ziua de 6 martie 2008 la Ziua Mondială a Glaucomei cu scopul principal de a atrage atenţia asupra riscurilor de pierdere a vederii.

Dr. Dan Gaton
Directorul Institutului de Glaucomă – Tel Aviv, oftalmolog principal – Centrul Medical Rabin, Spitalul Beilinson, preşedintele Societăţii de Glaucomă din Israel

O minge și un vecin

Urmăresc în fiecare săptămână cu interes emisiunea radiofonică "Săptămâna mea", în care ziaristul şi fostul ministru Tomy Lapid se ocupă de probleme actuale, analizându-le cu explicaţii, exemplificări şi critici. Emisiunea e însoţită – datorită Alizei Disatnik – de un aranjament muzical absolut potrivit cu subiectele tratate.

Într-una din emisiuni, printre altele, Tomy Lapid s-a referit cu "severitate" la probleme de educaţie şi cultură ale tineretului, care încă de la începuturile noastre pe aceste meleaguri au fost greşit tratate. Acele observaţii m-au determinat să vorbesc despre mentalitatea de aici în tratarea acelor probleme, amintindu-mi de o scenă trăită de familia noastră:

Eram de-abia veniţi în ţară şi am avut norocul să locuim, cu cei doi copii, în Tel Aviv. Întâmplarea a făcut, spre bucuria noastră, să avem vecini de limbă română. Într-o zi, nevasta mea merge pe stradă cu fiul nostru de zece ani, copilul având o minge mică cu care se juca. Din greşeală, mingea îi scapă din mână şi atinge uşor pe unul din vecini. Soţia îi spune băiatului să zică frumos bună ziua şi să se scuze. Dar vecinul îi replică foarte sever că nu, copiii noştri nu trebuie învăţaţi cu scuze, ca în "gola": noi avem nevoie de un tineret tare, pentru a fi soldaţi adevăraţi, care să ne apere de duşmanii noştri!

Pentru noi, această observaţie a fost neaşteptată şi, mai ales, aproape de neînţeles. Dar cu timpul ne-am obişnuit cu această mentalitate, deşi ne vine destul de greu...

Ing. Radu I. Gaton
Tel Aviv

Palme în miez de noapte

Chiar dacă întâmplările au avut

loc demult, amintirile nu-şi pierd interesul, iar uneori par mai semnificative.

În primele zile ale războiului din iunie 1941 – încă nu ajunsesem la vârsta adolescenţei – majoritatea oamenilor şi-au petrecut o bună parte din timp în adăposturi improvizate pentru apărarea de bombardamentele ce aveau loc la Galaţi, dintr-o parte şi alta a frontului.

Într-o noapte, cam pe la orele 1-2, în adăpostul semiîntunecos apar doi poliţişti. Cu o lanternă, ei luminează diferite colţuri, iar unul spune răspicat în liniştea sumbră:

– Toţi evreii mai în vârstă de 18 ani să vină încoace.

Nimeni nu se ridică, fiindcă mai toţi din oraş peste această vârstă fuseseră deja ridicaţi. Poliţistul repetă ordinul. Nimeni nu răspunde. Atunci a ordonat ca toţi evreii din beci să se ridice. S-au ridicat şi s-au apropiat câţiva, printre care şi eu. O femeie, vecină de-a noastră, madam Nicolau, intervine cu curaj:

– Ce aveţi cu ei? Nu vedeţi că sunt încă copii, nu au în nici un caz 18 ani?

Primeşte un răspuns prompt:

– Nu-i treaba matale, domnul comisar va hotărî.

Lăsând părinţii şi pe ceilalţi, îi urmăm pe poliţişti în noapte, spre comisariat. Pe drum ne prinde un bombardament şi auzim cum în apropiere explodează bombe. Instinctiv, fără să fi făcut vreodată exerciţii de felul acesta, ne aruncăm la pământ ca la comandă, la fel ca poliţiştii. Pe parcursul drumului am fost puşi în această situaţia de trei ori, în întunericul fără lună şi împrejurimi camuflate sau nelocuite.

Pătrundem în postul de poliţie şi suntem duşi într-una din camerele de arest. După vreo jumătate de oră intră în cameră unul din cei doi poliţişti şi, cu un zâmbet ce nu ştim ce vrea să spună, ridică pe unul din noi de pe scaun şi se aşează.

– Ei, măi băieţi, ce spuneţi voi de războiul ăsta care a început cu ruşii?

Nimeni nu răspunde, gândind că orice vorbă ar putea fi periculoasă. Apoi poliţistul adaugă voios:

– Hai să ne războim şi noi. Am să vă arăt eu cum vine această treabă.

Cu acelaşi zâmbet ce nu promitea nimic bun, se ridică pe pe scaun şi îmi trage o palmă zdravănă.

– Aţi văzut? Războiul a început, astfel că şi voi trebuie să faceţi ceva.

Arătându-mi alt băiat, îmi spune:

– Aşa o palmă să-i tragi şi tu lui, dar una tare, cum ţi-am arătat eu.

Mă execut şi dau desigur o palmă uşoară. Poliţistul râde, de data asta batjocoritor, şi ne arată amândorura cum se trage o palmă zdravănă. Apoi cere celuilalt băiat să execute ordinul, dar orice face acesta, tot nu-i pe placul poliţistului, care ne arată din nou cum se aplică "tehnica pălmuirii" pe feţele noastre, tehnică din care nu lipseau nici lovituri în cap. Ne tragem din nou palme, dar cu prudenţă. Poliţistul ne spune că ceea ce facem noi e o joacă şi că suntem nişte jidani fricoşi, ce nu ştim să ne luptăm, apoi se îndreaptă către ceilalţi doi. Aceleaşi metode, acelaşi cinism, aceeaşi brutalitate.

Deodată, remarc ceva neaşteptat. Poliţistul primise o brâncă de la unul din noi. Îi reţin numele, îl chema Dan, şi era ceva mai solid decât noi.

– Cum ai îndrăznit, jidane? Ştii că poţi înfunda puşcăria? Sau te omor, găsesc eu un motiv. Şi îi trage un pumn puternic.

Dan îi întoarce pumnul, lovindu-l cum i se cuvenea, şi îi răspunde:

– Omoară-mă dacă poţi, ticălosule! Îţi place să baţi evrei? O să mai stăm noi de vorbă!

Între timp, se deschide uşa. Era deja în zori. Suntem chemaţi în camera comisarului. Un cetăţean îmbrăcat în civil ne priveşte, se aşează şi ne întreabă ce-i cu noi.

– Dom' comisar, ăştia sunt...

– Cine sunt?

– Ovreii de peste 18 ani, dar nu suntem siguri de vârstă. Dumneavoastră hotărâţi.

– Aha. Dar de ce sunt aşa de îmbujoraţi?

Poliţistul tace o clipă, în timp ce Dan intervine:

– Ne-a bătut toată noaptea!

– Şi ne-a pus să ne batem între noi, aşa, în batjocură, am adăugat eu.

Se pare că poliţistului i-a fost ruşine să spună că a primit o lecţie meritată de la Dan.

– Ce au făcut, mă rog? întreabă comisarul.

– Să vedeţi, când am intrat în camera în care au fost reţinuţi, ei vorbeau. Cine ştie ce puneau la cale! Şi pe drum încoace, nu erau disciplinaţi, domnule comisar.

Sceptic, comisarul arată spre noi:

– Priveşte-i. Oare să aibă careva dintre ei chiar 18 ani? Desigur că nu. Nici măcar nu trebuie cercetate actele.

Apoi, încet, poate ca noi să nu auzim:

– I-ai şi bătut. Te rog du-te în cealaltă cameră şi aşteaptă-mă.

Nouă ne spune:

– Duceţi-vă acasă. Fiţi atenţi pe drum. Dacă sună alarma sau dacă auziţi bubuituri, nu staţi sub cerul liber... Vă salut.

M. Olier
Rishon Lezion

Heschel ciuntit

Cred că un citat într-o recenzie nu e voie să fie folosit pentru a schimba sensul general al operei analizate.

Cred că recenzentul nu are voie să-şi prezinte propriile opinii drept opiniile autorului.

POŞTA ■ Şah la Zoltan Terner

Dl. Zoltan Terner (într-o recenzie din "Minimum") ne îndeamnă să ne "aventurăm" în lectura operei lui Abraham Joshua Heschel, "Omul nu e singur" (editura Hasefer, Bucureşti).

După o entuziastă prezentare a autorului, dl. Z. T. trece la o analiză ale cărei afirmaţii, în parte, au provocat rândurile de mai jos.

1. – Nimeni nu va avea pretenţia ca dintr-o carte cu temă filozofică închinată, în fond, omului, să redai toate citatele ce pun în lumină afirmaţiile lui A. J. H. despre acesta. Dar nici nu-ţi poţi permite să le înlocuieşti cu un citat care în loc să oglindească opinia generală a lui A. J. H., o exemplifică pe cea a d-lui Z. T.

Astfel dl. Z. T. vrea să acrediteze ideea despre A. J. H., citez: *«Gânditorul evreu nu îşi face iluzii în privinţa omului.»* Fals. E suficient să lecturezi cartea pentru a vedea că lucrurile nu stau aşa. Dar dl. Z. T., pentru a întări cele afirmate, aduce şi un citat (pag. 216): *«Omul este potenţial cea mai rea dintre fiinţe»* … *«Numai o mică dar crucială treaptă îl desparte atât de animal cât şi de spiritual.»*

Scos din context şi fără o explicaţie, acest citat nu numai că îl trunchiază pe A. J. H., dar poate crea cititorului neavizat şi o opinie greşită asupra iudaismului în general.

Dumnezeu este atotstăpân cu excepţia voinţei omului. Omul, la libera lui alegere (nu prin predestinare), hotărăşte dacă urcă sau coboară "treapta"; omul poate fi potenţial cea mai rea sau cea mai bună dintre fiinţe.

Cât de uşor puteaţi elimina această posibilă inducere în eroare doar întorcând pagina! Aţi fi putut reda ce a scris A. J. H.: *«Omul are mereu* **de ales** *pe cine să asculte: pe Dumnezeu sau pe şarpe»* (pag. 215).

2. – Credinţa, vă citez: *«e văzută de el* (A. J. H.), *surprinzător, ca legată în primul rând de raţiune.»* În cadrul subcapitolului 17, *«dincolo de credinţă»*, A. J. H. compară cele două noţiuni: credinţa şi raţiunea. Nimic ieşit din comun. Surprinzător (eufemistic vorbind) ar fi fost dacă "legam" afirmaţia dvs. de citatul (vezi paragraful "Credinţă şi convingere", pag. 168) pe care îl daţi imediat după ea: *«Verbul a crede nu este un termen teologic, ci unul epistemolgic, aplicabil oricărui fel de cunoaştere.»*

Cu alte cuvinte, în orice sens, verbul a crede aparţine teoriei cunoaşterii ştiinţifice. Oricine compară cu originalul (vezi mai jos) poate constata uşor că citatul dvs. a rezultat din ciuntirea acestuia. Modificând astfel intenţia lui A. J. H., dvs. aţi făcut din el un raţionalist!

În realitate A. J. H. face o separare clară între convingerea faţă cu credinţa având valoare laică (principii sau convingeri, încredere, fidelitate, speranţă) şi convingerea faţă cu credinţa având valoare religioasă.

Numai în primul caz el vede cele două noţiuni sinonime şi poate scrie: *«***În acest sens,** *verbul a crede nu este un termen teologic»* etc. etc. Deci "în acest sens" (cuvinte ciuntite de dvs.), d-le Z. T., nu în oricare! Exemplu: cred (sunt convins) că trebuie să-l citesc pe A. J. H.!

În al doilea caz, A. J. H. este împotriva sinonimiei celor două noţiuni, citez: «Cine pune semnul egalităţii între credinţă şi convingere pierde din vedere deosebirea dintre acceptarea unei judecăţi şi acceptarea unei idei de credinţă» … *«Credinţa este o relaţie cu Dumnezeu, convingerea e o relaţie cu o idee sau o dogmă. Spre deosebire de convingere (care însoţeşte cunoaşterea sau concepţia, acceptarea unui lucru cunoscut), credinţa răsare dincolo de cunoaştere; ea se referă nu la un lucru cognoscibil, ci la ceva ce transcende cunoaşterea.»*

P.S. 1: M-am mirat că nu aţi recomandat, de acelaşi autor, cartea "Dumnezeu în căutarea omului" (ed. Hasefer, 2001) pe care A. J. H. o consideră, citez *«o continuare şi o aplicaţie a unora dintre ideile din "Omul nu e singur".»*

P.S. 2: Nu înţeleg de ce consideraţi existenţa editurii Hasefer un paradox? De ce să credem că pentru a cunoaşte comoara culturii iudaice e necesar şi suficient să existe un public evreu? Ce este paradoxal într-o cultură evreiască fără evrei? Dacă ar fi aşa, atunci majoritatea traducerilor din literatura universală, făcute în România sau aiurea, ar fi paradoxale pentru că acolo nu există etniile respective!

Îmi place să cred că autorităţile române nu sprijină editura respectivă din inerţie, ci plecând de la ideea că ignoranţa e soră bună cu ura.

Personal mi-a făcut plăcere să găsesc şi editura Hasefer prezentă cu un stand la Târgul de Carte din Bucureşti în iunie 2007.

A. Grigoriu
Tivon

La vremea noilor calendare, unul de excepţie

Şi în istoria calendarelor iudaice ("luhot") editate în România, prezenţa regretatului Şef Rabin Moses Rosen a însemnat un moment deosebit: transformarea clasicului "calendar-afiş" într-o carte care, în afară de paginile de date lunare, a devenit, perfecţionându-se cu vremea, o veritabilă "mini-enciclopedie" (calificativ public al utilizatorilor) de iudaistică, un hronic al evenimentelor specifice din anul expirat (tot mereu mai bogat în imagini de instantanee, în portrete, în vignete specifice, decorative etc.).

Ordonarea datelor în tabelele calendaristice, fie în forma "clasică", fie în cea "evoluată", era în bi-

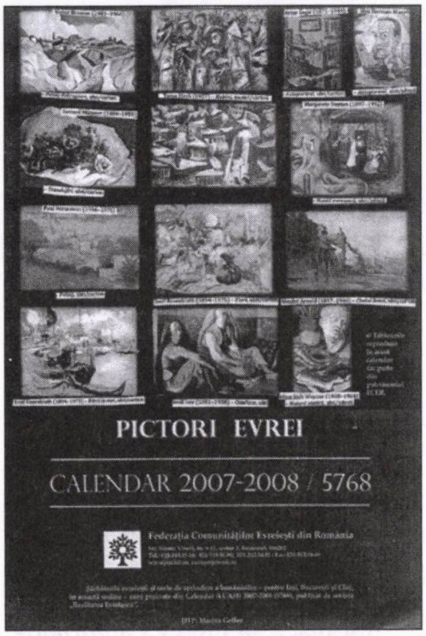
PICTORI EVREI

CALENDAR 2007-2008 / 5768

Coperta calendarului

necuvântata ordine a lunilor ebraice cu echivalentul paralel al celor din calendarul gregorian, general valabil.

Pentru a face, însă, şi mai accesibilă folosirea calendarelor, iată, a apărut în actualul an iudaic (5768) o cerinţă nouă: ordonarea primară a datelor, acum, după calendarul general valabil, şi susţinerea acestora sigur, de elementele respective ebraice. Aşadar, iată, ni se oferă un calendar "de perete", cu foi pentru septembrie (prima lună, de astă dată, a noului an iudaic), octombrie, noiembrie etc., având mereu corespondentul ebraic de date zilnice şi tot ritualul aferent (orele aprinderii lumânărilor, capitole de lecturi – Tora, Şabat" etc.). Culori variate, alese cu gust, fac principalele date ale paginilor mai evidente, mai atrăgătoare. Şi pentru ca totul să fie plăcut, ba chiar, de ce nu, mai fast, fiecare filă lunară are reprodusă câte o lucrare (iată şi marea surpriză a acestei ediţii) de mari pictori evrei din România, opere aflate în colecţia Federaţiei Comunităţilor Evreieşti. Sunt prezentate, ca pe originale simeze destinate caselor noastre, tablouri (de remarcat fidela reproducere) semnate de maeştri ca Victor Brauner, Marcel Iancu, Margareta Sterian, Iosef Iser sau artistul în plină vervă creatoare, Toma Hirth.

IANUARIE 2008 ♦ TEVET/ŞVAT 5768

טבת/שבט תשס״ח

Fila lunii ianuarie 2008 cu reproducerea unui tablou de Marcel Iancu

Datorăm acest dar, pentru bunii auguri de an nou, unui grup de însufleţiţi creatori ca ing. Mirela Aşman, prof. George Vainer, Marius Geller, care şi-au propus prin lucrare (după propriile vorbe) "doar un dram, în plus, de fericire, pentru fiecare, în zilele săptămânii, în lunile anului"...

G. Bruchmaier
Bucureşti

Kosovo şi butoiul de pulbere

În explozia de bucurie a populaţiei albaneze şi în lacrimile de durere ale sârbilor, fosta provincie Kosovo şi-a declarat în mod unilateral independenţa.

Leagănul statului sârb, provincia Kosovo, este de la data de 17 februarie 2008 stat independent albanez, după aproape doi ani de lupte împotriva statului unitar sârb şi de opt ani de administraţie ONU.

Nu trebuie să fii specialist în drept internaţional şi nici analist politic pentru a înţelege că declaraţia unilaterală a independenţei provinciei Kosovo constituie un precedent periculos în relaţiile internaţionale.

Dacă oamenii politici din statele europene şi din Statele Unite cred că prin acest act se vor linişti lucrurile, ei se înşeală amarnic. Niciodată, dar absolut niciodată, statul sârb nu se va împăca cu ideea că 15% din teritoriu i-a fost smuls printr-un diktat străin. Kosovo va fi considerat întotdeauna pământ sârbesc, leagănul statului sârb, locul unde sârbii s-au bătut cu o vitejie intrată în legendă împotriva cotropitorului otoman.

La rândul lor, enclavele sârbeşti din nordul ţării vor lovi tot timpul în statul kosovar, socotindu-l duşman de moarte al sârbilor, acaparator şi uzurpator al pământului udat de sângele eroilor sârbi.

Pe de altă parte, Rusia, veşnicul aliat al sârbilor, are la mână un atu pentru a duce o politică făţişă de sprijin al unor zone ce ridică probleme separatiste în Georgia, precum Abhazia şi Osetia de Sud. Nu departe de această situaţia este Nagorno-Karabah, enclava armenească din Azerbaidjan. De altfel, ministrul rus de Externe nu a făcut nici un secret din această tendinţă a politicii externe a Rusiei.

Pe aceeaşi lungime de undă se găsesc alte două zone fierbinţi, declarate unilateral state independente, dar nerecunoscute pe plan internaţional: Republica Turcă Cipriotă şi Republica Transnistreană. Cum să nu-ţi aminteşti, după evenimentele din Kosovo, de cei ce spuneau dintotdeauna că Balcanii sunt butoiul de pulbere al Europei? Şi asţăzi, poate, nu numai al Europei?

Lică Landskron
Raanana

Nu vă supăraţi pe mine: asta e poezia care-mi place

Am avut ocazia în decursul mai multor ani să cunosc într-o pensiune din frumosul oraş-staţiune Zihron Yakov diverse persoane de vârsta a treia, o mare parte dintre aceştia fiind oameni plăcuţi şi interesanţi chiar, fiecare dintr-un alt punct de vedere.

Persoanele "interesante" pe care le-am cunoscut în vara trecută s-au concretizat într-o familie ale cărei sentimente nostalgice referitoare la ţara natală se concentrau în jurul literaturii învăţate pe băncile unui liceu dintr-un cunoscut oraş moldovean. Fără să neglijeze literatura exprimată în proză, locul primordial îl acordau poeziei, amintindu–şi cu multă plăcere strofe disparate, uneori chiar numai versuri, din poeziile lui Eminescu, Coşbuc, Alexandri şi ale altora din aceeaşi pleiadă.

Nu intenţionez să-mi fac un titlu de laudă, de altfel nici nu sunt sigur că aceasta poate fi o laudă, dar mărturisesc sincer că eu personal, tot citind şi recitind poezii în urmă cu 50, 60 de ani, am ajuns să le învăţ pe de rost fără să intenţionez în mod special acest lucru; şi, aşa cum unii fredonează în baie melodii, eu "fredonez" frânturi de poezii.

Până în vara anului trecut nu am avut ocazia nici să recit în faţa cuiva şi nici să verific în ce măsură memoria mea a înregistrat pe lângă unele versuri izolate şi poezii întregi. Spre satisfacţia "auditorilor" dar şi a mea personală, verificarea pe care am pomenit-o s-a încheiat cu succes.

Datorită acestor aşa-zise "seri de poezie", seri la care s-au alăturat în mod sporadic şi alţi ascultători-participanţi, cum şi datorită discuţiilor pe diverse teme care s-au încins cu ocazia recitărilor, materialul de lectură pe care l-am adus cu mine a rămas aproape neatins şi aceasta fără multă părere de rău.

În numărul pe decembrie 2007 al revistei "Minimum", ca urmare a rugăminţii unei cititoare de a afla amănunte despre un fel de publicaţie scoasă în închisoare de către Assirei Zion, am luat cunoştinţă de un anumit fel de seri literare în cadrul cărora se recitau poezii, memorate probabil în acelaşi fel în care şi eu am memorat pe vremuri poeziile amintite. Ce recitau deţinuţii? Mi se pare inutil să precizez că este vorba de aceleaşi poezii clasice ale căror ritm, rimă, muzicalitate şi abundent conţinut metaforic au determinat în cele din urmă memorarea aproape involuntară a versurilor.

Mi-am pus cu această ocazie o întrebare simplă: copiii şi nepoţii noştri, care au la dispoziţie cu precădere poezia modernă, în ebraică sau în alte limbi, vor reţine ei vreodată, dacă nu poezii întregi, dar măcar unele strofe, unele versuri care le-au plăcut în mod deosebit? Răspunsul pe care mi-l dau mie însumi, răspuns bazat în totalitatea lui pe simpla mea intuiţie, dar şi pe impresiile culese în diverse discuţii ocazionale, este, în mod categoric, negativ. Sper, doresc desigur din adâncul sufletului, sunt chiar convins că urmaşii noştri nu vor avea ocazia să recite versuri în celule sumbre de închisoare. Dar că ajunşi la vârsta senectuţii şi chiar înainte de asta se vor găsi în situaţia că le va face plăcere să-şi amintească cu glas tare unele poezii şi unele versuri, asta da! Lucrul mi se pare posibil şi, din punctul meu de vedere, chiar de dorit. Îmi este însă greu să cred că poate fi citită şi recitită până la memorizare involuntară o poezie lipsită de ritm, de rimă, de strofe ordonate şi uneori lipsită chiar şi de un sens, fie el şi metaforic, care probabil că există dar pe care, pentru a-l descoperi, trebuie să-l cauţi cu lumânarea.

Într-una din corespondenţele mele trecute am sesizat cu mirare discrepanţa dintre critica destructivă a unei cărţi ebraice şi existenţa aceleiaşi cărţi pe lista best-sellurilor aflată pe o pagină alăturată criticii din acelaşi ziar "Maariv". Am pus cu această ocazie întrebarea: pentru cine scriu de fapt scriitorii? Pentru publicul iubitor de literatură, sau pentru criticii de specialitate? Răspunsul nu l-am aflat nici până astăzi, dar aceeaşi întrebare se poate pune şi în ceea ce îi priveşte pe poeţi. Nici în acest caz nu am găsit bineînţeles răspunsul. Precizez că mă refer la autorii care se exprimă în limbile la care eu am acces, cu precădere româna şi ebraica.

Întorcându-mă însă la poezie, iau exemplul care îmi este cel mai la îndemână şi anume critica, laudativă la cel mai înalt nivel, pe care respectatul critic Iosef Eugen Campus o face unui volum al poetului Sesto Pals. Printre multe altele se afirmă că respectivul este în egală măsură poet şi filozof şi că unii cititori îl pot considera în mod eronat un filozof care îşi scrie cugetările în versuri. Eu, fără să mă refer în mod special la poetul citat, mărturisesc sincer că fac parte dintre cititorii care consideră că poezia modernă în general, fie în limba ebraică, fie în româneşte sau în alte limbi este de fapt emanaţia unor gânduri prezentate cititorilor drept filozofie subtilă; atât de subtilă încât probabil că numai specialiştii pot înţelege o mare parte a acestei filozofii. Altfel îmi este greu să înţeleg cum pe lista best-sellurilor pe care o urmăresc săptămânal de mai mulţi ani nu am întâlnit volume de poezie nici măcar pe ultimul loc, respectiv locul 10.

În Haifa, probabil că şi în alte oraşe mai mari sau mai mici, reţeaua de librării "Ţomet Sfarim" a deschis o filială care îţi încântă nu numai ochiul dar şi sufletul. O sală care depăşeşte cu mult proporţiile unei simple librării pune la dispoziţia amatorilor de carte o abundenţă de titluri care contrazic cele mai pesimiste păreri în domeniul culturii oferind în acelaşi timp şi posibilitatea consultării în cele mai confortabile condiţii a oricărui volum fără obligaţia de a-l cumpăra.. Cu plată se poate obţine chiar şi o cafea sau o mică gustare. Printre multele volume expuse am găsit cu greu şi unul de poezii tradus din limba engleză aparţinând cântăreţului reprofilat în poet, Leonard Cohen. Plecând de la ideea că traducerea este fidelă originalului, am avut satisfacţia să găsesc atât poezii cu rimă cât şi altele, moderne.

Pentru a nu fi greşit înţeles precizez că nu am nimic împotriva prezenţei filozofice în poezie. Ba mai mult decît atât, o apreciez. Îmi permit să citez din poezia lui G. Coşbuc "Moartea lui Fulger": *"Din codru rupi o rămurea/ Ce-i pasă codrului de ea?/ Ce-i pasă unei lumi întregi/ De moartea mea?"* Ca simplu cititor, fără nici o pregătire teoretică în materie, consider că versul citat conţine o filozofie pe cât de clară pe atât de încărcată de semnificaţii.

Toate cele de mai sus exprimă un punct de vedere şi o preferinţă strict personală, fără nici o intenţie de a propune schimbări radicale în domeniul poeziei şi cu atât mai puţin de a jigni pe cineva. Tot ca o preferinţă personală şi, într-un anumit fel, ca o contradicţie a celor enunţate mai sus, menţionez că în preocupările mele nu exclud lectura unor versuri care, deşi se abat de la poezia clasică, au calitatea de a fi scurte, foarte clare şi în acelaşi timp pline de miez. Mă refer la poemele de tip Hayku care, la Bucureşti, s-au bucurat şi de o expoziţie însoţită de fotografii organizată în sala Rondă a Cercului Militar. Din cele câteva volume pe care le am în faţa mea, îmi voi permite să citez două poeme aparţinând poetului Jules Cohn Botea, organizatorul expoziţiei amintite şi posesorul a mai multor premii în acest domeniu, unele venind direct din patria-mamă a poemelor Hayku, Japonia : *"Ştiu ce-i în urmă/ Incertitudinile sunt înainte"; "Sub luna plină/ părul tău atât de alb/ e iar auriu".*

Ing. Grisaru Matei
Haifa

Shekelul şi piaţa

O ştire a străbătut *media* israeliană: în curând – poate peste câteva luni – pe piaţa monetară de schimb, la nivel internaţional, va fi primit şi va ocupa un loc şi NIS -ul, adică "Noul shekel israelian" sau "shah" în vorbirea curentă. De fapt, de mult nu mai e nou (cine îşi mai aminteşte când în shukul Carmel auzeai ţipându-se "o Golda", referitor la bancnota de 10 shekeli cu fotografia Goldei Meir?). Nouă e moneda de 2 shekeli şi cum, în glumă, am văzut în internet, dar cu o parte de adevăr, bancnota de 3 shekeli care nu era altceva decât cea a unui dolar SUA.

Nu cred să fie un inconvenient faptul că, numai teoretic, shekelul are monede divizionare – agorot – dar pentru noi, cea de 10 agorot a devenit cea mai mică, în schimbul zilnic al banilor. Dolarul şi Euro au cenţi, Leul – bani, etc. şi la cumpărături se dă rest 1-2 cenţi, bani. La noi, nici măcar moneda de 5 agorot nu mai intră în socoteală la băcănie, zarzavagiu ş.a Oameni bogaţi, ciupeala admisă.

Nu va fi o poziţie comodă faţă de unele valori monetare internaţionale (mi se pare 19) afişate la bănci şi case sau automate de schimb.Cei care pleacă la schi în Italia sau la Festivalul Mozart de la Salzburg, vor putea trece graniţa cu bancnote israeliene de orice valoare şi chiar la aeroportul de sosire vor primi banii ţării respective, la valoarea zilei, plătind şi un comision. Nu va mai trebui, ca pe vremuri, să scoată devizele străine de sub balate şi să le treacă peste graniţă în mod clandestin, sau să se aprovizioneze aici, prin cumpărare.

Schimbul comercial cu străinătatea pare-se că va fi uşurat şi poate mai favorabil. Poate vom reuşi să vedem pe geamurile birourilor de vânzare-închiriere de case, locuinţe, preţul în shekeli.

Ca să urce pe scara valorilor, hotărâtoare e politica economico-financiară a guvernului şi a Băncii Israel. Să crească productivitatea, să crească PIB (Produsul intern brut), să scadă şomajul iar inflaţia să fie ţinută în frâu.

Dr. G. Mănescu
Bat Yam

L-am cunoscut pe Rabinul Rosen. Bine.

M-am referit într-unul din numerele trecute ale revistei la aprecierile negative şi nedrepte ale tânărului istoric român Gabriel Catalan la adresa rabinului Rosen. La cele arătate de mine cu acel prilej, aş vrea să mai adaug câteva observaţii:

Cum poate să afirme că rabinul "a cedat foarte uşor în faţa autorităţilor politice ale epocii, cu care colabora strâns"? (Cum a reuşit să măsoare gradul de cedare foarte uşor şi gradul de colaborare strâns?) Cum poate să se pronunţe că a izbutit să obţină asentimentul enoriaşilor evrei pentru demolarea unei sinagogi din Bucureşti? Şi cum a obţinut acest asentiment: prin constrângerea coreligionarilor săi, prin anchete la securitate, amenințări, sau ce alte mijloace?

Cum poate să-l acuze tânărul istoric de "lașitate și supunere promptă față de autoritățile statului comunist, de oportunism și de o slugărnicie interesată față de autoritățile comuniste"? Când scrisoarea adresată lui Gheorghe Pană, primarul Capitalei, unde protestează contra ieșirilor antisemite ale lui C. V. Tudor din revista "Săptămâna", este scrisă într-un vocabular pe cât de respectuos, pe atât de plin de demnitate, curaj și îndrăzneală? De unde reiese lașitatea rabinului Rosen în această scrisoare? Din expresiile reproduse de rabinul Rosen din scrierile lui C. V. Tudor, ca "lifte spurcate", "cine este Iuda", "târtanul" etc.?

Am să evoc unul sau două episoade din trecut pentru a prezenta cititorilor portretul exact al rabinului Rosen.

Nu-mi aduc aminte exact când s-a întâmplat acest eveniment, parcă la inaugurarea statuii lui Goldfaden în grădina Teatrului Național din Iași. Din convorbirile dintre mine și rabinul Rosen aici la New York, am aflat multe lucruri pe care le-a făcut până a obținut această amplasare a statuii lui Goldfaden și cât s-a luptat pentru asta.

După dezvelirea statuii lui Goldfaden era anunțată din timp o conferință pe care urma să o țină rabinul Rosen în sala Teatrului Național din Iași, în prezența lui Ion Iliescu, atunci prim secretar al județenei de partid Iași, a lui Corneliu Mănescu, fost ministru de Externe, cadre universitare de la Politehnica din Iași, cu invitații speciale. Eu, locuind deja în Iași în vremea aceea, am fost prezent împreună cu soția mea la această conferință. Sala teatrului era arhiplină.

Discursul rabinului Rosen a ținut circa o oră. Am reținut din el următoarele crâmpeie:

Rosen: parc-ar fi aici de față

«Suntem aici în țară de pe timpul formării poporului român, de pe timpul lui Ștefan cel Mare. Doctorul Șmil l-a tratat pe Ștefan cel Mare. Nu suntem aici venetici.»

Când rostea aceste cuvinte, bătea nervos cu pumnul în masă. Oare această frază, ca să dau un exemplu, poate fi considerată drept lașitate?

Rabinul Rosen vorbea liber, fără a avea vreodată vreo hârtie în față sau vreo fițuică cu punctele esențiale. Mi-a povestit multe în legătură cu aceasta aici la New York, dar banda pe care ei au înregistrat-o trebuie să fie undeva în arhiva teatrului sau a organelor administrative sau chiar a fostei Securității, de unde istoricii pot să se informeze și să tragă concluziile ce se impun.

Dacă șef-rabinul Rosen este controversat și la ora aceasta, în nici un caz el nu merită calificativele și aprecierile tânărului istoric.

Controversarea rabinului Rosen a început încă din tinerețea sa, când fiind la Fălticeni împreună cu părinții săi, la începutul anilor de prigoană, după ce a obținut titlul de rabin în același timp cu frații Riemer tot din Fălticeni, titlu care i-a scutit de a fi luați la muncă obligatorie în Basarabia. În urma examenului a fost numit și rabin al unei sinagogi. El a ales Sinagoga Mahala de pe strada Doi Grăniceri, pe care o frecventa numai în zilele de Shabat, când rostea predica și "drasha".

Această Sinagogă Mahala era pur ortodoxă (ca de altfel toate sinagogile din Fălticeni) și pe timpul acela avea și enoriași, ca Joseph Tirer, fiu de rabin (o nepoată a lui, pe nume Saly Shor, trăiește în Israel), Joseph Brecher, un mare învățat, care are un nepot în Israel, ing. Guido Scherter, Avrum Uloinic, un mare talmudist ș.a., care, datorită formației lor, desigur nu puteau să vadă cu ochi buni comportarea "modernă" a tânărului rabin. Acesta frecventa în timpul săptămânii localul "Braun", cafeneaua burgheziei evreiești și neevreiești, unde mai bea câte o cafeluță și mai juca și câte un domino. De atunci a început să fie controversat rabinul Rosen, mai ales că lumea își amintea că fusese în anii liceului deținut în penitenciarul de la Fălticeni pentru crima de "lèse-majestate".

Dar aceste controversări sunt de natură religioasă și pur personale, și nu au nimic comun cu aprecierile tânărului istoric.

Tânărul Gabriel Catalan nu a cercetat în arhivele FCE București documentele privind măsura luată de către rabinul Rosen imediat după ce fusese înscăunat în funcția de președinte al FCE de a epura pe toți șefii de servicii și pe însuși Friedman, fost secretar general al FCE, pe Stopler, șeful serviciului Hevra Kadisha, pe Dascălu, șeful serviciului financiar-contabil, etc., numai pentru faptul că erau membri de partid. Motivarea lui Rosen suna așa: "Instituția noastră este religioasă și nu politică". Oare aceasta poate fi considerată lașitate?

Am să amintesc aici câteva caracterizări făcute cu ocazia comemorării a 12 ani de la trecerea în eternitate a șef-rabinului dr. Mozes

Rosen, la Templul Coral din Bucureşti:

"O viaţă pusă în slujba iudaismului din România, un conducător purtând numele lui Moshe, care, asemeni lui, i-a ferit pe evreii din România de pustiul necredinţei promovate de totalitarism" (Arthur Schneier, marele rabin al New-Yorkului). Acelaşi Schneier a spus la o "drasha" într-o sâmbătă, în prezenţa rabinului Rosen, la care am participat şi eu: *"Unul a fost Moshe Rabeinu şi al doilea este rabinul Moshe Rosen".*

Continui cu caracterizările făcute în acea zi de comemorare: *"A reuşit să menţină conştiinţa identitară în cei 46 de ani în care a păstorit comunitatea. A trimis peste 3.000 de suluri sfinte de Thora în Israel şi a facilitat aliaua evreilor români, o alia masivă, în proporţie de 97 la sută. A fost un conducător înţelept, ambiţios, prevăzător, dedicat binelui obştei, a preluat conducerea comunităţii după război, după Holocaust, când numărul populaţiei evreieşti scăzuse la jumătate faţă de anii interbelici, de la cca. 800.000 la cca. 400.000, a refăcut structura organizatorică a comunităţilor, a organizat cursuri de Talmud Thora, a revigorat viaţa religioasă; a readus Joint-ul în ţară, acţiune unică în partea centrală şi de est a Europei, a înfiinţat instituţii culturale evreieşti: Revista Cultului Mozaic, Centrul pentru studierea istoriei evreilor din România, Muzeul Obştii Evreieşti din România; a fost iniţiatorul conferinţelor pe teme iudaice, a înfiinţat şi construit un cămin de bătrâni modern în plin Bucureşti, a cultivat relaţii ecumenice cu celelalte culte, a salvat de la demolare unul din edificiile arhitectonice importante ale comunităţii bucureştene, Sinagoga Mare (la a cărei recentă inaugurare s-a vorbit foarte puţin de lupta pe care a dus-o rabinul Rosen pentru ca acest edificiu să nu fie demolat), a luptat împotriva negaţionismului cu ajutorul documentelor ştiinţifice, a înţeles cât de important este ca generaţiile tinere să cunoască istoria Holocaustului pentru ca asemenea atrocităţi să nu se mai repete".*

Acestea au fost ideile centrale din necrologul vorbitorilor de la comemorarea sus-amintită. Iar eu mai adaug: S-a luptat pe toate căile, la radio, televiziune, în presă, să combată antisemitismul renăscut după căderea comunismului în România, să demaşte căpeteniile huliganismului, căpetenii care i-au provocat până la urmă moartea.

Beno Zalmanovici
Jackson Heights, SUA

Aharon Govrin, Haifa (mărturiseşte că nu i-a făcut prea mare plăcere scurta recenzie a cărţii "Casanova – Între viaţă şi ficţiune", semnată de Carol Isac în numărul trecut al revistei, cu toată aprecierea măgulitoare a talentului său literar, de "prozator cu vocaţie". «Am să mă explic», scrie Govrin.

«În recenzie numele autorului cărţii este "Avraham Govrin", deşi de ani de zile colaborez la revistă cu numele "Aharon Govrin", iar în carte nunele meu este "Aaron Govrin". Această... eroare de tipar este obiecţiunea mea cea mai puţin importantă.

Recenzia ignorează faptul că autobiografia erotică nu este a autorului, ci a eroului imaginar Alexandru-Sandu Altman. Am scris totuşi cartea la persoana întâi, procedeu cunoscut în literatură, pentru că este mai natural ca eroul să-şi povestească sentimentele, amorurile, decepţiile.

Recenzia descrie cartea ca o înşiruire fantastică de cuceriri amoroase, ignorând semnul de întrebare din titlul cărţii şi multe alte aspecte nu mai puţin importante, ca de exemplu îndrăgostirea băieţaşului de 6 ani de fetiţa de 7 ani, fericirea băieţaşului în preajma fetiţei, sau timiditatea paralizantă a eroului până la vârsta de 21 de ani, când toate fetele pe care le "cucerea" îl părăseau după două-trei întâlniri lipsite de orice apropiere fizică, de mângâieri şi sărutări.

Recenzia ignorează verificarea legendei cu prinţul devenit broscoi în urma unui blestem şi care redevine prinţ dacă este sărutat. Exact aşa s-a vindecat de timiditate eroul cărţii, încât după numai câteva luni a cucerit o superbă femeie măritată şi s-a purtat cu ea fără urmă de timiditate, iar după alte câteva luni s-a purtat cu o tânără cu totul descătuşat, aşa cum ar fi trebuit să se poarte în timpul adolescenţei şi astfel n–ar fi avut decepţiile repetate.

Îmi permit să accentuez încă un aspect, nu casanovesc, al cărţii: analiza lucidă a instituţiei căsătoriei, falimentul instituţiei, cu diferitele ei cauze. Dacă unele femei îşi înşeală soţul din nimfomanie (Ada), altele din cauza înstrăinării soţului (Geta, Sonia, Viky) iar altele ca o variaţie, o "distracţie" (Dana, Francisca), în general adulterul şi uneori divorţul se datorează rutinei plictisitoare a vieţii conjugale, cum explică blonda Adriana la pag. 125.

Cartea nu este o înşiruire de cuceriri amoroase, ci cuprinde şi drame datorate împrejurărilor istorice – despărţirile, de Tonci, când Sandu a plecat la Bucureşti să studieze, şi de Dora, când ea a plecat în Israel – precum şi îndrăgostiri pătimaşe, masochiste – Francisca, în adolescenţă, Hilde, timp de trei ani – şi o îndrăgostire uimitoare, de la prima vedere, de frumoasa Lenuţa de la Sighişoara, terminată trist, cu o decepţie atât de amară.

La o citire atentă a cărţii se poate înţelege că viaţa agitată, plină de amoruri, a eroului, se datorează şi epocii agitate în care a trăit, cu un crâncen război mondial, cu instaurarea regimului comunist în România, cu întemeierea Statului Israel. Pentru Sandu Altman, eroul cărţii, căsătoria cu Anita, divorţata originară din insula Corfu, la vârsta de 45 de ani, a fost o izbăvire, o ieşire la liman.»)

Dr. Iulius Iancu, Haifa («Generaţia noastră a fost educată în anii facultăţii şi după aceea în respectul principiului internaţionalismului proletar.

În România şi în alte ţări au fost atraşi tineri lipsiţi de drepturi şi locuri de muncă încă înainte de cel de-al doilea război mondial să activeze pentru instalarea unui regim bazat pe internaţionalismul proletar. Cu preţul vieţii, detenţiunii şi torturii au suportat viaţa în închisori cu speranţa că toate popoarele vor fi eliberate şi proletariatul internaţional va ajunge la putere.

Pe baza acestui principiu au fost ajutate democraţiile populare să se formeze şi să se întărească, a fost ajutată Cuba lui Fidel Castro, încercând să i se trimită rachete împotriva SUA.

Rusia, respectând acest principiu, a înarmat în trecut ţări arabe, astăzi Iranul, toate împotriva Israelului. Repet aceste date istorice luând cunoştinţă din ziare şi de la televiziune despre campania antisemită susţinută de grupări naţionaliste şi antisemite împotriva lui Dimitri Medvedev la alegerile prezidenţiale din Rusia, bănuit că este evreu.

Dimitri Medvedev este de religie creştin-ortodoxă şi n-a făcut niciodată aluzie la originea lui evreiască. Nicolai Bodnarik, liderul partidului rus naţionalist din St. Petersburg, oraşul natal al lui Medvedev, a declarat că "un preşedinte trebuie să aibă legătură de sânge cu poporul său". Echipa de consilieri a lui Medvedev refuză să confirme sau să dezmintă că acesta are origine evreiască.

În 1990 mai multe grupări încercau să demonstreze că Boris Ielţin este evreu.

Adversarului lui Putin, Gary Kasparov, fost campion internaţional de şah, i se contestă dreptul de a face politică pentru că este evreu.

Rochus Misch în 1944 şi în 1999

Discriminarea antievreiască ia proporţii în patria comunismului şi a internaţionalismului proletar. Nepoţii revoluţionarilor din St. Petersburg, care s-au născut din părinţi comunişti, care au fost educaţi de la grădiniţă până la universitatea sovietică, poartă astăzi stindardul antisemitismului şi al xenofobiei. Internaţionalismul proletar a fost aruncat la gunoi de istorie ca unul din idealurile proletariatului în care au fost ademenite şi înşelate mulţimi de popoare în decursul anilor.

În trecutul îndepărtat au părăsit România şi alte ţări tineri care au plecat să lupte în Spania împotriva lui Franco şi a fascismului, pe baza principiului amintit. Parte din ei nu s-au mai întors, alţii au revenit traumatizaţi fizic şi psihic.

Popoare întregi au fost înşelate, personalităţi intelectuale au luptat şi şi-au sacrificat cariera şi chiar viaţa, familia pentru acest ideal.»)

Joseph Halpern, Geneva (1. a citit ceva despre Hitler şi Joseph Schmidt: «Am în faţă cartea memorialistică a lui Rochus Misch "J'étais garde du corps d'Hitler 1940-1945", scrisă în colaborare cu ziaristul francez Nicolas Bourier şi publicată de editura "Le cherche midi".

Misch a fost ultimul supravieţuitor al gărzii lui Hitler, părăsind bunkerul führerului pe 2 mai 1945, în ziua când armata sovietică cucerea capitala în ruine a celui de-al III-lea Reich.

Misch a fost încorporat în Waffen SS, rănit în primele zile după invadarea Poloniei şi transferat după spitalizare la paza cancelariei Führerului. Un loc unde a avut ocazia să vorbească cu Hitler şi alţi demnitari nazişti, să vadă corpurile inerte ale dictatorului şi al soţiei sale Eva Braun şi să schimbe câteva cuvinte cu Joseph Goebbels cu câteva minute înainte ca la rândul lui, ministrul Propagandei să se sinucidă cu familia sa.

Printre amintirile lui Rochus Misch, înregistrate la domiciliul său berlinez, una din cele mai interesante e cea referitoare la pasiunea lui Hitler pentru cântecele lui... Joseph Schmidt.

«Odată ... o muzică frumoasă s–a răspândit din biroul lui Hitler. Am aruncat o privire pe fereastră şi l-am văzut pe führer întins într-un fotoliu, complet absorbit de melodia şi cuvintele unui cântec difuzat la patefonul său cu discuri. Când valetul lui a ieşit, l-am întrebat cine era cântăreţul ascultat de führer. Mi-a spus că era Joseph Schmidt.»

După cum se ştie, Schmidt (1904-1942) s-a născut într-o familie religioasă din Bucovina, a fost cantor la Cernăuţi la vârsta de 20 de ani, iar ulterior la sinagoga Leopoldstadt din Viena şi la sinagoga Adas Yisrael din Berlin.

Cântăreţ la radio după absolvirea Conservatorului din Berlin în 1928, Schmidt a devenit popular ca tenor de operă şi operetă, fiind numit "Carusso al Germaniei". În ciuda prigoanei rasiale, discurile sale au fost vândute în Germania până în 1938. După un turneu mondial în Palestina, Anglia, Franţa şi Statele Unite, Schmidt se stabileşte în Belgia şi, surprins de invazia Wehrmachtului, reuşeşte să fugă în Elveţia, unde decedează într-un lagăr de refugiaţi de o boală care i-a afectat gâtul.

Cât îl priveşte pe Rochus Misch, după 10 ani de prizonierat în Siberia s-a întors în RFG, unde soţia sa Gerda devenise militantă a Partidului Social-Democrat al lui Willy Brandt şi consilieră municipală la Berlin.

...Şi încă un fapt interesant, în timpul înregistrării amintirilor lui Rochu Misch, cei doi nepoţi ai săi erau elevi la şcoala evreiască din Frankfurt...»

2. Nu. Cărţile menţionate la "Au sosit la POB 11472 – Tel Aviv", din cadrul rubricii "Primim", nu pot fi achiziţionate prin redacţia noastră: ele ne sunt trimise pentru a fi consemnate în paginile revistei. Dar, ca să nu plecaţi de la noi cu mâna goală, notăm aici dorinţa dvs. de a cumpăra cartea memorialistică a lui Leon Volovici, plus volumul "Noi întâlniri la Ierusalim" şi dăm adresa dvs. de e-mail pentru o eventuală contactare:

jalpern@hotmail.com)

Aurel Făinaru, Kiriat Ono (are o părere pe care şi-o exprimă, ca de obicei, în versuri, despre rachetele Kassam care se abat asupra oraşelor din sudul ţării:

An de an au amânat/ n-au hotărât, / s-au eschivat;/ De astă dată, / a venit poliţa la plată;/ trebuie o hotărâre mare, / nu mai e nici o scăpare./ Cum zice vorba românească/ ce în gând mereu răsare:/ cine nu cârpeşte spărtura mică, / cu greu drege borta mare!)

Lucreţia Stanciu, Ramat Gan (ne comunică întâmplări noi din Nicaragua: «Timp de o săptămână s-a desfăşurat a IV-a ediţie a Festivalului Internaţional de Poezie din Granada, Nicaragua. În acest an s-au reunit 150 de scriitori din peste 50 de ţări, veniţi din Oceania, Europa, Asia, Caraibe, America de Sud, Mexic, Statele Unite ale Americii şi America Centrală. Festivalul este celebrat anual în luna februarie şi fiecare ediţie este dedicată unui mare scriitor. Evenimentul din acest an a fost dedicat poetului Salomon de la Selva (1893-1958), născut în oraşul Leon din Nicaragua, care a adus un aport deosebit la dezvoltarea poeziei hispanoamericane. Din Israel a fost invitată poeta Sabina Messeg. Din România au participat poeţii ieşeni Valeriu Stancu şi A. Cristi. Informaţie luată din cotidianul nicaraguan "La Prensa" prin Internet.»)

Salomon de la Selva

Marta Eşanu, consilier la Comunitatea Evreilor din Iaşi (ne trimite o relatare despre emisiunea "Comunităţi etnice – evreii din târgurile Moldovei" a Studioului de Radio Iaşi care a fost premiată la festivalul Internaţionale de Programe Radio şi TV ce s-a desfăşurat la Ujgorod în Ucraina.

«Pe linia comunicării interetnice şi a prezentării multiculturalismului în spaţiul românesc, Studioul de Radio Iaşi realizează o serie de emisiuni dedicate etniilor reprezentative din zona Moldovei. În acest cadru se înscrie şi emisiunea săptămânală "Comunităţi etnice – evreii din târgurile Moldovei" coordonată de doctorul în istorie Nicolae Tomescu, redactorul-şef al Studioului de Radio Iaşi şi realizată de tânărul redactor Alexandru Aciobăniţei.

Prin tematica abordată, emisiunea contribuie la cunoaşterea istoriei, tradiţiilor culturale şi religioase ale evreilor, dar totodată prezintă şi aspecte actuale ale vieţii comunitare din oraşele Moldovei dar şi din orice alt loc de pe glob unde locuiesc evrei. Manifestările prezentate (fie că este vorba de conferinţe, simpozioane, spectacole de teatru, muzică klezmer, lansări de carte sau interviuri cu diverse personalităţi) demonstrează că evreii români, deşi foarte puţini la număr astăzi, duc mai departe tradiţiile culturale străbune, integrându-se totodată în patrimoniul cultural românesc şi european. Deosebit de interesante au fost emisiunile despre Ziua Ierusalimului, despre comemorarea a 66 de ani de la Pogromul de la Iaşi din iunie 1941, despre Ziua Europeană a Culturii Iudaice, medalioanele despre unele personalităţi ale vieţii artistice şi culturale ale Iaşului: coregrafa Nutzi Grunea-Grimberg, pianista prof. univ. Steluţa Diamant, regretatul umorist Nelu Marian, discuţiile cu preşedintele FCER deputat dr. Aurel Vainer, cu Marele Rabin Menahem Hacohen, cu tânărul rabin Shlomo Sorin Rosen, cu preşedintele Comunităţii Evreilor din Iaşi ing. Pincu Kaiserman, cu prof. univ. Silviu Sanie.

Participând la ediţia a IX-a a Festivalului Internaţional de Programe Radio şi TV pentru minorităţile naţionale – Concursul emisiunilor cu tematică etnică "Pământul meu natal", desfăşurat la Ujgorod, în Ucraina – redactorul Alex. Aciobăniţei a primit premiul pentru cel mai bun interviu pentru emisiunea "Evreii din târgurile Moldovei" în care invitat a fost publicistul şi scriitorul evreu Edgar Reichmann. Cetăţean francez născut lângă Galaţi, în fostul judeţ Covurlui, el a părăsit România încă din tinereţe, dar legătura cu ţara a păstrat-o prin popularizarea literaturii române în paginile cotidianului francez "Le Monde".

Realizatorul emisiunii Alexandru Aciobăniţei consideră că interviul – o exclusivitate pentru Radio Iaşi – a fost premiat în primul rând datorită personalităţii deosebite a lui Edgar Reichmann, care "nu este un interlocutor comod, uşor de analizat".

Ca ascultătoare fidelă a ediţiilor emisiunii "Comunităţi etnice – evreii din târgurile Moldovei", pot afirma că premiul acordat este o binemeritată recunoaştere a profesionalismului echipei realizatoare şi a eforturilor făcute pentru prezentarea tradiţiilor culturale iudaice.»)

Baruch Cohen, Montreal, Canada (1. Nu, poetul Petre Solomon nu mai trăieşte; de altfel, aşa cum arătăm în corpul revistei, la "Etc.", de curând a apărut un "Jurnal" al preţuitului condeier; 2. Suntem pe aceeaşi lungime de undă à propos de faimoasa expresie a lui Ion Coja: "Aşa-zisul Holocaust din România".)

Coca Adelstein, Bruxelles, Belgia (nu, după ştiinţa noastră nu există nici o legătură între firma "Darian Rom Suisse Cluj-Napoca" şi cunoscutul caricaturist Adar Darian.)

Shlomo Bercovici, Rehovot (de acord cu dvs. 100% à propos de scuipatul în ochi cu care ne-a gratificat, rânjind, dirijorul şi pianistul Daniel Barenboim, solicitând cu tam-tam şi primind cu mândrie cetăţenia palestiniană.)

Prof. Michael Streja, Natania; **Viorica Weissman,** Ierusalim; **Solomon Wiener,** Frankfurt, Germania; **Rose Marie Macellaru,** Paris, Franţa; **Gabriel Fridman,** Ghivat Savion; **Vicky Moscovici,** Ramat Hasharon; **Rozica Marcovici,** Azur; **dr. Ernest Huşanu,** Haifa (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

Preşedintele Republicii Cehe Vaclav Klaus a primit cadou din partea firmei "Koh-i-noor Hardtmuth" un stilou din aur şi platină, în valoare de 40.000 de euro, cu care a început să iscălească diferite documente oficiale.

Acum, toată presa s-a pus cu tunurile pe el, acuzându-l că se comportă ca un om ahtiat după lux şi că, prin gestul lui, omul şi-a dat pe faţă adevăratul caracter.

Aşa e. Stiloul e omul.

MAMAIA מאַמאַיַה

Restaurant
românesc

Grătar – pescărie

**Aer condiţionat, ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios, preţuri moderate.**

**Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784**

Vorbim şi româneşte.

În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.

***Cei care vin cu acest anunţ vor fi serviţi
cu un pahar de vin de calitate la bar***

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

Turism

Lidia Lupescu, traducătoare, soţia regretatului Hero Lupescu, regizor la Opera Română: de la Bucureşti; la rude.

Distincţii

Zoltan Terner, scriitor: Premiul Sion al ASILR (Asociaţia scriitorilor israelieni de limbă română) pe anul 2006-2007.

Elie Bar-Navi, profesor de istorie la Universitatea Tel Aviv, fost ambasador al Israelului la Paris: Marele Premiu al francofoniei acordat de Academia Franceză.

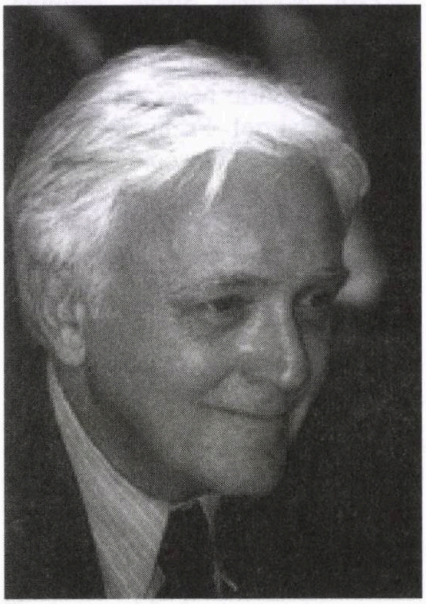

Aniversare

Octavian Sava, Bucureşti: 80 de ani de la naştere. Dramaturg (a scris împreună cu V. Stoenescu comedia "Nota zero la purtare"), scenarist la radio şi TV (i se datorează popularul serial "Val-Vârtej"), prozator (a scris un remarcabil roman documentar despre "Cazul Beilis"), autor de texte pentru teatrul de revistă, O. S. se numără printre talentele incontestabile ale scrisului evreo-român.

Comemorare

Mircea Săucan, regior de film şi prozator: 80 de ani de la naştere (a decedat în 2003).

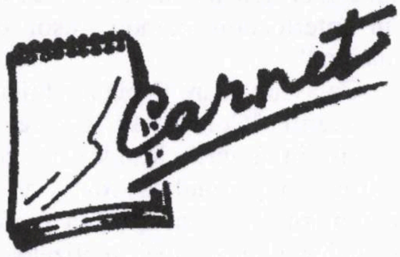

Anunţăm cu adâncă durere încetarea din viaţă, după o lungă şi grea suferinţă, a dragei noastre

VIVI EMANOIL

(Bucureşti – Raanana)

Tatăl, fiul, nora şi nepoata

Amintim cu adâncă durere că s–au împlinit doi ani de când a plecat dintre noi draga noastră

BIANCA GARINI

(Dorohoi – Bucureşti – Holon)

Un gând pios la mormântul ei

Manifestări, manifestări...

13.03.08; la Muzeul "Struma" din Beer Sheva: ceremonie de comemorare a 66 de ani de la scufundarea vasului "Struma".

18.03.08; la Casa Scriitorilor din Tel Aviv: festivitatea decernării Premiului Sion scriitorului Zoltan Terner; au luat cuvântul: Dr. Iosef Eugen Campus, Bruno Landesberg; moderator: G. Mosari.

27.03.08; la Casa Scriitorilor din Tel Aviv: seară culturală organizată de Acmeor pe tema: "Literatura în limba română din Israel: literatură română sau literatură israeliană"; au participat: prof. Leon Volovici, istoric literar, poetul Andrei Fischof, poetul Solo Har-Herescu; moderator: dr. Shlomo Leibovici-Laiş.

02.04.08; la Rappaport Hall, Haifa (Bd. Ha-nasi 138), ora 7 p.m.: concert al Quartetului Enescu, din Paris, organizat de ICR (Institutul Cultural Român) din Tel Aviv.

La Paris

Luna trecută, cu prilejul Salonului internaţional de carte de la Paris (acela boicotat de câteva ţări arabe şi de islamiştii de pe malurile Senei), s-a discutat şi despre câţiva scriitori din Israel, precum şi despre unii din *trib.*

La 16 martie a.c. a avut loc o dezbatere pe tema: "Bucureşti-Ierusalim, scriitori evrei din România, scriitori israelieni originari din România". Au vorbit: criticul şi romancierul Edgar Reichmann, din Paris, scriitorii Marlena Braeşter şi Andrei Fischof, din Israel, şi B. Elvin, din România.

La 18 martie a.c. au fost prezentate cărţile "Rachel" (roman) şi "O fereastră deschisă către lume" (eseuri) de Edgar Reichmann, ambele apărute recent la Bucureşti. Au vorbit despre autor: prof. Basarab Nicolescu, fizician, filozof, membru al Academiei Române, şi Magda Cârneci, poetă, directoarea ICR din Paris.

Doamnă romîncă, 52 de ani, intelectuală, fără obligaţii, caută un prieten cu scop serios, până la 58; preferabil din regiunea Tel Aviv.
Tel.: 054/650-6952

Cu prilejul sărbătorii de Pesah 2008,

firma

SANO

prin BRUNO LANDESBERG

felicită clientela şi urează întregului popor israelian

Hag Pesah Sameah!

Pace şi bunăstare!

NOU!!!

Anunţăm deschiderea

Restaurantului Românesc Familial

NOU!!!

"LA PAUL"

Str. Sheerit Israel 4 (vis-à-vis de Bituah Leumi), Iaffo

Tel. 03-6812733, 054-7648747

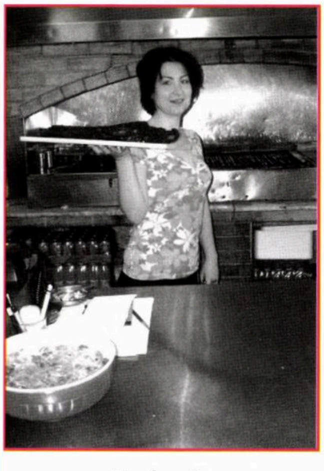

Servim zilnic toate produsele bucătăriei româneşti: grătar (pe cărbuni), ciorbă de burtă, tochitură, ciorbă de miel, momiţe, măduvioare, creier la capac, rinichi îmbrăcaţi, sărmăluţe româneşti, antricot adevărat şi multe alte preparate deosebite.

●

VINERI SEARA MUZICĂ **românească şi internaţională cu renumita** MARIANA LUNGU

Primim comenzi pentru petreceri familiale până la 80 de persoane

Preţuri modeste – Vă aşteptăm cu plăcere

ESHET TOURS Biroul central: str. Nahalat Yitshak 12, Tel Aviv
Tel: 6937723, 6949770

Madeleine Perlman

vă prezintă programe Eshet în România pentru luna APRILIE

Hoteluri în Bucureşti

Preţuri şi acţiuni speciale

3 nopţi week-end

Hotel MINERVA – 4*	230 $	Hotel AMBASADOR – 3*	225 $
Hotel LIDO – 4*	287 $	Hotel OPERA – 3*	246 $
Hotel MONTE NELLY – 4*	250 $	Hotel ELIZEU – 3*	219 $
Hotel CRYSTAL – 4*	238 $	Hotel HERĂSTRĂU – 3*	219 $

BONUS: transfer de la aeroport la hotel – GRATUIT

TERAPII PREVENTIVE ÎN STAŢIUNI BALNEO-CLIMATERICE

COVASNA: Hotel HEFAISTOS – 2*	569 $ FB
Hotel CĂPRIOARA – 3*	737 $ HB
Hotel COVASNA – 2*	679 $ HB
Hotel CLERMONT – 4*	1307 $ HB
HERCULANE: Hotel FERDINAND – 4*	923 $ HB
TUŞNAD: Hotel TUŞNAD – 3*	747 $ HB
FELIX: Hotel INTERNAŢIONAL – 4*	1057 $ HB
Hotel THERMAL – 3*	965 $ HB

Preţurile cuprind: 12 zile în staţiune, tratamente personalizate şi mese (FB – 3 mese pe zi, HB – 2 mese pe zi)

PROGRAME PENTRU PESACH

6 zile: Excursie la SINAIA şi împrejurimi 21/04/08 – 899 $

8 zile: TRANSILVANIA şi MARAMUREŞ 16/04/08 – 1199 $

Preţurile cuprind: bilet de avion, taxe, două mese pe zi, autobuz la dispoziţie, ghid şi intrări la obiective turistice, conform programului.

EXCURSII PE ITINERARII PRESTABILITE, CU MAŞINĂ ŞI ŞOFER LA DISPOZIŢIE

7 zile: 450 $ de persoană (minimum 4 persoane)

BONUS: 3 nopţi cazare în camere duble, în provincie

Pentru informaţii suplimentare, consultaţi site-ul nostru www.eshet-tours.com

minimum

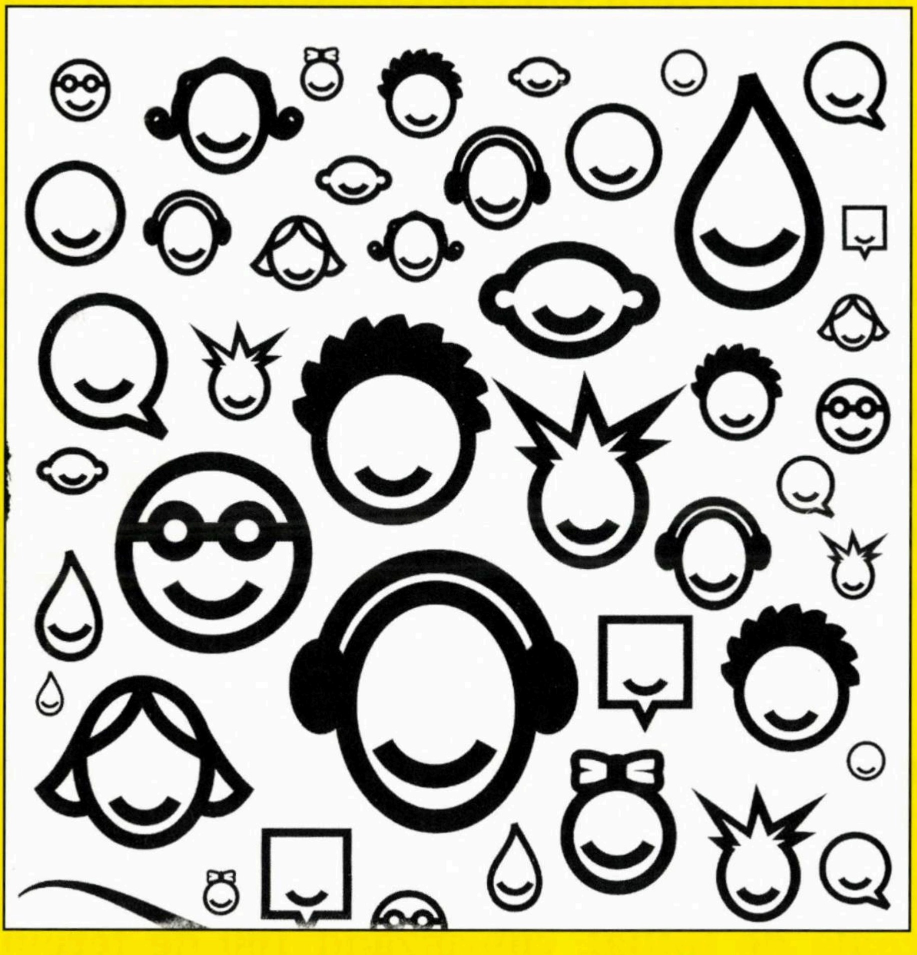

Acum, când împlinim 60 de ani de la întemeierea statului, ţara este încruntată şi neliniştită. Din 100 de motive.

Dar în sinea lui, fiecare israelian zâmbeşte. Ştie el de ce.

05
9 771565 702005
1/5/2008
מינימום

■ ANUL XXII ■ NR. 254 ■
■ MAI 2008 ■
■ 16 SHEKELI ■

Ancheta revistei „Minimum”: Ce să facem cu Ministerul de Externe?

...Întrebarea din titlu ne-au pus-o în vremea din urmă tot mai mulți cititori din țară sau din Diaspora evreiască. Revoltați că (așa cum se vede, de pildă, din relatarea din Editorialul nostru despre reportajul-foto din „Paris Match”) ai noștri nu fac nimic, cât de cât serios, pentru a contracara propaganda de tip nazist a dușmanului (și a aliaților occidentali ai acestuia) și că Ministerul de Externe, unde ar trebui să funcționeze statul major al luptei noastre pentru lămurirea opiniei publice mondiale, se comportă lamentabil în această privință, acești cititori au cerut desființarea imediată a ministerului; în același timp, ei au făcut fel de fel de propuneri pentru o mai bună folosire a clădirii respective din Capitală.

Printre propunerile la care ne referim se numără și acestea:

1) Un cămin pentru copiii maltratați din familiile ultrareligioase;

2) Un depozit de cartofi;

3) O școală de fotbal, cuprinzând 100 de terenuri mici pentru copii;

4) Un muzeu al Prostiei Evreiești din toate timpurile;

5) O închisoare pentru tipii Kapo.

Răspunsurile la anchetă vor fi trimise până în ziua de 15 mai a.c. pe adresa redacției (POB 11472, Tel Aviv) sau prin e-mail, la responsabilul cu Internetul nostru, Aronel Blumenfeld, la adresa Aronel@yahoo.com.

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI

Ceea ce înseamnă 25 Aprilie

Statul Israel are 60 de ani. Benny Morris, tot atâţia

Luna trecută, doi tineri palestinieni din Şhem, Aham Rial şi Anas Salum, ambii în vârstă de 21 de ani, care lucrau ilegal la restaurantul "Grill Express" din Ramat Gan (lângă Bursa de Diamante), au fost arestaţi noaptea de Shabak, puşi în lanţuri şi duşi la anchetă. Ei sunt acuzaţi că, urmând instrucţiunile organizaţiei Fatah din teritorii (aflată sub concuderea lui Mahmud Abbas, preşedintele Autorităţii Palestiniene), se pregăteau să toarne otravă în mâncarea destinată clienţilor. E vorba de un praf alb, inodor şi incolor, care provoacă moartea sigură. Otrava, pe care cei doi o aşteptau de la Şhem, urma să-şi facă efectul la câteva ore după digestie, adică într-un moment când, în mod normal, consumatorii respectivi s–ar fi aflat la mare distanţă de local, poate chiar acasă.

Aşa cum reiese din primele concluzii ale anchetei, "acţiunea" tinerilor arabi era "dedicată" celei de-a 60-a aniversări a Statului.

Bineînţeles, ştirea a provocat o adevărată stare de şoc în rândurile israelienilor. În plus, s-a întâmplat ceva. Spre deosebire de comentariile prilejuite de anchetele din trecut, câţiva ziarişti, conştienţi că explicaţiile uzuale – gen: ocupaţia, refugiaţii, Zidul, barierele etc. etc. – nu sunt suficiente pentru a da răspuns la întrebarea: de unde această ură care depăşeşte toate limitele omenescului? – şi-au spus: nu, această ură izvorăşte din altă parte, dintr-un loc pe care noi nu l-am descoperit.

Aşa e.

Unul din oamenii care cunosc adevărul este istoricul israelian Benny Morris. născut cam în acelaşi an cu Statul, viaţa lui este, se poate spune, reprezentativă pentru trăirea, marcată de multe drame sufleteşti şi de gândire, a intelectualităţii noastre. Om de stânga, ca atâţia alţii, Benny Morris a făcut parte din grupul aşa-zişilor "noi istorici", respingând formulele oficiale şi examinând politica ţării vizavi de arabi în spirit critic, ba chiar extrem de critic. Lucrurile au mers până acolo încât, fiind în armată, a refuzat în urmă cu 20 de ani să servească în teritorii şi a fost condamnat pentru acest act de nesupunere la trei săptămâni de închisoare. Cu timpul, viziunea lui despre lume s–a mai schimbat şi, ca şi alţii din generaţia sa, omul a stabilit un contact mai bun cu realitatea. Mai nou, a scos o carte despre războiul din 1948. David Horowitz, redactor-şef al ziarului "Jerusalem Post", a stat de vorbă cu el pe marginea acestui studiu.

Extrase:

«Nu uitaţi, spune Morris, că poporul arab a pus stăpânire pe o mare parte a planetei. Şi nu datorită marilor sale talente sau virtuţi, ci fiindcă a cucerit, a ucis şi silit pe cei învinşi să treacă la Islam de-a lungul a generaţii întregi. Dar acum, la sfârşit, arabii aveau 22 de state. Poporul evreu nu avea nici măcar un singur stat. Şi nu există nici un motiv pentru ca evreii să nu aibă şi ei un stat.

Morris, care are aceeaşi vârstă cu Israelul, pare că a devenit din ce în ce mai dur în anii din urmă. Cartea sa, pregătită să iasă de sub tipar la cea de-a 60-a aniversare a Israelului, este remarcabilă prin insistenţa autorului asupra faptului că dimensiunea religioasă a împotrivirii arabe la ideea suveranităţii evreieşti pe-aceste teritorii, respingerea Israelului ca "infidel" şi "străin" a fost covârşitoare din primele zile ale războiului. Mulţi, dacă nu cei mai mulţi arabi, scrie el, au văzut lupta împotriva independenţei Israelului ca pe un război sfânt. El aminteşte, de pildă, de o declaraţie a organizaţiei "Fraţii musulmani", din 1938, în care se spune că "lupta pentru Palestina reprezintă o obligaţie de căpătâi a fiecărui musulman". El aminteşte de regele saudian Ibn Sa'ud, care îi scria, cinci ani mai târziu (în 1943), preşedintelui american Franklin Roosevelt că "Palestina a fost o ţară arabă din zorile istoriei … că nu a fost locuită de evrei decât în câteva scurte perioade şi că prezenţa evreilor pe aceste pământuri a fost plină de crime şi de cruzime. Există o duşmănie de ordin religios între musulmani şi evrei, de la începuturile Islamului". El notează de asemenea că în 1948, muftiul Egiptului "a emis o fatwa prin care declanşarea Jihadului în Palestina constituie o datorie a fiecărui musulman".

Pe scurt, susţine Morris, "ideea Jihadului a caracterizat atât reacţia populară cât şi pe aceea a regimurilor arabe la Rezoluţia ONU privind împărţirea Palestinei în două state, ducând, între altele, la masacrele anti-evreieşti din noiembrie-decembrie 1947 şi mai-iunie 1948".

Cât despre palestinieni, ura împotriva sionismului a fost existentă

Felicitările noastre sincere tuturor cititorilor
şi colaboratorilor noştri
cu prilejul Zilei Independenţei Statului Israel!

minimum

Apare lunar
Redacția și administrația
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 80 șekeli
1 an (12 numere): 160 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 73 dolari
România – 68 dolari
U.S.A., Canada – 85 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 100 dolari
Insulele Fidji – 160 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM - PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

din prima clipă. Liderul mișcării naționale palestiniene în anii '20, '30 și '40, Haj Amin al-Husseini (aliat cu Hitler în anii războiului mondial), a refuzat în mod categoric orice soluție de compromis teritorial, cerând ca Palestina să devină un stat arab.

În martie 1948, amintește Morris, Husseini a declarat unui ziar din Jaffa că arabii sunt hotărâți nu numai să împiedice împărțirea teritoriului, dar vor lupta până la lichidarea sioniștilor până la unul.

"Istoricii au fost ispitiți să ignoreze sau să subaprecieze, de parcă ar fi fost vorba de niște vorbe goale, această retorică a Jihadului, ca și referirile constante, în textele arabilor, la bătăliile duse pe vremuri, în Țara Sfântă, împotriva cruciaților" – scrie Morris. "Asta e o greșeală. Războiul din 1948 a fost, din punctul de vedere al arabilor, un război religios, în aceeași măsură, dacă nu chiar mai mult, ca un război naționalist pentru teritorii. Altfel spus, teritoriul este sacru; violarea acestuia de către infideli constituia un motiv suficient pentru a declanșa un război sfânt în scopul de a cuceri sau recuceri niște teritorii și a îndeplini astfel o poruncă dată de divinitate. Acest impuls – adaugă sobru Morris – nu s-a evaporat odată cu înfrângerea arabilor".

Dar conducătorii comunității evreiești nu au reușit să înțeleagă această necontenită pasiune pentru Jihad, și de aici consecințele tragice pe care le cunoaștem. David Ben Gurion a fost totalmente incapabil să priceapă profunzimea iudeofobică înrădăcinată de-a lungul veacurilor în rândurile arabilor. Morris susține că războiul din 1948 a însemnat o umilință din care arabii nu și-au revenit nici astăzi.

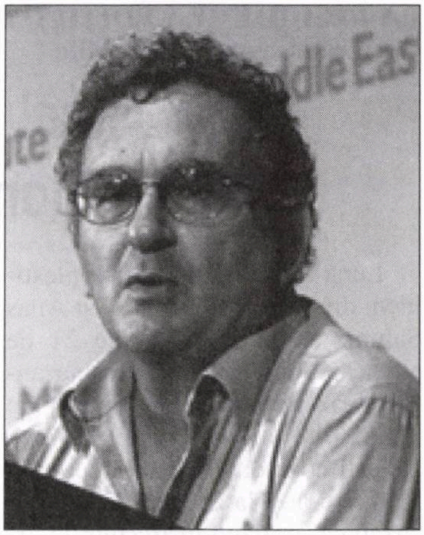

Benny Morris

"Iar sentimentul acesta de umilință s-a adâncit necontenit în ultimii 60 de ani", scrie el, "deoarece, în timp ce Israelul creștea, prospera și își învingea dușmanii în războaie, palestinienii zăceau în taberele de refugiați, trăind din pomana internațională și din terorism".

Morris mi-a spus săptămâna trecută că după părerea lui convorbirile de pace dintre Olmert și Abbas nu au nici un sens, fiind ca un fel de "box cu umbra".

"Curentul dominant în lumea arabă și islamică, precum și natura religioasă a naționalismului palestinian înseamnă că ei nu vor fi dispuși să cadă la un compromis și să fie de acord cu soluția celor două state, cel puțin în timpul vieții noastre... S-ar putea ca ei să accepte, din motive tactice, o încetare a focului pe câțiva ani... deși mă îndoiesc chiar și de asta. Vor exista întotdeauna grupuri care să se împotrivească la încetarea focului.

Nu va fi pace în timpul nostru, pentru că o mare parte a palestinienilor nu va fi de acord. Aceasta este o opinie bazată pe analiza situației la zi. Dar totul s-ar putea schimba din cauza Iranului. Iranul este *jokerul din pachetul de cărți, care poate schimba tot jocul. Iranul se bizuie pe folosirea armei nucleare. Dacă se ajunge la un război atomic, totul se poate schimba. Dacă Israelul reușește să distrugă Iranul, cu ajutorul armelor nucleare, aceasta ar putea să scoată din joc extremismul islamic pe câteva generații".»*

P.S.: Dar, ca să nu terminăm pe o notă apocaliptică (e totuși sărbătoare...), iată câteva fapte plăcute, menite a trezi un zâmbet pe fețele cititorilor. Începem *(les femmes d'abord!)* cu d-na Wafa Sultan. Profesoară de psihiatrie la o universitate americană, d-na Sultan este ceea ce s-ar chema o dizidentă a lumii islamice, făcându-te să exclami: oh, dacă toate femeile arabe ar fi ca dumneata! Ea a acordat mai de mult postului de televiziune Al-Jazeera un interviu care a provocat și mai provoacă și astăzi valuri. Extrase, după revista "Semnalul", din Toronto:

«**Wafa Sultan:** *Nu există un conflict al civilizațiilor, ci unul între mentalitatea Evului Mediu și aceea a secolului 21. Conflictul între civilizat și primitiv, între barbarie și raționalitate, între libertate și opresiune, între democrație și dictatură. Un conflict între aceia care tratează femeia ca pe un animal și cei care îi oferă condiții egale cu ale bărbatului în societate. Ce vedem azi nu este o luptă între civilizații, pentru că civilizațiile nu se luptă ci se iau la întrecere/*

Reporter: *Să înțeleg din cuvintele dv. că de fapt suntem martorii unei confruntări între civilizația vestică și mult rămasa în urmă, ignoranta lume musulmană?*

W.S. *Exact asta este convingerea mea.*

Rep: *Dar nu oare Samuel Huntington a venit primul cu acest concept? Nu Bin Laden a fost cel care a pus această etichetă.*

W.S. *Musulmanii au fost primii care au folosit expresia și tot ei sunt primii care au început acest conflict. Profetul Islamului a spus: "Mi s-a comandat să lupt contra tuturor până ce vor crede cu toții în Allah și în Mesagerul său". Când musulmanii i-au împărțit pe oameni în credincioșii în Allah și necredincioșii lui Allah și au început lupta de convertire prin sabie, ei sunt cei care au pornit războiul. Cărțile și manualele lor sunt pline de chemări la luptă împotriva infidelilor.*

Colegul meu (discuția a avut loc în studioul TV și în jurul mesei se găseau invitați) *a spus că el nu ofensează credința altora. Ce civilizație pe pământ acceptă să numești pe alți oameni cu nume pe care ei nu și l-au ales? Pe unii îi numește o dată Ahl Al-Dhimma, altă dată le spune Oamenii Cărții și cu altă ocazie, pe aceeași oameni îi compară cu maimuțe și porci, sau îi numește pe creștini "aceia care au trezit mânia lui Allah".*

Ei nu sunt "Oamenii Cărții", ei sunt oamenii multor cărți. Toate cărțile științifice pe care le ai astăzi sunt fructul gândirii lor libere și creatoare. Cine-ți dă ție dreptul să-i numește pe aceia "cei ce au trezit mânia lui Allah" sau "cei care s-au pierdut de turmă" ca apoi să vii aici și să declari că religia ta nu-ți permite să insulți credința altora?

TENDINȚE

Eu nu sunt nici creștină, nici musulmană și nici evreică. Sunt o ființă umană care nu crede în supranatural, dar respect dreptul altora să creadă în așa ceva.

Dr. Ibrahim Al-Khouli (participant la dezbatere): *Sunteți cumva eretică? Pentru că dacă este așa, nici n-are rost să mai discutăm în contradictoriu, pentru că ați comis deja o blasfemie împotriva Islamului, a Profetului și a Koranului.*

W.S. *Aceasta este o chestiune personală care nu vă privește.*

Frate, poți să crezi în pietre atâta vreme cât nu mi le arunci mie în cap. Ești liber să-ți faci zeu pe cine vrei, dar credința altora nu trebuie să te intereseze, fie că ei cred în

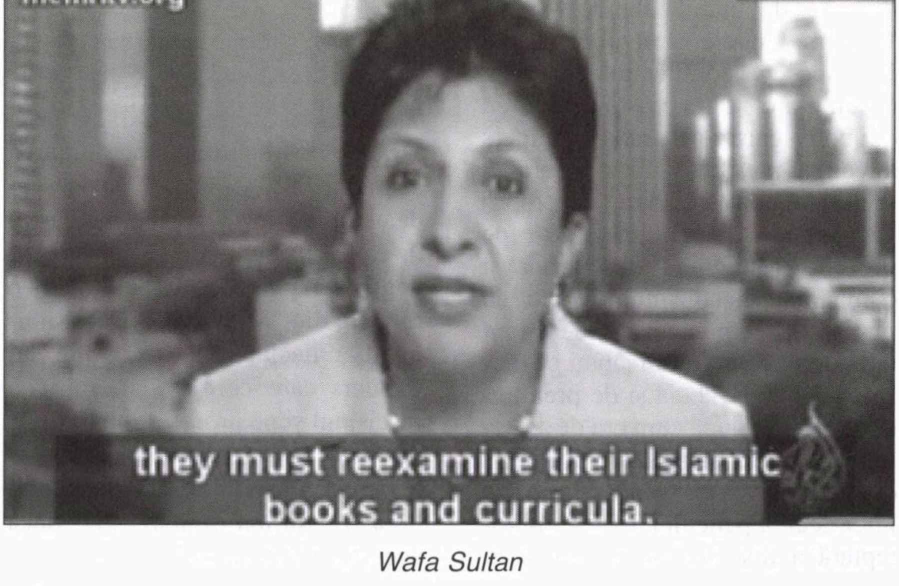

Wafa Sultan

Mesia, că fiul Mariei este Dumnezeu, sau că satana este Dumnezeu. Lasă-i pe oameni să aibă credința lor. Evreii au ieșit din tragedia Holocaustului și i-au forțat pe oameni să-i respecte pentru cunoștințele lor nu prin teroare, plânsete și urlete, ci prin munca lor.

Umanitatea le datorează majoritatea descoperirilor din știința și tehnica din secolele XIX și XX.

15 milioane de oameni împrăștiați pe Terra, uniți, și-au câștigat acest drept prin muncă și cunoaștere. Nu am văzut vreun evreu să se auto-dinamiteze în fața unui restaurant german. Nu am văzut vreun evreu care să distrugă o biserică. Nu am văzut nici un evreu omorând oameni ca să protesteze. Musulmanii au transformat trei statui reprezentându-l pe Budha în ruine (referire la acțiunea talibană din Afganistan – monumente colosale ce erau pe lista UNESCO). *Nu am văzut un singur budist să incendieze o moschee, să omoare un musulman său să arunce în aer o ambasadă. Această cale nu va duce la nici un rezultat bun. Musulmanii trebuie să-și pună întrebarea ce pot face ei pentru umanitate, înainte de a cere să fie respectați de umanitate.»*

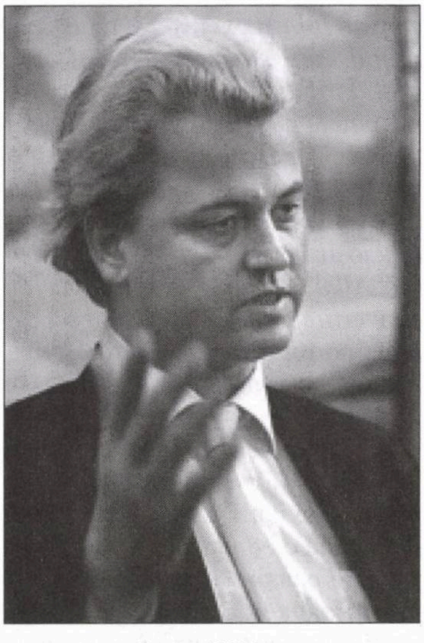

Geert Wilders

PENGHINA
PENGHINA
ISLAM
MATI

Al doilea fapt îl are ca protagonist pe deputatul olandez Geert Wilders. Inamic jurat al "invaziei islamice" pe continentul european (și umblând, din această cauză, cu doi body-guarzi pe stradă), Wilders a realizat un film, acuzând Coranul (cu citate convingătoare) că propovăduiește violența, făcându-l pe profetul Mahomed de barbar și comparând islamismul de azi cu fascismul. După cum era de așteptat, filmul i-a scos din țâțâni pe musulmanii din Olanda și de pretutindenea. Și tot după cum era de așteptat, Federația islamică olandeză l-a dat în judecată pe Wilders, cerând interzicerea peliculei. Mai puțin așteptată a fost decizia tribunalului. Deși cu o zi înainte de pronunțarea sentinței 60% dintre olandezi credeau că islamiștii vor obține câștig de cauză, tribunalul a respins acțiunea Federației. Așa cum citim într-o relatare din "Viața noastră", "tribunalul a declarat că remarcile lui Wilders care compară islamul cu fascismul și pe profet cu un barbar, nu incită la ură sau violență și parlamentarul ar trebui să aibă dreptul de a-și exprima opinia, chiar dacă aceasta este radicală".

Al treiea fapt este probabil și cel mai interesant dintre toate. El îl are drept protagonist pe actorul francez de film Gérard Depardieu. Aflat câtăva vreme în Israel pentru o filmare, împreună cu partenera sa de film (și de viață), actrița Fanny Ardant, Depardieu a declarat ziarului "Yediot Aharonot":

«Informațiile difuzate la noi referitoare la Israel nu au nici o legătură cu realitatea. În mediile franceze de informații există o otravă care este strecurată perfid ori de câte ori vine vorba de Israel. Se spun multe minciuni și se difuzează multe răutăți. Fiind în Israel, am înțeles exact cum stau lucrurile. Am cunoscut aici mulți oameni minunați pe care mi i-am făcut prieteni. Sunt sincer atunci când spun că iubesc Israelul.»

Ceea ce frapează în spusele marelui actor este faptul că el nu s-a mulțumit cu amabilitățile de rigoare (fie ele chiar și sincere) la adresa gazdelor, ci a declanșat un adevărat atac împotriva mass-mediei din propria țară și de pe propriul continent, dacă se poate spune așa. Avem de-a face cu o premieră în materie. Să-ți aprinzi paie-n cap cu presa de care depinde cariera ta profesională, iată un lucru pe care nu-l întâlneşti pe toate drumurile. Vorbind aşa cum a vorbit, Gérard Depardieu s-a comportat nu numai ca un prieten al Israelului, ci şi ca un duşman al duşmanilor noştri. Oricum, de Ziua Independenţei noi vom închina un pahar de vin. Gândindu-ne la Wafa Sultan, la Geert Wilders şi la Gérard Depardieu, eu zic să bem două.

P.S. II: Cât despre situaţia noastră la 60 de ani şi despre cei ce conduc ţara, ne-am amintit de o poezie a lui I. Schechter intitulată "Buletin medical". Scrierea a apărut în volumul "Cea mai mare ţară mică", din 2005. Recitind acest buletin medical, suntem de părere că el este valabil şi astăzi:

Ţara nu se simte aşa de bine.
O doare ba aici, ba dincolo.
Dar felcerii şi medicii politici
o tratează cu presupusul.

Unii zic să-i amputăm asta,
alţii spun şi asta şi cealaltă,
adică o mână sau ambele
sau chiar o regiune întreagă.

Uşor de spus... Dar o ţară
nu poate merge fără mâini,
nici nu vede fără ochi,
condusă de câini pentru orbi.

Ce va fi? Vai, ce va fi?
De unde o altă ţară?
De unde puţină sănătate
dacă ne tratează veterinarii?

Tribul: Doliu în lumea artistică

Jules Perahim

Luna trecută iudaismul românesc a suferit două pierderi importante.

La Paris, a încetat din viaţă, la 94 de ani, marele pictor Jules Perahim. Fire neconvenţională, deschis la toate înnoirile posibile, Perahim s-a înregimentat din tinereţe în rândurile avangardei artistice, alături de Marcel Iancu, M. H. Maxy sau Victor Brauner, devenind, în anii '30, un suprarealist 100% cu lucrări memorabile. Semnătura sa apăruse în mai toate revistele avangardei, era prieten cu Geo Bogza, cu Ilarie Voronca, cu Saşa Pană, cu Gh. Dinu, cu Gherasim Luca. Om de stânga, ataşat ca atâţia alţii ideilor comuniste, el a activat după 23 august 1944 în conducerea Uniunii Artiştilor Plastici din România, străduindu-se să îmbine cerinţele dogmatice ale epocii cu libertatea de creaţie. Sarcină grea, chinuitoare...

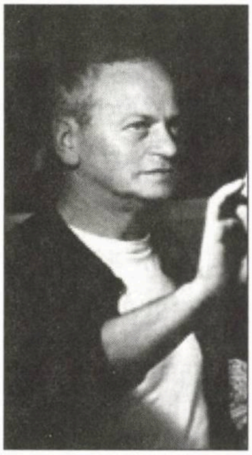

La maturitate, în anii '70, a plecat în Franţa, unde a trăit o nouă tinereţe artistică, organizând câteva expoziţii de succes în galeriile de pe malurile Senei şi făcându-şi un nume solid în lumea picturii "la zi".

Moscu Alcalay

În aceleaşi zile, la Tel Aviv, s-a stins din viaţă actorul Moscu Alcalay. Avea 77 de ani.

Venit de la Bucureşti în 1962, după ce se impusese ca un real talent pe scenele României, Moscu (aşa i se spunea, scurt şi cuprinzător) a devenit în scurt timp o valoare şi un nume în teatrul israelian. Însuşindu-şi ebraica la perfecţie, a jucat zeci de roluri la teatrele Hacameri, Habima şi Beit Lessin. În acelaşi timp, a fost o prezenţă cunoscută pe ecrane şi la televiziune. Ultima sa apariţie pe micile ecrane a fost aceea din spectacolul "Campioană" (Alufa).

În 2003 primise premiul naţional "Ofir" pentru artă dramatică.

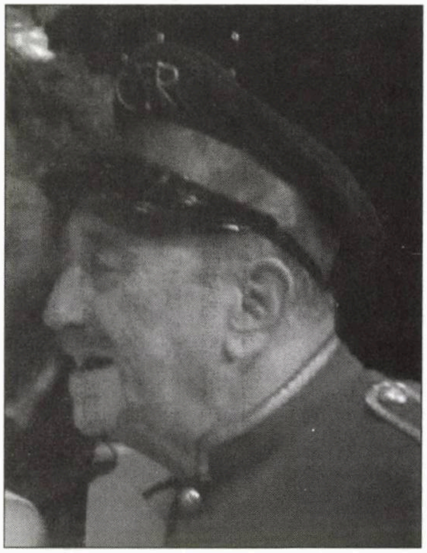

Moscu Alcalay în rolul şefului de gară din "Steaua fără nume" (Teatrul Karov, Tel Aviv)

Se spune că visul actorilor, care nu suportă ideea de pensionare şi de abandonare a meseriei, este să-şi dea ultima suflare pe scândurile scenei. Din acest punct de vedere, se poate spune că Moscu şi-a văzut, în mare măsură, visul împlinit. El a făcut un atac cardiac pe scenă şi – transportat de urgenţă la spitalul Ichilov din Tel Aviv – şi-a dat sfârşitul după două săptămâni de "tratament intensiv".

Comedian înainte de toate, el a rămas în amintirea noastră prin talentul cu care izbutise să injecteze în nenumăratele sale roluri unda de umor (a lui, numai a lui) adusă din ţara lui Caragiale şi a lui Mihail Sebastian.

C.N.N.
Ce Năimiţi Nemernici

Israel: Cine sunt campionii naționali ai corupției, acum când am devenit sexagenari? Aceeași tipi smeriți care ne dau lecții de morală proletară, mustrându-ne ori de câte ori mâncăm o momiță și trei mici la „Mamaia", cu chips și gogonele

...Scrie Jean Steiger, într-un articol din "Jurnalul săptămânii":

«...Nu trebuie să ne mire că acum pe banca acuzaţilor se află şi Shlomo Benizri. Partidul Shas pe care îl reprezintă în parlament, despre care s-ar fi putut presupune că trebuie să fie un model de comportare etică şi morală, a fost implicat într-un scandal după altul din care a reieşit că reprezentanţii lui de frunte au dat uitării tocmai normele eticii şi moralei fiind implicaţi în cazuri răsunătoare de corupţie.

De data aceasta treaba justiţiei a fost uşurată de existenţa unui martor al statului, în persoana antreprenorului Moshe Sela. El a relatat anchetatorilor, cu lux de amănunte, cum a fost contactat telefonic într-o noapte din anul 2001, de Benizri, instalat în acea perioadă în fotoliul de ministru al Muncii şi Asistenţei Sociale, care i-a cerut să vină urgent în ajutorul rabinului Reuven Elbaz, mentorul religios al lui Benizri. "El plânge cu lacrimi amare deoarece are nevoie de 500.000 de dolari ca să plătească salariile elevilor lui din ieşiva Or Hahaim pe care o conduce", i-a spus ministrul. O sumă suspect de mare, dar care pentru Sela, care a făcut avere prin aducerea de muncitori din străinătate, nu a fost nici o problemă. În seiful lui în acel moment se găseau 400.000 de dolari, bani proveniţi în majoritate de la muncitorii chinezi care căutau de lucru în Israel. I-a pus într-o pungă şi s-a dus la rabinul Elbaz, care l-a binecuvântat pentru "donaţia" făcută.

Bineînţeles că gestul lui Moshe Sela nu a rămas fără o recompensă. Ministrul Muncii l-a informat, în secret, despre cotele de muncitori care vor fi aduşi din străinătate, din care antreprenorul şi-a asigurat "porţia" cea mai mare. Aşa a început strânsa legătură de afaceri între Sela şi Benizri, ultimul beneficiind, pe lângă mari sume de bani, de mobilă luxoasă în apartamentul lui, lărgit şi renovat de oamenii trimişi de antreprenor, şi de aparatură electrică de ultim model. "În fiecare lună îi trimiteam între 15.000 şi 20.000 de dolari", a relatat Sela la Canalul 10 al televiziunii. Aşa că nu este de mirare că Tribunalul din Ierusalim l-a găsit vinovat pe deputatul de la Shas de luare de mită, fraude şi abuz de încredere, pe lângă încercarea de împiedicare a anchetei. Cum a făcut asta? Prin convingerea unor martori să-şi coordoneze declaraţiile în faţa anchetatorilor poliţiei şi prin angajarea de către Sela a unor detectivi particulari pentru a fabrica acuzaţii false contra unor funcţionari ai serviciului civil care au încercat să păzească banii publici.

În linii mari povestea descrisă mai sus este un scenariu care se repetă cu regularitate în viaţa noastră politică dominată de corupţie.»

SUA: Câteva lucruri (mai puțin cunoscute) despre doi candidați la președinție

«McCain e trecut de primele tinereţi (are 71 de ani şi a suferit de o tumoare canceroasă). E un puşti în comparaţie cu vârsta multora dintre cititorii şi colaboratorii "Semnalului", dar a fi preşedinte cere eforturi excepţionale, în timp ce 60-65 e considerată o vârstă a retragerii. Omul şi-a câştigat reputaţia şi voturile fiind recunoscut de toată lumea ca un erou. Avionul pe care îl pilota în războiul din Vietnam a fost doborât, şi McCain a petrecut patru ani în captivitate. Ştiind că

AVOCAT ŞI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Petah Tikva, str. Ichilov nr. 11
Tel.: 03/934-3242, 052/244-8793
Fax: 03/934-7401

Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

prizonierul lor era fiu de amiral, nord-vietnamezii i-au oferit un târg prin care îl eliberau în schimbul unor declaraţii propagandistice anti-americane. McCain a rămas solidar cu camarazii săi, a petrecut ani închis în izolare într-o celulă, a trecut prin doi ani de torturi, până când, zdrobit, a semnat un document prin care se declara criminal de război. După semnare, deprimat, a încercat să se sinucidă. Într-o societate comunistă poate că ar fi fost înfierat drept trădător, dar americanii, generoşi, ştiu că fiinţa omenească poate îndura doar atât şi atât, şi că McCain a bătut un record de rezistenţă la tortură; a rămas un erou, în ciuda a două încercări de sinucidere.

Ştiinţa medicală a stabilit că nouă foşti prizonieri de război trecuţi prin schingiuiri, nouă din fiecare zece, suferă de o tulburare psihică numită sindrom post-traumatic. Examinat de un psihiatru cu autoritate, fostul prizonier de război a fost declarat normal, ceea ce, având în vedere că a fost torturat mai multă vreme decât alţii, reprezintă un excepţional record de rezistenţă.

Media menţionează foarte rar vârsta de 71 de ani, dar uitându-ne îndărăt câţiva ani suntem surprinşi că unele probleme sunt trecute sub tăcere. Cu ani în urmă, presa l-a criticat pe McCain ca pe un om căruia-i sare ţandăra foarte uşor ("short fuse", fitil scurt). Această reputaţie izvora nu din părerea subiectivă a vreunui gazetar în dezacord cu psihiatrul, ci pe baza unor incidente cunoscute. În ciuda trecutului său eroic, McCain e certat cu organizaţia foştilor prizonieri de război. Acelaşi McCain a năvălit într-o şedinţă a Congresului, în care o femeie, soţie de fost prizonier, condamna anumite practici, şi a strigat la ea, cu degetul întins. Se pare că insultele îi vin la gură cu o iuţeală neobişnuită. Cine se îndoieşte de pericolul temperamentului poate citi amintirile lui McCain însuşi, în care acesta scrie despre copilăria sa: "La cea mai mică provocare, izbucneam într-o furie nebună şi apoi mă prăbuşeam pe podea, fără cunoştinţă".

Barak Obama, concurentul nr. 1 al senatoarei Hillary Clinton la numirea ca reprezentant al Partidului Democrat pentru preşedinţie, e un orator de mare talent: dacă în loc de oratorie ar candida pentru titlul de bucătar, ar câştiga premiul întâi ca maestru al sufleurilor: gust dulce şi imense goluri de aer. Mai puţin discreţi decât *media* americană – care se fereşte de a-i cita numele întreg, cuprinzând aceeaşi apelaţie ca aceea a lui Saddam Hussein – nu putem uita că Hussein a urmat în Indonezia doi ani de şcoală wahabistă, cea mai otrăvită forţă a religiei musulmane, mai bine zis a ideologiei extremismului islamic. Tatăl lui Hussein era un mahomedan venit din Kenya, iar mama o albă. Mama, ateistă, a divorţat de kenian, dar, având o ciudată atracţie "ateistă", s-a recăsătorit cu un alt musulman.

Desigur, noi – în special cei veniţi din România – refuzăm să fim atât de înguşti la minte încât să judecăm un ins în funcţie de părinţi, "origine socială", religie etc., dar poziţia actuală a lui Hussein ne sileşte să-l definim ca apărător implicit al terorismului, în special în vederea pledoariei lui repetate pentru retragerea precipitată, imediată, a trupelor americane din Irak şi abandonarea poziţiei Statelor Unite în lume, ca forţă opusă terorismului şi ca sprijin al forţelor democratice, implicit al Statului Israel.»

(Dintr-un editorial în "Semnalul", Toronto, Canada, 2008)

Europa: Unde-i mândria? Unde-i demnitatea? Unde-i curajul de a vorbi la persoana întâi? S-au dus toate, știți dvs. unde

«"În Franţa, intelectualii au virat-o la dreapta" – anunţă, uneori apocaliptic, revistele culturale. Într-o ţară în care filozofii participă la treburile cetăţii, această schimbare a direcţiei de gândire impune şi decizii politice. Pascal Bruckner, copil teribil al "noului val" de filozofi, reuşeşte să colecteze simpatii politice şi dinspre socialişti, şi dinspre conservatori sau liberali. Şi, în acelaşi timp, să-i enerveze pe toţi. Nu-i uşor să fii simultan pro-european şi pro-atlantist în Franţa. În cartea sa "Tirania penitenţei", Pascal Bruckner spune că Franţa e în pană de destin, iar Europa a rămas fără idei.»

Aşa începe un un interviu luat de Matei Martin, de la "Dilema veche", scriitorului francez Pascal Bruckner. Extrase:

«– În "Tirania penitenţei" vorbiţi despre obsesiva culpabilizare pentru trecut, pe care europenii ar trebui s-o elimine din discursul despre Europa. De ce?

– De fiecare dată când europenii vor să afirme o poziţie, de fiecare dată când judecă un regim totalitar, li se reproşează trecutul lor colonial, sclavagist, imperialist etc. Şi li se spune că "voi, care aţi inventat fascismul şi comunismul, nu aveţi nici un drept să ne judecaţi pe noi". Europa, din ce în ce mai slăbită de această conştiinţă încărcată, trebuie apărată de profeţii nenorocirilor; de cei care insistă tot timpul asupra penitenţei sistematice, pentru a le închide gura europenilor atunci când aceştia vor să afirme ceva.

– "Dacă nu avem de ce să ne simţim vinovaţi, atunci avem de ce să fim mândri" – aceasta ar fi una dintre concluziile eseului dumneavoastră. Este mândria un element absent în discursul despre Europa?

– Da. Şi nu lipseşte doar mândria, ci şi stima de sine sau curajul de a vorbi la persoana întâi – de fapt, la persoana întâi plural, pentru că Europa este formată dintr-o pluralitate de naţiuni. Europenii sunt excesiv de modeşti, şi din această cauză, la forumurile internaţionale, la negocierile dificile, Europa este mereu în retragere şi visează să transforme adversarul în partener. Europenii îşi spun: dacă suntem buni cu extremiştii, o să fie şi ei buni cu noi. Şi peste tot unde sunt încălcate drepturile omului, Europa se înclină. Se înclină în faţa lui Putin sau în faţa Iranului, tolerează regimurile autoritare din Orientul Mijlociu... Europei îi lipsesc convingerile. De fapt, Europa nu mai crede în propriile valori.

– Aceste raporturi cu trecutul – care inhibă relaţiile externe de acum – sunt aceleaşi în Europa de Est şi de Vest?

– Nu, pentru că istoria Europei Centrale şi de Est e diferită de cea a Orientului european. Şi memoria este diferită. Europa Occidentală a fost totuşi răsfăţată de istorie. Noi am fost eliberaţi – *Dieu merci!* – de americani, şi nu de sovietici. Europenii din Est ne amintesc că libertatea are un preţ, că Europa este o construcţie extraordinară, dar în acelaşi timp fragilă, că forţele obscurantismului pot oricând să o distrugă: fie că sunt întruchipate de Putin, de terorismul islamist sau de regimul terorii, al lui Ahmadinejad. Cred că statele estice intră în Europa şi ca să schimbe puţin sensul cuvintelor şi să ne amintească îndatoririle noastre de europeni.

– Vă număraţi printre puţinii intelectuali francezi care nu văd nici o contradicţie între a fi european şi atlantist – sau proamerican. Cum se explică antiamericanismul francez sau cel european?

– Sursele antiamericanismului sunt multiple. În Franţa, antiamericanismul datează din secolul al XVIII-lea. Furia europenilor împotriva americanilor este aceeaşi – cred – cu furia părinţilor care văd că progenitura lor e mult mai puternică decât ei înşişi. America s-a născut din Europa şi a devenit mai puternică decât ea. Există o doză de gelozie în relaţia cu această putere mondială. Pe de altă parte, e şi sentimentul datoriei: America ne-a scăpat de nazism, pentru asta îi suntem datori, dar nu avem cum să achităm această datorie. În fine, mai este vorba şi despre curtoazia din obligaţie. America e singura ţară care ne poate garanta securitatea. Franţa şi Marea Britanie sunt singurele puteri militare de pe continent. Europa are spatele asigurat de americani şi, de aceea, orice posibil cotropitor ar ezita să ne atace. Ideea că securitatea noastră este asigurată şi de americani este insuportabilă pentru unii europeni: asta ne pune într-o poziţie de subordonare faţă de SUA. Pe de altă parte, mulţi europeni, printre care şi francezii, adoră Statele Unite. Citim romane americane, mergem la filme produse la Hollywood, consumăm mâncare americană. Până la urmă, antiamericanismul e specific elitelor – fie ele de dreapta sau de stânga –, şi nu majorităţii populaţiei. Francezul de rând rămâne fascinat de dinamismul american.

– În presa franceză se vorbeşte, din ce în ce mai des, despre faptul că intelectualitatea a virat-o spre dreapta. Aţi remarcat această tendinţă? Cum se explică?

– Da, este o tendinţă vizibilă. Cam toată societatea franceză evoluează spre dreapta. După tulburările anilor '60 în planul familiei, al moravurilor, al minorităţilor, avem acum o mişcare de echilibrare, de cealaltă parte: după revoluţie, societatea are acum nevoie de un recul, de o regăsire a reperelor şi a valorilor. Tendinţele actuale de dreapta sunt, de fapt, ca restauraţia de după Revoluţia Franceză; după cum ştim, ea nu a avut ca efect revenirea la monarhie, a fost doar un moment de reaşezare a ideilor. Tendinţele de dreapta sunt, de fapt, un fel de pauză de respiraţie. Pe de altă parte, stânga franceză, şi Partidul Socialist, care o întruchipează oficial, sunt în criză. E o stângă arhaică, cu o ideologie învechită. Partidul Socialist francez ar trebui să fie un partid social-democrat, precum SPD din Germania, însă el rămâne în continuare un prizonier al retoricii anticapitaliste. Socialiştii francezi continuă să-i urască pe bogaţi, să recomande creşteri de impozite. Pe de altă parte, politicienii de stânga se îmbogăţesc când ajung la putere şi sunt la fel de corupţi ca cei de dreapta. Stânga franceză e incapabilă să formuleze o teorie care să corespundă practicii.»

Întrebat cum vede viitorul Uniunii Europene, Bruckner a răspuns:

«Franţa ar trebui să insiste asupra înfiinţării unei armate europene. Cât timp Uniunea nu va avea o armată permanentă, gata oricând pentru intervenţie, ea nu va putea exista ca atare. Pentru a legifera, trebuie să poţi să exerciţi o forţă coercitivă. Altminteri, dacă legiferăm, dar nu avem cum să impunem hotărârile, vom fi mereu batjocoriţi. În discuţiile cu Iranul, care afirmă că vrea să negocieze, dar îşi continuă programul nuclear, Europa e un partener fără credibilitate. "Câte divizii are Papa?" – se întreba, cândva, Stalin. Asta cred că zic acum şi iranienii: Europa, cu cele 27 de bugete militare naţionale, nu are nici o divizie. America îşi trimite portavioanele, Israelul se mobilizează, pe când Europa discută. Asta ne lipseşte: puterea de decizie, puterea de intervenţie. (...) Oricum, nu putem aştepta pentru a acţiona. Numai acţionând existăm cu adevărat. Terorismul, implozia

Africii, ameninţarea iraniană, descompunerea democraţiei în Rusia sunt realităţi care ne cer să acţionăm. Şi nu avem dreptul să aşteptăm.»

Lumea: Somalizare?

«Nu de mult, câteva evenimente au reamintit, celor care visează la pacea eternă, de realitatea implacabilă a haosului. În Afganistan, talibanii împrăştiaţi acum patru ani îşi fac din nou apariţia. În Somalia, jeep-uri dotate cu mitraliere asigură victoria facţiunii celei mai fanatice, Tribunalele Islamice, care a interzis transmiterea campionatului mondial de fotbal pe motiv că este un joc satanic. Iar Irakul îşi plânge în fiecare zi civilii împuşcaţi, ucişi de bombe sau decapitaţi de nostalgicii însetaţi de sânge ai lui Saddam Hussein. Eroarea conceptuală mereu repetată de militari este angajarea în războaiele curente cu strategii şi idei din precedentul război. Această lene mentală i-a atins acum pe pacifişti, care se îmbată cu false lecţii ale trecutului, reproşând Washington-ului că s-a împotmolit într-un „nou Vietnam“. Nimic mai naiv. Zarqawi nu era Ho Şi Min. Irakul iese dintr-o dictatură atroce de treizeci de ani, nu ca Vietnamul, din treizeci de ani de revoltă anti-colonială mai întâi împotriva Franţei, apoi împotriva Japoniei, din nou împotriva Franţei şi apoi a Statelor Unite, care au luat povara de pe umerii francezilor. Nici o circumstanţă geopolitică nu justifică repetarea, pe fondul confuziei actuale din Irak, a clişeelor marelui război fierbinte din timpul războiului rece.

Ameninţarea cu care se confruntă societatea irakiană nu este vietnamizarea, ci somalizarea. Să ne amintim de operaţiunea „Restore Hope“ din 1993, când trupele internaţionale aflate sub egida ONU şi conduse de Statele Unite au intrat în Mogadiscio pentru a ajuta populaţia înfometată, masacrată de clanurile rivale. Pierzând 19 oameni într-o oribilă capcană, trupele americane s-au retras. Se ştie ce a urmat. După ce s-a fript în Somalia, Clinton a jurat că nu se va mai repeta. Un an mai tîrziu, în aprilie 1994, a refuzat să intervină în Ruanda, unde 5000 de căşti albastre ar fi fost suficiente pentru a opri genocidul în care un milion de tutsi au fost ucişi în trei luni (doborând recordul în materie de viteză la ucis oameni, stabilit la Auschwitz).

Apoi, maladia exterminării s-a răspândit în întreaga Africă tropicală, cu milioane de morţi în Congo şi în regiunile din jur. Astăzi, Somalia se află în mâinile bandelor înarmate ale Tribunalelor Islamice, hrănite din fondurile secrete pe care CIA le-a investit în zadar pentru a le anihila, iar un nou Afganistan talibanizat îşi face apariţia în Cornul Africii.

Observaţi că cei însărcinaţi cu controlul situaţiei sunt diferiţi. Naţiunile Unite în Timorul de Est, NATO (cu o puternică participare europeană) în Afganistan, Pentagonul în Irak. Totuşi, situaţiile seamănă, pentru că cei ce trebuie anihilaţi sunt fundamental aceiaşi. Modelul somalez se răspândeşte pe întreaga planetă. Civili sunt luaţi ostatici, speriaţi şi sacrificaţi, devenind trofee de război ale unor şefi locali fără nici un Dumnezeu şi în dispreţul oricărei legi. Agitând idei volatile – religie, etnicitate, naţionalism improvizat, rasism, rememorare falsificată a trecutului –, unităţile de comando vor să pună mâna pe putere cu ajutorul mitralierelor. Se luptă mai puţin unii împotriva altora, cât împotriva civililor, din rândul cărora provin 95 de procente dintre victime, în special femei şi copii. Terorismul – definit ca un atac deliberat împotriva civililor, în calitatea lor de civili – nu este un privilegiu al islamiştilor. Când ucigaşii pretind că acţionează în numele Coranului, tot musulmanii de rând sunt cei care suferă consecinţele. Somalia este un laborator *in vivo* al ororii ororilor: războiul împotriva civililor.

Între 1945 şi 1989, momentul căderii Zidului Berlinului, războiul dintre cele două blocuri a fost unul rece în Europa şi în America de Nord. Însă, în alte părţi ale lumii, revoluţii şi contrarevoluţii, lovituri de stat şi masacre au făcut milioane de victime. Niciodată în istorie societatea umană nu a mai fost atât de zguduită ca în această jumătate de secol când după prăbuşirea imperiilor coloniale nedrepte războaie de eliberare, revolte şi insurecţii au dat naştere prea des unor noi tipuri de despotisme, mai mult sau mai puţin totalitare. În toată nebunia asta, tradiţii milenare s-au clătinat. Regimuri, cutume şi legături seculare au fost în mod sistematic distruse. La sfârşitul acestui cutremur istoric mondial, două treimi din omenire şi-au pierdut reperele şi nu mai pot trăi ca odinioară. Dar nici nu pot trăi (nu încă, ar spune optimiştii) aşa cum trăiesc cetăţenii statelor de drept occidentale.

Peste tot în lume, se înmulţesc războinicii tineri şi mai puţin tineri, cu uniforme sau pe jumătate goi, cu ambiţia de a obţine cu orice preţ case, prestigiu, femei, bogăţii. Chiar dacă pentru a prelua controlul satelor şi mahalalelor e nevoie de maşini-capcană şi de atacuri si-

Afaceristul Nati Meir, fost deputat PRM şi-apoi – după ce senatorul Corneliu Vadim Tudor l-a dat afară din partid – deputat independent, şi-a exprimat dorinţa de a candida la alegerile din vară pentru Primăria Capitalei, ca reprezentant al micului Partid Ecologist din România (verzii).

Unii de prin presa bucureşteană s-au repezit să-l taxeze pe Nati Meir de cameleon, acuzându-l că trece cu uşurinţă de la o culoare politică la alta.

Din acest punct de vedere, Nati Meir este de o consecvenţă exemplară. Pe vremea când fusese în Partidul România Mare era cu verzii, iar acuma tot cu ei.

nucigaşe. State ambiţioase şi lipsite de scrupule îi finanţează pe aceşti luptători pentru a-şi mări propria putere.

Când Republica de la Weimar era încă tînără (1920), Ernst von Salomon spunea că „primul război mondial a luat sfîrşit, dar războinicii sunt încă aici“. Iar ei au format armata lui Hitler. La căderea imperiului sovietic, disidentul Vladimir Bukovsky a avertizat că „balaurul este mort, dar capetele lui tot se mai înmulţesc“.

Ar fi fost mai bine ca Saddam Hussein să nu fi fost răsturnat, ci să fie lăsat să-şi îndeplinească oribila agendă, adică să tortureze şi să mutileze, după ce a făcut mai mult de un milion de victime într-un sfert de secol? Indiferenţi la ameninţările cu moartea, irakienii au mers la vot de trei ori, de fiecare dată în număr mare, şi nu au părut că regretă căderea dictatorului. Ar trebui ca americanii şi aliaţii lor să plece în grabă, aşa cum au făcut-o în Somalia? Chiar şi cele mai antiamericane guverne, precum cel francez, speră că americanii nu vor pleca şi coaliţia internaţională nu va elibera locul, lăsându-l călăilor. Lupta pentru a preveni „somalizarea“ planetei abia a început şi probabil că va domina secolul XXI. Dacă poate să reziste sirenelor izolaţionismului, America va învăţa din propriile greşeli. Europa fie o va ajuta, fie se va oferi de bunăvoie lui Putin, ţarul petrolului care e pregătit să supună treptat bătrânul continent, în timp ce predică terorismul antiterorist, cum se vede în Cecenia. Această provocare mondială nu lasă loc de ezitări. Trebuie să alegem. Fie acceptăm o somalizare generală şi ne refugiem într-o iluzorie fortăreaţă eurasiatică, fie reînviem alianţa euro-atlantică, democratică şi militară.»

(Dintr-un articol de André Glucksmann, filozof francez, militant activ în timpul protestelor din anii '60, ulterior opozant al regimurilor comuniste din Europa de Est. După "Dilema veche", Bucureşti)

Italia: Românii încep să se întoarcă în țară

«Tot mai mulţi români din Italia încep să se pregătească de drumul spre ţară. După ani petrecuţi la muncă în afară, mulţi aleg să se întoarcă definitiv acasă. Îşi iau cu ei toată familia şi sunt gata să înceapă de la zero, odată ajunşi în România, relateaza Realitatea TV.

Motivele sunt multe: puterea de cumpărare scade de la o zi la alta, de muncă se găseşte tot mai greu şi, în plus, italienii nu-i mai privesc cu ochi buni.

Un astfel de cuplu locuieşte de opt ani în Italia. El lucrează ca zidar, ea este menajeră. Locuiesc într-o zona liniştită din Roma, cu chirie, împreună cu fiul lor care învaţă la un liceu din oraş. La început câştigau jumătate din cât câştigă acum. Spun, însă, că o duceau mai bine.

Nu sunt, însă, doar greutăţile financiare la mijloc: "În ultima perioadă, după toate lucrurile care s-au întâmplat, am început să fim desconsideraţi, nu mai suntem trataţi ca altădată. Acum suntem trataţi ca infractori." Acum, şi-au făcut planuri ca în 2-3 luni să părăsească definitiv Italia.»

(După Internet, "Ziare.com", 2008)

Cu aceeași durere comemorăm la 23 mai 2008 împlinirea a doi ani de la trecerea în neființă a scumpei și iubitei noastre

CUȚA MEDREA

Vom păstra veșnic în sufletele noastre amintirea ei dragă și luminoasă

Emil – soț
Anca – fiică
Michael și Daniel – nepoți

Canada: Durban Doi? Fără noi!

«Au trecut şapte ani. E greu de şters din memorie episodul antisemit din 2001, când o conferinţă contra rasismului, sub auspiciile Comisiei ONU frumos numită pentru drepturile omului, a fost deraiată de la început într-o furibundă manifestaţie antisemită. Oraşul sud-african Durban va fi din nou în 2009 gazda unei conferinţe numită anti-rasială. Canada voia să participe, să dea întrunirii o nouă şansă, dar miniştrii canadieni care au examinat documentele pregătind întrunirea, au constatat că vechii furibunzi sunt încă la lucru. Ministrul canadian al Afacerilor Externe, Maxime Bernier, şi secretarul de stat pentru multiculturalism şi identitate canadiană, Jason Kenney, s–au unit într-o declaraţie comună, constatând că Durban II pregăteşte o imitaţie a conferinţei din 2001.

Să urle "durbaniştii" la lună, dar fără noi.»

(După "Semnalul", Toronto, Canada, 2008)

Manifestări, manifestări...

28.04.08; la Centrul cultural de pe lângă Sinagoga Gutman din Tel Aviv: lansarea cărţii "Adevăruri tăinuite – mărturiile unui fiu de rabin" de Itzhak Gutman Ben-Zwi.

21.05.08; la biblioteca "Beit Ariela" din Tel Aviv: întâlnire organizată de "Amutat Sofrim", de sub conducerea poetei Riri Sylvia Manor, pentru lansarea cărţii "Suflete la preţ redus" de Eugen Ovidiu Chirovici (Bucureşti).

Doamnă romăncă, 52 de ani, intelectuală, fără obligații, caută un prieten cu scop serios, până la 58.

Tel.: 054/650-6952

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...OMS (Organizaţia Mondială a Sănătăţii) a hotărât ca 2008 să fie "Anul Toaletelor (closetelor) Publice", stimulând astfel instalarea cabinelor respective în toate colţurile lumii, întru îmbunătăţirea higienei de pe glob. Nu ne place, însă, că, ţinând seama de imensele cantităţi de c...t consumate în Gaza, în teritoriile palestiniene, în Siria, Iran, Liban, Sudan şi alte ţări arabe pe seama Israelului, OMS-ul nu a specificat că în aceste locuri numărul toaletelor trebuie să fie de cinci ori mai mare decât în restul lumii.

Nu ne place că...

...postul de radio Kol Israel în limba română a încetat, din lipsă de fonduri, să mai transmită pe unde scurte pentru ascultătorii din România.

Ne place că...

...ziaristul italian de origine egipteană Magdi Allam (55 de ani), director adjunct la cotidianul "Corriere della Sera", care s-a convertit la catolicism, în cadrul unei ceremonii conduse de Papa Benedict al XVI-lea, a declarat, după botez: "A trebuit să iau act de faptul că, dincolo de fenomenul extremismului şi terorismului islamic la nivel mondial, rădăcina răului se află într-un islam violent din punct de vedere fizic şi conflictual din punct de vedere istoric. (...) Spiritul meu s-a eliberat de obscurantismul unei ideologii care legitimează minciuna şi disimularea, moartea violentă, care duce la omor şi sinucidere, supunerea oarbă în faţa tiraniei"; **ne place mai puţin că,** la ora de faţă, din cauza ameninţărilor cu moartea primite din partea islamiştilor, Magdi Allam este nevoit să meargă pe stradă însoţit de două gărzi de corp.

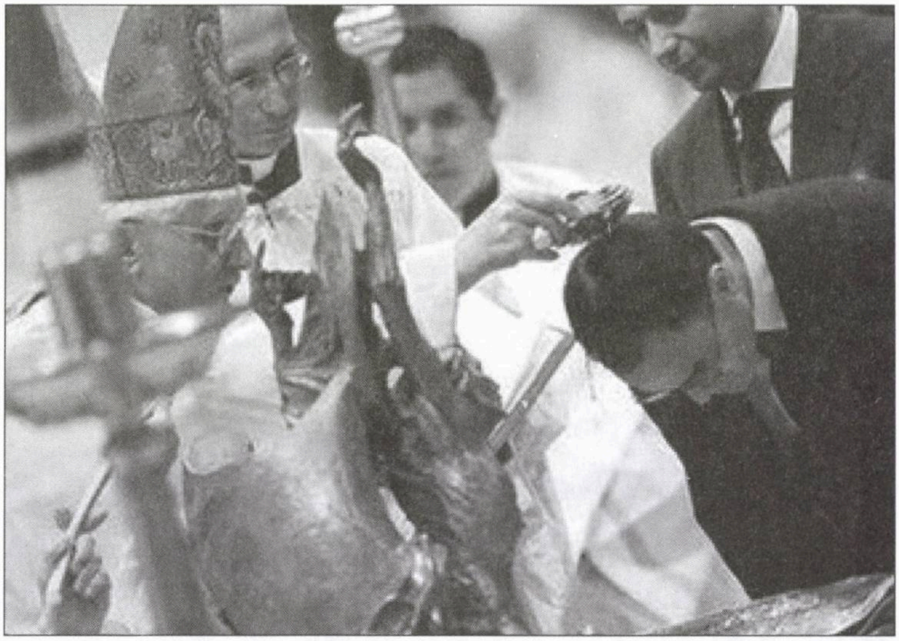

Magdi Allam (dreapta) în timpul ceremoniei botezului

Nu ne place că...

...Autoritatea Palestiniană, condusă de Mahmud Abbas, "partenerul nostru de pace", a dat unei şcoli de fete din Hebron numele Daliei Mughrabi, prima femeie teroristă din rândurile palestinienilor; numita a devenit celebră în anii '80 conducând o grupă de *fedayni*, care, veniţi de pe mare în bărci de cauciuc, au răpit un autobuz israelian, ucigând numeroşi pasageri în momentul când vehicolul fusese oprit la Herzlia şi aruncând până la urmă autobuzul în aer.

Nu ne place că...

...un englez în vârstă de 34 de ani, din Raleigh, Essex, a fost lovit de două automobile, în două locuri diferite, în decurs de 30 de minute. Mai întâi, de-un BMW alb; ajutat de-o rudă, care i-a dat primele îngrijiri pe loc, el s-a urcat într-un Nissan Micro, dar când a coborât din maşină, a fost izbit de-un autocamion, alegându-se cu răni grave la cap, gât şi braţul drept şi fiind internat de urgenţă la spital; dar ceea ce nu ne place deloc, însă absolut deloc, este că aceste accidente (să ne scuze cititorii noştri raţionali) au avut loc într-o zi de marţi.

Ne place că...

...senatorul Barack Obama, candidat la investitura Partidului Democrat pentru alegerile prezidenţiale din SUA, înoată în bani; spre deosebire de rivala sa Hillary Clinton sau de candidatul republican John McCain, care nu-şi permit să-i plătească pe activiştii voluntari, Obama oferă respectivilor voluntari câte 250 de dolari pentru 40 de ore de campanie; **nu ne place,** în schimb, că starea excelentă a finanţelor lui Obama se datorează, cum şoptesc ziarele, câtorva subvenţii grase primite din Arabia Saudită şi Iran.

Ne place că...

...Joe Vento, patronul unei reţele de cheeseburger din Philadelphia, SUA, care fusese dat în judecată pentru "discriminarea imigran-

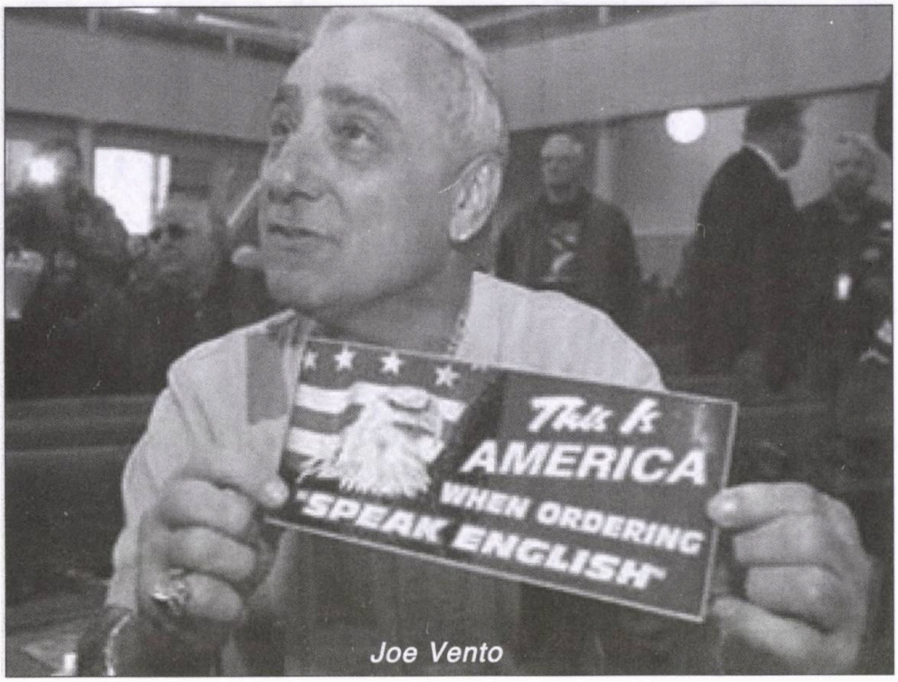

ţilor", pe motiv că afişase la intrarea-n restaurantele sale următorul anunţ: "Aici suntem în America. Vă rugăm ca atunci când faceţi comanda să vorbiţi englezeşte" – a fost achitat de un tribunal cu 2 voturi contra 1.

Nu ne place că...

...odată cu moartea cunoscutului actor Ovidiu Iuliu Moldovan, de la Teatrul Naţional, locurile de veci din parcela actorilor de la Cimitirul Bellu, din Bucureşti, s-au terminat, personalităţile artistice (ca şi cele din lumea literară de altfel) care vor muri de-aci înainte urmând a fi înmormântate la Cimitirul Străuleşti II.

Nu ne place că...

...trei body-guarzi ai vicepreşedintelui guvernului irakian l-au ajutat pe-un terorist sinucigaş să pună la cale un atentat (care, de altfel, a dat greş) împotriva demnitarului de la Bagdad. **Ne place, în schimb, că** vorbind despre întâmplare, Jay Leno, faimosul animator de talk-show de la televiziunea americană, a spus: "De-acum înainte va trebui să angajăm body-guarzi ca să ne apere de body-guarzi".

Nu ne place că...

...aşa cum relatează ziarul "Haaretz", conducerea poliţiei a descoperit cu surprindere că în vremea din urmă 580 de poliţişti au dobândit titlul de rabin. Cercetând cauzele fenomenului, inspectorii respectivi au constatat că poliţiştii cu pricina s-au înscris la o ieshiva din Beit Shaan (ca şi în alte instituţii asemănătoare), au plătit câte 15.000 de shekeli taxă de studii, şi-au văzut de treburile lor, au dat pe la ieshiva din an în paşte (unii nici nu ştiu cum se cheamă instituţia) şi, după un timp, au primit o diplomă de rabin, care le îngăduie să încaseze 2.000 de shekeli lunar în plus la salariu.

Nu ne place că...

...strada Octavian Goga din Sibiu se învecinează cu strada Mihail Sebastian.

Ne place că...

...episcopul din Palermo a refuzat să celebreze slujba religioasă la mormântul numitului Daniel medo, unul din şefii Mafiei (orgnizaţia Cosa Nostra), declarând (pentru prima oară în istoria bisericii siciliene) că un criminal cu sute de vieţi pe conştiinţă ca Mamedo nu merită să fie îngropat creştineşte.

Nu ne place că...

...cedând la presiunile Shasului şi ale cercurilor ultra-religioase, societatea de autobuze Dan a scos din circulaţie autobuzele care funcţionau de Shabat, în regiunea Dan şi în centrul Tel-Avivului, deservind în special marile instituţii medicale, precum spitalele Ichilov şi Tel Hashomer.

Ne place că...

...primăria oraşului Amsterdam, vestită pretutindenea pentru toleranţa manifestată faţă de consumul de droguri, a început să strângă şurubul în materie; edilii portului olandez au instalat pe străzi indicatoare asemănătoare cu cele de circulaţie, care atrag atenţia că, gata, fumatul marijuanei este interzis.

Nu ne place că...

...milionarul Arkadi Gaidamak, care vrea să candideze la primăria Capitalei, a împărţit de Purim şi de Pesah plicuri de bani cetăţenilor întâlniţi pe stradă, făcându-ne să vedem în el un fel de Gigi Becali al Ierusalimului.

Nu ne place că...

...bandele de gangsteri din Suedia au avut o idee bună (din punctul lor de vedere) începând să angajeze pitici pe care îi introduc, într-o valiză, în spaţiul destinat bagajelor din autocarele turistice: ei îi învaţă să iasă de-acolo în timpul drumului şi să fure bani, bijuterii şi tot ce găsesc mai de preţ; odată ajunşi la destinaţie piticii se întorc, împreună cu prada, în valizele respective, urmând a fi scoşi de proprietarul bagajului,

Ne place că...

...un judecător din Chongquind (China) l-a condamnat pe un cetăţean să-i plătească soţiei sale Liu Miu echivalentul a 10 dolari pentru fiecare noapte în care lipsise de-acasă; sentinţa s-a bazat pe faptul că d-na Miu, după ce l-a prins pe bărbatul ei înşelând-o, s-a înţeles cu acesta ca ori de câte ori lipseşte noaptea de la domiciliul conjugal să-i achite suma respectivă.

Ne place că...

...în "România literară" din Bucureşti am citit cele de mai jos referitoare la marele romancier sud-american Mario Vargas Llosa:

«În ziarul spaniol "El Pais", Mario Vargas Llosa a publicat un articol extrem de critic la adresa lui Hugo Chavez, preşedintele Venezuelei. Dar acuzele lui distrugătoare la adresa dictatorului au fost însoţite de consideraţii ce au stârnit indignarea presei occidentale, între care şi revista franceză "Marianne", care crede că articolul lui Llosa spune mult despre "limitele de castă ale elitei intelectuale din America de Sud". Frazele incriminate? Scrie Llosa: "există încă o Americă Latină anacronică, demagogică, incultă şi barbară" şi ar fi "o pierdere de timp şi de bani să încerci să o asociezi comunităţii civilizate, democratice şi modernizatoare". Llosa îi alătură pe Daniel Ortega, preşedintele din Nicaragua, pe Evo Morales, preşedintele Boliviei, şi pe Hugo Chavez, pentru a denunţa profunda incultură politică, fragilitatea convingerilor democratice ale unor societăţi în stare să aducă la putere, prin alegeri libere, personaje "de acest gen". Poţi să crezi ce vrei – comentează "Marianne" – despre "personajele de acest gen", dar să-i prezinţi pe cei ce i-au ales ca pe nişte barbari analfabeţi e inadmisibil. "Când elitele reiau vocabularul coloniştilor de odinioară, veniţi să-i "civilizeze" pe indieni cu arhebuzele, nu fac decât să-şi ilustreze propria incapacitate de a-şi privi popoarele în faţă" – conclude "Marianne". E clar» – comentează "România literară" – *«de ce marele scriitor peruan nu ajunge de atâţia ani şi nici n-o să ajungă pe "lista scurtă" a candidaţilor la Premiul Nobel.»*

Ne place că...

...d. Alifi, un sudanez care l-a surprins pe vecinul său, d. Tombe, făcând amor cu o capră, s-a adresat "sfatului bătrânilor" din sat, cerând să-l pedepsească pe vinovat; consiliul l-a condamnat pe Tombe să ia capra "de nevastă" şi să-i plătească proprietarului ca despăgubiri suma de 15.000 de dinari sudanezi (cca. 60 de dolari).

Ne place că...

...ziarul englez "Daily Mail" a publicat rezultatele unui studiu efectuat de câţiva economişti, din care reiese că femeile casnice ar trebui să fie plătite pentru munca lor (gătit, curăţenie, îngrijirea copiilor etc.) cu 29.771,56 de lire sterline pe an, ceea ce înseamnă cu 6.000 de lire mai mult decât câştigul mediu din Marea Britanie.

אולמרט
אני לא רוצה
מטה חירום להקמת
בית-חולים באשדוד
ד"ר יחיאל לסרי, יו"ר המטה

Ne place că...

...exasperaţi din cauza ritmului de melc în care se lucrează la construirea noului spital din Ashdod, locuitorii oraşului au instalat pancarte cu următorul conţinut: "Olmert, nu vreau să mor pe drum" (spre spital).

Nu ne place (deşi...)

...că, aşa cum aflăm din "Dilema veche", autorităţile din nord-vestul Angliei au instalat indicatoare de circulaţie în limba poloneză, din cauza numărului mare de accidente provocate de şoferii polonezi care nu se descurcă în limba lui Shakespeare.

Nu ne place că...

...chipurile deputaţilor români Bogdan Olteanu şi Relu Fenechin vor fi pictate, printre sfinţi, pe pereţii bisericii din campusul studenţesc Tudor Vladimirescu, din Iaşi, părintele paroh al bisericii nădăjduind că în felul acesta parlamentarii îl vor ajuta cu fonduri pentru terminarea construcţiei.

Ne place că...

...la cafeneaua "Le sang des poètes" din Tokyo, frecventată de scriitori, artişti, arhitecţi etc. etc. (şi unde preţurile sunt destul de piperate), clienţii sunt încurajaţi să scrie la masă versuri sau orice le trece prin cap, având la dispoziţie peste tot (inclusiv la toaletă) pixuri şi hârtie de scris.

Nu ne place că...

...la o petrecere pentru tineret organizată nu de mult pe plaja Poleg din Natania, în cadrul programului iniţiat de primărie şi numit "Natania, oraşul fără violenţă", câţiva participanţi s-au certat pe la zece seara, ca la uşa cortului, după care a urmat o bătaie generală ca-n filmul "7 păcate".

Ne place că...

...aşa cum scrie sociologul Shalom Solomon Wald într-un studiu despre "China şi poporul evreu", lozinca ce i-a călăuzit pe liderii de la Beijing în momentul când au stabilit relaţii diplomatice cu Israelul suna aşa: "Să strângem legăturile dintre cele două cele mai vechi civilizaţii din lume

Nu ne place că...

...la Paris a încetat din viaţă numitul Jean-Pierre Ippen, o figură unică în istoria societăţii franceze. Catolic după tată, evreu după mamă (urmaşa unui rabin ilustru din secolul al XVI-lea, Meir Katzen, zis şi "Maharam-ul din Padova"), Jean-Pierre Ippen a fost călugăr la mânăstirea din Trappes. Aici a descoperit ebraica, în 1984 a organizat cursuri de ivrit pentru călugări şi a înfiinţat un Beit Midrash. Într-o carte intitulată "Întâlnire între un călugăr şi un rabin" şi publicată cu puţin timp înainte de moarte, el a scris: "Acest text nu face decât să povestească, în modul cel mai fidel cu putinţă, întâlnirea dintre călugărul care sunt şi rabinul pe care tradiţia seculară a familiei mă destinase să devin".

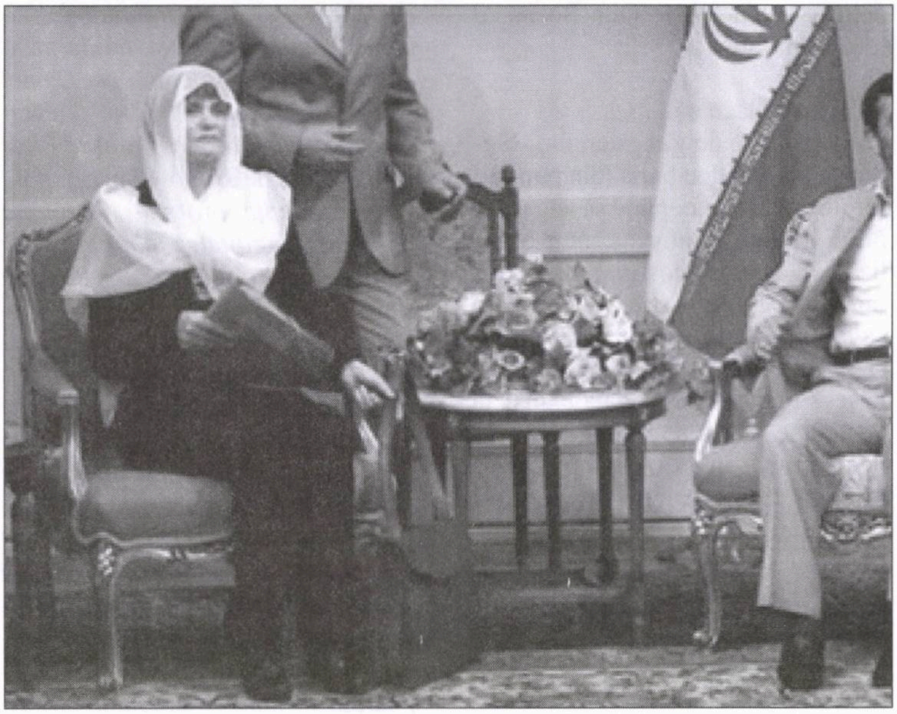

Micheline Calmy-Rey primită de Ahmadinejad: "N-am făcut decât să respect obiceiurile locale"

Ne place că...

...d-na Miriam Reiter, din Ramat Hasharon, care şi-a exprimat într-o convorbire telefonică dezgustul şi dispreţul faţă de cetăţenii ahtiaţi după reclamă, din *alia*, ne-a propus să publicăm o vorbă a marelui critic literar francez din sec. XIX, Sainte-Beuve: "E inutil să spui anumitor persoane că le dispreţuieşti. E suficient să nu spui nimic. Tăcerea înseamnă dispreţ. Un dispreţ total".

Ne place că...

...în cartea "Dicţionar incorect" a ziaristului francez Jean-François-Kahn (ed. Plon, Paris), am dat peste cuvintele de mai jos:

«De câţiva ani încoace, s-a înrădăcinat în sălile de redacţie ideea (devenită un fel de evidenţă, un loc comun) că jurnaliştii au toate drepturile: dreptul de a denunţa, a stigmatiza, a călca-n picioare, a sfărâma, a masacra, a demoniza, a-l face de criminal pe oricine ai chef, dar că cea mai mică încercare de a-i critica pe gazetari reprezintă o încălcare gravă a libertăţii presei. (...) Or, aici nu e vorba de cenzură, idee ce trebuie condamnată fără doar şi poate, ci de unul din drepturile omului: dreptul la dezacord.»

Nu ne place că...

...d-na Micheline Calmy-Rey, ministrul de Externe al Elveţiei, a) a iscălit un contract de câteva miliarde de dolari cu preşedintele iranian Ahmadinejad, pentru cumpărarea de gaze naturale, făcând astfel ca toate "sancţiunile" economice votate la ONU împotriva Teheranului să sune astăzi ca un banc cu Bulă şi b) în semn de preţuire faţă de interlocutorii săi, şi-a pus pe cap un văl islamic, făcându-se astfel de băcănie mondială.

Ambasador ELIEZER PALMOR

Diplomaţii de profesie în 2008

Noţiunea de diplomat apare în discursul popular ca şi în acela al conversaţiilor intelectuale deseori în sensuri divergente; ceea ce mă obligă să bănuiesc că majoritatea celor ce se pronunţă asupra acestei teme, de fapt nu cunosc obiectul ei precis şi nici nu ştiu după care criterii se cuvine abordată analiza termenului în discuţie. Unii spun de exemplu că X are o alură de diplomat, alţii în schimb se exprimă admirativ despre Y care vorbeşte – cred ei – ca un diplomat, pe când alţii se delectează observând manierele de diplomat ale unui oarecare ilustru necunoscut. Mă îndoiesc că cei ce se folosesc ca metaforă de noţiunea de diplomat sunt în stare să definească în mod clar conceptul despre care vorbim. Ceea ce complică lucrurile vine din faptul că încă şi astăzi cariera de diplomat continuă să excite pofta unor "diplomaţi prin auto-desemnare". (Sau, mai pe româneşte spus, "pe puncte"; **n. red.**) Mă refer la persoane care, profitând de legăturile lor cu liderii unor partide politice la putere, aspiră – şi deseori obţin – posturi de ambasadori în capitale importante ale lumii. În legătură cu acest fenomen regretabil ţin să precizez numai că experienţa mea de diplomat profesionist care a deţinut funcţiuni în Europa Occidentală, Scandinavia şi America de Sud timp de treizeci şi ceva de ani, mi-a cristalizat convingerea că competenţa diplomatic-profesională a acestor "diplomaţi paraşutaţi" este cât se poate de dubioasă. Cu câteva rare excepţii, "ambasadorii paraşutaţi" numiţi în serviciul diplomatic al ţării mele în cei aproape şaizeci de ani de viaţă independentă au eşuat în exersarea misiunii încredinţate.

Harold Nicolson, diplomat englez cu experienţă vastă şi teoretician subtil al profesiunii, publicându-şi prelegerile ţinute la Universitatea din Oxford în 1953 în volumul "The Evolution of Diplomacy" a precizat că: "noţiunile de "diplomaţie" şi "diplomat" (în aceste prelegeri ale sale – E.P.) vor fi folosite pentru a desemna arta negocierii şi nu politica externă sau dreptul internaţional". Cu mult înainte de Nicolson, François de Callières, ilustru istoric francez din secolul XVIII şi somitate admirată de succesorii lui – inclusiv de Nicolson – a subliniat în a sa "De la manière de négocier avec les souverains", publicată în 1716, că "desfăşurarea unei misiuni diplomatice se caracterizează prin negociere şi observare; observarea, care nu poate fi un scop în sine, este subordonată negocierii". În sfârşit, Abba Eban, inegalabilul ministru israelian de Externe şi strălucit diplomat profesionist, a relevat în volumul "The New Diplomacy, International Affairs in the Modern Age", apărut în 1983, referindu-se la schimbările survenite în practica diplomatică în decursul secolului XX, că "negocierea, protejată în trecut de un voal de discreţie aplicat cu stricteţe, este expusă astăzi criticii în societate şi dezbaterilor publice".

Rezultă că autorii invocaţi au pus, toţi trei, accentul pe negociere considerând-o drept caracteristica dominantă a metodei diplomatice; dominantă, dar nu şi unică. Negocierea ca metodă folosită în promovarea unor acorduri între diferitele părţi aflate în conflict a însoţit diplomaţia de la naşterea ei şi a exprimat de-a lungul veacurilor esenţialul tentativelor de a soluţiona divergenţele dintre diverse tabere. De origine relativ recentă, termenul de diplomat a fost integrat de limbile europene abia la sfârşitul secolului XVIII, însă diplomaţia în forma ei embrionară apoi rudimentară a fost practicată cu mult timp înainte de agenţii "diplomatici" desemnaţi ca "trimişi", "curieri", sau de-a dreptul "negociatori".

Există dovezi cum că negocierea ca practică diplomatică a fost exersată deja în antichitate. Astfel, profetul Isaia relatează că în cursul războiului dintre Assiria şi Regatul Iudeii, regele asirian Sanherib a trimis în 701 a.c. emisari la Chizkiyahu, regele Iudeii, cerându-i supunere şi avertizându-l în acelaşi timp de consecinţele grave ale unui refuz. O misiune de negociere asemănătoare au îndeplinit Menelaos şi Odysseus, care au venit la Troia cu scopul de a obţine prin mijloace paşnice eliberarea frumoasei Elena; aceasta – precum se ştie – a fost cauza discordiei care a declanşat războiul Troiei.

Diplomaţia ca un ansamblu de metode şi obiective destinate soluţionării conflictelor a evoluat de la etapa rudimentară a negocierii aplicată la un obiectiv *ad hoc* până la conceperea ei ca un sistem complex de mijloace menit să promoveze interesul naţional în spaţiul internaţional. Pe parcurs, diplomaţia a acumulat experienţa provenită din inventivitatea diplomatica a Imperiului Bizantin, a Republicii Veneţia îndeosebi, şi din subtilitatea creatoare a diplomaţiei franceze în devenire. Aceste contribuţii au făcut ca Ministerele de Externe să aibă astăzi structuri asemănătoare şi mecanisme de contact cu misiunile diplomatice aproximativ identice şi o politică externă cu obiective mai mult sau mai puţin similare în spaţiul internaţional.

În pofida elementelor semnalate

Extrase dintr-o dizertaţie prezentată în cadrul Facultăţii de Stiinţe Politice, Universitatea "Babeş-Bolyai" din Cluj-Napoca şi al "Centrului Ion Raţiu pentru Studiul Democraţiei" din Cluj-Napoca, oct. 2007.

anterior, se cuvine subliniat faptul hotărâtor că obiectivele şi practica diplomaţiei cotidiene au fost supuse unui proces de schimbări îndeosebi începând cu a doua jumătate a secolului XX. Aceste schimbări care au generat concepte noi şi o practică insolită a negocierii la un nivel politic anterior necunoscut au apărut în urma unui număr de fenomene specifice la timpul respectiv, ca de exemplu: conferinţele şi negocierile la vârful autorităţilor politice în stat, diplomaţia multilaterală, recursul metodic la emisari speciali, perfecţionarea şi proliferarea mijloacelor de informaţie, dar şi impactul lor – al televiziunii îndeosebi – asupra acţiunii politice în general, a acţiunii diplomatice în special, în plasmuirea ingredientelor care compun acţiunea diplomatică. Drept urmare, negocierea la nivel de ambasadori, care a fost fundamentală în trecut, nu se mai bucură astăzi de aceeaşi importanţă. De fapt, la nivelul de ambasador, negocierea se practică astăzi – în general, dar nu în mod exclusiv – numai când e vorba de teme de importanţă secundară. Negocierea în legătură cu temele de importanţă capitală a ajuns să fie astăzi privilegiul autorităţilor supreme în stat. Gândiţi-vă la întâlnirile între şefi de state, la deplasarile miniştrilor de Externe, la întâlnirile dintre personalităţi politice proeminente cu ocazia Adunarilor Generale ale ONU sau la ceea ce au însemnat Conferinţele de la Yalta şi Potsdam, spre şi la sfârşitul celui de al doilea război mondial, la acordul dela Camp David (1977), negociat direct de preşedintele SUA Carter, preşedintele Anwar Sadat şi primul ministru Menachem Begin.

În pofida acestor schimbări, diplomaţia tradiţională continuă să îndeplineasca funcţiuni importante în viaţa internaţională. Abba Eban era nemulţumit de limitarea atribuţiilor rezervate diplomaţiei profesioniste, afirmând că "amestecul liderilor politici atât în domeniul operativ al negocierii cât şi în acela al aspectelor simbolice şi ceremoniale ale diplomaţiei a avut drept urmare instaurarea unei stări de frustrare şi nemulţumire în sânul ambasadelor". La care mai trebuie adăugat şi faptul că cele trei elemente fundamentale apărute în practica diplomatică de azi şi anume: deposedarea ambasadorilor de funcţia de negociator, frecvenţa crescută în folosirea unor emisari speciali şi generalizarea utilizării mijloacelor rapide de comunicare electronică au dus în anumite cercuri la concluzia eronată că diplomaţia exersată prin ambasade ar fi devenit inutilă. În acelaşi timp, unii pretind că diplomaţia practicată în prezent nu poate fi eficientă întrucât ea este strict subordonată centralei şi supravegheată de superiorii din minister. Aceasta ar crea o stare de dependenţă, privând diplomatul de dreptul de a recurge la iniţiatva proprie şi transformându-l într-un papagal care în cazul mai bun va repeta sloganurile dictate de centru şi în cazuri mai grave nu va fi în stare să formuleze o replică substanţială înainte de a fi primit instrucţiunile cuvenite.

În dizertaţia prezentă mi-am propus să ilustrez, prin episoade cunoscute din istoria diplomaţiei şi din experienta mea personală, teza mea că iniţiativa individuală a diplomatului în soluţionarea unor probleme *ad hoc* nu este numai posibilă, ci şi, deseori, neapărat necesară şi efectivă:

1. Primul episod se referă la Hans Kroll, fost ambasador vest-german în Iugoslavia, Japonia şi Uniunea Sovietică. Diplomatul vest-german relatează în memoriile sale că în conversaţia protocolară care a urmat după prezentarea scrisorilor sale de acreditare la Belgrad, la data de 12 februarie 1953, mareşalul Tito l-a surprins cu întrebarea: cum concepe guvernul federal german viitoarea sa politică balcanică? "Pentru noi, iugoslavii – a precizat Tito – se înţelege că după experienţele tragice prin care am trecut, este vorba de un subiect de importanţă capitală".

Înainte de plecarea lui din Bonn, Ministerul de Externe nu găsise timpul necesar să prepare documentele de rigoare cu privire la tezele de politică generală a guvernului şi drept urmare Hans Kroll a plecat la Belgrad fără să fi primit instrucţiunile cu privire la întrebări de felul aceleia puse de Tito. Însă – adaugă Kroll – ce ar fi gândit Tito despre un ambasador care nu este în stare să răspundă la întrebarea lui? Drept urmare, şi fără să ezite, Kroll a răspuns şi încă detailat la întrebare, folosindu-se, zice el, "de cunoştinţele mele proprii". Relatând cele întâmplate, Kroll precizează că felul în care a tratat întrebarea pusă de Tito a constituit primul dar nu şi ultimul caz de acest gen în cariera sa, aşa că – explică diplomatul – "ambasadorul în misiune a devenit cu timpul propriul său furnizor de instrucţiuni".

2) Al doilea episod se referă la Andrei Gromyko, pe vremea când viitorul ministru sovietic de Externe servea ca ambasador al ţării sale în SUA. Ştirea despre lansarea primului sputnik sovietic în spaţiu l-a găsit pe ambasador la o recepţie diplomatică la New York. La un moment dat Gromyko a fost asaltat de un mare număr de gazetari care îl întrebau: "Ce puteţi să ne spuneţi despre sputnik?" În memoriile sale Gromyko mărturiseşte că habar nu avea de lansarea satelitului, dar nu putea recunoaşte aşa ceva şi să răspundă că nu ştie despre ce e vorba. Atunci, zice Gromyko, s-a străduit să pescuiască rudimentele de informaţie cuprinse în întrebările gazetarilor şi a declarat triumfător, păstrându-şi calmul: "consider acest eveniment drept o realizare importantă a ştiintei şi tehnologiei sovietice şi a poporului sovietic ca atare".

În treacăt fie zis, un astfel de răspuns putea să se producă şi fără ajutorul rudimentelor de informaţie culese din întrebările gazetarilor. Dar nu am de gând să polemizez cu spiritul umorului gromykian...

În continuare mă voi referi la câteva episoade din trecutul meu profesional:

În ultima săptămână a lunii mai 1967 a sosit în vizită oficială în țara noastră biologul academician Ștefan Nicolau, vice-președintele Marii Adunări Naționale din România, cu soția; era o premieră semnificativă în acea perioadă de ostilitate fățișă față de țara mea din partea blocului comunist. Tânăr diplomat din cadrul departamentului Europei de Răsărit din ministerul nostru de Externe, am fost desemnat să însoțesc oaspeții de la aterizare până la decolare și să mă îngrijesc de realizarea întocmai a programului de vizită plănuit. În program era prevăzută, între altele, o vizită protocolară la președintele statului Zalman Shazar. La această întâlnire au participat directorul cabinetului prezidențial, directorul departamentului Europa de Răsărit din MAE și ministrul României în Israel, eu luând asupra mea funcția de interpret. Convorbirea ca atare nu prea avea importanță politică dincolo de însuși faptul că avea loc. Sperasem că întâlnirea se va desfășura fără surprize, dar surpriza nu s-a lăsat așteptată. Răspunzând cuvintelor de salut rostite de acad. Nicolau și mesajului politic stereotip prescris musafirului de mandatarii săi, președintele Shazar s-a aventurat totalmente debusolat în câteva direcții politice, lansând idei și propuneri dacă nu bizare, în orice caz nepotrivite contextului în care se desfășura întâlnirea.

În timp ce Shazar vorbea, directorul meu mă privea îngrijorat dând semne vădite de disperare. Conștient de situația delicată în care ne–am pomenit, am luat hotărârea – profitând de faptul că eram singura persoană care stăpânea limbile română și ebraică – să nu traduc spusele lui Shazar întocmai, ci să inserez în frazele lui ceea ce aș fi dorit să aud că spune președintele nostru. Când convorbirea a luat sfârșit, directorul meu s-a repezit la mine excitat de îngrijorare și a zis: "Dar cum vom ieși din această încurcătură? Ce vor spune românii când vor lua cunoștință de declarațiile lui Shazar?" Când l-am lămurit ce am făcut ca traducător, pe răspunderea mea, directorul s-a luminat la față și mi-a strâns mâna cu căldură.

Astfel mi-a fost dat să evit un involuntar incident diplomatic între Israel și România.

Președintele Zalman Shazar avea atunci 78 de ani...

4) Abba Eban, înainte de a fi numit ministru de Externe, a fost însărcinat cu dubla misiune de ambasador în Statele Unite și pe lângă Organizația Națiunilor Unite la New York. În acea perioadă de incidente frecvente la frontierele tânărului Stat Israel – anii cincizeci din secolul trecut – conflictul arabo-israelian (între Israel și fiecare dintre vecinii săi) se afla înscris frecvent pe ordinea de zi a Consiliului de Securitate. Unul din incidentele de la frontiera cu Siria, survenit în urma unei acțiuni de represalii întreprinse de armata israeliană impotriva unor baze teroriste de pe teritoriul sirian, a ajuns să fie dezbătut la Consiliul de Securitate înainte ca ambasadorul, adică Abba Eban, sa fi primit instrucțiunile de rigoare din partea Ministerului de Externe, deci înainte de a fi obținut acele precizări politice, tehnice și militare care urmau să servească la redactarea punctului de vedere israelian cu privire la incidentul dezbătut. Discursul lui Eban a fost, prin urmare, redactat în absența acestor instrucțiuni și totuși el s-a achitat de această misiune imposibilă într–un mod atât de strălucit încât primul ministru, David Ben Gurion, a ținut să-l felicite în mod special, adăugând în telegrama pe care i-a adresat-o că "abia acum, după ce am citit discursul tău, m-am convins că acțiunea noastră a fost într-adevăr justificată".

5) În sfârșit, deși exemplele care ilustrează eficacitatea diplomației profesioniste și utilitatea inițiativei diplomatice abundă în literatura de specialitate și în subsolurile propriei mele memorii, mă voi referi la un episod privind demersul inițiat pentru convocarea primei conferințe menite să reunească în jurul aceleiași mese intelectuali israelieni și palestinieni în cadrul Organizației UNESCO, în decembrie 1993. Importanța politică a unei conferințe de acest gen în împrejurările istorice de atunci se înțelege de la sine.

Strălucita victorie militară a forțelor armate israeliene în războiul de șase zile din 1967 a constituit punctul de pornire al unei acțiuni convergente în vederea subminării pozițiilor Statului Israel pe plan internațional. Au participat la această acțiune, desfășurată cu preponderență în cadrul organizațiilor internaționale, țările arabe și musulmane, țările așa-zise în curs de dezvoltare și blocul sovietic. Coaliția acestor state ostile nu a reușit să realizeze principalul său obiectiv: acela de a exclude Statul Israel din sistemul Națiunilor Unite. Ea a reușit în schimb să submineze pozițiile israeliene în cadrul acestor organizații. In cadrul organizației UNESCO procesul de deteriorare a atins punctul culminant în 1975. În pofida acestei ostilități agresive față de Statul Israel, noi nu am urmat exemplul SUA, Marii Britanii și Singaporelui, care au abandonat UNESCO în semn de protest față de linia ei politică, însă am reacționat prin reducerea nivelului diplomatic al reprezentării noastre de la rang de ambasador la rang de consilier.

Situația noastră în cadrul UNESCO va cunoaște un proces de schimbări favorabile care s-au desfășurat în mod treptat sub influența speranțelor politice trezite de Conferința de la Madrid (1991) și în mod substanțial în urma Acordului de principii adoptat de Israel și OEP și semnat într-un cadru festiv la 13 septembrie 1993 la Washington.

Eu mi-am început misiunea de ambasador la UNESCO în septembrie 1991. Preocuparea mea majoră a fost în mod firesc să găsesc mijloacele potrivite pentru ameliorarea poziției noastre în organizație. Nu am de gând să prezint aici o dare de seamă asupra activității mele diplomatice în cei trei ani cât a durat misiunea mea la Paris. Vreau doar să vorbesc despre un singur demers fără de care ideea convocării conferinței intelectuale israelo-palestiniene ar fi rămas literă moartă. Este bineînțeles vorba de un demers întreprins pe răspunderea mea proprie.

În 1992 Shimon Peres, pe atunci ministru de Externe, sosise la Paris într-o vizita oficială invitat de omologul său francez. Cunoscând disponibilitatea ministrului de a întreprinde acțiuni insolite, i-am propus să includă în programul pregătit de francezi o vizită la cartierul general UNESCO și o întâlnire cu directorul general al organizației, Federico Mayor Saragoza. Peres nu a stat pe gânduri mult timp și și-a dat consimțământul. Vizita – prima de acest fel a unui ministru israelian la cartierul general al organizației din Piața Fontenoy, după o întrerupere de peste douăzeci de ani – s-a desfășurat într-o atmosferă caldă și prietenească, fără a se face mențiune de adversitățile din trecut. Peres și Mayor se purtau și vorbeau de parcă erau doi prieteni care se regăsesc după o separare îndelungată. Personalitate care excelează prin abundența de idei creatoare lansate în mod spontan, Peres a propus la un moment dat ca UNESCO să convoace o întâlnire între intelectuali israelieni și arabi, aducând în felul acesta o contribuție la destinderea atmosferei încărcate între cele două părți. Federico Mayor a acceptat propunerea fără să ezite și fără să analizeze modalitățile prin care ar fi urmat să se concretizeze propunerea lui Peres. La câteva luni după vizita lui Shimon Peres, într-o întâlnire neplanificată, Mayor m-a rugat să-l întreb pe ministrul meu cum concepe el organizarea întâlnirii dintre intelectualii israelieni și arabi.

Am transmis întrebarea lui Mayor la secretariatul lui Peres, dar ea a rămas fără răspuns. După un timp am revenit cu întrebarea, dar nici de astă dată nu am primit răspuns. Situația începuse să devină neplăcută. Între timp, în absența răspunsului solicitat, lucrările pentru convocarea întâlnirii erau blocate și eu, aflându-mă imobilizat într-o situație penibilă, nu știam cum să justific tăcerea ministrului meu. Mi se părea ridicol să invoc ca motiv o agendă supraîncărcată… Am hotărât atunci să-i spun lui Federico Mayor că Shimon Peres propune pentru conferință o structură de cercuri concentrice: în cercul interior, deci în miezul întâlnirii, să fie plasați participanții israelieni și palestinieni, înconjurați, în cercul imediat următor, de intelectuali din țările arabe (egipteni, marocani, tunisieni și libanezi), înconjurați la rândul lor de un al treilea și ultim cerc de intelectuali din țările democratice (ca Franța, SUA, Anglia, Turcia etc.). Se înțelege că propunerea a fost făcută pe răspunderea mea totală.

Spre bucuria mea, ideea i-a plăcut mult lui Federico Mayor și întâlnirea a fost convocată la Granada (Spania) între 8-10 decembrie 1993. Scopul întâlnirii l-a constituit elaborarea unei fizionomii a păcii așa cum aceasta s-ar cuveni să arate a doua zi după încheierea negocierilor politice.

Aș vrea să adaug aici că, pe de o parte Andaluzia, simbol al conviețuirii fructuoase între evrei și musulmani în Evul Mediu, și pe de altă parte Alhambra – unde, în sala tronului, regii catolici Ferdinand și Isabela au semnat Decretul de expulzare a evreilor în 1494 și unde a avut loc inaugurarea întâlnirii actuale – au creat, prin încrucișarea acestor simboluri contradictorii, o atmosferă aparte și de natură să te facă să speri într-un consens posibil între două tabere până ieri divergente.

Din păcate însă speranțele noastre s-au spulberat numaidecât, fiind urmate de o dezamăgire totală. Intelectualii palestinieni au dovedit că sunt incapabili să se ridice la înălțimea momentului. În loc de a se asocia la efortul comun în vederea elaborării unei formule pentru găsirea păcii, ei au preferat să se angajeze într-o campanie menită să-i convingă pe colegii lor israelieni să militeze împotriva politicii guvernului de la Ierusalim.

În încheiere vreau să redau câte ceva din observațiile pertinente ale lui Abba Eban pe marginea subiectului discutat. “Atunci când Roosevelt și Churchill – spunea el – au inițiat, în timpul celui de al doilea război mondial, întâlnirile la vârf, prestigiul și eficacitatea ministerelor de Externe erau deja ciuruite ca o roată de șvaițer datorită frecventelor intervenții din partea șefilor politici. Guvernele Franței și Marii Britanii și-au astupat urechile față de rapoartele precise și anunțătoare de vești proaste sosite prin canalele diplomatice tradiționale. Șefii de guverne erau convinși atunci, precum sunt și astăzi, că ei sunt diplomați geniali din născare și că nu au nevoie de informații incomode și precise trimise de specialiști”.

Nu sunt cuvintele mele. Autorul lor a fost cel mai strălucit diplomat israelian și un om de stat de reputație internațională, bucurându-se de admirație atât din partea prietenilor cât și din partea adversarilor săi.

În concluzie, diplomatul profesionist continuă să aibă un rol substanțial în plăsmuirea relațiilor între popoare și promovarea intereselor naționale specifice. Îndeplinirea acestui rol nu numai că permite, dar deseori impune de-a dreptul obligația de a recurge la inițiative luate pe răspunderea proprie a diplomatului.

ETC... ETC...

••• La mulți ani (și până la 120!) confratelui și colaboratorului nostru G. Mosari cu prilejul împlinirii vârstei de 75 de ani! Avocat de meserie (susține, de altfel, cam de când îl știm pe-aici o rubrică de sfaturi juridice în presă), observator lucid al năravurilor și moravurilor din epocă (rubrica sa săptămânală "Lumea pe dos", din "Ultima oră" – azi "Jurnalul săptămânii" – a fost și este mereu gustată), condei cu umor (însușire nu prea des întâlnită prin coloanele gazetelor), G. Mosari s-a impus, întâi și-ntâi, în conștiința cititorilor prin cărțile sale de călătorie. Glob-trotter pasionat (dar și avizat), el oferă o privire proaspătă asupra locurilor străbătute cu avionul, helicopterul, trenul, autobuzul, vaporul, șalupa, căruța și piciorul.

Scrie Gina Sebastian Alcalay:

«Vrei să afli câte ceva despre Thailanda, Peru, Brazilia sau Argentina, citește "Almanahul călătoriilor mele" și "Europa din America Latină"; te interesează Palma de Majorca, Lisabona sau Madrid, găsești fel de fel de date (plus întâmplări cu turiști) în "Europa din Europa", unul din cele trei caiete editate în condiții grafice care-ți iau ochii de către "Revista Familiei", și reunite sub titlul inedit și ghiduș "De trei ori Europa".

Spirit inchizitiv și bun observator, inclusiv al unor detalii aparent insignifiante și totuși caracteristice, Mosari ne oferă fără multe dichisuri și înflorituri de ordin literar ... tot ce e mai important de știut.»

Și tot ea subliniază:

«Desigur, el oferă date precise despre toate locurile pe care le-a vizitat. Dar important rămâne, după părerea mea, dincolo de aspectul informațional al cărții, cel afectiv, cel care te face să te trezești tu însuți la Petra, în Thailanda, în Peru sau în insulele Canare.

La intrarea în Petra, te întâmpină "câte un curcubeu pe verticală, apoi straturi de piatră colorată diferit pe orizontală, parcă erau felii de tort doboș"; cât despre edificii, "ești uluit de interioarele multicolore pe care poate nici pictorii cei mai renumiți nu le puteau realiza".

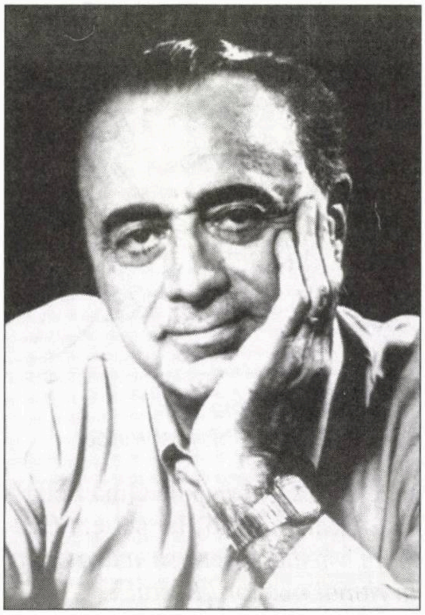

Simbolul insulelor Canare este "un copac milenar (2.000-3.000 de ani) alcătuit parcă din mai multe trunchiuri care împletesc o uriașă coroană verde, dând impresia unei parașute naturale, deschisă și înfiptă în pământ".

Interesante sunt și detaliile cu caracter istoric sau legendar. De ce se numește orașul Rio de Janeiro astfel? Pentru că atunci când au descoperit regiunea în 1502, portughezii au avut impresia că au ajuns la un râu, adică "Rio" în limba lor, și era luna ianuarie (Janeiro).»

Răzvan Voncu (fostul director al ziarului bucureștean "Cronica Română", se ocupă mai îndeaproape de *scriitura* lui G. Mosari:

«G. Mosari descinde din tabletele lui Arghezi și, în general, din marea gazetărie interbelică. Una dintre cărțile sale se și intitulează, de altminteri, "Cutia cu tablete". Aceasta, deoarece Mosari are predilecție pentru genul scurt, pentru observație, pentru "înșfăcarea" realului și dezgolirea sa de înțelesuri. Faptul de viață, faptul mărunt, ascunde întotdeauna sensuri și drame mari, pe care gazetarul, cu înțelegere, cu acuitate, dar și cu o discretă duioșie, le sugerează. Ca scriitor, Mosari este, spuneam, un umorist de calitate, practicând toate gamele umorului, de la cel de situație la cel de limbaj. Dacă gazetăria sa este o încercare de ridicare a faptului de viață la măsura de aur a artei, literatura sa, refuzând în mare ficțiunea, caută să evidențieze partea de artă ascunsă în faptul de viață.»

...La toate acestea să adăugăm că Mosari, fire f. f. socială, este prezent în viața de zi cu zi a mișcării culturale din *alia*, gata să-și suflece oricând mânecile, să dea un sfat și un ajutor pentru mai bunul mers al lucrurilor din asociațiile, organizațiile, cluburile și tipăriturile momentului. Vocația aceasta de "activist voluntar" a stârnit admirația unanimă, făcând din Mosari unul din *notabilii* cei mai cunoscuți din lumea israeliană de limbă română.

•• La mulți ani (și până la 120!) poetului Solo Har, acum când a intrat în rândurile octogenarilor! "Veteran" al liricii din alia, autor al câtorva volume de versuri care au provocat admirația criticii și a cititorilor (mai cu seamă a acelora dedați la poezii "dificile"), Solo Har este, la ora senectuții, un condeier cu o operă și un gând artistic.

Analizând volumul "Transparențe", Iosef Eugen Campus definea cu precizie caracteristica principală a autorului:

«Poezia lui Solo Har a fost și a rămas, în esență, o poezie a transparenței.

Caracteristică a fost și a rămas strădania de a șlefui versul cât mai perfect, cât și trecerea emoției adânci dar reținute prin filtrul cugetării, și culoarea, în genere sumbră, pe care o are această filozofare.

"În graiul cerului vorbește doar cerul./ În graiul apei numai apa vorbește, / În graiul cărților nu vorbește nimeni./ Realitatea e ceva, noi altceva. Trădăm" ("Trădare").

Sau, accentuând importanța fundamentală a întrebării, a îndoielii, caracteristică omului ca atare:

"Nimic mai sfânt/ Ca semnul de întrebare./ Aspru, neiertător, până la capăt".

Sau cele trei versuri care alcătuiesc poezia "Nostalgie", în care abstractul, ca și în mai vechile versuri ale lui Solo Har, capătă densitatea concretului și păstrează, reținută, căldura emoției:

"Umbletul capătă nostalgia/ Frunzelor îngălbenite/ Și zâmbetul e crestat de umbre".

Magistrală în conciziunea formulării filozofice și a imaginilor emoționante ("pe orbita orelor văduvite") răsună în sufletul nostru, ca o confesiune semnificativă, poezia care a dat, probabil, și titlul volumului:

"În două clipe ale zădărniciei/ Ritmurile se pierd în transparențe/ Pe orbita orelor văduvite" ("Transparențe").

Și totuși, un colț de lumină, departe, în zare, printre norii cugetării sumbre, un colț de "optimism" timid dăinuie în poezia lui Solo Har. Ceea ce ni-l apropie moral, sufletește. Ni-l apropie nouă, celor care, deși conștienți de tragismul soartei omului, ne încăpățânăm să ne aflăm demnitatea umană în refuzul renunțării.

"Timpul fumegă./ Mâinile jinduiesc lumina./ Încă nu e târziu" ("Încă nu e târziu").»

Într-unul din scurtele sale poeme (gen Haiku japoneze), remarcat

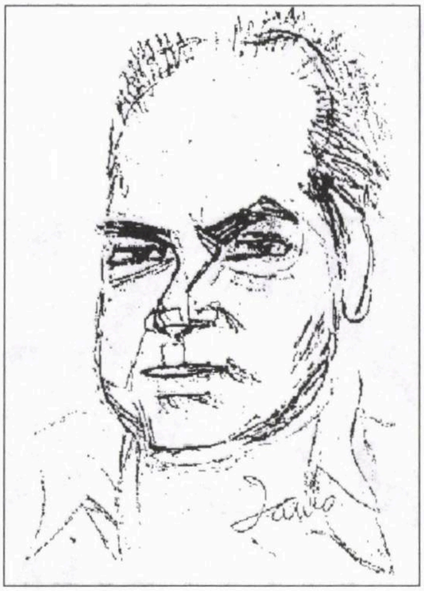

Solo Har
văzut de Marcel Iancu

și de Luiza Carol și de Gina Sebastian Alcalay, Solo Har scrie: *"Odată cu vârsta/ încerc să mă mențin/ În ritmul razelor./ Restul…".*

Citind creația poetului din ultima vreme, constatăm cu plăcere că încercarea sa de a se menține în ritmul razelor a reușit pe deplin. Iar restul…

••• Ei da, mai apar pe ici-pe colo idei cu adevărat interesante. Una, de pildă, sau chiar două, am întâlnit în răspunsul dat de politologul dr. Michael Shafir (profesor la Universitatea din Cluj) la o anchetă din revista "Apostrof" pe marginea operei lui Mihail Sebastian:

«Ajung la o problemă care cred că este tipică evreilor din România; cel puțin eu nu cunosc nici un alt loc unde ea să existe. Se știe bine că peste tot, mai fiecare antisemit își are "evreul lui", care (nu-i așa?) e diferit de toți ceilalți ("Dacă toți evreii ar fi ca tine", își complimentează el protejatul!). Numai că în România, mulți (vai, prea mulți!) evrei își au și ei antisemitul lor, pe care îl "înțeleg", îl justifică, se simt mândri de a se afla în ilustra lor companie. Repet ce am scris altundeva: Antisemiții din perioada post-comunistă au reușit să mă convertească la iudaism. O performanță pe care nu o reușiseră nici rabinii, nici sfertul de secol petrecut în Israel!»

Clar. Precis. Concis. Prima idee merită a fi luată în considerare. Fiecare evreu își are antisemitul *lui*. A doua, mai degrabă o mărturisire, ne arată că ceea ce n-a reușit nimeni până în 1989, a izbutit societatea românească liberă, democratică și europeană.

••• Cititorii noștri Rodica și Solomon Weiss, din Haifa, ne roagă să publicăm o fotografie din ultimii ani a regretatului ziarist Max Bănuș, cu care ei au fost prieteni la București, pe vremuri. Iat-o:

••• "Războiul cimitirelor", așa a fost numit scandalul declanșat de vestitul David Kahan din New York și de aliații acestuia de pe la diferite gazete. Mai nou, a intervenit în acest război și d. Zeev Schwartz, președintele HOR. Într-un articol publicat în ziarul "Viața noastră", el scrie:

«Îmi repugnă pur și simplu acest "război" al cimitirelor evreiești, declanșat – se putea altfel? – de unul "de-ai noștri", evreu româno-american, care a reușit "performanța" de a arunca comunitatea evreilor români, și implicit România, în groapa cu lei a presei internaționale, asociindu-se fără nici o remușcare cu liderul naționalist Corneliu Vadim Tudor, marele antisemit transformat peste noapte într-un... pro-evreu, mai casher decât cei din Mea Shearim.

... (și) pentru a confirma proverbul cu lupul, pielea și năravul, cel de-al doilea ziar pe care îl patronează (Vadim), "Tricolorul", continuă atacurile mai mult sau mai puțin voalate împotriva evreilor. ... De data aceasta Vadim a strâns mâna evreului David Kahan și au pornit amândoi într-un galop nebun prin parlamentul României pentru a-i convinge pe deputați să voteze intrarea triumfală a cuplului lor inedit în conducerea Fundației Caritas.»

••• Agenția ISROpres a lui Uly Vălureanu, din Haifa, a transmis, după eliminarea *virusului* care i-a atacat computerul, știri din și despre întâmplările din *trib:*

■ Nava Semel – cunoscută autoare dramatică în limba ebraică, fiica lui Itzhak Artzi z. l., – și-a scris impresiile în legătură cu prezentarea, la Festivalul internațional de teatru de la Sibiu – a piesei ei, "Copilul din spatele ochilor". Iată însemnările Navei Semel:

«Am fost profund mișcată de punerea în scenă a piesei "Copilul din spatele ochilor".

Regizoarea Liana Ceterchi a reușit să creeze o viziune minimalistă, și totusi plină de imaginație. Ea a folosit trei elemente simple: un scaun, o bucată de pânză albă și un peștișor de aur înotând într-o pungă de plastic.

Fiecare simbolizează un alt strat de realitate pe scenă, reprezentând atât oamenii cât și acțiunile din piesă. Pânza, de exemplu, servește ca cearceaf de acoperit, dar și cearceaf de înmormântare, leagăn, și chiar și un cărucior de copil. Când Thelma, protagonista, descrie cum toți prietenii ei au abandonat-o atunci când i s-a născut copilul cu sindromul Down, ea trage încet cârpa pe scaun, creând un gol mare în fața spectatorilor.

Se pare că există o limită în folosirea acestor elemente simple și actrița Gabriela Popescu, mult mai bine cunoscută pentru abilitățile ei comice, dovedește a fi la fel de bine o impresionantă actriță dramatică. Ea își folosește atât corpul cât și părul pentru a prezenta un curcubeu de emoții: rebeliune, furie, fiind captivă sau sufocată, dar cel mai bine îi iese atunci când își dezvăluie dragostea ce se revarsă pentru copilul ei handicapat.

Popescu este total angajată în rolul ei, o realizare atât pentru calitățile ei actoricești cât și datorită abilității lui Ceterchi, regizoarea care i-a procurat cheile în felul de a folosi emoțiile fără să cadă în capcana patosului sau a sentimentalismului.

Popescu se mișcă pe scenă ca o leoaică, înnobilând textul cu pasiune, întensitate și asumare morală (moral dedication).

Atât regizoarea cât și actrița împreună au creat un spațiu familiar, intim, concentrându-se pe mama iubitoare care dorește să-și protejeze cu orice preț copilul și care se luptă cu mult curaj pentru cauza ei, să schimbe atitudinea societății față de cei care sunt mai puțin binecuvântați decât noi.

"Poate arta schimba realitatea?" am fost întrebată într-un interviu în București.

"Poate cu o mica bataie de inimă," a fost răspunsul meu.

În această producție minunată am fost norocoasă să aud o mulțime de bătăi de inimă.»

Piesa – un one woman show – a fost tradusă și regizată de Liana Ceterchi; scenografia: Adriana Raicu. Spectacolul a fost prezentat și la Teatrul Nottara, sala Studio din București.

■ Revista literară "Vatra" din Tg. Mureș a publicat o amplă cronica dedicată volumului "Prefăcuta liniște" a poetului Andrei Fischof. Cronica este semnată de Iulian Boldea. În almanahul anual "Apoziție", publicat în Germania, au apărut două pagini cu versuri ale lui Andrei Fischof.

■ În stația Internet "Poienitza", pe care și-a creat-o la ziarul "Cotidianul" din București, gazetarul Cristian Pătrășconiu a publicat articolul lui Laurențiu Nicolae intitulat "Beta Israel – lecția poporului evreu pentru Uniunea Europeană". Iată acest articol și textul care l-a prezentat:

«Inaugurez azi o secțiune nouă. Sugestia pentru titlul ei mi-a venit de la mai multe postări ale dumneavoastra. Se va chema "Din POIENITZĂ" și va inventaria, periodic îmi doresc eu, texte scrise de vizitatorii, regulați sau ocazionali, ai acestui blog.

Textul de astăzi îi aparține lui Laurențiu Nicolae. E o privire proaspătă și originală pentru un context, cel actual, în care se rulează foarte multe locuri comune. (C. Pătrășconiu)

Beta Israel – lecția poporului evreu pentru Uniunea Europeană – Laurențiu Nicolae

În anii 80 și 90 Statul Israel a adus pe teritoriul său, prin cele mai mari evacuări aeriene din istoria omenirii, aproape întreaga populație de evrei „negri" din Etiopia. Peste 100.000 persoane au aterizat, la propriu și la figurat, în doar câteva ore, direct din epoca de piatră în civilizația secolului 20. Mulți dintre acești oameni nu văzuseră ni-

ciodată până atunci un chibrit, un fierăstrău, un ciocan sau măcar o găleată. Ce să mai vorbim de telefon, mașină, radio sau televizor? Încă înainte de sosirea lor guvernul israelian a elaborat programe prin care acești evrei din Etiopia, numiți „Beta Israel", să fie pregătiți pentru a face față societății israeliene, una dintre cele mai avansate tehnologic din lume. Prin aceste programe ei au fost învățați totul: să scrie, să se încalțe, să se comporte în societate, să se spele la duș, să tragă apa la WC. Astăzi, la 20 de ani de la sosirea primilor evrei din Etiopia, deși sunt și critici la adresa acestor programe, este evident că integrarea lor în Israel este un succes absolut remarcabil.Bărbați care înainte arau desculți cu plugul de lemn tras de vaci dirijează astăzi prin calculator sisteme de irigații cu picătura. Femei care știau doar să folosească războiul de țesut manual lucrează astăzi în costume speciale de protecție în laboratoare farmaceutice de înaltă tehnologie.

Uniunea Europeană ar trebui să pună în aplicare pentru populația rromă un program de integrare asemănător. Avem datoria, toți europenii, să-i învățăm pe acești oameni tot ce este necesar pentru a se integra în societatea modernă. În loc să irosească aiurea o mulțime de bani pe tot felul de seminarii fără rost, pe tot felul de reclame televizate penibile „împotriva discriminării", U.E. ar trebui să finanțeze un program prin care acești oameni să fie învățați cum să se spele, cum să mănânce, cum să folosească un WC, cum să se poarte în societate, la fel precum a procedat statul evreu cu Beta Israel.

Rromii sunt Beta Israel ai Europei.»

■ 330,564 accesări la portalul isro-press.net în decembrie 2007!

Corespondență de la Adrian Păsculescu, webmasterul stației Internet www.isro-press.net.

Câțiva cititori ne-au întrebat mai de mult câți vizitatori are stația noastră Internet de la adresa http://www.isro-press.net.

Un mesaj primit săptămâna trecută de la "Web Server Statistics" – un serviciu care monitorizează accesările la stațiile web din Internet – ne permite să răspundem acum la această întrebare:

În perioada sâmbătă 1 decembrie 2007, până luni 31 decembrie 2007 (31 zile), stația noastră Internet a fost accesată de la 3032 adrese diferite, numarul total al solicitărilor prezentate de musafiri și acceptate de computer fiind de 330,564.

Dintre vizitatorii care au deschis zilnic prima pagină a webului, 902 – în medie – au continuat să viziteze și paginile din "interiorul" stației, au transferat pe computerele lor diferie articole din www.isro-press.net; media zilnică de transferuri a fost de 45.57 megabaiți.

■ Arabii și evreii au luat cu asalt facultățile de medicină românești *(Din ziarul „Gardianul"):*

Anii trecuți, majoritatea studenților străini care preferau să studieze în universitățile din țara noastră proveneau din țările lumii a treia. Acum raporturile s-au schimbat. Arabii și evreii au invadat aulele din România. Ultima situație a Ministerului Educației privind audiența străină față de cursurile de la diferitele specializări universitare din România arată că numărul studenților din afara Uniunii Europene a crescut. Astfel, în topul celor care au ales facultățile noastre pentru a urma studiile superioare sunt arabii și evreii. Din prima categorie, cei mai mulți înscriși în acest an universitar provin din Emiratele Arabe Unite, 535 de studenți. La o diferență destul de mică se afla tinerii din Israel, cu 312 studenți.

■ Polemici în legătură cu Monumentul Holocaustului din București.

Demararea lucrărilor pentru Monumentul Holocaustului, a cărei piatră de temelie a fost amplasată de președintele Băsescu în octombrie 2006, este blocată la Consiliul General al Municipiului București, deoarece proiectul nu are avizul comisiei tehnice de urbanism a primăriei, relatează NewsIn.

Monumentul, care va fi realizat de sculptorul Peter Jacobi, câștigătorul unui concurs de creație plastică finalizat în august 2006, va fi amplasat în scuarul dintre străzile Lipscani, Ion Brezoianu, Mihai Vodă și ing. Anghel Saligny, situat în apropierea actualului sediu al Ministerului Internelor și Reformei Administrative și cel al Primăriei Municipiului București.

Pentru construirea monumentului, Ministerul Culturii a întâmpinat dificultăți la consiliul general, care a blocat proiectul, a declarat secretarul general MCC Virgil Nițulescu.

Construcția va fi destul de masivă și va ocupa o parte importantă din scuarul respectiv, aflat în apropierea cheiului Dâmboviței. Spațiul este însă și o zonă de interes pentru primărie, care vrea să construiască acolo o parcare subterană.

"Să vedem cum vor fi armonizate" interesele MCC și cele ale Primăriei București, a spus Nițulescu.

Nota Redacției "Minimum": Să vedem.

■ Alcee L. Hastings, membru al Congresului SUA și președinte al Comisiei pentru Securitate și Cooperare în Europa, a prezentat o hotărâre prin care se acordă românului Theodor Criveanu recunoașterea pentru eforturile depuse în scopul salvării unor vieți inocente în timpul Holocaustului.

Theodor Criveanu a fost onorat postum cu titlul de "Drept între popoare", la memorialul Yad Vashem din Ierusalim, recompensă acordată unor neevrei în numele poporului evreu în semn de recunoaştere a eforturilor de a salva de la moarte membri ai comunităţii lor.

Ceremonia a avut loc la memorialul Yad Vashem din Ierusalim, în limbile engleză şi ebraică, în prezenţa lui Willie Criveanu, fiul lui Theodor, a reprezentanţilor din partea ambasadei României în Israel şi a unui număr de supravieţuitori ale căror familii au fost ajutate de avocatul Theodor Criveanu în timpul celui de-al doilea război mondial.

Theodor Criveanu, avocat din Braşov, a fost ofiţer în rezervă în Armata Regală a României, însărcinat cu întocmirea şi prezentarea autorităţilor militare a listelor de evrei care primeau certificate de muncă în ghetou, necesare pentru ca aceştia să nu fie deportaţi în Transnistria. Sfidând ordinele naziştilor, Theodor Criveanu şi-a riscat propria viaţă eliberând în secret permise de muncă pentru evrei şi salvând, astfel, mai multe vieţi. După război, Criveanu a trăit in România şi a murit în 1988. ("Divers" – www.divers.ro)

Agentia Rompres a transmis:

Ministerul Afacerilor Externe şi-a exprimat aprecierea pentru iniţiativa preşedintelui Comisiei Helsinki, Alcee Hastings, de a promova, în Congresul american, o rezoluţie pentru recunoaşterea memoriei avocatului român Theodor Criveanu, în semn de preţuire a "eforturilor sale eroice de salvare a numeroase vieţi de evrei români în timpul Holocaustului", informează un comunicat remis Agenţiei Rompres.

■ La Focşani – oraş unde trăiesc acum mai puţin de 40 de evrei din care doar 15 sunt născuţi chiar în localitate – a fost organizată la sediul primăriei o expoziţie dedicată evreilor focşăneni, ne-a anuntat Zvi Ben Dov, iniţiatorul organizaţiei israelienilor născuţi la Focşani.

Înaintea celui de-al doilea război mondial, la Focşani au trăit 6.000 de evrei care au adus o contribuţie importantă la dezvoltarea oraşului. La sfârşitul secolului 19, circa un sfert din locuitori erau evrei şi în localitate funcţionau opt sinagogi. La Focşani a învăţat profesorul Liviu Librescu, profesorul erou care a emigrat în Israel şi a lucrat la o universitate din Statele Unite, unde anul trecut, cu preţul propriei sale vieţi, a salvat la Virginia Tech vieţile unor studenţi americani atacaţi de un terorist. La Focşani, în anul 1881, a fost organizat şi primul congres sionist din lume iar între primii emigranţi din România, în 1882, care au înfiinţat localităţile Rosh Pina şi Zihron Yaakov s-au aflat şi trei familii din Focşani.

„Ziarul de Vrancea" (redactor şef Silvia Vrânceanu Nichita) a publicat un articol semnat de Valentin Muscă, dedicat evreilor focşăneni şi expoziţiei. În articol este cuprinsă şi următoarea declaraţie a d-lui Paraschiv Usturoi, directorul Direcţiei locale pentru Cultură din Focşani: "Pentru ca evocarea să nu fie una formală într-o sală oarecare, am decis să o organizăm tocmai pe holul Primăriei Focşani, acolo unde trec sute de persoane în fiecare zi. Pe parcursul întregii săptămâni, focşănenii au putut vedea documente rare din viaţa comunităţii evreilor din Focşani şi să-şi facă o idee despre lumea comunităţii evreieşti dinainte de al doilea război mondial". Primarul Municipiului Focşani, dl. Decebal Bachinschi, a propus şcolilor din oraş ca elevii să viziteze expoziţia.

Ziarul relatează că un grup de israelieni născuţi la Focşani a vizitat oraşul copilăriei lor şi că ei au povestit că, „în locul târguşorului aflat la răscruce de drumuri din care au plecat, au găsit un Focşani totalmente schimbat, din care lipsesc cele mai multe dintre clădirile copilăriei, cum ar fi Primăria Veche, Turnul din Piaţa Unirii, vechea gradină publică, uzina de apă sau fostele prăvălii şi restaurante "Sotir şi Benţin", "La Napoleon" sau "La calul bălan"."Primarul, scrie ziarul, le-a promis că va ţine cont de vechea grădină publică atunci când Piaţa Unirii va fi reamenajata.

Ziarul aminteşte că Zvi Ben Dov, aflat printre oaspeţi, „a emigrat în Palestina în 1947, unde a trăit într-un kibutz. În anul 1950 s–a înrolat în armată, unde a servit timp de 22 de ani, luând parte la toate războaiele Israelului. El ne-a spus că printre ofiţeri erau şi români, astfel că ordine se dădeau şi în limba română. S-a eliberat din armată în 1973 cu gradul de maior şi s-a angajat la Aeroportul Internaţional "Ben-Gurion" în funcţii de răspundere până la ieşirea la pensie. În ultimii ani Zvi a studiat istoria comunităţii în care s-a născut publicând două cărţi. Împreună cu soţia sa Edna, acesta i-a mobilizat pe focşănenii israelieni. În statisticile sale are peste 500 de familii de focşăneni. Zvi Ben Dov, care se numea Puiu Zilberman pe vremea când locuia la Focşani, s-a revăzut după 65 de ani, cu focşăneanca Veta Manole, prietena sa din copilărie. Emoţiile nu au rezistat fără lacrimi. "De 65 de ani nu m-am văzut cu Puiu, venea pe la mamaia prin casă, mâncam cu toţii. Tatăl lui, domnul Bercu, ţinea o prăvălie pe strada Brăilei, de unde noi cumpăram cereale... Şi au plecat. Acum au murit toţi de pe strada Brăilei, au dărâmat tot, case, prăvălii, şi au ridicat blocuri...", ne-a povestit Veta Manole, care a adus cu ea şi o veche fotografie în care apare alături de Puiu...

Zvi Ben Dov ne-a spus că vizita nu se vrea a fi doar una nostalgică. "Vrem să reînviem în patria strămoşească amintirile unor momente de demult, care nu pot şi nu trebuie să fie date uitării, dar vrem să vedem progresul în dezvoltarea oraşului. Suntem mândri că ne-am născut în oraşul în care s-a jucat Hora Unirii, în oraşul a cărui comunitate evreiească a dat un filozof popular, Cilibi Moise, pe savantul Oscar Sagher, pe scriitorii Camil Baltazar, George Silviu, profesorul Liviu Librescu şi mulţi alţii". Expoziţia a fost organizată în colaborare cu Mircea Rond – preşedintele comunităţii evreilor din localitate.

Prezenţe, prezenţe...

••• Romanul "Raşel" de **Edgar Reichmann,** tradus recent în româneşte de Al. Sârbu, a incitat-o pe Florica Courriol să-i dedice o cronică amplă în revista "Cultura", din Bucureşti.

«Povestirea se desfăşoară paralel, pe două voci: una obiectivă (auctorială), alta subiectivă (a eroului narator). Ele se deosebesc şi grafic, ultima fiind totdeauna în litere aldine. Pe la mijlocul cărţii apare a treia voce: a Raşelei, personaj văzut până atunci doar din unghiul autorului sau din unghiul naratorului (al lui Mathieu), care se explică nu direct, ci prin jurnalul găsit după dispariţia ei. În felul acesta sunt completate toate "golurile" şi misterele lăsate de autor sau de confesiunea lui Mathias/Mathieu, iar Raşel apare sub adevărata ei înfăţişare. La misterele şi întrebările din prima parte a cărţii vin răspunsurile femeii ce le crease ori provocase. Trecerile de la o "voce" la alta sunt susţinute de schimbări de registru stilistic – ceea ce reprezintă unul din farmecele acestei cărţi. "Raşel" e un roman alert, evocarea curge atrăgător, autorul nu insistă decât atât cât trebuie pe contextul istoric, evitând pedanteria, ca unul ce-şi consideră cititorul destul de instruit, de inteligent ca să priceapă din trei fraze. Povestea familiei Lilienthal din "oraşul austro-ungar Kronstadt, numit în limba română, după căderea imperiului habsburgic, Braşov" este repede creionată: neguţătorul de fier vechi, Maurice, are doi fii gemeni, dintre care unul va rămâne cu el (şi va avea o fiică, pe Raşel), iar celălalt merge să facă medicina la Paris, în ciuda protestelor bătrânului: "Un evreu nu trebuie să se facă medic căci nu-şi poate câştiga pâinea decât dacă Dumnezeu îi procură bolnavi. Nu e moral!". Acesta va avea la rândul său un fiu, pe Mathias, personaj principal al cărţii. Cei doi copii vor creşte în medii diferite: Raşel în umbra Carpaţilor, la Braşov mai întâi, apoi la Bucureşti, iar Mathias în capitala Franţei; fetiţa nu cunoaşte decât ritualurile rigide impuse de bunicul comun, băieţelul are bonă englezoaică şi colegi răutăcioşi ce-i spun "le boche", adică "nemţoiul", din cauza numelui cu sonorităţi germane (cred ei).»

••• Toată lumea ştie că ultima şi mult discutata carte a lui **Leon Volovici** se cheamă "De la Iaşi la Ierusalim şi înapoi". Numai cunoscutul critic literar Gelu Ionescu (fost redactor la "Europa liberă") este de altă părere. Pentru el, titlul volumului sună aşa: "De la Leon la Volovici". Într-o cronică din "Apostrof" (Cluj), Gelu Ionescu scrie:

«Observaţia mea fundamentală este aceea că, în "De la Iaşi la Ierusalim şi înapoi, cărticica de memorialistică semnată de Leon Volovici, nu întâlneşti resentimentul – performanţă rară, mai ales când te referi mereu la relaţiile (atât de sensibile) între evrei şi români, de-a lungul unui veac şi jumătate. Cu atât mai uimitor cu cât Leon Volovici nu e şi nu a fost numai un reputat istoric literar al… literaturii române, ci şi un fost cercetător la faimosul Yad Vashem, acolo unde sunt studiate, în cele mai mici amănunte, Holocaustul şi implicaţiile lui în lume – lumea de ieri şi de alaltăieri. Opţiunea sa, clară şi verificabilă prin tot ce a scris, a fost aceea de a discuta şi interpreta felurite probleme ale literaturii române, printre care, bineînţeles, cele legate de prezenţa şi importanţa scriitorilor evrei din România, şi nu statistica şi grozăvia crimelor şi masacrelor antisemite care au avut loc pe teritoriul ţării noastre. Crime care au fost sistematic ascunse – şi, în parte, mai sunt şi astăzi. Discuţia despre incapacitatea românilor de a-şi asuma trecutul nu are sfârşit şi nu mă voi referi la ea – Volovici trece şi el, discret, asupra acestei probleme care, de fapt, nu are cum nu-l preocupa.

Fiindcă veni vorba, Ioan Petru Culianu, citat de Leon Volovici, avea dreptate spunând că "în România n-am aflat nimic despre România"; nu am trăit într-o familie de oameni simpli, neinstruiţi, am frecventat apoi medii intelectuale, dar despre pogromul de la Iaşi şi despre masacrarea evreilor de către români în Basarabia, Bucovina şi Transnistria mi-a vorbit prima oară Vlad Georgescu (istoric, fost director la "Europa liberă", **n. red.**), *prin 1984-'85, în biroul lui din care – îmi amintesc foarte bine – am ieşit stupefiat. Cât despre majoritatea conversaţiilor pe care le-am avut şi le mai am cu nu puţini intelectuali pe această temă a asumării, e prea întristător să-mi mai amintesc despre unele dintre ele şi despre argumentele intrate în discuţie.»*

În acelaşi timp, G. I., nemulţumit că Volovici a fost cam zgârcit cu amintirile sale, îl trage de mânecă:

«Cred că Leon Volovici ar face o evidentă greşeală dacă nu va considera cartea de faţă altfel decât începutul, şi nu sfârşitul carierei sale de memorialist. Viaţa şi experienţele sale, dacă nu sunt singulare, a-

tunci sunt extrem de rare – și cred că el ar trebui să revină pe larg, nu numai asupra evenimentelor narate, detaliindu-le, ci și asupra reflecțiilor stimulate de ele. În partea a doua a cărții, el spicuiește – cam conjunctural – momente, scene, personaje care au avut importanță deosebită în viața sa; acestea ar putea fi încadrate într-un tot amplu, care ar da o altă greutate memorialisticii sale. Astfel de vieți nu trebuie lăsate fără urme scrise, dacă "povestitorul" nu vrea el însuși să cadă în... prăpastia uitării, a neasumării de care a mai fost vorba.»

...Alo, domnu' Leon, se aude? Poate vorbești cu Volovici să mai scrie vreo două sute de pagini de amintiri,

••• În lunarul "Steaua" din Cluj criticul literar Ion Pop, unul ditre cei mai buni cunoscători ai *avangardei* literare dintre cele două războaie semnează un studiu substanțial despre poezia lui **H. Bonciu:** mai precis, a cvasi-uitatului Bonciu. Și tot în "Steaua", un alt Pop, acesta Adrian, evocă, pe baza unei temeinice documentări, figura lui **Tristan Tzara.**

••• Sanda Faur merită toate felicitările pentru articolul din "Realitatea Evreiască" unde vorbește, oferindu-ne noutăți, ca să zicem așa, senzaționale, despre pictorul **Raoul Egon Lebel,** a cărui operă poate fi cunoscută grație unui elegant album, apărut recent în librării. Un album datorat strădaniei unui tânăr cercetător într-ale istoriei artelor, pe nume (să-l reținem!) Adrian Buga:

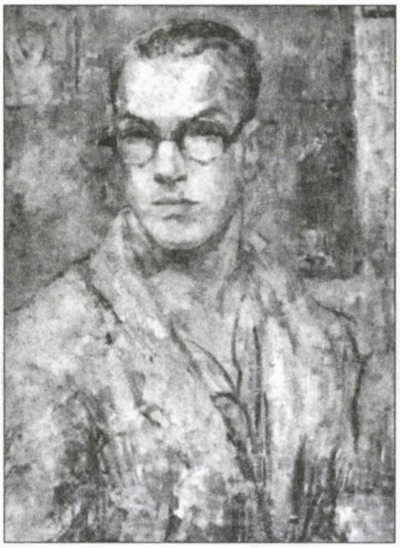

Raoul Egon Lebel: Autoportret

«Ei bine, cine este acest pictor, pe urmele căruia Adrian Buga a pornit, cu o juvenilă și fremătătoare curiozitate, pe la 24-25 ani (azi are 29), contrariindu-i desigur pe colecționarii, în cercurile cărora nu se pătrunde cu ușurință?

Vă mai amintiți, unii dintre dumneavoastră, de produsele de panificație Herdan, pe care Bucureștiul interbelic le consuma cu delicii, ceea ce a făcut din familia fraților Max, Sever și Enghel Herdan – proprietarii fabricilor de pâine și ai morii "România Mare" – una dintre cele mai prospere firme evreiești ale vremii? Raoul era nepotul lor de soră, un dandy prezentabil și carismatic, cu pricepere în afaceri, mare iubitor de sport (bob, automobilism, judo, fotbal), dar mai ales împătimit de pictură, studiată cu seriozitate la București și la Paris. Deși burlac râvnit de toate domnișoarele bogate și "de familie", el s-a simțit atras de grația sfioasă a unei fete de 17 ani, Ana Beja, care lucra în fabrica lor de biscuiți, și-o face muză și soție; dar, ca aproape toate iubirile, nici aceasta nu ține o viață, așa că se despart, el lăsându-i (și) podul plin de comori picturale, care au zăcut, năpădite de praf, aproape o jumătate de secol. Plecat, în 1962, în Franța, cu cea de-a doua soție a sa, Lilian Heilpern Lebel (prin intervențiile făcute de familia franceză a acesteia), el stă o vreme la Paris, pictează, expune, dar apoi cumpără o mică proprietate agricolă în sudul Franței, la Roussillon-Vaucluze, unde trăiește din creșterea găinilor pitice, a caprelor (cine nu cunoaște delicatesa brânză de capră!), din cultivarea smeurei și a pepenilor galbeni. Și, desigur, pictează frenetic. Un evreu fermier și artist, totodată, ce poate fi mai atipic? Vă spun ce: un evreu – român – fermier – pictor transformat în călător pe oceanele lumii. În 1985, după moartea celei de-a doua soții, cuprins de o adâncă depresie, urcă pe un vas și se oprește în minuscula insulă de origine vulcanică, Réunion, de lângă Madagascar. Unde descoperă acele fabuloase peisaje încinse de soare și răcorite de verdele unei vegetații luxuriante. Și iată că la cea de-a treia sa tinerețe, Lebel pictează mai viril și mai plin de bucuriile vieții ca la cea dintâi. Să ne mire că se căsătorește, pentru a treia oară, la vârsta de 80 de ani, cu o pictoriță franțuzoaică, desigur, mult mai tânără, Monique Portier, căreia i-a fost și maestru, transmițându-i întreaga sa magie picturală?

Mai curând, te întrebi cum de s–a îndurat un asemenea rarisim exemplar uman să părăsească viața. Un an îi mai lipsea, în 27 iulie 2006, ca să-și rotunjească centenarul. Ei bine, n-a mers. Se vede treaba că viața își pierduse răbdarea cu el, exact în ultimul salt spre un al doilea veac de existență.»

••• Interviurile (bune) cu diferite personalități ale vieții sociale sau culturale sunt o adevărată specialitate a casei numite "Realitatea Evreiască". După câteva convorbiri pe magnetofon realizate de Avram Croitoru, autorul "Fonotecii de aur" din curtea Templului Coral, ne face plăcere să dăm aici extrase dintr-un interviu luat de Nedeea Burcă scriitorului român Mircea Cărtărescu:

«Dvs. ați avut parte de mentori buni...

– Oh, și cum încă! De cei mai

buni. Am învățat mult și de la mentorii mei și de la colegii mei (de la Facultatea de Filologie a Universității din București). Mentori spirituali și literari mi-au fost atât profesorul și criticul Nicolae Manolescu, cât și profesorul, criticul, scriitorul Ovid S. Crohmălniceanu, pentru că mergeam în același timp și la cenaclul Junimea condus de "tata Croh", și la *Cenaclul de Luni* al lui "Nichi", cum le ziceam cu afecțiune noi, studenții. De fapt, în anul întâi am mers numai la Croh.

Crohmălniceanu a fost pentru mine (ca și pentru întreaga generație de prozatori a anilor '80) un părinte spiritual, în sensul că mi-a arătat întotdeauna o afecțiune grijulie și tandră, o căldură umană cu totul ieșită din comun. După cenaclu plecam împreună și-l conduceam spre casă și, în tot timpul ăsta, ne povestea anecdote din viața literară sau se interesa de progresele noastre: ce am mai reușit să publicăm, ce scriem, cum ne merge... În acea perioadă, Crohmălniceanu a citit toate cărțile mele în manuscris, înainte să le dau la tipărit. Lui i se datorează debutul meu literar, el a vorbit cu Marin Preda, pe-atunci director la "Cartea Românească", spunându-i că trebuie să mă publice. Eu îmi dădusem acolo un volum la concurs – pe-atunci se debuta doar prin concurs –, dar nu câștigasem...

Dădusem același volum la trei edituri, "Albatros", "Cartea Românească" și "Eminescu", fără să fiu selectat nicăieri. La "Cartea Românească" se încheiase concursul. Ieșiseră zece poeți, dar până la urmă au apărut 11 cărți, pentru că volumul meu a fost adăugat celor zece datorită lui Croh, care m-a impus, ca să spun așa, lui Marin Preda. Deci, la debutul meu, Crohmălniceanu a fost esențial. Prin asta mi-a influențat întreaga activitate ulterioară, căci, dacă n-aș fi debutat în acel an, nu știu ce s-ar fi întâmplat mai departe. Primul meu volum, "Faruri, vitrine, fotografii", a fost foarte bine primit și atunci a venit momentul ca Nicolae Manolescu să preia ștafeta. Vedeți, lucrurile s-au potrivit foarte bine: când mi-a apărut cartea, Manolescu a publicat imediat o cronică amplă, o pagină întreagă din "România literară", o văd și-acum în fața ochilor, scriind în primul paragraf că volumul meu "promite un mare poet". N-am dormit în noaptea aceea de emoție…

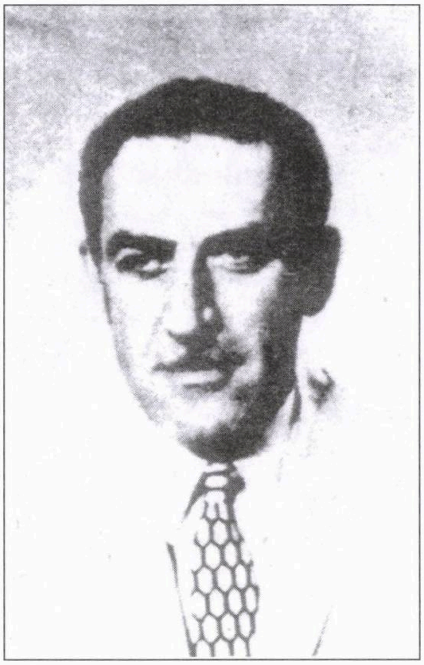
Ovid S. Crohmălniceanu: tata Croh

Al doilea moment în care Crohmălniceanu m-a ajutat în mod esențial – chiar l-a povestit de curând, într-un interviu, domnul Olivier Rubinstein, directorul editurii Denoël din Paris, cel care mi-a publicat toate cărțile în franceză – a fost în 1992, când profesorul s-a dus cu volumul meu la dl. Rubinstein și i-a spus: "Trebuie să-l publici pe Cărtărescu!" Acesta a primit cartea, a căpătat și niște pagini traduse, i-au plăcut și m-a debutat în Franța. Acea primă carte tradusă a mea a fost extraordinar de importantă. Pe reputația ei s-a construit ulterior toată cariera mea internațională, modestă cum este ea, deocamdată. Cartea a fost preluată imediat în Spania, unde a avut, de asemenea, succes și apoi, în multe alte țări.

– *Despre ce carte era, de fapt, vorba?*

– "Nostalgia", care a apărut în Franța sub titlul "Le Rêve", în 1992. Ovid Crohmălniceanu a citit și "Travesti", a doua scriere a mea în proză, înainte s-o dau la editor, și mi-a făcut observații esențiale. Cartea mea avea două linii narative care nu se legau. În urma sugestiilor lui, am reușit să împletesc aceste două linii într-o poveste coerentă. Așadar, mi-a dat clou-ul cărții, ideea finalului... Pe urmă, dumnealui a plecat în Germania, l-am mai întâlnit de câteva ori la Berlin, cu mare bucurie, fiindcă îl iubeam ca pe o rudă apropiată, așa cum v-am spus, ca pe un om care mi-a arătat aceeași căldură pe care ar fi avut-o față de mine un părinte sau un bunic... Ultima dată când ar fi trebuit să-l întâlnesc, am ajuns la Berlin exact în ziua în care Croh avea să moară... Am mai apucat să vorbesc la telefon cu soția sa, care mi-a zis: "N-ai să-l poți întâlni pe domnul profesor pentru că e în spital...". În aceeași noapte au murit amândoi...

Acum, pentru că am vorbit despre Ovid Crohmălniceanu, vreau să vă spun un lucru: generația mea nu a avut o problemă cu evreii. Noi nu ne-am întrebat vreodată dacă cineva, un autor care publică în reviste, este sau nu evreu. Eu n-am știut multă vreme și nici nu m-a interesat lucrul acesta, pentru că am primit o educație total neșovină. Pentru mine diferența a fost mereu între un scriitor bun și unul prost, nu între unul de origine evreiască și unul român sau creștin. Desigur că ulterior am aflat multe lucruri despre drama evreilor și m-a preocupat lucrul acesta ca subiect intelectual. Însă pentru mine nu e important că

Crohmălniceanu a fost evreu, ci că mi-a fost ca un părinte... Și, în linia aceasta, vreau să vă spun că un alt om pentru care am simțit o mare și caldă prietenie a fost Florin Mugur, redactorul aproape tuturor cărților mele apărute până în 1989.

– *Da?!*

– Mi-a fost redactor la două cărți de versuri și la *Nostalgia.*

– *La cea veche.*

– Da. Prima ediție se numea *Visul.* A ieșit în 1989, cu câteva luni înainte de Revoluție. Am avut o relație de mare prietenie cu Florin Mugur, țineam foarte mult unul la altul. Mergeam adesea la el acasă și aveam lungi discuții de o mare sinceritate și, aș spune acum, de un mare grad de risc în epoca respectivă. Discutam despre ceea ce se întâmpla, despre nebunia dezlănțuită în jurul nostru, cu cea mai mare sinceritate și, de ce să nu spun, cu mare inconștiență. Florin Mugur avea o reputație de om fricos, care, de pildă, când redacta cărțile, se temea de un cuvânt sau de altul și-l sfătuia pe autor să-l scoată... Cu mine nu a făcut așa, pentru mine a avut discuții nesfârșite cu cenzorii, pentru fiecare frază și pentru fiecare cuvânt, așa încât cred că n-aș fi putut lucra mai bine cu altcineva. În ciuda faptului că și cărțile mele, ca toate cele care se scoteau în epocă, au avut pagini scoase, cuvinte scoase, totuși sentimentul meu este că fără Florin Mugur ele nici n-ar fi putut apărea. (George) Bălăiță, în aceeași epocă, m-a ajutat și el foarte mult. Mai târziu, un alt om care m-a susținut și ajutat, cu care mi-am făcut teza de doctorat într-un climat de mare stimulare intelectuală, a fost profesorul Paul Cornea.

– *Mai știți ceva de Esther?*

– Nu. Nu mai știu nimic. Povestea aceea din (volumul meu) *De ce iubim femeile* este reală, ca multe povești de acolo. Este o amintire din tinerețe despre o fată la care am ținut mult, o colegă a surorii mele, și cu care am avut un fel de prietenie amoroasă timp de vreo trei luni de zile, după care ea și familia ei au plecat în Israel. De-atunci, n-am mai întâlnit-o niciodată...

– *Când ați tradus din Leonard Cohen, ați simțit vreo afinitate cu poetul? Prin ce vi s-a părut interesant?*

– Mie îmi place mult Leonard Cohen ca muzician și, la un moment dat, Denisa Comănescu m-a întrebat dacă n-aș fi interesat să îi traduc opera poetică, el fiind și un scriitor de reputație. Din păcate, eu nefiind decât un traducător "de duminică" (nu am suflu, mă plictisesc ușor), m-am mulțumit să traduc doar primele două volume ale lui, texte pe care le-am publicat, ulterior, în cartea lui (Mircea) Mihăieș despre Leonard Cohen. Cohen este un poet delicat și crud totodată, fără pretenții de mare poet. E un foarte mare muzician și asta-i ajunge. Totuși, poeziile lui sunt interesante...

– *Întrebarea mea era dacă nu sunteți cumva spirite asemănătoare, dacă nu cumva ceva din nevroza lui, din depresia lui, pentru că există un puternic fond depresiv la el, poate fi indentificată și în scrierile dvs.*

– Eu cred că este o constantă a unui anumit gen de artiști: momentele luminoase nu pătrund în literatura lor. Ești înclinat să scrii numai sub imperiul unor impresii negative puternice, atunci când ai îndoieli, când ai spaime, când ai tristeți, când ești măcinat în interior... Doar atunci cauți un refugiu în scris.

– *Ultimul volum din "Orbitor" a apărut recent. Cum a fost primit de critici?*

– În general, a fost foarte bine primit, este o carte complicată, mai amplă decât celelalte și oarecum diferită, pentru că latura social-politică este mult mai extinsă și pentru că acțiunea a ajuns în acest volum la Revoluție, în 1989... Este primul roman al Revoluției române și al judecării perioadei comuniste în integritatea ei.

– *Sigur că întreg volumul este impresionant, dar am să vă spun că cel mai frumos lucru pe care eu l–am citit vreodată au fost paginile acelea despre mama dvs. Dumneaei le-a citit?*

– Mama este o persoană foarte simplă, care are patru clase primare, a citit și ea în tinerețe destul de mult, cărți de toate felurile... Ea m–a educat și a făcut din mine un om, dar e prima care știe că nu poate citi cărți mai complicate. Așa încât i-am dat eu anumite pagini și bineînțeles că a fost foarte emoționată. Ce să spun? Mama, într-un fel, s-a erijat în personajul central al trilogiei fără voia mea și aproape fără știrea mea. Într-un fel, s-a făcut singură ca personaj, probabil că legătura dintre noi există undeva foarte adânc în mine, așa încât paginile despre dragostea pasionată dintre mamă și copil sunt difuzate în toată trilogia... O latură nu prea discutată de critică a ultimului volum este însă copleșitoarea influență a Bibliei. De fapt, este cea mai mare și cea mai puternică influență literară, și nu numai literară, firește, a unei cărți asupra trilogiei mele. Am descoperit Biblia la 30 de ani, părinții mei m-au crescut într–o totală laicitate. La 30 de ani, bineînțeles, știam în linii mari cam ce cuprinde, dar mi se părea că e vorba de niște istorii și genealogii obscure, de neînțeles... Am început s-o citesc ca pe un roman, și mi-am dat seama imediat, de la prima lectură integrală, că nu e nici pe departe un roman, ci o carte sapiențială strivitoare pentru restul literaturii, care, de altfel, se construiește pe ea. Tot ce-am reușit noi să clădim, o cultură valabilă, o artă valabilă, am construit pe Biblie. Pentru mine a fost o influență copleșitoare, nenumărate fragmente din *Orbitor* reiau și încearcă să înțeleagă cu propria minte a celui care scrie ce înseamnă cuvinte ca Dumnezeu, mântuire, credinţă, miracol – ce înseamnă toate aceste lucruri pe care noi le primim de-a gata, la care nu ne gândim de fapt niciodată. Cartea mea se sfârşeşte printr-o Apocalipsă cu corespondenţe foarte marcate cu finalul Bibliei.»

••• Despre noul spectacol Shalom Alechem de la TES-Bucureşti ne scrie corespondentul nostru G. Bruchmaier.

«...Încă de pe afiş ni se spune că vom asista la o comedie *după* Shalom Alechem. Iar în programul de sală, realizatorul spectacolului, actorul-regizor Dan Tudor, se confesează că, împreună cu întreg colectivul, a dorit să "reinventeze" o poveste evreiască... "dintr-o lume de basm". Cu aceste clarificări operate, asistăm, avizaţi, la o culegere de elemente shalom-alechiene, cu încărcătura lor specifică de farmec.

Ne întâlnim, aşadar, cu Şulem şi Etl, cu Hone şi Haim, cu Motl şi Avrumcic, cu duelurile lor verbale, cu împăcările lor. Şi toate în idiş, în *acest* idiş (aproximările în pronunţie îşi au meritul, adică hazul lor). Şi dacă "nunta" (die hosănă") e mai mult bănuită decât trăită, "divorţul" ("der ghet") e copios tratat.

În spectacolul de la TES elementele clasice (citeşte eterne), de–a dreptul jinduite de unii spectatori, sunt adesea (este vorba probabil de sus-zisa "reinventare") plasate într-un cadru departe de uliţa evreiască de altădată, ajungând într-un mediu foarte "la zi", sau sunt chiar copleşite de acesta (cântece super-ritmate la microfoane jucăuşe, dansuri sincopate, vestimentaţie greu definibilă etc.). Şi totuşi, chiar în aceste condiţii, spun unii spectatori, în limba clasicului, "Şulăm Aleihem iz du" (ambianţa Shalom Alechem există, trăieşte"). Chiar de n-ar fi decât şiragul onomastic Hone-Haim-Şulem-Etl-Motl-Avrumcic, de auzit şi de retrăit, şi încă ar fi, poate, de ajuns! Şi opiniile de spectator apar şi ele în şirag: "Şulem Aleihem e imbatabil/ Ce-ar fi să mai creştem spectacolul!". Ce-ar fi dacă momentul clasic de succes, susţinut de Leonie Eliad, s-ar extinde şi am avea o "inter-activă" (asta-i "modern", nu?) comparaţie între – vai! – "vechi" şi "noul reinventat"? E probabil că, zău, numărul spectatorilor mai bucuroşi ar creşte.»

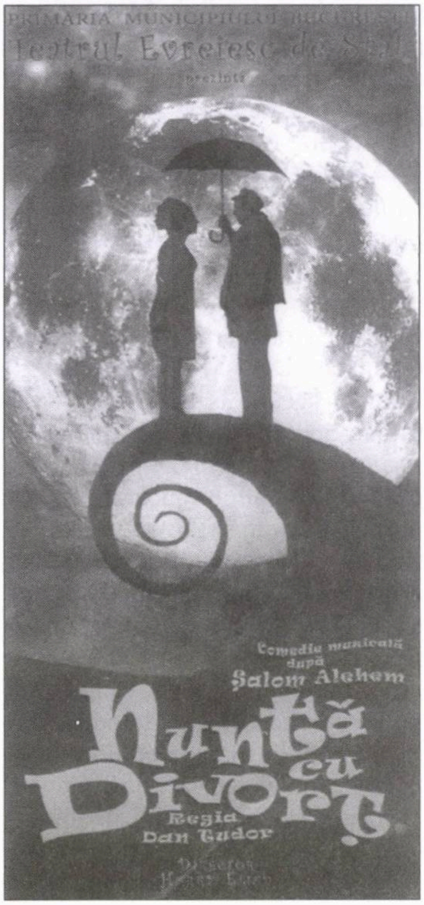

••• Se pare că seria de suplimente speciale editate de "Realitatea Evreiască" cu prilejul centenarului naşterii lui Mihail Sebastian a fost într-un ceas bun. Succesul (binemeritat) repurtat de aceste caiete i-a îndemnat pe cei de la "Realitatea" să meargă mai departe pe aceeaşi linie. Astfel, mai nou, sub egida aceluiaşi Geo Şerban, istoricul literar care s-a îngrijit de "serialul Mihail Sebastian", a apărut un supliment dedicat Margaretei Sterian. Pictoriţă de mare valoare, poetă şi traducătoare, Margareta Sterian s-a impus printre valorile cele mai sigure ale culturii evreo-române. Suplimentul cuprinde texte interesante despre opera artistei, fotografii, precum şi o evocare iscălită de Mircea Barzuca, despre care aflăm că este legatarul testamentar al eroinei noastre.

Din păcate, alături de informaţii de prima mână despre viaţa Margaretei Sterian, apar pe ici pe colo şi câteva, ca să ne exprimăm cu delicateţe, cosmetizări. Dar să vedem despre ce e vorba. După o primă căsătorie nefericită, tânăra pictoriţă s-a îndrăgostit şi măritat cu eseistul român Paul Sterian, una din speranţele întru scris ale generaţiei sale.

Margareta Sterian

«Sunt încredinţat, scrie autorul evocării, *că deşi artista a negat permanent că următoarea ei căsătorie – femeie tânără, inteligentă, cultivată, splendidă, elegantă, îşi confecţiona singură rochiile – cu Paul Sterian, la fel tânăr, foarte inteligent,*

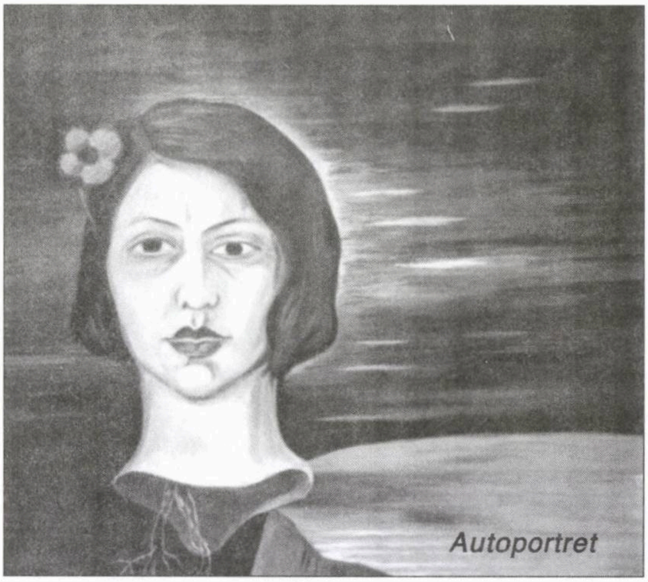

ambiţios, mai puţin chipeş, dar cu talent literar – Călinescu l-a înregistrat în Istoria monumentală cu formula "Paul Sterian, evreu", dar se înşela! – i-a deschis accesul spre o altă societate şi i-a stimulat cariera. Sprijiniţi de tatăl lui Paul Sterian, un medic faimos în epocă, soţii au plecat la Paris, pentru studii. Experienţă crucială, cum vor demonstra, la întoarcere, ecourile stârnite de prima expoziţie a pictoriţei. Martori la eveniment au mărturisit că întregul "mic Paris" intelectual era de faţă la vernisaj iar ziarele s-au întrecut în a vesti apariţia unei noi stele pe firmamentul picturii bucureştene. Alte probe au confirmat că artista se instalase în primele rânduri ale generaţiei ei. Ceea ce nu a pus-o la adăpost de surprize şi neajunsuri cu duiumul. Despărţită de Paul Sterian, ameninţările au survenit pe măsură ce s-a intensificat campania publică antisemită. În timp ce prietenii din preajmă s-au alăturat fostului soţ, ajuns demnitar în urma ataşamentului pentru regimul de mână forte al regelui Carol II, artista va fi radiată din breasla artiştilor în mod abuziv, lăsată fără adăpost prin aplicarea legilor rasiale.»

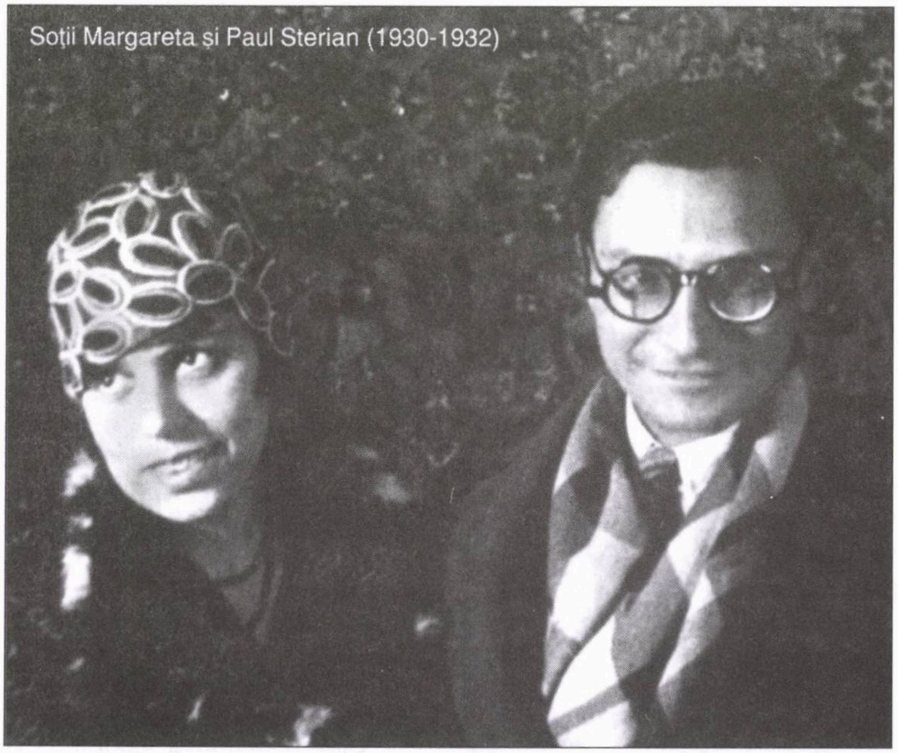

Soţii Margareta şi Paul Sterian (1930-1932)

Cu Paul Sterian: sau ea, sau Garda

În realitate lucrurile ar trebui să fie înfăţişate cam altfel. Pe la începutul anilor '30, Paul Sterian s-a înscris în mişcarea legionară, devenind unul din fruntaşii Gărzii de Fier. La un moment dat, aflând că numele din buletin al nevestei distinsului eseist este Weinberg, conducătorul Legiunii, Corneliu Zelea Codreanu, l-a chemat pe camaradul Sterian la o convorbire între patru ochi, punându-i chestiunea de încredere: "Aşa nu se poate... ori rămâi cu ea, ori rămâi cu Garda. Alege!".

Subtilul eseist a ales, dându-i marii sale iubiri un picior în fund, divorţând în 24 de ore şi lăsând-o pe talentata pictoriţă sedusă şi abandonată.

••• În numărul trecut anunţasem că Ady Carmi, corespondentul nostru din Ierusalim, a fost distins cu diploma organizaţiei "Iubitorii Israelului bun şi frumos". Acum, ne face plăcere să consemnăm că un alt colaborator al lui "Minimum", cri-

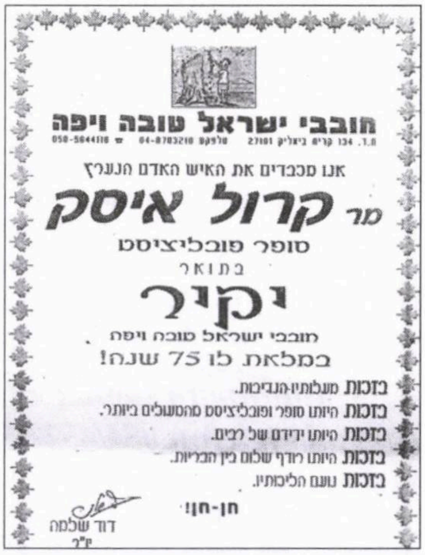

חובבי ישראל טובה ויפה

ת.ד. 134 קרית ביאליק 27101 טלפקס 04-8703210 ☎ 050-5644110

אנו מכבדים את האיש האדם הנערץ

מר קרול איסק

סופר פובליציסט

בתואר

יקיר

חובבי ישראל טובה ויפה

במלאת לו 75 שנה!

בזכות מעלותיו הנדיבות.

בזכות היותו סופר ופובליציסט מהמעולים ביותר.

בזכות היותו ידידם של רבים.

בזכות היותו רודף שלום בין הבריות.

בזכות נועם הליכותיו.

חן-חן!

דוד שלמה

יו"ר

ticul literar Carol Isac, de la rubrica "Primim", a fost recompensat cu aceeași simpatică distincție.

••• Despre romancierul Haralamb Zincă, ființă sobră și retrasă, n-o să găsești nimic la rubricile mondene ale gazetelor din România. În schimb, despre fiul său, Andrei Zincă, se discută din ce în ce mai mult.

După ce a regizat câțiva ani, cu succes, numeroase *telenovele* la posturile de televiziune din America latină, Zincă junior s-a întors în România, unde lucrează (tot cu succes) în același domeniu. În plus, el s-a îndrăgostit de actrița bucureșteană Daniela Nane, formând unul din cuplurile cele mai reușite din show-businessul de pe malurile Dâmboviței.

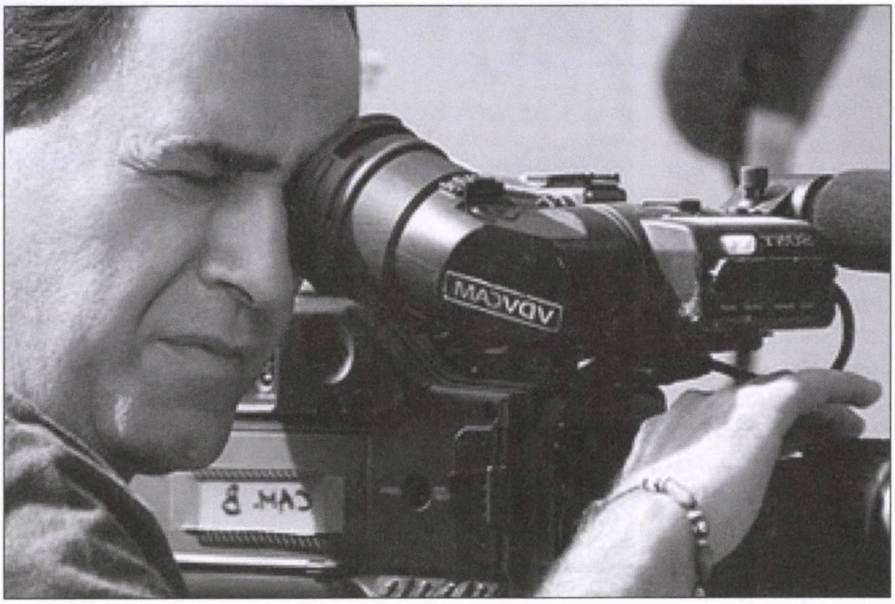
Andrei Zincă

Zincă jr. are doi copii, Sebastian și Bela Carolina, cu o frumoasă actriță peruană, pe nume Emily, decedată de mulți ani, iar Daniela Nane are și ea un băiat, Codrin, dintr-o legătură anterioară.

Spre mulțumirea tuturor, Codrin se înțelege bine cu Andrei.

Daniela Nane

ISRATON
Aparate auditive LTD.

ISO 9001:2000
IQC
Institute of Quality & Control
Certified Quality Management System

Către onorata și fidela clientelă

Vă invităm în noul sediu din Tel Aviv, special amenajat – ultramodern – pentru a testa noile aparate auditive, super-performante – cele mai bune din lume.

Control auditiv gratuit celor care vin să ne viziteze până la 31 mai a.c.

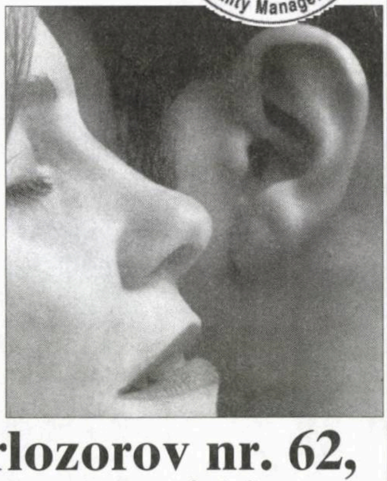

TEL AVIV, str. Arlozorov nr. 62,
Parter, în pasaj (lângă Ambasada României)
tel. 03/517-2910, 03/510-7317
KIRIAT ONO, str. Stern nr. 102/3
RISHON LEZION, str. Lișanski nr. 1
(bloc Macabi, parter în pasaj)

Reduceri speciale membrilor Kupot Holim

Informații suplimentare
la telefon 054/452-2590

www.israton.co.il **E-mail: israa@bezeqint.net**

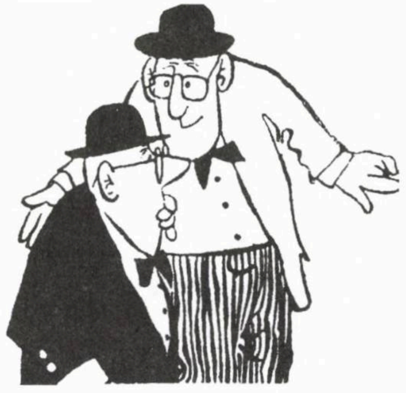

SE ZVONEȘTE CĂ...

...între ICR din Tel Aviv și Cercul Cultural "Agnon" din Haifa a trecut o pisică neagră.

...numărul studenților români de la Universitatea din București care s-au convertit la islam a trecut de 1.500.

Organizația Mondială a Sănătății a proclamat anul 2008 drept Anul Toaletelor Publice. Aceasta, fiindcă s-a constatat că absența instalațiilor respective din anumite țări de pe glob (Africa, statele musulmane, dar nu numai) reprezintă una din marile probleme de igienă a omenirii și o sursă de epidemii devastatoare.

Bună, inițiativa celor de la OMS. Dar cam tardivă. Cum de nu și-au dat seama până acuma experții în materie de la Geneva că trăim într-o lume de c...t?

...**avocatul Yehezkel Beiniș,** soțul lui Dorit Beiniș, președinta Tribunalului Suprem, este originar din România; el a ținut ca și cele două fiice ale cuplului să învețe limba română, citește curent cărți, ziare și reviste din *alia* și se pregătește să scoată o carte de memorii consacrată figurilor mai interesante (în bine... sau în rău) din lumea juriștilor veniți din România în Israel.

...**I. Schechter** a lăsat în urma sa un manuscris intitulat "Memoriile unui ziarist"; originalul scrierii a fost depus într-o casetă la Banca U.B.S din Basel, Elveția, și, potrivit dorinței exprimate de autor, va putea fi dat publicității începând din anul 2009.

...**d-na Lucreția Benzintu,** din Iași, care lucrează de câțiva ani în Ramat Gan, a propus d-lui Uri Lupolianski, primarul Ierusalimului, și d-lui Gheorghe Nechita, primarul Iașului, ca cele două orașe să se înfrățească: răspunsurile primite de d-na Benzintu sunt încurajatoare, sunt semne că lucrurile încep *să se miște.*

...la sediul Federației din curtea Templului Coral de la București spiritele sunt aprinse, ba chiar mai aprinse ca oricând. Motivul: un grup de intelectuali din cadrul Federației a cerut o anchetă privind abuzurile pe care le-ar fi comis anumiți șefi, cumpărând de-a lungul anilor, pe preț de nimica, diferite case aflate în patrimoniul Federației.

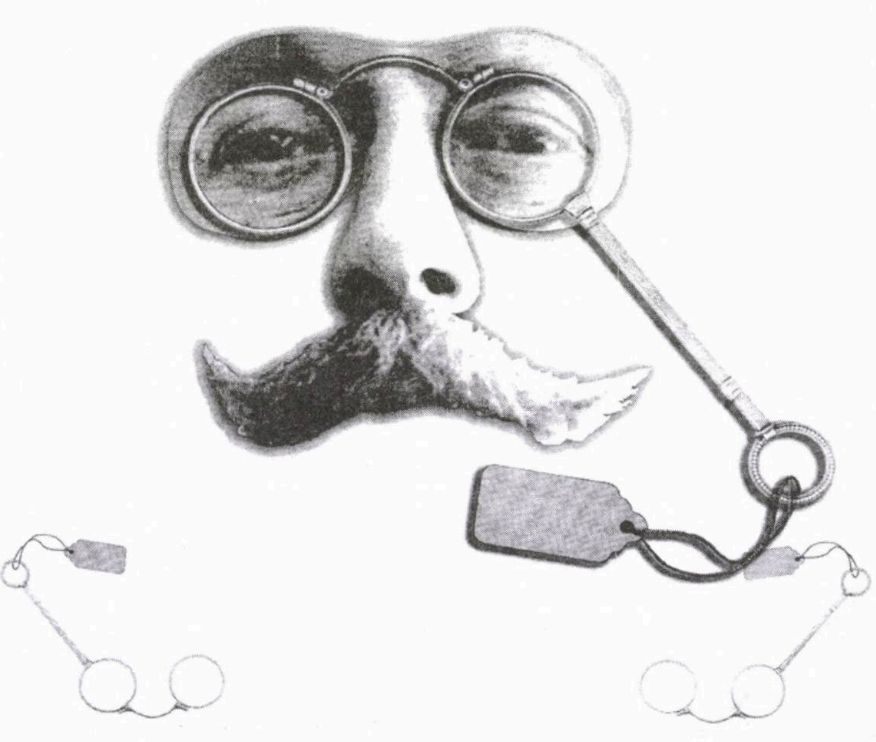

Caragiale. Nea' Iancu.
E mereu prerzent în viața cea de toate zilele din România.
Dar și în cea de pe la noi.

Sport

Nu ne place că...

...profitând de incidentele din Tibet (unde au avut loc ciocniri între chinezi şi fidelii lui Dalai Lama), fel de fel de cetăţeni din Occident au înjurat birjăreşte, au scuipat cu flegme apusene şi au dat cu pietre în flacăra olimpică şi în purtătorii acesteia, pe care îi vedem zilnic la TV străbătând continentele; nu ne place că, puşi la cale de inamicii Chinei (gazda Olimpiadei din august anul acesta), indivizii cu pricina, de la Londra, Paris, San Francisco ş.a., ş.a., au reuşit să profaneze (şi) acest simbol al civilizaţiei.

Ne place (în schimb) că...

...în ciuda acestei explozii de ură, flacăra olimpică se îndreaptă, chinuit dar sigur, spre Beijing, iar revista "Minimum" are satisfacţia de a lansa pentru uzul tuturor iubitorilor de sport olimpic, lozinca: "Nici o forţă nu poate stinge o torţă!".

Ne place că...

...prin presa bucureşteană circulă tot mai insistent propunerea ca linia de înaintare a echipei României pentru Europenele de Fotbal din vară să se bizuie pe cuplul Surdu (Steaua) – Mutu (Fiorentina).

Ne place că...

...de parcă ar fi vrut să ne consoleze cât de cât pentru necazurile pricinuite atât de naţionala noastră de fotbal cât şi de cluburile care au jucat în cupele europene, tenismenii alb-albaştri ne-au oferit – iarăşi – o victorie de şters lacrimile: cuplul (astăzi bine cunoscut pe *courts*-urile globului) Andy Ram şi Yoni Ehrlich au intrat în finala probei de dublu masculin la turneul de la Indian Wells (SUA), una din cele mai *tari* competiţii ale sezonului.

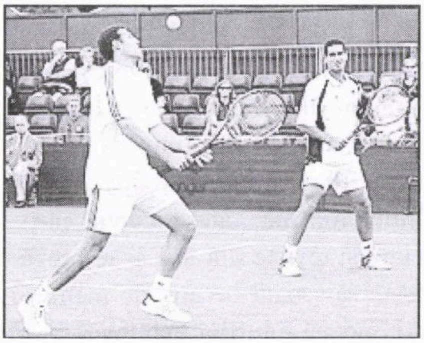

*Andy Ram (dreapta)
şi Yoni Ehrlich*

Nu ne place că...

...numitul Max Mosley, preşedintele FIA (Federaţia Internaţională de Automobilism), fiul fostului lider al partidului nazist din Marea Britanie Oswald Mosley (băgat la puşcărie în timpul războiului pentru colaborare cu regimul hitlerist), a fost filmat participând la o orgie nazistă: fiul lui tata a angajat, contra sumei de 2.500 de lire sterline, cinci prostituate, punându-le să se îmbrace în uniforme naziste sau de deţinute-n lagăr, dându-le ordine răcnit în nemţeşte şi cerându-le să-l biciuiască la sânge; nu ne place că ne-am grăbit să spunem că nu ne place acest derapaj spectaculos (toată presa din Anglia urlă) al individului care răspunde de destinele automobilismului; ca să fim cinstiţi, ne place că dl. Mosley jr. a oferit lumii acest spectacol de zile mari.

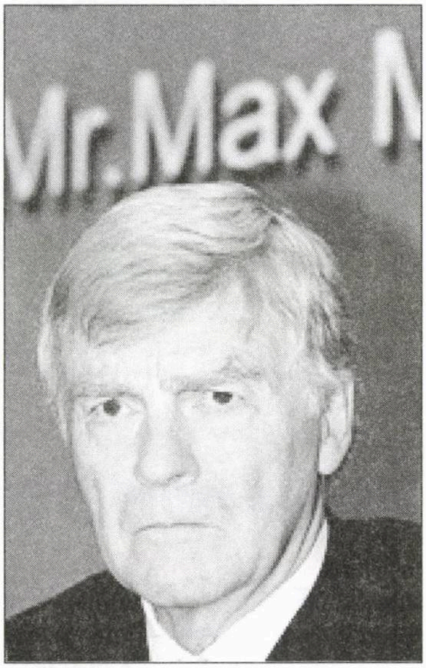

*Max Mosley:
sângele apă nu se face*

*Una din gagicile cu biciul
de la orgie*

Ne place că...

...a mai rămas numai o lună cu bătaie până la deschiderea turneului final al campionatului european de fotbal, din Elveţia şi Austria.

C.N.N.

Ce Narcotic Nociv

■ **Ofensiva de primăvară a fascismului; în primele rânduri doi Corneli: Corneliu Vadim Tudor şi Cornel Dan Niculae**

Există un plan secret evreiesc de distrugere a bisericilor din România!

«Surse din Serviciile Secrete ne–au informat că, în urmă cu câţiva ani, Oculta Mondială (care conduce lumea din umbră) a elaborat un plan secret de distrugere a bisericilor creştine, mai ales a acelora vechi, de patrimoniu. Acest plan diabolic a început să funcţioneze şi în România, sub paravanul unor moderne construcţii arhitectonice. Acestea sunt concepute şi finanţate de firme evreieşti, cu avocaţi evrei, cu beneficiari tot evrei. Iată numai câteva exemple concrete: 1) Biserica Armenească din Bucureşti (ridicată la 1885), lângă care s-a trântit o construcţie gigantică, ce a fisurat şi a şubrezit acest vechi monument de cult; 2) Catedrala Catolică Sf. Iosif, tot din Bucureşti (ridicată tot la 1885, aici se rugau Mihai Eminescu si Regele Ferdinand), alături de care se înalţă un edificiu ilegal şi extrem de periculos, care a provocat reacţia de protest a Papei Benedict al XVI-lea (firma constructoare este Bog'Art, iar firma investitoare este dubioasa Millenium, cu avocatul evreu Lanny Davis, din New York); 3) Biserica Adormirea Maicii Domnului (cea cu mozaic exterior) din Constanţa, construită în 1907 – alături s-a construit un Mall imens, ca un bloc cu 8 etaje, pământul fiind cariat de o parcare subterană; toate firele duc tot la evreimea din New York; 4) Mafia evreiască de peste Ocean vrea să construiască acum un edificiu colosal, de 29 de etaje, în apropierea Mânăstirii Caşin, din Bucureşti, care i-a servit ca model lui G. Călinescu pentru capodopera sa "Bietul Ioanide" – e băgat la înaintare (la derută) afaceristul Puiu Popovici, dar, de fapt, e vorba de acelaşi plan sinistru; 5) În fine, după cum ne-a mărturisit arhitecta Anca Petrescu, în perimetrul Biserica Kretzulescu – Biblioteca Centrală Universitară – Atheneul Român se vor construi 4 buildinguri uriaşe, a câte 40 de etaje fiecare; la un cutremur de 6 grade pe Scara Richter, fundaţiile acestor mastodonţi, care sunt monstruoşi pentru peisajul "Micului Paris", vor zdruncina tot ce e în jur şi e lesne de bănuit ce soartă vor avea cel puţin Biserica Kretzulescu (1732) şi Atheneul Român (1888). O întrebare se impune: de ce nu e amplasată nici măcar o singură construcţie de genul acesta lîngă o sinagogă, ci doar la foarte mică distanţă de lăcaşurile lui Isus Christos? Revenim.»

(Dintr-un editorial din "România Mare" – director: C. V. Tudor – Bucureşti, 2008)

Jurnalul portughez al lui Mircea Eliade

«Aceasta este o recenzie la jurnalul lui Mircea Eliade recent apărut anul acesta la editura Humanitas, într-un volum intitulat *Jurnalul portughez şi alte scrieri*. Pe pagina de gardă se afirmă ca ediţia e îngrijită de Sorin Alexandrescu. În realitate, textul Jurnalului... a fost adus de la Chicago şi descifrat după manuscris de Florin Ţurcanu, al cărui nume, cred, trebuia să figureze între editori. (...)

Textul propriu-zis al *Jurnalului*... însă, dincolo de orice îndoială, merită să fie publicat. Printre altele, pentru că demolează câteva mituri. Unul dintre acestea este cel ce priveşte legionarismul lui Eliade. Din *Jurnal...* rezultă limpede că Eliade se socotea pe sine legionar chiar şi după ani întregi de la înfrângerea Legiunii. În *Introducerea* sa, Sorin Alexandrescu încearcă să atenueze implicaţiile unei afirmaţii şocante din textul *Jurnalului...* – *"deşi legionar..."* – speculând că ar fi vorba de un simpatizant al unui legionarism spiritual, nu de un aderent al Mişcării. Diferenţa nu îmi pare semnificativă în acest context, ea a mai fost invocată, cu diferenţele de rigoare, în cazul lui Heidegger, dar, chiar şi aşa, pasajele incriminatorii sunt mai numeroase. În decembrie 1942, Eliade afirma că Zelea Codreanu a făcut din el "un fanatic român". În ianuarie 1943 el găseşte înţelegere pentru Germania, care ar fi avut dreptate să declanşeze războiul (de notat că englezii, în schimb, duc un razboi "ridicol"). Pe 11 iunie 1943, Eliade regreta că Hitler nu a invadat Anglia (pentru că nu ar fi fost marinar, ne explică autorul). După capitularea Italiei, Eliade se declară ultimul simpatizant din Lisabona al regimului fascist italian, calitate în care "întoarce capul şi scuipă" pe stradă după trădători. În trecere prin Toledo, Eliade ajunge să viziteze sinagoga locală. E vorba, probabil, de Santa Maria la Blanca, clădită în secolul al XII-lea şi abandonată după pogromurile de la finele secolului al XIV-lea. Eliade nu remarcă decât "nobila ei părăsire" (pag. 144).»

(Dintr-un articol de Cătălin A-

vramescu; în revista "22", Bucureşti 2008)

Domnu' Volovici, de ce-ai publicat „Jurnalul" lui Sebastian?

«Admirator al lui Camil Petrescu (1894-1957), criticul literar Gabriel Dimiseanu îşi exprimă regretul că la 50 de ani de la moartea scriitorului, a fost omagiat doar printr-o mică manifestare organizată la Muzeul Literaturii Române din Bucureşti. "Ce mă preocupă, şi mă nedumereşte – scrie Dimiseanu – este uitarea de care are parte Camil Petrescu în chiar lumea literaturii... Este mai puţin prezent în conştiinţa literară a contemporanilor decât alţi scriitori de aceeaşi însemnătate cu el sau mai mică".

Dimiseanu îşi continuă ideea dând ca exemplu pe Mihail Sebastian, "al cărui *Jurnal* l-a urcat pe culmile unei notorietăţi niciodată atinse de Camil Petrescu, dacă e să ţinem seama şi de ecourile din străinătate ale *Jurnalului*, tipărit iute în mai multe limbi europene". Criticul bucureştean îşi motivează nemulţumirea pentru notorietatea "disproporţionată" a lui Sebastian scriind: "Sunt împrejurări care explică marele succes ale *Jurnalului* şi faptul că a făcut din autorul unei inteligente estetice literare, al unor romane de nivel mediu din interbelic, al unor piese uşoare de teatru, bine construite cu tehnica pieselor franceze de bulevard, o prezenţă scriitoricească de prim ordin, percepută ca una din cele mai proeminente ale epocii în care s-a manifestat". Ba mai mult, el nu-şi poate reţine regretul că *Jurnalul* a fost publicat: "Mărturiile *Jurnalului* – scrie Dimiseanu – i-au surprins pe mulţi şi chiar i-au şocat, efect neurmărit în fond de Sebastian care, după unele documente recente (care documente, domnu' Dimiseanu că noi n-am auzit de aşa ceva? Poate binevoiţi a ne oferi precizările de rigoare, **n. red. "Minimum"**) nu ar fi dorit să i se publice vreodată *Jurnalul*.

Iată cum un articol despre Camil Petrescu, ale cărui merite de reformator al romanului românesc sunt de netăgăduit, se transformă de fapt într-un articol în care, în câteva fraze, este "pus la locul lui" Mihail Sebastian.»

(Dintr-un articol de Mirel Horodi; în "Viaţa noastră", Tel Aviv 2008)

Știți cine l-a ucis pe Eminescu? Ați ghicit!

«Un ilustru necunoscut care semnează Cornel Dan Niculae publică o versiune antisemită asupra morţii poetului român Mihai Eminescu.

Scrie "autorul": "Un episod elocvent al istoriei românilor, ţinut permanent secret, este cel legat de "boala" şi moartea poetului naţional al României, Mihai Eminescu, care se manifestase direct şi partizan în ziarul "Timpul" în "chestiunea evreiască", fiind împotriva încercărilor evreilor de a bloca sau condiţiona recunoaşterea independenţei României. Ceea ce se cunoaşte de către foarte puţini iniţiaţi este însă cum, pentru atitudinea sa, a fost ucis de către medicul evreu Fr. Iszak, într-o conspiraţie iudeo-masonică".

Şi, în continuare, scrie Dan Cornel Niculae: "În dimineaţa zilei de 28 iunie 1883, gazda poetului i–a trimis lui Titu Maiorescu un bileţel în care scria că Eminescu a înnebunit şi trebuie internat. Astfel, fără voia sa, ca plan al uneia dintre celei mai monstruoase conspiraţii iudaice antiromâneşti, Eminescu a fost internat la "Caritatea" (Caritas), punându-i-se falsul diagnostic de "alcoolism" şi "sifilis".

Medicul evreu Fr. Iszak i-a administrat lui Eminescu câte 20 de fracţiuni a 4 grame de mercur, când şi o jumătate de gram poate să aibă acţiune dăunătoare în tratarea sifilisului. Cel de-al doilea medic psihiatru care l-a tratat pe Eminescu, dr. Grigore Ventura (tot evreu!), făcea parte din loja masonică "Discipolii lui Pitagora", formată preponderent din evrei şi greci.

"La decizia direcţiei medicale de la Caritas, Eminescu a fost transportat la Viena în data de 20 octombrie 1883 şi internat acolo la ospiciul Döbling, unde a primit tratament medical.

La 27 martie 1884, Eminescu revine în România. Este din nou internat la ospiciul Caritas, şi la 15 iunie 1884, pe când se preumbla în ograda institutului, Eminescu este lovit în regiunea parietală a capului de o mică piatră cu care un bolnav se juca, învârtind-o legată de o sfoară. Aceasta i-a produs o plagă de câţiva milimetri care interesa numai pielea şi care s-ar fi cicatrizat repede dacă Eminescu, în obiceiurile sale de necurăţenie, n-ar fi ridicat de mai multe ori pansamentul şi nu şi-ar fi frecat plaga cu diferite substanţe murdare.

La 15 iunie 1889 Eminescu a murit".»

(Dintr-un articol de Ady Carmi; în "Jurnalul săptămânii", Tel Aviv 2008)

Nota Redacţiei "Minimum": Lepădătura Cornel Dan Niculae este autorul câtorva scrieri hitleriste, precum: "Ofensiva iudaismului asupra României", "Politica sionistă a României" (ed. "Miracol", Bucureşti), "Războiul nevăzut al evreilor sionişti cu românii" (ed. "Bux", Bucureşti).

Patriarhul și Salman Rushdie

«Sub Daniel Ciobotea, Biserica

Ortodoxă Română încearcă să joace o carte activă. Dacă mă iau după semnele presărate în lunile de când ne păstoreşte fostul mitropolit al Moldovei, terenul ales de mult Prea-Activenia Sa nu e din cele mai fericite.

Cea mai recentă ieşire în arenă a Patriarhiei se referă la o carte: *Versetele satanice*, de Salman Rushdie, apărută la Editura Polirom. E binecunoscută istoria zbuciumată a acestei cărţi şi a veritabilului blestem atras asupra autorului ei. Condamnat la moarte de regimul fanatico-fundamentalist al lui Khomeyni, Salman Rushdie trăieşte, de aproape douăzeci de ani, într-un regim de teroare, vânat de extremiştii religiei musulmane pentru suma imensă de bani pusă pe capul său. E adevărat că în ultimii ani tensiunea pare să se mai fi relaxat. Rushdie a avut mai multe prezenţe publice şi fanatismul căpeteniilor islamice n-a mai găsit ecoul de care se bucura la începutul anilor '90. În nici una din ţările unde s-a tradus cartea n-au mai fost incendiate vitrinele librăriilor şi traducătorii n-au mai fost ucişi – aşa cum s-a întâmplat în trecut.

Cu atât mai regretabilă e ieşirea în arenă a Patriarhiei Române, într-o veritabilă încercare de a aţâţa ura şi de a demonstra că ideea de toleranţă le e complet străină înaltelor feţe bisericeşti de la noi. E aproape sigur că nici unul dintre ei n-a citit această carte. Ei şi-au asumat mecanic viziunea stabilită de lentilele deformatoare ale regimului fostului ayatolah.

Defazarea, grosolănia comportamentului care nu înţelege decât legea forţei şi nu acceptă decât măruntele dogme de care s-a înconjurat arată în ce măsură BOR reprezintă o forţă a disoluţiei, şi nu a solidarităţii, în societatea românească. Nu poţi trata cu mijloace medievale, de tip Inchiziţie, o lucrare citită până acum de milioane de oameni fără a risca să te acoperi de ridicol. Cartea lui Rushdie nu e nici mai primejdioasă, nici mai "blasfematorie" decât experienţele cotidiene ale românului care petrece câteva ore în faţa televizorului sau citeşte publicaţii de genul "România Mare", "Tricolorul" sau "Ziua" – împotriva cărora poate că Patriarhia ar fi trebuit să protesteze. Nu sunt, desigur, expert în religia islamică şi nu am cum să-mi dau seama în ce măsură nişte speculaţii literare chiar jignesc sensibilităţile musulmanilor. Dar simplul fapt că văpaia a fost aprinsă de Khomeyni, un personaj a cărui efigie nu sugerează nici compasiune, nici toleranţă e menit, în sine, să te pună pe gânduri.

Departe de-a fi un tratat "antimusulman", *Versetele satanice* se înscrie în seria romanelor lui Salman Rushdie care explorează tema extrem de sensibilă a integrării orientalilor în societatea occidentală. Faptul că Rushdie preia nişte vechi credinţe populare, conform cărora unele dintre versetele din Coran i–ar fi fost dictate lui Mahomed nu de către Dumnezeu, ci de diavol, e aproape un loc comun. Aflat în plină "revoluţie islamică", ayatolahul Khomeyni a ştiut să transforme această împrejurare într-un veritabil incident de dimensiuni planetare, lansând fatwa împotriva unui scriitor a cărui singură vină e că are un accentuat spirit ludic.

Acest nou episod în care BOR îşi dovedeşte nu doar completa absenţă a simţului măsurii, ci şi o limpede propensiune spre intoleranţă şi ură, trebuie să ne pună în gardă în privinţa drumului pe care actualii conducătorii ai bisericii majoritare din România se pregătesc să-şi împingă enoriaşii. Nu vreau să ajung să trăiesc într-o ţară în care ierarhi obsedaţi de îmbogăţire să-mi stabilească lista de lecturi şi nici să afurisească în dreapta şi în stânga în funcţie de interesele veritabilului grup de fier strâns unit în jurul unui patriarh a cărui tehnică pare a fi semănarea discordiei şi respingerea pluralismului de idei.

Ca să nu mai spun că efectul va fi contrar celui scontat de Daniel Ciobotea: mulţi dintre cei pentru care *Versetele satanice* vor fi fost doar încă un nou titlu în seria de autor de la Editura Polirom se vor repezi să cumpere o carte pe care ditamai Patriarhia o consideră primejdioasă.

Pentru a-şi dovedi vigilenţa, mai-marii BOR invocă, subtili nevoie mare, "Legea nr. 489/ 2006, privind libertatea religioasă şi regimul general al cultelor". Ce are această lege cu traducerea de la Polirom, doar minţile tulburate de fanatism ale funcţionarilor de la Patriarhie pot spune. A cerut Salman Rushdie credincioşilor să nu-şi mai practice religia? S-a opus el libertăţii credinţei? A negat în vreun fel "regimul general al cultelor" din România? Ridicolul de care s-a acoperit încă o dată BOR, prin nedemnii săi ierarhi, ne arată în ce măsură confuzia, amatorismul, intoleranţa sunt valori pe care o mână de ambiţioşi tind să le impună drept valori demne de urmat pentru credincioşii ortodocşi din România.

Fără a face vreo analiză, fără a aduce un argument, cât de fragil, Patriarhia a intrat într-un război de care lumea civilizată a uitat de mult. Prin această ieşire de tip extremist, Daniel Ciobotea nu se mai revendică, aşa cum ne anunţase în discursul de investitură, de la răposatul Teoctist (care, între noi fie vorba, n-ar fi făcut niciodată o gafă de asemenea proporţii!), ci direct de la fundamentalismul fanatic al lui Rouhollah Moussavi Khomeyni, preotul-războinic care şi-a trecut propria ţară printr-o imensă baie de sânge, doar pentru a-şi impune viziunea asupra lumii.»

(Dintr-un articol de Mircea Mi-

hăieş; în "România literară", Bucureşti 2008)

Limba română dispare din Europa

«De aproape trei ani, o situaţie mai puţin cunoscută a pus şi pune România într-o lumină total nefavorabilă. Astfel, în Franţa, ţara cu cele mai puternice centre universitare din Europa şi din lume, lectoratele de limba română sunt, în mod paradoxal, pe cale de dispariţie. „În ultimii doi-trei ani, din 11 lectorate de limba română, atâtea câte au fost inventariate după 1995, au mai rămas doar 7. Şi la acestea din urmă, statutul lor a început să se clatine, deoarece am simţit pe pielea mea că ceea ce se întâmplă acolo nu interesează deloc autorităţile din România, în special Ministerul Educaţiei, Cercetării şi Tineretului", ne-a declarat Dana-Marina Dumitriu, lector doctor la catedra de limbă franceză de la Facultatea de Litere a Universităţii din Craiova şi care predă limba română la Universitatea Marne-la-Vallée din Franţa. Motivele acestei situaţii sunt complexe şi, în egală măsură, umilitoare pentru personalul didactic din România, transferat, prin contract, pentru o perioadă de până la şase ani, ca să predea româna la o universitate din străinătate.

„Trei sunt motivele pe care le–am identificat la faţa locului. Primul ţine de faptul că autorităţile universitare franceze angajează lectorii de limba română ca personal auxiliar, şi nu ca profesori. Prin urmare, indemnizaţia lunară nu se ridică la mai mult de 1.200 de euro pe lună, în vreme ce un doctorand francez, cu contract de colaborare pe o perioadă determinată, câştigă între 1.500 şi 1.800 de euro pe lună. Cel de-al doilea motiv este legat de titulatura ştiinţifică pe care o are cadrul didactic. Francezii nu recunosc decât titlul de conferenţiar cu doctorat, nu pe acela de lector cu doctorat. Mai toţi profesorii români care predau la universităţile franceze fac parte din ultima categorie. Ultimul motiv are drept cauză faptul că *numărul de studenţi străini, interesaţi să studieze româna, scade de la an la an.* Dacă la început de an universitar se înscriu în medie între 20 şi 40 de cursanţi, în anul următor de studiu rămân maximum cinci la o grupă.

Promovarea limbii, culturii şi civilizaţiei româneşti mai cu seamă în ţările europene nu a interesat pe nimeni după 1995. Până în acest an, ele au funcţionat în virtutea inerţiei, fiind, înainte de Revoluţie, puternice centre de învăţământ pentru propagarea limbii materne.

„Suntem la curent şi cunoaştem situaţia în care se află lectoratele românesti din străinătate. Este adevărat că până acum nu s-a interesat nimeni, însă deja am demarat o puternică acţiune de revitalizare a acestor lectorate. Pentru început, avem un proiect de o hotarâre de Guvern care sunt sigură că va fi aprobată în aceste zile. Prin acest document se va reglementa în primul rând statutul cadrului didactic din România şi asigurarea unui venit care să-l satisfacă", ne-a declarat Ionela Dabija, directorul Institutului Limbii Române.»

(Dintr-un articol de Alexandru Calmâcu; în "Gardianul", Bucureşti 2008)

Un Las Vegas pakistanez

«Am şi eu o întrebare pentru edilii Capitalei, atât cei de la centru, cât şi pentru hiper-agitaţii de la sectoare: când am luat noi, cetăţenii, decizia democratică să transformăm Bucureştiul într-un Las Vegas pakistanez, lucru evident la o plimbare de seară pe marile bulevarde? Că eu nu reţin să fi votat aşa ceva.

Dimpotrivă, îmi amintesc că acum trei ani era vorba despre un program cu parcări subterane, să se mai elibereze trotuarele, nişte pietonale, cu mese şi scaune scoase în stradă, flori şi pomişori, piste de biciclişti – adică ceea ce vezi în toate oraşele europene începând de la Szeged încolo. În zonele respective, un management inteligent al activităţii comerciale şi de loisir, cu funcţiuni urbane atent alese, cu orar care să eşaloneze traficul şi promenada etc.

În loc de asta, ce să vezi? Centrul Bucureştiului este umplut seara de luminile orbitoare şi multicolore a nenumarate cazinouri – în fapt nişte tripouri arăbeşti cu sală de jocuri mecanice – care au puit peste tot şi par singurul lucru care funcţionează după ora 20.00.

În jurul lor, pe o rază de 100 de metri, proliferează fauna naturală a acestor stabilimente: şuţi, lumpeni care spală maşini, peşti în uniformă de bodyguarzi care stau la palavre amicale cu jandarmii. Şi, desigur, autoturisme parcate otova, sub atenta îndrumare a indivizilor, cărora autoritatea publică pare că le-a delegat gestionarea vieţii de noapte în Bucureşti.

Toată această atmosferă kitsch n-are nimic de-a face cu UE, ci cu Tirana, Chişinău, Dnepropetrovsk, că să mă refer doar la zona noastră. Treceam deunăzi cu un prieten străin prin centru, tocmai întorşi amândoi de la Budapesta, şi n-am ştiut cum să-l alerg mai repede pe partea cealaltă a străzii, evitând cu grijă şi cloaca numită pasajul subteran Universitate, refugiindu-ne în holul unui hotel, pentru a mai salva ceva din onoarea Capitalei.»

(Dintr-un articol de S. Ioniţă; în "Evenimentul zilei", Bucureşti)

Fabrica de îndemânare

La Muzeul Naţional de Geologie din Bucureşti a intrat în funcţiune programul numit "Fabrica de îndemânare".

«"Fabrica de îndemânare" se adresează copiilor cu vârste cuprinse între 5 şi 9 ani şi urmăreşte să dezvolte îndemânarea şi creativitatea participanţilor care vor lucra în fiecare lună cu alte materii prime. Programul se desfăşoară pe parcursul a patru luni, din februarie până în mai. În luna februarie, atelierele au fost dedicate confecţionării diverselor obiecte, în principal din hârtie, şi care pot avea o utilitate practică. Fabrica de lut a fost programată în luna martie. Fabrica de cârpe a avut loc în luna aprilie, iar Fabrica de burete va avea loc în luna mai.»

(După "România liberă", Bucureşti 2008)

Cabine pentru sex, în parcuri

«În timp ce senatorii din Comisia Juridică au interzis petrecerile care tulbură liniştea publică, şeful Comisiei de Cultură din Primăria Capitalei propune amenajarea unor amplasamente în parcuri pentru tinerii care vor să faca sex în locuri publice.

Astfel, senatorii au amendat Legea pentru sancţionarea faptelor de încălcare a unor norme de convieţuire socială, a ordinii şi liniştii publice, iar noul articol adoptat interzice organizarea de petreceri şi utilizarea de aparatură muzicală la intensitate în corturi, alte amenăjari sau spaţii neacoperite situate în perimetrul apropiat imobilelor cu destinaţie de locuinţe sau cu caracter social. Plenul Senatului urmează să se pronunţe asupra acestei legi, apoi legea va merge la Camera Deputaţilor care este şi for decizional.

În acelaşi timp, şeful Comisiei de Cultură din Primăria Capitalei, Romeo Pop, propune amenajarea unor amplasamente în parcuri, în care tinerii să poată face sex fără a deranja sau a fi deranjaţi de ceilalţi vizitatori, scrie *Cancan.*

Potrivit cotidianului citat, sexul în aer liber nu este o practică străină pentru tinerii din Capitală, care nu se dau în lături să încerce "senzaţii tari" în parcuri, mai ales pe timpul nopţii, cu toate că acestea nu sunt permise de lege, amenzile putând ajunge până la 25.000 de lei.

În aceste condiţii, unul dintre consilierii municipali, Romeo Pop, s-a gândit să ofere un plus de libertate celor care vor să practice sexul fără prejudecăţi.

"Legalizarea sexului în locurile publice este o idee demnă de luat în seamă. Nişte cabine speciale pentru aşa ceva ar fi bine-venite. Chiar m–am gândit să fac această propunere consiliului, dar după ce unele probleme acute ale Capitalei se vor rezolva", a declarat Romeo Pop, care este şi şeful Comisiei de Cultură din primărie.

El a precizat, totuşi, că aşa-numitele "cabine pentru sex" ar trebui amplasate în zonele din parcuri ferite de ochii bătrânilor şi de cei ai copiilor.»

(După Internet; Ziare.com, 2008)

Italienii preferă româncele

«Cotidianul italian "La Repubblica" face o sinteză a datelor privitoare la prezenţa străinilor în Italia. La capitolul căsătorii mixte, aflăm că italienii preferă româncele şi filipinezele, în timp ce italiencele preferă senegalezii şi tunisienii.»

(După "Jurnalul", Bucureşti 2008)

A furat 13.000 de telefoane

«Un bărbat reţinut în judeţul Timiş, în baza unui mandat de arestare european, a fost trimis sub escortă în Germania. Bărbatul a fost acuzat că a furat nici mai mult nici mai puţin de 13.000 de telefoane mobile. Şeful Serviciului Urmăriţi din cadrul IPJ Timiş, Adrian Cioară, a declarat că bărbatul, în vârstă de 40 de ani, este acuzat că a furat 13.000 de celulare din Germania, împreună cu angajaţii unor firme de telefonie mobilă. Bărbatul a vândut apoi aparatele, plătindu-şi complicii din profit. El a adus societăţilor de la care a furat un prejudiciu de peste 4, 5 milioane de euro.»

(După "Mediafax", Bucureşti 2008)

eBay acuză: Oraşele româneşti trăiesc din fraude online

«Hackerii români le dau insomnii companiilor specializate în tranzacţiile online. Atacurile de tip "phishing" sunt lansate din ţara noastră în număr atât de mare, încât directorul de securitate al eBay, Mark Lee, susţine că fraudele pe Internet reprezintă principala sursă de venit pentru unele oraşe din România, relatează site-ul silicon.com.

eBayRusia şi China au fost identificate, de asemenea, ca fiind surse din care provin cele mai multe mesaje e-mail care imită conţinutul mesajelor transmise de serverele eBay şi prin care se încearcă obţinerea datelor din conturile pe care le deţin utilizatorii.

"Aceste atacuri sunt, cu siguranţă, organizate. În România sunt oraşe întregi în care populaţia are drept principală sursă de venit fraudele pe eBay", a spus Mark Lee. El crede că infractorii cibernetici din aceste state nu se tem că ar putea fi prinşi şi condamnaţi.

În luna iunie 2007, reprezentanţii eBay au dat publicităţii detaliile unei campanii de trei ani îndreptate împotriva fraudelor pe Internet din

România, campanie ce a condus la arestarea mai multor sute de suspecţi. În timp ce eforturile poliţiştilor au fost concentrate în special asupra Bucureştiului, cele mai multe cazuri identificate în campanie au fost în provincie, mai notează silicon.com.»
(Dintr-un articol de Florin Dincă; Ziare.com, 2008)

Un pescuitor de perle

«Radu Paraschivescu a pus mâna pe un pix şi a notat cele mai haioase perle ale tranziţiei. O primă recoltă a devenit substanţa volumului *Fie-ne tranziţia uşoară. Culegere de perle româneşti,* tipărit de Humanitas şi vândut în câteva zeci de mii de exemplare. Cum schingiuitorii limbii române nu trag chiulul, antologatorul a revenit, după numai câteva luni, cu o colecţie proaspătă, *Mi-e rău la cap, mă doare mintea. Noi perle de tranziţie.* Eroii au rămas cam aceiaşi, semn că gusturile publicului de la noi nu s-au schimbat, iar panseurile lor nu dezamăgesc nici de această dată. Citindu-le îţi vine să râzi şi nu prea. Este incredibil la ce bombardamente de imbecililtate şi tâmpenie patentată este supusă, seară de seară, populaţia României de către mass-media.

La o carte precum *Mi-e rău la cap, mă doare mintea. Noi perle de tranziţie,* exemplele fac toţi banii. Voi oferi câteva dintre cele mai amuzante încercând să descifrez, în cazul fiecăruia, unde se află defecţiunea logică sau semantică.

RADU PARASCHIVESCU
Mi-e rău la cap, mă doare mintea
Noi perle de tranziţie
HUMANITAS

Aşa e. Te doare mintea

Un maestru al beţiei de cuvinte este Lorin Fortuna. Textele sale ininteligibile revin periodic de-a lungul volumului, precum refrenul în cântece. Totul este o păsărească paranormală fără cap şi coadă, în care cuvintele se repetă de mai multe ori în aceeaşi frază ca în bolborosirea unei incantaţii: "Corneliu Zelea Codreanu a deţinut rangul cosmic de Adorat (Preasfânt sau Arhanghel) atunci când a fost asasinat, iar în prezent deţine rangul de Zeu al Poporului Român, în cadrul Lumii Planetare Superioare (Rai, Paradis). Horia Sima a fost şerpilian-luciferic în momentul încetării sale din viaţa fizică şi în prezent nu mai există ca fiinţă omenescă, la fel ca toate fiinţele omeneşti luciferice care au populat Lumile luciferice ale Planetei Terra". Toate citatele din Lorin Fortuna (deloc puţine) se înscriu în aceiaşi parametri de precizie şi claritate. Mă întreb care este rating-ul emisiunilor sale de televiziune, dar, cu siguranţă, este unul semnificativ, pentru că altminteri ar fi scos din grila de programe, ca atâtea emisiuni de cultură. Partea mai tristă este că, în 20 decembrie 1989, la Timişoara, acest Lorin Fortuna a fost unul dintre primii revoluţionari care au vorbit mulţimii din balconul operei. Toată lumea l-a perceput atunci ca pe un simbol al revoluţiei, iar discursul său nu-i trăda încă vastele competenţe şerpilian-luciferice.

Un personaj foarte prezent în ultima vreme pe posturile de televiziune este Vasile Turcu. Dacă mai este cineva care nu ştie, Vasile Turcu este personajul cu figură de asiatic şi accent moldovenesc, al cărui nume este însoţit de obicei de precizarea "finanţator al clubului de fotbal Dinamo". Mai nou, s-a transformat într-un fel de purtător de cuvânt al echipei. Apare la talk-show-uri, vorbeşte despre strategii, face judecăţi morale şi tehnice. Ce are calitatea de finanţator cu toate astea nu contează şi nici nu ne-ar interesa dacă micuţul expert nu s-ar deda la un permanent blat cu limba română. Omul schilodeşte limba chiar şi atunci când vrea să pară elevat şi plin respect: "Domnul profesor Rednic a intrat deja în eforia meciului cu Beşiktaş" rosteşte cu aplomb finanţatorul uitând să precizeze dacă este vorba de Eforie Nord sau de Eforie Sud. Probabil că în locul cuvântului eforia ar fi dorit să utilizeze paronimul acestuia, euforia, dar chiar făcând această înlocuire propoziţia nu devine mult mai clară. Nu ştiu cât se pricepe domnul Turcu la finanţe, dar în materie de limbă română sigur e nul, dovadă şi următoarea frază în care cuvântul "anticipat" se potriveşte ca nuca în perete: "Vreau să-i mulţumesc anticipat preşedintelui Nicolae Badea pentru cele declarate mai devreme la conferinţa de presă". Pe aceeaşi logică (de finanţator) merge şi Gigi Becali: "Ce a făcut Ganea aseară este inadmisibil. Ganea a făcut o jertfă pentru fotbalul românesc". E bine că în fotbal toată lumea vorbeşte aceeaşi limbă, chiar dacă ea nu este exact limba română. Iată o dovadă în plus că scăparea paronimelor de sub control naşte monştri. Ea vine de la un comentator cu pretenţii, Emil Grădinescu: Tore Andre Flo e un fotbalist longeviv, de un metru nouăzeci şi patru". Un splendid anacolut produce un alt comentator sportiv, Şerban Ionescu: "La reluare s-a văzut că mingea a fost lovită de Zaharia, dar asta nu înseamnă că

Mureşan n-a fost transferat de la Mobila Sovata".

Parlamentarul PRM Lucian Bolcaş este un fanatic al democraţiei. Chiar dacă partidul său mai dă uneori semne că este încercat de nostalgii totalitare, domnul Bolcaş crede cu tărie în puterea votului, fie el democratic sau... totalitar(?). Crede chiar că numai votul este în măsură să valideze adevărul: "Adevărurile trebuie spuse, chiar dacă nu sunt întotdeauna validate printr–un vot democratic sau dictatorial".»

(Dintr-o cronică de Tudorel Urian; în "România literară", Bucureşti 2008)

Cea mai frumoasă grădină din lume. Şi nişte mititei să te lingi pe buze

«Parlamentul israelian (Knessetul) a decis eliminarea vizelor pentru cetăţenii români care doresc să călătorească în această ţară.

Unul dintre cei mai avizaţi interlocutori în materie este Florin Piersic. Şi astăzi, locuitorii din Tel Aviv îl întâmpină cu apelativul „Tarzaneeee!". „Văzându-mă dintotdeauna cu plete, solid, cei pe care îi întâlneam pe stradă se uitau lung la mine, îmi zâmbeau şi apoi îmi făceau cu mâna, comparându-mă cu un alt personaj preferat al lor", povesteşte Florin Piersic.

Renumitul actor român a făcut nu mai puţin de 37 de descinderi în Israel. Şi la invitaţia oficialilor autohtoni, dar şi din proprie plăcere. „Pentru mine, Tel Aviv este unul dintre cele mai frumoase oraşe din lume. Arată mult mai bine ca Napoli, dacă este să aleg ca reper unul dintre cele mai arătoase oraşe europene pe care le-am văzut. Un alt oraş care merită vizitat este Haifa. Începe de la malul Mării Mediterane şi apoi parcă se caţără pe munte! Jos este portul şi – urcând pe şoselele care parcă nu se mai termină – ajungi în centrul oraşului, aflat undeva la altitudine... Este o privelişte senzaţională! În Haifa am văzut cea mai frumoasă grădină din viaţa mea! Am fost la Versailles, dar grădinile Bahai din Haifa mi se par mult mai frumoase... Este o nebunie!", afirmă cel care i-a dat viaţă haiducului Pintea, pe ecrane, despre peisajul oferit de cel de-al treilea oraş ca mărime al Israelului.

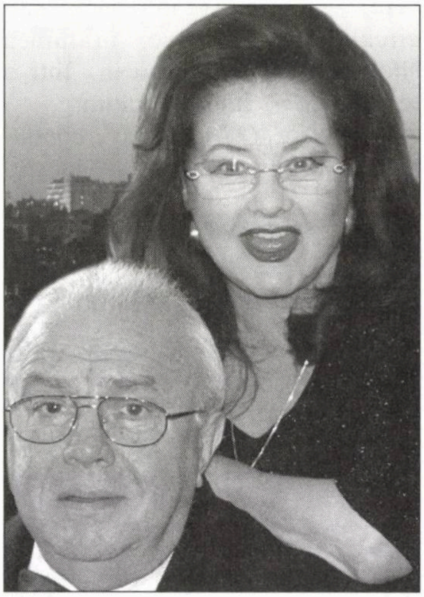

Stela Popescu şi Al. Arşinel

Românii se bucură de o apreciere deosebită din partea localnicilor. „Oamenii de acolo sunt amabili, afectuoşi, prietenoşi chiar cu românii. Nu ştiu ce se întâmplă în Italia, dar aici, dacă spui că eşti român, vei constata numai reacţii pozitive! Le mai atrag atenţia celor care vor vizita Israelul să aibă foarte mare grijă cum vorbesc atunci când se află în mulţime. Pentru că nu vor şti că foarte mulţi dintre potenţialii interlocutori cunosc limba română", atrage atenţia Florin Piersic.

Nu doar artiştii şi turiştii, ci şi muncitorii români au lăsat o impresie bună în Israel, potrivit actorului. „Să-mi dea mie Dumnezeu câte 10 lei (noi) de fiecare muncitor român cu care m-am întâlnit pe plajă, sâmbăta! Pentru că m-am întâlnit cu mii! În fiecare sâmbătă, la plajă, ne adunam să discutăm, la un pahar de vin Avdat şi la o porţie de costiţe de berbecuţ! Şi, din spusele lor, dar şi din modul în care sunt priviţi de localnici, reiese că sunt bine văzuţi pentru că sunt şi harnici, şi bine pregătiţi", a ţinut să adauge interpretul lui Mărgelatu'.

Un alt împătimit al Ţării Făgăduinţei, Alexandru Arşinel, a fost impresionat de... bucătăria românească din restaurante. „În Israel am mâncat mititei mai buni ca acasă! Şi toate preparatele tradiţionale româneşti care se găsesc acolo le întrec în calitate pe cele care le găsim acum în România.

În Jaffa – partea veche a oraşului Tel Aviv – există restaurante arăbeşti, evreieşti şi româneşti. Vă recomand să mergeţi la Paul, renumit în toată lumea pentru diversitatea şi calitatea preparatelor, dacă vreţi să mâncaţi o friptură de porc „ca la mama acasă", sau cârnaţi patricieni cum existau, pe timpuri, şi în Bucureşti", sfătuieşte actorul de revistă.

Alexandru Arşinel îşi aduce aminte de o mostră de talent în arta negustoriei, „servită" de un evreu bătrân, stând pe un taburet, în şuk. „Şi tejgheaua se rezuma tot la un taburet, pe care erau expuse cutiuţe cilindrice de alifie chinezească – „din grăsime sau din mustăţi de tigru", cum era cunoscută prin România... De taburetul-tejghea era agăţat un carton pe care scria, în româneşte: „Cine ştie ce este cumpără!". Şi românii, amuzaţi, chiar cumpărau", îşi aminteşte zâmbind actorul de revistă.

Actriţa Stela Popescu a avut primul turneu în Israel în 1969. Până anul trecut a fost de vreo 20 de ori în Ţara Sfântă. „De fiecare dată stau în comunitatea românească de acolo. Cum vin, toţi mă îmbie cu mititei şi sarmale! Dar mie îmi place mâncarea orientală, pentru că este foarte picantă... Aşa că, vrând-

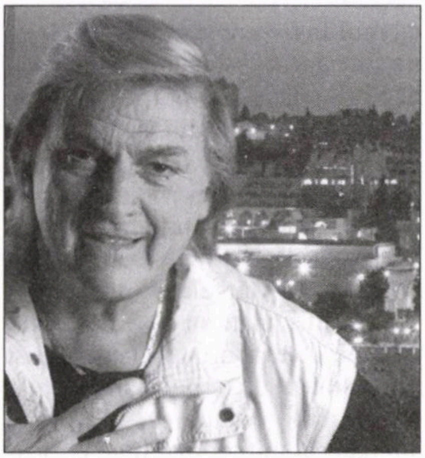

Florin Piersic: o costiţă de berbecuţ

nevrând, tot mâncăruri tradiţionale trebuie să-mi dea: kebab, falafel, shaorma.

Ah, şi au nişte salate nemaipomenite: salata de verdeţuri şi germeni de soia, cu un sos foarte gustos, salate de vinete cu roşii şi ardei iute, salată de varză crudă cu morcov şi maioneză, murături şi humus...", spune cea care şi acum o interpretează magistral pe coana Chiriţa.

Ea a fost foarte impresionată de normalitatea vieţii în Israel, deşi în aer mai pluteşte teama de atentate. „Chiar şi în aceste condiţii, evreii continuă să meargă la teatru, la film, să iasă la terase, fără să se mai teamă de ceva... Pentru ei, orice s-ar întâmpla, viaţa merge înainte...", a constatat actriţa de revistă.»

(Dintr-un reportaj de Sorin Iordache şi Traian Bundache; în "Adevărul", Bucureşti 2008)

Cancanuri...

...despre vedetele de toată mâna ale zilei întâlnim atât în "VIP" cât şi în cele douăzeci (sau şaptezeci) de reviste ce s-au specializat în asemenea gen de informaţii ("Star", "Tabu", "Q", "Şoc" etc. etc.).

■ Divorţează **Andreea Esca,** binecunoscuta prezentatoare a ştirilor la ProTV (o vedem şi noi, cu plăcere)? Aceasta este întrebarea care circulă azi, cu furie, în lumea show-bizului bucureştean. Într-o relatare de pe Internet, citim: *«Revista "Q Magazine", condusă de Floriana Jucan, răspândeşte, cu jumătate de gură ce-i drept, un zvon legat de una dintre cele mai apreciate vedete de televiziune, Andreea Esca.*

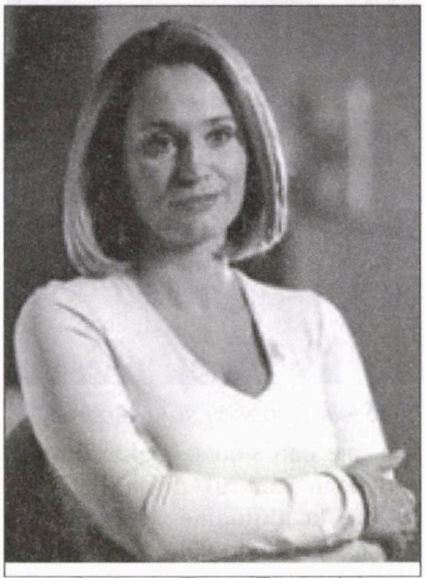

Andreea Esca: Escandal

Sub titlul "Divorţează Esca?", jurnaliştii se întreabă cât este adevăr şi cât minciună în cea mai recenta postare de pe blogul unui misterios personaj, care susţine că "în lumea presei se afirmă de ceva timp că o revistă de paparazzi l-ar fi pozat pe Alexandre Eram, soţul şi tatăl celor doi copii ai vedetei Pro TV, cu o tânără de aproximativ 25-26 de ani, o blondă planturoasă, în ipostaze mai mult decât tandre. Din surse bine informate se pare că s-au purtat negocieri, iar soţul ştiristei de la ProTV a cumpărat pe un preţ destul de piperat filmul cu fotografiile incendiare.

Zvonul că omul de afaceri, de origine franceză, a fost fotografiat de paparazzi a ajuns şi la etajul cinci al celor de la ProTV. Surse din Pache Protopopescu spun că vedeta lui Adrian Sârbu, după modelul lui Hillary Clinton, nu a luat în serios zvonul, ca orice doamnă. Numai că, în ultima vreme, Andreea Esca e cam abătută şi chiar a slăbit câteva kilograme.»

■ Am anunţat în numerele trecute că Radu Beligan se află la Spitalul Elias, internat în urma unei stupide căzături pe-o scară (cititorii noştri mai vârstnici cunosc bine cum devine cazul cu aceste căzături... **n. red.**). Precizând că la ora de faţă el se simte bine, adăugăm că, în ultima vreme, marele actor s-a trezit cu doi colegi de suferinţă pe care-i cunoaşte de mult. Săptămânalul "VIP" scrie sub semnăturile Anca Lăpuşneanu şi Coletta Mihalcea:

«Spitalul Elias a devenit, din păcate, locul în care au ajuns să se întâlnească multe dintre personalităţile lumii culturale româneşti. Alături de cei doi monştri sacri ai filmului românesc, ***Sergiu Nicolaescu*** *şi* ***Radu Beligan,*** *aici se tratează şi marele scriitor* ***Fănuş Neagu.***

În urmă cu câteva zile, regizorul Sergiu Nicolaescu a fost internat la Spitalul Elias din Capitală şi operat la cap. Din surse apropiate cineastului, am aflat că problema medicală a fost consecinţa unei neglijenţe mai vechi. În luna februarie a anului trecut, Nicolaescu a căzut pe scări. În urma loviturilor suferite s-a format un hematom la cap. Cum regizorul nu a fost niciodată un client al spitalelor, nu s-a preocupat nici de această dată să-şi facă un control amănunţit.

După operaţia suportată, starea de sănătate a regizorului s-a agravat, astfel încât Nicolaescu a fost transportat la terapie intensivă. Complicaţiile au apărut din cauza faptului că regizorul suferă şi din pricina unor probleme la inimă. Din surse care au preferat să-şi păstreze anonimatul, am aflat că Sergiu Nicolaescu a refuzat să ia pastilele care i-au fost prescrise de medic pentru boala la inimă.

Soţia cineastului, Dana Nicola-

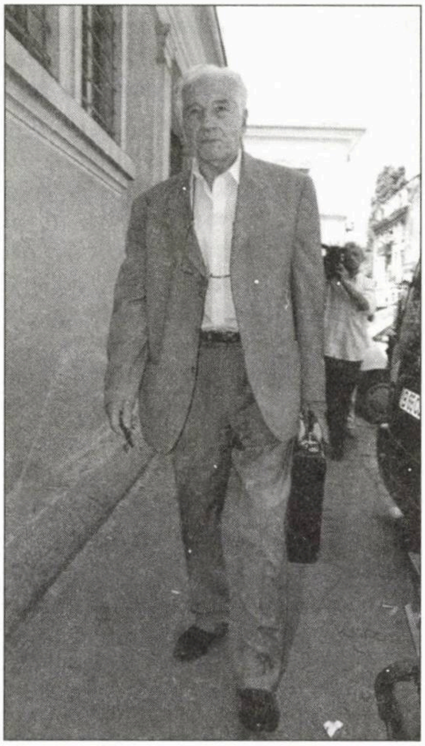

Sergiu Nicolaescu

escu, petrece toate nopțile în spital. Contactată de revista "VIP", aceasta nu a dorit să comenteze starea sănătății soțului ei. "Nu pot să vorbesc cu dumneavoastră în astfel de momente", ne-a spus doamna Nicolaescu.

În ce-l privește pe Radu Beligan, acesta suferă, încă, din pricina accidentului de care a avut parte la jumătatea lunii noiembrie, atunci când a căzut pe scări și a suferit un traumatism de coloană cervicală. Din cauza durerilor, maestrul s-a întors de curând la Spitalul Elias. El a ținut tot timpul legătura cu Emilia Popescu și cu Florin Piersic, actorii care au început să joace în țară spectacolul "Străini în noapte", al cărui regizor este maestrul Beligan. Actorul a aflat și el că la același spital este internat și Sergiu Nicolaescu, astfel că s-a interesat de starea sănătății acestuia la soția "Comisarului".

O altă personalitate care se află în tratament la Spitalul Elias este scriitorul ***Fănuș Neagu.*** *Acesta suferă de mai mult timp de artrită și are probleme serioase cu inima. Cu toate acestea, sursele noastre ne-au mărturisit că autorul "Frumoșilor nebuni ai marilor orașe" se află într-o rezervă, doar pentru un control.*

Fănuș Neagu

Ginerele maestrului, Cornel Jianu, ne-a precizat că starea sănătății socrului său este bună. "Socrul meu se simte bine și rămâne, ca întotdeauna, un optimist. Acum i se fac analize, iar dacă se va observa că circulația sângelui este constantă, ar putea fi externat chiar peste câteva zile", ne-a mărturisit ginerele lui Fănuș Neagu.»

■ Ce face un cetățean care-a nimerit cu mașina într-un dop de circulație fără de sfârșit, la București sau – vai! – la Tel Aviv? Înjură cât îl țin puterile, își blestemă ziua în care s-a născut, strigă "jos guvernul!", își bate copiii (dacă îi are la îndemână) etc. etc. Cunoscutul prezentator de televiziune **Dan Negru,** de la postul Antena 1, are altă metodă pentru a ieși din încurcătură. Carmela Popa, de la lunarul "Star", a aflat, din proprie experiență, despre ce e vorba:

«Mi-am blestemat zilele vinerea trecută, la o oră de vârf, fiind aflată în traficul infernal din centrul Capitalei, mai exact din Piața Unirii. Gândindu-mă disperată la o soluție de a ieși din acel balamuc, observ încântată că, brusc, circulația începe să funcționeze normal. "Vreun polițist mai isteț", mi-am spus. Înaintez ușor-ușor și observ cu stupoare că nu era vorba de nici un polițist. Nu, nici urmă de poliție, ce-mi vedeau ochii refuzam să cred. Eroul din intersecție nu era nimeni altul decât vedeta Antenei 1, Dan Negru. Da, ați citit bine! Negru, în disperarea de a ajunge la serviciu s–o ia pe soția lui, Codruța, și stând blocat vreo oră și jumătate în trafic, s-a hotărât să pună piciorul în prag. Postat țanțoș în mijlocul intersecției, Negru dirija hotărât circulația: "Tu mergi la dreapta, tu mergi înainte, tu stai. Acum, mergi tu la stânga...". Nu mai conta că bietul om care trebuia să meargă înainte voia să facă dreapta sau că cel care se încadrase stânga a fost nevoit s-o ia înainte. Cert este că traficul a fost descongestionat, iar

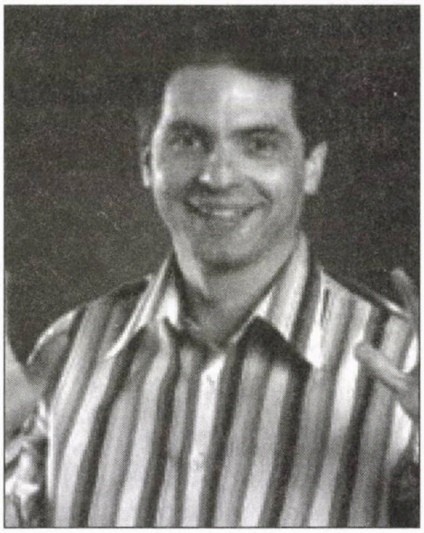

Dan Negru: i se făcuse negru
în fața ochilor

Dan Negru s-a urcat mulţumit în maşina personală şi a pornit în trombă să-şi recupereze consoarta.»

■ După câte s-au spus şi s-au scris despre faimosul **Gigi Becali**, "latifundiarul din Pipera", patronul clubului "Steaua" şi preşedintele PNG (Partidul Noua Generaţie), a cărui lozincă este "Să facem o Românie ca soarele sfânt de pe cer!", şi după câte caricaturi ale pitorescului personaj au apărut prin gazete, era firesc să se ajungă şi aici: omul a devenit personaj de telenovelă. Săptămânalul "Star" scrie sub semnăturile Ana Gheorghe şi Georgiana Carp:

«Orice am face, orice post de televiziune am urmări, la orice oră din zi sau noapte, toate ştirile încep şi se termină cu Gigi Becali. Când nu e în conflict cu Hagi, M. M. Stoica sau suporterii echipei pe care o patronează, latifundiarul face donaţii, exersează meseria de antrenor şi, mai nou, şi-a dat seama că are şi talent de fotbalist, ce naiba. Contestat de unii, care la auzul poreclei "Jiji" încep să behăie sau să huiduie, şi adulat de alţii, care văd în el un "sac fără fund", o rezolvare a problemelor lor financiare, în ultimii doi ani Becali a devenit un personaj, probabil cel mai dezbătut după Traian Băsescu. Bancurile cu patronul Stelei sunt la mare căutare în ziare sau pe Internet, dar singura categorie de entertainment de duzină în care nu-şi făcuse loc "becalizarea" erau telenovelele.

Mai nou, însă, postul "Acasă" a creat un personaj care seamănă din punct de vedere al personalităţii cu Gigi. Este vorba de Gigi (sâc) Dumbravă, interpretat de actorul Florin Zamfirescu, din telenovela "Inimă de ţigan". Sigur aţi observat şi dumneavoastră gesturile sau mişcările din mână ale miliardarului, mişcări repetate în exces de români din cercuri diverse, de la elite

Gigi Becali: Jigi

până la "pătura de jos". Ba mai mult, în serial, Dumbravă este putred de bogat şi nu uită o clipă să se laude; are trei fete, una medic, cealaltă studentă la Medicină, iar mezina este elevă la liceu. De altfel, chiar într-un interviu acordat acum ceva vreme, unui cotidian, Becali a afirmat că-şi doreşte ca fetele lui să îmbrăţişeze cariera de medic pentru a salva vieţile oamenilor. Acestea fiind zise, un lucru e cert: vrem, nu vrem, Gigi este omniprezent.»

■ Între două nu te plouă... Dar între patru? Cu atât mai puţin. Asta este, desigur, convingerea creatorului de modă Cătălin Botezatu, fotografiat aici pe o plajă din Grecia, împreună cu câteva din manechinele sale care au prezentat la Salonic ultima colecţie de rochii (plus costume de baie) a cunoscutului *designer*. Cât despre noi, ce să

În Grecia

„În Grecia și, contrar tuturor aparențelor, cu fete... bune rău"

Jos pălăria, dom' Botezatu!

spunem? Spunem ceea ce zice orice român cinstit în asemenea împrejurare: ia-le dumneata pe toate, dom'le!

■ N-aş fi crezut să ajung şi ziua asta. Pe timpul meu, brunetele sau şatenele erau invidioase pe colegele lor de sex blonde, pe motiv că acestea ar avea mai mult succes la bărbaţi. Acum, se pare că lucrurile s-au inversat. Aşa, cel puţin, ne spune Ana Gheorghe în revista "Şoc":

«În ultima vreme, foarte multe vedete blonde din show-bizul autohton au renunţat la culoarea de păr care le-a consacrat. Iar unul dintre motive este, fireşte, legat de celebrele bancuri cu blonde, care, să recunoaştem, nu le pune pe starurile cu păr bălai în posturi tocmai bune. De pildă, chiar şi Elena Udrea le-a mărturisit prietenilor că are de gând să renunţe la culoarea părului şi vrea să devină şatenă, tot din acest motiv. Fostul consilier prezidenţial s-a săturat ca lumea din jurul său să glumească pe seama ei şi este hotărâtă să facă o schimbare în acest sens.»

Elena Udrea: ai uitat, coniţă, că bărbaţii preferă blondele?

Aniversări

Mircea Horia Simionescu, prozator, unul din cei mai inteligenţi şi originali scriitori români din zilele noastre: 80 de ani de la naştere.

Radu Cârneci, poet, traducător, România: 80 de ani de la naştere. R. C. este, între altele, autorul unei excepţionale versiuni româneşti a "Cântării Cântărilor".

Decese

Mihai Pelin, istoric, publicist; a coordonat editarea primelor patru volume din "Cartea Albă a Securităţii" (1996-97).

Ovidiu Iuliu Moldovan, actor la Teatrul Naţional din Bucureşti.

George Pruteanu, lingvist, critic literar, om politic; a animat la TV emisiunea culturală de mare succes "Doar o vorbă să-ţi mai spun"; în urma unui infarct cardiac.

Sabin Bălaşa (77), pictor, unul dintre cei mai importanţi artişti plastici ai României din zilele noastre; în urma unei maladii necruţătoare; decesul său este viu comentat în presă deoarece, cu puţin timp înainte de moarte, pictorul ar fi acuzat-o pe soţia sa că încearcă să-l otrăvească, pentru a pune mâna pe averea lui.

Monica Lovinescu (85), critic literar (fost redactor la "Europa liberă"); a fost fiica lui E. Lovinescu şi soţia criticului literar Virgil Ierunca; la Paris.

Comemorare

Geo Bogza, prozator, ziarist, poet; 100 de ani de la naştere. Inovator în materie de reportaj literar ("Ţări de piatră, de foc şi de pământ", "Cartea Oltului" etc.), posesorul unui stil original şi inconfundabil, Bogza a fost în acelaşi timp un antifascist pur-sânge, încă din prima tinereţe, şi un autentic prieten al poporului evreu, locul său aflându-se în panteonul culturii române.

Nou!

A apărut

DESTINE

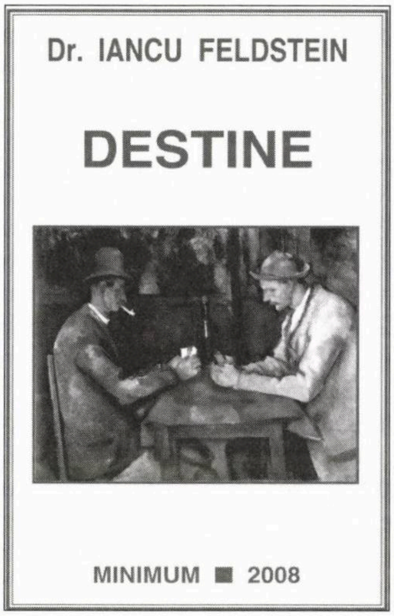

Dr. IANCU FELDSTEIN

DESTINE

MINIMUM ■ 2008

de Dr. IANCU FELDSTEIN
(Minimum, 2008)

"Destine" (ca, de altfel, şi celelalte lucrări tipărite până astăzi de dr-ul Iancu Feldstein) îţi dă senzaţia că ai de-a face cu nişte lecţii de viaţă rostite de la catedră şi menite a explica elevilor din clasă cum să evite capcanele care duc la nefericire şi, implicit, să aleagă drumul către împlinire.

Al. Mirodan

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 50 (cincizeci) de shkalim pe adresa:

Dr. Iancu Feldstein
Rh. Nissenboim 11/27
Haifa – 32808
Tel. 04/853-0965

RADU HERVIAN

Corespondență de la New York

Nimic despre Hillary. Nimic despre Obama. Nimic despre John McCain. Totul despre William F. Buckley

În timp ce cetățenii statului Vermont (un paradis al iubitorilor de vacanțe la munte) se ocupă cu înfrigurare de emiterea unui mandat de arestare pe numele președintelui Bush și a vicepreședintelui Cheney, în timp ce populația din statele Ohio și Texas înfruntă lapovița și ninsoarea, vânturile și ploile, pentru a se prezenta în număr record la centrele de vot spre a desemna candidatul Partidului Democrat la președinție, în timp ce guvernatorul statului New York, Eliott Spitzer, a fost silit să demisioneze după ce a fost prins la... fete, în timp ce doctorul Kevorkian, cunoscut ca "doctorul ucigaș", recent ieșit de la închisoare, își anunță intenția de a candida la postul de deputat, etc. – o știre mai puțin zgomotoasă, dar, credem noi, mai demnă de semnalat a reprezentat-o trecerea în neființă a lui William F. Buckley.

După unii istorici americani, William F. Buckley a fost cel mai important intelectual conservator din America ultimei jumătăți de secol.

Cunoscut comentator, director al revistei "National Review", stindardul conservatorismului american, Buckley a fost inițiatorul uneia dintre cele mai populare emisiuni politice de la televiziunea americană: "Linia de foc" (emisiune care a ținut din 1966 până în 1999). Un orator fascinant, care nu se ferea să folosească cuvintele cele mai sofisticate și mai surprinzătoare, pronunțate cu accent britanic, și cu o față impenetrabilă și cu ochi din care scăpărau fulgere.

Un anticomunist convins, Buckley nu s-a amestecat totuși în procesele intentate de McCarthy în anii '50. A dus o viață intelectuală, îmbinând o bogată cultură cu conservatorismul politic. După ce a făcut parte, ca tânăr locotenent, din garda de onoare la înmormântarea lui Franklin Delano Roosevelt, a devenit agent CIA și a lucrat în Mexic în calitate de agent secret. "Prin anii '80", povestea Buckley, "mă aflam la un restaurant, într-o regiune de ski, la o masă apropiată de cea a unui fost președinte al Mexicului. Acesta m-a întrebat cu ce m-am ocupat pe vremea când am locuit în țara sa. I-am răspuns: "Am încercat să vă dobor de la putere, domnule președinte".

Fraze de genul acesta s-au găsit întotdeauna la Buckley. În 1965 el a candidat la primăria New-Yorkului, nemulțumit fiind de poziția nu destul de conservatoare a candidatului republican declarat, John Lindsey. Într-o dezbatere la televiziune, când i-a venit rândul să-l "combată" pe Lindsey, Buckley a răspuns: "Nu, mulțumesc, de data asta mă mulțumesc să contemplu elocvența cu care am răspuns la întrebarea precedentă".

Întrebat de ziariști ce va face în caz că va ieși învingător, el a răspuns: "Voi ordona ca voturile să fie numărate din nou".

Pentru ca cititorii să înțeleagă importanța lui William F. Buckley pe scena politică americană, voi aminti câteva fapte din istoria nu prea îndepărtată a acestei scene politice.

W. Buckley: era inteligent, ce-i al lui e-al lui

A doua jumătate a secolului 20 a fost o perioadă de înflorire a Americii, dacă ar fi să ne luăm după cântărețul Louis Mariano care, în celebrul său film din anii '50, "Cântărețul mexican", fredona: "Les Américains sont les souverains du monde nouveau".

În această perioadă, Partidul Republican american, cu excepția unor rare și scurte intervale de timp, a fost considerat un partid minor. Nu numai ca număr de membri, dar și ca putere parlamentară. Este adevărat că președinții republicani au alternat cu cei democrați, datorită, în anii '50, prestigiului militar al lui Dwight Eisenhower (președinte între 1952-60) și mai târziu tragediei vietnameze, pe timpul lui Richard Nixon (1968-74). Camera Reprezentanților ca și Senatul, însă, au aparținut democraților aproape fără întrerupere, până la așa-zisa revoluție republicană, condusă de Newt Gingrich, din 1996. Victoria acestuia din urmă şi a partidului său, ca şi ridicarea la loc de cinste a conservatorismului republican din timpul preşedinţiei lui Ronald Reagan (1980-88) au fost asigurate de diverşi factori între care probabil cea mai mare greutate a avut-o apariţia la TV a lui William F. Buckley. De la Reagan şi până la George W. Bush, toată mişcarea conservatoare din America trebuie să-i fie recunoscătoare lui Buckley.

În zilele acestea, când politica nu numai că ocupă un loc primordial în preocupările unui număr din ce în ce mai mare de americani, nu numai că umple paginile ziarelor, găzduieşte sute de ciondăneli politice pe mai toate canalele de televiziune ca şi pe Internet, dar răfuielile politice au devenit o cauză majoră a divorţurilor, a distrugerii relaţiilor familiale şi prieteniilor. Într-o asemenea perioadă precum cea de faţă, aceia dintre noi care reuşesc uneori cu mai mult succes, alteori cu mai puţin, să se ţină treji şi să nu se alăture taberelor în conflict, suntem cu toţii mâhniţi de dispariţia acestui remarcabil gânditor politic care obişnuia să-şi gonească oaspeţii de la cină dacă aceştia începeau să discute politică. "Dacă îmi garantaţi că în urma discuţiei de astă-seară – spunea el comesenilor – veţi rezolva problema, sunt de acord să continuaţi. Altminteri, discuţia se va opri aici!"

Cei mai îndârjiţi dintre liberali, care urau cu patimă şi contraziceau în detaliu spusele lui Buckley, erau cuceriţi de felul cum acesta îi provoca sau le riposta. Prin ascuţimea argumentelor sale de dreapta, el provoca ascuţirea argumentelor de stânga. Discuţia cu Buckley era astfel un catalizator al eficienţei verbale, al analizei politice de calitate din partea interlocutorilor, precum şi al unei atmosfere civilizate, bazate pe inteligenţă şi perspicacitate intelectuală. David Brooks, unul dintre principalii comentatori de la "New York Times", scria într-un eseu din studenţie: "Buckley şi-a petrecut majoritatea timpului din primii săi ani de viaţă lucrând la memoriile sale; în momentul când a început să vorbească, terminase trei volume. În primul se ocupa de situaţia mondială de dinainte de naşterea sa; în al doilea, de evenimentele din timpul când se afla în pântecele mamei sale, iar în cel de-al treilea, de profundele schimbări din ordinea mondială datorate naşterii sale". După ce nota abilitatea lui Buckley de a transforma apa în vin, Brooks continua cu alte trei capitole, intitulate "Dumnezeu şi cu mine la Yale", "Dumnezeu şi cu mine acasă" şi, în fine, "Dumnezeu şi cu mine la cinematograf".

Cu Ronald Reagan

Venit să conferenţieze la universitatea unde studia David Brooks, Buckley şi-a întrerupt expunerea spunând: "David Brooks, dacă te afli în sală, aş dori să-ţi ofer un post".

Apariţia sa în public îi făcea pe toţi cei de faţă să se simtă inferiori. Dar unul dintre marile sale talente era uşurinţa cu care-şi făcea prieteni, precum şi grija cu care întreţinea aceste prietenii. Se spunea despre el că este omul care scrie cele mai multe scrisori. Chiar şi în epoca Internetului şi a E-mail-urilor. A fi prieten cu Bill Buckley însemna să te afli în aceeaşi lume cu David Niven, dar şi cu marii proprietari de iahturi sau a celor care schiau la Gstaad.

Prietenii scriitori îi trimiteau adesea manuscrisele înainte de a fi publicate. Buckley avea întotdeauna timp să le citească şi să le comenteze. Se întorceau roşii de cerneala lui, cu comentarii laudative sau cu tăieturi nemiloase întovărăşite de: "Hai, fii serios, cum poţi să spui aşa ceva?".

După cum am spus la început, Buckley poate fi numit adevăratul părinte al conservatorismului american. În această calitate el a înfiinţat şi condus multe decenii revista "National Review". De la tribuna acestei redute, el a schimbat, a întinerit şi a eliminat găurile din conservatorismul învechit şi obosit al anilor de după cel de al doilea război mondial.

Succesul a întârziat, dar a venit în cele din urmă. Pe culmile victoriei, după 12 ani de preşedinţie republicană la Casa Albă, cu o majoritate republicană în ambele camere, cu un popor care a devenit în esenţă conservator în gândire, William Buckley, la 80 de ani, a fost întrebat: "După acest succes, ai putea astăzi să-ţi găseşti liniştea, să te întinzi la soare şi să te relaxezi savurându-ţi victoria?". Buckley a privit şters şi nedumerit în ochii interlocutorului, neînţelegând întrebarea.

William Buckley s-a născut într-o familie de irlandezi catolici şi în tinereţea sa a fost un admirator al aviatorului Charles Lindbergh şi al mişcării sale "America Nr. 1", mişcare care a flirtat cu Germania nazistă şi cu Hitler. Însă în anii '50, când a început revista "National Review", antisemiţii din presa de dreapta şi din cadrul Partidului Republican au fost excluşi din pleiada de jurnalişti ce-l înconjura pe Buckley. El însuşi a devenit un apărător înflăcărat al Statului Israel şi în calitatea sa de anti-comunist vehement a sprijinit mişcarea de dizidenţă evreiască din Rusia Sovietică.

Ulterior a devenit un critic tăios al lui Pat Buchanan, fostul consilier al preşedintelui Nixon şi ulterior candidat la preşedinţie din partea Partidului Republican, individ ce a folosit adesea podiumul politic pentru a ponegri Israelul şi a lansa diverse teorii antisemite. Evreii americani nu au plâns prea mult la moartea lui Buckley. Însă cei care au urmărit cariera sa publică, cei care l-au ascultat sau citit, au fost de acord că datorită lui, acei puţini care au evadat din lunga şi tradiţionala afiliere cu Partidul Democrat, orientându-se spre republicani, au făcut-o în mare măsură datorită lui Bill Buckley.

La moartea acestui "Guru" conservator, dreapta americană i-a adus pe toate căile elogii nesfârşite, declarând că moştenirea sa spirituală "va trăi de-a pururea", după cum spunea preşedintele Bush, «prin ideile sale şi prin revista "National Review".»

Ca de obicei, lui Bush i-au "scăpat" câteva amănunte din activitatea din ultimii ani ai lui Buckley. "Dacă Bush ar fi trăit într-o naţiune bazată pe o democraţie parlamentară", scrie Buckley, "el ar fi fost silit de mult să demisioneze sau ar fi fost pur şi simplu eliminat de la putere". Învinuindu-l pe Bush şi echipa sa de ambiţii în general atribuite cruciaţilor, Buckley deplânge ceea ce el numeşte dezastrul care--i aşteaptă pe republicani la urne în noiembrie 2008. Propaganda oficială din anii 2002-04 cum că acei americani care nu sprijină, de pildă, ascultarea de către guvern a convorbirilor telefonice particulare, nu ar fi patrioţi, îi repugna lui Buckley. Incapacitatea pe scară largă la nivel guvernamental, abaterea de la promisiunile făcute alegătorilor în campania electorală, deteriorarea economiei până la criza de azi ce aminteşte unor economişti de marea criză din anii '30, sunt tot atâtea note proaste date de profesorul de conservatorism elevului său repetent de la Casa Albă.

Ceea ce a reprezentat Buckley, dincolo de farmecul personal şi erudiţia sa legendară, este conservatorismul pur, cu ceea ce oferă el pozitiv în schema socială a unei naţiuni. El voia "luminarea păcătosului" (adică a elitei intelectual-liberale de pe Coasta de Est a SUA), nu desfiinţarea lui. El era de părere că religia este o chestiune personală între Dumnezeu şi cetăţean, care nu are ce căuta în activitatea guvernului sau în administraţie. De aici, virulentele sale articole împotriva grupării evangheliste şi a influenţei sale mereu în creştere la Casa Albă din ultimii ani.

Prezicând un nou Vietnam, Buckley a criticat războiul din Irak nu numai pentru incompetenţa cu care a fost dus sau pentru "motivele" cu care a început, ci şi pentru ideea primordială că nu începi un război pentru a facilita o pace.

A scris peste 50 de cărţi, de la bazele conservatorismului până la manuale marinăreşti sau romane de spionaj; a scris aproape 6.000 de articole conţinând cam 5 milioane de cuvinte (dintre cele mai alese); colecţia sa de ziare, donată Universităţii Yale, cântăreşte 7 tone.

Cei ce-l dispreţuiau cu patimă, cum a fost scriitorul Norman Mailer, spuneau că deşi Buckley este un intelectual de duzină, incapabil să susţină două teorii serioase una după alta, "pe scenă", în faţa camerelor de luat vederi, el reprezintă cu adevărat o prezenţă fascinantă.

Poate cel mai bine l-a descris Ronald Reagan: "Nu numai că ai despărţit Marea Roşie în două, dar ai uscat părţile astfel separate, dezgolind în văzul lumii întregi deşertul pe care-l reprezintă controlul statului asupra popoarelor".

Clinica de medicină alternativă
„Anita – Rehovot"
condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

●

De asemenea:
• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

THEODOR TOIVI

Între Gettysburg și New York

Intr-una din perioadele captivante ale vieții, când sistemele tehnice prin care îmi câștigam existența părăseau faza de concepție, trimițându-mi șefii în mod continuu pe diverse meridiane ale globului, am ajuns și eu – în conjunctura descrisă mai sus – pe teritoriul Statelor Unite.

Treaba respectivă mi-a asigurat, – într-o echipă dominată de absolvenți ai unor universități americane și israeliene de elită – trecerea cu buretele peste păcatele mele ereditare (ca să spun așa), cum ar fi: studiile făcute în România, ivritul negramatical, dominat de incurabilul accent valah, și lipsa unor grade de colonel în rezervă, atât de importante pentru avansare în Țara Sfântă.

La grațierea "tarelor" amintite mai sus au contribuit lipsa totală de inhibiție cu care, în diverse faze, am susținut în fața yankeilor soluții tehnice ieșite din comun, un număr de lucrări prezentate la conferințe internaționale, precum și titlul american de Certified Engineer – toate la un loc constituind o vopsea *made în USA* aplicată peste materialul uman de bună calitate (zic eu) sosit cu Tarom-ul la aeroportul Ben-Gurion, în ianuarie 1980.

❖

Într-una din primele călătorii, la ieșirea din aeroportul JFK din New York, mă acostează un tip suspect. Era îmbrăcat cu un pardesiu ponoit în carouri mari și în cap avea o șapcă asortată. Pe scurt, arăta ca un personaj negativ din comediile rusești antebelice gen "Toata lumea cântă și dansează" și "Volga-Volga"...

– Dacă vrei te transport cu mașina mea oriunde ai nevoe. Ne înțelegem la preț...

Omul trece din engleză în rusă și privind etichetele de pe valiză, mă ia pe ivrit... Răspund în aceeași limbă, declinând politicos serviciile oferite. După primele mele fraze în limba bibliei omul sesizează ceva și schimbă imediat tratativele în limba română.

Analizându-i mai atent vocea și pronunțatul accent folosit între Prut și Nistru, asociate cu șapca în carouri și poate ochii săi lăcrimoși, mi–au revenit în memorie întâmplări petrecute cu mult timp înainte.

– Ascultă, nu ne-ai transportat matale "în particular" acum vreo zece ani de la aeroportul Șeremetievo la un hotel din Moscova? O delegație întreagă de 5 persoane, sosită noaptea cu Tarom-ul. Aveai un autobuz albastru, cam rablagit... Omul rămâne uimit de fenomenala mea memorie, se emoționează și încearcă să mă îmbrățișeze. Eu îl bat condescent pe spate cu o mână, în semn de rămas bun, și mă îndrept spre stația de taxiuri, oarecum rușinat de faptul că în momentul repectiv am verificat instinctiv locul unde-mi păstram actele și portmoneul...

Odată urcat în taxiul "Yellow", care mă transportă la aeroportul La Guardia pentru *"departure"*, spre capitala Pennsylvaniei, zărind figura întunecată a șoferului, printre gratiile care protejează omul de la volan de eventuala agresiune a unui pasager, am avut senzația unui prim aspect din New York.

❖

Acolo fiind, undeva în inima statului Pennsylvania, am avut privilegiul unor weekend-uri petrecute în Washington DC, descrise într-o corespondență anterioară...

Dar în timpul săptămânii, după orele 16 (când se termina programul de lucru), alternativele de folosire a timpului liber în York (Pa), unde locuiam, erau limitate la două obiective: vizitarea mall-urilor kilometrice, ori – pentru ăștia mai intelectuali (sau în cazul meu, cu resurse financiare mai reduse) – vizitarea unor locuri istorice din zonă.

În acest interval de timp am ajuns să vizitez de mai multe ori localitatea Gettysburg, devenind, ca să zic așa, un expert în problema războiului american de secesiune, cel puțin printre colegii de serviciu sau în familie...

Aci, la Gettysburg, în urmă cu aproape un secol și jumătate, mai precis în iulie 1863, a avut loc bătălia hotărâtoare între cele două tabere participante la războiul civil american: Nordul Statelor Unite sau Uniunea, pe de o parte, și Statele Confederate ale Americii, mai pe scurt Confederația sau Sudul, pe de altă parte...

În vremea respectivă, Uniunea era condusă de președintele Abraham Lincoln, care s-a opus sclaviei și a refuzat categoric orice formă de secesiune a Confederației, entitate condusă de președintele Jefferson Davis.

Deși unii considerau sclavia drept cauza principală a acestui război, majoritatea istoricilor sunt acum de acord că această interpretare este simplistă. Conflictul dintre Nord și Sud a generat un război lung, sângeros și devastator pentru ambele părți combatante, ale cărui ecouri politice, economice și sociale sunt simțite în societatea americană până în secolul 21.

Localitatea Gettysburg prezintă interes pentru numeroasele relicve ale războiului civil, inclusiv un mare cimitir unde se odihnesc victimele ostilităților. Pe aleea principală vedem tunurile părților combatante și statuile equestre ale comandanților care s-au înfruntat aci: ambiţiosul general Robert Edward Lee, comandantul trupelor Confederate, şi generalul George Gordon Meade, comandantul trupelor Uniunii.

Ferma Eisenhower

În continuarea primei noastre vizite, am admirat şi construcţia (mai recentă) a conacului care domină ferma fostului preşedinte Dwight D. Eisenhower, fermă adiacentă Parcului Naţional Militar de la Gettysburg.

Eisenhower îşi dorea acest loc încă din perioada când era cadet la West Point, dar a cumpărat terenul de aproape 200 de acri (80 de hectare) abia în 1950. Vreme de 5 ani a construit conacul şi amenajările respective, unde în zilele libere obişnuia să se relaxeze împreună cu familia, evadând din constrângerile funcţiei. În timpul concediilor sale medicale (bietul om suferise un "heart attack") ferma era denumită “The temporary White House”!

Plimbându-mă în preajma fermei, încerc să-mi imaginez vremurile de după anul 1961, când fostul erou din al doilea război mondial, commandant în Corea, preşedinte al SUA (două cadenţe) şi fost comandant al NATO, s-a retras aci la Gettysburg şi ferma a devenit locul de întâlnire cu diferiţi conducători ai lumii, în eforturile sale de a reduce tensiunile războiului rece... Cum o fi decurs oare vizita lui Hruşciov din anul '81? Cum s-au înţeles Mamie, adică madam Eisenhower, cu Nina Hruşciova?

Interesul cu care am vizitat locul respectiv avea o explicaţie. Tinereţea petrecută în umbra mijloacelor de informaţie din estul Cortinei de Fier mi-a limitat cunoştinţele despre viaţa liderilor din Vest la informaţiile mai puţin obiective oferite de publicaţiile "Scânteia" sau... "Urzica". Ultima menţionată, adică "Urzica", a avut cel puţin meritul că a fost practic singura publicaţie care ne-a permis – extrapolând caricaturizarea – să ne imaginăm cum arătau marii conducători ai lumii libere: Truman, De Gaulle, Léon Blum, Adenauer, De Gasperi, Bidault, Spaak şi desigur, ca să revin la subiect, Dwight D. Eisenhower...

„Ai noştri” în Războiul de Secesiune

Deşi personal nu sunt un adept al sclaviei şi educatorii mei din anii '50 au încercat în mod persistent să–mi inoculeze ideea că nordiştii erau oamenii cei buni iar sudiştii cei răi, din motive rămase ascunse în subconştient am avut întotdeauna o simpatie nemărturisită pentru Confederaţie...

Dintr-un sentiment mai puţin înţeles de colegi, am dorit să aflu ceva despre opinia coreligionarilor noştri care în perioada războiului civil se aflau peste ocean, fiind implicaţi – mai mult sau mai puţin – în evenimentele respective...

Este bine să aflaţi cu această ocazie că majoritatea populaţiei evreiesti din America anilor 1860-65 simpatiza cu Confederaţia! În sud situaţia lor economică era cu mult mai bună iar toleranţa religioasă era unanim acceptată...

(Unul din motive a fost şi infamul ordin "nr.11" de expulzare a evreilor din statele Kentucky, Tennessee şi Mississipi, emis de generalul nordist Grant. Din fericire, la dispoziţia preşedintelui Abraham Lincoln, mai târziu, ordinul a fost revocat...)

Astfel, în armata Confederată erau 10-12 mii de luptători evrei din care 2.000 de ofiţeri, procentual fiind grupul etnic cu cea mai mare participare la efortul militar...

Ca exemple amintesc doar trei nume din Louisiana care au ajuns la gradul de colonel: M. Hymans, E. Kuncheedt şi I. Moses. De asemeni, Dr. Simon Baruch, născut în Prusia, a ajuns Chirurgul General al Confederaţiei, iar Abraham Myers, absolvent de la West Point, a făcut parte din Marele Stat Major Confederat, oraşul Fort Myers purtând numele său... În fine, Moses Ezeckiel, luptător şi sculptor, teoretician şi ideolog al Confederaţiei, scria că lupta acestora "nu a fost pentru menţinerea sclaviei, ci pentru apărarea căminelor contra invadatorilor, dreptul statelor la independenţă şi comerţul liber".

"Creierul Confederaţiei": Judah P. Benjamin

Personalitatea evreiască cea mai pregnantă a Confederaţiei a fost Judah P. Benjamin, cu studii la Yale şi senator de Louisiana, care a deţinut pe rând funcţiile de Avocat General al Statului (1861), Secretar de Război al Statelor Confederate şi în fine Secretar de Stat (1862-65).

Distinsul om, considerat de mulţi dintre apologeţii săi drept "creierul Confederaţiei", provenea dintr-o familie de sfaradim portughezi.

Iniţial, potrivit uzanţelor epocii, omul avusese o prosperă plantaţie de zahăr cu 150 de sclavi, proprietate pe care în 1850 a vândut-o, dedicându-se exclusiv politicii. Ulterior a propus un plan prin care orice sclav care va lupta în rândurile armatei Confederaţiei va fi eliberat!

După înfrângerea sudiştilor, în anul 1868, Judah P. Benjamin a fost nevoit să se exileze în Anglia, unde a scris un tratat de drept devenit clasic în domeniul respectiv şi a devenit Consilier al Reginei. Anul trecut, în 2007, tânăra romancieră Dara Horn a publicat romanul "Passover în New Orleans" în care insinuează că omul nostru ar fi fost obiectul unui atentat nereuşit, dato-

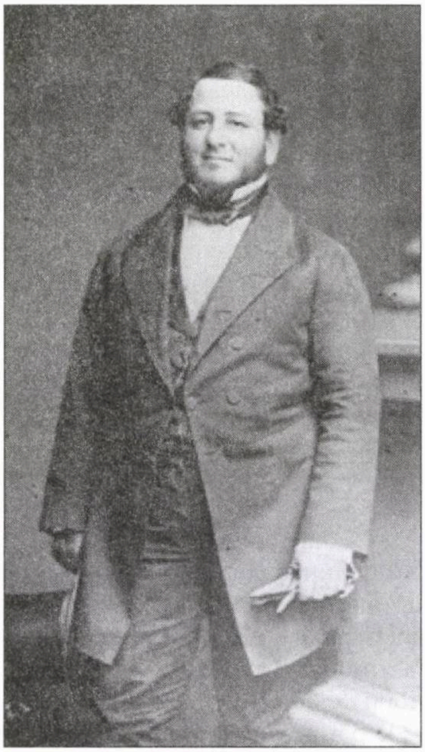

Judah P. Benjamin

rită intenţiei sale de a-l asasina pe Lincoln. În consecinţă urmaşii marelui om au dezminţit cu vehemenţă versiunea pseudo-istorică a scriitoarei amintite mai sus. Da, din păcate aşa procedează unii dintre noi care încearcă să-şi demitizeze marile personalităţi pentru a ieşi din anonimat cu orice preţ!

Un alt autor din aceeaşi categorie, Robert N. Rosen din Charleston, South Carolina, a reuşit să devină cunoscut prin meticulozitatea cu care a demonstrat că o parte din confederaţii sfaradimi au fost proprietari de sclavi. Volumul d-lui Rosen (care sper din toata inima că nu este rudă cu familiile rabinilor cu acelaşi nume din Fălticeni şi respectiv Bucureşti) a dat apă la moară propagandei *anti* întreţinute de Louis Farrakhan, conducătorul organizaţiilor americane Nation of Islam şi Black Muslim.

Ashkenazimii au fost cu nordiștii...

Opiniile tuturor americanilor în problema Nord contra Sud erau profund controversate şi în mod natural, opiniile evreilor americani erau de asemenea împărţite.

Astfel, în rândul trupelor combatante ale Uniunii s-au aflat şi peste 5 mii de evrei, cam toţi ashkenazimi. Mulţi dintre ei au fost ofiţeri, dintre care îi amintesc pe căpitanii Goldman, Gremitz şi Levi Kuehne sau locotenenţii Davis, Myers, Perdinger şi Israels, ca să enumăr numai o infimă parte dintre ei...

Pentru revista "Minimum", care obişnuieşte să identifice cu pasiune personalităţi evreieşti originare din zona plasată între Nistru şi Tisa, cred că e interesant de aflat că un combatant venit din Transilvania, arădeanul Frederick Knefler (fost luptător de la '48) a ajuns la gradul de general în armata nordiştilor!

❖

Cu ocazia vizitelor, am constatat că marea majoritate a magazinelor din Gettysburg afişează în mod ostentativ la intrare drapelul Statelor Confederate, drapel format dintr-un dreptunghi roşu traversat de două diagonale galbene, pe care sunt plasate 13 stele albe, deşi, în mod ironic, acest simbol era denumit de nordişti "basmaua statelor din sud"... Personal am evitat întotdeauna să-mi expun în mod public opiniile pro-Sud în problema războiului civil din America: înainte de *alia* din prudenţă, pentru a evita un conflict inutil cu poziţia oficială a istoriei din tânăra democraţie populara şi complicarea dosarului meu de cadre, afectat oricum de originea socială şi rudele din străinătate...

După *alia,* opiniile mele au rămas în continuare secrete. Tot din prudenţă, deoarece majoritatea gulerelor albe – adică directorii, inginerii (exceptându-i pe ruşi) şi funcţionarii (mai ales funcţionarii) din marea întreprindere unde lucram se aflau la stânga hărţii politice din Ţara Sfântă, spre deosebire de gulerele albastre, adică clasa muncitoare, ale cărei simpatii se îndreptau în mod paradoxal în direcţia opusă...

În vizita următoare făcută la Gettysburg, am însoţit un şef (sfaradi) care, vădit impresionat de morminte, tunuri şi monumente, a manifestat un oarecare interes privind participarea co-naţionalilor noştri la război. Evitând să apar ca over-qualified în domeniul istoric respectiv, am dat un răspuns diplomatic: ashkenazimii au susţinut Nordul iar Sfaradimii au sprijinit Sudul, dar în final (fără să pronunţ cuvintele "în consecinţă"!) războiul a fost câştigat de nordişti...!

❖

La ultima vizită în istorica aşezare am fost însoţit de soţie. Am ajuns la turnul cu mijloace audio vizuale 15 minute după ora închiderii. In timp ce priveam oarecum intrigaţi orarul de acces afişat pe uşa de intrare, directorul aşezământului ne observă din locuinţa sa aflată vizavi şi apare imediat cu cheia în mână!

Intrăm şi urcăm cu liftul până la platforma superioară de observaţie unde omul nostru declanşează maşinăria aferentă.

Platforma începe să se rotească încet odată cu noi, care privim bucolica privelişte din acel amurg de octombrie, privelişte care alterna plantaţii şi păduri cu diferite nuanţe de verde sau galben, monumente, clădiri în stil colonial şi undeva la distanţă înălţimile South Mountain...

În difuzoarele stereo se aud ordine implacabile, urale, gemete de soldaţi răniţi, nechezări de cai şi bineînțeles bubuituri – toate încercând să redea atmosfera năpraznicei încleștări umane din această pitorească regiune, care în vara anului 1863 s-a soldat cu 50 de mii de victime...

Afară, mulțumim călduros directorului pentru pornirea ingenioasei drăcii rotative, care în cursul unei rotații de 360 de grade ne-a redat, în numai 15 minute, o mulțime de lucruri din istoria locului.

Ne întoarcem încet spre parcare, parcurgând aleea cu tunuri patinate de vremuri, urmăriți de privirile triste ale generalului Robert Edward Lee. Acesta, urcat pe calul său din bronz, părea că se întreabă cum de în această după-amiază senină de toamnă, National Military Park are numai doi vizitatori și nici ăia americani.

Urcăm tăcuți în automobilul Chrysler Le Baron care ne aștepta singuratic printre vestigiile istoriei, când îmi permit o remarcă:

– Cred că ai remarcat că deja sunt un tip cunoscut în localitate! Tânărul domn a pornit platforma în afara programului special pentru noi... și adaug în continuare: Ascultă, nu vrei să facem o vizită și familiei Eisenhower? Ferma lui Ike este aproape!

– O, nu este momentul... n-am cumpărat nici măcar un buchet de flori! răspunde ironic soția, care înțelege întotdeauna când nu vorbesc serios...

De fapt, în perioada când umblam prin Gettysburg, biata Mamie, adică madam Eisenhower, îl urmase deja în rai (sper) pe marele militar și om politic, iar urmașii familiei acceptaseră dorința răposatului, care încă din timpul vieții donase ferma pentru a deveni muzeu în National Military Park,

Nu am obținut însă nici o informație asupra soartei vestitei turme de taurine negre din rasa Angus (fiecare exemplar cu pedigree!), una din pasiunile lui Ike...

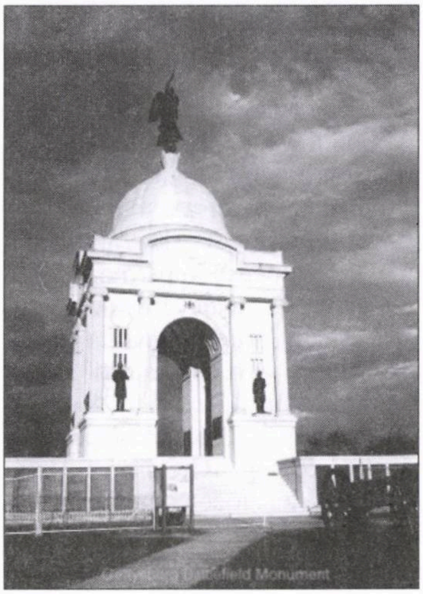

Monumentul câmpului de luptă de la Gettysburg

❖

Parcurgem încet cei peste 30 de kilometri până la hotelul Ramada Inn unde locuiam atunci, ascultând încântătorul post local de radio "Easy Listening Music", care pe lungimea de undă FM 99.9 transmitea 24 de ore pe zi selecțiuni din cea mai bună muzică americană...

Trecuse multă vreme de la succesul marilor musical-uri din anii '40-'50 sau al melodiilor interpretate de Frank Sinatra, Patty Page, Louis Amstrong, Doris Day, Nat King Cole, Connie Francis, sau chiar străini, ca Louis Mariano, dar vocile inconfundabile ale acestora vibrau la fel de emoționant în sufletul nostru ca și în vremea când aveam 18 ani și ascultam la București nemuritoarele "Cheek to Cheek", "Mexico, Mexico" sau "I love Paris", în interpretarea balcanică a... Lianei Antonova!

❖

– Cum definești tu o melodie bună? mă întreabă Mr. G, unul din colegii americani, care observase că am înțepenit Chrysler-ul pe FM 99.9.

– Dacă în momentul când ai parcat, în loc să părăsești imediat mașina, aștepți încă două minute în vehicol până când se termină melodia transmisă la radio, înseamnă că este o melodie bună... sau, dacă atunci când auzi cântecul respectiv la stația de amplificare dintr-un mall, încetinești involuntar trecerea spre raionul următor pentru a asculta finalul înregistrării... sau melodiile pe care le interpretezi în baie! răspund eu, dezvăluindu-mi metodele de apreciere a muzicii, categoric subiective, dar la îndemana oricui...

– Când eram student la Pittsburgh, unde am obținut o diplomă în inginerie mecanică, răspunde americanul (care avea și el copii de bar-mitzva), aveam o metodă infailibilă de apreciere: melodiile pe care le poți reține și fredona, după ani de zile de la prima ascultare, sunt melodii de valoare! Tu, de exemplu, poți reda o melodie de Michael Jackson?

– Nu, absolut nici una! răspund eu cu umilință...

– Vezi, asta spune ceva, cu toate că bizara vedetă (albită prin medicina estetică) se află în fruntea topurilor americane !

– Am reținut totuși melodia din clipul "Say, Say, Say" (unde Paul McCartney, ajutat de Michael Jackson, vindea un fals elixir minune) – adaug eu pentru a nu fi considerat literamente incult în domeniu – dar mai curând pentru interpretarea lui Paul McCartney decât pentru urâtul celălat... "Say, Say, Say/ What you want/ But don't play games/ With my affection..." Cu alte cuvinte, nu te juca cu dragostea!

New-York în două zile și jumătate

Am părăsit istorica zonă a Pennsylvaniei spre aeroportul din Harrisburg, unde am returnat vehicolul Crysler Le Baron (automobil de care ne ataşasem oarecum sentimental), îmbarcându-ne pentru aeroportul La Guardia din New York.

Datorită condiţiilor climaterice, micul aeroplan bimotor în care eram instalaţi, practic un minibus cu aripi şi elice, se lăsa dus "pe aripile vântului" ca să parafrazez titlul renumitului roman al lui Margaret Mitchell, roman legat oarecum de subiectul prezentelor note...

La sfârşitul zborului, ca o recompensă pentru emoţiile drumului, aparatul a coborât din altitudine, a făcut o curbă spre est şi venind dinspre ocean, a început să plutescă lin (în fine!) deasupra canalului Hudson (care separă Manhattan-ul de New-Jersey) spre La Guardia, oferindu-ne astfel o vedere extraordinară a metropolei cu zgârie-nori cu tot...

❖

Programul în care eram implicat era pe sfârşite şi probabil că naveta transatlantică avea să fie încheiată în curând. În mod bizar nu intrasem niciodată în New York.

În consecinţă am solicitat sponsorilor mei decalarea întoarcerii cu 2-3 zile în scopul vizitării oraşului New York pe cont propriu...

Politica adoptată pentru această primă vizitare a oraşului în numai 2 sau 3 zile, cu un buget minimal, a impus decizii quasi-traumatice, excluzând muzeele, cumpărăturile sau spectacolele...

Studiasem cu meticulozitate ghidul Michelin, cu mult timp înainte, precum şi o hartă a Manhattan-ului, fiind deja familiarizat cu o bună parte din străzi şi cam toate clădirile importante. Simpaticii mei veri, care au avut amabilitatea să ne plimbe o zi cu maşina prin marele oraş în care locuiau din copilărie, au rămas uimiţi de precizia indicaţiilor mele rutiere privind itinerariul, găsirea unui loc de parcare sau modul de evitare a unui ocol printr-o străduţă de by-pass!

– Nu putem crede că nu ai vizitat niciodată New-York-ul!

În această memorabilă zi, ca pasageri în maşina ramurii americane a familiei, am vizitat Metropolitan Opera House, lăcaş de artă unde au cântat Maria Callas, Joan Sutherland, Elisabeth Schwarzkopf, Victoria de Los Angeles sau Montserrat Caballé (şi asta ca să enumăr numai câteva din doamne!) sau au dirijat personalităţi de talia lui Herbert von Karajan. În continuare am parcat lângă clădirea paralelipipedică a Naţiunilor Unite (arh. Oscar Niemeyer şi Le Corbusier – acum depăşiţi de clădirile ovale din Dubai). Acolo ne-am fotografiat în faţa ipocritei statui donate de sovietici "Să prefacem săbiile în pluguri" şi, nu departe, am admirat Gara Mare de pe strada 42, "Grand Central Terminal", cum o numesc ei.

Clădirea cu coloane corintice în stil Beaux-Arts, ornată pe frontispiciu cu statuile lui Hercule, Mercur şi Minerva, a fost construită în 1913 şi a costat 80 de milioane de dolari. Cunoscând faptul că la noi este o problemă naţionala să desfiinţezi o tarabă ilegală cu falafel, a fost interesant să aflu că la construcţia gării respective a fost necesară demolarea a 180 de clădiri aflate între străzile 42 şi 50…

Ajungând în sudul magnificei insule, la Battery Park, ne-am îmbarcat pe un ferry către Staten Island, traseu care a permis fotografierea Statuii Libertaţii şi a panoramei oraşului văzut dinspre sud. Încercam să-mi imaginez vremurile când primul european, Giovanni da Verrazzano, a atins în 1524 punctul unde ferry-ul nostru se afla actualmente şi fără îndoială delicata operaţiune a olandezului Peter Minuit, care în 1626 a cumpărat Manhattan-ul de la indienii Algonquin pentru obiecte în valoare de 26 de dolari.

La înapoiere am urcat în Observatorul de la etajul 107 al uneia din cele două cladiri World Trade Center (The Twins), de unde am admirat stupefianta vedere a metropolei, fără să-mi treacă prin cap nici un moment evenimentele tragice care aveau să survină la 11 septembrie 2001... Este posibil oare ca arhitectul Gemenilor, japonezul Minoru Yamasaki, frustrat de tragedia oraşelor Hiroshima şi Nagasaky, să-şi fi deochiat propria sa creaţie?

Seara am vizitat cartierul italian şi în final un restaurant chinezesc supraaglomerat, unde, la invitaţia rudelor, am luat cina...

A doua zi a fost destinată unei croaziere în jurul Manhattan-ului cu un vapor al companiei Circle Line. Traseul a început pe 42-nd street, la Pier-ul 83 de pe la malul canalului Hudson, şi a durat peste trei ore. Vaporul a pornit iniţial spre sud. Pe mal se succed renumitele cartiere Chelsea, Greenwich Village, Soho, Tribeca, şi în final spectaculosul Financial District din sud. Nava noastră începe acum să navigheze spre nord, întrând pe East River, pe lânga alte cartiere cunoscute din Manhattan: Chinatown, East Side, East Village, Stuyvesant sau Murray. Se pot admira din nou clădirile Naţiunilor Unite, Chreysler sau Pam-Am. În partea dreaptă a râului, spre est, se succed celelalte cartiere ale New-York-ului: Brooklyn, Quens şi în final Bronx.

În partea de nord a insulei, în dreptul Harleem-ului, am privit intrigaţi clădirile (sau mai curând ruinele) jalnice din cărămidă roşie ale unor mari întreprinderi abandonate.

În ciuda cerului senin, afară se face deodată frig şi începe să sufle un vânt tăios. De ieri suntem în noiembrie. Pălăria şi căciula mea au rămas la hotel, astfel încât las la o parte orice ruşine şi spre hazul unor copii de pe punte, îmi acopăr capul cu un acoperământ cochet, improvizat dintr-o sacoşă de plastic...

Ne întoarcem spre sud, pe Hudson River, admirând de la distanţă monumentalul muzeu de artă medievală The Cloisters, aflat în Fort Tyron Park din nord-vestul Manhattan-ului, Columbia University şi înălţimile înverzite din statul New Jersey, situat pe malul drept al apei.

Debarcăm la pier-ul 83 şi ne întoarcem la hotel cu autobuzul, constatând cu satisfacţie că în Manhattan, pentru a atinge orice destinaţie, poţi călători cu un singur bilet, atât pe liniile transversale cât şi pe cele longitudinale...

Nu departe de hotel era o staţie de metrou. Analizând mutrele celor care ieşeau din adâncuri am renunţat în mod categoric la folosirea acestui mijloc de transport!

❖

Ziua a treia şi ultima a fost destinată exclusiv vizitării *per pedes* a centrului, parcurgând în mod relaxat Broadway-ul, 5-th Avenue şi 3–rd Avenue între străzile 60 şi 37...

Nici nu se putea altfel! În acest 4 noiembrie începuse "New York City Marathon" şi arterele principale erau ocupate de 30 de mii de atleţi şi două milioane de spectatori din toată lumea! Majoritatea pasagerilor din hotelul nostru erau francezi... Pe scurt, era vesel la New York!

Am început desigur cu Times Square, inima oraşului, aflat practic în faţa marelui hotel Edison (în arhitectura Art Deco) unde locuiam, unde ni se reţinuse de către parteneri o cameră cu tarif "preferenţial".

Acestă piaţă, probabil locul cel mai mediatizat din America, ne dă o doza de emotivitate în ciuda senzaţiei de "déjà vu" a imaginii. În zonă se află şi o multitudine de teatre, inclusiv Radio City, dar noi ne rezumam să privim doar enormele reclame ale spectacolelor de succes ale vremii, inclusiv "Les Misérables" şi eroticul "Oh! Calcutta!".

Am continuat cu Rockefeller Plaza, unde se află celebrul patinaj care apare în mai toate filmele a căror acţiune se petrece în marele oraş, precum şi statuia aurită care, am înţeles mai târziu, reprezintă o versiune a lui Prometheus.

Pe 5-th Ave aproape de strada 57 am intrat să privim (numai să privim!) celebrul magazin de bijuterii Tiffany.

Locul era pentru mine un "must see", datorita simpatiei mele pentru nuvela lui Truman Capote şi a filmului de neuitat "Breakfast at Tiffany's" (realizat în 1961) cu Audrey Hepburn, citit şi respectiv văzut în tinereţe, la Sinaia, într-un concediu.

Sunt implicat şi într-un prim incident cu lumea interlopă. Pe strada 42 colţ cu Broadway, alături de vestita New York Public Library, mândria intelectualilor din oraş, mai mulţi tineri afro-americani se maimuţăreau într-un grup. Constatând că nu am avut prevederea să traversez pe trotuarul opus, unul dintre ei, în mod profesional dar continuându-şi activitatea artistică, mi-a băgat mâna în buzunar, reuşind să-mi extragă o batista parţial folosită...

Am intrat şi în holul renumitului spaţiu comercial Trump Tower de pe Fifth Ave, unde am fost impresionaţi de cascada interioară, care de la înalţimea câtorva etaje se scurgea tumultuos pe peretele frontal placat cu marmură roşie, precum şi de preţurile din magazinele de lux aferente...

Un pardesiu de damă costa aici 3.000 de dolari! Dar raportate la salariul cumpărătorilor, preţurile elegantelor obiecte pentru doamne nu le depăşeau pe cele afişate în perioada respectivă în vitrinele magazinelor similare de pe Calea Victoriei!

Ulterior vizitei noastre, Donald Trump (n. 1946) a construit şi Trump World Tower, cel mai luxos bloc de locuinţe din lume, plasat nu departe, în United Nations Plaza...

Mă opresc aici cu amintirile mele din Manhattan. La recepţia hotelului o doamnă este curioasă să afle de unde sunt.

– Ştiţi, soţul meu are acelaşi nume cu al vostru, şi este născut în România!

Nu a fost ultima vizită la New York. S-a întâmplat ca în anul următor, călătorind spre Chicago, să aterizez din nou aici pentru trei zile şi sper să revin odată cu alte impresii privind marea metropola...

NOTAR
MAXIMILIAN AMIAD
EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ŞI APOSTILE
ŞI REZOLVĂ
DIVERSE PROBLEME JURIDICE
TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 şi 17-19

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL

AL. MIRODAN

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

J

"Jidan"

(Urmare din numărul trecut)

«Singura soluție posibilă a problemei jidănești este eliminarea jidanilor.»

(A. C. Cuza; după L. Volovici, "Ideologia naționalistă și problema evreiască în România anilor '30"; București, 1995)

◆

«În România fascismul nu putea să însemne decât înlăturarea primejdiilor care amenință poporul român, adică înlăturarea primejdiei jidănești.»

(Corneliu Zelea Codreanu; după L. Volovici, op. cit.)

◆

«Poate neamul românesc să-și sfârșească viața (...) surpat de mizerie și sifilis, cotropit de evrei și sfârtecat de străini?

Revoluția legionară are drept țintă supremă mântuirea neamului (...) cum a spus Căpitanul.»

(Mircea Eliade, răspuns la ancheta ziarului "Buna Vestire", 1937; după Mihail Sebastian, "Jurnal", București 1996)

◆

«20 sept. 1939. Titel (Petru) Comarnescu îmi povestește o convorbire politică pe care a avut-o deunăzi cu Mircea (Eliade), mai filogerman decât oricând, mai antifrancez și antisemit decât întotdeauna. "Ceea ce se întâmplă la frontiera din Bucovina e un scandal, căci noi valuri ovreiești pătrund în țară. Decât o Românie încă o dată invadată de jidani, mai bine un protectorat german".»

(Mihail Sebastian, op. cit.)

◆

«Germania (...) a adus continentului un bine pe care nici o altă putere n-a fost în stare să-l facă: a coborât antisemitismul din teorie în soluții practice. (...) Vedem apropiata soluție a acestei probleme în evacuarea Europei de spiritul iudaic, care a îmbolnăvit-o atâta vreme. (...) Pentru popoarele devastate de monstrul tentacular al iudaismului, cum sunt îndeosebi popoarele din Europa Centrală, Adolf Hitler e cel mai mare binefăcător prin faptul că a distrus mitul teroarei, a dat exemplul curajului, a pus la îndemâna oricui metoda soluționării, a deschis perspectivele unei Europe purificate de lepra iudaică.»

(Nichifor Crainic, "Lupta pentru spiritul nou. Germania și Italia în scrisul meu de la 1932 încoace", Buc. 1941; după Ovidiu Morar, "Intelectualii români și problema evreiască"; în "Problema evreiască", ediție alcătuită de Aura Christi, București 2006)

◆

«Regimul democratic al României n-a avut altă misiune decât să apere pe evrei și capitalismul iudeo-român. (...)

Un organism național sănătos se verifică întotdeauna în lupta împotriva evreilor, mai cu seamă atunci când aceștia, prin număr și prin obrăznicie, invadează un popor.»

(Emil Cioran, "Schimbarea la față a României", Buc. 1936)

◆

«Ce descoperea cuzismul? Descoperea în sânul societății românești un parazit (evreul). Acesta, beneficiar și în același timp falsificator al vieții noastre naționale, trebuia deci înlăturat. Sub diferite forme, pe diferite planuri, cu diferite arme de luptă, oricum apărea el, trebuia demascat, combătut, anihilat și, dacă se putea, înlăturat de-a binelea din sânul colectivității românești. (...)

Nu e deajuns să spui: "jos jidanii și înstrăinații!", ci trebuie să devii tu însuți un ins în stare să înfrunți pe străini și înstrăinați.»

(C. Noica, "Între parazitul din afară și parazitul de dinăuntru"; în "Vremea", 1938; după Ovidiu Morar, op. cit.; în Aura Christi, op. cit.)

Un grup de clovni și acrobați din Ramallah a fost invitat să prezinte câteva spectacole în cadrul festivalului "Masarat" din Belgia. Guvernul de la Bruxelles a anunțat pe web-ul său de pe Internet că oaspeții vor înfățișa "viața plină de privațiuni" a poporului lor.

Suntem convinși că artiștii din teritorii vor repurta un frumos succes de public; palestinienii s-au dovedit a fi maeștri inegalabili atunci când e vorba să facă circ.

IOSEF EUGEN CAMPUS

Poezia şi tăcerea

Am crezut întotdeauna că adevărata poezie, poezia adâncă, se află la graniţa cuvântului. Frizează şi reverberează tăcerea. Constituie un paradox: vrea să vorbească, dar nu o poate face integral decât tăcând, într-un anumit fel, al ei. Precum pauza prelungă în muzică, care transmite mai emoţionant adâncurile decât chiar sunetele cele mai măiestre.

Bianca Marcovici, poet autentic, a intuit şi ea acest adevăr, oarecum.

La un moment dat, în poezia "Manele", ajunge chiar să adreseze creatorului de poezie îndemnul solem, hotărâtor: "Aprinde-ţi rugul tăcerii!".

❖

Ca şi în precedentele volume publicate, şi în volumul, frumos intitulat "Lumini diafane" (editura Haifa, Israel), ea se luptă cu cuvântul, încearcă să destăinuie tăcerea, se străduie să realizeze irealizabilul, să înfăptuiască minunea realizabilă totuşi prin artă.

Profunzimea scrisului ei se vădeşte, între altele, şi prin inevitabila revenire a unor teme şi tonuri care, venind din adâncuri, o obsedează.

De "zidurile de sprijin" nu se poate lipsi. Trăind în Israelul mereu ameninţat de atacuri teroriste, spaima nu o părăseşte nici o clipă: *"înăuntrul unei supravieţuiri, / am văzut spaima cu ochii mei/ avea ochii mari deschişi/ şi un surâs în colţul gurii./ pe asfalt, urme de sânge omenesc, / autobuzul explodat, / scheletul de sub cerul smoală topită...".* Doar *"fetele mele au prins trenul/ Speranţei".* Ea rămâne mai departe, cutremurată, acolo, la Haifa, rezemându-se totuşi cu încredere în Zidurile ei de Sprijin: *"din oraşul cu Ziduri de Sprijin", / din rana dezrădăcinării, / dincolo de mentalitatea asiatică, / în două anotimpuri, / strigăte-n deşert"* ("Pactul eşecului").

Revin de asemenea, ca leit-motive, muzica şi ştiinţa, două elemente cardinale care i-au structurat personalitatea de muzicantă şi inginer: *"îmi tremură mâinile de emoţie/ deasupra/ clapelor virgine-n cuvânt"* ("Clapele negre"). Dar şi: *"şi–aş răspunde la o scrisoare, calcul infinitezimal, / zerourile presupun/ absenţa fizică a lucrurilor şi laşitatea./ de bună seamă, inventarul memoriei nu depăşeşte/ spaţiul echidistant, esenţial, al abcesului de dinţi./ victimizare?"* ("Mediterana"). Sau, împletind, în aceeaşi strofă, muzica şi ştiinţa: *"eu pot transpune/ integrala minţii tale/ pe muzică"* ("Şlefuiesc viitorul").

Revin mereu, coordonate esenţiale, România natală şi Israelul în care s-a înrădăcinat, valorile culturale româneşti şi cultura iudaică, limba română şi ebraica, în care caută o posibilă salvare: *"acum mă rog, vineri de vineri, / în puţinele cuvinte citite în arameică, în faţa lumânărilor/ mai am o singură dorinţă:/ salvează-mă, limbă ebraică, e timpul"* ("E o boare de aer venită dinspre tine").

Feminitatea, cu întreg farmecul şi misterul ei ("Abur de femeie", cum sună titlul unuia dintre volumele anterioare), învăluie persistent poezia Biancăi Marcovici. Adulmecăm adesea mirosul intim al cafelei rituale, cafea "azi amară".

Alături de versuri generalizatoare, întâlnim nu mai puţin realizatele tablouri de cotidian banal devenit poezie. Aşa, de pildă, când povesteşte cum, într-o bună zi, totul i-a mers pe dos, "în revers", cum spune ea folosind un neologism tehnic: *"tot ce am făcut ieri a fost revers, / începând de dimineaţă./ dacă aş putea să sar peste ziua de ieri/ din memoria hoaţă/ să şterg cu buretele/ migăloasele cuvinte muncite-n răstimpuri, / a fost revers/ am dat înapoi cu maşina iubirii în maşina lipită, / vrând să trec de bariera, neridicată, împotmolită/ în noroaiele vieţii"* ("Revers").

În întreţeserea lor inimitabilă, aceste obsesii, aceste leit-motive, dau specificul poeziei respective.

❖

Talentul Biancăi Marcovici e de o mare bogăţie. Izvor viu, care ţâşneşte la tot pasul. Imaginile îi răsar, iar şi iar, parcă de la sine. (După părerea mea, nu ar strica să li se pună niţel frâu. Alunecă uneori în verbiaj.)

Imaginile sunt nu numai numeroase, ci şi neaşteptate, sugestive: *"să mă dezumflu ca un balon luat de la gura/ copilului", "mâna/ să nu rămână suspendată, ca o consolă de balcon", "aspiratorul/ nu înghite numai praful de sub canapele, riscul/ celui care/ caută pe dedesubturi de vise/ riscul de a te căuta în fostele tale replieri de/ cuvânt", "pulsul/ care sare mereu de la trambulină/ direct în marea mediterană", "trebuie să-ţi scriu cu degetele pierdute ale/ cuvântului", "scrisori filigranate de flacăra chibritului", "tot ce a fost ieri/ îmi aminteşte de pagina asta albă/ pictată de ploaie, / de gardurile zăpăcitoare ce se înalţă mereu/ să nu ajungă pasărea visului peste coliseul dărâmat de trilul canarului!/ tot ce a fost ieri – căruţa virtuală – am răsturnat-o/ intenţionat./ poemul asfaltului cifrat/ s-a închis în mine cu iz de răcoare".*

Uneori, imaginea ia forma unei definiţii poetice: *"cuvântul e miere albastră", "inspiraţia nu-i o scrisoare către un necunoscut/ e alba înge-*

mănare cu cerul-apă,/ culoarea pe care tu nu o descifrezi,/ e între linia vieţii şi linia cunoaşterii".

Şi totuşi, dacă totul pare a reveni, la Bianca Marcovici, dintr-un prea plin, spontan, nu se poate spune că poeta dispreţuieşte importanţa "travaliului", a muncii de şlefuire, conştientă şi perseverentă. Un singur exemplu: alegerea titlurilor. Frumos în sine, poetic şi delicat, e titlul "Poem cu picioarele desculţe". Alteori, titlul completează textul poeziei. "Citindu-ţi în palmă" indică o situaţie pe care, din textul alăturat, cu greu îl puteam imagina. "Clipa" aduce ceva cu totul inedit în text, îl comentează indirect, căci textul vorbea, cu durere, de neînţelegerea "lui", de năzuinţa "ei" la Zidul Plângerii: *"cuvântul e în noi,/ înfloreşte-l, Doamne!".*

Dimpotrivă, titlul poeziei "Aş cuceri marea" face parte integrantă din text, trebuie neapărat citit ca primul vers al frazei ce continuă cu versul ce deschide poezia, şi fără de care acest vers nu ar avea sens: "ca pe un bărbat".

Dacă bogăţia imagistică te încântă la tot pasul, poezii care să te impresioneze prin ansamblul lor unitar sunt mai rare. Aş alege, ca exemplu, poemul care a fost socotit demn de a figura pe a patra copertă: "Apartenenţă": *"Inimile deschise s–au copt la soare,/ au devenit precum rodiile,/ le-au crescut aripi/ şi au zburat în văzduh,/ uitându-şi trupurile,/ pierzându-se între stele./ Şi-au dat seama,/ cu mult mai târziu, că,/ purtându-şi trupurile bolnave,/ precum nişte haine vechi,/ inimile n-au nici o şansă/ să-şi recupereze:/ apartenenţa,/ comunicarea,/ dragostea,/ iarna cuvintelor/ nespuse încă".*

❖

Volumul cuprinde două părţi distincte. Prima, intitulată "Ensemble – Pace", este bilingvă, română şi franceză. A doua poartă titlul "Scrisori filigranate" şi conţine poezii numai în limba română.

Traducerea franceză a făcut-o, cu pricepere, Nicole Pottier. Textul francez sună – aşa cum se cuvine – franţuzeşte, deşi rămâne foarte aproape de originalul românesc: *"mon mur de soutien/ protège mes arrières" – "zidul meu de sprijin/ îmi apără spatele"* ("Septembrie"). Uneori îl precizează, îl explicitează, înlocuind un anumit cuvânt (ea – *une autre* şi silaba ta – *la syllabe "toi"): "voi vieţui alături de o ea – je vivrai à coté d-une autre; silaba ta mă doare – la syllabe "toi" me fait mal".* Nu ştiu dacă era necesar.

❖

Actuala plachetă, poeta şi-a intitulat-o, frumos şi semnificativ, "Lumini diafane". Aşa cum spune şi ea în poemul "E o boare de vânt venită dinspre tine", a tins să păstreze ceva din dragostea trecută, din "luminile diafane": *"statornicia mâinilor/ o mai caut!/ luminile mele diafane./ poate voi avea şi eu ceva al meu/ dragostea a rămas pe undeva/ în urma cuvintelor./ Tu, mă poţi privi./ Sunetul închipuit mi te aduce-n/ apropierea/ turbionară,/ dar eu nu mă pot trezi în ispite de o clipă./ statornicia mâinilor o mai caut!"*

A izbutit oare să prindă poetic, în luptă cu îndărătnicia cuvântului, la graniţa de vrajă a tăcerii, aceste "Lumini diafane"? Da, de multe ori. Şi mai mult decât atât. În ciuda ispitei de a se lăsa furată de uşurinţa folosirii prea plinului, a izbutit – şi asta e esenţialul. **Să fie ea, întreagă.**

MAMAIA מאַמאַיַה

Restaurant
românesc
Grătar – pescărie

Aer condiţionat, ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios, preţuri moderate.
Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim şi româneşte.
În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.

Cei care vin cu acest anunţ vor fi serviţi cu un pahar de vin de calitate la bar

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

CAROL ISAC

Dr. Iancu Feldstein: Destine

Minimum, Tel Aviv, 2008

Unul din cei mai pasionaţi pledanţi în favoarea apropierii semenilor săi de frumuseţile artei, doctorul Iancu Feldstein, a publicat o nouă carte pe această temă. Subiectul este de fapt fără sfârşit, pentru că aşa cum demonstrează distinsul cărturar de la Haifa, armonia vieţii este dată de cultivarea micilor daruri de care beneficiază omenirea ajutând-o să se apere de agresiunile răului ca şi de rătăcirile pe cărările patimilor distrugătoare. Domnia sa nu îşi teoretizează argumentele, ci le explică prin relatări din propria sa experienţă sau din aceea a altora. „Destine” aduce în faţa cititorului câteva schiţe de portret ale unor contemporani, unii trecuţi în nefiinţă, şi câteva biografii ale unor creatori din domeniile artei şi ştiinţei, din lectura cărora se pot desprinde o seamă de îndrumări privind păstrarea cu orice preţ a demnităţii şi echilibrului în viaţă. Medicul-scriitor dă astfel de „consultaţii”, povestind „pacienţilor” cum stau lucrurile şi în multe cazuri vindecându-i, miraculos, de la distanţă.

Al. Mirodan numeşte textele noii cărţi a dr-ului Feldstein „lecţii de viaţă” la care nu ai voie să rămâi corijent. Autorul ne previne, chiar, că scrierea sa „nu poate fi citită pe nerăsuflate” şi „îndrăzneşte” să ne recomande să acordăm lecturii fiecărui capitol „câteva ore sau chiar zile”. Rugămintea sa nu provine din teama că altfel nu ar putea fi înţeles, ci doreşte ca cititorul să-i accepte sfaturile numai după o meditaţie responsabilă. Ce se întâmplă însă dacă cititorul, respectând această dorinţă a autorului, nu va fi pe deplin convins? Medicul se oferă el însuşi ca model: citind „cu creionul în mână” s-a vindecat nu doar de o insomnie nărăvaşă, ci de o tulburare profundă care, dispărând, a făcut loc calmului tonifiant…

Doctorul Feldstein crede sincer în inteligenţa umană care ştie să distingă ceea ce este folositor şi să aleagă calea creativităţii. Personalităţile ale căror destine le prezintă n–au avut parte numai de glorie şi satisfacţii; cele mai multe au luptat cu dificultăţi, cu boli, cu duşmănii şi nu în ultimul rând cu neînţelegerea din partea contemporanilor. Acest aspect al biografiilor cercetate îl interesează, în primul rând, pe autor, fie că scrie despre compozitori şi pictori, fie că povesteşte viaţa unor savanţi…

Într-adevăr, cartea sa nu suportă o lectură leneşă şi nici concluzii călduţe. Cred că „Destine” e o provocare; vom prelua ceea ce este bun şi frumos în existenţa noastră, sau vom capitula? La urma urmei cine este dispus să-şi asume o atât de împovărătoare înfrângere?

Profesorul Shiraz Dossa, de la catedra de ştiinţe politice a Universităţii St. Francis Xavier, din Canada, care a participat la conferinţa de la Teheran menită a dovedi că Holocaustul n-a existat, a început să fie boicotat de studenţii săi, ca şi de diferiţi colegi de catedră.

Cred şi eu. După ce s-a îmbrăţişat cu preşedintele iranian Ahmadinejad, felicitându-l pentru hotărârea sa de a şterge Israelul de pe faţa pământului, d. Dossa s-a trezit cu un dosar de toată frumuseţea.

Cine vă poate ajuta dacă părinţii dv. sunt bolnavi?

NETTA - SERVICII

- ✔ **Vă asigură îngrijitori competenţi, cu experienţă, din România, pentru bătrâni, handicapaţi, invalizi – 24 de ore pe zi.**
- ✔ **Vă propune aranjamente speciale, în funcţie de situaţia şi posibilităţile dv. financiare.**
- ✔ **Vă acordă consultaţii şi îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Şvil Haţabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135, Fax: 03/731-4294

PRIMIM LA REDACŢIE

● CĂRŢI ● REVISTE ● ŞI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

Paul Cornea

Interpretare şi raţionalitate

Editura Polirom, colecţia Litere
Collegium, Iaşi, 2006

- Paul Cornea "ne-a luat tare"
- Poeta care locuieşte într-un cuvânt
- Adolescenţa

O carte care nu se poate nici rezuma, nici povesti. Cum poţi sintetiza sau „descrie" un curs universitar care, practic, ar trebui să se întindă pe cel puţin un an? După ce citeşti o asemenea carte, primul cuvânt care îţi vine în minte este: copleşitor. Prin vastitatea problematicii, prin cuprinderea unui uriaş material ideatic, prin imensitatea documentării (bibliografia se întinde pe 19 pagini şi cuprinde multe sute de lucrări, iar indexul de nume are 10 pagini tipărite cu litere minuscule).

De la primul capitol al cărţii, „Înţelegerea", eşti luat „tare". Şi simţi că ţi-e bine, că profesorul te captează şi te duce cu el prin hăţişurile ideilor şi teoriilor, avertizându-te mereu că lucrurile nu sunt niciodată simple, ba dimpotrivă: „*Faptul psihic al înţelegerii este atât de complex încât nu sunt sigur dacă un singur concept îi acoperă efectiv toate speciile şi speţele. E oare acelaşi lucru să înţelegi o teoremă matematică, un poem modernist, un sentiment, un mit, o sonată, un vis, comportamentul unui necunoscut, planul unei case, cauza unui eveniment, funcţionarea unei maşini, etc.?*"

Citatul pare să definească însuşi modul în care autorul abordează problemele, conceptele, noţiunile : analitic, minuţios, exhaustiv până la epuizarea tuturor laturilor. Îl interesează şi ia în consideraţie cu minuţiozitate de bijutier fiecare faţetă. Autorul te ia de mână şi te duce cu el, pe întreg traseul desfăşurării ideii. Limbajul e suplu, abundenţa sinonimelor trădează precum haşurile sau tremurul liniilor la un desen, căutarea conturului ideii.

Precizia se întâlneşte cu nuanţarea. Rigoarea cu fineţea aproape indicibilă. Pe tot drumul te ţine, te simţi cucerit de limpezimea sa de gândire şi te încântă eleganţa firească a explicaţiilor, lipsa de morgă academică. Nu e niciodată distant. Adeseori, aproape colocvial. Sau încălzindu-se, ne face să-i simţim prezenţa. Stilul este eseistic, destins. Discuţia teoretică se duce la nivelul privirilor noastre. Nu pluteşte în spaţii inaccesibile unui nespecialist. Porţile îi sunt deschise oricărui intelectual interesat cât de cât, de idei. Oricărui om care răspunde definiţiei pe care i-o dă el: „*Omul este o fiinţă care învaţă, capabilă să se autocritice şi să se autocreeze, să-şi impună ţeluri şi să se lupte pentru atingerea lor.*"

Nu ne lasă timp să ne întrebăm dacă e la îndemâna oricui să se ridice la înălţimea acestei definiţii şi ne şi răspunde: «*Pariul acestei cărţi (căruia îi sunt totuşi departe de a nu-i percepe grăuntele de utopie!) este că „se poate".*»

De acord, vom zice noi, se poate, dar e greu, foarte greu. Eseistul nostru ştie asta. O spune şi el: „*Ceea ce frapează este extraordinara diversitate a înţelegerii la scara inter-individuală. Unii manifestă o preponderenţă evidentă spre viziunile de ansamblu, spre aspectele globale, alţii înclină spre particular şi concret, au parcă un organ special pentru detalii şi nuanţe. Mulţi subiecţi, probabil majoritatea, formează semnificaţia sau o asumă secvenţial, pas cu pas, fără a opera discontinuităţi sau salturi. Alţii, în schimb, de obicei mai puţin numeroşi, în condiţii de solicitare motivată, caută de la sine căi nonrutiniere de rezolvare a unor probleme; ... Unii se simt „acasă" în matematică şi fizică, excelează în capacitatea de a gândi logic şi a raţiona deductiv. Alţii au o deschidere specială pentru literatură şi arte, îşi stăpânesc anevoie plăcerea de a imagina, de a-şi investiga conştiinţa, în ascunzişurile şi subterfugiile ei, de a se lăsa purtaţi de vibraţiile sensibilităţii, nu neapărat în crearea de opere, ci în bucuria lecturii, a spectacolului, a concertului, în răsfăţul cu culori, sonuri, fantasme, ficţiuni.*"

E sceptic totuşi în ce priveşte înţelegerea şi îl nelinişteşte îndoiala: „*Întrebarea e tulburătoare: nu cumva în mod curent ne amăgim continuu – şi când ne închipuim că înţelegem, şi când socotim că suntem înţeleşi? Căci dubiile şi perplexităţile mele sunt şi ale Celuilalt, de fapt, ale tuturora. Şi atunci cum reuşim să comunicăm? De unde senzaţia tonică pe care o avem uneori că ne aflăm în unison cu iubita, cu partenerul de dialog, cu pagina pe care o citim? E totul iluzie, cum susţin scepticii ori relativiştii?*"

Preiau întrebarea şi mă întreb la rândul-mi: Am înţeles eu oare cu adevărat această carte, sau este o auto-amăgire a mea? Nu m-am lăsat oare contaminat de plăcerea autorului în a manevra ideile, cucerit de uşurinţa lui de a disocia nuanţele? Din fiecare rând al cărţii transpare pasiunea de a gândi a autorului.

Pasiune care ţi se transmite.

Între teorii, sisteme şi structuri conceptuale de mare diversitate, profesorul Paul Cornea este un fel de arbitru, un judecător de judecăţi. Nu refuză nici o idee „de plano". Interpretează. Aduce în scenă martori, juraţi, Conştient mereu că în nici o „cauză" nu s-a spus încă ultimul cuvânt, lasă procesul deschis, neîncheiat.

Ne transmite la fiecare pas plăcerea sa de a opera disocieri, delimitări, nuanţări. Fiecare concept ne este prezentat în cele mai fine articulaţii ale sale. Cu conştiinţa, mereu trează, că este complex, contradictoriu, paradoxal uneori, ca tot ce ţine de intelect, de ştiinţa mentalului. Complexitate care nu poate fi redusă la o singură dimensiune, la o singură culoare, la un singur sens. Cartea este un model de gândire anti-reducţionistă şi anti-dogmatică. Tot ce poate fi mai străin de simplism, de confuzia de noţiuni. Cartea pe care o prezentăm se constituie astfel într-un veritabil manual de „gândire sănătoasă".O carte din care înveţi cum să te fereşti de confuzia de noţiuni, de înţelegerea falsă, îngustă, eronată, pripită.

Formidabila erudiţie a profesorului Cornea nu ne covârşeşte, nu ne umileşte. Se dezvăluie firesc şi necesar, în lucru, la nivelul omenescului, colocvial de foarte multe ori. Nu e o carte aridă. Cine vrea certitudini dogmatice, adevăruri simple (simplificate) nu le va găsi în această carte, degeaba le caută.

Paul Cornea nu e sclavul ideilor sale. Nici al „viziunii" sale. Nu cultivă mituri, nu se lasă mânat de parti-pris-uri rigide. Îşi taie cărare proprie în pădurea de teorii, idei, concepte, cu o uimitoare agilitate. Printre zeci şi sute de teoreticieni pe care îi examinează, îi citează şi îi comentează, îşi urmează drumul lui, aşternut pe măsură ce înaintează: gândeşte în faţa noastră. Înaintează pe un traseu al lui, ferit de excese. Paul Cornea nu este optimist cu orice preţ, nici pesimist programatic.Tempereează conflictul dintre extreme. Se strecoară cu supleţe printre excese. Aproape la fiecare nume mare pe care îl evocă şi la fiecare din ideile pe care acesta le profesează, Paul Cornea răspunde cu „da...dar..." Adăugând parcă: Atenţie, pericole! Acestea fiind excesele, absolutizările, simplificările, dogmatizarea, ideologizarea pătimaşă, etc. Şi încă altele: simularea adevărului, deformarea lui, travestiurile falsului şi ale minciunii, intenţiile şi interesele ducând la manipulări de tot felul.

Dacă vrem să definim această masivă maşinărie ideatică (pentru că aşa ceva este această carte), ar trebui să procedăm precum autorul însuşi. El demontează conceptul, noţiunea, ideea, apoi interpretează (analizează) pe rând, piesă cu piesă. Cu prudenţă, sceptic cu moderaţie, calm. Uneori cu ironie.

E destul să parcurgi sumarul cărţii pentru a-ţi da seama cât de masivă este problematica pe care o abordează cu deplină temeritate: ideologia, credinţa, opinia, raţiunea, raţionalul şi iraţionalul, textul, pretextul, intenţia comunicării, falsul şi minciuna. Interpretarea şi interpretarea interpretării. În fiecare dintre problemele abordate, oferindu-ne datele la zi asupra opiniilor şi teoriilor vehiculate în lume.

Unul dintre capitolele pe care le-am găsit cu deosebire pasionante în această carte este intitulat „Confruntarea fără de sfârşit între raţional şi iraţional". Unde se situează Paul Cornea în această dezbatere? La sfârşitul acestui capitol ocupând aproape un sfert din carte, el ne răspunde fără echivoc:

„Prin urmare, care e alegerea bună? Răspund fără îndoieli şi fără ezitare – raţionalitatea. Dar, se înţelege, în varianta suplă, flexibilă, deschisă, inventivă, conştientă de propriile-i limite."

Acesta este pariul în care s-a angajat Paul Cornea prin această carte.

Pariu pe care, fără nici o îndoială, l-a câştigat. Ne-a convins.

(Zoltan Terner)

Poeme locuite de Carmen Firan

Editura Scrisul românesc, Bucureşti, 2007

Stabilită în 2002 în Statele Unite, Carmen Firan îşi continuă activitatea literară publicând versuri, proză şi eseuri în cel puţin 12 periodice americane de profil şi predând cursuri de literatură şi cultură contemporană la Biblioteca Congresului, la cinci instituţii superioare de învăţământ precum şi la Centrul de Studii al Holocaustului, cu sediul la New York. Este membră a PEN-Clubului american, a Societăţii poeţilor din Statele Unite şi a altor asociaţii profesionale, inclusiv a Uniunii Scriitorilor din România. A tradus în limba română scriitori americani importanţi şi este coeditoare a antologiei de poezie americană contemporană „Locul Nimănui", precum şi a antologiei de poezie română modernă şi contemporană „Născut în Utopia", apărută în 2006 la Talisman Publishers din New York. A publicat, în româneşte, zece volume de poezie şi trei de proză precum şi teatru, scenarii de film şi cărţi pentru copii iar în limba engleză patru volume de poeme şi două de proză.

Poezia semnată de Carmen Firan se caracterizează printr-o sensibilitate rafinată pe fondul preocupării privind aspecte esenţiale ale realităţiilor intime aducându-le în prim plan prin forţa de exprimare a cuvântului. Este arma şi casa ei datorită cărora supraviețuiește mai presus de singurătate, de iluzii și neputință: „*Locuiesc în cuvânt/ m–am mutat în el cu arme, și bagaje și păcate/ ignorând profeția părinților:/ să nu-ți faci casă ci scară la cer/ să nu te minți...*" – mărturisește poeta. Există însă și o „tiranie a cuvântului" când acesta o „*obligă să-l asculte până la ultima literă... înghițindu-și metaforele cu coajă cu tot*". Vine și momentul în care cuvintele o „*devorează cu măsură*" și atunci „*când tac mă refac – îmi spune cuvântul golit – rup lanțurile și fug cu prima silabă*".

Povara cuvintelor este provocată și de numărul lor mare necesar pentru dialog: „*de câte cuvinte avem nevoie pentru a ne face înțeleși*", deoarece „*aruncăm de la unul la altul sloganuri bune la toate*". Există și un moment în care despărțirea temporară de infernul cuvintelor lasă loc unor previziuni sumbre de sfârșit de existență, în spiritul vremurilor nesigure de acum, chiar și pentru viața planetei, ca în această meditație „imobiliară": „*de o bună bucată de timp vând casă cu mine cu tot/ e un moment prost, îmi spun vecinii din Hong Kong/ suspicioși la vița mea de vie/ care le aruncă boabe negre peste gard/ mimându-mi copilăria transplantată într-un corp străin/ oamenii nu se mai aruncă să cumpere/ se încălzește planeta, toate cresc, se lărgesc, se umflă/ vom exploda ca un balon,/ ne vom împrăștia în univers/ și vom da naștere altor utopii...*"

Maria Zoe-Ionescu

Diabolos denumit și Nefărtatul

Editura Semne, București, 2007

Dintre cărțile acestei autoare am mai avut prilejul să citesc volumul „Casele grăiesc", apărut în 1996, o proză suculentă, trădând un condei viguros și o înclinare către detaliul de subtilitate care conferă întâmplărilor un anumit mister. De data aceasta ea ne propune un poem dramatic precedat de o scriere autobiografică evocând propria adolescență. Pasiunea pentru studiul cuvintelor este convertită mai târziu, sub influența profesoarei ei de filozofie, în adorație față de filosofii și scriitorii Greciei antice. Cititoare pătimașă, s-a împrietenit cu bătrânul patron al singurei librării din oraș, care îi dăruiește un caiet cu studiile sale privind miturile și legendele străvechi. Librarul devine astfel un personaj al acestei scrieri, inspirându-i autoarei poemul dramatic evocând lupta crâncenă dintre Bine și Rău întruchipați de Dumnezeu și de Nefărtatu, o altă față a Satanei... care, bineînțeles, vrea să distrugă lumea.

Poemul este populat de personaje de basm și ne trimite într-o lume sufocată de simboluri, multe din ele dificil de descifrat. În general, textul are prea puține virtuți scenice pentru a izbuti într-un spectacol care să atragă publicul mai puțin informat. Volumul trebuie considerat în integritatea sa fără a disocia cele două părți: povestirea autobiografică și poemul dramatic. Partea a doua reflectă, în metafore și imagini, frământările adolescentine ale autoarei.

Aurel Antonie

Cenușa

Editura Fundației Constantin Brâncuși, 2007

Romanul lui Aurel Antonie este o reconstituire a climatului de zădărnicie și pustiu sufletesc caracteristic „epocii de aur" a comunismului românesc și în mod cert, unul din cele mai necruțătoare din câte s-au scris pe această temă. Nu e vorba numai de absurdul unei administrații inumane, de „decretele" care stopau cursul normal al existenței prin coerciţiuni adesea tragice, cum era acela al controlului polițienesc al nașterilor, ci de un sistem integral criminal. Locul în care eroii romanului duc o existență aproape incredibilă între mizeria materială și decăderea spirituală, este Valea Jiului acoperită de cenușa cărbunelui.

Personajul central este un tânăr absolvent al Institutului de arte plastice care, în lipsă de altă slujbă acceptă propunerea de a picta pereții unei biserici din valea cenușii. Aici se lovește însă de refuzul unui bătrân meșter autodidact care picta biserica de mai mult timp. Primarul, un fel de mic dictator al locului, îi dă un post de profesor de sport și îl repartizează să locuiască într-o baracă inexistentă.

Cel mai mult îl deranjează pe eroul romanului starea haotică a serviciilor poștei din cauza căreia nu poate menține legăturile cu părinții și familia. De fapt, poșta nici nu există ca atare, ea fiind închipuită caricatural de un factor care nici nu împarte corespondența și de un funcționar care doarme în cea mai mare parte a timpului. Dar iată episodul de coșmar al vizitei tânărului artist la „oficiul poștal" din localitate: „Intră într-o cameră destul de mare... Geamurile erau închise și te izbea un miros greu de urină de șoarece, usturoi pus la mucegăit, igrasie și încă ceva iute și penetrant... Văzând plicurile aduse pentru a fi expediate, oficiantul alunecă din nou în somn în timp ce-i făcea semn cu degetul spre dulap. David se îndreptă spre dulap încercând să calce în așa fel ca să nu scârțâie podeaua. Podeaua nu scârțâi, în schimb ușa dulapului scoase un geamăt de animal înjunghiat. Speriat, David întoarse capul spre oficiant dar reveni iute la dulap. Valuri de plicuri i se revărsau pe picioare și altele, mult mai numeroase, încercau să-și facă loc spre libertate. Ţinu bine ușa cu o mână, iar cu cealaltă aduna plicurile de pe jos şi le arunca înăuntru. Nu era o soluţie. Plicurile îl dovedeau... Adormitul... îl privea cu ochii mijiţi de somn. Îi spuse: „culcaţi dulapul pe spate şi după ce puneţi plicurile alea înăuntru, închideţi uşa, Apoi îl săltaţi în picioare. Aşa fac toţi."

Treptat, romanul acoperă aproape toate „binefacerile" unui mod de viaţă sub o dictatură de la mare la mic, a nepăsării faţă de cerinţele elementare ale supuşilor. Valea de cenuşă este imaginea redusă la scară a unei societăţi pe care mulţi dintre cititorii cărţii au cunoscut-o direct. Nimic nu poate fi mai identic cu un regim de acest fel ca cenuşiul zilelor, abandonul, ficţiunea adusă să înlocuiască realitatea. Pentru ca astfel să devină credibil şi blocul care nu există şi poşta care nu funcţionează ca şi întreaga „organizare" a văii unde totul este împotriva bietului om.

(Carol Isac)

❖

CALENDAR

Mai

1 mai s-a născut Ury Benador (1895)
1 mai s-a născut Vladimir Colin (1921)
1 mai s-a născut Adrian Zahareanu (1914)
1 mai s-a născut Ion Ianoşi (1928)
1 mai s-a născut Solo Har-Herescu (1928)
2 mai s-a născut Simion Alterescu (1921)
3 mai s-a născut Paul B. Marian (1906)
4 mai a murit I. Cassian-Mătăsaru (1981)
5 mai a murit Sidonia Drăguşanu (1971)
5 mai s-a născut Vicu Mândra (1927)
5 mai s-a născut N. Stroe (1906)
5 mai s-a născut caricaturistul Godell (1911)
6 mai s-a născut Dorel Dorian (1930)
6 mai s-a născut Paul Kidron (1929)
7 mai s-a născut G. Mosari (1933)
7 mai a murit C. Dobrogeanu-Gherea (1920)
7 mai a murit Adrian Verea (1944)
7 mai s-a născut Ştefan Iureş (1931)
8 mai s-a născut I. Voledi (1914)
10 mai a murit Radu Albala (1994)
12 mai s-a născut Lucian Raicu (1934)
12 mai a murit S. Benvenisti (editor; 1943)
14 mai a murit Jacques M. Elias (1923)
15 mai s-a născut Savin Bratu (1925)
15 mai s-a născut Sonia Larian (1931)
15 mai a murit Idov Cohen (1998)
16 mai a murit Oscar Lemnaru (1968)
17 mai a murit Sergiu Levin (2006)
18 mai s-a născut Horia Panaitescu (1921)
19 mai s-a născut H. Bonciu (1893)
21 mai s-a născut C. Dobrogeanu-Gherea (1855)
21 mai a murit Tudor Vianu (1964)
21 mai s-a născut Henri Zalis (1932)
22 mai a murit Ion Călugăru (1956)
23 mai s-a născut Dorina Rădulescu (1909)
24 mai s-a născut Antoaneta Ralian (1924)
26 mai s-a născut Stan Golestan (Goldstein); (1875)
29 mai s-a născut Enric Furtună (1881)
29 mai a murit Mihail Sebastian (1945)
31 mai s-a născut Adriana Bittel (1946)
31 mai a murit Max Blecher (1938)

Au sosit la POB 11472 – Tel Aviv:

Edgar Reichmann, *"Raşel";* roman; trad. din franceză de Al. Sârbu; ed. "Europress Group", Bucureşti, 2008.

"Vatra", revistă lunară de literatură; Tg. Mureş, 1/2008.

"Apostrof", revistă lunară de literatură; Cluj-Napoca, 2/2008.

"Semnalul", revistă lunară; Toronto, Canada; martie 2008; aprilie 2008.

ZISE...

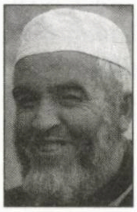

"Afirmaţiile israelienilor conform cărora fostul Templu s-ar fi aflat sub moscheea El-Aqsa sunt mincinoase. Evreii nu au nici un drept la nici un fir de păr din acest loc".

(Şeicul Raed Salah, conducătorul fracţiunii de Nord a mişcării islamice din Israel; în cadrul unei conferinţe de presă organizată în Ierusalimul răsăritean, 2008)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

A. VELUREANU-GAL

Scena și culisele

Trei, Doamne, și toate trei...

(„Prințese leșinate” la Teatrul „Karov”)

Ideea în sine ca spectacol nu-i rea. Subiectul e ştiut de când lumea şi totuşi este foarte proaspăt; subiect proverbial! Fetele visează la cavalerul medieval care le apar pe un cal alb şi le cer de soţii, iar băieţii aspiră la prinţesele frumoase în rochiile de spumă. În tragi-comedia trăznită scrisă şi regizată de Dorit Nitai-Neeman (în colaborare cu protagonistele), se luptă pentru întâietate prin "concurs" trei aspirante la călăreţul din legendă: o femeie măritată, o divorţată şi o celibatară care a trăit între timp cu vreo 50 de bărbaţi. Trei, Doamne, aşadar, şi toate trei trăind în reveria absurdă, între leşinuri şi întoarceri la realitate, dar "cavalerul" nu vine...

Pe cât de acută e tema, pe atât de luată în băşcălie este în spectacol. Spectatorii (de ambele sexe şi în bună parte – sic! – căsătoriţi!) şed în jurul mesuţelor privind la cele trei protagoniste şi din când în când la cântăreaţa de la pian (Yarona Caspi, cu voce bună) sau la ilustraţiile grafice (executate sub privirea asistenţei de Ofira Avişar), amuzându-se, tot din când în când, de ironiile cu şi fără perdea din textul reprezentaţiei. Ba, publicul este solicitat să fie părtaş la acţiune.

קרוב תיאטרון
אבירות מתעלפות
קומדיה טרגית פרועה
03-6885004
054-53664220
יום ה' 3.4.08 21:00
שבת 12.4.08 21:00

Dorit Nitai-Neeman a folosit inteligent spaţiul strâmt de la teatrul "Karov", creând mai curând o reprezentaţie de cabaret, susţinută cu vervă şi spontaneitate de cele trei protagoniste, Sigal Tzipori, Keren Carmeli şi Noly Omer. Numai că ţinta propusă de acest spectacol, "Abirot Mitalfot" (în traducere liberă, "Prinţese leşinate"), adică satira la adresa basmului cu "cavalerul venit pe un cal alb" s-a cam rătăcit pe drum, spre... mesele rotunde ale spectatorilor, rămaşi doar cu un ceas de amuzament, cât durează producţia găzduită de Nicu Nitai în teatrul său.

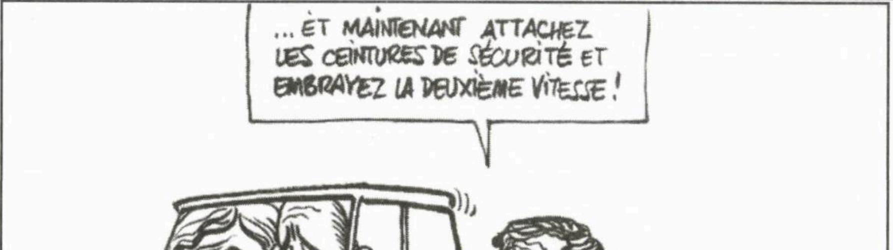
... ET MAINTENANT ATTACHEZ LES CEINTURES DE SÉCURITÉ ET EMBRAYEZ LA DEUXIÈME VITESSE !
2008
KICHKA

Bush (lui Olmert și Mahmud Abbas): Şi acum, puneți-vă centurile de siguranță și intrați în viteza a doua!

Inutil, însă...

Abbas n-a vrut niciodată și nu vrea nici acuma să meargă înainte. Olmert, dacă era după sufletul lui, ar face o sută de "concesii", dar se teme de opinia publică și nu vrea să-și piardă postul.

Cât despre Bush, acesta pur și simplu nu poate urni mașina din loc.

(Desen de Kichka; în "l'Arche", Paris, 2008)

LASZLO ALEXANDRU

Sfântă tinereţe legionară

La sfârşitul anului trecut a apărut la Bucureşti cartea "Noica şi mişcarea legionară" de Sorin Lavric (ed. Humanitas). Lansată cu tam-tam publicitar, scrierea a provocat discuţii aprinse în presă.

Printre cei ce-au analizat lucrarea lui Lavric se numără şi cunoscutul critic literar Laszlo Alexandru. Doctor în filologie, profesor de italiană la Colegiul Naţional "George Bariţiu" din Cluj, autorul câtorva cărţi de răsunet precum "Grâul şi neghina" sau "Criticul N. Manolescu", Laszlo Alexandru (n. 1966) a publicat în săptămânalul "Tribuna" din capitala Ardealului un articol dur intitulat "Sfântă tinereţe legionară" (extrase).

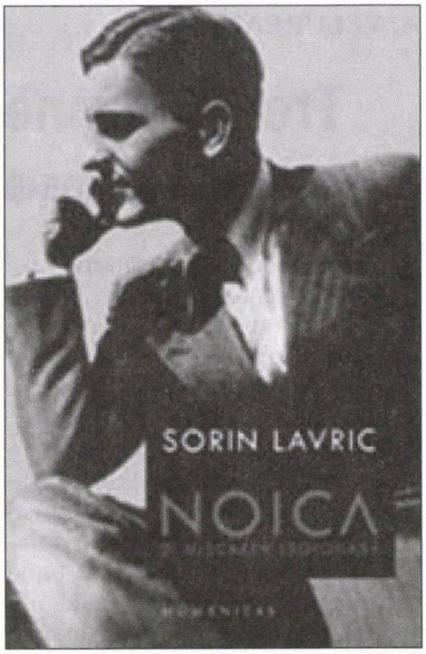

La intervale de câţiva ani, cu o ritmicitate imposibil de explicat în lipsa unui proiect deliberat, numele lui Constantin Noica revine în discuţia culturală. Această prezenţă obstinată are motive să-i nedumerească pe cunoscătorii istoriei recente. Opera lui Noica, ideile sale sunt departe de-a fi cucerit sufragiile marelui public. (Dacă nu credeţi, faceţi o mică experienţă: opriţi oricând un intelectual umanist şi rugaţi-l să vă precizeze trei concepte fundamentale, care l-au îmbogăţit spiritual, după ce l-a studiat pe sihastrul de la Păltiniş. Răspunsurile din categoria *“mda”, “hmm”, “păi”* nu se vor pune la socoteală.) Iar cât priveşte urmele lăsate de trecerea sa efectivă prin lume, e jale mare! Etapele lui biografice mai importante au fost marcate de compromis, ambiguitate sau trădare. Şi totuşi, iată că figura sa discutabilă a fost preluată, răsucită şi transformată în punct de referinţă.

În prima tinereţe, C. Noica a fost legionar pătimaş, chiar primredactor al oficiosului *Buna Vestire.* Arestat ulterior, în perioada represiunii comuniste, filozoful a cedat în anchetă, colaborând umil cu torţionarii, sub privirile îndurerate ale prietenilor: *“Şeful* (Noica) *vorbeşte pe un ton supus, prompt, concentrat, care evocă un lung şi dureros dresaj. Aşa vom ajunge cu toţii. Nu contestă nimic, confirmă totul, numele mi-l pronunţă cu nepăsare, înşiruit. (...) Examenul e scurt şi candidatul a răspuns repede şi bine. Candidatul se şi înclină de câteva ori”* (N. Steinhardt, *Jurnalul fericirii*). Reeducat în timpul detenţiei, scriitorul se propune, la ieşirea din puşcărie, în funcţia de... “antrenor de marxism” pentru tineret. Surâsul dispreţuitor al gardianului e îmbrăţişat spontan, într-un zîmbet de iubire (vezi vol. *Rugaţi-vă pentru fratele Alexandru*). Condeiul lui se încolonează apoi în şirul celorlalţi propagandişti care, în publicaţia *Glasul patriei,* intonează muzica sferelor către exilaţii fugiţi de prea mult bine: *“Adevărul lumii noastre poartă numele de socialism. Îi cunosc chipul din cărţi, îi cunosc versiunile istorice şi îi văd acum faţa românească”* (20 aprilie 1965).

Prietenii din Occident aveau toate motivele să rămână perplecşi. În anii lui de puşcărie, se mobilizaseră şi făcuseră chiar o chetă pentru ca, din banii obţinuţi, să-l răscumpere din ghearele Securităţii. Îndată ce situaţia politică s-a mai relaxat, iar filozoful a primit permisiunea de a călători, enormă le-a fost mirarea să-l vadă transfigurat în agent de influenţă al ceauşismului. Scriitorii români de vază ai exilului se aşază roată în jurul mesagerului, îl ascultă respectuos şi îşi iau notiţe, în timp ce Constantin Noica le explică... farmecul colaboraţionismului. *“După prima călătorie* (la Paris, **n. red.**), *Noica a plecat refuzat de toată lumea. De Cuşa cu violenţă. De noi cu curtoazie (dar la limită). De Mircea Eliade cu tărie. De Cioran cu râsul lui enorm când dădea de ceva incredibil şi exclama, trecîndu-şi mâna prin păr, «C'est pas possible!»”* (vezi Monica Lovinescu, *La apa Vavilonului,* vol. 2). Abia întors în ţară, filozoful îşi dă întâlnire cu reprezentanţii Securităţii, le descrie cu lux de amănunte situaţiile cunoscute peste graniţă, le dă sugestii privind neutralizarea exilului anticomunist etc. (vezi, de pildă, fragmente din dosarele CNSAS publicate în *Adevărul literar şi artistic* din 29 iulie 2006, p. 4-5). În anii apocaliptici ai ceauşismului agonic, “magistrul” se retrage blazat în creierul munţilor.

Maturitatea tristă şi senectutea controversată ale lui C. Noica au fost deja puse în lumină de mărturiile contemporanilor. Mai rămânea de clarificat tinereţea lui, care a prefigurat atingerea acestor “înalte idealuri". Un răspuns ni-l oferă apariţia recentă a lui Sorin Lavric, *Noica şi mişcarea legionară* (Buc., Ed. Humanitas, 2007). Care a fost chipul de adolescent al viitorului "constructor" de intelectuali? Cum a fost posibil ca o întreagă pleiadă a intelighenţiei româneşti (Mircea Eliade, Emil Cioran, Constantin Noica, Radu Gyr, Aron Cotruş, Horia Stamatu, Sextil Puşcariu, Ion Barbu, Traian Brăileanu ş. a.) să capituleze sub atingerea de foc a doctrinei Arhanghelului?

Investigaţia urmăreşte două planuri, care pe alocuri se intersectează, se suprapun, iar alteori se îndepărtează: destinul colectiv al mişcării legionare şi destinul individual al lui C. Noica. În ambele direcţii, autorul dublează expunerea faptelor cu un bagaj consistent de răstălmăciri, omisiuni, falsificări flagrante sau exaltări suspecte. Trecutul e rescris sub ochii noştri, cu o pană tendenţioasă, muiată în cerneala – deloc simpatică – a finalităţilor prefabricate.

Din două, una: Sorin Lavric e ori un mare naiv (dar atunci de ce s–a apucat să scrie studii critice?), ori un mare viclean (dar atunci de ce îi consideră naivi pe cititorii săi?). Fapt este că îl vedem îmbrăţişând până la sufocare mitologia legionară a perioadei interbelice, pe care ne-o serveşte azi, reîncălzită la incandescenţă şi deloc asezonată. Garda de Fier – ni se povesteşte cu mare seninătate – combătea trei ţinte din epoca respectivă: evreii, politicienii corupţi şi comuniştii. Dar autorul se limitează la o prezentare a ideologiei criminale, nu o dublează de o evaluare critică. Nu ne comunică în ce măsură, din punctul său de vedere, ura antisemită a legionarilor era legitimă sau nu? În ce măsură invectivele împotriva corupţiei politicianiste nu ascundeau oare incompatibilitatea faţă de însăşi ideea de democraţie? În ce măsură Partidul Comunist, scos în afara legii încă dinainte de apariţia Legiunii Arhanghelului Mihail, reprezenta un pericol, sau nu era decât o altă ţintă fictivă, inventată ad-hoc pentru uzul activismului fascist? Toate aceste "detalii" Sorin Lavric uită să ni le explice.

Grija de căpătâi a hagiografului improvizat e să ne înveţe cum să privim istoria. Tot la douăzeci de pagini suntem îndemnaţi să adoptăm o perspectivă simpatetică, de înţelegere a vremurilor: *"Articolele filozofului nu pot fi judecate decât în raport cu această stare de spirit. A le scoate din context şi a le analiza în sine, în virtutea unei logici aseptice de examen de laborator, înseamnă a face exact greşeala pe care o fac mai toţi istoricii români: a judeca trecutul după criteriile prezentului"* (p. 215). Îi mulţumim lui Sorin Lavric pentru noutatea referitoare la existenţa unui singur tip de analiză, etern înţepenită în momentul comiterii gestului. Nici evoluţia timpului, nici cea a mentalităţilor, nici clarificarea perspectivelor nu ne-ar permite, aşadar, modificarea aprecierilor, redispunerea luminilor şi a umbrelor, reexaminarea faptelor. De unde acest absolutism arbitrar?

Şi care ar trebui să fie intervalul cronologic optim pentru cercetarea adevărului istoric? Iată, de pildă, atunci când oamenii mor mitraliaţi pe străzi (ca în decembrie 1989), ni se spune că faptele sunt prea apropiate de prezent ca să le putem aprecia obiectiv. Atunci când oamenii mor spintecaţi pe străzi, iar apoi sunt atârnaţi în cârlige la abator (ca în ianuarie 1941), ni se spune că faptele sunt prea îndepărtate ca să le putem aprecia obiectiv. Departe – aproape: care e perspectiva potrivită pentru a condamna crima colectivă, în România?

Iar cronicarul tinereţii noiciene, în ciuda eforturilor sale de-a mima neutralitatea, stă în mod clar nu de partea victimelor, ci a propagandei extremiste. Elogiile sale înflăcărate la adresa legionarilor se revarsă cu generozitate, pe când rezervele abia dacă i se întrezăresc ici-colea, timid schiţate. Sorin Lavric aminteşte şirul de asasinate care au punctat ascensiunea politică a lui Corneliu Zelea Codreanu, dar nu demontează **principiul violenţei extreme,** care constituie motorul de propulsie al Mişcării. El constată antipatia generalizată (*"frontul de ostilitate creat de apariţia legionarilor a strâns aproape toată clasa politică românească în jurul regelui"*, p. 91), dar nu vrea să-i identifice cauzele: legionarii erau mişcarea teroristă care, prin intermediul manipulării, al violenţei sociale şi al crimelor rămase nepedepsite, atenta la înseşi temeliile statului.

Există pagini greu suportabile în această carte. Litaniile encomiastice la adresa Căpitanului, înălţate din paginile unei publicaţii a zilelor noastre, sunt în măsură să ne stârnească uluirea: *"Zelea Codreanu nu putea fi imitat, iar de subordonat nici atît. Privirea lui se îndrepta spre un orizont la care nu ajung decât nebunii şi vizionarii mistici. El nu voia conturi în bancă şi vilegiaturi în străinătate, ci imateriala mântuire a neamului românesc. Persecuţiile concertate la care aveau să fie supuşi legionarii, arestările prin care trecuse el şi prin care avea să mai treacă, toate acestea nu erau în ochii lui decât semne că prin gura lui se rostea adevărul..."* (p. 93). Patetismul de prost gust şi fervoarea stilistică diletantă n-ar avea ce căuta în descrierea unui criminal notoriu.

Avocatul fascismului scoate uneori din tolbă, cu dezinvoltură, comparaţii care ne taie respiraţia: *"Fenomenul legionar ia amploare. Mişcarea se întăreşte o dată cu ilegalizarea, iar simpatia faţă de legionari sporeşte cu cât sunt mai persecutaţi. Mecanismul istoriei din catacombele creştine ale Romei lui Nero se repetă: persecuţiile căzute asupra celor de jos macină temelia* *pe care se sprijină cei de sus"* (p. 94). Paralela dintre mişcarea teroristă, antisemită şi antidemocrată a Gărzii de Fier şi creştinii inocenţi, prigoniţi în catacombele antichităţii, e, fără doar şi poate, scandaloasă.

Pe măsură ce înaintăm în lectură, înţelegem că rătăcirile tânărului Noica par să rămînă undeva deoparte, ca pretext de spălare şi apretare a celei mai violente organizaţii ucigaşe din istoria României. Nu există demagogie, fărădelege sau crimă legionară care să nu fie atent "şlefuită", cizelată, explicitată, în cartea lui S. Lavric. Iată povestea lui Mihai Stelescu, fost adjunct al lui Zelea Codreanu, care îndrăzneşte să-şi conteste şeful. Deşi internat la spital, el e atacat acolo de un comando sinistru. *Decemvirii* îl ciuruiesc de gloanţe şi îi ciopârţesc cadavrul, cu topoarele. Credeţi că această faptă, de extremă oroare, stârneşte azi vreo disociere în mintea "istoricului" publicat de Editura Humanitas din Bucureşti? Nici pomeneală! El se mulţumeşte să consemneze predarea benevolă a *Decemvirilor* (ale căror nume – în semn de omagiu? – ni le înşiră) şi notează grandilocvent: *"Codreanu este atît de afectat de trădarea lui Stelescu, încât îşi pedepseşte lipsa de discernământ cu care îl acceptase pe lângă el printr-un ordaliţiu nocturn: timp de şase luni, va dormi pe duşumeaua goală pentru a-şi ispăşi greşeala"* (p. 133). Sorin Lavric vădeşte un straniu analfabetism etic în judecarea realităţilor. Pentru el e mai semnificativ că ordonatorul căsăpirii nu doarme o vreme pe moale, decât că o haită de zece pitecantropi ciuruiesc şi ciopârţesc un om într-un spital! Citind această carte, putem vedea strânsa înrudire dintre imbecilitate şi asasinat.

Sorin Lavric:
un camarad din anul 2008

Hagiograful nu îşi propune şi nu realizează o dezbatere critică matură, referitoare eventual la strategiile de comunicare publică şi de recrutare a aderenţilor Mişcării Legionare. Comentatorul ia fapte istorice punctuale – cum ar fi moartea "camarazilor" Moţa şi Marin pe frontul din Spania – şi le înfăşoară în patetisme lacrimogene de cel mai ridicol prost gust: *"La vestea morţii lui Moţa, Codreanu a izbucnit în plâns. Îşi pierduse cumnatul* (Moţa era căsătorit cu sora lui, Iridenta [sic! – L.A.] Codreanu) *şi mai ales îşi pierduse mâna dreaptă, cu care-i condusese până atunci pe legionari. Se pare că pierderea l-a marcat profund pe Codreanu, schimbându-l: a devenit mai interiorizat, mai chibzuit, iar înfăţişarea lui a căpătat şlefuirea pe care suferinţa o dă de obicei oamenilor"* (p. 136). Puhoiul de neghiobie reuşeşte uneori să mai descreţească fruntea cititorului.

Şi dacă tot n-a scăpat Căpitanul necompătimit, pentru supliciul de a fi dormit pe jos în vreme ce duşmanul lui era hăcuit ca-n preistorie, cu atât mai vârtos se cuvenea tămâiată doctrina care a condus la asemenea grozăvii: *"Legionarismul este trecerea de la ordinea interioară la ordinea exterioară, este închegarea treptată a unei frumuseţi externe pe baza unei iradieri spirituale ce vine din interior. Căci nu poţi schimba lumea dacă nu te schimbi mai întâi pe tine, dacă nu devii un altul, cu totul nou, un altul înfiorător de bun a cărui atitudine să transfigureze România şi a cărui prezenţă să-i oblige pe ceilalţi să-ţi imite comportamentul"* (p. 192). Cu alte două-trei asemenea "imitări de comportament" pe stilul Decemvirilor, deveneam cu toţii "înfiorător de buni" pentru societatea canibalistă multilateral dezvoltată...

Imberbul publicist de la Humanitas, în timp ce îşi înalţă indigestele elogii la adresa Legiunii şi a Căpitanului, nu pierde ocazia de a falsifica istoria. În acest scop, el introduce o scandaloasă distincţie în tipologia asasinatelor politice: *"memoria colectivă reţine crima făcută cu propria mînă, iar nu crima făcută prin intermediari. Căci una e să omori dând ordin jandarmilor sau militarilor s-o facă, şi alta e să omori apăsând tu însuţi pe trăgaci. În realitate, ambele sunt crime, atât doar că una poate fi muşamalizată, iar cealaltă, nu. Deosebirea dintre legionari şi celelalte partide este că primii au omorât cu propriile mâini, în timp ce ultimele au omorât folosind ca intermediari slujbaşii instituţiilor statului. Chiar dacă legionarii au săvârşit mai puţine crime decât adversarii lor* [sic! – L.A.], *memoria selectivă a posterităţii a reţinut faptul că numai legionarii au fost criminali şi, lucru mult mai grav, că tot ei au introdus violenţa pe scena politică interbelică"* (p. 246). Iresponsabila aşezare a crimei pe cântar, cu scopul de-a inocenta Garda de Fier, continuă în trombă: *"şi astfel, în următorii ani, legionarii vor omorî 67 de oameni: Armand Călinescu, cei 64 de la Jilava, Nicolae Iorga şi Virgil Madgearu"*, în timp ce regele Carol al II-lea a scăpat cu fuga, deşi *"omorâse – ce-i drept, nu cu mâna lui –*

mai mulţi oameni decât aveau să omoare legionarii în toată istoria lor" (p. 157). Sorin Lavric recurge la cele mai descalificante viclenii şi diversiuni pentru a rescrie faptele istorice. El aşează pe acelaşi cântar partide şi personalităţi istorice, care şi-au asumat programe politico-economice de guvernare a României, pe de o parte, şi o mişcare anarhistă, antisemită, pe de altă parte. El "analizează" tipologia asasinatului, pentru a-i încărca la socoteală pe unii şi a-i descărca pe alţii. El numără doar 67 de oameni ucişi de Garda de Fier, "uitând" de la socoteala cadavrelor pe prefectul de poliţie Manciu, pe premierul I.G. Duca, pe fostul complice Stelescu etc. (De ce? Fiindcă aceştia au pierit mai devreme?). El menţionează măcelul de la Jilava, dar tace chitic în legătură cu pogromul de la Bucureşti, unde au fost ucişi cel puţin 125 de evrei. (De ce? Evreii răpuşi de instigarea legionară nu erau tot fiinţe umane?) E totuşi o crâncenă nesimţire să treci pe răboj doar politicienii asasinaţi, dar să uiţi victimele evreieşti ale aceloraşi descreieraţi. Nu manipulând cifrele morţilor înfrumuseţăm ororile trecutului!

La fel de lamentabilă e tentativa lui Sorin Lavric de a relativiza responsabilitatea legionară în uciderea a doi prim-miniştri ai României. "*A intra în dedesubturile asasinării lui Duca înseamnă a păşi pe nisipuri mişcătoare*" – ne spune înţeleptul manipulator –, căci regele Carol al II-lea pesemne fusese anunţat în prealabil de serviciile secrete, dar n-a luat măsuri de protecţie (vezi p. 102). Armand Călinescu e adevărat că a pierit împuşcat de opt legionari, dar asasinatul s-ar fi petrecut sub ochii şefului Serviciului Secret de Informaţii, ceea ce sugerează un complot al regelui (vezi p. 167). Atunci când S. Lavric nu diminuează tendenţios cifra victimelor, are grijă să strecoare dubiul privind dedesubturile crimei. O altă manevră intelectuală profund necinstită.

Gardiştii au avut diverşi adversari de-a lungul vremii. Mai toţi sunt aici mânjiţi cu sârg de veninosul comentator, în semn de tardivă revanşă. Regele Carol al II-lea ar avea mai multe victime pe conştiinţă decât pistolarii de la Casa Verde (p. 157). Mareşalul Antonescu era "*suferind de o surescitare psihică permanentă, o irascibilitate pusă de contemporani pe seama unui sifilis netratat la timp*" (p. 253). După sfârşitul celui de-al Doilea Război Mondial, prigoana comunistă ar fi fost îndreptată preponderent împotriva gardiştilor: "*Statisticile arată că două treimi dintre deţinuţii politici din România au fost legionari*" (p. 268). În realitate, represiunea comunistă a acţionat împotriva unor întregi categorii politice, sociale sau profesionale, printre care s-au aflat şi legionarii, dar nu cu preponderenţă. Acest Pinocchio al istoriei romanţate aruncă în derizoriu, cu un singur gest, detenţia politică suferită de ţărănişti, liberali şi social-democraţi, de boieri, chiaburi, şi ţărani, de greco-catolici şi protestanţi, de intelectuali şi de... jucătorii de bridge. A revendica prioritatea suferinţelor legionare în detenţia comunistă reprezintă mai mult decât o impertinenţă: o impietate.

Iar impresia că "*nici o altă categorie nu a fost mai urmărită, mai hărţuită şi mai persecutată în timpul lui Ceauşescu decât foştii legionari sau simpatizanţi legionari*" (p. 291) reprezintă o banală intoxicare cu verde de Paris. Gardiştii bătrâni trăgeau sfori şi făceau bani în exil, cei tineri încă erau pionieri sau utecişti – de unde persecuţiile?...

Mecanismul mental al lui Sorin Lavric este vulgar, în elementaritatea sa: legionarii au fost nişte băieţi cam apucaţi, dar ne voiau tot binele din lume. Adversarii lor erau fie intriganţi, fie lipsiţi de scrupule, fie sifilitici, fie comunişti. Iată ce înseamnă să ţii prea mult sub pernă Cărticica şefului de cuib: te trezeşti cu denivelări.

De la "istoricul" publicat de Editura Humanitas aflăm de asemeni interesanta noutate că rebeliunea legionară nici măcar n-a existat! A fost doar o lovitură de stat, pusă la cale de mareşalul Antonescu, împreună cu aliaţii hitlerişti, pentru debarcarea partenerilor de guvernare (vezi p. 254). Fireşte, potrivit noului manual Roller cu volanul pe dreapta, n-au existat nici cele două zile de barbarie publică, măceluri şi pogrom antisemit, puse la cale de Garda de Fier, înainte ca trupele armatei române să intervină. (...)

Şi la ce bun toate aceste răstălmăciri, toate aceste omisiuni, toate aceste falsificări flagrante, toate aceste exaltări suspecte? În ecuaţia "Noica şi Mişcarea Legionară", pentru a-l reabilita pe primul, era necesară inocentarea celui de-al doilea element. Iar pentru a spăla imaginea criminalilor politici în serie, trebuia rescrisă istoria recentă a României. Deci, la treabă, nepoate!

Dacă legionarii beneficiază de contextualizări, scuze şi circumstanţe atenuante, cu atât mai mică va fi vina lui Constantin Noica pentru a fi scris, doar o scurtă perioadă, articole fasciste. Adeziunea lui nu e, Doamne fereşte, motivată de vreun interes politic, ci reflectă opţiunea unui om cinstit, ale cărui fapte nu pot fi decât măreţe: "*Noica nu era omul ale cărui gesturi să fie lipsite de substanţă interioară: era un om integru, un intelectual de o netăgăduită onestitate, şi de aceea ar fi nefiresc să ni-l închipuim săvîrşind un gest atît de încărcat de consecinţe, fără o îndelungată deliberare lăuntrică*" (p. 142-143).

Atunci când Noica publică texte în care atacă democraţia ("*Să continuăm să fim democraţi? Foarte bi-*

ne, dar pentru câtă vreme? (...) *Dacă o doctrină a reușit să se compromită atât de repede, vom mai putea avea răbdare să așteptăm, cuminți, ani de zile, reabilitarea ei?*"), totul e justificabil, în ochelarii hagiografului, prin realitățile interbelice corupte (p. 118). Atunci când Noica se lansează împotriva evreilor (de ce lipsesc citatele acuzatoare în această direcție, din cercetarea lui S. Lavric?), se insistă pe "moderația" și pe "politețea" antisemitului (p. 117). De altfel întregul efort al comentatorului este de-a face piruete în jurul compromisurilor noiciene. El recurge chiar la ideea de a găsi patru etape în "traseul evoluției interioare a lui Noica": 1930-1938, raționalismul; 1939-1948, adeziunea legionară, coincizând și cu "trezirea interesului pentru religie, Dumnezeu și teologie"; 1949-1968, ostracizarea; 1969-1987, apogeul, ieșirea pe scena publică. Filozoful e în permanență deculpabilizat, insistîndu-se că "orbirea" lui fascistă a fost de scurtă durată și ea însăși a fost explicabilă prin circumstanța crezului religios.

Sorin Lavric (...) nu e interesat, din păcate, nici de opiniile altor specialiști care, înaintea lui, s-au aplecat asupra biobibliografiei lui Noica. Iat-o, de pildă, pe Alexandra Laignel-Lavastine, care subliniază că cele "patru etape" nu pot fi chiar atât de net delimitate (vezi vol. *Filozofie și naționalism. Paradoxul Noica,* Buc., Ed. Humanitas, 1998, p. 213 și urm.). C. Noica a avut convingeri xenofobe încă dinainte de convertirea sa gardistă. "*Trebuie înțeles odată pentru totdeauna că nu ne mai putem mulțumi să evoluăm în umbra unei singure culturi, chiar strălucitoare*" (scria el în articolul *Noi și cultura străină,* din 1933; a se vedea și articolul *Să nu copiem străinătatea!,* din 1934). Telegrama de adeziune a lui C. Noica la legionarism, într-un gest "spontan" de protest, la uciderea lui Corneliu Zelea Codreanu, e doar un impuls romantic. Germenii naționalismului și ai xenofobiei erau deja adînc implantați în convingerile sale. Momentul "convertirii" a constituit nu o schimbare de direcție, ci o arătare la față. "*Nu numai că Noica n-are nimic de obiectat față de crima și arbitrarul ce domneau atunci în orașele României, dar le mai și justifică, fără să riște, ce-i drept, mare lucru, de vreme ce principalii instigatori erau în fruntea țării: «Unde sunt actele de violență, sau pur și simplu de huliganism și indisciplină ce le-au fost reproșate legionarilor?», întreabă el în textul din 21 septembrie. «Căci violența nu ține întotdeauna de orbire; ține, uneori, de setea purității. Căpitanul și Moța au lovit. Mulți dintre cei de tot buni au lovit. Dar au lovit fiindcă gestul lor avea un sens purificator pentru sufletul neamului»*".

Analiza de mai sus e inclusă în consistenta monografie publicată, câțiva ani mai devreme, de Alexandra Laignel-Lavastine. Întrucât ea "păcătuiește" printr-o abordare precisă, riguroasă, lucidă, nu ne mirăm că noul comentator nici măcar nu-i amintește existența. Nu ne mirăm: ne indignăm. După cum bețe în roatele discursului mitologizant i-ar fi pus și citatele vădit antisemite din opera "magistrului". S. Lavric nu-și permite asemenea "îndrăzneli", pe care cercetătoarea franceză le-a exersat deja acum câțiva ani, ridicând vălul de pe această blamabilă direcție de gândire a filozofului. "*Nu e de ajuns să spui: «Jos jidanii și înstrăinații!», ci trebuie să devii tu însuți un ins în stare să înfrunți pe străini și înstrăinați. Trebuie altă educație decât cea obișnuită a politicii: una aspră, ostășească, tinerească*" (vezi *Limpeziri pentru o Românie legionară,* articol al lui C. Noica din 1940).

Miza principală a cărții lui Sorin Lavric, pe care autorul o clamează chiar și pe coperta posterioară, constă în explicarea faptului că "atâția băieți buni", printre care însuși Noica, au trecut de partea unei mișcări ne-bune. Dar justificările propuse de el cad pe rând, ca popicele. Manevra de inocentare generalizată a Mișcării Legionare este neavenită și reflectă un avorton de gândire. Antisemitismul flagrant al lui C. Noica rămâne aici neexplicat, neilustrat, ba chiar tinde a fi eludat. Scuza credinței sale religioase de moment rămîne implauzibilă.

Până la urmă, eșecul principalei sale direcții de investigație e asumat explicit de către autor: "*Rămâne una dintre marile necunoscute ale firii umane fenomenul acesta atât de incontrolabil și atât de imprevizibil căruia i-a căzut pradă Noica: îndrăcirea pe care a suferit-o atunci când și-a pus credința în slujba «binelui suprem»*" (p. 251). Dacă fenomenul pe care și l-a propus spre studiu îi rămâne în continuare ca o mare necunoscută, la ce i-au folosit lui Sorin Lavric cele peste 300 de pagini de polilogie, cu note și bibliografie înainte de cuprins? Pentru o reabilitare mascată, Mișcarea Legionară simțea oare nevoia unei pseudomonografii despre Constantin Noica?

Ce perspective poate avea, în cultura română de azi, o carte care istorică nu este, căci răstălmăcește și falsifică cele mai evidente fapte ale trecutului? (...) Marea ei șansă ține de faptul că, încercând să purifice trecutul corupt al lui Constantin Noica, vine în întâmpinarea Editurii Humanitas și a sateliților ei, care de ani în șir cădelnițează la edificarea unui mausoleu al Filozofului Exemplar. Astfel stând lucrurile, îi prevedem cercetării lui Sorin Lavric un viitor mare, presărat cu diplome, premii și elogii deșănțate (care au și început să se facă auzite).

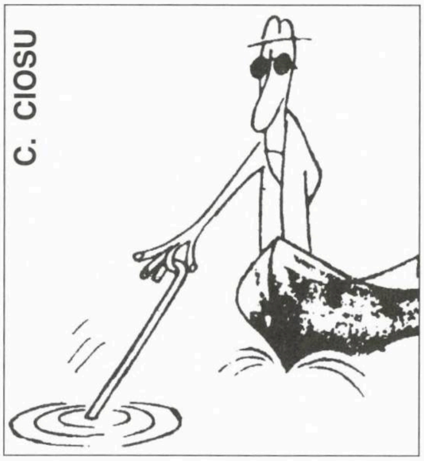

Pescuitorul de perle

Chinezii de la corectură

«Cancelarii occidentale și-au exprimat speranța că retragerea lui Fidel Castro din fruntea Cubei va deschide poporului chinez calea spre democrație.»

("Viața noastră", 28.02.08; comunicată de ing. Radu I. Gaton din Tel Aviv, care exclamă: măcar de–ar fi așa, dar nu e...)

Să luptăm contra xenofobiei!

«Distribuția spectacolului a fost foarte omogenă, cântăreții fiind aproape toți germanofobi de origine.»

("Opérette Magazine", Paris, 2008; comunicată de Miriam Solal, Paris, – care, spirit tolerant fiind, ar fi preferat ca artiștii respectivi să fi fost germanofoni.)

Victimele s-au înțeles, până la urmă, cu cel ce era vinovat de moartea lor

«În urmă cu opt ani în portul Ashdod a avut loc un accident și doi electricieni au murit. A fost găsit vinovat pentru neglijență antreprenorul care se ocupă cu lucrările electrice. Datorită înțelegerii între cele două părți (...) acum s-a dat sentința definitivă.»

("Viața noastră", nr. 16.826/08; comunicată de Viorel Croitoru, din Kiriat Yam, care observă satisfăcut că, atunci când există bunăvoință de ambele părți, morții se pot înțelege cu viii.)

Te-am zărit printre morminte

«(Cântăreții) Sylvie Vartan și Tony Scotti îl vor întâlni pe (amicul lor) Johnny Hallyday la cimitirul din Bourg-la-Reine, unde va fi înmormântat cântărețul.»

("Gala", Paris, 10.04.08; comunicată de Rosalie Baumgarten, din Bordeaux, Franța, – care precizează că Johnny Hallyday este bine sănătos; amicii sus-amintiți l-au întâlnit desigur la cimitir, dar nu la înmormântarea lui ci la aceea a prietenului lor comun, cunoscutul comedian și cântăreț Carlos.)

Totul e relativ

«Einstein (...) la 35 de ani a sosit prima oară în Germania.»

("Jurnalul săptămânii", 14.02.08; comunicată de ing. Radu I. Gaton, din Tel Aviv, – care, oricât ar fi el de convins că totul e relativ, nu poate înțelege cum de-a venit celebrul fizician pentru prima oară la 35 de ani în țara lui Goethe, din moment ce el se născuse la Ulm, în Germania.)

Ale logicii valuri

«Pentru prima oară ajunge o corabie europeană (condusă de Vasco da Gama, în 1498) coasta Indiei pe calea maritimă și înconjurarea Africii.»

("Viața noastră", nr. 16.954/08; comunicată de Rodica Weiner, din Cfar Saba, – care, trecând peste câteva chestiuni de ordin gramatical, se întreabă și ne întreabă cum altfel decât pe cale maritimă ar fi putut ajunge o corabie europeană în India: pe autostrada Lisabona-Bombay? ...cu un avion Jumbo de transportat mărfuri?)

Poșta

Renata Elias, Cfar Saba; **Micu Soicher,** Ramat Hasharon; **Albert Lentzer,** Frankfurt, Germania; **Rolanda Lavi,** Haifa; **Viorica Mendelsohn,** Johannesburg, R.S. Africană (observații bune, dar nu perle); **Melanie Nathanson,** Tel Aviv; **Renée Ariely,** Bruxelles, Belgia; **Moscu Zilberman,** Beer Sheva; **Norbert Tamler,** București (nu orice greșeală de tipar e o perlă.)

Articolul lui Laszlo Alexandru (de la pag. 62 și urm.) l-a ofuscat pe Sorin Lavric, care l-a făcut pe criticul literar din Cluj cu ou și cu oțet. La care Laszlo a replicat în spiritul polemic ce-l caracterizează.

În numărul viitor:

Contra-răspunsul lui Laszlo Alexandru.

Banc nemțesc

– Domnule avocat, aș vrea să divorțez, dar cu discreție.

– Ce înțelegeți dumneavoastră prin discreție, în acest caz?

– Păi, dacă s-ar putea, să nu afle bărbatu-meu.

(Cules de Nicolae Corbeanu, Köln; din "Harababura, Buc.)

**O povestire de
G. MOSARI**

Emigrant în Japonia

G. Mosari, care împlinește luna aceasta 75 de ani, s-a gândit să plece din Holon, unde trăiește împreună cu familia, și să se stabilească în orășelul japonez Kamgai.

Fraților, vreau să vă spun că am de gând să emigrez în Japonia. De ce am ales această țară? Puteam să aterizez de pildă în orice stat din Europa, sau în Canada, sau în Statele Unite. Ei bine, Japonia este altceva. Gândiți-vă că după ce am locuit un număr de ani în România și un alt număr de ani în Israel, acum vin și mă stabilesc definitiv în Țara Soarelui Răsare. Eu, așa cum sunt, brunet, și înalt, cu figură europeană, voi poposi pe meleagurile ochilor oblici și voi deveni japonez.

Să nu credeți că doresc să caut o gazdă la Tokyo, care e un oraș mult prea mare și obositor pentru mine, cu o circulație de mașini fantastică; eu vreau un orășel mic, liniștit, doar cu câteva mii de locuitori, în care toți se cunosc și se salută cu politețe. De altfel, am și găsit târgușorul căutat de mine, se numește Kamgai, și nu e foarte departe de Tokyo. Dar mai prețios este faptul că această urbe mică este scutită de cutremure, care știți prea bine că au o pondere mare în Japonia și, sincer să fiu, nu prea sunt interesat să dispar într-un cutremur de pământ. Dar, mă veți întreba dumneavoastră, cine te va ajuta în Japonia, căci nu-i vorba de o țară deschisă. Acolo nu există Ministerul Emigrării și nici nu poți să bați cu pumnul în masă să ți se dea drepturi.

Așa e, va trebui să mă descurc. Deja am o soluție pe care vreau să o discut cu dumneavoastră. Intenționez să stau în Japonia, anual, cam zece luni, iar două luni să vin în vizită în Israel. Știți dumneavoastră ce înseamnă să sosești ca vizitator în Israel? Toți te așteaptă cu drag, te îmbrățișează cu căldură, îți cer să le povestești cum e în Japonia, pe care o cunoști mai bine, nu ca turiștii care trec în fugă pe acolo. Iar tu, în Israelul pe care l-ai părăsit, le spui ce înseamnă adevărata Japonie, cu obiecte mari, și mai ales mici, micuțe, pe care abia le vezi, dar reprezintă tehnica cea mai înaltă din lume, și toți te vor invidia și nu te vor întreba ce cauți în Israel, căci e deja plin cu cei dispuși să profite de pe urma lui.

Dar pentru a deveni japonez, spuneam, îmi trebuie un minister al Emigrării. Am găsit un înlocuitor și tocmai despre el vreau să vă întreb. E vorba de un tânăr de 26 de ani care de doi ani, de când a început să câștige bine, plasează plicuri cu bani în cutiile poștale ale cetățenilor din Kamgai. La început s-a mulțumit să pună bani – de la 100 la 1.000 de dolari în fiecare plic – pentru persoanele bolnave. După un timp, însă, n-a mai făcut nici o distincție între cetățeni, singura fiind suma în dolari care se nimerea pentru fiecare. Tânărul a început să ofere plicuri pentru toți locuitorii urbei, trecea pe la cutiile poștale ale fiecăruia și punea plicurile. În scurt timp a devenit donatorul misterios, dar și poștaș.

E drept, poliția japoneză a cam intrat în alertă. Cel care dă bani cu atâta ușurință populației folosește poate dolari falși, ori poate e puțin "diliu". Deci, nu poate fi un om normal. Așadar, responsabilii ordinii au făcut apel la populație ca să predea plicurile poștașilor, dar acțiunea lor nu a avut mare succes, puțini fiind aceia care au restituit banii. În orice caz, din verificarea dolarilor s-a constatat că ei sunt autentici, că nu-i vorba de nici un fals. Trebuia deci găsit donatorul, polițiștii așteptându-l pe lângă cutiile de scrisori. Și iată că băiatul de 26 de ani a apărut: punea în fiecare "cămăruță" a poștei câte un plic. S-au apropiat de el polițiștii ca să vadă cum poate arăta "diliul":

– Tu pui plicurile în cutiile poștale?

– Da, după cum e norocul fiecăruia. Omul poate găsi înăuntru 200 de dolari, dar poate avea chiar și 1.000 de dolari.

– De unde ai banii pe care-i distribui?

– Din muncă. Eu lucrez în High-Tech, câștig mii de dolari lunar. Și m-am gândit să-i împart cu toată populația, ca să se bucure toți de ei. Eu sunt singur, n-am nevoie de mulți bani.

"Diliul" răspundea mai firesc decât orice alt om normal, așa cum ești dumneata, sau cum sunt eu. Și atunci, ce mi-am spus: "Ce-ar fi să-l transform pe acest tânăr în… Ministerul Emigrării? Să-mi dea și mie câteva sute de dolari în fiecare lună, căci nevoile mele nu sunt prea mari. Și astfel, mă voi muta în Japonia, în localitatea Kamgai, iar acolo voi avea un trai asigurat. E drept, cam minimal, dar sigur. Sigur? Ei, aici e întrebarea: ce mă fac dacă peste noapte îi vine o idee nouă și nu mai împarte bani? Sau dacă dă faliment?

De aceea vă întreb pe dumneavoastră: ce să fac? Să emigrez sau nu în Japonia?

**B.B.C.
Bădărani. Bandiți. Canalii.**

O povestire de MARIANA JUSTER

„M-am făcut scriitoare"

Semăna cu un papagal de Congo. Sau, poate, cu o pupăză cu moţ.

Ne-am întâlnit întâmplător pe stradă. Eu cu gândul aiurea, ea purtându-şi plictisul la plimbare. M–am bucurat, pentru că în ultima vreme, în însingurarea mea, nu mai văzusem obraz de sorginte moldoveană. Purtam dorul oamenilor din urbea noastră de odată. Nu bănuiam că aş putea avea surprize de tot felul, având în vedere scurgerea timpului şi schimbarea locurilor în care dăinuim. Aşadar s-a întâmplat într-o bună zi...

La drept vorbind, cum mi-a sărit în faţă, abia-abia dacă am recunoscut-o. Mi s-a părut cam hazoasă. Îi lipsea simplitatea de odinioară. Spre părerea mea de rău, straşnic m-a uluit. Mai întâi m-a năucit fasonul ei de a se prezenta, aidoma unei paparude în culori pestriţe. Peste chipu-i – fireşte, maturizat – îşi turnase toate cosmeticăriile posibile. Parcă şi-ar fi uitat obrazul în multele cutii cu sulemeneli. Straturi groase de roşu, roz, albastru, sineală în degrade şi negru. Papagal de Congo, pupăză cu moţ, sau cu ce altceva s-o fi asemuit? Peste pieptul opulent atârnau, ca în vitrina giuvaiergiilor, lanţuri, lănţişoare, medalioane, amulete – aur strălucitor ca soarele torid de vară. Vorbea afectat cu guriţa roşie, răsucită în chip de cireşică. Ca să fie mai convingătoare, se ajuta ostentativ cu mâinile, pe ale căror degete, ca nişte mosorele, sclipeau diamantele. Se împlinise bine la trup. Deşi îşi încinsese mijlocul cu o curea, pentru mai multă supleţe, arăta ca o putinică cu doagele legate, în care, în locurile noastre de baştină, se păstra brânza... Purta şi rochiţă mini ca să i se vază picioarele doldora de şunci. Mergea greu, călcând parcă în străchini. Tocurile prea înalte şi subţiri nu erau făcute pentru a susţine ditamai femeie încălată.

Din una în alta m-a invitat la un pahar de vorbă, la Cafeul de vizavi. Eu, oarecum descumpănită şi cam jenată de o asemenea însoţire. Ea, grăbită să se aşeze pe un scaun. Sub masă, şi-a descălţat pantofii, slobozindu–şi cu suferinţă labele picioarelor belite. Să-i plângi de milă, nu alta, dar eu, aşa cum m-a învăţat mama, m–am făcut că nu văd... După câteva minute îşi recăpătă siguranţa de sine, chiar exagerată, purtând o "discuţie" cu mine de una singură. Ea vorbea, ea se auzea, ea îşi răspundea.

– Ce mai faci? mă întrebă total indiferentă, înţelegând prin aceasta că dorea să canalizeze dialogul nostru pe alt făgaş.

– Bine! îi răspund, deşi, vădit, replica mea n-o interesa câtuşi de puţin.

– Ce-ţi face familia, tot bine? ...Şi soţul tău, bine?... Dar mâţa, tot bine? Mama ta... tot... tot moartă e?...

– Îhâm, tot moartă e! i-am răspuns, stăpânindu-mi cu greu un surâs.

Mi s-a părut că n-a perceput ironia mea. Era grăbită însă să ajungă într-altă parte:

– Mai scrii? se interesă de data asta, privindu-mă cu interes drept în ochi.

– Câteodată! ripostai scurt şi, dorind să evit subiectul, am alunecat, din păcate, pe terenul ei: Dar tu ce faci?

Atâta mi-a fost! Şi-a dat drumul ca o apă zăgăzuită, repede şi zgomotoasă. Un iureş de vorbe:

– Draga mea, eu, de când sunt pensionară, m-am făcut scriitoare! Sunt plină de inspiraţie. Scriu şi scriu. Scriu zi şi noapte! Am mult talent şi imaginaţie! zise ea.

Nici mai mult, nici mai puţin! îmi spun în gând, cunoscându-i cusururile în materie de scris. Absolut deficientă în acest domeniu.

– Ce scriu? se întrebă singură, răspunzând apoi ca şi cum eu aş fi întrebat-o: Articole de ştiinţă şi tehnică pentru revistele româneşti din ţară. Sunt foarte apreciată. Vreau să-mi fac publicitate de scriitor. Am trimis prietenilor copiile articolelor apărute. Am vrut să mă asigur că sunt citită. Eu scriu numai pe româneşte! Ca să mă cunoască cei din alia! Apropo, m-ai citit?

(De unde până unde, mă întreb în gând, că doar nu de mult zeflemisea literatura scrisă aici în limba maternă! Până nu de mult, pretindea că numai cei proşti mai citesc pe româneşte! Ea, intelectuală de rasă, numai ebraică citeşte!)

– Nu!

– Am devenit scriitoare cunoscută. Acum candidez ca membră a Asociaţiei Scriitorilor de limbă română din Israel! Şi mai ştiu că-mi vor admite candidatura, continuă ea.

– Ah, bravo, bravo! îndrăznisem s-o întrerup, arătându-mi admiraţia. Asociaţia va face o bună achiziţie, spusei. Şi ce anume ai scris până acum? o întrebai încă nedumerită.

– Cum? Articole despre tehnica modernă, despre articole electro-casnice, despre internet, despre cabluri telefonice şi altele. Fiecare trebuie să aibă habar de tehnica modernă, cum s-o folosească. Nu e "in" să nu ştii să foloseşti internetul. Nu se mai poate permite ignoranţa. Empirismul e depăşit, draga mea, zise ea strâmbându-şi guriţa-cireşică. Superstiţiile trebuie stârpite din societatea noastră... Apoi îşi continuă peroraţia intenţionând să mă dea gata cu cunoştinţele ei tehnice:

– Îmi dedic tot timpul scrisului. Mi-am mai schimbat casa, într-una mai mare, care a costat o avere!... *(Pauză, ca să constate efectul.)* Acum avem, eu şi dumnealui, câte două birouri şi două ordinatoare, ştii, ca să nu ne deranjăm în momentele de creaţie. Ne-am mai cumpărat o viluţă în România, fiindcă ştii cât de mult suntem noi legaţi de ţara natală!

(Doamne! Mai ieri susţinea sus şi tare că nu o mai interesează ţara ei de baştină!)

Apoi sunt potopită de un val de realizări materiale, cu aniversări în străinătate, cu viaţa mondenă şi cu marele noroc de a cunosşte "persoane suspuse". "Nu de alta, dar sunt foarte necesare la nevoie!"

I-am admirat amuletele care o feresc de cele rele, şnuruleţul roşu de pe braţ, binecuvântat de un rabin, ochiul albastru împotriva deochiului, cât şi *hamsa* (palma cu cinci degete răşchirate) care îndepărtează duhurile rele.

– Să fie, nu strică! Îmi poartă noroc! M-au salvat de multe rele. Tu de ce nu porţi talismanuri, ţi-ar ajuta foarte mult.

– Nu-mi trebuie, n-am nevoie de ele. Nu cred în fetişuri.

Un asemenea afront nu l-a putut suporta. Cu îndârjire încercă să mă convingă de binefacerile şi minunile porte-bonheur-urilor: nu boli, nu ghinioane, noroc în dragoste şi succes în scris literatură!

La plecare mi-a dat un "pa şi pusi" şi m-a invitat să vin la ea acasă ca să văd "unde şi cum s-a aranjat".

Mare-i grădina lui Dumnezeu! m-am gândit. În definitiv oamenii ca ea nu sunt o raritate. E un om ca mulţi alţii de pe aici! Îi găseşti la tot pasul. Oameni "realizaţi". Oameni admiraţi pentru vâlva pe care-o fac în jurul lor.

Tot gândindu-mă la întâlnire, mi-am amintit o scenă cu această doamnă petrecută cu mulţi ani în urmă în urbea noastră natală.

Era iarnă, cu multă zăpadă. Către seară, mă pomenesc că vine la noi să se consulte cu mine în privinţa superstiţiilor. Pe vremea aceea eram două tinere şcolite în spiritul materialismului ştiinţific şi cu foarte mult zel. Ea devenise preşedinta Asociaţiei pentru Răspândirea Ştiinţei şi Culturii. În acea seară trebuia să conferenţieze despre lupta împotriva superstiţiilor. Rolul ei era să lămurească poporul să nu creadă în eresuri, în spirite bune şi rele, în vrăji, în semne prevestitoare de rele, în magie. Am stat amândouă şi ne-am căznit să ne amintim de superstiţiile şi de superstiţioşii pe care-i întâlneam la fiecare pas. Am înarmat-o cu exemple: a nu ieşi înaintea cuiva cu găleata goală (semn de ghinion), a nu te întoarce din drum (semn de nerealizare), a nu da cuiva ac şi aţă în mână (semn de ceartă), a nu vărsa piper (semn de scandal), a nu sparge o oglindă (semn de moarte), a nu purta cămaşa pe dos (îţi merge rău toată ziua) etc. etc., pe care le-am şi uitat.

Bucuroasă şi foarte documentată, a pornit cu încredere la şedinţa pe care o prezida. Succesul, fără îndoială, îi era asigurat.

Dar cum a ieşit din casă, peste neaua albă, tuşti! i-a tăiat calea o pisică neagră...

– Ptiu, bată-te dracu' să te bată! exclamă ea. Îşi scuipă în sân de câteva ori, apoi stupi în toate direcţiile... Vai de sufletul meu, n-o să-mi meargă bine! Ce mă fac? Nu mă mai duc la şedinţă! şi se întoarse în casă.

Bursa personalităţilor din *trib*

În urcare

Prof. Dr. Jean Askenasy: după succesul repurtat de primele sale două cărţi apărute în România, "Creierul şi universul său" şi "Un minimum necesar despre conştiinţă pentru un intelectual din mileniul al treilea", neurologul din Herzlia a scos o nouă lucrare, "Enigmele somnului" (ed. "Viaţa Medicală Românească"), care a devenit un best-seller ştiinţific, fiind discutată de toţi cei ce au probleme cu somnul (adică de toată lumea) şi făcând ca în presă să se vorbească despre autor ca despre "omul care aduce somnul".

În scădere

Prof. Vladimir Tismăneanu, de la Universitatea Maryland, SUA: faptul că a găsit de cuviinţă să elogieze cartea pro-fascistă "C. Noica şi mişcarea legionară" de Sorin Lavric (v. şi articolul lui Laszlo Alexandru de la rubrica "Idei"), dându-i, cum se spune prin culise, un certificat de "caşrut", a stârnit uimirea şi dezamăgirea admiratorilor din *trib* ai talentatului politolg.

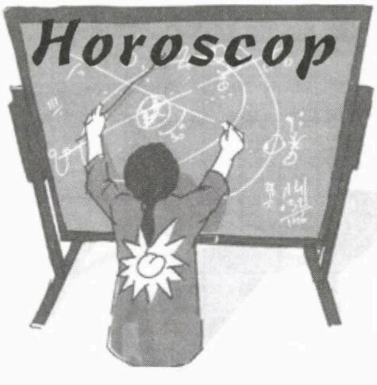

Mai

Berbec (21 martie – 20 aprilie): Ați revenit pe linia de plutire și aceasta numai datorită faptului că ați ascultat sfatul unui prieten. Mai aveți însă un drum lung de parcurs. Fiți mai maleabil și nu vă încăpățânați tot timpul să rezolvați singur problemele care vă depășesc.

Culoare: mov.

Taur (21 aprilie – 20 mai): Nu vă găsiți rostul și nu aveți liniște. Ați încercat toate posibilitățile pe care le-ați crezut viabile, dar nimic nu vă mulțumește. Lucrați mai puține ore, chiar dacă, așa cum credeți, numai lucrând mult mai mult vă veți putea acoperi marile datorii pe care le aveți. Trebuie să vă îngrijiți, altfel veți plăti cu sănătatea eforturile depuse.

Numere: 1, 5, 11.

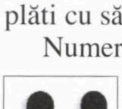
Gemeni (21 mai – 20 iunie): Fiți mai puțin tensionat, mai puțin panicat. Totul vă reușește din plin. Știți doar, din experiență, că străluciți întotdeauna – în societate, în activitatea pe care o depuneți, în tratativele pe care le purtați sau în încercările de mediere și conciliere pe care le faceți.

Culoare: albastru.

Rac (21 iunie – 22 iulie): Intrați într-o perioadă cam tulbure. Nimeni nu vă este pe plac și nimeni nu vă face pe plac. Fiți foarte atent la cheltuielile pe care le faceți, deoarece depășirea bugetului ar putea deveni acum dezastruoasă. Nu vă lăsați tentat de propunerea de a investi într-o afacere. Se va dovedi un fiasco.

Numere: 3, 9, 23.

Leu (23 iulie – 22 august): Aștrii vă surâd. Un proiect, început mai de mult, începe să prindă contur. Toți cei pe care i-ați contactat până în prezent se arată interesați să-și continue colaborarea cu dvs. Acum puteți constata că răbdarea și tenacitatea dau roade.

Culoare: portocaliu.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): Primăvara vă predispune la melancolie. Nu lăsați gândurile să vă copleșească. Familia are nevoie acum, mai mult ca niciodată, de sprijinul dvs. Respectați-vă obligațiile și... treziți-vă din toropeală! Impuneți-vă o gimnastică a minții, pe lângă plimbarea zilnică.

Numere: 7, 12, 29.

Balanță (23 septembrie – 22 octombrie): Chiar dacă timpul a început să vă apese, trebuie să știți că sunteți mereu prezent în gândul oamenilor care vă iubesc. Răuvoitorii nu s-au potolit nici acum, dar nu vă neliniștiți. Astăzi nimic nu vă mai poate face să suferiți. Adevărul își spune cuvântul.

Culoare: bleu, argintiu.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): «Puii» dvs. s-au adunat din nou lângă cuib și acum vă simțiți în siguranță, cu mai puține griji. Desigur că vă preocupă viitorul lor, însă doar ei și-l pot croi, după propria lor măsură. Rămâneți, ca și până acum, în umbră. Vă vor aprecia atitudinea mai târziu.

Numere: 13, 20, 30.

Săgetător (23 noiembrie – 21 decembrie): Veți fi surprins când veți primi o veste de la o persoană de peste mări și țări. S-ar putea chiar să vă întâlniți curând. Vârsta și-a lăsat amprenta, însă sentimentele care v-au legat nu s-au schimbat. Vă veți da seama – pentru a câta oară?! – cât de importantă și reconfortantă este afecțiunea.

Culoare: galben.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Nu disperați! Ați câștigat o experiență de viață care vă va netezi drumul spre mai departe. Nu puneți la inimă ceea ce se vorbește pe seama dvs. Totul provine din invidie, dar și dintr-o doză de răutate specifică oamenilor de o anumită categorie. Orice rău e spre bine!

Numere: 6, 14, 26.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): Bucurați-vă de fiecare clipă petrecută alături de cei dragi. Bucurați-vă de fiecare gest de tandrețe, de gingășie și faceți provizii pentru mai târziu. Prelungiți-vă șederea în străinătate dacă vreți să vedeți și lucruri noi – peisaje ca din ilustrate, minuni ale tehnologiei, o altă latură a societății.

Culoare: roșu.

Pești (19 februarie – 20 martie): Chestiunile financiare se vor lămuri, grație unei intervenții neașteptate din partea unei rude. Dar veți avea o nouă dispută în familie care vă va măcina nervii. Luați poziția sfinxului – va fi salutar.

Numere: 2, 22, 34.

Interim

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Indirecte

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1								✿					
2					✿							✿	
3						✿							
4		✿								✿			
5			✿						✿				✿
6								✿				✿	
7				✿			✿						
8			✿			✿			✿				
9					✿					✿			
10				✿				✿					
11							✿						
12		✿									✿		

ORIZONTAL: 1) Volan – La magnetofon (pl.). 2) Încercare în rugby – Inexactitate matematică. 3) A însemna – Extremă. 4) Importanță – Joacă pe mutește. 5) Natan Popper – Desprinsă – Căpitan (abr.). 6) Țară europeană – Ansamblu muzical. 7) Individ – Semiușor! – Vechi. 8) Caic! – Zis fără miez! – Textilă – Zeul soarelui. 9) A se jupui – Îndoitură – Altitudine (abr.). 10) A brăzda – Acela – Cupă. 11) Nuanță a vocii – Geantă. 12) Din programul radio-TV – Acut!

VERTICAL: 1) Fără valoare. 2) Astfel – Mape ușoare. 3) Ritm susținut (fig.) – 1-4 vulpi! – Bune de ras. 4) Sărutare ardelenească – 24 ore – Barbu Manea. 5) Oltul din vremea daco-romanilor – Suprafețe agrare. 6) Cale! – Catalog – Semnul adunării. 7) Întărită în construcții – Refren popular. 8) Păsări de curte – 365 de zile (pl.) – Cupeu! 9) Drepte la gimnastică – Con gol! – Cupon… fără cotor! 10) Unitate de lucru mecanic – Altitudine – A se osifica. 11) Netipărite. 12) Cui bătut la ambele capete – O foaie subțire. 13) Identic – Aranjat la centru.

DICȚIONAR: Amon, zuli, oare, upon, erg, ose.

NIȚĂ MIHAEL

Secvențe

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2								■		
3						■				
4									■	
5		■			■					
6				■						
7			■				■			
8				■				■		
9					■					
10										

ORIZONTAL: 1) Un fel de nimic. 2) Atitudine mai ceva decât tovărășească – Coadă de căluț! 3) Tocmai bun aici! – Celulă de metropolă. 4) O trimitere la răcoare. 5) Poftim – Slujitor al șamanismului. 6) Luat pentru sine însuși – Băgate în viteză. 7) Notă mediană! – Făcut de picior... – ...și bătut cu piciorul. 8) Rapsod la Atena – Efectul unui reflex necondiționat – Indicator de direcție. 9) Materie primă a nechezolului – Pus la catastif. 10) O prostie fără seamăn.

VERTICAL: 1) Intră în regiment (pl.). 2) Gust neplăcut – Stană. 3) Un nimic… la oameni – Fac o pereche. 4) La domiciliu – Două din trei! 5) Verigi cu slăbiciuni à la Caragiale – Tub cu umplutură. 6) Ultimele la cadril! – Ucigași. 7) Crescut pentru coridă – Centru proverbial al durerii. 8) Predat oficial – Cută! 9) Cilindru cu trecere – Și-a pierdut valabilitatea. 10) Hiperbolă temporală.

DICȚIONAR: Aed.

ARNOLD HELMAN

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Financiară: Retine, eroi, alocatii, sn, fituica, act, tt, tu, zidar, ued, reunire, r, asi, ret, t, icre, siliri, u, pru, aven, trecator, ge, ospatar, gir, ca, rarisime.

Conturi: Razbunator, avar, orare, contor, pic, ca, coma, u, lata, coral, atita, leu, v, c, meo, ro, il, varza, a, tavane, tir, asalt, nume.

Siluetă: T, u, t, i, a, a, re, iresponsabili, vt, alienat, armator, sta, ne, araci, abis, ananas, imoral, asa, t, ere, a, ahi, ae, inapti, u, est, t, aot, trepte, cearta, icar, o, rai, t, avar, stab, p, ogre, e, epici, cot, ea, om, lot, sec, l, ereti, op, aci, ana, ic, ospat, icut, ideala, acid, ts, ba, iubit, itari, camin, ite, te, tarcat, perla.

Pe vreme urâtă să nu te întorci din drum

Sâmbătă dimineața m-am trezit devreme, m-am îmbrăcat în liniște, mi-am pregătit un pachet cu mâncare pentru prânz, am luat câinele, am mers apoi tiptil până în garaj, am atașat barca la Jeep și am pornit motorul. Spre disperarea mea, la ieșirea din garaj am văzut că era o vijelie de nedescris. Am revenit cu mașina în garaj și am aprins radioul. La știri se anunța că vremea se va înrăutăți în continuare. M-am întors în casă, m-am dezbrăcat în liniște și m-am băgat în pat lângă nevastă-mea, șoptindu-i: "E o vreme îngrozitoare afară". Ea a răspuns somnoroasă: "Îți vine să crezi că idiotul de bărbatu-meu a plecat la pescuit pe furtuna asta?"

(După Internet)

ACVATICĂ

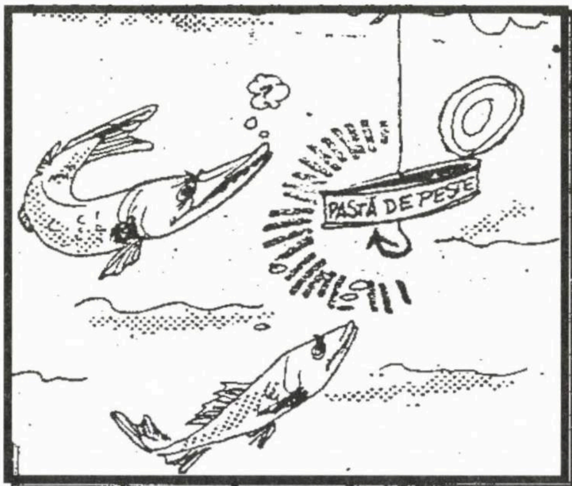

					ÎŢI STĂ PE CAP ZMEI	↓	CĂMĂTAR BĂŞTINAŞ	↓	RESORT PĂRĂSITĂ	↓	BUDOARE
					→		↓		↓		↓
					PLATOŞĂ ÎNCUIETOARE	→					
					→					NOTA 6	
					DEZLĂNŢUIRE DE PLOAIE JUDEŢ BĂNĂŢEAN	→				↓	
OSTILITĂŢI ABIA ÎNCEPE (fem.)	↓	BASM ORAŞ ANTIC	↓	TIPTIL! FACE TOTUL PE DOS	→ ↓			ATACĂ ÎN CENTRU! CAPETE (fam.)	→		
→		↓		↓				↓		APĂRUTĂ	
CADRU RESTRÎNS ÎN TOMIS!	→					CAIA! A ÎNTRERUPE	→		ION RADU SPIRIT DIVIN	→ ↓	
→			REZERVAŢI DIN NOU	→		↓			↓		
DEZGUSTĂTORI FOLOSINŢĂ	→		↓				PUNCT CULMINANT URIAŞI	→			ALIAJ PENTRU TACÎMURI
→		ATU LA TV	→		STROFĂ PRIETENI	→	↓				↓
DE IARNĂ ŞI AŞA MAI DEPARTE	→	↓			↓				ALUMINIU A DA GREŞ	→	
→			NECOPT NUME DE FATĂ	→					↓	TRIL DE PASĂRE	
STAU PRIN VII PARTENERUL LUI BRAN	→		↓			A VĂTĂMA CAICI	→			↓	
→				CARE ŢINE DE MIŞCARE	→	↓					
DUŞMANI	→							PÎRÎU	→		

DICŢIONAR: Omi, til, cnid, eon.

RODICA WEINBERG

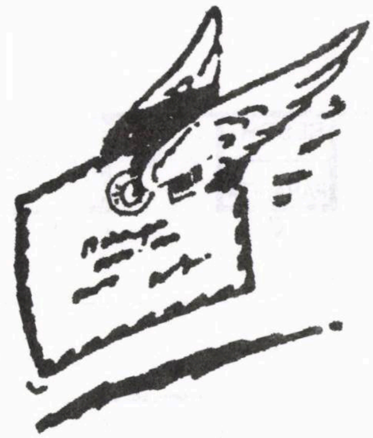

Oameni buni, oameni răi și... șoferi

Mă refer la conducătorii auto din Israel, atât la cei din autobuzele Dan sau Egged, cât şi la cei din Subaru, Volvo, ş.a.

Cineva a categorisit oamenii în: buni, rai şi şoferi. Eu mă opresc la ultima grupă. Ei pot fi oameni buni, blânzi, serviabili, dar mai slabi la volan. Cei răi ca fiinţe umane, nepăsători în ce priveşte pe călători sau pietoni, sunt totuşi îndemânateci în munca lor. În fine, unii au ambele calităţi sau defecte.

În călătoriile mele prin ţară mi s-a întâmplat că ajungeam în staţie tocmai când autobuzul era pe plecare şi se închideau uşile. Unul a văzut că nu pot fugi, că aveam mersul mai lent şi părul alb, şi m-a aşteptat. Altul mi-a făcut semn cu mâna că staţia e în spate. Am aşteptat 20 de minute. Mie mi-a fost greu. Nu lui.

Şoferul tânăr al unui autobuz (probabil eliberat nu de multă vreme din armată), pornea în "trombă", nu-l interesau "spatele de cămilă" (acele ridicături pe străzi pentru diminuarea vitezei), lua curbele ca un bolid la o cursă de Formula 1 şi oprea brusc, printr-o frânare puternică. Era vai şi amar de cei în picioare, fără o bară de sprijin la îndemână. Nici pentru cei de pe scaune nu era comod, toţi se aplecau spre scaunul din faţă, putând chiar să se lovească.

Odată traversam strada pe "zebra" reglementară. Când ajunsesem în mijlocul străzii, de după colţ, o maşină a oprit brusc, cu un scârţâit de frâne. La volan, un mucos, care, enervat şi cu superioritatea lui faţă de mine, a ţipat prin fereastra deschisă: "saba, ata lo mistakel?" adică "bunicule, tu nu te uiţi?".

Nu ştiu dacă în autobuze e interzis să funcţioneze radioul, nu numai pentru şoferul care poate nici nu e atent (el deschide aparatul când porneşte în cursă şi-l închide când termină tura) şi mai ales pe o tonalitate puternică. Călătorii, nu toţi sunt doritori să audă reclamele repetate, cursul Bursei, temperaturile în ţară, şi aceleaşi ştiri.

În taxi îl rog pe şofer, dacă e o cursă mai lungă, sau să închidă sau să reducă volumul. O face. El încasează nu doar câţiva shekeli, ci bani buni, care sunt ai lui.

Închei cu o mică întâmplare. Anul trecut, în vară, am plecat la Rehovot cu un taxi, care la ora comandată era în faţa casei. O maşină de clasă superioară, confortabilă, cu aer condiţionat plăcut şi şoferul, un bărbat de vreo 50 ani. Un domn în prezentare şi comportare. Ne-a cerut adresa, fără să ne întrebe dacă mergem la familie sau prieteni, la o petrecere, etc. El asculta în surdină o muzica mozartiană. Ne-a întrebat dacă ne deranjează. Raspunsul a fost: "ba din contra". Am ajuns la destinaţie şi i-am achitat cursa. A vorbit iar cu noi: "Toda va iom tov" ("Mulţumesc şi o zi bună").

Ne-ar fi plăcut ca şi altă dată să dăm de el.

Dr. G. Mănescu
Bat Yam

Secuii "evrei" din Transilvania

Teritoriul european dintre lanţul munţilor Carpaţi şi cei Apuseni este cunoscut sub numele românesc Transilvania, unguresc – Ardely şi nemţesc – Siebenbürgen, şi este prelungit spre apus cu regiunea numită Câmpia Panonică iar spre sud cu întreaga peninsulă Balcanică din care şi face parte. El a cunoscut una din cele mai dramatice perioade de răscoliri şi schimbări din istoria Europei. Peste acest pământ au trecut la începutul erei noastre popoarele migratoare care, venind din stepele Asiei, au străbătut Uralii, Rusia şi s-au revărsat, iar în parte s-au şi stabilit, în această regiune. Peste populaţia băştinaşă a triburilor scitice şi trace (dacii) au venit la început legiunile romane, coloniştii cetăţilor greceşti, apoi, în primele secole, gepizii, cumanii, avarii, vandalii, hunii, ungurii, slavii şi mulţi alţii.

Unii istorici afirmă că odată cu venirea avarilor în Câmpia Panonică şi în Transilvania – secolul VI – ar fi venit şi un alt trib fino-ugric, după alţii turco-tătar, cunoscut sub numele de secui (ungureşte – szekely, nemţeşte – die Szekler). Alţii susţin că acest trib ar fi venit odată cu triburile maghiare (secolul IX) în regiunea de care ne ocupăm, subliniind apartenenţa acestora la triburile ugro-finice. Ei s-au stabilit cu precădere în curbura Carpaţilor şi în lungul Carpaţilor orientali – Odorhei, Sf. Gheorghe, Covasna, Miercurea Ciuc etc., aşezările lor purtând denumirea de scaune – scaunele secuieşti. Sunt menţionate aşezări secuieşti şi în alte părţi ale Transilvaniei, spre Turda de exemplu, în regiunea Oradea (Salonta) şi chiar în Moldova. Nu întâmplător unul din judeţele României din această zonă se numeşte judeţul Trei Scaune. Un document găsit într-o biserică din Transilvania (Csikszentmihaly – Sf. Mihai-Ciuc) şi un altul descoperit în Istanbul arată că secuii (ca şi avarii) aveau o scriere cu caractere runice, o scriere hierografică cu 45 de semne şi care se citea de la dreapta la stânga ca alfabetul ebraic.

Un fapt destul de bine cunoscut îl reprezintă existenţa imperiului hazarilor în sudul Rusiei, în stepele dintre Volga şi Don în sec. III-VI ale erei noastre şi faptul că aceşti hazari au îmbrăţişat religia mozaică, deci erau evrei. Odată cu venirea triburilor ungureşti în Europa, au venit şi hazarii. Aceştia, în special nobilimea, s-au bucurat de mari privilegii, au avut pământuri şi castele, dar au rămas cu toate acestea evrei, ţinând la religia lor până pe la sfârşitul secolului XVII, când se contopiră cu desăvârşire cu nobilimea ungurească. Unii istorici arată că cel care a condus triburile ungureşti spre Câmpia Panonică – descălecătorul – se numea Arpad, deoarece mânca carne crudă, cu sânge (lucru interzis evreilor), "arpad" fiind un cuvânt ebraic care înseamnă viperă sau lipitoare, sau mai precis un echivalent al lui Dracula.

Vestitul cercetător al istoriei limbii române, savantul evreu-român Dr. Moses Gaster (vezi şi "Minimum" nr. 238 şi 249) arată că secolul al XVI-lea a fost acela al marilor mişcări religioase începute în Europa occidentală şi care s-au întins cu rapiditate până în Transilvania, formând acolo secte deosebite. Luteranismul, calvinismul, husiţii, unitarismul îşi disputau tărâmul catolicismului. Şi nu rareori vedeam atunci pe unul şi acelaşi om trecând prin toate aceste faze, îmbrăţişând când o formă, când alta. Rolul pe care-l juca atunci credinţa nu era cel mai nobil; domnitorii îşi schimbau adesea credinţa (legea) ca să-şi atingă mai bine scopurile lor, iar popoarele, adesea, şi-o schimbau după porunca sau placul domnitorilor. Ceea ce se întâmpla în Europa occidentală, se întâmpla şi în Transilvania.

În aceste timpuri agitate se naşte şi secta sabbatarienilor, nu prin vreo înrâurire directă a evreilor, căci evrei nu existau pe vremea aceea în Transilvania, ci printr-o evoluţie psihologică ce o putem foarte bine urmări. De la luteranism la reformaţi şi de la aceştia la unitari nu este decât o distanţă foarte mică, arată Dr. M. Gaster. Unitarii, care cu încetul se depărtează de creştinism, neagă una după alta dogmele fundamentale creştine, recunosc pe Christos ca pe o simplă persoană lipsită de divinitate, neexistând decât un singur, unic, Dumnezeu, de aici şi numele de unitari. De la aceasta nu mai este decât un pas până la monoteismul pur al iudaismului, şi într-adevăr, sabbatarismul (recunoaşterea Sabatului – a sâmbetei – ca suprema sărbătoare, zi de odihnă etc., cum este în iudaism) a luat naştere din unitarism, iar fondatorii acestei credinţe au trecut prin toate nuanţele schiţate de Gaster.

Atrag atenţia că unitarismul nu trebuie confundat cu Biserica Unită. Aceasta, puternic răspândită în Transilvania şi Banat, reprezintă până astăzi comunităţi de creştini-ortodocşi, marea majoritate români, ai căror conducători, pentru a se putea bucura în imperiul austro-ungar de anumite privilegii, au încheiat în secolul XVIII (1701), sub împăratul Leopold I, un concordat – o înţelegere – cu Vaticanul. Printre altele se prevedea acceptarea de către credincioşi a Papei ca for religios suprem, faptul că Sfântul Duh purcede şi de la Dumnezeu-Fiul (Isus Christos), existenţa purgatoriului etc. Denumirea oficială de Biserica română ortodoxă de rit greco-bizantin a devenit Biserica greco-catolică şi a intrat astfel în ceea ce s-a numit atunci Uniunea celor trei naţiuni – ungurii, nemţii (saşii şi şvabii) şi secuii. După întronarea regimului comunist în România, bisericile şi aşezămintele religioase unite au fost confiscate şi trecute patriarhiilor ortodoxe, cultul unit desfiinţat şi persecutat, preoţii şi credincioşii care se opuneau au fost arestaţi şi deportaţi la Canal etc. După prăbuşirea comunismului în România biserica unită şi-a reluat activitatea, la început având loc şi ciocniri între uniţi şi ortodocşi privind retrocedarea bisericilor şi a averilor comunitare. În ciocnirile care au avut loc la Timişoara în decembrie 1989 şi care au declanşat căderea dictaturii lui Ceauşescu, un rol de frunte l-au jucat un preot unit, poate unitar (Laszlo Tökes) şi credincioşii lui.

Fondatorul unitarismului în Ungaria a fost un anume F. David. Mai întâi catolic, la 1540 devine luteran, la 1559 reformat şi la 1566 fondează biserica unitară. Dar el nu se mulţumi cu atâta şi merse mai departe, astfel că la 1578 a fost denunţat ca eretic chiar de către coreligionarii săi şi închis în castelul de la Deva, unde a şi murit. Totuşi el a lăsat în urma lui o mică sectă care a ţinut la el şi s-a identificat cu acea formă de credinţă, aproape necreştină, propovăduită de el. Pentru aceşti credincioşi, poruncile Vechiului Testament (Thora) trebuiesc ţinute şi respectate, un creştin adevărat fiind numai acela ce împlineşte aceste porunci, observate de însuşi Christos şi de apostolii săi, care erau şi ei evrei. Aceasta era forma cea mai veche a sabbatarismului, adică încă pe jumătate creştin, dar apropiindu-se cu încetul de iudaism. Un alt secui a compus cea dintâi colecţie de cântece şi imnuri religioase ale sabbatarienilor, alcătuită din parafraze de psalmi, alte părţi poetice din Biblie şi din Sidurim.

Secta s-a răspândit în întreaga Transilvanie, în special printre secui, astfel că un sobor creştin ţinut în 1595 la Belgrad ordona suprimarea ei, iar voievodul român Mihai Viteazul, când ocupă Transilvania la 1600, porunci pedepsirea sectarilor şi confiscarea averilor lor, cărţile lor de rugăciuni fiind arse la Mureş-Odorhei.

Dar toate acestea nu au ajutat la nimic şi oameni cu greutate şi vază aderau la această credinţă. În fruntea tuturor sta faimosul Simon Péchi, marele cancelar al Transilvaniei sub principele Gabriel Bethlem. Acesta a dat sectei toată liturghia sub forma în care a rezistat peste trei secole, folosindu-se de bibliotecile comunităţilor evreieşti. El a dat voie evreilor spanioli din Turcia (sefarzi) să se aşeze în Transilvania, la Cluj şi Alba Iulia, şi astfel a cunoscut de la ei Biblia (Thora), Talmudul, Sidurim etc. şi a tradus şi comentat şi alte cărţi liturgice şi filozofice, multe păstrându-se până astăzi în diferite biblioteci din Ungaria. Astfel a ajuns să dezlipească cu desăvârşire pe sabbatarieni de creştinism şi a formulat liturghia şi credinţa lor aşa cum a apucat s-o cunoască Dr. Moses Gaster, când a vizitat comunităţile în anul 1888. Acesta arată că după prescripţiunea religioasă iudaică se citeşte în fiecare sâmbătă un capitol (pericopa), iar când un credincios este chemat la citire el este anunţat "cutare, fiul strămoşului nostru Abraham". Ei s–au dezlipit cu desăvârşire de trecutul lor şi s-au alipit la învăţătura lui Moise, primul fondator al legii noastre evreieşti.

Un centru puternic al sabbatarienilor a fost în comuna Bicsadul Nou de lângă Odorhei. În baza legii ungare de emancipare a religiilor din anul 1868, alături de comunităţile evreieşti din Ungaria au cerut şi au primit şi ei recunoaşterea legală a cultului lor şi în comună a existat o şcoală iudaică, o mikve, un cimitir şi o sinagogă. Sinagoga avea 16 metri lungime, 3-4 metri lăţime şi 4 metri înălţime. Jos erau 66 de locuri pentru credincioşi bărbaţi, iar la balcon cca. 50 de locuri pentru femei. Mobilierul de lemn era decorat cu sculpturi în stil secuiesc.

Ei au rămas şi după primul război mondial în România, fără a mai fi amintiţi, iar după dictatul fascist de la Viena din 1940 au intrat din nou cu întreaga regiune secuiască în cadrul statului maghiar. În anul 1941 marele scriitor maghiar Szigmond Moricz (neevreu) a vizitat Bicsadul Nou şi comunitatea sabbatariană (a sâmbetiştilor, cum au denumit-o românii), scriind despre ea şi arătând că avea 105 membri.

Legile rasiale şi anti-evreieşti hitleriste au fost introduse şi de fasciştii unguri şi dictatorul Horthy a numit prin 1942-3 un cunoscut magistrat ungur – dar cu nume franţuzesc, Alojos Degré – ca însărcinat ministerial pentru lămurirea şi rezolvarea problemei sabbatarienilor evrei. Acesta a adunat comunitatea, ca şi pe cei din satele din jur, la Bicsadul Nou, şi le-a arătat că vor pierde toate drepturile, casele, pământurile etc., dacă nu vor trece (reveni) la o altă religie decât cea mozaică. Mulţi au acceptat, dar şi mulţi au rezistat. Geza Savai arată în cartea lui "Ierusalimul secuiesc", apărută la Budapesta în anul 2000, că în anul 1944 aceştia au fost duşi în lagărul de la Odorhei şi apoi, împreună cu evreii etnici, au fost deportaţi la Auschwitz. Acolo majoritatea au murit, al kidush hashem, ca evrei. Puţinii care au scăpat au emigrat după eliberare în Eretz Israel, dar se relatează că ar exista sabbatarieni şi în Statele Unite.

Comuna Bicsadul Nou, în anii regimului Ceauşescu, a fost acoperită de apele unui lac de acumulare, aşa că a dispărut din păcate orice urmă a secuilor "evrei" din Transilvania.

Dipl. Ing. Michael Hardt
Offenbach, Germania

Dr. IANCU FELDSTEIN
DESTINE
MINIMUM ■ 2008
Maximilian Amiad
Leiba Zibal şi Gheorghe în două acte
MARIA GĂITAN-MOZEŞ
Zâmbind... sub poverile vieţii
minimum ■ 2005

minimum editează

- Aveţi în manuscris memorii personale?
- Vreţi să vă publicaţi jurnalul intim?
- Doriţi să scoateţi la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginaţie şi corectură tipografică, coperta, prefaţa şi diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

Există în sfârşit o editură: minimum

Georgeta sau ce ţi-e şi cu destinul

Cu Georgeta m-am împrietenit în anii războiului. Ne-am apropiat mai mult în perioada bombardamentelor americane. Aveam 13 ani. Ne petreceam multă vreme şi ziua şi adeseori noaptea în adăpost. Americanii îşi începeau raidurile la ore aproape fixe. Dimineaţa şi seara la orele 11. Petreceam mult timp în adăpost, în pivniţa casei părinţilor Georgetei, o casă cu două etaje. Adăpostul părea invulnerabil, dar asta numai pentru că pe casă nu a căzut nici o bombă. Şedeam pe scaunele aduse de fiecare dintre noi pe un coridor îngust care ducea la cele patru boxe ale pivniţei. Georgeta ne servea pe toţi cu biscuiţi. Niciodată nu am putut uita gustul acelor biscuiţi. Îi mestecam după ce trecea câte un val de avioane. Le auzeam zumzetul şi apoi şuierăturile, bufniturile în pământ, exploziile. Un timp se aşternea liniştea. Va mai veni un val? ne întrebam. Venea... Unul, două, trei... Cât aşteptam mestecam în gura golită de salivă un fel de rumeguş care nu mai putea fi înghiţit. Mestecam biscuiţii. Uneori îi scuipam, alteori îi înghiţeam... Materie solidă, dureroasă, care rănea gâtlejul. Între timp vecina noastră, doamna Moirescu, în genunchi, se ruga. "Du-i, Doamne, la Ploieşti, du-i, Doamne, la Ploieşti", îngâna şoptit. Ploieştiul era un tărâm străin. Ce ne păsa de oamenii de acolo?

În zilele fără bombardamente sau în orele fără bombardamente am întemeiat o revistă de scandal. A fost ideea Georgetei. Se numea "Revista Clubului Zăpăciţilor". Noi, copiii uliţei, eram zăpăciţii. Comentam în articole însoţite de caricaturi toate întâmplările ce ni se păreau interesante, fapte adevărate sau imaginare. Printre alte cancanuri comentam iubirea unui cuplu, doi vecini. Erau necăsătoriţi şi apăreau uneori pe balconul casei lor acoperită cu o tencuială rozalie. El era înalt, blond, cu o figută foarte fină. Era creştin. Trăia din confecţionarea unor superbe abajururi. Ea era grăsulie, brunetă şi avea ochi albaştri. Era actriţă de teatru şi juca la Baraşeum. Era evreică. Poate că apartenenţa lor la comunităţi diferite era cauza necăsătoriei lor, mai ales în acele timpuri. Pe seară ieşeau pe balcon, se uitau la stelele ce răsăreau pe cer la acea oră când lumina se amesteca cu întunecarea, şi apoi, cu nesfârşită emoţie, unul la celălalt. Se iubeau. Pe atunci citeam cu toţii "Pe aripile vântului" şi ne imaginam că Ashley arăta ca vecinul nostru. Ciudat a fost că mai târziu, când am văzut filmul, am constatat că domnul din uliţa noastră semăna chiar cu Leslie Howard.

Georgeta, spuneam noi, locuia în al nouălea cer. Părinţii ei îi dăduseră o cameră sub acoperiş, altădată o cameră de servici. Avea acolo un pat, un dulap, o măsuţă şi totul se îneca în cărţi. Ea era fiica unei familii blestemate. Aproape toţi copiii se prăpădiseră de tuberculoză. Primul s-a îmbolbăvit Tudorică. Stătea în curte întins pe un şezlong printre frunze, el însuşi aproape vegetal, şi mama lui îi aducea mâncare din două în două ore. A stat nesfârşit de mult aşa, vara aceea toată. Noi copiii nu ne temeam de boala lui. Vorbeam cu el mereu, iar el lăsa din mână cartea şi îşi mai trecea timpul schilodit vorbind cu prezenţe reale şi nu cu oameni făcuţi din cuvinte şi litere.

Tudorică zăcea resemnat sub umbra unui castan când, deodată, a fost dusă din viaţă de o tuberculoză galopantă Oana, sora cea mare a Georgetei şi a lui Tudorică. Stătea întinsă în cosciugul ei, mireasă învăluită în gază, pierdută printre crini. Mă uitam la frumuseţea ei vineţie şi înţepenită şi greaţa de atunci îmi mai revine şi astăzi când simt mirosul dulceag şi otrăvitor al cupelor aristocratice de crini. Bocetele şi jalea au însoţit-o pe Oana până în colţul uliţei şi apoi alaiul s-a pierdut pe alte străzi în drum spre cimitir.

Georgeta dorea să urmeze studii umaniste. Era un om de cultură înainte de a fi cu adevărat cultă. Se întreba, mereu se întreba. Întreba şi pe alţii despre sensuri. Privirea ei mirată dorea mereu să ştie de ce.

Părinţii au îndrumat-o spre o viaţă sportivă. A fost profesoară de gimnastică. Să stea la aer, să ducă o viaţă sănătoasă, spuneau mereu. A dus o viaţă sănătoasă. Dar după ce şi-a născut puiul, la nici 26 de ani a murit de cancer.

Ion, fratele cel mic al Georgetei, a murit şi el de tuberculoză.

A supravieţuit Tudorică, cel ce părea cel mai fragil, primul lovit de blestem, cel care zăcea, pierit, în şezlong în timp ce ceilalţi zburdau

"Eu urăsc Statele Unite pentru că americanii sunt evrei".

(Dintr-o declaraţie făcută de clericul irakian al-Moussawt ziarului englezesc "Daily Telegraph"; Bagdad, 2008)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

încă sănătoşi şi neameninţaţi de nimic. Ce ciudate sunt destinele!

Felicia Mohr
Bucureşti

Ing. Matilda Spitzer, Tel Aviv (ne trimite ceva despre Craiova:

«În numărul din ianuarie 2008 al revistei "Minimum" s-a publicat interviul dat de prof. dr. Jean Jacques Askenasy în legătură cu emigrarea în Israel.

În text s-a amintit şi de Craiova, oraşul copilăriei şi adolescenţei celui intervievat.

În calitatea mea de locuitoare în decursul multor ani a acestui oraş şi în acelaşi timp colegă de şcoală şi chiar prietenă cu cel amintit mai sus, mă văd obligată să aduc câteva completări pentru cei care nu ştiu prea multe despre viaţa comunităţii de evrei din capitala Olteniei.

Cele aproape 1.000 de familii de evrei care locuiau în Craiova înainte de cel de al doilea război mondial erau foarte apropiate şi organizate în aşa fel încât aproape toţi se cunoşteau între ei, deşi locuiau în diferite părţi ale oraşului. Exista şcoala primară la care învăţau majoritatea copiilor evrei, şi anume "Şcoala israelito-română Lumina", unde era şi grădiniţa preşcolară.

La această şcoală, aflată pe strada Calomfireanu, generaţii de copii au învăţat, în afară de materiile cerute de programa de învăţământ oficială, limba ebraică şi elemente de istoria evreilor şi religie.

Şcoala era susţinută de comunitate şi chiar după zeci de ani ne amintim de profesorii care ne-au format la vârsta când totul era crud şi maleabil. Pentru noi profesorul de limba ebraică era doar "Adon Hamore", iar educatoarea la grădiniţă era "doda".

În zilele de sărbători, la Templul Coral şi la Templul Spaniol, copiii participau şi ştiau despre fiecare sărbătoare şi de multe ori participau la toate manifestările.

În 1940, noi nemaiavând voie să învăţăm la şcolile de stat, şcoala "Lumina" a continuat şi cu clase de liceu în afară de cele patru clase primare, până la terminarea războiului. Clădirea şcolii noastre a fost rechiziţionată, iar noi am învăţat în camerele de pe lângă cele două temple. La Templul Coral în fosta locuinţă a gabaiului, iar la templul Spaniol în camerele de la etajul I din clădirea anexă a templului. Ca fapt divers, clasa mea era alături de clasa lui Jean şi aveam aceeaşi sobă, astfel că discutam între noi prin spaţiul dintre zid şi spatele sobei.

Profesorii noştri erau absolvenţi ai diferitelor facultăţi şi ne-au transmis multe lucruri pe care noi (puţini în fiecare clasă) le-am devorat şi memorat cu plăcere. Limba franceză am învăţat-o cu fiica profesorului Steuerman, autorul dicţionarului român-francez, iar limba germană cu Aurel Eskenazi, care învăţase la Heidelberg.

Alţi profesori ne-au fost: Ticu Cohen, Mandy Penhas, Rudy Zommer, A. Iacobson, Dr. Zingher, A. Kentler, S. Sanft, Bebe Goldenberg (viitorul ziarist I. Fântânaru) şi bineînţeles Dl. Shor (profesor de ebraică) şi Rabinul Goldenberg (la istoria evreilor).

Ajungând la liceele de stat (după război) am făcut faţă nu onorabil, ci foarte bine. Ca fapt divers, subsemnata am fost timp de cinci ani singura evreică în tot liceul comercial de fete, iar profesoara de franceză vorbea cu mine numai în limba lui Voltaire.

După război ne-am cam împrăştiat, o parte adunându-ne la Gordonia şi Hashomer Hatzair. Mai devreme sau mai târziu ne-am întâlnit cu toţii în Israel.

Un lucru este cert, toţi foştii craioveni tresar cu emoţie la amintirea oraşului copilăriei şi tinereţii lor. Chiar dacă am fost numiţi "olteni baraţi", Craiova nu are motive să se ruşineze cu foştii ei locuitori.»)

Coca Elman, Ashdod («Am citit în "Minimum" nr. 250 din ianuarie 2008 despre evreii de cultură română din Bârlad, activişti sionişti şi despre contribuţia importantă adusă de Adolf Axelrad la prima publicaţie "Aurora Ţionistă săptămânală" de la finele secolului 19.

Numele Axelrad mi-a readus în minte versurile "Plângând la Babilon", pe care mama ni le recita şi despre care spunea că autorul lor era Axelrad.

Am încercat să le notez aşa cum le-am auzit deseori în casa noastră şi le-am aşternut pe hârtie:

Plângând la Babilon am stat/ la ape curgătoare/ şi harpele le-am aninat/ de sălcii plângătoare./ Iar cei ce ne-au adus legaţi/ ne-au zis, biruitorii:/ Cântări de Sion ne cântaţi,/ vrem cântece de glorii!// Străini şi robi pe-al tău pământ/ de Sion drag departe,/ Stăpâne, viorile s-au frânt/ şi coardele sunt sparte./ Priveşte, Doamne, spre pământ/ şi nu uita vrăjmaşul/ ce ne-a gonit din Sion Sfânt/ şi-a dărâmat oraşul.// Ierusalim, de te-oi uita/ şi dreapta să mă uite!/ Să se lipească limba mea/ de cerul gurii mute./ Slăvit şi fericit va fi/ cel ce-o să ne răzbune/ strângând ai Edomului fii/ când ora va să sune!»)

Iacob Zimbler, Haifa (ne trimite câteva bancuri:

«■ Arkadi şi cu soţia, evrei ruşi, ajung în Anglia şi găsesc amândoi de lucru la un lord cu ajutorul rabinului-şef. După câţiva ani, Arkadi se prezintă la rabinul-şef, foarte necăjit, întrucât soţia lui trăieşte cu lordul.

– N-ai încercat să faci ceva ca să schimbi această situaţie? îl întreabă rabinul.

– Singurul lucru pe care l-am reuşit a fost să intru în graţiile soţiei lordului, răspunde Arkadi.

– Cu alte cuvinte ai stabilit un

fel de egalitate cu stăpânul tău, zice rabinul.

– Care egalitate? Eu îi fac lorzi englezi şi el îmi face evrei necăjiţi! explică Arkadi.

■ Bercu urmează să fie consultat de un vestit profesor în medicină. O întreabă la telefon pe secretara acestuia cât costă vizita şi află: 1.000 de shekeli prima vizită şi 500 de shekeli următoarele. Ca urmare, Bercu, atunci când intră la prima vizită, spune degajat:

– Shalom, domnule profesor, iată că am venit din nou la dvs.

Profesorul îl consultă cu mare atenţie, iar apoi îi spune:

– Situaţia e neschimbată, aşa că să continui cu tratamentul pe care ţi l-am prescris data trecută!

■ Soţia lui Leon vine de la ghicitoare.

– Leon, ghicitoarea mi-a spus că nu mă mai iubeşti!

– Păcat de banii pe care i-ai cheltuit. Eu ţi-aş fi spus acelaşi lucru pe gratis!

■ Lui David i se naşte un fiu. Când îşi invită prietenii la Brit-Mila, le spune că, soneria fiind defectă, să bată tare cu picioarele în uşă.

– De ce cu picioarele?

– Doar n-o să veniţi cu mâinile goale!»)

Dr. Ernest Huşanu, Haifa (ne trimite câteva versuri dedicate nepotului său, ofiţer în Zahal:

«Când apele se strâng/ în râuri însângerate,/ când peste apele mării/ răsună vuiet răscolitor,/ când şiroaiele de lacrimi/ nu pot spăla întunericul zărilor,/ lupţi, lupţi/ şi doreşti cu înfrigurare/ crâmpeie de lumină,/ strângând arma din mână/ cu încrâncenare./ Nu poţi ceda nicicând/ şi nimănui/ speranţa şi credinţa/ în puterea de a învinge,/ ce sunt împlântate în noi,/ cei ce suntem şi cei ce ne vor urma.»)

Jeny Lupu, Kiriat Haim (ca să răspundem la întrebarea dvs.: nu, nu ne place că primiţi tipăritura la care v-aţi abonat abia după 5-6 zile de la apariţie; dar pentru a rezolva chestiunea trebuie să vă adresaţi publicaţiei în cauză.)

Pincu Pascal, Tel Aviv (aveţi dreptate – şi nici nu este de mirare, dacă ţinem seama că sunteţi autorul unei cărţi temeinic documentate despre evreii din Piatra Neamţ; fotografia din nr. trecut al lui "Minimum", p. 13, nu reprezintă, aşa cum greşit a apărut, Sinagoga din lemn, faimoasă, din oraş, ci Templul Leipziger, construit în 1839.)

Moshe Khatan, Jackson Heights, New York, SUA («Am citit cu uimire într-un ziar "Ziua" din Bucureşti, pe Internet, ca şi în "Minimum", despre existenţa Asociaţiei Evreilor Români din America, de sub conducerea d-lui David Kahan. Or, de 35 de ani de când trăiesc aici în Statele Unite, n-am auzit niciodată de o asemenea organizaţie. Poate aveţi posibilitatea să-mi daţi şi mie şi prietenilor mei câteva date despre activitatea acestei asociaţii.»

V-am da, cu cea mai mare plăcere, dar nici noi nu ştim nimic în legătură cu subiectul.)

Dr. Iosif Finkelstein, Natania (nu v-am uitat); **Dr. R. Neumann,** Haifa; **Prof. Arnold Helman,** Ness Ziona; **Daniel Avramsohn,** Sao Paulo, Brazilia; **Rodica Braun-Ellmot,** Manchester, Anglia; **Serena Almog,** Ramat Hasharon; **Miriam Blank,** San Diego, California, SUA; **Ing. Victor Elias,** Haifa (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

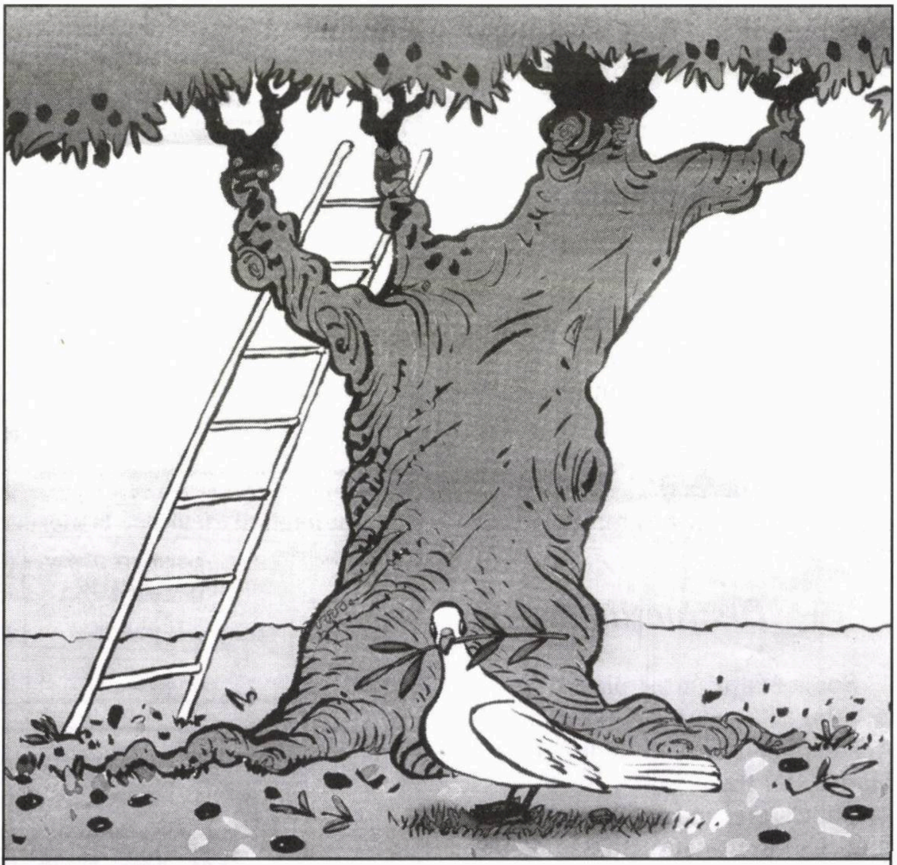

Şansele de pace

(Desen de Michel Kichka; în "l'Arche", Paris 2008)

Aniversări

Rabin Efraim Gutman, conducătorul religios al Sinagogii Gutman din Tel Aviv: 80 de ani de la naştere.

G. Mosari, scriitor, publicist: 75 de ani de la naştere (v. însemnarea de la "Etc.").

Solo Har-Herescu, poet: 80 de ani de la naştere (v. însemnarea de la "Etc.").

Ion Ianoşi, estetician, memorialist, Bucureşti: 80 de ani de la naştere. Opera sa bogată, incluzând cărţi precum "Romanul monumental al sec. XX", "Thomas Mann", "Dostoievski", "Tragedia subteranei", "Dialectică şi estetică", "Estetica filozofiei şi ştiinţele artei", "Manual de estetică", "Hegel şi arta, "Tolstoi – romanul unei drame" etc. etc., l-au impus pe I. I. drept unul dintre cei mai profunzi şi originali gânditori ai României contemporane.

Dr. Ing. Jose Blum, şeful sectorului Cultură, Ştiinţă, Artă al FCER (Bucureşti): 70 de ani de la naştere.

Decese

Moscu Alcalay, actor, Israel (v. însemnarea de la "Tendinţe").

Jules Perahim, pictor, Paris (v. însemnarea de la "Tendinţe").

Marcel Aderca (88), traducător, editor (a fost fiul scriitorului Felix Aderca).

Distincţii

Sonia Natra, artist plastic, poetă: titlul de Comandor Academic al Academiei Internaţionale Greci-Marino din Italia.

Sh. Carmel, poet: Ordinul "Meritul Cultural" din România, în grad de ofiţer.

Alexandru Solomon, regizor de film: Premiul Gopo pe 2008 pentru film documentar ("Război pe calea undelor").

Manifestări, manifestări...

6.04.08; la Cercul Cultural din Ierusalim: întâlnire cu publicistul Nestor Ratesh (fost director la "Europa liberă") pe tema: «Ceauşescu, Securitatea şi "Europa liberă"».

9.04.08; la Universitatea Ebraică din Ierusalim: simpozion organizat de Centrul pentru cercetări în domeniul iudaismului românesc pe tema: "Şase decenii de relaţii diplomatice româno-israeliene". Printre participanţi: prof. Moshe Idel, Abba Geffen, dr. Yosef Govrin, Zvi Mazel, dr. Eliezer Palmor, Nestor Ratesh, Shmaya Goshen, dr. Leon Volovici, Avshalom Megiddon, Sandu Mazor, Rodica Radian-Gordon, Edward Iosiper, Costel Safirman.

13.04.08; la Sinagoga Mare din Bucureşti: matineu literar pentru lansarea volumului de versuri "Ultima tinereţe a septuagenarului" de Sh. Carmel.

Anunţăm cu regret încetarea din viaţă, la Bucureşti, pe data de 23 martie 2008, a

Prof. MARIANA KAHANE RODAN

nume marcant în etnofolclorul românesc, membru al Uniunii Compozitorilor şi colaboratoare a Academiei Române, autoare a numeroase publicaţii şi studii în domeniu.

Am pierdut un valoros cercetător şi om.

Familia şi prietenii

Mulţumesc celor care prin prezenţă, telefoane, telegrame, au participat la durerea pricinuită de pierderea celui ce a fost soţ, tată şi bunic, mult iubitul

Ing. ALFRED (Fredy) WAGNER

(Suceava – Iaşi – Rehovot)

Rica Stein-Wagner, soţie
Dr. Silviu Wagner, fiu, cu familia
Ravit Wagner-Sonehm, fiică, cu familia

S-au împlinit 10 ani de la pierderea fiinţei bune şi sensibile care a fost

ROZALIA FURMAN-HERMAN

Îi păstrăm în suflet amintirea dragă.

Simon, Pnina şi Beatrice

Mai, lună a verii tinere şi a luminii, semnifică pentru noi, de patru ani, şi tristeţe; adânca tristeţe a despărţirii de dragul nostru

STEINBERG MENDEL HAIM (z.l.)

Ne e dor!

Familia

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

NE OCUPĂM DE:

- DOBÂNDIREA şi redobândirea cetăţeniei române (până la gradul 2 de rudenie)
- TRANSCRIEREA certificatelor de căsătorie şi a certificatelor de naştere (ale celor născuţi în Israel)
- OBŢINEREA pensiei din România
- TRADUCERI legalizate în limba română
- OBŢINEREA oricărui document din România

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA
ŞI DE TRANSFERUL SUMEI OBŢINUTE.

Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor şi desfiinţărilor de firme (societăţi)

Contactaţi: ARIE DEGANI
Strada Adam Hacohen nr. 16 (lângă Ambasada României) Tel Aviv 64585
Tel. 03/522-8899 (Vorbim româneşte)

NOU!!!

Restaurantul Românesc Familial

"LA PAUL"

NOU!!!

Str. Sheerit Israel 4 (vis-à-vis de Bituah Leumi), Iaffo
Tel. 03-6812733, 054-7648747

Servim zilnic toate produsele bucătăriei româneşti: grătar (pe cărbuni), ciorbă de burtă, tochitură, ciorbă de miel, momiţe, măduvioare, creier la capac, rinichi îmbrăcaţi, sărmăluţe româneşti, antricot adevărat şi multe alte preparate deosebite.

De duminică până joi servim un prânz de afaceri cu numai 50 de shekeli

VINERI SEARA MUZICĂ românească şi internaţională
cu renumita MARIANA LUNGU, JEAN PANAIT – vioara fermecată şi SIMION la orgă
Marţi seara şi vineri la prânz vă oferim un program muzical
cu JEAN PANAIT – vioara fermecată, FLORIN EPUREANU şi CATI

Primim comenzi pentru petreceri familiale până la 80 de persoane
Preţuri modeste – Vă aşteptăm cu plăcere

יידישפיל
תיאטרון היידיש בישראל
בהנהלת שמואל עצמון—וירצר

Lozul cel mare

de Shalom Alechem

Regia: Itzhak Shauli
Cu IACOV BODO și ANABELLA

Șimală croitorul, Belke, unica lui fiică, soția sa Eti-Meni, inevitabilul pețitor, Solomon bogătașul și Colton, mâna lui dreaptă, boierul și nevasta care caută o partidă potrivită pentru fiul lor, precum și escrocii atrași de bani ușori – toate acestea într-una din capodoperele lui Shalom Alechem.

O producție festivă cu ocazia aniversării a 150 de ani de la nașterea geniului umorului evreiesc Shalom Alechem.

Piesa ridică o problemă mai actuală ca oricând: cine câștigă în lupta dintre bani și sentimente. Dragoste, umor, ironie, tristețe și bucurie, împletite într-o piesă care vă va amuza până la lacrimi.

Traducere simultană în ivrit și rusă
Reducere 50% pentru pensionari

Participă:

Netzer Aloni
Ofer Golan
Monica Vardimon
Israel Treistman
Alexander Nefrin
Einat Segal Cohen
Irma Stepanov
Ariel Furman
Uri Kovalski
Andrei Cașcar
Miri Regendorfer
Jonatan Rosen
Amitai Keidar
Yuval Rapaport
Niv Sapir

Decoruri și costume: Frida Klapholz-Avrahami
Muzică: Roni Weiss
Mișcare scenică: Eldad Groisman
Efecte luminoase: Mișa Cerniavski
Acompaniament muzical: Lena Kopelovici
Asistent regie și traducere simultană: Lora Saar

Spectacolele lunii mai:

Tel Aviv – Beit Zionei America
Joi, 15.05.08 – ora 16.00
Sâmbătă, 17.05.08 – ora 21.00
Joi, 29.05.08 – ora 20.00
Sâmbătă, 31.05.08 – ora 21.00
Bilete la tel. 03/525-4660 sau 1-800-444-660 (gratuit)

Haifa – Auditorium
Luni, 12.05.08 – ora 20.00
Bilete la tel. 04/866-2244
În seara spectacolului, la tel. 04/838-2001

Nes Ziona – Heichal Hatarbut
Marți, 13.05.08 – ora 20.00
Bilete la tel. 08/930-4020

Kiriat Haim – Teatrul "Hatzafon"
Duminică, 18.05.08 – ora 20.00
Bilete la tel. 04/866-2244, 04/838-4777;
la casă: 04/881-4814

Ierusalim – Teatrul Sherover
Luni, 19.05.08 – ora 20.00
Bilete la tel. 02/623-7000, 02/622-2333;
la casă: 02/560-5755

Ashdod – Matnas Diuna
Miercuri, 21.05.08 – ora 20.00
Bilete: 08/864-8585

Beer Sheva – Heichal Hatarbut
Luni, 26.05.08 – ora 20.00
Bilete la tel. 08/627-1065

Holon – Teatrul Holon
Marți 27.05.08 – ora 20.00
Bilete le tel. 03/502-3001

Natania – Heichal Hatarbut
Miercuri, 28.05.08 – ora 20.00
Bilete le tel. 09/830-8811, 09/833-0335

משרד התרבות, המדע והספורט
מינהל תרבות
בית שלום עליכם
קרן לרנר ליידיש בישראל
ועידת התביעות
הנחת כוכבים
תשלובת ישראכרט
40% הנחה
מנוי פיס
עיריית תל-אביב-יפו
אגף תרבות ואומנות

minimum

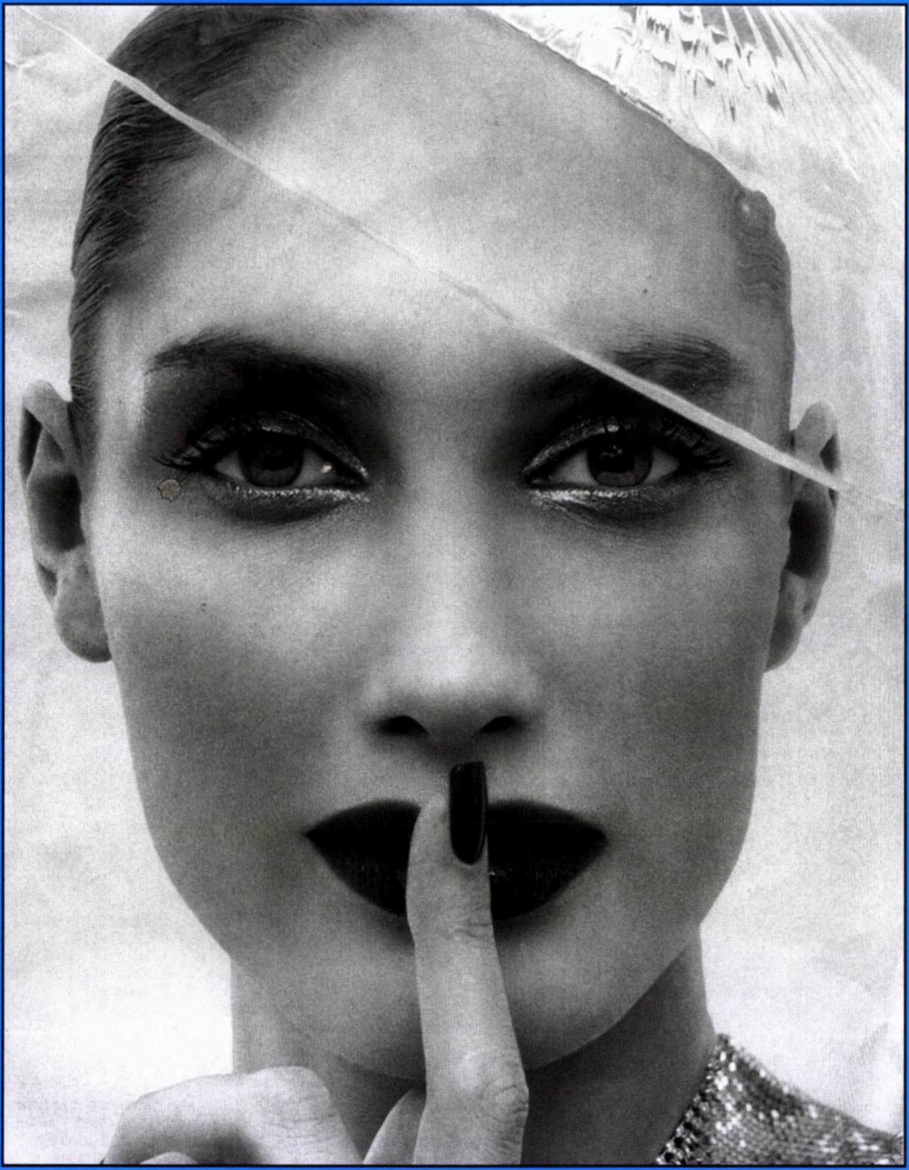

Sst! Am descoperit în ce constă strategia palestinienilor.

(Vezi editorialul nostru)

06
9 771565 702005
1/6/2008 מינימום

■ ANUL XXII ■ NR. 255 ■
■ IUNIE 2008 ■
■ 16 SHEKELI ■

Anunțăm redeschiderea cunoscutului restaurant

Nou!

Haim Nello
GRILL HOUSE

Reamenajat în condiții deosebite, cu o ambianță plăcută, în măsură să satisfacă cele mai rafinate gusturi culinare.
Vă așteptăm pentru a vă desfăta cu variate feluri de mâncare pentru gurmanzi, cu un serviciu ireproșabil.

●

Prânzuri de afaceri (55 sau 65 shekeli de persoană)
zilnic între orele 12-18, iar sâmbătă între orele 18-01
Organizăm petreceri familiale până la 50 de persoane.

Vă așteptăm cu plăcere la adresa cunoscută:
Str. Eilat nr. 11 Tel Aviv

Comenzi și rezervări la tel. 03/510-1919

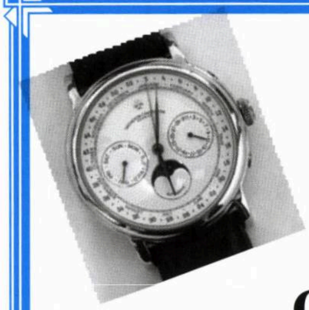

בס''ד

CUMPĂR

ceasuri de mână bărbătești
și de damă vechi din aur.
Ceasuri din aur vechi de buzunar.
Obiecte din argint și tacâmuri vechi.
Bijuterii vechi din aur și diamante vechi și noi.
Monezi și medalii din aur, colecții diverse.
Picturi vechi în ulei.
Prețuri onorabile în numerar.

Tel. 054-4577961

(nu sâmbătă)

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 Mai

Strategia *lor*, o strategie originală

(atât de originală, încât gugumanii noştri de la Externe n-au izbutit încă să o înţeleagă)

Situaţia din Gaza este mereu la ordinea zilei. Iar gazetarii de pretutindenea, analiştii politici, politicienii de toată mâna de pe glob care se reped în Israel şi-n teritorii în ritm de cinci pe săptămână, vorbesc la nesfârşit despre acelaşi lucru: haos, corupţie, violenţă, debandadă, o economie la pământ, bariere peste tot, lipseşte benzina pentru maşini, lipseşte păcura pentru centralele electrice şi spitale, locuitorii au ajuns la capătul puterilor etc. etc. Unii comentatori sunt stăpâniţi de ură împotriva Israelului, alţii încearcă să fie obiectivi, dar, oricum ai lua-o, *tabloul* este cam acelaşi: prăpăd.

Din păcate, însă, prea puţini au mers mai departe cu analiza fenomenului, prea puţini au încercat şi reuşit să înfăţişeze *cauzele* stărilor de lucruri. Ai senzaţia că în jurul Gazei s-au adunat, ca-n jurul unui bolnav, câteva sute de medici care, după consultaţie, spun cu toţii cam aceleaşi banalităţi de suprafaţă: pacientul are febră 39,8, merge greu pe picioare, tuşeşte, are ameţeli ş.a.m.d. Dar prea puţini (şi încă prea timid) se obosesc să pună diagnosticul maladiei, să arate cauzele ei şi, bineînţeles, să indice tratamentul de urmat.

Printre aceşti prea puţini (dar cu atât mai preţioşi) se află şi cei de la ziarul "Jerusalem Post".

Extrase dintr-un editorial intitulat "Strategia auto-distrugerii".

«Mereu, de-a lungul timpului, de când troienii lăsaseră să intre în oraşul lor calul de lemn plin cu soldaţi greci, conducătorii de state şi regimurile şi-au făcut rău cu mâna lor; ce-i drept, însă, fără intenţie. Dar, aşa cum s-a văzut limpede luna trecută, odată cu guvernarea Hamasului în Gaza noi avem de-a face cu altceva, cu totul altceva: nu cu o mare prostie sau cu un act de nebunie, ci cu o adevărată strategie menită să-ţi faci rău cu mâna ta.

Cel mai clar exemplu, dar, cu siguranţă, nu singurul, al acestei strategii l-a constituit criza de petrol care a paralizat efectiv transporturile din Gaza.

În timp ce condamna vociferând "asediul" israelian asupra fâşiei Gaza, Hamasul făcea totul ca să exacerbeze problema, confiscând toate camioanele cu benzină şi intensificând atacurile asupra punctelor de frontieră. La 9 aprilie a lansat un atac asupra terminalului cu petrol de la Nahal Oz, care furnizează benzină şi gaze pentru locuitorii din Gaza. Mai apoi, miliţiile Hamasului au atacat camioanele (auto-cisternele) care se îndreptau spre punctul de trecere de la Nahal Oz, cu petrol destinat agenţiei UNRWA (agenţia ONU pentru refugiaţi) şi spitalelor din regiunea Gaza. Iar Zahalul s-a văzut silit să oprească aprovizionările prin punctul de trecere Karmi după ce vehiculele fuseseră atacate cu obuze de mortier în timp ce încercau să furnizeze alimente şi petrol celor din Gaza.

Cum putem noi să înţelegem asemenea comportament auto-destructiv? Aşa cum arătase politologul James Q. Wilson, există două moduri de a vedea terorismul. Unul este să priveşti terorismul ca pe o expresie extremă a revoltei împotriva injustiţiei şi să tragi concluzia că dacă smulgi rădăcinile răului, simptomele vor dispare de la sine. Al doilea şi cel mai realist mod de a vedea lucrurile este să înţelegi că despre oricare injustiţie ar fi vorba, există terorişti care, prin însăşi natura lor, se împotrivesc soluţiilor care ar duce la îmbunătăţirea stării de lucruri. Pe ei nu-i interesează reformele sau ameliorările, ci numai şi numai distrugerea statului. Această distrugere reprezintă pentru ei *la* raison d'être, *sensul vieţii lor.»*

Această lecţie trebuie să folosească Israelului de călăuză atunci când va discuta despre armistiţiul propus de Hamas. Khaled Mashal, conducătorul organizaţiei, aflat la Damasc, a declarat că mişcarea sa va oferi Israelului o hudna *(armistiţiu) de zece ani, dacă acesta se retrage de pe toate teritoriile cucerite în 1967. Reprezentanţii Hamasului în Gaza, Mahmud Zahar şi Said Seyam, au fost la Cairo pentru a discuta cu egiptenii despre încetarea focului. Problema cu asemenea*

Iaşi, iunie 1941

Se împlinesc luna aceasta 67 de ani de la Pogromul de la Iaşi. S-au publicat nenumărate documente şi amintiri despre tragicul moment, au apărut şi apar mereu cărţi unde se vorbeşte despre întâmplările din acele zile de iunie, regizorii de film (ca, de exemplu, românul Radu Gabrea) au scos pelicule consacrate memorabilului pogrom.

Dar definiţia absolută şi definitivă a momentului rămâne, ca săpată în piatră, aceea rostită de profesorul universitar Constantin Balmuş (şeful catedrei de limbi clasice de la Universitatea din Iaşi), aşa cum a auzit-o şi a însemnat-o Mihail Sebastin în "Jurnalul" său: Ziua cea mai bestială din istoria omenirii.

(În numărul viitor: "Am fost în trenul morţii", de dr. I. Finkelstein, Natania)

minimum

●

Apare lunar
Redacţia şi administraţia
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunţuri publicitare; corespondenţele se vor trimite prin poştă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 şekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 80 şekeli
1 an (12 numere): 160 şekeli
Preţul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 73 dolari
România – 68 dolari
U.S.A., Canada – 85 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 100 dolari
Insulele Fidji – 160 dolari
Expediţia cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde de conţinutul anunţurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM - PUBLISHERS LTD.

TENDINŢE

oferte este nu numai că Hamasul va folosi armistiţiul pentru a se reînarma şi a-şi reorganiza forţele. Mashal, el însuşi, a spus-o pe şleau într-un interviu recent la postul de televiziune Al-Jazeera: "Există o tactică pe care o urmezi în cursul bătăliilor ... este normal ca uneori să ataci, iar alteori să te retragi puţin". Problema reală este că scopul Hamasului nu-l reprezintă rezolvarea conflictului, ci, dimpotrivă, exacerbarea acestuia. Hamas urmăreşte să-şi slăbească adversarul şi să creeze iluzia că viitorul set de concesii va fi şi ultimul. "Să-ţi învingi inamicul fără de luptă, aceasta este culmea talentului în domeniul militar", spunea chinezul Sun Tzu în sec. 4 î.e.n.

În relaţiile internaţionale, ca şi în alte domenii ale vieţii, bunele intenţii ale unora nu pot să-i ajute pe cei ce refuză să se ajute singuri. Aşa cum SUA a înţeles acum în Irak, de exemplu, democraţia nu poate fi impusă din afară lumii arabe. Şi oricât ar dori Israelul să vadă înfăptuindu-se reforme progresiste în societatea arabă palestiniană, şi, ca urmare, alinarea suferinţelor palestiniene, o asemenea schimbare trebuie să vină numai dinlăuntru.

Naţiunile civilizate se află într-o situaţie de neinvidiat atunci când se confruntă cu mentalitatea tragică a poftei de auto-distrugere.»

Revenind la efortul, absolut remarcabil de altfel, al hamasnicilor (şi nu numai) de a face viaţa alor *lor* cât mai grea, ba chiar chinuitoare de-a binelea, suntem îndemnaţi să ne gândim la o anumită naţie care–şi mutilează copiii pentru a ieşi apoi cu ei la cerşit în pieţele europene, a stârni mila trecătorilor şi, fireşte, a încasa bani frumoşi de pe urma schilodirilor. Şi în cazul acesta, ca şi în acela al Gazei, nu e vorba de vreun masochism naţional sau de porniri sadice la adresa pruncilor, ci de o strategie bine gândită şi pusă la punct. O strategie menită să impresioneze lumea (în cap cu Occidentul umanisto-civilizat), asmuţind-o – datorită imaginilor transmise prin *media* – împotriva pretinsului vinovat, recte Israelul.

Visul palestinienilor despre care vorbim arată aşa. Într-o zi, explodează din greşeală un depozit cu rachete Kassam şi dinamită din oraşul Gaza. Rezultatul: 500 de copii morţi. Fericiţi, locuitorii ies în stradă, fac semn reporterilor englezi, francezi ş.a. de la televiziune, care îşi făceau veacul la cafenea, şi strigă: Scoop, băieţi! Bombă, veniţi! Urgent, urgent! Apoi defilează, după bunul lor obicei, cu copiii morţi în braţe în faţa camerelor de luat vederi şi-i mulţumesc lui Allah că astăseară, pe la 8 sau 9, BBC, France 2 sau France 24 vor da pe larg imaginile cu copiii ciuruiţi de bandele sioniste.

P.S. În aceste condiţii, vestea de săptămânile trecute despre convorbirile secrete cu Siria privind retragerea Israelului de pe Podişul Golan a fost primită cu un hohot naţional de râs. Un sondaj efectuat de Canalul 2 al televiziunii a arătat că 58% dintre cetăţeni văd în aceste convorbiri o diversiune a lui Olmert, menită să abată atenţia populaţiei de la ancheta penală prin care trece primul ministru. Cât despre Podişul Golan, 70% dintre cei chestionaţi s-au declarat împotriva ideii de a se renunţa la acest teritoriu. Un tsunami de scepticism à propos de guvern s-a abătut asupra ţării. Şi o lozincă străbate lumea: nu mai suntem fraieri!

TENDINȚE

Noi (la 60 de ani): Cum se explică (între altele) succesul propagandei anti-israeliene

«"Dacă propaganda arabă anti-israeliană și anti-evreiască de astăzi se aseamănă cu cea a celui de-al treilea Reich, aceasta se datorează unor motive întemeiate". Așa scrie Joel Fishman de la Centrul pentru Afaceri Publice din Ierusalim în "Marea minciună și războiul mediei împotriva Israelului", o lucrare solidă de cercetare istorică.

Fishman începe prin a nota o situație anapoda, în care Israelul este privit ca un fel de primejdios animal de pradă pe când încearcă a-și apăra cetățenii împotriva terorismului și a atacurilor cu arme convenționale sau de distrugere în masă. Un sondaj efectuat în 2003, de exemplu, găsește că europenii văd Israelul ca pe "cea mai mare primejdie" pentru pacea mondială. Cum a fost posibilă apariția acestei inversări a realității prin care singura țară cu adevărat liberă și democratică din Orientul Mijlociu este percepută ca un pericol mondial?

Răspunsul lui Fishman readuce în actualitate primul război mondial, ceea ce nu constituie o surpriză, deoarece analiștii de la sfârșitul războiului rece recunosc din ce în ce mai mult măsura în care Europa trăiește încă sub umbra acelui dezastru, fie când este vorba de politica lor împăciuitoare, fie referitor la atitudinea lor față de propria cultură. În acele vremuri, guvernul britanic a început pentru prima oară să exploateze avansarea fenomenului de mass-media și a celui de reclame publicitare, pentru a ținti în același timp în inamic și în propria lor populație civilă, sperând astfel să le influențeze gândirea.

Popoarele din cadrul Puterilor Centrale auzeau mesaje menite să le submineze suportul pentru guvernele lor proprii, în timp ce popoarele Antantei erau hrănite cu rapoarte despre atrocități, unele false. În mod special autoritățile britanice susțineau că Imperiul german poseda o "fabrică de transformare a cadavrelor" care răpea cadavrele soldaților cu scopul de a le transforma în săpun sau alte produse. Când după război englezii au aflat adevărul, aceste minciuni au lăsat un fel de reziduu pe care Fishman îl numește "scepticism, trădare și o stare de nihilism".

Această campanie de dezinformare britanică a avut două implicații dezastruoase în cel de-al doilea război mondial. În primul rând a determinat publicul să devină sceptic cu privire la atrocitățile germane împotriva evreilor, ceea ce aduce foarte mult cu ororile imaginare pe care englezii le-au însămânțat, astfel încât rapoartele din teritoriile ocupate de naziști erau în mod obișnuit ignorate. (Aceasta explică de ce Dwight D. Eisenhower a organizat vizitele la lagărele de concentrare imediat după eliberarea lor, pentru a sluji de mărturie și pentru a documenta realitatea existenței lor.)

În al doilea rând, Hitler nota cu admirație precedentul în cartea sa "Mein Kampf" (1925): "La început insinuările propagandei (britanice) erau atât de insolente încât populația le vedea ca aiuriste; mai târziu ele au pătruns în mintea oamenilor; și până la urmă au devenit credibile". Un deceniu mai târziu, această admirație s-a transformat în "Marea Minciună" nazistă, care a întors realitatea pe dos, făcând din evrei persecutanți și din naziști – victime. O vastă mașină de propagandă a trâmbițat apoi cu mare succes aceste minciuni, adresate psihozei vorbitorilor de limbă germană.

Germania învinsă a discreditat temporar aceste metode de inversare a realității. Dar unii naziști scăpați și-au transportat vechile ambiții antisemite în țări care acum sunt în război cu Israelul și care încearcă să distrugă populația sa evreiască. Mii de naziști au găsit refugiu în Egipt, iar unii, în număr mai mic, au ajuns în alte țări vorbitoare de limba arabă, în special în Siria.

Fishman examinează în mod particular cazul lui Johann von Leers (1902-1965), un membru timpuriu al partidului nazist, un protejat al lui Goebbels, un asociat pe viață al lui Himmler și un apărător pe față al politicii de genocid împotriva evreilor. Articolul său din 1942, "Iudaismul și Islamul în opoziție", îi laudă pe musulmani pentru "serviciul lor etern" în menținerea evreilor "într-o stare de opresiune și anxietate". Acest von Leers a scăpat din Germania după 1945 și un deceniu mai târziu a apărut în Egipt, unde s-a convertit la islam și a devenit consilier la Departamentul de Informații al lui Nasser. Acolo, povestește Fishman, el "a sponsorizat publicarea unei ediții arabe a "Protocoalelor Înțelepților Sionului", a reactualizat calomnia sângeroasă, a organizat emisiuni antisemite în numeroase limbi, a cultivat neonazismul în întreaga lume și a menținut o corespondență fierbinte, încurajând prima generație de denigratori ai holocaustului".

Acest fundament și-a dovedit valoarea după istorica victorie a Israelului în Războiul de șase zile din 1967, o pierdere umilitoare și pentru Uniunea Sovietică și pentru aliații săi arabi. Ca urmare, campania de propagandă sovieto-arabă a refuzat Israelului dreptul de a se apăra și a inversat realitatea prin a-l acuza fără încetare de agresiune. Exact ca și în analiza lui Hitler din "Mein Kampf", aceste pretenții insolente au fost văzute inițial ca aiuriste, dar în cele din urmă au fost crezute.

Nebunia politică de astăzi, cu alte cuvinte, este legată direct de cea de ieri. Ar putea oare unii dintre antisioniștii de azi să se rușineze realizând că gândirea lor, indiferent de cum este ea reambalată, nu reprezintă decât o elaborare a minciunilor cu scop de genocid împărtășite de Hitler, Goebbels și Himmler? Ar putea ei oare să abandoneze aceste vederi?»

(Dintr-un articol de Daniel Pipes, istoric american; în "New York Sun", 2008; trad. de Radu Hervian)

Israel: o placă veche (și mereu nouă)

Nu trece lună de la Dumnezeu fără să nu auzi reproșuri din partea alor noștri la adresa tipăriturilor sau organizaților din *alia* care aduc la cunoștința opiniei publice emanațiile *anti* din România.

Și ori de câte ori dai la iveală o asemenea porcărie, se găsește careva să te mustre mieros: "astea sunt fenomene marginale", "ce rost are să le popularizăm?", "n-ai citit urările guvernului de Anul Nou? N-ai văzut că președintele a fost la Templu de Purim și a mâncat humântașen?" etc. etc.

Fenomenul nu e nou. Ba chiar, se poate spune, e vechi și cronic. Răsfoind printr-un vraf de gazete vechi, am dat peste un articol scris de I. Schechter pe această temă. El a apărut în"Viața noastră" din 13 ianuarie 1995 și se intitulează "D. Amir ne defăimează":

«Domnul Ben Ami Amir este un nume de care nu am auzit, deși sunt în țară de mulți ani și cunosc nomenclatura organizațiilor românești. Aflu acum că acest domn este vicepreședintele Asociației de prietenie Israel-România și încă o dată vicepreședinte – al Camerei de Comerț Israel-România. În aceste două calități, d. Amir a fost solicitat de d. Etgard Bitel, corespondentul special în Israel al ziarului "Curierul Românesc", să acorde un interviu acestui ziar. Și l-a acordat.

Din acest interviu am aflat că d. Amir mai are două calități: este "naționalist" și "cetățean de onoare al municipiului Bacău". Impresionat de aceste patru calităi, la care se adaugă o a cincea – aceea de director la Ministerul Industriei și Comerțului – după cum se menționează în ziarul bucureștean – am citit interviul cu o curiozitate de cinci ori mai mare decât interviul unei persoane cu o singură calitate oficială.

Nu am fost decepționat. Decepționat este un cuvânt moale în acest caz. Uluit am fost. Uluit până la furie. Furios până la indignare.

Domnul Amir își ia îndrăzneala de a afirma că "prezența în presa de limbă română din Israel a acuzațiilor de antisemitism și a citatelor din publicațiile "Europa" și "România Mare", eu le consider "scoop"-uri publicistice...". Iar în alt loc, d. Amir spune: Antisemitismul "de care se face atâta caz în publicațiile de limbă română de aici, este o atitudine periferică în viața politică românească"...

A afirma că presa de limbă română din Israel a "inventat" antisemitismul din țara noastră de origine este o nerușinare. O infamie. În România există astăzi o presă antisemită foarte răspândită și prosperă, iar ziarele noastre nu au făcut decât să citeze din ea lucruri îngrozitoare. Revistele "Europa" și "România Mare" au întrecut în calomnii veninoase și instigări periculoase până și blestemata fițuică "Sfarmă Piatră" de altădată.

D. Amir susține că e vorba de o "atitudine periferică a unui grup de oameni care se pun în afara societății românești". Serios? Un antisemit feroce, Corneliu Vadim Tudor, este președinte de partid, senator și secretar al Senatului. Asta înseamnă periferie, domnule?

Același domn Amir dă o notă bună naționalismului din România deoarece "nu duce la asuprirea sau desconsiderarea minorităților". E o prostie. Naționalismul este o atitudine negativă, chiar fascistă. Regretatul Eugen Ionescu i-a persiflat și blamat pe naționaliști spunând că un cetățean luminat, democrat și demn nu este naționalist, ci patriot. Sesizați oare diferența, domnule Amir?

Naționalistul domn Amir declară că poporul român nu este antisemit. Sigur că poporul român nu este antisemit. Nimeni, niciodată nu a spus acest lucru. Dar nu totdeauna, ba chiar rar de tot, popoarele decid politica țărilor lor. România a fost condusă de antisemiți ca Goga, Cuza, Antonescu, Gheorghiu-Dej, Ceaușescu. Pe ei i-am blamat noi, nu poporul român.

Revoltătoare în acest interviu sunt și întrebările "neutre" puse de corespondentul israelian Etgard Bitel ca și tăcerile sale la afirmațiile mincinoase ale d-lui Amir. D. Bitel spune la un moment dat că în presa israeliană de limbă română "apar acuzații la adresa celor care încearcă să colaboreze cu oamenii de afaceri români". Minciună sfruntată! Niciodată nu a apărut această acuzație. Îl desfid pe d. Bitel să facă dovada!

Trist... Ca și cum nu-i de-ajuns cât și cum ne ponegresc antisemiții, mai vine un domn ca domnul Amir și ne defăimează într-o gazetă românească!»

București: Convenția internațională a organizației B'nai B'rith

...Ştiţi ce este B'nai B'rith? Ei bine, vă înşelaţi. Ea nu e ceea ce vă închipuiţi dvs. Ci cu totul altceva.

"O organizaţie de temut ... implicată în toate acţiunile secrete din lume pentru crearea unei oligarhii mondiale, a unui guvern mondial unic, care să fie condus de evrei prin pretinsul drept sacru de "popor ales de Dumnezeu".

◆

Luna trecută am citit în cotidianul "Ziua" din Bucureşti câteva însemnări despre Convenţia B'nai B'rith ce a avut loc în capitala României. Extrase:

«În perioada 11-14 mai a.c., în Bucureşti, va avea loc Convenţia celei mai mari organizaţii evreieşti din lume. Într-o discreţie totală, duminică, la Ateneul Român vor debuta lucrările convenţiei B'nai B'rith International, considerată cea mai puternică organizaţie evreiască. Serviciile secrete din România monitorizează atent evenimentul şi, chiar dacă nu au fost solicitate, au luat măsuri speciale pentru asigurarea protecţiei participanţilor în cooperare cu reprezentanţii Ministerului Internelor şi Reformei Administrative.

Din surse neoficiale, reprezentanţii B'nai B'rith prezenţi la Bucureşti vor avea o serie de întâlniri cu lideri politici şi din mediile de afaceri din România.

Organizaţia B'nai B'rith deţine reprezentanţe în 58 de state şi este prezentă în mai multe organizaţii internaţionale. Printre acestea se numără ONU, UNESCO şi Consiliul Europei. Neoficial, B'nai B'rith este considerată o organizaţie masonică, după unele surse, chiar cea mai influentă. "Loja B'nai B'rith" din România este cea mai veche organizaţie de acest tip din ţara noastră. La Convenţia din Bucureşti vor participa toţi preşedinţii organizaţiilor B'nai B'rith din Europa, precum şi mai mulţi invitaţi din Statele Unite. Sediul central al organizaţiei B'nai B'rith International se află la Washington (1640, Rhode Island Avenue-NW), în apropierea Casei Albe, cu care are legături privilegiate, oricare ar fi preşedintele.

B'NAI B'RIT
IN ERNATI

Dacă ar fi să-i credem pe cei care consideră B'nai B'rith **una dintre cele mai temute** organizaţii masonice, unul dintre membrii ei ar fi fost însuşi Karl Marx, "părintele comunismului." Neoficial, B'nai B'rith (Fiii Alianţei sau Fiii Legământului) ar fi fost şi **mai este implicată în toate acţiunile secrete din lume pentru crearea unei oligarhii mondiale, a unui guvern mondial unic, care să fie din start condus de către evrei, prin pretinsul drept sacru de "popor ales de Dumnezeu".**

Cele 99 de grade de iniţiere ale B'nai B'rith sunt în realitate triplarea celor 33 de grade ale ritului masonic cel mai consacrat în lume. Cu toate acestea, organizaţia evreiască nu şi-a declarat niciodată public caracterul masonic.» *(Corespondenţă de Luca Iliescu)*

«Organizaţia mondială evreiască "B'nai B'rith" ("Fiii Legământului") îşi ţine Congresul la Bucureşti. Delegaţii acestei mega-organizaţii evreieşti (câte doi-trei din fiecare ţară din lume), se adună într-o mare acoladă pentru a discuta soarta evreimii şi a lumii, deopotrivă. Un soi de Summit mondial, care nu e politic, dar nu e lipsit de conotaţii politice. Din motive de maximă securitate, publicitatea evenimentului e extrem de săracă, responsabilii evită să discute cu presa. Probabil vom cunoaşte detalii substanţiale după ce delegaţii vor părăsi România.

Secretoşenia aceasta se justifică prin teama unui atentat. Există numeroase ameninţări ale unor organizaţii extremiste arabe care vizează aglomerări evreieşti. Dar dincolo de aceste ameninţări, B'nai B'rith s-a născut şi s-a dezvoltat într-un anumit climat secretos.

Totul a început în urmă cu mai bine de un secol şi jumătate, mai exact la 13 octombrie 1843, când 12 evrei americani, fraţi întru acelaşi ideal, au inventat un soi de confrerie masonică ce îşi propunea să apere valorile eterne ale iudaismului. A fost unica asociaţie care va însufleţi uliţele evreieşti din lume, dar era Prima şi Singura care promova un "Legământ". De aceea se şi numea "B'nai B'rith", adică "Fiii Legământului".» *(Corespondenţă de Teşu Solomovici)*

(După ziarul "Ziua" – director Sorin Ovidiu Vântu – Bucureşti, 2008)

Spania: Intrarea câinilor și a românilor strict interzisă

«Un magazin din Spania, localitatea Alcudia, Insulele Baleare, are la intrare un afiş pe care scrie "intrarea câinilor şi românilor interzisă", transmite corespondentul Antena 3. După modelul nazist, care

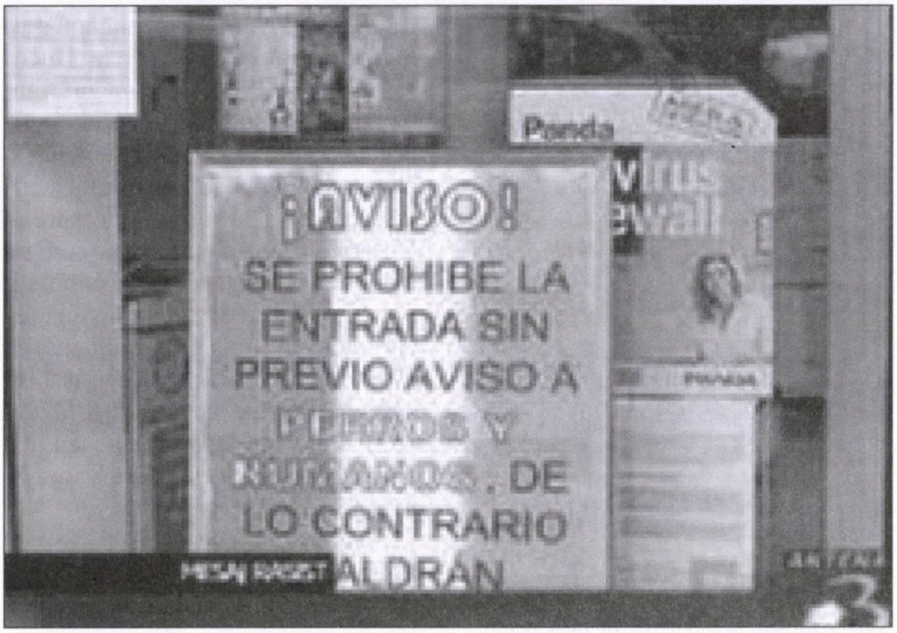

interzicea accesul animalelor și evreilor în spațiile comerciale, patroana unui magazin din Spania a pus la intrare un anunț ofensator la adresa românilor: "Accesul fără aviz al câinilor și românilor este strict interzis. În caz contrar, aceștia vor fi alungați."

Afișul cu pricina este nu numai jignitor și rasist, ci și ofensator la adresa țării noastre, mesajul fiind scris pe un fundal roșu, galben și albastru.

Patroana magazinului a explicat că este furioasă pe conaționalii noștri, după ce a fost furată de mai multe ori. Desi hoții nu au fost identificați, femeia susține că a recunoscut limba pe care o vorbeau presupușii răufăcători.

Poliția i-a cerut deja patroanei să înlăture mesajul de la intrare, însă în magazin există și alte afișe de acest gen.»

(După Internet, Ziare.com)

Islamiștii: Ei și Marea Britanie

«În Marea Britanie trăiesc 1,6 milioane de musulmani. Imigrați recent sau cetățeni britanici cu acte în regulă. Comunitatea musulmană are o vechime respectabilă, este și expresia trecutului colonial al Londrei. În timp, au apărut cartiere compacte de imigranți din Pakistan, Afghanistan, Egipt, sau Bangladesh. Mulți își caută bunăstarea, fie escaladând ierarhia socială, fie accesând generoasele ajutoare sociale. Unii sunt afaceriști opulenți, oameni simpli sau chiar deputați, alții trăiesc în ghetouri închise, în zonele muncitorești. Guvernările laburiste din '60-'70 au decis politica „multiculturalizării cu orice preț". Franța a fost zguduită de scandalul fetelor ce voiau să vină la școală cu vălul islamic pe cap. În Anglia, pot merge învăluite pînă la călcâie! Orașele britanice s-au umplut de moschei, de ziare cu caractere arabe și de școli islamice. Nimeni n-a vrut să știe care este „curricula" sau mesajul. Marea Britanie i-a atras și pe fanaticii urmăriți de poliție în țările de origine. Londra promitea libertatea absolută de exprimare!

Mult timp, Londra s-a mândrit cu multiculturalismul ei. Și care, evident, nu se limita la musulmani. Economia avea de câștigat, numai că liberalismul naiv a produs și un import de ideologii agresive. Acum, sociologi, politicieni și oameni simpli se întreabă cum s-a petrecut, chiar sub nasul lor, o radicalizare atât de gravă. Două treimi din britanicii ne-musulmani nu mai au încredere în cei de altă religie. Ce s-a întâmplat? Terenul a fost pregătit de avocații libertăților haotice și ai iresponsabilității sociale. Cărți, ziare, actori și cântăreți, politicieni în căutare de mesaj au dictat că drepturile individului (preferabil de culoare, musulman, needucat, fără slujbă și, obligatoriu, supărat!) prevalează asupra dreptului comunitar. O lume de valori era erodată continuu, cu sprijinul condimentelor la modă. Au urmat revoltele din Brixton (sudul Londrei) din 1981-1985, mai violente decît Parisul lui 2005. Dar politicienii au închis ochii în fața devastărilor. „Multiculturalismul merită sacrificii! Nici șomerii albi și creștini nu sunt mai breji. Mai ales după ce-au băut!"

Numai că, în 2005 au avut loc atentatele atroce din metrou și, mai ieri, complotul destinat să arunce în aer cîteva avioane de linie cu sute de pasageri. Aici nu mai e vorba de sărăcie sau prostie, ci de o ideologie. Dacă da, cât de adânc a pătruns ea în comunitatea musulmană? Un sondaj efectuat de *National Review* și Channel 4 descoperă lucruri îngrijorătoare. 45% din musulmanii Marii Britanii cred că atentatul din 11 septembrie de la New York a fost orchestrat de SUA și Israel. 25% spun că exploziile din 2005 de la Londra au fost justificate. 30% consideră că trebuie să lupte pentru ca Marea Britanie să devină stat islamic fundamentalist, guvernat de *sharia* (legea religioasă care include uciderea cu pietre pentru adulter sau apostazie, dar și pedepse mai blânde – amputarea unuia sau mai multor membre; femeile să stea în banca lor, acoperite, tăcute și caste). 62% cer interzicerea libertății de expresie (aceeași care i-a radicalizat). Cu luni în urmă, BBC a difuzat un lung interviu cu un lider musulman. Omul expunea toate astea, iar moderatoarea cerea detalii, fără reacţie, de parcă afla reţete culinare!»

(Dintr-un articol de Dan Goanţă; în "Dilema veche", Bucureşti)

Canada: În Hérouxville e interzisă arderea femeilor de vii în public

Hérouxville e un sătuc amărât din Québec. Québec-ul (ca toată Canada) e departe de lumea civilizată; Hérouxville (o mie trei sute de locuitori) e şi mai la capătul pământului, de unde-a dus mutul iapa a cinşpea staţie. Consilierii locali şi primarele au dat o rezoluţie care a făcut celebru, peste noapte, satul.

„În ce priveşte femeile, pe raza comunei noastre ele au voie să danseze, să conducă maşina, să umble singure pe trotuar, să cheltuiască bani, să studieze, să aibă o meserie, să aibă bunuri proprii. Ele se pot îmbrăca aşa cum vor, respectând normele de decenţă şi de securitate publică. Lapidarea, excizarea, infibularea, precum şi arderea lor de vii în locuri publice sunt interzise. Copiii trebuie să meargă la şcoala publică. Copiilor le e interzis să ducă la şcoală arme, fie de jucărie, fie adevărate. La spital, pacientele pot fi tratate de medici bărbaţi, şi pacienţii – de doctoriţe. Medicii nu au nevoie să ceară permisiunea pentru a efectua transfuzii. Poliţiştilor le e permis să oprească şi să amendeze, dacă e cazul, şoferiţe; poliţistelor le e permis să oprească şi să amendeze, dacă e cazul, şoferi. Buletinele noastre de identitate au poză. Mascarea feţei este oprită, în afară de manifestări ocazionale sărbătoreşti, cum ar fi vicleimul şi căluşarii. Pe ici-colo, pe drumurile publice avem şi cruci ori troiţe. Ele stau bine acolo aşa cum sunt."

...Cam asta este, *grosso modo.*

Pentru cititorul român, textul pare a fi o înşiruire de banalităţi neglijabile. Cui i-ar trece prin cap că în Normele de convieţuire socială ale unei localităţi se interzice explicit arderea femeilor de vii? Parcă se lămurise chestia asta!

În Canada, ţara multiculturalismului şi a „acomodărilor rezonabile" (scutiri de la respectarea legii acordate comunităţilor minoritare pentru a le respecta tradiţiile), acest text a produs un vacarm mediatic monstruos. Primarul din Hérouxville a fost taxat de nazist, printre altele. S-a înfiinţat o comisie, Comisia Bouchard-Taylor privitoare la acomodările rezonabile, pentru a asculta doleanţele populaţiei. Vacarmul a devenit asurzitor. Ceea ce aude comisia, de o vreme încoace, este incredibil.

Textul „normelor de convieţuire" e ininteligibil în afara contextului canadian recent. Femeile pot conduce maşina (în Arabia Saudită nu li se permite, şi probabil mulţi islamişti fundamentalişti nu le dau voie soţiilor lor să conducă). În multe ţări islamice, ele nu au voie să umble neînsoţite. Interzicerea „arderii de vii în locuri publice" nu e de la sine înţeleasă pentru toţi: în Germania (2007) o judecătoare i-a refuzat divorţul unei soţii musulmane bătute de soţ, pe motiv că „şi în Coran aşa scrie, dacă nevestele nu vă ascultă, bateţi-le...". Şi tot în Germania, alt tribunal a condamnat pentru omucidere simplă un kurd din Turcia pentru că-şi ucisese soţia cu 48 de lovituri de cuţit, fiindcă ea voia să divorţeze. Motivaţia instanţei a fost că „datorită valorilor lui anatoliene, nu era conştient de gravitatea faptei...".

Că la spital medicii pot trata paciente femei, şi invers, sau că poliţistele pot opri şi interpela şoferi bărbaţi s-a datorat numeroaselor incidente în care soţi musulmani refuzau ca soţiile să consulte medici bărbaţi şi câtorva cazuri în care evrei hasidici au refuzat să stea de vorbă cu poliţiste, pe motiv că sunt femei.

„Copiilor le e interzis să ducă arme la şcoală" se referă la copiii sikh, cărora religia le pretinde să poarte totdeauna şi pretutindeni un iatagan (Curtea Supremă a Canadei a decis că au voie).

Că buletinele au poză şi că mascarea e interzisă vin de la alte incidente, în care femei islamice au fost pozate cu feregea cu tot (poza arată ca un pătrat negru) în paşapoarte şi de la faptul că unele dintre ele umblă cu faţa complet acoperită în chador. „Medicii n-au nevoie de permisiune specială pentru a efectua transfuzii" vine de la refuzul bizar al Martorilor lui Iehova privitor la acest tratament.»

(Dintr-un articol de Dan Ungureanu; în "Dilema veche", Bucureşti 2008)

Kosovo: Un act care le-a dat aripi palestinienilor, acum când am împlinit 60 de ani

«Deşi nu tânjim după vremurile războiului rece, trebuie spus că lucrurile erau sau păreau mai simple atunci când oamenii îşi împărţeau preferinţele ori cu un lagăr, ori cu celălalt, ori cu America şi democraţiile occidentale, ori cu coaliţia păstrată volens-nolens în jurul răposatei Uniuni Sovietice, fie-i ţărâna grea. Acum, problemele situaţiei internaţionale s-au încârligat în asemenea măsură încât e uneori greu să te orientezi, să ştii cu cine ţii (bineînţeles, afară de cazuri extreme, ca atunci când eşti contra teroriştilor, unde alegerea e evidentă).

Să începem cu numele *Baiazid.* vă spune ceva? Ştim că cei mai mulţi din cititorii "Semnalului" sunt trecuţi de prima tinereţe, poate şi de-a doua, dar sperăm că vă mai amintiţi de cele învăţate din cărţile şcolare ale României de altădată. Cu sute de ani în urmă, un soldat sârb s-a prefăcut că e mort pe câmpul bătăliei, sau s-a prefăcut că e dezertor. În orice caz, în ambele versiuni l-a înjunghiat pe Murad, sultanul care comanda armatele otomane, şi l-a expediat în mare viteză la cele 70 de virgine. (Era o vreme fericită, când virginele erau fete mari, nu ca azi în Anglia, când guvernul laburist plăteşte asistenţă medicală pentru pacientele care se operează pentru a căpăta un nou himen în locul celui vechi, dus de mult. Acelaşi guvern, în paranteză fie spus, plăteşte ajutor mai mare soţilor poligami, ajutor în proporţie cu numărul de neveste.

Oricum, după moartea lui Murad, comanda oştirilor islamice, sau a unui flanc al lor, i-a revenit fiului, sultanul Baiazid. Asta s-a petrecut în anul 1389, anul bătăliei de la Câmpia Mierlei, altfel numită bătălia de la Kosovo. Cărţile de istorie nu subliniază că Baiazid a ieşit învingător, având o zdrobitoare superioritate numerică (ca întotdeauna, căci islamicii nu-şi pierdeau vremea cu agricultura sau alte asemenea fleacuri paşnice, fiind luptători de profesie şi încasatori de biruri).

Ceea ce istoria a subliniat e că Baiazid s-a retras (poate ca să fie încoronat acasă cu titlul moştenit de la taică-su).

Şi ceea ce am învăţat noi şi nu prea se subliniază azi, e că sârbii privesc Kosovo ca o parte esenţială a identităţii lor naţionale. E un lucru bine stabilit. Wikipedia, enciclopedia uşor de găsit pe computer, scrie (în româneşte): "Bătălia de la Kosovo este privită până în ziua de azi ca un moment de referinţă pentru identitatea naţională a sârbilor şi a fost evocată de câteva ori în timpul războiului din Kosovo".

Deşi sârbii, ca şi românii, au sfârşit prin a fi vasalii turcilor vreme îndelungată, Kosovo şi asediul Vienei au intrat în istorie ca puncte cruciale ale apărării europenilor sau creştinilor împotriva cuceririi de către turci.

Nu putem uita că în al doilea război mondial sârbii şi aliaţii lor au reprezentat partizanii cei mai numeroşi din Europa împotriva hitleriştilor. S-a scris mult despre rezistenţa franceză, dar rezistenţa cea mai îndelungată şi mai numeroasă, armate întregi sub conducerea lui Tito şi cu ajutor britanic, au făcut viaţa grea oştilor germane.

Acelaşi spirit de mândră independenţă a făcut mica Iugoslavie să nu se plece în faţa poruncilor lui Stalin. Pentru mulţi români, Banatul sârbesc a însemnat o portiţă de ieşire din imperiul sovietic, singura cale spre libertate, ceilalţi vecini – Bulgaria, Ungaria şi teritorii sovietice – refuzând să-i lase să treacă pe fugarii români.

În zilele noastre, de reînnoită presiune a musulmanilor pentru infiltrarea în Europa, locuitorii din Kosovo, în majoritate albanezi mahomedani, au dezlănţuit atacuri împotriva guvernului sârb, cu scopul de a declara independenţa regiunii Kosovo. Ca locuitori sau cel puţin vecini ai Balcanilor, ştim că fărâmiţarea populaţiei – balcanizarea – a dus la lupte în care cruzimea nu lipsea în nici una din tabere. Sârbii nu au fost nici ei uşă de biserică şi au combătut atacurile teroriştilor musulmani cu uciderea în masă a populaţiei civile.

Cu un pronunţat instinct de a se alinia de partea răului, neluând în seamă semnele crescândei ofensive fascisto-islamice împotriva Vestului, Clinton şi alianţa NATO, care se născuse ca apărare împotriva pericolului sovietic, au dezlănţuit atacuri aeriene, bombardând Belgradul. Din cauza unei hărţi învechite, a fost bombardată şi ambasada chineză din Belgrad, aşa cum unii colaboratori ai "Semnalului", trăind în Bucureşti pe strada Sfinţii Apostoli, au avut parte de bombe pentru că se învecinau cu... Arsenalul, care, în ciuda vechiului nume, de mult nu mai era decât un depozit de pături de cai şi alte materiale vechi, departe de a constitui armament.

Am avut un sentiment neplăcut asistând la bombardarea vecinilor sârbi, dar acest sentiment s-a întărit când comunitatea europeană şi Unchiul Sam s-au grăbit să recunoască independenţa regiunii Kosovo. E drept că musulmanii alcătuiesc acolo o mare majoritate, dar harta Europei e plină de populaţii pestriţe şi multe state s-ar fărâmiţa sau consuma în lupte fratricide dacă populaţiile minoritare nu s-ar mulţumi cu drepturi egale, ci ar porni la luptă pentru separare completă, în Spania, Grecia, Ardeal, Elveţia şi multe alte state şi teritorii.»

(Dintr-un editorial din "Semnalul", Toronto, Canada)

Mexic: Prostituate bătrâne

«Politicile de protecţie socială trezesc suspiciuni din toate părţile spectrului politic: oamenii de dreapta susţin că acei oameni care nu au mijloace de subzistenţă sunt în această situaţie din cauza propriei lor incapacităţi, stânga radicală nu crede în rezolvări sectoriale, ar trebui schimbată lumea şi toţi ar avea „după necesităţi". Între timp, oamenii fără ideologie se ocupă de cei fără mijloace. Se spune că „cea mai dură situaţie în afară de cea a prostituatelor din Mexico este cea a prostituatelor de vârsta a treia din Mexico". Într-o ţară cu 80% dintre locuitori catolici, prostituţia este – bineînţeles – ilegală. Şi, bineînţeles, există. Şi dacă există e de presupus că nu toate practicantele sunt ucise la tinereţe de cuţitari, de pistolari sau de boli. Pentru cele care scapă, funcţionează din noiembrie 2006 refugiul Casa Xochiquetzal, prima instituţie de acest fel din America Latină.

„Ca să ai dreptul să fii admisă în această instituţie, trebuie să fi împlinit 65 de ani, să nu mai lucrezi în industria sexului şi să nu beneficiezi de nici un alt ajutor” *(Los Angeles Times).* Fără a fi luxoase, condiţiile de viaţă sunt destul de bune şi beneficiarele sunt mulţumite. Ele au refuzat să se alăture marii mişcării naţionale care cerea drepturi pentru prostituate şi au preferat să obţină un drept limitat şi concret. Li s-au alăturat două dintre cele mai celebre feministe din Mexico, Marta Lamas şi Elena Poniatowska; ele l-au şocat pe primarul oraşului când i-au comunicat, într-o audienţă, că există bunici care se prostituează la o aruncătură de băţ de somptuosul său sediu. Primarul a promis că o să le ajute şi s-a ţinut de cuvânt.

Prostituatele tinere şi radicale luptă în continuare pentru realizarea tuturor obiectivelor. Ca şi prostituatele, povestea nu are morală.»

(Dintr-un articol de Magdalena Boiangiu; în "Dilema veche", Bucureşti 2008)

Lumea: Încăpăţânarea planetei

«Cu cât urlă mai tare panicarzii încălzirii globale că dezbaterea "s-a încheiat", cu atât planeta se încăpăţânează să-i dezmintă. Anul acesta, deşi iarna nu s-a încheiat încă, a văzut în Statele Unite cea mai mare cădere de zăpadă înregistrată din anul 1966. Patruzeci şi doi de ani! Dacă asta e încălzire, atunci zăpada e caldă. China a avut cea mai rece iarnă din ultimii 100 de ani! Bagdad a avut parte de prima zăpadă căzută vreodată peste acest oraş. Zăpadă la Ierusalim! Nu suntem mistici, dar începem să credem că o forţă supranaturală se străduieşte să-i facă de râs pe istericii încălzirii.

MAMAIA מאַמאַיַה
Restaurant
românesc
Grătar – pescărie
Aer condiţionat, ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios, preţuri moderate.
Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784
Vorbim şi româneşte.
În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.
Cei care vin cu acest anunţ vor fi serviţi
cu un pahar de vin de calitate la bar
TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

SUA: O, mama... Nu-l vota pe Obama

Nu vrem să ne amestecăm în politica altora, dar când e vorba de antisemitism, simţim că e obligaţia noastră să denunţăm, oriunde se manifestă, această pacoste numărul unu a vremurilor noastre.

Barak Obama ar dori să se arate fără prejudecăţi, dar vechiul proverb "spune-mi cu cine te-ntâlneşti ca să-ţi spun cine eşti" îl denunţă fără milă. Printre principalii săi consilieri se numără Zbigniew Brezinsky, cel mai răsărit expert în probleme externe al lui Carter, care reuşeşte un record deloc uşor: a fi mai antisemit decât Jimmy. Mai sunt şi alţii. Cerinţa lui Obama, de a retrage trupele americane din Irak, nu poate decât ajuta teroriştii în cucerirea întregului Orient Mijlociu. Un prieten al lui e în închisoare pentru încercări de a arunca bombe asupra Pentagonului şi altor clădiri publice. Nu e vorba de o tinereţe îndepărtată: individul şi-a exprimat de curând regretul că nu a făcut destul.

Nu degeaba Louis Farakhan, cel mai fanatic dintre antisemiţii americani, îl proslăveşte pe Obama, în timp ce acesta nu-l condamnă. ("Cum pot să combat un om care spune că sunt băiat bun?") Într-un cuvânt, vorba cântecului: Dacă-l votezi pe Barak, / Măreşti buclucul în Irak.»

(Dintr-o rubrică de note de Sergiu Fărcăşan; în "Semnalul", Toronto, Canada)

C.N.N.
Ce Năimiţi
Nemernici

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...enervându-se din cauza hotărârii CIA de a-l aresta cu mult tamtam pe bătrânul Ben Kadish (84 de ani), fost funcţionar al Agenţiei, acuzându-l că în urmă cu 23 de ani comunicase Israelului câteva informaţii privind lumea arabă, ziarul "Jerusalem Post" a scris:

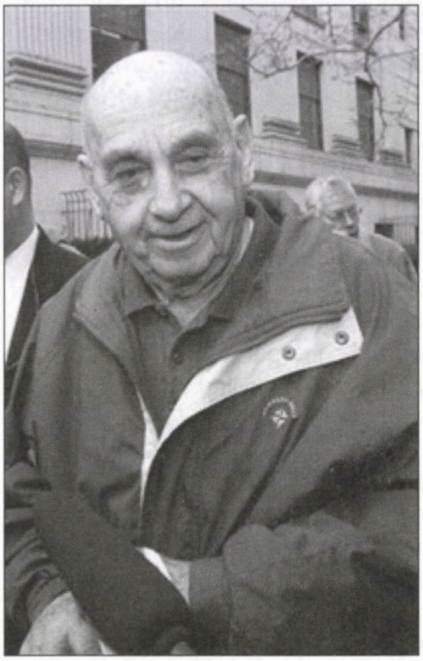

Ben Kadish: cu aceeaşi monedă

«Dacă Israelul vrea să fie tratat cu respect de către americani, el trebuie să răspundă cu aceeaşi monedă. Primul lucru de făcut e să aresteze câţiva agenţi suspectaţi de a fi transmis Statelor Unite documente secrete fără autorizaţie. Apoi, trebuie să publice numele şi celelalte amănunte privind pe spionii americani pe care Israelul i-a capturat la vremea lor şi tratat cu mănuşi. Pe urmă, el trebuie să ceară în mod public lui Bush să îl elibereze pe Pollard din închisoarea unde putrezeşte, în vreme ce o spioană ca Nada Pronti, agent al Hizbollah, care a sustras documente şi de la FBI şi de la CIA, va fi condamnată, după toate probabilităţile, pentru crimele ei la şase luni de închisoare.

Nu ne place că...

...ori de câte ori vorbeşte despre contracandidatul senatoarei Hillary Clinton la alegerea ca reprezentant al Partidului Democrat la viitoarele alegeri prezidenţiale, presa "liberală" din SUA evită să-i spună pe numele întreg: Barak Hussein Obama.

Ne place că...

...până la ora de faţă, 20% dintre deputaţii din Shas au fost prinşi cu ocaua mică, înfundând puşcăria.

Ne place că...

...deputata Leonida Lari, din PRM (Partidul România Mare), a bătut recordul naţional la case pe cap de locuitor, deţinând 57 de apartamente şi cinci imobile de locuit.

Leonida Lari

Ne place că...

...miliardarul american Dickie Lugner (72) are o dambla: lui îi place să fie văzut în compania femeilor frumoase şi faimoase; invită în fiecare an câte-o asemenea vedetă să-l însoţească la balul Operei din Viena contra cost: cam 500.000 de lire sterline de căciulă.. Printre invitatele sale se numără Sofia Loren, ducesa de York, Pamela Anderson şi altele din aceeaşi categorie.

Ne place că...

...direcţia hotelului "Parisi", din La Jolla, California, a instalat în fiecare cameră un buton îngăduind clienţilor care se simt amărâţi şi deprimaţi să intre urgent în contact cu un psihiatru.

Ne place că...

...finlandezii nu se pot căsători dacă unul dintre miri nu ştie să citească.

Ne place că...

...într-un articol din lunarul "Vatra", din Tg. Mureş, poetul Ion Mureşan ne-a adus la cunoştinţă următoarele:

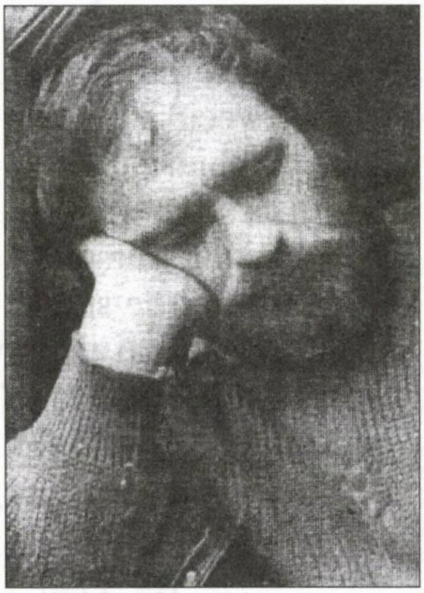

Ion Mureşan

«Cu ceva vreme în urmă am văzut la televizor un reportaj care m-a uns la inimă. O companie de căi ferate din Anglia a avut ideea genială de a-şi atrage călătorii angajând un poet. Un poet de tren.

Poetul de tren este bine plătit şi are permis de liberă circulaţie pe toate trenurile. Se plimbă de colocolo, intră în compartimente, provoacă şi întreţine conversaţii despre poezie, spune ori citeşte poeme din marii poeţi ai lumii şi din propria-i producţie.

Nu-mi este uşor să-mi imaginez o zi de lucru a poetului pe Căile Ferate Române (cu atât mai mult cu cât meseria mi-ar fi pe plac). În primul rând sugerez confecţionarea unei uniforme elegante, căci poetul de tren nu e un măscărici, iar misiunea lui e importantă. Uniforma, o legitimaţie şi o insignă cu design inspirat i-ar fi trebuincioase ca să nu fie suspectat că face parte din rândul practicanţilor altor meserii de tren, cum ar fi "hoţ de tren" ori "cerşetor de tren", profesiuni care se deosebesc ca de la cer la pământ de suratele lor terestre. Restul e simplu: intri în compartimente, la întâmplare, şi încerci să eliberezi partea frumoasă pe care sufletul fiecărui membru al micii comunităţi mobile o ascunde. Nu putem, desigur, ignora prezenţa poetului în vagonul restaurant, pentru recitaluri cu un public mai larg, dar asta oricum nu poate scăpa din programul pe care un bun manager îl întocmeşte pentru un bun poet.

"Poetul de tren" ar ajunge în scurt timp un "poet naţional" în adevăratul sens al cuvântului. Trebuie să fim conştienţi că un singur poet nu ar putea acoperi toate traseele. Aici ar începe concurenţa între valori, s-ar crea ierarhiile literare reale. Ziarele ar scrie la pagina de cultură note de felul următor: "Poetul de pe linia Bucureşti-Oradea este net superior poetului de pe linia Mangalia-Iaşi". O altă gazetă ar arunca săgţi otrăvite spre prima, susţinând că o asemenea apreciere tâmpită nu poate fi scrisă decât de către un critic care nu a călătorit niciodată cu poetul de pe linia Iaşi-Timişoara. După cum observaţi, o altă meserie e pe cale de a-şi cere dreptul la existenţă: criticul literar de tren. Dar asta o spunem în paranteză.

...Şi nu ar trece multă vreme până ce s-ar convoca un prim Congres Internaţional al Poeţilor de Tren.»

Ne place că...

...într-un film de desene animate de la televiziunea palestiniană despre schimbările ce vor avea loc în lume în următorii ani, Casa Albă de la Washington apare în chip de moschee.

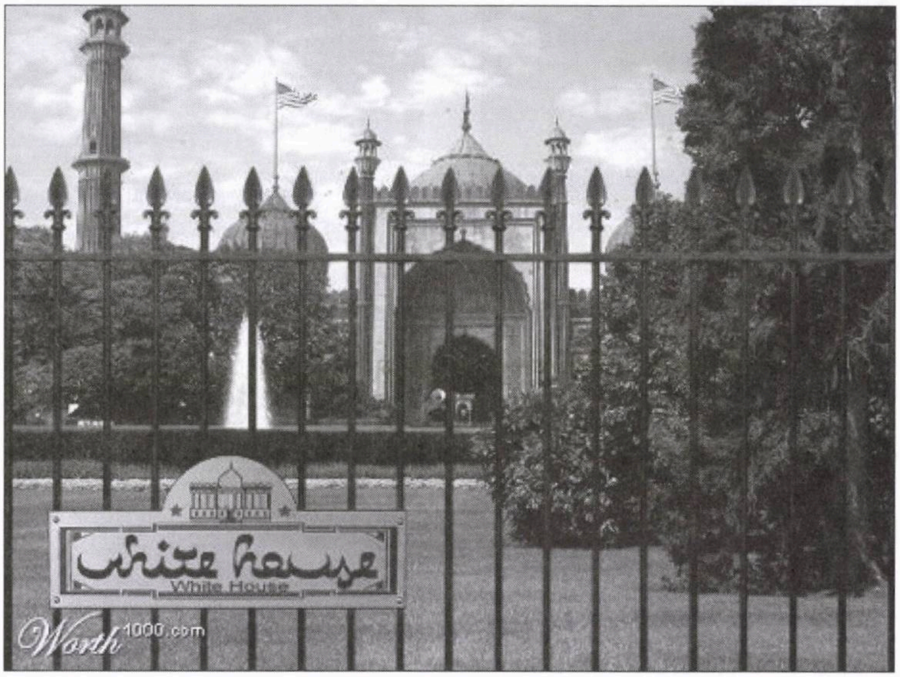

Ne place că...

...numitul Steven Horkulak (39 de ani), fost salariat al întreprinderii Cantor Fitzgerald din Anglia, a primit, prin tribunal, un milion de lire sterline despăgubiri din partea patronului, Lee Aimatis, pe motiv că acesta l-a înjurat de mamă câţiva ani de-a rândul, la serviciu, prvocându-i o depresie nervoasă şi determinându-l să-şi dea demisia de la firmă.

Nu ne place că...

...formatul mare al trimestrialului "Lettre Internationale", din Bucureşti (o revistă, de altfel, excelentă), este atât de incomod, încât cititorului din fotoliu îi vine foarte greu să treacă, la modul normal, de la o pagină la alta.

Ne place că...

...răsfoind cartea "Les français – mode d'emploi" a umoristului francez Jean Amadou, am dat peste această referire la Clémenceau, zis şi Tigrul, politicianul care a condus Franţa în anii primului război mondial:

«Când vrei să înmormântezi o problemă neplăcută, înfiinţezi o comisie care, ţinând seama de amploarea chestiunii, înfiinţează la rândul ei două sau trei subcomisii, ceea ce face ca, după un timp, toată lumea să uite despre ce a fost vorba... Singura comisie eficientă

este aceea alcătuită din trei membri, din care doi absentează de la lucrările comisiei respective".

Ne place că...

...noul președinte al Turkmenistanului, d. Gurbanguli Berdy Mukhamedov, a abolit calendarul întocmit în 2002 de predecesorul său, Saparmurat Niyazov, care, stabilind un record mondial în materie de cult al personalității, schimbase numele lunilor anului cu acelea purtate de el și de rudele sale.

Gurbanguli Berdy Mukhamedov

Nu ne place că...

...un pasager ultraortodox din SUA, care se urcase într-un avion al companiei United Airlines de pe ruta New York-San Francisco, a refuzat să se așeze pe scaunul său și să-și lege centura de siguranță, așa cum cere regulamentul, susținând că el rămâne în picioare fiindcă trebuie să-și facă rugăciunea; ne place, în schimb, că ofițerul de securitate de la bordul avionului l-a luat de mânecă pe individ, coborându-l din avion și lăsându-l la New York.

Ne place că...

...pentru prima dată în istoria acestei instituții, Curtea rabinică de justiție din Israel, condusă de rav Elyahu Ben-Dahan, a făcut apel la presa laică pentru a da de urma numitului Meir Briskman (33), fiul unor imigranți din Anglia, care se ascunde și refuză de cinci ani să dea *ghetul* (consimțământul la divorț) soției sale; ne place, de asemenea, că avem și noi posibilitatea de a face o faptă bună, publicând fotografia cetățeanului și rugându-i pe cititorii care-l întâlnesc pe stradă să pună mâna pe el și să-l ducă, cu picioare-n fund, la cel mai apropiat post de poliție.

Meir Briskman

Ne place că...

...d-na Miriam Ben-Amnon, din Rehovot, a găsit printre niște ziare mai vechi o declarație a primului ministru Ehud Olmert din zilele de dinaintea retragerii din Gaza, și s-a grăbit să ne-o trimită, însoțită de un scurt comentariu sunând așa: ha! ha! ha!

«*Dezangajarea* – spunea Olmert *– va duce la întărirea apărării noastre, mai multă securitate, incomparabil mai multă prosperitate și multă bucurie pentru toți cei ce trăiesc în Orientul Mijlociu. Împreună, vom păși înainte pe drumul care duce la închegarea de noi relații de bună vecinătate, bazate pe înțelegere și încredere reciprocă. Vom sta la aceeași masă împreună cu vecinii noștri, vom vorbi cu ei, îi vom ajuta, vom coopera cu dânșii ca niște adevărați parteneri, astfel încât Orientul Mijlociu se va transforma, așa cum visam noi la începuturi, în Raiul pe pământ.*»

Ne place că...

...d. Meir Nitzan, primarul *nostru* din Rishon, a pus piciorul în prag și – îngrozit de crima de luna trecută din fața unui bar din localitate – a hotărât, împreună cu poliția, ca tinerii mușterii care ies de dimineață din pub-uri umblând pe două cărări să fie urcați, cu binișorul sau cu otusbirul, în câteva autobuze și duși la cășile lor.

Nu ne place că...

...Tribunalul Suprem a respins cererea "Forumului legal pentru pământul Israelului" de a se retrage profesorului Zeev Sternhall, de la Universitatea din Ierusalim, Premiul Israel pe anul acesta; petiția sus-numitului Forum se bazează pe faptul că, nu de mult, dl. Sternhall a cerut, printr-un articol din "Haaretz", palestinienilor să nu mai tragă în israelienii din interiorul "liniei verzi", ci să-i ucidă numai pe evreii din colonizări.

Ne place că...

...în Dubai s-au pus în vânzare sticle cu "Apă coranică"; e vorba de apă de izvor asupra căreia unul sau mai mulți imami recită diverse versete din Coran, făcând astfel ca lichidul să ajute la vindecarea a nenumărate boli; într-un reportaj al televiziunii din Dubai, predicatorul

Zagloul Al-Naggar, considerat un savant de seamă în materie de Islam, a declarat: "S-a dovedit din punct de vedere ştiinţific că apa este afectată de versetele din Coran care sunt recitate lângă izvor".

Ne place că...

...aşa cum citim într-o anchetă din cotidianul francez "Libération" privind gusturile culinare ale alegătorilor din Statele Unite, amatorii de vin alb votează pentru Hillary Clinton, iubitorii de ulei de măsline votează pentru Barak Obama, iar partizanii lui John McCain preferă whisky-ul şi pizza.

Ne place că...

...un magazin de îmbrăcăminte de la Paris (lângă Champs Elysées) a amenajat un spaţiu confortabil, cu fotolii şi canapele, pentru clienţii obosiţi care vor să-şi facă siesta de după-amiază înainte de a se întoarce la servici; ne place, de asemenea, că, potrivit celor de la "Journal de Dimanche", de unde luăm ştirea de mai sus, patronii magazinului în cauză susţin că riscul de infarct la persoanele ce-şi fac siesta cu regularitate este mai mic cu 37% decât la ceilalţi cetăţeni.

Nu ne place că...

...Richard A. Falk, un evreu american din speţa Kapo, care a comparat sionismul cu nazismul, găsind că "atentatele sinucigaşe sunt perfect justificate", a fost numit în fruntea Comisiei ONU pentru drepturile omului.

Ne place că...

...într-o convorbire cu Alex. Vlad, de la revista "Vatra", poetul Ion Mureşan (despre care s-a mai vorbit în aceste pagini) a povestit următoarele:

«(Odată, pe când nu-mi ieşeau nişte versuri) *m-am îmbolnăvit de stomac de ciudă. Noroc cu Ion Cristofor, colegul meu de birou* (la redacţia revistei "Tribuna" din Cluj, n. red.), *care mi-a spus că trebuie să beau zeama stoarsă de la doi cartofi cruzi, răzăliţi, pe stomacul gol. Mi-a luat durerea "cu mâna", cum zic ţăranii.»*

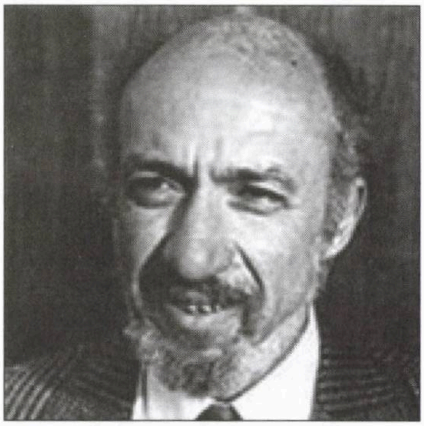

Richard A. Falk: i-aş da una în falcă

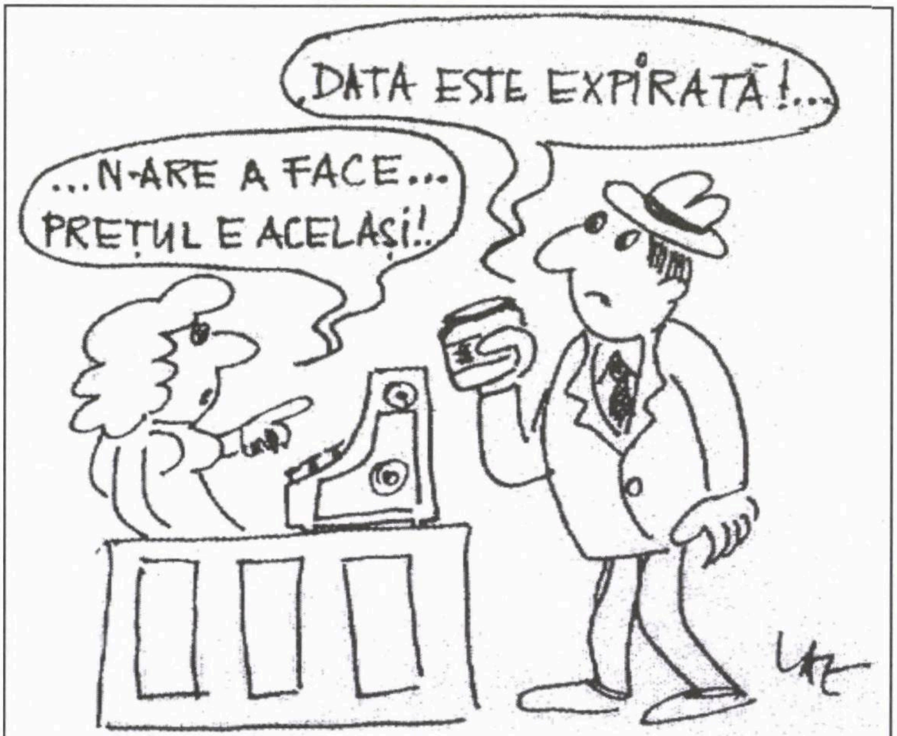
DATA ESTE EXPIRATĂ!..
...N-ARE A FACE... PREŢUL E ACELAŞI!..

Cam aşa se petrec lucrurile la Bucureşti. Dar ştii ce? Şi la Tel Aviv.
(Desen de Alex. Lazăr; în "Harababura", Bucureşti)

Ne place că...

...am dat de curând peste o frază a lui George Orwell, în care – referindu-se la o teorie la modă – marele romancier englez spunea: "Ideea e atât de stupidă încât numai un intelectual poate să creadă în ea".

Ne place că...

...publicista Felicia Antip din Bucureşti a amintit, nu de mult, câte ceva despre refuzul oamenilor (deştepţi şi responsabili) de a privi realitatea în faţă:

«Jan Karski, diplomatul polonez catolic în vârstă de 28 de ani care se deghizase în evreu pentru a pătrunde în ghetoul de la Varşovia şi în miliţian ucrainian pentru a intra în cel de la Belzec, în anii celui de-al doilea război mondial – reuşise să fugă în străinătate luând cu el sute de documente microfilmate. La Washington s-a întâlnit cu Felix Frankfurter, celebru judecător la Curtea Supremă, care i-a răspuns politicos dar ferm: "Nu vă cred. Nu vreau să spun că minţiţi, dar nu pot

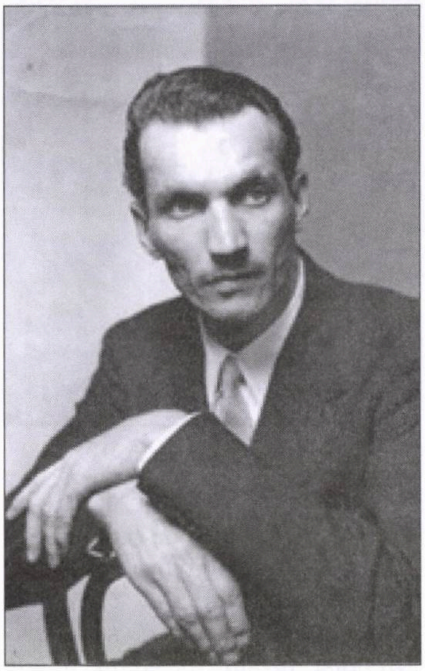

Jan Karski

să vă cred". Frankfurter era evreu, la fel ca filozoful Isaiah Berlin, care lucra pe atunci la ambasada britanică din Washington și considera că nu se poate vorbi decât despre un "pogrom masiv". Michael Ignatieff, într-o conferință despre Lemkin (alt evadat din lagăre, care ajunsese în Anglia) *ținută la Muzeul Holocaustului din Washington, a declarat că Nahum Goldman, Haim Weizman, David Ben-Gurion și alți lideri sioniști au refuzat și ei să creadă că se aduce la îndeplinire un plan sistematic de ștergere a neamului evreiesc de pe fața pământului. Toate relatările martorilor oculari erau privite cu neîncredere. În aprilie 1943, ambasadorul american în Suedia, Hershel Johnson, a trimis la Washington o telegramă în care descria amănunțit exterminarea evreilor la Varșovia, încheind-o însă cu fraza "povestea e atât de fantastică încât ezit s-o includ într–un raport oficial".*

Imaginația, capacitatea de reprezentare a oamenilor normali sunt totuși limitate, altfel mulți ar înnebuni sau s-ar sinucide, așa cum a făcut de exemplu Saul Zygielbojm, evreu polonez, membru al Consiliului Național Polonez din Londra, care, după doi ani de strădanie zadarnică de a-i convinge pe europeni și americani, a declarat la BBC: "Mi-ar fi rușine să mai trăiesc, să aparțin rasei umane, dacă nu se face nimic pentru a opri cea mai mare crimă din istorie". S-a sinucis la 2 mai 1943, după ce a explicat într-o scrisoare adresată guvernului polonez în exil că-și ia viața pentru că n-a reușit să-i convingă pe aliați că trebuie să se implice.»

Ne place că...

...de parcă ar fi ținut să amintească găgăuților incurabili de la noi ce anume vor palestinienii, d. Mahmud Zahar, ministru de Externe al guvernului din Gaza, a scris cele de mai jos într-un articol din "Washington Post":

«Un proces real de pace cu palestinienii nu poate nici măcar să înceapă cu adevărat până când Israelul nu se retrage la granițele din 1967, distruge toate așezările din teritorii, scoate toți soldații din Gaza și din teritorii, renunță la anexarea Ierusalimului, eliberează toți prizonierii și ridică blocada impusă asupra frontierelor noastre internaționale, asupra liniilor noastre de coastă și asupra spațiului nostru aerian. Aceasta va crea condițiile pentru începerea negocierilor și va pregăti terenul pentru întoarcerea câtorva milioane de refugiați în țară.»

Nu ne place că...

...dr. Aurel Vainer, președintele FCER, de la București, a trimis de Pesah senatorului C. V. Tudor (președintele Partidului antisemit "România Mare") o cutie cu *matza* din partea comunității evreiești, împreună cu urările d-sale cele mai bune de sănătate, prosperitate și succes.

Nou!

A apărut

DESTINE

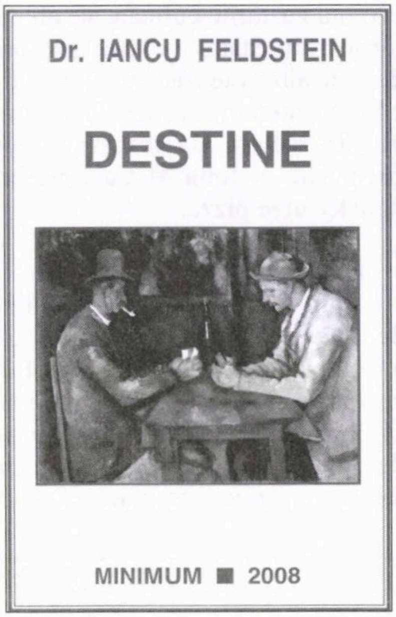

Dr. IANCU FELDSTEIN

DESTINE

MINIMUM ■ 2008

de Dr. IANCU FELDSTEIN
(Minimum, 2008)

"Destine" (ca, de altfel, și celelalte lucrări tipărite până astăzi de dr-ul Iancu Feldstein) îți dă senzația că ai de-a face cu niște lecții de viață rostite de la catedră și menite a explica elevilor din clasă cum să evite capcanele care duc la nefericire și, implicit, să aleagă drumul către împlinire.

Al. Mirodan

Volumul poate fi procurat trimițând suma de 50 (cincizeci) de shkalim pe adresa:

Dr. Iancu Feldstein
Rh. Nissenboim 11/27
Haifa – 32808
Tel. 04/853-0965

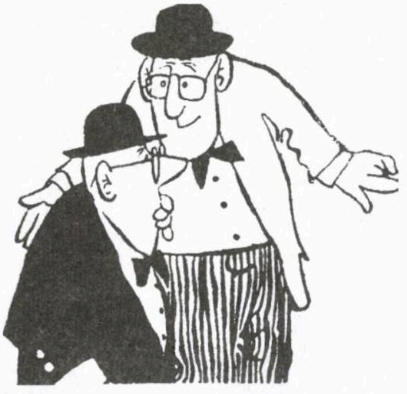

SE ZVONEŞTE CĂ...

...**prof. dr. Jean Askenasy** pregăteşte o emisiune ieşită din comun la postul de televiziune Antena 1 din Bucureşti cu vecina sa din Herzlia, frumoasa prezentatoare TV Mihaela Rădulescu. Clou-ul emisiunii: Askenasy, specialist cunoscut într-ale somnului, va încerca să o adoarmă, prin hipnoză, în studio pe Mihaela Rădulescu.

...apartamentul publicistului **Victor Rusu,** de pe strada K. T. November din Bat Yam, a fost spart de hoţi ziua-n amiaza mare, pe când Rusu şi soţia sa lipseau de-acasă, fiind invitaţi la masă în familie. Hoţii au furat câteva obiecte de valoare, precum şi – spre surprinderea locatarilor – un dosar cu manuscrise ale lui V. Rusu.

...un grup de intelectuali evrei din Bucureşti, care salutaseră hotărârea conducerii FCER de a-l numi "persona non grata" pe faimosul David Kahan din New York (cel cu afacerea cimitirelor, declanşată în ziarul "Ziua"), au cerut d-rului Aurel Vainer, preşedintele Federaţiei, să procedeze în acelaşi fel cu câţiva indivizi Kapo care roiesc prin jurul Federaţiei.

...memoriile lui **I. Schechter,** intitulate "Amintirile unui ziarist" şi despre care scrisesem că s-ar afla într-un safe de la Banca elveţiană UBM din Basel, cuprind un capitol "incendiar" privind câţiva agenţi de influenţă ai spionajului românesc din ultimele decenii care mişunaseră în rândurile presei şi organizaţiilor din *alia.*

...între **Jean Steiger** şi **Doina Meiseles** de la "Jurnalul săptămânii" a trecut o pisică neagră.

Ştiaţi că...

...în cazinourile de la Las Vegas nu sunt amplasate ceasuri?

...cel mai puternic muşchi din corpul uman este limba?

...Neil Armstrong a păşit pe Lună cu piciorul stâng?

...unghiile mâinilor cresc de patru ori mai repede decât cele ale picioarelor?

...puse cap la cap, venele, arterele şi capilarele unui adult ar ajunge pentru înconjurul Pământului de aproape patru ori?

...în Indonezia se vorbesc peste 365 de limbi diferite?

...există mai mult de 20.000 de feluri de bere?

...un om face în medie 2.500.000 de paşi pe an?

...un om poate trăi fără mâncare până la o lună, dar fără apă numai o săptămână?

...dacă cantitatea de apă din corp este redusă cu 1% îţi va fi sete, iar dacă este redusă cu 10% vei muri?

...Biblia este tradusă în 2.233 de limbi?

...animalul cu cel mai mare creier în proporţie cu corpul său este furnica?

...americanii mănâncă în medie peste 7 hectare de pizza pe zi?

(După Internet)

Dr. IANCU FELDSTEIN
DESTINE
MINIMUM ■ 2008
Maximilian Amiad
Leiba Zibal şi Gheorghe în două acte
■ 2005
MARIA GĂITAN-MOZEŞ
Zâmbind... sub poverile vieţii

minimum
editează

- Aveţi în manuscris memorii personale?
- Vreţi să vă publicaţi jurnalul intim?
- Doriţi să scoateţi la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginaţie şi corectură tipografică, coperta, prefaţa şi diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

●

Există în sfârşit o editură: minimum

ETC.. ETC...

••• La mulţi ani (şi până la 120!) criticului şi istoricului literar din Ierusalim, dr. Leon Volovici, cu prilejul împlinirii vârstei de 70 de ani.

...Şi pentru ca să intrăm direct în problemă, vă invităm să citiţi peste câteva pagini, la "Cartea", portretul creionat lui Volovici de scriitorul şi psihiatrul dr. Ion Vianu (fiul marelui estetician Tudor Vianu); acest portret, apărut în lunarul "Apostrof" din Cluj, spune exact ceea ce am fi vrut noi să spunem despre Volovici.

••• Încă o pierdere în lumea culturală a *alialei*. A murit istoricul dr. Jean Ancel, cel mai important cercetător al Holocaustului românesc. Colaboratorul nostru, dr. Otto Bacalu din Bat Yam, l-a cunoscut bine. Şi ne-a trimis următoarele rânduri în chip de omagiu;

«Sunt foarte întristat. A murit un om de mare valoare. Doctorul Jean Ancel.

A realizat o operă importantă în calitatea sa de istoric al poporului evreu, dar soarta nemiloasă l-a împiedicat s-o continue. Boala grea l-a surprins în timp ce lucra la o carte în care încerca să prezinte jaful pe care autorităţile române l-au comis cu ajutorul diferitelor guverne antisemite.

S-a născut la Iaşi în 1940 şi a aliat în Israel în 1963.

Şi-a început studiile la Iaşi la Universitatea A. I. Cuza (1956-59), de unde a fost exmatriculat, şi le-a continuat la Universitatea Ebraică din Ierusalim. Aici a absolvit facultatea de Istorie universală, precum şi limba latină (BA) în 1967.

A absolvit Institutul de Pedagogie şi Istoria poporului evreu în anul 1970, Istoria universală (MA) în 1974 şi a obţinut titlul de Doctor în filozofie (1977).

A fost un pasionat cercetător al istoriei poporului nostru şi în special al iudaismului din România.

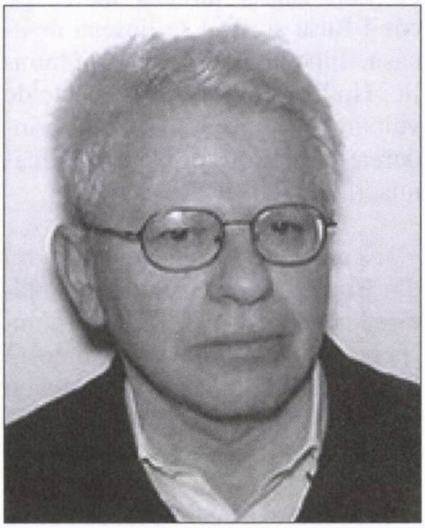

Dr. Jean Ancel

A fost cercetător principal la Institutul Yad Vashem.

Fie-i ţărâna uşoară şi amintirea neştearsă!»

••• Ştiam că poetul şi revuistul Aurel Storin (fost secretar literar al Teatrului C. Tănase din Bucureşti) este un om cu umor; şi mult şi de foarte bună calitate. Dar nu ne-am fi închipuit niciodată că va reuşi să dea "o poantă" de calibrul celei despre care am aflat mai deunăzi. El a scormonit ani de-a rândul, fără să se ştie, prin documentele referitoare la istoria teatrului de revistă din România, a tăcut din gură şi la un moment dat a lansat una din cele mai neaşteptate "lovituri de teatru" din viaţa scenei dâmboviţene. Înţelegându-se cu câţiva profesori de la Universitatea din Bucureşti (prof. univ. dr. Ştefan Cazimir, prof. univ. dr. Florin Mihăilescu, prof. univ. dr. Gelu Colceag), a prezentat o teză de doctorat (prima de-acest fel) cu titlul "Teatrul românesc de revistă – dimensiunea literară".

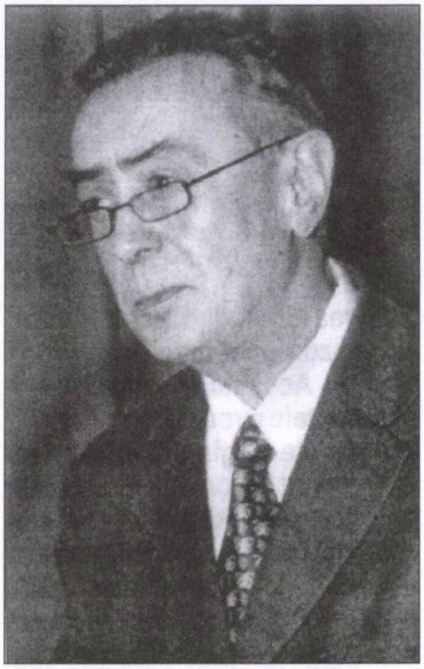

Aurel Storin:
scuzaţi, Doctor Aurel Storin

A prezentat-o şi... a obţinut titlul de Doctor...

Şi fiindcă – în ciuda titlului său academic cam grav – avem de-a face cum zisesem cu un umorist, iată o mică întâmplare povestită de Aurel Storin, nu de mult, la o întâlnire de la Centrul Comunitar Evreiesc din Bucureşti:

«Bătrânii noştri, bazaţi pe experienţa lor de-o viaţă, au o vorbă pe care şi eu o rostesc adeseori: "şfer ţă zain a iid". Dar vreau să vă spun că nu întotdeauna e atât de greu. Am în vedere o întâmplare pe care am trăit-o de curând în Europa unită. La sfârşitul toamnei am fost într-o delegaţie în Italia. Primele zile ale lunii noiembrie m-au prins la Torino. Era tocmai momentul când s-a declanşat conflictul italo-rom bine cunoscut, când pericolul pentru români începuse să devină, în fiecare zi, mai lung şi mai lat...

Şeful delegaţiei ne-a sugerat subtil să încercăm să nu vorbim româneşte pe stradă.

– Idiş pot să vorbesc? l-am întrebat.

– *Sigur că da, dar cine-o să te înţeleagă?*

– *Absolut nimeni, i-am spus. În schimb, nu mi-e frică să vorbesc idiş pe stradă!*»

••• Avem impresia că Uly Vălureanu, din Haifa, a ţinut să sărbătorească cea de-a 60-a aniversare a Israelului mărind producţia la ştirile despre lumea tribului, pe care ni le oferă agenţia sa, ISROpres; aceasta s-a arătat a fi parcă mai bogată ca niciodată.

■ Congresul mondial al evreilor originari din România va avea loc în luna noiembrie a acestui an, la Bucureşti şi Tel Aviv. Informaţia a fost oferită de Miha Harish, preşedintele Organizaţiei unitare a originarilor din România (AMIR), într–un interviu acordat Doinei Meiseles şi publicat în „Jurnalul Săptămânii”. În urma unui acord încheiat între AMIR şi conducerea Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, se arată în interviu, „congresul se va desfăşura două zile în România şi ulterior două zile în Israel. În cadrul congresului se vor purta discuţii şi vor avea loc colocvii despre istoria evreilor originari din România, despre tradiţia şi obiceiurile acestora, despre dureroasa şi tragica perioadă a Holocaustului, despre perioada comunista etc”.

În legătură cu proiectatul muzeu al evreilor din România, a declarat Miha Harish, „lucrurile au început să se clarifice, după ce mult timp am întâmpinat greutăţi mari. De proiectul muzeului se ocupă cu eficienţă şi competenţă consulul de onoare al României în Israel, Richard Armon. În ceea ce priveşte locul unde va fi ridicat acest muzeu, până la urmă, am găsit o soluţie foarte ingenioasă şi care, cel puţin până acum, ni se pare cea mai fezabilă: construirea muzeului nostru în localitatea... Rosh Pina. După cum se ştie, localitatea a fost fondată în secolul 19 de evrei originari din România. Şi ceea ce ne-a convins că acesta este un proiect care are viitorul asigurat este tocmăi faptul că studiind problema am aflat că localitatea Rosh Pina este vizitată anual de... 500.000 turişti israelieni şi străini... Ne aflăm într-o fază destul de înaintată a contactelor cu primarul din Rosh Pina, care este extrem de favorabil proiectului nostru”.

■ De ce “Săptămâna Cărţii Ebraice” şi nu “Săptămâna Cărţii Israeliene”?

Într-un articol publicat în ziarul de limbă ebraică Maariv cu titlul “Literatura din Galut în Israel”, poetul Andrei Fischof, care scrie în română, ebraică şi maghiară, abordează o temă delicată rar dezbătută în presa israeliană de limbă română. Este vorba de situaţia scriitorilor israelieni născuţi în alte ţări şi care creează în alte limbi decât ebraica.

În prima parte a articolului, Fischof evocă contextul nou, dificil, în care se află aceşti scriitori. Necunoscand ebraica – cum e cazul majorităţii scriitorilor când imigrează – scriitorul nou venit se află un timp în situaţia neobişnuită de “intelectual analfabet”.

“Zdruncinat de noua situaţie literară în care se află, scriitorul îşi caută adăpost literar iarăşi în limba natală, în ţara natală unde i se publică lucrările neaşteptat de repede... Asociaţiile de scriitori israelieni de diferite limbi nu au sprijin financiar şi nici de la stat, scrierile sale aici în limba natală sunt greu de publicat, difuzarea lor este precară, imposibilă, nici o librărie nu îşi “permite" să aşeze pe rafturile sale cărţi scrise de aceştia... Puţini sunt cei care au scris de la început, de când au venit în Israel, în ebraică şi cei care au spart zidul şi scriu şi în ebraică.

Andrei Fischof critică faptul că “nici în Săptămâna Cărţii ebraice nu sunt luate în considerare lucrările acestor scriitori olimi, ca şi cum nu ar face parte din literatura israeliană; nu am reuşit, deşi am ridicat problema în faţa câtorva scriitori ebraici cu influenţă, să îi lămuresc să transforme Săptămâna Cărţii din "Ebraică" în "Israeliană" pentru a obliga întreaga organizare să aşeze la vedere şi cărţile scriitorilor israelieni de alte limbi – română, rusă, franceză, idiş, poloneză etc. ...După cum poporul nostru israelian nu este de conceput fără noii veniţi, nici literatura israeliană nu este completă fără contribuţia scriitorilor israelieni de alte limbi decât ebraica... Am crezut că acum, în preajma serbărilor de 60 de ani ale ţării, se va ivi cineva care să se refere şi la acest aspect al literaturii israeliene, am crezut că vreunul din scriitorii ebraici va apela la traducători pentru a publica şi numerele festive ale revistelor, şi lucrări ale acestora.

Dar nu, nu e nici un semn că aşa ceva se va face... Umilirea, neştiinţa, făţărnicia şi siguranţa de sine umflată peste poate, ies şi de data asta învingătoare".

■ La 1 mai 2008 poetul Solo Har a devenit octogenar! Cu prilejul acestei aniversări şi pentru a marca apariţia noului său volum de versuri „Popas”, ACMEOR – Asociaţia Culturală Mondială a Evreilor Originari din România – a organizat o seară omagială la Casa Scriitorilor din Tel Aviv (str. Kaplan 6). În cadrul serii, moderată de Dr. Shlomo Leibovici Laiş, preşedintele ACMEOR, Prof. Andrei Strihan a prezentat poetul şi opera sa şi au fost citite poeziile poetului în original şi traducere. Au mai luat cuvântul regizorul şi actorul Nicu Nitai, directorul Teatrului Karov, şi Shimon Lev-Ari – directorul Centrului de studiu al artei ebraice la Universitatea Tel Aviv.

■ La Muzeul Literaturii Române (MNLR) din Capitală a avut loc prima întâlnire a scriitorului Norman Manea cu publicul românesc din ultimii 22 de ani.

Supravieţuitor al Holocaustului, scriitorul a părăsit ţara în 1986. A revenit în 1997, însă momentul a fost unul, mai degrabă, deprimant pentru Norman Manea şi el a refuzat orice contact cu media sau întâlnirile publice.

Radu Calin Cristea (directorul instituţiei-gazdă) şi Carmen Muşat (redactor-şef al revistei "Observator cultural") au fost amfitrionii întâlnirii de la MNLR, organizată sub egida săptămânalului "Observator cultural", care a reunit personalităţi precum Nicolae Breban, Leon Volovici, Ion Vianu, Andrei Oişteanu, Ioana Ieronim, Bedros Horasangian.

Lansarea primelor patru volume ale seriei de autor „Norman Manea" de la Polirom a fost găzduită de Institutul Cultural Român, cu participarea criticilor Carmen Muşat şi Paul Cernat, a directorului general al Editurii Polirom, Silviu Lupescu, precum şi a Taniei Radu şi a lui Mircea Mihăieş, vicepreşedinţi ai ICR.

Grupul pentru Dialog Social a organizat dezbaterea „Exilul – o traumă privilegială", moderată de scriitorii Gabriela Adameşteanu şi Stelian Tănase. Norman Manea a susţinut la Colegiul Noua Europă conferinţa „Imposibilităţi kafkiene".

Scriitorul a plecat apoi la Cluj, unde Universitatea „Babeş-Bolyai" i-a decernat titlul de Doctor Honoris Causa, după care a fost primit de Facultatea de Litere a Universităţii clujene pentru a lansa seria de autor de la Polirom împreună cu Ruxandra Cesereanu. Universitatea Bucureşti i-a decernat titlul de Doctor Honoris Causa. Ultima întâlnire cu publicul a avut loc la Sibiu, unde Norman Manea a fost prezent împreuna cu Antonio Tabucchi la Biblioteca Astra.

■ A apărut o nouă carte a dr-ului Iancu Feldstein: „Destine", Minimum 2008. Prefaţa semnată de Al. Mirodan porneşte de la o ştire citită în ziare, despre decizia unei şcoli din Germania de a introduce un... curs de fericire. „Citirea ştirii de mai sus, arată Mirodan, a coincis, pentru mine, cu citirea cărţii de faţă a dr-ului Iancu Feldstein, "Destine", făcându-mă să-l văd dintr-o dată pe autor cu alţi ochi decât până acum. Dacă până mai ieri îl judecam pe dr-ul Feldstein ca pe un autor pasionat de cărţi, lipit de masa lui de lucru şi străduindu-se să descifreze, tăcut, tainele existenţei umane pe acest pământ, după informaţia privind experimentul german mă uit la el ca la un profesor de fericire, angajat cu leafă lunară şi concediu plătit (plus dreptul recunoscut la grevă...) la un liceu virtual din Haifa, oraşul unde trăieşte. Findcă „Destine" (ca, de altfel, şi celelalte lucrări tipărite de dr-ul Iancu Feldstein) îţi dă senzaţia că ai de-a face cu nişte lecţii de viaţă, rostite de la catedră şi menite a explica elevilor din clasă cum să evite capcanele care duc la nefericire şi, implicit, să aleagă drumul către împlinire...".

■ A apărut ediţia a doua a cărţii „Poftă bună!" de Dina Rolling, cu reţetele favorite ale unei gospodine evreice în deceniile de la mijlocul secolului trecut, la Bucureşti şi Haifa. Din prefaţa cărţii „Gătitul ca artă", semnată de poeta Luiza Carol: „Cartea doamnei Dina Rolling vede lumina tiparului într-un moment când cărţile de bucate şi-au câştigat de mult statutul pe deplin meritat de evenimente de cultură. Ceea ce o face însă deosebită este caracterul ei de document istoric şi uman. Această culegere de reţete culinare (asemănătoare cu o antologie de poezii anonime) nu a fost scrisă cu scopul de a fi tipărită vreodată. Ea apare azi prin strădania fiului autoarei, inginerul Uzia Galil (Ozias Rolling). Culegerea a fost alcătuită încetul cu încetul de-a lungul mai multor decenii, criteriul de selecţie fiind gustul personal al doamnei Rolling.... Cea mai mare parte a reţetelor se referă la prăjituri şi alte dulciuri, deci o categorie de reţete la care caracterul artistic este mult mai dezvoltat decât caracterul pur utilitar..."

O parte a tirajului celei de-a doua ediţii este oferită de dl. Uzia Galil unor biblioteci publice din Israel şi România. Cealaltă parte a ediţiei este oferită cadou, în memoria mamei sale Dina Rolling şi tatălui Maurice Rolling, persoanelor din România şi Israel care doresc să cunoasca reţetele preferate ale Dinei Rolling şi se vor adresa în acest sens newsletterului „Bună dimineaţa, Israel!" la adresa uli@netvision.net.il.

■ Din Ziarul "Curentul":

Numărul turiştilor din Israel care au vizitat anul trecut România s–a dublat faţă de 2006, iar principalele lor obiective au fost zonele balneare şi circuitele culturale, a declarat secretarul de stat în Ministerul pentru IMM, Comerţ, Turism şi Profesii Liberale, Lucia Morariu. "Israelul a avut o creştere de peste 100% a numărului de turişti care au sosit în 2007 în România faţă de 2006 şi se anunţă creşteri şi mai mari în acest an. Pentru noi a fost o surpriză, deoarece Israelul era încadrat ca piaţă secundară. Sigur că eliminarea vizelor îşi va spune cuvântul în creşterea fluxului de turişti, dar interesul este deosebit în Israel pentru România şi se concretizează în special pe partea de turism balnear şi circuite culturale", a declarat secretarul de stat în MIMMCTPL, Lucia Morariu.

■ Un amplu articol publicat în ziarul "Adevărul" discută situaţia economică foarte dificilă prin care trece oraşul Buhuşi. Peste 20 de hectare din cea mai mare fabrică de postav din sud-estul Europei au fost închiriate de primărie unei firme care, în 2006, avea un profit de 10.000 de lei. Seria oraşelor moarte continuă cu Buhuşi. Economia oraşului a fost clădită pe cea mai mare fabrică de postav din sud-estul Europei, din care astăzi s-a ales praful. Pe locul unde a funcţionat gigantul mai există "Stofe Buhuşi SA", cu 200 de angajaţi şi 20 de hectare de teren care au fost concesionate unui cuplu de afacerişti româno-italian...

Din una dintre cele mai mari comunităţi evreieşti din Moldova nu au mai rămas decât câteva persoane în Buhuşi, numit odată "Târgul E-vreilor". Au mai rămas sinagoga şi cimitirul evreiesc, de care nu prea mai are cine sa se ocupe.

■ Seară evreiască la Muzeul Ţăranului Român din Bucureşti (dintr–un articol publicat în staţia Internet a lui Mihnea Georgescu la adresa: http://mihneageorgescu.wordpress.com/2008/03/29/seara-evreiasca-la-muzeul-taranului-român/

«Paşii ne-au purtat dinspre universitate spre Muzeul Ţăranului Român, în apropierea Pieţei Victoriei, unde am fost martorii unei seri evreieşti. Această iniţiativă face parte dintr-o iniţiativă a MŢR, denumită sugestiv "Povestea vecinilor. La taifas cu “ceilalţi.” Strada dialogului intercultural". Programul serilor culturale, din perioada martie-mai 2008, îi include pe evrei, rromi, aromâni, germani, francezi, turci, maghiari şi italieni. Este de bun augur, din punctul meu de vedere, faptul că s-a început cu evreii, un popor care a avut de suferit atât de mult de pe urma intoleranţei naţionaliste, de-a lungul istoriei.

Seara a debutat cu discursurile Dr. Felicia Waldman şi dep. Aurel Vainer, preşedintele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, urmate de o expunere mai lungă a d-lui Vainer, într-o sală amenajată corespunzător în vederea evenimentului. Cărţi de la editura Hasefer, pentru care era, efectiv, bătaie! Apoi, tentanta mâncare evreiască – nu lipseau gefilte fisch, levivot, thina, falafel, leicah de miere, salată de avocado, salată de porumb, sucuri de rodii...

A urmat o foarte interesantă prezentare a Ancăi Ciuciu, despre mahalaua evreiască. Apoi, atmosfera a fost destinsă de o scenetă umoristică a actorilor de la Teatrul Evreiesc Roxana Gutman şi Rudy Rosenfeld. În finalul întâlnirii, grupul muzical Menorah ne-a încântat cu muzică tradiţională evreiască.

Mi-am cumpărat şi câteva cărţi de la Editura Hasefer.»

■ Muzeul de Artă Timişoara a fost gazda vernisajului unei duble expoziţii de mult aşteptate pe malurile Begăi: retrospectiva operei unei artiste deosebite, Margareta Sterian (1897-1992), şi a Suzanei Zohar (din Israel).

Lucrările şi-au gasit popas pentru o lună şi jumătate într-una dintre cele mai frumoase clădiri ale Timişoarei: impozantul Palat Baroc construit în secolul XVIII-lea, după asemănarea vienezului Palat Kinsky.

Gazda evenimentului, Prof. Dr. Marcel Tolcea, directorul Muzeului de Artă Timişoara, a ţinut să exploateze o coincidenţă: Zohar înseamnă în ebraică „splendoare” şi este cartea de bază a misticii evreieşti, Cabala. Însă ceea ce cu adevărat se leagă de eveniment este faptul că interpretarea Genezei a unui mare cabalist din sec. al XVI-lea, Isac Luria, revalorizează sensul Exilului, al galuth-ului: creaţia corespunde cu „spargerea vaselor”, iar existenţa lumii nu este decât efortul de recompunere a vaselor primordiale. Misiunea fiecărui evreu, în concepţia lui Luria, ţine de această refacere a momentului primordial. Iată de ce naşterea statului evreu dobândeşte nu doar un sens administrativ, ci unul, mai ales, simbolic-religios.

Lucrările Margaretei Sterian, cultivând în permanenţă un spirit de avangardă, trecând de la realismul magic la suprarealism, superficial asemănate cu picturile lui Chagall, au fost înspirat completate de expoziţia artistei israeliene de origine timişoreană, Susana Zohar. Intitulat sugestiv „Dezrădăcinaţii”, ciclul de sculpturi, lucrări metalice şi din ceramică, exprimă drumurile artistei în căutarea unui loc pe care să-l poată numi „acasă”. Lucrări ca „Icar” sau „Tristeţe” sunt sugestive. Foarte emoţionată, artista, care se întoarce după mulţi ani în oraşul natal în carne şi oase (nu doar prin intermediul operei), a acaparat atenţia publicului prezent la vernisaj.

„Retrospectiva” Margareta Sterian şi „Dezrădăcinaţii” Susanei Zohar reprezintă evenimentul anului 2008 în Timişoara.

■ În cadrul Anului European al Dialogului Intercultural, care se desfăşoară anul acesta sub patronajul Ministerului Culturii şi Cultelor şi al Comisiei Europene, Muzeul Ţăranului Român pregăteşte Proiectul "Puzzle". El este coordonat de Centrul de Consultanţă pentru Programe Culturale Europene. În cadrul acestui proiect este inclus "Povestea vecinilor", care include o serie de evenimente dedicate comunităţii evreieşti din România. "De vorbă cu evreii" este organizat de MŢR, Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România (FCER) şi Centropa, şi face parte din seria "Povestea vecinilor" cuprinsă în proiectul "Puzzle", iniţiativă finanţată de Comisia Europeană. Manifestarea va debuta în Sala Foaier a MŢR, unde va fi vernisată expoziţia "Martori evrei ai unui secol românesc", care cuprinde fotografii de familie ale bătrânilor evrei din România şi îşi propune să reconstituie viaţa evreiască aşa cum a fost înainte de al doilea război mondial, în timpul războiului şi după acesta, până astăzi. Fiecare fotografie va fi însoţită de câte o scurtă poveste, spusă de membrii familiei rămaşi în viaţă sau chiar de cei din imagini. Expoziţia are la bază o cercetare începută în România, în anul 1997, de Edward Serotta (fotograf, scriitor şi producător de film), directorul Centropa.

Am remarcat de asemenea interesanta expoziţie de fotografii Jewish Witness to a Românian Century. Pictures and stories from the Centropa interviews. Fotografiile evocă viaţa comunităţii evreieşti din România, din perioada interbelică.

A fost o întânire emoţionantă cu o lume pierdută iremediabil, pentru totdeauna, a înaintaşilor noştri; o lume dispărută...

■ Mai multe inscripţii antisemite şi svastici au fost scrise cu vopsea neagră pe clădirea în care îşi are sediul Comunitatea Evreiască din Cluj-Napoca.

Inscripţiile „Aici vă ascundeţi, masonilor!", „Moarte!" şi „Garda vă vede", svastica şi o stea a lui David au apărut pe cladire după ora 22.00.

Totodată, mesajul „Moarte ungurilor", scris cu vopsea neagră, a apărut pe zidul unei clădiri de pe o arteră pietonală din centrul municipiului Cluj-Napoca, iar o altă inscripţie, cu acelaşi mesaj, a fost făcuta la câteva zeci de metri distanţă, în apropierea Parcului Caragiale.

Lucrătorii Serviciului de Investigaţii Criminale şi procurori ai Parchetului de pe lângă Judecătoria Cluj-Napoca au reţinut pe Dan Deaconu. Acesta are 27 de ani, locuieşte în Călimăneşti, judeţul Vâlcea, şi are o firmă care distribuie obiecte religioase şi de cult.

Tânărul a absolvit facultatea şi masteratul în Cluj-Napoca, neavând antecedente penale. El şi-a recunoscut fapta, declarând că o pune pe seama stării de ebrietate în care se afla, dar şi pe seama nemulţumirii sale în ceea ce priveşte condiţiile sociale şi economice ale tinerilor cu studii superioare. Pe numele tânărului a fost dispusă începerea urmăririi penale pentru utilizarea în public a simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob şi pentru ultraj contra bunelor moravuri cu tulburarea ordinii şi liniştii publice. (DIVERS – www.divers.ro)

■ Colegiul Naţional „Petru Rareş” din Suceava a organizat în sala mică a Casei Culturii din localitate deschiderea festivă a etapei finale a manifestării Concursul Naţional de Diaristică „Mihail Sebastian”, Ediţia I. Suceava.

Din program:

– Angela Furtună şi Geo Şerban – Mihail Sebastian, personalitate europeană;

– Cornelia Mănicuţă, Octavian Soviany, Paul Aretzu – Jurnale şi memorii după 1990;

– Sabina Fînaru, Eleonora Bulboacă, Florin Prodan – Jurnal de licean.

Marele Premiu, în valoare de 1.000 lei, a fost câştigat de eleva Graţiela Teodora Vlad, de la Colegiul Naţional “Mircea cel Bătrân” din Râmnicu Vâlcea, pregătită de prof. Luminiţa Mănescu. Premiile I şi II, în valoare de 750, respectiv 500 lei, au fost obţinute de două eleve de la colegiul gazdă: Andreea Novac (prof. Ileana Boteanu), Larisa Mihalache (prof. Gheorghe Cârstian), iar premiul III, de 250 lei, oferit de Centrul Judeţean de Conservare şi Valorificare a Tradiţiei şi Creaţiei Populare Suceava, a fost înmânat elevei Ioana Gabriela Malancu, de la Şcoala Centrală din Bucureşti (prof. Laurenţiu Dumitrescu). Toţi finaliştii au primit din partea organizatorilor şi a sponsorilor cadouri în cărţi şi albume.

■ În incinta Auditoriumului ICR New York a avut loc o nouă emisiune din seria "Ecran în Ecran", transmite "Romanian Global News". ICRNY a realizat în 2007, în colaborare cu Televiziunea Română, o serie de emisiuni concepute sub forma unor dialoguri tematice, sub titlul "Ecran în Ecran". Seria de şase emisuni trasează povestea personală şi drumul profesional al unor intelectuali, artişti sau oameni de ştiinţă români aflaţi în exil. Moderatorul îi provoacă să-şi spună părerea în legătură cu o serie de subiecte relevante pentru cariera lor, dar şi să comenteze despre situaţia artelor, a politicii, a României azi în lume. Una dintre personalităţile emisunilor, poeta Nina Cassian, a fost invitată de ICRNY pentru a lua parte la o discuţie cu Iuliana Ciugulea (producătoarea seriei) şi Călin-Andrei Mihăilescu (gazda emisiunilor) în continuarea dialogului lor televizat despre poezie şi exil pe care ICRNY îl proiectează în premieră la New York.

Prezenţe, prezenţe...

■ O expoziţie dedicată femeii "Zeiţă, muză, fiinţă umană senină şi echilibrată" a prezentat, cu succes, la Bucureşti, graficiana **Eli Salomon** din Naharia. Vorbind despre artistă, dr. Irina Cajal a spus că "linia bogată şi sensibilă a pictoriţei" o duce cu gândul "la Tia Peltz, Eva Cerbu, Modigliani".

■ Nu. Nu. Nu. Spre dezamăgirea câtorva pe care i-a enervat, ba chiar scos din ţâţâni, comentariile de tot felul publicate cu prilejul anului **"Mihail Sebastian"** (prea mult, dom'le, da' mai slăbiţi-ne cu tipul ăsta!), manifestările legate de autorul "Jurnalului" continuă. Scrie Eva Galambos în "Realitatea Evreiască":

«Deşi anul Sebastian a luat sfârşit, continuă evocarea personalităţii şi creaţiei sale. De această dată, studenţii au fost cei care l-au "preluat", prezentându-l într-o nouă

ipostază, Sebastian veșnicul îndrăgostit, idee ce a prins viață prin dramatizarea romanului "Femei" și prezentat de clasa terminală de actori a Universității "Hyperion", sub îndrumarea profesorilor Eusebiu Ștefănescu și Rodica Mandache. Spectacolul a fost prefațat de un alt eveniment memorabil, simpozionul intitulat "Mihail Sebastian în căutarea personajelor sale", moderat de criticul de teatru Natalia Stancu, sub egida Institutului European de Cultură pentru Comunicare și a T.E.S., cu participarea unor intelectuali care au contribuit la organizarea Centenarului Sebastian: istoricul literar Geo Șerban, prof. univ. Valeriu Râpeanu, scriitorul Dorel Dorian, redactorul-șef al revistei "Realitatea Evreiască", Natalia Stancu și colega ei de breaslă, Doina Papp.

În deschiderea evenimentului, regizorul Geo Saizescu, cadru didactic la "Hyperion", l-a caracterizat pe scriitor drept o permanență a culturii române care trebuie studiat sub toate aspectele și a scos în evidență eforturile studenților și profesorilor lor în realizarea spectacolului "Femeile", romanul fiind dramatizat de Rodica Mandache. Natalia Stancu a vorbit despre revalorificarea operei lui Sebastian care a început cu mult înainte de centenar, prin editarea "Jurnalului" său. Piesele scriitorului au fost jucate frecvent în ultimul deceniu și nu numai în România, ci și în străinătate, atât în spectacolele prezentate acolo (Tel Aviv, New York), cât și prin turneele teatrelor românești. Vorbitoarea a amintit și despre reeditarea unor volume ale lui Sebastian la Editura Hasefer și despre cele opt "Ediții speciale" ale revistei "Realitatea Evreiască", redactate de Geo Șerban, în care s-a încercat situarea lui Sebastian în contextul epocii. Ea a amintit despre încadrarea în istoria doctrinelor politice a scriitorului, făcută de prof. univ. Valeriu Râpeanu, și adaptarea pentru radio a romanului lui Sebastian "De 2000 de ani", realizată de Doina Papp, care s-a bucurat de o mare audiență.

În cuvântul său, Geo Șerban a trasat un istoric al valorificării operei lui Sebastian din 1945 și până în zilele noastre, cu suișuri și coborâșuri, arătând de pildă că romanul "De 2000 de ani" nu a fost reeditat decât după 1989, faptul că apariția "Jurnalului", care a stârnit largi ecouri (pozitive și negative) în cercurile intelectuale, a pus oarecum în umbră preocupările pentru ansamblul operei scriitorului, a vorbit despre organizarea centenarului, în care un rol important a fost jucat de "Edițiile speciale" ale R.E., despre simpozioanele organizate cu acest prilej, scoțând în evidență pe cel de la Ierusalim. O trăsătură caracteristică a scriitorului, a arătat vorbitorul, a fost "febra" lui intelectuală, capacitatea lui de a înțelege, chiar de foarte tânăr, cultura europeană modernă și aici un rol esențial a fost jucat de anii petrecuți la Paris, mediul cultural de aici influențând și activitatea lui de dramaturg. O altă latură a scriitorului a fost interesul său față de ideile politice ale vremii, față de dialogul ideilor. Deși personal scriitorul nu s-a implicat în politică, a avut opțiuni precise, a fost un "spectator angajat" al democrației, un adversar al extremelor și al ambiguităților. În plus, a arătat Geo Șerban, Sebastian a manifestat convingeri iudaice ferme.»

■ Volumul de versuri "Impactul virtualului" de **Bianca Marcovici** i–a inspirat criticului literar Codrin Liviu Cuțitaru, de la revista bucureșteană "Dilemateca", două sau trei observații interesante în legătură cu scrisul poetei:

«Miza artistică a Biancăi Marcovici e poezia de dragoste, mulată perfect pe profilul său cultural. Erosul reprezintă pretextul prin excelență al simbiozei dintre eul estetic și cel textual. Schimbarea contextului istoric însă (prin emigrarea poetei în Israel, la începutul anilor '90) a adus o nouă dimensiune în creația sa, mai curând greu de asumat de către consumatorul de literatură român. Mă refer la o tensiune dramatică, psihedelică, generată de vecinătatea permanentă a morții și războiului. Titlul unui volum precedent al autoarei este cât se poate de relevant în acest sens: "Cireșe amare sub katiușe" (2006). Războiul intervine violent în spațiul sideral al poeziei, dar lasă în urmă trăiri puternice, pasibile, în mod paradoxal, de fior artistic. Frecvent, teroarea anihilează identitatea ludică a poetei, metamorfozând-o, proiectând-o (autodefensiv?) în capsula atemporală și anistorică a literaturii ("Ceva s-a rupt în mine în ziua Armistițiului").

Prin urmare, dacă textul *devine corp, atunci și* ficțiunea *trebuie privită ca* istorie, *iar* literatura, *mai mult decât am vrea să credem, ca* viață.»

■ Invitat la Colocviul internațional "Filmul românesc, astăzi", organizat la București de Asociația criticilor de film din România, istoricul de film **Costel Safirman,** de la Cinemateca din Ierusalim (și mai ales, zicem noi, de la formidabilul Cerc cultural din același zbuciumat oraș), a făcut câteva aprecieri pe marginea cinematografiei românești de astăzi, amintind cu acest prilej – așa cum aflăm din săptămânalul "Cultura" – și de niște nume despre care parcă nu se mai vorbește în zgomotul și furia momentului:

«"Noul val" din România nu s-a născut pe un teren sterp. Trebuie să ne amintim că Palme d'Or-ul lui Cristian Mungiu a fost precedat de alte premii luate, tot la Cannes, de Gopo, Liviu Ciulei sau Mirel Iliesiu. Este foarte important ca un "nou val" care se naște să nu fie considerat un nou început pe un teren pe care nu mai exista nimic. Au

existat nişte mari personalităţi ale filmului românesc, care au activat în condiţii dificile, în timpul regimului comunist. Cei mai cunoscuţi sunt Liviu Ciulei şi Lucian Pintilie, aduşi din teatru de Victor Iliu, pentru a da un impuls cinematografiei româneşti. De asemenea, au mai existat două personalităţi care nu s–au bucurat de recunoaşterea pe care ar fi meritat-o: Mircea Săucan (cel mai nedreptăţit şi cel mai cenzurat regizor de film român) şi Alexandru Tatos (un cineast care ar fi putut fi, într-un regim democratic, un autentic şef de şcoală).»

■ Şi fiindcă tot suntem la capitolul film, să notăm că regizorul **Radu Mihăileanu,** de la Paris, se află la ora de faţă în România, unde a început turnările la o nouă peliculă, intitulată "Concertul". Amănunte cu prima ocazie.

■ "În miezul literaturii": aşa se intitulează o prezentare făcută de Daniel Cristea-Enache regretatului critic literar **Lucian Raicu,** în revista "Idei în dialog", din Bucureşti.

■ Un articol despre volumul de versuri "Poeme de amurg" de **dr. Iulius Iancu** din Haifa semnează criticul Ion Cristofor în revista "Cetatea Culturală" din Cluj:

«Sunt poemele unui spirit aflat la vârsta unei senectuţi luminoase, fără convenţia înfiorărilor thanatice destul de răspândite la liricii acestei vârste. Volumul are de altfel un subtitlu enigmatic, "Aştept ziua de mâine", explicat de poetul însuşi ca o "speranţă în venirea zilei de mâine, zi liniştită, de repaos sufletesc". Avem de-a face cu confesiunile calme ale unui om conştient de turpitudinile bătrâneţii, ale unei vârste dominate de melancolie, de suferinţă şi speranţă. Pentru poetul originar din oraşul tristeţii bacoviene, senectutea e un anotimp al amintirilor prin excelenţă, "al regretelor şi al satisfacţiei trecutului". Iulius Iancu are o viziune exactă a propriului univers liric. Este un om lucid în toate manifestările sale. Preocupările sale de om aflat la vârsta când se deprinde arta de a fi bunic ne descoperă un spirit înţelept, calm şi binevoitor cu semenii şi cu sine însuşi. Este prin excelenţă o natură solară, aflată la antipodul "nervilor" bacovieni, al liricii mohorâte a acestuia.

Toate aceste poeme creează profilul moral al unui om ieşit din comun, a cărui înţelepciune se traduce prin poeme simple, lipsite de sofisticaţii sau de trucuri retorice. Medicul poet scrie aproape cum vorbeşte, fără grija calofiliei, atent fiind doar la adevărurile sale interioare. Fermecătoare, poemele din acest volum ne descoperă, încă o dată, un om şi un poet, simplu şi înţelept, care nu oboseşte să repete adevăruri pe care le uităm adeseori. Iulius Iancu nu se înspăimântă să rămână "naiv şi prozaic", cum îl califică exigentul critic Iosef Eugen Campus. Medicul-poet continuă să scrie aşa cum este viaţa însăşi, adeseori naivă şi prozaică în misterul ei.»

••• Era de aşteptat. Profitând de faptul că prof. Jean Askenasy, din Herzlia, s-a aflat câteva zile la Bucureşti, Avram Croitoru, animatorul "Fonotecii de aur", l-a atacat cu reportofonul său de buzunar, luându-i un interviu pentru "Realitatea Evreiască". Extrase:

«**Avram Croitoru:** – *Care au fost amintirile pe care le-aţi luat în bagajul memoriei atunci când aţi făcut Alia?*

Jean Askenasy: – În acel moment, bagajul la care vă referiţi aş putea să-l împart în două dat fiind că memoria este o funcţie cerebrală constituită dintr-o memorie de lucru, imediată, adică experienţa omului de fiecare zi, experienţă din care o parte se consolidează şi trece în aşa-zisa memorie de depozit, care se află într-o regiune a creierului denumită în neurologie hipocamp. Este o regiune unde există toate dosarele de memorie în ordine perfectă, dosare care conţin ceea ce rămâne înregistrat în memorie. În măsura în care apelăm la această arhivă şi scoatem dosarele din raftul 68 de pildă, cel puţin de două ori pe an, ele se menţin acolo. Dacă trec trei, patru ani fără a apela la acel raft, dosarul începe să se subţieze şi se stinge încet, până la dispariţie, iar în locul lui apar noi dosare. Ceea ce mi s-a înregistrat mie atunci, la perioada Alialei, în memoria hipocampică, sunt şi evenimente foarte neplăcute pe care mi le amintesc acum, când scot acest dosar.

– *Aflat în care raft?*

– Întâmplarea face că, de când am scris cărţile "Creierul şi universul său" şi "Un minim despre conştiinţă necesar unui intelectual din mileniul al treilea", am umblat destul de des la acest dosar. Aşa că îmi este viu şi deloc greu să vi-l expun.

– *Unde se află raftul?*

– După cel al profesiei, care conţine documentaţia mea de toate zilele în domeniul neurologiei şi somnologiei.

– *Anul?*

– 1972. Perioada dintre februarie şi 31 octombrie când, la ora 5:35, am părăsit aeroportul Otopeni, iar la ora 8:07 am descins din avionul Tarom la Lod. În acel moment s-a petrecut un fapt deliberat, pe care o să vi-l spun imediat, dar, ca să respectăm ordinea cronologică, trebuie să menţionez că plecarea mea s-a bucurat şi de sprijinul unei funcţionare care mi-a fost multă vreme pacientă. Ea m-a ajutat, lucru benefic pentru tensiunea în care mă aflam, ca să pot pleca cu o săptămână înainte de 7 noiembrie, când eram programat. La aeroportul Otopeni, spre bucuria mea, am fost condus de toţi prietenii – doctori, asistente, portari – de la Spitalul nr. 2 C.F.R., unde fusesem șeful secției de neurologie. Tot timpul zborului, 2 ore și 30 de minute, din cauza tensiunii în care mă aflam, s-a produs un proces cerebral pe care într-o zi voi avea răgazul să-l explic mai pe larg.

– Cum se manifesta starea de tensiune în care vă aflați?

– Aveam senzația că avionul se întoarce înapoi și atunci apăsam cu toată puterea pe scaunul din față; mâna se opunea senzației de revenire spre Otopeni. În momentul când am coborât scara avionului la Lod, pe ultima treaptă mi-am pus singur o piedică, piciorul drept pe cel stâng, și am căzut pe jos, unde am sărutat asfaltul călduț. Aceste lucruri sunt bine fixate în memorie, așa că nu mi-a fost greu să le redau.

– Încărcătura emoțională de care ați vorbit se datora, desigur, plecării.

– Orice plecare definitivă dintr-o țară în alta este un cutremur, însă pot spune că starea mea rațională din acea perioadă se redusese la unu la sută. Ceea ce mă domina era frica îngrozitoare trăită în 1972 când, fără să știu că mă aflam pe lista cu care venise Golda Meir la întâlnirea din mai cu Ceaușescu și pe care acesta o aprobase deja, deci fără a ști acest lucru, i-am crezut pe cei de la Securitate care au venit să–mi spună că mă vor ajuta să pot emigra dacă-i sprijin să facă un inventar fictiv cu lucrurile pe care o să le las în urma mea, evident de bună voie.

– Ce vârstă aveați?

– 42 de ani neîmpliniți, iar băiatul meu avea 13 ani. Nadir este azi profesor în medicină. Am plecat împreună cu familia imediată.

– Părinții?

– Să vă spun. Fiind fiu unic, am avut o legătură deosebită cu măicuța mea, pe care o chema Roza, ființa care mi-a fost cea mai apropiată; pe tata l-am iubit enorm și l-am respectat. În aprilie 1961, când tata s-a pensionat și s-au gândit să emigreze în Israel, mama a spus că nu pleacă fără fiul ei. Atunci, ofițerul de la Interne, a invocat argumentul că "fiul dumitale e medic specialist și nu poate să plece împreună cu dumneavoastră. El o să plece mâine". A convins-o, și părinții au emigrat.

– A durat cam mult acel "mâine".

– 11 ani și jumătate.

– Și ce aveați în bagajul memoriei?

– Sunt medic de 54 de ani, din care de jumătate de secol sunt medic neurolog. În cărțile mele am menționat că port în mine mitologia mea neurologică.

– Din cine este constituită?

– Din punct de vedere psihologic, social și conceptual, profesorii Vlad Voiculescu, Oscar Sager și Arthur Kreindler au contribuit efectiv la formarea mea ca medic neurolog.

– Cum îi purtați în amintire pe fiecare dintre cei care au făcut parte din acea tripletă de aur profesorală?

– Am să încep cu Arthur Kreindler, care era o minte foarte acută. Avea un bagaj cultural pe baza căruia își permitea ca în expunerile sale neurologice să facă uz de un larg orizont de cunoștințe care depășea cu mult cadrul strict al domeniului și te obliga la anumite incursiuni pentru a înțelege profunzimea ideilor lui. Personalitatea sa depășise granițele țării ca renumit neurolog în domeniul afaziei, epilepsiei și, în ultima perioadă a vieții, s-a dedicat interpretării neuro-cognitive a operei lui Shakespeare. Era un neurolog care ajunsese la un incitant grad de preocupări culturale...

– Îi plăcea și să picteze...

– După ce a vizitat Israelul, a făcut niște picturi peisagistice foarte reușite.

– Unde l-ați avut profesor?

– El a înființat Institutul de Neurologie pe strada Povernei. Acolo mi-am făcut doctoratul avându-l conducător științific pe profesorul Kreindler. De câte ori mă duceam în biroul său de la Spitalul Central, unde era Clinica de Neurologie a Academiei, mă primea cu zâmbetul pe buze și adesea îmi repeta: "Tu ești băiat deștept; o să te descurci singur!".

– Despre profesorul Sager?

– Era dintr-o familie modestă. Tatăl său, un croitor din Moldova, a avut trei copii și toți au ajuns pe culmi în domeniile lor de specialitate. Cel de care vorbim a avut un frate profesor universitar de matematică și altul inginer, care a făcut celebra piață din Ploiești. Odată, pe când eram acasă la Oscar Sager, au venit ministrul Sănătății și renumitul profesor Burghele. Nu voi uita acele momente. Ei s-au retras în birou, iar eu stăteam de vorbă, în salon, cu Berta, soția lui, care începuse să se uite cam des la ceas. Aștepta ceva. Pe față i-a înflorit un zâmbet când l-a văzut pe Oscar Sager că iese din birou, se așează pe un scaun în fața aparatului de radio și ascultă liniștit știrile de la "Kol Israel". După ce s-au terminat, cu cea mai mare naturalețe s-a întors în birou pentru a-și continua discuția cu cei doi oaspeți de seamă.

– Și el v-a fost profesor?

– Nu, cu el am dat teza de specialitate, în care am tratat problema tuberculozei creierului mic. Am fost fericit când acest om taciturn, un "urs", mi-a spus: "Ai făcut o teză bună, mi-a făcut plăcere s-o citesc". După asta, trei zile am cântat, am fluierat, nu mai știam cum să-mi exteriorizez bucuria. Volumul lui de cunoștințe, profunzimea gândirii, talentul de a sesiza aspecte științifice, logice ale mecanismelor creierului erau cu totul deosebite. Era un îndrăgostit de problemele somnului, iar eu am preluat pasiunea lui.

– Să vedem de ce l-ați lăsat la urmă pe profesorul Voiculescu.

– Deci, pe Artur Kreindler l-am

admirat, pe Oscar Sager l-am admirat și m-am simțit în același compartiment sufletesc, pe Vlad Voiculescu în plus l-am iubit și l-am luat ca model profesional. El reprezintă imaginea spre care tindeam să fiu eu, ca neurolog, în relația cu pacientul. Voiculescu avea darul de a se simți egal cu bolnavul din fața lui. Când bolnavul îi spunea "mă doare capul", pe el începea să-l doară capul și încerca să înțeleagă unde îl doare, în ce loc și sub ce formă – de apăsare, de flacără, de împunsătură – și așa ajungea la diagnostic. Voiculescu avea capacitatea de a citi neurologie patru-cinci ore pe zi pentru ca să fie mereu la curent cu cele mai noi cuceriri în domeniu. În acel timp, când România era închisă, el avea posibilitatea ca prin relațiile sale profesionale, prin stima ce i se purta, să primească reviste din străinătate.

– I-ați fost alături la Clinică?

– Specializarea, perfecționarea, doctoratul, toate le-am făcut la Clinica de Neurologie. Și după aceea am păstrat legătura, mă consultam cu dânsul în diverse probleme. Am fost atât de atașați încât, atunci când a împlinit 80 de ani, mi-a trimis o invitație la sărbătorirea ce urma să aibă loc la Academie. Pentru că în ziua ce urma aniversării trebuia să fiu la o conferință în Japonia, am rugat-o pe Rita, soția mea, să caute o soluție de transport aerian încât azi să fiu la București, iar mâine la amiază să pot ține conferința în Japonia. După o zi și jumătate de strădanie, nu s-a găsit nici o posibilitate. Așa că i-am scris profesorului, explicându-i situația și asumându-mi subvenționarea unei burse care să-i poarte numele și pe care să o acorde unei persoane care să vină în Israel la specializare. Și a venit un tânăr doctor pe nume Goldștein, care, după șase luni de specializare la Centrul Medical "Shiba" din Tel-Hashomer, a revenit în România, iar după un timp, a făcut Alia.

● Împreună cu soția, Rita – în vizită la Academia Română

– Ați lucrat la "Shiba"?

– Mulți ani; până în 1994, când m-am pensionat.

– Și ce face pensionarul Jean Askenasy?

– Predau în continuare ca profesor la Universitate și am fost numit de către Ministerul Sănătății și de cel al Justiției în completul de judecată al tribunalelor. Este un capitol nou, experimental, pentru jurisprudența israeliană, ca un neurolog să participe la elaborarea unor sentințe. Discuțiile cu judecătorii în jurul unor cazuri de neurologie îmi prilejuiesc mari satisfacții intelectuale.

– Veniți des în România?

– Aici au fost primii prieteni, prima dragoste, primele experiențe de viață – astea nu se uită. România mi-a oferit prietenii cu oameni deosebiți.

– Cum sunt...

– Criticul de artă Radu Ionescu sau actorul Radu Beligan... Uite, ieri, mi-a adus Horațiu Mălăele acest desen făcut de el, o caricatură-autoportret, dedicată: "Jeanului și Ritei lui".

– Cum i-ați cunoscut pe acești mari actori?

– Beligan e un apropiat al Lyei König cu care eu sunt prieten de 30 de ani. Maestrul mi-a trimis cartea sa "Însemnările unui insomniac", o bijuterie literară pe care am citit-o de două-trei ori ca s-o savurez bine. Legat de personalitatea lui Beligan, îmi aduc aminte de o secvență trăită la unul din spectacolele lui la Teatrul "Cameri" din Israel. Reținut fiind de probleme profesionale, întârziasem puțin, așa că m-am refugiat la galerie. În dreapta mea auzeam șoaptele unui tată către fiul său. Îi traducea cuvânt cu cuvânt replicile în ebraică. La un moment dat, mi-am dat seama că tatăl îi șoptea fiului replica înainte ca Beligan s-o fi rostit pe scenă. Acest lucru m-a frapat aşa că, în pauză, i-am cerut lămuriri. Mi-a spus că îl văzuse încă de la Bucureşti pe Beligan în rolul lui Ianche şi în piese de Caragiale, iar pe noptiera sa are mereu un volum de literatură română din care citeşte câteva pagini înainte de a adormi.

– *Cum aţi ajuns dumneavoastră la medicină?*

– Orice mamă de evreu vrea să-şi vadă băiatul doctor.»

••• Aţi auzit de scriitorul evreo-român Calmo Rose? Nici noi. Dar să rămânem Calmo. Numele suspomenit e, de fapt, un pseudonim sub care se ascunde cunoscutul condeier de la Bucureşti Carol Roman. Cartea sa "Războiul unui inocent" (scrierea nr. 1 a lui Carol Roman) a fost tradusă în englezeşte (sub titlul "The Violinist") şi acum, pe baza ei se pregăteşte un film. Drept care, atunci când veţi vedea pe ecrane o peliculă după cartea numitului Calmo Rose să ştiţi despre ce şi mai ales despre cine este vorba. Cât despre noi, îi urăm confratelui de pe malurile Dâmboviţei succes deplin (se cântă pe melodia "La vie en rose").

Calmo Rose

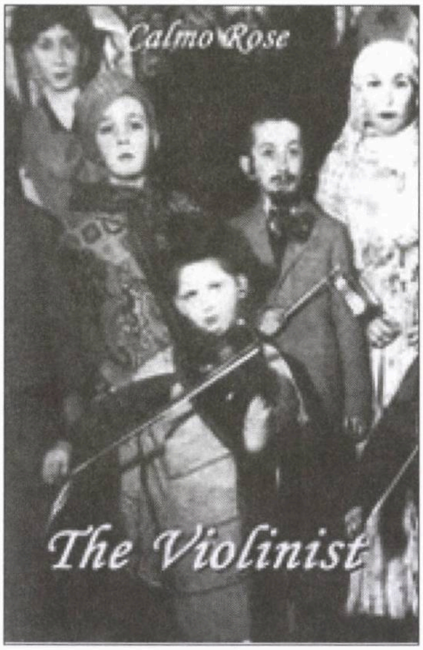

••• Unul din ei este Marius Mircu, decanul de vârstă al condeierilor din trib. El trăieşte aici, în Israel (fiind din păcate suferind), şi se apropie de vârsta de 100 (una sută) de ani. Celălalt (era să zicem concurentul neobositului reporter) răspunde la numele de Anavi Adam. Sărbătorit nu de mult de Asociaţia scriitorilor din Timişoara, la împlinirea vârstei de 99 de ani, bănăţeanul se apropie şi el de magica sută. Admirând performanţa celor doi, aşteptăm să treacă cu bine linia de sosire pe stadionul longevităţii.

••• Cercetătorul într-ale istoriei iudaismului românesc Baruch Cohen, din Canada, a descoperit (cu plăcere) în "YIVO Encyclopaedia of Jews in Eastern Europe" câteva articole ale proaspătului septuagenar dr. Leon Volovici, din Ierusalim. Îi comunicăm noutatea, propunându-i s-o pună la loc de cinste pe masa cu cadouri primite la aniversare.

Anavi Adam la împlinirea vârstei de 99 de ani

Sport

Ne place că...

...Iuliu Mureşan, preşedintele echipei de fotbal CFR-Cluj, este un om de cuvânt: el făgăduise suporterilor că dacă CFR-ul câştigă campionatul, se rade în cap până la piele; luna trecută, după ce formaţia lui învinsese pe Universitatea-Cluj, într-un meci decisiv, ocupând locul I în campionatul României, Mureşan a făcut semn unor frizeri care aşteptau cu bricele pe teren şi s-a lăsat ras în cap, în aplauzele entuziaste ale fan-ilor de pe stadion.

Ne place că...

...într-un articol mai vechi din "Dilema" bucureşteană al criticului literar Al. Călinescu am găsit următoarea întâmplare legată de jucătorii de la clubul de fotbal Wimbledon, din Marea Britanie:

«În urmă cu câţiva ani, preşedinte al clubului era (mai este, poate, şi astăzi) un om de afaceri libanez, simpatic însă cu idei năstruşnice. El a introdus în contracte un paragraf în care se stipula că, în cazul unei înfrângeri cu mai mult de două goluri diferenţă, patru jucători vor fi desemnaţi, prin tragere la sorţi, să asiste la un spectacol de operă. "Vă daţi seama", a declarat inventivul preşedinte unui ziarist, "să-i obligi să stea timp de ore întregi la o operă de Wagner!... Păi, după chestia asta, vor mânca jăratec pe teren, numai la gândul că, dacă pierd, îi duc la Operă!..."»

Nu ne place că...

...numitul David Mellor, cronicarul fotbalistic al ziarului englez "Evening Standard" şi mâncător de ovrei pe pâine, îl sictireşte pe toate drumurile pe Avraham Grant, antrenorul echipei Chelsea din Londra, scriind că venirea lui la Chelsea se datorează dorinţei lui Roman Abramovici, patronul clubului, de a avea un israelian în fruntea echipei.

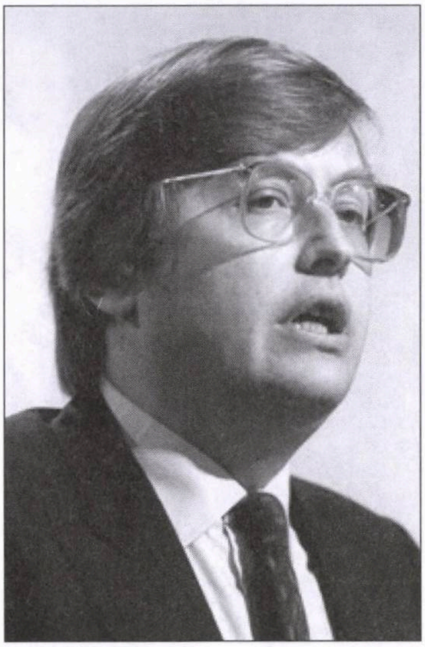

David Mellor

Ne place (în schimb) că...

...sus-amintitul Mellor este un tip pe care gentlemenii de pe gazon nu dau nici o ceapă degerată. În urmă cu ani, tipul era una din vedetele noului val de lideri din Partidul Conservator. El ajunsese la un moment dat ministru subsecretar de Stat în guvernul Major, dar au urmat câteva întâmplări care l-au scos din lumea politică. În 1988, aflat în Israel, ne-a înjurat birjăreşte şi s-a luat la bătaie cu câţiva soldaţi din Gaza. Apoi, s-a aflat că luase bani pe sub mână, pentru diferite servicii, de la emirii din Abu Dhabi, precum şi (ceva mai puţin obişnuit) de la fiica unui şef OEP-ist, cu care, de altfel, în timpul liber făcea partuze nu lipsite de interes.

Iar acum, la încheierea ediţiei, **ne place** că Grant a adus (premieră în istoria clubului!) pe Chelsea în finala Cupei Campionilor Europeni (disputată la Moscova), făcând-o să joace de la egal la egal cu Manchester United (1-1 în minutul 90) şi înclinându-se în faţa marelui adversar doar la executarea loviturilor de la 11 metri.

Ne place că...

...în sfârşit (în sfârşit!) am intrat în iunie şi că acuşi-acuşi (adică la 7 iunie a.c.) începe Campionatul European de fotbal (din Elveţia şi Austria). Ne place? E puţin spus...

Fondul pe numele poetului

Iacov Groper

anunţă decernarea în anul 2008 a unui premiu de 10.000 de shekeli pentru lucrări şi studii legate de cultura şi istoria evreilor din România precum şi de literatura idiş.

Persoanele care activează în aceste domenii şi se consideră candidaţi la primirea acestui premiu sunt rugate să se adreseze, până la data de 1 iulie 2008, Fondului Groper (POB 3712, Ierusalim 91036), alăturând câteva date biografice şi o descriere a activităţii legate de menirea acestui fond.

- **Teoria conspiraţiei (iudaice, bineînţeles) zburdă în voie: lansarea *temei* Holocaustului românesc, fapte buimăcitoare în cimitire, scrierile lui Z. Ornea, un incendiu acasă la Mircea Eliade...**

Scriitorul Radu Mareș și cele două butoane

«Lansarea temei „Holocaustului românesc" a reprezentat primul moment semnificativ şi punerea sub acuzare a ţării şi a poporului, definite ambele ca antisemite: articole de aducere aminte, studii, polemici dure, cărţi (beletristică, istorie etc.) au subliniat cu insistenţă această moştenire atavică, ca un fel de stigmat genetic ignorat anterior. Câţiva ani au fost marcaţi de fapte stranii, buimăcitoare, care au surprins pe toată lumea. Monumente funerare din cimitirele evreieşti „vandalizate" (atunci a făcut vogă şi termenul), o sinagogă cu uşa spartă, pereţi mâzgăliţi cu inscripţii care dovedeau o perfectă cunoaştere a simbolurilor antisemite, o altă sinagogă de unde s-au furat obiecte de cult, un zid nu ştiu unde pictat cu svastici. Fapte identice se înregistraseră şi înainte şi după primii ani '90 în vestul Europei. Se dovedea că există o ştiinţă a atacului şi o perfectă cunoaştere a mijloacelor, dar nu era limpede dacă ele s-au internaţionalizat pe socoteala românilor. Investigaţiile jurnalistice de care am fost foarte aproape se împotmoleau din start. Era însă un fapt cert: golănimea cartierelor noastre, adolescenţii puşi pe rele ignoră, fie şi din lene, aceste subtilităţi ale arsenalului antisemit şi doar mai târziu, pe filieră muzicală, a apărut – tot ca o efemeridă – atracţia pentru cimitire, cochetăria cu satanismul şi cu alte elemente de recuzită ale romanului gotic, fără mare trece la noi şi de care, acum, nu se mai aude aproape nimic... Acuzaţia de „fascist" şi de „legionar" a intrat totuşi dar cumva forţat în uzul articolelor de demascare. Cu asta se simplifica teza că există persoane care se pretează la asemenea porcării, fără a preciza cine sunt. Straniu e că, la fel de abrupt cum au apărut, aceste extravaganţe cu un important ecou internaţional au încetat. A fost iarăşi simplu şi net, ca la o apăsare de buton.

Punerea în cauză şi rediscutarea postrevoluţionară a perioadei dintre războaie l-a avut ca deschizător de drum pe Z. Ornea, autoritate acceptată de lumea academică şi scriitoricească. Cu o experienţă bogată de editor şi cercetător literar, de scotocitor prin arhivele istorice, cu o operă solidă, el venea şi cu toate clişeele şi rutinele de gândire ale şcolii marxiste. Avea şi un ţel, slujit cu credinţă până la moarte, ceea ce e admirabil. Important e că în toate polemicile provocate de unul sau altul din textele sale de după 1990 el venea blindat cu cărţile sale groase pline de citate doveditoare şi din tabăra adversă n-a apărut nici un preopinent pe măsură de care să ţinem cont, cu toate că mulţi i-au opus amendări punctuale valabile.

În trena lui Z. Ornea, în 5 august 1991, a venit celebrul articol al lui Norman Manea, tipărit întâi în SUA, tradus imediat şi la noi. Despre acest articol care supunea dezbaterii publice incriminarea lui Eliade ca legionar şi antisemit s-a spus probabil tot ce era de spus.

Toate astea au survenit după moartea profesorului de istoria religiilor de la Chicago. Înainte fusese povestea ceţoasă cu Adriana Berger. Expatriată din România, devenită studentă şi apoi doctorandă la Chicago, mare admiratoare a lui Eliade care, şubrezit de vârstă, o ia sub aripa lui ocrotitoare, aceasta-i devine secretară particulară cu acces la bibliotecă, la fişe şi la documentele păstrate în casă sau la catedră. Acolo izbucneşte în acest interval şi un incendiu şi mai survin şi alte întâmplări ciudate. Important e că imediat după 1988, Adriana Berger – care ulterior a dispărut fără urmă – a avut o comunicare la un congres şi a publicat un articol unde fostul său maestru spiritual e acuzat cu o violenţă teribilă de legionarism şi antisemitism.»

(Dintr-un articol de Radu Mareş; în "Vatra", Tg. Mureş, 2008)

Mircea Cărtărescu: Nu mai iubesc Bucureștiul

«– Se spune că locul în care se naşte şi traieşte un poet intră în alchimia subtilă a creaţiei lui. Vă mai recunoaşteţi în Bucureştiul de azi? Mai înseamnă ceva vechile sale tipare, aflate pe cale de dispariţie?

– Sincer, nu prea cred. Bucureştiul e un oraş care-a crescut după necesităţi economice imediate, în afara oricărei idei de urbanism, de estetică, fără plan, o-ntortochere de uliţe jegoase, şerpuind printre case şi grădini boiereşti, maidane, construcţii adăugite, răsadăugite, ruinate de cutremure şi incendii. Pitoresc şi plin de miasme, n-a fost decât o mahala uriaşă, aşa cum îl înfăţişează Preziosi şi caţiva memorialisti. Vreo duzină de biserici cu parohiile roată în jurul lor,

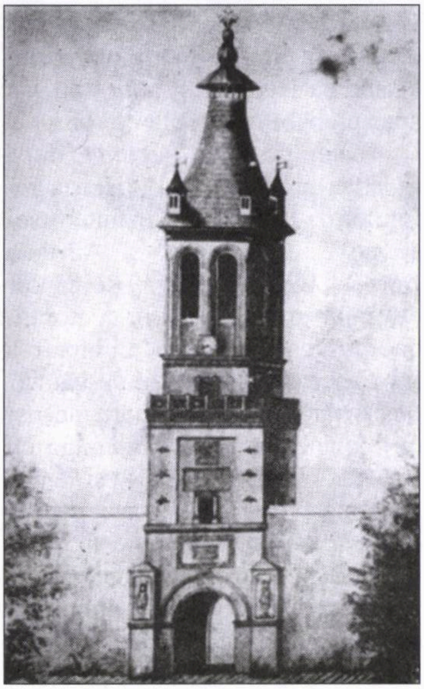

Turnul Colţei, înainte de a fi deteriorat de cutremurul din 1802

Turnul Colţii, ciobit şi el la un cutremur, Dâmboviţa, apă dulce, o mlaştină de fapt, în care se îmbăiază de-a valma vaci, raţe şi muieri cu forme orientale, câteva hanuri primitive, câteva pieţe de peşte şi brânză. În jurul lui 1900, centrul a fost occidentalizat după model parizian, râul a fost rectificat, s-au ridicat clădiri greoaie şi fără stil, dar cât de cât moderne, cele care-nconjoară şi azi cele patru statui din piaţa Universităţii. Azi, şi acest centru arată provincial, prăfos şi demodat, mai ales că este total neîntreţinut. Între războaie s-a construit mult, au apărut primele încercări de construcţii "cu premeditare", cu stil, şi oraşul, măcar în centru, a-nceput să arate modern, ca şi proza noastră din acea vreme. Horia Creangă şi alţi câţiva arhitecţi modernişti s-au exersat în stilul internaţional, influenţat de Bauhaus. Astăzi, majoritatea vilelor făcute de ei, risipite prin Cotroceni şi alte câteva insuliţe urbane coerente, sunt într-o stare deplorabilă. Perioada comunistă a însemnat condamnarea definitivă a acestei însăilări urbane numită Bucureşti. Miile de blocuri gen "cutii de chibrit" sunt verdictul cel mai drastic dat urbei noastre. Ele nu sunt renovabile, în sensul unei oarecare estetizări, cum s-a făcut în partea de est a Berlinului. Sunt orori, ca nişte răni hidoase pe picioarele goale ale cerşetorilor. N-o sa scăpăm de ele nici în cincizeci de ani, poate nici în o sută. Budapesta, Praga şi chiar Varşovia cea reconstruită integral sunt la ani-lumină de noi şi n-o să le ajungem niciodată.

– Destinul arhitectonic al Capitalei române se află la discreţia primăriei. Îi puteţi aprecia competenţa?

– Primăria Bucureştilor, deşi întotdeauna deţinută de dreapta democratică, după Revoluţie, a înşirat o galerie de personaje mai curând pitoreşti decât competente. Dar ar fi fost ciudat să fie altfel, când România însăşi, de la instituţii până la ultimul cetăţean, s-a dovedit a fi friabilă moral, coruptibilă, o adevărată ţară latino-americană rătăcită în Europa. Cum să fie primarii altfel decât politicienii din rândul cărora provin? Videanu nu se preocupă de interesul public, dar cine o face? Aprobă zgârie-nori fără parcări, ridicaţi lângă monumente istorice, asfaltează haotic, dar la uriaşele probleme ale acestui oraş, aceste detalii aproape că nu mai contează. Ar putea fi primar şi Rudy Giuliani, că strazile tot vor colapsa de traficul dement, de zece ori mai mare decât pot înghiţi arterele noastre, că vom fi tot sufocaţi de cea mai ridicată poluare din Europa (speranţa noastră de viaţă e cu şapte ani mai mică decât a elveţienilor), că tot ni se vor dărâma sute de blocuri vechi, niciodată consolidate, la primul cutremur mai serios, că tot cu aceeaşi reţea de canalizare total învechită şi distrusă rămânem, cu aceleaşi miliarde de fire electrice suspendate, cu aceeaşi ruină tristă care ne-ntâmpină pretutindeni. Cu aceiaşi cetăţeni trişti, stresaţi, într-o stare de continuă acreală şi isterie.

– În Sibiu şi Braşov nu s-a demolat nimic în centrul vechi şi nici nu s-au ridicat turnuri de sticlă printre clădiri. De ce acolo se poate şi la Bucureşti nu?

– O, e o mare diferenţă. Sibiul şi Braşovul sunt orase nemţeşti, care-au fost construite de şi pentru o populaţie coerentă social şi cultural, într-o regiune istorică, parte a unui mare şi bogat imperiu. Chiar şi azi în Transilvania se investeşte – parţial de către acelaşi imperiu care tinde să se refacă la nivel economic şi financiar – de până la trei ori mai mult decât în restul ţării. Mult mai mult decât Braşovul, Sibiul, cu primar neamţ, arată azi aproape ca un oraş din Tirol. Dar asupra lui a plouat cu bani europeni în ultima perioadă. Bucureştiul a fost locuit – şi este încă – de o adunătură fără identitate. Nu există nici o comparaţie între el şi un oraş european adevărat.

– Cum apreciaţi ideea construirii a două buildinguri comerciale de sticlă în Piaţa Revoluţiei, unul dintre ele, chiar lângă Ateneu?

– O monstruozitate, fireşte. Am semnat şi eu proteste şi apeluri, dar în van. Am semnat şi împotriva construirii Catedralei Mântuirii Neamului, oriunde ar fi ea amplasată. Dacă n-o avem de secole, e caraghios s-o facem azi, cu o cheltuială enormă şi fără nici un folos. Mă-ndoiesc că "neamul" va fi şi cu un milimetru mai aproape de mântuire dacă va avea o falsă clădire istorică, fariseic ridicată în stil tradiţional, între blocurile cu balcoane ruginite ale urbei. Aş vrea să fiu clar: n-am nimic cu construcţiile de oţel şi sticlă. Ele există azi chiar şi în cele mai tradiţionaliste oraşe din lume, coexistând cu vechile monumente. Potsdamer Platz nu e prea iubită de berlinezi, dar începe să fie pentru turişti un loc emblematic şi o atracţie. Însuşi turnul Eiffel a fost văzut iniţial ca o monstruozitate care-avea să desfigureze Parisul. Problema noastră e de bun-simţ şi de bun-gust. Am construit până acum monştri de cărămidă cu faţadele încărcate de amoraşi şi mascheroane de gips, apoi monştri de beton armat cu ghene duhnitoare şi garsoniere confort patru, în fine, azi facem zgârie-nori la fel de lipsiţi de Dumnezeu şi amplasaţi ca nuca-n perete. Sunt, totuşi, câteva frumoase reuşite, şi ar fi nedrept să trecem peste ele: câteva hoteluri care-au integrat în stil postmodern faţade vechi şi ancadramente noi, cel de pe Calea Victoriei, care-a reconstruit frontonul fostului Teatru Naţional, de pildă, încastrându-l într-un perete de sticlă.

– *Multe fabrici vechi au căzut sub dinamită, deşi unele aveau valoare de patrimoniu. De ce nu se gândeşte nimeni să facă din ele centre culturale şi artistice, după model german, olandez sau francez?*

– Am mai spus-o: din imbecilitate tipic românească, din indiferenţă la orice argument în afară de cel economic imediat. Din străvechea obişnuinţă de a ne fura singuri căciula. Şi Ceauşescu dărâma tot ce era "vechi": nu facem decât să-i continuăm opera. Într-adevăr, fabricile, uzinele, abatoarele, castelele de apă, "gazometrele" (de felul celor vieneze), depourile de tramvaie, exemple uneori magnifice de arhitectură industrială, au fost transformate peste tot în mall-uri, restaurante, teatre, clădiri de operă etc. Noi le dăm jos pentru teren, iar pe teren facem blocuri de apartamente anonime, asemenea celor comuniste, chiar dacă, măcar în reclame, "superfinisate". Aşa au dat jos acum doi ani moara Dâmboviţa, din spatele blocului părinţilor mei, de pe Ştefan cel Mare. Scrisesem zeci de pagini despre uriaşul, melancolicul edificiu de cărămidă care fusese acolo de când mă ştiam. Acum, pe locul său sunt unsprezece blocuri la o palmă unul de altul, de la fereastra cărora vezi doar ce face vecinul de vizavi în dormitor.

– *Sunteţi bucureştean get-beget, deşi de la o vreme trăiţi mult timp şi-n Occident. Vă mai place oraşul? Îi regăsiţi, pe ici pe colo, intimitatea?*

– La toate aceste întrebari răspunsul meu este NU. Nu mai iubesc Bucureştiul, care odinioară a fost totul pentru mine, un adevărat alter-ego, cum ar fi zis Mateiu Caragiale. Nu mai sper că e ceva de făcut cu acest Călăraşi al Europei.

(Dintr-o convorbire a lui Ion Longin Popescu cu scriitorul Mircea Cărtărescu; în "Formula AS", Bucureşti 2008)

Muncitorii români în Israel? Acuma sunt mai puţini. Dar în locul lor... vin turiştii

«Eliminarea vizelor pentru cetăţenii români va duce la un aflux de 60.000-70.000 de români în Ţara Sfântă, potrivit estimărilor ataşatului comercial al României la Tel Aviv, Mihai Burghel. „Practic, se poate spune că, prin aportul lor de capital, turiştii români au început să «ia locul», numeric, muncitorilor români, care veneau cu zecile de mii la muncă, în Israel, acum 10-12 ani", spune oficialul român.

Relaţiile dintre România şi Israel s-au dezgheţat considerabil după momentul Decembrie 1989, şi se consideră că apariţia – începând cu anii '90 – a lucrătorilor români pe piaţa muncii israeliene şi-a demonstrat beneficiile. De atunci, zeci de mii de români, proveniţi în special de pe şantierele de construcţii, au ales să lucreze în Israel, pe salarii care porneau de la 700-800 de USD şi care ajungeau şi la 2.000 USD, în funcţie de timpul normat de lucru şi de performanţe. Se căutau zidari, fierari-betonişti, faianţari, electricieni, macaragii, conducători sau mecanici de utilaje, ingineri.

În prezent, în ce-i priveşte pe concetăţenii care încă mai activează acolo, Mihai Burghel afirmă că nu sunt mai mulţi de 2.000. „Cei mai mulţi – de fapt, cele mai multe... – se ocupă de îngrijirea bătrânilor, în diferite familii. Sunt femei cu vârste medii între 40 şi 50 de ani, şi care nu şi-ar mai fi putut găsi de lucru într-o ţară europeană. Salariul le este plătit de Asistenţa Socială şi foarte rar depăşeşte 800$ SUA.

Ca avantaje ar fi masa şi casa asigurate, în familiile în care locuiesc acei bătrâni", precizează ataşatul comercial român. Ca un paradox, el aminteşte că în Israel nu vor fi întâlnite bone de altă origine decât cea israeliană, pentru că localnicii pun foarte mare accent pe amprenta naţională a educaţiei, încă de la cea mai fragedă vârstă.

Alţi până în 200 de români asigură asistenţa tehnică în aeronautică. „Ei au contracte de maximum trei luni, şi vin prin rotaţie, de aceea nu pot fi consideraţi ca muncitori permanenţi aici. Mai există alte câteva sute care desfăşoară diverse activităţi – lucrative, comerciale, în cercetare. Dar o evidenţă strictă a lor nu poate fi ţinută şi din cauză că vin prin intermediul firmelor private de intermedierea forţei de muncă", subliniază Burghel.

Şi oamenii de afaceri români au de ce să fie mulţumiţi de eliminarea vizelor. „Operativitatea încheierii de afaceri pe teritoriul Israelului va fi astfel asigurată. Practic, din momentul în care un om de afaceri român află de o anumită oportunitate, nu va mai aştepta zile în şir până i se eliberează viza, ci se va sui în avion şi, în câteva ore, va putea încheia tranzacţia, fără teamă că timpul scurs până la obţinerea vizei îl va face să o rateze", apreciază preşedintele Camerei de Comerţ şi Industrie România-Israel, Jose Iacobescu.

Anul trecut, în jur de 35.000 de români au călătorit în Israel. Ambasadorul Israelului mai are o motivaţie a vizitelor repetate ale concetăţenilor noştri. "Românii sunt văzuţi ca oameni cu o înaltă cultură. De aceea, evreii şi-au format o imagine pozitivă despre ei".»

(După "Adevărul", Bucureşti 2008)

Bucureștiul și maidanezii

Practic, în acest moment Bucureştiul este raiul câinilor vagabonzi. Legea 9/2008 interzice eutanasierea celor care nu suferă de boli incurabile. În aceste condiţii adăposturile s-au umplut până la refuz. Cum nu mai e loc unde să fie cazaţi, câinii nu mai sunt adunaţi de pe străzi, nici măcar pentru a fi sterilizaţi.

Sunt tot mai mulţi, organizaţi în haite tot mai agresive, iar numărul celor muşcaţi, mai ales copii, creşte de la o lună la alta. Nimeni nu poate spune exact câte zeci de mii de câini vagabonzi sunt în acest moment în Bucureşti, însă aproape că nu există stradă care să nu "beneficieze" de câte o haită. Cifrele avansate oscilează între 30 de mii şi 80 de mii de patrupezi fără stăpân.

Autorităţile locale sunt timorate în faţa campaniilor ONG-urilor şi au abandonat cu totul planul Băsescu care, de bine de rău, începuse să aibă efecte. De câteva luni au, ce-i drept, şi un argument legal pentru pasivitatea lor, însă nici pe vremea când ar fi putut şi ar fi trebuit să aplice vechea lege, nr. 227/2002, nu se omorau cu firea.

Intreaga problemă a câinilor vagabonzi ascunde de fapt o imensă ipocrizie, atât de fond, cât şi prin modul de abordare.

Primii ipocriţi sunt chiar mulţi dintre aşa-zişii iubitori de animale, organizaţi de ONG-uri, pentru că ceea ce susţin ei nu reprezintă nicidecum o formă de protecţie a câinilor vagabonzi. Menţinerea lor pe străzi, flămânzi, murdari, tot mai sălbăticiţi, expuşi bolilor şi urii celor care se simt ameninţaţi de ei, este o formă de tortură.

Dacă tot se pretind preocupaţi de soarta acestor animale, nu pentru lăsarea lor în libertate ar trebui să militeze, ci pentru finanţarea de adăposturi unde câinii să poată trăi fără a fi în pericol sau a reprezenta unul pentru oameni. Ceea ce multe dintre ONG-uri omit să menţioneze sunt sponsorizările substanţiale primite din străinătate pentru o reală protecţie a animalelor.

Sunt bani a căror urmă ar putea fi extrem de interesantă şi ne-ar putea arăta ce afacere bună este iubirea pentru câini. În loc de investiţii şi acţiuni concrete însă, cele mai multe ONG-uri se limitează la manifestări vocale şi tot felul de campanii lacrimogene, având în prim plan căţeluşi neajutoraţi. De ce n-am face şi campanii cu copilaşi neajutoraţi mutilaţi de câini vagabonzi? O zi petrecută la camera de garda a Spitalului Colentina ar putea schimba fundamental perspectiva oricărui om de buna credinţă.»

(Dintr-un articol de Ioana Ene; de pe Internet, Ziare.com, 2008)

Povestea șoferului-scriitor

«Venit la Bucureşti pentru o întâlnire cu viitorii săi cititori, Marius Daniel Popescu a avut parte de o primire entuziastă. În primul rând, ziarele şi televiziunile s-au repezit să-l cunoască. În al doilea rând (sau e invers?), a semnat un contract cu Editura Humanitas pentru traducerea romanului care l-a făcut celebru: "La symphonie du loup". Cu un trofeu important la activ (premiul "Robert Walser"), scriitorul este, în fine, profet în ţara sa de origine.

L-am cunoscut pe Marius Daniel Popescu cu ocazia conferinţei de presă organizate în onoarea lui, la Institutul Francez din Bucureşti. Slab, emoţionat, evident stânjenit de hainele oficiale, a ascultat cu mare atenţie tot ce s-a spus despre el. Pe urmă a răspuns la întrebări. Şi prima dintre aceste întrebări se referea (cum altfel?) la bizareria situaţiei lui de şofer-de-autobuz-scriitor.

Cei care speră că avem, în Marius Daniel Popescu, un al doilea Costel Busuioc (adică un talent nativ fără şcoală, o ciudăţenie a naturii/culturii, un cântăreţ cu voce à la Pavarotti) se înşală. MDP are studii superioare, executate la Braşov şi nerecunoscute de statul elveţian. Nici din punct de vedere literar nu este un neofit; înainte de a părăsi România, a citit prin cenacluri şi a condus o gazetă literară, aflându-se în anturajul "Grupului de la Braşov" (Andrei Bodiu, Caius Dobrescu, Marius Oprea, Simona Popescu şi Alexandru Muşina). Pe urmă, nici "La symphonie du loup" nu este, aşa cum au spus agenţiile de presă, o carte de debut; a mai publicat patru volume de poezie în România şi două în Elveţia.

Până la apariţia în limba română a "Simfoniei lupului", ştim despre scriitura lui Marius Daniel Popescu ceea ce ne spune el însuşi: că e "permanentă", că se datorează unei "sensibilităţi permanente" şi unei "percepţii permanente" – că e, prin urmare, de neoprit: "totul mă interesează, deci am de muncă toată viaţa." Şi cum munceşte? Observând totul şi notând orice detaliu: "de exemplu, eu descriu cum alăptează mama. Uite, ia copilul în bra-

Marius Daniel Popescu

ţe, o ia la stânga, o ia pe lângă pat, ajunge lângă pat, se aşază, pune copilul aşa, se alungeşte în pat, ia copilul spre ea, îşi desface cămaşa, îşi dă sutienul şi vine copilul şi ia ţâţa în gură. Şi ăsta e capitol! Şi funcţionează." Teoria lui MDP e că există un "banal important" – şi din acest banal a construit "Simfonia lupului". Aceasta ar cuprinde, în fapt, istoria (parţial reformulată) a copilăriei şi tinereţii lui sub comunism, a emigrării în Elveţia, traiul alături de familia elveţiană... Totul în 146 de capitole de dimensiuni diverse. E o reţetă în care are atâta încredere, încât o recomandă tuturor scriitorilor români care vor să se facă auziţi în Occident, şi care în opinia sa ar trebui să se ocupe de "descrierea ritualului de făcut sarmale, descrierea ritualului de dus gunoiul, descrierea ritualului când vorbeşti cu copilul, ce limbaj avem, ce expresii, descrierea ritualului de făcut casă, gard..." Toate sunt "ritualuri", susţine el.

A început să scrie acest roman complicat, pe care l-a terminat în zece ani ("da, aproape zece ani am muncit la ea, dar nu uitaţi că în ăştia zece ani veneam în România, mă duceam la muncă la autobuze, am făcut ziarul «Pătrunjelul»", doi copii – deci de asta zece ani, dar acuma o să-mi ia mult mai puţin"). Scrie, fireşte, un al doilea roman, care va fi "românesc, elveţian şi francez" şi se va numi "Les couleurs de l'hirondelle" ("Culorile rândunicii"). Continuă să scrie poezie. Editează cu intermitenţe revista "Le persil", în care publică literatură elveţiană şi pe el însuşi ("când vreau, fac un număr numai cu texte de-ale mele"). "Pătrunjelul", cum îl numeşte drăgostos, apare în Elveţia, dar se tipăreşte pe la noi, pentru că "e mai ieftin".»

(Dintr-un articol de Ema Stere; în "Time-Out", Bucureşti 2008)

Interviu cu bunicul meu

«Bunicul meu a făcut şapte clase, a fost cioban la munte, apoi căruţaş la el în sat, în Rugetu-Vâlcea. Are 82 de ani şi nu a făcut războiul pentru că are un picior mai scurt .

– *De ceva vreme mă tot întrebi când mă însor; la ce vârstă e bine să se însoare un băiat?*

– Păi, pe la 25-28 de ani, că la 30 e cam târziu, e jumatea vieţii! Apoi, nu trebuie să faci şi tu copii, păi când îi mai faci!? Dacă stai şi te gândeşti, la 30 de ani eşti deja bătrân...

– *Dar şcoala, câtă şcoală e bine să faci?*

– Şcoală să facă fiecare cât poate, da' şapte clase obligatoriu! Eu zic că e bine să înveţe omu' în şcoli până pe la 18-19 ani, că după aia e prea multă cartea şi dă în prostie. Tu eşti deştept – lasă că te-am văzut io –, dar nu e bine să facă toţi atâta carte!

– *Cum să aleg eu o fată bună cu care să mă însor?*

– Mă, tataie – ce să zic –, bărbatu', când vrea să se-nsoare şi să şadă şi el la casa lui, în rând cu lumea, trebuie să vadă un timp de vreme cum e firea femeii: dacă-i blândă sau dacă e caţă, dacă să-ncuruie la treburi sau dacă e bărbată... Şi numa' dup-aia s-o ia, dacă e de luat! Trebuie să iei sama bine dacă fata are respect, dacă dă bineaţă la lume şi să fii cu băgare de samă cum să uită la părinţii tăi: cu bucurie sau cu "Fir-aţ-ai cutăruia de boştorogi!". E bine să alegi fata care are părinţi de omenie, care au crescut-o bine... Nu e bine s-o iei dacă neamul e rău!

Şi îţi mai spun ceva: bărbatu' să aibă înainte de-nsurătoare o experienţă mai acătării. Că, deh, aşa e bine, până să-nsoară să umble cu mai multe femei! Că dacă nu poate, îi zic femeile prost, da' dacă le dovedeşte, îi zic hoţ, şi mai bine să-i zică hoţ decât prost.

– *Şi cât timp să stau cu ea până o iau de soţie?*

– Păi, aşa, cam o jumate de an. Dar nici ca probă să o iei şi dup-aia să îi faci vânt dacă nu-ţi place, nici aşa nu e bine...

– *Matale după cât timp ai luat-o pe bunica?*

– Eu cu mumă-ta mare ne-am luat după două săptămâni, dar noi ne cunoşteam că stătusem amândoi în bancă la şcoală. Suntem amândoi de acelaşi leat, da' io sunt mai mare decât ea cu două săptămâni. Taica a ales-o, dar nu că m-a obligat, aşa a zis el că e fată bună şi io aşa am făcut. Şi a fost fată bună, că, dacă nu era bună, nu stătea ea cu mine! (Râde.)

– *Câţi copii e bine să faci?*

– Doi, un copil şi o fată, dar şi dacă o fi mai mulţi, apăi "norocul" bărbatului: munceşte mai mult! Da' mai bine mai mulţi decât unul singur, că nu ştii ce se întâmplă în viaţă. Se duc în lume şi e bine să aibă cine veni pe acasă că îţi pare rău că i-ai crescut şi la bătrâneţe nu are cine să-ţi deschidă uşa.

– *E bine să-şi bată bărbatul nevasta?*

– Apăi, dacă muierea greşeşte, nu strică să îi mai şi dea una-două pe spinare, dar nu s-o omoare cu bătaia! Atâta cât să ştie o ţâră de frică, că altfel o scapi din mână şi femeia are o coastă de diavol în ea şi iute te bagă la necaz. Ori nu are grijă de orătănii, ori dă la alţii din casă, ori e colţată şi îl beşteleaşte, ori

fuge cu altu' când ți-e lumea mai dragă!

– Cine e bine să conducă în casă?

– Bărbatul conduce. Așa a dat Dumnezeu! Se zice din bătrâni că femeia e egală cu bărbatu' doar când se odihnesc... Dar e bine hotărârile să le ia amândoi, bărbatu' trage-n draci și muierea-n diavoli, dacă unu' zice hăis și ălălalt cea...

Și banii e bine să-i țină împreună, nu contează cine câștigă mai mult. De-ar mânca cu o lingură amândoi, dar să stea împreună și să chibzuiască amândoi, că femeia muncește mai mult decât el – ea are grijă și de copii, și de gospodărie – și poate că e mai chibzuită câteodată... Și să nu se uite unu' în spinarea celuilalt, să tragă amândoi în jug, că de-aia i-a împreunat Dumnezeu!

– Și dacă bărbatul o înșală?

– E, tataie, bărbatul e bărbat! Îi pică căciula din cap, o ridică de jos, o scutură și pleacă mai departe... Dar dacă femeia calcă strâmb, parcă – vorba aia – rămâne în curu' gol! Prima dată, când o prinzi – ce să-i faci!? – îi dai câteva pe spinare, dar, dacă o prinzi și a doua oară, atuncea o trimiți acasă că înseamnă că nu e bună.

De la bărbat femeia vrea o dragoste, o înțelegere, s-o sprijine și s-o... "respecte" mereu cum trebuie. Dacă omu' nu e "bărbat", femeia pleacă, nu stă cu el și e rău dacă se lasă unul pe altul și se dau bașca. De-aia bărbatu' și femeia să caște bine ochii când s-aleg, să n-ajungă dup-aia de râsu' lumii și copiii să se-mpartă.

– Dacă bărbatul și femeia sunt de religii diferite?

– Să știi de la mine că, dacă se iubesc și se uită unu' la altu' cu bucurie nu e păcat. Păcat e dacă plâng. Că corpul nu știe de religie, numai mintea și capul... Păcat e să se lase de credința strămoșilor, să se pocăiască după ce s-au luat! Și dacă nu-s bisericoși, dar să țină ei de credința lor. Aicea e mai mult treaba muierii, că ea știe la biserică cum vin toate.

– Bărbatul e bine să facă politică?

– Nu. Că nu știe cu cine are de-a face... Nu vezi, Iliescu, toți îl critică că a fost comunist, pe Constantinescu că avea barbă de țap, că Băsescu a vândut vapoarele țării... Nu știi cu cine să ții, nu știi care e mai bun. În politică trebuie să fii cinstit și nu să faci averi peste averi.

– Crezi matale că tot ce-mi spuseși e bine și pentru mine? Nu vezi că vremurile s-au schimbat?

– Tataie, așa fu părerea mea! Așa erau vremurile pe vremea mea, io așa am crescut, și taica a făcut la fel și tot așa și io. Nu știu cum e la alții, să chibzuiesc și să-ți spun cum e mai bine la tot ce mă-ntrebași... »

(Dintr-un interviu luat de M. Chivu bunicului său; în "Formula AS", București 2008)

Cărți proaste

«De mai mulți ani scriu, printre altele, despre maculatura care a inundat viața literară, în cantitate mai mare și într-un stil mai agresiv ca oricând în istoria culturii noastre. M-am ocupat întâi în treacăt de acest fenomen (căci este un fenomen), apoi am început să o fac sistematic, în cadrul unor rubrici săptămânale: *Fiasco* și, ulterior, *Pe alături* la "Ziarul de duminică" (supliment cultural al "Ziarului financiar") și *Tichia de mărgăritar* la "România literară" (textele de la această rubrică fiind difuzate în prealabil de Radio România Cultural). În 2003 am publicat și o carte, "Ceva care seamănă cu literatura", cuprinzând prezentările a o sută de volume fără valoare. Iar în cursul anului 2008 voi publica o nouă carte de aceeași factură, cu un titlu mai explicit: "Cărți proaste".

Mulți m-au sfătuit să nu mă ocup de această falsă literatură, de acest nechezol al beletristicii, care tocmai prin ignorare ar putea fi făcută (făcut) să dispară. Dar eu nu urmăresc să condamn ceva la dispariție, așa cum nu simt nici o dorință să provoc o suferință autorilor care se află alături de literatură și cred sincer (sau doar pretind) că se găsesc în centrul ei. Scopul meu este să fiu de folos cititorilor, ajutându-i să identifice pseudoliteratura, ca pe o substanță toxică, și să n–o lase să le pătrundă în sânge.

Dacă mâncăm alimente falsificate ne punem în pericol, în timp, sănătatea și chiar viața. Dacă citim ceva care seamănă cu literatura fără să fie literatură ne asumăm un risc la fel de mare, în plan spiritual. Bineînțeles că la fel de periculoase sunt muzica proastă, filmele proaste, divertismentul grobian, chiar și discuțiile anodine de fiecare zi, constând aproape exclusiv în schimburi de interjecții și gesturi. Dar meseria mea este aceea de cititor de literatură și eu în spațiul literaturii trebuie și mă străduiesc să–mi fac datoria.

(Acum) ... reproduc, în continuare, pentru amuzamentul cititorilor, extrase din scrierile care imită literatura fără să fie literatură.

"Și-astfel din adevăr se născu molusca și pocnind începu să se vorbească – fuckme? spermatozoidul varsă negru în extazul geamătului • admirați vaginul meu anal – ooooooîoîo – o!" (Ara Alexandru Șișmanian);

"Femeia este lecția tragică a lui Dumnezeu că lucrul în sine există doar mulțumită nervilor noștri în erecție." (Aurel Curcă Udeanu);

"Femeia care-ți face cadou săruturi delicate în zone catifelate ale trupului tău statuar nu mai beneficiază de sărutul tău pe buze, chiar dacă savurezi fiorul, o consideri maculată, deși este logic că ține la igiena perfectă a cuplului." (Gabriela Zăvălaș Anghel);

"Fiecare bărbat din lume iubește sexul, puterea și banii. Femeile nu știu asta. Ele se îmbată cu iluzia iubirii. Doar cele de modă veche mai cred în sentimente, dar majoritatea sunt frigide, deoarece refuză ideea că sexul este coloana vertebrală a masculinității." (Doina Ioneț);

"Silvia ieși în uliță cu albia doldora cu rufe subsuoară, cu scăunelul pentru lăut deasupra și își desfătă câteva clipe sufletul cu splendorile zilei ce purta veșmânt de azur, împodobit cu frunze de smarald și petale de mătase, ale căror culori, fie alb, roz, violet sau galben, străluceau ca niște briliante sub vălul sclipitor al mărețului astru." (Stela Brie);

"Purtați fiind efemer/ De-un val în van ce piere,/ Ne zbatem existența/ În vis, dor și durere.// Și după noi rămâne/ Din tot ce-am fost cândva/ O mână doar de oase/ Și anonimă, tigva." (Victor Petru Vulcan);

"A fost pe-un post de mare mahăr./ S-a luat cu lumea în răspăr.../ Din viață pleacă pe un dric/ Din care n-a luat nimic..." (Iordan Aioanei);

"Să ne imaginăm că iadul este în centrul pământului și, de asemenea, că tu crezi în existența iadului. Apoi să ne imaginăm că pământul este un cub, ba nu, că universul este un cub și că universul infinit este finit și se află în organul tău sexual. Acum, ce ar precumpăni mai mult: faptul că în interiorul fizicului tău s-ar afla o celulă diformă, deranjantă, colțuroasă sau faptul că în interiorul interiorului acestei celule ar exista, pur și simplu, iadul?" (Florin Lupu);

"Cufundându-ne-n plenitudine/ reconstituim Principiul Logic al Noncontradicției/ dintre Eu și Egoul dictator subtil,/ agonia nous-ului în Logosul inospitalier când/ întâietatea nocturnului intangibil e o metafizică,/ dezmeticindu-mă-n sens, desacralizez umanitatea:/ contopirea Eului cu Absolutul Moale,/ identificat cu undele transcendente ale Ființei Vii/ pentru explorarea Abisului din EGO regenerându-l!" (Ion Antoniu);

"Diversitatea văzută prin lentile de salcie devine deranjantă în momentul spargerii în tipare străine a două timpane posomorâte. În același spațiu își face apariția neliniștea, care se laudă bucuroasă cu degetele ei impare și inconsistente în același timp." (Cosmin Miuțe);

"Eu n-am știut decât să dezbrac femeile și/ să mă urc pe ele,/ să dau din cur, apoi să zic/ – Ah, ce bine–a fost!// Și toate astea pentru ce?// Pe unele le-am plătit,/ altele și-au oferit bucuroase șaua dintre picioare,/ în rest, femeia n-a avut loc în viața mea." (Liviu Mircea);

"Eu, țară, pe-al tău cer de peruzea,/ Aș vreau să fiu și să rămân o stea,/ Să pot, din depărtate galaxii,/ Cu raza mea, mereu să te mângâi./.../ Și-n cartea ta, de ani și glorii grea,/ O clipă de istorie m-aș vrea,/ Prin vreme să străbat nemuritor,/ Că n-am rămas acestui timp dator./ Mă vreau și-o picătură de rubin,/ Pe care s-o ridic și s-o închin,/ Pătruns de cel mai omenesc fior,/ Pentru al țării mele viitor." (Nicușor Constantinescu).»

(Dintr-un articol de Al. Ștefănescu; în "România literară", București 2008)

Sex oral în cancelarie între o elevă și un profesor

«Un profesor și o elevă au făcut sex oral în cancelarie, susțin sătenii din satul Runcu, județul Iași. Dascălul Ioan Antonică, care este în același timp directorul școlii, consilier local și candidat la primărie, e acuzat că i-ar fi facut sex oral unei fete de clasa a VIII-a, relatează "Ziua de Iași".

Sătenii spun că relația lui cu fata a început acum doi ani, când adolescenta avea 13 ani. Carmen sta mai mult singură pentru că părinții ei sunt plecați la muncă în străinătate și se pare ca ea l-ar fi convins pe dascăl sa o bage în seamă după ce i-a trimis scrisori de dragoste.

"Eu nu am nici o treabă cu această fată, ea s-a îndrăgostit de mine. Eu sunt om la locul meu", susține directorul, care crede că scandalul a fost inventat de dușmanii săi politici. La toate aceste acuze, Carmen a replicat scurt: "Întrebați-l mai bine pe domnul director ce mi-a făcut!".

Localnicii susțin însă că, din cauză că nu are erecție, Ioan Antonică ar fi folosit o banană pentru a–și satisface eleva. Polițiștii îl consideră vinovat pe director, pe care l-au dat acum pe mâna procurorilor.»

(De pe Internet, Ziare.com, 2008)

Ce mâncau strămoșii noștri

«Prietenul meu Mircea Cavadia, scriitor, director de ziar, organizator al unui excelent festival de umor în Caraș-Severin, mă invită, ca-n fiecare an, la casa lui de vacanță, la Voineasa. Cine a fost la Voineasa (în Vâlcea, pe drumul dintre Râmnic, spre Sibiu, urcând spre munte de la Brezoi) știe cum arată paradisul. *Et in Arcadia ego!*

Ce-i drept, am avut proasta inspirație să vin acolo... taman de la Baia Mare (unde fusesem invitat de celebrul Akebono, Claudiu Pop, omul care-a slăbit în direct, la tv, 102 kg.!). De la Bai, la Voineasa, se ajunge lesne – spun masochiștii: mie nu mi s-a părut – poate unde încă nu sunt masochist cu acte...

Deci, iau Săgeata Albastră de la Baia, la Cluj, de-acolo, după două ore, iau autocarul spre Vâlcea; cobor la Brezoi de unde mă recuperează doamna Trude, soția lui Cavadia. Obosit, fug după o bere, mănânc o sarma și citesc o carte, pe ospitaliera terasă (verandă) a casei bătrânești, casă care a împlinit o sută de ani.

Cam tot atâta avea și cartea despre care vă vorbesc : ea nu poseda coperți, nici vreo indicație lămuritoare (cum se cheamă, cine-i autorul, unde-i publicată, în ce an etc.); pe coperta improvizată scria, de mână: *Carte de bucate a Mariei Turturea de la Voineasa.* După câte mi-am dat seama (raportând-o la opul tandemului Kogălniceanu/Negruzzi) era publicată cam cu două-trei decenii, după. O seamă de termeni și rețete repetau bucatele propuse de pașoptiști. Deci, s-ar putea spune, și acest volum conține feluri de mâncare aproape criptice; am notat pentru dumneavoastră, mâncăi frustrați, câteva nume de bucate, spre-a vă face să salivați, cultivându-vă: dulceață (șerbet) de dracilă; dulceață de (miez de) frape; dulceață de (coajă de) neramze; șerbet de chitră; dulceață de gelatină (tremură); dulceață de cantalup; șerbet de pergamot; șerbet de sacâz; pașchet; povidlă de caise; Mandel-Kuchen; bogace (bohaci); crafne; bucium prăjit în unt; sulișoare (pardon de expresie!); plesiruri; plăcintoare; gato de cartofi de Lion; lapte zburat spaniol; croșete de Olanda; muhalebiu cu nisaștea; cremă plumbuită; bishop; vutcă aurită; și, ca să nu vă mai plictisesc și pentru a vă face poftă, transcriu și un fel de mâncare complicat, cu titlu lung & apetisant – lise de chitră, portocale întregi, caise, frape, prune umplute cu fisticuri... mm!!!

Citind rețetele, mi-am dat seama nu numai că pe la-nceputul secolului trecut străbunii (strămoașele) aveau timp, dar aveau și cu ce cumpăra atâtea și atâtea produse! Deși, tehnic, bucătăria era oarecum rudimentară (nu existau microunde, temperaturi înalte, mixere, cuptoare de mii de wați, tacâmuri elegante de inox și pahare de mânuit fără spaima spargerii), răgazul pentru arta și plăcerea culinăritului nu se pot compara cu bucătăria treimiistă, bazată pe semipreparate, cola, hamburgeri, pizza și hot dog.

Și cât de curios sună azi, în urechea gospodinelor mai rar dedulcite la asemenea lecturi, unele ingrediente despre care se zice că-s chiar toxice **(scrobeală, clei de morun, gumă arabică, sacâz – cernut prin tulpan, nișaștea;** sau mai puțin periculoasele **unt de pergament, zahăr verde,** apă de flori ș.a.m.d.). Desigur, un cercetător al arhaismelor și regionalismelor, ori un pasionat (fanatic) al bucătăriei, reușește să descifreze termenii subliniați de noi cu bold; nu e greu să-ți imaginezi că dracila = un fel de mărăcine; chitra = o varietate de lămâie; povidla = magiun; Mandel Kuchen = prăjitură cu migdale; crafne = gogoși; cantalup = pepene; lapte zburat = variantă mult mai apetisantă a „laptelui de pasăre" ș.a.m.d.»

(Dintr-un articol de Bogdan Ulmu; în "Baadul literar", Bârlad 2008)

Cancanuri...

...despre vedetele momentului aflăm din VIP și din toate publicațiile cinstite care se ocupă de subiectul în cauză.

■ **Mihaela Mihai** (unul din starurile muzicii ușoare din anii '70-'90) nu este amatoare de bărbați frumoși. Într-o convorbire cu Eugen Istodor, de la "Dilema veche", ea mărturisește:

«Nu am putut suporta ideea, văzând ce se întâmplă în jurul meu, un bărbat frumos va fi întotdeauna un bărbat curtat de femei. Căutat de femei. Dacă eu investesc într-o legătură adevărată, profundă cu un bărbat frumos, voi avea totdeauna teama că se va lăsa dus într-o zi și mă va părăsi pentru alta. N-aș putea-o suporta. Bărbații frumoși și proști nu-mi trebuie (da' frumoși și deștepți se poate, domniță? – **n. red.**). *Vreau un bărbat inteligent care să aibă charismă, senzual și să aibă umor. Și să mă iubească! Poți să întîlnești un astfel de bărbat, dar să nu mă iubească el pe mine. Trebuie să mă iubească foarte tare și foarte constant ca să reziste. Și mai ales să nu mă sufoce. Asta s-a întâmplat cu tatăl Isabelei* (fiica artistei). *El spunea că mă iubea așa de tare, că nu suporta să stau de vorbă cu altcineva. De asta m-am și despărțit de el. Am stat 10 ani cu el pentru că aveam un copil cu el. Însă am fost pe punctul de a mă pierde complet din cauza stress-ului, a sufocării. Nu poți să închizi o pasăre măiastră într-o colivie de aur.»*

■ De obicei, iubitorii de statistici și recorduri se întreabă: care sunt căsătoriile cele mai bune, mai longevive, cu, eventual, nuntă de aur? Cătălina Iancu de la "Jurnalul Național" din București a făcut o anchetă printre căsătoriile cele mai scurte din lumea show-business-ului (extrase):

«După trei luni și câteva zile de

măritiș, Elena Cârstea a hotărât să se despartă, oficial, de omul de afaceri Ionuț Laza. Interpreta a fost cea care s-a prezentat la Judecătoria Sectorului 1 din București pentru a introduce acțiunea de divorț. Dar unde-i lege nu-i tocmeală. Iar legea prevede ca de la încheierea căsătoriei până la desfacerea acesteia să treacă cel puțin un an. Iar cei doi s–au văzut în situația de-a nu putea scăpa unul de celălalt: fiindcă au conviețuit doar trei luni, cererea nu le-a fost primită. Elena a insistat, a revenit însoțită de o avocată, invocând nepotrivirea de caracter.

Se pare că a doua căsnicie a solistei a fost mai cu noroc. Chiar dacă a fost amânată de trei ori. E drept că Elena a ezitat, dar de data aceasta mariajul a rezistat. "Mă pot răzgândi și în ultima zi", spunea cântăreața. Mai bine înainte decât după! Interesant este faptul ca fetițele adoptate de interpretă, Sanda și Adriana, au fost cele care au încurajat-o pe mama lor să se mărite din nou. De data aceasta cu un cetățean american. Elena a rămas prietenă cu bărbații pe care i-a iubit, cu o singură excepție: primul soț. Artista nu vrea să-l mai vadă niciodată pe Ionuț Laza, fiindcă, a declarat ea, a rănit-o foarte tare. Atât de tare, încât nici nu mai vrea să-și mai amintească de el.

Ceea ce părea a fi nunta anului s-a transformat, tot după trei luni, în divorțul anului. Astrele nu le-au surâs Mariei Marinescu și lui Ion Ion Țiriac. S-au îndrăgostit la prima vedere, s-au grăbit să-și pună pirostriile și s-au și despărțit în mare grabă. Vestea, anunțată la 1 aprilie a părut pentru toată lumea o păcăleală. Cununia a fost făcută în Vinerea Mare, tot la Primăria Sectorului 1. Ioana Pavelescu, mama Mariei, a aflat de la televizor, o dată cu toată lumea, că fata ei se mărită. Toate acestea nu prevesteau lucruri prea bune. S-au hotărât să-și unească destinele după trei săptămâni de la începerea idilei și s-au separat după trei luni.

Silviu Prigoană și Adriana Bahmuțeanu

Campioni demni de Cartea Recordurilor sunt Adriana Bahmuțeanu de la TV și omul de afaceri Silviu Prigoană, care s-au căsătorit în toamna anului 2003. S-au întors de la Amsterdam din luna de miere și s-au oprit direct la tribunal. În ianuarie 2004 s-au recăsătorit, la Las Vegas, și iar s-au despărțit, după alte trei luni. Împăcarea a durat doar până în luna august, când Prigoană a introdus din nou acțiunea de divorț. În total, patru divorțuri în patru ani! În cazurile Adrian Mutu – Alexandra Dinu, Claudiu și Lidia Niculescu sau Dana Războiu – Ovidiu Brânzan au durat mai mult scandalurile și acuzațiile decât căsnicia în sine. În concluzie, lumea se grăbește! Nu mai e ca pe vremea Mădălinei Manole, să divorțezi după 15 ani de mariaj!»

■ Frumoasa actriță **Nicoleta Luciu** are probleme dramatice, hamletiene s-ar zice. Ea trebuie să aleagă între bărbatul pe care-l iubește și copilul pe care-l așteaptă. Citim în publicația "Life Show":

«Vedeta postului "Acasă TV", Nicoleta Luciu, a aflat recent că e însărcinată în trei luni și jumătate, însă nu s-a putut bucura de veste pentru că iubitul ei, Zsolt Csergo, nu-și dorește copilul, informează "Libertatea".

Nicoleta Luciu a fost pusă în si-

Nicoleta Luciu: alegere grea

tuația de a alege între a-și continua relația cu omul de afaceri din Miercurea Ciuc și a păstra copilul. Zsolt i-a spus iubitei sale că nu e pregătit nici să crească un copil și nici să se căsătorească. Se pare că vedeta postului "Acasa TV" a pus însă piciorul în prag și i-a transmis iubitului ei că alege să păstreze copilul.

Nicoleta a declarat în mai multe rânduri că își dorește mulți copii, iar un eventual avort, în condițiile în care Nicoleta a avut în ultimii ani probleme destul de mari de sănătate, ar putea duce la imposibilitatea acesteia de a mai naște vreodată.

În plus, vedeta "Acasă TV" a ajuns la nivelul financiar care-i permite, la nevoie, să-și crească singură copilul.

Totuși, Zsolt a început, acum câteva zile, sa-i trimita SMS-uri Nicoletei, spunându-i că ar vrea să se împace cu ea, însă aceasta nu i-a răspuns.

În prezent, Zsolt e în Suedia, iar Nicoleta în Franța, la un târg de televiziune.»

■ **Cristian Tabără** este o prezență, cum s-ar spune, ne-tipică, pe ecranele televiziunilor. N-are mutră de june prim și nici de "cel mai tare din parcare", e rubicond cât cuprinde, nu lansează scoop-uri și cancanuri, vorbește blând, sfătos, fără urmă de agresivitate à la bărbatul neamului. A făcut Teologia, o facultate din care de obicei nu ies parteneri de show-uri pentru Andreea Marin sau Mihaela Rădulescu. Dar este simpatizat și foarte popular. Extrase dintr-o convorbire cu Ana Maria Niță, de la revista "ProTV":

«– Sunteți născut de Sfântul Andrei. Dar părinții v-au numit Cristian și Sorel…

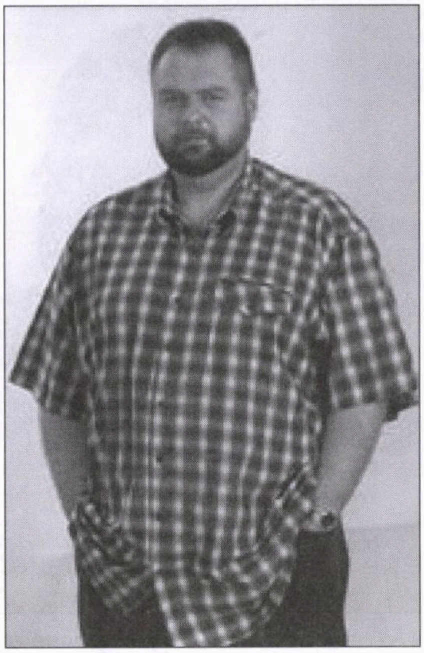

– Probabil că la vremea aceea, adică în 1967, atașamentul față de Biserică al generației tinere era la fel de vizibil precum cel de acum. Cei de atunci, însă, aveau măcar scuza aparentă a ostilității regimului comunist față de Biserică și credință. Poate de aceea părinții mei au ales pentru mine prenume mai laice, chiar exotice (Sorel), fără a mă închina spiritual Sfântului Andrei. Totuși, mă bucur că m-au botezat mai întâi Cristian, adică creștin, dacă luăm în considerare etimologia grecească a numelui.

– Povestiți-ne câte ceva despre familia dumneavoastră. Aveți frați, surori?

– Nu am frați sau surori, am crescut singur, dar înconjurat de dragostea părinților și a bunicilor, între prieteni buni și într-o zonă care încă mai pune preț pe bun simț: Ardealul. Mă bucur de originea mea ardelenească, deși uneori sunt silit să recunosc faptul că democrația mioritică și capitalismul sălbatic au cam clătinat mitul superiorității ardelenești în multe privințe. Încă spun că merg acasă atunci când merg la Oradea și simt că Bucureștiul e doar un oraș unde muncesc. Însă admit că admirația și atașamentul meu față de Capitală au crescut considerabil.

– Mecanică la Timișoara, Teologie la Oradea și Psihologie la București. Ați rătăcit puțin până să ajungeți jurnalistul de astăzi. V-ați găsit adevărata vocație?

– Nu am rătăcit deloc, fiindcă ucenicia jurnalistică a început la Timișoara, în paralel cu Politehnica, la "Forum Studențesc", ziarul din acea vreme al centrului universitar de pe Bega. Iubesc jurnalistica și mai ales televiziunea, deși nu am crezut vreodată că voi ajunge să lucrez în acest domeniu. Credeam și încă mai cred că preoția este vocația mea, dar poate că mă înșel și că ar trebui să înțeleg odată faptul că

NOTAR
MAXIMILIAN AMIAD

EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ŞI APOSTILE,
TESTAMENTE ŞI ALTE PROBLEME JURIDICE

TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 şi 17-19

Dumnezeu mi-a dat o parohie diferită și mult mai mare: publicul de televiziune. Fac cu drag ceea ce fac, dar continui să cred și să simt că cel mai mare lucru care poate fi făcut pentru un om este să îl spovedești și să îl împărtășești. Cum, însă, asta nu pot face, îi ofer ceea ce am și pot mai bun din ceea ce fac acum.

– *Sunteți una din vedetele care a câștigat simpatia publicului prin calitatea emisiunilor pe care le face. E greu să ții standardele la înălțime?*

– Nu știu dacă emisiunile mele se ridică la un standard înalt sau nu, dar știu că vrem să le oferim celor de acasă ceva de calitate. Însă e greu să faci asta câtă vreme calitate înseamnă și profunzime, iar profunzimea intră deseori în conflict cu comoditatea și cu superficialitatea multor telespectatori. Și cum telecomanda e în mâna lor, păstrarea calității e dificilă.

– *Ce așteptări aveți vizavi de campania inițiată de ProTV împotriva violenței asupra animalelor?*

– Sper ca politicienii români să lase la o parte mimarea de care dau dovadă în cele mai multe clipe ale vieții lor profesionale și să încerce să înțeleagă și să simtă că nepăsarea față de animale ne coboară mai jos decât ele. Noi, oamenii, am creat o lume după gustul și priceperea noastră, în care animalele depind de noi în cele mai multe privințe. De aceea, avem măcar datoria de a nu le agresa fără a fi în legitimă apărare.

– *Știu că aveți un rottweiler. Este câinele cel mai bun prieten al omului?*

– Nu doresc să idealizez relația omului cu câinele și știu că orice confirmare din partea mea a faptului că un câine chiar este cel mai bun prieten al omului va adânci scepticismul celor incapabili să iubească un animal. Totuși, câinele chiar este pentru om mai bun prieten decât omul însuși. Însă asta trebuie experimentat.

– *Am citit undeva că ar exista în contractul dvs. cu ProTV o clauză prin care vi se interzice să slăbiți. E adevărat?*

– Acum, nu.

– *Care este lucrul cel mai important cu care v-ați ales în urma drumurilor prin țară cu emisiunea "Te vezi la știrile ProTV"?*

– Imaginea corectă a României, diferită substanțial de cea din ziare sau de la anumite emisiuni TV, alta decât cea despre care vorbesc politicienii și mai valoroasă decât avem tendința să credem.

– *Ce calitate apreciați cel mai mult la o femeie?*

– Sinceritatea fără ocolișuri.

– *Când ați simțit în mod special că Dumnezeu vă iubește? Dar că vă mustră?*

– Mă mustră ori de câte ori fac prostii, adică nedorit de des, și mă iubește tot timpul, dar mai ales când reușesc să mă ridic din greșeli.»

Decese

Marcel Chirnoagă (97), unul din maeștrii de seamă ai gravurii românești contemporane (a ilustrat, între altele, "Infernul" de Dante, "Don Quijotte" de Cervantes etc. etc.).

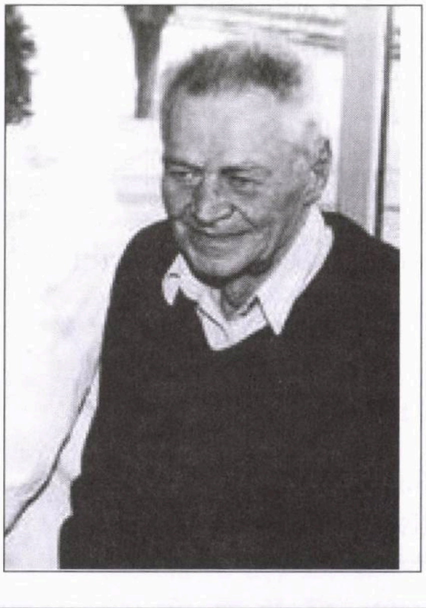

Cezar Ivănescu, poet (67), Iași; fondator al revistei "Baadul literar", din Bârlad (v. textul de la pag. 38).

Prof. Dan Grigorescu (76), critic de artă, membru al Academiei Române.

Colea Răutu (95), actor de teatru și film.

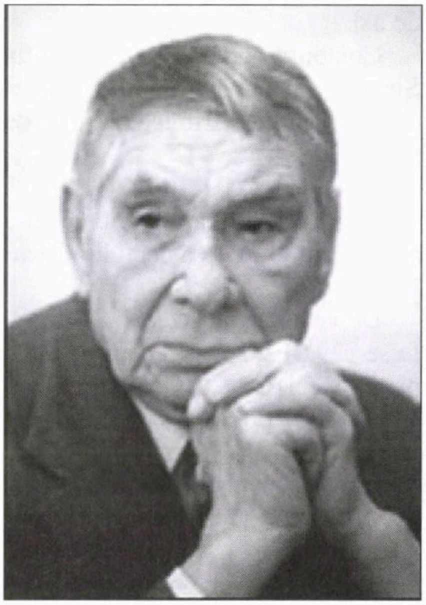

●

Saeb Arekat, negociatorul șef al OEO-ului la tratativele de pace cu Israelul, a cerut oprirea de urgență a creșterii naturale a populației în așezările evreiești din teritorii. "Noi vrem, a subliniat el, să vedem sfârșitul creșterii naturale".

Am înțeles. Dar cum ar putea guvernul să realizeze acest obiectiv? Obligând femeile să avorteze? Sufocându-i pe noii născuți sub pernă? Sau, pur și simplu, condamnându-i pe bărbații care fac amor, noaptea pe la 12, cu nevestele lor, la 25 de ani de închisoare?

Moartea unui poet

A citit în presă că, aşa cum susţin cei de la CNSAS, ar fi fost agent al Securităţii. A intrat, în semn de protest, în greva foamei. S-a îmbolnăvit grav. Iar luna trecută a fost înmormântat.

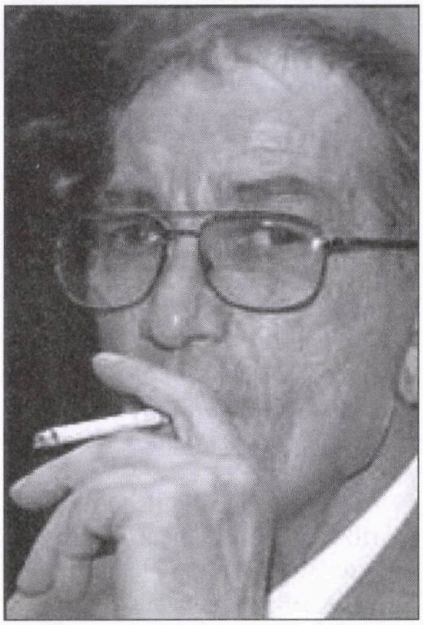

Cezar Ivănescu

Poetul despre care vorbim este Cezar Ivănescu din Iaşi, unul dintre cei mai de seamă scriitori români de azi.

Colaboratoarea noastră Lucreţia Stanciu din Ramat Gan l-a cunoscut bine. Şi ne-a trimis rândurile de faţă.

Vreau să vă mărturisesc că m-a afectat mult moartea poetului Cezar Ivănescu.

După apariţia acelei informaţii false (29.01.2008) precum că ar fi primit Decizie de la CNSAS că ar fi făcut poliţie politică, i-am telefonat să-l susţin. M-a revoltat atitudinea celor de la Iaşi, optzeciştii, cum li se mai spune (scriitorii afirmaţi în anii '80, **n. red.**), care, atunci când erau debutanţi în poezie, se foloseau de poetul Cezar Ivănescu, iar acum nu l-au apărat în presă în nici un fel. Am avut o convorbire şi cu Valeriu Stancu (preşedintele Asociaţiei Scriitorilor din Iaşi) în acest sens, dar fără rezultat. Puteau să dea ştirea că nu s-a primit nici o decizie de la CNSAS. Nimic mai mult. Cezar era membru în Asociaţia Scriitorilor din Iaşi. Valeriu Stancu mi-a spus: "Am vorbit cu cei din comitet şi au spus că e o problemă personală, ce nu ţine de Asociaţie". "Da, dar cum sunt apăraţi membrii de o defăimare de nedescris?". Nimic!

Când Cezar Ivănescu a intrat în greva foamei (04.05.2008) pentru adevăr, l-am susţinut în continuare pe Internet, la diverse publicaţii şi agenţii de ştiri din România. Un semnal al meu lansat la o agenţie de ştiri (Amos News) a fost preluat, ca o previziune, de autorul unui articol apărut în "Jurnalul Naţional" (30.04.2008), care sună aşa:

«PREVIZIUNE. În luna februarie, când Cezar Ivănescu intra în greva foamei, un cititor, pe forum, lansa următorul semnal: "Scriitori români din ţară şi de pretutindeni, e bine să vă uniţi pentru dreptatea confratelui dumneavoastră, poetul Cezar Ivănescu! Lăsaţi micile neînţelegeri deoparte! Acum e o situaţie majoră. Sănătatea lui e sub semnul întrebării. Deja, cu două zile înainte de începerea grevei foamei, nu a putut mânca. Cineva o să răspundă dacă viaţa îi va fi în pericol. Ştiţi foarte bine ce au făcut aşa-zişii mineri în Capitală în 1990. Cezar Ivănescu se numără printre numeroşii intelectuali care au fost maltrataţi de către aceştia. Dacă era informator la Securitate, ar fi fost protejat de "mineri" şi nu ar fi avut parte de atâtea nenorociri. Dumnezeu să-l ocrotească!". Îngrijorarea acelui cititor a fost fioros de îndreptăţită. Cezar Ivănescu nu mai este. Dumnezeu să-l odihnească!"»

AVOCAT ŞI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Petah Tikva, str. Ichilov nr. 11
Tel.: 03/934-3242, 052/244-8793
Fax: 03/934-7401

Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

La începutul lunii martie am aflat de la fiica adoptivă, Clara Aruştei, că el, marele poet şi director la editura "Junimea", locuieşte la Muzeul Literaturii din Iaşi. Avusese un apartament închiriat, însă proprietarul îl vânduse, obligându-l să elibereze locuinţa.

Ştiam că Cezar Ivănescu ajunsese într-o stare jalnică după defăimarea în ziare; nu mânca, fuma mult şi slăbise 20 de kilograme. Am vrut să-l ajut, să-l salvez, din respect pentru valoarea sa, şi i-am propus să se mute în apartamentul meu, care nu era locuit de nimeni, fără chirie, ci suportând doar costurile de întreţinere. Cu mare bucurie a primit oferta mea şi s-a mutat imediat. Era mulţumit şi avea şi multă inspiraţie, după cum îmi spunea la telefon.

Cu o zi înainte de a muri am primit o scrisoare de la el, însoţită de patru cărţi cu dedicaţii, un CD şi un DVD cu muzică dintr-un spectacol de-al lui. Scrisoarea a făcut pe drum două săptămâni, timp în care m-a întrebat de câteva ori dacă am primit-o. Parcă nu voia să ne părăsească până nu primesc scrisoarea, un fel de adio.

A reuşit să-i spună fiica lui, pe patul spitalului, că eu am primit scrisoarea.

Citez un fragment din scrisoare: *«Ştiu că anul acesta e decisiv şi dacă Dumnezeu va vrea să fie şi ultimul în viaţă, vreau să ştii că îţi mulţumesc pentru tot ceea ce ai făcut pentru mine în această lume şi, în Ţara Sfântă în care te afli, îţi trimit gândul meu de dragoste…»*

Lucreţia Stanciu
Ramat Gan

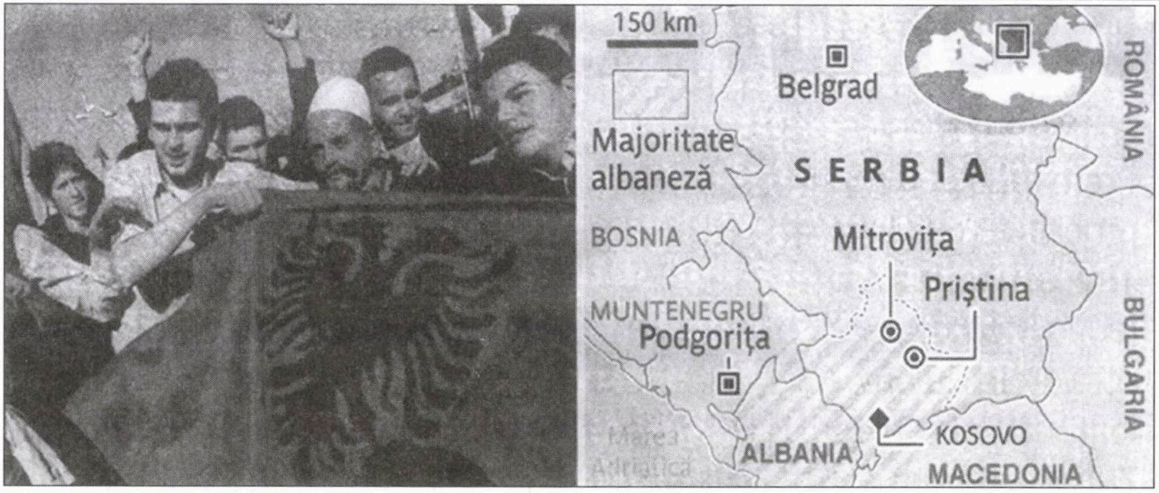

Ştim. Kosovo a fost făcut, peste noapte, cu pumnul în masă, stat independent. Dar nu toţi s-au speriat de diktatul ştabilor internaţionali. Iar unii s-au enervat de-a binelea

Ţări care recunosc Kosovo

UE: Austria, Marea Britanie, Franţa, Germania, Italia – alte 16 state UE aşteptate să susţină independenţa.

Altele: Australia, SUA, Norvegia, Turcia, Albania, Afganistan.

Ţări indecise

Canada: Este îngrijorată de propria mişcare separatistă din **Quebec**.

Gruzia: Respinge cererile de independenţă ale regiunilor separatiste **Abhazia** şi **Osetia de Sud.**

Ţări care se opun unui Kosovo independent

Serbia: Teritoriu considerat suveran.

Rusia: Separatiştii din **Cecenia** şi din alte republici islamice din Caucaz se agită pentru independenţă.

China: Luptă cu mişcările separatiste din **Tibet** şi **Taiwan.**

Indonezia: Mişcări separatiste în **Aceh** şi **Papua.**

Spania: Luptă cu separatiştii **basci.**

Grecia, Cipru: Kosovo ar putea stabili un precedent pentru **Ciprul de Nord ocupat de Turcia.**

România: Este îngrijorată de separatiştii pro-ruşi din **Moldova.**

Slovacia: Tensiuni etnice generate de **minoritatea maghiară.**

(După "Jurnalul Naţional", Bucureşti)

RADU HERVIAN

Corespondenţă de la New York

Un New York fără zgârie-nori

Uneori, fie pentru a-mi aminti de tinereţe, fie din motive strict culinare, părăsesc în weekend sofisticatul Manhattan în căutarea unei atmosfere mai simple, în care istoria se mişcă mai încet şi oamenii arată diferit de cei cu care sunt obişnuit, iar graiul lor ciudat îmi oferă o delectare asemănătoare teatrului.

După cum spune Milan Kundera: "la apusul soarelui totul este iluminat de aura nostalgiei – chiar şi ghilotina".

În ce mă priveşte, mă refer la acele suburbii new-yorkeze numite cartiere etnice, unde majoritatea populaţiei sunt fie emigranţi recenţi, fie hotărâţi să nu o rupă cu tradiţiile "de acasă" şi să "refacă" America după chipul şi asemănarea tradiţiilor în care s-au născut.

Am fost şi eu cândva îndemnat să mă instalez printre ei, promiţându-mi-se o viaţă mai uşoară, unde limba n-ar constitui o barieră şi unde mâncarea ar fi avut acelaşi gust ca la Bucureşti. Am luat însă la foarte scurt timp după sosirea mea în SUA decizia de a nu accepta această opţiune, temându-mă că voi rămâne "emigrant" de-a pururea şi deci "american", niciodată.

Apoi au urmat anii în care regimul din România nu permitea un schimb de informaţii normal între ţara de baştină şi cea unde trăiam. Cu excepţia câtorva restaurante româneşti, a câtorva ziare în limba română, mai curând obscure, legătura cu civilizaţia românească era destul de subţire. Centrul Cultural al RSR din Manhattan nu prea era "cultural". L-am vizitat o singură dată, prin anii '70. Directorul Centrului, care părea, în mod suspect (totul mi se părea suspect în clipele acelea), destul de informat în legătură cu numele meu de familie, mi-a oferit o carte iscălită de Nicolae Ceauşescu şi, la reţinerea mea instinctivă, m-a încurajat cu un zâmbet care se voia intim: "Ia-o, nu este ce crezi, o să-ţi placă!".

Mult mai târziu, după revoluţia din România, am mai vizitat o dată centrul, pentru o manifestare culturală de care nu-mi amintesc. La sfârşit, în timp ce ne conducea spre ieşire (regula era ca fiecare vizitator să fie însoţit la plecare), un funcţionar al centrului ni s-a adresat, soţiei mele şi mie, cu un zâmbet sigur de sine:

– V-a plăcut spectacolul?

– Da, desigur, a răspuns soţia mea.

– Vin şi mulţi jidani pe-aici, a continuat omul. Domnul ambasador are mulţi prieteni… înţelegeţi? Ştie el ce ştie…

– Şi noi suntem jidani, a răspuns soţia mea.

Omul s-a fâstâcit pentru o secundă, după care a răspuns râzând:

– Toţi suntem jidani…

Au trecut mulţi ani până la următoarea noastră vizită la Centrul Cultural.

Mai ales că atunci când simţi nevoia de ceva "ca la mama acasă" este foarte uşor să treci podul peste East River şi să nimereşti în cartierul denumit Queens, unde locuiesc câteva zeci de mii de români, laolaltă cu alte sute de mii de est-europeni.

Cartierul nu este faimos pentru viaţa sa culturală ci pentru magazinele cu delicatese româneşti sau restaurantele cu sărmăluţe şi grătar. Cofetăriile sunt… numai una, din câte ştiu eu. Prăjiturile sunt cele cu care am fost obişnuiţi în copilărie iar în preajma sărbătorilor creştine, rafturile se umplu cu cozonaci de toate felurile.

Seara, cele câteva rastaurante din cartier se umplu cu cei care nu–şi pot face acasă o salată de vinete, nu au un grătar în curte pentru mititei sau care vor s-o asculte pe Gigi Marga cântând "de-alea de-ale noastre".

Ziarele în limba română s-au înmulţit considerabil, deşi calitatea lor rămâne îndoielnică. Însă ele sunt la îndemâna oricui şi pot fi procurate fie la chioşcuri fie la aceste magazine alimentare sau restaurante.

Românii au şi un program TV unde se preiau ştiri de la televiziunea bucureşteană şi unde de asemenea se pot afla noutăţile din comunitatea românească. Este desigur amuzant să urmăreşti acest program. Poţi afla noutăţi cum ar fi: un revelion românesc, o întâlnire a oficialităţilor din România cu membrii comunităţii româneşti din SUA, reclama vreunui doctor sau a unui avocat, diverse manifestări culturale. Ce se desprinde adesea din mesajele postului este o anume dezbinare care pare-se că domneşte în rândurile românilor-americani.

Odată se pare că cearta de la o biserică a atins un nivel atât de neparlamentar încât poliţia şi FBI-ul au fost chemate de urgenţă pentru a aplana conflictul.

Dacă te îndrepţi mai spre nordul cartierului, regiunea îşi schimbă numele în "Astoria", iar aici predomină grecii. Magazinele de brânză telemea şi caşcaval, ca şi tavernele cu grătare în fum şi grădinile de vară în care curge licoarea lui Dyonisos amestecată cu "retsina", se găsesc la tot pasul. Mieii şi iezii atârnă în vitrinele măcelăriilor, iar în cele ale cofetăriilor cu nume ca "Sintagma" sau "Omonia", baclavalele şi în general produsele înno-

RESTAURANT Tricolorii
CAFE
TEL. 718-361-0700
A
47-5

tând în miere și pistachio, în culorile cele mai năstrușnice, îți atrag îndelung atenția.

Și mai este și cafeaua Venizelos, care deși are același gust minunat și la turci și la greci, este revendicată atât de unii cât și de ceilalți; ferească Dumnezeu să ceri o "turcească" într-o cofetărie grecească sau viceversa.

În rândul grecilor sunt vizibile de asemenea diviziunile și pasiunile "sub-etnice". Un grec îți poate explica pe îndelete care este diferența între el și un cipriot, iar cipriotul va susține că mâncarea sa este "cu adevărat sofisticată" în comparație cu cea mai curând "vulgară" a grecilor originari din... Grecia.

Există și un celebru restaurant grecesc ținut de un grec evreu. Sau așa se pare, deoarece pe firmă nu scrie nimic. Succesul localului se datorează faptului că restaurantul nu oferă menu-uri. Te duci la galantarul frigorific, îți alegi peștele sau carnea sau octoposul care-ți face cu ochiul și prețul îl afli la sfârșit.

Însă de Pesah, pe fiecare masă se găsește *matza*, iar de Yom Kipur este închis."Elias Corner" (așa se numește localul) este recomandat de peste 30 de ani în "New York Magazine", o revistă care-i slujește new-yorkezului drept biblie atunci când el caută ceva mai deosebit în oraș.

Tot în Astoria se găsesc mari magazine de băuturi spirtoase. Este locul unde poți găsi vinuri și lichioruri din toată lumea, dar în special din țările pe care fostul ministru al Apărării, Donald Rumsfeld, obișnuia să le numească "Noua Europă". Adică Bulgaria, România, Gruzia, Republica Moldova, Serbia, Bosnia, Slovacia, Slovenia, Albania etc.

Și acum, să trecem în Brooklyn, cartierul unde și-au găsit "patria" câteva milioane de evrei.

Despre evreii din Brooklyn ar trebui vorbit într-o corespondență specială, dar până una-alta este de ajuns să spunem că într-un perimetru cuprins între străzile 40-62 și bulevardele 12-18, cartier denumit Borough Park, trăiesc aproximativ 300.000 de evrei ortodocși. Datorită ratei de natalitate de 6,72 de copii per cuplu din cadrul familiilor hasidice și haredi, cartierul înregistrează o creștere a populației fenomenală. Cele mai cunoscute sunt familiile Bobov, Belz, Szatmar, Stolin și Vijnitz. Odată ajuns pe aceste străzi pierzi noțiunea de

24-02
Elias Corner
for FISH
Elias Corner for Fish

"cartier", aflându-te practic într-un "shtetl" descins parcă dintr-o povestire a lui Shalom Alehem; iar privind în curţile caselor ai impresia că te afli în curtea rabinică a părinţilor lui Isaac Bashevis-Singer. Abundă dughenele mici cu galantare semi-moderne încărcate cu gefiltefish sau latkes şi, credeţi-mă, gustul lor pare şi el coborât din filmele cu haredimi. Lipsesc supermarketele, desigur. Până şi magazinele de îmbrăcăminte sunt bătrâne de un secol. Rochii monocolore, drepte şi fără strălucire, în culori stinse, şi confecţionate cu maximum de sobrietate, atârnă trist de streaşina dughenelor. Încălţămintea la fel. Cu toate acestea, locuitorii cartierului se plimbă sâmbăta pe stradă în caftane strălucitoare negre sau bleumarin de gabardină, cu pălăriile hasidice împodobite cu blană, iar figurile lor, departe de a arăta ofilite, prezintă, din contra, culori sănătoase şi pline de voie bună. Din landouri zâmbesc nişte copii veseli, îmbrăcaţi – culmea! – în bleu şi roz.

Locuitorii menţin relaţii foarte bune cu poliţia locală, care, după cum este obiceiul în America în orice zonă etnică, este formată parţial din locuitori ai cartierului.

Cu Shalom Alehem în minte, şi fiindcă suntem în Brooklyn, ne vom opri în alt cartier, denumit pe hartă Brighton Beach şi supranumit în ultimii ani "Odessa". Situat pe malul oceanului, cu o plajă imensă şi o promenadă de scânduri, largă cât un bulevard şi lungă de doi kilometri, Odessa este, aţi ghicit, raiul ruşilor. Promenada este marcată la fiecare 500 de metri de mici foişoare cum erau altădată chioşcurile fanfarelor militare. Vara, muzica nu conteneşte în aceste foişoare, iar publicul aflat pe plajă sau la restaurantele-grădină participă cu entuziasm la performanţele artistice ale orchestrelor.

Welcome
to
Brighton Beach
Little Russia
by the Sea

Prada culinară a oceanului se frige pe grătarele imense în faţa restaurantelor împreună cu porumbul auriu şi frigăruile cu carne şi legume, atrăgându-i deopotrivă pe descendenţii lui Petru cel Mare, pe turiştii aflaţi în trecere sau pe new-yorkezii coborâţi din metroul care aleargă cu zgomot infernal pe deasupra străzii principale din spatele falezei.

Strada respectivă, Brighton Beach Avenue, clocoteşte de viaţă. "Aprozare" stradale cu fructe şi produsele mării, alune şi cafea, cărnuri şi legume, alternează cu magazinele de antichităţi în care samovarele vechi se află la loc de cinste, alături de insignele sovietice cu secera şi ciocanul, de şepcile vechi ale soldaţilor din Armata Roşie, sau de zeci de decoraţii cu chipurile lui Lenin şi Stalin îngropate în email roşu.

În plus, nenumăratele librării şi standuri cu cărţi şi DVD-uri în limba rusă atrag un public numeros şi mereu prezent, până la orele mici ale dimineţii.

Iarna, ba chiar primăvara şi toamna, doamnele şi duduile blonde cu ochi albaştri atrag privirile, ajutate fiind de multitudinea de blănuri nemaiîntâlnite în alte locuri, dar puzderie în acest cartier, unde purtătoarele lor nu se tem, ca în alte părţi, de un posibil atac al activiştilor din asociaţiile pentru drepturile animalelor.

Limba engleză nu este prea des folosită aici. Te afli aproape într-o ţară străină. Cu greu găseşti un interpret binevoitor care să-i traducă vânzătorului că doreşti 100 de grame de icre negre sau de Manciuria, un cvas sau un salam din Estonia.

Seara, la restaurantele de pe promenadă se dansează pe o muzică ce sună familiar urechilor noastre, dar pe care n-o poţi defini cu precizie: un fel de vals amestecat cu tangou şi cu şlagăre dintre cele două războaie mondiale, cântate de solişti apăruţi parcă din amintirile anilor '50, din cârciumile bucureştene ale copilăriei noastre...

Ştiaţi că...

...pe Venus plouă cu acid sulfuric?

...cămilele au trei rânduri de pleoape?

(După Internet)

AHARON GOVRIN

Am fost la Petra

Am fost în Egipt acum peste 20 de ani şi am văzut tot ce era de văzut, de la Alexandria până la Abu Simbel, toată splendoarea construcţiilor antice şi toată mizeria prezentului, cu sărăcia felahilor şi cu haosul capitalei, Cairo.

Aş fi vrut să fiu şi în cealaltă ţară arabă cu care avem tratat de pace, deşi nu pace adevărată, Iordania, dar m-au împiedecat anumite temeri mai mult sau mai puţin justificate.

Când asociaţia inginerilor (din care fac parte) a organizat anul acesta o excursie la Petra, pornind din Eilat, ne-am înscris imediat, deşi anumite temeri nu dispăruseră cu totul.

La 17 februarie am pornit cu un autobuz turistic la obositorul drum până la Eilat, unde am fost cazaţi într-un hotel cu multe stele. Fusesem de mai multe ori la Eilat, încât nimic nu ne atrăgea acolo. Era totuşi o ieşire din rutină, cu odihnă, cu mâncarea supra abundentă la mesele de dimineaţă şi de seară la hotel, cu plimbări prin oraş şi o croazieră cu un vaporaş cu fund de sticlă, prin care n-am văzut mare lucru.

Aproape de ambarcader am văzut pentru prima oară un serviciu ultramodern pentru turişti: închirirea acelui sofisticat mijloc de transport individual, numit „SEGWAY", pe care călătorul stă în picioare şi calculatorul drăcoveniei, cu numeroase giroscoape, ghiceşte intenţiile călătorului, din slabe înclinări ale corpului. Invenţie a unui evreu american, nu a avut mare succes comercial, căci este foarte scumpă (10 mii de dolari în Israel), iar închirierea nu are mai mult succes, fiind şi ea foarte scumpă: aproape 100 de şekeli pe oră!

La 19 februarie, la 8 dimineaţă, autobuzul ne-a dus în scurt timp la punctul de frontieră cu numele celui ce a semnat tratatul de pace cu răposatul rege Husein, Iţhak Rabin. Ghidul nostru a rămas în Israel, dincolo ne-a luat în primire Haled, un iordanez care vorbeşte o bogată limbă ebraică.

Dacă partea israeliană a frontierei este efectivă, cu trecerea fiecărui turist la un ghişeu şi stampilarea paşaportului cu viza de ieşire, în schimb în partea iordaneză am simţit că suntem în Levant. Haled a strâns paşapoartele, deschise exact acolo unde trebuia pusă viza de intrare în Regatul Haşemit al Iordaniei şi am aşteptat două ore până când am putut porni mai departe.

Erau acolo diferite servicii pentru turiştii israelieni: un birou de schimb şekeli-dinari, denumit greşit „Exchange", în loc de „Change", un magazin cu amintiri diverse, unde unii turişti au cumpărat baticuri arăbeşti un magazin alimentar, un magazin de cărţi. Toate firmele erau în engleză şi în ebraică, nu în arabă, având în vedere că turismul este în sens unic, din Israel în Iordania: nici un iordanez nu îndrăzneşte să vină în Israel, pentru a nu fi anchetat la întoarcere, suspectat şi exclus din orice cadru de activitate.

Cele două ore de aşteptare au trecut, un autobuz turistic modern ne-a luat, am făcut un tur prin Akaba, oraş pitoresc, curat, cu multe şantiere de construcţie, dar cu puţine hoteluri, am văzut „de dincolo" numeroasele hoteluri din Eilat, dar nu am văzut vila regelui, aşezată la malul mării şi mascată de panouri înalte spre oraş.

După două ore, călătorind pe o autostradă foarte nouă, de care Haled era foarte mândru, am ajuns la orăşelul Petra, cu câteva hoteluri, restaurante şi magazine diferite. Autobuzul nostru a fost parcat alături de alte foarte numeroase autobuze turistice şi am pornit la drum, spre clădirea construită de triburile nabatice acum peste două mii de ani. Intrarea în parcul naţional respectiv costă 21 de dinari, circa 30 de şekeli. Drumul de trei kilometri până la clădire coboară în pantă uşoară şi este destul de rudimentar, neasfaltat, iar pe unele porţiuni e acoperit cu bolovani care fac mersul destul de anevoios. Există şi nişte cabriolete cu un cal, în care pot şedea doi turişti şi birjarul. Eu am ales să merg pe jos, cu toată vârsta mea înaintată, nu din economie, ci din ambiţia de a-mi dovedi mie însumi că mai sunt în stare de un asemenea marş.

Drumul trece în unele locuri prin adevărate „chei", între stânci înalte, de culoare roşietică, între care abia este loc pentru cabriolete.

Ajuns la clădirea nabatică, numită în arăbeşte „El hazna" (Comoara regelui), atât de cunoscută din fotografii, din internet şi de la televiziune, rămâi totuşi uimit de perfecţiunea sculpturii în stânca roşiatică de rocă de nisip nu foarte dură, care s-a păstrat intactă până în prezent. După ce văzusem fantasticul templu de la Abu Simbel, săpat în stânca de granit roşiatic, am rămas puţin dezamăgit, mai ales că interiorul acestei superbe faţade este o peşteră întunecată, primitivă, spre deosebire de grandioasa sală de la Abu Simbel.

Ghidul nostru iordanez, Haled, ne-a lăsat de capul nostru, n-am ştiut că există obiective turistice nu mai puţin interesante mai departe, ceea ce am aflat ulterior de la prieteni şi din internet. Drumul înapoi mi s-a părut mult mai greu, atât din cauza oboselii, cât şi din cauza urcuşului. M-am oprit de câteva ori, odihnindu-mă pe băncile din marginea drumului. Nici în preajma faimoasei faţade şi nici la punctul de pornire nu există toalete pentru nenumăraţii turişti care lasă atât de mulţi bani regatului haşemit. Cu greu, întrebând negustorii locali, am reuşit să găsim, aproape de autobuze, toalete destul de rudimentare, amplasate atât de discret încât păreau ascunse intenţionat.

În costul excursiei la Petra (120 dolari de persoană) era şi masa de prânz, la un restaurant destul de elegant, cu frumosul nume „Silk road" (Calea mătăsii), dar cu mâncare de proastă calitate şi fără gust.

Ne-am odihnit în autobuz, după efortul celor şase kilometri de mers, am trecut ceva mai repede prin punctul iordanez al frontierei şi foarte repede prin punctul israelian, bucuroşi să fim iar în Israel. Ajunşi la elegantul nostru hotel, ne-am simţit în altă lume, în alt secol, deşi atât de aproape de frontieră. Bogata masă de seară de la hotel, atât de variată, atât de gustoasă, faţă de masa de prânz de la „Silk road", ne-a făcut să ne simţim încă o dată, dacă era nevoie, bine în ţara noastră.

●

Deputatul arab Wasal Taha, din partidul Balad, s-a fotografiat cu capul bandajat, susţinând că în timpul unei demonstraţii anti-isaeliene ar fi fost lovit cu o piatră. În realitate, aşa cum s-a văzut la spital, omul n-a avut nici pe dracu'.

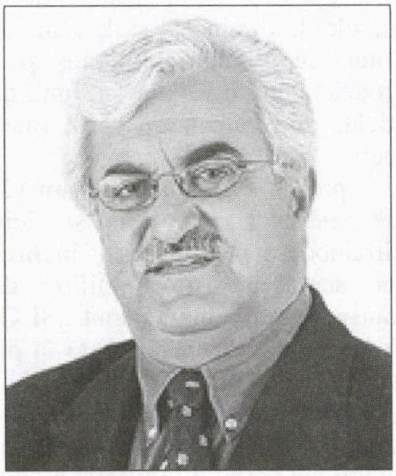

Dar trebuia să-şi facă numărul de martir al neamului, ca un adevărat Wasal al Hamasului.

Cine vă poate ajuta dacă părinţii dv. sunt bolnavi?

NETTA - SERVICII

- ✔ **Vă asigură îngrijitori competenţi, cu experienţă, din România, pentru bătrâni, handicapaţi, invalizi – 24 de ore pe zi.**
- ✔ **Vă propune aranjamente speciale, în funcţie de situaţia şi posibilităţile dv. financiare.**
- ✔ **Vă acordă consultaţii şi îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Şvil Haţabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135, Fax: 03/731-4294

AL. MIRODAN

DICŢIONAR NECONVENŢIONAL
AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

Poşta Dicţionarului

***Raluca Kelemen*, Ramat Hasharon, vrea să ştie (ca şi alţii de altfel) ce se aude cu vol. III al "Dicţionarului". Răspuns: vine, vine... (pe bune!) Până atunci să reproducem (cu plăcere) câteva extrase dintr-un articol publicat de cunoscutul istoric literar Geo Şerban în "Realitatea Evreiască" (redactor-şef: Dorel Dorian), sub titlul "Mirodan, pe schelele tomului III..."**

«Pus pe fapte mari, arhitect al unei construcţii de amplă cuprindere, cum arată "Dicţionarul neconvenţional al scriitorilor evrei de limbă română", Al. Mirodan răspunde solicitărilor ambiţioasei întreprinderi, cu aceeaşi dezinvoltură, cu aceeaşi încredere în forţele proprii, ca atunci când deschidea şantierul (la "Revista mea"), în urmă cu peste un sfert de secol. Nu pare obosit şi nici nu dă semne de plictis, care s-ar traduce prin cădere în rutină. Încă de la finalizarea primului volum, la Tel Aviv în 1986, acesta putea fi asemănat cu un cutezător bloc turn, cu perspective spre cele patru zări, capabil să acapareze privirile de departe, să se impună atenţiei şi să inspire siguranţă oricui caută un reper orientativ, în eventualitatea tentaţiei de a explora labirinturile literaturii. Un al doilea turn, deopotrivă de impozant, era la dispoziţia beneficiarilor în 1997. Stimulat de aprecierile publicului, constructorul şi-a urmărit mai departe proiectul, adăugând cărămidă lângă cărămidă pentru întregirea edificiului, după toate exigenţele performanţei. În măsura în care am ajuns să citim "Minimum", fie şi intermitent, am devenit martori, în avans, cum prinde contur un al treilea corp, cum se consolidează armătura componentelor şi cum se confirmă coerenţa ansamblului. Este întru totul o lucrare spectaculoasă, înzestrată cu numeroase elemente inedite, de natură să capteze un larg interes.

"Minimum" denumise o rubrică mult gustată de cititori ai săptămânalului "Contemporanul", pe vremea lui Ivaşcu. De unde să ghicesc, când nici împricinatul habar n-avea că exact acesta era cuvântul cheie, emblema, blazonul predestinat a sintetiza noua etapă ce sta în faţa carierei de emerit literat a convorbitorului meu. Sătul de improvizaţii (aici, în Israel), sastisit de colindatul diverselor redacţii, mai mult sau mai puţin ospitaliere, după ce i-a mai dat Dumnezeu şi conflictul cu un hapsân patron de presă, Mirodan a decis să-şi ia soarta în mâini, să sfideze riscurile "junglei capitaliste" şi să înfiinţeze propriul magazin lunar. L-a botezat "Minimum", în amintirea unui trecut nu prea îndepărtat, cu care se mândrea în perfectă legitimitate. Avizul tipărit pe copertă, cu litere aldine, spunea lămurit: "revistă pentru oamenii inteligenţi". Adică exigenţă, dar nu morgă emfatică, spirit vioi, dar nu zeflemea, inventivitate fără suficienţă, operativitate, probitate concomitent cu debutonare de tot ce e reţetă şablon, protocol pedant, la antipodul diletantismelor strecurate, mascat, pe piaţa culturii. Spre stupoarea scepticilor, revista a depăşit ferm pragul a 100 de numere, a sărbătorit, sau mai curând s-a lăsat sărbătorită la numărul 200 şi-şi vede calmă de drum, trecând recent, în februarie 2008, peste cifra de apariţie 250. Un capital consistent, grăitor de la sine. Cum remarca B. Elvin la un popas festiv pentru "Minimum", întemeietorul s-a priceput să câştige, ca un jucător versat, plusând "pe miza maximă". Sunt multe meritele publicaţiei, dar titlul ei de glorie va concentra unanimitatea opţiunilor către faptul de a fi rezervat spaţiu, aproape număr de număr, unor secvenţe din structura "Dicţionarului neconvenţional". Sub ochii cititorilor fideli, care aşteaptă cu sufletul la gură fiecare număr din "Minimum", se acumulează material destinat să închege al treilea tom din vasta panoramă a contribuţiei scriitorilor de origine evreiască la patrimoniul nostru literar. Apariţia precedentă se încheia la litera "F", cu poetul Enric Furtună. Investigaţiile lui Mirodan au avansat fertil şi i-au cuprins, între alţii, pe Gherea cu fiii săi, pe lingvistul Al. Graur cu fraţii, pe aventuroasa romancieră Sorana Gurian, ca să ajungă apoi în perimetrul artelor frumoase, la Jacques Herold, la Iosif Iser, indestructibil legat de generaţii de scriitori, la criticul Ionel Jianu, companionul de generaţie al lui Mircea Eliade sau Petru Comarnescu şi, nu în ultimul rând, al lui Mihail Sebastian. Interferenţe între destine prodigioase sunt valorificate în chipul cel mai suplu de Al. Mirodan. Stilul său de lucru aliază disciplina cercetătorului cu expunerea faptelor pe un ton degajat, decis a nu face uz de privilegiul cunoscătorului, încât cititorul să se simtă intimidat, ţinut la distanţă. Fără a cădea în cealaltă extremă, simplistă, de natură populistă, are grija de a "îmblânzi" materia, de a o face accesibilă și atractivă, printr-o aluzie spirituală, poate chiar prin asociații cu tentă metaforică, mai ales când se ajunge în zone unde primează, prin consens, speculația intelectuală.

Față de asemenea realitate, Mirodan tânjește să introducă puțină ordine, să așeze lucrurile pe un făgaș al normalităților, fără mistificări și ascunzișuri. În consecință, deschide larg ferestrele (coloanele revistei) pentru a primi, democratic, păreri din toate părțile, sesizări, completări, contribuții. Pe șantier, meșterului i se alătură benevoli colaboratori ("calfe și zidari" în ale scrisului), unul cu un document colecționat cine știe de când, altul cu amintiri de familie, menite să întrețină, incitant, o benefică "poștă a Dicționarului". Uneori, parteneri de dialog mai nerăbdători, poate un pic scoși din sărite de strategia mirodaniană de a-și oferi producția cu țârâita, în seriale cu cinci, șase episoade (are el rațiunile sale, fostul reporter, dacă vrea să stoarcă tot efectul scotocirilor prin culise, curat "senzaționale", ca în cazul Soranei Gurian), își arogă dreptul de a interveni intempestiv, fără a mai ține cont de regula succesiunii literelor din alfabet și, deși "Dicționarul" hălăduiește pe undeva între literele I-J (hotărât tocmai a-l scoate din uitare pe Alexandru Jar), vocile din popor vor clarificări raportate la Alexandru Vona. Ce-i rămâne lui Mirodan altceva decât să dea curs curiozității exprimate, chit că e năpădit de melancolii (și, poate, în suflet îi răspund rezonanțe lirice: "mai suna-vei dulce corn/ Pentru mine vreodată"), la gândul ce distanță enormă mai are de străbătut până să ajungă, valid, a definitiva suita V, X, Y, Z. Iar nouă, nouă ce altceva ne-ar mai fi îngăduit decât să-i urăm tot atâtea energii întreprinzătoare până la... 120 de ani, cum se zice în *trib*, la care am completa, după spusa înțeleptului domn Nicolae Cajal: ca la 20, neapărat. Prin urmare, dragule Mirodan, mai departe, inimos, pe schele, sus, așa te știm, așa te vrem!»

ISRATON
Aparate auditive LTD.

Către onorata și fidela clientelă

Vă invităm în noul sediu din Tel Aviv, special amenajat – ultramodern – pentru a testa noile aparate auditive, super-performante – cele mai bune din lume.

Control auditiv gratuit celor care vin să ne viziteze până la 30 iunie a.c.

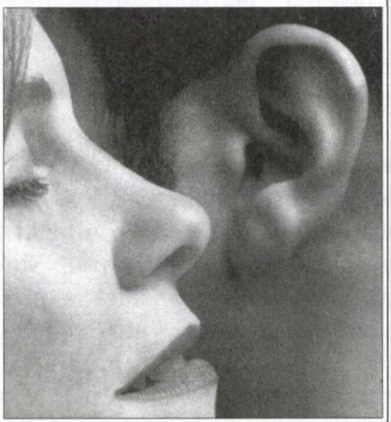

TEL AVIV, str. Arlozorov nr. 62,
Parter, în pasaj (lângă Ambasada României)
tel. 03/517-2910, 03/510-7317
KIRIAT ONO, str. Stern nr. 102/3
RISHON LEZION, str. Lișanski nr. 1
(bloc Macabi, parter în pasaj)

Informații suplimentare la telefon 054/452-2590

Reduceri speciale membrilor Kupot Holim

www.israton.co.il **E-mail: israa@bezeqint.net**

Știați că...

...femeile clipesc aproape de două ori mai mult decât bărbații?

...apa caldă cântărește mai mult decât cea rece?

...există o pasăre care în loc să cânte, latră?

...sunt cam 2.700 de limbi vorbite în lume?

...Adolf Hitler a fost vegetarian?

...copiii se nasc cu ochii albaștri, cu toate că după câteva momente aceștia își schimbă culoarea?

...fluturii percep gustul cu picioarele?

...cravata a fost purtată pentru prima dată în Croația?

...bufnița este una din puținele păsări care poate deosebi culoarea albastră?

...ochiul unui struț este mai mare decât creierul său?

IOSEF EUGEN CAMPUS

La 80 de ani, un dar

Poetul Solo Har s-a născut în România, în anul 1928. Împlineşte deci acum, în 2008, 80 de ani. Serbându-şi în felul său aniversarea, şi-a făcut – lui şi nouă, cititorilor îndrăgostiţi de poezie – un dar. A publicat un nou volum de versuri: "Popas".

Este un volum de sinteză a întregii sale activităţi poetice de-a lungul a 16 plachete publicate aci, în Israel, începând cu "Pe o înălţime de suflet" şi terminând cu "Transparenţe". Este o antologie de autor, cu avantajele şi dezavantajele acestui tip de operă. Poetul alege ceea ce îi e mai aproape de suflet, incluzând şi poezii mai slabe (de pildă "Vino, judecată") şi lăsând la o parte poezii de nivel superior (eu regret, de pildă, absenţa din volum a unor bijuterii lapidare publicate în placheta "Transparenţe").

De-a lungul celor mai bine de treizeci de ani de activitate creatoare, a ştiut să rămână el însuşi, străduindu-se totuşi să se înnoiască. Ascultând cu atenţie observaţiile celor ce-i analizau poeziile, a ştiut să meargă perseverent înainte. Rămânând ceea ce este – un poet prin excelenţă meditativ – a renunţat la zorzoanele de tip obscur şi s-a înălţat, treptat, spre culmile senine ale simplităţii artistice. Acum, pericolul încărcăturii inutile, pretenţioase, nu mai există. Rămâne numai să se ferească de a aluneca de la poezia cu adevărat filozofică spre tot mai rare împotmoliri în proză pseudo-filozofică, de fapt nedemne banalităţi sentenţioase.

Am reîntâlnit în acest volum antologic texte semnificative, ca "Acrobatul", pe care, pe vremuri, brodasem interpretări critice:

Suspendat pe o rază, / După cuvânt, după cuvinte, / Atârnat de secunde, / (...)/ O, acrobat care mori de trei ori pe zi/ (...)/ Aprins taci, acrobatule, suspendat pe o rază./ După cuvnt, după cuvinte, îngropat în tine.

De aici nu mai e de făcut decât un pas – dar un pas care a fost greu de făcut şi totuşi a fost făcut – pentru a ajunge la poemele de concíziune dură "Să învăţ", "Autodefinire", "Popas".

Să învăţ a trăi mi-e greu, / Dar nici să mor nu pot învăţa./ Între răsărit şi apus aflu/ Că sunt o virgulă în mişcare, / Un semn de întrebare/ Un da şi un nu în repetare ("Să învăţ").

Sau:

Sunt linia devenită cerc./ Sunt formă de materie în trecere./ Sunt existenţă alcătuită din puncte./ Sunt o certă incertitudine respirând ("Autodefinire").

Sau:

M-am oprit/ La apă, la piatră şi soare/ Să pot înţelege mişcarea./ La păsări m-am oprit/ Să pot desluşi sensul zborului./ Popasul a fost mai îndelung/ La cuvânt, pentru a înţelege/ Neînţelesul ("Popas").

Am întâlnit în acest volum antologic şi aspecte mai puţin cunoscute la acest poet care scrutează mai mult adâncul sufletului său decât lumea înconjurătoare. Am întâlnit aspecte satirice şi de autoironie.

Pe tema israeliană, un singur poem, "Ierusalim", despre care, spune poetul, n-a putut scrie nimic. *"Ierusalimul nu suportă cuvinte".* Orice ecou *"este o rugă înălţată de vremi, / E un răspuns la trecut, prezent şi viitor".*

Despre holocaust, tot un singur poem, în care poetul şi omul Solo Har îşi pune tragica întrebare: *"Am fost oare vinovat de neputinţa mea?"* ("Lumea tăcea").

Cu indignare vehementă îi apostrofează pe ticăloşii care, goi şi aroganţi, trec "pe lângă tot ce-i viu": *Vă cunosc!/ De când mă ştiu vă cunosc".*

Cu ironie se vede şi pe sine însuşi:

La şaptesprezece ani/ Mi-am lăsat mustaţă./ Purtam pantofi cu şpitz/ Şi părul îmi era pletos.

Povesteşte ironic desfăşurarea unei imaginare seri literare. În prezidiu figurau două scaune şi El. Şi-a dat singur cuvântul pentru a citi "din incomparabilele mele poezii".

Luna patrona din înălţimi, / Stelele clipeau enigmatic, / Un câine lătra.

Interesant pentru a întregi tabloul. Dar se vede bine că nu aceasta este specialitatea poetului nostru. El rămâne, aşa cum îl ştim şi-l apreciem, un poet al meditaţiei filozofice. De obicei sumbră, dar nu lipsită şi de o infimă rază de speranţă:

Scame de ură se împletesc în aer, / Trupul aşteaptă bucuria luminii/ Şi visez zâmbete/ De azur în ochii copiilor./ Nădejdea se va împlini ("Nădejde").

❖

Nu pot încheia aceste note fără a menţiona tristeţea pe care mi-au provocat-o cele câteva greşeli tipografice – vai, eternele erori tipografice! – care întunecă frumuseţea acestui volum omagial, tipărit în condiţii grafice excelente. Nu sunt multe aceste erori, dar sunt grave. Forme infinitivale ale verbului a fi şi forme de viitor scrise cu doi i. Cu o condamnabilă consecvenţă, care exclude simpla neatenţie: "nu putem *fii*, nu vom *fii".*

Şi mai gravă este întunecarea sensului prin înlocuirea unei litere: *"Ne-am plimbat toată noaptea. Dimineaţa ne-am iscălit pe nisip. Ploaia ne-a înghiţit* ***semănăturile*** (în loc de semnăturile).

Şi tot astfel, litera d a fost înlocuită cu t, cuvântul *solidar* devenind *solitar: "Priveam jocul apei ... şi visam! Eram* ***solitar*** *cu tot".*

Păcat!

ION VIANU

Un evreu român în veac

Aşa îl vede Ion Vianu pe Leon Volovici.

Aşa. Simplu şi limpede.

Când a avut loc, la finele lui iunie 1941, acea crimă colectivă monstruoasă care a fost pogromul de la Iaşi, Leon Volovici nu avea decât trei ani. Nu are o amintire directă despre ce s-a petrecut atunci, dar întreaga copilărie i–a fost apăsată de povestirile despre schingiuirile şi uciderile la care au fost atunci supuşi coetnicii săi evrei, între care şi apropiaţi ai familiei lui. Nu numai la Iaşi, dar şi la Auschwitz. Desigur, România, ultima ţară din Europa care a acordat cetăţenia evreilor ei, a fost un tărâm clasic al antisemitismului; dar fusese scutită de oroarea pogromurilor *à la russe*. Cu masacrele de la Iaşi, această ultimă virginitate a antisemitismului românesc dispărea.

Sandu Frunză, conferenţiar la Universitatea din Cluj, a pornit de la o abordare a antisemitismului într-o perspectivă creştin-ortodoxă (dogmatic vorbind, antisemitismul e o erezie), pentru a se preocupa apoi din ce în ce mai mult de destinul comunităţii evreieşti din România. În această perspectivă s-a desfăşurat dialogul dintre cei doi oameni, care se materializează acum în "De la Iaşi la Ierusalim şi înapoi" (Ed. Ideea Europeană, 2007).

Datorită convorbirii între cei doi, ne apropiem de ce este în acelaşi timp apropiat şi depărtat românilor, viaţa comunităţii evreieşti din România, îndeosebi în anii comunismului. Nu se poate să nu fii izbit de contextul familial al tânărului Leon, fiindcă este asemănător cu al familiei Kafka din Praga. Un tată cam aspru, total dedicat profesiei sale, de potcovar, care îl punea într-un contact nemijlocit cu lumea rurală românească în mijlocul căreia se simţea bine. O mamă, sensibilă, deschisă către frumos, de o religiozitate profundă, deşi puţin sistematizată, extrăgând din cultul morţilor, din dialogul necontenit cu aceştia şi îndeosebi cu propria ei mamă, pe mormânt, forţa de a trăi, de-a străbate dificultăţile vieţii, năzuind către Pământul Făgăduinţei.

Viaţa lui L. Volovici, care a emigrat în Israel ca om în toată firea, cu copii mari, abia în anii ceauşismului târziu (1984), s-a desfăşurat într-o ambianţă mai puţin ostilă decât începuse. Comunismul a oscilat între toleranţă faţă de evrei şi un antisemitism surd, ruşinat, care se exprima în răbufniri antipatice. Graţie confesiunii celui intervievat, realizăm care este primejdia cea mai banală pe care o întâlneşte evreul chiar şi într-o lume relativ sigură pentru el, care este lumea „construirii socialismului“. Evreul poate fi, în orice clipă, jignit, simbolic neantizat, prin privirea celui pe care-l are în faţă. Cum nimic nu îl deosebeşte în mod frapant (nu ca un negru de un alb, culoarea pielii) de omul din faţa lui, el poate să fie în orice clipă agresat, chiar de un ins care i se dovedise până atunci binevoitor sau prieten. De un antisemit „rău“, însufleţit de ură, sau chiar de unul „candid“, care nu a gândit prea mult şi nu face decât să transmită cohorta prejudecăţilor comune.

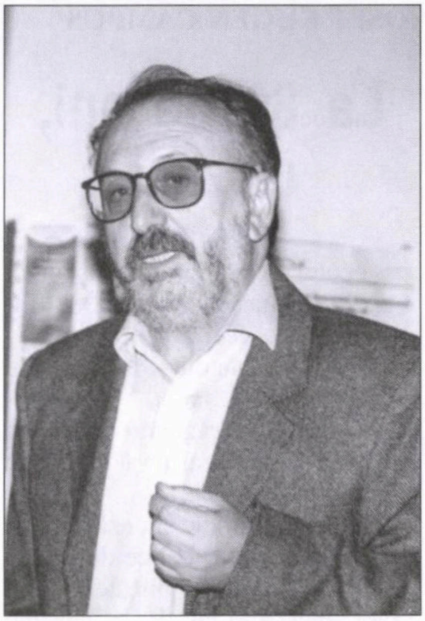

Leon Volovici

Cele mai multe din întâmplările şi actele vieţii lui, ale lui Leon Volovici, mai ales în societatea desacralizată a socialismului comunist, nu se deosebesc de cele ale oricărui român. Urmează aceleaşi şcoli, este profesor la ţară, este, înainte şi după stagiul de la Bivolari, un ieşean ca şi ceilalţi, adică un ieşean prins de farmecul special, marcat de poezie, de cultură, al capitalei moldoveneşti. Are maeştri, învaţă şi se specializează în istoria literaturii române. Cultura românească e meseria lui, aşa cum a fost şi a unor mari precursori ai săi, evrei: Tiktin, Gaster, Şăineanu, Candrea, toţi constrânşi la exil. Şi viaţa lui ar fi fost aceeaşi cu a oricărui român, cu excepţia câtorva ritualuri religioase şi funerare, particularităţi intime, familiale, faţă de care, de altfel, generaţia şi mediul se simt puţin constrânse. Da, toate ar fi fost la fel dacă n-ar fi existat, în orice clipă, venind de la oameni deseori binevoitori, prietenoşi, agreabili, brusca agresiune verbală antisemită. Cine nu înţelege acest lucru, primejdia perpetuă a jignirii, nu înţelege nimic din fenomenologia existenţei evreieşti, am putea spune din cele mai vechi timpuri până în zilele noastre.

Ca evreu român, Volovici şi familia lui au posibilitatea să plece din ţară, mai uşor decât românii români. Existenţa statului Israel, politica de „vânzare“ a evreilor, inventată de Ion Antonescu, perpetuată de regimul comunist, constituie o ispită necontenită. Atitudinea faţă de emigrare este diferită în familia Volovici. Tatăl nici nu ia în considerare posibilitatea, este total prins de activitate şi de mediul pe care-l slujeşte cu osârdie. Mama, romantică, visează la un destin pur evreiesc, în care umilirea şi schingiuirea ar fi, poate, imposibile. Fratele mai mare nu ezită, pleacă în Israel curând, îşi face viaţa acolo. Leon se căsătoreşte (tovarăşa lui de viaţă este poloneză, de obârşie catolică), rămâne legat de cultura, dar şi de mediul românesc, căruia îi consacră ce are mai bun. Cartea sa despre "Apariţia scriitorului în literatura română" este o dată în istoria specialităţii. Are patruzeci şi şase de ani când pleacă, se consideră „în pragul bătrâneţii“ (!). dar, când anunţă decizia lui colegilor de la Iaşi, întâmpină aproape prea multă înţelegere, ca şi cum plecarea lui ar fi fost „în firea lucrurilor“, ceea ce–l mâhneşte.

Şi începe o viaţă, cu dificultăţile unui început tardiv, cu satisfacţiile inerente muncitorului intelectual conştiincios, plin de acribie care este Volovici (în arhivele Yad Vashem descoperă Jurnalul lui Mihail Sebastian). Şi cu divina surpriză a căderii comunismului, drumurile îl duc dincolo de hotarele noii sale ţări, dar România şi Iaşiul îl atrag magnetic. Mai ales acesta din urmă.

"Un oraş minunat prin bogăţia lui culturală, un spaţiu cultural românesc în care m-am simţit bine, ca şi „acasă“... la Iaşi întâlnesc, cum ar spune Iordan Chimet, „cele două Românii“, cea liberală şi cu vocaţie spirituală, şi cea întunecată, naţionalistă şi antisemită. Şi mai este, n-avem încotro, „oraşul pogromului“.

Pentru un evreu, nici o bucurie nu poate fi, pară să spună Leon Volovici, fără umbre. Personalitatea sa echilibrată, lipsită de resentiment, pară să garanteze această implicită concluzie melancolică.

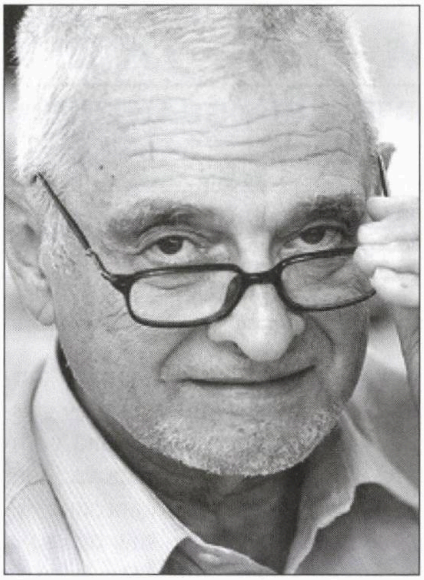

Ion Vianu

Leon Volovici Bio-bibliografie

• Născut în 10 august 1938, la Iaşi. A absolvit Liceul Naţional din Iaşi, iar în 1962, Facultatea de Litere a Universităţii "Al. I. Cuza", specialitatea Limba şi literatura română. • Din 1962, timp de 2 ani, profesor de română în comuna Bivolari, judeţul Iaşi. • Între 1964 şi 1984, cercetător la secţia de istorie literară a Institutului de Filologie "Alexandru Philippide" din Iaşi. • În 1975, doctoratul în filologie română la Universitatea "Al. I. Cuza" din Iaşi. • Coautor al "Dicţionarului literaturii române de la origini până la 1900", apărut în 1979 la Editura Academiei şi distins cu Premiul Academiei Române. • 1984: emigrează în Israel, stabilindu-se la Ierusalim. • 1984-1989: cercetător la Institutul Yad Vashem pentru Studierea Holocaustului. • Din 1989, cercetător principal şi conferenţiar la Universitatea Ebraică din Ierusalim, Insitutul de Iudaism Contemporan şi la Centrul Internaţional pentru Studierea Antisemitismului. • Din 2002, editor al secţiunilor dedicate istoriei evreilor din România în "Jews in Eastern Europe: The YIVO Encyclopedia" (2 volume, sub tipar la Yale University Press). • Predă anual cursuri intensive la centrele de studii iudaice ale universităţilor din Cluj, Bucureşti şi Iaşi. • A publicat studii (în română, ebraică, engleză şi franceză) privitoare la istoria vieţii intelectuale evreieşti din România, evoluţia antisemitismului în România şi în ţările est-europene; interferenţe culturale şi literare româno-evreieşti, eseuri despre scriitori români. Pe aceleaşi teme, a prezentat mai multe comuncări la conferinţe internaţionale, în Israel, România şi în străinătate. • Colaborări la revistele româneşti "22", "Apostrof", "România literară", "Secolul 20", "Arc", "Dilema", "Sfera politicii", "Lettre Internationale", "Plural". • Conduce, împreună cu criticul de film Costel Safirman, "Cercul Cultural de la Ierusalim", dedicat întâlnirilor cu scriitori şi artişti originari din România. • Este unul din iniţiatorii Societăţii de Studii "Benjamin Fondane" (Paris şi Ierusalim) şi membru în comitetul de redacţie al revistei "Cahiers Benjamin Fondane".

Ştiaţi că...

...pentru a preveni cancerul, e bine să mănânci câte un morcov pe zi?

...Ecaterina I a Rusiei a avut peste 15.000 de rochii?

...un lift merge cu viteza de aproximativ 25 de kilometri pe oră?

...Michael Jackson are codul lui poştal personal?

(După Internet)

PRIMIM LA REDACŢIE

● CĂRŢI ● REVISTE ● ŞI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

- Geo Şerban pe poteci de munte
- Un *minian* în Africa
- Einstein trebuie distrus!

Laudatio

(Pe marginea ediţiilor speciale ale "Realităţii Evreieşti" alcătuite de Geo Şerban la centenarul Mihail Sebastian)

Încă înainte de apariţia mult preţuitului "Jurnal" îl "descoperisem" şi îndrăgisem pe acest scriitor care se întâmplă să fie tizul meu şi cu care îmi găsisem numeroase afinităţi de temperament. Dacă aş fi făcut şi eu parte din conclavul de intelectuali invitaţi să participe la simpozionul de la Ierusalim consacrat centenarului său (am regretat că nu am fost), mi-ar fi plăcut să vorbesc despre M.S. "al meu" (despre care am scris, de altfel, în mai multe rânduri, sub imperiul acestei empatii. M-am recunoscut şi eu – *toute proportion gardée* – mai cu seamă în romanul "Accidentul", în melancolia naratorului, în înclinarea sa de analizare a nuanţelor alambicate ale unor stări sufleteşti, reacţii şi întâmplări, mergând până la despicarea firului în patru; în tendinţa de dedublare, de distanţare lucidă, în confruntarea cu propriul ego, de oglindire în privirea "celuilalt", uneori de autoflagelare şi veşnică oscilaţie între dictatura raţiunii şi aceea a sentimentelor.

Desigur, însă, că pe fundalul impresionantei sale culturi multilaterale (nu degeaba a fost considerat un "ambasador al culturii occidentale" cu accent special asupra perimetrului francez), Mihail Sebastian întrunea numeroase alte calităţi esenţiale ca om şi scriitor, dincolo de fineţea şi sesizarea şi zugrăvirea unor subtile meandre ale interiorităţii.

Mai mult, poate, decât romanele şi o parte a dramaturgiei lui, ne-a dovedit acest lucru nu numai "Jurnalul", – acest conglomerat de cristale în care sclipesc, în toată complexitatea lor, Omul şi Epoca – dar şi o parte până mai ieri aproape necunoscută a activităţii sale de eseist şi jurnalist care abia începe să ia drumul spre cititor sub formă de volume.

Este meritul istoricului literar Geo Şerban (despre care, după ştiinţa mea, s-a vorbit prea puţin aici în Israel) de a ne fi oferit, chiar şi în lipsa cărţilor, apărute sau în curs de apariţie, ediţiile speciale succesive alcătuite de d-sa în "Realitatea Evreiască", un travaliu care deschide o vastă panoramă a scrierilor lui M.S. răspândite în publicaţiile vremii: nuvele splendide, eseuri social-politice şi cultural-artistice, cronici de tot felul, scrisori către prieteni, amintiri…

«*Am mers lună de lună* – scrie Geo Şerban în ediţia specială din decembrie 2007 – *pe urmele scriitorului pentru a descoperi, în coeziunea lor armonioasă, ţesătura componentelor specifice unei activităţi fertile, întemeiate pe însuşiri diferite, de natură să certifice dimensiunea unei personalităţi inconfundabile în peisajul culturii româneşti. Cum era un iubitor neobosit de drumeţii la munte, l-am imitat oarecum, apucând pe poteci puţin cercetate, prin luminişuri, peste hăţişuri, ca să descoperim treptat omul de litere, omul de teatru, melomanul rafinat, iubitorul artelor plastice, pasionat de mişcarea ideilor şi observator lucid al evenimentelor politice la noi şi în lume.*»

L-am urmat şi eu pe Geo Şerban pe aceste poteci mai puţin cercetate şi am regăsit, la rândul meu, farmecul unor proze scurte strălucind ca nişte giuvaieruri literare, dar şi adânca umanitate a scriitorului, spiritul lui de dreptate, înţelegerea şi compasiunea lui vibrantă pentru cei oprimaţi, sprijinul moral şi emoţional acordat celor nedreptăţiţi de soartă, de istorie; de asemenea, nu în ultimul rând, actualitatea stringentă a constatărilor şi opiniilor acestui intelectual urmărind cu un interes febril tot ce se petrecea în lume, şi care, fără să aibă temperamentul unui combatant, a rămas întotdeauna un om de atitudine.

Parcă anticipând o realitate în care negaţioniştii Holocaustului de pretutindeni încearcă să diminueze gravitatea faptelor prin calcule contabile, M.S. scria în urmă cu şapte decenii şi mai bine: «*O viaţă sau un milion de vieţi capătă în judecata simplă a mulţimilor aceeaşi importanţă cutremurătoare. E un sentiment de justiţie care nu procedează statistic.*» Şi tot el înfiera cameleonismul, lipsa de principii şi corupţia pe când acestea nu erau încă – poate – teme de discuţie la modă: «*Viaţa noastră publică trăieşte în cel mai vast desfrâu intelectual. Nimic nu angajează şi nimic nu obligă. Totul este posibil şi totul este iertat.*» În societăţile de astăzi, când problema emigraţiei, nu în ultimul rând a artiştilor cuvântului, e pe buzele tuturor, interogaţiile lui Sebastian par a fi ale noastre: «*Care e destinul unei literaturi care şi-a pierdut patria? Ce posibilităţi creatoare mai există pentru scriitorul* *care se vede izgonit din țara sa și căruia îi este interzis contactul direct, orice comunicare cu societatea din care face parte?»* Cred că Virgil Duda și-a pus, când s-a văzut silit să părăsească România, întrebări dramatice asemănătoare.

Comentând evenimente politice la zi, precum invadarea Abisiniei de către Mussolini sau aspecte ale colonialismului britanic, Mihail Sebastian transgresa întotdeauna faptele ca atare, ca să ajungă la ideea de justiție și omenie: *«E la mijloc acea ireductibilă "idee de om", și, după cum crezi sau nu crezi în ea, vei fi cu Abisinia sau cu Mussolini, vei fi cu Sacco și Vanzetti sau împotriva lor, vei fi cu cel ce dă moartea sau cu cel ce o primește, vei fi cu cei care oprimă sau cu cei care suferă.»*

Sebastian credea în inteligență și luciditate dar și mai mult credea în puritate și curățenie sufletească. *«Totul se poate simula: inteligența, bună credința, virtutea, cinismul, adevărul chiar»*, scria el în "Fragmente dintr-un carnet găsit". *«Dar ceva este* ***pur sau impur****. Și asta nu se simulează, nici nu se drege.»*

Această credință, ca și identificarea cu toți perdanții lumii, cu mulțimea inșilor modești, incapabili să dea din coate pentru acapararea locurilor din față (sentimente care aveau mai târziu să stea la baza structurii ideatice a unei piese de teatru precum "Steaua fără nume"), le-am descoperit într-o nuvelă emoționantă, admirabil construită, publicată în 1936 într-un volum colectiv și scoasă acum la iveală tot de Geo Șerban. Intitulată "Deschiderea stagiunii", ea avea în centrul său un umil jurnalist (cronicar teatral) căruia i se fură până și bucuria vizionării spectacolului de teatru. *«Când am scris "Închiderea stagiunii"»*, a mărturisit în "Jurnal" autorul, *«am avut foarte exact sentimentul că T. T. Soru sunt eu.»*

În sfârșit, nu mă pot abține de a cita dintr-un articol intitulat "Bilet indiscret d-lui Paul Morand", care exprimă, mai pregnant decât orice declarație patetică, dragostea lui Mihail Sebastian pentru cultura română. *«Suntem niște amici simpatici undeva în Balcani, când lăudați (...) când mustrați cu severitate»*, îi scria el cu o doză de amărăciune romancierului Paul Morand, ambasador al Franței în România în anii războiului și autor de memorii. *«Nici geografic, locul nostru nu este prea precizat la Paris și nu știu câți francezi ne-ar putea arăta fără ezitare cu degetul pe hartă. Cât despre eventuala noastră existență culturală, ce să mai vorbim. Indiferența asta ni se pare profund injustă.»* (Păcat că nu i-a fost dat lui M.S. să fie martor la intrarea României în Uniunea Europeană și la precizarea locului ei pe hartă!)

În loc de concluzie, nu pot decât să spun: Vă mulțumim, domnule Geo Șerban!

Edgar Reichmann

Rașel

Traducere de Alexandru Sârbu
Editura Europa Press,
București, 2007

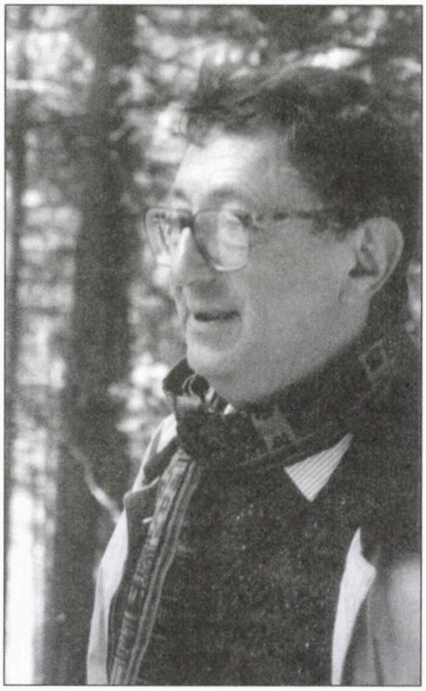

.Edgar Reichmann

Autorul acestui roman, în același timp critic și gazetar, publică frecvent în „Le Monde”, unde uneori semnează chiar în prima pagină a prestigiosului cotidian parizian. A scris mult despre literatura română contemporană, contribuind la cunoașterea ei în Franța, și este el însuși un romancier bine cotat, abordând în special subiecte din perioada tulbure a transformărilor produse în România, țara sa natală. „Rașel” este un roman cu subiect exotic, combinând într-o singură existență, aceea a Rașelei Lilienthal, verișoara sa din Kronstadt (vechea denumire a orașului Brașov), destinul evreo-francez și cel evreo-român, ambele traversând infernul celui de al doilea război mondial în împrejurări diferite, dar sub aceeași presiune a amenințării permanente. Dincolo de evenimentele rău prevestitoare, între cei doi se configurează o relație ce pare că se află sub nimbul veșniciei, în pofida percepției diferite a faptelor cu care se confruntă omenirea și după a doua conflagrație mondială.

Romanul ne convinge că Rașel nu putea face altceva decât au făcut mulți dintre coreligionarii ei care au cunoscut infamia rasistă ridicată la rang de sistem statal, demonstrând, în paralel, adevărul că drumul ei în politică era plin de erorile trădării libertății. Dar mai presus de rolul de fidelă susținătoare a regimului comunist (care, în final, avea să-i faciliteze totuși exodul), Rașel este o aprigă susținătoare a defavorizaților de soartă, de oriunde și de orice fel. Romanul are câteva paliere de analiză psihologică, de o extraordinară profunzime. Personajul, fidel regimului roșu, ajunge curând la convingerea că a trăit și a slujit o mare deriziune umană și se dăruieşte total unei misiuni umanitare care o aduce printre colibele acoperite cu frunze de palmier din Koudioula, în adâncurile Africii, unde moare în urma muşcăturii fatale a unei reptile otrăvitoare.

Alternanţa dintre jurnalul, corespondenţa şi dialogurile eroinei cu interlocutorii ei şi ceea ce scrie vărul-autor al romanului, derutat, consternat, incapabil să înţeleagă aventura existenţială a tinerei femei, impun imaginea unui personaj puternic şi vulnerabil totodată. Cred că este unul din cele mai complexe personaje feminine întâlnite în paginile de proză publicate în ultimii ani; oricum, nu l-am găsit evocat, până acum, în articolele de gazetărie literară cărora de obicei nu le scapă consemnarea momentelor de graţie ale romanelor aflate în topul cărţilor din librării... Se mai poate adăuga că „Raşel" e o carte fermecătoare şi prin atmosfera de limpezire pe care o degajă până la urmă, defrişând sistematic, ca un temerar călător prin junglă, calea către înţelegerea misterelor orgoliului dus la extrem. Capitolul dedicat ceremoniei funerare, cu „minianul" greu de găsit în această lume îndepărtată, cu tradiţiile iudaice, surprinzător reconstituite în spaţiul exotic al Africii profunde, este de o excepţională construcţie epică, dând un răspuns simbolic contorsiunilor vieţii celei îngropată aici.

Menahem Fermo

Scrisorile pe care nu le-am scris
Evreii şi sioniştii în România dictatorilor

Ediţia a II-a, editura Hasefer, Bucureşti, 2008

Editura Hasefer a avut excelenta idee de a retipări cartea de amintiri a lui Menahem Fermo publicată iniţial în Israel şi primită cu un deosebit interes de cititori. Autorul îşi evocă anii activităţii sioniste, întâi în România, apoi în Israel, de unde avea să fie retrimis, în misiune, să susţină programele organizaţiilor de stânga ale tineretului sionist. Schimbările politice din România ameninţă însă existenţa sionismului; partidul comunist, la putere îl defineşte ca o „mişcare naţionalist-burgheză având scopul să-i sustragă pe muncitorii evrei de la adevărata lor chemare"... Persecuţiile au fost de o asprime neobişnuită. Conducătorii mişcărilor sioniste şi numeroşi membri ai organizaţiilor de tineret au fost arestaţi şi condamnaţi la ani grei de închisoare. Tratamentele aplicate în timpul anchetelor şi al ispăşirii pedepsei întreceau, prin cruzime, orice închipuire. Nu lipseau, fireşte, ingredientele antisemite amintind victimelor de practicile regimului nazist de sub teroarea căruia ieşiseră nu de mult. Anii 50 şi începutul deceniului şase au reprezentat perioada celor mai aprige înverşunări împotriva sionismului. Gheorghiu-Dej ceruse judecătorilor să pronunţe şi condamnări la moarte iar Chişinevski a propus închiderea tuturor sinagogilor care, spunea el, erau „oficine de spionaj".

M. Fermo descrie, cu acuitatea unui memorialist de clasă, momentele dramatice ale perioadei petrecută în închisoare şi fixează tipuri de torţionari ai Securităţii ce nu par să fi aparţinut speciei umane. Printre aceştia erau şi evrei, ofiţeri şi agenţi, care se întreceau în zelul de a-i chinui pe tinerii evrei. Numele şi destinele lor ulterioare au fost prezentate în masivele volume dedicate proceselor sioniste, publicate de Societatea Filderman din Bucureşti. Nu puţini dintre foştii torţionari evrei au venit în Israel unde au fost recunoscuţi drept victime, dar judecarea lor pentru crimele comise împotriva poporului evreu nu a fost posibilă deoarece Israelul nu are legi în incidenţa cărora să fi putut intra.

Autorul îşi aminteşte şi de cei care, împărtăşind aceeaşi soartă cu el, n-au ezitat să practice denunţurile pentru a-şi ameliora, cât de cât, situaţia. În recenzia la prima ediţie a cărţii am evocat în susţinerea acestei triste remarci a autorului, textul unui astfel de denunţ, recuperat din arhivele Securităţii şi reprodus, în facsimil, de Şlomo Şitnovitzer în volumul său „Documentul autentic". Simpla precizare că acest text există a produs un declic de maximă furie printre cei interesaţi ca un astfel de document să nu devină public. Dar el rămâne dovada – dureroasă – că au fost „kapo" şi printre cei care au suferit pentru convingerile lor sioniste, fapt de care şi autorul acestui volum ţine să ne amintească.

Constantin Călin

Gustul vieţii
– Varietăţi critice –

Editura Agora, Bacău, 2007

În viaţa culturală a oraşului Bacău, Constantin Călin este un aristocrat al cuvântului scris, unul dintre puţinii oameni de carte ce păstrează în comportament şi, fireşte, în viziunea lor despre „gustul vieţii" ceea ce avea mai bun lumea intelectuală autentică a trecutului precum şi o deschidere permanentă către actualitate. Este autorul celei mai importante cărţi despre poetul George Bacovia apărută în ultimele decenii: sunt trei volume masive în care nici unul din aspectele creaţiei şi existenţei diurne a poetului nu este neglijat. Studiul se citeşte cu plăcerea lecturii unui bun roman, autorul având calitatea de a scrie atractiv şi pe înţelesul tuturor şi despre cele mai dificile subiecte.

Profesor de literatură română la Universitatea din Bacău şi redactor la un ziar, a editat, timp de câţiva ani, un supliment cultural intitulat „Sinteze" la care colaborau personalităţi proeminente ale culturii, nu odată acordând spaţiu şi creaţiei scriitorilor israelieni de limbă română, poetul Andrei Fischof fiind adesea prezent în paginile publicaţiei.

Noua sa carte îşi propune să surprindă semnificaţiile majore ale unor evenimente culturale preluând fapte, câteodată mărunte, ale actualităţii pentru a le transfera într-o sinteză mai amplă. Un eseu despre „Mustaţa lui Bacovia" ne poartă, astfel, prin spaţiul mai multor consideraţii privind moda masculină a anilor în care podoabei de sub organul olfactiv i se acorda o atenţie specială. Mustaţa punea pe figura poetului Bacovia o amprentă de tragică sfinţenie: „Dacă pe sub mustaţă se mai strecura, din când în când, un zâmbet, de sub barbă nu putea să răzbată decât durere". Ca profesor de literatură el descrie dificultatea de a preda studenţilor „Biblia de la Bucureşti": „Într-un an am luat-o americăneşte numind „Biblia" un best-seller, cartea cu cele mai mari recorduri de traducere, de imprimare şi difuzare". Dar cifrele n-au produs rezultatul aşteptat. Este evocat cu căldură „Mişu", poetul Mihail Sabin, decedat în urmă cu 27 de ani: „Îl chema Mişu Sacter şi îşi schimbase numele nu pentru că era evreiesc, ci pentru că Mişu i se părea un nume de cal…"

Constantin Călin a scris o carte pe care, la orice pagină o deschizi, ai ceva important de citit.

Jeanine Rotem Galmore
Descătuşare
Editura Eminescu, Bucureşti, 2007

Nu ştim mai nimic despre autoarea acestei scrieri, nici dacă cartea ei a avut sau are vreun ecou. Ne-am pomenit cu volumul de parcă ar fi fost adus de vânt, fără nici o consemnare. Impresia iniţială era că este încă una din numeroasele cărţi de amintiri care apar la noi, scrise de autori improvizaţi care nu toţi au şi talentul de a povesti. M-am înşelat: e într-adevăr o carte de amintiri din România şi din Israel, dar alcătuită de o femeie sensibilă şi curajoasă, cu obişnuinţa, bine exersată, de a observa şi nota ceea ce i se pare esenţial.

Povestea ei începe… de la început, adică cu amintiri din copilărie şi chiar dacă firul naraţiunii este uneori banal şi riscă să ne plictisească, ne pomenim dintr-o dată în miezul a două momente cruciale: emigrarea în Israel şi procesul de adaptare aici. Autoarea nu „iartă" nimic din ceea ce dezminte imaginea bună pe care şi-au făcut-o mulţi despre societatea israeliană, dar trece cu îngăduinţă peste coşmarul terorii antisemite din România, în timpul celui de al doilea război mondial, ca şi cum nu ar fi existat.

În Israel viaţa i se pare urâţită de conglomeratul uman care include cuţitari şi certaţi cu igiena din Maroc şi înfumuraţi sadici din Polonia: „Îmi tot băteam capul, mă întrebam mereu, cum se face că un public atât de numeros şi în calitate şi în reuşită, cum eram noi românii, să fie dispreţuit, chiar batjocorit de cei mai primitivi şi înapoiaţi locuitori". Document uman remarcabil prin varietatea consemnărilor şi tendinţa, în general reuşită, de a coborî până la originea stărilor de lucruri, „Descătuşarea" este o scriere demnă de reţinut prin mărturia pe care o depune pentru înţelegerea complexităţii unor perioade din trecut.

(Carol Isac)

Albert Einstein - Cuvinte memorabile
Editura „Humanitas", Bucureşti, 2008

Pentru a defini conţinutul acestei cărţi, e destul să transcriem o parte din cuprinsul ei: Einstein despre sine, despre familia lui, despre America şi americani, despre bătrâneţe, despre moarte, despre educaţie şi libertate academică, despre prieteni, oameni de ştiinţă, despre germani şi Germania, despre umanitate, despre evrei, Israel, iudaism şi sionism, despre viaţă, muzică, pacifism, pace, război, bomba atomică, politică, patriotism şi guvernare, despre religie, Dumnezeu şi filozofie, despre ştiinţă şi oameni de ştiinţă... Ziceri, replici, note, răspunsuri la interviuri, frânturi din articole şi discursuri. Marea lor majoritate sclipind de inteligenţă vie, de umor, purtând marca profunzimii, a originalităţii, a curajului de a gândi.. În ştiinţă şi nu numai, Einstein a fost un vizionar. Sau, aşa cum sună titlul uneia din numeroasele cărţi care i-au fost dedicate, un „Creator şi rebel".

Einstein a fost un înţelept în sensul acordat de Socrate acestui cuvânt, cel care ştie cât de puţin ştie. Sigur, marele om de ştiinţă ar refuza vehement această titulatură. I s-ar părea caraghios să se afirme despre el aşa ceva. „Odată cu celebritatea devin din ce în ce mai prost", zicea despre sine în 1919.

Fără îndoială, editarea acestei cărţi a fost din partea editurii bucureştene „Humanitas" mai mult decât un act de cultură: a fost un gest de bine. De ce? Pentru că a venit în plină campanie mediatică a denigrării, defăimării şi batjocoririi în posteritate a marelui savant şi om. Traducerea românească a acestei cărţi vine exact în momentul în care Albert Einstein trebuie apărat. De ce? A greşit cumva în teoriile sale? Nu. Spre nefericirea lui şi a noastră, a evreilor, se pare că s-a înşelat când a afirmat despre sine, în 1952: „Am supravieţuit glorios nazismului”. Zicând asta, Einstein a greşit. Nazismul i-a supravieţuit. Sub aceeaşi titulatură, având în faţă un „neo”.

Una dintre mai noile ţinte ale „istoricilor revizionişti” este Einstein. Potrivit lor, genialul savant nu a fost decât o creaţie a unei „conspiraţii” evreieşti, a unei „cabale” iudeo-masonice care a făcut din el un fals idol, o legendă confecţionată în scopul dominaţiei lumii, un mit evreiesc. Cum e şi Holocaustul. Cealaltă mare „minciună evreiască” a secolului XX.

După ce teoria sa a fost confirmată de practică, ea nu mai poate fi contestată ca fiind „şarlatanie evreiască”. Singurul mijloc de a-l denigra pe savant a rămas acela de a-i nega paternitatea teoriei relativităţii.

În Internet pot fi găsite tot mai multe articole, „studii” şi chiar cărţi în care este „demascat” „incorigibilul plagiator”, „hoţul”, „escrocul” Albert Einstein. Într-una dintre cărţile cele mai violente pe care le-au scris „revizioniştii” istoriei Holocaustului, găsim un întreg capitol despre „cel mai mare plagiat al secolului”, teoria relativităţii, capitol intitulat semnificativ „Confecţionarea şi vânzarea Sfântului Einstein”.

Războiul împotriva lui Einstein a început de mult. Iată ce citim la pagina 309 a acestei extraordinare cărţi, la capitolul „Alţii despre Einstein”:

„Încă nu a fost spânzurat”. Mai jos, cu caractere mărunte, găsim o adnotare din partea redacţiei cărţii: „E titlul inscripţionat de regimul lui Hitler, sub fotografia lui Einstein, în registrul său oficial cu fotografiile „duşmanilor statului”, 1933. Pe capul lui se pusese o recompensă de 20.000 de mărci.”.

Genialul fizician, marele om, nu purta şosete şi nici cravată. Îi vedem pozele în care apare cu faimosul său pulovăr. Cu pipa sa legendară. Cu claia de păr şi mustaţa inconfundabilă. A fost o legendă vie şi a rămas una dintre emblemele luminoase ale secolului XX. A fost decretat „Omul Secolului XX”, se spune şi se repetă că este unul dintre cei mai mari oameni de ştiinţă ai tuturor timpurilor, că este creatorul unui nou univers fizic. El, un evreu. E mai mult decât poate suporta minunata omenire în care trăim.

Ceea ce n-au reuşit naziştii în 1933, trebuie să împlinească urmaşii lor. Să fie ucis acum, în plină posteritate glorioasă. Vor reuşi? Nu este exclus.

Cartea pe care am comentat-o în aceste note credem că merită să figureze printre lecturile recomandate celui care doreşte să cunoască îndeaproape un om exemplar, o mare inteligenţă şi una dintre conştiinţele exemplare ale secolului care a trecut.

(Zoltan Terner)

Itzhak Guttman Ben-Zvi

Adevăruri tăinuite

Mărturiile unui fiu de rabin

Ed. Semne, Bucureşti, 2008

Adâncă-i fântâna publicistico-literară a soţilor Guttman Ben-Zvi. Ruth este binecunoscută în lumea muzicală: conferinţe, articole, festivaluri, cărţi. Soţul a publicat nenumărate şi temeinic documentate studii despre industria aeronautică din Israel şi România, iudaism etc. Şi acum, "finis coronat opus", volumul de faţă, închinat de autor tatălui său, vestitul rabin Zvi Guttman.

Coperta: un portret a marelui rabin. Rolland Barthes scrie undeva că "spre deosebire de alte forme de reprezentare ca pictura sau literatura, obiectul fixat pe peliculă este real şi constituie pentru noi poarta de intrare şi apoi calea spre personalitatea celui prezent în fotografie".

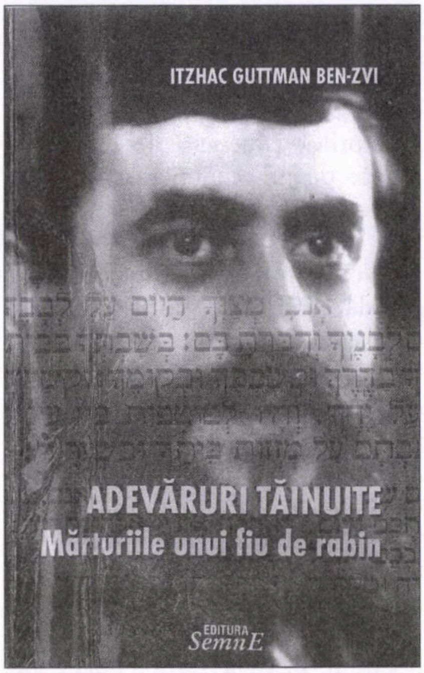

Priviţi la fineţea şi totuşi fermitatea trăsăturilor sale, elemente de ordine şi soliditate, care unindu-se creează un monolit fizic şi sufletesc. Nici o fisură în această marmură (aţi remarcat asemănarea cu Moise al lui Michelangelo?), nici un fir de pai în acest bronz.

Şi totul vine dintr-un lung şir de strămoşi, începând cu Baal Shem Tov, fondatorul hasidismului, din partea tatălui, şi vestitul hasidist Rav Dov Beer din Mersici, poreclit ha-Maghid, strămoşul mamei.

La vârsta de 15 ani, acest adolescent se lansează în valurile vieţii cu un solid bagaj din tezaurul iudaic vechi şi nou, filozofie, literatură, cunoşterea limbilor idiş, ebraică, arameica talmudică, română.

Conducătorul ieshivei din Buhuşi, Rav Derbarimghider, a remarcat precocitatea şi talentul acestui elev, variata-i gamă de cunoştinţe şi atitudinea de la amvon: gesturi limitate dar suficient de convingătoare pentru ca evreii băcăoani sau bucureşteni aflaţi în trecere să contribuie în folosul instituţiei educative din oraşul textiliştilor...

Curând este investit cu mult râvnita "lozincă": lore? lore (să propovăduiască? să propovăduiască), ladin? ladin (să judece? să judece). Timp de şapte ani a păstorit în orăşelul Codăieşti, Vaslui, urmând rabinului Rabinsohn, bunicul Anei Pauker...

Apoi... rumoare în sânul comunităţii evreieşti din Capitală. Un foarte tânăr rabin (27 de ani) a fost cooptat ca membru al Sfatului Rabinic, ca preşedinte al Tribunalului Rabinic şi ca rabin al sinagogii Beit Hamidraş Haiaşan, cu mulţi enoriaşi înstăriţi şi intelectuali care s-au apropiat cu plăcere de talentatul slujitor al amvonului.

Urmează ani de păstorire rodnică şi jurisprudenţă, până la sinistrul ianuarie 1941, când, lovit cumplit de soartă, rabinul avea să devină, din nefericire, erou de tragedie antică. Smuls din casă în zilele rebeliunii legionare şi dus în pădurea Jilava, împreună cu doi dintre fiii săi, rabinul Guttman va fi silit să-şi vadă copiii ucişi sub ochii lui. A fost unul din cele mai tragice episoade din istoria iudaismului românesc.

...Apoi, din nou, la amvon şi din nou o bogată activitate sionist-religioasă, câteva cărţi de interpretare a legislaţiei iudaice, ca şi, fireşte, necazurile care nu lipsesc: Efraim, alt fiu al său, este arestat, fiind nevoie pentru eliberarea lui de o şedinţă specială a Consiliului de Miniştri. Apoi îşi pierde soţia, pe care durerile abătute asupra ei o copleşiseră.

În 1961 ajunge, ca la un capăt de drum, în Israel, în zilele marilor sărbători de toamnă, lansând cu acest prilej expresia celebră: pentru a emigra în Israel îţi este permis să călătoreşti chiar şi de Yom Kipur.

Aici, la Tel Aviv, înfiinţează, cu ultimele puteri, sinagoga *sa*, pe numele fiilor martiri. Ca o mărturie menită să dăinuie peste ani şi ca un simbol.

Toate acestea (şi altele încă) sunt înfăţişate (împreună cu documente inedite) cu dragoste şi datorie filială de autorul cărţii. O carte care merită să fie citită. O carte care trebuie să fie citită.

(Dr. Max Hornstein, Tel Aviv)

❖

Au sosit la POB 11472 - Tel Aviv:

Ruth Guttman Ben-Zvi, *"Mândru Katz (Cele două cariere ale marelui pianist)";* cu prefeţe de Valentin Gheorghiu şi Arie Vardi; coperta: Ruth Moses; Tel Aviv, 2008.

Dina Rolling, *"Poftă bună (carte de bucate)";* cu un Cuvânt înainte de Luiza Carol; ed. a II-a; ed. ISROpres, Haifa, 2008; volumul este dăruit celor dornici să cunoască o componentă a bucătăriei evreieşti din România şi poate fi obţinut prin ISROpres, str. Beit El 19, Haifa – 34454, Israel.

"Acţiunea Credinciosul – Şef-Rabinul dr. Moses Rosen şi comunitatea evreiască în arhivele CNSAS"; documentare, selecţie şi studiu introductiv de Anca Ciuciu; coperta: Valeriu Godâc; ed. Hasefer, Bucureşti, 2008.

Avram Rotenberg, *"Ziua în care s-a tuns David";* roman; coperta: Done Stan; ed. Hasefer, Bucureşti, 2008.

Grişa Gherghei, *"Maxime cu zecimale";* versuri; coperta: Toma Hirth; ed. "Semne", Bucureşti, 2008.

Tania Lovinescu, *"Faţă de masă cu zodiac;* versuri; cuvânt înainte de Dan Mircea Cipariu; coperta: Toma Hirth; ed. Hasefer, Bucureşti, 2008.

Laura Cristina Gealǎ, *"Istoricul comunităţii evreieşti din Ploieşti";* monografie; coperta: Valeriu Godâc; ed. Hasefer, Bucureşti, 2008.

Mark Simon, *"Noua Chină: însemnări, note, priviri";* coperta: Lucian Andrei; ed. Clusium, Cluj-Napoca, 2008.

Sara Székely, *"Surica, fiica Evei";* memorialistică; trad. din limba maghiară de Andrea-Julik Székely-Ghiţă; cuvânt înainte de Daniel Löwy; coperta: Bogdan Spătaru; ed. Hasefer, Bucureşti, 2008.

Phillip V. Tobias, *"Evoluţia ştiinţelor antropologice";* ed. bilingvă română şi engleză; coperta: Bogdan Spătaru; ed. Hasefer, Bucureşti, 2008.

"Baadul literar", revistă trimestrială de cultură (redactor coordonator Gruia Novac); nr. 1, 2008, Bârlad, România.

Dr. Alexandru Marton, *"Gemenele";* proze; Israel, 2008.

Bursa personalităţilor din *trib*

În urcare

Andrei Fischof, poet: articolul său din "Maariv" (v. rubrica "Etc."), prin care protestează împotriva deciziei forurilor culturale de a organiza, an de an, "Săptămâna Cărţii Ebraice", în loc de, aşa cum ar fi firesc, "Săptămâna cărţii israeliene" (incluzându-i deci şi pe autorii care scriu în alte limbi decât ebraica), s-a bucurat de un mare răsunet în lumea condeierilor şi – în general – a intelectualităţii din *alia.*

În scădere

Dr. Aurel Vainer, preşedintele FCER, Bucureşti: faptul că a găsit cu cale să trimită de Pesah o cutie cu matza senatorului antisemit C. V. Tudor, împreună cu cele mai bune urări de prosperitate, i-a surprins şi contrariat pe admiratorii energicului lider din curtea Templului Coral.

A. VELUREANU-GAL

Scena şi culisele

Shakespeare și... limba ebraică

A ştiut oare Shakespeare limba ebraică? O întrebare aparent bizară, nu însă pentru lingvişti, scriitori, traducători ai operelor sale, curioşi să afle dacă marele Will nu s-a lăsat influenţat cumva de un text ebraic când a scris piesa "Neguţătorul din Veneţia" sau sonetele sale. Cum Shakespeare fusese cunoscut ca un dramaturg foarte pedant şi interesat să se documenteze cât mai amănunţit înainte de a se aşeza la masa de scris pentru a crea o operă nouă, s-ar putea – au gândit cercetătorii – ca el să fi apelat şi la texte în limba Bibliei spre informare…

Două eseuri, publicate în urmă cu 15 ani de către poetul Dan Almagor (traducătorul unora din comediile marelui Will, jucate pe scena ebraică din ţară), au răspuns oarecum la întrebarea stranie privind legătura dintre opera lui Shakespeare şi limba ebraică: "Înclin să cred – a scris Almagor în studiul său – că Shakespeare nu a cunoscut ebraica, dar presupun că a auzit vorbindu-se în această limbă, fără s-o priceapă". Şi de unde această bănuială? Nu fiindcă la Stratford-on-Avon (oraşul natal al dramaturgului), în epoca elisabetană, s-ar fi vorbit pe stradă ebraica veche, şi nici curiozitatea lui Shakespeare nu a ajuns până acolo încât să fi tras cu urechea la oameni care conversau într–un grai străin lui! Documentarea autorului celor două eseuri s-a bazat pe lucrările unor cercetători care au încercat să dezlege pe cât posibil enigma şi – demn de reţinut – în bună parte aceştia au trăit în Israel.

Domnul Scheinfeld din România

Unul dintre cercetătorii cei mai importanţi a fost Shlomo Iehuda Scheinfeld. Născut în România cu mai bine de o sută de ani în urmă, a aliat în Eretz în 1938, după ce studiase psihiatria la Viena cu profesorul Sigmund Freud. În ţară s-a dedicat îndeosebi cercetării operelor lui Shakespeare, cu accent pe drama neguţătorului veneţian, Shylock, privit prin prisma psihanalizei freudiene, acordând de asemenea o atenţie deosebită limbii engleze folosită în textele genialului Will. În patrimoniul lăsat familiei Scheinfeld din Haifa se găsesc peste 30.000 de fişe privitoare la viaţa şi opera dramaturgului din Stratford, printre care şi o deducţie proprie că autorul piesei "Neguţătorul din Veneţia" ar fi fost influenţat de o piesă (rătăcită între timp), "Evreul", scrisă de un autor italian şi prezentată în engleză la Londra în 1579, deci cu 17 ani înaintea dramei "The Merchand of Venice".

Studiul lui Shlomo Iehuda Scheinfeld a cuprins două capitole ample; primul a fost publicat în revista literară "Orologhin", redactată de Shlonsky în 1951, tradus în ebraică din originalul german de către profesorul Dov Sadan şi intitulat «Sursă ebraică la drama "Neguţătorul din Veneţia" – versiune provizorie». A doua parte a studiului său, Scheinfeld nu a mai reuşit s-o publice deoarece a murit, fiind înhumat la cimitirul din Haifa.

Fiica lui Scheinfeld şi câţiva prieteni ai lui au reuşit după câteva decenii să editeze în germană şi ebraică prima parte a teoriei sale, la care au adus contribuţii importante şi profesorii Reuven Hecht şi Reuven Krutz.

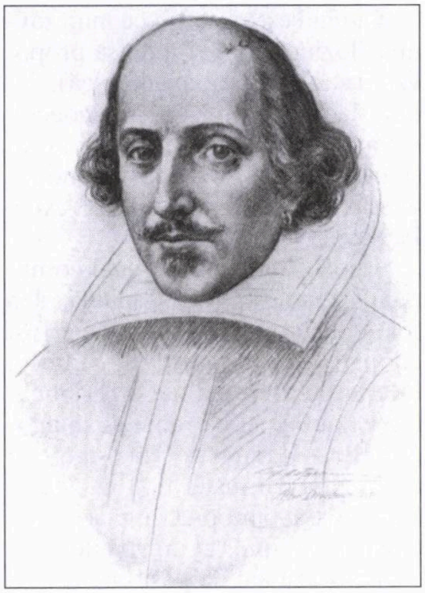

William Shakespeare

Investigaţiile specialiştilor în istoria dramaturgiei universale au condus şi la întrebarea dacă există vreo legătură între piesa pierdută în negura vremii "Evreul" şi dramaturgul evreu Iehuda Somo (pe numele intrat în istorie Leone de' Sommi), originar dintr-o familie de medici evrei din Mantova şi care a trăit între anii 1527-1592. El a fost autorul primei piese în ebraică "Sahut bedihuta de kidushin", mai pe şleau "Comedia măritişului", scrisă în 1550, cu vreo 20 de ani înaintea prezentării piesei "Evreul" amintită de Scheinfeld şi despre care se spune că ar avea asemănări cu subiectul "Neguţătorului din Veneţia". (În treacăt fie zis, "Comedia măritişului" s-a jucat în adaptări moderne, la Municipalul din Haifa şi Habima, în 1963 şi respectiv în 1968, spectacolele fiind regizate de Iosef Millo şi bine primite de public.)

Cămătarii Bassano și à propos de... Emilia

Nu s-au descoperit până azi dovezi concrete că bardul englez din

TEATRO
EUROPA
La Commedia degli Ebrei alla corte dei Gonzaga
di Gilberto Tofano

Afişul spectacolului "La commedia degli ebrei alla corte dei Gonzaga" de Leone de' Sommi, pus în scenă de Piccolo Teatro di Milano

Stratford s-ar fi întâlnit cu dramaturgul evreu Shlomo Iehuda Somo din Italia şi nici nu se poate confirma ca fiind un adevăr absolut că Shakespeare ar fi citit piesa în italiană. S-ar putea vorbi mai curând de o vizită a lui William în Italia, cu prilejul căreia s-a întâlnit cu Leone de' Sommi, de care a aflat datorită studiului "Dialoguri despre înscenări şi lumini în teatru", iar în... dialogurile lor particulare, ca între doi oameni de teatru, Sommi să-l fi informat pe colegul de breaslă britanic şi despre iudaism? Sunt presupuneri chiar că Sommi ar fi invitat oaspetele să asiste la o reprezentaţie în ebraică dată la comunitatea evreiască din Mantova cu spectacolul pe care Leone de' Sommi l-ar fi montat pe scena de la palatul ducal al principelui Gonzaga.

În timpuri mai recente, generaţii de istorici – evrei şi neevrei – s-au ocupat de alt aspect al problemei: în ce măsură Shakespeare a cunoscut personal evrei, ţinând seama că în acea epocă se interzisese celor de credinţă iudaică să locuiască în Anglia. Totuşi câţiva evrei renegaţi (marani), originari din Portugalia, s-au stabilit la Londra, fiind medici de profesie şi angajaţi la curtea regală. Figura cea mai reprezentativă fusese dr. Rodrigo Lopez care, în cele din urmă, şi-a găsit sfârşitul pe eşafod. În diferite documente se aminteşte de el ca despre "unicul evreu pe care Shakespeare l-a cunoscut personal".

Ultimele investigaţii realizate în Anglia susţin totuşi că Shakespeare a cunoscut şi o altă familie de artişti evrei, originară din Bassano – orăşel vecin Veneţiei – care şi-a însuşit numele urbei şi care, paralel cu artele, s-a ocupat şi de cămătărie (inspiraţie pentru Shylock?). Supusă legilor veneţiene, familia a fost expulzată din Bassano, cinci dintre fraţii Bassano, toţi muzicieni, stabilindu-se la Londra după ce îşi renegaseră religia şi primind slujbe de instrumentişti în orchestra Curţii. Una dintre fiicele Bassano, frumoasa brunetă Emilia, a dovedit talent de poetă, dar paralel s-a îngrijit şi de o casă de prostituţie frecventată de elita Londrei, printre care şi sponsorii trupei de teatru a lui Shakespeare, prin mijlocirea cărora marele Will a mai avut contact cu evrei, fie ei şi marani.

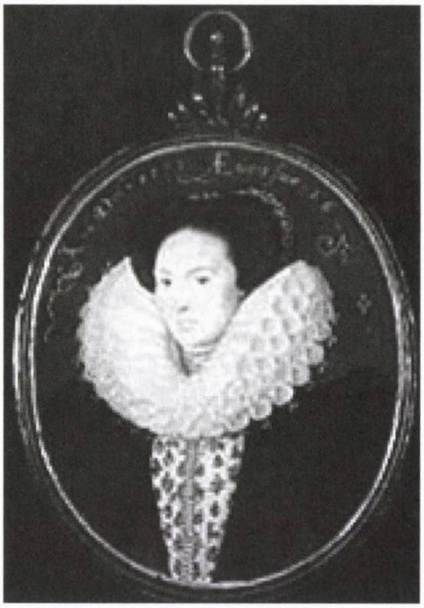

Emilia Bassano (portret de Nicholas Hilliard)

În urmă cu vreo patru decenii, cercetătorul englez Rowse a... descoperit-o pe Emilia ca personaj într-o piesă scurtă de Bernard Shaw, dar asta este altă poveste; ba chiar una picantă...

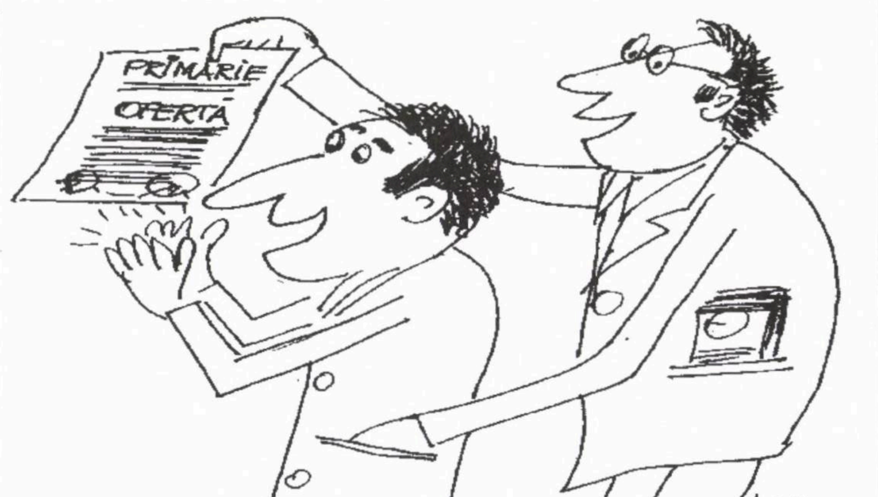

Obiceiul pământului în România (dar şi în alte ţări mai calde), când vrei să obţii vreo autorizaţie de construcţie de la Primărie.
(Desen de Alex. Lazăr; în "Harababura", Bucureşti)

LASZLO ALEXANDRU

„Trăiască Căpitanul!”

Cartea "Noica şi mişcarea legionară" de Sorin Lavric continuă să facă valuri, candidând cu şanse mari la titlul de "cea mai discutată carte a anului".

Unii au primit-o cu entuziasm, salutând în acest studiu o tentativă de a reabilita mişcarea legionară. Cu atât mai mult cu cât lucrarea n-a ieşit în vreo editură de subsol al Gărzii de Fier, ci la "Humanitas", o firmă de prestigiu şi intelectualitate. Alţii au atacat-o vehement; din aceleaşi motive.

Printre aceştia din urmă de numără şi criticul literar clujean Laszlo Alexandru. În numărul trecut am publicat o cronică a acestuia la scrierea lui Lavric. Ofuscat, autorul s-a repezit, în revista "Tribuna" din Cluj", la polemistul ardelean, acuzându-l că îl nedreptăţeşte şi pe el şi pe Noica şi mişcarea legionară.

În paginile de faţă tipărim răspunsul lui Laszlo. Pentru noi, el este şi interesant şi pasionant, fiindcă privită de sus, polemica L–L (Laszlo-Lavric) ne apare ca un episod al luptei dintre fascismul şi antifascismul din România, din anii de după 1989.

Ştim. Meciul e dur şi de lungă durată. Cine va învinge? Cine va fi mai tare.

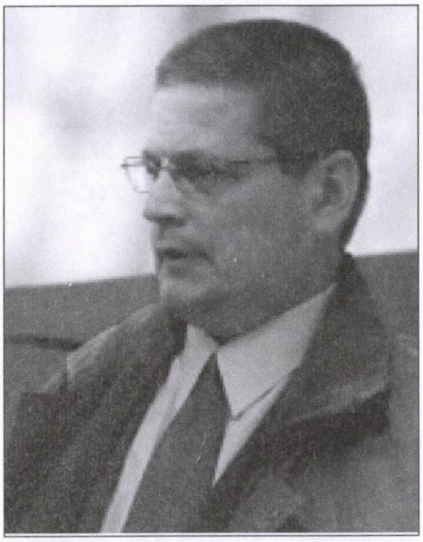

Laszlo Alexandru

Ofensiva și defensiva, în spațiul public al ideilor, au trăsături diferite și ar fi o naivitate din partea noastră să le confundăm. Sorin Lavric se află într-o disperată defensivă, de când a avut proasta inspirație de a-și publica volumul despre "Noica și mișcarea legionară" (Buc., Ed. Humanitas, 2007). A avut parte, ce-i drept, de un prim ropot de aplauze, din partea unor condeieri ce gravitează în sfera de influență a editurii-gazdă (Bedros Horasangian prin "Ziua", Vladimir Tismăneanu prin "Evenimentul zilei", ori Dan C. Mihăilescu, pe la toate intersecțiile). Dar, în ciuda heirupismelor mobilizatoare, erorile grave ale cărții nu puteau fi ascunse îndelung. În ce mă privește am încercat, într-o precedentă intervenție, a le semnala.

1) S. Lavric se străduiește să impună o perspectivă unică de studiere a istoriei, bazată pe implicarea comprehensivă, complice, simpatetică în faptele studiate, și exclude orice alt tip de abordare. 2) S. Lavric prezintă extremismul fascist interbelic în mod unilateral, “din interior”, și nu chestionează critic legitimitatea faptelor și opțiunilor de-atunci. 3) S. Lavric proslăvește, în pasaje sugerând o “Cântare a României legionare”, figuri controversate ale fascismului românesc (Zelea Codreanu, Moța, Marin, Decemvirii, Nicadorii etc.). 4) S. Lavric vrea să coafeze o mișcare subversivă, de esență teroristă, și îi stabilește scandaloase analogii cu grupările creștine din catacombele antichității (?!). 5) S. Lavric se privează de elementara credibilitate etică, atunci când îl compătimește fierbinte pe ordonatorul unor măceluri (Corneliu Zelea Codreanu), în schimb ignoră cu suficiență tragedia sutelor de victime – directe sau indirecte – ale acestuia. 6) S. Lavric nu ezită să înalțe litanii de preamărire a sângeroasei mișcări fasciste: “Legionarismul este trecerea de la ordinea interioară la ordinea exterioară, este închegarea treptată a unei frumuseți externe pe baza unei iradieri spirituale ce vine din interior” (p. 192). 7) S. Lavric îl scuză mereu pe Constantin Noica pentru adeziunea legionară și activitatea politică, explicându-le ba prin subita conversiune religioasă, ba prin nețărmurita dorință de-a face binele cu forța etc. 8) S. Lavric minimalizează, încercând chiar să le camufleze, ieșirile antisemite din publicistica lui C. Noica. 9) S. Lavric falsifică fapte notorii din istoria României, pentru a relativiza culpele gardiste: a) numără victimele asasinatelor fasciste, dar “uită” la socoteală o mulțime de cadavre; b) diminuează impactul crimelor legionare; c) încarcă nota de plată a omorurilor, pe seama celorlalți politicieni interbelici; d) umple artificial de substanță o mișcare anarhistă și antisemită, comparând-o ca anvergură cu partide sau personalități care și-au asumat efectiv guvernarea țării; e) îi defăimează sistematic pe adversarii Mișcării; f) contestă desfășurarea – ba chiar și producerea – rebeliunii legionare.

Că numeroasele contrafaceri teoretice și practice ale lui Sorin Lavric se sprijină pe o tristă aproximare a limbii române – predicate care uită să se mai acorde cu subiectul, virgula răsărită miraculos între subiect şi predicat, pronume personale dezacordate, pleonasme supărătoare, cacofonii dizgraţioase, repetiţii sacadate – constituie doar un banal element de recuzită, ce pigmentează cabotinismul spectacolului.

Cine a publicat o asemenea carte şi a avut parte de o asemenea evaluare a eşecurilor, în mod normal îşi ia o pauză de gândire înainte de a-şi mai scoate nasul în public. Nu e cazul lui S. Lavric, care îşi trage aer în piept şi se năpusteşte să-mi ceară – el mie! – socoteală în revista "Tribuna", nr. 132/2008. E totuşi o mare ingenuitate să te prefaci că dai răspunsuri, dar să eviţi explicaţiile, argumentele sau demonstraţiile, în schimb să storci virtuţi nebănuite din metoda afirmativă, apodictică: “se ştie că a fost o înscenare...”; “numai un ignorant sau un impostor poate să mai susţină azi veridicitatea...”; “am îndrăznit să spun adevărul despre legionari”; “adevărurile pe care le spun”; “adevărul e cel mai bun avocat cu putinţă”; “cititorul poate afla ce s-a întîmplat cu adevărat atunci”; “constatarea unui adevăr”. Psihanalistul care ar sta să-i judece recurenţa expresivă ar conchide că Sorin Lavric are o relaţie tensională cu conceptul de adevăr.

Constat că hagiograful de azi al legionarilor a perceput greşit observaţiile mele, de pe alt trotuar, dintr-un alt cartier. Rugămintea lui “ca dl. Laszlo să ne indice profetic cu cine ar putea să-l înlocuiască românii pe Noica”, întrucât ar fi vorba de un adevărat “simbol naţional” pus în primejdie, vine ca pieptenele de fildeş dăruit unui chel. Analiza critică nu încape în teaca prejudecăţilor mitologizante. Ea nu manipulează statuile glorioase şi eroii sublimi, ci operează cu observaţii concrete, bazate pe fapte precise şi informaţii corecte. Autorul publicat de Editura Humanitas îşi greşeşte adrisantul, atunci când mă îmboldeşte să pun şi eu umărul la confecţionarea de mausolee. Iar obsesia lui competiţională, exprimată cu o căznită ironie (“prestigiul cultural de care domnia sa se bucură îmi taie orice pornire beligerantă”, “singura mea grijă este să mă ridic la înălţimea lui” etc.) mă lasă rece. Eu nu-l contrez pentru a-l concura, ci pentru a-l corecta. Evoluăm pe coordonate diferite.

Ce mă miră, însă, este că Sorin Lavric, după ce pretinde că mă citeşte, îmi pune întrebări din textul pe care tocmai l-a încheiat de parcurs. Deşi i-am spus-o deja suficient de limpede, monograful Spiritului Pur de la Păltiniş mă chestionează, cu prefăcută uimire: “Pe cine a trădat Noica, domnule Laszlo?”. Pentru şcolerul leneş, *repetitio mater studiorum,* aşa că iarăşi vin şi zic: Noica i-a trădat, de pildă, pe ceilalţi inculpaţi din lotul care-i purta numele (vezi amintirile întristate ale lui N. Steinhardt, din "Jurnalul fericirii"). Noica i-a trădat pe prietenii exilaţi care, după ce-au strâns bani spre a-l răscumpăra din închisoare, s-au trezit în faţa ochilor cu agentul de influenţă al comunismului şi al lui Ceauşescu (vezi amintirile Monicăi Lovinescu). Noica i-a trădat pe unii membri ai exilului anticomunist, pe care, după ce i-a cunoscut la faţa locului, i-a descris amănunţit, la întoarcerea în ţară, pentru uzul Securităţii (vezi arhivele C.N.S.A.S.). Ajung aceste câteva exemple, domnule Lavric, sau e nevoie să pomenim şi de cazul lui Mihai Rădulescu, mort în puşcărie? Doriţi detalii, sau preferaţi să rămînă totul doar între noi doi?

E totuşi lamentabil efortul prin care cercetătorul pe stil nou încearcă să facă tabula rasa în jurul său. Eu îi reproşez că trece sub tăcere precedenta monografie despre C. Noica, semnată de Alexandra Laignel-Lavastine, el îmi răspunde că nu împărtăşeşte punctele de vedere şi mizele urmărite de colega sa. De parcă despre asta era vorba! Îi cerusem, de fapt, să admită că a mai trecut cineva pe-acolo, înaintea lui, ba chiar să accepte că acel cineva a spus – pe bază de citate – despre antisemitismul lui Noica mai mult şi mai bine decât el. Era chiar atât de greu?

Viclenia răzbate nu doar din situaţiile punctuale, ci şi din abordările de ansamblu. Sorin Lavric îşi construieşte din plastilină un fals adversar, cu care se duelează pînă la istovire. Are impresia că e chemat să corecteze minciunile lansate de comunişti pe seama legionarilor. În imaginaţia sa copilăroasă, de-o parte se găsesc neadevărurile propagate de istoriografia statului ceauşist, de cealaltă parte ar fi însuşi Adevărul, transportat pe cal alb de apologetul fascist de azi. Între mistificarea de extrema stîngă şi mistificarea de extrema dreaptă nu s-ar mai afla, în prezent, nimic.

Din fericire lucrurile nu stau aşa. Chiar dacă autenticul reper ştiinţific în domeniu e ascuns cu încăpăţînare de către publicistul de la Humanitas, nu înseamnă că el nu există. În 2005 – aşadar nu foarte demult – a apărut la Editura Polirom Raportul Final întocmit de Comisia Internaţională pentru Studierea Holocaustului în România. Autorii sînt reputaţi cercetători şi specialişti de la Institutul de Istorie “Nicolae Iorga” din Bucureşti, Şcoala Naţională de Ştiinţe Politice şi Administrative din Bucureşti, Centrul pentru Studiul Istoriei Evreieşti din Bucureşti, Institutul de Istorie “A.D. Xenopol” din Iaşi, Universitatea “Al.I. Cuza” din Iaşi, Universitatea “Dimitrie Cantemir” din Iaşi, Asociaţia Supravieţuitorilor Holocaustului din România, Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România, Arhivele Naţionale Istorice Centrale din Bucureşti, Universitatea din New York, Centrul de Sociologie Europeană din

Paris, Universitatea "Ludwig Maximillians" din München, Institutul de Istorie din Germania, Universitatea din Tel Aviv, Centrul Yad Vashem din Ierusalim, Universitatea Ebraică din Ierusalim, Radio Europa liberă – Radio Libertatea, Muzeul Memorial al Holocaustului din S.U.A., membri ai Parlamentului israelian, ambasadori ai Statului Israel etc. Preşedintele Comisiei a fost prestigiosul Elie Wiesel (laureat al Premiului Nobel), iar concluziile stabilite au fost public asumate de doi preşedinţi ai României. Ca document oficial, Raportul Final se poate citi sub formă de carte, ori sub formă electronică pe site-ul Preşedinţiei române, precum şi pe site-urile Muzeului Memorial al Holocaustului din Washington şi al Centrului Yad Vashem din Ierusalim.

Hagiograful mărunt al lui Constantin Noica de ce nu şi-a confruntat oare impresiile extremiste cu punctul de vedere oficial – ştiinţific, istoric şi diplomatic – al statului român, aşa cum e proclamat azi în ţară şi în Occident? Era mai comodă "lupta cu umbra" defunctei propagande comuniste?

Poate fi instructiv un mic exerciţiu comparativ, ca să vedem cu cine avem de-a face. Sorin Lavric e convins în cartea sa că rebeliunea legionară din 1941 ar reprezenta doar o mistificare, fabricată de clişeele propagandei comuniste (vezi p. 254). Când i-am contestat ipoteza, amintindu-i de numeroşii morţi inocenţi ai acelor împrejurări, inclusiv de oribilul pogrom antisemit de la abatorul din Bucureşti şi din împrejurimi, S. Lavric m-a corectat cu suficienţă: "Nici cei mai încrâncenaţi vânători de legionari nu mai pomenesc azi de episodul abatorului, şi asta fiindcă se ştie că a fost o înscenare a SSI-ului condus de Eugen Cristescu". "Se ştie", "constatarea unui adevăr", "adevărurile pe care le spun" – cuvinte mari, destinate să ascundă impostura.

În Raportul Final al Comisiei Wiesel se arată limpede, în legătură cu episodul rebeliunii legionare, că "aproape două mii de evrei de ambele sexe şi de vârste diferite (între 15 şi 85 de ani) au fost deţinuţi abuziv şi apoi duşi la cele paisprezece centre de tortură ale Legiunii (posturi de poliţie, Prefectura Bucureşti, sediul Legiunii, ferma lui Codreanu, primăria comunei Jilava, clădirile evreieşti ocupate, abatorul Bucureşti). Printre arestaţi se aflau şi evrei înstăriţi sau angajaţi ai unor organizaţii publice evreieşti. Abatorul din Bucureşti a fost locul celor mai atroce torturi. În ultima zi a Rebeliunii, cincisprezece evrei au fost duşi la Prefectura Bucureşti, unde au fost torturaţi şi/sau împuşcaţi. Procurorul militar numit de Antonescu să investigheze evenimentele a raportat că a recunoscut trei cunoştinţe printre cadavrele «torturate cu profesionalism» (avocatul Millo Beiler şi fraţii Rauch). El a adăugat: «trupurile celor ucişi la abator au fost atârnate de ceafă, în cârligele folosite de parlagii». Secretarul lui Mihai Antonescu a confirmat descrierea procurorului militar şi a adăugat că unele dintre victime au fost agăţate în timp ce erau încă în viaţă, pentru a permite torţionarilor «să ciopârţească» trupurile lor. Dovezile indică faptul că organizaţia teroristă numită Corpul Muncitorilor Legionari (CML) a participat activ la pogrom, prin jaf, tortură şi crimă. (...) În total, 125 de evrei au fost ucişi în timpul pogromului de la Bucureşti, pogrom care a introdus de asemenea capitolul abuzării în masă a femeilor evreice, care erau violate uneori chiar sub ochii familiilor lor" (vezi p. 112).

Singura întrebare care mai persistă este dacă, în prezentarea faptelor, se înşeală cumva prestigioasa Comisie Internaţională şi Preşedinţia României, sau dacă nu cumva ne minte de la obraz autorul publicat de Editura Humanitas din Bucureşti.

Falsul istoric nu se impune fără sprijinul consistent al unor nume consacrate. Am fost surprins să citesc, în *Evenimentul zilei* din 20 februarie a.c., pledoaria lui Vladimir Tismăneanu în favoarea neadevărurilor aruncate pe piaţă de Sorin Lavric. Trec iute peste faptul că publicistul se pronunţă călduros despre... virtuţile literare ale litaniei legionaroide: "excelent scrisă", "scrisă cu pasiune, eleganţă stilistică şi rigoare" etc. Pe semne că dezacordurile, cacofoniile, repetiţiile şi pleonasmele agresive sunt destinate să configureze farmecul ascuns şi eleganţa riguroasă a contrafacerii... De ce s-o fi simţit oare dator politologul să-şi dea cu părerea în domenii pe care nu le stăpâneşte? Nu era mai simplu să se limiteze la aspectele pe care le cunoaşte prea bine, dar aici le răstălmăceşte? Căci monografia publicată de S. Lavric e orice altceva decît "o explorare lucidă, onestă şi dezinhibată", întrucât în afara "dezinhibiţiei" de-a contrazice faptele notorii, "luciditatea" sa devine o formă de fanatism. Cât despre "onestitatea" citărilor parţiale şi partizane, ce să mai povestim.

După cum ne asigură, fără a clipi, comentatorul de peste ocean, "cu fină sensibilitate psihologică, Lavric detectează originea automutilării intelectuale a lui Noica în îmbrăţişarea dogmei legionare". Nici măcar! Tînărul autor mărturiseşte în paginile volumului său tocmai incapacitatea de-a găsi un răspuns la spinoasa problemă a... psihologiei automutilării intelectuale a lui Noica: "Rămâne una dintre marile necunoscute ale firii umane fenomenul acesta atât de incontrolabil şi atât de imprevizibil căruia i-a căzut pradă Noica: îndrăcirea pe care a suferit-o atunci când şi-a pus credinţa în slujba «binelui suprem»" (vezi p. 251). Ce carte a citit oare Vladimir Tismăneanu?

Tot astfel, nu reuşesc să-l înţeleg pe harnicul analist al dictaturii comuniste din România, atunci când se plânge de flagranta rea-credinţă cu care îi este comentată în presă activitatea. Căci ce altceva decât frapantă rea-credinţă îi consacră el însuşi celeilalte monstruozităţi a secolului XX, fascismul, atunci când elogiază făcătura publicată la Ed. Humanitas ("cartea lui Sorin Lavric este o critică bine-venită a antilegionarismului manipulativ şi instrumental, în fond total ipocrit, al comuniştilor deopotrivă în perioada Dej şi poate chiar mai cinic în perioada Ceauşescu")? De fapt intervenţia lui S. Lavric se ia la trântă cu tezele antifasciste din totdeauna (de centru sau de stânga, democratice sau extremiste). Junele preferat al lui Vl. Tismăneanu flutură, fără sfială, gogoaşele reşapate ale legionarismului pentru eternitate: mitul Căpitanului, mitul predominanţei spirituale a pistolarilor de la Casa Verde, mitul luminos al asasinilor nicadori şi decemviri, contestarea amplorii crimelor politice gardiste, contestarea rebeliunii legionare etc. etc.

Cum poate pretinde obiectivitate de receptare cel care îşi pune prestigiul şi competenţa profesională în slujba unor interese conjuncturale? Cum poate solicita nepărtinire cel care excelează în favoritisme păguboase?

Fervoarea lui Vladimir Tismăneanu de-a se extazia în faţa kitschului istoric e întrecută numai de zelul lui Dan C. Mihăilescu, pe pârtia paralelă. Teleastul zburdalnic pare a-şi fi asumat sarcina de-a acredita un fals patent. În preajma publicării cărţii – ocheade complice, glumiţe de salon, zâmbete ca-ntre connaisseurs... După exprimarea unor obiecţii în presa culturală – opintire panicată, indignare jucată, apărare precipitată ("exact aşa, nuanţat, treptat, comprehensiv şi documentat, citeşte Sorin Lavric episodul aderării lui Noica la legionarism în cartea apărută în decembrie 2007 la Humanitas" – vezi *Idei în dialog*, nr. 3/2008, p. 7-10; toate epitetele şi virgulele din citat îi aparţin televizionastrului).

Mă pregăteam să mă mir că Dan C. Mihăilescu răstoarnă realitatea cu roţile în sus şi ne-o prezintă astfel – şugubăţ nevoie mare – cu toată naturaleţea. El nu e deranjat, bunăoară, de campania prefabricată pentru promovarea cărţii lui S. Lavric; în schimb e şifonat de cele câteva rezerve individuale şi le pune pe seama conspiraţiei universale ("Practici străvechi, prezente la noi ca şi în toată lumea, dar care, iată, slavă Domnului, ajung să sperie sau să descurajeze tot mai puţin, în favoarea studiilor imparţiale"). El îşi îndeamnă cititorii să se documenteze nu din *Raportul Final al Comisiei Wiesel* sau din alte eventuale lucrări profesioniste, ci din pagini de îmbujorată memorialistică de extremă dreaptă ("Pe cei nefamiliarizaţi cu subiectul nu este nevoie să-i obligi să rătăcească prin stufărişul bibliografic, culminând cu sintezele lui Armin Heinen, Francisco Veiga, Eugen Weber ş.cl. Le va fi de ajuns mărturia cuprinzătoare a lui Mircea Vulcănescu din Nae Ionescu aşa cum l-am cunoscut (...) unde, apropo de structura Mişcării, lucrurile sunt rezumate perfect"). Mde, halal opţiuni de documentare ştiinţifică!

Dan C. Mihăilescu îşi închipuie apoi, printr-o denaturare flagrantă, că "segmentul paramilitar şi asasin al legionarismului" ar fi fost provocat şi potenţat de "instituţiile ordinii publice, instigate de setea dictatorială a lui Carol II". De-aici şi până la deculpabilizarea subtilă a legionarilor – că doar ambele tabere aflate în conflict au comis excese, ambele au produs victime, deci ambele sunt în egală măsură vinovate, nu-i aşa? – a rămas un singur pas, făcut fără nici o graţie ("Când cele două faţete ale răului se motivează şi se potenţează reciproc ani de-a rândul, istoricul onest nu are cum să condamne monovalent"). Detaliul esenţial, pe care Dan C. Mihăilescu uită să-l arate cititorilor săi, e că, de-a lungul câtorva ani, Mişcarea Legionară s-a aflat în permanentă ofensivă împotriva statului român şi a funcţionarilor săi. Oficialităţile depuneau eforturi constante să-şi apere pielea de metoda crimei politice, ridicate la rang de strategie militantă. Atunci când Corneliu Zelea Codreanu l-a ucis pe prefectul de poliţie Manciu, în 1924, Carol al II-lea era încă departe de tron. (Prinţul era ocupat, pe vremea aceea, cu poveştile de amor şi se pregătea să plece din ţară.) Agresiunile criminale ale Căpitanului, la adresa instituţiilor statului, au precedat cu ani de zile retorsiunile severe! Dar comentatorii înverziţi de azi uită să apeleze la "detaliile" cronologiei, în goana lor după răstălmăciri cu orice preţ.

Iar când cronologia e totuşi invocată, deformarea e din nou transparentă. Bunăoară tele-comentatorul Mihăilescu face distincţii esenţiale între etapa legionară codrenistă, respectiv aceea simistă, între militantismul "spiritualist" de tip Eliade şi Noica, respectiv pogromul final ("Da, să acceptăm că nu totul e-o apă şi-un pământ, că una era legionarismul studenţesc în anii debutului lui Mircea Eliade şi cu totul altceva rebeliunea din ianuarie 1941, că, orice s-ar zice, între codrenismul de primă oră şi simismul final există severe, uneori radicale, deosebiri..." etc.). De parcă n-ar fi vorba despre una şi aceeaşi mişcare teroristă, care a evoluat de la crimele individuale – pe când se afla în opoziţia politică – la crimele în masă – după ce-a ajuns la guvernare! De parcă legionarismul lui Mircea Eliade nu s-ar fi dezvoltat de la etapa teoretică, religios militantă, la cea practică, a campaniei electorale pe la sate, în iarna anului 1937! De parcă legionarismul lui Constantin Noica n-ar fi progresat de la ideile xenofobe iniţiale, la militantismul concret, ca prim-redactor al oficiosului fascist *Buna Vestire!* Tehnica inocentării contemporane cunoaşte stratageme dintre cele mai diversificate: se pune semnul egalităţii între terorismul practicat de un grup criminal şi măsurile de forţă luate de statul aflat în defensivă; se admit rătăcirile “ideatice” ale unor intelectuali de frunte, dar se ascunde activitatea lor efectivă în sectorul politic.

În aceste condiţii, ar fi o naivitate din partea mea să mă minunez de şubrezenia etică a intervenţiei lui Dan C. Mihăilescu. Oare cum se face că, în ochii lui, o carte destinată să reabiliteze Mişcarea Legionară şi pe gazetarul său, Constantin Noica, devine admirabilă, în schimb toţi cei deranjaţi de stridenţa neadevărului sfîrşesc, sub condeiul lui, culpabilizaţi? Cum se face că, pus în faţa unei critici punctuale, pe bază de citate, argumente şi explicaţii, Dan C. Mihăilescu răspunde prin exclamaţii panicarde şi surescitare (“mostră de cecitate voluntară şi reducţionism vulgar”; “atâta venin, atâta ură, aşa o mostră înfiorătoare de – cum să-i spun mai fin? – exegeză torţionară şi gândire contorsionistă”)? E totuşi descalificant ca, în locul ideilor, gazetarul dîmboviţean să recurgă la spumoasa diabolizare a adversarului, deplasându-l în contexte false cum ar fi “anii în care Silviu Brucan cerea moartea lui Iuliu Maniu, sau când Radu Popescu, Oscar Lemnaru, Zaharia Stancu, N. Gogoneaţă et. comp. vituperau împotriva lui Cioran şi Eliade. Cu astfel de texte-ghilotină erau obişnuiţi doar francezii de la 1945-47, când, în ucigaşa tradiţie a terorii revoluţionar vendeene, se cerea executarea fără proces, decapitarea, dezonorarea, defenestrarea colaboraţioniştilor...” etc.

Unde o fi învăţat Dan C. Mihăilescu asemenea viclenii răsuflate, din panoplia propagandei violente, cum sunt mimarea indignării, transfigurarea faptelor, ironizarea adversarului în scopul discreditării, exagerarea panicardă şi catastrofistă ş.a.? Se pare că şcoala minciunii, de la răposata revistă *Luceafărul,* a lăsat urme indelebile. Pentru cititorii familiarizaţi cu viaţa literară ceauşină, nu reprezintă un secret că Dan C. Mihăilescu era un bocanc de nădejde, în echipa de fotbal orientată împotriva scriitorilor rezistenţi prin cultură, în anii 1970-1980. Sub conducerea poetului comunist Nicolae Dragoş, iar din 1980 a sinistrului Nicolae Dan Fruntelată (ca redactori şefi), respectiv a inconturnabilului Mihai Ungheanu (ca redactor şef adjunct), Dan C. Mihăilescu dezvolta ample vocalize în revista de partid şi de stat, mereu la ordinele stăpînirii. Era pe-atunci de serviciu în sectorul “munca cu cartea”, dar nu se dădea în lături nici de la omagii directe, în caz de necesitate. De pildă, sub genericul strivitor “În aşteptarea marelui eveniment politic: Congresul XII al P.C.R.”, vijeliosul Dan C. Mihăilescu ne vorbea despre Patria inimii în următorii termeni: “Scriitor *comunist* (subl. D.C.M.) înseamnă rosturile unui eu care de bunăvoie se pune în slujba patriei sale şi, prin urmare, acest eu trebuie să se muncească pe sine ca un aluat, să se frământe îndelung pe sine, să se pună de bunăvoie lângă un izvor de căldură (care este iubirea de patrie) ca să poată creşte în sine şi tot de bunăvoie să–şi lase aromele şi gustul pe cerul gurii semenilor săi” (vezi *Luceafărul,* nr. 46/sâmbătă 17 nov. 1979, p. 7).

După ce s-a muncit vreo treizeci de ani ca un aluat şi s-a frămîntat îndelung pe sine, Dan C. Mihăilescu s-a pus astăzi de bună voie lângă un izvor de căldură, ca să poată creşte, încât şi-a lăsat aromele şi gustul pe cerul gurii noastre. Doar atât, că a schimbat polii de (p)referinţă: din “scriitor comunist”, a ajuns admirator de hagiografi ai Mişcării Legionare. A descoperit că la ceafă te poţi scărpina la fel de bine şi cu mâna stîngă, şi cu mâna dreaptă, în funcţie de ocazie.

Rămâne în urma lui boarea de regret pentru sprinteneala stilistică, bibliografia exhibată provocator, agilitatea expresivă şi veselul joc de picioare ale intelectualului care – dacă ar fi fost însoţit de ceva mai multă bună-credinţă – ar fi putut să fie. Dar n-a fost să fie.

P.S. Sorin Lavric – de la care a pornit întreaga tărăşenie – îmi comunică în căznita, dar abundenta sa replică din revista *Tribuna* că nici el, nici apropiaţii săi n-au auzit de vreo carte de-a mea. E normal, că doar nu era să figurez prin bibliotecile George Manu, Şerban Milcoveanu ori alţi camarazi cu guler verde. Altminteri însă, pe lângă cele vreo două cărţi, dintre care una absolut mizerabilă, publicate pînă azi de S. Lavric, cred că au drept de existenţă şi cele vreo zece publicate de mine (fără a mai pune la socoteală traducerile). Problema junelui humanitasiot e că nu-şi uită stilul caracteristic, nici măcar atunci când îi răspunde celui ce îi reproşează cacofoniile, căci vine să afirme senin: “îi iau remarca ca pe o glumă”. Ha-ha, ce glumă bună! Sorin Lavric se pare că e predestinat să scrie pe viitor o carte impresionantă, grandioasă, uluitoare, cu un titlu inconfundabil: “Trăiască Căpitanul!”.

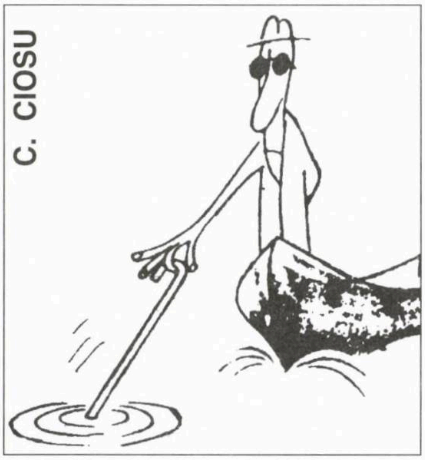

Pescuitorul de perle

S-au descoperit operele complete ale lui Moise!

«Pico della Mirandola (...) scrie "Heptaplus" (1480), o interpretare mistico-alegorică a creației conform expunerii din Biblie. În aceeași perioadă publică "De ente et uno" care cuprinde explicații ale unor pasagii din scrierile lui Moise, Platon și Aristotel.»

("Viața noastră", nr. 16.965/08; comunicată de Robert Moscovici, din Ierusalim, care salută, ca și noi de altfel, acest eveniment cu adevărat istoric: descoperirea scrierilor lui Moshe Rabeinu. Sper – subliniază corespondentul nostru – că ziarul "Viața noastră" va publica manuscrisul respectiv în foileton.)

Să nu restrângem chestiunea poziției!

«După spusele lui Michel Hashin (fost judecător la Tribunalul Suprem), reformele cele mai primejdioase la care se referă (ministrul Justiției) Friedman sunt, printre altele, chestiunea comisiei pentru numirea judecătorilor, restrângerea chestiunii competințelor, restrângerea chestiunii poziției, ca și multe altele.»

("Viața noastră", nr. 16.960/08; comunicată de Sandu Lazăr, din Beer Sheva, care, dacă este de acord cu reforma privind numirea judecătorilor și altele asemenea, în schimb consideră că nimeni nu are dreptul să restrângă chestiunea poziției; dacă ajungem la restrângerea chestiuni poziției – avertizează el – am dat de dracu'.)

Numai să scape cu bine după operație!

"Casa Freiberg va fi unicul cinematograf din Hedera, după ce toate celelalte au fost închise în ultimii ani.

Noul cinematograf va fi operat de teatrul Khan și va găzdui de asemenea o serie de manifestări culturale.»

("Jurnalul săptămânii", 27.03.08; comunicată de Petre Cioclu, din Kiriat Yam, care, știind ce s-a întâmplat cu atâția pe masa de operație, își exprimă speranța că intervenția chirurgicală a celor de la Teatrul Khan va fi încununată de succes.)

De când cu Kassamurile, orașul Sderot a devenit românesc

Sub titlul **"Vizite românești"**, citim:

«120 de elevi și profesori ai școlii de științe iudaice din Sderot au fost oaspeții elevilor școlii Dvir din Ashdod» etc. etc.

("Viața noastră", nr. 17.002/08; comunicată de Pincu Pascal, din Lod, care se aștepta ca, după potopul neîncetat de rachete Kassam ce s-a abătut asupra Sderotului, elevii din localitate, înspăimântați, să fugă in corpore la ambasada de pe str. Adam Hacohen din Tel Aviv, scoțându-și pentru orice eventualitate pașapoarte românești.)

Aceeași perlă cu vizitele românești a fost descoperită și de M. Grosu din Beer Sheva.

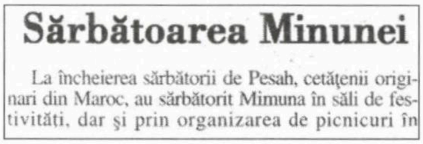

Sărbătoarea Minunei

La încheierea sărbătorii de Pesah, cetățenii originari din Maroc, au sărbătorit Mimuna în săli de festivități, dar şi prin organizarea de picnicuri în

("Viața noastră", nr. 17.026/08; comunicată de Marcel Kohn, care crede a ști că de fapt n-a fost nici o minune, ci doar simpatica sărbătoare Mimuna a marocanilor, faimoasă prin minunile ei de ordin culinar.)

Poșta

Dr. L. Kaufman, Ashkelon (observații juste: obiceiul ziarului în cauză de a încurca data apariției, ca și acela, parcă mai nou, de a publica o pagină de două ori în cuprinsul aceluiași număr, este supărător); **Şlomo Bercovici,** Rehovot («În ultimul număr din "Minimum", 253, domnul Petre Cioclu își exprimă mirarea că ziarul "Viața noastră" a publicat un articol unde se spune că împăratul Hadrianus a distrus Ierusalimul. D. Cioclu știe că orașul sfânt a fost distrus numai de două ori: de Nebucadnețar și apoi de Titus. Dar care-i adevărul? În urma revoltei lui Bar-Kochba, Hadrianus a dat ordin ca orașul să fie complet distrus. Așa s-a și întâmplat. Pe urmă, romanii au clădit deasupra orașului un oraș nou, care a fost numit Aelia Capitolina. Așa că perla nu aparține ziarului "Viața noastră", ci d-lui Cioclu»); **Sidonia Bernard,** Chicago, SUA; **Toni Penciu,** Vaslui, România; **Rodica Ungheru,** Milano, Italia (nu orice greșeală de tipar e o perlă).

O schiţă de
DOREL SCHOR

Masa principală

Domnule, iartă-mă că te întreb. De ce n-ai mai venit pe la restaurantul nostru de-atâta vreme?
Ce s-a întâmplat?

– Domnule, iartă-mă că te întreb, dar pe unde umbli? De ce n-ai mai intrat la noi, la un muşchiuleţ, la o garnitură de cartofi prăjiţi, la un castravecior murat pe dungă, la o apă minerală? Ce se întâmplă cu dumneata că nu te-am mai văzut de şase luni şi o săptămână? Ai vreo problemă de sănătate care nu-ţi dă voie să mănânci dacă nu e de regim? Ai trecut, ferească sfântul, la religioşii extremişti? Ai fost plecat în străinătate o sută cincizeci de zile şi mai bine? Ce s-a întâmplat că nu ne mai vizitezi, tocmai matale, care o dată pe săptămână, nu contează în ce anotimp, intrai să ne onorezi şi erai foarte mulţumit şi aşa mai departe? De ce?

– De ce, ce?

– Păi asta... de ce nu mai vii pe la noi, la micul nostru restaurant-gril, la care ani de zile nu ne-ai neglijat?

– Ah, da... Păi, să-ţi spun sincer, ştiu precis că am avut atunci un motiv, dar l-am uitat... E şi normal, nu? Dar ceva nu mi-a convenit la voi.

– Şi te-ai dus la concurenţă!...

– Păi ce era să fac? Să nu mă duc? Că doar nu am contract cu nimeni.

– Da, dar ce nu ţi-a plăcut? Ceva nu era proaspăt?

– Parcă nu, nu asta...

– Nu ai fost servit la moment şi oportun?

– Nici vorbă...

– Atunci, poate n-a fost curată faţa de masă, ceea ce se poate întâmpla oricui dacă...

– Nu reţin... dar nu... nu...

– Poate chelnerul n-a fost politicos?

– A fost.

– Au lipsit scobitorile?

– Nu, zău dacă ţin minte... Dar nu te necăji, mi-a trecut...

– Cum să nu mă necăjesc, domnule, că de trecut ţi-a trecut, dar client nu ne mai eşti, cum să nu mă necăjesc? Şi măcar dacă ai şti...

– Hai că-mi eşti simpatic, zău dacă am ceva împotriva dumitale, uite că intru acum, e bine?

– Ia auzi, dacă-i bine! E foarte bine... Zvica, pune faţa de masă roz la masa numărul unu. Excelent! Flori doriţi, sau mai bine să lăsăm vederea liberă la promenadă? Cum poftiţi... Salatele mai întâi... Şulamit, unde-i Şulamit? Tacâmuri curate, neapărat, şi şerveţele de hârtie neîntrebuinţate, la masa principală... Cum care-i masa principală? Unde şade clientul, acolo e masa principală... La noi toate mesele sunt principale. Să punem o melodie la radio sau poate doriţi mai bine ultimele ştiri internaţionale? Muşchiuleţul se face imediat, cartofii vin rumeniţi pe toate părţile, murăturile la dispoziţie, ştiu că alcool nu beţi, foarte bine faceţi, cine ştie mai sigur decât noi doi că alcoolul strică la ficat şi la reflexe, cel mai sănătos e apa minerală, maximum un suc de fructe sau o coca-cola de la gheaţă, dar nu prea rece, să nu atace dantura sau altceva important. Zvica, stai pe aproape dacă domnul mai cere ceva sau are vreo dorinţă, te rog să-l serveşti imediat, eu mă duc să prepar o cafea pentru la urmă, ce dracu, doar noi cunoaştem tabieturile clienţilor, o cafea dă energie şi sedimentează proteinele, am citit într-o revistă medicală pentru femei că are şi calorii, dar nu se depune... Cum e cotletul? Splendid, nu? Ales de mine personal, calitatea întâi, nu degeaba se afirmă că trebuie să ştii ce să oferi fiecăruia... Odată cineva mi-a spus în glumă, dar fiecare glumă are un garni serios, ce mi-a spus? A, exact, că fiecare client comandă ce-i lipseşte, nu întâmplător pentru dumneavoastră am optat pentru un muşchiuleţ cu fibra rotundă... Altul comandă creier, ha ha ha, asta nu strică nimănui, sau ştim noi cine o să comande mititei, să avem pardon, sau chiar momiţe, este de toate, nu e nici o problemă, numai să vă exprimaţi dorinţa... Este? Zvica, plata, te rog, la masa umărul unu! Şi să mai poftiţi pe la noi... V-a plăcut?

– Mi-a plăcut... Mersi...

– Sunteţi dumneavoastră servit mai bine la concurenţă? Dar să fiţi sincer!

– Cred că nu... Serviciul e la fel.

– Şi consumaţia?

– La fel de bună.

– Atunci, înseamnă că o să redeveniţi clientul nostru, stăpânul nostru credincios?

– Ah, asta nu, pentru că uite, totul e la fel şi nu am motive personale să-i prefer pe ceilalţi, numai că acolo-i mult mai ieftin. Exact. Cred că mi-am adus aminte, domnule, ştiam eu că exista un motiv, asta e, când mi-a adus nota, mi-am amintit numaidecât!

Ştiaţi că...

...în China sunt mai mulţi vorbitori de engleză decât în Statele Unite?

...în medie o persoană are peste 1.460 de vise pe an?

... Delfinii dorm cu un ochi deschis?

(După Internet)

O povestire de
MAGDALENA BRĂTESCU

Fereastra pântecelui

Azi mă duc la Ierusalim.
Dar am un singur scop. Unul singur.
Să văd şi eu, cu de-amănuntul, piaţa Mahane Yehuda.

Cu botul maşinii îndreptat spre vârful triunghiului isoscel format între şosea şi pădurile de conifere de pe marginea ei, nu ţin cont de viteză şi-mi scald privirile în lumina cerului iernatic. Pare un peisaj polar, cu iceberguri şi eratice încremenite sub soarele anacronic, colorat de o ireală vară indiană.Bolta lichefiată,cu profil de pâlnie, e invadată de nori aidoma unei puzderii de farfurii zburătoare. Ici-colea,dealurile dezgolesc impudice chelii crescând din piatră seacă, şisturi străvechi, tufişuri deşertice, umile printre pinii parasol mediteraneeni şi tisele europene săgetând azurul. Dintotdeauna norii m-au fascinat şi mi-au animat fantezia. Mă îndrept spre Ierusalimul cu case paralelipipedice din piatră bej, care mă duc cu gândul spre construcţiile "lego" şi staţia cosmică "Solaris". De data aceasta, nu mă voi opri la Zidul Plângerii din Vechea Cetate a regelui David, nu voi urca spre Muntele Scopus sau cel al Măslinilor, nici la moara lui Montefiori sau pe la casele scriitorilor şi poeteselor celebre. Doresc să intru pe fereastra pântecelui, în pitoresca piaţă orientală ierusalmiteană, Mahane Yehuda. Am văzut pieţele de duminică ale Franţei, care dispar în aceeaşi noapte, lăsând locul curat ca-n palmă, pieţele itinerante, improvizate, din orăşelele bavareze, cu fructe de pădure şi borcane de dulceaţă preparate de gospodine, celebra Piaţă Canal din Manhattanul new-yorkez, impecabila piaţă Boqueria din centrul Barcelonei, cu standuri de fructe exotice, vânat, pescărie şi toate cărnurile de pe lume, piaţa Amzei cu flori proaspete, legume de grădină şi verdeţurile cărora încă le duc dorul, leuşteanul şi mărarul de murături, halele Madridului şi ale Budapestei, Capalî Bazar şi strada pieţei de haine din Istambul... Ah, câte pieţe n-am vizitat, ridicându-le la rangul de muzee vii de ştiinţe naturale, etnografie şi folclor! Cum poţi şti totul despre un popor fără să-i vizitezi piaţa? Am văzut odată un grup de turişti americani, însoţiţi de un ghid cu umbrelă, toţi cu ochii dilataţi, amuţiţi, cu aparatele de filmat uitate. În faţa tejghelelor supraîncărcate din piaţa tel-aviviană "Şuk Hacarmel", cu o întindere expoziţională de peste un kilometru, se opriseră să aplaude ca la un spectacol, îmbătaţi de paleta impresionistă a culorilor, de cornul abundenţei şi vânzoleala cumpărătorilor şi a vânzătorilor, de tocmeli cu glume şi strigături. Nu suferea comparaţie cu chioşcurile miniaturale din colţul bulevardelor înţesate cu zgârie-nori, unde găseşti prune cu un dolar bucata şi pepene galben servit cu felia. Piaţa orientală îţi trezeşte toate simţurile, te binedispune, te vindecă de stres şi de tristeţe, te uneşte cu ceilalţi, iar banii trec dintr-o mână într-alta într-o necontenită bucurie reciprocă. Condimente îndesate în saci, scorţişoară, curry, chimen, piper de Cayenne, ghimbir, boabe de muştar, nucşoară, origan, chili, rozmarin, cimbru uscat, şofran, coriandru, foi de dafin, busuioc, ienupăr, cuişoare, paprika, enibahar, miros de ceapă prăjită şi de pâine proaspăt scoasă din cuptor, ciocolată şi bomboane, pateuri de toate formele şi mărimile, prăjituri din cocă dospită, baclavale, sarailii şi alte specialităţi arăbeşti, patiserie marocană şi găluşte irakiene din griş, peşti vii, îngheţaţi, afumaţi, muraţi, salate din legume cu maioneză sau smântână, obiecte de cult, sfeşnice cu două, şapte sau opt braţe, tichii tricotate sau brodate, pentru credincioşi, şaluri de rugăciune din mătase cu dungi şi cu franjuri, suveniruri şi obiecte contra deochiului: mâna cu cinci degete şi ochiul albastru, brânzeturi proaspete de oaie, vacă, bivoliţă, băştinaşe şi de import, vinuri, uleiuri din măsline, soia, porumb, struguri, nuci, arahide sau susan, halva cu ciocolată, alune, fistici şi cafea, fructe proaspete europene şi exotice, cu parfum inedit, carambola, figioia, guyava, papaya, mango, avocado, kiwi, pasiflora, litchi, rambutan, şesek, fructe uscate, ouă, seminţe, ţipete de papagali şi discuţii în ebraică, arabă, rusă, engleză, franceză, spaniolă, şaluri, pite, fuste, ciorapi, rahat, papuci, măsline în ulei sau în vin,verzi, negre, roşcate, mari cât nuca sau mici şi cu pielea increţită, roşii uscate, foi de viţă în saramură, preşuri, muşte, carne, jucării, cornuri, conserve, mezeluri, strigătele purtătorilor de cărucioare încărcate cu lăzi pentru aprovizionare, strivindu-i pe muşteriii neatenţi, ciuperci, ardei graşi roşii, verzi, galbeni şi mov, vinete gigant, dovleci întregi, saci cu grăunţe şi pe deasupra, cerul albastru, ca în tablourile reprezentând pe Dumnezeu.

Ştiaţi că...

...hipopotamul nu poate să înoate?

...furnica poate să supravieţuiască până la două săptămâni sub apă?

...în medie oamenii se tem mai mult de păianjeni decât de moarte?

...când o persoană moare, auzul este ultimul simţ perceput, iar văzul este primul care dispare?

(După Internet)

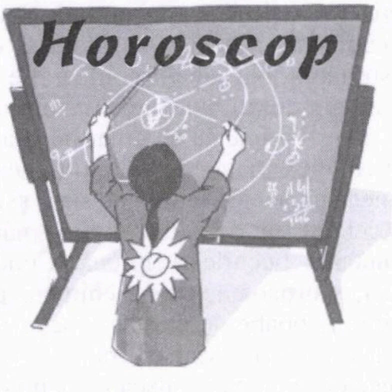

Iunie

Berbec (21 martie – 20 aprilie): Temperatura ridicată (e deja vară, nu?) nu trebuie să vă moleşească şi simţurile. Judecaţi lucrurile la rece şi daţi dovadă de discernământ în tot ceea ce priveşte relaţia dumneavoastră cu întregul anturaj. Promisiunile făcute trebuie respectate şi nu vă folosiţi de prea multe pretexte pentru a vă eschiva.

Numere: 3, 5, 9.

Taur (21 aprilie – 20 mai): Aţi depăşit ghinionul care parcă v-a urmărit în ultimele luni. „Buletinul medical" s-a ameliorat considerabil şi acum puteţi bifa îngrijorările grave la timpul trecut. A venit momentul să respiraţi cu mai multă uşurinţă. Destindeţi-vă pe cât posibil şi faceţi-vă curajos planuri de viitor.

Culoare: verde.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): Uitaţi neplăcerile care v-au apăsat zilele trecute. Enervările au avut – trebuie să recunoaşteţi! – cauze minore. Gândiţi pozitiv şi priviţi înainte cu multă încredere. Aptitudinile dumneavoastră excepţionale nu vă vor dezamăgi nici de această dată. Respectul şi simpatia de care vă bucuraţi trebuie să vă mângâie inima.

Numere: 2, 7, 29.

Rac (21 iunie – 22 iulie): Necazurile se ţin lanţ. Firea dvs. vă face însă să nu le daţi importanţă, deşi s-ar cuveni. S-ar putea să fiţi silit să renunţaţi la viitoarea excursie pe care o proiectaţi din cauza riscului unui proces. Fiţi foarte atent la fiecare act pe care îl semnaţi.

Culoare: negru.

Leu (23 iulie – 22 august): Toate propunerile pe care le-aţi primit sunt serioase şi de aceea nu mai despicaţi firul de păr în prea multe secţiuni... Analizaţi doar, cu pixul în mână, de câteva ori, înţelegerile făcute, din care recurg obligaţiile dumneavoastră. Fiţi generos, dar nu vă lăsaţi păcălit de aparenţe.

Numere: 12, 24, 29.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): Multe din panseurile dumneavoastră sunt repetate şi aplicate de câţiva dintre prietenii dumneavoastră apropiaţi în diferite ocazii. Este o perioadă propice tatonărilor în vedere unei tranzacţii care v-ar putea aduce, mai ales, satisfacţii pe plan personal.

Culoare: violet, alb.

Balanţă (23 septembrie – 22 octombrie): De-abia acum unele persoane înţeleg ceea ce se putea înţelege, cu un minim de bun simţ şi luciditate, de mult. Chiar dacă teoria conspiraţiilor nu a încetat, alimentată de aerele de superioritate ale acestor persoane, de ifosele lor, în încercarea de a vă discredita în continuare, adevărul gol-goluţ – şi bineînţeles supărător – iese la iveală.

Numere: 24, 26, 28.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): Finalmente, vă puteţi declara mulţumit. Sunteţi acum sigur că „omuleţii" dvs. se află pe drumul cel bun, după alegerea pe care au făcut-o. Timpul lor le aparţine, chiar dacă nu sunteţi de acord cu priorităţile lor. Nu faceţi eforturi excesive, căci nimeni nu intenţionează să vă ridice o statuie.

Culoare: argintiu şi indigo.

Săgetător (23 noiembrie – 21 decembrie): O informaţie aflată total întâmplător vă va fi de mare folos. Veţi putea aprecia astfel anumiţi oameni. Credulitatea nu este întotdeauna o trăsătură pozitivă de caracter. Fiţi mai circumspect în relaţiile dvs.

Numere: 2, 4, 8.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Tristeţea vă copleşeşte deşi, dacă încercaţi să faceţi cu realism o introspecţie, nu aveţi nici un motiv. Puteţi închide, fără regrete, un capitol din viaţa dvs. Dacă e necesar, aruncaţi şi cheia... Nu vă mai frământaţi cu „ce ar fi fost dacă..."

Culoare: roşu.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): Nu vă leneviţi şi luaţi, cum se spune, taurul de coarne. Rezolvaţi acum toate problemele care se cer imperios soluţionate. Numai aşa veţi scăpa şi de cicăleala partenerului/partenerei dvs. de viaţă. Inspiraţi adânc şi porniţi decis la drum...

Numere: 6, 30, 33.

Peşti (19 februarie – 20 martie): Vă agitaţi prea mult – mult prea mult şi peste puterile dvs. Luaţi lucrurile mai simplu, cu înţelepciune şi toleranţă. Vă faceţi viaţa un infern numai din nimicuri. Acordaţi-vă mai multă atenţie. Nu faceţi, întotdeauna, pe placul tuturor.

Culoare: bleumarin.

Interim

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Răvașe

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1							●				
2						●					
3			●						●		
4						●				●	
5									●		
6				●							
7		●			●		●				●
8						●			●		
9	●							●			
10					●						
11											

ORIZONTAL: 1) Prilej tradițional de a pune în plăcintele festive... sare și piper (pl.) – Ambalaj pentru răvașe! 2) Numără foile de plăcinte (fem. pl.) – Căile înguste ale vechilor vetre. 3) "Ecoul" răvașelor! – Privitor la un fus anume (fem.) – Suprafața țării! 4) Deliciul mult gustat al unor preparate de patiserie – Local popular. 5) Ocazii festive pentru mese pantagruelice... – ...cu bere! 6) Negru pe alb (pop.) – Dar semnificativ, oferit celor dragi. 7) Un colțișor de basm! – Ajută gospodinele la pregătirea prăjiturilor și plăcintelor. 8) Aurul negru – Dânsa, întâlnită la ceas! – Trecut pe centru! 9) Colportorul de răvașe – Carte care promite câștig jucătorului. 10) Suportul material al răvașelor de tot felul – Spânzurați de urechi. 11) Ambalaje ad-hoc pentru răvașe, făcute cu economie de material.

VERTICAL: 1) Victima unei răvășeli... serioase – Inițiale la... foile plăcintei! 2) Răvașe... răvășite! – Specie de brad. 3) Răvașele, în fond! – Răvaș neoficial, de odinioară. 4) Atracție (de senzație) pentru unele preparate culinare – Un răvaș ce merită toată atenția. 5) Prilej nocturn de bună dispoziție – Caiet! 6) Leagănul din căruță! – Răvaș parafat și ștampilat. 7) Conținutul tradițional al răvașelor – Bucată scrisă, de proporții reduse. 8) Ambalajul gustos al răvașelor – Părere! 9) Conținutul unui plic! – Coadă de bilete! – Figuri de gheață. 10) Răvășită, în cele din urmă! – Un răvaș scurt, admis în intimitate... 11) ...și unul pentru cei nesatisfăcători – Ținte maxime.

DICȚIONAR: Lai, ipir.

M. MĂRDĂRESCU

Primăvară

	1	2	3	4	5	6	7	8	9						
1															
2									■						
3					■										
4							■								
5						■			■						
6				■				■							
7	■		■				■								
8					■						■				
9										■					
10		■												■	

ORIZONTAL: 1) Tema. 2) Gâză strălucitoare noaptea. 3) Cinste – Sunetul unei păsări singuratice. 4) Încet în muzică – Primele imagini! 5) Lună de vară – Plantă textilă. 6) Bătrânul cu traista de vise – Muncă cu elan. 7) Cu stil – Primele la sol! 8) Salcâm în Transilvania – A separa – Aproape-aproape martie! 9) Creșa zarzavaturilor de primăvară – Când natura învie sub bagheta primăverii. 10) Lucrare agricolă de primăvară – Unitate agricolă.

VERTICAL: 1) Dată de nori – A lucra pământul. 2) Vestitoarea primăverii. 3) Imagini (fig.) – Campioni. 4) Cai cu părul castaniu închis – Actor, coleg cu Bran. 5) În care! – Micuți, zglobii, zburdă prin livezi – Des! 6) Filozof italian – Pământ răzășesc (od.). 7) Acum – Pomadă – Ferment (prefix). 8) Plantă medicinală – Tovarăși de viață. 9) Udrea Marin – Pește cu corpul lunguieț. 10) Acia! – Ait! 11) Început de vacanță! 12) Balsam, ulei sfințit. 13) American Association of Engineers (sig.). 14) Carte! 15) Împărat rus.

DICȚIONAR: Acat, vico, zim, aae.

BIANCA NIȚĂ

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Indiredcte: Dantela benzi eseu eroare d marca margine o valoare mim np rupta cpt elvetia cor c tip us antice ic zs in amon zuli pliu alt ara ala potir timbru poseta a emisiune at.

Secvențe: Banalitate amicala ut taman urbe arestare r l na saman isi masini ot pas sut aed tic la naut notat enormitate.

Acvatică: P z a balauri lorica lacat t rafala a m til tac incipienta u intim ia ir omi discreti odiosi toi uz as stanta iernatic al etc imatur p araci ataca stan cinetic inamici apa.

INTEGRAMĂ

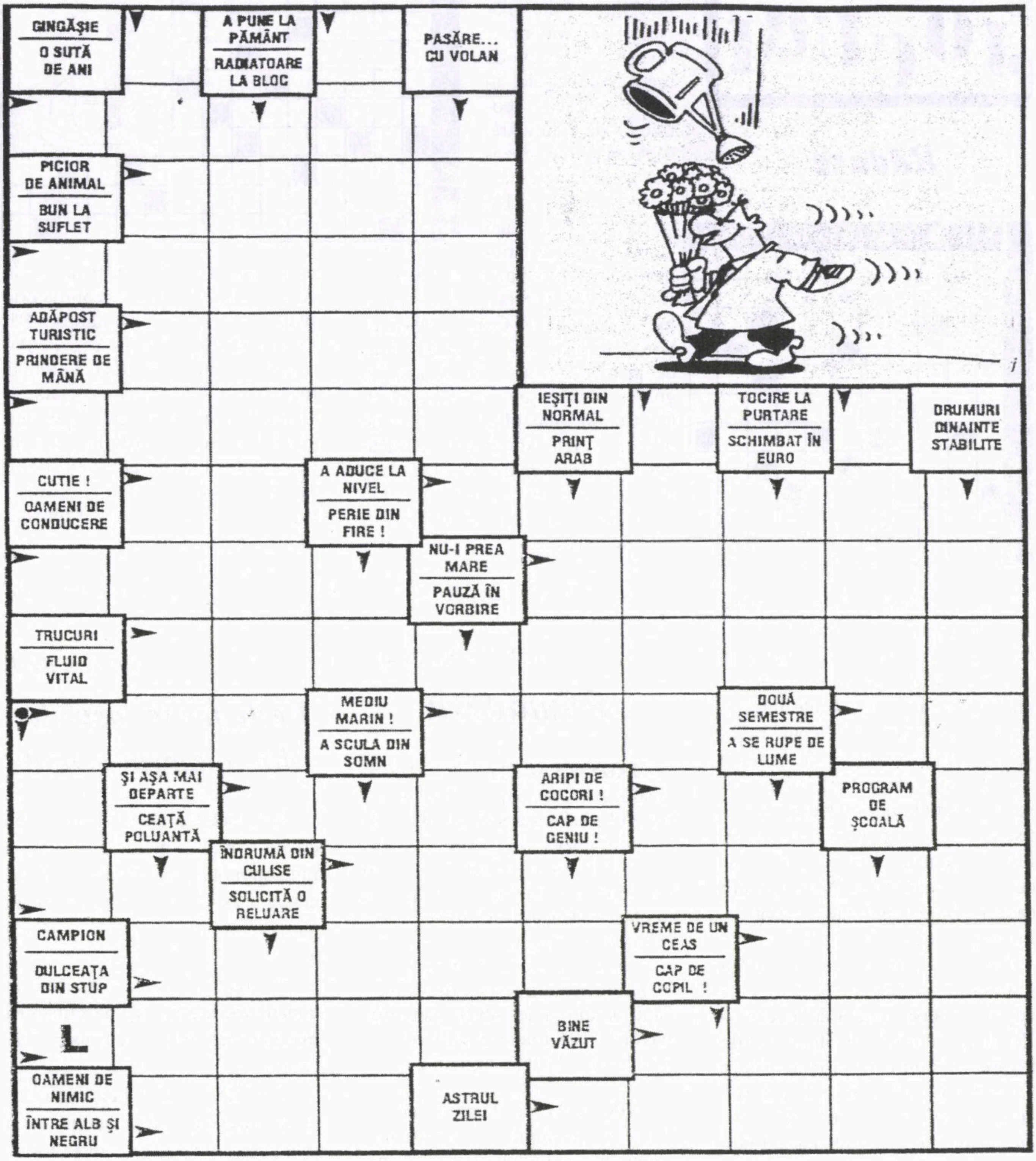
GINGĂȘIE
O SUTĂ DE ANI
A PUNE LA PĂMÂNT
RADIATOARE LA BLOC
PASĂRE... CU VOLAN
PICIOR DE ANIMAL
BUN LA SUFLET
ADĂPOST TURISTIC
PRINDERE DE MÂNĂ
IEȘIȚI DIN NORMAL
PRINȚ ARAB
TOCIRE LA PURTARE
SCHIMBAT ÎN EURO
DRUMURI DINAINTE STABILITE
CUTIE !
OAMENI DE CONDUCERE
A ADUCE LA NIVEL
PERIE DIN FIRE !
NU-I PREA MARE
PAUZĂ ÎN VORBIRE
TRUCURI
FLUID VITAL
MEDIU MARIN !
A SCULA DIN SOMN
DOUĂ SEMESTRE
A SE RUPE DE LUME
ȘI AȘA MAI DEPARTE
CEAȚĂ POLUANTĂ
ARIPI DE COCORI !
CAP DE GENIU !
PROGRAM DE ȘCOALĂ
ÎNDRUMĂ DIN CULISE
SOLICITĂ O RELUARE
CAMPION
DULCEAȚA DIN STUP
VREME DE UN CEAS
CAP DE COPIL !
L
BINE VĂZUT
OAMENI DE NIMIC
ÎNTRE ALB ȘI NEGRU
ASTRUL ZILEI

DICȚIONAR: Smog, ecu.

Manolică

Așa îl chema în familie. Era tânăr, medic, căsătorit cu Edith, violonistă în orchestra simfonică din Iași.

Erau o pereche frumoasă, cu chipuri vesele, așa cum îi știu din fotografia pe care au trimis-o părinților mei la puțin timp după căsătoria lor.

El, doctorul Manole Solomon, era văr drept cu tatăl meu (mamele lor erau surori).

În 1941 el lucra la Spitalul Sf. Spiridon din Iași și au ajuns acolo zvonuri că se scot evreii din case și nu se știe care va fi soarta lor.

El și un alt doctor, pe nume Solomonovici (dacă-mi amintesc bine), voiau să fugă acasă să-și apere familiile. Colegii lor n-au reușit să-i oprească. Doctorul Solomonovici a fost ucis în apropierea casei sale. Manolică, locuind mai aproape de spital, a reușit să intre în casă.

Când încercaseră să-l oprească la spital, el le spusese colegilor: "Edith e singură și știu că e tare speriată. Trebuie să fiu lângă ea".

Tocmai intrase în casă când s-a auzit soneria. El s-a dus la ușă, a deschis și... un glonte i-a zdrobit capul. Veniseră la adresă precisă!

Coca Elman
Ashdod

Zâmbetul de care m-am îndrăgostit

Când ne-am cunoscut oare? Parcă de un veac. Sigur înainte de izbucnirea războiului al doilea mondial. N-aveam mai mult de nouă sau zece ani. Locuiam la Miercurea Ciuc, în secuime. Știu că părinții mei m-au luat odată la Zilbermani și atunci am cunoscut-o pe Miriam. Era o fată durdulie, de vârsta mea, purta ochelari și avea un zâmbet dulce și discret. Nu-i exclus să mă fi îndrăgostit de atunci de zâmbetul ei. Pentru că după aceea mereu o căutam, găseam pretexte s-o vizitez și ea era fericită să mă primească. Adunasem o mulțime de sticluțe și cutioare și ne jucam de-a farmacia. Când ea era farmacista și eu pacientul, când invers. Nu ne plictiseam. Inventam nume de medicamente și boli inexistente și așa treceau ore până să ne despărțim. Ani în șir am fost prieteni și poate mai eram și azi dacă...

Ei da, a intervenit războiul, apoi deportarea la Auschwitz și ne-am rupt. Nu mai știam nimic unul de altul, relațiile noastre au rămas însă fidele, dar numai în amintire. Destinul a avut grijă să ne păzească de focurile cuptoarelor și amândoi ne–am întors, mai mult sau mai puțin teferi. Părinții în schimb s-au pierdut acolo. Rămăsesem orfani. Știu că ne-am reîntâlnit prin anul '46, la Cluj. Ea avea acolo o mătușă care o luase sub ocrotire, iar eu mă aflam într-o vizită la fratele meu, proaspăt însurat. Bucuria a fost imensă, am schimbat fotografii și ne-am promis să ne căutăm, să ne mai vedem, să ținem legătura, cum se zice și pe aici, chiar dacă e doar o intenție. Deși marcată de lagăr, Miriam rămăsese la fel de frumoasă și la fel de zâmbăreață ca pe vremuri. S-a decis să urmeze medicina dentară, probabil la îndemnul acelor ani de joacă cu doctoriile și cu repetatele sfaturi "medicale" pe care mi le dădea pentru bolile mele virtuale.

Ani, foarte mulți ani, n-am mai știut nimic unul de altul. Eu m-am mutat la București, apoi la Timișoara, de unde am *aliat* în Israel. Ea a rămas, a practicat dentistica, asta am aflat ulterior, și relațiile noastre atât de promițătoare s-au pulverizat de parcă nici n-ar fi fost. În ciuda acestei rupturi îmi aminteam mereu de Miriam, ca de o imagine gingașă a tinereții, și o revedeam în memoria mea afectivă cu șorțulețul ei imaculat și cu zâmbetul așternut pe buze, vânzându–mi sticluțe și cutioare pe care eu le plăteam cu pietricele sau năsturei sau cine știe ce alți "bani", găsiți prin casă ori în curte.

Așa ar fi rămas Miriam în amintirea mea pentru totdeauna dacă într-o zi, cu totul întâmplător, nu făceam o vizită unei familii vecine de pe strada Remez, unde locuiam într-un orășel din nordul Israelului. Pe doamna o chema tot Miri, vorbea unguresște și din vorbă în vorbă am aflat că e din Cluj.

– Nu se poate, zic eu, am avut în urmă cu cinci sau șase decenii o cunoștință pe acolo, Miriam Zilberman, medic.

– O cunosc, zise această nouă Miri. E la Haifa, locuiește în Denia, m-am întâlnit cu ea de câteva ori. Vrei adresa?

M-am emoționat la gândul revederii. Mi-am notat adresa, dar mereu amânam s-o vizitez. Nu știu de ce. O presimțire ciudată mă făcea să renunț, să las întrevederea pe altă dată. Ocazia s-a ivit însă curând. Aveam de completat niște formulare pentru a primi o despăgubire de la nemți și mi s-au cerut doi martori. Imediat m-am gândit la vechea și buna mea prietenă Miriam. Nimeni altcineva nu era mai potrivită să-mi dea o declarație că am fost deportat. Voiam s-o sun, dar n-aveam numărul ei de telefon. Și-apoi m-am gândit: de ce nu i-aş face o surpriză, mergând la dânsa acasă? Aşa am făcut. Era spre toamnă, frunzele se coloraseră în ruginiu, iar cartierul acela din Denia părea un mic paradis. Multe vile, multă verdeaţă şi linişte. Am nimerit la adresa căutată fără dificultate. Casa era ascunsă după nişte tufe uriaşe de trandafiri, iar gardul viu, tuns cu grijă, trăda gustul ales al celor ce locuiau acolo. O placă discretă de aramă, prinsă de poartă, vestea trecătorului că se află la intrarea cabinetului dentar al doctoriţei Miriam Zilberman. Am tras aer în piept şi am sunat la interfon. Îndată s-a auzit un lătrat care m-a aiurit. Evident, nu era vocea lui Miriam. Dar ce idee, să avertizezi vizitatorul că în casă se află un patruped! În fine, căţelul a fost redus la tăcere şi gazda întrebă, cu o voce cam răguşită:

– Cine e?

– O surpriză, am încercat eu să glumesc. O mare surpriză.

– Plecaţi, domnule!

– Miriam, sunt eu, prietenul tău din copilărie. Ne ştim de o viaţă, eram tovarăşi de joacă la Miercurea Ciuc. Nu-ţi aminteşti?

Se lăsase o linişte grea, plină de întrebări pentru mine, apoi vocea, devenită mai decisă, spuse din nou:

– Plecaţi, vă rog. nu vă cunosc.

Nu se poate, mi-am spus, şi am sunat iarăşi. După câteva clipe apăru în prag o doamnă scundă, uşor gârbovită, cu părul alb, prins în agrafe, cu ochii ascunşi după nişte ochelari închişi la culoare. Mă cercetă îndelung, fără să scoată o vorbă, probabil fără să mă recunoască, şi-mi repetă pentru a treia oară rugămintea să fie lăsată în pace. Eram blocat. Cine ştie ce credea în sinea ei? Că sunt un cerşetor sau un răufăcător; poate n-avea chef să mă primească sau, pur şi simplu, evita orice revedere cu trecutul. Stăteam locului ca un par înfipt în pământ. I-am reamintit că ne cunoaştem încă din România, dinaintea celui de al doilea război mondial. Exact în clipa aceea, căţelul a ţâşnit din cabinet ca o săgeată, a ajuns în dreptul meu la poartă şi a început să mă latre cu atâta înverşunare încât mi-am dat seama că nu am nici o şansă de a lega o vorbă cu stăpâna casei. Ridicând glasul, peste urletele produse de câine, Miriam spuse, pe un ton aspru, să plec. N-a aşteptat să mă execut şi a intrat în casă.

M-am proptit în poartă şi am vrut s-o scot din ţâţâni. De furie, tremuram. Îmi auzeam dinţii clănţănind în gură. Eram totuşi incapabil să acţionez. Cred că arătam absolut ridicol. Trebuia să mă calmez şi să mă resemnez. Instantaneu, mi–am adus aminte de o frază citită undeva, scrisă de un om deştept: "Cât de cuprinzător este inventarul uitărilor noastre!".

Coboram din Denia amărât şi derutat. Nu pentru că nu primisem acea declaraţie de care aveam efectiv nevoie, cât pentru pierderea unui prieten drag, căruia îi păstrasem atâţia ani o amintire caldă şi consecventă. Mă simţeam ca o căprioară atinsă de un glonţ rătăcit. Nu înţelegeam ce se putea întâmpla cu un om de s-a schimbat într-atât încât n-a dorit să mă revadă. Niciodată n-am supărat-o, n-am jignit-o, nu i-am făcut absolut nici un rău. De ce, de ce? mă întrebam până la epuizare. Chin inutil.

Sunt, se pare, momente în viaţă care te tulbură şi te lasă suspendat în cerul întrebărilor. M-am dus de-a dreptul la Miri, vecina, şi i-am povestit ce mi s-a întâmplat. N-a vrut să mă creadă. Am jurat. I-am arătat fotografia fostei mele amice pe care o primisem după război, din mâna ei, şi am rugat-o ca la prima vizită pe care i-o va face să i-o restituie. Pe verso era o dedicaţie pentru mine, încă o dovadă că relaţia despre care vorbisem nu era o invenţie.

Harry Ross
Naharia

M. Sebastian şi tatăl meu

În numărul 253, la pagina 15, pasajele din Jurnalul lui M. Sebastian: "Sunt jigărit, sunt obosit, sunt terminat, sunt inutil. De aici până la a întinde mâna şi a cere, cât mai este?" şi "Erai un biet profesoraş – în lipsă de altă ocupaţie – din ghetoul în care te azvârliseră legile naziste" mi-au adus aminte de tatăl meu (tăticu).

Până la apariţia acestor legi o duceam bine.

Tatăl meu, inginer chimist, absolvent al Politehnicii în 1929, se căsătorise şi după o perioadă în care lucrase la rafinăria "Carmen-Petrol" din Târgovişte, se mutase la Ploieşti, unde lucra acasă ca angajat al unei societăţi petrolifere cu patroni evrei.

Locuiam pe o stradă în formă de "L", având un proprietar unic. Acesta o împărţise în parcele identice, pe care construise case identice, parter şi etaj, în stil neo-românesc. Noi ocupam casa din colţ, având la parter camerele familiei, iar la etaj biroul societăţii (unde "trona" dl. Segal, contabilul) şi camerele de serviciu, ocupate de o pereche de ardeleni, Ion şi Maria. Ion era angajatul societăţii şi se ocupa de administraţie, iar Maria era angajata noastră şi se ocupa de menaj şi de supravegherea mea, când maică-mea n-o putea face. Sarcina asta Maria (pentru mine Mima) o privea cu atâta răspundere încât nici duminica, ziua ei liberă, nu se îndura să se despartă de mine şi mă lua cu ea la... biserică! Amintirea pe care o păstrez acestui loc este plăcutul miros de tămâie şi spatele celor din faţa mea: eram prea mic ca să pot vedea mai departe...

În curte se mai afla o clădire anexă. Aici era garajul (pe vremea aceea maşinile, atunci când erau puse la dispoziţia salariaţilor, erau cu şofer cu tot. Al nostru era tot evreu!). Lipit de garaj era laboratorul unde lucra tatăl meu, ajutat de un laborant. Sarcina lor era de a analiza probele aduse din vagoanele cisternă încărcate cu diverse produse petroliere şi de a emite certificate de calitate ce le însoţeau la export.

Lucrurile au început să se schimbe, pe nesimţite, pentru majoritatea oamenilor. Tatăl meu zâmbea ori de câte ori cineva spunea că războiul a izbucnit în 1939: el văzuse de mult disproporţia dintre cererea la export de benzină de avion şi dezvoltarea aviaţiei civile.

Chiar şi când evenimentele vor lua o întorsătură gravă, cei mari ne fereau pe noi, copiii, să simţim îngrijorarea lor. Asta nu ne împiedica să ne mirăm, deşi se găseau tot felul de explicaţii inofensive pentru satisfacerea curiozităţii noastre.

M-am mirat când într-o bună zi au apărut în casă o femeie cu doi copii, unul în braţe şi altul cam de vârsta mea, adică 5-6 ani. Păreau speriaţi, ruşinaţi de starea lor şi făceau tot posibilul pentru a trece neobservaţi. Parcă s-ar fi temut că ne stau în cale. Am încercat să vorbesc cu băiatul mai mare, dar mi-a răspuns cu nişte bolboroseli. Maică-mea (mămica) mi-a explicat că nu mă poate înţelege, ei fiind polonezi, veniţi în vizită (!!). După un timp au dispărut.

M-am mirat când ai mei au dat (!!) radioul, care-mi plăcea atât de mult pentru că avea o hartă colorată care se lumina atunci când aparatul era aprins.

M-am mirat când, luat de mână de tatăl meu pentru a merge prima dată la grădiniţă, în loc să mergem spre cea din apropiere, unde se duceau toţi copiii, el m-a dus mai departe, la o clădire mare cu un semn deasupra. El mi-a explicat că ea se numeşte templu şi că semnul e un "Magăn Duvăd" (aşa se pronunţa acolo Maghen David). M-am bucurat mult pentru că am primit plastilină să ne jucăm; acasă nu aveam, maică-mea ţinea (încă!) la luciul parchetului.

M-am mirat pentru că nu am înţeles de ce a fost nevoie pentru asta să învăţ înainte abecedarul. Privind în urmă, cred că ideea cu plastilina a fost soluţia găsită de Comunitate, în lipsa unor cadre didactice, pentru a atenua copiilor evrei şocul produs de interzicerea frecventării învăţământului de stat.

Apoi nu s-a mai putut nici asta. Mi s-a explicat că drumul e prea periculos, aşa că am rămas închis în curte.

M-am mirat când aceiaşi copii care până mai ieri veneau să se joace cu jucăriile mele, acum, trecând spre casă de la şcoală, îmi strigau "jidanii la Palestina!" (unde o fi fost asta?!). Ca să mă convingă, aruncau cu pietre: că mi-au spart capul, mai treacă-meargă, dar că după aia a trebuit să fac nu ştiu câte injecţii în burtă, asta n-o pot uita!

Şi aşa, din mirare în mirare, am ajuns să înţeleg că fac parte din poporul ales, adică dintre oamenii ce trebuiesc deosebiţi de ceilalţi!

S-au petrecut lucruri ce nu-mi puteau fi explicate. Aşa au dispărut laboratorul, maşina şi dl. Segal. Autorităţile române se pregăteau de război şi i-au concentrat şi pe evrei (îl ţin minte pe tăticu în haine de ofiţer înainte de a pleca!). După un timp, toţi evreii din unitate, în frunte cu taică-meu (ca sublocotenent era cel mai mare în grad!), au primit ordinul să plece acasă. Aceleaşi autorităţi i-au găsit apoi "vinovaţi de etnie" pe aceeaşi evrei, şi i–au trimis în lagăre. Eliberat din lagărul de la Teiş, lângă Târgovişte, tatăl meu, împreună cu un grup de evrei au primit ca domiciliu forţat Piteştiul (unde se afla mama lui). El i-a scris mamei mele că nu-l interesează alte lucruri, dar să-i aducă toate cărţile.

Ion se făcuse legionar "de ocazie". Noroc cu Mima, care a pus piciorul în prag: "Tu să faci pe legionarul afară, aici eu comand!". Deşi oficial nu mai avea voie să ne servească, ea ne-a ajutat cât a putut: a făcut rost de lăzi în care mămica a aranjat sutele de volume, a găsit un camion care să ne ducă la Piteşti pentru că transportul pe CFR nu mai aveam voie să-l folosim. Devotamentul acestei femei nu-l pot explica decât prin simţământul – pe care ea l-a avut în toţi anii câţi a fost cu noi – că este un membru al familiei noastre.

Biata Mima, după război, ne-a găsit şi a vrut să vină să moară la noi, pentru că fetele ei, pe care ea le ajutase din câştigul obţinut la noi să-şi ridice case la ele în sat, nu mai voiau s-o ţină!...

Ei, şi iată-ne piteşteni. Pe vremea aceea (1941), Piteştiul era un orăşel de circa 10.000 de locuitori, din care mulţi pensionari. Era fieful Brătienilor (şi liceul le poartă numele). După spusele bunicii, existase un "şantan" cu fete, pentru care domnii ofiţeri din garnizoană se băteau uneori în duel.

Edilii oraşului, vrând probabil să materializeze expresia "mens sana in corpore sano", au ridicat o clădire jumătate teatru, jumătate baie publică!

Casele, în general numai cu un singur nivel, mărgineau străzi pavate în majoritate cu piatră de râu. Aflate direct la stradă sau puţin retrase, pentru a face loc unui aranjament floral, aveau terenul liber din spatele lor fie cultivat, fie ocupat de magazii şi coteţe, fie şi una şi alta. Aveam apă curentă (în curte, la cişmea!), dar nu canalizare.

În afară de grădina publică, orăşelul dispunea de un frumos parc (cu restaurant), Trivale, la care se ajungea pe o şosea umbrită de coroanele împreunate ale castanilor ce o mărgineau.

Ca în toate orăşelele de provincie, lumea ieşea să se plimbe pe

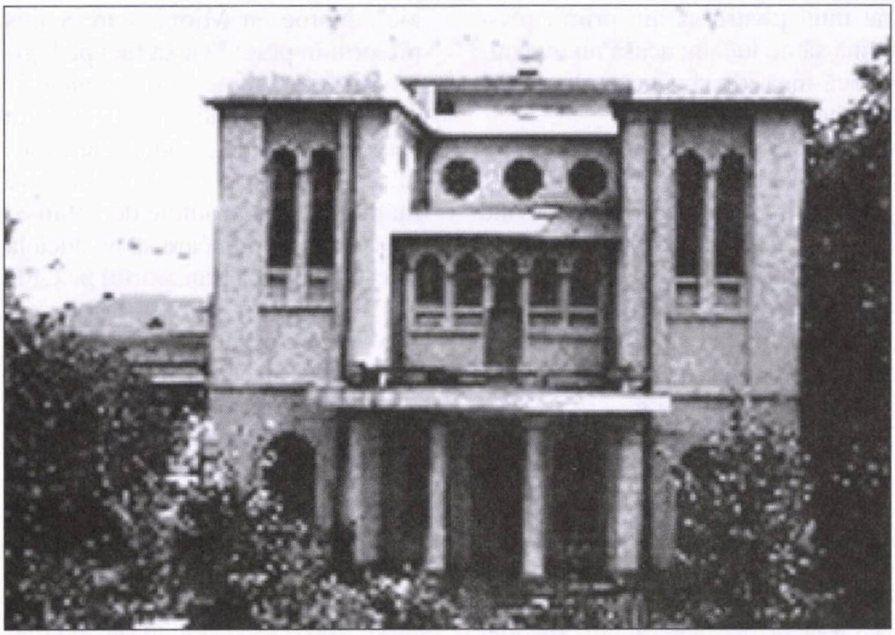

Sinagoga din Pitești

stradă după ce arșița zilei se mai potolea. În Pitești ea se numea Strada Mare și cum nu era prea lungă, plimbăreții erau într-un permanent du-te-vino, o linie nevăzută despărțindu-i pe cei ce se duceau de cei ce se întorceau. Nostim era că, indiferent de câte ori treceau unii pe lângă ceilalți, cei ce se cunoșteau se salutau!

Ei, dar situația asta idilică nu era pentru evrei (și la piață, pentru cumpărături, aveau voie să meargă numai la amiază, după ce creștinii le terminau pe ale lor). Reduși la zero din punct de vedere economic, erau nevoiți să trăiască din expediente (la tatăl meu venea câte o "loază", cu pretenția ca, în câteva ore de meditație, să poată lua corijența; la familia Spodheim se împleteau pulovere din zori până în noapte etc.). Se făcea maximum de economie. Mi-l aduc aminte pe tatăl meu spărgând lemne pentru foc, cărând apa, curățind zăpada (inclusiv la munca obligatorie). Provenit dintr-o familie săracă, era obișnuit cu munca (studenția o făcuse dormind cu alți cinci colegi într-o cameră nesănătoasă: patul lui fiind lângă un perete igrasios, cred că din asta i s-a tras reumatismul).

Spectrul Transnistriei, deci al morții, plana deasupra micii comunități evreiești (aveam sub pat o pereche de ghete, cu vreo două numere mai mari decât al meu, pe care urma să le încalț în caz că vom fi trimiși într-acolo).

Un văr al tatălui meu, tot piteștean, inginer de căi ferate, fusese angajat să lucreze "la negru". Cineva "l-a turnat" și pedeapsa a venit imediat: expedierea și dispariția lui în Transnistria. Aveam să aflăm că, în lipsa oricărei dotări medicale, a murit dintr-o banală zgârietură. Aviz domnilor care continuă să susțină că Antonescu i-a omorât **numai** pe evreii din Basarabia și Bucovina.

Tatăl meu a socotit că trebuie făcut ceva, că poate fi util folosindu-și capacitățile. Era un om de caracter, posesor al unei solide culturi. În paralel cu Politehnica a urmat și cursurile de filozofie de la Facultatea de Drept. Cunoștea latina, franceza, și se descurca în germană fără translator. Nu suporta superficialitatea (în această privință mă urmărea îndeaproape și vai celui care "deschidea gura" în prezența lui fără să cunoască la perfecție subiectul!). Pe cât era de serios, pe atât era de modest. A fost foarte apreciat. Cuvântul lui avea greutate (cred că a fost primul titrat evreu din Pitești).

S-a adresat Comunității cu următoarea logică: "Șansele noastre de a scăpa cu viață sunt jumătate-jumătate. Nu se știe cât va dura războiul. E păcat ca tot timpul acesta să fie pierdut pentru copiii noștri. Dacă sunteți de acord, mă angajez să-i meditez **gratuit** pe toți copiii, de la clasa întâi primară și până la ultima clasă de liceu".

Desigur, ar fi putut face asta și fără a se adresa Comunității, dar se ivise o problemă: în clasele mai mari numărul elevilor era mic și se puteau uni pentru învățătură în locuința unuia dintre ei; în schimb, pentru noi, "aspiranții" la clasa întâi (probabil datorită unei prolificități sporite după criza economică din 1929), nu mai era suficientă o odaie. Singurul spațiu mai mare se afla la Templu, în custodia Comunității. Problema era de conștiință: cum poți pune la dispoziția unor studii laice un lăcaș religios? S-a ajuns la un compromis: Comunitatea era de acord dacă se vor preda copiilor și lecții de iudaism. Din fericire s-a găsit un profesor specializat în domeniu, dl. Mibașan.

Așa am învățat clasele primare cu tatăl meu (devenit dl. profesor), iar la sfârșitul războiului, după ce am trecut un examen, am fost (ca și ceilalți copii de evrei) pe picior de egalitate cu copiii creștini care au învățat normal.

Fiind conștient că reprezintă, în planul instruirii, salvarea copiilor, tatăl meu nu s-a socotit nici un moment inutil.

Haine ponosite? De ce să-ți fie rușine când nu ești cu nimic vinovat de starea în care te afli?

Nu a făcut asta gândindu-se la o răsplată (era prea filozof pentru a se aștepta la așa ceva!), dar îmi aduc aminte cât se bucura când, ani şi ani după terminarea războiului, câte un fost elev întâlnit pe stradă îl saluta.

Dacă am notat rândurile acestea pentru posteritate, am făcut-o pentru că nu ştiu dacă timpul pe care-l mai am în faţă îmi va permite s-o fac şi în altă parte. Pentru mine tata a rămas un ideal.

A. Grigoriu
Tivon

Bâlci la Ţăndărei

Dacă destinul n-ar fi făcut să văd lumina zilei într-un sat din Câmpia Bărăganului, la Ţăndărei, acolo unde bâlciurile se fac anual, s-ar fi putut ca apetitul meu gastronomic să nu fi rămas cu atâta obstinaţie legat de covrigii cu susan, de halviţă şi halva, gogoşile şi păpuşile de zahăr care aveau în talie un inel de plumb, de bragă şi sirop! Şi nu este vorba doar de gogoşile care creşteau în cazanele cu ulei, devenind brun-aurii, înainte de a fi abundent pudrate cu zahăr, ci şi de emoţia cu care priveai sau alegeai între un Hopa-Mitică, o mingiucă chinezească atât de săltăreaţă când doar atingeai elasticul de care era spânzurată, sau un cocoşel de argilă colorată care, de fapt, era un fluier! Floricelele, bomboanele înfăşurate în hârtie colorată, ploicica pentru colivă, care se vindea la kilogram, turta dulce în formă de inimioară sau floare, ibricele, flaşnetele, florile de hârtie, jucăriile din lemn sau tablă – prea mulţi excitanţi care declanşau prea multe dorinţe pentru mintea şi sufletul unui copil. Dorinţa de a avea toate aceste lucruri minunate era, fireşte, susţinută de mirosurile ademenitoare, de strigătele răguşite ale vânzătorilor care te îndemnau să cumperi.

În acest conglomerat de lucruri ispititoare intra şi posibilitatea de a te da în comédii (în Muntenia, caruselul era numit comédie), în scrâncioburi şi bărci, în dulapi şi alte leagăne; scamatorii, fachirii, femeia-şarpe, harfonistele, ba chiar şi ologii şi cerşetorii sau ursarii te propulsau într-o lume a magiei care te ameţea, îţi tăia respiraţia.

Nici senzaţia de vomă care se instala uneori din pricina căldurii şi a celor multe impresii şi senzaţii nu putea să-ţi răpească fericirea de care erai cuprins.

Singurul copil la părinţi, pe vremea aceea, cu un tată înstărit dar şi generos, melancolic şi petrecăreţ, mi se împlinea orice dorinţă, înainte de a mi-o fi exprimat. Sau dacă, dându-ne în bărci sau în comédie, ameţeam şi mi se făcea rău, la cererea tatii, comédia se oprea pe loc, noi ne dădeam jos şi tăticu plătea încă o tură pentru toţi cei care fuseseră întrerupţi din voluptatea rotirii din ce în ce mai accelerate.

Dar şi adulţii se răsfăţau după ce îşi încheiau afacerile de vânzare şi cumpărare, sau ambele, indiferent de rezultatul tranzacţiilor.

Se poposea pentru 2-3 ore la restaurantele adăpostite sub corturi, înjghebate din poloage, la măsuţe de brad, unde se serveau cele mai delicioase fleici şi cârnaţi, momiţe şi creier, care sfârâiau tot timpul pe grătar. Şi, evident, micii cei parfumaţi din abundenţă cu cimbru. Salate nu se ofereau, toată lumea mânca aceste cărnuri cu pâine şi le uda cu şpriţuri. Se comanda vin şi sifoane. Cortul se umplea de fum şi zarvă, harfonistele trebuiau să-şi dreagă mereu glasul pentru a dovedi zgomotul. Fără ele, nu se putea: în cort era totdeauna instalată o scenă, improvizată din dulapi şi scânduri fixate cu cuie, pe care evolua câte o harfonistă, îmbrăcată, de obicei, în costum naţional şi cosmetizată din belşug. Aceste cântăreţe de târg interpretau muzică populară şi romanţe pe care, de pildă, profesorul George Călinescu le numea mahalageşti (sic!).

Guristele sau harfonistele ne delectau auzul, iar pentru bărbaţii cercheliţi trebuie să fi fost şi un obiect de atracţie, chiar "sexy", cum se spune astăzi, căci erau tinere şi sprâncenate şi-l "aveau pe vino-ncoa".

Cuvântul "harfonistă" nu este atestat de dicţionarele limbii române, deşi era folosit curent; ar putea să provină prin transfer de la germanul "Harmonika", căci guristele erau acompaniate uneori de un acordeonist. Când familia mea, mai restrânsă sau mai numeroasă, însoţită uneori şi de prieteni sau cunoscuţi, se ridica de la masă pentru a ne îndrepta spre casă, târgul era încă în toi, deşi mulţi ţărani o porneau la drum pe lumină, ca să nu ajungă prea târziu în satele lor. Erau şi unii care înnoptau la târg, sperând să-şi vândă a doua zi marfa rămasă; ei se culcau pe tarabele lor, pe sacii pe jumătate goliţi, pe scăunele sau direct pe pământul gol sau aşternut cu câte un ţol. Zilele erau fierbinţi şi nopţile rămâneau foarte calde.

A doua zi trebuia să mă duc la şcoală, dar gândurile mi se învârteau în minte ca scrânciobul cel minunat. După şcoală, a doua sau chiar a treia zi de la deschiderea târgului (la Ţăndărei se ţinea la 8 septembrie, de Sfânta Marie Mică), întârziam cu regularitate, minţind că învăţătorul ne-a ţinut la arest sau că am rămas cu vreo prietenă care voia să-mi arate la aritmetică etc. Mă ruşinam să le spun părinţilor că nu m-am putut abţine şi am trecut din nou pe la bâlci!

Monica Bilan
Hannover, Germania

Despre fair-play

Acum, când nu mai suntem tineri, pot să vă spun că întotdeauna am fost un om corect, am iubit de copil dreptatea şi ceea ce astăzi numim fair-play-ul, chiar dacă pe vremea aceea nu exista expresia asta. Îmi amintesc, de pildă, de o pățanie de-a noastră, adică a mea și a celui mai bun prieten al meu, pe când eram prin clasa a doua primară. Am greșit cu ceva care a supărat-o rău pe învățătoarea noastră, doamna Ionas, o femeie foarte cumsecade căreia toată lumea îi spunea Roșca.

Ce anume, nu mai țin minte, isprava noastră trebuie să fi fost considerată astăzi un fapt obișnuit, dar atunci era o dovadă de indisciplină gravă... Poate că am întârziat pe afară în recreația mare, poate am chiulit de la ora de lucru manual sau am venit la școală netunși, nu era ceva prea grav, dar am fost amândoi pedepsiți ca exemplu pentru toți colegii: fiecare din noi urma să-și scrie pentru a doua zi numele de o sută de ori. Toți ceilalți elevi din clasă trebuiau să înțeleagă că așa va păți oricine va păcătui ca noi...

Ei bine, am avut curajul, deși nu împlinisem nici măcar opt ani, să mă adresez doamnei Ionas la sfârșitul orelor de învățătură și să-i spun că pedeapsa nu e dreaptă, că îl năpăstuiește pe colegul meu în comparație cu mine.

– Cum așa? s-a mirat învățătoarea.

Și atunci, emoționat desigur, dar convins că am multă dreptate, i-am spus:

– Pe mine mă cheamă Dorel Șor și pe dânsul Martinel Blumenfeld. Numele lui este de două ori mai lung decât al meu și asta înseamnă că el este pedepsit de două ori față de mine...

Doamna Ionas a zâmbit și a decis imediat:

– Bine, atunci el își va scrie numele de cincizeci de ori...

A fost una din zilele fericite ale copilăriei mele. Gândiți-vă că la sentimentul tonic că am făcut un gest prietenesc și corect s-a adăugat acea senzație bună a reușitei, a datoriei împlinite, dar și mândria că am avut curajul să protestez, să-mi demonstrez cu seninătate argumentele. Am fost foarte mulțumit de mine. Am simțit și o mare ușurare!

– E frumos că te-ai gândit numai la binele prietenului tău fără să ceri și pentru tine o păsuire.

E adevărat, dar acum pot mărturisi că nu era numai pentru binele lui. Eram, într-adevăr, foarte buni prieteni și exista între noi o înțelegere secretă. Pentru că dânsul era mai bun decât mine la aritmetică, nota, rezolva și copia pentru amândoi toate exercițiile la matematică, iar misiunea mea era să mă ocup de partea "literară", de tot ce ținea de litere adică și trebuia scris pentru a doua zi. Încât, înțelegeți desigur că executarea pedepsei scrise, numele meu, numele lui, îmi revenea mie în exclusivitate. În orice caz, fapt este că doamna Ionas a relatat cu mândrie povestea în cancelarie, alți învățători și numeroși părinți au comentat pozitiv întâmplarea, m-au lăudat și m-au dat ca exemplu... De atunci sunt considerat un om corect, care iubește dreptatea și fair-play-ul, chiar dacă pe vremea aceea nu exista încă expresia asta...

Dorel Schor
Natania

Harry Solomon, președintele Comunității Evreilor din Piatra Neamț (ne cere un drept la replică la o corespondență a d-lui J. Alpern din Geneva:

«Referitor la corespondența primită de la dl. Joseph Alpern din Geneva și apărută în revista "Minimum" nr. 251 din februarie 2008, sub titlul "Surprize, surprize (dar nu cu Andreea Marin)", doresc, dacă se poate – ca un drept la replică – să clarific unele afirmații inexacte și jignitoare din articol, ceea ce creează confuzii și aruncă o pată nemeritată asupra mea și a activității mele ca președinte al Comunității Evreilor din Piatra Neamț.

1. Precizez că am fost ales ca președinte în mod democratic, conform statutului, prin alegeri în comunitate, cu majoritatea voturilor membrilor ei. Ultimele alegeri au avut loc la Comunitatea Evreilor din Piatra Neamț în 14. oct. 2007, prin vot secret (am avut și două voturi contra). La Congresul Federației Comunităților Evreiești din România din 2005 am fost ales tot prin vot secret ca membru în Consiliul de Conducere al Federației și membru în Comitetul Director.

Am făcut precizările de mai sus deoarece în P.S.-ul de la sfârșitul articolului, dl. Alpern scrie: "Convocarea "surpriză" mi-a fost relatată de către Harry Solomon, care continuă să fie președintele Comunității locale". De ce nu ar trebui să mai fiu președintele comunității?

Folosirea cuvântului "convocare" nu este motivată. Nu am fost convocați, ci invitați la ședința festivă a Consiliului local, care are loc în fiecare an cu ocazia Zilelor Orașului Piatra Neamț. La ședință au participat toate oficialitățile locale și județene, precum și conducători ai instituțiilor de cultură și artă, directori de întreprinderi, reprezentanții minorităților naționale, ai cultelor etc., iar în program nu scria că se va acorda titlul de cetățean de onoare lui Ion Antonescu.

2. Eu și dl. Dorel Dorian nu am fost declarați niciodată "cetățeni de onoare" ai municipiului. În ședința festivă am primit o Diplomă de recunoștință pentru contribuția adusă la promovarea imaginii orașului. Aceeași diplomă au primit-o și bulibașa țiganilor, ca reprezentant al etniei sale, alți șefi de culte: protopopul Bisericii Ortodoxe, pastori, etc., prefectul județului, directori, profesori etc. Anexez alăturat copii xerox după diploma mea, lista celor ce au primit diplome de recunoștință precum și a celor ce au primit titlul de cetățean de onoare,

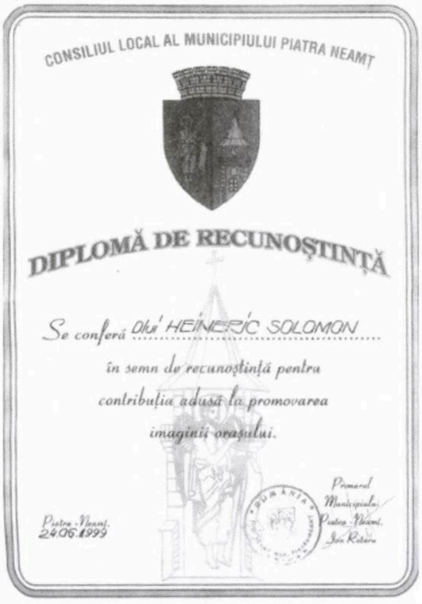

CONSILIUL LOCAL AL MUNICIPIULUI PIATRA NEAMȚ

DIPLOMĂ DE RECUNOȘTINȚĂ

Se conferă Dlui HEINERIC SOLOMON

în semn de recunoștință pentru
contribuția adusă la promovarea
imaginii orașului.

Piatra-Neamț,
24.06.1999

Primarul
Municipiului
Piatra-Neamț,
Ion Rotaru

apărute în ziarul local "Acțiunea" din iunie 1999.

3. Dl. Alpern a uitat că i-am povestit cum, atunci când am primit diplomele, dl. Dorel Dorian a luat cuvântul în numele Federației și Comunității și a protestat la acordarea titlului lui Ion Antonescu, scoțând în evidență faptul că meritau să capete titlul de cetățean de onoare post-mortem o serie de personalități ale Comunității Evreilor din Piatra Neamț care și-au creat un nume deosebit, în țară și în lume, în cultură și artă, pomenind printre alții pe A. L. Zissu, Eugen Relgis, Victor Brauner, Jacques Herold, H. Streitman.

Trebuie să știți că, în 2003, Comunitatea Evreilor din Piatra Neamț, având sprijinul FCER împreună cu Complexul Muzeal Județean Neamț, a deschis cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la naștere o expoziție deosebită cu lucrări ale lui Victor Brauner, la care au participat reprezentanți ai Ministerului Culturii și Cultelor, oficialitățile locale, personalități din domeniul artei, alături de reprezentanți ai Federației și Comunității. Ulterior Consiliul local a acordat titlul de Cetățean de Onoare post-mortem lui Victor Brauner. În anul 2004 a avut loc vernisajul unei a doua expoziții, Editura Hasefer a tipărit în condiții grafice deosebite un album având-l ca autor pe muzeograful Emil Nadler, membru în Comitetul de conducere al comunității noastre, care a fost inițiatorul ambelor expoziții. Tot din același an, Liceul de Artă din Piatra Neamț poartă numele marelui pictor evreu născut aici.»)

Primarul Rotaru nu l-a crezut pe cunoscutul dramaturg. Și a greșit.

În legătură cu subiectul de mai sus, Dorel Dorian, redactor-șef al revistei "Realitatea Evreiască" din București, a publicat în sus-numita "Realitate" o precizare, din care extragem:

«...Acum vreo nouă ani, primarul orașului Piatra a invitat și a convins să se adune în Sala Teatrului din urbe o seamă de enoriași evrei, în frunte cu minunatul meu amic Harry Solomon, președintele Comunității. Am fost invitat și eu, autorul controversatei piese "Secunda '58", care inaugurase Teatrul Tineretului, cu un excelent colectiv, ce înnobilase atât orașul, cât și Teatrul.

Motivul convocării? Rotaru ne spusese, primar fiind, că intenționează să ne acorde niște ciudate "Diplome de recunoștință". "Nouă, evreilor pietreni?!". "Vouă, în primul rând!", mă asigurase Rotaru. "Dar voi începe festivitatea cu decernarea titlului de Cetățean de Onoare al orașului, fostului mareșal Antonescu". Am protestat, desigur, asigurându-l că voi vorbi în fața întregii lumi adunate împotriva gestului de a onora un criminal de război, ucigașul recunoscut a sute de mii de evrei deportați în Transnistria. Nu m-a crezut și a riscat. Așa am ajuns să iau atitudine, vorbind, chiar în aceeași zi, nu doar despre profundul meu dezacord cu cel ce a fost Antonescu, dar prezentându-i, totodată, acele mari personalități ale orașului care ar fi meritat fără putință de tăgadă cea mai înaltă distincție a orașului. Am vorbit așadar despre marele pictor Victor Brauner, despre sionistul A. L. Zissu, despre excepționalul publicist și scriitor, membru al nu știu câte academii din lume, Eugen Relgis, ca și despre Marele Rabin Halevy. Am vorbit și despre alții, nume la fel de prestigioase de evrei și români care au fost "cetățeni de onoare" ai orașului, chiar și fără diplomele celui care nu auzise încă de ei, insistând și asupra personalității lui Calistrat Hogaș și a controversatului, până azi, H. St. Streitman.

A urmat un ropot de aplauze, într-un entuziasm general. Rotaru primise, în sfârșit, ceea ce merita.

Am aflat însă, dintr-o notă penibilă, semnată de un bănuit gazetar, care ar fi auzit ulterior de cele întâmplate, că numitul Dorian ar fi "căzut într-o cursă". Ca în celebra anecdotă de la Radio Erevan, în care Ivan Ivanovici ar fi primit cadou un automobil... dar nu l-a primit, bietul, era vorba doar despre o bicicletă, care nu i s-a dat, i s-a furat! N-aș fi reluat această istorie, dar ziaristul cu nume evreiesc, care relata năzbâtia, părea mirat că un evreu de indiscutabilă opinie, unul dintre animatorii vieții culturale și sociale evreiești ar mai fi, încă și azi, președintele Comunității pietrene. De ce?! Pentru că merită din plin! – ți-o spune un om care-l cunoaște bine pe Harry Solomon...

În rest, primarul a avut grijă să–mi rătăcească "Diploma de recunoștință" și să nu dea curs unei decizii definitive a Justiției, de a mi se restitui un teren, abuziv confiscat părinților mei. Nu l-am primit până azi...»

Dr. G. Mănescu, Bat Yam (ne trimite câteva impresii din recenta sa vizită în America:

«Nişte evenimente de bucurie în familie m-au făcut să-mi înving reticenţele şi să reţin un loc în avionul de New York. Am ieşit din casă la ora 9 dimineaţa şi am intrat în altă casă la ora 19 (la noi era 2 noaptea), după 12 ore de zbor plus anexele. Obosit dar bucuros, am decis să-mi limitez şederea şi mişcarea doar în New York şi New Rochelle. Acesta din urmă e un oraş cu mai puţin de o sută de mii de locuitori, la nord de New York (cam 40 de minute cu trenul sau maşina). Oraş la ocean, cu un parc imens, o "Marina", o plajă, cluburi nautice şi vile de 2-3 etaje. Un centru cu blocuri şi locuinţe preţuite în jurul milioanelor, bănci, magazine, etc. şi apoi multiplele cartiere de locuit, tipic americane, cu clădiri din piatră şi lemn, semi-etajate, cu iarbă, flori, arbori şi... veveriţe. Nu lipsesc garajele. Liniştea e de nepreţuit. Nici "Alte Sachen", nici vocea puternică din megafoanele religioşilor, şi nici, la 5.30, zgomotul gunoierilor.

Străzile, în marea lor majoritate, sunt fără trotuare. Cine merge pe jos? Doar eu, când mă plimbam, şi cel care aduna frunzele uscate, adunate în saci de hârtie, puşi, ca soldaţii la paradă, la marginea străzii. Cu el mai schimbam câte o vorbă: "Hi" - "Hi". Există în cartiere nişte "Street-Mall"-uri cu de toate: bănci, supermarket, magazine şi ateliere de tot soiul, liber profesionişti şi toate cele (inclusiv restaurant kasher). Nici magazinul cu bagels proaspeţi nu lipseşte (sâmbătă dimineaţa se stă la coadă. Parcă e la poştă sau bancă în Israel). Comunitatea evreiască cuprinde cam 15% din populaţie cu cele 3 rituri: ultra-ortodox, reformator şi conservator. Toate cu templele lor. Clădiri impozante şi cu săli de clasă, în care copiii doritori vin după-amiaza să studieze limba ebraică, sionismul, religia cu datinile ei.

În New York, în Manhattan, am fost doar la Operă (sală impozantă, cu 4 balcoane) la un spectacol "Tosca" bine prezentat din toate punctele de vedere şi la o plimbare pe Park Avenue, unde am putut, printre altele, să admir magazinul, unic în SUA, al renumitei ciocolaterii belgiene "Pierre Marcolini". În vitrină am observat praline de mărimea unei cireşe obişnuite cu 2,5 dolari bucata!

În Bronx (alt sector, să spun aşa, al oraşului), am fost pentru cumpărături diverse la un magazin al unei familii evreieşti, care a reuşit în 1915 să-şi deschidă magazinul (nekasher) în mijlocul majorităţii italiene. Ca semn, există şi azi pe trotuar, în faţa intrării, încadrate în piatră, pietricele albastre, formând un Maghen David. Magazinul nu foloseşte computer. Totul e "avodat iad". Curios!

În Bronx, la un restaurant rusesc, ne-am delectat cu un borş fierbinte şi "Pirojki" minunate. Vodka, în păhărele, cadoul casei.

Aveau un vin bun din Basarabia (pardon, Republica Moldova!).

În Queens, am fost la un notar român pentru o legalizare (acolo e o comunitate mare de români), apoi la un grătar "La Victor", ca pe vremuri "La Luca " în Iaffo.

Pentru un spectacol unic, cred eu, recomand ca într-o zi senină, după apusul soarelui, de la cheiul din apropiere de Wall Street, cu ferry-boat-ul (e pe gratis), să plecaţi spre Staten Island (cam 20 de minute), să nu coborâţi şi să vă reîntoarceţi pe lânga Ellis Island (fost punct de control al emigranţilor), cu Statuia Libertăţii luminată a giorno. Imediat vă apar în faţa ochilor, ca pe un ecran imens, clădirile înalte şi străzile din Manhattan, iluminate feeric. Nu-ţi vine să–ţi iei ochii de la ele şi rămâi cu gura căscată. Cobori de unde te-ai urcat şi-ţi vezi de treabă. Odihnitor, frumos si... pe gratis!!

Încoronarea vizitei mele peste ocean a fost seara de Seder, invitaţi cu familia la amici buni de ai lor. Vreo 20 de comeseni, toţi americani, care ştiau prea puţin despre Israel. Amfitrionul, originar din Haifa, a condus desfăşurarea serii, care a fost bilingvă, în ebraică şi engleză. Mie, ca seniorul serii, mi s–a dat loc de cinste şi "kavod" şi misiunea de a pune cele 4 întrebări rituale 'Ma nishtana...", pe care în bună parte le mai ştiam pe de rost, de când îl intrebam pe bunicul meu: De ce...?

După două zile am luat avionul de întoarcere cu amintiri plăcute, fotografii, lacrimi şi dor. Am plecat de la o temperatură de 15-16 grade şi am găsit un hamsin neiertător,cu 35 grade (la Bat Yam). Acolo aerul condiţionat era pe cald, aici – pe rece. Am reluat viata cotidiană israeliană, cu bunele şi relele ei, cu care sunt (sau nu) confruntat.Ein brera!»)

Dipl. Ing. Dan Peer, Bat Yam (ne povesteşte cum a luat carnetul de şofer, în 1969... cu ajutorul lui Mircea Crişan:

«Prin octombrie 1969, după un curs de circa şase luni, urma să trecem proba practică la conducere auto, undeva pe dealul Cotrocenilor. Aveam la dispoziţie o maşină Tatra din cel de-al doilea război mondial, care pornea "la manivelă", după ce ridicai capota destul de grea. În maşină intrau doi examinatori ofiţeri de miliţie şi doi candidaţi. Profitând de faptul că nu puteai să vezi ce se petrece în maşină în timp ce dădeai la manivelă, căpitanul care stătea pe scaunul din faţă de lângă şofer scotea cheia din contact şi, dacă continuai să învârţi la manivelă erai "picat". Ştiind povestea, când mi-a venit rândul, am verificat în faţa examinatorului poziţia cheii şi deodată am remarcat o agitaţie printre cei prezenţi. Toată lumea se adunase în jurul unui Chevrolet de culoare cenuşie în care se afla Mircea Crişan cu prietenul său... Al. Andy, acesta din urmă venit să dea examen de conducere auto. Ce a urmat nu face decât să confirme admiraţia şi respectul de care se bucura Mircea Crişan. Bineînţeles că şi examinatorul meu s-a alăturat grupului de admiratori, iar la întrebarea mea "ce urmează să facem?" mi-a răspuns: "Luaţi dvs. maşina împreună cu instructorul şi faceţi un tur de vreo jumătate de oră!". La întoarcere, grupul din jurul lui Mircea Crişan se mărise şi acesta continua să le spună bancuri. Întrebându-l pe examinator ce facem în continuare, mi-a comunicat că am trecut examenul şi să mă duc "la sală" pentru examenul teoretic şi cel de cunoştinţe mecanice. Cel mai necăjit a fost instructorul, care a pierdut o jumătate de oră din 'spectacolul Crişan". Bineînţeles că nu am aşteptat să-mi spună de două ori, m-am prezentat la Miliţie pe Calea Victoriei şi am obţinut carnetul. Pe Al. Andy l-am mai întâlnit în Israel, pe la diverse spectacole. Nu l-am întrebat, dar bănuiesc că şi el a obţinut mult râvnitul carnet.»)

Radu Bilan, Hannover, Germania (are câteva observaţii pe marginea corespondenţei lui Ady Carmi despre oraşul Rădăuţi:

«Mă încumet să vă adresez aceste rânduri mânat de convingerea că o publicaţie de prestigiu, cum este revista "Minimum", trebuie să-şi avertizeze cititorii cu privire la informaţiile eronate ce se pot strecura în unele articole apărute.

În cazul de faţă este vorba de însemnarea "Astăzi la Rădăuţi", apărută sub semnătura lui Ady Carmi în "Minimum" din luna aprilie 2008, la pag. 37-38.

Pentru a mă face înţeles voi aduce câteva mostre, căci inexactităţile, unele grave, se ţin lanţ.

Citez: "În urma celui de-al doilea război mondial, când România a luptat alături de Germania nazistă contra Puterilor Aliate (America, Anglia şi URSS), pierzând războiul, URSS şi-a anexat cu forţa Basarabia şi o parte din Bucovina (până la Prut), integrându-le în Rusia. Rădăuţi a rămas despărţit în două: o parte (până la Prut) ţine mai departe de România, şi restul e complet integrat în Rusia". ... "Într-o vizită recentă la Rădăuţi-Prut, cum se numeşte în prezent acea parte din Rădăuţi, rămasă în mâinile românilor...".

Mai întâi, URSS a anexat Basarabia şi Nordul Bucovinei un an înainte de a începe războiul antisovietic, în urma ultimatumului din 24 iunie 1940, deci în timpul domniei Regelui Carol al 2-lea!

"...o parte din Bucovina (până la Prut)..." este o pură fantezie geografică: Prutul nu desparte Bucovina de Nord (fostă sovietică, astăzi parte din Ucraina) de Bucovina de Sud, românească.

Frontiera taie fostul judeţ Rădăuţi de la Vest spre Est, fiind situată la câtiva kilometri în nordul **oraşului Rădăuţi,** mai exact între comunele Frătăuţi (de partea românească) şi Fântâna Albă (din URSS, azi Ucraina).

Râul Prut nu are nimic a face cu această frontieră interbucovineană.

Citez: "Am vizitat recent redacţia şi tipografia publicaţiei "Analelor (sic!) Bucovinei" în Rădăuţi-Prut, Calea Bucovinei nr. 9 – care este subordonată direct Editurii Academiei Române"

Redacţia şi tipografia "Analelor Bucovinei" îşi are sediul **în oraşul Rădăuţi,** la adresa indicată mai sus.

Avem în faţă un text extrem de derutant şi totodată bizar, fiindcă autorul este victima unei grave erori: se confundă două localităţi cu totul diferite, **oraşul Rădăuţi** cu Rădăuţi-Prut, situate una de cealaltă la distanţa apreciabilă de 105 kilometri, în linie aeriană!

Între **oraşul Rădăuţi** şi localitatea Rădăuţi-Prut curge un râu mare – Siretul, aflat la cca. 30 de kilometri spre est de oraş, după care urmează actualul judeţ Botoşani până la râul Prut, ce formează frontiera cu Republica Moldova (şi nu cu Rusia!).

Oraşul Rădăuţi a fost iniţial capitala judeţului Rădăuţi, apoi, din anii 50 ai secolului trecut, capitala raionului Rădăuţi din regiunea Suceava, iar acum este un oraş din regiunea Suceava.

Oraşul Rădăuţi adăposteşte cea mai veche biserică zidită din piatră din Moldova, ctitoria şi locul odihnei de veci ale primului Domn de sine stătător al Moldovei, Bogdan I (1359-1365). De curând, lângă Biserica lui Bogdan I a luat fiinţă Mânăstirea Bogdana, de călugări, cu o biserică separată.

Cele două imagini reproduse în revista "Minimum" sunt din **oraşul Rădăuţi:** una reprezintă chivotul din Templul Mare, mult timp (până la începutul anilor 50 din sec. 20) cel mai impozant lăcaş de cult din oraş; cealaltă imagine este coperta de la "Analele Bucovinei", publicaţie pe care am amintit-o mai sus.

În ceea ce priveşte localitatea Rădăuţi-Prut, ea este situată pe malul apusean al râului Prut, în extremitatea nord-estică a actualului judeţ Botoşani.

Pe celălalt mal, răsăritean, în fosta Basarabie românească, astăzi Republica Moldova, se află o localitate mult mai importantă decât Rădăuţi-Prut – Lipcani.»)

În aceeaşi ordine de idei, d. **Mauriciu Segal,** din Petah Tikva, scrie următoarele:

«În urma discuţiei noastre la telefon, mă grăbesc să vă scriu. Precizez de la început că poate eu greşesc ori domnul Ady Carmi. De aceea nu vreau să polemizăm. Despre cele ce voi scrie în continuare este o părere personală, plus date luate din volumul "Mic dicţionar enciclopedic", ediţia a II-a, 1978. De aceea după ce voi da citate voi trece în paranteză numai pagina respectivă.

Despre ce este vorba: În articolul "Astăzi la Rădăuți", din numărul pe luna aprilie 2008, articol care mi-a plăcut, se arată că "URSS și-a anexat cu forța Basarabia și o parte din Bucovina (până la Prut), integrându-le în Rusia. Rădăuți a rămas despărțit în două: o parte (până la Prut) ține mai departe de România, și restul e complet integrat în Rusia". Dacă este vorba de Rădăuți-Prut care aparține de județul Botoșani pe marginea Prutului, în apropiere de orășelul Darabani, sunt de acord. Dar dacă este vorba de Rădăuți Bucovina, care se găsește aproape de râul Siret și aparține de județul Suceava și nu are nici o legătură cu râul Prut, este cu totul altceva (harta de la pag. 1520 în continuare). Din ce înțeleg eu, la acest Rădăuți se referă autorul, dându-i numele de Rădăuți-Prut. Poate că acum i s-a dat numele de Rădăuți-Prut, nu pot să-l contrazic, deoarece dumnealui afirmă că a fost de curând acolo. Se poate întâmpla că s-a schimbat numele, dar nu văd nici o legătură cu Prutul. Ce spune "Micul dicționar enciclopedic": "Rădăuți, oraș în jud. Suceava, în depr. cu același nume din Pod Suceava, 21,9 mii loc. 1977", "Rădăuți-Prut, com. în jud. Botoșani, pe Prut, 6,8 mii loc. 1976" (pag. 1614). Din articol însă reiese că este vorba de Rădăuți-Bucovina, care într-adevăr este un oraș mare, cu istorie, cu vechi monumente de arhitectură, cu o cultură bogată, pe când Rădăuți-Prut a rămas o comună ca orice comună, aproape de o exploatare de nisip (Miorcani). Pledez pentru aceasta deoarece ca fost locuitor al orașului Dorohoi eram foarte aproape de Rădăuți-Prut și l–am cunoscut bine.»

Observații asemănătoare à propos de "cazul" Rădăuți am primit și de la d. **I. Relu,** din Rishon Lezion.

Aurel Făinaru, Kiriat Ono (ne trimite o cronică rimată a momentului:

Olmert conduce vasul/ din furtună în furtună./ O zi grea și una bună,/ iar în sud Kassamul tună./ Cerând alegeri, Barak/ crede cu fermitate/ că are majoritate./ Ișai caută fără preget/ ca să sugă din buget/ subsidii, scutiri de plată/ și cât mai puțini la armată./ Condoleezza bate-n masă,/ Abu ne întinde-o plasă;/ iar el,/ ca să fie la toți drag,/ ține cârma în zig-zag!)

Lev Astar, Naharia (ne-a cerut câteva date despre sculptorul Sorel Etrog, a cărui operă îl interesează în mod deosebit. Iată, pe scurt, cam ce știm despre artist: Născut la Iași, România, în 1933, vine în Israel în 1950, și după ce studiază la Institutul de Arte din Tel Aviv, pleacă peste ocean, unde primise o bursă la Brooklyn Museum of Arts din SUA (1958). După aceea pleacă în Canada, unde face o frumoasă carieră. Expune la Toronto, la New York, reprezintă Canada în 1966 la Bienala de la Veneția. Este membru al Ordinului Canadei, iar în 1996 a fost numit de guvernul Franței Cavaler al Artelor și Literelor.

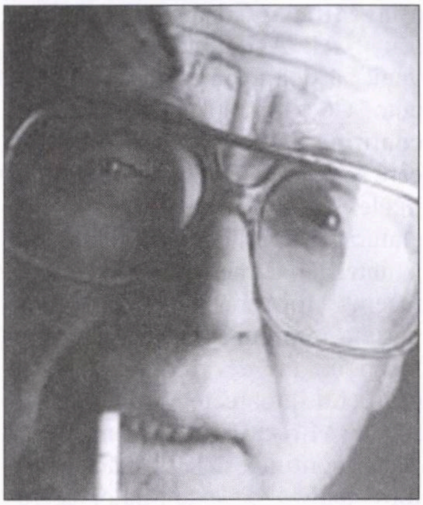

Sorel Etrog

A. Lupu, Matilda Grünberg, Ana Leibovici, Tel Aviv (înțelegem suferința prin care treceți din cauza agramatismelor din foaia amintită, dar nu putem decât să vă compătimim.)

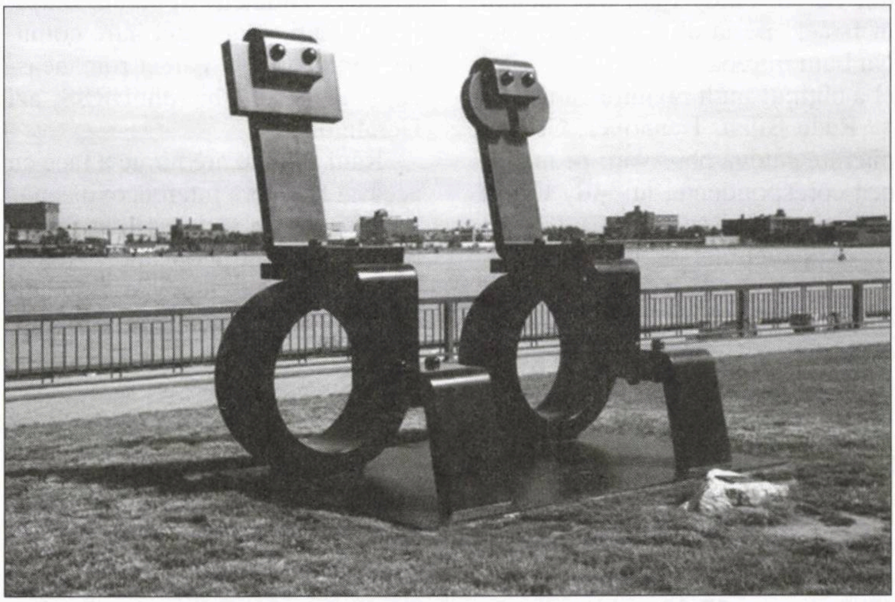

"Regele și regina" (sculptură de Sorel Etrog, expusă în Odette Sculpture Park, Toronto, Canada)

Farm. A. Bergher, Herzlia (de ce reproducem versuri sau fraze *porno* din revistele amintite? Foarte simplu. Fiindcă suntem de părere că astfel, cititorul are posibilitatea să fie informat cu privire la felul cum se scrie astăzi, în 2008, în tipăriturile din țara de origine.)

Iacob Zimbler, Haifa (a mai găsit câteva bancuri pentru noi:

■ După o absență îndelungată, Sara telefonează acasă:

– Mamă, m-am măritat!

– Mazal tov!

– Dar să nu te sperii, el e creștin!

– Ei, și? Eu n-am prejudecăți!

– Chiar dacă am să-ți mărturisesc că e și negru?

– N-are importanță. Eu am fost totdeauna de părere că omul trebuie să fie tolerant.

– Numai că, din păcate, n-are de lucru. E șomer.

– Este normal ca o soție iubitoare să-șiajute soțul.

– Mamă dragă, numai tu poți să mă înțelegi. N-avem nici locuință.

– Sara, nu-ți face griji. Veți locui la noi.

– Dar voi n-aveți decât un singur dormitor.

– Tu și cu soțul tău veți dormi în pat, iar tata pe canapeaua din salon.

– Și tu, mamă, unde o să dormi?

– În privința mea să nu-ți faci griji. Eu, oricum, în clipa când voi închide telefonul am să cad jos, moartă...

■ În Central Park din New York o bătrânică ce se uită la un grup de tineri de pe iarbă se adresă persoanei de lângă ea:

– Uitați-vă la ei cum se îmbracă și cum se tund. Cât despre cel de colo, nici nu poți să-ți dai seama: e băiat, sau fată?

– E fată! E chiar fiica mea...

– Vai, iertați-mă! N-am știut că sunteți mama ei...

– Nici nu sunt mama ei. Sunt tatăl!)

Mauriciu Segal, Petah Tikva (fost coleg de redacție cu ziaristul Sergiu Fărcășan, din Canada, îi transmite pe această cale salutările sale cele mai călduroase.)

CALENDAR

Iunie

2 iunie a murit Jules Pascin (1930)
4 iunie s-a născut Ioan Massof (1904)
5 iunie s-a născut Al. Mirodan (1927)
6 iunie s-a născut B. Luca (1873)
7 iunie s-a născut M. Rudich (1913)
9 iunie s-a născut Marius Mircu (1909)
10 iunie a murit Aurel Baranga (1979)
11 iunie s-a născut Rose Ausländer (1907)
12 iunie a murit F. Brunea-Fox (1979)
13 iunie s-a născut Robert Hervian (1946)
14 iunie s-a născut Iosif Petran (1932)
14 iunie s-a născut Lazăr Cassvan (1919)
15 iunie s-a născut Saul Steinberg (1914)
15 iunie s-a născut Maria Găitan-Mozes (1928)
20 iunie s-a născut Aurel Baranga (1913)
20 iunie s-a născut Sandu Lieblich (1901)
20 iunie s-a născut L. Vero (1882)
20 iunie s-a născut Ionel Mihnea (1920)
21 iunie s-a născut Silvian Iosifescu (1917)
21 iunie s-a născut Eugen Luca (1923)
21 iunie s-a născut Eugen B. Marian
22 iunie s-a născut Bianca Marcovici (1952)
24 iunie a murit N. Stroe (1990)
25 iunie s-a născut Al. Simion (1925)
27 iunie a murit Adrian Rogoz (1996)
30 iunie s-a născut Victor Rusu (1922)
30 iunie a murit Enric Furtună (1968)

Clinica de medicină alternativă

„Anita - Rehovot”

condusă de un doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:

• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotență • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

●

De asemenea:

• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ **08/941-4254**
08/945-6135

Aniversare

Ing. Baruch Tercatin, publicist, preşedinte de onoare al ziarului "Jurnalul săptămânii"; 80 de ani de la naştere.

Decese

Dr. Jean Ancel, istoric (v. însemnarea de la "Etc.").

Sorina Malcaş, traducătoare, Haifa.

Distincţii

Dr. Eliezer Palmor, diplomat; **prof. univ. Andrei Marga** (Cluj-Napoca), filozof **dr. Maria Radoslav,** cercetătoare într-ale istoriei iudaismului românesc; **Şoşana Neuman,** Israel, memorialist; **Geo Şerban,** istoric literar, Bucureşti; **Alexander Spiegelblatt,** Israel, scriitor de limba idiş; **Ştefan Iureş,** poet, prozator, director al editurii "Hasefer" din Bucureşti; **Adeline Klein,** poetă de limbă ebraică; **Teodor Răileanu,** artist fotograf, Israel; **Michael Strihan,** grafician, Israel: **Avram Beraru,** artist fotograf, Israel: Premiul Ianculovici pe anul 2008.

Andrei Codrescu şi **Ruxandra Cesereanu:** premiul postului de radio România Cultural pentru poezie.

Aurel Storin: premiul UNITER din Bucureşti pentru teatru de revistă.

Manifestări, manifestări...

4.05.08; la Matnas Hadar din Haifa: seară organizată de Cercul Cultural din Haifa, sub egida HOR Haifa, pe tema "S-a stins un zâmbet – evocare I. Schechter". Au luat cuvântul Doina Meiseles, jurnalistă, şi prof. Andrei Strihan; moderator: Biti Caragiale.

20.05.08; la Primăria Tel Aviv: ceremonia prin care s-a atribuit numele lui I. Artzi, fost vice-primar al oraşului, unei străzi din Tel Aviv.

21.05.08; la Biblioteca Beit Ariela din Tel Aviv: lansarea cărţii lui Eugen Ovidiu Chirovici (Bucureşti) "Suflete la preţ redus".

25.05.08; la Cercul Cultural din Haifa: întâlnire cu prof. dr. Andrei Marga, Geo Şerban, Ştefan Iureş – laureaţi ai Premiului Ianculovici.

27.05.08; la ICR din Tel Aviv: conferinţa prof. dr. Andrei Marga, rectorul Universităţii din Cluj, pe tema "Competitivitate, valori, viziune".

27.05.08; la Cercul Cultural "Agnon" din Kraiot: conferinţa dr-ului Avraham Cretzu pe tema "Superlongevitatea speciei umane în viitorul apropiat".

2.06.08, ora 7.30 p.m.; la Sala Auditorium din Haifa: concertul tarafului Haiducilor din Clejani, România, organizat de ICR Tel Aviv, HOR Haifa, Ethos Haifa şi Primăria Haifa.

Cu aceeași durere am comemorat la 23 mai 2008 împlinirea a doi ani de la trecerea în neființă a scumpei și iubitei noastre

CUȚA MEDREA

Vom păstra veșnic în sufletele noastre amintirea ei dragă și luminoasă.

Emil, soț, Anca, fiică, Michael și Daniel, nepoți

Veșnic neconsolați, amintim că la 17 mai 2008 s-au împlinit 16 ani de la dispariția dragei noastre

FRIDA STRULOVICI

Fie-i amintirea în veci binecuvântată!

Familia

Amintim cu multă durere împlinirea a 4 ani de la pierderea iubitului nostru

Prof. IULIU VAISMAN

Rodica, soție, și copii

Familia și prietenii reamintesc că la 21 iunie a.c. se împlinesc 18 ani de la dispariția într-un tragic accident a dragei lor

BELLA CALMANOVICI

ingineră la Tehnionul din Haifa

Cu nemărginită durere aunțăm încetarea din viață a iubitului și de neuitat soț

Dr. FONI IANCU

Înmormântarea a avut loc la Cimitirul Nou din Beer Sheva
pe data de 21 aprilie a.c.
Soție – Fernanda Foni
Familia îndurerată

Cu adâncă durere anunțăm trecerea în neființă, după o lungă și nedreaptă suferință, a celui ce a fost

AVRAM ROSEN

Amintirea lui luminoasă va rămâne neștearsă în inimile noastre.

Familia și prietenii

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

NE OCUPĂM DE:

- **DOBÂNDIREA** şi redobândirea cetăţeniei române (până la gradul 2 de rudenie)
- **TRANSCRIEREA** certificatelor de căsătorie şi a certificatelor de naştere (ale celor născuţi în Israel)
- **OBŢINEREA** pensiei din România
- **TRADUCERI** legalizate în limba română
- **OBŢINEREA** oricărui document din România

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA ŞI DE TRANSFERUL SUMEI OBŢINUTE.

Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor şi desfiinţărilor de firme (societăţi)

Contactaţi: ARIE DEGANI
Strada Adam Hacohen nr. 16 (lângă Ambasada României) Tel Aviv 64585
Tel. 03/522-8899 (Vorbim româneşte)

NOU!!!

Restaurantul Românesc Familial

"LA PAUL"

NOU!!!

Str. Sheerit Israel 4 (vis-à-vis de Bituah Leumi), Iaffo
Tel. 03-6812733, 054-7648747

Servim zilnic toate produsele bucătăriei româneşti: grătar (pe cărbuni), ciorbă de burtă, tochitură, ciorbă de miel, momiţe, măduvioare, creier la capac, rinichi îmbrăcaţi, sărmăluţe româneşti, antricot adevărat şi multe alte preparate deosebite.

De duminică până joi servim un prânz de afaceri cu numai 50 de shekeli

VINERI SEARA MUZICĂ românească şi internaţională
cu renumita MARIANA LUNGU, JEAN PANAIT – vioara fermecată şi SIMION la orgă
Marţi seara şi vineri la prânz vă oferim un program muzical
cu JEAN PANAIT – vioara fermecată, FLORIN EPUREANU şi CATI

Primim comenzi pentru petreceri familiale până la 80 de persoane
Preţuri modeste – Vă aşteptăm cu plăcere

יידישפיל
תיאטרון היידיש בישראל
בהנהלת שמואל עצמון—וירצר

Lozul cel mare

de Shalom Alechem

Regia: Itzhak Shauli
Cu IACOV BODO şi ANABELLA

Şimală croitorul, Belke, unica lui fiică, soţia sa Eti-Meni, inevitabilul peţitor, Solomon bogătaşul şi Colton, mâna lui dreaptă, boierul şi nevasta care caută o partidă potrivită pentru fiul lor, precum şi escrocii atraşi de bani uşori – toate acestea într-una din capodoperele lui Shalom Alechem.

O producţie festivă cu ocazia aniversării a 150 de ani de la naşterea geniului umorului evreiesc Shalom Alechem.

Piesa ridică o problemă mai actuală ca oricând: cine câştigă în lupta dintre bani şi sentimente. Dragoste, umor, ironie, tristeţe şi bucurie, împletite într-o piesă care vă va amuza până la lacrimi.

Traducere simultană în ivrit şi rusă
Reducere 50% pentru pensionari

Participă:

Netzer Aloni
Ofer Golan
Monica Vardimon
Israel Treistman
Alexander Nefrin
Einat Segal Cohen
Irma Stepanov/RonitAsheri
Ariel Furman
Uri Kovalski/Niv Shapir
Andrei Caşcar
Miri Regendorfer
Jonatan Rosen
Amitai Keidar
Yuval Rapaport

Decoruri şi costume: Frida Klapholz-Avrahami
Muzică: Roni Weiss
Mişcare scenică: Eldad Groisman
Efecte luminoase: Mişa Cerniavski
Acompaniament muzical: Lena Kopelovici
Asistent regie şi traducere simultană: Lora Saar

Spectacole

Telefon gratuit pentru comenzi:
1-800-444-660

Herzlia – Heichal Omanuiot
Miercuri, 4.06.08 – ora 20.00
Tel. 03/540-0551, 09/972-9999

Petah Tikva – Heichal Hatarbut
Joi, 5.06.08 – ora 20.00
Tel. 03/930-1195, 03/912-5222

Tel Aviv – Beit Zionei America
Miercuri, 11.06.08 – ora 20.00
Joi, 12.06.08 – ora 20.00
Sâmbătă, 14.06.08 – ora 21.00
Tel. 03/525-4660

Ghivataim – Teatron Ghivataim
Luni, 16.06.08 – ora 20.00
Tel. 03/732-5340

Modiin – Heichal Hatarbut
Miercuri, 18.06.08 – ora 20.00
Tel. 08/973-7333

Ashkelon – Heichal Hatarbut
Luni, 23.06.08 – ora 20.00
Tel. 08/671-7682

Haifa – Teatron Ironi
Marţi, 24.06.08 – ora 20.00
Tel. 04/860-0500

Bat Yam – Heichal Hatarbut
Luni 30.06.08 – ora 20.00
Tel. 03/508-0031

Naharia – Heichal Hatarbut
Duminică, 6.07.08 – ora 20.00
Tel. 04/900-0097; la casă: 04/992-0330, 04/982-9933

Rishon Lezion – Heichal Hatarbut
Luni, 7.07.08 – ora 20.00
Tel. 03/948-8665

Cfar Saba – Heichal Hatarbut Haironi Yad Lebanim
Joi, 10.07.08 – ora 20.00
Tel. 09/741-5566; la casă: 09/764-0810/811

Spectacole suplimentare vor fi în luna iulie

עיריית תל-אביב-יפו
40% הנחה מנוי פיס
הנחת כוכבים
ועידת התביעות
קרן לדנר לידיש בישראל
בית שלום עליכם
משרד התרבות המדע והספורט מינהל תרבות

minimum

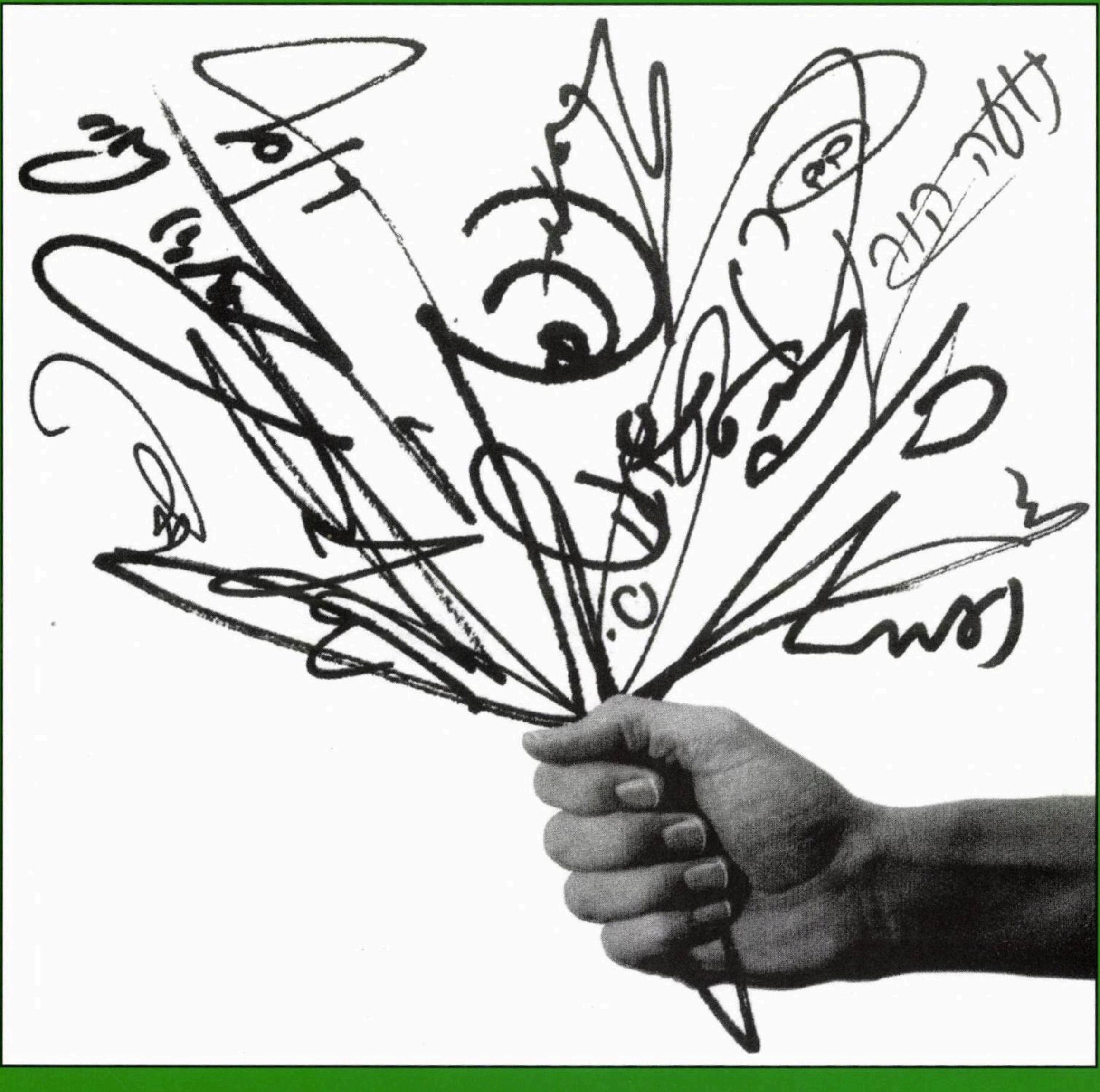

Noi, cei de la „Minimum",
vă dorim cu toţii şi mai jos ne iscălim:
O vacanţă plăcută!

07
9 771565 702005
1/7/2008 מינימום

■ ANUL XXII ■ NR. 256-257 ■
■ IULIE-AUGUST 2008 ■
■ 16 SHEKELI ■

Cărţi MINIMUM

Vacanţă? Da. Dar o vacanţă în timpul căreia se pot citi câteva cărţi, pe plajă sau în vârf de munte, cu plăcere şi folos.

MINIMUM recomandă:

DESTINE

de Dr. IANCU FELDSTEIN

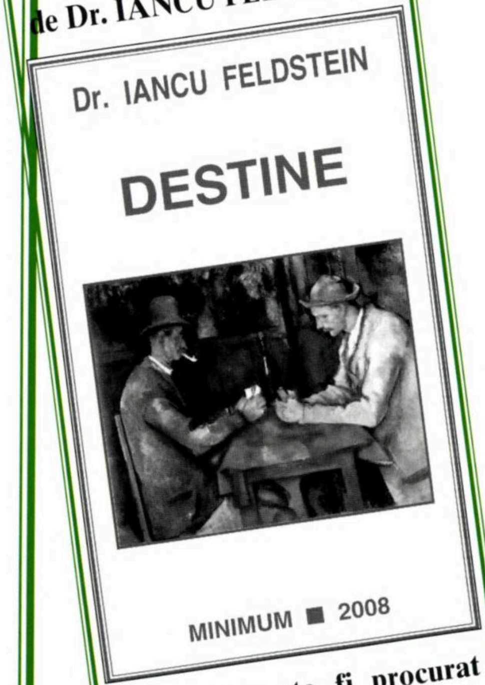

Dr. IANCU FELDSTEIN

DESTINE

MINIMUM ■ 2008

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 50 (cincizeci) de shkalim pe adresa:

Dr. Iancu Feldstein
Rh. Nissenboim 11/27
Haifa – 32808
Tel. 04/853-0965

Pe firul de aţă

de GETTA BERGHOFF

Getta Berghoff

Pe firul de aţă

Minimum

Preţul: 70 shekeli

Comenzi la:

GETTA BERGHOFF
POB 2635
HOLON 58126

Zâmbind... sub poverile vieţii

de

MARIA GĂITAN-MOZES

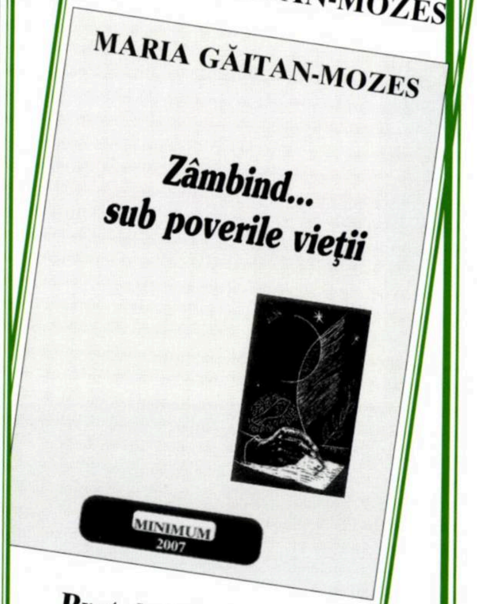

MARIA GĂITAN-MOZES

Zâmbind... sub poverile vieţii

MINIMUM 2007

Preţul: 30 shekeli

Comenzi la:

MARIA GĂITAN MOZES
Tel. 03/551-5047
054/428-5102

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 Iunie

Să ne ștergem obrajii

Luna trecută, Israelul a suferit, din păcate, două înfrângeri pe plan moral.

Cea dintâi s-a produs în lumea *alialei.*

Scrie ziarul "Evenimentul zilei" din Bucureşti:

«Gheorghe Zamfir provoacă un nou scandal în Israel

La şase ani după expulzarea din Israel, pentru antisemitismul manifestat în textele publicaţiei "România Mare", Gheorghe Zamfir generează un nou scandal la Tel Aviv.

Celebrul naist, aflat în aceste zile în Israel pentru o serie de concerte, se vede pus din nou la zid de către organizaţiile evreieşti şi riscă să nu poată derula nici acest turneu, după cel eşuat în 2002, informează "CanCan".

Acel turneu a fost barat în urma protestelor unor organizaţii ale evreilor, enervaţi de calitatea lui Zamfir de membru al PRM şi de articolele sale antisemite din "România Mare". Artiştii români au fost atunci umiliţi, percheziţionaţi şi, finalmente, expediaţi înapoi în ţară pe motiv că nu aveau permise de muncă.

Astfel, în presa din Tel Aviv au apărut noi atacuri la adresa lui Zamfir şi solicitarea ca spectacolele acestuia să fie anulate.

În ziarul "Jerusalem Post" a apărut un atac dur al preşedintelui comunităţii israelienilor de origine română, Zeev Schwartz, totodată preşedinte al comitetului de relaţii externe şi de comunicare în cadrul organismului format din organizaţiile supravieţuitorilor Holocaustului, care a spus textual:

"Acest om, membru al unui partid de extremă dreaptă din România şi care contestă existenţa Holocaustului, nu ar trebui să intre în Israel şi, categoric, nu ar trebui să susţină un concert în faţa evreilor. Este un antisemit dintre cei mai răi".

Zamfir are programate concerte miercuri la Ashkelon şi joi la Herzlia.»

Asta e situaţia. Ne oprim aici. Am mai scris – şi încă pe larg, la vremea respectivă – despre ideea de a-l invita pe Gh. Zamfir să concerteze în Israel. Vom mai scrie, desigur, şi în viitor.

Până atunci, să recunoaştem că fascismul a obţinut o victorie asupra antifascismului din *trib* şi să ne ştergem obrajii de scuipatul primit din partea lui Gh. Zamfir şi alor săi.

P.S. În împrejurările date, atitudinea d-lui Zeev Schwartz (o persoană pe care de altfel "Minimum" a criticat-o nu o dată) merită o menţiune specială. Rămas cam singur în bătălie, lipsit de sprijinul celor 10438293008 organizaţii, asociaţii şi uniuni cu care se mândresc "originarii din România", preşedintele HOR a înscris (ca să ne exprimăm în limbajul fotbalistic la zi) golul de onoare al echipei noastre într-un meci încheiat cu scorul de 14-1 pentru adversar.

A doua înfrângere, aceasta de însemnătate naţională (ba chiar internaţională) a constituit-o capitularea guvernului Olmert în faţa organizaţiei Hamas, din Gaza. Ducând tratative, săptămâni şi luni de-a rândul, cu oamenii lui Hanye şi Zahar ca de la putere beligerantă la putere beligerantă, şi încheind un acord de încetare a focului, Olmert şi colaboratorii săi au săvârşit, liberi şi nesiliţi de nimeni, două păcate capitale: 1) au conferit Hamasului (o organizaţie calificată drept teroristă şi în Statele Unite şi în numeroase ţări europene) legitimitatea mult dorită şi 2) au pus Israelul în imposibilitatea de a protesta în viitor împotriva statelor occidentale care recunosc Hamasul şi stabilesc legături cu banda din Gaza ("Cum, voi vorbiţi?... Voi, israelienii, care...?").

Am mai scris, şi nu o dată, despre Hamas. Şi vom mai scrie, fără îndoială, inclusiv despre acest "armistiţiu" care va dura patru zile sau şapte luni.

Până atunci, să recunoaştem că fascismul islamic a obţinut o victorie (şi-ncă răsunătoare) asupra antifascismului din societatea israeliană; şi să ne ştergem obrajii de scuipatul primit din partea duşmanului nostru.

P.S. Există câte-un Zeev Schwartz în toate locurile? Aşa s-ar zice, dacă e să ţinem seama de felul cum s-a comportat guvernul de la Ierusalim în aceste împrejurări. Dacă miniştrii noştri au aprobat hotărârea lui Olmert, a existat unul care s-a împotrivit. Şi nu un demnitar de mâna a doua. E vorba de Haim Ramon, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri. Acesta, spre uimirea generală, a criticat acordul, în public, calificându-l de "victorie oferită fanatismului islamic şi teroriştilor care, în felul acesta, au fost recunoscuţi drept conducători legitimi ai populaţiei din Gaza". Un gol frumos, înscris din lovitură liberă

„Minimum” intră în vacanță

Ca în toţi anii din urmă, la vremea aceasta "Minimum" intră în vacanţă.

Ne vom întâlni din nou, la 1 septembrie 2008, în preajma şi în întâmpinarea lui Rosh Hashana.

minimum

Apare lunar
Redacţia şi administraţia
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunţuri publicitare; corespondenţele se vor trimite prin poştă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 şekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 80 şekeli
1 an (12 numere): 160 şekeli
Preţul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 73 dolari
România – 68 dolari
U.S.A., Canada – 85 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 100 dolari
Insulele Fidji – 160 dolari
Expediţia cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde de conţinutul anunţurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM - PUBLISHERS LTD.

TENDINŢE

(şut-bombă) de la 28 de metri, în poarta adversarului, la păianjen.

România: Dacă nu votezi cu PRM, îţi rup picioarele

«Doi poliţişti din comuna vasluiană Boteşti sunt anchetaţi pentru că ar fi bătut mai mulţi tineri, pe motiv că nu au vrut să voteze cu candidatul preferat al poliţiştilor.

Oamenii legii sunt acuzaţi că s–au implicat în campania electorala şi că au bătut şi amendat câţiva tineri, care nu au votat cu candidatul PRM, informează NewsIn.

"Ne-au luat pe sus, ne-au adus la post, nu ne-au întrebat nimic şi ne-au luat la bătaie. M-au lovit cu palmele, cu bastonul şi m-au dat cu capul de pereţi. Bănuiesc că am spus că votez cu PSD şi de asta m–au bătut. Votez cu cine vreau, nu trebuie să mă bată. Poliţiştii din sat terorizează oamenii. Cine iese seara pe drum şi are alte simpatii politice riscă să ia bătaie sau amendă", a declarat, sâmbătă, Iftenie Vasile.

În plus, alţi tineri simpatizanţi PSD susţin că au fost amendaţi cu sume cuprinse între 600 şi 2.000 lei şi că motivul ar fi tot simpatiile politice.

Poliţia a început o anchetă în acest caz.

"Efectuăm cercetări în cazul celor doi tineri care au fost bătuţi în postul de poliţie. Poliţiştii de la postul din Boteşti sunt cercetaţi după ce am fost sesizaţi că au fost implicaţi în campania electorală", a declarat subinspector Toni Iovu, de la Biroul Poliţiei Rurale Huşi.»

(După Internet, Ziare.com)

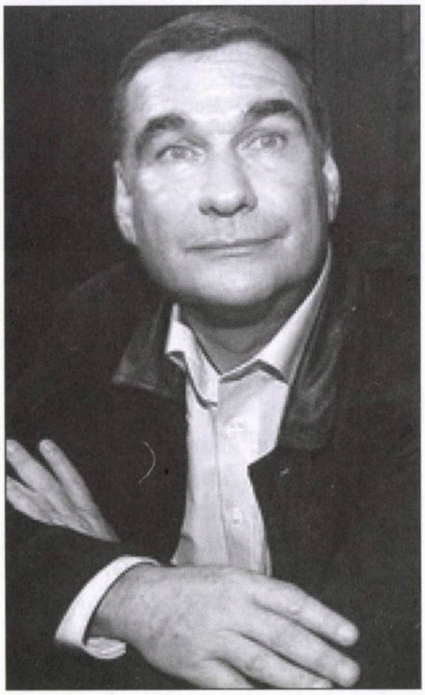

Haim Ramon: la păianjen

România: Ambasadorul Statelor Unite calificat ca hoţ şi terorist

«Ambasadorul Franţei la Bucureşti, Henri Paul, protestează vehement cu privire la acuzaţiile formulate de PRM împotriva ambasadorului SUA, Nicolas Taubman. Acesta le consideră nedemne de un partid democratic, se arată într-un comunicat al ambasadei franceze.

Preşedintele Partidului România Mare, Corneliu Vadim Tudor, i-a trimis o scrisoare ambasadorului Nicholas Taubman, în care îl acuză de comportament terorist pentru că a poruncit fraudarea alegerilor locale, anunţă NewsIn.

"Domnule Taubman, îţi scriu la o zi dupa neruşinata fraudă electorală pe care ai poruncit-o şi ai coordonat-o în România duminică, 1 iunie 2008", începe scrisoarea trimisă ambasadorului SUA.

Liderul PRM îl acuză pe oficialul american că "fură vârtos, cu ambele mâini, amestecându-se brutal în viata politică românească."

"Fraudarea voinței electoratului român reprezintă un abuz incalificabil, o crimă împotriva democrației. Democrația care e o religie pentru America, dar nu și pentru dumneata, care te comporți aici ca un terorist. Da, acesta e cuvântul care ți se potrivește ca o mănușă: terorist", continuă liderul PRM.

Corneliu Vadim Tudor intenționează să traducă scrisoarea pe care i-a adresat-o și să o trimită tuturor membrilor Congresului SUA, la Moscova, Bruxelles și la alte centre de Putere din lume.

Ambasada SUA la București a comunicat că "nu consideră că scrisoarea merită vreun comentariu".»

(După Internet, Ziare.com)

TENDINȚE

SUA: Este Bush bun pentru evrei? Asta e o întrebare

«Termenul de "drept de întoarcere" al palestinienilor a intrat în lexiconul politicienilor americani în decembrie 2006, când ceea ce s–a intitulat "Iraq Study Group Report" a îndemnat guvernul SUA să sprijine negocierile israelo-palestiniene, inclusiv problema numită "chestiunea cheie a statutului final". Această recomandare a sosit ca un șoc blând, deoarece "dreptul la întoarcere" în Israel este în mod transparent o frază codificată prin care se înțelege covârșirea din punct de vedere demografic și distrugerea Israelului, a sionismului și a statului evreiesc, ceea ce n-a fost niciodată scopul oficial al Washingtonului. Un an mai târziu, adjunctul secretarului de presă al Casei Albe, Dana Perino, a adoptat termenul, deși nu i s-a dat prea multă atenție. Practic din senin, ea a anunțat jurnaliștii la o conferință de presă în 28 noiembrie 2007: "Chestiunea dreptului la întoarcere este parte din harta drumurilor și va fi unul dintre subiectele pe care israelienii și palestinienii trebuie să le discute în timpul ... negocierilor". Într-adevăr, conform programului, "dreptul de întoarcere" a devenit subiect înainte și în timpul recentei vizite a lui George W. Bush în Israel și la Autoritatea Palestiniană, menționat fiind de către acesta de trei ori în public:

1. Într-un interviu cu Canalul 2 din Israel, Bush s-a declarat "optimist că putem să definim conturul unui stat". Cu alte cuvinte, negocierile cu privire la granițe și la dreptul de întoarcere și alte diverse probleme pot fi rezolvate.

2. La o conferință comună cu primul ministru al Israelului Ehud Olmert s-a referit la problemele de bază ale conflictului ca "teritoriale, de drept de întoarcere și la Ierusalim".

3. Tot așa într-o conferință comună cu șeful Autorității Palestiniene Mahmud Abbas, el a declarat că ideea celor două state "în realitate nu are mare importanță până când granițele nu sunt definite, problema întoarcerii nu este rezolvată, Ierusalimul înțeles ... (și) măsurile comune de securitate asigurate".

Într-un decor diferit, Bush, cumva încurcat, și-a exprimat convin-

Ancheta revistei "Minimum"

Luna trecută, cunoscutul cântăreț din nai Gh. Zamfir, autorul celebrului ciclu de pamflete antisemite și anti-israeliene publicate, în urmă cu câțiva ani, în săptămânalul "România Mare" (condus de senatorul C. V. Tudor), a pus la cale câteva concerte în Israel.

Așa cum era de așteptat, prezența lui Zamfir – unul dintre cei mai feroci antisemiți din istoria contemporană a României – în țara noastră a lăsat un miros pestilențial în sălile unde a pus piciorul.

Facem apel la cititorii noștri pentru a afla care sunt – după părerea lor – cele mai eficiente dezinfectante ce pot fi folosite pentru diminuarea mirosurilor cu pricina din sălile de spectacol respective.

– K-300 SANO
– SANO 00
– Economica SANO

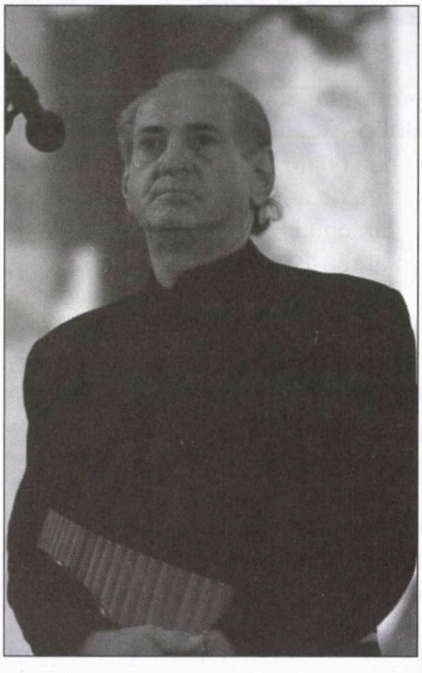

Gheorghe Zamfir

– Paztok

Răspunsurile la anchetă vor fi trimise până la data de 20 iulie a.c. pe adresa colaboratorului nostru Aronel Blumenfeld, responsabilul cu Internetul revistei:
Aronel@yahoo.com

gerea că "avem nevoie să privim la stabilirea unui stat palestinian şi a unor mecanisme internaţionale noi, incluzând compensaţii în rezolvarea problemei refugiaţilor".

Trebuie cumva să privim "dreptul de întoarcere" ca pe unul din aceste noi mecanisme?

Când "Iraq Study Group Report" a apărut pentru prima oară, analiştii au fost interzişi aflând de menţionarea "dreptului la întoarcere". După cum explica un diplomat american: "este greu de apreciat dacă limbajul respectiv a apărut din greşeală – ştiu că au avut loc multe revizuiri, până în ultimul moment – sau a fost o încercare intenţionată de a lipi ceva în retorica lui Bush, ceva ce nu fusese acolo înainte". Privind în retrospectivă, se pare că referinţa a fost într-adevăr intenţionată – şi foarte de succes de altfel în acest scop. Publicaţia "The Lurker" trage concluzia, poate corect, că James A. Baker III, autorul principal al lui "Iraq Study Group Report", "a devenit încă o dată un factor major în conturarea politicii SUA în Orientul Mijlociu".

Aceasta este numai una dintre cele câteva declaraţii problematice date de Administraţia Bush; altele ar fi referirea preşedintelui la echivalenţa morală "între incitarea la terorism, comisă fie de palestinieni fie de israelieni" sau numirea de către secretarul de Stat Condoleeza Rice a conflictului arabo-israelian drept problema centrală în Orientul Mijlociu, ca şi analogia dintre palestinieni şi negrii din Sud.

Bush a prefaţat comentariile sale din 10 ianuarie judecând că "eu sunt singurul preşedinte care a articulat până acum o soluţie cu două state" şi el are dreptate. Cu alte cuvinte el este singurul preşedinte american care cere o "Palestină" iar acum cheamă la "dreptul de întoarcere" pentru palestinieni. Mai pe larg, în timpul întregii sale preşedinţii, Bush a mărşăluit în ritmul propriului său toboşar în problema arabo-israeliană, oferind soluţii noi şi personale unei probleme vechi de o sută de ani, aruncând cât colo regulamentele privitoare la diplomaţia arabo-israeliană.

Bush – între Olmert şi Mahmud Abbas

Nu putem decât să ne imaginăm cât de des a ridicat Bush problema "dreptului de întoarcere" în convorbirile sale private cu israelienii şi palestinienii, şi cu câtă intensitate şi presiune.

Privind înainte, către ultimul an de preşedinţie Bush şi autocitându-mă: "dacă israelienii vor rezista unei poziţii comune americano-palestiniene, prevăd o posibilă criză în relaţiile SUA-Israel, de proporţii fără precedent". Nu prezic o astfel de desfăşurare a lucrurilor, ci observ numai că toate piesele sunt montate la locul lor pentru o asemenea posibilitate.

Cu toate că Bush este văzut de mulţi israelieni drept cel mai bun prieten pe care statul evreiesc l-a avut la Casa Albă, pentru multă vreme am avut dubii asupra acestei caracterizări, şi acum mai mult ca oricând.»

(Dintr-un articol de Daniel Pipes; după "Semnalul", Toronto, Canada 2008)

Londra: Nici cu englezii nu mi-e rușine

«Kathleen Jennings este o victimă a justiţiei britanice. Studentă la matematică, Kathleen visa să devină profesoară. Ceea ce nu a împiedicat-o să îşi pună picioarele pe scaunul din faţă, într-un tren. Când inspectorul de poliţie s-a apropiat de ea, şi-a coborât picioarele. Ceea ce nu l-a împiedicat pe inspector să o trimită la tribunal. Dacă era găsită vinovată, plătea amendă penală, deci cazier, deci adio carieră în sistemul de educaţie britanic. Dacă vi se pare lacrimogen cazul, aşa a şi fost. Kathleen a plâns la proces şi magistraţii au găsit-o nevinovată, ba chiar l-au mustrat pe inspector pentru că a risipit banii contribuabilului pe un aşa caz. Uşurată că va putea să ajungă profesoară, Kathleen a spus: „Sper că de acum încolo se vor lua de infractorii adevăraţi, nu de cei ca mine". Tatăl fetei a spus şi el ceva de genul: „Pe vremea mea era destul să-i dai una după ceafă şi să-i spui să nu mai facă". Cred însă că pe vremea dumnealui una după ceafă de la un inspector de poliţie nu era tocmai o tragedie, dar acum ar urla organizaţiile pentru drepturile copiilor turbulenţi, un alt călător ar filma scena cu telefonul mobil, BBC ar cenzura imaginile din ordinul preşedintelui numit politic (nu mă pot abţine!), dar filmul ar apărea totuşi pe Internet.

Poliţia britanică s-a hotărît să schimbe politica şi să aplice o amendă de 50 de lire, pe loc, oricui este prins cu picioarele pe scaune sau cu muzica de la iPod prea tare.

Tot săptămâna trecută, taximetriştii londonezi s-au enervat rău de tot. Lucru de mirare, pentru că din scurta mea experienţă taximetriştii londonezi sunt nişte oameni foarte calmi, oricum mai calmi decât miniştrii români. Taximetriştii au protestat împotriva noului plan al Primăriei de a ajuta minorităţile să acceadă la meseria lor. Trebuie să vă spun că pentru a fi taximetrist aici trebuie să treci un examen dur, să ştii pe de rost străzile dintr-un oraş întins pe 50 de kilometri. Cineva mi-a spus că s-a demonstrat ştiinţific că taximetriştii londonezi au creierul neobişnuit de dezvoltat. Oricum, primarul vrea să-i ajute pe minoritari cu lecţii gratuite de engleză şi cu meditaţii plătite de Primărie pentru a trece acest examen. Ideea ar fi că sunt prea mulţi taximetrişti albi la Londra. Eu am numărat cinci minute şi mi-a ieşit un negru la vreo zece albi. Şoferii consideră că noua politică reprezintă o discriminare împotriva bărbaţilor albi. Tocmai când terminam de numărat feţe de taximetrişti, mi-am adus aminte că acum câteva luni, în Minneapolis, SUA, taximetriştii musulmani (foarte mulţi, mai ales la aeroport) refuzau să transporte călători care aveau sticle de băutură la ei. Nu oameni beţi, ci oameni care aveau sticle închise, dar săvârşeau totuşi un păcat, potrivit Coranului. A fost ceva scandal şi acolo, s-a vorbit despre un boicot al consumatorilor (de taximetrie), nu ştiu cum a rămas. Discriminarea asta e cu dus şi întors.»

(Dintr-un articol de Cristian Ghinea; în "Dilema veche", Bucureşti 2008)

Planeta Marte: un bob de nisip

La mijlocul lunii iunie, nava „Phoenix Lander", ajunsă pe Marte, a transmis agenţiei spaţiale americane (NASA) prima imagine a unui... bob de nisip, cu un diametru de zece ori mai mic decât al unui fir de păr.

De la mitologicul Icar la Leonardo da Vinci, de la întâiul Sputnik la spectaculosul pas selenar al lui Neil Armstrong, fiecare etapă în odiseea cunoaşterii universului înseamnă un triumf al imaginaţiei, o victorie a omului asupra naturii însăşi.

După cum afirmă specialiştii, cerul planetei Marte, de un albastru pal, îşi schimbă, în funcţie de anotimp, culoarea – se întunecă, se transformă într-un roz-portocaliu, apoi în roşu şi din nou, după trecerea furtunilor de nisip, redevine albastru.

Planeta roşie, cum a fost denumită, ascunde probabil sub sol un imens ocean de gheaţă.

Remarcată încă din antichitate şi descrisă în cultura tuturor popoarelor pământene, Marte a zămislit, uneori precum un monstru galactic, superstiţii, dar şi legende.

Mulţi cred că de acolo omenirea a fost izgonită (ca din paradis) pe Terra, că făpturi cu o inteligenţă superioară ne vizitează şi acum, din când în când, urmărind modul în care am evoluat, şi că tot acolo vom pleca atunci când pământul nostru va fi prea aglomerat.

Cea mai lungă vale (1.000 de kilometri) de pe Marte, a cărei presupusă origine este un curs de apă, poartă un nume ebraic: Maadim (cel care se înroşeşte).

Barry Goldstein, directorul proiectului „Phoenix", vehicululaboratorului aflat în prezent în misiune de explorare la polul nord al planetei Marte, speră că, în curând, va obţine cheia enigmei: descoperirea de elemente care să confirme posibilitatea vieţii.

❖

Urmărind pe Internet câteva dintre fotografiile „marţiene", mi–am reamintit cuvintele lui Mihail Sebastian despre existenţa unei alte lumi, unde fiinţele sunt mai uşoare, mai bune, mai luminoase.

De departe, din steaua lui de azur, Mihail Sebastian a primit, târziu, prea târziu, biletul de călătorie pentru mirajul poetic, pentru împlinirea unui vis. Un vis care este şi al nostru, al tuturor...

Ella Bernfeld

Spania: Părerea ibericilor despre România

«Spaniolii cred ca imigranţii români sunt muncitori, dar cred că au legătură cu delincvenţa, asociind România în principal cu sărăcia şi mizeria, Transilvania, Dracula şi vampirii.

Potrivit unui studiu sociologic "Imaginea României în Spania", realizat de Mercury Research în parteneriat OpiPublic Data Sampling, din Spania, la cererea Agenţiei pentru Strategii Guvernamentale (ASG), rezultă că imigranţii români atrag preponderent opinii negative şi un grad de toleranţă relativ scăzut, dar proximitatea imigranţilor români induce o percepţie pozitivă asupra acestora din partea cetăţenilor spanioli, informează "Adevărul", în ediţia online.

Atât cei care susţin că au stat de vorbă vreodată cu un imigrant român, cât şi cei care au colegi imigranţi români, declară în mai mare măsură decât cei care nu au avut astfel de contacte că au o părere pozitivă despre imigranţii români.

Spaniolii din zona centrală, unde se află cea mai consistentă comunitate românească din Spania, au şi ei o părere mai bună despre imigranţii români decât cei din zona de Nord şi Nord-Vest, unde se află cei mai puţini imigranţi români.

Totuşi, primul lucru cu care spaniolii asociază România în mod spontan este sărăcia şi mizeria (21%). Urmează delincvenţa (9%), rromii (5%) şi faptul că România este o ţară cu dificultăţi economice, fără locuri de muncă (5%). În jur de 4% dintre spanioli asociază spontan România cu Dracula, Transilvania şi vampirii.»

(După Internet, Ziare.com)

Lumea: Ducatul Independent al Olteniei

«Contează dimensiunile? Unii, dintr-un fel de corectitudine politică, zic că nu. În acest caz, nu putem invoca, în cazul Kosovo, precaritatea lui teritorială şi demografică. Sunt, în Europa, şi state mai mici. Monaco, de pildă, care, de fapt, nu e decât un oraş de doi kilometri pătraţi, cu vreo 32.000 de locuitori. Vaticanul e chiar mai puţin decât un oraş. Faţă de Liechtenstein, Luxemburg, Malta şi San Marino, Kosovo e ditamai ţara. Care va să zică, dimensiunile nu contează. Altceva, alte calităţi trebuie luate în consideraţie. Cine va pune la îndoială ponderea, fie şi simbolică, a Vaticanului în politica mondială? Pentru Luxemburg se poate invoca, de asemenea, o certă consistenţă politică: e membru fondator al NATO, UE şi ONU şi, ca sediu al unor importante instituţii şi agenţii ale Uniunii Europene, e un fel de centru al continentului. Malta are şi ea o celebritate aparte: prin Ordinul

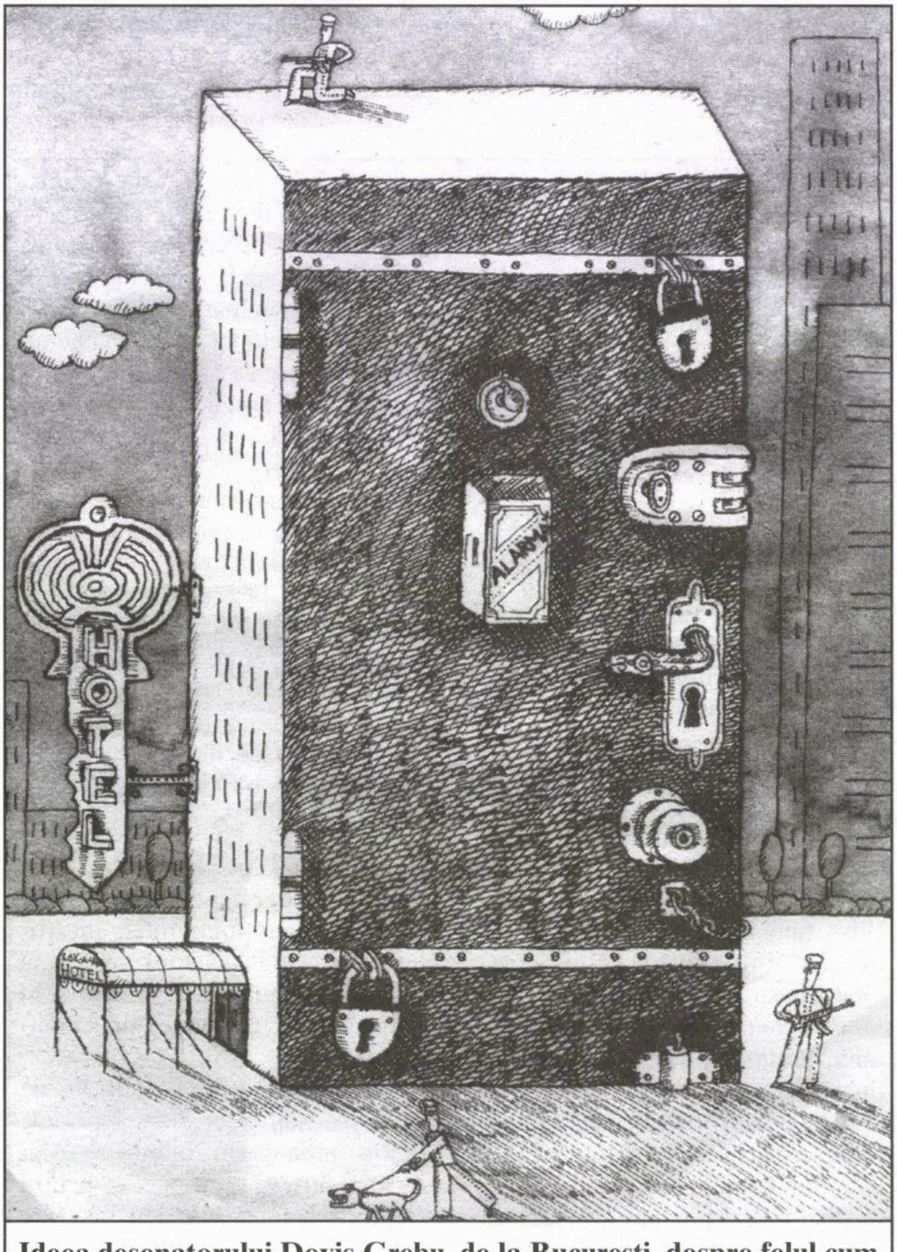

Ideea desenatorului Devis Grebu, de la Bucureşti, despre felul cum ar trebui construite clădirile de locuit în aceste vremuri de fărădelege şi violenţă: ca o casă de bani. *(După "Cotidianul", Buc. 2008)* cavaleresc care a administrat-o începând din secolul al XVI-lea, prin structurile megalitice, încă în picioare, din al patrulea mileniu î.Chr. şi printr-unul dintre cele mai perfecţionate sisteme de protecţie a sănătăţii din lume. Monaco, paradis fiscal şi loc de predilecţie al bogătaşilor de pretutindeni, e ţinutul cu cea mai mare densitate a populaţiei din lume şi cu cea mai eficientă organizare a siguranţei cetăţeanului. Despre Liechtenstein se ştie că are mai multe firme înregistrate decît locuitori şi că este un exemplu de bunăstare şi longevitate (speranţa medie de viaţă – în jur de 81 de ani). În sfîrşit, San Marino e pur şi simplu cea mai veche republică din lume (secolul IV d.Chr.), admirată, ca atare, de Napoleon şi de Lincoln, şi cel dintâi stat european care a abolit pedeapsa cu moartea (1865).

Prin comparaţie, îţi vine să spui că, totuşi, Kosovo se impune mai curând prin dimensiuni... Căci, în rest, tot ce poţi adăuga e că este una dintre cele mai subdezvoltate zone din Europa şi că evenimentul major al istoriei sale e unul sârbesc: bătălia de la Gazi Mestan (1389), cu doi martiri (canonizaţi de Biserica Ortodoxă locală), amândoi sârbi, căzuţi în luptă cu musulmanii. Nu se poate pretinde că, la 17 februarie 2008, Kosovo şi-a recâştigat independenţa, pentru că n-a avut-o niciodată. Aflat când sub Imperiul Bizantin sau Sârb, când sub Imperiul Otoman, când sub cel Austro-Ungar, când sub bulgari, când în federaţia iugoslavă, Kosovo capătă, acum (prin schimbarea unei singure litere: Kosova, în albaneză, în loc de Kosovo, în sârbă), un statut euforizant, dar plin de riscuri. Va avea uriaşe probleme economice şi va avea complicate dificultăţi cu minoritatea sârbă, tinzând să devină, din victimă a Balcanilor de Vest, unul dintre agresori. Se va reactiva tema unei Albanii etnice („Albania Mare“, cu pretenţii asupra unor părţi din Macedonia, Muntenegru şi Grecia) şi se vor recalibra frustrări de peste tot, din Nagorno-Karabah până în ţara bascilor, din Republica Srpska până în Osetia de Sud, din Palestina până în secuime. Sudul Dunării va deveni, iarăşi, o problemă internaţională. La peste opt ani de la rezoluţia 1244 a Consiliului de Securitate ONU, lucrurile rămân, practic, în suspensie. Orice argument raţional se izbeşte, imediat, de contra-argumente conjuncturale. Dacă observi că 92% din populaţia kosovară e alcătuită din albanezi, ţi se răspunde că asta a devenit o realitate abia la sfârşitul secolului al XIX-lea. Dacă atragi atenţia asupra crimelor comise de sârbi asupra albanezilor la sfârşitul anilor '90, ţi se amintesc cuvintele unui prim-ministru albanez care, vizitând Kosovo în 1942, cerea uciderea „coloniştilor sârbi“. Dacă pledezi pentru europenitatea soluţiei de acum, ţi se reaminteşte că tot Europa, în 1912, recomanda trecerea provinciei Kosovo sub autoritate sârbă şi a provinciei Metohia sub autoritatea Muntenegrului.

Oricum, deşi târzie, soluţia de-acum e pripită. Şi birocratică. „Terenul“ nu e pregătit să o asume. Organismele internaţionale ar trebui să-şi ia răgazul de a face niţică metafizică, ceea ce nu le prea stă în obicei. Să se întrebe, de pildă, dacă n-ar trebui negociate, în chip rezonabil, condiţiile în care o entitate teritorială şi etnică poate pretinde un statut de statalitate. Sustenabilitate economică? Legitimitate istorică demonstrabilă? Echilibru regional? Era vorba că nu umblăm la graniţe. Dar iată că umblăm. Era vorba că protejăm minorităţile. Până la ce nivel? Pînă la a le declara majoritare?

Erată

În "Minimum" din iunie a.c., pag. 80, în loc de Avram Beraru se va citi Armand Beraru.

AVOCAT ŞI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Petah Tikva, str. Ichilov nr. 11
Tel.: 03/934-3242, 052/244-8793
Fax: 03/934-7401

Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

Lumea pare să se teamă de consecinţele potenţial tragice ale evenimentelor. Eu sunt sensibil şi la latura lor comică. Ce secui, ce Harghita şi Covasna?! Să ne pregătim de Republica Găgăuză, de Ducatul Independent al Olteniei, de Principatul Gascon şi de Regiunea Autonomă Lombardă. Dimensiunile, oricum, nu contează.»

(Dintr-un articol de Andrei Pleşu; în "Dilema veche", Buc. 2008)

Lumea: Încălzirea planetei – o idee fixă?

«Eşti un respectabil cetăţean britanic şi te cufunzi într-un fotoliu, cu o cafea la îndemână, să citeşti ziarul.

Stop! Ce e asta? Nu mai ai lumină.

Pană de curent? Da' de unde! Pană de materie cerebrală.

În frunte cu Al. Gore, organizatorii concertului rock de salvare a planetei au decis să întrerupă electricitatea în toată Anglia, pe câteva minute ale concertului, ca să trezească cetăţenii la ideea că planeta e în primejdie. "Nu mai am lumină? Deci Gore avea dreptate".

E o insolenţă de necrezut să decizi, cu de la sine putere, că vei suprima cu sila drepturile unui consumator de dragul propagandei tale. Nu mai vorbim de bolnavii din spitale, care depind de maşini animate de electricitate, când nu toate spitalele au generatoare. Sau stopuri de circulaţie, aeroporturi, posturi de radio, aruncate în haos. Imaginea multor dezastre, mici şi mari, e de natură să-i bage pe "infidelii" încălzirii cu nasul în tot felul de dezastre care ne-ar pândi.

Din fericire, oamenii de meserie, electricienii Angliei, s-au opus, spunând că reaprinderea ar forţa instalaţiile la pane de necrezut.

Morala:

Pe lângă terorişti, trebuie să-i supraveghem pe salvatorii planetei. Cine ştie ce alte idei s-ar putea să le treacă prin cap.»

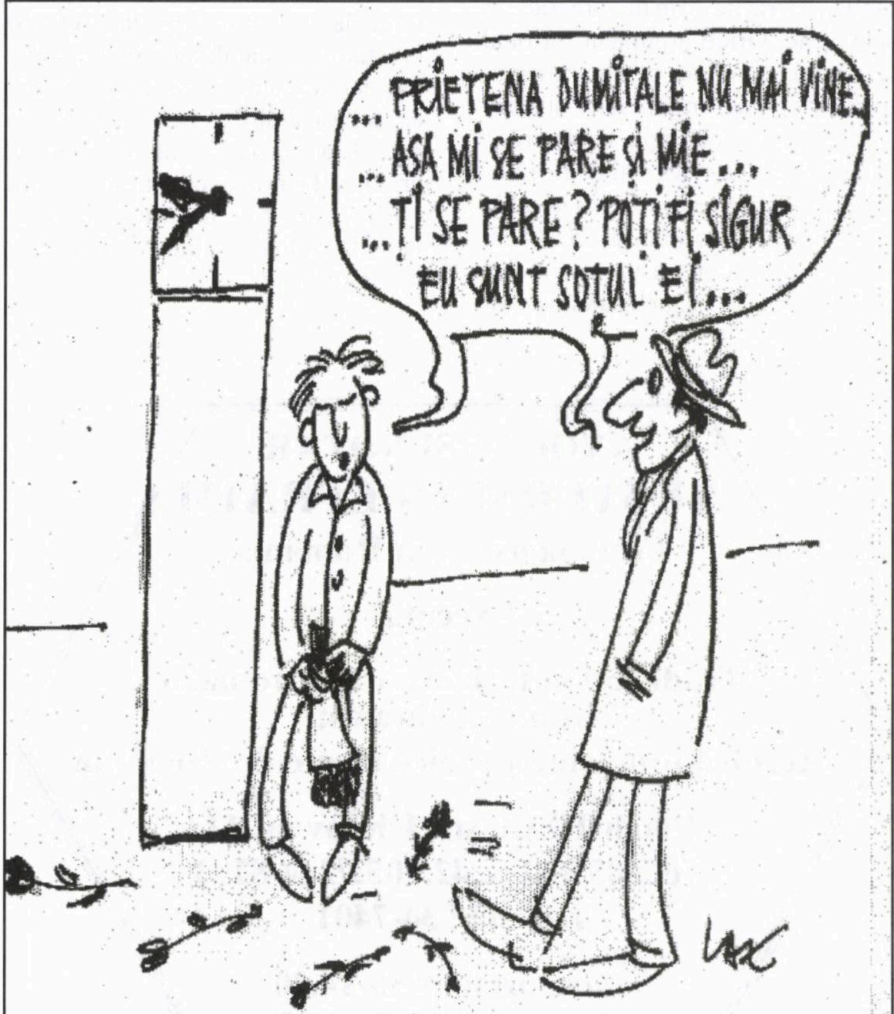
...PRIETENA DUMITALE NU MAI VINE...
...AŞA MI SE PARE ŞI MIE...
...ŢI SE PARE? POŢI FI SIGUR EU SUNT SOŢUL EI...

Desen de Alex. Lazăr; din "Harababura", Bucureşti

❖

«Specialiştii predică schimbarea dietei vacilor, ca să emită mai puţin metan ca gaze ale digestiei. Se zice că o treime din aerul viciat global de activitatea umană se trage de la nesimţirea vacilor.

Vă scutim de lista bunurilor mâncabile predicate în noua listă. Poftă bună! Partea pozitivă: spre deosebire de savanţii climatologi iritaţi de gălăgia neştiinţifică, bovinele nu protestează.»

(Dintr-o rubrică de însemnări de Sergiu Fărcăşan; în "Semnalul", Toronto, Canada, 2008)

●

Bulă vine la şcoală cu buza umflată.

Profesoara:

– Ce-ai păţit, Bulă?

Bulă:

– Am fost cu tata la pescuit şi mi s-a aşezat o viespe pe buză.

– Vai, săracul de tine! Şi te-a înţepat?

– Nu, a omorât-o tata cu vâsla.

Ancheta revistei „Minimum”

Aşa cum au constatat cititorii noştri, fascismul din România se află, în vremea din urmă, în plină ofensivă.

Ziarul „Tricolorul”, oficiosul PRM (director: C. V. Tudor), a publicat un amplu material pe tema: cum încearcă evreii din lume, şi-n primul rând cei din Israel, să ocupe România, înrobind-o pe plan economic, politic şi militar. În lumea intelectuală face furori cartea lui Sorin Lavric (despre care a relatat, în numerele noastre trecute, criticul literar Laszlo Alexandru), menită a "cosmetiza" şi reabilita organizaţia „Garda de Fier”. Întrebat de revista „Observator Cultural” din Bucureşti dacă se poate vorbi, într-adevăr, despre o reînviere a mişcării legionare în rândurile generaţiei tinere, istoricul literar Leon Volovici, din Ierusalim (vezi rubrica „Poşta Dicţionarului”), unul dintre cei mai ponderaţi intelectuali din *alia*, a răspuns scurt şi cuprinzător: Da.

Întrebarea anchetei noastre sună aşa:

Ţinând seama de tot ceea ce ştiţi, din presă, ca şi din experienţa proprie, care dintre persoanele enumerate mai jos – cunoscute ca mai vechi sau mai noi sprijinitori ai ideologiei naziste – a adus cea mai mare contribuţie la reînvierea fascismului românesc (în ordine alfabetică):

– Ion Coja, profesor la Universitatea din Bucureşti;

– Paul Goma, scriitor, Paris;

– Sorin Lavric, critic literar, autorul recentei cărţi despre C. Noica şi mişcarea legionară;

– Corvin Lupu, profesor la Universitatea din Sibiu;

– C. V. Tudor, preşedintele Partidului România Mare;

– Gheorghe Zamfir, muzician, cântăreţ din nai,

Răspunsurile la anchetă vor fi trimise până la data de 20 iulie a.c. pe adresa de E-Mail a colaboratorului nostru Aronel Blumenfeld, responsabil cu Internetul revistei: aronel@yahoo.com.

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...zilele trecute am întâlnit pe Internet întâmplarea de mai jos legată de astronautul Neil Armstrong:

«Pe data de 20 iulie 1969, comandantul misiunii Apollo 11, Neil Armstrong, a fost prima persoană care a pus piciorul pe lună. Primele lui cuvinte în acele clipe au fost: „Un pas mic pentru om, un pas uriaş pentru omenire". Acest eveniment a fost televizat pe pământ. Înainte însă de a intra în naveta spaţială, Neil Armstrong a mai rostit următoarele cuvinte: „Mult noroc, domnule Gorsky".

Multe persoane de la NASA au crezut că este o remarcă vis-à-vis de vreun cosmonaut rival sovietic şi din curiozitate au căutat să vadă dacă există o asemenea persoană, însă nu au găsit pe nimeni cu acest nume nici pe lista cosmonauţilor ruşi şi nici pe cea a americanilor.

De-a lungul anilor, mulţi reporteri l-au întrebat pe Armstrong ce a vrut să spună cu „Mult noroc, domnule Gorsky", însă Armstrong a zâmbit de fiecare dată fără să răspundă.

Pe 5 iulie 1995, în Tampa Bay – Florida, în decursul unui interviu, un reporter i-a pus iarăşi misterioasa întrebare. În sfârşit, de data asta Armstrong a putut să răspundă pentru că domnul Gorsky murise.

"În 1938, când eram copil, mă jucam cu o minge de baseball cu un prieten şi mingea a ajuns din greşeală în curtea domnului Gorsky, vecinul meu de atunci. Furişându-mă în curte după minge, am auzit-o pe doamna Gorsky care striga la domnul Gorsky:

„Sex? Vrei sex? Vei avea parte de sex de la mine doar când copilul vecinilor noştri va ajunge pe lună".»

Neil Armstrong

Nu ne place că...

...a murit Tommy Lapid, un condeier inteligent şi cu umor, unul dintre cei mai buni ziarişti din Israel.

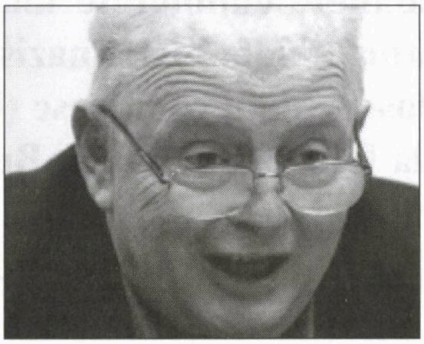

Tommy Lapid

Ne place că...

...guvernul albanez – care de obicei dă vina pentru întreruperile frecvente de curent electric pe seceta din vară (nu pe echipamentele învechite, rămase de pe vremea comunismului) – a găsit o nouă explicaţie a necazurilor cu lumina: într–un comunicat emis de principala societate de electricitate a ţării se afirmă că recenta pană de curent care a lăsat capitala, Tirana, în întuneric, vreme de 72 de ore, a fost provocată de o pisicuţă care urmărise un şoarece în clădirea societăţii.

Nu ne place că...

...în presa din ultimele luni au apărut atâtea anunţuri, înştiinţări şi comunicate confuze şi care se bat cap în cap privind faimoasele ajutoare destinate asupravieţuitorilor Holocaustului, încât ai impresia că cineva, undeva, îşi bate joc de tine.

Ne place că...

...vorbind la postul libanez de televiziune „Future Television", ministrul telecomunicaţiilor de la Beirut, Marwan Hamade, a spus despre recenta demonstraţie a mişcării Hezbollah din capitala Libanului: A fost „un spectacol fascist".

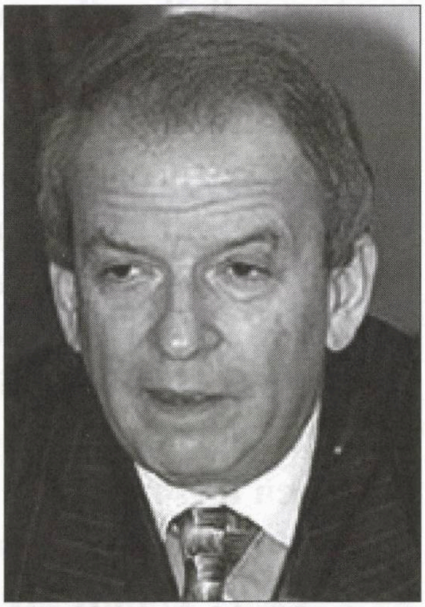

Marwan Hamade

Ne place că...

...într-un reportaj despre Africa al marelui ziarist polonez Ryszard Kapuciuski, apărut în „Lettre Internationale", din Bucureşti, am citit următoarele în legătură cu obiceiul funcţionarilor de stat de pe continentul negru: „La Accra (capitala statului Ghana), în clădirile ministerelor, ierarhia poziţiilor corespunde cu ierarhia etajelor. Cu cât mai înalt personajul, cu atât mai înalt şi etajul. Asta pentru că briza suflă la înălţime, iar jos aerul e stătut, împietrit. Micii funcţionari se sufocă la parter; directorii de departamente încep să simtă un pic de curent; iar sus de tot, ministrul este răcorit de atât de dorita briză".

Ne place că...

...Poşta Română a emis un plic festiv cu prilejul împlinirii a 60 de ani de independenţă a Statului Israel şi de relaţii diplomatice neîntrerupte cu România.

Ne place că...

...primul ministru italian Silvio Berlusconi, gazda conferinţei internaţionale FAO (Organizaţia mondială pentru alimentaţie), care a avut loc luna trecută la Roma, a refuzat să-l invite pe preşedintele iranian Ahmadinejad la banchetul oficial oferit în cinstea delegaţilor, punându-l astfel în situaţia de a se întoarce urgent acasă.

Nu ne place că...

...în presa noastră, unde apar zilnic sute de informaţii şi comentarii despre ultimul amor al prezentatorilor de la Mabat-urile TV şi despre noua coafură a reporterilor sportivi de la Canalul X, nu se pomeneşte nimic despre strădania extraordinară pe care o depun, cu simplitate şi modestie, fetele din colţul micului ecran care traduc ştirile în limbajul surdo-muţilor.

Ne place că...

...ministrul Apărării din Spania, femeie, a trecut în revistă, luna trecută, trupele garnizoanei din Madrid, deşi era însărcinată în luna a şaptea.

Carmen Chacon, ministrul Apărării din Spania

Ne place că...

...d. Gheorghe Todor, proprietarul şi organizatorul Târgului de Carte Estival de la Mangalia (România), a avut ideea de a iniţia o paradă a modei la care manechinele erau îmbrăcate în rochii confecţionate din ziare.

Nu ne place că...

...d. Jimmie Watkins, un veteran de război din marina americană, domiciliat în Clermont (Florida centrală), a fost somat de către asociaţia proprietarilor din orăşelul respectiv să scoată drapelul american care flutură deasupra casei sale, în caz contrar fiind pasibil de sancţiuni legale.

Nu ne place că...

...aşa cum aflăm din „Yediot Tel Aviv", tipii din consiliul religios al oraşului au cerut patronilor de baruri şi restaurante să mărească cu aproape 100% salariile inspectorilor cu cashrut-ul, ameninţându-i că în caz de refuz localurile cu pricina nu vor mai primi certificatele de rigoare.

Nu ne place că...

...s-a împlinit un an de când Poşta din Tel Aviv a închis din nou pentru renovare agenţia de pe str. Zamenhof, colt, cu Reh. Dizengoff (de care ţine şi Minimum) şi filiala nu a început să lucreze, din nou, normal, nici astăzi.

Nu ne place că...

...ministrul iranian de Externe, Manusher Mottaki, a amintit, într-o

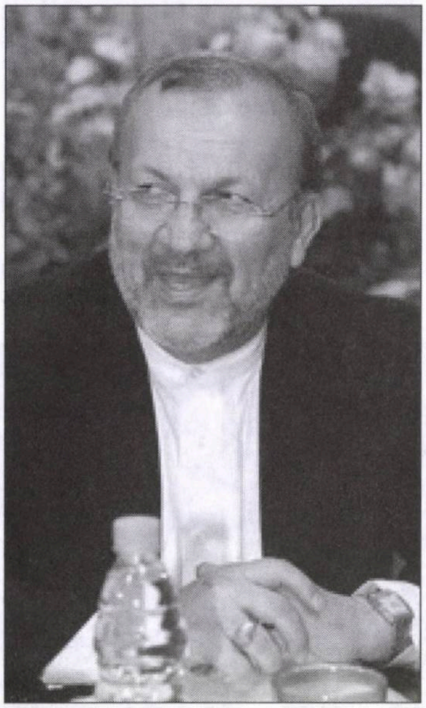

Ministrul iranian Manusher Mottaki

conferinţă recentă de la Teheran, unde ceruse musulmanilor să treacă neîntârziat la lichidarea statului evreu, de fraza memorabilă a ayatollahului Khomeiny: „Dacă fiecare musulman ar arunca o găleată cu apă... Israelul ar dispare de pe harta pământului".

Ne place că...

...la Bucureşti funcţionează cu succes o Uniune a Epigramiştilor din România, condusă de George Corbu; dar cel mai mult şi mai mult ne place că, în darea de seamă anuală, trimisă tuturor membrilor, conducerea nu s-a mulţumit să înşire obişnuitele realizări ci, ca oameni de spirit ce se află (îndeletnicirea lor) au privit cu spirit critic producţia de catrene incisive din ultima vreme: «Valoarea multor volume de epigrame publicate s-a situat şi în acest an sub un minim nivel valoric, unele dintre ele aducând un serios prejudiciu de imagine şi moral breslei şi activităţii ei, lovind grav în eforturile vizând afirmarea epigramei în literatura română contemporană (vezi, în acest sens, cronicile negative găzduite de "România literară", şi nu numai).»

Nu ne place că...

...anumiţi jurnalişti occidentali care scriu despre Israel sunt atât de neevrei, încât publică nu o dată mici elucubraţii precum aceea apărută în „Le Monde" (Paris) sub semnătura lui Stéphane Marchand: „Omul politic israelian surâde puţin; cei patru tenori ai guvernului actual, Shamir, Arens, Rabin, Peres, sunt personaje posace, chiar şi în viaţa particulară. Ei nu înţeleg nici măcar humorul altora". Ne place, în schimb, că citind rândurile de mai sus, cititorii noştri vor avea prilejul să surâdă mai mult, ba chiar să râdă în hohote.

Ne place că...

...în „Jerusalem Post" a apărut, sub semnătura lui Khaled Abu Toameh, specialistul cotidianului în problemele arabe, o amplă relatare despre ecourile provocate în lumea musulmană de anchetarea primului ministru Ehud Olmert. Unele din aceste ecouri pot fi citite în presă, altele pot fi găsite pe Internet. Până şi anumiţi arabi, scrie Toamer, care se prezintă ca „duşmani juraţi ai entităţii sioniste"... au început să laude Israelul.

Cităm exemple:

„Arată-mi mie o ţară arabă sau islamică unde un prim-ministru sau alt demnitar important a fost vreodată anchetat pentru fapte de corupţie sau mită", a spus un cititor care semnează numai cu numele de Mazed (...iar noi, de la „Minimum", îl înţelegem că nu-şi dezvăluie întreaga identitate, că n-o fi nebun).

Alt cititor, semnând Sami, comentează: *«Regimul israelian, cu toate defectele sale, este mai bun decât toate "democraţiile" arabe şi, cu toate astea, îşi schimbă miniştrii la fiecare cinci ani.»*

Un cetăţean din Arabia Saudită, numit Abdel Karim, cere fraţilor arabi să înveţe ceva de la democraţia israeliană. *«Înainte de a blestema Israelul, ar trebui să învăţăm de la sistemul politic şi juridic de-acolo, unde nimeni nu e mai presus de lege.»*

Khaled, un alt saudian, vorbeşte în acelaşi spirit: *«Deşi discutăm despre Israelul pe care l-am urât întotdeauna foarte mult, trebuie spus că acolo nimeni nu se află mai presus de lege.»*

Scriitorul egiptean Abdel Aziz Mahmud spune că el nu crede că va trăi până când un lider arab va fi trimis la judecată pentru tracasare sexuală (a secretarei sale), sau primire de mită. *„Şi nici copiii sau nepoţii noştri nu vor apuca să trăiască o asemenea zi"*.

Unii arabi merg până acolo, încât condamnă poporul arab pentru neputinţa sa de a se ridica împotriva dictatorilor corupţi din ţările lor (**nota Red. Minimum:** ehei...!). *„Există corupţie atât în Israel, cât şi în lumea arabă"*, scrie Abu Hadi, din Irak. *"Însă deosebirea este că israelienii îi trag la răspundere pe conducătorii lor, în vreme ce la noi, arabii, nu scoatem o vorbă despre corupţie"*.

Mulţi cititori privesc cu ironie faptul că Olmert este anchetat numai din cauza a numai câteva zeci de mii de dolari primiţi de la Talansky. *„Asta ne-arată că Olmert este un om decent. Conducătorii noştri fură milioane de dolari şi ni-*

B.B.C.

Bădărani. Bandiţi. Canalii.

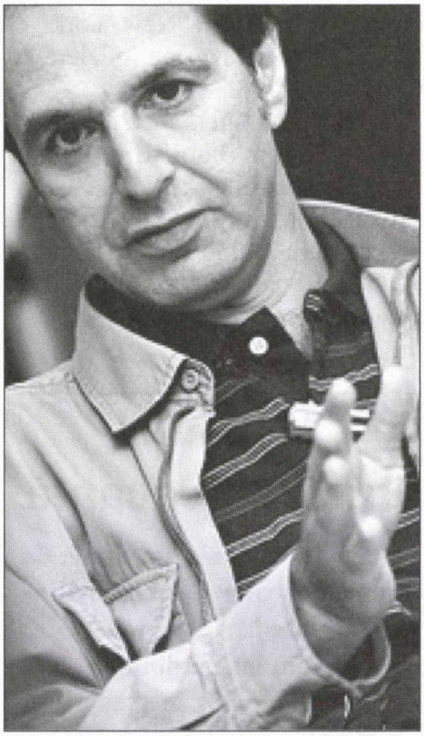

Khaled Abu Toameh

meni nu îndrăzneşte să le ceară socoteală" – scrie Abu Atab, din Maroc.

Un cititor din Algeria a făcut acest comentariu pe Internet: *„În lumea arabă, liderii noştri nu acceptă mai puţin de 1 milion de dolari drept mită; banii trebuiesc depuşi în conturi secrete la băncile elveţiene. Olmert este un prost dacă se mulţumeşte cu sume atât de mici".*

Despre acelaşi subiect (banii încasaţi de Olmert) discută şi Ahmed, din Iordania. *„Numai câteva zeci de mii de dolari? Ce tâmpenie! Asta e suma pe care un ministru egiptean o încasează într-o singură zi, sau un director de companie saudiană în 45 de minute, sau un funcţionar superior din Kuweit în 5 minute. Asta e suma pe care medicul emirului din Qatar o bagă-n buzunar în 30 de secunde".*

Un comentator care se prezintă drept Nasser Abdel Hamid îl sfătuieşte pe Olmert să ceară cetăţenie arabă. *„De ce nu căutaţi să obţineţi cetăţenia unei ţări arabe?* întreabă el cu umor. *Acolo puteţi să încasaţi câţi bani poftiţi. Şi chiar dacă se descoperă furtul, vi se va ridica o statuie într-o piaţă".*

Iată şi un răspuns din Ramallah (capitala Autorităţii Palestiniene), iscălit Hani: *„Asta e o democraţie adevărată! Jos cu dictaturile din lumea arabă! Să învăţăm din exemplul israelian!"*

NOTAR

MAXIMILIAN AMIAD

EXECUTĂ

TRADUCERI LEGALIZATE ŞI APOSTILE,
TESTAMENTE ŞI ALTE PROBLEME JURIDICE

TELEFON 03/546-5416

între orele

10-12 şi 17-19

Ne place că...

..."Minimum" este fără îndoială cea mai citită publicaţie israeliană de limbă română din China. Iat–o in piaţa Tian'an Men, din Beijing, sub privirea atentă a unei recente abonate.

La oficiul pentru plasarea forţei de muncă vine într-o zi un bătrânel.

– Dom'ne, am un nepot în provincie şi aş vrea să-l aduc în capitală. Ce locuri de muncă aveţi?

– Păi, avem un post de vânzător de ziare, câştigă 6 milioane pe lună.

– Prea mult, zice moşul. El e din provincie, vine aici în Bucureşti, dă de bani şi se strică. Poate aveţi ceva mai modest.

– Vânzător în piaţă. 4 milioane de lună, plus ce mai pică.

– Tot e mult, zice moşul. O să-i strice cu femeile, taică. Ceva la un milion jumate n-aveţi?

– Ba da, dar pentru salariul ăsta trebuie studii superioare.

(După Internet)

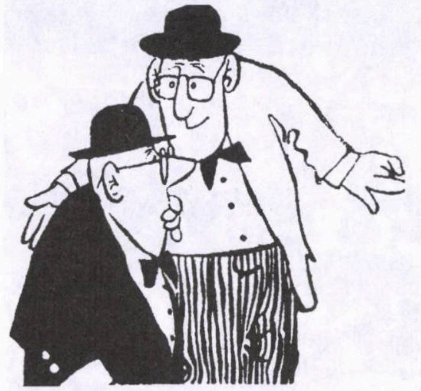

SE ZVONEŞTE CĂ...

...între ziariştii **Doina Meiseles,** editoarea ziarului "Jurnalul săptămânii", şi **Răzvan Niculescu,** secretar de redacţie la aceeaşi publicaţie, a trecut o pisică neagră.

...în schimb, pisica neagră ce trecuse în urmă cu câteva luni de zile între dr. **Shlomo Leibovici-Laiş,** preşedintele Acmeor, şi dr. **Madeea Axinciuc,** directoarea ICR Tel Aviv, a dispărut, iar relaţiile dintre cei doi se desfăşoară, din nou, în mod normal.

...Cercul Cultural din Ierusalim, condus de **Leon Volovici** şi **Costel Safirman,** pregăteşte o seară "şoc": cetăţenii kapo din trib; printre participanţi, un jurist octogenar care a lucrat ca avocat în timpul proceselor intentate la Bucureşti, după război, evreilor din Transnistria (ca şi de la Centrala Evreilor) care s-au distins prin persecutarea şi jefuirea coreligionarilor lor.

...poeta şi prozatoarea româncă **Carmen Firan,** stabilită la New York, este prietenă bună cu fostul ambasador israelian Zwi Mazel şi cu soţia acestuia, Michelle (ea însăşi scriitoare); ori de câte ori foştii diplomaţi se află la New York, ei se văd (şi şuetează) pe îndelete cu Carmen Firan.

...în seiful lui **Schechter** de la banca UFB din Basel, Elveţia, s-ar fi descoperit (în afară de manuscrisul cărţii "Memoriile unui ziarist", despre care amintisem în numărul trecut)... un revolver Colt 45, cu gloanţe pe ţeavă.

„Minimum” intră în vacanță

Ca în toţi anii din urmă, la vremea aceasta "Minimum" intră în vacanţă.

Ne vom întâlni din nou, la 1 septembrie 2008, în preajma şi în întâmpinarea lui Rosh Hashana.

Anunţ la matrimoniale: „Caut soţie”.

Mii de răspunsuri: „Ia-o pe-a mea!”

Erată

Din cauza unei regretabile greşeli de tipar, recenzia de la rubrica "Primim" din numărul trecut (p. 50) la "Ediţiile speciale ale Realităţii Evreieşti la centenarul lui Mihail Sebastian" a apărut fără semnătura autorului.

Precizăm că recenzia aparţine colaboratoarei noastre Gina Sebastian Alcalay.

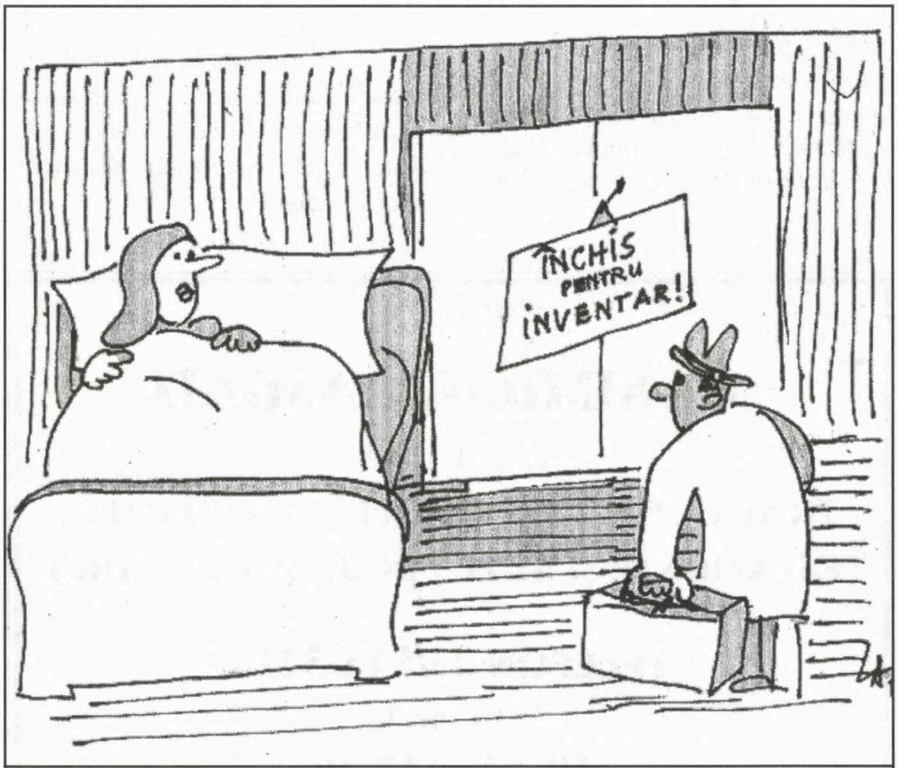

Desen de Alex. Lazăr; din "Harababura", Bucureşti

ETC... ETC...

••• Câteodată ne amintim că reputatul umorist I. Schechter avea o mutră de boxer. Dar nimeni nu ştia că, în adolescenţă, la Bârlad, confratele nostru îmbrăcase mănuşile de box şi urcase într-un ring.

Corespondentul nostru ing. Sergiu Brandea, din Herzlia, care l-a cunoscut bine pe Schechter pe vremuri, şi-a amintit de un episod pugilistic din cariera scriitorului de mai târziu.

«Convingerile mele sioniste au început – scrie Brandea – să se contureze pe la 14 ani, numai că nu erau categorice şi sufereau din cauza a tot felul de influenţe.

Importanţa cea mai mare o acordam faptului că majoritatea prietenilor mei participau la activitatea organizaţiei „Haşomer Haţair". Aici ne întâlneam, cântam cântece în limba ebraică, ascultam conferinţe despre trecutul poporului evreu şi despre viitorul stat ce urma să ia fiinţă.

Dar mai era un aspect. La cealaltă organizaţie, „Betar", era o masă de ping-pong, joc care îmi plăcea mult şi în al doilea rând, la „Betar" mergeau Nita, Rela, Pia, care-l atrăseseră şi pe Izi Schechter, aşa că uneori mă găseam în mijlocul betariştilor susţinând înfiinţarea Statului Israel pe ambele maluri ale Iordanului, noţiuni care pentru mine, atunci, nu prea aveau semnificaţie.

De altfel, mişcarea sionistă, care s-a extins mult după terminarea războiului şi ca urmare a nenorocirilor pricinuite de prigoana antonesciană, nu ajunsese până la familia mea, care nu se gândea să emigreze.

Pentru noi, interzicerea activităţii şi închiderea sediilor organizaţiilor sioniste din oraş ne-a creat o problemă, aceea a petrecerii timpului liber. Eram deja elevi în clasa a 8-a de liceu (după reforma învăţământului) şi trebuia să ne găsim o activitate extra-şcolară.

Cineva a venit cu ştirea că masa de ping-pong, confiscată de la „Betar", a fost adusă la T.P.R. (tineretul progresist) care a organizat un club, unde putem desfăşura tot felul de activităţi sportive. Aşa se face că împreună cu Izi şi alţi „foşti sionişti" am început să ne întâlnim, după orele de şcoală, să jucăm şah, ping-pong sau o nouă pasiune, practicarea boxului.

Spre marea mea surpriză, la secţia de box era instructor un individ cunoscut de mine din copilărie, pe nume Panţâru.

Deşi deviez de la naraţiunea principală, cred că este interesant să povestesc de unde îl ştiam pe Panţâru.

Difuzarea ziarelor, în jurul anilor '40, era asigurată de vânzători ambulanţi, care treceau pe stradă strigând numele diverselor ziare, „Universul", „Evenimentul", etc. pentru a-i interesa pe potenţialii cumpărători. Doi dintre aceştia mi–au rămas în amintire în mod special. Unul era „Mitici", aşa îl „alintau" oamenii; era considerat „uşor înapoiat mintal", era simpatizat pentru felul special în care striga numele diferitelor ziare. Cuvântul „Universul" căpăta în expresia lui accente deosebite iar „Evenimentul" se transforma în „Iiiivinimentu..." cu un accent scurt pe prima silabă, ceea ce trezea râsul trecătorilor. Al doilea a fost numitul de mai sus, Panţâru. Când l-am văzut pentru prima oară, prin anul 1939, cred că avea cam 25 de ani, nu mi-a reţinut cu nimic interesul, doar am observat că are un defect la ochi. Trecea pe strada „Strâmba" oferind ziare trecătorilor. Într-una din zile l-am văzut din nou. Era îmbrăcat cu o uniformă de culoare verde, cu centura şi diagonala din piele, iar pe şold îi atârna un toc de revolver din care se zărea arma. Mergea ţanţoş şi lent prin mijlocul străzii, cu emfază, privind de sus în stânga şi dreapta, aşteptând ca să fie remarcat, eventual să-l salute cineva, ceea ce nu s-a întâmplat. Apoi a dispărut, nu l-am mai văzut până la întâlnirea noastră la sala de box.

Fostul legionar, din „verde" se transformase în „roşu", şi devenise nu ştiu ce la T.P.R, iar în această calitate era şi instructor de box, iar Izi şi cu mine, printre alţii, elevii lui.

Pentru a vă lămuri cam cu ce fel de viitori boxeri aveţi de-a face, este suficient să vă spun că, la 15 ani, arătam ca o scândură îndeajuns de scurtă, iar Izi era tot o scândură, dar mai lung ca mine cu un cap. Tradus în limbaj de box, unde categoriile de luptători se consideră în funcţie de greutatea corporală, cea mai mică dintre categorii se cheamă, cred, „musca". Izi era ceva pe la categoria „muscă" minus, iar eu pe undeva pe la categoria „furnica". Şi cu toate acestea, noi mergeam înainte cu antrenamentele, „progresam".

Când s-a apropiat sărbătorirea zilei de 1 mai, s-a hotărât că boxerii vor apare într-o demonstraţie pugilistică pe terenul viran de pe strada recent botezată „Republicii", fosta „Regală". Totul era hotărât, inclusiv faptul că adversarul meu în meciul demonstrativ trebuia să fie Izi iar meciul nostru era al doilea, după ora 11. Cu o zi înainte am făcut ultimele pregătiri, cu care ocazie am boxat pe ringul din sală. Probabil că în timpul exerciţiilor Izi a primit o lovitură care l-a zgâriat sau i-a lăsat un semn, dar nimeni nu a luat asta în seamă.

A doua zi, de 1 mai, m-am prezentat la meci, emoţionat de viitoarea mea apariţie publică în calitate de boxer. Desigur că cei de-acasă nu ştiau nimic. Am văzut cum rând pe rând se prezentau toţi viitorii protagonişti ai meciurilor de box, numai Izi nu apărea. Am aşteptat un timp, dar am început să fiu îngrijorat: mă întrebam ce se va întâmpla cu meciul nostru şi de ce întârzie. Mi-am pierdut răbdarea şi m-am hotărât să dau o fugă până la el acasă, să lămuresc situaţia.

Am ajuns în câteva minute. M-a întâmpinat tanti Rebecca, mama lui Izi, de obicei foarte binevoitoare şi care mă primea cu dragoste. La bună-ziua mea, n-a răspuns, semn că era tare supărată.

– Ce vrei?

– Izi e acasă?

– Da, e în camera cealaltă, dar nu merge nicăieri. Ce, crezi că am să-l las să vă bateţi ca golanii? Nu-i de-ajuns că a venit cu faţa zgâriată!? Şi pe mine mă miră că Molcuţa (mama mea) acceptă ca tu să faci aşa ceva!

– Dar să vedeţi... am încercat eu.

– N-ai înţeles? mi-a tăiat vorba, dacă pentru asta ai venit, poţi să pleci.

Întristat, am întors spatele şi m–am îndreptat spre uşă. De atunci pentru mine totul a fost clar: dacă n-am devenit boxeri, numai Izi a fost de vină.»

••• Ce face un pictor în ziua când, după ce a suferit un atac cerebral, îşi dă seama, îngrijorat, că nu mai poate ţine penelul în mâna dreaptă? Cel mai interesant răspuns la această întrebare ni l-a dat, în „Observator Cultural", istoricul literar (dar şi criticul de artă) Geo Şerban, care a publicat următoarele la câteva zile după încetarea din viaţă, la Paris, a lui Jules Perahim.

„Câţi vor fi tresărit la aflarea veştii despre moartea pictorului? Plecase de atâta vreme din ţară, încât se ştersese din memoria multora. Cei care apucaseră să afle că a fost victima unui atac cerebral, cu consecinţe dezastruoase, prelungite exasperant, ar fi sperat din primul moment, să-l scutească Dumnezeu de calvarul invalidităţii umilitoare.

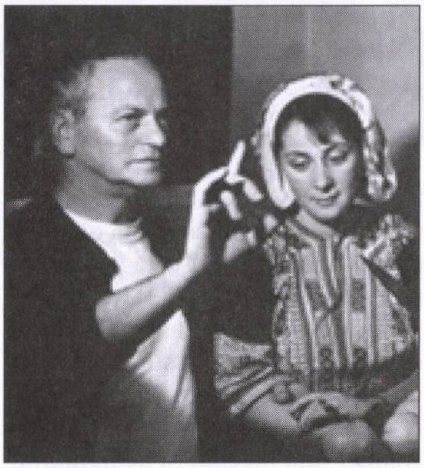

Jules Perahim şi Marina Vanci

Sunt patru, poate chiar cinci ani de când l-am vizitat, sfios, în apartamentul dintr-un arondisment parizian, simpatic prin relief şi nu prea asaltat de infernul automobilistic, cel puţin atunci. Am încercat o discuţie, dar e mult spus. Articula cu dificultate cuvintele, se căznea să ia parte la dialog, fiindcă de înţeles, înţelegea totul. Unde se poticnea, intervenea brava lui soţie, Marina Vanci, care-i ghicea intenţiile, din priviri, după un gest. Numai că gesturile înseşi îi erau limitate, din cauza braţului drept devenit inert. În aceste condiţii, refuza-se, totuşi, a se resemna în postura condamnatului. Voinţa artistului s–a mobilizat să înfrunte destinul bicisnic hărăzit omului, şi a reuşit. Un perete întreg din încăpere era populat de picturi realizate cu mâna stângă. E de imaginat câte exerciţii înverşunate i-au trebuit ca să mânuiască penelul cu dexteritatea anterioară. Involuntar, prin asociaţie, răsare din memorie „cazul" Perpessicius, obligat să înveţe – după ce–şi pierduse dreapta în primul război – să continue o vastă operă de benedictin al arhivelor eminesciene, dusă la împlinire cu cealaltă mână. S-ar putea, însă, ca pentru un pictor readaptarea să meargă şi mai anevoie, cu fixarea pânzelor pe trepied, cu toate trusele de uleiuri, culori şi alte ustensile ale meseriei. Condiţia este să-i rămână ochiul la fel de viu, sensibilitatea intactă la interferenţa luminii şi a umbrelor. Acest noroc, măcar, l-a avut Perahim.»

••• După încercările de a-l micşora niţel pe Mihail Sebastian în ochii contemporanilor (că prea şi-a luat nasul la purtare cu ocazia centenarului), după ciupituri de tot felul de fundul operei sale (romanele sunt mediocre, teatrul este bulevardier şi altele şi altele), iată că şi alţi morţi cu faimă din trib sunt puşi la punct prin gazete.

Unul dintre aceştia este Iosif Sava. Aşa cum aflăm din mereu interesanta rubrică despre presa culturală, iscălită de B. Marian în „Realitatea Evreiască"; criticul literar Alexandru George s-a repezit recent în revista „Luceafărul" la răposatul muzicolog (Segal, pe numele lui din buletin):

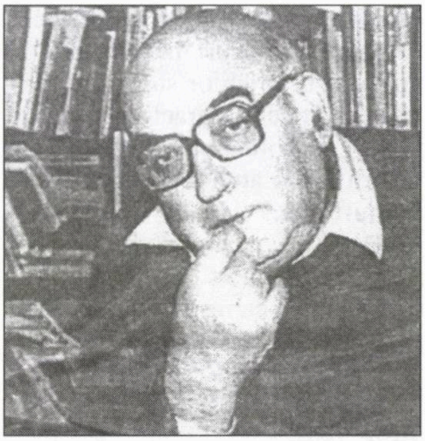

Iosif Sava: Ce te-ai băgat, domnule, la televiziune?

«A făcut o carieră fabuloasă un funcţionar de la TV, care în nici un caz nu era indicat să apară în faţa publicului. Un ins cu o dicţiune defectuoasă, care mai mult mormăia

decât vorbea, exprimându-se greu și bolnăvicios.»

••• Deşi a stat cu ochii pe televizor ca noi toţi pentru a urmări meciurile din Campionatul European de Fotbal, Uly Vălureanu, directorul agenţiei „ISROpres", din Haifa, a avut grijă să transmită, ca de obicei, ştiri din lumea tribului:

■ În toamna acestui an, în oraşul Câmpulung Moldovenesc din judeţul Suceava, va avea loc simpozionul „Holocaustul şi Traian Popovici" dedicat avocatului Traian Popovici, fost primar al Cernăuţiului, care în timpul celui de-al doilea război mondial a salvat vieţile multor evrei cernăuţeni, fapt pentru care a primit din partea Institutului Yad Vashem din Ierusalim titlul de „Drept între Popoare".

Manifestarea va fi organizată de către „Asociaţia pentru Educaţie, Democraţie şi Toleranţă Traian Popovici" din Fundu Moldovei – localitate în care a copilărit Traian Popovici şi unde se află şi mormântul lui – iniţiată de către profesorul de istorie Lehaci Florentin. Organizaţia colaborează în acest sens cu „The Holocaust Survivors Association", „Institutul Elie Wiesel" din Bucureşti şi Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România.

„Asociaţia pentru Educaţie, Democraţie şi Toleranţă Traian Popovici" a luat fiinţă în urmă cu câteva luni şi în ea se regăsesc în principal cadre didactice, dar şi reprezentanţi ai comunităţii şi autorităţii locale, inclusiv primarul. Ea îşi propune să creeze un Muzeu Traian Popovici în incinta şcolii din comuna Fundu Moldovei.

Conform unei iniţiative a asociaţiei – aprobate de Inspectoratul şcolar – şcoala din localitate va primi anul acesta, probabil în ziua de 17 octombrie – ziua de naştere a lui Traian Popovici – numele „Şcoala dr. Traian Popovici".

Traian Popovici

■ Volumul „Al III-lea Reich şi Holocaustul din România 1940-1944. Documente din arhivele germane", editat de Ottmar Traşcă şi Dennis Deletant şi publicat la Editura Institutului Naţional pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel", a fost lansat la Ministerul Afacerilor Externe (MAE).

Potrivit unui comunicat citat de Rompres, la lansarea volumului, cu ocazia programului „Repere editoriale la MAE", au participat, alături de cei doi autori, acad. Florin Constantiniu, prof. univ. dr. Ioan Chiper, directorul Departamentului de Istorie a Relaţiilor Internaţionale din cadrul Institutului de Istorie „Nicolae Iorga" al Academiei Române, şi general maior (r) Mihail Ionescu, directorul Institutului Naţional pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel".

Conform comunicatului, autorii evidenţiază deosebirea dintre perioada regimului comunist, când problema minorităţilor etnice, în special a celei evreieşti, a fost ocultată, şi ultimul deceniu, când pe măsura apropierii şi integrării ţării noastre în structurile europene şi euroatlantice istoriografia românească a devenit mult mai interesată de întreaga problematică a Holocaustului în România. Programul „Repere editoriale la MAE", lansat în luna martie 2008, îşi propune prezentarea unor lucrări ale unor autori români şi străini din domenii conexe diplomaţiei, care au legătură cu activitatea specifică Ministerului Afacerilor Externe, cu dezvoltarea profesională a diplomaţilor, sau care aduc în atenţie perioade şi aspecte importante ale istoriei şi diplomaţiei moderne şi contemporane. *(Divers – www.divers.ro)*

■ O stradă din Tel Aviv a primit numele lui Itzhak Artzi (1920-2003), cunoscut activist politic şi social al Israelului, originar din România. Itzhak Artzi a fost ales în 1984 în cel de-al 11-lea Knesset şi a fost membru al comitetelor parlamentare pentru probleme financiare, probleme economice, probleme de imigrare şi absorbţie, precum şi în comitetul parlamentar pentru accidentele de circulaţie. Artzi a fost şi primar adjunct al Tel Avivului (1974-1979).

El a fost şi unul din iniţiatori şi vicepreşedinte al Organizaţiei Unitare a Evreilor Originari din România, AMIR, al cărei scop este de a crea un muzeu al evreilor născuţi în România.

Înainte de a imigra (în 1946) a activat în mişcarea sionistă ilegală din România şi a activat şi în domeniul imigraţiei ilegale în pre-statul Israel (1944-1948). Artzi este tatăl scriitoarei Nava Semel şi al cântăreţului Shlomo Artzi.

■ Una din cele mai importante biblioteci din capitală – Biblioteca Federaţiei Comunităţii Evreieşti din România – s-a mutat în casă nouă: str. Negustori nr. 5. Inaugurarea a avut loc în prezenţa unei numeroase asistenţe. Istoricul Mihaela Popov, coordonatoarea noii Biblioteci „Dr. Alexandru Şafran" –

Itzhak Artzi (Herzig)

nume care covârşeşte şi obligă, primit la inaugurare –, a făcut un scurt istoric al avatarurilor Bibliotecii, de la fostul sediu al "Revistei Cultului Mozaic" şi, ulterior, "Realitatea Evreiască", la fostul Complex „Băluş" până la sediul actual: eleganta casă boierească, recent renovată. Este vorba de cărţi provenite în mare măsură din biblioteci evreieşti desfiinţate: Cercul Libertatea, Asociaţia Unirea, Centrul Cultural Sefard ş.a. Preşedintele F.C.E.R., dr. Aurel Vainer, a văzut lucrurile în perspectivă. Intenţia conducerii Federaţiei este ca această nouă Casă a Cărţii să fie şi loc de „întâlniri şi dialoguri culturale, de recreere, de studiu". Rabinul Şlomo Sorin Rosen, care a bătut mezuza la intrare, a prezentat evenimentul din unghiul identităţii iudaice. Biblioteca este menită să ne reprezinte pe noi înşine, popor al Cărţii, cu o cultură pe care „n-o ascundem", ci „o oferim" tuturor celor care vor să ne cunoască. Aşa cum o arată numele, Biblioteca este dedicată memoriei celui care-a fost Şef Rabin al evreilor români într-unul din cele mai critice momente: anii '40-'47.

■ A apărut la Cluj o nouă revistă literară trimestrială, intitulată "Agora Liiterară", cu o grafică şi tematică excelente. Primul număr, aprilie 2008, publică la capitolul „Proză scurtă" nuvela lui Andrei Fischof „Sigiliul". Publicaţia este editată de Liga Scriitorilor din România înfiinţată la Cluj în 2006 care are ca scop apropierea scriitorilor de expresie română de pretutindeni, incluzând şi traducătorii din şi în limba română. Redactor-şef al noii reviste este Al. Florin Tene, preşedintele Ligii.

■ În pagina Internet a Casei Albe au fost publicate materialele oficiale cu privire la vizita pe care preşedintele Statelor Unite, George W. Bush, a făcut-o recent în Israel, cu prilejul sărbătoririi a 60 de ani de la crearea Statului Israel. În remarcile făcute la Muzeul Israel, preşedintele s-a referit în mod special la relaţiile de prietenie existente şi între cetăţenii celor două ţări.

Liviu Librescu

În acest context, dl. Bush a lăudat în mod deosebit acţiunea eroică a profesorului Liviu Librescu la Universitatea Virginia Tech. Iată această parte a declaraţiilor preşedintelui american: „Vreau să aduc un omagiu unui suflet brav, lui Liviu Librescu. Nu ştiu dacă vă mai amintiţi de el, dar el a fost profesor la Virginia Tech. Familia lui trăieşte în Israel. Îl amintesc deoarece a fost un act curajos dezinteresat, a blocat uşa clasei cu corpul său, pentru a permite studenţilor să scape. Şi cred că asta este pentru mine un final potrivit aici, în Israel, să spun asta, că este uimitor ca un supravieţuitor al Holocaustului să–şi dea viaţa pentru alţii, în Virginia. Şi vreau ca familia să ştie că apreciem curajul său şi că moştenirea sa e veşnică".

■ O comisie israeliană de stat a decis ca evreii care au fost încarceraţi în România şi Bulgaria în timpul celui de-al doilea război mondial să fie recunoscuţi ca victime ale Holocaustului. Ei urmează să primească beneficii financiare.

Până acum, conform legii germane, dar şi a unor criterii referitoare la despăgubiri, evreii din România şi Bulgaria care, în timpul Holocaustului, s-au aflat în localităţi din aceste două ţări sub regimul interdicţiei de circulaţie de la căderea serii şi până dimineaţa, nu primeau despăgubiri.

S-a considerat că aceştia nu au fost privaţi de libertate individuală şi nu au fost despăgubiţi. În urma unui recurs introdus de 109 persoane la Comisia de stat a Israelului pentru despăgubiri, ei au avut câştig de cauză.

Această categorie, de acum, este îndreptăţită să primească despăgubiri. Se estimează că este vorba de aproximativ 5.000 persoane, evrei originari din aceste ţări.

Până în prezent, guvernul israelian a acordat sprijin financiar doar supravieţuitorilor care au fost supuşi în mod direct persecuţiilor naziste, nu şi celor care au părăsit zonele ocupate de nazişti, precum Italia, Franţa, Bulgaria şi România.

Prezențe, prezențe

••• Un eseu substanțial despre „Jurnalul lui Sebastian" (subiect mereu, mereu, mereu la ordinea zilei) semnează romancierul Virgil Duda în „România Literară", din București. Și tot fiindcă vorbim de Sebastian, „Realitatea Evreiască" ne informează despre un interesant spectacol montat recent pe scena Teatrului din Brăila (orașul natal al scriitorului). Natalia Stancu, cunoscutul cronicar dramatic, scrie:

«În „eMeS" („adevăr", în idiș), recenta premieră a Teatrului din Brăila, Ilinca Stihi valorifică situații din „De două mii de ani", „Accidentul", „Orașul cu salcâmi" și „Cum am devenit huligan". Viziunea, inspirată, a tinerei regizoare (care este și autoarea dramatizării) se valorifică într-un demers artistic de certă originalitate și puternică teatralitate. În centrul spectacolului, încercare de „eliberare a misterelor personalității lui Sebastian", „dans discret și intim cu sine al ființei umane", se află scriitorul însuși, așa cum s-a proiectat în scrisul său. Pentru acest personaj – căutarea timpului pierdut, scrutarea originilor, a evenimentelor propriei vieți și a întâlnirilor providențiale – țintesc a desluși un sens al existenței. Cunoaștem un om vizitat de neliniștitoare întrebări privind esențele propriei identități evreiești (sunt invocate: familia, tradițiile, limba idiș, etc.) și armonizarea lor cu specificul culturii române și cu deschiderile lumii europene moderne.

Căutarea, procesul reflexiv și interogativ este în primul rând unul al unei ființe cu mari răni sufletești provocate de violența Istoriei, de resuscitarea urii, a prigoanei și a persecuțiilor antisemite. În acest sens, periplul sensibil al eroului pare al unui solitar, exilat în propria țară, al unui „străin" într-o lume cu tendințe centrifuge.»

Scenă din filmul despre Falashas

••• „Va, viens et deviens", filmul artistic al regizorului Radu Mihăileanu, de la Paris, despre destinul unui copil etiopian ajuns în Israel, a fost prezentat, luna trecută, cu succes la postul de televiziune „France 3". În același timp, a fost prezentat și un film documentar pe aceeași temă. Intitulată „Operațiunea Moise", pelicula prezintă, pe baza unei serioase documentări, vestita operație, dintre 1977-1989, menită să salveze pe așa-zișii Falasha.

Scrie revista „Telerama", din Paris:

«O documentare riguroasă, solidă, densă, despre destinul acestor Falasha, acești evrei care au părăsit Etiopia, trecând clandestin prin Sudan, înainte de a ajunge în Israel, grație unui discret pod aerian organizat de Mossad". În aceeași ordine de idei, notăm că (devenit un adevărat specialist în materie) Radu Mihăileanu a publicat în săptămânalul „Paris Match" un amplu reportaj, bogat ilustrat, despre același subiect intitulat „Evreii din Etiopia: Ultima călătorie spre Țara Făgăduinței".

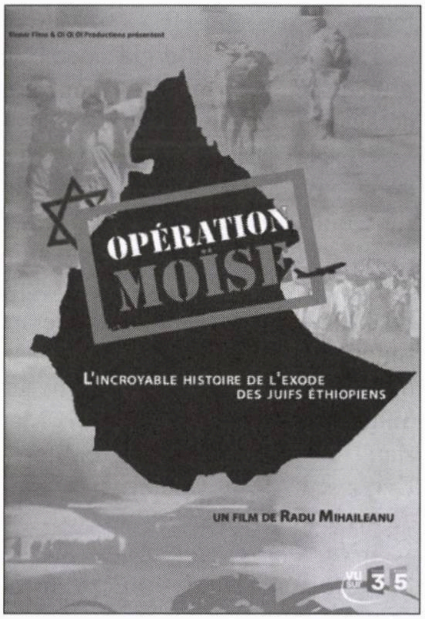

OPÉRATION
MOÏSE
L'INCROYABLE HISTOIRE DE L'EXODE DES JUIFS ÉTHIOPIENS
UN FILM DE RADU MIHAILEANU
VU SUR 3 5

••• «„Niram Art" (redactor-șef Mario Barangea) este o tipăritură de care am luat cunoștință abia luna trecută. Editată la Madrid de vreo trei ani de zile, ea se prezintă ca „singura publicație de artă din afara României care promovează în mod constant artiștii români". Așa e. Întâlnim nume multe din rândurile autorilor de limbă română din Israel. În numărul pe care îl avem în

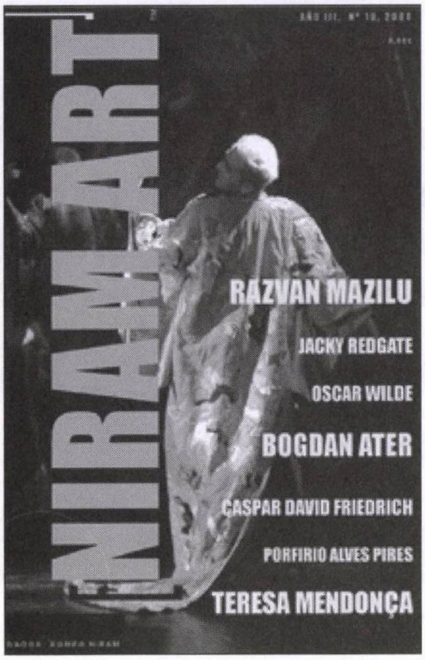

față este prezentă Bianca Marcovici, din Haifa, cu două poeme în românește, precum și cu unul tradus în portugheză.

••• Ne plângem mereu (și pe drept cuvânt) că numărul condeierilor din trib scade cu fiece an ce trece, dar, în același timp, nu știm sau nu ținem seama că, pe scena literelor noastre, apar fără încetare figuri noi. Mai adolescentine sau mai... cu părul alb. Un asemenea nume este Anca Pedvis. Boris Marian ne prezintă, în „Realitatea Evreiască", din București, cartea de vizită a scriitoarei:

«Numele poetei Anca Pedvis îmi este cunoscut de când trimitea, în urmă cu peste trei decenii, poeme maestrului Geo Dumitrescu, la „Poșta redacției" a „României Literare". L-am regăsit după 1989, în revistele culturale din România. Care a fost itinerarul poetei? S-a născut în 1946, la București, într-o familie evreiască, Pedvisocar, a studiat la Institutul de Arte Plastice „N. Grigorescu", dar poezia o atrage mai mult, debutând în 1967, la „Contemporanul". A urmat apoi „școala" prin corespondență, cu Geo Dumitrescu, iar primul volum de versuri l-a publicat abia după treizeci de ani. După câteva participări, ca pictoriță, la diverse expoziții (obține un Premiu UNESCO la Monte Carlo), părăsește în 1984 România, stabilindu-se după un an în S.U.A. În 1997, publică volumul de poeme „Un imperceptibil miros de Socrate", urmat, în 2003, de „Tirada de pe Muntele Placid" și de „Propilog" în 2005. Preluând motive din Arghezi, Nichita Stănescu, Bacovia, Ileana Mălăncioiu, pe fondul unei biografii umbrite de vicisitudini, Anca Pedvis reușește să exprime, precum adevărații poeți, inexprimabilul: „Teribilă explozie de magnolii / Pământul acoperit / cu schije albe și roz / Copacii agățându-se de cer / Cu brațe de lavă împietrită". (n.n. se simte penelul pictorului)... „În cele din urmă, aprilie a fost lichidat / va fi noiembrie pentru totdeauna"... „Oare n-a fost viața mea un veșnic preludiu la Viață?"... „Cuvintele mele / învățând singure mersul pe hârtie"... „Zăpada nu doare / existența doare". Într-un dialog cu Aura Christi, Anca Pedvis declară: „Dumnezeul exilului e un Dumnezeu cumplit"... „Am încercat să mă lupt cu Goliat și Goliat m-a cotonăgit".

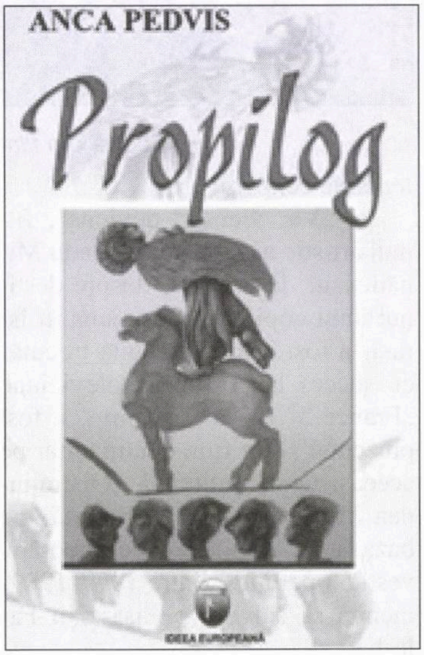

Suferințele Ancăi Pedvis au fost numeroase: de ordin familial (moartea părinților, boala surorii) și politic (a protestat împotriva modului de repartizare a absolvenților cu studii superioare, în timpul comunismului; a suferit și ca evreică, deși numai unul din părinți era evreu, etc.).

Deși, după spusele ei, „America i-a arătat cine este cu adevărat", Anca Pedvis a parafrazat o expresie americană: „Poți scoate omul din țară, dar nu poți scoate țara din om".»

••• O nouă idee a lui Avram Croitoru, creatorul „Fonotecii de aur" din curtea Templului Coral, de la București. El și-a amintit că trăiește printre noi pictorița Medi Dinu (care nu se pricepe să-și facă reclamă). Acuși-acuși centenară, fosta soție a poetului suprarealist (și supraspiritual) Gh. Dinu (Stephan Roll), care trăiește la căminul Rosen, a răspuns la câteva întrebări puse de Croitoru. Extrase din textul apărut în „Realitatea Evreiască":

– L-ați cunoscut pe Gheorghe Dinu sau pe Stephan Roll?

– Era pe la începutul anilor '30. Absolvisem Institutul de Arte Plastice, unde fusesem colegă cu Boris Caragea și cu Mara Ivanova, cea care avea să-i devină soție. Mă aflam la Balcic. Termin peisajul care se face în zorii dimineții și mă duc pe plajă. O întâlnesc pe Mara și încep să-i povestesc durerile mele de amor. Și se oprește lângă noi un tânăr care îmi spune că nu m-a mai văzut pe acolo. L-am repezit: Pleacă!, dar peste puțin timp revine. L–am bruftuluit cum n-am mai făcut-o niciodată: „Ce te tot bagi în conversația mea, cu glasul tău de iaurgiu". A plecat și Mara m-a luat

Medi Dinu

la rost: „Medi, cum poţi să insulţi aşa, Ghiţă Dinu al nostru e de mult ziarist, e un băiat bun, cult. Toţi îl iubim".

– *Ştiaţi ceva de „Lăptăria lui Enache"?* (unde tatăl lui vindea iaurt?)

– Habar n-aveam. Aşa mi-a venit să-i spun.

– *Când l-aţi revăzut?*

– În aceeaşi după-amiază. Eram la Marghit şi Victor Brauner. Ei stăteau întinşi pe pat, cu iaurt pe spinare, căci se băşicaseră de la soare. Vine şi tânărul de pe plajă. Se fac prezentările. Domnul... Domişoara...

– *Cum o chema pe domnişoara?*

– Margareta Wexler, nume pe care l-am păstrat până la căsătoria cu Gheorghe Dinu.

– *Sunteţi olteancă...*

– M-am născut în satul vâlcean Brezoi.

– *„Şoseaua urcă spre Voineasa / Iar Lotrul curge spre Brezoi", scria Ion Minulescu.*

– Îmi amintesc că duminica după-amiază era sclipitor de frumos când se încingeau horele în sat. Mai toţi oamenii lucrau la fabrica de cherestea a unui baron din Austro-Ungaria.

– *Şi părinţii?*

– Tot acolo. Tata era contabil, iar mama dirija cantina pentru muncitori. De mică eram tare îndemânatică şi aveam o bună memorie vizuală. Mama îmi citea în limba germană dintr-o carte de poveşti ilustrate iar eu ţineam minte textele numai legate de poze. Până la vârsta de 8 ani am locuit la Brezoi. Când a izbucnit războiul (primul război mondial), tata a fost concentrat, iar mama, cu cei doi copii, a venit la Bucureşti, la rude din partea tatei.

– *Dumneavoastră aţi fost o elevă bună?*

– Examenele erau o nimica toată pentru mine. Dar am avut o dificultate la început. Literele le-am învăţat uşor, dar nu puteam să le leg în cuvinte. Ştiţi cine a mai avut această dificultate? Sadoveanu. A mărturisit-o şi în scris.

– *Se întrezărea încă de pe atunci îndemânarea pentru pictură?*

– La desen n-am avut probleme; la matematică însă erau.

– *Aţi fost şi profesoară de desen...*

– După 1940, când au început persecuţiile împotriva evreilor şi nu

COMMITTED TO SERVICE
MEMBER OF ISRAELS COVENANT OF SERVICE
2007/8

ISRATON
Aparate auditive LTD.

Către onorata şi fidela clientelă

Vă invităm în noul sediu din Tel Aviv, special amenajat – ultramodern – pentru a testa noile aparate auditive, super-performante – cele mai bune din lume.

Control auditiv gratuit celor care vin să ne viziteze până la 31 august a.c.

TEL AVIV, str. Arlozorov nr. 62,
Parter, în pasaj (lângă Ambasada României)
tel. 03/517-2910, 03/510-7317
KIRIAT ONO, str. Stern nr. 102/3
RISHON LEZION, str. Lişanski nr. 1
(bloc Macabi, parter în pasaj)

Reduceri speciale membrilor Kupot Holim

Informaţii suplimentare la telefon 054/452-2590

www.israton.co.il **E-mail: israa@bezeqint.net**

mai aveam dreptul să expun, am încetat să pictez. Am devenit profesoară de desen la o şcoală evreiască, pe care o conducea doamna Kreindler, căci eu am absolvit, la îndemnul tatei, „că nu ştii ce te aşteaptă în viaţă", şi seminarul pedagogic.

– *La Institutul de Arte Plastice, cine v-a fost profesor?*

– Când am intrat eu, se numea şcoală, abia mai târziu a căpătat titulatura de Institut. Profesor a fost pictorul Jean Steriade, dar avea ore şi profesorul Ipolit Strâmbulescu – un om blând, tăcut şi foarte prăpădit. Era conştiincios, zăbovea cu sfaturi lângă fiecare studentă. Steriade, fiind mai mult plecat prin străinătate, venea rar. Când se aşeza la corectură în faţa unor lucrări ale noastre, prima lui vorbă era „Interesant!".

– *Mai târziu aţi pictat alături de Steriade şi Iser la Balcic.*

– Am pictat acolo multe peisaje. Balcicul a fost o inspiraţie, o fericire, avea o lumină aparte.

– *Când aţi avut prima expoziţie?*

– Cine mai ştie?! Cred că a fost cea de la sala „Mozart", deasupra unei berării de pe strada Sărindari. Asta a fost după ce m-am întors din Grecia. În aceeaşi sală a avut loc, mai târziu, şi o expoziţie a lui Victor Brauner. N-a vândut mai nimic. Se ruga de amicii săi de la revista „unu" să-i cumpere ceva ca să poată plăti chiria. Într-o zi, pe când urcam scara spre expoziţie, îl aud pe Victor discutând cu proprietăreasa sălii. „Se zice că dacă cineva nu poate să plătească chiria, aveţi obiceiul să opriţi un tablou". „Da, de la altcineva da, dar nu de la dumneata, care n-ai vândut nici unul". Ajung între timp sus şi o întreb: „Doamnă Heber, dacă vă dau o pictură de-a mea în loc de una a lui Brauner, îl socotiţi achitat?". „Vai, ai vrea să faci asta?". Şi am făcut-o. Dacă ştia ea ce preţuită va deveni pictura lui Victor Brauner...

– *L-aţi cunoscut pe Ion Ţuculescu...*

– Avea o expoziţie într-o sală de la Ateneu. Era o Grecie, o splendoare. Picturi mult superioare celor făcute de mine. L-a frapat cât de atentă îi admiram operele. Am intrat în vorbă cu acel bărbat frumos, interesant, spunându-i că poate fi mândru pentru ce a reuşit să facă. L-am reîntâlnit câţiva ani mai târziu şi l-am întrebat dacă mai are ceva din Greciile acelea. „Nu". „Ferice de cei care le au". „Păi, n–au fost cumpărate, aşa că le-am ras ca să folosesc pânza pentru alte picturi". Aşa a pierdut pictura românească peste 20 de tablouri superbe despre Grecia.

– *Legătura cu Gheorghe Dinu, cunoscut ca poet sub numele de Stephan Roll, a constituit un capitol însemnat în viaţa dumneavoastră.*

– Numai un capitol? Un întreg roman. Când ne-am cunoscut, el nu mai scria poezii. Odată, Brunea Fox m-a întrebat dacă ştiu că bărbatul meu, în tinereţe, a făcut nişte nebunii care ziceau ei că-s poezii. I–am cerut lui Ghiţă să-mi dea să citesc, dar mi-a spus că nu le mai are. Ani de zile mai târziu a venit un evreu sărac cu un teanc de „Poeme în aer liber" şi „Moartea vie a Eleonorei". Le-am cumpărat şi le–am citit pentru prima oară. Când i-am spus că mi-au plăcut foarte mult, că aveau sclipiri de aur ca într-un izvor... Sclipiri, dar nu-mi plăcea tot. S-a uitat la mine într-un fel anume de m-a făcut să nu mai

CALENDAR

Iulie

1 iulie s-a născut Ion Mihăileanu (1921)
1 iulie s-a născut A. Zaremba (1908)
2 iulie a murit Adrian Zahareanu (1995)
4 iulie s-a născut Haralamb Zincă (1923)
5 iulie s-a născut Iulia Soare (1920)
6 iulie s-a născut Alexandru Sen (1924)
6 iulie s-a născut Doru Davidovici (1945)
6 iulie s-a născut Shaul Carmel (1937)
6 iulie a murit Horia Gane (2004)
9 iulie s-a născut Al. Graur (1900)
9 iulie a murit Simion Alterescu (1999)
10 iulie a murit Henri Wald (2002)
12 iulie s-a născut Janina Ianoşi (1930)
12 iulie s-a născut Radu F. Alexandru (1943)
13 iulie a murit Eugen Luca (1997)
14 iulie a murit Maria Banuş (1999)
15 iulie s-a născut Ştefan Berciu (1928)
16 iulie s-a născut Mircea Gorun (1922)
18 iulie s-a născut Arminius Cassvan (1926)
18 iulie s-a născut S. Damian (1930)
19 iulie s-a născut Norman Manea (1936)
19 iulie a murit M. H. Maxy (1971)
23 iulie s-a născut Gherasim Luca (1913)
25 iulie a murit Petre Iosif (1978)
25 iulie a murit Liana Maxy (2002)
26 iulie a murit Godell (1991)
27 iulie s-a născut Ludovic Bruckstein (1920)
29 iulie s-a născut N. Steinhardt (1912)
(?) iulie a murit G. Spina (1952)

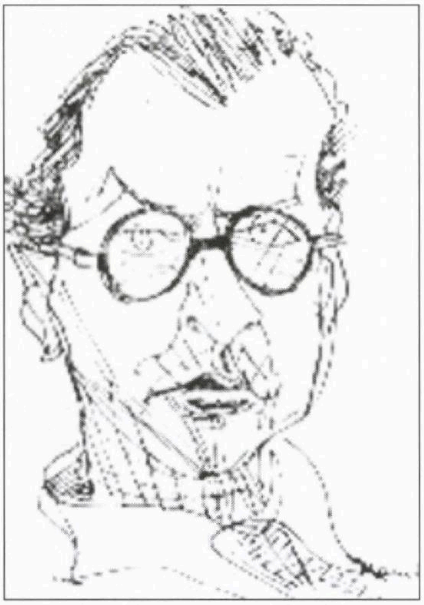

Stephan Roll
(Desen de Marcel Iancu)

discut despre poezia lui.

– *După 13 mai 1974, când a murit, ce ați făcut cu poeziile?*

– Le-am multiplicat și le-am dat drept amintiri. George Macovescu a avut prietenoasa idee să-i spună lui Eugen Jebeleanu să publice în „Gazeta Literară" o pagină dublă de poezii. Eu am învățat să bat la mașina de scris ca să le multiplic.

– *Ați învățat să bateți la mașină, dar să gătiți? Se știe că la „Lăptăria lui Enache", Ghiță făcea bucătărie în timp ce tatăl lui, patronul, făcea politică.*

– Salate cum făcea Dinu, mai rar. Eu mă credeam specialistă, dar față de el, eram o începătoare. Gătea de toate fluierând, cântând.

– *Erați împreună în perioada „Lăptăriei"?*

– Tatăl lui dăduse faliment din cauza filantropiei lui Gheorghe. Mi-a povestit ziaristul Ștefan Voicu o istorioară. Când intra în lăptărie un client mai amărât și cerea un iaurt, Ghiță îl întreba dacă nu-i e foame și îl ospăta. După ce omul termina de mâncat și se gândea cât o să-l coste, îl auzea pe Ghiță strigând către casieriță: „7 lei rest la domnu'!". Pe atunci, Gheorghe servea la lăptăria lui taică-su, căci nu făcuse decât patru clase primare la școala bulgărească, unde fusese profesor Hristo Botev. Asta era pe Călărași, aproape de lăptăria aflată pe Bărăției. Acolo a cunoscut el telalii din Taica Lazăr și se împrietenise cu copiii cartierului, în mare majoritate evrei. Ghiță era „șabăs goi", îl chemau vecinii sâmbăta să le aprindă focul.

– *De ce și-o fi luat el, ca poeț pseudonimul de Stephan Roll?*

– Ei, asta e o chestie amuzantă și cred că nu s-a mai publicat până acum. Într-una din pauzele de după-masă, când lăptăria era închisă, stătea el la taclale cu prietenii și deodată își dă seama că Ilarie Voronca, în acte e Marcus, Sașa Pană e Binder, și numai el rămăsese Gheorghe Dinu. Având în față o revistă elvețiană, o deschide și îi place o poză semnată „pictor St. F. Ph. Roll". A decis pe loc să-l cheme Stephan Roll.

– *Asta de unde o știți?*

– Mi-a povestit un prieten de-al lui, că eu nu eram acolo.

– *Ați spus că Dinu avea doar patru clase, dar era un om de o vastă cultură, știa câteva limbi străine...*

– Într-o zi, intră grăbit în lăp-

CALENDAR

August

? august a murit Al. Robot (1941)
4 august s-a născut Edgar Reichmann (1929)
4 august a murit Ludovic Bruckstein (1988)
8 august s-a născut Sașa Pană (1902)
8 august a murit Mihai Sabin (Mișu Schahter) (1975)
9 august a murit A. Zaremba (1930)
9 august a murit Florin Tornea (1989)
10 august s-a născut L. Volovici (1938)
10 august a murit Eugen Schileru (1968)
10 august a murit I. Peltz (1980)
12 august s-a născut Ana Veronica Bârlădeanu (1930)
12 august a murit I. Reichman-Șomuz (1975)
12 august a murit A. Axelrad (1963)
13 august s-a născut Andrei Tudor (1907)
14 august s-a născut Ștefan Tita (1905)
15 august a murit A. Toma (1954)
16 august s-a născut Ov. S. Crohmălniceanu (1921)
16 august a murit Horia Liman (2002)
19 august s-a născut I. Vitner (1914)
21 august a murit George Bar-On (1996)
21 august a murit Dorina Rădulescu (1982)
22 august a murit Sașa Pană (1981)
22 august a murit Felicia Keifa (Rollinger) (1996)
23 august a murit Iulia Soare (1971)
24 august s-a născut B. Elvin (1927)
25 august s-a născut Mihai Sabin (Mișu Schachter) (1935)
27 august s-a născut Zigu Ornea (1930)
28 august s-a născut Harry Bar-Shalom (1939)
28 august a murit Sergiu Năvodaru (2003)
29 august s-a născut Mirel Brateș (1936)
31 august s-a născut Andrei Lillin (1915)

tărie cel pe care l-am cunoscut sub numele de Miron Grindea şi lucra la revista „Adam". Întreabă: „Aici e lăptarul acela care citeşte franţuzeşte?". Ghiţă, care avea în faţă o carte din Editura Flamarion, răspunde: „Nu". „Păi, văd că citeşti franţuzeşte", insistă Grindea. Răspunsul vine prompt: „Nu citesc, număr rândurile". Când l-a cunoscut pe doctorul Binder, tatăl lui Saşa Pană, i-a spus: „Dumneata faci economie de cuvinte, contopind profesiunea cu numele: „Ich bin der Doktor". Gheorghe era un risipitor de butade, pe care mintea lui ageră le crea cu viteza luminii.

– Să revenim la vremea când eraţi cunoscuţi ca perechea Medi şi Ghiţă Dinu.

– Mă plimbam, într-o zi, pe Calea Victoriei şi mă întâlnesc cu Petre Pandrea. Mă invită la o cafea. Era pe atunci o străduţă care ducea în spatele palatului. Intrăm în cafenea. Vorbim de una, de alta. Petre mă simpatiza pentru că eram din Vâlcea, iar el era... şovin de oltean şi zicea că sunt o evreică de altă clasă. Mă întreabă: „De când eşti tu măritată cu Ghiţă". „Păi, nu sunt". „De ce?", „Pe mine nu m-a interesat actul, iar el nu are timp să se ocupe de formalităţi". „Ei bine. Eu vi-s naşu'. Am o armată de secretari pe care-i pun la treabă să facă cele necesare". El ne-a cununat la primăria de pe strada Parfumului. Eu îmi comandasem o blăniţă albă, dar nu mi-au livrat-o la timp, aşa că mireasa a apărut cu un cojocel. Mai veniseră acolo bunii noştri prieteni, Tereza cu Macovescu. Macovescu a fost ani de zile coleg de redacţie cu Ghiţă.

– De peste trei decenii, el a plecat. E grea singurătatea.

– Eu n-am simţit niciodată singurătatea. Ghiţă e mereu lângă mine. Parcă Ben Gurion spunea că cine nu crede în minuni, nu e realist.

– Aţi străbătut un secol. Există oare o reţetă a longevităţii?

– Tatăl meu a murit cu două luni înainte de a împlini o sută de ani. Nu cred că există o reţetă. Aşa a fost să fie! După ce opriţi imprimarea, o să vă spun o glumă.

...Şi mi-a spus. Cică undeva, într-un sat, trăia un om care avea 110 ani. Cum aflară ziariştii, dădură fuga să-i afle secretul longevităţii. L-au întrebat dacă a dus o viaţă cumpătată şi au aflat că n-a băut alcool, n-a fumat şi nici din alte vicii n-a gustat. Deodată, când pe uliţă s-au auzit chiote şi cântece, n–au ştiut ce să creadă, dar gazda i–a lămurit: „Aşa-i în fiecare seară când se întoarce tata afumat dela cârciumă".

••• Academicianul Solomon Marcus, din Bucureşti (fratele lui Marius Mircu), ne-a obişnuit cu eseuri (mereu inteligente) în care aplică matematicile la cele mai variate şi neaşteptate fenomene ale vieţii şi culturii: la Simfonia a V-a de Beethoven, la inundaţiile din Bangladesh, la poezia lui Shelley, la traficanţii de droguri din Columbia, la campionatul european de fotbal. Nu de mult, el a provocat o nouă surpriză de acest fel, publicând în „România literară" un mic studiu despre Loto 6 din 49, un joc care face furori în ţara noastră de origine (cam aşa cum e la noi, aicea, cu loto 6 din 34).

Extras:

«În fiecare săptămână, câteva milioane de români (suntem anunţaţi că vin mulţi şi din ţări vecine) participă la loteria „6 din 49". Televiziunile, radioul şi presa transformă în „ştiri" ceea ce de fapt este publicitate pur şi simplu. În fiecare dimineaţă de duminică suntem avertizaţi că mai dispunem doar de câteva ore pentru a ne putea procura un loz care s-ar putea să fie „potul cel mare". Horoscopul şi zodiacul (acesta din urmă, culmea ironiei, prezent la ore de vârf pe Canalul Cultural al TVR) apar cu o perseverenţă diabolică pe toate canalele de televiziune şi în toată presa, contribuind şi ele substanţial la întreţinerea unei mentalităţi favorabile jocului la loterie. Vine apoi seara de duminică, în care milioanele de cumpărători de lozuri urmăresc cu sufletul la gură rezultatul extragerii numerelor câştigătoare şi apoi, ca un blestem, aflăm că nici în săptămâna respectivă premiul cel mare nu a putut fi acordat.

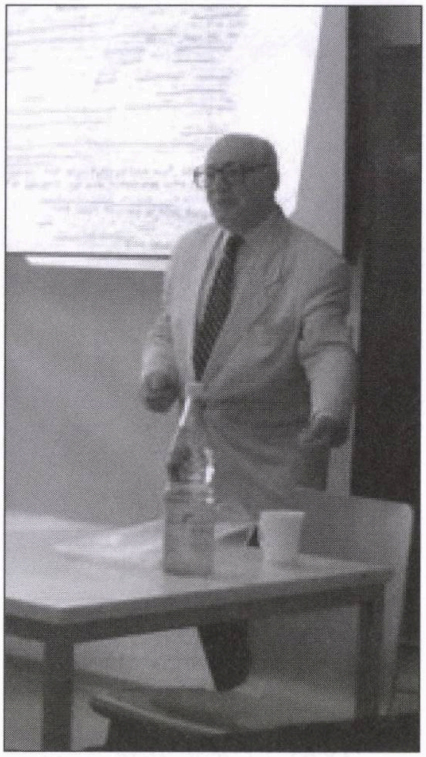
Acad. Solomon Marcus

Scriu aceste rânduri luni dimineaţă, încă de ieri seara se ştie că potul cel mare de peste opt milioane de euro, valoare fără precedent la „6 din 49", a fost reportat pentru săptămâna viitoare, când el va deveni de aproximativ 10 milioane de euro. Creşte potul cel mare, creşte şi numărul jucătorilor, cresc şi veniturile Loteriei, care nu ezită să ne demonstreze cât de patriotică şi de umanitară este acţiunea ei, prin sponsorizări ale unor instituţii şi iniţiative dintre cele mai onorabile.

De multe săptămâni, în ciuda

numărului mare de combinaţii jucate, nimeni nu nimereşte combinaţia câştigătoare. Pe un anumit canal de televiziune, seri în şir au fost organizate dezbateri pe marginea acestui „scandal". De ce nu câştigă nimeni premiul cel mare? „Ghinion sau înşelăciune? Nu cumva sunt măsluite extragerile?" În presă citim despre „tunuri la loteria română". Nu de multă vreme, conducerea Loteriei a fost destituită, descoperindu-se mari fraude, care au fost urmate de trimiteri în judecată, dar, ca în atâtea alte situaţii asemănătoare, nu ştim să se fi ajuns la un verdict.

Să încercăm să facem portretul-robot al jucătorului român. Cu excepţiile de rigoare, el se recrutează din pături relativ înapoiate cultural şi cu o stare economică precară, cel mult modestă. Îl vezi venind cu traista de la piaţă şi aşezându-se la coadă, pentru completarea unui loz. El nu are nici o idee despre şansa reală de câştig, el crede că dacă a nimerit rândul trecut 4 sau 5 din cele 6 numere câştigătoare a fost la un pas de victorie şi atunci merită să mai încerce. El mai crede că unele numere şi unele combinaţii au şanse mai mari decât altele. Această mentalitate este întreţinută pe diverse căi, unele aşa-zise culturale şi ştiinţifice. Nimeni nu va alege combinaţia 1, 2, 3, 4, 5, 6, sau 44, 45, 46, 47, 48, 49; acestea nu miros a hazard. Se pare că există consilieri plătiţi pentru a te orienta spre combinaţiile cu şanse mai mari. Impozitul pe prostie sau pe ignoranţă a existat totdeauna. Unii s-au apucat să facă statistici ale cifrelor din numerele câştigătoare sau ale combinaţiilor câştigătoare la extragerile anterioare, cu intenţia de a anticipa pe această bază combinaţiile cu şanse mai mari de câştig la extragerile viitoare.

De fapt, înţelegerea corectă a şanselor de câştig la loto 6 din 49 este posibilă pentru oricine a trecut prin şcoală nu ca gâsca prin apă, ci asimilând realmente cunoştinţele predate.

(Ţinând seama că noi, cei de la „Minimum", am trecut prin matematică precum gâsca amintită de Solomon Marcus, ne abţinem de la orice fel de comentariu pe marginea paragrafului de mai jos – **n. redacţiei**).

În clasa a zecea (poate că între timp lecţia respectivă a fost mutată la o altă clasă), la algebră, capitolul despre permutări, aranjamente şi combinări a "n" obiecte în grupe de câte "k" obiecte, se arată că numărul combinaţiilor care se pot face cu "n" obiecte în grupe de câte "k" obiecte, "k" evident mai mic decât "n", se obţine împărţind factorialul lui "n" la produsul dintre factorialul lui "k" şi factorialul lui "n" – "k". Amintim că prin factorialul unui număr natural "p" se înţelege produsul tuturor numerelor de la "1" la "p". De exemplu, factorialul lui 3 este produsul dintre 1, 2 şi 3. Revenind acum la problema loteriei, observăm că „6 din 49" se plasează în cazul particular n = 49, k = 6, deci jocul comportă un număr de variante egal cu numărul tuturor combinaţiilor de câte 6 obiecte care se pot face cu 49 de obiecte. În cazul nostru, cele 49 de obiecte sunt numerele de la 1 la 49. Rezultă că numărul combinaţiilor posibile la „loto 6 din 49" se obţine împărţind factorialul lui 49 la produsul dintre factorialul lui 6 şi factorialul lui 49 – 6 = 43. Un calcul simplu conduce la rezultatul 13.983.816, deci aproape 14 milioane.

Aceasta este şansa reală de câştig la 6 din 49: unu la 14 milioane.

MAMAIA מאמַיָה
Restaurant
românesc
Grătar – pescărie
Aer condiţionat, ambianţă plăcută, serviciu conştiincios, preţuri moderate.
Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784
Vorbim şi româneşte.
În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.
Cei care vin cu acest anunţ vor fi serviţi cu un pahar de vin de calitate la bar
TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

Cu alte cuvinte, într-o medie statistică, în ipoteza că sunt jucate 13 milioane de variante, e normal să ne aşteptăm ca una dintre variante să fie câştigătoare, dar desigur nu se poate garanta acest lucru, după cum este posibil să fie nimerită varianta câştigătoare atunci când numărul de variante jucate este mult mai mic decât 14 milioane. Aceasta este diferenţa dintre adevărul statistic şi cel determinist.

Dar câte variante sunt jucate la o extragere 6 din 49? Până acum, numărul variantelor jucate a fost de aproximativ o treime, deci mult mai puţin de jumătate din numărul variantelor posibile. În aceste condiţii, apare perfect natural faptul că la cele mai multe extrageri nu este nimerită combinaţia câştigătoare. Fenomenul nu este scandalos, cum li s-a părut celor de la un anumit post de televiziune, ci perfect previzibil; am putea spune că fenomenul a fost planificat prin modul de organizare a acestei loterii.

În statul Virginia din S.U.A. cetăţeanul are de ales nu 6 din cele 49 de numere de la 1 la 49, ci 6 din numerele de la 1 la 44. Calculul arată că americanul are o şansă de câştig de la 1 la 7 milioane, românul, numai una de 1 la 14 milioane. Cred că se impune o reconsiderare a pragului de 49, el ar trebui coborât, pentru a apropia numărul de variante jucate de numărul de variante posibile. Am avea astfel aproape în fiecare săptămână un câştigător al premiului cel mare. Nu cred că numărul jucătorilor ar scădea în acest fel, dar şi în această privinţă o anumită educaţie a publicului este necesară.

La alcool şi tutun s-a introdus de multă vreme semnalizarea riscului pe care ele le comportă. Recenţ apare mereu semnalizarea caracterului nociv al abuzului de sare, zahăr şi grăsimi. Jocul la „6 din 49" intră şi el în această categorie, dar este nedrept să se profite de ignoranţa jucătorilor, ascunzându-le şansele reale de câştig. De aceea cred că pe orice anunţ publicitar privind „Loto 6 din 49" ar trebui ca jucătorul să fie avertizat că toate combinaţiile au aceeaşi şansă de câştig şi că această şansă este de 1 la 14 milioane.»

••• Ce mai face Eduard Mates? Este o întrebare pe care ne-am pus-o, nu o dată, în vremea din urmă, surprinşi că n-am mai întâlnit de mult în presa din alia sau prin expoziţii desene ale cunoscutului caricaturist din Haifa.

Luna trecută am aflat, cu plăcere, că umoristul din Nord lucrează din plin, fiind – să nu-i fie de deochi – în formă bună.

Dovadă, desenul de faţă, pe care Mates l-a prezentat, împreună cu alţi colegi de culoare şi desen, la expoziţia „60 de ani în alb şi albastru", organizată de artiştii din *alia*, la Haifa. Iniţiativa evenimentului a aparţinut, şi de data asta, neobositului animator David Shlomo.

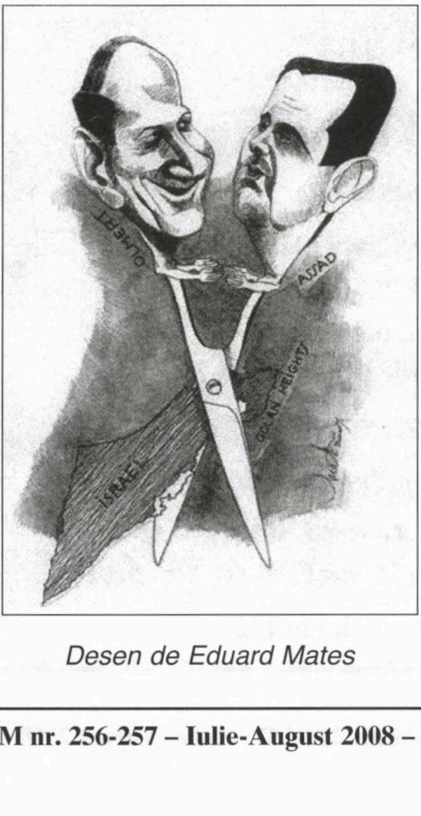

Desen de Eduard Mates

Nou!

A apărut

DESTINE

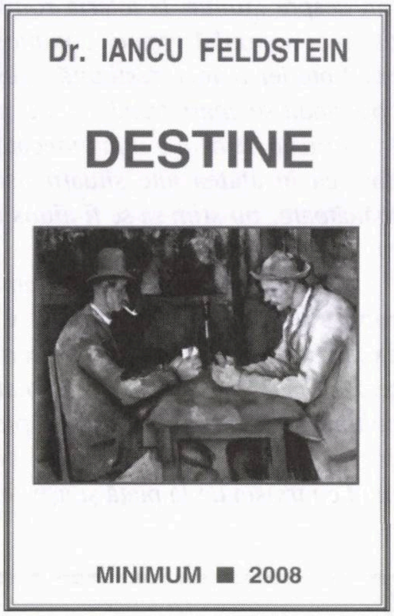
Dr. IANCU FELDSTEIN

DESTINE

MINIMUM ■ 2008

de Dr. IANCU FELDSTEIN
(Minimum, 2008)

"Destine" (ca, de altfel, şi celelalte lucrări tipărite până astăzi de dr-ul Iancu Feldstein) îţi dă senzaţia că ai de-a face cu nişte lecţii de viaţă rostite de la catedră şi menite a explica elevilor din clasă cum să evite capcanele care duc la nefericire şi, implicit, să aleagă drumul către împlinire.

Al. Mirodan

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 50 (cincizeci) de shkalim pe adresa:

Dr. Iancu Feldstein
Rh. Nissenboim 11/27
Haifa – 32808
Tel. 04/853-0965

Sport

Ne place că...

...Baruch Hashem, am apucat să vedem și acest turneu final al campionatului european de fotbal, din Elveția și Austria.

Nu ne place că...

...după câteva zile când televiziunea a transmis câte două meciuri, la ore diferite (așa cum e cam normal), mahării de la UEFA au hotărât (întru evitarea eventualelor fraude) ca partidele respective din grupe să se desfășoare la aceeași oră; nu ne place asta fiindcă furăm siliți să alergăm ca bezmeticii de pe un canal pe altul, aflându-ne în imposibilitatea de a vedea jocurile în întregime, de la început până la fluierul final.

Nu ne place că...

...majoritatea meciurilor date la televiziunea noastră au început la zece (fără un sfert) seara, ceea ce, dacă e să fim cinstiți, e cam târziu.

Nu ne place că...

...întrucât "Minimum" intră la tipografie înainte de sfârșitul lunii, nu suntem în măsură (sorry!) să vorbim despre câștigătorul lui Euro 2008.

Ne place că...

...am aflat cum se zice pe italienește la "blat" (meci aranjat între antrenorii respectivi, care se înțeleg dinainte – contra euro sau dolari – asupra echipei care va învinge). Vorbind la un post elvețian de televiziune, un ziarist de la Roma a spus, referindu-se la posibilitatea ca anumite meciuri să fie "aranjate": "mi-e frică de *una tarta!"*.

Nu ne place că...

...vestitul înaintaș român Mutu, zis și *briliantul*, nu a strălucit defel la aceste europene.

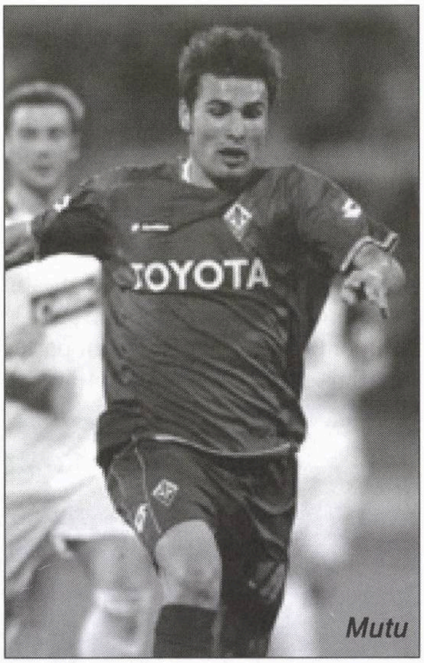
Mutu

Nu ne place că...

...așa cum aflăm dintr-o mărturie a colaboratorului nostru G. Mosari, apărută în "Jurnalul săptămânii", bagabonzii de la televiziune (programul HOT) responsabili cu transmiterea meciurilor pe cablu i–au înnebunit e microbiștii noștri, făcându-i să se dea cu capul de pereți. Astfel, după ce a pierdut o dimineață întreagă telefonând la HOT – *6900 – și încercând să se aboneze la canalele 1 și 2 de sport, Mosari a revenit, așa cum i s-a spus, peste câteva ore. *«În aceeași după-amiază* – scrie el – *văzând că TV-ul meu a rămas între timp tot fără programele 1 și 2, am sunat din nou HOT-ul la telefon. Am zis că după-amiază mi se va răspunde imediat. Am așteptat, am așteptat, am așteptat 50 de minute (!) cincizeci (nu știu cine poate vorbi atât) și în sfârșit mi-a răspuns o jună cu glas moale, pierdut: avem multe solicitări, din cauza aceasta nu v-am rezolvat problema. Încercați mâine. Am telefonat a doua zi dimineața. Timp de așteptare: 15 minute. Răspunsul: astăzi o să aveți ambele programe. E mare aglomerație. Verific situația după-amiază: nimic nou sub soare. Telefonez din nou la HOT: aștept 25 de minute. Mă consolează o fetișcană: dimineața veți avea legătura. Deci două zile pierdute din campionat.»*

Ne place că...

...pe interul stâng al echipei Portugaliei îl cheamă Nani.

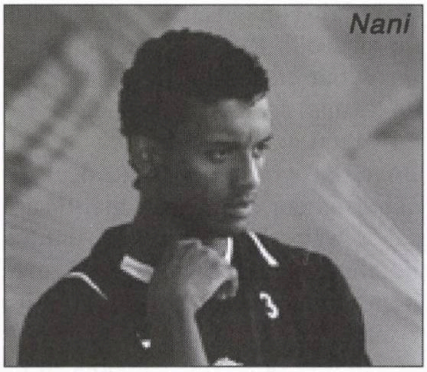
Nani

Ne place că...

...privind cum evoluează între buturi românul Lobonț am descoperit că avem de-a face cu un portar

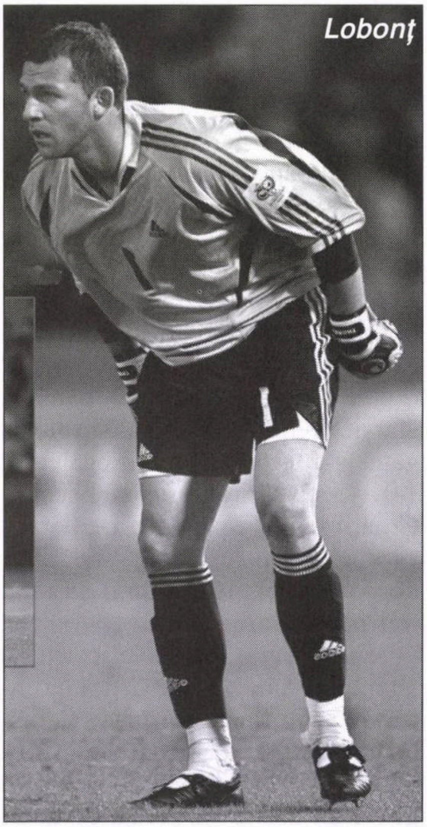
Lobonț

excelent, pe care se poate conta; ne place, à propos de team-ul românesc, că echipa lui Piţurcă (meci nul cu Franţa şi Italia, înfrângere la olandezi) s-a comportat, una peste alta, onorabil.

Ne place că...

...am asistat la câteva răsturnări de situaţie, uimitoare, care, vorba poetului Topârceanu, au "măreţie de simbol"; Rusia, de pildă, după un debut catastrofal în grupe (1-4 cu Spania) şi după un prăpădit de 1-0 cu grecii, şi-a revenit, ca la Stalingrad, şi în ultimul joc, decisiv, când nimeni nu-i dădea nici o şansă, a învins Suedia cu 2-0, intrând în sferturile de finală (după care i–au învins pe olandezi, favoriţii competiţiei!); Cehia, un unsprezece solid şi fără "fiţe", conducea pe turci cu 2-0, când, la vreun sfert de ceas înainte de final, otomanii au declanşat câteva atacuri fulgerătoare, învingând cu 3-2; în fine, aceiaşi turci ne-au oferit o performanţă pe care n-am mai văzut-o niciodată şi probabil nu o vom vedea nici deaici înainte: în sfertul de finală (eliminator) cu Croaţia (echipa care-i învinsese pe germani în grupe!), după aproape 120 de minute (cele 90 regulamentare, plus prelungirile) lungi ca o zi de post, scorul era 0-0 şi tot poporul aştepta să se treacă la executarea loviturilor de la 11 metri. Atunci, croaţii înscriu: 1-0. Mai rămăsese o jumătate de minut (nu un minut, jumătate) până la sfârşit. În timp ce lumea îşi spunea gata, s-a terminat, turcii egalează: 1-1. Turcii săriră în sus de bucurie. Croaţii erau la pământ. Demoralizaţi, jucătorii lui Billic (un antrenor, de altfel, foarte bun) au ratat trei penalty-uri şi turcii (să nu mă întrebaţi ce era, în clipele acelea, la Istanbul, Antalya sau Ciric) au intrat în semi-finală; ne place să discutăm despre toate aceste întâmplări fiindcă – cine ştie? – poate că guvernul nostru va învăţa ceva, se va dezmetici, va porni la atac după înfrângerea cumplită suferită în faţa Hamasului à propos de aşa-zisa "încetare a focului" şi va înscrie două-trei goluri bine venite în poarta islamiştilor.

Nu ne place că...

...Marco Van Basten, fostul mare jucător, în prezent antrenor al echipei Olandei, a primit din partea "mafiei milaneze" ameninţări cu moartea în caz că nu va juca *serios* în meciul cu România, din grupe; ne place că Van Basten a jucat serios, câştigând, după cum se ştie, şi că, la ieşirea de pe stadion, automobilul său, un Ferrari roşu, nu a sărit în aer cu ocupanţi cu tot.

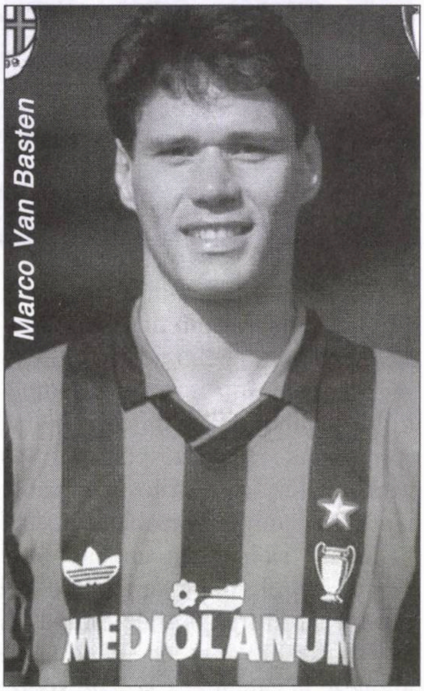

Ne place că...

...deşi nu l-am văzut jucând pe englezul David Beckham (Anglia nu s-a calificat pentru europene), am aflat zilele trecute că faimosul fotbalist este evreu după mamă; ne place, de asemenea, că el şi soţia sa, cântăreaţa Victoria din grupul "Spice Girls", şi-au înscris copilul la o grădiniţă evreiască din Los Angeles (oraşul unde joacă în prezent formidabilul mijlocaş).

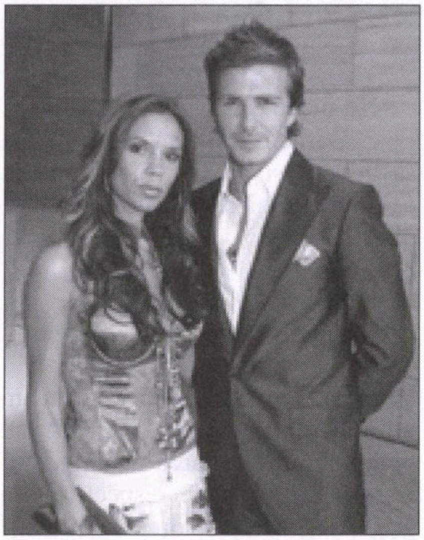

David şi Victoria Beckham (sus)
...şi micul Cruz Beckham (jos)

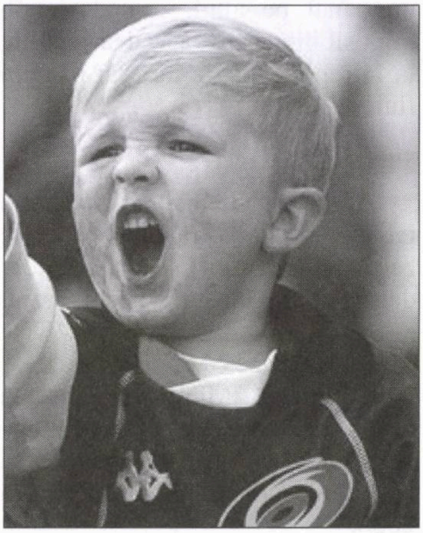

Ne place că...

...Israelul a picat în grupele de calificare pentru Mondialele de fotbal din 2010 cu Elveţia şi Grecia, echipele cele mai slabe de la Europenele de faţă.

Ne place că...

...acuşi-acuşi, după ce ne tragem răsuflarea, începem să *zappăm* pe remote-control pentru a prinde la televizor emisiunile (şi-n primul rând atletismul, atletismul, atletismul!) de la Olimpiada din Beijing.

■ **Verdele în ofensivă. În fiecare zi. În fiecare ceas. În fiecare minut.**

Gigi Becali: a făcut-o de oaie

Gigi Becali: Da, vin dintr-o familie de legionari

Legionarii n-au fost o mişcare extremistă, ci una religioasă

«Gigi Becali susţine într-un interviu publicat în ziarul german *Der Tagesspiegel* că Securitatea le-a permis oierilor să se îmbogăţească, iar dacă nu va deveni preşedinte în 2009, s-ar putea dedica oilor care l–au crescut şi l-au făcut puternic, relatează agenţia NewsIn.

„Dacă nu voi avea succes în politică, poate că fac din oi un hobby. Şi acum am câteva. 30 de oi. Din când în când merg la ele şi le privesc. Sunt la mine în curte, acolo unde locuiesc. Ele m-au crescut şi ele m-au făcut puternic”.

În opinia lui Becali, românii ar trebui să-l voteze ca preşedinte, pentru că Dumnezeu i-a dat „cea mai grea cruce de purtat – politica, a fi conducător şi a guverna ţara. Am o misiune pentru poporul meu, dar în cele din urmă şi pentru Europa şi pentru întregul glob”, a declarat Becali. Această misiune ar fi „întoarcerea la credinţă”.

„Nu există în toată Europa vreun lider care să respecte morala creştină. Nimeni nu face politică pe placul lui Dumnezeu care ne-a creat”, explică Becali.

Patronul clubului Steaua recunoaşte că tatăl său a fost legionar, dar respinge orice încadrare a partidului Noua Generaţie în zona extremei-drepte. „Da, e adevărat: vin dintr-o familie de legionari. Tatăl meu a fost legionar. Nu îmi voi nega originile. Iar legionarii n-au fost o mişcare extremistă, ci una religioasă”, susţine Becali.»

(După «Ziare» – Internet, 2008)

Tot Gigi Becali: a scontat că face o afacere bună cu Mareşalul Antonescu, dar a pierdut

«Finanţatorul de la FC Steaua pierde 750.000 de euro într-o afacere imobiliară gândită ca urmare a reabilitării „lotului Antonescu” în primă instanţă.

Instanţa supremă a admis recursul Parchetului la decizia Curţii de Apel Bucureşti, care hotărâse revizuirea unora dintre acuzaţiile aduse „lotului Antonescu”. Acţiunea în justiţie fusese introdusă de Sorin Şerban Alexianu, fiul fostului guvernator al Transnistriei, Gheorghe Alexianu, condamnat la moarte de Tribunalul Poporului în 1945 şi executat alături de mareşalul Antonescu şi de alţi miniştri ai guvernului din acea vreme. Respingerea reabilitării „lotului Antonescu” îi provoacă însă o „gaură în buget” finanţatorului FC Steaua, Gigi Becali. Omul de afaceri a încheiat cu Sorin Şerban Alexianu, la doar o săptămână după ce Curtea de Apel Bucureşti admisese, în decembrie 2006, achitarea Cabinetului Antonescu pentru crime împotriva păcii, un contract de cesiune în valoare de 750.000 euro, privind o cerere de revendicare imobiliară care avea ca obiect 124.750,12 mp în cartierul bucureştean Colentina.

Prin contractul de cesiune de drepturi, Becali şi-a asumat orice risc, având în vedere că o eventuală sentinţă favorabilă în instanţă i-ar fi adus milioane de euro.

„Eu, Becali George, primesc de la cedent dreptul la măsuri reparatorii constând în restituire în natură sau, după caz, prin echivalent, pentru terenul care a fost preluat în mod abuziv. Cunosc situaţia de drept şi de fapt a dreptului de proprietate asupra terenului şi înţeleg să dobândesc în aceste condiţii terenul, asumându-mi toate riscurile. Totodată declar că am cunoscut faptul că cedentul nu a fost pus în posesia terenului, eu, cesionarul, urmând a face diligenţele necesare pentru intrarea în posesie”, se arată în actul încheiat între Alexianu şi Becali.

(După «Ziarul financiar», Bucureşti 2008)

De unde vine francmasoneria? Răspuns: De la niște evrei din Tveria

«După anul 70 d.Hr., când romanii distrug Ierusalimul şi Templul aflat în oraş, Marele Sinedriu se refugiază în oraşul Tiberiada. Este acelaşi Mare Sinedriu din care făcuseră parte (poate încă mai făceau parte) Ana şi Caiafa, care îl condamnaseră la moarte pe Mântuitorul nostru, Iisus Hristos.

De acolo, din Tiberiada, ei au început lupta contra Bisericii Creştine. Şi primul pas a fost falsificarea Vechiului Testament. În paralel au elaborat Talmudul. Aceste „munci” le-au definitivat cu 400-500 de ani mai târziu.

Fără lupta lor constantă şi hotărâtă, fără sprijinul lor moral şi material, masoneria nu ar fi apărut sau n-ar fi supravieţuit niciodată.

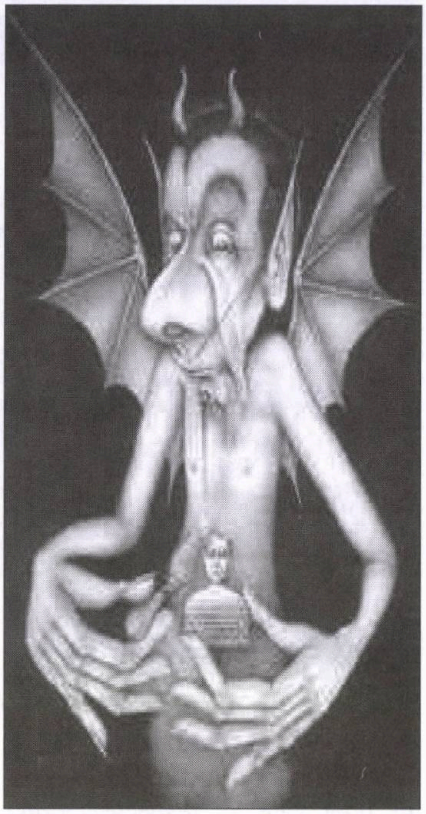

Acesta este nucleul care a dat naștere, câteva secole mai târziu, masoneriei (sau francmasoneriei)

Ei s-au aflat, mai mult sau mai puţin, în spatele tuturor persecuţiilor pe care le-au îndurat drept-credincioşii creştini în primul mileniu, dar şi după aceea.

Conştiinţa puterii, răspândirea ei pe toate meridianele lumii, legată de dispersarea evreilor pe mapamond, i-a făcut pe aceştia să se gândească la dominaţia mondială, dovedind că nu se dau înapoi de a provoca mari suferinţe la nivel de popoare sau chiar mai mult, în realizarea planurilor de dominaţie mondială.

Dacă au reuşit să fie autorii Revoluţiei Franceze, schimbând istoria Europei şi a lumii (lucru bine stabilit), apoi autorii revoluţiilor europene de la 1848, ai revoluţiei bolşevice de la 1917 şi ai Internaţionalei comuniste, provocatorii războiului civil din Spania anilor 35-37, dacă au determinat prin manevre oculte şi prin influenţa directă a finanţei mondiale evreieşti intrarea SUA în cele două războaie mondiale, este absolut evidentă puterea lor”.

(Din revista «Cuvântul legionar», director Nicoleta Codriu, Bucureşti)

De ce i s-au înmuiat picioarele primarului Niculai Onțanu

Într-o atmosferă pioasă, la Biserica Mărcuţa, primarul sectorului 2 i-a premiat pe cei mai de seamă 40 de doctori din Bucureşti. Printre numele sonore ale medicinei s-a aflat şi doctoriţa Maya Simionescu, şefa Institutului de Biologie şi Patologie Celulară „Nicolae Simionescu”.

Doamna Simionescu şi soţul său Nicolae au lucrat, în anii '70, cot la cot cu George Emil Palade, singurul laureat român al premiului Nobel. Deşi puteau să rămână în SUA, soţii Simionescu s-au întors în ţară şi au înfiinţat, în 1979, institutul pe care doamna îl conduce azi.

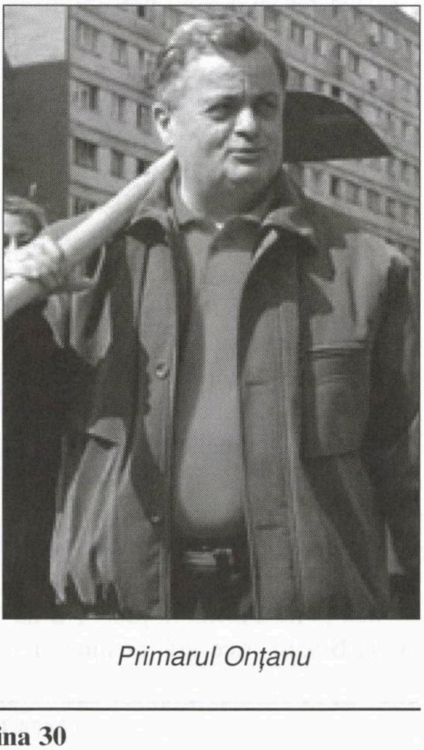

Primarul Onțanu

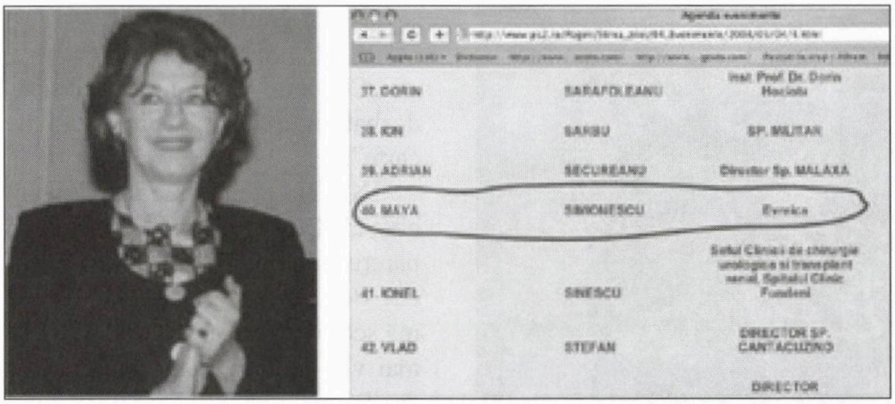

37. DORIN	SARAFOLEANU	Inst. Prof. Dr. Dorin Hociota
38. ION	SARBU	SP. MILITAR
39. ADRIAN	SECUREANU	Director Sp. MALAXA
40. MAYA	SIMIONESCU	Evreica
41. IONEL	SINESCU	Seful Clinicii de chirurgie urologica si transplant renal, Spitalul Clinic Fundeni
42. VLAD	STEFAN	DIRECTOR SP. CANTACUZINO
		DIRECTOR

Maya Simionescu

Pe site-ul primăriei conduse de Neculai Onţanu însă, Maya Simionescu nu este decât o „evreică", după cum reiese din tabelul care însoţeşte fotografiile de la acest eveniment.

Tabelul conţine numele şi locul de muncă al fiecărui medic premiat de Onţanu, la unii dintre ei fiind menţionată şi funcţia. În dreptul doamnei Simionescu a stat o singură remarcă, trecută cu vederea de funcţionarii primăriei.

Contactat de „Evenimentul Zilei", primarul Neculai Onţanu s-a pierdut cu firea: „Nu pot să cred aşa ceva. Nu cred... O să verific mâine. Noi o apreciem foarte mult pe doamna Maya, e o personalitate deosebită... Suntem într-o relaţie foarte bună... Îmi cer iertare în faţa dumneavoastră... mi s-au înmuiat genunchii când mi-aţi zis... O să verific mâine şi le rup picioarele celor care au făcut asta!" La scurt timp după discuţia cu primarul, în jurul orei 18.30, menţiunea din dreptul doctoriţei Simionescu s-a transformat din „evreică" în „doctoriţă", semn că funcţionarii primăriei tot n-aveau habar ce personalitate a premiat şeful lor.

Surse din primărie spun că tabelul postat pe site-ul primăriei a circulat pe la serviciul protocol al instituţiei, iar în el figurau toate datele de contact ale doctorilor invitaţi la ceremonie. La ce folosea menţiunea privitoare la originea doctoriţei e greu de spus. La fel de greu e de înţeles şi de ce funcţionarii primăriei nu s-au obosit să afle locul de muncă al doamnei doctor, aşa cum au făcut cu ceilalţi 39 de medici din tabel.

(După «Evenimentul Zilei», Bucureşti, 2008)

Ce este cu românii din Italia?

«„Trăiesc în Italia de opt ani de zile. Nu e uşor. Pe celebrii câini cu covrigi în coadă nu i-am văzut niciodată până acum şi, drept să spun, am pierdut orice speranţă de a-i întâlni. Ca peste tot în lume, dacă vrei să trăieşti cinstit, îţi asumi riscul nereuşitei, ipocriziei, singurătăţii şi al eşecului".

Aşa cum, în anii '50, lua naştere în Statele Unite o comunitate numeroasă numită „Little Italy", astăzi se poate spune că în Italia există o adevărată „Little România". Toate drumurile (fără întoarcere?) ale românilor duc în Italia.

Sosesc de pretutindeni: din nordul ţării ca şi din sudul, estul sau vestul ei. Dar dacă îi întrebi de unde vin, toţi îţi răspund: „De la Bucureşti". Urăsc România din pricina corupţiei, salariilor întotdeauna „minime pe economie", întunericului, câinilor, mocirlei şi chiar a oamenilor. Nu iubesc Italia, dar o consideră o oportunitate. Învaţă limba italiană în câteva zile şi o vorbesc intercalând cuvinte româneşti sau modificându-le pe cele din limba adoptată.

Italienii preferă mijloacele de transport în comun, dar în urma unor studii şi sondaje rezultă că 1 din 3 este proprietarul unui autoturism. Se declară oameni ai păcii, dar ca membri activi ai NATO participă la toate misiunile militare din afara graniţelor. Sunt europeni în spirit şi în faptă, dar nu reproşează nimic Statelor Unite. Se plâng de o accentuată scumpire a chiriilor, dar în ultimii ani tot mai mulţi italieni şi-au cumpărat o casă în Spania. În Italia s-a interzis fumatul în localurile publice, dar a crescut simţitor numărul consumatorilor de tranchilizante (să fie vreo legătură?). Pensionarii sunt în dificultate economică, însă tot mai mulţi îşi permit o menajeră din Estul Europei (800 euro/lună), 54,8% din totalul pensionarilor italieni trăiesc cu mai puţin de 1.000 euro pe lună.

Situaţia pensionarilor italieni este destul de dramatică, dacă ţinem cont de faptul că o chirie costă între 500-800 de euro lunar, iar salariul unei menajere, în caz de necesitate, ajunge până la 1.000 de euro pe lună. Dacă îi întrebi pe românii care trăiesc aici: „Cum sunt italienii", îţi răspund: „Ca şi noi. Le place să se distreze, să mănânce, să bea şi să facă dragoste". Şi atunci, care e diferenţa? „Păi, e clar, nu? Salariul. Nivelul de viaţă". Aşa să fie?

Românii din Italia sunt siguri că tot ceea ce înseamnă Occident e de o mie de ori mai bun, mai drept, mai curat şi mai cinstit decât ce au trăit şi sunt „obligaţi" să trăiască în ţara lor. Nu sunt văzuţi bine românii din Italia: prostituate de 17 ani, hoţi de buzunare, criminali, un popor de violenţi, violatori şi beţivi. Majoritatea italienilor sunt dispuşi să jure că toţi românii sunt aşa, chiar dacă 70% dintre ei plătesc la

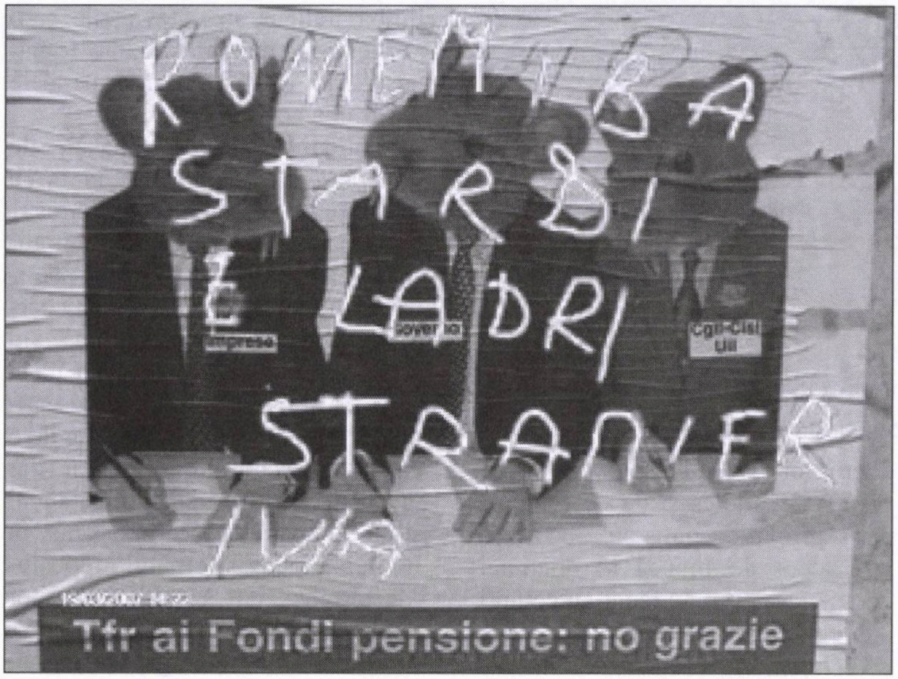

Peste un afiș satiric pus într-o vitrină în localitatea Pietralata, care prezintă la masa tratativelor trei animale rozătoare Guvernul, Sindicatul și întreprinzătorii (se vorbește de o nouă lege a pensiilor), cineva a scris, nu foarte corect: Români bastarzi și hoți străini, cărați-vă. (Imaginea provine de pe site-ul satiric www.veropapa.splindet.com)

negru menajere, zidari și muncitori calificați, originari din România. Aici, românii se simt marginalizați, se simt străini într-o țară de împrumut, dar nu se plâng, nu se revoltă, nu participă la manifestațiile extracomunitarilor. „Să le facă! Noi nu riscăm. Dacă ne trimit acasă?”.

Comunică puțin între ei. Se întâlnesc pe șantiere la 5 dimineața (zilierii), în piețe (încărcătorii-descărcătorii), în parcuri, duminica (femeile de serviciu, îngrijitoarele) și, mai ales, la marginea râului capitalei italiene, Tevere, unde și-au construit barăci de carton, alături de cele ale rromilor. Dorm peste tot. Pe sub poduri, în gară, în camere de 2/2 m. unde stau 20 și plătesc „chirie” 150 de euro lunar, în mașini abandonate (1 euro/noapte), etc.

Nu au repere.

Nu au prieteni.

Nu sunt prieteni între ei.

O oră la o bere. După aceea, fiecare cu necazurile și nostalgiile lui.

Cunosc orașele foarte bine. Știu să îți indice orice stradă dorești și îți propun și variante ca să ajungi mai repede.

Dar ei călătoresc aproape întotdeauna fără bilet.

Despre România „italiană” cunosc ambasada, consulatul și câteva tarabe din piețe unde se vând produse din țară aduse cu autocarele sau cu „mașina mică”: cimbru, gogonele, tarhon, lobodă, pătrunjel, vin alb, foi de viță, brânză de oaie, urdă și mai ales borș, extrem de căutat.

Doar câteva urme palide în amintirile lor legate de Asociația "Romeni in Italia", "Lega dei romeni", "Asociația România", "Accademia di Romania".

„Accademia di Romania? Nu. E pentru intelectuali. Trebuie să mai și plătim”.

„Nu, e gratis”.

„A, da? Și ce fac?”

„Concerte de muzică clasică, dezbateri, expoziții, prezentări de carte”.

„Nu. Nu ne interesează. Suntem obosiți. După o zi de muncă, după părerea ta, îmi arde să ascult Enescu? Beau o bere și mă culc. Mâine mă scol cu noaptea în cap. A, când mai vin «băieții» ăștia cu manele, da. Te mai distrezi. Mai uiți de necaz”.

Să uiți e un imperativ pentru toți. Să uiți că ai copii și părinți cărora le trimiți bani în fiecare lună; să uiți că în iulie îți expiră contractul de muncă și trebuie să începi încă de mâine să-l rogi pe patron să ți-l prelungească sau, în cel mai rău caz, să îl rogi pe Dumnezeu ca, după luna respectivă, unul din conaționalii tăi să nu omoare, fure, violeze pe cineva. Să uiți că vremea trece, nu mai ești tânăr și nu ți-ai făcut nici un rost, nici aici, nici acasă; să uiți de câte ori ai fost umilit de italieni, dar mai ales de faptele conaționalilor tăi, în majoritate rromi, care fură, omoară, violează.

Să uiți că nu ai mai văzut zăpada de 3 ani, verii de la țară de 5 și sunt 3 luni de când visezi la o ciorbă de burtă și o farfurie de sarmale «ca acasă».

Să uiți și să mergi mai departe.

Printre românii din Italia se respiră un aer ciudat. Un amestec de ciudă și nostalgie. De teamă și ambiție. De lacrimi și curaj. Dar mai presus de toate, se simte neputința.

Neputința celor care cu mari sacrificii reușesc să rămână aici. Fiindcă, de cele mai multe ori, le lipsește curajul de a se întoarce acasă.

(Dintr-un articol de Raluca Niță; în «Observator cultural», București, 2008)

Sindicatul preoților

«35 de preoţi şi-au înregistrat Sindicatul Independent „Pastorul cel Bun” la Judecătoria Craiova şi se pregătesc de greve. Preoţii spun că sindicatul este o necesitate, având în vedere salariile lor mici.

„De mai mulţi ani stăruim să formăm sindicatul, care a căpătat formă juridică pe 22 mai. Noi vrem să zidim, nu să dărâmâm, să existe unitate între preoţii din cadrul Mitropoliei Olteniei. Este o mare prăpastie între ierarhia bisericească şi preoţii care slujesc în biserică. S-au făcut deja presiuni asupra unora dintre noi şi pe unii i-au şi smuls din rândurile noastre”, a declarat părintele Nicolae State, vicepreşedintele sindicatului, citat de „Gândul”.

Sindicaliştii nu sunt nemulţumiţi doar de veniturile lor, ci şi de faptul că preoţii nu pot lua decizii în parohia lor dacă nu au aprobare de la centru. În plus, ei vor să aibă dreptul de a candida la o funcţie în administraţia publică, fără a mai fi blamaţi de mai marii bisericii.

Dacă au sindicat, preoţii vor putea face şi grevă, desigur cu asigurarea unei treimi din activitate.

O iniţiativă similară au avut recent şi vreo 20 de preoţi din Moldova, care au încercat să-şi legalizeze „Sindicatul Acoperământul Maicii Domnului”.

Patriarhia BOR s-a încruntat când a auzit de aceste aşa-zise sindicate ale preoţilor. Decizia de înfiinţare este considerată necanonică, nestatutară şi ilegală.

„Între slujirea de preot şi activitatea de tip sindicalist există o structurală incompatibilitate, misiunea preotului fiind aceea de a uni pe oameni între ei cu Dumnezeu, în timp ce activitatea sindicală presupune confruntări şi tendinţe separatiste”, se arată într-un comunicat al Mitropoliei Olteniei.

Preoţii membri de sindicat sunt chiar ameninţaţi cu excluderea din rândurile clerului.

(După Internet, «Ziare.com»)

Urmașul lui Ștefan cel Mare vrea să fie președintele României

«Cornel Cernoschi este şi preşedintele partidului Uniunea persoanelor care nu votează din România. „Eu trebuia să fiu preşedintele României. Este simplu. Dacă la referendumul din 19 mai, 60% din persoane nu au votat şi eu sunt cel care, oficial, reprezintă persoanele care nu votează, rezultă că eu trebuia să fiu preşedintele României”, a conchis Cernoschi.

Preşedintele Uniunii persoanelor care nu votează din România, Cornel Cernoschi, care se recomandă drept „urmaşul urmaşilor lui Ştefan cel Mare”, şi-a depus la Biroul Electoral Municipal (BEM) dosarul de candidatură pentru funcţia de primar general al Capitalei. „Mi s-a spus să aştept. Nu prea mi-a plăcut cum mi-a vorbit domnul preşedinte (Constantin Marino Marin – preşedintele BEM), de data asta nici nu am cerut prea multe amănunte”, a declarat Cernoschi.

Conform declaraţiei sale depuse la BEM, Cornel Cernoschi a acceptat să candideze pentru funcţia de primar general al Capitalei, dar să nu fie trecut pe buletinul de vot. El a mai precizat că, deşi are domiciliul stabil într-o comună din judeţul Suceava, locuieşte în Bucureşti din 2004, „ceea ce se poate verifica din dosarul de la Securitate”.

„Eu nu am nici o vină că autorităţile locale nu au avut bunăvoinţa să-mi acorde domiciliul în Cartea de Identitate pe municipiul Bucureşti”, a mai spus aspirantul la funcţia de primar general.

În loc de lista susţinătorilor, el a depus două pagini pe care le-a semnat şi în care menţionează că susţinătorii săi sunt persoanele cu vârste cuprinse între 0 şi 18 ani, care, potrivit legii, nu au drept de vot, dar au dreptul la a avea reprezentanţi. „Probabil unii vor zice că aceste persoane sunt reprezentate de către părinţi, dar nu toţi copiii au părinţi”, a mai adăugat Cernoschi.

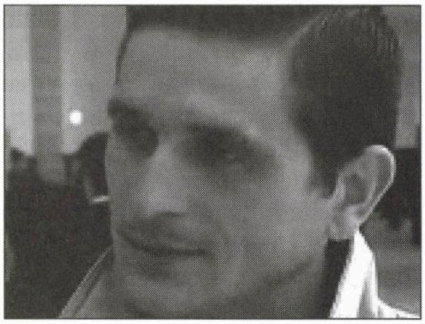

Cornel Cernoschi

De asemenea, alte categorii de susţinători, în opinia sa, sunt persoanele străine care locuiesc în România, cele cu drept de vot dar care nu votează, exemplificând cu Martorii lui Iehova şi debilii sau alienaţii mintali.

Cernoschi a vrut să se implice în viaţa politică, după ce şi-a depus candidatura la funcţia de Primar al Capitalei, în calitate de reprezentant al celor care nu au drept de vot. Nu a reuşit însă.

(După "Curentul Internaţional", Internet)

O zi fără mită

«Să zicem că vine Uniunea Europeană şi interzice corupţia în România: de mâine. Sau mai rău – de astăzi. Ce s-ar întâmpla dacă un asemenea lucru ar fi posibil prin apăsarea unui buton, butonul albastru? N-o să-i simţim noi oare lipsa? Să zicem că Uniunea are inspectori incoruptibili, camere de luat vederi, agenţi sub acoperire, adică tot arsenalul pentru a curăţa aceste imense grajduri ale lui Augias care au devenit România de astăzi. Primul care ar avea un şoc ar fi omul de rând. Ar continua luni de zile să meargă cu banii la ciorap sau cu un plic pitit în buzunar pe la toate spitalele. Medicul, ştiindu-se supravegheat, refuză, ba mai mult – ameninţă pacientul că-l scoate afară din cabinet, că nu-l internează, că anunţă paza de la uşă, că închide totul şi se duce acasă, suspicios că-i provocat şi jignit de moarte. Omul ar rămâne nedumerit şi cu îndoiala în suflet. O suferinţă în plus, s-ar putea spune. Ce înseamnă acest ritos refuz? Va fi el tratat cum se cuvine? A primit el reţeta cea mai eficientă, a fost el pe îndelete investigat, se poate baza pe diagnostic, pe bisturiu, pe radiaţiile cu cobalt, pe evoluţia sigură spre recuperare, pe concediile medicale, pe acea pensionare anticipată care a fost până mai ieri o soluţie întotdeauna la îndemână? Ce va zice familia când va ajunge acasă cu banii în pumn: ai scrântit-o, nenorocitule?! Mita era cea care îl îndreptăţea moral să spere că totul va merge bine.

Şi medicul (ori funcţionarul) la rândul lui? Ajuns acasă nu mai scoate ca de obicei plicurile pe care să le vâre discret în dulap. Bugetul de familie trebuie redimensionat. Maşina aceea din garaj nu mai vede săptămânal rezervorul plin. Reparaţiile la casa de vacanţă trebuie amânate până la calendele greceşti. Dacă se interzice mita trebuie în compensaţie să se dubleze salariul. Cât o să ţină toată porcăria aceasta, toată această incertitudine, tot acest provizorat? Nu mai poţi fi sigur pe nimic, nu mai există nici o diferenţă între cel care are bani şi cel care n-are. Trebuie să fie la fel de corecţi amândoi. Dar ce te faci când ajungi la poliţie, la tribunal, la primărie? Omul care n-a dat mită merge de la primărie ca de la o casă pustie. N-ai cumva frustranta impresie că ţi s-a luat cu japca ceva din specificul naţional? Şi pe urmă cu reflexele ce te faci? N-ar trebui cumva să te duci la psihiatru? Te pomeneşti că nici acesta nu ia mită! Ori poate avem un nerv care trebuie extirpat, ca acela pe care-l scoate dentistul înfăşurat ca o aţă pe vârful instrumentului? Şi putem oare avea încredere că vecinul nu e cumva mai istet ca noi? Poate el a reuşit să plaseze mita, ca mai ieri, aşa că poate spera la servicii mai bune, la aprobări, la promovări. Ce folos să ai relaţii, să ai verişori acolo unde trebuie, dacă aceştia nu pot mişca un deget?

Cei care dăm – şi cei care primim. Va dispărea un liant care ne leagă de multă vreme laolaltă. Nu va fi oare o catastrofă? Iar faptul că nu ne putem şantaja reciproc nu va diminua aceasta coeziunea din colectivul ministerelor? Şi dacă dispare şpaga, dispare şi comisionul? Cum adică nu neapărat? Comisionul e legal şi se practică şi în Uniune? Ia te uită: cei mici şi slabi să nu mai practice, dar cei puternici au parte de mălai doar pentru simplul motiv că l-au botezat comision? Păi atunci să generalizăm comisionul aşa încât să-l putem practica şi la primărie sau la spital. Inspectorii să ia comision un 10% din valoarea autorizaţiei de construcţie, ca să putem construi liniştiţi. Să punem cărămidă pe cărămidă şi să nu ne trezim cu tot felul de inspecţii pe cap, care să ne verifice la amănunt şi să ne pună beţe în roate. Şi dacă nu mai plătim posturile din ministere şi funcţiile din parlament, oare nu scade automat valoarea leului? A calculat cineva toate aceste efecte colaterale? Care va fi dinamica derulării contractelor? Pe ce bază se vor mai returna sumele plătite ca TVA? Sau nu se vor mai returna, vor fi pur şi simplu înghiţite de sistemul cel nesăţios? N-a fost mita până acum enzima care a facilitat viaţa noastră economică, ritmul de creştere? Să renunţi la asta s-ar putea să fie mai rău decât să te laşi de fumat. Şi tot atât de greu! Mai bine ar fi poate s-o luăm ceva mai uşor: o zi fără mită. Şi cel mai bine ar fi ca aceasta să cadă într-o duminică, sau în careva din sărbătorile legale. O trecem în calendar şi ne felicităm reciproc.

(Dintr-un articol de Alexandru Vlad; în "Vatra", Tg. Mureş, 2008)

Cancanuri...

...din lumea vedetelor de toată mâna găsim, găsim mereu. Citim pe Internet:

■ Sătul de faptul că presa scrie mai mult despre relaţia lui cu vedeta de televiziune Andreea Raicu decât despre lansarea celui mai recent album al trupei "Vama", **Tudor Chirilă** a protestat într-un mod cât se poate de original. Aşa că, în miez de noapte, cântăreţul a alergat gol-puşcă. Şi nu oriunde, ci chiar în Piaţa Universităţii. Nu e o glumă, ci o întâmplare sută la sută adevărată pe care artistul o povesteşte fanilor pe blogul său.

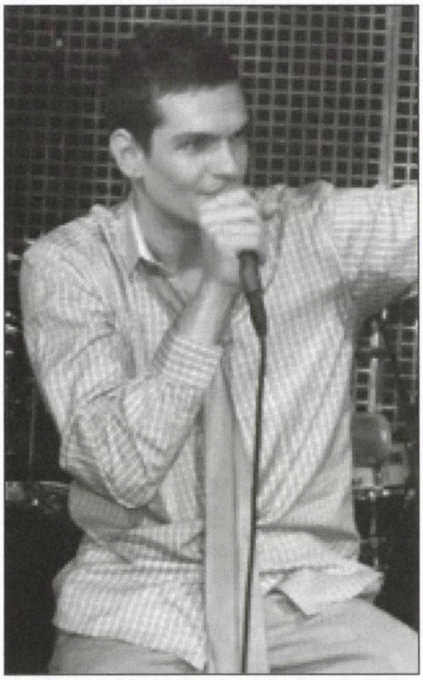

Tudor Chirilă

Aşa se face că, marţi seara (13 mai a.c.), Tudor Chirilă a alergat dezbrăcat până la brâu în jurul ceasului din Piaţa Universităţii, strigând "Vamaaa lansează Vamaaa!". Din nefericire, în afara câtorva aurolaci fascinaţi mai degrabă de ideea de circ decât de anunţul în sine, nimeni nu a părut să remarce gestul de exhibiţionism. "Nici traficul nu mai era cel de pe la prânz aşa că oamenii se mulţumeau doar să mă evite uşor. Eram în blugi, în tenişi şi alergam în juru' rondului urlând", povesteşte Chirilă, subliniind că era "treaz ca o dimineaţă de primăvară şi în deplinătatea facultăţilor".

În cele din urmă a fost legitimat de poliţie, care i-a "ridicat" pe aurolaci. "Aurolacii au obosit după vreo trei ture şi s-au aruncat pe spate strivind lalele din rond şi privind stelele. A venit poliţia într-un final. M-au legitimat şi i-au ridicat pe aurolaci. Mi s-a părut foarte tare". Apoi a cântat cu "nişte rockeri beţi pe trepte la Arhitectură şi cu un bancher de la Zurich care era şi el beat" şi, într-un final, s-a dezbrăcat gol-puşcă şi a mai dat o tură în jurul ceasului. "Văzând că nu prea mai e nimeni mi-am dat jos pantalonii şi am alergat gol-goluţ", şi-a încheiat Chirilă ghiduşia.»

■ Ziarul „Gândul” ne dezvăluie noutăţi despre familia senatorului Dinu Săraru. Noutăţi, se poate spune picante:

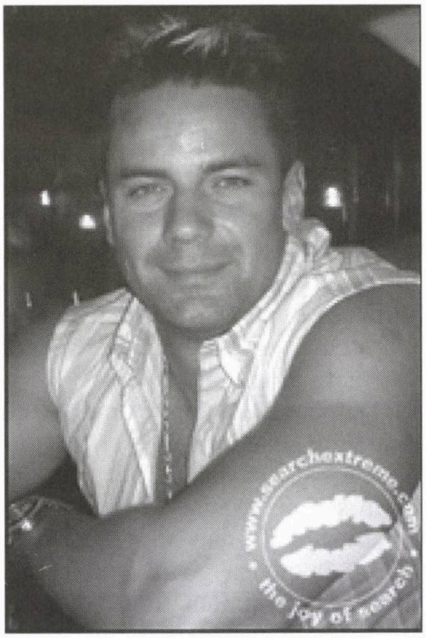

Raul Cristian

Raul Cristian, cunoscut în industria filmelor porno şi drept Chris Rolie, a fost invitatul moderatorului Mădălin Ionescu, în cadrul emisiunii "Miezul problemei", de la Naţional TV. „O ediţie extraordinară, după părerea mea, cea mai spectaculoasă discuţie despre sexualitate difuzată la TV după 1990. Stilul lui şi modul de a vorbi sunt total ieşite din comun. Este absolut lipsit de inhibiţii şi asta îl face un personaj extrem de interesant”, ne-a declarat Mădălin Ionescu. „Nu a declarat în timpul emisiunii că este nepotul lui Dinu Săraru, ci abia după ce s-a încheiat filmarea”, a mai adăugat realizatorul TV.

Raul Cristian are 35 de ani şi s–a născut în Satu-Mare. Şi-a făcut debutul în cinematografia XXX (porno) la vârsta de 20 de ani, în Budapesta, şi a jucat în peste 50 de astfel de producţii europene şi americane. Ulterior, a devenit unul dintre cei mai apreciaţi regizori şi producători de filme pentru adulţi. Anul acesta a câştigat, în Las Vegas, premiul *Best Internal Release* (un fel de Oscar al filmului porno).

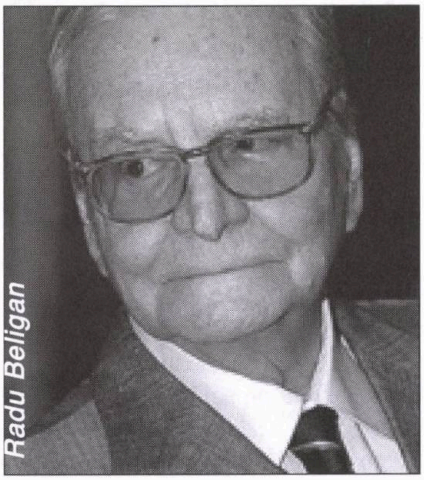

Radu Beligan

■ **Radu Beligan** face şi astăzi cam ce-a făcut toată viaţa: colecţionează premii. Mai nou, marele artist (acuşi-acuşi nonagenar) a fost distins cu Premiul de Excelenţă în cadrul celei de-a opta ediţii a Festivalului Internaţional de Film Transilvania pentru contribuţia însemnată adusă filmului românesc. Dacă omul nu mai primeşte vreo cinsprezece premii până la centenar, să-mi spuneţi mie cuţu!

■ Numitul **Costel Busuioc,** zis şi Pavarotti din Banat, va concerta în luna iulie, în România (la Cluj, Braşov şi Constanţa), împreună cu un cântăreţ, mai în vârstă ca el şi mai cunoscut: Julio Iglesias. După cum se ştie, ascensiunea meteorică a acestui Busuioc a devenit o adevărată poveste în lumea românească.

Costel Busuioc

Practic necunoscut până acum un an-doi, el a lucrat ca zidar în Spania şi, dându-şi seama că are o voce de tenor ca puţini alţii, s-a prezentat la un concurs al televiziunii de la Madrid destinat tinerelor talente. A „rupt gura juriului”, a câştigat concursul şi a început o frumoasă carieră de profesionist.

■ Știrile despre talentele culinare ale starurilor (mai ales ale celor de sex feminin) sunt monedă curentă. A devenit o banalitate să citești în gazete sau să auzi la TV că actrița cutare face o ciorbă de potroace nemaipomenită sau cântăreața blondă din studio nu are rivală în materie de tochitură moldovenească. Dar cântăreața **Andreea** de la „Trident" are o specialitate ieșită din comun: mâncăruri afrodisiace.

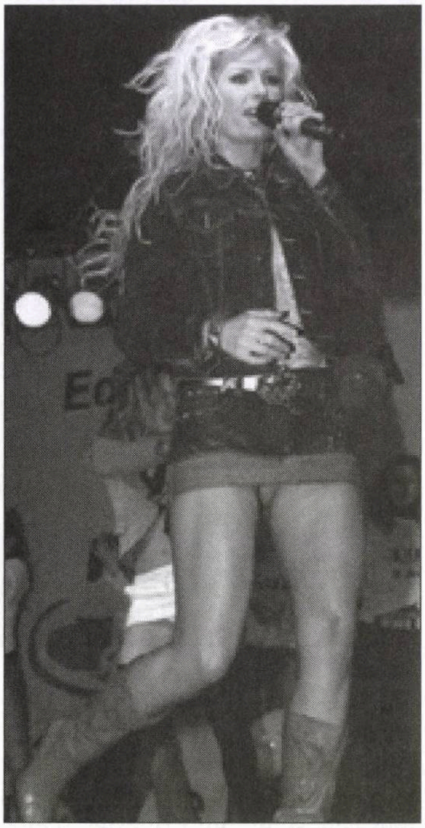

Andreea

Dintr-un reportaj de Mihnea Ratte, în revista „Tunica" avem posibilitatea să luăm cunoștință de un secret al interpretei.

„Când vine vorba de mâncăruri afrodisiace Andreea se gândește numai la tarte cu fructe. Cremă de vanilie care se poate întinde peste tot și struguri, ananas, căpșuni, acestea sunt rețeta unei nopți în Paradis.

Aluatul îl facem din 300 g. de făină, 150 g. de zahăr, 200 g. de unt sau margarină și 3 gălbenușuri de ou. Frământăm aluatul până devine omogen. Tapetăm cu acesta formele de tartă, având grijă ca pe fundul tartei stratul de aluat să fie ceva mai subțire. Le lăsăm în cuptor la foc moderat. Le scoatem din formă și după ce s-au răcit le umplem cu diverse creme. Se ornează cu fructe proaspete.

Dar contează foarte mult și cu cine le deguști".

■ ...Nu e cântăreț, rock, nu joacă în seriale comice „populare" ca Jugaru-Șukaru, nu se dezbracă în studio în pielea goală, nu înjură, nu-și scuipă partenerii de discuție între ochi, dar este unul din comentatorii de televiziune cu cea mai mare audiență (rating!) la public. Îl cheamă **Mircea Badea** și a reușit o performanță neegalată încă de nimeni: să facă seară de seară, la TV, o „revistă a presei" atât de vie și cu sare și piper, încât lumea o urmărește ca pe un show cu Andreea Marin și Mihaela Rădulescu la un loc.

Extras dintr-o convorbire cu Ruxandra Săraru pentru revista lunară „Q Magazine":

Q: *Cum ai caracteriza presa românească în 2007?*

M.B.: Nebună. Nu? Pentru că se presupune că presa trebuie să fie o oglindă a realității, or, dacă realitatea a fost o realitate nebună – presa a îmbrăcat și ea această imagine. Pasională, asta ar mai fi. Deci o presă nebună și pasională.

Q: *Se poate spune că presa s-a polarizat datorită așa-zișilor „moguli"?*

M.B.: Dacă ne referim la conținutul promovat de trusturile celor 3, nu știu dacă putem vorbi de o polarizare pe moguli. Sigur, sunt influențe evidente. Polarizarea pe puncte de vedere poate fi analizată și altfel decât prin intermediul mogulilor. Există și alte puncte de vedere.

Q: *Care ar fi acelea?*

M.B.: Simpatizanți sau nesim-

Mircea Badea

patizanţi cu Băsescu. E un criteriu de împărţeală în presă şi asta automat induce şi a fi pro sau contra guvern, am observat eu. Deci dacă eşti contra lui Băsescu, există tendinţa de a lăuda Guvernul, de a proteja Guvernul. Dacă eşti cu Băsescu – automat Guvernul este mizerabil şi ar trebui toţi omorâţi în piaţa publică. Eu sunt deopotrivă dezamăgit şi de Băsescu, şi de Guvern.

Q: *Te simţi liber la trustul Intact?*

M.B.: Da. Singurul stres pe care-l am, pentru că am un stres constant, este că apar la televizor. Dacă aş fi scris în presă, m-aş fi simţit mult mai liber. Aşa există o presiune constantă din partea CNA-ului (Comitetul Naţional al Audiovizualului). Care de multe ori se bagă în seamă absolut aiurea pe lângă legea aia pe care ar trebui s-o aplice. Îşi descoperă brusc o vocaţie de estet. Îşi permit să dea sfaturi – ceea ce nu e cazul. Nu prea ştiu dacă ei sunt în măsură să dea sfaturi, ei sunt în măsură să aplice o lege. Dacă n-ar exista această semi-presiune a CNA-ului, poate că aş putea să mă consider complet dezinhibat. De asta mă enervează de multe ori că ăştia din presa scrisă îşi arogă un rol de comentator, cu multă superioritate. Adică au ei aşa o alonjă superioară faţă de cei de la televiziune şi nu prea înţeleg de ce. Ei sunt foarte moralişti, foarte sfătoşi, răzbate superioritatea din tonul lor. Ei n-au un CNA pe capul lor! Aş vrea să văd activitatea lor constrânsă de un CNA. Până una, alta, noi cei de la televizor trebuie să respectăm infinit mai multe rigori decât cei din presa scrisă. Rigori, toane, presiuni. Pentru că, să nu uităm, CNA-ul este un organism constituit politic. Altfel, da, mă simt liber. Nu mă sună Voiculescu (patronul postului la care lucrează Mircea Badea; n. red.) să-mi spună: „Nu da în ăla, dă în ăla!". Am văzut că aşa se pune problema din nou.

Q: *Vorbeam mai devreme că presa ar trebui să fie o oglindă a realităţii. Te văd de multe ori plictisit, agasat de subiectele din presă sau de modul cum realitatea e oglindită în presă.*

M.B.: Sigur că fiecare are o percepţie asupra realităţii. Nimeni n-are o percepţie absolută, că tocmai vorbeam mai devreme de absolut, a realităţii. Dar constat – cel puţin asta e reacţia mea – deşi nu eu sunt cel care împarte dreptatea sau percepţia realităţii pe pământ – că există foarte mulţi jurnalişti – e un cuvânt pe care încep să-l detest din ce în ce mai mult, pentru că e folosit excesiv şi cu foarte multe pretenţii, care te bagă într-o lume evident superioară – care n-au experienţă de viaţă, nu s-au lovit de lucruri concrete care îţi formează o cultură socială, o percepţie aproape de realitate asupra lumii înconjurătoare. Neavând experienţa de viaţă şi considerând că singurele virtuţi ale jurnalistului sunt talentul la scris şi corectitudinea morală, de multe ori spun nişte bazaconii. Iar înţelegerea unor lucruri sau a unor fenomene e din acest motiv superficială. Ei presupun că aşa ar fi unele lucruri, nu ştiu că aşa sunt unele lucruri, pentru că nu s-au lovit de ele. Întrucâtva e normal pentru că presa e construită în mare parte pe munca unor copii care sunt prost plătiţi şi care n-au de unde să fi adunat nişte experienţe de viaţă.

Q: *De ce nu-ţi place să te numeşti jurnalist?*

M.B.: Pentru că e ca puloverul cu romburi pe piept. Nu ştiu dacă aţi văzut că toată lumea are pulover cu romburi pe piept. Şi jurnalistul a devenit un termen din ăsta care defineşte o categorie oarecum elitistă, pretenţioasă, dar care dă şi foarte multe rateuri în această aroganţă pe care vrea să şi-o construiască. Eu nu sunt un jurnalist, eu sunt Badea, sunt un cetăţean care face o emisiune. Se uită cineva la ea? O fac în continuare. Nu se mai uită nimeni, mă dă afară. E simplu. Nu stau să filozofez, să construiesc categorii profesionale la care să ader, să aspir sau în care să mă integrez. Din punctul meu de vedere e foarte simplu: eu sunt un inginer, fac o emisiune la televizor. Se uită lumea, mai am job. Nu se uită lumea, mă dă afară.

Q: *Nu oboseşti niciodată? Ai şase emisiuni la televizor şi cinci la radio.*

M.B.: Ba da, din greu. Acum încerc să am cinci la TV şi patru la radio. Dar asta încerc eu.

Q: *De ce ai început să faci o emisiune la radio, nu-ţi mai ajungea televizorul?*

M.B.: Adevărul e că rămâneam neexprimat. Serios vorbind, am o relaţie foarte bună cu Sorin Oancea şi în momentul în care a pornit postul de radio News Fm m-a întrebat dacă nu vreau să am şi eu o emisiune. Vreau, am răspuns. Şi nu regret asta, pentru că am posibilitatea să vorbesc o oră întreagă cu cetăţeni care au probleme reale. Asta după ce vorbesc de multe ori la televiziune despre probleme care nu cred că sunt ale noastre, ale tuturor. De multe ori vorbesc despre conflictul dintre Băsescu şi Tăriceanu. Pe cine dracu' interesează conflictul ăsta? Mă interesează să circul bine în Bucureşti, mă interesează că nu sunt deszăpezite autostrada şi alte şosele. La radio am un contact direct cu realitatea şi îmi place foarte mult lucrul acesta. Am descoperit multă energie în emisiunile astea de la radio şi a început să-mi placă foarte tare să le fac.

Q: *Ţi-e frică de ceva sau de cineva? Eşti foarte incisiv, foarte acid, spui întotdeauna ce crezi.*

M.B.: De cineva nu mi-e frică. Nu ştiu, ce mi s-ar putea întâmpla?! Să iau bătaie, să mi se dea nişte bâte în cap? Sunt pregătit! Nu cred că ar fi un capăt de ţară. Ce aş putea să păţesc? Eu am mai fost în nişte situaţii oribile în această viaţă. E vorba de nişte ani în care m-am bătut cu nişte mafioţi. Şi iată că am supravieţuit. Chinuindu-mă îngrozitor, distrugând orice fel de armonie a familiei mele, distrugându-mi mie nervii, viaţa. Şi atunci, nu mi-e frică!

Q: *Ai ziare preferate? Fără de care n-ai putea face emisiunea de la televizor?*

M.B.: Cred că aş putea s-o fac şi fără ziare. Informaţia o avem de la televizor, o avem de pe agenţiile de presă, în afară de vreo dezvăluire sau vreo anchetă pe care o mai dezvoltă câteodată vreun ziar. Sigur, asta e interesant. În schimb, în presă găsesc atitudine, opinie, pentru că presa noastră e o presă de opinie. Şi atunci interacţionez cu acele opinii, nu atât cu acele informaţii. Şi intru în această confruntare, acţiune, energie. Şi atunci am şi eu un punct de vedere, lucru pe care, la început, toată lumea mi-l nega, de parcă nu eram şi eu un cetăţean sau de parcă ăia care scriu în ziar ar fi nişte metacetăţeni cu un drept la opinie mai dezvoltat decât al altora. Şi eu am dreptul la opinie şi vreau şi pot să mi-l manifest. Dacă se uită cineva la opinia mea, asta e partea a doua.. Mai fac emisiunea sau mă dă afară. Audienţele sunt singurul criteriu în funcţie de care se hotărăşte viaţa sau moartea cuiva în televiziunile comerciale adevărate.

Q: *Ai jurnalişti preferaţi sau pe care îi admiri?*

M.B.: Da, am jurnalişti preferaţi. Am o relaţie foarte bună cu Ion Cristoiu. Asta nu înseamnă că atunci când am un punct de vedere contrar cu al domniei-sale nu mi-l exprim. Asta s-a întâmplat şi pe post. De multe ori nu sunt de acord cu domnia-sa, nici domnia-sa cu mine. Nu înseamnă că dacă admir sau îmi place un anumit jurnalist trebuie să fiu sută la sută de acord cu el. Îmi place cum scrie pamflet C.T. Popescu. Mi se pare un pamfletar de geniu. De foarte multe ori nu sunt de acord cu el. Dar îi recunosc şi îi apreciez foarte tare talentul. Îmi place Marius Tucă, îmi plăceau reportajele lui Cornel Nistorescu.

Q: *Sunt ziare pe care le preferi ca atitudine, ca format?*

M.B.: Nu-mi place un anumit ziar în totalitate. Sigur că sunt părţi bune sau părţi rele. De exemplu, toată lumea înţelege că am o problemă cu "Evenimentul Zilei". Am găsit de multe ori în el subiecte foarte interesante şi chiar m-am exprimat în acest sens. Lucrul pe care îl remarc şi care mă deranjează este acest sentiment portocaliu înflăcărat (simpatie faţă de Partidul Democrat al preşedintelui Băsescu; **n. red.**). E greu să nu remarci abnegaţia dusă până la extrem faţă de Cotroceni a acestui ziar. Mai departe de orice, mai departe faţă de logică, mai departe faţă de evidenţă. Şi remarc asta. Dar nu înseamnă că n–am găsit aici anchete sau dezvăluiri foarte interesante.

Q: *Ai de gând să schimbi ceva la emisiunea de la televiziune?*

M.B.: Nu m-am gândit până acum. Asta pe sistemul „nu e stricat, nu repara".

France 24, noi știm că jucați teatru!

France 24, postul de televiziune de la Paris, care transmite în limbi străine, vrea să facă pe obiectivul faţă de „conflict", dar ori de câte ori se întâmplă ceva în Gaza, islamiştii prezintă numai imagini cu palestinieni (preferabil copii morţi).

France 24, noi ştim că jucaţi teatru.

Dr. IANCU FELDSTEIN
DESTINE
MINIMUM ■ 2008
Maximilian Amiad
Leiba Zibal
şi
Gheorghe
în două acte
am ■ 2005
MARIA GĂITAN-MOZES
Zâmbind...
sub poverile vieţii

minimum
editează

- Aveţi în manuscris memorii personale?
- Vreţi să vă publicaţi jurnalul intim?
- Doriţi să scoateţi la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginaţie şi corectură tipografică, coperta, prefaţa şi diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

●

Există în sfârşit o editură: minimum

RADU HERVIAN

Corespondență de la New York

De vorbă cu Doug Feith

Pentru unii este una din cele mai strălucite personalităţi politice americane. Pentru alţii – cel mai mare idiot de pe suprafaţa pământului

Douglas Feith

«Mulţumesc Doug, însă când vom avea nevoie să cunoaştem poziţia israeliană în legătură cu acest subiect, îl vom invita pe ambasador...»

Astfel, se pare, grăit-a Condoleezza Rice la un miting cu „cei trei mari" în 2003, adresându-i-se lui Douglas Feith, pe când acesta ţinea locul şefului său, Donald Rumsfeld, ministrul Apărării. Din grupul „celor trei" făceau parte Secretarul de Stat, ministrul Apărării şi consilierul prezidenţial pentru securitatea naţională. La recomandarea ministrului Apărării, grupul celor trei a devenit în 2004 „grupul celor trei + 1", Douglas Feith fiind „+ 1". De amintit că în eventualitatea când preşedintele SUA participă la şedinţa celor trei + 1, întâlnirea se intitulează „Şedinţă de securitate naţională".

Într-o conversaţie particulară pe care am avut-o cu el şi pe care o voi reda mai încolo, Doug Feith a dezminţit cu vehemenţă interpelarea de mai sus a Condoleezzei Rice în legătură cu Israelul, numind-o „minciună sfruntată".

În recenta sa carte, „Plan de atac", Bob Woodward, celebrul redactor şef adjunct de la „Washington Post", care împreună cu Carl Bernstein a adus la cunoştinţa lumii afacerea „Watergate" în anii '70, afacere care a dus la debarcarea preşedintelui Nixon, îl citează la rândul lui pe generalul Tommy Franks, comandantul suprem al forţelor americane din timpul invaziei din Irak din 2003: „Eu sunt cel care trebuie să am de-a face zilnic cu cel mai mare idiot de pe suprafaţa pământului în persoana lui Douglas Feith". Generalul adăugase şi un epitet care, din decenţă, nu poate fi pus pe hârtie de către subsemnatul.

„Doug Feith este desigur, şi fără nici o discuţie, una dintre cele mai strălucite personalităţi care au lucrat vreodată în guvernul SUA", spunea pe de altă parte fostul ministru al apărării, Donald Rumsfeld.

„Ministru adjunct pentru dezastre" îl numeau unii dintre colegii săi de la Pentagon, „un tip extrem de arogant care nu ascultă opiniile colaboratorilor, ci caută cu orice preţ un argument în favoarea părerilor sale preconcepute".

Recent s-a creat o nouă asociaţie care încearcă să genereze o mişcare de reabilitare a liberalismului american, atât de batjocorit în ultimele înfruntări electorale. După ce publică o listă impresionantă (cu fotografii) a liberalilor de frunte ce au creat şi avansat mai mult sau mai puţin America de la începuturi şi până în ziua de azi, Asociaţia liberală stabileşte o deviză afişată şi pe legitimaţia noilor membri, o deviză adresată conservatorilor de genul lui D. Feith: „Încetaţi să spuneţi minciuni despre noi, iar noi vom înceta să spunem adevărul despre voi".

Cine este, aşadar, Douglas Feith?

Este una dintre persoanele cele mai controversate din Administraţia Bush. Numit de către acesta în funcţia de subsecretar al Apărării, însărcinat cu ideologia politică a ministerului, Feith, un neoconservator de primă mărime, a avut un grup de peste 1.500 de funcţionari sub conducerea sa la Pentagon. A fost responsabilul direct pentru ideologia şi planurile legate de prevenirea unui nou atac după 11 septembrie, de politica americană în Irak şi Afganistan, de relaţiile Pentagonului cu restul lumii ca şi de coordonarea dintre politica apărării şi cea a celorlalte ministere în cadrul guvernului SUA.

La sugestia sa s-a creat un comitet permanent, un „stat major" compus din: Apărare, Externe şi CIA, care se întrunea săptămânal la un lunch, pentru a discuta problemele curente legate de apărare şi strategie în lumea de după atacurile teroriste din 2001.

Feith s-a născut la Philadelphia. Tatăl său, de origine poloneză, supravieţuitor al Holocaustului, în care şi-a pierdut părinţii şi 7 fraţi şi surori, a emigrat în SUA în anii '40 devenind un om de afaceri şi un filantrop afiliat Partidului Republican. Douglas a crescut într-o familie conservatoare şi a studiat la Harvard, absolvind facultatea cu „Magna cum Laude" în 1975. El a făcut parte dintr-un grup restrâns la Cambridge, care credea că victoria asupra comunismului în Uniunea Sovietică nu este numai o cauză nobilă, dar şi una posibilă.

Ulterior, Feith a lucrat în cadrul Administraţiei Reagan pentru Consiliul de Securitate Naţională. Odată cu venirea la putere a Administraţiei Clinton, Feith a părăsit scena politică şi a devenit un lobby-ist apreciat pentru guvernul turc, reprezentându-i interesele militare pe lângă anumite firme majore de armament americane.

Şi-a dovedit talentele de lobby-ist în favoarea unor interese israeliene, făcând, între altele, parte din conducerea Institutului Evreiesc pentru Securitate Naţională, un „think tank" care sprijină alianţa militară strategică dintre Israel şi Statele Unite. Feith a fost de asemenea unul dintre cei 18 membri ai organizaţiei „Un singur Ierusalim", organizaţie ce s-a opus acordurilor de la Oslo şi care sprijină ideea „Ierusalimul – capitala indivizibilă a Statului Israel".

În ce priveşte războiul din Irak şi modul cum Administraţia Bush s-a angajat în acest conflict, Douglas Feith susţine că „strategia a fost mult mai bună decât fusese ea prezentată lumii", amintindu-l pe Mark Twain care susţinea că muzica lui Wagner este cu mult mai bună decât sună în ureche.

Cu toate acestea, în momentul când îşi dădea demisia, în urmă cu doi ani, ziarele cădeau în general de acord cu următoarele: „Feith a fost interogat de FBI în legătură cu divulgarea de către unul dintre subalternii săi a unor documente secrete de la Pentagon, către AIPAC, marele lobby evreiesc american, care la rândul său le-ar fi pasat ambasadei Israelului. Comisia de contrainformaţii a Senatului l-a investigat pe Feith formându-şi impresia că acesta a lucrat la Pentagon în aşa fel, încât să producă false informaţii, care au creat impresii total eronate asupra capacităţilor nucleare ale Irakului şi a relaţiilor acestuia cu Al-Qaeda. Feith a devenit astfel unul dintre principalii promotori ai războiului cu Irakul. Este clar că el a demisionat pentru a preîntâmpina o explozie de scandaluri la Ministerul Apărării".

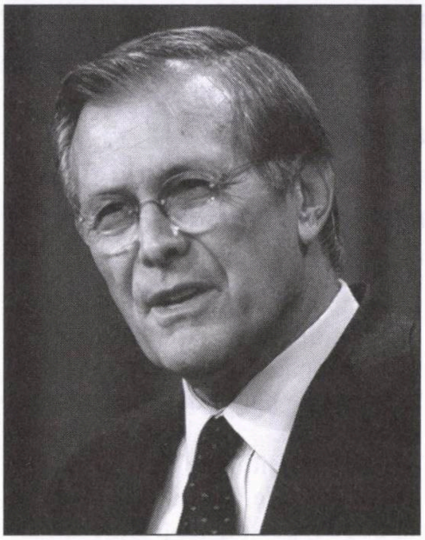

Donald Rumsfeld

Douglas Feith este în prezent profesor la Georgetown University din Washington. De curând a scos o carte cu titlul: „War and Decision: Inside the Pentagon at the Dawn of the War on Terrorism", care se deosebeşte fundamental de ploaia de cărţi scrise de unii şi de alţii, pro şi contra modalităţii în care Administraţia americană a intrat în cel de-al treilea mileniu. El scoate la iveală date bazate pe documente, aşa cum au fost ele redactate, fie de Pentagon, fie de Casa Albă, fie de aparatul parlamentar american. Cartea abundă în copii ale unor documente inedite, scrisori, ordine şi statistici a căror autenticitate nu poate fi pusă la îndoială.

La începutul lunii mai, „Minimum" a avut privilegiul de a sta câteva minute de vorbă în „tête-à-tête" cu Doug Feith, privilegiu acordat de către autor unui grup foarte restrâns de oameni din SUA, accesul la această personalitate de prim plan în politica secretă a Administraţiei Bush fiind, din motive lesne de înţeles, extrem de limitat.

Iată ce ne-a declarat domnia sa:

R. H. – *La 25 mai 2004, în Biroul Oval şi în prezenţa vicepreşedintelui Cheney, a ministrului Apărării, Rumsfeld, a generalului Pace, comandantul Marelui Stat Major al armatei, a directorului CIA, George Tenet, şi a consilierului prezidenţial pentru securitate naţională, Rice, aţi prezentat preşedintelui Bush unele dintre ideile dvs. cu privire la metodele de a purta un război contra unui inamic aflat în ţările cu care America nu se află în război. Dacă astăzi ar trebui s-o faceţi din nou, ce sfat aţi da preşedintelui?*

D. F. – Aş spune acelaşi lucru ca în 2003. Mă refer la unele ţări cu care nu suntem în război, sau chiar sunt aliate cu noi. Trebuie să coordonăm eforturile noastre cu autorităţile guvernamentale din aceste ţări, poliţie, servicii de informaţii, etc. Trebuie să ne comunicăm unii altora informaţiile şi să-i ajutăm în eforturile lor pentru demascarea şi prevenirea comploturilor puse la cale către un inamic care este în aceeaşi măsură şi al lor, şi al nostru.

R. H. – *Mă gândesc la ţările prietene, cum ar fi Marea Britanie, dar nu neapărat la teroriştii în acţiune. Datorită numărului ridicat de musulmani de cetăţenie engleză, au loc încercări frecvente de a schimba sistemul legal al ţării. Cum ar fi recenta propunere a episcopului de Canterbury, ca şi a altora, de a adapta unele aspecte din legea islamică Sharia la sistemul legal tradiţional britanic.*

D. F. – Asta nu are nimic de-a face şi nu împiedică în nici un fel colaborarea noastră cu autorităţile

George Tenet

guvernamentale engleze în lupta contra terorismului, după cum ţi–am spus.

R. H. – *În ce anume a constituit diferenţa majoră dintre acţiunile guvernului american împotriva reţelelor teroriste înainte de 11 septembrie 2001 şi cele duse de după 11 septembrie?*

D. F. – Există o mare diferenţă între scopul urmărit de terorişti înainte de 11 septembrie şi cel de după 11 septembrie. Înainte ei erau interesaţi în special să provoace un număr mic de morţi şi răniţi dar o explozie de ştiri în mass-media. Astfel ei sperau să nască milă şi simpatie pentru cauza lor în rândurile populaţiei, sentimente pe care nu puteau conta dacă ar fi comis atacuri masive, soldate cu un număr mare de victime. Odată cu atacurile din New York şi cele de la Pentagon, din 11 septembrie 2001, tactica lor s-a schimbat. A trebuit deci ca şi noi, la rândul nostru, să ne modificăm tactica. Pe scurt, era vorba de a schimba un mod de viaţă. Fie ei pe al nostru, fie noi pe al lor. Am fi putut să-i urmărim pe vinovaţi şi să-i pedepsim după cum făceam în trecut. Noi, la Pentagon, eram de părere că cel puţin 5 asemenea misiuni ar fi fost necesare deoarece unele s-ar fi soldat cu eşecuri. După care succesul rezultat ar fi fost limitat, aşa cum s-a văzut în trecut. Preşedintele Bush a luat o hotărâre revoluţionară. El a decis ca în locul vechii metode de urmărire a atentatorilor şi represalii, să declarăm un război în toată regula împotriva terorismului, oriunde s-ar afla făptuitorii, ceea ce a constituit o schimbare majoră în modul cum America se angaja în lupta anti-teroristă.

R. H. – *De ce Irak şi nu Iran? La urma urmelor, iranienii au sponsorizat terorismul de multă vreme şi un război contra lor ar fi ajutat considerabil la demontarea reţelelor teroriste.*

D. F. – A fost întotdeauna poziţia guvernului nostru ca războiul să fie iniţiat numai ca o ultimă măsură în lupta anti-terorismului. Noi nu am luat cu uşurinţă decizia privind războiul cu Irakul.

După războiul din Golf din 1990, Saddam Hussein ar fi trebuit să se afle sub supraveghere internaţională. Şi chiar a fost. Numai că el a încălcat toate acordurile pe care le semnase la sfârşitul războiului. A violat continuu aşa-zisele „zone de interdicţie" impuse asupra spaţiului aerian al Irakului; ba chiar a atacat avioanele noastre care încercau să–şi îndeplinească misiunea. A avut arme de distrugere în masă. Le-a folosit doar împotriva propriului său popor. Cu toate acestea a refuzat în mod repetat cererile de verificare ale Agenţiei Internaţionale de Energie Atomică. De asemenea a refuzat să respecte multiplele rezoluţii O.N.U. în acest domeniu. Casus belli era clar definit în privinţa Irakului. Cu Iranul... e altă poveste!

R. H. – *S-au făcut greşeli. Care consideraţi că ar fi una dintre greşelile majore pe care Administraţia Bush a făcut-o după invazia Irakului?*

D. F. – După părerea mea, una dintre marile greşeli a fost aceea că preşedintele Bush s-a exprimat în termeni neclari à propos de definirea „succesului" nostru în Irak. Dacă, la început, el a pus accentul pe primejdia pe care o reprezenta brutalul guvern irakian împotriva lumii în general, mai târziu el a îmbrăţişat în mod constant ideea „democratizării", renunţând la „primejdie". În recenta mea carte „Război şi decizie" am făcut o prezentare statistică privitoare la această schimbare în retorica prezidenţială. Această schimbare nu a ajutat la nimic.

R.H. – *În timp ce preşedintele a încercat în repetate rânduri să explice cum democraţia şi libertatea în lume sunt bune pentru propria noastră dezvoltare economică în pace şi securitate, el n-a reuşit să facă acelaşi lucru în ceea ce priveşte libertăţile noastre civile.*

Aţi abordat această noţiune în cartea dvs., noţiune care nu s-a bucurat de prea multă atenţie din partea americanilor. Cum vedeţi legătura?

D. F. – După cum demonstrează istoria, libertăţile noastre civile interne sunt uneori afectate dacă restul lumii suferă de lipsă de libertate sau inamicii noştri cuceresc puterea. A fost cazul cu aşa-zisa „Raita lui Palmer" de după primul război mondial, ca urmare a revoluţiei bolşevice şi a venirii lui Lenin la putere în Rusia. La fel, Congresul a votat ceea ce s-a numit „Documentul Smith" în momentul când naziştii au venit la putere în Germania şi mai târziu Hitler a semnat pactul cu Stalin în 1939. Mai târziu, procesele McCarthy de la sfârşitul celui de–al doilea război mondial, pe când comunismul se răspândise în Europa de est şi în alte părţi din lume. Aceste acte erau menite să limiteze libertăţile civile cu care eram obişnuiţi noi, americanii, pe propriul nostru teritoriu.

R. H. – *Vă mulţumesc!*

G. MOSARI

Elveția - cu plus și minus

Țara cu o natură de vis ■ La plimbare, cu mașinile în tren ■ Cu vagonete de munte, pe zăpadă ■ Dați-ne și nouă un lac ■ Oamenii Elveției – asta-i altă poveste…

Întâmplător, am ascultat la televiziunea elvețiană un buletin de știri. Între altele s-a transmis o noutate din Gaza. Pe ecran am văzut înmormântarea unui membru al Hamasului înconjurat de mii de simpatizanți care strigau: Moarte Israelului! Comentariul crainicului: Vă prezentăm o victimă a atacului militar asupra unui luptător care a trimis o rachetă la Sderot.

Deci asta era: agresiune israeliană, nu acte banditești ale teroriștilor asupra Israelului…

Asta m-a făcut să-mi amintesc faptul că această "țară neutră" europeană, înaintea celui de-al doilea război mondial a pregătit pentru nemți listele evreilor care locuiau în Elveția. Așa, pentru orice eventualitate…

❖

…Dar geografia Elveției este altceva. Am fost în aceste locuri de 2-3 ori (în anumite regiuni), însă niciodată nu am privit-o atât de atent ca acum. Este într-adevăr Elveția cea mai frumoasă țară din Europa? Am un singur răspuns: da. Am început colindatul de la Geneva, un oraș mare aflat în sud-vest, și am înaintat spre est până în mijlocul țării, la Lucerna. Imaginați-vă o călătorie în care, în prima parte, ai în dreapta lacul Geneva, iar în stânga, imaginile terenului se schimbă continuu: câmpie, cu toate nuanțele posibile de verde, un râu care șerpuiește printre pietre, o cale ferată ale cărei linii se pierd la orizont, iar în depărtare, munții cu o cușmă de zăpadă. Pe șosea, la intervale destul de mici, întâlnești nenumărate localități, construite parcă toate după planurile aceluiași arhitect: vile din lemn, una mai frumoasă ca alta, cu o bază de beton, iar uneori pereți din cărămidă nu prea înalți. Pe malul lacului sunt aranjamente florale în zeci de culori, care-ți iau ochii. Treci pe șoseaua principală de la oraș la sat, dar nu știi când începe orașul și când se termină, iar satele par orașe mai mici, nu au nimic "țărănesc" în ele.

La un moment dat am părăsit lacul și am început să urcăm munții, până la 1.800 de metri, unde aveam casa de vacanță. Am mers în zig-zag pe șoseaua de munte, iar de data aceasta aveam la dreapta noastră, în locul lacului Geneva, niște deschideri uriașe, adânci, în peisajul de munte, înconjurate, la mare depărtare, de înălțimi care se încheiau cu o pălărie de zăpadă.

Am străbătut un drum de aproape patru ore, timp în care nu știam la ce să ne uităm mai întâi, atât de încântător era totul. Într-adevăr această țară, cu o natură inegalabilă, este pusă la dispoziția unei populații de șapte milioane și jumătate de locuitori și câteva milioane de turiști anuali. Cetățenii elvețieni, în proporție de sută la sută oameni cu școală, care vorbesc trei limbi "naționale" – germana, franceza, italiana – pot fi bucuroși că natura a fost atât de darnică. Ei duc o viață liniștită, n-au experiența războaielor, și-au ridicat bănci la care toată lumea depune bani, chiar dacă uneori nu-i mai pot scoate nici deponătorii, nici urmașii lor. Cu mare greutate, prin intervenția forurilor in-

Lacul Geneva

ternaționale, elvețienii au întocmit un fond pentru despăgubirea evreilor salvați din ghetouri sau a moștenitorilor lor, din sumele ai căror deponenți nu mai există.

❖

Am parcurs unele drumuri, mai ales din regiunea de munte, de mai mule ori. Trebuie să declar cu mâna pe inimă că atât pe șosele cât și în orașe sau la sate, curățenia este exemplară. N-am văzut nicăieri măcar o hârtie aruncată la întâmplare!

Orașele (toate cu vile de munte, cum stă bine unei țări turistice) nu au un număr mare de locuitori, dar aceștia se bucură de un regim de muncă și odihnă aparte. Am vizitat capitala Elveției, orașul Berna, care e destul de micuț (cca. 140.000 de locuitori), dar în oraș nu lipsesc troleibuzele, care acoperă, pentru comoditatea cetățenilor, aproape toate traseele. La Berna, ne-am trezit pe la ora 14.30 să mergem la masă. Toate restaurantele erau închise, pentru că... prânzul se termină cel mai târziu la 14.15. Între două și un sfert și șase seara restaurantele iau o pauză de odihnă. Aceasta-i lecția elvețiană. Am mai trecut prin Lucerna, Lausanne, Interlaken și alte câteva localități urbane, iar peste tot îți dai seama că oamenii muncesc normal, se odihnesc, au un nivel de viață ridicat (locul 11 în lume).

Berna: Fântâna lui Samson și Turnul Ceasului

●

Un jurnalist îl întreabă pe directorul unei case de nebuni care este testul ce se efectuează pentru a externa un bolnav.

– Umplem cada cu apă, punem alături o lingură și o cană. Și îi propunem bolnavului să golească cada de apă.

Jurnalistul, zâmbind, spune:

– Orice om normal ar lua cana...

– Nu, spune directorul, un om normal ar scoate dopul din cadă. Doriți pat lângă geam sau lângă ușă?

❖

În regiunea numită Interlaken, aflată în apropierea mijlocului țării, ne-am plimbat de mai multe ori. Dar ca să ajungi aici, trebuie să te urci cu automobilul în... tren și să aștepți o călătorie de un sfert de oră. Pe platformele mai multor vagoane sunt urcate mașinile cu oameni cu tot, și întreaga garnitură pornește spre stația din apropiere, de unde vehiculele pe 4 roți își pot continua singure drumul. Dar pentru aceasta străbați un tunel prin munte, în întuneric, deci fără să vezi lumina soarelui. "Protocolul" așteptatului la tren, drumul, apoi întoarcerea, îți ia cam o oră pe zi și te costă (în franci) cam 25 de Euro fiecare drum. La început prețul era de 20 de Euro o deplasare, dar "peste noapte" prețul a săltat la 25, ceea ce reprezintă o majorare fantastică, de 25%. În alte locuri, dacă se întâmpla așa ceva, se și organiza o grevă generală, să-i învețe minte pe cei de la Căile Ferate!

Dar legat de Interlaken vreau să mai povestesc că odată ajuns aici, n-ai voie să ratezi urcarea cu funicularul la cota 2000 spre a fi în mijlocul zăpezilor veșnice.

Pentru a ajunge la destinația respectivă am luat însă un trenuleț de munte, construcție specială, și înaintând spre înălțime vedeam cum pământul devine din ce în ce mai alb, până ne-am trezit într-o regiune în care iarna era în toi, copiii se băteau cu bulgări de zăpadă, iar cei mari... îi imitau. Însă când a început să ningă, nici nu ne venea să credem că trăim într-un adevărat peisaj de iarnă...

❖

Dacă privești harta Elveției, zărești din loc în loc puncte albastre care reprezintă lacuri, mai mici sau mai mari. În această țară, problema apei nu există, ai apă multă, încât fără să vrei îi invidiezi pe elvețieni: ce faceți cu atâtea lacuri? Dați-ne și nouă măcar unul, căci cel pe care-l avem la Tveria îl urmărim minut cu minut ca să nu scadă!

Elveţia este cunoscută în lume prin producţia de ceasuri şi ciocolată. Am vrut să vedem o fabrică de ciocolată, dar după ce am căutat prin munţi vreo două ore, am găsit doar magazinul acesteia; am cumpărat tot felul de modele, ca să le ducem cadou în ţară.

Ceasurile elveţiene, tot felul de mărci, forme, culori, le poţi cumpăra la... kilogram, în funcţie de valoarea lor, dar un ceas bun, Rolex, numai ce îl priveşti şi îţi îngheaţă sufletul: 10.000 de Euro bucata!

❖

A trecut o săptămână elveţiană. Cred că acum am descoperit o Elveţie... completă: aceea cu o natură colosală, cu ape, munţi, văi, flori, zăpadă, soare, aranjate astfel încât privirea nu poate cuprinde fiecare imagine în parte. Dar am văzut din păcate că elveţienii nu sunt ceea ce ar trebui să fie: oameni cu o exactitate de ceasornic. Au intrat şi ei în rând cu lumea, s-au populat cu câteva zeci de mii de arabi, sunt foarte "neutri" cu Israelul pentru că acesta e decis să-şi apere drepturile în faţa teroriştilor.

Stradă din Interlaken

Înainte de a părăsi Elveţia am petrecut o noapte la hotelul Crown Plaza, lângă aeroportul din Geneva. A trebuit să plecăm la ora 4 dimineaţa, căci la 6 aveam avionul pentru Viena. Am cerut la recepţie să ni se pregătească pachete cu mâncare, în contul mesei de dimineaţă, care era plătită. Ni s-a spus că pachetele se prepară... la ora 5. O metodă elveţiană de a nu onora o sumă deja achitată... Iar la aeroport, un prieten a trebuit să dea bani pentru... două kilograme depăşire la greutate la bagaj. Corectitudine, sau un mijloc de a stoarce câţiva Euro de la un turist?

...Am plecat din Elveţia doar cu peisajele de vis ale unei naturi încântătoare.

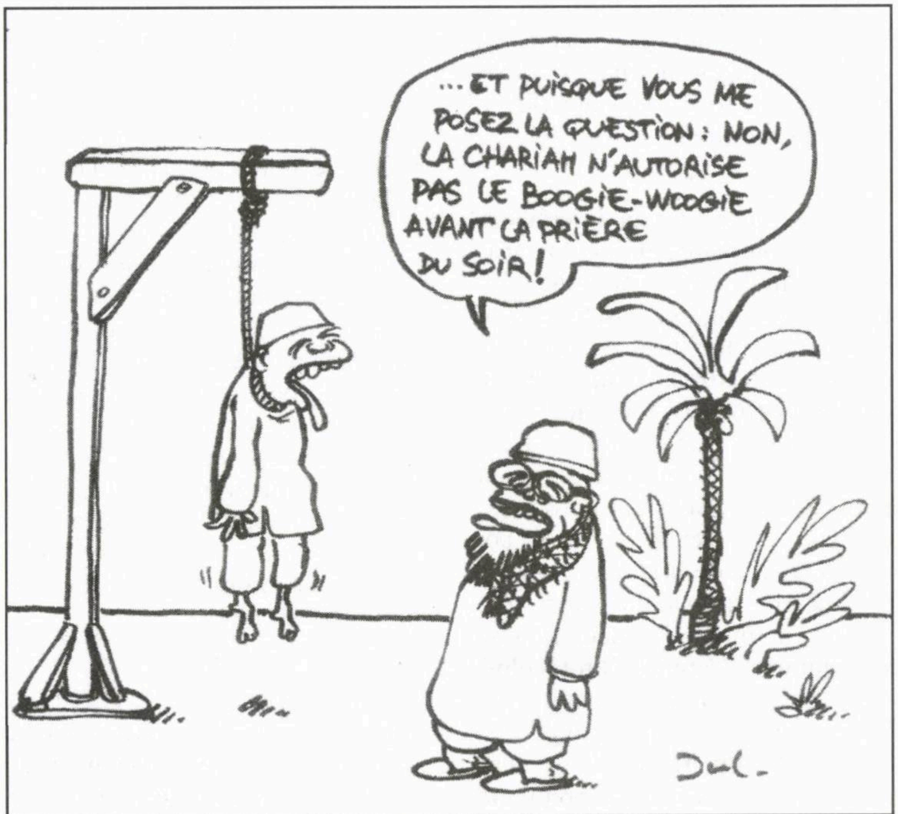
...ET PUISQUE VOUS ME POSEZ LA QUESTION : NON, LA CHARIAH N'AUTORISE PAS LE BOOGIE-WOOGIE AVANT LA PRIÈRE DU SOIR!
Jul.

„Şi pentru că mă întrebi: Nu, Sharia nu permite să dansezi boogie-woogie înainte de rugăciunea de seară!”

(Desen din "Le Canard Enchaîné", Paris, 2008)

Un bărbat se duce la cinema. Cumpără un bilet la casierie şi intră. După un minut, se întoarce la casierie şi cumpără alt bilet. După încă un minut, revine la casierie şi mai cumpără un bilet.

Casieriţa îl întreabă:

– Nu înţeleg. V-am vândut până acum trei bilete şi mai doriţi încă unul?

Omul spune:

– Ştiu, dar când intru în sală, e un tip care îmi rupe biletul!

(După revista „TV Foto”, Natania, 2008)

DOREL SCHOR

De la apa hitiților la patul reginei Victoria și de la Fecioara de Fier la bordelul din Pompei

Noua avangardă antică

În cartierul Kolonaki, în partea rezidenţială a Atenei moderne, se află formidabilul Muzeu al artei cicladice. Printre cele aproximativ 200 de obiecte expuse, care datează de patru milenii, se remarcă în mod particular statuete şi idoli de o frapantă modernitate. În paralel cu reproduceri după Alberto Giacometti, Amedeo Modigliani, Constantin Brâncuşi, Pablo Picasso, Henry Moore şi William Turnbull, sunt puse „la vedere" piese originale găsite recent în Insulele Cicladice. Asemănarea este uluitoare. Dar cum muzeul a fost inaugurat în 1986, personal nu pot înţelege cine de la cine s-a inspirat. Pentru că operele moderne au fost create înaintea descoperirilor din insule şi îmi este absolut clar că nici anticii nu au avut acces la operele avangardiştilor. Misterul continuă de patru mii de ani... Mai exact, de 4022 ani...!

Apa hitiților

Cea mai bună apă naturală pe care am băut-o vreodată se află în Turcia, la Hattusas. Mica localitate nu figurează probabil pe hartă dar, acesta e adevărul, aici este locul fostei capitale hitite. Câtă vreme a fost numai regat, izvorul despre care am pomenit a asigurat apa hitiţilor şi sunt convins că nu le mai trebuia nici o altă băutură. Curând însă, hitiţii au devenit imperiu, şi–au lărgit graniţele şi şi-au întins stăpânirea. Imperiul, cred eu, nemaibeneficiind de apa vie de la Hattusas, a început să bea altceva. Aceasta explică, în mod firesc, de ce a început să se destrame, să se deshidrateze, să piardă din putere şi din influenţă şi aşa a dispărut din istorie. Dar apa, la Hattusas, a rămas grozavă. Alevai la noi aşa o apă hitită!

Fotografii la Buhara

În urmă cu nişte ani, am ajuns la Buhara. Fortăreaţa emirului, marele minaret, somptuoasele moschei, observatorul astronomic, şukul acoperit, bazarul... Am făcut o mulţime de fotografii... În spatele pieţei am văzut bordeie, pe jumătate săpate în lutul unui deal, peste care se aruncau toate mizeriile Orientului, pe atunci sovietic. Nu am reuşit să fac decât câteva poze în direcţia respectivă şi doi tovarăşi locali au apărut de nu ştiu unde, cerându-mi ferm şi convingător aparatul foto. Of, câte eforturi de elocinţă, jurăminte şi promisiuni nu am depus până am reuşit să-i conving că nu am film în aparat. De atunci, nu mă mai deplasez fără să am la mine o cantitate oarecare de gumă de mestecat. Rubla s-a devalorizat, dar masticul e conexat probabil...

Muzeul artei cicladice din Atena

Treisprezece peste Alpi

Pentru cursa aeriană Zürich-Roma nu sunt bilete. Decât doar dacă le comanzi foarte din timp sau te interesează business-class, unde nu-i rău de loc, dar eu personal nu sunt obişnuit cu preţul. Nu sunt bilete la „Swissair" şi nu sunt bilete la „Alitalia", pentru un zbor care durează mai puţin de două ore... Funcţionarele sunt foarte amabile şi regretă foarte sincer, dar nu există nici o posibilitate... Decât dacă... Domnul şi doamna, nu vă supăraţi de întrebare, ar fi dispuşi să cumpere bilete pentru zborul din data de 13?!

– Da, de ce nu?! răspund entuziasmat. Cade foarte bine!

La auzul cuvântului „cade" casieriţa îşi ascunde cu greu spaima şi face semnul crucii cu pixul peste ecranul computerului: Poftiţi, şi călătorie plăcută! Mulţumesc. Călătoria a fost realmente plăcută, jumătate din avion era gol şi nu a trebuit să stau la rând nici măcar la toaletă...

O noapte în patul reginei

La Ronda, lângă Malaga, am plecat special ca să vizitez muzeul taurin şi păpastia dintre cele două părţi ale orăşelului. Am fost găzduit la hotelul „Regina Victoria". Mi s-a dat o cameră spaţioasă, înaltă, cu o baie de patru pe patru şi prosoape cu blazon. Pe noptieră, un cartonaş aurit mă informa că „chiar în această cameră a dormit la data cutare regina Victoria a Angliei". Am fost foarte impresionat şi, pe chestia asta, nu am mai sesizat direcţiei spaniole faptul că apa caldă nu curge şi că becul de la veioză e ars. La micul dejun de a doua zi, o englezoaică din Grosvenor Square, Londra, mi-a mărturisit că nu a dormit toată noaptea de emoţie pentru că în camera ei fusese găzduită regina la data cutare... Data coincidea cu a mea... Păcat numai, am spus, că apa caldă nu funcţionează şi becul de la veioză e ars... Doamna a făcut ochiii mari şi mi-a mărturisit admiraţia ei pentru Mosadul israelian care ştie absolut tot. Eu, în schimb, am admirat-o pe regina Victoria care dormise concomitent (ce femeie!) în toate camerele, în aceeaşi noapte...

Cafeneaua poeţilor irlandezi

Ennis este o localitate norocoasă pentru că, situată fiind în mijlocul Irlandei, nu departe de estuarul fluviului Shannon şi de aeroportul internaţional, se bucură de afluenţa turiştilor „în trecere". Oraşul e curat şi frumos, străzile pline de verdeaţă şi goale de trecători, o oarecare bunăstare uniformizându-le până într–atât că te rătăceşti cu uşurinţă. Există la Ennis o „cafenea a poeţilor" despre care auzisem dinainte şi pe care am căutat-o. La recepţia motelului mi s-a spus că o voi găsi uşor, se află chiar lângă Monument. Dar nu a fost chiar simplu... Nu toţi localnicii ştiau unde e cafeneaua, dar toţi mi-au explicat cum să ajung la monument. Până când, plouând şi negăsind monumentul, un domn cu nasul roşu şi umbrelă neagră mi-a explicat frumos: „Îl veţi găsi foarte simplu pentru că monumentul se află chiar vis-à-vis de cafeneaua poeţilor!"...

Datornic la Salamanca

La Salamanca, în Spania, m-am deplasat special pentru că cineva mă informase că marele umanist Miguel (de) Unamuno funcţionase acolo ca rector al Universităţii. Şi faţă de Unamuno aveam o veche datorie de onoare. Salamanca are, după părerea mea, cea mai monumentală piaţă din Europa (deşi alţii susţin că Siena deţine primul loc), una din cele mai vechi universităţi din lume (la concurenţă cu Parisul), catedrale somptuoase şi cartiere pitoreşti. Pe când eu însumi fusesem student (la Iaşi) am câştigat un concurs „Cine ştie câştigă" răspunzând la o întrebare despre Unamuno. Sigur că fusesem şi eu tentat să răspund că era un despot antic, un războinic indian, o moleculă proteică sau un fenomen optic… Mi-am amintit în ultima clipă că fusese eseist, filozof şi poet şi că, deocamdată, nu citisem nimic scris de el. Am considerat corect să împărţim între noi premiul obţinut dar, din păcate, señor Miguel nu mai era de găsit, plecase din Salamanca, şi în general, încă din 1936…

Fecioara de fier

În localitatea Rothenburg of der Tauber, din valea Rinului, există un obiectiv turistic care un trebuie ratat: „Mittelalterliches Kriminal Museum", adică Muzeul justiţiei medievale. Două mii de metri pătraţi, desfăşuraţi pe patru etaje, expun, printre altele, instrumente de tortură, modele din secolele trecute. Unele amuzante: un butoi în care erau puşi la păstrare beţivii; o mască a ruşinii cu figură de porc pentru datornici; o coroană de paie pentru leneşi; un jug pentru femeile certăreţe... Altele te îngrozesc: un tron pentru „vrăjitoare" (din metal încins), o cuşcă imersibilă pentru brutarii care furau la cântar... Fecioara de fier este cea mai impresionantă... Destinată femeilor adul-

Fecioara de fier

tere, are forma unei mantale de fier în care era introdusă vinovata şi era „încălzită" încet, încet... Când ieşi din muzeu şi găseşti pe parbrizul maşinii o amendă, pedeapsa ţi se pare de-a dreptul floare la ureche!

Client la „Negresco"

Am avut ambiţia să beau o Coca-Cola la hotelul Negresco din Nisa. Ce poate să fie?! mi-am spus, văzând preţul afişat în vitrina restaurantului. Costă de trei ori mai mult decât la hotelul meu, dar o să mă pot lăuda că „am comandat o masă la Negresco"... Un portar în uniforma gărzilor elveţiene mi-a dechis uşa, un piccolo m-a condus până la masă, un chelner stilat mi–a adus pe tavă băutura, oberul mi-a făcut socoteala: exact cât era afişat, plus 20 la sută serviciul, plus un bacşiş discret respectivului, o bancnotă chelnerului, nişte mărunţiş pentru piccolo... Nu l-am uitat nici pe elveţian care, până nu şi–a primit partea, nu mi-a deschis uşa ca să ies. Oh, ce senzaţie eliberatoare ai când ieşi de la „Negresco", pe promenada englezilor... Nu ţin minte gustul băuturii dar, oricum, nu mi s-a părut exagerat de scump pentru că, dacă nu greşesc, am primit şi o felioară de lămâie...

Fenomene bulgare

La câţiva kilometri de Sofia, capitala Bulgariei, se află Vitoşa. Acolo există, cred eu, ceva unic în Europa: o vale pe care au alunecat în urmă cu mii de ani gheţarii. În urma lor au lăsat o „şosea" largă de câteva sute de kilometri, cu „pietrişul" alcătuit din bolovani mari cât casa. Imaginea este fantastică dacă o priveşti de jos în sus şi uluitoare dacă o priveşti de sus în jos. Tot acolo, pe terasa unui restaurant, am mâncat, pentru prima şi ultima oară în viaţa mea, o supă de castraveţi cu iaurt. Ceea ce e fantastic şi uluitor în legătură cu această supă bulgară este faptul că am mâncat două porţii şi nu s-a înregistrat nici un fenomen previzibil... Din cauza bolovanilor uriaşi şi a supei de castraveţi nu voi uita niciodată Vitoşa!

Vizita la lupanar

Singura dată când am avut ocazia să merg şi eu la un lupanar, şi încă ziua în amiaza mare, a fost la Pompei. Era foarte cald, eram în maiou şi pantaloni scurţi şi răsuceam planul oraşului în căutarea instituţiei respective. Prospectele informau că decoraţia murală e foarte libertină, afirmaţie care s-a dovedit puţin cam exagerată pentru epoca noastră. Oricum, cabinele sunt strâmte, paturile scurte şi totul e destul de incomod, probabil din cauza japonezilor care se îngrămădesc în cămăruţe, însoţiţi de nelipsitele lor „cameras". Europenii trec repede prin lupanar, în timp ce turiştii din Ţara Soarelui Răsare zăbovesc îndelung, meditând probabil la faptul că statura lor măruntă se potriveşte nesperat de bine cu cea a curtezanelor străbune. Ceea ce m-a deranjat pe mine, în cazul lor, era însăşi ideea foarte ciudată de a merge la bordel în... grupuri organizate.

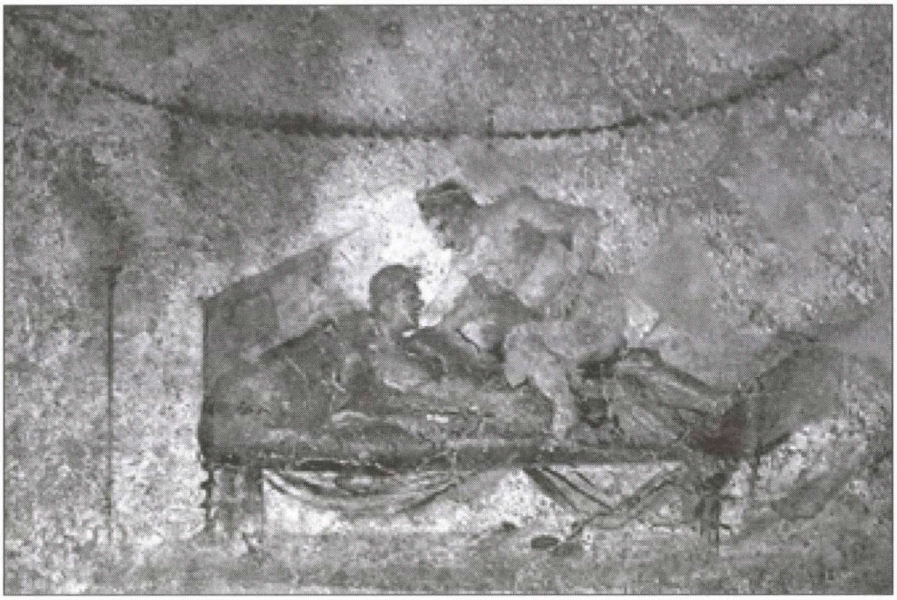

Frescă dintr-un lupanar din Pompei

Ilustrate din Italia

Ilustratele pe care le-am expediat din Italia au ajuns la destinaţie la câteva săptămâni după ce noi înşine ne-am reîntors. Dacă ştiam cum funcţionează poşta peninsulară, le aduceam cu mine şi economiseam taxa de timbru, care e de patru-cinci ori mai mare decât preţul ilustratei. Numai vederile expediate din Vatican, cu timbru pontifical, introduse în cutiile poştale din piaţa sfântului Petru, au ajuns la timp. Ăştia au, totuşi, un Dumnezeu. Eu nu am ştiut... acum voi ştiţi...!

Umor elvețian

Există păreri deosebite în privinţa celei mai subţiri cărţi din lume. Unii afirmă că aceasta ar fi volumul intitulat „Specialităţi culinare somaleze". Alţii susţin că cea mai subţirică ar fi „Antologia umorului elveţian de la începuturi până în prezent". Neavând (şi nedorind, deocamdată) posibilitatea să verific afirmaţia primilor, m-am deplasat special ca să verific afirmaţia secunzilor. Odată ajuns, am constatat că nu e rău în Elveţia... Mai ales pentru elveţieni. Şi, între noi fie vorba, când o duci bine, îţi mai arde de glumă? Depinde... Englezii, care nu o duc nici ei prea rău, glumesc totuşi: Ştii cum te invită un elveţian la el acasă? Vino la mine imediat după ce ai luat masa de prânz, ca să poţi fi la timp la hotelul tău pentru cină...

Celebrităţi franceze

Dacă vă aflaţi cumva la Nisa, este obligatoriu să faceţi o excursie la Saint-Paul-de-Vence, un sat feudal fortificat, inundat de viţă de vie, bougainvillea, mimoze şi chiparoşi. Dar nu vederea, care e splendidă, face locul celebru, ci zecile de galerii de artă deschise în case vechi, pe uliţe strâmte, unde au locuit şi pictat Matisse, Dérain, Utrillo, Miró, Chagall şi alţii mai puţin celebri. Chiar şi aceştia, dacă ar figura în colecţia mea, nu aş mai sta de vorbă cu nimeni decât, poate, cel mult, o dată pe săptămână. Tot în sat poţi să bei o băutură răcoritoare la Colombe d'Or, restaurantul despre care se spune că-i aparţinea, pe vremuri, lui Yves Montand. Pentru că, în loc să invadeze galeriile, turiştii se îmbulzeau la crâşmă, unii în speranţa că va apare proprietarul, am protestat în felul meu şi mi-am cumpărat un maiou cu un imprimeu original de Picasso.

Nazareth la ocean

Portughezii sunt oameni harnici şi practici. Mi s-a povestit că, pe vremea cruciadelor, li s-a cerut de către mai marii Europei să trimită oameni care să elibereze locurile sfinte Bethleem şi Nazareth. Imediat s-a făcut mobilizarea, bărbaţii şi-au îmbrăţişat nevestele şi s-au pregătit pentru drum lung. Agricultorii au pornit spre nordul actual al Lisabonei şi au hotărât să închine victoriei viitoare o catedrală. Numai că treaba asta durează. Între timp s-au mai dus să-şi vadă familiile şi, ca să nu se rătăcească, au numit tabăra Bethleem, pe limba lor Belem. Pescarii s-au adunat pe malul Atlanticului, au decis să pregătească ceva rezerve alimentare pentru drum şi, până una-alta, au botezat locul Nazaré, adică Nazareth. Când regii creştini ai Europei s-au interesat de trupele portugheze, li s-a răspuns: „Oho, de când au ajuns la Bethleem şi la Nazareth!"... Ceea ce era adevărat. Pot să confirm că i-am văzut personal pe cruciaţi încă lucrând la catedrală şi uscând scrumbii pe malul oceanului.

Micul dejun grecesc

Când o să vă aflaţi la Atena, să vizitaţi neapărat Kandriki Agora, adică piaţa centrală. În viaţa mea nu am mâncat măsline ca acolo, mari şi gustoase ca nişte goldane, în sute de sorturi; o mie de feluri de brânză şi iaurturi cu gust nemaipomenit; ceapă de apă, mare şi dulce, castraveţi de un metru lungime care fac gloria palicarilor... De ce, l-am întrebat pe domnul Costa, de la Olimpic Palace, am fost serviţi la micul dejun cu gem şi margarină, cu ouă tari şi cornflakes? Am fost şi în Peloponez şi am văzut livezi nesfârşite cu măslini, când am coborât din Delfi am văzut oi până şi în amfiteatrul antic... De ce nu-i serviţi pe turişti cu bunătăţile astea, brânză şi măsline, care nici măcar nu sunt scumpe...!? Tocmai, mi-a răspuns dumnealui. Brânza şi măslinele sunt la noi articole ieftine, hrana săracului, iar turistul plăteşte... (mie îmi spui?!), aşa că ne străduim să fim la înălţime, să-i oferim echivalentul, nu să-l fraierim...

Turnurile trufiei

În inima Toscanei, între Siena şi Florenţa, se află un orăşel ciudat: San Gimignano. Prin secolul 14 şi mai târziu, marile familii locale şi–au construit locuinţe cu donjon. Din motive de prestigiu, probabil, fiecare a ţinut ca turnul lui să fie mai înalt decât al vecinului. Te plimbi pe străzile înguste, mărginite de case seniorale şi portice vechi, loggii şi arcade largi, totul în umbra celor paisprezece turnuri inutile care au rămas „în picioare". Şi te întrebi cum trebuie să fi fost umbra la San Gimignano pe vremea când existau toate cele 72 de turnuri orgolioase şi lipsite de orice valoare arhitectonică... 72 de mărunţi tirani locali, mici ceauşeşti medievali...

Colecţionar britanic

Sir John Soane a fost un tip ciudat, fără îndoială. Colecţionar pasionat, arhitect neoclasic şi englez pur sânge, s-a comportat adesea neconformist, realizând un muzeu suprarealist în urmă cu două secole. Rămâi uluit de ingeniozitatea cu care a expus în câteva camere ale locuinţei sale, pe scările interioare sau în bucătărie, un număr impresionant de obiecte: tablouri rare, statui antice, suveniruri napolitane, medalii şi basoreliefuri, ceramică grecească, foliante şi tratate de specialitate, mozaicuri, măşti africane, până şi un sarcofag monolit

Muzeul Sir John Soane

din alabastru adus din Valea Regilor, din Egipt. Oglinzi şi pereţi mobili măresc volumul, suprafeţele şi perspectiva. Ce realizează muzeul e, în primul rând, atmosfera! Donându-şi colecţia statului britanic, sir John a condiţionat ca nici un obiect să nu fie mişcat din locul lui. M-am întrebat, desigur, cine şi cum mătură pe-acolo... Vizitaţi muzeul într-o zi cu ploaie... Pentru atmosferă...

Desculţ prin lume

În peregrinările mele pe ici pe colo, s-a întâmplat de mai multe ori să mă plimb desculţ. De voie sau de nevoie. O dată, în Italia, de atâta mers pe jos, m-au strâns pantofii şi mi-am zis: fie ce-o fi, tot nu ştie nimeni că-s din Natania; şi mi i-am scos. Altă dată am intrat într-o moschee în Turcia şi la ieşire, în învălmăşeală, nu mi-am găsit încălţările. Am mers desculţ până la hotel şi am observat cu satisfacţie că nu sunt singurul. În Irlanda am trecut o dată printr-o apă şi mi-a rămas papucul în glod, aşa că am renunţat la perechea lui uzată... Iar la Alma-Ata, în drum spre aeroportul kazah, nişte tipi spătoşi m-au somat să le vând lor, cu suprapreţ, ciorapii (ciulki) şi pantofii... Nu am avut destul curaj ca să-i refuz... Odată şi odată, sper să scriu un volum de amintiri de călătorie intitulat „Desculţ prin lume".

Retur la Dubrovnik

La Dubrovnik, pe Coasta Dalmaţiei, pe vremea când nimeni încă nu se gândea la ce avea să se întâmple peste ani, am ajuns din România, ca turist român. Nu ştiu din ce motive aparente, poate pentru că aveam pantalonii albi călcaţi şi pantofii primiţi de la o mătuşă din străinătate, am fost confundat cu un turist american. Din acest motiv, diverşii barcagii şi marinari de hidroglisoare m-au tot îmbiat să traversez Adriatica şi să vizitez Veneţia. „Numai 40 de dolari, mister! Gândiţi-vă! Vizitaţi Veneţia, eu vă stau la dispoziţie o jumătate de oră şi preţul cuprinde şi dusul şi întorsul! E o ocazie unică...!" Ocazia era într-adevăr unică... Ce nu ştiau indivizii respectivi e cu totul altceva: dacă eu aveam atunci 40 de dolari, mă mai interesa să vizitez Veneţia... Şi, mai ales... întorsul!

Vedere cu nopţi boreale

La Sankt Petersburg m-am nimerit pe vremea când se numea Leningrad şi în luna mai începeau nopţile albe sovietice. Am fost sfătuit să nu pierd un asemenea spectacol, chiar dacă urma să dorm numai trei-patru ore pe zi. Am făcut fotografii „la lumina naturală" de la miezul nopţii, am asistat la ridicarea podurilor de pe Neva, am vizitat Amiralitatea şi monumentele ecvestre, parcul Puşkin, Teatrul Academic şi Catedrala Sfântul Isaac, porticul Ermitajului şi grădina de vară, piaţa Decembriştilor, fortăreaţa Petru şi Pavel, Moskovskii Prospekt... Am căzut din picioare de oboseală, dar nu m-am descurajat pentru că peste tot, în jur, am zărit numeroase persoane căzute de-a binelea pe caldarâm... Ăştia nu sunt turişti, ci localnici, mi s-a spus. Cine vizitează metropola în alt anotimp nu-i vede, dar acum asta e situaţia, avem lumină dar nu avem destule forţe care să-i strângă pe toţi beţivii... Aşa că aceştia rămân la vedere...

Nedumerit la Vatican

Cine a fost la Luxemburg, unde limba uzuală este germana dar limba oficială e franceza, este fericit să se trezească la Vatican, unde limba uzuală este italiana, dar cea oficială e latina. Pentru un vorbitor de dulce limbă românească e un deliciu, pentru că el îi înţelege uşor pe vaticanezi (există un asemenea cuvânt?), iar aceştia nu au nevoie să înţeleagă pe nimeni. Într-un prospect de acum câţiva ani, când am fost la bazilica Sfântului Petru, era notat cu precizie numărul locuitorilor Vaticanului: 904! Peste numai alţi câţiva ani, revenind pentru muzeu, piaţă şi Pietà, am citit că numărul locuitorilor statului clerical al Bisericii Catolice este de o mie. Rog frumos să mi se explice treaba asta, ştiut fiind că Papa şi ceilalţi nu au voie să se căsătorească, iar o „creştere" demografică nu se justifică numai prin sfântul duh... În afară de treaba asta, am înţeles toate explicaţiile turistice care mi s-au dat.

Se întâlnesc un domn şi o doamnă la nudişti...

Domnul: – Mă bucur că v-am întâlnit!

Doamna: – Văd!

(Din „Gazeta lui Piedone", Bucureşti 2008)

AL. MIRODAN

DICŢIONAR NECONVENŢIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

Poşta Dicţionarului

Prof. *Mălina Marcovici,* Ramat Hasharon, care urmăreşte cu atenţie presa şi viaţa literară din România, vrea să ştie dacă este adevărat că în vremea din urmă asistăm la un efort de reabilitare şi reînviere a mişcării legionare.

Da. O mărturie interesantă în această privinţă ne-a dat-o, de curând, istoricul literar dr. Leon Volovici, din Ierusalim. Competent, ca puţini alţii, în materie de extremă dreaptă românească, călătorind des în ţara de origine, unde ţine cursuri la diferite universităţi, Volovici a acordat nu de mult un interviu lui Ovidiu Şimonca, redactor-şef adjunct la săptămânalul „Observator Cultural", din Bucureşti, abordând şi chestiunea care vă preocupă. Extrase:

– *Credeţi, d-le Volovici, că românii, opinia publică, tinerii acestei ţări ştiu mai multe despre atrocităţile împotriva evreilor, despre Pogromul de la Iaşi, spre exemplu?*

– Recunosc că mă preocupă această chestiune, am şi publicat câteva articole pe tema asta, în engleză. Evit să vorbesc, la modul general, despre "români", riscul e să cazi în clişee lipsite de sens şi de valoare cognitivă. Aş face diferenţieri. Sunt răspunsuri diferite dacă vorbim despre clasa politică, despre mediul intelectual, despre tineri…

– *Să le luăm pe rând. Clasa politică românească.*

– Clasa politică românească este marcată de oportunism. În general, în toată lumea, politicienii sunt marcaţi de oportunism, dar într-o societate "de tranziţie", după decenii de dedublări şi minciună oficială, oportunismul e parcă mai endemic.

– *Vreţi să spuneţi că şi formarea Comisiei prezidenţiale de studiere a Holocaustului a fost marcată de oportunism?*

– Mă mulţumesc să spun că n-a fost constituită dintr-un impuls nobil de a stabili adevărul. Decizia a fost o rezultantă a contextului politic internaţional, a pragmatismului şi a înţelepciunii politice. Mesajul deschis al liderilor politici era cam acesta şi citez, aproape, dintr-o intervenţie auzită de mine la TVR, atunci când s-a dat Ordonanţa de interzicere a simbolurilor fasciste şi antonesciene: noi trebuie să înţelegem că Occidentul şi Statele Unite consideră că regimul Antonescu a fost unul criminal, noi, dacă vrem să intrăm în această lume, trebuie să ne asumăm această poziţie.

– *Cine spunea asta?*

– Adrian Năstase, când era prim-ministru. Mesajul, în subtext, era acesta: eu nu vă spun că Antonescu este un criminal, dar aşa ne cer "ei" să spunem şi noi trebuie să ne adaptăm, dacă vrem să fim primiţi în "lumea bună". E, din nou, un dublu limbaj: unul pentru export şi unul "patriotic", pentru masa alegătorilor, presupusă a fi naţionalistă şi adulatoare a mitului lui Antonescu.

– *Ajungem la lumea intelectuală. Aici par să fie derapaje ultrana-*

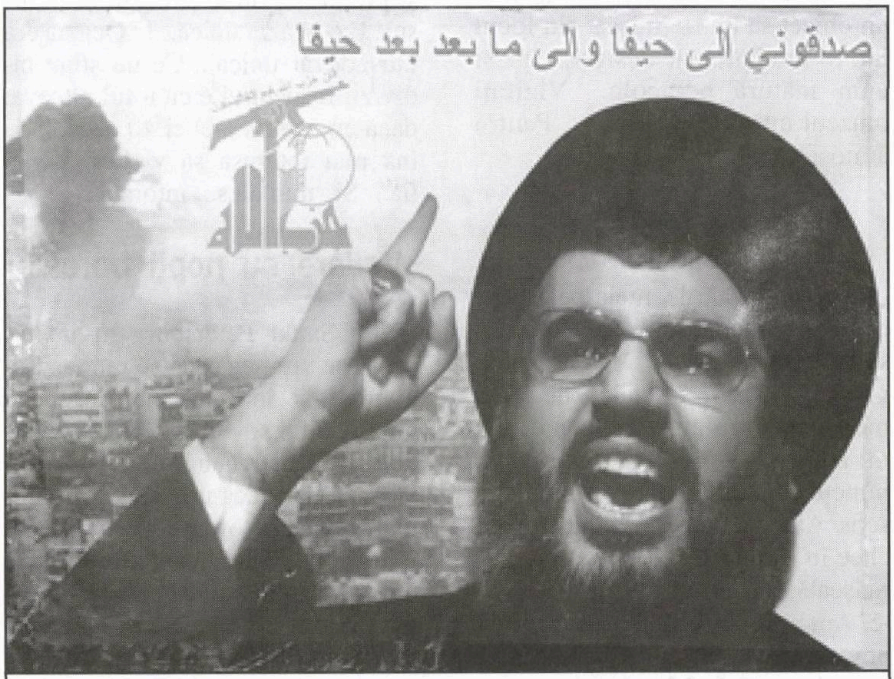
صدقوني الى حيفا والى ما بعد بعد حيفا

Şeicul Nasrallah, conducătorul organizaţiei fascisto-islamice "Hezbollah", din Liban, omul Iranului şi al Siriei în această parte a Orientului Mijlociu.
Uitaţi-vă la dinţii lui. Ăsta de-abia aşteaptă să şi-i înfigă în beregata noastră.

ţionaliste şi simpatii legionare... Ele nu sunt foarte vizibile, dar le simţi printre rânduri, le simţi pulsând în underground.

– Nu mă miră. Dar, totuşi, spre deosebire de lumea politică, lumea intelectuală este una mai sinceră, distincţiile sunt mai evidente. Există şi "derapajele" de care pomeniţi, dar întâlneşti şi intelectuali cu o atitudine morală ireproşabilă în faţa acestor "derapaje". Există, evident, şi intelectuali care practică un discurs ambiguu, dar şi ei sunt atenţi să nu producă o imagine extremistă, nu e onorabil să faci impresie de intelectual antisemit. E o mare schimbare, lumea e mult mai grijulie cu ce spune. În anii '30, de care m-am ocupat multă vreme, puteai, în public, să spui orice despre evrei, erai chiar privit cu suspiciune dacă luai apărarea evreilor. Astăzi, chiar dacă unii intelectuali ar avea anumite porniri antisemite, în discursul lor sunt reţinuţi. Vreau să fac o precizare: eu nu mă grăbesc să pun eticheta de antisemit unora care uzează de clişee, glume, anecdote cu iz antisemit, deşi ele trădează o mentalitate şi o predispoziţie. Nu despre asta vorbim, ci despre cei care practică un antisemitism coerent, "argumentat" raţional sau iraţional. Nu acelaşi lucru, al unei anumite reţineri şi al unui autocontrol, se întâmplă când e vorba de ţigani. În continuare, poţi să spui în medii onorabile orice vrei despre ţigani... În privinţa asta stăm încă destul de prost...

– Ajungem la tineri. Veniţi periodic, din 1993, în România, ţineţi cursuri la Universitatea Bucureşti şi la Universitatea "Babeş-Bolyai" din Cluj. Cum simţiţi acest mediu? Şi cum îl priviţi, gândindu-vă că el beneficiază şi de diverşi magiştri, nu neapărat la şcoală, care fac cultul morţii, al sacrificiului, al devotamentului pentru o cauză.

– Contactul meu cu studenţii e cu precădere în mediul tinerilor interesaţi de iudaism, de istoria evreilor, iar impresia e, de cele mai multe ori, încurajatoare. Multe stereotipuri au dispărut sau au slăbit, spiritul critic, curiozitatea intelectuală sunt vizibile şi te pot face să fii optimist. Dar tot aceşti tineri îmi atrag atenţia că se creează, treptat, cum spuneaţi, un anumit mit al legionarismului şi al mişcării legionare, prezentată într-o versiune cosmetizată, ca o mişcare spirituală, ortodoxă, procupată de o renaştere morală, luptând contra corupţiei şi a politicianismului. Mişcarea legionară este prezentată numai din acest unghi, eludându-se celălalt aspect, nu mai puţin esenţial: atunci când s-a putut exprima politic, s-a manifestat ca o mişcare teroristă, sângeroasă, care n-a ezitat să lichideze zeci de personalităţi politice şi culturale sau să pună la cale un pogrom de proporţii şi să viseze la "purificarea" României de evrei. Mişcarea legionară trebuie luată în întregimea ei, nu poţi să decupezi numai ce-ţi convine, prezentând-o ca pe o mişcare spirituală.

Avocata HAVA BRESLER

BIROU DE AVOCATURĂ ŞI NOTARIAT

Kikar Itzhak Rabin
colţ cu Ibn Gvirol nr. 67, Tel Aviv
Tel. 03/529-9925 – 052/254-2991

NE OCUPĂM DE:

- **Dobândirea cetăţeniei române şi paşapoarte româneşti**
- **Traduceri legalizate de notar şi apostile**
- **Demersuri pentru obţinerea de compensaţii din Germania prin comisia de doleanţe şi fondul de asistenţă**
- **Diferite alte probleme juridice şi economice**

Contactaţi: HAVA BRESLER

Vorbim şi româneşte

– Credeţi că prinde contur un mit al legionarismului?

– Da. Nu ştiu încă ce pondere are, ce influenţă asupra tinerilor. La cursurile pe care le susţin la Bucureşti vin studenţi de la facultăţi diferite, vin şi studenţi de la Teologie Ortodoxă şi chiar ei îmi vorbesc despre existenţa acestei atracţii pentru un fel de romantism legionar. Eu îi ascult, îi cred, îi înţeleg. Nu ştiu ce pondere are tentaţia unui legionarism "cu faţă umană", nu ştiu în ce măsură unii profesori cultivă această orientare, eu constat. Dacă mi se întâmplă să întâlnesc câte un tânăr atins de această tentaţie, nu-l condamn, nu refuz dialogul dacă tânărul e dispus să afle adevărul, tot adevărul, şi să vadă dincolo de imaginea lui idilizată, de hagiografie martirologică.»

IOSEF EUGEN CAMPUS

Autobiografie?

„De la Iaşi la Ierusalim şi înapoi", noua carte a lui Leon Volovici (editura Ideea Europeană, Bucureşti), ar putea fi încadrată în categoria autobiografii. Porneşte de la un dialog cu tânărul filozof Sandu Frunză, pe care Volovici l-a cunoscut la Ierusalim, unde acesta venise, după doctorat, cu o bursă la Universitatea Ebraică.

Dar nu a rămas o simplă autobiografie sub formă de dialog, de interviu. Volovici însuşi remarca de la început: *«Tendinţa mea este (...) de a evoca oameni şi întâmplări din viaţa mea în măsura în care au vreo semnificaţie pentru evoluţia comunităţii evreieşti din Iaşi din care provin, în condiţiile războiului şi în perioada comunistă. O să mă refer la datele mele numai din acest punct de vedere»*. Cartea dovedeşte capacitatea autorului de a se ridica de la simple date biografice la studiul unor date şi probleme, la o analiză cu caracter ştiinţific.

«Forma esenţială de experienţă culturală, de fapt cultural-religioasă, a colectivităţii evreieşti – subliniază el – era participarea la spectacolele teatrului idiş (...) un fenomen fascinant. Mersul la teatru devenise un ritual aproape religios, un fel de înlocuitor al unei practici religioase mai intense şi al lecturii în limba ebraică, deprindere care s-a păstrat numai într-un mediu restrâns, mai cultivat. Teatrul idiş a însemnat şi menţinerea legăturii cu universul Bibliei, la nivel popular. Tot mai puţini înţelegeau textul Bibliei, rămăsese o obligaţie de cult, foarte puţini mai cunoşteau ebraica biblică».

Vorbind despre caracteristicile studiului universitar, povesteşte, cu spirit autocritic, că, student în anul patru, făcea numai lucrările sale seminariale de rutină, fără să se angajeze într-o cercetare mai serioasă. Îşi dă seama de insuficienţa sa cu prilejul vizitei la Iaşi a profesorului Tudor Vianu. *«Volovici e un student foarte bun de-al nostru, i se spune. Iar el ascultă, dă din cap, se uită fix la mine şi mă întreabă: "La ce lucrezi?" Iar eu recunosc, m-a făcut praf cu întrebarea asta.»*. Ruşinat, a înţeles că un student în anul patru nu e un elev care toceşte la cursuri, ci **lucrează la ceva.**

Tot autocritic, recunoaşte o altă deficienţă în vremea studenţiei. *«Absenţa unei autorităţi intelectuale a întârziat maturizarea mea pe linia vocaţiei în domeniul Literelor. Aş putea spune – metaforic de data asta – am simţit lipsa "fratelui mai mare".»* Abia cu ani mai târziu l-a întâlnit pe Paul Cornea. *«De el aş fi avut nevoie în anii de formare.»*

Vorbind despre profesori, atrage atenţia asupra unei forme specific româneşti de a "face rezistenţă" politică: *«Pe unii îi preţuiam pentru un fel de duplicitate pozitivă, aveau un fel de a-ţi face cu ochiul, adică, uite, eu îţi predau asta pentru că aşa sunt obligat, dar nu o lua chiar aşa de serios, spun pentru că aşa trebuie să spun, dar de fapt valorile adevărate sunt în altă parte.»*

Fără cuvinte mari, cu seriozitate, atrage atenţia asupra pericolelor regimului comunist. Ce-i drept, a avut loc un dinamism intens în trecerea de la un strat social la altul, spre cultura universitară, dar a implicat şi o îndoctrinare care a pervertit educaţia *«promovând "valori" care duceau nu la formarea, ci la deformarea tinerilor.»* Şi aceasta, mai ales când era vorba despre "ispitirea" celor nevoiaşi. *«Cum făceau turcii în ţările române, când luau drept haraci un număr de copii care deveneau apoi ieniceri devotaţi şi capabili de orice.»*

Încearcă să dea o explicaţie şi să caracterizeze antisemitismul: *«Fiecare dintre ei devine un exponent al colectivităţii atunci când vrei să "confirmi" un stigmat sau un stereotip. Aşa funcţionează toate stereo-*

Cine vă poate ajuta dacă părinţii dv. sunt bolnavi?

NETTA - SERVICII

- ✓ **Vă asigură îngrijitori competenţi, cu experienţă, din România, pentru bătrâni, handicapaţi, invalizi – 24 de ore pe zi.**
- ✓ **Vă propune aranjamente speciale, în funcţie de situaţia şi posibilităţile dv. financiare.**
- ✓ **Vă acordă consultaţii şi îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Şvil Haţabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135, Fax: 03/731-4294

tipele etnice. Așa sunt românii, așa sunt ungurii, așa sunt țiganii, oho! așa sunt evreii, firește, care mai sunt și ***răspunzători*** *pentru tot ce face rău un evreu. Dacă face bine, criteriul nu se mai aplică, devine un om bun, "ca mine și ca dumneata", sau... o excepție.»*

❖

Totuși, cartea nu este un tratat științific sec, cu reflecții pertinente despre situații și idei. E scrisă într–un stil cald, familiar, cu duioșie discretă și umor. Elementele autobiografice se inserează în text, ca o ilustrare semnificativă a ideilor. Ca niște ilustrații care înviorează textul tipărit. Așa este, de pildă, povestea despre fratele mai mare, care-l ocrotea și-l îndruma ca o mămică grijulie și care, regăsit în Israel după o lungă despărțire, continuă să se poarte tot așa, de parcă fratele mai mic, Leon Volovici, nu ar fi devenit un om matur, însurat și cu doi copii.

Sau povestea despre mama care, când avea vreo supărare, pleca grăbită la drum. Băiatul știa unde se ducea: la cimitir. Acolo, la mormântul mamei ei, își povestea necazurile și cerea insistent mamei din ceruri să intervină pentru soluționarea problemelor. Doar îi iubea! Cine altul ar fi avut datoria să-și ajute familia dacă nu ea?

Sau povestea cu țăranul *«mic de statură, slab, cu haine ponosite»*, întâlnit la Târgu Neamț. Sfielnic și foarte politicos, omul i s-a adresat: *«Mă iertați că vă tulbur din citit. Pot să pun o întrebare? Dumneavoastră cunoașteți planeta Jupiter? – Nu prea, i-am răspuns eu și am strâns rușinat ziarul "Sportul". Ce-l preocupa pe el și ce citeam eu! (...) Știți că acum Jupiter e în conjuncție cu... Nu-mi amintesc cu cine era Jupiter în conjuncție, dar eu eram uluit de cât de bine știa omul toate evenimentele cosmice mai importante, de care eu habar n-aveam.»*

❖

Partea a doua a volumului cuprinde câteva texte "cu caracter mai confesiv", cum explică autorul, tipărite anterior în revistele vremii.

Ele confirmă, dincolo de capacitatea științifică, înzestrarea literară a autorului.

"Mâinile" este o schiță nostalgică, plină de duioșie, care ne amintește de Bashevis-Singer. *«Ziua de vineri o cunosc de dimineață după miros. Din bucătărie vine o aromă de pâine la cuptor, care mă îmbată de parfumul tandru și miraculos al copilăriei. Pentru nimic în lume n-ar cumpăra vinerea pâine. O face ea cu mâinile ei. Și iese o pâine neînchipuit de albă și de bună. (...) Mama frământă aluatul. Se oprește din când în când, obosită. De la o vreme au început să-i tremure mâinile. Mâinile ei binecuvântate.»*

Povestirea "Cum se face o potcoavă" vorbește despre tatăl autorului, potcovar de meserie. Cu totul deosebit de maică-sa, are o fire neevreiască, *«nu-i place să citească. La sinagogă, de sărbători, dădea tot timpul semne de nerăbdare, nu-l preocupa nici un fel de eveniment de familie, nici sărbătorile – după el, simple pretexte de a nu lucra – evita scenele sentimentale, nu a plâns niciodată la o înormântare, nici la cea a părinților, nici a fiului mai mare.»* Autorul își amintește cum, la înmormântarea tatălui, a intrat în camera mortuară, unde doi bărbați de la hevra kedoșa îi spălau trupul, pregătindu-l pentru înfășurarea în lințoliu. *«L-am privit și am rămas șocat de expresia de mânie de pe chipul lui, parcă indignat de umilința la care e supus. La ieșire, în dreptul unei ferestre, m-am văzut oglindit – speriat să descopăr că, brusc, am început să semăn cu el, cu aceeași expresie a omului frustrat că nu e capabil să plângă la înmormântări.»*

Cea mai emoționantă și mai literar lucrată povestire este aceea intitulată "Motanul". Ni se înfățișează cutremurător, în cuvinte sobre, agonia scriitorului Iordan Chimet. Cu o dârzenie exemplară, prietenul acesta al lui Volovici încearcă să se opună morții, să-și prelungească viața măcar cu câteva zile, atât cât îi trebuie ca să-și termine cartea "Antologia inocenței".

Volovici vede boala necruțătoare întruchipată într-un motan simbolic, crud și sadic, care s-a ascuns în măruntaiele tale și, de acolo, te pândește, gata să-și înfigă ghiarele. Își amintește că așa, "motanul", își poreclise boala necruțătoare de care suferea, Mihai, tânărul vecin de la spitalul din Iași.

«Motanul e o ființă ostilă, a decis, nu știe de ce, să conviețuiască cu tine, în tine, depinzi de toanele lui, până când, într-o zi, plictisit și enervat la culme, te doboară și pleacă să caute alt partener de joc – "în doi, în trei, îl joci în câte vrei" – arde-l-ar focul.»

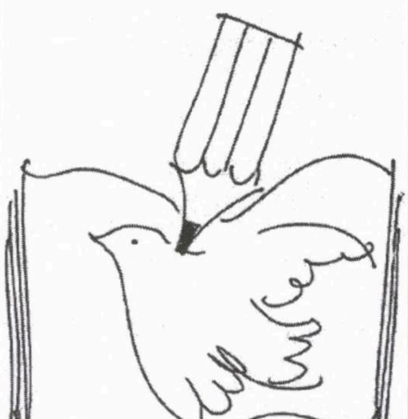

Pacea?

Dar pacea nu poate să trăiască atâta vreme cât presa fascistă de pretutindeni (inclusiv cea din umanista Franța) își înfige toate condeiele cu veninuri în ea, omorând-o cotidian.

(Desen din "l'Arche", Paris 2008)

PRIMIM LA REDACȚIE

● CĂRȚI ● REVISTE ● ȘI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

- **Dialogăm, dialogăm**
- **Ne amintim de Mândru Katz**
- **Cartea splendorii**

Norman Manea

Sertarele exilului

Dialog cu Leon Volovici

Editura Polirom, Bucureşti, 2008

Volumul, apărut într-o formulă grafică de o sobră eleganţă, cuprinde dialogul dintre cele două personalităţi, de pe parcursul a 25 de ani, cu fireşti întreruperi, şi se încheie cu un „Acord final” al lui Norman Manea din februarie 2008. Sunt două piste de abordare a convorbirilor desfăşurate prin poşta clasică, prin cea electronică şi direct, la Bucureşti, Ierusalim, şi în Statele Unite: una a aventurii exilului scriitorului, o aventură existenţială plină de neprevăzut şi de dificultăţi apăsătoare, şi a doua, aceea a destinului evreimii europene, cu precădere în secolele XX-XXI.

Exilul unui scriitor a cărui sferă de respiraţie este limba în care scrie este cel mai dificil. Manea a ajuns în Germania iar de aici în Statele Unite ca scriitor român, afirmat şi premiat, totuşi român, în patria altei limbi. Nu insistăm: sunt cunoscute premiile internaţionale prestigioase pe care le-a primit în Statele Unite, Germania, Franţa, Italia, elogiile cu care cărţile sale au fost întâmpinate peste tot. A fost o aventură extraordinară, Norman Manea rămânând totuşi un scriitor al limbii române. În Israel i-au apărut, în traducere, trei cărţi, ultima fiind „Întoarcerea huliganului”.

La întrebările „penetrante” ale lui Leon Volovici, profesor la Universitatea din Ierusalim, Manea evocă împrejurările perioadei ceauşiste în care evreii duceau o existenţă semisubterană. Pe de o parte unii continuau să se afirme, dar majoritatea suportau atacurile antisemite mai mult sau mai puţin voalate şi lovituri „sub centură” în profesii şi poziţii sociale. Cultul mozaic era însă ocrotit şi o ducea foarte bine. Iată cum caracterizează scriitorul antisemitismul practicat de regim în anii 70-80:

„Antisemitism?! Da, fireşte, în presă, mai ales în cea zisă „culturală”. Dar ziarul neolegionar „Săptămâna” laudă curent nume evreieşti ca Baranga sau Peltz şi foloseşte regulat condeiul bun la toate al evreului H. Zalis, frecvent colaborator şi al „Revistei Cultului Mozaic”. Nu a lucrat tov. Victor Bârlădeanu (apărătorul public evreu al lui Eugen Barbu) întâi la „Scânteia”, înainte de a se retrage spre aceeaşi „Revistă a Cultului Mozaic"?... La mesele festive ale Comunităţii întâlneşti personalităţi culturale de „pursânge” românesc şi anume... antisemiţi notorii. Aşezaţi la mare cinste”.

Sunt şi pagini de atentă şi pătrunzătoare analiză a eului evreiesc supus atâtor presiuni. Într-un fragment de convorbire din 2007, deci într-o perioadă în care despre antisemitism a început să se vorbească deschis iar condamnarea lui este în multe ţări fără drept de apel, Manea mărturiseşte:

„Deloc obişnuit să-mi afirm răspicat şi mândru „identitatea” iudaică, deşi nu o negasem vreodată, mă complăceam în complicaţii şi timidităţi de ghetou. Nu lipsite, cum ştim, de o biată cumsecădenie şi decenţă. Eram retrimis, şi de agresori şi de apărători, în colţul etniei, din care speram să fi ieşit... Hannah Arendt spune că evreii europeni au fost obligaţi să interiorizeze, timp de secole, antisemitismul Europei creştine. Este şi celebra zicere a lui Nietzche că, privind multă vreme demonul, ceva din acesta intră în tine...”

Desigur, un dialog care ţine 25 de ani are multe nuanţe şi incită la multe comentarii. Le vom continua cu un alt prilej.

Centrul pentru studierea Istoriei evreilor din România

Acțiunea „Credinciosul” Șef rabinul dr. Moses Rosen și comunitatea evreiască în Arhivele CNSAS

Documentare, selecţie şi studiu introductiv de Anca Ciuciu

Editura Hasefer, Bucureşti, 2008

O activitate minuţioasă de documentare a stat la baza acestei cărţi destinată să completeze informaţiile pe care la avem despre viaţa pe care evreii din România au dus-o în timpul regimului comunist. Cu toţii ştiau că sunt supravegheaţi, scrisorile cenzurate iar convorbirile înregistrate sau divulgate de numeroşii informatori recrutaţi de peste tot, dar puţini bănuiau, poate, că în colimatorul acestui mecanism intra şi şef-rabinul dr. Moses Rosen pe care îl considerau un aliat credincios al regimului. Pe atunci, nu toţi evreii îi reproşau, în surdină fireşte, această atitudine faţă de autorităţi considerînd că ea este – şi într-adevăr era din anumite puncte de vedere – benefică comunităţii. Dar rabinul Rosen era tratat de către Securitate ca orice suspect; era filat, supravegheat la domiciliu, la birou şi la sinagogă, în toate deplasările sale în străinătate, i se analiza fiecare cuvânt rostit în public, nu era, defel, omul liber care se credea. Era, de fapt, un lider de comunitate ţinut sub lupa Securităţii şi mai mult ca sigur că de mişcările sale şi de vorbele pe care le rostea se interesau şi cei din eşaloanele superioare ale regimului.

Despre aceste aspecte dă seamă, cu o impecabilă profesionalitate, cercetătoarea Anca Ciuciu. În concluziile sale la acest amplu studiu ea remarcă faptul absolut cert, că organele de urmărire îl considerau pe dr. Rosen un „element deosebit de periculos, cu o poziţie politică necorespunzătoare" şi, desigur, că raportau şi mai sus această opinie. Este interesant că în 1963 dosarul său a fost închis temporar şi clasat la arhivă, dar în scurt timp el a fost redeschis.

Adevărul este că, în afara acestor tracasări care desigur l-au afectat, rabinul Rosen nu şi-a păstorit comunitatea într-o perioadă comodă. Exista o campanie antisemită de presă dirijată de antisemiţi şi tolerată de autorităţi şi a avut de înfruntat violenţe ale huliganilor despre care presa vremii nu a scris nimic. În 1963 Templul Coral a fost devastat iar făptaşii nu au fost prinşi niciodată, ancheta fiind mai curând o farsă. În 1962 rabinul Tobias din Piatra Neamt, a fost agresat fizic în plină stradă iar asupra sinagogii Fraterna din Bucureşti s-au aruncat pietre în timpul oficierii sărbătorii de Hanuca. Tot în această perioadă s-au înregistrat şase devastări de sinagogi la Arad şi în alte localităţi, peste zece profanări de cimitire evreieşti şi alte acte de vandalism. Rabinul lupta să salveze de furia demolărilor sinagogi importante şi a avut curajul, consemnat fireşte de urmăritorii săi, să organizeze slujbe şi pe ruinele sinagogilor distruse, în semn de protest.

Studiul demonstrează, în pofida controversatelor păreri despre locul real ocupat de dr. Rosen în istoria comunităţilor evreieşti din România, un fapt incontestabil: adaugându-se la ceea a obţinut el ca sprijin din partea statului comunist, deschiderea porţilor pentru alia, se poate spune că a fost unul din oamenii pe care evreii români i-au avut „la momentul şi la locul potrivit".

Ruth Guttman Ben-Zvi

Mândru Katz

Editura Autoarei, Israel, 2008

„A venit vremea să-l redescoperim pe Mândru!" Acesta este îndemnul care a decis scrierea acestei monografii consacrată regretatului pianist de către criticul muzical Ruth Guttman Ben-Zvi, căreia melomanii care l-au cunoscut sau l-au ascultat numai pe artist îi sunt recunoscători. Autoarea descrie, pas cu pas, strălucita carieră a pianistului, în România, în Israel şi pe marile scene de concert ale lumii. Mândru Katz a murit în urma unui atac de cord survenit în timpul concertului său de la Istanbul la vârsta de 52 de ani, pe când interpreta o sonată de Beethoven. Dacă ar mai fi trăit, ar fi dăruit artei pianistice încă multe prilejuri de interpretări remarcabile

Ruth Guttman Ben-Zvi scrie că viaţa artistului care în prezent este „prea puţin cunoscut", s-a desfăşurat într-o continuă ascensiune. Gama sa de expresie a ajuns treptat „de la sobru la înflăcărat". Cred că este expresia cea mai concretă – şi mai concisă – a artei sale ajunsă la perfecţiune într-o interpretare originală care punea în evidenţă un adevărat spirit creator. El studia şi analiza amănunţit fiecare partitură înainte de a-i da viaţă sonoră pe claviaturile pianului. Criticul pătrunde cu fineţe şi admirabilă înţelegere în universul creaţiei lui Mândru Katz propunându-ne, în ansamblu, un portret în mişcare al celui care de pe scenă fermeca, cu talentul său, sute de mii de oameni din zeci de ţări.

În 1959, fiind în turneu la Londra, pianistul a decis să-şi părăsească ţara natală în care libertatea de creaţie era din ce în ce mai îngrădită. După concertul de la Londra a reuşit să părăsească sala, cu sprijinul unor prieteni, fără ca agenţii de securitate care îl însoţeau să bage de seamă. A stat ascuns în capitala Marii Britanii timp de câteva luni după care a ajuns în Israel. Autoarea scrie că Mândru Katz a făcut parte din elita mondială a generaţiei lui, „a fost solistul celor mai bune orchestre din lume şi a colaborat cu cei mai prestigioşi dirijori".

În cuprinsul volumului sunt amintiţi şi câţiva critici muzicali ale căror opinii sunt fundamentale în definirea artei pianistice a lui Mândru Katz. Păcat că dimensiunile relativ reduse ale cărţii nu au permis şi reproducerea in extenso a acestora..

Alexandru Marton

Gemenele

Editura Autorului, Israel, 2008

Povestitor perseverent, dr. Alexandru Marton reuşeşte şi în cele trei povestiri care formează conţinutul volumului cu titlul de mai sus – „Ferma papagalilor", „Căsătorie pe hârtie", „Gemenele" – să ne reţină atenţia cu stilul său de prozator experimentat. Sunt povestiri în care au loc întâmplări tensionate, adesea pline şi de un miez moral care rămâne cititorului după lectură ca un mic dar neaşteptat. A. Marton nu caută, neapărat, situaţii speciale, ci le culege din banalul existenţei, deşi predilecţia sa pentru locuri exotice este evidentă, ca în primele două texte citate mai sus. Bineînţeles şi mediul natural în care evoluează personajele are un cuvânt de spus în cursul existenţei lor şi le influenţează caracterele.

Dintre medicii scriitori care se afirmă în limba română, Alexandru Marton este, fără îndoială, unul dintre cei mai pitoreşti, capabili să captiveze o largă categorie de cititori.

(Carol Isac)

Zohar - Cartea Splendorii

Texte fundamentale ale Cabalei
selectate şi comentate
de Gershon Sholem
Editura Hasefer, Bucureşti, 2007

Pentru cine este destinată această carte? E mai uşor de spus pentru cine nu este destinată: pentru cei incapabili sau refractari la un spor de gândire, de imaginatie, de meditaţie. Pentru cei care detestă sau se tem de cuvinte precum „mistică", „Dumnezeu" sau „suflet". Ei să nu se apropie de această carte. Ea ii va respinge.

Avem de-a face cu o carte dificilă? Gershon Sholem, cel care ne călăuzeşte în aventura acestei lecturi, ne linişteşte, în prefaţă: „Presupun că cititorul interesat va prefera să reflecteze el însuşi la multiplele simboluri şi imagini care apar in text. Căci in felul acesta s-a adresat Zoharul, de-a lungul epocilor, unor cercuri largi de cititori. Contează mai puţin faptul dacă o anumită conotaţie simbolică sau alta ar fi sau nu corect interpretată."

Opera numită Cartea Splendorii se situează la confluenţa dintre religie, filozofie si arta literară. Limbajul figurativ o apropie de poezie: Metafore, simboluri, alegorii, exprimând adeseori intuiţii de-a dreptul geniale. Cum ar fi: „A cules o coajă de nucă şi a văzut o analogie între straturile sale şi spiritele care stârnesc dorinţele senzuale ale oamenilor". Iată încă o metaforă dintre cele mai plastice şi mai bogate în sensuri (tainice): „Zilele sunt adunate pentru a alcătui un veşmânt de splendoare."

Zoharul este, cum scrie Sholem în prefaţă: „receptacolul creativităţii unui popor şi, la fel ca Biblia şi Talmudul, opera secolelor."

Iar obiectivul acestei selecţii comentate, expus tot de Sholem, este: „să ofere cititorului o idee despre forţa inventivităţii contemplative şi a imaginaţiei creatoare conţinute în gândirea aparent obscură a cabaliştilor." Aparent obscură!

Excelenta selecţie a lui Sholem are darul de a ne ilustra multiplele dimensiuni ale Zoharului: psihologică, filozofică, poetică. Se împletesc în acest text stiluri şi tonalităţi spirituale care par de neconciliat: entuziasmul şi clarviziunea, bucuria care exultă şi calmul lucid al adâncirii în meditaţie. Chiar şi dramatismul simplu şi omenesc, viu si emoţionant, al vieţii şi al morţii, îşi găseşte loc în Zohar: «Rabi Isaac stătea într-o zi în faţa lui rabi Iehuda, cuprins fiind de o mare tristeţe. Ieşind din casă, rabi Iehuda l-a văzut şi l-a întrebat: "Ce ţi s-a întâmplat?" El i-a răspuns: "Am venit să–ţi cer trei lucruri. Cel dintâi: ori de câte ori vei repeta explicaţiile mele cu privire la Tora, să o faci în numele meu. În al doilea rând: îţi cer să-l înveţi Tora pe Iosif, fiul meu. Iar în al treilea rând, îţi cer să te duci la fiecare şapte zile la mormântul meu şi să te rogi". Rabi Iehuda a vorbit astfel: "Ce motive ai să crezi că vei muri curând?" El a răspuns: "În ultima vreme sufletul meu mă părăseşte în timpul nopţii şi nu mă mai luminează cu vise ca de obicei. De asemenea, am observat că atunci când mă plec în cursul rugăciunii, umbra mea nu mai apare pe perete şi bănuiesc că emisarul a fost deja trimis pentru a face anunţul care mă priveşte".»

Pasajul acesta, deşi mai puţin tainic decât altele, se pretează şi el la zeci de pagini de comentarii.

În multe fragmente din acest „compendiu" comentat al Zoharului se accede la înălţimi spirituale la care studiul se confundă cu extazul iar raţiunea cu exaltarea, limpezimea se împleteşte cu tainicul, logica familiară cu paradoxurile cele mai stranii. Aşa cum sugerează şi numele ei, Cartea Splendorii, (Sefer Hazohar, pe scurt Zohar) este o carte luminoasă. Ca şi spiritualitatea iudaică în esenţa ei, exprimată, cum zice această carte: „Cântând, meditând şi rugându-se." Zoharul depaşeşte, ca valoare şi importanţă, graniţele patrimoniului cultural iudaic. Este unul din monumentele scrise ale confruntării multimilenare a omului cu Misterul.

(Zoltan Terner)

Au sosit la POB 11472 - Tel Aviv:

George Voicu, *„Radiografia unei expatrieri – Cazul Lazăr Şăineanu";* Caietele Institutului Naţional pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel"; Bucureşti, 2008.

Petre Rado, *„Iarba verde dintre case";* ediţie îngrijită şi prefaţată de Carmen Firan; coperta: Victor Cristescu; ed. Scrisul Românesc, Craiova, 2007.

Irina Airinei, *„Călători spre Cythera";* publicistică; coperta: Sergiu V. Vasile, ed. Semne; Bucureşti, 2008.

„Observator München"; revistă social-culturală; München, Germania; nr. 1, ianuarie-aprilie 2008.

„Semnalul", Toronto, Canada; mai 2008.

Ksenia Polovektova, *«Alexander Solzenitsyn's 200 years together and the „Russian Question"»,* Universitatea Ebraică din Ierusalim, Centrul internaţional Vidal Sassoon pentru studierea antisemitismului; 2008.

GINA SEBASTIAN-ALCALAY

Opere și caractere

Mi-am pus, mereu şi mereu, în funcţie de experienţele existenţiale punctuale prin care treceam, aceleaşi întrebări, mai mult sau mai puţin retorice, despre incompatibilitatea – când nu e chiar dihotomia – dintre operele, adesea strălucite, ale unor scriitori, artişti şi cărturari, şi personalitatea lor individuală şi socială, nu o dată acuzată de culpe din cele mai degradante.

Despre Arthur Koestler, marele căutător al adevărului, demascatorul proceselor trucate de la Moscova, autorul faimosului „Le zéro et l'infini", un biograf al său a relatat că în viaţa de toate zilele devenise cunoscut ca un bătăuş şi un violator de femei (lucru confirmat de un martor atât de serios precum Simone de Beauvoir în scrisorile ei către Nelson Algren, iubitul ei american din anii '50, strânse în volum).

Şi cine era mai autentic? Mircea Eliade, istoricul religiilor, autorul unor romane şi povestiri de neuitat, precum „La ţigănci", sau tânărul propagator al ideologiei legionare, al urii de rasă? În cazul lui Eliade şi al altor prestigioşi gânditori români de dreapta evoluând în contextul social al epocii interbelice se poate vorbi de rătăciri ale tinereţii, pe care unii le-au regretat şi dezavuat ulterior în mod explicit (nu Eliade, din păcate), sau prin opera lor. Dar faimosul Céline? Dar poetul american Ezra Pound? E vorba în aceste din urmă cazuri de doi dintre cei mai influenţi artişti ai cuvântului din secolul XX, ale căror opere au atras pe orbita esteticii lor generaţii de tineri scriitori, dar care au stârnit totodată repulsia lumii civilizate prin luările lor de atitudine – politice, sociale, umane.

Céline, unanim admirat pentru stilul unor cărţi precum „Voyage au bout de la nuit", a practicat un antisemitism de o virulenţă neegalată în literele franceze din zilele noastre. Nu este mai puţin adevărat că Céline era descris de contemporani drept un temperament hirsut, arţăgos, un ins veşnic nemulţumit care se socotea nedreptăţit de confraţi şi cultiva cu nesaţ, imprecaţia, ocara şi epitetul jignitor.

În schimb, în relaţiile cu semenii, Ezra Pound pare să fi fost generozitatea şi omenia personificate, ajutându-i pe cei mai tineri sau mai puţin norocoşi decât el – nu numai cu informaţii, sfaturi şi idei, dar şi în plan material. Iată cum îl descrie Hemingway în volumul autobiografic „A moveable Feast" (în traducere românească, "Parisul e o sărbătoare"): „Ezra era scriitorul cel mai generos din câţi am cunoscut şi cel mai dezinteresat. Îi ajuta pe poeţii, pictorii, sculptorii şi prozatorii în care credea şi ar fi ajutat pe oricine avea nevoie de el, chiar fără să creadă în artistul respectiv. Îşi făcea griji pentru toată lumea. În momentul în care am făcut cunoştinţă cu el, se frământa îndeosebi pentru T.S. Eliott care, potrivit lui Ezra, era nevoit să lucreze la o bancă din Londra cu un program de lucru deosebit de apăsător şi cu foarte puţin timp disponibil pentru poezie. Ezra a întemeiat atunci o societate (...) al cărei scop a fost să ne stimuleze să vărsăm o mică parte din veniturile noastre pentru a crea un fond care să-i permită d-lui Eliott să părăsească banca şi să scrie versuri, fără nici un fel de griji materiale".

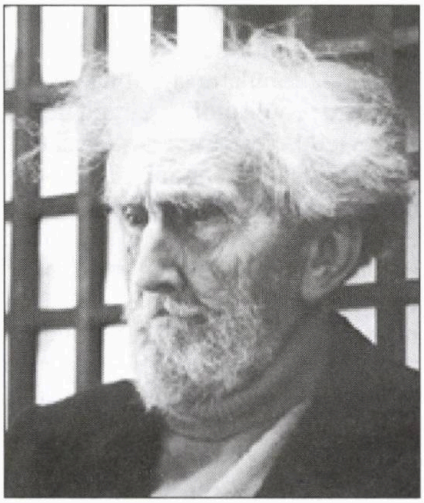

Ezra Pound

Mă întrebam citind toate acestea dacă era vorba de acelaşi Pound pe care istoria l-a consemnat ca pe unul din cei mai feroce şi activi antisemiţi din perioada celui de al doilea război mondial, când prin articolele sale incendiare şi turneele sale de conferinţe lansa neobosit, de la înălţimea staturii sale poetice, cele mai otrăvite atacuri împotriva neamului evreiesc... De acelaşi Ezra Pound care, judecat după război în America, s-a declarat nebun pentru a scăpa de pedeapsa cu închisoarea pe viaţă sau chiar scaunul electric, petrecând 13 ani într-un ospiciu. Spre deosebire de Céline (sau Richard Wagner, ca să ne întoarcem în timp la o altă pildă, de sciziune între artist şi caracterul său), la Pound disparitatea nu este numai între estetic şi etic, ci – în plus – între diferitele aspecte ale esteticului.

La aceste exemple extrase în majoritatea lor din vasta recoltă a secolului XX, s-ar mai putea adăuga nenumărate altele presărate de-a lungul timpului. În best-seller-ul „Intellectuals" (apărut în 1988), aparţinând americanului Paul Johnson, nu există aproape portret de artist sau gânditor de mare suprafaţă care să nu fie tarat de defecte caracteriale fundamentale. Jean-Jacques Rousseau, autorul „Confesiunilor" şi al „Contractului social", care s-a bucurat încă din timpul vieţii de un adevărat cult, era dominat de o enormă autocompasiune bazată pe fabulaţie şi dublată de un „egoism copleşitor". „Vanitatea a fost viciul pe care l-a posedat aproape până la nebunie", a scris cineva despre el. Shelley, poetul ale cărui versuri sensibile şi umaniste au emoţionat nu numai pe adolescenţi, a pus întotdeauna ideile înaintea oamenilor, viaţa lui fiind „o mărturie a lipsei de suflet" de care pot fi uneori însoţite ideile. Tolstoi, a cărui ingratitudine şi răceală au fost din plin resimţite de Turgheniev, scrie Johnson, „este un alt exemplu despre ce se întâmplă când un intelectual urmăreşte idei abstracte pe socoteala poporului". Celebrul Jean-Paul Sartre era, ca majoritatea intelectualilor de frunte, un „suprem egoist" şi „expert în arta autopromovării" – între altele, a doctrinei sale politico-filozofice bazate pe activism şi recurgerea la violenţă – doctrină care a transformat „copiii săi ideologici" din Asia de sud-est şi Africa în „asasini în masă".

Mai ştiu şi alte poveşti depre el, dar nu contează. Contează mai degrabă exemplele inverse – atâtea câte le cunosc – (din fericire există şi ele, chiar dacă puţine) – cele ale unor scriitori şi gânditori (fie laici, fie credincioşi) de o probitate morală exemplară, excluzând orice fisură între operă şi viaţă: Marele rabin Alexandru Şafran (z.l.), poeta Ana Blandiana, cărturarul Nicolae Balotă, cu toţii de o bunătate, generozitate şi delicateţe sufletească fără cusur. În acest spirit, aş dori să închei rândurile de faţă cu un citat din „Caietul albastru" din jurnalul prof. Balotă (catolic practicant) exprimând repulsia acestuia faţă de antisemitism, mişcarea legionară şi conducătorii ei. „Nu pot înţelege, scrie el, o înverşunare atât de prostească, o răutate atât de oarbă împotriva unei întregi seminţii care a avut de suferit cât au suferit evreii în secolul nostru". Cât despre „profeţii negativi" care au căzut la un moment dat sub fascinaţia misticii legionare, „ei poartă cu toţii semnul Fiarei". Despre Kafka, profesorul scrie că îl consideră „un mare iudeu al acestui secol iudaic" şi adaugă: „Un creştin care se simte străin faţă de tradiţia iudaică, ca să nu spun vrăjmaş al acesteia, nu poate fi un adevărat creştin".

Dramaturgul Peter Schaffer, prozatoarea Marguerite Yourcenar şi mulţi alţii erau de părere, în legătură cu frecventele contradicţii pe care le-am evocat mai înainte, că scriitorul şi artistul vorbesc în primul rând prin opera lor şi că nu trebuie să întoarcem spatele artistului din cauza omului. Cu atât mai bucuroşi suntem însă când nu avem de înfruntat această dilemă.

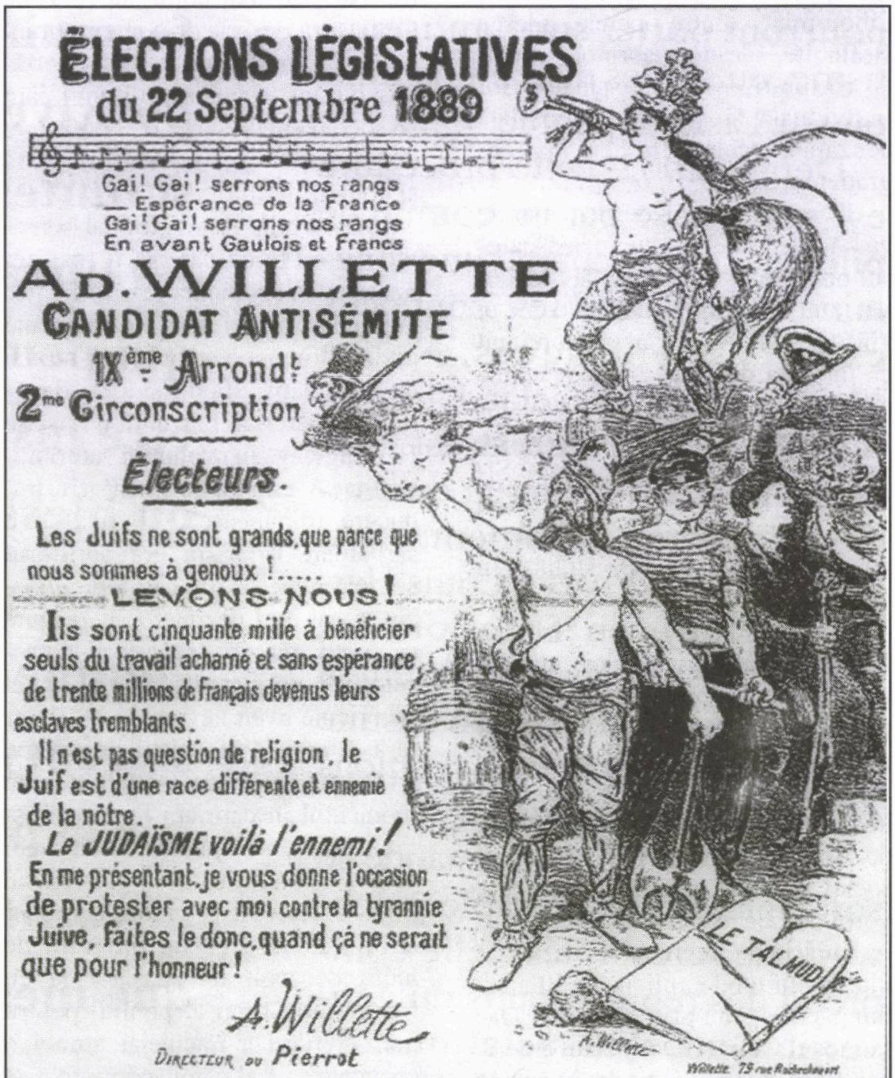
ÉLECTIONS LÉGISLATIVES
du 22 Septembre 1889
Gai! Gai! serrons nos rangs
— Espérance de la France
Gai! Gai! serrons nos rangs
En avant Gaulois et Francs
AD. WILLETTE
CANDIDAT ANTISÉMITE
IXème Arrondt
2me Circonscription
Électeurs.
Les Juifs ne sont grands, que parce que nous sommes à genoux !.....
LEVONS-NOUS !
Ils sont cinquante mille à bénéficier seuls du travail acharné et sans espérance, de trente millions de Français devenus leurs esclaves tremblants.
Il n'est pas question de religion, le Juif est d'une race différente et ennemie de la nôtre.
Le JUDAÏSME voilà l'ennemi !
En me présentant, je vous donne l'occasion de protester avec moi contre la tyrannie Juive, faites le donc, quand ça ne serait que pour l'honneur !
A. Willette
Directeur du Pierrot
LE TALMUD

Afiş electoral de la alegerile legislative din Franţa, 1889, prin care d. A. Villette, din arondismentul IX al Parisului, se declară "candidat antisemit" şi trage din toate poziţiile asupra evreilor.
Care este deosebirea dintre numitul Willette și tipii *anti* din Parisul anului 2008? Aceștia din urmă (ca și mass-media lor, de la France 2 la "Paris Match" și alte ocoluri prin diferite "Le Monde"-uri nu sunt antisemiți, precum strămoșul lor, ci *numai* anti-israelieni.

(După "l'Arche", Paris, 2008)

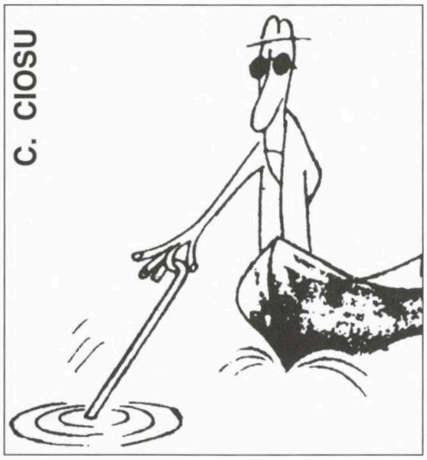

Pescuitorul de perle

Pentru cine bat clopotele

Titlu: «Legea clopotului lui Bell»

(„Viața noastră", 4.04.08; comunicată de ing. Radu I. Gaton, din Tel Aviv, care, dând peste cele de mai sus, a simțit că-i sună un clopoțel în cap. Este vorba, scrie el, de Legea clopotului lui Gauss. Bell a fost inventatorul telefonului. Știm că în engleză clopot se traduce prin Bell; probabil de aici provine eroarea.)

Doamnelor și domnilor, să nu uităm dubla poziție

«Centrul care duce la Așdod o activitate intensă împotriva drogurilor, etc. au organizat o ședință la care au participat reprezentanți ai serviciului de asistență socială (...) președintele comitetului părinților elevilor... În discuții, care au avut loc, s-a pus accent pe dubla poziție pe care trebuie s-o aibă părinții atât în familie, cât și la locul de muncă, etc.»

(„Viața noastră ", nr. 17.013/08; comunicată de Shimon Templaru, Ghivataim, care trecând peste „centrul au organizat o ședință" (corect: a organizat) și „la discuții care au avut loc" (păi dacă au fost discuții, sigur că au avut loc) – se întreabă ce anume o fi vrut să spună ziarul à propos de dubla poziție ce se recomandă părinților: e ceva din Kamasutra?)

Am fost contemporani cu Seneca?

«11 aprilie 1965. Moartea lui Seneca.»

(Din calendarul apărut în „Le Journal de Saône-et-Loire", Franța; comunicată de Ana Maria Golomb, Lyon, Franța, – care știa că marele filozof, profesorul lui Nero, murise în anul 65 e.n., dar acuma ne aduce la cunoștință că se grăbește să rectifice data: „am crezut în atâtea la viața mea și..., scrie corespondenta noastră, încât nu mai pune mâna în foc pentru nimic".)

Tot cu Z

«Cel mai tare m-a impresionat cazul lui Camil Demetrescu. El participase ca diplomat la pregătirile actului de la 23 august. După ani grei de închisoare, fusese eliberat și la București apăruse tocmai o carte-reportaj a lui H. Zalis despre 23 august".

(Dintr-o convorbire între Monica Lovinescu și Lucreția Bârlădeanu, în revista „Contrafort"; Chișinău; comunicată de Rodica Smirnov, Bălți, Republica Moldovenească; corespondenta noastră își amintește, ca și noi, de altfel, că binecunoscuta carte „Și a fost ora H" a fost scrisă nu de H. Zalis, ci de romancierul Haralamb Zincă.)

Poșta

Petre Cioclu, Haifa (din partea dvs. așteptăm perle mai de valoare); **Dr. L. Kaufman,** Ashkelon (1. Aveți o idee bună. 2. Vă rugăm să nu ne trimiteți paginile de ziar întregi, ci numai paragraful cu perla. 3. Și, în plus, să scrieți mai citeț: nu mai avem 20 de ani); **Roseanne Valentineanu,** Paris; **Vicky Marcovici,** Raanana, **Bellina Cotor,** Brașov, România (nu orice greșeală de tipar e o perlă.)

Bursa personalităților din *trib*

În urcare

Avram Croitoru, creatorul "Fonotecii de aur" de pe lângă FCER, din București: colecția lui de interviuri cu diferite personalități din lumea *tribului* a atins proporții impresionante, făcând pe tot mai mulți intelectuali din jurul Federației să ceară publicarea convorbirilor în volum (mai precis, în volume).

În scădere

Dr. Aurel Vainer, deputat, președintele FCER (București): răspunsul dat ziarului "Jurnalul săptămânii" (la întrebarea pusă de Doina Meiseles) privind motivele ce l-au determinat să trimită de Pesah o cutie cu *matzot* senatorului C. V. Tudor, provocând uimirea generală, a fost totalmente nesatisfăcător; și, în plus, a arătat că energicul lider nu stă bine la capitolul spirit autocritic.

O povestire de
GETTA BERGHOFF

De vină este Ştiru

Deşi aveam cartea lângă mine, n-am deschis-o. E vorba de cea mai recentă apariţie a lui I. Ştiru, publicistul, călătorit prin toată lumea, reîntors acasă mai însufleţit ca altădată, satisfăcut şi nerăbdător să împartă cu noi bucuriile unei lumi fascinante unde, ce e drept, nu întotdeauna ne permitem să ne aventurăm. Volumul „Din nou prin lume" constituise pentru mine un prilej de împrospătare a atâtor amintiri din anii care s-au dus şi care-au rămas înşirate sub praful memoriei. Primul vinovat este I. Ştiru, cel care mi-a amintit de Grecia, iar al doilea e sertarul care a păstrat însemnările făcute de mine după o călătorie prin ţara lui Socrate.

Cum spuneam, nu am citit cartea imediat; eram absorbită de lectura altei cărţi, de altă factură, care-ţi aduce în talgerul judecăţii întrebarea pe care ne-o punem fiecare dintre noi şi nu o singură dată: Ce este omul? Ce e viaţa?

Mi-au trebuit zile de conversaţii „personale" cu autorul, dar nu găsisem răspunsul la întrebare. Cum să-l găseşti?! Eram întristată.

Atunci mi-am spus că a venit momentul să deschid volumul lui I. Ştiru şi să mă plimb prin lume... În alţi ani trecusem aproape prin aceleaşi locuri. Ia să le revăd cu ochii altuia... Bine am făcut: multe tablouri pălite de vremi prind viaţă citindu-l acum pe I. Ştiru.

Era prin 1997, sfârşit de an la seminarul de literatură din Efal. Unul dintre conferenţiari avusese ideea să pregătim o excursie în Grecia „pe urmele lui Ulise". Un an întreg ascultasem poemele Iliadei, cele 24 de imnuri descriind mânia lui Achile împotriva lui Agamemnon la împresurarea Troiei şi epopeea homerică – aventurile lui Ulise în traducerea lui Cernihovski.

Am plecat deci în grup spre lumina soarelui din Grecia, însufleţiţi de miturile acestei ţări, spre valurile înfuriate ale mării de care grecii antici de temeau.

Atena, oraşul cu artere înguste de circulaţie unde autoturismele lunecă pe 5 coloane, lasă drumul deschis spre Acropole. Templul Athena Nikè îl zăreşti pe o creastă înaltă, mai alb decât un crin, mai luminos decât neaua, fără să-l pierzi din ochi oriunde te-ai afla. Atena rămâne un oraş plin de contraste, antic, bizantin, neoclasic. Soarele ne-a însoţit până în golful Salonic.

Şoferul a îndreptat volanul spre nord-vest, către Megara din golful Egina. Traversam Loutraki şi ne apropiem de Corint, vechi oraş din Grecia antică, un motiv să ne reamintim câte ceva din Iliada până să ajungem la odiseea lui Ulise.

Oraşul Corint a fost întemeiat de regele Sisif, unul dintre cei mulţi aruncaţi de Zeus în Tartar.

Ne apropiem de Nemeia, prilej să ne amintim de Heracles (Hercule, la romani), fiul Alcmenei, devenit un mit după cele 12 isprăvi cunoscute în mitologie drept „isprăvile lui Heracles". Răpunerea leului din Nemeia i–a adus faima, iar legenda a păstrat un element realist, caracteristic omului cu mari calităţi fizice şi morale.

Heracles, cel urgisit de Hera în disputa dintre voluptate şi virtute, alege calea virtuţii.

Până la Argos ţine lectura despre Achile, fiul lui Peleus şi al zeiţei Thetys, regele mirmidonilor. El i s-a împotrivit lui Agamemnon, conducătorul grecilor, în războiul Troiei. Agamemnon îşi sacrifică fiica, pe Iphigenia, şi se întoarce acasă cu alura unui erou, arborând un zâmbet reţinut în faţa soţiei sale, Clitemnestra, mama fiicei sacrificate.

Argos, capitala Argolidei, a păstrat mitul argonauţilor şi al corabiei pornite spre Colhida să găsească lâna de aur pe coasta Mării Negre.

Nauplia, oraş şi port în golful cu acelaşi nume, ne-a găzduit o noapte.

Provincia Arcadia ne aminteşte iar de Heracles ca paharnic al zeilor, trimis de Pan, regele păstorilor, să slăvească splendorile naturii, iar nouă să ne înflăcăreze imaginaţia.

Ne apropiem de Sparta, cetatea dansului şi a cântecului de altădată... La marginea provinciei, între depresiunile muntoase şi ceea ce a rămas din Sparta, măslinii seculari rivalizează cu măreţele monumente. Între tulpinile îngroşate de crengile răsucite, trunchiul măslinului seamănă pe alocuri cu nişte inimi străpunse care au supravieţuit durerii şi din care s-au născut atâtea crengi tinere, în nuanţe măslinii. Ele împodobeau corola, dăruindu-ne un perimetru vast de umbră. Acolo ne adunasem să recapitulăm fragmente din istoria regilor Spartei, de la Menelaușs, fratele lui Agamemnon și soțul Elenei, la Leonida, unul din eroii războiului care a durat opt ani.

La Pilos facem o croazieră pe Marea Ionică. Vaporul cârmuiește spre sud-vest și intră în golful Navarin (ghidul face aici o pauză și ne amintește că în aceste locuri, în anul 1827, flota anglo-franco-rusă a distrus flota turco-egipteană). Cu 2000 de ani în urmă, atenienii i-au învins pe spartani punând astfel capăt rivalității dintre ei.

Majoritatea grupului a coborât, dar eu nu mă hotărâsem încă, văzând în fața mea înălțimea scărilor de piatră, vreo 300 la număr. Nici nu notasem încă nimic despre ruinele cetății.

La Kiparissia, la un popas de prânz, am intrat în grădina curată a unui restaurant, plină de mese și meseni. Se servea ciorbă de burtă și mirosul semăna cu cel din copilărie. La o masă alăturată celei la care se așezase grupul nostru, ospătărița primește comenzi și face socoteli: „Opt și cu șapte, cinșpe, douăzeci și unu, doi, unu, zece, treisprezece, 230..." și se oprește.

– Cum de-ai ajuns aici, frumoaso, o întreb după ce simt că și-a tras sufletul și s-a oprit din socoteli...

– Vai, vorbiți românește... Și rămase să mă privească... aceiași ochi cu care uneori privești din depărtări locurile în care ți-ai lăsat copilăria.

– Păi, am venit atunci, în '90, cu contract de muncă... I-am reținut mișcarea, ridicase palma, parcă să pună stavilă amintirilor – prin câte a trecut... Acum, spuse ea, mulțumesc lui Dumnezeu, mi-e bine, dar greu, foarte greu e să înveți limba, să te poți exprima... Dar tot ce vedeți e al nostru, ăla mi-e bărbatul și-avem și un copil. Mă făcu să privesc spre un bărbat chipeș, cu bluză albastră. El, grec, cu trăsături severe, umeri lați și ochi negri, ea, bălaie ca spicul grâului dat în pârg, blândă și cu obrazul un joc de lumini și umbre.

De printre mese îmi căuta privirea, trimițându-mi un zâmbet împăcat care să țină loc de vorbe. Între ocheade o urmăream și am remarcat cu glas tare că omul își începe viața unde-și poate câștiga pâinea. Acolo își clădește casa și, dacă are parte de omul drag, din același loc pornește fericirea.

– Cum ai găsit-o? De unde o cunoști?... m-au asaltat ceilalți cu întrebări, fiind curioși să afle despre cunoștința mea... A trebuit atunci să le explic, în puține vorbe și în timpul limitat, cum și când poporul român s-a împrăștiat în felul lui în lume, fiecare cum a putut.

Ne apropiem de Olimp. Mituri și întâmplări reale s–au împletit în legendele Olimpului. Vizităm templul lui Nestor, ni se vorbește despre longevivul rege din Pilos, care a trăit cât trei generații. Nestor este cel mai bătrân și înțelept erou al războiului din Troia. Palatul din Pilos, construit de Neleus, tatăl lui Nestor, păstreză printre ruine numai camera de baie unde, potrivit Odiseei, fiica regelui Nestor l-a îmbăiat pe Telemac după lunga lui călătorie. Ghidul ne explică acest obicei ca pe o favoare a regelui în semn de prețuire a oaspetelui.

Vedere din Pilos

Legenda spune că între văile formate din defileuri, din cele mai vechi timpuri ale Haosului, Gaia s-a unit cu Uranus, zeul cerului. Acolo s-a născut Cronos (Saturn, la romani), nu cel dintâi, dar cel mai șiret și dibaci dintre fiii lui Uranus.

Înaintea lui s-au născut Oceanus, Ciclopii, trei frați, fiecare cu un singur ochi în frunte, Hecantohirii și Titanii.

Uranus, care avea darul de a-și descifra viitorul, și–a închis fiii în Tartar, fundul pământului, de teamă că aceștia îl vor doborî de la putere. După un asemenea exemplu, cum să nu-și fi mâncat Cronos urmașii? Cu asentimentul fraților săi, Cronos se hotărăște să acționeze și își atacă tatăl, pe Uranus, cu secera de diamant a mamei sale. Cronos o ia de soție pe Rhea, cea mai frumoasă titanidă.

Cruzimea și setea de putere sunt la originea fiecărui mit.

Domnia lui Cronos simbolizează puterea timpului asupra întregii lumi.

Zeus s-a născut în insula Creta înainte ca Eos (personificarea Aurorei) să-și fi revărsat razele trandafirii. El a fost salvat de la moarte printr-un șiretlic. Legenda povestește că Zeus, ascuns în Creta, stăpânea Olimpul. Era zeul cerului, al ploii și al trăsnetului, suveranul absolut al zeilor și oamenilor. Deși locuia în eter, deasupra atmosferei terestre, deasupra norilor și a furtunilor, iar munții, ale căror piscuri atingeau eterul, după cum se credea, erau tronurile sale, avea un palat în Olimp.

Amaltheea, o capră fermecată, care l-a hrănit pe Zeus în copilărie, reprezintă abundenţa, deoarece într-o zi, rupându-şi un corn, l-a umplut cu fructe pe care i le–a oferit tânărului zeu. După moartea ei, Zeus o preface într-o stea din bolta cerească. Zeus îşi îmbracă în pielea de capră egida (arma-minune, simbolul invulnerabilităţii).

În Olimp se adună toţi eroii: Hera, sora şi soţia lui Zeus, Poseidon şi Hades, fraţii săi, care au fost înghiţiţi cândva de Cronos, tatăl lor, şi „vomitaţi" apoi de el, silit de Zeus.

Zeus, Poseidon şi Hades îşi împart universul. Dar Zeus pretinde supunere deplină. Cei care se socotesc nedreptăţiţi n-au voie să cârtească.

Odiseea consemnează că fiicele şi fiii zeilor primeau demnităţi în Olimp.

Am aflat, aşadar, originea relelor de pe lume, rele existente şi în zilele noastre.

Athena, născută din craniul lui Zeus, n-are mamă!

Apollo, fiul lui Zeus şi al titanidei Leto, este zeul soarelui şi-al poeziei.

Afrodita, zeiţa frumuseţii şi a iubirii, farmecă şi atrage cu iscusinţă chiar şi gândurile înţelepţilor.

Hermes era făţarnic. Am întârziat cu privirea asupra sculpturii care-l înfăţişa cu Dionis, copil, în braţe.

Prometeu, fiul lui Iapet, care a făurit figurine, din argilă şi apă, păcălindu-l pe Zeus, este considerat binefăcătorul oamenilor, cel mai mare apărător al rasei umane.

Athena, care avea o slăbiciune pentru fiul lui Iapet, protejându-l mereu, l-a ajutat şi se pare că ea a insuflat viaţă acestor figurine. Athena a dăruit oamenilor şi însuşirea de a gândi.

Frumuseţea mitului prometeic provine din simbolul luptei duse de om pentru stăpânirea tainelor naturii. Zeus l-a pedepsit pe Prometeu pentru că a încercat să creeze o fiinţă asemănătoare zeilor. Deci zeii erau invidioşi pe om!

Iată-l pe Dionis (Bachus la romani), fiul lui Zeus şi al muritoarei Semele. El îl învaţă pe om cum să cultive viţa de vie, arătându-i magica licoare.

Câştigătorii jocurilor olimpice nu erau retribuiţi în bani, ei primeau o coroană din ramuri de măslin. Măslinul, adus de Heracles din „nordul îndepărtat", a fost plantat în vecinătatea templului lui Zeus.

Cu paşii obosiţi trecem printre ruine: Templul Herei, unul dintre cele mai vechi temple dorice din Grecia, gymnasion.

Cripta Palaestra şi altarul lui Zeus situat în cele trei temple Zeus-Hera-Rhea au fost, pentru a doua oară, dărâmate de o mişcare seismică în 1953. Acolo am întârziat printre ruinele de piatră mâncate de vârstă şi de intemperii, până când cerul şi-a pălit culoarea şi am înţeles că Zeus ne întâmpină. În plină zi fulgere tăiau în zig-zaguri luminoase cerul şi trăsnetele multiplicau ecoul. Au început să cadă picături calde de ploaie. Zeus ne-a bucurat cu multă ploaie şi trăsnete de sezon, ştiind că acasă le ducem dorul. Dintr-un stejar am luat cu mine o crenguţă cu doi muguri de ghindă...

Basorelief dinTemplul Herei din Selinus, c. 470-460 î.e.n. reprezentându-i pe Zeus şi Hera

La Patras ne-am îmbarcat pe un ferry-boat spre Kafelonia. Marea era liniştită şi albastră ca o cerneală vărsată din greşeală pe masa de lucru. Peste 4 ore aveam să ajungem la Ithaca.

La Melissani parte din pasageri a coborât. Împreună cu ei au ieşit de pe puntea vasului containere, camioane, autocare şi automobile moderne mici. Noi, cei rămaşi pe puntea vasului, ne-am ocupat locul în jurul unei mese mari pentru a asculta în continuare lectura, din traducerea lui Cernihovski, despre peripeţiile lui Ulise de-a lungul celor 20 de ani cât lipsise de acasă. Ascultam detaliile despre despărţirea lui Ulise de femeia iubită, Penelope, şi de fructul dragostei lor, Telemac.

Grea i-a fost întoarcerea acasă! Peripeţiile din acele vremi! Circe, vestita vrăjitoare, Caliope, muza poeziei, şi mândra Nausicaa, fiica lui Alkinoos, cea care îl descoperă pe Ulise naufragiat şi-l aduce la palatul tatălui ei.

Regele Alkinoos şi-ar fi visat un ginere ca Ulise, dar trece peste toate interesele lui personale şi îl ajută pe acesta să-şi satisfacă dorinţa şi să se întoarcă în Ithaca.

Ascultând episodul acesta, m-am gândit ca şi altădată că a întâlni un om mărinimos constituie întotdeauna o raritate, iar să rămâi om, de asemenea...

Acasă, în Ithaca, mândra şi credincioasa Penelope își plânge bărbatul și înfruntă nerușinarea pețitorilor care benchetuiau în casa ei sorbind vinul, mâncând turtele și risipind avuția lui Ulise. Aici e tăinut motivul pentru care ea și-a trimis feciorul, pe Telemac, în Sparta să afle vești despre Ulise. Bătrânul Nestor o ajută și Telemac pleacă însoțit de Mentor, educatorul lui.

Ulise intră pe poarta casei sale după 20 de ani, în haine de cerșetor. Un câine sleit de vârstă și așteptare dă bucuros din coadă, semn că-și recunoscuse stăpânul. Era Argos, câinele care se întinde la picioarele stăpânului lui și moare de atâta fericire.

Cu imaginația și trăirile mele, diferite de preocupările celorlalți din grup, urcăm spre Ithaca. Ajunserăm la mânăstirea Katharon, la 806 metri deasupra nivelului mării. Acolo am avut o pană de cauciuc, care ne-a reținut locului două ore. Soarele se pregătea de coborâș și câțiva bărbați au început să demonteze roata autobuzului. Femeile îl podidiseră cu reproșuri pe ghid. Altele mai prăpăstioase prevedeau deja un accident inevitabil la coborâre, pe considerentul că șoferul era și obosit, și nervos. Eu, cu sufletul plin de impresia lăsată de lectură, urmăream traseul soarelui și albastrul de cerneală în defileul muntos.

Uitasem de pana autobuzului. Eram în drum spre cimitirul Missolongi, unde am găsit statuia, în mărime aproape naturală, a poetului englez Byron. Sub piedestalul statuii i-a fost îngropată inima. Mi-am găsit o bancă mai apropiată de inima lui; percepeam vibrațiile și căutam, adulmecând văzduhul străpuns de razele soarelui și parfumul vegetației, toamna care se vestea. Ședeam lângă statuia lui Byron și gândurile mele zburau printre adierile vântului.

În sfârșit ajunserăm la Delphi.

Înălțimile stranii și mohorâte deasupra grotei unde Apollo îl ucide pe Python – șarpele cu o sută de capete – dintr-o singură ochire de săgeată au primit denumirea de Delphi, loc unde se afla templul în care preoteasa Pythia, așezată pe trepiedul de aur învelit în pielea șarpelui răpus transmitea oracolul. Pythia ședea deasupra grotei din care țâșneau gaze și fum înecăcios. Preoteasa bolborosea cuvinte pe înțelesul ei, neclare – acestea erau răspunsurile lui Apollo la întrebările puse de regi și mari demnitari veniți cu daruri fabuloase pentru a-l consulta...

Ascultam și mă gândeam că din timpuri străvechi lumea a păstrat aceste vicii.

Sanctuarul lui Apollo, ruinele templului și gymnasion-ul se întind pe câteva terase în muntele Parnas. Vechiul teatru, fântâna Castalia, a cărei sursă de apă se află la poalele Parnasului, au inspirat poeții, iar muzicienii au îmbinat notele pe strune. Între aceste splendori se reflectă ruinele în golful Ithaca și, tot de aici, de la Delphi, s-a păstrat tradiția organizării jocurilor olimpice la fiecare patru ani.

Prin străduința unor pasionați arheologi, muzeul a devenit unul din cele mai importante din lume. Se pot vedea, între altele, colecții de statui, bronzuri, coifuri antice, măști de aur din perioada miceană.

Ajungem la Atena fără suflare, dar programul este încărcat: partea modernă a orașului cu piața Syntagma, grădina și casa Parlamentului, Mormântul soldatului necunoscut, Muzeul de arheologie, acesta din urmă inclus în programul zilei următoare.

Piața Omonia te însoțește până în apele mării, arătându-ți pitorescul unor ulițe strâmte, ticsite de dughene pe unde am rătăcit ca în vechiul Jaffo de atâtea ori.

Plaka, cel mai vechi cartier, ne duce la Acropole. Cetatea Atenei zidită pe stânca înaltă ne-a obligat să ne începem vizita de dimineață, pe răcoare. În grupuri organizate, o mulțime imensă urcă aceleași trepte abrupte, lunecoase, lucind în soarele deja ivit.

Vestigii din perioda neolitică se identifică cu cele din perioada miceniană.

Apelativul „domnișoară" însoțește numele Denisei, ghidul nostru, în minifustă și sandale, o brunetă cu părul bogat și buze carnale, și care poartă cu inocență o pălărie de pânză albă cu borul mic și panglică roșie. Nu pare tânără, nu e frumoasă, dar e plină de patos când intră în rolul ghidului. Nu-i scapă nici un amănunt cu privire la monumentele orașului.

Ne vorbește în engleză, „limbă străină nouă și ei...", de aceea vorbește rar, pe înțelesul tuturor și mie îmi prinde bine.

Templul Pallas-Athena (Minerva, la romani) ridicat de Pericle este opera arhitectului Ictimus și a sculptorului Phidias. Este lucrat în marmură pentelică, peste care frize impresionante redau procesiunea panatheneelor, festivități religioase organizate anual în onoarea nașterii zeiței Athena.

Mai stăruia răcoarea când am ajuns la muzeul de arheologie. Denisa, matinală și punctuală, ne-a așteptat la intrare. Ziua se anunța călduroasă și înăuntru nu era aer condiționat.

Traversăm galerii cu sculpturi descoperite în perfectă stare, altele reconstituie cu migală, fresce din acele perioade, ornamente, unelte, arme antice, vase și podoabe adunate de oameni a căror profesie s-a transformat într-un cult.

Seara, o ultimă plimbare în portul Pireu mă readuce la realitate. Ne întoarcem acasă. Ca să te întorci trebuie să ai o țară unde să te întorci și siguranța că acasă te așteaptă cineva. Mulțumescu-ți Ție, Doamne, pentru amândouă.

Și o ultimă mulțumire pasionatului I. Știru, care m–a îmboldit să caut în sertarele mele aceste însemnări uitate.

O povestire de
AHARON GOVRIN – Haifa

O excursie în Delta Dunării

Ciorba de peşte era ameţitoare. Peştele prăjit se topea în gură. Seara, am avut o saramură la grătar.

La mijlocul lunii iunie a anului 1962, împreună cu doi prieteni, am pornit să vizităm Delta Dunării, acea fantastică rezervaţie naturală, inclusă de UNESCO în programul „Omul şi biosfera” ca o preţioasă comoară a globului terestru.

Am plecat de la Bucureşti la Galaţi cu trenul şi de acolo la Tulcea cu „cursa”, un vapor cu „zbaturi” (roţi mari cu palete, de ambele părţi ale vaporului, ca pe Mississipi, în timpul lui Tom Sawyer) care făcea naveta Brăila-Galaţi-Tulcea.

Am ajuns acolo spre seară şi imediat ce am debarcat am început să ne interesăm în port cum putem ajunge a doua zi în Deltă. Tot întrebând în dreapta şi în stânga, ne-a acostat un vlăjgan de vreo doi metri, atletic, cu o bluză cu mâneci scurte, cu un tatuaj mare, albastru pe braţul stâng şi cu un chipiu de căpitan pe cap.

– Sunt căpitanul de şalupă Vladimir şi la noapte la ora 4 pornesc cu şalupa spre Deltă, să duc pâine şi alte alimente muncitorilor de la culesul stufului pentru fabrica de hârtie. Dacă vreţi să veniţi cu mine, trebuie să fiţi aici exact la ora 4. Înţeles? Eu nu aştept nici un minut.

Cu tot aspectul lui neglijent şi deşi duhnea a alcool, am acceptat, după o scurtă consfătuire tripartită.

Era aproape 7 seara, bătea în port un vânt rece şi trebuia să găsim repede unde să dormim, aproape de port, în scurta noapte, aşa că am început să întrebăm pe localnici. Multă lume nu era pe acolo, după ce dispăruseră călătorii „cursei”. O babă, lipoveancă, foarte zbârcită, cu o basma neagră pe cap, vindea seminţe de bostan şi de floarea-soarelui. Nici nu ne-am gândit să ne interesăm la ea. Pregătindu-se să-şi strângă coşurile cu seminţe şi să plece la casa ei, ne-a auzit şi ni s-a adresat:

– Veniţi la mine, boierilor, am o odaie de oaspeţi şi n-o să vă iau mult. Ba, dacă vreţi, pot să vă fac şi un ceai şi să vă dau şi ceva de îmbucat, să nu vă culcaţi cu burta goală! Nu stau departe de aici, veniţi cu mine, n–o să vă pară rău!

N-a trebuit să ne sfătuim: am acceptat imediat oferta. Într-adevăr casa nu era departe, vreo 5 minute de mers nu prea repede, mersul babei. Era o casă micuţă, ţărănească, pe o ulicioară îngustă, pavată cu bolovani de râu şi fără trotuare. Cu pereţii probabil de chirpici văruiţi proaspăt, de un alb care lumina străduţa în bezna care se lăsase. Cum am intrat în casă, băbuţa a aprins un chibrit, a dibuit pe o masă o lampă cu petrol, i-a demontat sticla şi a aprins fitilul. A stins chibritul, l-a aruncat în gura sobei de zid din colţul camerei, a montat sticla şi a potrivit flacăra lămpii, care începuse să fumege.

Ceaiul fierbinte de izmă, pâinea neagră proaspătă cu slănină şi usturoi, ni s-au părut o masă de gală, terminată cu bostan cald, dulce şi aromat.

Alături de camera unde am mâncat şi în care baba avea să doarmă pe o laviţă de lângă sobă, era „camera de oaspeţi”. Când ne-a adus şi nouă o lampă cu petrol şi ne-am uitat împrejur, ne-am simţit ca într-o biserică: un perete întreg, deasupra unui lădoi de zestre, era acoperit cu diferite icoane, unele cu rame aurite, mai toate înnegrite de funingine, probabil de la lumânările aprinse de babă la sărbătorile creştineşti. Pe o latură a camerei era un singur pat foarte lat, pe care aveam să dormim toţi trei, ca la priciuri, la cabane. În camera luminată vag de lampa cu petrol aşezată pe lădoi se simţea puternic aroma dulce a merelor puse pe dulapul din colţ.

Am aşezat cum am putut sacii de drum, ne-am dus pe rând la latrina din curte, în spatele casei, şi ne-am culcat îmbrăcaţi. Baba ne dăduse un ceas deşteptător cu clopoţel şi l-am potrivit să sune la 3.30.

Cum m-am trântit în pat am şi adormit, ca să mă trezesc buimac la zdrăngănitul clopoţelului. Îi plătisem babei imediat după ce am mâncat, aşa că am fost repede gata, şi cu sacii pe spate ne-am grăbit spre port, unde am ajuns înainte de ora 4. Şalupa lui Vladimir era la locul ei, motorul duduia mocnit, ne-am îmbarcat.

Vladimir, sau cum i se spunea, Volodea, era acum îmbrăcat cu o haină de vânt peste bluză. Ajutorul lui, un tip scund, nebărbierit, a dezlegat funia care lega şalupa de un stâlp gros de fier de pe chei şi la 4 fix am pornit spre Deltă.

Portul Tulcea era pustiu la ora aceea de noapte. Cerul era înnorat, bătea un vânt puternic, Volodea stătea la volan şi cu o voce adâncă de bas cânta ca pentru el un cântec de jale, în ruseşte. Ajutorul lui a aranjat funia la proră, apoi s-a aşezat la pupă.

Noi trei, după ce ne-am descărcat de pe spate sacii, ne-am aşezat pe nişte bânci, privind împrejur. Nu ştiu de ce, în bezna totală, în mijlocul Dunării, într-o şalupă veche, condusă de un „căpitan” duhnind a alcool, pe care l-am întâlnit din întâmplare în port, mi-am amintit înfiorat de un fragment cu o atmosferă asemănătoare din nuvela lui Hemingway „Adio armelor”. Netrezit de–a binelea, înfiorat de frigul nopţii pe Dunăre, îmi imaginam că vom fi aruncaţi de cei doi marinari în valurile negre, după ce ne vor fi jefuit de tot ce aveam asupra noastră şi vor rămâne şi cu sacii noştri. Am alungat gândurile astea fantastice ca să privesc împrejur, aşteptând răsăritul soarelui.

Şalupa avea în ax o cabină închisă şi acoperită, cu volanul şi nişte manete la proră. La mijloc erau două bănci şi între ele o masă îngustă. În jurul cabinei, în cele două părţi (babord şi tribord, în limba marinarilor), în faţă şi în spate, erau depozitate diferite lucruri necesare navigaţiei: funii, bidoane cu carburant, bidoane cu apă de băut, o ladă mare. Toate astea le-am observat abia când s-a luminat de ziuă, puţin după ora 5.

Şalupa a intrat în braţul Chilia, braţul nordic din cele trei în care se desparte Dunărea. În dreapta era teritoriu românesc, în stânga – sovietic. Deşi atât de devreme, se auzeau de la sovietici difuzoarele asurzitoare şi se puteau observa pe mal pietrele de hotar cu emblema cu cununa de spice şi cu literele C.C.C.P. Soldaţii sovietici urmăreau din ochi şalupa.

Spre ora 6 am ajuns la prima oprire, o tabără de culegători de stuf. Ajutorul lui Volodea a coborât ancora, căci nu era chei de care să ne legăm. La sunetul sirenei de la şalupă, au ieşit dintr-o baracă doi muncitori, probabil lipoveni, cu bărbi mari, roşcate. Volodea a vorbit cu ei ceva pe ruseşte, cei doi au aşternut pe mal o rogojină de papură şi „secundul" a scos din ladă pâini mari, rotunde, şi a început să le arunce, una câte una, muncitorilor, care le prindeau cu îndemânare şi le puneau pe rogojină. A mai aruncat un sac, nu ştiu cu ce, după care ancora a fost ridicată, şalupa a făcut un semicerc, a pornit în contra curentului, în direcţia Tulcea, ca după mai bine de o oră să intre în braţul de mijloc, braţul Sulina.

Abia acum am intrat de-a binelea în deltă. Şalupa a ieşit din canalul navigabil pentru vapoare maritime şi a intrat în canale secundare, înguste, în care numai bărci şi şalupe puteau naviga. La duduitul motorului stoluri de pelicani se ridicau din stufăriş, cu bătăi puternice din aripi, la câţiva metri de noi, atât de aproape încât simţeam mişcarea aerului provocată de aripi. Gâşte, raţe, cormorani şi alte păsări cărora nici nu le ştiam numele, îşi luau zborul sau coborau spre cuiburile lor din spatele stufărişului şi sălciilor. Am mai ancorat o dată, ca să se arunce muncitorilor pâini şi alte lucruri.

Soarele era acum destul de sus pe cerul pur, albastru intens, fără urmă de nor. Se încălzise bine de tot. Am rămas şi noi trei şi echipajul numai în bluze. Prietenii mei moţăiau la pupă, secundul nu era nici el mai treaz. La proră numai eu şi Volodea eram treji, el la volan, eu în spatele lui, înghiţind lacom din ochi feeria din jur. La un moment dat Volodea s-a întors spre mine şi mi-spus:

– Eu sunt cam obosit, n-am dormit prea mult noaptea trecută, iar până la viitoarea oprire mai e de navigat cam două ore. Am să te învăţ cum se conduce şalupa, că nu e aşa de greu, ai să mă înlocuieşti un timp, ca să trag un pui de somn.

Am ezitat, am încercat să mă opun, dar fără succes.

– Vezi maneta asta? Dacă e sus navigăm înainte, dacă o împingi în jos mergem înapoi. La şalupă nu e ca la maşină, nu e nevoie de ambreiaj. Dacă vrei să mergi înapoi cobori maneta puţin, atunci motorul e deconectat de elice, apoi împingi maneta până jos şi şalupa începe să se retragă. Maneta ailaltă e pentru viteză. Acum e la poziţia pentru viteza mijlocie, potrivită cu navigaţia prin canale înguste. Mai sus, viteza creşte, mai jos, scade. Cam asta e tot. Ţi se pare complicat? Ia şi încearcă!

Cu emoţie am apucat volanul, am cârmit spre dreapta, după traseul canalului, dar era cât pe ce să intru în mal şi atunci am cârmit brusc spre stânga. Volodea a pus mâna pe volan şi mi-a spus:

– Pe apă nu e ca pe şosea, iar cârma vasului nu e ca roţile dinainte ale maşinii. Totul e aici aproximaiv, nu hotărât. Toate mişcările volanului trebuie să fie line, treptate. Pe măsură ce vezi că vasul te ascultă, mai suceşti puţin volanul dacă e nevoie, căci în apă vasul continuă, din inerţie, să înainteze în direcţia începută de volan. Dacă vasul a cârmit destul, suceşti lin, puţin, volanul în cealaltă direcţie şi vasul se linişteşte. Atunci îndrepţi volanul şi cu el şi cârma şi vasul navighează drept înainte. Şi încă ceva: s-ar putea ca mai încolo să ţi se pară că s-a terminat canalul, nu mai vezi înainte apă, ci numai plante verzi. Este un plaur, adică un fel de insulă din plante de apă, cu rădăcini, ramuri, frunze şi flori, legate între ele. Nu te speria! Dă puţin înapoi şi dă-i apoi înainte cu viteza maximă. Ai să vezi cum şalupa taie plaurul şi iese din el. Apoi revii la viteza de acum.

Amuzat, deşi oarecum emoţionat la ideea că o să conduc singur şalupa după un instructaj atât de sumar, mi-am luat în primire postul de pilot al şalupei, în timp ce Volodea s-a întins pe o bancă şi după puţin timp a început să sforăie zgomotos.

Eram într-o feerie de basm. Pe bord toţi dormeau. De o parte şi de alta a şalupei, plante de apă, nuferi cu frunze plate uriaşe şi cu flori nereal de frumoase în orbitoarea lor strălucire albă, alte plante necunoscute de mine, cu flori multicolore, iar pe ambele maluri ale canalului stufăriş cu flori ca nişte pămătufuri de şters praful sau de alungat muştele. Mai departe, în spatele stufărişului, se vedeau stejari falnici, cu belşug de frunze dese. Navigam în linişte, o linişte din altă lume, conturată, accentuată parcă, de duduitul molcom al motorului, de sforăitul lui Volodea, de glasurile păsărilor, de fâlfâitul aripilor lor la decolări provocate de apropierea şalupei.

Am deprins repede arta conducerii şalupei, n-am intrat în maluri, ba am spintecat cu succes câţiva plauri, din care am ieşit cu bine. Am condus şalupa vre-o două ore, dar când au apărut pe malul drept câteva barăci, am băgat maneta de direcţie în „înapoi" şi am frânat şalupa până ce s-a oprit cu totul. Apoi i-am trezit pe Volodea şi pe „secund”. Volodea a reluat volanul, a adus şalupa lângă barăci şi s-a repetat aruncarea pâinilor, etc.

După mai puţin de o jumătate de oră am ajuns la un adevărat sat de pescari, tot pe malul drept, sat cu case zidite, cu o biserică lipovenească specifică. Lipit de mal era un ponton de lemn la care şalupa a acostat, iar de o parte şi de alta a pontonului erau legate câteva bărci. Pe mal câţiva pescari îşi reparau plasele la soare. Unul dintre ei pe care Volodea l-a strigat, s-a apropiat de şalupă, a coborât în ea, s-a îmbrăţişat şi s-a sărutat pe gură cu Volodea (probabil obicei rusesc sau lipovenesc), după care Volodea l-a întrebat dacă nu ştie o gazdă pentru noi trei, vreme de câteva zile.

– Bineînţeles că ştiu. Chiar cumnatul meu Mitea are o odaie de oaspeţi şi o închiriază adesea la turişti. Acum odaia e liberă şi o să se bucure că-i aduc clienţi.

Apoi au început să vorbească între ei pe ruseşte, iar la un moment dat Volodea a scos din ladă o sticlă de spirt albastru şi două pahare. Eu ştiam că spirtul albastru, sau, cum se chema, „spirt denaturat”, este otrăvitor şi se foloseşte numai pentru ars. Am ţinut să-l avertizez pe Volodea, dar el mi-a răspuns râzând:

– Dacă era otrăvitor, de mult eram mort, câte sticle de astea am băut în viaţa mea!

Apoi a umplut cele două pahare cu spirt, au ciocnit şi le-au golit dintr-o dată, ca imediat după aceea să bea câte un pahar de apă scoasă din canal. Probabil că spirtul le-ar fi ars esofagul dacă nu-l clăteau cu apă imediat. Eu n-aş fi băut apă din canal decât dacă aş fi ştiut că altfel mor de sete. Se pare că nu se moare nici din spirt „denaturat”, nici din apă tulbure. După mulţi ani, într-o excursie în Egipt, fiind într-o barcă cu pânză („falugea”) pe Nil, am văzut localnici bând apă luată din fluviu, când noi, israelienii, nu beam la hotel nici apă de la robinet!

Toţi trei i-am mulţumit lui Volodea, i-am plătit cât ne înţelesem, i-am dat un bacşiş secundului, după care şalupa a făcut cale întoarsă, iar noi, cu sacii pe spate, de care atârnau hainele de vânt, inutile pe căldura acelei zile însorite, am pornit după pescar, spre casa lui Mitea.

Satul de pescari nu era mare, poate 30 de case, majoritatea văruite de un alb orbitor în lumina soarelui, dar unele albastre. Toate aveau acoperiş din stuf, toate aveau curţi mari, în unele se vedea câte o barcă întoarsă aflată în reparaţie. Puţinele uliţe erau nepavate şi probabil era mult noroi după orice ploaie.

Mitea era la pescuit, aşa că ne-a primit nevastă-sa, o femeie grasă de vre-o 40 de ani, destul de ridată pentru vârsta ei, cu o rochie lungă, jerpelită şi cu o basma pe cap. Ne-am înţeles repede asupra preţului, ne-a arătat camera, care avea trei paturi, un dulap şi o masă cu patru scaune, tot mobilierul fiind rustic, producţie proprie. Cum era aproape de prânz, am întrebat-o dacă nu poate să ne pregătească o masă de peşte. Răspunsul ei ne-a uluit:

– Noi pescuim numai pentru Stat şi nu primim decât un tain care nu ne ajunge nici nouă. Dacă n-am avea un porc în ogradă, slană de la porcul de anul trecut şi un butoi de varză murată, nu ne-am putea ţine zilele. Dacă vreţi să mâncaţi peşte, aici în deltă, trebuie să-l aduceţi voi şi eu vi-l gătesc!

Gazda noastră avea un băiat de vre-o 16 ani, care trebăluia prin curtea din spatele casei. La mirarea noastră («De unde să luăm peştele, că doar nu aveţi în sat o prăvălie, cum avem la Bucureşti „Compescaria”, deşi nici acolo nu se găseşte totdeauna ce cumpăra»), ea ne–a surprins din nou:

– Fiu-meu o să vă arate unde şi cum să luaţi peşte, ştie el cum.

Chemat de mamă-sa, băietanul a primit sarcina să ne ia cu barca şi să ne arate cum să procurăm peşte. Dintr-o baracă din curte a scos o pereche de vâsle, am mers după el la canal, unde am intrat toţi patru într-o barcă. Flăcăul, pe nume Vasia, a fixat vâslele („ramele” pe graiul lui) pe cuiele de lemn ale bărcii, a început să vâslească puternic şi să ne explice ce avem de făcut:

– Nu departe de sat, pe acelaş canal, lucrează un artel de pescari. Şi ei, ca şi toţi ceilalţi pescarii din deltă, trebuie să predea la Pescăriile Statului tot ce prind, aşa că n-au voie să vândă, să dăruiască, sau să-şi ia nici măcar un peşte. Când ei predau la cherhana peştele prins, la un preţ de nimic, îşi capătă şi tainul cuvenit. În schimb Statul le dă bărci, plase, cabane de dormit pentru cei ce lucrează departe de satul lor. Sâmbătă după-amiază o şalupă îi duce acasă, de unde îi ia luni dimineaţă, ca să-i readucă la locul unde pescuieşte artelul. Noi o să ne apropiem de barca în care ei strâng peştele prins, din care voi o să luaţi câţiva peşti mari. Starostele artelului, un om gras cu o barbă mare neagră, o să strige la voi, o să spună că furaţi din bunul Statului, o să vă gonească, dar n-o să vă facă nimic. Totul nu e decât un teatru! Starostele face pe nebunul, ca să audă toţi pescarii lui că s-a opus din răsputeri, altfel îl toarnă la cherhana sau la Partid că v-a dat peşte!

Nu după mult timp am văzut cele două bărci mari ale artelului, legate între ele. Barcagiul nostru a alipit barca noastră de barca cu peşte, noi am luat fiecare câte un peşte mare de peste un kilogram. Totul s-a petrecut aşa cum ne povestise Vasia. N-am aşteptat nici o clipă şi ne–am depărtat de cartel, în timp ce starostele continua să strige:

– Hoţilor, aţi furat peştele Statului! Să vă fie ruşine!”

Cu ruşine, dar şi cu câteva kilograme bune de peşte, ne-am întors în sat, peştele a fost predat gazdei, care ne-a lăudat pentru cantitatea adusă, după care ne-a întrebat cum vrem să-l gătească. Am rugat-o să ne facă o ciorbă și o mâncare pentru prânz și alta pentru masa de seară. Am lăsat la alegerea și la competența ei cum să prepare ciorba și cele două mâncăruri. Cam peste o oră gazda ne-a invitat la masă. Eram destul de flămânzi, căci nu mâncasem nimic dimineața. Nu știu dacă asta era cauza (se spune că foamea e cel mai bun bucătar!), dar aroma ciorbei de pește era amețitoare! Ciorba era delicioasă, peștele prăjit se topea în gură! Pentru masa de seară ne-a spus că va pregăti saramură de crap și încă mai rămâne un pește, pe care i l-am dăruit cu mulțumiri. Știam de la flăcăul nostru că a doua zi vom putea cumpăra pește de la un pescar bătrân, care pescuiește singur, tot pentru Stat, undeva prin apropiere. Cu mămăligă sau cu pâine neagră, țărănească, cu ceva țuică producția casei, cele două mese, la prânz și seara, au fost formidabile! După amiaza ne-am plimbat prin sat, am vâslit prin apropiere, căci aveam încă din tinerețe, de la Galați, experiență la vâslit în bărci de pescari, ne-am odihnit, iar eu am notat în jurnal, pe scurt, impresii proaspete, de care mă folosesc acum, după atâția ani.

A doua zi, cam pe la 9, când Vasia și-a terminat treburile prin gospodărie, am pornit iar cu el prin canale. Urma să navigăm mai mult de o oră până la pescarul bătrân de la care vom cumpăra pește. Dornici să vedem cât mai mult din acest rai de vegetație și de păsăret, am fost bucuroși să pornim iar prin canalele deltei. Vasia trăgea vârtos la rame, noi trei priveam fascinați de jur împrejur, ne bronzam la soarele dogorâtor și schimbam între noi impresii. Când am ajuns la destinație, un canal îngust care se termina printr-o lărgire rotundă, un fel de golf, pescarul nostru tocmai scotea din apă o bară de lemn, lungă și rotundă, la capătul căreia, pe niște bare arcuite, subțiri, ca niște degete, era întinsă o plasă cu ochiuri mici, în care erau câțiva peștișori și un singur pește măricel. După ce a deșertat peștii într-un coș de nuiele din barca lui, bătrânul a început să vorbească cu Vasia, veche cunoștință, nu pe rusește ci într-o moldovenească moale, agale, cântată. Când a auzit de la Vasia că vrem să cumpărăm vre-o 2-3 kilograme de pește, ne-a cerut o sumă derzorie, 15 lei, după care a început să arunce în barca noastră atâta pește, încât a fost nevoie să-l oprim, căci ne era mai mult decât destul și nu voiam să-l exploatăm. La care pescarul ne-a spus:

– Pentru peștele pe care vi l-am dat primesc de la Pescăriile Statului 2-3 lei. Muncesc din zori și până se întunecă și aduc acasă babei mele, la Chilia Veche, te miri ce. V-am vândut peștele cu dragă inimă, mâncați-l sănătoși!

Am ajuns înapoi cam pe la unu. Soarele era sus de tot pe cerul albastru. Vasia era destul de obosit după vâslitul de câteva ore, așa că i-am dat un bacșiș apreciabil, iar el i-a predat mamei lui peștele. Ea ne-a promis o ciorbă diferită de cea de ieri și două mâncăruri pe care n-o să le uităm nici la București. Mărturisesc, gazda noastră nu s-a lăudat!

Am mai dormit o noapte în sat, în casa lui Mitea. A doua zi aveam ocazia să plecăm cu o șalupă la Sulina. Am plecat dimineața devreme, după ce am plătit gazdei și i-am mulțumit din suflet pentru calda ospitalitate, inclusiv minunatele bucate cu pește pe care ni le-a gătit.

În drum spre Sulina am oprit la una din cherhanalele unde se recepționează peștele de la pescari și se sărează, se ambalează și se trimite în toată țara, la fabricile de conserve și la magazine.

Dintr-un vapor cu turiști din occident a coborât o tânără superbă, într-un costum de un alb imaculat, în timp ce o muncitoare, tânără și ea, căra pe umăr un coș greu, plin cu pește, din care i se scurgea pe bluză o zeamă cleioasă. Purtând o salopetă pătată, cu greu observa că nu este bărbat. Am privit spre cele două tinere, turista elegantă și muncitoarea trudită și mi-am zis: „Trebuie să știi unde și la ce părinți să te naști!”

Sulina nu ne-a făcut o impresie deosebită. Era doar un mic orășel de provincie cu numai câteva mii de locuitori, deși era un important port la mare pentru vapoarele navigând spre Galați și Brăila. Ne-a frapat, în mijlocul orașului, farul care fusese înainte cu câteva zeci de ani la malul mării. Mâlul depus de Dunăre la vărsarea în mare, care a creat Delta și face, an de an, ca pământul să înainteze în mare, a lăsat astfel în urmă farul, departe de mare.

În aceeași zi am ajuns, cu altă șalupă, la „Mila 23”. Situat pe vechiul traseu al canalului Sulina, dinainte de excavarea traseului drept, scurtat, acest sat poartă numele după distanța în mile maritime de la nu știu care punct zero. Ajunși spre seară, am tras la cabana pentru pescarii care locuiesc în sate îndepărtate și care pleacă acasă numai la sfârșit de săptămână. Câțiva pescari lipoveni ședeau în jurul mesei și beau ceai fierbinte și nu „ceai calmâc” („Kalmâski ciai” pe limba lor), cum numeau ei ceaiul nu destul de fierbinte.

Atârnată deasupra mesei era o lampă mare cu petrol, uluitoare sinteză între primitivismul unui loc fără curent electric și ultimul strigăt al tehnicii moderne, „termistorul”. În jurul sticlei de lampă era un inel gros, compus din termistori, tranzistori care transformau căldura lămpii în curent electric. De la inel pornea un fir până la un aparat de radio cu tranzistori. Minunăția asta, pe care n-am mai văzut-o nicăieri, era „Made in China”. Probabil că acolo sunt multe așezări fără electricitate, dar cuvântul Partidului trebuie să ajungă în toate casele.

După o noapte la „Mila 23” au urmat Tulcea, Galați, București: nimic interesant.

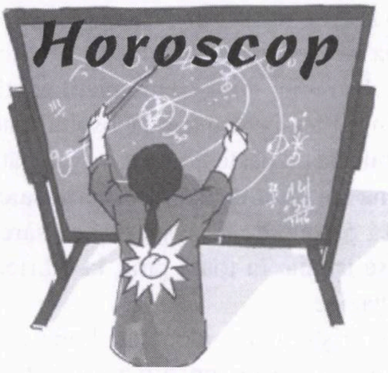

Iulie-August

Berbec (21 martie - 20 aprilie). **Iulie:** Nu vă neglijaţi sănătatea. Faceţi la timp controalele indicate de medic. Renunţaţi la „tratamentul" cu ajutorul rudelor, adică „o pastilă mică roşie", „un bulin galben", etc. contra tensiunii arteriale care s-a dezlănţuiţ sau al sfaturilor lor benevole, de genul „nu-ţi mai băga prostii în cap că doar nu ai nimic; la vârsta noastră nimeni nu e sănătos tun". Culoare: verde.

August: O invitaţie căreia nu-i veţi putea răspunde printr-un refuz. Nu încercaţi nici să găsiţi pretexte, căci nimeni nu vă va da crezare. Faceţi efortul de a vă învinge inerţia. Veţi avea plăcerea unor întâlniri cu vechi amici, pe care nu i-aţi mai văzut de ani şi ani. Reuniunea vă va redeschide gustul de viaţă şi al petrecerilor din tinereţe. Culoare: galben.

Taur (21 aprilie – 20 mai). **Iulie:** Acum, de când v-aţi pensionat cu adevărat, adică nu mai aveţi nici un fel de activitate profesională, timpul trece şi mai greu. Curios şi absurd în acelaşi timp, acum sunteţi mai obosit decât înainte, când nu aveaţi timp nici să respiraţi. Încercaţi să vă găsiţi un hobby – păcat că nu v-aţi pregătit mai de mult pentru această perioadă – şi faceţi-vă un program, zilnic, pe ore. Nu vă lăsaţi pradă gândurilor negre. Numere: 22, 25, 32.

August: O sumă de bani venită pe neaşteptate vă va mai ridica moralul şi vă va soluţiona imediat anumite probleme pe care le-aţi crezut irezolvabile. Nu vă mai învinovăţiţi tot timpul partenerul/partenera de viaţă, deoarece greşelile pe care le-aţi făcut în ultima vreme sunt de neiertat. Trebuie să vă revizuiţi foarte bine şi cheltuielile, dar şi conduita. Numere: 6, 8, 10.

Gemeni (21 mai – 20 iunie). **Iulie:** Sunteţi neliniştit şi nu ştiţi cum se va încheia această lună, deoarece vă temeţi că unele lucruri v-ar putea găsi nepregătit şi fără soluţii imediate. Dacă veţi acorda un oarecare credit, cu alte cuvinte puţină încredere, oamenilor din jurul dvs., vă veţi convinge că toate grijile au fost inutile. Dedicaţi-vă în continuare activităţii graţie căreia v-aţi câştigat prieteni adevăraţi, şi treceţi peste încordare ca peste un minuscul prag. Culoare: albastru.

August: A venit vremea, după activitatea intensă şi tensionată pe care aţi depus-o, să vă acordaţi o binemeritată vacanţă. Folosiţi-o pe deplin pentru a vă reînnoi forţele fizice şi psihice, pentru a vă destinde chiar privind lumea de pe stradă de la masa unei cafenele. Încercaţi să uitaţi, fie numai pentru câteva zile, tot ceea ce vă preocupă neîncetat, tot ceea ce vă scoate din fire, tot ceea ce vă nemulţumeşte şi vă revoltă. Culoare: albastru.

Rac (21 iunie – 22 iulie). **Iulie:** În ajunul sărbătoririi zilei dvs. de naştere veţi avea surpriza să primiţi un mesaj de la un amic ale cărui urme le–aţi pierdut. Poate că veţi reînnoda legătura, depănând amintiri comune. Poate că veţi reuşi să vă faceţi şi planuri comune de viitor, împreună cu familiile. Ieşiţi din comoditatea care vă caracterizează uneori şi daţi dovadă de iniţiativă. Numere: 1, 9, 19.

August: Sunteţi asemeni simbolului zodiei dvs.: daţi mereu înapoi, de parcă vă este teamă de viitor. Ezitaţi să luaţi hotărârile care se impun, deşi vă este clar că numai prin fermitate lucrurile vor progresa. Dacă e nevoie, bateţi cu pumnul în masă, ridicaţi tonul, dar luptaţi pentru cauza dvs. E justă şi merită orice efort! Numere: 2, 11, 34.

Leu (23 iulie – 22 august). **Iulie:** Dacă vă veţi trezi la timp din iluzii, dacă vă veţi corecta miopia provocată de toleranţa dvs. nativă, de firea dvs. s-ar putea ca un drum nou, plin de satisfacţii, să vi se deschidă curând. Fiţi consecvent în principii. În multe ocazii s-ar putea să fiţi nevoit să uitaţi, pur şi simplu, de altruismul pe care l-aţi arătat în relaţiile cu oameni pragmatici. Prietenii din depărtări vă aşteaptă cu braţele deschise. Culoare: portocaliu.

August: Iar sunteţi dezamăgiţi de oameni. Încă nu aţi învăţat că sinceritatea, onestitatea pe care le dovediţi dvs. faţă de ceilalţi nu sunt răsplătite întotdeauna cu aceeaşi monedă. Nu disperaţi, dar nici nu vă încredeţi în oricine. Mai multă înţelepciune, mai mult discernământ vor aduce lucrurile pe făgaşul dorit. Contaţi pe sprijinul familiei şi al prietenilor apropiaţi. Culoare: bleu-ciel.

Fecioară (23 august – 22 septembrie). **Iulie:** O problemă financiară vă dă coşmaruri. În plus, se repetă criza de lumbago pe care data trecută aţi tratat-o cu indiferenţă. Deoarece nu aţi fost prea cinstit faţă de unii colegi, veţi avea unele neplăceri. Dar vă veţi impune, ca de atâtea ori, să nu le luaţi în seamă. Partenerul/partenera dvs. vă încurajează, chiar dacă nu întotdeauna înțelege cu adevărat situația. Numere: 2, 4, 8.

August: O rudă din străinătate vă va face o mare bucurie. Veți constata că nimeni nu v-a uitat și nimeni nu a trecut sub tăcere gestul dvs. nobil. E posibilă o scurtă excursie în nordul țării la familia unui prieten. Atmosfera vă va predispune la confidențe, la depănarea de amintiri și va deschide porți nebănuite. Numere: 3, 5, 7.

Balanță (23 septembrie – 22 octombrie). **Iulie:** Copilul dvs., sau cineva foarte apropiat din familie, vă va răzbuna într-un fel. Ați aflat, cu dezgust, cu oroare chiar, cum unii ipocriți au încercat cu orice preț să vă intre sub piele, lăudându-se acum cu amiciția dvs. și elogiindu-vă peste măsură în ditirambi. Păcat că nu-i puteți pune la punct, aruncându-le măcar o privire disprețuitoare! Culoare: alb, auriu.

August: Acum, căldurile nu vă mai sperie, căci v-ați obișnuit cu ideea că anotimpurile sunt trecătoare și de aceea trebuie să suportați fluctuațiile lor cu stoicism. Nu v-ați obișnuit însă să suportați, fără ripostă, micimea sufletească, ipocrizia, minciuna, invidia și ostilitatea. Aceste defecte cumplite și iremediabile vă ridică temperatura. Nu vă mai necăjiți! Vorba poetului: «Tot ce-a fost ori o să fie / În prezent le-avem pe toate, / Dar de-a lor zadărnicie / Te întreabă si socoate.» Culoare: gri pal.

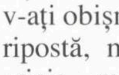

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie). **Iulie:** Vă lăsați singur angrenat într-o ceartă cu un vecin. Dacă nu veți reuși să vă înfrângeți reacțiile impulsive, totul va degenera într-o dispută violentă, cu insulte reciproce Temperați-vă pornirile. Nu puteți avea pretenții de la un ins needucat. Numere: 5, 11, 30.

August: Călătoria proiectată va fi benefică atât pentru dvs., cât și pentru familie. Veți vedea că toată lumea se poate descurca, la nevoie, și fără ajutor. Veți face o lungă pauză în ritmul trepidant în care trăiți și veți avea noi perspective. Copiii au crescut și sunt pe picioarele lor, chiar dacă vă este greu să recunoașteți acest lucru și să acționați în consecință. Numere: 9, 15, 30.

Săgetător (23 noiembrie – 21 decembrie). **Iulie:** Ați uitat demult marea iubire din tinerețe. Iată însă că, peste continente, oamenii se întâlnesc, deseori întâmplător. Veți simți din nou gustul reveriei, iar inima vă va bătea ca odinioară, când o strângere de mână, un sărut pe furiș reprezentau forma fericirii depline. Au trecut anii, v-ați schimbaț viața v-a schimbat, dar unele lucruri rămân întipărite veșnic în suflet și este nevoie doar de un cuvânt pentru a le trezi. Culoare: roșu.

August: Vă amărâți și-i amărâți și pe cei din jurul dvs.. Fiți mai puțin egoist! Nu întotdeauna totul se desfășoară după cum ați crezut sau v-ați propus. Se mai produc și devieri, ori accidente neprevăzute. Nu luați lucrurile în tragic și nu faceți drame din mărunțișuri. Deveniți, dacă se poate – și se poate! – spectator în anumite împrejurări. Culoare: cărămiziu.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie). **Iulie:** În adâncul ființei dvs. știți că nu sunteți nici ranchiunos, nici răzbunător. Și totuși faptul că unii dintre indivizii care v-au manifestat fățiș ostilitatea încep să piardă teren nu vă lasă indiferent. Presimțirea dvs. nu a dat greș. Ca un bumerang, răul pe care l-au făcut se întoarce împotriva lor. Recunoașteți însă că nu regretați! Numere: 3, 7, 13.

August: În fine, ați depășit pasa neagră! Ar trebui să vă repetați mereu că nimic nu durează o veșnicie: nici răul, nici binele. Numai somnul de veci e veșnic... Bucurați-vă de fiecare clipă, de soare, de flori, de afecțiunea pe care v-o arată prietenii, de apropierea lor. Numere: 13, 17, 19.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie). **Iulie:** Lăsați-vă păgubaș! Postura de Don Juan nu vi se mai potrivește. Priviți realitatea cu simț critic și dacă uneori ignorați amănuntul, numărați anii incluși la capitolul vârstă. Fiți mai atent cu femeia alături de care trăiți în aceeași casă. Surprindeți-o cu un gest de afecțiune. Culoare: portocaliu.

August: Vă pândește o capcană pe care trebuie să știți cum să o ocoliți. Plătiți în prezent necinstea unor indivizi pe care i-ați crezut pe cuvânt și care v-au înșelat amarnic. Luați un împrumut, faceți chiar o mică datorie la bancă, dar ieșiți cu fața curată din această încurcătură în care ați intrat singur, din imprudență și din prea mare credulitate. Culoare: portocaliu.

Pești (19 februarie – 20 martie). **Iulie:** Vacanța v-a priit. V-ați pus gândurile în ordine, v-ați odihnit și mai ales v-ați bucurat că ați fost împreună cu copiii și nepoțeii dvs. Ați văzut lucruri minunate, dar important este că v-ați încărcat bateriile pentru mai târziu. Numere: 6, 10, 31.

August: Toropeala de afară nu v-a afectat simțurile. Continuați-vă planurile începute și lăsați-i pe ceilalți să vorbească. Nu vă lăsați impresionat de opinia lor. Nimeni nu știe mai bine decât dvs. cum trebuie să vă ocupați timpul. Atenție însă la partenerul/partenera de viață! În cămin trebuie să fie respirabil. Numere: 4, 14, 24.

Interim

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Calcule eronate

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2			■							
3				■		■		■		
4										
5						■		■		
6									■	
7			■			■				
8		■						■		
9							■			
10				■						

ORIZONTAL: 1) Limita unei funcţii. 2) Erori la scară redusă! – Suprafaţă. 3) O parte dintr-un tot nedefinit! – 1%! 4) Funcţie matematică. 5) Tip de calcul – Într-un cilindru! 6) Număr fictiv. 7) Limitele unei ecuaţii! – Unghi de 13 grade! – Restul unui calcul. 8) Aria trapezului – Perechea lui unu. 9) Factor determinant al unor primplanuri în cadrul paralelipipedic – Rezolvă o problemă cu atenţie. 10) Mulţime – Coboară înălţimea dintr–un punct dpe bază (pl.).

VERTICAL: 1) Funcţie continuă într-un interval închis şi mărginit. 2) Limite laterale! – Doi termeni într-un polinom! 3) O probă rezolvată cu mare greutate – Puse în ecuaţie! 4) Cu valoare de plus – Însumarea unor hexagoane. 5) Derivată de ordin superior (masc.). 6) Jumătate de oval! – Dromader. 7) Cu minus în faţă la aflarea sumei şi produsului (fem.). 8) Aflate prin calcul! – Aflarea densităţii dintr-o problemă! – 1-4 drepte intersectate! 9) Şiruri nesfârşite (fig.) – Raport de egalitate… 10) Ridicarea înălţimii dinre-un punct.

DICŢIONAR: Ott, nar.

NELU WEINBERG

Pe gustate…

ORIZONTAL: 1) Servită cu garnituri – Hrană asimilată de intestine. 2) Ieşire de sub tipar a unor exemplare dintr-o ediţie de masă. 3) Se consumă la bere – De ochii lumii. 4) Specialitate de împănat vânatul. 5) Sfânt! – Carne! 6) Pus la prins – Unităţi de produse alimentare. 7) Reducere la scară – Crescut pe malul apei. 8) Prezente la supeu! – E cineva la masă – Satisface pofta celor mici. 9) Specialitate… de cafea – Învelit în foi de viţă. 10) Gătită în foi de viţă – Specialitate de zarzări.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1					■					
2										
3					■		■			
4	■		■						■	
5						■		■		
6			■							
7					■					■
8			■				■			
9						■				
10	■				■					

VERTICAL: 1) Prins… la borcanul de dulceaţă – Merge la o bere. 2) Esenţă de migdale. 3) Sunet din adâncuri – April… din romane! 4) O îngheţată mare. 5) Umplutură de aluat! – Ofertă culinară! 6) Hrănitor pentru cei mici (pl.) – Fuge de la… masă. 7) Produs din lapte! – Halogen – Abis! 8) O masă caldă – Cursuri. 9) Un mod de a pregăti bucatele – Garnitură de paste făinoase. 10) Mititei – Unde este… pe gustate!

DICŢIONAR: Ral.

NELU WEINBERG

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Răvaşe: Ravase, plic, avare, ulite, se, orara, ar, crema, aci, e, ospaturi, br, lai, atentie, i, sm, a, tel, titei, ea, ec, postas, atu, fila, cercei, prajiturele.

Primăvară: Primavara, licurici, onor, cucu, adagio, im, iunie, in, ene, zor, m, i, sic, so, acat, izola, mart, rasadnita, viata, a, insamintare, r.

Integramă: D, d, secol, laba, milos, cort, pariu, a, u, ti, netezi, sefi, micut, tertipuri, aer, ari, an, p, etc, ci, e, as, regizor, miere, ora, loaze, clar, gri, soare.

La palatul Victoria se opreşte badea Gheorghe cu bicicleta, o reazemă de gard şi începe să caşte ochii în jur. Gardianul:

– Bade, ia bicicleta de-aici că vin miniştrii, primul ministru...

– No, că nu-i bai, i-am pus lacăt!

❖

La Radio Erevan, un ascultător întreabă:

– De ce costă divorţul atât de mult?

Radio Erevan răspunde:

– Pentru că face!

(Din „Gazeta lui Piedone", Bucureşti 2008)

INTEGRAMA I

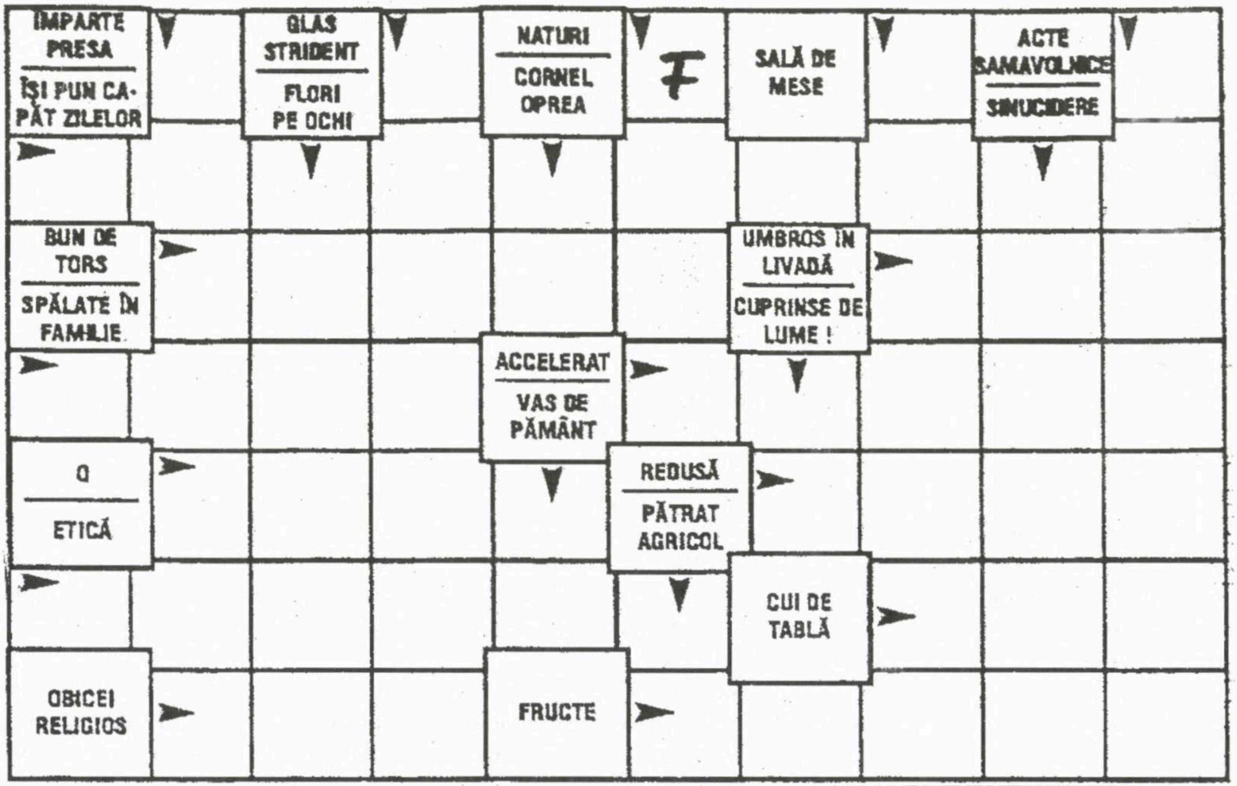
ÎMPARTE PRESA
ÎȘI PUN CAPĂT ZILELOR
GLAS STRIDENT
FLORI PE OCHI
NATURI
CORNEL OPREA
F
SALĂ DE MESE
ACTE SAMAVOLNICE
SINUCIDERE
BUN DE TORS
SPĂLATE ÎN FAMILIE
UMBROS ÎN LIVADĂ
CUPRINSE DE LUME !
ACCELERAT
VAS DE PĂMÂNT
O
ETICĂ
REDUSĂ
PĂTRAT AGRICOL
CUI DE TABLĂ
OBICEI RELIGIOS
FRUCTE

INTEGRAMA II

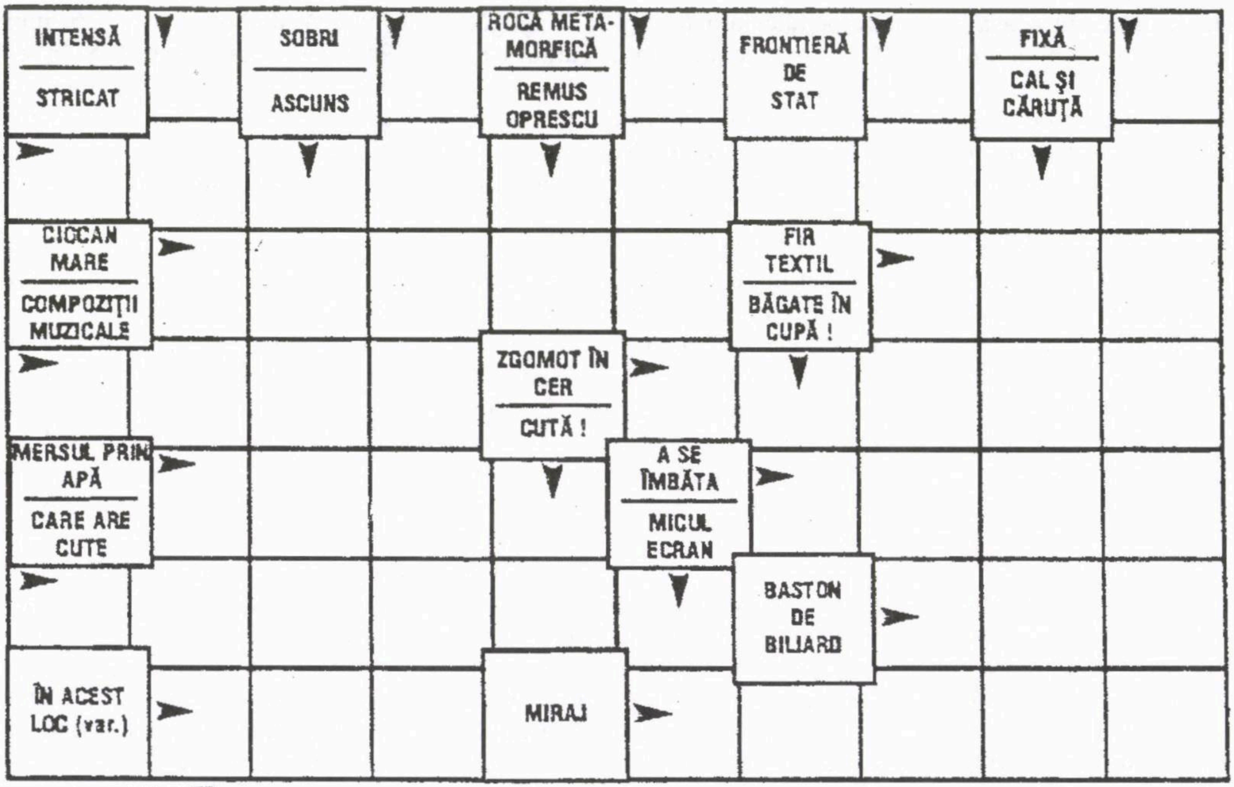
INTENSĂ
STRICAT
SOBRI
ASCUNS
ROCĂ METAMORFICĂ
REMUS OPRESCU
FRONTIERĂ DE STAT
FIXĂ
CAL ȘI CĂRUȚĂ
CIOCAN MARE
COMPOZIȚII MUZICALE
FIR TEXTIL
BĂGATE ÎN CUPĂ !
ZGOMOT ÎN CER
CUTĂ !
MERSUL PRIN APĂ
CARE ARE CUTE
A SE ÎMBĂTA
MICUL ECRAN
BASTON DE BILIARD
ÎN ACEST LOC (var.)
MIRAJ

DICȚIONAR Integrama II: Sist.

Am fost în Trenul Morții

Extrase din amintirile unui supravieţuitor al Pogromului de la Iaşi, din vara lui 1941:

«...Când am auzit prima oară că sunt „Jidan"?! După vârsta de 10 ani. În şcoala primară nu am avut niciodată cunoştinţă de asta. Odată cu intrarea în liceu, am auzit „Jidane" şi, intrigat, am cerut acasă lămuriri. Nu era nevoie de prea multe explicaţii. Când veneau cele două vacanţe, de Crăciun şi de Paşte, elevii evrei din clasele I-II-III erau atacaţi de colegii creştini din clasele superioare. Cât eram mici, adică în clasele inferioare, ceream ajutorul fraţilor mai mari, colegilor evrei din clasele superioare, care ne ajutau să intrăm în vacanţă fără pumni, palme sau ghionturi. Când am ajuns în clasele mai mari, lucrurile s-au schimbat, direct proporţional cu schimbările politice pe plan naţional şi internaţional. Însă până în clasa a VI-a eram buni colegi, fiecare stătea în bancă cu un amic sau prieten. Camaraderia şi comuniunea de interese ne făceau solidari în toate. De exemplu, eu am stat în bancă dintr-a III-a de liceu cu un coleg creştin, până la terminarea liceului. Chiar după segregaţia care s-a făcut la începerea clasei a VII-a. Elevii creştini stăteau în bănci numai între ei. Nouă, evreilor, ne-au lăsat băncile rămase libere.

Începând de la această dată, elevii creştini nu scăpau nici o ocazie să ne aducă aminte că noi „jidanii" suntem responsabili pentru toţi şi toate, şi că trebuie să plătim că l-am omorât pe Cristos, şi pentru că suntem bancherii lumii şi dorim astfel să o dominăm. Şi toate acestea trebuie să le plătim!

În clasa a VIII-a eram premilitar. Ieşeam o dată pe săptămână la câmp pentru tot felul de exerciţii. În timp ce mărşăluiam spre terenul de exerciţii, unul dintre colegii creştini a exclamat: „Se pot face mari economii la omorârea jidanilor. Gloanţele costă scump, aşa că pot fi puşi unul în spatele celuilalt şi nu consumăm decât un cartuş pentru doi jidani!" sau, în „glumă", aruncau în capul unui „jidan" o grenadă (goală) de exerciţiu. Doar nu l-am omorât. Ce-atâta zgomot!

Strada pe care m-am născut era perpendiculară pe o stradă lungă, C. Negri, ce începea în Târgul Cucului şi se termina pe una din arterele principale ale oraşului: Ştefan cel Mare. Strada C. Negri era plină de magazine, prăvălii şi dughene evreieşti, de la negoţul cu amănuntul şi până la cel en-gros, toate se găseau lipite una de alta. De la nimicurile numite gablonţuri şi până la stofele cele mai fine ţesute la Braşov şi Sibiu, toate se aflau aici. Această stradă comercială, însufleţită de mici şi mari negustori evrei, era frecvent ţinta studenţilor naţional-creştini. L.A.N.C., Liga Apărării Naţional-Creştine, condusă de profesorul universitar A.C. Cuza şi de fiul său George Cuza (care erau greci de origine), şi de legionarii lui Corneliu Zelinsky (Codreanu). Se spărgeau geamuri, uneori şi capete, în ambele sensuri, adică atunci când veneau în ajutorul negustorilor birjarii din Târgul Cucului.

Cam prin anii '35-'36 ne-am mutat din strada în care m-am născut pe o altă stradă, într-o casă cu trei caturi, de culoare vernil. Hotărâre fatală pentru familia noastră! Eroare care a costat viaţa tatei şi a fratelui meu. De aici am fost ridicaţi şi încolonaţi cu mâinile ridicate şi mânaţi la Chestura Poliţiei.

Oare oamenii se îndreaptă spre destin sau el vine şi ne trage de mânecă?!?

Tata nu prea ţinea să ne mutăm, dar mama a insistat. Deşi locuiam la etajul doi, casa asta nouă prezenta condiţii mult mai bune de confort.

Numai că... veneau zvonuri că ostaşii şi ofiţerii evrei concentraţi sunt aruncaţi din trenuri, că evreii sunt împuşcaţi pe la sate şi alungaţi doar cu cămaşa pe ei.

Nemţii intrau în sinagogi cu atitudini prieteneşti şi cereau voie să fotografieze. Căpătau această voie şi cetăţenii îşi vedeau mai departe de rugăciunile lor.

Evenimentele s-au desfăşurat cu o viteză diabolică. La 26 iunie 1940, cedarea Basarabiei! Şi în septembrie 1940, abdicarea regelui şi guvernul legionar al lui Antonescu şi Sima!

Astfel că Iaşul devine oraş de frontieră, Prutul fiind la 8 km. de oraş; oraş cu o populaţie de 80.000 de locuitori, evrei şi creştini în proporţii egale.

La 8 noiembrie a avut loc la mitropolie o adunare a şefilor, cu Antonescu îmbrăcat în cămaşă (în fotografie apare în uniformă!), Sima aşişderea (nu e în cămaşă!) şi regele Mihai! Şi astfel, în acest oraş idilic şi romantic, tinerii evrei ca şi cei creştini s-au separat brutal şi pare-se irevocabil pentru o perioadă de câţiva ani.

...Apoi, a apărut afişul, anunţând intrarea României în război. Afişul cu litere mari: Români, vă ordon, treceţi Prutul!

Au urmat alarmele aeriene şi bombardamentele.

Ca premilitari, ne-au fost luate

armele şi am căpătat în schimb lopeţi, fiind puşi să săpăm şanţuri.

Joi dimineaţa săpam şanţuri pe o stradă din cartierul boieresc al Iaşului, în curtea unei şcoli primare. În acea dimineaţă, a fost o alarmă urmată de un bombardament. După ce acesta a trecut, a apărut în curtea şcolii unde lucram o femeie în vârstă, cu o cască militară pe cap, cu mască de gaze şi înarmată cu un pistol, care era îndreptat ameninţător spre noi: „Jidani spurcaţi, eu v–am văzut de pe geam..." şi a continuat pe acest ton câteva minute bune. Un vechi (reangajat) plutonier, care era mai-marele nostru, a liniştit-o pe femeie cu cuvintele: „Ţara i-a trimis să sape şanţuri. Ei asta fac!"

Alarmele aeriene le petreceam în subsolul casei în care locuiam. Eram trei chiriaşi, doi evrei şi un creştin, un inginer silvic paşnic şi prietenos; patinam iarna împreună şi vara înotam. Era în vârstă de aproximativ 40 de ani. Soţia lui era medic ginecolog, cu firma fixată pe cei doi pereţi ai imobilului – foarte vizibilă.

La alarmele aeriene ne adunam cu toţii în adăpost. Doctoriţa, vecina de la parter, Turtuman Alexandrina, ne-a atenţionat să nu facem semnale în direcţia avioanelor, să nu comunicăm prin Morse şi să nu ne bucurăm de bombardamente, căci sovieticii vor fi învinşi şi distruşi.

Strada Anastasie Panu, unde locuiam, era locuită în proporţie de peste 60% de evrei. Locuiau şi multe familii creştine, ca de exemplu, exact vis-à-vis, familia Stanciu, capul familiei fiind ajutor de primar, liberal cunoscut; cei doi copii, Dănuţ şi Rodica, se jucau împreună cu fratele meu. Tatăl meu era în relaţii prieteneşti cu domnul Stanciu. Aceştia locuiau într-o casă veche, mare şi cu o curte asfaltată. Totul era zăvorât şi închis, iar geamurile de la stradă aveau storurile trase.

Sâmbătă noaptea au fost vreo câteva alarme şi am fost nevoiţi să coborâm în adăpost. Mama a făcut dimineaţa nişte plăcinte „poale în brâu". Tata s-a întors din piaţă cu nişte zarzavaturi. Eu am fost trimis cu o pungă de cartofi la cineva care locuia pe strada Nemţească, probabil o cunoştinţă sau un prieten de-al tatălui meu. Am predat cartofii şi m-am gândit chiar să-i fac o vizită lui M.L. care locuia pe strada Palat no. 2, chiar faţă în faţă cu Palatul Administrativ. Familia la care m–am dus a făcut ochii mari când m-a văzut. Eu nu înţelegeam de ce. Mi s-a explicat că evreii erau scoşi din case, încolonaţi în convoaie şi duşi la Chestura Poliţiei din strada Alecsandri.

Am rămas mirat, căci eu nu văzusem nimic. La 9:30 dimineaţa m–am ridicat să plec, toată familia a insistat să rămân.

Eu, la ora 10 dimineaţa, eram acasă şi... pe drum am văzut primele convoaie cu evrei pe strada A. Panu, Piaţa Halei, Elena Doamna şi străduţe învecinate. Ai mei au văzut de la geamurile noastre (etajul II) aceste convoaie şi nu ştiau despre ce este vorba.

La ora 13:30 s-a bătut la uşă şi mama, care a deschis, a văzut un căpitan cu un pistol (jucărie) nichelat în mână, care ne-a ordonat să coborâm, să intrăm în coloana din faţa casei şi să lăsăm deschise uşile locuinţei. Coloana din faţa casei era constituită din locuitorii evrei ai acestei străzi. Vecina de la parter, doctoriţa A.T., mică, grasă, cu mâinile în şolduri, arăta cu degetul: Şi acolo sunt jidani, şi acolo la etaj sunt jidani, etc., etc....

Dintre cei arătaţi cu degetul de ea nu s-au mai întors acasă 17, printre ei, tata şi fratele meu.

Din faţa casei de pe A. Panu convoiul nostru s-a îndreptat spre Piaţa Halei, apoi pe strada Armeană, apoi am intrat pe strada Cuza Vodă pe care o străbatem aproape toată, după care am intrat pe strada Alecsandri, unde se afla Chestura Poliţiei. Tot timpul cu mâinile în sus. Tata era la un capăt şi eu la celălalt şi am avut între noi pe mama şi pe fratele meu.

În faţa Chesturii ne-am oprit şi s-au auzit ordine: Femeile şi copiii se întorc şi merg acasă! Fratele meu nu a vrut sub nici o formă să fie copil şi, cu toate insistenţele noastre, nu s-a dus cu mama spre casă, ci a rămas cu tata şi cu mine. Mama împreună cu o vecină care locuia la etajul I s-au întors acasă. Acolo au găsit apartamentele jefuite, totul a fost răsturnat şi s-a furat cam tot ce le-a plăcut... vizitatorilor hoţi.

În faţa Chesturii erau masate grupuri mari de oameni. Curtea Chesturii era plină de lume şi la o masă mică de lemn stătea un căpitan care împărţea bilete de „Liber" cu ştampila Chesturii. Noi ne aflam încă pe strada Alecsandri.

Au apărut, nu ştiu de unde, cam zece germani din organizaţia Todd. Îi văd în faţa ochilor, şi-au scos surtucele, şi-au suflecat mânecile de la cămaşă şi s-au aşezat unul în faţa altuia cu bâte în mână, lăsând între ei un interval prin care noi trebuia să trecem cu mâinile ridicate. Rezultatul: numeroase fracturi de craniu şi de oase ale antebraţelor. De răni simple sau de mai complicate nici nu mai amintesc. În curtea Chesturii ne călcam unii pe alţii în picioare. Clădirea are (pentru că există şi azi) nişte firide exterioare, trei la număr. În ultima firidă mi–am găsit adăpost, împreună cu tata şi fratele meu. Cu spatele la firidă şi cu faţa spre gardul de ciment (sau cărămidă) din fundul curţii. Pe la orele 15:30-16:00 am auzit răpăitul unei mitraliere, care trăgea din partea opusă, adică din poarta Chesturii.

La prima rafală de mitralieră, instinctiv am pus mâna pe tata şi fratele meu care se aflau la dreapta şi stânga mea, coborând la pământ, cu faţa în jos pe fratele meu şi pe tata împreună cu mine. Când am ridicat capetele, am văzut că gloanţele făcuseră găuri în peretele firidei de care m-am rezemat.

După un timp, mitralierele s-au oprit şi toată lumea stătea cu faţa la pământ. Un gradat neamţ, cu o armă automată, trăgea în cei ce încercau să dispară sărind peste peretele din fundul curţii. Neamţul trăgea mergând pe spinările noastre. Se adunaseră grămezi de morţi şi foarte mulţi răniţi. Sângele şiroia pretutindeni.

Când s-a făcut noaptea, s-a dat ordinul să ne ridicăm şi să ne încolonăm. Această coloană a ieşit de pe poarta Chesturii încadrată de jandarmi români şi tanchete şi şenilete germane. Comanda şi ordinele erau date în limba germană. Şi aşa, în întunericul de camuflaj, coloana a coborât de pe Cuza Vodă şi Piaţa Unirei pe strada Arcu şi apoi pe strada Gării.

În faţa gării Iaşi este o piaţă mare în care am intrat. Ni s-a ordonat să stăm cu faţa la pământ. Comenzile în limba germană erau: Cine ridică capul va fi împuşcat! Apoi, pe grupuri mici eram duşi spre vagoanele de vite, care ne erau rezervate. Fratele meu şi cu mine l-am luat pe tata şi l-am săltat în vagon. Cine nu reuşea la prima încercare era ajutat de baionetele jandarmilor, care erau câte doi la fiecare vagon pentru a „ajuta" pe cei care mergeau mai încet. Ei, aceşti jandarmi, aveau să ne fie companioni de călătorie până la Călăraşi-Ialomiţa. Până acolo este însă o călătorie ce ţine din noaptea de 29 iunie '41 şi până duminică 6 iulie, ora 6 p.m., când am sosit în gara Călăraşi.

În aceste vagoane destinate transportului de animale – 20 de capete de vită pe vagon – am fost noi „îmbarcaţi", adică zvârliţi, împinşi, forţaţi într-un număr atât de mare, încât vă închipuiţi cum se putea trăi.

La transportul vitelor se pun alături căldări cu apă ca vitele să fie adăpate şi fân ca se se alimenteze.

În vagon, am încercat să ne cucerim un mic spaţiu ca să putem sta. Nu era o problemă uşor de rezolvat. Oamenii schimbau, la început, rugăminţi, apoi insulte şi mai apoi pumni pe înfundate sau chiar pe faţă. Fiecare vroia ceva extraordinar, ca de exemplu să respire. Asta deranja foarte tare pe cei 3-4 vecini pe care-i aveai. Aşa că, după un timp, lipsa de aer, de mişcare şi faptul că trenul nu se mişca sau se târâia cu viteza de 1-2 km. pe oră, au făcut să lipsească cu totul curenţii de aer.

Viaţa înseamnă printre altele respiraţie! Asta era problema cu care luptau oamenii în vagon. Voiau să respire şi asta devenea din ce în ce mai greu. Aşa sau cam aşa am trecut primele 24 de ore în vagoanele de vite.

Luni seara au fost debarcaţi oamenii din cinci vagoane şi am fost coborâţi în Tg. Frumos într-o sală (magazie) a Comunităţii evreilor locali. Cu tata şi fratele meu ne-am aşezat sub o fereastră. Afară era o ploaie puternică. Jandarmul care ne păzea stătea în cadrul geamului întredeschis. I-am dat pălăria s-o umple cu apă de ploaie din burlanul alăturat. Contra unei sume de bani, ne-a dat pălăria umplută cu apă. Tata şi cu mine am băut, fratele meu era foarte demoralizat şi n-a vrut să bea.

Între timp în sala asta au apărut doi subgradaţi germani (probabil şvabi) care, într-o impecabilă limbă românească, ne-au făcut tot felul de momente politice, dintre care nu a lipsit lecţia cu iudeo-plutocraţia masonică şi marele pericol ce-l reprezentam noi, evreii. În concluzie, am fost „rugaţi" să depunem banii pe care îi aveam asupra noastră şi bijuteriile, inclusiv verighetele de căsătorie. Unul din nemţi scria numele şi suma dată de fiecare. Apoi au venit personal să mai caute printre noi pe cei care nu se prezentaseră.

Dar... au apărut zorile, era marţi 1 iulie '41, ora 4.30-5:00 dimineaţa. A apărut comisarul Botez, un om scund de statură cu o mustaţă gen „Hitler". Având un bici lung în mână ne-a gonit în fugă (tata a pierdut pantofii) şi ne-a îmbarcat în alte vagoane, care erau deja pline de oameni.

Şi aşa a început coşmarul acestei lungi zile de 1 iulie când, pe la apusul soarelui, după ce s-au deschis uşile, am văzut în vagonul meu cadavrele vii, erau pe 4-5 straturi şi supravieţuitorii erau doi, unul pe care nu-l cunosc şi cu mine. Ordinul era să descărcăm vagonul, noi, cei doi. Am descărcat vagonul şi în ultimul strat sub cadavre i-am găsit respirând pe tata şi pe fratele meu, pe care i-am aruncat din vagon cu mâinile mele. Jos, adică pe pământ, în afară de jandarmi, erau o groază de ţigani din vecinătate, aduşi special să îngroape morţii şi să-i dezbrace şi să-i jefuiască.

În aceeaşi zi, vagonul nostru s-a oprit pe un podet, scurt, de lungimea vagonului. După ce am rupt bucăţile de scândură cu care fusese închisă fereastra vagonului, am putut sta – care mai putea sta şi privi – şi respira. Podeţul era peste un mic afluent al Bahluiului, îngust de 2-3 metri, cu o apă mocirloasă, adâncă de 1/2 metru. Pe lângă vagoane se plimba un locotenent tânăr, concentrat, înalt, slab şi căruia îi lipseau indexul şi mediusul de la mâna dreaptă. Inconvenient parţial, pentru că apăsa pe trăgaciul revolverului cu inelarul. Ofiţerul se amuza trăgând în ţinte vii şi în mişcare. L-am văzut cum a ţintit spre un copil de 10-11 ani, gol complet şi cu un cap roşu de culoarea morcovului. Copilul a fost nimerit, dar nu a fost ucis pe loc, căci l-am văzut fugind spre apă, lipsindu-i o fesă.

Stând şi privind, şi văzând că locotenentul nu era la vedere, cu asentimentul tăcut al jandarmului, am sărit din vagon şi primul care mi-a apărut în faţă a fost un ţigan, în mână cu un revolver vechi şi ruginit; el mi-a cerut să-mi descalţ pantofii.

M-am executat rapid şi am sărit în apă. Ţiganii în urma mea au strigat: Mă, nici porcii nu pot să bea apă din asta murdară! I-am auzit doar cu o ureche. Am băut, băut şi băut. Purtam pe mine chiloţi scurţi de pânză, pantaloni nu mai aveam. M-am întors spre vagon.

Jandarmul a sprijinit patul armei de peretele vagonului şi aşa am intrat. Tata şi fratele meu trăiau la acea oră şi se sprijineau de peretele din faţa ferestrei vagonului. Mi-am scos izmenele ude ca să le dau de băut alor mei, când au tăbărât pe mine să-mi smulgă din mână izmenele... Până la urmă am rămas cu un crac în mână, cu care i-am dat apă tatălui meu; fratele meu nu a băut, era într-o stare foarte rea: nu reacţiona la cuvintele mele, dar făcea semn că nu-i trebuie nimic. I-am şters faţa, buzele arse, dar nu am obţinut nici o reacţie de la el; mai mult făcea cu capul... să-i dau pace. Şi de pace a avut parte, atât el, cât şi tata!

(Tatăl meu a făcut campania militară din Bulgaria 1913 şi a primit medalia „Trecerea Dunării" cu această ocazie. A făcut şi campania din 1916-18.)

În continuare, cred c-am adormit. Strigăte şi zgomote m-au trezit. Cineva a întrebat la uşa deschisă a vagonului: Câţi sunteţi aici? La această întrebare a răspuns cineva care, ca şi mine, rămăsese în viaţă.

„Descărcaţi vagonul!" Atunci m-am ridicat şi am venit spre uşa vagonului, unde am văzut ţiganii care aşteptau ca noi să scoatem morţii afară. Fiind doi care lucram, unul apuca mortul de picioare şi celălalt de mâini, şi îi făceam vânt spre pământ. Acolo... se ocupau ţiganii de ei. Cadavrele erau pe aproximativ patru straturi. Pe ultimul strat, pe podeaua vagonului, i-am găsit pe ai mei.

Am rămas doi. Nu am vorbit între noi şi trenul s-a pus în mişcare, mişcare adevărată. Tot ce-am povestit până aici cuprinde ziua de marţi. Ziua am călătorit, cu numeroase opriri. Nu numai că n-am vorbit cu tovarăşul meu de călătorie, dar nici nu ştiu cum se numeşte.

Joi dimineaţa trenul s-a oprit în gara Roman. Toate vagoanele au fost deschise şi din ele au început să coboare oameni, complet dezbrăcaţi şi în special înspăimântaţi. Şi, spre marea noastră surpriză, o doamnă împărţea căni de apă şi bucăţele de zahăr, a patra parte dintr–un cub de zahăr. Era de necrezut şi totuşi aşa s-a întâmplat. Doamna era (cum am aflat mai târziu) Viorica Agarici, care reprezenta Crucea Roşie. Erau pe peron mulţi, mulţi militari români. Tot pe-acolo era o curte mare unde îşi avea sediul compania a VI-a sanitară, în fruntea căreia se afla generalul dr. Pârvulescu. Îl cunoşteam. Era fostul proprietar al casei în care m-am născut şi unde am stat 14 ani. El, generalul, cunoştea foarte bine familia noastră şi în special pe tatăl meu.

Când l-am zărit şi m-am apropiat de el, mi-a strâns mâna dar au apărut doi ofiţeri germani tineri, pe obrazul cărora nu se plimbase încă nici o lamă de ras; m-au zvârlit pe mine într-o coloană şi pe general l–au împins înghiontindu-l de-o parte. Coloana spre care am fost împins se îndrepta spre vagonul baie (duş). După o cană cu apă însoţită de zahăr, duşul a fost binefăcător.

Astfel am petrecut noaptea sub cerul înstelat de vară aşezat spate la spate cu alţii, spre a ne putea încălzi puţin. Nu aveam nici un fel de haine pe noi. În dimineaţa de vineri am fost din nou îmbarcaţi în vagoane; acum erau spălate şi se aşternuse fân pe podele. A... să nu uit, s-a pus în vagon şi o căldare cu apă. Noi am fost număraţi la intrare câte douăzeci pe fiecare vagon. Vineri dimineaţa, aşa a început călătoria noastră spre Călăraşi-Ialomiţa. Aceiaşi jandarmi, care ne-au luat în primire de la Iaşi, ne însoţeau mai departe şi comandantul lor era căpitanul în rezervă Triandaf.

Până la Mărăşeşti şi, mai departe, spre sud, ne încrucişam cu trenuri militare, care opreau ca şi noi, în diferite gări sau chiar în plin câmp.

Nu am ştiut că pe pereţii vagoanelor noastre era scris mare şi citeţ: „În aceste vagoane sunt jidanii care au tras în armata română şi germană!"

În aceste opriri, ostaşi şi ofiţeri germani deschideau uşile vagoanelor şi îşi etalau o gamă variată de sentimente. Ne fotografiau, scuipau, înjurau sau îşi duceau mâna la centiron şi îşi arătau pistolul.

„Rusia va dispărea în curând”.

(Evgheni Serebeţki, politolog ucrainean; după agenţia „Novosti”, 2008)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Duminică 6 iulie '41 la aproximativ ora 18, trenul a oprit în gara Călăraşi-Ialomiţa.

Ostaşi înarmaţi cu arme automate au înconjurat trenul, uşile vagoanelor s-au deschis şi au început să coboare din ele nişte umbre, care aduceau a oameni, complet dezbrăcaţi...

Populaţia din Călăraşi a văzut această defilare de circa 900 de persoane; oameni se opreau şi se băteau peste gură cu palma, probabil că nu văzuseră încă inscripţiile de pe pereţii vagoanelor. Aşa, încolonaţi, între jandarmi şi ostaşi înarmaţi, am defilat spre o remiză goală a unui regiment de artilerie. Beton proaspăt spălat şi fire de paie pe jos.»

Dr. Iosef Finkelstein
Natania

Pentru cine scriu criticii literari?

Doresc să vă scriu unele comentarii la corespondenţa lui Matei Grisaru intitulată „Nu vă supăraţi pe mine: asta e poezia care-mi place", apărută în nr. 253 al revistei din luna aprilie 2008.

Am absolvit liceul în România în 1952. La literatură am învătat că poezia trebuie să îndeplinească cel puţin două condiţii: să aibă rimă şi măsură (fiecare vers să aibă acelaşi număr de silabe). Nu înţeleg pe ce bază sunt denumite poezii acelea care nu îndeplinesc aceste condiţii.

Cu ani în urmă, la primele mele contacte cu aşa-zisa poezie modernă fără rimă şi măsură, surprins de faptul că aşa ceva poate fi denumit poezie de către autori şi acceptat de critica literară, m-am gândit că poate sunt un primitiv, cu deficienţe, care nu înţelege modernizarea poeţilor şi implicit a poeziei.

Cu timpul mi-am dat seama că nu este chiar aşa. În afară de cele arătate în corespondenţa menţionată mai sus, iată şi alte opinii:

În poezia (n.n. autentică) intitulată „Arta (prea) modernă", publicată în volumul „Na-ţi-o frântă în Ţara Sfântă", la pag. 95, regretatul Nelu Marian a scris (citez un fragment):

Îndată după ce-am ieşit la pensie/ Mi-am zis că-i cazul să-mi ridic nivelul/ Cu teme ce lăsasem în suspensie/ Când n-am avut nici timpul şi… nici zelul!/ De-aceea, pentru a fi modern în toate,/ Am vrut să-mi-nalţ simţirea şi intelectul/ Cu-esenţa artei noi şi rafinate/ Ca să-i percep în profunzimi efectul!/…Eram sfârşit, lipsit de orice vlagă/ Când am deschis o carte de poeme/ În care se vorbea de-un cep şi-o doagă/ Simboluri ale «nopţilor supreme»!/ Nu versuri albe, mai curând cu-albeaţă/ Erau înşiruite pe o filă;/ Simţeam că sunt tot mai golit de viaţă/ De această artă fără milă!/…Într-un târziu, m-am împăcat cu firea/ Şi–am acceptat cumplitele suplicii,/ Ştiind proverbul vechi cât omenirea/ Precum că «arta cere… sacrificii!» Am încheiat citatul.

În revista „Orient Expres" nr. 536, din 27.06.2005, I. Schechter z.l. a scris (citez):

„Mulţumiţi-vă cu versuri albe. Ele nu se decolorează la soare şi-n ele se ascunde calmă şarlatania nechemaţilor". Am încheiat citatul.

Cercul Cultural din Haifa a avut ca invitaţi, la date diferite, pe dl. Uricaru, pe atuci preşedinte al Uniunii Scriitorilor din România, şi un reprezentant al editurii Hasefer din Bucureşti (al cărui nume nu mi-l amintesc).

În cuvântul lor, ambii au justificat faptul că editurile din România nu prea publică cărţi de poezii. Ei au susţinut că activitatea editurilor este bazată pe economia de piaţă. Numărul redus al acestor publicaţii se datorează cerinţei scăzute din partea publicului cititor.

Deci, este justificată întrebarea pusă de autorul corespondenţei din revista "Minimum". Iat-o. Citez:

"...Pentru cine scriu de fapt scriitorii? Pentru publicul iubitor de literatură, sau pentru criticii de specialitate?" Am încheiat citatul.

Se impune deci, ca o consecinţă firească, să pun şi eu întrebarea: Pentru cine scriu criticii de specialitate? Crede cineva că interesul pentru critica literară a unei anumite lucrări este mai mare decât interesul pentru lucrarea în sine?

Sacagiu Hary
Haifa

Excepţii

Adică, după cum explică lingviştii, "ceva care se depărtează de regulile comune" şi sunt atâtea că se spune "nu este regulă fără excepţie". Eu nu vreau să despic firul în patru cu matematica, filozofia sau altele asemănătoare. Mă voi referi la cele pe care le vedem, le trăim şi le simţim. Unele sunt legale, altele admise (se închide un ochi), altele nepermise, ba chiar pedepsite.

Una dintre ele m-a făcut să scriu cele de mai jos.

Mergeam liniştit pe trotuarul unei străzi cu sens unic. Deodată sunt lovit în spate de ceva puternic. M-am oprit brusc şi am reuşit să nu cad. Era un biciclist, om matur, grăbit, care pedala de zor în sens contrar străzii. A oprit câteva secunde să vadă ce este, a ridicat mâna şi a şters-o. Nu e primul şi nici singurul. Există în alte ţări, pe trotuare, pasaje speciale pentru ciclişti. Olanda e în frunte.

Stiaţi că telefonatul este interzis în timpul conducerii unui vehicul motorizat? Cel prins plăteşte o amendă grasă. Mie nu-mi pasă de amendă, ci mi-e frică de o neatenţie de o secundă şi iată accidentul

În general, vizita bolnavilor în spitale este reglementată printr-un orar fix: în zilele de… între orele... La noi, în afară de secţii speciale, de dimineaţă până noaptea tarziu se perindă vizitatori, cu sacoşe, băuturi, flori. Un du-te-vino. E deranjat mai mult sau mai puţin cel vizitat, dar cu siguranţă cei din paturile alăturate, care vor linişte şi nu toate luminile aprinse.

Intri într-un taxi şi dai şoferului adresa unde doreşti să fii condus. El te întreabă: "Mone?" (aparat de taxat) sau "mehir" (preţ). În afară de România, n-am mai întâlnit absolut nicăieri sistemul. N-am fost în ţări arabe, Uniunea Sovietică sau cele gen Somalia, Uganda.

Am fost în Franţa şi am însoţit un amic să scoată o sumă de bani mai mare de la o filială a Băncii unde avea contul principal. A prezentat cartea de identitate şi cea magnetică (suma de bani o depăşea pe aceea pe care o putea încasa la automat). Funcţionarul a controlat datele în computer, s-a uitat la fotografie şi la persoană, i-a înmânat documentele cu suma cerută şi cu un plic. Du-te la noi, în orice oraş, la orice Bancă, şi caută aşa ceva. E interzis. De cine? De ce? Ca să batem drumuri şi să stăm la cozi?

De câte ori nu trecem strada prin mijlocul ei sau nu ne pasă că semaforul e pe roşu! Nu e nici un poliţist în apropiere, nu vine nici o maşină, păşim victorioşi. Ce suntem noi: "capete pătrate" sau elveţieni? Să fim serioşi. Suntem cei mai deştepţi.

Potrivit organizaţiei Bekol, care se ocupă de ajutorarea persoanelor cu dificultăţi de auz, un israelian din zece este surd.

Unul din zece? Dacă ţinem seama de cetăţenii de la noi care nu aud, din diferite motive, zgomotul motoarelor din Iran, unde se pregăteşte fabricarea bombei atomice, suntem îndemnaţi să spunem că procentul surzilor este de nouă la zece.

Culmea culmilor e că Statul Israel nu are o Constituţie. Anglia o are – Magna Charta – din 1215. La noi, guvernul şi toată administraţia merg pe două drumuri. După nişte legi din secolul 20 şi altele de acum 3000 de ani şi care se menţin într-un fel, ca şi unele din Evul Mediu. Nu ne putem căsători fără rabin, dar sutelor de mii de imigranţi veniţi din Rusia li se recunoaşte căsătoria la Oficiul de Stare Civilă (şi nu numai lor). Nu putem avea ce au cei din Haifa, care au şi sâmbăta autobuze la dispoziţie. Noi, de aici, nu putem vizita pe cineva. Haifa nu-i în Israel ?

O excepţie logică e aceea de a recunoaşte apartenenţa la iudaism după mamă. În vremurile trecute nu se ştia de ADN şi de aceea se spunea că nu totdeauna se ştie cine e tatăl copilului născut. Pe bună dreptate.

Cel mai bine ar fi, dacă s-ar putea, ceea ce nu cred, ca Statul, autorităţile, nimeni să nu se amestece în viaţa privată a poporului, doar în cazuri deosebite. Fiecare să facă ce vrea în viaţa lui şi a familiei, fără să aducă daune Statului, comunităţii, vecinilor, în limitele decenţei şi ale bunei purtări.

Nu stiu dacă Theodor Herzl, când a publicat "Ţara veche-nouă", s-a gândit la altceva decât la sionism.

Dr. G. Mănescu
Bat Yam

❖

Joseph Alpern, Geneva, Elveţia (răspunde... la un răspuns:

«Am citit cu multă atenţie replicile date de Harry Solomon şi Dorel Dorian la corespondenţa mea din februarie.

Numitorul comun al celor scrise de către preşedintele Comunităţii Evreilor din Piatra Neamţ şi de către redactorul-şef al „Realităţii Evreieşti" a fost faptul că amândoi au fost ofensaţi deoarece corespondenţa mea putea lăsa cititorilor impresia că ei au dat dovadă de o anumită naivitate şi că au acceptat fără a reacţiona acordarea titlului (încă în vigoare) de „cetăţean de onoare" al municipiului Piatra Neamţ lui Ion Antonescu.

Privitor la faptul că ei au primit numai „Diplome de recunoştinţă" şi nu titluri de „cetăţean de onoare" al oraşului Piatra Neamţ, sunt gata să fac mea culpa pentru inexactitudinea comisă (fără premeditare).

Dar ingeniozitatea fostului primar Ion Rotaru (care nu de mult era candidat al PRM-ului pentru viitoarele alegeri municipale) de a-i onora în acelaşi timp pe Harry Solomon, Dorel Dorian şi Ion Antonescu mi se pare incontestabilă.

Amănuntele privitoare la protestul lui Dorel Dorian nu-mi erau cunoscute şi nu pot decât să-l felicit pentru curajul avut la şedinţa festivă organizată de Rotaru.

Cu această ocazie ţin să-i spun lui Harry Solomon că n-ar fi putut da o interpretare mai eronată decât cea dată frazei mele „Harry Solomon, care continuă să fie preşedintele Comunităţii locale". Am menţionat acest lucru ca un fapt şi în nici un caz în sensul negativ că după cele întâmplate aş fi mirat că el continuă să fie preşedinte al comunităţii.

Regretând profund interpretarea sa, pot să afirm că în timpul vizitei mele la Piatra Neamţ n-am auzit decât elogii la adresa lui Harry Solomon şi că am fost bucuros ulterior să aflu că a fost ales membru în Comitetul Director al Federaţiei Comunităţilor Evreieşti.

Comunitatea Evreiască din Piatra Neamţ are fără îndoială o şansă de a avea ca preşedinte o persoană atât de dinamică, erudită şi... cu mult simţ al umorului.

În încheiere, îmi permit să afirm că polemica provocată de corespondenţa mea şi de interpretările greşite ale protagoniştilor a avut cel puţin meritul de a face cunoscut cititorilor aspecte necunoscute ale vieţii sociale intense a comunităţii pietrene şi, desigur, problema reabilitării fostului dictator.»)

Ing. Radu I. Gaton, Tel Aviv (ne scrie despre Noile cuvinte noi.

«Am învăţat încă în liceu despre neologisme şi barbarisme: se numeşte barbarism folosirea în vorbire – fără a fi neapărat necesar – a unui cuvânt sau a unei expresii (nu neapărat vulgare); un neologism este cuvântul nou creat sau împrumutat din altă limbă. Se întâmplă ca – după un timp – un barbarism să fie acceptat în limbă şi atunci el devine neologism.

Subiectele de limbă – exprimare, scriere, cuvinte noi – m-au preocupat de mult şi dese ori mi-au fost publicate articole în presa noastră.

În cele ce urmează voi arăta două feluri de barbarisme/neologisme, introduse în limbă: 1. Cele ce urmează sunt exemple de cuvinte – în majoritate provenite din greaca veche – intrate în vorbirea curentă. Acestea, mai toate, nu existau „pe vremea noastră” şi le-am achiziţionat de-abia în ultimul timp. S-ar putea ca unele să nu le înţelegem şi, de aceea, le-am dat şi înţelesul.

Acribie – precizie maximă.

Acronim – siglă ce poate fi pronunţată ca un cuvânt obişnuit (USA, NATO, etc.).

Acrostih – poezie, în care primele litere ale versurilor, citite la rând, alcătuiesc un cuvânt sau o propoziţie.

Aforism – cugetare, maximă.

Aleatoriu – care depinde de o împrejurare viitoare şi nesigură.

Apicors – care nu crede în religie şi în legile ei, persoană ce nu acceptă sau nu se comportă conform celor acceptate sau credinţei.

Diacritic – semn la o literă, ce schimbă valoarea (accentele, cedilă, etc.)

Empatie – facultatea de a te pune în locul altuia, de a percepe ceea ce resimte.

Etnonim – nume sau adjectiv etnic.

Etos – caracter comun al unui grup al aceleiaşi societăţi.

Exegeză – interpretare din punct de vedere filozofic a unui text (mai ales biblic).

Glosă – explicarea unui cuvânt sau a unui pasaj obscur dintr-un text.

Hagiograf – autor care scrie despre vieţile sfinţilor.

Paradigmă – ansamblul formelor flexionare (declinare, conjugare) ale unui cuvânt.

Peremptoriu – care nu poate fi tăgăduit; vădit; evident.

Sinapsă – regiune de contact în sistemul nervos, între doi neuroni.

Sintagmă – unitate sintactică constituind o parte a unei fraze.

2. Acum voi arăta şi un alt aspect: anume cel al „invenţiei” de noţiuni noi, prin adăugarea unei terminaţii la un cuvânt existent, cu scopul (după părerea mea) comodităţii în vorbire.

Un mic exemplu: în loc de a zice/scrie „scriitor intrat în antologie”, se combină sfârşitul cuvântului antologie cu terminaţia "at", care dă „antologat”...

Aceste cuvinte noi devin în acest fel nişte mici „monştri”, care se vor expresii elegante şi culte!

Dau mai jos terminaţii folosite în formarea acestora:

-al, -at, -aţie, -ism, -matic, -nal, -nar, -nat, -natic, -oid, -tate, -tarist, -tor, -vist, -zare.

În exemplele ce urmează veţi constata cele expuse de mine:

Antologat (scriitor), artificiozitate, atenţionat, cataclismatic, complementaritate, decizional (act), eficientizare, fascistoid (tendinţă), genocidal (arme), kitschizare, legionaroid, navigalitate, negatoare, organizaţional, pedepsitor, platitudinar (poezie), pluriperspectivism, ştiinţificitate.

Fără a insista în introducerea acestor cuvinte, dau mai jos un scurt extras din volumul doctorului Emil Dorian (Jurnal, Hasefer 1996), medic, scriitor şi dascăl la liceul evreiesc, unde ne-a predat anatomia în 1940:

„Se fac unele împerechieri de cuvinte care falsifică frumoasa şi elocventa simplicitate a graiului românesc. Adeseori se întâlnesc formaţii de cuvinte noi, făcute în mod arbitrar şi caracterizări adjectivale de o amuzantă absurditate”.»)

Ing. H. Tannenzapf, Bat-Yam («Mult stimate domn Mirodan,

Permiteţi-mi să vă deranjez cu o problemă minoră, în ochii multora, care mă deranjează deosebit.

Folosiţi în scrisul dvs., destul de des, cuvântul „kapo” ca o insultă, pentru a vă arăta dispreţul faţă de cineva care nu gândeşte ca dvs., sau a făptuit ceva ce e de condamnat.

Kapo, după părerea mea, este un individ care, în situaţii disperate, ajuns peste limita capacităţii de a suporta suferinţa, e în stare să accepte orice propunere, care i-ar micşora suferinţa. El nu propune. I se oferă şi el se supune.

Cred că cuvântul kapo s-a născut în centrele de decimare a fiinţelor umane create de fascismul german. Dintre victime se alegeau persoane care puteau ajuta pe torţionari la desăvârşirea operei lor. Puteau fi puşi să selecţioneze hainele celor ucişi, să scoată dinţii de aur ai morţilor. Ajungeau să facă aceste operaţii, uneori, cunoştinţelor, rudelor, părinţilor. Oare există ceva mai înfiorător?

Nu ştiu dacă ei nu sufereau mai mult decât victimele lor. Mulţi dintre aceşti kapo s-au sinucis.

La Muzeul Holocaustului din

Ierusalim sunt relatate cazuri din acestea.

A folosi cuvântul kapo ca o insultă, ca un epitet, ca o jignire este o lipsă de bun gust.

M-am hotărât să vă scriu aceste rânduri, după ce am văzut filmul austriac ce a luat Oscar-ul anul acesta, „Falsificatorii".

Eroii filmului sunt cu toţii kapo. Cu toţii trec prin infernul oprimării, dar chinul le e amplificat de faptul că sunt uneltele oprimatorilor.»)

Dr. Ernest Huşanu, Haifa («Dragostea locuitorilor pentru fiinţele canine o înţeleg şi uneori o admir.

Fantezia acestor patrupede de a–şi elimina excrementele nu cunoaşte restricţii din partea stăpânilor lor şi posibil nici din partea gospodarilor oraşului Haifa.

Mersul pe trotuar devine pentru pieton un „slalom" printre excrementele de toate culorile, diferite forme şi consistenţe, în raport cu vechimea şi durata expunerii lor la soare.

Dacă acest slalom este posibil în timpul zilei (dacă eşti valid pe ambele membre inferioare), în cursul serii sau nopţii devine inoperant şi pericolul nu constă numai în a aluneca, ci şi în a aduce resturile mirositoare dintre adânciturile tălpii pe scări şi în casă.

Aş propune, dacă spiritul civic al câinilor (pardon, al proprietarilor lor) nu poate fi dirijat şi nici admonestat, să se pună în mâncarea acestor patrupede... (nu, nu otravă!) ci o substanţă fosforescentă care, odată eliminată cu excrementele, să constituie puncte vizibile, de ocolire în slalomurile nocturne ale cetăţenilor oraşului (!)

Încă o problemă „urbanistică": staţiile de autobuze; cine trebuie să facă curăţenia acestora şi cine controlează corectitudinea acestor muncitori (dacă există)?

Se acordă multă atenţie straturilor de flori de pe marginea străzilor şi a spaţiilor verzi (şi e foarte bine!) dar nimeni din administraţia străzilor nu vede că printre picioarele persoanelor care aşteaptă în „tahana" se adună zeci de mucuri de ţigară, cutii goale, pahare aruncate, hârtii şi tot ce poate prisosi celor ce aşteaptă autobuzele.

Ar fi necesar, pe lângă un control al stării acestor staţii (reparaţii ale plafoanelor, ale instalaţiilor electrice), dotarea în imediata vecinătate cu coşuri metalice pentru gunoi şi mai ales „dotarea" staţiilor acestea cu atenţia şi grija edililor Haifei (că doar plătim şi taxe pentru buna gospodărire a oraşului».)

Harry Dascălu, Tel Aviv („unde se pot cumpăra cărţi în limba română, aici în Israel?" Asta ne întrebăm şi noi de luni şi luni de zile; răspunsul este, vai!, nicăieri.)

Manfred Silberstein, Bucureşti (nici nu ştiţi cât de binevenite sunt materialele dvs. documentare; nici nu ştiţi...)

Z. Elias, Holon; **Harry Ross,** Naharia; **Joseph Lev,** San Jose, California, SUA; **Sebastian Safiano,** Miami, SUA; **Iosi Melamed,** Holon (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

Clinica de medicină alternativă

„Anita – Rehovot"

condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate • Insomnii • Impotenţă •
Prostată • Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

●

De asemenea:
• Scădere în greutate •
• Întreruperea fumatului •

☎ **08/941-4254**
08/945-6135

Aniversare

Maria Găitan Mozes, scriitoare, publicistă, una din poetele cele mai valoroase din *alia;* 80 de ani de la naştere (vom reveni în numărul viitor).

Deces

Ferdinand Moscovici (85), campion naţional la atletism în anii '50-'60 (800 m. şi 1500 m. plat); la Baia Mare, România.

Manifestări, manifestări...

3.06.08; la Universitatea Ebraică din Ierusalim: conferinţă a prof. Jeffrey Herf, de la Universitatea din Maryland, SUA, pe tema: Răspândind antisemitismul în lumea arabă – propaganda nazistă în timpul Holocaustului.

17.06.08; la Universitatea din Ierusalim: simpozion cu ocazia împlinirii a 60 de ani de relaţii diplomatice neîntrerupte dintre România şi Israel. Au participat: Anton Niculescu, secretar de Stat în MAE din România; Majalli Whbee, ministru adjunct israelian de Externe; Colette Avital, deputată; dr. Iosef Govrin, Eliezer Palmor, dr. Rafi Vago, dr. Shlomo Leibovici-Laiş.

19.06.08; la Universitatea Tel Aviv: prezentarea cărţii "Cele două cariere ale marelui pianist Mândru Katz" de Ruth Guttman Ben-Zvi; au participat: prof. Tomer Lev, Sergiu Natra, compozitor, Mendi Rodan, dirijor, Rodica Radian-Gordon, director în Ministerul de Externe al Israelului, prof. Alex. Grossu, lingvist, dr. Emanuel Krassovsky şi dr. Astrid Balsan, pianişti.

24.06.08; la ICR Tel Aviv: seară consacrată cărţilor de poezie "Zidul", de Adi Christi (Iaşi) şi "Peretele lui Dumnezeu" de Sh. Carmel (Israel).

2.07.08; la monumentul ridicat la Ierusalim în memoria evreilor români ucişi în timpul Holocaustului; comemorare anuală organizată de asociaţia originarilor din Dorohoi şi împrejurimi.

Cu adâncă durere comemorăm la 31 iulie împlinirea a 10 ani de când a plecat dintre noi cea mai scumpă mamă şi bunică din lume

POLLY PREMISLEANER

Cu aceeaşi durere anunţăm că la 7 iunie 2008 s-au împlinit 6 luni de la încetarea din viaţă a tatălui şi bunicului nostru iubit

IACOB (PREM) PREMISLEANER

Neconsolaţi: Sanda – fiică
Marian – ginere
Mălin şi Oriana – nepoţi

„Minimum" intră în vacanţă

Ca în toţi anii din urmă, la vremea aceasta "Minimum" intră în vacanţă.

Ne vom întâlni din nou, la 1 septembrie 2008, în preajma şi în întâmpinarea lui Rosh Hashana.

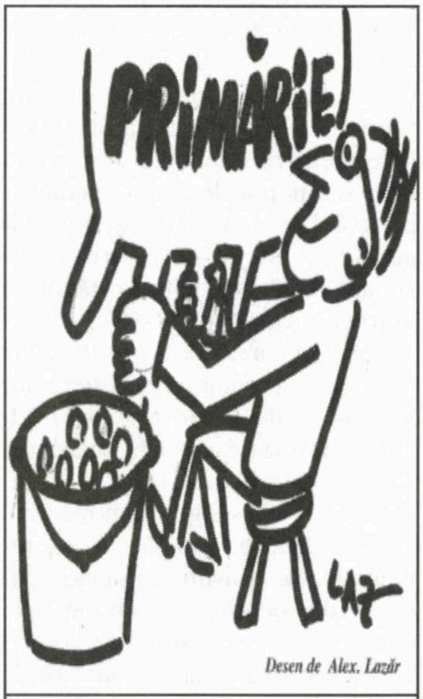

Desen de Alex. Lazăr; din "Harababura", Bucureşti (dar s-ar putea spune şi din harababura din Tel Aviv).

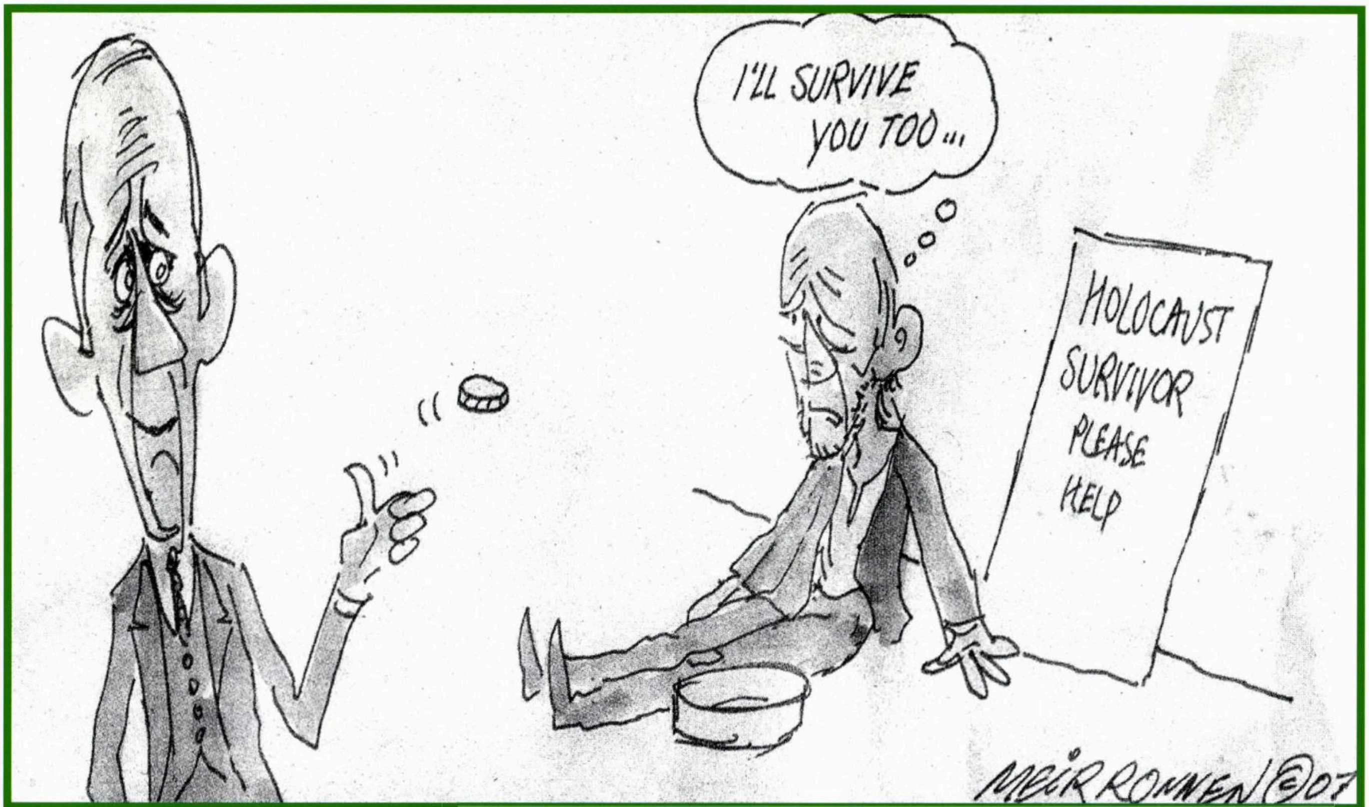
I'LL SURVIVE YOU TOO...
HOLOCAUST SURVIVOR PLEASE HELP
MEIR RONNEN©07

"Supraviețuitor al Holocaustului, vă rog ajutați-mă", e scris pe cartonul din spatele bătrânului cerșetor, care gândește: "Îți voi supraviețui și ție…".

(Desen de Meir Ronnen; \n "Jerusalem Post", 2008)

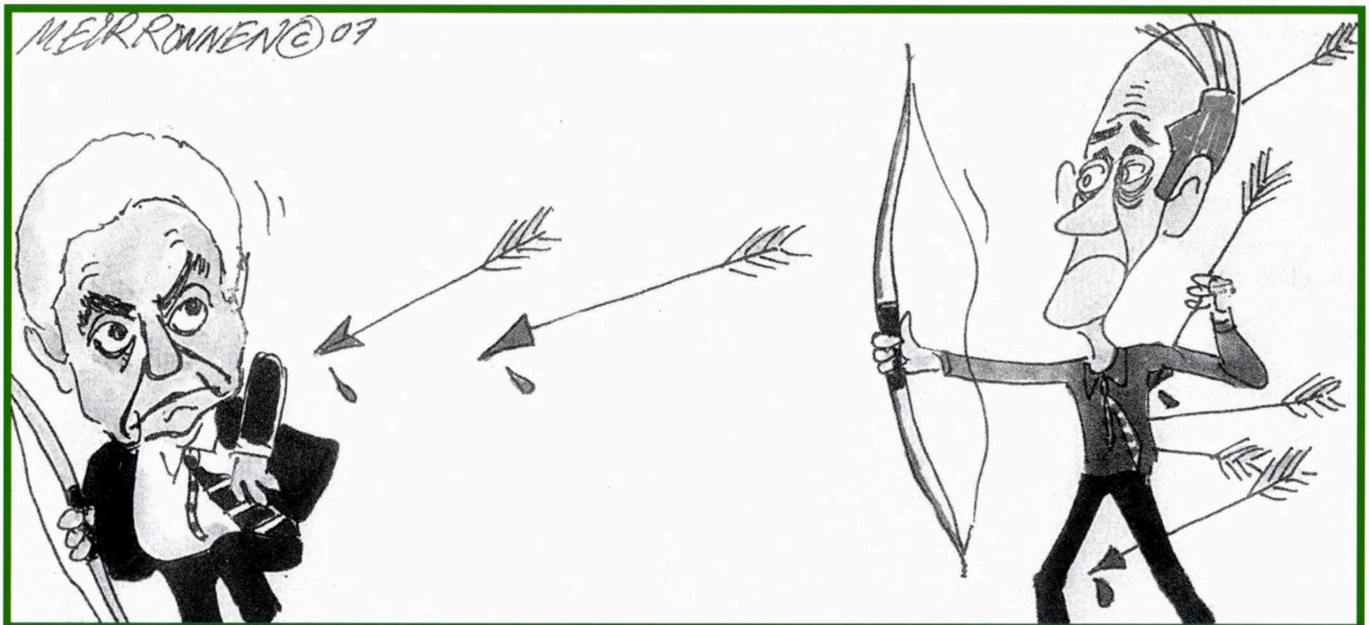
MEIR RONNEN©07

Duel inegal. Pe Mahmud Abbas, președintele Autorității Palestiniene, săgețile lui Olmert nu-l ating, omul o scoate mai bine la capăt pe arena internațională. În schimb, pe primul nostru ministru, săgețile îl ating mereu la partea sensibilă.

(Desen de Meir Ronnen; \n "Jerusalem Post", 2008)

PRĂJITURI CA ÎN ROMÂNIA

Joffre, mascote, amandine, cataifuri, cozonaci cu nucă, pricomigdale, ştrudel cu mere
găsiţi, cu preţuri convenabile, la laboratorul cofetăriei

London Fondat în 1965

«Mi-a fost recomandată cofetăria „London” de către un prieten şi de atunci nu pot uita gustul prăjiturilor de acolo: meringue umplute cu frişcă, cum nu am întâlnit nicăieri în lume, mascote, dar mai ales cataifurile.»

Str. Vital nr. 3 (intrarea prin str. Salame), Tel Aviv, Tel. 518-7970
Autobuze: 18, 26, 42 sau 1, 2 (staţia de pe strada Alia, colţ cu Florentin)

London e deschis zilnic între orele 7.00-14.00

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

NE OCUPĂM DE:

- **DOBÂNDIREA şi redobândirea cetăţeniei române (până la gradul 2 de rudenie)**
- **TRANSCRIEREA certificatelor de căsătorie şi a certificatelor de naştere (ale celor născuţi în Israel)**
- **OBŢINEREA pensiei din România**
- **TRADUCERI legalizate în limba română**
- **OBŢINEREA oricărui document din România**

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA ŞI DE TRANSFERUL SUMEI OBŢINUTE.

Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor şi desfiinţărilor de firme (societăţi)

Contactaţi: ARIE DEGANI
Strada Adam Hacohen nr. 16 (lângă Ambasada României) Tel Aviv 64585
Tel. 03/522-8899 (Vorbim româneşte)

minimum

**Destul. Am stat destul cu capul în nisip.
Acum când intrăm în noul an,
haideţi să scoatem capul
şi să privim lumea în faţă.**

9 771565 702005 09
1/9/2008 מינימום

■ ANUL XXII ■ NR. 258 ■
■ SEPTEMBRIE 2008 ■
■ 16 SHEKELI ■

COMUNICAT DE PRESĂ

Festivalul Nopţile României în Yafo, ediţia a doua

Cu ocazia Anului European al Dialogului Intercultural (2008), Institutul Cultural Român din Tel Aviv va organiza cea de-a doua ediţie a festivalului Nopţile României în Yafo în zilele de joi, 11 septembrie 2008, şi sâmbătă, 13 septembrie 2008, în oraşul vechi Yafo, şi îl va itinera parţial la Haifa, duminică, 14 septembrie 2008.

Evenimentul constă în concerte de muzică tradiţională şi contemporană românească, târg de artă populară şi ateliere interactive de creaţie pentru copii, alături de expoziţia de fotografie documentară aparţinând fotografului Teodor Răileanu, intitulată "Culorile Timpului: arta sinagogală în Moldova", rodul proiectului de cercetare iniţiat de Institutul Cultural Român din Tel Aviv şi Departamentul de Artă Iudaică din cadrul Universităţii Bar Ilan, sub îndrumarea Dr. Ilia Rodov.

Evenimentul este realizat la Tel Aviv în parteneriat cu Muzeul Ţăranului Român din Bucureşti, Tarom – Tel Aviv, Muzeul de Antichităţi din Yafo, Organizaţia pentru dezvoltarea oraşului vechi Yafo şi Primăria Tel Aviv-Yafo, iar la Haifa în parteneriat cu Muzeul Ţăranului Român din Bucureşti, H.O.R. Haifa, Auditorium Haifa (ETHOS – The Art, Culture and Sport Company Ltd.) şi Primăria din Haifa.

PROGRAMUL EVENIMENTULUI

Nopţile României în Yafo - ediţia a doua

11-14 septembrie 2008

Tel Aviv: Joi, 11 septembrie

- **17:00 – târg de artă populară românească în piaţa din faţa Bisericii Sf. Petru şi atelier interactiv de creaţie pentru copii în Piaţa Kedumim;**
- **19:30 – festivitate oficială de deschidere – discursurile organizatorilor pe scena mare din Piaţa Kedumim;**
- **20:00 – concerte susţinute de Grupul Iza din Maramureş, formaţia Nightlosers şi Taraful Arginţilor din Pârâu de Pripor – Gorj pe scena mare din Piaţa Kedumim.**

Tel Aviv: Sâmbătă, 13 septembrie

- **17:00 – târg de artă populară românească în piaţa din faţa Bisericii Sf. Petru şi atelier interactiv de creaţie pentru copii în piaţa Kedumim;**
- **19:00 – vernisajul expoziţiei "Culorile timpului: Arta sinagogală în Moldova" la Muzeul de Antichităţi din Yafo (St. Mifratz Shlomo nr. 10);**
- **20:00 – concerte susţinute de Grupul Iza din Maramureş, formaţia Nightlosers şi Taraful Arginţilor din Pârâu de Pripor – Gorj pe scena mare din Piaţa Kedumim.**

Haifa: Duminică, 14 septembrie

- **19:30 – concerte susţinute de Grupul Iza din Maramureş şi formaţia Nightlosers la Auditorium Haifa (St. Mahanayim nr. 7, Haifa).**

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 August

Vara nemulţumirii noastre

«A fost o vreme când personalităţile vieţii publice se simţeau ruşinate când erau bănuite de crime şi convocate la anchetă. Doi dintre fruntaşii partidului de guvernământ Mapai (Partidul Muncii de azi) s-au sinucis în zilele când Aharon Barak era procuror general şi îi chemase să-i interogheze. Ministrul Locuinţelor din Israel, Avraham Ofer, şi directorul executiv al Băncii Hapoalim, Yaakov Levinsohn, candidat la postul de ministru al Finanţelor, şi-au tras câte un glonte-n cap.

Prietenii lui Ofer şi Levinsohn afirmă că cei doi s-au sinucis din acelaşi motiv. Ei nu puteau să suporte umilinţa produsă de anchetele poliţieneşti.

În cartea sa "Plânge ţara coruptă", Arie Avneri scrie că Ehud Olmert a fost anchetat de 18 ori de-a lungul carierei sale politice. Şi că acest "curriculum vitae" nu l-a împiedicat să urce până în vârful piramidei politice. Nu este întâmplător că fostul prim ministru Ariel Sharon – cercetat şi el de poliţie în legătură cu diferite afaceri – l-a ales pe Olmert ca pe mâna lui dreaptă în timpul retragerii din Gaza.»

Aşa scrie Yoel Marcus, comentatorul politic nr. 1 al ziarului "Haaretz". Un ziar despre care se pot spune multe, dar nu că ar fi o publicaţie de dreapta, anti-Kadima şi anti-guvernamentală.

Marcus nu este singurul jurnalist din speţa "independentă" care gândeşte aşa. Şi, mai ales, care simte aşa.

David Kimche a fost unul dintre conducătorii Mossadului în anii '70, după care a deţinut funcţia de director general al Ministerului de Externe. Partizan convins al acordurilor de la Oslo, admirator al lui Shimon Peres şi al "liniei" acestuia pro-Arafat (şi-apoi pro-Abu Mazen), el publică săptămână de săptămână un comentariu politic în "Jerusalem Post", exprimându-şi convingerea că se poate ajunge, cu puţină bunăvoinţă, la un acord cu palestinienii, la o înţelegere cu Siria şi, în general, la "un nou Orient Mijlociu", după chipul şi asemănarea celui descris în cunoscuta carte a lui Peres. În lumea presei i se spune, mai în glumă, mai în serios, "stângistul de la Jerusalem Post".

Luna trecută, după ce Ehud Olmert anunţase că nu va mai candida pentru şefia partidului Kadima şi că, prin urmare, nu va mai fi, după viitoarele alegeri, prim ministru, David Kimche a scris un articol care i-a surprins pe toţi amicii săi. Spre deosebire de alţii, care s-au grăbit să dea promosticuri, obişnuite în asemenea împrejurări – de genul: cine va câştiga lupta din sânul Kadimei: Tzipi Livni sau Shaul Mofaz? sau: cine va învinge în alegerile generale: Tzipi, Mofaz, Bibi sau Barak? – el s-a ocupat de starea societăţii noastre.

«Adevărata poveste din spatele retragerii lui Olmert este alta. Adevărata poveste o reprezintă sentimentele de dezgust încercate de o mare parte a populaţiei à propos de tot ce are legătură cu politica şi politicienii, dezgust care a crescut zilnic pe măsură ce ziarele publicau noutăţi despre scandalurile legate de primul ministru. Vorbiţi cu tinerii noştri şi veţi auzi acest dezgust exprimat în termenii cei mai extremi. Ei, tinerii, sunt în mod deosebit bolnavi, plictisiţi din cauza guvernului, a Knessetului, a partidelor politice, a vorbelor în doi peri, a promisiunilor care nu sunt respectate şi a corupţiei. Rezultatul

Rosh Hashana

«Rosh Hashana – Anul Nou evreiesc – îl sărbătorim în plin război. Un război pe mai multe fronturi.

Mai întâi, desigur, pe frontul nr. 1, unde – ajutate de ţările arabe – organizaţiile fasciste Hamas, OEP, duşmanul nostru jurat şi de la începuturi, Hezbollah ş.a. se străduiesc prin toate mijloacele, inclusiv cele mai abjecte, să-şi atingă scopurile, adică să îngenuncheze şi să distrugă Statul Israel.

Apoi, pe frontul luptei politico-diplomatico-propagandistice împotriva inamicilor noştri din Occident (dar mai cu seamă a "amicilor") care au hotărât că a sunat ceasul ca, prin mijlocirea islamiştilor, să pună la cale Holocaustul nr. 2.

În fine, pe frontul intern, unde ne confruntăm cu o seamă întreagă de probleme social-economice şi parcă mai mult morale, de la incredibilele scandaluri de corupţie şi cinism, care au mânjit conducerea ţării, până la activitatea Coloanei a V-a (cetăţenii Kapo şi alţii).

În zilele dinaintea Anului Nou, credincioşii obişnuiesc să arunce fel de fel de fărâmituri în apele râurilor, în semn de lepădare de păcatele de peste an. Să aruncăm şi noi în ape păcatele şi greşelile noastre, şi să cerem iertare pentru aceste fapte nesăbuite. Pe urmă, să strângem din dinţi, să ne înfigem unghiile în carne şi să ne gândim la un singur lucru: câştigarea războiului pe care-l purtăm împotriva răului din afara şi dinlăuntrul nostru.»

...Cam aşa scriam cu câţiva ani în urmă despre Rosh Hashana.

Aşa scriem şi astăzi.

minimum

Apare lunar
Redacția și administrația
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 80 șekeli
1 an (12 numere): 160 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 73 dolari
România – 68 dolari
U.S.A., Canada – 85 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 100 dolari
Insulele Fidji – 160 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.
Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM - PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

acestei atitudini îl vom vedea la viitoarele alegeri: absenteism cum n-a mai fost, voturi date, în semn de protest, unor partide "exotice", ivite peste noapte.»

Care va să zică, bolnavi, plictisiți... Poate și dezamăgiți? Cu siguranță. Poate și îngrețoșați? Fără îndoială. Poate și scârbiți? Indiscutabil. Pentru tineri (dar, ne grăbim a adăuga, și pentru cei mai cu părul alb), vara 2008 a fost probabil cea mai demoralizantă dintre toate.

Din două motive principale. Cel dintâi, așa cum se înțelege din cele de mai sus, se înscrie la capitolul corupție, având – vai! – ca protagonist pe șeful guvernului. Să-l vezi, vreme de trei luni, seară de seară, la televiziune pe primul ministru al țării tale, învinuit ba de a fi primit plicuri cu dolari din partea unui afacerist american care se mai și laudă gen "l-am atins pe Olmert la manșetă", ba de a fi călătorit în străinătate, cu familia, pe bani aparținând unor organizații de binefacere sau așa ceva, să-l vezi tratat de borfaș în "Times" și în "Spiegel", în "Figaro" și în "Washington Post", să ți se vorbească despre el, peste hotare, așa cum li se vorbește celor din Zimbabwe despre Robert Mugabe, – toate acestea sunt de ajuns ca să-ți taie cheful de viață.

Al doilea motiv – și cel mai grav – l-a reprezentat eliberarea lui Samir Kuntar, un nume pe care toți israelienii l-au învățat pe dinafară și nimeni nu-l va uita până la sfârșitul zilelor sale.

Extrase dintr-un editorial de Caroline B. Glick în "Jerusalem Post":

«Israelul a primit cadavrele ostaticilor Eldad Regev și Ehud Goldwasser din Zahal în schimbul ucigașului de copii Samir Kuntar, patru teroriști din Hezbollah și 200 de cadavre de ucigași palestinieni și libanezi. Înainte de acest schimb grupul Almagor, care reprezintă victimele terorismului, a dat publicității numele a 180 de israelieni omorâți de teroriști pe care Israelul i-a eliberat în anii din urmă.

Așa cum arată raportul Almagor, mulți dintre teroriștii eliberați de Israel – inclusiv Saleh Shehadeh, Nasser Abu Hmeid și Abdulah Kawasmeh – au devenit comandanți superiori în mișcările teroriste, responsabili de moartea a sute de israelieni. Alții, ca Matzab Hashalmon, eliberat în 2004 în cadrul schimburilor cu contrabandistul de droguri și agent al Hezbollah Elhanan Tenenbaum, au fost recrutați numaidecât ca atentatori-sinucigași. Hashalmon a omorât 16 israelieni când a aruncat în aer un autobuz la Beer Sheva, câteva luni după ce fusese eliberat.

Guvernul știe precis că înțelegerea despre care vorbim va duce fără doar și poate la asasinarea multor israelieni și la răpirea și uciderea a numeroși soldați din Zahal. Dar nu-i pasă. Pur i simplu nu-i pasă. Lui îi pasă numai de titlurile de mâine din ziare. Și acordul cu Hezbollah a permis primului ministru Ehud Olmert, ministrului de Externe Tzipi Livni, ministrului Apărării Ehud Barak și ministrului Muncii Eli Ishai să rostească discursuri pli-

Tuturor cititorilor și colaboratorilor noștri:
Shana Tova!

TENDINȚE

ne de poezie despre loialitatea Israelului față de soldații săi căzuți; și să fie fotografiați în timp ce se înclinau solemn deasupra sicrielor lui Regev și Goldwasser, acoperite cu steagul țării.

În aceste fotografii din gazete, figurile lor erau impresionante, atât de impresionante încât puteai, ca cititor, să nu observi ce-au făcut ei. Da, tu, cititor, ai fi putut să nu remarci faptul că prin hotărârea lor, "profund patriotică" de a-l da pe Kuntar – care a omorât-o cu mâna lui pe fetița Einat Haran, în vârstă de patru ani, izbind-o cu capul de o stâncă (după ce îi împușcase tatăl în fața ei) – în schimbul trupurlor neînsuflețite ale lui Regev și Goldwasser, acești politicieni au iscălit sentința de condamnare la moarte a numeroși israelieni.»

(Într-adevăr, celebrul "schimb de vii contra morți" a dat mână liberă, pentru prima oară în istoria Israelului, teroriștilor, care nu sperau la așa ceva nici în visele lor cele mai nebunești: dacă mai capturați vreun soldat, nu trebuie să aveți grijă să-l țineți în viață; lo kedai; puteți să-l torturați cât poftiți și apoi să-i dați cu toporul în cap, fiindcă, fiindcă, de-acum înainte, pentru un ostaș mort veți primi tot atâția deținuți "cu mâinile pătate de sânge" ca și pentru unul viu – **nota red. Minimum.**)

...Cât despre media, în săptămânile ce-au precedat decizia guvernului, aceasta a prezentat cazul ca pe o chestiune personală a familiilor Regev și Goldwasser, ignorând cu totul ecoul acordului asupra poporului israelian în ansamblul său. Străduindu-se să înfățișeze drama ca pe o chestiune personală, media a făcut, *la modul pueril, din Kuntar un inamic personal al familiei Haran, în loc să vadă în el un dușman al poporului evreu, în întregimea lui. Refuzând să țină seama de repercusiunile pe plan național ale acestui "schimb",* media s-a *comportat ca și cum, de fapt, ar fi fost vorba de o luptă între două familii: familiile Regev și Goldwasser, pe de o parte, și familia Haran pe de altă parte. Israelul, ca națiune, părea în acest conflict un simplu spectator.»*

Se pare că atitudinea cinică (plus necinstită) a guvernului față de familia Haran nu constituie o excepție. Iată ce am citit zilele trecute în presă ("Viața noastră"):

«Mama violonistului Zinovi Kaplan, de la Filarmonica Israeliană, a fost ucisă acum 30 de ani într–un atac terorist palestinian comis la Petah Tikva.

Violonistul a aflat din ziare că printre cei 200 de prizonieri palestinieni care urmează să fie eliberați ca gest de bunăvoință în favoarea președintelui palestinian Abu Mazen se află și ucigașul mamei sale. "Numai cei care au ales un guvern ca al nostru nu au motive să fie surprinși de eliberarea unor astfel de asasini", a spus violonistul.

Țila Galili, mama lui Zinovi Kaplan, a murit în 1977, când o bombă a explodat în piața de legume și fructe din Petah Tikva.

După ce a aflat că Said el-Atba, asasinul mamei sale, urmează să fie eliberat, violonistul a declarat: "Teroristul care mi-a ucis mama ar fi trebuit lichidat, și nu băgat la închisoare. Nu am știut că el-Atba ar urma să fie eliberat și chiar dacă aș fi știut, ce aș fi putut face? Aceasta nu înseamnă că mă împotrivesc eliberării de prizonieri. Aceștia trebuie ținuți în închisori și folosiți ca monedă de schimb pentru eliberarea prizonierilor noștri", a încheiat violonistul.»

Acum pe agenda schimburilor de prizonieri a rămas, pe locul I, soldatul Ghilad Shalit. Martin Marcus a publicat de curând (în "Viața noastră") un articol antologic despre acest băiat simpatic, care a devenit, fără vina lui, un super-star al societății israeliene. Textul lui Marcus nu ne spune nimic nou despre Ghilad Shalit; el ne spune, în schimb – în câteva rânduri de adâncime și precizie – foarte multe despre ceea ce a însemnat vara nemulțumirii noastre:

«La circa 80 de kilometri de Tel Aviv – scrie M. M. – *este deținut un tânăr israelian, Ghilad Shalit, răpit într-un moment de neatenție și ascuns undeva de Hamas. Este vorba despre un cetățean israelian față de care statul evreu și-a uitat obligațiile. Shalit a fost răpit acum doi ani, când era încă soldat în termen. Deci, nu numai "statul" și-a uitat obligațiile, ci și armata a renunțat la responsabilitățile sale față de un soldat în serviciu activ.*

Evident, după doi ani de prizonierat, situația lui Shalit este mult mai complicată decât la momentul răpirii și statul impotent Israel va trebui să elibereze în schimbul său peste 1.000 de palestinieni deținuți pentru acte de teroare. De fapt nu există un număr de prizonieri palestinieni cu un preț, un mercurial care să "valoreze" cât Shalit. După umila mea părere, toți deținuții palestinieni de acum și de la începuturile statului nu valorează, împreună, cât un fir de păr din părțile ascunse ale lui Shalit, dar nu părerile mele contează. Și dacă ar fi după mine, pentru copilul acesta israelian Gaza ar deveni istorie, un parc în care să nu mai existe piatră peste piatră...

Israelul de astăzi este foarte diferit de cel de ieri. În urmă cu nu foarte mulți ani exista un fel de solidaritate națională foarte specială, care se numea "patriotism israelian" și se manifesta peste tot, în pre-

Ghilad Shalit

să, în discuțiile particulare și mai ales în politica locală și internațională.

Probabil că în anii aceia "afacerea Shalit" s-ar fi rezolvat în 24 de ore și raderea Gazei de pe fața pământului s-ar fi constituit într-o opțiune ca oricare alta.

Astăzi, însă, purtăm tratative cu reprezentanții Hamasului din Gaza, tratăm de la egal la egal și, între timp, Ghilad Shalit se află acolo, în Gaza, la 80 de kilometri de Tel Aviv.

Nu sunt convins că acesta este Israelul pentru care, cu peste 30 de ani în urmă, mi-am părăsit casa și familia de la București și nu cred că astăzi, în condițiile de mai sus, aș lua-o de la început.»

P.S. I: Pe plan internațional, cel mai semnificativ eveniment din punct de vedere israelian l-a constituit, desigur, neașteptatul război ruso-georgian. Spunem semnificativ, fiindcă din ciocnirile din Caucaz am cam avea câte ceva de învățat.

Este și părerea ziarului "Jerusalem Post" (extrase dintr-un editorial al cunoscutului cotidian):

«În discuțiile lor privind invadarea Georgiei de către Rusia, atât președintele Statelor Unite, George W. Bush, cât și Secretara de Stat Condoleezza Rice, au recunoscut deschis că Rusia este agresorul în acest război și că SUA se află alături de Georgia.

Asta-i bine și frumos (ba chiar emoționant; **nota red. Minimum**). *Dar ce ne spune nouă despre Statele Unite faptul că i-au trebuit Washingtonului cinci zile (să frece mangalul;* **nota red. Minimum**) ca *să dea aceste declarații? Ce ne spune despre Georgia? Și, în general, despre starea lumii de azi? Blitzkriegul rusesc în Georgia n-a fost un simplu act de agresiune împotriva unei democrații mici și slabe. A fost un asalt împotriva intereselor vitale ale Occidentului.*

Din ziua în care și-a cucerit independența, în 1990, Georgia a fost singurul obstacol în fața voinței rusești de a controla 100% aprovizionarea cu petrol din Asia Centrală în Occident. Acuma, după cucerirea Georgiei de către Rusia, acest obstacol a fost aruncat în aer. Georgia are câteva conducte de petrol și gaze care trec pe teritoriul său, din Azerbaidjan spre Turcia, cea mai importantă dintre ele fiind conducta Baku-Tbilissi-Ceyhan. Asta înseamnă că Rusia a învins. În viitor, petrolul și gazele despre care vorbim vor fi transportate fie prin Rusia, fie prin Georgia, dar sub controlul trupelor rusești "de menținere a păcii". Apusul are de–aci înainte o singură posibilitate de a primi petrol din Caucaz: să se pună bine cu Rusia.

Dincolo de declarațiile sale sonore, Vestul a arătat limpede că este gata să se încline în fața voinței rusești. A mai fost vizita fotogenică a președintelui francez Nicolas Sarkozy la Moscova și Tbilissi. Apoi, am avut reacția SUA la naveta diplomatică a lui Sarkozy. Eforturile lui Sarkozy întru medierea conflictului au demonstrat foarte clar că Europa este gata să abandoneze Georgia. Documentul în șase puncte semnat împreună cu dictatorul rus Vladimir Putin și cu "președintele" Medvedev include următoarele principii: interzicerea folosirii forței, încetarea focului, garanții pentru primirea de ajutor umanitar, revenirea unităților georgiene în garnizoanele lor, staționarea forțelor rusești în Osetia de Sud și în Abhazia, precum și **oriunde ar dori să se instaleze,** *organizarea unei dezbateri internaționale privind statutul Abhaziei și al Osetiei de Sud.*

Așa cum observa un ziarist de la cotidianul francez "Libération", iscălind acest document Franța a renunțat la ideea de bază că Rusia trebuie să respecte integritatea teritorială a Georgiei. Mai mult, îngăduind rămânerea forțelor rusești în țară și dându-le dreptul să circule unde doresc, fără opreliști, Sarkozy a acceptat controlul Rusiei asupra Georgiei... Și, cu toate că atât Bush cât și Condoleezza Rice au insistat că integritatea teritorială a Georgiei trebuie respectată, nici unul dintre ei nu a explicat **cum** *anume se poate realiza aceasta.*

Reacția Occidentului ne învață trei lucruri. Mai întâi, ne învață că "legitimitatea internațională" nu este determinată nici de respectarea de către statul cutare a legii internaționale, nici de alianța dintre acest stat și marile puteri. Legitimitatea internațională este determinată de numărul de divizii de care dispune statul cu pricina.

După ce Rusia a invadat Georgia, oficialii europeni și americani, ca și candidatul democrat la președinția SUA, senatorul Barak Obama, au sugerat că invazia rusească se bazează pe un drept legitim, întrucât regiunea Osetia de Sud ar fi un "teritoriu disputat". Or, dacă

Osetia de Sud și Abhazia sunt provincii separatiste, în schimb nu e nimic de discutat în legătură cu suveranitatea lor. Ele fac parte din Georgia. ... Dar, în afară de guvernul georgian, nimeni nu a vrut să țină seama de asta.

"N-avem timp acum de discuții fără de sfârșit în legătură cu cine este de blamat", a declarat ministrul german de Externe, Frank Walter Steinmeier.

"Nu e cazul să facem judecăți de ordin moral în legătură cu acest război. Ceea ce ne interesează este să oprim războiul. Nu ne întrebați cine este cel bun și cine cel rău în acest conflict", a precizat ministrul francez de Externe, Bernard Kouchner (da' cine te întreabă una ca asta, domnu' ministru? Ce, suntem càpii? – **nota red. Minimum**).

(În plin război) Când convoaiele de jurnaliști erau mitraliate, când locuințele cetățenilor din Gori (oraș aflat pe teritoriul Georgiei propriu-zise, **nota red.**) *erau bombardate, când bazele militare erau distruse de forțele ruse, un reprezentant al Departamentului de Stat american a spus: "Noi n-am remarcat nimic din care să reiasă că rușii au intrat în Gori. Nu înțeleg de ce georgienii spun asta".*

Lecția pe care trebuie să o tragem din ușurința cu care americanii au declarat că ignoră realitatea constă în aceea că realitatea însăși nu are nici o importanță pentru "făcătorii de politică".. Mințind așa cum a făcut-o, Washingtonul și-a oferit un alibi ca să nu acționeze în nici un fel împotriva Rusiei și să nu se pronunțe în favoarea Georgiei până când rușii i-au silit pe georgieni să renunțe la suveranitatea lor, prin intermediul mediatorilor francezi. Hotărârea Statelor Unite și a Europei de a-i lăsa pe georgieni să cadă va avea repercusiuni uriașe asupra relațiilor Occidentului cu Ucraina, țările baltice, Polonia și Republica Cehă.

Dar unda de șoc nu se va limita la Europa. Ea va fi resimțită și în Orientul Mijlociu. Iar Israelul trebuie să țină seama de aceste evenimente.

În Israelul anilor de început, când amintirea Holocaustului era proaspătă în mintea conducătorilor, strategia noastră s-a bazat pe convingerea că tratatele de pace, alianțele, interesele comune cu diferite puteri etc sunt valabile numai și numai dacă erau dublate de puterea noastră armată. ... Dar încet-încet, și mai ales după victoria Israelului în Războiul de 6 zile, această idee s-a pierdut pe drum. Mai întâi a fost șocul încercat de israelieni când și-au descoperit propria lor putere. Pe urmă, ideea s-a erodat necontenit sub atacurile continue ale arabilor și Uniunii Sovietice, care au lansat mitul "agresiunii israeliene". În anii din urmă, convingerea că singurul garant al supraviețuirii Israelului îl constituie capacitatea noastră de a-i învinge, în mod decisiv, pe toți dușmanii țării, a fost uitată de majoritatea conducătorilor statului și de o mare parte a claselor intelectuale.

Din 1979 și îndeosebi din 1993, liderii israelieni au fost înclinați să-i îmbuneze pe toți, de la egipteni la palestinieni, de la sirieni la libanezi; au cerut primirea Israelului în NATO, instalarea de trupe occidentale la granițele țării sau încheierea unui tratat de alianță cu Washingtonul. Ei susțineau că în felul acesta vom fi scutiți de necesitatea de a ne apăra singuri împotriva atacurilor din afară.

Dacă ar fi să tragem o singură concluzie după cele întâmplate în Georgia, aceasta ar suna așa: gata cu iluziile privind "sprijinul din afară". Georgia a procedat, în aproape toate împrejurările, conform legii internaționale și, asemeni Israelului, Georgia a fost tratată de apuseni cu promisiuni de prietenie indestructibilă și de sprijin la nevoie; sprijin inexistent în momentul când rușii i-au invadat.

Georgia a comis o singură greșeală, și pentru această greșeală va plăti un preț uriaș. Ocupându-se toată ziua să construiască alianțe, ea a uitat să-și construiască o armată. Israelul are o armată. El a uitat doar că supraviețuirea țării depinde de voința noastră de a ne folsi de această armată. Dacă nu avem voința de a ne folosi de armată pentru a înfrânge dușmanul, vom pierde totul.

Ăsta este adevărul pe care îl învățăm privind la ce se întâmplă în lumea de azi.»

...Și fiindcă tot vine Rosh Hashana, hai să mai citim câteva cuvinte din articolul de mai sus, tocmai bune ca memento pentru anul ce vine:

«Dacă ar fi să tragem o singură concluzie după cele întâmplate în Georgia, aceasta ar suna așa: gata, gata cu iluziile privind "sprijinul din afară".»

Gata. Gata. Gata. S-a-nțeles, copii?

P.S. II: Ah, să nu uităm că întâmplările din Georgia ne ajută să înțelegem că, spre deosebire de cetățenii din Gori sau Tbilissi, noi ne aflăm într-o situație mai bună: din fericire, Israelul nu are aliați.

Gaza: Dați-o Egiptului!

«Evenimentele șocante din Gaza scot la lumină nevoia schimbării politice occidentale față de acest teritoriu plin de necazuri unde trăiesc 1,3 milioane de persoane.

Istoria contemporană a Gazei a început în 1948, când forțele egiptene au trecut peste această regiune aflată sub control britanic și Cairo a sponsorizat numitul "guvern total al Palestinei" în timp ce de facto guverna teritoriul ca pe un protectorat. Aranjamentul a luat sfârșit în

1967, când conducerea israeliană a luat Gaza sub control, din motive de apărare, moştenind fără entuziasm un teritoriu dens populat, sărac şi ostil.

Cu toate acestea, pentru 20 de ani, gazanii au acceptat în tăcere conducerea israeliană. Numai cu începuturile intifadei în 1987 au luat gazanii o poziţie mai fermă; violenţa şi costul politici-a convins pe israelieni să înceapă un proces diplomatic care a culminat cu acordurile de la Oslo din 1993. Atunci acordul Gaza-Iericho din 1994 a plasat teritoriul pe umerii organizaţiei lui Yasser Arafat, Fatah.

Acele acorduri avuseseră scopul să aducă stabilitate şi prosperitate în Gaza. Ideea era că oamenii de afaceri se vor întoarce şi vor porni economia de la început. Autoritatea Palestiniană va lua măsuri spre a-i opri pe islamişti şi va exercita represalii împotriva teroriştilor. Yasser Arafat a proclamat că el va "construi acolo un Singapore", o comparaţie într-adevăr potrivită, pentru că Singapore a început fără mari speranţe în 1965, sărac şi covârşit de conflicte etnice.

Desigur Arafat nu a fost Lee Kuan Yew (liderul statului Singapore). Condiţiile Gazanilor s-au deteriorat şi islamiştii, departe de a fi interzişi, au ajuns la putere: Hamasul a câştigat alegerile din 2006 şi în 2007 a preluat întregul control asupra Gazei. Economia s-a deteriorat. În loc să oprească terorismul, Fatahul a devenit participant la teroare. Gazanii au început să lanseze rachete peste graniţă, mărind, cu timpul, frecvenţa, distanţa şi eficienţa ucigaşă, făcând în cele din urmă de nelocuit oraşul israelian Sderot.

Faţă în faţă cu o Gază primejdioasă, guvernul israelian al lui Ehud Olmert a decis s-o izoleze, sperând că greutăţile economice îi vor determina pe gazani să dea vina pe hamasnici şi să se întoarcă împotriva acestora. Această presiune a funcţionat într-o oarecare măsură, deoarece popularitatea Hamasului a scăzut. Israelienii au efectuat de asemenea raiduri împtriva teroriştilor pentru a stopa atacurile cu rachete. Cu toate acestea atacurile au continuat, astfel că la 17 ianuarie 2008 israelienii au ripostat prin sistarea livrărilor de combustibil şi prin închiderea graniţelor. "În ce mă priveşte", a anunţat Olmert, "locuitorii din Gaza vor merge pe jos, fără benzină pentru automobilele lor, deoarece ei au un regim criminal şi terorist, care nu-i lasă pe locuitorii din sudul Israelului să trăiască în pace".

Aceasta suna rezonabil, însă presa a început să relateze istorii lacrimogene despre Gazanii care suferă şi mor datorită restricţiilor (dugu-dugu, ţoancă mică – **n. red. "Minimum"**), ceea ce a periclitat imediat poziţia israeliană. Apeluri şi condamnări din toată lumea au cerut ca Israelul să reducă presiunile.

Apoi, Hamasul a realizat o inteligentă surpriză tactică: după luni de pregătire, a dărâmat segmente uriaşe din zidul – de 12 km. lungime şi 13 m. înălţime – care separă Gaza de Egipt, câştigând în acelaşi timp şi bunăvoinţa gazanilor şi târând Cairo-ul în scenă. Din punct de vedere politic, autorităţile egiptene nu au avut de ales, cu 38 de grăniceri răniţi, decât să permită la sute de mii de persoane să intre temporar în partea îndepărtată din nord-estul ţării lor.

Israelienii şi-au atras singuri acest necaz cu totul evitabil, prin incompetenţă – semnând acorduri proaste, predând Gaza unui bandit ca Arafat, expulzându-şi propriii cetăţeni, permiţând alegeri anticipate, cedând în faţa Hamasului şi abandonând controlul asupra graniţei vestice a Gazei. Ce ar putea face acum statele vestice? Spargerea graniţelor, ironic, oferă o şansă de a curăţa toată această mizerie.

Washingtonul şi poate alte capitale ar trebui să declare autoguvernarea Gazei ca pe un eşec şi să-l preseze pe preşedintele Husni Mubarak al Egiptului să dea o mână de ajutor, poate prin darea în folosinţa Gazei a unor pământuri adiţionale sau chiar să o anexeze ca pe o provincie. Aceasta ar duce la o reîntoarcere la situaţia din 1948-67, cu excepţia faptului că de data aceasta Cairo nu va menţine Gaza la distanţă ci îşi va asuma responsabilitatea pentru ea.

Din punct de vedere cultural, această legătură este naturală: gazanii vorbesc o arabă identică cu cea a egiptenilor din Sinai, au mai multe legături de familie cu Egiptul decât cu West Bank-ul şi sunt mai legaţi economic de Egipt (amintiţi-vă de multiplele tunele ale contrabandiştilor). În plus, Hamasul derivă dintr-o organizaţie egipteană, Frăţia Musulmană. După cum notează David Warren de la "Ottawa Citizen", a-i numi pe gazani "palestinieni" este mai puţin adevărat decât corect din punct de vedere politic.

De ce să nu mizăm aici pe Egipt? Printre alte beneficii, aceasta 1) ar duce la încetarea lansării de rachete împotriva Israelului; 2) ar scoate la iveală superficialitatea naţionalismului palestinian, o ideologie în vârstă de sub 100 de ani şi, poate, 3) ar sparge impasul arabo-israelian.»

(Dintr-un articol de Daniel Pipes; în "Jerusalem Post", 2008)

Nota Redacţiei "Minimum": Bine, domnu' Pipes, dacă aşa zici dumneata...

România: Televizorul e de la Diavol!

«Pentru unii, televizorul e un agent al Necuratului.

În filmul *Natural Born Killers*, Oliver Stone ne vorbeşte despre un criminal în serie, Mickey Knox, un individ posedat. Partenera lui, Mallory, deși ucide și ea cu sânge rece, nu e așa de pervertită ca el și observă, la un moment dat, că Mickey e în slujba Răului („You are bad, bad, bad!...“). Altă dată, tot ea spune că ei doi sunt de fapt niște îngeri – iar Oliver Stone îți face cu ochiul ție, spectatorului: sunt niște îngeri căzuți. Cine e de vină pentru ceea ce au ajuns cei doi, mai ales Mickey Knox? Mesajul lui Stone este fără echivoc: mass-media e cea vinovată, în special televiziunea.

Dar nu trebuie să trecem Oceanul pentru a întâlni astfel de concepții în privința televiziunii. Și la noi există culte neoprotestante care cred că televizorul e unealta Diavolului și le interzic credincioșilor chiar să aibă în casă aparatul propriu-zis (aceleași culte consideră că e un păcat să apelezi la medic atunci când ești bolnav).

În fine, mulți dintre noi considerăm acestea niște aberații și, de pe poziția noastră de majoritari, privim cu superioritate astfel de manifestări habotnice. Din fericire pentru noi și pentru confortul nostru psihic, dăm destul de rar pe la biserică (e vorba, desigur, de biserica noastră, cea numită și națională) și astfel rămînem la un contact destul de superficial cu ceea ce susțin preoții noștri ortodocși. Căci, pentru ei, televizorul este tot o unealtă a Răului (desigur, atunci când nu se folosesc de el pentru a deveni vedete de televiziune, așa cum se întâmplă cu „Duhovnicul de la miezul nopții“ de pe TVR Cultural, pe care l-am putut vedea la un moment dat pieptănându-și grijuliu barba înainte să intre în emisie). Unii te sfătuiesc să renunți la televizor în timpul postului, alții să-l scoți definitiv din casă.

Iată ce scrie Părintele Toma în *Televizorul – o nouă cetate a Sodomei* (text din care putem găsi extrase și pe site-ul www.sfaturiortodoxe.ro, alături de predicile Părintelui Cleopa): „Televizorul alungă pentru totdeauna pe Dumnezeu din sufletul omului și îl înlocuiește cu toate pornirile drăcești. Televizorul nu strecoară în mod pervers în om o singură patimă, ci toate patimile mari – sodomia, curvia, iubirea de aur și de bani, setea de sânge, hula împotriva Duhului Sfînt, egoismul, setea de putere și de slavă deșartă, precum și pe cele mai mici (care de fapt nu sunt deloc mici): lenea, judecarea aproapelui, nepăsarea, curiozitatea nefolositoare și bolnăvicioasă.“ Din aproape în aproape, Părintele Toma ajunge la punctul culminant: „Televizorul nu este un singur drac, ci iadul întreg. Când a apărut televizorul, marele stat major al iadului l-a primit ca pe cea mai plăcută surpriză din istorie. Nu se aștepta ca însuși omul să-i procure invenția cea mai potrivită spre a-i dezvolta și finaliza toate intențiile sale infernale“. Concluzia este una singură: „Creștinul care își trăiește cu seriozitate făgăduințele botezului («Mă lepăd de Satana și de toți slujitorii lui și de toate lucrurile lui și de toată trufia lui și mă împreunez cu Hristos») va elimina cu desăvîrșire din casa lui și din viața lui acest lucru necreștinesc. Așa cum spune un părinte de la Mănăstirea Frăsinei, Psaltirea și Ceaslovul sunt televizorul creștinului“.»

(Dintr-un articol de Cezar Paul Bădescu; în "Dilema veche", București 2008)

Kosovo: De ce era nevoie (urgent!) ca provincia sârbă să devină independentă

«Generalul italian Fabio Mini, fost comandant al forțelor NATO în Kosovo, critică dur independența acestei provincii sârbe, apreciind că ea va fi profitabilă pentru "clanuri" și nu pentru populație.

Generalul Fabio Mini: să nu minimalizăm spusele gen. Mini

Independența "va fi profitabilă pentru cei care comandă: Thaci (Hashim, premier) care are afaceri cu petrol, Ramush Haradinaj (fost premier), care este judecat de Tribunalul penal internațional (TPI) de la Haga, Agim Ceku (fost premier) care vrea să devină generalisim, Behgjet Pacolli (om de afaceri) care are nevoie de un loc pentru a depozita banii imperiului său", a declarat generalul care a comandat forțele NATO în perioada 2002-2003.»

(După "Jurnalul Național", București 2008)

Nota Redacției: ...Și va fi (ba chiar a început să fie) profitabilă pentru toate regiunile separatiste de pe glob: de la Osetia de Sud (vezi ce se întâmplă în Georgia) la Cashmir, unde islamiștii varsă din nou sânge de indian.

Anglia: Naomi Campbell și un caft de zile mari în avion la clasa I

Nu de mult, la exclusivista clasă „first“ a cursei British Airways care aștepta plecarea de la Londra spre

Los Angeles, erau doar doi pasageri. Nu-i de mirare, un bilet costă 12.000 de dolari. Unul dintre pasageri este celebru: manechinul de culoare Naomi Campbell. Înainte ca avionul să închidă uşile şi să se desprindă de terminal, comandantul se apropie de Naomi şi îşi prezintă scuzele: unul dintre bagajele ei este de negăsit pe moment. La asemenea preţ, regulile companiei impun comandantului să informeze personal pasagerul despre atari situaţii neplăcute. Campbell, fiind „supermodel“, şi-a ieşit din minţi. Ţipând şi înjurând, i-a cerut comandantului să amâne plecarea avionului, să se dea jos, să meargă personal la depozitele terminalului, să caute bagajul, să-l găsească, să-l aducă şi să i-l arate ei. Comandantul i-a explicat că aşa ceva nu se poate face. Criza „supermodelului“ a atins noi culmi. L-a luat la palme şi la pumni pe comandant. La bordul avionului au urcat doi poliţişti care au escortat-o pe Naomi înapoi în aeroport. Cei doi poliţişti au încasat de la „super-model“, pe lângă sudălmi, şuturi (purta pantofi cu platformă şi vîrf metalic), pumni, palme şi scuipaţi.

În faţa judecătorilor, Naomi şi-a recunoscut faptele şi a fost condamnată la 200 de ore de muncă gratuită în folosul comunităţii. E obişnuită. Acum un an, la New York, executase o pedeapsă similară. Timp de trei zile prestase munci (spălat holuri şi scări în instituţii publice, curăţat toalete etc.) pentru că o lovise pe menajera ei în cap cu telefonul mobil. Atunci, la New York, Campbell făcuse deliciul zecilor de paparazzi, căci în fiecare zi a venit la munca în folosul comunităţii îmbrăcată în câte o toaletă exclusivă, creaţie a câte unuia dintre cei mai scumpi trei designeri ai momentului. Paparazzii londonezi îşi freacă mâinile căci, de data asta, Naomi are de muncit în folosul comunităţii cinci săptămâni, zi de zi.

După proces, Naomi a declarat într-un interviu pentru care a încasat o sumă confidenţială (era chiar primul interviu de după incident) că a reacţionat aşa pentru că nu a mai putut suporta tratamentul rasist al companiei British Airways, care i–a pierdut bagajul.»

(Dintr-un articol de Sever Voinescu; în "Dilema veche", Bucureşti 2008)

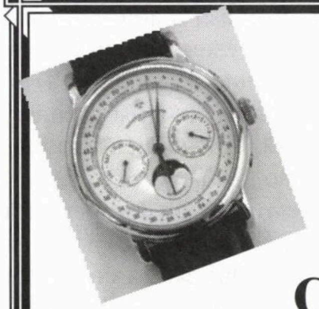

CUMPĂR **בס"ד**

ceasuri de mână bărbăteşti
şi de damă vechi din aur.
Ceasuri din aur vechi de buzunar.
Obiecte din argint şi tacâmuri vechi.
Bijuterii vechi din aur şi diamante vechi şi noi.
Monezi şi medalii din aur, colecţii diverse.
Preţuri onorabile în numerar.

Tel. 054-4577961

(nu sâmbătă)

Urăm clientelei Shana Tova!

Rusia: Soljenitzin

A murit în Rusia, bătrân (avea 89 de ani) şi bolnav, marele scriitor Alexander Soljenitzin, omul care a dezvăluit lumii, cu talent şi curaj, în cărţi de răsunet, ororile din lagărele siberiene, cunoscute sub numele de Gulag.

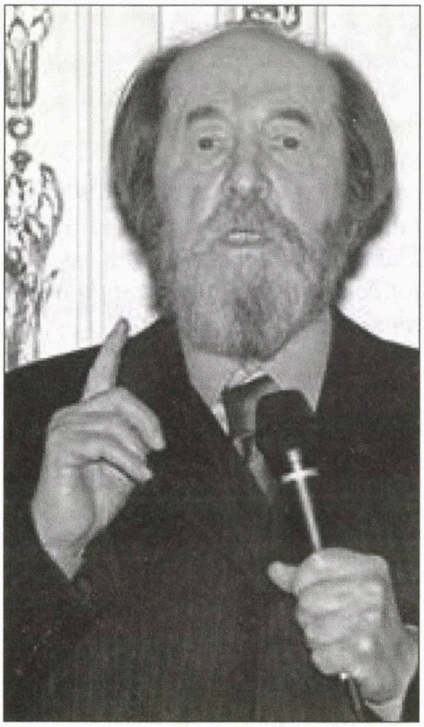

Alexander Soljenitzin

O dată cu el, a dispărut unul dintre ultimii scriitori importanţi care, asemenea unui Malraux, unui Sartre, unui Camus, unui Hemingway, unui Arthur Miller, unui Borges, reuşiseră să fie nu numai nişte artişti de mâna întâi, ca şi nişte personalităţi cu influenţă în viaţa societăţii, nişte *directori de conştiinţă*, al căror cuvânt era căutat în momentele de cumpănă ale epocii.

Astăzi avem impresia că această speţă e pe cale de dispariţie. Lumea citeşte în continuare, apar mereu cărţi de bună calitate şi succes, dar *oamenii cu influenţă* vin parcă mai mult din alte domenii: politicieni, actori de film la Hollywood, cântăreţi pop, sportivi, ziarişti cu nume, din presă şi de la televiziune, ba chiar şi manechine top-model... S-a întâmplat ceva rău cu poeţii şi romancierii? Nu credem. Părerea noastră estte că, în secolul acesta nou al televiziunii şi Internetului s–a întâmplat ceva cu oamenii de pe planetă…

SUA: Obama

Săptămânalul american "The New Yorker", revista favorită a intelectualilor liberali (sau de stânga), a publicat pe copertă caricatura de faţă cu Barak Hussein Obama, candidat la alegerile prezidenţiale din noiembrie, şi soţia sa.

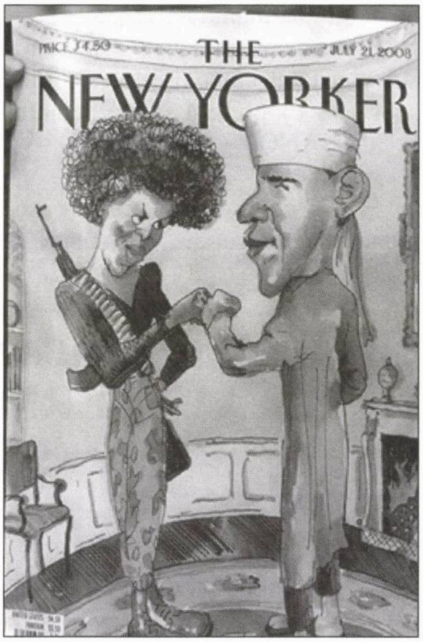

Nu suntem de acord cu desenul. Dar ne place.

Faţă de protestele venite de pretutindenea (să-l faci de terorist, dom'le?), directorul revistei, d. Remnik, a explicat că el voia de fapt să combată ideile false despre Obama puse-n circulaţie de adversarii săi. Foarte bine, domnu' Remnik! Mai combateţi ideile false şi în numerele următoare. Dar tot aşa.

Iran: Frizerii dizidenţi

«După un control în cele 730 de frizerii şi saloane de coafură din Teheran, în cadrul campaniei de supraveghere a felului cum tinerii respectă indicaţiile codului islamic pentru aspectul exterior, poliţia iraniană a închis peste 20 de frizerii şi ateliere de coafură. Proprietarii lor au fost acuzaţi că „furnizează elemente ale culturii occidentale decadente“. 11 ateliere de coafură au fost de asemenea zăvorâte pentru că executau tatuaje, iar unul pentru că s-a descoperit un bărbat printre angajaţi. Legea islamică din Iran le interzice bărbaţilor să lucreze în saloanele de coafură. 13 frizerii au fost închise pentru că executau tunsori spectaculoase şi pensau sprâncenele clienţilor. Din luna mai, mii de femei au fost arestate sau ameninţate cu arestarea pentru că felul cum purtau ele hijab-ul lăsa să se vadă prea mult păr. Au fost arestate şi cele care purtau haine prea strâmte, marcând liniile corpului, sau lăsau să se vadă prea mult din piele. Bărbaţii arestaţi au fost obligaţi să-şi identifice frizerii şi să se tundă din nou. Ofensiva morală se include într-o acţiune mai largă, iniţiată de Guvern pentru a consolida „securitatea socială“; cum spun autorităţile, au fost arestaţi „mulţi derbedei şi huligani“. Acţiunea poate fi o continuare sau doar un ecran de protecţie pentru arestarea unor oameni de ştiinţă, studenţi, activişti, acuzaţi că plănuiesc „o revoluţie soft“ (ne-violentă) împotriva regimului islamic.»

Europa: O greşeală fatală

«M-am plimbat pe străzile Barcelonei şi deodată, ca o revelaţie, am descoperit un adevăr zguduitor: Europa a murit la Auschwitz.

Am omorât 6 milioane de evrei şi i-am schimbat pe 20 de milioane de musulmani. La Auschwitz am ars cultură, gândire, creativitate, talent. Am distrus poporul ales. Într-adevăr *ales*, pentru că el a dat omenirii oameni mari, minunaţi, care au schimbat lumea. Contribuţia lor se simte în toate domeniile vieţii: ştiinţă, artă, comerţ mondial. Dar mai ales în conştiinţa umană. Aceştia sunt oamenii pe care i-am ars, iar sub cupola unei toleranţe ipocrite şi mai ales ca să ne demonstrăm nouă înşine că ne-am vindecat de boala rasismului, am deschis porţile în faţa a 20 de milioane de musulmani, care ne-au adus prostie şi ignoranţă, intoleranţă, extremism fanatic religios, crimă şi mizerie. Asta pentru că nu vor să muncească, să facă ceva constructiv şi să-şi crească familiile în mod cinstit şi onorabil. În loc de asta, cultivă parazitismul prefăcându-se în victime.

Au transformat minunatele noastre oraşe spaniole în lumea a treia, înecându-le în mizerie şi crimă. Închişi, izolaţi în locuinţele lor, primite gratuit din partea guvernului, pregătesc distrugerea şi uciderea gazdelor, care în naivitatea lor nici nu-şi dau seama de ceea ce se întâmplă.

Da, spre nenorocul nostru am schimbat cultura pe ură fanatică, talentele creatoare pe cultul distrugerii, inteligenţa pe înapoiere, şi beznă. Am schimbat dorinţa de pace a evreilor şi speranţa într-un viitor emancipat pentru copiii lor şi ai noştri, cultul înflăcărat pentru viaţă, credinţa în sfinţenia ei – pentru setea de a propaga moartea a unor oameni care trăiesc stăpâniţi de pasiunea morţii pentru ei înşişi şi pentru alţii, pentru copiii noştri şi copiii lor.

Ce greşeală fatală ai comis, sărmană Europă!»

(Dintr-un articol al ziaristului spaniol Sebastian Vilar Rodriguez; după Internet, 2008)

Ancheta revistei Minimum
(din nr. 256-257)

În numărul nostru precedent (iulie-august a.c.) am iniţiat o anchetă printre cititorii noştri pe tema: care sunt cele mai bune dezinfectante, ce pot fi găsite în comerţ, pentru a înlătura miasmele pestilenţiale din sălile de spectacol unde a evoluat cunoscutul naist Gh. Zamfir, autorul celebrului ciclu de pamflete antisemite şi anti-israeliene din săptămânalul "România Mare".

În urma răspunsurilor primite, am constatat că majoritatea cititorilor (68%) preferă dezinfectantul K-300 SANO.

…Aşa cum se întâmplă în asemenea cazuri, unele răspunsuri la anchetă au fost însoţite de diferite comentarii. Spaţiul nu ne îngăduie să le găzduim pe toate în paginile revistei. Vom da un singur exemplu. Este vorba de părerea corespondentului nostru Aurel Făinaru, din Kiriat Ono, exprimată în versuri:

Nu-mi pot reţine stupoarea
văzând cum se repetă oroarea.
Crezând că ne ameţeşte cu naiul,
şi făcând-o pe niznaiul,
Gheorghe Zamfir,
zis şi nea' Georgică
ne crede-n continuare proşti
şi cu memoria mică,
capete de varză, cârpe, astupaţi,
bătrâni şi sclerozaţi.
Dar noi o spunem răspicat:
tot ce a perorat, semnat şi publicat
nu s-a şters, ci s-a păstrat.
Totul e catalogat;
iar memoria colectivă
nu se află în derivă.
Noi trebuie să-i spunem: gata!
Eşti persona non grata!
Dar ne lasă un gust amar
şi gândul la impresari.
Şi ei vor trebui, oare,
supuşi la dezinfectare?

AVOCAT ŞI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Petah Tikva, str. Ichilov nr. 11
Tel.: 03/934-3242, 052/244-8793
Fax: 03/934-7401

Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

Ne place...
...Nu ne place

Ne place că...

...fostul prim-ministru al Australiei, John Howard, cunoscut pentru stilul său à la "ce-am în gușă și-n căpușă", a spus, într-o cuvântare ținută nu de mult la Melbourne: "Musulmanii care doresc să trăiască după legile Shariei sunt liberi să plece din Australia. ... Imigranții – nu australienii – trebuie să se adapteze la obiceiurile țării. Adaptați-vă sau plecați! ... Cultura noastră s-a format în două secole de lupte, încercări și victorii, prin truda a milioane de bărbați și femei care năzuiau la o viață liberă. Noi vorbim, în primul rând, englezește, nu libaneza, araba, spaniola sau oricare altă limbă. De aceea, dacă vreți să deveniți parte din societatea noastră, învățați limba țării! ... Majoritatea australienilor cred în Dumnezeu. E un fapt că bărbații și femeile creștine au creat această națiune, pe baza principiilor creștine. Dacă acest Dumnezeu vă jignește sensibilitatea, atunci vă recomand să alegeți drept cămin un alt loc de pe glob. ... Aceasta este țara noastră, acesta este pământul nostru, acesta este modul nostru de viață și suntem gata să vă oferim toate posibilitățile de a vă bucura de tot ce avem. Dar de îndată ce începeți să vă plângeți, să ne faceți reproșuri, să vă legați de steagul nostru, de convingerile noastre, de credința noastră sau de modul nostru de viață, vă îndemn din toată inima să profitați de una din marile libertăți australiene: dreptul de a pleca!"

Ne place că...

...în publicația "TV futé", care apare la Natania, prin grija olimilor francezi, am dat peste această idee a scriitorului evreo-austriac Arthur Schnitzler (bine cunoscut între cele două războaie): "Istoria lumii este o conjurație a diplomaților împotriva bunului simț".

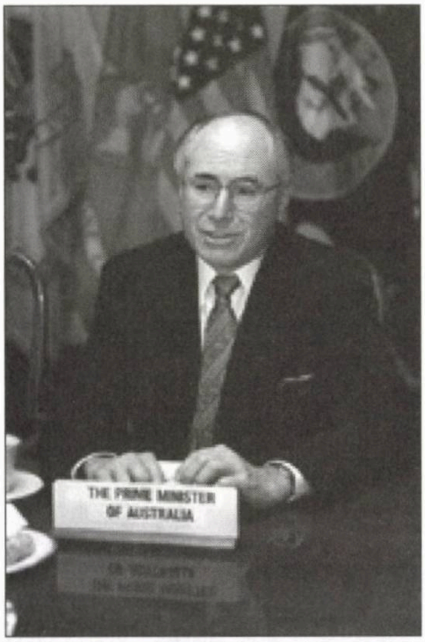

John Howard: hai s-o spunem pe-aia dreaptă

Nu ne place că...

...așa cum arată statisticile recente, occidentalii trag chiulul de la muncă, pe bază de scutire medicală, în proporții nemaiîntâlnite până în prezent. Astfel, în Suedia, numărul de zile de concediu pe motive de boală a crescut de la 17 pe an în medie, în 1995, la 32 în momentul de față; în Marea Britanie, un salariat lipsește de la serviciu în medie șapte zile pe an, iar autoritățile consideră că 12% dintre învoiri sunt false. În SUA două treimi dintre cetățenii care se învoiesc de la serviciu pe motiv de boală sunt sănătoși tun.

Ne place că...

...în noua sa carte, intitulată "Războiul pentru mințile musulmane", francezul Gilles Kepel, specialist în problemele Islamului, a scris: "Cea mai importantă bătălie din cadrul războiului pentru mințile musulmanilor nu se va purta nici în Palestina, nici în Liban, ci în comunitățile de credincioși care trăiesc la periferiile Londrei, Parisului și altor orașe europene".

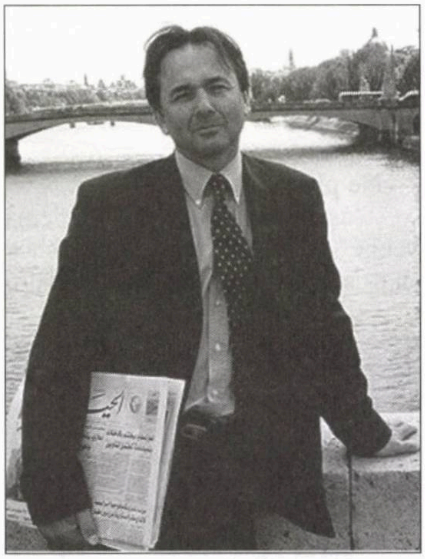

Gilles Kepel:
a cam intrat frica în occidentali

Ne place că...

...firma Sony a lansat pe piață un aparat care șterge automat fotografiile în care apar chipuri posomorâte.

Nu ne place că...

...traficanții de carne vie din Anglia au organizat "târguri de femei" la aeroporturile Gatwick, Heathrow și Stansted, unde sunt vândute pe loc, pe bază de licitație, fetele sosite cu avionul din țările est-europene.

Ne place că...

...în curând vor fi aduse în Israel, din Luxemburg, pe calea aerului, albine care nu înțeapă.

Ne place (dar numai într-un fel) că...

...judecătoarea Kristine Cecava, din orașul Sidney, Nebraska, SUA, care-l condamnase pe numitul Richard Thompson (50) la zece ani de închisoare pentru violarea unui copil, a schimbat pedeapsa în zece ani cu suspendare, pe motiv că învinuitul, fiind prea mic de statură (1,55 m.), nu are nici o şansă să supravieţuiască în închisoare, printre deţinuţii înalţi şi cu muşchi din celulă.

Ne place că...

...aşa cum aflăm din "Dilema veche", în Polonia, Wladyslaw Bartoszewsky (85), fost ministru de Externe, a fost numit "ministru pentru problemele dificile".

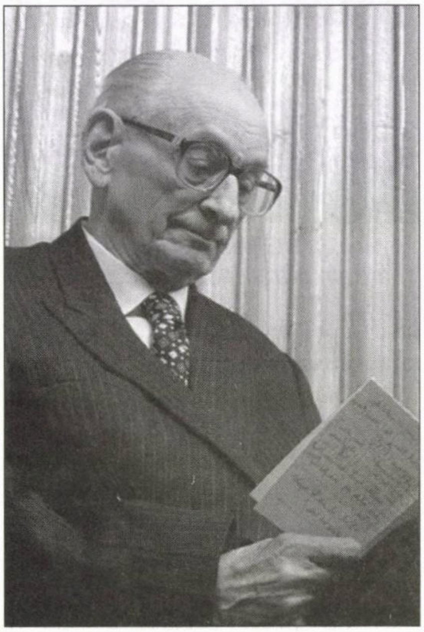

Wladyslaw Bartoszewsky: avem şi noi un loc de ministru în guvern care să se ocupe de soldaţii răpiţi

Nu ne place că...

...un cetăţean din Malaezia, exasperat de scenele de gelozie ale soţiei, care-l acuza că o înşeală, şi–a tăiat penisul, încercând a-şi dovedi în acest fel fidelitatea.

Ne place că...

...dintr-un articol de Tudor Călin Zarojanu, publicat în "Ziarul de Duminică", am aflat că în biroul marelui fizician român Radu Grigorovici (decedat nu de mult), fost membru al Academiei, se afla, pe-un perete, o banderolă cuprinzând următoarele cuvinte: "Un birou ordonat este semnul unei minţi bolnave".

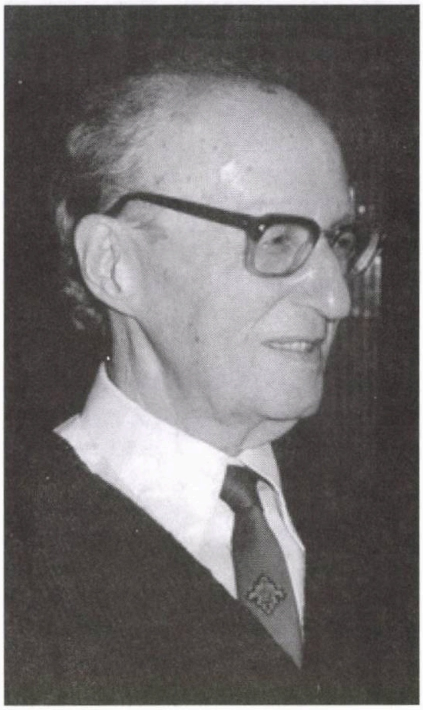

Radu Grigorovici

Nu ne place că...

...studentul american Sean Mc Guire, de la Universitatea din Iowa, SUA, a fost arestat pe motiv că aruncase cu nişte pastile de ciocolată M&M în capul unui poliţist, într-un magazin din campusul universităţii; după care, pentru a fi eliberat, a fost condamnat să plătească o amendă de 1.000 de dolari.

Nu ne place că...

...după cum susţine revista americană "National Geographic", dispar roşcatele; procesul a început mai de mult, iar astăzi numai 2% din populaţia feminină a globului mai posedă gena care dă naştere părului roşcat.

Nu ne place că...

...francezul Daniel Anceneaux, care, după ce vorbise săptămâni de-a rândul cu o necunoscută pe Internet, îndrăgostindu-se de ea, şi-a dat seama, în momentul când s-a întâlnit cu persoana respectivă la o cafenea, că aceasta era mama lui.

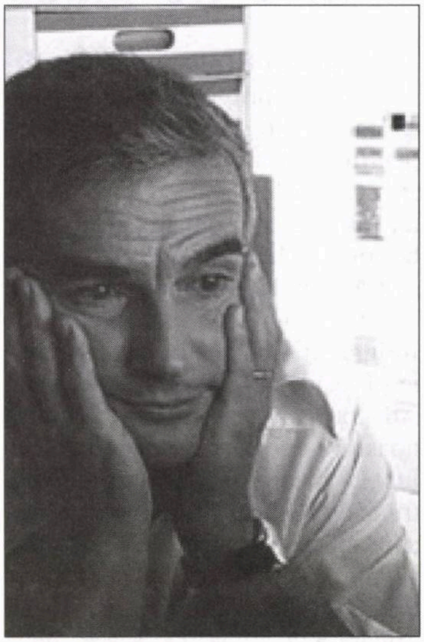

Daniel Anceneaux: mamma mia!

Nu ne place că...

...Universitatea din Glasgow (Scoţia) i-a acordat faimosului Mordehai Vaanunu titlul de profesor onorific, atât în semn de preţuire pentru modul cum a "demascat" realizările Israelului în domeniul bombei atomice cât şi ca o măsură menită să-l apere pe cetăţean de "persecuţiile" de-aici din ţară.

Ne place că...

...cei de la "Dilema veche" au găsit, răsfoind colecţia ziarului "Universul" din ianuarie 1944, câteva anunţuri de la "Mica Publicitate":

* *„Pictor de Biserici caut lucru sau serviciu în legătură cu pictura, prefer şi un alt serviciu strein de profesia mea. Adresa Sfeclă Stan com. Bivoliţa-Teleorman.“*

* *„Cheia Fichet ce ați telefonat D-nei Lăzărescu că ați găsit-o rog aduceți urgent pentru a nu schimba broasca.“*

* *„Galoș pierdut, B-dul Brătianu. Recompensă Diamandescu Vasile Lascăr 23.“*

* *„Pierdut cismuliță copil (rusească format pâslari) în seara 2 Ianuarie. Găsitorului bună recompensă. Adresați str. Filaret 58 fund.“*

Ne place că...

...din inițiativa Comunității evreilor din Franța, la Paris, pe Rue des Rosiers, nr. 16, a luat ființă "Cafeneaua Psalmilor", unde clienții au posibilitata să asculte recitaluri de psalmi.

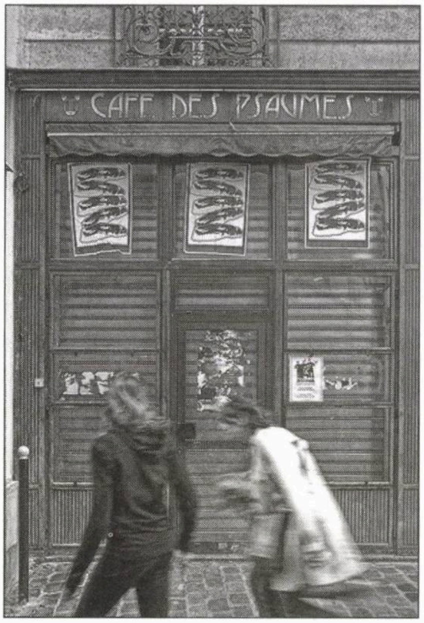
CAFE DES PSAUMES

Ne place că...

...o tânără americană, în vârstă de 17 ani, care vorbise la telefonul celular în timpul unui proces la tribunalul din Darwin, SUA, deranjând pe toată lumea, a fost arestată pe loc, la ordinul judecătorului Daynor Trigg, și condamnată la 3 ore de închisoare.

Ne place că...

...în vara ce-a trecut, "La Librairie du Foyer", din piața Masaryk, Tel Aviv, specializată în carte franțuzească (plus ziarele și revistele "la zi"), a sărbătorit 40 de ani de existență, orgnizând în fața magazinului un mare bal popular, în stil parizian; ne place mai puțin, însă, că, aflând aceasta, ni s-a strâns inima din nou gândindu-ne la mult visata librărie românească din același Tel Aviv.

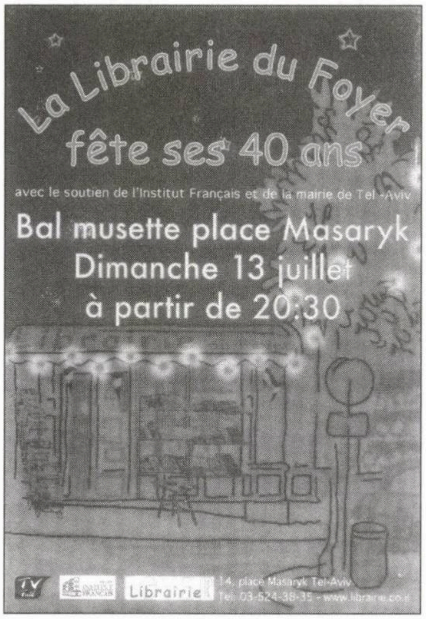
La Librairie du Foyer
fête ses 40 ans
avec le soutien de l'Institut Français et de la mairie de Tel-Aviv
Bal musette place Masaryk
Dimanche 13 juillet
à partir de 20:30
Librairie
14, place Masaryk Tel-Aviv
Tel. 03-524-38-35 - www.librairie.co.il

Nu ne place că...

...Parlamentul nu a votat nici până astăzi o lege prin care tipii de la magazinele care te deranjează, seara, cu telefonul, când ți-e lumea mai dragă, urlându-ți în ureche despre ultimele "mivtzale" (reduceri de prețuri ș.a.m.d.)., să fie prinși, legați fedeleș și băgați la zdup pe 6 luni-1 an de zile.

Ne place că...

...în fiecare an, la 4 mai, se va sărbători de-aci înainte "Ziua Internațională a Râsului".

Ne place că...

...la rubrica de note "3,14" din "Dilema veche" am citit următoarea întrebare iscalită M.C. (probabil

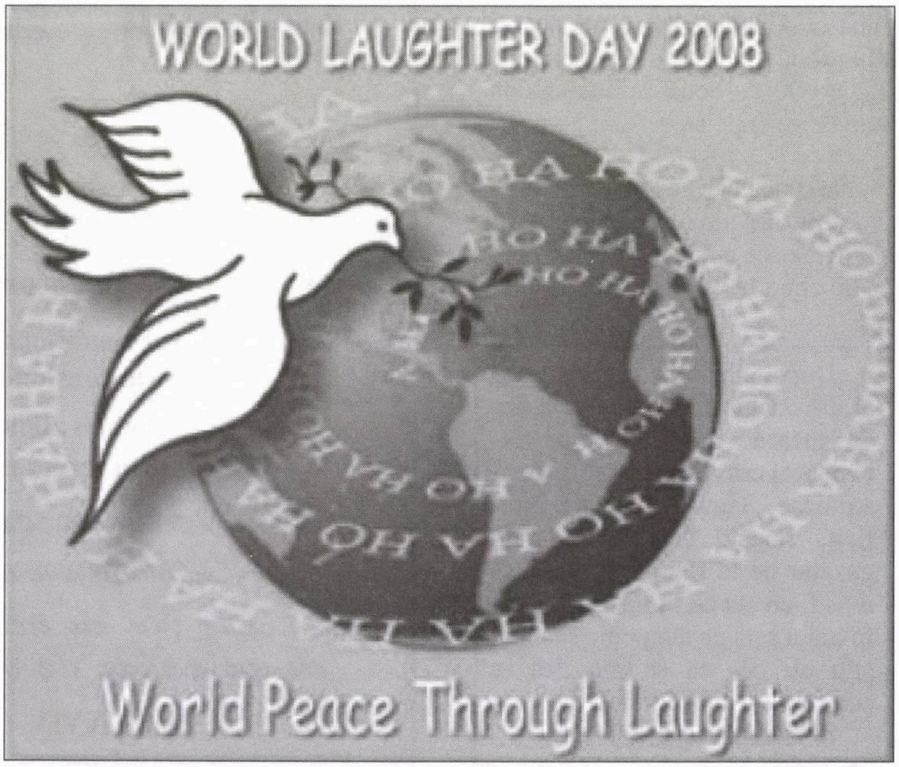
WORLD LAUGHTER DAY 2008
HO HA HO HA
World Peace Through Laughter

Marius Chivu): "Dacă șampoanele au diverse culori, de ce spuma lor e mereu albă?"

Nu ne place că...

...un sondaj efectuat în rândurile a 3.000 de britanici a arătat că majoritatea celor întrebați (58%) sunt convinși că Sherlock Holmes a existat cu adevărat și că Winston Churchill (27%) este un personaj literar.

Ne place că...

...la București a luat ființă Academia de artă și muzică Florin Salam.

Nu ne place că...

...autoritățile religioase din Arabia Saudită au interzis magazinelor să vândă de Sf. Valentin (ziua îndrăgostiților) trandafiri roșii, precum și orice cadou ambalat în roșu, pe motiv că sărbătoarea sus-amintită aparține infidelilor.

Nu ne place că...

...în Zimbabwe, țara sud-africană condusă de faimosul dictator Mugabe, inflația a ajuns la 2.200.000% (două milioane două sute de mii) pe an.

Ne place că...

...făcând aluzie la obiceiul presei de azi de a da cu precădere, dacă nu chiar în exclusivitate, știri care-ți taie pofta de viață, Dalai Lama, conducătorul spiritual al tibetanilor, a spus: "Ziariștii au uitat ce înseamnă o știre bună".

FLORIN SALAM
1 MAI 2008, ORA 19
NCERTUL EXTRAORDINAR
LA SALA PALATULUI
FLORIN SALAM

Ne place că...

...după vizita făcută de Abu Mazen, președintele Autorității Palestiniene, președintelui Shimon Peres, la reședința oficială a acestuia de la Ierusalim, deputatul Yuval Steinitz, din Likud, a declarat: "Mă doare să-l văd la Casa Președintelui la scurt timp după ce invitatul transmisese complimente și felicitări asasinului unei fetițe, Samir Kuntar. Abu Mazen – a adăugat Steinitz – nu este diferit de Arafat de ieri și, spre durerea mea, Shimon Peres de astăzi a rămas același Shimon Peres de ieri".

Nu ne place că...

...în timp ce asista la spectacolul "Aniversare" (o coproducție a teatrelor Cameri și Habima), actorul Assi Dayan a început să vorbească la telefonul celular, deranjând pe tată lumea: și pe actorii de pe scenă și pe spectatorii din sală; ne place, în schimb, că plasatorii l–au luat de guler, dându-l afară din sală în șuturi.

După eliberarea sa neașteptată din închisoarea israeliană unde ispășea o condamnare pe viață pentru crime *cu adevărat* monstruoase, Samir Kuntar a mărturisit, râzând în hohote, unui gazetar de la Beirut: "Niciodată n-aș fi crezut că sioniștii au ajuns în halul ăsta de tâmpenie sau mai știu eu ce, ca să mă dea în schimbul a două sicrie!"

SAMIRAT și el!

MAMAIA מאמאיה

Shana Tova!

Restaurant

românesc

Grătar – pescărie

Aer condiționat, ambianță plăcută, serviciu conștiincios, prețuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.

Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim și românește.

În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.

Cei care vin cu acest anunț vor fi serviți cu un pahar de vin de calitate la bar

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

Șafran. Șafran. Șafran.

În luna ce-a trecut, viaţa culturală din *alia* s-a desfăşurat sub semnul Marelui Rabin Alexandru Şafran, de la a cărui moarte a trecut un an şi a cărui amintire este mereu vie în conştiinţa noastră.

Mai întâi, la 29 iulie a.c., la Institutul Cultural Român, din Tel Aviv, a avut loc o masă rotundă dedicată marelui învăţat şi lider religios, cu ocazia apariţiei volumului "Dr. Alexandru Şafran: o viaţă de luptă, o rază de lumină" de prof. dr. Carol Iancu.

Au vorbit, cu acest prilej, dr. Madeea Axinciuc, directorul ICR Tel Aviv; prof. dr. Moshe Idel, de la Universitatea Ebraică din Ierusalim, laureat al Premiului Israel; prof. dr. Carol Iancu, de la Universitatea din Montpellier; dr. Shlomo Leibovici-Laiş, preşedinte al ACMEOR; dr. Meir Rosenne, ambasador al Statului Israel în Franţa (1979-1983) şi în SUA (1983-1987).

Din partea familiei, fiica Marelui Rabin, prof. dr. Esther Starobinski-Şafran, de la Universitatea din Geneva, şi fiul Marelui Rabin, prof. dr. Avinoam Şafran, de la Universitatea din Geneva.

La eveniment a fost prezent d. Edward Iosiper, Ambasadorul României în Israel.

❖

...Apoi, în ziua de 11 august a.c., a avut loc la Biblioteca Municipiului Tel Aviv o seară literară, organizată de AMIR (Organizaţia Unitară a Originarilor din România) şi ASILR (Asociaţia Scriitorilor) pentru lansarea cărţii prof. dr. Carol Iancu despre Şafran.

Au vorbit despre carte şi autorul ei: rabin prof. dr. Igal Şafran, prof. dr. Andrei Strihan şi dr. Rafi Vago.

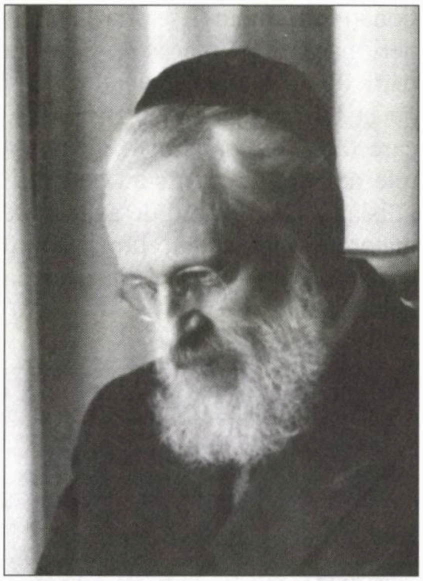

La sfârşit a luat cuvântul prof. dr. Carol Iancu. Moderatorul serii a fost poetul Sh. Carmel, iar cantorul rabin Haim Adler a oferit un moment muzical.

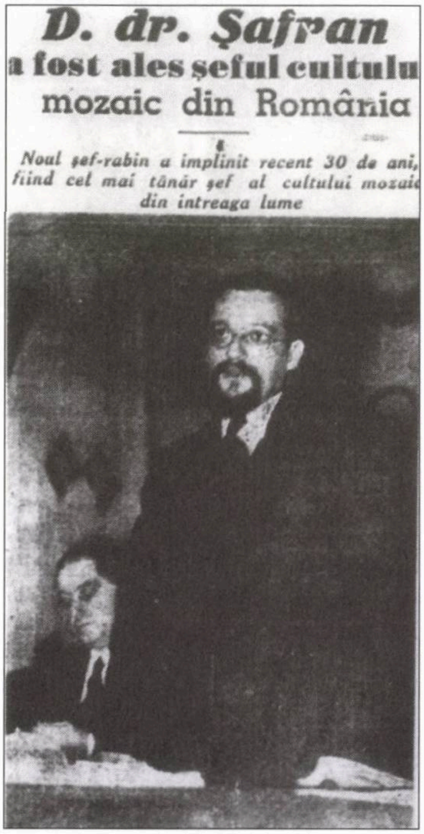

D. dr. Şafran
a fost ales şeful cultulu
mozaic din România

Noul şef-rabin a implinit recent 30 de ani,
fiind cel mai tânăr şef al cultului mozai
din intreaga lume

Prof. Dr. Esther Starobinski-Şafran

Au fost de faţă fiica şi fiul marelui cărturar dr. Alexandru Şafran: prof. dr. Esther Starobinski-Şafran şi prof. dr. Avinoam Betzalel Şafran.

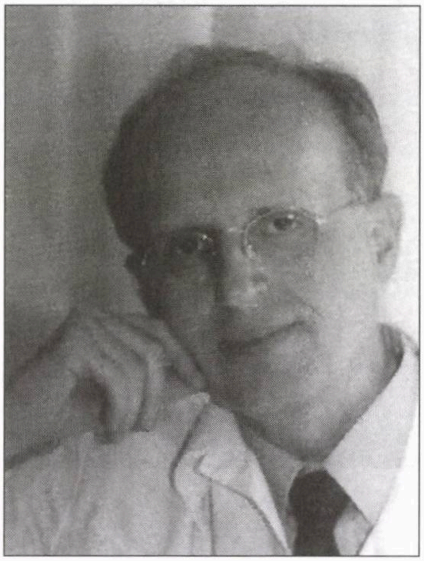

Prof. Dr. Avinoam Betzalel Şafran

Cu acest prilej s-au acordat pentru prima oară: Premiul Dr. Alexandru Şafran, profesorului Carol Iancu, precum şi Diploma de Onoare Dr. Alexandru Şafran d-lui Baruch Tercatin.

(Rep.)

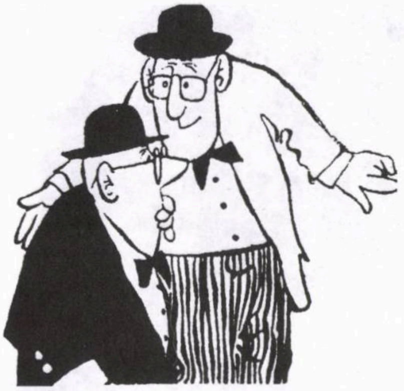

SE ZVONEŞTE CĂ...

...bancherul **Fredy Robinson,** care posedă numeroase întreprinderi la Bucureşti, este anchetat de Fiscul israelian; el ar fi fost arestat pentru câteva zile, fiind apoi eliberat cu condiţia de a nu părăsi domiciliul.

Fredy Robinson

...în aceeaşi ordine de idei, împreună cu Fredy Robinson ar fi anchetat şi fiul său, care-l ajută pe bancher în afaceri.

...printre membrii unui grup de islamişti arestaţi de curând în Germania şi acuzaţi de încercarea de a ucide câţiva militari americani staţionaţi la Hamburg, se află şi doi tineri bucureşteni; aceştia făcuseră parte din grupul de studenţi români de la Universitatea din Bucureşti, care (aşa cum scrisesem în numerele noastre trecute) s-au convertit la islam, fiind ispitiţi de avantajele materiale oferite de reprezentantul organizaţiei Al-Qaeda din capitala României.

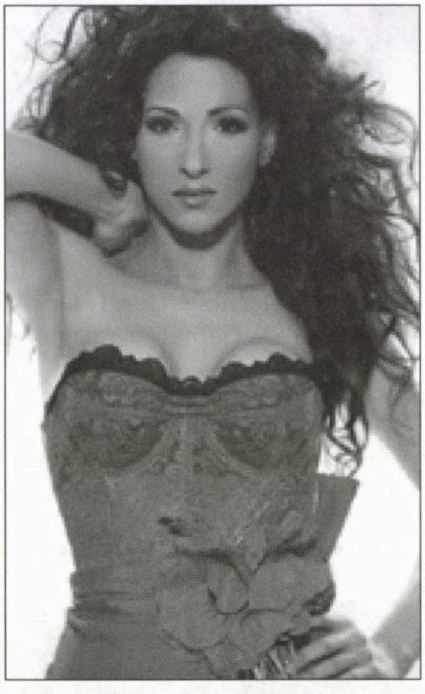

Dana International

...cunoscuta cântăreaţă **Dana International** a mărturisit de curând că unul dintre bunicii ei a fost român.

...fiica profesorului **Moshe Idel,** de la Universitatea din Ierusalim, a fost angajată într-o funcţie de răspundere la ICR Tel Aviv.

...cetăţeanul israelian **Ben Hur Lavi** (cu afaceri numeroase în România) s-a mutat împreună cu familia peste noapte, din locuinţa sa bucureşteană, – undeva pe lângă Braşov, şi a hotărât să-şi facă o operaţie de chirurgie estetică, după ce fusese şantajat de un grup de patru indivizi din lumea interlopă, care au reuşit să stoarcă de la el cca. 250.000 de euro. Lavi i-a dat, aşa cum a arătat presa, pe mâna poliţiei; întrucât, însă, a primit din partea celor cu pricina ameninţări cu moartea, omul încearcă să-şi schimbe înfăţişarea.

...cazul **Ben Hur** a făcut valuri în rândurile afaceriştilor israelieni din ţara noastră de origine; aşa cum a declarat, sub condiţia anonimatului, cineva de la Camera de Comerţ Româno-Israeliană, peste 30 de oameni de afaceri din Israel şi–au angajat body-guarzi.

...preşedintele Uniunii Cineaştilor din Canada, pe nume **Dan Schlanger,** este originar din România.

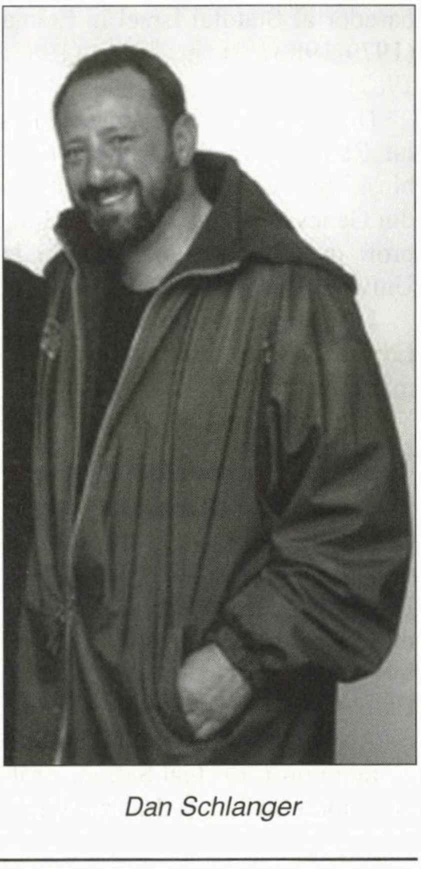

Dan Schlanger

ETC... ETC...

••• La mulţi ani (şi până la 120!) poetei Maria Găitan-Mozes, cu prilejul intrării ei în rândurile octogenarilor!

Născută în Basarabia, în 1928, a absolvit Şcoala de Literatură M. Eminescu din Bucureşti, impunându-se printre talentele scriitoriceşti ale generaţiei sale. La început a publicat cu precădere versuri pentru copii, scoţând câteva plachete la Editura Ion Creangă din Bucureşti şi iscălind scenarii cinematografice la studioul Animafilm. Odată cu venirea ei în Israel, Maria Găitan-Mozes a trecut la teme mai... mature, dacă se poate spune aşa. Aici a publicat versuri pentru *cei mari* în ziarele şi revistele de limbă română şi a scos câteva volume de poezii care s-au bucurat de preţuirea criticii şi cititorilor: "Identitate", "Mărturie", "Circuit vital". Câteva din scrierile ei, traduse în ebraică de S. Haran, A. Fischof şi dr. Shlomo Leibovici-Laiş, au apărut în volumul "Zeut" (Identitate).

Dacă, aşa cum ziceam, la un moment dat poeta a trecut de la copii la adulţi, câţiva ani mai târziu s-a petrecut un fenomen asemănător, probabil unic în mica istorie a creaţiei din *alia*. Ajungând la o vârstă, cum se zice, respectabilă, ea a început să se ocupe... de bătrâni. Această evoluţie constituie, probabil, una din notele distincte ale originalităţii sale. "Zâmbind... sub poverile vieţii" – cartea ei cea mai nouă – nu mai este o culegere de versuri, ci de proze scurte despre oamenii cu părul alb.

Vorbind despre carte, Al. Mirodan scria:

«Maria Găitan-Mozes este cunoscută, întâi şi-ntâi, ca poetă. Ea s-a impus în anii din urmă ca unul din cele mai bune condeie lirice din alia.

În afară însă de versuri, ea mai are astăzi un hobby sau poate chiar o vocaţie: cercetarea bătrâneţii. Textele ei despre dramele (dar şi comediile) senectuţii, apărute mai cu seamă în ziarul "Ultima oră", sunt gustate de cititori, care văd în ea un adevărat "expert" în materie. Maria Găitan-Mozes este femeia care îi înţelege pe cei cu părul alb, beteşuguri şi singurătate.

Cartea de faţă reprezintă o culegere de texte despre seniori *(ca să folosim un termen mai* politically correct).

Titlul spune totul despre substanţa, ba chiar despre "ideologia" volumului. "Zâmbind... sub poverile vieţii" vrea să zică două lucruri: mai întâi, autoarea nu tratează starea de bătrâneţe la modul frivol şi voit optimist: oh, ce bine e să ai 84 de ani, de-abia acum eşti un om cu adevărat liber, etc. etc. În al doilea rând, ea evită oftaturile şi jeluirile obişnuite în asemenea împrejurări. Da, e adevărat, să nu ne ascundem după deget, avem de-a face cu o povară. Dar omul se poate comporta faţă de această povară cu inteligenţă (dacă se găseşte), voinţă şi umor. Atunci, despre el se poate spune că este un rezistent împotriva Marii Terori, numită timpul. (...)»

"Zâmbind..." este un adevărat document despre septuagenarii, octogenarii şi nonagenarii lumii de astăzi şi de aici.

...Şi, nu în ultimul rând, un document despre admirabila vitalitate scriitoricească a Mariei Găitan-Mozes.

••• A plecat dintre noi, cu aceeaşi discreţie cu care a trăit, criticul literar A. B. Yaffe. Avea 84 de ani şi, ţintuit de-o boală grea, în ultimii ani tăcuse, lângă cărţile sale (poseda o bibliotecă extraordinară, adunase tot ce este literatură legată de *trib)* în casa lui cu grădină din nordul Tel-Avivului.

Mai de mult, când împlinise 80 de ani, scrisesem în acest colţ de pagină:

«Născut la Bălţi (Basarabia), România, venit în Eretz Israel în 1940, debutează în presa ebraică în 1943 şi, din 1951 până în 1989 (data pensionării), face critică literară şi publicistică în paginile ziarului "Hamishmar" (oficiosul partidului "Mapam"), astăzi dispărut. Şi-a făcut repede un nume în lumea ebraică. A publicat studii de literatură ebraică: "A. Slonsky şi epoca sa" (1966), "Inovaţie şi tradiţie" (1975), "Aspecte personale" (1984). Spirit universal, are la activ o carte despre Chaplin (1953), studii de amploare despre Hemingway (1966), Molière (1971), Balzac (1971) ş.a. S-a numărat printre cei dintâi militanţi pentru implantarea în Israel a valorilor din trib, contribuind în mod decisiv, alături de Dora Litani şi K. A. Bertini, la alcătuirea antologiei "Rădăcini şi furtună" (1972), consacrată scriitorilor evreo-români; în acelaşi timp a tradus în ivrit scrieri de I. L. Caragiale, Mihail Sebastian, Al. Mirodan ş.a. În

1997 a dat la lumină o carte de amploare, în ebraică, "Bi-sdot zarim" ("Pe ogoare străine"), vorbind despre scriitorii evrei din România, începând cu Cilibi Moise şi ajungând la 1940, anul venirii autorului în ţară.

Nu întotdeauna numele omului se potriveşte cu personalitatea şi înfăptuirile sale. În cazul lui Yaffe (care te duce obligatoriu cu gândul la frumos şi frumuseţe), numele se potriveşte de minune atât cu scrisul său, cât şi cu atitudinea sa de gentleman modest, elegant şi generos.»

...Astăzi, recitind aceste rânduri, ne dăm seama că nu avem nici un cuvânt de scos şi nici unul de adăugat. Într-adevăr, Yaffe a trăit – până în ultimele clipe – după chipul şi asemănarea numelui său: frumos...

••• Ca să vezi de unde sare iepurele! Informaţia de mai jos, interesantă, categoric interesantă, n-am găsit-o nici în "Viaţa noastră", nici în "Jurnalul săptămânii", nici în "Magazin", nici în buletinul doldora de ştiri al lui Uly Vălureanu, – şi nici n-am auzit-o la radio Kol Israel. Am găsit-o în "Actualitatea românească". Pentru cine nu ştie, este vorba de o foaie care se distribuie gratuit (moda zilei prin lume, inclusiv la noi), bizuindu-se mai mult pe reclame. Poţi să ţi-o procuri la birourile de voiaj, agenţia Tarom, restaurantele cu mici, antricoate şi gogonele şi în alte locuri frecventate de *ai noştri.*

«În Hadera – citim în publicaţia amintită – *s-a desfăşurat de curând prima reuniune generală a evreilor originari din Basarabia domiciliaţi în Israel. Evenimentul a fost organizat de către Ambasada Republicii Moldova şi Asociaţia originarilor din Basarabia "Izvoraş", cu suportul primăriei lor. Acţiunea s-a desfăşurat sub semnul celei de-a 60-a aniversări de la crearea Statului Israel şi al aniversării a 16-a de la stabilirea relaţiilor diplomatice între cele două state. La eveniment au participat circa 2.000 de persoane din majoritatea localităţilor ţării, inclusiv oameni politici de vază, reprezntanţi ai culturii, ştiinţei, mediilor de afaceri, ziarişti, diplomaţi străini. În cadrul evenimentului s-a discutat despre căile care ar contribui la o mai bună apropiere şi cunoaştere dintre cele două ţări şi popoare, inclusiv prin iniţierea unor noi proiecte de colaborare.»*

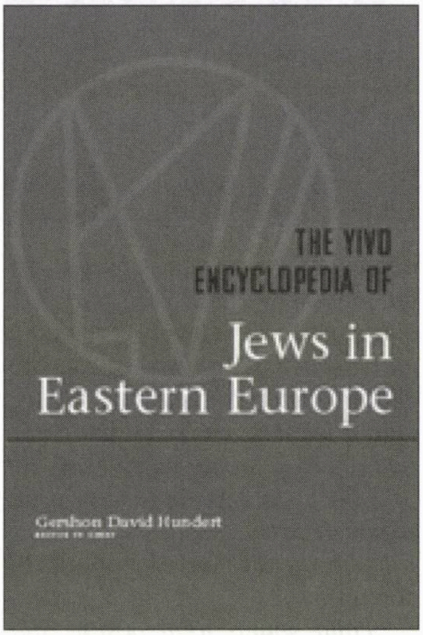
THE YIVO ENCYCLOPEDIA OF
Jews in Eastern Europe
Gershon David Hundert

••• O apariţie editorială de zile mari este "The YIVO Encyclopedia of Jews în Eastern Europe" (redactor-şef: Gershon David Hundert), apărută la editura Yale University Press din Statele Unite. Două volume masive (şi grele, de transportat cu căruciorul), cuprinzând 1.800 de subiecte şi abordând diferitele aspecte ale vieţii sociale şi culturale a evreilor din Răsăritul bătrânului continent. Aşa cum e firesc la asemenea enciclopedii, a colaborat la alcătuirea ei o mică armată de oameni: 450 de istorici, istorici literari etc., specialişti fiecare într-un anumit domeniu. În fruntea lor, un comitet editorial, unde îl întâlnim şi pe unul din *trib:* dr. Leon Volovici, de la Universitatea din Ierusalim. Printre colaboratorii care s-au ocupat de capitolele rezervate istoriei iudaismului românesc: regretatul Jean Ancel, Andrei Corbea-Hoişie, Marioara-Camelia Crăciun, Ladislau Gyemant, Lucian-Zeev Herşcovici, Carol Iancu, Moshe Idel, James Lyon, Liviu Rotman, Costel Safirman, Măriuca Stanciu. Vom reveni, vom reveni...

••• Căldurile de peste vară l-au chinuit (şi) pe Uly Vălureanu, din Haifa. Dar nu într-atât încât să-l împiedice a transmite, prin agenţia sa ISROpres, ştiri din şi despre lumea tribului:

■ Uzia Galil – născut Osias Rolling şi imigrat din România ca adolescent, în anii celui de-al doilea război mondial – se află în grupul de şase personalităţi cu merite deosebite distinse de "Manufacturers Association of Israel" pentru realizări de-o viaţă. La ceremonia festivă – care a avut loc în cadrul manifestărilor organizate cu prilejul sărbătoririi a 60 de ani de la crearea Statului Israel – au participat şi primul ministru Ehud Olmert, preşedinta Knessetului Dalia Itzik şi Ministrul Industriei, Comerţului şi Muncii Eli Yshai.

Uzia Galil, arată ziarul "Jerusalem Post", este preşedintele societăţii "Uzia Initiatives and Management Ltd." şi este recunoscut ca unul din pionerii de bază ai industriei high-tech israeliene.

Absolvent al Facultăţii de inginerie electrică din cadrul Technionului Haifa, el a condus între 1980-1990 Comitetul Internaţional al Guvernatorilor Technionului. Între 1957-1962 el condusese departamentul de fizică electronică al Institutului. În 1962, Uzia Galil a fondat “Elron Electronic Industries”, prima companie high-tech de tip holding din Israel, căreia i-a fost preşedinte până în 1999. Elron a fost compania din care s-a format “Elbit Systems”.

■ La Universitatea Tel Aviv a avut loc ceremonia decernării titlului de Doctor Honoris Causa actriţei Lya König. În textul însoţitor al înaltei distincţii acordate Lyei König – reprodus de "Jurnalul Săptămânii" – se arată între altele:

„Drept recunoştinţă pentru aportul său fără seamăn la cultura israeliană, ca una dintre cele mai iubite şi cunoscute slujitoare ale scenei din ţară; pentru incontestabila ei poziţie de "primă doamnă a Teatrului Habima"; pentru capacitatea sa deosebită de a da naştere unor personalităţi atât de diferite, de la dramaturgia clasică la cea modernă, atât în spectacole de amploare cu multe personaje, cât şi în spectacole "one woman show" şi mai ales pentru devotamentul său nelimitat în activitatea de conservare a culturii idiş în Israel”.

■ Recent au avut loc la Bucureşti câteva manifestări legate de lansarea în România a cărţii "Relaţiile israelo-române la sfârşitul epocii Ceauşescu" de dl. Iosef Govrin, fost ambasador al Israelului în România între anii 1985-1989. Autorul volumului, invitat al MAE român, a participat întâi la ceremonia lansării lucrării sale la "Sala Gafencu" din Ministerul de Externe. Au luat cuvântul Oren David – ambasadorul Israelului la Bucureşti, Prof. univ. dr. Ladislau Gyemant şi Prof. Univ. Dr. Valeria Mariana Stoica, fosta ambasadoare a României în Israel, preşedintă a Asociaţiei de Prietenie România-Israel. Toţi trei au făcut o prezentare analitică a lucrării d-lui Iosef Govrin. Autorul cărţii a răspuns în limba engleză, discursul său fiind tradus în limba română.

Autorul volumului a avut de asemenea o întâlnire cu cercetătorii Institutului Diplomatic Român, sub direcţia Prof. univ. dr. Vlad Nistor, decanul Facultăţii de Istorie la Universitatea din Bucureşti. În acest cadru s-a desfăşurat şi o discuţie (întrebări şi răspunsuri) despre carte şi problemele Orientului Mijlociu.

Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România a organizat o recepţie dedicată lansării.

La reşedinţa ambasadorului israelian a fost organizat un prânz la care au participat Directorul Departamentului Asia, Orientul Mijlociu şi Nordul Africii la MAE, trei foşti ambasadori ai României în Israel, preşedintele FCER şi alte personalităţi.

În cursul celor patru zile ale vizitei sale în România, diplomatul israelian a fost însoţit de soţia sa, d-na Hanna Govrin.

De la încheierea misiunii sale la Bucureşti au trecut 19 ani.

■ Ziaristul Gh. Russu a implinit 90 de ani!

Russu – care locuieşte în Tzur Igal, lângă Tel Aviv – a fost mulţi ani şeful secţiei de sport şi secretar de redacţie al ziarului "România liberă". Printre redactorii şefi pe care i-a avut s-au aflat şi personalităţi marcante de talia scriitorului Octavian Paler şi prof. univ Costin Murgescu. Între amintirile de la începuturile sale la "România liberă" se află şi cele legate de perioada când secţia de sport se afla în aceeaşi încăpere în care lucrau şi Gopo (înainte de a-şi începe cariera cinematografică), Matty Aslan (care smulgea zâmbete nu numai prin caricaturile sale ci şi prin bancurile pe care le aducea în fiecare zi), Cik Damadian (care se referea adesea la ce-i spunea Rutzi, soţia sa, pe care

Eveniment – Eveniment – Eveniment

Primul Congres Mondial al evreilor români (22-27 martie 2009)

Congresul mondial al evreilor născuţi în România va avea loc loc în zilele de 22-27 martie 2009 în Israel şi România. Iniţiatorii Congresului: AMIR (Organizaţia Unitară a Evreilor Originari din România) şi Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România. O hotărâre în acest sens a fost adoptată marţi 24 iunie la adunarea generală AMIR ţinută în oraşul Natzeret Illit.

În Israel, congresul se va desfăşura în zilele de 22 şi 23 martie, o zi la Tel Aviv şi una la Ierusalim. În România, congresul va avea loc la Bucureşti, la 25 şi 26 martie. În afara dezbaterilor care vor avea loc în zilele congresului, care va dezbate problemele creării în Israel a Muzeului de istorie a evreilor născuţi în România, sunt prevăzute şi întâlniri cu personalităţi conducătoare din cele două ţări gazdă.

Scriitorul Elie Wiesel, laureat al Premiului Nobel, a acceptat invitaţia ce i-a fost făcută de AMIR de a fi Preşedintele de onoare al Congresului.

Muzeul evreilor născuţi în România va fi creat la Rosh Pina, într-o clădire pusă la dispoziţie de autorităţile locale.

(După ISROpres, Haifa, 2008)

Nota Redacţiei: Bateţi în lemn, fraţilor, să nu fie cu deochi!

o admira continuu) şi când îi avea colegi pe alergătorul de performanţă şi antrenorul Silviu Dumitrescu şi inginerul Lică Bădescu. Dintre ziariştii cu care a mai fost coleg îşi aminteşte de Jenică Vornic, Aurel Dumbrăveanu, Ecaterina Oproiu, Boris Buzilă, Tia Şerbănescu, Petre Mihai Băcanu, Eugen Atanasiu, Gică Iosub, Eugen Phoebus, Ani Stanciu, Gh. Constantinescu-Bibi, de tipograful Oca Marcovici şi fiul său Relu, tânăr reporter în acea vreme.

Gh. Russu este tatăl lui Daniel Russu, inginer de sunet la Televiziunea Educativă din Israel.

■ A apărut cartea „Acţiunea Credinciosul – Şef Rabinul dr. Moses Rosen şi comunitatea evreiască în arhivele CNAS (Consiliul Naţional pentru Studiul Arhivelor Securităţii), carte alcătuită la Centrul pentru Studierea Istoriei Evreilor din România din cadrul Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România; documentare, selecţie şi studiu introductiv – cercetătoarea Anca Ciuciu.

Din prezentarea făcută cărţii de istoricul Liviu Rotman: „Volumul de documente, alcătuit după solide standarde academice de Anca Ciuciu, ne introduce într-o lume orwelliană, dominată de o Putere ce încearcă să controleze întreaga societate. Nici comunitatea evreiască nu putea face excepţie, aşa că era, şi ea, un obiectiv al activităţii de informare a poliţiei politice. Deşi aflate sub controlul strict al diverselor organisme ale Puterii, având conducerea impusă de aceasta, comunităţile evreieşti erau urmărite în permanenţă.

Pentru o Putere nivelatoare, ce nu accepta nuanţe şi diferenţe, evreii şi organizaţiile lor reprezentau un pericol prin însăşi alteritatea lor. Documentele aruncă o lumină asupra unui capitol greu de înţeles. Căci este o lume dominată de o gravă anomalie, care se numeşte totalitarism.

LEON VOLOVICI

La plecarea lui Jean Ancel

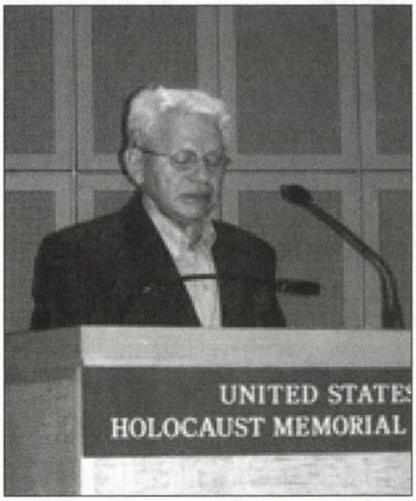

În ultimele luni l-am vizitat de câteva ori acasă. În împrejurări normale, Jean nu "socializa", venea foarte rar la manifestări publice, n-avea timp de pierdut pentru că se simţea *mobilizat.* Folosesc intenţionat acest cuvânt cu rezonanţă militară, pentru că Jean însuşi avea în firea lui ceva de soldat mobilizat într-o bătălie decisivă. trebuia să-şi concentreze toate forţele pentru a o câştiga. Acum duşmanul cu care se lupta era *boala* care a dat peste el, pe neaşteptate, ca un inamic viclean şi periculos.

Până la declanşarea bolii, întâlnirile noastre erau la bibliotecă, numai când avea de rezolvat ceva legat de munca lui, să-i aduc sau să-mi aducă o carte sau un articol, să-mi arate un document, toate legate exclusiv de temele de care se ocupa. Acum, la ultimele întâlniri, la el acasă, era îngrozitor de slăbit, dar nu se plângea. Mă informa despre evoluţia bolii, fără detalii, fără patetism şi fără lamentaţii. Nu-l preocupa iminenţa morţii, ci slăbirea dramatică a capacităţii de muncă. El avea treabă, n-avea timp de boli, spitale şi tratamente. Avea de fixat ultimele note şi de scris prefaţa la volumul al doilea al *Memoriilor* lui Filderman, de verificat versiunea engleză a cărţii despre pogromul de la Iaşi, lucra la verificarea citatelor din traducerea lui Alexandru Voicu a recentului volum despre jaful averilor şi proprietăţilor evreieşti; aştepta de la Nebraska University Press corecturile traducerii englezeşti a cărţii lui monumentale despre capitolul românesc al Holocaustului.

La ultima întâlnire, înainte de a pleca eu la Bucureşti, mi-a vorbit din nou despre cartea pentru care a adunat o documentaţie uriaşă şi pe care o vedea ca o încununare a întregii sale munci de o viaţă: *Naţionalism versus Antisemitism,* o foarte pătrunzătoare şi originală interpretare a evoluţiei ideologiei şi a politicii lui Antonescu faţă de evrei.

Ancel a trăit o viaţă cu convingerea că are de îndeplinit o misiune. Mobilizarea de care pomeneam era pentru îndeplinirea acestei misiuni – reconstituirea crimelor împotriva populaţiei evreieşti în perioada celui de al doilea război mondial, crime comise de nazişti, crime comise de autorităţile româneşti, crimele rezultate din odioase iniţiative individuale, în diversele pogromuri, de mari sau mici proporţii. Şi odată cu reconstituirea, cât mai amănunţită, a crimelor, o analiză complexă a întregului mecanism politic, birocratic şi militar al regimului Antonescu, precedată de examinarea

O adevarată despărţire de această lume nu se poate face decât cunoscând adevărurile ei. Este ceea ce propune acest volum”.

■ Cercul Cultural din Ierusalim în colaborare cu Institutul Cultural Român din Tel Aviv au organizat o întâlnire consacrată noilor tendinţe din cinematografia română. Întâlnirea a avut loc cu ocazia prezenţei în Israel a unei delegaţii de cineaşti români invitaţi să participe la cel de-al 25 Festival Internaţional de Film de la Ierusalim: criticii Cristina Corciovescu şi Alex. Leo Şerban, regizorii Gabriel Sârbu şi Alexandru Mavrodineanu, precum şi actorul Erwin Simsensohn.

■ România ar putea găzdui, la Bucureşti, în perioada 17-18 septembrie, Conferinţa Regională pentru Combaterea Antisemitismului, eveniment la care sunt aşteptaţi să ia parte experţi ai OSCE, ODIHR, ECRI, Agenţia UE pentru drepturile fundamentale şi marile organizaţii evreieşti din SUA.

Un proiect de hotărâre privind organizarea de către MAE, la Bucureşti, în perioada 17-18 septembrie, a Conferinţei Regionale privind Combaterea Antisemitismului se află postat pe site-ul Ministerului de Externe.

■ Romanciera Mada Davidsohn din Haifa a predat o nouă carte Editurii Ideea Europeană din Bucureşti (director Aura Cristi). Este vorba de romanul “Paradisul rătăciţilor”, a cărui acţiune se petrece în Israel, în zilele noastre. Cititorii o vor regăsi pe Mara, fetiţa surdo-mută, personaj din romanul anterior “Femeile nopţii”, devenită pictoriţă celebră în Statele Unite şi revenind după 12 ani în Israel, pentru a-şi organiza o expoziţie. În jurul acestei expoziţii apar numeroase alte personaje, care se întretaie cu viaţa Marei. Coperta cărţii aparţine graficienei Shlomit Davidsohn, nora autoarei.

■ Ne-a sosit „Perspectiva”, revistă publicată sub egida Organizaţiei Originarilor din România HOR Natzeret Illit, numărul 45/2008.

Într-o scrisoare deschisă, M. David îl critică pe Zeev Schwartz – preşedintele organizaţiei HOR Israel, pentru că tărăgănează acordarea integrală a ajutoarelor primite de la Caritas care li se cuvin. „Nu poate fi considerat decât sfidare, scrie M. David, atunci când aţi stabilit eşalonarea ajutoarelor pe o perioadă de câţiva ani. Vă era teamă ca nu cumva supravieţuitorii să primească prea mulţi bani în ultimii ani sau poate ultimul an al vieţii?...”

■ Cea de-a VII-a ediţie a Festivalului Internaţional de Literatură "Zile şi Nopţi de Literatură", desfăşurat la Neptun şi Mangalia, s-a bucurat de un frumos succes. La festival au participat 40 de scriitori şi editori invitaţi din numeroase ţări. Din Israel au participat poeta Riri Sylvia Manor şi scriitorul Naim Araidi.

Tema colocviului – "Viitorul literaturii, literatura viitorului" – abordată de douăzeci şi patru de scriitori, a prilejuit o animată dezbatere privind direcţiile de evoluţie a domeniului.

■ Institutul Român de Cultură şi Cercetare Umanistică din Veneţia a organizat o dezbatere despre unul din momentele în care cultura română s-a sincronizat perfect cu Europa: schimburile şi contactele multiple ale avangardei româneşti cu futurismul italian, ca şi partici-

---

relaţiilor cu Germania nazistă şi a întregului context politic european.

Jean era un om obsedat de restabilirea exactă a faptelor şi de restabilirea adevărului, o obsesie care ar trebui să fie (dar nu e) a fiecărui istoric. De dragul restabilirii adevărului, a sacrificat bunele relaţii cu importante personalităţi din lumea evreiască, nu-l preocupa o popularitate confortabilă şi ieftină, nu a ezitat să demonteze mituri şi versiuni flatante ale unor capitole din istoria sionismului românesc – atitudine care i-a adus multe inimiciţii şi atacuri. Cel care voia să ascundă sau să falsifice adevărul îi devenea imediat duşman.

La una din ultimele întâlniri mi-a dat recent primitul dosar, foarte voluminos, întocmit de Securitate în timpul vizitelor sale în România, între anii 1982-1984. E un document captivant şi edificator pentru identificarea regimului lui Ceauşescu cu cel antonescian. "N-am avut răbdare să-l citesc până la capăt", mi-a spus, comentând, cu umorul lui acid, "şedinţele operative" ale ofiţerilor care se ocupau de "obiectivul Ancel", urmărit pas cu pas pentru a împiedica documentarea lui pentru studiul despre pogromul de la Iaşi – inclusiv discuţia în jurul propunerii aberante de a achiziţiona întregul tiraj al cărţii pentru a împiedica difuzarea ei.

Jean mi-a mai trimis un mesaj la Bucureşti cu o săptămână înainte de a muri: o informaţie laconică despre starea lui gravă, după o nouă internare urgentă în spital – apoi: "Am mai găsit un document…"

A căzut ca un luptător, calm, mâhnit că *cineva*, un duşman mai puternic decât el, l-a întrerupt definitiv din lucru. Cărţile pe care le–a scris sau editat, unele aflate încă sub tipar, dovedesc că Ancel a câştigat totuşi bătălia. El va rămâne în memoria noastră marele cronicar al celui mai tragic capitol din istoria evreilor din România.

parea artiştilor de origine română Tristan Tzara şi Marcel Iancu la "revoluţia Dada", contribuţii la istoria avangardelor încă puţin cunoscute în Italia, se arată într-un comunicat de presă primit la redacţie.

Comunicările aparţin lui Angelo d'Orsi de la Universitatea din Torino („Futurismul, între revoluţie estetică şi reacţie politică"), Ion Pop de la Universitatea din Cluj-Napoca („Geo Bogza, poetul exasperării creatoare"), Franca Bruera de la Universitatea din Torino („Avangarda, o lanternă pentru orbi? – Încercări experimentaliste în dialogul dintre avangardele europene şi avangarda românească"), Ervin Kessler din Bucureşti (comunicarea despre M. H. Maxy în labirintul avangardei, 1920-1970) şi Emilia David Drogoreanu de la Universitatea din Torino (Afinităţi picto-poetice în avangardele europene: între cuvinte războinice în libertate şi modernolatrie".

■ Cititoarea newsletterului nostru, d-na Sylvia T. evocă figura lui Traian Popovici, fostul primar al Cernăuţilor în anii războiului:

«Înainte de război, tatăl meu, Samuel T. (prefer să rămân la iniţiale) i-a pus la dispoziţie bunului său prieten, procurorul Axani, pivniţa noastră, amenajată, în care putea să depoziteze vinul său adus din Basarabia. Acesta obişnuia să-şi invite prietenii de la tribunal – judecători, notari, avocaţi, grefieri. Cu acest prilej tata l-a cunoscut pe dr. Traian Popovici. S-a creat o simpatie reciprocă.

În 1941 când s-au reîntors trupele române la Cernauţi, a fost creat în octombrie un ghetou care a ţinut până în decembrie şi din care s-au făcut deportări masive în Transnistria. Intervenţiile dr. Traian Popovici, care era atunci primarul oraşului, pe lângă mareşalul Antonescu, precum că meseriaşii şi specialiştii oraşului evrei ar fi persoane utile, au fost fără ecou.

Traian Popovici: gentleman

Primarul oraşului a dat dovada de mare curaj şi a emis autorizaţii de rămânere în oraş. A fost destituit şi, în iulie 1942, în fiecare noapte de vineri spre sâmbătă, a început deportarea celor ce aveau autorizaţii emise de dr. Popovici. Noi eram printre ei. Nu îmi amintesc cum a fost înştiinţat tatăl meu de faptul că eram pe lista deportărilor, care de astă dată se făceau direct spre râul Bug din Ucraina, unde se aflau trupele germane bine pregătite pentru imediata exterminare.

Ştiu că am ajuns fără cele mai elementare bagaje, pentru nu a trezi suspiciuni, într-o încăpere din locuinţa dr-lui Traian Popovici, care servea drept tâmplărie şi era lipită de biroul acestuia. Timp de două săptămâni am stat cu părinţii în cursul zilei pe o banchetă fără a scoate un cuvânt, pentru că cealaltă uşă a încăperii ducea spre scara imobilului.

Singura persoană care ştia de prezenţa noastră (cred că nici soţia dr-lui nu era la curent) era o servitoare care se numea Kati şi care noaptea târziu (familia Popovici avea deseori musafiri) ne aducea ceva mâncare şi ne ducea în birou unde ne culcam pe jos până ce venea dimineaţa să ne trezească.

Într-o seară, târziu, înainte de a ne muta în birou, a venit dr. Traian Popovici, ne-a spus că trebuie să ne ascundem în altă parte până ce trece pericolul şi mi-a dat o fotografie cu dedicaţie pe care o păstrez cu sfinţenie până astăzi şi care mă face să lăcrimez oricând o citesc. Ce suflet mare! Odihnească-se în pace!

■ Agenţia ISRO-Press organizeaza vânzarea prin licitaţie a câtorva cărţi care nu mai pot fi gasite în librării sau anticariate.

Iată titlurile primelor lucrări puse în vânzare şi preţurile de pornire a licitaţiei:

Traian Popovici: *Spovedania. Testimony.* Ediţie îngrijita de Th. Wexler. 100 pagini. Traducere în engleză de Viviane Prager. Fundaţia Dr. W. Filderman. Carte publicată în 2002, dar fără menţionarea datei. 100 euro.

U. Valureanu: *Planeta ŞAH – Literatura şi jocurile minţii.* Almanah estival 1985 editat de Uniunea Scriitorilor din România. Machetă artistică şi prezentare grafică: Radu Georgescu – 30 euro.

David Hooper & Kenneth Whild: *"The Oxford Companion & CHESS"*, Oxford University Press, 1983. 100 euro.

Paul Farago: *Idei noi în şahul artistic;* cu un studiu introductiv de S. Samarian şi R. Voia; 240 pagini. Editura Tineretului, Cultură Fizică şi Sport, 1956, 80 euro.

Sergiu Samarian: *Să învăţăm metodic şahul.* Ediţia a II-a revăzută şi adăugită. Editura Uniunii de cultură fizica şi sport. 1965. 80 euro.

Persoanele interesate în licitarea şi cumpărarea acestor cărţi sunt invitate să anunţe preţul pe care sunt dispuse să-l plătească pentru lucrarea pe care ar dori să o achiziţioneze. Ofertele primite vor fi anunţate prin portalul www.Isro-press.net şi newsletterul "Bună dimineaţa, Israel!".

Agenţia ISRO-Press va anunţa curând şi o primă licitaţie de lucrări de artă plastică.

Prezenţe, prezenţe...

■ O cronică amplă la cartea "De la Iaşi la Ierusalim şi înapoi" de **Leon Volovici** semnează, în lunarul"Vatra", din Tg. Mureş, cunoscutul critic literar Iulian Boldea:

«O temă pe care (autorul) *o situează în context adecvat şi căreia îi conferă un relief moral suficient de bine articulat este aceea a depoziţiilor cu privire la traumele pe care populaţia evreiască din România le-a suferit în perioada celui de-al doilea război mondial. E vorba, cu alte cuvinte, de tema memoriei şi a rolului intelectualilor în conservarea veridică a faptelor trecutului. Asumarea pogromului din Iaşi, de pildă, este, şi acum, lacunară, iar "amnezia" de care suferă conştiinţele unor intelectuali români este şi ea culpabilă, repercutându-se aici şi efluvii ale ideologiei naţional-comuniste a lui Ceauşescu, cel care a încercat să-şi legitimeze regimul mai ales prin argumente patriotice şi naţionale.*

Paginile cărţii lui Leon Volovici ne vorbesc însă şi despre nostalgiile, frustrările şi aspiraţiile celui care e nevoit de împrejurări să se refugieze într-un alt spaţiu geografic; sentimentul dezrădăcinării se conjugă, aici, cu nevoia imperioasă a integrării într-un nou mediu lingvistic şi cultural. Integrarea e privită, chiar, în mai multe trepte: prima treaptă, legătura spontană cu intelectuali veniţi din România (Virgil Duda, Al. Mirodan, Mircea Săucan, Ion Ştiubea ş.s.), a doua treaptă, reprezentată de întâlnirea cu doi evrei originari din România (Michael Finkenthal şi Moshe Idel), întâlnire ce constituia o punte între cele două universuri culturale şi, în sfârşit, a treia treaptă a integrării, aceea a "israelienilor", fără origine românească. Desigur, Leon Volovici mărturiseşte şi rolul important pe care l-a jucat păstrarea dialogului cultural şi a legăturii afective cu intelectualii din România (Paul Cornea, Mircea Anghelescu, Andrei Cornea, Lucian Raicu, Mircea Iorgulescu sau Norman Manea). Incitante sunt şi celelalte texte, cu caracter memorialistic sau mai pronunţat teoretic. Temelecheie, obsedante, ale cărţii lui Leon Volovici, acelea care îi structurează în adânc substanţa (problema evreiască, memoria, transparenţa, relaţia trecut-prezent, relaţia dintre identitate şi alteritate) sunt transpuse într-un stil lipsit de crispări ori intransigenţe inutile, ce-şi asumă, mai degrabă, beneficiile echidistanţei şi ale cumpănirii. E o carte din care lipseşte, cum remarca şi Gelu Ionescu, resentimentul.»

■ ...Şi fiindcă vorbeam de revista "Vatra", să amintim că **Andrei Fischof** este prezent în pagini cu un Triptic de versuri, precum şi un poem în proză.

■ Câteva observaţii interesante pe marginea cărţii "Destine" de **Dr. Iancu Feldstein** din Haifa publică Boris Marian în "Realitatea Evreiască":

«Originalitatea cărţii "Destine" constă în împletirea unor naraţiuni din istoria şi viaţa oamenilor obişnuiţi şi istoria unor glorii ale muzicii, artei, ştiinţei. Aizic Bercovici s-a refugiat în 1939 în Franţa, a luptat în "maquis", a fost ucis la Auschwiitz, verişoara Lida "a trecut" prin Transnistria, despre care unii spun că era "adăpost" pentru evrei, şi s-a întors cu sănătatea distrusă (bătăi, boli, foamete), locotenentul Ionel Mărculescu a murit la Cotul Donului zdrobit de un obuz, alături de 440.000 de militari români ucişi în luptele din Ucraina şi Rusia, Iosi Zilberman s-a refugiat în URSS, a revenit după război şi a emigrat în Israel. Am reţinut un frumos citat din Theodore Isaac Rubin" "Bunătatea este mai importantă decât înţelepciunea şi cu acest adevăr începe înţelepciunea". La capitolul "Geniu şi destin" îi întâlnim pe Bach, Beethoven, Paganini, Cézanne, Marie şi Pierre Curie, Dali, Debussy, Degas, Einstein, Enescu, Lucian Freud (pictor, nepotul marelui psihiatru), Gauguin, Goya, Klee, Mahler, Manet, Modigliani, Monet, Mozart, Munch, Newton, Arnold Schönberg, Schumann, Shaw, Stravinsky, Lautrec, Van Gogh, Da Vinci ş.a., oameni care au revoluţionat cultura, artele, ştiinţele. O carte bogată în informaţii, cuprinzând şi experienţa personală a generosului dr. Iancu Feldstein.»

■ Unul dintre cei mai activi promotori ai iudaismului românesc în Canada este **Baruch Cohen,** cercetător la Institutul de studii iudaice din Montreal. Nu de mult, el a publicat în ziarul "National Post" un articol pe marginea fenomenelor *anti* din România de azi. Printre muşteriii lui Cohen, câteva figuri cunoscute cititorilor lui "Minimum": C. V. Tudor, Ion Coja, Gh. Buzatu. Dar autorul nu trece cu vederea nici peste atitudinea, hai să-i zicem ambiguă, a autorităţilor: studierea Holocaustului în şcoli a fost anunţată cu tam-tam, dar ea rămâne... facultativă. Cine vrea asistă la lecţii, cine nu – joacă leapşa pe ouate în curtea şcolii.

■ Momentul cel mai *tare* al vieţii muzicale israeliene din vara aceasta a purtat semnătura unui tânăr regizor de operă din *alia:* e vorba, aşa cum se vede din afişul de faţă, de **Gad Schechter** (fiul regretatului umorist), care a semnat direcţia de scenă a spectacolului de mare succes "Traviata" de Verdi, de la opera israeliană.

••• Surprize, surprize, dar nu cu Andreea Marin de la Televiziune. Ci cu regizorul român Florin Iepan,

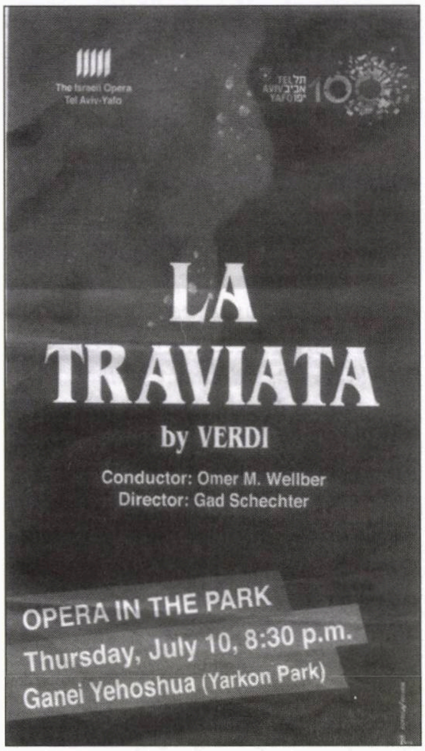

unul dintre cei mai valoroşi autori de pelicule documentare din România momentului.

Extras dintr-o convorbire cu Roxana Călinescu de la săptămânalul "Dilema veche":

«Pregătesc un film despre masacrul de la Odessa, din 1941, când armata română a ucis, într-o singură zi, aproape 20.000 de civili din ordinul mareşalului Antonescu. Este, probabil, ziua cea mai întunecată din istoria recentă a poporului român. Proiectul şi-a început existenţa păşind cu dreptul deoarece, ca multe alte filme româneşti de mare succes şi de dată recentă, a fost şi el, la rîndul lui, respins de Centrul Naţional al Cinematografiei, în 2006.»

Florin Iepan

••• Asta zic şi eu coincidenţă! Să o pui la rubrica "Cronica întâmplărilor bizare". Eroul ei este un om, întru totul serios, un mare chimist, şi – în plus – preşedintele Academiei Române: Ionel Haiduc. El s-a întâlnit, de-a lungul vieţii, cu doi evrei: amândoi au jucat un rol important în viaţa lui şi... pe amândoi îi chema la fel.

Extrase dintr-o convorbire cu Nedeea Burcă, de la "Realitatea Evreiască":

«... (în anii '70, după ce mă întorsesem de la un stagiu de postdoctorat în SUA) m-am lansat în domeniul "chimiei organometalice", un domeniu care face puntea dintre chimia organică şi cea anorganică, supranumit şi "cea de-a treia chimie". Am scris o carte şi pe această temă – temă pe care am reuşit astfel s-o introduc în România şi în învăţământul universitar... Aşa se face că, în 1975, am fost vizitat de profesorul Jerry Zuckerman... vieţile noastre s-au intersectat într-un mod interesant. El cunoştea ceva lucrări de-ale mele şi a văzut şi această carte de chimie organometalică. Mi-a propus să o publicăm în limba engleză.

– *Deci de la el a venit ideea!*

– Pentru că, ce se întâmplă: în limba engleză şi pe plan internaţional, existau pe vremea aceea, sau nişte cărţi foarte voluminoase, sau unele cărticele mult prea simpliste. Când a văzut cartea mea, a zis că exact aşa ceva i-ar trebui pentru studenţii americani, ar fi fost un bun curs universitar. Am pregătit ediţia în limba engleză, el aducea materialul mai nou, la noi cartea apăruse în 1974, el a adus completări, a verificat traducerea pe care o făcusem în engleză, apoi am publicat-o împreună. Cartea noastră a apărut în 1985, la Berlin, ne-am întâlnit acolo, pentru ultima oară, pentru că Zuckerman a şi murit curând după aceea...

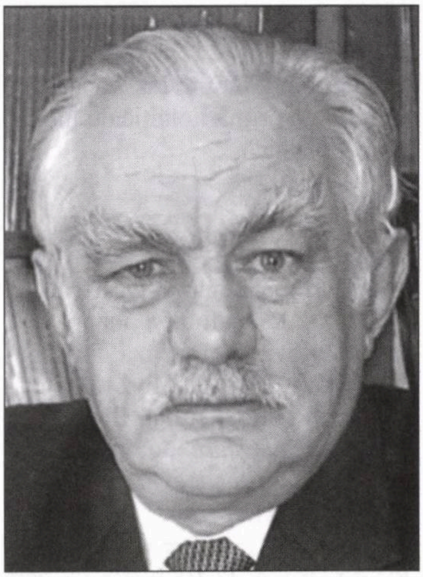

Acad. Ionel Haiduc

– *Era mult mai în vârstă decât dvs.?*

– Nu, dar a avut un cancer... Era profesor la Oklahoma, era o figură foarte pitorească... a venit în România cu soţia şi cei cinci copii, de mai multe ori... Am avut o colaborare frumoasă, care, în afara cărţii menţionate, s-a concretizat şi în vreo cinci lucrări publicate într-o revistă americană de chimie... Cartea am pregătit-o în paralel, dar aveam şi aceste lucrări de cercetare originală.

– *Probabil prioritară pe plan mondial...*

– Erau noutăţi, nu foarte spectaculoase, dar interesante în domeniul respectiv.

– *Şi pe urmă?*

– Pe urmă a venit Revoluţia şi drumurile mele au devenit mult mai numeroase, în SUA, în Mexic...

– *Am văzut în C.V.-ul dvs. că aveţi o listă absolut impresionantă de locuri unde aţi fost invitat ca "Visiting professor"...*

– În urma unei corespondenţe cu

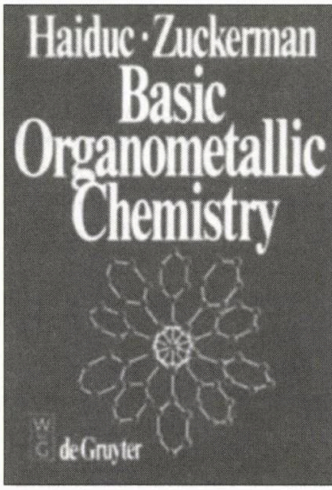

Haiduc • Zuckerman
Βασική Οργανομεταλλική Χημεία

un chimist brazilian, am fost în Brazilia... tot Zuckerman îl chema!

– Ce ciudat!

– Julio Zuckerman-Schpector. Tot evreu. Și cu el am avut câteva lucrări publicate... M-a invitat în Brazilia, am fost la început două luni, am ținut acolo un curs, am publicat împreună cu el câteva lucrări și ultima dată m-a vizitat anul acesta.

– *Dânsul e tot profesor?*

– Tot profesor. Ceva mai tânăr decât mine. Cu vreo zece ani mai tânăr. Experiența asta în Brazilia mi s-a părut foarte interesantă și dintr–un punct de vedere care nu este pur științific. El m-a invitat foarte des, i-am făcut multe vizite acasă, în familie și, cu acest prilej, am văzut ce înseamnă familia evreiască. Cu o coeziune pe care eu n-am mai văzut-o la alte națiuni și care m-a impresionat... avea trei copii și, fiind de foarte multe ori la ei, la masă, m-a frapat faptul că fiecare copil își cunoștea rolul: fetița cea mai mică avea vreo șase sau șapte ani, ea aducea șervețelele la masă, băieții puneau tacâmurile, vasele – ei erau mai mari, să fi avut 16-17 ani... Foarte bine educați! Și tot el m-a dus de mai multe ori vineri seara, la el, la comunitate; erau un grup mic, unde iarăși am fost impresionat de faptul că nu asistam la o simplă întrunire religioasă, ci la un fel de întâlnire de familie... de altfel, grupul de evrei de la Sao Carlos nu era deloc mare... Și m-am împrietenit acolo cu mai mulți din grupul acesta...»

••• Un nou spectacol de succes la TES din București. Corespondentul nostru G. Bruckmaier scrie:

«Iluministul, creatorul literaturii naționale germane, revoluționarul (unii îl numesc, printre contemporani, "tigru tânăr, prin forța sa plină de neastâmpăr"), cel ce condamnă clasicismul francez, opunându-i-l pe Shakespeare, cel ce vrea literatură vie, utilă, plină de acțiune, lutheranul, fiu de pastor, Gotthold Efraim Lessing, moment central în literatura secolului al 18-lea, găsește într-un fiu al Bibliei iudaice Nathan, modelul, purtător de deziderat social râvnit: înțelegere, toleranță. Exgeții lui Lessing văd în prolifica-i literatură două etape fundamentale: "Dramaturgia din Hamburg" (1769 – principiie noii literaturi) și "Nathan înțeleptul" (1799 – baza filozofică a noii literaturi).

Mișcarea teatrală evreiască, în general (implicit cea din România), s-a putut rezista unei atari tentații și a făcut din "Nathan înțeleptul" o piesă de rezistență în repertoriul permanent.

Astăzi, grijuliul nostru Teatru Evreiesc scoate din arhiva de aur piesa jucată cândva și ne-o oferă într-o variantă scenică nouă.

Creatorul spectacolului, cunoscutul regizor Grigore Gonța, pune în scenă o variantă proprie (de reținut că cea clasică e semnată Friederich Schiller), un "concentrat" (spectacolul fără pauză, durează cu puțin peste o oră) în care se înfruntă opinii islamice, gânduri evreiești, pe două planuri: relații materiale dar și legături complexe, sentimentale (adolescentine, mature, filiale, paterne). La prima înfățișare, doar dimensiuni, aparent grave. Baza lor: preconcepții transmise și însușite, dogme negândite, diferențe de stare socială socotite imuabile și câte altele. Este mereu și mereu "înțeleaptă" măiestria lui Nathan ce vrea a curăța zgura amorală tot depusă și depusă pe unele relații sociale, pentru a se ajunge, în sfârșit, la filonul de omenesc primar. Ei bine, acest demers – Nathan reclamă pentru spectator, în primul rând, înțelegerea stării grave (hâde, pe alocuri) în care unele relații se află și apoi perceperea strădaniilor de... "demontare" a relelor ivite pentru găsirea binelui. Se cere înțelegere, se cer detalii, timp. Pentru un atare obiectiv e greu de apreciat că varianta concisă de text și acțiune ce se folosește în spectacol și-a putut aduce un aport salutar. Mai merită de adăugat la capitolul "impediment" și faptul că pe scenă, pe lângă idiș, pentru o "anume culoare" se încearcă ampla folosire de arabă și engleză (?!). Iar ca tehnică în ale traducerii în română, dacă au dispărut "căștile", "dungile roșii" ce se vor cuvinte, de pe acel mini-ecran, sunt departe de a le fi putut înlocui.

La interpreți, eforturi vădite pentru a face conciziile și "multilingvismul" expresive. Se detașează pozitiv Boris Petroff (Al-Hafi), Roxana Guttman (Daja). Remarcabil aportul scenografiei (Ana Maria Silaghi) pentru decorul unic (veritabilă "Piațetă a Concordiei") simplu, convingător.»

••• Sunt momente în viață (nu puține) când, citind o știre în ziar

TEATRUL EVREIESC DE STAT
CORNEL CIUPERCESCU
MIHAI CIUCĂ
CONSTANTIN DINULESCU
BORIS PETROFF
GENI BRENDA
ROXANA GUTTMAN
MONIA PRICOPI
LUANA STOICA
MARIUS CĂLUGĂRIȚA
NICOLAE BOTEZATU
TES
רימט
Nathan Înțeleptul
de Gotthold Ephraim Lessing
SCENOGRAFIA
ANA MARIA SILAGHI
REGIA ARTISTICĂ – GRIGORE GONȚA
ILUSTRAȚIA MUZICALĂ
VASILE MANTA

Afișul spectacolului

sau ascultând o frază rostită la microfon, ai senzația că de fapt cineva ți-a tras două perechi de palme. O asemenea senzație a avut, nu de mult, corespondentul nostru ing. Matei Grisaru, din Haifa:

«*Cercul Cultural din Haifa* – ne scrie d. M. G. – *a ținut ședința de închidere a actualului sezon. Una din temele principale ale acestei ședințe a fost o prezentare mai amplă a revistei "Izvoare".*

În legătură cu aceasta, îmi este greu să nu pomenesc un alt aspect rezultat din prezentare. Neavând finanțare, revista apare numai atunci când un mecena care decedează lasă drept moștenire suma necesară editării numărului respectiv. Presupun că nu am fost singurul consternat de această "descoperire", dar cine i-a dat glas a fost un musafir din România, care nu numai că și-a exprimat mirarea asupra modului macabru în care este finanțată o publicație culturală, dar a promis, ca ziarist și editor, să facă eforturi pentru o obține de la autoritățile românești fonduri pentru asigurarea apariției revistei "Izvoare" înainte de a se aștepta moartea unui om. Intervenția oaspetelui din România, deși amabilă și fără îndoială bine intenționată, am simțit–o, ca israelian, întocmai unei palme dureroase și umilitoare.»

••• Numitul Milu David este un om periculos. El obișnuiește să citească de-a fir a păr toate tipăriturile pe românește de la noi, cu un pix în mână, și să noteze, ca un dascăl sever (ba chiar cam pedant), toate perlele și greșelile de gramatică întâlnite în pagini. Apoi, își publică recolta, sub titlul "Magnet", în foaia "Perspectiva" a HOR-ului din Natzeret Illit.

Iată, spre exemplu, cum arată "Magnetul" în cauză din ultimul număr al buletinului:

«*Deosebindu-se de cel metalic, acest magnet acționează numai în domeniul tipăriturilor – indiferent de data apariției – din care extrage impuritățile.*

Redăm câteva:

– "Viața noastră" din 28.12.07, pag. 6, art. "Iranul...", apare de patru ori Levarov. Trebuie: Lavrov.

– idem, la pag. 7, la Contrapunct, apare de patru ori Klutzki. Trebuie: Kludski.

– idem, la pag. 8, la Puncte de vedere, apare motto: "De ce m-ați dat de lângă voi" Trebuie: De ce m–ați dus de lângă voi".

– "Viața noastră" din 22.01.08, pag. 6, la "Evenimente..." apare orașul libanez Tobruk. Trebuie: orașul libian.

– "Viața noastră" din 7.03.08, pag. 11, art. "Legendă..." apare "...filantropului Iosif Constantin Drăgan". Trebuie: legionarului Drăgan.

– "Viața noastră" din 14.03.08 pag. 21, art. "Lagărele..." apare "Primo Levi în 1933 se înscrie în mișcarea de avangardă a tinerilor fasciști". Trebuie: antifasciști.

În același articol mai apare Bodoglio. Trebuie: Badoglio.

"Ultima oră" din 13.03.08, pag. 13, art. "Alexander", apare Sutzkiver. Trebuie: Schutzkewer.

– "Viața noastră" din 28.03.08, pag. 21, art. "De la Hamanul..." de Hanan Wasserman, apare "...din taina asasinilor". Trebuie: sarasinilor sau sarazinilor.

– "Viața noastră" din 04.04.08, pag. 10, art. "Clasicii noștri...", de Paul Leibovici, apare Tagor. Trebuie: Tagore; apare "Hașiduh – Pețitoria", trebuie: "Hașadhanut – Pețitoria".

– "Jurnalul săptămânii" din 31.01.08, la "Pericopa Mișpatim", semnat de ing. Baruch Tercatin, apare Abarbanel. Trebuie: Abrabanel.

– "Jurnalul săptămânii" din 3.04.08, pag. 14, art. "Parlamentari...", apare Dan Patriciu. Trebuie: Dinu Patriciu.

– "Viața noastră" din 13.04.08, pag. 3, art. "Albanezii...", apare "...regelui Zog". Trebuie: Zogu.

– "Viața noastră" din 11.04.08, art. "Contrapunct", apare cuvântul "trăism". Trebuie: trăirism.

– "Viața noastră" din 18.04.08, pag. 4, art. Premiile...", apare "Graham Grecu". Trebuie: Graham Greene.

Idem, apare "Milau Kundera". Trebuie: Milan.

La pag. 6, art. "Ajun...", apare D-tru Neagu Ministru Plenipotențial. Trebuie: plenipotențiar.

La pag. 8, "Pericopa" lui Arie, apare Hermaice. Trebuie: Helmaice.

La pag. 10, "Povestea..." de Paul Leibovici, apare de două ori Ben Zuma. Trebuie: Zoma; apare Zabah – trebuie: Zevah.

– "Jurnalul săptămânii" din 17.04.08, pag. 17, art. "Opera..." apare de două ori "Madama Butterfly".»

Sport

Ne place că...

...în ciuda tuturor celor ce-au încercat să "pună o strâmbă" chinezilor à propos de tulburările în Tibet, cerând anularea Jocurilor Olimpice de la Beijing, Jocurile s-au ţinut, în august, la datele prevăzute, organizarea a fost impecabilă iar ceremonia de deschidere, bazată pe nişte jocuri de lumini cam demente, a rupt gura lumii.

Nu ne place că...

...sportivii israelieni s-au comportat, mai ales la început, destul de slab, ca să nu spunem pirpiriu de-a binelea; nu ne place că şi la judo şi la scrimă şi la tir şi la gimnastică (Alex. Shapiro) şi la atletism (Averbuch, săritorul cu prăjina) şi la canotaj (Kolganov) şi şi şi – ai noştri au ratat pe capete; dar cel mai mult şi mai mult nu ne place că trimişii noştri au dat semne de defetism şi de spirit capitulard, de parcă ar fi fost influenţaţi (după principiul peştele de la cap se-mpute!) de atitudinea guvernului în sinistrele negocieri cu Hezbollah ce-au dus la eliberarea lui Samir Kuntar.

Ne place (în schimb) că...

...în zilele când pierdusem speranţa într-o medalie şi-un loc pe podium, numitul Shahar Tzuberi, un tânăr modest, de 21 ani, cu bun simţ şi fără fanfaronadă-n declaraţii, a câştigat o medalie de bronz la surfing; ne place că am apucat să aplaudăm acest succes, fiindcă el a venit ca un gol de onoare înscris de o echipă de fotbal care până atunci fusese condusă cu 7-0.

Shahar Tzuberi

Ne place că...

...am avut norocul să vedem, la aceste jocuri, cel puţin doi sportivi care, prin isprăvile lor, au intrat în galeria celor mai mari din istorie: înotătorul american Michael Phelps care, câştigând 8 (opt) medalii de aur la nataţie, a bătut recordul stabilit, în urmă cu ani, la Olimpiada de la München (aceea!) de compatriotul său Mark Spitz (7 medalii de aur) – şi sprinterul Usain Bolt, din Jamaica, un tip de pe altă lume, care a câştigat detaşat probele superelitiste de 100 de metri şi 200 de metri plat, bătând în acelaşi timp recordurile mondiale respective: 9,66 sec. la 100 şi 19,30 sec. la 200.

Ne place că...

...maratonul feminin a fost câştigat de atleta Constantina Tomescu: aceasta, cum se vede, 1) e din România (ţară care, în paranteză fie spus, s-a comportat onorabil la Beijing, obţinând o frumoasă recoltă de medalii) şi 2) are 38 (treizeci şi opt) de ani.

Ne place că...

...înotătorul Alon Mandel (20), căruia i se comunicase la Beijing că tatăl său a murit în urma unui accident (a căzut de pe o scară), a reuşit să-şi înfrângă durerea, să se *adune* şi – strângnd din dinţi – să ia parte la cursele de 100 şi 200 de metri fluture, ocupând locuri bune în serii şi stabilind două recorduri naţionale la probele sus-menţionate.

Ne place că...

...printre finaliştii probelor de atletism, am văzut şi un alb.

Nu ne place că...

...d. Hans-Gert Pöttering, preşedinele Parlamentului European, a cerut, printr-un articol publicat în revista germană "Bild", sportivilor de la Olimpiadă să protesteze... în timpul meciurilor împotriva situaţiei din Tibet, lansând înjurături de ceară, între două sărituri la lungime, aruncări cu discul sau exerciţii la gimnastică, împotriva guvernului chinez, care a făcut eforturi supraomeneşti pentru buna organizare a Jocurilor de la Beijing; ne place, însă, că sportivii în cauză au tratat apelul lui Pöttering cu sictir.

Ne place (aşa, ca idee, scenă şi secvenţă) că...

...în timpul meciului de fotbal Sportul Studenţesc – FC Braşov, de la Bucureşti, o tânără îmbrăcată numai în sutien şi chiloţi s-a repezit pe gazon cu o pancartă pe care scria: "Dani, după meci să vii acasă!", Dani fiind, cum probabil s-a înţeles, un jucător de la "Sportul" care se pregătea, în acele clipe, să tragă la poartă.

Nu ne place că...

...şapte jucători de la echipa Bnei Sahnin, care se pregăteau să zboare cu un avion El-Al spre Spania, pentru un meci cu Deportivo La Corunda, din cupa TOTO, au fost prinşi la magazinul Free-Shop de la Ben Gurion punând în buzunare, la mare viteză, câte-o sticlă de parfum.

Este inutil să precizăm de ce nu ne place chestiunea în cauză: pentru fotbalul nostru, această afacere cu parfumuri nu miroase-a bine.

Nu ne place că...

...Gheorghe Ştefan, zis şi Pinalti, patronul echipei de Fotbal Ceahlăul Piatra Neamţ, a fost demascat cum că, voind să cumpere trei arbitri străini, nu s-a mulţumit să-i găzduiască şi să-i ospăteze regeşte, ci le-a plasat la aşternut câteva fete tocmai bune să te bage în ofsaid; **ne place,** în schimb, că, luat la bani mărunţi de un reporter al revistei "VIP", faimosul Pinalti a răspuns cu fermecătorul său accent moldovenesc: "Şi atâta iscodealî? Nu fac nica, doară joacî. Cî îs folcloriste, vre!"

Ne place că...

...aşa cum dezvăluie (cu amănunte) publicistul evreo-francez Didier Elbaze, în cartea sa "Doi pumni pentru o stea", consacrată pugiliştilor din neamul nostru (al lui Iţic, vreau să zic), evreii au dat (până-n prezent) 36 de campioni mondiali la box.

Nu ne place că...

...vechea noastră simpatie, tenismanul Ilie Năstase, în prezent preşedinte al Federaţiei Române de Tenis, a fost scos afară cu forţa de pe teren; asistând la meciul pentru Cupa Federaţiei (un fel de Cupă Davis pentru tenisul feminin) între România şi Croaţia, el a protestat vehement la o decizie a arbitrilor şi, în plus, aşa cum relatează cotidianul elveţian "Blick", a pălmuit un arbitru de linie.

Ne place că...

...în aceste zile când toată lumea (cinstită!) e cu ochii pe stadioanele de la Beijing, revista "Academia Caţavencu" din Bucureşti a avut buna idee de a-i lua un interviu acad. Solomon Marcus à propos de fotbal. Extrase:

«**Reporter:** *Aţi jucat la FC Bacău? Aţi faultat memorabil?*

Solomon Marcus: Nu am fost jucător la FC Bacău, ci... la echipa străzii Iernii din Bacău, strada pe care mi-am trăit copilăria. Eram pe post de bec (fundaşul de azi), nu îmi amintesc nici fente, nici goluri, nici faulturi. Visam atunci la Ripensia şi la Dobai, primii mei idoli în fotbal.

Rep.: *Fotbalul nu jigneşte inteligenţa?*

S. M.: Există diferite feluri de inteligenţă, nimeni nu le are pe toate. În fotbal este nevoie de o inteligenţă a intuirii aşteptărilor adversarului, pentru a le înşela. Păcălirea este un act de inteligenţă şi, uneori, de simţ al umorului. Este nevoie şi de intuirea corectă a acţiunii propriilor tăi coechipieri, altfel nu se formează echipa. Autogolul este un rezultat al încălcării acestei condiţii.

Rep.: *Cum de un tip ca dumneavoastră, care ştie ce este infinitul, poate iubi o ciolăneală plină de virgule, nule şi fracturi?*

S.M.: Fotbalul te încântă prin cu totul altceva decât matematica (deşi au un puternic numitor comun: jocul). De aceea, el este o alternativă interesantă la efortul cerut de matematică. După câteva ore de matematică, mă relaxez mai degrabă privind un meci bun de fotbal decât jucând şah. Fotbalul este prin excelenţă spectacol, ca şi teorema, care, după etimologia sa greacă, înseamnă spectacol. Dar diferenţa de natură dintre cele două spectacole este esenţială.

Rep.: *De ce mereu suntem pesimişti în ceea ce priveşte Naţionala? Sunt de vină Drăghicescu, Blaga, Ionesco, Eliade şi Cioran, inşi care în viaţa lor nu au pus piciorul pe o minge?*

S.M.: ... de fapt, nu este vorba atât de pesimism, cât de o insuficientă comunicare cu lumea, de pe urma căreia percepţia situării noastre în lume apare mereu deformată, când în sens negativ, când în sens pozitiv. Victorii izolate am avut şi împotriva Germaniei, şi împotriva Spaniei etc. Problema este aceea a stabilităţii, a persistenţei în timp a acestor performanţe. Pentru Italia sau Franţa, s-ar putea să fie vorba numai de un accident. Nu numai în fotbal, ci şi în cultură se manifestă aceste oscilaţii între timiditate şi aroganţă, dar sunt tot mai mulţi cei realişti.

Rep.: *Mutu? Chivu, ce teoremă întruchipează?*

S.M.: Mutu este născut pentru gol, ţipă talentul în el; dacă-mi cereţi o metaforă matematică a lui, aş spune că are un comportament fractal, care îl pune în derută pe adversar. Numai că acest comportament s-a extins, uneori, şi în viaţa sa din afara fotbalului, iar derapajele sale au dat emoţii admiratorilor săi. Chivu, în schimb, inspiră stabilitate, parcă se află mai puţin sub influenţa imprevizibilului. El demonstrează că poţi străluci şi fără a fi un „copil teribil".

Rep.: *E un ghinion scoaterea din joc a portarului Coman? Ce înseamnă să fii portar?*

S.M.: ... Portarul este, într-un fel, cel mai important în fotbal, deoarece la poarta pe care o apără se decide nemijlocit rezultatul jocului. Nici o altă funcţie nu cere atât de mult curaj şi nimeni nu riscă mai mult decât el de a fi lovit la modul fizic. Tipul de inteligenţă de care are nevoie portarul este de o mare complexitate şi este diferit de cel cerut jucatorilor de câmp. A decide instantaneu dacă este cazul să vii în întâmpinarea mingii sau să rămâi la locul tău, a acţiona în concordanţă cu coechipierii tăi din apărare, a citi în ochii celui care execută o lovitură de la 11 metri direcţia în care va trimite mingea, iată numai câteva dintre responsabilităţile sale. Într-un fel, portarul este căpitanul simbolic al echipei.»

(După ISROpres, Haifa)

Vara trecută, un articol, întins pe câteva pagini din "România Mare" (director: C. V. Tudor), a făcut furori în Bucureşti, reprezentând subiectul nr. 1 de discuţii din redacţii şi cafenele.

De la faimosul ciclu de articole *anti* publicat acum câţiva ani de Gh. Zamfir (hitleristul cu nai), textul despre care vorbim constituie atacul cel mai de anvergură pe care l-a declanşat fascismul dintre Dunăre şi Carpaţi împotriva neamului evreiesc în general şi a Israelului în special.

Extrase:

România a devenit colonie evreiască

«Analiza datelor şi informaţiilor obţinute evidenţiază faptul că, după 1990, pe teritoriul României au început să acţioneze, în mod evident, foarte mulţi afacerişti, în marea lor majoritate de etnie evreiască, favorizaţi de sprijinul consistent primit din partea unor factori de decizie interni, dar şi de desfiinţarea, de facto, după evenimentele din 1989, a Serviciilor de Informaţii româneşti. Personaje politice autohtone aflate în linia întâi a deciziei economice şi politice, începând cu Ion Iliescu, Petre Roman, Emil Constantinescu, Zoe Petre, Adrian Năstase, Mircea Geoană, Mugur Isărescu, Adrian Severin, Viorel Hrebenciuc, ş.a., au mizat pe lobby-ul evreiesc pentru a accede şi a se menţine la Putere. Pentru acest fapt au făcut orice compromis posibil, mergând de la culpabilizarea şi desfiinţarea Serviciilor Secrete româneşti, până la vânzarea economiei naţionale.

Pe acest fond, cadre specializate ale Serviciilor Secrete israeliene au penetrat puternic decizia românească, reuşind să promoveze interesele evreieşti în detrimentul celor româneşti. „Daţi-mi controlul asupra unei monede naţionale şi mi-e indiferent cine face legile!”, spunea pe la 1800 întemeietorul clanului Rothschild, Amschel Mayer Rothschild. Este cât se poate de adevărat, iar ce se petrece astăzi cu moneda naţională a României demonstrează acest fapt. Dorinţa evreilor de a pune mâna pe finanţele lumii se regăseşte în ambiţia de a conduce finanţele fiecărei ţări în parte, astfel încât să se constituie într-o oligarhie dominantă, într-o aristocraţie a banului.

Este un fapt cunoscut că Banca Federală a Statelor Unite ale Americii, care are rolul de bancă de emisie a monedei naţionale – dolarul american – este formată din bănci evreieşti, precum Băncile Rothschild, din Londra şi Paris. Respectiva bancă, numită Federal Reserve System (banca centrală privată a SUA), este legată la apariţia ei de omnipotentul bancher evreu J. P. Morgan, care şi-a pus la dispoziţie în acest scop, în 1913, proprietatea particulară din statul Georgia. Clanul bancherilor Morgan este implicat în tutelarea organismelor mondialiste, precum Comisia Trilaterală şi Council on Foreign Relations (SUA), ca şi The Round Table. El completează sau suplineşte, după caz, activitatea mondială a clanurilor evreieşti Rothschild şi Rockefeller.

În acest context trebuie privită şi aducerea lui Mugur Isărescu în fruntea Băncii Naţionale a României, care nu a fost deloc întâmplătoare şi, mai ales, nu s-a datorat vreunei pregătiri sau experienţe profesionale de excepţie, căci până la momentul respectiv acesta nu avusese nimic în comun cu sistemul bancar. Din 1990, el a fost aproape fără întrerupere guvernator al Băncii Naţionale a României. Despre el s-a afirmat în mai multe rânduri că are legătură cu comenzile ocultei financiare internaţionale. Mugur Isărescu ar fi fost recrutat de către Council on Foreign Relations (C.F.R.) în 1990, la New York. Recrutarea s-ar fi produs la Institutul pentru Studiul Economiei Mondiale din New York, pe când Isărescu se afla la post.

Datele şi informaţiile existente evidenţiază faptul că nu numai moneda naţională, ci întreaga viaţă politică şi economică din România este controlată de evrei. Unul dintre cei doi evrei americani care monitorizează şi dirijează România de la cel mai înalt nivel este Mark Meyer. Evreu american de origine română, acesta este preşedinte al firmei de avocatură (evreiască) de pe Wall Street (New York), Herzfeld &Rubin. Este un personaj care a intrat în iatacurile Puterii, indiferent de culoarea acestora. În 2005, când preşedintele Traian Băsescu a efectuat prima sa vizită la Washington, Mark A. Meyer a fost invitatul special al şefului statului la o întâlnire particulară. Aceasta a avut loc într-o încăpere a Ambasadei României, în timp ce românoamericanii erau invitaţi la o recepţie. Rubin Meyer Doru&Trandafir – firma de avocatură constituită de Meyer în România – este cea care a obţinut pentru Dominic de Habsburg şi familia acestuia retrocedarea Castelului Bran.

Mark Meyer este şi preşedintele

Camerei de Comerţ Româno-Americane din New York, în fapt o agenţie sub acoperire a C.I.A. pentru promovarea intereselor evreilor americani şi interfaţă a afacerilor SUA în România. Organizaţia a fost creată la Bucureşti în 1993, chiar cu sprijinul lui Ion Iliescu, alături de Meyer avându-l la conducere pe evreul Elias Wexler, originar tot din România, acelaşi care deţine postul de televiziune din New York "Romanian Voice" şi care, plătit tot de români, retransmite programe ale Televiziunii Române, beneficiind de un contract extrem de benefic.

Mark Meyer este şi vicepreşedinte al Congresului Românilor Americani (CORA). În mai multe rânduri, membri ai comunităţii româneşti din SUA au cerut demisia acestuia şi a preşedintelui CORA, evreul Armand Scala, din fruntea organizaţiei respective, dar demersurile lor au rămas fără efectul scontat, pentru că evreii încearcă pretutindeni să se substituie românilor, să se plaseze la conducerea organizaţiilor acestora şi să le blocheze interesele legitime. Mark Meyer este, alături de alţi evrei, şi în spatele afacerii cunoscute ca „Invest Romania Forum”. Deşi principal iniţiator al acţiunii, prin firma Hertzfeld&Rubin, este Meyer, pentru publicul românesc iniţiativa aparţine unui grup mai larg, chipurile chiar autorităţilor române, în căutare de investitori americani. Forumul, organizat în 1997 în SUA, sub genericul „Economia românească: Afaceri de ocazie pentru Oamenii de Afaceri Americani” (Romanian Economy: Emerging Deals for American Business People), trimisese invitaţii companiilor americane evreieşti, şi nu numai, să profite din plin de ocazia de a cumpăra ieftin întreprinderile româneşti. Organizatorii secreţi (Herzfeld&Rubin, adică Mark Meyer, şi USAID Midinvest Bussines Center, adică C.I.A.), al căror plan de preluare a economiei româneşti necesita fonduri, pentru a fi convingători, s-au gândit să expună, ca garanţi, responsabilii economici din România, aşa că au fost plimbaţi de la Bucureşti la Chicago reprezentanţi ai Guvernului român, preşedinţi şi directori executivi ai celor mai influente bănci şi fonduri mutuale din România, directori din toată economia românească. Mesajul transmis a fost următorul: economia României este de vânzare, puteţi să vă exercitaţi dreptul în consecinţă, putem aranja privatizările.

Desfăşurat la Hotelul Hilton &Towers din Chicago, în perioada 29.09-3.10.1997, „Forumul” scotea, practic, economia României la mezat în faţa unor mari bănci americane evreieşti: Chase Manhattan Bank, Smith Barney Europe, First Chicago Bank, Mercantile Stock Exchange, Global Securities USA Inc, Executives Club of Chicago, bănci care se află în spatele firmelor „investitoare”. În perioada 30.03-3.04.1998, în SUA, acţiunea („Forumul”) s-a repetat spre a fi oferite afaceri în România la „peste 200 de mari companii americane” în domeniul bancar şi în cel al pieţei de capital, industrie uşoară, agricultură şi industrie alimentară, industrie constructoare de maşini, metalurgică, chimică şi petrochimică, materiale de construcţii, electronică, telecomunicaţii, infrastructură etc.. De această dată, organizatorul anunţat era chiar de la vârful finanţelor americane evreieşti, Amroinvest Inc. (baronii finanţelor mondiale, familia evreilor Rothschild), dar în „comitetul de iniţiativă” mai găsim, la calibru apropiat, şi Citibank, reprezentată de preşedinte şi vicepreşedinte, evreii David Garner şi Janet Heckman, dar şi pe Dana Barb, sora lui Adrian Năstase, ca manager general pentru România al firmei Herzfeld&Rubin, deci Mark Meyer.

Un alt evreu celebru pentru afacerile pe care le derulează în România, cu largul concurs al autorităţilor, este Alexandru Bittner. „Omul de afaceri”, agent israelian cu penetrare la toate nivelurile instituţiilor esenţiale ale Statului Român, a fost semnalat încă de la începutul anilor ‘90 cu o strânsă legătură în familia Adrian Năstase.

Ocupaţia, la vedere, în România a lui Bittner, de „carte de vizită”, este aceea de director al Hotelului Minerva din Bucureşti, deţinut de firma israeliană EWTR (agenţie de turism internaţional). La parterul hotelului se află un renumit restaurant chinezesc, aceasta fiind specialitatea soţiei afaceristului evreu, chinezoiacă de cetăţenie americană, Sherr Bittner. Prin firma Lipsca SRL, Bittner a cumpărat aproape toate magazinele Alimentara din Bucureşti, de la Delfincom S.A. (fosta Întreprindere Alimentara), cu sprijinul deloc dezinteresat al funcţionarilor statului, desfiinţând obiectul de activitate al acestora şi apoi subînchiriindu-le. Prin intermediul aceleiaşi firme, Bittner a preluat întreprinderile de industrie uşoară Textila din Bucureşti. Prin firma Lipsca 2000 SRL a dobândit mai multe proprietăţi hoteliere.

Pe aceeaşi listă se află Ronald Lauder, magnat evreu american, moştenitorul unei averi clădite pe „parfumuri” (celebrele parfumuri Estée Lauder), fost ambasador al SUA în Austria, preşedinte al Consiliului Organizaţiilor Evreieşti Americane, al „Comitetului Public Internaţional” al Organizaţiei Mondiale a Restituţiei Evreieşti şi trezorier al Congresului Mondial Evreiesc. Susţinut în „investiţiile” din România de senatorul evreu american Tom Lantos, care i-a făcut lobby pe lângă cele mai înalte autorităţi române, Lauder deţine, indirect, trustul Media Pro, respectiv posturile de televiziune ProTV şi "Acasă" din România, postul de radio ProFM şi câteva ziare. Ambiţia sa este ca prin postul ProTV, transformat într-o rafinată „maşină de propagandă”, să controleze şi să direcţioneze opinia publică românească potrivit liniei sionisto-americane.

Înclinaţia evreilor pentru posturi de televiziune româneşti este dovedită şi de cazurile posturilor (fost) Tele 7 ABC (al evreului Fredy Robinson), PrimaTV (al evreilor Alex Bittner şi Dan Fischer) sau B1 (unde co-acţionar este evreul Elan Schwartzenberg). Despre televiziunea B1, publicul crede că ea aparţine integral fraţilor magnaţi Păunescu. Există însă susţineri despre apartenenţa lui George Păunescu la B'nai Brith (G.P. este român get-beget, **n. red.**). Concret, el a fost cooptat drept informator oficial al Anti-Defamation League din România, dar Anti-Defamation League este un Serviciu secret sionist, în slujba B'nai Brith. Şi alte televiziuni româneşti sunt penetrate de agenţi mondialişti sau sionişti, în general evrei, inclusiv postul naţional oficial de televiziune. A urmat campania de acaparare a presei scrise. Este cazul ziarului „Libertatea”, preluat de grupul evreiesc Ringier, sau al ziarului „Evenimentul Zilei”, preluat – contra 450.000 de dolari – de la Cornel Nistorescu, de către concernul „german” evreiesc Bertelsmann.

Mark Rich este un nume care aproape nu mai are nevoie de prezentare. Magnat evreu cu cetăţenie americană şi israeliană, escroc şi evazionist de talie mondială, face parte din cartelul ocult Rothschild-Soros şi este colaborator apropiat al serviciului israelian de spionaj, Mossad. S-a aflat în spatele tentativei de privatizare frauduloasă a Hotelului Athénée Palace din Bucureşti. Prin reprezentanţii săi clandestini din România, a controlat la un moment dat (şi problabil încă o mai face) 50% din afacerile petroliere. Tot el s-a aflat în spatele firmei „canadiene” Gold Corporation, companie cu 80% acţionariat pestriţ, pe care îl controlează însă Rich şi care a preluat unul dintre cele mai mari zăcăminte de aur şi argint din lume, cel de la Roşia Montană, în Transilvania (cel mai mare din Europa: peste 800 de tone de aur pur şi peste 2.000 de tone de argint pur).

Despre preşedintele companiei străine, tot un evreu, transfug din România acum 20 de ani, pe nume Vasile Frank Timiş, se afirmă că a fost condamnat de două ori în Australia, în 1990 şi 1994, pentru trafic de droguri. Prin Frank Timiş Foundation acesta a sponsorizat în anul 2002 întâlnirea de la Snagov a Serviciilor Secrete din ţările NATO şi candidate, eveniment care a prilejuit noi afaceri frauduloase, prin evreul olandez Wilhelm Matser, consilier special pentru Europa Centrală şi de Est al secretarului general al NATO, arestat ulterior în Olanda.

Creierul afacerilor lui Mark Rich în România este considerat a fi Stephan Lowy, evreu polonez născut la Lemberg, în Galiţia, membru al mafiei evreieşti canadiano-americane, Koscher Nostra (asta e bună! **n. red.**), având vechi legături cu România. Stabilit din 1970 în Elveţia, s-a unit în anii ‘90 cu Mark Rich. Din anii ‘70 demarează afaceri petroliere prin firma sa Atlas Oil Comp. Ltd., cu sediul la Londra, încălcând embargoul internaţional asupra Israelului (sic!) şi alimentându-l cu petrol.

Lowy a reuşit să-şi asigure şi complicitatea naivă a fratelui lui Nicolae Ceauşescu, Marin Ceauşescu, care locuia în Austria şi era şeful misiunii comerciale româneşti la Viena, dar adevăratul mânuitor de la Bucureşti era tot un evreu, Hugo Weinstein, alias Rebstein, poreclit Bebe, fost colonel de Securitate, care conducea întreprinderea de comerţ exterior Chimica, şi care, la rândul ei, avea o sucursală în cunoscuta întreprindere românească a Securităţii, I.C.E. Dunărea. Acest Hugo Weinstein apărea în multe poziţii-cheie, ca reprezentant al României: reprezentant al Camerei de Comerţ din România socialistă.

La acea dată, Bebe Weinstein tocmai părăsise închisorile româneşti, unde se afla pentru o faptă pe care regimul socialist al lui Ceauşescu nu i-a putut-o, totuşi, trece cu vederea. Prin firma socialistă de stat Chimica, Hugo Weinstein a preluat 4.000 de tone de deşeuri toxice din Occident, pe care le-a depozitat ilegal în oraşul Sulina, încasând în schimb 2 milioane de dolari în contul unei „sucursale” a Chimica, firma off-shore International Enterprise Kimica Liechtenstein. Din Delta Dunării, reziduurile toxice au ajuns în Marea Neagră, dar catastrofa ecologică a fost descoperită şi denunţată public de către Greenpeace, în anul 1988. În 1989 au fost arestate 6 persoane vinovate, în frunte cu Weinstein, acesta fiind condamnat la 18 ani de închisoare. A fost eliberat după numai trei luni de arest, deoarece regimul socialist a fost răsturnat în acelaşi an. Pozând în victimă politică a fostului regim dictatorial, în 1990, pentru o vreme, s-a cazat la Hotel Flora din Bucureşti, apoi a dispărut din vizorul public, părăsind, probabil, România. Chiar din acel an însă, timp de 2-3 ani, România a fost invadată de substanţe toxice reziduale, introduse sub masca unor importuri de materiale chimice, pe modelul patentat deja de asociatul lui Lowy, Bebe Weinstein.

Yoav Stern, israelian, face parte şi el din grupul oamenilor din România ai magnatului evreu Mark Rich, preocupat de petrolul româ-

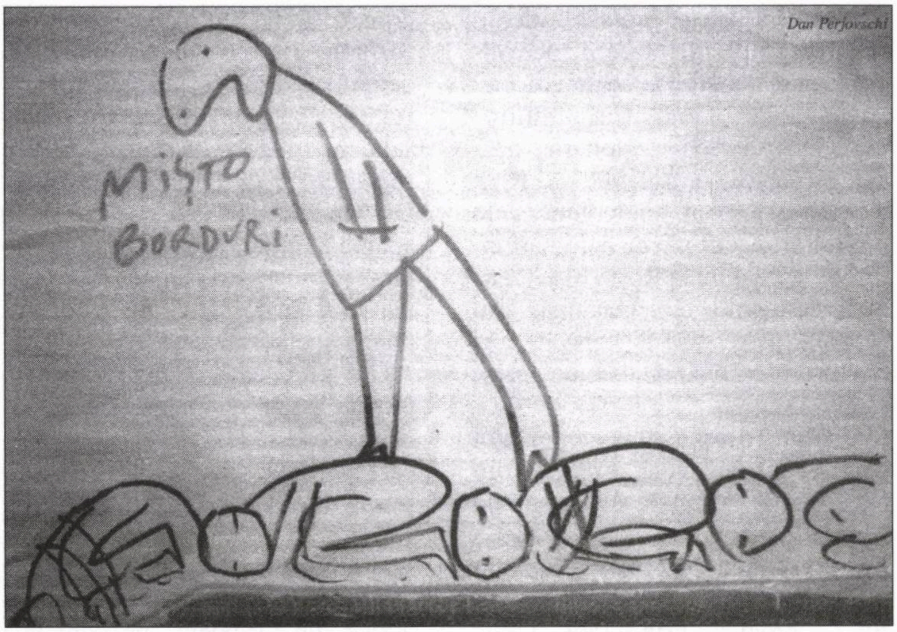

Desen de Dan Perjovschi; în "Dilema veche", Bucureşti)

nesc. A fost arestat în anul 2002 pentru acte grave de corupţie, evaziune fiscală, şi eliberat la presiuni uriaşe din partea Ambasadei SUA la Bucureşti, dar şi a lui Viorel Hrebenciuc.

Un alt personaj este Motti Zisser, care controlează, alături de firma Control Centers, consorţiul Europa – Israel Group, companie israeliană importantă la proprietatea căreia participă din anul 2002 şi banca Leumi din Tel Aviv (cu 10%), implicată în privatizările din România. Europa-Israel Group controlează firma Elbit Medical Imaging. Odată cu preluarea firmei Elbit Medical Imaging acum câţiva ani, Motti Zisser a preluat şi subsidiara acesteia, firma israeliană Elscint. Totodată, ridică mall-uri, cum este cel de la Timişoara, unde a preluat ieftin terenul necesar de la o firmă de stat românească, după care a revândut foarte scump o parte din suprafaţă chiar Primăriei oraşului.

Eli Papouchado, cetăţean israelian, este partener de afaceri tradiţional, în Israel, al lui Motti Zisser şi deţine proprietăţi hoteliere operate de lanţul hotelier Park Plaza. În 1998, a dorit să preia privatizarea Hotelului Bucureşti (din Bucureşti). În Capitală, la un moment dat, Papouchado construia două „mari centre comerciale”, finanţat de Banca Internaţională a Religiilor, fiind şi director al unei sucursale a lui Bank Leumi.

Tonya Halpern, născută la 29 iunie 1948 în Bucureşti, în prezent cetăţeană israeliană, cu domiciliul în Tel Aviv, este unic distribuitor în România al produselor Kodak, prin firma sa M.TIL.ROM, cu sediul la Sitraco Center, Piaţa Unirii, administrată de partenerul ei în afaceri, escrocul israelian Eliahu Rasin, cu care mai deţine hotelurile Opera şi Central din Bucureşti. O leagă o foarte mare prietenie de Alex Bittner, pe care îl consideră ca pe un adevărat „frate”. De altfel, sunt „tovarăşi” în solda Serviciilor Secrete israeliene. Tonya Halpern rezidează în România cu mulţi ani înainte de 1989, locuind la apartamentele Hotelului Bucureşti (pentru privatizarea căruia s-a şi implicat direct, alături de Alex Bittner), iar soţul său, Moshe, specialist în tehnica aviatică, este apropiat de firma israeliană Elbit System Ltd.. Numele complet al firmei evreo-americane pe care o reprezintă în România este Eastman Kodak.

Eliahu Rasin, născut la 24 octombrie 1947 la Tel Aviv, în Israel (potrivit datelor din paşaportul său, fiind înregistrat la Registrul Comerţului din România ca om de afaceri), domiciliat în prezent în localitatea Rishon Le-Zion din Israel, a dezvoltat în România o afacere piramidală, a cărei bază o reprezintă o cutie poştală cipriotă, respectiv off-shore-ul Monilen Enterprises Ltd, înfiinţat în august 1997, cu care controlează mai multe firme din România: hotelurile Opera şi Central din Bucureşti, firma Sitraco, firma Nil Conimpex SRL, EuroConstruct&Development SRL şi Rom Integrated Computers Technologies SRL. Deţine totodată hotelul Sinaia din Sinaia, pe care l-a încredinţat spre administrare lui Marian Schwartz, ofiţer în rezervă din Serviciile Speciale israeliene, născut la 3 iulie 1954 în Bucureşti. Tatăl acestui Rasin a fondat împreună cu Bernard Shraer (asociaţi iniţiali) renumita bancă Leumi din Tel Aviv. La banca Leumi, sucursala din Londra, în contul firmei lui Rasin, Monilen Enterprises LTD, a fost vărsată suma de 2, 92 milioane de dolari americani, comision pentru privatizarea hotelului Bucureşti. Eliahu Rasin a fost citat de către Procuratura română ca inculpat în ancheta privind privatizarea frauduloasă a hotelului Bucureşti. Sustrăgându-se însă anchetei penale, el a părăsit în grabă România de câţiva ani. Ca preşedinte la Sitraco Center şi la Sitraco Gemenii (este vorba de mai multe blocuri moderne, pe care a pus mâna în centrul Capitalei, mai ales în zona Unirea, şi pe care le-a transformat în „Business Center”), Eliahu Rasin a avut drept clienţi firme şi instituţii precum Ardaf, Iberna, Pepsi Cola

International, Gelsor (Sorin Ovidiu Vântu-Maria Vlas), Elite România, Sharrom-Sharp, El Al, Delta, Ambasada Israelului, Ambasada Norvegiei, Metropol S.A., Kodak, USAID (agenţie a SUA subordonată CIA).

Bernard Shraer, evreu de origine maghiară, fondator al băncii israeliene Leumi din Tel Aviv, după 1989 a început să îşi dezvolte afacerile preponderent în Ungaria, îndeosebi prin compania Danubius Hotels and Spa Co., cu sediul în Budapesta, lanţ hotelier intrat repede în topul revistei de specialitate „Hotels". În 1995 deţinea 9 hoteluri, în 1996 – 23 (din care 3 pe Insula Margareta), iar în prezent posedă peste 50 de hoteluri.

Rudoş Ernö, cetăţean cu dublă cetăţenie, maghiară şi britanică, fost ambasador al Ungariei, face afaceri preponderent în România. Surse din sistemele de informaţii apreciază că originea sa reală este evreiască.

Liviu Alfred Mandler este cetăţean israelian cu multe afaceri în România. Şi-a început activităţile preponderent în oraşul Cluj. Agent de influenţă israelian în cadrul Partidului Naţional Liberal, a promovat un lobby mascat, cu pârghii politice, în favoarea afacerilor evreilor israelieni sau americani. Una dintre aceste mari afaceri a fost cea cu Bell Helicopters – SUA, în tandem cu Elbit System – Israel, care, dacă s-ar fi materializat, ar fi adus evreilor miliarde de dolari de la bugetul României. Afacerea nu s-a putut realiza din cauza opoziţiei ministrului de Finanţe liberal de la acea dată, Daniel Dăianu. Mandler intervine şi PNL îi retrage sprijinul politic ministrului Dăianu, forţând înlocuirea sa cu alt candidat liberal.

Alfred Mandler a fost cunoscut mediei româneşti ca asociat şi subordonat în afaceri al lui Fredy Robinson, îndeosebi în afacerea Băncii Dacia Felix. De asemenea, Liviu Mandler i-a fost subordonat şi lui Ariel Sharon în armata israeliană. În prezent, are sarcini precise în importul de forţă de muncă ieftină din China, Pakistan, India şi Bangladesh, prin care să se suplinească deficitul din sectoarele unde forţa de muncă românească disponibilizată a luat drumul străinătăţii. În fapt, *duce o politică deliberată de depopulare a României de cetăţenii ei naturali, pregătind în acest fel terenul pentru aducerea în ţară a mai multor sute de mii de evrei.* Fredy Robinson este evreu originar din Bacău, unde s-a născut în 1946. A emigrat în Israel, transformându-se în om de afaceri şi beneficiind de comenzi din partea statului (prin bunăvoinţa lui Ariel Sharon), fapt ce l-a ajutat să se îmbogăţească.

Ofiţer israelian în retragere, din cadrul forţelor speciale, este proprietar al trustului financiar Milomor Rezida, care stă în spatele afacerilor sale. A fost desemnat reprezentant al Statului Român (al FPS) în Israel pentru privatizarea întreprinderilor româneşti în favoarea capitaliştilor evrei. Proprietar al Eurom Bank (fosta Bancă Dacia Felix) şi al mai multor cazinouri, printre care Cazinoul Vernescu şi Cazinoul din Constanţa (are deschis un cazinou şi la Chişinău), a deţinut şi postul de televiziune Tele 7 ABC. În lucrarea „Francmasoneria şi clasa politică" se afirmă că cedarea sediului Uniunii Scriitorilor din România, Casa Vernescu, către afacerişti străini a intervenit după vizita în SUA a lui Laurenţiu Ulici (preşedinte al Uniunii la vremea respectivă), la 19 octombrie 1993, cu prilejul sesiunii Supremului Consiliu, grad 33, de la Templul de Rit Scoţian al Districtului Columbia, când avea să se reconsacre Supremul Consiliu Masonic din România. Oricum, după această dată, în Bucureşti cazinourile au apărut ca ciupercile după ploaie... Cele 8 cazinouri importante din Bucureşti au proprietari israelieni şi sunt suspectate de spălare de bani.

Sorin Beraru, pe numele său adevărat Shmuel Bergovici, s-a consacrat public în România prin mega-ecscrocheria CICO SA. Israelianul Sorin Beraru este unul dintre cei mai mari infractori evrei care au „operat" în ţara noastră. Inculpat în mai multe dosare penale, în anul 2002 Beraru a încercat mituirea procurorilor români cu suma de 600.000 de dolari. Aceştia au organizat un flagrant, în urma căruia a fost arestat emisarul său israelian.

Moshe Pesach, de asemenea cetăţean israelian, este partenerul de afaceri în România al lui Sorin Beraru. Joacă teatru ca victimă a lui Beraru, deschizând procese împotriva acestuia, ca astfel să îşi demonstreze „buna credinţă" şi să convingă autorităţile româneşti că proprietăţile, dobândite în realitate prin fraudă de la Statul Român, au fost câştigate în mod licit.

Shimon Nahor este evreu originar din Galaţi, în momentul emigrării în Israel purtând numele de Herşcovici. Este cunoscut de către Serviciile Speciale române ca traficant israelian de arme, ce a acţionat pe teritoriul României cu începere din 1992 până în 2001. La un moment dat, a fost viceamiral al armatei israeliene. Afacerile sale ilegale l-au adus în atenţia Procuraturii româneşti, fiind arestat şi inculpat în cadrul unui proces penal. Mituind judecătorii, avocata evreică a lui Nahor, Lidia Peter, a obţinut eliberarea acestuia („judecarea în stare de libertate"). Shimon Nahor, odată eliberat, a încălcat interdicţia de a părăsi România, fugind peste graniţă, ascuns într-un covor făcut sul. Ca şi în cazurile Sorin Beraru şi Ioana Maria Vlas, Israelul nu s-a grăbit cu extrădarea în România a infractorului Nahor.

Timp de mai mult de 10 ani, Nahor a fost ofiţer superior în armata israeliană, fiind comandantul unei nave de luptă. Ca ofiţer de marină în retragere, el a fost selectat de către Mossad pentru munca de spionaj în străinătate. Controlând firma Quick Aero-Service, Nahor efectuează un zbor de contrabandă cu armament pe distanţa Bucureşti (Aeroportul Otopeni) – Khartoum, pentru care a dispus plăţi din Geneva pe numele Herşcovici Simon. Acesta a fost numai unul dintre zecile de „transporturi speciale” pe care le-a efectuat de pe Otopeni. În anturajul lui Nahor (Herşcovici) s–au remarcat lt. col. Hary Ene din Brigada Antiteroristă a S.R.I., Kuki Borislavski (consilier al ministrului Apărării Victor Babiuc şi cumnat cu fostul prim-ministru Petre Roman), generalul Florentin Popescu, şef al Direcţiei de Înzestrare a Armatei Române (compromis în afacerea „Ţigareta”). Un personaj care s-a făcut că nu vede ce face Nahor pe aeroport a fost chiar directorul operaţional al Aeroportului Bucureşti-Otopeni, Sorin Stoicescu, care, prin intermediul firmei de protecţie şi pază Valahia asigura şi paza aeroportului. Această „nebăgare de seamă” nu a fost întâmplătoare, deoarece în 1991 Sorin Stoicescu intră în relaţii foarte apropiate cu Yehuda Tova, ofiţer de informaţii Mossad, acoperit, în cadrul Ambasadei Israelului de la Bucureşti.

Sami Ofer, cetăţean israelian şi britanic, evreu de origine română, este reprezentant al familiei magnaţilor israelieni Ofer, cunoscuţi drept fraţii Ofer (David, Sami şi Iuli). Tatăl fraţilor Ofer a fost evreu originar din România, emigrând din oraşul Constanţa, unde avea numele de Josef Herşcovici (acelaşi nume de familie cu Shimon Nahor, Herşcovici din Galaţi). Averea fraţilor Ofer se ridică la 1,5 miliarde de dolari, plasată în afaceri. Dintre cei trei fraţi, David a fost şeful unui Serviciu Secret israelian, Iuli a avut înclinaţie spre funcţiile publice, deţinând mult timp, deşi israelian, şi funcţia de consul al României la Tel Aviv, iar Sami, un personaj retras, de culise, s-a concentrat asupra afacerilor. Fraţii Ofer deţin împreună o bancă israeliană de rangul doi, Bank Mizrahi. Afacerile din România au fost demarate în ultimii ani de către octogenarul Sami Ofer, iar în prezent sunt conduse de fiul său, Eyal Ofer. Familia Ofer este co-proprietară, alături de familiile (evreieşti) Pritzker din SUA şi Wilhelmsen din Norvegia, a uneia dintre cele mai bine cotate agenţii de turism din lume, Royal Caribbean Cruises Ltd. (active de 2,2 miliarde de dolari, venituri anuale de 1,2 miliarde de dolari), ce oferă croaziere în toată lumea cu peste 50 de itinerarii şi peste 140 de destinaţii în Caraibe, Bermude, Bahamas, Mexic, Panama, Alaska, Hawai etc., etc.. Flota are 14 nave moderne de agrement, cu o capacitate de peste 24.000 de călători. În prezent, familia Ofer deţine numeroase proprietăţi în România, care nu pot fi însă identificate cu uşurinţă, deoarece foloseşte în preluarea întreprinderilor româneşti firme off-shore cu acţionariat secret, create în paradisuri financiare, precum Cipru. Se bănuieşte prezenţa sa masivă, deşi invizibilă, în proprietăţile din oraşul Constanţa (mai ales în Port), unde presa nu poate scrie decât ceea ce vrea el.

Dan Fischer, de cetăţenie română şi israeliană, s-a numit şi Frâncu, nume sub care a fost cunoscut ca sportiv al clubului Ministerului de Interne, Dinamo (echipa de polo). S-a făcut remarcat prin implicarea sa în recuperarea creanţelor României de la diverse state. Rolul lui Fischer se rezumă la a intermedia vânzarea acestor creanţe, pentru numai 40% din valoarea reală, către una din Băncile Rotschild şi la a-şi încasa comisionul. Totodată, Fischer a intermediat obţinerea de credite, pentru România, de la altă bancă evreiască americană, Credit Swiss First Boston.

Vladimir (Vova) Cohn este şi el evreu originar din România. Mai precis, s-a născut în 1942 într-o localitate din Basarabia. În 1972 pleacă din România în Israel, pentru ca apoi să emigreze în Canada şi SUA. Tatăl său a fost comisar sovietic evreu kominternist, venit în România pe tancurile sovietice, după 23 august 1944, făcând parte din activul de bază ai instalării comunismului în România. De aici, probabil, se trage prietenia sa cu alt evreu, fiu de bolşevic, Petre Roman, fost prim-ministru al României. Vova Cohn a primit, după 1990, în „locaţie de gestiune”, de la fostul prim-ministru Roman, Clubul Nasty din Bucureşti. Foarte gălăgios şi obraznic pe posturile de televiziune în timpul fostelor guvernări, Cohn a participat la mai multe privatizări cu cântec ale întreprinderilor româneşti, cea mai celebră fiind cea a unicului producător de carton presat din România, RomCarton S.A. A preluat mai multe capacităţi de producţie din industria hârtiei cu bani de la FPS, cum a fost, de exemplu, Combinatul de Celuloză şi Hârtie de la Suceava. Ca în toate privatizările evreieşti din România, Cohn a dat dovadă de o duritate deosebită faţă de muncitorii români, a concediat masiv şi nu a plătit salariile. Greva şi mitingul din curţile fabricilor privatizate de Cohn l-au determinat să-şi folosească influenţa, intervenţiile forţelor poliţieneşti fiind extrem de violente. Vova Cohn este în prezent vicepreşedinte al clubului de fotbal al Ministerului de Interne, Dinamo Bucureşti.»

(Dintr-un articol în "Tricolorul" – director: Corneliu Vadim Tudor; Bucureşti 2008)

Și dacă renaște Garda de Fier?

«În defuncta campanie electorală (pentru primării, **n. red.**), Dumnezeu s-o ierte, cel mai rău s-a făcut de râs presa. Ştiţi care presă, aia "tonomat", căreia îi bagă Băsescu şi stăpânirea străină (evreiască) bani în gură...»

❖

«Fiţuica "Mossad" (ziarul "Libertatea", **n. red.**) incită la violenţă fizică. Un oarecare Dan Nistorescu ... regretă că un om politic nu e luat de guler şi aruncat în stradă. Aşa o fi şi în Israel, tovarăşe Mark Ringier (patronul elveţian al ziarului "Libertatea", **n. red.**). Dar dacă vă vor lua românii pe voi, mafioţii israelieni (unii deghizaţi în elveţieni, ce să-ţi povestesc, aşa nişte elveţieni!) de guler sau de turul pantalonilor şi vă vor arunca peste graniţă? Dacă renaşte Garda de Fier?»

(Din "România Mare", Bucureşti 2008)

Toate tunurile pe Laszlo Alexandru

Atacurile dezlănţuite de cunoscutul critic literar din Cluj Laszlo Alexandru împotriva fascismului românesc de astăzi (atacuri din care am publicat extrase în numerele trecute) au provocat, aşa cum era de aşteptat, riposta celor în cauză.

Un exemplu este scriitorul Paul Goma. În rândurile de mai jos, Laszlo comentează, pe scurt, câteva infamii ale lui P. G. şi ale ciracilor acestuia.

«O minciună să-ţi mai spun. Încăpăţânarea lui Paul Goma şi a ciracilor săi de-a minţi mă obligă şi pe mine la încăpăţânarea de-a dezminţi. Mergem aşadar înainte, până când măsluitorii se vor epuiza, striviţi de lehamitea generală. Despre ce e vorba, din nou?

Într-un dialog public, pe care l–am purtat în 2002 cu Ion Solacolu, am dezbătut două probleme distincte: antisemitismul din perioada celui de-al doilea război mondial, precum şi soarta schimbătoare a basarabenilor. Mi-am exprimat opinia că cele două subiecte nu au aceeaşi pondere de tragism şi nu trebuie cântărite cu aceeaşi unitate de măsură. Pe de o parte, evreii au fost decimaţi, având de suportat tragedia Holocaustului. Pe de altă parte, de-a lungul câtorva decenii de la începutul secolului XX, Basarabia a fost guvernată de la Bucureşti, iar românii de-acolo şi-au găsit totuşi unele reparaţii. Orice s-ar spune, evreii şi basarabenii n-au fost, în egală măsură, victime ale istoriei. Şi, mai ales, destinul schimbător nu justifică prin nimic tentativele unora (basarabeni de-atunci sau de–acum) de a-şi prelungi obsesiile antisemite, sub pretextul autovictimizării. Aşa am gândit lucrurile, aşa le-am expus. Cine dorea să intre în dialog cu mine, era liber s-o facă, dar cu singura condiţie de a nu–mi deforma punctele de vedere.

Cu surprindere m-am pomenit, însă, cu o primă pereche de răstălmăciri, din direcţia unui Mircea Stănescu (plagiator notoriu şi traducător-editor de antisemiţi în spaţiul public). Acesta descoperea gânduri şi afirmaţii ale mele pe care niciodată nu le gândisem, niciodată nu le rostisem. Sub privirea lui împăienjenită, devenisem "doar aliatul victimelor evrei, nu şi al victimelor basarabeni". Eu făceam distincţia între mere şi prune, el insista că fructele au sâmburi. Eu ziceam că între mere şi prune există diferenţe de formă şi dimensiune, el persevera că argumentaţia mea etică este "şi chioară(,) şi şchioapă". M-am limitat, cu lehamite, la a-i da o replică şi mi-am văzut de drumul meu.

Dar iată că, în spaţiul public autohton, calomnia nu moare şi nu piere: evoluează. În recentul volum de *Dialog* dintre Flori Stănescu şi Paul Goma (Buc., Ed. Vremea, 2008), parizianul cu imaginaţie bogată perseverează în minciuni lansate la adresa mea: "Laszlo Alexandru – care declara, negru pe alb – tot în *Columna* lui Grigurcu – şi tot în necunoştinţă de cauză – că el se simte mai aproape de victimele evrei, decât de victimele români (din Basarabia!)" (vezi p. 124). Detaliul că, în ultima vreme, frazele şlefuite de Paul Goma abundă în explicative incidentale, dar sunt lipsite de predicat, e chiar neglijabil în contextul dat.

Oricum aflasem deja, din direcţia romancierului bellevillian (Goma locuieşte în cartierul Belleville din Paris, **n. red.**) şi a delicateţii ce-l caracterizează, că particip la conspiraţii mondiale vizând cenzurarea cărţilor sale (deşi mi-am luat timp să-i editez una şi să-i prefaţez alta). Că sunt un tip servil, că sunt lipsit de convingeri personale, că am primit din partea ocultelor evreieşti universale "fonduri, local, secretare, automobile (şi benzină!), şoferi" – azi-mâine poate şi vreo insulă în Oceanul Pacific... Faptul că apare acum, reluând insanităţi lansate de un plagiator din Bucureşti, le pigmentează cu fandacsii personale, ori le garniseşte cu pseudotrimiteri bibliografice (?) nu-i transformă încă bâlbâielile calomnioase în ghiocei neprihăniţi.

Repet aici promisiunea că voi răspunde şi pe viitor, fără ezitare, la toate minciunile gogonate pe care le va mai lansa la adresa mea şi îi transmit urarea clasicizată: "A se slăbi, Coane Paulică!".»

(Dintr-un articol de Laszlo Alexandru; în "Tribuna", Cluj 2008)

O carte nouă: „Hoția la români"

«Marius Ghilezan ne convinge

(în cartea "Hoţia la români") că hoţia e specificul naţional al românilor, un comportament ancestral, construit în jurul unui "arhetip cultural", şi că se poate vorbi chiar de o "ideologie a hoţiei". Ba mai mult, furtul, şarlatania, minciuna sunt considerate aptitudini. Un bun român trebuie să fie hoţ, altfel e un inadaptat care se autoexclude din societate şi fuge din ţară mâncând pământul. Potrivit jurnalistului, unul din cele mai grăitoare exemple care ilustrează cultul hoţiei e balada Mioriţa, al cărei conflict porneşte de la moartea baciului moldovean, care e ucis pentru a i se fura oile.»

(Dintr-o recenzie de Ioana Bogdan; în "Adevărul literar şi artistic", Bucureşti 2008)

Citate (însă cam porno)

«Nils (după momente bune în care nu se mişcă, urlă răguşit): Ce pula mea!? (caută cu o mână ceasul cu alarmă, care continuă să funcţioneze): Băga-mi-aş pula-n mă-ta, unde pula mea eşti? Futu-ţi... (îl dibuieşte într-un sfîrşit, îi dă un pumn şi îl aruncă de pământ. În tot acest timp, Nils nu se mişcă din poziţia iniţială.)

Alarma se opreşte momentan.

Nils (mormăie): Cine pula mea m-a pus să ţin căcatul ăsta în priză?

Alarma porneşte din nou.

Nils cască şi se ridică parţial. Are părul vâlvoi şi e mahmur. După un maxim efort de concentrare şi câteva mişcări de dezmorţire se ridică tacticos din pat, scoate ceasul din priză şi îl aruncă pe geam. Se aude un ţipăt.

Voce spartă (furioasă): Să-mi bag pula în ăla care a aruncat... aaa... băga-mi-aş...

Nils (urlă pe geam): Ce pula mea zici acolo, boschetar nenorocit?! Şterge-o pînă nu îţi sparg faţa... în pula mea...»

(Din volumul: Peca Ştefan, "Zi-ua fututǎ a lui Nils", Bucureşti)

❖

«Fuck you, America!
Fuck you, Europa!
Fuck!
De ce *fuck!*

Nici de înjurat nu mai înjuri în limba ta.

Băga-te-aş în pizda mă-tii, America!

Băga-te-aş în pizda mă-tii, Europa!

Băga-te-aş în pizda mă-tii de *fuck!»*

(Din volumul: Nicoleta Esinescu, "Fuck you, Eu.Ro.Pa!")

❖

«Miki: Dacă asculţi muzică de căcat!

Ada: Beatles nu e de căcat!

Miki: Aşa zice şi bunică-mea.

Ada: Ce, căcat? Ştii ceva? Mă bucur că ţi-a dat Ruxandra papucii. Eşti un cretin.

Miki: Du-te-n pula mea.

Ada: Şi vulgar.

Miki: Nu zău. Miss „All you need is love“ aici de faţă iubeşte un poponar, e pacifistă şi nu zice pulă. Dac-ar fi poponar, l-ai iubi şi pe Mircea Radu. Ca să ai de ce să suferi.

Ada: Nu mai zi poponar!

Miki: Atunci zi pulă!»

(Din volumul: Maria Manolescu, "With a little help from my friends", Bucureşti)

❖

«Toţi: Alo! Da, spune!

Rolando: Căcat.

Maria: Căcat.

Paula: Căcatul căcatului.

Rolando: Să ţi-l bagi în cur pe Big Dick ăsta al tău cu ofertele lui cu tot.

Paula: Băi, deci eu mă simt foarte bine... da, excelent... şi nu înţeleg de ce trebuia să mă suni...

Maria: Dragă, puteai să te alarmezi mai devreme... stau aici de jumătate de oră...

Rolando: Da, sunt aici. Nu, nu singur, ai să râzi, sunt cu două superpizde pe care o să le fut toată noaptea.

Paula: Trebuie să închid acum... da, sunt cu cineva... ţie ţi se pare devreme? Mă rog, diferenţa de fus orar! Mi se rupe.»

(Din volumul: Gianina Cărbunariu, "Stop the tempo!", Bucureşti)

(După "Dilema veche", Bucureşti, care a consacrat un număr limbajului obscen din literatura de azi)

Cancanuri...

...din lumea vedetelor de toată mâna aflăm din revista VIP, ca şi din alte o sută de publicaţii care se ocupă de subiect.

■ Am apucat să o vedem şi pe–asta. Până acum, eram obişnuiţi cu noutăţi în fiecare zi despre ultimele întâmplări din lumea VIP-urilor din show-business, sport sau politică. Acum, a început să se vorbească şi despre persoanele care se îngrijesc de înfăţişarea şi forma bună a starurilor: medici, coafori, maseuri ş.a., ş.a. Lunarul "Ciao" a

Ileana Lazariuc

dezvăluit, mai nou, identitatea specialiştilor răspunzători de felul cum arată frumoasa prezentatoare TV **Mihaela Rădulescu,** sau tot frumoasa animatoare de pe micul ecran, **Ileana Lazariuc.** Câteva precizări: dr. C. Stan este medic estetician, dr. Mihaela Bilic este medic nutriţionist, Geta Voinea se ocupă de coafură.

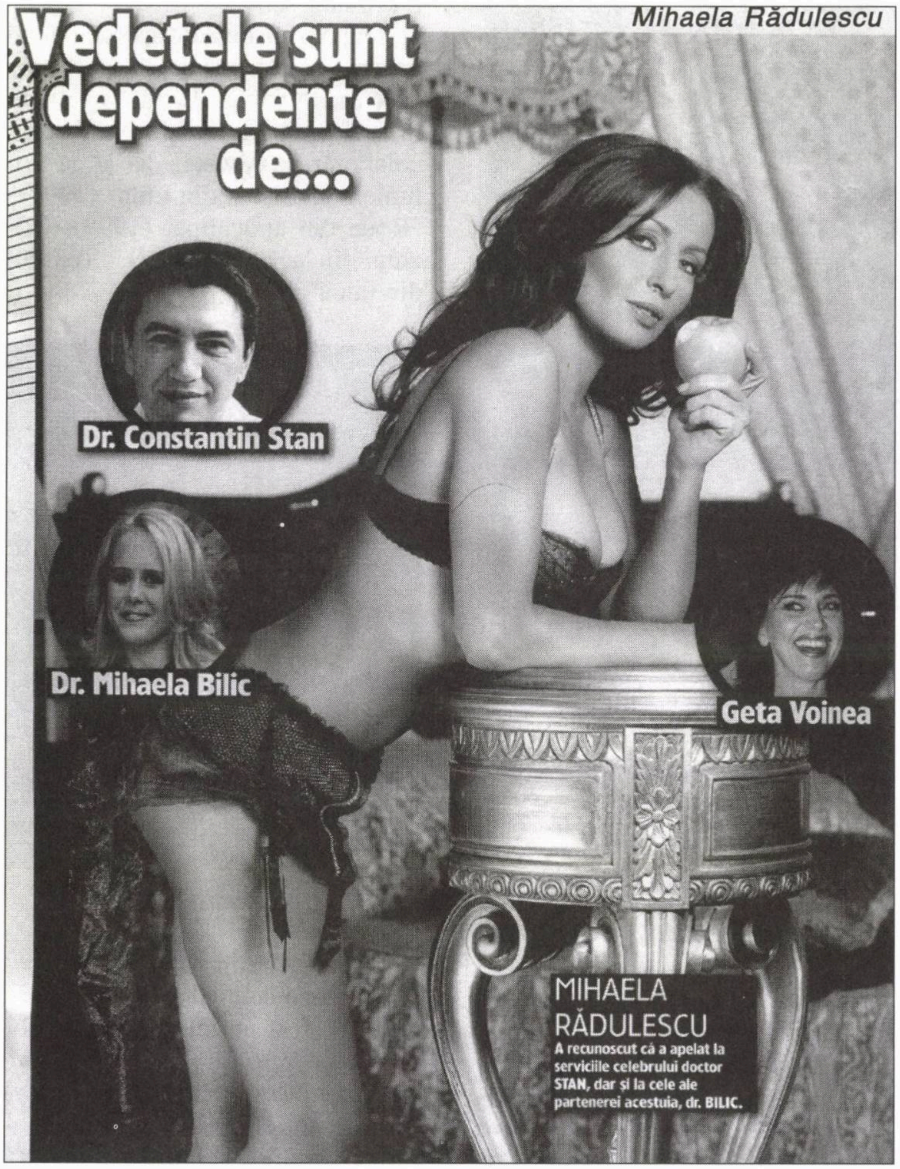

Mihaela Rădulescu

MIHAELA RĂDULESCU

A recunoscut că a apelat la serviciile celebrului doctor STAN, dar şi la cele ale partenerei acestuia, dr. BILIC.

■ Fotbalistul **Bogdan Stelea** (40), fostul portar al echipei naţionale, nu are noroc în dragoste. După un divorţ şi după despărţirea de cântăreaţa Lili Sandu, Stelea era sigur că a găsit, în sfârşit, *soluţia,* în tânăra Mirela Popa, manechin *en vogue.* Dar, după câteva luni de convieţuire, cei doi s-au despăţit.

adidas
BANCOREX

Bogdan Stelea: destinul a marcat două goluri în poarta lui

■ **Cristina Ţopescu** (fiica cunoscutului comentator sportiv Cristian Ţopescu), prezentatoarea emisiunii Focus de la postul Prima TV, a devenit subiect de discuţii în studio. Dar nu din motive de amor cu scandal, ci din pricini de sănătate. În ultima vreme, talentata "ştiristă" a leşinat de câteva ori, după emisiune, făcându-i pe colegi să cheme salvarea urgent. Mai întâi s-a spus c-ar fi vorba de o cădere de calciu, dar se pare că la mijloc e altceva: o maladie misterioasă, pe care medi-

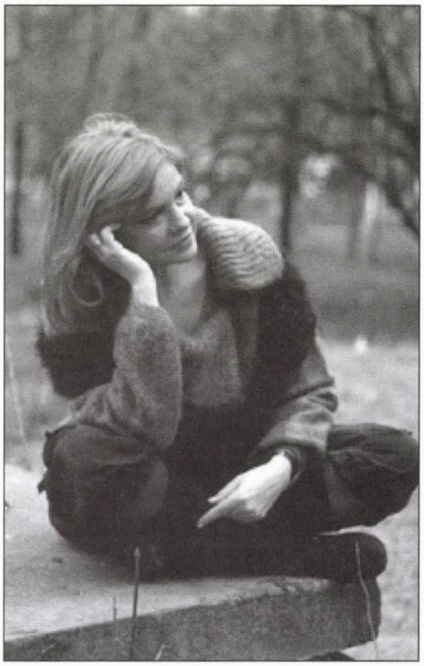

Cristina Ţopescu

Irina Lăzăreanu şi Pete Doherty

cii încearcă să o diagnosticheze.

■ Nu e Andreea Marin. Nu e Mihaela Rădulescu. Nu e Irina Bârlădeanu. În plus, nici nu e considerată o femeie frumoasă. Dar la Londra e mai cunoscută decât toate persoanele de mai sus la un loc. Numele ei: **Irina Lăzăreanu.** Născută în 1982, în România, emigrează cu familia în Canada, şi de-aici în Anglia. Acolo a ajuns unul din cele mai căutate şi mai bine plătite şi... bârfite manechine din lume. Cauza bârfelor e simplă. După ce s-a împrietenit cu celebrul model Kate Moss, zisă şi regina modei europene, aceasta i-ar fi "suflat" româncei pe iubitul ei oficial, cântăreţul *rock* englez Pete Doherty. Aşa cum citim în revista "Formula AS", ziarele britanice de scandal (tabloide) afirmă că Irina "dezbină naţiunea britanică, fiind considerată de unii drept înger, iar de alţii drept demon".

De ce înger? Fiindcă, în ciuda celor întâmplate, a rămas prietenă şi cu Pete şi cu Kate Moss.

De ce demon? Fiindcă Irina este acuzată că ar fi profitat de scandal pentru a-şi face reclamă în toată presa şi... un nume.

Deces

Alexandru Lungu (84), poet; la Bonn, Germania.

«Alexandru Lungu – scrie "Evenimentul zilei" – născut pe 13 aprilie 1924 la Cetatea Albă, absolvent al Facultăţii de Medicină din Bucureşti, a publicat aproape 30 de volume de poezie.

Între 1946, la un an dupa ce i s–a decernat premiul "Ion Minulescu", şi 1964 recurge la tăcere literară, refuzând să participe la scrierea literaturii realist-socialiste.

În 1973, părăseşte România şi se stabileşte în Republica Federală Germania.

În exil, Alexandru Lungu a publicat împreună cu soţia sa, Micaela, revista "Argo". Aceasta a apărut în 20 de numere şi a reunit poeţi români din întreaga lume, devenind un important reper pentru exilul românesc.

După o absenţă de aproape două decenii, când poezia sa era interzisă în România, Lungu a revenit în peisajul literar din ţară prin colaborări la reviste, dar şi cu volumele "Zariştea din timp" (1997), "Roua din apocalips" (1998), "Ochiul din lacrimă" (1998), "Teascul din taină"(1999).»

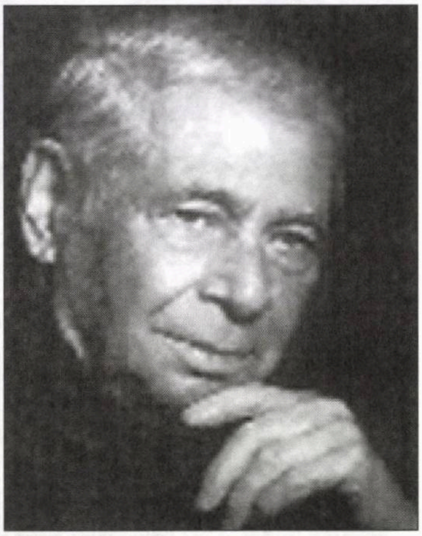

Alexandru Lungu

...La cele din "Evenimentul zilei", să mai adăugăm că Alexandru Lungu a fost un bun prieten al poporului evreu (multe din poeziile sale sunt inspirate din teme biblice) şi al Israelului, având strânse şi statornice legături cu mişcarea literară din *alia* (vom reveni).

●

Atenţie, postul de televiziune France Doi!
Suntem cu ochii pe voi!

RADU HERVIAN

Corespondenţă de la New York

McCain sau Obama? Aceasta-i întrebarea!

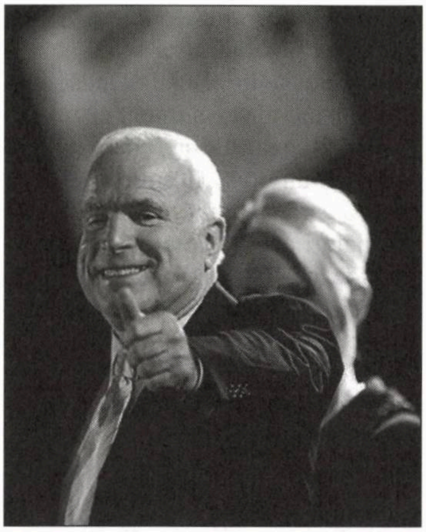

Senatorul John McCain

La sfârşitul lunii iunie au loc pe întreg întinsul Statelor Unite festivităţile de absolvire a facultăţii. Cu acest prilej o mulţime de personalităţi politice, sportive, stele din lumea artistică, rostesc aşa-numitele "discursuri de absolvire". Preşedintele SUA a ţinut şi el un discurs la o facultate unde au studiat numeroşi membri ai familiei Bush.

Adresându-se absolvenţilor, Bush a declarat în hohotele mulţimii: "Azi este o zi minunată pentru familia Bush şi o zi tristă pentru limba engleză". Din rândurile studenţilor s-a auzit apoi un glas: "Nu numai pentru limba engleză şi nu numai o singură zi". Cam aceasta este starea de spirit a americanilor în condiţiile în care un alt republican, senatorul John McCain, încearcă să se mute cu prilejul alegerilor din toamnă în Casa Albă de pe Pennsylvania Avenue nr. 1600.

A urmat ceea ce eu numesc "o nouă scrisoare pierdută", şi anume congresele partidelor Democrat la Denver şi Republican la Minneapolis. Asistând la lucrările lor, ai impresia că aşa cum Jules Verne merita un premiu pentru previziunile ştiinţifice, tot aşa Nenea Iancu merita unul pentru descrierea "universală" a congreselor din zilele noastre.

Scopul aestor congrese, sau convenţii, este de a "unge" în mod oficial un candidat al partidului respectiv, pentru alegerile prezidenţiale de la 4 noiembrie 2008 (totdeauna în prima marţi a lunii noiembrie). Candidaţii sunt cunoscuţi deja, iar încoronarea lor la convenţiile respective este numai sfârşitul celei mai lungi şi mai obositoare campanii electorale din istoria americană: doi ani.

În primele zile ale anului 2008 mă aflam pe plajă, într-o insulă din Marea Caraibelor. În timp ce mă bucuram în plină iarnă de căldura tropicală, am avut lipsa de inspiraţie să ascult un post de radio local. Se anunţa că Hillary Clinton, candidata dată drept câştigătoare sigură a cursei pentru investitură de la democraţi, a pierdut în statul Iowa.

Am înţeles în acel moment că ceea ce se presupunea că va fi o campanie scurtă şi cu rezultate cunoscute de la început, va deveni o luptă crâncenă de uzură, care va polua ecranele televizoarelor şi paginile ziarelor pentru mult timp. O luptă între un candidat relativ necunoscut şi surprinzător, pe nume Barak Obama, şi Hillary Clinton, soţia popularului ex-preşedinte, ea însăşi senatoare de New York şi primadonă a formidabilei "maşinării Clinton", care a dominat în ultimele două decenii acel complex politic denumit Partidul Democrat. Am înţeles că cititorii lui "Minimum" vor fi lipsiţi de corespondenţele mele pe tema alegerilor în această perioadă. Ar fi fost de prisos: în politică, o oră poate întoarce prezicerile pe dos iar eu nu doream să-mi asum riscul de a fi "depăşit" de evenimente.

Partidele tradiţionale din SUA sunt aproape identice, dacă te iei după platformele lor politice. Democraţii pot fi numiţi de centru-stânga, iar republicanii de centru-dreapta. Ideile lor sunt similare cam în proporţie de 90 la sută. Iar cele 10 la sută rămase se pot negocia cu mare uşurinţă, neforţând nici pe unii nici pe alţii să renunţe complet la poziţia iniţială. Este însă vorba de o mână de politicieni ambiţioşi de ambele părţi care-şi fac din cariera politică o pasiune şi o consideră drept o trambulină pentru îmbogăţire, putere, favoruri, onoruri etc. Ei sunt cei care creează "lupta", după cum o cer interesele de moment.

După unii comentatori apropiaţi de Partidul Republican, de exemplu, Bush a furnizat democraţilor zeci de motive pentru a-l da afară din Casa Albă, iniţiativă ce s-ar fi bucurat şi de numărul necesar de voturi din partea republicanilor din Congres.

Încălcările repetate şi flagrante ale Constituţiei de către preşedinte şi administraţie, situaţia economică dezastruoasă, nepopularul război din Irak ar fi constituit tot atâtea motive pentru demiterea lui Bush. Democraţii însă au preferat să-l menţină la Casa Albă cu singurul scop de a-l folosi drept sac de box până la alegeri, asigurându-şi astfel simpatia electoratului. Până atunci ei se bucură de mici satisfacţii mahalageşti prin care îl fac de râs pe preşedinte cu orice prilej. De exemplu, de curând, într-o cârciumă din San Francisco, un grup intitulat

"Comitetul pentru Monumente Prezidenţiale" a hotărât să-i facă această onoare şi lui Bush. După cum Lincoln are un monument pe numele său, Reagan un aeroport şi Washington un oraş, Comitetul cu pricina a strâns numărul necesar de semnături printre cetăţeni, pentru a include pe lista de votare din noiembrie propunerea ca Întreprinderea de Salubritate din oraş să poarte începând cu 20 ianuarie 2009 (ziua inaugurării noului preşedinte) numele de Întreprinderea de Salubritate "George W. Bush". Pe deasupra se recomandă ca la orele 12 din acea zi, toţi cetăţenii să tragă simultan apa!

Lupta electorală este feroce. Ea a încetat de mult a se desfăşura pe câmpul ideilor şi al respectului reciproc. De umor, nici nu poate fi vorba. Atacul este la persoană şi de foarte multe ori mincinos şi răuvoitor. Candidatul republican John McCain, care a comandat o unitate militară de peste 1.000 de oameni în timpul războiului din Vietnam, unde ulterior a fost prizonier, fiind torturat câţiva ani, ar trebui să se bucure de respect. Cei de azi, însă, în timp ce cu un zâmbet fals îi ridică în slăvi eroismul, consideră, după cum remarca de curând generalul Wesley Clark (fostul comandant al trupelor NATO şi în prezent aliat al lui Obama), că simplul fapt că a fost prizonier nu-i dă dreptul să fie preşedinte. Desigur, generalul Clark priveşte în zare, recunoaşte că Obama nu prea are experienţă militară şi speră ca acesta să-şi oprească privirile asupra lui când va veni vorba de un post important. Un preşedinte Obama va avea nevoie de un "creier militar" în apropiere, având în vedere problemele ce-l aşteaptă în Irak, Iran, Pakistan şi Afganistan.

Într-o campanie similară din anul 2000, George Bush, încercând să se debaraseze de McCain (pe atunci competitor la investitura republicană), a lansat zvonul că McCain a fost afectat la "nivel de sistem nervos" din cauza prizonieratului şi a torturii.

Barak Obama şi gen. Wesley Clark

Desigur, republicanii nu s-au lăsat mai prejos în ce priveşte mânjirea morală a lui Obama, astfel că ne aşteptăm la o luptă "în noroi" care va lăsa urme adânci asupra oricăruia dintre candidaţi, odată alegerile încheiate.

Trebuie spus că McCain se află într-o campanie electorală dificilă. America a intrat într-o recesiune economică socotită de experţi ca nemaiîntâlnită de la războiul mondial încoace. Când a avut loc această cădere fără precedent? În ultimii opt ani. Cine a fost la putere în acest timp? Republicanii.

La sfârşitul administraţiei Clinton, benzina la pompe şi la calorifere costa cam 55 de cenţi litrul. Azi ea costă 1,10 dolari litrul. Iar McCain nu ştie pe unde să scoată cămaşa – în New York denunţă profiturile obscene ale companiilor de petrol iar în Houston cere să nu se mărească cumva impozitele aplicate trusturilor petroliere. Costul benzinei a crescut pe tot globul, dar în timp ce în Europa, de pildă, oamenii se duc la servici în mare parte cu autobuzul, trenul sau tramvaiul, americanii, în proporţie de 80%, conduc automobilul pe distanţe mari sau foarte mari. Ca să nu mai vorbim de costul producerii şi transportului de alimente, care a crescut simţitor din cauza benzinei.

Nivelul de trai al americanilor este în scădere pentru prima oară de la război încoace. Cine a fost la putere în acest timp? Republicanii.

Costul îngrijirii medicale a crescut şi el în proporţii nemaiîntâlnite. Lăsând la o parte faptul că peste 40 de milioane de americani nu-şi permit să încheie o asigurare medicală, cei ce şi-o permiteau până azi au de ales între asigurare şi alte necesităţi zilnice.

Situaţia dezastruoasă de pe piaţa caselor de locuit este de asemenea fără precedent. Zeci de mii de proprietari de case sunt siliţi să le părăsească, nefiind în stare să plătească ratele pentru împrumuturile banca-

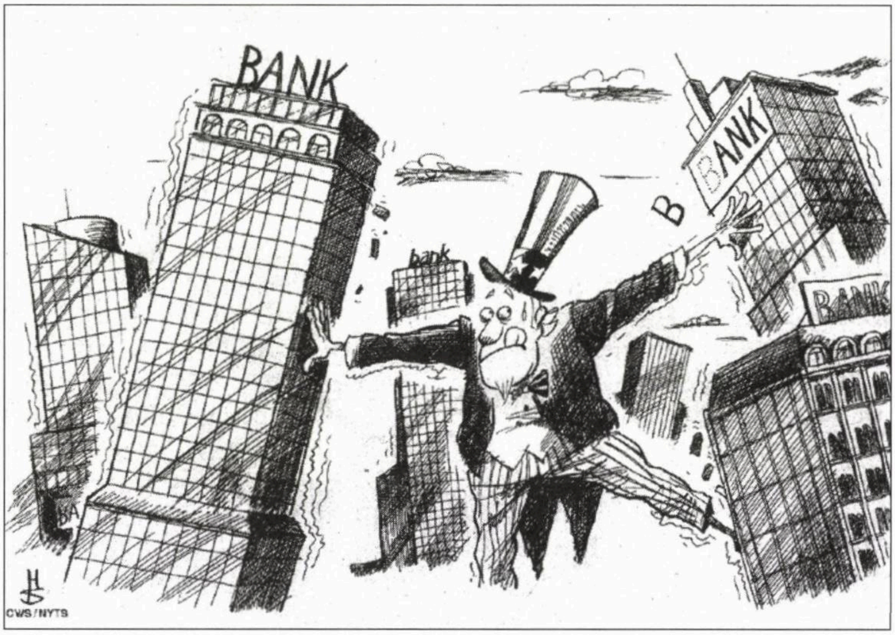

Situaţia economică din SUA este, ca să zicem aşa, destul de cotoioasă. Iar Unchiul Sam se opinteşte din răsputeri pentru a salva băncile de la prăbuşire.

(După un desen de Sakura; în "International Herald Tribune", 2008)

re (maşkanta, cum s-ar zice în Israel). Iar dacă nu plăteşti, eşti dat afară din casă...

Apoi, în Irak, America, cu toată forţa sa militară, poartă pentru prima oară un război de lungă durată pe care e departe de a-l câştiga. Perspectiva este mai sumbră decât chiar în Vietnam. Administraţia Bush, scrie Aaron David Miller, un fost negociator în Orientul Mijlociu, "a adus America într-o poziţie în care nu este nici iubită, nici respectată şi nici temută; nu am reuşit, timp de opt ani, sub Clinton, să facem pace, şi apoi opt ani ca să facem război, pe timpul lui Bush".

America nu este capabilă în ultimii ani să-şi asigure nici măcar paza graniţei de sud. Mexicanii pătrund ilegal în număr record, tentaţi de salariile în dolari, iar politicienii nu pot face nimic deoarece patronilor le convine mâna de lucru ieftină (nu plătesc "drepturile sociale" datorate prin lege americanilor).

În septembrie 2002 mă aflam la Punta Arenas, capitala Patagoniei, într-o călătorie de afaceri. Făceam parte dintr-un grup ce includea italieni, argentinieni, chilieni şi englezi. În ultima seară gazdele au oferit o recepţie de adio. Mi s-a cerut să ţin un mic toast de despărţire. Era exact pe data de 11 septembrie 2002, un an de la atacul terorist de la New York şi Washington. Eram emoţionat şi se pare că emoţia era vădită în glasul cu care aminteam trista aniversare. N-am să uit niciodată căldura, simpatia şi chiar lacrimile participanţilor, exprimate în public şi mai târziu în particular ca reacţie la speech-ul meu.

M-am gândit atunci că America are de ce să se mândrească cu imaginea ei în lume.

Mi-e greu să nu mă gândesc ce reacţie ar avea aceiaşi oameni azi. Imaginea Americii în lume a scăzut la un nivel nu numai trist, dar chiar şi primejdios.

Iată aşadar bilanţul republican, căruia John McCain, un om cu bun simţ dar nu un politician versat, trebuie să-i facă astăzi faţă.

Pe deasupra, Bush este "radioactiv". În timp ce McCain nu se poate lipsi de ajutorul financiar care încă mai curge din pungile celor 27% dintre americanii ce-l mai sprijină azi pe Bush (cel mai redus nivel din istoria SUA), candidatul de azi cere ca la mitingurile unde se strâng fonduri pentru el să nu fie cumva fotografiat alături de preşedinte.

Atacându-l pe Obama că ar fi un Jimmy Carter nr. 2 (echivalentul unei înjurături în viaţa politică americană), bietul McCain a suferit o înfrângere propagandistică atunci când echipa lui Obama a întrebat retoric naţiunea: Ce preferaţi? Un Carter nr. 2 sau un Bush nr. 3? "Golul" marcat de echipa Obama a devenit lozincă. Numele lui McCain a devenit brusc "McCain-Bush".

Oponenţii lui MAC (porecla lui McCain) au încercat să instaleze o femeie de vreo 65 de ani cu o lozincă în mână pe care scria "McCain = Bush" la o adunare electorală ţinută de acesta în incinta unei clădiri, pare-se, proprietate publică. Poliţia locală a interzis femeii să pătrundă în sală. Ori abandonează lozinca, ori este arestată. "Înainte de a instaura democraţia în Irak", au ţipat democraţii, "republicanii ar trebui să se îngrijească de însăşi democraţia americană".

În anii '50 pictorul mexican Diego Rivera a fost angajat să picteze o frescă în faimoasa clădire new-yorkeză "Rockefeller Center". Rivera, comunist cunoscut, a găsit de cuviinţă să picteze chipul lui Lenin printre alte personaje. La protestul lui Rockefeller, Diego Rivera l-a învinuit pe multimilionar de îngustime mintală şi de încercarea de a lovi în independenţa artei. "Poţi fi oricât de independent vrei, i-a răspuns Rockefeller, dar nu pe zidurile mele!"

Diferenţa: în timp ce zidurile erau într-adevăr proprietatea lui Rockefeller, clădirea unde i s-a interzis femeii să intre cu lozinca este proprietate publică, adică plătită din banii contribuabililor, inclusiv ai femeii în chestiune.

Colac peste pupăză, fostul purtător de cuvânt al Casei Albe, om de încredere al lui Bush încă de pe vremea când acesta era guvernator în Texas, Scott Mc Clellan, a scos o carte în care dă la iveală o mulțime de amănunte picante cu privire la fostul său șef; el începe cu pasiunea acestuia, din tinerețe, pentru cocaină, trecând generos în revistă toate gafele lui Bush din ultimii șapte ani. Un dezastru pentru McCain. "Republicanii vor deține puterea politică în America de-a pururi", zicea Karl Rove, celebrul "arhitect" al ultimelor succese electorale republicane. Partidul Republican este azi atât de compromis încât s-ar putea ca el să rămână în minoritate pentru cel puțin două decenii.

În aceste condiții își face intrarea în scenă un actor necunoscut, negru, întovărășit de zvonuri și realități contradictorii, un politician originar din Chicago, orașul care a dat națiunii pe unii dintre cei mai cinici, machiavelici dar și eficienți politicieni din America.

Barak Hussein Obama – numai citindu-i numele și cazi pe gânduri. Cum? America, unde până acum 40 de ani negrii stăteau în partea din spate a autobuzului, unde până și azi mai există Ku Klux Klan, America, așadar, poate să aleagă un președinte negru? America, țara care numai cu șapte ani în urmă a fost victima unui atac terorist islamic fără precedent, poate să aleagă un președinte cu numele de Hussein? Un tânăr politician, cu numai două cadențe la activ la Capitoliu, poate trece peste toate piedicile tradiționale care se pun unui candidat la funcția supremă?

În politică, o zi reprezintă o viață. Orice se poate întâmpla. Și, exceptând un eveniment extraordinar, părerea noastră este că răspunsul la întrebările de mai sus este: da! După cum spunea Norman Manea în recent publicatul său volum de corespondență cu Leon Volovici: "America este o țară în care geniul simplificării exprimă esența. În clipa când ți-ai format o părere, va veni ceva cu totul opus să te contrazică".

Subiect despre care vom discuta în numărul viitor.

CALENDAR
Septembrie

1 septembrie s-a născut G. Millian-Maximin (1885)
2 septembrie a murit A. Grossman (tipograf) (1935)
5 septembrie s-a născut G. Spina (1896)
7 septembrie s-a născut Camil Baltazar (1902)
8 septembrie s-a născut Marius Sala (1932)
9 septembrie a murit Margareta Sterian (1992)
9 septembrie s-a născut Robert Klein (1918)
10 septembrie a murit Mihail Sabin (1975)
12 septembrie s-a născut Alexandru Șafran (1910)
12 septembrie s-a născut Sebastian Costin (1939)
13 septembrie s-a născut Eugen Schileru (1916)
14 septembrie s-a născut H. Salem (1927)
14 septembrie s-a născut Radu Klapper (1937)
16 septembrie s-a născut Gh. Schwartz (1943)
18 septembrie s-a născut Sesto Pals (1913)
18 septembrie s-a născut M. Blecher (1909)
18 septembrie s-a născut I. Livadaru (1925)
18 septembrie s-a născut ZElias (Elias Zilberstein, 1931)
19 septembrie a murit A. Steuerman-Rodion (1918)
19 septembrie s-a născut Marcel Breslașu (1903)
20 septembrie a murit Marcel Breslașu (1966)
22 septembrie s-a născut Isaiia Răcăciuni (1900)
22 septembrie s-a născut S. Moscovici Karmoss (1922)
22 septembrie a murit M. Maur (1988)
23 septembrie s-a născut Alfred Margul-Sperber (1898)
25 septembrie s-a născut Marcel Marcian (1914)
26 septembrie a murit M. Rudich (1991)
26 septembrie a murit I. Schechter (2007)
28 septembrie s-a născut Getta Berghoff (1935)

ZISE...

"Sioniștii nu au nici o religie. Atunci când afirmă că ar fi evrei, ei mint. Ei nu au nici un fel de religie".

(Mahmud Ahmadinejad, președintele Iranului; în cadrul unei conferințe de presă transmisă la TV Teheran, 2008)

... ȘI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

G. MOSARI

Croaţia: un V culcat pe o parte

Split

Când am vizitat-o prima oară, Croaţia făcea parte din Federaţia iugoslavă şi părea că nimic n-o va putea scoate din mica familie care-i adusese la acelaşi numitor pe europeni şi pe musulmani. Dar a fost suficient un mic cutremur de pământ, ca federaţia iugoslavă să se destrame. Ceea ce nu se spunea atunci, se spune acum, inclusiv că serbii au scăpat Croaţia de sub control după lupte grele. Aşa se scrie istoria.

Dar ceea ce regret la a doua plimbare prin Croaţia este că am avut proasta inspiraţie să vin în această ţară după ce fusesem în Elveţia. Desigur, invers ar fi fost de preferat, pentru că după ce ai văzut Elveţia şi o ai proaspăt în minte, Croaţia riscă să nu-ţi mai placă.

În formă de "V" culcat pe o parte, mai exact cu deschiderea acestei litere în partea dreaptă, Croaţia are pe fiecare parte a "V"-ului sute de kilometri de câmpie, păduri şi munţi care nu-ţi spun nimic. Este adevărat, între ţările fostei Iugoslavii, Croaţia e cea mai reuşită, având câteva puncte turistice de atracţie. Asta înseamnă mult, iar turiştii se îngrămădesc în această ţărişoară, nerăbdători să o cunoască. Suprafaţa ei este de 56.540 de kilometri pătraţi iar populaţia numără aproape 4.500.000 de locuitori. Oraşele cele mai mari, Zagreb (capitala, care nu depăşeşte 710 de mii de locuitori), Split (190 de mii) şi Zadar (76 de mii) sunt de fapt... mici.

Dar ceea ce notez în însemnările mele este faptul că în Croaţia turistul israelian se simte... ca acasă. Istoria acestei ţări îţi aminteşte de perioada fascismului când, din motive naţionale, au fost ucişi 100.000 de sârbi şi de evrei, dar croaţii nu-s antisemiţi: am intrat în magazine, restaurante, bufete – şi pretutindeni am fost întâmpinaţi cu cuvinte de prietenie pentru Israel.

❖

Am aterizat la Split, un oraş care se cheamă că-i destul de mare în Croaţia. De aici am continuat drumul spre insula Brac, unde aveam asigurată cazarea. Am privit îngândurat peisajele care mi se perindau prin faţa ochilor. Vedeam în depărtare munţii nu prea înalţi, golaşi. Câmpiile aveau o culoare verde-ruginie. Din loc în loc, pe şosea, bariere de circulaţie, puse spre determinarea a două sensuri de mers pe o singură arteră, cealaltă parte a şoselei fiind în reparaţie. Până la bariere şi după, drumul e plin de hârtoape. Pe marginea străzilor din Split căsuţe mici, sărăcăcioase. Nu trebuie să-ţi spună cineva că acestea sunt... urmele regimului comunist. Parcă pe case scrie că aici a fost şi mai este încă sărăcie.

Alung din minte imaginile naturii din Elveţia şi vreau să mă obişnuiesc cu noile peisaje din Croaţia, mai ales că cei care o vizitaseră mi–au spus că are puncte de atracţie foarte frumoase şi că am să revăd aceste locuri cu plăcere. Poate...

După un drum necăjit, ajungem în portul de la Marea Adriatică al oraşului Split. Aici e un furnicar de oameni. Înaintăm greu cu maşina şi căutăm un loc pentru a lua bilete la Brac. Am găsit, cumpărăm tichetele şi aşteptăm. Cum aveam cazarea în insula respectivă, ne-am gândit că drumul cu ferryboat-ul, cel puţin de 5 ori dus-întors la insulă, nu va fi o distracţie foarte ieftină. Şi într–adevăr, cursele care ne-au trebuit în săptămâna de odihnă ne-au cstat cam 1.200 de euro. Dar în schimb casa de odihnă de pe insulă a fost plăcută, oamenii – de treabă, păcat că "satul de vacanţă" nu era situat chiar pe teritoriul Croaţiei, ci pe o insuliţă a acestei ţări. Mai ales că acolo, izolat între ape, efectiv nu aveai ce face toată ziua, în ciuda hotelurilor care oferă muzică şi uneori programe distractive. Ca să nu mai vorbim că adunând orele pierdute cu aşteptarea ferryboatului, plus călătoria propriu-zisă, am reuşit să strângem cam 30 de ore...

❖

Am vrut totuşi să vedem câteva imagini pitoreşti din Croaţia, de aceea am pornit-o cu maşina spre nordul ţării, în direcţia Zagreb. Am ales pentru vizită parcul naţional Plitvice (în Croaţia sunt şapte parcuri naţionale). Asta înseamnă că am străbătut un drum de câmpii deschise înconjurate de munţi, 200-300 de kilometri fără să ni se schimbe deloc imaginile: peste tot acelaşi pământ neroditor, aceleaşi înălţimi fără prea multă viaţă. Am trecut prin câteva localităţi mai interesante cărora li se face reclamă: satul Silenic, oraşul Zadar, dar... în zadar ne-am zbuciumat. N-a fost nimic nou sub soare.

Am poposit noaptea la un han şi a doua zi dimineaţa am ajuns la Plitvice. Era rece şi ceaţă. Am intrat în parc cu un autobuz local, am desluşit prin ceaţa care s-a ridicat pe la orele prânzului nişte căderi de apă, am ajuns la un podeţ care înconjoară lacul şi am făcut o plimbare pe el. După vreo două ore am părăsit parcul; probabil că dacă era timp frumos parcul ne-ar fi plăcut mai mult. În orice caz, să nu credeţi că acest colţ verde, cu căderi de apă, cu vaporaşe, este ceva extraordinar. E doar un simplu parc. Şi să ştiţi că nu sunt foarte pretenţios la parcuri.

Pe la prânz am pornit-o înapoi spre insula-gazdă, Brac. Pe drum ne-am oprit la un restaurant să mâncăm şi să bem. Ni s-a servit ca băutură o sticlă de... pipi. Nu glumesc deloc. Am fotografiat sticla. Conţinutul are un gust nedefinit. Încercaţi şi dumneavoastră.

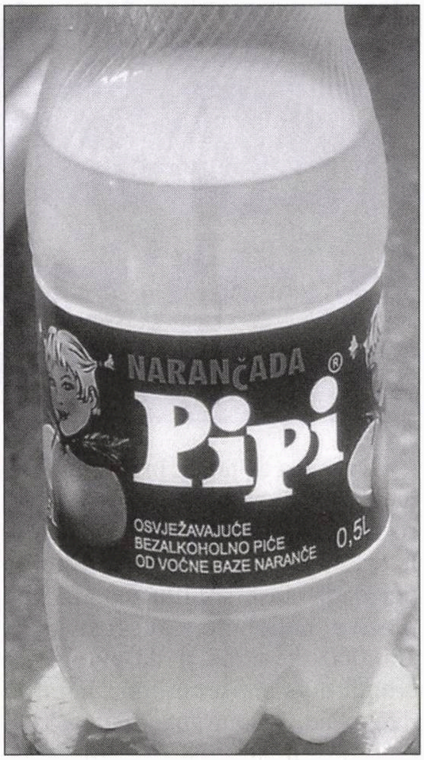

❖

Chiar cei care n-au fost în Croaţia au auzit de oraşul Dubrovnic, din nordul ţării, care reprezintă o localitate-staţiune la Marea Adriatică, de mare frumuseţe şi mult solicitată.

Am hotărât să plecăm la Dubrovnik. Ştiam că aveam de străbătut într-o zi peste 500 de kilometri, dar – ne-am zis – probabil merită, mai ales că drumul este bun, frumos.

Şi am pornit-o spre acest punct de atracţie, dar după 80 de kilometri am constatat că şoseaua nu-i nici bună, nici nu trece paralel cu marea, iar în unele locuri intervin renumitele bariere care blochează drumul pentru reparaţii.

Iar ca o curiozitate a împărţirii administrative a teritoriilor fostei Iugoslavii, o porţiune din şosea a revenit altui stat, Bosnia-Herzegovina. Deci şoseaua spre Dubrovnik are doi stăpâni, însă când pătrunzi în Bosnia nu ţi se face control de vamă, nu-ţi trebuie paşaport, bineînţeles în afara cazului când vameşilor li se pare ceva suspect. Am ajuns la Dubrovnik, oraşul-perlă a Adriaticii, care face parte din patrimoniul mondial protejat de UNESCO. Oraşul, cu o stradă centrală foarte frumoasă, celebra Stradna, cu monumente, cu orologiu, cu mânăstiri, este un simbol al naţiunii croate şi al libertăţii.

❖

În însemnările de faţă vreau să mai notez patru lucruri. Am dorit să facem un "tur al oraşului" cu autobuzul deschis, cum scrie în ghidul oraşului Split. Dar nu s-a putut realiza aşa ceva, căci turul este până la orele prânzului, sau când şoferul nu-i obosit.

Cum se ajunge la aeroportul din Split? După panourile mari care îţi indică drumul până acolo. Aşa ar trebui să fie, căci după ce un indicator te trimite undeva la stânga, nici un altul nu-ţi arată cum să ajungi la destinaţie. Pe un traseu de mulţi kilometri nu-i nici o indicaţie. Noroc că localnicii pot să-ţi spună unde s-a ascuns aeroportul din Split.

Şi în sfârşit, cei care citesc însemnările de faţă vor spune că nu am o părere foarte bună despre Croaţia. Nu-i chiar aşa. Cu anumite rezerve, Croaţia trebuie văzută de amatorii de turism. Dar dacă vor o Croaţie frumoasă, ei n-au decât să cumpere un album (există destule şi foarte bune) în care Croaţia este fotogenică.

Dubrovnik

Ing. THEODOR TOIVI

O scurtă excursie în România

La începutul verii ce-a trecut – invitat la aniversarea unui număr de ani de la absolvirea studiilor – am decolat de pe aeroportul Ben-Gurion aterizând, după două ore și ceva, la Otopeni.

❖

După analiza diferitelor opțiuni turistice, am ales o excursie organizată, “în stea”, denumită "Perlele Carpaților".

Grupul nostru a beneficiat de hoteluri excelente, un program de 12 ore pe zi și mai ales de energica conducere a eruditei Tzvia Bouhnik, talentata traducătoare a versurilor lui Eminescu în ivrit.

Decizia traumatică de a renunța la conducerea unui vehicul prin locurile natale a fost bazată pe recomandarea expresă a tipului de la *Rent a car* de la aeroportul din München, privind prohibiția intrării cu autoturismul în România precum și de imaginile rutiere alarmante, transmise de postul ProTV.

Am constatat – imediat după aterizare – că România este singurul loc din lume unde nu mi se reproșează că am accent românesc!

Predeal

Am locuit vreme de 7 zile în cunoscuta stațiune montană la elegantul hotel *Comfort Suites,* plasat sus – într-o poziție privilegiată – pe drumul Predeal – cabana *Trei Brazi.*

În prima zi am plecat pe jos spre cabana *Trei Brazi* admirând verdele pădurii de brazi, cerul albastru și elegantele construcții apărute pe parcurs.

La mijlocul drumului ne claxonează din urmă un taxi și decidem să continuam drumul cu acest vehicul, plătind desigur 5 bancnote verzi din plastic, a un leu nou fiecare.

Ne instalăm pe terasa cabanei ca pe vremuri și savurăm ciorba fierbinte de văcuță, privind imensa poiană verde din fața cabanei și panorama magnifică a Bucegilor dominați de vârful Omul și Colții Morarului…

La stâna din Bran

Autobuzul se încadrează pe pitorescul drum care, pornind din Predeal, traversează drumul denumit Pârâul Rece (plin de vile și… terenuri de vânzare) ajungând la Bran.

Aci urcăm la stâna unui complex turistic, plasată pe o înălțime unde servim prima cină și asistăm la un spectacol folcloric.

Restaurantul (cca 250 de locuri) este construit din bârne de lemn și pereții sunt ornați cu ceramică populară, blănuri de urs, de oaie și capete cornute de vânat. Poate nota rustică este cam forțată, dar grupul nostru abordează cu plăcere ciorba de legume și mămăliga vârtoasă, asociate cu antrenantul programul folcloric.

Ceea ce pe noi ne impresionează la extrem este superba vedere care înconjoară stâna amintită. În față, la câtiva kilometri ceva mai jos, se află Castelul Bran, în spatele căruia se întrevăd creste alpine, în dreapta fantasticul masiv Piatra Craiului (2238 m.) iar în față masivul Bucegi – în toată splendoarea sa – luminat de soarele aflat la zenit!

Cabana Trei Brazi

Brașov

Vizita în Brașov începe la Sinagoga (denumită pe vremuri Neologică!) construită în 1901 și recent renovată. O doamnă ne prezintă într-un ivrit curgător ceva din istoria lăcașului. Continuăm vizita la Biserica Neagră (sec. 14) și intrăm în celebra piață dominată de Casa Sfatului (1420), unde primim liber pentru două ore. Piața este inundată de un grup vesel de absolvente ale facultății de sociologie, îmbrăcate în clasica uniformă academică, cu robe negre și pălării pătrate în cap. Tinerele acceptă cu amabilitate să se fotografieze împreună cu noi, deși câteva persoane din grup (mai puţin familiarizate cu lumea universitară) au condiderat că sunt călugăriţe!

Continuăm drumul pe strada Republicii, acum pietonală, pe care sunt amenajate numeroase restaurante şi cofetării cu mesele în exterior. Savurăm o îngheţată din fructe de pădure în care descoperim cu plăcere fragmente de mure, căpşuni şi… fragi întregi.

La sfârşitul străzii admirăm clădirile monumentale ale Poştei şi Palatului de Justiţie şi intrăm în clădirea fostului Liceu Teoretic de Fete Nr. 1 (acum denumit Unirea), unde soţia şi-a petrecut anii liceului. Păşim în sălile pline de amintiri şi intrăm într-o sală unde este amenajată o expoziţie privind istoria locului. Soţia citeşte cu emoţie lista şefilor de promoţie din diverse perioade şi deodată devine intrigată…

– Numele meu în calitate de şefă a promoţiei din anul respectiv a fost înlocuit cu altul, mă anunţă ea cu tristeţe… O liniştesc sugerând că o simpla scrisoare va remedia regretabila eroare.

◆

A trecut multă vreme de atunci. Era anul 1944. În timpul bombardamentelor, la circa de 25 metri de acest punct a căzut o bombă peste un adăpost, carbonizând zeci de civili. În 24 august '44 am asistat la evenimentul memorabil când coloana de vehicule a Wermachtului a părăsit urbea. În acelaşi an ne-am reîntors în Ploieşti. S-a terminat şi al doilea război mondial. După 1956 a dispărut şi statuia braşoveană a tătucului Iosif Visarionovici. În anii ‘70 am revenit sistematic cu Dacia 1300 în frumosul Braşov, venind din Ploieşti, ca turist sau delegat… În ianuarie '80 am sosit în Ţara Sfântă. Braşovul a supravieţuit şi perioadei comuniste, sfârşitul epocii lui nea' Nicu soldându-se în ‘89 cu aproape 90 de morţi şi peste 200 de răniţi…

◆

Avem puţin timp până la ora implacabilă a întâlnirii cu autobuzul nostru şi în mod prozaic – la ora prânzului – am intrat în restaurantul situat în faţa liceului amintit şi a facultăţii de silvicultură.

La restaurant solicit bere Azuga. Tânărul care ne serveşte zâmbeşte amabil, dar nu poate să onoreze cererea, privindu-mă mirat ca şi cum aş fi cerut o licoare exotică!

În final – ca toata lumea – am băut berea locală Ursus, excelentă, fabricată la Cluj după o licenţă germană – şi am părăsit Braşovul pentru Sinaia.

La intrările în Braşov am admirat noile structuri industriale moderne, filiale ale unor firme europene, curăţenia spaţiilor respective – asemănătoare celor văzute în marile oraşe din Europa – precum şi tabela indicatoare cu numele aşezării scrisă democratic în trei limbi: Braşov, Kronstadt, Brasso şi uneori în latinul Corona!

Sinaia

Nu este prima intrare la Peleş. Prima oară (încălţaţi cu aceiaşi papuci de pâslă!) am vizitat castelul ca elev, într-o excursie combinată cu vizitarea închisorii Doftana. Explicaţiile primite – potrivit uzanţelor timpului – erau axate pe discrepanţa luxului în care trăia protipendada burghezo-moşierească în raport cu situaţia clasei muncitoare ai cărei reprezentanţi se aflau la Doftana…

În 1979, înainte de plecare, am abordat din nou locul, dar am fost opriţi de militari înarmaţi până în dinţi de la care am înţeles că edificiul va primi în curând o destinaţie specială…

◆

Las în urmă gândurile trecutului şi mă încadrez în şuvoiul de turişti (în majoritate japonezi şi israelieni) şi mulţimea de elevi, admirând superba pajişte, statuile şi extraordinara natură din jurul magnificului castel.

Holul de onoare, cea mai somptuoasă sală de recepţie a castelului, este amenajat de Karel Liman în anul 1911. El se înalţă pe trei niveluri în centrul corpului principal al Castelului. Pereţii sălii sunt lambrisaţi în lemn de nuc intarsiat cu esenţe nobile şi exotice.

Castelul Peleş

Cabinetul de lucru, decorat cu piese ale atelierelor Heynmann din Hamburg în stilul neorenaşterii germane, a fost finalizat în anul 1883. Se remarcă un impunător birou şi un pupitru, destinate audienţelor oficiale. Vitraliile, piese elveţiene din secolul al XVII-lea, reprezintă steme ale cantoanelor.

Sălile de arme au fost amenajate între anii 1903-1906, într-un spaţiu decorat în stilul neorenaşterii germane. Pereţii sunt decoraţi la partea inferioară cu lambriuri din lemn de stejar, iar plafonul cu casetoane purtând steme şi devize în limba latină. Sălile cuprind o bogată colecţie de arme, peste 4000 de piese europene şi orientale. Panopliilor li se adaugă o suită de armuri germane din secolele al XVI-lea şi al XVII-lea şi o preţioasă armură completă de cal şi cavaler, unică în România. În Sala Mare, căminul monumental este doar decorativ (castelul are încălzire centrală din anul 1883). Pe poliţă se află o spadă germană de călău din secolul al XVI-lea, pentru decapitarea nobililor.

Sala de teatru păstrează în decoraţie elemente ale stilului Ludovic XIV; are 60 de locuri şi o lojă regală. Pictura plafonului şi friza decorativă de aici sunt semnate de austriecii Klimt şi Matsch.

La ieşire suntem acostaţi de câteva localnice frumoase care vând macrameuri şi feţe de masă brodate – lăudându-şi marfa într-un ivrit acceptabil...

Sumtem osteniţi şi urcăm încet panta spre hotelul Furnica, unde autobuzul ne aşteaptă fără cruţare.

Sus, în soare, se vede hotelul Cota 1400, unde în tinereţe am locuit un număr de zile, dar din păcate interesantul obiectiv nu este inclus în traseul grupului...

A doua zi, seara, privim la TV ceremonia prin care Regele Mihai I, reîntors la castel, a primit cheile edificiului de la primarul localităţii, în aclamaţiile unei mulţimi entuziasmate... Întreaga familie regală arată fericită.

Castelul Bran

Castelul Bran

Castelul Bran este un memorabil monument de arhitectură construit între 1377-1382, pe o stâncă de 60 de metri, care îndeplinea atât funcţii militare cât şi rolul unui punct de vamă. Acestă fortareaţă impunătoare păstrează elemente ale stilului gotic original şi găzduieşte actualmente un muzeu de artă feudală (arme şi mobilier de epocă, trofee de vânătoare). Atmosfera medievală autentică pe care o degajă a făcut ca din motive relativ mercantile să fie asociat de interesaţi cu celebra legendă a vampirului Dracula...

Noi renunţăm însă la urcarea spre castelul văzut deja cu ani în urmă şi preferăm încântătorul muzeu al satului şi relaxantul parc alăturat.

Intrăm şi în pitorescul bazar din apropiere, unde achiziţionăm hăinuţe cu aplicaţii colorate pentru nepoţi şi suntem folosiţi – ca translatori şi consilieri – de nişte israelieni din grupul nostru, care cumpără caşcaval afumat de la un baci local.

Pentru noi cumpărăm o pungă cu cireşe şi la sfârşit servim o excelentă cafea pe terasa unui local alăturat ...

Moeciu

Remarcabilă aceasta localitate, la numai 7 kilometri de Bran şi pe care personal până azi nu am vizitat-o niciodată. Suntem informaţi că aci, în ultimii 10 ani, preţurile caselor şi ale terenurilor au crescut de 14 ori!

În fiecare curte, vechea casă ţărănească a părinţilor este flancată de o vilă cu câteva etaje...

După ce întregul grup îmbarcat în căruţe a traversat Moeciul de Jos, autobuzul ne transportă pe un traseu inimaginabil spre Moeciul de Sus, la noul complex turistic Cheile Gradiştei (Austria, ca să nu spun mai mult!), şi servim prânzul la restaurantul cu acelaşi nume, construit în stil rustic, din lemn şi decorat cu blănuri animaliere.

Cheile Dâmbovicioarei

Continuăm drumul spre Cheile Dâmbovicioarei pe extraordinarul traseu Bran-Rucăr. Vederile spre Bucegi şi Piatra Craiului rivalizează cu marile trasee europene din Germania, Austria şi Elveţia.

Parcul Naţional Piatra Craiului este situat în raza judeţelor Braşov şi Argeş, respectiv a localităţilor Zărneşti, Moeciu, Rucăr şi Dâmbovicioara, incluzând masivul Piatra Craiului şi o zonă cuprinzând Cheile Dâmboviţei şi Cheile Ghimbavului. Situat în Carpaţii Meridionali, parcul cuprinde masivul de circa 25 de kilometri lungime între Zărneşti şi Rucăr, fiind delimitat de culoarul Bran-Rucăr şi râul Dâmbovicioara la est şi sud-est, de râurile Dâmboviţa şi Tamaş la est şi de râul Bârsa la nord.

Cheile propriu-zise ale Dâmbovicioarei, săpate pe o lungime de aproximativ 2 kilometri în podul calcaros dintre depresiunile Dâmbovicioara şi Podul Dâmboviţei, se remarcă printr-un aspect monumental, datorită pereţilor verticali sau chiar aplecaţi peste albie, cu înălţimi ce depăşesc în unele locuri 200 de metri. Admirăm superbele straturi calcaroase cenuşii si albe de pe pereţii care ne înconjoară şi ascultăm susurul râului Dâmbovicioara care curge în preajma noastră.

La întoarcere, pe acelaşi traseu, admirăm de jos Cetatea Râşnovului, proaspăt renovată, strălucind în apusul de soare al acestei zile de neuitat...

Întâlnire la Alma Mater în mod succint...

Am părăsit Predealul pentru o zi dedicată întâlnirii cu foştii colegi de studii. Programul, emoţionant desigur, a decurs în mod clasic:

Întâlnire la intrarea principală: identificări (sunt plăcut impresionat de primirea făcută), pupături, primele conversaţii şi fotografierea în grup. Întâlnirea din amfiteatru: momentul de reculegere pentru dispăruţi, cuvântul conducerii actuale, al foştilor profesori (extraordinar acest profesor Mazilu, la 93 de ani!) şi al organizatorilor. A urmat strigarea catalogului şi cuvântul unora dintre cei strigaţi la catalog.

În fine întreaga adunare a intrat în sala de mese unde a început festinul culinar (antreu cu salam de Sibiu), udat de un vin excelent, şi discuţiile în grupuri. Băieţii şi fetele arată bine, eleganţi (am fost şi eu în ton cu haina şi cravata), cam toţi cu părul alb şi foarte puţini cu burtă... Sunt întristat totuşi de numărul practic inexistent al adreselor electronice.

Alte chestii pe scurt

* Toate localitaţile erau suprasaturate cu fotografiile candidaţiilor la postul de primar, însoţite de texte nostime (ei zic slogane), total diferite de lozincile folosite înainte de'89: Exemple:

“Doru Gugula îţi ridica factura”, “Votează un primar care nu-ţi ia din buzunar!”, “fapte nu, vorbe” în loc de “fapte, nu vorbe”, “soluţii nu discuţii!” ş.a.m.d.

* La Timişul de Sus am văzut (din autobuz) un hotel-restaurant cu firma: „La Cotul Donului”!

* Magazinele alăturate marilor staţii de benzină sunt excelent aprovizionate cu tot ce vrei...

* La Sinaia am achizionat un excelent “Muscat de Pietroasele” cu 8 lei o fiolă de 0.75 litri. Am cumpărat şi ziare: *Evenimentul* (1 leu).

* În mod subiectiv apreciez mititeii serviţi la restaurantele românesti din Tel Aviv ca superiori celor din ţara de baştină!

Bucureşti

Parcul Carol

Grupul vizitează in corpore pitorescul parc Carol I. În această duminică însorită, pe aleile largi se plimbă numeroşi bucureşteni atraşi de mirosul ameţitor al teilor înfloriţi.

❖

Mausoleul din Parcul Carol, denumit în timpul regimului comunist ”Monumentul eroilor luptei pentru libertatea poporului şi a patriei, pentru socialism”, este amplasat în Parcul Carol I pe Dealul Filaret şi a fost construit în cinstea militanţilor revoluţionari socialişti. Locul este legat de numele lui Tudor Vladimirescu şi de arderea Regulamentului Organic (?). Ridicat după planurile arhitecţilor Maicu şi Cucu, el are o înălţime de 48 metri şi a fost inaugurat în 1963.

Monumentul este format dintr-o bază circulară placată cu granit negru pe care sunt amplasate cinci arcade zvelte placate cu granit roşu. Baza conţine în interior o încintă circulară, căptuşită cu granit roşu, a cărei boltă este ornată cu un mozaic auriu. Rotonda cuprindea criptele a trei reprezentaţi de seamă ai comunismului din România: dr. Petru Groza, Gheorghe Gheorghiu-Dej şi dr. C. I. Parhon.

În semicercul din jurul monumentului se aflau cripte cu rămăşiţele pământeşti ale mai multor militanţi pentru socialism, inclusiv reabilitatul Lucreţiu Pătrăşcanu şi biblicul Constantin Dobrogeanu-Gherea.

În anul 1991 osemintele reprezentaţilor comunişti au fost exhumate şi mutate în alte cimitire. În locul acestora au fost aduse osemintele ostaşilor căzuţi în războiul mondial, din Mausoleul de la Mărăşeşti.

Mausoleul şi monumentul din faţa acestuia au fost închinate memoriei eroului necunoscut.

❖

Undeva pe o peluză văd bustul scriitorului Alexandru Sahia şi din adâncurile memoriei îmi revin lecţiile de literatură ale adolescentei şi titlurile de mult uitate din culegerea de nuvele lăsată undeva în casa părinţilor: *Pe cîmpia de sânge a Mărăşeştilor, Uzina vie, Şomaj fără rasă* sau *Execuţia din primăvară*...

Merg agale spre poarta de ieşire şi gândurile mă poartă la tatăl mamei mele, soldatul Şmil Herşcu, care şi-a dat viaţa la Mărăşeşti pentru România Reîntregită. Numele lui este înscris pe momumentul din marmoră albă ridicat în cimitirul israelit din Falticeni, în onoarea eroilor din primul război mondial...

Mă fulgeră gândul că poate şi oasele lui au fost aduse după 1991 de la Mărăşeşti aici în parcul Carol I din Bucureşti şi poate ar fi trebuit să rostesc un Kadish...

Palatul lui Ceauşescu

Am vizitat în continuare, împreuna cu întregul grup – programat pentru ora 15 fix – fantastica construcţie din Capitală.

Palatul Parlamentului din Bucureşti (cunoscut sub numele de Casa Poporului înainte de revoluţie) măsoară 270 de metri pe 240 de metri, 86 metri înălţime şi 92 de metri sub pământ. Are 12 nivele la suprafaţă şi alte 8 subterane.

Clădirea Palatului Parlamentului se află situată în partea centrală a Bucureştiului, pe locul numit Dealul Arsenalului, ceremonia aşezării pietrei fundamentale având loc la 25 iunie 1984.

Clădirea are o suprafaţă desfăşurată de 330.000 de metri pătraţi, înscriindu-se în "Cartea Recordurilor", la capitolul "Clădiri Administrative", pe locul doi în lume după clădirea Pentagonului, iar din punct de vedere al volumului, pe locul trei în lume, după clădirea de asamblare a rachetelor spaţiale de la Cape Canaveral din Florida şi după piramida lui Quetzalcoatl din Mexic. Clădirea depăşeşte cu 2% volumul piramidei lui Keops din Egipt.

Casa Poporului

După un concurs ce a durat câţiva ani, tânara Anca Petrescu (28) a câştigat postul de arhitect-şef al celui mai controversat proiect construit până acum în România.

Şantierul propriu-zis a început în anii 1980 cu demolarea a peste 7 kilometri pătraţi din vechiul centru al capitalei şi relocarea a peste 40.000 de oameni din această zonă. Printre clădirile dispărute se numără Mânăstirea Văcăreşti, Spitalul Brâncovenesc, Arhivele Naţionale, stadionul Republicii şi lista poate continua.

În 1989 costurile clădirii erau estimate la 1.75 miliarde dolari, iar în 2006 la 3 miliarde Euro.

Tânărul dar eruditul ghid care însoţeşte grupul ne informează asupra materialelor folosite în uluitoarea construcţie, din care amintesc un milion de metri pătraţi de marmură, 3,5 tone de cristal, 220.000 de metri pătraţi de covoare şi 3,5 mii de metri pătraţi de piele! La construcţie au participat 700 de arhitecţi şi aproximativ 20.000 de muncitori care au lucrat în trei ture, 24 de ore pe zi.

❖

Am urcat cele 240 de trepte ale traseului interior, parcurgând săli magnifice atât ca dimensiuni cât şi ca decoraţiuni interioare. Sălile poartă acum numele unor personalităţi româneşti cum ar fi Bălcescu, Iorga sau I. C. Brătianu. Într-una din săli a avut loc o întâlnire între Shimon Peres şi Arafat. Într-o sală gigantică a avut loc căsătoria Nadiei Comăneci cu americanul respectiv. Au plătit numai câteva mii de euro! Sus ajungem la o terasă de unde privim spectacolul urbanistic care înconjoară uluitoarea clădire.

Simţindu-mă realmente necalificat în aprecierea deciziei de construire a controversatului edificiu, mă rezum să vă ofer câteva citate interesante:

"În acest lăcaş magnific s-au reunit, cu mari sacrificii şi împotriva oricărei logici, arta şi creativitatea poporului român. Să-l uităm pe acela care l-a comandat şi să-l venerăm pe acela care l-a construit" (Jean Carteron).

".. un palat al megalomanului, dar, de asemenea, o capodoperă a românilor" (Catherine Lalumière).

❖

Suntem cazaţi la un hotel de excepţie „ Novotel", plasat pe locul unde înainte de al doilea război mondial a fost Teatrul Naţional. Cred că faţada imită oarecum vechea arhitectură a locului. Seara am parcurs Calea Victoriei între Palatul Telefoanelor şi restaurantul Carul cu Bere. Localul, construit în 1893, a fost extrem de apreciat de o parte din grupul nostru, care, la sugestia mea, a optat pentru a cina în acest loc.

Pe scurt din Capitală (din Time-Out București)...

Cartea vorbită sau *Audiobooks* este la modă. Câteva titluri: *Rimelări* (Serban Foarţă), *Strumfil afară din fabrica!* (Marius Ianuş), *Ghidul Nesimţitului* (Radu Paraschivescu) sau *Levantul* (Mircea Cărtărescu).

La operă: Baletele *Romeo şi Julieta* şi *Frumoasa din pădurea adormită, Lacul Lebedelor* şi operele *Faust, Traviata, Macbeth, Bărbierul din Sevilla.*

La operetă: *Urban Kiss.*

Teatru: *Bili Şchiopul, E doar sfârşitul lumii, Ultima femeie a señorului Juan* (Odeon), *Cu uşile închise, Iubiri interzise, Regina Mamă* (Naţional), *Hamelin – legea tăcerii, Prin gaura cheii, piele şi cer* (Teatrul Mic), *Oblomov, Mamouret, Cafeneaua, Scaunele* (Bulandra), *Peşte cu mazăre* (Metropolis), *Poker, Hoaţele, Insomnia,* (Teatrul de Comedie), *Vizitatorul, Bătrânul, Soţul păcălit* (Nottara).

Cărţi noi: *Blestemul manuscrisului* (B. Hrib şi R. Dolea) un *Codul lui Da Vinci* à la roumaine, unde se afirmă printre altele că Vlad Ţepeş a fost catolic!

Viaţa de noapte: barurile *Goldfrapp, Viva la Fête, Kraak&Smack, Addictives TV, Sule Paparude...*

Pe scurt, cine are timp, are ce vedea!

❖

Dimineaţa, după un mic dejun aristocratic cu puţin somon, brânză rocquefort cu câteva bobiţe de struguri hamburg, cireşe, cremă caramel şi o excelentă cafea cu croissant, am părăsit Novotel-ul pentru Otopeni, în acelaşi autobuz condus profesional de dl. Ilie. Traversând capitala non-stop, am fotografiat, exclusiv prin fereastra autobuzului: Comerţul Exterior, Piaţa Universităţii cu renumitele statui, Teatrul Naţional, Hotelul Intercontinental, Bulevardul Magheru, Piaţa Romană, Piaţa Victoriei, Şoseaua şi Statuia Aviatorilor precum şi ceea ce a fost Casa Scânteii, împreună cu soclul unde era montat Vladimir Ilici...

Autobuzul, conform programului, opreşte totuşi undeva în zona Băneasa, în faţa unui complex de mall-uri denumit Carrefour. Parcarea este gigantică, chiar judecând după standardele americane, şi complexul de magazine are aceleaşi proporţii.

❖

Am părăsit România cu impresia că în cei aproape 30 de ani de la *alia* s-au produs schimbări enorme – cred că în bine – pentru o bună parte din populaţie.

După un zbor de numai 2 ore şi un sfert ne-am reîntors la realităţile din Ţara Sfântă, prezentate zilnic – deşi categoric tendenţios – de d-nii Drucker, London & Kirshenbaum de la canalul TV 10!

Avocata HAVA BRESLER

BIROU DE AVOCATURĂ ŞI NOTARIAT

Kikar Itzhak Rabin nr. 10
colţ cu Ibn Gvirol nr. 67, Tel Aviv
Tel. 03/529-9925 – 052/254-2991

NE OCUPĂM DE:

- **Dobândirea cetăţeniei române şi paşapoarte româneşti**
- **Traduceri legalizate de notar şi apostile**
- **Demersuri pentru obţinerea de compensaţii din Germania prin comisia de doleanţe şi fondul de asistenţă**
- **Diferite alte probleme juridice şi economice**

Contactaţi: HAVA BRESLER

Vorbim şi româneşte

Un an de la moartea lui I. Schechter

Dicţionarul Neconvenţional se gândeşte la marele umorist

...Aşadar, un an de la dispariţia colegului şi prietenului nostru.

Ce s-a întâmplat cu Schechter din clipa când a murit şi până astăzi? Ce s-a scris despre el? Cum arată acum, în 2008, posteritatea lui?

Iată aici, la "Dicţionarul Neconvenţional", pe care l-a iubit atâta, câteva fragmente din cele rostite despre el şi întâlnite în "Minimum" şi alte publicaţii.

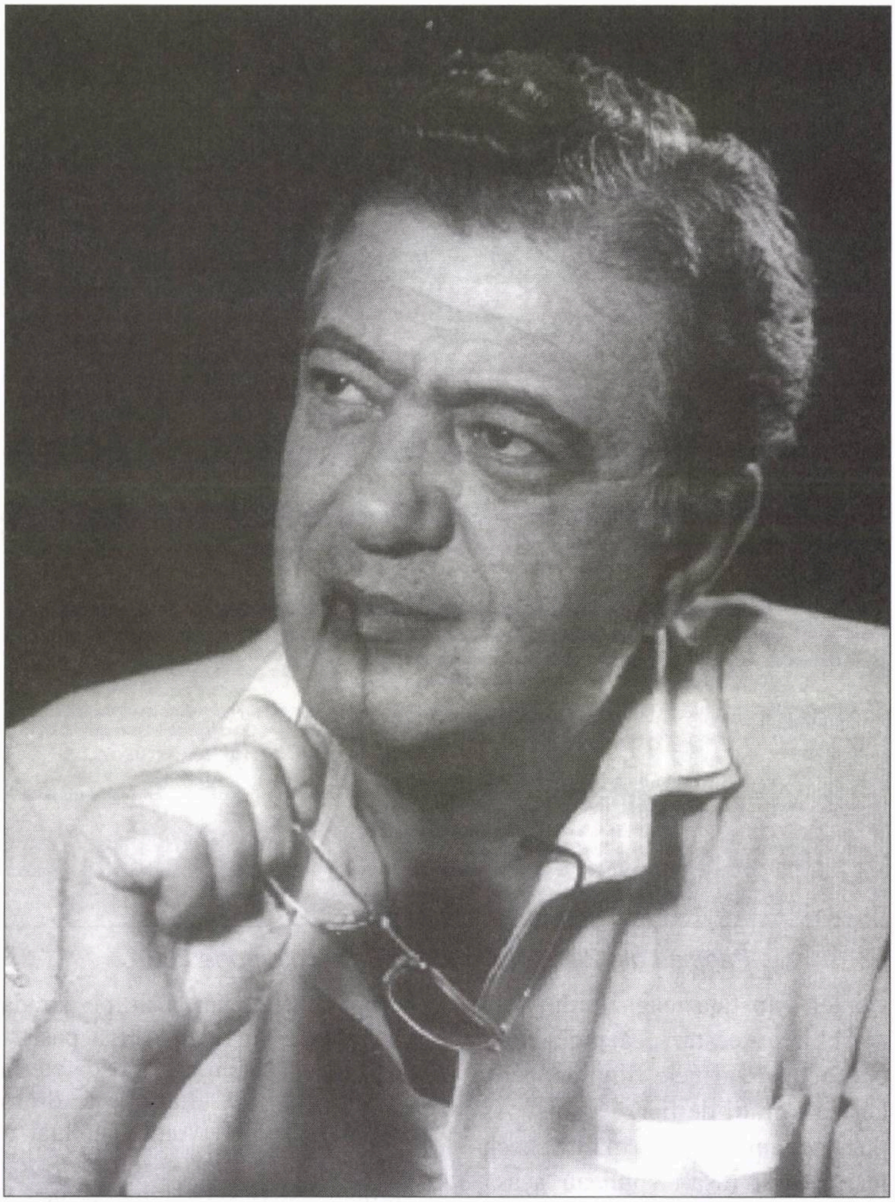

La aflarea veştii despre dispariţia fulgerătoare a lui I. Schechter, colegii de la ziarul "Ultima oră" au înlocuit, seara târziu, pagina I a cotidianului, publicând pe toate cele cinci coloane texte omagiale la adresa marelui ziarist.

A fost prima oară în istoria presei de limbă română de la noi când pagina I a unui ziar a fost închinată, în întregime, unei personalităţi din alia.

M.

26-IX-2007

Ziua de 26 septembrie începuse bine pentru I. Schechter, prim redactor la ziarul "Ultima oră" din Tel Aviv.

A doua zi era Sukot, ziarele nu apăreau, aşa că se înţelesese cu soţia sa, Malica (de la Teatrul Cameri), să plece mai devreme de la redacţie şi să meargă împreună la nişte cumpărături.

Pe la orele 12 s-a ridicat de la biroul său din redacţia de pe strada Salame, a urat colegilor Hag Sameah, a deschis uşa şi, înainte de a ieşi pe coridor, a întors capul, lansând cu un surâs pe adresa persoanelor de sex feminin din cameră: fetelor, nu uitaţi că la 1 octombrie este ziua mea!

Schechter s-a întâlnit cu soţia sa pe la orele 12.30 la "Dizengoff

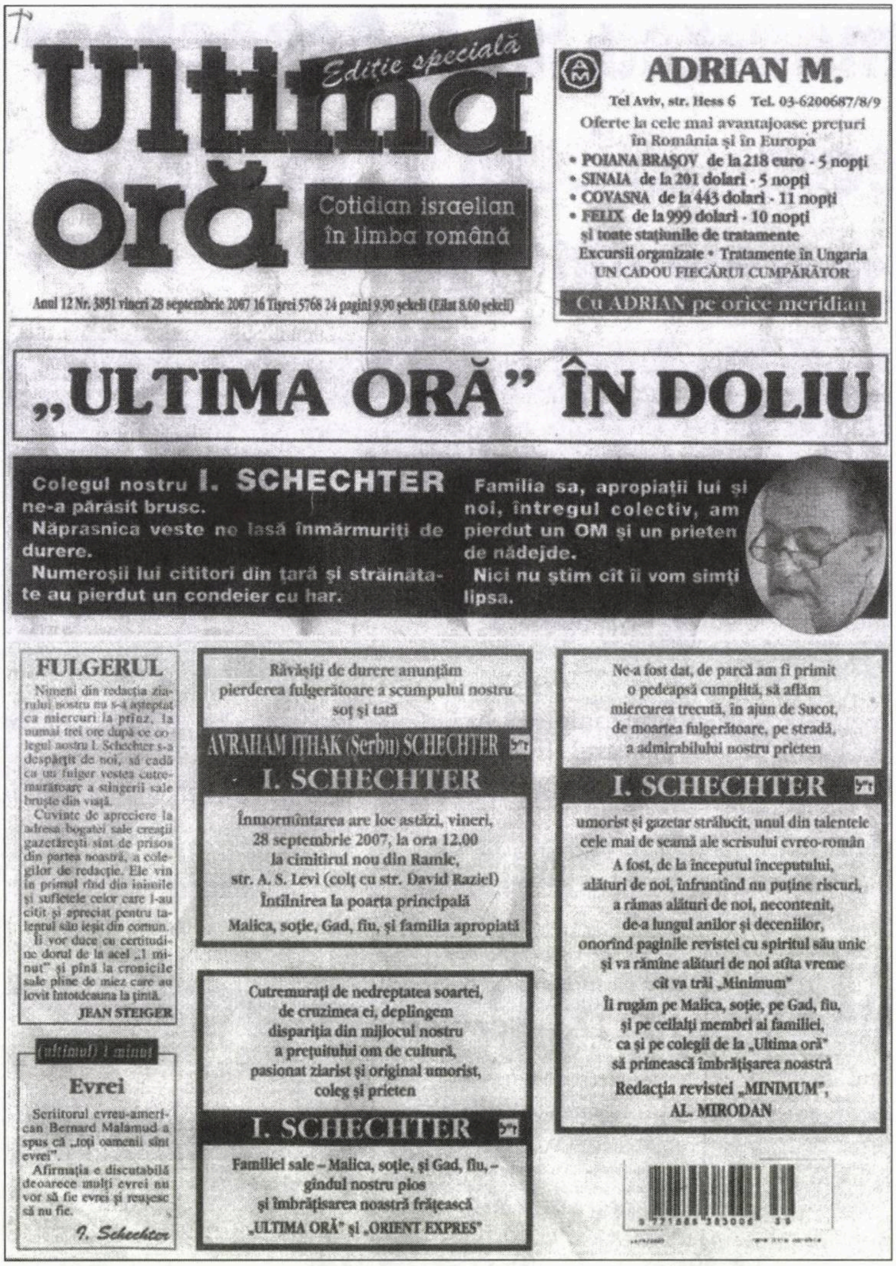

†

Ultima oră *Ediție specială*

Cotidian israelian în limba română

Anul 12 Nr. 3851 vineri 28 septembrie 2007 16 Tișrei 5768 24 pagini 9.90 șekeli (Eilat 8.60 șekeli)

ADRIAN M.
Tel Aviv, str. Hess 6 Tel. 03-6200687/8/9
Oferte la cele mai avantajoase prețuri
în România și în Europa
• POIANA BRAȘOV de la 218 euro - 5 nopți
• SINAIA de la 201 dolari - 5 nopți
• COVASNA de la 443 dolari - 11 nopți
• FELIX de la 999 dolari - 10 nopți
și toate stațiunile de tratamente
Excursii organizate • Tratamente în Ungaria
UN CADOU FIECĂRUI CUMPĂRĂTOR
Cu ADRIAN pe orice meridian

„ULTIMA ORĂ" ÎN DOLIU

Colegul nostru **I. SCHECHTER** ne-a părăsit brusc.

Năprasnica veste ne lasă înmărmuriți de durere.

Numeroșii lui cititori din țară și străinătate au pierdut un condeier cu har.

Familia sa, apropiații lui și noi, întregul colectiv, am pierdut un OM și un prieten de nădejde.

Nici nu știm cît îi vom simți lipsa.

FULGERUL

Nimeni din redacția ziarului nostru nu s-a așteptat ca miercuri la prînz, la numai trei ore după ce colegul nostru I. Schechter s-a despărțit de noi, să cadă ca un fulger vestea cutremurătoare a stingerii sale bruște din viață.

Cuvinte de apreciere la adresa bogatei sale creații gazetărești sînt de prisos din partea noastră, a colegilor de redacție. Ele vin în primul rînd din inimile și sufletele celor care l-au citit și apreciat pentru talentul său ieșit din comun.

Îi vor duce cu certitudine dorul de la acel „1 minut" și pînă la cronicile sale pline de miez care au lovit întotdeauna la țintă.

JEAN STEIGER

Răvășiți de durere anunțăm
pierderea fulgerătoare a scumpului nostru
soț și tată
AVRAHAM IȚHAK (Șerbu) SCHECHTER ז"ל
I. SCHECHTER
Înmormîntarea are loc astăzi, vineri,
28 septembrie 2007, la ora 12.00
la cimitirul nou din Ramle,
str. A. S. Levi (colț cu str. David Raziel)
Întîlnirea la poarta principală
Malica, soție, Gad, fiu, și familia apropiată

Ne-a fost dat, de parcă am fi primit
o pedeapsă cumplită, să aflăm
miercurea trecută, în ajun de Sucot,
de moartea fulgerătoare, pe stradă,
a admirabilului nostru prieten
I. SCHECHTER ז"ל
umorist și gazetar strălucit, unul din talentele
cele mai de seamă ale scrisului evreo-român
A fost, de la începutul începutului,
alături de noi, înfruntînd nu puține riscuri,
a rămas alături de noi, necontenit,
de-a lungul anilor și deceniilor,
onorînd paginile revistei cu spiritul său unic
și va rămîne alături de noi atîta vreme
cît va trăi „Minimum"
Îi rugăm pe Malica, soție, pe Gad, fiu,
și pe ceilalți membri ai familiei,
ca și pe colegii de la „Ultima oră"
să primească îmbrățișarea noastră
Redacția revistei „MINIMUM",
AL. MIRODAN

(ultimul) 1 minut

Evrei

Scriitorul evreu-american Bernard Malamud a spus că „toți oamenii sînt evrei".

Afirmația e discutabilă deoarece mulți evrei nu vor să fie evrei și reușesc să nu fie.

I. Schechter

Cutremurați de nedreptatea soartei,
de cruzimea ei, deplîngem
dispariția din mijlocul nostru
a prețuitului om de cultură,
pasionat ziarist și original umorist,
coleg și prieten
I. SCHECHTER ז"ל
Familiei sale – Malica, soție, și Gad, fiu, –
gîndul nostru pios
și îmbrățisarea noastră frățească
„ULTIMA ORĂ" și „ORIENT EXPRES"

Pagina I din Ziarul "Ultima oră", 28 septembrie 2007

Center", în fața magazinului "Hamashbir". Acesta – ca niciodată – era închis, vitrinele fiind acoperite cu mari gratii de fier. "Închis? Ăștia-s nebuni" – a mormăit Schechter. "Manu (așa-i spuneau acasă, Malicăi Schechter, el și fiul lor, Gad, regizor la Opera din Tel Aviv), hai să intrăm în Centru, găsim noi ceva".

(...) După ce-au terminat cu cumpărăturile, au ieșit pe strada Dizengoff, au făcut câțiva pași și au intrat la "Beigel's", o cafeteria cu auto-servire, aflată peste drum de "Hamashbir". Acolo au luat o gustare. Schechter – o *quiche* cu verdețuri și o salată, iar Malica – două sandviciuri.

Timpul trecea repede. S-au ridicat de la masă, au traversat Dizengoff-ul și, voind să scurteze drumul, au luat-o pe strada Bar-Gyora pentru a ajunge la casa lor de pe strada Zamenhoff.

Bar-Gyora este o stradă mică. La ora aceea era pustie. După vreo douăzeci de metri, Schechter se opri din mers, ca înțepenit, și picioarele începură să-i tremure ca unui bolnav cu 39,8 temperatură, zgâlțâit de friguri.

Îngrijorată, Malica l-a prins de braț, întrebându-l:

– Ce e, Șerbule (așa i se spunea acasă și printre amici), nu te simți bine?

Bărbatul o privi lung, nedumerit, făcu un semn că nu e nimic, tremuratul încetase ("prostii, Manu, nu-mi dau seama ce-am avut") și cei doi o porniră din nou spre casă.

După câțiva pași, însă, picioarele începuseră să-i tremure din nou. Amețit, Schechter dădu să se sprijine cu mâinile de-o mașină parcată pe stradă.

Malica îl apucă iarăși de braț.

– Șerbu, ține-te de mașină, poți?

Schechter o privi din nou lung, de parcă n-ar fi înțeles ce se întâmplă cu el, murmură "da", însă mâinile sale nu mai erau în stare să se sprijine de mașină și se prăbuși pe caldarâm.

Îngrozită, Malica Schechter căută un om pe stradă, dar nu văzu pe nimeni. Atunci, ținând capul lui Schechter în brațe, începu să strige după ajutor.

Curând, se deschise o fereastră de la casa de peste drum, la care apăru o femeie între două vârste, în capot. Văzând despre ce e vorba, spuse: "Vin numaidecât!".

– Cu apă! Cu apă! strigă Malica.

Femeia făcu semn că a înțeles și coborî peste câteva clipe cu o sticlă cu apă. Îl stropi pe Schechter, încercă să-i dea și de băut, dar gura bărbatului nu se deschidea. Pe urmă se mai deschise o fereastră, la care apăru un bărbat între două vârste. Strigă: "Vin acuma!". El coborî treptele casei din trei în trei, se repezi la Schechter şi începu să-i facă respiraţie artificială, dar fără succes.

Între timp, oamenii se adunaseră pe trotuar. Cineva chemase o Salvare. Ambulanţa de la Magen David Adom sosi după 8 minute. De pe scaunul de lângă şofer coborî un medic, cu trusa pentru primul ajutor. El îşi făcu drum printre curioşi, se aplecă asupra lui Schechter, îi deschise ochii, îi luă pulsul, după care se ridică şi spuse:

– A murit.

Era ora trei şi jumătate după-amiază.

Malica Schechter împietrise.

Medicul a scos din buzunar un telefon celular, sunându-i pe cei de la Hevra Kadisha, instituţia care se ocupă de înmormântări. Aceştia au ajuns pe Bar-Gyora peste vreo 15-20 de minute. Ei l-au învelit pe Schechter într-un sac de plastic, lucios, din aceia pe care ne-am obişnuit să-i vedem la televizor ori de câte ori e vorba de un atentat.

În timpul acesta, oamenii de pe stradă discutau cu înfrigurare, încercând să afle ce s-a întâmplat şi cine este bărbatul de pe caldarâm.

Şi nimeni nu ştia că în sacul de plastic pe care cei de la Hevra Kadisha îl urcau în camionetă se afla unul dintre cei mai inteligenţi gazetari din Israel şi cel mai original umorist al scrisului de limbă română din zilele noastre.

Al. Mirodan

(I. Schechter a fost înmormântat la 28 septembrie 2007 la Cimitirul din Ramle, alături de părinţii săi şi ai soţiei sale.)

Lista lui Askenasy

Vestea despre moartea lui Schechter a avut un ecou neobişnuit în rândurile publicului. Jean Steiger, redactorul-şef al "Ultimei ore", a definit cu exactitate din primele momente reacţia lumii: a fost pentru toţi "ca un fulger". De la incredulitate, mai întâi, la consternare pe urmă şi apoi la o tristeţe adâncă, grea, ba chiar furioasă, oamenii reacţionaseră ca după o nenorocire căzută din senin asupra capetelor lor. Citind omagiile şi evocările din presă, iscălite de Lya Koenig, Andrei Strihan, Ella Bernfeld, Gina Sebastian Alcalay şi atâţia alţii, înţelegi că în mintea cititorilor I. Schechter era mai mult decât un condei preţuit, şi că dispariţia lui era *altceva.*

Cel mai bun diagnostic privind cauzele ce-au provocat starea sufletească ieşită din comun a oamenilor l-a dat prof. Jean Askenasy din Herzlia.

Într-un articol din "Ultima oră", cunoscutul neurolog scrie:

«Fiecare dintre noi are în arhiva sa personală diferite liste de oameni, dar cu toţii avem una pe care aş intitula-o "oameni care nu trebuiau să moară". I. Schechter aparţine acestei liste.»

❖

Tot în "Ultima oră", d-na Piţi Roisman (soţia regretatului publicist dr. Eruhim Roisman) scrie următoarele rânduri: "Toţi putem fi înlocuiţi: Şerbu Schechter, minte luminată şi prieten bun – nu!".

Cea mai tristă ştire din Tel Aviv

Care-a fost cea mai tristă ştire din Tel Aviv, sosită în toamna lui 2007 la Bucureşti? Dispariţia fulgerătoare a lui I. Schechter. Aşa susţine dramaturgul Dorel Dorian, redactorul-şef al revistei "Realitatea Evreiască". Într-un necrolog apărut la câteva zile după moartea condeierului, Dorian scrie (extrase):

«Îmi amintesc de-o tulburătoare întâlnire cu I. Schechter – de ce tocmai acum, în acest nefericit moment?! – la puţin timp după apariţia acelui volum al său, absolut de neuitat, "Ştiri eterne". I-am declarat atunci că subscriu la panegiricul lui Walter Lippmann, un ziarist "care ştia să scrie articole-Roentgen,/ articole-scafandri care coborau/ adânc, în smârcurile evenimentelor". (Şi, ca o paranteză, şi la poezia lui Schechter de atunci: "Puţini ştiu să scrie articole/ şi mai puţini ştiu să le citească/ iar cei ce le-nţeleg sunt ca bizonii/ pe cale de dispariţie"). Lippmann fusese mereu consultat de preşedinţii diverselor state, solicitându-l să le explice ce a vrut să spună în diversele sale articole, deşi aceiaşi oameni politici "Făceau războaie fără să-l consulte/ şi pe urmă se milogeau de el/ să-i înveţe cum să iasă din noroi.// Nu-şi închipuiau că el va muri/ şi ei vor rămâne orfani de oracol". Da, de asta mi-am amintit de acest volum tocmai la moartea lui Schechter. "Bine-mi pare! – mai spunea poetul – să vadă şi ei/ că nimeni nu se poate lipsi de ziarişti –/ nici guvernele, nici Cenzura/ ba nici măcar redacţiile de ziare!". Nici noi, dragă Schechter – Igor, cum îţi spuneam în tinereţile noastre –, nu ne putem lipsi de spiritul tău viu. Cum să accept că nu mai eşti printre noi?!

S-a scris în aceste zile despre Igor că ar fi fost un umorist prin excelenţă, cu o disponibilitate satirică strălucitoare, dar era mai mult decât atât, era un om cu un admirabil surâs, cu o vervă încântătoare şi cu un farmec – cum să-i spun? "à la Schechter". Era, mai presus de orice, un moralist (a se citi discret) şi fără acel rictus dispreţuitor pentru ceilalţi... Îmi amintesc cele zece porunci pe care-a hotărât să le dăruie celor care nu-l iubeau, ba chiar, dimpotrivă, dar se amuzau şi ei, citindu-l: Decalog – 1. Să nu ucizi încontinuu/ 2. Să nu furi în prostie/ 3. Să nu girezi/ 4. Fii treaz şi în somn/ 5. Nu regreta delictele înainte de-a le comite/ 6. Nu-ţi fie tea-

mă să te compromiți/ 7. Fii ce pari/ 8. Fă invers/ 9. Cinstește-i pe cei ce plătesc pentru asta/ 10. Pupă-te". Îi scrisesem atunci că, în ceea ce mă privește, "încă mă zbat și mă străduiesc să rezist". Și iar mi-am amintit de zilele când lucram împreună la o neobișnuită piesă de teatru: Nu, nu, nu, care încă nu s-a jucat. Cine ar fi putut s-o joace în acei ani ai tinereții noastre? Dar o să fie jucată cândva, îți promit, și se va intitula, ca și atunci, ca și astăzi, aceste rânduri: "Nu, nu, nu... nu-i adevărat!". Cărăbușul (așa se numea eroul piesei) – ziaristul-cărăbuș nu moare niciodată! Și parcă te văd, surâzând, la viitoarea piesă, chiar în seara premierei: "Singura veste bună care mi-a parvenit din București, după ce murisem puțin...".»

Nu s-a ținut de cuvânt

În același timp, în Canada, ziarista Ella Rind evoca, în revista "Semnalul", din Toronto, figura colegului dispărut:

«(...) Cum de s-a eschivat el de legământul, pecetluit în urmă cu doi ani, de a-mi scrie, numai și numai el, necrologul: mă întristase tonul lacrimogen – de serviciu – al unui asemenea omagiu alcătuit de un coleg neinspirat.

Recrutat cam odată cu mine acum 4 decenii în redacția cotidianului de limbă română din Tel Aviv, am împărțit amândoi amărăciunile statutului de ultim venit pe scara redacției, ca și vulnerabilitățile celor neînarmați pentru lupta cotidiană cu vârtejul Israelului.

Tânărul poet I. Șerbu, care și-a reînsușit atunci numele de Izu Schechter, ne-a impresionat cu entuziasmul cu care îmbrățișa munca de gazetar.

Adevărata surpriză a survenit atunci când și-a relevat inepuizabilul talent de umorist: flerul cu care izbutea să surprindă comedia realității israeliene, simpatia amuzată cu care evoca strădaniile "ole"-ului din România pentru a se integra într-o țară veche-nouă plină de paradoxuri.

În "Pericopa laică" prin care, în fiecare ajun de Șabat, ne făcea morală nouă, cititorilor săi fideli, în pamfletele sale care biciuiau cu mânie de profet biblic racilele, pretențiile, pozele și gogomăniile marilor și micilor impostori și săpători ai fericirii evreului israelian. Schechter mânuia fără cruțare lama ironiei, creând pentru a se exprima un limbaj original ce îmbina candoarea dezarmantă, ineditul și sofisticarea.»

Lama

În paralel cu activitatea sa ziaristică de zi cu zi, Schechter a scos și două reviste de umor pe cont propriu. Mai întâi, în anii '80, a fost "Muzeul de ceară", editat în formatul "Biletelor de papagal" al lui Tudor Arghezi. După o vreme, a scos publicația "Lama", pe care, odată cu apariția "Ultimei ore", a transferat-o în corpul cotidianului, apărând ca pagină de gazetă săptămânal, vineri de vineri.

"Lama" a avut soarta tipăriturilor "de autor", legate de o singură persoană, ca un "one man show" din cuvinte și idei. Odată cu încetarea din viață a protagonistului, a dispărut și ea.

Colegii de la "Ultima oră" au marcat evenimentul, publicând textul de mai jos:

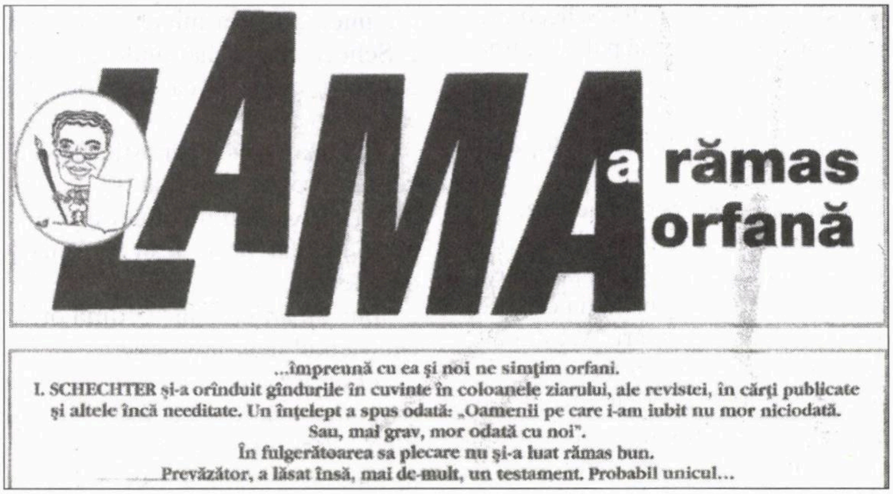

LAMA a rămas orfană

...împreună cu ea și noi ne simțim orfani.
I. SCHECHTER și-a orînduit gîndurile în cuvinte în coloanele ziarului, ale revistei, în cărți publicate și altele încă needitate. Un înțelept a spus odată: „Oamenii pe care i-am iubit nu mor niciodată.
Sau, mai grav, mor odată cu noi".
În fulgerătoarea sa plecare nu și-a luat rămas bun.
...Prevăzător, a lăsat însă, mai de-mult, un testament. Probabil unicul...

De la Muzeul de ceară la un muzeu adevărat

Unul din ecourile cele mai neașteptate și interesante pe care le-a produs moartea lui I. Schechter a fost înregistrat la Bârlad, orașul de baștină al umoristului.

La dispariția lui Schechter, unii de prin partea locului și-au amintit că scriitorul din Tel Aviv este "de–al lor", după cum tot "de-ai lor" sunt alți autori de prestigiu: regretatul critic literar Lucian Raicu (decedat, nu de mult, la Paris) și romancierul Virgil Duda, din *alia*.

...Și-au amintit și au hotărât să găzduiască în sălile muzeului "V. Pârvan" câteva mărturii despre condeierii în cauză.

Inițiatorii acțiunii au un aliat de nădejde în Israel: ing. Sergiu Brandea. El domiciliază pe strada KKL nr. 8 din Herzlia (cod 46406) și răspunde la telefoanele 09/957-8784 și 050/789-3132. Sergiu Brandea caută zilele acestea cărți, manuscrise, scrisori, fotografii și diverse obiecte legate de autorii susamintiți și roagă pe toți cei ce posedă asemenea materiale să îl contacteze neîntârziat. O sală din muzeul de la Bârlad îi așteaptă pe *ai noștri*.

Ne alăturăm și noi rugămintii d-lui Brandea. Și nu ne putem împiedica să observăm că I. Schechter, care editase în urmă cu vreo două decenii revista umoristică "Muzeul de ceară", e pe cale să ajungă, împreună cu alți bârlădeni, la un muzeu adevărat.

Schechterazada
și a 11-a poruncă

Ditza Goshen, coordonatoarea Centrului pentru cercetarea iudaismului românesc de pe lângă Universitatea din Ierusalim, a fost una din ființele pe care I. Schechter le-a chinuit cel mai mult. Ea ținea cu tot dinadinsul să organizeze o "seară Schechter" la Centru, dar umoristul – căruia nu-i plăceau asemenea manifestări festive – dădea din colț în colț, ducând-o cu vorba. "Da, dragă Ditza, de acord, dar nu acuma, sunt prins până peste cap, după Pesah". În vară, Ditza Goshen revenea din nou la atac. "Da, dragă Ditza, sigur, dar nu acuma, după Rosh Hashana". După "după Rosh Hashana" a urmat "după Hanuka", apoi încă o dată "după Pesah", pe urmă iarăși "după Rosh Hashana". "Sigur, dragă Schechter?" – "Sigur!" – "Să te cred?" – "Să mă crezi!".

...Și într-adevăr, seara mult așteptată a avut loc. Dar după dispariția scriitorului.

La 6 ianuarie 2008, Ditza Goshen s-a apropiat de microfon, dând semnalul de deschidere a "Schechterazadei", o seară literară închinată scriitorului, "I. Schechter – omul și opera".

Omul, din păcate, nu mai era de față. Rămăsese, însă, opera. Despre care au vorbit câțiva dintre prietenii și admiratorii umoristului.

Esteticianul Andrei Strihan a făcut o amplă analiză a operei lui I. Schechter, subliniind capacitatea extraordinară a acestuia de a-și ridiculiza victimele.

«Scrierile lui probează o dexteritate neobișnuită în depistarea întinsei claviaturi a răului din om și din afara lui, a viciilor sale originare și dobândite, despuiate de scriitorul satiric și lăsate privirii cititorului în toată goliciunea lor. Observator atent, Schechter pătrunde cu inteligență și subtilitate în zonele abisale ale subconștientului, pe care, prin intermediul scrisului, îl face accesibil înțelegerii raționale a cititorului.»

Istoricul literar Leon Volovici a făcut, ca să zicem așa, o "descoperire" interesantă. Recitind, de curând, cărțile lui Schechter, el a fost frapat de faptul că, dacă pui toate volumele cap la cap, îți dai seama că ele reprezintă o adevărată "saga" a lumii evreiești din România. Satiricul s-a ocupat în egală măsură și de trăsăturile unchilor din Bârlad, și de acelea ale amicilor de tinerețe din București, și, evident, de moravurile și năravurile *alialei.*

Marea actriță Lya Koenig a citit câteva schițe din volumele scriitorului. Citit? O artistă precum Lya Koenig nu citește nimic în public, ci interpretează. Surprinși de modul cum reușea actrița să dezvăluie mișcarea și dramatismul din texte, cei din sală au intuit că "jucând" frazele lui Schechter, Lya Koenig a sugerat, fără a rosti nici un cuvânt în acest sens, că schițele (sau tabletele, sau momentele) umoristului pot constitui scenariul unui spectacol intitulat – de ce nu? – chiar *Schechterazada.*

Ne-a fost dat, de parcă am fi primit o pedeapsă cumplită,
să aflăm în ajun de Sucot de moartea fulgerătoare,
pe stradă, a admirabilului nostru prieten

I. SCHECHTER ז"ל

umorist și gazetar strălucit, unul din talentele
cele mai de seamă ale scrisului evreo-român.
A fost, de la începutul începutului, alături de noi,
înfruntând nu puține riscuri, a rămas alături de noi,
necontenit, de-a lungul anilor și deceniilor, onorând
paginile revistei cu spiritul său unic și va rămâne alături
de noi atâta vreme cât va trăi "Minimum".
Îi rugăm pe Malica, soție, pe Gad, fiu, și pe ceilalți
membri ai familiei, ca și pe colegii de la "Ultima oră",
să primească îmbrățișarea noastră

Redacția revistei "Minimum"
AL. MIRODAN

Anunțul apărut în "Minimum" la aflarea veștii despre dispariția lui I. Schechter

Shmaia Goshen, fost director al emisiunilor în limbi străine de la radio Kol Israel, a citit câteva poezii şi tablete de I. Schechter. Glasul lui de crainic mult ascultat în anii trecuţi – a amintit celor din sală de nenumăratele seri când Goshen, vorbind la microfonul atât de familiar celor din *alia*, cita din "Cronicile fanteziste" sau din articolele tăioase ale lui Schechter.

Romancierul Virgil Duda, care, ca şi fratele său, regretatul critic literar Lucian Raicu, fusese prieten din copilărie cu Schechter, a evocat momente din anii petrecuţi împreună la Bârlad, Bucureşti sau în Israel. El a făcut probabil cea mai interesantă dezvăluire despre talentul lui I. S.

Vorbind la telefon cu scriitoarea Sonia Larian, de la Paris, soţia lui Lucian Raicu, aceasta şi-a amintit de cele spuse de Raicu, bolnav, cu câteva săptămâni înainte de moarte: "Într-o zi, vorbind despre ambiţiile noastre scriitoriceşti – ne întâlnisem la Bucureşti, unde şi eu şi el începuserăm să publicăm – am ajuns la concluzia că, pentru un om al scrisului, cele zece porunci sunt insuficiente. Şi că ar mai trebui adăugată încă una. A unsprezecea poruncă: să nu-l plictiseşti niciodată pe cititor. Ei bine, singurul dintre noi care a respectat cu sfinţenie această poruncă este Izu".

La sfârşit, a luat cuvântul Malica Schechter, soţia umoristului dispărut. Ea a citit – înfrângându-şi emoţia – o schiţă dedicată de Schechter, la puţin timp după sosirea în Israel, fiului lor Gad, pe-atunci în vârstă de câteva luni.

Textul citit de Malica Schechter a fost ascultat într-o linişte mormântală. La sfârşit, privind în jur, am văzut câţiva oameni plângând. Aceste lacrimi au reprezentat, cu siguranţă, cele mai puternice aplauze pe care le-a obţinut vreodată creaţia lui I. Schechter.

(M. Rafael)

O slăbiciune literară

«Am pentru I. Schechter o slăbiciune literară pe care nu mi-e ruşine să o mărturisesc.»

(Răzvan Voncu; într-un articol din ziarul "Cronica Română", Bucureşti)

"Centrul pentru cercetarea iudaismului românesc" organizează duminică 6 ianuarie 2008, ora 17, în sala Beit Belgia de la Universitatea Ebraică din Ierusalim (campus Givat Ram) o seară literar-artistică dedicată vieţii şi operei lui I. Schechter

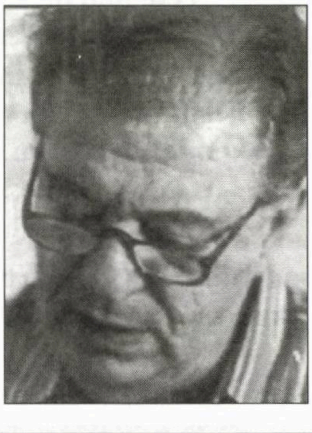

SCHECHTEREZADA

Participă: **Lya König**
Virgil Duda
Shmaia Goshen
Andrei Strihan
Leon Volovici

Anunţ în presă privind seara literară ce i-a fost consacrată lui I. Schechter la Universitatea din Ierusalim, la câteva luni după moarte

Fotbal, ţurcă şi un ziar

«Mai întâi a plecat pentru vecie dintre noi, la Bucureşti, dramaturgul Dumitru (Dolfi) Solomon, apoi criticul literar Lucian Raicu a murit la Paris răpus de boală. Recent, s-a stins brusc o altă stea a culturii noastre, ziaristul şi scriitorul I. Schechter.

În Israel torţa a rămas aprinsă, ea este ţinută sus de Virgil Duda, romancierul care a povestit nu o dată, în romanele sale, anii copilăriei şi adolescenţei bârlădene.

Din strada Regală, care străbate oraşul de la sud la nord, împărţindu-l în două, se desprindea o stradă scurtă care duce la piaţă şi pe care locuitorii o numiseră "Strada Strâmbă", inima comerţului bârlădean.

Pe la mijlocul străzii, perpendicular pe aceasta, era o uliţă pietruită cu bolovani de râu şi care se numea – nu întâmplător – strada Templelor. La nr. 1 locuiam noi, cu bunicul meu, Mendel Cuperman; alături, la nr. 3 locuia familia lui Şaie Schechter cu micuţul Izi. După război, aceştia s-au mutat pe strada N. Iorga, care era prelungirea Străzii Strâmbe, după ce traversai "Regala".

Dintre zecile de prăvălii de pe Strada Strâmbă, clanul familiei Schechter, fraţi, surori, cumnaţi, veri, era semnificativ. În afară de Şaie (tatăl viitorului umorist) şi Lupu, mai erau Mendel, apoi Gogu, apoi magazinul lui Jan Schechter ş.a. Era "Papană", cum îl numeau toţi, un comerciant ambulant care îşi purta marfa pe o platformă dreptunghiulară de lemn atârnată de gât, plimbându-se tot timpul pe stradă în întâmpinarea ţăranilor care veneau să-şi facă cumpărăturile. Porecla şi-a căpătat-o pentru că făcuse milităria la aviaţie şi se lăuda că a fost prieten cu vestitul aviator Papană.

În anii care au urmat războiului,

situația demografică a străzii s-a schimbat. Unii au plecat în Eretz Israel, iar alții s-au mutat în alte orașe. Șaie rămăsese cam singur.

Pentru Șaie, omul veșnic vesel, bârlădenii aveau o considerație deosebită. În primul rând, a fost un om bun, un profesionist deosebit, magazinul lui fiind unic în oraș prin varietatea sortimentelor pe care le deținea. În plus, era dotat cu un deosebit simț al umorului.

Îmi amintesc că eram împreună cu Izi când acesta a constatat că își pierduse o mănușă de piele dintr-o pereche cumpărată recent la București cu mari eforturi. Necăjit, îi povestește lui taică-său pățania. Acesta îl întreabă "care mână i-a rămas". Auzind că e vorba de mănușa stângă, își încurajează fiul: "Dă-o-ncoa', să i-o vând lui Nae (acesta era un vânzător ambulant căruia îi lipsea mâna dreaptă), va fi mulțumit s-o capete la jumătate de preț".

Într-o zi, trecând prin fața magazinului, însoțit de soția mea, cu care mă căsătorisem de curând, mă oprește Șaie și îmi sărută nevasta, după ce mi se adresează: "Dacă ești gelos, poți să te duci la mine acasă s-o săruți și tu pe Rebecca" (Rebecca fiind soția sa, mama lui Izi).

Câțiva ani mai târziu, Izi, devenit ziaristul Igor Șerbu, își ia nevasta, pe Malica, și părinții, plecând în Israel.

Câteva amintiri despre Izi, cum îl numeam noi. Locul nostru de joacă era "Cercul militar", o clădire părăsită care avea doar subsolul, situată chiar în fața casei familiei Leibovici, lăsată neterminată de edilii orașului. Cred că aveam 12-13 ani când într-una din zile mă îndreptam spre casa familiei Schechter să-l iau pe Izi la joacă; eram cu toții amatori de fotbal și de "țurcă". Izi mă întâmpină ținând în mână o foaie mare de hârtie albă scrisă pe coloane ca ale unui ziar. "Uite, îmi zice, am scris un ziar". Pe foaie era un nume de ziar și câteva articole pe care le-am citit, ceva în legătură cu vecinii de stradă pe care noi îi poreclisem cu nume de artiști de cinema, deși cu toții se ocupau cu vânzarea de haine vechi.

Așa s-a născut ziaristul de mai târziu I. Schechter. În anii de liceu a continuat, a scris versuri, proză și a rămas corijent la matematică.»

(Ing. Sergiu Brandea, Herzlia; în "Minimum", 2008)

Stil

«Procedeele lingvistice sunt și ele specific schechteriene, așa cum le cunoaștem și le apreciem din scrierile anterioare. Regăsim repetițiile voit pleonastice ("moșnegii aceștia fuseseră foarte tineri în tinerețea lor", "un scriitor ca dumneata nu moare nici mort" etc.), aparente contradicții ("Bucuria revederii este foarte tristă"), enumerări surprize ("Israel bogat în ape, petrol și funcții ministeriale"), alăturări neașteptate și semnificative ("exploziile de la bursa din Beirut"), jocuri de cuvinte ("Sinai-Sinaia", "un calif nu-i nebun să fie bun"), definiții ironice (eufemismele: "Niște frunze de viță, chiloți sau izmene, pudra de talc peste bube și eczeme, farduri de ten jerpelit, un fel de lifting lingvistic") sau proverbe ("Herzl crede că poate cumpăra țara de la turci cu banii acestora, știut fiind că "turcul plătește").»

(I. E. Campus; în "Minimum")

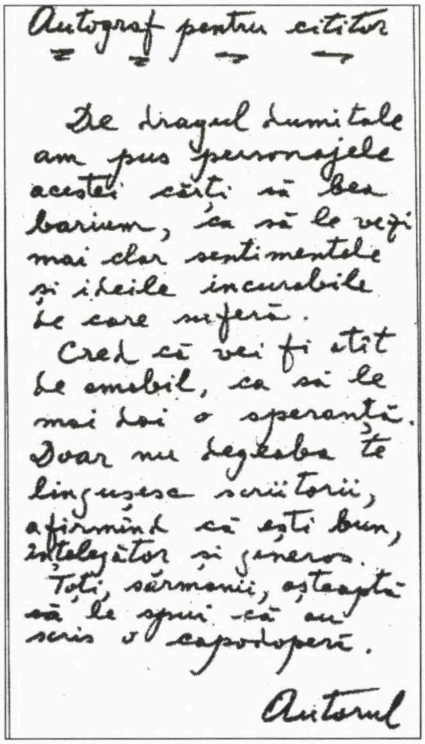

Autograf pentru cititor

De dragul dumitale
am pus personajele
acestei cărți să bea
barium, ca să le vezi
mai clar sentimentele
și ideile incurabile
de care suferă.
Cred că vei fi atît
de amabil, ca să le
mai dai o speranță.
Doar nu degeaba te
lingușesc scriitorii,
afirmînd că ești bun,
înțelegător și generos.
Toți, sărmanii, așteaptă
să le spui că au
scris o capodoperă.

Autorul

Pagină de manuscris

Un show luminos

«"Cea mai mare țară mică" de I. Schechter este o carte de divertisment, cuprinzând scurte eseuri fanteziste, istorii amuzante și poeme umoristice cu final neașteptat. Ingenios, imprevizibil, artist al paradoxului, autorul relativizează și persiflează adevărurile sacralizate și nu ezită să se ironizeze nici pe sine, ca să-l cucerească pe cititor. Show-ul său, departe de a avea ceva batjocoritor, este luminos, cordial și iradiază o înțelepciune rabinică:

"Pentru un tango e nevoie de doi/ ca și pentru un sărut./ Pentru un viol e nevoie de doi/ la fel ca și pentru un șperț.// Și pentru un asasinat trebuie doi/ cum trebuie pentru un interviu./ Pentru un duet trebuie doi/ ca pentru o partidă de șah.// De minimum doi e nevoie/ pentru o confidență/ sau pentru un secret/ și chiar pentru o căsnicie.// De doi e nevoie pentru o jignire/ la fel ca pentru un compliment./ Numai pentru două păreri/ e suficient un singur evreu".»

(Alex. Ștefănescu; dintr-o cronică în "România literară", București)

Blocată

«În urmă cu vreo doi ani am însoțit o prietenă a mea pentru a da

un anunț publicitar la "Ultima oră". L-am găsit pe I. Schechter și am făcut prezentările. Cu ocazia anunțului am schimbat și câteva vorbe. După ce am plecat, prietena mea a realizat că întâlnise un om inteligent, făcându-și o impresie foarte bună despre Schechter. Când s-a întâmplat tragedia, am sunat-o pe prietena mea în Italia, la Florența, unde este și acum, pentru a-i da vestea morții lui I. Schechter.

A rămas blocată, și apoi a spus: "Chiar zilele trecute mă gândeam la Schechter și-mi planificam să vin în Israel ca turistă și apoi să mergem împreună la I. Schechter, să-l invităm la o cafea, la o vorbă". Nu-i venea să creadă că a murit.»

Lucreția Stanciu
Ramat Gan

A luat cu el volumul II

...asta este părerea cunoscutului actor Ion Focșa, fost director al Teatrului din Pitești. Într-o însemnare din revista "Argeș", el scrie:

«O veste tristă mi-a parvenit din Israel. Admirabilul scriitor și om de cultură, prietenul Schechter, umorist prin formație, pentru prima dată a făcut o glumă nereușită, el care altfel ne înveselea cu fiecare număr din "Ultima oră", unde avea pagina lui, denumită pe scurt "Lama".

A fost autorul multor cărți publicate și de editurile din România, care s-au bucurat de mare succes pentru că erau scrise cu talent, aveau haz, un umor de bună calitate à la Shalom Alehem.

Multe dintre ele mi le-a trimis cu dedicație, prin prietena noastră Ella Bernfeld, secretara de redacție și mâna lui dreaptă. Când mi-a apărut volumul I din scrierea memorialistică "Ghinionul a fost norocul meu", primul gând a fost să i-l trimit și lui Izu. Nu mică mi-a fost mirarea când am citit în "Ultima oră" o cronică ce mi-a umplut sufletul de bucurie și care scria printre altele: "Cartea lui Ion Focșa este un elixir, băutura aceea miraculoasă, preparată de alchimiști, pentru redobândirea tinereții. (...) Dragă maestre Focșa, ai fost toată viața un ghinionist!!! Ai avut norocul de a cunoaște clipele divine ale inspirației. Ferice de dumneata!"

I-am trimis nu de mult și volumul al doilea. Cred că l-a luat cu el, acolo sus, să-l citească îngerilor.»

ISRATON
Aparate auditive LTD.

Către onorata și fidela clientelă

Vă invităm în noul sediu din Tel Aviv, special amenajat – ultramodern – pentru a testa noile aparate auditive, super-performante – cele mai bune din lume.

Control auditiv gratuit celor care vin să ne viziteze până la 30 septembrie a.c.

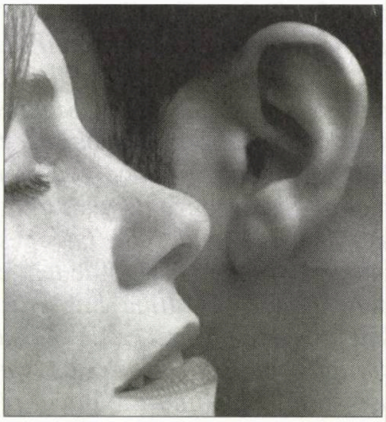

TEL AVIV, str. Arlozorov nr. 62,
Parter, în pasaj (lângă Ambasada României)
tel. 03/517-2910, 03/510-7317
KIRIAT ONO, str. Stern nr. 102/3
RISHON LEZION, str. Lișanski nr. 1
(bloc Macabi, parter în pasaj)

Reduceri speciale membrilor Kupot Holim

Informații suplimentare la telefon 054/452-2590

www.israton.co.il **E-mail: israa@bezeqint.net**

ARIE DAVID
AVOCAT MEDIATOR

Ne ocupăm de:

- **Testamente și moșteniri**
- **Contracte de divorț și contracte bănești**
- **Contracte imobiliare**
- **Consultări juridice**

Vorbim și românește/germană

Kiriat Haim,
Natzeret Illit, Haifa

Telefon: 054/684-4204

IOSEF EUGEN CAMPUS

Reîntâlnire cu Poezia

Riri Silvia Manor, născută la București, și-a scris prima poezie la vârsta de nouă ani, o poezie inspirată de dragostea și admirația ei pentru minunatul ei bunic, Herman. La plecarea în Israel, în 1960, la 19 ani, a crezut că trebuie să renunțe definitiv la poezie: "Am crezut că scrierea de poezii este poate o boală a copilăriei, ca scarlatina și vărsatul de vânt. Am crezut că nu mai pot scrie poezii în limba maternă fiind departe de România. Și că nu pot scrie poezii în limba învățată tardiv".

A scris atunci o "ultimă" poezie, în care își "lua rămas bun de la Poezie".

Peste alți 19 ani, devenită, în Israel, profesoară de Oftalmologie, s-a reîntâlnit cu Poezia. Pe malul lacului Tiberiadei, într-o bună zi, i–a ieșit în cale, sfioasă. Înveșmântată, cum era și firesc, de data asta, în limba ei actuală, ebraica.

De atunci, s-a regăsit pe sine însăși, ca poetă.

În decembrie 1989, a tradus în ebraică poezii protestatare ale lui Mircea Dinescu, Marin Sorescu și Ana Blandiana.

În ianuarie 2000, a publicat, la editura israeliană de prestigiu Sifriat Poalim, un prim volum de versuri ebraice, făcându-și astfel intrarea oficială în literatura ebraică.

Simțind că și legătura cu limba română e încă vie, și-a "recompus" poemele ebraice în românește. Volumul a apărut la București, în editura Du Style, cu titlul "Privind".

În 2007 și-a făcut din nou apariția în câmpul literaturii românești, publicând, la editura Paralela 45, un nou volum de versuri, intitulat semnificativ "Save as".

❖

Riri Manor a trăit bucuria miracol a reîntâlnirii cu sine, cu eul său poetic.

A trăit și a învins în drama bilingvismului, în drama dublei identități:

Să trăiești ca refugiat în cortul unei alte limbi,/ între boccelele azvârlite pe podea ale limbii natale,/ să locuiești ca refugiat lingvistic în a doua limbă, să/ compui/ cu aceleași clape ale limbajului din creier/ o melodie străină intuiției./ Să alegi vorba aceasta sau cealaltă vorbă/ cu o hotărâre de viață sau de moarte./ Să transformi vidul dintre două limbi în colaborare,/ (...) să te adaptezi, să te schimbi, să fii deja al casei,/ să devii oarecum normal ("Durerile nașterii").

Volumul "Save as" conține multe poezii reușite. Din păcate, însă, uneori ascunse între texte nesemnificative, de un prozaism pedestru, sau cu "filozofări" banale. Un singur exemplu din multe: *Iar eu capăt tendința să cred că poate moartea nici nu există/ și că lumea/ e numai aparent un loc atât de înspăimântător* ("Fără sărbătorită"). Și doar poemul începuse așa de frumos: *Amprenta fină a degetelor ei îi stăruie încă pe trup/ ca o mângâiere a clapelor de pian de către un virtuoz./ De ajuns să se deschidă o singură fereastră. Să se audă o melodie,/ să se simtă mireasma unei flori/ și toate frunzele se ridică deodată în aer...*

Pierdute în poezii destul de slabe în ansamblul lor, strălucesc icicolo metafore convingătoare: *întrebările tale sunt pisici cu priviri carnivore, fugind după șoarecii răspunsurilor;* sau: *case care mi se alintau în cap lingușitoare ca pisicile; casa bunicii/ își deschide din nou porțile să locuiască cu mine, ca să o pot arăta copiilor mei;* sau: *înno-*

Cine vă poate ajuta
dacă părinții dv. sunt bolnavi?

NETTA - SERVICII

- ✔ **Vă asigură îngrijitori competenți, cu experiență, din România, pentru bătrâni, handicapați, invalizi – 24 de ore pe zi.**
- ✔ **Vă propune aranjamente speciale, în funcție de situația și posibilitățile dv. financiare.**
- ✔ **Vă acordă consultații și îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Șvil Hațabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135, Fax: 03/731-4294

daţi în inima noastră, ca o batistă care ne aminteşte etc. etc.

Ceea ce e remarcabil în poezia doamnei Manor este avântarea în zbor poetic pornind de la elemente aşa-zicând anti-poetice – termeni tehnici, ştiinţifici. Este, spuneam, din acest punct de vedere, semnificativ titlul volumului "Save as", care reia titlul uneia dintre poezii:

Pe undeva, / Computerul unei forţe superioare/ Captează lipsa de uzură/ (...)/ El observă minunata lipsă de uzură/ A sufletului/ Şi apasă peste suflet/ Cuvintele "save as".

Precum prea bine ştim noi toţi cei ce folosim computerul în viaţa de toate zilele, aceste două cuvinte constituie formula uzuală menită să indice computerului că trebuie să păstreze textul tipărit, dar încadrându-l într-o altă rubrică, sub alt nume. Un astfel de "save as" se cuvine imprimat şi asupra vieţii, asupra operei poetei noastre.

Aceeaşi pornire de la termeni tehnici o întâlnim în poezia "Mai puţin provincială": *mereu mi se adaugă un alt orizont/ personal sau al calculatorului, sau al unei planete/ devenită toată provincială./ Pe măsură ce devin mai puţin provincială, / am totul în afară de timp liber./ În această harababură nu am habar/ unde voi ajunge/ Doamne iartă-mă!/ din ce în ce mai puţin provincială/ din ce în ce mai înaripată poate prematur.*

Sau în poemul "Actuală": *Nu mă automultiplic fără cromozomii celuilalt sex ca să nasc/ un eu leit mie, precum oiţa Dolly.*

Reuşite remarcabile obţine Riri Manor şi folosind, în contrast, procedeul simplităţii poetice, ca în "Anii pe scaune":

Mi-am aruncat anii/ Pe scaune, / Ca rochiile/ Când îţi aranjezi dulapul/ Şi nu mai e loc/ Pentru rochii vechi.

Sau ca în "Parcul Carol":

În Parcul Carol/ Ne-am instalat în castelele de nisip/ Lăsate acolo, vara, de o altă fetiţă/ Sau poate de mine// Sub noi, zăpada topită/ Se prelingea ca nişte lacrimi, / Avertisment filozofic.// Şi eu râdeam ca la trei ani, / Deşi fetiţa care a clădit castelele plecase, / Sau nu m-a recunoscut.

Şi în "Mantaua":

Întotdeauna există pe cer un nor// Să îţi ştergi cu el/ Lacrimile// Întotdeauna există un verset în Biblie/ Sau în Coran/ Precum o manta/ De acoperit cu el/ Trupul unui soldat de douăzeci de ani.

Prezenţa ei vie în actualitatea tragică a Israelului apare, emoţionant, şi în strigătul, repetat insistent, în "Nu vă obişnuiţi":

Să nu vă obişnuiţi/ Vreodată/ A muri./ (...)/ Nu vă obişnuiţi să muriţi/ Şi să omorâţi./ Nu vă obişnuiţi./ (...)/ Să nu vă obişnuiţi să muriţi/ De parcă ar fi în moarte viaţă, / Ceva deosebit, / Eroi./ (...)/ Numai aceasta NU!/ Nu vă obişnuiţi că la noi se moare!/ Nu vă obişnuiţi!

Una dintre poeziile cele mai emoţionante din volum – în orice caz, aceea care pe mine m-a emoţionat cel mai profund – este "Sfârşitul memoriei".

Te cutremură tragedia acestor oameni care au încetat să fie oameni, au murit înainte de a muri. Îţi ciocăneşte fizic în creier repetarea bâlbâită care sensibilizează boala incurabilă a memoriei, sfârşitul ei tragic: *Oamenii care nu, care nu, care nu/ Mai trăiesc/ Nu mai ştiu ce au iubit, nu mai ştiu ce au urât/ Nu mai ştiu, nu mai ştiu, nu mai ştiu.../ Sfârşitul memoriei este moartea, / Ei nu îşi mai ştiu numele, / Viaţa, / Faţa./ Încolonaţi în uitare, / Cu nume însemnat la capătul patului ca pe o piatră funerară./ Oamenii care nu îşi ştiu numele, / Nu privesc împrejur, / Nu răspund la întrebări, / Oamenii care nu reacţionează, / Oamenii care nu, care nu, care nu/ Mai trăiesc./ Ei zac în afară de cimitire/ Cu cele mai bune intenţii/ Ale medicinei avansate.*

Veridic. Cutremurător.

ALL MERIDIAN TOURS LTD. **ALL MERIDIAN TOURS LTD.**
TRAVEL & TOURIST AGENCY
Tel Aviv – 1, Ben Yehuda St.
(Passage Migdalor) – POB 26175
Tel. 03-5179393; 5179394; 5162040
Fax: 972-3-5161049

În prag de an nou 5769
transmitem onoratei clientele, rudelor, prietenilor, colegilor, urarea sinceră:

Hag Sameah – ve Shana Tova!

Fie ca Anul Nou să ne aducă pacea mult dorită, prosperitate şi un climat de înţelegere şi respect reciproc.

ALL MERIDIAN – la împlinirea a 31 de ani de activitate mulţumeşte tuturor pentru încrederea acordată!

Întotdeauna la dispoziţia dvs. cu un serviciu prompt, conştiincios şi profesional!

Şi în această toamnă – o vacanţă cu preţuri acceptabile!

Colectivul Agenţiei de Turism ALL MERIDIAN TOURS

PRIMIM LA REDACȚIE

● CĂRȚI ● REVISTE ● ȘI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

- Șafran. Printre noi. Mereu prntre noi.
- Revista "Fitilul"
- Descoperirea (sau redescoperirea) unui condei de calitate: Petre Rado.

Carol Iancu

Alexandru Șafran: O viață de om, o rază de lumină

Editura Hasefer, București, 2008

După ediția în limba franceză publicată de Universitatea Paul Valéry din Montpellier, lucrarea dedicată de prof. Carol Iancu rabinului Alexandru Șafran vede acum lumina tiparului în traducerea lui Țicu Goldștein la editura Hasefer din București. Este un dar făcut evreilor originari din România dornici să-și cunoască trecutul și personalitățile, numele Alexandru Șafran fiind legat de una din cele mai tragice perioade din istoria acestei comunități, iar pe de altă parte opera acestuia marchează o perioadă strălucită în studiul iudaismului.

Prof. Carol Iancu este și autorul unor importante lucrări referitoare la trecutul evreimii române, în special lucrări dedicate luptei acesteia pentru afirmarea identității și combaterii legiuirilor și acțiunilor antisemite care le tulburau existența, ilustrul rabin fiind implicat încă de la începutul carierei sale în rezistența împotriva persecuțiilor de tot felul.

Volumul evidențiază, în primul rând, personalitatea multilaterală a personajului cărții. Stăpânind la perfecție limba română, rabinul Șafran se exprima, de asemenea, cursiv în câteva limbi. Ales șef-rabin al cultului mozaic din România la 29 de ani, el a fost cel mai tânăr șef-rabin din toată lumea evreiască, reușind să se impună prin calități spirituale și organizatorice. Nu a fost acceptat de comuniști, care l–au scos din funcție, dându-i și un termen de câteva ore pentru a părăsi definitiv țara. Curând, a devenit Mare Rabin al Genevei și, în același timp, profesor la mari Universități din Europa; rabinul Șafran s-a remarcat ca unul din cei mai importanți intelectuali evrei ai secolului XX.

El a rămas în memoria evreimii române ca unul dintre cei mai temerari conducători ai ei, care s-au ridicat împotriva asupririi reușind, grație relațiilor sale și ale colaboratorilor săi cu capi ai Bisericii, cu Palatul Regal și cu înalți demnitari politici democrați, să contribuie din plin la salvarea de la exterminare a majorității colectivității evreiești din România.

Episoadele care descriu aceste aspecte ale vieții rabinului au o puternică încărcătură dramatică, punând în lumină înțelepciunea și curajul acestui mare evreu, cum puțini au existat în istoria noastră modernă.

Carol Feldman

Trifoi cu patru foi

Povestiri; Editura Cronica, Iași, 2008

Este greu de ales din acest nou volum de povestiri ale lui Carol Feldman care ar fi cele mai frumoase texte, deoarece toate poartă amprenta unui povestitor de elită. În fiecare povestire este evident efortul de a explora o semnificație anume care să conducă la o concluzie care să ne pună pe gânduri după ce am savurat desfășurarea unor întâmplări descrise cu nerv și am făcut cunoștință cu oameni ieșiți din comun, ca și cu alții foarte aproape de noi; în general cu o lume bogată în personaje și evenimente.

Firește, gândul îl poartă adesea pe autor la evreii noștri din orășelul „a cărui imagine multiplă îl urmărește toată viața, ca o vrajă providențială”. Este orașul Tulcea, a cărui așezare la Dunăre și în miezul unei aglomerații umane multietnice a fost un loc în care „se întâmplau multe”, spre deosebire de târgurile din câmpia Moldovei unde „nu se întâmpla nimic”. De altfel, prozatorul vede și acum, prin undele amintirilor, orașul copilăriei și adolescenței ca adăpostind „o familie”. Erau și oameni care trecuseră de barierele așezării, afirmându-se în diferite alte locuri; oameni modești care alcătuiesc astăzi „mândria orașului”.

Nu scapă privirilor lui Carol Feldman nici personajele cu anumite trăsături comice, nici cele cu traume care i-au urmărit toată viața lăsând urme adânci; lumea este atât de diversă, ne mărturisește scriitorul în povestirile sale, încât este imposibil să-i găsești numai trăsături luminoase.

Într-o notă referitoare la acest volum, scriitorul Valeriu Stancu își întoarce privirile către romanul „Domnișoara” de același autor, pe care îl consideră „fermecător, ardent, persuasiv, profund uman”. Într-adevăr, romanul este expresia cea mai completă a talentului de povestitor al lui Carol Feldman și nu putem să nu-l amintim în contextul acestui comentariu dedicat povestirilor.

Este neîndoelnic că acest scriitor are multe de spus şi întruneşte toate calităţile pentru a le spune din ce în ce mai bine. Îi dorim să-şi găsească şi să-şi păstreze trifoiul cu patru foi aducător de noroc.

George Voicu

Radiografia unei expatrieri

Caietele Institutului Internaţional
pentru Studierea Holocaustului
din România „Elie Wiesel",
Bucureşti, 2008

Cred că trebuie să salutăm apariţia acestui volum din două puncte de vedere: mai întâi pentru că evocă personalitatea unuia din cei mai străluciţi intelectuali evrei pe care i-a avut România în trecut şi pentru că drama sa este înscrisă în tragediile Holocaustului. Totul s-a întâmplat, desigur, la finele secolului XIX şi începutul secolulului XX, dar în toate jignirile şi acuzaţiile false aduse marelui savant se află începutul asupririi sistematice a evreimii române. De la eliminarea lui Lazăr Şăineanu din câmpul ştiinţei lingvistice până la marginalizarea şi umilirea oamenilor de cultură evrei în regimul antonescian, nu a fost decât un pas parcurs cu mare entuziasm de corifeii antisemitismului.

În ceea ce priveşte lingvistica, Lazăr Şăineanu ocupa un spaţiu de neînlocuit în momentul în care a fost expulzat. Dar „colegii" nu-şi făceau probleme râvnindu-i postul. De altfel, aceasta a fost şi soarta lui Tiktin, Moses Gaster, Candrea, şi a altor lingvişti evrei preferându-se teoria că „se poate şi fără ei".

Numai că s-a văzut, în anii dictaturii ceauşiste, când lingviştii evrei au fost "radiaţi" din programele învăţământului superior, cum lingvistica românească a încăput pe mâinile unor „specialişti" care promovau teza, mult îndrăgită de conducerea de la Bucureşti ca şi de aceea de la Moscova, a originii slave a limbii române şi a strânselor ei legături cu rădăcinile limbii ruse, negându-se cu totul sau aproape cu totul izvoarele ei latine.

Shaul Carmel – Adi Cristi

Peretele lui Dumnezeu Zidul

Editura Cronica, Iaşi, 2008

Cei doi poeţi îşi continuă aventura dialogului liric alegând, de data aceasta, ca temă, Zidul de Apus de la Ierusalim. Preferinţa s-a dovedit benefică pentru iubitorii de poezie, care au satisfacţia de a urmări două trasee paralele de sensibilitate faţă de milenara construcţie, trasee care conduc, ambele, către descifrarea unor reverberaţii poate mai puţin sesizabile până acum.

Se înţelege că nici poetul din Tel Aviv, nici cel de la Iaşi nu-şi asumă puncte de vedere diferite faţă de caracterul sacru a Zidului, ci se referă la reacţiile în actualitate a două moduri de a înţelege semnificaţia Zidului, care nu mi se par chiar diferite. Spre deosebire de precedentul dialog, inspirat din preocupări diurne, ei acordă acum prioritate crezului lor intim în faţa eternităţii. Nu e o surpriză că Sh. Carmel rămâne constant mai ales în sferele credinţei şi în minunea poporului său, de unde şi repetatele sugestii la stricta actualitate ca şi evocările Holocaustului. Pentru Adi Cristi, Zidul este şi expresia permanenţei valorilor, ca un punct de sprijin în traseul dificil către dumnezeire. În acest sens reţin frumoasele versuri *"anunţă-mă, Doamne, când vrei să mă vezi/ şi dă-mi întâlnire pe drumul Golgotei/ voi duce lemnul crucii la care lucrezi/ minutul din mine va fi piatra grotei".*

Asemenea momente de pură înălţare către dialogul divin se întâlnesc în ambele volume pătrunse, în egală măsură, de solemnitatea Zidului de Apus.

Caietele Tristan Tzara

Editate de Societatea literară
„Tristan Tzara" din Moineşti,
director prof. Nicolae Dabija; 2008

Acest nou Caiet bilingv de peste 200 de pagini este consacrat teatrului creat de Tristan Tzara, despre care prof. Robciuc scrie, în deschidere, că se bucură totuşi de interes, reapărând curiozitatea pentru stilul estetic al mişcării Dada. Recunoaşte însă că acest gen de dramaturgie presupune un public ostil creaţiilor dramatice consacrate.

Stilul Dada practică un limbaj complex, recepţionat cu dificultate totuşi de spectatorii familiarizaţi cu teatrul tradiţional. Este firesc să fie aşa deoarece a pătrunde în substanţa teatrului lui Tristan Tzara presupune o combinaţie „magică" între diferite convenţii scenice.

Continui să cred că aceste piese publicate în „Caiet" au puţine şanse să ajungă la acceptarea lor de către publicul tânăr, obişnuit acum să urmărească spectacole, în general, lipsite de ambiguităţi. Ne rămâne dreptul de a aştepta, în linişte şi cu răbdare, desfăşurările zgomotoase ale teatrului Dada.

(Carol Isac)

André Glucksmann

Discursul urii

Editura Humanitas, Bucureşti,
2008

O carte în egală măsură pasionantă şi neliniştitoare prin elanul polemic, prin verva intelectuală care o animă, prin exaltarea sumbră care străbate fiecare pagină. André Glucksmann este un filozof şi eseist de forţă dublat de un scriitor dotat cu talentul de a dramatiza şi plasticiza ideile. Aş zice că totul este teribil în această carte. Începând cu teribilul capitol "De la

Bomba H la Bomba Umană", un eseu în care găsim pagini antologice și formulări de neuitat despre terorismul sinucigaș: "De la 11 septembrie 2001 încoace, fiecare știe cam de ce ar fi oricine în stare. ...Dacă, înarmat cu un simplu cutter, eu pot, tu poți, el poate deturna un avion și îl poate precipita asupra Pentagonului, nici o centrală nucleară nu pare a fi la adăpost."

Cartea este un mini-tratat despre ura în lumea de azi și despre cele două întrebări primordiale care se pun omenirii Mileniului Trei: "Ce se întâmplă cu inumanul din om? Care sunt lucrurile pentru care ne putem pierde speranța?"

Ca mai toate volumele lui Glucksmann, și "Discursul urii" este o carte puternică și provocatoare, precum un pumn etic-patetic, aplicat drept în față, unui public picotind, legănat de vise liniștitoare: "Când arzătoare și brutală, când insidioasă și glacială, o ură neobosită bântuie lumea... La fiecare dintre aparițiile ei, ne prefacem că am căzut din nori. Imprevizibilă agresivitate: prietenii se iubeau așa de mult mai înainte de a se măcelări!"

Niciodată Glucksmann nu teoretizează rece, academic și calm. Cu atât mai puțin impasibil. Și această carte e scrisă la temperatura unei suferințe funciare a autorului în fața iraționalului (in)uman distructiv și autodistructiv:

"Totul se explică, se înțelege, este scuzat... Farmaciile noastre au pentru toate un răspuns... Alibiurile se înșiră ca niște mărgele născute din lenea de a gândi, dar și ca tot atâtea capcane."

Un teribil capitol al acestei teribile cărți este dedicat urii față de evrei, și se intitulează cu ironică amărăciune "De ce frizerii?" (Variantă la faimoasa întrebare "de ce bicicliștii?"). E un eseu cu puternice accente polemice, datorat unui excepțional stilist, posesor și al unei perspicacități intelectuale de mare anvergură. Textul se citește cu durere și neliniște. Mai ales când cititorul este evreu și a cunoscut alintările contondente ale antisemitismului. Iată un pasaj în care "problema", așa cum se prezintă ea astăzi, și în perspectiva timpului este circumscrisă cu claritate și admirabil sintetizată: "Strania capacitate de a aglutina deliruri singulare și înverșunări eterogene în jurul unei furii linșatoare colective, spre a face din acest amestec o legătură socială perfectă, se ilustrează, enigmă între enigme, prin ura împotriva evreilor. Această pasiune distructivă străbate mileniile, adoptă veșmântul vremii, renaște neîncetat din cenușa diverselor fanatisme care par s-o motiveze. Ea a părut a fi creștină, dar, când Europa s-a descreștinat, ea a atins apogeul. O credeam stinsă după perioada lui Hitler și iată că se mondializează. Tragem nădejde că e cantonată în vreun exces obscurantist sau xenofob, dar jurnalul de seară al actualităților titrează despre Ierusalim și despre ce se petrece în împrejurimile lui, condiționând fiecare locuitor al planetei să adopte un punct de vedere și să aleagă de partea cui se va situa.

"Problema evreiască" nu este nicidecum o obsesie maladivă care nu ar agita decât mințile integriste musulmane, ce nu fac decât să cârpească temele deja tocite ale antisemitismelor religioase, etatiste, antioccidentale, vehiculate odinioară de Occidentul însuși. Mult mai bizare sunt toleranța și complezența unei opinii mondiale avertizate, luminate și, dacă îi dăm crezare, pline de bune intenții."

Glucksmann dedică capitole dense, cu multe pagini percutante, cu nenumărate formulări inedite și metafore de mare plasticitate, și celorlalte chipuri ale urii în lumea actuală: antiamericanismul și ura împotriva femeii.

O carte care trebuie neapărat căutată și citită. Este un magistral tablou clinic al afecțiunii mintale care pune azi sub semnul întrebării însăși existența omenirii: ura globalizată.

(Zoltan Terner)

Șlomo Șitnovitzer – Document autentic sau amintiri din închisorile comuniste din România

Tel Aviv

Am primit o carte fără autograf!

Mă gândisem să mă rup de întâmplările din România, să nu-mi mai amintesc că am trăit mai toți în acel ghetou, mai ales în ultima perioadă, până la executarea lui Ceausescu și a consoartei sale, decembrie, 1989!

Scria pe copertă "gratuit". Mi s–a părut ciudat!

M-am apucat de citit și n-am mai lăsat-o din mână. Cartea e chiar document, e chiar unică în felul ei. Mișcarea Sionistă arestată în România, gândurile, viața, totul! Arestată și închisă în închisorile securității române, la Jilava, Caransebeș. În ghiarele securității pentru vina de a fi evreu și de a-ți dori o țară a ta! De a lupta pentru existența unui stat evreu ca sionist, precum Herzl!

Nu sunt în măsură să descriu atrocitățile incredibile ce s-au petrecut în spatele ușilor închise, în închisori, torturi neimaginabile, lucrurile înjositoare prin care a trecut autorul și cei care au îmbrățișat aceeași idee!

Ce m-a impresionat – ca poetă – e activitatea literară din închisori. Editarea pe dosul gamelelor a revistei de celulă "Fitilul", concursurile de poezii dotate cu premii, adică un pachet de țigări primit la "pachet" de unul din arestați, nefumător, sau alte obiecte! Lucruri care au luminat oarecum viața anostă a deţinuţilor, searbadă şi fără nici o speranţă, atâţia ani, totul pentru supravieţuire!

Vreau să vă zic că am ajuns cu ochii în lacrimi până la sfârşitul cărţii. E imposibil să nu-ţi rămână un nod în gât numai citind această carte-povestire, directă şi fără pretenţii literare, ci pretenţii omeneşti. De a nu-i ierta pe cei care au ajutat sau care au participat direct la ucidere, maltratări sufleteşti şi fizice ale celor aflaţi în închisori politice doar pentru că au crezut în libertate.

Dar să mă întorc la poezie.

"Procedeul era că se ungea dosul gamelei cu o bucată de săpun, se acoperea cu un strat de DDT care se afla în încăpere, dosul gamelei devenea alb și cu un vârf găsit undeva se putea scrie".

Aşa avut loc şi seri literare dedicate lui Eminescu, Argezi, Topârceanu, uneori traduceri din Rainer Maria Rilke, Baudelaire, etc.

La concursul de poezii pe tema "Revedere", unde au fost 23 de candidaţi, autorul cărţii a primit premiul II.

Un mic fragment ne dezvăluie talentul autentic al autorului:

"Prin bolţi, prin mucegaiuri, undeva/ Sub putrezitele noroaie, printre gropi/ Acolo mi-am vărsat atâţia stropi/ În anii presăraţi cu fulgi de nea./ Veninul, când s-a strâns o cupă plină,/ M-am smuls din putrezitele noroaie/ Unde furtuna azvârlea pietroaie/ Şi am pornit din nou la lumină".

Postfaţa cărţii sugerează necesitatea unui "monument grandios" dedicat victimelor nevinovte din închisorile comuniste, iar celor care au fost răspunzători de acest regim de teroare, autorul le dedică un singur epitaf – "Nu vă iert!" – pe deplin meritat şi scris pe mai multe pagini, inserând în amănunt toate suferinţele pe care le-a văzut şi simţit alături de atâţia deţnuţi politici.

(Bianca Marcovici)

Petre Rado

Iarba verde dintre case

Ediţie îngrijită şi prefaţată
de Carmen Firan
Coperta: Victor Cristescu
Ed. Scrisul Românesc,
Craiova 2008

O culegere binevenită de cronici de film şi carte, eseuri, profiluri literare şi interviuri aparţinând regretatului critic de film Petre Rado, mort la New York înainte, mult prea înainte de vreme. O culegere pe care o datorăm, în primul rând, *Firanilor,* dacă se poate spune aşa: poeta Carmen Firan, colegă întru scris cu Petre Rado la New York, şi tatăl ei, profesorul Florea Firan, care îi publicase celui dispărut, la "Scrisul Românesc", textele din ultimii ani.

«Cronicile lui Petre Rado la ultimele filme româneşti – subliniază Carmen Firan – *sunt probabil printre cele mai profunde analize ale fenomenului cinematografic de la noi, scrise cu înţeleaptă tandreţe şi blândă detaşare, cu perspectiva istorică şi culturală a cronicarului atent la modele, răbdător la mode şi fidel valorii în absolut. ... Acest volum adună şi excelente cronici de carte apărute fie în România, fie în America, portrete literare şi evenimente culturale de impact în New York, un admirabil interviu cu N. Manea, eseuri ale reîntoarcerii sale târzii în ţară în vara lui 2006, după 23 de ani de absenţă, scrise cu umor, căldură, temperată nostalgie şi înţelegere pentru depărtare, distanţă şi schimbări.»*

Dar, dincolo de interesul documentar (avem – în sfârşit – posibilitatea de a şti ce a scris în viaţa sa new-yorkeză condeierul care debutase pe vremuri la Bucureşti cu un masiv studiu despre "Expresionismul în cinema"), culegerea de la Craiova te ajută să descoperi în sfârşit şi un condei de calitate, printre cele mai bune ale generaţiei sale.

Exemplu, "Iarba verde de acasă":

«Memoria afectivă nu e un sfetnic de nădejde al lucidităţii. Colorată emoţional şi inevitabil subiectivă, ea ignoră în mod firesc dreapta judecată, căci se bazează pe sentiment, nu pe raţiune. Nostalgia, se ştie, dilată până la dimensiuni mitice locurile familiare ale spaţiului în care ţi-ai petrecut cândva parte importantă din viaţă, întreţinând iluzia unui teritoriu inexistent, construit în imaginaţie cu premeditate amnezii: uiţi ce nu-ţi convine şi vrei să crezi în ce n-a fost. Conştient de toate aceste feste ale amintirilor sentimentale, am revenit în Bucureşti, după 23 de ani, fără iluzii multe, cu temperată emoţie şi irepresibilă curiozitate. Eram, la urma urmei, în oraşul meu, oraşul în care am copilărit, studiat, muncit, petrecut, iubit, oraşul în care am învăţat să scriu în limba pe care, iată, mă străduiesc să nu o uit. Talmudul spune că un bărbat trebuie să îndeplinească trei lucruri în viaţă: să planteze un copac, să crească un copil şi să scrie o carte. Le-am făcut, acestea toate, în Bucureşti. Am păstrat în amintire tot ceea ce merita păstrat, am uitat, fără ipocrite regrete, ceea ce merita uitat. Am fost aici când aş fi preferat să fiu departe: la cutremur; mult prea departe când voiam să fiu aproape: la revoluţie. Am plecat când începuse cu adevărat să coboare întunericul şi să se lase frigul. M-am întors pe o lumină palidă încă, dar licărind a speranţă, în cămine în care a început să revină, cu moderaţie deocamdată, căldura.

Nu, Bucureştiul pe care l-am regăsit, oraşul fizic, nu e chiar metropolisul modern, vibrant şi energic pe care mi-l descriseseră, de departe, mesajele entuziaste ale prietenilor care rămăseseră să suporte ani mulţi de inimaginabile nevoi şi umilinţe. La o primă impresie, din păcate reconfirmată, Capi-

tala țării care s-a întors oficial în Europa e un oraș cam ponosit, într-o pronunțată stare de paragină, neglijență edilitara și haos urbanistic. Știu, față de anii imediat postrevoluționari, s-au schimbat multe. Au dispărut mormanele de gunoi de pe străzi, haitele de câini care cutreierau amenințător orașul și cetele de nefericiți copii ai străzii. S-au înălțat câteva frumoase și moderne clădiri noi, s-au refăcut case, s-au construit afluente cartiere de vile suburbane. Au aparut mall-uri, magazine de lux, restaurante elegante, cafenele, baruri, cazinouri și multe, foarte multe mașini. S-au refăcut câteva artere comerciale în centrul istoric. Progresul, cât este, se vede, dar mi se pare încă timid și, mai ales, dezorganizat. Neonul colorat și strălucitor nu ascunde eficient zidurile cenușii, murdare și coșcovite ale majorității clădirilor, blocurilor și caselor particulare, tencuiala peticită, igrasia canceroasă a fațadelor, lipsa de logică edilitară a orașului. Străzi vii și animate cândva, cum ar fi de pildă bulevardul Elisabeta (6 Martie pe vremea mea), se scufundă într-un cenușiu de târgușor balcanic-oriental, spațiile verzi sunt rare și prost întreținute. Iarba din Cișmigiu sau Parcul Herăstrău e de un verde prăfuit, fără prospețime, pe balcoane nu sunt flori sau plante decorative. În Drumul Taberei (unde am locuit înainte de plecare), vegetația neîngrijită invadează aleile precum în junglă, peste tot în oraș străzile sunt sufocate de vehicule parcate anapoda, la voia întâmplării. Înțeleg că o modernizare implică investiții uriașe și fonduri greu de găsit într-o lume încă sărăcită de mizeria trecutului. Mă surprinde însă nepăsarea umană care ignoră un oraș care are încă un farmec special, chiar dacă unul cumva crepuscular și trist, ca un amurg de tânguitoare toamnă bacoviană, melancolică și plumburie. Nici n-am crezut vreodată că farmecul literar matein trebuie neapărat transformat în realitate: să trăiască toată lumea ca la adevărații Arnoteni. Mă uimește, de asemenea, iresponsabilitatea urbanistică a celor care au îngăduit ca mult lăudatele cartiere de vile construite la marginea orașului să devină un kitsch de lux, unde, cu rare excepții, casele sunt niște orori arhitecturale de imens prost gust, trântite fără noimă oriunde s-a găsit un petec de pământ disponibil.

Știu, orașul spiritual e, altminteri, viu și animat. Se face teatru bun în București, sunt concerte, muzee și expoziții superbe, se tipăresc cărți, ziare și reviste multe, bune și frumoase. Sunt destule canale de televiziune, cablu, computere și IPod-uri la urechile adolescenților. Însă de ce oare la superba librărie Cărturești poți vedea filme și bea ceaiuri exotice, dar e aproape imposibil de găsit, repede și eficient, cartea pe care o cauți, dacă nu știi editura care a publicat-o? Și câte edituri, afară de Polirom și Humanitas, expun acolo? Unde au dispărut cinematografele, cu spectatori cu tot? De ce n-am reușit să găsesc la nici unul dintre chioșcurile de ziare ale Capitalei nici măcar una dintre excelentele reviste culturale ale "provinciei"? Unde se pot cumpăra cărți tipărite la Cluj, Iași, Timișoara sau Craiova?

Am părăsit cândva cu strângere de inima orașul de suflet al tinereții mele și m-am întors, iată, cârcotaș. Să fiu iertat. "Partir c'est mourir un peu", spune faimosul rondel de adio al lui Edmond Haracourt. Nu vreu să mor puțin, revenind.»

❖

Au sosit la POB 11472 – Tel Aviv:

Alexandru Lungu, *"Clepsidra oarbă";* versuri; cu o cromografie originală; ed. Galatheea, București, 2008.

Alexandru Lungu, *"Îngerul și îngera";* versuri; coperta: Nicolae Tzone; cu ilustrațiile autorului; ed. Vinea, București, 2008.

Mircea Săucan, *"Colivia caută pasărea";* scrieri de proză; cu o prefață de Leon Volovici și un tabel bibliografic de Iulia Blaga; coperta: Floarea Țuțuianu; ed. ICR, București, 2008.

Toma George Maiorescu, *"Prințul metaforei la curțile metafizicii";* versuri; grafica: Gh. Clim și Daniela Wanda Maiorescu-Decca; ed. Hasefer, București, 2008.

Iancu și Iosef Guttman, *"Slove de martiri";* publicate de părintele lor, rabinul H. Guttman; ed. Hasefer, București, 2008.

Shmuel Almog, *"Sionism și istorie – nașterea unei noi conștiințe evreiești";* ed. Hasefer, București, 2008.

Mariana Zavati-Gardner, *"Vise la minut";* versuri; ed. Contrafort, Craiova, 2008.

Lettre internationale, revistă editată de ICR București; ediția română, nr. 65, primăvara 2008, București.

Steaua, revistă literară, artistică și culturală; Cluj-Napoca, România, nr. 10-11/07.

Irina Airinei, *"Călătorie spre Cythera";* dialoguri și alte texte; cu un "avertisment" de Dorin Suciu; ed. Semne, București, 2008.

Chemarea, revistă pentru minte, inimă și suflet (publicație dedicată înțeleptului indian Bhagawan Sri Ramana Maharshi); editor: Viorica Weissman; nr. 4, Ierusalim, 2008.

În curând:
Al. Mirodan
Dicționarul Neconvențional al Scriitorilor evrei de limbă română
Vol. III
Literele G-H-I
În curând. În curând. În curând.
Minimum – 2008

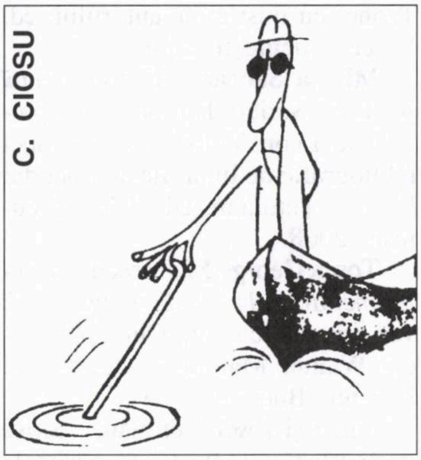

Pescuitorul de perle

Așa e. Dar pe alt continent

«Portul Alang, lângă orașul african Ahmedabad.»

("Viața noastră", 4.04.08; comunicată de ing. Radu I. Gaton, din Tel Aviv, care precizează că sus-numitul oraș există, ce-i drept, dar se află în Asia.)

* * *

«Cel mai bun exemplu ne oferă Revoluția Franceză (cu al ei) "dreptate, egalitate, libertate!"»

("Viața noastră", 5.06.08; comunicată de același Radu I. Gaton, care își amintește că lozinca Revoluției Franceze suna ușor altfel: Libertate, egalitate, fraternitate!)

Ați greșit adresa

«"Les deux Magots" este una din cafenelele mari ce se înșiră de-a lungul Bulevardului Montparnasse și unde lucra Sartre, iarna punându-i-se, ca să nu dârdâie, și un godin special.»

("România literară", București 2008; comunicată de Florence Hellman, din Paris, care atrage atenția că de fapt, cafeneaua favorită a lui Sartre era "Flore" – la doi pași de "Les Deux Magots" – și că, în plus, localul nu se află pe Bd. Montparnasse, ci pe Bd. Saint-Germain.)

Ce naiba se întâmplă cu evreii din Franța?

«...Bunăoară, el (un redactor la "Iediot Aharonot", **n. red.**) susține, în lumina raportului, că în Franța, în anul 1970 au trăit 530.000 de evrei, iar anul trecut numărul a fost doar de 49.000, iar în anul 2020 se preconizează ca acest număr să fie doar de 295.000 de evrei.»

("Viața noastră", 30.05.08; comunicată de Pincu Pascal, din Sderot, pe care evoluția demografică a coreligionarilor noștri din Franța l–a năucit de-a binelea.)

Mai faceți o dată socoteala!

«În România au rămas la ora actuală aproximativ 8.000 de evrei (din cei 800.000 dinainte de cel de–al doilea război mondial), ceea ce înseamnă 10%.»

("Jurnalul săptămânii", 12.06.08; comunicată de prof. Felix Pascal, din Ashdod, care, dascăl de numere fiind, a dat gazetei sus-citate un trei la matematică, pe motiv că 8.000 din 800.000 nu reprezintă 10%, ci 1%.)

Poșta

Pincu Pascal (1. Corect. În "Viața noastră" la care vă referiți, fotografia lui Herzl – o figură destul de cunoscută – a apărut cu explicația... "Herzog"; 2. Și încă o dată corect: nu se spune, așa cum ați citit în ziarul sus-amintit "atrofină de retină", ci "atrofie de retină"; 3. Vă rugăm să ne trimiteți de fiecare dată paragraful complet unde se găsește perla mult căutată); **Vivi Solomon,** Herzlia; **Solange Adelstein,** Bruxelles, Belgia; **Arie Ben-Ami,** Raanana; **Crista Colonaş,** București (nu orice greșeală de tipar este o perlă).

Bursa personalităților din *trib*

În urcare

Doina Meiseles, editor al ziarului "Jurnalul săptămânii": modul cum a reușit să conducă noua publicație "Jurnalul săptămânii" (precum și revista "Magazin"), în condițiile extrem de grele create prin dispariția ziarului "Ultima oră", a stârnit admirația lumii din *alia,* care a descoperit în cunoscuta ziaristă, specializată în interviuri, nebănuite talente organizatorice.

În scădere

Comitetul de conducere al HOR: confuzia și haosul ce domnesc de câteva luni de zile în rândurile *alialei* à propos de celebrele ajutoare acordate supraviețuitorilor Holocaustului (ajutoare furnizate prin Fundația "Caritas" de la București) au dat naștere la discuții totalmente neplăcute în legătură cu persoanele de pe strada Alexander Ianai din Tel Aviv.

O povestire de
DOREL SCHOR

Hamlet

Am scris o cronică la spectacolul cu Hamlet din oraş. M-am dus cu ea la redactorul-şef al ziarului. El a fost de acord cu cronica, dar mi-a cerut să mai adaug ceva.

În urmă cu câteva seri, în sala casei de cultură din oraşul nostru a avut loc premiera piesei "Hamlet" de Shakespeare, în interpretarea unui colectiv talentat de artişti amatori. Am scris o cronică a spectacolului, conform cu regulile genului. Adică, am consacrat o treime din text piesei şi autorului, o treime modului în care interpreţii şi-au făcut datoria şi o treime felului încurajator în care publicul a primit evenimentul cultural. Am prezentat imediat materialul redactorului-şef al ziarului din oraş.

– Eşti grozav! m-a lăudat el generos. Ai surprins esenţa fenomenului şi subtilitatea subiectului. Cronica va avea un ecou deosebit în localitate. Mai ales partea cu interpreţii... Cred numai că ar trebui să subliniezi mai mult faptul că ei sunt amatori, să precizezi cu ce se ocupă...

– Bine, am spus. Hamlet, de exemplu, e funcţionar la primărie. Răspunde de înscrierea copiilor la grădiniţe.

– Bravo! s-a entuziasmat şeful. Atunci notează: cutare, cum îl cheamă, lucrează sub îndrumarea permanentă şi neobosită a primarului nostru care, în cele două cadenţe electorale, a reuşit să schimbe faţa localităţii noastre prin construirea unei faleze pe malul mării şi a unui complex comercial, a inaugurat sezonul turistic şi a conexat taxele municipale la...

– Bine, am îndrăznit timid, dar primarul nu joacă nici un rol.

– Ohoho, m-a corectat şeful. Şi încă ce rol! Mai departe... Cine e Julieta?

– Julieta e din altă piesă. Aici o avem pe Ofelia. E profesoară de gramatică la liceu. Foarte talentată.

– Foarte bine că-i talentată, dar noi nu avem probleme cu gramatica. Noi avem probleme cu fizica. Lior al meu se descurcă greu cu materia... Profesoara de fizică nu joacă în piesă?

Mi-am exprimat regretul.

– Nu-i nimic, notează, te rog: "Gramatica, la fel ca fizica, predată de colega ei, profesoara Marziano, care s-a făcut cunoscută prin capacitatea ei profesională etăcă, etăcă". Trebuie să avem grijă şi de alte cadre didactice, nu-i aşa? Mai departe: cine joacă rolul tatălui, sau umbra lui, ce scrie aici?

– O voce mare: doctorul Ben David, de la laborator.

– Excelent, cu medicii trebuie să te ai bine, nu se ştie niciodată... Laboratorul mă interesează mai puţin, găseşte o formulă, îl lauzi pe Ben David, faci legătura cu policlinica şi îmi notezi câte un specialist în fiecare domeniu. Cum ar fi: "În sală am remarcat cu satisfacţie elita noastră medicală", printre care pui un ortoped, cu distinsa soţie, un cardiolog, să nu avem nevoie, cu fermecătoarea sa doamnă, un urolog, ferească Dumnezeu, cu logodnica, şi aşa mai departe, în funcţie de ce boli există... Aş mai avea nevoie de câteva cuvinte despre agenţia de voiaj "Mondial", nu strică să ne facă reducere la excursii...

Am operat imediat o schimbare în text, trecând cu discreţie de la călătoria lui Rosencranz şi Guildenstern la Rozenberg şi Goldenberg, proprietarii agenţiei, care oferă locuitorilor din oraşul nostru şi din împrejurimi, la preţuri rezonabile şi în rate convenabile, excursii pe toate continentele, inclusiv la castelul Elsinor din Danemarca.

– Eşti mare! m-a lăudat şeful. Asta o să aducă precis şi câteva reclame comerciale la sfârşit de sezon. Mai departe... cine-i ăsta, Polonius?

– Polonius e tatăl Ofeliei... Interpretul e funcţionar la fisc.

– Nici nu mă miră, mass-hachnasaua e plină de polonezi... Pe ăsta îl lauzi sobru, gen talent viguros, funcţie subtilă, discreţie eficientă... Să fie ca investiţie, să ne ferească sfântul.

Pentru că textul cronicii s-a mărit, dar spaţiul tipografic rămăsese acelaşi, a trebuit să tai din gros. Am renunţat la partea consacrată piesei şi autorului, care oricum nu este concetăţean cu noi, i-am lăudat pe interpreţi şi pe colegii lor de serviciu şi, când să pomenesc de regizor, o reputată figură din lumea artei scenice, şeful a intervenit iar:

– De ce ai scris "celebrul Matatiahu Miller"?

– Păi, e celebru, a luat premiul Herman pentru regie, e director artistic la München, a montat piese la Praga...

– Bine, a acceptat dânsul, scrie un rând despre el, dar adaugă un paragraf despre Miller-Electrice, televizoare, maşini de spălat, dividiuri, frigidere şi aşa mai departe. De ăştia o să mai avem nevoie, nu de regizor...

– Dar cum naiba să-l bag în text? am protestat. Aceasta este întrebarea!

– Ei, asta e deja treaba ta. Tu ai fost la spectacol, tu ai scris cronica, tu eşti specialist în Şecspir, mai descurtă-te şi singur!

O povestire de
AHARON GOVRIN – Haifa

Pisici, pisici

Am ridicat cuvertura de pe pat şi m-am îngrozit: o pisică fătase patru pui pe cearceaful meu.

După trauma pe care am trăit-o acum peste 50 de ani, nu credeam că am să pot vreodată suferi o pisică în casa mea. Şi totuşi, nu numai că am de ani de zile un pisoi, ba am avut câtva timp şi o pisică!

Dar s-o iau de la început, bătrâneşte.

Prin anii cinzeci locuiam la Bucureşti, încă din vremea studenţiei, într-o aşa-zisă garsonieră, la demisolul unui bloc. Era vorba de o cameră de aproximativ trei pe patru metri şi un antreu de doi pe trei metri. O uşă dădea din antreu spre un coridor lung şi altă uşă dădea spre spaţiul de sub scara blocului. Acest spaţiu era un fel de cămăruţă lată de aproape doi metri, cu tavanul orizontal şi la înălţimea de vreo doi metri şi jumătate pe doi metri spre dreapta, sub un podest al scării blocului, iar apoi tavanul cobora până la zero, fiind sub primele trepte ale scării. În cămăruţă am amenajat o bucătărioară cu o chiuvetă şi cu o ferstruică de aerisire spre casa scării. O bară metalică împărţea în două ferestruica, împiedicând intrarea unui spărgător în garsonieră.

Într-o zi de caniculă, cum sunt multe, vara, în Bucureşti, m-am întors de la servici obosit şi transpirat. După un duş luat în camera cu duş şi W.C. din coridor, aparţinând garsonierei, am vrut să mă întind pe „studio", ca să mă bucur de o binemeritată odihnă. Am ridicat cuvertura uşoară de pe „studio" şi ce am văzut m–a îngrozit: o pisică fătase patru pui pe cearşaful meu, care era plin de sânge şi de placentă. Am chemat imediat o vecină care îndrăgea pisicile, aceasta a luat cearşaful cu tot ce era pe el, apoi am ridicat salteaua de lână de pe somieră, pătată şi ea cu diferite zemuri şi am dus–o la spălătoria de rufe a blocului, unde am clătit-o cum am putut şi am scos-o la soare ca să se usuce. În tot timpul acesta mă îngrozea gândul: ce ar fi fost dacă mă băgam sub cuvertură, fără a o ridica înainte?

M-am culcat pe somiera acoperită cu un cearşaf curat şi am înţeles că pisica intrase în garsonieră prin ferestruica din bucătărioară, deşi se găsea la un metru şi jumătate de pardoseală. Cu patru pui în burtă, pisica sărise în bucătărioară, de acolo intrase în antreu, trecuse în cameră, ca să se bage sub cuvertura „studioului" şi să fete acolo!

Au trecut două zile de la zguduitorul eveniment. Salteaua de lână de peste somieră era la locul ei, dormisem deja pe ea şi încercam să uit de cele întâmplate. Spre seară m-am aşezat la biroul masiv din cameră, ca să scriu părinţilor mei din Israel. Biroul avea două compartimente, de o parte şi alta a spaţiului liber pentru picioare. Compartimentul din stânga avea rafturi şi o uşă, cel din dreapta sertare şi o uşă, pe care o lăsasem deschisă. Ştiam că într-unul din sertare aveam hârtie şi plicuri. M-am aplecat şi am tras afară sertarul respectiv. Stupoare! În sertar era pisica şi cei patru pui ai ei! Ce o atrăgea spre garsoniera mea? Cum a sărit de patru ori, cu câte un pui în bot şi cum a sărit ea de trei ori, un metru şi jumătate, de la pardoseală până la pragul ferestruicii, ca să aducă în bot câte un pui şi să sară apoi cu el!?

Acum am scos sertarul cu menajeria din el, l-am golit în curte şi am închis ferestruica. A doua zi o reţea metalică a fost sudată la ferestruică, aerul putea intra, nu şi pisici, cu sau fără pui.

Deşi au trecut mulţi ani de atunci, am rămas cu o idiosincrasie pentru pisici, până ce a apărut, cam în anul 1996, un pisoi micuţ de numai o lună, care încăpea în palma unei mâini, cu blana amestec de roşcat şi alb. Fiul nostru se îndrăgostise de o fată din apropierea Haifei şi când pisica din casa iubitei a fătat, el a luat unul din pui, împins de un fetişism explicabil: iubea tot ce era legat de casa prietenei. Terminase în acel an studiile la „Tehnion", şcoala politehnică din Haifa, începuse serviciul militar amânat, la o bază militară de lângă Tel Aviv şi locuia cu un coleg la Ghivataim. A luat cu el, într-o cutie specială, pisoiul mititel şi la fiecare sfârşit de săptămână, când venea acasă la părinţi, dar mai ales la prietena lui, aducea cu el şi pe Ciompi (aşa cum l-a numit, nu ştiu de ce) şi-l lăsa la noi până pleca iar spre Ghivataim. Asta până când, în august 1988, s-a însurat cu iubita lui şi s-a mutat împreună cu ea, tot în Ghivataim, iar contractul de închiriere a apartamentului stipula că nu este permisă creşterea de animale. Ciompi a rămas deci la noi în mod permanent, a încetat voiajele săptămânale.

Ciompi crescuse în aceşti doi ani, fusese castrat şi primise şi un bun dresaj: nu-şi ascuţea ghiarele pe mobile ci pe o stofă groasă lipită de o bucată de placaj, nu-şi făcea nevoile decât afară şi ştia să ceară să-i deschidem uşa, ca să poată ieşi. Nu ne era teamă că va fi furat, fiindcă era un pisoi banal, nu de rasă. Ciompi reuşeşte să comunice cu noi, fără măcar să miaune: când are nevoie de ceva, se apropie, şade liniştit până ce vede că ne uităm la el, atunci ne conduce, mergând spre uşă, dacă vrea să iasă, sau spre castronul lui, dacă i se termінase mâncarea din el. Când se întoarce de afară, zgârie uşurel uşa, dacă ne simte aproape, sau se culcă pe preşul din faţa uşii. Înainte de a ne culca, deschidem uşa de intrare, Ciompi se ridică somnoros de pe preş şi, cu mişcări lente de „Tai-chi”, intră în casă. Vara este mai tot timpul în curte, în curţi vecine sau în parcul public din spatele casei şi doarme uneori în grădină, pe iarbă. Iarna doarme numai în casă, pe un anumit fotoliu acoperit cu un cearşaf vechi. Spre ziuă, cam pe la 4, Ciompi vrea să iasă, vine la uşa dormitorului, zgârie uşurel uşa închisă sau scânceşte la uşa deschisă, totul atât de discret, încât numai unul din noi îl aude şi merge să-i deschidă uşa.

Ciompi a ajuns să fie iubit nu numai de noi ci şi de vecinii din bloc. Îi place să fie mângâiat chiar când mănâncă şi atunci toarce zgomotos şi dă din coadă.

Până aici povestea pisoiului iubit din casa duşmanului pisicilor.

În anul 1999, când fiul nostru a terminat cei trei ani de serviciu militar şi s-a întors definitiv la Haifa, l-a cerut înapoi pe Ciompi, dar noi ne ataşasem atât de mult de el încât am refuzat să-l restituim. Înţelegând sentimentele noastre pentru Ciompi, tânăra pereche a cumpărat de la un magazin de animale casnice o pisicuţă albă ca zăpada, de rasă pură Angora, pe care a botezat–o „Iulia”. Ei nu puteau să lase nobila pisică să iasă din casă, de frică să nu fie furată. Chiar când o luau în grădina apartamentului, o păzeau să nu se urce pe gard şi să sară la vecini. I-au cumpărat un closet special, cu o uşiţă batantă, cu pietriş absorbant de mirosuri, astfel încât preţioasa pisică să nu fie nevoită să iasă din casă. Când Iulia a ajuns la maturitate sexuală şi a început să miorlăie nenorocită, fiind „în călduri”, au dus-o la veterinar, care a sterilizat-o.

Noi am rămas cu Ciompi, tânăra pereche cu Iulia, până ce fiul nostru a fost trimis de societatea de „high-tech” la care lucra, la o sucursală a firmei din Statele Unite. Ce să facă acum cu Iulia? Ne-au lăsat-o nouă! Aveam deci în casă două pisici: un pisoi „din popor”, care nu cerea o îngrijire specială, şi o pisică „nobilă”, care nu putea fi lăsată să iasă din casă şi necesita un tratament special cu acel closet chimic, care trebuia curăţat periodic şi schimbat pietrişul absorbant. Pe Iulia o ţineam în terasa dormitorului şi de aceea nu puteam deschide uşa spre terasă, ca să intre aer proaspăt de afară. Când am plecat în străinătate, n-am avut probleme cu Ciompi: i-am lăsat unei vecine boabele speciale, mâncarea pentru pisici şi am scos în faţa uşii de intrare castronul cu mâncare şi cu apă. Fiind vară, Ciompi o să doarmă în grădină sau pe preş. Ce te faci însă cu distinsa Iulia? Am dus-o pentru tot timpul absenţei noastre la cuscri, împreună cu closetul chimic, cu un sac cu pietriş absorbant şi cu un sac cu mâncare de pisici, precum şi cu instrucţiuni cum s-o păzească să nu iasă şi să fie furată. Nu e simplu, destulă bătaie de cap.

Am ajuns la concluzia că trebuie să ne scăpăm de Iulia, dar nu ne lăsa inima s-o lăsăm să iasă, sau s-o vindem şi să ajungă pe cine ştie ce mâini. Soluţia a venit când nu ne aşteptam: grădinarul druz care îngrijea periodic de grădina noastră a văzut-o pe Iulia printre lamelele oblonului terasei, în timp ce urcase pe o scară şi scurta tufişul din faţa casei. El ne-a rugat să-i dăm un pui, pentru copiii lui, când pisica albă din terasă va făta. I-am răspuns că pui n-o să fete niciodată, fiind sterilizată, dar i-am oferit în dar frumoasa pisică imaculată. Surprins, necrezându-şi urechilor, ne-a mulţumit emoţionat şi a primit lădiţa în care călătorise Ciompi în fiecare săptămână, ca s-o ia pe Iulia, împreună cu toată zestrea ei. După două săptămâni, când a revenit să se ocupe de grădina noastră, grădinarul ne-a povestit cât s–au bucurat copiii lui când au primit-o pe Iulia, cât o iubesc şi o îngrijesc. Iulia era acum mult mai fericită, putea ieşi din casă şi să hoinărească prin curţile vecinilor: tot satul ştia că imaculata pisică de Angora aparţine grădinarului. Nimeni nu ar fi îndrăznit s-o fure.

Halabi (aşa îl chema pe grădinar, ca pe jumătate din locuitorii satului Daliat el Carmel) a fost schimbat cu alt grădinar, nu mai ştim nimic despre Iulia, am vrut să-l vizităm pe Halabi, dar nu am făcut-o până acum.

Ciompi îmbătrâneşte, dar nu dă semne de schimbări în comportament. Să-i urăm mulţi ani înainte, înconjurat de îngrijirea şi de dragostea noastră.

Nota Redacţiei: *Am publicat în vremea din urmă povestiri cu pisici de Getta Berghoff şi Gina Sebastian Alcalay. Acum, uite, aflăm că şi Aharon Govrin face parte din acest club filo-pisicesc. Ce se întâmplă în aliaua noastră?*

Sediul Centrului pentru păstrarea moştenirii spirituale a olimilor noştri, din Tel Aviv.

Ah, era să uit! Nu e vorba de moştenirea spirituală a evreilor originari din România, ci a celor originari din oraşul Alep (Siria).

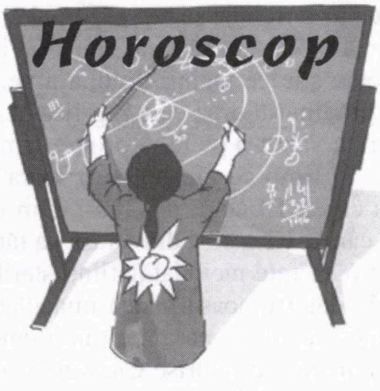

Septembrie

Berbec (21 martie – 20 aprilie): Veți primi o veste pe care o așteptați de mult – și este o veste foarte, foarte bună. Prietenii vă vor face o surpriză, iar familia, spre uimirea dumneavoastră, nu va avea nici un „amestec" în acest mic complot. În această lună invitațiile nu vor prididi și totul vă va face o foarte mare plăcere.

Culoare: mov.

Taur (21 aprilie – 20 mai): În sfârșit, necazurile v-au părăsit. Poate că au plecat spre unul din cei așa-ziși foști prieteni care vă voiau tot timpul binele, vă dădeau mereu sfaturi dar, de fapt, v-au necăjit atât de mult cu intrigile și bârfele lor.

Numere: 1, 3, 7.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): Vacanța pe care v-ați oferit-o pare să-și arate roadele. Sunteți parcă mai calm, mai liniștit. Continuați să munciți cu aceeași energie. În ciuda turnului de solitudine în care v-ați închis deliberat, oamenii își exprimă sentimentele frumoase pe care le au față de dvs., vă admiră, vă caută apropierea. Nu vă irosiți puterile cu fleacurile care vă irită. Treceți peste tot ce vă deranjează.

Culoare: albastru.

Rac (21 iunie – 22 iulie): Multe necazuri, din toate părțile. Sperați însă că vor trece de la sine, fără nici o intervenție. Renunțați puțin la aerul de superioritate pe care îl afișați în ultima vreme. Nu vă favorizează și, mai ales, nu face impresie bună în societate. Comportați-vă cu mai mult respect față de cei dinn jur.

Numere: 5, 9, 31.

Leu (23 iulie – 22 august): Vă simțiți din nou plafonat. Trebuie, cu toate eforturile pe care le implică acest lucru, să vă faceți ordine în gânduri și în viață și să vă stabiliți prioritățile. Nu vă neglijați sănătatea – odihna, plimbarea, micile divertismente – și, mai ales, ascultați părerea celor care vă sunt foarte apropiați.

Culoare: portocaliu.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): E luna dvs., cu ziua dvs. de naștere. Invitați-vă prietenii, acasă sau în oraș, discutați, povestiți, amuzați-vă. Timpul trece repede și amintirile sunt întotdeauna frumoase. Nu vă întristați pentru orice nimic. Gândiți-vă mai mult la propria dumneavoastră persoană și la cei care vă sunt dragi.

Numere: 2, 6, 12.

Balanță (23 septembrie – 22 octombrie): Timpul zboară. Deși vă credeați departe de tot ceea ce se întâmplă, gândurile dvs. se îndreaptă către cel sau cea care v-a fost mereu alături. Sunteți preocupați în fiecare clipă de viitorul copiilor. Dacă s-ar putea, ați face totul să le preluați greutățile și să le lăsați lor doar bucuria de trăi împăcați și satisfăcuți.

Culoare: alb.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): Împliniri, împliniri. Bucurii mărunte, familiale și profesionale. Fiți mai concesivi și cereți mai puțin de la viață. Cele câteva zile libere din timpul sărbătorilor vă vor da prilejul să vă odihniți, să faceți poate o excursie și să vă vedeți rudele mai vârstnice pe care le-ați cam neglijat din cauza preocupărilor cotidiene.

Numere: 15, 29, 30.

Săgetător (23 noiembrie – 21 decembrie): Toată lumea vă ține pumnii să reușiți într-un nou examen al vieții. Veți depăși obstacolul, dar va fi nevoie să vă mobilizați multe resurse sufletești. Copiii vă vor da prilejul să vă bucurați pentru ei. Fiți încrezător!

Culoare: roșu.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Repetați mereu aceeași greșeală. Acordați credit oamenilor, dar nu nelimitat. Apreciați just lucrurile și acționați în consecință. V-ați lovit de prea multe ori de obtuzitate încât să refuzați să o luați în considerare.

Numere: 13, 19, 27.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): Aștrii vă sunt favorabili. Dar nu este suficient. Nu trebuie să lăsați totul la voia întâmplării. Nu fiți fatalist! Ajutați soarta să vă surâdă. O scrisoare pe care o veți primi în curând vă va trezi nostalgii. Gândiți pozitiv și arătați acest lucru întregii familii și amicilor.

Culoare: verde.

Pești (19 februarie – 20 martie): Diminețile mai răcoroase vă sunt pe plac. Puteți să vă faceți plimbarea și să respirați mai ușor. Timpul liber îl folosiți mulțumitor. Duceți dorul copiilor și al nepoțeilor, dar poate vă vor face o surpriză și-i veți vedea mai repede decât credeați.

Numere: 4, 18, 33.

Interim

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

La mare

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											●
2								●			
3					●					●	
4			●						●		
5							●				
6		●								●	
7	●				●			●			
8						●			●		
9					●		●				
10				●					●		
11						●					

ORIZONTAL: 1) Scriitor român contemporan, autorul romanului "Ochiul și marea" (Petre). 2) Navă destinată pescuitului pe mare sau folosită pentru dragarea epavelor – Localitate în Australia. 3) În acest loc – Inginer francez care, în 1887, a proiectat și construit primul submarin francez cu propulsie electrică, numit "Gymnote" (Gustave, 1825-1891). 4) Mihai Meriuță – Oscilație de înclinare a unei nave, provocată de acțiunea valurilor, când direcția de înaintare este paralelă cu aceasta – Ochi de lanț. 5) Dispozitiv în formă de mosor, fixat pe puntea navelor, pe care se leagă parâmele (pl.) – Lacom. 6) A amara un obiect pe o ambarcațiune. 7) Siglă pentru fosta Casă Centrală a Armatei – Prinse în radă! – Șmecher. 8) Totalitatea navelor fluviale, maritime sau aeriene ale unui stat – Ana Aslan – Aurel Ion. 9) Vase maritime – Inel de metal fixat de peretele cheiului și servind la amararea navelor. 10) Agenție de știri indiană – Poet ardelean, semnatarul poeziei "Nava roșie" (Emil, 1886-1954) – Ion Haralambie. 11) Dâra lăsată pe apă de o navă care înaintează (pl.) – ...de mare, pește teleostean de 8-10 cm., lipsit de înotătoarea codală (dim.).

VERTICAL: 1) O pânză în valuri... – Simbol pentru "fluorodinitrodifenil sulfonat". 2) A fixa încărcătura la bordul unei nave – A limpezi cu apă curată. 3) Porțiuni de apă stătătoare care s-au născut prin depunerea în fața golfurilor a unor îngrămădiri de nisip care au separat golful de restul mării (sing.) – Liric clasic român, autorul poeziei "La țărm" (George). 4) Nave de mare tonaj. 5) Prinse în hulă! – Răpitoare (pop.) – Bluză rustică. 6) A scoate din strâmtoare... – Element al scheletului. 7) Nume dat, în insula Mangareva, crocodilului – Scoasă din apă – ...de mare, pește lung și ascuțit. 8) Localitate în India – Corabie legendară... 9) ...și cunoscutul ei timonier – Plutește pe suprafața apei. 10) Aflate în duet! – Are 24 de ore – Liric român, autorul poeziei "Primăvara din mare" (Adrian, 1891-1968). 11) Capacitatea maximă de încărcare a unei nave, reprezentând rezervele de combustibil și încărcătură utilă.

DICȚIONAR: Oed, zede, sme, pti, fnps, uli, erei, duar.

M. MĂRDĂRESCU

Bilingv

9	8	7	6	5	4	3	2	1	
					●				1
		●							2
				●					3
			●					●	4
	●					●			5
●					●				6
		●					●		7
				●					8
			●						9

ORIZONTAL: 1) Eu... – scriu (fem.). 2) Pe ivrit... – ...Destul... 3) Cască – Binecuvântare. 4) Mobilare – Pârâu. 5) Linie – Fixat. 6) Religios – Creator. 7) Ceva – Nelegiuit. 8) Sutime – Întemeiate. 9) Zăbovire – Violență.

VERTICAL: 1) Praf – Înainte. 2) Adolescență – Foc. 3) Vaiet – Flotă de război. 4) Prietenie – Urzeală. 5) Pentru că... – Bunătate. 6) Vechime – Schițare. 7) Purtător de cuvânt – Sac. 8) Izolare – Blestemat. 9) Țapi – Podoabă.

RODICA WEINBERG

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Calcule eronate: Pensionare, rx, invelis, ott, t, v, uc, profesoara, renal, i, il, imaginar, a, ee, ug, sold, t, arena, ea, antena, dar, roi, trepte.

Pe gustate...: Gara, salam, emancipare, malt, n, vaz, r, alica, i, sacru, l, rn, ac, calorii, lift, arin, eu, ins, uta, unica, arac, eva, caisi.

Integrama I: D, s, f, c, d, sinucigasi, fuior, nuc, rufe, iutit, zero, mica, morala, nit, rit, roade.

Integrama II: F, s, s, g, s, deteriorat, baros, ata, arii, tunet, inot, pili, plisat, tac, aci, vraja.

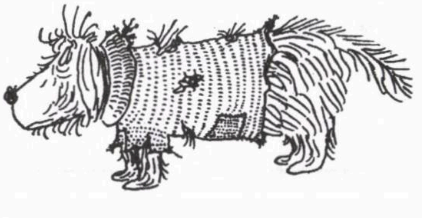

INTEGRAMA I

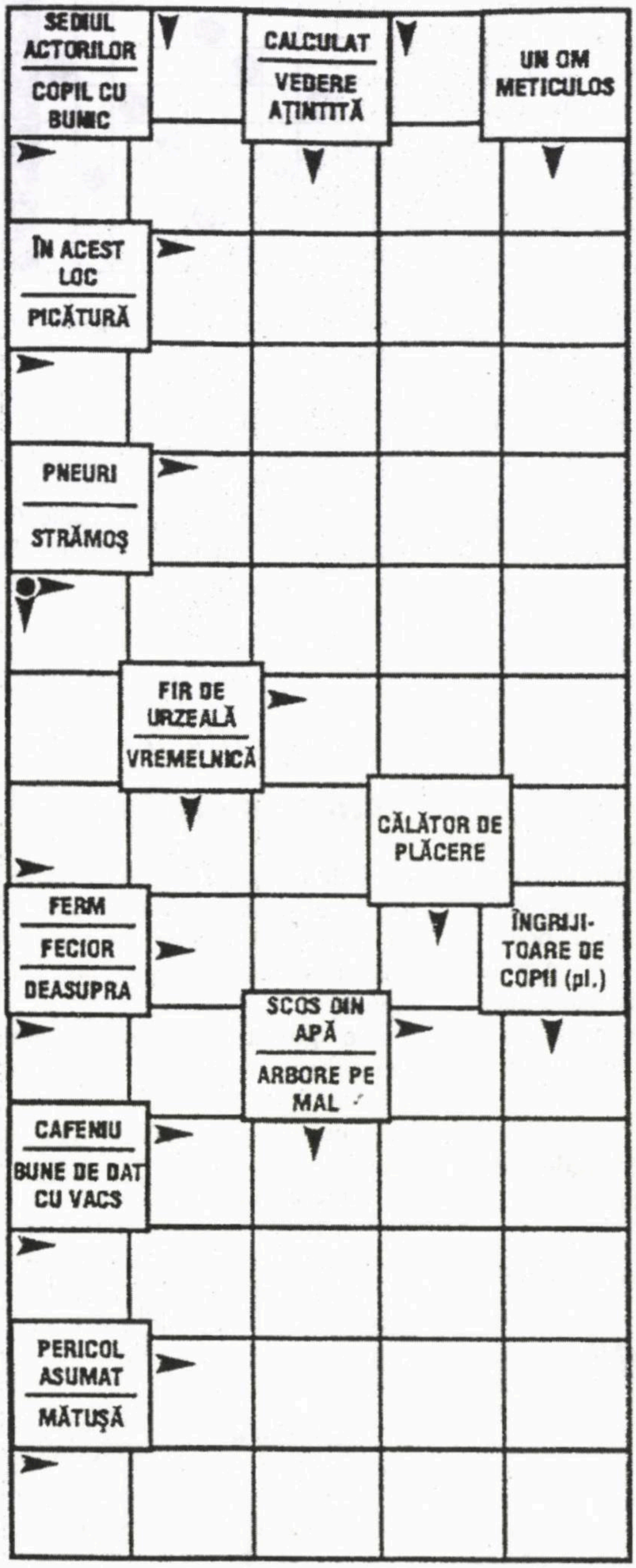
SEDIUL ACTORILOR
COPIL CU BUNIC
CALCULAT
VEDERE AȚINTITĂ
UN OM METICULOS
ÎN ACEST LOC
PICĂTURĂ
PNEURI
STRĂMOȘ
FIR DE URZEALĂ
VREMELNICĂ
CĂLĂTOR DE PLĂCERE
FERM
FECIOR
DEASUPRA
ÎNGRIJITOARE DE COPII (pl.)
SCOS DIN APĂ
ARBORE PE MAL
CAFENIU
BUNE DE DAT CU VACS
PERICOL ASUMAT
MĂTUȘĂ

INTEGRAMA II

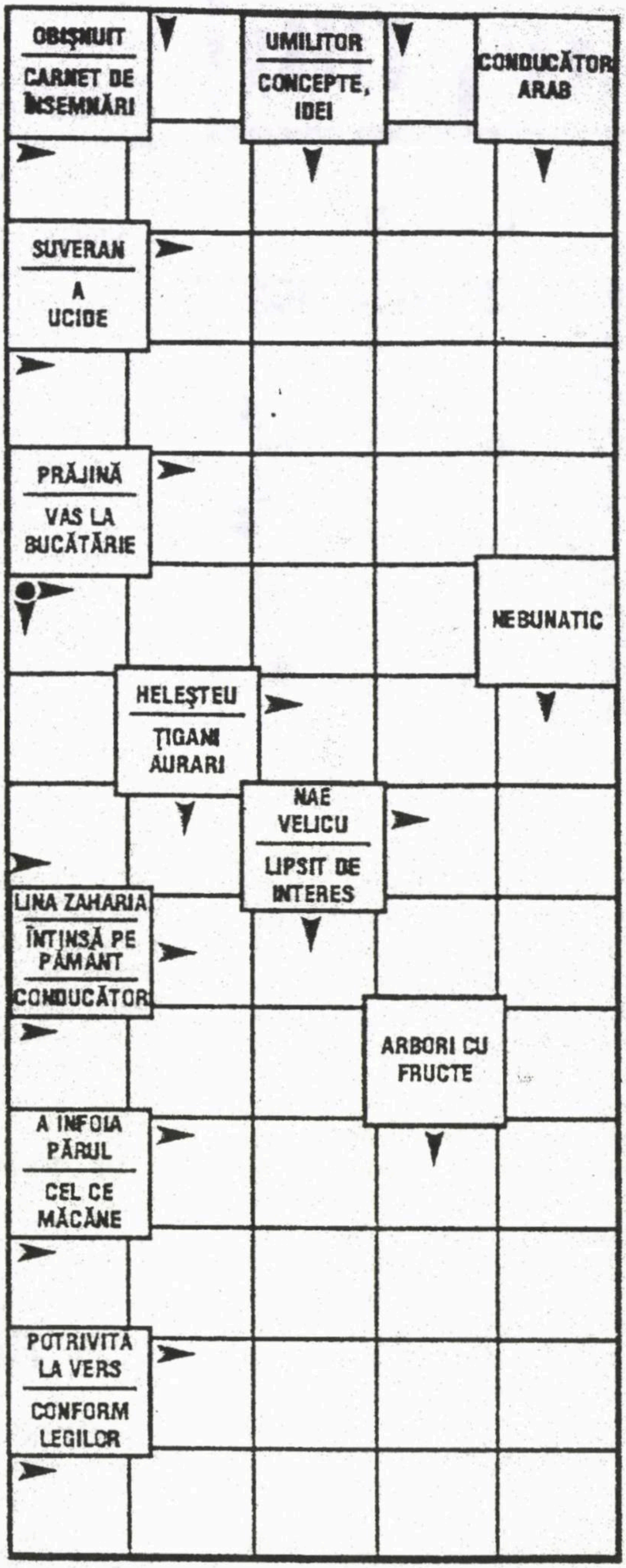
OBIȘNUIT
CARNET DE ÎNSEMNĂRI
UMILITOR
CONCEPTE, IDEI
CONDUCĂTOR ARAB
SUVERAN
A UCIDE
PRĂJINĂ
VAS LA BUCĂTĂRIE
NEBUNATIC
HELEȘTEU
ȚIGANI AURARI
NAE VELICU
LIPSIT DE INTERES
LINA ZAHARIA
ÎNTINSĂ PE PĂMÂNT
CONDUCĂTOR
ARBORI CU FRUCTE
A INFOIA PĂRUL
CEL CE MĂCĂNE
POTRIVITĂ LA VERS
CONFORM LEGILOR

Colegul meu, Jack

Este prietenul din Haifa, gălăţeanul, pe care în actul de naştere şi în cataloagele şcolare îl gasim ca Feldstein Iancu.

Azi, ca şi în urmă cu peste 60 de ani, a adăugat profesia lui medicala: "doctorul".

În toamna anului 1934 mi-am început studiile la Facultatea de Medicină din Iaşi. În prima zi când s-a strigat prezenţa, tot mă uitam cine e colegul cu nume evreiesc. Nu cunoşteam pe nimeni. Eram în număr de ceva peste 20, fetele în minoritate. În câteva zile ne-am apropiat unii de alţii, pentru că, instinctiv, şedeam în bănci şi la mesele de lucru unii lângă alţii, separaţi de creştini. Cel mai dificil obiect era anatomia, cu profesorul Gr. T. Popa, om cult, foarte serios şi exigent. Cum era imposibil de luat notiţe după expunerile lui, trebuia să învăţăm acasă din tratate. Singurul care era pe piaţă era "Testut", în franceză, masiv, greu de ridicat dar şi foarte amănunţit. Nu toţi erau cunoscători ai limbii franceze. Nu era ieftin, dar am reuşit să găsesc la "second hand". Cum era un obicei de a învăţa în doi, Feldstein mi-a propus (sau poate eu lui), să ne asociem. Zis şi făcut. El venea la mine şi căutam să înţelegem tema dată. De la alţi colegi gălăţeni am auzit că-l strigau "Jenică", aşa că toţi anii de facultate, aşa a rămas. Mai târziu, am aflat că în familie era Jack, şi am preluat şi eu numele.

Era un băiat modest, nu se scălda în banii veniţi de acasă, locuia la o gazdă, mânca la Cantina Studenţilor evrei (din subsolul Băncii Dacia), nu totdeauna pe săturate. Am început să ne cunoaştem nu numai ca şcolari. Nu era un "băgăreţ", unul care să iasă în faţă. Când în anul II, Marcus Wasserman şi cu mine am scos o "revistă" de 8 pagini dactilografiate, de "satiră şi umor", numită "Chestia", pentru colegii evrei, el a aşteptat, nu s-a înghesuit când am prezentat-o colegilor, în sala de disecţie.

Numărul 3 n-a mai apărut!

Jenică îmi povestea – doar făceam şi pauze la toceală – de anii din liceu şi cum profesorul de română Aetius Hogaş (fiul lui Calistrat Hogaş, scriitorul), îi îndemna la lectură, deschizându-le pofta şi făcându-i să caute carţile ce se puteau găsi. Îi plăcea muzica şi arta, dar la Galaţi, ca şi la Focşani, era greu a-ţi împlini aceste dorinţe şi visuri. Mi-am dat seama mai târziu că Jenică are ceva deosebit în firea lui, cu vorbirea mai lentă şi gânditoare.

După 23 august 1944 ne-am luat diplomele de "Doctor în Medicină şi Chirurgie". El s-a îndreptat spre obstetrică-ginecologie, eu spre chirurgie. Activam în Bucuresti, în două raioane diferite şi ne întâlneam ocazional.

Jack avea dorinţa de aprofundare, de meditare, de a se face util semenilor. N-a dat curs în România talentului scriitoricesc şi nu a pus pe hârtie cunoştinţele şi ideile lui, uneori filozofice.

Astfel, am fost uimit primind, în urmă cu 6 ani, prima lui carte, "Momente", după care au urmat încă patru. Toate cu miez şi îndemnul la meditare.

De curând am găsit în cutia poştală "Destine", dar fără dedicaţia obişnuită. Mă aşteptam, după ce văzusem pe plic adresa scrisă de altcineva. Fusese greu bolnav, şi-a revenit în bună parte, dar i-au rămas unele sechele (greutate la scris) şi se luptă cu ele. Vorbim la telefon şi mă doare sufletul. Ne-am întâlnit acum câtva timp la un nepot de-al lui în Bat Yam şi ne-am bucurat. În Haifa e bine văzut de concetăţeni şi apreciat ca "un om al cărţii". În tot ce a publicat, se vede munca stăruitoare depusă de el şi nimic n-a ieşit bătând din palme. O bibliografie bogată i-a venit în ajutor. Are o satisfacţie morală (cea materială nu o poate avea, ca orice scriitor de limbă română din Israel).

Acum, la senectute, suntem mulţumiţi cum am ajuns, şi lui Jack îi doresc din inimă să fie iar omul care a fost. Nimeni nu-şi cunoaşte destinul (el însuşi o spune), dar poate al lui va fi favorabil.

Sper că vom vedea şi cartea cu numărul 7.

P.S. În revista nr. 255 din 1 iunie, la pagina 69, d-na Coca Helman din Ashdod îşi aminteşte de doctorul Manole Solomon, văr primar cu tatăl ei. L-a văzut doar într-o fotografie şi ştie despre el probabil din spusele altora. În luna iunie s–au împlinit 67 de ani de la moartea lui.

Eu l-am cunoscut personal şi am fost martor la plecarea lui pe drumul fără întoarcere.

Era medic secundar la secţia de ginecologie-obstetrică a Spitalului Israelit din Iaşi şi nu la "Sfântul Spiridon". Un medic priceput, un om blând şi cu zâmbetul pe buze. Eu eram intern al secţiei de urologie.

În ziua de 16 iunie 1941, spitalul a fost rechiziţionat de armată şi transformat în "Spitalul militar de zonă interioară – nr. 287". Director a fost numit dr. Iamandi (fost medic-şef al oraşului), mobilizat cu gradul de colonel. Tot personalul a fost rechiziţionat şi "înarmat" cu o brasieră de Cruce Roşie şi cu o adeverinţă de liberă circulaţie la orice oră. Bolnavii au fost externaţi şi saloanele pregătite pentru alţi pacienţi. Mirosea a război.

În zorii zilei de 22 iunie, armata română a trecut Prutul şi primii răniţi au început să sosească. După o săptămână m-am dus la muncă, la fel ca în alte zile. Au început să sosească ştiri că sunt manifestaţii antisemite în oraş, cu focuri de armă şi scoaterea evreilor din casele lor. Noi am primit ordin de la director să nu părăsim spitalul. Am rămas acolo, căutând să-i comunic soţiei (eram căsătorit de două luni) să nu se neliniştească. Deodată îl văd pe dr. Manole Solomon îndreptându-se grăbit spre ieşire. Colegul Jack Şmilovici-Savu sare şi-l apucă de o mânecă a hainei, să-l împiedice să iasă. Manole se zbate, îşi leapădă haina şi strigă de lângă uşă: "Trebuie să mă duc acasă, Edith e singură!". A fost împuşcat în faţa uşii, cum scrie d-na Coca Helman.

Nu-mi aduc aminte de dr. Solomovici (nu Solomonovici). Era medic ORL-ist la spital, dar s-a numărat printre miile de victime ieşene.

În "Minimum" din ianuarie 1997, în articolul "O vară fierbinte", am scris şi despre acest episod.

Dr. G. Manescu
Bat Yam

Sifonul de Rosh Hashana

În fiecare an în preajma sărbătorilor de toamnă îmi vin în minte pregătirile ce se făceau în copilărie, munca multă, mâncarea bună, dulciurile, nelipsita turtă de miere. Tata, "sifonar" de felul său, în fabrică, avea grijă să aprovizioneze cu sifon pe toţi clienţii noştri.

Cine mai ţine minte cum erau sticlele de sifon cu "cap" de cositor, ştie cum apăsai pe mânerul capului şi sifonul curgea în pahar. Erau sticle de un litru, de doi litri (*dublu*, aşa se numea), şi *dubloane* de patru litri, din aramă. Astea mari erau mai ales pentru locuitorii de la sate, care le aduceau goale la fabrică în ziua când veneau la târg în oraş şi după aceea le luau pline, pregătite de tata pentru ei.

De ce am înşirat toată "specialitatea" asta? Pur şi simplu penru că îmi aduce aminte de o poveste din zilele de Rosh Hashana la noi acasă. Pentru că erau mese întinse cu mulţi invitaţi, clienţii primeau de la tata, cu împrumut, câte un *dublu* sau două ca să nu le lipsească tocmai sifonul la vinul ce se consuma din belşug. Dar mulţi gospodari uitau să mai înapoieze *dublele* (care erau comandate special de la fabrica de sticlă din Lespezi şi costau scump), iar tata le păstra de la o sărbătoare la alta tocmai ca să-i mulţumească pe toţi.

În zilele de Rosh Hashana, ca să scurteze drumul, mulţi evrei din Strada Mare treceau prin curtea noastră ca să ajungă la "şil". La întoarcere, tot aşa – şi, desigur, toţi cei ce treceau ne urau "a ghit iur!".

În seara celei de a doua zi, la terminarea rugăciunilor dl. Şloim şi soţia, trecând prin curtea noastră, ne-au urat, cum am spus "a ghit iur", dar tata, preocupat de grija lui pentru sticle, i-a strigat în loc de răspuns la urare: "Domnu' Şloim, dublul!" (îl ştia cam uituc şi avea grijă să-i amintească).

O clipă am rămas uimiţi, dar pe urmă am izbucnit în râs. De fapt tata avea dreptate: putea să meargă acasă la fiecare să-şi adune sticlele, putea să rişte să piardă vreuna? Pe atunci nu se cerea garanţie dacă dădeai omului un împrumut; totul era pe cuvânt de onoare. Cine nu era corect trebuia adus "la ordine". Alt prilej mai bun nu era decât când îl prindeai în curtea ta...

De atunci, expresia "Domnu' Şloim, dublul!" a rămas în familie.

Coca Helman
Ashdod

Sora de la Kupat Holim

Ceea ce vreau să vă descriu în rândurile de mai jos pare a fi ceva imposibil, ceva incredibil. Cui povestesc faptul zice că e de necrezut ce s-a întâmplat. Chiar mie, când descriu întâmplarea, mi se pare că e imposibil să se fi întâmplat în realitate. Şi totuşi, spre marele meu regret, s-a întâmplat cu adevărat şi viaţa familiei noastre s-a schimbat complet.

Pe data de 24 martie 2008 am plecat cu soţia mea şi cu îngrijitoarea ei la dispensarul Kupat Holim Rehovot pentru un control banal la ochi. Ne-am dus, cum e uzul, mai întâi la ghişeu cu cartela magnetică să primim formular pentru doctor. Funcţionara ne-a spus să întrebăm mai întâi doctorul dacă e nevoie să mergem la soră. La soră se merge pentru picături pentru dilatarea pupilelor şi pentru un control constând în citirea unor cifre de diferite mărimi.

Am aşteptat cuminţi să ne vină rândul, aşa cum suntem obişnuiţi noi, olimii din România, învăţaţi să-i respectăm pe cei care se ocupă cu medicina. Când ne venise rândul să intrăm, a apărut o soră care a intrat pentru un minut. Ne-am dat seama că voia să introducă o persoană care nu stătuse la rând, şi chiar aşa s-a întâmplat.

Sora nu s-a sinchisit de protestele soţiei mele. După două minute a ieşit şi i-a spus soţiei să intre în cabinet şi să aştepte acolo. Când soţia mea s-a ridicat să intre, i-am spus sorei că vreau să intru şi eu, ca s-o însoţesc. Soţia mea are peste 80 de ani şi merge cu un baston.

Şi aici începe tragedia. Sora nu mi-a permis să intru. Atunci am întrebat dacă poate să intre îngrijitoarea, dar sora, încăpăţânată, nu i-a permis nici acesteia să intre. Nu am înţeles de ce, când pe toate uşile de la Kupat Holim scrie că fiecare bolnav are dreptul de a fi însoţit de o persoană. Aşa cum am aflat după aceea, sora i-a spus soţiei să se aşeze pe un scaun cu rotile, şi cum roţile, cum s-a dovedit ulterior, nu erau blocate, când sora a terminat cu controlul i-a spus soţiei mele să treacă de pe scaunul cu rotile pe scaunul penru controlul optometrist. Soţia mea a spus sorei: "Poate îmi dai mâna ca să mă ajuţi". Sora i-a răspuns: "Pentru doi metri ai nevoie de ajutor?" Soţia mea a făcu un efort, scaunul s-a dat puţin înapoi şi ea a căzut, fracturându-şi mâna dreaptă şi femurul.

Cum pot eu să descriu ce a urmat? Soţia a ţipat de durere, imediat a venit un doctor, a fost dusă la secţia de ortopedie şi imediat cu ambulanţa la spitalul Kaplan.

Pe scurt, din ziua aceea, toată viaţa ni s-a schimbat. Soţia mea a suferit o operaţie foarte grea şi de atunci circulă pe un scaun cu rotile.

Shlomo Bercovici
Rehovot

Harry Ross, Naharia (câteva aforisme despre ciudăţenii:

- Dintr-o floare şi un ghiveci cu toartă, pictorul face o natură... moartă.
- O monedă păstrată o sută de ani e o vechitură, dar preţuieşte munţi de... bani.
- Lumea de apoi ne promite s-avem acolo ce n-am avut aici. Păi, zi-i că moartea nu e un păcălici?
- Adevărul e ca pasărea-n zbor. Îţi scapă mereu, ascunzându-se în nori.
- Deşi am ieşit de mult din epoca de piatră, unii o preferă, de parcă le-ar fi vatră.
- Dacă priveşti atent la prezentările de modă, impresia-i clară: orice haină-i... incomodă.
- Drogurile scumpe au căutare chiar şi la cei ce n-au de mâncare.
- Ne ferim de hoţi ca de ciumă, dar ei îşi văd de treabă, nu le pasă nici o brumă.
- Colecţionăm tot felul de obiecte bizare; unii dintr-o toană, alţii din... crezare.
- E cu adevărat teribil să dai o lovitură şi să treci... invizibil.
- Nimic în viaţă nu este perfect. De fapt, ăsta-i singuru-i... defect.
- Apa de ploaie nu-i doar ce pică de sus. Şi vorbele goale-s apă, nimic în plus.
- Are pasiunea un resort? Evident, dacă nu o laşi să ajungă la punctul său... mort.
- Zgârcitul preferă să-şi scoată o măsea, decât să cumpere o scobitoare pentru ea.
- "Tinereţea veşnică nu este un vis". Păcat că a murit de tânăr cel ce vorba asta a zis.)

Monica Bilan, Hannover, Germania (câteva observaţii verificate:

- Când cineva îşi îndeplineşte corect obligaţiile, nu înseamnă că este stăpânit implicit şi de probitate morală.
- Religiile s-au opus instinctelor primitive ale omului, dar şi unor porniri generoase şi liberale.
- Femeile înţeleg prin instinct şi sensibilitate ceea ce bărbaţii nu pot înţelege prin logică.
- Când Karl Marx a spus că religia este opium pentru popor, a scăpat din vedere să mai adauge şi de câtă nevoie are poporul de acest drog.
- Femeia este de două ori legată de viaţă: ca născătoare şi conservatoare a ei – doar ea este cea care-şi hrăneşte familia.
- Să existe bucurie care să nu fie încadrată între nenoroc şi regret, poate, chiar şi derizoriu?
- Forţa ignoranţei rezidă în perenitatea prejudecăţilor.
- Fricile şi obsesiile pot avea aceeaşi intensitate la o inteligenţă sublimată ca şi la una elementară.
- Se întâmplă, mai ales la bărbaţi, să dorească iubirea unor femei pe care nici nu le iubesc, nici nu le onorează în vreun fel!
- Religia este o chestiune politică, dar şi politica se transformă în religie, mai cu seamă în regimurile totalitare.
- Cel care dăruieşte se bucură mai mult decât cel care primeşte ofranda.
- Produsul scriitorului este un act de cultură, de pocăinţă şi penitenţă pentru sine şi umanitate, dar şi contrarul acestora.
- Ataşamentul şi solidaritatea germanilor faţă de Israel şi evrei în general se aseamănă cu o femeie care trâmbiţează că îşi iubeşte soţul, dar îl înşeală pe toate drumurile.
- Bărbaţii au o memorie lungă care se cheamă instinct şi o alta mai scurtă pe care au numit-o iubire.
- Iubirea şi suferinţa sunt inseparabile, ca doi duşmani care au nevoie unul de celălalt ca să poată exista.
- La venirea Crăciunului şi Paştelui creştin în Occident, pe lângă bucuria pioşeniei, există şi cea a realizării de mari beneficii comerciale şi a unui antisemitism şi anti-israelism ce nici măcar nu trebuie mascate prea mult.
- Religiile au fost şi au rămas ideologii predispuse la intoleranţă, în numele cărora s-au dezlănţuit crime şi masacre crâncene, prelungite până în zilele noastre.
- Tensiunea conflictului israelo-palestinian este întreţinută de decenii atât de duşmanii evreilor, cât şi de "prietenii" lor.
- Dacă parcurgem unele din scrierile lui Mircea Eliade, Emil Cioran, Constantin Noica (dar şi ale altor autori), ne putem da uşor

seama că fenomenul legionar (de atunci, dar și din zilele noastre) se prezintă ca o manifestare malefică a orgoliului național, subminat de cele mai grave complexe.

• În fervoarea lor de a descoperi adevărul, mulți istorici se mulțumesc și cu legende pe care, la nevoie, le făuresc ei înșiși.)

Dr. Iancu Iulius, Haifa (evocă figura reegretatului poet român Alexandru Lungu:

«Cu durere și regret am încadrat cu chenar negru numele lui Alex Lungu din catalogul virtual al promoției absolvenților Facultății de Medicină din București, seria 1949.

L-am întâlnit prima oară în martie 1945, când s-au redeschis porțile Facultății de Medicină pentru studenții evrei care întrerupseseră cursurile înaintea războiului prin legea antisemită a lui Gigurtu și pentru cei reîntorși cu câteva luni în urmă de la munca obligatorie, trecând prin sălile colegiilor Onescu și Abazon.

Am găsit în amfiteatre și în sala de disecție o atmosferă grea, apăsătoare. Procesul de aclimatizare reciprocă a vechilor și noilor studenți urma să fie lung și greu. Trecuseră doar câteva luni de la eliberarea României de sub jugul fascist și efervescența din pieptul fiecărui student încă nu se potolise.

Printre primii colegi în acea perioadă a fost Alex Lungu. L-am întâlnit la cursurile facultății, apoi la manifestațiile antifasciste ale noului regim, în cadrul mișcării studențești democratice, în lupta pentru o nouă orânduire politică și pentru democratizarea învățământului superior.

Mai târziu am fost câțiva ani externi la spitalele noi și moderne ale CFR-ului din București.

La absolvirea facultății a fost numit asistent universitar la clinica de endocrinologie "C. I. Parhon" de sub conducerea profesorului nostru acad. Ștefan Milcu. Paralel cu activitatea sa științifică medicală a dezvăluit în decursul a peste șase decenii un talent poetic excepțional, editând numeroase volume de poezii.

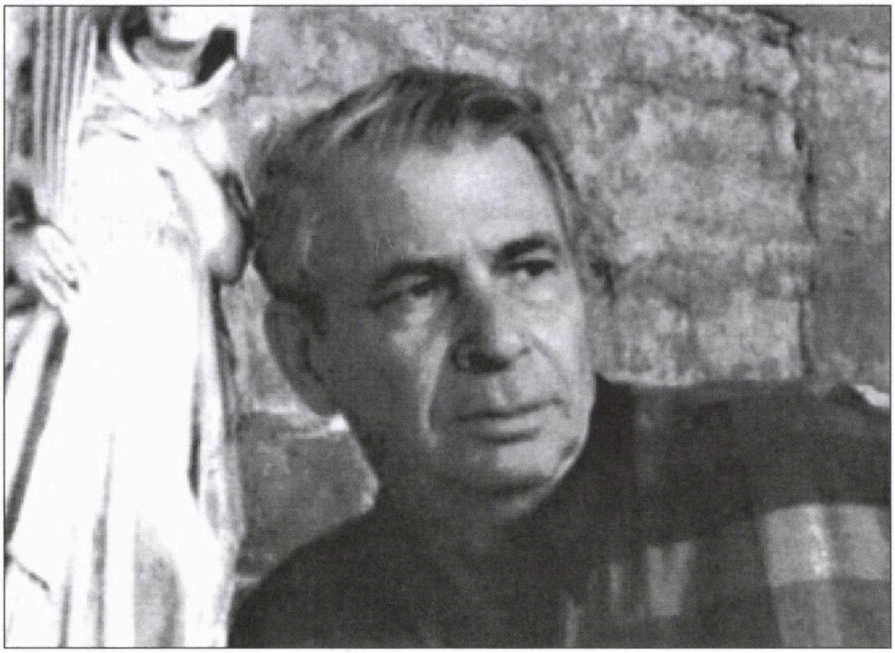

Alexandru Lungu

Alex. Lungu este unul din cei mai talentați și prodigioși poeți ai generației postbelice. Numele și poezia lui sunt cunoscute, depășind granițe și etnii.

În 1979 s-a stabilit în R. F. Germania, unde activa paralel pe tărâm medical și literar.

Bucuria apariției primului volum de poezii, "Ora 25" (1946), ne-a împărtășit-o, unui cerc de colegi îmbrăcați în halate albe, cu mândrie și entuziasm.

Era bine cunoscut în Israel, pe care l-a vizitat în repetate rânduri.

În 1999 l-am revăzut la Tel Aviv, la întâlnirea promoției 1949, care s-a desfășurat la hotelul Carlton, și apoi în vizite particulare la colegi și prieteni.

Alex a fost un prieten cald, sincer, democrat convins, care a crezut în ideile umaniste ale orânduirii socialiste, în progresul politic, în libertatea de gândire și creație. La fel ca alți scriitori români, care se află în afara granițelor țării, a fost dezamăgit și înșelat, alegând exilul pentru restul vieții.

În 2006 a răspuns la rugămintea mea, acordându-mi o prefață la primul meu volum de poezii, "Poeme în amurg".

În România, Lungu a fost ignorat de literatura oficială până în 1989, nepublicându-i-se lucrările.

Alex Lungu a scris, așa cum spune Marian Popa în cartea dr-ului M. Mihailide "Medici, scriitori și publiciști români" (2003), "o poezie cerebrală, de fantezie insolită. Poemele sale sunt exerciții imagistice subtile, trăind prin forța metaforismului pletoric și arborescent".

Alex Lungu, poet român, a scris în românește, a îmbogățit limba, literatura, poezia românească cu metafore de o rară frumusețe și de un incomparabil nivel poetic.

Numele lui Lungu a fost deseori pomenit în "Minimum" și alte reviste. Personal am fost fermecat de poeziile sale aparținând prozodiei moderne. I-am dedicat un articol în

"Orient expres", numindu-l "poetul metaforelor îndrăzneţe". Aceasta cu ocazia apariţiei volumului său de poezii "Scorbura melancoliei" (Bonn 2006).

Prin moartea lui dispare un om deosebit, înzestrat cu calităţi de om de ştiinţă împletite cu un talent poetic deosebit.

Ing. Matei Grisaru, Haifa (abordează dramaticul subiect numit Kapo:

«Mă alătur părerii cititorului ing. H. Tannenzapf care sesisează în numărul din iulie-august că fenomenul Kapo nu defineşte totdeauna personagii negative, poate chiar mai mult, persoane care au suferit dublu: întâi ca deţinuţi şi ulterior ca proscrişi.

Mult timp m-am întrebat din ce cauză d-rul W. Filderman, acela care a încercat alături de alţi oameni de bine să îmbunătăţească pe cât era posibil situaţia evreilor din România, a preferat după război Franţa în locul Israelului. Răspunsul mi l-am dat eu însumi după ce am luat cunoştinţă de cazul d-rului Kastner din Ungaria. Este adevărat că nici unul nici altul nu au fost deţinuţi în lagăre dar, datorită activităţii lor din timpul războiului, li se putea atribui cu uşurinţă epitetul de Kapo. Soarta d-rului Kastner în acest sens este de altfel cunoscută.

În urmă cu un timp oarecare mi–a căzut în mână cartea în ebraică "Nisuei Kafrisin" de Lea Şenar. Titlul m-a făcut să cred că este vorba de cei care, certaţi cu normele religioase, pleacă în Cipru pentru a-şi uni destinele numai sub protecţia legilor civile. M-am înşelat: era vorba de căsătoriile dintre tinerii evrei scăpaţi din lagărele naziste şi ajunşi în lagărele britanice înainte de înfiinţarea Statului Israel.

Într-una din barăci, o femeie tânără revenită de la Auschwitz era persecutată şi ameninţată permanent chiar de către alţi foşti deportaţi. Motivul: fusese Kapo. La insistenta rugăminte a tinerei, comandantul evreu al lagărului a organizat într-una din zile o mică adunare. După ce i-au fost aruncate pietre şi epitete jignitoare, i s-a permis tinerei să se explice. Venise în lagăr cu două surori mai mici. Inapte pentru muncă, destinul acestora era implacabil: cuptoarele. Într-o încercare disperată de a le salva, sora mai mare le-a ascuns în propria ei baracă. Dar alimentele, insuficiente chiar şi pentru o singură persoană, nu puteau hrăni în nici un caz trei guri, oricât ar fi fost ele de mici. Numai punându-se la dispoziţia ofiţerilor nemţi ea a putut obţine un plus de alimente. Din păcate sacrificiul ei a fost zadarnic: ambele surioare au murit de boală. Inutil, cred, să precizez că, aşa cum rezultă din cartea citată, atitudinea faţă de tânăra persecutată până în ajunul explicaţiilor s-a schimbat radical.

Bineînţeles că nu toţi cei consideraţi kapo sunt acuzaţi în mod gratuit dar, ca în multe alte probleme, generalizările sunt nu numai neavenite dar şi periculoase.

Întrebarea care se pune cu acuitate se referă la actualii kapo. Dacă aceia din timpul războiului, chiar şi cei mai înrăiţi dintre ei, au făcut-o totuşi în condiţii grele de detenţie, forţaţi într-un anumit fel de împrejurările în care îşi târau existenţa, putem oare găsi circumstanţe atenuante istoricului prof. Şlomo Zand de exemplu, care, împreună cu alţi acoliţi, susţine că nu există un popor evreu şi ca urmare nu este necesar nici un stat al evreilor? Caracterizarea de kapo se potriveşte fără discuţie şi membrilor evrei ai unei asociaţii de extremă stângă care, profitând de aberanta şi sinucigaşa aş spune democraţie israeliană, organizează o adunare antisionistă – unde credeţi? – la Beit Zionei America din Tel Aviv! Să vezi şi să nu crezi! Printre vorbitori, Beni Tziper, redactorul rubricii de cultură şi sport de la ziarul "Haaretz", Adi Ofir de la universitatea Tel Aviv şi alţii, care consideră că trebuie să li se permită celor 12 milioane de refugiaţi palestinieni să revină pe teritoriul Israelului, să se ridice aici un Stat al tuturor cetăţenilor. Semnificaţia e clară.

Dacă ziarişti de la "Haaretz" nu sunt semnalaţi pentru prima oară ca stângişti de diverse grade, am rămas mirat, dacă nu chiar consternat, că în "Maariv", la rubrica "Păreri", ziaristul profesionist şi permanent al ziarului Kobi Niv publică articolul "Pentru bomba iraniană", care se încheie astfel: "Dacă Iranul ar avea bomba atomică noi am sta liniştiţi şi nu am face nimic care să ne transforme în fitilul incendiar al lumii"... şi mai departe: "spre deosebire de Israel, Iranul este o ţară raţională care nu va face nimic în stare să-i dăuneze ei înseşi, astfel încât prezenţa bombei iraniene nu poate decât să tempereze ţările cu intenţii destructive din regiune".

În numărul următor al ziarului articolul a primit riposta dură dar binemeritată a ziaristului Ben Dror Iamini, precum şi a unui cititor. Adunarea de la Beit Zionei America a primit şi ea riposta meritată din partea ziaristului Gadi Taub.»)

Ing. Sergiu Brandea, Herzlia (discută, pe urmele acad. Solomon Marcus, despre... probabilităţi:

«În nr. 256-257/2008, revista "Minimum" a publicat un articol al acad. Solomon Marcus în care acesta demonstrează matematic că posibilitatea de a câştiga la loterie în România premiul I este de 1 la 14 milioane.

Citind articolul şi gândind la calculul probabilităţilor, am găsit interesant să relatez următoarele:

În urmă cu circa zece ani, într-o frumoasă zi de toamnă israeliană, mă plimbam cu soţia pe faleza din Herzlia. Pe una dintre aleile care duceau la malul mării, am întâlnit o tânără înaltă, cu ochii mari. Avea părul roşcat şi în general era drăguţă. În faţa ei, pe pământ, era întins un covoraş şi pe acesta câteva bijuterii din argint: inele, brăţări, medalioane etc. Soţia s-a oprit să privească, şi-a ales un inel şi când a întrebat de preţ, tânăra, cu un pronunţat accent străin, i-a explicat că exponatele sunt creaţii proprii, lucrate de mâna ei şi ca atare solicită o anumită sumă. Soţiei i-a plăcut inelul, aşa că l-am achitat şi ne–am continuat plimbarea.

După un an, ne aflam la Bucureşti vizitându-mi verişoara. Fiica acesteia, care tocmai terminase bacalaureatul şi se pregătea să plece la Londra pentru a-şi continua studiile, a remarcat la mâna soţiei mele inelul despre care am povestit mai înainte. Soţia n-a ezitat, şi-a scos inelul de pe deget şi i l-a dăruit Anei, cu urările de succes de care avea să aibă atâta nevoie în continuare.

Au trecut câţiva ani, cu toţii uitasem de existenţa inelului, când, într-o scrisoare a verişoarei mele, ni se relatează următoarele: Într-una din zile, fiica ei Ana se afla în metroul londonez, când alături de ea s-a aşezat o tânără. Aceasta a privit-o şi a remarcat pe mâna ei inelul. Cu politeţea cuvenită a întrebat-o dacă poate să-i spună de unde-l are şi Ana i-a povestit. Când a terminat, tânăra a surâs, a întors palma şi i-a arătat Anei un inel identic, explicându-i că inelele sunt creaţia ei şi că a executat doar două la fel, acela de pe mâna Anei şi al doilea de pe degetul ei, aşa că i-a fost uşor să-şi recunoască propria creaţie.

Mărturisesc că nu am încercat un calcul al probabilităţilor ca două persoane complet necunoscute una de cealaltă, din două ţări atât de depărtate, care întâmplător poartă inele identice, să se ntâlnească vreodată. Este ceva fantastic, dar s–a întâmplat.»)

Florin Z. Florin, Bucureşti (confratele nostru ne trimite 1. o anecdotă şi 2. o întâmplare reală. Întâi anecdota:

«Cadrul: un restaurant parizian, deschis imediat după război într-o clădire veche, cu spaţii nu prea generoase, cu scaunele înghesuite printre măsuţe, abia de te strecurai printre ele. Un grup de români se agitau, glumeau gălăgios la una dintre mese, neţinând seama că francezul care stătea la masa vecină era deranjat.

Francezul se adresează grupului:

– Excusez-moi, s'il vous plaît.

Românul: un mormăit neinteligibil.

A doua oară la fel.

A treia oară se aude:

– Quelle espèce de paysan!

Şi de aci încolo un schimb de amabilităţi:

– Merde!

– Idiot!

– Cretin!

– Imbecile! etc. etc.

"Muniţia" românului s-a terminat mai repede decât a francezului, care, vociferând în limba maternă şi deţinând un stoc inepuizabil de invective, continua.

Românul, enervat fiindcă nu ştia ce să mai spună, a luat-o pe româneşte:

– ...tu-ţi mama mă-tii!

Iar ca să priceapă, i-a tradus-o în franceza lui.

Prima parte, eliminând "prescurtarea", a devenit:

– Je veux faire l'amour...

Iar a doua parte:

–...avec votre grand-mère!

Francezul, pentru care aceasta nu era o înjurătură, a luat cele spuse la propriu, nu la figurat, şi a izbucnit în râs.

– Mais oui, mais oui, d'accord!

Înveselit, îl invita să "facă dragoste" cu bunica lui...»

...Iată acum şi întâmplarea reală:

«În anii 1935-36, România era în centrul politicii est-europene. Nicolae Titulescu încheiase "La petite entente" cu Cehoslovacia şi Iugoslavia, "L'entente balcanique" cu Iugoslavia şi Grecia. Începuseră şi convorbiri diplomatice cu M. Litvinov, din partea URSS.

În acest context are loc în 1936 un schimb de ambasadori (de fapt nu aveam decât legaţii, dar o să le numim aşa). Franţa numeşte la Bucureşti pe unul dintre cei mai cunoscuţi, mai experimentaţi şi mai profesionişti diplomaţi. Numai că, surpriză, guvernul român întârzie nejustificat să-şi dea acceptul pentru ca noul ambasador să-şi prezinte scrisorile de acreditare. Supăraţi de întârziere, ceea ce echivala cu un refuz, francezii îl convoacă la Quai d'Orsay – Ministerul de Externe – pe reprezentantul român la Paris.

– Ce se întâmplă, de ce nu ne daţi acordul? Ce aveţi cu persoana ambasadorului propus de noi?

– Cu persoana ambasadorului nu avem nimic. Noi avem ce-avem cu numele lui.

Pe ambasador îl chema, nici mai mult nici mai puţin, Edgar de la Cour Gaulle!»)

Prof. Felix Pascal, Ashdod («Am apreciat finalul unui articol din "Jurnalul săptămânii" din 12.07.08: "Aţi întâlnit antisemitism într-o ţară fără evrei sau doar cu foarte puţini?"

În cazul României, cred că se poate răspunde cu certitudine: da! (nu doar "se poate şi aşa").

Iar "Minimum" nu conteneşte să prezinte şi numele unor jalnici propagandişti ai antisemitismului, precum Ion Coja, C. V. Tudor, Cornel Dan Nicolae, Gh. Buzatu, Şerban Suru ş.a., ş.a.

Şi aceasta, în pofida legiuirilor în vigoare, care pentru asemenea atitudini prevăd sancţiuni penale, cu închisoare de la 6 luni la 5 ani!

N-am auzit de nici o condamnare în acest sens, deși nenumărate atitudini și declarații au apărut atât în presă cât și la televiziune.

N-am auzit de vreo "auto-sesizare" a Procurorului General, nici a altui organ al justiției romne, și nici din partea CNA.»)

...Și nici nu credem că veți auzi în curând **(n. red.).**

Ing. Dan Peer, Bat Yam (se interesează de soarta unei... vile din București:

«Vizionând "circul retrocedărilor" prezentat la televiziunile din România mi-am amintit despre "exproprierea" casei fostului meu director, inginerul Ștefan Murguleț.

Prin anii șaizeci lucram la Ipromet (Institutul de proiectări metalurgice) din București. Soția directorului nostru era doctoriță și avea o pagină medicală foarte citită în revista "Magazin". Se pare că doamna tratase cu succes pe unul din copiii lui Ceaușescu (poate Nicu?), drept pentru care soțul a fost promovat în funcția de ministru al Metalurgiei.

În această calitate a solicitat un grup restrâns (din care am avut onoarea să fac și eu parte) să-i proiecteze o vilă în cartierul Domenii, pe strada Mircea Zorileanu (sau Constantin Sandu Aldea?) și, după execuție, s-a mutat în casă împreună cu familia. Drept recompensă, am fost trecut pe lista de locuințe la o garsonieră confort 1.

Din motive numai de el știute, Ceaușescu l-a debarcat pe ministru trimițându-l la munca de jos (proiectant la institutul de mai sus), doamnei i-a fost luată pagina medicală și probabil că și dânsa a fost trimisă la munca de jos. Familia a fost dată afară din casă, iar locuința a fost găsită potrivită pentru ambasada statului (sic!)... Palestina!

În 1975, când am părăsit România, am trecut pe acolo și ambasada funcționa bine merci!

Sunt foarte curios dacă și astăzi mai funcționează acolo ambasada statului fantomă sau familia Murguleț a reușit să primească înapoi locuința expropriată samavolnic. Dacă cineva știe ceva în această privință, aștept să ne comunice amănunte la redacție.»)

I. Ivanovici

Sebastian Safiano, Miami, Florida, SUA (are, acolo pe plajă, o problemă. Ca vechi admirator al compozitorului Ivanovici – născut la Timișoara în 1845, – autorul celebrului cântec "Valurile Dunării" – el are impresia, bazându-se pe diverse mărturii, că artistul în cauză ar fi fost evreu. Dar nu e sigur, drept care ne cere informații precise în legătură cu acest subiect.

Sorry, dar nu avem așa ceva.

Îi rugăm pe cititorii noștri mai pricepuți în materie să-i furnizeze datele de rigoare pe adresa: Sebastian Safiano, 11461 S.W 93 Street, Miami 33176, SUA.)

Gh. Kovacs-Eichner (materialul despre Max Nordau este pe cât de interesant și bine documentat, pe-atât de lung pentru posibilitățile noastre.)

Iacob Zimbler, Haifa (ne atrage atenția că Theodor Cosma, mare pianist de jazz, trăitor la Paris, a împlinit foarte frumoasa vârstă de 98 de ani. Ne bucurăm și îi transmitem eminentului artist "până la 120!".)

Dr. Ernest Hușanu, Haifa; **Beno Zalmanovici,** New York, SUA; **Rodica Moșoiu-Durand,** Paris; **Avi Eldar,** Hedera; **Rodica Atanasescu,** Iași, România (mulțumiri pentru bunele cuvinte, sugestii și observații; ceilalți, pe curând).

Clinica de medicină alternativă

„Anita – Rehovot"

condusă de un doctor în medicină

HOMEOPATIE ● ACUPUNCTURĂ ● PLANTE MEDICINALE

Tratăm cu succes:

• Dureri de orice origine • Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate • Insomnii • Impotență •
• Prostată • Diabet • Colesterol • Hipertensiune •

De asemenea:

• Scădere în greutate • Întreruperea fumatului •

☎ 08/941-4254
08/945-6135

Turism

Dr. Michael Cernea, sociolog (Banca Mondială din Washington); din SUA; la rude.

Edgar Reichmann, scriitor; de la Paris; la rude.

Prof. Dr. Carol Iancu, istoric, profesor la Universitatea din Montpellier, Franţa; penru a participa la lansarea cărţii sale despre Marele Rabin Alexandru Şafran.

Decese

A. B. Yaffe, Israel; critic literar (v. însemnarea de la "Etc.").

Dr. Jean Ancel, Israel; istoric (v. articolul de la "Noi").

Ada Brumaru (76), critic muzical; Bucureşti.

Iona Atlas (86), actor, dramaturg, promotor de turism (vom reveni).

Comemorare

A. Steuerman-Rodion, poet; 90 de ani de la moarte.

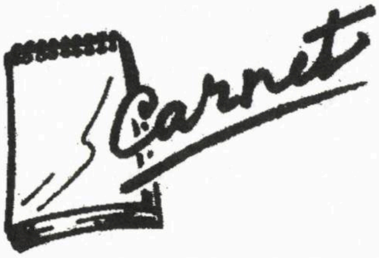

La împlinirea a 11 ani
de la încetarea din viaţă a lui

ALBERT KREIGOLD

economist, consilier preţios
şi devotat al revistei noastre,
un gând pios de amintire.

Minimum

Cu adâncă tristeţe, ne-am despărţit, la 30 iunie 2008, de

Ing. IULIAN SCHECHTER

nume cunoscut, îndrăgit şi apreciat la "Hevrat Hashmal"...

Mulţumesc celor care prin prezenţă, telefoane, telegrame, au participat la marea durere a pierderii celui ce a fost soţ, tată şi bunic nespus de iubit...

Familia şi prietenii

Am aflat cu adâncă tristeţe
de încetarea din viaţă, în urma
unei lungi şi grele suferinţe,
a talentatului nostru coleg
întru scris

IONA ATLAS

şi transmitem familiei
îndurerate sincerele noastre
condoleanţe.

Prietenii de la Minimum

Manifestări, manifestări...

8.07.08; la Sinagoga Gutman din Tel Aviv: comemorarea anuală a Pogromurilor de la Iaşi şi Dorohoi.

11.07.08; la complexul Mishkenot Shaananim din Ierusalim: întâlnire organizată de Cercul Cultural din Ierusalim şi ICR Tel Aviv cu delegaţia de cineaşti români care a participat la cel de-al 25-lea Festival Internaţional de Film: criticii Cristina Corciovescu şi Alex. Leo Şerban, regizorii Gabriel Sârbu şi Alexandru Mavrodineanu, precum şi actorul Erwin Simsensohn.

30.07.08; la universitatea din Ierusalim: simpozion pe tema "Miturile fondatoare ale antisemitismului", organizat de Centrul Vidal Sassoon din Capitală. Au participat: prof. Robert S. Wistrich, prof. Carol Iancu, prof. Moshe Idel, dr. Leon Volovici. Din partea familiei au participat fiica Marelui Rabin, prof. dr. Esther Starobinski-Şafran, de la Universitatea din Geneva, şi fiul Marelui Rabin, prof. dr. Avinoam Şafran, de la Universitatea din Geneva.

NOTAR
MAXIMILIAN AMIAD

EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ŞI APOSTILE,
TESTAMENTE ŞI ALTE PROBLEME JURIDICE

TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 şi 17-19

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură și notariat

NE OCUPĂM DE:

RETROCEDAREA PROPRIETĂȚILOR DIN ROMÂNIA

- **DOBÂNDIREA și redobândirea cetățeniei române (până la gradul 2 de rudenie)**
- **TRANSCRIEREA certificatelor de căsătorie și a certificatelor de naștere (ale celor născuți în Israel)**
- **OBȚINEREA pensiei din România**
- **TRADUCERI legalizate în limba română**
- **OBȚINEREA oricărui document din România**

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA ȘI DE TRANSFERUL SUMEI OBȚINUTE.

Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor și desființărilor de firme (societăți)

Contactați: ARIE DEGANI
Strada Adam Hacohen nr. 16 (lângă Ambasada României) Tel Aviv 64585
Tel. 03/522-8899 (Vorbim românește)

NOU!!!

Restaurantul Românesc Familial

"LA PAUL"

NOU!!!

Str. Sheerit Israel 4 (vis-à-vis de Bituah Leumi), Iaffo
Tel. 03-6812733, 054-7648747

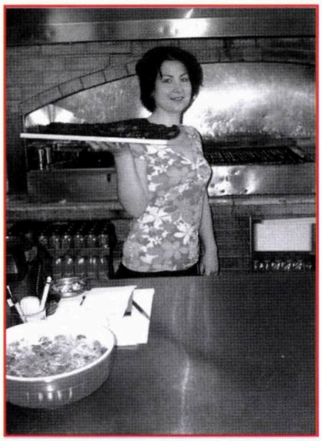

Servim zilnic toate produsele bucătăriei românești: grătar (pe cărbuni), ciorbă de burtă, tochitură, ciorbă de miel, momițe, măduvioare, creier la capac, rinichi îmbrăcați, sărmăluțe românești, antricot adevărat și multe alte preparate deosebite.

De duminică până joi servim un prânz de afaceri cu numai 60 de shekeli

VINERI LA PRÂNZ ȘI SEARA MUZICĂ
românească și internațională cu CATI și FLORIN EPUREANU
JOI SEARA cântă FLORIN EPUREANU

Primim comenzi pentru petreceri familiale până la 80 de persoane
Prețuri modeste – Vă așteptăm cu plăcere

Cu prilejul sărbătorii de Rosh Hashana,

firma

SANO

prin BRUNO LANDESBERG

felicită clientela şi urează întregului popor israelian

Hag Sameah! Gmar hatima tova!

Pace şi bunăstare!

PRĂJITURI CA ÎN ROMÂNIA

Joffre, mascote, amandine, cataifuri, cozonaci cu nucă, pricomigdale, ştrudel cu mere găsiţi, cu preţuri convenabile, la laboratorul cofetăriei

London **Fondat în 1965**

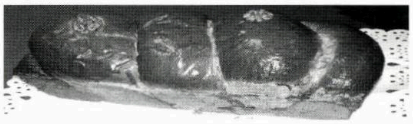

«Mi-a fost recomandată cofetăria „London” de către un prieten şi de atunci nu pot uita gustul prăjiturilor de acolo: joffre, amandine, cum nu am întâlnit nicăieri în lume, mascote, dar mai ales cataifurile.»

Str. Vital nr. 3 (intrarea prin str. Salame), Tel Aviv, Tel. 518-7970
Autobuze: 18, 26, 42 sau 1, 2 (staţia de pe strada Alia, colţ cu Florentin)

London **e deschis zilnic între orele 7.00-14.00**

Urăm onoratei clientele Shana Tova!

minimum

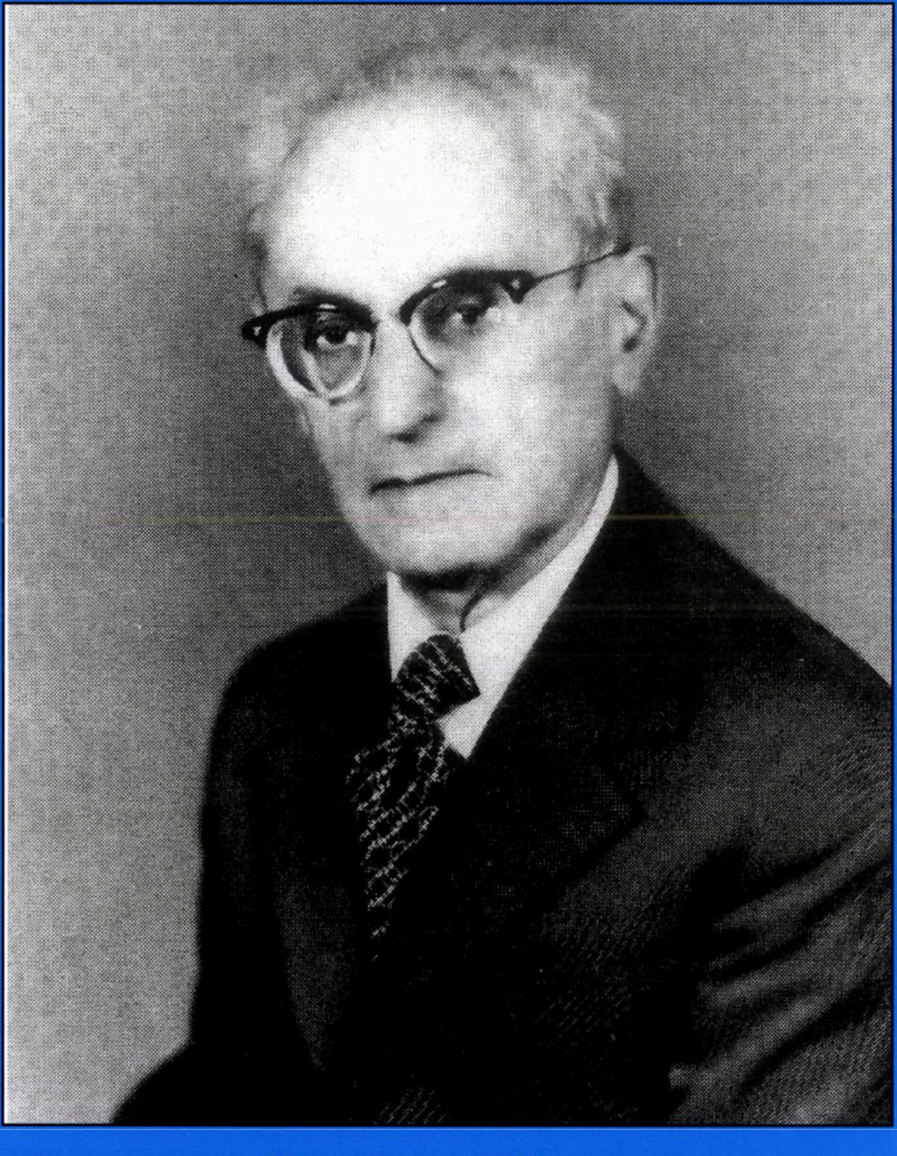

Marius Mircu
(1909-2008)

2/10/2008 מינימום

■ ANUL XXII ■ NR. 259 ■
■ OCTOMBRIE 2008 ■
■ 16 SHEKELI ■

H.O.R

Asociaţia Originarilor din Romania

Cu prilejul anului nou 5769 felicităm comitetele locale H.O.R. din ţară, în frunte cu preşedinţii acestora, în mod deosebit pe oamenii de suflet care acţionează voluntar pentru facilitarea efectuării plaţilor către supravieţuitorii Holocaustului.

**Felicităm pe toţi israelienii originari din România,
urându-le sănătate şi prosperitate.
De asemeni, aceleaşi urări calde tuturor evreilor din Diaspora
Urăm întregului popor israelian un an nou mai bun, un an de pace
şi bunăstare.**

[illegible]

[illegible]

**Preşedintele H.O.R. Israel
ZEEV SCHWARTZ**

NOU!!!

Restaurantul Românesc Familial

NOU!!!

"LA PAUL"

Str. Sheerit Israel 4 (vis-à-vis de Bituah Leumi), Iaffo
Tel. 03-6812733, 054-7648747

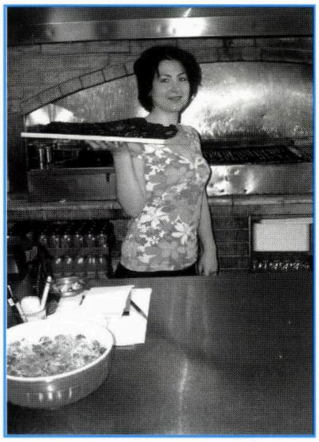

Servim zilnic toate produsele bucătăriei româneşti: grătar (pe cărbuni), ciorbă de burtă, tochitură, ciorbă de miel, momiţe, măduvioare, creier la capac, rinichi îmbrăcaţi, sărmăluţe româneşti, antricot adevărat şi multe alte preparate deosebite.

De duminică până joi servim un prânz de afaceri cu numai 60 de shekeli

Urăm onoratei clientele un an nou mai bun decât cel care a trecut, sănătate, prosperitate şi Gmar Hatima Tova!

Primim comenzi pentru petreceri familiale până la 80 de persoane

Preţuri modeste – Vă aşteptăm cu plăcere

LA ÎNCHIDEREA EDIȚIEI
Ceea ce înseamnă 25 Septembrie

Oh, dac-aș fi știut!

Asta este o expresie pe care o folosim cel puțin de cinci-șase ori pe săptămână (iar uneori, rostind–o, ne luăm de cap). Oh, dac-aş fi ştiut! – s-a auzit luna trecută pe continentul american (dar şi la noi, ca şi, de altfel, pretutindenea pe glob), a doua zi după ce toate posturile de radio şi TV, ca şi toate agenţiile de presă, anunţaseră cu spaimă-n glas – de parcă ar fi fost vorba de un uragan de zece ori mai pustiitor decât Gustav sau Ike – că marea, venerabila, inebranlabila bancă americană de investiţii Lehman Brothers a dat faliment, aruncând în aer pieţele financiare.

Oh, dac-aş fi ştiut! – au exclamat, tot luna trecută, vecinii şi cunoscuţii cuplului Roni Ron – Marie Pizam, când aflaseră, încremeniţi, că Rose (4 ani), fetiţa vecinilor, a fost ucisă, ciopârţită cu toporul, vârâtă-ntr-o valiză şi aruncată în râul Yarkon.

Oh, dac-aş fi ştiut! – au mârâit, şi nu de azi-de ieri, cetăţenii care, ispitiţi de programul "centrist", "echilibrat" şi dornic de pace al formaţiei "Kadima", s-au repezit să-i dea votul la ultimele alegeri, pentru ca apoi să ne trezim aruncaţi (Războiul din Liban, eliberarea lui Samir Kuntar contra două sicrie, anchetarea nesfârşită de către poliţie a primului ministru Ehud Olmert) în cea mai demoralizantă perioadă din istoria Statului Israel.

Acest "Oh, dac-aş fi ştiut!" poate fi auzit în orice moment şi-n orice loc de pe planetă. El este şoptit, spus cu necaz sau strigat de toate naţiile şi în toate limbile pământului.

Unul dintre cei ce, în urmă cu câtăva vreme, a sărit de pe scaun urlând "Oh, dac-aş fi ştiut!" este John Loftus, fost procuror la Ministerul de Justiţie al Statelor Unite.

El a explicat motivele urletelor sale cu prilejul unei conferinţe pe tema legăturii dintre nazismul de ieri şi cel de astăzi, dintre SS-işti şi islamiştii din Al-Qaeda.

(Extrase din textul apărut în revista "Semnalul", din Toronto, Canada):

«Al-Qaeda – a spus el – este produsul unui grup fascist arab înfiinţat în anii 1920, finanţat de către Adolf Hitler, folosit după cel de-al doilea război mondial de către serviciile de informaţii britanice, franceze şi americane şi sprijinit ulterior de către saudiţi şi reactivat de către CIA.

Vi se va părea ciudat ca un catolic irlandez să vă vorbească despre Yom Hashoah, însă experienţa mea în ceea ce priveşte Holocaustul este puţin mai neobişnuită. Pe când lucram pentru Procurorul General a trebuit să întreprind unele cercetări cu privire la Holocaust. În acest scop am mers într-un orăşel numit Suitland, Maryland, situat în imediata apropiere a Washingtonului, loc unde guvernul american îşi ţine literalmente îngropate secretele. Există acolo 20 de galerii subterane, fiecare dintre ele având o suprafaţă de 4046,7838 metri pătraţi. Dacă aţi văzut cumva filmul "Raiders of the Ark", în ultima scenă aţi văzut cam cum arată astfel de galerii subterane, însă acestea despre care vorbesc nu sunt organizate chiar ca acelea din film. Ei bine, în aceste galerii subterane am descoperit ceva îngrozitor.

Am aflat că o mare parte dintre naziştii pe care fusesem însărcinat să îi dau în urmărire judiciară apăreau pe statele de plată ale CIA, iar agenţia nu ştia acest lucru, fiind pur şi simplu minţită de către Serviciul Britanic de Informaţii. Ceea ce nici Serviciul Britanic de Informaţii nu ştia era că cel care furnizase aceste informaţii era Kim Philby, agent dublu sovietic, implicat în scandalul legat de Războiul Rece. Cu toate acestea, Departamentul de Stat a făcut uitată toată această poveste permiţându-le naziştilor să rămână în America până când eu am avut proasta inspiraţie de a face publice toate aceste lucruri.

Ce altceva ai putea face atunci când doreşti să faci publică o astfel de poveste, decât să contactezi emisiunea "60 de minute" de la televiziune? Într-adevăr, l-am contactat pe Mike Wallace, care mi-a acordat 30 de minute în emisiunea lui, cel mai lung timp acordat până atunci vreunei persoane. Când episodul despre naziştii din America a fost transmis în direct, acesta a provocat o stare de tensiune la nivel naţional. Congresul a cerut să se examineze situaţia, Mike Wallace a obţinut premiul Emmy, iar familia mea a primit ameninţări cu moartea. S-a întâmplat apoi ceva foarte ciudat. În ultimii ani toţi spionii din SUA, Canada şi Anglia, trecuţi în rezervă, m-au solicitat pentru a-i reprezenta în calitate de avocat – gratuit, bineînţeles. Astfel am avut 500 de clienţi de pe urma cărora am câştigat câte un dolar pentru fiecare. Am ajuns astfel să fiu cel mai prost plătit avocat din America, dar, paradoxal, cel mai solicitat.

Să dau un exemplu. Anul acesta un prieten de la CIA pe nume Bob Baer a scris o carte foarte interesantă despre Arabia Saudită şi terorism, intitulată "Sleeping with the Devil" (Dormind cu diavolul). Citisem aproape o treime din carte când am ajuns la partea în care Bob povestea despre perioada în care lucrase la CIA şi despre cât de sărace erau dosarele. Spunea de exemplu că în dosarele despre Frăţia Musulmană nu se găsea mai nimic în afa-

minimum

●

Apare lunar
Redacția și administrația
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 80 șekeli
1 an (12 numere): 160 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 73 dolari
România – 68 dolari
U.S.A., Canada – 85 dolari
America de Sud, Australia,
Noua Zeelandă – 100 dolari
Insulele Fidji – 160 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde de conţinutul anunţurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM - PUBLISHERS LTD.

TENDINŢE

ră de câteva articole tăiate din ziare.

L-am sunat atunci pe Bob şi i–am spus: "Bob, te înşeli, CIA are dosare foarte bine documentate cu privire la Frăţia Musulmană. Ştiu acest lucru pentru că eu însumi le–am citit acum 25 de ani".

"Ce vrei să spui?", întrebă el. Uite cum poţi afla toate secretele legate de Frăţia Musulmană, şi voi puteţi face la fel. "Du-te la calculator şi tastează cuvintele Banna şi Nazi şi caută pe Internet". Bob a tastat aceste două cuvinte iar rezultatul căutării au fost vreo 30-40 de texte din întreaga lume. După ce le–a citit m-a sunat şi a exclamat îngrozit: "Dumnezeule, ce am putut face?"

În prezent, principala mea ocupaţie – şi de altfel şi scopul acestei dări de seamă – este de a oferi noii generaţii CIA informaţii cu privire la Frăţia Musulmană şi de a dezvălui faptul că aceasta a fost o organizaţie fascistă angajată de către serviciile occidentale de informaţii şi care de-a lungul timpului a evoluat până a deveni organizaţia cunoscută în prezent sub numele de Al-Qaeda.

Iată cum a început totul. În anii '20 un tânăr egiptean pe nume Hassan Al-Banna a înfiinţat acest grup naţionalist numit Frăţia Musulmană. Al-Banna era un admirator fervent al lui Adolf Hitler şi corespondа regulat cu acesta. Atât de stăruitor era Al-Banna în admiraţia lui pentru Partidul Nazist încât în anii 1930 Frăţia Musulmană a devenit arma secretă a serviciului nazist de informaţii. Naziştii arabi aveau foarte multe în comun cu doctrina nazistă: îi urau pe evrei; urau democraţia şi cultura occidentală.

Hassan Al-Banna

Astfel, politica oficială a celui de-al treilea Reich a fost orientată înspre "coloana a cincea", o armată în interiorul Egiptului.

În momentul în care a izbucnit războiul, Frăţia Musulmană a declarat în scris că va acorda tot sprijinul generalului Rommel, având grijă ca nici un soldat american sau englez din Cairo sau Alexandria să nu rămână în viaţă.

Pe parcursul celui de-al doilea război mondial Frăţia Musulmană a început să se extindă şi să-şi lărgească aria de influenţă, ajungând să aibă chiar şi o secţiune palestiniană, condusă de Marele Muftiu al Ierusalimului, unul din cei mai mari fanatici ai tuturor timpurilor. Marele Muftiu al Ierusalimului, reprezentantul Frăţiei Musulmane în Palestina, era fără îndoială reprezentantul arabilor nazişti, un om cu o mare putere de influenţă. De exemplu, în timpul războiului, acesta a plecat în Germania şi a recrutat oameni pentru a înfiinţa o divizie SS de arabi nazişti. Această divizie, numită Divizia de musulmani Handzar, stabilită în Croaţia, avea să devină nucleul noii armate

TENDINŢE

Marele Muftiu al Ierusalimului trecând în revistă Divizia musulmană SS Nadzar

de fascişti arabi a lui Hitler menită să cucerească Peninsula Arabică şi, de acolo, chiar şi Africa – sau cel puţin aşa se spera.

La sfârşitul celui de al doilea război mondial Frăţia Musulmană a fost acuzată de crime de război, iar agenţii Serviciului German de Informaţii care o coordonau au fost capturaţi la Cairo. Întreaga reţea a fost reţinută de către Serviciul Secret Britanic. În acest moment a avut loc un lucru îngrozitor: în loc să înceapă urmărirea în justiţie a naziştilor – a Frăţiei Musulmane – guvernul britanic i-a angajat în serviciul său. Toţi refugiaţii nazişti, criminali de război de origine arabă sau musulmană, au fost duşi în Egipt, unde timp de trei ani au fost pregătiţi pentru o misiune specială. Serviciul Secret Britanic intenţiona să se folosească de fasciştii din Frăţia Musulmană pentru a ataca Israelul în 1948. Doar câteva persoane din Mossad deţin această informaţie, însă majoritatea membrilor armatelor şi grupărilor teroriste arabe care au încercat să distrugă Israelul erau de fapt nazişti arabi proveniţi din Frăţia Musulmană. Marea Britanie nu a acţionat de una singură. Serviciul Francez de Informaţii a colaborat cu Marea Britanie şi a ajutat la eliberarea Marelui Muftiu şi la aducerea acestuia în Egipt, contribuind astfel la reunirea arabilor nazişti. Aşadar, din 1945 până în 1948, Serviciul Secret Britanic a oferit protecţie tuturor naziştilor arabi, dar, cu toate acestea, nu a reuşit să distrugă Israelul.

În aceste condiţii britanicii au decis să vândă arabii nazişti unei organizaţii ce avea să devină CIA. Poate că vi se pare stupid, un plan diavolesc, însă chiar aşa s-a întâmplat. Ideea era ca noi să-i folosim pe arabii nazişti în Orientul Mijlociu pentru a-i contracara pe arabii comunişti. Aşa cum Uniunea Sovietică îi finanţa pe arabii comunişti, tot astfel aveam să acţionăm şi noi, finanţându-i pe arabii nazişti să lupte împotriva celor comunişti. Astfel au început numeroase pregătiri secrete, timp în care Frăţia Musulmană era pe statul de plată al CIA.

În anii 1950, CIA i-a evacuat pe naziştii Frăţiei Musulmane în Arabia Saudită. Ei bine, atunci când au ajuns în Arabia Saudită, unele dintre capetele luminate ale Frăţiei Musulmane, ca Azzam (dr. Abdullah), au început să predea în şcolile religioase numite "madrassas". Acolo aceştia au combinat doctrina nazismului cu un cult islamic foarte ciudat şi sever – wahabismul.

Arabia Saudită a devenit lăcaşul Frăţiei Musulmane, iar şcolile religioase "madrassas" – locul de propagare a fascismului şi a extremismului. În aceste şcoli "madrassas" s-a remarcat un tânăr elev foarte interesat de cele ce se predau. Studentul lui Azzam era chiar Osama Bin Laden. Ei bine, Osama Bin Laden a fost format de naziştii Frăţiei Musulmane care emigraseră în Arabia Saudită.

În 1979 CIA a decis să-i scoată pe arabii nazişti de la păstrare şi să-i repună în funcţiune. Ruşii invadaseră Afganistanul, aşa că ne-am oferit să-i finanţăm pe saudiţi cu condiţia ca aceştia să-i strângă pe toţi naziştii arabi la un loc şi să-i trimită în Afganistan pentru a se lupta cu ruşii. Era necesar să găsim un alt nume pentru arabii nazişti, căci Frăţia Musulmană era un nume cu o rezonanţă prea mare, iar trecutul ei nazist era binecunoscut, aşa că le-am dat numele de Maktab al-Khadamat al-Mijahidin, adică MAK.

CIA a minţit Congresul atunci când a afirmat că nu ştie cine se mai afla pe statul său de plată în afara saudiţilor, lucru care se înţelege că nu era adevărat, căci o anumită secţiune a CIA ştia foarte bine că îi angajase încă o dată pe naziştii arabi pentru a-i folosi în ducerea războaielor secrete.

Între anii 1979 şi 1989, Assam şi asistentul său Osama Bin Laden, deveniţi foarte cunoscuţi, s-au impus şi au câştigat războiul, alungându-i pe ruşi din Afganistan. Văzând că a câştigat războiul, CIA n-a mai avut altceva de făcut decât să se întoarcă acasă lăsând armata de fascişti arabi în Afganistan. Saudiţii nu doreau nici ei ca naziştii arabi să se reîntoarcă şi au început să-i ofere mită lui Osama Bin Laden şi adepţilor acestuia pentru a-i ţine departe de Arabia Saudită. Între timp MAK s-a scindat, iar Azzam a fost asasinat în condiţii misterioase, se pare că de însuşi Osama Bin Laden, care a devenit conducătorul celei mai radicale grupări rezultate din fuziunea dintre fasciştii arabi şi extremiştii religioşi numită de el Al-Qaeda. Însă ramurile Frăţiei Musulmane se întind şi în prezent în întreaga organizaţie Al-Qaeda.

Ayman Al-Zawahiri, secundul lui Osama Bin Laden, de exemplu, provine dintr-o ramură egipteană a Frăţiei Musulmane – Jihadul Islamic Egiptean, rezultat din Jihadul Islamic Palestinian.

În Israel există o altă ramură a Frăţiei Musulmane, oganizaţia cunoscută sub numele de Hamas. Când forţele israeliene l-au lichidat pe şeicul Ahmed Yassin, necrologul publicat într-un ziar din Cairo, în limba arabă, de către Frăţia Musulmană, dezvăluia faptul că Yassin era de fapt conducătorul secret al Frăţiei Musulmane din Gaza.

Astfel, Frăţia Musulmană a devenit o otravă ce a cuprins Orientul Mijlociu şi, începând cu 11 septembrie, chiar întreaga lume. Ştiu că toată această poveste vi se poate părea un joc bolnav al închipuirii, dar pentru a vă convinge de realitate este suficient să deschideţi calculatorul şi să tastaţi cuvintele "Banna" şi "Nazi" pentru a găsi toate acele articole despre care vă vorbeam. Acolo veţi găsi toate informaţiile pe care CIA a încercat să le ascundă angajaţilor săi, nedorind ca ei să afle cumplitul trecut. În anul 1984, pe când mă ocupam cu demascarea naziştilor europeni care figurau pe statul de plată al CIA, agenţia încerca să ascundă Congresului faptul că naziştii arabi fuseseră angajaţi încă o dată pentru a lupta împotriva ruşilor. Bob Baer a rămas uimit atunci când a studiat dosarele. Uimitor este şi faptul că o întreagă generaţie – generaţia CIA actuală – nu ştie absolut nimic despre aceste lucruri şi, credeţi-mă, actuala generaţie CIA este formată din americani decenţi care încearcă să-şi facă datoria cu cinste. Singura lor problemă este că dosarele au fost ascunse, însă acum toate aceste secrete trebuie să iasă la lumină.

Bineînţeles că toţi colegii mei din branşă s-au întrebat care erau intenţiile mele. Mi-au dat un exemplu. "Uite cum finanţează saudiţii aceste grupări... saudiţii au înfiinţat mai multe instituţii filantropice pe o stradă din Virginia, mai exact Grove Street nr. 555, Herndon, Virginia".

"Bine, am zis eu. Saudiţii sunt terorişti... şi ce-i cu asta?"

"Aceste instituţii filantropice finanţează instituţii ca Frăţia Musulmană, Hamas, Hezbollah, Al-Qaeda. Aşadar, saudiţii beneficiază de deduceri de impozit pentru terorism. Ei au înfiinţat nişte instituţii de faţadă şi astfel toate grupările teroriste din SUA primesc banii saudiţilor sub formă de donaţii caritabile".

"Nu se poate... îţi baţi joc de mine?"

"Nu, chiar aşa este".

Mi-au mai spus că lângă locuinţa mea din Tampa, Florida, trăiau unii dintre cei mai mari terorişti din lume. Era vorba de doi profesori de la Universitatea din Florida. Unul dintre aceştia, care tocmai plecase din ţară şi se afla acum în Siria, era liderul mondial al Jihadului Islamic. Al doilea la comandă după el, liderul Jihadului Islamic din emisfera vestică, este dr. Sami Al-Arian, profesor la Universitatea din Florida de Sud.

"Cred că glumeşti... aşa ceva nu poate fi adevărat".

Ei bine, aşa e, aceştia strâng bani din toată America şi îi trimit în Siria şi în Palestina pentru a angaja atentatori sinucigaşi care să îi omoare pe evrei. Am primit şi casete video în care profesorul Al-Arian era pe scenă când unul dintre prietenii lui s-a ridicat şi a spus: "Ia să vedem cine dă 500 de dolari pentru a omorî un evreu? Există oameni în Ierusalim care sunt dispuşi să înjunghie un evreu pe stradă, dar avem nevoie de 500 de dolari. Toţi aceşti bani, adaugă el, vor intra în Comitetul Islamic pentru Palestina". Acest comitet este de fapt gruparea de faţadă din SUA pentru Jihadul Islamic Palestinian.

Văzând toate acestea m-am asigurat că toţi prietenii mei din FBI şi CIA vor primi şi ei aceste dosare.

"Bine, dar de ce nu l-aţi dat în urmărire judiciară pe tipul ăsta din moment ce ştiţi de el încă din 1989?", am întrebat eu, la care mi s-a răspuns: "Am vrea noi... am încercat să îl dăm în judecată, dar deoarece toţi banii pe care îi primeşte provin de la saudiţi şi cum ni se ordonase să nu întreprindem nici o acţiune care să deranjeze guvernul saudit, nu am putut să ne atingem de el".

"Ei lasă că pe mine nu mă deranjează să pun guvernul saudit în dificultate", am spus eu. Şi ştiţi ce am făcut? Am donat bani instituţiei "de binefacere" care strângea fonduri pentru terorişti, căci numai astfel legea din Florida îmi dădea dreptul să dau în judecată instituţia filantropică pentru a afla unde se duc banii mei. Situaţia a fost hilară.

La începutul lui martie 2002 am elaborat o lungă acţiune judiciară în care îl demascasem pe profesorul Sami Al-Arian, amintind toate infracţiunile pe care le-a comis, toate atacurile cu bombă în Israel, precum şi afacerea de strângere de fonduri din America pentru finanţarea terorismului. Am menţionat şi fapul că Sami Al-Arian primea banii de la saudiţi care convinseseră guvernul să nu îl dea în urmărire judiciară pe motive politice. Din cauza avizelor de securitate pe care le deţin, tot ceea ce scriu are caracter de material secret şi din această cauză, înainte de a fi publicat trebuie trimis la guvern pentru a fi cenzurat. De aceea a trebuit mai întâi să-i informez de acţiunea judiciară pe care o elaborasem pe cei de la CIA. Cei de la CIA au fost nespus de încântaţi şi m-au încurajat în ceea ce am întreprins: "Este foarte bine, nici nouă nu ne plac saudiţii, dă-i în judecată şi arată-le lor!"

Trei zile mai târziu m-am trezit cu doi agenţi FBI la uşă: 'Ştiţi că există doar 21 de oameni în guvernul american care cunosc aceste informaţii iar dumneavoastră sunteţi al 22-lea? Cum aţi intrat în posesia acestor informaţii?". "Îmi pare rău, dar nu pot să vă spun, este privilegiul relaţiei avocat-client".

Cu o zi înainte să depun acţiunea am primit un telefon de la Ministerul Justiţiei SUA. Am fost rugat să nu înaintez acţiunea a doua zi: "John, te rugăm nu intenta acţiunea mâine. O să verificăm ce-i cu instituţiile astea saudite de binefacere, intenţionăm să le închidem, dar mai dă-ne un pic de timp".

"Da, sigur intenţionaţi să le verificaţi, asta mi-aţi spus şi în ianuarie, şi în februarie, iar acum e martie şi nu aţi făcut nimic. Vreţi mai mult timp? Vă mai dau până mâine la ora 16.00. O să înaintez plângerea mâine la ora 10.00, iar la ora 16.00 o să fac publică adresa instituţiilor filantropice saudite".

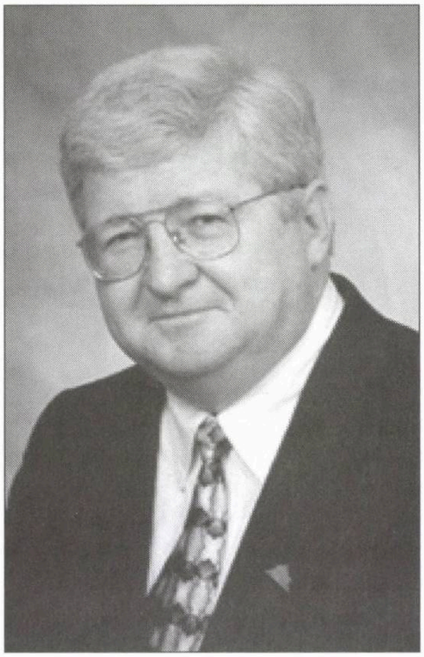

John Loftus: Jos pălăria!

Aşadar, a doua zi am depus plângerea la ora 10.00 şi am anunţat presa că urma să fac unele dezvăluiri mai târziu.

La ora 10.15 guvernul american a lansat operaţiunea Green Quest, în care s-a organizat un raid asupra tuturor instituţiilor filantropice saudite. În urma raidului, în mai puţin de o oră, toată reţeaua saudită de spălare a banilor din America a fost închisă. Dovezile găsite au fost atât de convingătoare încât în prezent profesorul Al-Arian se află în închisoare aşteptând să fie judecat. Complicele său Sameeh Hammudeh a fost de asemenea pus sub acuzare ca şi alte 32 de persoane implicate. Toţi au fost acuzaţi, mai puţin saudiţii.

La o lună după ce intentasem procesul împotriva lui Al-Arian am reuşit să dau în sfârşit lovitura. Am invitat 40 dintre cei mai de seamă avocaţi la St. Petersburg, Florida. Urma să le propun o afacere… şi ce afacere! Intenţionam să le cer să pună la bătaie câteva milioane de dolari din banii lor pentru a face ceva pentru America – eu fiind sărac, nu dispuneam de o asemenea sumă. Însă vorbim aici de avocaţi ca Ron Motlez, avocaţi care câştigaseră miliarde de dolari din procesele împotriva industriei de tutun sau azbest.

"Vreau să vă uitaţi la dovezile pe care le-am adunat. Aceleaşi bănci şi instituţii filantropice saudite care l-au finanţat pe Al-Arian au finanţat şi gruparea teroristă Al-Qaeda. Ceea ce vă cer eu este să înaintaţi o acţiune civilă comună către Curtea Federală din Washington în numele tuturor celor care au murit în atentatele din 11 septembrie 2001. Eu o să lucrez benevol şi o să strâng toate dovezile de care aveţi nevoie, vă voi pune în legătură cu experţii, vă voi asigura toate documentele necesare… Trebuie să facem acest lucru pentru America".

Avocaţii au studiat toate documentele pe care le-am adunat, iar la 15 august 2002 au intentat cel mai mare proces din istoria Americii înaintat la Curtea Federală din Washington DC, prin care cereau saudiţilor despăgubiri în valoare de un trilion de dolari. În acţiune se susţinea în principal că toate aceste bănci saudite aveau un singur lucru în comun: toate îi ofereau lui Osama Bin Laden mită în valoare de 300 de milioane de dolari pe an pentru ca acesta să lase Arabia Saudită în pace şi să se ocupe de altcineva, lucru pe care l-am simţit pe pielea noastră la 11 septembrie.

Din ce în ce mai mulţi oameni din CIA şi FBI se folosesc de mine pentru a obţine informaţii. Pare incredibil, dar am chiar propria mea emisiune sâmbătă dimineaţa la postul de televiziune Fox, care emite la nivel naţional. Emisiunea mea este transmisă în direct la ora 11.20. Postul de radio ABC mi-a oferit de asemenea un program radio naţional transmis însă în direct la ora 22.30, oră cam târzie pentru mulţi dintre dumneavoastră. La vârsta a treia am devenit profesor.

Acum 25 de ani eram mult mai tânăr şi mai subţirel, dar nu primeam atâtea email-uri câte primesc acum. În prezent primesc în jur de 500-1.000 de email-uri pe zi de la bărbaţi şi femei din branşa serviciilor de informaţii din întreaga lume.

Trebuie să punem capăt răului care a pus stăpânire pe această lume. Trebuie să recunoaştem faptul că Al-Qaeda nu s-a impus de una singură, calea pe care a urmat-o fiind dictată de nazism. Doctrina Al-Qaeda este asemenea celei susţinute de arabii nazişti care-i urăsc pe evrei, urăsc democraţia, precum şi cultura occidentală şi tot ce implică aceasta. Al-Qaeda nu este de fapt nimic mai mult decât expresia religioasă a fascismului arab. Noi i-am permis acestei ramuri a naziştilor să supravieţuiască şi să se dezvolte, iar acum s-a întors împotriva noastră.»

The Israel Project
Yossi Mendelevich
Yossi Zur
Ron Kerman

P.S. I: Trei taţi

Aşa se numeşte un grup format din Yossi Zur, Yossi Mendelevich şi Ron Kerman. Fiecare dintre ei a pierdut un copil, în cursul unui act terorist. Şi nici unul nu vrea (şi nu poate) privi cu nepăsare la nonşalanţa cu care guvernul Olmert doreşte să-i elibereze din închisoare pe ucigaşii copiilor lor; şi ai altora.

Într-o întâlnire cu reprezentanţii presei, cei trei au spus, între altele:

«Cred că un om care a fost judecat şi condamnat de un tribunal nu trebuie să fie eliberat; sunt categoric împotriva acestui lucru. Ştiu că situaţia lui Ghilad Shalit ne preocupă pe toţi, dar cred că guvernul şi primul ministru vor să târască familiile îndoliate în aceste discuţii, provocându-le noi şi inutile dureri.

Or, asta e o problemă de resortul guvernului. Ar fi mai bine ca guvernul să ne lase în pace, scutindu-ne de asemenea dureri; mai ales când înţelegem prea bine că, de fapt, e vorba de dorinţa primului ministru de a-şi păzi fundul.» (Yossi Zur)

«Trebuie să ne amintim mereu că cei ce au fost eliberaţi în trecut, pe baza a tot felul de aranjamente, şi-au reluat activităţile lor criminale... Ei ar trebui să-şi ispăşească pedeapsa până la capăt, dar, fireşte, guvernul are dreptul de a lua orice măsură consideră el că serveşte interesele statului.» (Yossi Mendelevich)

«M-am îmbolnăvit să-i tot aud vorbind despre eliberarea teroriştilor. ... Eliberându-i pe aceşti terorişti, guvernul nu face decât să mărească preţul ce va trebui plătit pentru salvarea lui Ghilad Shalit. Şi asta după marea greşeală comisă prin eliberarea teroristului Samir Kuntar. ... Nu s-a schimbat nimic de-atunci. Atitudinea guvernului a rămas aceeaşi, iar israelienii nu vor să înveţe cum să discute cu arabii. Prin asta înţeleg că ei nu sunt dispuşi să vorbească cu claritate şi să spună celeilalte părţi că întâi şi întâi avem grijă de interesele poporului

NOTAR
MAXIMILIAN AMIAD

EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ŞI APOSTILE,
TESTAMENTE ŞI ALTE PROBLEME JURIDICE

TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 şi 17-19

nostru. Or, în realitate, ceea ce contează întâi şi întâi este supravieţuirea politică a şefilor, şi asta mă aduce la disperare. Auzind la radio numele teroriştilor ce urmează să fie eliberaţi, mi-am dat seama că ceea ce se întâmplă este realmente îngrozitor. Arma pe care Israelul obişnuise să o folosească până acum a fost transformată în praf şi pulbere datorită guvernanţilor noştri.» (Ron Kerman)

P.S. II: S-ar zice că exemplul taţilor mai sus amintiţi, cu păr alb şi viaţă chinuită, i-a contaminat pe anumiţi fii, îndemnându-i să lupte împotriva stării de lehamite, a defetismului, a nepăsării şi a inerţiei ce ne sunt înjectate zilnic atât de politicienii de meserie, cât şi de mass-media Un exemplu ni-l oferă ideea absolut inedită a unor tineri din Natania.

«Asociaţia studenţilor de la Colegiul Academic din Natania – citim în presă – a luat o inţiativă fără precedent, cerând guvernului să adopte o hotărâre prin care tinerii care refuză să facă armata să nu fie admişi în instituţiile de învăţământ superior.

Preşedintele Asociaţiei studenţilor, Yossi Makluf, a spus că "este insuportabil" că numeroşi tineri se eschivează de la satisfacerea serviciului militar sau a serviciului naţional şi că faptul acesta creează o stare inacceptabilă de inegalitate între cei ce fac armata şi ceilalţi. El a subliniat că nu este drept ca tinerii care refuză să recruteze în armată să aibă posibilitatea de a lucra şi a câştiga bani vreme de trei ani, în timp ce tinerii care-şi satisfac serviciul militar, punându-şi viaţa în pericol pentru ţară, pierd trei ani din viaţa lor şi apoi au greutăţi să recupereze pierderile financiare suferite în acest timp. Makluf a adăugat că studenţii sunt furioşi din cauza felului cum guvernul ignorează această problemă.

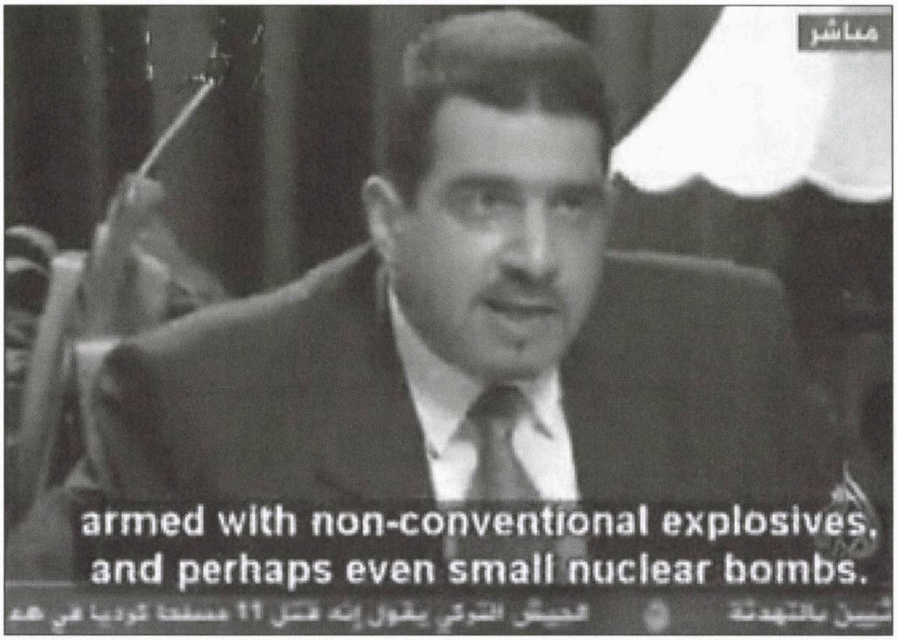
مباشر
armed with non-conventional explosives,
and perhaps even small nuclear bombs.

Dl. Alloush: Dimona îl scoate din sărite

"Este important ca noi, a spus Makluf, care trebuie să facem şi treaba ce revine paraziţilor, să rostim adevărul sus şi tare. Aşa cum primarii oraşelor de pe tot cuprinsul ţării au căzut de acord să nu permită celor ce refuză să recruteze în armată să apară ca actori, muzicieni etc. la diferite manifestări publice, tot aşa guvernul trebuie să le interzică accesul la învăţământul superior". Makluf a subliniat că această măsură nu va fi aplicată celor care sunt în imposibilitate (din motive fizice, medicale etc.) să servească în rândurile armatei.

P.S. III: Şi, ca să revenim la titlul editorialului nostru, hai să dăm – că nu strică – două-trei exemple la zi privind gândurile fascismului islamic à propos de Israel. Aşa, ca să fie, şi la o adică să nu exclamăm iarăşi "Oh, dac-aş fi ştiut!":

«E cazul să ne gândim cum să facem ca un martir să pătrundă la Dimona (oraşul unde se află reactorul nuclear israelian), având asupra sa explozibili neconvenţionali (bombe bacteriologice, chimice etc.) sau chiar nucleari.»

(Dintr-un interviu acordat de Ibrahim Alloush, profesor de origine palestiniană la Universitatea din Amman, capitala Iordaniei, postului de televiziune arab Al-Jazeera, 2008)

«Istoria şi arheologia nu au dovedit niciodată că pe pământul acesta al Palestinei ar fi existat în trecut un stat evreiesc.»

(Dintr-o declaraţie a lui Ahmed Jibril, şeful organizaţiei palestiniene "FPLP – comandamentul general", la postul de televiziune Al-Jazeera, 2008)

«Noi suntem mândri de a fi duşmanii evreilor şi creştinilor şi de a lupta împotriva lor din toate puterile. Suntem fericiţi că americanii se află aici şi că putem lupta împotriva lor. Evreii şi creştinii se numără printre duşmanii noştri juraţi şi, cu ajutorul lui Allah, vom lupta contra lor până la sfârşit.»

(Declaraţie făcută de Beitoullah Mahsoud, şeful talibanilor pakistanezi, la postul de televiziune Al-Jazeera, 2008)

«Eu cred că evreii care trăiau odinioară la Medina s-au întors, după 1.500 de ani după ce fuseseră

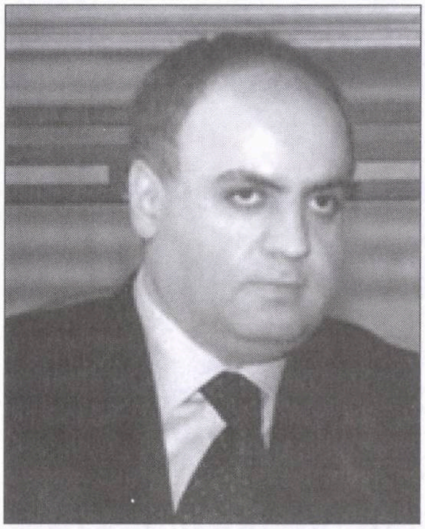

Wiam Wahab:
altfel, are costum și cravată

învinşi de profetul Mohamed şi vor să-şi ia revanşa asupra profetului Mohamed, cu ajutorul Arabiei Saudite. Sunt absolut sigur de asta.»

(Dintr-un interviu cu Wiam Wahab, fost ministru libanez; la postul de televiziune Al-Jadid, Beirut, 2008)

Vrabia Dimona visează

«Televiziunea libaneză OTV a difuzat o emisiune despre sărbătorirea Zilei rezistenţei şi eliberării (aniversarea evacuării Libanului de Sud de către armata israeliană).

Comentatorul: În cadrul festivităţilor, brigăzile libaneze pentru rezistenţă contra ocupaţiei au marcat acest eveniment aruncând în aer un model la scară redusă al centralei nucleare israeliene de la Dimona, la câţiva metri de frontieră. Explozia, la care au asistat numeroase persoane, a fost acompaniată de sunete imitând zgomotul avioanelor, explozia rachetelor şi şuieratul gloanţelor, ceea ce a creat o atmosferă amintind o bătălie adevărată.»

(După "l'Arche", Paris, 2008)

Israel: Partenerii noștri de pace (și, mai ales, intelectualii și artiștii cu nume pe care te bizui cel mai mult)

Una din manifestările cele mai interesante şi simpatice, ba chiar în principiu f. f. simpatice, în favoarea *procesului de pace* este opera fundaţiei "Desenând caricaturi pentru pace". Întemeiată în urmă cu doi-trei ani de caricaturistul francez Plantu (de la "l'Express" şi alte publicaţii pariziene), sprijinită de ONU, fundaţia şi-a propus, mânată de cele mai bune intenţii, să organizeze an de an o expoziţie de desene cu umor aparţinând atât "celor în conflict" (Iran, Egipt, Liban, Algeria, teritoriile palestiniene şi, fireşte, Israelul), cât şi artiştilor din Europa sau Statele Unite, dornici să contribuie la succesul frumoasei idei.

Mai întâi au avut loc asemenea expoziţii, însoţite de dezbateri, colocvii etc., la New York, Geneva, Paris, Bruxelles, Antibes, adică în locuri unde era mai uşor "să-i aduni pe toţi". Însă Plantu a vrut – şi cu drept cuvânt – să pună pe picioare o asemenea expoziţie în Israel şi-n teritoriile conduse de OEP-ul lui Mahmud Abbas (despre confraţii din Gaza nu putea fi vorba, ei n-ar fi participat nici să dai cu tunul la o asemenea întreprindere).

Iar asta s-a întâmplat în vara lui 2008, oraşele alese pentru prezentarea expoziţiei fiind: Ierusalimul de Răsărit, Ramallah (capitala Autorităţii!), Bethlehemul şi Holon (unde se inaugurase nu de mult un Muzeu al caricaturii şi benzilor desenate).

Michel Kichka: Și-atunci, domnu' Michel, cum te împaci cu mișeii din redacția dumitale?

Iată cum descrie, în lunarul francez "l'Arche", cunoscutul desenator Michel Kichka, de la "Haaretz" (un ziar care cu greu ar putea fi acuzat de amor excesiv faţă de Statul Israel), câteva din întâmplările legate de expoziţie;

«O serie de 150 de desene au fost imprimate în patru exemplare, pentru cele patru oraşe destinate expoziţiei. Cincisprezece desenatori s-au întâlnit într-o asemenea stare de emoţie încât este greu să relatăm totul în cuprinsul unui singur articol. Ali Dilem, venit din Algeria, se afla pentru prima oară în Israel. Prezenţa sa reprezenta o sfidare la adresa propriei sale ţări, pe care el o biciuieşte cotidian în desenele publicate în ziarul "Liberté" din Alger. Coexistenţa pe care a descoperit-o pe străduţele din Oraşul Vechi din Ierusalim între arabi şi evreii ortodocşi, între femeile musulmane cu faţa acoperită şi israelienii în pantaloni scurţi, între adolescentele arabe date cu fard şi îmbrăcate în jeans şi poliţiştii israelieni decontractaţi, care patrulau în linişte pe străzi, toate acestea au aruncat în aer, într-o singură clipă, toate prejudecăţile cu care venise de-acasă. "Un adevărat şoc", va mărturisi el.

La Ramallah, palestinienii i-au prevenit cu trei săptămâni înainte pe cei de la Consulatul francez (care sprijiniseră expoziţia) că prezenţa israelienilor nu este dorită şi că

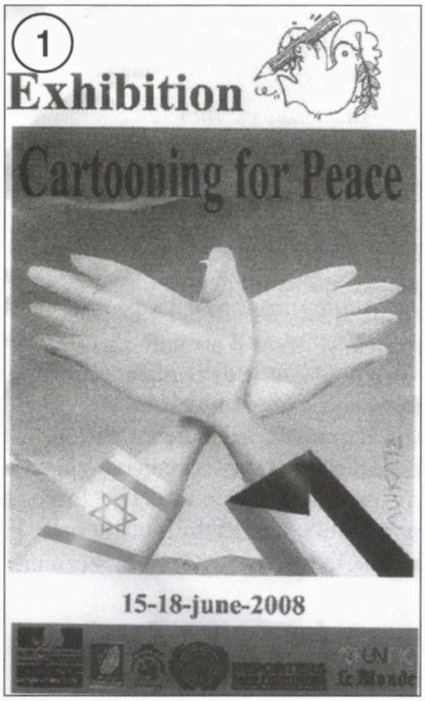

"momentul este prost ales". Atunci – continuă Kichka – *noi israelienii am hotărât să evităm conflictele. Lucrările noastre urmau să fie expuse în sală, iar colegii noștri din străinătate se angajaseră să ne reprezinte, vorbind în locul nostru despre ele. Dar, surpriză, intrând în expoziție, desenatorii au fost uluiți să descopere că nici una din caricaturile noastre nu fusese expusă! Sărind în sus, Plantu, care avea la el copiile desenelor, le-a scos pe loc și le-a agățat pe perete, cu ajutorul colegilor săi.*

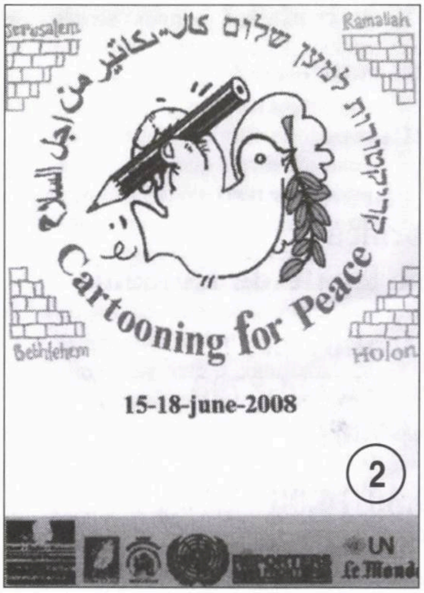

Cât privește proiectul de afiș al expoziției, realizat de Plantu, acesta a trebuit să fie modificat de patru ori înainte de a fi trimis la tipar. În primul proiect, bazat pe un desen de Avi Katz (de la "Jerusalem Report"), Steaua lui David a fost considerată de câțiva palestinieni ca fiind prea mare. Cu toate acestea, drapelul israelian și cel palestinian erau de aceeași mărime (1).

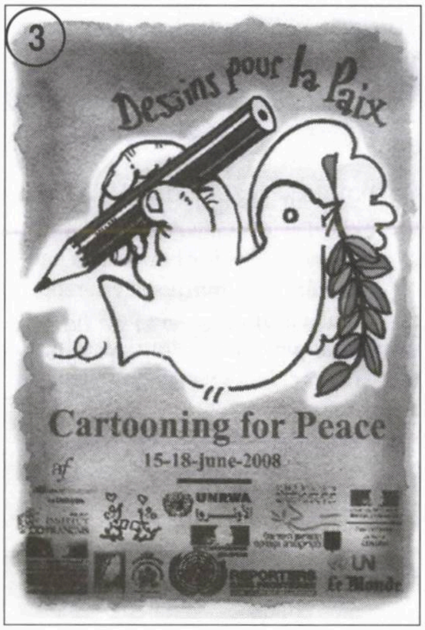

În proiectul al doilea, un text trilingv – francez, arab și ebraic – încadra porumbelul păcii care constituie emblema fundației noastre. Cei de la Ramallah au cerut ca pe afiș să nu figureze nici un text în ebraică, iar numele orașului israelian Holon să nu apară în nici un chip (2).

Rezultatul final: un porumbel pe fond ocru, ca nisipul, iar textul în engleză și franceză (3).

❖

Nota Redacției "Minimum": În concluzie? În concluzie, povestea expoziției de caricaturi închinate "procesului de pace" reprezintă o caricatură cât se poate de reușită a "procesului de pace".

Paris: Ultima modă în materie de tricouri

«Un slogan antisemit imprimat pe mai multe tricouri vândute la Paris a dus la declanșarea unei anchete de către autoritățile franceze.

Textul scris în germană și poloneză pe tricourile comercializate în cartierul parizian Belleville este "Evreii nu au voie sa intre în parc", informează BBC.

Înscrisul de pe tricouri reproduce un afiș folosit de naziști în orașul polonez Lodz, în anul 1940.

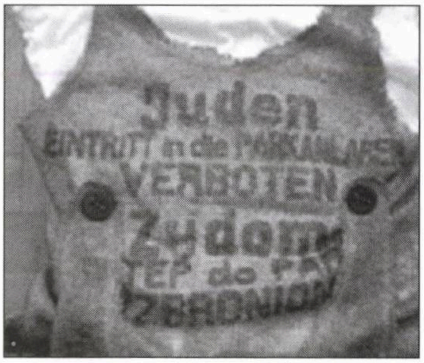

Vânzătoarea din magazinul parizian cu pricina le-a declarat procurorilor francezi că o singură persoană a cumpărat acest tip de tricou, alegând opt exemplare de culoare gri. Un tricou cu textul antisemit s-a vândut cu 18 euro.

În apărarea ei, femeia a mai spus că nici nu înțelegea ce scrie pe tricouri.»

(Din Ziare.com, Inernet, 2008)

Suedia: Un mare succes al propagandei israeliene

E vorba de un succes pentru care Ministerul de Externe de la Ierusalim nu are nici un merit. Ba, mai mult, nici nu se știe dacă a auzit de el.

Despre ce e vorba?

Grupul "Sabaton"

Grupul rock suedez "Sabaton" – unul din cele mai cunoscute din Scandinavia, cu milioane de discuri vândute în întreaga lume, a lansat, mai de mult, o melodie intitulată "Contralovitură". Tema: Războiul de 6 zile, din 1967! Este un adevărat imn închinat Israelului și armatei sale.

Iată câteva versuri:

Șase zile de foc, o zi de odihnă/
Iunie '67 i-a învățat să respecte Israelul,
Să respecte Ierusalimul care acum e sub controlul evreilor

Și încă vreo două:

Trei națiuni s-au prăbușit în șase zile de război
Vecinii cei trădători
Au primit ce meritau
Sub soarele arzător, în praful războiului
O națiune s-a arătat a fi mai puternică decât oricând

Acum, am auzit că grupul "Sabaton" vine să cânte pe la noi (așa cum a venit, tot din simpatie, cântărețul englez Paul McCartney, una din legendele formației Beatles).

Sperăm ca funcționarii de la Ministerul de Externe să-i lase în pace și să nu-i expulzeze, cu cătușe la mâini, pentru propagandă sionistă.

Australia: Zona cu 10 zâmbete pe oră

«Dacă ați merge pe stradă cu capul sus și cu o expresie senină pe chip, câți dintre trecători v-ar zâmbi sau ar afișa o atitudine amabilă față de dumneavoastră?

Zâmbetul este un gest uman universal, deși disponibilitatea de a zâmbi străinilor variază în funcție

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

La mare: Salcudeanu, trauler, oed, aici, zede, e, mm, ruliu, za, babale, avid, a, asigura, w, cca, ad, sme, flota, aa, ai, nave, o, ring, pti, isac, ih, siaje, calut.

Bilingv:

אני, כותבת, בעברית, די, קובע, קדיש, רהוט, ורי, קו, תותב, ם, דתי, בורא, י, משהו, רע, מאית, יסור, השהיח, קרי.

Integrama I: T, s, nepot, aici, strop, roti, bunic, u, ita, net, r, fat, pe, ud, maro, perii, risc, tanti.

Integrama II: N, d, notes, rege, omori, arac, blid, o, iaz, lz, nv, lata, cap, p, tapa, ratoi, rima, licit.

AVOCAT ȘI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România

Petah Tikva, str. Ichilov nr. 11
Tel.: 03/934-3242, 052/244-8793
Fax: 03/934-7401

Între orele: 9.30-14.00
18.00-20.30

de cultură. În Australia, unde a fi deschis şi prietenos cu străinii este ceva obişnuit, în Port Phillip, o zonă ce acoperă suburbiile metropolei Melbourne, s-au folosit voluntari pentru a afla cât de des zâmbesc oamenii, celor pe lângă care trec pe stradă. S-au pus apoi semne, ca cele care marchează limita de viteză, prin care li se preciza trecătorilor, de exemplu, că se află în "zona cu 10 zâmbete pe oră".

Nonsens frivol? O risipă a banilor plătiţi de contribuabili? Primarul Janet Bolitho spune că amplasarea semnelor este o încercare de a încuraja oamenii să zâmbească sau să spună "Ziua bună!" – urarea standard în Australia – atât vecinilor, cât şi necunoscuţilor, atunci când ies pe stradă. Zâmbetul – a adăugat primarul – îi încurajează pe oameni să se simtă mult mai legaţi unii de alţii şi mai în siguranţă, căci reduce teama de infracţionalitate – un element important în îmbunătăţirea vieţii cetăţenilor.

În efortul de a-i face pe locuitori să se cunoască mai bine, autorităţile au facilitat organizarea de petreceri stradale. Au lăsat detaliile organizării în grija localnicilor, dar au oferit sfaturi de organizare, au închiriat grătare şi umbrele de soare şi au încheiat asigurări, în caz că se întâmplă ceva rău. Mulţi oameni care locuiesc pe aceeaşi stradă de mulţi ani s-au întâlnit pentru prima oară la o petrecere stradală.

Arta românească în doliu

Luna trecută, teatrul şi filmul românesc au suferit două mari pierderi prin moartea actorilor Ştefan Iordache (67) şi Ilarion Ciobanu (76), doi dintre artiştii cei mai de seamă din ţara noastră de origine.

Ne înclinăm la mormintele lor, în semn de omagiu şi respect.

Toate astea fac parte dintr-un program prin care se încearcă schimbarea calităţii vieţii din oraş. Consiliul local doreşte ca Port Phillip să devină o comunitate solidă. De altfel, oraşul se ia într-adevăr în serios şi doreşte să dea un exemplu la nivel mondial. În loc să vadă în posesia unei maşini un semn de prosperitate, oraşul face totul pentru a reduce numărul maşinilor personale şi pentru a creşte numărul celor care folosesc transportul în comun. Pe de o parte, se reduce emisia de dioxid de carbon, iar pe de altă parte, este încurajat un stil de viaţă mai sănătos, oamenii fiind mai înclinaţi să meargă pe jos sau cu bicicleta. Oraşul caută să adopte, pentru noile clădiri, o arhitectură care să nu irosească energia.

Anumite comisii locale consideră că rolul lor este acela de a asigura serviciile locale de colectare a gunoiului şi de întreţinere a drumurilor – şi, desigur, de strângere a taxelor. Altele promovează mediul economic prin încurajarea industriei de a se instala în zonă, crescând astfel numărul locurilor de muncă şi contribuţia la bugetul local.

Autorităţile locale din Port Phillip adoptă o viziune mai largă şi pe termen lung. Vrea ca generaţiile viitoare care vor continua să trăiască în sânul acestei comunităţi să aibă aceleaşi oportunităţi în ceea ce priveşte buna calitate a vieţii pe care le au locuitorii de astăzi. Iar pentru a proteja calitatea vieţii, trebuie să ţină seama de toate aspectele care contribuie la aceasta, atmosfera prietenească fiind unul dintre ele.

Pentru multe autorităţi, atât naţionale, cât şi locale, prevenirea infracţionalităţii este mult mai importantă decât încurajarea cooperării şi a prieteniei între locuitori. Însă – aşa cum profesorul Richard Layard de la London School of Economics afirmă în recentul său volum, "Happiness: Lessons from a New Science" – promovarea unei atmosfere prietenoase este mult mai uşoară, mai ieftină şi eficientă în a-i face pe oameni mai fericiţi. De ce nu ar deveni asta o prioritate a politicilor publice?

Mici gesturi pozitive pot să-i facă pe oameni nu numai să se simtă mai bine, ci şi să se ajute mai mult unii pe alţii. În anii '70, psihologii americani Alice Isen şi Paula Levin au condus un experiment în care câteva persoane alese la întâmplare, care dădeau telefon, au găsit o monedă de zece cenţi rămasă de la cel care folosise mai înainte telefonul, iar alţii nu. Tuturor subiecţilor li s-a dat şansa să ajute o femeie să–şi adune un teanc de hârtii pe care-l scăpase pe jos chiar în faţa lor.

Isen şi Levin au afirmat că din cei 16 subiecţi care au găsit o monedă, 14 au sărit în ajutorul femeii, în vreme ce din cei 25 de subiecţi care nu au găsit moneda, doar unul singur a ajutat-o. Împingând şi mai departe experimentul, s-a demonstrat o diferenţă asemănătoare în disponibilitatea de a trimite o scrisoare, lăsată în cabina de telefon: subiecţii care au găsit moneda au fost mult mai dispuşi să ducă scrisoarea la cutia poştală.

Buna dispoziţie îi face pe oameni să se simtă mai bine şi mai dornici să-i ajute pe ceilalţi. Psihologii numesc această stare "a străluci de bunăvoinţă". De ce nu s-ar ocupa autorităţile de realizarea unor paşi mici care pot produce o astfel de strălucire?

Iată o modalitate de a măsura succesul: în ultimul an şi jumătate, proporţia oamenilor care îţi zâmbesc în Port Phillip a crescut de la 8% la 10%.»

(Dintr-un articol de prof. Peter Singer; după "Dilema veche", Bucureşti 2008)

Lumea: Cum devine cazul cu longevitatea

Recent am avut ocazia să găsesc în ziarul italian "La Repubblica", din data de 20 august 2008, un articol şi statistici despre subiectul de mai sus. Spicuiri din aceste date, foarte interesante după părerea mea, le prezint în articolul de faţă.

Respectivele date pot doar să bucure pe toţi cei doritori de o viaţă cât mai lungă, precum şi să contracareze plângerile unora care tot pretind că "medicina a avansat prea puţin". Adevărul este că medicina a avansat nu puţin, dar creşterea duratei vieţii se datoreşte şi creşterii nivelului general de igienă (corporală, alimentară, mintală etc.).

Astăzi, în Italia, grupul de populaţie numit "bătrâni" are o vârstă medie de 78 de ani la bărbaţi şi 84 de ani la femei (femeile veşnic în avantaj...). Iar spre 100 de ani ajung tot mai mulţi, iar **numărul centenarilor creşte de la an la an.** Pentru Italia, cifrele sunt următoarele:

1950 – 50 de centenari;

1991 – 3.345;

1993 – 4.004;

2001 – 6313;

2002 – 5.650 (singurul an de scădere), dintre care 4.768 de femei şi 883 de bărbaţi;

2003 – 7.108, dintre care 5.946 de femei şi 1.162 de bărbaţi;

2004 – 7.767, dintre care 6.428 de femei şi 1.139 de bărbaţi;

2005 – 9.091, dintre care 7.500 de femei şi 1.591 de bărbaţi;

2006 – 10.154, dintre care 8.425 de femei şi 1.729 de bărbaţi;

2007 – 11.497, dintre care 9.472 de femei şi 2.025 de bărbaţi.

Se poate observa că, între anii 2003-2007, bărbaţii centenari se metnin constant la o medie de circa 17% din totalul de centenari. Cam puţin...

Vom încheia cifrele despre Italia cu menţiunea că în 2005, zona cu cei mai mulţi centenari era Lombardia (1.574), iar aceea cu cei mai puţini era Piemonte (894).

Care este situaţia în alte ţări, posesoare de astfel de statistici? Tot în 2005, cei mai mulţi centenari trăiau în SUA (circa 75.000), urmând Japonia cu 25.000, Italia cu 9.000 şi Marea Britanie cu 6.000 (cam puţini faţă de celelalte ţări).

Pe plan global, în 1998 erau menţionaţi 135.000 de centenari, iar în 2000 figura cifra de 167.000 (raportat la o populaţie de circa 6 miliarde, rezultă că centenarii reprezentau 0,0000278% din totalul populaţiei globului).

Spre finele secolului XX a apărut o grupă de super-centenari: oameni care au atins şi vârsta de 110 ani, dovediţi cu acte de naştere (nu false!).

În 1960 s-au găsit 3 persoane în vârstă de 110 ani, dar în 2008 figurează de acum 79 de persoane de 110 ani. Dintre acestea, 69 (şaizeci şi nouă) sunt **femei.** Din aceiaşi 79 de super-centenari, 53 sunt de rasă albă şi nu din ţări asiatice. Una din explicaţii ar fi standardul de viaţă-igienă generală şi instituţii medicale mai bune, precum şi o îngrijire mai bună şi mai activă a bătrânilor.

Nu putem încheia aceste enumerări fără a prezenta şi recordurile mondiale. Articolul din "La Repubblica" menţionează trei astfel de recorduri, toate trei fiind (tot) ale unor femei:

– Medalia de Aur, locul I, a aparţinut lui Jeanne Calment (Franţa), decedată în 1997 la vârsta de 122 de ani.

– Medalia de Argint, locul II, lui Sarah Knauss (SUA), decedată în 1999, la 119 ani.

Medalia de Bronz, locul III, lui Marie Louise Meilleur (Canada franceză), decedată în 1998, la 117 ani.

Concluzii (personale) la datele prezentate:

– Faţă de aceste avansări în cantitatea vieţii, populaţie, institutele de geriatrie şi băncile ipotecare se bucură foarte mult.

– Faţă de aceleaşi avansări în cantitatea vieţii (calitatea...), casele de pensii şi toţi miniştrii de Finanţe au migrene tot mai des şi tot mai grave.

– Ca să trăieşti mai mult, este recomandabil să trăieşti în SUA. Ca să trăieşti foarte mult, este recomandabil să fii... vorbitor de limba franceză.

– Se vede că tradiţionala urare evreiască "Până la 120!" este bine confirmată de recordurile mondiale mai sus citate.

ZElias

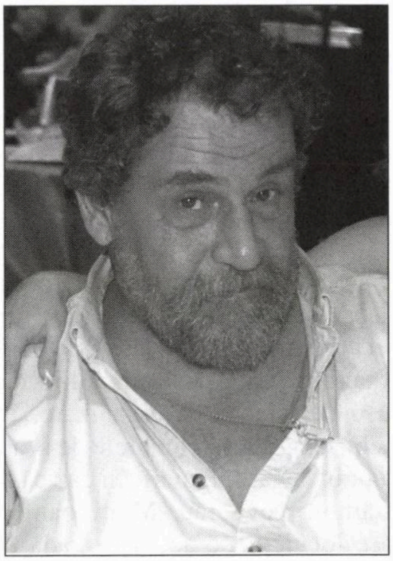

Am aflat cu adâncă durere de moartea fulgerătoare a confratelui nostru

MARTIN MARCUS

redactor la ziarul "Viaţa noastră", unul dintre cei mai inteligenţi şi cu talent ziarişti din *trib.*

Un gând pios la mormântul său. Rugăm familia şi pe colegii de redacţie să primească sincerele noastre condoleanţe.

Minimum

Ne place...
...Nu ne place

Ne place că...

...preşedintele Uruguayului, Tabaré Vásquez, a făcut un gest unic de solidaritate cu Israelul: el a hotărât să sărbătorească Ziua Naţională a Uruguayului la Zidul Plângerii din Ierusalim.

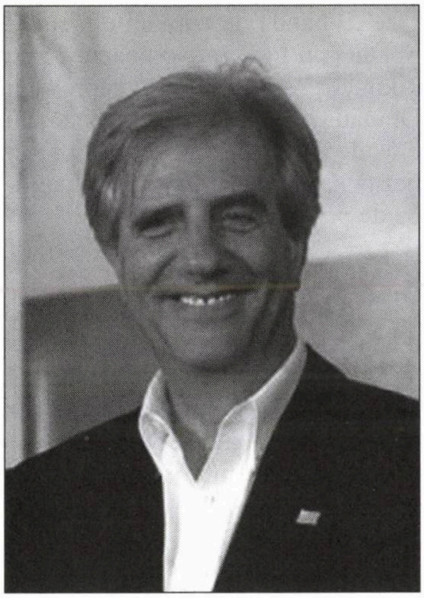

Tabaré Vásquez:
...şi toţi hamasnicii din lume au tăbărât pe el

Nu ne place că...

...Mahmud Abbas, preşedintele Autorităţii Palestiniene (şi partenerul nostru de pace), a găsit de cuviinţă, cu prilejul recentei sale călătorii la Beirut, să-i facă o vizită lui Samir Kuntar (tipul eliberat de guvernul Olmert în cadrul schimbului "ucigaşi contra sicrie"), omagiindu-l astfel pe individul care a omorât o fetiţă de 4 ani, din Israel, izbind-o cu capul de o stâncă, pe malul Mediteranei.

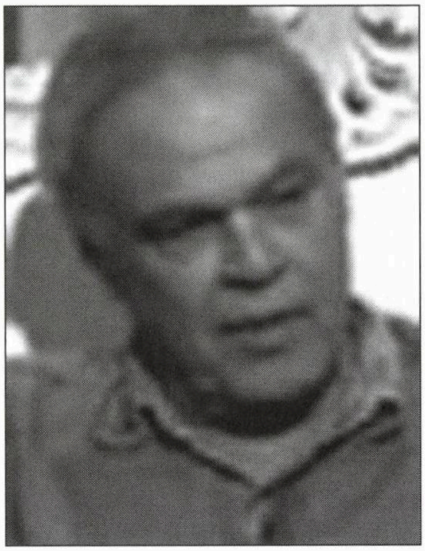

Roni Daniel

Ne place că...

...vorbind la Canalul 2 al televiziunii despre o demonstraţie cu discursuri şi pancarte în favoarea lui Ghilad Shalit, reporterul Roni Daniel (care pare un om dintr-o bucată) a avut curajul intelectual şi moral să murmure ceea ce mulţi gândesc dar nu îndrăznesc s-o spună pe faţă; şi anume că toate aceste manifestaţii nu fac decât să-i încurajeze pe răpitori *a mări preţul* pentru eliberarea ostaticilor.

Ne place că...

...cei de la "Realitatea Evreiască" au găsit cu cale să publice nota de mai jos:

«Într-un dialog, pe un forum de Internet, un coleg israelian ne-a atras atenţia asupra unei scrisori, publicată în ziarul britanic "The Guardian" (20 aprilie 2008), intitulată "Nu celebrăm aniversarea Israelului". Semnatarii acestei misive înştiinţează cititorii că organizaţiile evreieşti sărbătoresc, în luna mai, 60 de ani de la înfiinţarea Statului Israel, lucru de înţeles, în contextul secolelor de persecuţii, culminând cu Holocaustul. Dar ei, circa 100 de evrei, cetăţeni ai Angliei, nu vor lua parte la această sărbătorire. Presupun că mulţi sunt binecunoscuţi publicului britanic şi s-au afirmat în diferite domenii ştiinţifice, culturale, universitare (de ex. Harold Pinter, Premiul Nobel pentru literatură) şi ţin să-şi manifeste această desolidarizare scoţând în evidenţă narativa palestiniană în conflictul din Orientul Mijlociu, prezentând în mod unilateral, tendenţios, tragedia celor 750.000 de refugiaţi palestinieni, aducând un citat din Edward Said, în care Holocaustul este pus în aceeaşi ecuaţie cu Naqba palestiniană, fără a aminti, nici măcar aluziv, de istoria, dinamica şi cauzele stării beligerante din zonă.»

Ne place că...

...săptămânalul satiric "Charlie Hebdo", de la Paris, a publicat la rubrica sa de "ultimele ştiri" o informaţie din Israel à propos de hotărârea primului nostru ministru de a nu mai candida la şefia partidului Kadima: *«Ehud Olmert este prea corupt, el renunţă la putere. "Am de gând să fac o carieră în Fatah".»*

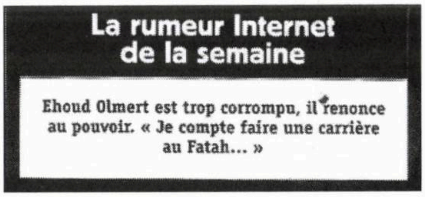

La rumeur Internet de la semaine

Ehoud Olmert est trop corrompu, il renonce au pouvoir. « Je compte faire une carrière au Fatah... »

Nu ne place că...

...ziarul "Izvestia", oficiosul guvernului de la Moscova, a scris despre Condoleezza Rice, secretara Departamentului de Stat american, următoarele: "Este nebună de-a binelea ... Rice e o fată bătrână, numai piele şi oase, căreia îi place să–şi arate chiloţii în cursul convorbirilor cu ministrul rus Serghei Lavrov".

Ne place (în schimb) că...

...aşa cum a declarat politologul rus Stanislav Belcovsky presei germane, Vladimir Putin a adunat în timpul celor două mandate prezidenţiale suma de 40 de miliarde de dolari, ceea ce face din el cel mai bogat om din Europa; ne place mai puţin însă că vajnicul naţionalist

Chloé Delaume

rus și-a depus cea mai mare parte a banilor săi la bănci din Elveția și Lichtenstein.

Ne place că...

...tânăra scriitoare franceză Chloé Delaume a scris o carte intitulată "Locuiesc în televizor". Citim într-o recenzie de Matei Martin în "Dilema veche" din București:

«Chloé Delaume face o fișă de înregistrare a propriei experiențe în fața televizorului. Cele 1451 de ore (adică mai bine de 16 luni) petrecute în fața micului ecran sunt pretextul pentru un roman-eseu despre formidabila putere de formare și de deformare pe care o are mass-media. "Da, totul a fost doar un pretext penru a face literatură, dar lucrurile acestea s-au întâmplat de-adevăratelea. Am fost mereu propriul meu cobai. Am oprit experimentul în momentul în care am ajuns într-un punct mort, când am observat că nu îmi mai funcționează creierul, când mi-am dat seama că nu mai pot, nu mai am unde să merg mai departe. Cât timp am avut ce să explorez, cât timp încă mai aveam spirit critic, cât timp modificările fiziologice nu erau atât de grave, am continuat" – povestește Chloé Delaume. În "jurnalul" ei de telespectatoare, a notat toate simptomele resimțite după supraexpunerea la televizor. Autoarea se studiază cu o atenție suspectă, sadică, aproape patologică: creștere constantă în greutate; dezechilibru la nivelul stratului superior al epidermei; papilom; migrene; stări de confuzie; angoase; pulsiuni de consum neobișnuite. Și acesta e numai vârful aisbergului, acestea sunt numai simptomele vizibile. Mult mai perfide sunt modificările comportamentale, cele cognitive sau cele din sfera limbajului: pe măsură ce te expui televizorului, vocabularul devine tot mai clișeizat...»

Ne place că...

...un tribunal din București a condamnat-o pe ex-deputata Daniela Buruiană (PRM) să plătească suma de 3.000 de lei de cap de om scriitorilor Mircea Dinescu, Andrei Pleșu și H. R. Patapievici pentru că, într-o emisiune televizată, i-a făcut pe aceștia de "hoți, securiști și colaboratori ai agenturilor străine".

Daniela Buruiană

Nu ne place că...

...Partidul Național Scoțian (care face parte din coaliția guvernamentală) a declarat că va organiza un referendum menit să aprobe despărțirea Scoției de Marea Britanie, acum, la 300 de ani de la unirea dintre cele două națiuni.

Nu ne place că...

...o bandă de români din sudul Spaniei au furat într-o noapte 45 de kilometri de cablu de cupru din Granada, lăsând o jumătate din orașul cu nume atât de muzical în beznă și provocând primăriei pagube de peste 80.000 de euro.

Ne place că...

...designerul Dasha Anokhina, din Japonia, a lansat pe piață o pătură-deșteptător: aceasta luminează la răsăritul soarelui, făcându-i pe cetățenii din odaia respectivă să se trezească din somn.

Ne place că...

...agenția France Presse a transmis următoarea știre:

«Un bărbat din Canada ar putea primi despăgubiri de 340 de mii de dolari canadieni pentru că viața i-ar fi fost distrusă de o muscă. El a convins un tribunal că găsirea unei muște moarte într-o sticlă de apă plată i-a provocat depresii și fobii, întorcând pe dos toată viața lui și a partenerei sale. Despăgubirile urmează a-i fi plătite de firma îmbuteliatoare, dacă și Curtea Supremă va confirma verdictul.»

Nu ne place că...

...ziarele "Jurnalul săptămânii" și "Viața noastră" publică foarte puține știri din lumea sportului, lucrurile mergând până acolo încât, în anumite zile, nu găsești nimic despre jocul cu balonul rotund.

Nu ne place că...

...Tribunalul din Focșani a provocat nenumărate încurcături și pagube persoanelor cu procese din județul Vrancea; acestea nu au primit la vreme citațiile pentru procese, din cauză că, așa cum s-a aflat, cei de la tribunal rămăseseră fără hârtie de scris.

Ne place că...

...drept răspuns la refuzul autorităților militare de a permite municipalității din Cugnaux (Haute-Garonne), Franța, să mărească suprafața cimitirului (armata are acolo o bază), d. Philippe Guérin, primarul localității, a emis un decret municipal prin care "se interzice persoanelor care nu posedă un cavou de familie să decedeze pe teritoriul comunei".

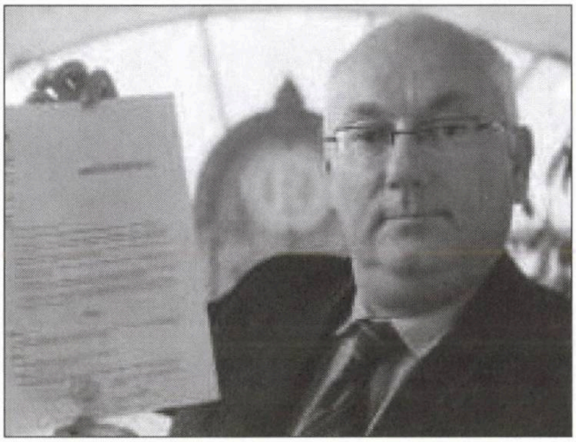
Philippe Guérin

Ne place că...

...agenții Shabakului (serviciul de securitate al Israelului) au arestat, lângă Ierusalim, o femeie palestiniană care ascunsese în chiloți suma de 18.000 de dolari, pe care urma să-i predea unui hamasnic din estul Capitalei, implicat în pregătirea unor atentate teroriste.

Ne place că...

...așa cum scrie Haim Zeldis în "Jerusalem Post", Statele Unite de astăzi au nevoie în fruntea lor de un om care să posede calitățile cerute pe vremuri conducătorilor politici de marele romancier american William Faulkner: "un jucător de poker dur și îndrăzneț, în vinele căruia curge apă de la gheață".

Ne place că...

...o tânără care a participat cu succes la serialul "Big Brother" al televiziunii române și căreia i se prevedea o frumoasă carieră actoricească a preferat să devină polițistă de frontieră la Satu Mare; ne place, de asemeni, că vorbind despre ea, colegii au declarat entuziasmați presei că "este cea mai sexy și mai veselă colegă a noastră; când suntem împreună de pază la graniță, ne distrăm de minune"; dar cel mai mult și mai mult ne place că pe apetisanta polițistă o cheamă Izabela Poșta.

Nu ne place că...

...noua sală de spectacole (ședințe, seri literare etc.) a ICR din Tel Aviv este prea mică, fiind neîncăpătoare pentru marele număr de "originari" doritori să asiste la manifestările organizate de hiper-activul Institut.

Ne place că...

...inginerul croat Ivica Saric a inventat niște pantofi înzestrați cu un mini-generator electric care acționează ca un calorifer, ajutându-i pe cetățeni să suporte mai ușor gerul din timpul iernii.

Ne place că...

...am dat în ziarul "Cancan", din București, peste știrea de față:

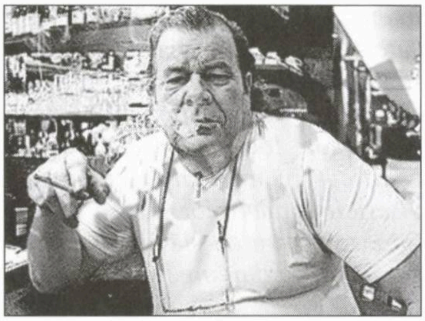
Cor Bush: îl vor înjura toți în cor, ca și pe celălalt Bush

«Un patron de cafenea din Alkmaar, din nordul Amsterdamului, își va transforma localul în "Singura și Universala Biserică a Fumătorilor Domnului", sperând că astfel va scăpa de interdicția privind fumatul care a intrat în vigoare de la 1 iulie. Sfânta Trinitate venerată în biserică va fi "fumul, focul și scrumul", a declarat patronul cafenelei "Lamaiul", Cor Bush, care a precizat că vrea să apere "libertatea religioasă" protejată de constituția Olandei, țară majoritar protestantă în care se află nenumărate lăcașuri de cult. Credincioșii care se vor alătura bisericii vor primi un card de membru și li se va permite să fumeze, în timp ce toți ceilalți clienți vor trebui să respecte

O predicatoare musulmană de la moscheea Regent's Park din Londra (una din cele mai importante din capitala Marii Britanii) a fost filmată în secret pe când cerea credincioșilor să nu dialogheze cu oameni de altă religie și să se pregătească pentru ziua când vor trebui să-i ucidă, până la unul, pe toți evreii, creștinii, budiștii ș.a.

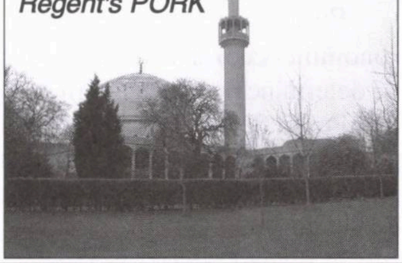

interdicția, a adăugat el. Peste zece cafenele și-au exprimat dorința de a se alătura "bisericii" sale, pretinde Cor Bush, care susține că va afișa pe fațada localurilor afiliate un certificat cu mesajul "comunitatea bisericii fumătorilor este liberă să fumeze pentru a-l slăvi pe Dumnezeu și pacea din lume".»

Ne place că...

...poștașul american Dean Peterson, din Seattle (1,83 m. înălțime, 113 kilograme greutate), a pornit o campanie (pentru care a cheltuit deja 3.000 de dolari din economiile sale) având drept scop să-i determine pe conducătorii de la USA Postal Service să-i permită lui (și altora care doresc) să poarte la serviciu kilt (fustă scoțiană) în loc de pantaloni.

Poștașul Dean Peterson

Ne place că...

...municipalitatea orașului Herzlia a respins, cu majoritate de voturi, propunerea a doi consilieri pro-Kapo de a acorda unei străzi din localitate numele profesorului Yeshayahu Leibovici, prieten la cataramă prin anii '80 cu Yasser Arafat.

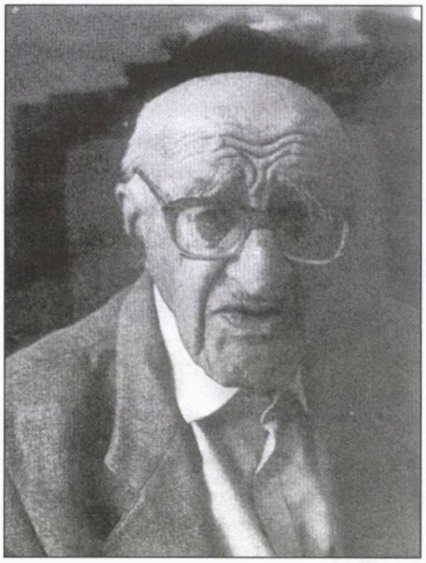

Profesorul Yeshayahu Leibovici

Ne place că...

...băieții de la "Dilema veche" au fotografiat inscripția de față și au publicat-o.

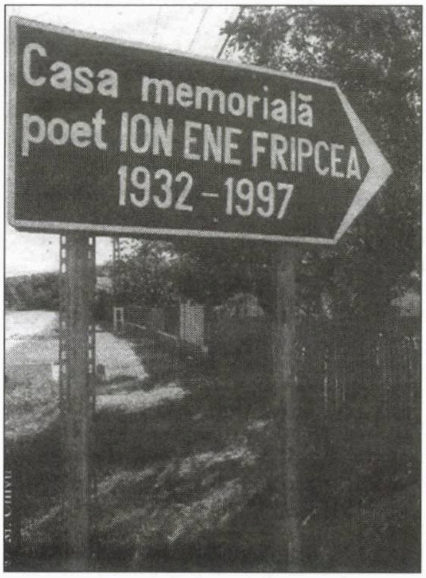

Ne place că...

...în comuna Prejmer, din Ardeal, a avut loc Festivalul Clătitelor, inspirat dintr-o veche tradiție săsească.

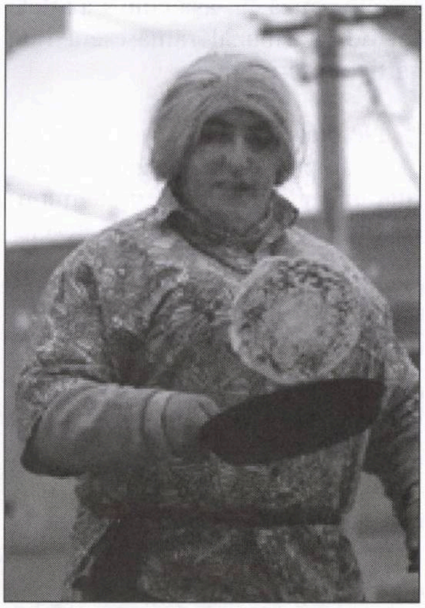

ZISE...

"În calitatea mea de pacifist, vreau să spun cu toată claritatea că (aici în Israel) **nimeni n-are nevoie de o armată".**

(Serghei Sandler – 33 de ani – unul din conducătorii organizației "Profil nou", care militează pentru a-i convinge pe tineri să nu facă armata și le dă sfaturi privind cele mai bune metode pentru a fi scutiți de serviciul militar; dintr-o convorbire cu Carl Hoffman, în "Jerusalem Post".

... ȘI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

ETC... ETC...

••• Suntem de-abia în octombrie, dar lumea a început să se întrebe: cine va fi omul anului 2008 din trib? Un fenomen interesant îl constituie faptul că unii mai pun şi altă întrebare: cine va fi considerat autorul celei mai mari infamii din 2008?

Candidaţii la acest din urmă titlu nu lipsesc: luptă strânsă între tot felul de tipi Kapo, escroci sau impostori. Dar de curând a apărut un cetăţean care s-a instalat în fruntea favoriţilor, la distanţă. E vorba de inepuizabilul afacerist Nati Meir, deputat în parlamentul României.

După ce a mizat, mai de mult, pe senatorul C. V. Tudor, preşedintele Partidului România Mare, devenind... consilierul său politic şi deputat din partea vestitului partid, şi după ce s-a trezit dat afară cu picioare-n fund din PRM, Nati Meir a mizat pe altceva, în speranţa că va da marea lovitură a vieţii sale: pe arabi în general şi pe poporul frate palestinian în special.

Ziarul "Viaţa noastră", care, ca să fim drepţi, a realizat un "scoop" gazetăresc, a publicat luna trecută un document privind ultimele peripeţii din agitata viaţă de politician a lui Nati Meir. E vorba de un raport adresat Comisiei pentru drepturile omului, culte şi problemele minorităţilor naţionale din cadrul Parlamentului României. Extrase:

«Către

Comisia pentru drepturile omului, culte şi problemele minorităţilor naţionale

Domnului preşedinte Nicolae Păun

În data de 08.08.2008 v-am făcut cunoscut că, la invitaţia domnului Abdullah Abdullah, preşedintele Comisiei Politice a Consiliului Legislativ Palestinian, voi efectua o vizită în Autoritatea Palestiniană.

Această vizită a fost generată de:

1.Condiţiile de detenţie ale prizonierilor palestinieni aflaţi în închisorile israeliene;

2. Numărul excesiv de mare al punctelor de control pentru verificarea cetăţenilor palestinieni;

3. Violarea drepturilor omului;

Toate aceste aspecte au făcut obiectul discuţiilor purtate de mine, în perioada 13-17 aug. a.c., cu următoarele oficialităţi palestiniene: Ashraf Al Ajrami – ministru pentru problemele deţinuţilor şi foştilor deţinuţi, dr. Saeb Arakat – şef negociator al Organizaţiei pentru Eliberarea Palestinei, Abdullah Abdulah – preşedintele Comisiei Politice a Consiliului Legislativ Palestinian, Khalida Jarrar – deputat, conducător al Comitetului prizonierilor din Consiliul Legislativ Palestinian, Ahmad H. Shraim – membru al Consiliului Revoluţionar al Mişcării Fatah, Issa Qaraqe – membru al Consiliului Legislativ Palestinian.

Prima întâlnire a avut loc la Consiliul Legislativ Palestinian, unde am fost întâmpinat de domnul Thaksin Alawneh şi am purtat discuţii cu domnii Abdullah Abdulah şi Issa Qaraqe. Aceştia mi-au prezentat detalii şi statistici referitoare la încălcarea drepturilor omului, cetăţeni palestinieni, de către statul Israel.

Cu referire la numărul excesiv de mare al punctelor de control pentru verificarea cetăţenilor palestinieni, mi-a fost relatat un exemplu concret, în care o distanţă de 80 km, (Ramallah-Jenin) a fost parcursă în 8 ore şi jumătate.

Ultima problemă abordată, cea privind "Violarea drepturilor omului" a avut la bază două exemple grăitoare, cel al unui copil palestinian în vârstă de numai 12 ani judecat şi condamnat ca major şi situaţia unei persoane reţinute în închisoare timp de 4 ani, fără a fi judecată.

A doua întâlnire a avut loc la biroul d-lui ministru al deţinutilor Ashraf Al Ajrami, având ca temă principală situaţia cetăţenilor palestinieni Marwan Bargouti şi Ahmed Saadat – deţinuţi în închisorile israeliene, unde mi-a fost solicitat să-i vizitez şi să verific modul în care le sunt respectate toate drepturile. În acest sens, prin intermediul avocatului meu, Eitan Lapidot, am înaintat o cerere d-lui Avi Dichter, ministrul israelian al Afacerilor Interne, încă din data de 07.08.2008, cerere nesoluţionată până la data încheierii vizitei.

Următoarea întâlnire am avut-o cu dl. Dr. Saeb Erakat unde au fost dezbătute subiecte legate de întreaga situaţie din Orientul Mijlociu, cât şi probleme de interes internaţional, cum ar fi războiul din Caucaz.

În concluzie, consider că situa-

La închiderea ediţiei

Raportul anti-israelian prezentat de Nati Meir în parlamentul României va avea, se pare, urmări asupra carierei faimosului deputat. După ce îl dăduse afară, cu înjurături memorabile, din PRM, senatorul C. V. Tudor a declarat că îl va reprimi pe respectivul în partid şi îi va oferi un loc pe listele PRM la alegerile din noiembrie.

Aşa cum se vorbeşte în culise, explicaţia mişcării ar fi aceasta: Raportul lui Meir a fost primit cu satisfacţie de electoratul *anti* din România, iar C. V. Tudor speră că prezenţa numitului pe listele PRM va aduce partidului câteva mii de voturi.

ţia conflictuală existentă de decenii între cele două comunităţi, israeliană şi palestiniană, va continua, atâta timp cât sunt încălcate drepturile elementare ale unor cetăţeni. Mă refer în mod special la localitatea Ramalla, în apropierea căreia sunt două colonii evreieşti (Beit-El şi Psagot), disputându-şi aceleaşi teritorii. Personal, consider că aceste colonii sunt stabilite abuziv, generând conflicte în zonă, propunerea mea fiind strămutarea acestora.

Vizita mea a avut drept scop principal dezamorsarea stării conflictuale generate de nerespectarea drepturilor deţinuţilor, cetăţeni palestinieni, din închisorile israeliene, obiectiv nerealizat din cauza refuzului oficialităţilor israeliene de resort, din motive necunoscute mie, de a-mi permite intrarea în penitenciarele unde se aflau deţinuţii palestinieni.»

Nota Redacţiei: Aici suntem de acord cu d. Nati Meir. Autorităţile noastre ar fi trebuit să-l lase să intre în penitenciarul respectiv. Şi apoi să-l uite acolo.

••• Întrebarea nr. 1 care circulă la ora de faţă în lumea afacerilor din România este: îl vom mai vedea vreodată la Bucureşti pe Fredy Robinson?

Aşa cum am anunţat în numărul trecut, cunoscutul bancher a fost anchetat de poliţia economică din Israel, împreună cu fiul său; în momentul acesta, el este arestat la domiciliu. Pentru presa română, subiectul este *gras:* ziarele publică ample reportaje, lansând speculaţii de tot felul.

Un exemplu, extrasul din relatarea de mai jos, apărută pe-o pagină întreagă din ziarul "Gardianul":

Freddy Robinson, arestat în Israel alături de fiul său

Controversatul afacerist israelian născut în Bacău controlează zeci de firme în lume şi în România

Omul de afaceri româno-israelian Freddy Robinson, cunoscut ca “Regele cazinourilor”, a fost arestat la Tel Aviv, alături de fiul său, pentru implicare într-o tranzacţie cu acţiuni ale unei companii din România cu firme ale celor doi. Freddy

«Omul de afaceri româno-israelian Freddy Robinson, cunoscut ca “Regele cazinourilor”, a fost arestat la Tel Aviv, alături de fiul sau, pentru implicare într-o tranzacţie cu acţiuni ale unei companii din România cu firme ale celor doi. Freddy Robinson a fost arestat, apoi eliberat şi pus sub arest la domiciliu, cu interdicţia de a părăsi Israelul. Omul de afaceri israelian, născut în Bacău, este un personaj controversat pe piaţa românească de capital, media financiară şi bancară.

Freddy Robinson şi fiul său, Oded Lior Robinson, proprietari ai companiei Milomor Group (un gigant care controlează zeci de firme în lume, dar şi în România), au fost reţinuţi de Autoritatea de Securitate din Israel (un fel de CNVM al nostru) şi audiaţi timp de mai multe ore. Ei au fost duşi în faţa unui judecător care i-a eliberat, însă i-a pus sub arest la domiciliu. Acuzaţia se referă la tranzacţii făcute pe piaţa de capital israeliană, fără mandatele necesare, dar şi la unele tranzacţii comerciale dubioase. Se pare că ancheta include şi părţi implicate în afacerea companiei din România cu firmele celor doi Robinson. Arbitrul pieţei de capital, ISA, suspectează că respectiva afacere nu a primit toate aprobările necesare. Potrivit ziarului "Haaretz", citând ISA, o subsidiară a Milomor, Resido, a cumpărat marmură de 2,2 milioane de euro, preţul fiind dublu faţă de cel obişnuit. Reprezentanţii celor două companii au confirmat informaţia şi au precizat ca Freddy Robinson şi fiul său cooperează cu anchetatorii. Potrivit surselor noastre, mai mulţi israelieni care au afaceri în România şi care au avut legături comerciale cu Freddy Robinson au primit citaţii pentru a se prezenta la Tel Aviv, unde urmează să fie audiaţi. Printre cei citaţi se află şi un fost diplomat, dar şi patronul unei televiziuni digitale.»

Nota Redacţiei: Ştiţi ce, fraţilor? Eu zic să rămâneţi liniştiţi la Bucureşti. Aici, la Tel Aviv, e cam cald.

••• C. V. Tudor, Ion Coja, Gh. Zamfir, Corvin Lupu etc. etc. sunt nume cunoscute de tipi *anti* din România. Dar mai sunt şi alţii din protipendadă (nu ne ocupăm acuma de plevuşcă, ci de cetăţeni cu *carte de vizită*) despre care nu se prea vorbeşte. Un asemenea specimen este numitul Constantin Ticu Dumitrescu. Într-un articol pe marginea fenomenului antisemit din zilele noastre şi difuzat pe Internet, cunoscuta publicistă Felicia Antip scrie între altele:

«Ceea ce nu s-a spus niciodată şi foarte puţină lume ştie este că, după 1989, când s-a creat Asociaţia

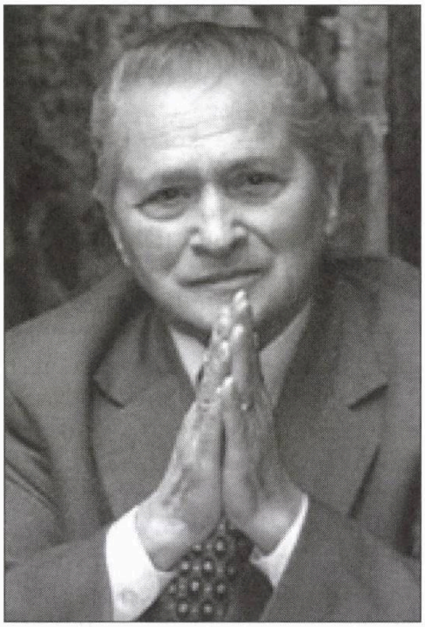

Constantin Ticu Dumitrescu: are un tic nervos: nu-i suportă pe ovrei

foștilor deținuți politici, evreii n-au fost admiși. Opoziția cea mai categorică a venit din partea lui Ticu Dumitrescu, președintele asociației (privit până în ziua de azi ca un campion al democrației), care a susținut că cei care au suferit (românii) nu-i vor primi niciodată alături pe persecutorii lor (evreii.)

Cu aceeași străşnicie s-a împotrivit în parlament legiferării unor măsuri reparatorii pentru victimele persecuțiilor rasiste din timpul războiului. Din cauza lui și a majorității pe care nu i-a fost greu s-o ralieze în jurul atitudinii lui obstrucționiste (nu, nu era vorba doar de parlamentarii din România Mare, și-a găsit susținători în TOATE partidele), legea respectivă a fost adoptată cu mulți ani de întârziere, după ce o bună parte dintre cei care ar fi trebuit să beneficieze de ea decedaseră.»

••• Odată cu Rosh Hashana, agenția ISROpres din Haifa, condusă de Uly Vălureanu, a pășit într-un nou an de activitate, transmițând, cu aceeași promptitudine ca de obicei, știri din și despre lumea *tribului:*

■ Michael Horodniceanu, expert în transporturi publice, a fost numit președinte al “Capital Construction Company” din New York, instituția care conduce sistemul de transporturi publice în metropolă, a anunțat Autoritatea pentru Transport Metropolitan newyorkez (MTA).

Dr. Horodniceanu – născut în România, de unde a plecat în Israel înainte de a ajunge în Statele Unite – a fost președintele consiliului de conducere al Grupului american Urbitran între 1980-1986 și din 1990 până în iulie 2008. Grupul Urbitran a fost inițial o firmă newyorkeză specializată în probleme de inginerie. Sub conducerea lui Horodniceanu, ea și-a extins activitatea și de la o companie cu 70 angajați și o cifră de afaceri de 6,5 milioane dolari, în 1990 a ajuns la un personal multidisciplinar de 200 persoane și venituri anuale care depășesc 36 milioane dolari.

Între 1986 și 1990, Horodniceanu a funcționat ca împuternicit al orașului New York pentru supravegherea programului de construcții și conducere a celui mai mare sistem de parcare din USA cu mai mult de 75.000 spații de parcare, în valoare de patru miliarde dolari.

"Michael are experiența și viziunea necesară pentru a conduce Autoritatea pentru Transport Metropolitan din New York (MTA)”, a declarat Elliot G. Sander, directorul executiv al consilului de administrație al MTA, care s-a referit apoi la modul în care proiectele de construcții au fost realizate la timp și conform bugetului, cu toată creșterea prețurilor materiilor prime, criza locală a forțelor de muncă și slăbirea dolarului".

Michael Horodniceanu a obținut doctoratul în planificarea în ingineria transporturilor la Polytechnic University din New York, masteratul în “Engineering Management” la Columbia University și e licențiat în inginerie civilă al Institutului de Tehnologie din Israel.

■ Într-un articol intitulat „Iubitori ai Sionului”, Haaretz publică un articol despre ziarista Marina Constantinoiu, redactor șef al ziarului „Jurnalul Național” din București. Reproducem fragmente din articolul semnat de Dalia Karpel:

„Marina Constantinoiu își începe diminețile ascultând muzica și știrile transmise de postul de radio israelian Galgalatz. Redactor șef al ziarului „Jurnalul Național”, una din cele mai citite publicații din România, ea trebuie să fie la curent cu ce se întâmplă în Israel și este bucuroasă dacă între buletinele de știri sunt transmise și cântece ale cântăreților ei preferați din Israel: Aviv Geffen, Rita, Shlomo Artzi, Arik Einstein și Dana International.

"Cunosc puțin despre istoria, tradiția și religia evreilor și trăiesc evenimentele", spune Constantinoiu. "Am devenit o pasionată a Israelului, pe care l-am vizitat de șapte ori, ca ziaristă și turistă. De două ori m-am deplasat în legătură cu ce s-a întâmplat cu Ariel Sharon, ultima oară am fost invitată de Institutul Yad Vashem din Ierusalim. Sper să mai fac curând o nouă vizită".

Constantinoiu a vizitat prima oară Israelul în 1993. "Când am revenit în țară am plâns pe aeroport. Am o senzație puternică de legătură cu Israelul, că aparțin Isaraelului și israelienilor, care sunt un popor extraordinar. Dv. aveți puterea să rezistați și să vă apărați în ciuda situației. Situația politică în Israel se aseamănă cu cea din România în ce privește unele elemente negative, inclusiv corupția. Faptul că Israelul este condus de oameni hotărâți poate servi ca un exemplu pentru români...”

■ Școala nr. 15 din municipiul Bacău a primit, în cadrul unei ceremonii speciale, numele "Dr. Alexandru Şafran", fost rabin şef al evreilor din România, fost Mare Rabin al oraşului elveţian Geneva, a transmis Rompres. Directoarea şcolii, Maria Creangă, a menţionat că iniţiativa de acordare a numelui Alexandru Şafran aparţine cadrelor didactice din unitatea de învăţământ pe care o conduce. La eveniment au mai participat parlamentari, autorităţi judeţene şi locale, directori de liceu şi gimnaziu din Bacău, membri ai comunităţii evreieşti din municipiu, elevi.

La ceremonie au fost prezenţi fiul şi fiica rabinului Şafran, Avinoam Şafran, şef al Clinicii de oftalmologie a Spitalului universitar din Geneva si, respectiv, Ester Starobinski-Şafran, profesoară de filozofie în Geneva, însoţită de soţul său Joseph Starobinski, magistrat la Curtea de justiţie din oraşul elveţian.

■ Dintr-o recenzie a volumului de versuri "Save as..." de Riri Sylvia Manor, recenzie semnată de Mircea Martin şi publicată în „Ziarul de Iaşi":

«"Sunt născută şi crescută în Bucureşti. Bucureştiul în care bunicul meu Hermann Zuckermann din Craiova, cerealist la Portul Cetate de pe malul Dunării, mi-a pus în mână primele cărţi şi m-a molipsit cu entuziasmul şi dragostea sa pentru limba română, pentru literatura şi pentru teatrul românesc. Bucureştiul în care, la nouă ani, am scris prima poezie dedicată minunatului meu bunic."

Astfel se prezintă Riri Sylvia Manor cititorilor, la începutul volumului de versuri "Save as....". În cel de-al doilea volum publicat în limba română, după "Privind", scriitoarea atinge temele majore ale poeziei, într-un limbaj modern, bine temperat de melancolie. Se decantează din creaţiile ei supratema timpului pustiitor, care "cotrobăie" prin buletine, care lasă în urmă amintiri despre casa bunicilor sau despre o dragoste aproape anonimă, de demult.

Cu o puternică notă autobiografică, discursul liric al lui Riri Sylvia Manor este însă, atunci când experimentează, de o frapantă noutate. Poezia este pentru Riri Manor un prilej de a se regăsi pe sine, regăsindu-şi, în acelaşi timp, şi patria lingvistică. Poemele sale sunt contemplative şi meditative, fidele unui modernism peren, în afara curentelor şi tendinţelor literare actuale. Temele ei sunt autobiografice şi livreşti în egală măsură. Cele mai multe poeme sunt rememorări, dar sentimentele sunt reînviate, actualizate prin câte un gest revelator sau printr-o reflecţie vrednică de atenţie.»

■ Anul trecut, în suplimentul de vineri al ziarului "Jerusalem Post", în cadrul paginilor dedicate "Veteranilor", a apărut un amplu articol despre Tudor Chefner, prezentat ca un om «cu mâini de aur, cu un spirit inventiv şi abilitatea de a accepta orice sfidare" şi care "a reuşit să facă tranziţia de la student dintr-o familie profesională tradiţională la emigrant ilegal în Palestina. Cu o memorie uimitoare şi o remarcabilă capacitate de a povesti fiecare amănunt cu umor şi onestitate, el nu permite nostalgiei să înceţoşeze evocările sale despre "those were the days" (acelea au fost zilele....).»

Născut la Bucureşti în 1920, Chefner a început studiile de inginerie la Londra şi s-a înapoiat în România în vacanţa anului 1939 a secolului trecut, înainte de izbucnirea celui de-al doilea război mondial. Bunicul său a luptat în războiul româno-turc din 1877, fapt pentru care a căpătat cetăţenia română prin decret regal. Tatăl lui a fost un mare avocat.

Tudor şi fratele său, neputând să studieze în România din cauza regimului, s-au decis să emigreze în 1940. Ei s-au înscris pe Struma, care îşi amâna plecarea în continuu şi din care motiv au trecut şi s-au înscris şi pe Dorian II, vas cu care au ajuns cu şase luni înainte ca Struma să plece spre tragicul ei sfârşit. Fraţii au sosit ilegal la Haifa la 30 martie 1940. Vasul a fost confiscat de către autorităţile engleze iar pasagerii au fost arestaţi şi deţinuţi într-o tabără militară la Mezra. Internaţii erau toţi români sau bulgari. Pe baza unei promisiuni a Sohnutului că vor fi eliberaţi foarte repede, numeroşi tineri s-au declarat amatori să se înroleze în armata britanică.

În perioada în care a fost internat, Chefner s-a împrietenit cu Hami Klein, un tânăr care profesa două meserii: era pictor şi boxeur. Pentru a putea picta, Klein făcea portretele membrilor de familie ai deţinuţilor politici din aceeaşi tabără militară şi primea de la ei materialele necesare picturii lui.

Intr-o zi, i s-a plâns lui Chefner că în portretele pe care le face are probleme cu... bărbiile celor pe care-i pictează. În glumă, Chefner, care purta o barbă scurtă, i-a spus să-şi aleagă modele care au bărbi. Klein a fost încântat de sugestie şi i-a făcut două portrete. Unul a dispărut în decursul anilor iar al doilea e păstrat şi acum ca o amintire scumpă.

După ce a schimbat diferite servicii, când Tehnionul din Haifa şi–a redeschis porţile, Chefner s-a înscris la studii şi a devenit inginer.

În timpul Războiului pentru Independenţă Chefner a servit ca electrician pentru automobile. A fost primul în Israel care a reciclat baterii.

Soţia sa decedată, Shulamit – nascuta Denker, originară din Cernăuţi, a lucrat 39 de ani ca funcţionară de bancă.

Tami, fiica sa, este preocupată de politică. A fost directoarea biroului primului ministru pentru Haifa şi Nordul ţării pe vremea lui Itzhak

Rabin. Băiatul lui, Nachman, care a studiat ingineria la Universitatea din Beer-Sheva, lucrează la Paris şi i-a făcut cadou un computer, cu care Tudor lucrează şi se bucură de accesul la Internet.

■ În cadrul Agenţiei ISRO-Press şi-a început activitatea "Librăria ISRO-Press"!

Noua librărie vinde cărţi care îi interesează în mod deosebit pe evreii originari din România (sau pe neevreii interesaţi de tematica "evrei născuţi în România, relaţiile dintre Israel şi România"). Este vorba de cărţi publicate în România, de volume tipărite în Israel, de lucrări editate în alte ţări.

Printre primele lucrări disponibile se află volumul «"Acţiunea Credinciosul". Şef rabinul dr. Moses Rozen şi comunitatea evreiască în arhivele CNSAS» (Securităţii), carte apărută recent în Editura Hasefer, 316 pagini. Costul carţii (inclusiv transportul) – 100 shekeli.

Din studiul introductiv: «Rabinul Moses Rozen era suspectat că "desfăşoară sub masca religiei mozaice activitate duşmanoasă, naţionalistă şi activitate de spionaj în favoarea Statului Israel". În nota datată 25 martie 1954 se poate citi că în faţa Sălii Dalles din Bucureşti seful rabin ... a fost oprit de două persoane civile care s-au legitimat că sunt de la securitate, întrebându-l unde se duce, iar şeful rabin le-a arătat ordinul de serviciu. Întrucât rabinul Rozen era considerat de către Securitate un "element deosebit de periculos, cu o poziţie politică necorespunzătoare", se afla permanent sub supraveghere oficială în ţară, în străinătate şi la diverse întâlniri.»

Extras din prezentarea semnată de istoricul Liviu Rotman: "Volumul de documente, alcătuit după solide standarde academice de Anca Ciuciu, ne introduce într-o lume orwelliană, dominată de o Putere ce încearcă să controleze întreaga societate. Nici comunitatea evreiască nu putea face excepţie, aşa că era, şi ea, un obiectiv al activităţii de informare a poliţiei politice. Deşi aflat sub controlul strict al diverselor organisme ale Puterii, având conduceri impuse de acestea, comunităţile evreieşti erau urmărite în permanenţă..."

În cadrul Agenţiei ISRO-Press va fi publicat în curând şi primul număr din newsletterul "Cărţi Cărţi Cărţi" dedicat universului cărţilor ISRO. Colaborări şi sugestii pentru aceasta nouă publicaţie – binevenite.

■ Cum au fost confecţionate obiectele din metal în epoca biblică?

(Corespondenţă de la Dr. Strul Moisă, de la Facultatea de inginerie a materialelor din cadrul Universităţii Ben Gurion din Neghev.)

Nu de mult am participat la o conferinţă de specialitate Artcast 2008 la Galaţi, la care am prezentat două expuneri (o mică parte din conţinutul cărţii "Metalele în perioada biblică", la care lucrez): "Some Aspects Regarding the Ancient Technology of Metals in the Biblical World of the Old Testament" (de fapt, a fost prima comunicare după raportul prof. Iulian Ripoşan, preşedintele Asociaţiei Tehnice de Turnătorie din România) şi "Solomon's Temple: Some Unexplored Aspects of Casting Technology"; programul conferinţei e pe http://www.artcast.ugal.ro/programme.htm.

Primul articol mi-a fost solicitat şi a apărut în site-ul bulgăresc de specialitate, http://www.castingarea.com/research/artcast08-papers.htm, cu extenso în http://www.castingarea.com/research/paper-Dr-Moisa-ArtCast08.htm Iar dacă vizitaţi http://www.castingarea.com/events/artcast08.htm, veţi avea surpriza să vedeţi şi sculptura lui Moise de Michelangelo, Moise având aici legătură cu şarpele de aramă, element realizat prin turnare şi deformare plastică.

Ambele materiale sus-amintite mi-au fost solicitate spre a fi publicate în ATTR, Revista Asociaţiei Tehnice a Turnătorilor din România; în acest scop, le-am grupat într-un singur articol.

De asemenea, în ziarul local gălăţean "Viaţa liberă" a apărut interviul ce mi-a fost luat, intitulat «Prof. Strul Moisă scrie o carte: "Minunile metalurgice din Biblie".» Cu excepţia a două inadvertenţe – una fiind faptul că sunt Dr. şi nu Prof. – articolul ne face cinste; mi-a fost trimis.

În acelaşi ziar, în comunicatul despre conferinţă, referitor la participanţii străini, Israelul (doi participanţi) apare pe locul întâi. Citez, http://www.viata-libera.ro/index.php?page=articol&id=2403: «Cum se confecţionează obiectele de artă din metal? Cum se păstrează ele? Cum descoperi cât de vechi sunt obiectele din metal, care aparţin epocilor de mult apuse? Cum au fost făcute unele opere de artă din domeniul metalurgiei (cum ar fi clopotele budiste sau celebrul vas din faţa templului lui Solomon – Marea de aramă de care se pomeneşte în "Vechiul Testament") în vremuri când nu se vorbea despre cuceririle tehnicii actuale? Iată câteva dintre întrebările la care s-au dat răspunsuri în lucrările prezentate de profesorii universitari, în cadrul celei de a patra ediţii a Conferinţei Internaţionale "Artcast", organizată la Galaţi, la Muzeul de Istorie, cu titlul "Turnătoria – de la rigoarea tehnicii la artă".

La această ediţie, organizată de Facultatea de Metalurgie şi Ştiinţa Materialelor, avem participanţi din ţară şi din străinătate (Israel, Japonia, Bulgaria, Serbia, Ungaria, R. Moldova, Italia şi Nigeria). Am început cu o masă rotundă. Pentru că prezenta interes, an de an s-a mărit numărul de participanţi. Aşa că s-a ajuns la o conferinţă internaţională.

În deschiderea conferinței, Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați i-a acordat titlul de profesor onorific d-lui Prof. dr. ing. Laurenție Sofroni, unul dintre mentorii școlii politehnice metalurgice din România. Am fost invitat să scriu un "Laudatio" în onoarea domnieisale. Fiind invitat în comitetul de deschidere a conferinței, am dat citire celor scrise.»

Prezențe, prezențe...

■ "O capodoperă a suprarealismului românesc"; așa consideră poetul Constantin Abăluță volumul de versuri "Femeia neagră a unui culcuș de hoți" de **Andrei Codrescu**. Sperăm că autorul care trăiește la New Orleans, în SUA, a citit la timp elogiile (binemeritate, de altfel) lui Abăluță și că acestea l-au ajutat să treacă mai ușor peste spaima provocată de uraganul Gustav.

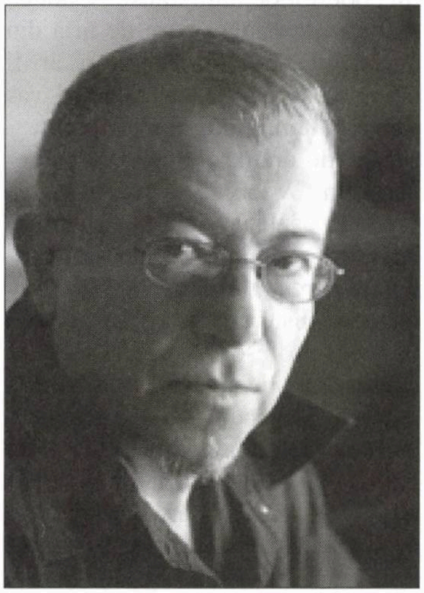

Andrei Codrescu

■ **Bianca Marcovici,** din Haifa, este prezentă cu versuri în "Almanahul" pe 2008 al revistei "Dacia literară" din Iași.

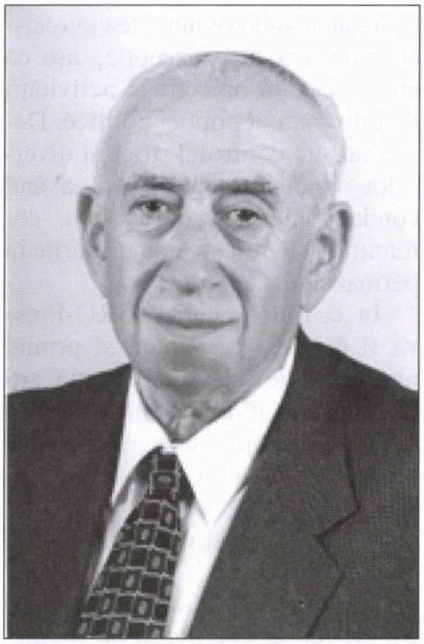

■ O pagină consacrată intrării publicistului **Baruch Tercatin** în rândurile octogenarilor întâlnim în "Realitatea Evreiască". Semnează cuvinte de omagiu Dorel Dorian și Iulia Deleanu.

■ **Iosif Sava** trăiește. O seară organizată la Aula Palatului Cantacuzino a făcut-o pe Oana Șerban-Pârâu să scrie în "Ziarul de Duminică":

«Vorbitorii pe care i-am ascultat la întâlnirea *In memoriam Iosif Sava* pentru a marca împlinirea a 75 de ani de la nașterea sa mi-au dat o puternică senzație că Iosif Sava există în fiecare dintre ei. Fie că era vorba despre Mircea Albulescu, Sorin Dumitrescu, Marina Constantinescu, Dan Puric sau altcineva.

Au și cântat în acea dimineață de duminică pianiștii Roxana și Valentin Gheorghiu, violoncelistul Marin Cazacu acompaniat de Steluța Radu, violonistul Alexandru Tomescu acompaniat de tatăl său, Adrian Tomescu, sau Corul Madrigal, care a colindat multe meridiane ale lumii însoțit fiind de cronicarul Iosif Sava.

Mircea Albulescu spunea: "L-am iubit. Eu pentru tot ce este el – remarcați spun este, nu a fost – și el pentru simplul fapt că taică-meu a fost muzicant. El este un om extraordinar. O specie rară în lumea culturii românești. Este ceea ce numesc eu un cronicar. În al doilea rând a fost omul care pe foarte mulți dintre noi ăștia mai puțin... ne-a făcut să înțelegem ce a fost asta Bach, Beethoven și așa mai departe".

Sorin Dumitrescu: "Iosif Sava a fost un mare agent al identității naționale, al neamului ăsta, dar nu într-o manieră etnicoidă, ca să spun așa, o perspectivă puternic europeană pe care o dăruia prin muzică. In condițiile țării noastre, în gravă criză axiologică, el făcea ordine în permanență. Ne-a pierit un realizator, care înainte se numea ispravnic. Ne-a pierit un ispravnic cultural și de atunci suntem nu mai puțini, ci mai descoperiți. Facă Domnul să-l ocrotească acolo unde este, să-l odihnească. În ziarul "22" îi luase cineva un interviu. La întrebarea care este cea mai frumoasă carte, a spus Vechiul Testament. I-am dat telefon și i-am zis: "Domnule Sava, mai este o jumătate și ați uitat să o spuneți. Domnule, ca de obicei, dumneavoastră sunteți insolent, dar de asta și țin la dumneavoastră. »

Dan Puric: "Iosif Sava era un pescar de talente și de oameni de cultură. Era un mare hermeneut, dar în același timp era un liant, făcea poteci între noi. Avea acea calitate paradoxală de a incita.»

■ De trăit, trăiește și **Victor Brauner.** O evocare a marelui pictor suprarealist iscălește Victoria Anghelescu în "Adevărul literar și artistic":

«Născut în 1903, la Piatra Neamț, în familia unui fabricant evreu de cherestea, Victor Brauner avea să devină unul dintre cei mai convinși artiști români de avangardă. În 1924, va înființa, împreună cu Ilarie Voronca, revista de avan-

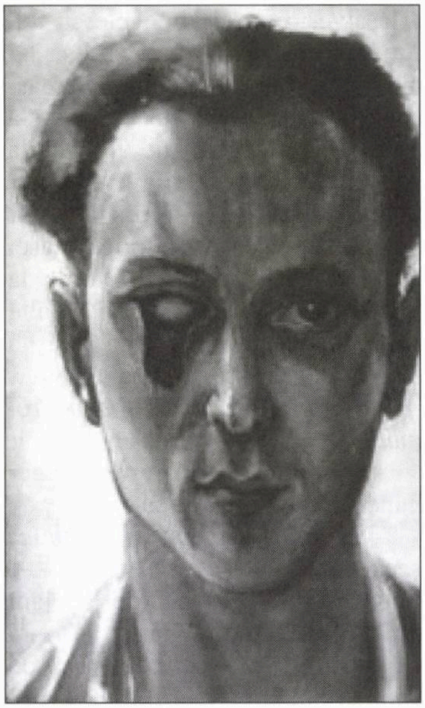

Victor Brauner:
"Autoportret cu ochiul scos"

gardă "75HP", în care va publica un manifest estetic, "Pictopoezia", şi un articol despre "Supra-raţionalism".

Va colabora, cu desene, la toate revistele româneşti de avangardă, va fi prieten cu scriitorii interesaţi de dadaism şi suprarealism. Adevărata lui carieră se va desfăşura însă în Franţa, unde îl întâlneşte, în 1930, pe Constantin Brâncuşi, unde se împrieteneşte cu Benjamin Fondane, Yves Tanguy, Giacometti şi unde, în 1931, va picta celebrul tablou premonitor, "Autoportret cu ochiul scos".

Revine în ţară în 1935, deschide o expoziţie la Sala Mozart, i se sechestrează lucrările până când poate plăti chiria sălii. Din 1938, se stabileşte definitiv în Franţa. La Paris sau în localităţile din sud, unde se refugiază din cauza nazismului, va lucra, va deschide expoziţii personale.

După război, participă la expoziţia internaţională "Suprarealismul în 1947", la Galeria Maeght, vernisează o expoziţie personală la Galeria Julian Levy din New York.

În anii '50, lucrările lui sunt expuse la Londra, la Amsterdam, Hanovra, Viena, Haga, intră în mari muzee: Guggenheim, Metropolitan Museum of Art History şi Museum of Modern Art din New York, colecţia Guggenheim din Veneţia, Muzeul de Artă Modernă din San Francisco... În 1966, este reprezentantul Franţei la Bienala de la Veneţia.»

■ Cât despre **Mihail Sebastian,** ce să mai zicem? Dacă nici el nu trăieşte!... Cu toate acestea, unii, precum Doina Papp, de la acelaşi "Adevăr literar şi artistic", consideră că lumea culturală – şi în special teatrele – nu au făcut destul pentru posteritatea lui Sebastian:

«În anul centenarului, Mihail Sebastian n-a prea avut parte de cine ştie ce celebrări, cel puţin în materie de teatru.

S-ar putea să fie numai o neglijenţă, impardonabilă totuşi, fiindcă nu-l putem considera pe dramaturgul Sebastian epuizat în interesul publicului. Cu siguranţă însă, succesul mondial al *Jurnalului* său, de curând retipărit la Paris, dar şi în Polonia şi în alte ţări de pe glob, îl face pe scriitor indispensabil oricărei agende culturale actuale. Dar nici în această privinţă nu s-ar putea spune că abundă piaţa, de curând fiind semnalată, de pildă, totala absenţă din librării a faimosului *De două mii de ani,* care n-a avut parte decât de o ediţie la Humanitas. Fiind direct implicată ca autoare a dramatizării (acestui roman), mă bucur să semnalez în schimb preocuparea arătată de Teatrul naţional radiofonic de a realiza un serial după acest roman controversat, în regia lui Attila Vizauer, cu Marius Stănescu în rolul principal.

O surpriză plăcută a fost să întâlnim în aceste zile numele lui Mihail Sebastian în programul ediţiei actuale a Festivalului Carte şi Arte organizat de Asociaţia difuzorilor şi editorilor – ADEPC în foaierele Teatrului de operetă. Lansarea romanului *Accidentul,* retipărit de editura Vox, în curs de traducere şi în limba spaniolă prin eforturile aceluiaşi Jose Garigos, care a mai tradus şi alte proze ale scriitorului brăilean, sunt doar câteva puncte de rezistenţă ale unei zile dedicate în întregime scriitorului celebrat.

Cei care au trecut prin aceste locuri au avut parte şi de câteva proiecţii inedite, printre care documentarul *Sebastian,* realizat de Lucia Hossu Longin pe meleagurile copilăriei şi tinereţii fostului brăilean.

Teatrele îi rămân însă în continuare datoare autorului *Stelei fără nume,* aşa cum datoare i-au fost şi în timpul vieţii, când obligat de legile rasiale dramaturgul se ascundea sub pseudonim.

Nici *Jocul de-a vacanţa,* piesa în care, cum reiese din jurnal, îşi amorţea nervii în zilele prigoanei, n-a avut o soartă mai bună şi cu atât mai puţin *Ultima oră,* a cărei premieră n-a mai apucat-o.

A mai lăsat şi o piesă neterminată, *Insula,* cine-şi mai aminteşte de ea? Şi câteva traduceri excelente sau prelucrări, precum acel *Potop* de H. Berger, un legendar succes în epocă. E adevărat, sunt în istoria teatrului câteva spectacole de referinţă după piesele lui Mihail Sebastian la Teatrul Naţional; sunt şi interpreţi consacraţi, precum maestrul Radu Beligan, un adevărat prototip al personajelor lui Sebastian.

Două decenii mai târziu, Marin Moraru reeditează figura naivului profesor de istorie într-un spectacol memorabil al Teatrului Nottara. Ele aparţin însă altui timp. Să fie oare generaţiile de azi mai puţin dornice de Sebastian, aşa cum lasă să se înţeleagă cei care-l ocolesc? Să fie romantismul, melancoliile lui atât de perimate?

Premiera de acum câţiva ani de la Teatrul Naţional din Bucureşti cu *Ultima oră,* în regia Ancăi Ovanez şi a lui Mircea Albulescu, spectacol care ţine cu cinste şi azi afişul, pare să spună contrariul.»

••• Multe s-au scris în deceniile din urmă despre avangarda românească (în rândurile căreia s-au afirmat mulţi, mulţi evrei – de la Tristan Tzara, Ilarie Voronca şi Saşa Pană, la Marcel Iancu, Victor Brauner, Perahim sau M. H. Maxy, de la Gherasim Luca, Paul Păun, D. Trost la Sesto Pals), dar o idee precum cea a cunoscutului politolog român Stelian Tănase n-a mai avut nimeni până-n prezent. Ştiind că majoritatea "avangardiştilor" erau oameni de stânga, iar unii dintre ei simpatizanţi comunişti, Stelian Tănase (un condeier căruia îi merge mintea) s-a repezit la arhivele Siguranţei din anii '20-'40 ca să vadă dacă va găsi ceva despre susnumiţii, ca şi, fireşte, despre colegii lor români precum Geo Bogza, Gh. Dinu (Stephan Roll) sau C. Nisipeanu. Şi a găsit. Rezultatul, o carte intitulată "Avangarda românească în arhivele Siguranţei", despre care săptămânalul "Observator cultural" scrie:

«Volumul *Avangarda românească în arhivele Siguranţei* are în centru revolta comună împotriva tradiţiei şi a „valorilor burgheze“, mişcarea avangardistă care evoluează între cele două Războaie Mondiale către radicalizări şi sciziuni, sub presiunea bolşevismului victorios în Rusia şi a climatului internaţional din anii '30. Cu simpatii de stânga recunoscute, mulţi dintre suprarealiştii români, grupaţi în jurul revistelor *Unu* şi *Alge*, optează pentru revoluţia socială în dauna revoluţiei în artă şi intră în atenţia Siguranţei, organism interesat exclusiv de acţiunile lor subversive şi de propaganda comunistă. Documentele inedite reunite în acest volum surprind o latură necercetată a avangardismului românesc, dezvăluind legături cu suprarealismul francez din proximitatea extremei stângi şi afilieri secrete la reţelele clandestine Komintern de la Bucureşti.»

••• Observăm că Avram Croitoru, inventatorul "Fonotecii de aur" din curtea Templului Coral, din Bucureşti, şi-a lărgit încet-încet sfera de activitate. El nu discută numai cu talentele din România ci, când are prilejul, se duce cu reportofonul şi pe la cetăţeni din trib care trăiesc prin alte locuri. De curând, el l-a atacat pe regizorul de teatru Moshe Yassur. Extrase dintr-un dialog apărut în "Realitatea Evreiască":

«– Cât de dulce a fost copilăria lui Moshe în Târgul Ieşilor?

– Exact ca o cafea: dulce-amară. Este adevărat că în 1934 m-am născut la Iaşi, într-o zi care numai peste un deceniu avea să devină, din alt motiv, vremelnică sărbătoare naţională, adică m-am născut la 23 august în Iaşi, dar am crescut la Răducăneni, un târguşor cu mulţi evrei, aflat la jumătatea distanţei spre Huşi.

– O primă amintire?

– Prima şi foarte puternică vine din 1939-1940, când am fost alungaţi. Nu împlinisem şase ani, dar mi s-au întipărit în memorie scenele de atunci. Toţi evreii au fost obligaţi să plece din localităţile mici spre oraşe mai mari. Tata, fiind comis-voiajor, nu era acasă, aşa că mama, care are rude la Vaslui, a închiriat o căruţă în care a pus boccelele şi am pornit la drum.

– Ce lună era?

– Nu ştiu ce lună, dar sigur era într-o duminică. De ce ţin minte ziua? Trecând pe lângă o biserică, un om s-a desprins din grupul care tocmai ieşea şi i-a spus căruţaşului că nu face bine că îi duce pe "ăştia". Drept care, la marginea satului ne-a lăsat în drum cu boccele cu tot. Treceau maşini, treceau căruţe, dar nimeni nu s-a încumetat să oprească. Abia spre seară un căruţaş s-a oprit şi ne-a spus că ne va duce la Vaslui, dar abia în ziua următoare. Şi acum simt în nări mirosul pieilor pe care am dormit în podul casei lui. După ce am stat un timp la Vaslui, ne-am aciuit la Iaşi, la alte rude. Acolo am început să învăţ la o şcoală evreiască.

– Eraţi în Iaşi când a fost pogromul?

– Pe atunci noi îi spuneam rebeliune sau duminica ceea.

– Ce s-a întâmplat în duminica ceea?

– În curtea casei unde locuiam era un beci. Acolo s-au strâns mai multe familii ca să se ferească de bombardament. Toţi eram evrei. Bombele zguduiau beciul în care câţiva bărbaţi stăteau cu hârleţe în mână, pregătiţi să ne dezgroape dacă se întâmplă ceva. Dar s-a întâmplat altceva. Spre dimineaţă s-au deschis uşile beciului şi un grup de soldaţi au strigat: "Heraus – sus mâinile!". Am ieşit toţi şi ne-am alăturat convoiului de pe strada Elena Doamna. Mama nu mai ştia cum să-mi oprească tremuratul şi–mi spunea: "Moişelică, să nu-ţi fie frică dacă fac poc; nu te doare şi gata". Îmi amintesc până şi forma armelor care ne înghionteau. Alea româneşti aveau patul pătrat, iar cele nemţeşti aveau patul puţin zimţat, ciuntit.

– Unde v-au dus?

– La Chestură. În învălmşeala care s-a stârnit când au început bătăi, împuşcături, m-am rătăcit de părinţi. La un moment dat, am căzut şi alţi oameni au căzut peste mine. Spre seară, când evreii supravieţuitori au fost puşi să scoată cadavrele din curte, eu am căutat să nu mă mişc, să nu respir, aşa că n-am răspuns când mă întrebau al cui sunt decât atunci când au spus-o în idiş. Au vrut să mă ducă acasă, dar eu am luat-o la fugă. Îmi amintesc perfect că pe strada Ștefan cel Mare treceam pe lângă tomberoane din care ieșeau afară brațe și picioare. Când am ajuns acasă am găsit-o pe mama lângă un dulap, rupând fâșii dintr-un cearceaf ca să-și lege capul însângerat. Îngâna un cântec și parcă dansa, repetând: "Nu mă doare, nu plânge". Mi-am dat seama că o făcea ca să nu mă sperie mai rău. Am întrebat unde e tata, dar nu știa. Abia peste o săptămână-două a venit un vecin și mi-a spus că se poate spune Kadiș căci tata nu o să se mai întoarcă. A pierit în "Trenurile morții".

– Care au fost primii pași spre teatru?

– Dragostea pentru scenă mi-a fost stârnită de directorul căminului Comunității evreilor, unde am stat în anii liceului. Milu Berghoff, așa îl chema, fusese într-o vreme director de teatru la Bacău. Și-a continuat pasiunea organizând spectacole cu copiii din cămin. Odată, după un spectacol, mi-a spus: "Măi, Moișelică, tu ai stofă de artist". Tot el m-a dus la Conservator unde un actor – Nicolae Veniaș – înființase un curs pregătitor pentru tinerii care aspirau spre teatru. Trebuia să dau un examen, adică să recit o poezie.

– Ce ați recitat?

– "Scrisoarea a treia", de Eminescu.

– O știați pe toată?

– Știam și tot "Luceafărul". Abia începusem să recit, când un om cu părul alb din juriu m-a oprit, s-a întors către Ion Diacu, directorul Teatrului Național, și i-a spus: "Coane Ioane, du-te sus și adu-i pe studenții care sunt pe acolo să audă ce frumos recită un pui de evreu versurile lui Eminescu". Când am încheiat, a venit și m-a sărutat pe frunte. La plecare, m-a ajuns din urmă actorul Veniaș și mi-a zis să nu mă mai spăl pe frunte toată viața, căci m-a sărutat Mihail Sadoveanu. Mi-a dat și o sută de lei ca să-mi cumpăr pantofi.

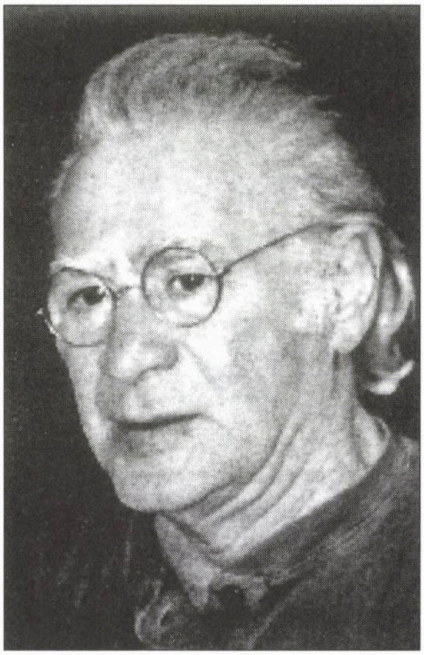

Moshe Yassur: ar fi trebuit să nu mă mai spăl pe frunte toată viața

– Mama cum privea pasiunea dumneavoastră?

– Numai dacă aduceam note bune mă lăsa la teatru. La școală aveam bursă, iar de la teatru luam leafă.

– Ați făcut alia în 1950…

– Aducând cu mine dorința, dragostea pentru teatru. Dar trebuia să învăț bine limba și am învățat-o repede. Simțind pulsul, că la un număr mare de copii e nevoie de învățători, am intrat la un seminar cu o durată de un an.

– Ce ați învățat?

– Limba și literatura ebraică, istoria sionismului, Biblia, Talmudul, psihologia copilului.

– După absolvirea seminarului ați devenit învățător…

– Pentru o perioadă nu prea îndelungată, dar am avut timp să pun bazele unei școli într-o localitate de lângă Ghedera, în deșert… pe atunci. La început țineam cursurile într-o baracă și predam simultan copiilor din clasele I-IV dimineața și celor din clasele V-VIII după-amiaza. Abia după doi ani au început să vină alți profesori, iar eu am fost chemat să-mi fac stagiul militar.

– Și v-ați putut continua drumul spre teatru.

– Exact. În 1958 am tradus în ebraică și am montat la un teatru din Ierusalim "Steaua fără nume", de Sebastian, pentru care am primit un premiu la un festival. Datorită acestui fapt am ajuns asistentul de regie al lui Josef Millo. Timp de cinci ani. Apoi am obținut o bursă și am plecat la Paris, am studiat trei ani la Universitatea Teatrului Națiunilor, unde l-am avut profesor și pe regizorul Jean Marie Serrault, căruia aveam să-i devin asistent.

– La ce spectacole?

– Unul de Becket și altul de Ionesco. La una dintre repetiții Serrault, știind că sunt originar din România, mi l-a recomandat pe Ionesco venit să asiste. Acesta m-a invitat să luăm prânzul împreună de câteva ori. De la el am aflat multe despre mișcarea de avangardă din România, despre Urmuz, despre Gellu Naum, pe care aveam să-l cunosc mai târziu.

– După anii parizieni?

– M-am întors în Israel și am devenit profesor la Academia de Teatru din Tel Aviv. Anii '60 au fost plini; îmi împărțeam timpul între catedră și regie la câteva trupe mici. În 1970, am fost invitat să montez un spectacol la unicul teatru subvenționat de stat din New York.

– Cu piesa…

– "Andorra", de Max Frisch. Ca urmare a succesului obținut, directorul teatrului mi-a oferit un contract pe cinci ani. Într-un oraș în care sunt o sută de mii de oameni de teatru șomeri, când ți se oferă un asemenea contract, nu se poate refuza. Așa că i-am spus soției că o să stăm numai până la terminarea contractului.

– Dar ați rămas și ați devenit american.

– Regizam, predam la facultate şi, la un moment dat, am avut şi un teatru al meu din categoria *off Broadway*, adică un teatru experimental, la care investiţiile sunt mici, sălile sunt mici, iar biletele mult mai ieftine.

– *Câte locuri avea?*

– 65.

– *Cum se numea?*

– În traducere, "A treia treaptă".

– *Cât timp l-aţi condus?*

– Opt ani.

– *Aveaţi o trupă angajată?*

– Nu există aşa ceva în America. Teatrele nu au decât sala, un birou şi un telefon.

– *În acel timp v-aţi întâlnit cu oameni de cultură veniţi din România?*

– E bună întrebarea, căci îmi dă prilejul să spun că, plecând din ţara de origine, am căutat să-mi menţin legătura, să-mi trag seva din cultura românească. La Centrul Cultural Românesc din New York l-am întâlnit, printre alţii, pe Ion Cocora, care era directorul Teatrului Mundi din Bucureşti. Aflând că are în repertoriu o piesă a lui Gellu Naum, i-am spus cât îl apreciez pe scriitor, iar Cocora mi-a promis că atunci când voi veni în România îl voi cunoaşte pe Gellu Naum. Şi s-a ţinut de cuvânt, prin 2002, când m-am dus în vizită la Comana, unde îşi avea Naum casa de vară. Am stat acolo o zi întreagă. În timpul mesei de prânz, amfitrionul m-a lămurit de ce îşi scrie numele cu doi "L". Al doilea l-a adăugat ca să-şi exprime dragostea pentru Ligia, soţia sa, pe care a iubit-o toată viaţa. După-amiază, complimentând-o pe Ligia, mi-a destăinuit că părul ei era mult mai frumos, dar într-o zi, pe când Gellu era foarte bolnav, s-a dus la biserică să se roage şi a dorit să dea ceva din fiinţa ei drept ofrandă pentru însănătoşirea soţului şi i–a venit ideea să-şi sacrifice pletele.

– *Şi, pentru că pământul e rotund, aţi revenit să regizaţi în România.*

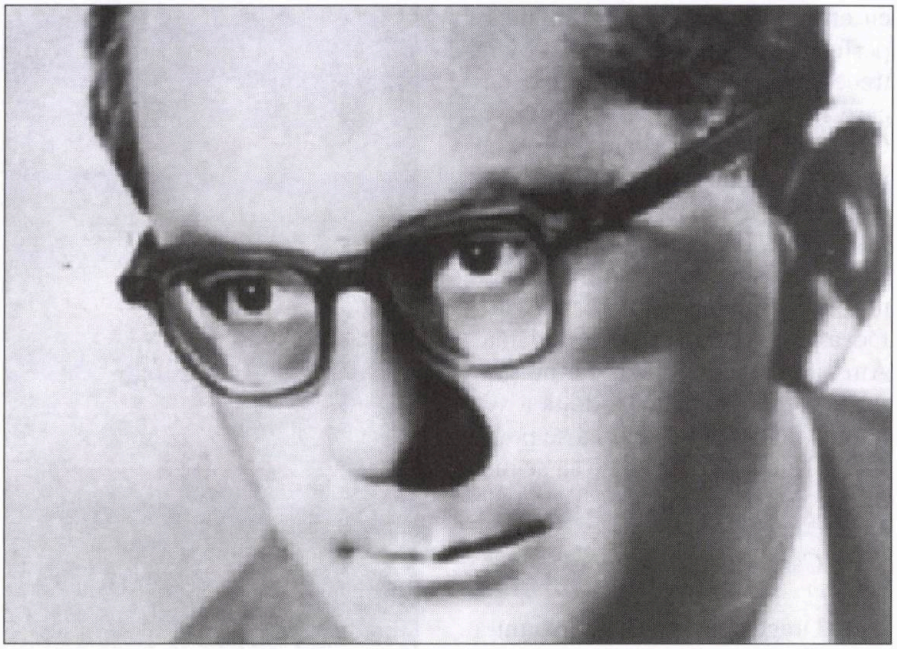

Theodor Constantin: e clar, a iubit-o pe Clara

– Prima dată am fost invitat, în 1992, să pun în scenă la Chişinău două piese de Eugène Ionesco.

– *În drum spre Chişinău, aţi trecut şi prin România?*

– M-am dus, după amar de ani, să revăd Iaşiul, casa de pe Săulescu de unde am plecat în Israel. Dar o parte din strada copilăriei mele nu mai există. Acolo sunt blocuri.

– *Iaşiul dumneavoastră rămas numai în amintire.*

– Dar atât de puternică, de parcă n-aş fi plecat nicicând.

– *Acum regizaţi şi în România. unde?*

– Am montat spectacole la Iaşi, Galaţi, Brăila, iar în Bucureşti la teatrele "Mic", "Foarte mic" şi, fireşte, la TES.»

••• Amănunte interesante despre cunoscutul autor de romane poliţiste Theodor Constantin (a lăsat bestselleruri citite şi azi, precum "La miezul nopţii a căzut o stea") aflăm dintr-o evocare de Ioana Bogdan în "Adevărul literar şi artistic":

«Născut la Brăila, la 21 noiembrie 1910, Theodor Constantin rămâne fără tată în timpul Primului Război Mondial, la vârsta de numai 7 ani.

Pentru că mai are încă doi fraţi, iar mama nu poate creşte trei copii, îl sacrifică pe Theodor şi îl încredinţează unui orfelinat. După şcoala secundară din Galaţi, băiatul studiază în paralel filozofia şi teologia la Cernăuţi. În timpul facultăţii, o cunoaşte pe Clara Klein, o elevă evreică. Numai după opt ani, în vremea războiului, când evreii sunt deportaţi în lagărul din Transnistria, iar Clara se află printre cei scăpaţi cu viaţă, dragostea dintre ei îşi găseşte finalitatea printr-o căsătorie de la distanţă, care i-a alungat lui Theodor temerile că ea ar fi putut să fie din nou închisă.

Despre Theodor Constantin s-a scris puţin în timpul vieţii, iar după moarte, aproape deloc. Poate şi pentru că a fost o fiinţă extrem de solitară, care nu şi-a cultivat relaţiile. Nu frecventa localurile unde se adunau, de regulă, scriitorii, nu mergea la petreceri sau şezători literare.

De aceea, pesemne, după moartea sa din 1975, Uniunea a refuzat să îi acorde un loc de veci pe Aleea Scriitorilor din Cimitirul Bellu. Cu eforturi proprii, Clara Constantin a cumpărat un loc de veci în Cimitirul Bellu unde a construit un monument, cheltuind impresionanta sumă de 80.000 lei, echivalentul, pe atunci, al unui apartament cu trei camere, și respectând astfel dorința soțului de a fi înmormântat la Bellu.»

••• Revista "Vatra" din Tg. Mureș a consacrat (și bine-a făcut) ultimul său număr criticului și istoricului literar (dar și extraordinarului memorialist) Nicolae Balotă, omul pe care criticul Gh. Grigurcu îl numește "cel mai mare cărturar din România de azi". Printre textele publicate cu acest prilej, întâlnim și câteva amintiri ale lui Balotă à propos de *chestiune*. Într-o convorbire cu Iulian Boldea, Balotă evocă un moment semnificativ din adolescența sa:

«Pentru motive ce țin în parte de o anume influență a mediului dar, cred, mai ales de acea *forma mentis* oarecum nativă a mea, am fost ostil, cu o juvenilă înverșunare, față de toate formele de manifestare ale fascismului din jurul meu sau mai depărtate, mijlocite prin diversele *media* ale vremii. Îmi repugnau toate câte le aflam despre fascismul italian sau, mai ales, nazismul german, dar nu mai puțin discursul sau gesticulația Gărzii de Fier la noi în țară. Simpatizanți ai Legiunii apăreau printre noi, elevii, în primii mei ani de liceu, prin 1936-37, și tot mai des în cei doi-trei ani care au urmat. Dacă nazismul german trezea în mine o adevărată ură, înainte de toate pentru că îl vedeam potrivnic Franței, pentru care începusem să nutresc în acei ani o nu mai puțin sinceră adorație, în aversiunea față de legionarism intrau mai multe componente, printre acestea esențială fiind detestarea violenței pe care, prin cuvintele ca și prin actele lor, o propagau legionarii. Au fost două momente care m-au marcat în acest sens, unul istoric, asasinarea lui I. Gh. Duca în 1933 și altul, cătuși de puțin istoric dar, pentru mine, deosebit de impresionant: câțiva ani după atentatul din gara Sinaia împotriva primului-ministru, un mărunt *jeu de massacre* petrecut, prin '38-'39, în sala de gimnastică a liceului meu, "G. Barițiu", din Cluj. Într-o recreație, câțiva băieți l-au înfășurat pe un coleg evreu într-o cortină prăfoasă, care zăcea de mult pe jos, și dădeau cu picioarele în el ca într-un sac inert de cartofi. Intrând în sală, n-am înțeles la început ce se petrecea, ce-i amuza pe camarazii mei în joaca aceea, dar aflând că loveau râzând într-unul dintre ai noștri înfășurat ca o momâie inertă, am început să strig împreună cu alții: "Stați, măi, l-ați omorât!...". Când s-au potolit, în sfârșit, l-am scos pe bietul Bayer inconștient, plin de vânătăi. Din fericire nu murise.»

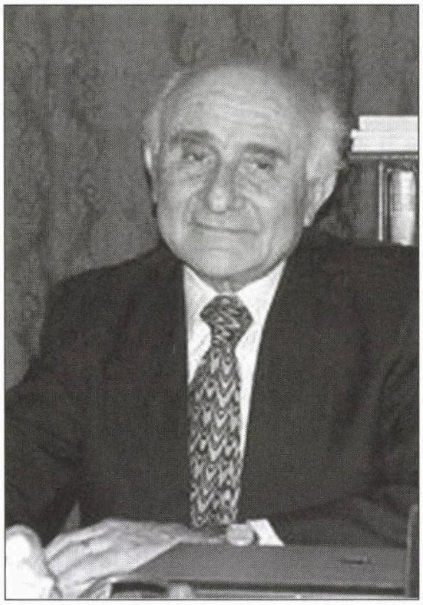

Nicolae Balotă: dădeau în Bayer ca într-un sac de cartofi

Mai târziu, în închisoare (Balotă a fost în două rânduri deținut politic) s-a împrietenit cu un medic cu un nume mai puțin obișnuit.

«Cu prilejul unei percheziții la Lățești (sat în Bărăgan unde criticul literar a avut un timp, după eliberare, domiciliu obligatoriu, **n. red.**) îmi amintesc că mi s-a luat cu acea ocazie, printre altele, o carte poștală ilustrată pe care mi-a adus-o Mama mea. Sosise din Israel pentru mine dar pe adresa ei la Cluj. Ce se întâmplase? În închisoare, la Dej, închisoare pentru trădare, după mutarea resturilor categoriei noastre de la Pitești, am întâlnit, printre alții, un medic dermatolog. Era evreu din Cernăuți. De acolo se refugiase în sudul țării la intrarea sovieticilor. Preferase omul să piardă totul acolo la el la Cernăuți, dar să stea în România, nu în Uniunea Sovietică. Împreună cu soția lui s-au așezat la Giurgiu. Era un medic foarte bun, un excelent specialist dermatolog. Cu vreo patru-cinci ani mai în vârstă decât mine, Max Liquornik al meu era încă destul de tânăr pe vremea aceea. Își avea și el naivitățile sale. Din Giurgiu, unde își făcuse situație, îi scria din când în când mamei sale: "Dragă mamă, îmi merge foarte bine, e adevărat că în țară nu se prea găsește carne, dar eu nu duc lipsă, pentru că îmi aduc țăranii găini, nu-ți fă nici o grijă că avem de toate". Asta n-ar fi fost nimic, însă din când în când, ca să-i facă plăcere bătrânei sale mame, îi scria: "Să știi că am mai luat un diamant de două carate". Și a mai scris încă de un diamant, de un safir, își investea economiile într-o mică comoară în aur și pietre, căci, vrednic fiind, îi mergea bine. La un moment dat, fratele său, care era un medic reputat, mai în vârstă decât el, cardiolog, în Israel, prieten foarte bun cu primul ambasador al Israelului în România, a intervenit pe lângă acest amic al său și i-a scris fratelui său la Giurgiu: "Să știi că am vorbit cu ambasadorul, du-te la el, caută-l că te va scoate din România!". Zis şi făcut. Amicul meu se duce la Bucureşti, ambasadorul îl primeşte foarte bine, ca un bun prieten al fratelui său, şi-i promite să facă totul pentru expatrierea sa. A doua zi, după întoarcerea sa acasă, la Giurgiu, i se comunică de către autorităţi că trebuie să se ducă să facă o cercetare în legătură cu nişte cazuri dermatologice apărute la o gospodărie de stat. Nu s-a mai întors niciodată de acolo acasă la el în Giurgiu. A fost arestat, dus la Bucureşti, anchetat, condamnat pentru trădare, arătându-i-se fotocopii ale scrisorilor sale către mama lui, cu importantele informaţii transmise în Israel despre lipsa cărnii prin magazinele alimentare româneşti şi despre ţăranii aducând medicului lor găini. Chinuit să spună ce a vorbit el acolo la ambasadă, ce alte trădări a mai comis, la ce acte de spionaj l-a îndemnat diplomatul, a spus doar simplul adevăr: "Ambasadorul mi-a zis că voi pleca în Israel, la solicitarea mamei şi fratelui meu". Condamnat la "doar" cinci ani de temniţă pentru "trădare", târât de la Jilava la Piteşti, apoi la Dej, îl întâlnesc. Eu îi povesteam lui şi altora de acolo fel de fel de istorii, aveam un public ales, printre ei un descendent al Mavrocordaţilor, apoi un bătrân amiral rus de minunată amintire şi alţii. Vorbeam zilnic ore întregi, ţineam, printre altele, un serial despre Revoluţia franceză, pe când bătrânul amiral Sablin povestea despre croazierele de vară pe yachtul imperial "Standard" al lui Nicolae al II-lea, unde era tânăr ofiţer de bord, iar doctorul Liquornik îmi detalia un întreg tratat de boli venerice. Am fost întrerupt prin scoaterea mea din celulă şi trimiterea cu un vagon-dubă la Jilava iar de acolo din nou la Malmaison. Atunci când după mai multe luni am fost readus la Dej, am aflat că prietenul meu Max Liquornik a fost şi el scos din celulă şi probabil eliberat. Dar cunoşteam aceste închipuiri ale deţinuţilor care interpretau fiecare scoatere din celulă printr-o eliberare. De astă dată, zvonul se dovedea a fi adevărat, cum aveam să o aflu mult mai târziu. Căci nu am mai auzit vorbindu-se despre amicul meu până când, la Lăteşti, unde fusesem trimis, Mama mi-a adus cartea poştală primită de la el din Israel. Era o fotografie înfăţişându-l pe peluza unui spital din Tel Aviv, iar mesajul era scurt: "Bine ai venit, dragă Nicule, în lumea celor liberi". Şi semnătura: "Prietenul tău care nu te poate uita, Max". Ce se întâmplase? Puţin timp după ce fusesem dus de la Dej la Jilava, Max a fost pus în libertate. Fusese răscumpărat de fratele său. Făcuse totuşi aproape doi ani de închisoare. Cum aveam să aflu, întâlnindu-l după mulţi ani, şi-a regăsit soţia şi au putut pleca în Israel. Şi într-adevăr, nu m-a uitat. Doi ani după ce ne despărţiserăm, după ce el putuse să iasă şi să plece, prins de grijile noii sale vieţi, ale ocupaţiilor sale la Tel Aviv, şi-a amintit, spre sfârşitul anului 1962, că îi spusesem: "Peste doi ani, la 31 decembrie 1962, când mi se termină condamnarea, voi pleca la Mama mea, la Cluj. Şi îi dădusem adresa ei, căci eu nu mai aveam o adresă, ca eventual să ne putem contacta. De aceea, mi-a trimis acel salut al său, prin ilustrata primită de Mama. La 31 decembrie 1962 nu mi s-a dat însă drumul, ci mi s-a prelungit, cum am spus, condamnarea pe încă doi ani "administrativi", cu domiciliul obligator la Lăteşti. Iar acolo, cu draga mea Mamă alături, în seara de iarnă, am fost foarte mişcat citind acele câteva cuvinte ale prietenului, pe care nici eu nu-l uitasem, dar care dădea dovadă de o profundă afecţiune, la care eram foarte sensibil.

Au trebuit să treacă după aceea nu mai puţin de douăzeci şi cinci de ani ca să-l întâlnesc din nou pe prietenul meu Max Liquornik. Mi s-a găsit prin Europa Liberă adresa lui şi am putut răspunde astfel, după un sfert de veac, ilustratei sale. A venit de îndată cu soţia lui, Selma, la noi, la Paris. Împreună cu soţia mea îi întâlneam apoi pe bunii noştri prieteni în fiecare an, până la stingerea lui Max, acum câteva luni.»

••• După o profundă meditaţie, am ajuns la următoarea concluzie: oamenii de valoare din *trib* se împart în două. Unii despre care ştim (mai mult sau mai puţin) în timpul vieţii lor, şi alţii despre care luăm cunoştinţă a doua zi după ce au fost îngropaţi. Şi ne mirăm. Ba chiar, uneori, suntem uimiţi: chiar aşa, domnule? Şi ăsta (sau asta) e "de-ai noştri"? Habar n-aveam.

Printre talentele din a doua categorie se numără şi numitul Lucien Steinberg. Într-un necrolog din "Realitatea Evreiască", Amelita Vogel scrie:

«În ziua de 3 martie 2008 s-a stins din viaţă scriitorul evreu-francez de origine română Lucien Steinberg. Născut în Bucureşti, la 19 aprilie 1926, era fiul lui Henry Steinberg – numit şi „Domnul Hasefer” (deoarece era proprietarul librăriei cu acelaşi nume, renumită în Bucureştiul antebelic) – şi al Mariei Steinberg, născută Beck, fiica lui Meier Beck, unul dintre primii Şef Rabini ai obştii evreieşti din România.

După terminarea cursului primar, Lucien Steinberg se înscrie la Liceul „Matei Basarab”, pe care este obligat să-l părăsească în favoarea Liceului „Cultura B”, ca urmare a aplicării legilor rasiale, la care a fost supusă populaţia evreiască. În 1943, Lucien Steinberg emigrează în Palestina împreună cu mama şi sora sa, la puţină vreme după moartea tatălui. Aici îşi continuă studiile liceale şi va participa împreună cu majoritatea tinerilor de vârsta lui la formarea şi consolidarea noului Israel. În acea perioadă ia contact direct, pentru prima dată, cu victimele lagărelor de exterminare fasciste, care rătăceau prin lume în căutarea unui nou cămin şi a căror soartă va deveni una din principalele preocupări ale vieţii sale. În vederea completării studiilor universitare, Lucien Steinberg pleacă la Paris, unde dorea să urmeze cursurile unei facultăţi de Ştiinţe Politice, pentru care manifesta un interes special.

Istoric evreu de expresie franceză, Lucien Steinberg şi-a consacrat cea mai mare parte a vieţii cercetării documentelor şi depoziţiilor victimelor lagărelor de exterminare, cât şi ale călăilor care au acţionat acolo, participând în calitate de ziarist la o serie de şedinţe ale Procesului de la Nürnberg. Expert de renume internaţional, Lucien Steinberg a publicat numeroase studii şi articole în reviste de specialitate, (printre care: „Le Monde Juif", publicaţii ale Armatei Israeliene, ale Institutului de Istorie a Rezistenţei din Tel Aviv), precum şi diverse monografii, tipărite de cunoscute edituri din Franţa, Germania etc. În 1966 face parte din grupul de organizare a expoziţiei „Les juifs dans la lutte contre l'hitlérisme". Ca o consacrare a activităţii sale, va fi ales preşedinte al Uniunii Evreilor din Rezistenţă şi Ajutor Reciproc, cât şi membru al Consiliului de administraţie al Frontului de Ajutor Popular din Franţa, funcţii pe care le-a deţinut până la moartea sa.»

••• O carte care se bucură de succes în vremea din urmă este biografia Marelui Rabin Al. Şafran, scrisă de prof. Carol Iancu şi lansată nu de mult la Tel Aviv. Între cei pe care cartea i-a impresionat se află şi colaboratoarea noastră, prozatoarea Getta Berghoff. Ea ne-a trimis următorul mesaj:

«Vă rog să-mi permiteţi ca prin revista "Minimum" să exprim profunda mea admiraţie profesorului Carol Iancu, care a trudit la apariţia cărţii "Al. Şafran – O viaţă de luptă, o rază de lumină". Lectura cărţii, atât de interesantă, devine emoţionantă dacă urmăreşti trimiterile la subsolurile informative care-ţi oferă măsura timpului de cercetare şi triere a atâtor materiale adunate din ani şi arhive diferite.

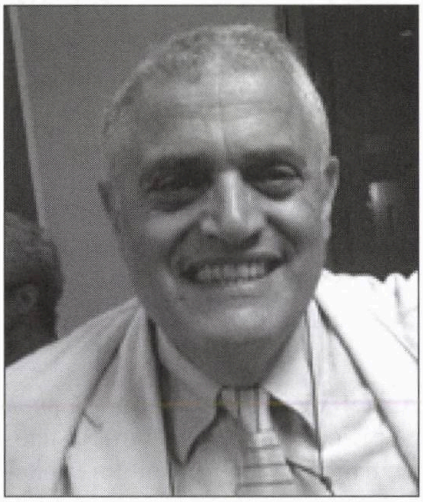
Prof.Carol Iancu

Realizând această carte, profesorul Carol Iancu rămâne **arhitectul operei monumentale** trăită şi scrisă a Marelui Rabin Alexandru Şafran.

Îi doresc multe asemenea împliniri".

••• Unul dintre cusururile presei din *alia* îl constituie, şi nu de azi de ieri, absenţa din pagini a ceea ce se cheamă, în limbaj gazetăresc, *şarja colegială*. Lipsesc epigramele la adresa confraţilor de scris, caricatura cu haz, înţepătura fină, ciupitul fără ură şi mitocănie, aluzia cu schepsis ş.a., care fac, de când lumea şi pământul (adică, mai precis, de la inventarea tiparului), sarea şi piperul tipăriturilor de tot felul (ne grăbim a adăuga că nici simpaticul nostru confrate bucureştean, "Realitatea evreiască", nu stă mai bine la acest capitol).

Acum însă gheaţa s-a spart. Poetul şi publicistul Boris Marian, redactor la "Realitatea Evreiască", ne-a trimis rândurile de mai jos:

«Alăturat, ofer o şarjă la adresa unui om pe care îl respect ca vârstă şi trecut, dar care se comportă cam ca fosta noastră academiciană Elena C. Adică îşi atribuie merite pe care nu le are, iar în cazul meu intervine să nu mai public la o revistă-jurnal, pentru că public la o altă revistă-jurnal, ambele evreieşti, lucru nemaiîntâlnit, nefiind vorba de aceleaşi articole. Ba nici poezii nu mă lasă să public. El este mai evreu decât alţi evrei, are decoraţii şi este chiar *Dumnezeu* (ca unul Popescu). Am de gând să includ şarja într-un volum de versuri. Cu salutări,

Boris Marian, Bucureşti»

Iată şi şarja cu pricina:

O, da, domnule Baruch Tercatin

Domnul Baruch mult iubit
Scrie pericope,
Toată lumea le-a citit,
N-a-nţeles o iotă,
Jurnalişti, scriitori vestiţi
Le rescriu întruna,
Chiar şi cărţi, nu-i nici un witz,
Goală este aluna.
Binecuvântate domn,
Sunt şi eu un levi,
Dar n-aş crede nici în somn
Că-s Fontana Trevi.
Scriu alţii mai şcoliţi,
Iubitori de carte
Şi de oameni. Nu mai fiţi
Bun la tot şi toate.
Vă salut şi mult vă rog,
Fără supărare,
Să-mi păstraţi şi mie un loc,
Aveţi suflet mare.

Suntem convinşi că, om de spirit cum îl ştim, d. Baruch Tercatin va primi cu umor cele de mai sus. Şi – cine ştie? – poate va răspunde cu armele de care dispune. Coloanele lui "Minimum" îi stau oricum la dispoziţie.

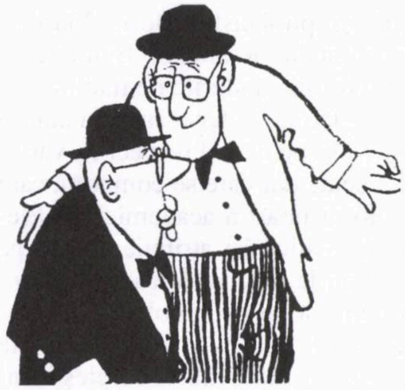

SE ZVONEŞTE CĂ...

...**dr. Madeea Axinciuc,** directoarea Institutului Cultural Român din Tel Aviv, îşi va încheia cadenţa la curând, fiind numită în alt post.

...poetul **Andrei Codrescu,** din New Orleans, SUA, şi-a amenajat în curtea casei un adăpost din metal unde se gândea să se refugieze în caz că uraganul Gustav se va abate asupra oraşului.

...Prof. **Paul Cornea,** din Bucureşti, cunoscut istoric şi teoretician literar, a terminat un prim volum al memoriilor sale, care ar urma să apară în 2009.

...conducerea Federaţiei de la Bucureşti este hotărâtă să se comporte cu mai multă fermitate în legătură cu tipii Kapo din preajma Templului Coral; în acest scop s-a alcătuit o listă (în curs de definitivare) de cetăţeni care vor fi consideraţi persoane *non grata*. Pe locul I, poate, faimosul deputat **Nati Meir.**

Andrei Vieru

...pianistul **Andrei Vieru,** de la Paris (fiul regretatului compozitor Anatol Vieru), şi-a propus să pună pe picioare un cerc cultural al intelectualilor evreo-români din capitala Franţei. Modelul: Cercul Cultural de la Ierusalim, animat de Leon Volovici şi Costel Safirman. Printre cei ce s-au declarat favorabili ideii: realizatorul de televiziune Michel Drucker, compozitorul Vladimir Cosma, scriitorul Edgar Reichmann, publicistul Ion Mihăileanu şi fiul său, regizorul Radu Mihăileanu, pictorul Sami Briss şi prozatoarea Sonia Larian.

...**acad. Solomon Marcus,** fratele regretatului scriitor Marius Mircu, a sosit în Israel, pentru o vizită de câteva zile. Printre obiectivele sale: să studieze arhiva rămasă de la Mircu şi să ia dispoziţiile necesare, în numele familiei.

...**Dr. Aurel Vainer,** preşedintele Federaţiei de la Bucureşti, a refuzat să acorde un interviu ziarului "Ziua", care a încercat "să dreagă busuiocul" după recentele ieşiri *anti* din paginile cotidianului (vezi rubrica "Lumea românească").

...primindu-l în vizită la Universitatea din Ierusalim pe romancierul **Edgar Reichmann,** istoricul literar **Leon Volovici** i-a arătat o piatră albastră, de la intrarea unei săli de dezbateri literare, spunându-i cu un surâs: "Piatra asta are o poveste: dacă doi scriitori se întâlnesc aici, unul o ia rapid pe vizavi".

Bursa personalităţilor din *trib*

În urcare

Uly Vălureanu, ziarist, directorul agenţiei de ştiri ISRO-pres: ideea lui de a propune abonaţilor o listă de cărţi în limba română, editate fie în Israel, fie în România, care pot fi comandate prin sus-numita agenţie, a fost primită cu aplauze de către cei interesaţi şi cu speranţa că din această iniţiativă se poate naşte până la urmă mult dorita librărie românească din Israel.

În scădere

Meir Nitzav, primarul oraşului Rishon Lezion: faptul că la o recentă adunare a activiştilor din partidul Kadima a fost acuzat de numeroşi vorbitori, în frunte cu fostul deputat Uriel Reichman, că acţionează ca un *yes-man* al lui Ehud Olmert, i-a dezamăgit pe simpatizanţii săi din *alia*, care au apreciat întotdeauna la cunoscutul primar spiritul său independent şi tăria de caracter.

Sport

Ne place că...

...luna trecută au început meciurile din grupe pentru calificarea în turneul final al Campionatului Mondial de Fotbal din 2010 (Africa de Sud); ne place că venirăm în sfârşit la treburi mai serioase şi că simţim din nou mirosul de gazon, de minge şi ofsaiduri în casele noastre; ne place, de asemenea, că de data aceasta sorţii fură destul de cumsecade cu noi, plasându-ne într-o grupă unde, rezonabil vorbind, avem posibilitatea să ocupăm locul I şi să ne calificăm mai departe. Adversarele noastre din această grupă II sunt: Elveţia, Grecia, Letonia, Moldova şi Luxemburg. Dintre toate, Grecia (fostă campioană europeană) şi Elveţia sunt team-uri serioase, dar peste care, presupunând că vom juca fotbal, se poate trece (precizăm că nici ocuparea locului II nu e o nenorocire, dar, în cazul acesta, ar trebui să jucăm un meci de baraj pentru calificare).

Nu ne place (în schimb) că...

...în primul meci, de pe Ramat Gan, alb-albaştrii conduşi de Dror Kashtan au călcat cu stângul, fiind conduşi cu 1-0 şi apoi cu 2-0 până spre finalul întâlnirii. Ceea ce ne îndemnase să ne aruncăm în Yarkon de disperare (plus ruşine). **Ne place, totuşi, că** în ultimul sfert de oră, dezmeticindu-se, băieţii au redus scorul la 1-2 şi, ca în filme, au egalat în minutul 90. Acest 2-2 acasă la tine nu reprezintă o victorie, dar totul în viaţă se judecă prin comparaţie şi prin faimosul "putea să fie mai rău".

Ne place (de asemenea) că...

...în meciul următor, jucând la Chişinău cu modestul şi simpaticul *team* al Republicii Moldova, ai noştri s-au arătat mai serioşi decât în prima întâlnire din grupe şi au obţinut – nu uşor, nu uşor, dar au obţinut – victoria cu scorul de 2-1 şi au depus astfel trei puncte preţioase în cont, care ne-au ajutat să întâmpinăm cu sufletul mai senin Anul Nou.

Ne place că...

...Liga Israeliană de Baseball, înfiinţată cu tam-tam anul trecut, a încetat (cel puţin până la noi ordine) să funcţioneze, din lipsă de spectatori, de sponsori şi, pe scurt, de succes; ne place acest lucru nu pentru că am avea ceva contra jocului în cauză (un fel de oină transatlantică), ci fiindcă eşecul întreprinderii ne arată (încă o dată) cât de stupid este să maimuţăreşti tot ce se face în SUA, fără a-ţi pune întrebarea dacă se potriveşte sau nu cu gusturile noastre de-aici; ne place, de asemenea, că întâmplarea ne oferă posibilitatea de a da un sfat organizatorilor faliţi: dacă tot vreţi să introduceţi un sport nou în Israel, încercaţi unul la care, cu siguranţă, veţi avea parte, cel puţin, de publicul din aliaua română: ţurca sau leapşa pe ouate.

Ne place că...

...d. Steve Bellamy, un vestit organizator american de turnee de tenis, şi-a pus în gând să se-arunce în apă şi să lanseze meciurile unisex, punând faţă-n faţă bărbaţi şi femei; ne place pentru că, măcar ca experienţă şi curiozitate, treaba merită a fi încercată; într-adevăr, cum ar suna un meci Roger Federer – Serena Williams şi altul între Rafael Nadal şi rusoaica Sharapova?

Nu ne place că...

...aşa cum a declarat recent Carmen Tocală, preşedinta Federaţiei Române de Baschet, jucătoarele române sunt primite din ce în ce mai prost pe terenurile de sport din Occident: *«Lângă Lille (Franţa), toate formaţiile au fost cazate la hotel, doar cea a României a fost repartizată în locuinţe ale localnicelor. Motivul invocat de gazde?! Vezi Doamne, prezenţa "tricolorelor" ar fi atras prezenţa unor conaţionali la hotelul respectiv. La Napoli, tinerele sportive au fost aplaudate doar la finalul partidei pierdute în faţa echipei ţării gazdă. În plus, la Adunarea Generală a FIBA Europa, Carmen Tocală a fost interogată într-un mod deloc civilizat de unii dintre participanţi despre rromii cu cetăţenie română. "Situaţia rromilor de la noi era principalul subiect de conversaţie. Ne întrebau de ce nu îi luăm acasă. Degeaba le-am explicat că nu toti rromii sunt din România şi că nu trebuie să îi asimileze pe rromi cu românii. Din păcate, acesta este felul în care suntem văzuţi în străinătate", a spus Tocală»;* dar cel mai mult şi mai mult nu ne place că, exasperată de situaţie, d-na Tocală a trimis o scrisoare Ministerului român de Externe, cerând ca acesta să acţioneze pentru schimbarea imaginii României în lume; ori, dragă d-nă Tocală, asta e naivitate curată; v-o spunem noi, care ne închipuisem că Ministerul de Externe de la Ierusalim va reuşi să schimbe imaginea Israelului în lume şi ne–am înşelat amarnic, constatând de-a lungul anilor că cetăţenii de-acolo sunt, în marea lor majoritate, nişte giurumele în materie.

CHIET
CIANO

SCURT

- E simplu. Faci "click" şi a dispărut Israelul de pe hartă
- Sacii lui Drăgan
- Un *business* à propos de Transnistria

Unde o fi Israelul?

Nicăieri. Israelul nu există. Iar tot ce ni s-a spus despre el sunt zvonuri (dintr-acelea pe care le găseşti la rubrica "Se zvoneşte că..." din "Minimum").

Asta înţelege omul după ce priveşte harta aici de faţă, apărută în ziarul cu cancanuri "Click", din Bucureşti, ca ilustraţie la un reportaj despre noile şi ultraluxoasele hoteluri din Dubai (Uniunea Emiratelor Arabe).

Priviţi cu atenţie în partea stângă a hărţii. Ce vedem? Egiptul, apoi mai la nord-est Gaza Strip, West Bank, Libanul... Un pas spre dreapta, şi uite Iordania. Un pas mai la nord – Siria. Şi celelalte ţări din zonă.

Cât despre Israel, aşa cum spuneam, lipseşte cu desăvârşire.

Ah, să nu uităm. Directorul publicaţiei "Click" (o tipăritură de altfel foarte vioaie) este d. Adrian Halpert.

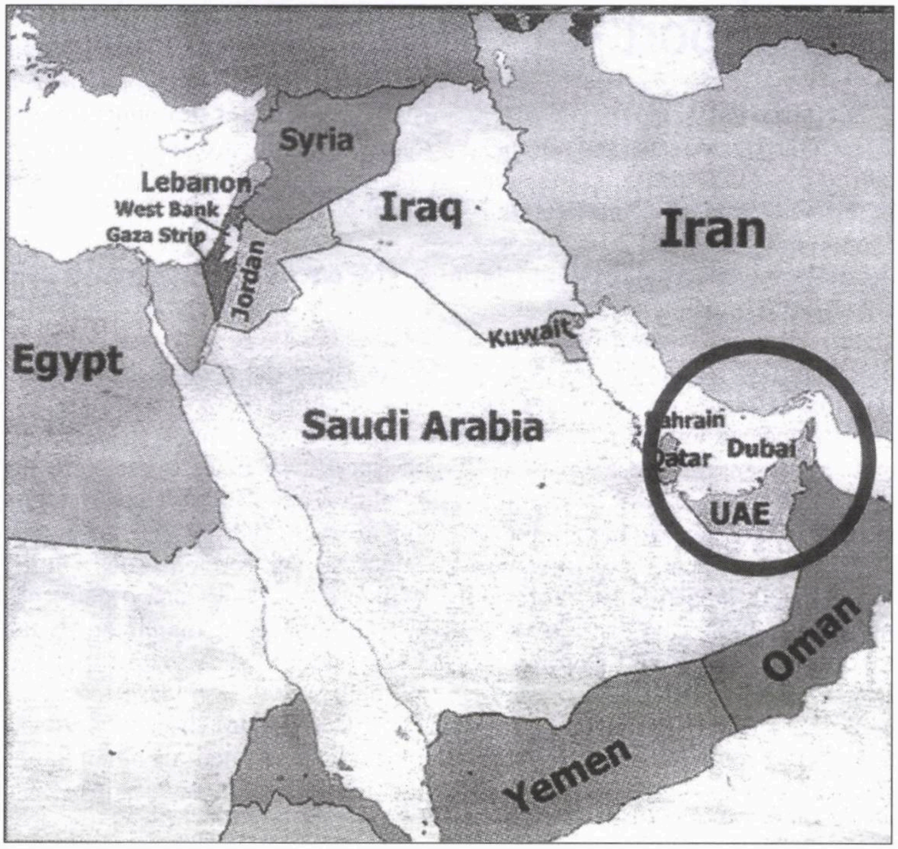

Un detaliu din viaţa lui Iosif Constantin Drăgan

Luna trecută a încetat din viaţă, la vârsta de 91 de ani, la Palma de Majorca (unde avea o reşedinţă), cunoscutul om de afaceri Iosif Constantin Drăgan.

Cu acest prilej presa din România a scris pe larg despre realizările lui Drăgan, iar la Lugoj, oraşul natal al decedatului, i s-au făcut funeralii naţionale. Un comunicat lansat pe Internet ne arată cum a fost prezentată în mass-media bogata biografie a defunctului:

«Unul dintre cei mai bogaţi români – s-a putut citi pe site-ul www.ziare.com – Iosif Constantin Drăgan, s-a stins din viaţă, joi, la Palma de Mallorca, la vârsta de 91 de ani.

În 2006, Iosif Constantin Drăgan a fost desemnat de "Capital" drept cel mai bogat român. A făcut afaceri în Italia, reuşind să strângă între 1,3 şi 1,6 miliarde de dolari din distribuţia de produse petroliere, imobiliare şi transport.

Afacerile sale au avut o tendinţă ascendentă, atât datorită creşterii preţului petrolului pe plan mondial, cât şi a investiţiilor imobiliare pe care acesta le-a făcut.

Iosif Constantin Drăgan s-a născut la data de 20 iunie 1917, în oraşul Lugoj. A terminat Dreptul la Universitatea din Bucureşti. In anul 1941, a obţinut o bursă de studii în Italia, la Universitatea din Roma, unde a studiat ştiinţe politice şi economie.

După al doilea război mondial, în 1948, fondează o companie de distribuţie a gazului metan, Butan Gas. În urma venirii la putere a Partidului Comunist Român, îi este interzisă pentru 30 de ani revenirea în România.

În 1967 a pus bazele "Fundaţiei

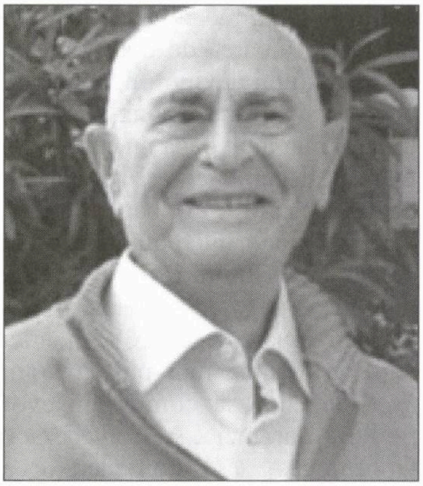

I. C. Drăgan

Europene Drăgan", fundaţie care declara ca scop promovarea "valorilor civilizaţiei româneşti". A mai fondat două edituri, "Nagard" în Italia şi "Europa Nova" în România, o universitate privată în Lugoj, Universitatea Europeană Drăgan, o staţie TV, una radio, un ziar săptămânal şi un cotidian local, "Renaşterea Bănăţeană", toate în România.

După Revoluţia din 1989, Drăgan le-a acordat sprijin financiar lui Eugen Barbu şi lui Corneliu Vadim Tudor pentru a-şi lansa ziarul de extremă dreaptă "România Mare".

Împreună cu Vadim Tudor a fost fondatorul, în 1990, al "Ligii Mareşal Ion Antonescu", mai târziu redenumita "Liga Mareşalilor".

Drăgan a mai finanţat şi construirea, lângă Orşova, a unei statui înalte de 40 de metri a lui Decebal, cea mai înaltă sculptură în piatră din Europa.

În anul 1995, la vârsta de 78 de ani, Drăgan s-a căsătorit cu Daniela Veronica Guşă, care avea la acea dată 22 de ani, fiica generalului Ştefan Guşă, fostul şef al Marelui Stat Major al Armatei Române, cu care a avut trei copii.»

Informaţiile acestea, transmise pe Internet, sunt, în general, destul de corecte. Numai că lipseşte ceva: un detaliu care te-ar ajuta să înţelegi mai uşor cum a reuşit tânărul să obţină binecunoscutele sale succese financiare.

Drăgan era trezorierul Mişcării legionare. În 1941, după înfrângerea Rebeliunii din ianuarie, el a fugit în Italia cu tezaurul Gărzii de Fier, alcătuit din peste douăzeci de saci mari cu valută forte, aur şi bijuterii, jefuite de comandanţii Legiunii de la evreii din România.

O veche înţelepciune germană (care-i plăcea mult lui Goethe) spune: diavolul se află în detalii. Povestea cu tezaurul legionar este detaliul unde s-a ascuns diavolul din viaţa lui Drăgan.

Despăgubiri pentru urmaşii celor din Transnistria. Dar nu pentru urmaşii victimelor. Ci pentru aceia ai asasinilor

«...Mă gândesc la inedita iniţiativă prin care Şerban Alexianu a solicitat oficial reabilitarea părintelui său, Gheorghe Alexianu, fost guvernator civil al Transnistriei, numit în funcţie pe vremea mareşalului Ion Antonescu. Se ştie că blestemata provincie răsăriteană a constituit spaţiul de supliciere a câtorva sute de mii de evrei şi romi, deportaţi acolo de oficialităţile statului român, în perioada 1940-1944, şi supuşi condiţiilor celor mai inumane, cu scopul nemărturisit al grabnicei exterminări. La sfârşitul celui de-al doilea război mondial, conducătorii politici vinovaţi de dezastrul României au fost arestaţi, judecaţi şi condamnaţi – unii la moarte, alţii la ani grei de închisoare (unde mulţi şi-au găsit, mai apoi, moartea). Printre cei executaţi atunci, în baza sentinţei judecătoreşti din 1946, alături de mareşalul Antonescu s-a aflat şi fostul şef al Transnistriei ocupate, Gh. Alexianu. Dar iată că, în prezent, urmaşul celui care a coordonat buna administrare a operaţiunilor din Infernul de la Răsărit pretinde să fie despăgubit.

Ceea ce părea la început un capriciu a dobândit, cu trecerea vremii, un profil de coşmar, după tehnica bulgărelui de zăpadă. Din 28 aprilie 1998, când s-a cerut revizuirea sentinţei penale date de Tribunalul Poporului, a mai trecut aproape un deceniu până s-a stabilit aria de competenţă a magistraţilor şi până când Curtea de Apel Bucureşti (C.A.B.), derulând procesul, a ajuns la concluzii stupefiante. Prin sentinţa din 5 decembrie 2006, s-a hotărât achitarea mareşalului Ion Antonescu, a şefului Gărzii de Fier, Horia Sima, precum şi a altor demnitari şi guvernanţi ai vremii, întrucât deciziile lor ar fi fost luate în condiţii extreme, de război. Ba chiar agresiunea militară a României spre Răsărit era considerată legitimă, justificată de starea de necesitate în care se afla ţara pe atunci. Totuşi era menţinută parţial vina inculpaţilor, pentru fapta de-a fi permis şi a fi militat în favoarea pătrunderii armatei hitleriste pe teritoriul României.

Sentinţa C.A.B. a fost criticată în presa română şi străină, a provocat note oficiale de protest din partea guvernelor Moldovei şi Rusiei. Iar în mai 2008, judecătorii Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie întorc la loc situaţia: confirmă definitiv sentinţa dată iniţial de Tribunalul Poporului, la finele războiului, menţin decizia privind vinovăţia inculpaţilor şi atestă legitimitatea pedepsirii lor.

Un pretext pentru relansarea dezbaterii a fost că, de la pronunţarea sentinţei postbelice, ar fi ieşit noi fapte la iveală: s-au descoperit clauzele pactului secret Ribbentrop-Molotov. Însă detaliul că, într–un acord politic confidenţial, cele două mari supraputeri de-atunci îşi împărţeau domeniile de influenţă geografică nu scuză prin nimic implicarea activă a unor politicieni români de partea agresorului hitlerist. După cum nici nuanţa insistentă, vehiculată de apărare, potrivit căreia Gheorghe Alexianu a fost pe-atunci guvernatorul civil, iar nu militar, al Transnistriei nu e de natură să modifice în vreun fel realitatea. Ce contează că Holocaustul a fost supravegheat de sub pălărie sau de sub chipiu?

Ipoteza enunţată de avocatul lui Alexianu, potrivit căreia situaţia politică din acea perioadă ar fi determinat România să acţioneze în legitimă apărare, atunci când a pătruns pe teritoriul URSS, ascunde în epicentrul său o gândire aberantă, capabilă să justifice orice agresiune armată, în orice moment istoric, şi punând-o pe seama falsului imperativ al autoapărării. Ce apăram noi oare, cu atâta legitimitate, la Stalingrad şi la Cotul Donului?!

Lamentaţia finală a lui Şerban Alexianu, în opinia căruia judecătorii (care i-au respins definitiv tentativele de rescriere a istoriei în instanţă) ar fi dat o sentinţă eronată, deoarece *“sunt produsul comunismului, sunt genul de procurori şi de jurişti care au trăit în comunism, cu frica comunismului şi cu obişnuinţa de a aştepta dispoziţii de sus”* e, o dată în plus, discutabilă. Dacă justiţia de azi e pe de-a-ntregul tributară comunismului, urmaşul demnitarului fascist de ce i-a solicitat sprijinul? Iar dacă nu e – de ce o ponegreşte înciudat?

Contextul întregului *“business”* e dezvăluit însă abia de paginile gazetelor (vezi, de pildă, *Adevărul* din 7 mai 2008). În ipoteza reabilitării lui Gheorghe Alexianu, moştenitorii săi ar fi putut formula o revendicare imobiliară de 124.750,12 metri pătraţi, în cartierul bucureştean Colentina, iar drepturile litigioase au şi fost deja vândute, înainte de vreme, controversatului afacerist Gigi Becali pentru suma de 750.000 euro.

Mai puţin de un milion. Doar atât valorează azi adevărul istoric despre participarea României la al doilea război mondial?»

(Dintr-un articol de Laszlo Alexandru; după Internet – E-Leonardo)

O lege cretină

«Trăim o vreme stupidă, fierbem în suc propriu, băltim în lipsă de perspective. Vai de bietul editorialist care, săptămână de săptămână, trebuie să găsească ceva de spus despre lumea românească, nu pentru mica faună care-i însoţeşte articolele cu fidelitatea celor din bancul cu „mai împrăştiaţi-vă, băieţi“, ci pentru publicul care are nevoie de opinii independente. Mai ales acum, de când cu proiectul de lege al lui Funar – despre care credeam că e dus de mult, şi nu doar cu pluta, dar iată-l din nou proaspăt şi combativ, reconectat la cine ştie ce sursă galvanică – în privinţa parităţii ştirilor bune şi proaste în mediile de informare, nu poţi să nu te întrebi cum naiba o să mai cârmeşti bărcuţa. Rareori, chiar şi-n Parlamentul României, chiar şi-ntr-un anotimp al tuturor mizeriilor şi cretinismelor, s-a votat o lege mai imbecilă.

Cum adică, să dai ştiri pozitive în aceeaşi măsură cu cele negative? Şi cum s-o faci, alternativ? Una caldă, una rece? Sau într-o zi ştirile bune şi a doua zi cele rele? Iar dacă nu sunt într-o zi ştiri rele, te vei apuca să le inventezi? Şi ce-nseamnă ştiri bune? „Când un câine muşcă un om, nu e o ştire. Când un om muşcă un câine, e o ştire“, asta spune abecedarul ziaristicii de când se ştie ea. Jurnalistul e asemenea medicului: când lucrurile merg bine, nu e nevoie de el. Binele e normalitatea. Nimeni n-are de ce să fie lăudat că-şi face bine treaba, căci doar pentru asta e plătit. Dar când treburile merg rău, când sistemul e infectat, valoarea de diagnostician a jurnalistului devine importantă şi uneori salvatoare. Ajung să mă-ntreb tot mai mult dacă nu cumva cei mai mulţi parlamentari nu sunt cu adevărat ticăloşi, ci doar extraordinar de limitaţi intelectual, în mod ciudat mai limitaţi decât media omului de pe stradă. Platon imagina o guvernare de filozofi. Ei, nici chiar aşa (unde mai pui că n-am avea de unde să completăm cvorumul), dar nici „A Confederacy Of Dunces“ ("O confederaţie a prostănacilor"; **n. red.**), cum sună titlul, pe care nu-l mai traduc, al unui roman american. Sper că preşedintele nu va promulga această lege care ne-ar arunca pe toţi în cel mai vesel absurd imaginabil.

Că, totuşi, nu stăm prea bine nici la alte capitole în politica noastră (la morală, în primul rând) ne-o spun celelalte isprăvi parlamentare. Scoaterea basma curată a marilor corupţi, în frunte cu ştiutul posesor al celor patru case (PSD, PD, PNL şi PRM, cum s-a scris de curând, spiritual, în presă), chiar propulsarea lor către preşedinţie, e una dintre ele. Parlamentarii sunt împărţiţi în grupuri între care există duşmănii feroce, dar când e vorba să salveze pielea unuia dintre ei, spiritul de castă e mereu mai puternic. Căci în România nimeni nu e mai presus de lege – bineînţeles, în afara celor ce fac legile. Că nu există formaţiune de pe eşichierul politicii româneşti care să nu se facă frate cu dracul până trece puntea (şi uneori să rămână frate cu el şi după aceea) o arată, din păcate, şi penibila, compromiţătoarea alianţă a PDL-ului cu PNG-ul (Partidul Noua Generaţie al lui Gigi Becali, **n. red.**) în cadrul Primăriei Bucureştiului. Ultima formaţiune e atât de acoperită de ridicol, încât pur şi simplu nu pot găsi vreo justificare asocierii numelui ei cu partidul lui Boc şi Blaga: mai mult decât se câştigă la algoritm se pierde la imagine, în orice caz...

Altă năzbâtie parlamentară recentă e votarea uneia dintre cele mai nocive legi în privinţa dreptului la proprietate, în fapt un pandant al vechii stopări a retrocedărilor de pe vremea lui Iliescu: parlamentarii au găsit cu cale ca vechii proprietari ai caselor naţionalizate vândute de stat să nu-şi mai recapete locuinţa în natură, ci să fie despăgubiţi din banii statului, adică ai noştri, ai contribuabililor. În schimb, actualii proprietari se văd cu pâinea şi cuţitul, nemaifiind îngrădiţi de legea celor zece ani în care nu puteau să vândă proprietatea. Victime, alături de foştii proprietari, vor fi sute de case vechi, preţioase istoric, ce vor fi puse la pământ pentru terenul de sub ele, pe care se vor ridica monstruozităţi arhitectonice.

Şi-n tot acest timp, dramele cotidiene ale oamenilor mărunţi merg mai departe. Sunt ştiri negative pentru care cu greu ai putea găsi, ca să satisfaci legea Funar, o contrabalansare pozitivă. Căci e nevoie de-un înger, scria Rilke, ca să poată trage-n sus păpuşa moartă. Ce înger mediatic vom găsi pentru femeia care nici n-a avut timp să afle că moare pe un drum românesc, când o pasarelă i-a strivit maşina? Şi ce arhanghel pentru fetiţa batjocorită care trebuie să-şi ucidă copilul deja format în pântecul ei?»

(Dintr-un articol de Mircea Cărtărescu; în "Evenimentul zilei", Bucureşti 2008)

Epigrame triste (care pot fi întâlnite nu numai la noi, în lumea *alialei*, ci și în țări mai cu tradiție în materie de umor)

«Volumul de "epigrame vesele şi... triste" *ţepi* (Bacău, Ed. Casa Scriitorilor) de Iordan Aioanei cuprinde de fapt doar epigrame triste. Autorul compune pe bandă rulantă catrene care au ritm, rimă, dar nu şi umor. După fiecare "epigramă" (constatativă, ternă, lipsită de orice surpriză), cititorul este tentat să întrebe: ce-i de râs în asta?

"În arsiţa aprinsă-a verii/ Desigur ca să mă corupă –/ În semiobscuritatea serii/ Îşi flutură-o... minijupă?"

"Cu sânii voluptuoşi în seară/ Un trup de vis ca o comoară/ Îţi iese-n cale ca să-l ai:/ Dar se vinde bine pe... parai!"

"Îşi are rost şi-o băutură/ Când toamna gâlgâie rubinul./ Băut la timp şi cu măsură/ Tot omul bun cinsteşte vinul!"

"Aleşii nu mai fac nimic,/ Nici măcar nu dau din "clanţă"./ Pentru ei a ajuns un tic:/ Se gândesc doar la vacanţă."

Etc.

Flagrant inadecvate sunt epitafurile. Iordan Aioanei face glume neizbutite pe seama unor morţi. Fiind neizbutite, ele sună ca nişte răutăţi nelalocul lor:

"A fost pe-un post de mare mahăr./ S-a luat cu lumea în răspăr... ("răspăr" nu rimează deloc cu "mahăr"!, **n.n.**) Din viaţă pleacă pe un dric/ Din care n-a luat nimic...";

"Muri subit, aşa deodată (atenţie şi la pleonasm!, **n.n.**). Lumea răsuflă uşurată:/ Dar aţi aflat de ce, mă rog!/ Că am scăpat de-un pisălog!".

Oare chiar aşa reacţionează lumea, răsuflă uşurată când moare un pisălog? Este greu de crezut că un păcat atât de mic provoacă antipatii aşa de mari. Iordan Aioanei ne agasează şi el cu epigramele lui lipsite de umor, dar nimeni nu-i doreşte – Doamne fereşte! – să dispară de pe faţa pământului.

Mai nemilos decât noi, autorul se... bucură când moare cineva şi explică şi de ce se bucură:

"Era lipsit de bunul-simţ,/ De maniere nici habar!/ Mă bucur nu să-mi ies din minţi,/ Dar am scăpat de un... măgar!!"

Ne putem imagina cum se va bucura Iordan Aioanei când măgarul de critic literar care a scris nefavorabil despre cartea lui se va stinge din viaţă! Atunci chiar că-şi va ieşi din minţi de bucurie.»

(Dintr-un articol de Alex. Ştefănescu; în "România literară", Bucureşti 2008)

Interviul luat pe stradă

«Nu există reportaj de televiziune care să nu se folosească, la un moment dat, de interviul luat pe stradă. Reporterul ia un microfon şi un cameraman şi se avântă printre cetăţeni. Rezultatul e, de cele mai multe ori, pitoresc.

Adulţii spun lucruri trăsnite, sau nu spun nimic special; de regulă, răspunsurile sunt fie previzibile, în banalitatea lor, fie stingheritoare prin ignoranţă, fie halucinante prin inadecvare. Acum câţiva ani, Viorel Gaiţă a strâns o colecţie spectaculoasă de asemenea răspunsuri, mici capodopere de haz involuntar, de incultură generală, de melancolie autohtonă... Ce dovedeau ele?

Întâi, că românul nu spune nici mort „nu ştiu". Nu se face, mă-nţelegi, să nu aibă o opinie, să nu-şi dea cu presupusul, chiar când nu-i e clar despre ce e vorba. În al doilea rând, că, în general, „omul de pe stradă", la noi ca şi aiurea, nu e o enciclopedie ambulantă.

Nu de la el trebuie să aştepţi definiţii riguroase, analize subtile, fineţuri. Sunt şi excepţii, rare, dar nu după ele umblă gazetarii. În al treilea rând, că, întrucât cetăţeanul obişnuit e gata să răspundă la orice întrebare şi e departe de a fi un monument de pricepere, opinia lui e irelevantă. Ea spune ceva despre el, nu despre chestiunea în discuţie, iar din punct de vedere statistic e nulă. Ne putem distra auzind-o, dar e o copilărie să o luăm de bună, sub pretext că, prin ea, se aude „vocea poporului".

Dacă aşa stau lucrurile, e greu de înţeles de ce gazetarii noştri – şi ai altora (aşa e, domnu' Pleşu. Dar nu înţeleg de ce te dai la japiţele de la televiziunea israeliană. Ţi-o cauţi?) – nu renunţă la acest înşelător spectacol. Probabil, tocmai pentru că e spectacol, adică un fel de *reality show:* ne amuză, ne confruntă cu neantul cotidian, cu abisul locului comun, cu marea, inepuizabila şi inconturnabila neştiinţă colectivă. Un alt motiv e ceva mai impur.

Chestionarul lansat pe stradă nu e neapărat întâmplător. E un perfect instrument de manipulare. Dacă ştii ce vrei, e destul să pui bine întrebarea şi să selecţionezi viclean răspunsurile, pentru a avea rezultatul scontat. Întrebările puse de reporter sunt false întrebări. El se foloseşte de „simplul cetăţean" pentru a ilustra o teză proprie, o opţiune politică, pe scurt, o formă sau alta de partizanat.

Aşa se face, de pildă, că, în timpul summitului NATO, un cunoscut şi foarte exersat gazetar s-a plimbat cu microfonul printre agricultori, ca să dovedească ce ecou precar are în popor summitul cu pricina. Care va să zică pierdem timp şi bani de pomană.

Lui nea Ilie nici că-i pasă! Ca şi când ne-am fi aşteptat să descoperim în fiecare plugar un analist pe teme nord-atlantice, un Kissinger comunal, un specialist în geopolitică. Dacă judecăm evenimentele şi lumea cu astfel de criterii, vom ajunge să ne lepădăm de tot: de NATO, dar şi de UE, de Platon, dar şi de Camembert, de democraţie, de ONU, de teologia Treimii, de Arghezi şi, poate, chiar şi de gazetărie şi gazetari.

A spus-o, mai bine ca mine, Giovanni Sartori: simplul cetăţean, luat izolat, „nu reprezintă nimic şi pe nimeni". Interviurile cu el nu sunt decât „multiplicatori ai stupidităţii". Din păcate, „spuse pe micul ecran, stupidităţile alcătuiesc o opinie". Şi ajung să fie „repetate de zeci de mii de oameni".»

(Dintr-un articol de Andrei Pleşu; în "Adevărul literar şi artistic", Bucureşti 2008)

Scheletele şi vrăjitoarele călare pe mătură se vând ca pâinea caldă

«La Bran, Poiana Braşov, Buşteni sau Azuga, maramele înflorate, blănurile de oaie, iile, fluieraşele din lemn sau icoanele pe sticlă au fost înlocuite cu măşti de vampir, mâini de manechin tăiate şi vrăjitoare călare pe mătură.

Motivul? Se vând ca "pita caldă", iar străinii sunt înnebuniţi după ele. Titu Ferenţ e din Braşov şi comercializează, de ani buni, obiecte de artizanat prin staţiunile de la munte. El crede că toate aceste produse de groază, care amintesc turistului că se află în ţara sângerosului Dracula, sunt foarte necesare unui comerciant dacă vrea să scoată şi bani în plus. "Vreau să confecţionez în viitor şi o ghilotină, cu urme de sânge pe ea, căpăţâni de cauciuc, proaspat tăiate de topor, câteva cosciuge mici cu vampiri în ele sau chiar ţepe. Aş avea un succes total." În Poiana Braşov poţi să găseşti aproape orice: cruciuliţe, băsmăluţe, tricouri cu Che Guevara, brelocuri cu Madonna, Vlad Ţepeş şi Maica Domnului, bufniţe, schelete, măşti de monştri etc.

"Am adus la începutul sezonului 100 de vrăjitoare, 50 de gheonoaie, scheleţi şi membre din astea, umane, făcute din cauciuc, cu sânge pictat pe ele, jurai că-s adevărate", ne spune o vânzătoare. "S-au vândut toate, veneau turişti din Germania şi întrebau de ele. Cei mai mulţi sunt atraşi de astea horror. Ce să facem? Ne adaptăm şi noi la istorie, că altfel rămânem cu marfa nevândută."»

(Dintr-o relatare de Răzvan Mateescu; în "Can-can", Bucureşti 2008)

Românii în Europa

«Nu ştiu cum se face, dar de fiecare dată când mergi în străinătate, îi recunoşti din prima pe compatrioţii tăi. Chiar dacă nu vorbesc româneşte. La un moment dat, un scriitor de-al nostru stabilit în Canada sesiza că este vorba despre „moaca de român“. O „moacă“ care, fără să aibă ceva particular, mai degrabă ştearsă şi comună, îţi aminteşte în permanenţă de cozile de la casa de marcat din Carrefour Orhideea şi de staţiile de autobuz din cartierul Berceni. Acea figură prelungă, etern nemulţumită, acea „faţă căzută“, buzele strânse care ţâţâie, „dinţii-n sus“ pentru că noi ne „inervăm“ repede, ridurile de expresie şi privirea, mai ales privirea, în permanenţă nesigură, hăituită, în ciuda atitudinii „de jmecker“ pe care o afişăm doar aşa, de faţadă.

Totuşi, românii-călători pe alte meleaguri ale lumii se împart şi ei în mai multe categorii. Cel mai uşor este să-i reperezi pe cerşetori. Se postează strategic în faţa lăcaşelor de cult, căci asta au învăţat ei în România: cei care intră în biserică chiar cu scopul de a vedea o sculptură a lui Michelangelo sunt oameni miloşi, cu frica lui Dumnezeu. Imaginea cea mai reprezentativă este cea a femeii cu un copil mic în braţe. De multe ori, are în faţă o pancartă de tipul: „Pour mâncare!“ şi bălmăjeşte ceva de genul „Ajutaţi-mă şi pe mine, madame... merci!“. Dacă îi întinzi o monedă de 50 de bani, la mişto, te înjură pe româneşte.

Mai sunt ţigăncile cu strategii şi metode. Îşi fac apariţia în grup, însă acţionează pe cont propriu într-un perimetru restrâns, frecventat de turişti. La Paris, le-am întâlnit la Tour Eiffel şi la o gură de metrou din Piaţa Charles de Gaulle. Îţi aţin calea, se prefac că au găsit ceva pe jos, apoi îţi arată un inel despre care poţi prespune, dacă eşti naiv, că e din aur. Îţi spun în engleză că eşti un om norocos, că inelul pierdut era sortit să fie al tău, dacă l-ai fi văzut primul, însă ele sunt dispuse să ţi-l cedeze în schimbul unei mici sume de bani, un „comision“ pentru faptul că s-au aplecat după el în locul tău. Dacă ai tupeu să le spui pe româneşte o replică acidă, sunt dispuse să se regrupeze şi să te bată.

Tot uşor vei recunoaşte familiile care îşi permit să-şi petreacă vacanţa în străinătate. Faptul că vorbesc excesiv de tare şi comentează tot ce văd pe stradă atrage imediat atenţia asupra lor. De obicei, membrii familiei, adică mama, tata şi unu sau doi copii, sunt în permanenţă certaţi sau se ceartă din cauza unor motive cum ar fi de ce s-au dus acolo şi nu s-au dus dincolo, ce obiective turistice vor bifa în continuare (fiecare vrea într-altă parte), dacă să-şi ia sau nu câte o shaorma la prânz, dacă să ia metroul sau să meargă pe jos, sau din cauza banilor de la teşcherea care sunt număraţi. Câteva replici: „Nu bem nici o bere la terasă. E şase euro. Nu mai bine luăm câte una la cutie şi o bem în parc?“, „Nu înţeleg la ce-ţi trebe ţie poşeta aia? Mai ai cinci la fel, acasă!“, „Vrei să dai doi euro pe un vece? Mai ţine-te şi tu puţin că acuma ajungem la hotel!“.

Fascinantă este şi conştiinciozitatea cu care românii vizitează „obiectivele“, cu aceleaşi feţe căzute şi priviri pline de scepticism, de parcă nimic nu ar putea fi, în ochii lor, demn de vreo admiraţie. Cu o precizie de ingineri, apreciază înălţimea, lăţimea şi grosimea monumentului, pentru ca apoi să se întoarcă acasă şi să povestească: „N–ai ce vedea la Atena! Nişte pietre!“. Totuşi, nu pierd ocazia de a se fotografia cu domul, palatul, fântâna sau turnul în spate, pentru că e musai să arate la serviciu că n-au pierdut timpul degeaba, că n-au făcut doar *shopping*, ci s-au şi „culturalizat“.

Vei recunoaşte pe străzile europene şi tineretul studios care a prins burse „afară“ sau pe cei trimişi de părinţii cu bani ca să caşte gura. Sunt ceva mai dezinvolţi, mai senini, însă cu timpul vor purta o singură amprentă: scârba faţă de tot ce înseamnă România. Două tinere sorbeau *ice tea* cu paiul pe o terasă din Bruxelles şi discutau lejer, cu un (încă) puternic accent ardelenesc, despre un anume Michel. Le–am întrebat unde pot găsi un telefon de tipul „plăteşti cât vorbeşti“. S-au uitat la mine lung, fără nici un fel de bucurie, mi-au indicat vag o direcţie oarecare unde au precizat că se găsesc nişte shop-uri arăbeşti (şi în acel moment au strâmbat din nas), după care, deşi eram nelămurită, au început să mă ignore, un semn că politeţea lor de tip occidental are totuşi o limită.

Cu toate aceste tipuri de români plecaţi, stabiliţi sau în tranzit prin Europa occidentală şi cu multe altele (cum ar fi mamele şi mătuşile venite în vizită la copii, angajaţii la negru, damele de companie etc.) te întâlneşti de-a valma la întoarcere, în aeroport, la coada de la check in. Acolo îşi împing în faţă papornițele şi geamantanele burduşite, se calcă pe picioare şi îşi aruncă priviri pline de ură. E foarte straniu cât de puţin durează starea aceea de firesc şi de bine pe care o capeţi treptat atunci când eşti plecat din ţară. În timp ce aştepţi să te urci în cursa spre Bucureşti, te simţi deja în România. În avion, în momentul în care doamna parfumată cu un Christian Dior, cumpărat de la *duty free*, îţi face scandal că nu are loc din cauza bagajului tău de mână, faţa ţi se alungeşte brusc, privirea îţi devine opacă. Eşti conştient că ai din nou „moaca de român“.»

(Dintr-un articol de Adina Popescu; în "Dilema veche", Bucureşti 2008)

Doi polițiști și o borsetă cu bani

«Un caz uluitor, petrecut pe peronul Gării Ploieşti Sud, a alarmat întreaga poliţie TF Prahova. În timpul unei patrule, doi agenţi au găsit, uitată pe o bancă, o borsetă doldora de bani. “Înăuntru se aflau 245 de milioane de lei vechi! Mai că am scăpat borseta pe jos! Nu ne–a venit să credem că există cineva atât de aiurit încât să piardă o aşa sumă uriaşă!”, ne-au spus poliţiştii, amuzaţi de situaţie.

Săptămâna trecută, Emil Lazăr se întorcea fericit, din Ploieşti, către casă. Tocmai i se aprobase împrumutul de la bancă şi, împreună cu fetiţa lui, aştepta nerăbdător trenul care să-l ducă acasă. În borseta pe care o avea la el se aflau banii la care omul sperase atât de mult şi cu care voia să-şi ridice o casă nouă.

Obosit, după ce şi-a cumpărat bilete pentru trenul care pleca spre Urziceni, bărbatul s-a aşezat, împreună cu fetiţa sa, pe o bancă de pe peronul întâi. “La un moment dat, am văzut pe peron o femeie foarte agitată, care striga şi arăta cu mâna către o borsetă lăsată pe o banchetă”, ne-a povestit Constantin Cristache, unul dintre cei doi agenţi de poliţie. “Încerca să ne convingă că acolo se află, de fapt, o bombă. Ne-am apropiat şi ne-am dat seama că borseta este a unui călător uituc. Când am văzut ce este înăuntru, aproape că am scăpat borseta pe jos!” ne-a zis, râzând, Dan Munteanu, colegul lui Costantin.

Cei doi agenţi au dus borseta la

Poliţiştii Constantin Cristache şi Dan Munteanu: "Minimum" îi salută pe cei doi poliţişti

secţie şi au completat un proces verbal. "În geantă mai erau două buletine de identitate şi o diplomă de bacalaureat. L-am identificat imediat pe ghinionist şi i-am dat un telefon. Omul era deja pe peronul gării, căutându-şi disperat borseta. A ajuns într-un suflet la noi. Era alb la faţă ca varul şi tremura. Abia a putut să ne povestească ce s-a întâmplat".

Cu sufletul la gură, Emil Lazăr le-a spus poliţiştilor că abia după ce s-a urcat în tren a realizat că nu mai are cu el gentuţa cu bani. A coborât înnebunit pe peron, întrebând în stânga şi-n dreapta dacă nu s-a găsit cumva o borsetă. "Era disperat. E greu de descris în cuvinte spaima care i se citea pe chip!"»

(Dintr-un reportaj de Laura Macavei; în "Click", Bucureşti 2008)

Perle de la bacalaureat

Lucrările de la bacalaureatul de anul acesta sunt încă o dovadă că absolvenţii de liceu nu înţeleg nimic din cărţile pe care le citesc, potrivit unui raport al Comisiei Europene privind copiii români.

Iar perlele de la Bac fac deliciul ziarelor româneşti care le publică cu voluptate, socotindu-le cele mai bune materiale umoristice ale momentului.

Câteva exemple:

- Latina clasică este o limbă moartă, care nu se poate vorbi decât în scris.
- După căderea Imperiului roman, o parte din latina clasică defunctă a devenit bulgară.
- Limba română are la baza latina bulgară (corect: "vulgară", **n. red.**), amestecată cu elemente de dacă şi o groază de cuvinte slabe (corect: "slave", **n. red.**). În secolul al XV-lea, limba vorbită de popor era considerată vulgară şi nu o vorbea nimeni.
- În cunoscuta baladă Mioriţa, sunt descrise câteva întâmplări în care sunt implicaţi doi criminali, o oaie turnătoare, şi un cioban care şochează prin prostia lui.
- Inima este împărţită în două atricule şi două testicule.
- Capitala SUA este Casa Albă.
- (Voievodul) Lăpuşneanu s-a ţinut de cuvânt când a zis "De mă voi scula, pre mulţi am să popesc şi eu!" Dovadă că azi cel mai întâlnit nume este Popescu.
- Zoe şi Tipătescu (personaje din "O scrisoare pierdută" de I. L. Caragiale, **n. red.**) se iubeau pe la spate.
- Ion Creangă s-a născut între anii 1887-1889.
- Împăratul avea o grădină şi în fund un măr.
- Cristofel Columb a plecat în America unde s-a însurat cu o băştinoasă.
- Moromete (eroul romanului lui Marin Preda, **n. red.**) făcea pârtie pe salcâm ca să se dea cu sania.
- Viaţa albinelor e primejduită mereu de insecte ca: ţânţarul, viespea, şoarecele şi urşii care se urcă în fagi unde sunt albinele strânse în colonii şi depun miere.
- În pădurile Amazoniei trăieşte o junglă fioroasă.
- Dintre cele cinci scrisori trimise de Eminescu, prima este considerată a treia. În "Scrisoarea a treia" se desfăşoară bătălia de la Rovinari.
- Poemul "Mioriţa" circulă pe bază orală, adica nu a fost scrisă, din motive tehnice.
- Poetul îşi aşteaptă iubita ca împreună să cutremure o barcă.
- Animalele sălbatice trăiesc în pădurea zoologică.
- Ilie Cutiu era botezat buză de iepure deoarece un iepure violent i–a luat buza şi a mestecat-o.
- În multe poezii Octavian Goga a scos în evidenţă natura şi treieratul pe căldură.
- La bătrâneţe împăratul naşte un fecior.
- Vitoria (Lipan; eroina romanului "Baltagul" de M. Sadoveanu, **n. red.**) este de 3 ori femeie pentru că umblă cu capul pe sus.
- Vitoria, pe lângă calitatea de mamă avea şi pe cea de tată, calitate care este mult mai dificil de îndeplinit.
- Podul de la Drobeta Turnu-Severin a fost construit de Apollodor din Damasc, al cărui picior se mai vede şi astăzi.
- Citind, se mai dezvoltă şi omul la creier şi acumulează materie primă.
- La sesizarea lui Hamlet, un control inopinat a constatat că e ceva putred în Danemarca.
- În poezia lui Topârceanu gâzele, gândacii şi insectele, cum e coţofana, stau de vorbă: "Ce ne facem fetelor?".
- Când a întors capul Agripina a văzut cai cu cap de turc.
- Calistrat Bogza a fost strangulat de câine.

Ce a văzut o ziaristă din România la Tel Aviv

«Cu clădirile sale pătrăţoase şi severe, Bauhaus, Tel Aviv e buricul comerţului şi al culturii din Israel. Restaurantele, galeriile de artă, muzeele şi plaja nu au echivalent nicăieri în ţară.

Pentru parfum, se poate vizita mai întâi Jaffa, punctul sudic al orașului, un cartier mic cu străduțe înguste, pietruite și întortocheate. Din portul Jaffa a plecat profetul Iona în călătoria în care a sfârșit în burta balenei.

Tot în Jaffa soseau și cedrii din Liban, folosiți la construirea Templului lui Solomon, înainte să ia calea Ierusalimului. În scuarurile sale mititele, cotlonite, dai oricând peste monumente ca Statuia Credinței. Mai încolo, o stradă urcă și se corcolește în jurul cozii, plină cu galerii în care artiștii vând argintărie și așa-zise antichități, obiecte la granița dintre artă și suvenir.

La câțiva pași se vede Biserica Franciscană Sf. Petru, fondată în 1890 pe ruinele citadelei datând din timpul celei de a șaptea Cruciade. Unde îți arunci ochii și urechile dai de americani și, de ce să nu recunoaștem, de români.

La intrare, un preot tot numai zâmbet explică ba în italiană impecabilă, ba în engleză impecabilă că dacă mai lasă turiștii să intre înseamnă să nu mai țină niciodată mesa. Ca în aproape orice așezare din Israel, turnul bisericii stă lângă turlele unei biserici ortodoxe, lângă minaretul de la moschee și lângă forma sobră a sinagogii.

La Brutăria Abulafia, arabul care vinde își trage disperat colțurile gurii în jos să nu izbucnească în râs când, față în față cu sălățelele și prăjituricile și minunățiile care mai de care etalate în galantar, eu, turist conștiincios, scot ghidul și cer serioasă, *pita topped with zathar,* adică o... curat pâine pe care stă presărat niște pătrunjel. Cam amar, dacă e să fim cinstiți.

Înapoi în oraș, înapoi în modernitate, într-un pasaj imens, la Muzeul de Artă, o clădire cu arhitectură îndrăzneață, unde sunt expuși Reuven Rubin, Roy Lichtenstein, Alexandr Archipenko, alături de o colecție impresionantă de impresioniști francezi. În același loc, seara, se poate intra la Noul Centru de Arte „Cameri Theatre", inaugurat în 2002, la ora actuală cel mai mare centru teatral din Israel. Situat în Complexul de Arte ale Spectacolului, în inima Tel Avivului, alături de Noua Operă, Muzeul de Artă și Beit Ariella, biblioteca municipală, Teatrul Cameri, cu 11.000 de metri pătrați, combină diverse elemente și spații: trei săli, una de 95 de locuri, una de 450 și una de 200, și o cafenea amplasată în foaierul multifuncțional al teatrului, unde au loc spectacole de cabaret literar.

Fondat în 1944, pentru a urmări teme de responsabilitate politică și socială de actualitate, de mai bine de șaizeci de ani, teatrul are și azi același imperativ: răspunde celor mai inflamante probleme politice și sociale. Aici se poate vedea (dar cu mare noroc, căci biletele sunt vândute cu luni înainte), Hamlet, o montare energetică, axată pe război și agresivitate. Concurența e mare, căci și Teatrul Național Habima se găsește tot în Tel Aviv, ca și Filarmonica israeliană dirijată de Zubin Mehta.

Pe Bulevardul Dizengoff, câtă haină, câtă iarbă în vitrinele magazinelor de firmă: numai trăsnăi de materiale haioase, cu croieli șui și temerare și, din loc în loc, niște dughene fără geamuri, unde cel puțin zece feluri de alune, fistic și castane coapte așteaptă. Asta în partea stângă. Căci în dreapta (sau invers), vânzătorul e gata să facă un fresh de portocale, banane, mango, grapefruit sau cel roșu, care-ți ia ochii: de rodii.

Dar unde poate fi mai frumos decât pe malul mării, cu plajă largă, cu terase răsfirate, unde nu urlă manele, ci se aude încetișor un rock de bună calitate așa încât oamenii pot vorbi normal?»

(Dintr-un reportaj de Cristina Rusiecki; în "Adevărul literar și artistic", București 2008)

Cancanuri...

...din viața vedetelor de tot felul întâlnim în toate foile cu indiscreții de care vorbirăm până acuma și, mai nou, în publicațiile "Can-can", "Ciao" sau "Click" (plus altele după model occidental), consacrate persoanelor mai mult sau mai puțin faimoase din societatea momentului:

■ Un val de violență străbate Bucureștiul actoricesco-muzical. Citim în "Can-can" ultimele știri de pe frontul bătăliilor între blonda **Andreea Spătaru,** de la Național TV, și fostul ei iubit, Ion **"Boschet":**

«Telenovela-thriller dintre Ion "Boschet" și Andreea Spătaru continuă, în ciuda faptului că vedeta de la Național TV a apelat la ajutorul poliției pentru a-și potoli fostul iubit, care nu vrea să accepte despărțirea. După ultimul incident, când Andreea a fost agresată pe stradă de "Boschet", blonda a primit din nou amenințări la deschiderea terasei "Cuando" din Herăstrău. La petrecere, Andreea a venit singură și s-a așezat la masa cu Cristina Rus, mo-

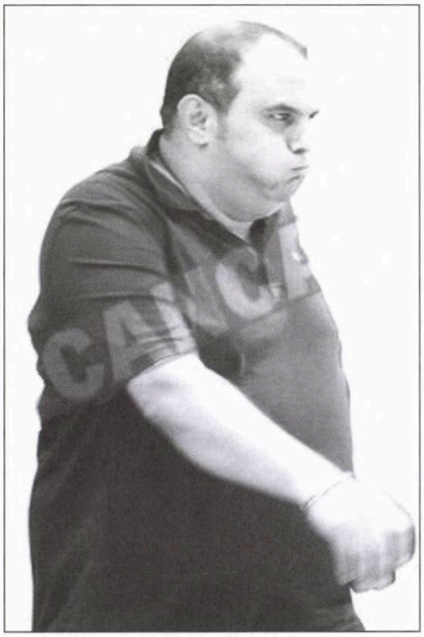

Ion "Boschet"

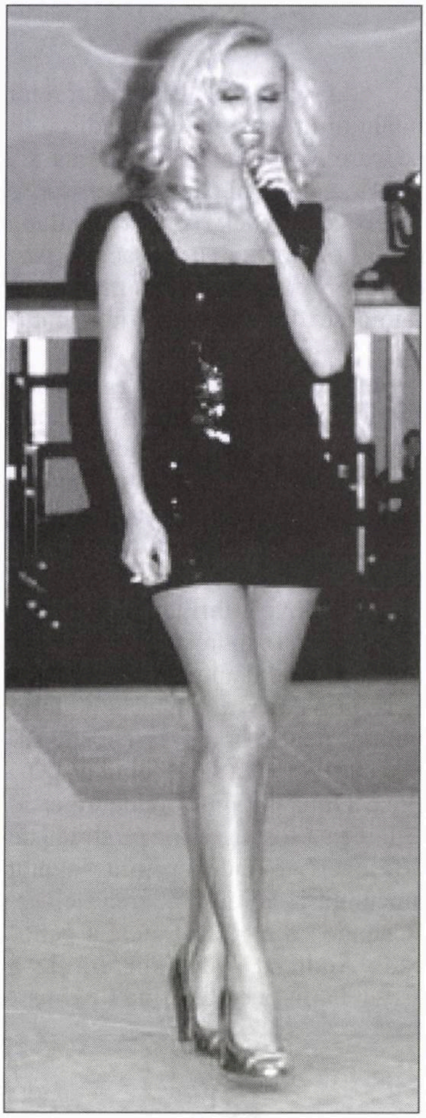

Andreea Spătaru:
săriți, mă omoară Boschet!

delul Aminata și încă alte câteva tinere, însă nu s-a bucurat prea mult timp de atmosferă, pentru că, la un moment dat, și-a făcut apariția fostul ei iubit. Furios nevoie mare, acesta a început să o înjure și să o amenințe făcând abstracție de restul lumii care asista șocată la episod. "Fă, te omor! Să dispari de aici imediat că te tai pe față!", a spus "Boschet", în timp ce încerca să ajunga la Andreea, evident, nu cu bune intenții. Deranjat de scandalul care amenința să-i distrugă evenimentul, patronul terasei a intervenit încercând să-l calmeze pe "Boschet" și să îl ducă departe de Andreea care era foarte speriată și rușinată de situație. Fostul iubit al blondei a fost liniștit cu greu de Bebe, proprietarul localului, care a reușit să-l determine să renunțe, pentru moment, cel puțin, la pornirile sale răzbunatoare.

Andreea Spătaru și Ion "Boschet" au fost împreună timp de câțiva ani, dar blonda a pus punct relației de curând. Vedeta de la Național TV a mai avut tentative de despărțire și anul trecut, însă a revenit în brațele iubitului ei. De această dată, ea nu mai vrea, se pare, să continue relația, lucru care l-a scos din minți pe "Boschet". Acesta a făcut scandal în plină stradă la începutul acestei săptămâni și a agresat–o pe Andreea, care a depus plângere la poliție impotriva lui.»

■ Câteodată însă și femeile se arată combative la o adică. Cântăreața **Luminița Anghel,** care trăiește cu numitul **Bogdan Friederich,** zis și Sanchi, aflând că acesta o înșeală cu o elevă de 17 ani, **Georgiana** (care lucrează ca asistentă la postul de televiziune Antena 1), și–a jurat să se răzbune. Informată că tânăra sa rivală își face veacul seară de seară la clubul de noapte "Fratelli", ea s-a dus cu Sanchi acolo și, când a dat cu ochii de Georgiana, și-a băgat mâinile în părul ei, provocând un scandal de toată frumusețea și o bătaie ca în "7 păcate".

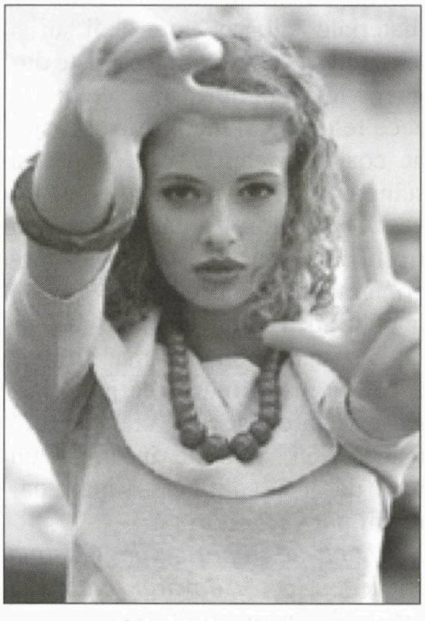

Georgiana Tudor

Luminița Anghel
și Bogdan Friederich, zis și Sanchi

■ Dar nu numai oamenii sunt periculoși la o adică. Actrița **Monica Ghiuță** (Teatrul Mic) a fost muș-

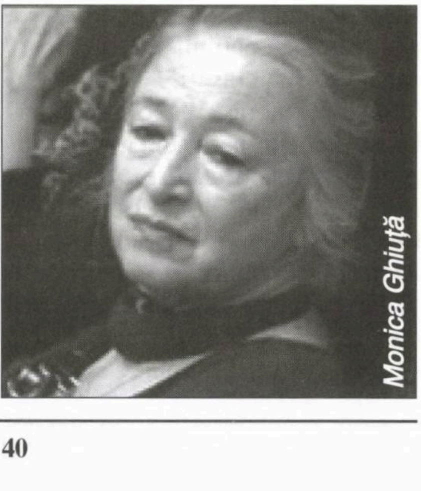

Monica Ghiuță

cată pe stradă de un câine maidanez. Internată la spital, în stare destul de gravă, actriţa s-a alăturat cetăţenilor, din ce în ce mai numeroşi, care cer primăriei Capitalei să alunge maidanezii din oraş.

■ Cum trece vremea! Parcă ieri vorbeam de tânărul **Dan Bittman,** care se impusese, în anii de după 1989, printre cântăreţii de talent (şi de succes) ai României. Mai nou, aflăm că cei doi băieţi ai artistului, **Patrick** şi **Alex,** şi-au făcut debutul în lumea muzicii uşoare. Ei au fost invitaţi să interpreteze câteva melodii în cadrul emisiunii "Happy Hour" de la ProTV, animată de Cătălin Măruţă. Precizăm că băieţii sunt destul de mici; pe Alex, mezinul, taică-său l-a adus în braţe pe scenă...

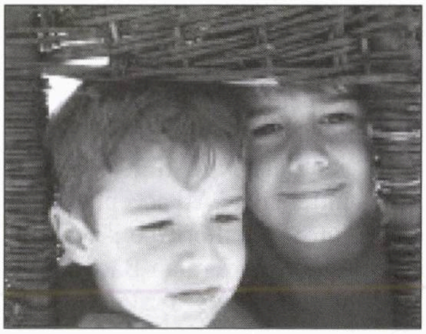
Alex şi Patrick Bittman

■ Eu, aflat aici la Tel Aviv, nu ştiu arabă. Tu nu ştii arabă. Ea nu ştie arabă. În schimb, **Teo,** foarte populara animatoare de la Televiziunea Română, ştie. Ea a învăţat această limbă de la... Mioara Roman, fosta soţie a fostului premier Petre Roman. Nu e nici o şaradă aici. Explicaţia e simplă. Mai de mult, Teo a fost studentă la Facultatea de limbi străine din Bucureşti. Ea şi-a ales ca materie principală araba, iar ca materie secundară engleza. Or, Mioara Roman era profesoară de arabă la sus-amintita facultate. În paranteză fie spus, ea învăţase limba în copilărie, când îl însoţise pe tatăl ei, ambasador în două ţări din Africa de Nord.

Teo Trandafir

■ **Alexandru Andrieş** este unul din cei mai cunoscuţi (şi mai buni) compozitori şi cântăreţi de muzică uşoară. Ca orice artist ce se respectă, el are însă şi ciudăţeniile lui; aşa cum reiese dintr-un interviu acordat Nicoletei Zaharia, de la "Adevărul literar şi artistic". Extrase:

«– Cum e viaţa de muzician în România?

– Partea financiară e aşa de simplu de tranşat, încât nu ştiu de ce nu se termină odată discuţiile pe această temă: evident că există genuri muzicale care au mare succes la public, şi genuri muzicale care au mai puţin succes – sau aproape deloc – la public. În clipa în care vrei să faci bani nu mai eşti un artist în adevăratul sens al cuvântului, eşti mai mult un fel de lăutar – pentru că, dacă banii te interesează, scopul nu este artistic, este strict material.

Pe de altă parte, dacă vrei să faci un lucru interesant artistic şi chiar te roade lucrul ăsta şi eşti artist din fire, nu suferi că nu câştigi banii pe care îi fac cei din zona comercială – este evident imposibil. Iar ca muzician... ce pot să spun: în România e o perioadă de decantare.

La ora actuală cred că există un reviriment pozitiv în zona artistică. Dacă te plimbi acum în Bucureşti, vezi o groază de afişe cu artişti de primă mână: Kylie Minogue, John McLaughlin, Lenny Kravitz... Ăsta e un lucru foarte bun pentru că, în sfârşit, concurenţa este reală şi atunci cine are ceva de spus şi are un public al lui rezistă, cine nu, nu.

– Tot nu aveţi telefon mobil?

– Nu, nici acasă nu am telefon, aşa sunt sigur că există un loc unde, dacă am închis uşa, gata, pot să-mi văd de-ale mele. Nu am maşină şi nici nu-mi doresc. Ce să fac cu ea? După cum se circulă în Bucureşti trebuie să fii absolut bolnav, serios, ca să-ţi doreşti maşină.

– Spunea dl. Nicu Alifantis că (obiceiul ăsta al dvs.) *e dubios...*

– Dubios... păi sigur, vă spun eu de ce: pentru că este singurul fel în care mai ai puţine momente de libertate personală în felul în care se trăieşte astăzi. Obiceiul ăsta cu telefonul – adică cu lipsa lui – a apărut din motive absolut personale.

Mama era extrem de grijulie. Când eram student şi stăteam în gazdă în Bucureşti la o rudă de-a bunicii mele, nu exista zi să nu dea două-trei telefoane să vadă ce fac. Şi atunci când am terminat facultatea şi m-am mutat, am zis că singura variantă ca să nu stea călare pe telefon e să n-am telefon şi să sun eu din când în când. Încet-încet, m–am obişnuit aşa.

Am constatat că, în puţinele ore pe care le am libere, parcă îmi place mai mult să mă rup de lume decât să tot sune telefonul şi să-mi strice programul într-un fel sau altul. Sigur că e un punct de vedere destul de egoist, recunosc, dar asta e. Şi dacă m-am obişnuit aşa acum, chiar nici nu mai simt nevoia. Mi se pare că aşa e foarte bine.

– V-ați gândit vreodată să emigrați?

– Până acum un an-doi, nu. Astăzi, doar teoretic. E prea târziu, pentru că la vârsta mea e complicat să mai găsești ceva prin altă parte. Anul acesta împlinesc 54 de ani, chiar e prea târziu. Felul în care s–au întâmplat și se întâmplă lucrurile în România m-a făcut ca-n ultimii câțiva ani să mă gândesc serios ce fraier am fost că nu mi-a dat asta prin cap niciodată.

– Dar de ce n-ați făcut-o?

– Pentru că înainte de '89 – pe lângă faptul că aveam aici familia, bunicii, părinții, sora – cu care eu m-am înțeles întotdeauna foarte bine, nu puteam să-i las de izbeliște, aveau nevoie de ajutorul meu. Pe de altă parte, în România, scosesem deja discuri și erau oameni care voiau să mă asculte, și asta e evident foarte în regulă.

Eram asistent la Arhitectură, care era un lucru foarte frumos și interesant. Nu am fost niciodată omul care să alerge după bani, mașini, case și nu mă simțeam frustrat că nu aveam nu știu câte mii de dolari pe lună.

Să vă spun sincer, dacă e să facem o comparație – nefiind deloc un adept al erei Ceaușescu, să nu mă înțelegeți greșit – în '89 eu, ca asistent la facultate, aveam peste 4.000 de lei în mână: la ora asta, dacă vă spun ce salariu am, o să vă umfle râsul.

Și între timp am doctoratul, sunt conferențiar și au mai trecut și ceva ani... Mai e și celebra mătușă din Statele Unite, sora mamei mele, care, atunci când aveam nevoie de medicamente, lucruri d-astea care nu se găseau pe-aici, trimitea imediat – așa că nu am avut motive serioase să plec.

– Aveți piese despre Becali, Andreea Marin, Felix Motanul. Cine e la rând?

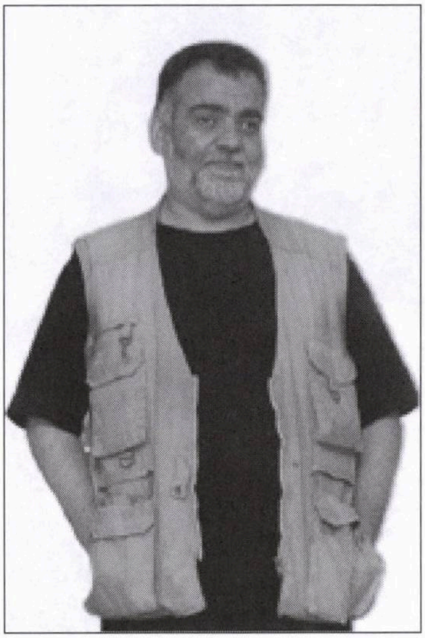

Alexandru Andrieș: când veniți pe la Tel Aviv, să-mi dați un telefon

– Nu mă gândesc niciodată cine urmează. Cred despre Ștefan Bănică jr. că este unul dintre puținii oameni care cântă bine pe viu la ora actuală și face muzica care îi place. Ne cunoaștem de când el era student la IATC. Era de atunci mort după rock'n-roll – el nu se preface, chiar îl admiră 100% pe Elvis Presley, e foarte cinstit din punctul ăsta de vedere.

Cântecelul meu despre el a fost pur și simplu o glumă: probabil că, dacă nu era bună, s-ar fi supărat și i-aș fi dat dreptate. La fel și cu Andreea Marin. A fost tot o glumă, apărea atât de des încât nu exista zi să nu deschizi revistă sau televizor și să nu apară undeva Andreea Marin. Lucrul acesta mi s-a părut dintotdeauna exagerat și, evident, am făcut o glumă și despre asta.

Nu am absolut nimic cu cei pe care i-ați pomenit, sunt doar niște subiecte care apar din cauza felului în care se poartă ca personaje publice…

O să vă spun acum ceva despre domnul Becali, un lucru pe care l–am aflat acum câteva zile: m-am întâlnit cu o prietenă care are un proiect de teatru cu care a reușit să fie admisă la festivalul de la Avignon. Unul din lucrurile pe care trebuie să le faci dacă vrei să participi este să plătești chiria pentru sala în care joci: 4.000 de euro.

Evident, n-avea banii ăștia. N-a reușit să-i obțină de la nici unul din forurile care cu asta se ocupă. Și, printr-o cunoștință, a ajuns la Gigi Becali. Vreau să vă spun că Gigi Becali, după două minute, a scos din buzunar banii pentru sală. Și n–a vrut în schimb nici măcar să-i apară numele undeva și să facă din asta capital de imagine – pur și simplu a ajutat niste artiști: jos pălăria!

La întrebarea "Ați accepta să fiți unul dintre consilierii pe probleme de cultură ai lui Traian Băsescu?", Alexandru Andrieș a zâmbit. "Nu cred că îl pot consilia eu. Este un om extrem de încăpățânat și nu cred că ascultă de nimeni – sunt sigur de asta, pentru că așa sunt și eu – hahaha!!! Oricum nu aș accepta, nu îmi place deloc zona politică.

Nu îmi place din multe puncte de vedere și nu cred că sunt bun pentru așa ceva", a afirmat artistul. El a mărturisit că n-ar fi bun de conducător, pentru că "un conducător trebuie să fie mult mai flexibil decât sunt eu. Recunosc, de exemplu, că nu sunt un șofer bun. De aceea nici nu am carnet. Nu văd de ce n-aș recunoaște și acest defect – încăpățânarea – care, în zona politică, chiar e un defect mare.

La muzică, dacă ții cu dinții să iasă imprimările așa cum vrei tu, poate că nici nu e un defect – nu? Dar în politică...". Alexandru Andrieș a adăugat că un conducător bun trebuie să asculte toate părerile din toate punctele de vedere și să facă o medie convenabilă pentru toți. "De-aia nu cred că noi avem oameni politici buni".»

Dr. ADRIAN IANCOVICI

Victor Roncea de la „Ziua”

Dr. Adrian Iancovici, din Rishon Lezion, este nu numai unul din cei mai cunoscuţi medici ai *alialei* române, ci şi un vechi şi încercat publicist. În tinereţea sa, a lucrat, pe vremea când studia medicina, în presa de tineret din Bucureşti, iar peste ani, după sosirea sa în Israel, a colaborat la presa de limbă română cu variate şi incisive comentarii politice. Una din temele sale favorite din vremea de după decembrie 1989 o constituie manifestările *anti*, foarte la modă, din tipăriturile României de azi.

Aşa cum se vede, de exemplu, în articolul de faţă.

Victor Roncea: poate va veni şi "Ziua" când veţi da socoteală

Răsturnarea, în decembrie 1989, a regimului comunist din România a creat perspectiva evoluţiei pe căi democratice a întregii societăţi. Însă, în acelaşi timp, a dat câmp liber reapariţiei legionarismului virulent, reorganizării sale sub forma unor organizaţii de tip neo-nazist, însuşindu-şi nu numai ideologia Gărzii de Fier, ci şi, deseori, şi formele sale organizatorice.

În rândul acestora se numără şi "Mişcarea pentru România", al cărei organ ideologic – revista "Mişcarea" – nu ezită să-şi proclame în mod făţiş convingerile legionare, publicând, între altele, un portret al "căpitanului" – Corneliu Zelea Codreanu – scris în termeni elogioşi de unul din foştii săi secretari. Printre colaboratorii revistei se numărau, alături de legionari cu "vechime" ca Duiliu Sfinţescu, fraţii George şi Victor Roncea. Acesta din urmă este, în momentul de faţă, redactor al ziarului "Ziua".

De-a lungul anilor, Victor Roncea şi-a făurit "reputaţia" pe baza convingerilor sale pro-legionare, anti-americane sau antisemit-anti-israeliene. Dar nu numai atât. Într-o răbufnire evocând sângerosul trecut codrenist, el chemase în mod făţiş la *lichidarea fizică* a ministrului de Externe al României, Răzvan Ungureanu, folosind îndemnul de tristă amintire: "Comandante, dă ordinul!" (articolul intitulat "Limba lui Ungureanu" apărut în ziarul "Ziua"). Şi mai este de remarcat încă un fapt semnificativ: termenul de "comandant" a intrat în tradiţia legionară datorită faptului că fusese atribuit lui Horia Sima de însuşi Corneliu Zelea Codreanu. 80 de intelectuali din România şi străinătate au protestat atunci cu vehemenţă împotriva acestui act iresponsabil. Personalitatea lui Victor Roncea – ca şi a altor câţiva colaboratori ai ziarului "Ziua" – este definită, fără echivoc, ca fiind impregnată de antisemitism şi legionarism, într-o altă scrisoare semnată de 18 intelectuali de frunte din România.

Recent, în coloanele ziarului "Ziua" (director: Mihai Pălşu) a apărut un articol intitulat "Planeta homunculilor ICR şi CNSAS", semnat de Victor Roncea, care-l consacră nu numai ca falsificator al trecutului, dar şi ca un sprijinitor al mişcării legionare. Autorul vorbeşte despre interzicerea unei expoziţii intitulate "Destine de martiri", găzduită în muzeul Mihail Kogălniceanu din Iaşi, unde sunt prezentaţi – după părerea sa – "sfinţii închisorilor". Şi îşi exprimă revolta şi împotrivirea faţă de acest act, condamnând cu vehemenţă faptul că "...urmaşii teroriştilor bolşevici atacă memoria victimelor comunismului".

Faptul că unul din organizatorii acestei expoziţii este Asociaţia Rost, de extremă dreaptă şi pro-legionară, este semnificativ. El îşi pune amprenta din plin asupra caracterului acestei expoziţii, care se străduieşte să prezinte în mod idealizat suferinţele îndurate de şase preoţi în închisorile comuniste. După cum la fel de semnificativ este faptul că articolul lui Roncea a fost reprodus, la o zi după apariţie, în ziarul "Tricolorul", care reflectă convingerile Partidului România Mare, condus de C. V. Tudor.

Victor Roncea ascunde în mod intenţionat faptul că "sfinţii" amintiţi au fost legionari, au sprijinit o mişcare totalitaristă de tip nazist. Valeriu Gafencu, de exemplu, denumit "sfântul închisorilor", fusese membru al Frăţiilor de Cruce. A fost arestat nu de "bolşevicii" care-l obsedează pe Roncea, ci de regimul antonescian, după rebeliunea legionară din 1941. La procesul care-l condamna la 25 de ani de muncă silnică, a declarat sfidător: "am fost, sunt şi voi rămâne legionar". Şi legionar a rămas. Ca şi el, Arseni Papacioc a fost condamnat la şase ani închisoare după rebeliunea din 1941, ca... "martir" al dictaturii antonesciene. Arsenie Boca – "sfântul" de la Sâmbăta – a fost condamnat pentru vina de a-i fi ajutat pe legionarii refugiaţi în munţii Făgăraşului. Deci nu în calitate de victime ale comunismului şi-au sacrificat viaţa aceşti prelaţi, ci ca "martiri", victime ale convingerilor lor legionare.

Spre sfârşitul articolului, Victor Roncea renunţă fără ruşine la orice vestigiu de decenţă profesional-gazetărească, golind de conţinut conceptul de legionarism, încercând să-l idilizeze. El califică mişcarea legionară drept o "...organizaţie spiritual-politică necondamnată în procesul de la Nürnberg...".

Pentru Roncea, spiritualitatea se identifică cu asasinatul. Uciderea cu sânge rece a primului ministru I. G. Duca, a lui Nicolae Iorga şi Virgil Madgearu, personalităţi de frunte ale societăţii româneşti, masacrarea a peste 60 de foşti demnitari români la Jilava, uciderea a peste o sută de evrei în pogromul desfăşurat în ianuarie 1941 şi atârnarea lor în cârligele abatorului de la Bucureşti – toate aceste acte bestiale comise de legionari – şi multe altele asemănătoare – reflectă "spiritualismul" denaturat al domnului Victor Roncea, încercarea sa stupidă de a înnobila o organizaţie criminală de tip nazist.

Cât despre "acoperirea" pe care încearcă s-o găsească în faptul că crimele legionare nu au fost condamnate în procesul de la Nürnberg, aceasta nu rezistă realităţii. În primul rând, pentru că în cadrul procesului de la Nürnberg au fost judecate şi condamnate numai căpeteniile naziste responsabile pentru crimele comise sub egida Reichului hitlerist. Nici o organizaţie de dreapta de tip nazist din celelalte ţări europene nu a făcut obiectul acuzării în cadrul acestui proces. Oricum, acest fapt nu echivalează cu absolvirea lor pentru asasinatele săvârşite, nu le oferă un certificat de bună purtare. Şi pentru ca să nu existe nici un dubiu asupra inepţiei conform căreia – după Victor Roncea – mişcarea legionară ar fi "o organizaţie spiritual-politică", să redăm succinta caracterizare a legionarismului, formulată în enciclopedia liberă Wikipedia, pe care nici un om cu mintea întreagă nu ar putea-o acuza de "bolşevism": "Mişcarea legionară a fost o organizaţie ultra-naţionalistă, creată de Corneliu Zelea Codreanu. Organizaţia a avut un caracter mistic-religios, violent, fascistoid, anticomunist, antisemit şi antimasonic".

În sfârşit, Victor Roncea nu putea să nu fie sensibil la ceea ce apropie mişcarea legionară de terorism: violenţa şi crima. Iată ce scrie el într-un editorial din ziarul "Ziua", intitulat "Londra: ochi pentru ochi", într-o încercare de a explica motivele terorismului şi de a-l justifica: *"Terorismul care ne loveşte pe noi azi este doar o formă de răzbunare sfântă a tinerilor musulmani solidari cu zecile de mii de civili nevinovaţi, fiii şi fiicele ucise pe capete în "războiul antiterorist" şi în conflictele din teritoriile ocupate".*

"Sfântă" răzbunare... "Sfântă" tinereţe... "Sfântă" tinereţe legionară... "Nostalgică" evocare...

Din păcate, mişcarea legionară este încă prezentă în actualitatea politică românească, sub forma unor organizaţii neo-naziste activând intens, recrutând prozeliţi, înglobându-i în "cuiburile" gardiste de tristă amintire şi împroşcându-şi veninul în public, nestingherite. Un articol din publicaţia "Cotidianul" de pe data de 25 august, intitulat "Justiţia recunoaşte legalitatea Mişcării Legionare", elucidează din plin acest lucru. *«Într-o sentinţă dată de judecătorii de la Curtea de Apel din Braşov, legată de achitarea unui profesor braşovean acuzat de publicarea unor articole extremiste şi pentru "activism" în organizaţia neo-nazistă "Noua Dreaptă", aceştia precizau în mod făţiş că "în România, ca stat democratic, exprimarea unor opinii sau convingeri legate de doctrina sau Mişcarea Legionară nu sunt interzise.»* Şi, în continuare, în articol se arată că acesta a fost *"...primul român judecat după 1989 pentru propagandă naţionalist-şovină şi pentru organizarea unor grupări fasciste".* Judecat şi... achitat! Spre deosebire de mulţi alţii care nu au trecut nici măcar pragul tribunalului, nu au fost judecaţi şi nu au putut, astfel, beneficia de privilegiul de a fi achitaţi...

Articolul publicat în "Cotidianul" este simptomatic. Simptomatic şi îngrijorător. Oare legile existente sunt suficient de "elastice" ca să permită existenţa în deplină libertate a unor organizaţii neo-legionare, ba chiar să le justifice existenţa prin aşa-zisa respectare a principiilor democratice?

Nota Redacţiei: Da, domnu' dr. Iancovici. Legile la care vă referiţi sunt cât se poate de elastice, ca şi persoanele însărcinate cu aplicarea lor.

Ştiaţi că...

...eliberarea ucigaşului Samir Kuntar – în cadrul schimbului "asasini vii contra militari israelieni morţi" – este considerată de duşmanii noştri drept o victorie uriaşă, cu mari consecinţe? Reprezentantul Hamasului în Liban a declarat în acest sens: "Eliberarea lui Kuntar va netezi calea pentru eliberarea unui mare număr prizonieri palestinieni care, potrivit israelienilor, au mâinile pătate de sânge... Asta înseamnă că toţi cei ce au ucis israelieni vor fi eliberaţi".

RADU HERVIAN

Corespondenţă de la New York

Meci greu: favorit Obama pentru preşedinţie

Cuvântul englezesc "landslide" se traduce mot à mot prin "alunecare de teren" – o mişcare a pământului care poate avea efecte majore. În engleză, cuvântul este adesea folosit în context politic, însemnând o victorie decisivă în alegeri. Trebuie să precizez că în America, "victoria decisivă" în alegerile prezidenţiale este considerată orice victorie în care un candidat l–a depăşit pe celălalt cu cel puţin 10%.

Referitor la alegerile prezidenţiale, se vorbeşte tot mai mult de o victorie Obama de tip "landslide". Dar criza în care se află Partidul Republican şi Bush în special nu este de ajuns pentru a asigura victoria lui Obama şi în nici un caz acest proiectat "landslide".

Este adevărat că diverşi guvernatori de state şi senatori republicani, dezamăgiţi de Bush, trec în mare număr de partea lui Obama. Unii o fac de teamă că vor cădea victime investigaţiilor juridice ce s–ar putea declanşa în urma încălcărilor de lege din ultimii 8 ani.

Aş cuteza să merg pe zicala modificată "spune-mi cui îi mulţumeşti, ca să-ţi spun cine eşti". Cui trebuie aşadar să-i mulţumească Obama dacă va fi ales?

În primul rând Internetului. În vremea Internetului, locuitorii din cele mai ascunse sate din preerie sau din oraşele practic "inexistente" de pe harta continentului nord-american, cetăţeni care altădată nu votau pentru că habar n-aveau de politică, urmăresc azi blogurile şi articolele, adesea lipsite de bază şi cu conţinut problematic. Apoi mai este tineretul, înflăcărat ca de obicei, gata de frondă contra părinţilor şi desigur cu vederile liberale care stau aşa de bine inimilor tinere.

Responsabilii campaniei lui Obama au profitat din plin de aceste împrejurări. Astfel ei au creat o tensiune poate artificială, prin întârzierea anunţării numelui candidatului la vicepreşedinţie. Toată lumea era într-o perpetuă aşteptare. Deodată, Obama declară că va anunţa numele mult aşteptat, dar… nu la o conferinţă de presă cum se face de obicei, ci prin trimiterea de "mesaj-text" (ultima modă în rândurile tineretului) prin telefoane portative. Cine era curios să afle înaintea altora numele vicepreşedintelui, nu avea decât să trimită un "mesaj-text" pe adresa celor ce conduc campania Obama cu indicativul "Barak". Acum, numele candidatului este cunoscut: senatorul democrat Joseph Biden. Odată mesajul primit, campania Obama înregistra numărul celularului expeditor. În primele zile ale lui noiembrie, ei vor folosi aceste numere pentru a lansa "mesaje-text" noilor "destinatari", îndemnându-i la vot, ghiciţi pentru cine? Şi asta în timp ce campania McCain se laudă că nu foloseşte Internetul şi nu trimite "mesaje-text".

În plus, aceşti tineri nu au mai fost crescuţi în spirit rasial ca părinţii lor: ei au jucat baseball cu negrii la şcoală şi la facultate, s-au împrietenit cu aceştia şi nu li se pare nimic deosebit ca unul dintre colegii lor, care i-a condus pe teren într-un meci, să condcă şi naţiunea.

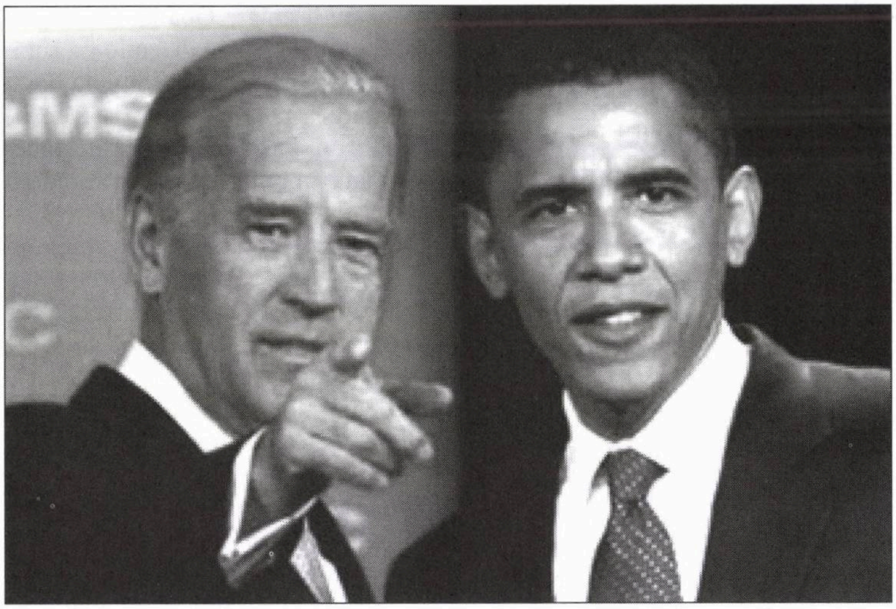

Senatorul Joseph Biden şi Barak Obama

Obama ar mai trebui să-i mulţumească şi Laurei Bush, care s-a grăbit să ia apărarea soţiei lui Obama, Michelle, când presa de dreapta încerca s-o învinuiască de lipsă de patriotism (ea declarase nu de mult, într-o adunare, când se ştia că Obama o duce bine în sondaje: "Este prima oară-n viaţa mea când mă simt mândră de ţara unde trăiesc". Mă rog... **n. red.**).

Dar cel mai mult, Obama trebuie să-i mulţumească lui Bush; fără entuziasmul electoral inspirat de ura generală împotriva actualului preşedinte, un candidat de culoare, pe nume Barak Hussein Obama, nu ar fi fost posibil.

Dacă aceşti factori îi sunt favorabili senatorului democrat, să vedem totuşi ce nu-i prieşte lui Obama.

Încă din vremurile zeilor din Olimp, Icarus şi-a ars aripile zburând prea aproape de Helios, zeul soarelui. Obama pare a zbura şi el cam aproape de soare. Uralele publicului la mitingurile electorale, adoraţia europeană (un negru cu o audienţă de 250.000 în Berlin, oraşul lui Hitler) în timpul recentei sale vizite pe bătrânul continent, lumea hollywoodiană care, ca de obicei, creează aureole în jurul candidatului liberal, discursul de acceptare a investiturii de la Denver, unde şaptezeci de mii de participanţi s-au repezit să-l aclame, presa şi televiziunea care, simţindu-se vinovate că l-au protejat prea multă vreme pe Bush, vor să-şi ia revanşa printr-un potop de ştiri despre Obama, ştiri arareori critice; în sfârşit, victoria repurtată împotriva lui Hillary Clinton; toate la un loc par a crea un sentiment de "mi se cuvine" în comportarea candidatului.

Nu vreau să încerc a-l "sub-dimensiona" pe Obama. La urma urmelor, generalul Mullen, comandantul armatei americane, s-a găsit adesea în acord cu Obama şi mai puţin cu McCain în privinţa obiectivelor armatei americane. Termenii de retragere a trupelor din Irak, aşa cum sunt descrişi de către guvernul irakian instalat de SUA, par a se potrivi întocmai cu poziţia lui Obama. În Aganistan, Obama a propus în urmă cu un an ceea ce administraţia Bush a hotărât să facă azi – să mărească numărul de trupe.

Michelle Obama

Mai mult chiar, Obama a fost primul care a adus în discuţie un subiect foarte neplăcut: eventuala bombardare a taberelor teroriste de pe teritoriul Pakistanului, unde îndelungata îmbrăţişare de către administraţia Bush a generalului Musharaf s-a dovedit a nu fi fost prea inspirată, într-o regiune atât de volatilă, unde Al-Qaeda şi-a refăcut şi chiar mărit forţele acum, la şapte ani de la 11 septembrie.

Până şi adversarul lui Obama, John McCain, nu s-a ferit să declare: «Washingtonul este "în pană". America este azi într-o stare mai proastă pe toate planurile, decât în urmă cu şapte ani.»

Întrebarea este: poate Obama să îndrepte lucrurile? Experienţa politico-economică a tânărului senator lasă mult de dorit. La aproape un an de la declararea candidaturii, azi ştim destul de puţin despre Obama, în afară de faptul că este fermecător ca persoană, elocvent în exprimare, tânăr, inteligent şi cultivat. Să ne amintim însă că în America nu experienţa este factorul hotărâtor în alegeri, sau în politica de la Casa Albă. George Bush nu era capabil să numească ţări importante de pe mapamond la începutul cadenţei sale, dar poporul l-a votat pentru că americanul de rând ar fi stat mai curând "la o bere" cu Bush decât cu rivalii săi democraţi Gore sau Kerry. Experienţa politico-ecnomică a lui Bill Clinton se mărginea la statul său, Arkansas, viziunea sa despre lume era destul de restrânsă. Însă avea un zâmbet dezarmant, arăta ca un tânăr "Mr. America" într-o ţară obosită de cei 8 ani petrecuţi împreună cu bătrânul Reagan şi cei 4 ani de plictiseală şi căscat cu Papa Bush. Iar depre Reagan ce să mai vorbim? Un artist de mână a treia de la Hollywood, care prin elocvenţă şi farmec personal a vrăjit naţiunea, redându-i încrederea şi mândria de sine, după patru ani de nelinişte şi umilinţă sub conducerea lui Jimmy Carter.

Problema lui Obama nu constă în experienţa sau lipsa lui de experienţă. El are de învins secole de rasism care, chiar dacă nu-şi vor spune cuvântul în unele state dezvoltate, ca New York, New Jersey, Massachussets, Illinois sau California, pot să-l îngenuncheze în statele din Sud, unde rasismul nu a dispărut cu totul. Obama se poate bizui pe tineri, intelectuali, femei, negri şi spanioli. Dacă aceştia se vor prezenta la vot, votul rasist este anulat. Dacă nu – rezultatul este foarte greu de prezis. Spre meritul său, Obama a trecut cu relativ succes peste insinuările că ar fi musulman, că a frecventat şcoli islamiste în Indonezia, că împărtăşeşte ideile incendiare ale preotului de la biserica la care s-a cununat şi şi-a botezat copiii. De altfel cele două acuzaţii se anulează una pe cealaltă: ori e musulman, ori merge la biserica creştină. Propaganda pe aceste teme însă nu a încetat. De curând a apărut o carte de Jerome Corsi, autor de "dezvăluiri" tari cum că Hillary Clinton e lesbiană, că John McCain este sprijinit de... Al-Qaeda şi finanţat de Mafia. Corsi îşi susţine informaţiile oferind un număr voluminos de note explicative pe fiecare pagină a cărţii. Problema este că aceste note sunt în mare majoritate scoase din alte lucrări aparţinându-i lui însuşi. Iar când se abate de la această regulă el aduce ca martori membri ai Ku-Klux-Klanului sau pe un judecător cunoscut prin debitarea de epitete antisemite de tip hitlerist. În rest toate învinuirile aduse lui Obama sunt destul de uşor de contrazis. Un exemplu: autorul susţine că Obama nu e născut în SUA. Iar când oficialităţile statului Hawai au produs actul original dovedind naşterea lui Obama, Corsi a susţinut că certificatul ar fi fals.

Între timp Obama se întâlneşte cu capii economici din vremurile înfloritoare din trecut, ca Robert Rubin, Larry Saunders, Paul O'Neil şi alţi economişti de renume. Pe vremea când se punea la cale demiterea lui Clinton à propos de afacerea Lewinsky, preşedintele se bucura de o apreciere nemaiîntâlnită în sondaje. Atunci se spunea că, de fapt, nu pe Clinton vrea să-l menţină la putere cetăţenii, ci pe Robert Rubin, ministrul Finanţelor.

Din punct de vedere economic, Obama nu are a se teme de McCain. Femeile care au sprijinit-o pasionat pe Hillary au trecut cu uşurinţă şi în mare număr în tabăra lui Obama. Negrii care la început declarau că el nu este destul de negru (mama era albă) s-au raliat şi ei în cele din urmă candidatului democrat. Şi totuşi...

De curând am avut o convorbire cu un prieten din California, liberal el însuşi ca şi statul însorit de pe coasta Pacificului. Mi-a spus: voi vota desigur cu Obama... dar fără prea mult entuziasm. Reţinerea nu este întâmplătoare şi nici rară printre liberalii americani.

Şi ce zic evreii?

La început au circulat fel de fel de "veşti" pe Internet, una mai înfricoşătoare ca alta. La acea vreme, din evreii care votează de obicei în proporţie de 75-85% pentru democraţi, s-au declarat pentru Obama în proporţie de numai 65%. Apoi, primarul new-yorkez, Bloomberg, evreu când democrat, când republican sau independent, a adunat câteva zeci de evrei într-o sinagogă din Florida şi le-a tras o praftură pe cinste: "Informaţiile de pe Internet sunt politice. Ele trebuie respinse în mod categoric, cu tărie şi claritate". Cam la o săptămână după aceea numărul evreilor pro-Obama s-a ridicat din nou la nivelul tradiţional.

Apoi a urmat discursul lui Obama la AIPAC – puternicul lobby pro-israelian din Washington. Niciodată, spuneau ziarele a doua zi, un candidat la preşedinţie sau un preşedinte american nu a făcut o declaraţie mai puternic pro-israeliană decât Obama. A doua zi, Obama, strâns cu uşa de lobby-ul musulman, a mai dat îndărăt, dar chiar şi aşa, declaraţia sa rămne impresionantă. Argumentul lui Obama este: în loc să-i ascultaţi pe necunoscuţii de pe Internet, de ce nu discutaţi cu evreii cu care am lucrat ani de zile, ca senator de Illinois?

Părerile acestora sunt de altfel superlative...

Să ne temem că odată instalat, preşedintele Obama va face altceva decât a promis? Se prea poate. Însă un argument solid care să sprijine această teorie – nu există.

Între timp, Obama poartă haina intelectuală a elitei americane, încercând pe cât se poate să-l atace pe McCain în limitele civilizaţiei, cu mănuşi şi fără patimă. E greu de altfel să nu observi că Obama îl simpatizează realmente pe oponentul său. Atacul democratului sună cam aşa: "În anii 1990 veniturile americanilor crescuseră cu 6.000 de dolari, iar în ultimii ani ele au scăzut cu 1.000 de dolari". Un adevărat atac ar face ca fraza să sune în felul următor: "În timpul administraţiei Clinton, veniturile voastre au crescut cu 6.000 de dolari, iar în timpul administraţiei Bush ele au scăzut cu 1.000 de dolari". Atacurile brutale sunt totdeauna mai eficiente decât frazele elegante. În anii '50 candidatul democrat la preşedinţie era un intelectual de mare clasă, Adlai Stevenson. După unul din elegantele sale discursuri electorale, o alegătoare i-a spus: "Domnule Stevenson, toţi americanii inteligenţi vor vota cu dvs.". "Da, a răspuns Stevenson, însă eu am nevoie de majoritate!".

Aţi auzit vreodată de preşedintele Stevenson?

În fine, Obama reprezintă sfârşitul "dinastiei Clinton", de care întreaga ţară este sătulă.

Iar dacă el mai obţine, după cum se prevede, cam 30% din votul evanghelist, altădată acordat în exclusivitate republicanilor, fenomenul "landslide" de care vorbeam la început pare a se contura din ce în ce mai clar.

D. Asif Ali Zardari, soţul premierului asasinat al Pakistanului, Benazir Butto, a fost ales luna trecută preşedinte al ţării sale. Faptul a provocat neliniştea şi nemulţumirea observatorilor străini întrucât, pe lângă că omului i se spune la Islamabad, pe străzi, Mr. 10% (din cauza comisioanelor cu care-i "taxează" pe oamenii de afaceri), potrivit unui document secret iscălit de-un psihiatru american, noul lider ar suferi de depresie, demenţă şi pierdere a memoriei.

Acum, demenţa e o maladie larg răspândită în lumea islamului, parcă ne-am obişnuit cu ea. Iar în ce priveşte pierderea memoriei, e posibil ca la o adică să fie un lucru bun: poate că omul uită că Pakistanul are bomba atomică.

G. MOSARI

Prin țările baltice

Țările baltice, adică Lituania, Letonia și Estonia, au un numitor comun: se învecinează cu Marea Baltică. În rest nu-i nici o asemănare între ele, poate exceptând o felie din istoria lor legată de Germania fascistă și Rusia comunistă. În 1940 rușii au ocupat aceste țări, un an mai târziu nemții le-au cucerit, în 1944 au intrat din nou rușii, le-au proclamat "Republici Socialiste Sovietice", dar în 1991 toate statele respective și-au căpătat independența.

Vilna - amestec de capitală cu oraș de provincie

Am început vizita țărilor baltice în ordinea de jos în sus, adică Lituania, mai spre nord Latvia (Letonia) și am încheiat cu Estonia. Cum hotelul nostru din Vilna era în orașul nou, a trebuit să străbatem o bună parte a drumului pe străzile mai vechi, ceea ce ne-a dat impresia unei urbe oarecare de provincie; dar când am ajuns în partea centrală, unde se deschid bulevarde largi, cu zeci de blocuri înalte cu arhitectură modernă, când am văzut "Podul verde" de peste râul Neris care străbate Vilna, ne-am dat seama că avem în față capitala celui mai mare stat dintre cele baltice. Țara are o populație de 3.600.000 de locuitori, dar cu cât înaintăm spre nord, spre celelalte state, numărul cetățenilor scade. Vilna are 600.000 de locuitori, toți angajați în activități productive.

Aici poți folosi doar moneda locală, n-ai dreptul să cumperi nimic pe euro sau dolari. Nouă ni se pare că această metodă duce la o stagnare economică, circulația liberă a banilor fiind o condiție primordială a progresului. Dar fiecare își susține punctul lui de vedere.

Am vizitat la Vilna mai multe biserici, o catedrală (Church of St. Peter and Paul, care datează din secolul 15) dar cea mai importantă vizită am făcut-o în zona evreiască. Situat în apropierea Universității (prima înființată în Europa), acest cartier, care a fost ghetou evreiesc, are numele străzilor în memoria unor "gaoni", între aceștia numărându-se Gaonul din Vilna, care la deschiderea unei străduțe are o placă memorială și un bust. Tot aici mai vedem strada "Ierusalim din Lita", ca și curți interioare specific evreiești.

Dar în capitala Lituaniei se află o singură sinagogă, care deservește o populație de 3.000 de evrei, și unde vin să se roage zilnic 15-20 de enoriași. Rabinul Burștein, israelian, a fost delegat de către Israel să se ocupe de sinagogă și în general de populația evreiască rămasă fără conducători locali. Viața acestuia nu e prea ușoară, mai ales din cauza manifestărilor antisemite. Cu două zile înainte de vizita noastră la sinagogă câțiva huligani au spart stelele cu șase colțuri din acest lăcaș (Maghen David), înlocuindu-le cu cruci încârligate, determinându–l pe președintele statului să protesteze împotriva acestui act fascist.

În Lituania de astăzi se poate vorbi despre un anumit antisemitism. Istoria acestui stat e încărcată de pogromuri împotriva evreilor. Astfel, la 17 kilometri de Vilna am vizitat un monument ridicat în memoria celor 70.000 de evrei care au fost exterminați în iulie 1944.

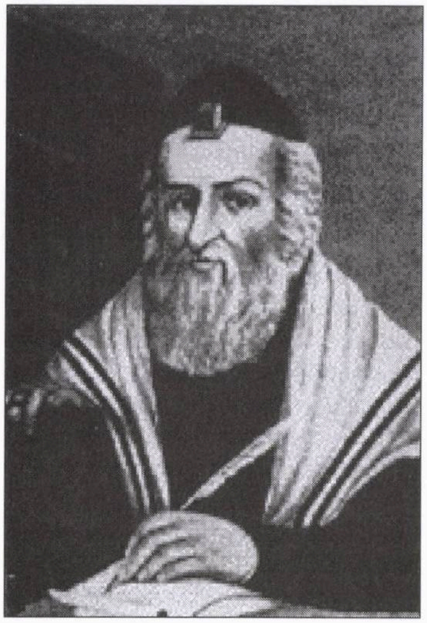

Rabinul Eliahu ben Solomon Zalman, Gaonul din Vilna

Nu pot încheia aceste însemnări despre Vilna fără a pomeni de rețeaua de supermarkete "Maxima", despre piața orașului, unde găsești tot ce vrei, de la legume și fructe la ciorapi și medicamente, despre un cartier special de restaurante. Dar Vilna are un concurent în orașul Trakai, care-i fosta capitală. Un oraș mic, aflat însă lângă un lac, care-l transformă într-o splendidă localitate de vacanță. Un muzeu ne descrie viața evreiască a unei populații minoritare în secolul 19.

Părăsim Vilna și Lituania, dar după ce trecem prin Kubana, al doilea oraș ca mărime în această țară, de care e legat numele lui Zamenhoff. Lângă Kubana se află o pădurice care adăpostește un splendid memorial dedicat celor dispăruți în Holocaust, alte 70.000 de persoane deportate în această regiune.

Cum vedem, pământul Lituaniei e plin de monumente și memoriale ale Holocaustului. Ele vor aminti întotdeauna de anii zbuciumați ai acestei țări.

Riga: cel mai frumos oraș

Intrăm în Riga capitala Latviei (sau a Letoniei, în românește) și din primul moment ne dăm seama că am pătruns în orașul de centru al țării respective. Blocuri înalte, moderne, poduri (unul pentru trecerea trenurilor având arcade maiestuoase sau linii așezate în formă de triunghi), nenumărate spații verzi, iar prin apropierea orașului șerpuiește un râu imens, Daugava. Tramvaiele și troleibuzele taie orașul pentru cei 800.000 de locuitori ai săi (suprafața Rigăi e mai mică decât cea a Vilnei, dar populația e mai numeroasă; în schimb, așa cum spuneam, numărul de cetățeni ai Letoniei e mai mic cu peste un milion față de Lituania).

În zilele în care am fost la Riga se serba ziua înființării statului, petrecerile ținând de trei zile. Atmosfera de sărbătoare se făcea simțită peste tot: la Operă, în apropierea ei, unde se înalță monumentul eliberării, precum și în parcul din apropiere. La Dom se cântă la harpă. Teatrul își așteaptă vizitatorii. Seara, o plimbare cu vaporul pe Daugava îți întregește imaginea despre acest oraș, deși această excursie nu se poate compara cu acelea de pe râul Moscova sau Sena la Paris, sau pe Dunăre la Budapesta...

Dar "capacul", în ceea ce privește partea frumoasă a orașului, îl pune clădirea Lido, un complex alimentar de câteva etaje și unde se produce bere.

Dar Riga nu are numai un "aspect festiv", câteva monumente vorbindu-ne despre orașul în care evreii au avut de suferit mai mult ca în alte țări. E drept, am văzut un spital "Bicur Holim" și unica sinagogă din municipiu, care era închisă pentru reparații, dar care are un paznic permanent din motive de securitate (4.000 evrei), dar cel mai impresionant lucru l-am văzut în pădurea Rogolă de la periferia Rigăi. Se știe că evreii au fost grupați în ghetouri, însă la nemți, căci acolo oamenii aveau condiții de locuit și de muncă. La letoni (din inițiativa acestora) a luat ființă un ghetou numai pentru cazare, iar de acolo evreii erau mânați pe jos până în pădurea Rogolă, unde li se dădea de lucru câteva zile: aceasta era stația finală înaintea executării și înmormântării în acest loc. O placă memorială amintește că aici au pierit, de mâna letonilor, 25.000 de oameni, iar o menora peste grămezi de pietre arată unde au fost aruncate trupurile celor uciși.

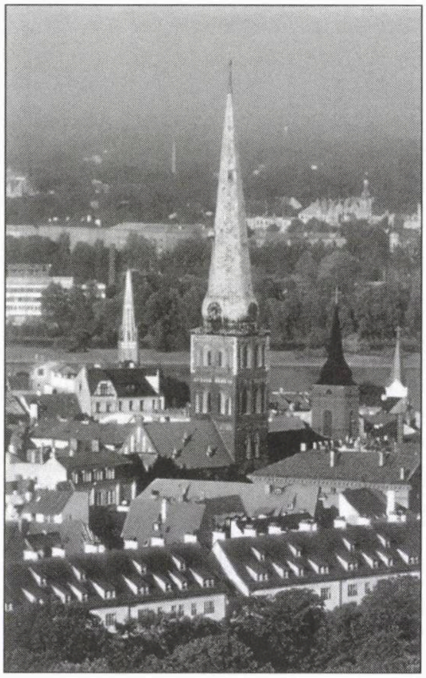

Vedere din Riga

Talinn - fără... S

Desigur, dacă la Tallinn adăugăm un S la început, dăm peste Stalin (chiar dacă nu se scrie cu doi de "l" și doi de "n"), omul care a trimis în Estonia, cea mai micuță țară baltică, armatele rusești și a transformat-o în republică sovietică. De la Stalin a rămas o amintire: o clădire în formă de prăjitură, dar cred că estonienii ar fi renunțat bucuroși la ea, dacă n-aveau de-a face cu... Stalin.

De la Riga la Tallinn am străbătut 300 de kilometri în linie dreaptă, dar de la un capăt la altul Estonia se prezintă ca un teren agricol, cu mult, foarte mult verde. Cam 85% din suprafața acestei țări în-

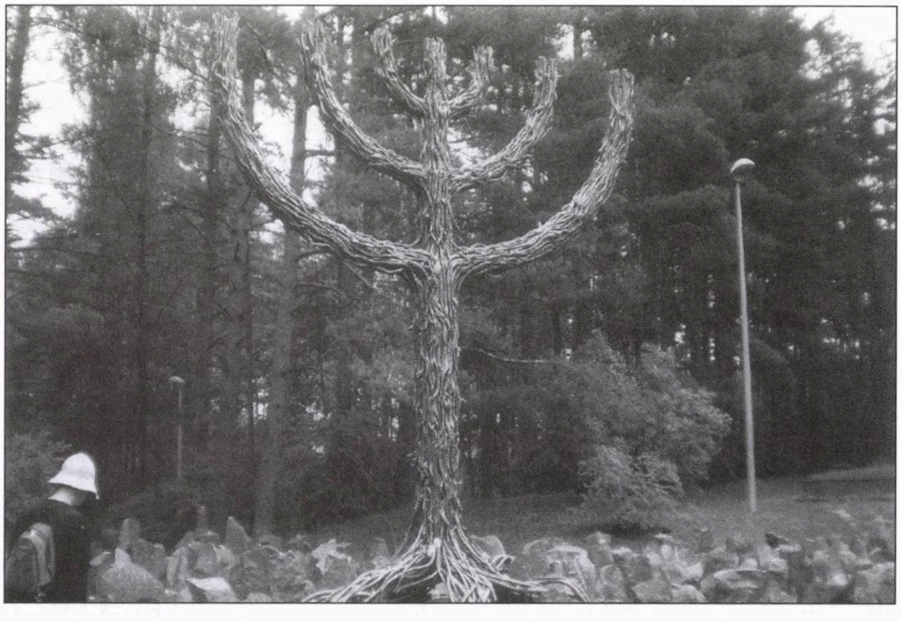

25.000 de morți zac sub aceste pietre

Tallinn
EESTI / ESTONIA

seamnă această culoare. Populaţia scade şi aici cu un milion faţă de ţara baltică precedentă, Letonia (1.420.000 de locuitori), iar capitala este mai puţin populată: 445.000 de locuitori.

Dar... cel mai bine se trăieşte în Estonia. La ei nu se vorbeşte decât teoretic de monedă locală, fiindcă peste tot se cumpără şi se vinde în dolari sau în euro.

Am trecut pe străzile centrale din Tallinn, care sunt mari, cu blocuri arătoase, dar cam fără gust; sunt spaţii întregi nefolosite între clădiri, într-un cuvânt oraşul nu e frumos. Mai răsărit ni s-a părut oraşul vechi (în fiecare localitate există şi un oraş vechi), dar şi acesta e destul de prăpădit ca mărime. În această parte a localităţii ai însă "Casa Preşedintelui", o clădire modernă, cu grădină şi unde publicul poate veni chiar dacă preşedintele este acolo la lucru. Tot aici poţi vedea casa lui Petru I, ţarul Rusiei, care şi-a făcut o reşedinţă de vară, pentru eventualitatea că va trebui să părăsească St. Petersburg.

În rest, n-am ce vă povesti despre Estonia. Această ţară a avut un regim special, fiind permanent zonă de conflict direct cu Norvegia şi cu Rusia. Recent, în Tallinn a fost dărâmată statuia "ostaşului necunoscut" care se referea la ruşi. Tancurile ruseşti au şi fost pregătite pentru a intra în Estonia şi a face ordine. Până la urmă, lucrurile s-au rezolvat. Estonienii nu-i agreează pe ruşi şi asta se simte pe toate drumurile.

Până acum nu v-am spus nimic despre preţuri. Ei bine, ele sunt mari, uneori le întrec pe cele de la noi. De aceea, nu cumpăraţi suveniruri în Estonia. În orice caz, după cum sunt organizaţi, cu viaţa liberă, chiar dacă totul e scump, au şansele cele mai mari să se descurce mai bine ca celelalte state baltice.

❖

Ne-am întors acasă prin Helsinki. Nu vreau să vă povetesc cum am cărat bagajele pe jos toţi turiştii, doi kilometri la Tallinn, doi kilometri la Helsinki, până am ajuns la autobuz care ne-a condus la un hotel unde, de la lift la cameră, am avut de parcurs din nou câteva sute de metri, cu bagajele după noi...

MAMAIA מאַמאַיַה
Restaurant
românesc
Grătar – pescărie
Aer condiţionat, ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios, preţuri moderate.
Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784
Vorbim şi româneşte.
În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.
Cei care vin cu acest anunţ vor fi serviţi cu un pahar de vin de calitate la bar
TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL

AL. MIRODAN

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

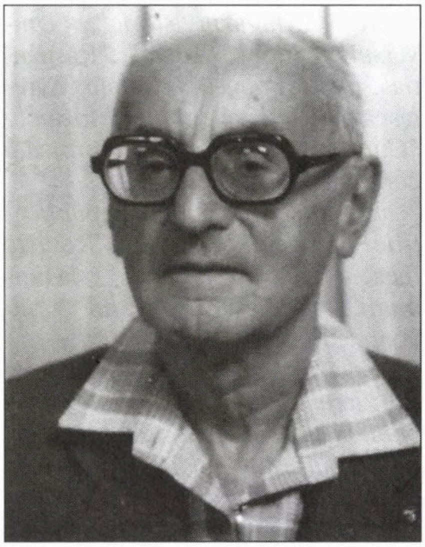

Dicționarul Neconvențional își ia rămas bun de la Marius Mircu

Luna trecută a încetat din viață, la vârsta de 99 de ani (mai avea un an... și...), aici în Israel, Marius Mircu, unul din cel mai talentați, prolifici și populari condeieri evreo-români din anii noștri.

A fost decanul de vârstă de necontestat al ziariștilor și scriitorilor din *trib*.

A fost, prin vocație, așa cum o mărturisește el însuși în lucrarea memorialistică "M-am născut reporter", un pasionat al reportajului, din spița lui F. Brunea-Fox și a celorlalți descoperitori de realitate din faimoasa presă de pe Sărindar unde și-a făcut ucenicia, devenind unul din marii meseriași ai genului.

A fost un prozator din categoria celor înzestrați cu darul și harul povestirii: de la o viață romanțată a copilei-actriță Shirley Temple, la descrierea obiceiurilor din lumea evreiască a României de pe vremuri și la viața familiei sale ("Croitorul din Back"), toate istorisirile sale au avut meritul acela pe care Voltaire îl socotea cel mai important când e vorba de scris: îl țineau treaz pe cititor, neplictisindu-l nici o clipă.

A fost un istoriograf fără pereche, relatările sale despre destinul iudaismului românesc în anii războiului mondial însemnând o contribuție inestimabilă la buna înțelegere a tragediei ce s-a abătut asupra noastră în anii holocaustului. Știuse totul și a spus tot ce știa ("Ce s-a întâmplat cu evreii în și din România", vol. I și II, ed. Glob, Bat Yam).

A fost – trebuie să o rostim apăsat – un om al scrisului care și-a făcut datoria față de ai săi.

O bibliografie ca un portret

Despre Marius Mircu s-au scris și se vor mai scrie nenumărate elogii (binemeritate) și caracterizări ale meșteșugului său literaro-gazetăresc. De asemenea, se va vorbi despre modul său de viață, despre originalitățile și ciudățeniile sale.

Dar cel mai bun portret al său ni-l oferă, suntem siguri, impresionanta lui bibliografie. Iat-o, așa cum a stabilit-o regretatul Em. Aczel, de la Biblioteca Universității din Ierusalim, în lucrarea sa "Scriitori de limbă română din Israel" (ed. Hasefer, București, 2003).

«Mircu Marius (Marcus Israel) s-a născut la 9 iunie 1909, la Bacău. Prozator, ziarist.

Învață la Liceul "Ferdinand" din Bacău, apoi la Facultatea de Drept din București (1932-1935). Provine dintr-o familie de patru frați scriitori: Marius Mircu, Marcel Marcian, Solomon Marcus (membri ai Uniunii Scriitorilor din România) și Olga Marcus. Solomon Marcus, matematician, este membru al Academiei Române.

În România a lucrat la numeroase ziare, fiind, între altele, secretar de redacție (1935-1938) la cotidianul "Gazeta" (director Ion Pas), apoi tot secretar de redacție la "Națiunea" (1946-1949, director G. Călinescu) și reporter la ziarul "Victoria" (director N. D. Cocea), apoi redactor șef la "Jurnalul copiilor" (1947-1949) și membru în comitetul de redacție al revistei "Licurici".

Între anii 1942-1986, secretar al secției de documentare a Federației Comunităților Evreiești din România, apoi directorul Muzeului Evreiesc din București, al cărui principal organizator a fost. În perioada 1938-1941 a fost președintele Asociației tinerilor scriitori, publiciști și artiști evrei din România.

În anul 1987 emigrează în Israel, unde se dedică ziaristicii și activității scriitoricești.

În România a depus o vastă activitate ziaristică, publicând articole și reportaje la: "Vremea", "Reporter", "Rampa", "Adevărul literar și artistic", "Jurnalul literar" (Iași), "Realitatea ilustrată", "România li-

terară", "Magazin istoric", "Universul copiilor", "Adam", "Răspântia", "Hașmonaea", "Viața Evreiască", "Revista Cultului Mozaic", "Curentul copiilor", "Dimineața copiilor" etc.

În Israel a colaborat la publicațiile "Viața Noastră", "Revista mea", "Revista familiei", "Minimum", "Facla", "Adevărul", "Izvoare", "Ultima oră" ș.a.

Uneori scrie sub pseudonime: La ziarul "Națiunea" (1946-1949) publică sub pseudonimul Mihail Bistrițeanu. În anul 1942 publică o carte de tineret, "Rango, prietenul oamenilor", sub pseudonimul G. M. Vlădescu, cunoscutul scriitor acceptând ca această carte să apară sub numele său. Cărțile editate în Israel între anii 1973-1988, când se mai afla în România, apar sub numele de naștere, Israel Marcus, pentru a induce în eroare autoritățile românești.

În îndelungata sa activitate scriitoricească a publicat 55 de volume de reportaje, eseistică, romane și literatură pentru copii.

Volume de reportaje: "24 de ore în jurul lumii" (București, Ed. Ovidiu, 1932); "Văzduhul ne cheamă" (București, Ed. Aviachim, 1934) – trei reportaje de avion; "Atlantinia – Amantele mele" (București, Ed. Principele Mircea, 1939) – 12 locuri din lumea largă, umblate de autor (Corsica, Damasc, Algeria, Maroc, fiordurile, Marsilia, jungla africană, Paris, Deauville etc.); "N-am descoperit America" (București, Ed. Cultura poporului, 1937) – o lună cu avionul prin Europa, Africa, America de Sud și de Nord; "Amintirile unui student" (Bacău, Ed. Bistrița, 1940) – pitorească și emoționantă spovedanie din viața studențească la Facultatea de Drept din București; "Extraordinara odisee a reporterilor" (București, Ed. Biblioteca evreiască, 1942 – aventuri reporterești și portrete de mari reporteri; "Peste cincizeci de ani" (Tel Aviv, Ed. Cultura, 1967); "Trimis special" (București, Ed. Cartea Românească, 1974) – lucrare în trei părți: "Subiecte grase" din presa română dintre cele două războaie mondiale, "G. Călinescu ziarist", trei ani de conlucrare la ziarul "Națiunea", "Jurnalul copiilor", școală de gazetărie pentru cei mici; "Despre câțiva copii" (București, Ed. Biblioteca evreiască, 1942) – copii înțelepți întâlniți în drumurile autorului.

Lucrări de eseistică: "Paul Valéry și poezia pură" (București, Ed. Glob, 1938); "Să împiedicăm războiul" (București, Ed. Georges-Florian Iancovescu, 1938) – o anchetă internațională întreprinsă de autor în preajma celui de-al doilea război mondial, printre personalitățile lumii; "Dosar Ana Pauker" (București, Ed. Casa cărții, 1991), ediție de Mihai Stoian, care apare în seria "Secretele zeilor". Ediția a doua completată a cărții apare sub titlul "Dosarul Ana Pauker, Iosif Chișinevschi și alții..." (Tel Aviv, Ed. Glob, 1991); o nouă ediție, completată și îngrijită de Petru-Viorel Prelipcean, apare sub titlul "Ana Pauker și epoca ei" (Bat Yam, 2001); "Treizeci și șase de stâlpi ai lumii" (Tel Aviv, Ed. Glob, 1994) – 36 de oameni aleși, evrei și români, care și-au onorat profesia; "Strălucitul meu secol blestemat" (Bacău, Ed. Egal, 2000).

Lucrări autobiografice: "M-am născut reporter" (București, Ed. Cartea Românească, 1981) – viața romanțată a autorului. Ediția a doua, revăzută și completată, apare în două volume în anul 1998, în Editura Glob din Tel Aviv; "Numai oamenii norocoși au noroc" (Bat Yam, Ed. Glob, 1998) – amintiri din tinerețe și amintiri de scriitor; "Șapte buclucuri de scriitor" (Rehovot, Ed. Menora, 1993) – șapte povestiri din viața zbuciumată și amuzantă de scriitor; volumul apare în seria Caiete literare, Menora; "Boroboațe de sărbători" (Tel Aviv, Minimum, 2000) – amintiri din copilărie legate de boroboațe făcute în perioada diferitelor sărbători; "La noi, la Bacău" (Bacău, Ed. Egal, 2000) – schițe și reportaje vesele și triste. Ediție îngrijită, prefațată și tabel cronologic de Eugen Budău; "Uite-așa se petrecea atunci" (Bat Yam, 2001) – povestiri de necrezut de la o ședință de partid; final de an, de secol, de mileniu; "Marius Mircu văzut de..." (Horodnic de Jos, Editura Ion Prelipcean, 2001) – aprecieri consemnate de 300 de critici și istorici literari, ziariști, cititori, desenatori, fotografi, precum și interviuri și autointerviuri.

Romane: "Peste cincizeci de ani" (Tel Aviv, Ed. Cultura, 1967) – sub pretextul unei povestiri științifico-fantastice, care arată cum se va înfățișa lumea peste 50 de ani, autorul imaginează cum va fi văzută și judecată peste cinci decenii lumea de azi; "Croitorul din Back" (București, Ed. Cartea Românească, 1979) – roman din viața meseriașilor evrei din Moldova, între cele două războaie mondiale. Eroul principal este tatăl autorului, croitor. Ediția a doua a romanului a apărut în anul 1988 la Ed. Glob din Bat Yam, cuprinzând și acele părți care nu puteau să apară sub regimul în care a apărut prima ediție.

Cărți despre evreii din România: "Pogromul de la Iași" (București, Ed. Glob, 1944); "Pogromurile din Bucovina și din Dorohoi" (București, Ed. Glob, 1945); "Pogromurile din Basarabia și Transnistria" (București, Ed. Glob, 1947); apoi cele 9 volume din ciclul "Șapte momente din istoria evreilor din România": "Drama unui umorist" (Tel Aviv, Ed. Glob, 1973); "Șapte momente" (Haifa, Ed. Glob, 1977); "Alte șapte momente din istoria evreilor din România" (Haifa, Ed. Glob, 1978); "Încă șapte momente" (Haifa, Ed. Glob, 1981); "Tot șapte momente din istoria evreilor din România" (Haifa, Ed. Glob, 1983);

"Din nou șapte momente din istoria evreilor din România: oameni de omenie în vremuri de neomenie" (Așkelon, Ed. Glob, 1987); "O nouă ediție a cărții a apărut sub titlul: "Oameni de omenie în vremuri de neomenie", în anul 1996, la Editura Hasefer din București; "Iar odată șapte momente din istoria evreilor din România" (Așkelon, Ed. Glob, 1988); "Ultime șapte momente din istoria evreilor din România" (Bat Yam, Ed. Glob, 1989); "Alte ultime șapte momente din istoria evreilor din România" (Bat Yam, Ed. Glob, 1992). Ciclul cuprinde monografii și reportaje despre numeroase instituții evreiești și despre evreii care au contribuit în diferite domenii la dezvoltarea României; "Ce s-a întâmplat cu evreii în și din România: câte ceva despre masacrarea lor morală și fizică" (Bat Yam, Ed. Glob-Papyrus, 1996-1997) – lucrare în trei volume, vol. 1, fără titlu distinct, vol. 2 având titlul "Prigoana cea mare" și vol. 3 având titlul "O altă față a prigoanei; Un cimitir plin de viață: Filantropia (Bacău, Editura Egal, 2001).

Cărți pentru copii și tineret: "Povestea minunată a lui Shirley Temple" (București, Ed. Principele Mircea, 1938) – au apărut 5 ediții; "Albumul Shirley Temple" (București, Ed. Cartea Noastră, 1938) – versuri și ilustrații; "Rango, prietenul oamenilor" (București, Ed. Națională Gh. Mecu, 1942) – povestiri din junglă. Cartea a apărut sub numele scriitorului G. M. Vlădescu; "Bingo" (București, Ed. Veritas, 1945) – povestiri din junglă; "Povestea unui copil din zilele noastre" (București, Ed. Institutul Român de Documentare, 1947) – cartea a fost retrasă de cenzură la numai câteva zile după apariție, pe motivul că redă scene din viața copiilor americani; "Răscoala din junglă" (București, Ed. Institutul Român de Documentare, 1947) – aventurile unui copil din pădurile Africii.»

Secretul tinereții

Ceea ce a frapat, întâi și-ntâi, pe toți cei ce l-au cunoscut aici în Israel pe Marius Mircu a fost starea lui de permanentă tinerețe și o vitalitate debordantă. Bătrânul condeier era privit ca un *caz*.

Așa l-a privit și poetul Solo Har-Herescu. În volumul său de interviuri, "Generația confruntărilor" (Tel Aviv, 1994), el începe convorbirea cu Marius Mircu punându-i întrebarea:

«– Domnule Marius Mircu, se știe că cu cât omul înaintează în vârstă, puterea, dispoziția, ambițiile scad. La dumneata această "lege" nu există. Dimpotrivă. Puterea creatoare devine mai vitală, energia mai combativă, dispoziția de viață mai acută. Care este secretul acestei deosebite vitalități? E vinovată oare și "secretara" dumitale, soția?

– Da, și eu am constatat la unii semeni, chiar confrați: cu cât înaintează în vârstă, pofta de a trăi, adică de a activa, scade. La fel se va întâmpla – e firesc – și cu mine, la vremea potrivită. Numai că încă nu mi-a venit acea vreme. 84 de ani sunt o limită? Mai ales că mai am multe de făcut pentru a-mi încheia rolul.

Poate că sunt dator o oarecare explicație, deoarece unii mă privesc ca pe o curiozitate, întrucât aceia, ajunși la vârsta mea sau chiar mai înainte, s-au oprit subit din activitate și se miră că n-o fac și eu. Numai că eu nu prea sunt conformist!

Explicația ar fi, în primul rând, faptul că m-am născut din părinți cu o constituție sănătoasă, amândoi croitori, pasionați și statornici meseriași, deci cu o viață modestă, simplă, naturală. Au dat României opt copii (doi au murit de mici), dintre care trei membri ai Uniunii Scriitorilor din România, o educatoare emerită care și-a confecționat singură materialul literar ajutător, un inginer chimist deosebit de apreciat, un expert contabil și o adevărată comoară de povestitor.

Marius Mircu cu soția

Invitația din partea dumitale de a răspunde la chestionar mi-a sosit în ziua de 27 iunie 1993, tocmai când sărbătoream 25 de ani de la căsătorie. Căsătoria mi-a determinat o viață sănătoasă, modestă dar îndestulătoare, senină. Duceam regim mulțumită regimului de atunci, creat anume pentru ca cetățenii să nu... abuzeze de viață, de belșug.

De la pensionare am timp să fac gimnastică complexă la sculare și la culcare, mă culc și mă scol devreme, dorm perfect. Zilnic trei-patru ore la masa de scris dimineața, două-trei ore după-amiază, împletite cu plimbări în parcul vecin. Foarte rar medicamente, niciodată somnifere, nu atâtea și-atâtea iluzii de prisos. O viață austeră? Nu, nostimă!

Da, principala autoare a acestei existențe simple, normale este secretara vieții și activității mele, care ia parte activă și la exercitarea meseriei mele: nu numai că îmi bate – critic – la mașină manuscrisele, dar mă ajută să procur materialele documentare, îmi ține în ordine și tot completează arhiva. Și mai ales dezbatem împreună textele realizate: nu puține modificări, eliminări sau completări i le datorez... Multe, care la mine lipsesc, la ea prisosesc. Cunoaşte engleza – eu nu; cunoaşte germana – eu prea puţin, astfel că se descurcă şi în idiş. Franceza o cunoaşte mai temeinic decât mine, deşi eu am trăit o vreme în Franţa. A urmat în ţară mai multe ulpanuri de ivrit, astfel că se descurcă (mă descurcă) mult mai bine decât mine. La pension a învăţat conştiincios gătitul, gospodăria. A urmat un curs de infirmiere. Are răbdare, eu mai puţin. E manierată, astfel că repară lesne unele gafe ale mele. Nu există însuşire (pozitivă, utilă) pe care să n-o aibă sau să n-o capete dacă se iveşte necesitatea... Dar cea mai preţioasă însuşire a ei: mă suportă relativ uşor! Nu e simplu să suporţi permanent în casă un egoist prin definiţie, având în vedere că scriitorul, veritabil sau nu, e tare capricios, nervos, colţos... Ce să mai vorbim, secretara mea se pricepe grozav la meseria de soţie! I s-ar cuveni o catedră unde s-o predea, dar n-ar găsi timp, e ocupată numai cu mine!»

Ultimul cuvânt

Marius Mircu a fost unul din colaboratorii fideli şi preţioşi ai lui "Minimum". În anii din urmă, el ne trimitea scurte articole pe teme diferite, sub titlul generic "Cer cuvântul!".

Îl cerea. Îl primea. Ultimul său text din această serie a avut un destin aparte. El a ajuns la redacţie prin vara lui 2005, dar s-a pierdut. L-am căutat zile întregi, dar fără nici un rezultat. Atunci, jenaţi, i–am comunicat lui Marius Mircu adevărul, rămânând ca, aşa cum se întâmplă în asemenea împrejurări, să ne trimită o copie. Dar, ghinion: expediat prin poştă, manuscrisul n-a mai ajuns niciodată la noi. Ne-am înfuriat – şi noi şi Mircu – la telefon, apoi am râs, înţelegându-ne că nonagenarul din Bat Yam va încerca să reconstituie textul. Dar au trecut zilele, apoi câteva săptămâni, şi apoi... am aflat că autorul a fost lovit de o congestie cerebrală distrugătoare şi, în plus, de sinistra maladie a anilor noştri, Alzheimer; boala îl rupsese totalmente de lume, silindu-l să zacă practic inconştient pe un pat de spital; pe el, tocmai pe el, recordman inegalabil la vitalitate scriitoricească.

Zilele trecute, căutând într-o carte, pentru paginile de faţă, nişte date despre Marius Mircu, am dat peste articolul rătăcit în urmă cu ani.

Îl publicăm acuma şi aici. În primul rând fiindcă Mircu ceruse cuvântul. Pe urmă, fiindcă însemnarea, intitulată "Anii nu mă sperie", dă seama, cum nu se poate mai bine, despre setea frenetică de viaţă, de scris şi de tipar a autorului. În sfârşit, fiindcă s-ar putea spune că pagina aceasta bătută la maşină reprezintă ultimul cuvânt al lui Marius Mircu.

«În ziua în care împlineam 96 de ani (9 iunie 2005) am primit în vizită o delegaţie de 16 cititori. (Am reuşit să fac faţă, cu scaune de la vecini.)

– Am venit să aflăm că eşti în viaţă, şi să ne convingem că eşti în plină activitate!

– Plină-plină poate nu e cazul, dar inactiv n-aş putea să spun!

– De pildă?

– De pildă; răs-alaltăieri am expediat la Toronto, la redacţia revistei "Semnalul", un serial, "Hasidismul s-a născut în România". Alaltăieri am expediat la Tel Aviv cinci noi articole pentru numărul de vineri al ziarului "Ultima oră". Ieri am expediat la "Tribuna Kraiot" din Kiriat Bialik (Haifa) articolul "Ce bine e să fii bătrân!". Azi am completat cu câteva pagini cartea mea aflată la tipar, "Cele 60 de cărţi ale mele". Tot azi voi expedia la "Izvoare", revista Asociaţiei scriitorilor israelieni de limbă română, articolul "Rămas bun". E un articol autonecrolog: e o glumă, ca tot ce scriu de la o vreme! Poimâine voi expedia la "Minimum", din Tel Aviv, articolul "Ce uşor e să-ţi înşeli destinul". După care voi expedia în România masivul manuscris "Trimis special I-II", spre tipărire la editura profesorului Ion Prelipcean. Pe urmă îmi propun să completez al doilea volum "Marius Mircu văzut de...", aflat în lucru la prof. Prelipcean. Apoi voi expedia un articol la "Bună dimineaţa, Israel!" al lui Uli Vălureanu... Au mai fost şi mai sunt, cine le mai ţine minte? Nu e potrivit ca memoria unui nonagenar să fie prea încărcată!

Şi acum mă pregătesc de zor pentru a 97-a mea aniversare; dar am în vedere şi articolul festiv cu care îmi voi întâmpina centenarul!

Postscriptum – Ura, mi-a apărut noua carte, a 61-a; am în pregătire încă patru.»

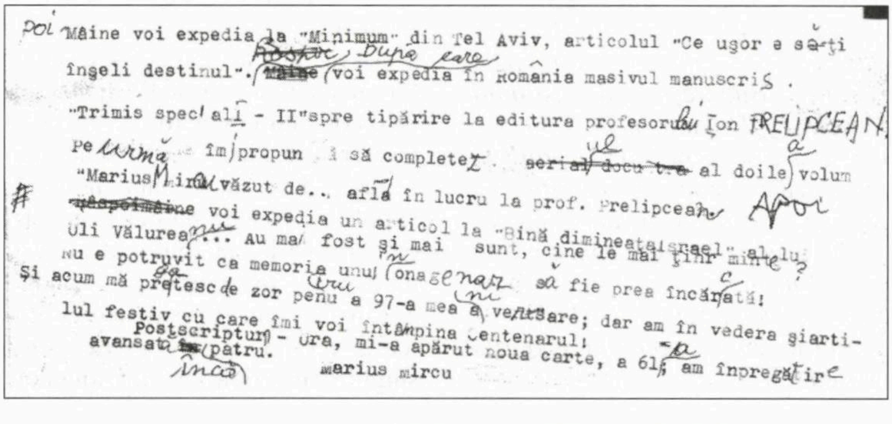

Poi Mâine voi expedia la "Minimum" din Tel Aviv, articolul "Ce ușor e să-ți
~~Rostov~~ După care
înșeli destinul". ~~Mâine~~ voi expedia în România masivul manuscris .
"Trimis special I - II" spre tipărire la editura profesorului Ion PRELIPCEAN.
Pe urmă îmi propun să completez ~~serial docu tra~~ al doilea volum
"Marius Mircu văzut de... aflat în lucru la prof. Prelipcean. Apoi
~~Răspoimâine~~ voi expedia un articol la "Bună dimineața Israel" al lui
Uli Vălureanu... Au mai fost și mai sunt, cine le mai ține minte?
Nu e potrivit ca memoria unui nonagenar să fie prea încărcată!
Și acum mă pregătesc de zor pentru a 97-a mea aniversare; dar am în vedere și artico-
lul festiv cu care îmi voi întâmpina centenarul!
Postscriptum - Ura, mi-a apărut noua carte, a 61-a; am în pregătire
avansată ~~în~~ încă patru.
marius mircu

AL. MIRODAN

DICŢIONAR NECONVENŢIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

Poşta Dicţionarului

Mira Picenic, **din Natania, basarabeancă de felul ei (s-a născut la Comrat), cunoaşte bine opera prozatoarei Sorana Gurian (despre care am vorbit, mai de mult, la Dicţionar). Ea vrea să ştie dacă este adevărat că tatăl scriitoarei a fost medic în amintitul oraş (aşa se vorbea în familia corespondentei noastre) şi dacă avem ceva date despre el.**

Avem! O coincidenţă (plăcută) a făcut pe unul din colaboratorii noştri să găsească, pe Internet, următoarele:

«La 20 noiembrie 2007, în oraşul Comrat, capitala Regiunii Autonome Găgăuze a Republicii Moldova, s-a desfăşurat o ceremonie în cadrul căreia la spitalul orăşenesc a fost dezvelită o placă comemorativă dedicată medicului de plasă Isaac Gurfinchel (1872-1929).

Personalitate renumită în perioada în care a trăit, Isaac Gurfinchel s-a afirmat ca medic priceput, ca organizator şi director al spitalului orăşenesc din Comrat, precum şi ca talentat pedagog, care preda anatomia şi fiziologia la Liceul "Dimitrie Cantemir" din localitate.

Decizia de inaugurare a plăcii comemorative a fost aprobată de administraţia raională Comrat, la cererea colectivului spitalului orăşenesc, care astăzi poartă numele acestui eminent medic şi pedagog, Isaac Gurfinchel. La ceremonie au participat başcanul Găgăuziei, Mihail Formuzal, şeful administraţiei raionale, Gheorghe Constantinov, reprezentanţi ai Congresului Evreiesc şi ai Asociaţiei organizaţiilor şi comunităţilor evreieşti din Republica Moldova, precum şi Bela Goldenberg, prim secretar al Ambasadei Statului Israel în Ucraina şi Republica Moldova.

Isaac Gurfinchel

Cu aceeaşi ocazie, la Comrat a fost organizată şi o conferinţă ştiinţifică cu tema "Moştenirea culturală a evreilor din sudul Moldovei", primul eveniment de acest gen organizat până acum în Republica Moldova. Printre vorbitorii la conferinţă s-a numărat şi Stepan Bulgar, directorul Centrului de cercetări ştiinţifice în domeniul istoriei, culturii şi învăţământului de pe lângă Comitetul Executiv al Găgăuziei, autorul unei monografii substanţiale, editate în 2006, despre "Istoria şi cultura găgăuzilor", care a prezentat aspecte privind moştenirea ştiinţifică şi de creaţie lăsată de familia Gurfinchel.

Fiica medicului Isaac Gurfinchel, născută la Comrat în 1913, este cunoscuta scriitoare Sorana Gurian (pseudonim literar), remarcată şi afirmată la cenaclul "Sburătorul", condus de Eugen Lovinescu. Sorana Gurian este autoarea volumelor "Întâmplări dintre amurg şi noapte" (nuvele) şi "Zilele nu se întorc niciodată" (roman), ambele apărute la Bucureşti în 1946 şi întâmpinate favorabil de critici (Ion Negoiţescu, Vladimir Streinu, Perpessicius). În 1948 a plecat în exil la Paris, unde în 1950 a publicat volumul "Les mailles du filet, Journal de Roumanie" (Editura Calman Lévy), o carte document despre România anilor 1947-1949.

Extrem de bolnavă în ultimii ani ai vieţii, Sorana Gurian era vizitată la Paris de Mircea Eliade şi Eugen Ionescu împreună cu soţiile, de Monica Lovinescu şi Virgil Ierunca. Conform mărturiilor doamnei Monica Lovinescu, Sorana era totdeauna foarte ospitalieră, "ştia să-i hrănească pe toţi şi inspira multă încredere". A murit în 1956, fiind înmormântată în rit catolic, condusă la mormânt de cei câţiva prieteni sus-menţionaţi şi de Clara Malraux.»

(Elena Luiza Popa)

A apărut

"Calendar" ("Luah") pe anul 5769 (2008-2009), supliment al revistei "Realitatea Evreiască" din Bucureşti, 2008.

לוח
לשנת
תשס"ט
SUPLIMENT AL REVISTEI
REALITATEA EVREIASCĂ
RE
Preţ: 4,5 lei

IOSEF EUGEN CAMPUS

Îndurerat rămas bun

Coincidenţă tragică. Am primit prin poştă ultimele două volume pe care Alexandru Lungu a apucat să le scrie şi să le vadă tipărite. Le-am primit odată cu vestea morţii lui la Bonn, în Germania, unde se refugiase demult.

M-am cutremurat.

M-a înfiorat şi faptul că broşura mai scurtă, "Clepsidra oarbă" (Editura Lungu şi Galateea, 2008) este dominată de ideea morţii. Să fi avut poetul o premoniţiune a apropiatului său sfârşit? Să fie tot numai o coincidenţă tragică? Coincidenţele conţin adesea un înţeles tainic, dezvăluie mistere pe care raţiunea nu le poate descifra.

Însuşi titlul broşurii ("Clepsidra oarbă") şi prezenţa, în fruntea volumului, a unei poezii cu acest titlu şi cuprins, îmi par semnificative:

adâncul uitărilor/ vegheat/ peste zi/ peste noapte/ de o clepsidră/ spartă/ pustie şi oarbă.

Tema revine, obsedantă, sub diverse forme, în alte poezii ale volumlui: "Cântecul lebedei", "Plecarea din umbră", "Inorog murind", "Corb rătăcit", "Rugina cernelii", "Colind de altădată", "Ceas aşteptat", "Un tăciune", "Arici uitat".

Este caracteristic şi faptul că poemele repetă cuvintele semnificative pentru poezia lui Lungu, sâmburele dur al acesteia: îngerii, ochiul orb, străluminarea, taina.

Revin, în aceste poeme, de o neobişnuit de nudă simplitate, expresii şi motive semnificative:

pe trepte de ceaţă/ duhul pământului/ urcă jinduitor/ către lumina înlăcrimată/ pe care o poartă/ în nevăzut/ steaua plângerii/ îndurerarea şi jindul/ taie cărarea/ pe care îngerul orb/ poartă amintiri osândite ("Amintiri osândite").

În "Cântecul lebedei", se spune:

la ţărmul pierdut/ al râului fără de nume/ aşteptarea/ luntrii de negură/ mă apropie/ de marginea vremilor.

În "Plecarea din urmă", citim:

aripile/unui imens fluture negru/ îmi acoperă/ văzul şi inima/ de nu mai ştiu/ unde-i/ sfârşitul zilelor/ şi cum se arată/ neştiuta lumină/ a plecării din umbră

Dar cel mai clar şi mai direct apare tema morţii în "Rugăciune":

îngeră ocrotitoare/ aripi nevăzute foşnind/ în netimp/ dincolo de ziuă şi noapte/ urcă-mi rugăciunea/ la picioarele tronului/ norii se-nvolbură/ de neuitări şi căinţă/ cuvintele cad/ o ploaie înlăcrimată/ iartă păcatele/ dincolo de spusă/ ale robului tău/alexandru.

◆

Mă înclin adanc în faţa celui ce a fost, este şi va rămâne, în inimile noastre şi în opera sa minunată, poetul şi prietenul Alexandru Lungu. Moartea lui fizică, la 24 iunie 2008, nu ni-l va putea răpi.

Deşi nu am avut norocul să-l cunosc personal, ne-am întâlnit regulat prin schimbul de scrisori între Bonn şi Tel Aviv, precum şi prin articolele de critică literară în care analizam volumele de poezie pe care mi le trimitea din Germania.

Într-o relativ recentă scrisoare, îmi spunea că l-am ajutat să înţeleagă mai bine, între altele, legătura lui profundă cu spiritualitatea iudaică. Îmi declara ritos că, în fond, se simte un *iudeo-creştin.* Evident, o atare declaraţie mi-a umplut inima de bucurie şi de mândrie. Cu atât mai grea e despărţirea de acum. Rândurile de mai jos sunt un prinos de admiraţie pentru poetul român Alexandru Lungu, pentru prietenul oamenilor în general şi al evreilor în special.

În afară de numeroasele observaţii cu privire la poezia lui analizată de mine cu prilejul lecturii volumelor trimise de-a lungul anilor, acum, citind recentul volum "Îngerul şi îngera" (Editura Vinea, 2008), aş vrea să remarc o caracteristică a felului său de a realiza arhitectonica poemelor sale. Partea primă o constituie în general o covârşitor de bogată, deşi sobră, avalanşă de imagini, care ne *iniţiază* în ceea ce poetul resimte ca un univers al tainei ("întăinuit" ar zice el). Poetul "bâjbâie orb", dar "jinduind" mereu, neobosit, spre înalturi, spre taina ascunsă şi "străluminată". Uneori, e ajutat de îngeri.

Finalul poemului aduce întotdeauna o reformulare concentrată a esenţialului.

Iată, de pildă, în "Frunzele pietre".

La început, ni se spune că "frunzele îngândurării" cad necontenit în apă "cumpănite de prelungi aşteptări". Aflăm apoi că apa le poartă "până la capătul lumii", unde duhurile rele "se sfâşie". Acolo, frunzele "cad în pierzanie" până ce bate asupra lor "o lumină nemaivăzută". În bătaia "străluminii", frunzele "mor şi se fac pietre".

Şi acum, reluând structura strofică de la începutul poeziei, e formulat concentrat esenţialul în versurile finale concluzive:

prin geana tăinuirii/ se străvăd îngerii făgăduiţi/ păşind apa izbăvitoare

O a doua remarcă. Privitoare la bogăţia covârşitoare a imaginilor în poeziile lui Lungu. Epitetele, metaforele sunt numeroase, dar triate cu grijă pentru a obţine o maximă eficacitate artistică: *freamăt uitător/, îngemănând lumina şi norii/ cărţile de văzduh/, freamătă marea trecere/, durata subţire a gândului/, acest fluture neiertător/ spintecător* *de îngeri/ amuţitor de greieri/ nefire bântuind/ aşezarea şi rostul/, rănile fumegânde/ dintre cuvânt şi rostire/, răstimpii umbrelnici/ abat căile pustiului/ către malul râului negru/, roua bucuriilor repezi,/ sclipătul zădărniciilor/, vulturii umbritori/ în rotiri pânditoare/ deasupra lucrărilor morţii,/ nouri lunecându-mi trecerea/ se resfiră sub paşi/ prin volbura apelor/ prin netihna pietrei/ rătăcit în nălucirile lumii/ tot umblu şi zbor/ după blândele aproape sublimele/ potcoave de cai/ morţi în cine mai ştie/ ce bătălii dinainte pierdute/, bătea o grindină blândă/, din locul tainic dintre oase/ unde se-ntunecă păunii/ pornesc plecările aminte/, timpul răpus/ îşi pierde urma/ în surpătul ascuns al clipei/ stele stingând prin nevăzut/, răstimp încremenit/ în care pot schimba/ fără vreo mijlocire/ câteva cuvinte nerostite/ cu îngerul/, văzduhul fugit din anotimp/ nu mai dă semn şi înţelesuri/, răscrucile* ***se sparg*** *rătăcitoare* (observaţi violenţa cuvântului preferat de poet), *de acum* ***se aude****/ o iarbă deasă/ crescând din omoplaţi* (remarcabilă confuzie artistică a simţurilor văz-auz) *dincolo de zarea/ de* ***târziuri*** *oculte/ ochiul orbului/ va să ghicească* (observaţi substantivizarea adverbului, care-i slujeşte poetului pentru a reda concret abstractul) *până dincolo de marginea/ zdrenţuită a gândului/, prin iarba albastră/ răpusă de noapte/ mişună scorpionii argintii/, apele izvorâte/ din încruntarea petrei/, tai umbră/ cuvintelor nerostite încă/, câte o umbră/ se face cerneală/ contur şi miez de cuvânt,/ adâncul ascunziş/ în care stau la pândă/ începutul şi sfârşitul/ luminoase morminte plutesc/ prin umbreliştea gândului,/ port în mână tăişul neiertător/ al văzduhului întâi;/ o stea de foc şi de sânge/ şi-o piatră nemuritoare/ îmi dăruie văzul/ strălimpedei treceri,/ mirarea ploilor târzii/, întăinuirea/ fiecărei nopţi,/ toate se duc/ trecând prin ochiul orb/ al uitării/ doar diamantul/ mântuit de haos/ rămâne în noi neclintit/, moartea sclipind/ în temeri îndepărtate/, păsări letargice/ coboară orbeşte în arborele tăinuitor/, trecătorul şovăit/ îşi ocoleşte/ răscrucea uitărilor/, desnodat de spaţiu/ timpul răsucit în sine/ jinduie un orizont/ al întoarcerii// din goluri galactice cad fără noimă/ stele întreite, trifoiuri astrale/ şi nimeni nu le culege* (imagine impresionantă cosmică, spaţiu-timp), *rănile timpului/ prins în oprelişti/ de gheara uitării// din pustiul nicăierii/ se apropie tiptil/ începutul sfarşitului/, cărări de aer subţire/; prin strâmtorile timpului/ păşesc pajiştea înşelătoare/ a prea adâncilor nelinişti/, miresme eretice/ taie tresăriri şi răspântii./ un crin izbucnit/ din întăinuitul nevăzut,/ cuvantul negândit/ îşi roteşte dorinţa de a fi/ nimenea ţine ascunsă/ destăinuirea lacrimei/ viziune încremenită/ în spatele ochiului,/ ascuţişul acestor semne/ zbucnit din taina netimpului/ îmi răneşte coasta şi duhul// dar eu nu sunt alesul surpării împlinitoare,/ prea departe pâlpâie/ lumina jinduită din nevăzut,/ plouă temător/ şi ninge o sfârşeală lină/ amurgesc în rouă întunecându-se/ în miezul de ziuă,/ părtaş stau şi veghe/ răpusului timp,/ lacrima dăinuitoare/ bate geana târziului,/ străluminata patimă a firii,/ cântecul ei de pe urmă/ în ţăndări sparge văzduhul,/ cuvintele cosite de cu noapte/ şi fânul lor amar înmiresmat/ de înţelesuri rătăcite,/ rostul literii se lasă văzut învăţând a muri* etc., etc.

Mergând pe această linie creativă, nu e de mirare că poetul nu-şi refuză nici dreptul de a completa la nevoie lexicul existent, “inventând” cuvinte noi. Am întâlnit exemple destule şi în citatele anterioare. Aşa, de pildă, caracteristicul *întăinuit*, format după modelul, rodnic în limba română, *în* plus adjectiv (galben – îngălbenit) sau *în* plus substantiv (vrajbă-învrăjbit). Nu e de mirare nici că, într-astfel de lucrare riscată, mâna poetului nu a fost chiar întotdeauna fericită *(târzielnic,* florile *tristăciunii).*

Mai uşor acceptabilă este folosirea frecventă a gerunziului ca atribut (fumegânde) sau punerea adjectivului înaintea substantivului pentru a spori efectul acestuia din urmă, acordându-i locul de frunte,

Riscată, dar totuşi acceptabilă în folosinţă artistică e transformarea unui verb intranzitiv în verb tranzitiv (păşesc pajiştea).

◆

PS: Am primit cu întârziere, din Germania, ultimele două tipărituri ale lui Alexandru Lungu: "Îngerul şi îngera" şi "Clepsidra oarbă". Prima, ca de obicei, cu o dedicaţie măgulitoare afectiv, scrisă de mână cu caligrafia cuminte a poetului. Cea de a doua, cu indicaţia, scrisă şi semnată tot de Lungu: exemplar nr 31. (din 111) imprimat pentru Josef Eugen Campus.

Am vrut, ca de obicei, să mulţumesc imediat pentru cărţile primite. Dar, vai, nu era cu putinţă. Precum spuneam, coincidenţa tragică îmi adusese cărţile odată cu vestea morţii autorului.

Vă mulţumesc deci Dumneavoastră, Doamnă Micaela, tovarăşa lui de o viaţă. Personal, nu v-am cunoscut, dar am învăţat să vă admir din cuvintele calde ale soţului şi din dedicaţiile adresate Dumneavoastră pe coperta tipărită a cărţilor sale.

Şoptiţi-vă la ureche, când vă simţiţi singură, cuvintele îmbărbătătoare din ultima carte:

departe de cuvinte/ şi peste timp/ micaelei/ aripile nesfârşite ale iubirii.

Cutremurat, vă stau alături. Îl păstrez şi eu, viu, în inima mea.

GINA SEBASTIAN ALCALAY

Melancoliile unui mare poet trecut în nefiinţă

În luna iulie –tocmai când treceam printr-un (nou) moment de cumpănă – primeam prin poşta în ultimul timp veşnic retardatară o surpriză îmbucurătoare: alte două volume de versuri şi desene ale lui Alexandru Lungu, poetul nepereche din Bonn: "Îngerul şi îngera" şi "Clepsidra oarbă".

Nu apucasem decât să le răsfoiesc, şi mai ales să admir superbele şi straniile desene – multe din ele luându-ţi ochii prin armonia şi vitalismul coloritului lor în alb-albastru-roşu – când am primit prin telefon vestea tristă: poetul încetase să existe ca fiinţă fizică! Era bolnav de vreme îndelungată – o ştiam de la iubita lui soţie şi muză, Micaela – dar inspirţia şi imboldul de a scrie şi picta nu-l părăsiseră până în ultima clipă.

Mă onorase şi pe mine – ca şi pe alţi prieteni israelieni – cu cele mai frumoase culegeri de versuri ale sale, apărute, în special cele de la editura Vinea, în condiţii grafice excepţionale... Gabriel Liiceanu vorbea undeva de un anume tip de lectură care se lipeşte în mod deosebit de tine, cititor, se contopeşte cu mintea şi inima ta. Nu există idee care să poată pătrunde în lume, spunea el, neajutată de un impuls afectiv, în aşa măsură încât chiar şi lecturile pe care le preţuieşti pe un plan sau altul ajung să nu însemne mare lucru dacă nu au efectul de a face să intre în vibraţie coarda care eşti tu însuţi. Poemele lui Alexandru Lungu m-au făcut să intru într-o vibraţie care se repeta cu intensitate nediminuată ori de câte ori le reciteam, fie că era vorba de cele cuprinse în antologia "Cerneală şi sânge" (2002), de poemele-aforisme "născute misterios din lumină" ("Ziditor de umbre înălţând zădărnicii", 2005), de "Himere în amurg" (2004), sau de "Zăpezile de niciodată" (2006).

Poezia lui Alexandru Lungu, "străbătută de aerul tare al libertăţii", e împletită din himere, interogaţii, melancolii şi faţete misterioase ale vieţii şi cuvintelor, chiar dacă ea capătă, uneori, cum nota criticul N. Manolescu, "contururi nete" care ne trimit la pictura lui Magritte.

Poetul avea obsesia sfârşitului, se simţea un "arbore golaş şi stingher în bătaia vânturilor", pe care l–a ajuns, neiertătoare, "desfrunzirea". În acelaşi timp, aspiraţia la lumină şi cântecele de sirenă ale îngerilor mereu şi mereu invocaţi, reprezentau pentru acest artist al cuvântului metereze ale gândului. Regăsesc din nou, în ultimele sale volume, misterul acestei poezii, polivalenţa ei de sensuri, vibraţii şi simboluri (îngerii, visele defuncte, piatra), îngemănarea vieţii cu moartea, şi parcă o mai apăsată tristeţe, determinată, poate, de ceea ce poetul a numit cândva "muchia târziului" sau "tăişul de timp ce nu iartă". Toate, exprimate printr-o bogăţie lexicală clădită din sclipirile şi fantasmele imaginaţiei, din distilarea angoaselor, obsesiilor şi revelaţiilor sale fulgurante...

"Nu se mai aude/ nici urmă/ de umbră/ pe şoapta târzie/ a rugăciunii de seară"

"Aripile nopţii neiertătoare/ cumpănesc aşteptarea/ prea departe pâlpâie/ lumina jinduită din nevăzut". "Unde să fi căzut pasărea rănită?/ Nu se mai vede/ decât desimea întunecimii".

Căzută totuşi, pasărea rănită a lăsat în urma ei un cântec nepieritor şi "plânsori necuvântate" care ne emoţionează până la lacrimi: Micaela, îngeră a îngerului! Acest cântec este şi al tău, iubirea lui îţi va ţine întotdeauna tovărăşie şi-ţi va încălzi sufletul.

P.S. În 35 de ani de exil, Alexandru Lungu şi-a creat, în cuvintele profesorului Mircea Zaciu, o operă excepţională: peste 40 (poate chiar mai multe) plachete şi volume de versuri însoţite de ilustraţiile proprii, lăsând la o parte colaborările la reviste literare din Europa şi America, precum şi volumul de interviuri "Între turnul de fildeş şi zgomotul istoriei"; lăsând de asemenea la o parte activitatea de decenii legată de editarea, împreună cu soţia sa, Micaela Lungu (căreia îi sunt ardent dedicate majoritatea volumelor sale), a caietului de poezie şi desen "Argo". Toate acestea, fireşte, pe lângă activitatea din domeniul clinicii şi cercetărilor medicale, desfăşurată în România şi Germania, unde s-a aflat din 1973.

Clinica de medicină alternativă
„Anita – Rehovot"
condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE
●
Tratăm cu succes:
• **Dureri de orice origine** •
• **Paralizii (inclusiv faciale)** •
• **Astmă** • **Alergii** • **Nervozitate** •
Insomnii • **Impotenţă** • **Prostată**
• **Diabet** • **Colesterol** •
• **Hipertensiune** •
●
De asemenea:
• **Scădere în greutate**
• **Întreruperea fumatului**

☎ 08/941-4254
08/945-6135

PRIMIM LA REDACŢIE

● CĂRŢI ● REVISTE ● ŞI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

- ■ Şafran şi nebănuitul rol al Israelului
- ■ Ed. AERVH (reţineţi iniţialele: merită)
- ■ Cum să ajungi miliardar

Alexandru Şafran – Etica evreiască şi modernitatea

Traducere de Ţicu Goldstein
Editura "Hasefer", Bucureşti

Acest volum cuprinde textele unor comunicări şi conferinţe prezentate la Sorbona, la reuniuni academice de studii sociale şi la conferinţe rabinice ţinute la Londra, la Geneva şi la Ierusalim, în ebraică şi în franceză.

Carte provocatoare, densă, de curaj. Carte cu caracter de urgenţă. Temele centrale ale omenirii de azi şi de mâine sunt dezbătute în lumina celor mai actuale teorii şi puse apoi faţă în faţă cu învăţăturile "înţelepţilor Torei" despre om, viaţă, muncă, odihnă, Şabat, folosirea „timpului liber", studiu, ştiinţă şi conştiinţă, cunoaştere şi etică. Despre ceea ce i se întâmplă omului de azi, lipsit de busola eticii: alienarea, însingurarea, plictiseala, depresia, dezorientarea, lipsa de sens a existenţei. Toate acestea conducând la o situaţie tragică: "Omul devine sclavul sclavilor şi, în cele din urmă, sclavul obiectelor".

Pasaje memorabile prin patetism profetic şi elocinţă înflăcărată descriu tabloul consecinţelor nefaste ale ştiinţei fără conştiinţă, ale cunoaşterii lipsite de dimensiune morală, ale idolatrizării tehnologiei şi ale supunerii servile în faţa triumfalismului deşănţat care însoţeşte "progresul" tehnico-ştiinţific.

În consens cu majoritatea gânditorilor postmodernităţii, Alexandru Şafran ne trimite la rădăcina răului care a cuprins omenirea de azi, acest rău fiind datorat «cultului pe care Occidentul l-a consacrat unor "adevăruri" pe care le-a idolatrizat. Acest cult cuprinde îndeosebi o exaltare a filozofiei Luminilor, a meritelor sale şi a binefacerilor sale, o zeificare a puterii infailibile a Raţiunii, o divinizare a ideii de progres, a unui mers autopropulsat, liniar, continuu către fericire, un drum trasat dinainte şi fără recul.»

Salvarea de unde poate veni? Iată o frază de o temeritate în stare să ne producă o uluială vecină cu perplexitatea: «Dând dovadă de curaj, de eroism, Israel va aduce întregii omeniri leacul şi vindecarea. Ferice de poporul care are acest destin. Şabatul, ascuns în Tora precum o perlă rară în scrinul cu bijuterii, este răspunsul la problemele fundamentale ale omului şi ale societăţii moderne.»

Reluată , dezvoltată şi nuanţată, această idee devine tema-cheie a cărţii:

"Începe tot mai mult să se înţeleagă că iudaismul ar putea ajuta la rezolvarea problemelor arzătoare cărora trebuie să le facă faţă omenirea. Se spune că tocmai iudaismul, atât de oribil defăimat şi combătut cu asprime, este cel care ar putea ajuta la găsirea unor răspunsuri la gravele interogaţii ale timpului nostru."

Vizionar până la utopia paradisiacă, înţeleptul cărturar de la Geneva vede în viitor o lume în care să domnească "echilibrul dintre libertate şi responsabilitate, dintre proprietate şi echitate, dintre plăcere şi limitare; legătura dintre justiţie şi iubire, raţional şi afectiv; alinţa dintre ştiinţă şi morală; acomodarea tehnicii cu natura.

Din această concordanţă fecundă a contrariilor, din cooperarea lor creatoare, va apare o întreagă eti-

Cine vă poate ajuta dacă părinţii dv. sunt bolnavi?

NETTA - SERVICII

✔ **Vă asigură îngrijitori competenţi, cu experienţă, din România, pentru bătrâni, handicapaţi, invalizi – 24 de ore pe zi.**
✔ **Vă propune aranjamente speciale, în funcţie de situaţia şi posibilităţile dv. financiare.**
✔ **Vă acordă consultaţii şi îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Şvil Haţabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135, Fax: 03/731-4294

că, vie şi însufleţitoare, progresând neîncetat către o unitate mereu mai completă; individul va realiza o unitate profundă, organică, iar societatea o unitate liber organizată. Va rezulta o solidaritate planetară, o fraternitate convivială, dezvoltându-se sub paternitatea lui Dumnezeu. Omenirea va accede la o unitate care va iradia precum unitatea lui Dumnezeu.»

Alexandru Şafran n-a fost un scriitor. A fost însă un mare vorbitor, sau poate, mai degrabă, un predicator în egală măsură lucid şi exaltat, transpus total în idee, cu glasul adeseori coborând în şoaptă, parcă în stare de transă. Din păcate, foaia tipărită nu poate transmite nimic din charisma şi din farmecul expunerii orale. Simţim, totuşi, la lectură, cum frazele lungi, învăluind ideile ca nişte falduri de mătase, încep să ne învăluie şi pe noi.

Aceaste remarcabile texte, cu adânca lor vibraţie profetică, cu suflul mesianic care le străbate, ne copleşesc cu dovezi şi argumente că e într-adevăr aşa cum sună profeţia charismaticului vizionar al iudaismului, şi anume că doar etica, în cazul de faţă, cea iudaică, pot mântui omenirea.

(Zoltan Terner)

Asociaţia evreilor din România victime ale Holocastului

Holocaust - tinerii întreabă - supravieţuitorii răspund

Editura AERVH, 2008

Cei care conduc Asociaţia victimelor Holocaustului şi se îngrijesc ca întregul adevăr despre acestă tragedie să fie cunocut de un public cât mai larg, au editat o lucrare extrem de utilă acestui scop. Distribuit benevol, volumul elaborat cu o deosebită grijă pentru a nu trece, din grabă, peste vreun episod esenţial, poartă pecetea lucrului foarte serios şi complet. Motivaţia acestei editări o constituie faptul că numeroşi tineri din Diaspora, în special neevrei, nu cunosc realitatea Holocastului, unii nici n-au auzit de ea decît foarte vag. Timp de aproape jumătate de secol, în România acest subiect era “tabu”; despre el se mai vorbea din când în când, însă în deplină ignoranţă.

Semnăturile care onorează lucrarea – Liviu Beriş, Oliver Lustig, Harry Kuller şi “martorii” Sonia Palti, Leonard Zăicescu, Marin Korn Bercovici şi alţii dau lucrării un suflu de puternică autenticitate. Fiecare are de răspuns la o întrebare şi când acestea devin prea numeroase, se apelează la documente extrase, în majoritate, din actele oficiale ale regimului antonescian.

De aceea citim cartea cu sentimentul că parcurgem o istorie a Holocaustului alcătuită nu numai dintr-un unghi statistic. Sunt şi răspunsuri la întrebări referitoare la antisemitismul autorităţilor comuniste, la aşa-numitul antisemtisim "criptic", camuflat sub lozinci umanitare.

Multe întrebări se referă la acţiunea Mareşalului de cruţare a ceea ce a mai rămas din populaţia evreiască (mai puţin de jumătate din numărul celor care trăiau aici înainte de război), rezistând presiunilor germane care cereau deportarea şi a acestor rărmăşiţe în lagărele de exterminare. Nu e o vorba de nici un impuls "umanitar", cum se acreditează adesea, ci de simplul fapt că Antonescu devenise conştient că, pentru el, războiul este pierdut şi îi era teamă de consecinţele penale pentru crimele comise. Nu-i era milă de nimeni, ci numai frică pentru el însuşi.

Irina Airinei

Călători spre Cythera

Editura Semne, 2008

"Nu veţi găsi nimic din atmosfera galantă, melancolică, uşor ireală a poeziei lui Baudelaire care inspiră titlul acestei cărţi", ne previne Dorin Suciu în prefaţa volumului. Este a doua carte a acestei autoare în care contactează persoane şi personalităţi care umplu cronica cotidiană a timpului. Putem citi convorbiri sprinţare cu ele, dar şi comentarii cu privire la mărunţişurile vieţii de fiecare zi, despre intimitatea timpului liber, despre hobby şi altele. Aflăm cât de mult iubeşte mişcarea în aer liber profesorul dr. Jean Askenazi care poate fi întâlnit zilnic, împreună cu soţia, pe terenul de jogging. Percepem de unde vine umorul amar al lui G. Mosari şi pasiunea sa pentru călătorii. Pătrundem tiptil în camera cu marionete a lui Zola, unde el obişnueşte să se retragă pentru a-şi mai domoli emoţiile şi să mai stea de vorbă, "la secret", cu marionetele sale, să afle, de la ele, ce mai fac şi ce se mai poate face...

(Carol Isac)

Vicas Swarup (India)

Tânărul câştigător din Mombay

(în ebraică)

Pentru a nu crea confuzii notez că titlul în ebraică al cărţii este de fapt "Naar atidot mi Mombay" ceea ce în traducere mi se pare a fi mai curând "Tânărul ghicitor din Mombay" dar, în româneşte, termenul "ghicitor" se referă la ghicitorii în cafea, în cărţi (de joc bineînţeles) şi la altele asemănătoare fiind în totală contradicţie cu subiectul volumului.

De fapt, eu aş denumi cartea "Apologia norocului", întrucât este de fapt vorba de un tânăr căruia, după o perioadă de viaţă într-adevăr nenorocită, îi surâde norocul. Şi nu e vorba de un câştig la loterie în care norocul e singurul factor care poate asigura câştigul, ci de 12 răspunsuri corecte la un concurs televizat, concurs asemănător aceluia care se numea la noi "Cine doreşte să devină milionar".

În carte, în India deci, concursul se numeşte "Cum să ajungi miliardar", premiul cel mare fiind bineînţeles un miliard de rupii. Se dau patru răspunsuri posibile la fiecare întrebare, iar concurentul trebuie să aleagă una dintre ele.

Eroul cărţii este lipsit total de cultură, dar este dotat în schimb, de către natură desigur, cu o anumită inteligenţă, perspicacitate şi putere de reţinere a unor date.

Aflat într-o situaţie deosebit de grea, observă aruncată pe jos o foaie de ziar care anunţă un concurs televizat dotat cu premiul pe care l–am menţionat deja. Fără să ezite o clipă, el urcă în primul tren de la Delhi la Mombay, unde avea loc întrecerea şi, spre dezamăgirea, surprinderea, sau mai corect spre stupefacţia totală a organizatorilor concursului, el răspunde la toate cele douăsprezece întrebări, ajungând pentru prima oară în istoria Indiei la suma maximă de un miliard de rupii. Surprinderea nu este numai de natură emoţională sau teoretică; plata imensului premiu semnifică falimentul total al producătorilor, îndatorarea lor şi desfiinţarea programului, lucru pe care ei încearcă să-l evite cu orice preţ, convinşi fiind că băiatul a folosit o şmecherie, o ilegalitate chiar pentru a putea furniza răspunsurile corecte. Pentru a-i demonstra că reuşita lui nu poate avea la bază decât ceva ilegal, ceva care se abate dela regulile concursului, i se face un test cu ajutorul câtorva întrebări elementare precum moneda care circulă în Franţa, numele unor cunoscute capitale europene şi altele de acest gen, toate primind răspunsul invariabil "Nu ştiu".

Concurentul nu poate explica contradicţia dintre răspunsurile corecte furnizate la concurs şi lipsa răspunsurilor la testul ulterior.

Organizatorii sunt însă decişi să nu dea faliment. Ei au nevoie de o semnătură a tânărului pe o declaraţie care confirmă folosirea unui truc în cadrul concursului. Poliţistul de seviciu căruia i se adresează pentru a obţine semnătura prin forţă nu prea înţelege despre ce este vorba. Comandantul chemat la faţa locului este şi el nedumerit dar, în faţa mitei generoase oferite de producătorul concursului, el îi ordonă subalternului să obţină cu orice preţ, dar fără să lase urme de violenţă, semnătura tânărului.

Poliţistul, declarat de către şeful său drept specialist în problemă, îşi începe activitatea. Torturile, de un sadism rar întâlnit, sunt pe punctul să-şi atingă scopul. Tânărul simte că nu mai suportă şi este gata să semneze declaraţia mincinoasă care i se pune în faţă. Dar, în momentul respectiv atenţia îi este atrasă de gălăgia de afară. O femeie tânără pătrunde în cameră, se prezintă drept avocata presupusului răufăcător şi îl scoate pe acesta din mâinile torţionarului.

După ce îl hrăneşte şi îi oblojeşte rănile, avocata, fără să-i spună cum a ajuns la el, îi promite apărarea în faţa autorităţilor, singura condiţie fiind ca tânărul să-i povestească adevărul, să-i dezvăluie cum de a fost în stare să dea răspunsuri corecte deşi pregătirea lui intelectuală tinde spre zero.

"Norocul!" mărturiseşte tânărul. Avocata nu crede că respectivul a dar răspunsuri întâmplătoare la întrebări şi toate s-au potrivit numai datorită hazardului, dar tânărul se grăbeşte să precizeze: "Nu, răspunsurile nu au fost întâmplătoare, le–am ştiut perfect şi am fost sigur pe ele; norocul a constat în faptul că fiecare întrebare era legată în mod direct de o etapă din viaţa mea".

"Povesteşte-mi aşadar viaţa ta amănunt cu amănunt", îi cere avocata şi tânărul se supune.

Capitolele cărţii se identifică cu cele 12 întrebări de la concurs. Fiecare capitol este o etapă de viaţă care se încheie cu întrebarea moderatorului de la concurs, răspunsul tânărului şi aplauzele publicului.

Orfan din cea mai fragedă pruncie este crescut de un preot. Printre alte treburi pe care le face în casa preotului este şi îngrijirea unei cruci cu o inscripţie rară. Una din întrebări se referă tocmai la această inscripţie pe care tânărul o ştie desigur.

Moartea preotului îl aruncă pe copil la un orfelinat, după care el începe să lucreze ca servitor la diverşi stăpâni. De la un astrolog află care este cea mai apropiată planetă de pământ, un vestit cântăreţ îi mărturiseşte religia în care crede (Crişna), în casa unui diplomat află care este sensul expresiei "persona non grata", de la arma unui bandit ucis într-o încăierare în autobuz află că inventatorul revolverului este Samuel Kolt şi tot aşa, pe căi asemănătoare, află una din regulile jocului de cricket, care este capitala insulei Papua, în ce an a primit o anume actriţă un anumit premiu şi altele care i-au asigurat obţinerea premiului.

Dar peripeţiile şi surprizele din carte nu se opresc aici. Până la sfârşit autorul ne oferă o sumedenie de întâmplări "bizare". Pe care vă las să le descoperiţi singuri la lectură.

(Ing.Matei Grisaru – Haifa)

❖

Am primit la redacţie:

Mihai Eminescu, *"Luceafărul";* traducere în ebraică de Tomy Sigler; prefaţă de Andrei Fischof; ed. Onyx, Haifa, 2008.

"Vatra", revistă literară, Tg. Mureş, România; nr 6/2008.

"Apostrof", revistă literară, Cluj-Napoca, România; nr. 7/2008.

"Semnalul", revistă lunară, Toronto, Canada; nr. 143/2008.

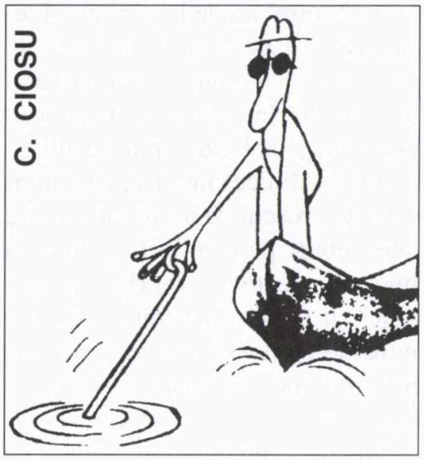

Pescuitorul de perle

Asociația Scriitorilor Katz

«Evenimentul este organizat de ICR Tel Aviv în parteneriat cu Asociaţia scriitorilor israelieni de limbă română Katz.»

("Viaţa noastră", nr. 17.051/08; comunicată de Fanny Stoleru, din Petah Tikva, care se întreabă: 1. Când a luat fiinţă noua asociaţie a scriitorilor Katz? 2. Prin ce anume se deosebeşte această asociaţie de vechea ASILR (statut, program etc.). 3. Dacă e-adevărat, aşa cum se zvoneşte în Petah Tikva, că în curând se va înfiinţa şi o asociaţie a scriitorilor Haimovici?)

Minuni la Vatican

«Prezenţa lor (a femeilor, **n. red.**) în serviciul pontifical nu constituie o noutate. În 1992, Papa Pius al XI-lea a adus-o la Vatican pe Teodolinda Banfi, cea care îi făcea menajul de mai mulţi ani.»

("Adevărul", Bucureşti, 22.06. 08; comunicată de Cioclu Petre, din Haifa, care, ştiind că Papa Pius al XI-lea s-a născut în 1857 şi a murit în 1939, se întrebă: "Oare Papa a căpătat puteri miraculoase, ca la 53 de ani după decesul său să-şi aducă menajera cât mai la îndemână, adică în serviciul pontifical?")

Castele în Spania

«Pe lângă imensa bucurie adusă de câştigarea trofeului, victoria înregistrată în faţa reprezentativei Germaniei, în finala Euro 2008, va aduce Spaniei şi o importantă sumă de bani, 23 de milioane de euro, acordată de către Uniunea Europeană de Fotbal (UEFA).

Federaţia spaniolă de fotbal a anunţat că fiecare dintre componenţii echipei naţionale va încasa o primă în valoare de 240.000 de milioane de euro în urma victoriei în faţa Germaniei.»

("Viaţa noastră", nr. 17.062/08; comunicată de ing. Moni Schneiderman, Ramat Hasharon, care, uluit de valoarea primei – două sute patruzeci de mii de milioane de euro pe cap de om! – îşi exprimă regretul că şi-a pierdut cei mai frumoşi ani ai tinereţii pe băncile Politehnicii, în loc să se facă fotbalist.)

Record

Cititorul nostru E. Victor, din Ramat Gan, este un om original. Frapat de marele număr de greşeli – cele mai multe, cum se spune, de tipar sau de corectură – întâlnite în articolul "Un omagiu de prietenie" ("Viaţa noastră", 11.08.08), d-sa le-a numărat, ajungând la concluzia că e vorba de 54 de greşeli. Ceea ce, pentru un singur articol, e, s-ar zice, cam mult.

Iată aici, subliniate de corespondentul nostru cu o linie, câteva din aceste greşeli (spaţiul nu ne îngăduie să reproducem articolul în întregimea lui).

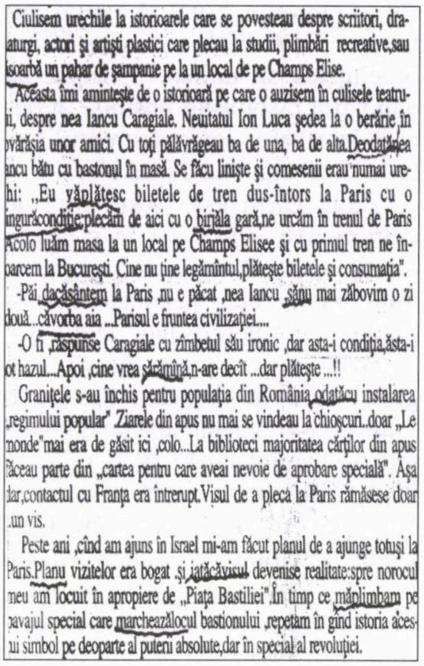

Ciulisem urechile la istorioarele care se povesteau despre scriitori, dra-
aturgi, actori şi artişti plastici care plecau la studii, plimbări recreative,sau
soarbă un pahar de şampanie pe la un local de pe Champs Elise.
Aceasta îmi aminteşte de o istorioară pe care o auzisem în culisele teatru-
i, despre nea Iancu Caragiale. Neuitatul Ion Luca şedea la o berărie în
vărăşia unor amici. Cu toţi pălăvrăgeau ba de una, ba de alta.Deodatănea
ancu bătu cu bastonul în masă. Se făcu linişte şi comesenii erau numai ure-
hi: „Eu văplătesc biletele de tren dus-întors la Paris cu o
ingurăconditie:plecăm de aici cu o birjăla gară,ne urcăm în trenul de Paris
Acolo luăm masa la un local pe Champs Elisee şi cu primul tren ne în-
oarcem la Bucureşti. Cine nu ţine legămîntul,plăteşte biletele şi consumaţia".
-Păi dacăsântem la Paris ,nu e păcat ,nea Iancu ,sănu mai zăbovim o zi
două...căvorba aia ...Parisul e fruntea civilizaţiei....
-O fi ,raspunse Caragiale cu zîmbetul său ironic ,dar asta-i condiţia,ăsta-i
ot hazul...Apoi ,cine vrea sărămînă,n-are decît ...dar plăteşte ...!!
Graniţele s-au închis pentru populaţia din România odatăcu instalarea
„regimului popular" Ziarele din apus nu mai se vindeau la chioşcuri..doar „Le
nonde"mai era de găsit ici ,colo...La biblioteci majoritatea cărţilor din apus
făceau parte din „cartea pentru care aveai nevoie de aprobare specială". Aşa
dar,contactul cu Franţa era întrerupt.Vişul de a pleca la Paris rămăsese doar
.un vis.
Peste ani ,cînd am ajuns în Israel mi-am făcut planul de a ajunge totuşi la
Paris.Planu vizitelor era bogat ,şi iatăcăvisul devenise realitate:spre norocul
neu am locuit în apropiere de „Piaţa Bastiliei".În timp ce măplimbam pe
pavajul special care marcheazălocul bastionului ,repetam în gînd istoria aces-
ui simbol pe deoparte al puterii absolute,dar în special al revoluţiei.

(Se citeşte cu lupa)

Poşta

Sorina Edelman, Raanana, ne întreabă (şi se întreabă) dacă titlul de mai jos al unui articol din "Viaţa noastră" (nr. 17.061/08) este *casher* din punct de vedere logic şi gramatical: "Răspuns la acuzaţiile aduse ajutoarelor oferite de HOR originarilor din România". Corespondenta noastră crede că ceva scârţâie aici.

Aşa e. Nu se poate spune "acuzaţiile aduse ajutoarelor" etc., fiindcă ele, ajutoarele cu pricina, nu au nici o vină. Cum poţi să acuzi o sumă de bani (sau un ajutor în natură)? Corect ar fi fost "acuzaţiile aduse celor ce răspund de distribuirea ajutoarelor" etc. etc.

B.B.C.

Bădărani. Bandiţi. Canalii.

O povestire de
ION MUREŞAN

Poveste ardelenească de vară

Ion Mureşan este unul din cei mai de seamă poeţi români ai acestui început de secol şi mileniu; versurile sale sunt încărcate, ca să zicem aşa, de filozofie.

Dar legăturile sale de zi cu zi cu metafizica nu-l împiedică (ba poate chiar îl îndeamnă) să scrie din când în când, ca şi cum ar da o şuetă la cafenea, nişte scurte povestiri de tot hazul.

Precum cea de faţă, pe care am întâlnit-o în lunarul "Vatra", din Tg. Mureş.

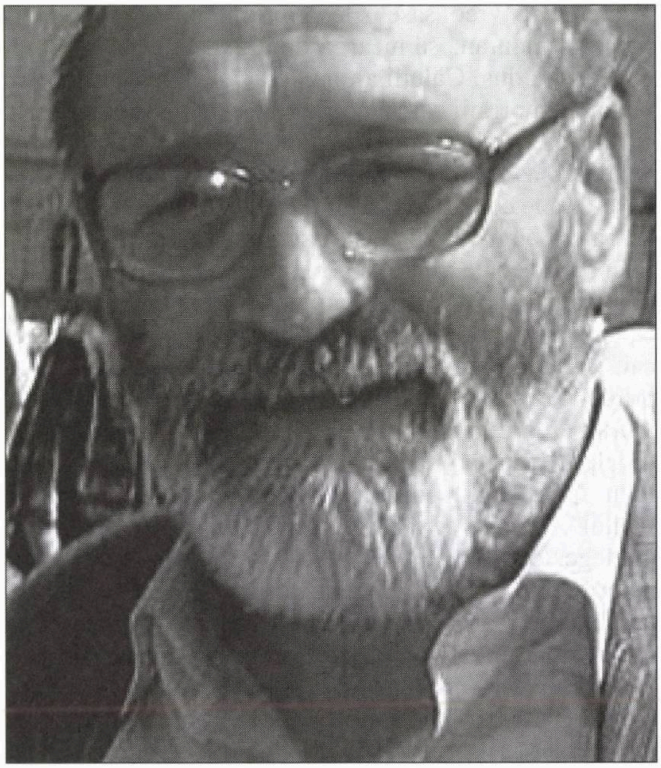

Ion Mureşan

S-ar putea să nu fi ales bine titlul. Sună ca şi "Ciorbă ţărănească de văcuţă". Ca şi "Varză à la Cluj". Ce mai contează. Ceea ce urmează e doar o istorioară spusă "la coada verii".

În ciuda numelui ce aminteşte de o gingaşă căprioară, personaj al unei cărticele colorate pentru copii, Bimbi e un om cât un munte. Pe deasupra mai e şi moţ, deci mândru nevoie mare. Nu stă mult pe gânduri până ia cea mai înţeleaptă hotărâre. Alte hotărâri, Bimbi nici nu se osteneşte să ia. Nu merită.

Acum e prea cald pentru luat hotărâri. O bere, da. Una la colţul străzii, la grădina de vară a lui Dănuţ, la umbra gardului viu înalt de doi metri. În fond, toată lumea e în concediu. Bimbi şi-a cumpărat şi ziarul, din reflex. Nu-l citeşte, ca să nu-şi strice starea de concediu. Îşi aşteaptă prietenul. Vine. Se aşează. E un om mic şi brunet. Şi iute. Singura trăsătură comună a celor doi pare a fi bonomia.

– Ce mai ştii de căluţii tăi? întreabă prietenul şi surâde. Hai, mai zi o dată cum ai ajuns tu geambaş!

Nu se lasă mult rugat şi începe să povestească. Probabil că prea multă lume a aflat de povestea cailor lui Bimbi, ca să mai poată fi ascuns ceva. Pe scurt, Bimbi a mers în satul lui, undeva în Apuseni. Cei de acasă, "aşa într-o doară, mai mult ca să aibă ce povesti la masă", îl întreabă dacă nu ştie pe cineva care ar avea un cal de vânzare. El nu ştie, dar ideea i se fixează în minte. Şi, cum are mulţi prieteni, tot aşa, ca să aibă "ce povesti la masă", întreabă pe unul, pe altul, de cai. Prietenii se mobilizează şi dau sfoară-n ţară. În curând, "jumătate din Cluj" căuta cai pentru Bimbi. În sfârşit, când orice speranţă era pierdută, cineva din lanţul căutătorilor aduce vestea cea bună: o unitate militară vrea să scape de doi cai, cu o expresie de pe vremea cavaleriei, "îi scoate la reformă". Bimbi, împreună cu nişte cunoscători în domeniu, mai bine zis "experţi" căci, e de presupus, văzuseră filme cu cowboy, ori măcar cu Florin Piersic în rolul lui Margelatu, se prezintă la onorata gospodărie militară. Mult de târguit nu a fost, căci intendenţa voia să scape de cai, dar nu găsea târgari. Cei care văzuseră minunatele cabaline, şi nu au fost puţini, i-au spus ofiţerului că ei au venit să cumpere cai, nu pisici. Prietenii lui Bimbi l-au asigurat că face o afacere bună, că deşi ceea ce li se propune spre cumpărare "nu sunt tocmai nişte cai, nişte căluţi tot se poate zice că a cumpărat". Printre avantajele tranzacţiei, dincolo de preţul "de avarie", trebuie, musai, enumerat transportul mai puţin costisitor: dacă animalele nu încap chiar bine într-o poşetă de damă, ci doar înghesuite în portbagajul unei Dacii, cu siguranţă că o camionetă e suficientă pentru a le duce în condiţii de lux în satul din munte. Faptul că animalele "par bolnave" (asta le înnobilează, căci şi ardeleanul Nicolae Breban a scris o carte cu titlul "Animale bolnave", a nuanţat un "expert"), e din cauza traiului la oraş, a stresului şi a disciplinei militare în care cabalinele fuseseră de mici crescute. Însă, o dată ce vor începe să respire aerul ozonat al pădurilor de brazi şi vor gusta iarba din poieniţele montane, se vor întrema în mod miraculos. Cum-necum, Bimbi a dus caii la munte (i se ceruse un cal, iar el a adus doi!) şi acolo i–a lăsat. După vreo șase zile a primit un telefon de la ranch-ul montan, să meargă de urgență ca să vadă minunea. S-a dus. Căluții ajunseseră vedetele satului. Copiii au fost primii care au observat și au răspândit vestea că "nenea Bimbi a adus de la oraș niste cai care fac balegă de plastic în mai multe culori". Pruncii chiar începuseră să le colecționeze, după culori, și să facă schimb de balegi cum fac filateliștii schimb de timbre. Clasele mici de la școala din sat au organizat o drumeție, o vizită la căluți. Doamna învățătoare le-a explicat micuților că nu e vorba de o minune, ci despre o nouă specie de cai, creați de savanții români, pentru care se va lua primul Premiu Nobel Românesc, "caii ecologici". Sub îndrumarea doamnei, copiii din clasa a doua B de la școala din sat au scris chiar o scrisoare către domnul Ioan Cristescu, redactor-șef la revista bucureșteană "Calul", în care se lansa ipoteza expusă mai sus și, se înțelege, copiii au pus în plic și o fotografie a mignonelor creaturi, făcută de directorul școlii și developată la Huedin, e drept că alb-negru. Departe de adevăr nu era doamna învățătoare, căci un văr de-al lui Bimbi a declarat că surprinsese căluții în timp ce-i rodeau o jumătate de sac roșu de nailon pe care îl pusese pe un gard ca sperietoare pentru păsări. Și-a făcut cruce Bimbi (căci e un bun creștin) când a văzut, și doar trecuse o săptămână de când mâncau iarbă aromată, cum căluții fac balegă cu fâșii de plastic.

ARIE DAVID

AVOCAT MEDIATOR

Ne ocupăm de:

- **Testamente și moșteniri**
- **Contracte de divorț și contracte bănești**
- **Contracte imobiliare**
- **Consultări juridice**

Vorbim și românește/germană

Kiriat Haim, Natzeret Illit, Haifa

Telefon: 054/684-4204

Numai la gândul că va ajunge un Petrache Lupu de Râșca, Bimbi s-a urcat în mașină și ca turbatul a condus până la poarta unității militare de unde cumpărase căluții. Sentinela abia l-a oprit, iar asta numai după ce a băgat un glonț pe țeavă. Cu șeful intendenței a vorbit doar prin gardul înalt de fier forjat. Bimbi își vârâse mâinile printre două flori de fier-beton, ca un clește, și, orb de furie, căuta gâtul ofițerului. Sentinela avea să scrie iubitei sale o scrisoare din care cităm: "Să hi văzt tu, Mări, cum i-o smuls lu domnu colonel peltița dă grad pân gard...!".

Lucrurile s-au calmat. Ofițerul i-a explicat fenomenul: afurisiții de soldați îi învățaseră, în inconștiența lor, în ura față de disciplină (ori poate din spirit de solidaritate?) să mănânce ca desert la o furcă de fân și douătrei pungi de nailon.

Bineînțeles, Bimbi a încercat afacerea secolului: a cumpărat un metru cub de pungi de nailon de toate culorile, le-a dus și le-a pus în ieslea cailor, a contactat ceva ONG-uri ecologiste și le-a propus vânzarea căluților la un preț modic de Mercedes ultimul tip. Nu a ținut. Căluții erau tot mai slabi. Erau pe ducă.

Așa că i-a urcat într-o remorcă și i-a dus la târg, la Huedin. Acolo, oameni săraci, fără lichidități. Se însera. Apoi se înnoptă. Mai rămăseseră doi oameni în târg. Unul era Bimbi, cu căluții. Altul era un bade de prin Sălaj cu două butoiașe de țuică. Mai era paznicul. Și "expertul" în cai. Târgul a mers repede. Au făcut schimb.

"Di, călușule, dii!", striga Bimbi spre dimineață, călare pe un butoiaș, și arunca priviri pline de invidie spre "expertul" care își înfipsese pintenii în coastele celuilalt butoiaș.

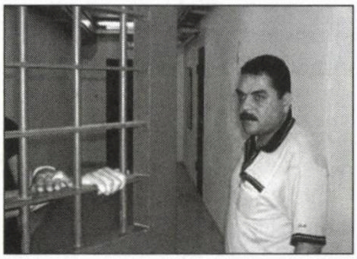

Samir Kuntar

Un plic conținând un praf alb neidentificat a ajuns luna trecută pe biroul ministrului de Externe, Tzipi Livni. Poliția, anunțată numaidecât, a trimis plicul la laborator, dar s-a dovedit că praful nu este periculos.

E vorba de un praf banal, din acelea pe care guvernul, inclusiv Ministerul de Externe, le-a aruncat în ochii oamenilor, pentru a-i face să creadă că soldații noștri, capturați de Hezbollah în 2006, ar mai fi în viață și că, prin urmare, este cazul ca Israelul să dea pentru ei pe ucigașul Sami Kuntar și alți islamiști "cu mâinile pătate de sânge".

ELLA BERNFELD

Nesfârşitul sfârşit

Oamenii foarte religioşi cred că viaţa pe care o trăim este doar o etapă din ceea ce ne-a fost hărăzit, un culoar pe care trebuie să-l parcurgem spre a pătrunde în altă lume, adevărată şi dreaptă.

Unii filozofi consideră că existenţa noastră pe acest pământ este numai un episod dintr-o experienţă. O experienţă numită viaţă care include toate trăirile cumulate de întreaga omenire, de la începuturile ei, o experienţă repetată individual.

Pentru oamenii credincioşi, răspunsurile la întrebările fundamentale sunt simple şi clare.

Pentru filozofi, aceleaşi întrebări simple au răspunsuri complexe, sau nu sunt pe deplin desluşite.

Dar majoritatea celor lipsiţi de fervoarea credinţei, ori de cheile magice ale raţionamentului pur, neumbrit de amăgiri lirice, încă nu ştiu să-şi formuleze întrebările, deşi aşteaptă mereu răspunsuri.

Am auzit deseori oameni, care au fost, brusc, violent, despărţiţi de părinţi, de copii, fie în negura Holocaustului, fie în flăcările de fum ale unui atentat terorist, fie în necuprinsa stupiditate a unui accident, punându-şi aceeaşi întrebare: „Oare cum ar fi reacţionat dacă...?"

Poate din dorinţa de a ne simţi mai apăraţi, poate din durerea care tâşneşte câteodată din abisuri nebănuite ale sufletului, ne agăţăm de o iluzie. Poate că ea este îngerul nostru păzitor. Cel care ne poate dirija prin labirintul momentelor dificile, cel care ne însoţeşte solitudinea, nopţile frământate de nelinişti, cel care înţelege totul din tăceri, în tăcere.

❖

L-am întrebat odată pe Elie Wiesel, omul care nu visa decât să fie rabin, dar a devenit scriitor, dintr-o întâmplare a istoriei, printr–un tragic hazard, omul care şi-a pierdut în lagăr cele mai apropiate fiinţe, omul pentru care fiecare cuvânt, ales cu grijă din nenumărate cuvinte, este oglinda unui zbucium permanent, dacă poate ajunge cu privirea acolo, departe. Departe, acolo unde numai norii trecători pot atinge aripile îngerilor.

În aburul lacrimii neprelinse, NU-ul trist a răsunat limpede...

CALENDAR

Octombrie

1 octombrie s-a născut I. Schechter (1934)
1 octombrie s-a născut Solo Juster (1922)
4 octombrie s-a născut Stan Vlad (1927)
5 octombrie s-a născut B. Lăzăreanu (1881)
5 octombrie s-a născut Radu Miron (1924)
8 octombrie s-a născut Sorin Cunea (1927)
9 octombrie s-a născut Sidonia Tudor, născută Goldstein (1901)
9 octombrie a murit Lascăr Sebastian (1976)
9 octombrie a murit diplomatul Alexandru Lăzăreanu, fiul filologului Barbu Lăzăreanu (1991)
9 octombrie a murit Heddy Löffler (2007)
10 octombrie s-a născut A. Ebion (1910)
14 octombrie s-a născut Oscar Lemnaru (1908)
15 octombrie s-a născut Lascăr Sebastian (1908)
15 octombrie a murit Petre Solomon (1991)
16 octombrie s-a născut Moldov (1907)
17 octombrie s-a născut Mirel Ilieşiu (1923)
17 octombrie a murit dr. Sam Watts (1999)
18 octombrie s-a născut Mihail Sebastian (1907)
18 octombrie s-a născut Maria Arsene (1907)
19 octombrie s-a născut Jacques Byck (1897)
19 octombrie a murit Simion Săveanu (2006)
20 octombrie s-a născut Valentin Silvestru (1924)
21 octombrie a murit I. M. Ştefan (1992)
22 octombrie s-a născut Cella Serghi (1907)
22 octombrie a murit Nelu Marian (Hary Marcovici) (2006)
23 octombrie s-a născut Sergiu Fărcăşan (1924)
23 octombrie a murit Henry Steinberg (librar-editor), (1942)
23 octombrie a murit Maria Arsene (1975)
23 octombrie a murit Alexandru Vona (2004)
23 octombrie a murit Horia Aramă (2007)
24 octombrie s-a născut Veronica Porumbacu (1921)
26 octombrie s-a născut Ion Pribeagu (1887)
26 octombrie s-a născut M. H. Maxy (1895)
26 octombrie s-a născut Iosef Rudel (1921)
26 octombrie s-a născut Sergiu Năvodaru (1913)
28 octombrie s-a născut M. Petroveanu (1923)
28 octombrie a murit Sesto Pals (2002)
29 octombrie s-a născut Radu Cosaşu (1930)
30 octombrie a murit Nicu Horodniceanu (2000)
30 octombrie a murit Radu Klapper (2006)
31 octombrie s-a născut Henri Wald (1920)

O povestire de
MAGDALENA BRĂTESCU

Şoferul de taxi

Fandacsia-i gata (şi nu întâmplător...).

E miezul nopţii. Ora la care vrăjitoarele, cu neg pe vârful nasului coroiat şi un dinte singuratic pe gingiile ştirbe, pornesc în zbor pe cozile de mătură. Stafiile aburoase, ieşite dintr-a patra dimensiune, îşi zăngăne lanţurile. Dar nu mă tem. Sunt din nou pe pământ israelian, aterizată din avionul de Berlin, capitala care şi-a recăpătat întregirea fiinţei naţionale prin dărâmarea Zidului, la scurtă perioadă înaintea revoluţiei româneşti. Pe bulevardul Karl Marx m-am ciupit, fiindcă nu-mi venea să cred că nu sunt la Bucureşti, în Centrul Civic! După 64 de ani de la terminarea celui de-al doilea război mondial, am aflat în cel mai pastoral loc din Berlin că planul nazist cuprindea exterminarea a 11 milioane de evrei, dintre care n-au fost ucişi "decât" şase milioane!

Depăşesc traversarea holului din aeroport, o cursă cu obstacole în care trebuie să ai efectiv noroc ca să nu fii călcat de cărucioarele cu bagaje, şi dau piept cu căldura tropicală, la care se adaugă cel puţin 10 grade datorită umidităţii de 70%. Aş face cu plăcere striptease, dar fără muzică n-are niciun şarm... De cum mă încolonez la coada pentru taxiuri, privirea îmi devine brusc telescopico-prismatico-alertată, nu cumva să mi-o ia cineva înainte, cea mai mare insultă pentru un cetăţean israelian! O clipă de neatenţie, doar una, în care gândul mi-a zburat la parfumul florilor şi la fălnicia coroanelor miilor de tei berlinezi... şi o pereche mai abilă s-a strecurat pe lângă mine şi mi-a luat de sub nas taxiul. Ei, doar n-o să mă enervez acuma, pentru atâta lucru, las'că vine altul! Şi într-adevăr, nici nu-mi sfârşesc bine gândul că apare o maşină, iar şoferul coboară numaidecât. Să vezi acum că-ncepe veşnica tocmeală, că locuiesc prea aproape de aeroport şi suma pe care urmează să o încaseze e prea mică pentru strădania lui. Nimic! Din contra, înşfacă cele două valize fără să mă milogesc de el, le aranjează frumos în portbagaj şi se aşează fără vorbă la volan. Observ că are cămaşa călcată, păr în cap, nu cum e modern acum, ras la piele, nu dă drumul la aer condiţionat să-mi îngheţe oasele şi nici nu pune radioul să urle muzică, să-mi strice somnul. Măi să fie, am noroc! Deodată, se întoarce spre mine şi-mi spune cu un accent arăbesc inconfundabil: "Doamnă, o să fie probleme!" Simt cum îmi fuge pământul de sub picioare. Ca să vezi ce-nseamnă pe pielea ta, pierzi locul, pierzi norocul! Acum ce-o să se întâmple cu mine? Cum am putut să mă vâr în asemenea bucluc? "Centura de securitate din spate e defectă, trebuie să apeşi mai tare ca să o poţi introduce în lăcaşul ei." Îmi tremură amândouă mâinile şi nu izbutesc. Între timp, maşina zboară pe şosea şi oraşele defilează în întuneric prin faţa ochilor mei dilataţi de spaimă. Ştiu că nu mai e loc de cale-ntoarsă. Minutele bietei mele vieţi sunt numărate. O să oprească într-o pădurice de pe marginea drumului, o să mă înjunghie cu cuţitul, sau o să mă sugrume, sau o să mă violeze şi după aceea o să mă chinuiască până îmi voi da sufletul. Sau, cel mai îngrozitor dintre toate, o să mă ia ostatică şi o să ceară pentru eliberarea mea 500 de deţinuţi politici, doi criminali Hizbollah cu mâinile mânjite de sângele copiilor noştri şi 10 terorişti dintre cei mai periculoşi. Cum voi avea obrazul să aştept din partea statului israelian să ducă tratative cu organizaţia teroristă care m-a răpit? Păi asta ar justifica viitoare răpiri şi luări de ostatici!

Nu, va trebui să-mi accept soarta. Le-am căzut în plasă şi acum voi plăti cu viaţa. Mă ghemuiesc cât pot, nu fac nici o mişcare bruscă, de parcă m-aş afla în preajma unui şarpe veninos, aproape nu îndrăznesc să mă uit la conducătorul meu spre moarte... Între timp, în aparatul de emisie-recepţie al maşinii se aud pârâituri, zgomote bizare şi la urmă vorbe încălecate în ebraică. Oh... oooh... îmi ciulesc eu urechile, aproape fericită. Ce femeie nevricoasă şi penibilă sunt! Cum mi-am putut imagina măcar, că un arab locuitor în Ramle-Lod, cu buletin de identitate albastru, de cetăţean israelian, ar putea intra măcar în aeroportul nostru superdotat şi supersecurizat, să transporte cetăţeni israelieni cu bagajele lor cu tot, dacă n-ar fi fost verificat şi paraverificat. Prind curaj şi-l privesc mai de aproape. E curat, nu depăşeşte viteza, încetineşte când sunt gropi şi nu deschide complet geamul, ca să nu facă prea mult curent. Bietul om! Cum l-am nedreptăţit eu, numai pentru că e din minorităţile naţionale, ca şi cum eu n-aş fi fost din minorităţile naţionale din România! Sărmanul... precis îl aşteaptă vreo cinci copii acasă şi nevasta grasă, la cratiţe, cu şalul pe cap şi rochia lungă până în pământ. Toţi îl aşteaptă să se întoarcă la ei, cu ceva bani pentru sfârşitul de săptămână, iar el o să le cumpere din banii mei şauarma, acadele şi pireu de năut cu bobi, poate şi niscaiva jucării, că şekelul creşte mereu în valoare faţă de dolar.

Am aţipit, sau ce? De ce oare ne-am oprit? Inima începe să-mi bată şi mai tare în piept. "Doamnă, am ajuns!" îmi spune şoferul de taxi. Eu privesc năucă valizele frumos aşezate lângă gard şi-i întind banii, socotindu-mă să-i las un bacşiş frumuşel, acum că m-am văzut în pragul dulcii mele case. „E prea mult", se miră el şi-mi dă exact restul la suma pe care o convenisem iniţial. "Cum ajung de-aici înapoi?" mă întreabă şi după ce îi explic, dispare pe neauzite.

Ce lucruri bizare descopăr despre mine însămi! Nu cumva am prejudecăţi?

Nu cumva nici n-o fi fost arab?

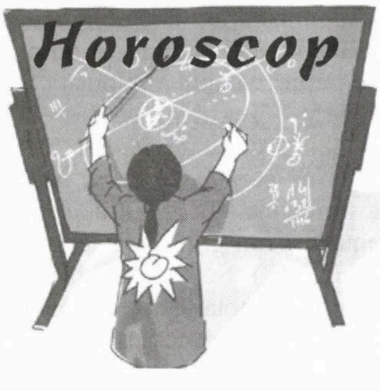

Octombrie

Berbec (21 martie – 20 aprilie): Munciţi prea mult, vă extenuaţi de-a dreptul, dar refuzaţi cu îndârjire vreun ajutor. Vreţi ca totul să fie perfect, uneori mai mult decât perfect. Nu se poate să faceţi totul singur. Lăsaţi-i şi pe alţii să vă dea un sfat, şi ascultaţi-l, lăsaţi şi pe alţii să aibă iniţiative. Fiţi mai atent la nevoile celor din preajmă. Au şi ei sensibilităţile lor.

Culoare: violet.

Taur (21 aprilie – 20 mai): Iar vă faceţi un milion de planuri, deşi ştiţi că nu veţi duce la bun sfârşit nici unul. Trebuie să fiţi mai realist. Încercaţi să faceţi primul pas spre o conciliere cu un fost amic, cu fostul partener de viaţă. Veţi constata că viitorul nu este aşa de sumbru cum vi-l imaginaţi.

Numere: 2, 8, 14.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): Sunteţi plin de energie. Nu o risipiţi însă pe tot ce vă scoate din sărite. E mare păcat! Concentraţi-vă pe lucrurile care vă fac plăcere. Menajaţi-vă sănătatea şi urmaţi-vă chemarea.

Culoare: albastru.

Rac (21 iunie – 22 iulie): Veţi primi o veste neaşteptată din partea cuiva pe care aproape că l-aţi uitat. Întîlnirea vă va bucura căci veţi afla, cu această ocazie, o serie de informaţii folositoare. Nu rămâneţi impasibil la rugăminţile unor apropiaţi. Odată veţi avea şi dv. nevoie de o intervenţie din partea lor. Măcar la suprafaţă fiţi mai puţin egoist. Arătaţi-vă atent, plin de solicitudine. Nu vă va înjosi cu nimic.

Numere: 1, 6, 12.

Leu (23 iulie – 22 august): Poate că ar fi bine să vă sfătuiţi cu un medic, să vă recomande nişte pastile, un calmant, dacă nu reuşiţi singur să vă înfrângeţi nervii. Aveţi probleme, însă nu sunt nişte probleme insurmontabile. Cu o viziune mai pragmatică, veţi birui toate obstacolele. Cei din jur vă apreciază, deşi nu întotdeauna ştiu să vă arate acest lucru.

Culoare: portocaliu.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): Aţi fost un bun prieten şi aşa sunteţi în continuare. Politica dv. de a nu asculta decât ceea ce vă interesează şi vă face plăcere s-a dovedit a fi cea mai bună. Evitaţi astfel conflicte şi polemici pe tonuri înalte. O cunoştinţă vă va ruga insistent să-i faceţi un serviciu. Gândiţi-vă bine dacă intervenţia vă avantajează.

Numere: 14, 30, 32.

Balanţă (23 septembrie – 22 octombrie): Aveţi satisfacţia că în anumite chestiuni s-a făcut lumină. Bârfitorii au amuţit, de teamă că totul se va întoarce împotriva lor. Dar zilele de sărbătoare sunt încă triste. Dar într-o zi va răsări soarele pentru toţi cei care vă sunt atât de dragi. Ei ştiu că le sunteţi aproape şi că îi puteţi influenţa.

Culoare: verde.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): Simţiţi mai acut acum lipsa celor dragi. Dar familia vă susţine, prietenii vă vizitează şi gândurile negre zboară mai departe. Nu vă asumaţi atât de multe sarcini pe care va trebui să le îndepliniţi singur. Scuturaţi-vă cu diplomaţie povara. Toţi din jur sunt majori şi apţi de muncă...

Numere: 19, 29, 30.

Săgetător (23 noiembrie – 21 decembrie): Vă cam frământă dorul de locurile în care aţi trăit o perioadă frumoasă. Nu a venit oare momentul să faceţi o călătorie acolo unde aţi lăsat un pumn de oameni, adevăraţi prieteni? Socotiţi totul judicios şi veţi vedea că planul poate fi realizat cu mai mici eforturi decât vă închipuiţi.

Culoare: roşu.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Aţi ajuns un fel de automat fără gânduri şi fără prea multe sentimente. Faceţi totul aşa cum ştiţi că trebuie, dar fără tragere de inimă. Încercaţi pe cât posibil să evitaţi discuţiile în contradictoriu, dar nu ezitaţi să vă spuneţi clar părerea. Cineva are nevoie de sprijinul dv.

Numere: 3, 13,39.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): Aţi făcut o poznă de pomină! Încercaţi să o reparaţi, dar fără prea multe scuze. Aveţi tot timpul să vă gândiţi, să luaţi decizii şi să-i împăcaţi pe cei afectaţi de gestul dv. nechibzuit. Nu vă pripiţi şi nu vă daţi aere de superioritate.

Culoare: cafeniu, gri pal.

Peşti (19 februarie – 20 martie): Studiaţi serios propunerea şi n-o respingeţi a priori. Nu vă schimbaţi programul zilnic, nu renunţaţi la nici un tabiet. Luaţi însă în considerare faptul că un răspuns pozitiv din partea dv. i-ar ajuta enorm de mult pe alţii.

Numere: 5, 7, 25.

Interim

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Profesională

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1									●		●
2								●			
3							●				
4				●				●			
5			●			●					
6					●						
7		●							●		
8				●							●
9		●								●	
10	●				●			●			
11						●					

ORIZONTAL: 1) Specialişti ce lucrează la cuptorul de foc continuu. 2) Persoană ce studiază şi explică principiile morale şi normele de conduită – Actor ce se manifestă pe scenă prin gesturi expresive. 3) Oameni ce confecţionează şi vând obiecte de harnaşament – A munci în bucătărie. 4) Acela (pop.) – Măsură a greutăţii în vechiul Vietnam – Dus de ciocli. 5) Tapiţeri de frunte! – Vin primele la băcănie! – Muncitori feroviari. 6) Instrument muzical cu claviatură – Persoană ce acordă asistenţă juridică celor interesaţi. 7) Frumos ca un manechin – Cutie! 8) La intervale mari – Femeie angajată pentru creşterea şi îngrijirea copiilor mici. 9) Intermediari în anumite tranzacţii comericale sau financiare. 10) Profesionist al furtului – Unitate de măsură din agricultură – Unealtă pentru scriitorii de altădată. 11) Muncitor în adâncuri – A copia pe cineva.

VERTICAL: 1) Muncitoare ce lucrează la războaie. 2) Muncitor specialist în operaţiile de elaborare a şarjelor – Ieşire din unghi! 3) Unealtă de oţel folosită la ajustarea unor obiecte dure – Tânăr care servea într-un restaurant. 4) Codaşe în practică! – Loc de muncă pentru un chelner – Resturi la croitorie. 5) Uşurează munca grea a culegătorilor – Administraţie (abr.). 6) Una dintre averile ciobanului – A numi într-o reprezentanţă diplomatică. 7) Carne! – Textilişti ce fac sfori, frânghii şi plase de pescuit. 8) Persoană ce curăţă sobele şi coşurile de funingine. 9) Epitet depreciativ pentru un om greoi şi leneş – A se instrui. 10) Scriitoare elevată – Fruntaşi la oţelărie! 11) Oameni de legătură ce mijlocesc anumite afaceri contra unui comision – Veche unitate de măsură a negustorilor din trecut.

DICŢIONAR: Nen, adm.

M. MĂRDĂRESCU

(Dezlegările jocurilor din numărul trecut – la pag. 10)

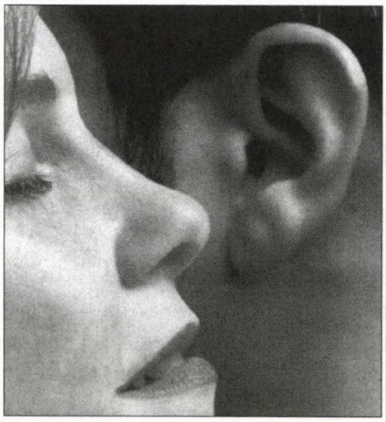

COMMITTED TO SERVICE
MEMBER OF ISRAEL'S COVENANT OF SERVICE
2 0 0 7 / 8

ISRATON
Aparate auditive LTD.

Către onorata şi fidela clientelă

Vă invităm în noul sediu din Tel Aviv, special amenajat – ultramodern – pentru a testa noile aparate auditive, super-performante – cele mai bune din lume.

Control auditiv gratuit celor care vin să ne viziteze până la 30 septembrie a.c.

TEL AVIV, str. Arlozorov nr. 62,
Parter, în pasaj (lângă Ambasada României)
tel. 03/517-2910, 03/510-7317
KIRIAT ONO, str. Stern nr. 102/3
RISHON LEZION, str. Lişanski nr. 1
(bloc Macabi, parter în pasaj)

Reduceri speciale membrilor Kupot Holim

Informaţii suplimentare
la telefon 054/452-2590

www.israton.co.il **E-mail: israa@bezeqint.net**

INTEGRAMA I

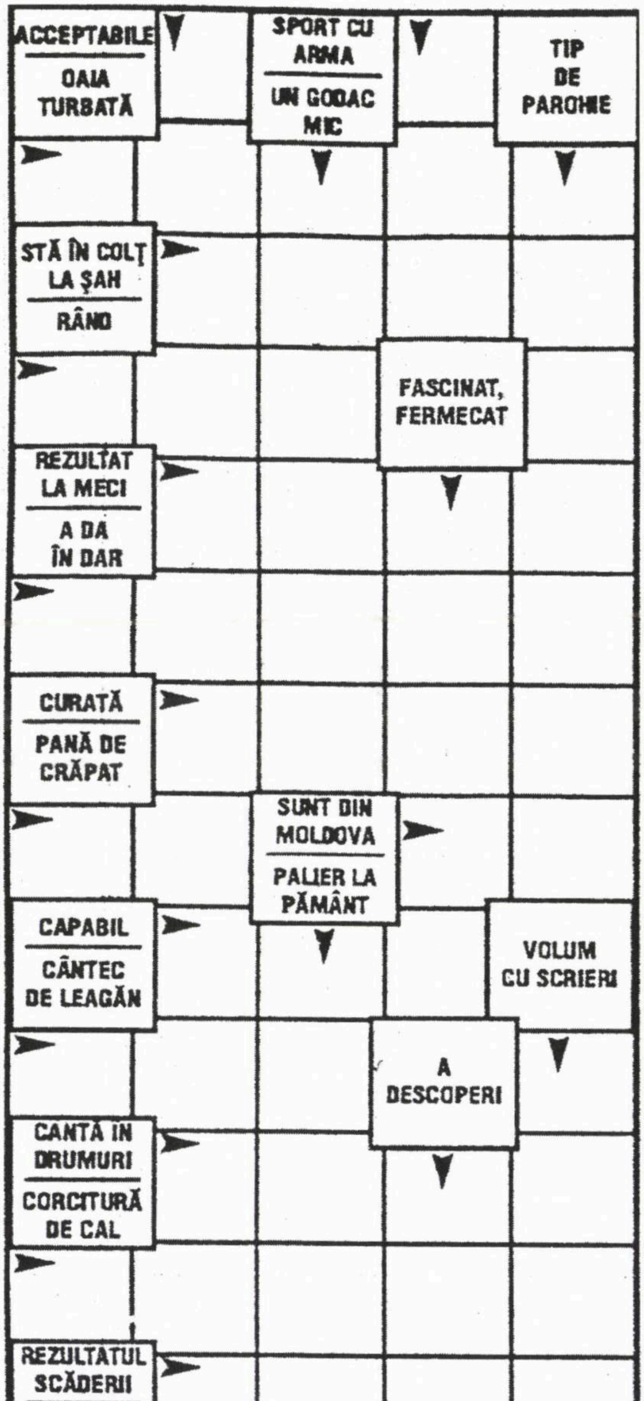
ACCEPTABILE
OAIA TURBATĂ
SPORT CU ARMA
UN GODAC MIC
TIP DE PAROHIE
STĂ ÎN COLȚ LA ȘAH
RÂND
FASCINAT, FERMECAT
REZULTAT LA MECI
A DA ÎN DAR
CURATĂ
PANĂ DE CRĂPAT
SUNT DIN MOLDOVA
PALIER LA PĂMÂNT
CAPABIL
CÂNTEC DE LEAGĂN
VOLUM CU SCRIERI
A DESCOPERI
CÂNTĂ ÎN DRUMURI
CORCITURĂ DE CAL
REZULTATUL SCĂDERII
OM LINGUȘITOR
P

INTEGRAMA II

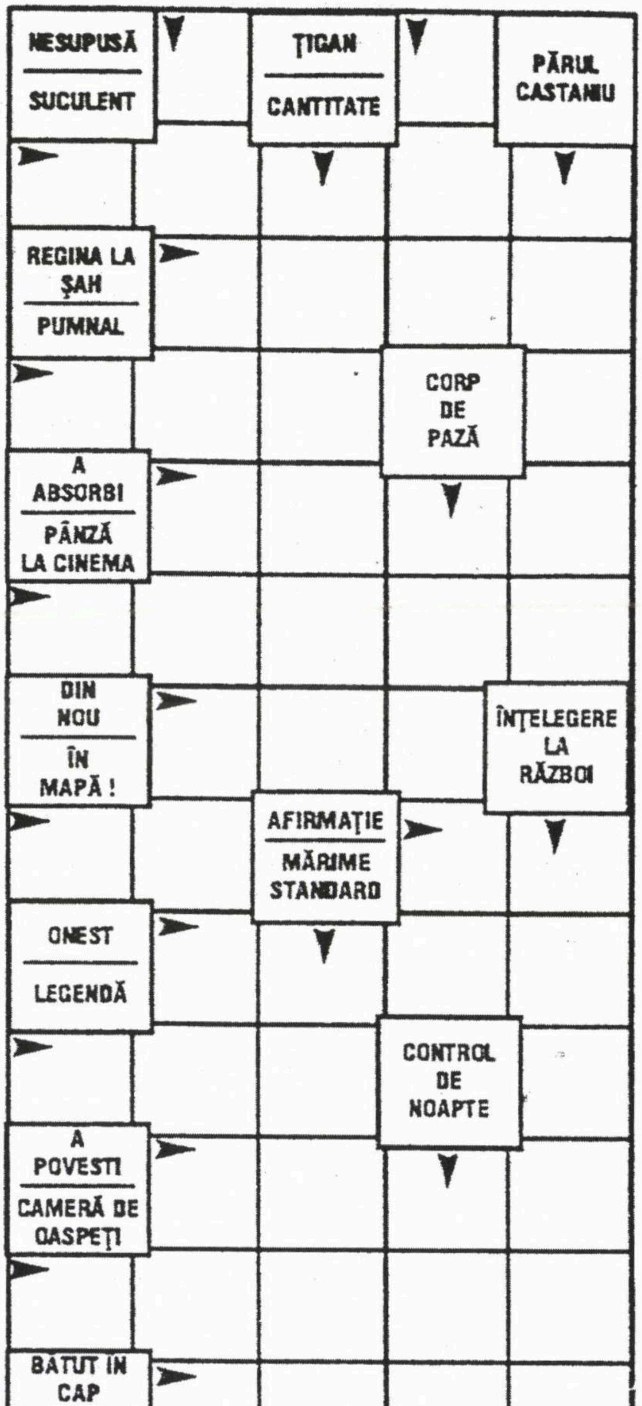
NESUPUSĂ
SUCULENT
ȚIGAN
CANTITATE
PĂRUL CASTANIU
REGINA LA ȘAH
PUMNAL
CORP DE PAZĂ
A ABSORBI
PÂNZĂ LA CINEMA
DIN NOU
ÎN MAPĂ !
ÎNȚELEGERE LA RĂZBOI
AFIRMAȚIE
MĂRIME STANDARD
ONEST
LEGENDĂ
CONTROL DE NOAPTE
A POVESTI
CAMERĂ DE OASPEȚI
BĂTUT ÎN CAP
OBSERVATOR ASCUNS
P

Snobule, ai văzut Eilatul?

Povestea spune că undeva în Europa, pe unde trec şi se minunează numeroşi turişti israelieni, se afla cândva o placă, pe care scria: "Snobule, ai vizitat Eilatul?".

L-am vizitat de curând, nu pentru prima oară, şi am resimţit o deosebită plăcere şi mândrie. Este superb şi este al nostru!

Situat între munţii Sinaiului, deşertul Arava şi Marea Roşie, Eilatul oferă de fiecare dată obiective noi de vizitat, o vacanţă cu surprize.

Din nou la Eilat pentru cinci zile, cu familii de prieteni şi colegi de facultate: unii veniţi de peste ocean, de la New York, iar alţii localnici, din Ramat Hasharon, Petah Tikva şi Holon.

De la vechiul terminal al aeroportului Ben Gurion, reprofilat pentru curse interne la Eilat, un zbor foarte scurt. L-am parcurs privind pe fereastră, pentru a ne introduce în peisajul regiunii, lumea deşertului. Cândva sălbatic, azi "îmblânzit", cultivat şi populat.

Hotelul – confortabil şi aglomerat. Am aflat că în prezent Eilatul oferă 12.000 de camere de hotel, cu perspective de creştere.

Un prim tur de orizont cu aparatul de filmat, de la fereastra camerei de hotel, ne-a arătat cât de mult s-a extins partea superioară a oraşului, construită pe pantele stâncoase ale înălţimilor Edom. Coloritul lor variază de la bej nisipos la maro pământiu roşietic şi se îmbină la orizont cu cerul albastru senin, pe care se plimbă norişori de forma unor bărcuţe.

După micul dejun ne întâlnim cu prietenii şi pornim spre unul din centrele turistice, regiunea hotelurilor. Noi sau renovate, cu arcade cu magazine şi restaurante, o parte din hoteluri sunt construite pe întinse suprafeţe, care erau cândva golaşe. Trecem pe lângă hotelul Hilton Queen of Sheba. Se impune o poză a faţadei, decorată cu motive artistice, coloane, arcade şi mozaicuri imaginând scene din palatul biblic al regelui Solomon.

Pe promenada care se deschide în faţa hotelului spre nord, depăşim hotelurile Royal Garden şi Dan Eilat şi ne îndreptăm spre Herod's Palace Hotel, ultimul pe promenadă. Faleza îngrijită, plantată cu vegetaţie luxuriantă: flori, boschete şi palmieri pe aleile care fac legătura între hoteluri şi plajă. de-a lungul falezei, magazine şi restaurante.

De pe băncile unui amfiteatru în aer liber, situat la capătul falezei, privim în bătaia vântului digurile înguste de piatră care înaintează în mare.

Alegem cu prietenii câteva obiective turistice: o excursie la Parcul Timna, o vizită la Kings City, să vizionăm spectacolul "Wow 6" şi să descoperim pe cât posibil cât mai mult din misterele subacvatice ale Mării Roşii.

Plimbarea prin elegantul Mall Boulevard ne-a oferit ocazia să admirăm vitrinele magazinelor "exclusive" şi să acceptăm că pentru noi sunt numai de vizitat, nu şi pentru shopping.

Ne-am asigurat bilete la teatrul Isrotel Royal Garden. În grădina hotelului o surpriză: ne aflăm în faţa unei cascade artificiale, care coboară zgomotos într-un mini-lac. Pe suprafaţa lui, nuferi gingaşi în nuanţe roşii, alb şi violet, răsăreau parcă din grădina lui Monet.

În dimineaţa următoare pornim în recunoaştere spre Kings City, noua atracţie turistică, situată în regiunea estică a lagunei.

Privind exteriorul clădirii, am avut senzaţia că ne aflăm la Disney Land sau poate la Las Vegas.

În zare, peste mare, privim spre Akaba, localitate turistică a Iordaniei.

În dreapta vedem Herod's Palace Hotel, unul dintre cele mai mari şi mai elegante.

Construit în stil oriental, are mai multe corpuri de clădiri, legate printr-o pasarelă suspendată între turnuri şi domuri cu bogate ornamentaţii.

Interesantă grădina cu bazine şi căderi de apă. Statuile şi colonadele amintesc un Cardo roman. Noi am preferat hotelul Dan Eilat, cu arhitectura clasică şi linia elegantă a balcoanelor umbrite de boschete verzi – arbuşti bonzai.

Kings City se află la o încrucişare de şosele care asigură accesul spre centrul oraşului.

Parcurgem într-un taxi drumul spre Club Inn, unde locuiesc prietenii noştri.

Lăsând în urmă aglomeraţia din centrul comercial-turistic, şoseaua şerpuieşte spre sud, între malul mării şi peisajul muntos. Depăşim regiunea portului, Coral Beach şi Observatorul submarin. Şoseaua se îndreaptă spre hotelul Princess şi apoi spre Taba, punctul de graniţă cu Egiptul. În drum taxiul coteşte spre dreapta, unde, la poalele muntelui, se află Club Inn.

Un sat de vacanţă, modern, dotat pentru cei care vor să se odihnească în mijlocul naturii. În parc, trei bazine cu fundul căptuşit cu mozaic colorat în gama alb-albastru. Aranjamentul sugerează valuri, sau poate a fost plănuit să marcheze trasee pentru înotători. În jurul ba-

www.worldofstock.com

Promenada din Eilat

zinelor, căsuțe de locuit, stil cabane. Original conceput, parcul ne întâmpină cu vegetație abundentă.

Atmosferă plăcută, veselă și odihnitoare.

Părăsim cu regret peisajul, dar trebuie să ne odihnim la hotel, căci seara ne așteaptă show-ul "Wow 6".

Muzică, dansuri, efecte speciale de lumină, combinații între film și realitate. Performanțe individuale și acrobații îndrăznețe în grup. "Wow 6" amintește carnavalul brazilian, în ritm de salsa, samba, rumba. Costume variate și strălucitoare. Dansatoare grațioase, cu mișcări perfect coordonate, de la salsa la tango, prin cha-cha, încântă privirile spectatorilor.

O reușită realizare tehnică, 90 de minute în lumea sud-americană. Emoții și plăcere pentru spectatori. Aplaudăm și exclamăm cu toții: wow...!

În plus, senzația că în această țară atât de frământată, Eilatul este o oază de calm, destindere și bună dispoziție.

Pentru joi dimineața am programat o plimbare în regiunea parcului Timna, situat la circa 25 de kilometri spre nord de Eilat, în deșertul Arava.

Excursia cu jeepul este condusă de un șofer-ghid în limba engleză. În afară de prietenii noștri, s-a asociat o familie din Los Angeles, veniți să viziteze Țara Sfântă. Nu sunt evrei, dar cunosc țara și cultura noastră, pe care le apreciază. Pe drum am discutat cu ei și după părerea lor nu trebuie făcute concesii teritoriale: "Nici o palmă de pământ cedată arabilor". M-am gândit la o veche expresie: "Din gura lor, la urechile Dumnezeului nostru al tuturor".

Parcurgem aproximativ 20 de minute prin așa-numitul deșert Arava, deși pe stânga șoselei se dezvoltă noua zonă industrială a Eilatului, iar pe dreapta, spre malul Mării Roșii, abundă plantații de palmieri. Mașina virează spre stânga și ne aflăm deodată într-un peisaj muntos, măreț ca aspect și interesant prin varietatea formațiunilor care îl compun.

Suntem introduși în istoria locurilor cunoscute din îndepărtata antichitate, de peste 4 milenii înaintea erei noastre – epoca de bronz. Împreună cu alte grupe de turiști asistăm la o prezentare Multimedia. Publicul, pe scaune rotative, urmărește pe un ecran, deservit de 7 proiectoare, imagini reconstituind epoca în care egiptenii au construit cuptoare pentru prelucrarea zăcămintelor de cupru. Pe o scenă turnantă, cu un circuit de 360 de grade, filmul prezintă perioada în care omul trăind în aceste locuri a învățat să extragă, să prelucreze și să se folosească de metalul cupru. Îndrăznesc să afirm că acestea au fost începuturile unei revoluții tehnologice!

Lingourile de cupru erau transportate cu ajutorul măgarilor până la un port, Eilot, la Marea Roșie. În "Cartea Regilor" se citează numele regelui Solomon în legătură cu restaurarea portului și dezvoltarea regiunii Edom.

Am aflat că regina din Saba ar fi trecut prin acest port în drumul spre Ierusalim, pentru a-l vizita pe regele Solomon.

Jeepul nostru înaintează pe "drumul cuprului". Natura ne oferă un spectacol deosebit: formațiuni de roci din granit alternează cu coline de pământ nisipos, stratificat. Ne oprim pentru vizitare în limita posibilităților noastre fizice.

Depășim regiunea de extracție propriu-zisă, privind de la distanță formațiunile denumite "arcuri" și ne îndreptăm spre o splendidă creație a naturii: o ciupercă și o jumătate de ciupercă, perfect sculptate în nisip roșietic. Nu este singura curiozitate pe suprafața parcului. Cu cât înaintăm, ne mirăm că nu am vizitat până acum asemenea minuni ale naturii, aflate chiar în Israel. Imaginația aleargă pe înălțimi: formațiuni care sugerează cetăți cu ziduri crenelate, altele seamănă cu profiluri de oameni sau figuri de animale ciudate. Oare ce mistere ascund văgăunile încastrate în blocurile de granit?

Pe o șosea îngustă, Jeepul avansează ajungând la o porțiune de drum accesibilă numai celor care au curajul să se avânte pe jos pe muntele şurub (Haar ha'boreg), sau în grotele din sudul parcului, în regiunea minelor, canionul roz şi alte trasee pedestre.

Noi ne-am oprit în regiunea "stâlpii regelui Solomon". Interesant ce a putut produce natura: umiditatea infiltrată de-a lungul mileniilor şi intemperiile au creat prin eroziune o varietate de forme, stâlpi şi cavităţi. Printre altele s-au descoperit resturile templului închinat zeiţei minelor Hator şi un desen gravat în culori, înfăţişându-l pe faraonul Ramses III prezentând ofrande zeiţei.

Pe drumul de întoarcere, treptat, peisajul se schimbă şi ne aflăm pe malul "Lacului de cupru", cu ape line, verzui. Cine putea să se gândească la un lac artificial între nisipuri? Doar o organizaţie americană, care a reuşit să tranforme un pământ uscat şi sterp într-un centru plin de activitate. Din Cleveland şi Milwaukee, familia Chadnow şi alţii, o listă de "benefactors, guardians, patrons, sponsors" şi în special "donors", cu nume gravate pe plăci de marmură, aplicate pe peretele clădirii. Atracţii penru toate vârstele: sporturi acvatice, bărci cu pedale, surfing, restaurant şi locuri de odihnă, plimbare pe cămile, cafeaua tradiţională servită într-un cort de beduini şi chiar posibilitatea de a petrece o noapte în cadrul feeric al unei peşteri, special amenajată.

Noi ne-am amuzat doar cu o copilărească atracţie: să umplem sticluţe cu straturi de nisip de diferite culori, de la galben auriu la brun închis. Am observat că dacă sunt agitate prea tare, culoarea devine omogenă. Pe moment m-am gândit la faptul, confirmat de-a lungul secolelor, că noi evreii devenim un bloc unitar doar când ne zgâlţâie alţii...

La întoarcere, în drum spre hotel, am străbătut faleza de pe malul lagunei. Admirând de pe pod marina cu ambarcaţiuni multicolore, am înaintat privind curioşi gheretele plasate pe ambele părţi ale traseului. Un "şuk" colorat, abundent şi îmbietor, oferă tot ceea ce îşi poate dori un turist care caută o amintire din Eilat. Variate produse, dar mai ales bijuterii gablonz, made in China sau Coreea...

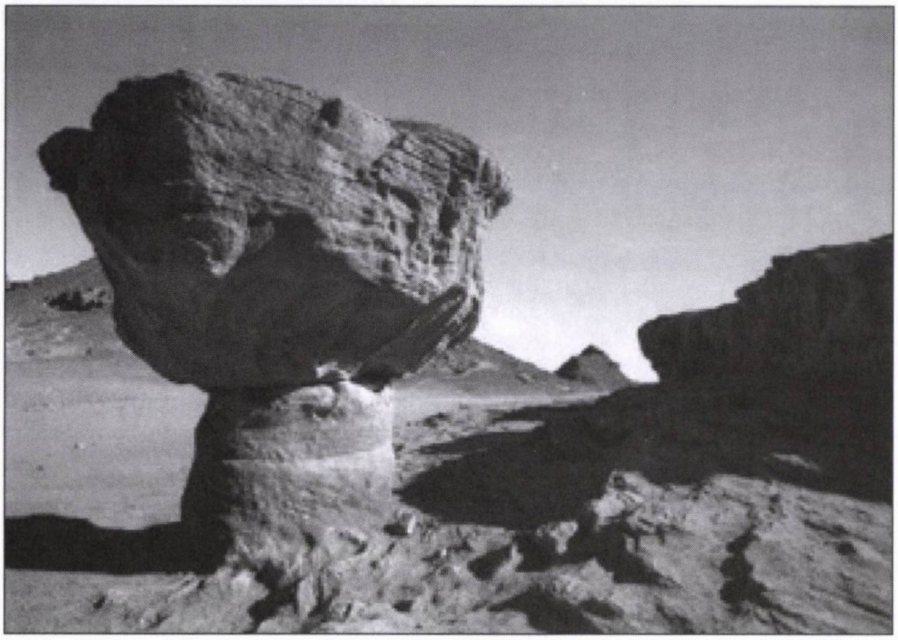

Parcul Timna: "Ciuperca"

Azi este vineri şi ne grăbim cu toţii spre Kings City, deschis doar dimineaţa. De data asta aspectul exterior al clădirii mi-a sugerat un palat asemănător celor pe care le construiam în copilărie din cuburi – Baukasten!

În interior, atmosferă din lumea basmelor: tinere în costume inspirate din poveştile cu zâne fac oficiul de gazdă.

Suntem îndrumaţi spre atracţia nr. 1, după părerea noastră cea mai reuşită. Coborâm într-un spaţiu întunecat, simulând peşteri întortocheate, în "grota biblică", ingenios construită. Parcurgem o călătorie în timp, în trecutul foarte îndepărtat al creaţiei. În nişte nişe luminate se prezintă scene din Tanah. Sunet, lumină, figuri în mişcare, îmbrăcate în hainele tradiţionale ale epocii. Totul e acţionat prin mijloace tehnice moderne.

Trecem de la Adam, Eva şi mărul spre arca lui Noe, Turnul Babel, sacrificiul lui Iakov. Chiar şi prinţesa egipteană găsindu-l pe Moshe în coşuleţ, pe apa Nilului, este prezentă. Impresionant realizat, tabloul cu Moshe primind pe munte tablele legii, într-o atmosferă misterioasă, de ceaţă, cu nuanţe de albastru strălucitor.

Ne îndreptăm spre atracţia nr. 2. În sala de cinema multidimensional, pe scaune mobile şi ecran 4D, călătorim în Egiptul faraonilor şi asistăm la construirea de temple şi palate măreţe, nu numai pentru epoca respectivă.

În "Grota iluziilor şi a înţelepciunii" – atracţia nr. 3 – am trecut pe lângă dispozitive amenajate în încăperi ciudate, un labirint aproape înfricoşător, iluzii optice şi încă multe alte surprize.

Terminăm printr-o masă la grătar, cu frigărui şi peşte de Kineret.

Seara, o feerie de lumini înconjoară oraşul din toate direcţiile: de la înălţimile pe care se află blocurile de locuit, la malurile lagunei,

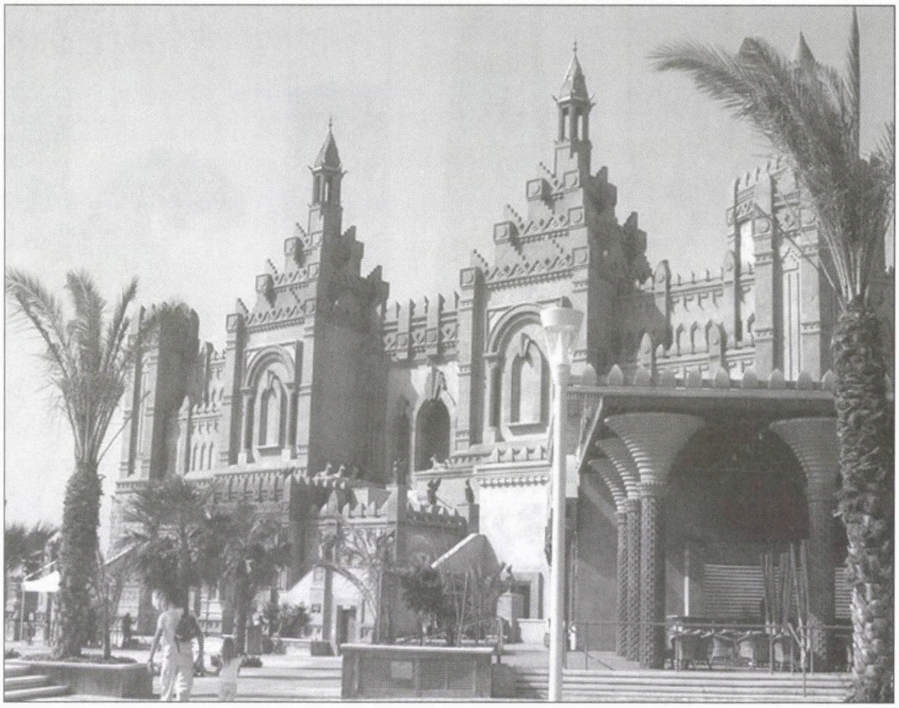

King's City

unde licăresc ambarcațiunile ancorate de-a lungul promenadei din zona hotelurilor.

În dimineața următoare oscilăm între a vizita Observatorul subacvatic "Marine Park" și a ne distra cu familii de delfini, la rezervația Dolphin Reef. Am ales ultima variantă. Delfinii care trăiesc liberi în Marea Roșie sunt urmăriți și îngrijiți zilnic de un personal special instruit.

Cărările care coboară din parc spre malul mării sunt înțesate de turiști curioși, care se plimbă pe un pod plutitor sau se odihnesc în mijlocul vegetației abundente. La ora programată, când sunt hrăniți, delfinii răspund scoțând des capul, coada și ondulându-și trupul la auzul anumitor sunete. Sunt animale sociabile și par că se bucură când sunt aplaudați!

Am aflat că delfinul trăiește până la 45 de ani, aude de 10 ori mai bine decât omul, percepe ultrasunete, dar nu are simțul mirosului. Mănâncă zilnic 5-8 kilograme de hrană. Ajunge la 4 metri lungime și 350-400 de kilograme în greutate. Ne-am întâlnit cu delfinii Dana, Pashosh, Yampa, Nikita (venit din Marea Neagră) și Sky, care are 30 de ani și este foarte timid.

Pentru Observatorul subacvatic și Parcul Marin, pe care îl mai vizitasem cu altă ocazie, ne-am rezervat o zi specială, în viitoarea excursie la Eilat. Regretăm că nu am avut timp suficient pentru noul muzeu "Eilat, orașul meu", nici pentru a parcurge Eilatul rezidențial, construit pe muntele Edom și încă alte obiective înscrise pe lista de "must".

De fapt ne bucurăm că avem motive să revenim în regiune.

Dorit Roșu
Petah Tikva

Ceva despre rabinul Rosen, despre limba idiș și despre altele

Bătrânul rabin Rosen și soția sa locuiau peste drum de casa noastră, pe Strada Mare din Fălticeni, fiind chiriașii cofetarului Chirilă. De multe ori rabinul ședea pe un scaun în ușa casei; eu treceam și știam că trebuie să spun "bună ziua" din respect pentru dl. rabin (așa m-au învățat părinții mei).

Era în 1938, toamna. Veneam de la școală (eram în clasa a III-a la gimnaziu) și, ajungând în dreptul casei noastre, voiam să traversez, când aud strigând: "Meidolă, meidolă!". Rabinul mi-a făcut semn cu mâna să mă apropii. M-a întrebat dacă înțeleg idiș. La răspunsul meu afirmativ, mi-a arătat o carte poștală scrisă în românește (erau multe cuvinte șterse, cenzurate desigur). Cartea poștală era de la fiul său, Moișolă Rosen, care fusese concentrat "pe zonă". Evreii mai erau în armată la vremea aceea, după cum și elevii evrei (ca mine) mai erau în școală. M-a rugat să-i citesc ce scrie și dacă pot eu să scriu pe românește ce-mi va spune el în idiș.

Fiul său scria că e sănătos, că le duce grija părinților, dar ei să fie liniștiți, căci el o duce bine.

Bucuros de cele citite de mine, mi-a dat o carte poștală nouă, m-a așezat la masa de scris, am scris adresa indicată de Moișolă și bătrânul rabin mi-a spus pe idiș: "Scrie ce-ți spun eu".

Astfel am făcut traducerea vorbelor sale. Vești bune, urări de sănătate pentru el, fiul lor, și că îl așteaptă să vină acasă când va putea, căci le e dor de el.

Era bucuros bătrânul rabin că m-am oferit și să pun la cutie cartea poștală; cutia era aproape de noi (lângă Strumingher, cu atelierul de montat geamuri). Am mai scris apoi încă un răspuns la o altă carte poștală. Pe urmă nu mai știu ce a fost.

Eram mândră de fapta mea bună și eroică! Am fost verificată de mama dacă am înțeles și am tradus corect din idiș ce a spus rabinul (asta numai la prima corespondență).

Au trecut anii, mulţi, mulţi. Moişolă Rosen a fost numit şef-rabin al evreilor din România.

În 1960, vara, am avut un accident la ochiul stâng, pe care, în urma unui tratament nereuşit, l-am pierdut. Pentru a mi se aplica o proteză am suferit patru operaţii. Deşi grefele care trebuiau să asigure găzduirea protezei erau luate din organismul meu, au fost reespinse de fiecare dată. La spitalul de pe strada Hristo Botev din Bucureşti, dr. Stănescu, un *om* şi un specialist de mare valoare, a folosit cele mai noi metode de atunci, dar proteza era mereu respinsă. Atunci el m-a sfătuit să încerc să plec la un spital în Israel.

Aici revin la rabinul Moses Rosen. El mi-a dat o scrisoare către Joint-ul din Tel Aviv, scrisă în engleză, cu rugămintea să fiu îndrumată la secţia de oftalmologie de la spitalul Hadassa. Tocmai în acea săptămână venise un profesor din America, pe nume Neuman, care, citind recomandarea Joint-ului, m–a examinat, a chemat studenţii să asculte ce povesteam eu (un strop de sodă caustică îmi sărise în ochiul stâng).

Din nou limba idiş m-a ajutat să redau ceea ce suferisem şi ce încercase dr-ul Stănescu, iar dr-ul Neuman traducea în engleză studenţilor ce spuneam eu. Tot ce mi se făcuse în spital la Bucureşti era într-adevăr ceea ce se făcea atunci şi în America, spunea prof. Neuman, dar el avea în proiect o nouă încercare de a fixa protezele fără riscul de respingere. El însă pleca în Europa pentru trei luni şi mă sfătuia să-l aştept în Israel sau să revin la Hadassa la întoarcerea lui. Prof. Neuman era convins că pot rămâne cât vreau în Israel sau că pot reveni când am chef!

Am fost nevoită să mă întorc în România la data înscrisă pe paşaport…

Şi de atunci, din toamna 1938, de la prima mea încercare de a traduce, de a coresponda cu *oamenii mari* (vezi rabinul Rosen), am rămas cu "defectul" ăsta şi acum.

Astfel dau de lucru uneori redacţiei revistei "Minimum" şi ochilor obosiţi ai slujitorilor ei. Cer scuze dacă îi necăjesc. Le urez tot binele şi *vedere bună.*

Eu sunt cea mai în măsură să înţeleg dificultatea la citit, mai ales când ai doar un singur ochi, şi acela cu o cataractă care nu stă pe loc. Dar altfel, totul e în regulă!

P.S. Beno Zalmanovici, din New York, pe care l-am citit cu plăcere aici, la rubrica "Poşta", mă mai ţii minte? Mă numeam pe vremuri Coca Bacalu. Te salut din Israel.

Coca Elman
Ashdod

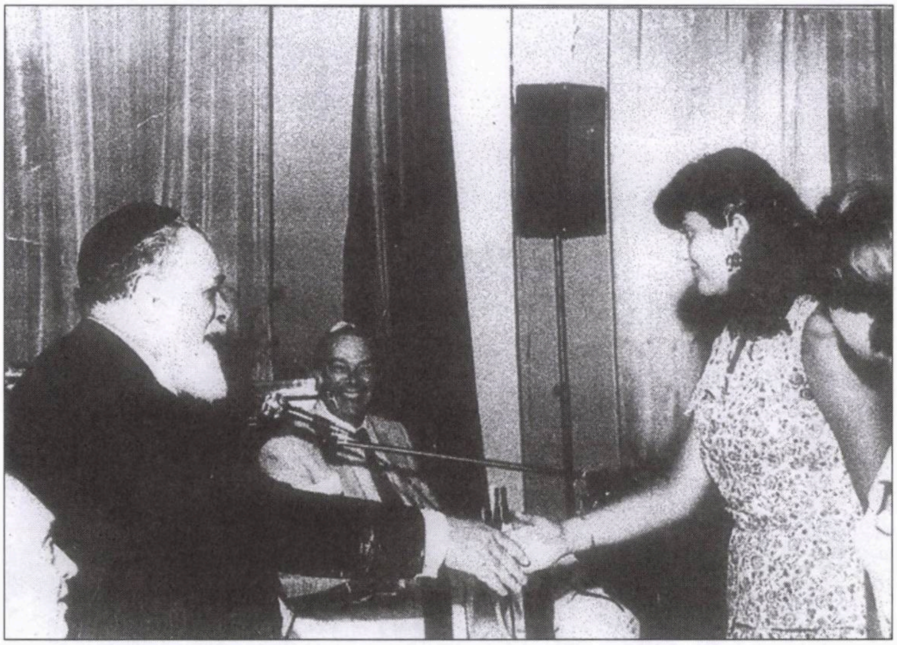

Și tot despre rabinul Rosen

Stimate D-le redactor-şef Al. Mirodan,

Multe se scriu despre Eminenţa Sa dl. Şef-rabin al României z.l., bune şi mai puţin bune, dar cine l–a cunoscut şi a avut prilejul să fie în apropierea sa nu are decât recunoştinţă şi cuvinte frumoase pentru domnia-sa. Un mare om, care a reuşit să "împrăştie" razele culturii evreieşti în multe ţări ale lumii, devenind un far călăuzitor pentru evreimea din România.

În fotografia de mai sus, Eminenţa Sa dr. Moses Rosen z.l. îmi înmânează un premiu, după ce am reuşit la un concurs de cultură iudaică.

Flavia-Renata Sonntag
arheolog, Beer Sheva

Raiul nu-i decât o junglă
Aforisme

- Pentru fiecare zicală există o alta care o contrazice.
- Nu te lăuda că ai fost coleg cu oameni celebri. Vei fi întrebat de ce numai tu ai rămas anonim.
- Blondele frumoase nu sunt mai proaste decât alte femei. Dar ele nu au nevoie să fie prea deştepte.
- E cutremurător să constaţi că unii oameni nu au nici un fel de îndoieli.

- Nu toți cei care te complimentează îți vor binele.
- Frica nu micșorează pericolul.
- Să ne iubim unii pe alții cât mai este timp...
- Poți avansa întorcându-te!
- Homosexualii sunt de două categorii: unii care se mândresc cu treaba asta și alții care nu.
- Dacă nu poți vorbi pe limba ta, atunci taci. Tot pe limba ta.
- Trebuie să găsim o soluție care să împace și capra și țapul!
- Singurele glume reușite despre evrei sunt cele făcute de evrei.
- Spune că ești mulțumit și vei fi lăsat în pace...
- Fiecare generație constată cu uimire că generația următoare este prost educată.
- Unele popoare nu cunosc noțiunea de democrație nici măcar din dicționare.
- Când totul este interzis, îți poți permite totul.
- Eu am un punct de vedere... El are un punct de observație...
- Cel mai rău lucru care ți se poate întâmpla este să nu ți se întâmple niciodată nimic.
- Nu veni la mine cu rămurica de măslin. Vino cu măsline!
- Lozincile sunt frumoase o singură dată.
- Cel mai mult pledează pentru odihnă în ziua a șaptea, cei care toată săptămâna nu au făcut nimic.
- Spune-mi cât câștigi ca să-ți spun ce prieteni ai.
- Insuccesul îți alungă prietenii, dar și dușmanii.
- Citează din clasici? Nu înseamnă că i-a și citit.
- Vremurile s-au schimbat: ciobul râde și de oala întreagă.
- Dacă o idee nu este originală, nu înseamnă neapărat că este falsă.
- Ca să te înalți, ai nevoie de aripi... Sau de coate!
- Mi-am desenat dușmanul... Mulți au crezut că mi-am făcut autoportretul.
- În întuneric, primele care dispar sunt umbrele...
- Chiar orice copil este rezultatul unui act creator?
- Poți fi indiferent cu prietenii, dar nu cu dușmanii.
- Bârfele sunt, de regulă, reciproce.
- Nu forța ușile deschise. Pedeapsa este aceeași.
- Știi cum e dânsa: dacă nu-i măcar puțin bolnavă, nu se simte bine...
- Ce s-ar face amintirile maturității fără păcatele tinereții?
- Ignorant de gradul doi.
- Unii își păstrează scaunul foarte multă vreme... Din această cauză sunt, de regulă, constipați.
- Oamenii cu adevărat importanți nu dau nici o importanță faptului că sunt importanți.

Dorel Schor
Natania

❖

Dr. Osias Rabinovici, Acco («Diferite evenimente din ultima vreme m-au îndemnat să fac o comparație între două puteri importante ale lumii de azi: China și Iranul. Pe chinezi i-am cunoscut mai bine cu ocazia formidabilei Olimpiade de la Beijing, văzută – și admirată! – de noi toți la televizor. De la uluitoarea ceremonie de deschidere la organizarea fără cusur a întrecerilor sportive, vreme de două săptămâni și de-aici la nu mai puțin uluitoarea festivitate de închidere a JO (ca și, după câteva zile, la emoționantele întreceri rezervate handicapaților), totul ne-a oferit imaginea unei țări uriașe, cu peste un miliard și trei sute de mii de locuitori și cu bogății nenumărate care-a făcut tot ce este omenește posibil pentru a-i găzdui

Avocata HAVA BRESLER

BIROU DE AVOCATURĂ ȘI NOTARIAT

Kikar Itzhak Rabin nr. 10
colț cu Ibn Gvirol nr. 67, Tel Aviv
Tel. 03/529-9925 – 052/254-2991

NE OCUPĂM DE:

- **Dobândirea cetățeniei române și pașapoarte românești**
- **Traduceri legalizate de notar și apostile**
- **Diferite alte probleme juridice și economice**

Vorbim și românește

pe toți oaspeții din lume cu prietenie și a le spune: noi vrem pace, pace cu toate popoarele, pace și bună înțelegere între oameni.

...Iar pe de altă parte, ne-a fost dat să vedem o țară care, de parcă ar fi stăpânită de demoni, vorbește neîncetat, ziua și noaptea, despre moarte. Am avut senzația că, în vreme ce chinezii alergaseră pe străzi cu flacăra olimpică, iranienii lui Ahmadinejad aleargă pe străzi cu un cap de mort, simbolizând victoria urii și a distrugerii. Iar cei dintâi destinați acestei distrugeri suntem, așa cum se știe, noi israelienii. Și evreii, în general. N-au spus și răspus mereu islamo-fasciștii de la Teheran (pe care lumea îi arată tot mai precis cu degetul ca pe hitleriștii zilelor noastre) că vor să șteargă Statul Israel de pe harta globului? Ei bine, cred că ar fi cazul ca indivizii respectivi să-și bage în cap un lucru: au mai încercat și alții operația cu "ștergerea de pe hartă" și n-au reușit.

Au încercat țările arabe, toate, în 1948, după declararea Independenței, dar n-au reușit. Au încercat apoi același lucru în vara lui 1967, dar n-au reușit. Au încercat în 1973, de Yom Kipur, dar – cu toată surpriza produsă de atacul lor – n-au reușit. Au încercat cu autobuze aruncate-n aer, cu rachete Kassam distrugătoare, au încercat cu războiul libanez din 2006 dar, cu toate sângerările, durerile și pagubele pe care ni le-au pricinuit, tot n-au reușit. Și nu vor reuși nici mâine.

Mă uit la iranieni și îmi vine să le spun: știu că voi, ca islamiști fanatici, medievali, urâți civilizația occidentală și nu vreți să învățați nimic de la ea și mai ales din efortul depus de americani și apuseni după cel de-al doilea război mondial de a construi o lume a păcii. Dar dacă nu suferiți mentalitatea Apusului, îndreptați-vă privirile spre Răsărit, spre Asia. Și luați exemplu și îndemn de la chinezi. Faceți ca ei. În loc să mărșăluiți isteric pe străzile Teheranului cu flacăra războiului atomic și pustiitor, mărșăluiți cu flacăra olimpică.»

Dr. G. Mănescu, Bat Yam (ne scrie despre "Pietrele care împiedică":

«E – precizează el – titlul, tradus liber, al unui reportaj la un canal al Televiziunii germane. Foarte interesant (cel puțin pentru mine), și care a dat loc la discuții și opinii diferite. Dacă aș reduce la absurd o stare de fapt, aș spune că la neamul nostru, o unanimitate la o idee sau părere a cuiva s-ar obține numai când respectivul e singur. Dacă ar veni un al doilea, al treilea... vor fi deja mai multe propuneri și după discuții se va decide formarea unei comisii.

În lume, amintirile și urmările Holocaustului – Shoah, la noi – au fost sintetizate și se caută să fie tratate cât mai sugestiv și instructiv, pentru prezent și viitor.

Dacă guvernanții din România n-au reușit încă să stabileasca în ce fel și unde se va construi un Memorial, la Washington DC, în clădirea impozantă cu numele lui Ronald Reagan, este muzeul Holocaustului. Ei au și unul al ororilor comunismului.

Nemții, care se simt cel mai mult "cu musca pe caciulă", caută să ceară iertare, într-un fel sau altul, pentru tot ce s-a întâmplat, soldându-se cu șase milioane de victime nevinovate, numai pentru că au fost evrei. Președenția, guvernele, organizații neguvernamentale, diverse asociații și cetățeni simpli sunt alături de Statul Israel și de evrei, prin ajutoare de tot felul, vizite, schimburi de idei și tehnică, turism etc. Au căutat să creeze o comunitate evreiască mai mare decât cele câteva zeci de mii de cetățeni evrei din anii de după 1945. După 1990, din fosta URSS, au dat năvală așa-zisii "evrei nemți" – olim hadasim – bine primiți și încadrați în viața din Berlin, Frankfurt, ș.a. S-au născut comunități, s-au clădit sau renovat sinagogi, s-au adus rabini.

În centrul Berlinului a luat naștere Memorialul Holocaustului. Sunt 2.711 de blocuri de piatră cenușie, de diverse dimensiuni, aranjate în rânduri, ca soldații la paradă. Oamenii trec printre ele, într-o direcție sau alta, poate meditând despre semnificația lor. Nu e coadă, nu e taxă. Astea sunt la ghișeul pentru muzeu, pe care-l găsești coborând câteva trepte la subsol.

Acum, în unele orașe mari (Frankfurt, Hamburg, Köln ș.a.) cetățeni, creștini și evrei, au pornit o acțiune pe care au numit-o "a pietrelor de care te impiedici". Implantează în trotuare, printre pietrele obișnuite, niște cuburi aurite, cu latura de cca. 15 cm., pe care sunt gravate nume ale evreilor asasinați în anii hitlerismului. Trecătorii privesc, citesc și merg mai departe, de obicei ocolindu-le. Am văzut un cuplu de oameni maturi, creștini, în genunchi, frecând cu cârpe, să aducă mai bine la vedere luciul aurului și inscripțiile. Femeia a declarat: "Cum stăm noi așa, parcă cerem, pe drept, iertare".

Președinta Federației Comunităților evreiești din Germania (ca Aurel Vainer la București), doamna Charlotte Knobloch, o supraviețuitoare, copil fiind, a unui lagăr de exterminare, e impotrivă. De ce? Socoate că se calcă în picioare numele victimelor. O fi așa? Dacă la Los Angeles, pe o strada anumită, înspre Hollywood, e un trotuar lung, plin cu plăci mari, având încastrate amprentele mâinilor și numele multor artiști și trecătorii calcă pe ele, e ceva batjocoritor? Din contra. E o glorificare a respectivilor, din trecut, pentru prezent și viitor și foarte apreciate nu numai de americani.

N-am apucat să aflu (dacă au fost) păreri sau comentarii din surse israeliene. Sunt sigur, având în vedere spectrul larg al societăţii şi mentalităţilor, că dacă ar fi, vom găsi multe voci pro, şi nu puţine contra.»)

Aharon Govrin, Haifa (ne vorbeşte despre o bicicletă:

«Am publicat într-un număr trecut din „Minimum” o povestire-amintire, intitulată „Bicicleta”, despre mult visata bicicletă a copilăriei, despre iubita bicicletă „Kayser” a adolescenţei şi despre tristeţea pierderii acesteia, când mi-a fost furată din curtea politehnicii de la Bucureşti, în primăvara anului 1945.

În ultimii ani mă bătea gândul să verific dacă nu am uitat să merg pe bicicletă, nu ca mijloc de circulaţie prin oraş, ci ca exerciţiu fizic şi, bine înţeles, în amintirea tinereţii de demult. Trecut de 80 de ani şi după ce un bun prieten, de 85 de ani, rudă îndepărtată, a murit la o săptămână după ce căzuse în casă, nevastă-mea s-a opus categoric dorinţei mele de a mă sui pe bicicletă. Am cedat, fără să fiu de acord, dar gândul nu m-a părăsit.

Acum câteva zile am avut ocazia să-mi îndeplinesc dorinţa, am urcat pe o bicicletă, am pedalat, am făcut câteva cercuri, deşi cu ezitări, dar am oprit când am vrut şi am fost departe de a cădea. Până azi nu i-am povestit soţiei succesul mult aşteptat, ca să nu mă certe „a posteriori”.

Iată cum s-a întâmplat „pozna”: În spatele casei noastre se află un parc public, cu alei asfaltate, cu mult gazon bine întreţinut şi câţiva copaci bătrâni, cu loc de joacă pentru copii mici şi cu un teren de basket pentru copii mai mari. Pentru cei şi mai mari sunt şi bănci pentru întâlniri romantice. (Vezi cântecul lui Brassens despre amorezii de pe bănci publice.) Pe aleile din parc ies spre seară ca să merg aproape o jumătate de oră, aşa cum mi-a recomandat medicul familiei, pentru menţinerea condiţiei fizice şi reducerea colesterolului din sânge.

Acum patru seri, în timp ce eu transpiram mergând cu pas energic, patru băieţandri se întreceau cu bicicletele pe alei. Tot privindu-i şi evitându-i la desele întâlniri pe alei, mi-a venit o idee: ce-ar fi să-i cer celui mai mare dintre ei, cu o bicicletă de mărime normală, să-mi dea bicicleta, pe terenul de basket, plan şi orizontal, ca să încerc dacă nu am uitat să merg pe bicicletă. Tocmai când am pornit spre casă, am observat că grupul de tineri se opriseră pe alee, nu departe de mine, şi stăteau de vorbă. După o scurtă ezitare m-am îndreptat spre ei şi mi-am zis: dacă ei pornesc la drum până ce eu ajung acolo, renunţ la idee. Dacă ei mai rămân pe loc, îmi încerc norocul. Zis şi făcut! Am ajuns la cei patru băieţandri şi m-am adresat celui mai mare. Deşi cu o faţă oarecum feminină, dar cu pantaloni „jeans”, cu cască pe cap, cu o bluză de vânt şi mai ales după viteza cu care îi întrecuse pe toţi ceilalţi pe alei, îl credeam băiat. Având totuşi o îndoială şi cum în ebraică te adresezi altfel unui băiat decât unei fete, am început cu o întrebare: „Eşti băiat sau fată?” (În ebraica vorbită „fiu” sau „fiică”.) Deranjată puţin de întrebarea mea, ea mi-a răspuns pe scurt ”fată”. Abia atunci am observat la bluza de vânt cele două mici umflături din dreptul sânilor incipienţi ai fetişcanei. „De mai bine de 60 de ani nu m-am urcat pe o bicicletă, deşi am iubit-o din copilărie şi până mi-a fost furată, când eram student. De ani de zile vreau să încerc iar să mă sui pe bicicletă (să călăresc pe bicicletă, în ebraică), dar nu am ocazia, mai ales că nevasta mea se opune categoric. Vrei să-mi dai bicicleta, pe terenul de basket, ca să încerc?” Fata a fost imediat de acord, am intrat în terenul de basket, i-am cerut şi casca, dar era prea mică pe capul meu. M-am suit pe bicicletă şi spre surpriza mea am pornit, deşi cu ezitare, am făcut câteva cercuri pe teren, după care am oprit fără probleme lângă cei patru, care veniseră să-l vadă pe bătrânul care „călăreşte” pe bicicleta fetei. I-am mulţumit, am întrebat-o cum o cheamă. „Yarden”, a fost răspunsul. Unul din băieţi m-a întrebat ce vârstă am. Le-am cerut să spună fiecare ce crede. Răspunsurile au fost 70, 75, 75, 80, media 75. Când le-am spus că la 4 august, înainte cu câteva zile, am împlinit 88 de ani, m-au privit surprinşi şi mi-au spus că arăt mult mai tânăr. Le-am mărturisit că şi eu mă simt mult mai tânăr şi că nu-mi vine să cred că am 88 de ani. „Cât ai avut la întemeierea statului?” „28 de ani”. Ca şi cum nu ar fi vorba de un calcul aritmetic simplu, interlocutorii mei au fost şi mai surprinşi. Pentru ei, întemeierea statului era un eveniment îndepărtat, despre care se învaţă la istorie. Să vorbească faţă în faţă cu un om care a avut 28 de ani la întemeierea statului era ca şi cum ar fi vorbit cu Moşe Rabeinu, care a adus tablele legii de pe munte.

M-am despărţit de cei patru cu o curioasă strângere de inimă. Erau copii buni, politicoşi, apropiaţi şi totuşi atât de îndepărtaţi de mine, de îndelungata mea viaţă, de evident scurtul meu viitor.»)

Ing. Radu I. Gaton, Tel Aviv (a scris un comentariu pe marginea *perlelor tipografice:*

«În ultimii ani mi-au fost publicate în presa de la noi mai multe articole cu probleme de limbă, "pescuite" în ziare: ortografice, de exprimare, greşeli şi/sau erori în explicaţii, fie ele legate de probleme de istorie, de politică, de gramatică, aşa-zise cuvinte noi etc.

Toate acestea "din vina" autorului însuşi (dar poate şi a corectorului publicaţiei). Să nu uităm că o definiţie a erorii este şi acţiunea de a se înşela.

De astă dată ţin să mă refer la un alt fel de erori, şi anume cele "comise" în şi de către tipografie. Ele sunt de mai multe feluri: lipsa unei litere sau o literă în plus, invertire de litere, despărţirea arbitrară a cuvintelor la sfârşit de rând, de multe ori propoziţiunea se termină... în vânt, de nu-i mai găseşti nicăieri urmarea în publicaţie, locul virgulei (între cuvinte sau lipit de cuvântul următor), până şi erori în careurile de cuvinte încrucişate! Nu vorbesc de "înverşunarea" majorităţii publicaţiilor de a nu renunţa la vechea/noua ortografie (**sînt** în loc de **sunt**, **î** în mijlocul cuvântului în loc de **â** etc.).

Însă cele mai – aş spune – curioase erori sunt înlocuirile anumitor (şi mereu ale aceloraşi) litere cu alte semne. Enumăr mai jos următoarele (cu exemple din publicaţii):

– în loc de litera **Î** se tipăreşte **ç** (de ex. **çncă** pentru **Încă**);

– în loc de litera **Ţ** se tipăreşte ¥ (de ex. ¥**ipi** pentru **Ţipi**);

– în loc de litera **Ş** se tipăreşte **ş** (de ex. **şIMON PERES**);

– în loc de paranteza **( )** se tipăreşte **/ /** (de ex. BP /British Petroleum/);

– în publicaţia unde deja se tipăreşte cu **â**, în multe cazuri... se sare peste aceasta, sau se pune ~ (de ex. Rom~nia, pentru România);

– în loc de **Î** la început de frază, într-un ziar la care **Î** se scria corect, s-a pus şi un **Ţ** (de ex. **ŢÎ**nainte, pentru Înainte... şi asta, probabil, pentru a se consolida această literă...!);

– virgule care nu-şi găsesc locul: ba se găsesc lipite de cuvântul următor, ba între cele două cuvinte, în loc să apară lipite de primul cuvânt.

Toate cele de mai sus **nu** sunt întâmplătoare; ele se repetă de fiece dată în text. [Pentru fiecare din ele am notată şi sursa din texte.] La drept cuvânt, eu însumi nu mi le prea pot explica: să introduci în texte alte semne/litere! N-au mai avut în stoc literele necesare? [Poate ar trebui să organizăm o colectă pentru acele tipografii, spre a şi le procura pe cele care le lipsesc?] Sau, poate această perseverenţă în a continua cu repetarea erorilor este din alte cauze? Sunt sigur că redacţiile le-au atras atenţia. Tare-aş vrea să ştiu şi eu...

Aş pune ca motto la acest articol următoarea frază, citită cândva:

"După cum lumea materială e făurită din atomi, lumea scrisului are ca element de bază **litera**".»)

Efraim Peled, Acco (are de făcut două comunicări:

1. Între Beniamina şi Zihron Yaakov – aproximativ – se află o placă de bazalt sau granit cu următoarea inscripţie: *Traianus Imperator.*

2. În vechiul Acco (Old City) se află o moschee cu următoarea inscripţie: *Sinan Basha Mosque.*

E vorba de vestitul vizir otoman Sinan Paşa, care în anul 1595, la Călugăreni, pe apa Neajlovului, a suferit o teribilă înfrângere în faţa domnului Ţării Româneşti, Mihai Viteazul. Acesta, numai cu o mică oaste de 15.000 de oşteni a zdrobit 100.000 de turci.»)

Bruno Zalmanovici, New York (după cum veţi fi remarcat desigur, nu sunteţi singurul care ţine să

●

Ne place că...

...un hoţ de buzunarei-a furat soţiei deputatului Nati Meir portmoneul cu 350 de lei şi nouă carduri bancare.

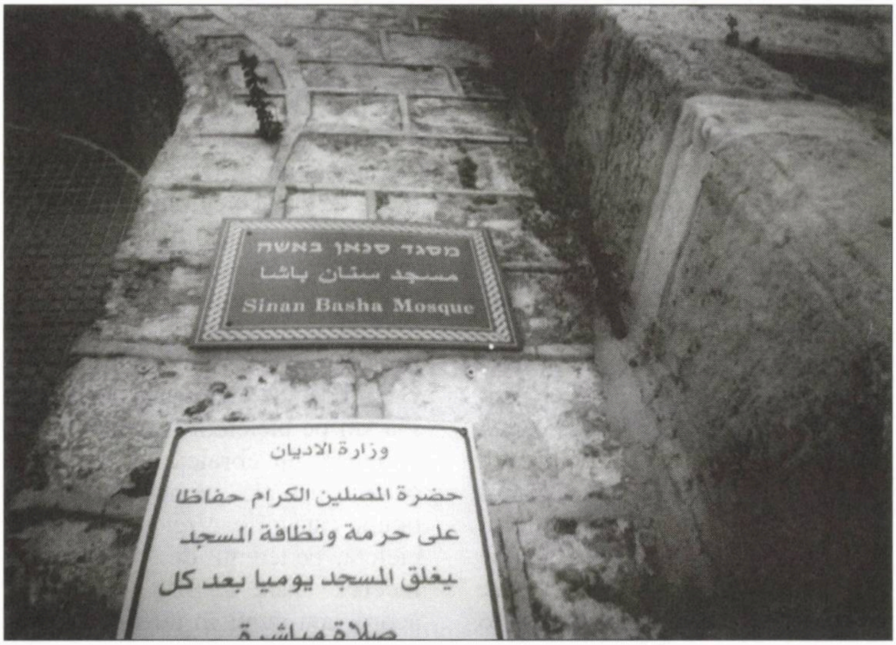

vorbească în mod favorabil despre Rabinul Rosen; clubul "fanilor" lui Rosen este cât se poate de activ. Iar la aceasta au contribuit, se pare, şi evocările dvs. apărute la "Poşta", în "Minimum".)

Dipl Ing. Dan Peer, Bat Yam («Citind într-o publicaţie de limbă română din Israel că mama lui Ceauşescu critica regimul comunist într-o biserică de pe Calea Dorobanţi, mă simt obligat să aduc o mică corectură şi să adaug câteva precizări. Într-adevăr, părinţii "Leului Carpaţilor" aveau obiceiul să frecventeze biserica din faţa liceului I. L. Caragiale. În timp ce mama rămânea până la sfârşitul slujbei religioase, tatăl intra pe la ora 11 într-un bufet aflat la intersecţia străzilor Radu Beller şi Calea Dorobanţilor, unde, spre delectarea dar şi groaza celorlalţi consumatori, "îşi dădea drumul la gură", punându-l în dificultate pe securistul care-l însoţea. Se pare că printre "băieţii cu ochi albaştri" se aflau şi oameni deştepţi, care au găsit soluţia: *bufetul a fost transformat în lacto-bar*, obligându-l pe bătrân să se ducă acasă. Povestea de mai sus o cunosc personal, fiind absolvent al liceului respectiv din anul 1952.»)

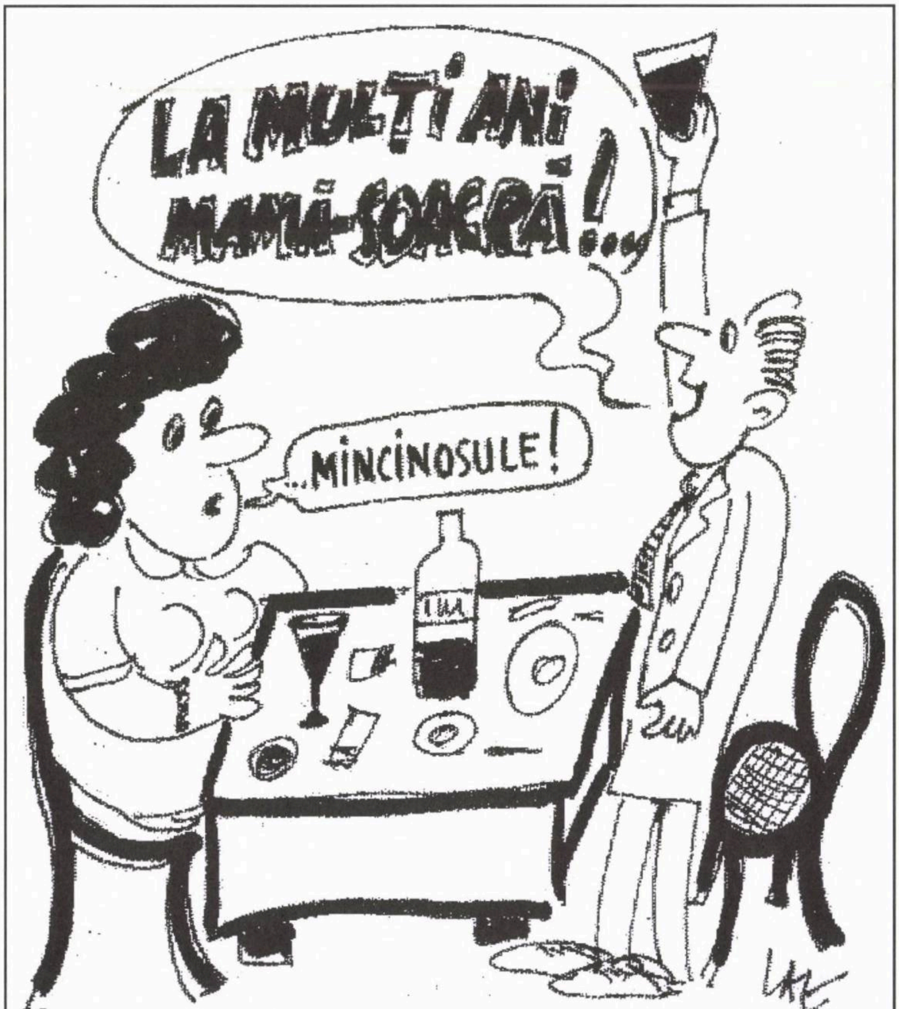
LA MULŢI ANI MAMĂ-SOACRĂ!...
...MINCINOSULE!

Desen de Alex. Lazăr; din "Harababura", București

Iacob Zimbler, Haifa (ne trimite ilustraţia umoristică de faţă, pe care a primit-o de la prietenul său, cunoscutul compozitor şi interpret de jazz Theodor Cosma, trăitor la Paris, alături de fiul său, eminentul compozitor de muzică de film Vladimir Cosma.)

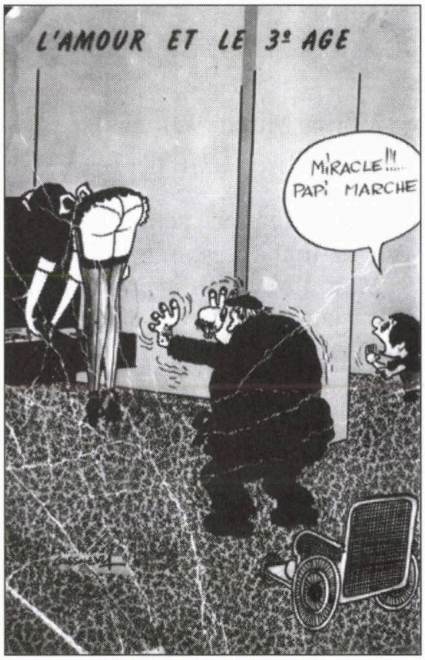

Aproape centenar – omul a împlinit nu de mult 98 de ani – Theodor Cosma a vrut să demonstreze, şi a reuşit, că nu numai că funcţionează normal, ci şi că, în plus, şi-a păstrat intact simţul umorului precum şi, ca orice evreu ce se respectă, simţul auto-deriziunii. După cum se vede, băieţelul de pe ilustrată, văzând ceea ce vede, strigă: Minune! Bunicul merge!)

Elena Garcia, Holon (ne vom mai întâlni); **Sidy Almosnino,** Ramat Hasharon; **ing. Loncu Marcovici,** Chicago, SUA; **Barbu Bander,** Lausanne, Elveţia; **Geta Columbeanu,** Sibiu, România; **Zoli Rechtman,** Ghivataim (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

Distincţii

Shlomo David, publicist, pictor, animator cultural; titlul de cetăţean de onoare al oraşului Kiriat Bialik.

Andrei Fischof, scriitor: Premiul "Pavel Dan" pentru proză scurtă şi eseu, decernat la Cluj, România.

Decese

Marius Mircu (99), ziarist, scriitor; v. rubrica "Dicţionarul Neconvenţional".

Jenny Kessler, actriţă şi cântăreaţă de limbă idiş; în Israel.

Martin Marcus (54), ziarist, redactor la cotidianul "Viaţa noastră".

Gen. (r.) Moshe Nativ (n. 1932), fost preşedinte al AMIR.

Comemorări

Hero Lupescu, regizor de operă; fost director al Operei Naţionale din Bucureşti; un an de la încetarea din viaţă.

Nelu Marian, umorist: doi ani de la încetarea din viaţă.

Atlas

Aşa cum am apucat să anunţăm cu tristeţe la închiderea numărului trecut, actorul şi dramaturgul Iona Atlas ne-a părăsit pentru totdeauna, după o lungă, grea şi nemeritată suferinţă.

În urmă cu câţiva ani scriam despre el în "Dicţionarul Neconvenţional":

«Atlas (Abramson) Iona (1922), actor, cu predilecţie pentru comedie şi, interesant, pentru ţăranul autentic (în tradiţia lui Zaharia Burienescu, a lui Carol Kron, la unison cu colegul său de generaţie Sandu Sticlaru); destinul, va să zică, lipsit de prejudecăţi ideologice, făcu să nu poţi scrie despre figura ciobanului pe scena românească fără a ţine seama de aceşti alogeni în iţari.

Rolurile îl vor influenţa decisiv pe autorul Atlas, ducându-l spre câteva piese de viziune populară, cu iz de Matei Millo contemporan: "Năzdrăvăniile lui Păcală" (Teatrul Tineretului, Bucureşti), "Camera 13 (în colaborare cu Sadi Rudeanu) etc.

Stabilit în Israel, în anii '60, te-ai fi aşteptat să-l veci chiuind şi dând cu căciula de pământ în piaţă, printre negustorii de falafel. Surpriză: după un spectacol amuzant ("Din Israel cu dragoste") şi o piesă editată în ebraică ("Fericire târzie"), umoristul se manifestă mai degrabă liric, ca un Păcală uşor melancolic, versificând amabil, cu gândul la Cincinat Pavelescu, graţios, elegant, nu fără gesturi ceremonioase de capă şi spadă, rar, discret, prea rar, prea discret. El ar fi trubadurul Tel-Avivului dacă, scump la vedere, nu s-ar deplasa sub balcon, cu ghitara, decât de Paşte şi De Anul Nou.»

Dar, de-atunci, de când apăruseră rândurile de mai sus, acum vreo douăzeci de ani, multe s-au schimbat în Israel, inclusiv în sensibilitatea lui Iona Atlas. Omul, care se voise a fi întâi şi-ntâi un umorist, a început să privească lumea prin lentilele gravităţii şi ale dramei. În anii din urmă, el a scris cteva piese de teatru într-un act, cu subiecte majore, ivite din trăirile ţării. Una din aceste piese vorbeşte despre terorismul arab. Alta ("Răzbunarea") ne aduce în lumea Holocaustului. Aceste piese scurte au provocat interesul celor de la redacţia teatrului radiofonic de la Bucureşti, care le-au transmis în repetate rânduri, cu un remarcabil succes de stimă şi public. Din păcate, textele despre care vorbim nu au fost tipărite în volum. În ziua când ele vor putea fi găsite în librării şi biblioteci, iubitorii de teatru vor descoperi că odată cu dispariţia lui Iona Atlas, s-a pierdut un autor de drame de mare intensitate şi de cea mai bună calitate.

Manifestări, manifestări...

4.09.08; la Universitatea Tel Aviv: seară dedicată amintirii lui Itzhak Artzi; au luat cuvântul prof. Dina Porat, prof. Dani Leviatan, rectorul universităţii, Shlomo Lahat, fost primar al Tel-Avivului, scriitoarea Nava Semel, fiica dispărutului, actorul Iacov Bodo. La această seară, animată de gen. (r.) Avi Avisar, au fost decernate şi bursele "I. Artzi".

14.09.08; vernisajul expoziţiei "Culorile timpului: arta sinagogală în Moldova" (fotografii de Theodor Răileanu) organizată de ICR Tel Aviv.

14.09.08; la Universitatea din Ierusalim (Centrul pentru studierea istoriei evreilor): seară festivă în cinstea lui Leon Volovici, cu prilejul intrării acestuia în rândurile septuagenarilor. Au vorbit despre personalitatea sărbătoritului prof. Dalia Ofer, prof. Moshe Idel, prof. M. Finkenthal, dr. Rafi Vago, Virgil Duda, Costel Safirman, Ditza Goshen, Beno Azriel; seara a fost condusă de Shmaia Goshen.

HITACHDUT OLEI ROMANIA
HAIFA

Asociaţia Originarilor din România

Cu prilejul anului nou 5769, îi felicităm pe israelienii originari din România, urându-le sănătate şi prosperitate. Aceleaşi urări tuturor evreilor din Diaspora.

Fie ca Anul Nou să ne aducă pacea mult dorită şi un climat de înţelegere şi respect reciproc.

Întregului popor Israel un an nou fericit!

[illegible]
[illegible]

Conducerea H.O.R. Haifa

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

NE OCUPĂM DE:

RETROCEDAREA PROPRIETĂŢILOR DIN ROMÂNIA

- **DOBÂNDIREA** şi redobândirea cetăţeniei române (până la gradul 2 de rudenie)
- **TRANSCRIEREA** certificatelor de căsătorie şi a certificatelor de naştere (ale celor născuţi în Israel)
- **OBŢINEREA** pensiei din România
- **TRADUCERI** legalizate în limba română
- **OBŢINEREA** oricărui document din România

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA ŞI DE TRANSFERUL SUMEI OBŢINUTE.

Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor şi desfiinţărilor de firme (societăţi)

Contactaţi: ARIE DEGANI
Strada Adam Hacohen nr. 16 (lângă Ambasada României) Tel Aviv 64585
Tel. 03/522-8899 (Vorbim româneşte)

יידישפיל
תיאטרון היידיש בישראל

Coproducție Israel-Polonia

SCAMATORUL DIN LUBLIN

הקוסם מלובלין

ליידישפיל 20

Dramă muzicală după cartea lui Isaac Bashevis-Singer, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură

Spectacolul este cea mai mare producție realizată de Idișpil până acum

Ghera Sandler în rolul principal al lui Iasha Mazor, în fruntea unui colectiv de 24 de actori al Teatrului Idișpil

Prelucrare, regie și coregrafie: JAN SZURMIEJ
Muzică: ZIGMUNT KONIECZNY
Conducerea muzicală:
MIȘA BLEHAROVICI
Design și decor:
WOJCIECH JANKOWIAK
Costume: MARTA HUBKA
Lumini: MISHA CZERNIAWSKY
Traducere și prelucrare din poloneză
în idiș: DINA SHAIN
Traducere simultană
în ebraică: LORA SAAR

Toate biletele la spectacolele din Tel Aviv pentru luna octombrie sunt epuizate. Începând cu 27 octombrie Teatrul Idișpil va efectua un turneu în toată țara, inclusiv Tel Aviv, cu spectacolul "Scamatorul din Lublin"

Traducere simultană în ebraică și rusă

Informații și rezervare de bilete la tel. 1-800-444-660 (convorbire gratuită)

Reducere de 50% pentru pensionari

Realizarea grandioasă care deschide a 20-a stagiune a teatrului Idișpil a fost posibilă datorită sprijinului acordat de fondul „EDITH și ISRAEL POLAK”

minimum

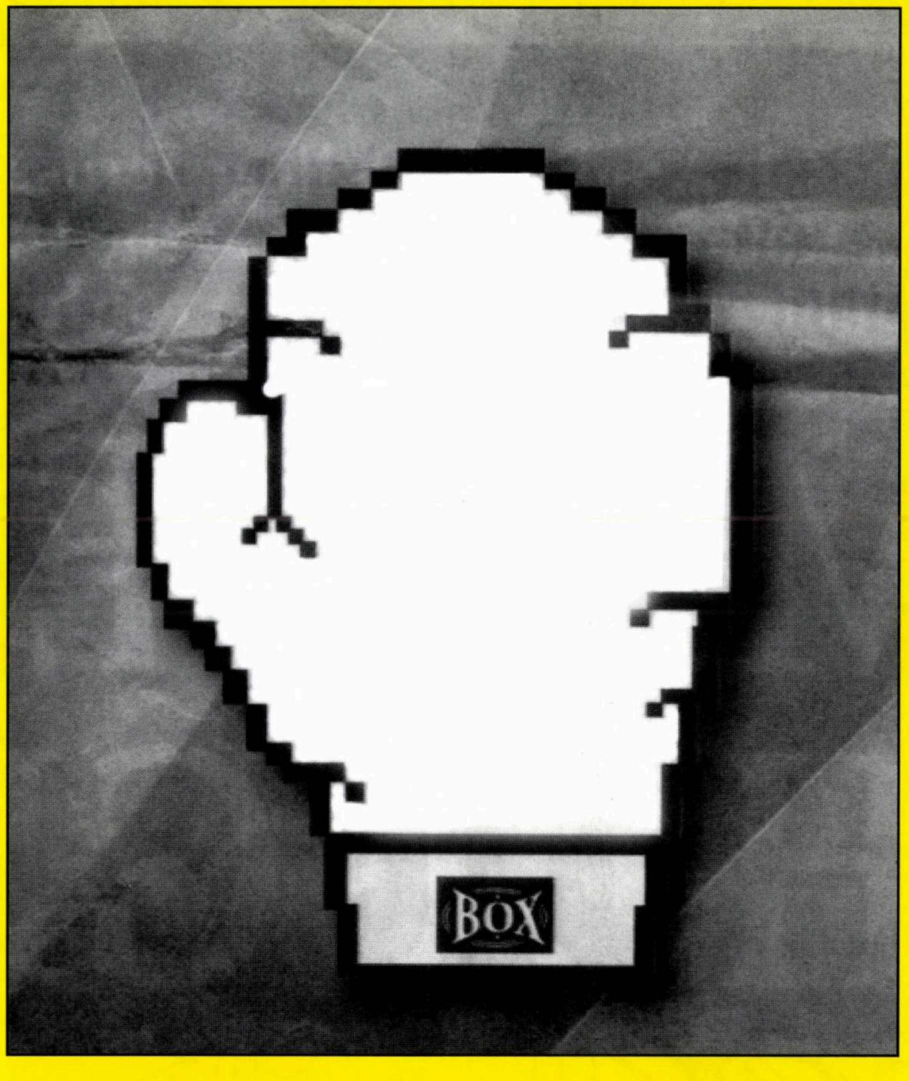

Asta trebuie. Un pumn fără milă
la plexul celor ce batjocoresc
legea şi ordinea israeliană.

9 771565 702005 11
2/11/2008 מינימום

■ ANUL XXII ■ NR. 260 ■
■ NOIEMBRIE 2008 ■
■ 16 SHEKELI ■

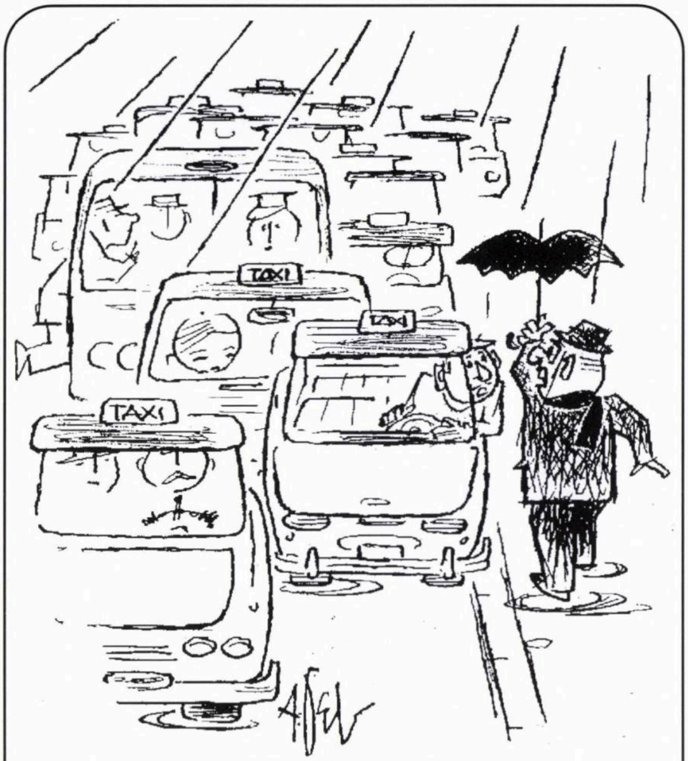

– Doriți un taxi?
– Nu, că sunt grăbit!

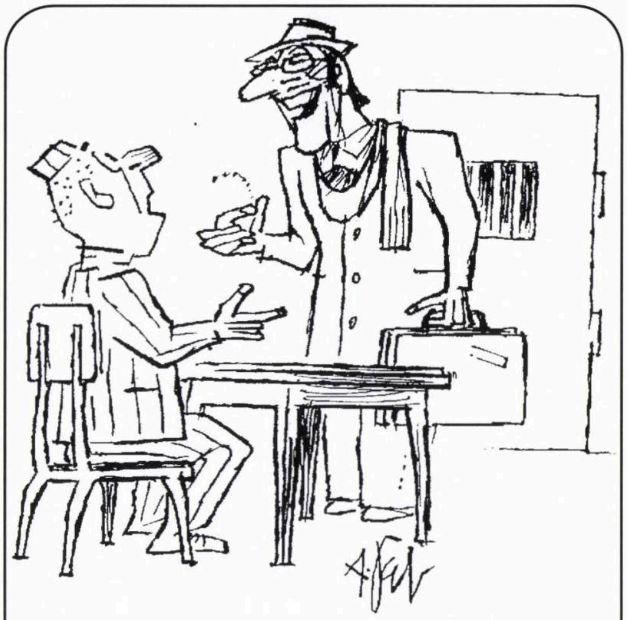

– Deci să am încredere în justiție, domnule avocat?
– Da, cunosc eu un judecător de încredere! Nu e scump!

Câteva caricaturi de A.Poch

Câteva caricaturi care vorbesc despre stările din România, dar şi – sorry! – din alte ţări mai calde.

(Din abumul "Spinii trandafirilor",
scrişi de Ion Bucheru, desenați de Albert Poch;
ed. SemnE, Bucureşti, 2008)

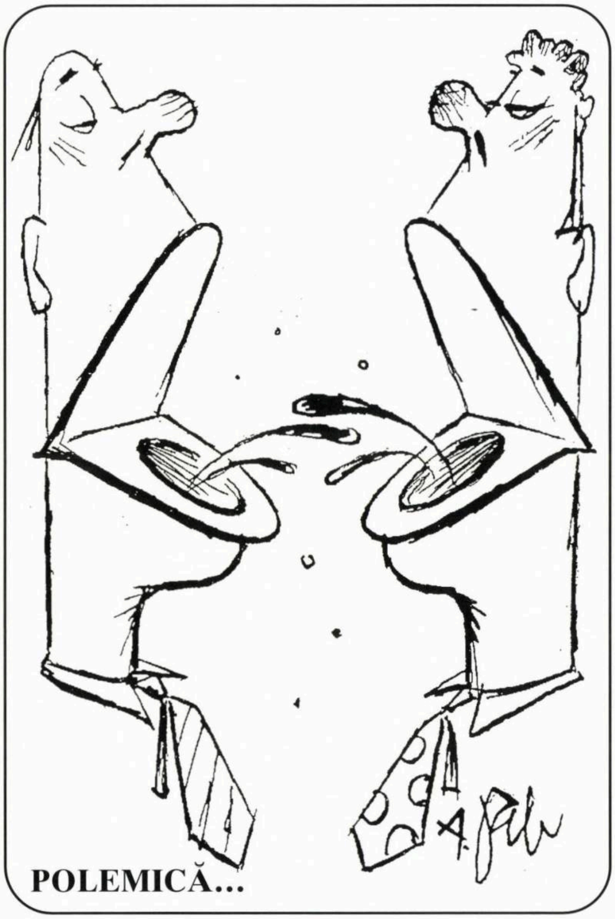

POLEMICĂ...

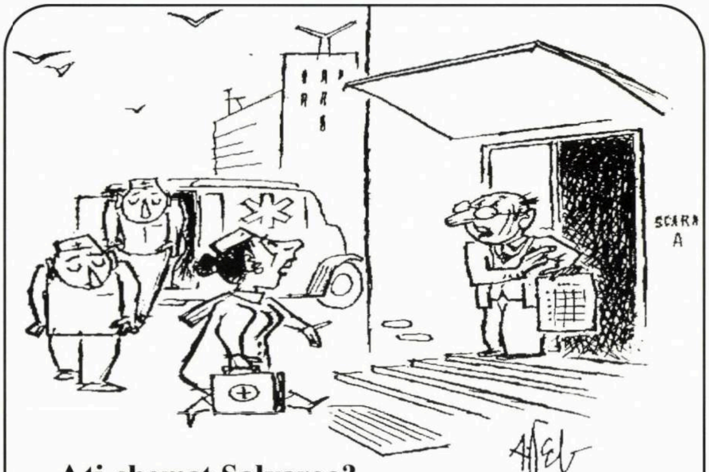

– Ați chemat Salvarea?
– Da, că vreau să afişez întreținerea!

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI

Ceea ce înseamnă 26 Octombrie

Singura ţară din lumea occidentală unde au loc pogromuri împotriva evreilor

Care să fie această ţară? Nu vă mai frământaţi creierii să o găsiţi pe hartă. Şi nu-i chinuiţi pe prietenii dumneavoastră la telefon, seara târziu, când toată lumea e la televizor, cu întrebarea. De luna trecută cunoaştem răspunsul. De luna trecută, adică mai precis din ziua de Yom Kipur.

Să fie într-adevăr legată această supremă sărbătoare de istoria neamului nostru? Aşa s-ar zice. Până acum vorbeam de războiul de Yom Kipur, din octombrie 1973: atunci, atacând Israelul prin surpriză, armatele arabe şi-au arătat voinţa de a trece prin foc şi sabie ţara evreilor. De-azi înainte vom vorbi şi despre Pogromul de Yom Kipur, când arabii, aflaţi de astă dată înlăuntrul graniţelor noastre, şi-au arătat, în alt chip şi cu alte mijloace, voinţa de a distruge Israelul.

Extrase dintr-un editorial de Caroline Glick, din "Jerusalem Post":

«...Pogromul dezlănţuit de arabi în Acco de Yom Kipur constituie (încă) un semnal de alarmă. Cei 200 de arabi israelieni care au spart geamurile a 100 automobile evreieşti şi au incendiat şi jefuit câteva zeci de magazine evreieşti în ajun de Yom Kipur, în timp ce urlau: "Allah Akhbar!" şi "Vă omorâm dacă ieşiţi din casă!", şi-au dat arama pe faţă la modul cel mai limpede şi convingător.

Ei nu-i suportă pe evrei. Ei nu doresc să trăiască în pace cu Israelul. Ei nu recunosc autoritatea legilor israeliene. Ei nu vor să fie consideraţi cetăţeni israelieni.

Iar dacă actele de violenţă nu ne ajută în suficientă măsură să înţelegem cum stau lucrurile, atunci să ne uităm cu atenţie la invitaţiile pentru Festivalul teatral arab şi la programul acestuia.

Liderii arabi din Acco au hotărât să organizeze propriul lor festival în chip de răspuns la decizia primarului Shimon Lankry de a amâna, pentru o dată ce va fi anunţată ulterior, Festivalul anual de teatru alternativ din Acco. Lankry s-a temut că Festivalul va prilejui un nou val de violenţe.

Arabii au dat festivalului lor numele "Acco nu este singur". În invitaţiile trimise locuitorilor arabi din oraş, organizatorii au scris: "Noi nu ne vom supune legilor de urgenţă care au fost promulgate după atacurile coloniştilor (coloniştii fiind cetăţenii evrei din oraş). Coloniştii încearcă să înfăptuiască purificarea etnică a cartierelor din răsăritul oraşului. Noi organizăm aceste activităţi pentru a marca importanţa oraşului Acco ca centru al istoriei, geografiei, culturii şi turismului palestinian".

Aşadar, pe scurt, "Acco nu e singur" a fost organizat pentru a-i face pe arabi să înţeleagă mai bine suferinţele îndurate de arabi din cauza evreilor din Israel. Principalele atracţii ale festivalului includ un film care înfăţişează Intifada din octombrie 2000 din perspectiva arabilor, o piesă cu un singur personaj care vituperează împotriva felului cum evreii îi persecută pe arabi şi Autoritatea Palestiniană, şi un film "artistic" unde se vorbeşte despre suferinţele unui arab care a plecat din Acco în 1948, drept urmare a "agresiunii" evreieşti, şi a murit într-un lagăr de refugiaţi din Liban.

Aici este cazul să facem o pauză şi să vedem mai cu de-amănuntul ce s-a întâmplat la Acco atât în ajun de Yom Kipur cât şi în seara după sărbătoare.

Miercuri seara, după terminarea rugăciunilor, potrivit obiceiului, evreii ieşiseră la plimbare pe străzi; nu circula nici o maşină, din respect faţă de sărbătoare.

În clipele acelea, numitul Jamal Tawfik, un locuitor al oraşului, intră cu maşina în cartierul Ben Gurion, locuit în majoritatea sa de evrei. Martorii oculari susţin că Tawfik circula cu mare viteză, geamurile maşinii erau coborâte şi dintr-un difuzor pus la maximum auzeai muzică peste tot. Era, pentru evrei, o provocare evidentă. Tawfik neagă că ar fi avut asemenea intenţii.

După unele mărturii, câţiva tineri evrei, scandalizaţi, ar fi dat cu piciorul în maşină, dar toată lumea este de acord că Tawfik a scăpat viu şi nevătămat şi cu maşina proprie neatinsă.

Imediat după acest incident, un arab – încă neidentificat – din Oraşul Vechi a transmis de la o moschee, prin megafon, că o bandă de evrei l-ar fi ucis pe Tawfik. Drept urmare, vreo 200 de locuitori arabi au năvălit în cartierul Ben Gurion cu topoare şi cuţite. Ei au distrus geamurile a 110 automobile, apoi au vandalizat prăvăliile evreieşti de pe străzile comerciale.

Deşi fusese chemată din vreme, poliţia a avut nevoie de câteva ore până să ajungă la faţa locului. Şi când a ajuns, n-a făcut nimic pentru a opri actele de vandalism ale arabilor. În seara următoare după ieşirea din Yom Kipur, locuitorii evrei au ieşit pe străzi, protestând în mod spontan împotriva huliganilor arabi. Iar arabii, la rândul lor, s-au întors în cartier.

De data aceasta, poliţia, echipată cu material împotriva tulburărilor de stradă, a reuşit să-i despartă pe arabi de evrei. Un grup de protestatari evrei, cerând răzbunare, a

minimum

Apare lunar
Redacția și administrația
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 80 șekeli
1 an (12 numere): 160 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 73 dolari
România – 68 dolari
U.S.A., Canada – 85 dolari
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 100 dolari
Insulele Fidji – 160 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.
Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

dat foc la câteva apartamente locuite de arabi. Arabii au continuat să jefuiască prăvăliile evreiești și să atace automobilele evreilor. Poliția a arestat tineri din ambele tabere.

În zilele ce-au urmat, liderii arabi au dat o declarație condamnând actele de violență "comise de ambele părți", cerând liderilor evrei să dea o declarație similară. Majoritatea fruntașilor evrei din oraș au refuzat. Așa cum a declarat șef-rabinul Iosef Iashar unui reporter: "Atâta vreme cât ei îi pun pe huliganii arabi pe același plan cu autorii actelor de răzbunare săvârșite de evrei în chip de răspuns, va fi foarte greu să ajungem la calmarea situației".

La nivel politic național, conducătorii Kadimei și ai Partidului Muncii au fost de acord cu punerea acestui semn de egalitate între cele două părți. Primul ministru Ehud Olmert, ministrul de Externe Tzipi Livni și ministrul Apărării Ehud Barak și subordonații lor au deplâns cu toții "actele de violență" și "fărădelegile", fără a menționa faptul că valul de violență a fost declanșat, aproape în întregime, de arabii din Acco.

Olmert a mers mai departe decât colegii lui. În cursul unei întâlniri cu diferiți activiști anti-israelieni din sectorul arab, inclusiv vicepreședintele departamentului de nord al Mișcării Islamice din Israel (aliată cu Hamas), Olmert a afirmat: "Este fără nici o îndoială că ani de zile arabii au fost discriminați, dintr-o serie întreagă de motive".

Făcând această declarație în fața unora din vocile cele mai anti-israeliene din societatea arabo-israeliană, Olmert a dat impresia că justifică fărădelegile despre care vorbim.

Poliția a reacționat la violența arabă cu pasivitatea cu care ne-am obișnuit în ultima vreme. Deplângând reacția întârziată și lipsită de eficiență a poliției, deputatul Yuval Steinitz, din Likud, a spus lucrurilor pe nume: "Ministrul Securității Publice (Avi Dichter) și comandantul Poliției (David Cohen) trebuie să demisioneze. Statul Israel a devenit singura țară din lumea occidentală unde au loc pogromuri împotriva evreilor".

...Radicalizarea mereu crescândă a arabilor israelieni, care astăzi se opun pe față și oficial la existența statului evreiesc, ne arată imbecilitatea planului guvernamental de "separare" de palestinieni prin retragerea din Iehuda, Shomron și Ierusalim.

Ținând seama că arabii israelieni și palestinienii consideră că fac parte din una și aceeași societate, nu există nici o posibilitate să ne separăm de palestinieni.

Dar faptul că între arabii israelieni și arabii palestinieni nu este nici o deosebire, nu înseamnă că n–ar exista nici o cale de a te împotrivi tendinței lor de a nega dreptul Israelului la existență. Dimpotrivă, faptul acesta te ajută să vezi singura cale de a face față primejdiei: restabilirea legii și ordinii atât în cadrul frontierelor bazate pe linia de armistițiu din 1949, cât și în zonele pe care Israelul le-a luat sub control în 1967. (Din păcate), liderii politici israelieni n-au făcut niciodată legătura dintre lege și ordine și iredentismul arabilor israelieni și palestinieni. Într-adevăr, de la tulburările arabe din 2000, Israelul a încetat pur și simplu să-și mai aplice legile în sectorul arab.

De-aici sentimentul de dispreț pe care atât evreii cât și arabii îl au față de lege și ordine; de-aici și tendința pe care o au atât evreii cât și arabii de a lua legea în propriile mâini.

Dar mai imprtant decât orice este că toate acestea au încurajat curentul extremist din sânul societății arabe israeliene. Departe de a-i îmbuna pe arabi, Israelul le-a arătat că au dreptate când resping autoritatea statului. Iar acest fenomen de respingere a Israelului crește pe măsură ce Israelul încearcă să-i îmbuneze.

Hotărându-se să nu-și exercite autoritatea asupra arabilor din Israel, ca și a Autorității Palestiniene, renunțând să mai pedepsească fărădelegile și agresiunile împotriva evreilor (ba chiar... răsplătindu-le), Israelul se va trezi, cu siguranță, în fața a noi și primejdioase atacuri.»

P.S. I: Evenimentele de la Acco au fost comentate pe larg – așa cum era firesc – de presa de limbă română. Extrase din articolul "Începutul celei de-a treia Intifade?", publicat de Doina Meiseles în "Jurnalul săptămânii":

«Incidentele provocate voit, după un plan bine pus la punct de conducătorii religioși musulmani care, din moschei, îndemnau populația arabă la provocarea unor dezordini cât mai mari – seamănă foarte mult cu acelea care, în Europa medievală, sau în cea dinaintea celui de-al doilea război mondial, prevesteau pogromurile.

Poliția a încercat să oprească lucrurile să degenereze, dar a făcut-o cu multă "delicatețe" și cu teama de a nu se face vinovată de aplicarea unei... "mâini forte"! Căci de la un timp încoace, fiecare polițist se simte, practic, amenințat de eventuale atacuri nefondate, care vin din partea stângii israeliene, fie din partea conducătorilor arabi – văzându-se puși în situația de a acționa sau nu în funcție de sfaturile unui avocat!

Or, poliția ar fi trebuit să acționeze nu cu mănuși de catifea. Nu, nu era și nu este o glumă sau o întâmplare ceea ce se petrece la Acco. Este, de fapt, materializarea – chiar mai devreme decât se așteptau și cei mai pesimiști dintre noi – a unor pronosticuri sumbre în legătură cu... cea de-a treia Intifadă!

Arabii vorbesc deschis despre acest lucru și, așa cum vizita lui Ariel Șaron la Muntele Templului, la 28 septembrie 2000, a fost pretextul celei de-a doua Intifade, tot așa "riposta" foarte naturală a cetățenilor pașnici din Acco la provocările arabilor tinde să fie "pretextul" pentru noi confruntări sângeroase.

Parcă-i aud pe cei cu "sufletul curat" și cu sentimentul "valorilor democratice" adânc înrădăcinate că-mi spun: "Noi nu putem face arabilor ceea ce ni s-a făcut nouă în țările Europei sau în țările musulmane unde trăia o mare populație evreiască". Oare acești posesori ai unei conștiințe de "iafei nefeș" nu văd deloc realitatea?

Arabii din Israel nu numai că nu se identifică cu populația evreiască, ci afirmă sus și tare că trebuie să dispărem din peisajul modern al zilelor noastre undeva în... mare!

Arabii israelieni, care și-au permis să-și arate pe față ura și intoleranța în zilele și nopțile celei de-a doua Intifade, trăgând fără nici un fel de opreliști în cartierul evreiesc ierusalmitean Ghilo și provocând incidente sângeroase, trebuie făcuți să înțeleagă cu forța – căci altfel nu vor să priceapă – că nu ne vom lăsa aruncați în mare.

Chiar și în Franța atât de democrată și tolerantă, în momentul când tulburările și incidentele provocate de arabii musulmani au luat proporții amenințătoare pentru liniștea populației franceze, autoritățile au știut să impună cu forța ordinea și legea. Sperăm încă și noi că guvernul actual, chiar așa slab și fără o linie precisă și hotărâtă, va ști să impună ordinea.»

TENDINȚE

Israel: Boolie vrea Premiul Nobel? Poate, dacă mai publică vreo 2-3 articole precum cel din "La Stampa", să dea lovitura

«În dorința lui de a obține aplauze în Occident și, poate, peste câtva timp, un Premiu Nobel, Boolie, așa îi spun amicii romancierului israelian A. B. Yehoshua, l-a conjurat (într-un articol din ziarul italian ultra-stângist "La Stampa") pe președintele american să-și retragă ambasadorul din Israel "pentru o perioadă nedefinită până ce vor fi evacuate toate avanposturile din teritorii. Pot să garantez că dacă Bush ar fi procedat așa, Israelul ar fi distrus, fără întârziere, avanposturile iar administrația SUA ar fi reușit să cimenteze încrederea israelienilor și palestinienilor în procesul de pace".

Apoi, Boolie s-a apucat să avertizeze comunitatea internațională împotriva înșelăciunilor puse la cale de israelieni, care atrag atenția numai asupra avanposturilor. "Israelul vrea să dea legitimitate tuturor așezărilor (din Yehuda și Shomron) unde trăiesc 250.000 de israelieni". Boolie vrea ca toți aceștia să fie izgoniți.

Dar asta nu e tot. Ținând isonul lui Mearsheimer și Walt (doi universitari americani care au publicat un studiu de răsunet împotriva "lobby-ului sionist" din Statele Unite, **n. red.**), el "demască" la rându-i, cu sete, "lobby-ul evreiesc" american care "a devenit un instrument puternic al Israelului de influențare a administrației SUA".»

(Dintr-un articol de Sarah Honig; în "Jerusalem Post", 2008)

Israel: Părerea lui Kissinger

«Faptul că Hamasul a devenit factorul dominant în teritoriile palestiniene reprezintă un lucru firesc. Hamasul reprezintă ideologia care, vreme de decenii, a împiedicat recunoașterea deplină a Israelului de către OEP. Și care l-a împiedicat pe Arafat să accepte divizarea Palestinei la Camp David, în anul 2000, în timp ce punea la cale două Intifade succesive și sprijinea – câteodată explicit, de cele mai multe ori implicit – terorismul.

Fiindcă, să nu ne înșelăm: în tabăra palestinienilor, dezbaterile s–au axat în mare măsură pe întrebarea dacă Statul Israel trebuie distrus numaidecât, în urma unei confruntări violente de amploare, sau, dimpotrivă, în mod treptat, în cadrul unei strategii pe etape, negocierile fiind ca un fel de armistițiu provizoriu.»

(Dintr-un articol de Henry Kissinger; în "Le Figaro", Paris; după "l'Arche", Paris, 2008)

Israel: Alo, B'Țelem! Să vă spun eu cui să dați camere video!

Persoana care vorbește așa este d-na Malka Weisberg, din Ierusalim. Revoltată din pricina inițiativei indivizilor din organizația "B'Țelem", pro-OEP-istă și anti-israeliană, de a oferi palestinienilor din teritorii, pe capete, sute și mii de camere video, îndemnându-i să filmeze toate persecuțiile cumplite de care se face vinovat Zahalul (gen un picior în fund și-un dos de labă celor care dau cu pietre în automobilele israeliene), sus-amintita a scris următoarele în "Jerusalem Post":

«Am doi copii care trăiesc în teritorii. Amândoi au familie, plătesc impozite, servesc în armată. Nici ei și nici vecinii lor nu aruncă pietre în arabi, nu-i insultă birjărește și nu le ard pământurile. Cărțile de școală ale copiilor lor nu propovăduiesc ura, așa cum fac manualele palestinienilor. Dar automobilele și autobuzele cu care călătoreau au fost lovite de nenumărate ori cu pietre.

Și eu am avut "privilegiul" de a fi atacată cu pietre, în timp ce-mi vizitam copiii. Dar, ciudat, nimeni nu mi-a dat o cameră video ca să filmez pietrele în zborul lor... Poate că B'Țelem ar trebui să dea camerele altor persoane. Să dea câte o cameră video fiecărui pacient palestinian care este tratat în spitalele israeliene, palestinienilor care studiază în universitățile israeliene, ba chiar și palestinienilor care-și fac cumpărăturile în centrele comerciale israeliene.»

România: America are grijă de Israel

(Așa se intitulează un articol din ziarul "Ziua", semnat de o cucoană care are, și dumneaei, grijă de noi.)

«Fratele cel mare al Israelului, America, îngrijorată de soarta țarii Sfinte, a instalat în statul evreu un radar antirachetă puternic, cu un an mai devreme decât fusese prevăzut inițial. Pentagonul a explicat acest demers invocând scopul de a consolida eficiența apărării regionale împotriva unor eventuale tiruri cu rachete balistice. Responsabilii Apărarii americane au explicat, într-un mod cam confuz, că instalarea radarului intervine pe fondul alertei provocate de programul nuclear și de cel al rachetelor balistice cu rază mare de acțiune ale Iranului, în special după ce Teheranul și–a multiplicat amenințările la adresa Israelului.

Israelul se declară, în permanență, amenințat, ba de Hezbollahul pro-șiit din Liban, ba de Siria, ba de Iran, cultivând și mediatizând marota pericolului că Teheranul s-ar dota pentru un atac nuclear. Multă grijă au americanii – nu printr-o simplă coincidență, tocmai în campanie prezidențială – față de Israelul care aduce, cui vrea și cui are interesul, multe voturi și mulți bani. Radarul, cu o rază de acțiune

Moartea lui Haider

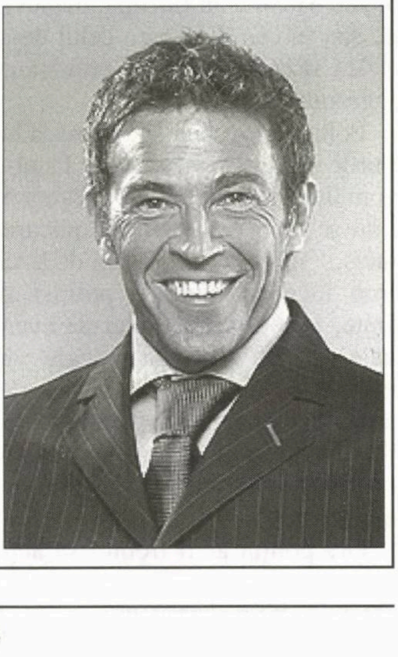

Jorg Haider, cunoscutul lider neonazist din Austria, a decedat în urma unui accident de automobil.

Potrivit unui purtător de cuvânt al poliției, Haider – așa cum s-a constatat la autopsie – s-ar fi urcat beat la volan, pierzând la un moment dat controlul asupra mașinii.

Dar majoritatea ziariștilor care au scris despre accident sunt de altă părere: trecând prin fața unui grup de membri ai partidului său, care îl aplaudau de pe marginea șoselei, Haider, în loc să țină mâna pe volan, a ridicat-o făcând salutul hitlerist.

de peste 2.000 de kilometri, a fost amplasat în deşertul Neghev, în sudul Israelului.

Înainte de a cultiva teama, deocamdată nejustificată, faţă de un potenţial atac din afară, Israelul ar trebui să-şi facă ordine "în propria ogradă", a cărei situaţie irită, de ani de zile, marile puteri şi blochează, sub umbrela SUA, implementarea oricărui plan de pace.

Deocamdată, despre negocierile israeliano-palestiniene relansate după şapte ani de îngheţ, în noiembrie 2007, cu ocazia conferinţei internaţionale de la Annapolis (SUA), se poate afirma că bat pasul pe loc. Progresele înregistrate în direcţia unui acord de pace sunt atât de timide, încât obiectivul de parafare a unui acord de pace până la finele anului sunt de-a dreptul utopice.

Şi, în aceste condiţii, în loc să–şi canalizeze energia spre soluţionarea conflictului cu palestinienii, Israelul se înarmează "pentru a se apăra". De cine?»

(Dintr-un articol de Ileana Cornea; în cotidianul "Ziua" – director: Mihai Pâlşu; Bucureşti, 2008)

Nota redacţiei "Minimum": Da. Chiar. De cine vrea să se apere Israelul? Întrebarea aceasta, cum vedem, o frământă pe d-na Ileana Cornea, ziaristă bine informată şi cinstită (şi, în plus, fără parti-prisuri). De cine? De Finlanda? De Mongolia Superioară? De insulele Faroe? De Luxemburg (absurd, deabia i–am bătut la fotbal)? De Mozambic? De Paraguay? De Buthan? De San-Marino? De Kirghizstan? De insulele Barbados? De insula Tonga? De Albania? De insulele Pago-Pago? De Trinidad-Tobago? De insulele Seychelles? De Monaco? De Madagascar? De cine?

Poate că cititorii noştri, mai bine informaţi în materie de politică internaţională, sunt în măsură să răspundă la întrebarea de mai sus.

Îi invităm să se gândească şi să ne trimită opiniile lor pe adresa redacţiei, cu menţiunea «Pentru d-na Ileana Cornea, ziarul "Ziua", Bucureşti.»

România: Cei şase milioane care au crăpat

«În cadrul "Zilelor culturii româneşti în Bazinul Ruhrului" la Bochum, în Germania, vor expune lucrări doi pictori care s-au remarcat prin faptul că au contrariat lumea artistică românească. Alexandru Rădvan va expune din seria "Omagiu lui Iuda", o pictură reprezentându-l pe Iuda gol, în agonie. Cel de-al doilea pictor este Sorin Tara, care, aşa cum ne informează de la Berlin publicistul William Totok, şi-a exprimat în mod deschis atitudinea faţă de "soluţia finală", vorbind cu dispreţ despre "cei şase milioane de ovrei care au crăpat...»

(Dintr-un articol de Mirel Horodi; în "Viaţa noastră", 2008)

Europa: Eurabia? (Da, aşa se pare...)

Au rămas adânc întipărite în memoria colectivă a popoarelor bătrânei Europe contactele cu lumea musulmană din ultimele două milenii. Consemnate în istorie de-a lungul veacurilor, ele s-au caracterizat prin natura lor sângeroasă, imprimată de o religie necruţătoare impusă – cel mai adesea – cu sabia, prin încercarea de a desfiinţa configuraţia statală a întregului continent. După invazia arabă a urmat cotropirea otomană. Însă, în ciuda eforturilor depuse de invadatori de a islamiza popoarele europene, identitatea statelor creştine s-a păstrat neştirbită.

Cel de al treilea val – al cărui început datează în urmă cu 5-6 decenii – se desfăşoară sub ochii noştri. El a debutat în mod insidios, îmbrăcând aspectul unei imigrări menite să satisfacă necesităţile crescânde de forţă de muncă ale ţărilor europene aflate într-o perioadă de avânt economic. Treptat însă şi-a dezvăluit caracterul său nociv, punând în pericol întreaga civilizaţie europeană. Atrăgând atenţia asupra acestei primejdii iminente, ziarista italiană Oriana Fallaci releva faptul că odată cu trecerea timpului "Europa se transformă mereu mai mult într-o provincie a Islamului, într-o colonie a Islamului". "Noii" Europe, cercetatoarea în domeniul istoriei Bat Ye'or i-a gasit şi un nume sugestiv: "Eurabia".

Câteva date statistice. Aproximativ 5% din populaţia europeană este alcătuită din musulmani (23 de milioane). În ultimii ani populaţia musulmană europeană s-a dublat. Se apreciază că până în anul 2050 musulmanii vor alcătui 20% din populaţia Europei.

Şi situaţia are toate şansele să se agraveze. Faţă de situaţia musulmanilor europeni, care înregistrează o masivă creştere numerică naturală datorită natalităţii crescute, natalitatea europenilor propriu-zişi este în scădere cu o treime. Se apreciază că dacă această tendinţă se va menţine şi chiar dacă imigraţia musulmană va înceta, populaţia ţărilor europene va scădea de la 375 de milioane de locuitori la 275 de milioane până în anul 2075. Pentru a–şi păstra, în astfel de condiţii, populaţia actuală, Uniunea Europeană ar trebui să integreze, anual, 1,6 milioane de imigranţi. Vid care va fi acoperit de Islam şi de musulmani.

Însă enumerarea acestor date statistice este cu totul şi cu totul insuficientă pentru a explica implicaţiile grave ale masivei imigraţii musulmane asupra viitorului ţărilor europene. "Concomitent cu declinul demografic european – afirmă istoricul Walter Lequer în cartea sa intitulată "Ultimele zile ale Europei" – "imigraţia a creat o imensă populaţie, mereu crescândă, de musulmani neasimilaţi, ostili ţărilor în care trăiesc şi hotărâţi să transforme Europa până a o face de nerecunoscut, printr-o combinaţie de metode violente şi neviolente".

Imigranţii musulmani europeni refuză sistematic integrarea în rândul populaţiei ţărilor unde s-au stabilit. Ei s-au izolat în adevărate ghetouri unde îşi continuă modul de viaţă tradiţional, "importat" din ţările de unde provin. Ei trăiesc după propriile lor legi şi obiceiuri, resping contactul cu popoarele în sânul cărora convieţuiesc. Mai mult decât atât: ei încearcă să impună Europei propriile lor viziuni asupra omului şi societăţii umane, regulile lor de viaţă stabilite în "Charia" (legea islamului).

Scopul lor mărturisit: transformarea treptată a ţărilor europene în ţări islamice. Din ce în ce mai pregnant se conturează ideea că eventualitatea ca musulmanii să se integreze în cadrul politico-social european este practic exclusă. Aşa cum avertiza Bassam Tibi, profesor la Universitatea din Göttingen: "Fie că Islamul se europenizează, fie că Europa se islamizează".

Un rol de seamă, poate cel mai important, în încercarea de islamizare a Europei îl reprezintă instituţiile religioase islamice şi cei care le deservesc. Este ceeea ce precizase, în trecutul apropiat, H. Erdogan, înainte de a deveni primul ministru al Turciei (şi este puţin probabil ca părerile lui să se fi schimbat de atunci): "Minaretele sunt baionetele noastre, cupolele sunt căştile noastre şi moscheile sunt cazărmile noastre".

În ultimele decenii, numărul moscheilor europene a crescut enorm. Numai în Anglia, de pildă, el se ridică la 1.350. În cadrul acestora îşi desfăşoareă activitatea peste 2.000 de imami (preoţi musulmani) al căror scop îl reprezintă radicalizarea imigranţilor musulmani (un mare număr dintre aceştia fiind cetăţeni britanici), mai cu seama a tineretului.

Rezultatul? Iată câteva date reieşind dintr-o anchetă efectuată de cercetătoarea britanica Munira Mirza: 37 la sută din populaţia musulmană (având vârsta între 16 şi 24 de ani) preferă instaurarea Chariei în locul legislaţiei britanice pe care, de altfel, ei nu o acceptă. 13 la sută din acelaşi tineret admiră organizaţiile teroriste de felul lui Al-Qaeda. 37 1a sută preferă şcolile coranice în locul celor englezeşti. O situaţie asemănătoare există şi în celelalte ţări europene. În Germania, de pildă, din cei 3,5 milioane de musulmani, 40 la sută consideră Constituţia ţării ca fiind incompatibilă cu Coranul. În Italia, Spania, Austria, Belgia sau Olanda situaţia nu este diferită. Şi ele sunt invadate de asociaţii ale imigranţilor musulmani (care se îndeletnicesc cu activităţi subversive puse în slujba terorismului internaţional), de moschei, universitaţi islamice, imami itineranţi, organizaţii nonguvernamentale – sprijinite din punct de vedere financiar de Arabia Saudită şi constituind o adevărată coloană a 5-a a islamului extremist.

Influenţa islamistă s-a exercitat şi asupra ţărilor din Europa de Est; deşi aici imigraţia nu a avut loc în proporţiile îngrijorătoare din statele vest-europene (în România, de pildă, din 100.000 de musulmani, 70.000 sunt de origine "autohtonă", restul provenind din ţările arabe). Totuşi, natalitatea scăzută din aceste ţări, în comparaţie cu cea a musulmanilor, ridică – în perspectivă – un semn de întrebare.

Şi aici islamismul încearcă – folosindu-se de paravanul unor organizaţii neguvernamentale – să radicalizeze populaţia musulmană.

Funcţionează, în Romania, în deplină legalitate, aşa-numitele fundaţii islamice, care sunt departe de a fi ce se străduiesc să pară. Printre cele mai cuoscute se numără: "Taiba", "Liga islamica", "Fundaţia de servicii islamice", "Tuna" şi "Mesajul".

"Taiba", de pildă, este strâns legată de grupările teroriste arhi-cunoscute "Fraţii musulmani" şi "Hamas". Ea este subvenţionată din străinătate din fondurile destinate terorismului internaţional. "Fraţii musulmani" îşi desfăşoară activitatea prin intermediul "Ligii islamice şi culturale" şi al aceleiaşi fundaţii "Taiba". Folosind aşa-numitele centre islamice, casele de rugăciuni şi moscheile – toate dotate cu aparatură modernă în vederea editării şi multiplicării materialului propagandistic islamo-fascist – aceste organizaţii îşi propun drept scop recrutarea de prozeliţi, organizarea de tabere de pregătire în spirit islamist a tineretului musulman şi, posibil, planificarea de atentate teroriste. Nu întâmplător, în urmă cu câtva timp, autorităţile române i-au expulzat din ţară pe preşedintele şi vice-preşedintele Federaţiei Islamice din România, acuzaţi de propovăduirea fundamentalismului islamic extremist.

Reprezintă o primejdie reală pentru România activitatea subversivă a islamismului? Răspunsul este afirmativ. "Potenţialul de pericol la adresa siguranţei naţionale a României este, teoretic, însemnat" – apreciază Serviciul Român de Informaţii SRI. El creşte odată cu trecerea timpului. Poate că, în lipsa unor măsuri radicale menite să-l înlăture, cuvintele rostite de Muamar Kadhafi, conducătorul Libiei, într–un discurs televizat transmis de "Al-Jazeera", exprimă o tristă realitate posibilă. "Islamul – afirma el – va cuceri Europa fără violenţă şi doar în câteva zeci de ani".

Corespondenţă de la
ADRIAN IANCOVICI

Nota Redacției: Ura arabilor la adresa țărilor unde trăiesc (bine, să nu le fie de deochi) s-a făcut simțită luna trecută, în mod spectaculos, pe teritoriul generoasei Franțe. La începutul meciului de fotbal Franța-Tunisia, de la Paris, miile de tineri musulmani din tribune (cu carnet de cetățean francez în portofel) au fluierat cu sete și cu "huo, la oase!" Marseilleza, imnul național, scuipând drapelul roș-alb-albastru și călcându-l în picioare pe gazon. Se repetase, ca trasă la xerox, situația de-acum câțiva ani, din timpul meciului Franța-Algeria. Scandalul a fost imens, a doua zi toată lumea politică, precum și toată presa, de la stânga la dreapta (inclusiv lepădătura stângistă), a condamnat marea nerușinare și marele huliganism; a treia zi, însă, subiectul a dispărut de pe afiș. Un cuvânt de ordine: mucles! a închis gura tuturora. *Establishmentului* îi era teamă ca indivizii din periferiile Parisului să n-o ia de la capăt din nou, ca în 2005, cu incendierea automobilelor, a școlilor și a posturilor de poliție.

Și-atunci? Și-atunci, eu vă propun să nu mai râdeți de colonelul Kadhafi!

Germania: doamna Kapo contra dl. Broder

Subiectul nr. 1 din lumea evreiască din Germania îl constituie conflictul dintre d-na Kapo (așa-i spun mulți) și un cunoscut publicist.

Hecht-Galinski

Evelyn Hecht-Galinski

Pe d-na o cheamă Evelyn Hecht-Galinski. Fiica răposatului Heinz Galinski, fost deportat la Auschwitz și cel dintâi președinte al comunității evreiești din Berlinul de după război, ea s-a distins prin câteva atacuri de mare violență împotriva sionismului și a Statului Israel. A declarat nu o dată, așa cum ne învață cupletul la modă, că sionism=nazism, că nu există nici o deosebire între regimul de la noi și regimul hitlerist. În 2007, ea a apărat la radio și TV poziția episcopilor catolici Gregor Hanke și Walter Mixa, care, după ce vizitaseră Israelul și teritoriile, au spus, între altele, că pentru ei Ramallah este ca Auschwitzul. În plus, Evelyn Hecht-Galinski a declarat că aprecierile celor doi episcopi la adresa Israelului sunt "foarte moderate".

D. Henrik M. Broder este unul din cei mai cunoscuți publiciști evreo-germani din zilele noastre. Într-o scrisoare adresată postului de radio West-Deutsche Rundfunk (unde femeia în cauză se produce destul de des), el a subliniat că "declarațiile antisemite și anti-sioniste sunt specialitatea ei" și că nu era cazul să fie invitată la masa rotundă organizată cu prilejul aniversării Israelului. Auzind acestea, d-na Galinski s-a supărat. Ea n-are nimic împotrivă să fie etichetată de antisionistă, dar nu admite cu nici un chip să o faci de antisemită (v-ați prins?). Considerându-se insultată și calomniată, ea i-a cerut lui Broder să-și retragă neîntârziat acuzația, amenințându-l că, în caz contrar, o să-l dea în judecată.

Henrik M. Broder

Broder a răspuns la amenințările de mai sus cu un "hai sictir" pe nemțește.

Încercând să iasă din încurcătură și știind că justiția s-ar putea să-i dea câștig de cauză jurnalistului, d. Gernot Lehr, avocatul doamnei, i-a propus lui Broder o formulă de compromis, o înțelegere menită să evite procesul. Dar Broder a refuzat, declarând presei: "Nu pot să fiu de acord cu un document prin care se permite antisemiților să hotărască ei ce este antisemitismul. E ca și cum pedofilii ar avea dreptul să decidă ce înseamnă să iubești cu adevărat copiii".

Acum, urmează probabil să ne vedem la tribunal.

Între timp, întrebat ce părere are despre conflict, Stephan J. Kramer, secretarul general al Consiliului Central al Evreilor din Germania, a scris:

"Eu împărtășesc punctul de vedere al lui Henrik M. Broder. Este un caz rar să întâlnești evrei în Germania exprimându-se ca un antisemit și anti-sionist, iar d-na Hecht-Galinski este o figură reprezentativă (a acestei categorii). Este evident că ea dă glas urii de sine atunci când face declarații de acest fel, antisemite și anti-sioniste".

Londra: Impresiile unui ziarist român

Preşedinta Asociaţiei Britanice de Surfing s-a declarat „extrem de şocată“ de decizia companiei British Airways de a nu mai transporta plăci de surf. Asociaţia a lansat o petiţie de protest. Surferii se declară nedumeriţi pentru că sunt permise în continuare bicicletele în avioane, ca şi instrumentele muzicale voluminoase. În calitate de afon, soarta instrumentelor muzicale mă lasă rece, dar în calitate de biciclist mă uit de sus la surferi. Îmi place ideea că aş putea, la o adică, deşi nu cred să ajung, să iau o bicicletă în avion.

În schimb, simpatizez cu alt protest: lucrătorii de la metroul londonez protestează pentru că sunt tot mai mult înlocuiţi cu maşini automate. Ele îţi dau bilete, îţi dau rest, îţi dau indicaţii etc. În calitate de nou-venit, sunt speriat de maşinile automate. Nu văd o maşină bătându-mă uşor pe umăr pentru că am greşit intrarea şi ţipând la colega-maşină de la intrarea vecină: „dă-i drumu', că s-a încurcat, săracu'!“. Probabil că după ce o să mă prind cum e cu cele 13 linii de metrou care se tot intersectează de capul lor şi după ce învăţ să recuperez restul de la o maşină, protestul lucrătorilor mi se va părea inutil. Deocamdată, am semnat o listă de susţinere pe care am primit-o cu broşura care mă anunţa ce linii sunt suspendate şi între ce staţii, în week-end-ul următor.

Organizaţia „The Campaign Against Monica Ali's Brick Lane“ a protestat şi ea. Brick Lane este o zonă din Londra locuită de imigranţi din Bangladesh. Monica Ali este autoarea unui roman despre o fată din Bangladesh adusă la Londra printr-o căsătorie aranjată. Din câte înţeleg eu, necitind romanul, apare şi o poveste de dragoste cu un alt bărbat. E clar: sex + controversă = best-seller. Acum a apărut şi filmul. Am uitat să vă spun că romanul se numeşte "Brick Lane". Nervoşi că zona lor ar putea căpăta faimă proastă, rezidenţii au tot protestat. În plus, erau iritaţi pentru că lumea ar putea crede că imigranţii din Bangladesh sunt înapoiaţi şi nesofisticaţi. Ca să preîntâmpine o asemenea impresie, au ameninţat că vor arde romanul în public. În fine, filmul nu s-a turnat acolo şi oricum se pare că scenariul a îndulcit tonul critic la adresa condiţiei femeii musulmane. De pildă, soţul care îşi comandă nevastă din Bangladesh şi apoi este înşelat devine vocea înţeleaptă a comunităţii după 11 septembrie. Nu ştiu dacă asta l-a consolat.»

(Dintr-o corespondenţă de la Londra de Cristian Ghinea; în "Dilema veche", Bucureşti 2008)

Londra: Omul potrivit la locul potrivit

«Unul dintre cei nouă afgani care au primit dreptul să locuiască în Marea Britanie deşi au deturnat un avion a fost descoperit acum că lucrează la aeroportul Heathrow ca om de serviciu.

Nazamuddin Mohammidy a făcut parte din grupul care a deturnat o cursă aeriană afgană în anul 2000 pentru a ateriza în Marea Britanie, ameninţând că-i va ucide pe toţi pasagerii de la bord dacă nu li se garantează acordarea azilului.

Acum s-a descoperit ca Mohammidy, care are 34 de ani, a fost arestat pe când conducea o maşină în zona terminalului 5 a aeroportului Heathrow. Iniţial, poliţiştii au crezut că bărbatul este taximetrist "la negru", fără licenţă, însă au fost uluiţi să constate, după verificarea actelor, că el este unul dintre cei care au deturnat un avion în 2000. Bărbatul avea asupra sa chiar şi o legitimaţie de acces autentică a British Airways. Mohammidy şi cei opt afgani, care au pretins că fug de talibani, au deturnat o aeronavă a Ariana Airlines în februarie 2000, toţi fiind înarmaţi cu arme de foc şi grenade de mână. Atunci, pentru a nu se produce o tragedie de proporţii, Boeing-ul 727, care avea 160 de pasageri la bord, a fost deturnat spre aeroportul Stansted din Essex. Acolo, teroriştii au ţinut în şah poliţia şi trupele speciale SAS timp de patru zile, după care au decis să se predea. Toţi cei nouă au fost condamnaţi, însă ulterior, condamnările le-au fost anulate de Curtea de Apel. De atunci, aceştia au locuit în vestul Londrei în case sociale, fără să plătească nici un fel de chirie sau taxe, beneficiile pe care le primesc anual din partea statului ajungând la suma de aproape două sute de mii de euro.

Acum, Mohammidy locuieşte împreună cu familia sa. El este angajat la o firmă de curăţenie care are un contract cu British Airlines la aeroportul Heathrow. Surse din poliţie au insistat că legitimaţia acestuia nu-i permitea accesul pe piste, dar că totuşi îi permitea trecerea în zonele de securitate.»

(După o relatare de pe Internet, 2008)

Sub tipar!

Al. Mirodan:

Dicționarul Neconvențional

vol. III (G-H-I)

Gad
Gane
Gaster
Genunchi
Giordano
Gorun
Grafitti
Gras
Graur
Greșeală
Grossu
Grunea
Gurian
Har
Harakiri
Hăis
Herold
Hiena
Horodniceanu
Iacob
Iacobsohn
Iancu
Ianoși
Ignoranță
Ilian
Inadmisibil
Incalificabil
Infarct
Invidie
Iosifescu
Irineu
Ironie
Isac
Iser
Isterici
Iureș
Iszak

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...tratând cu sictir ameninţările cu moartea primite din partea islamiştilor din Anglia şi tipărite pe pagina întâi a tuturor marilor gazete, cântăreţul Paul McCartney (din celebra formaţie Beatles) a venit în Israel, a cântat cu mare, mare succes în faţa a 50.000 de fani alb-albaştri şi, la sfârşit, a mărturisit că se simte foarte bine la noi.

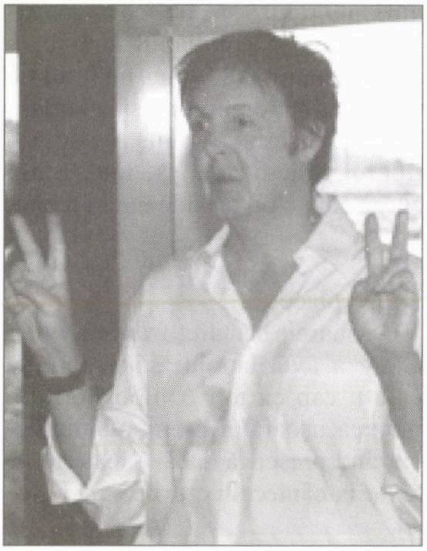

Paul McCartney la Tel Aviv: asta-i muzica ce-mi place

Nu ne place că...

...de la o vreme, motocicliştii şi biciclıştii aleargă în număr atât de mare şi cu asemenea viteză pe trotuarele Tel-Avivului (şi ale altor oraşe, de altfel) încât, dacă nu se schimbă ceva, în curând nu vom mai putea umbla pe stradă ca nişte oameni cât de cât normali.

Ne place că...

...deputatul Arie Eldad, din Partidul Uniunea Naţională, i-a cerut d-nei Dalia Itzik, preşedinta parlamentului, ca Knessetul să discute pe faţă şi pe îndelete despre islamizarea tot mai vizibilă a continentului european şi transformarea acestuia în Euro-Asia.

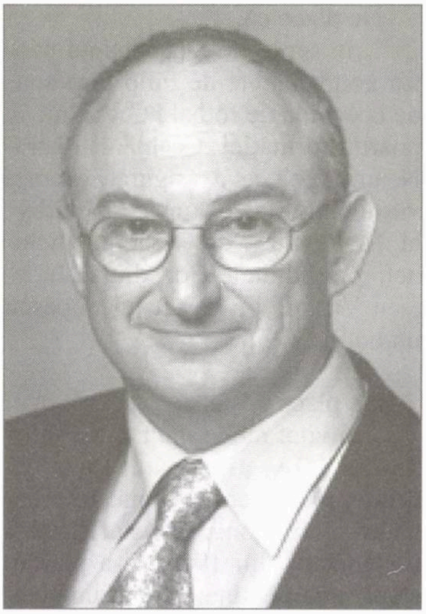

Deputatul Arie Eldad

Ne place că...

...în zilele când se discuta despre viitorii candidaţi la funcţia de vicepreşedinte al Statelor Unite şi circulau prin ziare tot felul de nume de favoriţi, un cunoscut filozof şi publicist american, Thomas Sowell, a scris într-un articol de răsunet: "Vreau un evreu a cărui amintire despre Holocaust este încă proaspătă în mintea lui şi pe care l–au scos din sărite toţi tâmpiţii cu prosoape în cap din Orientul Mijlociu"; dar cel mai mult şi mai mult ne place că numitul Jowell este negru.

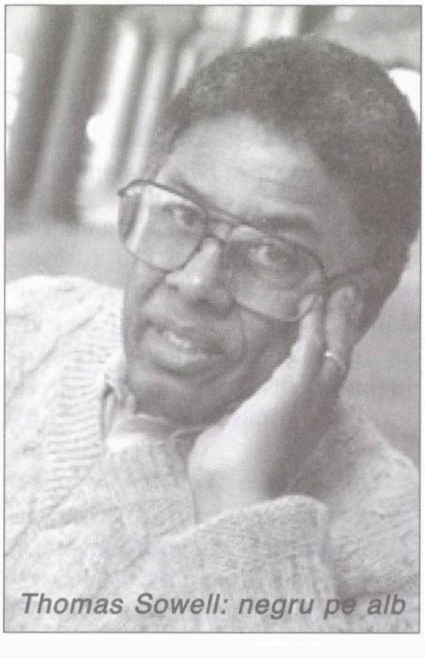

Thomas Sowell: negru pe alb

Ne place că...

...în Brazilia a fost descoperit Jurnalul ţinut în anii '70 de vestitul medic-ucigaş SS-ist Joseph Mengele, şi că, între alte însemnări s-a găsit una care confirmă legăturile strânse dintre nazism şi lumea islamică. Aşa cum se putea citi în "New York Times", Mengele se arăta furios pe faptul că "marile puteri nu au împiedicat acţiunile militare israeliene pe pământurile palestinienilor".

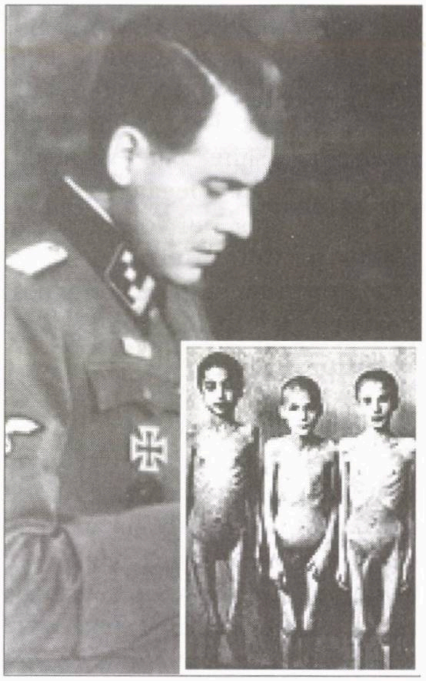

Joseph Mengele

Nu ne place că...

...luna trecută, la Bucureşti a

fost frig (un frig totalmente antipatic şi neobişnuit pentru perioada aceasta a anului).

Ne place că...

...salariaţii primăriei Haifa au protestat, furioşi. împotriva faptului că zece membri din comitetul sindical al importantei instituţii au participat, unii cu nevestele sau amantele, la o conferinţă à propos de curăţenia oraşelor, care s-a ţinut la hotelul de lux "Regina din Saba-Hilton" de la Eilat şi ale cărei cheltuieli au fost suportate din fondul de pensii al funcţionarilor.

Nu ne place că...

...banii (20.000 de lire sterline) colectaţi pentru o acţiune caritabilă în favoarea copiilor nevoiaşi (Children in Need) de către postul de televiziune BBC Londra au fost daţi, în secret, şcolii comunitare din Leeds, Yorkshire, care, la rândul ei, având strânse legături cu islamiştii din oraş, au folosit aceste fonduri pentru recrutarea şi instruirea teroriştilor care au provocat atentatele din 2005, de la Londra, soldate cu 52 de morţi.

Nu ne place că...

...producătorii jurnalului de seară (ora 20) de la Canalul 2 al televiziunii au ajuns până acolo cu nesimţirea încât, după numai 7-8 minute de ştiri, întrerup emisiunea cu un calup de reclame, ţinându-te ostatec în faţa aparatului de TV din living şi silindu-te să aştepţi, fierbând, până la următoarele informaţii; **nu ne place,** în aceeaşi ordine de idei, că persoanele de la postul bucureştean ProTV procedează în acelaşi fel (ba chiar mai rău), întrerupând diferitele seriale (ca de pildă "Lacrimi de iubire") din cinci în cinci minute, de parcă ar voi să-ţi arate că, dacă vor, se p... pe tine.

Ne place că...

...în semn de recunoştinţă pentru golul marcat de Filip Popescu, de la echipa de fotbal FC Vaslui, în poarta formaţiei Ceahlăul Piatra-Neamţ (gol ce a asigurat victoria vasluienilor cu 1-0 în acest "derby" al Moldovei), d. Corneliu Bichineţ, preşedintele Consiliului Judeţean Vaslui, i-a dăruit lui Popescu un butoi de vin.

Ne place că...

...invitat nu de mult la un show Tv din SUA, astronautul Buzz Aldrin, care a ajuns pe lună, împreună cu Armstrong, în istorica zi a aselenizării din 1969, şi-a pierdut stăpânirea de sine; auzind un cetăţean care (partizan al teoriei complotului) o ţinea sus şi tare că imaginile văzute de noi toţi fuseseră trucate şi că cei doi cosmonauţi nu ajunseseră pe Lună, Aldrin s-a ridicat de pe scaun, i-a tras individului un pumn cinstit peste bot şi a plecat din studio trântind uşa.

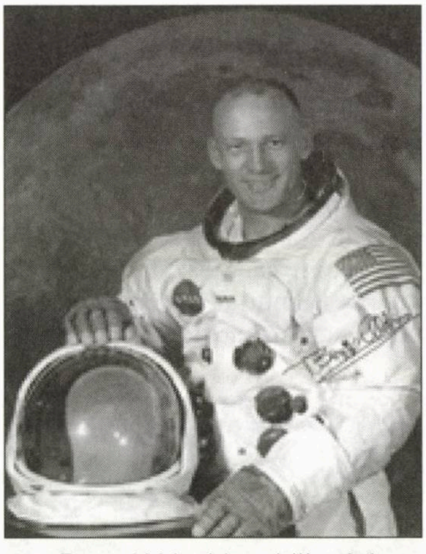

Buzz Aldrin: bine, băiatule!

Nu ne place că...

...ziarul american "The International Herald Tribune" a acceptat să publice câteva anunţuri mari (pe câte-o pagină de gazetă) prin care firmele specializate din întreaga lume sunt invitate să ia parte la o licitaţie pentru construirea a două mari centrale nucleare în Iran; **nu ne place,** de asemenea, că ziarul "Haaretz" le-a publicat la rându-i, în ediţia sa săptămânală în limba engleză (care apare în colaborare cu Herald Tribune); în plus, **nu ne place** că – întrebaţi de ce au tipărit anunţurile, cei de la "Haaretz" au răspuns că ei nu citesc reclamele primite de la "Herald" şi că, de regulă, nu refuză să publice anunţurile apărute în cotidianul american; dar cel mai mult şi mai mult **nu ne place** că, străduindu-ne să nu urlăm la citirea acestui răspuns, ne-am înfipt unghiile-n carne şi, uite, acum curge sânge pretutindenea în redacţie.

Ne place că...

...marele cântăreţ francez Julien Clerc a avut curajul să-şi aprindă paie-n cap cu toţi compozitorii de muzică uşoară ai momentului, declarând presei că dacă-n materie de texte la cântece lucrurile stau bine,

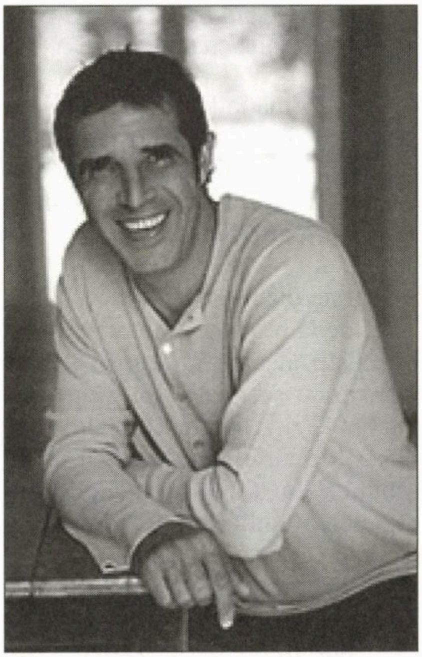

Julien Clerc:
ne-ai luat vorba din gură

în schimb la capitolul melodiei noi (dintr-acelea pe care omul să le reţină şi să le fredoneze), situaţia este catastrofală.

Ne place că…

…lunarul "Apostrof" din Cluj, condus de Marta Petreu, a iniţiat o anchetă interesantă în rândurile scriitorilor şi artiştilor pe tema "Sunteţi superstiţioşi?". Iată un fragmemt din răspunsul actriţei Elisabeta Pop, de la Teatrul din Oradea, aflată în prezent la Lyon (Franţa):

«Pentru cineva ca mine, care vine dinspre lumea scenei, superstiţia şi superstiţioşii sunt lucruri dintre cele mai fireşti. Iată de ce, mărturisesc sincer, eu nu mai râd de superstiţioşi şi nici nu-i mai iau peste picior. Am învăţat că oamenii superstiţioşi – artiştii, mai ales – sunt teribili de sensibili şi uneori au un echilibru psihic precar şi au nevoie de suportul superstiţiei pentru a recâştiga, fie şi temporar, încrederea în ei înşişi.

O colegă actriţă intra în scenă numai cu piciorul stâng, sfidând povestea cu "intră cu dreptul", alta avea mereu în mână "talismanul' ei, pe care nimeni n-a reuşit să-l vadă, fiindcă-l scotea în cabină din poşetă ş-l ţinea strâns în mână. Odată, pe când personajul ei era îmbrăţişat pe scenă, partenerul ei, un hâtru, a văzut ce era (şi mi-a spus şi mie, aflată în seara aceea la spectacol): un ciorăpel mototolit de copil, desigur al unicului ei fiu, la ora aceea ditamai doctorul! "Ce crezi că strânge ea în mânuţa-i delicată? Un ciorăpel!". Un ciorăpel, dar ce dezastru când îl uita acasă! Odată, la o vizionare cu tot ministerul şi "tot partidul", îşi uitase ciorăpelul în altă poşetă. Ei bine, a luat un taxi, a spus că dă o fugă să-şi aducă medicamentele absolut necesare şi s-a întors de-acasă, fireşte, cu… ciorăpelul. E drept că a jucat impecabil…

Alţi actori nu rostesc pe scenă anumite cuvinte ("dracu", de pildă), înlocuindu-le cu altele.

Regretatul actor Ion Mâinea (plecat foarte de curând dintre noi) a păţit ceva ce i-a dat multă vreme de gândit. Juca în spectacolul "Amadeus" al lui Ducu Darie. A fost un Salieri greu de uitat. Pentru cine nu-şi mai aduce aminte piesa, voi aminti că mediocrul compozitor, rivalul lui Mozart, "se prinde" în faţa lui Dumnezeu să se abţină de la tot ce i-ar putea înveseli şi îndulci viaţa, în schimbul unui talent cel puţin egal cu al "obraznicului, impertinentului puşti Wolfi". Dar cum, se pare, Dumnezeu nu l-a ascultat, Salieri proferează, privind spre înaltul cerului, un fel de blestem, oricum, o ocară la adresa Creatorului. Ion Mâinea, mai convingător decât credea el însuşi, şi-a rostit replicile cu o obidă care, cine ştie, ascundea ceva şi din propria amărăciune… Ei bine, după premieră (succesul a fost imens) actorul alunecă pe asfaltul din apropierea casei şi-şi rupe piciorul. Despre alcool nici nu putea fi vorba, nimeni nu cred să-l fi văzut beat vreodată! Atunci? El susţinea că Dumnezeu l-a pedepsit, iar noi îl consolam spunându-i că prea s-a confundat cu personajul.

Cei apropiaţi regizorului Vlad Mugur ştiu foarte bine ce tragedii se năşteau din apariţia unor obiecte sau a unor persoane non grata în momentele decisive ale unei repetiţii sau înaintea unei premiere.

În ce mă priveşte, pe când eram şcolăriţă în orăşelul Lipova, ştiu că nu intram în şcoală înainte de a păşi în biserica catolică (clădirea vecină), unde era utrenia; spuneam "Tatăl nostru", ne stropeam (cu sora mea mai mare) cărţile cu apă sfinţită şi plecam liniştite. Să fi fost şi asta cauza că eram mereu premiantele clasei?

Verile mergeam în vacanţe la bunica, în comuna Ghioroc, spre Arad. De o bunătate rară, cumva resemnată, credincioasă, răbdătoare, buna ne spunea tot felul de poveşti legate de "boboteli", cum zicea ea, de farmece, şi văzând că ne mirăm, spunea: "Eu vă spun ce-am auzit, da' poate n-o fi fost chiar aşa".

Singura superstiţie care ne-a rămas până în ziua de azi – dar parcă nici nu e superstiţie, mai degrabă e un obicei, mă rog! – e descântecul de deochi. Ea zicea că "ţâpă cărbuni". Ce făcea? Dacă veneam din sat, de la biserică sau de pe la neamuri şi ne plângeam că ne doare capul, ea nu se speria, ci lua un pocal, punea în el trei linguri de apă (linguri de lemn, din cele adânci), dintr-o căldare cu apă"ne'ncepută", apoi arunca, pe rând, trei cărbuni aprinşi, descântând. Noi auzeam doar: "Dacă e pocită (deocheată) de bărbat… dacă de femeie, dacă de copil…". Spunea o rugăciune, făcea cruce cu cuţitul (cu el punea cărbunii), ne dădea să bem de trei ori, apoi arunca apa în grădină, pe pământ curat, întorcea pocalul cu gura n jos şi gata leacul! Ne arăta înainte: "Vezi, te-o pocit femeia aia sprâncenată, că tare s-o mai uitat la tine, fată!". Ştia, fiindcă urmărea care cărbune se duce la fund! Ciudat, doi pluteau, unul se ducea în fundul cănii! Oricum, nouă ne trecea îndată orice durere. Magie? Autosugestie? Homeopatie?

Cert e că şi azi, fiind, la rândul meu, bunică, de câte ori văd că nepoţeii mei dau semne de "rău" când ne întoarcem din locuri cu lume multă, le "ţâp" şi eu cărbuni. Cum n-am cărbuni, am reţinut de la fata bunicii, mama mea, că poţi arde beţe de chibrit care cad sfârâind în pahar. Şi cum buna nu ne-a spus şi descântecul, era secretul ei, ne-a zis odată: "Spuneţi şi voi o rugăciune". Ei bine, funcţionează! Dacă nu mă credeţi, încercaţi!

Eu cred că, atunci când o persoană sprâncenată te priveşte, duce *cu ea, de la tine, o parte din energia ta, pe care, cu grijă, ți-o aduci înapoi...*

Mai cred în trifoiul cu patru foi. În orice livadă m-aș afla, când văd trifoi, caut firul cu patru foi. Îl găsesc aproape întotdeauna și, cel puțin în ziua aceea, îmi poartă noroc! Odată am lipit cu scotch un trifoi norocos deasupra patului copiilor mei, pe perete. Fina noastră, micuță, Dina, s-a dus acasă și și-a desenat un trifoi cu patru foi deasupra patului, cu o carioca verde.»

Nu ne place că...

...în "Jurnalul săptămânii" am găsit (iarăși) o exprimare greșită, din acelea care bântuie fără sfârșit prin *alia*. Astfel, am citit zilele trecute:

«Un grup de scriitori și poeți, printre care A. B. Iehoșua, David Grossman, Amos Oz etc. i-au trimis o scrisoare prim-ministrului Ehud Olmert» etc. etc.; or, nu se poate spune "un grup de scriitori și poeți"; dacă nu orice scriitor este și poet, în schimb toți poeții sunt, prin firea lucrurilor, scriitori; așadar, corect ar fi fost: "Un grup de scriitori, printre care" etc. etc.

Nu ne place că...

...binecunoscuta "Beit Hagefen" din Haifa, înființată la începutul anilor '60 cu scopul de a promova înțelegerea dintre evrei și arabi, a căzut în vremea din urmă în mâinile islamiștilor, devenind un focar de ură anti-israeliană; astfel, așa cum a remarcat avocatul Amnon Linn, în săptămânalul "Yediot Haifa", la un recent târg de carte arabă, vizitatorii au avut prilejul să răsfoiască și să cumpere: 1) o carte care-l elogia pe Bin Laden și propovăduia conceptul jihadului împotriva Occidentului și evreilor; 2) o carte despre istoria militară a evreilor, unde se subliniază faptul că evreii sunt niște eretici, dușmani de moarte ai credincioșilor, și că Domnul i-a blestemat; 3) o carte, intitulată "Cutremurul palestinian", al cărei autor susține că evreii n-au nici un drept asupra Palestinei ș.a.m.d.

Nu ne place că...

...în Israel există un avocat la 202 locuitori.

Nu ne place că...

...după ce au furat noaptea peste 50 de capace de fier care acoperă gurile de canalizare, hoții de fier vechi din Natzeret-Illit s-au apucat – așa cum aflăm din buletinul "Perspectiva" – să fure și gardurile de fier de la casele oamenilor.

Nu ne place că...

...așa cum citim în "Dilema Veche", din București, un suporter al echipei de fotbal FC Rapid l-a avertizat, printr-un E-mail, pe jucătorul Daniel Pancu, că dacă pleacă la "Steaua", el își omoară copilul.

Clinica de medicină alternativă
„Anita – Rehovot”
condusă de un doctor în medicină

HOMEOPATIE ● ACUPUNCTURĂ ● PLANTE MEDICINALE

Tratăm cu succes:

• Dureri de orice origine • Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate • Insomnii • Impotență •
• Prostată • Diabet • Colesterol • Hipertensiune •

De asemenea:

• Scădere în greutate • Întreruperea fumatului •

☎ **08/941-4254**
08/945-6135

Carol Isac

Ce toamnă, Doamne, ce toamnă! A fost mai întâi Marius Mircu, decanul de vârstă al condeierilor din *trib*. A fost, pe urmă, Iona Atlas, dramaturgul. A fost, numaidecât după aceea, Martin Marcus, ziaristul de talent, secerat la numai 54 de ani. Şi, zilele trecute, când florile de pe mormintele confraţilor duşi nici nu apucaseră să se usuce, am aflat, consternaţi, de încetarea din viaţă pe un pat de spital a criticului literar şi gazetarului Carol Isac.

Ştiam că este bolnav, ţintuit la locuinţa sa din Petah Tikva de o maladie a picioarelor, însă era pe deplin lucid, discuta normal cu toată lumea şi, culcat cu faţa la pernă, scria; scria, fără încetare, articole pentru "Jurnalul săptămânii", pentru Radio Kol-Israel şi pentru noi, cei de la "Minimum". Cu o zi înainte de moarte, se simţise mai rău; soţia lui, Mina, îngrijorată, a chemat o ambulanţă, cerând să fie dus la spital. Internat la "Beilinsohn", i s-au făcut toate analizele necesare; situaţia nu părea disperată. Dar, la începutul nopţii, începu să respire greu. Medicii l-au pus sub oxigen, sperând că bolnavul îşi va reveni.

Nu şi-a revenit. S-a stins încet-încet, tăcut, precum era în viaţa cea de toate zilele. Peste cinci luni, în 2009, ar fi împlinit 80 de ani.

❖

Carol Isac a scris mult şi despre mulţi. Despre el s-a scris mai puţin: la aceasta a contribuit din plin şi modestia sa neobişnuită. El a refuzat, de pildă, să-şi adune într-o carte scrierile sale răspândite prin ziare şi reviste. Dar se va vorbi şi despre el. Acum, după moarte, când a început să bată ceasul amintirilor, vom avea surprize din partea celor ce l-au cunoscut mai îndeaproape.

Până atunci, să vedem cum este el înfăţişat în paginile "Dicţionarului Neconvenţional" al lui Al. Mirodan:

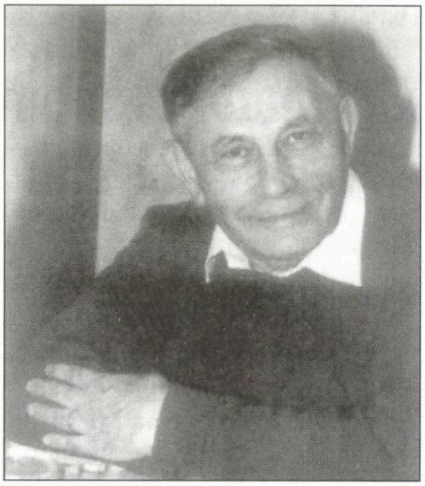

«**Isac, Carol** (n. Roman, 1929), critic literar şi de teatru, a început ca teatrolog, fiind ani de-a rândul secretar literar al Teatrului din Bacău. Colaborează la "Contemporanul", "Tribuna", "Teatrul". Atheneu", "Revista Cultului Mozaic" ("Realitatea Evreiască" de astăzi). Scoate trei cărţi, cuprinzând scrierile sale despre mişcarea teatrală: "Arc peste timp", "Teatrul şi viaţa", "Permanenţe în dramaturgie". Personaj discret, tăcut, molcom, ba chiar voit şters "în lume", el ascunde – iar din când în când dezvăluie – mari capacităţi de iniţiativă. La Bacău, editează (a fost ideea lui, şoptită directorului) "Caietele Teatrului Bacovia", iar mai târziu, când teatrele, care se treziseră cu subvenţiile de la stat tăiate sângeros, trebuiau să scoată bani din piatră seacă, a murmurat: las-că vă scap eu de bucluc. A redactat un supliment de divertisment, intitulat, cuminte, ca să nu se sperie *organele*, "Varietăţi". Tras în 100-200.000 de exemplare, publicaţia se vinde ca pâinea caldă (era o vreme, înainte de 1990, când nu găseai *varietăţi* la tot pasul), salvând bugetul teatrului şi îngăduind direcţiei să plătească salariile actorilor.

Stabilit în 1991 în Israel, Carol Isac lucrează o vreme la "Minimum", apoi devine redactor la nou înfiinţatul ziar "Ultima oră". El renunţă la teatru (nevoind să mimeze pe cunoscătorul dramaturgiei ebraice) în favoarea gazetăriei politice şi a criticii literare, numele său impunându-se, în câţiva ani, alături de Eugen Campus şi Esther-Elena Tacciu, printre cronicarii *atitraţi* ai mişcării scriitoriceşti din *alia*.

Publicist complet, capabil să înfăţişeze cu logică şi limpezime fenomenele politice, sociale, economice şi spirituale (mai puţin fotbalul) din Israelul de azi, el s-a ilustrat, întâi şi întâi, ca un atent şi generos comentator al creaţiilor literaro-artistice din *alia*. Isac este receptiv la tot ce se publică în mica noastră lume pe româneşte din Israel, caută (şi adeseori găseşte) ceea ce este bun, sau măcar acceptabil, în cărţile aflate pe masa lui de recenzent de la redacţie, sare întru oblojirea autorilor maltrataţi sau ignoraţi de alţi cronicari, găseşte o vorbă de alinare pentru fiecare. Toate acestea ne îndeamnă să spunem că Isac este o Maică Tereza a condeierilor din *alia*.

Maica Tereza nu era numai o călugăriţă plină de compasiune la adresa celor în suferinţă; ea conducea şi un spital în India, îngrijindu-se îndeaproape de fiecare bolnav în parte. Spitalul lui Carol Isac se află în camera sa mică de lucru de la "Ultima oră". Acolo obişnuiesc să vină, sau mai bine zis să se refugieze, fel de fel de necăjiţi din lumea literaro-jurnalistică a Israelului de limbă română. Aceştia intră în redacţia din strada Salame, din Tel Aviv, salută grăbit pe cei din redacţie, apoi se îndreaptă în vârful picioarelor spre camera lui Isac. Acolo, discută în şoaptă cu blândul critic, simţindu-se ca într-un adăpost împotriva katiuşelor verbale ce se aud din odăile pline de nervi şi tensiune ale redacţiei.»

A. VELUREANU-GAL

Un mare economist: Nicolas Spulber

Romanul unui băiat din Roman

Mi-a parvenit cu întârziere vestea că profesorul de ştiinţe economice Nicolas Spulber a murit, la vârsta respectabilă de 89 de ani, lăsând în urma sa nu numai o pleiadă de cercetători şi specialişti în domeniu, dar şi numeroase studii precum" Tranziţiile economice ale Rusiei: de la ţarism la noul mileniu"; "Economia americană: lupta pentru supremaţie în secolul 21" (Cambridge), "Economia comunistă în Europa estică" (publicat în 1957) sau "Redefinirea statului: privatizare şi reformă socială în economia industrială şi de tranziţie" (2006) etc. etc.

Nicolas Spulber s-a stabilit de mulţi ani în America, după o şedere de durată în Franţa, absorbind cu nesaţ cultura europeană şi americană. S-a născut în oraşul Roman ca unul din cei doi fii ai lui Jean şi Clara Grünberg: cel mare, Marcu (Miki) Clarian, devenit istoric, jurist şi publicist la Bucureşti, şi cel mic, Nicolas (în tinereţe, Nelu Grünberg). Marcu a vizitat deseori Israelul, vorbea curgător ebraica şi a ţinut de fiecare dată conferinţe de istorie iudaică sau despre impresiile sale din călătoriile prin lume legate de tradiţia iudaică, impresionând publicul originar din *tribul* nostru prezent în sala Bnei Brith din Tel Aviv. La Bucureşti, el a continuat să fie activ în cadrul Comunităţii evreieşti şi ca membru în comitetul Templului Coral.

Nicolas Spulber, departe de ţara natală, a făcut o carieră ştiinţifică excepţională. Stăpân pe câteva limbi – engleza, franceza, spaniola, germana etc. – n-a uitat (dimpotrivă) nici limba română, apropiindu-şi chiar unii colegi de la "Indiana University", unde el fusese profesor emerit, iar aceştia, ca nou veniţi, au găsit la Nicolas sprijin şi înţelegere (printre ei se numără profesorul de literatură comparată Matei Călinescu şi profesoara de canto Virginia Zeani).

Fiu său, Daniel Spulber, a urmat tradiţia tatălui, fiind la rându-i profesor de ştiinţe administrative, autor a 12 cărţi de specialitate. De la el şi Sue, soţia sa, am aflat că ei pregătesc un studiu despre "Familia Grünberg – de la Roman şi până în America şi Israel". Şi de unde cunosc aceste amănunte privind această personalitate ştiinţifică ieşită din comun, provenită din comunitatea evreiască din România? Fiindcă Nicolas Spulber mi-a fost văr drept din partea mamei mele (z.l.)

Pentru mai buna cunoaştere a savantului, iată un fragment dintr-o "schiţă de portret" scrisă de prof. Matei Călinescu şi publicată în săptămânalul bucureştean "Observator Cultural" în 2003:

«Când am ajuns la Bloomington, la Indiana University, în ianuarie 1973, nici nu-mi trecea prin minte că aveam să mă împrietenesc cu un economist. Un mare economist, cum urma să aflu mai târziu, dublat de un umanist. Eram de acord cu Thomas Carlyle, care numise economia politică "the dismal science" (ştiinţa mohorâtă, deprimantă") şi, după ce studiasem la facultate, în cadrul învăţământului politic obligatoriu pentru toate disciplinele, *Capitalul* lui Marx timp de un an, ostilitatea mea de om de litere cu inclinaţii boeme pentru orice fel de economie era maximă. (…)

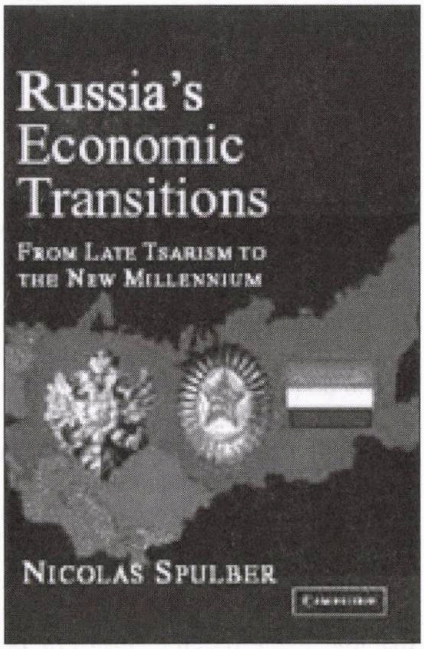
Russia's Economic Transitions
From Late Tsarism to the New Millennium
Nicolas Spulber

La Bloomington, am aflat curând printr-un prieten de la catedra de literatură comparată, André Reszler, că printre profesorii Universităţii se număra şi Nicolas Spulber, profesor de economie plecat din România de mulţi ani (…) şi pe care ar merita să-l cunosc. Şi el, mi-a spus André, voia să mă cunoască, curios poate să afle ce se mai întâmplă în România intrată în neostalinismul dictaturii lui N. Ceauşescu.

M-a întâmpinat cu multă amabilitate un profesor mai în vârstă decât mine cu aproape douăzeci de ani, m-a poftit să iau loc pe un scaun din faţa biroului lui ţinut într-o ordine desăvârşită, cu un manuscris dactilografiat deschis, o teză de doctorat pe care-o citea. Nu prea înalt şi mai degrabă slab, dar deloc fragil, energic şi vioi în mişcări, mi-a spus câteva cuvinte româneşte, fără accent, apoi a trecut la engleză, vorbită cu rapiditate, dar nu lipsită de un anumit accent. (…)

Sunt mai bine de treizeci de ani

de atunci... M-a atras spre Nick anticomunismul lul radical şi deplina cunoştinţă de cauză deşi, uimitor, el personal nu trăise niciodată într–un regim comunist. Părăsise România de foarte tânăr, din 1938, dacă nu mai devreme, şi se dusese la Paris, unde se apropiase de cercul din jurul revistei "Esprit" şi, personal, de Emmanuel Mounier, cu ale cărui idei politice, antifasciste şi anticomuniste totodată, era în deplin acord.

Cu acuitatea lui politică, pe care am avut prilejul s-o apreciez de multe ori în discuţiile noastre de mai târziu, Nick prevăzuse cu luni înainte invadarea de către Hitler a Cehoslovaciei, apoi dubla invadare simultană a Poloniei de către armata germană şi de către Armata Roşie şi izbucnirea celui de-al doilea război mondial. În timpul războiului, participând cu mari riscuri la mişcarea de rezistenţă – episod important din viaţa lui, despre care vorbeşte doar rareori, numai în treacăt, şi cu o modestie care vrea parcă să sugereze că această mişcare a fost extrem de firavă –, el a rămas în Parisul ocupat. Despre mitica Rezistenţă franceză, ca martor direct, el spune că ea, de fapt, n-a existat până în 1942, după care s-a înfiripat sub conducerea Iui Jean Moulin, paraşutat de la Londra în sudul Franţei, dar curând după aceea, în iunie 1943, trădat, capturat de germani şi ucis sub tortură. Evident, după Eliberare, puţinii adevăraţi rezistenţi s-au înmulţit ca prin minune şi mitul creat post-factum a fost de folos pentru a dilua amintirea ruşinii colective a Franţei sub ocupaţie, a acelei Franţe care, între altele, livrase Holocaustului nazist peste 70 de mii de evrei. Imediat după război, Nick şi-a reluat activitatea de jurnalist la ziarul "L'Aube".

A primit cetăţenia franceză, cred că în 1946. Numit la New York corespondent al agenţiei "France Presse" pe lângă Naţiunile Unite, calitate în care a funcţionat o vreme, el s-a plictisit pur şi simplu – cum mi-a mărturisit – de meseria de jurnalist, ale cărei dedesubturi, subtilităţi şi limitări ajunsese să le cunoască prea bine pentru a mai deriva din ele vreo satisfacţie intelectuală, şi a început să studieze pentru un doctorat în economie la "New School" din New York. A sfârşit prin a se stabili în Statele Unite, unde, după obţinerea doctoratului, a predat mai întâi la MIT (Massachussetts Institute of Technology) şi apoi, pentru mai bine de patru decenii, la Indiana University, unde-şi continuă activitatea ca Professor Emeritus. A scris şi publicat multe cărţi, dintre care eu, fostul alergic la chestiuni de economie, am citit cu profit câteva, mai ales dintre cele mai recente. Ba chiar, ultima carte apărută mi-a fost dată spre lectură în manuscris, pentru observaţii şi sugestii.»

Știați că...

Numele Mercedes provine de la numele unei fete din Austria?

❖

În India sunt produse mai multe filme decât la Hollywood?

❖

Un crocodil nu-şi poate mişca limba şi nici mesteca?

❖

Păsările nu transpiră?

❖

Pomii de Crăciun au fost împodobiţi odinioară cu spumă de săpun?

❖

Pisicile au câte 32 de muşchi în fiecare ureche?

❖

Alfabetul limbii chineze conţine peste 40.000 de caractere?

❖

Elefanţii nu pot sări?

Cine vă poate ajuta dacă părinţii dv. sunt bolnavi?

NETTA - SERVICII

- ✔ **Vă asigură îngrijitori competenţi, cu experienţă, din România, pentru bătrâni, handicapaţi, invalizi – 24 de ore pe zi.**
- ✔ **Vă propune aranjamente speciale, în funcţie de situaţia şi posibilităţile dv. financiare.**
- ✔ **Vă acordă consultaţii şi îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Şvil Haţabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135, Fax: 03/731-4294

ETC... ETC...

••• Aventurile bine cunoscutului Nati Meir continuă.

Într-o ştire difuzată de agenţia ISROpres, din Haifa, citim:

«În timp ce Corneliu Vadim Tudor, preşedintele PRM, a declarat că este de acord cu reprimirea lui Nati Meir (cetăţeanul israelian care trăieşte în România şi a fost membru al Partidului Romania Mare, din care a demisionat), Lucian Bolcaş, vicepreşedintele formaţiunii politice, s-a declarat împotriva reintrării în partid a lui Meir.

Preşedintele PRM a declarat că Biroul Permanent al partidului va analiza cererea de reprimire în partid a deputatului de Tulcea, Nati Meir, fost membru PRM care, la scurt timp după plecarea din partid, a cerut public demisia lui Corneliu Vadim Tudor din funcţia de vicepreşedinte a Senatului. "Eu te pot ierta, dar nu ştiu dacă te pot ierta ceilalţi", a reprodus Corneliu Vadim Tudor, în câteva cuvinte, discuţia pe care a avut-o cu Nati Meir.

"Este o problemă care se poate discuta într-un partid, este normal să se discute, dar eu nu sunt de acord. Numele acestui partid nu trebuie să fie mânjit de Nati Meir", a declarat Lucian Bolcaş, citat de NewsIn.

Nati Meir a fost exclus din PRM în 2005, pe motiv că a prejudiciat imaginea partidului.»

...De fapt, problemele d-lui Nati Meir nu ar trebui să ne mire. Ca orice Kapo, el a reuşit să-şi atragă dispreţul tuturora Ai săi scuipă după el mai ales acum când, făcându-şi diferite socoteli, a redactat faimosul Raport, destinat parlamentului român, privind persecuţiile de tot soiul la care Israelul i-ar supune pe palestinienii din teritorii (şi despre care am vorbit în numărul nostru trecut); pe de altă parte, duşmanii noştri îl dispreţuiesc ca pe-o slugă capabilă să-şi vândă neamul pentru o slujbă şi un ban.

••• Confratele nostru de la Bucureşti, "Realitatea Evreiască", stă cam slab (am mai spus-o) cu spiritul critic (unde-s pamfletele contra fasciştilor "la zi" sau a tipilor Kapo?), cu ironia, satira, caricatura şi altele asemenea, care fac, îndeobşte, sarea şi piperul tipăriturilor inteligente. În schimb, când e vorba de *promovat* valorile din trib, de ieri şi de azi, revista condusă de Dorel Dorian poate să ne dea lecţii tuturora. Un exemplu (şi ce exemplu!) l-au constituit "caietele" apărute în chip de supliment, închinate lui Mihail Sebastian la centenarul naşterii. Înţelegând că formula este bună, animatorii înfăptuirii (Dorel Dorian – redactor-şef; Geo Şerban

„DE LA IAŞI LA IERUSALIM ŞI ÎNAPOI"

LEON VOLOVICI

Paradigmele unui prodigios dialog cultural

Argumente pentru cultura memoriei

Totul mi se părea captivant , dar nici atunci, în '80, nu mă gândeam că voi ajunge şi eu aici. Uneori parcă regretam că nu a fost altfel, că nu am ajuns şi eu mai devreme aici, şi atunci tot drumul meu ar fi fost altul. Presupun că aş fi urmat, dacă aş fi avut posibilitatea şi dacă nu muream în vreun război, filosofia şi literatura, adică preferinţele ar fi fost aceleaşi, numai că altă literatură şi altă limbă. Trăiam cu sentimentul că acasă, în România, am intrat într-un impas, dar asta este, nu mai e nimic de făcut. Îmi amintesc şi acuma că după ce am umblat de dimineaţă până seara în Ierusalim, prietenii prietenului meu la care trebuia să dorm nu se întorseseră încă acasă, în cartierul Gilo, pe un vârf de deal, un vârf de munte, cum i se spune acolo. Apunea soarele – apusul de soare, cred că ai băgat de seamă, e foarte diferit la Ierusalim decât amurgul lent, european – şi eu m-am aşezat pe o piatră şi am simţit că piatra era caldă. Din cauza soarelui oriental, pământul e cald. Şi mă gândeam eu atunci, aici mi-ar plăcea să mor. Te sperie mai puţin mormântul dacă ştii că pământul e cald. Dacă n-a fost să trăiesc aici, mi-ar plăcea să sfârşesc aici. Întâmplarea face să locuiesc de douăzeci de ani în acest cartier, gazdele mele de atunci, soţii Doza, sunt vecinii şi prietenii mei acum. Şi pământul e în continuare cald.

NR. 302-303
(1102-1103)
1-29 SEPTEMBRIE
2008

REALITATEA EVREIASCĂ

PUBLICAŢIE A FEDERAŢIEI COMUNITĂŢILOR EVREIEŞTI DIN ROMÂNIA

Redactor-şef: DOREL DORIAN
Coordonare supliment: GEO ŞERBAN
Secretar general de redacţie: ELENA MARINESCU
Coperta: SERGIU GEORGESCU
Tehnoredactare computerizată: GABRIEL IONESCU

Pagina întâi a suplimentului dedicat lui Volovici

– coordonator) au consacrat un asemenea caiet pictoriţei şi poetei Margareta Sterian. Mai nou, susamintiţii au făcut un pas înainte, scoţând un caiet în cinstea unei personalităţi în viaţă. Este vorba de proaspătul septuagenar dr. Leon Volovici, istoricul literar din Ghilo-Ierusalim. În cele 8 pagini ale suplimentului găsim texte memorialistice ale sărbătoritului, câteva eseuri mai vechi sau mai noi (despre Bruno Schultz, Amos Oz, Aharon Appelfeld, Norman Manea ş.a.), un text despre Volovici, aparţinând lui Geo Şerban, câteva fotografii interesante (mai ales acelea care ni-l arată pe Volovici în familie).

Din câte înţelegem, caietul în cauză nu reprezintă o plăcută excepţie, ci începutul unui adevărat plan de bătaie. Dintr-o notă redacţională, intitulată "Perspectivă", aflăm că avem de-a face cu un "proiect cu bătaie mai lungă". Iniţiatorii lui ne făgăduiesc caiete despre diferiţi uitaţi sau nedreptăţiţi, precum E. Relgis, B. Brănişteanu, I. Brucăr, muzicianul Stan Golestan, pictorul Arnold, apoi Ov. S. Crohmălniceanu ş.a. În încheierea notei citim: "E nevoie, oare, să mai spunem că ne este străină orice înclinaţie encomiastică, prin urmare că refuzăm, programatic, a da apă la moară vanităţilor frivole, caracteristice mediilor periferice, provinciale? Amatorii să ia aminte!".

...Chiar aşa? Bravo, copii! Să fie într-un ceas bun! Şi să vă ţină balamalele îndeajuns pentru a rezista la presiunile de tot felul, din România, din Israel şi din alte locuri, ale crăcănaţilor de ambele sexe din trib.

••• Inginerul Sergiu Brandea, din Herzlia, prieten din copilărie cu regretatul umorist I. Schechter, şi-a luat în serios funcţia de ambasador al Bârladului în Israel. De curând, el a publicat în revista "Baadul (nu, nu-i o greşeală de tipar, aşa-i zice) literar" câteva texte (unele cunoscute de noi din *Minimum*) despre I. Schechter, Lucian Raicu, V. Duda şi alţi bârlădeni de faimă. Scriitorul Gruia Novac, directorul revistei, îl prezintă aşa în ultimul număr (3/2008) al lunarului de la Bârlad:

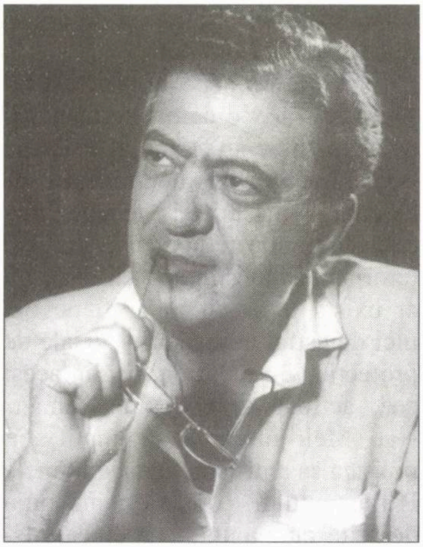

I. Schechter

«Sergiu Brandea trăieşte în Israel (oraşul Herzlia, dar s-a născut în Bârlad şi a fost elev al Colegiului "Codreanu", pe care l-a absolvit în 1952. A ajuns inginer, a lucrat în oraşul natal, iar în 1974 a emigrat în Ţara Sfântă.

Nu şi-a uitat niciodată locurile de baştină, pe care le vizitează anual. Nu ştiu dacă are nostalgii, însă că-i place să alerge cu creionul pe hârtie, asta-i sigur. N-are veleităţi de scriitor, stilul lui este totuşi suficient de plăcut, cititorul găsind în scrisul lui şi rudimente serioase de rostire artistică. Se va vedea talentul lui Brandea şi din cele câteva fragmente din epistolele trimise, dar mai abitir din eseul memorialistic "Eu şi Bârladul", din care reproducem în paginile noastre şi două secvenţe.

Sergiule, n-ai fost mulţumit că te-am făcut publicist, iata că te înaintez la gradul de... scriitor!»

Din aceeaşi revistă aflăm că, încurajat de succesul paginilor sale unde l-a evocat pe I. Schechter copilul, şi mai apoi tânărul, Brandea lucrează de zor la o carte de memorialistică, intitulată "Strada Strâmbă – crâmpeie de amintiri". Pe strada Strâmbă se afla magazinul ţinut de părinţii lui I. Schechter. Atenţie, domnu' Iulius Iancu, autorul cărţilor despre Strada Leca din Bacău! Strada Strâmbă vine din urmă!

••• Ce legătură poate exista între rochia de faţă şi poetul Tristan Tzara, pictorul Marcel Iancu şi alţi protagonişti ai mişcării dadaiste din anii primului război mondial? Obiectul cu pricina poate fi găsit, în exclusivitate, la magazinul "Dada", de pe strada Caragea Vodă din Bucureşti.

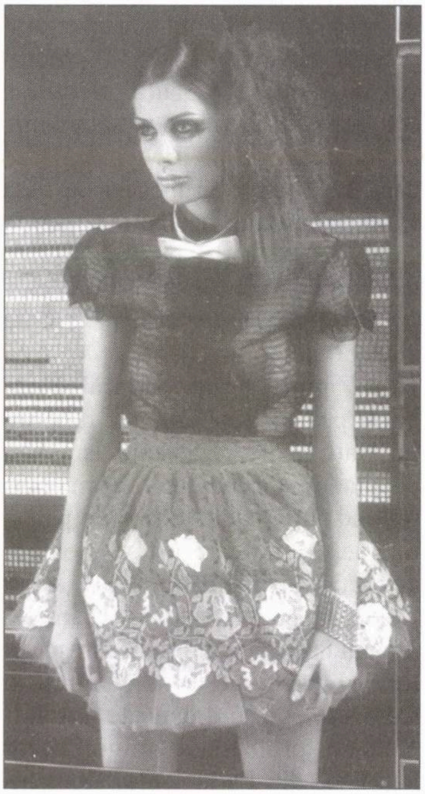

••• Uly Vălureanu, directorul agenţiei ISROpres, din Haifa, şi-a luat o vacanţă de două săptămâni, dar a avut grijă să nu ne lase în acest timp fără ştiri din şi despre lumea tribului:

■ *(Corespondenţă de la Mariana Gott-Şmilovici):*

Israel Savion, directorul general al celui mai mare centru de cumpărături ("Grand Kanion") din Haifa, vorbitor de limbă română originar din Sighet, şi-a anunţat candidatura pentru funcţia de primar în cadrul alegerilor locale care vor avea loc la 11 noiembrie 2008. El va candida în fruntea listei Partidului Muncii şi a anunţat decizia în cadrul conferinţei de presă cu care s-a deschis campania electorală în Haifa a Partidului Muncii. Israel Savion a anunţat că programul său electoral prevede crearea a 10-15.000 locuri noi de muncă în Haifa, pentru a convinge astfel tineretul să nu mai părăsească oraşul. El a promis că dacă va învinge în alegeri va reda Haifei “coroana de metropolă, de centru de educaţie, cultură, turism şi afaceri”.

Israel Savion se află în ţară de circa 50 de ani.

■ Ziarul „ Viaţa noastră” a publicat pe o pagină întreagă raportul lui Nati Meir, cetăţeanul israelian deputat în Parlamentul României, privind situaţia din teritoriile palestiniene. Meir, care a fost membru al Partidului România Mare al lui Corneliu Vadim Tudor şi care reprezintă alegătorii din circumscripţia 38 Tulcea, este şi membru al Comisiei pentru drepturile omului, culte şi problemele minorităţilor naţionale din Parlamentul României. Meir arată în raportul său că la invitaţia lui Abdullah Abdulah, preşedintele Comisiei Politice a Consiliului Legislativ Palestinian, a efectuat o vizită în Autoritatea Palestiniană. Vizita, arată Nati Meir, a fost generată de „condiţiile de viaţă ale prizonierilor palestinieni aflaţi în închisorile israeliene, de numărul excesiv de mare al punctelor de control pentru verificarea cetăţenilor palestinieni şi de violarea drepturilor omului”.

Nati Meir reia pe larg în raportul său atacurile pe care interlocutorii palestinieni le-au formulat la adresa Israelului, dar nu menţionează niciodată că măsurile israeliene criticate sunt aplicate pentru a combate terorismul palestinian, că dacă nu ar exista terorişti nu ar fi nevoie nici de astfel de măsuri speciale de protecţie. De menţionat că în acest caz, acţionând ca deputat român, Nati Meir încearcă să implice în politica sa anti-israeliană şi numele Parlamentului României, instituţie de prim rang a unui stat cu care Israelul întreţine relaţii de prietenie şi colaborare multilaterală, relaţii diplomatice neîntrerupte de şase decenii.

■ „Paradisul rătăciţilor” este titlul noului roman al Madei Davidzon care va apare în Editura European din Bucureşti. Eroina romanului este un personaj dintr-un volum precedent (Mara, fata surdo-mută). Devenită pictoriţă, Mara se întoarce în Israel după 12 ani de absenţă, în vederea organizării unei expoziţii. În cadrul acestui eveniment personal intră multe alte personaje, fiecare aducând o poveste nouă, povestea unei vieţi, fiecare trăgând după sine un trecut aparte, interesant, unic. Astfel Israelul devine Paradisul acestor rătăciţi în căutare de refugiu.

Redactorul cărţii este Aura Cristi, care este şi director al editurii.

■ Centrul pentru Studiul Istoriei Evreilor din România (CSIER) şi-a propus să realizeze, pâna în anul 2010, un compendiu al comunităţilor evreieşti din România, prin care să se atenueze numărul scăzut de lucrări istorice în acest domeniu, au hotărât reprezentanţii etniei la seminarul Comunităţilor Evreieşti din România prilejuit de Ziua CSIER.

„Am ajuns la concluzia că trebuie să ne aplecăm mai mult asupra istoriei vieţii comunităţilor evreieşti din România, în decursul timpului. De asemenea, încercăm să creăm, la un orizont de timp 2010, un compendiu al istoriei vieţii comunităţilor evreieşti aşa cum sunt ele astăzi”, a declarat, pentru Rompres, deputatul Aurel Vainer, preşedintele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România.

Directorul Centrului de Studii Ebraice, prof. univ. Liviu Rotman, a subliniat, de asemenea, necesitatea studiului în arhivele din România, precum şi importanţa constituirii unei evidenţe a monografiilor despre comunităţile evreieşti din România apărute în Israel. „Este nevoie de o cercetare amplă în fondurile de arhive din România, care, slavă Domnului!, s-au deschis”, a spus Rotman.

Cu acelaşi prilej, scriitoarea Lya Benjamin a prezentat cercetarea „Sionismul la evreii din România”, evidenţiind contribuţia evreilor români, înca din secolul XIX, la constituirea societăţii evreieşti în Palestina.

„În privinţa contribuţiei evreilor din România la începuturile colonizării Palestinei, se cuprinde perioada 1880, când începe această activitate, şi merge până la anul 1897, când are loc primul Congres Mondial Sionist, de la Basel”, a spus Lya Benjamin. (DIVERS – www.divers.ro)

■ Andrei Oişteanu a publicat în ziarul "Viaţa Noastră" o scrisoare deschisă adresată lui Leon Volovici, care a împlinit 70 de ani. În această «Scrisoare către "rabinul din Buhuşi"» – cum se intitulează misiva – se arată între altele:

Oferindu-mi sfatul tău înţelept ori de câte ori am apelat la tine, ai fost şi eşti pentru mine mai mult decât un prieten: un fel de "rabin din Buhuşi". Ai unele virtuţi care te recomandă pentru acest rol. Pe lângă faptul că te percep ceva mai înţelept decât mine, esti şi ceva mai în vârstă ca mine (cu exact zece ani) și, locuind la Ierusalim, ești ceva mai aproape de Dumnezeu decât mine. De asemenea, îți voi fi mereu recunoscător pentru faptul că, la îndemnul tău, am aprofundat studiul care a devenit cea mai importantă carte a mea până acum, "Imaginea evreului în cultura română". Ai insistat să-mi extind cercetarea împotriva rezervelor mele. Rezerve nu atât față de potențialul subiectului, cât față de capacitatea mea de a-l acoperi și a-l trata adecvat. La împlinirea a 70 de ani, îți doresc din toata inima "La mulți ani!" Să ai o viață cât mai îndelungată și, ca și până acum, plină de creativitate și înțelepciune. Îți doresc sănătate, bucurii și pace (la Ierusalim acest cuvânt are o semnificație aparte) împreună cu minunata ta familie!

■ *(Dintr-o prezentare făcută de Editura Polirom:)*

Romanul cu care Dieter Schlesak se alătură celor peste 250 de scriitori celebri traduși până acum în colecția Biblioteca Polirom este "Capesius, farmacistul de la Auschwitz", o carte ce a stârnit reacții intense încă din momentul lansării sale în cadrul Târgului de Carte de la Frankfurt, în 2006. Mai mult decât un roman documentar despre Holocaust, cartea este o meditație profundă și nuanțată despre culpabilitate și căință, precum și despre răul totalitar al secolului. "O carte curajoasaă, care trebuie inclusă în canoanele literaturii consacrate Auschwitzului tocmai pentru că un astfel de roman documentar oferă generațiilor viitoare o cultură vie a memoriei" (Wolfgang Schlott).

Dieter Schlesak, unul dintre cei mai reputați scriitori germani originari din România, se alătură acum celor peste 250 de scriitori celebri traduși până acum în colecția Biblioteca Polirom.

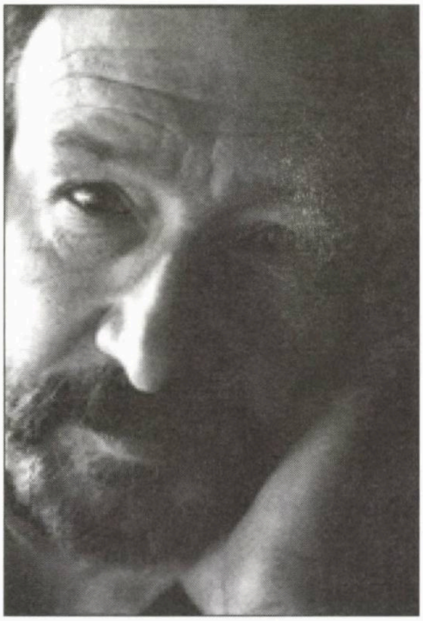

Dieter Schlesak

Dieter Schlesak s-a născut în România, la Sighișoara, în 1934, iar din 1969 s-a stabilit în Germania și, ulterior, în Italia. A studiat la Universitatea din București, iar din 1959 și până la plecarea sa din țară a lucrat ca redactor la "Neue Literatur". A fost distins cu numeroase premii literare, iar în 2001 i s-a decernat premiul Fundației Schiller pentru întreaga sa operă. A publicat volume de poezii (Herbst Zeit Lose, Tunneleffekt, Lippe Lust), romane și eseuri despre experiența exilului și întâlnirea Estului cu Vestul, dar și despre realitățile românești, cum ar fi volumul "Wenn die Dinge aus dem Namen fallen", dedicat evenimentelor din decembrie 1989 și tradus în românește cu titlul "Revolta morților" (1998). De asemenea, a realizat o impresionantă antologie de poezie românească în traducere germană, intitulată "Gefahrliche Serpentinen" (Serpentine periculoase, 1998) și cuprinzând 114 autori. Aparținând din punct de vedere afectiv și poetic generației "60, Dieter Schlesak păstrează un viu interes pentru problema limbajului și experimentul artistic, după cum o dovedește și "Romans Netz" (2004), un roman care investighează posibilitățile expresive ale comunicării virtuale.

Romanul cu care Dieter Schlesak a fost tradus la Polirom este "Capesius, farmacistul de la Auschwitz" (traducere din limba germană și note de Cosmin Dragoste). Încă din momentul lansării sale pe piața de carte germană, cu ocazia Târgului de Carte de la Frankfurt din 2006, cartea a stârnit reacții intense prin tema sa.

Povestea cutremurătoare a farmacistului sighișorean Viktor Capesius, intrat în rândurile SS-ului și îndeplinind, din 1943 până la sfârșitul războiului, "funcția" de farmacist în lagărul de concentrare de la Auschwitz, unde n-a ezitat să-și trimită concetățenii spre camerele de gazare, reprezintă rezultatul a peste 30 de ani de cercetări și muncă asiduă a scriitorului.

"Capesius, farmacistul de la Auschwitz" – un roman în care se îmbină magistral documente, interviuri și înregistrări ale unor martori oculari. Mai mult decât un roman documentar despre Holocaust, cartea este o meditație profundă și nuanțată despre culpabilitate și căință, precum și despre răul totalitar al secolului.

■ Generalul în rezervă Moshe Nativ a încetat din viață, la vârsta de 76 ani. Moshe Nativ a fost înmormântat cu onoruri militare în secțiunea militară a cimitirului din Kiriat Shaul.

Nativ s-a născut în România și a făcut alia ca adolescent, în 1949. A luptat în toate războaiele Israelului de la Campania din Sinai în 1956 la primul război libanez în 1982. În 1978 a devenit șef al directoratului de personal al Forțelor de apărare ale Israelului. După pensionare, a participat activ la acțiunea de restituire a proprietăților evreiești confiscate victimelor Holocaustului.

El a fost președintele Organizației Unitare a Evreilor Originari din

Moshe Nativ

România. În această calitate, el a acţionat pentru construirea în Israel a Muzeului evreimii române şi organizarea primului Congres al evreilor născuţi în România şi Israel.

În urmă cu caţiva ani, el a făcut următoarea declaraţie pentru newsletterul “Bună dimineaţa, Israel!”:

“Olimii veniţi din România, ca şi olimii din celelalte aliale, care au fost absorbiţi în societatea israeliană devenind israelieni get-beget (sau poate nu sută la sută get-beget!) am început acum să ne gândim mai mult la ce va fi în viitor cu aliaua română. Ce se va întâmpla după trei, patru sau cinci decenii, când nu va mai fi actuala generaţie matură în al cărei sistem de comunicare familială limba română continua să existe, paralel cu limba ebraică ce câştigă teren devenind dominantă în rândurile copiilor, nepoţilor şi strănepoţilor? Va fi uitat ce am adus ţării din România în cultură şi artă, în ştiinţă, în economie, în domeniul militar şi în alte domenii, va fi primejduită de uitare contribuţia generaţiei actuale şi a celor premergătoare la crearea, apărarea şi dezvoltarea Israelului? Va fi uitată amprenta lăsată de evrei în procesul dezvoltării României pe diverse planuri? Generaţia noastră are ce povesti despre trecutul ei apropiat şi mai depărtat, despre premergătorii ei, are cu ce se mândri. Muzeul pe care vrem să-l construim va împiedica uitarea, va arăta nepoţilor şi strănepoţilor noştri, întregii societăţi israeliene, ce au realizat evreii originari din România.

Acestea au fost gândurile care au determiat un grup de israelieni optimişti, cu ajutorul regretatului Itzhak Artzi z.l., să pornim la drum. Şi, credeţi-mă, nu este uşor. Muzeul este o necesitate şi, cu ajutorul multor binevoitori, nu va fi o utopie!

Nepoţii mei sunt încă la vârsta la care acest subiect va fi actual în viitorul apropiat. Vreau să cred că vor fi interesaţi de Muzeu. Noi preconizăm ca Muzeul să devină parte integrantă din patrimoniul muzeal al Israelului, să fie vizitat de toţi cetăţenii ţării, ca şi de cei ce vin în vizită în Israel.

■ D-na Valeria Mariana Stoica, fosta ambasadoare a României în Israel, candidează în alegerile parlamentare din România, a anunţat primul ministru Călin Popescu Tăriceanu. Diplomata va candida din partea Partidului Naţional Liberal în Colegiul pentru Orientul Mijlociu, Asia, Africa, unul din colegiile de vot deschise pentru alegătorii cetăţeni români care locuiesc în afara României.

■ Muzeul Brăilei a lansat „Medalia Jubiliară Mihail Sebastian”, în semn de preţuire pentru cunoscutul scriitor brăilean, sărbătorit în cadrul Festivalului „Zile şi nopţi de teatru european la Brăila”, relatează Agerpres.

Scriitorul brăilean Mihail Sebastian are în cadrul Festivalului „Zile şi nopţi de teatru european la Brăila” o secţiune aparte, cinci dintre cele 29 de spectacole din program fiindu-i dedicate.

Potrivit directorului Teatrului „Maria Filotti” din Brăila, Veronica Dobrin, decizia introducerii „Secţiunii Sebastian” a fost luată pornind de la faptul că, în 2007, la împlinirea a 100 de ani de la naştere, din motive obiective, teatrul brăilean nu l-a putut celebra pe cunoscutul scriitor de origine brăileană.

Lansarea „Medaliei Jubiliare Mihail Sebastian”", eveniment festiv care s-a desfăşurat la Muzeul Brăilei, a fost urmată de colocviul „Mihail Sebastian – feţele tăcerii scriitorului”.

Vrând să înlăture opinia potrivit căreia Mihail Sebastian a intrat într-un con de umbră, criticul Geo Şerban a subliniat că, dimpotrivă, în ultimul an a fost „o explozie Sebastian” şi că publicistica sa este apreciată drept foarte valoroasă.

„Sebastian va reveni în dramaturgia românească, dar sub alţi parametri decât până acum. Publicistica lui are anumite raportări la actualitate, pentru că se potriveşte foarte bine cu ce se întâmplă în anii '31'-32 în Parlamentul României”, a spus Geo Şerban.

În cadrul „Secţiunii Sebastian” s-au jucat spectacolele „Ultima oră”, în regia lui Alexandru Cozub, montat de Teatrul Naţional din Chişinău, „Iubirile lui Sebastian”, cu Marius Manole şi Rodica Mandache, şi „Femei... femei”, prezentat de actorii Facultăţii Hyperion din Bucureşti, regia fiind semnată de Rodica Mandache şi Eusebiu Ştefănescu.

Teatrul „Maria Filotti” din Brăila a pregătit, cu ocazia Festivalului „Zile şi nopţi de teatru european la Brăila”, spectacolul „eMeS”, după Mihail Sebastian, regia Ilinca Stihi.

„eMeS” este inspirat de legenda evreiască a golemului. Este vorba însă şi de o coincidenţă – cuvântul conţine iniţialele numelui scriitorului.

„Secţiunea Sebastian” a fost abordata şi de Teatrul Karov Tel Aviv din Israel, care a prezentat piesa „Shalom, domnule profesor”, în regia lui Nicu Nitai.

■ Prof. Ion Prelipcean, originar din localitatea Horodnic de Jos, şi–a lansat, la Biblioteca "I. G. Sbiera", volumul al doilea al cărţii "Contribuţii la istoria evreilor din România – Israelul văzut de un român", apărut recent la Editura Raluca din Buzău. Cartea este rezultatul unei cercetări ştiinţifice minuţioase, realizată în Israel în perioada şederii autorului acolo, timp în care a studiat locuri, monumente, oameni şi istorie, dar modul în care a fost scrisă depăşeşte cu mult sfera ştiinţifică, chiar autorul precizând că "am făcut facultatea de română ca să scriu frumos istorie". "Este o carte scrisă cu sufletul, n-aş mai putea s-o scriu a doua oară. Noi despre noi nu putem scrie aşa ceva, nici evreii nu pot scrie aşa ceva despre ei. Cărţile mele sunt ştiinţifice, dar eu am coborât istoria din turnul de fildeş, am făcut să fie populară şi accesibilă tuturor. Am vorbit despre prietenia dintre români şi evrei, despre oameni, despre războaie, dar în cărţile mele am militat întotdeauna pentru prietenie şi înţelegere. Aici am scris despre istoria civilizaţiei umane. Am vizitat locurile o dată, de două ori sau chiar de 7-8 ori, am pus mâna pe piatră ca s-o fac să vorbească. Mi–au vorbit şi construcţiile şi oamenii, şi cărţile şi totul am pus aici", a spus Ion Prelipcean. *(Irina Bucşinescu)*

■ Într-o discuţie telefonică, la întrebarea "Ce mai faceţi?", dl. Eliezer Palmor – fostul ambasador la UNESCO – a răspuns că citeşte cartea cu documente din arhiva Securităţii referitoare la rabinul Rosen şi comunitatea evreiască (este vorba de recentul volum publicat de Hasefer, "Acţiunea Credinciosul. Sef rabinul dr. Moses Rosen şi comunitatea evreiască în arhivele CNSAS".

În cursul discuţiei, aratând că există detractori ai rabinului, dl. Palmor ne-a spus că are un motiv personal să fie interesat de personalitatea fostului şef rabin. În 1949, rabinul Gross din Satu Mare, un cumnat al său, fusese arestat de Securitate şi închis fara proces la Oradea. Nimeni din familie nu ştia ce se mai întâmplă cu el. După un timp, un paznic al închisorii locale a venit acasă la familia sa, cu un bilet scris în idiş, în care rabinul ruga să vina cineva să-l vadă la locul unde deţinuţii lucrau la munca câmpului.

Eliezer Palmor, care avea pe atunci 20 de ani, s-a dus acolo şi unchiul i-a spus să se pună imediat în legătură cu şef rabinul din Bucureşti, Moses Rosen, şi să-l roage să intervină la autorităţi pentru a fi eliberat. Eliezer Palmor i-a telefonat şef-rabinului şi Moses Rosen i-a spus să vină neîntârziat la biroul său de la Sinagoga Mare. Dar mâine e Rosh Hashana (Anul Nou evreiesc), i-a replicat. Moses Rosen i-a răspuns că atunci când e vorba de salvarea vieţii unui om, se poate încălca interdicţia de a călători de Rosh Hashana.

Când i-a povestit a doua zi despre ce este vorba, rabinul l-a invitat să vină la el acasă. Nu a vrut, probabil, să se afle că vorbeşte la telefon de Anul Nou evreiesc. Au mers pe jos, pentru a nu păcătui călătorind cu maşina de Rosh Hashana – şi din biroul său de acasă, rabinul şef a dat câteva telefoane, cerând interlocutorilor să fie eliberat rabinul Gross, care nu încălcase legea şi nu fusese condamnat şi a cărui sănătate se deteriorase. Moses Rosen i-a spus apoi că rabinul Gross va fi eliberat şi că, dacă totuşi nu va veni, atunci să i se comunice.

Când a revenit la Oradea, Eliezer Palmor a aflat că rabinul Gross a fost eliberat.

■ Revistele literare "Vatra" din Tg. Mureş (numărul 5/2008) şi "Plumb" din Bacău (numărul pe aprilie 2008) au publicat câte un grupaj de versuri ale poetului Andrei Fischof.

■ Revista literară ebraică electronică "Hadashot Ben-Ezer" a publicat în numărul pe august 2008 o amplă cronică semnată de Moshe Granot, dedicată volumului "Luceafărul" apărut la Haifa în ediţie bilingvă română-ebraică în Editura Onyx a Denisei Idel.

■ *(Notă apărută în ziarul “Bună ziua, Iaşi!”)*

Teatrul evreiesc revine la Iaşi după o pauză de doi ani. Astfel, nu de mult a fost organizat “Festivalul de Teatru Avram Golfaden” care a găzduit trupe de teatru din Israel, Rusia şi România. În cadrul festivalului ce s-a desfăşurat în "cutia de teatru" de lângă Teatrul Naţional care, momentan, este în reparaţii, au fost prezentate opt spectacole de teatru, o expoziţie de fotografii şi un spectacol de dans contemporan.

■ Dl. Eliezer Palmor, fost ambasador al Israelului la UNESCO, a fost invitat să participe la colocviul internaţional "Identitatea română în contextul identităţii Uniunii Europene" care va fi organizat la 21-23 noiembrie de Centrul de analiză politică al Universităţii Babeş-Bolyai din Cluj-Napoca. Tema conferinţei sale va fi "Identitatea evreului originar din România".

Prezențe, prezențe...

■ Regizorul **Radu Mihăileanu,** de la Paris, ne pregăteşte o nouă surpriză. El a terminat la Bucureşti filmările pentru "Concertul", o peliculă ce va fi prezentată publicului în primul trimestru al anului 2009. Ideea este originală şi avem de-a face cu o comedie. Citäm dintr-o prezentare apărută în ziarul "Le Figaro": "Filmul înfăţişează revanşa unui fost şef de orchestră la teatrul

Radu Mihăileanu

Bolşoi, din Moscova, scos din funcţia sa de către Leonid Brejnev, pentru că s-a opus la concedierea muzicienilor săi evrei. Douăzeci şi cinci de ani mai târziu, atunci când el nu mai este decât un salariat oarecare al teatrului, nimereşte peste un fax prin care orchestra de la Bolşoi este invitată să concerteze la Paris. El pune mâna pe fax şi începe să facă mobilizarea muzicienilor. Într-o dimineaţă, în Piaţa Roşie, se formează, într-o stare de dezordine indescriptibilă, o caravană ciudată. Destinaţia: Paris. Între această plecare, efectuată în mod clandestin, şi triumful final, călătoria acestei false orchestre a teatrului Bolşoi este presărată cu numeroase peripeţii pline de haz şi de întâlniri sentimentale". În distribuţie, nume cunoscute: actriţele franceze Mélanie Laurent, Jacqueline Bisset şi Miou-Miou.

■ O prezentare a dr-ului **Iancu Feldstein** şi a noii sale cărţi "Destine" întâlnim în "Jurnalul Comunităţii Evreilor din Bucureşti", condus de Boris Marian:

«Originalitatea cărţii "Destine" constă în împletirea unor naraţiuni din istoria şi viaţa oamenilor obişnuiţi şi istoria unor glorii ale muzicii, artei, ştiinţei. Aizic Bercovici s-a refugiat în 1939 în Franţa, a luptat în "maquis", a fost ucis la Auschwitz, verişoara Lida "a trecut" prin Transnistria, despre care unii spun că era "adăpost" pentru evrei, şi s-a întors cu sănătatea distrusă (bătăi, boli, foamete), locotenentul Ionel Mărculescu a murit la Cotul Donului zdrobit de un obuz, alături de 440.000 de militari români ucişi în luptele din Ucraina şi Rusia, Iosi Zilberman s-a refugiat în URSS, a revenit după război şi a emigrat în Israel. Am reţinut un frumos citat din Theodore Isaac Rubin" "Bunătatea este mai importantă decât înţelepciunea şi cu acest adevăr începe înţelepciunea". La capitolul "Geniu şi destin" îi întâlnim pe Bach, Beethoven, Paganini, Cézanne, Marie şi Pierre Curie, Dali, Debussy, Degas, Einstein, Enescu, Lucian Freud (pictor, nepotul marelui psihiatru), Gauguin, Goya, Klee, Mahler, Manet, Modigliani, Monet, Mozart, Munch, Newton, Arnold Schönberg, Schumann, Shaw, Stravinsky, Lautrec, Van Gogh, Da Vinci ş.a., oameni care au revoluţionat cultura, artele, ştiinţele. O carte bogată în informaţii, cuprinzând şi experienţa personală a generosului dr. Iancu Feldstein.»

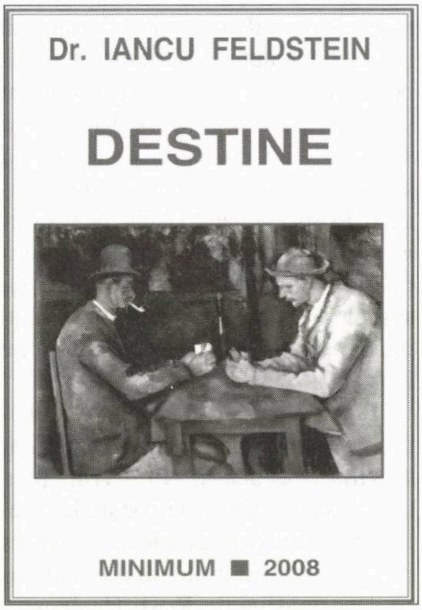

Dr. IANCU FELDSTEIN

DESTINE

MINIMUM ■ 2008

■ Revista "Cetatea Culturală", din Cluj, România, publică o recenzie a criticului literar Ion Cristofor la volumul de corespondenţă al lui **Victor Rusu,** "Scrisori către şi de la prieteni" (ed. Clusium, Cluj-Napoca):

«La cei peste 80 de ani ai săi, Victor Rusu, ajutat de nepreţuita Doamnă Ruth, soţia şi fidela secretară a scriitorului, a alcătuit o carte unică in felul ei, scrisorile dezvăluindu-ne caractere, destine şi întâmplări ieşite din comun. Încă o dată, gazetarul retras la Bat-Yam ne cucereşte prin naturaleţe, prin spiritul său lucid, lipsit de iluzii. Hotărât lucru, gazetarul nu se îmbată cu apă rece, privind lumea şi trecutul în faţă, fără ipocrizie sau false remuşcări. Deceniile trăite de Victor Rusu, dar şi de prietenii săi, sunt surprinse fără mistificări sau amnezii vinovate. Ca toate cărţile lui Victor Rusu, şi aceste "Scrisori către şi de la prieteni" merită citite cu cea mai mare atenţie.»

■ Un comentariu interesant la cartea "Cele două cariere ale marelui pianist Mândru Katz" de **Ruth Guttman Ben-Zwi,** semnează cunoscutul istoric literar şi ziarist (ex-redactor la "Europa liberă") Victor Eskenasy:

«Raportată voios anul trecut de presa bucureşteană ca o "realizare" la ultimul Festival "George Enescu", monografia criticei muzicale Ruth Guttman Ben-Zwi, despre pianistul Mândru Katz, prefaţată de Valentin Gheorghiu şi Arie Vardi, a apărut abia zilele trecute, tipărită în Israel, în regia proprie a autoarei. Din refuzul ei de a evoca piedicile întâmpinate la Bucureşti nu se poate imagina decât o rană necicatrizată. Dar, dincolo de toate, cartea despre Mândru Katz, scrisă cu inteligenţă şi vervă, poate fi acum

citită şi nu pot decât să vă îndemn să o procuraţi.

Mândru Katz este astăzi, practic, un pianist uitat în România, iar cuvintele introductive ale prof. Valentin Gheorghiu, prieten cu el, merită cu atât mai mult amintite: "Era un pianist muzician, dublat de un gânditor, cu un repertoriu vast şi cu o putere de muncă ieşită din comun. Dar şi omul era deosebit, cu suflet nobil". Monografia scrisă de Ruth Guttman Ben-Zwi este, simplu, preţioasă, ca o lucrare recuperatoare. Spre deosebire de Constantin Silvestri, inutil să căutaţi numele lui Mândru Katz în lista Programelor concertelor simfonice ale Filarmonicii "George Enescu" până în 1968, compilată de Viorel Cosma. Numele i-a fost şters fără urmă, în ciuda unei cariere prodigioase; despre ea a scris însă, în deceniile trecute, William Y. Elias, primul director al Institutului Muzical Israelian în The New Grove Dictionary of Music.

Restul îl veţi afla citind-o pe Ruth Guttman, care l-a cunoscut şi care scrie, cum spune, "cu mare sinceritate şi mare dor, cu nostalgia celui ce a fost trup şi suflet dedicat patrimoniului ce poartă în sine chintesenţa geniului omenesc în ce are el mai bun şi mai sensibil: arta".»

■ "Eclesiastul vesel": aşa se cheamă volumul de eseuri tipărit la Paris de **Andrei Vieru.** Fiu al regretatului compozitor Anatol Vieru, autorul, cunoscut ca pianist, s-a lansat mai nou şi în domenul scrisului. Cu succes. Aceasta este şi părerea scriitorului Ion Pop care, într-o cronică din "România literară" din Bucureşti elogiază condeiul lui Vieru junior, recomandând traducerea cărţii în româneşte.

••• În urmă cu câteva luni, "Realitatea Evreiască" a oferit o surpriză cititorilor care urmăreau documentele şi mărturiile legate de centenarul naşterii lui Mihail Sebastian: câteva scrisori trimise de acesta, în 1940-1941, unei tinere necunoscute, pe numele mic Nadia. Începând toate cu "dragă", "scumpă" sau "iubită Nadia". Scrisorile ne aduceau la cunoştinţă că în epoca aceea, scriitorul trăia o pasiune nouă.

Apoi, tăcere. "Realitatea" nu a mai vorbit despre această misterioasă Nadia. În schimb, excitaţi de "scoopul" realizat de revista condusă de Dorel Dorian, alţii s-au repezit să pună mâna pe Nadia, vie sau moartă.

E vie. Şi, în plus, în mare formă. Omul care a descoperit-o este jurnalistul Robert Raţiu. Extrase dintr-o amplă prezentare din lunarul bucureştean "Tabu":

«În pragul celui de-al doilea război mondial, la doar 17 ani, Nadia Lacoste a părăsit România. A lăsat în urmă casa părintească, prieteni dragi şi prima iubire, scriitorul Mihail Sebastian. La 58 de ani de când a plecat şi la 53 de ani de la moartea scriitorului, Nadia Lacoste ne spune povestea unei relaţii de-o lună care s-a transformat într-o iubire de-o viaţă.

Suntem în 6 iulie 1940, Nadia Mărculescu are 17 ani, locuieşte pe Bulevardul Elisabeta la numărul 91, în apropierea Facultăţii de Drept. E proaspătă absolventă a Liceului „Regina Maria“ şi se pregăteşte să dea examenele pentru echivalarea bacalaureatului francez la Şcoala Centrală pentru a putea alege o facultate.

Tocmai a terminat de citit romanul „Accidentul“ de Mihail Sebastian, şi după ce închide cartea, începe să scrie o scrisoare: „Dragă Domnule Sebastian, nu caut mobilul pentru care îţi scriu, n-aş găsi niciunul valabil, ci numai entuziasmul celor 17 ani ai mei…“

Este 28 mai 2008, ne aflăm la Paris, în luxoasa zonă traversată de Avenue Victor Hugo, la cinci minute de Arcul de Triumf, în apartamentul Nadiei Lacoste. Deşi ne ştim abia de o jumătate de oră, cu un gest de o familiaritate surprinzătoare mă trimite la bibliotecă: „Vezi cărţile legate? Scoate «Accidentul». Vezi ce dată este trecută acolo?“.

Deschid cartea şi dau peste o dedicaţie semnată Mihail Sebastian şi datată 9 octombrie 1940.

Astăzi, Nadia povesteşte despre epistola scrisă în urmă cu 58 de ani dintr-un fotoliu stil, tapiţat cu catifea albă şi motive florale bej, într-un salon ce dă într-o grădină pe acoperişul unui bloc. Spune că a fost un act impulsiv. „Îmi amintesc că am terminat de citit şi i-am scris imediat“. Nu se aştepta neapărat la un răspuns, dar atunci când acesta a venit, deşi era unul standard pentru vremea respectivă, politicos şi cald ca al unui om surprins de intenţia ei, dorinţa de a-l cunoaşte pe cel care scrisese romanele adolescenţei a devenit mai mare.

În urmă cu aproape 60 de ani, pe care îi numeşte secole acum, Nadia era o fată de 17 ani care avea impresia că poate cuceri lumea. Voia să fie jurnalistă, publicase chiar într-unul din ziarele vremii un articol destul de consistent. Îşi aduce aminte că atunci când editorul ziarului a vrut să o cunoască, a trebuit să meargă însoţită de bunica sa. „Era firesc la vremea respectivă“, îmi spune, „dar eu am avut părinţi care nu mă prea întrebau unde mă duc, poate tata, dar nu prea mult.“

Nadia avusese, se pare, părinţi liberali care nu şi-au obligat fiica să trăiască închisă în casă. „Mergeam la Teatrul Comedia sau la Naţional să îi văd pe actori şi nu le spuneam. Aveam note bune, chiar mari, şi mă temeam pentru că dacă părinţii ar fi ştiut, nu ar fi fost mulţumiţi.“ În aceeaşi perioadă a venit şi pasiunea pentru teatru. „Deşi pe mine m–a pasionat nu ca să fiu actriţă, ci regizor. Pentru a fi actriţă mă gândeam că trebuia în primul rând să fii frumoasă, apoi să ai talent, iar eu eram departe de toate astea.“

Pentru că nu știa pe nimeni în lumea teatrului, și-a folosit aparatul de fotografiat primit cadou pentru a face poze actorilor în spectacole. Un aparat foto nu era un lucru comun la vremea respectivă. Zâmbește și îmi spune: „Îi așteptam în spatele teatrului și le dădeam pozele sau le lăsam la portar“. Așa a cunoscut-o într-o zi pe Leny Caler, celebră actriță a vremii și iubita lui Mihail Sebastian, cea care avea să îi și aducă față în față. „Leny exagerează un pic când vorbește de mine în jurnalul ei, probabil prin natura meseriei sale este un pic mai dramatică“, spune cu eleganță Nadia.

Și începe să-mi povestească cum, după ce l-a rugat pe George Vraca să o prezinte lui Sebastian, a ajuns la Leny care a invitat-o la ceai în ziua în care venea și el. „Eram foarte emoționată, el a venit mai târziu, iar când l-am văzut mi-a tremurat inima“, povestește privind în gol și zâmbind. Seara s-a dovedit a fi mai mult decât sperase Nadia pentru că, atunci când toți cei care erau la ceai au plecat la film, el s-a oferit să o conducă acasă.

Așa a început relația lor. „Era octombrie 1940, iar eu făceam ceva complet diferit de fetele de vârsta mea. Mergeam la șosea, la el în garsonieră, pe Victoriei, acolo unde lucra; iar eu stăteam în fața lui pe un scaun. M-am îndrăgostit de el imediat.“ Nadia se luminează când vorbește despre Sebastian, are un ton glumeț și povestește de el ca despre prima dragoste adevărată. Timp de o lună s-au văzut aproape în fiecare zi, iar Nadia, fiica unui important om de afaceri al timpului, răsfățată și plimbată prin toate colțurile lumii, a mâncat împreună cu Mihail pâine cu ceapă și brânză.

Pe Calea Victoriei, octombrie 1940

Nadia, tânără

Nadia știa, încă înainte de a-l cunoaște pe Mihail, că urma să părăsească România, astfel că momentul despărțirii nu i-a luat prin surprindere. În decembrie 1940, cu cărțile lui Mihail, edițiile cartonate pe care încă le mai are în bibliotecă, albumele cu fotografiile făcute actorilor și câteva haine, Nadia părăsea România fără să știe cât va lipsi. E adevărat că văzuse ce se întâmplă încă din 1939 când, proaspăt întoarsă dintr-o croazieră, tatăl ei căuta măști de gaz prin oraș de teama unui atac cu bombe chimice din partea nemților. „Atunci ne-am întors cu ultimul tren către România; în Paris curentul electric era întrerupt noaptea și orașul era în întuneric.“

Tatăl Nadiei era director financiar pentru Europa la Standard Oil, iar din cauza războiului urma să fie transferat în America de Sud. Planurile nu aveau să se îndeplinească întocmai. La 1 aprilie, după o călătorie de trei luni și jumătate, familia Nadiei a ajuns la New York. Nadia își amintește: „Am călătorit neîntrerupt și câteodată nici nu știam care este destinația următoare. Uneori mergeam cu trenul, iar alteori cu vaporul.“

Totuși, pe parcursul călătoriei, corespondența cu Mihail a prins viață. El îi trimitea scrisori la post restant atunci când era informat despre următoarea oprire, iar Nadia îi trimitea răspunsurile din porturi sperând că vor ajunge la destinație. Corespondența a fost posibilă până când România s-a aliat cu Germania nazistă, iar orice contact cu lumea liberă a fost interzis. Pe 27 septembrie 1941, la aproape un an de când o cunoscuse, Sebastian scria în jurnalul său „Mă văd cu Nadia la New York (...) unde scriu o piesă care se joacă pe Broadway“.

În timp ce în România războiul era în plină desfășurare, în America părinții Nadiei au făcut tot posibilul ca fiica lor să-și continue educația în limba franceză începută în țară.

Nadia este admisă la Wellesley, un renumit colegiu pentru fete din Massachussetts, la care au mai fost eleve Madeleine Albright, Hillary Clinton și care a fost, de altfel, și subiectul unui film de succes, „Monalisa Smile“. „Am făcut Științe Politice, la vremea respectivă voiam să intru în Congres, voiam să fiu politician.“

După terminarea studiilor s-a adresat prestigioaselor reviste "Time" și "Newsweek", care îi ofereau imediat posturi de documentaristă sau secretară, însă ea își dorea să fie reporter. „Au zâmbit și mi-au spus că o femeie nu va fi niciodată reporter, oricare ar fi evoluția mea în interiorul redacției".

La vremea aceea, într-o Americă încă în război, o femeie, deși absolventă a Colegiului Wellesley, putea, din cauza rigorilor vremii, în cel mai bun caz, să obțină o slujbă ca secretară sau să se căsătorească cu un absolvent al Facultății Harvard.

Printr-o întâmplare fericită a reușit să se angajeze. „Mi s-a oferit un post de recepționeră la cabinele de machiaj aparținând studiourilor MGM de la Hollywood". Nadia avea să facă programările pentru starurile care urmau să fie machiate, își amintește că femeile obișnuiau să vină la machiaj de la 6 dimineața, iar printre ele se aflau Katherine Hepburn, Greta Garbo, Bette Davis.

După două luni, a fost mutată la departamentul unde se citeau scenarii venite pe adresa studiourilor și cărți ce aveau șanse să fie ecranizate pentru că știa franceză, engleză, spaniolă și germană. Trebuia să le citească și să le repovestească folosind stilul autorului, nici acum nu știe cum ceilalți reușeau să facă asta. Când nu a mai putut merge la muncă din cauza grevei de la Hollywood din 1945, a dat curs unui anunț din ziarul local pentru un post de culegător de struguri în nordul Californiei.

Nadia povestește că dormea în niște cabane muncitorești pline de gândaci și șobolani. Pentru o tânără cu educația Nadiei, absolventă a Colegiului Wellesley, această muncă ar fi părut de neconceput. Era sfârșitul celui de-al doilea război mondial, iar corespondența cu România era din nou posibilă.

Având experiența lecturării scenariilor de film, Nadia intenționa să-l aducă pe Mihail să scrie scenarii la Hollywood. Nu a ezitat să-l caute imediat ce a fost posibil. „I–am trimis o telegramă, dar nu am primit un răspuns de la el, îmi spuneam că a uitat sau a trecut peste povestea noastră".

Înainte îmi povestise că a văzut cum sentimentele lui Mihail au crescut în corespondența dintre ei mai mult decât în timpul lunii pe care o petrecuseră împreună în 1941. „El mă lua ca pe un copil, îmi zicea mereu că e prea bătrân pentru mine. Credea că la 17 ani te înamorezi de actori, scriitori; îți plac, dar îți trece. De altfel, el prefera femei mai mature, actrițe."

Mihail Sebastian a murit pe 29 mai 1945, la două săptămâni după ce Nadia a trimis scrisoarea, lovit de un camion în timp ce traversa strada.

Nadia nu a știut nimic despre moartea lui. Abia în august 1945 când, într-o vacanță de la studiourile MGM, s-a întors acasă la New York, părinții i-au spus. „Ei știau că a murit, dar nu mi-au spus nimic pentru că au așteptat să fie cu mine când îmi dau vestea."

E îmbrăcată într-o bluză bej și o pereche de pantaloni maro, are părul șaten și poartă ochelari de vedere. Povestește că a găsit, de curând, într-un cufăr de-al tatălui ei, scrisori pe care ea le trimitea părinților din California și într-una din ele spunea: „Nu pot să iau o decizie despre ce am să fac până nu îl văd pe Mihail".

Peste mulți ani, Nadia a aflat că Mihail primise telegrama trimisă din America înainte de a muri. „M–a consolat enorm. Era important pentru mine că Mihail a aflat înainte să moară că nu îl uitasem și că aveam planuri în legătură cu el."

La scurt timp după vestea cumplită, Nadia a plecat la Paris împreună cu părinții, iar ritmul de viață european, aerul Parisului au cucerit-o din nou. Tot ce mai trebuia să facă pentru a se stabili acolo era să–și convingă șefii să o detașeze la Paris.

Șeful birourilor MGM din Paris era un domn „extrem de simpatic", pe care îl cunoscuse cu ceva timp în urmă. Se numea Robert Lacoste, se afla într-o vizită în Statele Unite și trebuia să cumpere cadouri pentru familie. Nadia a fost trimisă pentru a-l ajuta la cumpărături. Despre cel care avea să-i devină soț peste câțiva ani își amintește că „nu era nimic deosebit, era un om căsătorit, cu doi copii. Ne-am văzut o oră sau o oră și jumătate, am băut o cafea împreună și gata. Eu mă gândeam încă la Mihail Sebastian." Apoi, Nadia a fost detașată la Paris, la biroul MGM. Acolo a continuat să se ocupe de promovarea filmelor. Nu s-a gândit la o legătură cu Robert Lacoste, nici prima oară când l-a văzut, nici când a început să lucreze pentru el. „Aveam multă treabă împreună, el trebuia să vadă toate materialele de promovare, afișele pentru acordul final, cred că lucrurile între noi au evoluat pe nesimțite, locuiam aproape de el și mă lăsa acasă după program."

Anul 1955 marchează două evenimente importante: după 10 ani de la moartea lui Mihail Sebastian, Nadia Mărculescu devine Nadia Lacoste în urma căsătoriei cu Robert Lacoste și primește oferta de a ocupa postul de coordonator al biroului de presă de la curtea principatului Monaco. „Renunțasem la jobul de la MGM pentru că devenisem soția șefului meu". Monaco era cunoscut drept un paradis fiscal și un loc unde puteau fi câștigate sume importante de bani la jocurile de noroc. Prințul Rainier și proaspăta sa soție, Prințesa Grace de Monaco, doreau să dezvolte principatul și să îi schimbe imaginea. Nadia își amintește: „Am stabilit atunci să lucrez câteva luni cu titlu de probă. Aveam experiența promovării filmelor, însă nu mă ocupasem niciodată de promovarea unei țări. Noroc că era o țară mică."

A rămas 50 de ani în acest post

și se spune că mult din tot ce reprezintă Monaco în prezent i se datorează ei și bunei sale comunicări cu presa.

A gestionat tragedia morții Prințesei Grace de Monaco și a fost alături de Casa princiară, respectându-le intimitatea. Tragicul eveniment a surprins-o pe Nadia în concediu alături de soțul ei, într-un sat din Germania, unde Robert vâna și pescuia, iar ea se odihnea.

Prințul a rugat-o atunci să se ocupe de societatea care administra hotelurile și cazinourile din Monaco, iar apoi de Biblioteca Irlandeză înființată după moartea Prințesei Grace de Monaco. „M-am retras definitiv în 2005 când am spus: «destul este destul!»“.

Mai era încă în funcție când s-a întors în România, în 2000, prima dată de la plecare. Trecuseră 60 de ani, iar fiul ei, Thierry, a vrut să o însoțească, dar ea a vrut să-și trăiască povestea până la final pe cont propriu. „Asta era o călătorie pe care îmi doream să o fac singură.“ Trecuseră 55 de ani de la moartea lui Mihail, iar Nadia simțea nevoia să „închidă un cerc“.

A venit la București pentru a vedea mormântul lui Sebastian fără să știe unde este. „A trebuit să o sun pe soția fratelui lui Mihail, pe care nici măcar nu o cunoșteam și să o întreb pe ea unde este îngropat“. La cimitirul Filantropia avea să găsească mormântul lui Mihail Sebastian, omul alături de care trăise o primă și tulburătoare poveste de iubire. „Am stat o săptămână, am fost la cimitir, erau multe pietre căzute de pe urma cutremurului".

Avea peste 70 de ani și probabil că s-a gândit că nu poate să încheie cercul dacă nu lasă lucrurile în ordine. Așa că la vârsta la care alte femei abia dacă mai ies din casă, ea a angajat oameni care să se îngrijească de curățenie, a adăugat operelor inscripționate pe mormânt «Jurnalul» și «Insula».

Nadia, azi:
un liliac la mormântul lui Sebastian

La capul lui Mihail a plantat un liliac care să dea frumusețe locului și după moartea ei.»

••• Necazurile cu fiscul israelian ale cunoscutului om de afaceri Fredy Robinson – despre care aminteam în numărul trecut – nu au luat sfârșit. Grupul "Milomor", aflat în proprietatea lui Robinson, a solicitat Tribunalului Districtual Tel Aviv, care anchetează situația grupului, o amânare de trei luni dezbaterilor pe marginea firmei. Dar, așa cum aflăm din ziarul "Haaretz", judecătoarea Varda Alshech a respins cererea, hotărând ca discuțiile să aibă loc zilele acestea.

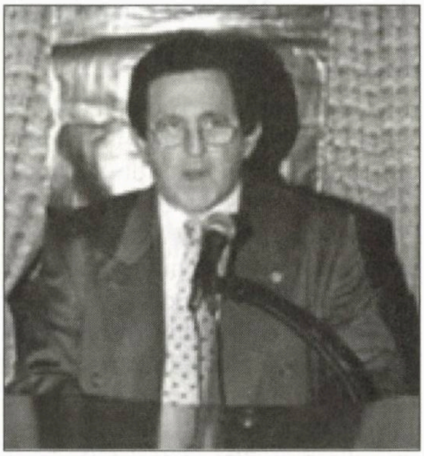

Fredy Robinson

Prietenii financiarului, care l-au văzut de curând (Robinson se află în arest la domiciliu, împreună cu fiul său) spun că omul este încordat, însă că nu și-a pierdut umorul, inclusiv plăcerea de a face calambururi. Plimbându-se prin living, el ar fi exclamat: "Milomor este copilul meu preferat. Ce mă fac acum, cu procesul ăsta? Mi-l omor?"

••• Poetul și traducătorul Petre Solomon (1923-1991) nu a ținut un jurnal propriu-zis, ci a lăsat, împrăștiate prin sertare, diferite însemnări. Se întâmplă. Astăzi îți notezi ceva, fiindcă ai chef, după care te iei cu ale tale și nu mai redactezi nici o însemnare două luni de zile. Din fericire, soția scriitorului, cunoscuta pictoriță Yvonne Hassan, a înțeles foarte bine valoarea peticelor acestea de hârtie, le-a așezat cât de cât într-o ordine cronologică și a început să le dea la tipar. Un prim volum cu notațiile în cauză a apărut în 2006. Mai nou, sub titlul "Un fel de jurnal", a apărut și-un al doilea volum de, să-i zicem, memorialistică. Textele sunt, așa cum te-așteptai fiind vorba de Petre Solomon, de calitate, iar uneori îți oferă și surprize. Exemplu, fragmentul de mai jos, apărut în "Ziarul de Duminică", din București:

«31 octombrie 1975. Am primit un telefon de la un colonel din Securitate, care se numește Hanganu și care m-a rugat, politicos, să-i acord o întrevedere, referindu-se la un maior care mă vizitase prin ianuarie a.c. și-mi ceruse, zadarnic, să-i ajut instituția, frecventând recepțiile de la ambasada engleză etc. și făcând, bineînțeles, rapoarte. Mi–a fixat o întâlnire în oraș, după ce i-am spus că acasă nu pot să-l primesc. Azi dimineață, la 9,30, m-am dus, cu inima cât un purice, la cofetăria "Albina" de pe strada Academiei. Hanganu – un tip negricios, solid, bine îmbracat, cu un pardesiu galben închis – mă aștepta, împreună cu un alt securist, ceva mai șters și mai ponosit. Am intrat în local. Nu se mai servește cafea acolo, dar tipii au comandat niște prăjituri și limonadă. Hanganu a început prin a-mi vorbi, cu oarecare sfială, despre situația evreilor, despre politica partidului în această chestiune – politică pândită și în Est și în Vest, despre măsurile ce se impun pentru a-i ocroti pe evrei contra unor eventuale atentate și provocări. ("Nu vedeți că terorismul se întinde peste tot, ca o pecingine?") Stând de vorbă așa – eu confirmând, dar și infirmând cu prudență, am dedus destul de repede că voiau să-mi propună să fiu "omul lor" la recepțiile date uneori în sala de pe str. Popa Soare (unul din sediile Comunității evreiești), unde "Știți, vin și personalități străine". "Da, ca Nahum Goldmann, zic eu. Am și fost acum un an și ceva la o conferință a lui. Dar nu prea mă duc des și nici cu mare plăcere la asemenea reuniuni." Am încercat să le explic că, în ciuda originii și a antecedentelor mele (erau la curent cu dosarul meu, inclusiv cu pasiunea mea pentru pescuit – celălalt securist e și el pescar...), nu mă simt "evreu" în sensul în care au ajuns să se simtă alții, chiar unii foști marxiști. Îmi recunosc originea, nu caut să mă dau drept altcineva, dar... Pe scurt, am respins propunerea categoric, invocând și vârsta mea: la 53 de ani nu mă mai pot schimba pe această chestie, fundamentală pentru mine și nici nu aș fi în stare să fiu de folos "instituției", sunt un poet, un om solitar din fire etc. "Da, dar sunteți un intelectual atât de bine pregătit, cunoasteți câteva limbi etc." "Să știți că sunt un om modest și n-am asemenea veleități. Altora poate le-ar face plăcere să se agite pe la recepții, depinde și de temperament..." Am simțit că Hanganu se cam înfurie, devenise parcă și mai negru la față. Mi-a reproșat că noi, scriitorii, exagerăm etc. E și el o țâră de scriitor, mi-a mărturisit și mi-a mai spus că, înainte de a deveni ceea ce este, a urmat o cu totul altă direcție; a studiat la Iași, dar a acceptat sa fie trimis în această muncă, pentru că era nevoie de el. Așa ar trebui să fac, adică, și eu, ca să–mi slujesc patria. Mi-a mai zis că acceptând, nu mi-aș schimba cu nimic programul de viață, doar din când în când m-aș duce printre coreligionarii mei, să ascult ce se mai spune și să dau apoi rapoarte și chiar sfaturi Securității... Alt "argument" al lui Hanganu: Aș fi, chipurile, cu atât mai potrivit pentru "munca" asta, cu cât sunt un om "obiectiv" în problema evreiască, nu ca alții... Tot timpul mi-a vorbit însă cu o mare deferență despre evrei, despre religia lor: "Noi nu ne amestecăm în viata comunității, vrem doar ca ea să se poată desfășura în bune condiții"...

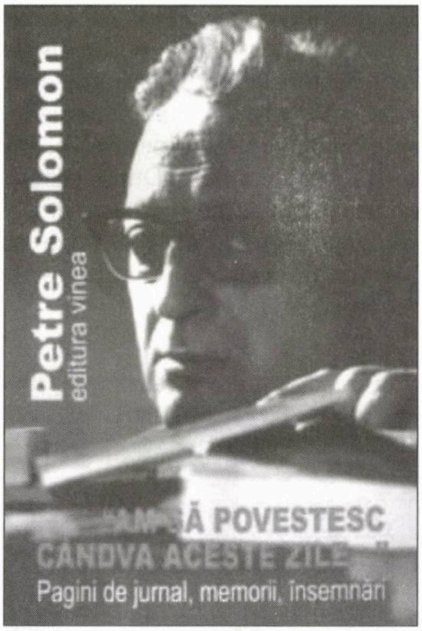

La o ultimă încercare a lui – nu e nevoie, mi-a zis, să-mi dați răspunsul pe loc, vă las să vă gândiți câteva zile, să reflectați serios – i–am replicat că, chiar dacă m-ar scula noaptea din somn, tot așa i-aș spune: Nu! Am simțit că s-a supărat: mi-a spus că are impresia că azi nu sunt "în apele mele" și că o să–mi mai telefoneze ca să ne vedem. "Să știți că am foarte mult de lucru și nu vă pot promite nimic. Iar în problema asta, evreiască, v-am explicat clar: poate nu sunt un 'bun evreu", dar n-am ce face. Adresați-vă altuia, căci am impresia că v-ați înșelat în privința mea." I-am lăsat pe cei doi în cofetărie și am plecat pe această notă de refuz ferm, deși ne-am despărțit cu mare politețe.

Mă îngrijorează însă ideea că sunt, fie și sporadic, în atenția "instituției". Cine le-a sugerat că aș putea deveni informator? Și cum vor reacționa acum, după ce mi-au simțit din nou tenacitatea ascunsă sub aparenta mea blajinătate? De ce-o fi având nevoie regimul de asemenea "metode"? Câți dintre oamenii printre care mă învârtesc or fi informatori? O, câte întrebări! Numai de nu m-ar pedepsi pentru refuzul meu obstinat de a colabora cu ei! Mă gândesc nu atât la mine, cât la Alecu (fiul autorului, Alexandru Solomon, viitorul regizor de filme documentare, **n. red.**). Sper totuși, pentru binele lui, că nu se vor atinge de mine.»

••• Să nu se plângă scriitorii, muzicienii, pictorii și actorii din *trib* că lumea i-a uitat după moartea lor. o soartă mult mai ingrată au, în această privință, personalitățile care au excelat în domeniul politic sau economic sau etc. etc. De-aceea, atunci când dăm – rar, rar, din an în paște – peste cineva care-și amintește de-o valoare din cele la care ne referim, noi tresărim plăcut impresionați și aplaudăm strigând: bis!

Așa ni s-a întâmplat zilele trecute, răsfoind "Ziarul de Duminică" din București. Acolo am întâlnit memoriile fostului diplomat român George Albuț (cu stagii îndelungate la Washington, Beijing, Budapesta ș.a.). Referindu-se la începuturile sale, Albuț își amintește de Corneliu Bogdan (Grünberg), fost ambasador la Washington. Extras:

«În decembrie 1968 am fost trimis la la Washington, la dispoziţia ambasadorului Corneliu Bogdan, şi el nou în post, un personaj fascinant, care avea să devină, în scurtă vreme, o instituţie în peisajul diplomatic sofisticat al capitalei americane. De numele lui sunt legate reuşite ca vizitele lui Nixon la Bucureşti şi ale lui Nicolae Ceauşescu la Washington, negocierile pentru obţinerea clauzei naţiunii celei mai favorizate, intermedierea contactelor SUA cu Vietnam şi China şi multe altele. Vorbind onest, cum zic yankeii, tot ce ştiu în profesia în care am servit timp de peste trei decenii am învăţat de la acest om. A fost o experienţă acaparatoare şi o şansă unică să alerg un maraton diplomatic alături de un asemenea profesionist al artei dialogului şi persuasiunii, în faţa căruia uşile Casei Albe, Congresului, Departamentului de Stat, dar şi alte uşi, ale saloanelor "mogulilor" (ca să folosesc un termen proaspăt consacrat la noi), ale marilor doamne şi ale actriţelor celebre erau mereu deschise. Momentul de disperare şi glorie al României – august 1968 – se consumase, dar uimirea şi simpatia pentru noi dura şi avea să mai dureze ani buni, iar la Casa Albă preşedintele Nixon, în plină putere, era preocupat să-l spriijine pe micul disident comunist de la Bucureşti.»

••• Încă unul la mână. Mai concret, încă un artist evreo-român de valoare, ba chiar de mare valoare, despre care, după bunul obicei al *tribului*, se vorbeşte prea puţin.

«La începutul acestei luni – citim în "Adevărul literar şi artistic" – o compoziţie abstractă a pictorului român Arthur Segal (1857-1944) a obţinut, într-o licitaţie de artă modernă şi contemporană, organizată de galeria "Christie's" preţul de 162.000 de dolari, după ce fusese estimată între o sută şi o sută cinci zeci de mii de euro. Arthur Segal este influenţat de impresionism, apoi va adera la Berliner Secession şi la expresionism. După primul război mondial, se stabileşte în Elveţia şi apoi la Palma de Mallorca. Moare la Londra, unde înfiinţase o şcoală de artă.»

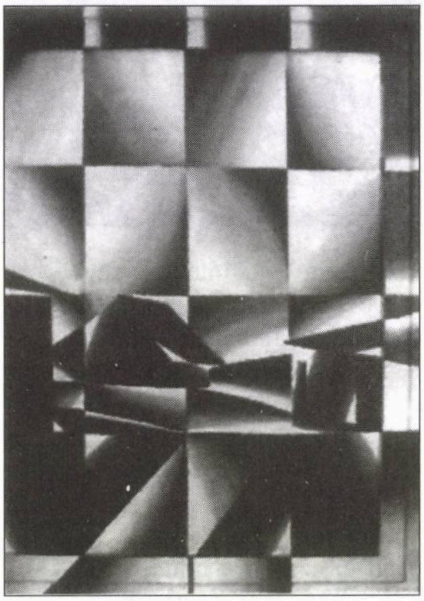

••• Zvonul s-a adeverit. Dr. Madeea Axinciuc, cea care-a condus veme de patru ani Institutul Cultural Român din Tel Aviv, bătând un adevărat record la "productivitatea muncii" în materie de manifestări culturale, şi-a încheiat mandatul. Ea s-a întors la Bucureşti, unde, din cât se pare, va ocupa un post important la Universitate.

Înainte de a pleca, d-na Axinciuc a trimis amicilor şi cunoscuţilor, prin Internet, salutul, totalmente simpatic, de mai jos:

«Distinşi Invitaţi,

Dragi Prieteni,

Carissimi omnes,

La încheierea mandatului de director al Institutului Cultural Român din Tel Aviv, doresc să vă mulţumesc în mod special pentru colaborare şi să vă reasigur de întreaga mea consideraţie.

Dr. Madeea Axinciuc

Un An Nou cu bucurie! Shana tova u-metuka!

A dumneavoastră,

Madeea Axinciuc»

...Mulţumim şi îi dorim să aibă parte, la rândul ei, de-un an bun şi dulce. O dată acuma, şi încă o dată peste vreo două luni, la 1 ianuarie 2009.

Se pare că, oricum ai lua-o, d-na Ţipi Livni, preşedinta Partidului Kadima, are şanse serioase de a deveni prim-ministru al Israelului, fie că va reuşi să formeze un guvern de coaliţie, fie că va câştiga eventualele alegeri.

Ce faci atunci când afli că soarta ţării se află în mâinile unei persoane ca Ţipi, pe cât de civilizată, pe-atât de nepricepută în materie de securitate?

Ţipi!

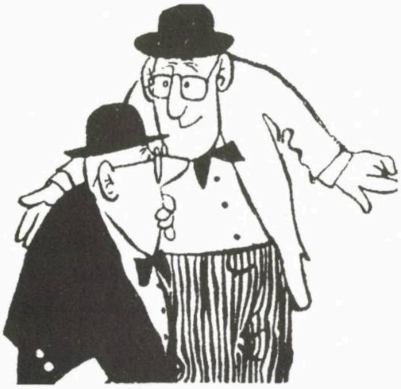

SE ZVONEŞTE CĂ...

...în ziua când a aflat că, potrivit legilor iudaice, fiul său, născut din mamă evreică (Ana Maria Goma, n. Năvodaru) este considerat evreu, **Paul Goma,** de la Paris (antisemit feroce), a avut un şoc nervos, ameninţând că se va sinucide.

...poetul **Ştefan Ureş,** directorul editurii "Hasefer" din Bucureşti, studiază posibilitatea ca susnumita editură să deschidă o librărie la Tel Aviv, unde ar urma să se găsească atât cărţile editate la "Hasefer" cât şi alte lucrări în limba română, tipărite fie în România, fie în Israel.

Ştefan Ureş

...între ziariştii **Rodica Grindea** şi **I. Ştiru,** de la "Viaţa noastră", a trecut o pisică neagră.

...întrebat într-un cerc intim care este "secretul tinereţii sale", cunoscutul industriaş **Bruno Landsberg** (întreprinderea "Sano"), în vârstă de 88 de ani (şi-n plus, în mare formă), a răspuns: tenisul. Într-adevăr, bucovineanul din Tel Aviv joacă, de ani de zile, tenis la Ramat Hasharon, fiind, de altfel, o figură des întâlnită la meciurile selecţionatei noastre pentru "Cupa Davis".

...binecunoscutul **Nati Meir,** de la Bucureşti, care (aşa cum aflăm în ultimul moment) a declarat că se întoarce definitiv în Israel, are de gând să candideze la postul de preşedinte al HOR, cu prilejul alegerilor pe care organizaţia condusă de Zeev Schwartz ar urma să le ţină în curând.

...animatoarea de televiziune **Mihaela Rădulescu** (proaspăt divorţată de soţul ei, omul de afaceri Elan Schwartzfeld) a fost văzută luna trecută la vila familiei de la Herzlia, de unde a scos, se pare, câteva obiecte ce-i revin, prin bună înţelegere, în urma despărţirii.

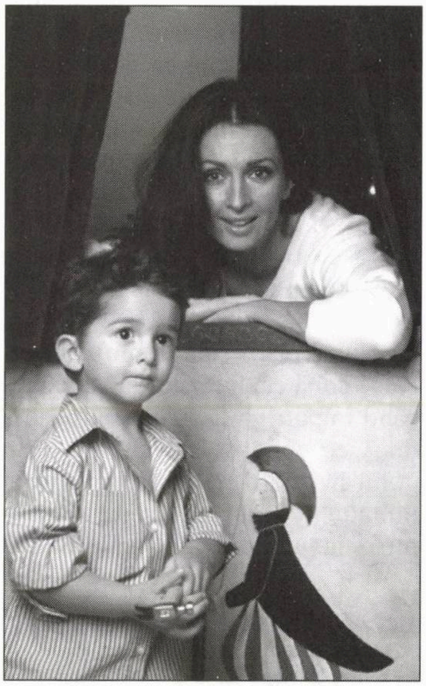

Mihaela Rădulescu
şi fiul ei, Ayan Schwartzfeld

NOTAR
MAXIMILIAN AMIAD

EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ŞI APOSTILE,
TESTAMENTE ŞI ALTE PROBLEME JURIDICE

TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 şi 17-19

Sport

Ne place că...

...jucând în grupă (a doua, să nu uităm!) pentru calificarea în turneul final al Mondialelor de fotbal, din 2010, naţionala noastră, condusă de Dror Kashtan, a învins în deplasare formaţia Luxemburgului cu 3-1; o victorie care, odinioară, suna ca o anecdotă cu Bulă (bine, dom'le, dumneata te lauzi cu asta?), dar astăzi nu are nimic comic: în anii din urmă s-au schimbat multe în lumea gazonului, luxemburghezii, de-o pildă, reuşind să-i învingă cu o săptămână mai înainte pe elveţieni la Zürich, în deplasare!

Nu ne place (în schimb) că...

...după câteva zile, la Riga, jucând împotriva Letoniei, ai noştri, după ce conduseseră cu 1-0 (prin golul înscris de Yosi Benayoun în minutul 50) până pe la finele întâlnirii, iar noi vedeam viaţa în roz (cu încă trei puncte în deplasare, am dat lovitura!) *teamul* alb-albastru s-a relaxat, ca omul, făcând *exact* ce nu trebuia să facă în asemenea clipe şi îngăduind astfel gazdelor să egaleze prin Koleshnicenko în ultimul minut de joc (faimosul "ultim minut de joc"). Să-ţi baţi copiii!

Yosi Benayoun

Ne place (totuşi) că...

...n-a fost mai rău şi că, totuşi, în urma acestui 1-1 am plecat acasă cu un punct, cu ocuparea locului II în clasamentul grupei şi cu motive să sperăm că ne vom califica în turneul final, prima oară după 40 de ani.

Dar să vedem cum arată situaţia în grupă: 1) Grecia: 9 puncte; 2) Israel: 8 p.; 3) Elveţia: 7 p.; 4) Letonia: 4 p.; 5) Luxemburg: 4 p.; 6) Moldova: 1 p.; ne place în concluzie că, până în primăvara lui 2009, când urmează celelalte meciuri, avem timp să facem toate calculele posibile şi imposibile, dar, mai ales, să ne gândim că va fi bine.

Nu ne place că...

...spre deosebire de naţionala de fotbal, care ţine steagul sus, echipele noastre de club au capotat una după alta în cupele europene, de parcă ar fi dat de ceasul morţii; astfel, nu ne place că Betar Ierusalim a fost eliminată încă de la început din Liga Campionilor, că Macabi Natania şi Ironi Kiriat Shmona s-au împotmolit în meciurile de calificare pentru Cupa UEFA şi că ultima speranţă în materie, Hapoel Tel Aviv, a fost eliminată de franţuzii de la St. Etienne, care i-au bătut pe oamenii antrenorului Guttman şi în Franţa, şi aici la noi, scorul final fiind de 4-2; dar cel mai mult şi mai mult **nu ne place că,** într-un rând, cel puţin, reprezentanţii noştri s-au comportat lamentabil, de parcă ar fi fost guvernul Olmert în meciul cu Hezbollah şi Hamas; avem în vedere, cum se va fi înţeles desigur, faimosul şi mereu scandalagiul Betar Ierusalim care, în cel de–al doilea joc cu 11-le polonez Wisla Krakovia, a pierdut cu 0-5 (păi ce facem, domnu' Gaidamak? Cum vrei dumneata să te alegem primar al Ierusalimului?).

Ne place că...

...aşa cum am aflat de-abia acuma, înotătorul olandez Maarten van der Wejden a câştigat proba de 10.000 de metri la Olimpiada din vara ce trecu, cu toate că fusese bolnav de leucemie în 2001, medicii spunându-i, cu toţii, că nu mai are nici o şansă să înoate.

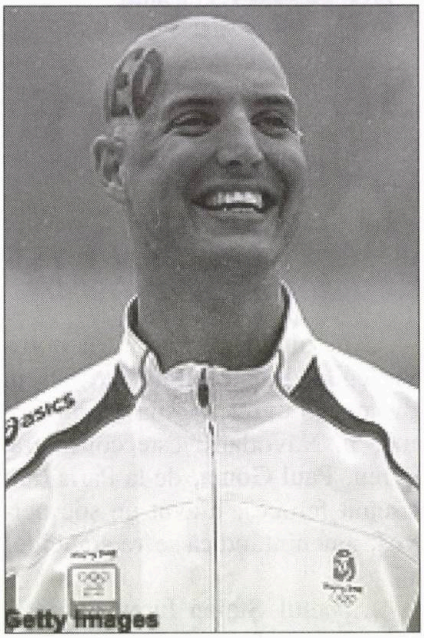

Maarten van der Wejden

Știați că...

Thomas Edison (inventatorul becului) se temea de întuneric?

◆

Februarie 1865 este singura lună înregistrată în istorie fără lună plină?

◆

Astronauţii cresc în înălţime în spaţiu?

◆

Un melc poate dormi trei ani?

(După Internet)

Ne place că...

...tânărul Shahar Tzubari, de la Eilat, care a cucerit o medalie de bronz la yachting la recenta Olimpiadă de la Beijing, este un sprtiv plin de talent; **nu ne place, însă, că,** pe de altă parte, el este obraznic și cretin; astfel, după jocuri, tipul s-a repezit să-i facă, într-un interviu, pe chinezi de... rahați (așa cum vă spun), reproșându-le, între alte defecte grave, că nu au humus; **nu ne place, de asemenea, că,** simțindu-se (și cu drept cuvânt) jigniți de afirmațiile mitocanului, diplomații de la ambasada Chinei în Israel au anulat un dineu pe care–l pregătiseră în cinstea delegației noastre la J.O.

Shahar Tzubari: râzi ca proasta

Ne place că...

...bătrânul Luis Aragones (70), antrenorul naționalei spaniole de fotbal, a declarat, înainte de finala cu Germania din cadrul campionatului european de fotbal din vară, că în caz de victorie va parcurge distanța Viena-Madrid pe jos; **nu ne place, însă, că** nici până la ora de față nu am aflat unde anume a ajuns Aragones, cu rucksacul său din spinare.

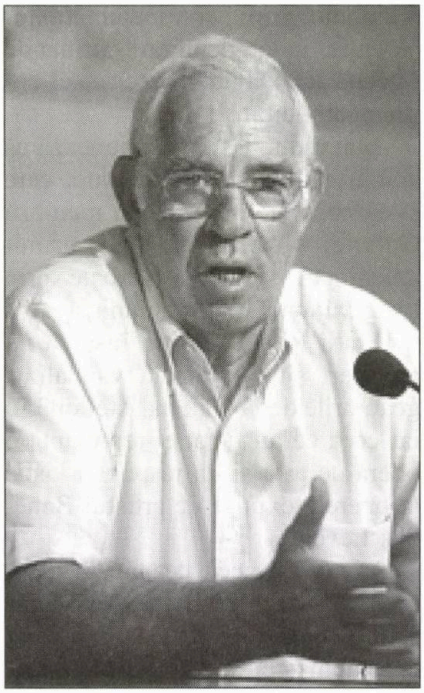

Luis Aragones: Unde umbli, omule? Dă-ne și nouă un telefon...

Ne place că...

...în România, șefii țării, buni psihologi, au înțeles că dacă vrei să obții succese pe plan internațional, trebuie să-i stimulezi pe sportivi cu binecunoscutele lovele; sau, cum spune președintele Traian Băsescu, fost comandant de navă comercială, "marinarii pe covertă". Rezultatul este că prin Legea sportului s-a stabilit că medaliații cu aur la campionatele mondiale și europene, precum și toți medaliații de la Olimpiade (aur, argint sau bronz), vor primi o rentă viageră. valoarea rentei: 1,5 salarii medii pe economie (și-n plus, neimpozabile); ceea ce înseamnă, ca să dăm două exemple, că un campion olimpic (medalie de aur) încasează astăzi 2.550 de lei pe lună, iar un vicecampion (argint) – 2.050 de lei.

AVOCAT ȘI NOTAR

AUSTERMAN EFRAIM

Fost magistrat în România

Execută

Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România
Cumpărări, vânzări imobiliare;
moșteniri-testamente;
convenții soți sau necăsătoriți;
servicii juridice la domiciliul celor nedeplasabili;
pensii din România

●

Petah Tikva, str. Ichilov nr. 11
Tel.: 03/934-3242, 052/244-8793; Fax: 03/934-7401
Între orele: 9.30-14.00, 18.00-20.30

- **Mitocanul fudul, mârlanul vesel, băiatul de băiat, gospodina ofuscată, mica vampă cârâitoare**
- **Da, la Bucureşti e ca la Tel Aviv: "Vreau să se ştie că sunt scriitor. Vreau! Vreau! Vreau!"**

Victor Roncea de la "Ziua" leagă teoria cu practica

«Uniunea Artiştilor Plastici (UAP) şi Galeria "Atelier 35" îi acuză pe fraţii Victor şi George Roncea că alături de alte trei persoane au vandalizat geamurile Galeriei "Atelier 35", utilizând însemne defăimătoare şi pornografice.

Totodata, reprezentanţii celor două instituţii au sesizat organele de drept ale statului, sub forma unor plângeri la Poliţie, atât asupra acestui incident cât şi a celui similar petrecut în dimineaţa de 25 septembrie, anchetele cu privire la aceste cazuri fiind în curs de desfăşurare.

Potrivit unui comunicat remis presei de UAP, pe pereţii şi geamurile galeriei au fost inscripţionate texte antisemite şi o somaţie cu ameninţări. "Materialele descoperite în locaţia 'Atelierului 35' erau semnate de 'Liga Antidefăimarea României' şi conţineau textul 'Atenţie, iudeu denigrat!', urmat de "steaua lui David", precizează comunicatul citat.

Mai mult, UAP menţionează că atât artistul Benedek Levente, care şi-a expus lucrările, cât şi membrii Galeriei 'Atelier 35' au primit ameninţări scrise şi verbale prin toate mijloacele de comunicare.

Fraţii Roncea susţin însă că nu au spart şi nici nu au vandalizat geamurile de la Galeria 'Atelier 35', iar ceea ce au făcut ei reprezintă o operă de artă şi un răspuns artistic la operele expuse de artistul Benedek Levente.

Victor Roncea neagă cu vehemenţă că ar fi scris mesajele antisemite şi susţine că ceea ce au făcut ei se numeşte "antiterorism vizual". Cei doi îl acuză însă pe artistul Benedek că a blasfemiat o icoană care îl reprezenta pe Iisus Cristos şi că a profanat România prin faptul că la intrarea în expoziţie a aşezat pe jos harta ţării cu un organ genital feminin în mijlocul acesteia.»

Nota Redacţiei: Amintim că Victor Roncea este autorul articolului pro-fascist din ziarul "Ziua" pe care l-a prezentat colaboratorul nostru dr. Adrian Iancovici în numărul trecut al lui "Minimum".

Politica de bodegă

«Există, în Uniunea Europeană, tot soiul de politicieni: unii deştepţi, alţii proşti, unii naivi, alţii şmecheri, unii rafinaţi, alţii mai din topor. Există peste tot demagogi, mincinoşi, tehnocraţi sobri şi diletanţi euforici, funcţionari mediocri şi (rar) strategi străluciţi. Ceea ce însă nu se găseşte pe scena publică din ţările "civilizate" e politicianul de bodegă, hahalera volubilă, derbedeul.

La noi, specia e, dimpotrivă, amplu reprezentată. Ţoapa agresivă, mitocanul fudul, mârlanul vesel, mahalagiul histrionic, golanul, băiatul "de băiat", de şpriţ şi de gaşcă, dar – ca să nu facem discriminări – şi fata macho, gospodina ofuscată, mica vampă cârâitoare, gata să sară la bătaie pentru partid, şef, sau carieră – constituie laolaltă, pe Dâmboviţa, o lume policromă, diversă, pitorească uneori, dar exasperantă pentru cine caută oameni normali şi soluţii civilizate pentru crizele ţărişoarei. În comparaţie cu politicienii decenţi (oricum dezavantajaţi numeric), specimenele inventariate mai sus au o prezenţă vulcanică: sunt activi, zgomotoşi, penetranţi. Iar unul din instrumentele manejului lor sunt televiziunile.

Am putea spune, chiar, că ei sunt produsul televiziunilor care, ahtiate după tot ce poate aduce *rating*, adoră toate variantele de zurbagii, spurcaţi la gură, haimanale şi circari. În nici o televiziune europeană nu putea avea loc o scenă ca aceea petrecută săptămîna trecută în emisiunea d-lui Liviu Mihaiu. Injuria incontinentă, răgetul, minciuna sfruntată, trivialitatea, proasta creştere, nimic din toate astea n–a lipsit din comportamentul senatorului PRM prezent în platou (evident, d. C. V. Tudor, **n. red.**), inapt să respecte regulile elementare ale unei dezbateri, să argumenteze coerent, să lupte bărbăteşte, să-şi controleze inepuizabila mahala lăuntrică. Ca lovit de dambla, insul trecuse vertiginos de la vorbire la expectoraţie, de la politică la obscenitate.

Dar face asta de optsprezece ani! O face în parlamentul ţării, în presă, la televizor. Şi o face impenitent, dezmăţat, din ce în ce mai nărăvit şi mai ridicol. Cum se poate aşa ceva? Uite că se poate! În fond, cine l-a invitat în emisiune? Pe programul naţional al televiziunii! A crezut cineva în brusca schimbare la faţă a personajului? Şi-a închipuit cineva că dihania se va da peste cap de trei ori şi se va transforma în iepuraş? Are dreptul, sună răspunsul: e senator şi şef de partid.

Dar parlamentul, parlamentul acesta care nu stă pe gânduri să suspende preşedinţi, cum îl îngăduie de atâta amar de vreme, în ciuda nenumăratelor lui ieşiri isterice, anti-democratice şi, prin efectul lor, anti-naţionale. A instigat, pe vremea lui Miron Cosma, la răzmeriţă împotriva ordinii publice. A încurajat ura de rasă, xenofobia şi asasinatul (pe stadioane!), şi şi-a făcut de râs, cu gălăgia lui iresponsabilă, partidul şi neamul.

Cât o să-l mai suporte ceilalţi parlamentari, propriii săi colegi de partid, legile ţării? Ei bine, o să-l suporte câtă vreme ne vom distra cu toţii, în faţa micilor noastre ecrane şi a micilor noastre conştiinţe, pe socoteala tumbelor lui. Încă doi-trei ca el, plasaţi la vedere, în loja oficială a instituţiilor noastre, şi Romînia va deveni cârciuma Europei. E şi ăsta un *brand,* dacă de altul nu suntem în stare.»

(Dintr-un articol de Andrei Pleşu; în "Adevărul literar şi artistic", Bucureşti 2008)

Cum se câştigă un loc pe Aleea Scriitorilor

«În viaţa literară din România se extinde un obicei ruşinos: regizarea succesului. Pe mulţi autori nu-i mai interesează să-i emoţioneze pe cititori, să-i cucerească, să se facă admiraţi de ei, ci să li se recunoască, formal, calitatea de scriitori.

Acţiunea începe cu luarea cu asalt a redacţiilor. Solicitanţii se poartă ca şi cum ar fi venit la o primărie pentru a-şi cere un drept al lor, inalienabil. Ei uită că este vorba de instituţii particulare, care pot accepta sau refuza să-i publice în funcţie de criteriile lor estetice.

La fel de insistenţi sunt autorii lipsiţi de talent (dar şi unii talentaţi) când se adreseaza editurilor. Nu-i intereseaza că produsul muncii lor nu are căutare, că librarii refuză să-l difuzeze, că publicul îl ignoră. Pentru ei tipărirea unei cărţi reprezintă exclusiv un mijloc de a-şi crea obsedantul statut de scriitori.

La nevoie găsesc finanţatori pentru a-şi publica scrierile: directori de bănci sau de crescătorii de păsări sau de restaurante care, necunoscând ierarhia de valori din lumea literară, cred în mod greşit că fac un gest de sprijinire a culturii române investind bani în orice fel de cărţi.

Urmează lungile şi extenuantele bătălii pentru premiile literare, pentru smulgerea unor cronici favorabile de la criticii literari, pentru participarea la festivaluri de literatură, pentru intrarea în Uniunea Scriitorilor, pentru traducerea "operei" în alte limbi, pentru prezentarea ei în manualele şcolare.

Momentul apoteotic îl constituie apariţia (şi ea aranjată) a unei monografii despre ambiţiosul autor, monografie în care sunt transcrise la sfârşit tot felul de "referinţe critice", inclusiv frazele binevoitoare rostite, la chefuri, de diverşi critici literari, ca şi fotografii din albumul familiei, însoţite de explicaţii de genul: "mama scriitorului, privind în zare, cu gândul la regatul cuvintelor peste care va domni fiul ei".

Având acte de identitate de scriitor (fie şi falsificate), eroul nostru organizează "lansări", participă la emisiuni TV, îşi pune pe uşa de la intrarea în apartament o tăbliţă pe care scrie "X – membru al Uniunii Scriitorilor". Chiar şi după moarte se mai agită puţin ca să fie îngropat într-un cimitir select, pe Aleea Scriitorilor.»

(Dintr-un articol de Alex. Ştefănescu; în "Ziarul de Duminică", Bucureşti 2008)

Turistul român în străinătate

«Nicăieri nu-l poţi radiografia mai bine pe ciocoiul român decât în străinătate.

Acolo, pe fundalul unor civilizaţii aşezate, al regulilor unanim acceptate, al politeţii şi grijii de a nu crea disconfort celuilalt, însuşirile considerate acasă drept mărci ale identităţii se decupează ca petele de smoală pe cămaşa alb-imaculată. Am tot sperat că intrând în contact cu lumea occidentală ne vom depăşi carenţele educaţionale, ne vom debarasa de bădărănia naturală şi vom reuşi să atingem idealul comportamentului înalt: acela de a trece neobservat.

Ei bine, nu. O săptămână petrecută într-o insulă grecească mi-a readus cu agresivitate aminte din ce fel de ţară vin, cine sunt şi cum arată cei mai activi dintre contemporanii mei. Am văzut la lucru – şi lucra neobosit! – noul tip de român: ţoapa cu pretenţii, hahalera cu morgă şi fantele cu damf de „bată-l crucea". Adică românul de oarecare succes. Oi fi avut ghinion, dar n–am întâlnit decât mârlani, nesimţiţi, neciopliţi, femei vulgare, chilipirgii, lăudăroşi gata să-şi exhibe bogăţia – fie că era vorba de „gipanul" de ultimul tip, fie de amanta arătoasă, cu bust generos şi râset colorat-isteric. Nimeni nu vorbea la volum normal.

Comunicarea se făcea fie prin strigăte, fie prin urlete, dar neapărat cu ochii scoşi din orbite şi gesticulări precipitate.

Aşa cum se vede la televiziuni şi în paginile de ziar, românul a abolit spaţiul dintre privat şi public. La restaurant, auzeai limpede, peste zece mese, ce program avuseseră cu o seară înainte, ce „paraşute" au agăţat, ce tehnici infailibile de a se strecura la piscinele hotelurilor scumpe au inventat şi, *last but not* *least*, cum să bagi spaima în pietonii de pe marginea drumului, în drumul bezmetic spre discotecă. Totul intersectat cu informaţii detaliate despre „şmenurile" care îi aşteptau acasă, despre „ţepele" pe care le-au dat, le dau şi le vor da până la adânci bătrâneţi.

Pe plajă, româncele par să fi rămas singurele moştenitoare ale dezinvoltei generaţii „Flower-Power". Dacă englezoaicele, nemţoaicele, olandezele, italiencele, grecoaicele (vorbesc din ce am văzut în această vară) abandonează cu greu costumele de baie ce amintesc de moda anilor 1900, pe românce le detectezi într-o clipită. Buzele rujate strident, lascivitatea studiată a mişcărilor (femeia română nu coboară la plajă fără pantofi cu toc de 15-20 de centimetri!), zecile de tuburi cu unsori para-solare pălesc sub şocul ţinutei „topless", ce-ţi oferă o gamă inepuizabilă de sfârcuri şi silicoane reîmprospătate, evident, pentru această ocazie.

N-are importanţă că drumurile insulelor greceşti sunt strâmte, în pante agresive: „gipanele" în leasing îşi fac datoria, scrâşnind apocaliptic din roţi, acoperind pentru o clipă chiar tânguielile ca de fierăstrău neuns ale maneleler răcnite din boxele superperformante ale maşinii. Ce contează că grecii au marcat cu vopsea galbenă spaţiile unde parcarea e interzisă! „Mprţ!", vorba unui personaj dintr-o epistolă a lui Caragiale: „Ce, paznicul nu e şi el om, n-ar bea şi el o bere?" şi, cling!, câteva monede cad aristocratic din mâna rumânaşului, cuibărindu-se în buzunarul grecului fericit că în insula lui nu vin doar constipaţii de englezi şi nemţi, „care, după ce că sunt zgârciţi, mai sunt şi pretenţioşi!".

Adevărul e că românul plecat în concediu e generos. Cu o condiţie: ca toată lumea să vadă că el e „în bani" şi că nu e o problemă să dea bacşişuri care sfidează orice concurenţă. Cred, de asemenea, că dacă i-ai cere să te ia în maşina-discotecă, ar face-o cu mare plăcere: înseamnă că semnalele transmise cu disperare spre exterior au fost recepţionate. Iată, el a ajuns „în capul trebii" şi, de-acolo, plutind deasupra mulţimii de „fraieri", îţi arată ce va să zică traiul fin.

Cu mai mulţi ani în urmă, am luat decizia să nu mai calc pe litoralul românesc (locul unde, în schimb, te calcă „gipanele" în timp ce stai la plajă!) tocmai pentru că mitocănia devenise insuportabilă. Iată că am ajuns campioni la exportul masiv de proastă creştere.»

(Dintr-un articol de Mircea Mihăieş; în "Evenimentul zilei", Bucureşti 2008)

Micul dejun la Ierusalim, prânzul la Ramallah

«Cea mai dezavantajoasă manieră de a vizita lumea (sau oricare dintre ţările care o compun) e s-o faci în calitate de ministru. Pentru că nu vezi nimic în afară de ce ţi se arată, pentru că vei sta mai mult în interior (hoteluri, săli, studiouri etc.) şi pentru că zumzetul străzii va fi mereu dincolo de geamul maşinii. Când vi se va întâmpla, îmi veţi da dreptate.

Iniţial, îi promisesem amicului C.P.-B. (ziaristul Cezar-Paul Bădescu, **n. red.**) un text despre Canada; dar numărul românilor care ar putea scrie despre Canada este mare şi în continuă creştere. Drept care am decis să scriu despre un loc nu tocmai vizitat de români (dar în care sunt deja ceva românce).

Micul dejun îl luasem la Ierusalim. La capitolul breakfast, nu ştiu câţi pot intra în competiţie cu evreii: mezeluri, brânzeturi şi patiserii, iaurturi, fructe proaspete sau uscate, sucuri şi, evident, pâiniţa cu gaură în mijloc (mai mare decât un covrig, mai mică decât un colac).

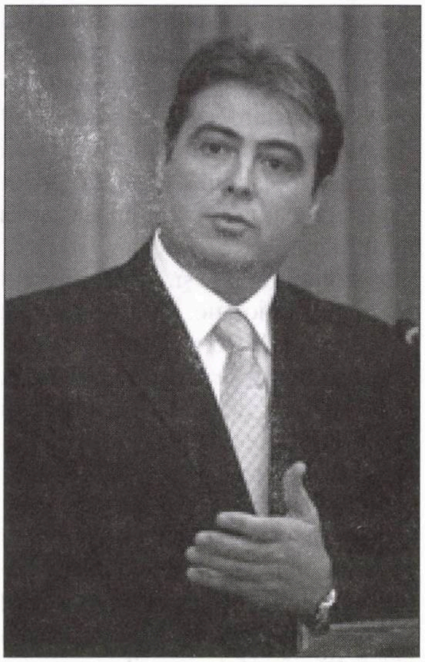

Adrian Cioroianu

După care am fost urcat într-o maşină cu geamuri fumurii şi am plecat spre Ramallah, capitala teritoriilor guvernate de Autoritatea Palestiniană. Drum nu prea lung, dar şerpuit spre nord (15-20 km. de Ierusalim), şosea bună, nisipuri, măslini şi vie pe partea dreaptă şi un zid înalt de câţiva metri pe partea stângă – măsură de securitate care a dus la scăderea actelor teroriste în Israel, dar asta n-o scuteşte de critici.

La un moment dat, maşina intră într-un fel de ocol, împrejmuit cu zid înalt. Ies din maşina care mă adusese şi urc într-o alta. Bodyguarzii evrei mă părăsesc, şi alţii, palestinieni, mă iau în primire – dacă n-ar fi nuanţele de ten, toate gărzile lumii ar semăna între ele.

Maşina în care sunt are – aţi ghicit – geamuri tot fumurii şi aflu că, înaintea mea cu câteva săptămâni, ministrul rus Serghei Lavrov a vrut să coboare geamul în timpul mersului, cât să fumeze o ţigară, şi a panicat escorta.

Primul popas – la mormîntul lui

Yasser Arafat. Cât străbat platoul până la el văd așteptându-ne un grup compact de tineri mustăcioși și bine făcuți. Nu, nu era comitetul de primire. De fapt, nu aveau chiar nici o treabă cu vizita noastră – era doar o echipă de fotbal locală, venită la monument să curteze șansa înaintea unui meci.

Apoi, întâlnirea cu președintele Autorității, Mahmud Abbas. Pe cât a fost dânsul de interesant și de amabil, pe atât a fost de dulce ceaiul verde-mentolat ce ni s-a servit. Plus că de față erau și doi oficiali palestinieni – ați ghicit iarăși – vorbitori de română de pe vremea studenției lor.

După conferința de presă, responsabilul cu relații externe al Autorității ne invită în oraș, să prânzim. Ajungem într-un restaurant climatizat, plin de verdeață și de vitralii – o încântare după uscăciunea de afară. Dacă ar mai fi cineva la mese în afară de noi și de n-ar fi micul contingent de gărzi ce ne însoțește, ai zice că suntem un grup gălăgios de colegi de firmă, ascunși de ochii șefilor.

Întrebarea este: vă place meniul arab? Ceea ce la noi se numește îndeobște bucătărie libaneză reprezintă un tezaur de combinații, arome și texturi de găsit, cu variații pe aceeași temă, din Maroc până-n Arabia Saudită și dincolo. Salate și miel, pită, humusuri și pește – nu mai dau detalii, ar ploua în multe guri. Și par și mai bune când le guști într-unul dintre cele mai încinse la figurat locuri de pe glob.

Și închei urându-vă ca într-o zi cu mai multă pace să ajungeți să luați micul dejun la Ierusalim și prânzul la Ramallah, ca să vedeți ce mic e Orientul Mijlociu și ce mari bucătari au evreii și arabii. Păcat că au multe de împărțit între ei, mai puțin mesele.»

(Dintr-un articol de Adrian Cioroianu, istoric, fost ministru de Externe al României; în "Adevărul literar și artistic", București 2008)

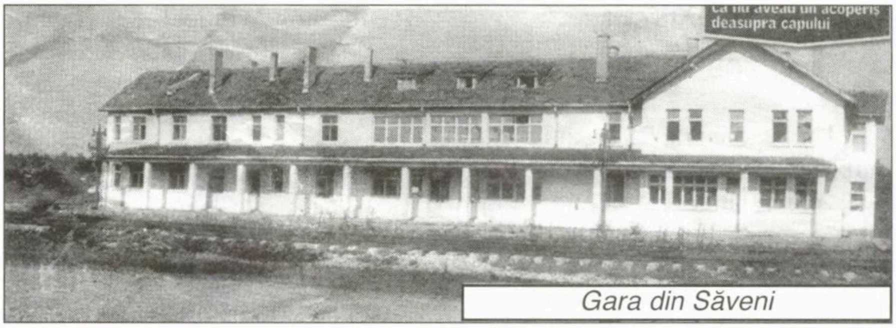

Gara din Săveni

Gara în care nu s-a oprit nici un tren

«Singura gară din țară care a fost construită cu mare fast, dar degeaba, este una din județul Botoșani. Aflată pe calea ferata Dângeni-Săveni, gara a fost inaugurata pe 15 iulie 1991 și urma să deservească pe cei peste opt mii de locuitori ai orașului Săveni, din nordul Moldovei. În acea perioadă, populația acestui oraș de provincie a văzut în existența unei gări o modalitate de a se face cunoscută în restul țării. Ghinionul a făcut, însă, ca la scurt timp după inaugurare, din cauza unei greșeli de proiectare, terasamentul să cedeze. Chiar dacă cei care au construit gara știau că în zonă se produc frecvent alunecări de teren, constructorii au ignorat total acest lucru. Cum era și normal, problemele cu solul au făcut din acest punct de atracție al orașului, un "obiectiv turistic" cu care localnicii nu se mai mândresc. Ei nici măcar nu mai speră că vor mai trece vreodată trenuri pe aici. Autoritățile locale din Săveni susțin că de mai bine 15 ani nu se ocupă nimeni de soarta gării pentru că a fost considerat un proiect ratat din start. În prezent, jumătate din clădirea gării este locuința unor familii nevoiașe din oraș. În scurt timp, însă, stația va fi scoasă la vânzare și își va găsi o altă întrebuințare.»

(Dintr-o relatare de Alexandra Ariciu; în "Cancan", București 2008)

Italianul și românii

«Un italian vrea să devină faimos pe Internet cu o glumă macabră, în care lansează amenințări la adresa românilor. În imagini, tânărul și-a acoperit fața cu o mască, pentru a lăsa impresia că e un membru al unui grup extremist. Îi amenință pe români cu o drujbă și face mai multe remarci rasiste. Scena a fost filmată se pare pe un șantier de construcții din Italia, în timpul unei pauze. A fost postată pe Internet de un italian care și-a luat numele de "Antirrom".»

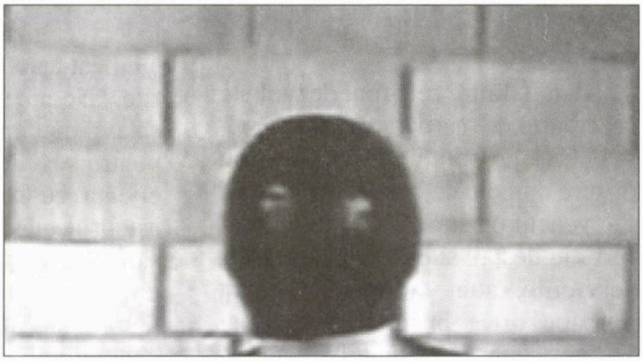

(După "Jurnalul Național", București 2008)

Buzoianul cu afişe

«Un buzoian de 21 de ani a fost surprins de jandarmi în timp ce lipea, chiar lângă prefectură, afişe cu îndemnul "Fii naţionalist" şi cu Crucea Celtică.

Marius Trancă are o bogată istorie xenofobă. Provenit dintr-o familie destrămată, a reuşit să capteze atenţia poliţiei încă de când era minor: a desenat svastica pe zidurile Sinagogii, a ameninţat pe un *site* neonazist un tânăr de origine evreiască şi a răspândit prin oraş, ori de câte ori a avut ocazia, afişe cu caracter fascist. În rucsacul pe care îl avea asupra lui au fost găsite nu mai puţin de 500 de afişe naziste. Motiv pentru care lui Marius i s-a întocmit dosar penal pentru producerea şi răspândirea unor materiale cu caracter fascist.»

Tarife

«Unul dintre cele mai dezvoltate "sectoare de activitate" ale Capitalei este prostituţia. Fie că vorbim despre damele de companie care îşi fac veacul pe stradă, despre bordeluri sau despre site-urile de escortă, serviciile sunt adaptate pentru aproape orice buzunar. Cele mai ieftine sunt prostituatele care se oferă la marginea străzii. Acestea cer între 20 şi 50 de lei pe ora de plăcere.

Fetele pot fi găsite în număr mare pe Calea Văcăreşti, strada Mătăsari, strada Ferdinand, chiar vizavi de Liceul Haşdeu, în cartierul Militari (în faţa unei cunoscute benzinării) şi în zona fostului cinematograf Scala, unde media de vârstă depăşeşte 40 de ani. Pentru cei doritori de lux, există prostituate care oferă servicii la domiciliul lor sau al clientului. Ele pot fi "agăţate" cel mai uşor pe site-urile de escortă.

Preţul este, de obicei, destul de piperat şi se situează între 200 şi 500 de lei ora.

Aceleaşi tarife sunt practicate şi de saloanele de masaj thailandez, dar acestea oferă o gamă mai mică de servicii. La cluburile din zona Pieţei Victoria sau Romană care, de fapt, funcţionează şi ca bordeluri pentru clienţii fideli, preţul unei fete poate fi de chiar 500 de euro.

Totuşi, cei care îşi doresc un sex oral şi au doar 10 lei în buzunar pot merge la una dintre casele de toleranţă de pe strada Lizeanu sau Calea Moşilor.»

(Dintr-o relatare de Bogdan Cotigă; în "Cancan", Bucureşti 2008)

Tipii gigolo din Banat îşi fac sindicat

«Mai mulţi gigolo din Timişoara, sătui de fiţele femeilor bogate, se gândesc să înfiinţeze un sindicat care să le protejeze drepturile. "Ne-am săturat să fim trataţi ca sclavi de femeile care ne plătesc pentru sex. Atâta timp cât eu tratez clienta cu respect şi devotament, aştept acelaşi lucru. Nu mai vreau să fiu jignit şi înjurat de orice babă umflată", spune Dan Alcopter, iniţiatorul şi viitorul preşedinte al sindicatului.

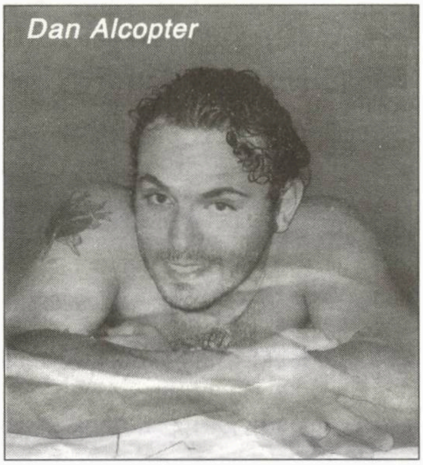

Pentru ca treaba să iasă bine, Dan s-a gândit că n-ar fi rău să contacteze cât mai mulţi gigolo din ţară şi să înfiinţeze o asociaţie la nivel naţional. Până acum, băieţii frumoşi care îşi vând nurii pe bani grei nu prea s-au înghesuit. "Cunosc câţiva în Craiova şi în Iaşi care sunt de acord, în principiu. În rest, nu prea am primit reacţii pozitive. Aştept să se răzgândească, pentru că, realmente, avem nevoie de un sindicat care să ne reprezinte drepturile", a spus acesta.»

(Dintr-o relatare de Dorian Zillich; în "Cancan", Bucureşti 2008)

Cancanuri...

...despre viaţa vedetelor de toată mâna aflăm din *VIP, Click, Ciao, Tabu, Cancan* (era şi cazul) ş.a., ş.a.

■ Asta da, surpriză! Ba chiar, lovitură de teatru... După ce nu se vorbise niciodată că în cunoscuta familie ar fi izbucnit ceva certuri, sau măcar o supărare banală-două, din acelea pe care le întâlneşti la toate casele, iată că, din senin, ca un cutremur de pământ sau un faliment de bancă americană, s-a aflat că sus-amintitul cuplu divorţează. Motivele? Sunt o taină şi-un mister. Mihaela şi Elan, protagoniştii dramei, păstrează o discreţie totală, ceea ce îi înnebuneşte pe reporterii de scandal de la Bucureşti ("dar cum de n-am aflat noi?") şi, în acelaşi timp, trebuie să o spunem, ne-a umplut pe noi de admiraţie. Va să zică se poate şi aşa. Să te comporţi decent. Să nu-ţi dai fustele peste cap, cum obişnuiesc starurile din show-business, sport sau politică din ţara noastră de origine, ca şi – ne grăbim a adăuga, ca româno-evreul imparţial – cele de prin Israelul nostru, bolnave, nu mai puţin, de exhibiţionism.

■ În schimb, dacă informaţiile privind divorţul lipsesc, au început

Mihaela Rădulescu şi Elan Schwartzenberg

să apară bancurile. Constatând că în vremea din urmă **Mihaela Rădulescu** pare mai obosită şi fără chef la televiziune, un amic binevoitor a murmurat pe coridoare: "Se vede că nu mai are Elan!".

■ Oricât de ciudat ar părea pentri cetăţenii neiniţiaţi în tainele cuplului, un reporter din România a venit special la noi pentru a afla noutăţi despre cei doi... de la Herzlia. Soţii cu pricina au acolo, pe malul Mediteranei, o vilă, unde veneau din când în când cu băiatul lor. Ştiind că **profesorul Jean Askenasy** locuieşte la doi paşi de vila în cauză, reporterul respectiv a bătut, seara târziu, la uşa cunoscutului neurolog, încercând să afle noutăţi despre Mihaela Rădulescu, dar celebrul specialist în problemele somnului i-a răspuns cu o voce somnoroasă că nu ştia nimic despre prezenţa vedetei în oraş. Fie că întradevăr nu ştie nimic, fie că s-a obişnuit, ca medic, să respecte atât secretul profesional cât şi secretele de alt fel, Askenasy l-a expediat pe vizitator cu maximum de politeţe şi cu maximum de viteză.

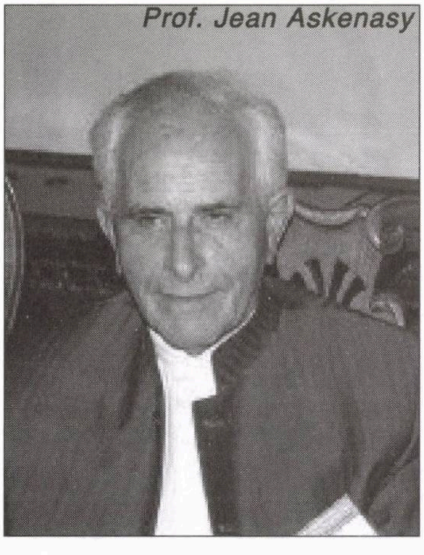

Prof. Jean Askenasy

■ Mai este până la sfârşitul anului, dar lupta pentru cea mai frumoasă prezentatoare de televiziune s-a încins, ca niciodată parcă, făcând valuri în presă. Faimosul *quartet* **Andreea Marin, Mihaela Rădulescu, Andreea Raicu** şi **Monica Bârlădeanu** este ameninţat, aşa cum e firesc de altfel, de "noul val" de frumuseţi. Una din candidatele cu cei mai mari sorţi de izbândă la titlu, sau măcar la un loc "pe podium", este animatoarea TV **Ana Maria Prodan,** care, de când a trecut de la prezentarea unei emi-

Ana Maria Prodan

siuni matinale la un talk-show de seară, s-a impus cu autoritate în rândurile telespectatorilor.

■ De regulă, fetele care pozează ca foto-model visează să meargă mai departe: la televiziune, ca prezentatoare, în filme, ca vedete sexy etc. Un foto-model din Iași, **Raluca Mogoş** (24), fiica fostului decan al Baroului din capitala Moldovei, a apucat-o pe alt drum. Ea a renunțat să-și mai fructifice sânii cu silicoane, arătându-i, cu generozitate, prin toate tipăriturile mondene, și a început să lucreze la Agenția Națională de Integritate, o instituție gravă şi severă care, aşa cum arată numele, are drept scop să examineze gradul de integritate (evident, morală) a persoanelor cu funcţii importante în lumea politico-socială a țării.

■ Omul cu arma este **Cristian Tabără,** unul dintre cei mai deştepţi şi culţi prezentatori de la ProTV (postul pe care îl prindem şi noi, la Petah Tikva şi Afula); a avut prestaţii remarcabile şi la ştirile postului şi ca autor al unor reportaje din ţară (specialitate: locuri necunoscute), şi ca prezentator de cărţi. Faptul că îl vedem aici în situația în care-l vedem are o explicație simplă: voind să vorbească despre marina militară română, Tabără s-a îmbarcat la bordul fregatei de luptă "Mărăşeşti", nava amiral a marinei militare, cu care a efectuat o călătorie în largul Mării Negre. Iar ca să vadă şi să înţeleagă mai bine cum trăiesc cei cca. 300 de marinari de pe "Mărăşeşti", reporterul a cerut şi obţinut să fie încadrat printre ei, ca simplu matelot, respectând cu stricteţe disciplina militară. Şi făcând, ca toată lumea, de pază atunci când îi venea rândul.

Raluca Mogoş

■ Când auzi expresia "recordman mondial", gândul te duce numaidecât la un atlet, un înotător, un alpinist, sau, eventual, la un tip mai excentric (sau smucit) care a bătut recordul mondial la numărul de chifteluţe marinate înghiţite în jumătate de oră (performanţă înregistrată, fireşte, în almanahul recordurilor Guinness). Dar rar cauţi asemenea recordmani în lumea artelor: poezie, muzică, pictură, desen, sculptură... Şi totuşi, în România trăieşte un recordman mondial din această speţă. E vorba de caricaturistul **Popa's.** Am mai vorbit despre el şi, cu siguranţă, vom mai vorbi. El are două calităţi: 1) lucrează atât de repede (îţi face caricatura "la minut", dacă nu chiar la secundă) încât pe toate afişele expoziţiilor sale din ţară sau de pe glob, scrie: "recordman mondial la caricaturi"; 2) în plus, şi, am zice, *mai ales,* Popa's este un desenator excelent, unul din cei mai talentaţi din câţi a cunoscut România. Do-

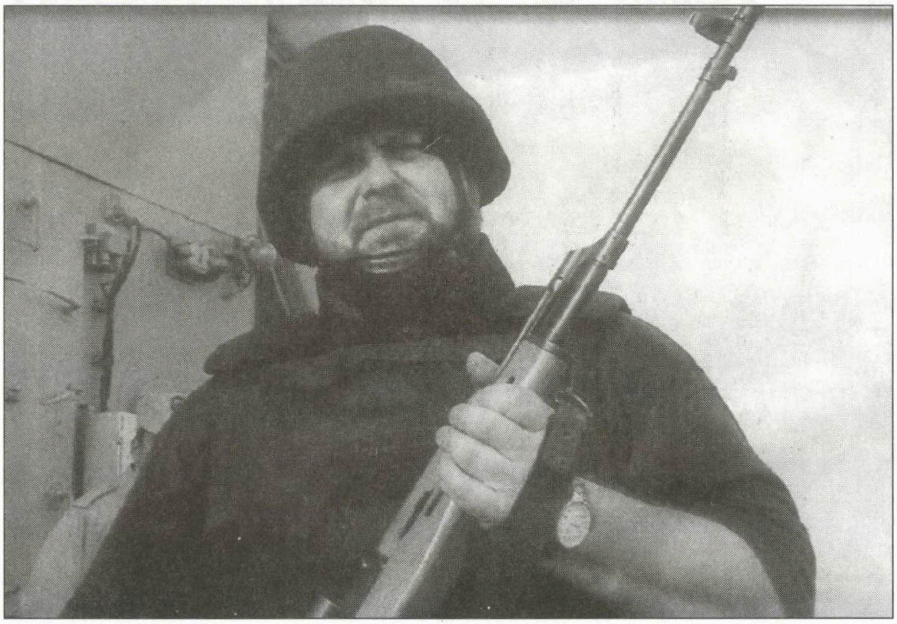

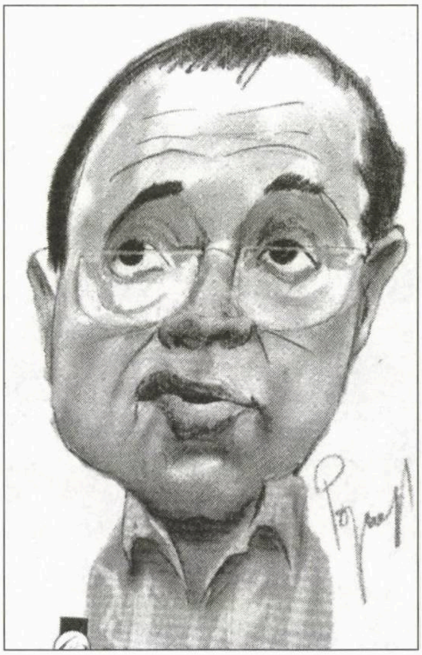

vadă: ziaristul **Ion Cristoiu,** aşa cum a fost el văzut de vestitul artist.

■ N-aţi prea auzit de ea. Şi nici românii, de altfel. În schimb, englezii ştiu şi ce-a mâncat ieri la prânz. O cheamă **Gabriela Irimia,** trăieşte de câţiva ani la Londra şi este jumătate din trupa rock "Cheeky Girls" (cealaltă jumătate fiind colega ei Monica). Dar faima nu-i vine de-aici, ci de la un amor care a devenit subiectul nr. 1 de bârfă în toate pub-urile din Marea Britanie. Gabriela trăieşte cu parlamentarul britanic Lembit Opik, care o prezintă drept logodnica lui, declarându-se f. f. îndrăgostit de tânăra româncă. Atât de îndrăgostit încât i-a convins pe cei în drept să-i elibereze Gabrielei un permis de intrare în Camera Comunelor, deşi asemenea documente sunt rezervate soţiilor (soţilor) cu acte ale parlamentarilor.

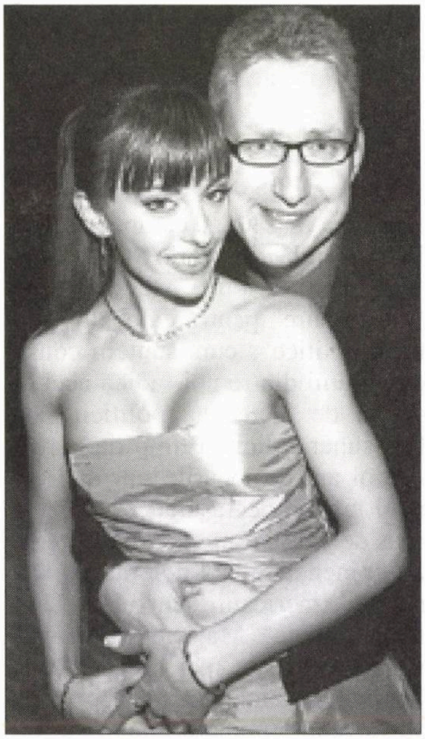

Gabriela Irimia şi Lembit Opik

CALENDAR

Noiembrie

1 noiembrie a murit Nicu Horodniceanu (2000)
3 noiembrie s-a născut Paul Cornea (1924)
4 noiembrie s-a născut Idov Cohen (1909)
4 noiembrie s-a născut Felicia Keifa (Rollinger)
4 noiembrie s-a născut Horia Aramă (1930)
4 noiembrie s-a născut Oliver Lustig (1926)
4 noiembrie s-a născut Cella Serghi (1907)
7 noiembrie s-a născut I. A. Candrea (1872)
8 noiembrie s-a născut Olga Zaicik (1921)
9 noiembrie s-a născut Lucian Boz (1908)
10 noiembrie s-a născut Ştefan Cazimir (1932)
10 noiembrie s-a născut Carol Isac (1929)
10 noiembrie a murit Al. Jar (1988)
11 noiembrie s-a născut M. Davidoglu (1910)
11 noiembrie a murit Ion Trivale (1916)
12 noiembrie s-a născut Mircea Schrager-Costin (1918)
14 noiembrie s-a născut B. Fundoianu (1898)
14 noiembrie s-a născut Nelu Marian (Hary Marcovici) (1932)
15 noiembrie s-a născut George Bar-On (1915)
15 noiembrie a murit Zigu Ornea (2001)
16 noiembrie s-a născut S. Iacobson (1916)
16 noiembrie s-a născut A. Clain (1907)
17 noiembrie a murit Gh. (Babu) Ursu (1985)
18 noiembrie s-a născut Aurel Felea (1920)
18 noiembrie s-a născut Isaia Iancovici (1914)
19 noiembrie s-a născut Marcel Breslaşu (1903)
20 noiembrie s-a născut Al. Jar (1911)
21 noiembrie a murit Lucian Raicu (2006)
22 noiembrie s-a născut Leon Sărăţeanu (1919)
23 noiembrie a murit Ury Benador (1971)
25 noiembrie a murit prof. univ. Emil Boldan (1997)
26 noiembrie a murit Valentin Silvestru (1996)
27 noiembrie s-a născut Nina Cassian (1924)
27 noiembrie a murit George Almosnino (1995)
29 noiembrie a murit I. Livadaru (2000)
30 noiembrie s-a născut Dr. Steuerman-Rodion (1872)
30 noiembrie s-a născut Şlomo Fridental (1908)
30 noiembrie a murit Sebastian Costin (1997)

Aniversare

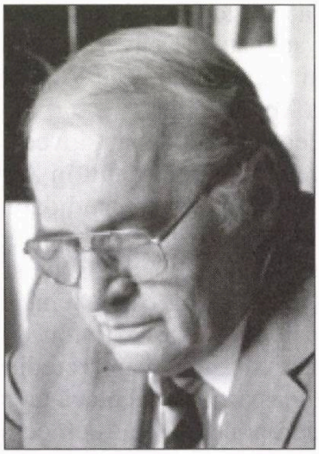

Augustin Buzura, romancier, membru al Academiei Române; unul dintre cei mai de seamă scriitori români contemporani ("Feţele tăcerii", "Absenţii"): 70 de ani de la naştere.

RADU HERVIAN

Corespondenţă de la New York

Slavă Domnului că s-a terminat!

Cea mai lungă campanie electorală din istoria SUA a luat, din fericire, sfârşit. Spun "din fericire" pentru că acele "animale politice", cum suntem consideraţi unii dintre noi, adică acei ce suferă de meteahna politicii, am fost super-solicitaţi timp de aproape doi ani de jocurile sau mai curând luptele desfăşurate zi de zi şi ceas de ceas, timp de 24 de ore pe zi, şi încheiate la 4 noiembrie. Dar nu toţi americanii sunt nişte "animale politice". Majoritatea lor, până în vremurile mai recente când Internetul şi televiziunea pe cablu au devenit populare, nu prea dădeau atenţie bătăliilor politice de dinaintea alegerilor prezidenţiale. Azi, însă, cei care se preocupă de alegeri încep a-şi ascuţi urechile şi ochii cam pe la sfârşitul lui august, când, conform tradiţiei, au loc acele adunări caragialeşti, denumite "convenţii".

Anul acesta Convenţia Democrată a avut loc în ultima săptămână a lui august la Denver, urmată la numai două zile de cea Republicană, la Minneapolis.

Alegerile 2008 s-au dovedit a fi un eveniment neobişnuit în America. În primul rând, candidaţii democraţi au propus poporului fie un preşedinte de culoare, în persoana lui Barak Obama, fie o femeie, în persoana lui Hillary Clinton.

John McCain, care, credincios regulilor partinice, îl atacă cu pasiune pe oponentul său democrat, a transmis totuşi un mesaj Convenţiei Democrate, felicitându-l pe Obama pentru extraordinara campanie electorală ce a propulsat un negru la înălţimea candidaturii unuia dintre partidele majore din America. Republicanii, la rândul lor, au propus pentru postul de vicepreşedinte o femeie, pe guvernatorul statului Alaska, Sarah Palin. Şi pentru republicani a fost un eveniment ieşit din comun, deoarece, spre deosebire de democraţi, la ei femeile nu au făcut niciodată parte dintr-un cuplu de candidaţi la prezidenţiale. Neobişnuit de asemenea este faptul că ambii candidaţi la funcţia supremă sunt senatori. Niciodată în ultimii 50 de ani, un senator american n-a reuşit să-şi încheie campania electorală la Casa Albă. John Kennedy a fost ultimul în 1960, şi zicala folosită de "animalele politice" de care vorbeam sună aşa: "acei senatori care nu se numesc John Fitzgerald Kennedy nu vor ajunge preşedinţi".

Anul acesta însă, cei doi candidaţi fiind senatori, "istoria era pusă la fiert", mai ales că Obama a fost tot timpul comparat cu preşedintele asasinat. Iar la Convenţie, prima "stea" care s-a produs pe scenă în sprijinul lui Obama a fost însăşi fiica fostului preşedinte, Caroline Kennedy. În sunetele celebrului şlagăr "Sweet Caroline", închinat ei de către Neil Diamond, Caroline a apărut pentru prima oară pe o arenă politică, evocându-şi tatăl, încercând să-i convingă pe delegaţii la Convenţie că Obama este primul lider care a inspirat-o şi exprimându-şi convingerea că acesta va reda Americii aureola romantică pe care Kennedy o dăduse ţării în pragul asasinării sale.

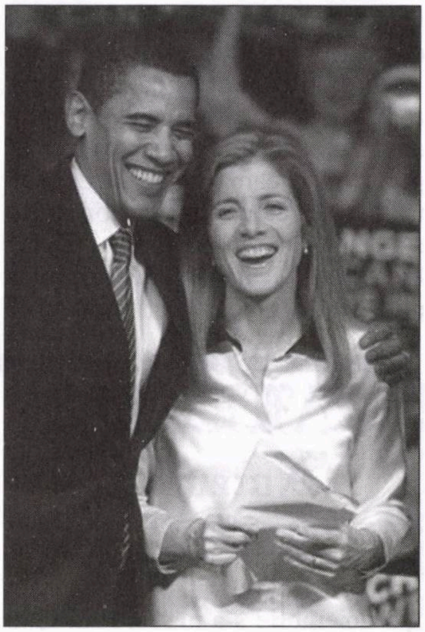

Barak Obama şi Caroline Kennedy

Caroline nu a fost singura dintre rudele "prezidenţiale" ale trecutului american. O nepoată a lui Dwight Eisenhower, preşedintele republican premergător lui Kennedy, a ţinut şi ea să-şi exprime adeziunea la candidatura democrată. Mai mult chiar, sora soţiei lui McCain, deşi nu de la tribuna Convenţiei, şi-a anunţat preferinţa pentru Obama şi ca atare a anunţat că nu va vota "în familie". Teddy Kennedy, senatorul de Massachussets, liderul liberalismului american de peste 40 de ani, a sosit în mod dramatic la Denver, coborât direct de pe patul de spital unde se afla după o operaţie pe creier, ca urmare a unui cancer cerebral. E greu de descris entuziasmul mulţimii la vederea neaşteptată a venerabilului senator. Fiecare dintre capii partidului are un cântec preferat. Este o tradiţie la aceste convenţii ca respectiva melodie să fie închinat liderului respectiv. Deşi criticat adesea de către republicani, Teddy este apreciat în ambele partide, aşa cum li se întâmplă adesea bătrânilor generali. Se plângea în sală, plângeau telespectatorii. Melodia care-l însoţea pe senatorul de la Boston, "Veşnicul campion", poate în faţa iminentei morţi, poate în faţa părului alb şi feţei sale senine în durere, a declanşat un potop de lacrimi. În 1980, Ted Kennedy dăruise naţiunii, tot la o convenţie

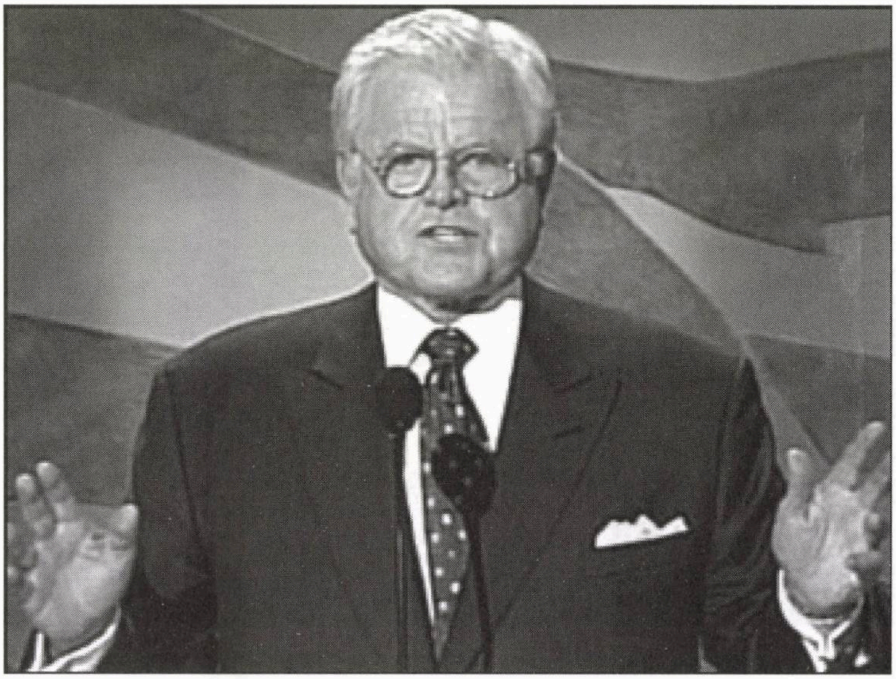

Ted Kennedy la Convenția Democrată

democrată unul din cele mai inspirate discursuri politice ale sale. În uralele mulţimii el a repetat fraza de încheiere de atunci: "Tuturor celor pentru ale căror griji luptăm, le spunem: efortul continuă, cauza rămâne, speranţa încă trăieşte iar visele nu mor niciodată!".

După cum este tradiţia, foştii preşedinţi (cei care mai sunt în viaţă) vin să salute Convenţia. Şeful convenţiei, care este candidatul partidului, decide însă cine poate să apară pe scenă şi ce amploare trebuie să fie dată apariţiei lor la tribună. Jimmy Carter n-a putut fi ignorat, însă datorită controversatelor sale declaraţii recente cu privire la Israel şi Orientul Mijlociu, Barak Obama a decis ca bătrânul Jimmy să suie la tribună dar să nu vorbească. În mod penibil pentru el şi soţia sa, fostul preşedinte a apărut pe scenă şi a dispărut în mai puţin de 30 de secunde. Cu 30 de secunde mai mult decât i s-a permis lui Bush, care, deşi preşedinte în funcţiune, nu a apărut deloc la convenţia propriului partid. La fel şi Dick Cheney, eminenţa cenuşie, acuzat de dezastrul ce s-a abătut asupra republicanilor. În a treia seară a întrunirii democrate, în jurul orei 9, mulţimea a sărit în picioare, urlând, la auzul melodiei "Nu înceta să te gândeşti la ziua de mâine". În sunetele acestei melodii, care-l însoţeşte de obicei, Bill Clinton, cu râsul său hollywoodian, pătrundea în sală. Au urmat încercări disperate din partea "fiului celui mai iubit" de a stăpâni mulţimea". "Gata! Staţi jos odată!", poruncea el. Show-ul trebuie să continue!

Discursul său, descris ulterior de presă ca o simfonie mai curând decât un discurs, a fost cu adevărat ce poate politica să dea mai bun în oratoria modernă, ca şi o asigurare din partea "clintoniştilor" că ei sunt de acord cu trecerea torţei în mâinile lui Obama. "America învinge atunci când foloseşte puterea exemplului ei, nu când foloseşte exemplul puterii ei", spunea Clinton; o frază în urma căreia a primit felicitări de la conducătorii campaniei lui McCain. "Tribunii" republicani din presa şi televiziunea înclinată spre dreapta, încremeniţi în faţa camerelor de luat vederi la cinci minute după încheierea "simfoniei", declarau cu tristeţe că ei nu vor fi niciodată în stare să se compare cu Bill Clinton în materie de oratorie.

Toqueville, celebrul sociolog francez care a analizat fenomenul politic american încă de la înfiinţarea Statelor Unite, spunea la 1800 despre americani: "Ei nu sunt interesaţi în discuţii – ei dau numai lecţii". Asta s-a văzut şi în discursul lui Clinton, la peste 200 de ani după Toqueville!

Un rol major la Convenţia Democrată l-a avut şi Hillary. Scoasă dintr-o luptă pe care o credea câştigată încă înainte de început, senatoarea de New York a acumulat o mulţime de voturi în campania pentru investitură. Mulţi au privit victoria lui Obama ca pe o nedreptate făcută femeilor americane. Oricât s-ar îmbrăca ele în costum cu pantalon, oricât şi-ar neglija familia şi îndeletnicirile tradiţional feminine pentru a izbândi în mediul de business atribuit bărbaţilor, totdeauna va apărea un tânăr bărbat, spilcuit şi elocvent, care va promova înaintea lor şi va primi un salariu mai mare. În America de azi, sfatul lui Maggie Thatcher – fostul premier englez – nu mai este valabil. "Dacă vreţi un discurs remarcabil, angajaţi un bărbat", spunea Doamna de Fier. "Dacă doriţi rezultate, angajaţi o femeie".

Discursul lui Hillary a fost totuşi aşteptat cu emoţie. Iar rezultatul a corespuns celor mai înaripate visuri ale lui Obama: sprijin total şi fără rezerve atât din partea ei cât şi, în special, din partea **lui.** "Hillary mi-a spus că-l va vota pe Obama", a declarat Bill în uralele mulţimii. "Contaţi deci şi pe votul meu!". E tot ce şi-au dorit democraţii.

După Clinton a vorbit candidatul la vicepreşedinţie, Joe Biden. Alegerea lui de către Obama a constituit asigurarea dat naţiunii că politica externă a SUA se află pe

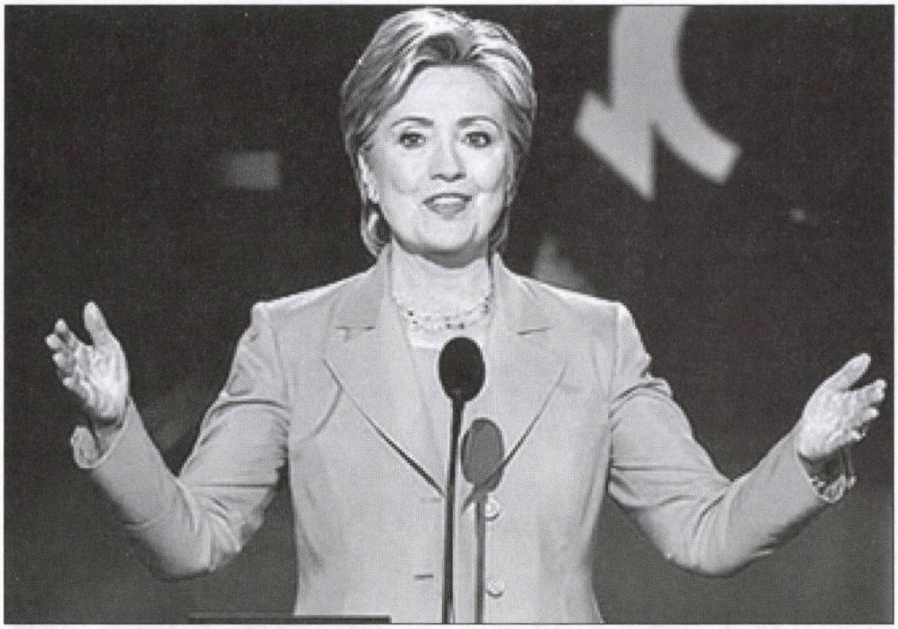

Hillary Clinton la Convenţia Democrată de la Denver

mâini bune. Nimeni în America nu trece înaintea lui Joe când e vorba de politica externă. Şef al comisiei judiciare, Biden, spre deosebire de majoritatea candidaţilor, nu este un om bogat. Trecut prin tragedii personale (prima soţie şi un copil au murit într-un accident de maşină în urmă cu mulţi ani), Joe Biden face zilnic naveta 2 ore dus şi 2 ore întors de la Washington la Willmington, unde locuieşte. A jurat să facă asta în urmă cu 30 de ani, pentru a fi în fiecare seară cu copilul său care a supravieţuit accidentului. Azi, acest "copil" se pregăteşte să plece, ca militar, în Irak.

În treacăt fie spus, Joe Biden este şi unul dintre cei mai puternici susţinători ai Israelului din Senatul american. Iată câteva dintre spusele sale de-a lungul timpului:

– Sprijinul democraţilor pentru Israel vine din sufletul nostru, trece prin inimă şi se opreşte în creier; este aproape genetic!

– Nu voi lua nici o hotărâre privind Orientul Mijlociu înainte de a discuta cu Israelul. Israelul este cel mai puternic aliat strategic pe care îl are America.

– Eu sunt sionist! Nu trebuie neapărat să fii evreu ca să fii sionist!

– Este ridicol să considerăm că Israelul este cauza problemelor din Orientul Mijlociu – crede cineva că dacă nu exista conflictul israelo-palestinian, nu ar fi fost război în Irak? Sau dacă am muta Irakul pe Marte, ar înceta terorismul anti-israelian?

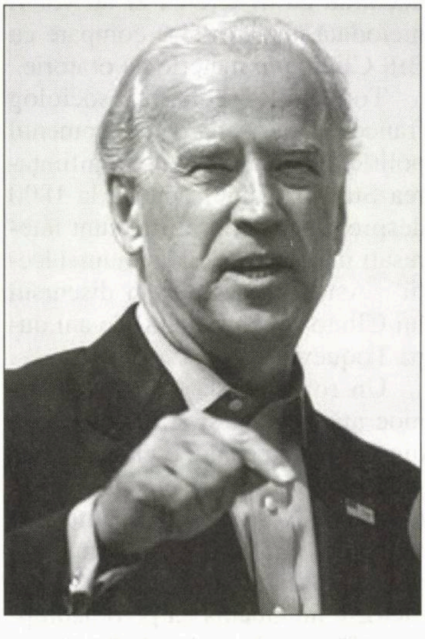

Joe Biden: eu sunt sionist!

Convenţia s-a încheiat în a patra seară pe un stadion din Denver (oraş aflat la 1.600 de metri înălţime), unde peste 80.000 de participanţi au venit să-l asculte pe Barak Obama. Unii dintre ei, veniţi din toate colţurile continentului american, au plătit în jur de 1.000 de dolari ca să apuce un scaun.

Planurile cuprinse în discursul lui Obama, inspirat din discursuri electorale similare ale lui Kennedy, Reagan şi Clinton, sună bine. Dar iadul este pavat cu bune intenţii.

Ce putem spune cu precizie după Convenţia Democrată este: vom trăi şi vom vedea!

Interesul lumii faţă de alegerile americane din acest an este fără precedent. Aproape 39 de milioane de oameni au urmărit discursul lui Obama – mai mulţi decât cei ce urmăriseră Olimpiada. Un număr depăşit doar de cei ce au urmărit discursul lui McCain, la închiderea Convenţiei Republicane.

Convenţia Democrată s-a ridicat de multe ori în picioare aplaudând eroismul şi patriotismul lui McCain. La fel, republicanii au bătut anemic din palme de câteva ori recunoscând ascensiunea remarcabilă a lui Obama. Şi unii şi alţii au specificat greşelile făcute de Administraţie în ultimii opt ani. De la democraţi era de aşteptat. Însă la republicani aveai senzaţia că McCain se luptă cu propriul său partid. "Sculaţi, sculaţi! Sculaţi-vă împreună cu mine pentru a schimba statusquo-ul unui Washington care nu a comunicat cu poporul, punând astfel ţara în primejdie în cazul unui atac terorist", spunea McCain.

Dacă scena Convenţiei Democrate s-a umplut la un moment dat de generali în rezervă veniţi în sprijinul lui Obama, McCain a încercat să ne convingă că el însuşi, fost militar, dintr-o familie de militari, este adevărata chezăşie a securităţii naţionale.

Ca şi la democraţi, interludii

muzicale răsfăţau publicul între două discursuri. Republicanii se bucurau de solişti şi formaţii premiate de revista "Christ" sau de melodii inspirate din Noul Testament. "Nenumitul", adică preşedintele SUA, a apărut doar într-o scurtă secvenţă televizată de la Casa Albă, unde în calitate de comandant suprem prezida operaţiunile federale iniţiate cu prilejul uraganelor Gustav şi Ike, care au fost mai puţin distrugătoare decât se prevedea. S-a pronunţat totuşi numele lui Bush în câteva discursuri ţinute timp de patru zile de la tribuna Convenţiei... de către Laura, soţia comandantului suprem (în schimb, de vice-comandantul Cheney – nici o şoaptă).

Apoi a vorbit Joe Lieberman, fostul candidat democrat la vicepreşedinţie, care, nereuşind să-şi câştige locul de senator la ultimele alegeri din Connecticut, a devenit "independent" şi, în această calitate, un sprijinitor al lui Bush. Declarându-se "un democrat la Convenţia Republicană", Joe Lieberman a dat cu convingere în echipa democrată Obama-Biden, colegii săi din Senat, întrebând retoric şi repetat mulţimea: "Nu-i aşa?". Au urmat mereu aplauze.

Apoi a vorbit Rudi Giuliani, fostul primar al New-Yorkului, omul căruia i s-a atribuit marele succes al revitalizării metropolei în anii '90. Rudi a tras şi el cu sete în democraţi. "Joe Biden, spunea el, n-a luat în cei 40 de ani ai săi de la Senat nici o hotărâre corectă". Ce scurtă e memoria politică! Rudi a uitat să menţioneze că oraşul s-a dezvoltat datorită geniului său organizatoric, sprijinit de o infuzie de fonduri fără precedent din partea administraţiei Clinton, infuzie autorizată pe baza unui proiect de lege propus de... Joe Biden!

Dar cel mai mare eveniment de la Convenţia Republicană a fost apariţia guvernatoarei statului Alaska, Sarah Palin, aleasă drept candidată la postul de vicepreşedinte. În timp ce McCain este un democrat în haine de republican, Sarah este văzută ca o continuatoare a lui Dick Cheney.

Guvernatorul Sarah Palin

Şi ce dacă în calitate de primar într-un sat din Alaska ea a încercat să introducă cenzura cărţilor la librăria locală, declarând că sunt prea puţine cărţi religioase şi prea multe cu sex? Sau că experienţa sa în politica externă se reduce la faptul că locuieşte într-un stat care se învecinează, peste strâmtoarea Behring, cu Rusia? Sau că pledează pentru predarea teoriei creaţioniste în şcoli, în locul darwinismului? Sau că de curând, în prezenţa ei, la biserica de care aparţine, s-a produs şeful mişcării "Evreii pentru Isus", David Brickner, susţinând că Israelul îşi merită soarta de a fi "la discreţia" teroriştilor deoarece nu-l recunoşte pe Isus. Sau că preotul de la biserica de care aparţinuse pe când locuia în satul amintit mai sus este de părere că America merită să fie pedepsită de terorişti din cauză că este imorală. Ce contează ca doamna Palin mai încurcă uneori cifrele – doar nu toţi avem talent la matematică! Cum ar fi laudele cu faptul că ea a redus impozitele de stat din Alaska, stat în care nu există impozite de stat!

Onorabilul John McCain, care ne-a povestit de multe – poate de prea multe – ori despre eroismul şi devotamentul său în războiul din Vietnam, este, în general, după cum spuneam mai înainte, un democrat în haine de împrumut republicane. Le-a împrumutat pe timpul Convenţiei, ca să câştige investitura unui partid pe care l-a contrazis adesea. Odată instalat la Casa Albă, John McCain, se presupune, va redeveni acel om cinstit şi venerabil, cu unele pete la activ dar în care se poate avea încredere. Cu Sarah Palin, însă, concluzia pe care o putem trage după Convenţia Republicană este... vom trăi şi vom vedea!

David Brickner: era să-ţi zic ceva, dar e o doamnă de faţă

Poliţia a arestat în ultima vreme numeroşi tineri, acuzaţi de a fi comis acte de violenţă juvenilă gratuită.

Gratuită-gratuită, dar – dacă ţii seama că mulţi delicvenţi au ajuns după gratii – înţelegi că sus-amintitele acte de violenţă costă scump.

THEODOR TOIVI

Frumoasa Europă

Dilema noastră a fost: ce să facem mai întâi? O locuință ca lumea, sau niște călătorii în străinătate?

Au trecut trei ani de la sosirea în Țara Sfântă și potrivit părerii unor rude și colegi "clitarea" noastră era încheiată. Definitivați la mari instituții, aveam un automobil și părăsisem centrul de absorbție din Kiriat Yam, pentru noul nostru apartament cumpărat în Haifa.

În acel moment am fost confruntați cu una din deciziile grele pe care integrarea în Țara Sfântă le impune bietului imigrant.

O primă opțiune era adoptarea unei vieți austere și concentrarea tuturor resurselor materiale pentru achiziționarea "locuinței de referință", care ar fi asigurat fiecărui copil o cameră de studiu, într-o perioadă critică pentru viitorul acestora și care ar fi fost plasată în proximitatea școlilor de elită: Liceul Real, Tehnionul și Universitatea.

O a doua opțiune consta în amânarea acestei himere în scopul de a vedea ceva din lumea largă, petrecându-ne concediile (la fel ca familiile de referință!) prin Paris, Londra, Jungfrau sau Bangkok, în perioada în care condiția fizică ne permitea acest efort...

Bartmitzva mezinului și iminența stagiului militar pentru fiul cel mare pledau de asemenea, potrivit canoanelor sociale ale vremii, pentru o excursie în "hul", cum se spune în limba bibliei!...

Am decis pentru o soluție de compromis. Vom închiria pentru câțiva ani un apartament echivalent celui de referință și vom petrece măcar două vacanțe în Europa...

În 1984, în concediul premergător recrutării băiatului, am zburat cu Alitalia la München, cu o scurtă întrerupere la Roma.

În cele trei zile acordate Cetății Eterne, traversând podul Sant Angelo am vizitat Catedrala Sf. Petru și Colosseum, trecând și prin celebrele piețe popularizate de cinematografia vremii: Piazza Navona, Piazza di Venezia, Piazza del Popolo, și desigur Piazza di Spagna.

Fontana di Trevi ne-a amintit de clasica peliculă "La dolce vita" regizata de Fellini, cu frumosul Mastroianni și voluptuoasa Anita Ekberg aruncându-se în fântâna amintită...

❖

Traversăm Forumul Roman, poate cel mai important obiectiv arheologic din lume, situat acum între Piazza Venezia și Colosseum, și gândurile mă poartă cu trei milenii în urmă, când această vale cuprinsă între Campidoglio și Quirinal, denumită inițial Cloaca Maxima, a devenit centrul social și politic al unuia din cele mai mari imperii ale antichității.

Există încă aici bazilicele Emilia și di Massenzio, Arcele lui Titus și al lui Septimiu Severus precum și Curia – unde a fost Senatul.

Puțin la nord se află Forumul lui Traian, unde vestita Columnă era din păcate înconjurată de schele, în vederea unor reparații.

Am văzut pe îndelete Columna lui Traian abia în anul 2000, la muzeul Victoria & Albert din Londra, într-o sală cu reproduceri după marile sculpturi ale lumii, denumite în engleza *casts.*

Columna amintind victorile militare ale romanilor asupra Daciei, din anii 101-106 e.n., trezește în noi sentimente care se referă la primul capitol al vieții noaste, petrecut cu numai 20 de ani în urmă pe teritoriul de referință a monumentului...

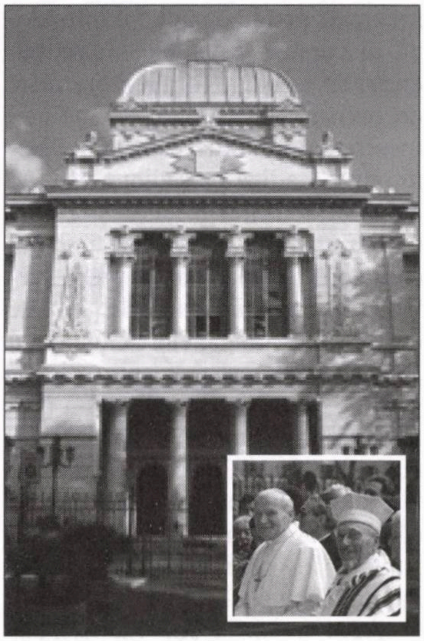

Tempio Maggiore

Pe una din cele 23 de circumvoluțiuni ale bazoreliefului, am încercat (în Londra!), să identific figura puțin probabilă a unui străbunic din Cohorta Judaică, care, după surse neconfirmate până în prezent, ar fi trecut Dunărea spre Dacia Felix în perioada respectivă.

Cu această ocazie, printr-o asociație explicabilă de idei, Columna lui Traian mi-a adus din ascunzișurile tainice ale memoriei excursiile mele din Bucegi, culminând cu acel magnific traseu care, pornind din Bușteni, urcă la cabana Caraiman prin Jepi, urmând Babele, Omul și de acolo fantastica coborâre spre Transilvania, prin Hornuri, cabana Mălăiești și în final stațiunea Bran.

❖

Suntem pe malul Tibrului și privim contrariați carabinierii înarmați postați în fața sinagogii "Tempio Maggiore di Roma", clădire construită în stil asiriano-babilionian și inaugurată în anul 1904. A curs multă apă pe Tibru din anul 161 î.e.n. când Yehuda Macabeul a sosit aici pentru a solicita Romei protecţia contra lui Antiochus IV, data când se consideră începutul comunităţii evreieşti din metropolă...

Am citit ulterior în ziare despre faptul că în anul 1986 însuşi Papa Ioan Paul II (Karol Vojtyla) a vizitat sinagoga amintită.

❖

Vizitând Roma în mai puţin de trei zile, am asociat pentru totdeauna emoţiile artistice cu durerile picioarelor. La Muzeul Vaticanului s–au adaugat şi cele ale gâtului – datorită deciziei papei Iulius II de de a plasa o bună parte din capodopera picturii europene pe tavanul Capelei Sixtine...

În acelaşi context am fost confruntaţi de asemenea cu explicaţiile teologice acordate copiilor, privind subiectele abordate de Michelangelo pe pereţii renumitei capele. Geneza, Judecata Cea din Urmă şi mai ales Noul Testament erau noţiuni dificile pentru foştii elevi ai şcolii elementare din perioada antedecembristă.

Mai puţin chestia cu Izgonirea din Rai şi Păcatul Ereditar despre care am ramas cu impresia că băieţii deţineau informaţii prealabile...

München, Innsbruck şi din nou Italia (unde te trage aţa)

La München ne-am plimbat pe Marienplatz privind aglomeraţia din zona turistică, Catedrala şi Piaţa Primăriei. Alte şi Neue Pinakothek erau în renovare, dar am vizitat excepţionalul Muzeul Tehnic al oraşului. Admirăm giganticul arsenal de aparate care demonstrează elevilor germani legile fizicii – aparate pe care eu nu le-am avut la dispoziţie în timpul studiilor. Nu am încercat însă vreun sentiment de frustrare din acest motiv. Din contră, am apreciat fără modestie capacităţile noastre de înţelegere a fenomenelor stiinţifice exclusiv din schiţe teoretice desenate pe tablă...

Din capitala Bavariei, îmbarcaţi într-un Volkswagen Golf de culoare vişinie, am pornit spre sud, pe un itinerar care a inclus o parte din minunile naturii şi artei bătrânei Europe.

Piaţa Maria Tereza din Innsbruck, flancată de fantasticul perete de piatră al muntelui Nordkette, este o imagine care ne taie respiraţia.

Trecând în continuare prin Pasul Brenner şi stupefiantul Drum al Dolomiţilor, am ajuns la Cortina d'Ampezzo, unde am urcat cu telefericul maiestuosul masiv Tofana di Mezzo (3243 m.), privind impresionaţi extraordinara panoramă înconjurătoare şi Monte Cristallo aflat vis-à-vis. Am părăsit cabina la penultima staţie, coborând o parte din dramaticele serpentine *per pedes.* Textul indicatoarelor întâlnite pe traseu au adus o notă de umor drumului, datorită asemănării cu limba româna: “Attenzione caduta pietre!” sau săgeata către o scurtătura a drumului: “Scorciatoia in Cortina!”...

Am continuat drumul până la Veneţia unde am navigat pe Canal Grande, ne-am odihnit la Basilica della Salute şi am fotografiat porumbeii din piaţa San Marco, inclusiv Palatul Dogilor.

Urmând seria unor oameni inteligenţi cum ar fi Galileo sau Goethe, ne-am urcat în “Campanile di San Marco” , cunoscutul turn roşu cu ceas înalt de 100 m., construit în sec. 15 de Frederick III. Am cumpărat aci (încă pe vremea liretelor!) un deschizător pentru sticle de bere cu emblema oraşului, dispozitiv pe care îl folosesc până în ziua de azi...

Am intrat şi în monumentala clădire în stil maur Tempio Maggiore Israelitico di Firenze, concepută în 1882 de arhitectul Marco Trevis.

Acolo este montată şi o placă modestă din marmoră, în memoria celor 246 de evrei din Florenţa ucişi de nazişti...

În continuare, la muzeul Ufizzi din Florenta, am admirat-o pe superba Venus în viziunea lui Botticelli. Am aflat ulterior că modelul renumitei picturi a fost domnişoara

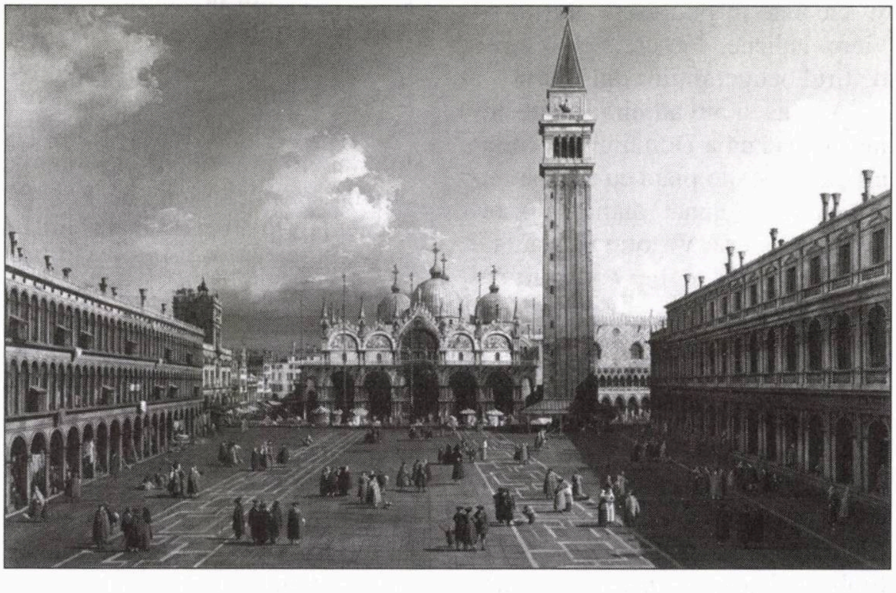

Piazza San Marco

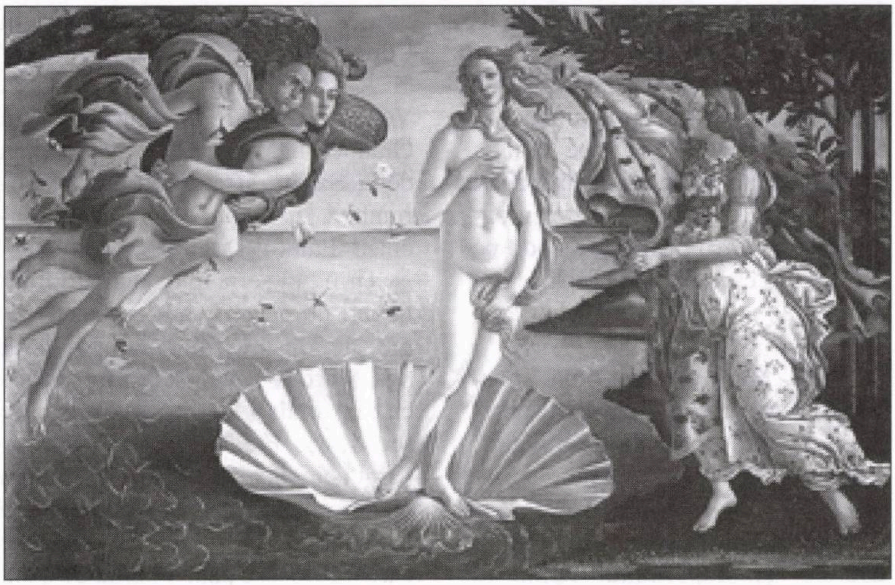

"Naşterea lui Venus" de Sandro Botticelli (1486)

Simonetta Cataneo Vespucci, dragostea maestrului şi amanta unui nobil din familia de' Medici…

Printre altele am primit şi o amendă de parcare în Piazza dei Cavallieri lângă Turnul înclinat din Pisa. Din păcate am părăsit oraşul de pe Arno şi provincia Toscana fără să plătesc suma respectivă până în ziua de azi …

În fine am înnoptat la Portofino, privind intrigat nişte iahturi de lux aparţinând protipendadei libaneze şi ancorate în pitorescul golf al rivierei italiene, loc unde erau ferite de tirul beligeranţilor din Beirut!

A doua zi am admirat arhitectonica dantelată a Domului din Milano (sec. 14) din piaţa cu acelaşi nume şi am dejunat alături, în renumita Gallerie Vittorio Emanuelle II. Elegantul mall, construit în 1877, poartă numele primului rege al Italiei unificate.

Elveţia şi traseul Einstein

Continuând drumul pe malul lacului Como, am intrat pe seară în Lugano. Firmele sunt scrise tot în limba italiană dar preţurile, curăţenia şi ordinea arată categoric că ne aflăm în Elveţia! Promenada de pe malul lacului cu acelaşi nume, înconjurat de înălţimile Monte Generoso şi San Salvatore ne-au lăsat amintiri de neuitat, ca şi o croazieră pe lacul amintit. Menţionez că orchestra vaporului, sezizând că un număr de pasageri provin din Ţara Sfântă, a inclus în program câteva melodii din repertoriul postului de radio Reshet Gimel!

Din acest loc memorabil, trecând prin tunelul St. Gotthard (16.4 km.), ajungem în cantonul Uri, la Andermatt (Hospental 1447 m.) localitate aflată în inima munţilor Elveţiei.

Dimineaţa, drumul nostru spre Interlaken prezintă două opţiuni dificile: pasul Susten sau Furca… Alegem ultima versiune şi abordăm serpentinele severe spre pasul Furca (2431 m.). Cerul plumburiu, peisajul auster, absenţa vegetaţiei precum şi prăpăstiile ameţitoare care mărginesc şoseaua dau (în ciuda priveliştii spectaculoase), o impresie oarecum sumbră.

Ajungem la gheţarul Ronului, unde intrăm în peştera albastră escavată în ghiaţă şi savant luminata. Ne întâmpină un urs prietenos, care observând cu cine are de–a face ne urează bun venit în ivrit…

În continuare traversăm pasul Grimsel, mai uman poate datorită prezenţei brazilor, unde opresc automobilul acordând tinerei generaţii posibilitatea să alerge puţin prin zăpadă.

Următoarea parcare o facem la intrarea în cheile râului Aare. Podeţul de lemn pe care mergem trece cale de câţiva kilometri printre pereţii verticali de stâncă, de-a lungul tumultuosului torent. Sus se vede doar o fâşie de cer. Dar cine se uită în sus? Noi trebuie să păşim cu atenţie, oprindu-ne doar din când în când pentru a imortaliza pe peliculă dramaticul traseu…

Continuăm drumul împreună cu râul Aare, trecem de Meirigen şi ajungem la punctul său de vărsare în lacul Brienz. După câţiva kilometri parcurşi pe malul nordic al pitorescului lac, intrăm în oraşul Interlaken, aflat pe limba de pământ care separă lacurile Brienz de Thun.

Dimineaţa vizităm Fosa Lautenbrunnen, privind cu admiraţie şi invidie generoasele cascade care ţâşnesc din piatra munţilor… Alături se află staţiunea de lux Wengen (1274 m.), în care se poate intra numai cu trenuleţul alpin, accesul auto fiind interzis...

Noi folosim însă Golf-ul vişiniu şi urcăm serpentinele spre Grindelwald (1034 m.), parcurgând pe jos spectaculoasa aşezare până la gheţarul Gletscherschlucht.

Am fotografiat cu această ocazie o bună parte din splendida panoramă care înconjoară localitatea, inclusiv indicatorul spre hotelul Silberhorn, cu inscripţia “glatt casher” (!), unul din locurile preferate ale aristocraţiei rabinice din întreaga lume.

În ziua următoare, trenul de munte Jungfraubahnen ne-a urcat în platoul Kleine Scheidegg (2061 m.), de unde am admirat magnifica priveliște a munților Eiger (4107 m.), Monch și Jungfrau (4158 m.) care domină locul.

Imortalizez cu plăcere și intrarea impozantului hotel din platou, unde drapelul israelian plasat alături de pavilioanele SUA, Angliei, Germaniei, Franței și Japoniei amintește tuturor că Țara Sfântă face parte din marile puteri turistice!

Nu departe, Jungfraubahnen intră într-un tunel săpat în munte continuând drumul până la ghețurile veșnice de la Jungfraujoch (3454 m), traseu pe care probabil îl vom lua în considerare cu ocazia unei călătorii ulterioare…

Apogeul acestei zile și poate al întregii călătorii au fost cei câțiva kilometri parcurși pe jos din platoul Kleine Scheidegg în direcția muntelui Eiger, până la punctul unde am atins zăpada și pereții de ghiață ai masivului amintit mai sus. Contrastul dintre zăpezile eterne care acoperă înălțimile amintite, verdele pășunilor, cerul albastru și soarele arzător de august, asociate cu priveliștea pitoreștilor localități rămase jos în vale, sunt fără îndoială imagini care nu se pot uita...

Din acest punct admirăm fără rezerve și vârful Piz Gloria (Schilthorn – 2970 m.), cu vestitul restaurant rotativ, aflat puțin mai departe, pe celălat versant al defileului Lautenbrunnen. Aici s-a turnat în anul 1969 James Bond-ul “On Her Majesty's Secret Service”, cu Diana Rigg, una din fostele mele simpatii din vremea când admiram la TV personajul Emma Peel…

În final am părăsit fantastica regiune alpină Bernese Oberland pentru Berna, unde bebelușii au putut admira tramvaiele albastre care deservesc capitala elvețiană și o paradă ecvestră a fermierilor din zonă.

Nu am idendificat cu această ocazie casa unde Albert Einstein a locuit între anii 1903 și 1905, când lucra la biroul de patente din oraș, dar vă pot înforma că sinagoga comunității se află pe strada Kapellenstrasse la numărul 2.

Nu de mult, mai precis în iulie 2005, s-a împlinit un secol de la așa-numitul “annus miserabilis” când Einstein, în vârstă de numai 26 de ani, a scris celebrele 5 articole incluzându-le pe cele despre teoria cuantica a luminii și teoria relativitații, lucrări care au schimbat fundamental fizica. Oficialitățile elvețiene au organizat cu aceasta ocazie o conferință științifică omagială și au inaugurat în Berna așanumitul “traseu Einstein”, care include și casa de pe strada Kramgasse, unde a locuit reputatul savant.

Cuvântarea de deschidere s-a numit: “100 de ani de relativitate”!

Casa lui Einstein

Neobișnuitul nostru itinerariu s–a încheiat la aeroportul din Zürich, unde am returnat automobilul Volkswagen Golf întorcându-ne acasă cu un avion al societății El-Al…

Am întrerupt atunci pentru aproape un deceniu drumurile spre Europa, deoarece în viața noastră au intervenit peregrinările profesionale prin America și... ratele plătite pentru noul apartament “de referință” din Emeq Ha'Shemesh, aflat nu departe de clădirea Universității...

În Editura „Hasefer”
din București
a apărut noua carte
a lui Victor Rusu,

Balada târgului evreiesc

Volum îngrijit de
Leon Volovici

«Nu pot fi decât recunoscător prietenului Victor Rusu că, la această oră târzie dar nu apusă a Galuthului, îmi și ne intermediază, prin acuitatea memoriei și precizia nuanțată și cromatică a paginilor sale, o nouă și atât de seducătoare vizită în lumile lumii de demult.»

Norman Manea

……

Cartea (260 pagini)
se poate procura prin
trimiterea unui cec
de 70 (șaptezeci) shekeli
pe numele si adresa
scriitorului:

Victor Rusu
Str. K. T. BeNovember
34/7
Bat Yam 59648
Tel. 03/551-8817

AL. MIRODAN

DICŢIONAR NECONVENŢIONAL
AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

Poşta Dicţionarului

***Miriam Weinberg*, Ramat Hasharon: Am asistat cu toţii, în ultimii ani, la abundenţa de elogii aduse în presa din România la adresa reprezentanţilor extremei drepte, ai antisemitismului şi nazismului. Ceea ce m-a frapat recent în această privinţă este că autorii acestor elogii nu sunt numai publiciştii declarat fascişti, ci şi o seamă întreagă de scriitori, ziarişti ş.a. pe care ne obişnuisem să-i considerăm ca democraţi şi umanişti. Schimbarea la faţă a unor autori de calitate, din România sau trăind în occident, m-a dat, ca să spun aşa, "peste cap".**

Ca să venim la "tahles", aş vrea să ştiu dacă există un studiu de sinteză exhaustiv sau măcar parţial pe marginea acestei evoluţii a intelectualilor "bine".

***Răspuns:* Un studiu exhaustiv pe această cu adevărat pasionantă temă nu cunoaştem să fi apărut pe undeva. Dar există câteva eseuri (am publicat şi noi câte ceva de-a lungul timpului) care analizează fenomenul în cauză. Un asemenea studiu a apărut, de curând chiar, sub semnătura cunoscutului critic literar Laszlo Alexandru, din Cluj. Prezentat de Laszlo la sesiunea de comunicări a Institutului Naţional pentru Studiul Holocaustului "Elie Wiesel" (2008), textul amintit s-a impus ca unul de referinţă. Extrase:**

Un observator independent de azi are tot dreptul să rămână mirat, văzând reflexele antidemocratice ale intelectualilor noştri de prim rang. Acum, când problema stringentă a societăţii româneşti constă în edificarea şi consolidarea mecanismelor de judecată democratică, e surprinzătoare graba unor personalităţi ale vieţii publice de a distorsiona trecutul, de a-i recupera pe propagandiştii fascismului sau ai comunismului, de a-i gratifica moral pe actorii dictaturilor.

La precedenta sesiune de comunicări ştiinţifice internaţionale, organizată de Institutul Naţional pentru Studierea Holocaustului din România "Elie Wiesel", am avut prilejul să atrag atenţia asupra cazului Vintilă Horia. Frenetic elogiator, în presa extremistă de la sfârşitul anilor '30, al lui Benito Mussolini, prozatorul fusese recompensat pe-atunci cu un post la Ambasada României de la Roma. Devenit un deşănţat admirator, în presa extremistă de la începutul anilor '40, al lui Adolf Hitler, romancierul fusese răsplătit mai apoi cu un post la Consulatul României din Viena. Şi totuşi, trecându-se sub tăcere ditirambicele adeziuni ale lui Vintilă Horia la cauza mussoliniană şi la cea hitleristă, o pleiadă de scriitori, artişti şi figuri publice şi-au ridicat vocea, în anul de graţie 2007. Paul Goma, Monica Lovinescu, Doina Cornea, Camilian Demetrescu, Octavian Paler, Sorin Ilieşiu, Dinu Zamfirescu, Dorin Tudoran, Dan Hăulică, Matei Cazacu, Gheorghe Carageani, Ana Blandiana, Romulus Rusan, Mihai Cantuniari, Micaela Ghiţescu, Andrei Ionescu, Marina Constantinescu, Liviu Antonesei, Adrian Alui Gheorghe, Nicolae Florescu, Ileana Corbea, Doina Jela, Sanda Golopenţia, Constantin Eretescu, Nicolae Stroescu-Stânişoară, Alexandru Husar, Constantin Ciopraga, Răzvan Codrescu, Cristian Bădiliţă, Ion Caramitru, Vartan Arachelian şi alţii, la indicaţiile scenice ale Marilenei Rotaru, negau public evidenţa activismelor fasciste ale lui Vintilă Horia şi solicitau încoronarea triumfală a memoriei fiului rătăcit.

Tentativa de recuperare a lui Vintilă Horia, deşi printre cele mai explozive, nu constituie totuşi o excepţie în spaţiul nostru cotidian. După decembrie 1989, direcţia principală a discursului, în legătură cu scriitori ca Octavian Goga, Nae Ionescu, Mircea Eliade, Emil Cioran, Mircea Vulcănescu, Ion Barbu, Constantin Noica etc. a insistat pe valoarea literar-filosofică a operei lor, pe necesitatea elogierii acestora, cu scopul consolidării patrimoniului cultural românesc. S-au făcut auzite prea puţine voci – rapid descurajate –, care atrăgeau atenţia asupra activităţii politice extremiste a respectivelor personalităţi. Strategia de reducere la tăcere a dezbaterilor oneste despre scheletele din dulap a fost pe cât de previzibilă, pe atât de repetitivă. De la clasicul "nu e momentul", trecându-se prin previzibilul "de ce să condamnăm extremismul de dreapta, acum, când trebuie să ne concentrăm asupra celui de stânga?" (de parcă analiza comparată le-ar fi fost interzisă lampadoforilor...), mergându-se până la atacul dezlănţuit, în grupuri de presiune, împotriva cărţilor incomode, sau refuzul de publicare a acestora, nici o variantă n-a fost neglijată.

Dacă analiza onestă a petelor din trecut a avut de înfruntat o adevărată cursă cu obstacole improvizate, în schimb discursurile falsificatoare, mitizatoare, au fost găzduite generos în prim-planul vitrinei culturale. Printre exemplele din această ultimă categorie, poate fi menţionată monografia lui Sorin

Lavric ("Noica și mișcarea legionară", București, Editura Humanitas, 2007) și intervențiile adiacente.

Personalitatea lui C. Noica, de la care se revendică azi influenta grupare culturală pilotată de Gabriel Liiceanu și catalizată în jurul Editurii Humanitas din București, trimite însă la realități politico-istorice dintre cele mai decepționante. Chiar înainte de adeziunea pătimașă la Mișcarea legionară, Constantin Noica nu a fost un adept al democrației. Plecat cu o bursă de studii la Paris, în anii 1937-1938, el intra sub influența nocivă a lui Cioran, după cum o consemna sarcastic Eugen Ionescu. Așa că înscrierea zgomotoasă a lui Noica în Mișcarea legionară, printr-o telegramă trimisă de la Paris, în semn de protest împotriva uciderii lui Corneliu Zelea Codreanu, venea ca o continuare și o împlinire firească a unei direcții reacționare de gândire, nicidecum ca o decizie pripită, teribilistă.

La 8 august 1940, C. Noica publică, în număr unic, pe patru pagini scrise de el însuși, revista "Adsum" ("Sunt de față"). Obsesiile demagogiei legionare, de creare a omului nou și a lumii perfecte, cu prețul jertfei individului, și de condamnare a ideilor democratice, sunt ușor descifrabile, în ciuda prolixității școlărești a vorbitorului: "Idealul oricărei elite conștiente nu este să facă altă lume; e să fie altă lume. Cine nu înțelege aceasta nu e contemporan nici cu ce se întâmplă aici, nici cu ce s-a întâmplat în altă parte. De făcut o altă lume izbutește și cel străin de ea; de clădit o lume mai bună o poate, cine știe?, și diavolul. Numai câțiva pot fi, numai ei pot încorpora ființa lumii noi, în așa fel încât ea mai ales s-o reprezinte, chiar atunci când nu mai sunt. Căci moartea e uneori un fel de a fi preotul. Obsesia lui e să fie. Firește că și el făptuiește; dar o face așa cum, la limită, ar face sfinții". "Democrația e semnul reacționarismului în planul spiritului".

O lună mai târziu, la 8 septembrie 1940, în preajma decretării statului național-legionar sub conducerea lui Ion Antonescu și a lui Horia Sima, Constantin Noica devine prim-redactor (adică redactor-șef) al cotidianului "Buna Vestire", oficios al Mișcării legionare. După cum subliniază cercetătorii de azi, "o lungă suită de articole ale sale din ziarul "Buna Vestire" transformă legiunea în obiectul unui extaz mistic. Tânărul filozof a devenit un predicator creștin care dezvăluie, în stil apostolic, semnificația transcendentală a morții lui Codreanu, sanctifică Legiunea și martirii săi, omagiază pe noul ei conducător, Horia Sima". Intervențiile înfierbântate ale gazetarului sunt destinate să consolideze noua mitologie politică, în încercarea de a-i conferi legitimitate, și vin să exalte jertfa legionară, cultura legionară, femeia legionară, crezul legionar etc., în titluri extrem de semnificative: "Sunteți sub har", "Cumplita lor călătorie", "Și viața fără de moarte", "Ierusalime... Ierusalime...", "10001", "Apelul Axei", "Electra sau femeia legionară" etc.

Activitatea militantului extremist vizează două direcții ideatice: retrospectiv, prin practicarea cultului frenetic al "eroilor" legionari decedați, și prospectiv, prin identificarea viitoarelor ținte ale violenței. De pildă, în articolul "Ești necinstit sufletește...", tipărit în nr. 3/11 septembrie 1940 al publicației sale preferate, C. Noica repetă, încă din titlu, recriminarea azvârlită de Corneliu Zelea Codreanu la adresa omului politic Nicolae Iorga. Se știe că, datorită acelui încins pamflet, Codreanu fusese arestat și condamnat, fiind apoi ucis în urma unei înscenări, la ordinul lui Carol al II-lea. Doi ani mai târziu, intervenția lui Constantin Noica în gazeta-fanion a organizației extremiste venea să închidă bucla, să readucă atenția publică asupra lui Nicolae Iorga. Și într-adevăr, la câteva săptămâni după acest articol, Iorga urma să piară la rândul său, asasinat. Zelului publicistic noician îi ținea isonul doar frenezia decerebrată a lui Emil Cioran care, în chiar seara asasinării lui Iorga, își rostea emfatic la Radio București conferința despre "Profilul interior al Căpitanului".

Frazele găunoase și patetice ale unui Constantin Noica înfrățit cu demagogia totalitară, încercând să coloreze cu principii nobile realitatea socială a violențelor zilnice și a crimelor în plină stradă, vin să-i lase un gust amar cititorului de azi: "Legiunea n-a visat să facă o țară mai bună, a năzuit să fie o țară mai bună. De veți avea fapte și nu veți crede și fi – ce se va alege de strădania voastră? Legiunea a înțeles să facă o altă țară prin desăvârșirea tipului de om dinlăuntrul ei. Cine este bun face binele în chip firesc. Iar Legiunea a voit această minune românească, să ridice o generație care să facă binele în chip firesc. Înțelegeți tot miracolul acesta al unui tip de român care, prin simpla sa prezență, să fie înfăptuitor și binefăcător? Așa l-a visat conducătorul dintotdeauna al mișcării legionare; așa îl vrea conducătorul ei de azi; drept un tip de român atât de pur, încât actul lui de prezență să-l oblige. Să oblige materia să i se supună".

Atunci când însuși comanditarul articolelor sforăitoare sfârșește amestecat printre sfinții și dumnezeii din programul cotidian, rezultă efecte dintre cele mai ilare: "Astăzi suntem sub un anumit har. Horia Sima nu pune impozite pe lefuri: pune în mișcare sufletele. Ministrul școlii nu vestește literă nouă pentru școală: caută suflet nou pentru ea. Peste comunitatea românească a coborât harul. În ce măsură, o vom vedea. O veți vedea. Dar nu mai e legea, ci harul... Nu suntem sub lege, suntem sub har. Dacă n-ar fi cuvintele biblice, am tăcea. Atât de mare ne e nădejdea. Atât de mare ne e credința".

De la frazeologia sacrificiului și până la retorica amenințărilor a rămas un singur pas, pe care gazetarul legionar C. Noica îl face fără să ezite: "Lumea veche, lumea aceea care ne-a prăbușit pentru că n-a crezut în sufletul Cetății, să recitească cuvintele comandantului Horia Sima: «Nu mai puneți la încercare răbdarea acestui neam pe care voi l–ați răstignit; căci altfel nimeni nu va putea să oprească năprăznicia unei răbdări mult încercate!». Să se recitească și să se înțeleagă. Să se plece sau să plece".

Iar după lansarea amenințărilor, trebuia identificat și dușmanul care, ca din întâmplare, era nimeni altul decât Evreul – țintă privilegiată a legionarilor: "Nu e de ajuns să spui «Jos jidanii și înstrăinații», ci trebuie să devii tu însuți un ins în stare să înfrunți pe străini și înstrăinați. Trebuie altă educație decât cea obișnuită a politicii: una aspră, ostășească, tinerească. Și atunci, Codreanu se desparte de cuziști și întemeiază Legiunea sa".

După câteva săptămâni, redacția publicației "Buna Vestire" se reorganizează căci, prin fibrilația sa propagandistică, a intrat în coliziune cu interesele dictatorului Ion Antonescu. Publicistul C. Noica rămâne fără microfon. Îi trece ștafeta amicului Horia Stamatu și, în toamna anului 1940, pleacă la Berlin, în calitate de referent pe lângă Ambasada României. Această împrejurare îl scutește de spectacolul rebeliunii legionare, care a pus în practică, pe străzile Bucureștiului, cu ajutorul pistolului automat, îndemnul filozofic de-a fi "înfricoșător de buni".

După cum subliniază unii prestigioși cercetători, printre care Z. Ornea, scriitorul Constantin Noica "niciodată nu a socotit necesar să se disocieze de legionarismul său din tinerețe (...), păstrând despre acest episod, care l-a marcat, totuși, profund, tăcere absolută".

❖

După căderea comunismului, ar fi fost normal ca opțiunile fasciste ale lui Constantin Noica să fie examinate cu dezinhibiție de către cercetătorii eliberați de sub apăsarea imperativelor totalitare, precum și de presa (culturală) în sfârșit liberă; dar alte manevre, mai catifelate, vin să nuanțeze legile comunicării oficiale. Problemele ideologice delicate sunt acum camuflate în spatele unor termeni capitaliști mai *soft*, ca "marketing", "imagine", "brand", "profit" etc.

Cam așa ceva s-a întâmplat și atunci când, în cadrul Editurii Humanitas, Sorin Lavric și-a publicat "cercetarea" despre Noica și mișcarea legionară. Autorul a pornit la drum cu ideea preconcepută de-a scuza și de-a justifica tot ceea ce se putea. Copacii din pădure sunt văruiți cu bidineaua, până când transmit impresia unui Crăciun înzăpezit, sărbătoresc. Adeziunea lui Constantin Noica la Mișcarea legionară nu e descifrată ca un semn de oportunism politic și nici, Doamne, ferește, ca un indiciu al gândirii sale totalitare, ci ca o manifestare a... măreției sufletești: "Noica nu era omul ale cărui gesturi să fie lipsite de substanță interioară: era un om integru, un intelectual de o netăgăduită onestitate, și de aceea ar fi nefiresc să ni-l închipuim săvârșind un gest atât de încărcat de consecințe, fără o îndelungată deliberare lăuntrică" (p. 142-143). Când tânărul fascist contestă ideea de democrație ("Să continuăm să fim democrați? Foarte bine, dar pentru câtă vreme? (...) Comentatorul aruncă vina unor asemenea idei pe seama mentalităților interbelice corupte (p. 118). Când Noica îi atacă pe "jidani și înstrăinați", biograful său insistă pe "politețea și considerația față de numeroasele cunoștințe pe care le avea în rândul literaților evrei" jurnalistul extremist (p. 117).

Atitudinile net și deliberat antidemocratice ale lui C. Noica se încearcă a fi dezvinovățite prin... momentele sale de frenezie, datorate contextului istoric excepțional: "Noica a trăit în acele luni precaritatea iremediabilă a propriei vieți. I s-a părut că viața sa e periclitată în măsura în care, prin ceea ce se întâmpla în jurul său, a avut revelația că face parte dintr-un popor a cărui existență în întregul ei era periclitată printr-o proastă așezare în istorie (...). Oamenii care aderaseră la Legiune erau cuplați la un regim de existență de tip convulsivo-paroxistic" (p. 252). În realitate, prin "paroxismele" lor "convulsionare", legionarii și, printre ei, Noica însuși, nu se plasau în defensiva propriei existențe, ci, dimpotrivă, agresau și periclitau existența statului român.

Pentru a-și ușura misiunea de inocentare a complicităților de-atunci, autorul de-acum își hipertrofiază în mod nefericit cercetarea. El rescrie, în mod detaliat, istoria. Își imaginează că, deculpabilizând Legiunea, îl spală de păcate și pe gazetarul-apologet al acesteia. Sorin Lavric nu mai pune accentul, așadar, pe violența extremă, lipsită de scrupule, a organizației teroriste, care își camufla crimele politice în spatele vorbelor mari despre cruce, jertfă și mântuire. Dimpotrivă, el se arată convins de frazeologia lor găunoasă, pe care ne-o transmite nefiltrată, cu insistență, aproape la fiecare pagină, transformându-se astfel în purtătorul de cuvânt al atrocităților: "Legionarismul este trecerea de la ordinea interioară la ordinea exterioară, este închegarea treptată a unei frumuseți externe pe baza unei iradieri spirituale ce vine din interior. Căci nu poţi schimba lumea dacă nu te schimbi mai întâi pe tine, dacă nu devii un altul, cu totul nou, un altul înfiorător de bun a cărui atitudine să transfigureze România şi a cărui prezenţă să-i oblige pe ceilalţi să-ţi imite comportamentul" (p. 192).

Autorul contemporan preia dezinhibat şi popularizează – cu deliberare? din neîndemânare? – miturile indigeste ale Mişcării legionare. Printre ele, cu preponderenţă, închină fervente elogii Căpitanului: "Zelea Codreanu nu putea fi imitat, iar de subordonat nici atât. Privirea lui se îndrepta spre un orizont la care nu ajung decât nebunii şi vizionarii mistici. El nu voia conturi în bancă şi vilegiaturi în străinătate, ci imateriala mântuire a neamului românesc.

În numeroase pagini, Sorin Lavric desfăşoară sub ochii cititorilor, fără o minimă inflexiune critică, întregul galantar propagandistic al Mişcării legionare: cântecele lor militariste, taberele lor de muncă voluntară, spiritul lor de solidaritate, monumentele lor comemorative, sediile lor construite – cum altfel? – prin semnificative jertfe, martirii lor veneraţi etc. Până şi figura nefastă, funestă, a lui Corneliu Zelea Codreanu are parte de tuşe groase de sensibilizare: "La vestea morţii lui Moţa, Codreanu a izbucnit în plâns. Îşi pierduse cumnatul (Moţa era căsătorit cu sora lui, Iridenta [sic! – L. A.] Codreanu) şi mai ales îşi pierduse mâna dreaptă, cu care-i condusese până atunci pe legionari. Se pare că pierderea l-a marcat profund pe Codreanu, schimbându-l: a devenit mai interiorizat, mai chibzuit, iar înfăţişarea lui a căpătat şlefuirea pe care suferinţa o dă de obicei oamenilor" (p. 136). Pare că autorul şi-a propus nu să expliciteze critic o realitate istorică sângeroasă, ci să recruteze neofiţi fascişti, la începutul unui alt secol.

Acelaşi reflex deculpabilizator se constată şi în cazul figurilor "tutelare" ale nicadorilor şi decemvirilor. Indivizi patibulari, care i-au ucis în spaţiul public, cu sânge rece, pe anumiţi adversari ai Legiunii (un prim-ministru al României – împuşcat pe peronul gării din Sinaia; un fost coleg căzut în dizgraţie – ciuruit la spital şi hăcuit cu topoarele), ei se văd totuşi nominalizaţi postum cu detaşare, iar monstruozitatea faptelor e bagatelizată: "Era de fapt o afacere de la legionar la legionar, o spălare a rufelor în ograda proprie, după un conflict de aproape doi ani..." etc. (p. 132).

Edificarea unor proiecţii şi statistici imaginare rămâne principala armă de dezinformare a lui Sorin Lavric. Iată cazul unor halucinante diferenţe, stabilite între... crimele politice personalizate şi cele impersonale (?): "memoria colectivă reţine crima făcută cu propria mână, iar nu crima făcută prin intermediari. Căci una e să omori dând ordin jandarmilor sau militarilor s-o facă, şi alta e să omori apăsând tu însuţi pe trăgaci. În realitate, ambele sunt crime, atât doar că una poate fi muşamalizată, iar cealaltă, nu. Deosebirea dintre legionari şi celelalte partide este că primii au omorât cu propriile mâini, în timp ce ultimele au omorât folosind ca intermediari slujbaşii instituţiilor statului (sic! – L.A.). Chiar dacă legionarii au săvârşit mai puţine crime decât adversarii lor (sic! – L.A.), memoria selectivă a posterităţii a reţinut faptul că numai legionarii au fost criminali şi, lucru mult mai grav, că tot ei au introdus violenţa pe scena politică interbelică" (p. 246). Iresponsabila aşezare a crimei pe cântar, pentru a se inocenta Garda de Fier, continuă în trombă: "Şi astfel, în următorii ani, legionarii vor omorî 67 de oameni: Armand Călinescu, cei 64 de la Jilava, Nicolae Iorga şi Virgil Madgearu", în timp ce regele Carol al II-lea a scăpat cu fuga, deşi "omorâse – ce-i drept, nu cu mâna lui – mai mulţi oameni decât aveau să omoare legionarii în toată istoria lor" (p. 157). Manevra tendenţioasă, prin care Sorin Lavric face comparaţii, aşezând pe acelaşi cântar partide şi personalităţi istorice, ce şi-au asumat programe politico-economice de guvernare a României, pe de o parte, şi o mişcare anarhistă, antisemită, pe de altă parte, ne provoacă uluirea. El numără doar 67 de oameni ucişi de Garda de Fier, "uitând" de la socoteala cadavrelor pe prefectul de poliţie Manciu, pe premierul I.G. Duca, pe fostul complice Stelescu etc. (De ce? Fiindcă aceştia au pierit mai devreme?). El menţionează măcelul de la Jilava, dar tace chitic în legătură cu pogromul de la Bucureşti, unde au fost ucişi cel puţin 125 de evrei. (De ce? Evreii răpuşi de instigarea legionară nu erau tot fiinţe umane?)

Atunci când proiecţia unor false tipologii nu-i pare suficientă, Sorin Lavric trece direct la rescrierea istoriei. El adoptă, cu toată convingerea, punctele de vedere ale memorialiştilor legionari şi contestă producerea Rebeliunii, punând vina confruntărilor armate de-atunci pe seama lui Ion Antonescu: "Apogeul conflictului a fost marcat de ceea ce istoriografia noastră, în continuare deformată de clişeele propagandei comuniste, numeşte impropriu «rebeliune legionară». În realitate, a fost vorba de o lovitură de stat prin care Antonescu, sprijinit de Wehrmacht-ul german, i-a înlăturat pe legionari de la guvernare, lovitură urmată imediat, din partea legionarilor, de o reacţie de ripostă (p. 254). Şi, dacă tot a contestat producerea Rebeliunii, autorul neagă şi responsabilitatea legionară privind pogromul antisemit de la Bucureşti, afirmând că: "Nici cei mai încrâncenaţi vânători de legionari nu mai pomenesc azi de episodul abatorului, şi asta fiindcă se ştie că a fost o înscenare a SSI-ului condus de Eugen Cristescu".

Este semnificativ de subliniat, în acest context, că Sorin Lavric nu doar cosmetizează crimele istorice ale legionarilor şi acreditează tardiv ideologia lor demagogică, dar încearcă să impună, sub ochii noştri, până şi perspectiva lor istoriografică.

De altminteri, "cercetarea" recent publicată de Editura Humanitas îşi depăşeşte cu mult rolul de simplă monografie asupra tinereţii tumultuoase a lui Constantin Noica. Ea încearcă să mânjească retroactiv imaginea tuturor adversarilor istorici ai Mişcării legionare şi, în schimb, să proslăvească jertfele gardiste, de-a lungul deceniilor: Regele Carol al II-lea "omorâse – ce-i drept, nu cu mâna lui – mai mulţi oameni decât aveau să omoare legionarii în toată istoria lor" (p. 157). Mareşalul Antonescu era "un militar de carieră cu un temperament coleric, suferind de o surescitare psihică permanentă, o irascibilitate pusă de contemporani pe seama unui sifilis netratat la timp" (p. 253). După sfârşitul celui de-al doilea război mondial, prigoana comunistă ar fi fost îndreptată preponderent împotriva gardiştilor: "Statisticile arată că două treimi dintre deţinuţii politici din România au fost legionari" (p. 268). (În realitate, represiunea comunistă a acţionat împotriva unor întregi categorii politice, sociale sau profesionale, printre care s-au aflat şi legionarii, dar nu cu preponderenţă, autorul aruncând în derizoriu detenţia politică a ţărăniştilor, a liberalilor şi a social-democraţilor, a boierilor, a chiaburilor şi a ţăranilor, a greco-catolicilor şi a protestanţilor, a intelectualilor etc. etc.). "Nici o altă categorie nu a fost mai urmărită, mai hărţuită şi mai persecutată în timpul lui Ceauşescu decât foştii legionari sau simpatizanţi legionari" (p. 291) îşi continuă Sorin Lavric neadevărurile. (De fapt, gardiştii bătrâni de frunte se aflau deja în exil, iar cei tineri încă erau pionieri sau utecişti, nu apucaseră să descopere farmecele demagogiei de extrema dreaptă.)

Prin repunerea în circulaţie a propagandei şi a demagogiei legionare, prin mitizarea fruntaşilor acelei mişcări teroriste, prin denigrarea tuturor adversarilor lor istorici, prin contestarea unor evenimente de notorietate din istoria României, cartea lui Sorin Lavric poate fi considerată o frapantă lucrare de omagii la adresa fascismului românesc.

❖

Dar poate că, mai mult decât analiza în sine a cărţii lui Sorin Lavric, e semnificativă trecerea în revistă a unor luări de poziţie pe care aceasta le-a declanşat. Intelectuali reputaţi ai momentului, în coloanele unor publicaţii prestigioase, n-au ezitat să-i elogieze punctele de vedere strâmbe şi cercetarea tendenţioasă. Ne limităm aici la trei cazuri mai cunoscute.

În "Evenimentul zilei", analistul Vladimir Tismăneanu se crede îndreptăţit să se pronunţe în legătură cu virtuţile literare ale cărţii recent apărute: "excelent scrisă", "scrisă cu pasiune, eleganţă stilistică şi rigoare" etc.

Comentatorul de peste ocean îşi asigură cititorii fără a clipi că, sprijinindu-se pe o "fină sensibilitate psihologică, Lavric detectează originea automutilării intelectuale a lui Noica în îmbrăţişarea dogmei legionare". De-ar fi măcar adevărat! Însă tânărul autor îşi mărturisise în paginile volumului tocmai incapacitatea de-a găsi un răspuns la spinoasa problemă a... psihologiei automutilării intelectuale a lui Noica: "Rămâne una dintre marile necunoscute ale firii umane fenomenul acesta atât de incontrolabil şi atât de imprevizibil căruia i-a căzut pradă Noica: îndrăcirea pe care a suferit-o atunci când şi-a pus credinţa în slujba «binelui suprem»" (scria el la p. 251). Ce carte a citit oare Vladimir Tismăneanu?

Ipocrizia recenzentului atinge culmi de nebănuit, atunci când susţine despre cartea lui S. Lavric că "este o critică bine-venită a antilegionarismului manipulativ şi instrumental, în fond total ipocrit, al comuniştilor deopotrivă în perioada Dej şi poate chiar mai cinic în perioada Ceauşescu". Pe de o parte, antilegionarismul (la fel ca şi antifascismul) n-a constituit monopolul exclusiv al comuniştilor, iar pe de altă parte interpretările tendenţioase ale lui Sorin Lavric contravin flagrant mai ales istoriografiei şi politologiei democrate – detalii uşor sesizabile până şi-n Maryland.

Iar dacă adăugăm şi aspectul că Vladimir Tismăneanu n-a făcut niciodată un secret din originea sa evreiască, atunci intervenţia lui în favoarea litaniei prolegionare publicate de Sorin Lavric devine cu totul de neînţeles.

Dan C. Mihăilescu este un cunoscut comentator al cărţilor şi al fenomenelor culturale, la posturi comerciale de televiziune. În ultima vreme s-a afirmat în special ca obedient agent publicitar al Editurii Humanitas, ale cărei cele mai banale tipărituri nu întârzie să le elogieze cu emfază, dar şi cu o aparenţă de colocvialitate şi familiaritate ce i-au atras reputaţia de bun strateg în zona comunicării. Gazetarul a intervenit cu suspectă înverşunare în apărarea lui S. Lavric şi a editurii sale preferate: "Exact aşa, nuanţat, treptat, comprehensiv şi documentat, citeşte Sorin Lavric episodul aderării lui Noica la legionarism în cartea apărută în decembrie 2007 la Humanitas".

În tentativa de a-l inocenta pe hagiograful fascismului, Dan C. Mihăilescu edifică o nouă imagine a istoriei interbelice româneşti, sfâşiate de rivalităţile dintre rege şi gardiști, când "segmentul paramilitar și asasin al legionarismului" ar fi fost provocat și potențat de "instituțiile ordinii publice, instigate de setea dictatorială a lui Carol II". Dar, acceptând o asemenea perspectivă, ar însemna să stabilim o pernicioasă echivalență între batalioanele terorismului agresor și instituțiile statului agresat. Dacă ambele tabere, în egală măsură, au comis excese și au provocat victime, opțiunea noastră devine imposibilă, după cum ne asigură specialistul de la televizor: "Când cele două fațete ale răului se motivează și se potențează reciproc ani de-a rândul, istoricul onest nu are cum să condamne monovalent". În realitate, însă, nu ne este prea greu să demontăm sofismul transparent, care eludează realitățile cronologice – Corneliu Zelea Codreanu l-a ucis pe prefectul de poliție Manciu deja în 1924, pe când Carol al II-lea era departe de tron; iată că agresiunile criminale ale Căpitanului, împotriva statului, au precedat cu ani de zile retorsiunile severe.

O altă manevră logică a dinamicului gazetar ține de evitarea judecății globale asupra legionarismului. Dacă luăm o broască râioasă și-i examinăm doar piciorușul stâng, ne poate părea chiar comestibilă, eventual delicioasă. Astfel procedează și Dan C. Mihăilescu, atunci când stabilește distincții esențiale între etapa codrenistă și aceea simistă, între militantismul legionar "spiritualist", de tip Eliade și Noica, și pogromul final ("Da, să acceptăm că nu totul e-o apă și-un pământ, că una era legionarismul studențesc în anii debutului lui Mircea Eliade și cu totul altceva rebeliunea din ianuarie 1941, că, orice s-ar zice, între codrenismul de primă oră și simismul final există severe, uneori radicale, deosebiri..." etc.). De parcă n-ar fi vorba despre una și aceeași mișcare teroristă, care a evoluat de la crimele individuale – pe când se afla în opoziția politică – la crimele în masă – după ce-a ajuns la guvernare! De parcă legionarismul lui Mircea Eliade nu s-ar fi dezvoltat de la etapa teoretică, religios militantă, la cea practică, a campaniei electorale pe la sate, în iarna anului 1937! De parcă legionarismul lui Constantin Noica n-ar fi progresat de la ideile xenofobe inițiale, la militantismul concret, ca prim-redactor al oficiosului fascist "Buna Vestire"!

O altă strategie retorică transparentă, pe care Dan C. Mihăilescu o aruncă de-a curmezișul dezbaterii oneste, ține de tentativa de intimidare a colocutorilor, prin vehemența prefabricată a tonului și stabilirea de false analogii istorice. Astfel, i se pare a zări, printre adversarii manevrelor sale sofiste, o "mostră de cecitate voluntară și reducționism vulgar", "atâta venin, atâta ură, așa o mostră înfiorătoare de – cum să-i spun mai fin? – exegeză torționară și gândire contorsionistă". E totuși descalificant faptul că, în locul ideilor, gazetarul recurge la diabolizarea interlocutorilor, plasându-i în false contexte cum ar fi "anii în care Silviu Brucan cerea moartea lui Iuliu Maniu, sau când Radu Popescu, Oscar Lemnaru, Zaharia Stancu, N. Gogoneață et. comp. vituperau împotriva lui Cioran și Eliade. Cu astfel de texte-ghilotină erau obișnuiți doar francezii de la 1945-47, când, în ucigașa tradiție a terorii revoluționar vendeene, se cerea executarea fără proces, decapitarea, dezonorarea, defenestrarea colaboraționiștilor...".

Probabil că ziaristul Dan C. Mihăilescu a învățat să se rățoiască la cei din jur încă de pe vremea când scria la revista protocronistă "Luceafărul", în anii 1970-1980, fiind responsabil cu îndrumarea sectorului editorial, sub comanda politrucilor comuniști Nicolae Dragoș, Nicolae Dan Fruntelată și Mihai Ungheanu. Pe vremea aceea executa dispozițiile venite de la partid, astăzi pe cele sosite de la editură. Pe-atunci își mărturisea adeziunile comuniste, acum le etalează pe cele legionare. Pesemne o fi descoperit că extrema stângă și extrema dreaptă fac joncțiune, undeva, la capătul tunelului.

Publicistica lui Gheorghe Grigurcu s-a văzut contestată în ultima vreme din două direcții, după ce colaboratorul "României literare" s-a avântat în (re)comentarea însemnărilor de Jurnal ale lui Mihail Sebastian. Într-adevăr, nu mică a fost surprinderea cititorilor săi fideli, constatând că unele și aceleași pasaje care, în 1997, îi smulgeau criticului Grigurcu elogii călduroase, îi inspirau totuși, în 2007, rezerve scorțoase. Unele și aceleași însemnări ale scriitorului de origine evreiască, inițial, Gh. Grigurcu le slăvea, acum însă le detesta. Ce se întâmplase? N-am reușit să aflăm un răspuns coerent, nici măcar din cele trei replici directe adresate comentatorilor săi, sau din nenumăratele aluzii indirecte, în care criticul din Târgu Jiu se lamenta că i se reproșează calomnios antisemitismul.

Iată însă că, în paralel cu exercițiile publice de autovictimizare, Gheorghe Grigurcu se lansează în recenzarea elogioasă a cărții lui Sorin Lavric, în trei episoade succesive ale revistei "România literară". Părerea comentatorului e expusă limpede, încă de la prima frază: "Are dreptate din capul locului Sorin Lavric. A încerca să vorbești azi, în România, despre legionari la un mod pe cât cu putință obiectiv înseamnă a-ți aprinde paie în cap". După o asemenea premisă, destinată să le transmită cititorilor ideea că Sorin Lavric și-a aprins paie în cap, întrucât și-a propus să vorbească obiectiv despre legionari, nimic nu ne mai poate lua nepregătiți.

Nu ne rămâne decât să citim opiniile... politologice ale lui Gheorghe Grigurcu și să ne minunăm: “Spre deosebire de fascism și de nazism, legionarismul nu a avut un punct de plecare preponderent politic, ci unul spiritual, declarându-și țeluri educative, pe un fundal regenerator în raport cu politicianismul oneros, cu afacerismul parazitar al interbelicului”. Potrivit accepției istoriografice comune, perioada interbelică românească a reprezentat punctul culminant al dezvoltării noastre democratice și instituționale – în schimb, criticul literar vede “politicianismul oneros” și “afacerismul parazitar”. Care o fi adevărul? În opinia istoricilor, legionarii n-au putut niciodată emite pretenții de respectabilitate, fiind lipsiți de un elementar program socio-economic (iar sfârșitul li s-a tras tocmai în urma atragerii la guvernare, când și-au dovedit pe deplin incompetența) – în schimb criticul literar le elogiază exclusivismul spiritual. Cum stau lucrurile, în realitate?

A face, însă, confuzia între demagogia spiritualistă a intențiilor legionare și concretizarea criminală a “măreților idealuri”, chiar și acum, la peste o jumătate de secol după pogromuri, denotă altceva decât naivitate, în cazul lui Gheorghe Grigurcu.

“Prezența unei serii de intelectuali de elită precum Mircea Eliade, Cioran, Constantin Noica, Mircea Vulcănescu, Radu Gyr, Aron Cotruș, Horia Stamatu, Mihail Polihroniade, Haig și Arșavir Acterian, Sextil Pușcariu, Ion Barbu, P.P. Panaitescu, Dragoș Protopopescu, Ernest Bernea ca și inspiratorul multora dintre aceștia, Nae Ionescu, nu face decât să indice complexitatea fenomenului. Să fi fost toți aceștia niște primejdioși fanatici, niște incurabili obsedați, niște penibili rătăciți? Empatia lor de dreapta să fi anulat meritele lor, să-i fi compromis pentru totdeauna?” – se întreabă inocent Gh. Grigurcu, recurgând la feciorelnicul eufemism (“empatie de dreapta”), când vine vorba despre simpatiile fasciste. Confuzia evidentă – și programată – se produce, firește, între eventuala valoare personală/ profesională a unui intelectual și aberația convingerilor sale politice totalitare.

Cum totdeauna e preferabil să pui întrebări, atunci când te lansezi în sofisme, decât să afirmi pe șleau, Gh. Grigurcu perseverează în întrebările tendențioase: “Și totuși, nu există deosebire între legionarismul incipient, dominat de Corneliu Zelea Codreanu, și cel degenerat în violențe vindicative, din etapa Horia Sima, între membrii idealiști ai mișcării, de la preoții și învățătorii din mediul rural, de la muncitorii oropsiți, de la periferiile marilor orașe, la intelectualii de vârf ai țării și indivizii încrâncenați care s-au dedat la asasinate?”. În același sens mergeau interogațiile lui Dan C. Mihăilescu și le-am răspuns la momentul respectiv: luând în considerare efectele concrete, produse la fața locului, deosebirea dintre legionarismul incipient și legionarismul apoteotic a fost aceea dintre crima individuală (uciderea prefectului de poliție Manciu, în 1924) și crima colectivă (pogromul de la București, din 1941).

Plasat în postura șchioapă a luptătorului anticomunist, însă care trage cu ochiul admirativ spre nobilele idealuri ale luptei legionare, Gheorghe Grigurcu nu va avea, probabil, nici măcar mustrări de conștiință pentru că le-a recomandat cititorilor, cu gura plină, un grosolan fals istoric: “Minuțios documentată, învederând o remarcabilă vervă demonstrativă, scrierea lui Sorin Lavric e infuzată în marea majoritate a paginilor sale de un spirit de justiție, care e, vorba lui Camus, «în același timp o idee și o căldură sufletească». Cartea pe care am comentat-o e una excelentă, de referință. Zăngănitul de săbii al polemicilor pe care le-a provocat nu face decât a-i sublinia semnificația”. În ceea ce mă privește, sunt convins că Albert Camus, atunci când și-a scris fraza de la care se revendică azi Gheorghe Grigurcu, nu avea în vedere nici elogiul “ideii” fasciste (pe care a combătut-o cu arma în mână), nici “căldura sufletească” a antisemitismului legionar.

În amintirile sale despre anii 1940, Eugen Ionescu notează la un moment dat: “Discutam cu S. Discutam liniștiți. Apoi începem să vorbim politică. Evident este antinazist și contra Gărzii de Fier. Spune totuși: «Gărzile de Fier n-au dreptate. N-au dreptate în mai nici unul din puncte. Totuși, trebuie să admitem, și știți că nu sunt antisemit, trebuie să admitem că și evreii... etc... Știți că sunt contra Gărzilor de Fier. Totuși există la ei o exigență morală și spirituală care...». Mă ridic îngrozit. Așa încep toți. Admit anumite lucruri cu toată obiectivitatea. Trebuie să discutăm rezonabil și obiectiv. În realitate cedează fără să-și dea seama, puțin în dreapta, puțin în stânga. Fac concesii. Nu-și dau seama. În realitate, pun degetul în angrenaj. Vor fi în curând înghițiți de Moloh. Dacă admiți un singur postulat de-al lor, sfârșești prin a le admite pe toate. Este inevitabil. Cunosc problema. Toți prietenii mei antifasciști au devenit cu totul fasciști, fanatici, findcă au cedat mai întâi asupra unui mic amănunt. Am experiența fenomenului: incubația a început; acestea sunt primele simptome”.

Examinarea celei de-a doua tinereți a lui Constantin Noica, aceea reconstruită și adaptată azi în laboratoarele de tricotaj ideologic de la București, ne poate ajuta să deschidem iarăși ochii. Să nu admitem nici un singur postulat de-al “lor”. Până când noua “incubație” mai poate fi oprită.

IOSEF EUGEN CAMPUS

Evreitatea lui Norman Manea

Un dialog de-a lungul a 25 de ani

Volumul "Sertarele exilului, Dialog cu Leon Volovici", (editura Polirom 2008) cuprinde trei mari capitole: "Dialog epistolar", "Dialog la Ierusalim" şi "Epilog la Bard College".

Primul capitol începe în aprilie 1982. De la Iaşi, unde trăia, Volovici îi trimite o scrisoare provocativă lui Norman Manea: “răzbat, din confesiunile şi declaraţiile tale, uneori şi din paginile tale de literatură, o deprimare, o nemulţumire adâncă, alteori manie. (…) Greşesc dacă văd şi o rădăcină evreiască în această suferinţă? Crezi că ea este precumpănitoare, sau predomină nemulţumirea firească a scriitorului de o anumită factură, aflat în relaţie (în conflict) cu o anumită realitate?"

Manea nu răspunde direct şi univoc la întrebarea pusă. Citează câteva pagini din Jurnalul său, îi vorbeşte despre amărăciunea pe care i-au provocat-o nesăbuitele atacuri din presă cu prilejul articolului său despre antisemitismul în România. Încerca, în fond, să ridice discuţia de la evreitate la scriitor ca atare: “Prin condiţia precarităţii, evreul seamănă cu scriitorul. Şi cu omul cinstit, trăind într-o societate în care răul predomină. Omul care se încăpăţânează să fie el însuşi, să persevereze a fi el însuşi. Să demonstreze că este totuşi posibil, în orice condiţii”.

Aproape că îi e ruşine, spune el, să vorbească de suferinţa evreului atacat de antisemiţi, într-o ţară în care toţi oamenii, de la mic la mare, suferă cumplit. E ca şi cum ai insista să vorbeşti despre suferinţa unui om căruia i-au fost sparţi ochelarii într-un lagăr de exterminare. Şi totuşi, e vorba de un plus de suferinţă, de un risc suplimentar care poate fi mortal.

Manea i-a rămas întotdeauna recunoscător lui Volovici pentru invitaţia lui la un dialog prelungit. A socotit-o “un gest foarte prietenesc, de a încerca să mă scoţi din văgăună”.

Volovici, modest şi sincer, precizează, când se reîntâlnesc la Bard: “Nu ştiu în ce măsură era, din partea mea, în primul rând un gest prietenesc. De fapt, eram tot mai preocupat de ceea ce se întâmplă cu noi şi care e rostul nostru în noile circumstanţe. Adică în momentul în care descoperi că ai optat pentru o identitate culturală românească şi îţi dai seama că mediul şi cei care reprezintă Puterea te percep şi te tratează altfel. Aşa am ajuns la această preocupare, la o asumare a identităţii evreieşti pe un plan conştient şi cultural, nu religios. (...) Vorbind cu el, mă gândeam atunci, voi putea să lămuresc mai bine aceste dileme vechi-noi, în împrejurările naţionalismului ceauşist. Şi aşa a început dialogul.”

Capitolul doi continuă dialogul la Ierusalim, unde Volovici e profesor la Universitatea Ebraică, şi unde Manea a venit să se încline la mormântul tatălui său, mort în Israel.

De data aceasta, aportul lui Volovici nu se reduce la întrebări concise, incitatoare şi ordonatoare. Întrebările sale se referă la operele lui Manea, căutând apropieri de biografie şi încercând comentarii pertinente. Răspunsurile lui Manea capătă şi ele coloratura specifică observaţiilor de critică literară.

Volovici remarcă: ”În povestirile tale, copilul narator trece printr-o teribilă iniţiere în suferinţă, un fel de joc al absurdului, pe care, de obicei, copiii nu-l au într-o viaţă normală atat de devreme şi cu atâta forţă. Cred că efectul acestui şoc s–a păstrat în toată opera ta”.

Vorbind, în altă parte, despre "Povestirile din octombrie, Ora opt", Manea spune: “Aşa-zisul învingător, aşa-zisul personaj dinamic al epocii socialiste este un personaj de putere, atras de nimbul şi, uneori, de fanatismul Puterii şi de toate perversităţile ei, pe când învinsul încearcă, prin înfrângere, prin acceptarea înfrângerii, să nu fie corupt de mediu, să-şi păstreze individualitatea.” "Adevărul, atât cât era, era pe partea învinşilor.”

Capitolul al treilea, aşa cum indică şi titlul, se petrece la Bard, în America, nu departe de mormântul modest al Hannei Arendt. Îşi continuă dialogul cu Volovici venit să-şi viziteze prietenul care a trecut de curând, în spital, prin greul câtorva intervenţii la inimă.

Pe vremuri, pe când Manea se zbătea încă nehotărât dacă să rămână în România sau să plece în Israel, Volovici îi dăduse următorul sfat: Ai de ales. Dacă te simţi mai mult scriitor, rămâi în România, oricât de greu ţi-e. Dacă evreitatea şi libertatea îţi sunt importante, vino în Israel. Dacă vrei numai să scapi de atmosfera sufocantă din România, pleacă în orice altă ţară.

Manea nu a ales. S-a lăsat condus de împrejurări. I se atribuise o bursă în Germania, prilej de a relua şi contactul cu limba germană, pe care, din perioada bucovineană a copilăriei, la Suceava, nu o mai folosise curent. A stat în Germania pană i s-a încheiat bursa. A căutat apoi, disperat, un alt loc în care să i se ofere o bursă, în Germania sau în Franţa de preferinţă. Nu însă în America, de care îi era o teamă nelămurită, pentru că i se părea prea mare diferenţa de mentalitate. Până la urmă a acceptat ceea ce i s-a oferit. Singura ofertă a venit din generoasa Americă.

A plecat deci în America şi a avut acolo, ca şi înainte în Germania, un neaşteptat succes răsunător. S-a simţit, deodată, ca suit pe o scenă publică, în lumina orbitoare a rampei, devenit brusc un scriitor celebru, de valoare universală.

Exilul a fost, ca pentru toţi scriitorii, o grea piatră de încercare. Trecând graniţa României ceauşiste, s-a simţit în sfârşit liber. Cu groază a constatat însă că, la capătul acestui drum eliberator, îl aşteaptă un călău fantomatic “care îi taie limba”. Aşa, mutilat, şi-a început viaţa în exil. Căci, pentru el, apartenenţa unui scriitor la o anumită literatură se definea exclusiv, pe atunci, la limba în care scria.

Mai târziu a înţeles, spune el, că problema e mai complicată, că lucrurile nu sunt atât de clar definibile cum le-ar vrea gândirea simplificatoare. A înţeles importanţa şi a altor componente ale identităţii literare. Curios, dar tocmai de pe platforma înstrăinării în America a ajuns acum să se vadă nu numai ca scriitor român, dar şi ca scriitor *evreu.*

❖

"Sertarele exilului" e o carte masivă, de 500 de pagini. O carte grea de sensuri complexe. Trebuie citită cu încetinitorul, oprindu-ne la fiecare pas pentru a reflecta, pentru a sublinia cu creionul critic tot ce ni se pare important. O carte care se cuvine nu numai citită atent, ci recitită de câteva ori pentru a sesiza nenumăratele implicaţii.

Sunt cercetate problemele noastre, ale tuturor, dilemele noastre chinuitoare. Problema vieţii într-un univers concentraţionar ca acel al României lui Ceauşescu şi mai cu seamă problemele scriitorului într–un asemenea regim. Problema scriitorului în exil, cu dubla lui identitate, sfâşiat lăuntric, zbătându-se, cu „limba tăiată”, între cultura şi limba ţării de origine şi cultura ţării în care trăieşte acum.

E discutată pe larg, cu onestitate şi înţelegere, problema antisemitismului în general şi aceea a antisemitismului unei părţi din elita intelectualităţii româneşti: Mircea Eliade, Cioran, Noica. Se aduc nu numai argumente, ci şi „documente” zdrobitoare. Aşa, de pildă, pagina citată din Brătescu-Voineşti, "venerabilul academician": "Personalitatea şi valoarea operei tuturor celor care au îndrăznit să se atingă de sfântul neam al lui Israel sunt sistematic şi stăruitor minimalizate. Bineînţeles, foarte inteligent fiind, dl. Călinescu se sileşte să-şi ascundă jocul. S-a ferit să aducă laude prea mari scriitorilor evrei, ba chiar a redus la proporţiile meritate pe unii dintre ei. Astfel, cetitorii naivi îl vor socoti drept un critic obiectiv şi nepărtinitor. Dar toată fina dumisale diplomaţie nu poate înşela pe un cetitor avizat, mai ales când constată că acelaşi critic consacră 128 de rânduri domnilor Aderca, Baltazar, Peltz, iar pentru A. C. Cuza abia şapte....”. Şi încheie academicianul acest atac perfid, manifestându-şi – absurd şi ridicol pentru anul 1941 – „groaza” înaintea constatării gradului de atotputernicie la care ajunseseră evreii în ţara noastră”.

Manea comentează ironic: „Într-adevăr, mai ales în 1941, în timpul guvernării legionare, apoi sub Antonescu, aliatul lui Hitler, *evreii ajunseseră la o periculoasă atotputernicie"* (sublinerea mea).

Îl caracterizează pe Norman Manea nu numai folosirea ironiei şi, mai general, viziunea burlescă asupra lumii. "Fericirea obligatorie" e un titlu sarcastic, "Anii de ucenicie ai lui August Prostul" – mărturiseşte Manea – „marchează pentru prima dată, cred, ceea ce, ulterior, va deveni o obsesie: imaginea clovnului, a circului şi a burlescului. Un titlu care mi-a plăcut şi pentru că era o parodie la "Anii de ucenicie ai lui Wilhelm Meister" a lui Goethe, pe cu totul altă partitură".

Comparând-se cu prietenul său, scriitorul evreu american de mare succes Roth, Manea recunoaşte că nu e un scriitor „profesionist”, fecund, care să predea publicităţii, an de an, un nou roman. Roth „are capacitatea vitală şi cerebrală de a menţine ritmul creaţiei. Eu am menţinut ritmul interogaţiei de sine”. Scrisul reprezintă, pentru el, „forma mea de transcendenţă”.

Criticul Mircea Iorgulescu a declarat, spune Volovici, că Manea este „printre puţinii scriitori români intelectuali”. Manea replică, sarcastic: „În unele medii, asta sună ca o înjurătură. Dar la Iorgulescu era un elogiu”.

Singurul lucru cu care se mândreşte : „N-am făcut, cred, nici un fel de concesii sistemului.”

De aceea, deşi se ştie departe de nivelul lui Kafka (cu care a fost adesea comparat), se consideră ca aparţinând aceluiaşi tip de scriitor. ”Kafka spunea că rugăciunea lui zilnică e scrisul. La mine, rugăciunea e cu pauze, cu perplexităţi, cu dificultăţi”. Şi, vorbind despre simpatia pe care a avut-o totdeauna pentru Eugen Ionescu, declară: ”Nu numai pentru că moral a fost de partea corectă, de fiecare dată, un însingurat şi un artist, ci şi pentru că latura lui burlescă îmi este apropiată. Paradoxal, burlescul acesta, foarte diferit de al lui Cioran, se asociază cu un soi de ciudată religiozitate, credinţa într-un Dumnezeu pe care îl tot căuta”. (Acestui tip de scriitor îi aparţinea şi Mircea Săucan, cred. De multe ori m-am simţit ispitit să scriu un studiu marcând aceste înrudiri. Nu am apucat, regret.)

O altă „obsesie" a lui Manea e cuplul Atena-Ierusalim. Două culturi, două principii, cel estetic şi cel etic. Cuplu cu poli nu excluzându-se, ci aflându-se în relaţie de complementaritate. Esteticul dominând în artă. Eticul, în viaţă.

Deşi nefiind deloc predispus să polemizeze, circumstanţele l-au suit pe baricade. Când se sufoca, trebuia să vorbească, să protesteze. Cuminte, prudent, dar să protesteze.

La sfârşitul dialogului prelungit cu Volovici, recunoşte ceea ce înainte se ferise să spună răspicat: „Motivul declanşării dialogului, ca şi motvaţiile asediului politic la care eram supus în acea perioadă *aveau o rădăcină evreiască"* (sublinierea mea). „La întrebarea despre rădăcina evreiască a bietelor mele necazuri, am răspuns, aproape instinctiv: Timpuriu, în copilărie, şocul lagărului de exterminare. Reiterata postură de victimă cu care eram, din nou, onorat, în 1982, reînviase amintiri tulburi din trecut. Rădăcina evreiască a deznădejdii nu lipsea. Nici timpuria instruire în oroare nu era o invenţie maladivă. Nici re-instruirea în fixaţiile maladive ale mediului la care eram forţat, patru decenii după Holocaust."

A fi considerat şi scriitor evreu, nu numai român, nu mai constituia, în 2008, o diminuare:

„Exista, în răspunsurile mele, mai ales la început, o iritare abia voalată, o irepresibilă stânjenire în abordarea şi insistenta reluare a temei şi a însoţitoarei ei ubicue, suferinţa evreiască. Cu sau fără voie, intervievatul asuma însă, treptat şi până la urmă, povara cu care, vrând să-l tămăduiască, îl reîncărca, în mod conştiincios, fidelul prieten."

Şi adaogă, lucid: „Mi-e mai uşor, se pare, să-mi dezvălui şi să–mi definesc evreitatea, ca venetic pe pământul american, decât în ţinutul familiar al bătrânei Europe în care am fost adus pe lume".

Acum îşi poate revendica evreitatea cu mândrie, ca un bun preţios, aşa cum făcea Einstein care sublinia virtuţile evreităţii: „Pasiunea pentru cunoaştere în sine, iubirea fanatică faţă de dreptate şi aspiraţia spre independenţă personală – aceste trăsături ale tradiţiei iudaice mă fac să mulţumesc destinului că sunt evreu."

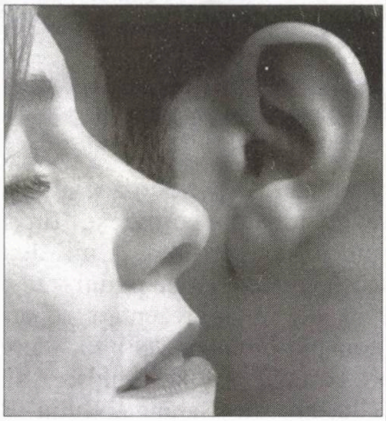

COMMITTED TO SERVICE
MEMBER OF ISRAELS COVENANT OF SERVICE
2 0 0 7 / 8

ISRATON
Aparate auditive LTD.

Către onorata şi fidela clientelă

Vă invităm în noul sediu din Tel Aviv, special amenajat – ultramodern – pentru a testa noile aparate auditive, super-performante – cele mai bune din lume.

Control auditiv gratuit celor care vin să ne viziteze până la 30 noiembrie a.c.

TEL AVIV, str. Arlozorov nr. 62,
Parter, în pasaj (lângă Ambasada României)
tel. 03/517-2910, 03/510-7317
KIRIAT ONO, str. Stern nr. 102/3
RISHON LEZION, str. Lişanski nr. 1
(bloc Macabi, parter în pasaj)

Reduceri speciale membrilor Kupot Holim

Informaţii suplimentare
la telefon 054/452-2590

www.israton.co.il E-mail: israa@bezeqint.net

●

Arhiepiscopul african Desmond Tutu, laureat al Premiului Nobel pentru pace (şi mâncător de israelieni pe pâine), a declarat de curând (reluând un clişeu care circulă de multă vreme în rândurile duşmanilor noştri) că "palestinienii plătesc preţul sentimentului de culpabilitate al occidentalilor pentru Holocaustul din anii războiului, care occidentali, din această cauză, nu vor *să pună la punct* Israelul!

Fals! Minciună sfruntată! Nu Occcidentul poartă vina principală pentru situaţia palestinienilor ci Tu-Tu! Şi ticăloşii ca tine, care asmut lumea împotriva evreilor!

PRIMIM LA REDACŢIE

● CĂRŢI ● REVISTE ● ŞI ● SCÂNTEIERI ● DE ● GENIU ●

- O carte de o tonă
- Volovici and *his band*

YIVO Encyclopedia of Jews în Eastern Europe

(Enciclopedia YIVO a evreilor din Răsăritul Europei);
ed. Yale University, SUA, 2008

Aşa cum am mai spus, o apariţie de zile mari. Produsă de YIVO (institutul new-yorkez care studiază tot ce e legat de limba idiş şi, în general, de istoria evreilor din Europa de Est), editată la Yale University din Statele Unite, având ca redactor-şef pe cunoscutul specialist în istoria iudaismului Gershon David Hundert, de la Universitatea McGill din Montreal, Canada, enciclopedia de faţă este un adevărat monument de informaţie şi comentarii. Au lucrat la ea 450 de istorici, istorici literari etc., abordând 1.800 de subiecte. Trebuie să o spunem de la început: de data asta, nu avem de ce să ne plângem. Condusă de dr. Leon Volovici, istoricul literar din Ierusalim, o echipă, era să zicem de şoc, din care au făcut parte Jean Ancel (z.l.), Andrei Corbea-Oişie, Marioara-Camelia Crăciun, Ladislau Gyemant, Lucian Zeev Herşcovici, Carol Iancu, Moshe Idel, James Lyon, Liviu Rotman, Costel Safirman, Măriuca Stanciu ş.a., a consemnat cam tot ce este esenţial din trecutul şi prezentul *tribului.*

Simplu vorbind, situaţia textelor despre *noi* arată cam aşa: Leon Volovici publică două studii de sinteză: unul despre iudaismul românesc în general (o excelentă mini-istorie a tribului) şi altul despre literatura evreo-română, iar pretutindenea în carte întâlneşti, în ordine alfabetică, scurte (sau chiar mai puţin scurte) texte privind evenimentele, instituţiile şi personalităţile ce-au marcat trecerea *noastră* pe acest pământ. Avem prilejul să cunoaştem o întreagă lume (rabini, conducători politico-sociali, savanţi, artişti, sportivi şi, fireşte, oameni ai scrisului. Unii dintre aceşti condeieri – nu puţini – se bucură de mici prezentări separate (note bio-bibliografice): F. Aderca, H. Aramă, Maria Banuş, Camil Baltazar, A. Baranga, Iuliu Barash, Ury Benador, Israel Bercovici, M. Blecher, H. Bonciu, M. Breslaşu, I. Brucăr, Nina Cassian, I. Călugăru, Paul Celan, Paul Cornea, R. Cosaşu, Sebastian Costin, Ov. S. Crohmălniceanu, Sergiu Dan, Liviu Deleanu, C. Dobrogeanu-Gherea, Al. Dominic, Em. Dorian, V. Duda, B. Elvin, Enric Furtună, Moses Gaster, D. Iacobescu, I. Ianoşi, Sonia Larian, Th. Lavi, Gherasim Luca, I. Ludo, N. Manea, M. Mircu, Al. Mirodan, Fl. Mugur, B. Nemţeanu, Z. Ornea, Sesto Pals, Saşa Pană, Paul Păun, I. Peltz, V. Porumbacu, L. Raicu, E. Relgis, Ronetti-Roman, M. Rudich, V. Rusu, M. Săucan, I. Sava, Al. Sever, D. Solomon, Margareta Sterian, Steuerman-Rodion, A. Toma, I. Trivale, I. Voronca, H. Wald. Ar mai fi fost loc şi pentru alţii, dar asta-i soarta enciclopediilor de oriunde şi oricând.

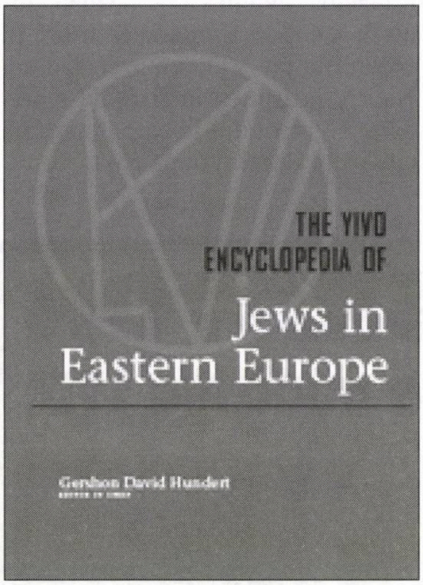

THE YIVO
ENCYCLOPEDIA OF
Jews in
Eastern Europe

Gershon David Hundert

Două exemple ne arată metoda folosită de autorii enciclopediei:

«**Steuerman-Rodion,** Avram (1872-1918), poet şi jurnalist, o prezenţă activă în presa socalistă. Puternic influenţat de Heine, Steuerman-Rodion s-a numărat printre primii care au exprimat frământările scriitorilor evrei, sfâşiaţi între fidelitatea faţă de tradiţia evreiască şi dorinţa de a avea o carieră literară românească. Operele sale includ "Sărăcie" (1897), "Lirice" (1898) şi "Spini" (1915). El s-a sinucis la întoarcerea din primul război mondial, unde a servit ca medic în armată.»

Şi încă unul:

«**Cornea, Paul** (Cohn; 1924-), istoric literar. Tânăr comunist în anii celui de-al doilea război mondial, Cornea a ocupat funcţii importante în anii '1950, la care a renunţat în favoarea unei cariere academice în calitate de profesor de literatură română la Universitatea din Bucureşti. El a devenit unul din cei mai importanţi istorici literari români şi a publicat studii fundamentale despre literatura română din sec. 19, inclusiv "Originile romantismului românesc" (1972) şi diferite studii teoretice despre lectură şi literatură comparată, printre care "Regula jocului" (1980), "Introducere în teoria lecturii" (1988) şi "Interpretare şi raţionalitate"

(2006), o sinteză atotcuprinzătoare şi originală a interpretărilor pe care le întâlnim în ştiinţele umaniste, critica literară şi vorbirea de toate zilele.»

Iată o carte pe care vă sfătuim a o comanda de urgenţă. E o comoară de date despre trib. Dar , conştiinţa noastră ne sileşte să vă recomandăm încă o dată ca, atunci când vă duceţi la poştă pentru a ridica pachetul venit de la New York, să aveţi cu dvs. un cărucior, precum acelea pentru supermarket, sau, mai bine încă, o camionetă de transportat mobila. Enciclopedia are două volume de format mare, legate în pânză şi numărând cam 2.400 (două mii patru sute) de pagini.

(M. Rafael)

Carol Iancu

Miturile fondatoare ale antisemitismului din antichitate până în zilele noastre

Editura Hasefer, Bucureşti, 2005

Încă în “Cuvânt înainte” autorul precizează semnificaţia acestei cărţi, ea reprezentând: “O datorie a memoriei şi o datorie de recunoştinţă faţă de o lume care nu mai este, faţă de *idişland* dispărut în demenţa Shoah-ului. O datorie de recunoştinţă dublată de o necesară avertizare în privinţa nocivităţii antisemitismului”.

Pentru a ne face o idee despre aria de cuprindere a lucrării, e deajuns să cităm titluri de capitole indicând tot atâtea “mituri fondatoare”, de fapt minciuni, aberaţii, calomnii, invenţii, falsuri, legende, toate slujind ura mai mult decât bimilenară împotriva evreilor şi a iudaismului, şi – mai nou – împotriva sionismului şi împotriva Israelului: “Otrăvirea fântânilor” şi “Ciuma neagră”, “Omorul ritual”, “Complotul iudeo-bolşevic”, “Evreul perfid”, ”Evreul demoniac”, “Mitul rasial cu pretenţii ştiinţifice”, “Minciuna Shoah-ului”, ”Minciuna Auschwitzului”, ”Complotul iudeo-masonic”, “Conspiraţia evreiască mondială" şi “Protocoalele Înţelepţilor Sionului”, “De la “otrăvirea fântânilor” la otrăvirea sângelui şi a hranei”, “Miturile europene “reciclate” în ţările arabo-musulmane”,”Cârdăşia sionism – nazism”, “Sionism=rasism”, ”Complotul sionist mondial”.

Abia citind cartea lui Carol Iancu îţi poţi forma un tablou complet al fenomenului antisemit şi al complexităţii acestuia. Istoricul nu omite să ia în studiu nici unul dintre formele, feţele şi “esenţele” urii antievreieşti: antisemitismul religios, economic, politic, ideologic, social, diplomatic, tradiţional, etc. Iată câteva titluri ale unora dintre capitolele tratând despre noile forme ale urii antievreeşti: «”Noul” antisemitism de la Războiul de şase Zile (1967) la cea de a doua Intifadă»,«”Noul” antisemitism: antisionism şi negaţionism», “Antisionism şi antisemitism în lumea arabă”.

Unele dintre miturile antisemite au cunoscut o teribilă longevitate. Semnificativ pentru persistenţa, până în epoca modernă, a străvechiului mit al “omorului ritual” este un citat care ni se oferă, în carte, luat dintr-un articol publicat în *Telegraful,* ziar oficial al guvernului român, în 1878:

“În tinpul sărbătorii de Paşti ei înhaţă câte un copil român, pe care îl străpung pentru a-i scoate sângele”. Comentariile sunt de prisos.

Ocupându-se de antisemitismul din zilele noastre, Carol Iancu sintetizează tabloul în felul următor: “Suntem martorii unei contaminări reciproce, totalitatea “noului antisemitism” din prezent fiind rezultatul dublului antisemitism european şi arab, care se alimentează reciproc; el perpetuează arhetipuri răsuflate ale “vechiului” antisemitism şi în acelaş timp recurge şi la teme moderne, combinând antimondializarea şi antiamericanismul cu detestarea Israelului şi a poporului evreu.”

Pentru a nu-l lăsa pe cititor să-şi formeze o imagine trunchiată, unilaterală, asupra istoriei evreieşti, redusă la persecuţii, conflicte şi ură, Carol Iancu, istoric prob, nu omite să ne atragă atenţia că: “Tot astfel cum istoria evreiască nu se poate reduce la o serie de calamităţi şi dolii, relaţiile dintre evrei şi creştini, dintre evrei şi musulmani, nu au fost marcate doar de ură şi aversiune. Nu trebuie trecută sub tăcere moştenirea intelectuală comună, schimburile constante şi rodnice dintre savanţii evrei şi neevrei, rolul evreilor ca intermediari privilegiaţi în lumea economică şi culturală. Nu trebuie, în nici un caz, trecute sub tăcere vremurile faste ale acestei istorii comune, la care noi continuăm să fim ataşaţi”

Trebuie remarcată sobrietatea acestei cărţi. Deşi autorul ne-o prezintă ca “eseu”, el nu se “aprinde”, nu părăseşte nici o clipă tonul calm şi obiectiv al omului de ştiinţă, comentariul lui fiind redus la minimum. Istoricul ne oferă fapte, citate, date istorice. Le ordonează, le clasifică, le clarifică, simplu şi succint. În ciuda marii densităţi a informaţiei, cartea se citeşte dintr-o răsuflare. Mai bine zis, din când în când, tăindu-ni-se răsuflarea: informaţia, faptul istoric relatat, conţin, mai ales pentru cititorul evreu, un uriaş potenţial dramatic, tragic, în stare să declanşeze, la lectură, puternice reacţii emotive.

Avem de-a face, fără îndoială, cu o sinteză istorică pe cât de necesară pe atât de utilă semnată de o autoritate bine consolidată a domeniului.

Cartea vine în întâmpinarea tuturor celor dornici de a conştientiza situaţia noastră, a evreilor, în lumea actuală, cu rădăcinile ei istorice, cu moştenirea de tradiţii şi mentalitate, cu resorturile ei mintale, politice, ideologice şi religioase.

(Zoltan Terner)

Avram Rotenberg

Ziua în care s-a tuns David

Editura Hasefer, Bucureşti, 2008

Se poate spune că este primul roman românesc scris în stilul lui Isaac Bashevis Singer surprinzând relaţiile dintre diferite categorii de evrei religioşi. Cu o investiţie literară modestă, romanul îşi începe acţiunea la finele secolului XIX, când destinele famiilor evreieşti începeau să se clatine sub loviturile anisemitismului, dar mai domnea speranţa că intervenţiile unor foruri evreieşti din străinătate vor pune stavilă jocului cu existenţa evreilor practicat de diverse guverne româneşti.

În acest context contradictoriu are loc decizia tânărului David, membru al unei familii tradiţionale din Cernăuţi, de a nu urma sfatul părinţilor şi a continua o carieră rabinică pentru care fusese pregătit de la o vârstă fragedă. Urmare a acestei răzvrătiri, părăseşte locurile natale şi pleacă, împreună cu soţia, la Paris, unde, credea el, va putea recurge la o opţiune pe măsura preocupărilor sale actuale. Dar, curând, n-are altă cale de ales decât să se întoarcă în România. Parisul era prea dificil pentru el.

Trebuie spus că deşi vădind o anumită cursivitate în construcţia romanului, autorul ne rămâne dator cu o explicaţie logică, dacă ea există: e vorba de motivele reale care l–au determinat pe David "să se tundă", să se despartă, astfel, intempestiv, de propriile convingeri.

În clădirea Knessetului se lucrează de zor la amenajarea unui mare magazin de suveniruri unde vizitatorii vor avea posibilitatea să cumpere diferite obiecte artizanale evocând istoria ţării.

Foarte bine! Poate că amatorii vor putea găsi în rafturile magazinului şi un suvenir-două amintind de vremea când Israelul era cu adevărat sionist.

Annie Bentoiu

Timpul ce ni s-a dat

Editura Vitruviu, 2008

Iată o carte despre care se poate spune că printre volumele de amintiri care apar în ultimul timp, se detaşează prin faptul că este scrisă cu un veritabil talent, dar şi cu încercarea de a cuprinde ceea ce a avut mai semnificativ o epocă întreagă din istoria ţării. Regimurile nazist şi comunist nu par să se fi deosebit prea mult prin suferinţele cauzate direct omului simplu. Bombardamentele aeriene, apoi violenţele cauzate de trupele eliberatoare sovietice au între ele ceva comun receptat de fiinţa umană cu aceeaşi oroare.

Sunt împrejurări în care populaţia evreiască din România se poate "bucura" că a pierdut *numai* jumătate din numărul său, numai că, din păcate, asta i se spune şi acum aproape în fiecare zi. Ca româncă autoarea se simte mândră că pe teritoriul ţării ei nu a fost loc pentru ghetouri, nici pentru "violenţe" (?), iar evreii erau protejaţi de voinţa şefului statului. Ea ştie că, datorită lui, nici un evreu nu a fost predat nemţilor şi că tot el "nu a permis ca toţi evreii lui să fie asasinaţi". Dacă e vorba de Antonescu (şi oare despre cine altcineva poate fi vorba?), eroarea istorică a autoarei merge până în pânzele albe.

Păcat că, aşa cum am scris mai sus, autoarea are un bun exerciţiu literar. Dar pe lângă adevăruri despre 50 de ani de existenţă, ea adună şi confuziile şi erorile din aceată perioadă la acelaşi nivel de talent...

Dagobert D. Runes

Dicţionar de iudaism

Colecţia Judaica

Editura Hasefer, Bucureşti, 2008

Un preţios dicţionar de iudaism a editat colecţia Judaica a editurii Hasefer într-un format comod şi pe cât posibil complet cu cele mai importante cunoştinţe în domeniu. Autorii îl prezintă ca pe o colecţie de rituri, obiceiuri şi concepţii iudaice fiind tradus din engleză de Viviane Prager. Cu toţii se ţin de cuvânt astfel că avem la dispozţie o nouă lucrare de ştiinţă iudaică pusă la dispoziţia tuturor.

Toate domeniile iudaismului sunt abordate într-o manieră simplă (nu şi simplistă) oferind cititorului esenţialul unui subiect fără să-l complice cu informaţii suplimentare. Sunt nume de persoane însemnate pentru cultura iudaică, dar şi tradiţii explicate pe scurt, pe înţelesul tuturor. Iată un exemplu: Acoperirea capului – «tradiţia impune evreilor să aibă permanent capul acoperit în timpul rugăciunilor. Reformiştii permit şi capul descoperit» sau, într-un sens modern, Agenţia evreiască: «organizaţie care grupează laolaltă sionişti şi nesionişti avînd ca scop consolidarea statului Israel». Tot aşa sunt explicate Alianţa Israelită Universală, sensul semnelor alef şi bet, Congresele evreieşti, antisemitismul şi organizaţiile evreieşti mai importante între care şi aproape uitatul Bund.

Ceva mai mult spaţiu este acordat perioadei babiloniene, ideii de convertire, cruciadelor, Şabatului şi obligaţiei respectării sale... Câteva cuvinte explicative avem despre Thalit, despre Tabernacol şi evident există un spaţiu mai întins rezervat Talmudului şi Torei. Despre aceasta din urmă se scrie că înseamnă instruire sau călăuzire, cuvinte folosite încă de profeţi. Puţine informaţii avem despre epopeea triburilor dispărute a căror enigmă dă loc la tot felul de interpetări şi comentarii.

De remarcat că sunt trecute în revistă principalele Universităţi iudaice din Israel şi din Diaspora.

În totul, e o lucrare care vine la timp în sprijinul evreilor credincioşi şi necredincioşi, într-o perioadă în care publicul doreşte astfel de dicţionare mai curând decât tomuri masive concepute în stil academic.

Agi Mishol

Șeherezada

Editura Institutului Cutural Român
Bucureşti, 2008

Distinsa noastră poetă Riri Manor şi d-na Ioana Ieronim au tradus în limba română poemul scriitoarei Agi Mishol, binecunoscută în Israel, unde s-a stabilit în 1950, după ce fusese deportată la Auschwitz. «Şeherezada» este un poem de excepţie despre care sunt multe de spus. Au părerea lor şi numeroşi critici englezi şi francezi în ale căror limbi cartea a apărut cunoscînd un deosebit succes.

Aceste consideraţii aparţin şi lui Amos Oz şi Valeriu Cristea din scrierile cărora spicuim următoarele:

Amos Oz scrie că autoarea «ştie să spună o poveste şi în acelaşi timp să cânte, să danseze. Îmi plac surprizele din poemele ei, tristeţea subtilă şi exactă, modul misterios în care ea lasă această tristeţe să fie invadată de o bucurie ascunsă. Agi Mishol este o minunată poetă».

Dan Cristea notează, între altele că «poezia scrisă de Agi Mishol îşi cucereşte deopotrivă cititorul prin pregnanţa detaliului de viaţă fundamentală care îi invadează versurile la fel ca suferinţa... Născută din linişte, singurătate şi vid, poezia poetei israeliene se transformă, în interiorul ei, în interiorul poemelor, într-o comunicare totuşi pozitivă, încărcată de înţelepciune, purtând un mesaj de o frumuseţe simplă şi tulburătoare.»

Carol Isac

Mihai Eisikovits

Ce a fost... nu mai este

Ilustraţii: Mihai Eisikovitz
Editura Gutinul, Baia Mare, 2008

Nu de mult, la Editura Gutinul din Baia Mare a văzut lumina tiparului o carte-album intitulată "Ce a fost... nu mai este". Aspectele plastice din trecutul evreilor maramureşeni au fost imortalizate "cu creionul pe hârtie" de Mihai Eisikovits care a dorit să prezinte ocupaţiile, obiceiurile şi tradiţiile religioase ale oamenilor nevoiaşi care constituiau marea majoritate a populaţiei evreieşti din Maramurşul de altădată.

Despre această apariţie editorială şi despre existenţa evreilor pe aceste meleaguri Florica Bud, preşedinta Fundaţiei culturale "Bona Fide", spune: "Continuând tradiţia familiei, care prin Max Eisikovits şi-a adus contribuţia la dezvoltarea culturii româneşti, domnul Mihai Eisikovits ne propune cu înţelepciunea omului matur o carte originală de desene din viaţa de odinioară a evreilor de pe aceste meleaguri, a căror existenţă persistă şi astăzi vie în conştiinta actualităţii. Capitolele cărţii sunt redactate în limbile română, maghiară şi engleză, ceea ce le face accesibile unui larg public foarte divers. În cuvântul înainte, autorul, care a îndrăgit desenul de pe când era elev la liceul "Petru Maior" din Gherla, ne mărturiseşte: "Dorinţa mea a fost să asigur amintirea acelor maramureşeni, oameni paşnici şi sârguincioşi care, împreună cu familiile lor, au fost nimiciţi fără nici o vină, numai datorită ideilor preconcepute şi barbariei umane! Sper că scopul meu este evident: nedreptăţile şi tragediile să nu se repete, să fie împiedicate din timp!" Vorbind despre sursele sale de documentare privind viaţa şi ocupaţiile evreilor din Maramureş, Mihai Eisikovits citează cartea "Căutătorii lui Dumnezeu la poalele Carpaţilor" a scriitorului clujean Schon Dezso; scrierile profesorului muzicolog Max Eisikovits, compozitor şi cercetător al folclorului evreiesc, care a cutreierat aşezările evreieşti din Maramureş în căutarea frumoaselor cântece populare şi a muzicii sinagogale de veche tradiţie şi lucrările laureatului, din 1986, al Premiului Nobel pentru Pace – Elie Wiesel – lucrări în care se vorbeşte adesea despre evreii maramureşeni, despre credinţa lor în Dumnezeu şi despre hasidism. În afara acestor referinţe bibliografice, autorul cărţii-album s-a folosit şi de amintirile sale personale despre maramureşenii cu care a fost alături, începând din 1941, timp de trei ani, în detaşamentul de muncă obligatorie. Din discuţiile purtate cu aceştia a aflat despre ocupaţiile specifice ţăranilor şi orăşenilor evrei din Maramureş dar şi despre viaţa lor grea şi plină de lipsuri şi privaţiuni în special după apariţia legilor rasiale cu caracter antievreiesc şi după Diktatul de la Viena, când Maramureşul, împreună cu Ardealul de Nord, au trecut sub jurisdicţia regimului horthyst maghiar.

Ziarul clujean "Uj Kelet", ce apărea sub egida Comunităţii Evreilor, a publicat multe articole despre evreii maramureşni şi despre ocupaţiile lor tradiţionale.

De asemenea în aceste articole apăreau frecvente referiri la viaţa lor religioasă, la hasidism şi la Bal

Shem Tov, creatorul acestui curent religios.

Primele desene din carte ne înfăţişeaza băieţii, care atunci când se trezesc rostesc "Moidi ani" – prima rugăciune de dimineaţă – şi care sunt duşi la Heder – şcoala talmudică – încă de la fragedă vârstă de 3-4 ani. Următoarele desene prezintă în mod sugestiv diverse momente din viaţa religioasă evreiască: predica săptămânală a rabinului la slujba religioasă din sinagogă în ziua de Shabat, ceremonia de Bar-Mitzva, corul copiilor de la Heder la sărbătoarea de Hanuca, dansurile hasidice la nunţi, sărbătoarea de Sucot în cortul familiei şi jocul copiilor cu nucile, dansul de Simhat Tora şi veselia adusă în sat de klezmeri.

În Maramureş, atât în mediul urban cât şi în cel rural, a existat de-a lungul timpului o populaţie evreiasca densă care avea cele mai diverse meserii, ocupaţii şi îndeletniciri.

Majoritatea desenelor din carte oglindesc aceste ocupaţii şi anume: cultivarea pământului în scopul obţinerii mălaiului şi a pâinii de toate zilele, munca la pădure şi la gatere, cărăuşia pe drumurile grele forestiere, munca multor familii întregi la obţinerea cărbunilor prin arderea lemnelor, creşterea păsărilor şi animalelor, cositul, uscatul şi strânsul fânului atât de important pentru hrana animalelor în lunga iarnă maramureşeană, munca în brutării pentru coacerea zilnică a pâinii din mălai iar la sărbători a celei din grâu, munca în ţesătorii, fabricarea săpunului, zidăria, cizmăria şi opincăria, croitoria (peticăria), ascuţirea uneltelor (tocilăria), tăbăcăria, vopsirea produselor textile, transportul cu plutele pe râul Tisa al lemnului şi al sării, olăritul, munca în tipografii rudimentare şi în librării.

Evreii maramureşeni îşi munceau propriul petec de pământ sau lucrau la stăpâni, mulţi erau zilieri sau vânzători ambulanţi.

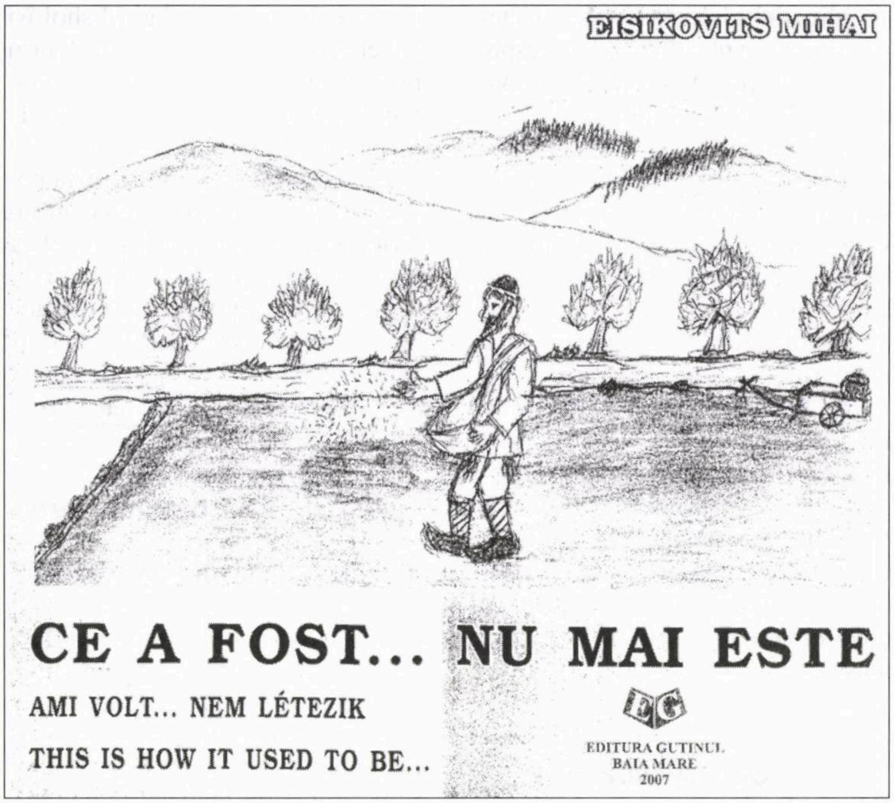
EISIKOVITS MIHAI

CE A FOST... NU MAI ESTE

AMI VOLT... NEM LÉTEZIK

THIS IS HOW IT USED TO BE...

EDITURA GUTINUL
BAIA MARE
2007

Au existat şi evrei bogaţi: comercianţi, proprietari de pământuri şi păduri, dar aceştia reprezentau un procent foarte mic din totalul populaţiei evreieşti maramureşene. Cu toţii au trăit, de-a lungul timpului, în cele mai bune relaţii eu populaţia majoritară şi cu celelalte naţionalităţi din Maramureşul istoric. În perioada 1940-1944 evreii maramureşeni, împărtăşind aceeaşi soartă tragică cu evreii din tot Ardealul de Nord, au fost alungaţi din casele lor, supuşi umilinţelor de tot felul şi în final deportaţi în lagăre de exterminare de către regimul fascist horthysto-szalasiszt. Foarte puţini dintre ei au supravieţuit deportărilor barbare.

Referindu-se la importanţa apariţiei acestei cărţi, prof. dr. Valeriu Achim, consilier editor, menţionează: "Se spune ades că printre noi sunt două feluri de oameni: tineri-bătrini şi bătrâni-tineri. Unul dintre aceştia, din categoria a doua, este tocmai autorul acestei importante lucrări de grafică, domnul Mihai Eisikovits din Baia Mare, în preajma onorabilei vârste de 90 de ani. Ce fericit trebuie să fie că la această vârstă a scos de sub tipar o astfel de lucrare care, prin imagini plastice, a pus în lumină un aspect nu prea cunoscut de tinerele generaţii, adică munca de jos, cotidiană, a muncitorilor evrei de pe meleagurile Maramureşului istoric, din perioada interbelică. Calde felicitări pentru această istorie în imagini a unui popor greu încercat de viaţă".

Astăzi în satele maramureşene nu mai trăiesc evrei, iar în oraşe numărul lor este tot mai mic. În condiţiile diminuării drastice a populaţiei evreieşti din Maramureş este deosebit de valoroasă şi demnă de tot respectul nostru strădania d-lui Mihai Eisikovits de a aduna în volum aspectele grafice ce se constituie într-o mărturie cu valoare de tezaur ce va supravieţui în timp.

În postfaţa volumului, autorul,

care a cunoscut timp de peste şapte ani viaţa de chin şi prigoană din diversele lagăre de pe teritoriile Ungariei şi ale Ucrainei, unde a fost deportat, şi apoi viaţa de prizonier de război pâna în iulie 1948, când a fost eliberat, face un impresionant apel la prudenţă şi la judecată raţională în condiţiile de astăzi când întreaga omenire este ameninţată de terorism şi de pericolul nuclear. Totodată el aduce un deosebit omagiu tuturor oamenilor de mare omenie care au avut curajul şi îndrăzneala să întindă o mâna de ajutor evreilor aflaţi în suferinţă în anii grei ai celui de-al doilea război mondial.

Despre valoarea deosebită a acestui album document conferenţiarul universitar dr. Ştefan Gonczi consemnează pe coperta a doua a cărţii: "Cartea de faţă este mai mult decât istorie, este aşezarea realităţii la locul pe care-l merită, nefiind poluată de interese mai mult sau mai puţin obscure. Evreii au fost oameni obişnuiţi, cu preocupări de toate felurile, precum eram şi noi, însa cu o grijă în plus, fiind etichetaţi şi pedepsiţi fiindcă s-au născut evrei. Cartea poate fi un semnal de alarmă, ca să nu se mai repete niciodată un holocaust, o tragedie umană, fiindcă, mai ales azi, într-o perioadă lipsită de valori morale, de modele adevărate, să nu ajungem ca şi ei, evreii, victime ale propriilor noastre origini".

Cartea în sine, consideraţiile autorului şi ale prezentatorilor lui, se constituie într-un memento privitor la trecutul nostru zbuciumat dar şi la prezentul tot mai bântuit de ameninţări apăsătoare.

(Ing. Martha Eşanu
Iaşi – România)

❖

Am primit la redacţie:

Alexandru Singer, *"Oglinzi paralele";* însemnări de călătorie; ed. Hasefer, Bucureşti, 2008.

Victor Rusu, *"Balada târgului evreiesc";* povestiri şi portrete; cu o prefaţă de Leon Volovici; coperta: A. Poch; ed. Paco (f.l.), 2007.

Arnold Helman, *"Glose de literatură şi genul enigmistic";* cu un cuvânt înainte de Tudorel Urian şi o postfaţă de George Bălăiţă; coperta: Miron Horodi; ed. Hasefer, Bucureşti, 2008.

Mirel Brateş, *"Clarenfeld, evreul necesar";* roman; cu un cuvânt înainte de Tudorel Urian şi o postfaţă de George Bălăiţă; coperta: Miron Horodi; ed. Hasefer, Bucureşti, 2008.

Idy Ilian, *"Câteva gânduri despre muzica de operă (o obsesie); convorbiri cu mine însumi";* eseuri; cu o prefaţă de Iulius Iancu; ed. autorului; Ierusalim, 2008.

Baadul literar, revistă trimestrială de cultură; Bârlad, nr. 3/2008.

Preşedintele Kazahstanului, Nursultan Nazarbaev, are necazuri mari în familie. Fostul său ginere, Rahat Aliev, este urmărit de poliţie peste tot cu Interpolul, fiind acuzat de furturi de milioane (de dolari), şi acum se ascunde la Viena, într-o pivniţă. Ziarele de la Alma-Ata publică reportaje pe câte două pagini despre jafurile lui Rahat (comise pe când mai era căsătorit cu fiica lui Nazarbaev) şi toată lumea se întreabă: cum va ieşi preşedintele din Rahat?

MAMAIA מאמאיה

Restaurant
românesc

Grătar – pescărie

Aer condiţionat, ambianţă plăcută, serviciu conştiincios, preţuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.

Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim şi româneşte.

În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.

Cei care vin cu acest anunţ vor fi serviţi cu un pahar de vin de calitate la bar

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

A. VELUREANU-GAL

„Michaela de atunci"; „Michaela de acum"

După opt ani cât a absentat de pe scena ebraică, Michaela Eshet (din *trib*) a revenit (pe neaşteptate!) în teatru, mai exact la Hacameri, în comedia "Vârsta potrivită dragostei" de Yair Lapid, bine primită de publicul larg. Unul din rolurile principale ale piesei, Mika, Michaela l-a preluat de la actriţa Meirav Gruber, care s-a angajat într-un proiect coregrafic prezentat în Neghev şi susţinut de cuplul de dansatori Nir Ben-Gal şi Liat Dror. A fost această "ştafetă" în rol şi... spaţiu o simplă întâmplare, sau o legătură predestinată a temperamentelor celor două actriţe de talent, cu firi explozibile? Una a schimbat Tel-Avivul şi templul Thaliei, în care s-a simţit excelent, pentru întinsul Neghevului şi vraja Euterpei; cealaltă s-a întors dintr-o vacanţă lungă la metropola teatrală în care fusese atât de apreciată cândva...

La absolvirea şcolii de artă dramatică a lui Nisan Nativ, Michaela Eshet a fost imediat "racolată" în teatrele de repertoriu sau de către ansamblurile "fringe". La Beit Lessin i-a fost încredinţat un rol central în "Buz le-iareah", o producţie, ce-i drept, aspru criticată de presă, dar care a relevat în mod deosebit talentul tinerei actriţe. Au urmat roluri la Hacameri, în "Trei surori" de Cehov, în drama "Mademoiselle Julie" de Strindberg (Michaela în rolul titular), în piesa lui Nisim Aloni "Mireasa şi vânătorul de fluturi"; la Municipal Haifa a jucat în "Nou născuţi în noapte"; la teatrul Hasimta din Iafo a apărut în piesa "Şi toţi au crezut", etc. Prin urmare, o gamă variată de personaje: de la dramă clasică şi modernă la comedie sau teatru absurd, demonstrând multitudinea de posibilităţi interpretative ale actriţei.

În conflict cu regizorii și cu sine...

Dacă talentul a fost motorul care i-a împins cariera şi i-a dat energia spirituală, firea uneori impulsivă, ba chiar rebelă, a oprit-o din avânt şi în cele din urmă a dus la retragerea din profesie. S-a întâmplat la repetiţiile de la Municipalul Haifa cu drama "Hedda Gabler" de Ibsen, în regia lui Aharon Almog (à propos, în acea perioadă Eshet şi Almog au întreţinut un flirt "cu perspective"). Din câte am dedus dintr–un recent interviu pe care actriţa l-a acordat cotidianului "Haaretz", diferendul care a dus la concedierea Michaelei Eshet s-ar fi datorat atitudinii impulsive a protagonistei faţă de colegii distribuiţi în spectacol, ca şi dezacordului ei cu viziunea lui Almog asupra spectacolului, dar... şi unor probleme de ordin romantic, căci între Michaela şi Muhamad Bakri, partenerul ei din distribuţie, se înfiripase în toiul repetiţiilor o poveste paralelă de amor. Toate la un loc şi fiecare motiv în parte au creat greutăţi în pregătirea premierei şi pierderi băneşti teatrului. Urmarea a fost, pentru talentata actriţă din *trib*, o perioadă grea, de opt ani departe de viaţa profesională, timp în care nu şi-a oferit serviciile unui alt teatru decât în rare ocazii, nu a vrut să se întâlnească cu foşti colegi, n-a vizionat spectacole. A fost ca şi cum între ea şi scenă n-ar mai fi existat nici un sentiment!

Michaela Eshet şi Dani Litani la teatrul Hasimta

Acum, la 46 de ani, când maturitatea te ajută să-ţi judeci conduita proprie, actriţa îşi împarte... biografia în două epoci: una pe are o numeşte "Michaela de atunci" şi cealaltă, "Michaela de acum", epoci total diferite între ele. Michaela nu regretă însă nimic din cele întâmplate, aşa cum este sigură de ceea ce face în prezent.

«"Michaela de atunci" – zice ea – cu toată experienţa dură avută în cazul spectacolului "Hedda Gabler", nu şi-a făcut probleme nici întrerupând filmările peliculei "Medurat Hashevet", în care interpreta rolul Rachel: părerile ei contraziceau părerea regiei. Iar "Michaela de azi" nu vrea s-o ascundă de ochii lumii pe aceea de atunci, dimpotrivă, o iubeşte...»

În declaraţiile actuale, Michaela Eshet, reintrată pe făgaşul bun şi activ în viaţa teatrală (sperăm şi noi!), susţine că modificările intervenite în existenţa ei sunt rezultatul cercetărilor proprii, studiului filozofiei lui Proust şi lecturii unor cărţi care i-au dat de gândit...

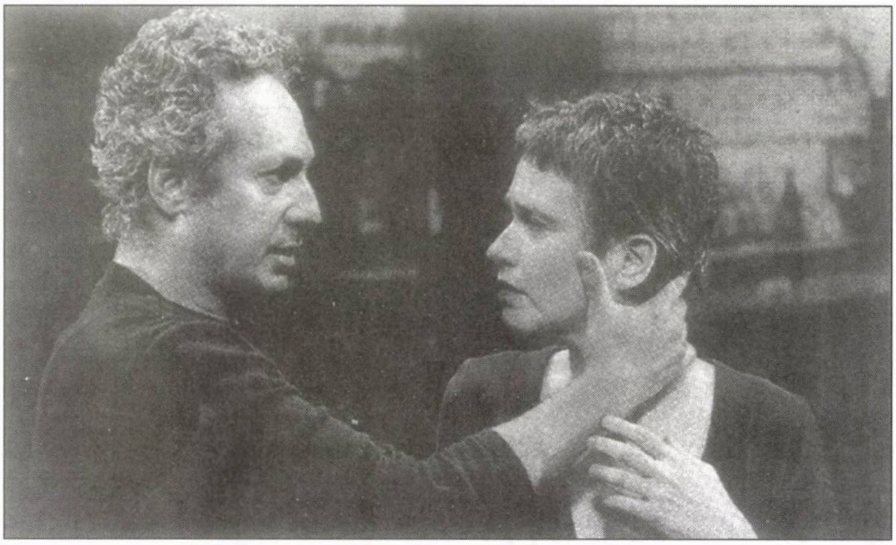

Shmuel Vilojni şi Michaela Eshet în "Vârsta potrivită dragostei"

Din nou aplauze la scenă deschisă

Scurtă vreme, Michaela a fost căsătorită cu Ghil, de care s-a despărţit din iniţiativa ei inainte de naşterea fetiţei lor, Leila. Bărbatul a părăsit locuinţa modestă (cu filodormă) din centrul Tel-Avivului, a învăţat high-tech şi s-a recăsătorit, plecând să locuiască în nordul ţării fără să-şi cunoască odrasla. Leila (azi, 11 ani) n-are nici o legătură cu tatăl biologic, ea şi mama ei fiind nedespărţite una de alta şi luând împreună orice hotărâre, inclusiv aceea de a răspunde afirmativ la propunerea de a primi rolul Mikăi, rămas vacant în spectacolul estival "Vârsta potrivită dragostei". Faptul că ani de zile Michaela Eshet a trebuit să trăiască din economii, nevoită să bată la diferite uşi, cu speranţa unui post cât de modest la şcolile de teatru şi cinematografie, a întărit convingerea ei că, în fond, ea a învăţat să fie actriţă şi normal este să joace pe scena ebraică. "Emoţiile debutului reînnoit s-au spulberat după prima reprezentaţie", a precizat Michaela. Cu personajul Mika, pe care îl interpretează, se confundă ca vârstă, dar caracterele lor se deosebesc.

În ceea ce priveşte viaţa în afara scenei, Michaela râvneşte la un "capitol II", dar nu cu orice preţ. "Nu ştiu dacă am iubit vreodată un bărbat" a recunoscut actriţa, adăugând: "Am simţit nevoia să am alături pe cineva care să-mi ofere căldură sufletească, dar nu sunt sigură că, la rându-mi, am avut cu ce să răsplătesc".

Realitatea a dovedit însă că Michaela Eshet a avut – şi are! – calităţile intelectuale, fizice şi profesionale apreciate de mulţi bărbaţi din branşă: regizorul Aharon Almog, actorul Muhamad Bakri, scriitorul Eyal Meghed, cineastul Barabash, Assy Dayan. Rămâne ca teatrele să arate din nou încredere în talentul ei, iar "Michaela de azi" să convingă că-i ferită de "furtunile" celeilalte... Michaele, refăcându-şi cariera şi viaţa de familie cu tact şi inteligenţă.

Dr. IANCU FELDSTEIN
DESTINE
MINIMUM ■ 2008
Getta Berghoff
2006
MARIA GĂITAN-MOZES
Zâmbind... sub poverile vieţii
2007

minimum editează

- Aveţi în manuscris memorii personale?
- Vreţi să vă publicaţi jurnalul intim?
- Doriţi să scoateţi la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginaţie şi corectură tipografică, coperta, prefaţa şi diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

●

Există în sfârşit o editură: minimum

Ştiaţi că...

Dreptacii trăiesc în medie cu nouă ani mai mult decât stângacii?

❖

Şerpii au două organe sexuale?

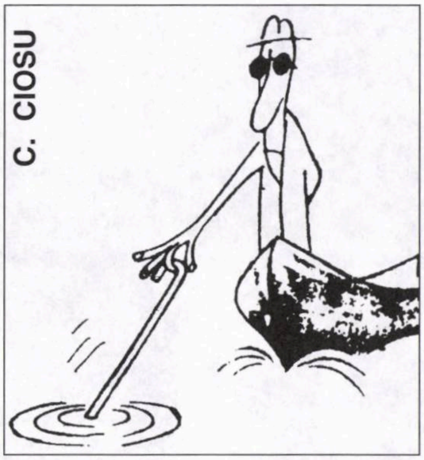

Pescuitorul de perle

Bârna din ochii noștri

«(La Braşov) solicit bere Azuga. Tânărul care ne serveşte zâmbeşte amabil, privindu-mă mirat ca şi cum aş fi cerut o băutură exotică! În final – ca toată lumea – am băut berea locală Ursus, excelentă, fabricată la Cluj.»

("Minimum", nr. 258, sept. 08; comunicată de Hirsch Ervin, din Kiriat Bialik, care a aflat prima oară şi uimit că Braşovul se află la Cluj.)

În sfârșit! România a învins România!

«În această grupă a 7-a (din preliminariile Campionatului Mondial de fotbal) … România s-a înecat la domiciliu în faţa României (0-3).»

("L'Equipe", Paris, octombrie 2008; comunicată de Ramona Tomescu-Bayron, din Lyon, – care îşi exprimă satisfacţia că 11-le condus de antrenrul Piţurcă a transpus în viaţă vechiul şi înţeleptul îndemn: omule, învinge-te pe tine însuţi!)

Ca să vezi cu ce se ocupă grănicerii!

«Inculpatul a profitat de funcţia sa în Zahal ca ofiţer de acţiuni într–un regiment de grăniceri a căror misiune era să păzească frontierele statului şi pe cetăţenii acestuia, în scopul introducerii unor mari cantităţi de droguri în ţară.»

("Viaţa noastră", 6.07.08; comunicată de Petre Cioclu, din Haifa, care se simte obligat să protesteze din toate puterile împotriva faptului că misiunea grănicerilor noştri este de a introduce droguri în ţară.)

Ciudat...

«Laszlo Alexandru îl apără (pe Mihail Sebastian) strigând în gura mare întregul adevăr privind "Jurnalul" lui Mihail Sebastian apărut, la cererea sa, după 50 de ani (ciudată cerere şi lipsită de curaj!).»

("Viaţa noastră", 17.012/08; comunicată de Veronica Adelman, Rehovot, pe care cele de mai sus au zăpăcit-o complet: 1) la cererea cui a apărut Jurnalul după 50 de ani de la moartea autorului? La cererea lui Sebastian? Scriitorul nu lăsase nici o indicaţie în acest sens; cererea ca Jurnalul, depus la Yad Vashem, să aştepte atâta vreme, a aparţinut lui Beno Sebastian, din Franţa, fratele diaristului; sau poate că e vorba de cererea lui Laszlo Alexandru? Acesta n-avea nici în clin, nici în mânecă cu manuscrisul; 2) apoi, ce vrea să zică "ciudată cerere, lipsită de curaj"? E lucru obişnuit ca autorul unei scrieri memorialistice, sau moştenitorii acestuia, să ceară ca textul să apară după un număr de ani de la moartea autorului.)

Precocitate

«Ştiam că Yad Vashem strângea mărturii,, dar anunţul era publicat de "Survivors of the Shoah, Visual History Foundation", întemeiată de Steven Spielberg în 1944.»

("Jurnalul săptămânii", nr. 8/08; comunicată de Adelina Spodheim, din Ghivat Haim, care nu se poate împiedica să sublinieze fantastica precocitate a regizorului american Steven Spielberg: el a întemeiat fundaţia sus-amintită în 1944, când, pe de o parte, era copil de ţâţă, jucându-se în ţărână, iar pe de altă parte, războiul nici nu se terminase.)

Poșta

Pincu Pascal, Lod (**a.** vă rugăm ca ori de câte ori vreţi să polemizaţi cu anume persoane, să le daţi numele exact, evitând "figuri de stil" gen "baronul de nu ştiu cine" ş.a.m.d.; **b.** observaţie justă: e ridicol să scrii, ca în articolul din "Viaţa noastră", că inventatorul Bull a pus la punct, în 1976, un obuzier senzaţional care putea bombarda de la distanţa de 46... m.); **Miriam Schrager,** Ierusalim (aveţi dreptate: în paragraful de mai jos din "Viaţa noastră" s-a strecurat o inexactitate: "În cercul de prieteni ai Mariei Tănase erau mulţi evrei, precum regizorul Sandu Eliad, scriitorul Ştefan Roll sau... etnologul Harry Brauner etc."; în realitate Stephane (nu Ştefan) Roll nu fusese evreu, ci român, numele său din buletin fiind Gheorghe Dinu).

●

B.B.C.
Bădărani. Bandiți.
Canalii.

O povestire de
MARIANA JUSTER

Tante Ruhl şi ţimes meiern al ei

Această mâncărică uşoară, din morcovi, se consuma mai ales vineri seara sau sâmbătă. Era un deliciu, cu care mă îmbiau şi vecina şi bunicii.

Uneori, în momente de tihnă sufletească, îmi surprind gândurile pribegind aiurea . Se duc şi se duc peste mări şi ţări, departe, spre ţărmuri nemărginite. Îmbrăţişez cu ochii minţii plaiuri verzi, ploi cu puhoi de ape, ninsoare cu doldora de zăpadă, şi aud cum cade neaua... În freamătul vremii care se scurge neîncetat se ivesc vedenii care duc neîndoielnic spre potecile obârşiei, spre casa copilăriei mele. Şi atunci trăiesc un farmec lăuntric, mângâietor, pe care l-aş zăgăzui în inima mea pentru totdeauna, pâna voi închide ochii de tot.

Gândul meu hoinar rătăceşte acum într-un loc anume, printre dealuri şi şes, de-a dreptul acasă la vecinii noştri. Da, tocmai la ei! Pentru că chiar acum, aşa deodată, mi-a parvenit de departe mirosul şi gustul de "ţimes meiern" venit din cuhnia lui tante Ruhl. Mi-o fi foame, sau mi-e dor? Poate e şi una şi cealaltă.

Această mâncărică uşoară, din morcovi, era frecventă la vecinii noştri. Se pare că era un fel care se consuma cu predilecţie vineri seara sau sâmbătă la sfârşitul mesei. Era un deliciu cu care vecina mă îmbia ori de câte ori mă uita joaca la Lorica ei. La bunici aşteptam nerăbdătoare ţimesul. Celelalte feluri le împărţeam generos cu mâţa. Mă certa mam'marea, dar de pofta morcovilor dulci acceptam şi păruiala promisă.

Din depărtări, ca un ecou repetat, o aud pe tante Ruhl dictându-i mamei, peste gard, reţeta ei de "ţimes meiern". Cu tonul molcom începea: "Se taie morcovii în felioare şi se fierb în caramel" (zahar ars) şi tot aşa îmi revin imaginile reţetei cu ingredientele înşirate pe masă, plita cu oala pusă pe marginea ei.

"Să nu greşeşti, că mă faci de râs în târg! Să nu vorbească gurile rele că eu, nevasta lui Şmil Roşu, nu ştiu să fac un ţimes meiern." Mama lua în serios indicaţiile vecinei, repetând cuvânt cu cuvânt, ca să nu lase, Doamne fereşte, impresia că îşi face "un groiser ţimes!" din spusele ei, adică, în limba idiş, când cineva nu se sinchisea, sau nu-i păsa de ceva, invoca "ţimesul" ca o treabă de nimic ce era. Bietul ţimes, dulce sau sărat, din morcovi sau năut, atât de apreciat la masa evreiască, era folosit şi în vorbirea curentă, dar în sens negativ. Până şi noi copiii foloseam des această expresie, la litigiile "grave" dintre noi, în semn că pentru unii supărarea nu avea nicio însemnătate, nici că le păsa!...

Mama ni-l gătea îmbogăţindu-l cu stafide, fiind delicios, dar mie tot mai mult îmi plăcea al lui tante Ruhl... Avea gustul bun, ceva între dulce şi amărui, gustul vecinilor pe care-i iubeam, şi parcă mai avea ceva, ceva din cumsecădenia lor, a mamei lui Meier şi a prietenei mele nedespărţite, Lorica. Şi tot aşa prin nălucirí de altădată, de pe-acolo de unde sunt eu de loc, îi readuc vii, vrednici în îndeletnicirile lor. Îi rechem cu jale din lumea umbrelor, căci dusu-s-au cu toţii pe drumul fără întoarcere... Care aici, care acolo!

Iată-l pe Meir, primul născut al lui tante Ruhl, "prinţul" ei adorat. Iarna umbla cu căciulă brumărie şi haină îmblănită cu guler de astrahan. Vara umbla ca un boier în pantaloni albi şi cămaşă aşijderea. Avea boiul înalt şi uitătura ageră. În bărbie i se adâncea o gropiţă cu care, zice-se, ademenea toate fetele.

Numai o dată s-a uitat cu ochii săi de jar la Maricica şi a şi cucerit-o. Fata îi arunca priviri galeşe prinzându-se în vraja lui. Haidamacii din târg au prins de veste şi au jurat să-l judece crunt: "Ce cutezanţă de jidan!" – au răcnit cei care după puţin timp au îmbrăcat cămaşa verde cu pistol la coapsă. Îl pândeau la colţuri de uliţă ameninţându-l că-l "vor jugăni şi-i vor tăia beregata ca la haham". De atunci tânărul nu mai ieşea din casă neînsoţit, timpul petrecându-l, cât e ziulica de mare, muncind în ogradă. În serile luminate de secera lunii descânta iubirea pe strunele viorii. După ce freca arcuşul cu sacâz, ducea vioara la piept, sub bărbia cea cu gropiţă. Cânta după ureche, aşa cum îl învăţase scripcarul Teofil ţiganul. Prin peretele comun al caselor noastre îi ascultam trilurile strunelor subţiri, subţiri. Tot de la el am prins melodia pe atunci la modă Lily-Marlene. Noi fetiţele îl îngânam danţuind în chip de mari balerine iar Nero, câinele său, schelălăia de rupea pământul. Nero nu se dezlipea de stăpânul sau, dar mai ales noaptea se încovriga la picioarele sale. Acolo dormea până la prima trâmbiţare de cocoş, semnal de trezire a stăpânului pentru începerea lucrului în bătătură.

Şmil Roşu, tatăl, avea gospodărie mare ţărănească: cai, căruţă, vacă, păsări, capre. Avea şi miere pe care o vindea cu faguri cu tot şi preparate din lapte. Nu o dată se întâmpla să le bat untul în doniţa cu smântână.

Împreună cu Meir şi Nero făceam tot felul de năzbâtii. Speriam toate orătăniile din ogradă, care zburau care încotro cu penele zbârlite într-o larmă de parcă dihorul da buzna peste ele.

Meir mi-era ca un frate mai mare pe care mi l-am dorit. Numele său mi-a creat însă atunci o confuzie lingvistică. "Meir", îmi spuneam, vine de la "meiern" în idiş, adică "morcovei" în limba română, fiind absolut sigură de aprecierile mele etimologice!

Pentru mine Meir era sinonim cu "ţimes meiern" şi tocmai de aceea era aşa de dulce şi cu drag gătit de mama lui! Mult mai târziu am cunoscut diferenţa semantică între cuvântul idiş meier (morcov) şi cel al numelui care probabil vine din ebraică (meir – luminează). Oricum ar fi, îmi place numele acesta, indiferent cărui sens îi aparţine, cu atât mai mult cu cât un Meir s-a adăugat listei nominale a familiei noastre.

Cu Meir acela, fiul vecinilor casei părinteşti, s-au petrecut nişte întâmplări întristătoare. Simpatizant al ideilor sioniste, a hotărât să emigreze în Ereţ Israel. Perspectiva de a nu-şi mai vedea fiul a mâhnit-o într-atâta pe mama sa încât nici în ruptul capului n-a acceptat să se despartă de el. Vremurile erau tulburi. Se prevedeau cu nelinişte timpuri de restrişte pentru evrei.

Războiul plana asupra fiecăruia. Zările apăreau întunecate. Ziarele mâncau foc şi pară contra evreilor. Şmil Roşu era un om simplu, bun gospodar, înţelept. Era analfabet, dar ştia să facă socoteli pe cap ca un eminent matematician. Avea şi o extraordinară intuiţie. Nu-i scăpa nici o afacere din care să nu tragă foloase, sau să nu se strecoare iute atunci când îi fugea pământul de sub picioare. Aşa a hotărât să-şi înfrunte nevasta:

"Pleacă şi nu te lua după mama! Are simţiri de muiere! Ce ştie ea? Salvează-te! Dacă nu fugi acum, maică-ta te va jeli mai rău. Uite, îţi pun în chimir gologani, să nu-ţi lipsească aoolo unde îţi vei găsi salaş. Du-te. Du-te! Şi să te ocrotească Dumnezeu".

Cu Şmil Roşu nu era de şagă! Şi aşa, odată, în beznă, au purces la drum asupra nopţii. Forfotă de paşi în ogradă, foială de umbre în pâlpâirile felinarului şi plânsete înabuşite. Căruţa se urni în direcţia Hârlăului, pe drum cotit şi cu primejdii şi de acolo spre Constanţa prin Iaşi. În taină mare, Meir pleca în Palestina! Îi urmăream trişti prin fentele obloanelor, ştiind că ne aşteaptă zile grele cu tante Ruhl.

De atunci plângea zi şi noapte. Avea ochi în cerc vineţiu. Privea în neştiut. Amarul ei o ajungea şi pe Lorica, fetiţa necăjită. Mama uitase parcă de ea. Cea mai tânără mladiţă a lui Şmil Roşu se sfrijise de parcă dăduse oftica în ea.

Numai Nuţa, sora ei, domnişoară de măritat, avea spor la lucrul ei cu acul pentru zestrea cu horbote şi cusături. Ea avea aceleaşi năzuinţi cu Meir. Spera să plece, cu cel ce i-l va sorti viaţa, în Palestina. Lucra de zor pe târnaţ, cu pânza întinsă pe gherghef, cu degetar şi degetul mic îndoit elegant, anume, pentru ochii care trebuiau s-o placă... Cufărul se umpluse, gata-gata de încărcat pe vapor. Cu ochii negri sprâncenaţi scruta zarea, numai că cel ghicit de baba Casandra încă nu se ivea pe drumul colbuit...

Tot la drum cu întârziere apăru şi Simhală, celălalt copil al lui tante Ruhl. Venea de departe, tocmai de la Chişinău, unde învăţa la o ieşivă (seminar religios evreiesc). Nu-mi amintesc dacă voia să se facă rabin, ori cantor, ori amândouă deodată. El era mândria părinţilor. Şmil Roşu se şi vedea privit cu mare cinstire la sinagogă, când Simhală al lui, cu talithul vărgat pe umeri şi cu ochii spre bagdadie, va închina rugăciuni Atotputernicului. Noi îl ascultam dincolo de pereţi, vocalizând străvechile rugi iudaice. Avea voce de tenor şi atunci când le psalmodia reuşea să ne transmită tot patosul, durerea şi implorarea. Ne impresionau până la lacrimi în special melopeele cântate la sărbătorile de toamnă, "Kol Nidre" şi "Avinu Malkeinu". Aveau ceva sfâşietor în ele de care mă înfioară şi acum la amintirea lor. De altfel numai Simhală, cu interpretarea sa măiastră, mi-a sădit pasiunea pentru muzica liturgică evreiască. Când el cânta se deschideau toate cerurile... Cu nici un alt cantor nu-l pot compara. Aş fi vrut să-l ascult mai ales acum, să-mi ogoiască sufletul zbuciumat... Unde eşti tu, Simhală, acum?

Tante Ruhl continua să verse râuri de lacrimi. Ajunsese să nu mai aibă nimic omenesc în plânsul ei. Răgea ca un animal rănit. Femeile din târg se băteau cu palma peste gură: "Doamne, iartă-mă, parcă-i nebună!"

Azi aşa, mâine tot aşa, pâna când a dispărut Şmil Roşu de acasă. Netam-nesam, omul nu era de găsit nicăieri. Gânduri negre ne bântuiau.

Într-o noapte când luna se ivea într-un nor de beteală, o trăsură cu poclit dădu zvoană pe şosea. Ferestrele caselor erau adormite de mult. Şmil Roşu răvăşi liniştea târgului. Deschise încetişor poarta. Nero îşi simţi stăpânul, făcând o larmă cu hămăituri şi schelălăieli. Toţi ai casei săriră în picioare, buimăciţi!

Şmil îşi adusese feciorul acasă, de la Constanţa... Meir se întorsese acasă. Nu mai pleca în Palestina!

❖

Au venit timpuri grele. Haidamacii în cămăşi verzi ne atacau. De frica lor stăteam cu obloanele închise. Comunicam cu vecinii noştri prin lovituri în perete. În nopţile fără lună părinţii se strecurau unii la alţii prin gardul din curte. Apoi am fost scoşi din casele noastre şi duşi sub escortă în pribegie...

Meir a fost dus într-un lagăr de muncă, apoi într-altul, bătut, înfometat şi schilodit.

Simholă a împărţit aceeaşi soartă cu a fratelui său.

Nuţa a tot aşteptat să se îndeplinească sorţii şi în cele din urmă a plecat în Palestina cu cel hărăzit.

Tante Ruhl n-a mai putut să trăiasca. A murit de inimă rea.

Şi Şmil Roşu a închis ochii, bătrân şi betegit.

Lorica, prietena copilăriei mele, a devenit actriţă, s–a îmbonăvit de nervi şi a sfârşit în mizerie. Ultima oară am întâlnit-o eu mintea rătăcită, fiind încălţată doar cu un papuc. Celălalt picior era desculţ şi murdar, negru...

Azi mă plec cu pioşie în amintirea lor şi duc cu mine mirozna dulce-amăruie a cinelor din casa lor de altădată.

Gustul de ţimes meiern a rămas acelaşi ca atunci...

(Fragment dintr-o lucrare în curs de apariţie la editura Hasefer)

O povestire gravă de
DOREL SCHOR

Extraordinar

Când şi-a atins obrazul cu mâinile, era să leşine. Îi dispăruse barba!

În urmă cu circa două săptămâni, lui reb Fişel Ianchel Mendelovici din Pardes Moshe i s-a întâmplat ceva extraordinar: dimineaţa, imediat înainte de rugăciune, pe când îşi clătea mâinile cu apă stătută peste noapte, a simţit aşa, ca o adiere pe faţă, ca şi când ar fi avut o piele fină şi gingaşă, ca de fată mare. Aproape instinctiv şi reflex, şi-a atins cu mâinile jilave obrazul şi, dacă nu a leşinat şi nici nu a strigat să-l audă tot cartierul, înseamnă că dumnealui este o fire deosebită. Pentru că lui reb Fişel îi lipsea barba!

Se înţelege că a alergat imediat la oglindă. Ce a văzut? O figură speriată, cu ochii lărgiţi de mirare, un nas normal dezvoltat şi doi obraji palizi, complet bărbieriţi... Figura semăna vag cu o fotografie a lui din adolescenţă, făcută probabil pentru buletinul de identitate. Pentru mai multă certitudine, reb Fişel făcu câteva grimase: era neîndoielnic el, cel din oglindă reproducea concomitent strâmbăturile, deci el era... Era el! Şi barba?! Unde şi în ce fel dispăruse barba?

Se gândi speriat ce să-i spună nevestei sale la micul dejun. Numai că nici cuvioasa Sara Lea, nici cei şase copii nu exprimară nici o mirare. E drept că nici nu-l priviseră cu atenţie ci doar în treacăt şi foarte grăbiţi, fiecare cu ale lui. Puţin încurajat, dar numai puţin, reb Fişel îşi îmbrăcă haina, îi ridică gulerul şi adăugă un fular negru de parcă s-ar fi pregătit să atace o diligenţă. În fapt, nu se pregătea decât să ajungă la oficiul poştal local, la ghişeul de recomandate şi trimiteri externe unde lucra.

Pe drum se întâlni cu câţiva vecini şi cunoscuţi, dar nimeni nu-l opri, nimeni nu-l întrebă unde îi este barba. La slujbă, deoarece ajunse cu o foarte mică întârziere, ceilalţi salariaţi erau deja la locurile lor, iar solicitanţii probabil că erau ocupaţi cu lipitul timbrelor şi număratul mărunţişului... Faptul că reb Fişel nu avea barbă trecu neremarcat…

Totuşi, tensiunea psihologică îi măcina nervii. Reb Fişel era o figura mai mult decât respectabilă în cartier, era apreciat la lucru, la sinagogă şi la şcoala unde învăţau copiii lui, fiind în comitetul de părinţi. Lumea avea să sesizeze, să comenteze, să condamne! La ora zece, în pauza de ceai, reb Fişel bătu la uşa dirigintelui poştal, cu intenţia să se învoiască şi să se ducă la un doctor. Îşi potrivi, desigur inutil, fularul şi îi solicită şefului o învoire.

– Du-te, du-te, se grăbi acesta să-i ofere favoarea. Eşti într-adevăr palid şi indispus. Auziţi: "palid şi indispus"! Nici un cuvânt despre barba de care fusese nedespărţit atâţia ani... La policlinică, se aşeză la rând, cât mai anonim posibil. Vreo doi îl salutară, vecina Malca şi Itzhak zarzavagiul de la care cumpăra el în ultimii doisprezece ani, încercară chiar obişnuitul dialog din sălile de aşteptare:

– Cu ce necazuri, reb Fişel?

Dar nimeni nu era interesat de răspuns... E de mirare cum de oamenii aceştia simpli şi fără fasoane au bunul simţ să nu-l deranjeze cu o întrebare ucigătoare: unde îi este barba, de ce s-a bărbierit, a trecut poate la laici, sau rabinul cel mare i-a spus că e bine să o facă pentru salvarea unui suflet, sau vindecarea unei eczeme?

Rândul la doctor se apropie şi reb Fişel nici nu mai este atât de sigur dacă face bine să intre. La urma urmelor, ce să-i spună doctorului? Individul e nereligios, vine la sinagogă cel mult de patru ori pe an şi nici atunci nu stă prea mult. Cum ar putea el să înţeleagă drama unui om care din senin se trezeşte că nu e el, că şi-a pierdut identitatea, profilul şi figura?

Aşa că în ultima clipă, pacientul renunţă, se hotărăşte pentru o altă vizită: va merge la rabinul cartierului, acesta îl cunoaşte de atâţia ani, ştie cu cât sârg se apleacă el asupra cărţilor sfinte, cât de convins îndeplineşte comandamentele religioase.

Casa rabinului e plină, o mulţime de enoriaşi cunoscuţi, învăţăcei, solicitanţi... Toţi îl cunosc pe reb Fişel, toţi îi răspund politicos la salut, nimeni nu-l întreabă nimic de barbă... Să nu înnebuneşti? Ba da! Pentru că şi rabinul, însuşi rabinul care îl cunoaşte de atâta vreme, îi dă mâna, îl roagă să ia loc şi-l întreabă care-i pricina că-l onoreaza cu această vizita neplanificată.

– Uitaţi-vă la faţa mea! spune reb Fişel cu emoţie.

– Da, zice rabinul, cum de nu m-am gândit? Munceşti prea mult, nu dormi destul, copiii sunt desigur gălăgioşi... Sfatul meu este să-ţi iei un concediu şi să pleci la Ţfat. Îţi voi da o scrisoare către rabinul Cutare.

Reb Fişel mulţumeşte şi se retrage respectuos. Nici un cuvânt despre barbă. . . Şi atunci, se hotărăşte: intră la Iacov frizerul, se aşează pe scaun şi comandă:

– Un ras, te rog!

Şi abia atunci aude, of, în sfârşit, aude un om care îl priveşte drept în faţă, care îl vede, care îl înţelege:

– Dar sunteţi proaspăt bărbierit, domnule. Poate doriţi un tuns?

Da, reb Fişel Ianchel Mendelovici doreşte un tuns. Un tuns modern, din foarfece şi lamă, cu alură sportivă şi elegantă, aşa cum şi-a dorit toată viaţa…

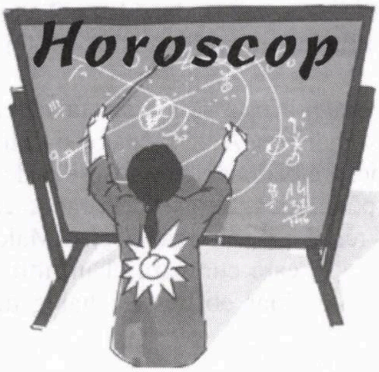

Noiembrie

Berbec (21 martie – 20 aprilie): Vă reluaţi activitatea şi trebuie să reveniţi la ritmul normal. Nu fiţi cicălitor; lăsaţi-i şi pe alţii să vorbească, să-şi exprime părerea, să dea un sfat. Înţelegeţi că nu totul se învârte în jurul dvs. Puteţi evita ca o discuţie în familie să degenereze într-o ceartă în toată regula dacă veţi da dovadă de o oarecare maleabilitate.

Culoare: galben, gri.

Taur (21 aprilie – 20 mai): Reuşiţi să aplanaţi multe scandaluri numai datorită aparenţei dvs. de fiinţă placidă. Numai cei care vă cunosc foarte bine ştiu cât puteţi fi de impulsiv. Speraţi în continuare la o afacere care să vă amelioreze bugetul. Poate totuşi un amic, pe care l-aţi pierdut din vedere, vă va ajuta în demersul dorit.

Numere: 5, 21, 29.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): Perseveraţi în realizarea proiectului pe care vi l-aţi propus. Singurul obstacol ar putea fi timpul; dar aveţi însuşirile necesare pentru a-l învinge. Realizarea vă va da enormă satisfacţie şi vă va aduce aprecierea generală. Mulţi oameni aşteaptă definitivarea lucrării la care v-aţi angajat cu trup şi suflet.

Culoare: albastru.

Rac (21 iunie – 22 iulie): Mici neplăceri pe care le veţi îndepărta mai rapid decât v-aţi închipuit. O rudă mai în vârstă face nazuri. Acţionaţi cu înţelepciune, cu tact dar şi cu un dram de şiretenie. Se va calma şi vă va deveni de un real ajutor. Nu-l ignoraţi şi apreciaţi-l! Va veni exact când veţi avea cea mai mare nevoie de el.

Numere: 2, 6, 11.

Leu (23 iulie – 22 august): Planurile dvs. par să intre pe făgaşul dorit. Fiţi foarte atenţi la obligaţiile pe care vi le veţi asuma şi la semnarea anumitor acte. Nu vă bizuiţi numai pe cunoştinţele dvs., pentru a nu avea surprize neplăcute. Pregătiţi-vă de o călătorie şi rezervaţi-vă timp şi pentru prietenii din depărtări.

Culoare: portocaliu.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): Nici acum amicii nu vă uită. Aţi primit nenumărate invitaţii la o petrecere ca pe vremuri, dar le-aţi respins. Acum este momentul să le luaţi în seamă. Vă vor destinde şi vă vor face o reală plăcere. Ocupaţi-vă de sănătatea dvs. psihică; a fost lovită de prea multe ori în acest scurt interval de timp.

Numere: 3, 12, 18.

Balanţă (23 septembrie – 22 octombrie): Sunteţi chinuit de gânduri, sunteţi preocupat de viitor. Nu lăsaţi pesimismul să vă tulbure echilibrul. Problemele se vor soluţiona, chiar dacă nu în ritmul aşteptat. Nu vă jenaţi să cereţi ajutorul unor cunoscuţi. Nopţile negre nu sunt un sfetnic bun...

Culoare: alb.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): În ajunul zilei dvs. de naştere veţi primi, încă o dată, dovada afecţiunii pe care v-o poartă mulţi prieteni. Familia vă va face o surpriză şi nu este exclusă nici o mică vacanţă. Reduceţi-vă sarcinile pe care vi le-aţi asumat de bunăvoie, dintr-un simţ înnăscut al obligaţiei. Iubiţi-vă mai mult, respectaţi-vă mai des!

Numere: 1, 23, 30.

Săgetător (23 noiembrie – 21 decembrie): Vă lăsaţi pradă neliniştii şi vă zbuciumaţi, când de fapt, situaţia nu este chiar atât de gravă. Simplificaţi lucrurile şi viaţa va fi mai uşoară! Dacă priviţi în jur, vă puteţi mulţumi cu ceea ce aveţi.

Culoare: vernil.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Sunteţi ca un copac care absoarbe din sevă numai dezamăgiri şi se usucă pe zi ce trece în interior. Nu puteţi fi înconjurat tot timpul de oameni care vă preţuiesc. Închideţi din când în când robinetul sentimentalismului...

Numere: 7, 13, 17.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): Iar aţi ajuns la ceartă cu un vecin. Analizaţi cu mai mult discernământ faptele şi trageţi concluziile care se impun. O scrisoare venită de pe alt continent vă va da o veste extraordinară. Bucuraţi-vă de fiecare zi pe care o petreceţi alături de cei apropiaţi.

Culoare: purpuriu.

Peşti (19 februarie – 20 martie): A venit vremea să faceţi un compromis cu dvs. înşivă. Acceptaţi oferta care vi s-a făcut mai de mult; consimţământul dat va produce o satisfacţie uriaşă celeilalte părţi. S-ar putea să aveţi şi un avantaj material. Gândiţi-vă! Gestul de colegialitate va fi apreciat.

Numere: 14, 31, 33.

Interim

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Instrumente medicale

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1								✿			
2					✿						
3							✿				
4										✿	
5		✿				✿					
6				✿							✿
7					✿						
8	✿		✿					✿			
9						✿					
10				✿			✿				
11					✿						

ORIZONTAL: 1) Burdufurile aparatului cu oxigen – Compas anatomic. 2) Clești anatomici – Apăsător de limbă. 3) Gemeni sub aceeași mască (sing.) – A se ivi. 4) Aparat adaptat pentru vederea la distanță. 5) Curelușă – A tăia inima în afara sălii de operație. 6) Drojdie – Aparat medical cu rol dezintoxicant (fem.). 7) Ene a făcut o sutură! – Ochiul aparatului de recepție (pl.). 8) Ședință de vivisecție cu martori – Apendicele acului de operație. 9) Deschizător de pleoape în circumscripțiile rurale – A narcotiza, în faza inițială. 10) Arătată de limbă la aparatele de măsurat (ORL) – Deschizător de gură (pl.) – Prevăzut cu un arc bun pentru accelerarea bătăilor inimii și scăderea poftei de mâncare. 11) Aspiratoare de praf anatomic – Partea centrală a unei freze (pl.).

VERTICAL: 1) Piese stomatologice prevăzute cu dinți – Pâlnie care se folosește în faza incipientă a congestiei. 2) Instrumente de cosmetică (masc.) – Piesă utilizată la oprirea circulației vaselor. 3) Unelte în carne și oase (fem.) – Aparat circulator, cu viteză de circulație redusă. 4) Partea unui instrument de apucat cu mâna – Oraș în Somalia. 5) Clanță – Intrare. 6) A închiria – Râu în Elveția – Material în temă la dispoziția epigramiștilor. 7) Pană – Ține de zonă (fem.). 8) Instrument folosit la alegere, fie pentru trepanație fie pentru anestezie generală (scos definitiv din uz) – Operă de Michelet. 9) Sondă folosită pentru extracții. 10) Introducere în anatomie! – Aparat utilizat contra fierbințelii. 11) Te pun la curent și uneori provoacă șocuri – De-ar fi numai unul s-ar confunda cu un diafragm ocular.

DICȚIONAR: **Itai, zat, eros, ado, ivar, nami, eme, mer.**

CELA HERȘCOVICI

Sub semnul săgetătorului

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1						●					
2			●								
3					●		●			●	
4				●							
5		●									●
6	●								●		
7					●			●			
8							●				
9			●							●	
10				●							
11							●				

ORIZONTAL: 1) Înrolat sub semnul săgetătorului – Punctul de convergențe al săgeților luminoase. 2) Lansează săgeți de foc asupra piramidelor (mit.) – Prototipul clasic al săgetătorului de inimi. 3) Persoane neidentificate (fem.) – Uvertură la o operă! 4) Sunetul ascuțit al piuliței! 5) Iubitor de libertate. 6) Săgetătorul într-o ipostază cinegetică – Nicu Tănase. 7) Ca săgeata din colinde (masc. pl.) – Campionul arcașilor! – Rezervații bahice. 8) Vorbit de rău – Simbol zodiacal. 9) Unicate la expoziție! – Lansează în glumă săgeți înțepătoare. 10) O lovitură ce se dorește trasă... în gol – Judecată de valoare. 11) A răspândi săgeți multicolore – Priviri săgetătoare (masc.).

VERTICAL: 1) Săgeata morilor de vânt – Săgeți sfinte pe cerul vechiului Egipt. 2) Urmări ale săgetătorului în acțiune – Aripatul cu priviri săgetătoare și zvorul pe măsură. 3) Săgeată ciclopică – Țintiți pe margini! 4) Săgeți miniaturale – Ținte vii pentru Cupidon, la vârsta dragostei. 5) "Șezătoarea" săgetătorului! – Material țesut în grabă! – Una (!) sub semnul săgetătorului. 6) Prezență tematică sub semn zodiacal. 7) Notă de comandă – Copilaș înaripat cu tobă și arc – Țintă turtită la capete! 8) Plată la serviciu – Intră în vederile selecționerilor. 9) Pajul Cupidon... demitizat – Timp nelimitat. 10) A prins de veste! – Oricum l-ai lua, e prea de tot redus – Situate în capul corzilor! 11) Săgeți calde, săgeți de lumină... – Săgetătorul la vânătoare de performanțe.

Dicționar: **Aba.**

MIRCEA MĂRDĂRESCU

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Profesională: Topitori, l, etician, mim, selari, gati, ala, nen, les, ta, ba, acari, orga, avocat, a, aratos, ti, rar, dadaca, e, samsari, o, hot, ar, toc, miner, imita.

Integrama I: S, t, capie, turn, sir, o, scor, oferi, alba, ic, is, apt, u, ta, c, orga, catar, rest, perie.

Integrama II: N, r, zemos, dama, sis, t, suge, ecran, iar, ap, da, leal, mit, i, nara, salon, tont, panda.

INTEGRAMA I

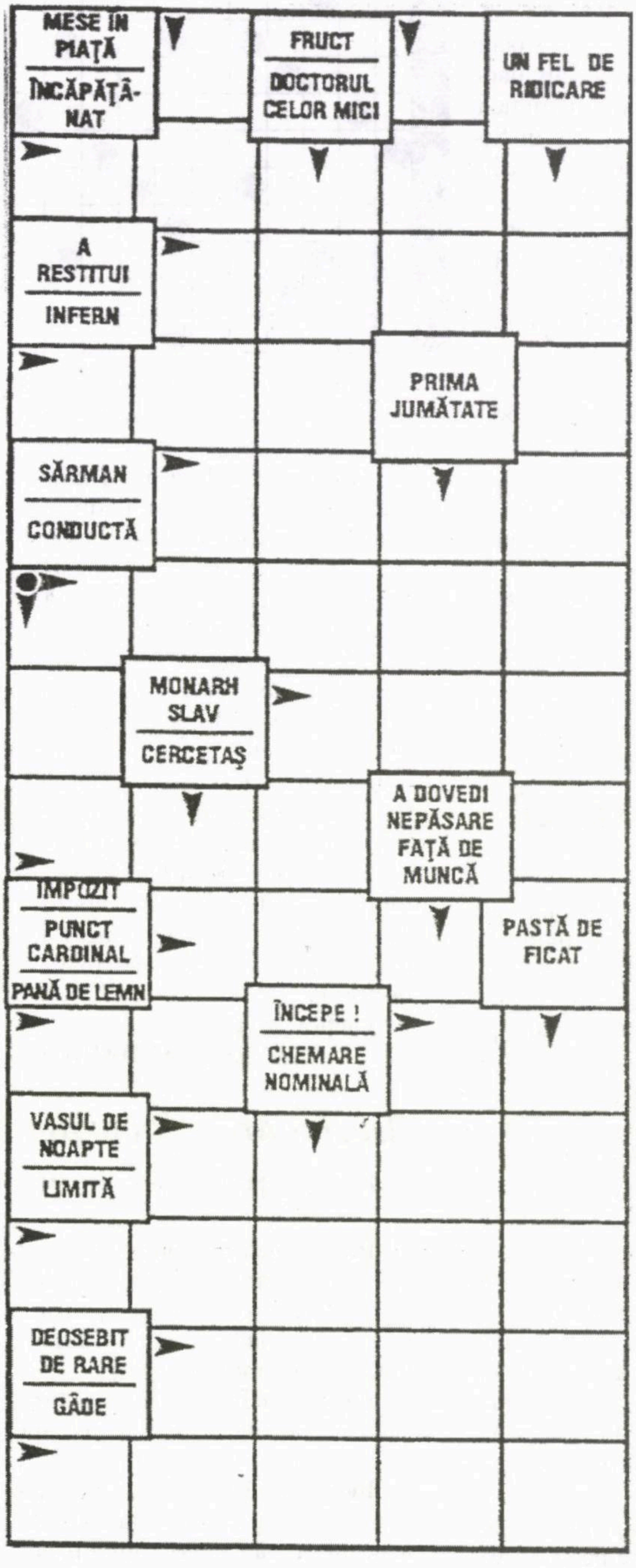
MESE ÎN PIAȚĂ
ÎNCĂPĂȚÂNAT
FRUCT
DOCTORUL CELOR MICI
UN FEL DE RIDICARE
A RESTITUI
INFERN
PRIMA JUMĂTATE
SĂRMAN
CONDUCTĂ
MONARH SLAV
CERCETAȘ
A DOVEDI NEPĂSARE FAȚĂ DE MUNCĂ
IMPOZIT
PUNCT CARDINAL
PANĂ DE LEMN
PASTĂ DE FICAT
ÎNCEPE !
CHEMARE NOMINALĂ
VASUL DE NOAPTE
LIMITĂ
DEOSEBIT DE RARE
GÂDE

INTEGRAMA II

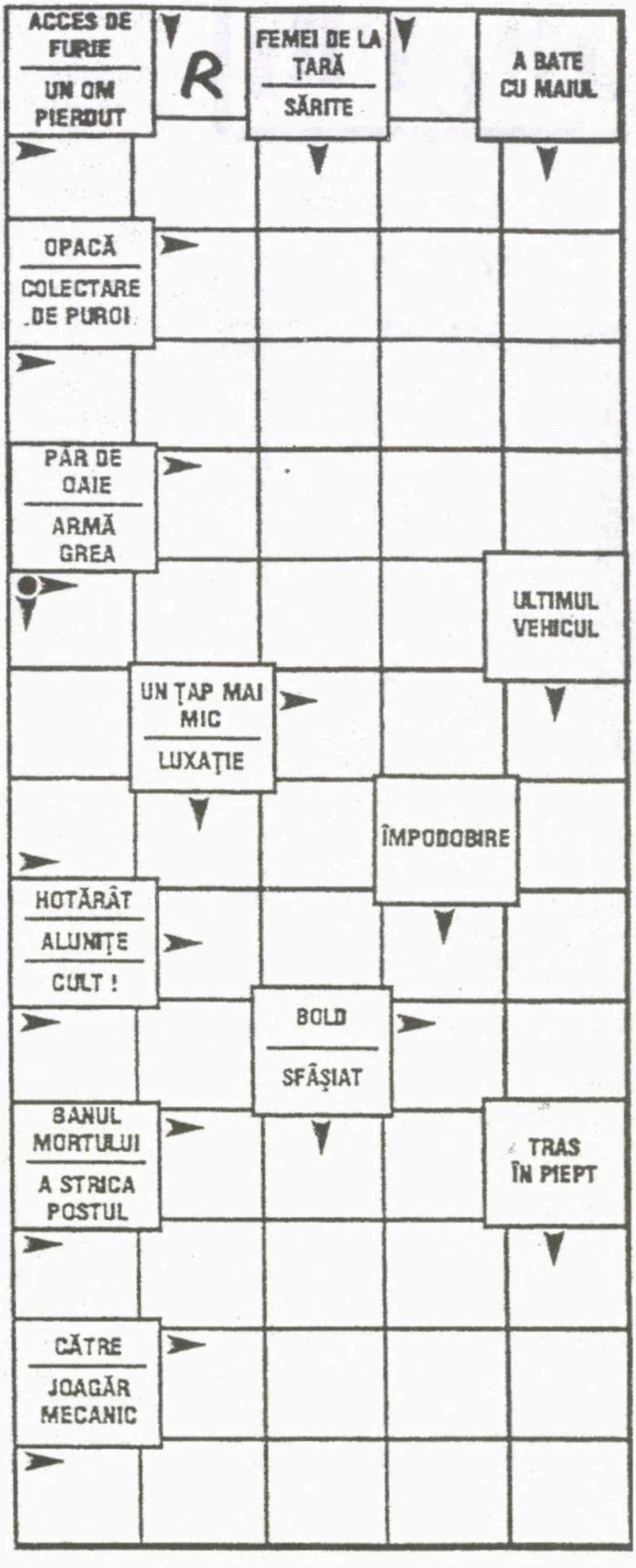
ACCES DE FURIE
UN OM PIERDUT
R
FEMEI DE LA ȚARĂ
SĂRITE
A BATE CU MAIUL
OPACĂ
COLECTARE DE PUROI
PĂR DE OAIE
ARMĂ GREA
ULTIMUL VEHICUL
UN ȚAP MAI MIC
LUXAȚIE
ÎMPODOBIRE
HOTĂRÂT
ALUNIȚE
CULT !
BOLD
SFÂȘIAT
BANUL MORTULUI
A STRICA POSTUL
TRAS ÎN PIEPT
CĂTRE
JOAGĂR MECANIC

Și totuși... 23 August

Am avut curiozitatea, în ziua de 23 august 2008, să urmăresc în presa din România dacă şi cum sunt reflectate evenimentele din acea zi a anului 1944. Cu excepţia "Jurnalului Naţional", cu un mic reportaj nesemnificativ, nici un ziar important nu a amintit măcar evenimentul. În schimb, TVR, atât în Jurnal cât şi într-o discuţie, a comentat importanţa zilei.

Mă întreb oare de ce ziarele, care oferă destul de largi spaţii unor evenimente istorice, poate mai puţin însemnate, ignoră această zi, o trec sub tăcere. Nu am intenţia şi nici pregătirea să detaliez însemnătatea zilei în istoria României, dar nu trebuie să fii neapărat istoric, mai ales dacă ai trăit acea zi, ca să-i înţelegi dimensiunea: s-a pus capăt dictaturii fasciste antonesciene, România a ieşit prin propria voinţă din războiul purtat alături de nazişti, a reaşezat ţara alături de forţele antifasciste; în plus, pentru evreii din România, a fost sfârşitul tragediei prin care au trecut într-un regim profund antisemit.

Oare evoluţia ulterioară care a dus ţara la un alt tip de dictatură sau şirul de falsificări şi denaturări istorice privind organizarea, conducerea şi desfăşurarea actului pot fi un motiv de a-l trece cu vederea? Actul în sine să fie "vinovatul principal" al desfăşurărilor ulterioare? Cât de reală este teoria că dictatura instaurată ulterior îşi are rădăcina în acest act?

23 August 1944 a fost rezultatul acţiunii comune a Regelui împreună cu forţele democratice şi a fost aprobat aproape în unanimitate de popor. Este cunoscută de asemeni reacţia favorabilă a ţărilor antifasciste care au subliniat curajul de a acţiona în condiţiile în care trupele germane se aflau în ţară. Poate nu ar fi de prisos să amintim o apreciere a lui Iuliu Maniu: "Ziua de 23 August este o zi de biruinţă şi un izvor de propăşire naţională". Nu trebuiesc trecute cu vederea consecinţele favorabile desfăşurării războiului împotriva naziştilor. Trimisul american Ethridige consemna în raportul său: "Importanţa loviturii de stat nu trebuie minimalizată; a împiedicat pe germani să reziste pe linia frontului spre Ungaria şi Cehoslovacia iar prin aceasta a scurtat războiul. De asemeni a salvat România de a deveni un câmp de luptă.

Cred că însemnătatea evenimentului nu poate fi trecută cu vederea, mai ales când se mai găsesc câte unii care-l socotesc ca un "punct negru" în istoria României. În mod deosebit am fost surprins când un remarcabil intelectual, Matei Călinescu, a putut afirma: "O dată sumbră pentru români: 23 August 1944". Încă în urmă cu ani filozoful Radu Florian observa: "Unul dintre evenimentele cele mai controversate este azi cel petrecut la 23 August 1944. Pentru unii... răsturnarea dictaturii antonesciene reprezintă, nici mai mult nici mai puţin, un aşa-zis act de trădare naţională...".

Istoriografia comunistă a făcut eforturi să rescrie istoria după cum şi de câte ori i-a convenit; tăcerea sau ignorarea de azi nu fac decât să servească aceleaşi scopuri. Istoricii, dar şi publiciştii, au, cred, datoria să prezinte corect şi obiectiv istoria; oare câte persoane aparţinând generaţiilor tinere din România cunosc corect evenimentul? Şi nu în ultimul rând, 23 August trebuie să fie în atenţia istoricilor şi analiştilor israelieni originari din România. S-a uitat oare sentimentul de eliberare şi uşurare care a cuprins populaţia evreiască la auzul comunicatului din seara acelei zile?

P.S. În luna septembrie a.c., sub titlul "Cortina roşie", ziarul "Evenimentul zilei" a pornit o campanie care vizează mari artişti ai teatrului românesc şi care "au colaborat" cu vechiul regim, scormonind prin dosare, declaraţii, referinţe etc. etc. Desigur în prim plan se află Radu Beligan.

Impostura şi cretinismul merg atât de departe încât autorii campaniei îi acuză şi de introducerea "metodei sovietice" a lui Stanislavski, fără ca semnatarii să aibă habar de influenţa avută de marele regizor în arta teatrală din lume sau cel puţin să fi avut bunul simţ să consulte un Larousse.

Nu le-ar strica unor asemenea scormonitori teribilişti să citească eseul lui Adam Michnik despre ultraradicalii morali care înainte de a-şi trimite victimele la ghilotină îi împroaşcă cu noroi, îi dezumanizează şi dezonorează. Nu m-aş mira însă să nu fi auzit de el sau să-şi închipuie că este vreun neocomunist şi nu una din minţile luminate ale rezistenţei poloneze din anii sindicatului "Solidaritatea".

Carol Vidraşcu
Bat Yam

Maraton și... târguri de carte

Am participat la maratonul Ierusalimului organizat în vara ce-a trecut de Iad Ben Zvi. Nu vă emoţionaţi. Nici eu, la vârsta mea, nu mai sunt capabil de performanţe sportive, nici IBZ nu este o asociaţie sportivă, ci o instituţie (în traducere liberă) pentru cunoaşterea Eretz-Israelului şi a antichităţilor sale. Şi atunci de ce se numeşte maraton? Pentru a sugera amploarea (anul acesta au fost peste şase mii de participanţi), cât şi efortul continuu solicitat amatorilor ce se înscriu la numărul maxim de excursii din cele propuse de IBZ pentru cunoaşterea Ierusalimului (de data asta au fost cca. 120 de itinerarii, repartizate dimineaţa şi după-amiaza, uneori câte trei pe zi, timp de patru zile). Asta îl deosebeşte de excursiile organizate de IBZ săptămânal.

Turistul pentru care Ierusalimul vechi se reduce la Kotel Hamaaravi (Zidul Plângerii) sau Via Dolorosa şi Mormântul Sfânt, sau Kiriat Hasela şi moscheea El-Aqsa, poate părea mirat de un număr atât de mare de propuneri pentru o suprafaţă atât de mică. El trebuie să ţină seama că Ierusalimul, pentru a fi cunoscut, trebuie "dezghiocat". La asta serveşte un tur organizat cu un ghid calificat, altfel rişti să treci pe lângă obiective nu numai fără a şti ce semnificaţie au, dar şi fără a şti că ele există (la unele nu se poate ajunge decât printr-o înţelegere prealabilă ce nu ştiu dacă este întotdeauna la îndemâna oricui). Fiecare este liber să se înscrie, pe baza materalului informativ primit, la câte excursii vrea. Se indică locul de plecare (adunare) şi cel de sosire. Este treaba participantului transportul la şi de la aceste locuri.

Practic, cine vrea să "apuce" cât mai multe excursii trebuie să se mulţumească, în general, cu numai două pe zi, deoarece fiecare excursie durează cca. trei ore (inclusiv pauzele pentru explicaţii), dar trebuie ţinut seama şi de timpul necesar mesei, odihnei şi drumului de la o excursie la alta (nu întotdeauna locul de sosire al celei de dimineaţă este cel de plecare pentru cea de după-amiază).

Aceasta a fost situaţia noastră, şi cum era nepractic să plecăm acasă în fiecare zi, am preferat să mergem la hotel (cu un preţ mai redus pentru participanţii la maraton). Ne-am ales astfel cu o mini-vacanţă activă.

Tribali! Nu-mi rămâne decât să vă recomand să porniţi la drum. Dacă vă mişcaţi doar în excursiile din străinătate, nu repetaţi cu Israelul greşeala pe care am făcut-o eu cu România: am văzut lumea, dar n-am fost în Delta Dunării!

În titlu vorbeam şi despre nişte cărţi. Să mă explic.

Era o zi foarte călduroasă, aşa că ne-am hotărât să luăm un autobuz mai timpuriu spre Ierusalim. S–a realizat astfel o "fereastră" până la începerea turului de după-amiază al maratonului. Cum în cadrul Săptămânii cărţii ebraice în Tivon IBZ nu avusese un stand, m–am gândit să-mi procur cărţile dorite chiar de la sediu. Ştiam despre IBZ că organizează cursuri pe o anumită temă (conferinţe ţinute de profesori universitari) aproximativ pe durata unui an şcolar, în diverse localităţi din ţară (numai în zona Haifa au fost anul acesta trei, la unul participând şi eu) etc., dar nu ştiam că IBZ se află în unul din cele mai frumoase cartiere, Rehavia, că dispune de o sală de conferinţe, bibliotecă şi o librărie în care pot fi achiziţionate cărţile propriei edituri. Aici am avut câteva surprize plăcute: un catalog tipărit, cu preţurile obişnuite şi cele reduse, de târg, şedea la vedere la dispoziţia oricui şi nu aflat la nu ştiu ce responsabil sau scrise cu creionul pe peticuţe de hârtie lipite provizoriu!

Reducerile erau semnificative, 50-60%. Tocmai mă întrebam cum voi transporta cărţile când mi s-a spus că tot ce ţine de expediere (împachetare, transportul la poştă, costuri legate de transportul la Tivon) este în sarcina editurii!

Cu ocazia asta mi-am adus aminte de Târgul de carte din Bucureşti iunie 2007. Fuseseră anunţate 200 de edituri. Noroc că multe standuri fie prezentau o singură carte (!), fie aparţineau unor edituri cu un profil ce nu se afla în sfera preocupărilor mele. După câteva zile de răsfoit pe fugă, am achitat ce-mi pusesem deoparte şi m-am trezit cu treizeci şi şapte de cărţi pe care evident nu le puteam duce nici cu ajutorul verişoarei mele. Asta pentru că o minte "luminată" dăduse dispoziţie ca taxiurile să nu se apropie de Sala Polivalentă (unde avea loc târgul) mai devreme de ora şase seara! Noroc că un domn binevoitor (înţelegeţi dvs....) s-a oferit să ne ajute şi aşa, târâş-grăpiş, am pornit-o toţi trei pe lunga esplanadă ce leagă Sala Polivalentă de Piaţa Presei Libere (fostă Scânteii), unde staţionau taxiurile.

În schimb cărţile expediate din Bucureşti-România mi-au ajuns în Tivon-Israel după şapte zile, în timp ce acelea trimise din Ierusalim au ajuns în Tivon după două săptămâni! (Chiar dacă scădem sărbătoarea Shavuot şi sâmbetele din această perioadă şi tot le-aş fi primit mai repede dacă cineva mi le-ar fi adus... mergând pe jos!)

A. Grigoriu
Tivon

De la preistorie la ce ne doare azi

În urmă cu treizeci şi cinci de mii de ani, pe câmpiile Europei s-a desfăşurat un război total între două variante ale speciei homo sapiens: Neanderthal şi Cro-Magnon. Confruntarea a durat câteva mii de ani şi s-a încheiat cu dispariţia totală a grupului Neanderthal. Poate să pară surprinzător că un teritoriu atât de vast nu a fost suficient pentru ambele grupuri, care nu par să fi depăşit cu mult suta de mii de exemplare fiecare. Trebuie însă avut în vedere că atunci vânătoarea era principala sursă de hrană şi se practica prin urmărirea turmelor pe întinderi nesfârşite. O situaţie asemănătoare s-a regăsit în secolul XIX când, pe întinderile Americii de Nord, triburi amerindiene compuse din câteva mii sau zeci de mii de membri foloseau terenuri de vânătoare imense, care odată ajunse în folosinţa coloniştilor de origine europeană au ajuns să hrănească câteva milioane de guri. Noi, cei de azi, fiind urmaşii direcţi ai grupului cro-magnon, ne-am format o imagine negativă despre neanderthalieni, pe care îi consderăm azi un fel de brute monstruoase doar pentru că aveau înfăţişarea diferită de a noastră şi a strămoşilor noştri.

Neanderthalienii erau grupul autohton, adaptat la un habitat glaciar şi de aceea aveau trunchi masiv şi nas lătăreţ ca să înmagazineze căldura şi să încălzească aerul inspirat, în timp ce cro-magnonii, originari din Africa, adaptaţi la climă, erau mai supli şi mai înalţi. Deşi erau compatibili genetic, din fosilele examinate nu s-a putut constata un amestec de gene relevant între cele două grupuri, ceea ce pare să explice aversiunea fără compromis care a alimentat războiul. Faptul că grupul cro-magnon a ieşit victorios din confruntare a fost explicat de unii antropologi prin aceea că neanderthalienii aveau posibilităţi modeste de articulare a sunetelor, adică posedau un sistem de comunicare net inferior grupului advers. Această aserţiune a fost infirmată în 1983, când s-a găsit un schelet neanderthalian întreg (în treacăt fie spus, scheletul a fost descoperit în peştera Kebara din Israel), inclusiv osul hioid care leagă limba de laringe, de care depinde calitatea vorbirii şi care s-a dovedit la fel de dezvoltat ca şi la cro-magnoni. S-a constatat de asemeni că gena vorbirii, inexistentă la maimuţele primate, se regăseşte identică atât la cro-magnoni cât şi la neanderthalieni. De asemeni neanderthalienii s-au dovedit la fel de adaptaţi pentru vorbire ca şi cro-magnonii şi din punct de vedere nervos, traseele nervilor vorbirii fiind la fel de bine reprezentate.

În ultimii ani şi alte detalii surprinzătoare despre neanderthalieni au început să transpire, unii antropologi au început să vorbească despre capacitatea craniană a neanderthalienilor, care nu era deloc inferioară cro-magnonilor, ba chiar – destul de neplăcut – de fapt era chiar un pic superioară...

Neanderthalienii se foloseau de foc, erau capabili să vindece fracturi şi s-au găsit chiar instrumente muzicale de suflat din os care le-au aparţinut; tot ei sunt creatorii unui stil specific de unelte din piatră (Mounsterian), cu nimic mai prejos decât cele ale grupului advers.

Dar marea revelaţie, cu implicaţii adânci, care a zdruncinat definitiv ideile preconcepute despre neanderthalieni a fost evidenţierea faptului că acest grup practica ceremonii funerare! La această concluzie s-a ajuns fără echivoc după examinarea mormintelor neanderthaliene, în care s-au detectat cu certitudine obiecte de uz curent şi chiar urme vegetale care atestă forme de ritual funerar. Ca să înţelegem importanţa acestei descoperiri trebuie să ţinem seama că la grupul advers, până la apariţia unor practici asemănătoare au mai trecut multe mii de ani, timp în care se presupune că în loc să-şi venereze morţii, se descotoroseau de vârstnicii care deveneau ineficienţi, prin abandon (în cel mai fericit caz).

Se poate afirma deci că neanderthalienii au ajuns la o anumită atitudine morală avansată, cu mult înainte de cro-magnoni. Şi atunci de ce cro-magnonii au câştigat lupta?

Răspunsul tradiţional acceptat spune, într-o formă sau alta că, de vreme ce neanderthalienii au dispărut, desigur că au fost într-un fel sau altul inferiori grupului advers, şi în consecinţă se caută cu înfrigurare o explicaţie în acest sens. Deocamdată această explicaţie nu s-a găsit, cel puţin nu într-o formă unanim acceptată.

Şi atunci mă întreb dacă nu cumva tocmai atitudinea morală, nepotrivită cu realitatea de atunci, le-a făcut de petrecanie neanderthalienilor. E de presupus că practicile neanderthalienilor decurse din atitudinea lor morală le-au răpit o parte considerabilă din mobilitatea de care s-ar fi bucurat dacă s-ar fi descotorosit şi ei de indivizii ineficienţi. Incomodaţi de vârstnici nerentabili, probabil că neanderthalienii erau înclinaţi să staţioneze într-un loc mult mai mult decât cro-magnonii, fapt ce a constituit un serios handicap în competiţia cu aceştia, atât în domeniul vânătorii cât şi în cel al confruntărilor războinice.

Şi iată cum atitudinea morală a jucat, probabil, o festă urâtă procesului evolutiv al speciei homo sapiens căci nouă, câştigătorilor, ne-au fost necesare multe mii de ani ca să recâştigăm atitudinea morală dispărută odată cu neanderthalienii.

Vă întrebaţi poate ce rost are să dezgropăm azi povestea asta de demult, dar oare acum istoria, mă rog, preistoria, nu e pe cale să se repete? Oare lumea nu este din nou împărţită în două grupuri, unul mai evoluat dar paralizat în acţiune de atitudinea sa morală, şi altul înapoiat, absurd, crud, inadaptabil şi mânat de o ură fanatică?

Tiberiu Şmilovici
Maale Adumin

Nota redacţiei: Domnu' Şmilovici, da' ce-ai, frate, cu islamul?

Pe marginea cărţii „Sertarele exilului - Leon Volovici în dialog cu Norman Manea"

Dialogul Leon Volovici-Norman Manea este o bijuterie literară, o destăinuire care te apropie de inimile acestor maeştri ai scrisului, ai literaturii de limbă română.

Claritatea, sinceritatea întrebărilor (Leon V.) se îmbină cu onestitatea răspunsurilor (N. Manea).

Leon Volovici îl ajută pe Manea să-şi definească evreitatea, de care, aşa cum spusese, nu e străin, totuşi nu e aproape.

Transnistria l-a marcat ca evreu, dar nu l-a legat de evreitate.

Tragediile prin care a trecut comunitatea evreiască din România în anii 1939-1944 nu au fost cunoscute şi adesea ignorate sau dezminţite chiar de anumiţi evrei români, răspândiţi în tote colţurile lumii. Mulţi din cei ce au supravieţuit Holocaustului au devenit sub dictatură *maranos*. Curajos, Manea admite că s-a numărat prinre aceşti *maranos*.

Cei 8.000-9.000 de evrei ce trăiesc astăzi în România sunt o rămăşiţă a unei glorioase comunităţi. Un profesor universitar Ion Coja şi alţi "intelectuali", prea numeroşi pentru a fi citaţi aici, îi consideră drept venetici, intruşi etc. Vocabular obişnuit al antisemitismului românesc dintotdeauna.

"Sertarele exilului" este un admirabil document literar despre evreul rătăcitor al Diasporei din zilele noastre. O lectură necesară pentru *tribul* nostru. Sper că această carte va fi tradusă în multe limbi, pentru a aduce la cunoştinţă lumii frământările evreului *maran* de astăzi.

Manea îl citează pe Kafka, a cărui părere despre religie o împărtăşeşte. Kafka găsea un fir comun cu Gershom Sholem şi Martin Buber. Nu sunt familiar cu cunoştinţele lui Manea despre aceşti mari gânditori. Kafka profesează o ascunsă legătură cu religia: pentru el a scrie este egal cu a te ruga, a profesa o credinţă.

Leon V. întreabă: "Am avut impresia că mult timp ai ezitat implicit (să discuţi) dilema identităţii evreieşti în scrisul tău".

Manea răspunde: "Da, teama există". Şi apoi este citat Sartre: "Suntem ceea ce suntem". Astăzi, Manea declară: "Devii, până la urmă, ceea ce ţi s-a spus că eşti: evreu-român, într-o ţară nu prea iubitoare de venetici şi intruşi". În continuare Manea declară: "Identitatea nu este sinonimă cu buletinul de identitate".

Artist-scriitor, încununat cu numeroase premii internaţionale, exclamă: "Halal de mine, sunt evreu!", parafrazându-l pe Shalom Alechem care spusese: "Halal de mine, sunt orfan!".

"Sertarele exilului" face onoare acestor doi scriitori şi înalţă prestigiul *tribului* nostru!

Baruch Cohen
Montreal, Canada

Ultimul Seder al lui Michel

Michel închise cartea, îşi plimbă palma de-a lungul feţei, lăsă să-i cadă capul obosit pe speteaza fotoliului şi închise ochii. Îl obosea singurătatea, lipsa lui Alice şi mai ales cei 90 de ani împliniţi.

Cumpărase în ajun "Despre tainele Cabalei", cartea rabinului Alexandru Şafran şi "Cabala" lui Moshe Idel.

Încerca să pătrundă prin aceste cărţi de mistică evreiască în tainele lumii necunoscute de care aflase în urmă cu ani din cartea cabalistului american Yehuda Berg, "The missing 99".

Era la prima citire a cărţii rabinului Şafran. Căuta sa-si întipărească în minte cele scrise de el.

Viaţa vieţii. Cauza cauzelor. Rădăcina rădăcinilor, care hrăneşte întregul arbore al vieţii, aceasta este Creatorul.

Înca din adolescenţă îl căuta pe Creator. Spinoza îl îndrumase către o cercetare profundă a naturii. Din carte în carte ajunsese la concluzia existenţei unei puteri divine transcedentale ce conduce universul într-o armonie perfectă prin înlănţuirea fenomenelor prin câteva legi fixe.

Sintezele naturii sunt uluitoare, de la parfumul şi coloritul florilor, la dulceaţa fructelor.

Gradina casei era pe o muchie a Dealului Cuzla, locul unde Michel petrecea ore întregi gândindu-se la enigmele naturii.

Îl preocupa acel du-te-vino al albinelor care, după ce sorbeau licoarea parfumată a florilor, îşi îmbibau picioruşele cu polen şi-l transportau pentru a asigura polenizarea şi deci perpetuarea speciei. Cum de ştiau albinele să facă această operaţie? Cine dirijează aceste coordonări perfecte?

După spusele cabalistului Y. Berg, încă traim îndărătul acelui paravan virtual de 1% al neştiinţei.

Războiul îl găsise pe Michel încă adolescent. Când ştirile despre cele petrecute în lagăre se făcură auzite, îngrozit, Michel se adresă Lui, cerându-i socoteală, plin de mânie pentru că a îngăduit acest masacru şi că a lăsat ca unicul lui frate să fie ucis.

Dar viaţa îşi urmează cursul, cu ani şi buni şi grei, o avea alături pe Alice şi marele noroc să lucreze cu minunatul om şi marele om de ştiinţa, profesoruul Ilie Murgulescu.

Apoi, după încercări nenumărate, Michel şi Alice ajunseră în Israel.

Câteva zile înainte de a fi cumpărat cărţile despre Cabala, Michel citise în presă relatarea unui rabin care, copil fiind, asistase la Auschwitz la exterminarea întregii sale familii. Michel i-a scris atunci despre acel frate al lui, atât de dăruit de soartă, dar destinat să fie ucis încă adolescent.

Michel era descumpănit. Ar fi vrut sa-i scrie rabinului că îi este tare frică să primeasca moartea fără un suflet lângă el, fără ca cineva să rostească rugăciunea "Kadish".

Își amintea de profesorul Sager de la București, care nu fusese preocupat în viață de religie. Pe patul de spital, bolnav grav, avându-i lângă el pe soția sa și pe prietenul familiei, avocatul Alexandru Garcia, cu ultimele lui puteri le-a șoptit: Kadish, Kadish…

Se făcuse că întâmplarea cu rabinul avuse loc tocmai în ajun de Paște.

Debora, îngrijitoarea, curățase toată casa, cumpărase toate cele necesare sărbătorii și nu uitase, la indicațiile lui Michel, sticla de vin Chardonay. Înainte de Seder îi gătise pește și supă cu găluște și îl dăscălise ce avea de făcut.

La ora 6 Michel făcu o baie, se bărbieri, își schimbă cămașa și pantalonii, aprinse gazul să încălzească supa și se îndreptă spre sufragerie.

La vederea tacâmului pregătit de Debora – singurul tacâm, după ce o viață întreagă fuseseră doi sau mai mulți la masa de sărbătoare – simți o durere ascuțită în piept și îl cuprinse o mare oboseală. Se gândi că se cam pripise cu pregătirile. Stinse gazul și se întinse pentru o jumătate de oră. Abia ațipise când rabinul intră în odaie.

– Am venit să te iau la noi, îi spuse acesta. Nu se poate ca într-o asemenea sărbătoare să fii singur.

Scoase din dulap un costum aproape nou al lui Michel, o cămașă albă, pantofi, ciorapi și o cravată. Îmbrăcat elegant, Michel și rabinul porniră pe stradă spre casa rabinului.

Intrară într-o cameră feeric luminata.

În fiecare din cele patru colțuri ale tavanului atârna o frumoasă lampă de Murano din bucățele de cristal roșii, verzi, albastre și galbene, legate între ele cu fir auriu. Dădeau o lumină minunată. În mijlocul tavanului era un mare candelabru de cristal venețian ce lumina camera și masa acoperită de o față de masă din pânză de Damasc. Pentru fiecare se găseau câte trei farfurii ce purtau marca Mark Haviland, cel mai fin porțelan englezese.

Tacâmurile din argint, aurite, aveau o monogramă de aur. Paharele și carafele din cristal Bacara așteptau să fie umplute.

În jurul mesei erau 25-30 de persoane, tineri și bătrâni, care vorbeau cu glas tare, gesticulând, dar Michel nu înțelegea nimic. Se simțea abandonat pe scaunul pe care-l așezase rabinul. Ar fi vrut să se facă cunoscut, să le povestească cum a ajuns în casa rabinului. Se gândi să lovească cu cuțitul în pahar pentru a obține liniștea neeesară.

Întinse mâna dreaptă ca să ia cuțitul, dar se lovi la cot de colțul noptierei, paharul cu apă pregătit de Debora se rostogoli, căzu și se sparse cu zgomot în zeci de țăndări.

Michel deschise ochii. În cameră era întuneric beznă. O sudoare rece îi acoperea trupul. Încercă să miște picioarele, dar efortul fu zadarnic: mâna stangă îi atârna inertă de-a lungul patului. Pe piept simți ca o placă din metal greu care il apăsa, oprindu-i respirația. Vru s–o strige pe Alice să-l ajute, dar nici un sunet nu se făcu auzit, doar un spasm – și aceasta fu tot.

Pe birou zăceau două cărți despre care Michel credea că aveau să-l lămurească asupra vieții și morții.

Prin fereastra rămasă deschisă, pătrunse în cameră o adiere de vânt ușor de primăvară.

Era liniște în Ierusalim în acea noapte.

Sederul se terminase de mult.

Elena Garcia
Holon

Aforisme
Despre iubire

• Iubirea e ca automobilul: are câteva viteze, mai multe modele și, la nevoie, merge și-n revers.

• Oricât de scurtă și păguboasă ar fi, iubirea este o tentație eternă.

• Cupidon a fost primul chirurg care cu o biată săgeată, a pătruns intr-o inimă deschisă, făcând un transplant de amor.

• Iubirea vine ca un trăznet și dispare ca un nor.

• Cine cerșește iubire, se alege doar cu mărunțiș.

• Pasiunea este cel mai scurt dintre sentimente.

• Dragostea seamănă cu trigonometria: e plină de necunoscute.

• Iubirea-i ca focul: întâi te prăjește, apoi te face... scrum.

• Te arunci în apă după o sirenă și te-ntorci cu o balenă.

• O iubire moartă e preferabilă uneia muribunde.

• Clipele cele mai dulci le petrecem în pat; fie că-i adânc, fie că e plat.

• Înainte de a fi cântată, iubirea a fost... gustată.

• O relație nu e o cravată care trebuie mereu reînnodată.

• Așa oarbă cum e, dragostea își găsește victimele și le supune unor chinuri ucigătoare.

• Rivalitatea în iubire este un mic război, când pentru o fată, când pentr-un băiețoi.

• Romantismul este singura zonă a sufletului care a rămas fidelă secolelor trecute.

• Regretă plăcerea din care n-ai gustat, nu păcatul mărunt care te-a tentat.

- Cel mai iubit dintre călăi este călăul... inimilor.
- Necunoscutul te sperie, necunoscuta te... excită.
- O declarație de iubire poate incendia o inimă și arde un viitor.
- Un bărbat poate iubi două femei în același timp, dar nu în același loc.

Hary Ross
Naharia

❖

Dr. Thomas T. Forschner, New York, SUA («Am fost printre primii care au protestat împotriva numirii unei piețe din Israel după numele fostului Șef Rabin Dr. Moses Rosen și am arătat motivele. După publicarea corespondenței au apărut o serie de articole contrazicând punctul meu de vedere și slăvindu-l pe Rosen ca pe un sfânt. Revista "Minimum" este una din cele mai serioase publicații în limba română din Israel, apreciată mai ales pentru integritatea ei și deschisă tuturor opiniilor și deci le-a publicat. Am avut curiozitatea să aflu cine sunt aceste persoane care îl laudă cu foc și aduc argumente pe care și le amintesc de parcă ar fi fost ieri. Nu mi-a fost greu să aflu că toți acești apostoli ai Rabinului au fost colaboratorii dânsului, mai bine spus subalternii, care au profitat civic și material de poziția excepțională pe care a avut–o în nomenclatura comunistă. Pe scurt, într-un fel sau altul, au fost profitori.

Am avut ocazia să citesc cartea Dr-ului David Șafran, care ar fi fost cel mai potrivit să fie ales Șef Rabin. Dar un Rabin cu concepție independentă nu putea fi tolerat într-un regim comunist. Partidul l-a numit pe Moses Rosen, el nu a fost ales.

Imediat după numirea lui Rosen, Dr. Șafran a fost eliminat din sinagoga lui, Unirea și a rămas muritor de foame, predând limba ebraică la elevi. Comunistul Bercu Feldman i-a propus să adere la linia partidului, dar dânsul l-a refuzat. Rezultatul a fost condamnarea lui ca spion pentru Israel și aruncarea lui în pușcărie. Martorii au fost evreii comuniști de la Comitetul Democratic Evreiesc, cozile de topor ale regimului. A fost eliberat după protestele a numeroși evrei din străinătate.

Odată cu intrarea sovieticilor în România au apărut câteva figuri sinistre ca Bercu Feldman, Leibovici Șerban etc., oameni necunoscuți de obștea evreiască și care au fost declarați conducătorii evreilor din întreaga Românie. Toți membri de partid, rolul lor era să anihileze iudaismul obștei noastre. În 1948 au desființat toate școlile evreiești, asociațiile culturale, ziarele, la fel partidele sioniste, iar conducatorii lor, oameni cinstiți, idealiști, au fost băgați în închisori, unde unii au și murit. Rabinul Șef Rosen n-a ridicat un deget să-i apere. Rabinatul era doar o anexă a politicii comuniste. Nu degeaba era numit Rabinul Roșu. În tot acest timp dânsul a avut relații strânse cu conducerea comunistă, se bucura de o casă frumoasă, avea la dispoziție două mașini, primea patru salarii (ocupase toate pozițiile civile) și era membru în parlamentul de paie al regimului. Conducea obștea evreiască cu o mâna de fier, la fel ca Ceaușescu. A plecat în toate capitalele capitaliste unde a adunat donații pentru evreii săraci. Dar sosit în țară a predat valuta prețioasă tezaurului lui Ceaușescu. Cât a căpătat comunitatea evreiască vă las să ghiciți.

Vreau să vă mai aduc aminte că atunci când Stalin a ostracizat Israelul, Rosen a tunat și fulgerat împotriva Israelului, a sioniștilor, a emigrărilor în Israel. Cum pot fi uitate toate astea?»)

Dana Șerban, Haifa («Așa arăta Cimitirul Giurgiului al comunității evreiești (de rit așkenaz) din București în vara anului 2008.

Nici cimitirul Bellu spaniol al evreilor de rit sefard din București nu are o soartă mai bună, cu toate că e mai mic și deci mai ușor de îngrijit. Și el este năpădit de buruieni, iar sub aceste buruieni sunt pietre sparte și nimeni nu mai știe că acolo au fost cândva morminte.

Singurele rânduri așa-zis îngri-

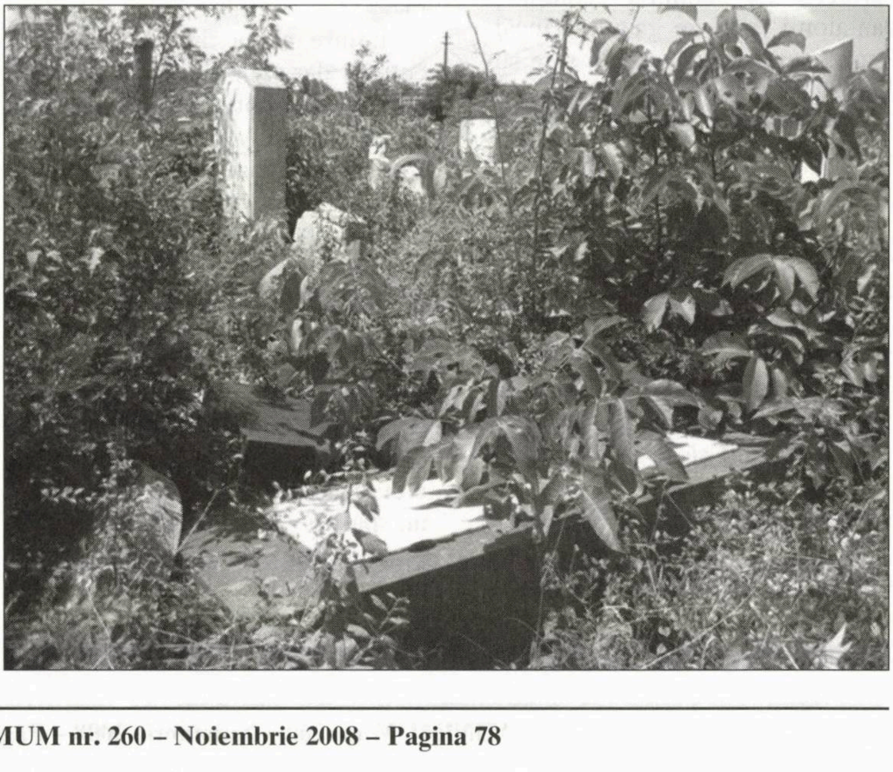

Ce-a fost până acuma... Dar să vezi astăzi cimitirul după ce huliganii (încă neidentificaţi) l-au profanat luna trecută, de Sukot

jite, adică cu buruienile tăiate, sunt primele rânduri de la intrarea în cimitir, probabil pentru a induce în eroare vizitatorii care dau bani pentru întreţinerea acestor lăcaşuri de veci. Probabil că vecia, pentru şefii actuali ai comunităţii evreilor din Bucureşti, se rezumă la ultimii 30-40 de ani, căci mormintele mai vechi de 40 de ani nu se mai văd din cauza buruienilor, a pietrelor căzute la cutremure şi neridicate de nimeni, a zăpezilor şi în general a factorilor naturali.»)

Lică Landskron, Raanana («De câţiva ani buni suntem martori ai escaladării luptelor dintre grupările lumii interlope, adeseori cu victime nevinovate, precum şi ai acţiunilor aceleiaşi lumi interlope împotriva poliţiei.

Nu este un secret pentru nimeni, şi în special pentru cei veniţi de mai mulţi ani în ţară, că mult timp organele îndrituite minimalizau unele aspecte care indicau clar că se cristalizau nuclee de crimă organizată. Ulterior, când s-a constatat că aceste nuclee existau, n-a existat o replică dură şi imediată a poliţiei pe măsura organizării lumii interlope.

Fiecare numire a unui nou inspector general de poliţie aducea cu sine promisiuni de eficienţă în combaterea crimei organizate, dar nimic nu se realiza. Dacă pe ici-pe colo au existat unele succese, acestea se refereau doar la niscaiva "plevuşcă" din eşalonul doi sau trei, şi nu la rechinii acestei lumi. Capii lumii criminale profită de lacunele legii penale şi de procedura penală greoaie, de frica oamenilor de a depune o eventuală mărturie, precum şi de o poliţie greoaie, încurcată în iţele birocratice.

Căderea lui Rosenstein a fost posibilă datorită dovezilor adunate de autorităţile americane. Justiţia americană a fost şi cea care l-a condamnat, căci în Israel cine ştie dacă ar fi ajuns după gratii, căci la noi aproape întotdeauna se ajunge la concluzia că probele nu sunt destul de concludente.

Astăzi se pare că scenariul se repetă. Unul din fraţii Abargil, care urma să fie pus în libertate din lipsă de probe în legătură cu o crimă comisă pe plaja din Bat Yam, urmează să fie trimis în Statele Unite, împreună cu un frate al său şi alţii, pentru infracţiuni deosebit de grave comise pe teritoriul SUA. Zâmbetul care se vedea pe chipul său lombrosian s-a stins. Se pare că individul, aşa semianalfabet cum este, ştie că America nu-i Israel şi că în marea democraţie americană nu-i loc de îngăduinţă de tip israelian.

Acum rămâne de văzut cât timp vor dura tertipurile avocaţilor şi cât timp vor acorda judecătorii acestor manevre.

Eradicarea activităţii lumii interlope este un proces îndelungat şi greu, dar nu imposibil. Ea se poate realiza prin adoptarea unor legi clare şi aspre şi a unei proceduri pe măsură. Locurile de pedeapsă nu trebuiesc confundate cu nişte case de odihnă. Statele Unite pot servi de exemplu micului Israel. Democraţia nu trebuie să fie o piedică în îndeplinirea acestui scop.»)

Monica Bilan, Hannover, Germania («Împreună cu tradiţionalele urări de sărbători, cred că vă face plăcere să primiţi veşti de genul acesta: Vittorio de Sica a fost evreu, iar Marcello Mastroianni, evreu după mamă. Ea provenea chiar din Galiţia şi se numea Ida Idelsohn de-acasă. Sigur că ar fi fost mai bine să fi provenit din România... Dar asta e tot ce pot să vă ofer!»)

Farm. A. Bergher, Herzlia (am mai scris de-a lungul anilor, în aceste pagini, despre povestea cu firma "Romania Consult" şi pensiile din România; singura sugestie pe care v-o putem oferi este de a apela la serviciile unui avocat, capabil să vă ajute întru rezolvarea problemei.)

Dr. Iulius Iancu, Haifa; **Coca** şi **Felix Pascal,** Ashdod; **Suzana Adorian,** New York; **Viorel Schwartz,** Bat Yam (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

Ştiaţi că...

Peste 10.000 de păsări mor anual din cauza ciocnirilor cu ferestrele?

❖

Omul pierde o jumătate de litru de apă pe zi prin respiraţie?

(După Internet)

Turism

Ana Blandiana, scriitoare; una din cele mai de seamă poete ale României contemporane; de la București; pentru a participa la lansarea volumului său de versuri traduse în ebraică.

Romulus Rusan, prozator, publicist, personalitate de marcă a societății civile românești.

Aniversări

Andrei Oișteanu, etnolog, București, președintele Asociației române de istorie a religiilor: 70 de ani de la naștere.

Hedwig Brenner, critic de artă, prozatoare, Haifa: 90 de ani de la naștere.

Decese

Carol Isac (79), critic literar, ziarist (v. înemnarea de la rubrica "Noi").

Lucia Pascal, doctor în psihologie, specialistă în problemele de educație a copiilor, Petah Tikva (a fost soția regizorului de teatru Mihai Pascal).

Comemorare

Lucian Boz, critic literar (București – Sydney, Australia): 100 de ani de la naștere.

Distincție

Dorel Schor, umorist: Premiul I pentru proză scurtă umoristică, la Concursul internațional organizat de Academia liberă "Păstorel" din România.

Manifestări, manifestări...

23.09.08; la Cercul literar "Mihail Sebastian" din Naharia: seară literară pe tema "Poezia și publicistica"; au participat Andrei Fischof și Harry Ross.

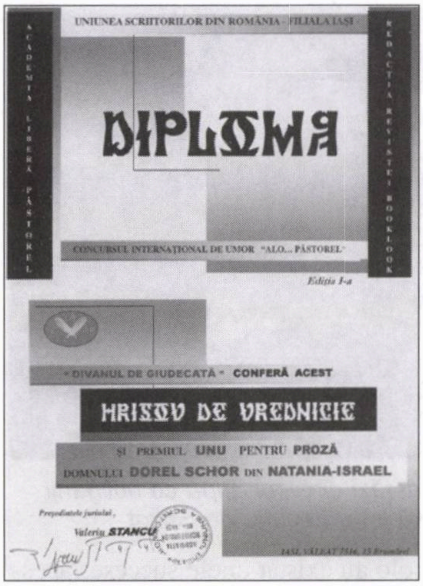

UNIUNEA SCRIITORILOR DIN ROMÂNIA - FILIALA IAȘI

ACADEMIA LIBERĂ PĂSTOREL

REDACȚIA REVISTEI BOOKLOOK

DIPLOMA

CONCURSUL INTERNAȚIONAL DE UMOR "ALO... PĂSTOREL"

Ediția I-a

"DIVANUL DE GIUDECATĂ" CONFERĂ ACEST

HRISOV DE VREDNICIE

ȘI PREMIUL UNU PENTRU PROZĂ

DOMNULUI DOREL SCHOR DIN NATANIA-ISRAEL

Președintele juriului,

Valeriu STANCU

IAȘI, VĂLEAT 7516, 15 Brumărel

7.10.08; la Cercul Cultural "Agnon" din Kraiot: întâlnire cu poeții Adi Cristi și Sh. Carmel cu ocazia lansării cărților-pereche "Această moarte care mă învie".

23.10.08; la Muzeul Bibliei din Tel Aviv: vernisajul expoziției de sculptură și grafică Barbara Robinsohn și Eduard Mattes.

23.10.08; vernisajul expoziției de pictură Baruch Elron ("Un pumn în stomac").

3.11.08, ora 17.30; la Cinemateca din Ierusalim: întâlnire organizată de Cercul Cultural din Ierusalim cu scriitorii Ana Blandiana și Romulus Rusan.

Retrospectiva filmului românesc

Institutul Cultural Român din Tel Aviv, în colaborare cu Cinematecile din Ierusalim, Tel Aviv și Haifa organizează, începând cu data de 10 noiembrie 2008, o amplă retrospectivă a filmului românesc de ieri și azi. Se vor proiecta cu această ocazie, la toate cele trei cinemateci, filme de ficțiune, documentare, de animație și jurnale de actualități reprezentative pentru evoluția cinematografului românesc. Un grup de cineaști români va sosi în Israel pentru a lua parte la prezentarea filmelor: regizorii Elisabeta Bostan, Cristian Mungiu, Dan Pița, Iosif Demian, Laurențiu Damian, Copel Moscu, Hanno Höfer, actrița Anamaria Marinca, criticii de film Cristina Corciovescu și Magda Mihăilescu. Vineri 14 noiembrie la ora 11 dim. va avea loc o întâlnire cu grupul de cineaști români în cadrul Cercului Cultural din Ierusalim.

Bursa personalităților din *trib*

În urcare

Dorel Dorian, dramaturg, și **Geo Șerban,** istoric literar, București: hotărârea lor de a edita, în cadrul revistei "Realitatea Evreiască", o serie de caiete (după modelul celor realizate cu prilejul centenarului nașterii lui Mihail Sebastian) dedicate scriitorilor, filozofilor, istoricilor etc. din *trib* (și-n primul rând celor despre care se vorbește prea puțin) a fost primită cu aplauze.

În scădere

Comitetul de conducere al ASILR (Asociația scriitorilor israelieni de limbă română): faptul că s-au împlinit vreo doi ani de când n-a mai apărut nici un număr nou din "Izvoare" (publicația asociației) i-a dezamăgit atât pe autorii din *alia,* cât și pe cititorii iubitori de literatură.

CUMPĂR

בס"ד

ceasuri de mână bărbăteşti
şi de damă vechi din aur.
Ceasuri din aur vechi de buzunar.
Obiecte din argint şi tacâmuri vechi.
Bijuterii vechi din aur şi diamante vechi şi noi.
Monezi şi medalii din aur, colecţii diverse.
Preţuri onorabile în numerar.

Tel. 054-4577961

(nu sâmbătă)

Revanșa lui Marx

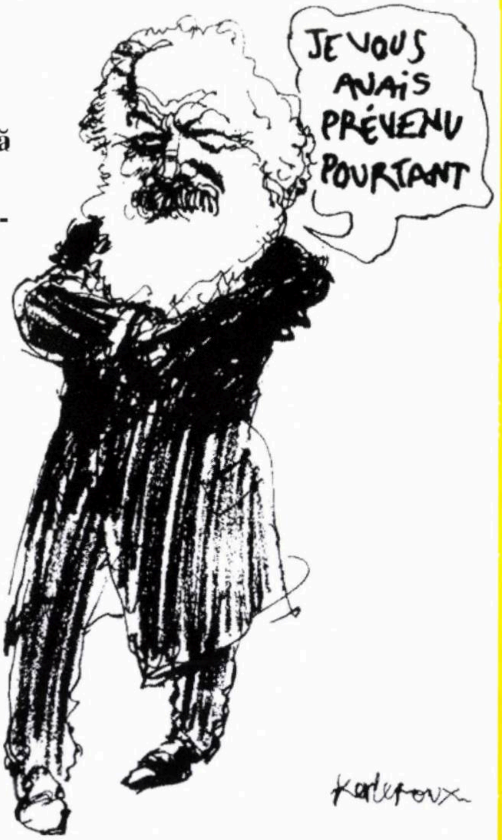
JE VOUS AVAIS PRÉVENU POURTANT
Kerleroux

Așa se intitulează desenul de față, din revista franceză "Le Canard Enchaîné".

Revanșa cu pricina bătrânul Marx și-a luat-o (cu întârziere, ce-i drept) acum, în toamna anului 2008, prin devastatoarea criză financiară care a zguduit toate bursele și băncile globului, începând cu cele americane.

"Și totuși, eu v-am avertizat", spune Marx-ul din desen.

Așa e. El a arătat că economia liberală, lăsată de capul ei, poate să o ia uneori razna, făcând prăpăd peste tot ca un Tsunami și punând în primejdie viața normală a sute și sute de milioane de oameni.

Dar cei mai mulți nu l-au crezut. Iar când, în 1989-90, blocul sovietic s-a prăbușit cu zgomot planetar, lumea s-a repezit să cânte prohodul marxismului. Toți deștepții continentelor râdeau în hohote când vedeau fotografia bărbosului.

Astăzi, ei râd mai puțin.

Și dau buzna în librării să caute un exemplar din "Capitalul".

NOU!!!

Restaurantul Românesc Familial

"LA PAUL"

NOU!!!

Str. Sheerit Israel 4 (vis-à-vis de Bituah Leumi), Iaffo
Tel. 03-6812733, 054-7648747

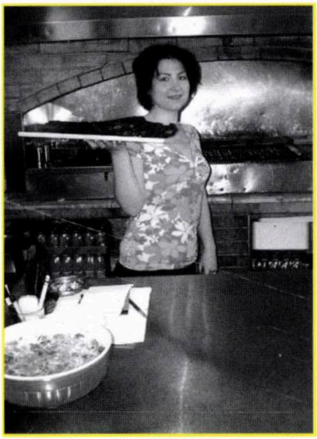

Servim zilnic toate produsele bucătăriei româneşti: grătar (pe cărbuni), ciorbă de burtă, tochitură, ciorbă de miel, momiţe, măduvioare, creier la capac, rinichi îmbrăcaţi, sărmăluţe româneşti, antricot adevărat şi multe alte preparate deosebite.

De duminică până joi servim un prânz de afaceri cu numai 60 de shekeli

●

În fiecare vineri la prânz şi seara muzică românească şi internaţională cu renumita Mariana Lungu

Primim comenzi pentru petreceri familiale până la 80 de persoane

Preţuri modeste – Vă aşteptăm cu plăcere

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

NE OCUPĂM DE:

RETROCEDAREA PROPRIETĂŢILOR DIN ROMÂNIA

- **DOBÂNDIREA şi redobândirea cetăţeniei române (până la gradul 2 de rudenie)**
- **TRANSCRIEREA certificatelor de căsătorie şi a certificatelor de naştere (ale celor născuţi în Israel)**
- **OBŢINEREA pensiei din România**
- **TRADUCERI legalizate în limba română**
- **OBŢINEREA oricărui document din România**

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA ŞI DE TRANSFERUL SUMEI OBŢINUTE.

Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor şi desfiinţărilor de firme (societăţi)

Contactaţi: ARIE DEGANI
Strada Adam Hacohen nr. 16 (lângă Ambasada României) Tel Aviv 64585
Tel. 03/522-8899 (Vorbim româneşte)

minimum

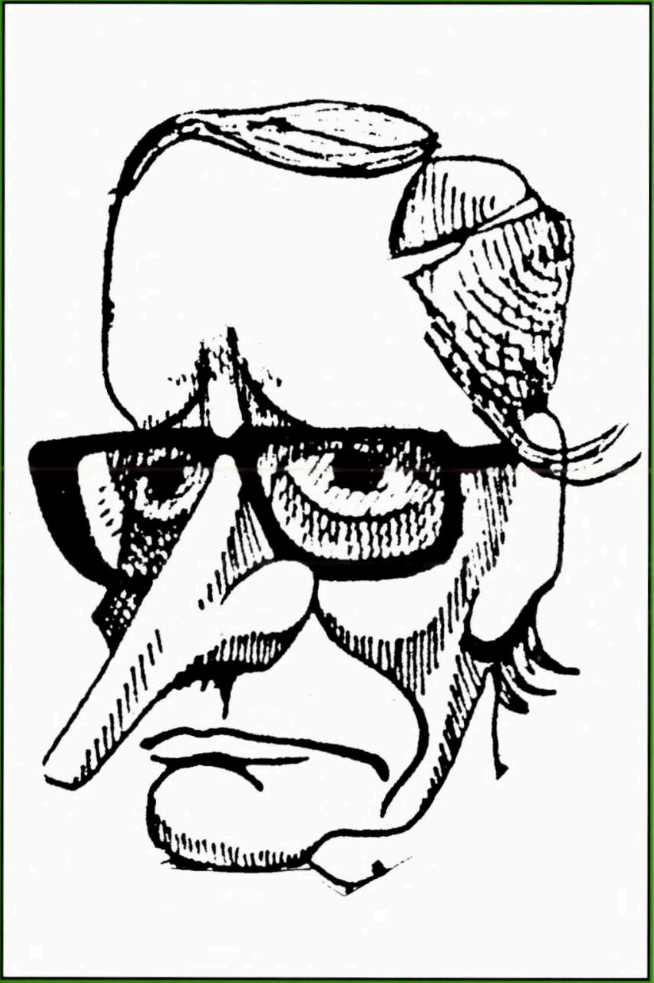

Radu Beligan – 90

■ ANUL XXII ■ NR. 261 ■
■ DECEMBRIE 2008 ■
■ 16 SHEKELI ■

1/12/2008 מינימום

A doua moarte a lui Ieronim Șerbu

Printre mormintele pângărite la cimitirul din Şoseaua Giurgiului, din Bucureşti, se află şi acela al scriitorului

Ieronim Șerbu

(Botoșani, 1911 - București, 1972)

unul din cei mai talentaţi şi cunoscuţi prozatori şi memorialişti ai generaţiei sale.

În iarna lui 1972, când, bolnav, şi-a dat sfârşitul, înainte de vreme, l-au condus la cimitir câteva sute de scriitori, publicişti, editori, evrei şi ne-evrei, care nu şi-au ascuns tristeţea prilejuită de moartea prietenului şi colegului lor.

Acum, când am văzut fotografia monumentului batjocorit al condeierului (laolaltă cu mormântul soţiei sale Frida), sentimentul nostru nu a mai fost unul de tristeţe, ci de altceva: un sentiment pe care îl exprimă titlul volumului de nuvele cu care a debutat Ieronim Şerbu în 1940: "Dincolo de tristeţe".

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 Noiembrie

Octombrie negru

Aşa vor rămâne probabil în memoria *tribului* cele două evenimente care s-au petrecut la sfârşitul lunii octombrie 2008 (cu ecouri fireşti în săptămânile următoare).

Dar să începem cu începutul.

Ziarul "Cotidianul" din Bucureşti a publicat şi comentat un articol din "Haaretz", aparţinând istoricului Cellu Rozenberg din Israel:

«Istoricul afirmă că antisemitismul este cât se poate de prezent în România, deşi aici aproape că nu există evrei, numărul lor fiind estimat la doar câteva mii, dacă îi excludem pe israelienii veniţi cu afaceri. Altădată însă, comunitatea evreiască din România era mai mare, numarând circa 800.000 de oameni, dintre care jumătate au pierit în Holocaustul comis nu de germani, ci de aliaţii lor loiali, românii, adaugă Rozenberg.

Mormintele evreilor pare că nu le dau pace unora dintre români, scrie el, referindu-se la distrugerile de la cimitirul din Bucureşti. Două sute de morminte au fost distruse şi profanate, afirmă autorul comentariului, în timp ce autorităţile române vorbesc despre distrugerea sau vandalizarea a peste o sută de morminte. Nu este prima oară când asemenea lucruri se întâmplă în România, dar toată lumea păstrează tăcerea, ca şi cum nu ar fi ceva foarte grav, comentează Rozenberg.

Rădăcinile antisemitismului românesc sunt înfipte adanc în pământul românesc, care a fost stropit din abundenţă cu sânge evreiesc, continuă Rozenberg, adăugând că în aproape toate oraşele unde au trăit evrei, ei au fost constant ucişi şi hărţuiţi de oameni de rând, cu sprijinul regimului, înainte şi după al doilea război mondial.

Nu este de mirare că istoricul Hannah Arendt a descris România drept cea mai antisemită ţară din lume, apreciază el.

În dimineaţa zilei de 29 iunie 1941, 12.000 de evrei români care erau loiali aproape până la orbire statului, au fost duşi pe străzile Iaşiului, umiliţi şi înfometaţi, până la gara care s-a transformat într-un abator. Guvernul ordonase teribilul masacru, în care a fost omorâtă şi familia autorului comentariului.

Până la sfârşitul celui de-al doilea război mondial, mai toţi evreii din România fuseseră deportaţi sau eliminaţi sistematic. Aşa că, după război, cei care au supravieţuit au preferat să plece din România şi să se mute în Israel, după ce regimul comunist le-a confiscat proprietăţile. Holocaustul nu a fost predat în şcoli în timpul regimului comunist şi nu a fost adăugat în programă decât în 2004, la presiunile externe, spune istoricul israelian.

"Dar dacă am crezut că în sfârşit s-a schimbat ceva în ultimii ani, dacă am sperat că antisemitismul se mărgineşte la vandalii care profanează morminte şi nu mai subzistă la nivel guvernamental, am fost contrazişi recent de preşedintele Traian Băsescu", scrie Rozenberg. El se referă la remarcile făcute de Băsescu la întoarcerea dintr-o vizită în Siria, când a spus că Siria se învecinează cu Irakul, Libanul şi Palestina. "Se ştie că preşedintele României nu este deosebit de instruit, dar ca fost căpitan de vas, te-ai fi aşteptat de la el să ştie măcar puţină geografie şi istorie. I-a scăpat că nu exista încă o ţară numită Palestina, dar există una – ce-i drept mică, dar există, la frontiera cu Siria – una numita Israel?".

"Este păcat că Ministerul de Externe nu a găsit de cuviinţă să răspundă ferm acestor remarci, dar nu este prea târziu", se încheie comentariul.»

Hanuka

Luna aceasta, mai pe la sfârşit, sărbătorim Hanuka.

E o sărbătoare plăcută, când celebrăm vitejia strămoşilor, victoria luminii şi ideea că minunile sunt posibile...

Cu acest prilej, ne repezim cu toţii, copiii mai întâi, dar şi noi, oameni în toată firea, la sufganioturile (gogoşi) de rigoare în aceste zile.

Foarte bine.

Să mâncăm gogoşi, cât cuprinde, dar cu atenţie. Să le consumăm pe cele bune, dar să nu le înghiţim pe cele amăgitoare cu care suntem ispitiţi în fiecare zi şi la fiece pas.

Să ne ferim, de pildă, de gogoşile arabilor şi ale aliaţilor lor mai cu computere şi diplome de la Harvard, cum că palestinienii de-abia aşteaptă (cu ochii pe ceas!) înfiinţarea unui stat al lor care să trăiască în pace şi armonie cu Israelul.

Sau – iarăşi, de pildă – să evităm gogoşile servite fierbinţi pe tavă de şefii politicii bucureştene care ţin cu tot dinadinsul să ne convingă că autorii barbariei de la cimitirul Giurgiului sunt nişte copii veniţi noaptea printre morminte, în cărucioare şi cu biberonul la gură.

M.

minimum

Apare lunar
Redacția și administrația
P.O.B. 11472 – Tel Aviv 61113
Tel.: 052/560-1297 Fax.: 5270443

Fax numai pentru anunțuri publicitare; corespondențele se vor trimite prin poștă

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 80 șekeli
1 an (12 numere): 160 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 73 dolari
România – 68 dolari
U.S.A., Canada – 85 dolari
America de Sud, Australia,
Noua Zeelandă – 100 dolari
Insulele Fidji – 160 dolari
Expediția cu avionul.

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Difuzarea: BAR

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM - PUBLISHERS LTD.

TENDINȚE

Câteva zile mai târziu – așa cum relatează cotidianul "Ziua – poliția bucureșteană a transmis următoarele:

«Distrugerile din Cimitirul Evreiesc de pe Șoseaua Giurgiului au fost provocate de patru copii, care au dărâmat pietrele de mormânt pentru a crea decorul unui videoclip hip-hop filmat cu telefonul mobil și intitulat "Poveste din cartier", au declarat oficiali din cadrul Poliției Capitalei, scrie NewsIn.

Potrivit purtătorului de cuvânt al Poliției Capitalei, Christian Ciocan, trei dintre minori, fiecare având vârsta de 15 ani, urmează a fi supuși unei expertize medico-legale. În cazul în care se va stabili că au avut discernământ în momentul comiterii faptei, aceștia riscă o pedeapsă cu închisoarea de la 3 luni la 3 ani. Al patrulea autor nu va primi nici o pedeapsă, deoarece nu a împlinit 14 ani, a mai spus Ciocan, în cadrul unei conferințe de presă.

După ce și-au dat seama de ce au făcut, ei au șters filmulețul.

Pe lângă cei patru, la filmări au mai asistat alți 18 elevi ai Școlii Generale 134 din București, care, însă, nu au participat și la distrugeri.

"S-a folosit forța fizică la distrugerea monumentelor. A fost un act de teribilism, deoarece, în grup, mai erau și câteva fete pe care minorii doreau să le impresioneze", a spus șeful Serviciului Investigații Criminale din Poliția Capitalei, Mihai Tutilescu.

De asemenea, polițiștii nu au găsit nici un fel de însemne antisemite pe monumentele din cimitirul evreiesc.»

Această conferință de presă a stârnit un mare interes în rândul celor care citesc ziarele pe Internet. După citirea textului de mai sus, un internaut iscălind M. a scris: «Aici sunt două posibilități. 1) Ori

Ziua Națională a României

Acum, la 1 decembrie, sărbătorim cu toții, așa cum se cuvine, Ziua Națională a țării noastre de origine, stabilită în amintirea și cinstea zilei de 1 Decembrie 1918, când, după terminarea primului război mondial, a fost consfințită, la Alba Iulia, nașterea României Mari.

Gândul nostru se îndreaptă, ca în toți anii, cu afecțiune, admirație și respect la admirabilul popor român care se străduiește să construiască o țară modernă, trăind în pace și bună înțelegere cu toți vecinii și îmbunătățind necontenit nivelul de trai material și cultural al tuturor cetățenilor săi.

Din păcate, în aceste zile, pentru noi sărbătoarea este umbrită de cele petrecute în toamna lui 2008 la București (vezi editorialul nostru).

Să sperăm că gândurile bune vor alunga cât mai repede umbrele acestea care ne întristează Și, ridicând un pahar, să urăm României toată fericirea la care năzuiește și pe care o merită pe de-a-ntregul.

Minimum

TENDINŢE

IERONIM ŞERBU
SCRIITOR
1 XII.1911-8 XII.1972
FREIDA ERICH
ŞERBU
24 XII.1890-27

Mormintele scriitorului Ieronim Şerbu şi al soţiei sale

anchetatorii sunt idioţi, ori 2) ei ne cred pe noi idioţi.»

"Minimum" crede în posibilitatea nr. 2.

O dovadă că, socotindu-ne pe toţi idioţi (eventual din naştere), autorităţile de la Bucureşti greşesc, sau cel puţin exagerează, o constituie câteva reacţii la evenimente, atât în România cât şi aici. Printre cei ce s-au pronunţat pe marginea memorabilei profanări se numără şi colaboratorul nostru, dr. Adrian Iancovici, unul din observatorii cei mai atenţi ai "exploziei antisemite" de după 1990.

«O ştire – scrie Iancovici – având profunde semnificaţii – a apărut recent, ca un fapt divers, în presa din România: 131 de monumente funerare din cimitirul evreiesc Giurgiului au fost distruse. Actul – calificat drept vandalism – a dispărut rapid din actualitatea gazetărească. Conţinutul sau antisemit a fost aproape trecut sub tăcere, dacă nu chiar negat. Purtătorul de cuvânt al poliţiei Capitalei, Cristian Ciocan, s-a grăbit să declare:

"...A fost declanşată o anchetă pentru profanarea de morminte, iar primele cercetări nu conturează un act antisemit". Cât despre ministrul de Interne, Cristian David, acesta a declarat că nu s-ar grăbi să afirme că este vorba despre un grup infracţional organizat. Într-adevăr, vinovaţii de acest act de vandalism, copii sau nu, s-ar fi întâlnit cu totul "întâmplător" cu topoarele în mâini în faţa monumentelor funerare şi le-au distrus în mod "dezorganizat". Iar într-un comunicat de presă al guvernului se afirmă: "Primul ministru Călin Popescu Tăriceanu îşi exprimă indignarea faţă de actul de vandalism comis în cimitirul evreiesc din şoseaua Giurgiului din Bucureşti... S-ar fi impus aici, cu necesitate, o mică completare: vandalism antisemit.

Acţionând cu rapiditate pentru găsirea vinovaţilor, poliţia suspectează un grup de copii în vârstă de 12-13 ani, elevi ai şcolii 134 din Capitală, ca autori ai actului huligano-antisemit. De unde ar fi putut însă aceştia să-şi procure uneltele pentru distrugerea monumentelor, cum şi-au putut părăsi locuinţele noaptea, fără ştirea părinţilor (sau poate aveau aprobarea şi sprijinul lor?), cine se află, de fapt, în spatele acestui act barbar? – sunt tot atâtea întrebări la care ar trebui să răspundă cercetările poliţiei. Oricum, nici că s-ar fi putut găsi vinovaţi mai potriviţi: fiind minori, ei nu pot fi traşi la răspundere pe cale penală... În fapt, însă, principalul "vinovat" a şi fost găsit: "Dacă autorităţile investeau o sumă relativ mică în repararea gardului şi în asigurarea pazei cimitirului, astăzi nu eram nevoiţi să facem această anchetă, nu se mai sezisau forurile internaţionale, iar politicienii nu mai aveau motive de indignare" – au declarat surse judiciare apropiate anchetei (citat din art. "Nouă copii sunt suspecţi de distrugerile din cimitirul evreiesc", apărut în ziarul "Ziua").

Este ciudat – sau poate elocvent – faptul că ziarele care ar fi trebuit să reflecte atitudinea opiniei publice faţă de acest eveniment au păstrat tăcerea. Sau nu şi-au expus ele însele părerea. Iată ce scrie despre această "omitere" Mircea Dinescu, importantă personalitate a vieţii publice româneşti, poet şi publicist: "Nu-mi vine să cred că presa noastră ... a tratat ca pe un fapt divers profanarea a peste o sută de monumente funerare evreieşti, neînţelegând că şi ele ţin de istoria României" (citat din art. "Un pianist ucis a doua oară", apărut în ziarul "Cotidianul").

Cercetările poliţiei continuă. Însă indiferent de concluziile ce vor fi trase, de măsurile care vor fi luate, problema în sine nu-şi va pierde cu nimic din actualitate: care sunt factorii care au iniţiat sau favorizat acest act? "Astăzi, în România, ne confruntăm nu numai cu simboluri sau expresii antisemite şi negaţioniste, dar şi cu acte inspirate din acest gen de mesaj" – declară Alexandru Florian, director executiv al Institutului Elie Wiesel pentru studiul Holocaustului. Şi adaugă: "În urmă cu o săptămână, în acest cimitir, violenţa antisemită a atins apogeul".

Antisemitismul din România este generat şi promovat de mişcarea legionară care şi-a reluat, nestingherită, activitatea nefastă în ultimele aproape două decenii. Aproape 30 de organizaţii neo-legionare şi 12 fundaţii şi asociaţii extremiste de dreapta propagă făţiş doctrina legionară, aşa cum a fost ea formulată de fostul şef al Gărzii de Fier, Corneliu Zelea Codreanu, inclusiv apologia violenţei şi a crimei politice. Printre acestea se numără "Noua dreaptă", "Gebeleizis", "Legea străbună", asociaţia "Civic Media" (fondată şi condusă de publicistul pro-legionar Victor Roncea de la ziarul "Ziua"). Toate acestea sunt organizate în cuiburi în mai toate judeţele ţării şi desfăşoară o intensă propagandă antisemită pe toate căile posibile: prin publicarea lucrărilor ante-belice ale conducătorilor mişcării legionare, editarea de broşuri şi reviste în edituri proprii, imprimarea pe CD a cântecelor şi poeziilor gardiste, inclusiv prin folosirea internetului. Într-un raport al Serviciului român de Informaţii se preciza că organizaţiile neo-legionare urmăresc: "apropierea momentului reclădirii unei structuri la scară naţională, asemănătoare Gărzii de Fier, în perspectiva accedării acesteia pe scara politică".

Aţâţarea urii antisemite nu reprezintă însă numai preocuparea organizaţiilor neo-fasciste din România. Foşti sau actuali parlamentari, politologi, profesori sau publicişti nu scapă nici o ocazie de a-şi aduce – în mod făţiş sau cu perfidie – contribuţia la denigrarea evreilor.

Din multitudinea de exemple ilustrând această realitate se evidenţiază două "personalităţi" care şi-au bazat cariera politică, în mare măsură, pe propagarea antisemitismului "tradiţional".

Este vorba despre arhi-cunoscutul antisemit C.V. Tudor, şeful partidului de extremă dreaptă "România Mare", vicepreşedinte al Senatului, care neagă cu înverşunare existenţa Holocaustului românesc.

În coloanele revistei cu acelaşi nume şi ale ziarului intitulat "Tricolorul", el şi colaboratorii acestor publicaţii profesează un antisemitism virulent într-un limbaj vulgar şi plin de invective. Iată două extrase din rubrica initulată "Săptămâna pe scurt", apărută în nr. 943 al revistei "România Mare": "Până acum aţi trăit (este vorba despre evrei – **n.n.**) ca-n sânul lui Avraam sugând lapte din sfârcurile svasticei, acuzând, infierând, punând la zid" etc. Şi mai departe:" Sau poate că unii evrei sunt sado-masochişti, le-a plăcut să fie beliţi". Rubrica apare sub semnătura lui Alcibiade (pseudonimul lui C.V. Tudor). Comentariile sunt de prisos.

Celălalt personaj este fostul parlamentar, prof. Ion Coja, ideologul organizaţiei neo-legionare "Noua Dreaptă". El nu scapă nici un prilej de a azvârli cu noroi în tot ceea ce este legat de poporul evreu. Armele sale: minciuna sfruntată şi o imaginaţie bolnavicioasă. El este "convins", de pildă, că a existat un plan evreiesc, spre sfârşitul celui de al doilea război mondial, de a transforma Germania într-un deşert cu ajutorul armei atomice. De aceea – scrie el – "capitularea Germaniei a fost resimţită ca un eşec al răzbunării evreieşti talmudice (?) imaginată la proporţii mult mai mari decât însuşi Holocaustul anti-evreiesc" (din art. "23 august 1944, o zi decisivă în istoria Germaniei. Decisivă în bine sau rău?", publicat în "Noua Arhivă Românească".

Sfidând cu neruşinare realitatea, Ion Coja se străduieşte să "demonstreze", fără nici un argument, de altfel, că evreii ar exercita... un atac demografic împotriva României. Există, după el, o "încetăţenire" discretă a 450.000 de evrei (cam tot atâţia câţi au murit în timpul Holocaustului) care ar pune în pericol existenţa majorităţii populaţiei româneşti!

Ion Coja neagă existenţa Holocaustului în România. Fără a aduce nici măcar un singur argument în sprijinul spuselor sale, el afirmă: "Nici tu Holocaust, nici tu genocid, nici tu pogrom. Nici pe vremea lui Antonescu şi nici cu altă ocazie! Le-am pierdut pe toate". Ce regret! Coja deplânge irosirea unor ocazii a căror folosire ar fi completat substanţial numărul victimelor Holocaustului. Mai departe, el nu se sfieşte să ameninţe cu declanşarea unui nou Holocaust. "Cine ştie – scrie el – poate că altădată îl vom face pe Holocaust şi îl vom face ca lumea, cu martori, cu documente, cu victime garantate, ce mai! Cu tot tacâmul!" (Extrase din articolul intitulat "Adevărul despre aşa-zisul Holocaust din România".)

Mergând mai departe, el se ridică împotriva ideii ridicării unui monument închinat victimelor Holocaustului din România, afirmând cu cunoscuta-i obrăznicie că «ideea de a ridica un monument închinat evreilor şi ţiganilor, victime ale "genocidului" antonescian, este cu totul contrară adevărului istoric. Printr-un astfel de monument ar însemna să omagiem lipsa de loialitate faţă de statul român, să cinstim crimele împotriva poporului român... un monument al suferinţelor evreieşti şi pricinuite de români trebuie ridicat numai după ce se va înălţa mai întâi Memorialul românilor care au suferit de pe urma evreilor".

❖

Propagandă antisemită, desfăşurată la toate nivelurile sociale şi care contribuie din plin la crearea unui climat favorabil folosirii violenţei, ar putea fi combătută şi nu încurajaăt prin invocarea unilaterală a libertăţii "de exprimare a gândurilor sau a credinţelor şi libertatea creaţiilor de orice fel" (Constituţia, art. 30, aliniatul 1). Pentru că tot acelaşi articol interzice "îndemnul la războiul de agresiune, la ura rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare... sau la violenţă publică". Pe de altă parte, prin Ordonanţa guvernamentală nr. 31 din 2002 sunt interzise "organizaţiile şi simbolurile cu caracter fascist, rasist sau xenofob şi promovarea cultului persoanelor vinovate de săvârşirea unor infracţiuni contra pacii şi omenirii".

Există, aşadar, mijloacele legale de a combate organizaţiile şi manifestările neo-legionare. Din păcate, însă, justiţia nu se foloseşte de aceste mijloace. Se pare că după anul 1989 doar un singur cetăţean român vinovat de propagarea neo-legionarismului a fost judecat până acum (aşa cum reiese din art. "Justiţia recunoaşte legalitatea mişcării legionare", apărut în "Cotidianul" din 25 august a.c.). Este simptomatic faptul că la interval de doi ani, Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România a depus două plângeri la Parchet împotriva lui Ion Coja, plângeri cărora nu li s-a dat curs în nici un fel», încheie Adrian Iancovici.

...Cât despre incredibila declaraţie a preşedintelui Traian Băsescu, aceasta a intrat deja în antologie, făcând furori pe toate continentele. Dintre reacţiile cele mai calme, politicoase şi blajine, o notăm pe aceea a lui Zeev Schwartz, preşedintele HOR. Într-o scrisoare deschisă adresată d-lui Băsescu, d. Schwartz se întreabă:

«Aţi declarat că Siria se învecinează cu Irakul, cu Libanul şi cu Palestina. Cum este posibil, d-le Preşedinte, să vă scape faptul că încă nu există nici o ţară cu numele de Palestina ... în schimb există acolo o ţară mică numită Israel, ţară cu care România are relaţii în toate domeniile ... ţară unde, la Tel Aviv, se află Ambasada Română, ţară unde funcţionează Institutul Cultural Român, ţară unde avioanele TAROM fac curse regulate ... etc. etc.?".

La cele arătate de Zeev Schwartz, să adăugăm o mică observaţie. Preşedintele Iranului, Mahmud Ahmadinejad, a declarat nu o dată că Israelul trebuie şters de pe harta pământului. D. Băsescu ete cel dintâi şef de stat din lumea ne-arabă care vorbeşte despre Israel aşa cum visează Teheranul să vorbească mâine tot globul pământesc.

Dacă, aşa cum observă Adrian Iancovici, majoritatea presei române a trecut destul de repede peste întâmplările cu pricina, pe ici-pe colo s-a găsit câte unul sau una care să tresară. Printre aceştia, ziarista Lelia Munteanu. Într-un articol din cotidianul "Gândul", intitulat "Dansul cu moartea", ea scrie (extrase):

«Pe pământul ţării lor, România, mai trăiesc aproximativ 6.000 de evrei. Au fost, înaintea celui de–al doilea război mondial, 850.000-900.000. Au prins zorii comunismului românesc în jur de 470.000. După crearea Statului Israel şi până prin 1952, au făcut alia (au plecat spre Ţara Sfântă) 130.000. Erau timpurile în care URSS spera ca Israelul să devină un stat comunist şi încuraja emigranţii din Est. Din 1966 până s-a stins, rabinul Moses Rosen a mai scos 300.000 din ţară – un negoţ trist, în care plecarea se cumpăra cu bani grei. Visul lui Rosen a fost să-i scoată pe toţi. După Revoluţie mai rămăseseră vreo 50.000. În 1996, nu mai erau decât 15.000. Ai noştri pleacă, obişnuia să spună dr. Moses Rosen, pe două căi: prin Otopeni şi prin Giurgiului. În Giurgiului e cimitirul evreiesc vandalizat săptămâna trecută.

Fusese Sukot (Sărbătoarea Corturilor), zile ale anului liturgic când canoanele mozaice interzic credincioşilor să se amestece cu morţii, să treacă poarta cimitirelor. În noaptea când a fost profanat cimitirul era Simhat Tora (Bucuria Legii). În sinagogă străluceau luminile, oamenii se veseleau, cântau „Ata horeta la-daat” („Ţi-a fost dat să vezi”), dansau cu Tora. În apropiere, cădeau sub lovituri de baros 131 de monumente funerare, pe care erau scrise în granit sau în marmură numele bunicilor, părinţilor, fraţilor lor.

Nimeni n-are pretenţia ca autorităţile să dezlege vreodată misterul. (Trăim în ţara autorilor necunoscuţi). Ieşise zilele trecute un purtător de vorbe, destul de relaxat, care ne-a explicat că „incidentul” ar putea fi opera unor puşti teribilişti. Bată-i norocu' să-i bată de neastâmpăraţi – ce determinare şi ce logistică trebuie să fi avut dracii ăia de copii! Episodul va cădea într-o fecundă uitare. Nu-s în stare Internele noastre, nu pot ei, poliţiştii de proximitate, să rezolve problema viilor, nesiguri pe strada lor şi în scara blocului lor. Credeam până ieri că măcar morţii sunt în siguranţă. Cine să le mai poarte şi morţilor de grijă?

Pe pământul patriei lor mai dansează cu Tora câteva mii de evrei români. În pământul patriei lor se odihnesc 450.000. Până când Dumnezeu va suna din marele şofar pentru toţi – trăitori sau mutaţi la cele veşnice – ar trebui să ne purtăm ca şi cum ziua de azi ar fi ultima a vieţii noastre. Ne-am iubi şi ne-am îngriji unii de alţii şi ne-am ierta mai mult.

Sunt teolog ortodox, din neam de creştini vechi şi mândri de credinţa lor strămoşească, dar barbarii care au răscolit morminte au răscolit şi mormântul tatălui meu.»

La polul opus, am găsit o reacţie în "România Mare" demnă de tot interesul. Fără să aplaude vandalismele de la Giurgiului ("nu se face, noi suntem cu legea şi democraţia"), foaia condusă de senatorul C.V. Tudor a făcut ce-a făcut şi a găsit o formulă care să arunce pisica în curtea evreilor. Mai concret, a Federaţiei condusă de d. Vainer. În plus, ca să nu se spune că se amestecă în treburile Comunităţii, comentariul respectiv a fost semnat de-un ilustru necunoscut răspunzând la numele de Eliahu Caufman; rabin Eliahu Caufman, din Israel. Să nu ne întrebaţi cine este personajul. Habar nu avem. Poate există cu-adevărat, poate că nu. Iar dacă există, prezenţa lui pe pagina întâi a "României Mari" ne arată clar ce hram de kapo poartă.

«Referitor la profanarea mormintelor din cimitirul evreiesc situat în Şoseaua Giurgiului din Bucureşti, în noaptea de 22-23 octombrie 2008 – scrie Caufman – doresc să subliniez faptul că s-a dovedit încă o dată că Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România nu e capabilă să protejeze monumentele, cimitirele evreieşti şi fiecare loc sfânt evreiesc pentru care este răspunzătoare.

Aceasta a fost încă o acţiune reprobabilă din rândul celor care au avut loc de când Parlamentul Român a trecut în mâna acestor foşti comunişti şi securişti care conduc Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România, în 2002, toate monumentele şi locurile sfinte evreieşti.

De atunci, conducerea Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România s-a ocupat să vândă şi să facă afaceri cu locurile sfinte evreieşti, aşa cum a fost dezvăluit în ziarele israeliene "Maariv", "Arba Canfot", "Mishpaha" şi "Hatzofe", sau în ziarele româneşti "Ziua", "Adevărul", "Adevărul de Vaslui" şi "Jurnalul Naţional", sau la Radio Iaşi.

Din păcate, din conducerea Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România fac parte persoane care nu au origine evreiască, cum ar fi Mircea Rond, preşedintele comunităţilor evreieşti din Focşani, Râmnicu Sărat şi Buzău, care a vândut şi închiriat cimitire la Focşani şi Râmnicu Sărat.

Din cauza lui şi a lăcomiei sale de bani (Mircea Rond a fost chemat pentru cercetări penale la poliţia din Focşani) au fost demolate şi distruse monumente evreieşti.

Domnul Sorin Rosen, un puşti de 30 de ani, se preface evreu de 10 ani, dar niciodată nu a fost convertit după cum afirmă, şi nu e de origine evreiască. El a fost pus de Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România să facă în iudaism şi în legile noastre evreieşti şmecherii comuniste din timpul lui Stalin, care s-au făcut şi sub conducerea lui Cajal şi care continuă în timpul lui Vainer. Golemul Sorin Rosen a fost trimis la învăţătură evreiască în Statele Unite după ce s-a prezentat ca evreu, când de fapt, aşa cum am menţionat mai sus, nu s-a convertit în Israel după cum afirmă, iar numele lui nu apare în convertirile rabinatului principal israelian sau ale tribunalelor religioase din Israel.

Domnul Rosen e un analfabet în tot ce se cheamă religie evreiască, nu ştie să citească ebraica nici măcar cu puncte (vocale): în timpul rugăciunii de Shabat la Templul Coral, nu a reuşit să citească din cărţile sfinte evreieşti si, spre ruşinea lui, a fost înlocuit de un evreu nereligios din Israel.

La Iaşi, dl. Rosen a ţinut de trei ori Torah invers, deoarece potlogarul acesta nici nu ştie unde încep şi unde se termină literele sfinte.

Puştiul Rosen a fost filmat de televiziune jucând jocuri de copii, precum bowling, şi îmbrăcat ca un derbedeu şi nu ca un evreu religios, făcându-se de ruşine: "hilul hashem" pentru iudaismul renumit în România prin rabini mari şi sfinţi, ca rabin Malvin, dr. rabin Nimirover, dr. rabin Alexandru Şafran şi dr. rabin Moshe David Rosen.

La situaţia aceasta s-a ajuns din cauza unor ex-comunişti din timpul lui Stalin şi a altor oameni care nu au avut nici o legătură cu iudaismul până nu au ajuns să deţină puterea economică în Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România (ca dl. Aurel Vainer, preşedintele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România în prezent, dar care şi-a ascuns originea evreiască până când a devenit preşedintele federaţiei).

Menahem Hacohen, care se prezintă ca mare rabin, nici nu era în Israel rabin adevărat şi provine din politicienii partidului nereligios al stângii israeliene, a fost deputat din partea Partidului Muncii israelian, în Parlamentul israelian. Din acest motiv, este o persoană convenabilă pentru Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România, care doreşte să păstreze un şef rabin de orientare de stânga şi nereligioasă, care schimbă legile după cum doreşte federaţia şi care nu stă în România decât câteva săptămâni pe an, dar primeşte un salariu integral de la Statul Român.

Un număr de 98 de rabini principali din Israel, care reprezintă conducerea religioasă din Israel şi din lume, mai mult de 50 de rabini care reprezintă conducerea rabinatelor din Statele Unite şi Canada, 40 de rabini care sunt în conducerea rabinatelor din Marea Britanie şi 30 de rabini care sunt în conducerea rabinatelor din Belgia au iscălit încă din ianuarie 2008 o scrisoare prin care susţin că în problema de cimitire evreieşti, monumente şi lăcaşuri sfinte, să se scoată puterea absolută din mâinile Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România şi la inspecţia celor mai sus-menţionate să participe şi Statul Român, şi organizaţia "Athra Kadisha", care este organizaţia numărul 1 de inspecţie a cimitirelor evreieşti din întreaga lume, având ca preşedinte pe rabinul David Shmidl şi ca reprezentant în România pe subsemnatul Eliahu Caufman, preşedintele Organizaţiei Evreilor în România (ce-o mai fi şi asta? – **n. red. "Minimum"**) şi cetăţean român.

Teatrul de marionete al Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România nu recunoaşte această scrisoare a marilor rabini şi, ori de câte ori este surprins la hoţie de cimitire şi falsificare de vin casher (care apoi a fost vândut cu minciuni la evreii religioşi), se protejează prin câţiva rabini-marionete din Israel (Dumnezeu ştie ce legătură este între aceştia şi Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România): Shmuel Halfert (parlamentar din Israel şi nu rabin), Yoel Tobias (de 20 de ani linge comunitatea să-l facă şef rabin), Aron Roter (încă n-am decis dacă e marionetă, timid sau prost) şi Doitch din Israel (responsabil cu supravegherea casher pe perioada Paştelui evreiesc şi vara la un hotel din România, situat în Poiana Braşov, care tremură de frica FCER şi este asociat cu Yoel Tobias la alte supravegheri de casher în Israel).

Numai un singur mare rabin a iscălit pentru aceste patru persoane, un om bătrân de 100 ani, care nu cunoaşte şmecheriile acestor patru quislings.

Statul Român, care încă din timpul comunismului şi mai mult după revoluţie are bun-simţ la iudaism, şi din greşeală a căzut în povestea de minciuni a Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, trebuie să accepte legea care trecuse de Senatul român acum mai bine de un an şi care a fost susţinută de peste 200 de rabini dintre cei mai mari din lumea evreiască, lege prin care responsabilitatea pentru locurile sfinte ale evreilor şi mai ales pentru cimitirele evreieşti trebuie să fie a Statului Român împreună cu organizaţia "Athra Kadisha" din Israel. În caz contrar, Statul Român va fi acuzat în lume pentru că a permis toate potlogăriile cu vânzări de cimitire sau stricăciune la morminte.»

(Dintr-un articol semnat Rabin Eliahu Caufman, Israel)

Dar adevăratul punct de vedere al "României Mari", rostit pe şleau şi fără ocolişuri, l-am găsit într-un articol unde nu se spune nimic despre Cimitirul Giurgiului (sau despre declaraţia preşedintelui Băsescu), însă, de fapt, se spune totul.

Avem în vedere textul intitulat "Secretele Talmudului", iscălit Vlad Hogea şi apărut în acelaşi număr cu producţia d-lui Caufman (extrase):

«La fel ca dvs., am fost convins şi eu cândva că diferenţa esenţială dintre evrei şi creştini constă în faptul că evreii credeau în Vechiul Testament, iar creştinii în Noul Testament. De fapt, adevărata „biblie" a evreilor este Talmudul. Talmudul conţine normele de drept iudaic în ceea ce priveşte relaţiile dintre evrei, dar şi dintre aceştia şi neevrei. Talmudul arată că numai evreii sunt fiinţe umane, în vreme ce neevreii sunt „goyimi" (adică „vite", sau „animale"). Vom reda în continuare câteva dintre afirmaţiile conţinute de Talmud. (Trebuie să facem precizarea că traducerea pe care o oferim cititorilor noştri este din limba engleză, şi nu din limba ebraică; totodată, garantăm autenticitatea documentelor folosite.)

1) Sanhedrin 59a: „Să ucizi un goyim este totuna cu a ucide o fiară sălbatică."

„Un goyim care îşi vâră nasul în Talmud trebuie condamnat la moarte."

2) Aboda Zara 26b: „Chiar şi cei mai buni dintre goyimi trebuie omorâţi."

3) Aboda Zara 37a: „Fata unui neevreu poate fi violată, dacă a împlinit 3 ani."

4) Tosefta. Aboda Zara B,5: „Dacă un goyim îl ucide pe un alt goyim sau pe un evreu, atunci el este răspunzător pentru aceasta. Însă dacă un evreu îl ucide pe un goyim, el nu trebuie tras la răspundere."

5) Tosefta. Aboda Zara VIII,5: „Unui goyim îi este interzis să fure, să jefuiască, să răpească femei spre a le face sclave de la un goyim sau de la un evreu. Însă unui evreu nu îi este interzis să ia toate acestea de la un goyim."

6) Schabouth Hag. 6d: „Evreii pot jura strâmb, folosind cuvinte viclene."

7) Hilkkoth Akum X1: „Să nu salvezi un goyim, chiar dacă ar fi în primejdie de moarte." „Să nu arăţi milă faţă de goyimi."

8) Baba Necia 114,6: „Evreii sunt fiinţe umane. Celelalte Naţiuni ale lumii nu au o esenţă umană, ci una animală."

9) Nidrasch Talpioth 225-L: „Iehova i-a conceput pe neevrei într-o formă umanoidă, pentru ca evreii să nu fie nevoiţi să fie slujiţi de animale. Neevreul este în consecinţă un animal cu aparenţă umanoidă condamnat să-l slujească pe evreu zi şi noapte."

10) Schulchan Aruch, Choszen Hamiszpat 348: „Toate averile celorlalte Naţiuni i se cuvin Naţiunii evreieşti care, în consecinţă, este îndreptăţită să le ia în stăpânire fără nici un fel de scrupule."

11) Schulcan Aruch, Johre Deah, 122: „Unui evreu îi este interzis să bea dintr-un pahar de vin atins de un neevreu, întrucât acea atingere a murdărit vinul."

12) Szaaloth-Utszabot, Cartea lui Jore Dia 17: „Evreul poate şi trebuie să jure strâmb, atunci când un goyim îl întreabă dacă scrierile

noastre conţin ceva împotriva neevreilor."

13) . 92, 1: „Dumnezeu le-a dat evreilor putere asupra averilor şi sângelui tuturor Naţiunilor.“

14) Kethuboth 3b: „Sămânţa goymilor este la fel cu aceea a fiarelor sălbatice.“

15) În Zohar 1, 25b: „Evreii care fac bine unui goyim... nu se vor mai scula din morţi.“

16) Babha Kama 113b: „Este permis să-l înşeli pe un goyim.“

17) Babha Kama 113a: „Când un evreu şi un goyim vin la judecată în instanţă, atunci să dai câştig de cauză evreului.“

18) Choschen Hamm. 425, 5: „Un evreu poate păstra orice lucru găsit, dacă acesta aparţine unui goyim.“

19) Iore Dea 178, 1: „Neevreii care nu ne sunt duşmani nu trebuie omorâţi direct, dar nici salvaţi dacă se află în pericol de moarte. De exemplu dacă vezi că unul dintre ei a căzut în mare, să nu îl tragi afară decât dacă îţi promite că o să-ţi dea bani.“

20) Libbre David 37: „A-i vorbi unui goyim despre relaţiile noastre de natură religioasă este echivalent cu a-i ucide pe toţi evreii, întrucât goyimii ne-ar omorî imediat dacă ar şti preceptele noastre cu privire la ei."

Comentariile sunt de prisos. Acum este clar pentru toată lumea de ce Oculta Transnaţională a încercat să menţină tăcerea asupra acestor teribile secrete ale Conspiraţiei Talmudice...»

(Dintr-un articol de Vlad Hogea; în "România Mare", octombrie 2008)

Am ajuns la sfârşit şi ne punem întrebarea: cum au trăit prietenii noştri *evenimentele din octombrie?* Au reuşit aceste evenimente –uşor de prevăzut, de altfel, de-o minte raţională – să schimbe ceva din felul lor de a gândi viaţa din România de azi? Au reuşit aceste *evenimente din octombrie* să modifice felul lor de a trăi?

Se pare că da. Într-un articol din "Realitatea evreiască", scriitorul Dorel Dorian – una din figurile cele mai reprezentative ale *tribului* – face o adevărată confesiune în legătură cu subiectul:

«Ani la rând am fost minţit şi m–am minţit eu însumi crezând sau admiţând, din considerente de salvare a imaginii unor români de bine, pentru că există şi oameni de bine, scriind în paginile acestei reviste, lăsându-i şi pe alţii să repete naivitatea aberantă, conform căreia toate zvasticile care apar sistematic de ani de zile pe zidurile unor clădiri ale Federaţiei noastre, dar şi în centrul Capitalei şi pe zidurile universităţilor, sunt opera unor nebuni. Printre bestii există şi nebuni... nici bestiile n-au reuşit să excludă nebunii, nici invers. Cei mai vinovaţi erau nevolnicii străzilor şi copiii fără supraveghere din familii dezaxate. Dezaxate de cine? Şi existând dezaxaţi, nu s-ar cuveni să fie şi ei ocrotiţi de oprobriul jigodiilor extremiste, xenofobe şi antisemite care şi-i iau drept pavăză? Până când?

Am refuzat cu îndârjire această întrebare, deşi ştiam foarte bine că miile de morţi în accidente rutiere, stradale, în conflicte inter-mafiote sunt combătute prin legi şi prin legi respectate. Speram, ca un naiv incurabil, că epidemiile de ură pot fi eradicate vreodată precum variola sau străvechea ciumă bubonică. Medicina, da, mai face încă minuni. Păzitorii ordinii publice – nu. Organele de poliţie, anchetă, procuratură, judiciare n-au anchetat până azi nici un xenofob bestial. Ce-au aşteptat? Să fie profanate până şi cimitirele evreieşti, să fie devastate mormintele şi monumentele?!

Nu sunt răzbunător... Nu vreau ca cei vinovaţi să fie plimbaţi în cuşti, bine închise, prin pieţele publice, nu vreau să sufere nici a zecea parte din cât suferim noi când vedem mormintele părinţilor ori fraţilor noştri zdrobite fără milă. Sunt gata să-i şi iert pe cei care se autodenunţă. Şi dacă nu se mai poate face nimic cu cei care ne ameninţă că data viitoare vor face un Holocaust şi mai adevărat decât cel cu şase milioane de morţi, să ni se spună măcar... "singura salvare ar fi să vă sinucideţi! o să ne oferiţi câte o victimă pe lună pentru o lapidare publică sau un autodafé".

Nu, nu sunt nici pesimist! Trăiesc în această ţară, împreună cu părinţii, străbunii şi străbunii părinţilor mei de sute şi sute de ani. Am avut şi am prieteni români şi creştini de care mă leagă totul... De asta am şi rămas alături de ei. Am încredere în ei.

Am vorbit în aceste zile la telefon cu cei mai prestigioşi publicişti ai ţării, cu oameni de cultură, cu bunii mei profesori care mai sunt în viaţă, cu copiii şi cu nepoţii lor... Ei sunt liniştea mea. Dar şi ei sunt periclitaţi. După ce au fost omorâţi primii evrei în România, au murit în anii fascismului şi variatelor totalitarisme şi oameni de cultură, mari profesori întru eternitate precum şi prim-miniştri ai ţării... În anii Holocaustului au murit nu numai sute de mii de evrei, în Transnistra sau la Auschwitz, au murit şi sute de mii de soldaţi... Pe fronturile războaielor din 1877, ca şi în Marele Razboi de Reîntregire, evreii, fără să fie recunoscuţi ca fiind cetăţeni ai acestui pământ, s–au înscris voluntari în armata României, cu mii şi mii de jertfe omeneşti.

Ştiu tot atât de bine că au fost şi pot fi oricând şi evrei încriminaţi pentru păcate şi vinovaţi de neiertat.

Acum, însă, e altceva. Mai sunt în România vreo şase mii de evrei şi alte vreo două-trei mii cu un străbun evreu, mai sunt şi oameni intraţi prin însăşi voinţa lor în alte comunităţi religioase. Dar cu morţii noştri ce-aveţi? Cu toţi cei înmormântaţi de-a lungul secolelor în cele peste opt sute de cimitire evreieşti? Din cele o mie de sinagogi de altădată au mai rămas mai puţin de o sută... Ura – şi până când? – le va urmări aneantizarea?! Un singur lucru hotărât nu-l vreau. Să se tacă din nou! Să se închidă din nou dosarele celor implicaţi în atrocităţile profanărilor, cu riscul neluării în seamă a recentelor avertismente antisemite, aproape din toate ţările Europei. Există un Dumnezeu al iertării. Există şi un Dumnezeu al dreptăţii... Doamne, ca de atâtea şi atâtea ori în istoria poporului nostru evreu, ajută-ne din nou! Învaţă-ne, măcar, cum sa ne autoapărăm.

P.S.: Fraţilor noştri din Israel, eroi temerari ai propriei lor supravieţuiri, cum să le explicăm răbdarea sau mai curând orbirea şi răbdarea noastră fără margini?»

Nota redacţiei "Minimum":

Nu e nevoie, iubite Dorel Dorian, de nici o explicaţie. Dacă în loc să trăim astăzi la Ierusalim, Tel Aviv sau Haifa, ne-am fi aflat, cu casa, ca şi tine, la doi paşi de Şoseaua Giurgiului (sau de Cotroceni), am fi fost stăpâniţi de o orbire şi o răbdare fără de margini. Până la un punct, desigur. Până astăzi, adică.

P.S. I: Evenimentul mondial nr. 1 al lunii trecute l-au constituit, fără îndoială, alegerile prezidenţiale din Statele Unite, încheiate, după cum se ştie, cu victoria candidatului democrat Barak Obama.

La rubrica "E o lume", corespondentul lui "Minimum" la New York, Radu Hervian, ne transmite cum a perceput el, acolo în Manhattan, marea premieră socială: instalarea primului preşedinte de culoare în biroul oval de la Casa Albă. Opinia sa despre Obama, una peste alta, este favorabilă.

Aici, în Israel, reacţiile au fost mai altfel. Iar unii, precum ziarista Caroline B. Glick, de la "Jerusalem Post", nu se sfiesc să-şi exprime îngrijorarea privind relaţiile viitoare dintre noi şi super-puterea de peste ocean.

Extrase dintr-un articol publicat în "Jerusalem Post":

«Preşedintele ales al SUA, Barack Obama, s-a străduit să păstreze un "profil scăzut" în perioada aceasta de tranziţie până la instalarea sa la Casa Albă, din luna ianuarie. Dar în timp ce Obama a precizat că SUA are un singur preşedinte în această perioadă, colaboratorii şi consilierii săi s-au grăbit să semnaleze că el are de gând, de îndată ce îşi ia funcţia în primire, să facă schimbări serioase în politica externă americană.

Cu câteva luni în urmă, pe când Obama lupta pentru a obţine investitura Partidului Democrat, colaboratorii săi au pus la dispoziţia ziarului "Washington Post" o listă cu consilierii lui Obama în materie de politică externă. Lista a provocat numeroase discuţii în cercurile politice, şi în special în rândurile celor care sprijină alianţa dintre SUA şi Israel. Lista în cauză cuprindea nume precum Zbigniew Brzezinski, fost consilier pentru securitatea naţională al preşedintelui Jimmy Carter, şi Robert Malley, unul din asistenţii preşedintelui Bill Clinton, specialist în problemele Orientului Mijlociu. Amândoi sunt profund ostili Israelului şi au cerut în repetate rânduri ruperea alianţei strategice a SUA cu Israelul.

După publicarea acestei liste, în lunile următoare, şefii campaniei lui Obama au făcut eforturi serioase pentru a-l *distanţa* pe candidat de sus-amintitele persoane şi a-l prezenta ca pe un candidat *centrist* (care nu favorizează nici o parte implicată în conflictul arabo-israelian).

Brzezinski a fost dat la o parte în februarie, după ce, aflat în fruntea unei delegaţii, s-a întâlnit în Siria cu preşedintele Bashar Assad. Scopul acestei călătorii "de documentare" a fost acela de a ataca administraţia Bush pentru refuzul acesteia de a încheia o alianţă cu Siria.

Malley s-a manifestat ca unul din cei mai mari susţinători americani ai terorismului palestinian împotriva Israelului. Imediat după eşecul conferinţei de pace de la Camp David, din anul 2000, Malley a inventat versiunea palestiniană despre felul cum s-a desfăşurat conferinţa. În vreme ce Clinton, primul ministru israelian din epocă, Ehud Barak, şi ambasadorul Dennis Ross, negociatorul şef american, au declarat cu toţii că Yasser Arafat a sabotat şansele de pace, refuzând oferta lui Barak privind înfiinţarea unui stat palestinian, Malley a susţinut, fără nici un temei, că Israelul trebuie condamnat pentru eşecul convorbirilor.

În anii ce-au urmat, el s-a ocupat fără încetare de condamnarea Israelului. El insistă că nu numai agresiunea palestiniană, ci şi atacurile sirienilor, libanezilor şi iranienilor împotriva Israelului au avut loc toate din vina Israelului. Responsabilii campaniei lui Obama s–au distanţat de Malley în luna mai, după ce ziarul "Times" din Londra dezvăluise că el se întâlneşte cu regularitate cu şefii organizaţiei teroriste Hamas.

Cu cât se apropia data alegerilor, cu atât oamenii lui Obama făceau eforturi tot mai mari pentru a-l prezenta pe candidat ca pe un moderat în materie de politică internaţională. Un expert cunoscut ca moderat, precum Dennis Ross, a fost plimbat zi de zi prin faţa jurnaliştilor, făcând declaraţii în acest sens. Atât Obama cât şi colaboratorii săi insistau că senatorul vrea o alianţă puternică între SUA şi Israel.

Dar acum, după ce campania a luat sfârşit, se pare că, aşa cum avertizează unii, paşii făcuţi de Obama înspre centru à propos de problemele Orientului Mijlociu n-au fost altceva decât o tactică electorală menită a camufla adevăratele gânduri ale candidatului.

Două zile după alegerea lui Obama, ziaristul David Ignatius, de la "Washington Post", ne-a oferit câteva puncte de reper privind politica externă a noului preşedinte. Bazându-se pe date obţinute atât de la Brzezinski cât şi de la responsabilii campaniei lui Obama, Ignatius scrie că, după toate probabilităţile, politica externă a lui Obama se va deosebi de cea a lui Bush în două privinţe: Israelul şi Iranul. Obama, susţine el, va exercita de la început mari presiuni asupra Israelului pentru a-l face să cadă la înţelegere cu palestinienii. Cât despre Iran, Obama plănuieşte să îmbunătăţească fără întârziere relaţiile cu ayatollahii care lucrează de zor pentru fabricarea armelor nucleare.

De asemenea, aşa cum s-a aflat, mai sus-amintitul Malley a zburat, în secret, imdiat după victoria lui Obama, la Cairo şi Damasc pentru a le aduce la cunoştinţă preşedinţilor Mubarak şi Assad că "administraţia Obama va acorda cea mai mare atenţie intereselor egiptene şi siriene".

În aceeaşi ordine de idei, unul din conducătorii Hamasului, Ahmad Yusef, a declarat ziarului "Al-Hayat" din Londra că în lunile dinaintea alegerilor, consilierii lui Obama au avut numeroase contacte cu liderii organizaţiei teroriste din Gaza, cerând însă ca întâlnirile să rămână secrete, pentru a nu lovi în şansele lui Obama de a fi ales.

Dar mai îngrijorătoare decât toate acestea sunt declaraţiile consilierilor lui Obama, potrivit cărora noul preşedinte vrea să stabilească fără întârziere contacte directe cu Iranul. Zilele trecute "Washington Post" anunţa că Obama ţine să cadă urgent de acord cu Iranul în legătură cu Afganistanul.

Politica lui Obama în curs de cristalizare faţă de Iran et co., pe de o parte, şi Israel, pe de altă parte, poate să pricinuiască statului evreu un rău imens.

Silind Israelul să cedeze pământuri Siriei şi palestinienilor, Obama va oferi Iranului noi teritorii de unde să atace Israelul atât prin cei din subordinea sa, cât şi prin arsenalul său balistic în plină dezvoltare. Îmbrăţişând regimul sirian, în ciuda sprijinului pe care acesta îl dă terorismului, a eforturilor sale pentru proliferarea armei nucleare, a modului cum sabotează necontenit independenţa Libanului, administraţia Obama va încuraja Siria să submineze şi mai mult regimurile din Liban şi Irak şi, bineînţeles, să-şi consolideze şi mai mult legăturile cu Iranul.

Cât despre convorbirile directe cu Iranul propriu-zis, întrebarea care se pune sună aşa: ce anume ar putea Obama să ofere Teheranului în schimbul renunţării la programul său nuclear, ce lucru pe care Bush nu a apucat să-l ofere?

Ceea ce poate el oferi este Israelul.»

În lumina analizei de mai sus din "Jerusalem Post", ar trebui să privim miza viitoarelor alegeri de la noi (10 februarie 2009) cu alţi ochi decât până în prezent. E-adevărat că, de când se ştie, Israelul a avut de înfruntat întâi şi-ntâi o problemă existenţială: dorinţa duşmanului de a şterge statul evreu de pe harta lumii. Dar şi în 1948, şi în 1967 şi în 1973 şi mai târziu, ne-am bizuit, într-o măsură mai mare sau mai mică pe sprijinul Statelor Unite. Sau, în momentele când relaţiile cu Washingtonul erau mai "reci", cel puţin pe un soi de indiferenţă faţă de soarta noastră. Astăzi, însă, a apărut *posibilitatea* (ca să nu spunem probabilitatea) ca atitudinea Marelui Aliat faţă de noi să se schimbe. Şi nu în bine.

De aceea, s-ar cuveni ca până în februarie să ne gândim niţel (preferabil cu capul) şi să găsim răspuns la întrebarea: cine, dintre toate partidele politice, poate mai bine să ţină piept, în acelaşi timp, şi ameninţărilor arabe de zi cu zi (şi noapte de noapte), şi crizei financiare care ne terorizează pe toţi, într-un chip sau altul, dar şi trădării prietenului care la nevoie se cunoaşte?

P.S. II: S-a făcut mare caz de declaraţia lui Ehud Olmert care, aflat în degringoladă (mandatul său se încheie după alegerile de la 10 februarie, iar poliţia e pe cale să înainteze un act grav de acuzare à propos de afacerile cunoscutului politician), a găsit de cuviinţă, de parcă supărarea sa pe sat l-ar fi orbit, să ceară retragerea Israelului din toate *teritoriile*, inclusiv din Ierusalimul de Răsărit. Vom mai discuta despre această *ieşire*.

Până atunci, să reţinem un banc care circulă pe seama personajului. Pe zidurile unei clădiri din Capitală, cineva a lipit noaptea două afişe.

Pe primul dintre ele se poate citi: Olmert: să renunţăm la jumătate din Ierusalim!

Pe cel de-al doilea stă scris: Ierusalim: să renunţăm la jumătate din Olmert!

Italia: Fostul preşedinte a smuls vălurile! (Îngăduindu-ne să vedem, uluiţi, ce înseamnă Occidentul din zilele noastre)

În definitiv, Jihadul global şi reacţia înfricoşată a Occidentului la ofensiva Islamului împotriva civilizaţiei sunt legate direct şi nemijlo-

Francesco Cossiga: și noi vă salutăm!

cit de ura față de evrei. Acest adevăr, pe care de altfel mulți l-au înțeles, a fost dezvăluit în toată amploarea și hidoșenia lui de fostul președinte al Italiei, Francesco Cossiga, actualmente senator pe viață.

Într-o scrisoare adresată nu de mult ziarului "Corriere della Sera", Cossiga a recunoscut că la începutul anilor 1970, primul ministru italian din acea vreme, Aldo Moro, a iscălit o înțelegere cu OEP-ul lui Yasser Arafat și alte organizații de acest fel, care acorda palestinienilor dreptul să introducă teroriști, să aducă armament și să organizeze baze militare pe teritoriul Italiei, cu condiția să nu atace obiective italiene sau interesele italiene din străinătate. Cossiga a recunoscut de asemenea că chiar și atunci când palestinienii uciseseră italieni, guvernul de la Roma nu s-a atins de ei, continuând să-i protejeze.

Cossiga a dezvăluit pentru prima oară că cel mai mare atac terorist de pe solul italian – bombardarea gării din Bologna în 1980, soldată cu 85 de morți – a fost opera teroriștilor din organizația "Frontul Popular pentru Eliberarea Palestinei", a lui George Habash, organizație afiliată la OEP.

În momentul atentatului, Cossiga era primul ministru al Italiei. Imediat după explozie el i-a acuzat de crimă pe neo-fasciștii italieni.

(Din "Jerusalem Post", 2008)

Somalia (dar și alte țări la fel de calde): Ce se întâmplă dacă îți înșeli bărbatul

«Aisho Ibrahim Dhuhulow, o femeie somaleză condamnată pentru adulter, a avut parte de o moarte groaznică – îngropată în pământ până la gât, apoi ucisă cu pietre de o mulțime de bărbați. Pedeapsa a fost decisă de un tribunal religios islamic din orașul Kismayo, controlat de rebelii islamiști. Șeful tribunalului, Sheik Hayakallah, a pretins chiar că femeia a fost cea care, recunoscându-și greșeala, a cerut să moară în acest fel.

Execuțiile cu pietre sunt frecvente în țările sau regiunile unde se aplică legea islamică – Sharia, cel mai notabil exemplu fiind Iranul.»

(Din ziarul "Cancan", București 2008)

Nota Redacției "Minimum": În această ordine de idei, amintim propunerea arhiepiscopului de Canterbury, șeful bisericii anglicane, ca, pentru îmbunătățirea relațiilor cu imigranții musulmani, guvernul de la Londra să fie de acord cu aplicarea câtorva din principiile *Shariei* pe teritoriul Marii Britanii.

Foarte bine! Să se aplice. Pentru ca englezoaicele să-și bage mințile-n cap și să nu-și mai înșele bărbații cu tot felul de bagabonți de prin *pub*-uri.

Statele Unite: S-a terminat cu rasismul? Potoliți-vă, nu e chiar așa...

«Se pare că există sentimente colective a căror dimensiune rămâne constantă, oricât de mult s-ar modifica realitatea de unde se inspiră. Comentatorii campaniei electorale din SUA văd în victoriile senatorului de culoare Barak Obama dovada rezolvării problemei rasiale, care a marcat istoria țării.

Ceea ce se observă în viața cotidiană este sentimentul tot mai puțin ascuns de latinofobie: „ambianța ostilă cu care este confruntată o comunitate de peste 45 de milioane de membri“ (săptămânalul columbian Cambio). Și editorialistul argentinian Andrés Oppenheimer denunță „creșterea isteriei în raport cu emigranții, încurajată de posturi de televiziune iresponsabile“. În cartea sa "His Panic", jurnalistul Geraldo Rivera afirmă că „hispanicii au devenit negrii de odinioară: sunt atacați pentru că pielea lor are altă culoare, fără să se facă deosebiri între cei legali și cei ilegali“. O organizație americană specializată în observarea grupurilor rasiste afirmă că numărul crimelor împotriva cetăţenilor latino a crescut cu 35% între 2003 şi 2006. Un asemenea grup – "Federation for American Immigration Reform" (FAIR) – este luat în serios de presă şi de Congres, deşi unele dintre organizaţiile componente afirmă supremaţia rasei albe. Ideile au şi aplicaţii practice: sunt citate propunerile unei organizaţii anti-imigranţi de a „steriliza femeile mexicane şi de a plasa mine la frontiera cu Mexicul".

E adevărat că numărul mare de imigranţi clandestini este de natură să neliniştească autorităţile pentru că traficul de persoane şi de droguri, presiunea pe serviciile de sănătate şi pe cele sociale îşi au rădăcinile în această realitate. Numai că ilegalii îşi văd de treburile lor, în timp ce „legalii" suportă privirile piezişe (şi nu numai) ale „băştinaşilor".»

(Dintr-un articol de Magdalena Boiangiu; în "Dilema veche", Bucureşti 2008)

Islamul: Ce facem cu creştinii (atunci când ne dă mâna)

«Pe 3 iunie 2007, preotul caldeean Ragheed Ganni şi trei diaconi au fost ucişi de extremiştii islamici la Mosul, în Irak. Înainte de a fi executaţi, au fost informaţi că vor fi cruţaţi, cu condiţia convertirii la islam. Au refuzat cu toţii. Ganni şi colegii săi sunt doar câţiva dintre numeroşii irakieni ucişi din 2003 până acum pentru simplul motiv că sunt creştini. În plus, mii de creştini au fost expulzaţi din casele lor, hărţuiţi, bătuţi, violaţi şi obligaţi să se convertească la islam, ceea ce a dus la un adevărat exod. Comunitatea creştină din Irak se află la limita dispariţiei. Alte minorităţi religioase au fost de asemenea persecutate, inclusiv iaziţii din nord şi micuţa comunitate mandeeană din sud.

(*Mandeenismul* este o religie care combină elemente de mozaism, creştinism şi mahomedanism, respingând însă preceptele centrale ale tuturor acestor religii. Mandeenii recunosc ca profeţi pe Adam, Abel, Set, Noe, Avraam şi, mai ales, pe Ioan Botezătorul. Ei cred că Abraham, Moise, Isus Cristos şi Mohamed au fost cu toţii falşi profeţi.

Iazidismul este o religie originară din Orientul Mijlociu, cu rădăcini în zoroastrism. Iaziţii sunt etnici kurzi şi trăiesc concentraţi în zona Mosul din nordul Irakului. Mai există comunităţi mici de iaziţi în Transcaucazia, Turcia şi Siria, dar acestea au fost afectate de emigraţia masivă de după 1990 spre Europa, mai ales spre Germania. Comunităţile lor sunt închise, mariajul cu alte grupuri, inclusiv alţi kurzi, este prohibit şi nu acceptă convertiri. Ei spun că sunt urmaşii direcţi ai lui Adam.)

Majoritatea creştinilor irakieni sunt caldo-asirieni, un grup ce reuneşte câteva secte creştine, printre care catolici caldeeni (cei mai mulţi) şi două facţiuni ale Bisericii asiriene de Est. De asemenea, în Irak se mai găsesc armeni catolici şi ortodocşi, precum şi câţiva anglicani şi protestanţi. În ajunul invaziei aliate din 2003, numărul creştinilor era estimat între o jumătate de milion şi 800.000. Perioada violentă şi anarhică care a urmat invaziei s-a dovedit dezastruoasă pentru ei; unele estimări arată că în ultimii patru ani populaţia creştină din Irak s-a înjumătăţit.

Deşi bombardarea bisericilor este reflectată în media, asasinările şi răpirile trec aproape neobservate. Recent totuşi, s-a scris pe larg despre expulzările şi hărţuirile masive la care au fost supuşi creştinii în cartierul al-Daura, din sudul Bagdadului. „Statul Islamic Irak", un grup terorist sunnit aflat sub um-

MAMAIA מאַמאַיַה
Restaurant
românesc
Grătar – pescărie
Aer condiţionat, ambianţă plăcută, serviciu conştiincios, preţuri moderate.
Deschis zilnic între orele 12-24.
Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784
Vorbim şi româneşte.
În fiecare sâmbătă seară vă oferim muzica anilor '60.
Cei care vin cu acest anunţ vor fi serviţi cu un pahar de vin de calitate la bar
TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

brela Al-Qaeda, a ordonat creştinilor rezidenţi în Al-Daura să plătească *jizya*, o taxă islamică care era impusă în trecut non-musulmanilor. Banii ar urma să fie folosiţi chiar pentru finanţarea acţiunilor care ameninţă comunitatea creştină. 70% dintre creştinii din cartierul respectiv şi-au părăsit casele.

Tot „Statul Islamic Irak“ este grupul care a distribuit fluturaşi de revendicare la scurt timp după un atac oribil împotriva a două sate de iaziţi. Conform organizaţiei irakiene Red Crescent, masacrul a lăsat în urmă 500 de morţi, cel mai mare număr de morţi într-un singur eveniment, de când a început războiul, şi 1500 de oameni fără locuinţe. Iaziţii şi mandeenii, două comunităţi religioase care nu sunt nici creştine, nici musulmane, au suferit îngrozitor din cauza extremiştilor musulmani.

Din păcate, violenţa contra creştinilor devine o realitate cotidiană. Este important să înţelegem că în prezent creştinii din Irak nu suferă pur şi simplu din cauza violenţei generale şi a anarhiei care afectează ţara, ci sunt atacaţi pentru simplul motiv de a fi creştini, atât de către islamişti, cât şi de bande de criminali. În timp ce teroriştii islamişti au ca scop curăţirea Irakului de „necredincioşi“, criminalii urmăresc exploatarea aşa-zisei bogăţii a creştinilor. Mulţi creştini din clasa de mijloc au sărăcit deoarece au plătit sume exorbitante pentru răscumpărarea membrilor de familie răpiţi – unii dintre ei fiind ucişi oricum.

Deşi creştinii au mai fost persecutaţi de musulmani şi în trecut, atacul furibund la care sunt supuşi în prezent a condus la un lucru fără precedent în istoria Mesopotamiei: creştinii trebuie să-şi ascundă identitatea pentru a evita hărţuirea sau chiar moartea. Femeile creştine poartă hijab, iar cei care aveau nume creştine uşor de recunoscut au început să şi le schimbe. Creştinii sunt forţaţi să înlăture crucea de pe biserici sau din interiorul acestora, iar cruciuliţele purtate ca bijuterii au dispărut de pe străzi.

Slujbele bisericeşti sunt anulate cu regularitate; iar atunci când se ţin, foarte mulţi enoriaşi sunt prea speriaţi ca să participe la ele. În timpul alegerilor parlamentare, partidele caldeeano-asiriene nu au îndrăznit să susţină o campanie electorală publică, de teamă că ar putea fi percepută ca provocatoare. Pericolul fizic îi urmăreşte pe creştini pretutindeni; grupurile islamice au lansat operaţiuni de epurare împotriva enclavelor creştine, în aproape toate oraşele irakiene. Creştinii sunt atacaţi atât de sunniţi, cât şi de şiiţi. Deşi mulţi au căutat adăpost în nordul controlat de kurzi, pentru cei mai mulţi dintre ei nu există altă opţiune decât să părăsească ţara.

Dar nu numai teroriştii îi atacă pe creştini. O atitudine anticreştină a fost mereu prezentă în mod latent în rândul populaţiei musulmane, iar acum se manifestă deschis. S-au înregistrat cazuri de musulmani neafiliaţi la nici o organizaţie, care şi–au denunţat vecinii creştini sau au refuzat să plătească datoriile financiare faţă de creştini. *Fatwele* care autorizează preluarea proprietăţilor abandonate de creştini îi încurajează pe musulmani să forţeze plecarea în exil a vecinilor lor, în timp ce zvonurile privind „colaborarea“ creştinilor cu forţele de ocupaţie încurajează violenţa împotriva lor. Acest lucru face parte din islamizarea generală care a cuprins Irakul, stârnindu-i pe musulmanii obişnuiţi împotriva compatrioţilor creştini, care sunt demascaţi ca fiind „necuraţi“ şi „cruciaţi“.»

(Dintr-un articol din "Dilema veche" – Bucureşti, 2008 – de Rayyan Al-Shawaf, scriitor şi jurnalist în Beirut, Liban. O primă versiune a acestui articol a fost publicată în ziarul libanez "Daily Star" în iulie. Obligat de noile violenţe comise în august, autorul a adus povestea la zi pentru cititorii români.)

Marea Britanie: O idee bună: să-i spălăm pe cei spălaţi

«Săptămânalul britanic "Mail on Sunday" dezvăluie că psihologii angajaţi în serviciul britanic de penitenciare vor încerca să "deprogrameze" deţinuţii musulmani extremişti de convingerile lor politice, folosind metode şi terapii controversate. Terapiile experimentale sunt dezvoltate de o unitate specială înfiinţată la începutul anului 2008 de Ministerul Justiţiei şi vor constitui una dintre strategiile destinate combaterii extremismului islamic în închisori.

În Marea Britanie există 90 de deţinuţi musulmani închişi pentru infracţiuni teroriste şi guvernul se teme că aceştia vor încerca să popularizeze latura violentă a Islamului.»

(După "Cotidianul", Bucureşti 2008)

Malica Schechter

În momentul când trimitem revista la tipar, am aflat – cu adâncă durere – de încetarea din viaţă, în urma unei lungi şi chinuitoare maladii, la spitalul "Ichilov" din Tel Aviv, a prietenei noastre

MALICA SCHECHTER

(de la Teatrul Cameri)
soţia regretatului scriitor
I. Schechter

Îi îmbrăţişăm pe Gad Schechter, fiul, şi pe ceilalţi membri ai familiei, rugându-i să primească sincerele noastre condoleanţe şi să ştie că suntem alături de ei.

Minimum

Ne place...

...Nu ne place

Nu ne place că...

...șeicul Saleh-al-Luhaidan, cea mai mare autoritate religioasă din Arabia Saudită, a declarat de curând că este permis să-i ucizi pe cetățenii care vizionează la televiziune, prin satelit, posturi unde se difuzează filme pornografice.

Ne place că...

...ministrul francez de Externe Bernard Kouchner a cerut ca Uniunea Europeană să verifice cum a cheltuit Autoritatea Palestiniană cele 7,7 miliarde de dolari primiți ca ajutor în ultimii ani, întrucât la Bruxelles s-au adunat numeroase dovezi din care reiese că 40% din bani au intrat în buzunarele șefilor de la Ramallah, cu alți 40% s-au achiziționat rachete destinate a fi utilizate împotriva Israelului, iar cu restul de 20% s-au plătit salariile activiștilor din Fatah.

Nu ne place că...

...poliția bucureșteană nu i-a arestat nici până astăzi pe huliganii care au vandalizat Cimitirul Giurgiului, distrugând peste 130 de morminte.

Ne place că...

...deputatul Efraim Sneh, care se pregătește să înființeze un nou partid politic, de centru-stânga, a declarat următoarele în legătură cu Iranul: "Prima rundă a războiului cu Iranul și sateliții săi a constituit-o lansarea de rachete din Gaza. A doua rundă a reprezentat-o războiul din Liban din 2006. Runda a treia este aproape inevitabilă... Diplomația nu va folosi la nimic. Lumea trebuie să înțeleagă că dacă Iranului nu i se aplică sancțiuni serioase, Israelul este pregătit să acționeze în mod corespunzător. Trebuie să fim gata (pentru această eventualitate). Eu nu pledez pentru o acțiune militară. Noi trebuie să facem tot ce e posibil pentru a evita o asemenea acțiune, dar dacă comunitatea internațională nu reușește să-i oprească pe iranieni, trebuie să luăm în considerare cu toată seriozitatea această opțiune și, în consecință, să fim pregătiți. Dacă nu avem această opțiune, nimeni nu ne va lua în serios".

Ne place că...

...vorbind despre obsesia *dietei*, care bântuie pretutindenea (inclusiv la noi), și de sfaturile specialiștilor care se bat cap în cap, filozoful Andrei Pleșu s-a legat, într–un articol din "Adevărul literar și artistic", de "inconsecvențele spectaculoase ale dieteticii moderne care, de la an la an, își modifică discursul, fără complexe:

«*Untul e când bun când rău, vinul roșu e când mai bun când mai rău decât vinul alb, untura e când bună când rea, fructele când bune când periculoase, lactatele – când paradisiace când riscante, uleiul de măsline când bun (pentru greci și italieni) când rău (pentru continentalii nemediteraneeni).*

Teoriile mi se par la fel de bezmetice ca și sfaturile concrete. Cineva spune, de pildă, că a bea lapte după faza alăptării infantile (când suptul e legitim) e a face ceva contra naturii. Altcineva concede că se pot mânca sarmale, cu condiția să fie nefierte.

Andrei Pleșu: ne-ai luat vorba din gură

Un mic dejun sănătos e descris în termeni, după mine, apocaliptici: bei, la trezire, un litru și jumătate de lichid, după care înghiți patru mere, două pere, trei portocale, patru kiwi și două banane! Nu pot decât să anticipez o devastatoare colită. Și să întreb, cu inocența copilăriei: de ce?

La sfârșitul unui film documentar despre dietă, am văzut, cândva, un țăran cretan de 92 de ani dezvăluind, laconic, secretul longevității sale: "Nu mănânc decât trei lucruri: berbec, brânză și rachiu". "Și cu vegetalele cum rămâne?" "Alea sunt pentru capre!".»

Nu ne place că...

...numărul bărbaților căsătoriți care studiază într-un Kolel (institut talmudic pentru oameni căsătoriți) a ajuns la 63.000 de elevi. Un nou record în materie! (În 1998 erau 38.000 de asemenea elevi). Nu ne place, de asemenea, că dacă punem la socoteală pe cei din ieshivoturile superioare (pentru celibatarii de peste 18 ani), ajungem la concluzia că Ministerul Educației subvenționează cca. 95.000 de studenți de peste 18 ani; nu ne place, mai ales, că din cauza acestor absențe din câmpul muncii, țara pierde între 5 și 10 miliarde de shkalim pe an din PNB (Produsul Național Brut); dar cel mai mult și mai mult nu ne place că toți acești jmecheri își râd în barbă de noi, luându-ne de fraieri, dacă nu chiar tâmpiți de–a binelea, fiindcă impozitele plătite de noi statului se duc pe întreținerea lor...

Ne place că...

...Ilan Greilsammer, profesor la Universitatea Bar Ilan din Tel Aviv și colaborator permanent al revistei "l'Arche", aflat cu ocazia anului shabatic în capitala Franței, a publicat în ultimul număr al cunscutului lunar un sfat adresat turiștilor israelieni de la Paris: "La noi – scrie I. G. – când te adresezi cuiva – un negustor, un polițist, un șofer de autobuz – începi cu un "sliha" (scuzați-mă), după care îl întrebi ce poftești. Or, am constatat foarte repede că după ce începeam fraza cu "excusez-moi", o exprimare pe care o găsesc foarte politicoasă, mă trezeam cu o privire încruntată din partea interlocutorului meu; uitându-se drept în ochii mei, îmi tăia vorba cu un ton destul de rece, spunându-mi "Bonjour, monsieur"; și încet-încet am ajuns să înțeleg cât de mult francezii (toți francezii) țineau ca oamenii să le spună, înainte de orice, "bonjour". În consecință, am explicat copiilor mei uluiți să o lase mai încet cu *excusez-moi, pardon, s'il vous plaît,* (în text), pot să vă pun o întrebare, și, orice-ar fi, să rostească cu voce limpede și inteligibilă "Bonjour!".

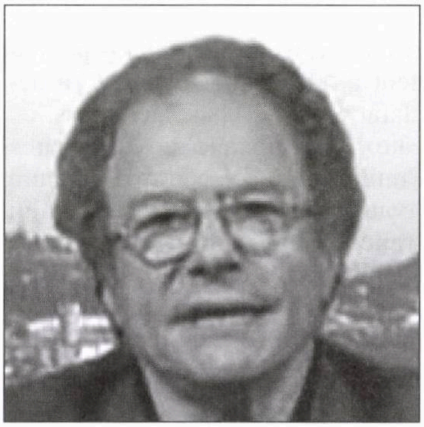

Ilan Greilsammer: Bonjour, domnule profesor!

Ne place că...

...arhitectul italian Carlo Fisher a conceput un zgârie-nori (v. foto) ale cărui etaje se rotesc, după voia locatarilor, în jurul lor (primele clădiri de-acest fel vor fi construite în Dubai, la Londra și la Moscova.

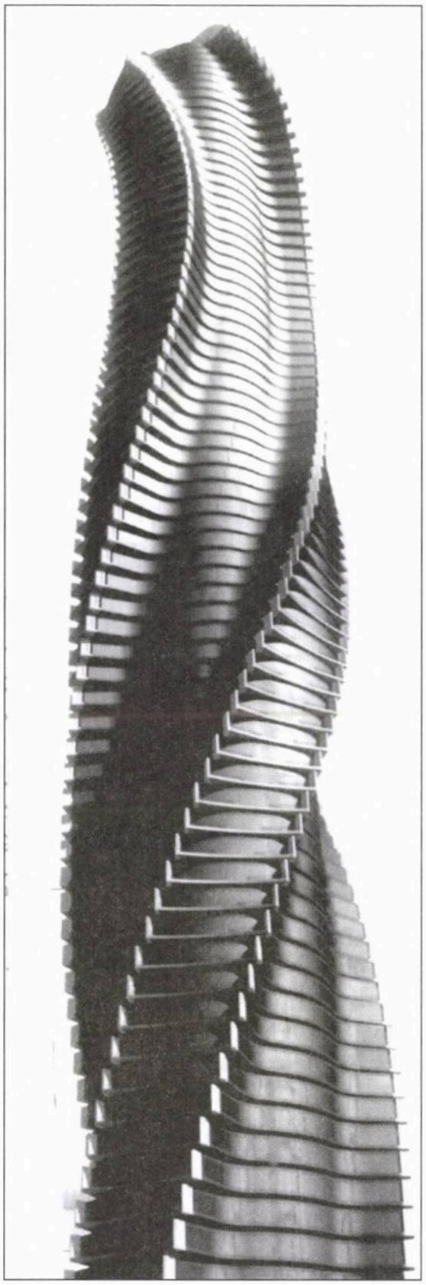

Nu ne place că...

...d. Miguel d'Escoto Brokmann, din Nicaragua, președintele în exercițiu al Adunării Generale a ONU, l-a îmbrățișat călduros pe Mahmud Ahmadinejad, președintele Iranului, felicitându-l pentru cuvântarea rostită în plenul Adunării, cuvântare în care liderul de la Teheran chemase din nou la distrugerea Statului Israel.

Miguel d'Escoto Brokmann: O, nu!

Nu ne place că...

...eseistul Sorin Lavric, autorul mult comentatei cărți despre C. Noica, dedicată reabilitării mișcării legionare, este colaborator permanent al săptămânalului "România literară", din București.

Ne place că...

...artistul plastic francez Christian Boltanski a avut ideea de a înregistra bătăile inimii celor ce vizitează expoziţia sa de la "Maison Rouge" din Paris şi de a le oferi un CD (Compact Disc) cu pulsaţiile respective; ne place, de asemenea, că Boltanski a hotărât să păstreze pentru el o copie după toate aceste înregistrări, cu scopul de a alcătui o arhivă a "bătăilor de inimă", numită "Mica memorie a umanităţii".

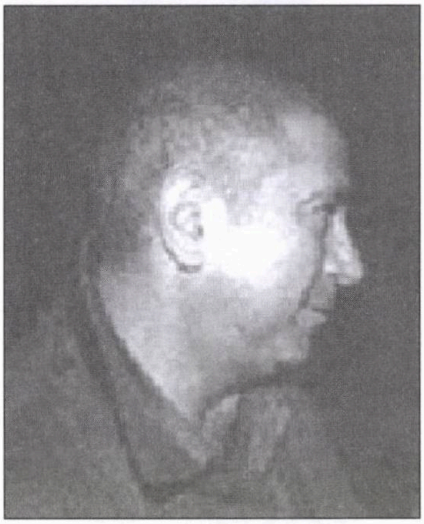

Christian Boltanski:aşa-mi bate inima/ când te văd pe dumneata (tango)

Nu ne place că...

...tribunalele rabinice din municipalitatea Betar Illit au luat hotărârea (fără precedent) de a interzice accesul la şcolile şi alte instituţii educative de prin partea locului, tuturor copiilor ai căror părinţi utilizează internetul la domiciliu. Motivarea deciziei: a umbla pe Internet înseamnă a încălca Thora.

Nu ne place că...

...islamiştii din Statele Unite investesc sume impresionante cumpărând pachete mari de acţiuni ale editurilor americane care tipăresc manuale şcolare, pentru ca, mai apoi, călare pe situaţie, să impună redacţiilor respective a răspândi, prin cărţile destinate şcolarilor americani, *linia politico-ideologică* a Arabiei Saudite şi Iranului (de unde vin banii).

Astfel, într-un manual intitulat "The World" (Lumea) se scrie că "Creştinismul a fost întemeiat de un tânăr palestinian, numit Isus"; în alt manual afli că "Dumnezeul evreilor este însetat de sânge şi de războiie". Cât despre istoria contemporană, autorii manualelor subliniază că în vreme ce ţările arabe au dorit mereu pace cu Israelul, acesta, dimpotrivă, vrea război.

Ne place că...

...în "Dilema veche" din Bucureşti am citit următoarele:

«Oamenii de afaceri din Tokyo sunt dispuşi să acorde beneficii oamenilor în vârstă care renunţă la carnetul de şofer. „Curaj! Renunţaţi la permisul de conducere!" – postează poliţia pe site-ul inaugurat de această propunere. O bancă acordă dobânzi mai mari bătrânilor înţelegători, în timp ce un lanţ de magazine a oferit transportul gratuit al mărfurilor, iar un hotel – un discount de 10% pentru hrana consumată în restaurantul său.»

Ne place că...

...Tribunalul rabinic din Natania a făcut un gest neobişnuit, angajând un detectiv particular pentru a-l găsi pe soţul unei femei din oraş, care (soţul) a dispărut de 15 ani de-acasă, lăsând-o pe nevastă încurcată, nedându-i divorţul şi împiedicând-o să-şi refacă viaţa; ne place, de asemenea, că bărbatul cu pricina a fost găsit la Beer Sheva, adus cu picioare-n fund la Natania şi obligat săi dea nevestei divorţul; **nu ne place,** în schimb, că din cauza mentalităţii scelerate care domneşte prin tribunalele rabinice à propos de divorţ, viaţa unor femei, precum aceea la care ne referim, poate fi distrusă; pur şi simplu distrusă.

Nu ne place că...

...molipsindu-se şi el de curentul anti-american care bântuie prin capitalele vechiului continent, d. Horace Engdall, secretarul permanent al Academiei Suedeze, a declarat agenţiei Associated Press, cu câteva zile înainte de decernarea Premiului Nobel pentru Literatură (conferit anul acesta romancierului francez Jean-Marie Gustave Le Clézio) că Statele Unite sunt o ţară prea izolată şi ignorantă pentru a putea concura cu Europa la titlul de centru al lumii literare.

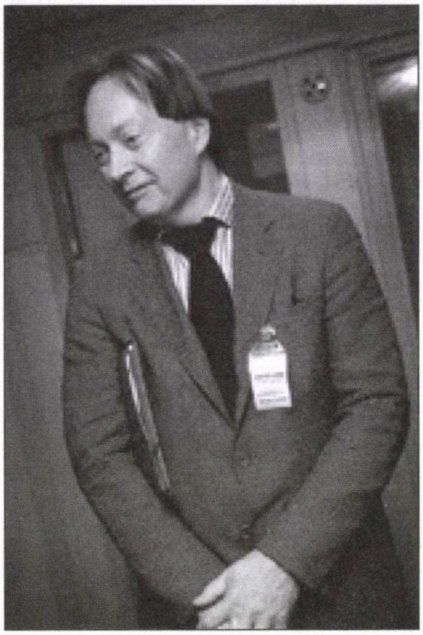

Horace Engdall: nu te mai lua, bă, după curent...

Ne place că...

...în "Jerusalem Post", la rubrica "Din arhiva noastră", am dat peste următoarea ştire publicată în ziarul "Palestine Post" din 11 octombrie 1943, când războiul mondial bântuia din plin:

«Armata Roşie a ajuns la fluviul Nipru, provocând mari pierderi armatei germane. Un soldat german din Divizia specială 943, căreia i se

ceruse să lupte până la ultimul om, a spus după ce a fost luat prizonier la Dniepropetrovsk: "Eu sunt ultimul om".»

Ne place că...

...deputatul olandez Gert Wilders, preşedintele partidului PVV (Partidul Libertăţii Olandeze; 9 locuri în parlament), a realizat un scurt film despre Coran, unde compară scrierea sfântă a musulmanilor cu "Mein Kampf" de Hitler, declarând-o "o carte fascistă"; ne place, de asemenea, că reacţionând la încercările guvernului olandez de a opri difuzarea filmului, politicianul din ţara lalelelor a declarat că guvernul de la Haga "tremură de frică în faţa Islamului".

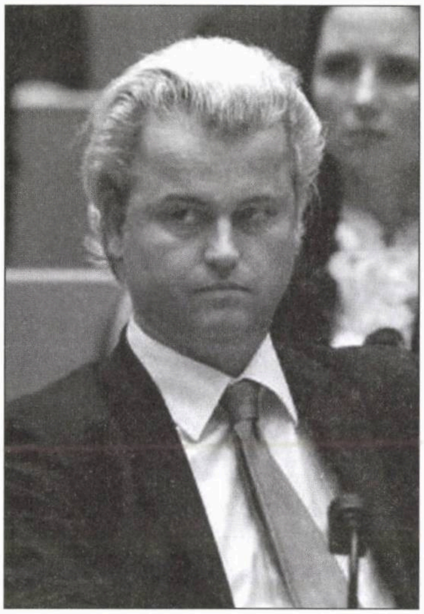
Gert Wilders: jos pălăria!

Nu ne place că...

...un grup de hoţi mascaţi au pătruns noaptea în crescătoria de păsări Higher Fingle din Devon, aparţinând Prinţului Charles al Marii Britanii, şi au furat 350 de gâşte albe de Wessex.

Ferma Higher Fingle

Ne place că...

...plimbându-ne pe Internet am găsit textul de mai jos, intitulat "Minte de gâscă":

«1. Gâştele zboară în stoluri în formă de V. Când fiecare gâscă dă din aripi, ea creează un curent ascendent ce susţine gâsca din spatele ei. Astfel stolul înaintează cu 71% mai repede decât dacă fiecare gâscă ar zbura singură.

2. Când o gâscă iese accidental din formaţie, ea simte imediat rezistenţa curentului de aer şi de aceea revine imediat în stol.

3. Când gâsca din fruntea stolului oboseşte, ea nebeneficiind deloc de curentul ascendent, se retrage în mijlocul formaţiei pentru a se odihni şi o altă gâscă îi ia locul din faţă.

4. Gâştele din stol gâgâie pentru a o încuraja pe cea din faţă să menţină viteza.

5. Când o gâscă se îmbolnăveşte sau este rănită, două gâşte din stol ies din formaţie şi zboară în jos după ea pentru a o ajuta şi proteja. Ele rămân cu gâsca bolnavă până când aceasta îşi revine sau moare şi îşi continuă apoi drumul cu un alt stol.

MORALA: Dacă omul ar avea minte măcar cât o gâscă...»

minimum editează

- Aveţi în manuscris memorii personale?
- Vreţi să vă publicaţi jurnalul intim?
- Doriţi să scoateţi la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginaţie şi corectură tipografică, coperta, prefaţa şi diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

G. MOSARI

Toma George Maiorescu: 80 de ani

Toma George Maiorescu, sau TGM, împlinește la 8 decembrie 80 de ani. Opt decenii de viață! Dar TGM pare mult mai tânăr. Înalt, slab, cu părul strâns la spate într-un fel de coc, cu un permanent zâmbet pe buze, cu o privire de om bun, inteligent, nu-și dezvăluie vârsta. Și totuși...

S-a născut la 8 decembrie 1928 la Reșița, într-o familie de intelectuali. N-a avut norocul să-l crească ambii părinți, tatăl lui fiind ucis în 1943, pe când TGM avea 15 ani, iar mama lui a decedat zece ani mai târziu. "N-am crezut că-mi voi întrece părinții", spunea Toma prietenilor săi. Cu toate acestea, el a avut resursele necesare să învețe, să-și facă o carieră, încheindu-și cu succes studiile de litere și filozofie. Mai apoi – peste ani – a făcut o specializare post-universitară la Cleveland (Ohio).

De tânăr a început să lucreze, făcând de toate: a fost marinar, agricultor și profesor, îmbinând dragostea pentru profesiile alese cu cea pentru scris. El s-a impus ca unul din scriitorii de seamă din România de azi, care va lăsa o amprentă serioasă în literatura română. Dar drumul scrisului n-a fost ușor, fiindcă după ce, în 1954, fusese chemat să ajute la consolidarea revistei "Contemporanul", deținând funcții importante, în 1982 i s-a interzis să publice, interdicție care a durat până la răsturnarea regimului ceaușist, în 1989. Dar acest an marchează un succes de seamă în viața lui TGM: el înființează în România mișcarea ecologistă, fiind numit președintele acesteia, iar mai târziu devine titularul catedrei de ecologie (disciplină creată în România de TGM), având ca "motto" trei obiective: om curat, țară curată, lume curată.

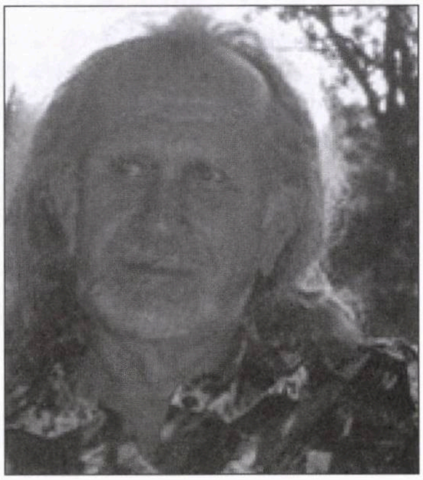

Toma George Maiorescu: TGM

În scris, Toma George Maiorescu e profund și original. Cineva l-a definit poet, publicist, filozof. Dar poate e mai corect și mai complet să-l desemnăm drept poet, prozator, eseist, profesor, filozof? Cunoscuta poetă Ana Blandiana a scris despre TGM: "revoltat și îngăduitor, dramatic și ironic, liric și dur, laconic și dezlănțuit, el trece prin ultimele decenii ale literaturii române drept fermecător și încăpățânat".

TGM este autorul a peste 40 de volume de poezie și proză, iar în multe dintre acestea domină filozofia. A fost tradus în numeroase limbi, printre care rusa, portugheza, suedeza, greaca, ebraica.

Iubește nespus de mult Israelul, pe care l-a vizitat în multe ocazii și a venit cu propunerea originală de a se acorda cetățenia statului nostru tuturor evreilor din lume care doresc aceasta.

A primit numeroase premii și diplome care-i înfrumusețează cei 80 de ani de viață.

Din această pagină, îi dorim lui Toma George Maiorescu încă mulți ani buni și fericiți!

Nou!

Un nou roman de

Madeleine Davidsohn

Paradisul rătăciților

(Ed. Ideea Europeană, București)

●

O nouă întâlnire cu autoarea cărții de mare succes "Femeile nopții"

●

"...Un personaj misterios, Mara, pictoriță celebră ... o galerie de personaje fascinante... Kony, urmașa unei familii de sclavi din Africa ... bunica lui Kony, practicantă fervență a magiei... Beny, fiul unei criminale – pagini de un erotism subtil, năvalnic ... o atmosferă tensionată și momente de suspens ... romanul se citește cu sufletul la gură".

(Aura Christi, scriitoare, redactor la revista "Contemporanul" din București)

....

Volumul poate fi procurat trimițând suma de 50 (cincizeci) shkalim pe adresa:

Madeleine Davidsohn
Rh. Keren Hayesod 23/2
Haifa 34970
(Tel.: 04/825-1444)

O lectură pasionantă... și un cadou de Hanuka

ETC... ETC...

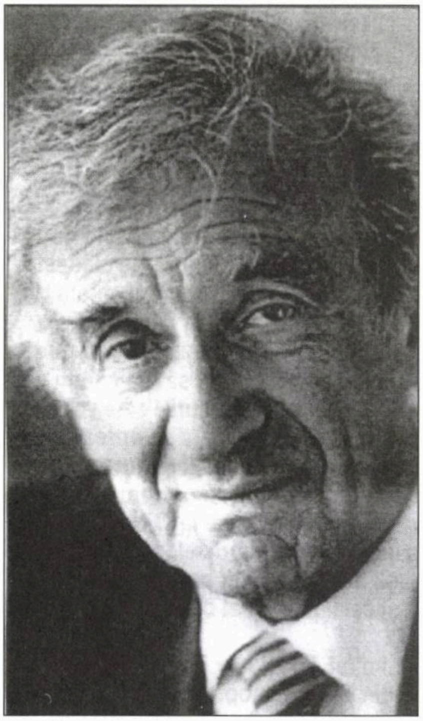

Elie Wiesel

••• Marele maramureșean Elie Wiesel a împlinit 80 de ani. Felicitări din toată inima și până la 120! Sărbătorind evenimentul, "Realitatea Evreiască" publică, sub semnătura lui Boris Marian, un text bine documentat privind viața și opera scriitorului. Reproducem (cu plăcere) un fragment:

«Născut la Sighet (30 septembrie 1928), Elie Wiesel a fost deportat, împreună cu familia, în 1944, la Auschwitz, unde au fost ucise toate rudele sale (părinți, frați). A trăit, după război, câțiva ani la Paris, apoi în SUA, la New York. În 1949 a fost corespondent al cotidianului israelian "Yediot Aharonot", apoi în 1957 colaborează la cotidianul evreiesc "Forward". După o întâlnire memorabilă cu scriitorul francez François Mauriac, care a izbucnit în lacrimi ascultându-i relatările din lagăr, Wiesel se îndreaptă spre literatură. În 1956 scrie romanul "Un di Velt geschvingn" (in idiș), "Și lumea a tăcut"), tradus în 1958 în franceză, sub titlul "La Nuit", cu o prefață a lui Mauriac. În 1986, Ronald Reagan ii acordă Medalia de Aur cu prilejul aniversării a 200 de ani de la declararea Independenței SUA, numele său fiind gravat pe soclul statuii Libertății. Congresul american i-a acordat, de asemenea, o distincție, ca omagiu pentru modul cum a ținut trează conștiința lumii față de ororile Holocaustului. Este Doctor Honoris Causa a peste 55 de universități din lume, a fost profesor la Universitatea din Boston, a primit numeroase distincții internaționale; tot în 1986 a fost distins cu Premiul Nobel pentru Pace, deși putea să primească același premiu și pentru literatură.

Elie Wiesel este și un mare scriitor. Dintre cele 40 de cărți publicate, amintim: "Noaptea", Zorile", "Accidentul", "Cerșetorul din Ierusalim", "Al cincilea fiu", "Toate fluviile curg spre mare", "Și marea nu se umple", "Testamentul", "Celebrări hasidice", "Celebrări biblice", "Celebrări talmudice", "Nebuna dorință de a dansa" ș.a., multe dintre ele traduse în românește și comentate în presa culturală.»

••• Telenovela "Aventurile lui Nati Meir în România" a luat sfârșit. Așa cum aflăm dintr-o relatare de Cosmin Buhuș, de pe Internet, celebra vietate s-a supărat pe țara dintre Dunăre și Carpați, luându-și jucăriile și întorcându-se în Israel:

«Deputatul independent Nati Meir și-a prezentat demisia din Parlamentul României invocând faptul ca în țara noastră a crescut numărul incidentelor cu caracter antisemit iar modalitatea de vot din Camera Deputaților nu ar fi corectă.

În realitate, Nati Meir renunță la Parlament și se va întoarce în Israel deoarece PRM nu a dorit să-l includă pe lista de candidați pentru alegerile legislative din noiembrie.

Vă prezentăm textul demisiei deputatului Nati Meir:

"Domnule Președinte,

Subsemnatul Nati Meir, deputat în Circumscripția electorală nr. 38 – Tulcea, vă informez prin prezenta că, începând cu 1 noiembrie 2008, îmi dau demisia din Parlamentul României în semn de protest. Motivele care au stat la baza acestei hotărâri sunt următoarele:

1. H.G. nr. 1897/2006, care limiteaza accesul parlamentarilor în penitenciarele din România;

2. Presiunile care se exercită în Parlament la vot;

3. Creșterea numărului de incidente cu caracter antisemit în România;

4. Protest față de atitudinea Trustului Realitatea-Cațavencu care în ultimii doi ani nu mi-a acordat nici un drept la replică și mi-a refuzat dreptul la liberă exprimare.

Am ales să demisionez începând cu data de 1 noiembrie 2008 deoarece, pe data de 27 octombrie, voi organiza o petrecere (botezul primului meu nepot) la Hotel Radisson (București) și la acea dată vreau să fiu încă deputat. Doresc ca această demisie să fie citită de dumneavoastră în plenul Camerei Deputaților".»

În plus, așa cum ne informează agenția "Israel News", tipul sus-amintit – care se ilustrase cu câțiva ani în urmă devenind evreul de casă al senatorului C. V. Tudor și deputat în parlament al Partidului România Mare (no comment) – s-a apucat să dea sfaturi părintești oamenilor de afaceri israelieni.

«Nati Meir – scrie "Israel News" – *le-a recomandat totodată oamenilor de afaceri israelieni să se retragă din această țară. "Pentru evrei vor veni vremuri grele. Epoca*

Nati Meir: o să mai vorbim noi

averilor israeliene în România a luat sfârşit. Vă rog să vă gândiţi de două ori înainte de a veni aici', a declarat Nati Meir pentru Ynet. În legătură cu situaţia din România şi cu motivele demisiei sale, Meir a indicat că, în prezent, "există un val antisemit" în România.

"Trăiesc aici de 13 ani, şi în fiecare an a fost tot mai rău. Ne confruntăm cu această situaţie. Ca membru al Parlamentului observ aceste lucruri, dar nu am dreptul să dau nici o replică, motiv pentru care a trebuit să iau o decizie", a continuat deputatul român de origine israeliană. "Se spune că le furăm pământurile, că noi suntem de vină pentru actuala criză financiară. Evreii sunt învinuiţi, dar nimeni nu reacţionează, nimănui nu-i pasă, iar unele ziare publică mereu aceleaşi vechi poveşti". Din acest motiv, "investitorii evrei trebuie să fie atenţi şi să-şi reexamineze planurile referitoare la România", a adăugat Nati Meir.»

(La închiderea ediţiei, aflăm că vioiul deputat şi-a retras demisia din parlament, hotărând să rămână în Camera Deputaţilor până la alegerile de la finele lui noiembrie.)

••• Cu toate că este, ca noi toţi, interesat de rezultatul alegerilor parlamentare de la 10 februarie 2009, Uly Vălureanu, directorul agenţiei ISROpress din Haifa, nu a neglijat defel întâmplările din lumea tribului, transmiţând, ca-n fiecare lună, noutăţi despre *ai noştri:*

■ Preşedintele României, Traian Băsescu, a avut, la Palatul Cotroceni, o întrevedere cu rabinul Andrew Baker, director pentru relaţiile internaţionale al American Jewish Committee şi cu domnul Dan Mariaschin, vicepreşedinte executiv al B'nai B'rith, cu prilejul prezenţei acestora la Conferinţa regională privind combaterea antisemitismului de la Bucureşti (precizăm, ca să n-avem vorbe, că întrevederea a avut loc înainte de "noaptea devastărilor" de la Cimitirul Giurgiului – **n. red.**).

Şeful statului a mulţumit pentru sprijinul acordat de organizaţiile evreieşti pentru organizarea Conferinţei de la Bucureşti şi a dat asigurări interlocutorilor că România va continua demersurile importante întreprinse în ultimii ani vizând promovarea studierii şi comemorării Holocaustului.

Cei doi interlocutori au mulţumit pentru audienţa acordată şi au apreciat eforturile autorităţilor române menite atât să combată orice manifestări xenofobe şi antisemite, cât şi pe cele menite să contribuie la menţinerea atenţiei asupra problematicii Holocaustului.

Ulterior, delegaţia a fost primită la Palatul Victoria de prim-ministrul Călin Popescu-Tăriceanu, anunţă Agenţia Prompt Media.

Premierul le-a mulţumit reprezentanţilor organizaţiilor evreieşti din SUA pentru sprijinul acordat autorităţilor române în vederea organizării acestei conferinţe, şi a reafirmat ataşamentul Guvernului de la Bucureşti pentru promovarea principiilor toleranţei şi nediscriminării, precum şi pentru eliminarea oricăror forme de manifestări antisemite.

Reprezentanţii organizaţiilor evreieşti – continuă Prompt Media – şi-au exprimat aprecierea pentru măsurile adoptate de Guvernul României în vederea restituirii proprietăţilor, precum şi pentru studierea problematicii Holocaustului.»

■ Nu de mult, în cadrul Programului "Un film pe lună", Ambasada României în Norvegia a găzduit rulajul peliculei "Ultima oră" – după piesa de teatru omonimă a scriitorului Mihail Sebastian – film realizat de Societatea Română de Televiziune în regia lui Dinu Cernescu, anunţă Agenţia «Romanian Global News».

Programul "Un film pe lună" este un proiect pe termen lung iniţiat şi derulat de Ambasada României în Regatul Norvegiei şi este destinat românilor stabiliţi în această parte de lume, scopul lui fiind acela de a contribui la păstrarea şi cultivarea valorilor culturale româneşti.

■ Şase pelicule ale lui Radu Gabrea, ce prezintă aspecte din viaţa, cultura şi istoria evreilor europeni, au rulat în cadrul primei ediţii a Festivalului Klezfiesta, dedicat muzicii klezmer a culturii idiş, care a avut loc la Buenos Aires între 15 şi 21 septembrie, se arată într-un comunicat citat de “Mediafax”, reluat de “Divers”.

Pe lânga lungmetrajele „Călătoria lui Gruber" şi „Cocoşul decapitat", au mai rulat, în cadrul festivalului, „Rumenye! Rumenye!", „Struma", „Moştenirea lui Goldfaden" şi „O făclie de Paşti".

Scurtmetrajul „Rumenye! Rumenye!" vorbeşte despre migraţia evreilor din Europa de Est, o istorie acompaniată de fragmente de klezmer. „Struma" abordează aceeaşi temă, a migraţiei evreilor europeni, de data aceasta fiind vorba despre evreii români care încearcă să emigreze în Palestina, pentru a scăpa de ameninţarea regimului Antonescu din perioada celui de-al doilea război mondial.

Documentarul „Moştenirea Goldfaden" prezintă istoria teatrului idiş, de la spectacolele jucate în pivniţele din România până la reprezentaţiile de pe Broadway. „O făclie de Paşti" îl prezintă pe Leiba, un evreu care, pe fundalul unor manifestări antisemite, devine, dintr-un laş, un om hotărât, determinat să îşi înfrunte soarta.

„Cocoşul decapitat", primul lungmetraj despre condiţia evreilor realizat de Gabrea, a fost creat după bestseller-ul în limba germană al scriitorului sas Eginald S. Schlattner, fiind o coproducţie românogermano-maghiaro-austriacă. Filmul este o poveste emoţionantă şi dureroasă despre maturizare într-o perioadă de schimbări extreme: în ziua de 23 august 1944, Felix Goldschmidt, în vârstă de 16 ani, îşi aşteaptă colegii de clasă ce vin la sărbătoarea absolvirii şcolii. Totuşi, sărbătoarea tradiţională la care fiul unui sas avut din Transilvania şi-a invitat prietenii va marca o despărţire mult mai importantă decât despărţirea de şcoală. Pentru „Cocoşul decapitat", regizorul Radu Gabrea a primit un premiu special la TIFF în 2007, unde filmul a fost proiectat în premieră. „Călătoria lui Gruber", peliculă inspirată din cartea lui Eginald Schlattner „Mănuşile roşii", care povesteşte epopeea, în România, a unui student sas, jucat în film de Florin Piersic Jr., va avea premiera pe marile ecrane din România în primăvara anului viitor, după cum au declarat, în august, reprezentanţi ai companiei care distribuie pelicula, Transilvania Film.

■ Ziarul "Evenimentul zilei" a publicat un amplu interviu cu artistul plastic Peter Jacobi, «un român de origine germană, născut la Ploieşti, care va crea „Memorialul Holocaustului“ în Bucureşti... Monumentul, care va fi dedicat tuturor victimelor Holocaustului, va ocupa o suprafaţă de peste 2.800 de metri pătraţi în zona străzilor Lipscani, Anghel Saligny, Mihai Vodă şi Brezoianu”.

În aceste locuri vor fi amplasate cinci sculpturi: o încăpere abstractizată, „Steaua lui David“, „Via Dolorosa“, „Roata Ţiganilor“ şi „Coloana“. Artistul, care a venit la la Bucureşti pentru discuţii cu oficialităţile implicate, vede în biografia sa o justificare solidă pentru această sarcină, iar în noua şi delicata sa „misiune“, un motiv de mare mândrie.

La întrebarea „Cum aţi primit sarcina de a crea Memorialul Holocaustului?”, Peter Jacobi a răspuns: "Sunt în primul rând sculptor, fotograf preocupat de al doilea război mondial de mai bine de treizeci de ani. La sfârşitul anilor '70 am realizat o serie de fotografii cu buncărele, instalaţiile antitanc şi canalele de apărare rămase de pe aşa-numitul Westwall/Siegfriedlinie, fosta linie de apărare a naziştilor. Am fost preocupat de ororile războiului, de sistemul care l-a condus şi purtat. Din asta s-a născut discursul meu artistic.

În Germania m-am stabilit în Pforzheim, oraş care a fost distrus de bombardamentele britanice în proporţie de 80%. 18.000 oameni au fost ucişi. Aici, în oraş, există un munte, care pare natural, dar care de fapt este un munte de moloz - molozul rămas în urma atacului aerian, un mormânt comun, locul în care nu au fost aduse doar rămăşiţele caselor, ci şi cele ale victimelor... Războiul şi Holocaustul sunt preocupări majore în sculptura mea din ultimii treizeci-patruzeci de ani, în sensul găsirii unor forme contemporane pentru ceea ce poate fi un memorial astăzi. Când, în 2006, Ministerul Culturii a lansat concursul pentru crearea Monumentului Holocaustului în Bucureşti, eram, de fapt, pregătit pentru o asemenea „misiune“. Câteva dintre sculpturile care vor face parte din complexul memorial erau deja finalizate, chiar expuse în muzee. Sculptura „Steaua lui David“ am creat-o în urmă cu cincisprezece ani, ea a fost expusă la muzeul „Martin Gropius Bau“ din Berlin şi la Galeria Naţională din Beauvais, Franţa.

Fac parte din comunitatea saşilor din Transilvania şi, din câte ştiu, sunt primul ne-evreu căruia îi revine onoarea să construiască un monument dedicat Holocaustului.”

■ “Eu cumpăr proprietaţi evreieşti. Marile proprietăţi…”

Într-un interviu la Tele M, omul de afaceri ieşean Ioan Zapodeanu a făcut şi câteva declaraţii referitoare la evrei. Iată-le, preluate din Internet, având ca sursă www.iasicastiga.ro:

«Invitat la emisiunea "Ochiul Public", difuzată de Tele M, prezentată de jurnalistul Sabin Orcan, Ioan Zapodeanu a făcut o serie de dezvăluiri şocante...

– Eu sunt un pic viclean. Ce e mai bun iau înainte. Eu nu mă bag... eu cumpăr proprietăţi evreieşti. Marile proprietăţi.

– Mai sunt proprietăţi evreieşti nerevendicate?

– Mai sunt peste 1.000. Eu am toate... Nu sunt revendicate pentru că nu au mai avut urmaşi. Au murit în Holocaust.

– Aţi făcut afaceri cu evrei din Israel.

– Da. Eu... ştiţi cum se spune... sunt mai evreu decât evreii. Am luat terenuri de la ei şi tot lor le-am vândut. Eu ştiu să îi prelucrez ca lumea... să fac în aşa fel încât să câştig bani. Toţi care sunt veniţi în Iaşi sunt veniţi prin mine. Întâi cartea de vizită la mine o lasă.

http://www.iasicastiga.ro/anchete-analize-si-reportaje/zapodeanu-despre-evrei

■ Newsletterul 'Buna dimineaţa, Israel!' şi alte newslettere sunt acum disponibile în Internet. Ele pot fi accesate în arhiva ISRO-Press din cadrul portalului

http://www.isro-press.net/

Selectând meniul principal pot fi găsite buletinele "Bună dimineaţa, Israel!" din perioada 2001-2003 (60 numere), din perioada 2004-2005 (57 numere), din perioada 2006-2007 (7 numere). Sunt disponibile şase numere ale versiunii engleze a buletinului "Good morning, Israel!". Alte newslettere disponibile în site: "10 ştiri din Israel" (trei distribuite prin email între 1997-1998, "Interviuri" (27 buletine), "Olam", "Bună dimineaţa, Haifa!" (19 numere), "Probleme de istorie", "Evreii bucovineni", "Supliment publicitar", (câte un exemplar), "Omagii", "In memoriam". Pot fi accesate şi unele versiuni mai vechi ale sitului.

Newsletterul "Bună dimineaţa, Israel!" este pus în site cu întârziere de câteva săptămâni, pentru a nu face "concurenţă" celor expediate abonaţilor.

Prof. Dr. Jean Askenasy la Sinaia, în grupul participanţilor la seminar

Prezenţe, prezenţe...

■ **Prof. Dr. Jean Askenasy,** neurologul din Herzlia, s-a numărat printre participanţii la cea de a 7-a ediţie a seminarului internaţional "Penser l'Europe" care a avut loc la Sinaia, cu tema: "Literele, ştiinţa şi arta în Europa de astăzi".

Printre vorbitori – personalităţi culturale de mâna întâi din Europa: ziaristul polonez Adam Michnik, scriitorul francez Serge Feauchereau, jurnalista engleză Sarah Wilson de la Universitatea din Londra, academicienii români Eugen Simion, Maya Simionescu, Dan Berindei, N. Manolescu ş.a., ş.a.

Lucrările seminarului s-au ţinut în limba franceză.

După cum se înţelege, atmosfera reuniunii fusese cam sumbră, din cauza crizei economice mondiale la care asistăm (cam neputincioşi) cu toţii.

În acest context, prof. Jean Askenasy a prezentat conferinţa "Europa in ansamblul ei este mai mult decât suma naţiunilor ei". Bucuros că poate combate atmosfera de pesimism, el a citat revista ştiinţifică "Science" care, în articolul editorial din 23 martie 2007, anunţa preluarea conducerii în dezvoltarea fizicii cuantice de către europeni.

Laboratorul "Large Hadron Collider" este considerat cel mai mare laborator din lume creat până azi, lângă Geneva, în care s-a investit suma de 3,5 miliarde de lire sterline. Acest laborator a fost realizat de către Consiliul European de Cercetări Nucleare CERN al Franţei, împreună cu Anglia. Li s-au asociat zece ţări europene şi 99 de ţări neeuropene între care şi Israelul. Cele trei detectoare ale LHC vor furniza 15 milioane de gigabytes de date care vor fi direcţionate spre 250 de laboratoare de fizică atomică din Europa şi întreaga lume. Analiza acestor date pe parcursul următorilor doi ani va furniza cercetătorilor în fizica nucleară informaţii revoluţionare pentru ştiinţă în general şi pentru ştiinţa medicală în special. Se va confirma sau infirma existenţa unei noi particule în constituţia atomului descrisă de către doi iluştri savanţi, Higgs şi Bosen, particulă poreclită "particula lui Dumnezeu". Descoperirea acesteia poate duce la o nouă înțelegere a fizicii quantice a lui Max Planck și Einstein. Această preluare a supremației de către Europa în lumea fizicii cuantice arată posibilitățile uriașe ale Europei în totalitate, care înseamnă mai mult decât suma națiunilor care o compun. Europa științifică este forța capabilă să învingă ideologia de închidere națională, deschizând orizonturile unei conștiințe largi, de libertate, pentru progresul omenirii. Dacă secolul XX a reușit să instaureze o unitate din punct de vedere politic și monetar, secolul XXI se pare că o va consolida din punct de vedere științific.

(Bine, domnu' Askenasy, dacă spui matale așa...)

■ Colaboratorul nostru **G. Mosari** s-a aflat în urmă cu câteva săptămâni la Bacău, invitat să participe, împreună cu publicistul Roni Căciularu, la festivitățile prilejuite de aniversarea a 600 de ani de la prima atestare a orașului lui Bacovia (dar și al regretaților Marius Mircu și Carol Isac). Cu această ocazie presa locală s-a ocupat pe larg de persoana și personalitatea lui Mosari. Ziarul "Observator de Bacău" a publicat o amplă prezentare a scriitorului, sub semnătura lui Gh. Dalban (*«Crezul pe care Mosari îl mărturisește în unul din volumele sale sună astfel: "Pentru băcăuani eu voi rămâne mereu același, oriunde mă voi afla în lume, căci Bacăul și băcăuanii vor fi întotdeauna în inima mea". Acesta este* ***omul de seamă*** *al Bacăului,*

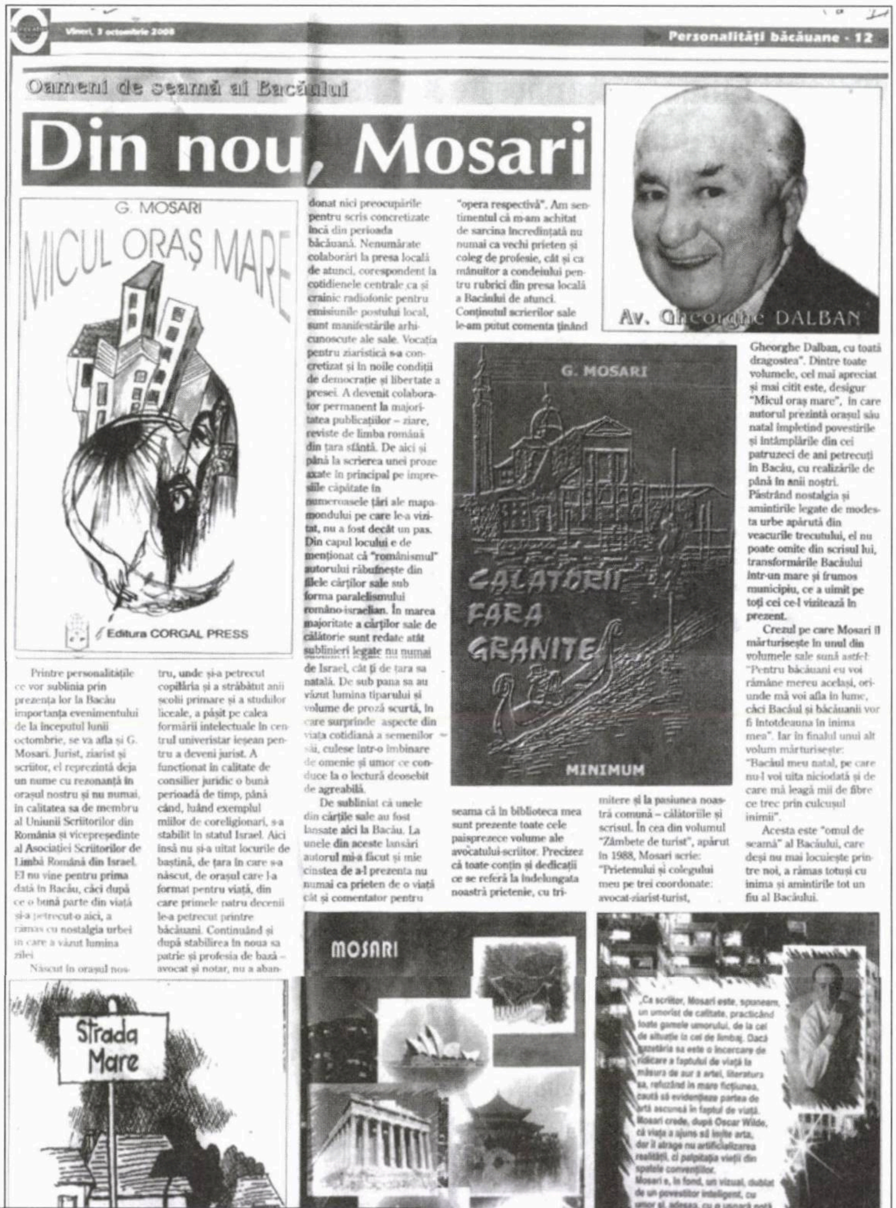
G. MOSARI
MICUL ORAȘ MARE
Editura CORGAL PRESS
Av. Gheorghe DALBAN
G. MOSARI
CĂLĂTORII FĂRĂ GRANIȚE
MINIMUM
Strada Mare
MOSARI
...hul ...ilor mele
SIGMA
ISBN 973-649-214-1

Vineri, 3 octombrie 2008

Personalități băcăuane - 12

Oameni de seamă ai Bacăului

Din nou, Mosari

Printre personalitățile ce vor sublinia prin prezența lor la Bacău importanța evenimentului de la începutul lunii octombrie, se va afla și G. Mosari. Jurist, ziarist și scriitor, el reprezintă deja un nume cu rezonanță în orașul nostru și nu numai, în calitatea sa de membru al Uniunii Scriitorilor din România și vicepreședinte al Asociației Scriitorilor de Limbă Română din Israel. El nu vine pentru prima dată în Bacău, căci după ce o bună parte din viață și-a petrecut-o aici, a rămas cu nostalgia urbei în care a văzut lumina zilei.

Născut în orașul nostru, unde și-a petrecut copilăria și a străbătut anii școlii primare și a studiilor liceale, a pășit pe calea formării intelectuale în centrul universitar ieșean pentru a deveni jurist. A funcționat în calitate de consilier juridic o bună perioadă de timp, până când, luând exemplul miilor de coreligionari, s-a stabilit în statul Israel. Aici însă nu și-a uitat locurile de baștină, de țara în care s-a născut, de orașul care l-a format pentru viață, din care primele patru decenii le-a petrecut printre băcăuani. Continuând și după stabilirea în noua sa patrie și profesia de bază – avocat și notar, nu a abandonat nici preocupările pentru scris concretizate încă din perioada băcăuană. Nenumărate colaborări la presa locală de atunci, corespondent la cotidienele centrale ca și crainic radiofonic pentru emisiunile postului local, sunt manifestările arhicunoscute ale sale. Vocația pentru ziaristică s-a concretizat și în noile condiții de democrație și libertate a presei. A devenit colaborator permanent la majoritatea publicațiilor – ziare, reviste de limba română din țara sfântă. De aici și până la scrierea unei proze axate în principal pe impresiile căpătate în numeroasele țări ale mapamondului pe care le-a vizitat, nu a fost decât un pas. Din capul locului e de menționat că "romanismul" autorului răbufnește din filele cărților sale sub forma paralelismului româno-israelian. În marea majoritate a cărților sale de călătorie sunt redate atât sublinieri legate nu numai de Israel, cât și de țara sa natală. De sub pana sa au văzut lumina tiparului și volume de proză scurtă, în care surprinde aspecte din viața cotidiană a semenilor săi, culese într-o îmbinare de omenie și umor ce conduce la o lectură deosebit de agreabilă.

De subliniat că unele din cărțile sale au fost lansate aici la Bacău. La unele din aceste lansări autorul mi-a făcut și mie cinstea de a-l prezenta nu numai ca prieten de o viață cât și comentator pentru "opera respectivă". Am sentimentul că m-am achitat de sarcina încredințată nu numai ca vechi prieten și coleg de profesie, cât și ca mânuitor a condeiului pentru rubrici din presa locală a Bacăului de atunci. Conținutul scrierilor sale le-am putut comenta ținând seama că în biblioteca mea sunt prezente toate cele paisprezece volume ale avocatului-scriitor. Precizez că toate conțin și dedicații ce se referă la îndelungata noastră prietenie, cu trimitere și la pasiunea noastră comună – călătoriile și scrisul. În cea din volumul "Zâmbete de turist", apărut în 1988, Mosari scrie: "Prietenului și colegului meu pe trei coordonate: avocat-ziarist-turist, Gheorghe Dalban, cu toată dragostea". Dintre toate volumele, cel mai apreciat și mai citit este, desigur "Micul oraș mare", în care autorul prezintă orașul său natal împletind povestirile și întâmplările din cei patruzeci de ani petrecuți în Bacău, cu realizările de până în anii noștri. Păstrând nostalgia și amintirile legate de modesta urbe apărută din veacurile trecutului, el nu poate omite din scrisul lui, transformările Bacăului într-un mare și frumos municipiu, ce a uimit pe toți cei ce-l vizitează în prezent.

Crezul pe care Mosari îl mărturisește în unul din volumele sale sună astfel: "Pentru băcăuani eu voi rămâne mereu același, oriunde mă voi afla în lume, căci Bacăul și băcăuanii vor fi întotdeauna în inima mea". Iar în finalul unui alt volum mărturisește: "Bacăul meu natal, pe care nu-l voi uita niciodată și de care mă leagă mii de fibre ce trec prin culcușul inimii".

Acesta este "omul de seamă" al Bacăului, care deși nu mai locuiește printre noi, a rămas totuși cu inima și amintirile tot un fiu al Bacăului.

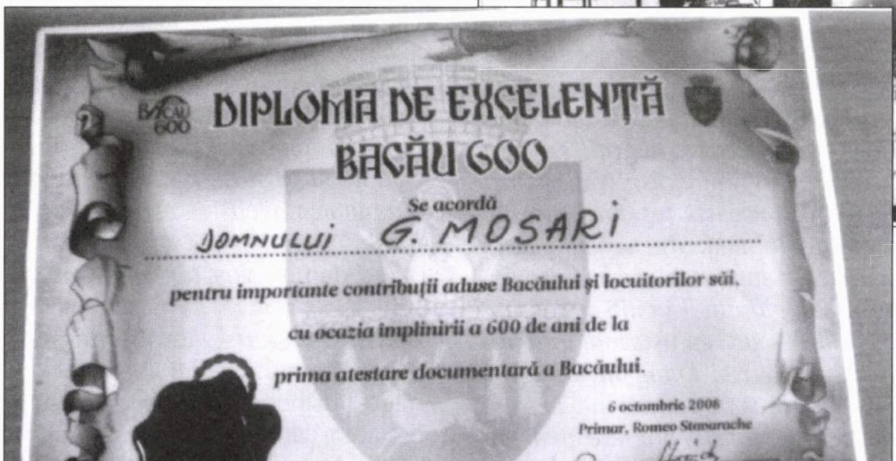

DIPLOMA DE EXCELENȚĂ
BACĂU 600

Se acordă
Domnului G. MOSARI

pentru importante contribuții aduse Bacăului și locuitorilor săi,
cu ocazia împlinirii a 600 de ani de la
prima atestare documentară a Bacăului.

6 octombrie 2008
Primar, Romeo Stavarache
Romeo

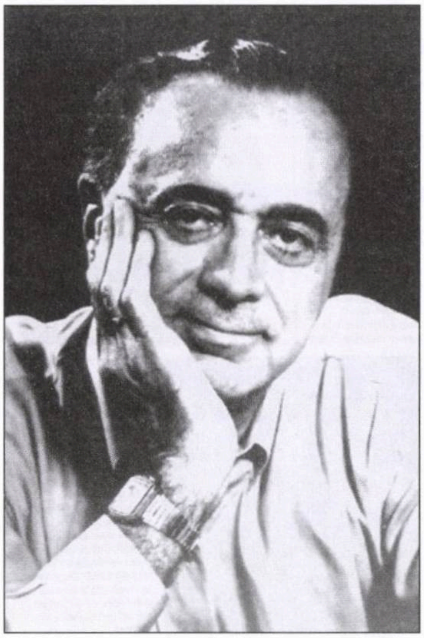

G. Mosari

care deşi nu mai locuieşte printre noi, a rămas totuşi cu inima şi amintirile tot un fiu al Bacăului»).

Tot în "Observator", Ştefan Olteanu prezintă, sub titlul "Să râdem cu... G. Mosari", cartea "Un voiaj în Cuba" (*«O lectură care te binedispune, păstrându-ţi zâmbetul de la prima la ultima pagină şi determinându-te adesea să râzi în hohote»).*

În "Ziarul de Bacău", ziarista Laura Huiban, referindu-se la festivitatea organizată în cinstea aniversării, scrie: *«La aniversare, nostalgici cu gândul la trecut şi bucuroşi de transformarea prin care a trecut oraşul, au vorbit doi oaspeţi israelieni: G. Mosari şi Roni Căciularu.»*

••• O expoziţie de răsunet s-a deschis luna trecută la Muzeul Bibliei din Tel Aviv, găzduind lucrările grafice ale lui Eduard Mattes (n. 1958) şi sculpturile artistei de origine poloneză Barbara Robinsohn. Ideea organizatorilor de a forma acest duo s-a dovedit bună, publicul având posibilitatea să admire coexistenţa paşnică dintre două modalităţi ale artei plastice şi două "eidot".

Cu acest prilej, Mattes – ale cărui caricaturi pline de spirit cititorii lui "Minimum" au avut prilejul să le guste nu o dată, a distribuit în rândurile vizitatorilor o mărturie inedită, intitulată "Grafica lui Edi". Iat-o, aici de faţă (extrase):

«Să spunem că trebuie să ne stabilim un drum în viaţă, ne uităm în toate părţile şi ajungem la concluzia că sunt o mulţime de posibilităţi! Dar la vârsta noastră, multe din posibilităţile care ni s-au deschis au şi dispărut în neant.

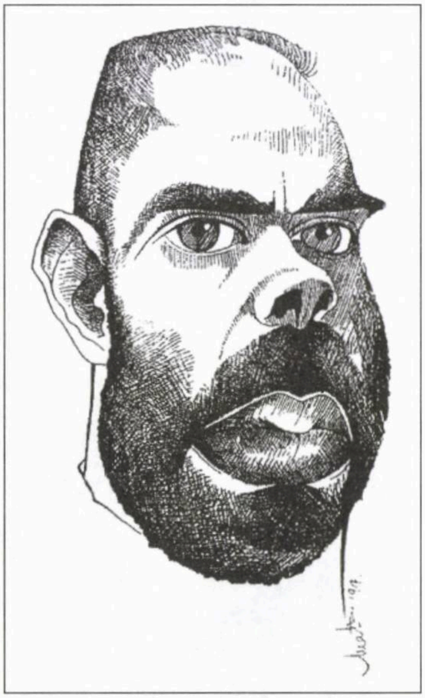

Eduard Mattes: Autoportret

Aşa că, în faţa mea au rămas doar două, ***albul şi negrul!***

Astfel m-am regăsit, om matur, ieşind din această ţesătură complicată spre lumină. Ştiu ce vreau de la hârtia din faţa mea şi sunt capabil să-mi aleg drumul în alb şi negru.

Mă descurc cu uşurinţă între tonurile de gri şi ajung în orice loc prin apăsarea pe condei: mă apropii de negru printr-o apăsare mai puternică, execut misiunea pe care-o am de îndeplinit şi-atunci, satisfăcut, mă întorc înspre alb prin apăsări mai fine.

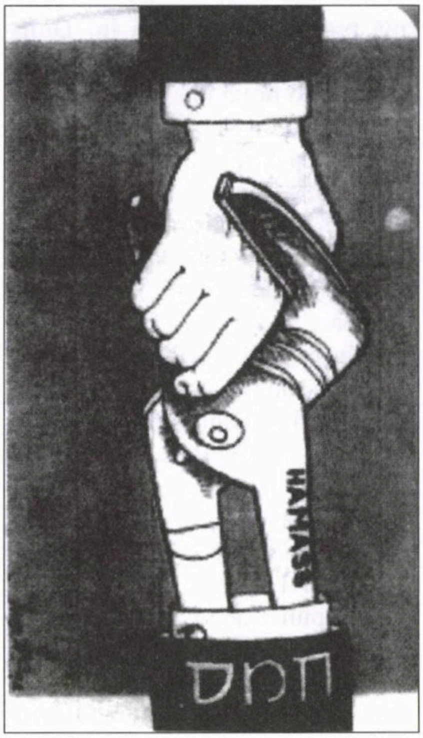

Desen de Eduard Mattes

Deja s-a creat între mine şi hârtie un fel de dragoste ciudată însoţită de atingeri şi mângâieri, la început tăcută şi încet-încet, transformându-se într-un jazz zgomotos (lucrarea terminată).

Şi dacă muzica este puţin falsă, muzicienii (condeiele) sunt de vină, iar eu am posibilitatea de a-i concedia sau a-i critica şi sancţiona, aşa încât, până la urmă, toată această simfonie va fi interpretată în modul cel mai plăcut.

Haideţi atunci cu mine să descoperim împreună minunile alb-negrului, şi prin ele, să descoperim simplitatea vieţii şi astfel, s-o iubim!

Al dumneavoastră, Edi Mattes»

••• S-a scris, în ultimii ani, destul de mult despre comerţul (un mare business!) cu evrei practicat de autorităţile româneşti până în 1989. Destul? Se pare că numai pentru *ai noştri*, din *trib*, care oricum eram la curent cu tărăşenia. Alţii însă de-abia acuma au aflat de faimoasa negustorie.

...Şi s-au repezit să publice articole de senzaţie în marile ziare din Occident. Aşa cum a făcut jurnalistul italian Gergolet Mara, în "Corriere della Sera" (extrase):

«Aeroportul din Zürich, mai 1974. Îmbrăcat într-un impecabil şi anonim costum gri, Gheorghe Marcu primeşte o valiză de la o veche cunoştinţă. Paşaportul diplomatic îi foloseşte să-şi acopere identitatea şi rolul: acela de director al operaţiunilor externe ale spionajului românesc. Despre omul care îi oferă valiza, ziarele au ştiut foarte puţine lucruri timp de decenii. Când se va retrage în 1982, Shimon Peres îi va scrie această scrisoare: "Sunt unul dintre puţinii care cunosc adevărul pe care dumneavoastră aţi făcut totul ca să-l ascundeţi: şi anume că, fără dumneavoastra, mulţi dintre oamenii cei mai buni ai poporului evreu nu ar fi ajuns niciodată în Israel". Numele său este Shaike Dan, cel mai important agent secret pe care l-a avut Israelul în Europa comunistă.

La Zürich cei doi se îmbarcă cu destinaţiile Bucureşti şi respectiv Tel Aviv. Doar la sosirea în capitala română, Marcu realizează cu oroare că valiza a dispărut. Împreună cu cei un milion de dolari pe care îi conţinea. Datorită unei eficienţe elveţiene exemplare, va fi regăsită la aeroportul din Zürich două zile mai târziu şi restituită, intactă, proprietarului: poliţia secretă a lui Nicolae Ceauşescu. Este unul dintre episoadele cele mai incredibile din anii războiului rece: vânzarea şi răscumpararea, unul câte unul, a 287.000 de evrei din România comunistă. Circulau deja zvonuri pe această temă. Dar cel care aduce acum probele este un profesor american de origine română, Radu Ioanid (în cartea "The Ransom of the Jews", Ivan R. Dee, pp. 244, $ 26).

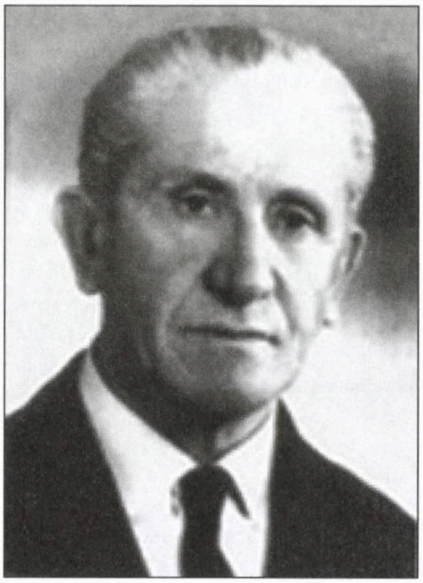

Shaike Dan

Şi, pentru prima dată, diplomaţii israelieni confirmă faptul. "Eu nu mai am motive să tac. Nu cred că mai există vreun obstacol care să mă oblige să respect secretul impus guvernului meu de un regim defunct", spune Shlomo Leibovici Laiş.

Timp de treizeci de ani, Leibovici Laiş a condus Departamentul Europei de Est a Ministerului de Externe israelian; acum, într-o magazie din Tel Aviv (sediul Acmeor – **n. red.**), într-un praf dens care îţi taie respiraţia, îngrijeşte cea mai importantă bibliotecă existentă a iudaismului român. El însuşi a fugit la sfârşitul anilor '40, îmbarcându-se la Constanţa sub un nume fals. "La sfârşitul războiului, evreii români – spune Leibovici Laiş – erau esenţiali pentru existenţa Israelului: atunci ţara avea 600.000 de locuitori, şi fără imigraţie nu ar fi supravieţuit".

Comunitatea evreiască română, 300.000 de persoane scăpate de exterminarea nazistă şi de persecuţiile regimului antisemit şi filohitlerist al lui Antonescu (responsabil, potrivit istoricilor, de moartea a 270.000 de evrei), era cea mai mare din Europa de Est. După virajul antisionist al lui Stalin din 1949, condiţiile lor de viaţă au devenit din nou dure, România fiind statul satelit cel mai supus Kremlinului; 250 de activişti încarceraţi pentru că au fost sionişti în anii '50; patru lideri morţi la interogatorii; pierderea sistematică a locurilor de muncă de către cei care ceruseră paşaportul; acuzaţia de spionaj pentru cei care aveau contacte cu emisari israelieni.

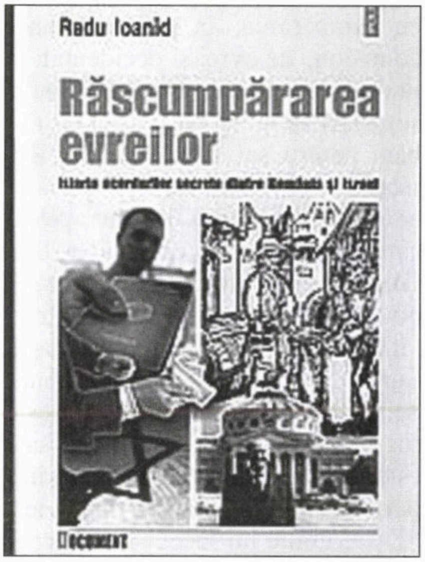

Imigraţia, tolerată până în 1952, este permisă doar în schimbul unei taxe mari: din scrisorile trimise la Tel Aviv de ministrul plenipotenţiar israelian Reuven Rubin, se înţelege că pentru fiecare "viză de ieşire" trebuiau plătiţi 50 de dolari de către ambasadă. La terminarea mandatului lui Rubin, dolarii ajung la 120.

Vizita lui Nikita Hrusciov din 1958 este cea care deblochează "al doilea val" de expatrieri. România are o nevoie disperată să se deschidă schimburilor comerciale cu Vestul. Secretarul general al PCUS este cel care, dându-şi acordul, în timpul unei cine, spune: "Vindeţi evrei".

O singură condiţie: fără numerar, dar cu compensaţii în natură; numerarul era prea compromiţător pentru regim, dacă traficul ar fi fost descoperit. În acest "schimb" un rol foarte important îl va avea controversatul om de afaceri britanic de origine evreiască, Henry Jacober, pe care Shaike Dan îl descoperă la Londra, după ce auzise că se ocupă cu cumpărarea, în schimbul unui comision, de evrei şi occidentali la preţuri fabuloase; Shaike Dan îl somează să nu se bage ("Să câştigi bani pentru salvarea evreilor! Retrage-te din business, Tamisa e adâncă"). Apoi însă îl trimite pe cel care era mâna lui dreaptă la Ben Gurion, explicându-i că a găsit un nou canal de comunicare cu autorităţile române şi întreabă ce să facă. Surprinzător, Ben Gurion răspunde: "Ceea ce propune Shaike este foarte grav. Dar în cuvintele sale este viziune, fervoare, un scop important. Să facă cum ştie mai bine". Şi aşa, gratie lui Jacober, sunt construite în România fabrici şi întreprinderi alimentare (inclusiv o ramură a firmei Kellog's); şi astfel, ministrul de Interne român devine cel mai mare producător de ouă.

Banii? "Israelul era un stat mic şi sărac, nu puteam să o facem singuri, spune Leibovici. Marea parte a fondurilor veneau de la organizaţiile evreieşti americane". Dar numai odată cu venirea la putere a lui Ceauşescu, în 1965, emigraţia evreilor pierde caracteristica de troc pentru a se transforma într-un comerţ exterior contabilizat. Preşedintele reorganizează serviciul secret sub ordinele lui Marcu (redenumindu-l DIE – direcţia de informaţii externe), cu scopul principal de a procura valută străină.

Politica de "reunificare a familiilor" se oficializează prin acorduri regulate între Tel Aviv şi Bucureşti. Încet-încet, pentru evrei sunt fixate tarife: de la 1.500 de dolari pentru muncitori până la 30.000 pentru licenţiaţi de valoare. În 25 de ani, potrivit calculelor lui Radu Ioanid, Ceauşescu încasează de la Israel 124 de milioane de dolari.

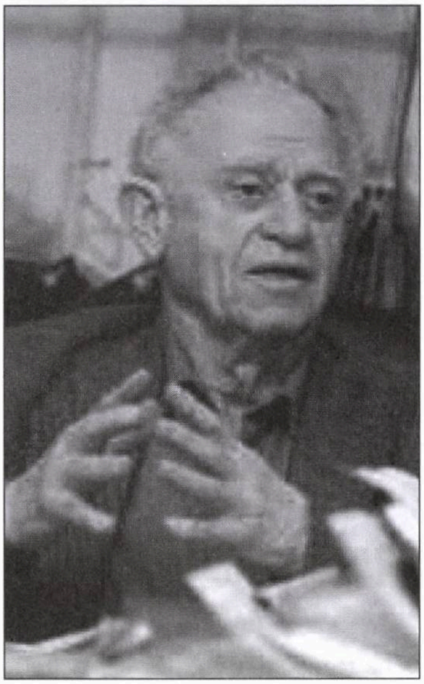

Shlomo Leibovici Laiş

Încheie un acord similar cu Bonn (Germania). "Evreii, nemţii, petrolul, va spune el: iată cele trei bunuri majore ale noastre pentru export".

De ce România? "Aici era singura legaţie, apoi ambasadă israeliană din Europa de Est, fereastra noastră către Cortina de Fier – îşi aminteşte Yosef Govrin, ambasador în România până la execuţia sumară a lui Ceauşescu. România avea poate regimul cel mai opresiv din Europa de Est. Totuşi, comunitatea evreiască se bucura de unele drepturi care în alte părţi erau negate: practicarea cultului, posibilitatea de a studia ebraica".

Nu că nu ar fi existat, în acel timp, alte acorduri similare cu Ungaria sau Bulgaria. Dar se refereau la câteva mii de persoane şi în nici un caz nu s-au transformat într-un trafic de fiinţe umane sistematic şi de lungă durată, cel mai mare practicat de un stat după război.

"Vânzarea de oameni? Este un cuvânt greu. Nu, nu-i caut justificări lui Ceauşescu. Dar cred că românii au văzut-o ca pe un fel de compensaţie: la urma urmei, i-au instruit pe cei care-i lăsau să plece. În plus, nu este nici un dubiu – susţine Govrin – că relaţiile bune cu Israelul i-au permis lui Ceauşescu să fie bine văzut în Occident". El s-a folosit de raporturile cu israelienii în scopul de a deschide calea relaţiilor cu SUA. Aici îşi pune Radu Ioanid o întrebare, fără a răspunde.

Însă Elie Wiesel nu o poate evita: "Într-o situaţie disperată, se poate plăti Gestapo-ul ca să nu mai trimită evrei slovaci la Auschwitz; dar era nevoie de bani pentru a negocia cu demonul comunist şi reprezentanţii săi?"

Cu alte cuvinte, până unde e legitim să meargă un stat pentru a-şi proteja propriile interese? Este legitim să finanţezi o dictatură brutală, ştiind ca banii vor folosi la perpetuarea ei sau la oprimarea acelor oameni cărora li se promite salvarea? Dar şi: e legitim să plăteşti pe ascuns un dictator ca Ceauşescu care, concomitent cu gesturile de prietenie la adresa Israelului, îi susţinea de fapt pe liderii arabi Hafez al Assad şi Yasser Arafat, în război cu statul evreu? Govrin sustine că, public, la minister "chestiunea aceasta legată de moralitate nu a fost dezbătută niciodată". Responsabilitatea răspunsului, odată pentru totdeauna, şi-a asumat-o Ben Gurion. Iar Shlomo Leibovici Laiş, care a muncit toată viaţa pentru răscumpărarea evreilor, spune că "munca era atât de extenuantă încât nu aveam timp să ne punem aceste întrebări. Ştiam doar că nu există alt mod de a-i scoate de acolo".

••• Revista "Adevărul literar şi artistic" din Bucureşti găzduieşte o convorbire interesantă cu o persoană interesantă: Sanda Weigl, o cân-

Sanda Weigl

tăreață care s-a impus în Occident interpretând melodii populare românești din repertoriul Mariei Tănase, precum și cântece țigănești.

«*Sanda Weigl* – aflăm dintr-o scurtă notă biografică – *s-a născut în România, din mamă evreică și tată neamț. A crescut până la 13 ani pe străzile din București, până într–o zi, când a fost nevoită să emigreze împreună cu tatăl în Germania de Est. I-a convins să facă acest pas actrița Helene Weigl, sora tatălui ei și soția dramaturgului Bertolt Brecht.*

În Germania, a cântat într-o formație de rock. S-a opus prin diverse forme de protest regimului comunist, lucru care a atras condamnarea ei la mai bine de doi ani de închisoare.

Eliberarea a venit în urma presiunilor internaționale, după care a fost expulzată, cu eticheta „dușman al statului", în Germania de Vest. Aici, a lucrat ca dramaturg (secretar literar) și regizor la mai multe teatre. Abia în 1991 a început să cânte din nou, scoțând din geamantan discurile de vinil cu Maria Tănase. Din 1993, trăiește în SUA.»

••• Am apucat s-o vedem și pe-asta! La rubrica ei permanentă "Păcatele limbii", din "România literară", cunoscuta lingvistă Rodica Zafiu publică un articol, eminamente simpatic, intitulat "Haloimăs". Chiar așa. Fragment:

«Dezinteresul manifestat până de curând de dicționarele noastre pentru cuvântul *haloimăs* confirmă faptul că literatura secolului al XX-lea nu prea a făcut obiectul unor preocupări filologice (de explicare a termenilor, prin note și comentarii lexicale). Termenul apare, cum bine se știe, în romanul "Patul lui Procust" (1933) de Camil Petrescu, și nu doar rostit în treacăt, ci subliniat de un dialog între personajele Emilia și Fred Vasilescu: "Un tip pe care nu-l cunoști... Era puțin cam *haloimăs*, dar era simpatic. Surâde strâmt. – Ce e *haloimăs?* – Nu știi... serios? – Spune–mi! Nu știu cum să-ți spun... Dar se zice de cineva care e așa... Și gândindu-se, cu buza scurtă: Cum să-ți spun? și hotărât: *haloimăs!...* așa, cu figuri". Scena surprinde foarte bine un moment din răspândirea termenului în argoul "(semi)monden" bucureștean și în genere din modul de circulație orală a cuvintelor la modă: folosite intens, dar imprecis, greu de definit altfel decât printr-o atitudine subiectivă. Cuvântul *haloimăs* are, în această atestare a unei folosiri aproximative și stângaci explicate, un uz adjectival, vag depreciativ, care ar putea fi echivalat contextual prin "aiurit, nebun". Apariția într-un roman important nu i-a asigurat totuși cuvântului intrarea în dicționarele generale; dacă cel al Academiei (DA/DLR) trecuse deja de litera H, golul de informație ar fi putut să fie umplut de "Dicționarul limbii române moderne" (DLRM, 1958) și mai ales de DEX (1975, 1996). Nu s-a întâmplat așa; nici măcar "Micul dicționar academic" (MDA, II, 2002) nu l-a inclus în lista sa de cuvinte. *Haloimăs* a fost, în fine, înregistrat de "Noul dicționar universal" (2006), cu eticheta de uz "familiar", cu definiția "învălmășeală, harababură, brambureală, vălmășag, amestecătură" – dar și cu indicația "etimologie necunoscută". "Dicționarul explicativ ilustrat" (DEXI, 2007) cuprinde termenul cu definiția sa, dar și cu explicația etimologică convingătoare și consacrată. Aceasta apăruse deja în "Dicționarul etimologic" al lui Al. Ciorănescu. Ciorănescu cita dintr-un articol al lui J. Byck și Al. Graur, din 1933 – "Influența pluralului asupra singularului substantivelor și adjectivelor în limba română" –, în care se ilustra fenomenul pluralelor din alte limbi, interpretate în română ca forme de singular; unul dintre exemple era chiar pluralul *haloimăs,* din idiș, devenit în argoul românesc un substantiv singular, glosat de cei doi autori ca "vis, utopie". Forma are la bază ebraicul *halom* "vis", cu un plural în *-s* specific idișului.»

••• Am mai pomenit în aceste pagini de rubrica "Magnet", din foaia "Perspectiva" a HOR-ului din Natzeret Illit. Ea continuă să apară, pescuieşte toate perlele şi inexactităţile posibile şi imposibile din presa *alialei* şi bagă spaima în cei cu tipăriturile pe româneşte.

Câteva exemple din ultimul număr:

«• Broşura "70 de ani de existenţă a FCER", pag. 26, apare "Podul Iloaiei". TREBUIE Iloae, aşa cum apare denumirea în documentele oficiale.

• "Jurnalul Săptămânii" din 17.04.08, pag. 13, art. "Cel mai cunoscut...", apare "a supravieţui înseamnă doar a rezista biologic, ci a renega răul...". Trebuie: "a supravieţui înseamnă NU doar...".

• "Viaţa noastră" din 24.04.08, pag. 7, art. "Ne-am interesat..." apare Ianots Kirtial. Trebuie: Ianusz Korczak.

• "Viaţa noastră" din 29.04.08, pag. 2, art. "Expoziţie...", apare Avner Shilo. Trebuie: Avner Shalev.

• "Viaţa noastră" din 02.05.08, pag. 10, art. "Documente...", apare Arnold Eichman. Trebuie: Adolf Eichman.

• Idem, pag. 15, apare "Sărbătoarea Minunei". Bineînţeles, trebuie: Mimunei.

• Idem, pag. 11, art. "Adevăraţii...", apare Babtiştii. Trebuie: Baptiştii.

• "Jurnalul Săptămânii" din 14.04.08, la Programul ProTV România se anunţă că luni, 28 aprilie, la ora 00.15, se difuzează "Gala filmului evreiesc". A stat treaz tot tribul.

În realitate, a fost "Gala filmului românesc.

• "Jurnalul Săptămânii" din 15.05.08, pag. 20, art. "Rabinul Kook", apare "În onoarea celei de a 60-a zi a Independenţei Israelului".

La rabini, o zi este un an?

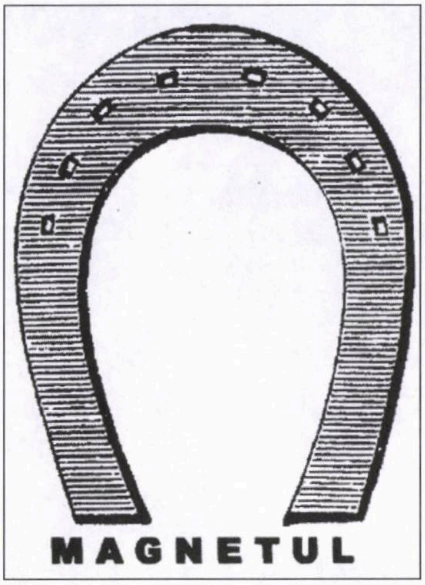

• "Jurnalul Săptămânii" din 22.05.08, pag. 13, art. Deşi...", apare Wilhelm Friedman. Trebuie: Filderman.

• Idem, pag. 21, art. "Chiftele...", apare "400 grame fileuri peşte sau crap". Crapului îi este ruşine să fie peşte?

• Idem, pag. 27, la un rebus apare definiţia "Femei din sudul Africii", adică algeriene. Or, Algeria este în nordul Africii.

• "Viaţa noastră" din 16.06.08, pag. 2, art. "Procuratura...", apare deputatul Braha. Trebuie: Barake.

• "Viaţa noastră" din 29.06.08, pag. 3, art. "O posibilă evadare...". apare "Tribunalul a ieşit din casă de vreo sută de ori, cu aprobarea tribunalului şi a Procuraturii".

Ne întrebăm: dac-a ieşit din casă, unde s-a dus şi cu aprobarea cui?

• Idem, din 3.07.08, art. "Maria Tănase...", apare compozitorul Chopen. Trebuie: Chopin.

• "Viaţa noastră" din 01.07.08, pag. 6, art. "S-a întâmplat azi", apare: judeţele Cahul, Bolgrad şi Ismail. Trebuie: Reni, Cahul şi Ismail.

• "Jurnalul Săptămânii" din 26. 06.08, pag. 27, la rebusul "Concesii" apare: "Comedia populară bulgară Mateiaş Gâscanul". Trebuie: Comedia maghiară Mateiaş Gâscarul.

• "Viaţa noastră" din 9.07.08, pag. 6, art. "Evenimente", apare "scriitorul Johannes Kepler". Trebuie: "astronomul şi matematicianul Johannes Kepler".

• "Viaţa noastră" din 14.07.08, pag. 6, art. "Evenimente", apare "...lupta navală... flota lui Iancu înfrânge flota turcă". Care Iancu?

Marcel Iancu, Iancu Jianu, Carol Iancu sau Iancu de Hunedoara?

• "Viaţa noastră" din 16.07.08, pag. 1, "Maxima", apare Mohandas Gandhi. Trebuie: Mahatma.

• Deşi magnetul e insensibil fonic, a vibrat la ştirea transmisă de radio Kol Israel în limba română, la Buletinul meteo, că în ziua de joi 28.08.08, temperatura maximă la Haifa va fi de 43 de grade. Probabil dl. Noam Iaffe a citit Buletinul meteo pe ebraică.»

••• Există aici, în Israel, *best-seller*-uri în limba română? Vai, nu prea. A difuza o carte, oricât de fascinantă ar fi ea, este o treabă atât de anevoioasă, de chinuită, încât dacă tu, autor, vinzi, datorită anunţurilor publicitare din gazete, 2-300 de exemplare, poţi să te consideri fericit. Şi totuşi... O dată pe an, la început de toamnă, lumea din alia se repede pe-o tipăritură care se vinde ca pâinea caldă. E vorba de calendarul (Luah) anual editat de revista "Realitatea Evreiască" din Bucureşti. Aşa s-au petrecut lucrurile şi anul acesta. Alcătuit de-o echipă condusă de Dorel Dorian, şi având printre principalii colaboratori pe ing. Baruch Tercatin (realizatorul rubricilor cu caracter religios), Geo Şerban, Luciana Friedman, Iulia Deleanu, Eva Galambos, A. Banc, Boris Marian, A. Croitoru, Elena Marinescu – calendarul s-a vândut în mai bine de 3.000 de exemplare.

Corneille nu a avut dreptate

Primim la redacţie:

În luna mai, anul acesta, nepotul meu, student în anul IV la Universitatea din Beer-Sheva, mi-a adresat următoarea întrebare: „Bunicule, ştiu că toate studiile d-tale, liceul şi universitatea le-ai făcut în România. De vreo doi ani, în vacanţe şi în timpul liber, caut prin listele de cărţi, pe Google şi pe Yahoo, o carte românească, s-o citesc, şi găsesc cărţi din toate culturile, dar nici una românească. De ce?“

„Cultura română – i-am răspuns – e plină de capodopere. Nume precum Grigorescu în pictură, Brâncuşi în sculptură, Caragiale în dramaturgie, Eminescu în poezie, Enescu în muzică – au intrat în patrimoniul universal.”

Dar am simţit că Enosh, care mănâncă o carte pe săptămână, ar fi preferat să citească măcar una, fie în engleză, fie în ebraică. Mi-am dat seama că mă aflu în faţa unui tânăr de 24 de ani care doreşte într-adevăr să afle ceva despre cultura ţării natale a bunicului său, deşi nu cunoaşte limba română. M-am hotărât să-l iau cu mine la sediul ICR Tel Aviv, cu ocazia unei discuţii între Sorin Antohi şi Moshe Idel. Cum însă discuţia s-a purtat în româneşte, nu a înţeles mare lucru, cu toate încercările mele de a-i traduce, printre sâsâiturile auditorilor deranjaţi. La plecare, nepotul meu m-a întrebat: „ICR-ul este pentru oamenii din diaspora sau pentru toţi cei ce sunt interesaţi de cultura română?“

Pentru a putea răspunde la această întrebare, m-am documentat mai în amănunt despre activitatea Institutului Cultural Român din Israel. Înainte de a scrie rândurile de faţă am fost în audienţă la dl. Secretar de Stat de la Ministerul Culturii şi i-am prezentat concluziile la care ajunsesem. Nu am primit, însă, nici o reacţie. Ca atare, în speranţa că îi voi da, totuşi, un răspuns adecvat nepotului meu, voi scrie următoarele concluzii:

Celebrul dicton al lui Don Rodrigue din „Le Cid“ de Pierre Corneille: „Valoarea unui om nu aşteaptă numărul anilor săi“, formulat în secolul XVII, nu a fost confirmat de directoarea ICR-Israel. Inteligenţa şi cultura tinerei Madeea Axinciuc nu au reuşit să contrabalanseze hiper-ego-ul arogant cu care şi-a îndeplinit funcţia de directoare. Lipsa de pregătire şi de experienţă într-o funcţie de conducere au avut consecinţe nefaste: o conduită arogantă faţă de oamenii dornici să frecventeze Institutul şi slugarnică faţă de personalităţi; instaurarea unui regim de teroare pentru angajaţii din subordine (cu 13 schimbări de personal în decursul a trei ani şi jumătate!); numeroase conflicte cu israelieni; o enormă autopublicitate, pe cât de costisitoare pe atât de lipsită de conţinut; un vedetism de cântăreaţă (într-o seară închinata lui Nichita Stănescu, cu o voce „fără voce“ s-a autoacompaniat la mandolină, cântând ceva ce numai cântec nu era); patronarea unui auditoriu, veşnic identic, de factură geriatrică şi de vârstă gerontologică; părăsirea prematură a serviciului (cu 6 luni înainte de termen), fără a lăsa vreun înlocuitor. A lăsat, în schimb, un personal (chiar dacă fericit în urma plecării ei) lipsit de orice posibilitate de a-şi continua activitatea, din cauza politicii de izolare a directoarei.

Iată şi câteva crâmpeie din corespondenţa ICR-Israel cu organizaţia ACMEOR:

– Din scrisoarea adresată de dr. Madeea Axinciuc, directoarea ICR Israel, în ziua de 22 septembrie 2006 asociaţiei ACMEOR: „*...Răspunsul d-lui dr. Leibovici lasă mult de dorit ca atitudine şi comportament (...) fără a reuşi să intimideze pe cineva, dimpotrivă.*”

– Din scrisoarea adresată de ACMEOR şi semnată de trei membri ai comitetului de conducere, adresată d-nei Dr. Madeea Axinciuc în ziua de 21 februarie 2007: „*...Nu considerăm că schimbul de mesaje contradictorii între asociaţiile noastre este o cale care să contribuie la colaborarea dintre cele două instituţii culturale, colaborare pe care o preconizăm cu frumoasele intenţii de respect reciproc...*”

Îi rog pe ambasadorii culturii româneşti în lume să mă ajute să-i explic nepotului meu că bunicul său aparţine unei culturi care i-a dat pe Gheorghe Marinescu şi pe George Palade.

Prof. Jean Askenasy

Bursa personalităţilor din *trib*

În urcare

Doina Meiseles, ziaristă: faptul că a reuşit ca, după dispariţia ziarului "Ultima oră", să publice "Jurnalul săptămânii" şi, mai nou, să transforme hebdomadarul în cotidian, reprezintă o performanţă cu totul remarcabilă (şi remarcată) în lumea chinuită a presei de limbă română din Israel.

În scădere

Comitetul de conducere al ASILR (Asociaţia scriitorilor): faptul că revista "Izvoare" a susamintitei asociaţii nu a mai apărut de vreo doi ani de zile şi, în plus, comitetul nu a găsit cu cale să comunice ceva precis în legătură cu numărul următor i-a dezamăgit pe iubitorii de literatură de la noi.

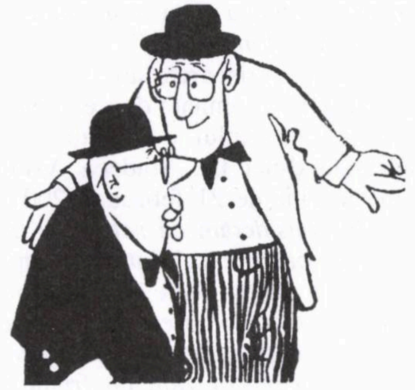

SE ZVONEŞTE CĂ...

...drept urmare a celor întâmplate la Cimitirul Giurgiului, şi ţinând seama de o informaţie privind intenţia huliganilor de a "acţiona" şi în alte cimitire, Federaţia de la Bucureşti va lua măsuri urgente pentru a proteja **mormântul lui Mihail Sebastian,** de la Cimitirul Filantropia, cu un gard de fier masiv (precum şi cu un semnal de alarmă legat de secţia de poliţie din apropiere).

...mult discutata carte a lui **Sorin Lavric** despre filozoful C. Noica, apărută nu de mult la editura Humanitas din Bucureşti, va fi introdusă ca lectură obligatorie în liceele din România, ca un prim pas către reabilitarea mişcării legionare în rândurile tineretului din şcoli.

B.B.C.

Bădărani.

Banditi. Canalii.

...**Alexandru Sassu,** preşedintele Televiziunii Române, fost ministru, ar avea un bunic evreu.

Alexandru Sassu

...un cunoscut scriitor din *trib,* care trăieşte în capitala Franţei (şi doreşte să-şi păstreze, pentru moment, anonimatul), lucrează la un roman inspirat din viaţa lui **Paul Goma.** Aşa cum scrisesem nu de mult, Goma, antisemit feroce (din speţa Ion Coja, C.V. Tudor, Gh. Zamfir, Corvin Lupu, Victor Roncea, Vlad Hogea ş.a. ş.a.), dar căsătorit cu o evreică, a făcut un adevărat şoc nervos aflând că fiul lui este, potrivit religiei mozaice, considerat evreu. Titlul (provizoriu) al romanului la care ne referim este "Ce mă fac? Fiul meu este evreu!".

...**Dr. Madeea Axinciuc,** fosta directoare a ICR Tel Aviv, care şi-a încheiat mandatul, înapoindu-se la Bucureşti, va publca în revista "Dilema veche" un ciclu de "Amintiri din Israelul cultural de limbă română". Iniţiaţii, care au citit primele două foiletoane, afirmă că autoarea vorbeşte despre fel de fel de persoane din aliaua literaro-jurnalistică; despre unele cu simpatie, despre altele... mai încet.

...dramaturgul **Aurel Storin,** de la Bucureşti, a început să lucreze, pe tăcute, la un *musical* pentru TES, inspirat din isprăvile lui Nati Meir. Decorurile spectacolului ar urma să fie create de caricaturistul A. Poch.

AVOCAT ŞI NOTAR
AUSTERMAN EFRAIM
Fost magistrat în România
Execută
Traduceri notariale ebraică-română
română-ebraică;
Rezolvă probleme juridice legate de România
Cumpărări, vânzări imobiliare; moşteniri-testamente; convenţii soţi sau necăsătoriţi; servicii juridice la domiciliul celor nedeplasabili; pensii din România
Petah Tikva, str. Ichilov nr. 11
Tel.: 03/934-3242, 052/244-8793; Fax: 03/934-7401
Între orele: 9.30-14.00, 18.00-20.30

Sport

Ne place că...

...următoarele meciuri ale naționalei noastre de fotbal din grupa a doua pentru calificările la Mondialul din Africa de Sud vor avea loc de-abia în primăvară, îngăduindu-ne astfel să trecem mai în liniște și peste Hanuka, și peste Anul Nou 2009 și peste alegerile de la 10 februarie.

Nu ne place că...

...suporterii echipei croate de fotbal Dinamo Zagreb, veniți în număr mare la Praga, la meciul formației lor cu Slavia Praga în cadrul Cupei UEFA, și-au dat din nou în petec, făcând prăpăd noaptea, după joc, în superba capitală a Republicii Cehe și distrugând practic centrul vechiului oraș; ne place, însă, că scandalul fu atât de mare, dar *atât* de mare, încât cei de la UEFA (Uniunea Europeană de Fotbal) se gândesc serios să excludă 11-le croat din toate competițiile europene, arătând copiilor și nepoților *ustașilor* lui Ante Pavelici, din timpul războiului, că oricât de bine o duc fasciștii de toată mâna astăzi pe bătrânul continent, totuși, nici urmașii antifasciștilor nu stau chiar cu degetu-n gură.

Ne place că...

...Gigi Becali, patronul clubului "Steaua" București, a fost votat de francezi "Cretinul Săptămânii". Știrea de mai sus am aflat-o de pe Internet și sună așa:

«În cadrul celei mai populare emisiuni auto din Franța, "Turbo", Gigi Becali a fost ales "Cretinul Săptămânii" pentru episodul arhicunoscut la noi în care patronul Stelei repară frumusețe de Maybach cu o rangă.

Deși la noi s-a râs pe săturate de acest caz mai de mult, faima latifundiarului a ajuns abia acum la cunoștința francezilor. Postul de televiziune M6, unul dintre cele mai vizionate din Franța și recepționat în multe țări din Europa, a difuzat povestea lui Becali în urmă cu trei săptămâni.

Mai mult, clipul în care Gigi îndreaptă aripa mașinii de o jumătate de milion de euro cu o rangă a intrat în "Topul Cretinilor", rubrică săptămânală în emisiunea "Turbo". Milioane de francofoni l-au votat pe Becali drept cel mai neinspirat în ceea ce privește domeniul auto, premiindu-l cu medalia pentru "Cretinul Săptămânii".

În urma acestui succes, milionarul a obținut dreptul de a se califica în etapa superioară a topului, cea a "Idiotului Lunii".»

Ne place că...

...într-o carte consacrată recent, la Paris (ed. Bibli-Europe), boxeurilor evrei, intitulată "Doi pumni pentru o stea" și semnată de Didier Elbaze, întâlnim câteva pagini despre boxeurul, de felul lui din Tunisia, Victor Perez. Arestat de naziști și internat în lagăr, în anii '40, Perez, mult slăbit, practic lihnit de foame, a fost provocat în iarna lui 1943 de un SS-ist din paza lagărului: ai curajul, mă, să boxezi cu mine? Perez a răspuns: da. Au urcat amândoi pe un ring amenajat pentru nemți și Perez, strângând din dinți, a dat în neamț cu o poftă nebună, trimițându-l la podea și făcându-l K.O. Neamțul – căruia nu-i venea să-și creadă ochilor – s-a ridicat într-un târziu, după care și-a luat arma, i-a ordonat lui Perez: mergi înainte! – și i-a tras un glonte-n spate, omorându-l pe loc.

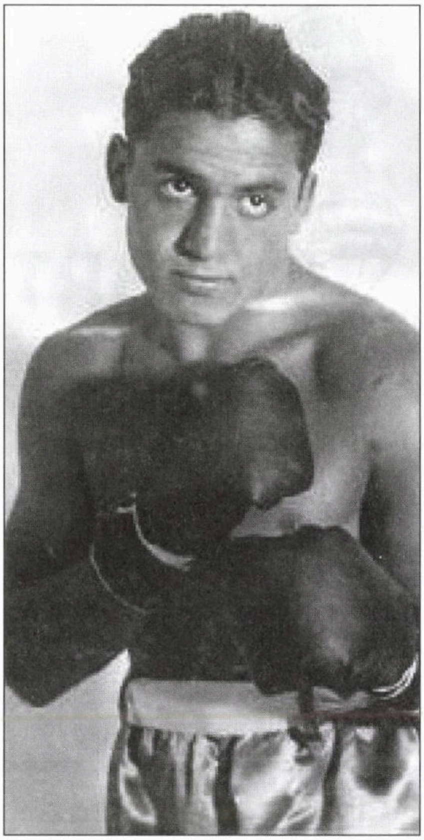

Victor Perez

Ne place că...

...ciclistul american Lance Armstrong, care, după ce câștigase de șapte ori la rând "Turul Franței" (performanță fără pereche în materie), anunțase că gata, se retrage din activitatea competițională de pe șosele, a comunicat că s-a răzgândit; și că vrea să ia startul și în ediția din 2009; ne place, de asemenea, că francujii, care-l urăsc de moarte pe formidabilul ciclist (fiindcă este și american și le-a suflat victoria de sub nas de șapte ori), au primit rău vestea de mai sus; acum, gazdele de pe malurile Senei îl acuză (fără probe!) de a se fi dopat înainte de întreceri și îi fac o presă să-ți bați copiii, asemănătoare cu aceea făcută de "New York Times" candidatului republican la președinție, John McCain, sau, pe-aicea, de presa locului, lui Bibi Netaniahu.

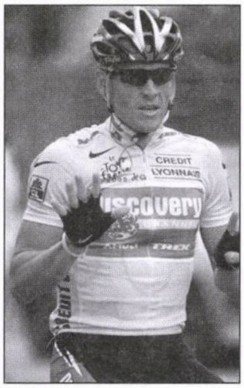

SCURT

■ Eseistul Sorin Lavric a învăţat ceva de la arabi: să mintă fără să clipească. Abatorul? O înscenare, dom'le, a SSI-ului. Rebeliunea? N-a fost nici o rebeliune. Victimele evreieşti din ianuarie '41? Nu ştie nimeni câte-au fost.

Cine mai crede astăzi povestea cu abatorul?

În numărul trecut al revistei am publicat mari extrase dintr-un studiu consacrat de cunoscutul critic literar Laszlo Alexandru, din Cluj, manifestărilor fasciste de azi, inclusiv cărţii despre C. Noica scrisă de Sorin Lavric.

D. Lavric i-a răspuns lui Laszlo printr-un "drept la replică" apărut în revista "Tribuna" din Cluj. Extrase:

«De la înălţimea infailibilă a blazonului său, dl. Laszlo mă învinuieşte de câteva mici „fleacuri“: că nu pomenesc de episodul abatorului din ianuarie 1941, că nu suflu o vorbă de cei 125 de evrei ucişi în zilele de 21-23 ianuarie 1941, că scriu pagini encomiastice despre legionari, greu suportabile pentru ochiul domniei sale, că nu precizez că legionarii au fost o mişcare teroristă care, prin intermediul manipulării, al violenţei sociale şi al crimelor rămase nepedepsite, au atentat la înseşi temeliile statului, şi că trec sub tăcere antisemitismul lui Noica etc. etc.

E impresionant galantarul cu acuze ale dlui Laszlo. Privit din afară, el sună bine; privit de aproape, sună şi mai bine, căci dovedeşte infailibitatea opiniilor sale.

1) Abatorul. Nici cei mai încrâncenaţi vânători de legionari nu mai pomenesc azi de episodul abatorului, şi asta fiindcă se ştie că a fost o înscenare a SSI-ului (Serviciul Special de Informaţii) condus de Eugen Cristescu. Dl. Laszlo nu dă semne că ştie de acest fals istoric, şi atunci îi sugerez alte câteva falsuri pe care le poate folosi după voie: echipele morţii, Legiunea ca agentură hitleristă, sau Codreanu fluturând pistolul în Parlament. Cum poţi să scrii că „atunci când oamenii mor spintecaţi pe străzi, iar apoi sunt atârnaţi în cârlige la abator (ca în ianuarie 1941), ni se spune că faptele sunt prea îndepărtate ca să le putem aprecia obiectiv“? Numai un ignorant sau un impostor poate să mai susţină azi veridicitatea abatorului, şi cum infailibilitatea d-lui Laszlo exclude din capul locului posibilitatea ca dânsul să fie ignorant sau impostor, nu mai rămâne decât varianta ironiei: dl. Laszlo a vrut să facă o glumă inversă, reliefând un fals istoric cu aerul că îl dă drept adevăr. Da, chiar aşa stau lucrurile. Preopinentul şi-a arătat virtuozitatea retorică printr-o strălucită piruetă interpretativă. Îl rog să-mi confirme că i–am demontat cu pertinenţă subtila volută retorică. Altminteri e fie ignorant, fie impostor.

2) Victimele rebeliunii. E inutil să-i explic d-lui Laszlo de ce „rebeliunea“ e un termen impropriu pentru ce s-a întâmplat atunci. Ar însemna să-i cer să renunţe la o dogmă, or principiul minţii sale este acela că nimic din ce s-a spus pe vremea comuniştilor despre legionari nu trebuie revizuit. Sau oricum, revizuirea trebuie să aibă un singur sens: diabolizarea lor şi mai accentuată. Rebeliune sau ba, eu nu am dat cifre în privinţa victimelor pentru simplul fapt că ele variază de la o sursă la alta. Nu se ştie exact câţi oameni au murit în Bucureşti în acele zile. Cifrele variază de la câteva sute la câteva mii. În al doilea rând, majoritatea omorurilor au fost catalogate drept crime cu autori necunoscuţi. E drept că pe dl. Laszlo nu-l interesează toate crimele, ci numai pe cele ale căror victime au fost cetăţenii de etnie evreiască, şi-mi impută faptul că nu precizez acest amănunt. Mărturisesc că nu am judecat victimele după etnie şi nici după număr, ci ca victime umane pur şi simplu. Se pare că omisiunea aceasta nu poate fi tolerată de dl. Laszlo. Îl rog atunci să-mi precizeze cine au fost făptaşii crimelor din Dudeşti şi Văcăreşti, căci e limpede că domnia sa, mult mai cunoscător decât mine, se află în posesia unor date pe care istoricii actuali nu le deţin.

3) Dl. Laszlo îmi reproşează că scriu pagini greu suportabile de hagiografie legionară. Pentru ochiul domniei sale, obişnuit cu clişeele propagandei comuniste, nu mă îndoiesc că paginile mele nu corespund aşteptărilor sale. Dar dl. Laszlo ştie ce ştiu şi eu: că există o memorie selectivă în privinţa fenomenului legionar. De această memorie se izbeşte orice autor care vrea să se apropie fără prejudecăţi de perioada interbelică. Mai mult, el se trezeşte prins într-o situaţie paradoxală, şi anume aceea că, chiar dacă nu are intenţia de a lua apărarea legionarilor, ci doar de a spune adevărul despre ei, el se va trezi învinuit că le face propagandă. La început nu va pricepe de unde această suspiciune, apoi va intui: discrepanţa dintre realitatea istorică a Mişcării Legionare şi imaginea pe care o avem astăzi despre ea este

atât de mare, încât orice încercare de a atrage atenţia asupra ei este interpretată ca o tentativă de a le face propagandă. Pot să spun de o mie de ori că Mişcarea Legionară este un capitol încheiat ce ţine de istoria secolului XX, că degeaba. Dl. Laszlo nu mă crede, şi asta deoarece am scris o carte în care am îndrăznit să spun adevărul despre legionari. Altfel spus, s-a minţit atât de mult pe seama legionarilor încât, pe acest fundal endemic de minciună colectivă, cel mai mic adevăr spus în privinţa lor echivalează, prin contrast, cu o apologie. Ce-l supără pe dl. Laszlo sunt adevărurile pe care le spun, iar nu pretinsa propagandă legionară, căci, în cazul acestor nenorociţi care şi–au petrecut tinereţea în închisori, adevărul e cel mai bun avocat cu putinţă. Tocmai de aceea a fost el ascuns, şi tocmai de aceea dl. Laszlo se străduieşte să-l păstreze în continuare ascuns.

4) Mi se impută că refuz să demontez principiul violenţei extreme, care constituie motorul de propulsie al Mişcării Legionare. Cred că secvenţa aceasta e din alt film, dintr-un film de Sergiu Nicolaescu, dar nu din cel al istoriei interbelice. Motorul de propulsie – fina şi foarte sugestiva analogie a d-lui Laszlo o preiau din raţiuni de scurtare a răspunsului – a fost credinţa creştină, iar nu interesele politice, şi în niciun caz violenţa extremă. Clişeul acesta nu poate fi al domnului Laszlo, un prea lucid şi critic scrutător al falsurilor istorice pentru a se lăsa păcălit de o asemenea gogoaşă. Un geniu rău i-a şoptit la ureche şablonul acesta falsificator şi dânsul nu a fost atent.

5) Mi se impută că nu precizez că legionarii au fost o mişcare teroristă care, prin intermediul manipulării, al violenţei sociale şi al crimelor rămase nepedepsite, au atentat la înseşi temeliile statului. Of, e pentru prima oară când nu pot fi de acord cu dl. Laszlo, şi asta de-a lungul unui articol în care i-am dat tot timpul dreptate. Legionarii nu au fost o mişcare teroristă, d-le Laszlo. Da, Traian Boeru (cel din cazul omorârii lui Iorga şi Madgearu) a rămas nepedepsit. Mai ştie dl. Laszlo alţii? Dar ideea că legionarii au atentat la temeliile statului e mirobolantă. Şi nu mă pot abţine să nu-l întreb: care stat? Şi al cui?

6) Mi se impută că trec sub tăcere antisemitismul lui Noica. Nu aş fi avut niciun motiv să trec sub tăcere antisemitismul filozofului, dacă el ar fi existat. Noica nu a fost antisemit. Nu toţi legionarii au fost antisemiţi. În plus, nu legionarii au creat antisemitismul, ci antisemitismul i-a creat pe legionari. Antisemitismul a fost o stare de spirit endemică în epoca interbelică, iar legionarii nu au făcut decât să dea o tentă radicală acestei stări. De ce simte nevoia dl. Laszlo să depisteze antisemiţi acolo unde nu sunt? Iar Noica nu a fost antisemit. Dacă ar fi fost, aş fi spus-o fără reticenţe.»

(Dintr-un articol de Sorin Lavric; în revista "Tribuna", Cluj 2008)

De ce-l acuzaţi pe Paul Goma de antisemitism?

«Potrivit unei definiţii exprimate de Manfred Davidmann (http://www.solbaram.org/articles/antisem.html), antisemitismul are două cauze, ambele decurgând din încălcările principiilor cuprinse în Torah, cartea sfântă. Manfred Davidmann pune persecuţia evreilor în lumina principiului dezvoltat din relaţia cauză-efect, un principiu universal. Pe de o parte, persecuţia împotriva evreilor este "cel puţin instigată, dacă nu chiar încurajată" de o pătură opresoare, fie ea de stânga, fie de dreapta; pe de altă parte, evreii înşişi pot provoca persecuţii prin comportarea lor, fără a fi conştienţi de aceasta. Ca orice remarcă privind un fenomen atât de complex, care a generat milioane de pierderi de vieţi omeneşti, şi aceasta poate genera reacţii contradictorii.

Acest punct de vedere, măcar în parte, pare a fi împărtăşit de mobilul scrierilor lui Paul Goma, acuzat recent ca etalând expresia unui feroce antisemitism. Demonstraţia celebrului opozant şi scriitor român sugerează (cu exemple) că persecuţiile la care au fost supuşi evreii români din Basarabia de către populaţia şi administraţia locală au fost atrase de comportarea lor anti-românească.

Nu este pentru prima oara când prezentarea adevărului supără. Mulţi români au fost deranjaţi de acuzaţia de persecutori ai evreilor în timpul celui de-al doilea război mondial; la rândul lor, mulţi evrei au protestat când unii istorici au încercat să nuanţeze (sic!) anumite aspecte ale Holocaustului românesc, eliminând generalizările şi exagerările. Este în firea lucrurilor ca discuţiile pe marginea marilor tragedii istorice să işte controverse în rândul urmaşilor diferitelor tabere de participanţi. Dar este o dezertare de la adevăr să acuzi un observator de crimele comise împotriva celeilalte tabere doar pentru că vrea să aducă nişte precizări.

Se poate spune că Paul Goma suportă un tratament la fel de inuman în principiu precum cel la care au fost expuşi cei în numele cărora se ridică azi detractorii săi.

Ca în cazul comiterii oricărei crime, anchetatorul încearcă să găsească, în primul rând, mobilul. Unii (Ţepeneag, Buduca) au considerat că Paul Goma doreşte scandal cu orice preţ, pentru a fi băgat în seamă. În anii '70, "cu orice preţ" însemna pierderea liniştii, a libertăţii, a vieţii. Întâmplarea face ca, în marea lor majoritate, cei ce se găsesc în rândul detractorilor săi de azi să se fi numărat printre detractorii săi de atunci. Să fie o simplă coincidenţă? Iată-ne astfel la baza mobilului multora dintre aceştia din urmă: ani de zile, Paul Goma i-a acuzat public de laşitate, ticăloşie, colaborare securistă, atât sub comunism, cât şi – vai! – după. Până acum, moral vorbind, nu era chiar în regulă să-l ataci pe Paul Goma. O cauză mai bună le-ar fi prins de minune.

În psihologie, această aşteptare poartă numele de "wishful thinking". Când vrei neapărat ca un lucru să se petreacă, chiar daca se întâmplă să fie numai pe jumătate adevărat, nu mai contează. Cealaltă jumătate este repede completată de voinţa doritorului. Punând problema persecuţiilor evreilor din Basarabia în lumină critică, Paul Goma s-a descalificat, în sfârşit, slavă Domnului! Cum să nu fie antisemit? Ba e! N-are cum să nu fie! Uitaţi-vă şi la ce ton foloseşte!

Ca parte lezată, "ei, evreii", ar fi trebuit să se ţină departe de asemenea gen de dispute, ce nu par decât rodul unui troc simplu: ei, românii, să poată da, în sfârşit, de pământ cu neobositul lor acuzator, iar ei, evreii, să mai demonstreze o dată, călare pe cai troieni, cât de măgari au fost românii la adresa lor. Numai că lupta pare dusă acum mai mult în jurul unui om (Paul Goma) decât a unui principiu. În mod neaşteptat, omul va ieşi mai puternic din acest conflict, iar principiul, şifonat, pentru că marea tragedie prin care a trecut poporul evreu n-avea nevoie de asemenea trucuri ieftine pentru a căpăta greutate.

Cu ceva timp în urmă, o seamă de intelectuali români de frunte au fost acuzaţi de antisemitism. Printre aceştia se afla şi Nicolae Manolescu. Acuzaţia părea la fel de neîntemeiată atunci la adresa lor aşa cum este acum la adresa lui Paul Goma. Din nefericire, istoria personală se caracterizează prin acelaşi neajuns că şi cea a lumii: este repede uitată şi, fatalmente, repetată. Pentru a lovi doi iepuri dintr–un foc, Nicolae Manolescu, proaspăt uns arendaş al Uniunii Scriitorilor (printr-un vot obţinut pe absolvirea vinei de a turna la Securitate), a scos dinţi de ciocoi şi l-a concediat pe redactorul-şef adjunct al revistei ("Viaţa românească") care şi-a permis crima de a publica fragmente din opera "antisemită" a lui Paul Goma.

A concedia un redactor pentru că a publicat un text – nici măcar dovedit a fi având caracter criminal, incitator, calomnios – este în sine un act dictatorial (la alegere: nazist sau comunist), nedemn de un intelectual. Când măsura e luată de unul care a găzduit în paginile revistei sale cohorte de colaboratori ai fostului aparat de opresiune, ea devine rodul unei comenzi politice. Punerea ei în aplicare, o ipocrizie fără margini. Din câte greşeli a comis Nicolae Manolescu până în prezent, aceasta pare cea mai murdară.

Chiar dacă Paul Goma ar fi fost antisemit, aceasta n-ar fi justificat abuzul demiterii lui Liviu Ioan Stoiciu. Nu pentru dreptul la opinie am militat noi? Nu pentru a fi liberi am riscat?»

(Dintr-un articol de Liviu Cangeopol; în "Românian Times", New York, SUA)

Scriitorul Fănuș Neagu s-a supărat (și parcă ar avea motive...)

...Drept care i-a trimis ziaristului Marius Tucă (directorul "Jurnalului Naţional") scrisoarea deschisă de mai jos:

«"Dragă Marius Tucă,

În numele amiciţiei ce ne leagă, te rog să inserezi în "Jurnalul Naţional" aceste rânduri adresate multor ziarişti sau reporteri din mass-media centrală, tineri sau mai puţin tineri, dar toţi de o seamă cu barbaria. O fac atât în numele meu, cât şi al unor prieteni ca Radu Beligan, Sergiu Nicolaescu şi alţii, hărţuiţi, ca şi mine, cu neruşinare tenace, de nişte condeie butucănoase.

Fănuş Neagu:
ia nu mă mai îngropaţi, fraţilor, din şase-n şase luni de zile!

Vă e foame de moarte de ne căutaţi prin toate spitalele? Aşteptaţi–o cu încredere în pragul casei voastre, va veni, n-a lipsit la nici o întâlnire. Cei care nu mă credeţi, puneţi mâna pe o lamă şi ascuţiţi-o pe venele de la o mână. Straniu e faptul că majoritatea dintre voi vor muri fără să se fi născut. Un scriitor german, Hans Fallada, a scris un roman intitulat "Fiecare moare singur". Măcar pentru simpatia pe care o purtaţi scriitorilor străini – cei români de mult nu mai intră în discuţie – încordaţi-vă să găsiţi o explicaţie pentru lipsa umbrei voastre pe copertele istoriei contemporane şi lăsaţi-ne pe noi în pace. Cred însă că exemplul Fallada, pe care l-am ales, nu e fericit, întrucât, dacă vă mai spun că tot el a scris şi romanul "Banii nu fac doi bani", aleluia!, voi, care ştiţi că banii fac totul.

Da, sunt bolnav – cancer de prostată cu diseminări – mă tratez la Spitalul Elias (mă opresc să fac o plecăciune în faţa medicilor, asistentelor, infirmierelor şi tuturor slujitorilor acestui spital pentru imensa lor dragoste de oameni) şi nu doresc altceva decât să mă lăsaţi în pace cu nenorocul, suferinţa, spaimele şi speranţele mele. Eu ştiu să îndur, vârsta m-a învăţat multe, dar am o familie, rude, prieteni pe care-i îngroziţi când mă îngropaţi a doua oară în decurs de şase luni. Vă întreb: o faceţi din pustiu sufletesc sau din cea mai elementară lipsă de conştiinţă profesională? Apoi, ce bucurie vă trezeşte suferinţa altora? Şi, mai ales, pentru ce ne vreţi dincolo de dincolo? Literatură nu citiţi, prin urmare nici cărţile mele, la film nu mergeţi, la teatru nici atât. Îmi închipui cu toată sinceritatea că nici de urât nu ne urâţi. Atunci nu încape decât o singură explicaţie: sunteţi mânaţi cu biciul de patronii voştri să aduceţi ştiri ce să sature aşteptările unui public, de voi înşivă format metodic, de-a lungul timpului, ca amator de telenovele imbecile, senzaţionalism ieftin, erotism vulgar etc.

Aş mai avea destule să vă spun, dar mă opresc aici, încheind cu fraza unui mare scriitor rus (voi, se înţelege, aţi fi vrut să fie unul american, dar n-am ce face): "Urât mai trăiţi, domnilor!".

Fanuş Neagu»

Vrei să fii omul anului de pe glob? Nici o problemă

«De câţiva ani primesc, periodic, de la diverse instituţii anglo-americane cu nume respectabile, nişte scrisori ciudate, particularizate de en-tête-uri impunătoare, care mă informează ceremonios că s-a decis (în urma unei selecţii riguroase) să fiu declarat „omul anului“. Meritele titlului respectiv derivă în general din „excepţionalele contribuţii publicistice, ştiinţifice şi academice“, precum şi din „extraordinarele calităţi de lider (european şi mondial)“ demonstrate de subsemnat de-a lungul carierei. Autorii scrisorilor par persoane credibile, reprezentând anumite societăţi ce funcţionează pe lângă universităţi prestigioase, ca Oxford, Cambridge, Harvard, Princeton ş.a. Ei ţi se adresează politicos pe nume, oferindu-ţi garanţii asupra valorii competiţiei prin care ai trecut (fără ştiinţa ta) şi amintindu-ţi, în treacăt, că, pentru a primi „diploma“, trebuie să trimiţi o sumă de bani (cam două-trei sute de dolari) pe adresa lor, în timpul cel mai scurt. Dacă doreşti şi o medalie de aur, e nevoie desigur să adaugi un mic coeficient la preţul de ansamblu. În final eşti felicitat şi asigurat că întregul comitet de selecţie aşteaptă nerăbdător veşti de la tine.

Cred că nu am spus nimic nou pentru cei care lucrează în cercetare, învăţământ, presă ori politică. Probabil că li s-a întâmplat cel puţin o dată în viaţă să primească emoţionantele misive. Unii dintre ei, mai cu dare de mână, răspund invitaţiei şi ajung, într-adevăr, posesori ai râvnitelor distincţii aurite, pe care le expun ulterior în birourile personale. De pildă, celebrul candidat la preşedinţia României, C.V. Tudor, a fluturat în ochii electoratului, cu ani în urmă, astfel de certificate de merit (cumpărate), încercând să convingă naivii de popularitatea sa în Occident. Şi el, ca şi ceilalţi, învăţase bine un principiu de bază al societăţilor postindustriale. În lumea de astăzi, pe lângă organe umane, copii, femei, bărbaţi, vile, maşini de lux şi poziţii în structura de putere, „gloria“ şi „excelenţa“ se pot obţine contra cost.

Zilele trecute am primit o scrisoare din stirpea celor amintite, mai puţin obişnuită. Ea venea de la ABI (American Biographical Institute) şi se adresa unui misterios „Dr. Codrin Liviu... Kubi“, care locuia aparent în acelaşi apartament ca şi mine, având, în plus, date personale identice.

Nu am rezistat ispitei de a deschide enigmatica scrisoare de la ABI chiar în stradă. Mare îmi fu mirarea să citesc acolo că „Dr. Codrin Liviu Kubi“ era declarat... omul politic al secolului trecut (XX, mai precis!), fiind inclus într–un Who's Who al liderilor de excepţie, datorită „activităţii exemplare de administraţie şi conducere“. Domnul C. White (semnatarul mesajului) îl informa pe magnificul Kubi că, pentru numai 350 $, urma să primească o copie a enciclopediei (în piele), precum şi „diploma de onoare“ cu „best wishes“.»

(Dintr-un articol de Codrin Liviu Cuţitaru; în "Dilema veche", Bucureşti 2008)

Inimă de ţigan: Un olandez s-a însurat cu o ţigancă din Vizureşti

«Un cetăţean olandez s-a căsătorit la Vizureşti, aşezare locuită în procent de 90% de etnici rromi. Omul a ajuns pe meleagurile dâmboviţene după ce soarta i-a adus în cale o brunetă focoasă, de care nu s-a mai putut dezlipi. "E un om foarte bun. Noi, aici, la Vizureşti, avem mulţi ţigani, iar el, prima oară când a ajuns în sat, era un pic nedumerit, poate şi speriat. S-a acomodat, însă, cu cei din jur şi acum e plăcut de toată lumea", a spus un vecin al olandezului.

Franz, aşa cum îi spun localnicii, are acum doi copii cu bruneta lui şi îşi iubeşte odraslele ca pe

Olandezul Franz

ochii din cap. Aproape zilnic îi duce pe micuţi la grădiniţă şi susţine că nu ar putea sta departe de ei nici măcar o zi. Rromii vorbesc zilnic pe la colţuri că olandezul este un bărbat foarte bogat, care deţine un apartament în Târgovişte, unul în Bucureşti, şi mai multe proprietăţi în ţara de origine.»

(Dintr-o relatare de Adriana Răceanu şi Ion Obagilă; în "Cancan", Bucureşti 2008)

Femeile sărace îşi vând copiii pe sume derizorii

«În România se perfecţionează un nou tip de comerţ, şi anume cel cu minori. Se pare că într-adevăr absolut totul este de vânzare, fără regrete, fără remuşcări şi pe cât mai mulţi bani. S-a ajuns chiar atât de departe încât femeile sărace dau naştere la copii doar pentru a avea ce vinde mai apoi.

În urma unei anchete jurnalistice, s-a descoperit faptul că mai multe mame din comuna Daia, judeţul Giurgiu, şi-au vândut copiii pentru sume cuprinse între 1.000 şi 1.500 de lei. Dar nu toate femeile au putut negocia şi obţine o asemenea sumă şi aşa infimă. Unele îi dau pe micuţi pe câteva alimente sau pe câteva milioane de lei vechi. „Cumpărătorii" au fost câteva familii de rromi cu posibilităţi financiare foarte bune, din comuna Sinteşti. Dar de ce ar cumpăra cineva un copil, în loc să recurgă la alte metode, eventual cele legale? Se pare că familiile cumpărătoare erau îngrozite de faptul că nu puteau avea un moştenitor de sex masculin căruia să îi lase averea. În comunităţile de rromi există o tradiţie ca, la măritişul unei fete, părinţii acesteia să-i facă o zestre considerabilă. În schimb, băiatul, atunci când se însoară, aduce în gospodăria părinţilor o parte din averea familiei nevestei. Totul este o mare afacere, şi pentru ca acest business să fie şi mai profitabil, rromii s-au gândit să achiziţioneze un bebeluş contra cost, alegând să spună „pas" procedurilor legale de adopţie. „Marfa" cea mai căutată, respectiv bebeluşii, erau cei cu ochii albaştri şi cu părul deschis la culoare. În cazul în care aspectul bebeluşului ar fi ridicat semne de întrebare, părinţii cumpărători erau pregătiţi şi cu o explicaţie, zic ei, plauzibilă: o aventură cu o femeie romancă, din care a rezultat micuţul... Localnicii din Daia nu s-au arătat impresionaţi de tranzacţiile cu bebeluşi, deoarece cunoşteau fenomenul foarte bine. În plus, primarul comunei intermedia vânzarea. Halal autorităţi care încalcă legea într-un mod flagrant! În replică, primarul se apără şi neagă toate aceste acuzaţii: „Nu am nici un fel de implicare în această poveste. Este o poveste ţesută în campanie electorală". Campania electorală pare să stea la baza unor situaţii incredibile. Oricine calcă strâmb poate da vina pe o înscenare menită să-i şifoneze imaginea în fata electorilor. Cert este că aceste cazuri au intrat în atenţia Autorităţii Naţionale pentru Protecţia Drepturilor Copilului. După ce poliţia va finaliza cercetările, femeile care şi-au vândut copiii ar putea fi decăzute din drepturile părinteşti, iar familiile de rromi vor rămâne fără copiii achiziţionaţi contra cost.»

(Dintr-un articol de Iulia Petrescu; în "Ultima oră", Bucureşti 2008)

Cărţile preferate ale românilor

«Deşi şi-a deschis afacerea cu cărţi de puţin timp, Marin Văduva, de la Anticariatul Unu de pe Strada Doamnei din Bucureşti, pare să-şi fi format o părere despre preferinţele literare ale clienţilor săi.

„Cererile sunt în funcţie de necesităţi. Vin mulţi elevi sau părinţi cu lista din bibliografie, caută titlurile recomandate la şcoală – *Moromeţii, Ion.* Pentru lectura personală sunt preferaţi scriitorii ruşi, Dostoievski, Tolstoi, şi autorii sud-americani, precum Marquez şi Llosa", spune Văduva, pentru care cel mai important grup de clienţi sunt studenţii.

El semnalează şi un caz aparte – atunci când moartea unui scriitor sau a unei personalităţi al cărei nume este strâns legat de o operă funcţionează ca un magnet. A fost cazul lui Octavian Paler, când cititorii „s-au simţit cumva obligaţi sau au cumpărat cărţi din nostalgie".

Şi moartea actorului Ştefan Iordache a stârnit nostalgii printre iubitorii de literatură din România. "Imediat după moartea lui Iordache, au venit foarte mulţi oameni să ceară "Cel mai iubit dintre pământeni", a lui Marin Preda" (după care s-a făcut un film, în care Iordache interpretase rolul principal, **n. red.**).

În afara cărţilor de beletristică, românii sunt interesaţi de volumele de istorie şi de eseistică, precizează Lucreţiu Tudoroiu, patronul anticariatului "I.C. Brătianu", de pe bulevardul Magheru. El îşi aminteşte că la începutul anilor 90 a fost şi o adevărată psihoză pentru cărţile psihologice, „de meditaţie transcedentală".

O categorie aparte de volume din anticariate sunt cărţile tehnice, cele de drept sau de medicină. Potrivit anticarilor, acestea sunt cumpărate, în general, de tineri pasionaţi sau de adulţi care lucrează în domeniile respective. Dicţionarele, cursurile de limbi străine şi cărţile în limba engleză sau franceză sunt, de asemenea, foarte căutate.

Acolo unde „cultura a coborât în stradă", prin intermediul anticariatelor de la Universitate, preferinţele românilor se îndreaptă spre scriitorii clasici şi istorii ale literaturii universale. Dacă mai zăboveşti câteva momente în drumul spre metroul de la Universitate, ai toate şansele să auzi şi numele lui Umberto Eco.

Lângă Parcul Obor, în "căsuţa" de lemn care serveşte ca spaţiu de vânzare, câteva teancuri de cărţi par desprinse dintr-un cu totul alt peisaj. Au coperţile lucioase şi cotoarele fără mari rupturi. E lumea unor autoare ca Sandra Brown, Danielle Steel, Jude Deveraux, Deborah Chiel şi lista poate continua. Literatura erotică se află în topul preferinţelor româncelor. "Cărţi ca "Violul" sau "Mătase franţuzească" se vând foarte bine", spune anticarul Căpruciu.

În general, oamenii caută la anticariat cărţi pe care nu le găsesc în librării. "Există unii autori, precum Gib. Mihăescu, care nu se mai găsesc deloc în librării. La mine, o carte a lui costă între 25 si 30 de lei, un preţ bun pentru cât e de rară", precizează Popescu Alexandru Valentin, un filolog care vinde cărţi de zece ani.

Aşadar, contează şi preţul, ba încă foarte mult. Un roman de Dostoievski, Hemingway, Remarque, Poe se vinde adeseori cu preţuri ce se învârt în jurul sumei de 10 lei. Cărţi rare, ca "Arhipelagul Gulag" a lui Soljeniţân, costă chiar şi 100 de lei. E mult pentru un anticariat, aţi spune. Dar cărţile vechi nu sunt ca hainele *second-hand,* cel puţin nu pentru Gheorghe Căpruciu, care pune o întrebare cel puţin interesantă. "Harry Potter este 800 de mii (de lei vechi, **n. red.**). "Arhipelagul" – un milion. Ţi se mai pare scumpă cartea (lui Soljeniţân)?".

Şi cum anticariatul trebuie să fie o afacere, totul ţine de cerere şi de ofertă. Adică mai sunt şi oameni care vin să vândă. Plase, saci sau chiar biblioteci întregi. Mulţi de sărăcie, alţii pentru că le-au moştenit şi nu au ce face cu ele. "Mulţi au biblioteci şi moştenesc altele. Şi, normal, sunt şi titluri comune pe care le vând", ne lămureşte Lucreţiu Tudoroiu.

Pentru Tudoroiu, este greu de stabilit un autor preferat al românilor. Totuşi, anticarul a acceptat să întocmească pentru "Evenimentul zilei" o clasificare pe vârste a cărţilor citite de români.

15-29 de ani. "Jules Verne este un bun punct de început", crede Tudoroiu, pentru adolescenţii care iau pentru prima dată o carte neşcolară în mână. Majoritatea cititorilor din această categorie de vârstă citesc literatură ştiinţifico-fantastică, romane de aventuri şi de dragoste, dar şi unele lucrări de cugetări şi eseistică. Printre autorii acestei vârste se regăsesc şi romancierii Erich Maria Remarque şi Mihail Bulgakov, ultimul cunoscut şi ca mare nuvelist al anilor '20-'30.

30-45 de ani. Dostoievski şi Shakespeare sunt potriviţi pentru această perioadă de început a maturităţii. Aleksandr Soljeniţân şi Victor Hugo pot intra şi ei în această categorie.

46-60 de ani. Cititorii acestei vârste abordează, în opinia lui Tudoroiu, lucrări ale unor autori ca Dickens, Balzac, Proust sau Goethe, alături de volume de poezie descriptivă şi de poezie cu formă fixă.

Peste 60 de ani. Biblia se regăseşte printre cărţile preferate ale vârstei a treia. Anticarul consultat de EVZ ar mai include aici literatura sapienţială, dar şi volumele de cugetări şi eseistică. "În ceea ce priveşte eseistica, este ca o întoarcere în timp, în vremea tinereţii".»

(Dintr-un reportaj de Cristina Botezatu şi Dan Arsenie; în "Evenimentul zilei", Bucureşti 2008)

O ziaristă din România despre "sindromul Ierusalim"

«Oraşul sfânt îi impresionează atât de mult pe turişti încât unii dintre ei ajung să sufere de sindromul Ierusalimului. Medicii le pun acest diagnostic pelerinilor care în timpul primei vizite la Ierusalim încep să aibă manifestări delirante: se cred personaje din Biblie, au viziuni cu Iisus sau Fecioara Maria. Fenomenul ia amploare în preajma sărbătorilor de Crăciun sau de Paşti, când milioane de pelerini se adună la Locurile Sfinte. În prezent, poliţia din Ierusalim a creat o unitate specială pentru a se ocupa de persoanele afectate de sindromul Ierusalimului, care vor fi transportate la Centrul de Sănătate Mintală Givat Shaul. Anual, 30-40 de pelerini cu astfel de manifestări sunt internaţi la centru, informează dr. Gregory Katz, şeful serviciului de urgenţă din cadrul Centrului de Sănătate Mintală Givat Shaul.

"Sindromul Ierusalimului apare numai la persoanele care vizitează pentru prima dată Ţara Sfântă şi care înainte nu aveau tulburări psihice", explică dr. Katz. Majoritatea pacienţilor sunt persoane de vârstă medie, foarte credincioase, originare din Statele Unite sau Scandinavia. "Decalajul orar, oboseala, lipsa de somn, asociată cu emoţiile puternice provocate de vizitarea Locurilor Sfinte, duc la apariţia sindromului Ierusalimului", spune dr. Katz. El a descris pentru prima dată acest sindrom în 2000 într-un articol publicat de "British Journal of Psychiatry". Manifestările deli-

"Da' ce-ai, domnule?"
"Sufăr de sindromul Ierusalimului"

rante durează câteva zile, după care persoana respectivă nu-şi mai aminteşte nimic.

Un alt psihiatru din Ierusalim, Moshe Kalian, crede însa că nu Oraşul Sfânt este de vină. "Pelerinii cu manifestări delirante suferă deja de tulburări psihice, iar exaltarea de la Ierusalim le accentuează comportamentul", susţine Kalian.»

(Dintr-un articol de Steluţa Indrei; în "Jurnalul Naţional", Bucureşti 2008)

Maica româncă din Ierusalim

Ziarul ebraic "Haaretz" a dedicat o pagină dintr-unul din suplimentele sale călugăriţei Teodora Videscu (40), de la mânăstirea românească din Ierusalim. Citām din declaraţiile ei referitoare la propriul profil: "La 30 de ani, după ce absolvisem studiile universitare în literatură, am simţit o stare lăuntrică de tristeţe şi deşertăciune. Mă obosea învălmăşeala şi zgomotul din jur şi râvneam la o viaţă solitară, fără familie şi cu un singur prieten de suflet, Dumnezeu. Acum trăiesc o viaţă în afara obişnuitului. Rolul meu este să păzesc liniştea, armonia şi dragostea în lume. Ca secretară a mânăstirii, mă întâlnesc cu toţi pelerinii care vin să viziteze ţara sfântă. N-a fost greu pentru mine să iau hotărârea. România este o ţară cu înclinaţie spre religie, mai mult ca oricând... Citesc şi învăţ din lectura cărţilor sfinte. Din punctul meu de vedere, viaţa pentru mine este un miracol".

Maica Teodora Videscu

Cancanuri...

...despre starurile zilei (şi nopţii) găsim, ca de obicei, cam peste tot, de la bătrâna VIP la mai tinerele reviste pe hârtie lucioasă sau de ziar:

■ Misterul legat de surprinzătorul divorţ dintre frumasa brunetă de la postul de televiziune Antena 1 **Mihaela Rădulescu** şi soţul ei, businessmanul israelian Elan Schwartzenberg, nu s-a dezlegat. În schimb, am aflat că în viaţa animatoarei a apărut un alt bărbat:

«Recent divorţată de miliardarul Elan Schwarzenberg (aflăm de pe Internet), vedeta autohtonă Mihaela Rădulescu a dezvăluit detalii despre relaţia ei cu prezentatorul TV Dani Otil.

Paparazzi de la *Ring* au surprins-o pe Mihaela după ce a petrecut o noapte în garsoniera lui Dani Otil, colegul său de la Antena 1, iar aceasta a recunoscut că are o relaţie cu acesta. Ea îl descrie pe Dani drept "un băiat super", şi spune că relaţia lor este una obişnuită.

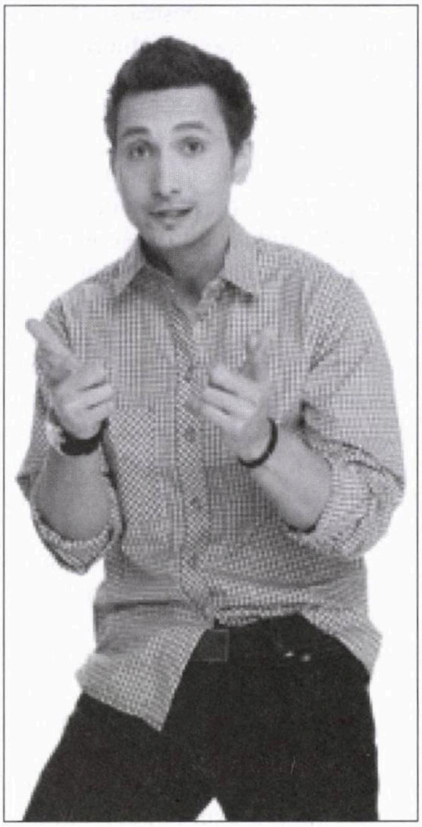

Dani Otil: Util

"Din moment ce suntem împreună, cred că unele dintre calităţile lui s-au "împrietenit" foarte tare cu ale mele şi bănuiesc că ceva din defectele mele au reuşit să treacă neobservate alături de defectele lui. Bănuiesc că, pe undeva, este o relaţie ca toate relaţiile. Nu are absolut nimic extraordinar, extravagant. S-a întâmplat", a declarat Mihaela Rădulescu, citată de *Ring*.

Mihaela spune că au multe pasiuni comune, inclusiv sporturile cu motor, şi că Dani, pe care îl cunoaşte de aproape un an, nu este motivul pentru care a divorţat de Elan.

"Nu Dani este motivul divorţului. Dani a apărut în viaţa mea mult timp după ce eu şi soţul meu ne-am despărţit. Lumea înţelege, sper, despre mine, că-mi asum tot ce fac. Mie îmi era foarte uşor să nu vin în blocul lui Dani dacă nu voiam să vin, ca să evit să mă vedeţi voi, ziariştii. Deci, aveam o mie de alte variante. Neavând nimic de ascuns, am decis să fac lucrul acesta aşa, deschis", a adăugat Mihaela.

Diva mai declară că diferenţa de vârstă dintre ei nu este o problemă, şi că nu o interesează ce spun gurile rele despre relaţia lor.

"Noi privim relaţia dintre noi doi ca pe una dintre un bărbat, nu un puşti, şi o femeie, nu o femeie mai în vârstă. Nu mă interesează ce părere au alţii despre relaţia mea cu Dani şi nici cum se vede din afară. Mă interesează cel mai mult ce cred eu despre asta sau ce crede bărbatul de lângă mine despre asta. Nu mă interesează restul lumii", spune Mihaela.»

■ Se pare că astăzi preţurile cerute (şi obţinute) de cântăreţii de succes sunt destul de onorabile, şi că artiştii respectivi reuşesc să încheie luna cu bine.

Un reportaj de Adrian Popescu în ziarul "Gândul" vine cu dovezile pe masă:

«Adevărate sau închipuite, vedetele din show-business se pregătesc să-şi încheie anul cu buzunarele pline: pentru o „prestaţie" de cel mult o oră, la o petrecere de Crăciun sau Revelion, onorariile pot ajunge până la 15.000 de euro. Aşa stă scris în „Oferta artişti" transmisă deja proprietarilor de hoteluri şi restaurante de Sprint Media Group, deţinătoarea unor „parteneriate sau relaţii preferenţiale de colaborare" cu aproape 140 de solişti şi formaţii. La categoria „dance fete", grupul *Trident* cere 1.000 de euro, Andreea Bălan – 1.300 de euro, Corina şi Anda Adam – 1.500, Anna Lesko – 1.800, Andreea Bănică – 2.200, Andra – 3.000 de euro. La „dance băieţi", cele mai mari onorarii pentru o „prestaţie" le cer *Crazy Loop* – 4.000 de euro şi *Simplu* – 3.500. Tarife similare şi la categoriile „trupe club" şi „hip-hop": Morandi – 3.500 de euro, *Dj Project* şi *Paraziţii* – 2.500 de euro, Alexandra Ungureanu & Crush – 1.800 de euro, *BUG Mafia* –1.500 de euro.

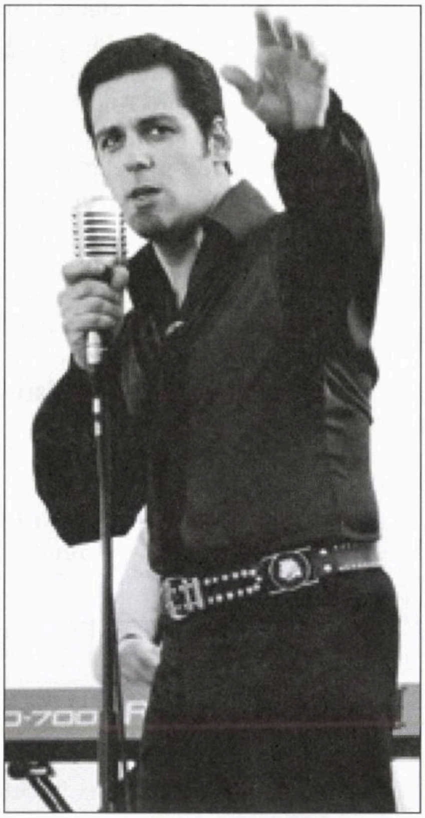

Ştefan Bănică jr.: un cântăreţ scump

La „cover", „latino" şi „special" Analia Selis are onorariu de 1.700 de euro, Mandinga – 2.700, Pepe şi *SISTEM* – 3.500 de euro, în vreme ce Horia Brenciu & Band cer 5.000 de euro, iar Loredana &Taraf – 9.000. Prin comparaţie, cei mai mulţi interpreţi de la „etno" şi „folclor&petrecere" sunt ieftini: Veta Biriş, Sava Negrean-Brudaşcu – 700 de euro, Ileana Ciuculete, *Fetele de la Căpâlna* – 1.000 de euro, Daniela Gyorfi, Laura Lavric – 1.200 de euro, Maria Ciobanu, Ionuţ Dolănescu, Sofia Vicoveanca şi Irina Loghin – 1.500 de euro, Benone Sinulescu şi *Fanfara 10 Prăjini* – 1.700 de euro, Costi Ioniţă, Liviu Mititelu (ex-Guţă) şi Nicu Paleru – 2.000 de euro, Fuego – 3.000 de euro, Viorica din Clejani – 3.500 de euro.

La secţiunea „pop-rock", preţuri mici au *Desperado, Bere Gratis* şi Paula Seling – 1.600, *Compact* şi Nicola sunt „accesibili" la 2.500 de euro, *Proconsul* şi *VH2* – la 3.000, *Hi-Q* şi Pavel Stratan – 3.500 de euro. Contra unor sume mari evoluează *Direcţia 5* – 4.200 de euro, *Zdob şi Zdub* – 5.000, *Iris* – 5.200 de euro, *Holograf* şi *Voltaj* – 7.000 de euro, recordurile absolute fiind „bifate" de Ştefan Bănică jr. – 10.000 de euro şi *Phoenix* – 15.000 de euro. Pentru cine vrea şi prezentatori, sunt disponibili Gina Pistol şi Mihai Mitoşeru – 600 de euro, Octavian Ursulescu – 900 de euro şi Mihai Morar sau Daniel Buzdugan – 1.200 de euro.

Cum fiecare se „produce" la cel puţin 4-5 petreceri de Crăciun sau Revelion, un calcul simplu arată că, la „trasul liniei", osteneala merită cu vârf şi îndesat. Mai ales că, după cum ne-au dezvăluit mai mulţi proprietari de hoteluri şi restaurante, în majoritatea cazurilor banii sunt încasaţi fără factură sau alte asemenea „mofturi" fiscale. Dan Bittman lămureşte cum stau lucrurile în cazul trupei sale: „Formaţia *Holograf* lucrează doar pe bază de factură. Şi nu e o treabă de un an-doi, ci de multă vreme. În ceea ce priveşte onorariile, ele se calculează în euro, la cursul zilei. Au scăzut, atunci când euro era mai jos, cresc atunci când leul scade. E ca la orice lucru care ne înconjoară: întreţinere, lumină, fructe, maşini...".»

■ Uneori, însă, banii aceştia te costă scump. Cântăreaţa (foarte sexy, de altfel) **Laura Andreşan** a avut nu de mult o experienţă în acest sens. În timpul unui concert dat de trupa ei la "Club Extreme" din Focşani, când poporul din sală

Laura Andreșan

Marius Martiș

era încălzit, un spectator s-a legat de Iana, o dansatoare din trupă, pipăind-o și ciupind-o de fund cu frenezie. Văzându-se respins de obiectul admirației sale, cetățeanul s-a repezit, împreună cu un prieten, să o înjure; apoi, când impresarul trupei, un anume Adrian, a sărit pe scenă să-l pună la punct, cetățeanul (turmentat), un tip bine clădit, cu alură de sportiv, l-a tratat cu câțiva pumni în față. Pe urmă, când, lăsând microfonul, Laura Andreșan a încercat să calmeze spiritele, ea s-a trezit bătută la rându-i, alegându-se cu vânătăi pe corp și (așa cum citim în "Libertatea") un hematom la sânul stâng. Ea și-a scos certificat medical și acum se vorbește despre proces. Precizasem mai sus că bărbatul cu pricina avea alură de sportiv. Și nu întâmplător: el este **Marius Martiș,** un arbitru cunoscut din divizia A a campionatului național de fotbal.

■ Prezentatoarea **Simona Pătruleasa** de la TV Antena 1 s-a remarcat întotdeauna printr-o condiție fizică ireproșabilă, demnă de un fotomodel. Întrebată despre secretele sale în materie de formă și de "look", ea a declarat ziaristei Ana Nicolescu, de la revista "Tonica":

«"Cât despre îngrijirea pe perioada rece, îmi protejez mai mult fața și mâinile cu creme". Simona Pătruleasa, cea care recunoaște că momentul decisiv care i-a schimbat viața a fost venirea la Antena 1, mărturisește că pe timp de iarnă, un ceai și o muzică bună îi pun sângele în mișcare. Iar pentru o siluetă care încântă ochii publicului masculin la fiecare apariție, Simona merge la sală de trei ori pe săptămână. "Nu mănânc pâine decât foarte rar, iar dulciuri mănânc cât mai puține, deși îmi plac foarte mult. Atunci când consider că am pus 2-3 kilograme mănânc mai multe salate și beau multă apă".»

Simona Pătruleasa

■ Nu este neapărat necesar să fii *cineva* în viața politică, sau culturală, sau sportivă, sau financiară, sau, sau, sau... pentru a avea un *nume,* la care ceilalți muritori, *anonimi,* să tresară. Nu. Uneori e destul să ai noroc din naștere. Este cazul unui grup de cetățeni din satul Cerc (județul Cluj), alcătuind cam 25 de familii. Pe toți îi cheamă Buș. Iar viața lor nu s-a deosebit cu nimic de a celorlalți din cercul lor din Cerc, până-n ziua când pe scena Americii și a globului pământesc a apărut numele de George Bush, mai întâi tatăl, apoi fiul, care se pregătește să-și încheie lunga și zbuciumata carieră de președinte al Statelor Unite. Așa cum se înțelege, posesorii celebrului nume au

●

Mama a născut nu de mult al doilea copil. Noaptea, acesta începe să plângă. Mama se trezește și spune:

– Trebuie să mă duc să-l schimb.

Fratele bebelușului îi spune mamei:

– Da, da, schimbă-l și ia unul care plânge mai puțin!

(După "TV Futé", revistă a organizației olimilor francezi; Natania 2008)

Ioana, 29 de ani
Ioan, 86 de ani
Ion, 52 de ani
Iosif, 72 de ani
Maria, 49 de ani
Nastasia, 74 de ani
Mădălina, 12 ani
Vasile, 40 de ani

fost (şi sunt) arătaţi cu degetul şi invidiaţi. Un gazetar isteţ din Cluj a avut chiar ideea (de ce nu?) să umble prin arborele genealogic al familiilor pentru a găsi (mai ştii?) vreo legătură între Buşii ardeleni şi Bushii texani. N-a fost să fie. Dar speranţele nu sunt pierdute. Poate că un Buş mai răzbătător – Vasile, Nastasia, Ion, Iosif sau Mădălina – va reuşi să dovedească legătura dintre ai săi şi familia lui Dublu Ve.

■ Mişto gagică! Mişto o fi, dar nu e gagică, ci gagiu. Fotografia din stânga, din "Adevărul literar şi artistic", îl înfăţişează pe tânărul şi talentatul actor **Marius Manole,** care face adevărate furori cu rolurile sale de compoziţie.

Marius Manole

Deces

Dina Cocea (95), actriţă la Teatrul Naţional din Bucureşti; personalitate remarcabilă pe plan social, a condus "Teatrul Nostru" în anii 30-40, apoi, după război, a fost reprezentantă a României la ONU, preşedintă a ATM (Asociaţia oamenilor de teatru şi muzică) etc. A fost fiica scriitorului N. D. Cocea şi soţia dirijorului Mihai Brediceanu.

Cine vă poate ajuta dacă părinţii dv. sunt bolnavi?

NETTA - SERVICII

✔ **Vă asigură îngrijitori competenţi, cu experienţă, din România, pentru bătrâni, handicapaţi, invalizi – 24 de ore pe zi.**

✔ **Vă propune aranjamente speciale, în funcţie de situaţia şi posibilităţile dv. financiare.**

✔ **Vă acordă consultaţii şi îndrumare profesională gratuit.**

Cooperăm cu Bituah Leumi

Şvil Haţabar 11, Tel Aviv
Tel. 03/731-4273 sau 03/731-3135, Fax: 03/731-4294

RADU HERVIAN

Corespondenţă de la New York

Barack Obama, preşedintele Statelor Unite

Într-o "alunecare de teren" majoră (landslide), America a condamnat cu hotărâre la 4 noiembrie moştenirea istorică fără precedent a celui mai nepopular preşedinte din istoria sa şi a partidului său compromis de-a lungul a 14 ani la cârma naţiunii. Dispreţul şi chiar ura cu care a fost urmărit acest preşedinte de-a lungul cadenţei sale de către membrii partidului de opoziţie, abandonarea sa fără echivoc de către propriul partid – hăituit el însuşi de un electorat mânios – vor fi descrise probabil în cărţile de istorie în cel mai bun caz drept lipsă de mărinimie şi în cel mai rău caz drept lipsă de patriotism. Într-adevăr, un preşedinte ales, la urma urmelor, în mod democratic, nu merita învinuirile şi insultele neîncetate de care s-a bucurat George W. Bush jr.

Nu poţi, pe de altă parte, să nu remarci că toate aceste injurii aduse celui de-al 43-lea preşedinte american nu s-au datorat întotdeauna performanţei sale, care a lăsat desigur de dorit, ci şi adâncilor răni create ca urmare a alegerilor controversate din 2000 şi 2004.

Spre deosebire de aceste alegeri, cel ce a fost ales acum ca al 44-lea preşedinte al SUA a câştigat "pe bune", cu o majoritate covârşitoare şi neîndoielnică, majoritate care i-a silit chiar şi pe inamicii săi să se plece în faţa actului istoric petrecut la 4 noiembrie 2008.

Odată cu victoria lui Barack Obama, se poate spune că americanii au încheiat în fine războiul civil, un capitol foarte dureros şi omniprezent din istoria lor prin trăsătura sa principală – rasismul. Nimeni nu va mai putea spune vreodată că America este rasistă. Nimeni nu va mai putea spune că America şi-a pierdut statutul său de democraţie tânără şi veşnic în proces de înnoire. Dacă în ultimii opt ani de zile s-au găsit destui pe lume care să denigreze America pe diverse motive mai mult sau mai puţin întemeiate, de la încălcarea drepturilor cetăţeneşti până la abuzurile de putere, astăzi s-a dovedit că ei au fost nedrepţi.

Nici un membru al Hamas sau Hezbollah, sau vreun alt răuvoitor, nu va mai putea învinui America că este călare pe un cal *cruciat* sau că exploatează minorităţile în favoarea majorităţii; aceasta pentru simplul motiv că majoritatea albă este cea care a ales un negru să-i conducă destinele.

Victoria lui Obama se datorează celor 80% din evreii americani care l-au votat împotriva încercărilor de tot felul de a-l calomnia pe candidat. Se datorează albilor cu educaţie superioară şi celor ce muncesc în fabrici, femeilor şi bătrânilor, hispanicilor din Florida şi New Mexico, catolicilor din Ohio şi Michigan, fermierilor şi purtătorilor de arme din Pennsylvania, evangheliştilor lui Bush.

Ea se datorează capetelor "luminate" care l-au sprijinit fie din fruntea economiei, ca Larry Summers, fostul rector de la Harvard, politicienilor conservatori cum sunt Ken Duberstein, fostul şef de cabinet al lui Ronald Reagan sau Ken Adelman, unul dintre iniţiatorii filozofiei neoconservative din jurul lui Bush. Se datorează generalilor din armată cum este Colin Powell, sau liderilor marii finanţe ca Paul Volker, fostul şef al Băncii Federale din timpul lui Reagan, Robert Rubin, fostul ministru de Finanţe din timpul perioadei economice „fericite" a lui Clinton. Se datorează marilor familii conservatoare americane: familia fostului preşedinte Eisenhower, familia părintelui conservatorismului – Barry Goldwater, fiul marelui "căpitan" al curentului intelectual conservator, despre care am scris în urmă cu câteva numere. Se datorează lui William Buckley Jr., silit să demisioneze din fruntea redacţiei celei mai de dreapta publicaţii americane, create de tatăl său, şi unei părţi din familia Ronald Reagan.

Rezultatul: o revoluţie fără violenţă, pregătită de aproape doi ani şi plătită cu peste 5 miliarde de dolari, sumă din care peste jumătate a fost strânsă din contribuţii de câte 5 şi 10 dolari de la milioane de visători.

America se află în faţa unor probleme grele. A doua zi după alegeri, una dintre probleme este deja pe cale de a se rezolva. Imaginea Americii în lume s-a îmbunătăţit brusc. Ziarele de pe mapamond scot ediţii speciale unde America este ridicată în slăvi ca în "vremurile normale". Felicitat de preşedintele Bush pentru extraordinara sa performanţă şi asigurat de fostul oponent McCain de loialitatea sa viitoare sinceră şi totală, preşedintele ales a început deja să fie informat la nivel prezidenţial de către CIA şi alte servicii secrete în domeniul contrainformaţiilor despre situaţia mondială. Preşedintele Bush a anunţat că nu va lua nici o hotărâre până la inaugurarea noului preşedinte, din 20 ianuarie 2009, fără a se consulta în prealabil cu acesta.

Într-un număr viitor vom vorbi despre oamenii pe care noul preşe-

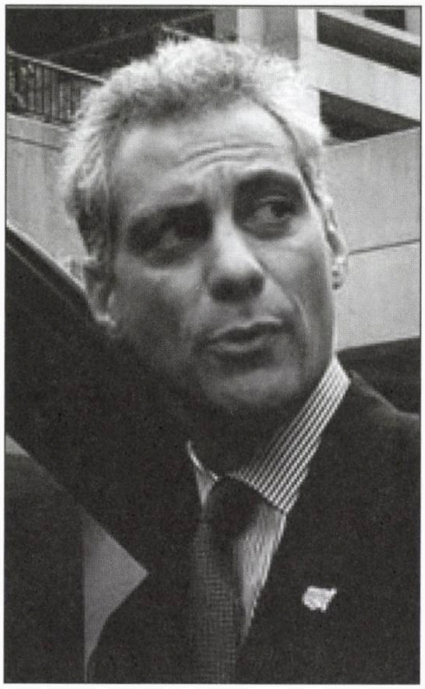

Rahm Emmanuel

dinte i-a numit în noul său cabinet. Prima informaţie în acest sens a ieşit la iveală la mai puţin de 10 ore după încheierea alegerilor. Barack Obama a informat presa că l-a solicitat pe Rahm Emmanuel (fiul unui luptător israelian din Irgun, emigrat în SUA) pentru postul de şef de cabinet – persoana care stă între preşedintele SUA şi restul lumii. Rham a acceptat oferta.

Deoarece Rahmbo (aşa i se spune) este un evreu ortodox, vorbitor de ivrit acasă la el , numirea sa în – poate – cea mai importantă funcţie din administraţia noului preşedinte ar putea să liniştească anumite îngrijorări în rândurile cititorilor lui "Minimum".

Am mai vorbit de Rhambo şi vom mai vorbi. Deocamdată să prezentăm drama ultimelor zile şi ore dinaintea exploziei electorale petrecute la orele 23.00 în seara de 4 noiembrie 2008.

În ultimele zile se vorbise de o încercare a Ku Klux Klan-ului de a–l asasina pe Obama; McCain, obosit pare-se, vine la un miting electoral şi se adresează mulţimii cu: "Dragi prieteni prizonieri". Foşti membri ai administraţiei Bush nr. 1, ca fostul Secretar de Stat Larry Eagleburger, declară că Sarah Palin nu este pregătită să fie vicepreşedinte. Familia Bush îl strânge cu uşa şi el, spăsit, declară mai târziu că Obama este un escroc.

4 Noiembrie orele 7 am. – Se vorbeşte la televiziune despre Sarah Palin, selectată pentru postul de vicepreşedinte de către McCain. Total ignorantă în probleme externe, vulgară în exprimare, explicând eronat dar cu un accent amuzant care este rolul vicepreşedintelui, sau al Senatului în America, Sarah dovedeşte o totală lipsă de curiozitate intelectuală şi mari lacune în domeniul Constituţiei SUA. Deşi produce fiori de groază pe şira spinării alegătorilor, e aplaudată la adunările electorale. Presa susţine că spre deosebire de Bush ea nu poate să numească nici măcar titlul vreunei reviste mai importante din SUA.

Concluzia presei: fiind atrăgătoare ca femeie, alegătorii îşi lasă imaginaţia liberă şi uralele lor sunt mai curând exclamaţii sexuale!

8 am. – Pe Internet apare un site denumit: ăla.com – ca răspuns la modul în care McCain s-a referit la Obama într-una dintre dezbaterile electorale drept: ăla.

O actriţă care a intrepretat-o pe Sarah în populara şi venerabila emisiune TV “Saturday Night Live” ameninţă să părăsească planeta dacă McCain este ales.

9 am. – Se anunţă că evreii votează “în masă” pentru Obama.

10 am. – Peste 5.000 de avocaţi au fost trimişi la urnele din Florida pentru a preveni fraudele electorale. Se anunţă deja sute de cazuri de fraudă la multe dintre urnele de pe tot întinsul SUA. În Virginia afişe lipite de republicani anunţă pe votanţi că republicanii votează azi iar democraţii mâine; sau că cei ce au scris vreodată un cec fără acoperire vor fi arestaţi pe loc în momentul când se vor prezenta la vot.

(Seara, când s-au numărat voturile, toate aceste fraude, reale sau nu, au devenit irelevante în faţa votului copleşitor pentru Obama.)

11 am. – Maşina de atac republicană transmite din 10 în 10 minute, fără aprobarea lui McCain, anunţuri despre Obama ca fiind un agent al islamismului. Prea târziu pentru mulţimea ignorantă din statele mici din preerie, amuzant pentru intelectualitatea de pe coastele de est şi de vest ale SUA.

Un comentator de pe canalul pro-republican FOX anunţă că

Clinica de medicină alternativă

„Anita – Rehovot”

condusă de un

doctor în medicină

HOMEOPATIE

ACUPUNCTURĂ

PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:

• Dureri de orice origine •

• Paralizii (inclusiv faciale) •

• Astmă • Alergii • Nervozitate •

Insomnii • Impotenţă • Prostată

• Diabet • Colesterol •

• Hipertensiune •

●

De asemenea:

• Scădere în greutate

• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254

08/945-6135

nord-estul SUA este o zonă unde nu mai există picior de republican.

Se dă publicităţii o farsă făcută de doi jurnalişti de la televiziunea din Montreal care au sunat-o la telefon pe Sarah Palin, unul dintre ei pretinzând a fi Nicolas Sarkozy, preşedintele Franţei, iar celălalt consilierul lui de încredere Johnny Halliday (cântăreţul). Sarah, potenţial vicepreşedintă a SUA, a căzut în plasă. Ea a conversat cu "preşedintele francez", pe un ton încântat şi plin de cochetărie, acceptând propunerile acestuia de a merge împreună la vânătoare din helicopter, sau chicotind la anumite glume fără perdea.

12 pm. – Se anunţă moartea în Hawaii a bunicii lui Obama, cea care l-a crescut. Un moment prielnic pentru Obama în ochii înlăcrimaţi şi siropoşi ai americanilor.

1 pm. – Naţiunea, obsedată încă de familia Clinton, urmăreşte la televiziune pe Hillary şi Bill votând.

Nu se arată nici Jimmy Carter, nici Bush 1 nici Bush 2. Clinton şi iar Clinton!

2 pm. până la 8 pm. – America votează. Cozi lungi de câte 3-4 ore la urne. 140 de milioane în total – cea mai mare participare în zeci de ani. 75% din votanţi sunt albi. 25% sunt negri, hispanici şi alte rase. Întrebaţi la ieşirea de la urnă ce a contat mai mult în votul lor, 65% spun: economia; 10%: Irakul; 9%: terorismul. De la ora 7 pm. în sus, se închid urnele în statele din zona de est. McCain conduce după primele rezultate, câştigând majoritatea în câteva state. La ora 8 pm. se închid urnele pe toată coasta de est.

Barack Obama cu soţia sa, Michelle, şi cele două fetiţe

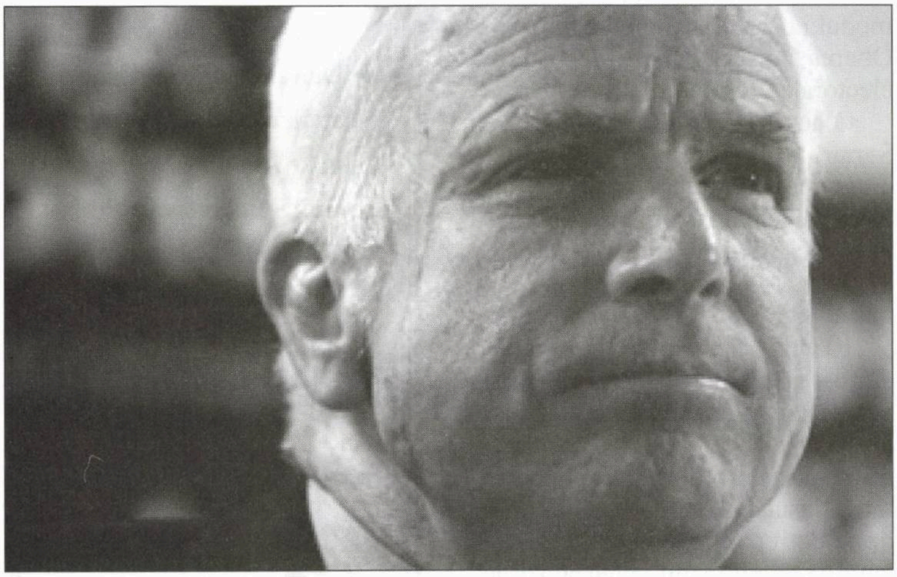

John McCain: un om bătrân şi obosit

Marile state: New York, Massachussetts, Illinois, New Jersey, Pennsylvania anunţă rezulatele. Primele dezastre pentru McCain – toate au votat Obama. Rezultatul final este deja conturat, dar posturile de radio şi TV nu pot să-l spună pe faţă. Coasta de vest – California, Oregon, Washington – votează totdeauna cu democraţii, iar numărul de electori din aceste state este enorm. Urnele însă se închid abia la orele 11 pm. (8 pm. ora Californiei) şi californienii au şi ei un rol de jucat.

Deja străzile din Manhattan s-au umplut de oameni. Pe stadionul din Chicago, oraşul lui Obama, s-au adunat peste 240.000 de oameni, deşi rezultatul nu a fost anunţat.

11 noaptea. – California a votat, iar pe ecranele TV a apărut cu litere mari: OBAMA ALES!

Imaginile ce urmează sunt fără precedent. Manhattanul este luminat à giorno peste tot, steagurile flutură, patinoarul din Rockefeller Center prezintă, sculptată în gheaţă, harta SUA. Vopseaua albastră, simbolul democrat, se revarsă pe

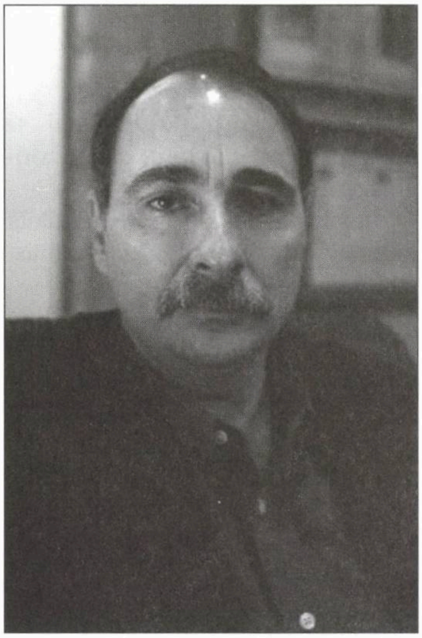

David Axelrod: el a condus campania lui Obama

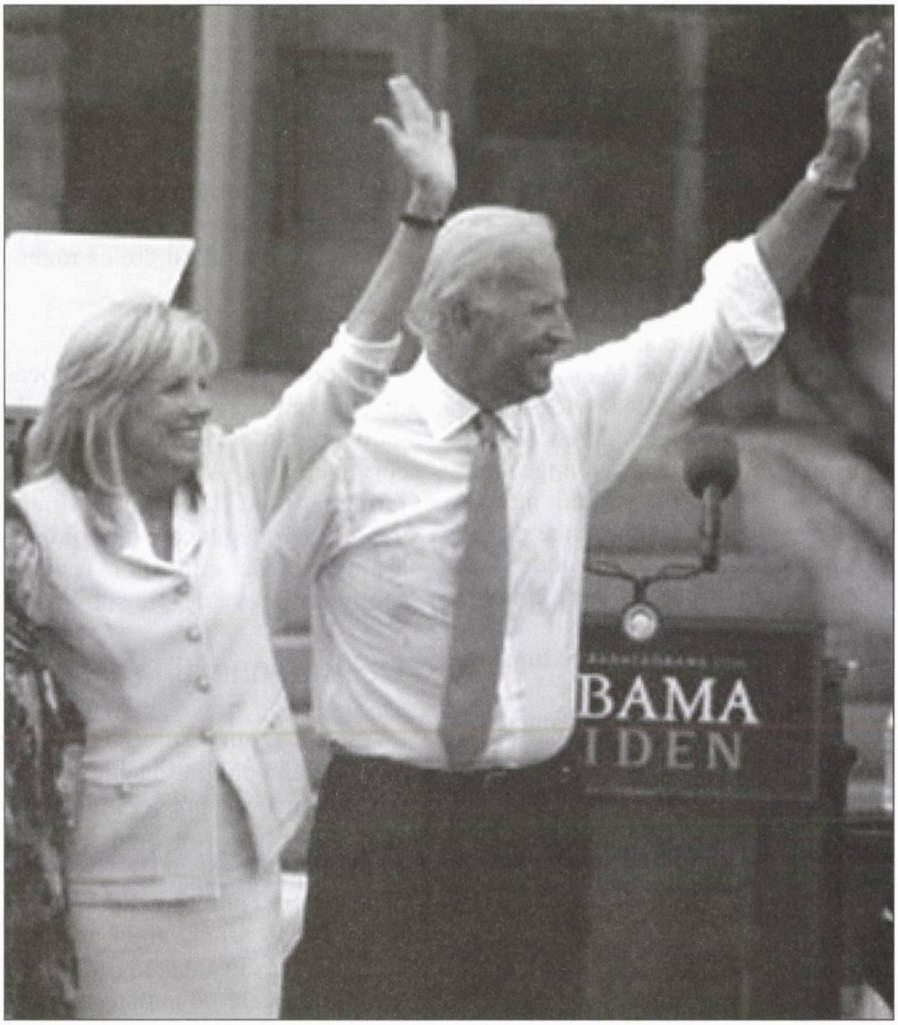

Joe Biden și soția sa, Jill

gheață inundând harta. Străzile, pustii de obicei la ora asta, sunt pline cu automobile care se opresc lăsându-și pasagerii să se îmbrățișeze. Restaurantele oferă băuturi pe gratis.

Zgârie-norii care găzduiesc NBC News și Newsweek, aflați în Rockefeller Plaza nr. 30, sunt iluminați în roșu și albastru, la fel ca și Times Square, centrul orașului, care colcăie de mulțime la fel ca de Anul Nou.

La Phoenix, în Arizona, John McCain, un erou al SUA, depășit de o națiune nouă, alcătuită dintr-o populație diferită de cea pe care a cunoscut-o el, copleșit de insuccesul partidului său și al unui președinte hulit de națiune, oferă cu multă distincție și căldură felicitări oponentului său. Un om bătrân și obosit, cu păr alb și umeri încovoiați, părăsește scena hotelului unde-și avea statul major, și în același timp scena politică.

La Chicago, pe un stadion demn de secolul 21, Barack Obama, primul președinte negru din istoria țării, suie scena întovărășit de familia sa și de vicepreședintele ales Joe Biden și familia acestuia. În uralele mulțimii el mulțumește lui David Axelrod, șeful campaniei sale electorale, cel care l-a urcat pe această scenă, la sfârșitul a doi ani de campanie, desfășurată fără nici măcar o singură greșeală. Obama, un intelectual negru, tânăr și talentat, bine intenționat până la proba contrarie, mulțumește unui psiholog evreu pasionat de politică, crescut și educat în partea de sud-est a Manhattan-ului, pentru “micul” serviciu de a-l fi condus spre președinția Statelor Unite. Vom reveni cu critici și împunsături; la urma urmelor acesta este rolul nostru, al presei – să-i împungem pe cei la putere. Dar azi, să ne lăsăm pradă speranței și să-l ascultăm pe Președintele Obama:

“Celor care vor să distrugă lumea: vă vom învinge!

“Celor care doresc pace și securitate: contați pe noi!

Celor care au crezut că flacăra americană pălește: v-am dovedit astă-seară că puterea noastră nu constă în forța armelor sau în forța noastră economică, ci în necontenita putere a idealurilor noastre: democrație, libertate și speranțe nemărginite”.

THEODOR TOIVI

Autostrada Alpină Germană

Două cuvinte despre un traseu de 430 de kilometri

Traseul turistic amintit mai sus parcurge sudul Germaniei, începând din localitatea Lindau, trece prin Oberstaufen şi în continuare, spre sud, ajunge în apropierea superbei staţiuni montane Oberstdorf. În continuare drumul traversează Füssen, unde se află renumitele castele ale regilor Ludwig II şi Maximilian II ai Bavariei, adoptate ulterior în lumea creată de Wald Disney…

De la Füssen drumul coincide pe o porţiune cu renumita Romantische Strasse, după care, despărţindu-se de acesta, ajunge la celebra staţiune de sporturi de iarnă Garmisch-Partenkirchen, dominată de Zugspitze, cel mai înalt munte al Germaniei. În continuare traseul, aflat în apropierea frontierei cu Austria, trece prin fantasticul Mittenwald, parcurgând în continuare numeroase staţiuni alpine, trecători, lacuri şi lăcaşe de cult renumite, pe care le omit pentru a nu încărca în mod inutil memoria cititorilor şi spaţiul limitat al revistei.

Trebue să amintesc totuşi Ruhpolding, pitorescul Inzell, Bad Tolz, Bad Wiessee şi în continuare staţiunea curativă Bad Reichenhall, cunoscută turiştilor mai în etate (dar relativ bine situaţi) din Ţara Sfântă…

La sfârşit, Autostrada Alpină Germană ajunge în localitatea Berchtesgaden, de unde se poate urca pe Kehlsteinstrasse, la fostele reşedinţe ale Reich-ului III, unde magnifica panoramă alpină trezeşte sentimente amestecate legate de trecutul nazist al locului şi ambiguitatea conducătorilor europeni care în repetate rânduri au vizitat locul în preajma celui de-al doilea război mondial…

❖

În ultimul sfert de secol, cu ocazia unor călătorii turistice sau de studii am parcurs sau traversat adeseori facinanta Autostradă Alpină Germană (sau Deutsche Alpenstrasse), privilegiu care m-a obligat să împărtăşesc cititorilor revistei "Minimum" ceva despre subiect.

Auto-numiţii Yeke

Abordarea unui subiect legat de Germania mă obligă să adaug şi câteva rânduri despre compatrioţii noştri care sunt sau cred că sunt originari din Germania!

În salonul "pnimit beth" din spitalul Carmel (unde eram internat pentru câteva zile), este introdus un pacient nou care ne anunţă imediat – cu oarecare emfază – că el este Yeke şi tocmai a sosit de la München, unde are o afacere împreună cu fiul sau.

– Te-ai născut la München? întreb eu cu amabilitate.

– Nu, dar m-am născut tot în Germania, în 1932, la Breslau, răspunde cu mândrie venerabilul om.

– Dar Breslau se afla în Polonia... cel puţin din 1945. Acum se numeşte Wroclaw!

– Nu este adevărat! mă contrazice el cu vehemenţă.

– Crede-mă, am cutreierat Polonia în lung şi în lat... şi o bună parte din Germania!

Am încheiat cu prudenţă discuţia, dat fiind că omul, internat pentru probleme cardiologice, începuse să se sufoce de indignare aflând că este originar din Polonia!

❖

Alte categorii de cetăţeni se mândresc însă cu faptul că ar fi originari din Polonia…

În biroul nostru apare un tânăr inginer, nou angajat, a cărui mustaţă îi dădea un aer simpatic.

– Sunt născut în Haifa, dar părinţii mei sunt din Polonia, ne informează el din prima zi de lucru.

– De unde anume din Polonia? îl întreb eu insidios (în calitate de expert în problemă, fiind singurul umblat prin ţara respectivă). Am reţinut totodată afirmaţia simpaticului polonez că părinţii săi nu vorbesc limba maternă a doamnei Sklodovska-Curie.

– Nu ştiu, dar voi întreba, răspunde noul coleg. (Este posibil ca un om să nu ştie din ce localitate provin părinţii lui?)

În ziua următoare tânărul inginer mă anunţă:

– Am aflat! Părinţii mei sunt din Cernovitz!

– În ce an s-au născut părinţii tăi?

– Prin 1925…

– Atunci părinţii tăi sunt din România! răspund eu cu un zâmbet candid şi, adresându-mă unui alt coleg: Fii atent, avem încă unul de–ai noştri aici!

Au trecut câţiva ani şi am văzut–o la TV pe sora fostului meu coleg, ajunsă soţia unui mare demnitar, afirmând cu mândrie că găteşte adeseori soţului mizrahi mâncare poloneză…

❖

Nişte pacienţi discută în româneşte cu soţia:

– Ştiţi, şi fiica noastră este medic...

– Nu ştiam că este fiica dvs… mi-a spus că este originară din Polonia!

– Cum se poate? Doar dacă Bârladul s-a mutat în Polonia!

München – vedere panoramică

Lindau – orașul care-a făcut-o pe vecina mea de-acasă să ofteze

Am intrat de două ori în pitoreasca localitate situată la malul lacului Bodensee (sau Constance), pe insula cu același nume. Aici, în apropierea muntelui Pfander, este punctul de întâlnire dintre granițele Austriei, Germaniei și Elveției.

Numele Lindau este menționat din anul 882, când Adalbert de Raetia a înființat aci o mânăstire, dar rămășițele unei vechi așezări romane datează din sec. I. În sec. 13, sub regele Rudolf I, Lindau devine "Oraș Imperial Liber" până în anul 1805, când Austria returnează orașul Bavariei.

Am vizitat orașul pentru prima oară în 1983, în cursul unei călătorii turistice prin Austria, când, locuind în portul alăturat Bregenz, am trecut pentru câteva ore în Germania. Mașina a rămas în imensa parcare de pe "continent" (ca să zic așa!) și noi am trecut *per pedes* podul care leagă malul german cu insula.

Am traversat principala stradă comercială, Maximilianstrasse, și străduțele învecinate, admirând arhitectura bavareză din secolele trecute, picturile de pe pereții caselor, toate perfect conservate printr-o întreținere demnă de admirat. Evităm în mod prudent clădirea cazinoului și ne plimbăm și pe încântătoarea promenadă Aeschach din jurul portului. Intrarea în port este străjuită de două coloane, printre care trec vaporașele turistice. Pe una din coloane tronează statuia Leul Bavariei și pe cealaltă este instalat Farul (numit de asemenea "al Bavariei").

În piața din fața portului, pe o scenă improvizată ornată cu ghirlande de flori, o orchestră interpretează melodii din operetele și folclorul german, spre încântarea publicului, oameni la a doua tinerețe, așezați pe câteva rânduri de scaune albe...

Acasă, în Haifa agitată de războiul din Liban și de atmosfera creată de mass-media, care, în mod insinuant, ținea la zi numărul tinerelor victime de pe front, am arătat fotografiile încântătoarei ambianțe din Lindau unei tinere vecine, medic stomatolog....

Aceasta a oftat adanc și a oftat în suavul accent de la Iași:

– Oh, există pe lume și asemenea locuri!

❖

După aproape două decenii, aflându-mă la München, într-un weekend, am vizitat din nou (timp de câteva ore) insula și pitoreasca localitate, parcurgând Deutsche Alpenstrasse și serpentinele care leagă Lindau de stațiunea germană Oberstaufen.

Am admirat din nou casele proaspăt vopsite sau pictate mai bine-zis, case care în ciuda anilor arătau ca noi, inclusiv superba construcție a primăriei și romantica cadedrală botezată atât de înduioșător: "Unserer Lieben Frau"...

Cum însă în această lume nimeni nu este scutit de necazuri, am constatat că frumoasa piață din fața portului era parțial inundată prin revărsarea lacului Bodensee. Ca prevedere, prin grija harnicei primării, frumoasa faleză Aeschach era mărginită de saci cu nisip, aduși în permanență de camioane galbene și descărcați cu ajutorul unor macarale vopsite în aceeași culoare.

Sus pe soclu, Leul Bavariei privea resemnat acțiunea, ca unul care văzuse multe în viața lui, inclusiv

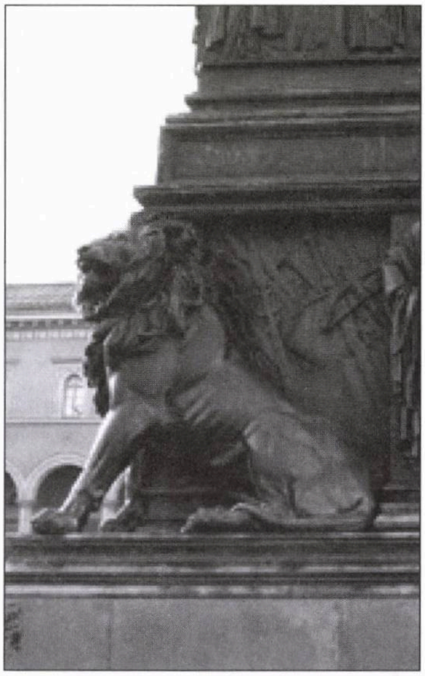

căderea unor imperii, nazismul şi administraţia franceză postbelică, ocupaţie care s-a încheiat în anul 1955, când oraşul a fost returnat autorităţilor bavareze...

Casele pictate de la Oberstaufen

În urmă cu 9 ani (respectiv în anul 1999), într-o călătorie de studii, mă aflam în incinta impresionantului New Munich Trade Fair Center, construit pe terenul fostului aeroport al oraşului München (noul aeroport internaţional Franz Josef Strauss fiind construit câteva zeci de kilometri mai spre nord, lângă oraşul Freising). Aci urma să particip la două expoziţii şi conferinţe tehnice internaţionale. Cum cele două evenimente erau despărţite de un weekend prelungit, amabila doamnă de la biroul de cazare al centrului expoziţional mi-a recomandat staţiunea exclusivă de sporturi de iarnă Oberstaufen, care acum, în afara sezonului, oferea participanţilor "pachete atractive". Şi asfel am ajuns în Oberstaufen, loc interesant, având de asemenea case pictate, înconjurat de înălţimi împădurite, vile, sanatorii şi terenuri de golf. Lucru important, Oberstaufen oferea accesul comod la o bună parte din Deutsche Alpenstrasse precum şi la puncte turistice din Austria şi Elveţia, aflate în apropiere...

Castelul din care s-a inspirat Disney

Şi-acum, o etapă importantă: ajungem la Füssen şi la castelele sale. Primul dintre castele, denumit Hohenschwangau, a fost ridicat de Prinţul Maximilian la începutul secolului 19, pe ruinele fortăreţei Schwanstein. Castelul a fost folosit ca reşedinţă de vară pentru viitorii regi Ludwig II şI Otto I (în perioada copilăriei şi a tinereţii acestora.

Castelul Neuschwanstein

Cel mai faimos castel din Füssen este însă Neuschwanstein, construit de Ludwig II în 1869. Regele era un mare admirator al compozitorului Richard Wagner, castelul fiind denumit şi decorat după operele acestuia. Frumuseţea şi eleganţa construcţiei, turnurile spiralate şi în genere magnifica arhitectură fascinează mulţimea de vizitatori, unii veniţi numai pentru câteva zile în Germania. Neuschwanstein a devenit unul din cele mai cunoscute castele din lume, fiind pentru mulţi o imagine familiară, poate şi datorită faptului că a inspirat construcţia lui Disney pentru Sleeping Beauty Castle...

⁂

Oraşul este supra-aglomerat cu turişti. Spre deosebire de celelate minuni de pe Deutsche Alpenstrasse, staţiunea este plină de turişti americani (inclusiv mulţi afro-americani). Trebuie să adaug de asemenea numeroşi tipi din lumea a treia, însoţiţi de neveste mascate, unii sosiţi de la antipozi să vadă castelul lui Ludwig II (sau mai precis Disney Castle!).

Avem probleme cu parcarea, dar reuşim să plasăm Opelul Vectra undeva, pe o străduţă, între două autobuze. Admir şi fotografiez castelul Neuschwanstein, de jos din piaţa oraşului Füssen. Încercăm să alegem una din multitudinea de opţiuni pentru a ajunge sus la castel. Minibuzele şi jeepurile sunt supra-aglomerate şi în final urcăm (în total 6 persoane) într-o trăsurică cu doi cai nemţeşti din rasa celor cu picioare groase...

Dar privind ceasul şi socotind timpul necesar pentru urcatul la castel, vizita propriu-zisă şi drumul pe şoselele supra-aglomerate, ajung la concluzia că vizitând mai pe îndelete castelul Neuschwanstein, nu vom ajunge în timp util la München...

Coborâm din trăsurică fără probleme, locurile noastre fiind ocupate imediat de alţi amatori care stăteau la rând, şi ne luăm rămas bun de la simpaticul vizitiu cu pălărie verde, aflat pe capra originalului mijloc de transport...

Părăsim oraşul Füssen fără idei preconcepute legate de prietenia dintre Ludwig II şi Richard Wagner, compozitor cunoscut ca antisemit şi boicotat de mulţi iubitori de muzică din Ţara Sfântă...

Pe drum spre locul de parcare trecem pe lângă un grup de tinere doamne îmbrăcate în negru de sus până jos, pe care le-am reţinut datorită faptului că miroseau a parfum Chanel 5 de la circa 25 de metri. Am presupus (fără să am o dovadă palpabilă) că la raioanele Duty-Free din aeroportul Dubai, licoarea amintită se putea cumpăra numai în sticle de 1 litru...

Garmisch – Partenkirchen: Olimpiada de iarnă din 2018?

În tinereţe am fost un skior submediocru, abordând pârtiile de la Clăbucet sau Postăvarul mai curând "în plug", la o vârstă relativ târzie (adică după 22 de ani) şi folosind echipamente mai puţin performante, disponibile la sindicat.

În ciuda acestui fapt (sau poate datorită lui) staţiunile mondene pentru sporturi de iarnă m-au atras întotdeauna... Am vizitat astfel, în diferite perioade, Insbruck, St. Anton am Alberg, Kitzbühel, Chamonix, Denver (Colorado), Cortina d'Ampezzo, Oslo, Corteraso – Kurzras (Val Senales) şi altele.

În acest context am intrat şi în renumita staţiune a sporturilor de iarnă Garmisch-Partenkirchen, venind pentru câteva ore din Igls (Insbruck), atras de imaginile unor campionate mondiale de ski alpin văzute la TV cu ani în urmă.

Oraşul este rezultatul unirii (prin decizia autorităţilor naziste din Berlin) a două localităţi, Garmisch şi Partenkirchen, în vederea Olimpiadei din anul 1936.

Vara, Zugspitze, cel mai înalt munte al Germaniei, este principala atracţie a staţiunii.

Nu am abordat masivul, dar am notat că prima ascensiune a acestuia (de către Naus, Maier şi Deutschl) a fost înregistrată în anul 1820.

Am reţinut însă pentru totdeauna imaginea impresionantului Zugspitze, poate obsesiv, privind masivul din pat (!) prin fereastra camerei, într-o noapte cu lună plină, petrecută în apropiere, la Lermos în Austria!

Amintesc cu această ocazie cititorilor că Garmisch-Partenkirchen concurează (alături de Konigsee şi München) pentru a găzdui Olimpiada de Iarnă din anul 2018!

Ciclista blondă de la Mittenwald

Acum trei ani, mai precis în 2005, am întrerupt drumul care leagă aeroportul München de staţiunea austriacă Hintertal-Maria Alm pentru a petrece, vreme de 6 zile, un memorabil concediu în localitatea germană Mittenwald. Localitatea este plasată pe graniţa germano-austriacă, la 15 kilometri sud-est de Garmisch-Partenkirchen.

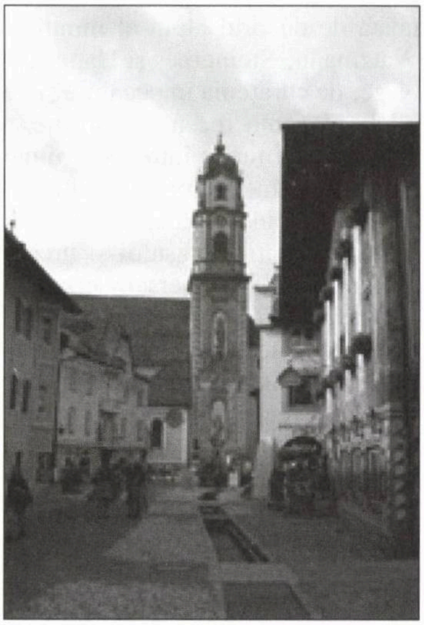

Vedere din Mittenwald

Folosind mijloacele moderne oferite de Internet, am reţinut (după o migăloasă cercetare) o cameră în vila Sonnenbiche, plasată pe o mică înălţime, loc care ne-a oferit o linişte deplină combinată cu o vedere stupefiantă asupra localităţii şi masivului Karwendel...

Deşi renumită ca centru de artă a lutierilor, ceea ce-i încântă îndeosebi pe absolut toţi vizitatorii urbei sunt parcurile, frescele elaborate pictate pe pereţii caselor, traficul auto limitat (10 km. pe oră şi numai acolo unde este permis!), clădirile devenite istorice prin faptul că au găzduit oameni celebri, precum şi magazinele, cafenelele şi restaurantele integrate cu abilitate în arhitectura medievală bavareză. Natura a fost darnică cu Mittenwald. Cărările încântătoare din jurul localităţii, lacul şi defileul Leutasch, precum şi telefericul spre Kranzberg, sunt puncte de atracţie deosebite.

Dar ceea ce domină în mod categoric localitatea este masivul Karwendel (2749 m.) cu cele 125 piscuri de peste 2000 m., precum şi cabina aferentă a telefericului care atrage un număr mare de turişti din toată zona.

Harta localităţii recomandă, printre altele, un atractiv traseu alpin până la lacul de munte Lautersee, traseu pe care decidem să-l abordăm fără teamă. Tânărul proprietar al pensiunii ne informează că timpul necesar pentru a ajunge la lac (din punctul lui de vedere!) este de numai 40 de minute...

Am omis să privim însă diploma înrămată din lobby, care atestă în mod clar că în urmă cu câţiva ani omul a fost campion la ski în proba de fond...

Pornim pe pitorescul drum care alternează vederi alpine dominate de imaginea masivului Karwendel şi a localităţii rămase jos în vale, care apar din când în când printre ramurile unor brazi falnici...

După aproximativ două ore de urcuş suntem complect epuizaţi şi ne aşezăm (a câta oară!) pe una din băncile plasate cu generozitate de autorităţi din loc în loc. Ne întrebăm dacă nu ar fi inteligent să ne întoarcem din acest punct înapoi spre Mittenwald...

Dar din sens invers, pe o bicicletă alpină, apare o tânără blondă, ale cărei coapse bine dezvoltate sunt reliefate de pantalonii lipiţi de trup... (Ca să vedeţi ce amănunte poate reţine un om istovit de drum!)

Oprim rubensiana făptură cerând informaţii asupra distanţei rămase până la Lautersee. Atractiva ciclistă este amabilă şi ne linişteşte, menţionând că ne rămân numai zece minute de drum, practic pe o linie orizontală.

După încă 20 de minute ajungem în fine la malul lacului Lautersee, înconjurat de înălţimi împădurite şi piscuri golaşe din piatră. Obiectivele turistice de pe mal sunt pline de vizitatori și copii, care sar unul după altul de pe o trambulină, direct în apa albastră a lacului.

Noi ne așezam la o masă într-un pavilion, sorbind încet sucul rece de fructe comandat, licoare care ne aduce aportul de vitamine și substanțe energizante atât de utile după aventuroasa noastră ascensiune.

La întoarcerea spre Mittenwald nimerim un alt traseu și mai diavolesc, dar frumos al dracului... Coborâm un defileu cu podețe și scări din lemn interminabile, defileu care alternează cascadele unui torent, vederi spectaculoase spre același Karwendel și în jos – spre acoperișurile din țiglă ale caselor din localitate, imagini de neuitat, înregistrate cu meticulozitate pe Canon-ul nostru digital, care practic nu ne limitează în mod meschin numărul de clișee...

O asemenea excursie stimulează categoric pofta de mâncare și ajungând în localitate intrăm într-un restaurant pitoresc unde comandăm o "plată țărănească bavareză" și bere. Extraordinara tavă caldă a inclus numeroase articole pe care noi nu le consumăm de regulă în Țara Sfântă...

Ciolane de porc, șorici, tobă, cârnați subțiri și caltaboși, varză acră călită, cartofi la cuptor, precum și alte bunătăți care au contribuit – în contextul excursiei – la un festin de neuitat...

Berchtesgaden și o librărie bine asortată

Am vizitat Berchtesgaden, Obersalzberg și Kehlstein ("Cuibul de Vultur") într-o zi însorită de vară, călătorind de la Salzburg la Innsbruck și traversând (ca toți austriecii) peninsula bavareză care intră în teritoriul austriac...

Pitoreasca așezare arată ca orice localitate germană de munte, avantajată de decorul alpin al munților Watzmann, Steinernes și Hagengebirge, de curățenia impecabilă și de vilele elegante recent construite... Deocamdată nu se întrevede nimic din trecutul înfiorător al locului...

Părăsim încântătoarea Schlossplatz din centrul orașului și urcăm serpentinele spre Obersalzberg. Aci trebuie să parcăm mașina și să continuăm drumul cu un fel de autobuze speciale adaptate la dificilul traseu care avea să urmeze.

Așteptând vehiculul amintit, intrăm într-o mare librărie situată în stație, cu intenția de a cumpăra un set de ilustrate. La o primă privire asupra volumelor din standuri și rafturi am înțeles unde ne aflăm... Aproape toate tipăriturile, majoritatea bogat ilustrate, erau omagii aduse lui Hitler, acoliților acestuia și epocii sale!

În ciuda unei firești senzații de discomfort, creată de elegantul lăcaș "literar", am scos 10 mărci și am cumpărat fără scrupule o voluminoasă broșură în culori, ilustrată într-o grafică impecabilă. Achiziția era motivată și de dorința ca relatările mele la întoarcerea acasă să fie credibile!

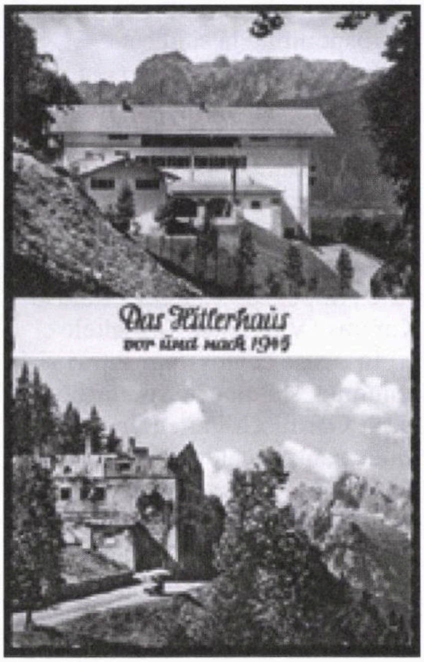

Încerc să vă redau ceva din explicațiile ilustrațiilor.

Adolf Hitler iubitorul copiilor, Tot el iubitorul animalelor. Adolf Hitler iubitorul naturii, al artei, al păcii (!?), al arhitecturii, creatorul automobilului pentru muncitori ș.a.m.d. Și ceilalți siniștri conducători ai celui de-al treilea Reich sunt prezentați (mai pe scurt) în tipăritură...

Într-una din pagini apare și figura rubicondă a lui Göring, cu mențiunea că printre prietenii acestuia se aflau numeroși oameni de artă... evrei.

Pe altă pagină apare fotografia Schlossplatz-ului din Berchtesgaden în anii '30 plină până la refuz cu militanți naziști, ovaționându-l cu salutul Heil pe führerul care vocifera de la o tribună!

Și cât de pașnic arăta pitoreasca Schlossplatz cu o oră înainte!

În fine, o ultimă pagină este destinata denigrării procesului de la Nüremberg, considerat ca "o tristă eroare judiciară"...

◆

Aci la Obersalzberg, în anii '35

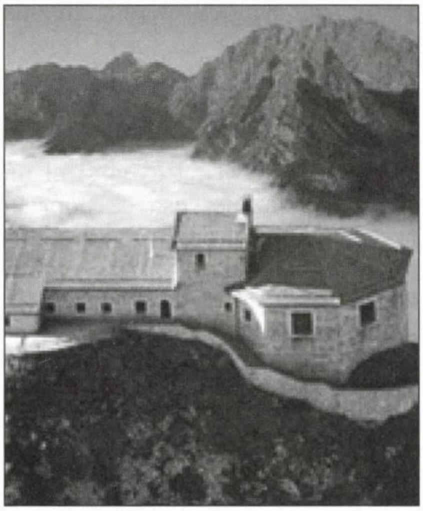

"Casa Ceaiului"

Martin Bormann a forţat locuitorii micului sat de munte să-şi "vândă" fermele şi terenurile, pentru a construi un centru politic nazist, inclusiv Berghof-ul: reşedinţa lui Hitler.

Tot Martin Bormann a construit la Kehlstein şi "Casa Ceaiului" ca un dar pentru a 50-a aniversare a fostului caporal...

❖

Autobuzul alpin în care suntem îmbarcaţi începe să urce cei 6,5 kilometri care ne despart de Kehlstein. Drumul a fost construit din dispoziţia lui Hitler pentru a-i asigura accesul la Kehlsteinhaus, în aşa-numita "Casă a ceaiului", mediatizată sub denumirea "Cuibul de Vultur". Şoseaua (realizată de grupul de ingineri care în 1935 au construit drumul Grosseglockner), trece prin cinci tunele şi are un gradient de 28% la sfârşitul complicatului traseu, care la fiecare curbă taie răsuflarea majorităţii călătorilor, efect cauzat de teamă şi de admiraţie îngemănate într-un sentiment comun.

La sfârşit tânărul as al volanului căruia i-am încredinţat soarta noastră parchează autobuzul undeva pe o platformă şi urcăm într-un lift placat cu un metal auriu, care ne urcă ultimii 122 de metri până la cota 1834 m., pe Hoher Gol, unde privim uluiţi magnifica panoramă care ne înconjoară...

❖

Nu a rămas nimic din clădirile construite pe vremea Diktatorului, bombardate sistematic spre sfârşitul războiului de aviaţia anglo-americană. Într-un raid din 25 aprilie 1945 – în scopul distrugerii obiectivelor naziste din Obersalzberg şi Kehlsteinhaus – au participat 300 de avioane Lancaster!

Ruinele au fost ulterior rase de trupele americane şi franceze de ocupaţie... Terenul pe care s-a aflat reşedinţa Berghof a fost nivelat în anul 1952 de autorităţile bavareze. Pe locurile respective au fost construite recent hoteluri de lux: un Intercontinental dar şi un hotel mai mic, unde se întâlneau până nu de mult "foştii combatanţi"... Ultimul ne aminteşte de finalul filmului american "Noaptea Generalilor" (din 1967) în regia lui Litvak, cu marii actori Peter O'Toole, Tom Courteney şi Philipe Noiret...

Au rămas numai documentele din arhivele britanice, unde se atestă ambiguitatea conducătorilor europeni Arthur Neville Chamberlain şi Eduard Daladier, care în preajma celui de-al doilea război mondial au vizitat locul în repetate rânduri, cu speranţa deşartă într-o pace cu Hitler ...

Königssee

Încântătorul lac, considerat drept cel mai pur din Germania, plasat alături de satul cu acelaşi nume, face parte din Parcul Naţional Berchtesgaden, regiune cedată Bavariei în anul 1810 de către Austria.

Parcăm nu departe de debarcader şi urcăm într-un mic vaporaş din Weiss-Blaue Flotte. Ambarcaţiunea, acţionată electric, traversează lacul oferind călătorilor imaginea de basm a căldării formate de munţii Watzmann care înconjoară lacul, oglindindu-se în apa verde ca smaragdul a acestuia.

La mijlocul drumului căpitanul opreşte motorul, lumea tace, şi în linştea creată, pe punte apare un trompetist. Acesta interpretează refrenul din melodia "Silence", după care încetează şi pasagerii ascultă înmărmuriţi ecoul munţilor... Cineva din echipaj numără încet 1, 2, 3... pâna la 7! Melodia, oricum majestuoasă, în decorul care înconjoară Konigsee, capătă dimensiuni ieşite din comun... Vaporaşul care vine din sens invers a oprit de asemenea în mijlocul lacului, la mică distanţă de noi...

La capătul treseului debarcăm pentru 15 minute în peninsula unde se află biserica Sf. Bartolomeu, construită în anul 1134.

Încântătorul loc oferă o nouă vedere magnifică a lacului şi munţilor înconjurători, reflectaţi în apa cristalină a acestuia.

La înapoiere, nava se opreşte din nou în mijlocul lacului şi spectacolul de trompetă şi ecou este repetat de pe vaporaşul care vine din sens opus.

În anii care au urmat am navigat pe numeroase ape magnifice cum ar fi Sognefjord şi Geirangerfjord din Norvegia, strâmtorile Öresund şi Bosfor, San-Francisco Bay şi golful Pouget Sound Seattle din SUA, sau lacurile Lucerna şi Lugano din Elveţia, dar, fără îndoială, pentru mine ziua de la Konigssee a atins un maximum emoţional...

B.B.C.
Bădărani.
Bandiţi.
Canalii.

MIRCEA PETRU SUCIU

Narghileaua de la Ada-Kaleh

Nu de mult am avut prilejul să vizitez barajul hidrocentralei de la Porţile de Fier şi să aflu de la prima mână ce s-a ales, de fapt, cu vestita insulă Ada-Kaleh.

Cu acel prilej, în apropierea Sălii turbinelor, am intrat şi în muzeul bine amenajat – care şi-a propus să răspundă curiozităţii turiştilor, prin panouri lămuritoare, diagrame uşor de înţeles, prin imagini fotografice edificatoare. Muzeul amplasat la locul faptei oferă şi încăperea cu pereţi transparenţi în care s-a reconstituit ambianţa familială, locuinţa celor care au trăit pe insula Ada-Kaleh. Insulă deliberat acoperită de apele Dunării, etapă imperios necesară funcţionării Hidrocentralei.

Am văzut în acea cameră de sticlă mobilier turcesc, canapele, perne frumos ornate, vase mari de alamă, piese de îmbrăcăminte orientală, îndeosebi narghilele!

– Şi eu fumez din când în când narghilea! – mă trezi din examinare ghidul muzeului, care observase că stăruiam cu privirea asupra celor trei narghilele sprijinite pe un stativ lângă o canapea din încăperea turcească.

– N-am pus mâna vreodată pe acest instrument de fumat, dar am citit adesea în diferite povestiri orientale despre obiceiul de a fuma cu narghilea.

– E foarte plăcută narghileaua în ceasurile de răgaz, de relaxare... Bunicul meu îşi trăise cea mai mare parte a vieţii în Ada-Kaleh şi folosea numai tutun tratat anume pentru a-l pune în căpăcelul conic-perforat de deasupra. În insulă funcţiona şi un atelier de confecţionat ţigarete lungi şi tot acolo era preparat tutunul pentru pipă, pentru narghilea. În vasul pântecos din porţelan – pe trei sferturi cu apă – fumul tras prin muştiucul de la capătul tubului, vedeţi, frumos decorat, se purifică cu ajutorul apei! În căpăcel, porţia de tutun se acoperă cu o bucaţică de staniol perforat, pe care se pune jăratic de cărbuni... Se pufăie fumul, nu se trage in piept!

– Vă mulţumesc pentru că mi-aţi destăinuit secretul fumatului cu narghilea!

❖

Sub lespedea lichidă a Dunării din zona barajului, localnicii cunosc cu exactitate lacul în care se află Ada-Kaleh-ul inundat, superba insulă care mă minunase la vârsta uimirilor. Cu prietenul meu, Tavi Ghindoc, fiul preotului din Turnu-Severin, ce locuia în strada Principatele Unite, la numărul 25, am călcat în ziua aceea de vară stradelele insulei. Tineri, frumoşi, îndrăgostiţi şi fără lăscaie chioară în buzunare. Pe vremea aceea, tineretul ţării era sărac... Un şlagar al timpului de după război clama vesel: "Noi n-avem bani,/ suntem nişte golani,/ în schimb avem douazeci de ani!".

Încrezători şi cu speranţe în ziua de mâine, noi şi alţi amici severineni plănuiserăm o expediţie în comuna Slătinic, unde urma să se organizeze balul elevilor şi studenţilor în vacanţă. Tavi avea şi el un unchi în Slătinic, asa că popasul peste noapte ne era asigurat. Surpriza de la faţa locului: vecinii ne–au şoptit că unchiul lui Tavi a fost arestat şi ridicat de doi jandarmi, în urma eu câteva zile!

Vecinii au descuiat casa unchiului, iar balul... a avut loc în toată puterea cuvântului, dar a doua zi. În zori, Tavi, întreprinzător cum îl ştiam, mi-a spus discret: "Lasă-i pe ceilalţi să doarmă până la prânz, că noi doi avem o treabă de isprăvit". El găsise în magazia unchiului o anvelopă nouă de camion, enormă şi... părăsită (caz de forţă majoră). "Mergem la Ibrahim din Ada-Kaleh. El mă cunoaşte de la unchiul meu… Acolo, în bazar, s-o găsi vreun negustor turc să cumpere anvelopa!".

Am rostogolit, pe rând, enorma anvelopă prin praful străzii, la gară am urcat-o în tren cu îngăduinţa "naşului" şi am coborât la Orşova.

Barcagiul ne-a transportat pe insulă, unde nu mă mai săturam să privesc tunelurile ce comunicau între ele prin ziduri de cetate de cel puţin şapte metri grosime. Galeriile, însă, fuseseră iscusit amenajate

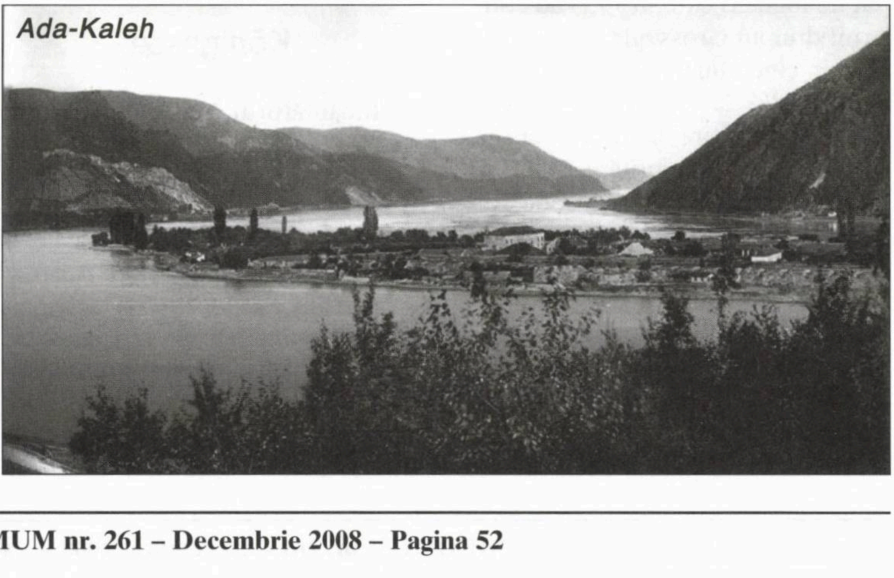

Ada-Kaleh

Bazarul din Ada-Kaleh

de localnici în mici depozite de materiale pentru numeroasele ateliere meşteşugăreşti, în spaţii de expunere a produselor, ca un fel de bazar prelungit, căci bazarul propriu-zis îl constituia stradela cu perspectiva Geamiei. Pereţii caselor mici, acoperişurile, fiecare spaţiu acoperit de cuverturi vegetale şi flori, foarte multe flori; condiţionarea naturală asigura o climă blândă, cu miresme mediteraneene.

Clima specială dăruise insulei măslini, arbori de migdali, smochini, viţă-de-vie, trandafiri, magnolia, iasomii, azalee, o floră incredibilă în diversitatea ei. În prăvălioarele-cafenele alternau borcănele cu dulceaţă de smochine, de trandafiri, halviţă generos umplută cu mieji de migdale albe, baclavale, sarailii. Oricine cu înfăţişare aparentă de turist era întâmpinat cu prevenitoare temenele şi invitat să guste din delicioasele preparate. "Dacă doriţi, ocupaţi loc pe terasă (terasa fiind încropită prin două minuscule mese în stânga şi-n dreapta intrării scunde)!".

Insularii purtau şalvari, pe cap fesuri cu moţuri roşii, cei mai bătrâni, bărbiţe şi cu toţii frecventau cu evlavie Geamia. Fiecare dispunea de sprijinul comunităţii, se silea să preia profesiile tradiţionale ale bătrânilor; curiozitatea turiştilor era întâmpinată cu suveniruri, articole de mercerie orientală, covoraşe pentru rugăciune, tipsii şi vase din aramă strălucitoare, tondouri (miniaturi pictate, prinse în rame rotunde), la oficiul poştal (da, da, pe insulă exista şi oficiu poştal!) găseai ilustrate cu imagini locale, originale.

Tavi l-a găsit repede pe Ibrahim în prăvălia sa. Bătrânul n-a pregetat să ne dea şi o arvună pentru anvelopă: "Jumătate din preţul negociat. Cealaltă jumătate o primeşti, băiete, după ce voi nimeri un muşteriu care va avea nevoie de anvelopă... Dacă nu va veni muşteriul, pantofarul de-aici va tăia anvelopa în felii înguste – talpă foarte bună la încălţăminte!".

În prăvălioara sa, Ibrahim ne-a tratat cu câte-o cană mare de bragă rece. Nu băusem bragă până în acel moment... Gustul acrişor-dulceag al băuturii mi-a mângâiat cerul gurii într-atât, încât am îndrăznit să-i mai cer o cană.

– Eu v-aş da şi sugiuc ori halva cu stafide, dar voi sunteţi tineri bărbaţi, nu copii!

– Ce-i acela sugiuc? l-am întrebat pe binevoitorul Ibrahim.

– Aha! Nu eşti de prin părţile astea... Ia, poftim, gustă puţin sugiuc de Ada-Kaleh, cum n-ai mai pomenit! E preparat din nuci fierte în must cu făină! Copiii îl numesc bigi-bigi... Şi-apoi, încă o porţie de bragă rece.

– Mulţumesc! De o băutură ca aceasta nu te mai saturi, să tot bei.

– Aşteaptă-mă aici, zise Tavi, că eu mă duc să cumpăr ţigarete d–alea super-lungi!

– Că n-oi fi vrând să cheltuieşti banii pe ţigarete!?

– Ştii că nu fumez! mi-a răspuns iritat. Negustorul de alături vinde şi narghilele. Vreau să aflu cât lasă la preţ.

Narghileaua care-l interesa pe Tavi era în realitate o făptură omenească de o frumuseţe năucitoare. Se numea Aişa şi era fiica negustorului de ţigarete şi tabac pentru pipă. Silueta pe care o observasem prin fereastra prăvăliei vecinului era a ei... Tânără, îmbrăcată modern, lejer... în loc să văd o turcoaică înfăşurată în văluri, ori într–un halat închis până la gât, ascunsă sub broboada tradiţională, ea, dimpotrivă, expunea privirilor pângăritoare tot ce primise în dar de la Allah.

Tavi se ridică în picioare, cu faţa îndreptată spre casa vecinului, iar fata ce apăruse în cadrul ferestrei acesteia, preţ de zece secunde, îşi aţinti ochii asupra prietenului meu. Ochi negri, nefiresc de mari, pătrunzători, pe obrazul alb încadrat de cununa părului negru cu reflexe albăstrui! Aveam senzaţia că fata îl hipnotiza pe prietenul meu. O pereche de ochi imenşi, cu pupilele dilatate, cum n-am mai văzut la o femeie... Aşa cum îmi imaginam când citeam povestirile persane "O mie şi una de nopţi!

Ca intrat în transă, Tavi trecu

spre prăvălia vecinului şi se opri aproape de fereastra care o încadra pe Aişa. Ce-or fi vorbit amândoi n–aveam să aflu, căci prietenul meu, dupa aceea, s-a dovedit zgârcit la vorbă. Idila nu avu sorţi de înflorire, deoarece din susul stradelei se ivi, nemulţumit şi potenţial ameninţător, tatăl Aişei, care-l observase de departe pe Tavi pironit în faţa proprietăţii sale. Tatăl grăbi paşii spre prăvălie, desigur pentru a-i reaminti prevederile Coranului!

– Cum rămâne cu feciorelnica ta amică Vali, de la Severin? l-am întrebat mai târziu.

– Ce are una cu alta? mi-a răspuns foarte liniştit prietenul meu. Vali e creştină, iar Aişa e musulmană... Profetul Mahomed a aprobat ca un bărbat să se-nsoare cu patru femei!...

– Şi eu care credeam, cu naivitate, că prevederea religioasă se referea la bărbaţii musulmani, nu la cei creştini.

Primirăm de la înţelegătorul Ibrahim şi o tipsie cu peşti prăjiţi – aşa, ca un supliment de trataţie în urma afacerii încheiate; Ibrahim, ca şi ceilalţi locuitori ai ostrovului, era şi pescar experimentat.

⁂

Mii de ani, apele au şlefuit stânca din mijlocul fluviului şi au creat în mod natural insula de peste doi kilometri lungime, au contribuit substanţial la transformarea ei într-un mic paradis pentru semenii noştri refugiaţi; o pleiadă de istorici autorizaţi confirmă biografia aparte a pitorescului loc. Ostrovul, însă, a fost scufundat pentru un bazin de acumulare necesar Hidrocentralei ce susţine energetic două popoare prietene. Verişoara mea, Dida, care cu şapte ani înainte de eveniment locuia în oraşul vechi, Orşova, şi familia ei, au fost martori la scufundarea insulei Ada-Kaleh. Familia ei a folosit materialele casei vechi (a socrului!) pentru a-şi con-

SEMNAL

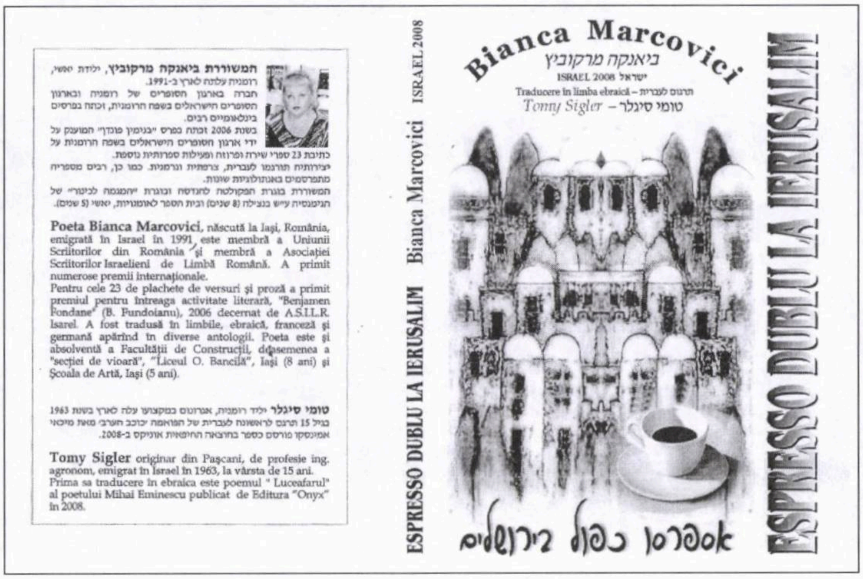

המשוררת ביאנקה מרקוביץ, ילידת יאשי, רומניה עלתה לארץ ב-1991.
חברה בארגון הסופרים של רומניה ובארגון הסופרים הישראלים בשפה הרומנית, וזכתה בפרסים בינלאומיים רבים.
בשנת 2006 זכתה בפרס "בנימין פונדן" המוענק על ידי ארגון הסופרים הישראלים בשפה הרומנית על כתיבת 23 ספרי שירה ופרוזה ופעילות ספרותית נוספת.
יצירותיה תורגמו לעברית, צרפתית וגרמנית. כמו כן, רבים מספריה מתפרסמים באנתולוגיות שונות.
המשוררת בוגרת הפקולטה להנדסה ובוגרת "התמגמה לכינור" של הגימנסיה ע"ש בנצילה (8 שנים) ובית הספר לאומנויות, יאשי (5 שנים).

Poeta Bianca Marcovici, născută la Iaşi, România, emigrată în Israel în 1991, este membră a Uniunii Scriitorilor din România şi membră a Asociaţiei Scriitorilor Israelieni de Limbă Română. A primit numeroase premii internaţionale.
Pentru cele 23 de plachete de versuri şi proză a primit premiul pentru întreaga activitate literară, "Benjamen Fondane" (B. Fundoianu), 2006 decernat de A.S.I.L.R. Isarel. A fost tradusă în limbile, ebraică, franceză şi germană apărînd în diverse antologii. Poeta este şi absolventă a Facultăţii de Construcţii, deasemenea a "secţiei de vioară", "Liceul O. Bancilă", Iaşi (8 ani) şi Şcoala de Artă, Iaşi (5 ani).

טומי סיגלר יליד רומניה, אגרונום במקצועו עלה לארץ בשנת 1963 בגיל 15 תרגם לראשונה לעברית של הפואמה "כוכב הערב" מאת מיכאי אמינסקו פורסם כספר בהוצאה החיפאית אוניקס ב-2008.

Tomy Sigler originar din Paşcani, de profesie ing. agronom, emigrat în Israel în 1963, la vârsta de 15 ani.
Prima sa traducere în ebraica este poemul " Luceafarul" al poetului Mihai Eminescu publicat de Editura "Onyx" în 2008.

ESPRESSO DUBLU LA IERUSALIM Bianca Marcovici ISRAEL 2008

Bianca Marcovici
ביאנקה מרקוביץ
ISRAEL 2008 ישראל
Traducere în limba ebraică – תרגום לעברית
Tonny Sigler – טומי סיגלר

ESPRESSO DUBLU LA IERUSALIM

אספרסו כפול בירושלים

A apărut la Haifa noua plachetă de poezii

ESPRESSO DUBLU LA IERUSALIM

a cunoscutei poete Bianca Marcovici, Ana Blandiana Israelului.
Ediţie bilingvă româno-ebraică.
Traducere în ivrit: Tomy Sigler,
traducătorul "Luceafărului" lui Mihai Eminescu.

●

Adrese: P.O.BOX. 3144, HAIFA, 31032
Blog: http://wxwx.wordpress.com
e-mail:bianca_marcovici@yahoo.co.uk

●

Costul cărţii (inclusiv expediţia): 45 de şekeli

Între armă şi armă

Pentru mine vara e mereu vară
nu număr anii, nu număr banii,
nu negociez
lumina lunii,
negoţ aruncat peste umărul tânăr
nu întorc cuvintele pe dos
construind sau furând cuvinte
puse în slogane,
nu ascult sfaturile altora,
încăpăţânaţii,
doctori în filozofii mărunte.
îi privesc în ochi o singură dată
şi oftez ştiindu-i doar
de la prima privire
chiar dacă fumul de ţigară
ceaţa uşoară le acoperă pălăria.
veri prelungite sub tirul katiuşelor
tratate de pace intră în vigoare
chiar acum
între armă şi armă
între terorism şi omenie.

strui o casă nouă în Orșova nouă, pe dealul cu mânăstirea "Sfânta Ana"; a fost grea transportarea materialelor recuperate, bucată cu bucată, a fost grea jalea îndurată de socrii Didei, care osteniseră o viață la înălțarea vilei lor din orașul căpitanilor-de-vase-fluviale (cum se mai numea Orșova veche). Noua casă, situată pe deal, aproape la capătul drumului ce urcă la mânăstire, ce-i drept, e plantată ca un fel de belvedere pe deal, îmbrățișând panoramic Dunărea și depărtările ei...

A fost odată ca niciodată!... Un ostrov de poveste, cu oameni buni, frumoși, ospitalieri, cu femei neasemuit de frumoase. O insulă lăudată pentru florile, fructele, clima și istoria ei proprie.

Legendele supraviețuiesc oricum! Dovadă și legenda lui Pazvante-Chioru', piratul nesupus sultanului, care bântuia zona (Pazvantoglu) și își încropise unul din sălașe pe insulă... O altă legendă (cu mult adevăr în ea), mi-a povestit-o Tavi peste ani de zile... Ibrahim din Ada-Kaleh a avut un fiu, pe nume Sefit, ajuns la închisoare datorită faptelor sale comise în numele comunismului. Bine cunoscut de ceilalți comuniști ilegaliști, Sefit a cerut să-i fie recunoscute meritele după ce se instaurase guvernul de orientare socialistă. Se pare că n-a fost răsplătit potrivit așteptărilor sale.

Momentul penibil trăit de Sefit la Sibiu a avut destui martori. Personajul lua masa la cantina partidului, gratuit. Primise locuință și, ca atare, se și însurase. În ziua în care apăru la cantină, să mănânce prânzul bine gătit, iar pentru apetit înghițise și o *sută-de-tărie*, a fost oprit să intre! Tocmai lua masa un important tovarăș de la București care nu putea fi deranjat. "Cine a venit?" se răsti Sefit la milițianul de serviciu. "Este tovarășul Alexandru Drăghici de la București! ". "Ei, și? Eu îl cunosc pe Drăghici, am fost la aceeași închisoare!" și, împingându-l pe milițian, a intrat în cantină. Ofensă prea mare la adresa temutului Alexandru Drăghici, care dăduse dispoziție să nu fie deranjat în timpul prânzului: în sala de mese a cantinei, obligatoriu pentru toată lumea de activiști, tovul lua masa singur, altfel nu-i tihnea ciorba și nici celelalte feluri gustoase. Probabil Sefit i se adresase ireverențios tovului; probabil îl jignise pe acesta atitudinea lui Sefit alterată de *suta-de-tărie*. Cine să știe exact cum s-au desfășurat faptele între cei doi comilitoni (foști) din aceeași închisoare!

Legenda se bizuie îndeobște pe grăuntele ei istoric.

Sefit a fost lichidat din ordin. Împușcat. Nu, nu l-a împușcat fostul lui ortac din ilegalitate. L-au împușcat... pălmașii: Munteanu, Oprea, Lutenco și Vaideș, conduși de colonelul Briceag. Au raportat executarea ordinului, iar Alexandru Drăghici a emis un nou ordin: "Fără numele meu! Redactați un proces-verbal, din care să rezulte că Sefit a intrat în sediul comitetului raional de Partid și i-a amenințat cu moartea pe activiștii de partid, pe ostașii și ofițerii de securitate, care l-au ridicat să-l transporte la Spitalul din Târnăveni... Pe drum, Sefit a atacat un ofițer din escortă și a încercat să evadeze... A fost somat de trei ori, nu s-a supus și a fost împușcat!".

Când Dej a fost tratat cu aparatul special întru călătorie rapidă (și definitivă!) spre lumea de dincolo, când a ieșit la iveală că Lucrețiu Pătrășcanu a fost lichidat în mod deliberat, comisia de cercetare a CC-ului a prins curaj. L-a luat la întrebări pe Alexandru Drăghici... Acesta a răspuns principial, dar cinic: "Da, Sefit a fost lichidat din ordinul meu. Comportamentul său de alcoolic violent nu făcea cinste partidului!".

Așa se-ncheia legenda aventurosului comunist Sefit, din Ada-Kaleh, fiul lui Ibrahim, care deținea secretul preparării băuturii răcoritoare din făină de secară fermentată, numită bragă. N-a mai trăit bătrânul Ibrahim să asiste la strămutarea ostrovului, piatră cu piatră, pe insula Simian, în aval de Drobeta-Turnu Severin, unde autoritățile intenționau să creeze un muzeu în aer liber pentru circuitul turistic european.

Tare aș fi vrut să mi se spună ceva de soarta Narghilelei, fiica negustorului turc de țigarete din insulă, cea care l-a magnetizat pe prietenul meu, frumoasa pe care o asemuisem cu o eroină din "O mie și una de nopți". Mult mai târziu, l–am întrebat pe Tavi despre Aișa. M-a răspuns sec:

– S-a măritat în Turcia!

Cine va strămuta atmosfera Ada-Kaleh-ului? Povestea lui Pazvantoglu, tradițiile orientale ale vechilor locuitori, farmecul singular al așezării?

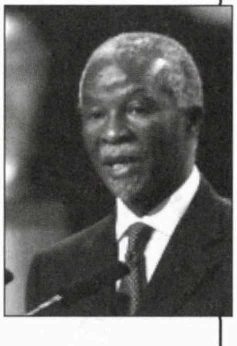

Tabu Mbeki, fostul președinte al Republicii Sud-Africane, care fusese obligat nu de mult de către cei din partidul său (Congresul Național African) să demisioneze din funcție, este învinuit de presa de la Pretoria de fel de fel de malversațiuni, inclusiv de mari afaceri cu aur și diamante. În același timp, se vorbește că dacă Tabu este liber, aceasta se datorează faptului că a știut să facă fifty-fifty cu alți conducători ai partidului și guvernului.

Dar dacă întrebi despre cine anume este vorba, toată lumea tace. Subiectul e Tabu.

AL. MIRODAN

DICŢIONAR NECONVENŢIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

Nu dăm explicaţie la fotografie. Ar însemna să-l jignim pe Beligan

Poșta Dicționarului

Prof. Rodica Nachman, Natania, se declară "şocată şi răvăşită" de cele aflate în ultima vreme, din presă, despre "rinocerizarea a zeci şi sute de intelectuali români pe care mă obişnuisem să-i consider spirite umaniste şi democrate... Iar articolul din numărul trecut, de la "Poşta Dicţionarului", al criticului literar Laszlo Alexandru, din Cluj, a venit ca o sinteză serioasă şi documentată, ajutându-mă să mă debarasez de o mulţime de falşi idoli şi de idei false despre starea de spirit din ţara noastră de origine.

Pe urmă, *pour la bonne bouche,* ca să spun aşa, am avut, luna trecută, două şocuri care m-au făcut să nu mai înţeleg nimic: profanarea mormintelor de la cimitirul de pe Şoseaua Giurgiului şi declaraţia incredibilă a preşedintelui Traian Băsescu, după vizita sa la Damasc, declaraţie care trebuie că i-a uns la inimă pe sirieni, iranieni şi compania: să vorbeşti despre vecinii Siriei fără a pomeni de statul real Israel, amintind, în schimb, de un stat palestinian, care nu există pe hartă... a face asemenea declaraţii oficiale este, după părerea mea, revoltător şi incalificabil.

...Dar nu despre rinocerizare vreau să discut, ci despre opusul ei: ne-rinocerizarea oamenilor, sau anti-rinocerizarea. V-aş ruga să-mi daţi un nume, măcar un nume de personalitate română de astăzi pentru care (aveţi curajul? eu nu-l mai am) puneţi mâna în foc că nu a trădat principiile umanismului şi nu s-a dat cu "curentul verde" de azi...

Răspuns: Pot să vă dau mai multe nume, nu numai unul. Dar, fiindcă pe de o parte nu-mi place să întocmesc *liste* (unde, prin firea lucrurilor, îţi scapă, în viteza condeiului, câteva nume), iar pe de altă parte mi-aţi cerut un nume, un singur nume, iată-l: Radu Beligan.

Împreună cu fiica sa, Lamia

Coincidenţa face că el împlineşte acum, în decembrie, 90 de ani.

Beligan este, întâi şi întâi, un mare actor, poate cel mai de seamă din România de azi.

Pe urmă, felul lui de a juca şi de a "trece scena" este unic: el nu seamănă cu nimeni şi nimeni nu seamănă cu el.

Apoi, Beligan este un intelectual al lumii spectacolului: autor de idei şi de cărţi subtile, ceea ce, caz rar pe glob, l-a adus în rândurile membrilor de onoare ai Academiei din ţara sa.

În sfârşit – dar pentru noi, nu în ultimul rând – el a fost dintotdeauna şi a rămas un veritabil prieten al poporului evreu şi al Israelului.

Mai demult, când împlinise 75 de ani, Beligan a scris o mărturie intitulată "Declaraţie de dragoste",

Radu Beligan în "Tache, Ianke şi Cadâr", cu Marin Moraru (stânga) şi Gheorghe Dinică (dreapta)

care a făcut, după publicarea ei în "Minimum", ocolul admiratorilor săi din rândurile alialei şi ale tribului.

Să redăm un fragment:

«*Nu-mi place* (scria el atunci, între altele) *să fac caz de patriotismul meu. Îmi iubesc ţara şi sunt legat de ea pentru eternitate. Am călătorit pe întreg globul şi n-am izbutit să mă imaginez trăind în altă parte decât aici. Până în ziua când am ajuns în Israel. Acolo am avut, din prima clipă, sentimentul că sunt acasă.*

Acestea sunt lucruri care, ca şi dragostea, nu se pot explica. Este aşa şi nu altfel.

Evreii, pasionaţi iubitori de teatru, au asistat la naşterea mea artistică în teatrul de pe strada Sărindari şi am crescut împreună în bucuria artei. Apoi viaţa ne-a despărţit. I-am regăsit pe toţi la Tel Aviv, la Haifa, la Ierusalaim, la Holon, la Beerşeva.

(...) Odată traversam deşertul, în maşina unui prieten. Străbăteam kilometru după kilometru şi nici o fiinţă omenească, nici un animal, nici o pasăre. În sfârşit, o staţie de benzină în mijlocul pustiului. Ne oprim să bem ceva. Dintr-o lizieră de pădurice, la o distanţă destul de mare, îşi face apariţia un grup de şase soldaţi israelieni, prăfuiţi, transpiraţi, obosiţi, care se îndreaptă spre staţie. Între nisip şi cer, numai ei, prietenul meu şi cu mine. Când ajung la vreo zece metri de noi, unul dintre soldaţi spune: "Uite-l pe Beligan!"

Restul, cum zice Hamlet, e tăcere.

Acum înţelegeţi de ce am vrut să fac această declaraţie de dragoste.»

Înţelegem. După cum şi dumneata, iubite maestre şi prieten, vei înţelege de ce, la rândul nostru, te iubim.

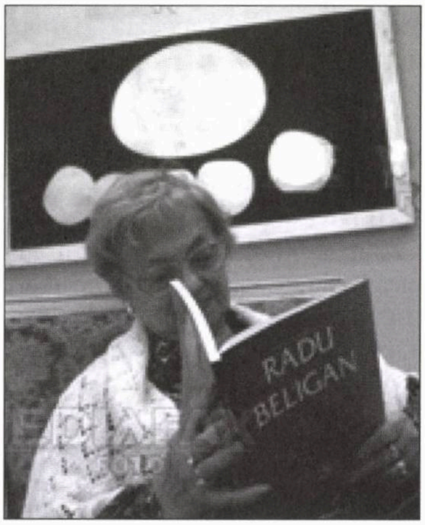

Cea de a doua ediţie, revizuită şi completată, a manuscrisului "Note de insomniac" de Radu Beligan, lansată la Festivalul Artelor din Bucureşti
(Fotografie de Radu Tuţă)

NOTAR
MAXIMILIAN AMIAD

EXECUTĂ
TRADUCERI LEGALIZATE ŞI APOSTILE,
TESTAMENTE ŞI ALTE PROBLEME JURIDICE

TELEFON 03/546-5416
între orele
10-12 şi 17-19

IOSEF EUGEN CAMPUS

Dar din România

Hazardul, întâmplarea nu sunt de dispreţuit. Ele *împlinesc* textura universului, dincolo de lege şi logică. Pot constitui elemente pozitive.

Aşa, printr-o întâmplare fericită, au ajuns pe masa mea de lucru două volume de poezie ale lui Alexandru Spătaru: "Pasul mare" (2004) şi "Aşteptări" (2007), la care, în mod normal, n-aş fi avut şansa să ajung. Mi-au parvenit, surprinzător, pe o cale întortochiată. Prin intermediul unei foste eleve de acum 70 de ani din România, stabilită, ca şi mine, aici în Israel şi care primise în dar, de la Alexandru Spătaru, volumele sale de poezie, cu rugămintea de a le pune la dispoziţia cititorilor de limbă română din Israel, şi în special mie. Dorinţa unui om generos şi neinteresat, paralizat acum în urmă de o boală necruţătoare şi care-şi închinase viaţa poeziei.

❖

Precum fac întotdeauna, trebuie, şi de astă dată, să spun adevărul, fără a mă lăsa influenţat de alte considerente. În volumele lui Alexandru Spătaru întâlnim multe poezii plate, care nu spun mai nimic, care nu izbutesc să-şi ia zborul spre înălţimi. Se zbat la pământ, ca nişte păsări cu aripa ruptă de glonţul duşman.

Din fericire, se află în aceste volume şi multe poezii emoţionante, reuşite, care ne conving că Spătaru este un poet autentic. Un poet care a suferit mult şi suferă încă. Se simte invadat de o “apă grea":

Nu vrea să mă înece,/ Doar să mă ude,/ Mereu,/ Din cap până-n picioare/ Cu o densă, aglutinată tristeţe.

Când încearcă să iasă din universul lui sumbru, se simte iremediabil condamnat.

Am vrut să aflu cum îmi este/ Când nu mă împiedic de mine.

Şi-a luat “bilet de ieşire”. Era acum “aproape de vibraţia pură universală”. Dar, deznădăjduit, a constatat că-i lipseşte “biletul de intrare”.

Ca să nu ajung un stingher rătăcitor/ m-am întors./ Mă aştepta timpul ce mi-a rămas/ Mă aşteptau miriapozii flămânzi.

Dar poetul nu se lasă învins, nu renunţă la speranţă. Cu referinţă autobiografică, notează:

Nu ţi se pare,/ Moşnege,/ Că e prea târziu/ Să te încumeţi/ A rândui cuvintele în poezie?

Inima, care a auzit, a răspuns:

Oricând e timpul poeziei/ Al dragostei şi al vieţii/ Ele pun piedică morţii.

Dragostea, viaţa, poezia. Această treime sfântă constituie chezăşia salvării.

La marea sărbătoare a cuvintelor/ Unde potirele sunt mereu pline/ Cu iubire/ (...) În locul acela sfânt se naşte poezia,/ Tainic,/ În marea sărbătoare a cuvintelor/ Binecuvântate de ***cuvânt***.

O taină este şi iubirea adevărată:

Când ea şi el/ Sunt sortiţi să se întâlnească,/ Se întâlnesc./ Întreaga veşnicie/ Este în clipa aceea/ Şi toate visele se contopesc/ În scrisul sacru/ Din **magna carta** *a iubirii./ Iar restul/ E nimic.*

În volumul "Aşteptări" din 2007, poetul face un pas mai departe. Ca şi la Ioan Alexandru, accentul cade acum pe Credinţă. Numai ea face posibilă mântuirea:

Aici/ Inima omului se suie,/ Le e dat ochlor să vadă/ Şi urechilor să audă./ La plinirea aşteptării în iubire/ A fost minunea mea dăruită,/ Ca eu să cred,/ Chiar dacă nimeni nu mă crede.

❖

Spătaru foloseşte de predilecţie un stil simplu, fără ornamente Nu din incapacitatea de a forja metafore, ci pentru că acesta e stilul pe care-l preferă. Folosite cu înţeleaptă măsură, sunt remarcabile.

Poeziile sunt pentru el “memorii de călătorie”. O troică, gonind *pe întinderea înzăpezită: “Cerbii albaştri, cu flori de gheaţă în coarne, nălucesc într-un vârtej de zăpadă – şi lună topită”.*

Uneori, îndrăzneşte să inventeze cuvinte, substantivizând de pildă un adverb: “din demultul acela sfânt”, “cu bătăile de inimî deschid “dincolo-de-zările”. E conştient de importanţa semnelor de punctuaţie. Comentează filozofic, ironic: dacă toate virgulele ar fi fost puse la locul lor, *“s-ar fi evitat greşeli impardonabile/ în mesaje diplomatice şi în scrisori de dragoste.../ Lumea s–ar fi bucurat de mai multă pace”.*

Simplitate stilistică maximă, emoţionantă, are poezia "Dragă mamă":

Sărut mâna!/ Îţi sărut inima/ Şi amintirea dragă/ Şi dragostea din necuprinsul/ Sufletului tău de mamă.

Îi povesteşte apoi tot ce s-a mai întâmplat de când ea a trecut în lumea cealaltă. Pasărea cu ochii mari şi galbeni s-a sinucis. Câinele găsit a aşteptat-o multă vreme la poartă, chemând-o. Şi florile?

Florile toate/ S-au adunat în coroniţe/ Şi merele aurii au zăbovit/ În palmele deschise ale toamnelor târzii,/ Până s-a dus grădina după tine/ În rai.

❖

Un ciclu de poezii originale este cel inspirat de geometrie: "Cercuri concentrice", "Teorema", "Euclid", "Închisoare rotundă", "Consideraţii geometrice", "Evoluţie", "Geometrie", "Sfera noastră", "Perfecţiuni inperfecte" .

Pornind de la geometrie, poetul ajunge la filosofie:

Sunt într-un cerc închis./ Dacă aş întâlni o secantă/ Sau măcar o tangentă,/ Aş putea ieşi./ Cercul meu existenţial/ Este solitar şi intangibil./ Ca să evadez,/ mi-ar trebui o forţă centrifugă,/ Să mă smulgă/ Din închisoarea rotundă./ Îmi asum riscul să nimeresc/ Într-un alt cerc închis,/ străin, ostil.

În volumul de mai târziu întâlnim poezii cu dimensiuni cosmice.

Pastelul "Bruma", de pildă, creşte neaşteptat în spaţiul cosmic :

Ameţită de culori şi miresme,/ Planeta se clatină/ Pe orbită./ Vicleană,/ Vine o suflare de gheaţă/ În haină amăgitoare/ De floare albă/ Şi fură poezia la final.

Reuşit este şi umorul metafizic al poetului. Îndrăzneşte să-şi bată joc de Timp. E cam uituc Timpul inexorabil. Ce să-i faci? Bătrâneţele! Poetul o să încerce să-şi facă de cap, nesocotind legile Timpului:

Bătrân cum e,/ Cu ţinere de minte scurtă,/Poate mă uită.

❖

Poetul are dreptate. Nu trebuie să te laşi învins. Trebuie să speri mai departe în dragoste, viaţă şi poezie. Să lupţi mai departe. Dacă e nevoie, să râzi şi de tine, de închircirea ta în scaunul cu rotile:

E atâta libertate de mişcare/ Într-un scaun cu rotile!

In memoriam

Sorina Malcaş

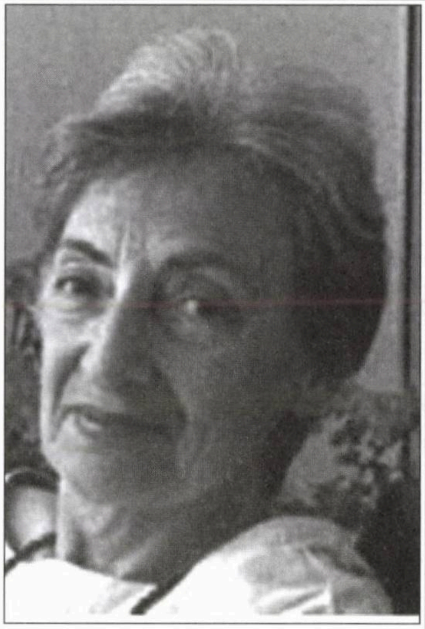

Sorina Malcaş (Borstein) s-a născut la 12 august 1920, în Moineşti, România. Tatăl ei era un negustor de succes iar mama, care se ocupa de casă şi de copii era cunoscută în comunitatea evreiască pentru calităţile ei deosebite.

Sorina a avut trei fraţi mai mari şi o soră mai mare, Malvina, azi în Canada. De-a lungul anilor ea a rămas foarte ataşată de sora ei, în aşa măsură încât ele erau numite "surorile siameze".

Sorina s-a măritat cu Sandu Malcaş, care a fost un soţ iubitor şi un sprijin devotat de-a lungul întregii lui vieţi. Ea şi-a trăit copilăria şi o parte din tinereţe la Moineşti şi Buzău. În tinereţe s-a mutat la Bucureşti, unde a lucrat mai ales în lumea cărţilor, la Editura pentru Literatură, colecţia Biblioteca Pentru Toţi (BPT) şi la Editura de Literatură Universală (ELU). A fost o intelectuală cu numeroase preocupări artistice. Pe lângă dragostea de literatură şi de limbi străine ea cânta la pian, compunea muzică, desena şi picta cu talent.

Sorina şi Sandu au emigrat în Israel în anul 1966. Aici, Sorina a lucrat ca bibliotecară la Facultatea de Inginerie Chimică a Tehnionului din Haifa. A colaborat la diverse reviste de limbă română din Israel cu traduceri din limba franceză. În anul 2002 a publicat la "Minimum" o carte cu aceste traduceri intitulată "Tradutore Traditore", pe care a dedicat-o nepoţilor ei, Odette şi Ionel.

Sorina a fost o fiică devotată şi s-a ocupat cu multă dragoste de mama ei. A fost de asemenea o soră şi o mătuşă iubitoare. A iubit viaţa şi oamenii. Sorina a fost o fiinţă unică, generoasă în spirit şi în fapte, care a crezut numai în bine şi în frumos. Ea ne-a părăsit în luna aprilie 2008, dar continuă să trăiască în sufletul nostru.

Malvina, soră
Odette şi Ionel, nepoţi

La începutul anului 2008, Eugenia Vodă, deţinătoarea rubricii "Profesionştii" de la postul românesc de televiziune TVR1, a luat un interviu ambasadorului Germaniei la Bucureşti.

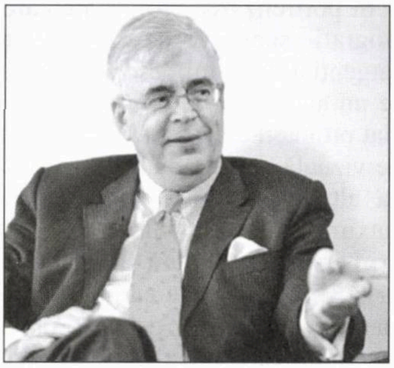

Roland Lohkamp, ambasadorul Germaniei la Bucureşti

Din canonada de întrebări, reţinem numai două, şi anume:

a) Ce-i caracterizează mai mult pe germani?

Răspunsul ambasadorului: "Lucrul bine făcut".

b) La cea de-a doua întrebare: Dacă în activitatea lui a întâlnit vreun neamţ care să regrete perioada hitleristă cu atrocităţile sale, ambasadorul a răspuns prompt:

"Nu! N-am întâlnit nici unul".

(Din buletinul "Perspectiva" al HOR-ului din Natzeret-Illit)

PRIMIM LA REDACŢIE

● CĂRŢI ● REVISTE ● ŞI ● SCÂNTEIERI ● DE● GENIU ●

- **Madeleine Davidsohn: Recolta 2008**
- **Lumea gazetăreasco-literară din alia**
- **Un român despre islamizarea Europei**

Madeleine Davidsohn

Paradisul rătăciților

Ed. Ideea Europeană, Bucureşti, 2008

Trei calităţi care o caracterizează, după părerea mea, pe scriitoarea Madeleine Davidsohn, ies în evidenţă în noul ei roman (o continuare a volumului "Femeile nopţii", dar cu accentele puse preponderent asupra unui personaj anume din multitudinea celor anterioare: Mara, fetiţa surdo-mută (devenită între timp pictoriţă celebră): o imaginaţie exuberantă în crearea unor situaţii neprevăzute şi, de multe ori, a unei atmosfere de stranietate, adecvată situaţiei respective; reuşita în portretizarea eroilor ale căror biografii sunt evocate, fie numai tangenţial; talentul descriptiv bazat pe un acut simţ de observaţie, dublat probabil de o excelentă memorie vizuală, care o ajută, ca pe atâţia alţi scriitori, să valorifice cu maximum de efect trăiri şi descoperiri personale din ţară şi din lumea largă, înfrumuseţate cu un plus remarcabil de poezie, culoare, fantezie, implicare afectivă – tot acel melanj cuceritor din care se compune creativitatea literară. Alte pagini ale cărţii sunt infuzate cu un erotism subtil, nu mai puţin captivant. Rezultatul obţinut produce nu o dată încântarea cititorului.

Iată, de pildă, atmosfera de vrăjitorie din bojdeuca bunicii Beca: *«Coliba întreagă părea că luase foc, într-atât era de luminată. Bătrâna bolborosea cuvinte de neînţeles şi se legăna de pe un picior pe altul. O lumânare de ceară galbenă se topea într-o farfurie (...).»*

O zi de căldură maximă în Tel Aviv: *«Asfaltul frigea, zidurile frigeau şi ele. Soarele părea o gaură de cuptor încins, gata să topească tot ce atingea. (...) Afară oamenii îşi târau paşii pe trotuar căutând umbra acoperişurilor sau a copacilor, dorind să ajungă la adăpost cât mai curând (...).»*

Fragmente din portretul fizic şi psihic al lui Beny: *«Pe el efortul recunoştinţei îl depăşea. Îi venea să lase totul baltă şi să fugă. Dar unde? (...) Acolo de unde venea el erau alte obiceiuri, altă educaţie, iar Beny, nici acum, după cei trei ani perecuţi în Israel, nu reuşea să depăşească stadiul de ole hadaş. Nu suporta sandalele fără ciorapi în picioare (...) dar, mai ales, manierele, uneori brutale, prea directe.»*

Gândurile Marei despre America: *«Amestecul de bogăţie şi mizerie atingea extremele în ambele sensuri. Senzaţia de măreţie şi forţă a acestui continent nu se compara cu nici un colţ din lume. Energia umană, energia maşinilor, (...) diferenţele dintre rase, privite cu ochii pictorului, o emoţionau până la extaz (...).»*

Iată în sfârşit descrierea unei dimineţi la Beer Sheva, precedată de aceea a unei scene de dragoste: *«Lumina alb-albastră a dimineţii, aerul încă răcoros în zori erau impregnate de miresme. Copacii îşi etalau ramurile tinere, pline cu muguri gata să plesnească, în nervurile frunzelor ghiceai circulaţia sevei. Din când în când, un fuior de fum păta limpezimea, aducea în nări un miros iute, înţepător.»* Şi: *«Corpurile lor se mişcau în iarbă, se legănau, se suprapuneau, când unul, când celălalt, răsărind dintre firele uscate. Dănţuiau în mişcări line ori dezordonate, ritmul trupurilor se schimba de la un moment la altul. Nu era nimic în afara umbrelor lor.»*

Exemple ar mai fi nenumărate, care de care mai seducătoare şi pertinente în redarea imaginilor policrome ale vieţii, dar în materie de stil mă opresc aici. Aş adăuga doar, în ce priveşte structura generală a romanului, deşi axat în aparenţă doar pe pregătirea realistă a unei expoziţii de pictură la Tel Aviv, el se revelează în fibra lui intimă ca un carusel al amintirilor, al intersectării permanente a ceea ce a fost cu ceea ce este. Ele – amintirile – sunt invocate în momentele decisive (poate chiar puţin abuziv, după gustul meu) de toate personajele, tehnica pendulării între trecut şi prezent permiţând clarificarea şi inegrarea celui de al doilea termen în lumina primului; o tehnică datorită căreia nedumeririle, ezitările, eşecurile, suferinţele (ale pictoriţei Mara, mergând pe urmele nefericitei sale mame, Iara, ale Anei, frumoasa arhitectă de interior lăsată la vârsta de trei ani de către Dela, mama ei, în grija bunicii din România, în condiţiile aprige ale comunismului, în care emigrarea în Israel, perspectiva reîntregirii familiei în viitor, rămânea ultima şansă, etc. etc.) devin credibile, suscitând empatia. Aproape toţi eroii cărţii sunt oameni dilematici, cu un trecut trist, apăsător, dar până la urmă majoritatea dintre ei reuşesc să-şi realizeze aspiraţiile şi menirea pe pământ. De unde, în ciuda undei de melancolie care se prelinge între paginile romanului, acesta lasă în final o impresie de optimism, de incitare la curaj şi speranţă.

(Gina Sebastian Alcalay)

Mirel Brateş
Clarenfeld, evreul necesar
Editura Hasefer, Bucureşti 2008

Mai mult decât precedentele romane din trilogia lui Mirel Brateş, recentul roman este un film „turnat" în cuvinte. Romancierul este un soi de scriitor/scenarist/regizor.

Mânuieşte montajul cu dezinvoltură. Desele flash-back-uri dau acţiunii un ritm alert, susţinut. Pe întreg parcursul lecturii eşti ţinut în mână. Nu ţi se dă răgaz să respiri.

Jocul aleatoriu, tainic şi incontrolabil al amintirilor, al visului şi/sau al halucinaţiilor este înregistrat simplu, lucid, aproape rece. Dar şi liric sau crispat, din timp în timp. Precum lucrează şi obiectivul obiectiv/subiectiv al aparatului de filmat: „Ca un ţipăt mut, realitatea se suprapunea exact pe amintire şi o făcea să se dilate, trăind o succesiune de momente care nu mai erau scene, secvenţe, clipe disparate, ci formau o substanţă continuă."

Mirel Brateş este un curios şi original amestec de senzual şi cerebral/intelectiv. Cult la modul boem, livresc cu lejeritate, viziune cu accente caricatural-groteşti, tragic-ironice, tip analitic, pamfletar, vizual prismatic, cromatic cu irizaţii, olfactiv, dialogal de idei pasagere şi de bârfă mondenă, puternic şi abulic.

Rafinamentul intelectual se conjugă la acest scriitor cu rafinamentul estetic.

Ingenuitatea coexistă laolaltă cu parşivenia cumsecade. Candoarea cu perversitatea inocentă. Textul exală acest aer de ambiguităţi.

De la un senzualism răvăşitor se trece cu dezinvoltură şi frivolă fineţe, la intelectualismul rostit în vârful buzelor.

Se găsesc, diseminate în paginile cărţii, nenumărate portrete de o mare expresivitate, unele creionate în doar câteva cuvinte, care spun tot, nu numai despre prezenţa fizică a unui personaj ci şi despre liniile de forţă sau de slăbiciune ale caracterului, despre fizionomia interioară: „o blondă foarte slabă, cu trăsături angulare, ochi tulburi, limfatici, gura frumos conturată, vicioasă, un fel de surâs uimit, disperat... Părea că descinde dintr-o lume fantastică şi grotescă de lupi tineri şi hămesiţi."

O fetişcană e „compusă parcă numai din linii lungi şi line, cu ovalul păpuşii de figură de ceară."

Frecventele referiri la efectele filmice dau în vileag fără echivoc şi reticenţe, sursa cinematografică a viziunii scriitorului : „Un aparat de filmat ar fi putut înregistra mişcarea crispată a buzelor, zvâcnetul pleoapelor, care se strângeau într–un efort conştient de voinţă, obrazul străbătut de spasme."

Sunt surprinse gesturi, atitudini, imperceptibile tresăriri, cu exactitatea unui aparat de precizie. Nicăieri, nici o notă falsă: „o imagina pe femeia aceea blondă şi o vedea pe Irina; din supraimprimarea ei se năştea un nou vis dar şi o sfâşiere, un fel de peliculă prăfoasă, filmată nu în camera de hotel, ci în camera Irinei."

Un film în care fiecare cadru musteşte de viaţă reală dar şi de reflexul acesteia, uneori mai viu şi mai puternic, în oglinda subiectivităţii surescitate.

Nu puţine sunt inserţiile de reportaj artistic stil Bogza sau Brunea-Fox.

Flash-urile vizuale luminează câte o fizionomie, un gest, o privire, o tresărire. Iată, o fetiţă pe care o vede pe stradă:

„Din fugă, izbindu-se de Dan, fetiţa se opreşte, îşi ridică feţişoara ascuţită şi se uită ţintă la el cu o frică încordată, apoi schiţează un zâmbet de scuză arătându-şi dinţii prinşi în montura de fire de oţel a unui aparat dentar."

Valoarea şi originalitatea prozei lui Mirel Brateş, vigurosul temperament artistic al scriitorului, se manifestă poate în primul rând, în datele stilistice. Contrapunctică, sincopată, nervoasă, expresia stilistică dă textului o concentrare şi o percutanţă adeseori paroxistice. Ne aflăm la antipodul lăbărţelii sentimentale, al leşinăturilor artisticoase. Al lexicului rudimentar şi dulceag.

Romancierul dispune, uneori discreţionar, de o limbă română de o mare bogăţie lexicală, permiţându-i jocul şi joaca verbală, desfăşurate de la limbajul preţios şi pretenţios, cu franţuzisme subţiri şi anglo-americanisme de ultim *trend*, până la arhaisme, regionalisme sau argou de stradă, puşcărie, de faună umană grohăind în limba de lemn a activiştilor.

Iată un mic discurs stradal tel-avivian al unui muncitor român beat, către o israeliancă ţoapă, vorbind o românească învechită şi stricată:

„Ai sictir! Uite chioampa că vorbeşte şi româneşte ? Păi dacă te–ai născut pe la noi, ascultă la nen-tu: prea frumos nu-s, dar pot să-ţi dau frumuseţe de ştremeleag – uite atâtaaa! Şi arătă cu antebraţul întins cât."

Scriitura cinematografică à la Fellini a textului este altoită pe o stilistică uşor decadentă gen Mateiu Caragiale. Un fel de expresionism levantin rescris/remontat postmodernist, cu inserţii verbale din lexicul de ultimă oră al străzii. Cutare figură feminină e „rasată şi ifosardă". Iar în altă parte: „– Last but not least, s-o hăte toţi dracii, rămâne-va şi pentru noi o mangură, o bucăţică." Seset e o femeie „cu astrologicale şi fatalisteţuri".

Roman al brutalităţii primitive a detenţiei, cu reflexe dialogale ale antisemitismului de partid şi de stat din imperiul ceauşist : „Spune, că te sfârtec, 'tu-ţi talmudul mă-tii!"

Iar altul: „Jădan! ...reluă imediat, conștient că a făcut o gafă.Las-că n–are nime treabă cu asta!"

E și un admirabil roman al adaptării/neadaptării intelectualui artist la realitatea Israelului. E trasat cu vigoare artistică drumul trudnic, dramatic, scump plătit, al publicistului în noua sa patrie.

Pentru prima dată ni se oferă acum, în proză artistă, tabloul romanesc veridic, sincer și curajos, al scenei literar/gazetărești/intelectuale a „tribului" românesc, realizat în excelență artistică, fără compromisuri și indulgență. Unul dintre personaje perorează, ambalânduse, despre «divizarea și subdivizarea centrifugală a „tribului", dihonia asta ireconciliabilă a provocat desolidarizarea socială, a făcut să dispară valori autentice, să fie izolate și chiar decapitate personaje cu certe aptitudini organizatorice.»

Lumea ziaristicii, atmosfera redacțiilor, oboseala, ratarea, amarul, nostalgia anilor frumoși pe malurile Dâmboviței, cu camaraderia lor juvenilă, aici inși dezbrăcați de iluzii, obosiți, epuizați, parșivi, meschini, răi, autentici și falși, câte un caracter integru, multe lepre, mărunți impostori, mari talente resemnate, fanate, dezabuzate. Dar și îndârjite în creație.

Cartea, mai ales în partea a doua a ei, constituind „romanul israelian", e înțesată cu șuete intelectuale, idei de cafenea, evoluând între deriziune și gravitate, între flanare printre vagi teorii și asumare dramatică a unor adevăruri: „câțiva, nu puțini, dintre scriitorii noștri autentici din ultimul val de imigranți s-au refugiat într-un anonimat voluntar, departe de scena vieții literare". Cutare grangure literar „n-ar merita, la scara scurtei noastre istorii literare, mai mult de-o virgulă." Rosenbaum cu „ciocoismul lui gros și agresiv, de zeu nemuritor". Tot acesta este cel care „împinge în față grafomani care, din vanitate sau sentimentalism, se visează autori – oameni de bine, în general, dar fiindcă nu vor sau nu pot să înțeleagă diferența dintre un scriitor și un veleitar, au încăpățânarea să ne umple rafturile bibliotecilor cu scrieri lamentabile."

Personajul central al romanului, cel care îi dă și titlul, e supus de-a lungul narațiunii unor crunte probe de rezistență. Caleidoscopicul joc al trăirii perceptiv-afectiv-meditative a lumii este experimentat de Dan Clarenfeld cu asupră de măsură, cu simțurile aproape mereu exacerbate. Trăiește un fel de exaltări dureroase ale organelor de simț. Contactul cu contondența realității îi produce reacții fiziologice, viscerale, stări de sufocare și greață. Mai ales de greață, devenită un fel de metaforă. La acestea se adaugă viziunile cvasihalucinatorii, prelungind obsesiile coșmarești ale detenției. Plaga interioară e mărturisită în clar: „port închisoarea cu mine și-acum". Iată-l pe Dan în teribila scenă a carnagiului în care piere și prietena lui. Este secvența finală din puternicul film verbalizat al masacrului: „Începuse să plouă mărunt, des, și picăturile se prelingeau pe hainele ușoare ale oamenilor și pe fețele lor murdare de fum, nerase, învinețite și strîmbate de durere. Le sticleau ochii, semănau, în general, atât de bine între ei încât, de la un moment dat, șocat, Dan avea impresia că din toate părțile îl privea același om cu aceiași ochi scânteietori. I se făcu frică, așa cum nu-i fusese niciodată – nu o teamă a minții, ci a inimii, care palpita repede și puternic, a aortei care se umflase și-i zvâcnea bubuind în timpane. Simțea apropierea leșinului printr-o greață oribilă, care-l îneca, și-i veni să verse. Atunci se întoarse brusc și plecă. Mergea repede, aproape alerga, făcându-și cu greu loc prin mulțimea ce continua să se precipite, tulburată, la intersecția celor două bulevarde."

Cartea pare scrisă febril, înfrigurat, într-o permanentă stare de ebuliție scriptorială creatoare. Este, cu certitudine, cea mai bună carte pe care ne-a dăruit-o până acum redutabilul prozator.

E de prevăzut că proaspătul roman al lui Mirel Brateș va fi receptat așa cum credem că se cuvine, ca o importantă reușită a literaturii israeliene de limbă română. Și chiar, – de ce nu ? – a literaturii române în ansamblul ei.

Traian Ungureanu

Războiul timpurilor – Declin occidental și asediu Islamic

Ed. Humanitas, București

Relativ tânărul publicist român Traian Ungureanu (n. 1958) azi unul dintre numele de *top* ale publicisticii românești și autor deja consacrat, semnatar a cinci cărți editate de Humanitas în colecția "seria de autor", abordează în acest amplu eseu, o temă mai mult decât actuală, de-a dreptul frisonantă, a lumii contemporane: islamizarea Europei, a lumii occidentale.

Text viu, percutant, cu numeroase idei și formulări originale, inspirate, care se rețin, șochează, luminează plastic câte un aspect al cvasiapocalipticului „război al timpurilor". Ungureanu nu se mărginește să rescrie magistral idei care circulă, el le învăluie într-un halou de interpretări personale, pline de străluciri metaforice, imagistice, paradoxale, superinteligente. Avem în față un publicist care știe să mânuiască mijloacele artei pentru a disocia idei, pentru a le clarifica, pentru a le da pregnanță, pentru a convinge. În cazul de față, pentru a avertiza:

„Miza e atât de mare, încât cea mai mică eroare de interpretare costă. În joc e o cultură sau o civilizație. Miza e colosală. Știm că ea a început la Atena, Roma și Ierusalim. Nu știm unde se va încheia."

În capitolul „Un secol de neputință europeană", el scrie:

„Aniversăm un secol de neputinţă europeană. Ciclul istoric european s-a încheiat de mult, în 1918. Primul Război Mondial a distrus vitalitatea biologică şi intelectuală a lumii europene. Slăbită şi sceptică, Europa a ratat toate cele trei teste produse de istoria ultimilor nouăzeci de ani. Europa a pierdut, mai întâi, războiul cu Germania. Ea a fost salvată, in extremis, de încăpăţânarea minusculă dar principială a britanicilor şi de intervenţia colosală a Americii. A doua criză s-a soldat cu un eşec mai puţin vizibil, dar nu mai puţin real. Europa nu a avut un rol activ în Războiul Rece. În sfârşit, al treilea mare test e conflictul cu Islamul, unde Europa repetă un non-combat previzibil."

În capitolul „Roadele diversităţii", citim:

„În numele multiculturalismului, „comunităţile" musulmane au fost încurajate să îşi urmeze tradiţia şi să îşi „celebreze" identitatea. În numele diversităţii, pentru fiecare gest care le îndepărta de lumea britanică, aceleaşi comunităţi au fost premiate (cu studii şi cărţi, iar autorii lor cu posturi universitare) şi subvenţionate."

Tabloul înfăţişat de eseist de-a lungul cărţii e puternic, grăitor, clar: Europa juisează vioaie şi sătulă în confort, lux şi belşug, Islamul e combativ, neobosit, violent cu viclenie, suportă privaţiunile, nu cedează nici un milimetru din dogma Djihad-ului, se înfiltrează încet, sigur şi implacabil.

Iată situaţia pe care ne-o sintetizează în subtilul său comentariu la scandalul caricaturilor daneze cu Mahomed:

„Cine ascultă cuvântările incendiare rostite de Ahmedinejad la Teheran, predicile imamilor de la Mecca şi declaraţiile de circuit închis ale liderilor de comunităţi musulmane din Occident va afla că lumea occidentală trebuie să înceapă să respecte prescripţiile religioase islamice. Şi mai mult: lumea occidentală va trebui să pună respectarea valorilor şi a ritului islamic mai presus de libertatea presei. Pe scurt: islamizarea. Ţinta acestei operaţiuni ample e o înlocuire de valori. În primul rând, în Europa, acolo unde slăbiciunea ţesutului spiritual, multiculturalismul dogmatic, declinul demografic şi un prelungit calcul politic antiamerican, au invitat, de–a dreptul, asaltul islamic. Eurabia – un concept până nu de mult folosit doar de cei mai pesimişti critici ai expansionismului islamic – nu mai e o ipoteză."

Textul are fascinaţie, farmec dur, puterea de a incita la gândire şi de a provoca nelinişte.

(Zoltan Terner)

Harry Bar Şalom

Lung e drumul până-n Orientul Apropiat

Ed. Hasefer, Bucureşti, 2008

O suită de schiţe fanteziste ale prozatorului Harry Bar Şalom repovesteşte o întreagă istorie care începe de la existenţa kazarilor în urmă cu mii de ani şi se continuă până în zilele noastre, vechiul popor trecut la iudasm având locul definit în zona Asiei, de unde, potrivit legendei, a pornit la drum ca popor evreu până la desăvârşirea sa ca naţiune.

Dar lucrurile nu au fost atât de simple. Dispariţia kazarilor a provocat curiozitatea şi mai ales poftele pecuniare ale celorlalte popoare care bănuiau că dispăruţii ascunseseră averi imense. Bănuiala i-a urmărit în toată perioada post-existenţială presupusă a fi fost de cel puţin 30 de generaţii. «Ce sunt, la marea istorie a omenirii, 30 de generaţii?», întreabă reprezentantul împărăţiei ruseşti, cea mai interesată în a obţine «cuferele misterioase» ale kazarilor.

Evenimentele nu decurg cum ar fi vrut stăpânirea ţarilor, ci după cum vrea Dumnezeu. Kazarii au dispărut cu totul ca naţiune şi în locul lor avea să apară mîndrul şi modernul popor evreu aşezat, binemeritat, în ţara lui.

Harry Bar Şalom alcătuieşte o poveste lungă compusă din fragmente, fiecare cu semnificaţia lui istorică. E un fel de istorie a poporului evreu, trecută prin întrebări fără răspuns, singurul disponibil fiind cel de mai sus... E o carte incitantă, scrisă cu o imaginaţie bogată, din care desprindem, în primul rând, sensul dăinuirii unui străvechi popor care, deşi plecat definitiv de pe firmamentul istoriei, îşi manifestă încă prezenţa în amintirea oamenilor.

Carol Isac

❖

Am primit la redacţie:

Aharon Govrin, *"Numai Timpul nu pierde timpul";* amintiri, schiţe, povestiri; coperta: Mihai Zgondoiu; ed. Libra, Bucureşti, 2008.

Evelin Fonea, *"...de dăruire ...de omenie ...de **evreitate**";* culegere postumă; cu un "Cuvânt de despărţire" de av. Iulian Sorin şi un "Cuvânt de omagiere" de Geo Şerban; ed. "Deşteptarea", Bucureşti-Bacău, 2008.

Rozalia Bines, *"De azi pe mâine";* publicistică; coperta: Gh. Chiru; ed. "RCR Print", Bucureşti, 2008.

G. Bruckmaier, *"Evreul peregrin";* publicistică; Bucureşti-Bacău, 2007.

Gh. Kovacs-Eichner, *"Omenirea între realităţi şi speculaţii: Raportul Tismăneanu şi alternativele post-comuniste";* eseuri; f.l., 2008

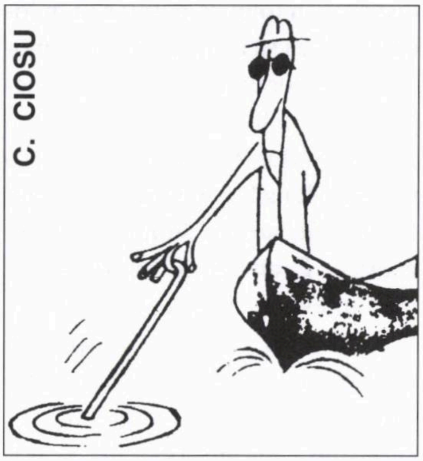

Pescuitorul de perle

O precizare binevenită

«Tzipi Livni a fost aleasă la conducerea Kadima în locul premierului demisionar Ehud Barak, implicat în mai multe cazuri de corupţie.»

("Viaţa noastră", nr. 17.036/08; comunicată de ing. Carol Steinbach, Raanana, care mulţumeşte ziarului pentru această binevenită precizare; până acuma el îşi formase ideea greşită că primul ministru demisionar ar fi Ehud Olmert.)

Membrii lui Andrei Oişteanu

«Am primit un voluminos CV, din care dorim să mai extragem câteva date. Printre membrii lui Andrei Oişteanu, în perioada de pregătire în domeniul ales, s-au numărat iluştri savanţi precum Sergiu Al.

Repetiția e mama învățăturii

Pe prima pagină a ziarului "Viaţa noastră" (nr. 17.018/08) au apărut următoarele rânduri: "Tzipi Livni îl înlocuieşte pe premierul Olmert la conducerea Kadima. Acesta e un prim pas pentru ca ea să devină primul ministru al ţării, după ce va fi desemnată de preşedintele Shimon Peres" etc. etc.

Apoi, în acelaşi ziar şi pe aceeaşi pagină, câteva rânduri mai jos, citim următoarele: "Tzipi Livni îl înlocuieşte pe premierul Olmert la conducerea Kadima. Acesta e un prim pas pentru ca ea să devină primul ministru al ţării, după ce va fi desemnată de preşedintele Shimon Peres" etc. etc.

(Comunicată de Tatiana Rosenfeld, din Bat Yam, care a apreciat aşa cum se cuvine grija redacţiei de a repeta, în acelaşi număr, ştirile mai importante, pentru ca cititorii – mulţi dintre ei bătrâni şi obosiţi – să le bage bine în cap.)

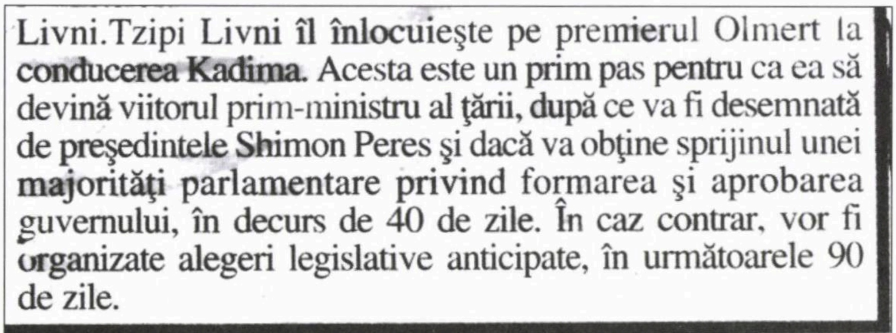

Livni.Tzipi Livni îl înlocuieşte pe premierul Olmert la conducerea Kadima. Acesta este un prim pas pentru ca ea să devină viitorul prim-ministru al ţării, după ce va fi desemnată de preşedintele Shimon Peres şi dacă va obţine sprijinul unei majorităţi parlamentare privind formarea şi aprobarea guvernului, în decurs de 40 de zile. În caz contrar, vor fi organizate alegeri legislative anticipate, în următoarele 90 de zile.

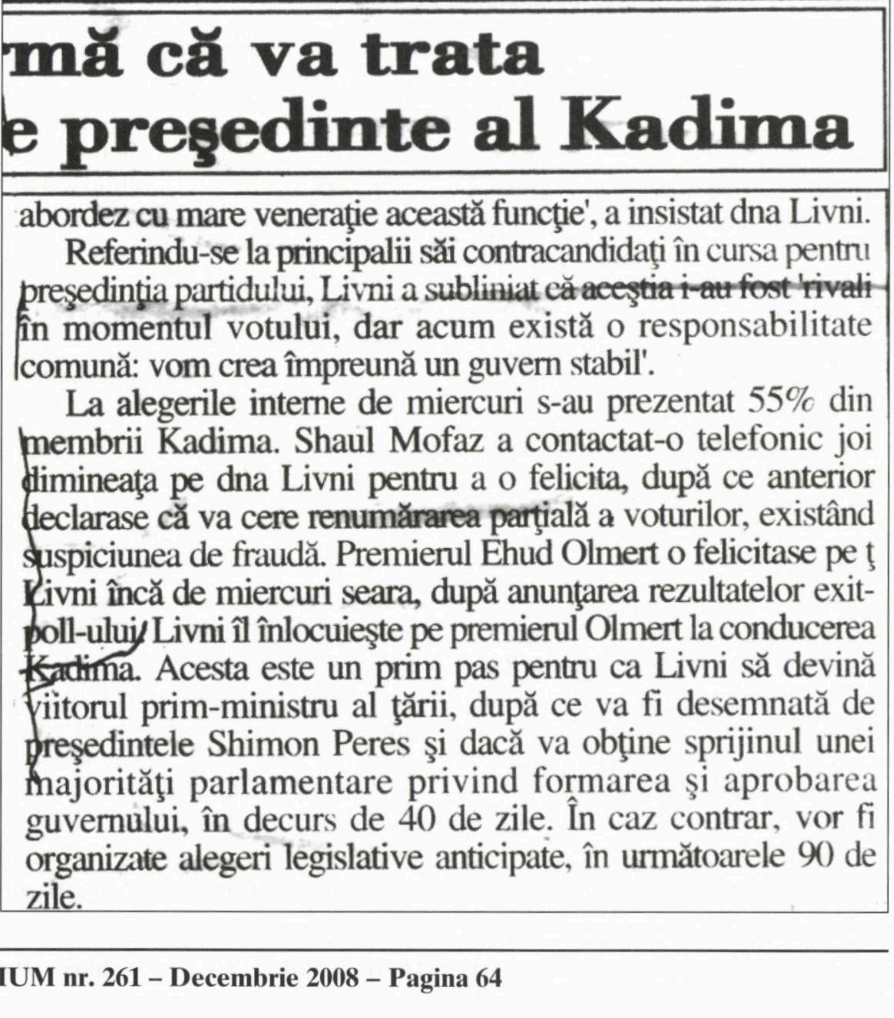

mă că va trata
e preşedinte al Kadima

abordez cu mare veneraţie această funcţie', a insistat dna Livni.

Referindu-se la principalii săi contracandidaţi în cursa pentru preşedinţia partidului, Livni a subliniat că aceştia i-au fost 'rivali în momentul votului, dar acum există o responsabilitate comună: vom crea împreună un guvern stabil'.

La alegerile interne de miercuri s-au prezentat 55% din membrii Kadima. Shaul Mofaz a contactat-o telefonic joi dimineaţa pe dna Livni pentru a o felicita, după ce anterior declarase că va cere renumărarea parţială a voturilor, existând suspiciunea de fraudă. Premierul Ehud Olmert o felicitase pe ţ Livni încă de miercuri seara, după anunţarea rezultatelor exit-poll-ului. Livni îl înlocuieşte pe premierul Olmert la conducerea Kadima. Acesta este un prim pas pentru ca Livni să devină viitorul prim-ministru al ţării, după ce va fi desemnată de preşedintele Shimon Peres şi dacă va obţine sprijinul unei majorităţi parlamentare privind formarea şi aprobarea guvernului, în decurs de 40 de zile. În caz contrar, vor fi organizate alegeri legislative anticipate, în următoarele 90 de zile.

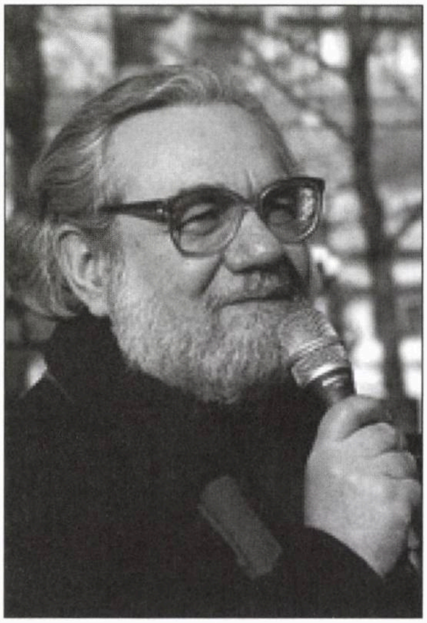

Andrei Oişteanu

George, Amita Bhose (India) ş.a.»

("Viaţa noastră", nr. 17.002/08; comunicată de Solange Rappaport, din Hedera, care, bucuroasă că a aflat numele câtorva membri ai reputatului etnolog de la Bucureşti, proaspăt septuagenar, ar dori ca ziarul să dezvăluie şi identitatea membrilor din care se compun alte personalităţi ale lumii evreo-române de azi de la Bucureşti: Solomon Marcus, Paul Cornea, Dorel Dorian ş.a. Aceeaşi perlă a fost culeasă de Pincu Pascal, din Lod.)

Mai puneţi 450 de ani, că nu vă cade mâna!

Titlu: «O jumătate de veac de carte românească.

Liturgherul lui Macarie este prima carte tipărită în Ţările Române, la 1508...»

("Jurnalul Naţional", Bucureşti, nr. 4732/08; comunicată de Monica Vorvoreanu, din Craiova, care atrage atenţia cunoscutului cotidian că de la apariţia cărţii lui Macarie nu a trecut o jumătate de veac, ci o jumătate de mileniu.)

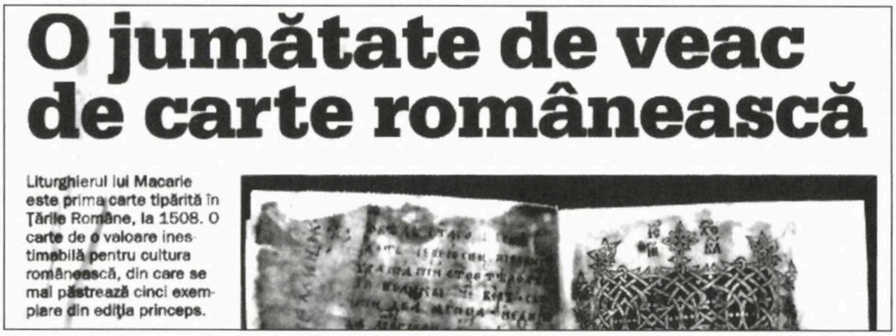

O jumătate de veac de carte românească

Liturghierul lui Macarie este prima carte tipărită în Ţările Române, la 1508. O carte de o valoare inestimabilă pentru cultura românească, din care se mai păstrează cinci exemplare din ediţia princeps.

Nimeni nu a domnit atât de mult ca Regina Victoria

«Regina Victoria (a Marii Britanii) a fost prima suverană care s-a deplasat cu trenul. În 1989, a comandat două vagoane, plătindu-le cu suma de 1.800 de lire sterline.»

("Viaţa noastră", nr. 17.035/08; comunicate de Aurel Bereş, din Kiriat Yam, care a ajuns la concluzia că cele ştiute de noi despre longevitatea Reginei Victoria nu sunt o vorbă goală: să te afli în fruntea imperiului britanic în sec. 19 şi să o ţii tot aşa, ajungând ca în 1989 să comanzi două vagoane de tren, nu este o performanţă la îndemâna oricui.)

Poşta

Puiu Avramsohn, Offenbach, Germania (ne-aţi prins, aşa e; la *Calendarul* revistei data morţii scriitorului Mihai Sabin a apărut de două ori: în nr. 256 (sub data de 8 august 1975) şi a doua oară în nr. 258 (sub data de 10 septembrie 1975); **Ruth Gordon-Klamm,** Herzlia; **Dumitru Tudose,** Sibiu, România; **Cella Cernovitzer,** Beer Sheva; **Sami Ehrenkranz,** Montreal, Canada (observaţii juste, dar nu perle).

Rudele şi prietenii
transmit cele mai frumoase felicitări, pentru
FELIX şi PAULA (COCA) PASCAL
cu ocazia celei de a 50-a aniversări
a căsătoriei lor

Le urăm în continuare multă sănătate, fericire şi noroc şi le dorim să-şi păstreze aceleaşi idealuri de bine şi de frumos, ca şi optimismul şi spiritul înflăcărat care îi caracterizează.

La mulţi ani buni!

O povestire de
ALEXANDRU ANCA - Hadera

Cu Bacovia la marginea deşertului

În majoritatea cărţilor de memorii, autorii din *alia* vorbesc cu precădere despre anii trăiţi în România. Scriitorul Alexandru Anca a făcut şi el la fel în primele sale două volume de amintiri. Acum însă, în volumul al treilea (intitulat "În umbra măslinilor" şi aflat sub tipar), el evocă anii petrecuţi ca *ole* în Israel.

Sunt pagini pasionante şi pline de dramatism. Aşa cum se vede din fragmentul de faţă.

Plecarea din Beer Sheva la Hadera n-a însemnat, cum crezusem, închiderea fără multe regrete a unui capitol zbuciumat din viaţa noastră. Locuisem acolo numai un an jumate, dar ne legasem sufleteşte de acest oraş străvechi aflat în plină înflorire economică şi culturală. În primele decenii ale renaşterii Statului Israel, aliaua română, numărând aproape 30.000 de suflete, a jucat aici un rol fundamental în dezvoltarea oraşului. Filiala H.O.R. Beer Sheva şi Neghev, condusă de profesorul Nathan Cohen, a reuşit să–şi aleagă reprezentanţi în consiliul municipal şi să reprezinte un factor de luat în seamă în marile confruntări electorale. În rândurile lor se numărau intelectuali de vază, avocaţi, profesori, ingineri, actori şi medici de toate specialităţile. Rectorul Universităţii Ben Gurion era originar din Dej, iar profesorul Hirsch, o somitate în lumea medicală, care-l iniţiase pe fiul nostru Tavi în tainele radiologiei la spitalul Soroka, se născuse şi studiase medicina la Târgu-Mureş.

Şi de ce să nu ne mândrim cu admirabilele concerte ale filarmonicii "Simfonietta", întemeiată de dirijorul Mendi Rodan şi alcătuită în mare parte din instrumentişti români? Prietena noastră din Bucureşti, Tamara Alcaz, era prim-violistă a acestei excelente formaţiuni şi datorită ei am petrecut seri minunate ascultând creaţii muzicale celebre, clasice, romantice, moderne.

Cu mult regret ne-am despărţit de perechea Coca şi Puiu Shulman, pe care i-am cunoscut din primele săptămâni ale sosirii noastre la Beer Sheva. A fost o revelaţie pentru noi, abia aterizaţi pe pământul biblic, să fim invitaţi, în ziua de 24 ianuarie 1989, la festivitatea organizată în capitala Neghevului de "Ziua Unirii Principatelor Române". Spaţioasa sală a Palatului Cultural era plină până la refuz, iar, după evocarea acestui moment istoric românesc, a urmat un bogat program artistic cu melodii de altădată şi muzică populară în interpretarea unui taraf de mare virtuozitate. În timp ce publicul răsplătea cu aplauze însufleţite prestaţiile artiştilor, am observat cu surprindere că o doamnă încă tânără şi frumoasă de lângă noi nu-şi putea stăpâni lacrimile.

Intrând în conversaţie, firesc, de parcă ne cunoşteam de când lumea, am avut surpiza să descoperim că spectatoarea emoţionată de lângă noi era Coca, soţia medicului stomatolog Puiu Schulman, văr bun cu fostul nostru coleg de gazetărie I. Fântânaru. Cu ani în urmă, făcusem împreună un reportaj despre atracţiile turistice ale Văii Prahovei... Din vorbă în vorbă, am aflat că femeia de lângă noi era olteancă şi fusese măritată cu un renumit profesor unversitar pe care l-a părăsit, de dragul unei pasiuni înflăcărate pentru tânarul medic, iubitor de viaţă mondenă, crescut şi el pe malurile Oltului, la Râmnicu Vâlcea. Furtunosul lor amor şi-a găsit împlinirea prin plecarea, încărcată de vise şi speranţe, în Israel.

Realităţile întâlnite pe pământul tuturor promisiunilor n-au fost însă pe măsura aşteptărilor. În urma unui concurs neprielnic de împrejurări, activitatea profesionala a excelentului stomatolog s-a lovit de o serie de dificultăţi. Inadaptabilitatea la asprimile climei şi lipsa de comunicare cu mediul social din necunoaşterea limbii i–au creat tinerei femei, obişnuită cu o viaţă efervescentă, spumoasă, o stare de izolare şi deprimare sufletească. Lectura revistelor de limbă română, discurile cu cântecele iubite nu-i puteau alina dorul de acasă. Decesul tragic, în România, al singurului ei frate, de care era foarte legată, a aruncat-o pradă unor remuşcări şi tristeţi mistuitoare. Lacrimile ei din seara când ne-am cunoscut izvorau din această stare de neconsolare. În perioada cât am mai stat în Beer-Sheva, locuind în apropiere, ne vedeam mereu, ieşeam serile la plimbare, evocam amintiri comune, încercam să-i redăm gustul de viaţă...

Ne-am despărţit cu părere de rău şi, de câte ori veneam la Beer Sheva, în vizită la mătuşa Cilly, la Tamara şi Bubi Alcaz, nu scăpam ocazia de a-i revedea şi pe Puiu şi Coca. Spre marea noastră tristeţe, starea ei psihică se agrava iremediabil, îndreptându-se spre pierderea totală a identităţii. Era cumplit s-o vedem slăbind continuu, cu toate îngrijirile disperate ale soţului, măcinat de remuşcări pentru că, absorbit de probleme profesionale, de griji materiale, n-a ştiut s-o ferească de efectele pustiitoare ale dorului şi însingurării. Ajunsă în stare vegetală, hrănită cu linguriţa, el mai spera totuşi într-un miracol şi, ori de câte ori, pe faţa ei, rămasă frumoasă dar impasibilă, apărea un surâs, o fugară rază de lumină, Puiu o vedea revenind la viaţă ca frumoasa adormită din poveşti...

Raţiunea lucidă de medic, ancorată în datele crude ale realităţii, nu se putea lăsa însă amagită. Indiferent cât mai putea dura această agonie, sfârşitul era inevitabil. Şi atunci se ridica o altă problemă chinuitoare şi irezolvabilă. Cum să procedeze pentru a rămâne şi după moarte împreună, ea fiind creştină ortodoxă iar el evreu? Ea nu putea fi înhumată într-un cimitir evreiesc, iar el nu avea acces într-unul creştin. Convertirea ei la iudaism nu mai era posibilă, iar trecerea lui la creştinism nu rezolva problema, cultul mozaic neîngăduind nici în acest caz înhumarea într-un cimitir creştin.

Iubitor de poezie, precum fusese şi Coca, doctorul Puiu, s-a regăsit cu dilemele sale într-o strofă tulburătoare a poetului George Bacovia:

Vai, şi va veni o vreme
Când adormi-vom amândoi,
Şi-nstrăinaţi prin cimitire
Va plânge toamna peste noi.

Frământările lui Puiu ne-au mers la suflet şi ne-au pus pe gânduri. Eram şi noi o căsătorie mixtă, dar acest tulburător aspect nu ne preocupase niciodată, părând să aparţină unui viitor nebulos şi imprevizibil. Iată că provocarea ne era pusă în faţă şi nu aveam nici un răspuns. Coca a mai vieţuit câţiva ani între viaţă şi moarte, şi în acest răstimp problema a fost supusă puternicelor presiuni din partea opiniei publice, a numeroaselor familii mixte mai ales din aliaua rusofonă. Cazurile ostaşilor căzuţi la datorie cărora li se refuza înmormântarea în cimitirele evreieşti ale noii lor patrii în lipsa unei identităţi iudaice recunoscută de rabinat, au obligat la crearea de cimitire unde cei de alte culte sau fără apartenenţă religioasă să-şi poată dormi alături somnul de veci. După unele chibuţuri laice, Beer Sheva s-a numărat printre primele centre urbane importante unde s-a înfiinţat un astfel de cimitir neutral.

De frumoasa capitala a Neghevului se leagă începuturile noastre israeliene şi nostalgia după cei dispăruţi de-a lungul anilor: Coca, stinsă ca o tristă romanţă de dragoste şi dor, Bubi Alcaz, povestitorul de anecdote, răpus de un grav accident vascular. Imobilizată în scaunul cu rotile, dar bine îngrijită, mătuşa Cilly, pe care ne era tot mai greu s-o vizităm, a închis ochii uitată de lume, într-o casă de bătrâni.

Meditam la aceste triste treceri în nefiinţă în timp ce, aflat şi eu în căruciorul suferinţei, număram zilele pe care le mai aveam de petrecut în spitalul de la Pardes Hana. Secretul revenirii mele la viaţă era prezenţa nelipsită a Ernei şi a lui Tibi, a celor dragi din depărtare şi a celor apropiaţi din Hadera, care în toată perioada de cumpănă s-au interesat de sănătatea mea şi au ajutat-o pe Erna să facă faţă greutăţilor. Oameni de suflet ca Semo Cohen şi cei din HOR Hadera, Shmuel Rainish, preşedintele HOR Haifa, au adeverit zicala că prietenul adevărat la nevoie se cunoaşte. Seara, când Erna pleca şi rămâneam singur cu fantasmele nopţii, ştiam că ea va reveni a doua zi, readucându-mi speranţa că întoarcerea acasă nu mai este departe.

CALENDAR

Decembrie

1 decembrie s-a născut Ieronim Şerbu (1911)
3 decembrie s-a născut Victor Nămolaru (1923)
6 decembrie s-a născut Esther-Elena Tacciu (1933)
6 decembrie s-a născut Heddy Löffler (1911)
6 decembrie s-a născut Noemi Pavel (1972)
7 decembrie a murit Clara Haskil (1960)
8 decembrie s-a născut Toma George Maiorescu (1928)
9 decembrie s-a născut Tania Lovinescu (1924)
9 decembrie a murit Ieronim Şerbu (1972)
11 decembries-a născut Paul Kornfeld (1889)
12 decembrie a murit Iacob Gropper (1966)
12 decembrie a murit Felix Aderca (1962)
12 decembrie a murit Semilian Solomon (1968)
14 decembrie s-a născut D. Solomon (1932)
14 decembrie s-a născut Sanda Radian (1929)
15 decembrie s-a născut Tudor Steriade (1926)
17 decembrie a murit A. G. Vaida (1963)
18 decembrie s-a născut Ilarie Voronca (1903)
18 decembrie s-a născut Victor Bârlădeanu (1928)
19 decembrie a murit Mircea Gorun (2000)
20 decembrie s-a născut Israil Bercovici (1921)
22 decembrie s-a născut Virgiliu Monda (1898)
25 decembrie s-a născut Mihai Stoian (1927)
25 decembrie s-a născut I. Fântânaru (1924)
25 decembrie a murit Tristan Tzara (Sami Rosenstock) (1963)
25 decembrie s-a născut Horia Deleanu (1919)
25 decembrie a murit Idel Segal (1998)
26 decembrie s-a născut Rodica Grindea (1945)
27 decembrie s-a născut Tudor Vianu (1897)
28 decembrie s-a născut Moris Rosenfeld (1862)
29 decembrie a murit Sergiu Dan (1976)
29 decembrie s-a născut Petre Iosif (1907)
30 decembrie s-a născut Ana Lengyel-Livshits (1922)
31 decembrie s-a născut Jean Grosu (1919)
31 decembrie s-a născut Dinu Hervian (1913)
31 decembrie s-a născut Nell Cobar (1914)

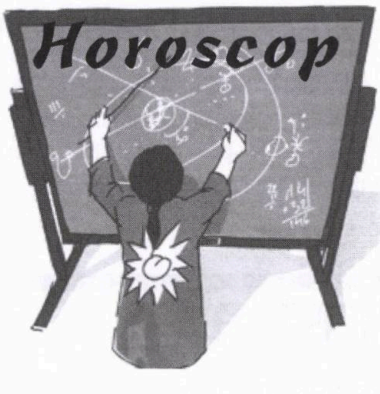

Decembrie

Berbec (21 martie – 20 aprilie): A venit vremea să puneţi capăt dezordinii din gândurile dvs. Altfel, astrele v-ar putea rezerva câteva surprize dezagreabile. Acordaţi încredere anturajului şi renunţaţi la cinism. Acum lucrurile se vor clarifica. Încercaţi să forţaţi puţin norocul. Vă veţi regăsi stabilitatea financiară.

Culoare: portocaliu.

Taur (21 aprilie – 20 mai): Prudenţă, prudenţă şi iar prudenţă! Rigiditatea de care daţi dovadă va produce un conflict violent în căminul conjugal. Pe plan profesional s-ar putea să survină anumite schimbări, dar nu vă îngrijoraţi, evoluţiile vor fi benefice.

Numere: 5, 14, 21.

Gemeni (21 mai – 20 iunie): Profitaţi din plin de această perioadă favorabilă lucrului dvs. şi folosiţi toate ocaziile care se vor ivi. Conjunctura astrală vă este propice. Puteţi începe diverse proiecte pe care le-aţi conceput mai de mult sau puteţi finaliza ceea ce aveţi "pe şantier". Nu vă asumaţi riscuri prea mari. Nu vă încuiaţi în turnul dvs. de fildeş şi nu aruncaţi cheia. Culoare: albastru.

Rac (21 iunie – 22 iulie): Comportamentul pe care îl aveţi faţă de partenerul de viaţă face atmosfera explozivă. Încercaţi să vă calmaţi; un cuvânt bun are o mai mare influenţă asupra oamenilor decât mânia. Vă veţi face din nou remarcat la lucru dacă veţi şti cum să vă organizaţi şi mai ales dacă veţi duce la bun sfârşit tot ceea ce aţi început.

Numere: 1, 4, 12.

Leu (23 iulie – 22 august): Starea dvs. de sănătate este tributară moralului pe care îl aveţi. Încercaţi să vă schimbaţi ideile prin toate mijloacele posibile. S-ar putea să primiţi câteva propuneri care la început nu vă vor părea tentante, dat nu analizaţi prea mult totul, căci riscaţi să rataţi ocazia.

Culoare: portocaliu.

Fecioară (23 august – 22 septembrie): Ştiţi deja cât v-a costat timiditatea afişată. Gândiţi-vă cum o puteţi combate, sau cum o puteţi disimula. S-ar putea ca la locul de muncă unii colegi să încerce să vă pună beţe în roate. Veţi întâmpina anumite obstacole, dar le veţi trece în cele din urmă. Aştrii sunt de partea dvs.

Numere: 11, 16, 29.

Balanţă (23 septembrie – 22 octombrie): Nu vă bizuiţi acum pe diverşi amici pentru a ieşi din strâmtoarea financiară în care vă aflaţi, chiar dacă vă vor oferi ajutorul. Nu vă lăsaţi bulversaţi de climatul conjugal, care a devenit furtunos în ultima vreme. Dacă apar conflicte, nu interveniţi. Odihniţi-vă, refaceţi-vă forţele, pentru a vă putea ocupa de familia dvs.

Culoare: alb, argintiu.

Scorpion (23 octombrie – 22 noiembrie): Faceţi proiecte pe termen lung împreună cu partenerul de viaţă. Pe plan profesional se vor ivi unele ocazii interesante, dar cereţi garanţii pentru a nu avea un eşec. Sunteţi într-o excelentă formă fizică, însă păziţi-vă. Nu lăsaţi banii să vă curgă printre degete şi reglementaţi-vă contul din bancă.

Numere: 2, 30, 31.

Săgetător (23 noiembrie – 21 decembrie): Păstraţi-vă luciditatea şi vigilenţa în afacerile pe care vreţi să le încheiaţi. Se întrevede o schimbare la lucru, chiar şi în cămin. Controlaţi-vă emoţiile şi păstraţi-vă tonusul de care vă bucuraţi acum.

Culoare: verde.

Capricorn (22 decembrie – 19 ianuarie): Atmosfera este încărcată, aşa încât evitaţi orice confruntare frontală cu partenerul de viaţă. Vorbiţi mai puţin şi lăsaţi timpul să-şi facă efectul. Poziţia dvs. profesională se va consolida. Îndepărtaţi-vă de unii colegi nedelicaţi şi nu vă lăsaţi antrenat în discuţii care nu aduc nici o soluţionare problemelor care vă preocupă.

Numere: 3, 13, 17.

Vărsător (20 ianuarie – 18 februarie): Indiferent de profesia pe care o aveţi, vă veţi face remarcat. Dar rămâneţi cu modestia care vă caracterizează. Luaţi iniţiative care au şanse de reuşită. Delimitaţi-vă timpul, stabiliţi-vă obiectivele şi faceţi-vă un plan concret de acţiune.

Culoare: galben.

Peşti (19 februarie – 20 martie): Ambiţia de a fi apreciat pentru calităţile dvs. se va realiza. Aveţi toate atuurile în mână. Vizionarea unui film în oraş împreună cu prietenii, sau o întâlnire în grup vă va reda vitalitatea. Alungaţi-vă gândurile morbide în care v-aţi cufundat.

Numere: 7, 9, 20.

Interim

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Vine iarna!

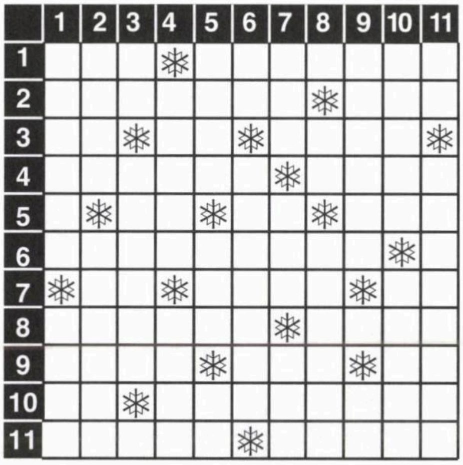

ORIZONTAL: 1) Vine iarna – Ne îmbracă pentru iarnă. 2) Mantie albă – Cântece însoţite de urări. 3) Gheaţă la centru! – Finale la biatlon! – Călătoresc cu sania la Polul Nord. 4) Împletesc lâna (sing.) – Unul mic ce merge cu pluguşorul. 5) Alunecuş pe margini! – Ultimele ninsori! – Orăşel în Brazilia. 6) Privitor la continentul îngheţat. 7) Merg la iernat – Liber cugetătoare – Trag la cei doi poli! 8) Încap pe mâna celor friguroşi – Sporadică. 9) Regiune muntoasă în Grecia – Împodobeşte bradul – Film rupt pe margini! 10) Lili Toma – Alunecare periculoasă în munţii înzăpeziţi. 11) Piedică în calea uitării în vremuri de iarnă – Mare în iarna vieţii (pl.).

VERTICAL: 1) Acoperământ de iarnă pentru patinatori – Retras în casă. 2) Regele încoronat al zăpezii veşnice – Marea în zilele de iarnă. 3) Început de răcire! – Tradiţii de sărbători. 4) Contact stabil... pe banchiză – Colindatul lumii în plină iarnă. 5) Masa de seară (pl.) – Bărbierit – Viforniţă la periferii! 6) Odinioară (abr.) – Una care vine de la Polul Nord. 7) Cărbuni aprinşi – Viscolite în spate! – O strigătură de sărbători. 8) Tremur la mijloc! – O petrecere de sezon. 9) Tărie mult apreciată – Nea la sfârşit de iarnă! 10) Profund – Îi ninge şi-i plouă. 11) Rebegit la faţă! – Însoţitori la o plimbare cu sania.

DICŢIONAR: Acu, epir, ole.

MINA NIŢĂ

Revelion cu... suspense!

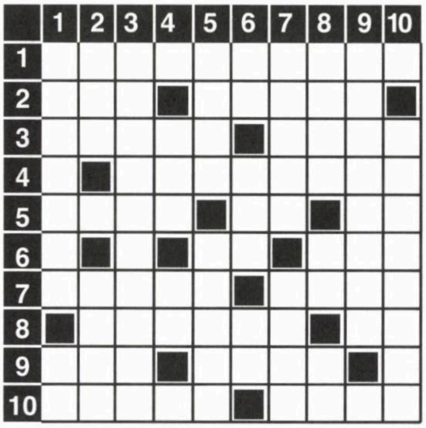

ORIZONTAL: 1) Petrec în compania altora... care nu petrec. 2) Un fel de garnitură – Vizitată de "drumeţii veseli" în turneul de Anul Nou. 3) Muzică populară (pentru un revelion în stil popular) – Ori la discotecă, ori la cinematecă! 4) Se aşează primul la masă cu băutura lângă el. 5) Răstoarnă totul în final! – Şi-au dat întâlnire în clipa sosirii Noului An (sing.) – Merge cu capra. 6) Primele prezenţe la orice... bal mascat! – Un fel de ruladă. 7) Cântă şi spune glume toată noaptea – Reţinere pentru masa revelionului. 8) O plăcintă... la superlativ! (pl.) – Oaspete aşteptat de toată lumea la revelion. 9) Servit cu o baterie – De Anul Nou apare în ţinută festivă şi uneori... cu manşete. 10) I se ascultă bătăile... (pl.) – Întâmpină Anul Nou după datina străbună (pl.)

VERTICAL: 1) Dezgheţată – Servite la aperitiv! 2) Beteală pentru brad – Cupă care te îmbată. 3) Prilejuiesc, după un vechi obicei, urări de noroc şi sănătate. 4) Îngheţată... pentru Anul Nou – Ţine la băutură. 5) Specialităţi... veneţiene – Cel mai îmbrăcat în această seară (pl.). 6) Ultimul musafir! – Suport de brad – Emisiune prezentată la radio! 7) Moş Crăciun (dim.) – La apropierea miezului nopţii, în centrul atenţiei generale. 8) Un vin deosebit de bun – Lăsăm supărarea la o parte! – Lumină în brad! 9) Tremură toată, uneori chiar de la picioare. 10) Cobară iarna de la munte (pl.).

Dicţionar: Teca, arna.

NELU WEINBERG

Dezlegările jocurilor din numărul trecut

Instrumente medicale: Plamini, pas, raci, accent, omonim, itai, televizor, r, e, ira, omori, zat, renala, enea, magici, c, duel, fir, cocos, ameti, ora, aa, eros, nari, carari.

Sub semnul săgetătorului: Arcas, focar, ra, casanova, inse, a, op, z, piu, agerime, a, liberali, vinator, nt, iuti, as, vii, blamat, semn, it, ironic, t, sut, critica, iriza, taios.

Integrama I: T, r, capos, reda, iad, l, biet, teava, u, tar, bir, e, sud, ic, ep, oala, capat, dese, calau.

Integrama II: R, s, ratat, mata, abces, lama, tanc, u, ied, net, r, negi, lt, ac, ort, bruia, spre, gater.

FRUMUSEȚE ȘI PARFUM

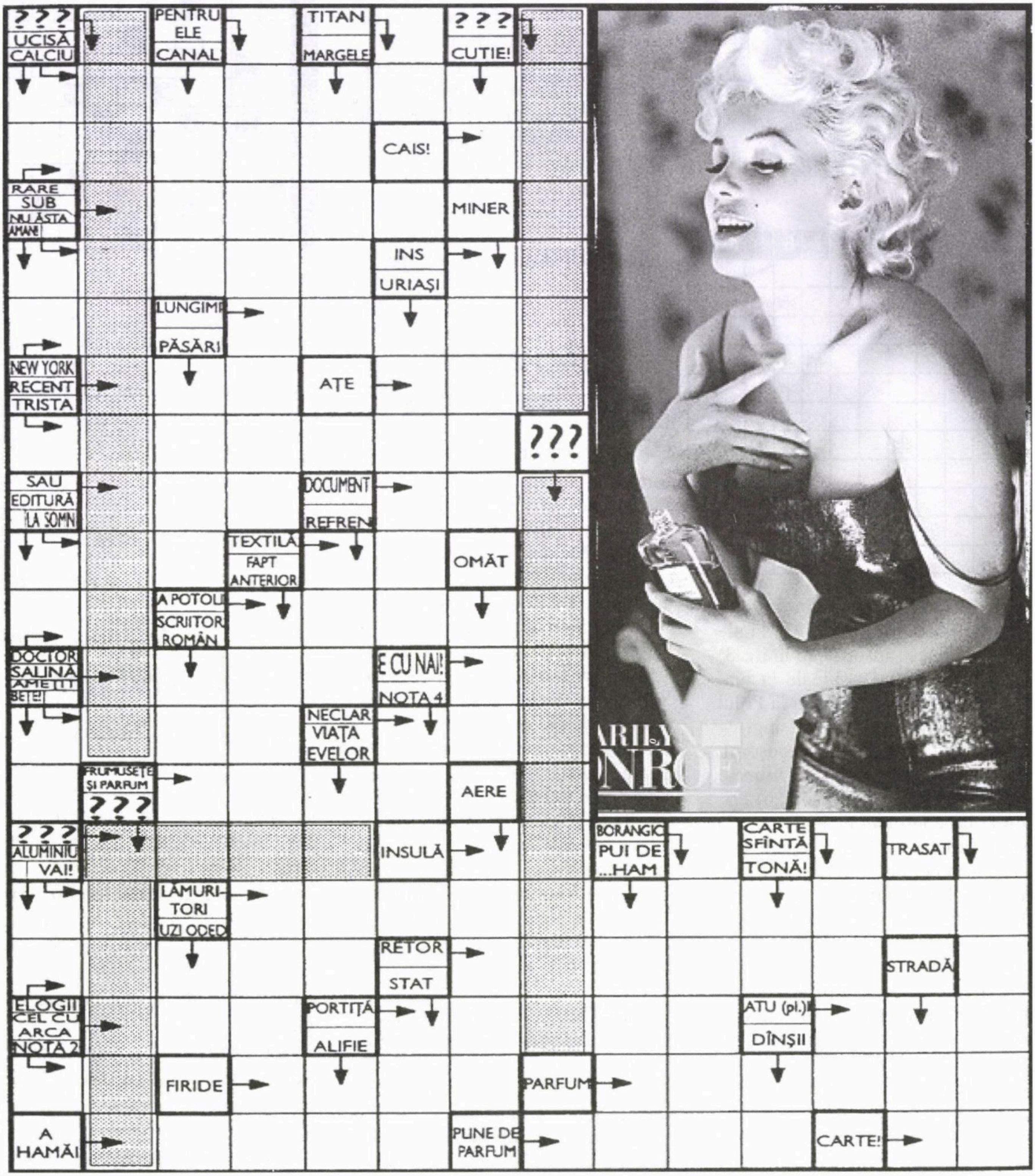
???
UCISĂ
CALCIU
PENTRU ELE
CANAL
TITAN
MARGELE
???
CUTIE!
CAIS!
RARE
SUB
NU ĂSTA
AMAN!
MINER
INS
URIAȘI
LUNGIMI
PĂSĂRI
NEW YORK
RECENT
TRISTA
AȚE
???
SAU
EDITURĂ
LA SOMN
DOCUMENT
REFREN
TEXTILĂ
FAPT ANTERIOR
OMĂT
A POTOLI
SCRIITOR ROMÂN
DOCTOR
SALINĂ
AMEȚIT
BEȚE!
E CU NAI!
NOTA 4
NECLAR
VIAȚA
EVELOR
FRUMUSEȚE ȘI PARFUM
???
AERE
???
ALUMINIU
VAI!
INSULĂ
BORANGIC
PUI DE ...HAM
CARTE SFÎNTĂ
TONĂ!
TRASAT
LĂMURITORI
UZI ODED
RETOR
STAT
STRADĂ
ELOGII
CEL CU ARCA
NOTA 2
PORTIȚĂ
ALIFIE
ATU (pl.)
DÎNȘII
FIRIDE
PARFUM
A HAMĂI
PUNE DE PARFUM
CARTE!
ARILYN
NROE

DICȚIONAR: If, cato, ila. ■ NOTĂ: La dezlegarea integramei veți afla numele unei mari și regretate stele de cinema, parfumul ei preferat, precum și principalele flori din care se extrage.

Mersul (oh, dac-ați ști ce bine vă face!)

În dezvoltarea fizică şi fiziologică a omului, mersul apare în mod normal, cam în al doilea an al vieţii. După târâtul " în patru labe", copilul se ridică, începe să calce, se menţine greu în verticalitate, dar nu durează mult şi începe să meargă şi apoi să alerge. Vai de invalizi sau infirmi! Mă gândesc la o persoană apropiată mie, cu sechele de la o poliomielită din copilărie, care a dus o viaţă normală până la bătrâneţe. Acum, la 88 ani, cu forţele diminuate şi musculatura mai atrofiată, e foarte greu. "Mersul" de câţiva paşi sprijinită în "alihon" şi–n rest, în scaunul cu rotile.

La posturi europene de televiziune am văzut două emisiuni foarte interesante. Una era un talk-show şi a doua, un reportaj din Ierusalim, despre o invenţie israeliană (poate a fost şi la noi într-un program undeva), a unui bărbat de 40 ani, care, de 20 ani invalid, cu membrele inferioare paralizate, foloseşte numai scaunul cu rotile. După vreme îndelungată de proiectare, a pus la punct un sistem electronic în scaun. Prin apăsarea unor butoane, atât partea de jos a şezutului cât şi spătarul se îndreaptă, transformându-se într-un scut, şi patru atele semicilindrice, de la şolduri (coapse şi gambe, până la glezne). Cel de sus fix, cele de jos cu mobilităţi. Omul, în picioare, păşeşte, îndoaie genunchii, urcă trepte. Se sprijinea în două bastoane. Figura lui radia de bucurie. Se va pune în producţie în cursul anului viitor şi va costa în jur de 20.000 dolari. E scump. Nu-i la îndemâna oricui. Şi totuşi cred că pentru mulţi invalizi (din războaie, atentate, accidente) şi pentru piaţa externă va fi o binefacere.

După cum spuneau romanii acum 2000 de ani, într-un corp sănătos trebuie să fie o minte sănătoasă. Şi aveau dreptate. Ce folos dacă un om are picioare bune, merge, aleargă şi rezolvă sarcini, dacă gândirea şi memoria îi sunt limitate? Altfel nu-mi pot explica cum o familie cu 6 copii, în drum spre Paris, a alergat cu cărucioarele încărcate pe coridoarele lungi ale aeroportului Ben Gurion şi la Duty-Free, şi a plecat, uitându-şi fetiţa de 3 ani şi jumătate. Când ei se delectau în avion, zburând deasupra norilor, fetiţa părăsită întreba unde îi sunt părinţii. Sau mă gândesc la bărbatul ocupat până peste cap, care a parcat maşina în soare şi a intrat în clădire pentru treburi. A uitat că pe banca din spate a maşinii era culcat un sugar, copilul lui. L-a găsit dupa câtva timp răcit de moarte, dar încălzit de soarele dogoritor. Poate a gândit ca unul căruia când i s-a spus că fetiţa lui a avut un accident grav, a replicat: "Mai am acasă una la fel!"

De ce scriu aceste rânduri? Nu vreau să fac "teoria chibritului", ci ca un sfat, ca un impuls pentru unii dintre noi. După studii şi cercetări, s-a constatat că mersul cu un pas normal (nu ca "de levaie", cum ne ordona nouă cel care în 1942 conducea coloana la curăţatul zăpezii) e ca un medicament binefăcător. Mulţi cunosc problema.

În talk-show-ul (expresie încetăţenită) de care am pomenit, între vorbitori era o pereche de foşti campioni cu medalii de aur la diverse probe în competiţiile de ski. Azi se ocupă cu studii despre mişcarea corpului şi a membrelor şi funcţia creierului. Pe primul loc, spun ei, e mersul: cam o jumătate de oră sau vreo 3.000 de paşi, zilnic sau de 4-5 ori pe săptămână (după starea de sănătate şi vârstă). E benefic pentru articulaţii, respiraţie şi aparatul circulator, inima în special. Osteoporoza, mai ales la femeile după 50 ani, apare mai rar. Desigur şi practicarea unui sport (înot, tenis), nu musai de performanţă, nu este decât de recomandat. Maratonul, alergarea de peste 42 de kilometri, e o tradiţie pentru antrenaţi, ambiţioşi şi căutători de bravuri.

Mie, de mulţi ani, "mi-a intrat în sânge" mersul zilnic (rareori de 5-6 ori săptămânal). Acum, când anii s-au adunat, ritmul plimbării a devenit mai lent, distanţele mai scurte, uneori iau chiar şi o pauză de câteva minute. Pornesc voiniceşte când ies din casă, dar revin cu un tempo diminuat, mai ales în lunile cu soarele torid şi umiditatea aerului crescută. Fac socoteala că trebuie să mă şi întorc. Nu ca pensionarul care povestea unui prieten că îi place ca din când în când să meargă în parcul oraşului, să şadă pe o bancă la umbră. Sunt peste doi kilometri şi parcurge distanţa în timp de peste o oră. Dar la întoarcere face doar 10 minute. "Cum asta? întreabă amicul. "Mă aduce Salvarea"! Caut ca "programul" să fie dimineaţa, cât mai devreme, când trotuarele sunt încă în umbră şi briza mării răcoreşte. Uneori mi-e lene să cobor din pat, dar fac un mic efort şi sunt învingător (mă gândesc la sănătate). Nu uit şapca de pânză, ochelarii de soare şi golirea unui pahar cu apă. Revenind, pun şapca în cui, ochelarii în etui şi sorb cu înghiţituri lente apă proaspătă, înainte de a intra în camera de baie.

Dr. G. Manescu
Bat Yam

Scrisoarea unui român care-a muncit în Israel

M-am tot gândit cum să încep această scrisoare. Şi nu ştiu! De fapt, n-are importanţă cu privire la persoana mea.

Pe scurt: mă numesc Farcaş Marcu şi sunt din România. Mai precis, din zona Moldovei. Din Mirceşti, judeţul Iaşi. În perioada 1995-2000 am trăit în Israel, din 1996 până în 2000 la Yeruşalaim ca român. Îmi place să pronunţ astfel numele cunoscutului oraş, chiar dacă şi Ierusalim nu-i departe de pronunţia corectă. În toţi aceşti ani petrecuţi în Israel, şi în special în perioada din capitala Israelului, care m-a marcat profund, am căutat să nu pierd timpul şi nici ocazia de a fi acolo. Atât cât timpul şi posibilităţile mi-au permis (am fost cu statut de muncitor), am căutat să fiu cât mai harnic şi tenace în a vedea cât mai mult (aşezări, muzee, străzi etc.), cât şi în a mă apropia cât mai mult de iudaism, de spiritualitatea iudaică. Desigur, am rămas şi sunt un începător, un diletant în materie. Chiar şi aşa, totuşi, simt o mare bucurie pentru tot ce "am adunat", ca să spun aşa. Bineînţeles, Ierusalimul a rămas pentru totdeauna în inima mea: Oraşul Vechi, cu tot ce semnifică el, strada Yaffo cu piaţa Mahane Yehuda, Mea Shearim, Geula, străzile pietonale (Ben Yehuda), Muntele Herzl, Yad Vashem ş.a.m.d. Tot din Ierusalim: Zedekia's Cave (de unde se presupune că s-ar fi extras blocurile de piatră pentru Templu), tunelul de sub Muntele Templului (a fost deschis oficial de vizita lui Ariel Sharon în 2000 pe Muntele Templului; i se mai zice şi tunelul zidului de vest, având intrarea din piaţa Zidului de Vest şi ieşirea pe Via Dolorosa). Şi încă două puncte de interes: tunelul lui Hezekiah (500 metri lungime), săpat în anul 701 î.e.n., şi mormântul Regelui David de pe Muntele Sion.

Nu vreau să vă răpesc timpul cu lucruri pe care le ştiţi; nu asta doresc cu această scrisoare.

În tot timpul cât am stat în Israel, şi mai ales la început (căci nu ştiam ivrit), am fost bucuros de ziarele şi revistele de limbă română, în special "Ultima oră" şi, desigur, " Minimm". Ca fapt divers, fiindcă mi-au plăcut mult, am, cred, toate numerele din "Minimum" din anii 1996 – iulie 2000. Le am aici, în România, acasă, la ţară. Şi din când în când, le recitesc şi mă regăsesc în multe amintiri. Şi visez! Eram clientul fidel al punctului de difuzare a presei din faţa autogării şi vânzătorul învăţase să pronunţe bine numele ziarului şi revistei.

Acum nu vin să specific ce-mi plăcea mai mult. Cel puţin "Minimum" îl citeam în întregime. Totuşi, m-a marcat, în sens bun, "Cronica fantezistă" a lui I. Schechter. Şi acum retrăiesc acele clipe când am citit "Un goi circumcis" şi "Cheltuieli strict necesare". Citeam şi râdeam de unul singur.

Legat de Schechter, sunt tare bucuros căci am în bibliotecă patru cărţi, două obţinute în Israel (cu autograful autorului) şi anume: "Bilete în Zidul Plângerii", ed. Minimum, şi "Culmea ironiei", editat tot de Minimum, şi alte două cărţi, editate de Hasefer, "Biografia romanţată a evreului" şi "Lapte şi miere".

Nu pot să nu remarc şi comentariile scurte şi concise ale lui Baruch Tercatin din "Pericopa săptămânii".

Citind diferite cărţi de istorie a comunităţilor evreieşti din România (Bacău, Iaşi, Piatra Neamţ, Buhuşi, Paşcani, Roman), realizez ce a pierdut România. Altfel ar arăta ţara noastră dacă aceste comunităţi evreieşti nu ar fi dispărut. Aproape că nu se mai ştie nimic din ce a fost.

Când văd strada Ştefan cel Mare din Roman, sau străzile Cuza-Vodă şi Elena Doamna din Iaşi, caut să–mi imaginez cum au fost. Păcat!

Locuiesc aproape de Roman şi Paşcani şi din când în când mai vizitez Comunitatea evreilor din Roman. De acolo obţin şi "Realitatea evreiască".

Din păcate, am aflat târziu despre decesul lui I. Schechter. Sincer, îmi pare tare rău şi parcă nu-mi vine să cred. Bineînţeles, sunt şi voi fi un admirator al umorului lui Schechter. Sunt un anonim şi-mi place acest statut.

Întrucât nu mai sunt în Israel şi n-am nici abonament la revista "Minimum", aş rămâne recunoscător, în caz că mai dispuneţi de numărul 11/2007 al revistei (dedicat lui I. Schechter), dacă mi l-aţi trimite în România, la adresa:

Farcaş Marcu
Sat Iugani nr. 207
Com. Mirceşti– Jud. Iaşi
Cod 707296

P.S. Am ultimul număr al "Realităţii evreieşti", din septembrie 2008, cu un supliment dedicat lui Leon Volovici. În acest supliment, Volovici vorbeşte despre tatăl său, care era fierar-potcovar şi care îşi exersa profesia în cartierul evreiesc. Aş dori să ştiu unde se află acest cartier, în ce zonă, poziţie geografică a oraşului Iaşi.

Încă o dată, vă mulţumesc!

Farcaş Marcu
România

Nota Redacţiei: Alo, domnu' Volovici! Noi i-am trimis revista cu pricina d-lui Farcaş Marcu. Poate îi scrii şi dumneata o vorbă à propos de cartierul evreiesc din Iaşi.

Salvaţi vechiul templu din Rădăuţi!

Stimate d-le director,

Mă numesc Emil Grabştein, în vârstă de peste 80 de ani. De peste

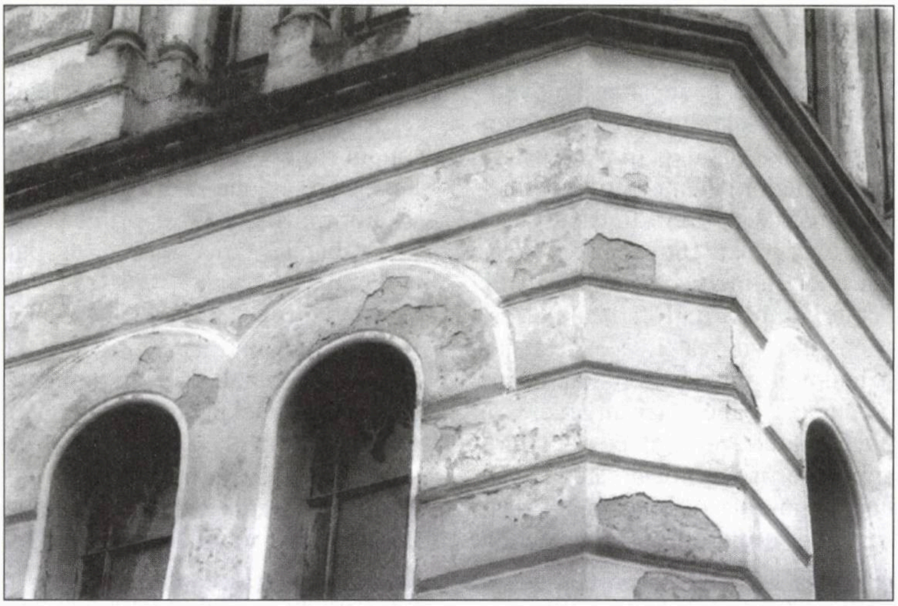

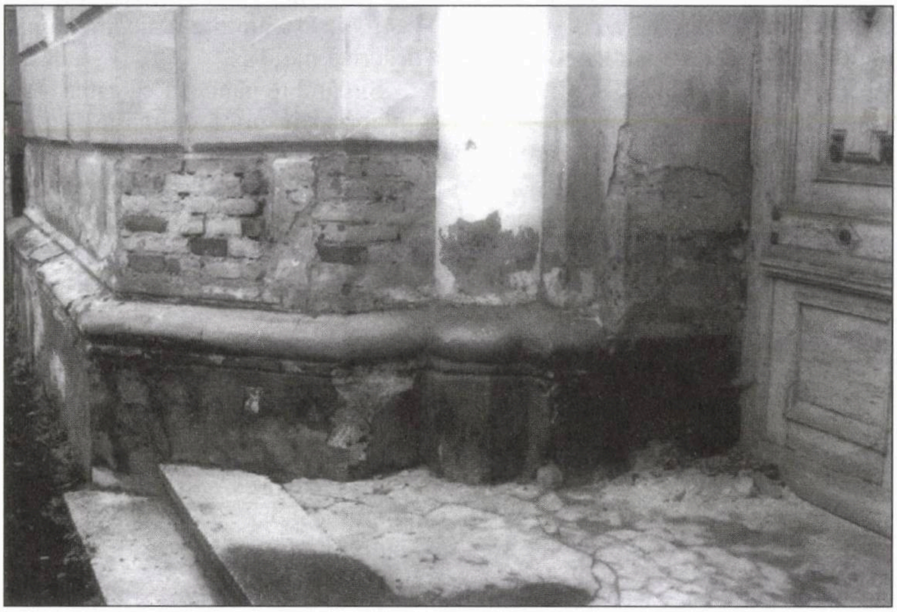

40 de ani conduc organizaţia originarilor din Rădăuţi-Bucovina şi împrejurimi. Am gasit de cuviinţă să mă adresez dv., pe care vă considerăm un om obiectiv, care nu menajaţi, cum fac alte publicaţii, diferite susceptibilităţi, când este vorba de dreptăte.

În oraşul Rădăuţi există un mare templu, o adevărată lucrare de artă, un monument recunoscut de conducerea României. De nenumărate ori ne-am adresat FCER, d-lui Vainer, ca împreună cu toţi factorii competenţi să salveze de la distrugere acest templu, să se facă reparaţiile necesare pentru a aminti generaţiilor viitoare că aici a trăit cândva o populaţie de peste 5.000 de evrei şi că acest templu a fost şi a rămas o mândrie a celor ce am mai rămas în viaţă, după deportarea în Transnistria.

În ziarul "Viaţa noastră" s-au publicat mai de mult câteva fotografii din care se vede starea intolerabilă a templului. FCER s-a grăbit să răspundă că vechea clădire a fost inclusă în planul de reparaţii pentru anul 2007. Apoi că s-au contractat lucrările de reparaţii cu o anumită firmă. Dar nu s-a făcut nimic. S-au vândut casele ce aparţineau cândva evreilor, terenuri, au fost încasaţi mulţi bani. Ce s-a făcut cu aceşti bani? Mai ştim şi că guvernul român a acordat o sumă pentru păstrarea monumentelor noastre. Dacă în timpul celui de al doilea război mondial Templul Mare nu a fost distrus de fascişti, legionari, de ce coreligionarii noştri de la FCER neglijează repararea acestui lăcaş sfânt?

Vă rugăm să ne ajutaţi publicând fotografiile alăturate, împreună cu protestul nostru. Precizez că deşi vârsta mea este înaintată, am fost în luna septembrie la Rădăuţi şi am fotografiat clădirea ca să demonstrez că suntem minţiţi într-un mod inadmisibil.

Cu stimă şi recunoştinţă,

Emil Grabştein
Preşedintele organizaţiei originarilor din Rădăuţi-Bucovina, Israel

Marius Mircu

"Minimum" mi-a adus trista ştire: un bun prieten m-a părăsit. Marius Mircu a plecat spre lumea veşnică.

Am avut onoarea să-l cunosc. Am fost primit călduros, de el şi soţia lui – *secretara* decanului presei evreieşti din România – la ei acasă, în modesta locuinţă din Bat Yam, strada Raziel.

Sunt mândru că deţin – regretabil, *numai* – 14 volume ale fecundului decan Marius Mircu. Am numeroase scrisori semnate de prietenul Marius.

Marius Mircu nu a plecat dintre noi. Îl am cu mine, în biblioteca mea, îl citesc adesea, cu acelaşi interes şi plăcere.

Mircule, eşti cu mine! Citesc

adesea din tezaurul ce l-ai lăsat, sclipitoarele articole din "Revista Cultului Mozaic". Mircule, te am în suflet, trăiești prin scrisul tău, mă hrănesc din livada învățăturii tale.

Ești cu mine!

Baruch Cohen
Montreal, Canada

Nepoții nu mă cred că așa a fost în școala mea

Se zice că bătrânii trăiesc din amintiri.

Trec uneori pe lângă o școală din cartier și de fiecare dată, ferestrele fiind deschise, se aude din clase gălăgie continuă sau un murmur continuu de voci. Asta m-a condus cu ani în urmă, spre amintiri din țara de origine, unde am făcut școala primară în anii dinaintea celui de al doilea război mondial.

Și cum amintirile totdeauna se constituie în lanț sau prin asociație, mi-a venit în minte școala primară și domnul învățător, autoritar, temut și atotputernic. Când le povestesc fiicei și nepoților, nu le vine a crede, spunând că asta era pe vremea lui Dickens, în secolul al 19-lea. Dar nu în anii noștri.

Șeful clasei era numit de învățător dintre elevii cei mai buni, ca să mențină ordinea și să raporteze tot ce se întâmplă în clasă sau în incinta școlii, întocmind lista celor indisciplinați în vederea pedepsirii lor. Ritualul zilnic era rugăciunea de dimineață, la care toți elevii trebuiau să rostească "Tatăl nostru", inclusiv elevii evrei, care însă nu erau obligați să facă semnul crucii. Apoi, domnu' învățător urca la catedră, situată pe un piedestal cu două trepte. El primea lista cu cei nedisciplinați (după părerea șefului clasei), îi chema după listă și cobora de la catedră; pe unii îi trăgea de urechi, pe alții îi bătea cu nuiaua la palmă, altora le trăgea palme pe obraz.

Abia după pedepsirea vinovaților începea lecția. Bătaia era metoda de bază, atât pentru însușirea cunoștințelor cât și pentru menținerea liniștii și ordinii. În cazuri așa-zise mai grave (cum a fost aruncarea unei călimări care s-a spart de perete, împrăștiind cerneala), respectivului vinovat i se dădeau jos pantalonii, era pus cu fundul în sus pe pupitrul băncii, iar un alt elev îi ținea mâinile, în timp ce domnul îi aplica pe pielea goală câteva lovituri de nuia de răchită, mlădioasă, care lăsa urme purpurii pe șezutul copilului.

În fiecare zi auzeam același refren (și aici fac legătura cu zumzetul din clasa cu care am început povestirea): "Să fie liniște deplină, să n-aud decât musca ce zboară, fără vorbe, șoapte, șușoteli! Fiecare lucru contrar va fi pedepsit!".

O altă metodă, de astă dată pentru menținerea igienei individuale, era controlul periodic, pe care învățătorul îl executa cu regularitae, dând dispoziție, înainte de începerea orei, ca toți elevii să-și descalțe pantofii, să scoată ciorapii și să se urce cu picioarele goale pe pupitrul băncii. El trecea, cu o nuia în mână, controla dacă picioarele sunt curate, uneori se uita cu o lupă între degete și, după caz, aplica câteva nuiele direct pe laba piciorului sau îl obliga pe elev să vină a doua zi cu mama la școală. În fața întregii clase, cerea mamei, a doua zi, să aibă grijă să spele copilul. Câtă umilire, fără drept de replică!

Aceeași metodă în ce privește controlul paraziților pe cămăși, în păr, precum și curățenia urechilor. Șeful clasei controla dacă s-au făcut temele pentru acasă, prezentând lista învățătorului. Alte urecheli, palme, nuiele.

La ora de religie venea un preot, șeful parohiei din vecinătate. El obliga elevii să vină în fiecare duminică, la ora 8 dimineața, la slujbă, cerând ca fiecare să poarte cămașă albă cu gulerul călcat. Bineînțeles că cine mișca sau vorbea în timpul slujbei era imediat înscris pe listă, care a doua zi era predată învățătorului și fiecare își primea porția de bătaie. Orice făceai, nu puteai scăpa de bătaie.

Directorul școlii era spaima elevilor. Făcea control pe coridoare, la WC-uri și copilul prins în neregulă era victima unei bătăi aspre. Odată, pe un elev din clasa mea l-a tras de ureche atât de tare încât i-a rupt urechea. Băiatul, plin de sânge, a trebuit transportat la dispensar.

Cred că cei din generația noastră, care au învățat în perioada respectivă, își amintesc de metodele descrise mai sus.

Și când te gândești că astea s-au întâmplat în urmă cu numai șaptezeci de ani!

Aurel Făinaru
Kiriat Ono

Religia, ah, religia!

Citind rândurile despre conflictul Baruch Tercatin (director de onoare al "Jumalului Săptămânii") și Boris Marian (redactor la "Realitatea Evreiască – România) mi-am amintit câteva pericope ale săptămânii ale d-lui Tercatin, care m-au surprins.

Iată numai două exemple de confuzie intelectuală, dezinformare și fanatism religios. La pericopa "Bereșit" – în urmă cu 2-3 ani – dl. Tercatin afirmă că descrierea creației lumii din Biblie coincide perfect cu teoria științifică a creației universului, invocându-l pe astrofizicianul evreu, laureat al Premiului Nobel, Steven Weinberg, și cartea acestuia "Primele trei minute ale universului". Dar dl. Tercatin nu numai că nu a citit cartea, dar nici nu a deschis-o, pentru că încă la capitolul I autorul scrie: "Nu vreau să supăr nici o religie, dar nici una din ele n-a dat o explicaţie satisfăcătoare a originii universului (traducerea liberă îmi aparţine; după "Les trois premières minutes de l'univers", ed. Seuil 1978, pag. 13).

În urmă cu câteva săptămâni, la pericopa "Pinhas" dl. Tercatin scrie: orice act de extremism este în general un lucru negativ, dar dacă fapta este făcută spre binele Celui de Sus ea este binevenită.

Exact ceea ce afirmă şi islamul fundamentalist pentru justificarea terorismului.

Dr. R. Neumann
Haifa

Poteca şi vehicolul

Trei scrieri mi-au pecetluit soarta ca evreu în această lume. Mă refer la ideile lui Mahomed, Nietzsche şi Herzl.

Ideea lui Herzl a fost ca un fel de "potecă" spre un statut de cetăţean al lumii pentru evreu, iar "vehicolul" trebuia să fie "evreul rătăcitor".

S-a obiectat că revenirea "acasă", în locul natal, nu permite înghesuirea atâtor evrei într-un loc atât de mic şi deşertic, că statele lumii nu sunt de acord cu apariţia unui stat evreu independent şi că evreul rătăcitor n-are de ce să-şi abandoneze tot ce are pentru o himeră.

Aici intră-n scenă ideea lui Nietzsche, pentru care religia creştină derivă din cea iudaică şi este o idee nefastă pentru rasa umană. Redau un pasaj din "Antichristul" lui Nietzsche:

"Evreii sunt poporul cel mai impresionant dintre toate popoarele lumii, deoarece atunci cand au trebuit să moară, au hotărât să existe cu orice preţ. Iar acest preţ a fost crearea unei lumi care nu există în natură, o lume care contravine legilor firii". (Umanismul contravine legilor junglei din natură – **n. a.**)

Aici fac o paranteză, în care amintesc de o carte a lui Liiceanu, "Despre ură", în care cultivarea urii duce la crimă, iar ura împotriva unui grup aparte de oameni, socotiţi ca ne-oameni, permite genocidul politico-ideologic din sec. XX.

În "Antichristul", Nietzsche cere eradicarea ideii iudeo-creştine, învinovăţindu-l pe evreu de crearea acestei idei. În plus, dacă creştinul are şansa de a fi reeducat şi "curăţat mental" de această "boală", evreul nu are nici o şansă, deoarece această idee a devenit parte din natura sa.

De aici Wagner a tras concluzia logică: "Singura soluţie de a pune capăt suferinţelor evreului rătăcitor este exterminarea".

Punerea în practică a ideii lui Nietzsche a permis punerea în practică a ideii lui Herzl,

Evreul rătăcitor a fost deposedat de tot ce avea, iar puţinii supravieţuitori ai exterminării au făcut tot ce le-a stat în putinţă pentru a urma "poteca". Faţă de ceea ce s-a întâmplat şi datorită presiunii supravieţuitorilor, statele lumii şi-au dat asentimentul pentru crearea statului evreu.

Evreul israelian tinde să-l depăşească numeric pe evreul rătăcitor, iar Statul Evreu este prosper şi capabil să-l absoarbă pe evreul rătăcitor, însă nu are nici o şansă pe viitor de a trăi în linişte şi pace, din două cauze.

Prima cauză este ideea lui Mahomed care cultivă ura contra evreului, iar purtătorii ideii lui Mahomed consideră Statul Evreu ca o blasfemie de nesuportat. Contrar ideii lui Nietzsche, ideea lui Mahomed este "o idee sfântă", care nu poate fi schimbată ori anulată.

Contrar mesajului lui Isus, care cere omului să-şi iubească semenul cu orice preţ, deci să elimine ura ca simţământ, Mahomed conferă luptătorului pentru ideea sa suprema fericire personală prin moarte ca asasin-sinucigaş de semeni ai săi.

A doua cauză, în parte legată de prima, este tendinţa omului de a se dezvolta către un final catastrofic al vieţii planetare.

În acestă situaţie fără de ieşire vizibilă, Nietzsche îmi sugereaza "o nouă potecă".

Aşa cum în trecut evreul a supravieţuit prin "crearea unei lumi care nu există în natură", tot aşa şi pentru un viitor mai sigur, statul evreu ar trebui să "creeze o lume care nu există în natură". Adică o nouă lume fizică şi nu ideatică. Asta ar trebui să fie "noua potecă", iar "vehicolul" va trebui să fie de ordin financiar, în primul rând. Însă în situaţia actuală, domeniul financiar are ca motor capitalul privat, care este "o unealtă valorică ce permite posesorului să facă bani din bani, prin a vinde ceea ce cumpără mai ieftin".

Datorită aeestui fel de "motor financiar", nici un stat nu are independenţă financiară, fapt ce a impus "globalizarea". Deci nici statul evreu nu poate avea o parte financiară "independentă" pe care să o poată folosi pentru "noua potecă".

Nu se poate "urca" cu un vehicol al cărui motor este dependent de altele.

De aici necesitatea de a crea un "nou motor financiar".

Ing. Robert Schwartz
Mazkeret Batya

Notă: Autorul a propus "un nou motor financiar" cu denumirea de "Capital Personal", Ministerului de Finanţe, şi care a fost explicitat în ziarul "Viaţa Noastră" din 17.08. 2007, cu titlul "Promarx ca intenţie şi Antimarx ca invenţie". Răspunsul primit de la Ministerul de Finanţe: "Ideea este interesantă, o punem în cercetare". Definesc Capitalul Personal drept "o unealtă valorică ce permite posesorului să facă bani din munca sa în antrepriză".

Când, cum și ce au început să-și vorbească primii oameni

Pentru noi oamenii, vorbirea şi scrisul sunt azi atât de evidente, încât nici nu ne putem închipui viaţa în alt fel... Mulţi oameni de ştiinţă au căutat să lămurească originile acestora, care au preocupat omenirea încă de mult. La început, s-a crezut că o dată cu apariţia omului, acesta a început să şi vorbească; citez şi din Geneză, unde este scris că "tot pământul avea o singură limbă şi aceleaşi cuvinte".

Dar altul e adevărul: în primul rând, formarea sunetelor a cerut dezvoltarea şi formarea unui "mecanism" special ("funcţia creează organul"). Ca în multe probleme esenţiale legate de dezvoltarea omului, cercetătorii, în decursul anilor, au avut multe de analizat şi de dezbătut între ei, până a ajunge la soluţii mulţumitoare şi definitive (?).

"Separarea" omului de maimuţă s-a întâmplat acum cca. 4 milioane de ani, o dată cu apariţia omului *australopitec* (austral = de la sud), în zonele din sudul şi sud-estul Africii. În următoarele milioane de ani s-au dezvoltat – printre alţii – *pithecantropus, homo erectus, homo sapiens neanderthaliensis*, până la *homo sapiens sapiens* de acum 40.000 de ani, omul pre-modern. Mersul pe două picioare, eliberând astfel mâinile pentru diferite activităţi, împreună cu dezvoltarea/mărirea cutiei craniene de la cca. 400 de centimetri cubi la 2.000 de centimetri cubi, au contribuit la dezvoltarea posibilităţilor omului (printre care, de exemplu, făurirea de unelte, arme, piei pentru acoperirea corpului).

Aceste dezvoltări importante au dus – cum era de aşteptat – şi la necesitatea unui sistem de înţelegere între oameni. La început, acesta a fost mai mult vizual, prin gesturi şi alte semne şi semnale optice, trecând la sistemul acustic. Dar acesta din urmă a necesitat dezvoltarea unui organ complex de vorbire: un curent de aer din plămâni face să vibreze coardele vocale situate în laringe (gâtlej); prin aceasta se formează tonuri de bază, iar prin mişcările muşchilor faringelui, limbii, fălcilor şi ale buzelor, aceste tonuri sunt modulate şi formate. Cu această ocazie, amintesc că studierea numai pe baza fosilelor – cranii, maxilarul inferior, şi chiar a altor oseminte – a fost foarte limitată, deoarece toate celelalte organe amintite mai sus, formate din ţesuturi moi, nu s-au mai prezervat. În orice caz, limba/vorbirea este un produs târziu al istoriei dezvoltării umane.

La început, omul s-a înţeles prin gesticulări, strigăte şi plescăituri din limbă. Datorită unor paleo-lingvişti şi a lingvisticii comparate, s-a putut constata înrudirea unora dintre cele aproape 5.000 de limbi existente azi, detectând şase din familiile limbilor europene, asiatice şi africane, pe care le-au unit într-o singură macro sau megafamilie. Studierea şi aprofundarea lor au condus la descoperirea unor sunete comune, având şi un sens comun. Acele limbi studiate au format şi un tot – am putea spune un "vocabular" – în vorbirea din trecut, iar limbile însele, desigur mult dezvoltate, sunt vorbite azi de către trei sferturi din omenire. Cercetătorii au mai studiat şi au purces la reconstruirea – prin comparare a cuvintelor – a limbii ce a stat la baza celor şase familii de limbi, ajungând la peste 1.000 de rădăcini comune, de bază. (Ca un exemplu se dă rădăcina "tik", comună în regiuni diferite şi în familii de limbi, exprimând noţiunile "mână", "deget" sau derivata "unu".) S-ar putea ca acele limbi şi poate şi altele, să fi apărut în perioada imigrării şi stabilirii omului pre-modern în Asia şi Europa, acum cca. 30-40.000 de ani.

Amintesc alte două sisteme de comunicaţie, menţinute până în ziua de azi la anumite popoare nedezvoltate: aprinderea de focuri pe înălţimi (care se văd până departe) şi "tam-tam-ul", bătăi cu beţe în obiecte sonore care se aud în păduri, comunicând astfel între oameni.

Desigur, discuţiile în contradictoriu între specialişti nu s-au lăsat aşteptate şi mai durează încă până azi...

Limba ebraică este una din multiplele limbi semite. Acestea se întind pe un vast teritoriu, după cum urmează: arameica şi canaanita formează linia nord-vest semitică, iar canaanita fiind reprezentată prin limbile ebraică şi cele din Ugarit şi Fenicia; linia nord-est semitică cuprinde vechea limbă acadiană cu limbile din Babilon şi cea asiriană. Limbile din liniile sud-vest şi sud-est semite conţin limbile nord şi sud-arabice şi cea etiopiană.

Pentru o mai bună înţelegere a celor de mai sus, reamintesc următoarele:

– Se numeşte limbă totalitatea semnelor verbale, caracteristică unei comunităţi de indivizi, folosind-o pentru a se exprima şi comunica între ei. Azi, limbile vorbite actuale se exprimă şi sub o formă grafică, limba scrisă.

– De asemenea, amintesc cuvintele indianului Mahatma Gandhi, cum că singurul lucru bun rămas de la englezi a fost limba lor, care a ajutat la înţelegerea între indieni, cu cele peste 300 de limbi vorbite în India.

În încheiere, ţin să mai amintesc aci crearea, în anul 1887, a limbii artificiale "Esperanto" de către Lazar Zamenhof, medic din Byalistok. Ideea lui a fost ca această limbă, simplă şi uşor de învăţat, să fie o limbă internaţională auxiliară, spre a facilita înţelegerea verbală între popoare.

Ing. Radu I. Gaton
Tel Aviv

Aţi auzit de Hadamar?

La o întrunire a medicilor psihiatri din Offenbach, analizându-se actualul standard, sistemele practicate şi în general situaţia psihiatriei în Germania de astăzi, prof. Klaus Doring, fost la Universitatea din Witten- Hardecke şi fost şef al spitalului de psihiatrie din Gutersloch, unul din iniţiatorii campaniei pentru o reformă radicală a psihiatriei, a afirmat clar că analiza trebuie să înceapă cu Hadamar.

Dar ce este Hadamar?

La cca. 100 km. de Frankfurt, în regiunea Hessen, în orăşelul Hadamar, există din 1907 o instituţie (un aşezământ) de sănătate pentru bolnavii psihici, cronici, debili mintali, care se numeşte Institutul de însănătoşire şi îngrijire medicală.

Odată cu venirea la putere a hitleriştilor în anul 1933 a luat naştere şi visul nebunesc de a se crea o rasă nouă, sănătoasă, teutonică, îndepărtându-se din mijlocul populaţiei germane pe cei bolnavi, aşa-numita higienă rasială. Astfel, începând din anul 1941 au fost trimişi la Hadamar, din diferitele spitale şi azile din provinciile Hessen, Nassau, Westfalen, Baden-Würtenberg etc., oameni cu defecte psihice şi care aici au fost ucişi. Da, ucişi! Ei au fost transportaţi în grupe compacte, fără o informare prealabilă a familiei, în funcţie numai de capacitatea de ucidere care s-a dezvoltat la Hadamar. Toţi aceştia nu erau evrei ci germani, creştini. Această acţiune de euthanasie (ucidere premeditată, planificată) face parte şi ea din istoria Germaniei. Între 13 ianuarie şi 1 septembrie 1941 au fost ucişi, conform unor liste oficiale, peste 11.000 de persoane. Victimele, în limbajul criminalilor nazişti au fost trecute ca "dezinfectaţi". Ulterior, din ordinul a doi medici care au preluat conducerea, s-au practicat la Hadamar şi alte metode de lichidare, cum ar fi injecţii cu diferite substanţe, cu doze sporite de medicamente care provocau stopuri cardiace. Odată cu creşterea greutăţilor datorită războiului şi bombardamentelor aeriene aliate, s-a practicat şi lichidarea prin inaniţie (înfometare). Astfel numărul celor ucişi în această a doua fază a ajuns din nou la mai multe zeci de mii. În actele oficiale există şi un amănunt deosebit, şi care se referă la un grup de evrei. În anul 1943 au fost aduşi aici 39 de copii din căminul de educaţie pentru copii şi tineret din familiile mixte (mischling-corcituri) aşa-zişii jumătate-evrei. Din aceştia, 34 au fost ucişi iar 5 dintre ei, în urma protestelor energice şi a măsurilor juridice din partea ariană a familiei, au fost eliberaţi.

În continuare au început să fie trimişi la Hadamar sute şi mii de aşa-zişi ostarbeiter (muncitori din est), recrutaţi cu forţa din teritoriile ocupate de armata hitleristă în Polonia, Ucraina, Rusia etc. şi care, datorită muncii istovitoare şi subnutriţiei s-au îmbolnăvit de tuberculoză. Astfel au fost ucişi sute şi mii de cetăţeni sovietici, polonezi, ruşi albi etc. iar cadavrele au fost arse în crematorii special construite.

De Hadamar este legat şi un ruşinos capitol din istoria Offenbachului. Pentru a contribui cu eficacitate la programul hitlerist de formare a unei rase noi, anumiţi medici din oraş şi regiune au iniţiat un program de sterilizare forţată a celor bolnavi sau bănuiţi bolnavi, cu defecte psihice, fiind găsite liste cu peste o mie de persoane sterilizate forţat. Sute din aceştia au murit în timpul operaţiilor sau au rămas bolnavi pentru tot restul vieţii.

Numai ocuparea Hadamarului de către trupele americane la 26 martie 1945 şi în general a Germaniei de către aliaţi a dus la încetarea acestor macabre practici.

În 1953 în holul spitalului a fost aşezat un basorelief care aminteşte de cei ucişi, iar în 1964 s-a ridicat un monument funerar la cimitirul în care au fost îngropate victimele sau cenuşa lor.

Ulterior, în 1991, s-au deschis o sală comemorativă şi un muzeu în care sunt prezentate printre alte obiecte şi liste cu cei asasinaţi.»)

Dipl. Ing. Michael Hardt
Offenbach, Germania

❖

Riri Manor, Tel Aviv (ne scrie despre mormântul mătuşii sale de la Cimitirul Giurgiului, din Bucureşti:

«Bine că bunica e moartă.

E a doua oară când spun această frază; prima oară am spus-o când am văzut că printre casele dărâmate de Ceauşescu a fost şi casa bunicii, casa în care l-a născut pe tata.

Avea o singură fiică bunica, o fiică născută după trei băieţi, şi se spunea, în Bucureştiul acelei vremi, că este o a doua Iulia Haşdeu. Era prima pe şcoală şi, în plus, un copil frumos şi bun. A terminat la 21 de ani trei universităţi (Litere, Filozofie şi Academia comercială, urmate în paralel), cu magna cum laude. Dar atunci, Silvia Aberfeld a început să tuşească şi, în câteva luni, a murit bolnavă de o formă rapidă de tuberculoză. Bunica mi-a povestit că au fost sute de oameni la înmormântarea ei. I-a făcut singurei ei fiice o piatră funerară din marmoră albă, cu fotografia Silviei şi un trandafir sculptat. Alături, a păstrat două locuri: pentru bunic şi pentru dânsa.

Am vizitat cimitirul Giurgiului ultima oară în urmă cu o lună şi m–am mirat cât de bine s-a păstrat monumentul funerar din 1931 şi până azi. Era ca şi cum abia ieri fusese ridicat, ca şi cum nu au trecut peste el atâtea veri şi ploi şi ninsori şi schimbarea feţei pământului.

Când am auzit vestea vandalizării cimitirului, m-am îngrozit. Numai să nu fi distrus mormântul Silviei, numai asta nu! Şi fiind duminică, nu puteam telefona, căci nu aveam la cine să mă interesez.

Luni dimineaţa, am telefonat administratorului cimitirului şi l-am întrebat, i-am spus grupul şi rândul mormântului, a căutat, probabil prin nişte hârtii, şi a găsit mormântul însemnat acolo. Devastat, culcat la pământ.

Nu sunt religioasă, dar am fost atât de tristă, era ca şi cum s-a rupt ceva în mine. Ce bine că nu trebuie să ascund bunicii această veste. Bine că bunica este moartă – îmi spun a doua oară. Nu sunt religioasă, dar am fost atît de tristă, era ca şi cum un filozof mă anunţa, din nou, că Dumnezeu a murit. Şi eu mă mir, din nou, şi aş vrea să nu îl cred. Am fost tristă nu numai pentru fata de 20 de ani care nu făcuse rău nimănui, care a trăit din plin fiecare moment, de parcă îl ştia fără urmare, care a iubit lumea şi nu a avut timp să o vadă. Am fost tristă pentru că există şi oameni atât de urâţi şi eu încă nu pot crede în existenţa lor, poate când voi vedea chipul Silviei fărâmiţat şi amestecat cu noroiul pământului – poate atunci voi crede că, în România pe care o iubesc, trup şi suflet, trăiesc azi şi astfel de specii neumane, măcinate de prostia „urii pentru ură“, creiere naufragiate în cascada eşecurilor personale pentru care sunt vinovaţi ceilalţi, fie ei vii, fie ei morţi.

Antisemitism? Nu ştiu ce să spun, căci dacă citesc ziarele româneşti şi mai ales comentariile pe marginea articolelor, constat că, din nefericire, tonul folosit de creştini contra creştinilor numai creştinesc nu este. În tot cazul, nici măcar nu poate fi calificat ca animalic, căci ar fi o jignire pentru bietele patrupede! Oricum, acest fel de comentarii trimise prin e-mail sunt o mare insultă adusă limbii române, cea care ne-a încântat tinereţea cu frumuseţea şi cu expresivitatea ei unică. De unde au răsărit ei, aceşti oameni trişti, înăcriţi, vulgari, inculţi, uluitor de inculţi şi care îşi culeg bucuria numai insultând pe alţii? Sau tropăind ca rinocerii peste morminte şi amintiri?

...Şi ce tristă e o lume în care îţi pare bine că ţi-a murit bunica la timp şi că nu va afla ce se întâmplă cu creştinii, cu evreii şi cu musulmanii...»)

Dana Şerban, Haifa («Din păcate, şi eu am fost atinsă de vandalismul din România de la Cimitirul Giurgiului.

După ce am refăcut monumentul bunicii acum câţiva ani, acum vandalii l-au dărâmat fiindcă era primul pe alee şi le-a fost în drum. Am primit de la verişoara mea Thea de la Bucureşti un e-mail despre vandalizare şi fotografia pietrei funerare dărâmate.»

ZElias, Holon (discută despre criza financiară mondială, dar în versuri:

«Avram şi Moshe, doi prieteni chiar *vatici,*/ Stau la un pahar de vorbă, ca între amici./ Avram, de diferite nostimade tot vorbeşte,/ Chiar şi câteva anecdote povesteşte./ "Dragă Moishe, însă pot să-ţi spun,/ Că nu chiar totul mi-e aşa de bun."/ Ce spui Avrame? Şi cam ce te doare?/ Buzunarul! Datorez vreo trei miare.../ Da-n curând, să le înapoiez eu sper./ Să înapoiezi? Chiar şi-n zile de *mashber?*/ Eşti nebun, sau tu trăieşti pe lună?/ Nu simţi că trăim o groaznică furtună?/ Cine îndrăzneşte măcar să viseze/ Că mici datorii va putea să returneze?// Dar este just Avrume, ai o treaba complicată./ Doar trei mii este o datorie ce trebue achitată!/ O singură scăpare ai şi bine în minte să o ţii./ Să ţipi tare: *Fraţilor, e Mashber şi nu pot plăti!*// Măi Moishe, ce-mi tot torni asemenea poveste?/ *Mashberul* ăsta minune, ce dracu' mai este?/ Astăzi este... cum aş putea eu să-ţi explic, / Ca să-nţelegi, practic, şi tu un pic...?/ "Mashber" este ceva care vine şi trăzneşte, / Înghite multe şi lumea o cam sărăceşte./ Este ca o boală necruţătoare, / Orice faci, nu ai scăpare.// Cine o viaţă lucrează şi bani economiseşte, / Virusul "devalorizare" îi cam topeşte./ Dacă de investitii 2-3 ani te-ai bucurat, / Microbul "mashber" te face întristat./ Fonduri pensie, acţiuni, kranot, greu adunate, / Azi *Mashberul* le-a anemizat pe toate./ Peste tot se ţipă şi se plânge tare, / Dar noi cei mici, nu avem scapare./ – Şi ce-o să fie, măi Avrame, te întreb eu?/ – Ce va fi? Aşa să ştie Dumnezeu...»

Ing. Emilian Sivron, Holon ("Librăria" de cărţi româneşti despre care vorbeşte Uly Vălureanu, directorul agenţiei de ştiri ISROpress, din Haifa, nu este o librărie propriu-zisă, cu ziduri, uşi, ferestre şi, mai ales, rafturi pline de cărţi, ci, ca să zicem aşa, un magazin virtual: Uly recomandă pe Internet fel de fel de volume noi, iar amatorii de lectură le comandă, urmând să le primească prin poştă la domiciliu. Luaţi aşadar legătură cu agenţia: v-am trimis, de altfel, adresa de e-mail.)

Monica Bilan, Germania (ne transmite o ştire pe care, ca să fim sinceri, nu o aflasem până astăzi. "Am încercat – scrie ea – un sentiment de stupoare şi depresie aflând că în anul 1938 [acordul de la München], Adolf Hitler fusese propus pentru Premiul Nobel pentru Pace. Spre cinstea parlamentarilor norvegieni, propunerea a fost ignorată".

...Aşa e, însă câteva decenii mai târziu norvegienii au dres întrucâtva lucrurile, atribuind susamintitul premiu lui Yasser Arafat, inventatorul răpirilor de avioane şi conducătorul organizaţiei teroriste OEP.)

Hadassa Solomon, Ierusalim (ne scrie că spre deosebire de corespondentul nostru dr. G. Mănescu, ea nu apreciază ideea guvernului german de a instala în centrul Berlinului 2.711 blocuri de piatră în amintirea victimelor Holocaustului; ea crede că locul firesc pentru comemorările de orice fel se află la cimitire.)

Elena Garcia, Holon; **Eikan Erwin,** Kiriat Bialik; **Victoria Temişan,** Arad, România; **av. Solomon Aberman,** Ghivataim; **Tita Kandel,** Lyon, Franţa; **Rozalia Bercovitz,** Natania; **Katy Barna,** Los Angeles, SUA (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

ISRATON
Aparate auditive LTD.

Către onorata şi fidela clientelă

Vă invităm în noul sediu din Tel Aviv, special amenajat – ultramodern – pentru a testa noile aparate auditive, super-performante – cele mai bune din lume.

Control auditiv gratuit celor care vin să ne viziteze până la 31 decembrie a.c.

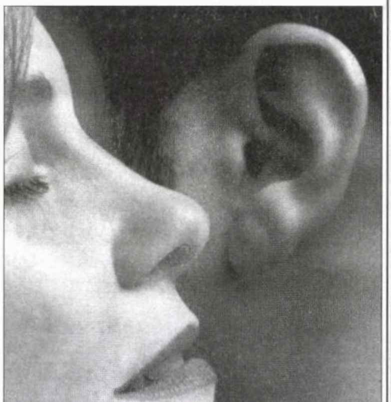

TEL AVIV, str. Arlozorov nr. 62,
Parter, în pasaj (lângă Ambasada României)
tel. 03/517-2910, 03/510-7317
KIRIAT ONO, str. Stern nr. 102/3
RISHON LEZION, str. Lişanski nr. 1
(bloc Macabi, parter în pasaj)

Reduceri speciale membrilor Kupot Holim

Informaţii suplimentare la telefon 054/452-2590

www.israton.co.il **E-mail: israa@bezeqint.net**

●

Doi şerpi se întâlnesc. Primul îl întreabă pe celălalt: "E-adevărat că noi doi suntem veninoşi?" "Bineînţeles, răspunde cel întrebat, facem parte din una din cele mai vennoase specii din lume!". "Aoleu! şuieră primul şarpe. Ce mă fac? Mi-am muşcat limba!"

(Din "TV Futé"; Natania 2008)

Distincţii

Lya König, actriţă la Teatrul Habima: Premiul "Sevilla Pastor", acordat de FCER; cu prilejul Festivalului de Teatru Avram Goldfaden; Iaşi, România.

Sh. Carmel, poet: Diploma de Excelenţă a Universităţii din Iaşi, România.

Aniversări

Elie Wiesel, scriitor: 80 de ani de la naştere.

Toma George Maiorescu, poet, eseist: 80 de ani de la naştere (v. însemnările de la "Noi").

Comemorare

Virgiliu Monda, medic, prozator, membru al cenaclului "Sburătorul", condus de E. Lovinescu: 100 de ani de la naştere.

Premiul Gropper

În ziua de 26 noiembrie a.c. a avut loc la Universitatea Ebraică din Ierusalim festivitatea decernării "Premiului Iacob Gropper" pe anul 2008.

Vom reveni cu amănunte în numărul viitor.

Carnet

Profund îndurerat, anunţ pierderea scumpei mele soţii

Dr. SUZANA RABINOVICI-STREJA

decedată la 26 octombrie a.c. Familia şi bunii ei prieteni au condus-o cu multă durere pe ultimul drum.

Michael Streja,
soţul ei în veci neconsolat

Cu nespusă durere, anunţăm că s-au scurs 27 de ani de la pierderea neuitatului nostru soţ, părinte şi bunic

ADALBERT (BELLA) ROSINGER

(Oradea - Bucureşti - Haifa)

O lacrimă în amintirea lui.

Malvina, soţie
Veronica şi Iacob Rosenberg, fiică şi ginere
Eyal şi Igal, nepoţi

Pentru scumpa noastră

Dr. Ing. SUZI STAINBERG z.l.

Timpul a încremenit într-un punct acum un deceniu.
Destin frânt, neîmplinit!
Şi parcă e mai puţină lumină, mai puţină căldură în jur...
Draga noastră Suzi!

Familia

Cu multă durere şi tristeţe comemorăm decesul dragului nostru fiu, frate, nepot şi prieten devotat

Ing. SORIN SOIL z.l.

căruia îi vom păstra permanentă şi luminoasă amintire.

Familia şi prietenii

Manifestări, manifestări...

2.11.08; la Cercul Cultural din Haifa: seară literară consacrată apariţiei în limba ebraică a culegerii de poeme "Fiecare bucurie răneşte pe cineva" de Ana Blandiana (trad. de Sh. Carmel şi Moshe Granot), în prezenţa autoarei, a scriitorilor Romulus Rusan şi Zoltan Terner şi a traducătorilor.

14.11.08; la Cercul Cultural din Ierusalim: întâlnire cu un grup de cineaşti români prezenţi în Israel cu ocazia Retrospectivei filmului românesc organizată la Ierusalim, Tel Aviv şi Haifa; au participat: actriţa Anamaria Marinca, regizorii Cristian Mungiu, Dan Piţa, Iosif Damian, Laurenţiu Damian şi Copel Moscu, precum şi criticii de film Cristina Corciovescu, Magda Mihăilescu şi Iulia Blaga.

16.11.08; la Universitatea Tel Aviv: lansarea cărţii "Dosarul 148074 – povestea unui medic căruia nu i s-a permis emigrarea" de prof. Jean Askenasy.

18.11.08; la Cercul Cultural "Agnon", Kraiot: conferinţa d-lui Moshe Bar pe tema "Cine este responsabil pentru sănătatea mea".

26.11.08; la Universitatea din Ierusalim: seară dedicată memoriei istoricului dr. Jean Ancel.

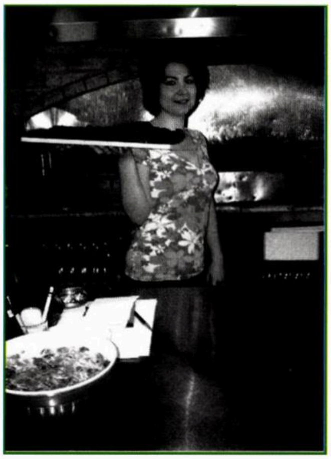

NOU!!!

"LA PAUL"

Restaurant Românesc Familial

NOU!!!

Str. Sheerit Israel 4 (vis-à-vis de Bituah Leumi), Iaffo
Tel. 03-6812733, 054-7648747

Servim zilnic toate produsele bucătăriei româneşti: grătar (pe cărbuni), ciorbă de burtă, tochitură, ciorbă de miel, momiţe, măduvioare, creier la capac, rinichi îmbrăcaţi, sărmăluţe româneşti, antricot adevărat şi multe alte preparate deosebite.

De duminică până joi servim un prânz de afaceri cu numai 60 de shekeli

În fiecare vineri la prânz şi seara muzică românească şi internaţională cu renumita MARIANA LUNGU

Organizăm un Revelion deosebit
Rezervaţi locuri din timp!

Primim comenzi pentru petreceri familiale până la 80 de persoane
Preţuri modeste – Vă aşteptăm cu plăcere

Ancheta revistei "Minimum"

După cum se ştie, vorbind în cadrul unei conferinţe de presă la întoarcerea sa dintr-o călătorie la Damasc, preşedintele român Traian Băsescu a spus: "Siria se învecinează cu Irakul, Libanul şi Palestina".

Ţinând seama că nu există nici un stat cu numele de Palestina, lumea s-a întrebat care este cea de-a treia ţară cu care se învecinează Siria.

"Minimum" propune cititorilor săi să citească cu atenţie lista de mai jos şi să indice numele ţării în cauză:

1) Zanzibar
2) Republica Dominicană
3) Bangladesh
4) Uruguay
5) Madagascar
6) Tadjikistan
7) Israel
8) Yemen
9) Bahamas
10) Lichtenstein
11) Muntenegru
12) Zimbabwe

Răspunsurile vor fi trimise până la data de 20 decembrie a.c. pe adresa:

"Minimum", POB 11472, Tel Aviv (pentru Anchetă)

Cu prilejul Zilei Naţionale a României
1 Decembrie

urăm poporului şi guvernului român noi succese în dezvoltarea economică, prosperitate si ridicarea nivelului de trai al întregii populaţii. Fie ca dezvoltarea relaţiilor economice şi de prietenie între România şi Israel să atingă noi culmi.

BRUNO LANDESBERG,
consul onorific al României în Israel

Av. ARIE DEGANI

Birou de avocatură şi notariat

NE OCUPĂM DE:
RETROCEDAREA PROPRIETĂŢILOR DIN ROMÂNIA

- **DOBÂNDIREA** şi redobândirea cetăţeniei române (până la gradul 2 de rudenie)
- **TRANSCRIEREA** certificatelor de căsătorie şi a certificatelor de naştere (ale celor născuţi în Israel)
- **OBŢINEREA** pensiei din România
- **TRADUCERI** legalizate în limba română
- **OBŢINEREA** oricărui document din România

DE ASEMENEA, NE OCUPĂM DE VÂNZĂRI DE IMOBILE ÎN ROMÂNIA
ŞI DE TRANSFERUL SUMEI OBŢINUTE.

Ne mai ocupăm de orice problemă referitoare la plata datoriilor şi desfiinţărilor de firme (societăţi)

Contactaţi: ARIE DEGANI
Strada Adam Hacohen nr. 16 (lângă Ambasada României) Tel Aviv 64585
Tel. 03/522-8899 (Vorbim româneşte)